EXPOSITIO

Hugo Senensis.

Expositio

Ugonis Bentij Senensis in primam Fen primi Canonis Auicenne cum questionibus eiusdem

Item questionem de Febre Antonij Fauentini

Ex dono Robti Thextoni 1619.

Consilia Ugonis Bentij Senensis salu berrima ad omnes egritudines nouiter correcta et ad optimum ordinem redacta, additis multis que non impressis eiusdem nuper inventis, nonnullisque alijs utilissimis Consilijs.

Venetijs 1518.

QVum tot tantiq₃ Medicinę ſcriptores iampridem eſſent impreſſi:nec hi
ſolum qui probati ſunt:⁊ extra gregem aliorum habentur . uerumetiam
uulgares plęriq₃ ac plebei ſępenumero admiratus ſum.Cur locupletiſ/
ſima Vgonis Senenſis opera adeo diu latitarent:nec quiſpiam eſſet qui
ea proferret in lucem.Fuit enim Vgo Senenſis uir ſua ętate pręſtantiſſi
mus:cuius famam ac nomen vniuerſa Italię gymnaſia perſonabant:noſtra etiam
tempeſtate hominis placita in ſcholis medicorum frequenter recenſentur:nec de
ſunt qui defendendi patrocinium ſuſcipiant.Nullam uero rationabiliorem cau/
ſa₃ cur non imprimerent fuiſſe exiſtimo:niſi propterea q₉ libri hominis qui circū
feruntur adeo corrupti erant:adeo deprauati ut ne uerba quidem non dicam ſen/
ſus ullo pacto intelligi poſſent . Ne igitur medicinę ſtudioſi tali tantoq₃ careant
Auicennę Hiſpani interprete rogatus a plurimis aggreſſus ſum difficilem emen
dandi prouintiam.Et poſt longum maximumq₃ laborem ex tot tantiſq₃ exem/
plaribus:que omnia fragmentis erant plena:⁊ erroribus Codicem unum a capite
vſq₃ ad calcē ſumma diligentia reformaui. Accipite igitur iuuenes ſtudioſi Vgo
nem ueſtrum Senenſem tantopere a uobis expetitum. Hactenus lacer fuit ⁊ ſqual
lidus:omnia fere corporis membra mutilatus:in tenebris latens:puluere obſitus:
nunc recuperata membrorum integritate:deterſa etiam rubiginę:Cutę etiam be/
ne curata:hylaris ac ſplendidus in lucem prodit:Suppliciter rogat ſe a uobis emi:
quo tandem in eruditorum manus domoſq₃ ueniat.Quibus quum ſemper donec
uixit familiariter uerſabatur:habebitis ſcholaſtici pręcipuu₃ Auctorem : quo ad
exercendam animi ſollertiam abunde uti poſſitis : maxime ſi quando Iacobum
Forliuienſem uirum certe ſubtilem nec immerito celebratum impugnare vel cō
traſtare placuerit.

¶ Excellētissimi viri Ugonis Senēsis in primā Fen p̄mi Canonis Auicēne. Expositio feliciter Incipit.

Liber primus

Canonis Auicenne continet generalia documēta tā partis theorice medicine: q̄ȝ practice cōplectiori ordine ꝛ clariori doctria ꝛ breuiori q̄ȝ aliqs ī hacarte editus fuerit: quē cū itēdā iuuāte deo exponē. p̄ itēdo diuinū auxiliū iuocare: mala. n. ꝛ ipia ꝯsuetudo ē ichoare aliqḋ op⁹ ꝛ p̄cipue doctrie neglecta iuocatiōe diuini nois siue ex aīo id fiat siue ex obliuione. Flecto igiẗ genua ad p̄rem dn̄i nr̄i iesu chr̄i. ꝛ hūiliter supplico: vt i h̄ libro exponēdo p̄stet mihi iueniēdi facultatē dicēdorum v̄itatē: ita vt cū breuitate ꝛ orōnis elegātia res obscuras facile itelligi faciā. ¶ Solet aūt i librorum p̄ncipijs q̄ri. q̄ auctoris sit itētio: vbi ēt de s̄bo scie ꝛ libri ꝯsequēter ē vidēdū: q̄ libri vtilitas: qs ei⁹ titulus: qḋ auctoris nomē: q̄ ꝛ quot sunt libri cāe vl' scie libri. cui pti ph̄ie suppōaẗ: qs p̄cedēdi modus: ꝛ toti⁹ libri gn̄al' diuisio. In q̄ de ordie hui⁹ libri ad alios libros medicīe: h̄ ēt videbiẗ: hec āt cū q̄si oia ex rubrica aut ex p̄hemio sint clara icipiem⁹ ab expōne rubrice. deide p̄hemij. Rubrica est. icipit p̄m⁹ liber cañ. quē p̄nceps Aboali abisceni ḋ medicia cōposuit. ꝛ h̄ r̄xica ē libri titulus. Ex ea ēt appet nomē auctoris q̄ vtimur. s. aboali abisceni: ꝛ ē sensus ho⁊ v̄bo⁊ arabico⁊ filij Hali filij sceni. Antiq. n. arabū ꝯsuetudo ē nomē p̄ris ꝛ aui ponere. Certū ē. n. apḋ arabes abē significare idē qḋ apud nos fili⁹: ꝛ abin ē su⁹ genit⁹: qḋ āt dr̄ abo. ꝛ nō abin. ꝛ ē corrupto vocabulo qḋ nō credo. vel q̄ vtroqȝ mō dici pōt abo ꝛ aben i arabico. p̄priū āt nomē auctoris nō hēm⁹. sȝ corrupte Auicēna dicim⁹: de cui⁹ laudib⁹ alio loco dr̄ a q̄ȝ multis sollēnib⁹ viris. ideo pretereo. Iā igiẗ rubrica expedita venio ad p̄hemiū qḋ sequitur.

¶ Liber Canonis p̄m⁹ quē p̄nceps aboali abisceni de medicina edidit. translatus a magistro Gerardo Cremonēsi in Toleto ab arabico in latinuȝ. Uerba aboali abinsceni.

In primis deo gratias agamus sicut sui ordis celsitudo ꝛ bn̄ficij ipsius multitudo mereẗ: cuius misericordie super omnes prophetas existūt.

¶ Istud caplꝫ ē p̄hemiū ad totū librū canonī. ꝛ diuidiẗ i q̄nque ptes. ī p̄ma regratiaẗ deo. s̄cda ibi [Et post.] ponit cām cōpellētē ad librū componēdū. In tertia ibi [Placet.] Ponit ordinē ꝛ itētioneȝ totius libri. In q̄rta ibi [Nō ē aūt.] Dat hui⁹ libri vtilitatē. In q̄nta ibi [Or si deus p̄mittit alia.] Diẗ p̄. in p̄ncipio agam⁹. i. dicam⁹ gr̄as deo. i. recognoscam⁹ sciaȝ a deo per quā sum⁹ libr̄ cōposituri ꝛ illā dicam⁹ gratis nobis a deo datā eē: nō n̄ramet v̄tute acq̄sitā eē illudqȝ fateamur. ꝛ h̄ est i cōi vsu de bn̄ficio accepto gr̄as agere. i. dicē se gratis accepisse sine suis meritis. nā cū tribuēs bn̄ficiuȝ sine spe retributiōis sit gr̄a gratū faciēs: ꝛ bn̄ficiū h̄ mō tributuȝ sit gr̄a gratis data: ꝯstat eū qui h̄ ꝯfiteẗ dicē gr̄as ambas. Et h̄ sūiẗ agere p̄ dicere. h̄ āt deo faciēdū ē. q: sue misericordie. i. sua itētio ad releuādū nos a miseria ē sup oēs p̄phetas. i. altior misericordia p̄phetarum. ꝛ p̄phetis agimus gr̄as: multo g̃ magis deo gr̄as agere debem⁹. Aui. āt cū sit machometan⁹ hūit opionē q̄ i m̄ltis ānis oȝ nasci aliquē p̄phetā q̄ dicat hoīb⁹ legē dei ꝛ q̄ hēat a deo v̄tuteȝ agēdi miracula ꝛ remittēdi pctā: ꝛ q̄ a multis miserijs ppl'm releuet q̄lē machometū dicūt fuisse: ꝛ his silia reptes. io. sue metaph̄ice p̄ ac 2° capl'o. sȝ tñ deū eē p̄mū bn̄factorē. Faciam⁹ igiẗ illḋ siẗ celsitudo ordis termiatorum i deū mereẗ: mereẗ ꝛ bn̄ficiorum a deo nobis datorum m̄ltitudo. ē aūt ordo excellētissim⁹ entiū: i cui⁹ prio loco ē de⁹. i 2° āgeli. in 3° p̄phete. i 4° sapiētes. i 5° vulgus. vt ex algaçele sumiẗ libro metaph̄ice. ¶ Bn̄ficia āt a deo nobis data sūt eē: ꝛ p̄duratio ꝛ opatiōes oēs n̄re bōe ꝛ res oēs q̄b⁹ fūgimur ꝛ vtimur. Cū ipe oia p̄duxerit q̄ p̄ducta sūt ꝛ oia ꝯseruet ꝛ ad quālibet actionē oi alio p̄ncipali⁹ ꝯcurrat. ¶ Sciēdū g̃ q̄ altissim⁹ gradus hoīum s̄ȝ Aui. ē p̄phetarum q̄ i vigilia vident futura contingentia. ꝛ quorum volūtatibus obtemperant celi ꝛ elementa. ita vt miracula facere possint.

¶ Et postea dicā q̄ q̄dam de meliorib⁹ amicis: quos hīc videor: cui in oib⁹ p̄ q̄b⁹ me dep̄catus fuerit satisfacē debeo. de re quā possū: me rogauit vt ei libr̄ de medicia faciā: ei⁹ regulas vl'es ꝛ pticulares tal'r cōp̄hēdētē: vt explanatio cū breuitate i eo ꝯiūgaẗ. ꝛ s̄ȝ plīmū afferā quātū ē afferēdū ḋ ḋclaratōe i v̄bis paucis: qḋ eq̄dē ꝯcessi.

¶ Dat cām mouētē ꝛ pȝ. meliores aūt amici sūt p̄p honestū vt pȝ. Qui āt p̄p vtile vl' delectabile nō ita boni ꝛ veri amici sūt: nec ita delectabiles. 8. ethicorum. ꝛ illis amicis nō debemus denegare rē quā dep̄canẗ vbi eā honeste facere possum⁹ cū sit alter ipse iuxta ph̄m in magnis moralib⁹. ꝛ Ciceronē in de amicitia. Explanatio aūt nō alio modo cōiūgiẗ cū breuitate nisi vt afferaẗ quātū opȝ de declaratione nō multiplicādo verba inutiliter vt inuit Auicēna.

¶ Et mihi placuit vt in primis loquerer de rebus cōmunibus ꝛ vniuersalibus vtriusq̄ȝ partis medicine theorice. vȝ ꝛ practice.

¶ Hic pōit toti⁹ libri ordinē ꝛ itētionē vniuscuiusqȝ ptial' libri ex istis: ꝛ in q̄nque ptes diuidiẗ: ptes patēt: ꝛ q̄d i p̄ª dicit notū ē. Aduerte tñ p̄ res cōes ꝛ vl'es Aui. h̄ idē itelliligere ꝛ ponunẗ ad maiorē exp̄ssionē. In isto. n. p̄ que cōsideranẗ sub vniuersalibus rōnibus considerantur. hec est cā ordinis cum a cōioribus sit inchoandū p̄mo physicorum.

¶ Postea v̄o loq̄r ḋ vl'ib⁹ iudiciorum v̄tutū mediciarum simpliciū. ꝛ post hec ḋ pticularib⁹ eorūdē.

¶ Ponit intētionē ꝛ ordinem quo ad 2ᵐ librum qui est de iudicijs medicinarū simplicium vniuersalibus in primo tractatu. deinde de particularibus. Iudiciū aūt intelligo scientiam acquisitā per inquisitionē vel credulitatē propinquā certe sciētie que lȝ non per demōstrationē acquiratur: tamen fit in nobis per experiētiā vel alio sufficiēti modo. Uniuersale aūt iudiciū est q̄ nō est ad vnā speciē limitatam: sicut verbi gratia. metalla liquabilia esse humidiora illiquabilibus. ꝛ sapore acuta plurimum esse calida. Particularia sunt que ad specialē limitāt naturam. sicut nenufar esse fri. ꝛ hu. euforbium ca. ꝛ sic. Rationabiliter precedit hic secundus tertiū. cum in isto de instrumentis quibus fit curatio determineẗ. In tertio v̄o de curatione in particulari que instrumētorum cognitionē p̄supponit. Potuisset autem in p̄mo libro ponere generales canones: sed vt cōiungeret imediate vniuersalia simpliciuȝ medicinarum cum particularibus posuit in secundo.

¶ Deide loquar de egritudib⁹ q̄ i vnoquoq̄ȝ cōtigūt mēbro. pri⁹ tñ icipiā ab anathomia illi⁹ mēbri ꝛ eius iuuamēto. de anathomia. n. simpliciū mēbrorum: ꝛ sil'r iuuamētis in libro primo vl'i iaȝ tūc locut⁹ ero: cū āt mēbri anathomiā ꝯsumaue-

ro in q̄ʒ plrib⁹ locis demōstrare icipiā qūo ei⁹ cōseruet̄ sanitas: deinde sermone absoluto ostēdā ei⁹ egritudies vl̄es τ cās τ semitas cognoscēdi eas: τ vias eas medicādi i sermōe ēt vl̄i. Postq̄ʒ āt bas res vl̄es expleuero ad egritudies rediبo pticulares τ i q̄ʒplrib⁹ eaꝝ ēt demōstrabo in primis iudiciū vl̄e i ei⁹ diffinitiōe τ ipsi⁹ cāis τ significatiōib⁹: deide ad iudicia reuertar pticularia post ostēdā regulā vl̄ez i medicādo. Deinde descēdā ad medicādū pticulariter cū vnaquaqꝫ medicia simplici aut cōposita. Ad illō āt qō pri us dicā de iuuamēto mediciaꝝ simpliciū i egritudib⁹ i libro mediciaꝝ simpliciū i tabulis pictis quas bonū ē fieri sicut i discipline mō aspicies. cū ad ip̄m pueniēs non reuertar ad dicendū nisi modicā rē. De mediciaꝝ quoqꝫ cōpositaꝝ q̄ mi bi videbunt̄ i antidotario meli⁹ ponēde in iuuamētis: τ qūo misceātur vsqꝫ ibi loq dimittam.

Ponit ordinē τ intētionē q̊ ad 3^m libꝝ. vbi ꝯsidera ꝙ illū ordinē quē p̄mittit nō seruat mōi fen tertij cañ. sed p̄ci pue i prima τ 3ᵃ. i qbuſdā aūt certas ptes p̄termittit. Attēde ēt ꝙ qꝛ in 2° iā dixit iudicia pticularia mediciaꝝ simpliciū. iō nō reuertit̄ ad iterādū ea in 3°. Itē cōpōnē τ iuuamēta q̄rūdā medicinaꝝ cōpositaꝝ dimittet vsqꝫ ad qntū. Sumit̄ āt i textu iuuamētū cōiter p oi mēbri opatiōe. Que āt sint mēbra simplicia τ q̄ organica videbit̄ in caplo de membris. tabule aūt picte sunt partes scripte cum rubeo in capitulo medicinarum simplicium.

Placet aūt mihi vt postq̄ʒ būc librū cōsūmauero: aliū libꝝ cōponā de reb⁹ pticularib⁹ i quo fit ꝓprietas noiandi egritudies: q̄ cū accidūt nō sūt vni eidē mēbro ꝓprie. i quo ēt de pulchritudine loquemur. τ vt in hoc libro eo calle ꝓcedā quo in libro pticulari qui est añ ipsum processi.

Pōit ordinē τ itētionē quarti libri. τ pʒ. Nec dicit se de cōibus egritudinibus dictuꝝ i 4° sed de pticularib⁹ q̄ nō sunt tm̄ vni mēbro ꝓprie. τ ista est p̄ncipalis intētio. lʒ aliquas ibi egritudies noiet. τ eaꝝ curā doceat q̄ sūt ꝓp̄e certo mēbro. s. de ruptura syphac. τ de dislocatōe anche. de vlcerib⁹ neruoꝝ. de fractura cranei. τ id fecit qꝛ ista videbātur affinitatē cū his hr̄e: de qb⁹ p̄ncipalr̄ i illo lib° itēdebat

Or si mihi de⁹ auxiliatus fuerit τ būc ꝯsūmauero librū: addā postea in vno libro ātidotariū.

Ponit itētionē quo ad 5^m. τ pʒ. Potuisset āt qnt⁹ pōi añ 3^m si voluisset. sed qꝛ iudicauit cū Gal. 3° de igenio sanitatis. ca° 5°. Illū qui dʒ sciaʒ hr̄e cōponēdaꝝ mediciaꝝ oportere hr̄e notitiā plimaꝝ egritudinū. iō nō fecit. Ex qb⁹ oibus hēm⁹ itētionē auctoris τ libri τ diuisionē gn̄alē librorum. Magis aūt spālē vsqꝫ ad capla pōet stati in tabula.

Nō ē aūt bonū vt huius libri plurimuꝫ non sit apō vnūquēqꝫ τ i ei⁹ memoria q hui⁹ doctrine noie vocari: τ p eā lucrari desiderat: munus nāqꝫ qō medico necessariū nō cōprehendit: qō vo sup ipsum additum est incomprehensibile est.

In hac pte 4ᵃ p̄ncipali pōit libri nec̄itatē τ vtilitatē: dicēs ꝙ nō ē bonū vt plimū h⁹ libri nō sit apō quēqꝫ τ i ei⁹ memoria q cupit vocari medic⁹: τ p hāc artē lucrari ꝯside rat: qꝛ iste liber ꝯtinet mīn⁹ qō ē medico necessariū: τ ꝯtinet vsqꝫ ad mimū qō ē medico nec̄ariū. i. vsqꝫ ad vltias ꝯclones scibiles a medico. Ul' meli⁹ credo min⁹ q̄ʒ qō ē necessariū medico ad curā: qꝛ deficit aliqd reꝝ necessariaꝝ medico. Hoc aūt qō deficit τ est supra vltra ea q̄ sūt i h̄ libro cōprehēsa. ē icōprehēsibile p doctrinā. Est. n. hr̄t⁹ ex pticularib⁹ assuefactibil' nō docibil'. Ex qb⁹ vr̄ Aui. innuere: qꝛ oia scibilia medicie sūt h̄ cōp̄hēsa. ill' tñ oib⁹ hr̄tis deficit medico hr̄t⁹ assuescibil' p opatōes: τ vt⁹ ꝯiecturādi ō q̄ʒtitate τ gradu q̄litati τ tp̄e. τ tūc de multis alijs. Uñ colligere possum⁹ subʒ hui⁹ total' libri. s. corp⁹ sanabile τ rēouibile a sanitate τ opabile a medico: cū de illo p̄ncipalr̄ τ ptes τ ꝓp̄etates τ passiōes ꝯsiderat. reliq̄ vo oia. sʒ i attributionē ad illō ꝯsiderant̄. Et h̄ idē est subʒ p̄mi libri. Nō. n. est opportunū differre dati libri subʒ a subo totalis scie: sʒ in isto pticulari libro nō cōplet̄ hui⁹ subiecti scia. cōplet̄ aūt i toto. qꝛ i p̄mo nō nisi f̄m passiones cōes ꝯsideratur.

Or si deus meū ꝓlōgauerit terminū τ secunda successerit fortuna: me ad alia p̄pabo. Nūc āt būc cōponā libꝝ quē i qnque sic didā libros.

Hec est ps qnta in q̄ ꝓmittit alia τ pōit libri diuisionē vsqꝫ ad capitula τ pʒ. Aduerte tñ ꝙ i ista diuisiōe vtit̄ Aui. istis noib⁹ Canō. Liber. Fen. Doctria. Sūma τ Capitula. τ differūt f̄m maiorē τ minorē cōtinētiā. Idē tamē posset dici liber τ fen. respectu diuersoꝝ. sed canon sumit̄ qñqꝫ pro aggregato multarū regularum. τ h̄ modo hic.

Capitulum primū. Fen prime. doctrine prime. libri p̄mi de diffinitione medicine. Cap. I.

Dico ꝙ medicia est scia qua humani corpis dispōnes noscūt̄ ex pte q̄ sanat̄ vel ab ea remouet̄ vt habita sanitas cōseruet̄ τ amissa recuperetur.

Hic incipit tractatus. Et diuidam hunc librū tm̄. Diuidit̄ ergo in partes 4ᵒʳ. p̄mo determinat de rebus naturalibus τ annexis. 2° de reb⁹ nō nālib⁹ τ p̄ternām. 3° de regimie sanitatis. 4° de varijs modis curationū i cōi. ptes patēt i. 4. Fen. p̊ᵃ diuidit̄ i duas: primo ponēdo diffinitionē medicie enūerat ei⁹ sbiecta. 2° exeqtur determinādo de reb⁹ nālib⁹. 2ᵃ ibi [Elemēta.] itē prio pōit diffinitionē. 2° enūerat subiecta meᶜ ibi [Qm̄ āt medicia.] Pn̄s caplʒ diuidit̄ i duas ptes. p̊. n. ponit̄ diffinitio. 2° obijcit ibi [Pōt āt aliqs.] Dicit p̊. ꝙ medicia est scia q̄ hūani corpis τc̄. τ patēt. Sūit̄ āt h̄ medicia p hitu sciētifico directiuo i opationē circa corp⁹ hūanū p ꝯseruāda sanitate vl' recupanda nō p illo qō igrediēs hūanū corpus nō opat̄ a mā tm̄: vt sūit̄ 2ᵃ hui⁹. caplo de eo qō comedit̄ τ bibit̄. τ i 2° cañ. sepe. τ in p̊ de simplici medicia. Diffō āt in diffōne dcā sumit̄ p oi a q̄ aliqd recipit formalē denoiationē ñ put ꝯ hitū distiguit̄: scia āt sumit̄ p q̊libet hitu itellect⁹ p demr̄ationē acqsito vl' p aggregato ex pticularib⁹ hitib⁹ ad vnū sbʒ hn̄tib⁹ attributionē siue id sit i op⁹ directiuū siue ñ: ex qb⁹ appet ꝙ sumēdo artē cōiter p q̊libet hitu cū recta rōne factiuo siue sit acqsit⁹ p demr̄atione siue p assuefactionē. ñ ē icōueniēs mediciaʒ eē sciaʒ τ ipaʒ eē artē. Aduerte ēt ꝙ lʒ Gal'. i plerisqꝫ loci alio mō diffiniat. τ Auer. 6. colliget. p̊ cap̊. dānet hāc diffōnē: qꝛ per gen⁹ rēotū dat̄ cū scia sit gen⁹ remotū respectu medicie. Tñ hec ē bōa τ sufficiēs diffō. qꝛ ille q̄ a Gal'. ponūt̄ bn̄ itellecte ꝯuertūt̄ cū ista Aui. ēt lʒ pōat rēotū gen⁹: supplet tñ cū differētijs. ita ꝙ ista diffinitio ēt ꝯuertit̄ cū illa quā Auer. reperit i artusa. vt dicit loco allegato. Et est ꝙ medicina est ars optima inuenta experimento. aut ratione.

Pōt āt aliqs dicere ꝙ medicia diuidit̄ i theoricā τ practicā: sʒ tu totā ipaʒ posuisti theoricā

cũ dixisti ꝙ ẽ scia. Nos aũt respõdebim⁹ tũc. ⁊ dicemus ꝙ artiũ q̃dã est qδ est theorica ⁊ practica. ⁊ de philosophia ꝙ est theorica ⁊ practica: ⁊ de medicina dĩ ꝙ est theorica ⁊ practica.

¶ Obijcit ⁊ soluit: ⁊ diuidit̃ i duas. p̃mo obijcit de genere ⁊ soluit. secũdo de his que loco dĩiarũ ponunt̃. secũda ibi [Nec ẽt põt.] p̃mo obijcit. secundo soluit ibi [Nos ṽo.] p̃mo opponit sic. medicina diuidit̃ i theoricã ⁊ practicã: sed ex diffõne ponit̃ tota theorica. ¶ Nos ṽo rñdebim⁹ tũc ⁊ dicem⁹ ꝙ artiũ q̃dã est q̃ ẽ theorica ⁊ practica. ⁊ de philosophia ꝙ ẽ theorica ⁊ practica: ⁊ de medicia dĩ ꝙ ẽ theorica ⁊ practica. Soluit ⁊ p̃mo põit solutionẽ. 2° ei⁹ declarationẽ. tertio ifert vnũ correlariũ. secũda ibi [In vnaq̃q₃ aũt.] tertia ibi [Cũq₃ duaꝝ.] p̃ dic̃ ꝙ in artib⁹ repit̃ theoricũ ⁊ practicũ ꝺ₃ ꝑtes. ⁊ i phia. i. in sciẽtijs repit̃ theoricũ ⁊ practicũ. ⁊ ita i medicia: ⁊ vl'r ꝙ eẽ theoricũ ñ repugnat arti ⁊ ꝑti artis ⁊ eẽ practicũ nõ repugnat scie. Nõ ergo valet ista ꝯñtia. medicia ẽ scia: g̊ nõ h₃ ꝑtẽ practicã. Nec ẽt sequit̃. ẽ ars: ergo nõ h₃ ꝑtẽ theoricã. Ars. n. sumit̃ large: vt supra dicebat̃ ꝓ quolibet habitu itellect⁹ cũ recta rõne factiuo: ⁊ sic ꝓ quolibet hitu tali finaliter ordinato i facere. Mõ multi sũt tales hit⁹ ꝑ quos nõ cognoscit̃ formaliter q̃litas oꝑatiõis: ⁊ sic sũt theorici. verbi grã. cognosco ꝙ in ap̃atib⁹ calidis sũt apponẽda repcussiua frigida i p̃ncipio exceptis illis q̃ fiũt de supfluitate trãsmissa a p̃ncipali mẽbro: ⁊ ista est maior i vno solo mõ practico ⁊ ẽ practica cognitio ista. q₂ est de q̃litate oꝑationis. scđo cognosco ꝙ oĩa ap̃ata sanguinea vel cholerica ap̃ata calida sunt. ⁊ ista cognitio ẽ ꝑs artis: q₂ dirigit i op⁹ sil' cũ p̃cedẽte iferẽdo ꝙ ap̃atib⁹ cholericis vl' sãguineis qñ nõ fiũt a supfluitate trãsmissa a p̃ncipali mẽbro sũt apponẽda repcussiua i p̃n° frigida. S₃ tñ cognitio mioris est theorica: q₂ ꝑ ipam nõ cognoscim⁹ formal'r q̃litates oꝑatiõis volũtarie. Hoc g̊ vult Aui. ꝙ artiũ q̃dã ẽ q̃ ẽ theorica ꝺ₃ ꝑtẽ. ¶ Uñ practicũ ꝯsiderat̃ aliqñ large ꝓ oĩ cognitiõe i op⁹ ordiata final'r. ⁊ isto mõ medicia ẽ tota practica. ¶ Et oĩs ars ẽ tota practica: nec h₃ aliq̃d theoricũ ꝓut ꝯ practicũ h̃ mõ distiguit̃. Aliqñ ãt practicũ sumit̃ magis stricte ꝓ q̊libet hitu ꝑ quẽ formal'r cognoscim⁹ q̃litatẽ oꝑatiõis: ⁊ sic ẽt theoricũ ꝓ hitu cognoscitiuo ꝑ quẽ nõ formal'r cognoscim⁹ q̃litates volũtarie oꝑationis: ⁊ h̃ mõ sũit̃ hic ab Aui. ¶ Sumitur ẽt practicũ ꝓ habitu semꝑ dicẽte veꝝ circa ꝯtingẽtia ⁊ possibilia al'r se hr̃e vt colligit̃ ex. 6. ethicorum. Et sic nulla ꝑs scie medicie ẽ practica. ¶ Theoricũ ẽt sumit̃ ꝓ hitu q̊libet sciẽtifico nullo mõ i op⁹ ordiato: ⁊ h̃ mõ strictissime. ⁊ sic nulla ꝑs medicie ẽ theorica vt p₃. Aliqñ sumit̃ ꝓ hitu sꝑ dicẽte veꝝ circa vl'ia ⁊ ipossibilia. aliter se hr̃e vt habet̃ ex. 6. ethicoꝝ. ⁊ sic tota medicia ẽ theorica. ¶ Ex qb⁹ seq̃t̃ nõ eẽ incõueniẽs. p̃ mõ accipiẽdo practicũ aliquã sciam qñq₃ eẽ practicã: ⁊ qñq₃ non: s₃ speculatiuã. ¶ Seq̃t̃ secũdo eiusdẽ ꝓpõnis sciam in vno loco: vel ab vno habitã eẽ practicã ⁊ ab alio speculatiuã: ⁊ sic appꝫ q̃ũo in phia ẽt nãli aliq̃d est practicũ: vt cũ dicim⁹ ꝙ reminiscẽtia fit in hoĩe q̃rẽdo cognoscẽ aliq̃d oblitũ ꝑ similia: vl' oppositũ vl' ꝯiugata ⁊ sic i multis alijs reb⁹. Sumẽdo aũt phiã ꝓ cõi ad moralẽ nãlẽ ⁊ diuinã. Nõ ẽ dubiũ ꝑtẽ eẽ practicã. s. moralẽ. Ex isto potes vidẽ solõnẽ Hẽtil' ñ eẽ bonã. Dic̃. n. ꝙ artes vtunt̃ cognitiõe theorica scie supiori vt carpẽtari⁹: geometra: ⁊ agricultura nãli: s₃ ista p̃ncipia quibus vtitur nõ sũt ꝑs artis l₃ sint necessaria ad artem.

¶ In vnaquaq₃ ãt haꝝ diuisionũ aliud volum⁹ dicere cũ dicim⁹ theoricã: ⁊ aliδ cũ dicim⁹ practicã: nõ tñ nobis nec̃e est declarare diuersitatez que inter eas existit nisi in medicia. Cũ ergo de medicia dixerim⁹ qδ ei⁹ ẽ theorica ex ea ẽ practica. nõ ẽ existimãdũ ꝙ velim⁹ dicere ꝙ vna diuisionũ medicie ẽ scire: ⁊ altera oꝑari: quẽadmodũ multi hũc locũ ꝑscrutãtes existimãt. S₃ debes scire ꝙ illud qδ volum⁹ est aliud: ⁊ ꝙ nulla duaꝝ diuisionũ medicie ẽ nisi scia: s₃ vna earũ ẽ ad sciẽdũ p̃ricipia: ⁊ altera ad sciẽdũ oꝑandi q̃litatẽ. post ṽo primã earu₃ noĩe scie aut theorice appropriauim⁹. ⁊ alterã appropriauimus noĩe practice. ꝑ theoricã ṽo ipsi⁹ volumus ꝙ quãdo eã sciuerim⁹ sciã tm̃ acq̃rem⁹ ita ꝙ in δclaratiõne q̃litatis oꝑatiõis nos nõ imittem⁹ sic̃ dicit̃ in medicia ꝙ genera febriũ sũt tria. ⁊ cõpl'ones sũt nouẽ: ⁊ ꝑ practicã ipi⁹ volum⁹ nõ oꝑationẽ i effectu. neq₃ laborẽ motionũ corporeaꝝ s₃ disionẽ oratiõis medicie: q̃ cũ eã sciuerim⁹ auxiliabit̃ nobis ad ingrẽdũ sciam vl' sñiam: ⁊ ip̃a scia erit in q̃litate oꝑatiõis. Sicut dicimus i medicia ꝙ ap̃atib⁹ calidis adhibẽda sũt in p̃ricipio q̃ repellant ⁊ ifrigidẽt ⁊ ispissent: ⁊ postea repellentia cũ resoluẽtib⁹ temꝑabim⁹: ⁊ post statũ postea i declinatiõe sufficiẽter mollificãtia resoluentia: p̃ter in ap̃atib⁹ q̃ sũt de materijs quas membra expellũt p̃ricipalia. Hec igit̃ doctria i sciẽtia tibi auxiliabit̃: ⁊ hec scia est declaratio q̃litatis oꝑatiõis. Cũq₃ duaꝝ diuisionũ q̃litatẽ sciueris iam sciam sciẽtialẽ: ⁊ sciam oꝑatiuã adept⁹ eris etsi nunq̃₃ operatus fueris. Neq₃ etiã aliq̃s dicere potest ꝙ dispositiões corꝑis humani sunt tres. egritudo. sanitas ⁊ dispositio: que non est sanitas neq₃ egritudo cum tibi due suffecerint.

¶ Declarat solõnẽ ⁊ dic̃ se i oĩb⁹ istis dictis: aliud itelligere ꝑ theoricũ: ⁊ aliδ ꝑ practicũ. Nec op₃ h̃ nisi i medicia h̃ declarare. In medicia g̊ cũ dicim⁹ aliq̃d eẽ theoricu₃. aliq̃d practicũ. Nõ itelligim⁹ ꝙ vna ꝑs medicie est scia ⁊ aliqδ dĩ oꝑari sic̃ m'lti existimãt: s₃ volum⁹ alia: ⁊ ẽ ꝙ nulla ꝑs medicie ẽ nisi scia: s₃ vna ꝑs ẽ ad sciẽdũ p̃ncipia ita ꝙ ñ docet oꝑãdi q̃litatẽ. alia ãt ẽ docẽs oꝑãdi q̃litate ⁊ p̃ncipij q̃ sũt δ mõ oꝑãdi. alia ãt p̃n° q̃ nõ formal'r sũt δ mõ oꝑãdi nõ docet. ⁊ p̊ vocat̃ theorica ꝓp̃e. ⁊ alia practica: vt stati₃ s̃. dcm̃ ẽ. g̊ ꝑ theoricã i me° itelligim⁹ ꝙ ẽ scia i ea. s. me° faciẽs acq̃rere credulitatẽ tm̃. ita ꝙ cũ sciuerim⁹. acq̃remus tm̃mõ sciã ꝺ₃ vnã l'rã. vl' ꝺ₃ aliã sñiã: ita tñ ꝙ i q̃litate oꝑatiõis nos ñ imitem⁹. i. ꝑ illã sñiã vl' sciã formal'r nõ cognoscim⁹ q̃l'r sit oꝑãdũ sic̃ scire ꝙ gñ̃a febriũ sũt tria. ⁊ ꝙ cõpl'ones sũt nouẽ. ¶ Per practicã ãt itelligim⁹ ñ oꝑationẽ i effectu ex̃: neq₃ laborẽ motionũ corꝑeaꝝ. ¶ S₃ itelligim⁹ disionẽ oꝑatiõis medicie. i. ꝑtẽ medicie: de oꝑatiõe. i. docẽtẽ oꝑari. ⁊ h̃ ꝑs cũ sciuerim⁹ eã auxiliabit̃ nob̃ ad acq̃rẽdã sciã. i alia sñiã ⁊ ip̃a scia erit i q̃litate oꝑationis. sic̃ ṽbi grã. ꝙ ap̃atib⁹ calidis adhibẽda sũt i p̃n° q̃dã q̃ repellãt ⁊ ifridẽt ⁊ ispissẽt. postea. s. i augmẽto sũt applicãda resoluẽtia cũ repellẽtib⁹ ⁊ i statu ⁊ p⁹ statũ. s. i δclinatione resoluẽtia pura: exceptis ap̃atib⁹ de materijs pulsus a p̃ncipali mẽbro. ¶ Hec g̊ doctria auxiliat̃ i sñia vl' scia. ⁊ illa sñia vl' scia ẽ δ q̃litate oꝑatiõis. Sil'e₃ sñiã isti hẽm⁹ tertia hui⁹. capl'o p̊. ⁊ ibi põit̃ ꝙ ꝑs theorica in demr̃ando sñiã tm̃ ꝯfert: ⁊ ẽ glosa Gerardi ex̃. i. sciã. ¶ Aduerte tñ

ꝙ lꝫ dicat sniam.ꝑ sniaꝫ itelligere debem⁹ firmã ⁊ idubitatã rõnẽ: vľ vni⁹ ꝑtis ꝯdictiõis determinatã acceptionẽ. ❡ Si aũt dicat auxiliabiť ad acqrẽdã sciaꝫ: tũc credo ita esse itelligẽdũ ꝙ cũ sciuerim⁹ ꝑtẽ practicã in hitu auxilia bitur nobis illa scia practica in habitu ad acqrẽdã sciaꝫ in actu: q̃ ẽt põt dici scia.ꝑ hitũ eni veniem⁹ in actualẽ cognitionẽ: ⁊ illa actualis scia est in q̃litate oꝑatiõis. Scia aũt theorica auxiliať ad acqrẽdã sciaꝫ ẽt mõ ꝑ̃dicto: sꝫ ista sẽtẽtia vel scia ad quã sic auxiliať theorica nõ est in q̃litate oꝑatiõis. ❡ Et si ꝯsideres. ista expõ est ꝯueniẽtior textui q̃ꝫ aliqua ex illis ꝯtẽtiis. Quaꝝ vna ẽ ꝙ scia de q̃ loquiť Aui. est scia i aia magistri vel scripta i libro q̃ auxiliať nobis ad acqrẽdã sciam: cũ magistri docent nos. ❡ Uel alr̃ scia practica auxiliabiť nobis ⁊c̃. i. icitat nos ad acqrẽdaꝫ sciaꝫ. Alij aũt ꝑ sniaꝫ itelligũt exꝑimẽtalẽ habitũ ad quẽ multũ iuuat scia can̄. practicoꝝ. ❡ Cũ ergo ꝯuenit ꝙ cuꝫ qs sciuerit vtrãqꝫ ꝑtẽ erit adeptus sciam sciẽtialẽ. i. sciaꝫ que nõ docet modũ oꝑandi. ⁊ sciaꝫ oꝑatiuã. i. q̃ docet modũ oꝑandi: ⁊ ħ q̃uis nunq̃ oꝑat⁹ fuerit. Hec eni scia practica ꝑ doctrinã ⁊ demõstrationẽ acqriť nõ ꝑ assuefactionẽ: ex quo itelligi ꝑt medicinã eẽ quo ad vtrãqꝫ ꝑtẽ sciaꝫ. ❡ Nota tñ ꝙ hñs ꝑfecte sciaꝫ medicine nõ ꝓpter ħ dici põt ꝑfect⁹ medicus. In medico eni ꝑfecto. reqruntur duo habit⁹. vn⁹ sciẽtificus ⁊ docibilis: alius exꝑimẽtalis de ꝑticularib⁹ q iuuãt medicũ i cognitiõe vľium ⁊ singulariũ. q̃ sumũtur in solo mõ practico ⁊ oꝑatiuo: ⁊ quoꝝ cognitio nõ hẽtur nisi ꝑ estimatiuã. Hũc eni habitũ nõ possum⁹ sine oꝑatiõe hr̃e: ⁊ nõ nisi ex mľto tꝑe cuꝫ multa nãli sollertia: ⁊ ħ vt voluit Gal. 9. terapẽtice. capitulo. 9. Nõ est possibile nisi exerciteť mľtiformiter in ꝑticularib⁹ agẽdo que opꝫ circa laborãtẽ ⁊c̃. ⁊ in mľtis alijs locis. ❡ Nec ẽt põt aliquis dicere ꝙ dispositiones corporis sunt tres. sanitas ⁊ egritudo: ⁊ dispõ que nõ est sanitas nec egritudo cum tibi due sufficient. Ponit obiectionem circa differẽtias. ⁊ duo facit. ꝑmo opponit. secũdo soluit ibi [Possibile nãqꝫ est.] Dicit primo potest quis dicere tres sunt dispositiones humani corporis a medico considerabiles: sanitas egritudo: ⁊ neutralitas: ⁊ tu in diffinitione non posuisti nisi duas.

❡ Possibile nãq̃ ẽ vt cũ hui⁹ dictor bene ꝯsiderauerit nõ iueniat vnã duaꝝ reꝝ affirmãtẽ hanc trinitatẽ. neq̃ negantẽ. ampli⁹ si hec trinitas necessaria fuerit qđ dixim⁹ tibi remoueri a sanitate colliget ifirmitatẽ. ⁊ dispõnẽ tertiã quã nõ hr̃e sanitatis diffinitionẽ posuerint. que est habitus aut dispõ ex qua oꝑationes subiecti ipsi⁹ sane ꝑueniũt. Neq̃ hui⁹ diffinitiõis oppositũ nisi sanitatẽ diffinierit quẽadmodum desiderauerint ⁊ posuerint in eẽ cõditionẽ q̃ nõ indiget. Preterea cũ medicis i hoc nõ litigemus. neqꝫ eniꝫ suꝫ q cũ eis in hui⁹ disputare debeã. neqꝫ litigiũ hoc eis neqꝫ illis q ꝯ eos sũt in medicia auxiliabiť: hui⁹ eni rei certitudo alteri⁹ doctrine pricipis ꝑtinet.

❡ Soluit iudicio meo sic: ego cõcedo. ꝙ si ille ꝯdictor bñ cõsiderauerit nõ iueniet vnã duaꝝ reꝝ positaꝝ in diffinitiõe. s. ꝑtẽ ex qua sanať ⁊ ꝑtẽ ex q̃ a sanitate remoueť: affirmare vľ negare hãc trinitatẽ. ❡ Ampli⁹ adiũgo. ꝙ si ħ tertia dispõ ẽ ponẽda: nõ tamẽ errauim⁹ in diffinitiõe. qꝛ tertia illa dispõ colligiť in hac ꝑte diffõnis ⁊ ab ea remouetur. oẽ eni egrũ aut neutrũ ẽ remotũ a sanitate: ⁊ sic q̃uis sint tres dispõnes. tñ nõ solũ de duab⁹ fecib⁹ mẽtionẽ sed iplicite de oĩb⁹. Hãc ãt dispõnẽ tertiã dixerũt medici nõ hr̃e sanitatis diffõnẽ: q̃ diffinitio est sanitas ẽ dispõ: ex qua oꝑatiões subi sane ꝑueniũt. Nec ẽt oppositũ hui⁹ diffinitiõis. i. diffõ egritudis comꝑ̃hẽdit hãc tertiã dispõnẽ. Est. n. egritudo dispõ a q̃ egre ꝑueniũt oꝑatiões: nisi fortasse alr̃ diffinirẽt sanitatẽ ⁊ egritudinẽ ⁊ ponerẽt in illis diffõnib⁹ cõditionẽ q̃ nõ idigẽt: vt si diceret sanitas ẽ dispõ a q̃ ꝑfecte ꝑueniũt oꝑatiões. ⁊ ꝯ egritudo a q̃ ꝑueniũt imꝑfecte: tunc. n. neutralitas sub egritudine ꝯtineť. ❡ Preter ista dico ẽt tibi ꝙ iõ posui hãc diffõnẽ isto mõ vt eẽ bõa tã apđ ponẽtes istã tertiã q̃ꝫ apđ alios: qꝛ cũ medicis nõ dẽm⁹ de isto disputare: qꝛ nõ debeo disceptare. i. discrepare ab eis i isto cũ defẽdi possit. Et ẽt qꝛ litigiũ ẽ q̃stio de hac tertia dispõne isti⁹ q̃õnis nõ ꝓderit ilľ q affirmãt neqꝫ ilľ q negãt hãc tertiã dispõnẽ i medicia s; hui⁹ v̓tutꝭ ꝯtermiatio ꝑtinet phie. ❡ In sũma q̊ voluit Aui. ponẽ diffõnẽ cõpletã q̃ saluari possit apđ tenẽtes neutralitatẽ distigui ab extrẽis ⁊ ẽt apđ alios: qꝛ si nõ distiguiť ñ oꝫ ꝙ ponať i diffõne. Si ãt distiguiť tũc itelligiť sb illa ꝑte a sanitate remoueť. ❡ Q̃õnis aũt solõnẽ inuit qꝛ vtraqꝫ ꝑs ꝯfẽdi ꝑt nec ẽ medico vtile vľ saltẽ necariũ ad vnã ꝑtiũ q̃õnis ꝯtermiari. Mľte ãt sũt alie q̃õnes q̃s i alijs videre. medici tñ nõ videť bñ saluare textũ Ari. ⁊ Aui. ❡ Aduertẽdũ ẽ ꝙ q̃ñqꝫ sumiť egritudo ꝓ q̃libet dispõne itrisica ledẽte oꝑatiões nr̃as siue sẽsibilr̃ siue isẽsibilr̃: ⁊ ħ mõ neutralitas ẽ egritudo. Alio mõ apđ medicũ sumiť ꝓ dispõne ꝑ̃ternã sensibilr̃ ledẽte oꝑatiões: ⁊ isto modo capiendo ponitur a medico medium inter sanum ⁊ egrum.

❡ De subiectis medicine. Caplm. II.

Quoniã medicina corpus humanuꝫ ex ꝑte vnde sanať ⁊ a sanitate remouetur ꝯsiderat. ⁊ cuiusqꝫ rei scia nõ acqriť neqꝫ cõpleť cũ cãs habuerit nisi ꝑ sui cãs sciať: ergo debemus in medicina scire sanitatis ⁊ egritudinis causas.

❡ Istud caplꝫ itilulať de subiectis medicie qm̃ i eo oñdiť de q̃b⁹ reb⁹ medic⁹ ꝯsiderat. Et diuidiť pñs caplꝫ i tres ꝑtes. ꝑ̃ ꝓbať ꝙ medicia ꝯsiderat de cãis ⁊ accñtib⁹ sanitatꝭ ⁊ egritudis. 2° enũerat ista. 3° oñdit q̃uo medic⁹ ea ꝯsiderat ibi 2ᵃ [Cãꝝ vo.] ibi 3ᵃ [Haꝝ vo reꝝ.] ꝑᵃ i tres. ꝑmo ꝓbat ꝑmã ꝯclõnẽ. 2° aliã. 3° ambas silr̃ ibi 2ᵃ [Sꝫ qꝛ.] ibi 3ᵃ [Jã. n.] ꝑ̊ itẽdit istã ꝯclõnẽ i scia medicie dẽm⁹ cognoscere sanitatis ⁊ egritudis cãs. ꝓbať: qꝛ nõ acqriť scia alicuius rei hñtis cãs nisi ex cognitiõe illaꝝ cãrũ. Ubi ꝯsidera ꝙ ħ dcm̃ ħ ẽ vľr veꝝ: tã de scia qꝛ. q̃ꝫ de scia ꝓpter qđ. ⁊ idẽ dĩ ẽt ꝑmo physicoꝝ ab Ari. i ꝓhemio ⁊ cõmẽto ꝑ̊ de scia certa. Idẽ ẽt hr̃ ꝑmo posterioꝝ ab Ari. ca° ꝑmo. Gñale q̊ ẽ ad oẽꝫ sciaꝫ demõstratiuã ꝙ fit ex cognitiõe cãrũ rei scite. ⁊ ħ siue fiat ꝑ demõstrationẽ qꝛ: siue ꝑ demr̃ationeꝫ ꝓpť qđ. ❡ Ex q̊ seqť ꝙ demr̃atio qꝛ. fač sciaꝫ demõstrati ꝑ cognitionẽ cãe. alr̃. n. Ari. i ꝓhemio phicoꝝ ad ꝓbãdũ ꝙ phs dꝫ determiare de ꝑ̃ncipijs ⁊ cãis rerũ nãliũ nõ valet sič nec hic rõ Aui. qꝛ posset qs dicere ꝙ scia nãlis nõ ꝓcedit demr̃atiõe ꝓpť qđ: sꝫ qꝛ: ⁊ i scia vľ demõstratiõẽ qꝛ: nõ opꝫ ꝙ hẽam⁹ sciaꝫ effect⁹ ꝑ cãꝫ. ❡ Et qꝛ illud nõ ẽ cõiter dcm̃. declaro exẽplariter. Ego ꝑcipio ꝙ hõ cognoscit ħ album eẽ ħ dulce demr̃ando lac. ⁊ silr̃ ẽt brutũ. ⁊ ille ẽ vn⁹ effect⁹ cognit⁹ a me ꝑ sẽsus iteriores sine dm̃r̃atiõe. ⁊ ex isto effectu ifero ꝙ hõ hꝫ v̓tutẽ vnã q̃ cõprehẽdit sẽsibilia diuersoꝝ sẽsuũ q̃ v̓t⁹ ẽ cã: q̃re possuꝫ iudicare ꝙ hic albũ ẽ hic est dulce in isto ꝓcessu illud qđ scitur est ꝙ homo cognoscit hoc albũ esse dulce. Ista. s. hoĩs cognitio est nũc scita ꝑ demõstrationẽ qꝛ: in qua arguiť ꝙ qꝛ hõ cognoscit ħ albũ eẽ hoc dulce: iõ hꝫ virtutẽ cõprehẽsiuã sensibiliũ diuersoꝝ sensuũ que est causa sic cognoscẽdi: ⁊ ille effect⁹ ẽ demõstratiuus ꝑ cognitionẽ sue cause q̃ cognitio sue cause habita

se habita

se habita est per cognitionẽ hui⁹ effect⁹:nõ tamẽ dr̃ ꝓprie
cognitus cõplete nisi oibus causis cognitis vsqȝ ad p̃mas
⁊ immediatas:sed hec magis ad librũ posterioꝝ ptinẽt.
Cõsidera tñ in eis.qꝛ a nullo bene declaratũ reperies.

¶ Et qꝛ sanitas ⁊ egritudo ⁊ earuȝ cause plerũ-
qȝ sunt manifeste plerũqȝ occulte:que nõ sensu
neqȝ nisi p significatiões accidẽtiũ cõprehendũ-
tur.debemus etiam in medicina scire accidẽtia
que in sanitate accidunt ⁊ egritudine.

¶ Probat hãc ꝯclusionẽ.In sciẽtia medicie ðbem⁹ cogno
scere accñtia sanitatis ⁊ egritudis.ꝓbat̃:qꝛ illa opȝ cogno
scere sine qbus sanitas ⁊ egritudo ⁊ eaꝝ cãe nõ cognosci.
sed ista sunt accidẽtia.Multotiẽs enim sanitas ⁊ egritu-
do sunt occulte sicut sanitas mẽbroꝝ interiorũ vel infir-
mitas ⁊ cãe earũ ⁊ nõ pñt nisi per sua accidẽtia cognosci.
¶ Ubi per accidẽtia intelligenda sunt oĩa a sanitate vel
egritudine dependentia vel cõcomitantia:nõ autẽ ꝓprie
accidentia prout ponunt̃ vna reruȝ p̃ternãm.⁊ isto modo
large sanitas hȝ sua accidentia.vȝ bonitates operationuȝ
exeuntia nãlia:⁊ qualitatẽ naturaleȝ ⁊ similiter egritudo.

¶ Jam aũt declaratuȝ fuit in sciẽtijs veridicis ꝙ
rei scia non acqritur nisi per sciam cãrũ ⁊ prin-
cipiorũ ipsius si cãs habuerit ⁊ principia:aut nõ
completur ex parte sciendi eius accidentia ⁊ cõ-
comitantia essentialia.

¶ Probat ambas ꝯclusiões sic.medic⁹ dȝ ea cognoscere p
que acqrit̃ aut cõplectit̃ scia sanitatis aut egritudinis:sȝ
ista sũt cãe ⁊ accñtia cõcomitãtia essentialia.Nã i sciẽtijs
veridicis:puta in logica ⁊ metaphysica est declaratum ꝙ
scia rei habẽtis causas ⁊ p̃ncipia nõ acqrit̃ nisi p sciaȝ cã-
rũ ⁊ p̃ncipioꝝ ⁊ nõ cõplet̃ nisi p cognitionẽ accidẽtiũ ꝓ-
prioꝝ ⁊ cõcomitãtiũ q̃ essentialia sũt.i.ĩmediate ab essen
tia rei depẽdẽtia:⁊ p causas itelligit ĩtrisecas:⁊ p p̃ncipia
extrinsecas.Dicit̃ aũt cõpleri scia effect⁹ p cognitionẽ suo
rum accidẽtiũ:qꝛ illis cognitis de ĩpo.⁊ cognitio eẽ subie-
cti ⁊ cognita sua qditate demõstratiue:nõ restat aliquod
dubitabile de ĩpo effectu qḋ sciri possit ĩcognitũ:lȝ fortas
sis cognitio illoꝝ accidẽtiũ nõ sit sbiecti scia.¶ Et tu i h
dicto ꝯsidera.Uñ tũc vr̃ acqsita scia rei habẽtis cãm:cũ
sciat̃ p causas suas si est qd est.⁊ pp qd est.¶ Sȝ cum po-
stea q̃rimus passiões subiecti:tũc nos q̃rimus sciam q̃ est
illaꝝ passionũ ꝓprie cũ illaꝝ passionũ cãs:⁊ nõ sbiecti cõ
siderem⁹.¶ Sed p sciam illarũ passionũ dicim⁹ cõpleri
sciaȝ subiecti.qꝛ ornari:⁊ qꝛ p eã nihil scibile ad subiectũ
ptinẽs illud relinquit̃ dubiũ.Et in h ꝯsidera:qꝛ sũt subti
lia.¶ Colligit̃ aũt hec sentẽtia p̃mo posterioꝝ.illo capitu
lo.Una aũt est scia.¶ Ex qbus ẽt põt colligi ꝙ corp⁹ hũa
num sanabile.⁊ a sanitate remouibile operabile a medico
est subm attributiõis p̃ncipale in hac scia.Nã oĩa alia cõ
siderant̃ iquãtũ hñt attributionẽ ad istud.Qḋ si videat̃
corpus humanũ ꝯsiderari a medico vt in vita custodien-
duȝ:vt sumit̃ a Gal.9.terapẽtice.capitulo.17.Nã dĩc oiuȝ
intẽtio nõ tamẽ vt curatiua demũ p̃ma:qꝛ nulla curatiua
rum est:sed vtiqȝ dicet qs viuificatiuarũ:nõ enim vt sa-
nissimus:neqȝ vt curemur ab egritudinib⁹.p̃mum accipi
mus sed vt viuam⁹.Tamẽ hec ꝯsideratio includit̃:tanq̃
supposita in sanatiua:nõ tamẽ video rõnẽ demonstrãtẽ:
quin dici debeat corpus humanũ sanabile ⁊ egrotabile ⁊
viuificabile esse subiectum primum attributionis.

¶ Causaꝝ ṽo quatuor sũt spẽs:materiales:effi-
ciẽtes:formales:⁊ finales.Cause ṽo materia-
les posite in qbus sanitas ⁊ egritudo mẽsuren-
tur.sunt subiectũ qnidẽ ꝓpinquũ mẽbrũ aut spi-
ritus ⁊ subiectũ quideȝ longinquum humores
⁊ eis lõginqora sũt elemẽta.⁊ hec duo sunt sub-
iecta ꝭm cõpositionẽ.lȝ sint cũ alteratiõe.In cu-
iusqȝ aũt rei cõpositiõe ⁊ alteratione que sic cõ
ponitur ad aliquã hui⁹ puenit̃ vnitatẽ ⁊ hec vni
tas ad quã huiusmodi reuertit̃ multitudo.aut ẽ
cõplexio:aut forma:complexio ṽo est ꝭm altera
tionem.⁊ forma ꝭm compositionem.

¶ Hic Aui.illa enumerat de qbus est scia medicine:⁊ ꝯsi-
dera ꝙ nõ spãliter enũerat accidẽtia:qꝛ vult ea dare itel-
ligi per opationes q̃ sunt finis:⁊ per ea q̃ dicent̃ in 2ª fen.
Diuiditur ergo in ptes tres.p̃mo enumerat ptinentia ad
partẽ theoricã.2° ad practicam.3° colligit oĩa.ibi secũda
[Huius aũt.]tertia ibi[Et postq̃.]Pria in.4.ꝭȝ.4.gene
ra cãrum.⁊ est ibi scḋa[Efficiẽtes ãt.]ibi tertia[Forma-
les.]ibi 4ª[Cãe aũt finales.]Dicit p̃mo.4.esse spẽs cau-
saꝝ.s.mãlis formalis efficiẽs ⁊ finalis.cã aũt istrumẽtalis
reducit̃ ad gen⁹ cause p̃ncipalis:cuius est istrumẽtũ:⁊ vi-
de haꝝ sufficiẽtiã 2° physicoꝝ.⁊ 5° metaphysice.¶ Addit
secũdo ꝙ cause mãles sanitatis ⁊ egritudis i qbus mẽsu-
rãtur.i.ꝭm quas recipit sanitas varios gradus sũt tãq̃ ꝓ-
pinquũ subm.mẽbrũ aut spũs tanq̃ remotũ humores:re
motiora sũt elemẽta.Et hec duo vltia humores ⁊ elemẽ-
ta sũt subiecta ꝭȝ cõpõnẽ ⁊ cũ alteratiõe ẽt.qꝛ nõ sola cõ-
põ sufficit sine alteratiõe.Et sḃdit 3° q̊ ad hãc ptẽ ꝙ i cu-
iuslibet rei cõpõne ⁊ alteratiõe qñ sic cõponunt̃ vt elta i
corpe hũano puenit̃ ad aliq̃ vnitatẽ:⁊ h vnitas:aut ẽ cõ-
plõ:aut forma.Sȝ alia lr̃a hȝ coeq̃litas:⁊ cõplõ fit p alte-
rationẽ:foa vl' coeq̃litas p cõpõnẽ.¶ Circa ista ꝯsidera.
ꝙ mẽbꝝ cũ sit viuẽs:ẽ subȝ imediatũ sanitati ⁊ egritudis
denoiabile p ipaȝ sanũ ⁊ egꝝ.Spũs ãt dr̃ subȝ qꝛ imedia
te disponit mẽbꝝ ad sanitatẽ vl' egritudinẽ recipiẽdã:cũ
certa spirituũ q̃titas reqrat̃ i mẽbro ꝓ sui sanitate.Uñ si
imaginemur cor eẽ vacuũ spiritib⁹ ⁊ si i suis q̃litatib⁹ ⁊ sui
suba nlla fiat variatio:tñ ẽ egrũ ⁊ ipedit̃ i suis opõnib⁹ ⁊
ita pñtia spũuȝ ẽ sanitas:q̃ tñ nõ denoiat ꝓpe spũs sanos.
Utꝝ ãt spũs sit aiat⁹ videbit̃ loco suo ifra.¶ Hũores ãt
⁊ elta dñr sbiecta sanitati rẽota:qꝛ sũt corpa nãlr itriseca
hoiuȝ apta p vnã trãsmutationẽ vl' pl'es ꝯuerti i aliquẽ ꝓ
prie sanũ vl' egꝝ:vt puta mẽbꝝ.¶ Attẽde 2° ꝙ Aui.vo-
luit i mixto pfcõ rẽanẽ elta alterata ꝭȝ q̃litatẽ hñtia tñ ꝓ
prias foas:⁊ cũ h disa ad mĩma ⁊ ðbite iux̃ posita.In hac
g̊ alteratiõe eltoꝝ adiuicẽ fit cõplõ q̃ ꝭȝ ptẽ ẽ i q̃libet mi-
mo eltoꝝ.cũ ipa sit de extẽse:⁊ ista cõplõ fit p alterationẽ
eltoꝝ adiuicẽ.Sȝ foa mixti ñ ẽ tãq̃ i subo i aliq̃ vno mi
mo eltoꝝ:tũc.n.ex vnico elto eẽt aliqḋ mixtũ.Sȝ p̊ est a
mimis i aggregato ex.4.mimis eltoꝝ:qḋ aggregatũ ẽ p̊ᵐ
subȝ illi⁹ foe.¶ Aliq̃ ãt sũt foe qb⁹ nõ suffic̃ elta tm̃ p̊
eẽ sbiecta.sȝ opȝ alia ieẽ elta scḋaria sic̃ hũores:⁊ aliq̃ tã re
grũt diuersa cõposita sic̃ mẽbra.⁊ aliq̃ i suo mimo nãli ñ
sũt ꝯtẽte.4.mimis eltalib⁹ sȝ idigẽt plib⁹ iux̃ positi cer-
to ordie.q ordo vocat̃ mod⁹ mixtiõis hodie:lȝ cõiter nõ i-
telligat̃.imaginatis g̃.4.mimis eltalib⁹ alteratis.ita ꝙ i
vnoquoqȝ eoꝝ sit cõplio ꝯueniẽs ꝓ forma carnis dũmõ
iuicẽ nõ sint cõposita cõpõne reqsita ꝓ foa carnis ñ erit
ibi foa carnis:lȝ sit cõplo:stãte aũt cõplõne si iuicẽ iuxta
ponant̃ debite ꝓ foa carnis fit forma carnis.Hoc ẽ igit̃
qḋ Aui.voluit dicẽ ꝙ cõplõ fit per alterationẽ ⁊ foa p cõ
positionẽ.¶ Et iõ de Gẽtili mirãdũ est q ex h textu vult
esse de mẽte Aui.ꝙ elemẽta sũt i mixto remissis suis for
mis subalib⁹:cũ nullo mõ textus illud sonat.⁊ Auer.inci-
pit 3° celi iponẽtẽ illã opionẽ Aui.¶ Sȝ puto salua tanti

viri reuerētia ꝙ Aui. opinionē nō viderit bñ. Magis aūt est mirandū ꝙ Jaco. de forliuio eū in hac expōne ad lraꝫ sequit̃ ⁊ Marsili⁹. Et tu hec dcā tene mēti ꝓ mltis q̃ ĩfra dicēt. ¶ Multa aūt subtilia ⁊ magis dubia circūstāt hāc mām que suis locis declarabunt̃: sicut ꝙ aliqd genet̃at̃ ⁊ nihil corrumpit̃: ꝙ nullū mixtū ꝑfectū est homogeneuꝫ: ꝙ in materia hoīs eēnt multe spāles forme. ꝙ forma mi- nimi nālis mixti esset diuisibilis ⁊ multiplicata in mini- mis elemētoꝝ ipm componētiū: ꝙ forme que dicunt̃ ex- tēse sicut ferri ⁊ mineraliū eēnt cōposite ex diuisibilib⁹ q̃ oia quō sint ⁊ quō nō sint vera locis suis ĩfra videbimus.

¶ **Efficientes autē cause sunt cause permutantes ⁊ conseruantes humani corporis dispōnes: sicut sūt aeres ⁊ que eis continuant̃ ⁊ comestiones ⁊ aque ⁊ potus: ⁊ que in eis continuātur: ⁊ eṽo ⁊ retētio ⁊ regiones ⁊ ciuitatis ⁊ loca habitabilia: ⁊ que eis continuantur: ⁊ motus ⁊ qe tes corporei ⁊ animales: ⁊ ex eis sunt somnus ⁊ vigilie ⁊ alteratio in etatibus: ⁊ diuersitas ĩ eis: ⁊ in generibus: ⁊ in artibus: ⁊ in moribus: ⁊ in rebus: que in humano superueniunt corpore ipsum tangentibus. siue sint contra naturā siue non sint contra naturam.**

¶ Enumerat efficiētes cās ⁊ pꝫ. ea q̃ ↄtinuant̃ aeri sūt impressiōes celestes ⁊ metherologice. Ea q̃ ↄtinuant̃ cuꝫ comestione ⁊ potu sunt ea q̃ bibunt̃ vl̃ assumūt̃ vt medicie que ↄtinuant̃ cū ciuitatib⁹ sūt vicinitates stagnoꝝ vel fluminū vel mā domoꝝ: ⁊ silr̃a. diuersitas ĩ generib⁹. i. ĩ sexu vl̃ ĩ generibus. i. ĩ modo viuēdi. Attēde ꝙ aliq̃ sunt cause nāles ꝓm vnā ↄsiderationē tñ: que ꝓm aliā sūt agētes: vt sanguis ⁊ humores sūt māles cāe mō dicto. Sūt aūt efficientes ꝓ quāto hñt q̃litates actu ↄcurrētes actiue ad sanitatis vel egritudinis factionem vel conseruationem.

¶ **Formales vō cāe sint complones et virtutes que post eas eueniunt et compositiones.**

¶ Enumerat cās sanitatis ⁊ egritudīs: vel melius corꝑis ꝓ quāto ē sanū vel egrū. ⁊ iste sūt cōplones ⁊ v̄tutes q̃ post ipsas veniūt ⁊ cōpositiōes. ⁊ vnitas q̃ ĩ cōpōne dat̃ intelligi. ꝑ virtutes aūt ꝓm vnā expōnē nō debemus ĩtelligere potētias aie q̃ sunt subaliter idem cum aia. sꝫ qualitates q̃ sūt aie ĩstrꝫ ad opōnes faciēdas q̃ sūt alie a cōplone. sꝫ tñ ab ipsa depēdēt vt ĩfra ca° de v̄tutib⁹ videbis. Et iste merito dicūt̃ euenire post cōplonē saltē nā: ⁊ si nō sꝑ tpe. Et h̄ mō loquēdo de posterioritate nāli ēt aia pōt dici cōplone posterior. ¶ Nec ēt iuxta supi⁹ dicta ē opportunū ꝙ qñcūqꝫ est cōplo sit fora: q2 fora vltra cōplonē reqrit cōpositionē: ⁊ dr̃ vt⁹ forma sanitatis ad sensuꝫ dcm̄ ꝑus. q2 talis q̃litas scda alia a cōplone ē sanitas: sic ēt diaphaneitas cornee ē sanitas: q̃ tñ diaphaneitas nō ē cōplo. ⁊ sic ꝑ eā ē corpus formal̃r sanū vt ĩfra tāget̃. ¶ Uel scdo q2 vt⁹ dirigit sanitatē ad opus sic idea vl̃ imago artificis dirigit artē ĩ opus. Et sic pōt dici forma sanitatis sic idea artificiati dr̃ forma artis. ¶ Uel 3° pōt dici ꝙ cōplo ⁊ cōpositio nō sūt sanitas nisi ꝓ quāto ꝑ eis pōt aia ꝑficere opōnes. Ex quo sequit̃ ꝑmo ꝙ cōplo est virtus aie capiēdo virtutē large. Scdo sequit̃ ꝙ ꝑ ꝑus est cōplo illud qd̄ ipa est q̃ꝫ ipsamet sit vt⁹. Et sic v̄tutes post cōplonē eueniūt. i. ꝑ ꝑus ē aliquā q̃litatē eē cōplonē q̃ꝫ eē virtuteꝫ. Sequit̃ 3° ꝙ vt⁹ est forma qua subm est sanū: q2 ꝑ cōplonē: ꝓ quāto ꝑ eā pōt perfici opō ē mēbꝝ sanū: ⁊ ista ē vt⁹ loquēdo isto mō de virtute. Mō nō aliter dicim⁹ eē cōplonē foraꝫ sanitatis: nisi q2 ꝑ ipsam mēbrū est formal̃r sanū. ¶ Eadē g̃ est difficultas de cōplone ⁊ virtute. ⁊ si cōsideras expositiones quas tāgit Gētilis. hic nō couenīūt textui sicut hec. Dicit̃ autē cōplexio forma sanitatis vel causa formalis sanitatis. vel q2 in diffinitiōe sanitatis ponit̃: ⁊ tūc ē methaphorice. vel ad sensum dictū: q2 est cā formalis: quare aliqd est sanuꝫ. Or si queratur que res est sanitas: ⁊ que res est egritudo. Dicendum ꝙ aliqua sanitas est substātia vt numerus qnarius digitorum vnius manus. qui non est aliud ab illis digitis: ⁊ est sanitas in numero. Alia sanitas ē qualitas siue complexio. Et silr̃ de morbo est dicēdum. Nulla tamē res dicit̃ sanitas nisi pro quanto per eā corpus viuens potest in suas debitas operationes: siue ille sint actiōes siue passiones. ⁊ sic nomen sanitatis est respectiuum.

¶ **Cāe aūt finales sūt operatiōes. Et in scia quidem operationū est scia virtutum ꝓculdubio et scia spirituū qui sunt virtutum subiecta doctrine medicinalis. vnde aliquis inquirit de corpore humano quomodo sanatur aut infirmatur.**

¶ Hic enumerat causas finales. ⁊ iste sunt operationes. fines eni sanitatis de scda ĩtētione sunt opationes: q̃ tñ ꝓprie nō debēt dici cāe. cum ab istis causata nō depēdeāt. subdit Aui. ꝙ scia opōnū est scia virtutū proculdubio: q2 virtutes nō nisi ꝑ opatiōes cognoscunt̃. ¶ Et silr̃ est sciētia spūum. q2 spūs sunt suba virtutuꝫ: ⁊ ꝑparant membra ad virtutes suscipiendas vel cōseruādas vel instr̃a virtutum. ¶ Tenendo vō ꝙ pñtia spūum reqrat̃ ĩ quibusdaꝫ couenīētibus opationibus vltra cōplonē vel cōpōnē mēbri pōt dici ꝙ spūs est subm qualitatis qua vtit̃ aia ĩ opetanq̃ꝫ instr̃o extrinseco. ⁊ ista qualitas potest dici qualitas aie large: ⁊ sic ꝓprie capiēdo subm spūs est subiectū virtutis lꝫ inanimata. cōsidera. ¶ Concludit ergo ꝙ hec sūt subiecta medicine pro quanto in ea inquirimus de corpore humano pro quanto sanatur vel infirmatur. i. a sanitate remouetur. i. quo ad partem theoricam.

¶ **Huius autē inquisitiōis ꝑfectionē. s. vt sanitas ↄseruet̃ et egritudo remoueat̃. opꝫ ēt hr̃e ꝑtes ꝓm istaꝝ duaꝝ dispōnū et suoꝝ instr̃oꝝ cās. Et huiusmodi quidem causa est regimen cum comestione et potu: et electio aeris: et mensura motus et qetis: et medicatio cū medicia: et medicatio manualis. hoc autē totū apud medicos est ꝓm tres species sanorū et egrorū et mediorū quos mō nominauimus. et dicemus quomodo inter duas diuisiones inter quas proculdubio non est medium media vocentur.**

¶ Enumerat subiecta ꝑtinētia ad partē practicā: vl̃ aliter ꝓm ꝙ est scia de ↄseruanda sanitate habita ⁊ recuꝑanda amissa. Et ĩtēdit vt mihi vr̃ ꝙ ꝑfectio hui⁹ toti⁹ medicial̃ ĩqsitiōis q̃ ē cognitio ↄseruādi sanitatē hitaꝫ ⁊ recuꝑandi amissaꝫ hꝫ ēt mltas ꝑtes ꝓꝫ ꝙ sūt mlt̃e cāe haꝝ dispōnuꝫ. s. ↄseruatiōis hite sanitatis: vl̃ remotiōis egritudis. ¶ Et nō ĩtelligo ꝓꝫ cās. i. mōs faciēdi. sꝫ capio nomē cāe ꝓpe vt supra sumebat̃. ⁊ ĩtelligo haꝝ dispōnū nō sanitatis ⁊ egritudinis vt Gentilis ĩtelligit. sed ↄseruatiōis sanitatis ⁊ remotiōis egritudis. ⁊ ēt hꝫ partes ꝓm cās istr̃oꝝ acqsitiōis sanitatis ⁊ remotiōis egritudis. Probat̃. q2 cuꝫ ista ꝑs sit ad sciēdū acqsitionē sanitatꝭ ⁊ remotionē male dispōnis. Et ista acqsitio vel remotio hꝫ cās oꝫ cās cognoscē ⁊ istr̃a cāe. iō istr̃a ⁊ cāe istr̃orū cognoscēde sūt. ¶ Et hec expō ē plana ⁊ facil̃ ⁊ nō ĩtricata sic ista Gētil̃ q̃ ēt nō ꝓbat. ⁊ exēplificat de cā ĩqsitiōis vl̃ ↄseruatiōis sanitatꝭ. s. ꝙ hō cā ē regimē cū cōmestiōe ⁊ potu ⁊ aliys sex rebus nō nālibus.

¶ Hoc aũt totũ.s.acgrere vel ꝯseruare sanitatẽ.vel h to tũ.i.ista tria.s.regimẽ.medicatio.ꝛ chirurgia.i.applicatio medicie ꝛ opatio manualis ẽ i cõpatiõe ad tres spẽs corporũ.s.sanoꝝ egroꝝ ꝛ neutroꝝ ſm medicos.que neutra i 2° huiꝰ noĩabimꝰ ꝛ dicemꝰ qũo vocent̃ aliq̃ media a medico iter duas dispões iter q̃s ꝓculdubio nõ est mediuȝ. ¶ Ex illo ꝯsidera ꝙ ps docẽs sanitatis acq̃sitionẽ vel cõseruationẽ dr̃ ꝑfectio theorice:qꝛ ẽ finis eius.Qũo aũt sit vel nõ sit mediũ iter sanũ:ꝛ egrũ:ꝛ qũo a medico vocetur mediũ dictũ ẽ caplo precedẽte. Nã nõ debemꝰ imagiari egritudinẽ ꝛ neutralitatẽ tanq̃ȝ spe differẽtes eẽntiali:sed differũt ſm magis ꝛ minꝰ.Et iõ accepto noie egritudis ꝓ q̃libet mala dispõne ledẽte opatões nõ eẽt mediũ iter sanitatẽ ꝛ egritudinẽ.sed qꝛ medicus alio ope vtit̃ in corpore leso sẽsibilr̃ ꝛ alio isensibilr̃ leso.iõ voluit ista distiguere noĩbꝰ.ꝛ p̊ corpi appropriat̃ nomẽ egri.2° nomẽ neutri.

¶ Et postq̃ȝ iã diuiserimꝰ has demõstrationes tunc iã collectũ est nobis ꝙ medicina tractat de elementis ꝛ cõplexionibꝰ ꝛ humoribꝰ ꝛ mẽbris simplicibꝰ ꝛ cõpositis ꝛ spiritibꝰ ꝛ virtutibꝰ eoꝝ nãlibus ꝛ aialibꝰ ꝛ vitalibꝰ ꝛ opatiõibus ꝛ dispõnibus corpis.s.sanitate ꝛ egritudie ꝛ medio: ꝛ causis eaꝝ.s.comestione ꝛ potu ꝛ aeribus ꝛ aquis ꝛ regiõibus ꝛ motibus ꝛ q̃etibꝰ corpis ꝛ aialibus ꝛ etatibus ꝛ generibus ꝛ extrinsecus accidẽtibus q̃ corpi eueniũt ex rebus extraneis ꝛ regimine cũ comestionibus ꝛ potibus et medicis et manuũ opatiõibus ad sanitatẽ ꝯseruandã ꝛ vnãquãq̃ȝ egritudinẽ medicandam.

¶ Assumit ea de q̃bus medicus tractat quo ad vtrãqȝ ꝑtẽ s.theoricã ꝛ practicã ꝛ pȝ.Cõsidera tñ qꝛ vna lr̃a hȝ.diuisimus has cãs.ꝛ tũc ẽ sensus.q̃ sũt cãe sanitatis ꝛ egritudis ꝛ acq̃sitionis sanitatis cõseruationis ꝛ remotiõis egritudinis ꝛ istoꝝ eaꝝ.Alia lr̃a hȝ.diuisimꝰ has demõstrationes.i.rõnes quas fecimus ad ostendendũ ꝙ in medicina tractãdum ẽ de causis ꝛ accñtibus sanitatis ꝛ remotionis egritudinis ꝛ tunc cõtinua residuũ est clarum.

¶ Haꝝ ꝟo reꝝ q̃dã sũt de q̃bꝰ medico nihil aliud est agẽdũ nisi vt q̃d sint tm̃ essentiali formatiõe iformet:ꝛ vtrum sint vel nõ sint doctori sapientie physicalis credat.Et earum sunt de quibus in sua arte ratiocinari debet.

¶ Oñdit Aui.qũo ista dicta diuersis modis ꝯsideranť in medicia.Et p̊ ponit duas ꝯclusiones.2° ꝓbat eas.3° rñdet dubio ibi 2ª[Que g̊.]ibi 3ª[Eoꝝ ꝟo.] ¶ Dic̃ p̊ ꝙ aliq̃ istorũ numeratoꝝ sunt de q̃bꝰ medicꝰ nõ plus hȝ facere nisi vt ꝑ ea iformet̃ iformatiõe eẽntiali.i.cognitiõe diffinitiua.vtꝝ.n.sint aut nõ sint dȝ credere doctori scie phical̃.ꝛ ista ẽ pᵃ ꝯclo. ¶ 2ª.aliq̃ sũt de dictis supra de q̃bꝰ medicꝰ dȝ rõcinari i sua scia ꝛ afferre dmõstratiões.ꝛ hec ẽ 2ª ꝯ̊.

¶ Que ergo eaꝝ sũt sicut principia vtrũ sint vel nõ sint credere dȝ:sciaꝝ ꝟo ꝑticulariũ principia credita recipiunť ꝛ in aliȷ̃s sciẽtȷ̃s q̃ ſm ordineȝ sũt añ eas rõcinanť ita ꝛ sit dõec sciaꝝ oiuȝ principia ad phiam primã q̃ metaphysica nũcupať eleuenť:cũ aliq̃s medicoꝝ loq̃ icepit et affirmare elemẽta ꝛ cõplones et q̃ ista sequunť:ꝛ eis q̃ scie nãlis subiecta existũt egressus fuerit errabit ideo ꝙ in scientia medicine mittit quod eius nõ est:ꝛ errabit.quia se aliquid declarasse existimabit cum nihil declarauerit.

¶ Facit qð dcm̃ ẽ.ꝛ p̊ ꝓbat pmã ꝯclonẽ.2° 2ᵃᵐ ibi[Ea ãt.] ꝛ pᵃ diuidit̃ i duas.qꝛ p̊ ꝓbat illã.2° narrat ea q̃ a medico supponunť ibi[Eoꝝ ꝟo.] Probat aũt pmã ꝯclonẽ ꝑ h ꝙ ea q̃ sũt sicut pnᵃ medicus nõ dȝ ꝓbare.sed multa dictoꝝ sũt in medicia vt pnᵃ.g̊ multa talia medicꝰ nõ dȝ ꝓbare. mior supponit̃ vt clara.ꝛ maior declarat̃ ꝑ h.p̊:qꝛ pnᵃ sciarũ ꝑticulariũ recipiũt in sciẽtȷ̃s ꝑticularibꝰ:q̃rũ sũt pnᵃ tanq̃ȝ tradita.ꝛ ꝑ rõnes ꝓbanť in sciẽtȷ̃s q̃ sũt añ illas.ꝛ sic fit donec oium sciarum pnᵃ reducanť in metaphysicã q̃ est pma scia ꝛ oium cõissima. ¶ Aduerte tñ nõ oia pnᵃ medicie ꝓbari in supiori scia.sȝ ista q̃ nõ sunt ꝑ se nota. multa ãt sũt medicialia pnᵃ i nulla scia demõstrata.Principia.n.vt ꝓbať p̊ posterioꝝ.necesse ẽ eẽ ꝯclonibꝰ plura. ¶ 2ª ꝓbat istã ꝯclonẽ ꝙ si quis in medicia tẽtabit ꝓbare ista pnᵃ.s.ꝙ sunt elemẽta.ꝛ quot sũt.errabit duobꝰ modis.p̊ qꝛ in meᵃ poneret ꝓbatiões q̃ nõ ꝑtinẽt ad eã cũ ꝑtineãt ad sciaȝ supioreȝ.ꝛ errabit alio mõ:qꝛ existimabit aliq̃d se declarasse cũ nihil ꝓbauerit.qꝛ ad ꝓbandum talia vtitur pncipȷ̃s nãlibus q̃ in medicina ignota sunt.

¶ Eius ꝟo de quo medicus formare dȝ q̃d sit ꝛ vtrũ sit vel nõ sit cuiꝰ eẽ nõ ẽ manifestũ credere hec ẽ sũma. Elementa an sint ꝛ quot sint ꝛ qũo sint ꝛ q̃ sint.et cõplones q̃ sint et quot sint.et humores an sint et quot sint:et qũo sint:et ꝟtutes vtꝝ sint et quot sint:et spũs vtꝝ sint:et quot sint et vbi.et queq̃ȝ mutatio hȝ dispõnẽ:et eiꝰ mora hȝ cãm et cãe quot sint:mẽbra añt et eoꝝ iuuamenta sensu et anathomia discernere debet.

¶ Narrat hic ea q̃ nõ sũt de se certa.tñ medicꝰ dȝ ea recipere.ꝛ sunt clara q̃a. Illð ãt qð dr̃ ꝛ q̃ mutatio hȝ dispositionẽ sic itelligit̃.i.q̃s ẽ motꝰ ꝑ quẽ acq̃rit̃ dispõ.i.q̃litas s.alteratio.ꝛ eius mora.hȝ cãȝ ꝑseuerãtia sine dñio alterationis hȝ cãm.s.efficiẽtẽ qꝛ ois alteratio req̃rit agẽs.vl 2° itelligit̃ eiꝰ mora hȝ cãm.i.cessatio ab ea nõ ẽ sine causa. ¶ Nota tñ ꝙ de elemẽtis tractat̃ a pho 2° de gñatione ꝛ 3° celi de cõplonibꝰ.nõ vr̃ magis determinãdũ in 4° methau.ꝑtiȝ in libro de mineralibꝰ plus tñ ꝑtinet ad libruȝ methaur̃.vbi ponunť gñales passiones mixtoꝝ lȝ paꝝ de illis dcm̃ sit i phia. ¶ De humoribꝰ ãt spiritibꝰ ꝛ mẽbris ad librũ ꝑtinet de partibꝰ aialiũ:de ꝟtutibꝰ ꝛ opationibus ad librũ de aia cum multis paruis nãlibus.

¶ Ea ãt de q̃bꝰ formãdo rõcinari dȝ sunt egritudines:et eaꝝ cãe ꝑticulares:ꝛ earũ signa et qualiter egritudo remoueať:et sanitas conseruet̃ ꝛ cuiuscunqȝ eaꝝ eẽ occultũ fuerit ad illud declarandum demonstrationẽ afferre dȝ ipsum diuidendo numerando et complendo.

¶ Hic dicit enumerãdo q̃ sunt inq̃sita ꝛ ꝓbata in meᵃ ꝛ innuit ꝓbationẽ secũde ꝯclonis supius posite.s.ꝙ aliq̃ sũt i medicia de q̃bꝰ dȝ rõcinari medicꝰ.ꝛ sunt sanitas ꝛ egritudo ꝛ eaꝝ ꝑticulares cãe ꝛ signa.ꝛ q̃lr̃ egritudo remoueatur ꝛ sanitas ꝯseruet̃.dicunť aũt ꝑticulariter ista a medico ꝯsiderari.Cõsideranť aũt ꝯhẽdo ad hoieȝ ꝛ etiã ſȝ ꝙ factibiles vel remouibiles a medico. ¶ In generali.n. declarat̃ de eis in phia nãli in libello q̃ dȝ vel i cap̊.de sanitate ꝛ egritudine.vt ꝓbat Aristo.in de sensu ꝛ sensato. ¶ Et si medicus ꝓbat aliqua de egritudie i generali vtitur in h pncipȷ̃s nãlibꝰ.ꝛ sũt rõnes phice q̃ iõ ponunť a

medico.q₂ modicū in pħia de illis scriptū ē.⁊ h̄ sepe facit Gal.in libello de accidēti ⁊ morbo.¶ Et subdit Aui.ꝙ i vnoquoqꝫ istoꝝ qñ fuerit aliqd occultū dꝫ afferre medi/ cꝰ demōstrationē diuidēdo numerādo ⁊ cōplēdo qđ itel/ ligiẗ vbi fuerit opportunū.¶ Debes.n.scire ꝙ demōstra tiōes sunt q̄daꝫ in qbꝰ idigemꝰ diuisione ꝑus.s.diuidēdo ⁊ nūero.i.ptinet subiecti enumeratione vt pꝫ p̊ posterioꝝ. ⁊ ꝯclone pᵃ ꝓbanda.q₂ Arist.ibidē diuidit.⁊ diuisiꝫ ꝓbat ptes passiōis demōstratiōis de subiecto.s.ꝙ ē ex p̄misve ris imediatis ⁊c̄.Et Cāpanꝰ i libro elemētoꝝ euclidis oñ/ dit eē ꝑmutati ꝓportionabile de subiecto analogo ad tp̄s numeꝝ.⁊ spēs quātitatis ꝯtinue diuidēdo subiectum.

¶ Galenꝰ nāqꝫ cū demōstratiuā argumētatiōeꝫ sup diuisionē primā facere aggressus ē nō dꝫ ag gredi iquātū ē medicus:sed iquātū ē pħus. In scia.n.nāli dꝫ loq sicut Alphachi:q cū affirmaẗ aggressus fuerit qđ cōitatem seq deberet:nō dꝫ loq de hoc iquantū est alphachi:sꝫ iquātum ip̄e ē mutachelim:medicus.n.iquātū ē medicus:⁊ alphachi iquantū ē alphachi:nō pōt de h̄ rōcina ri.ꝙ si nō:ꝑueniemus ad circuitionem.

¶ In hac pte remouet dubiū.posset.n.qs dicere Gal.fecit librū de elemētis ⁊ ibi nitiẗ ꝓbare ꝙ sūt.4.igiẗ medicus demōstratiue determinat de eis.Rñdeẗ ꝙ Gal.h̄ nō fac tanq̄ꝫ medicus sed tanq̄ꝫ pħs nālis.q₂ medicus in rebus nālibꝰ ē sicut alphachi.¶ Alphachi aūt est ille q cū dicat illđ qđ opꝫ seq cōitatē.i.populū ex p̄cepto legis nō dꝫ de h̄ afferre rōnē ꝓ quāto est alphachi.sed si afferat h̄ ē in/ quātū ē mutacheliꝫ.¶ Nō dꝫ ḡ medicꝰ inq̄ꝫtū medicus nec alphachi reddere rōnē de illis q̄ sunt a supiori deter/ minād a.Si aūt vellet reddere ꝑ ꝓpria medicie faceret circuitionē:q₂ ꝓbaret p̄ncipia ꝑ ea q̄ ab ipsis ꝓbāẗ:cū me dicus nihil hēat certū nisi ꝑ illa p̄nᵃ.¶ Et tu hec ꝯsidera q₂ fortasse rō Aui.nō ꝓcedit.Multa.n.sūt medicialia p̄n cipia ꝑ se nota nō accepta a pħia nāli.⁊ ꝑ hac mā vide dis cordiā iter Auer.⁊ Aui.de scia ad quā ꝑtinet ꝓbare p̄mū motorē eē.¶ Nō ēt ꝙ alphachi ē nomē arabicū.signifi/ cat ꝓnūtiatorē volūtatis p̄ncipis vel ꝯsilꝫ q vt sic nō hꝫ dicere rōnem volūtatis.Mutachelim vō est ille q ē p̄n/ ceps vel ꝯsiliarius q dicēdoꝝ hꝫ reddere rōnem.vñ dicit Simon ianuēsis ꝙ alphachi significat in lingua arabica doctorē diuine legis q nō hꝫ rōnē reddere.q₂ Machome tus ita p̄cipit ꝙ de eā nō disputareẗ.sed mutachelim est pħs qui dictoꝝ suorum hꝫ reddere rōnem.

¶ Doctrina secunda est de elementis: cuius est vnum capitulum.

ELemēta sunt corpa ⁊ sunt ꝑtes pri me corpis humani ⁊ alioꝝ q̄ in cor pora diuersaꝝ formaꝝ diuidi mini me possunt ex quoꝝ cōmixtiōe spēs diuerse generatorum fiunt.

¶ Aui.icipit determiare de rebꝰ nālibꝰ q̄ sūt itrinsece cor/ pori nostro ad eiꝰ itegritatē vel ꝯseruationeꝫ nec̄arie.Et diuidiẗ i.5.ptes.Prio determiat de eltis.2° de cōplonibꝰ 3° de hūoribꝰ.4° de mēbris.5° ⁊ vltio de virtutibꝰ ⁊ opatio nibꝰ ⁊ spiritibus sil.ptes patēt.Pñs ps de elemētis ē cap. vnū qđ i tres ptes diuidiẗ.Prio poniẗ elemētoꝝ diffō qd nois.2° vnūqđqꝫ elemētoꝝ describiẗ.3° poniẗ iter ea gnā lis q̄dā oñia.2ᵃ ibi [Terra ē.]3ᵃ ibi [Que āt grauia.] Pria i duas.p̊ ponit elti diffōnē.2° numeꝝ elemētoꝝ.2ᵃ ibi [me dicus.] Dicit p̊ ꝙ elementa sunt corpa ⁊ ptes p̄me corpis humani ⁊ alioꝝ corpoꝝ mixtoꝝ q̄ in corpa diuersaꝝ for/ maꝝ minime diuidi pñt.⁊ ex quoꝝ cōmixtōe spēs diuer se fiunt gnātoꝝ.¶ Ubi attēde ꝙ hec diffō differt ab illa q̄ poniẗ 5° metaphysice textu cōmēti.4.vbi dicit.Elemē/ tū ē illud ex quo cōponiẗ aliqd p̄mo ⁊ ē in eo ⁊ ē idiuisi/ bile ꝑm formā i aliā formā.Quia illa diffinitio ꝯuenit ꝓ prie māe p̄me ex q̄ ꝑus cōponiẗ res q̄ꝫ ex 4ᵒʳ p̄mis elemē tis corpeis.⁊ iđ Aui.cū voluit ista 4ᵒʳ in rōne elemēti dif finire dixit.sunt corpa ⁊ partes itegrales vel saltē q̄ꝫtitati ue corpoꝝ mixtoꝝ ꝑm pōnē eiꝰ.¶ Et ꝑ corpa Aui.itelli/ git corpa nālia ꝯstituta ex mā ⁊ forma.sꝫ ꝯcordat hec dif finitio cū illa quā pōit Arist.3° celi tex.cōmēti.31.⁊ ē.Ele/ mētū ē illud in qđ corpa dissoluunẗ ⁊ ē in eis poᵃ aut actu ⁊ h̄ ē dubiū.Elemētū āt nō dissoluiẗ i aliq̄ diuersa i forā.

¶ Per h̄.n.ꝙ dicit.Elemētū āt nō dissoluiẗ ⁊c̄.Cōmēta tor itelligit ꝙ corpa dissoluūẗ i elta remanētia i actu ⁊ il la elta actu remanētia nō ampliꝰ dissoluūẗ i actu diuer/ sa i forma ⁊ h̄ nō ꝯuenit māe p̄me nec forme cū i dissolu tiōe mixti forma corrūpiẗ ⁊ mā nō remanet sub eodem actu.sꝫ sub alio.¶ Ex quo ifert Cōmē.elementū equoce de mā ⁊ forma ⁊ de elemento isto mō accepto.qūo acci/ piēdo elemētū diffinitio Aui.ē cōpletissima. Per h̄.n.ꝙ dr̄.sūt corpa.differt a mā ⁊ forā cū ibi corpꝰ sumaẗ ꝓ nāli cōposito.⁊ ꝑ h̄ qđ dr̄ ptes corpis:exprimiẗ:ꝙ opꝫ elemē/ tū eē i elemētato aut actu aut potētia.¶ Per h̄ vō qđ dr̄ p̄me.itelligiẗ p̄me in genere ptiū corporeaꝝ via eēntialis cōpōnis.⁊ ꝑ h̄ distinguiẗ a ptibꝰ non sic p̄mis.vt vbi grā. ossibꝰ carne ⁊c̄.hec.n.nō sūt elemēta q₂ aliq̄ sūt ptes sim/ pliciores corpee.¶ Per h̄ qđ dr̄ ꝙ in ptes diuersaꝝ for maꝝ minime diuidi pñt.daẗ itelligi ꝑm Auer.cōmē.31°. tertꝫ de celo ꝙ nō repugnat elemēto eē diuisibile i ptes q̄ꝫtitatiuas.sꝫ ei repugnat eē diuisibile i ptes hñtes diuer sas formas i quo differt a quolibet mixto.¶ Qđ aūt ad/ diẗ ex quoꝝ amixtiōe ⁊c̄.vr̄ dcm̄ ex supabundanti ad ma iorē expressionē ꝙ mixta ex eis cōponūẗ.⁊ nō poniẗ hec pticula loco allegato tertꝫ celi.Quidā aūt dicūt ꝙ ꝑ hoc differt a celo.Cōsiderādū 2° ꝙ hāc diffinitionē tertꝫ de celo dicit Arist.eē in qua oēs ꝯueniūt.⁊ Cōmētator i fine cōmēti dicit hāc diffinitionē esse notā ꝑ se ⁊ nō eē dubius de elemētis ꝙ sint postremū in actu ad qđ fit resolutio ⁊ est ꝑ se notū de elemētis qd ē.vel q₂ sūt.Sꝫ est dubium vtrū sint in mixto actu vel potētia.Accipiēdū ēt in com/ mēto.31° tertꝫ.ꝙ elemētū nō dr̄ nisi resolutiōe ad id cuiꝰ ē elemētū.Ex quo seq̄ẗ nō iđ dici aliq̄ elemēta:q₂ sūt cor pora simplicia q̄litates p̄mas de se sibi determinātia.No ta 3° ꝙ ꝑm nullū modū accipiēdi elemētū ꝯuertiẗ h̄ no/ mē elemētū cū h̄ noie p̄nᵐ vt exp̄sse colligiẗ 5° metaphysi ce.cōmēto 4°.cū elemētū nō dicaẗ nisi de itriseco ꝓ q̄ꝫto est itrinsecū.Principium vō de itrinseco ⁊ extrinseco.

Cōsidera vltio ꝙ de mō gnātionis mixtoꝝ ex ele/ mētis ⁊ elemētoꝝ ꝑmanētia i mixto.4. q modernis cōcedētibꝰ gnātionē ⁊ corruptionē elemēto/ rū.⁊ ꝯcedētibꝰ ipsa esse ignē.aerē.aquā.⁊ terrā.pertinen/ ter sūt iuēte pōnes.Unā quā recitat Tho.đ garbo ⁊ ē i sū ma ꝙ mixta nō pñt quoquo mō fieri ex elemētis.⁊ ꝙ ele/ mēta nullo mō sunt in mixtis:nec forme aliq̄ subales vel accñtales elemētoꝝ sūt in mixto.Sed q₂ mixta hñt q̄li/ tates i virtute medias iter q̄litates elemētoꝝ:sꝫ cōplonē vtualiter mediā iter calitatē ⁊ friditatē.Iđ dicimꝰ meta/ phorice elemēta eē ꝑꝫ vtutes in mixto.¶ 2ᵃ positio fuit i p̄n° studꝫ mei cōis quā secutus ē Marsiliꝰ ⁊ pleriqꝫ alꝫ. ⁊ Aui.dicit in libro de generatione ⁊ corruptiōe.ꝙ ista ē extranea opio quā qdā mouerūt circa sua tpa.Sic.n.di/ cit ad lr̄am.Quidā mouerūt quādā opinionē extraneā ⁊ mirabilē circa ista tpa dicētes ꝙ simplicia qñ cōmiscenẗ ⁊ i se iuicē operāẗ.deueniūt ad denudationē suaꝝ forma/ rū ⁊ nullū eoꝝ tenet ꝓpriā formā.Et ē q₂ mixtū bene pōt

ex elemẽtis generari.ſ3 forme ſubſtãtiales elemẽtoꝝ nul
lo modo remanẽt in mixto.ſed qualitatiue diſpões ele-
mentoꝝ q̄ ṽtutes eoꝝ dicuntur bene remanent.

¶3ᵃ pō eſt cõmentatoris Auer.quã nõ video ipſu3 ꝑ de ge
neratione ſenſiſſe 3° de celo.cõmẽto.67°.Et ẽ ꝙ elemẽta
remanẽt in mixto potẽtia ⁊ nõ actu.⁊ itelligit ꝑ hec dicta
q̄ ſunt Ariſt.ꝑ de gnãtiõe.cap.de mixtione.ꝙ elemẽta re
manẽt refracta in formis ſuis ſubalibꝰ ⁊ accñtalibꝰ.⁊ ta-
le eẽ remiſſum dr̃ eſſe in poᵃ ⁊ nõ in actu cõpleto.ſ.

¶4ᵃ poſitio ẽ Aui.⁊ ẽ ꝙ elemẽta ſunt diuiſa ad minima ⁊
remiſſa in ſuis formis accñtalibꝰ ⁊ ſunt ꝯiuncta cũ alijs ꝑ
formã ſuꝑadditã3.Et hec tñ hñt formas ſubales nõ refra
ctas:tñ nõ recipiũt magis ⁊ minꝰ.⁊ tale eſſe dr̃ eẽ i poten
tia ſicut dicimꝰ ꝑtẽ eẽ in poᵃ qñ nõ ẽ diuiſa.ſ3 qñ ẽ ꝯtinua
ta.Et hãc poſitionẽ narrat Auer.ꝑ de generatiõe cap.vlti
mo dicens Aui.ꝑ potẽtiã elemẽtoꝝ itellexiſſe eoꝝ eſſen-
tiã ꝑ quã eẽntiã elemẽta dicunt̃ dupl'r eſſe potẽtia.Uno
mõ q2 per eam pñt multa agere cum ſit forma ꝑncipalis
eoꝝ.2° ẽt q2 iſta elementoꝝ eſſentia eſt potẽtia temꝑatio
nis qua habilitat̃ mã ad recipiendum formam mixti.

¶Prima pō vr̃ mihi oĩno irrõnalis:q2 mixta reſoluunt̃ i
elemẽta vt ſenſus notat in cõbuſtione. Si ḡ ipoſe eẽt ex
elemẽto vel elemẽtis fieri mixtũ iã tota mixtoꝝ mã trã-
ſiuiſſet i tꝑe ꝑterito in mã3 elemẽtoꝝ ⁊ nihil eẽt mixtũ.
Nec valet ſi dicat̃ ꝙ mixtũ nõ reſoluit̃ in elemẽta ſed in
mixta:q2 quero de illo vltio mixto ad qꝺ̃ ſtat mixtoꝝ re-
ſolutio q2 nõ ꝓcedit̃ i ifinitũ.⁊ ſeq̄t̃ ꝙ illꝺ̃ vel illa ſi ſint
plura ſunt elemẽta ad ſenſum nr̃m.Cõcedimꝰ.n.id eẽ ele
mẽtu3 qꝺ̃ eſt poſtremũ corpus ad qꝺ̃ ꝑ reſolutionẽ deue
nit̃.hãc opinionẽ tãq̄ aliquã demẽtiam nõ proſequor.

¶Cõtra 2ᵃᵐ opionem arguo ꝑ ſic.Ex ea ſequeret̃ ꝙ neq3
ignis neq3 aer neq3 aq̄ neq3 terra eẽt elemñtũ.ſumẽdo ele-
mẽtũ ꝑ elemẽto corꝑeo cuiꝰ oppoſitũ ꝯcedit pō.⁊ p3 ꝯña:
q2 nullũ elemẽtũ ẽ niſi alicuiꝰ elemẽtati ſit elemẽtũ. S3
ignis aer ⁊c̃.nõ ſũt elemẽta alicuiꝰ elemñtati.ḡ ⁊c̃.Maior
ẽ Auer.3° de celo.cõmẽto.3i.vbi vult nullũ iſtoꝝ eẽ ſuba-
liter elemẽta.ſ3 accidit eis eẽ elemẽta reſpectu eoꝝ quoꝝ
ſũt elñta.⁊ idẽ colligit̃ ab eodẽ cõmẽto.67.eiuſde3 ⁊ plu
ribꝰ locis.⁊ vult h̃ notũ ꝑ ſe.Et mior p3.q2 nõ eẽnt elemẽ
ta alicuiꝰ elemẽtati niſi eẽnt itrinſeca illi.Nũc aũt ꝺ̃3 po
ſitionẽ nullũ elemẽtũ ẽ i mixto cũ ſue ſubales forme nul
lo mõ ſint in mixto.¶Sequitur 2° nullo mõ eẽ mixtio
nẽ cũ nõ vniant̃ elemẽta alterata ſ3 corrũpant̃.¶Seq̄-
tur 3° ſimpliciorẽ eẽ hoie3 q̄ eſt cõpoſitior oibꝰ q̄3 terra al
terata ꝺ̃3 q̄litates ꝑmas cũ hõ ex ſimpliciori forma ⁊ eq̄
ſimplici mã ⁊ q̄litatibꝰ eq̄ tranſactis cõponat̃. Seq̄t̃ 4°
mixta hõgenea ꝑ putrefactionẽ nõ debẽ icinerari ꝺ̃3 ꝑte3
⁊ reſolui ſiue diſſolui ꝺ̃m aliã cũ in eis non ſit diuerſitas
ꝑtiũ tñ ꝙ vna deberet ꝯuerti i cineres ⁊ alia in vaporẽ.
Si.n.vna ẽ cõpl'o vniformis vniꝰ forme mixti.nec ſũt ne
ceſſarie elemẽtoꝝ forme in oĩ ſpẽ hõgeneoꝝ daret̃ aliqꝺ̃
tale mixtũ vel dari poſſet i quo eẽnt oẽs ꝑtes vniformes.
⁊ tũc illud nõ poſſet ꝑ putrefactionẽ icinerari neq3 aduri
cũ aduſtio ſit vi caloris ſubtil'a groſſo ſeꝑatio ita vt ſub-
tile ſublimet̃ ⁊ groſſum deſcẽdat.2° ꝑmi.capᵒ de cauſis ca
lefaciẽtibꝰ.neq3 hñ ẽt exꝑmi poſſet q̃o aliq̄s ẽ ſubſtãtiſi
ce ſiccior ſ3 q̄litatiue hũidior.Uel q̃o aliquoꝝ eq̄liũ i ca
lore ⁊ hũiditate eiuſdẽ ſpẽi ſpãliſſime.vnũ eẽt magis ae-
reũ.reliquũ magis aqueũ.⁊ q̃o ꝑ actionẽ ignis aliq̄ mix
ta liqueſcũt aliq̄ coagulant̃ ⁊ ſic inumerabilibꝰ paſſiõibꝰ
mixtoꝝ q̄ oẽs pẽdẽt a tali difformitate ꝑtiũ mixti q̄tũlı
bet hõgenei q̄ nãlis difformitas nõ ꝑt ſaluari ex ꝑte forẽ
vltie mixti cũ illa ſi ꝑ totũ vniꝰ rõnis.nec ex ꝑte mãe ꝑri
me ſil'i de cã.nec ex ꝑte q̄litatis.q2 videmꝰ ꝙ facta altera
tiõe q̄litatis ꝑ agẽs extrĩſecũ redit tñ ad ꝑſtinã nã3 ⁊ dif
formitatẽ.tũ ẽt q2 iſtaꝝ ꝑtiũ q̄litas i eque itẽſaꝝ vna de-
beret eẽ magis ꝯueniẽs forme q̄3 alia.⁊ ſic tũc mixtũ eẽt
ꝑfectiꝰ ſi totũ eẽt vniforme iſto ꝯueniẽtiori gradu.⁊ ſic o3
agere ad reddẽdũ reliq̄s ꝑtes ad vniformitatẽ illius gra
dus ab ea deducta ipreſſiõe ꝯrij ſicut agit ſe reducẽdo to
tũ ad nãlẽ diſpoſitionẽ cũ remouet̃ ꝑ agẽs vt apparet in
ferro.auro.⁊ argẽto calefactis dimiſſis ſue nãe.⁊ in hoie
ifrigidato.¶Nec ẽt iſta connãlis difformitas in mixto
hõgeneo ꝺ̃m eoꝝ viã põt ſaluari.nã ſigno mixtũ qꝺ̃ h3 ge
nerari hõgeneũ ⁊ totã mltitudinẽ ignis ꝑ ꝯcurrẽt ad eiꝰ
gnãtionẽ nãlẽ.⁊ vocet̃.a.⁊ tota multitudo aque.b.⁊ aeris
c.⁊ terre.d.q̄ q̄tuor corrũpunt̃ in aduẽtu forme ſuꝑaddi-
te.Et arguit̃ ſic.qꝺ̃libet iſtoꝝ 4ᵒʳ fuit ꝯtinue in loco ſuo
ſeorſu3.⁊ adhuc manet nõ mixtũ cũ alio modicũ i ſuis q̄
litatibꝰ alteratũ.ḡ vnũqꝺ̃q3 iſtoꝝ ꝑ ſe aliã h3 cõpl'onẽ. ḡ
ſi ſuꝑaddit̃ forma alia addit̃ in vnoquoq3 forma alia cũ
ſint ille mãe ꝑ varias cõpl'ones ꝑparate.vt dicit poſitio.i-
mo ex h̃ ſequeret̃ ꝙ ex vno ſimplici elemẽto alterato ſic̃
vnũ iſtoꝝ alterat̃ poſſit fieri mixtũ.qꝺ̃ vr̃ ipoſſibile.Ta-
le.n.mixtũ nõ putrefieret nec ab itrĩſeco corrũperet̃ nec
eẽt cõbuſtibile nec reſolubile i ſimplici.q̄ oĩa ſũt aut ali-
qꝺ̃ eoru3 oĩbus mixtis cõia.Immo vr̃ ex iſto ꝙ nulli hoi
eẽt cõnãlis aliq̄ cõpl'o niſi tẽꝑata.ita ꝙ ſi ſl'aticꝰ ꝑ ignis
cal'itatẽ vel ſolis ad gradũ eq̄lẽ gradui tẽꝑati reduceret̃:
deberet ſub iſto gradu ꝑmanẽ:⁊ cũ iſta forma bene ꝑfice
re oꝑatiões ſuppoſita debita q̄3titate ſpirituũ ⁊ ſãguis ⁊
debito loco ꝯtẽtoꝝ:cuiꝰ oppoſitũ notat experiẽtia.Et ꝯña
p3 ꝑ h̃:q2 nõ põt aſſignari cã.quare ille gradus eẽt nãlis
vni ⁊ nõ alteri.Nõ.n.mora vl' diuturnitas ꝑmanentie in
ſubiecto faciunt gradũ nãlẽ vt apparet in ethico ꝑ multos
annos nõ eſſe nãlẽ gradũ febris.⁊ calor in ꝑnᵒ gnãtionis
embrionis eſt ei ꝯueniens nõ obſtãte ꝙ modico tꝑe iſor-
mauerat ip3.¶Nec ꝑt poni ex ꝑte cõpl'onis q̄ ſit q̄litas
2ᵃ.cũ illa variet̃ ꝺ̃m variatione3 qualitatũ ꝑmaꝝ niſi po
nant̃ elemẽtoꝝ forme ⁊ iã ponit̃ gradus eẽ illaꝝ q̄litatũ
eq̄les nec modus depẽdẽtie a ſpũ ⁊ ſanguine. Uidemus
n.ꝙ tẽꝑatus nãliter factus fridus ꝑ ſanguis ⁊ ſpũs eua-
cuatiõe3 redit ad tẽꝑamẽtũ celeriter cu3 cibis tẽperatis.
qꝺ̃ nõ facit ille q̄ ẽ nãliter fridus tñ.Nec videt̃ q̃o ſan-
guineus ꝯueniens nãl'r in aliquo ſenectutis iſtãti ad gra-
dũ caloris ⁊ hũiditatis tẽperati iuuenis nõ ſit tẽperatus
ſicut iuuenis tẽperatus niſi ipſe ſit terreſtrior qꝺ̃ nõ ẽ me
rito q̄litatiuoꝝ graduũ cũ illi ſint eq̄les.ſ3 q2 plus ꝓpor-
tionabil'r h3 de ſuba terre in mixtiõe.¶Immo cũ ad ge
neratione noui mixti ꝯcurrũt elemẽta.ſi illud mixtu3 o3
eſſe fridũ ⁊ ſiccũ a dñio in eo ſaltẽ nõ corrũperet̃ terra:⁊
ſi frigidũ ⁊ humidũ nõ corrũperet̃ aqua.⁊ ſic de alijs ꝓ-
portionatis alijs elemẽtis.Aliqꝺ̃ igit̃ ſaltẽ elemẽtũ rema
nebit i mixto.⁊ p3 ꝯña.q2 aq̄ nõ corrũpet̃ niſi introducta
ſiccitate ⁊ caliditate ſue forme in cõpoſſibilibꝰ q̄ nõ ſũt i-
troducte in eiuſdẽ mixti gnãtiõe cũ totũ mixtũ ſit fridũ
⁊ humidũ.Nõ.n.erit itroductus medius gradus totiꝰ la-
titudinis caliditatis:⁊ mediꝰ ſiccitatis:⁊ cũ oĩbꝰ illaꝝ q̄li
tatum gradibus citra mediũ fiat forma aq̄ vt apꝑet i ge-
neratione ignis imediate ex aq̄ que qualiter ꝺ̃m ambas
q̄litates alteret̃.In qua aũt op3 ignẽ poſſe ſtare cũ fridi-
tate ⁊ humiditate ſupra mediũ.Si aũt medietatẽ latitu
dinis cal'itatis ⁊ ſiccitatis itroducit̃ eiꝰ forma.⁊ tunc pari
rõne aqua poterit cũ calore ⁊ ſiccitate ſtare ſupra mediũ.
vel o3 cũ oĩ gradu circa mediũ caliditatis ⁊ ſiccitatis ſta-
re formã aque.ſi nõ citius forma ignis itroducit̃ q̄3 me-
dietas latitudinis ſuarum qualitatum itroducatur.

¶Iſtis ꝯtra hanc poſitionẽ iã ꝯtentus.l3 poſitio videatur
negare ꝑnᵐ per ſe notũ.puta aliqꝺ̃ eſſe elemẽtũ corporeũ.
Maior etiã ps iſtoꝝ argumẽtoꝝ eſt ꝯtra iſtos q̄ iterpre-
tant̃ opinionẽ Auerrois ꝙ ipe voluit in eadẽ ꝑte mãe eẽ
q̄tuor formas ſubſtãtiales q̄tuor elementorum remiſſas

ꝯm ꝙ sunt ibi q̃tuor cõbinatiões q̃litatũ primaꝝ i gradi
bꝰ remissis illis q̃tuor formis correspõdẽtes.tũc.n.nãlis
difformitas mixtoꝝ nõ saluaret.⁊ ẽt nõ videret dr̃ia iter
tale substãtifice ⁊ q̃litatiue.semp.n.ad q̃litat acq̃sitionẽ
forme subalis sequeret acq̃sitio. Item vapor eleuatus ab
aqua q̃ sursuʒ ascẽdit nõ esset formalr̃ aq̃ nec faciliter cõ
uerteret ad nãm aq̃ cũ sit ibi forma aeris itensior forma
aq̃ vt pʒ calculãti ꝑ cõbinatões. Itẽ in hyeme aer nos cir
cũdans esset magis aqua q̃ʒ aer:q̃ hʒ plus de friditate q̃ʒ
caliditate.vt appet ad sensuʒ. Iteʒ igne sũmo icipiente in
aquã sũmã agere ꝯm ambas q̃litates icipet subito gnãre
formas triũ elemẽtoꝝ.s.aeris terre ⁊ ignis.cũ ibi cõbina
tiões remissas istis ꝯueniẽtes itroduceret. Et sic ꝑ solius
ignis actionẽ i aquã posset oĩs forma mixti ꝑfecti itrodu
ci.q̃ q̃libʒ ꝓportio tã i.4.q̃litatibꝰ p̃mis q̃ʒ i formis suba
libꝰ elemẽtoꝝ imagiabilis p̃t ꝑ talẽ actionẽ acq̃ri ⁊ taleʒ
ꝓportionẽ seq̃t cõplo ⁊ forma mixti iuxta positionẽ.ꝯñs
vr̃ ꝯ experiẽtiã ⁊ ꝯtra oẽs. ¶ Et si q̃s bñ cõsideret verba
Auer.3°celi cõmẽto.67°.iueniet ipm hũc habuisse sensuʒ
ꝙ i eadẽ pte mãe sint adequate cuiuslibet 4°r elemẽtoꝝ
forme. Nã iõ ponit eas remitti vt ꝯʒ subaʒ misceant.qd
dicit Aui.nõ posse dicere.cũ dicat elemẽta remanẽ i for
mis suis subalibꝰ nõ refracta. Sʒ opʒ Aui.dicẽ ꝙ mixtio
est tm̃ ꝯm accñtia elemẽtoꝝ.ibi.n.ꝑ mixtionẽ vr̃ itelligẽ
coexistẽtiã in eadẽ mã:queadmodũ in cõmẽto imediate
sequẽte. ¶ Siq̃s igit cũ põne Auer.d remissiõe formaꝝ
elemẽtaliũ vellet ꝙ nõ sint 4°r forme i eadẽ mã coexsten
se:sed q̃libet hʒ ꝓpriũ situm.tũc hẽbit oẽs difficultates ꝯ
se q̃ sunt ꝯtra sequẽteʒ opinionẽ.⁊ ponet formas subales
recipe magis ⁊ minꝰ sine aliq̃ rõne. Igit ꝯ hãc ptẽ nõ ar
guo pp hec ⁊ multa alia nota phis. ¶ Adhereo q̃rte põni
q̃ ẽ Auic.cũ ex ipsa oĩa sensui ⁊ rõni ꝯformia facilꝰ soluã
tur q̃ʒ ex aliq̃ aliaꝝ. Notũ est.n.illis q̃ sũt i metallicis ex
perti ꝙ ipsa sũt ꝯstituta ex minimis terreis iteriectis aq̃
is corpibꝰ.q̃ in distillatiõe i plerisq̃ʒ separi possunt. Prio
tñ vr̃ ex põne seq̃ ꝙ elemẽta nõ sũt mixta sʒ iuxta posita
⁊ sic nullũ mixtũ eẽt vere vnũ sʒ aggregatuʒ ex elemẽtis
iuicẽ iuxta positis.vt arguit Auer.3°celi.cõmẽto allegato
ꝯ Aui. Pro isto dr̃ negãdo ꝯñaʒ.nõ.n.dicunt solũ mixta
cũ hẽant formas subales in mã coextensas.nec ad istũ sẽ
sum sumit mixtionẽ Ari.p̊ de gnãtiõe.cap.de mixtione.
Uult.n.ꝙ miscibilia facile bene sint diuisibilia ad ptes
paruas qd nõ eẽt ptinẽs coextẽsiõi formaꝝ. Ista.n.sic di
uisa seruãt ꝓprios situs.⁊ hec mixtio nõ solũ fit ꝯm q̃ʒti
tatẽ ptiuʒ sʒ ẽt ꝯʒ q̃litatẽ.aliter.n.nõ q̃libet ps mixti eẽt
mixtũ.nec mixtũ eẽ vere mixtũ vnũ nisi ꝑ alteratiõeʒ mi
scibiliũ acq̃reret vna cõplo ⁊ tãdeʒ vna forma subalis q̃
facit vniri vere elemẽta ⁊ ꝯtinuari. Nõ igit dr̃ mixtũ ve
re vnũ solũ ꝑ aggregationẽ sʒ ꝑ vnitatẽ forme supaddite.
Nec sũt elemẽta mixta solũ cõparatiõe ad sensum.cũ lʒ
itellectus ꝯfuse.⁊ deus disticte ꝑcipiat diuersitatẽ situuʒ.
4°r elemẽtoꝝ in mixto.tñ illa sũt vere vnita ⁊ ꝑ cõplonẽ
vnã i vnoquoq̃ʒ illoꝝ ⁊ ꝑ formã q̃ ꝑ hãc cõplonẽ acq̃rit:
vt dr̃ cap.p̃cedẽte.quã vnionẽ i forma ⁊ q̃litate media vo
cat Ari.verã mixtionẽ.ẽ.n.mixtio miscibiliũ alteratoruʒ
vnio. 2° p̃ncipalr̃ vr̃:ꝙ nõ cuiuslibet gnãtio ẽ alterius cor
ruptio.nec ecõtra:cũ i gnãtiõe mixti imediate ex elemẽ
tis nihil corrũpat:⁊ in dissolutiõe mixti i elemẽta ꝓ p̃nci
pali nihil gñet corrupto mixto. Pro h̃ dr̃ ꝯcedendo ꝯclo
nẽ ad quã deducit.s.aliq̃d gnãri simplr̃:in substãtys ⁊ ni
hil corrũpi:⁊ eꝯ. Sufficit.n.Arist.ꝙ vniꝰ elemẽti gnãtio
ẽ alteriꝰ corruptio ⁊ ecõtra ad saluãdũ ꝑpetuã successionẽ
in gnãtione ⁊ corruptiõe nõ ponẽdo mãm ifinitã.nã mix
ta aut corrũpunt i mixta aut in elemeuta ⁊ generant.aut
ex mixtis aut imediate ex elementis. ¶ Et si bene ꝯside
res textũ Arist.p̃mo de gnãtiõe.illo cap. Determiatis aũt

his ⁊c. Oẽs auctoritates sonãtes ꝙ vniꝰ gnãtio ẽ alterius
corruptio sunt exp̃sse nõ vniuersales exceptis duabꝰ.vna
ẽ hec. Nũc q̃dẽ tm̃ determinatũ est quare in oĩ gnãtione
ente corruptiõe alteriꝰ.⁊ corruptione ente gnãtiõe non
simplr̃ attribuimꝰ gnãri ⁊ corrũpi adiuicẽ trãsmutabili
bꝰ.⁊ hãc itelligo ꝙ ille ablatiuꝰ stet aduersatiue ita ꝙ sen
sus sit q̃ʒuis oĩs gnãtio vniꝰ eẽt corruptio alteriꝰ.⁊ eꝯ: tñ
nõ simplr̃ attribuimꝰ gnãri ⁊c. ¶ Alia ẽ auctoritas eius
circa finẽ vbi dic̃. Est alteriꝰ gnãtio sꝑ in substãtys alteriꝰ
corruptio.⁊ alteri corruptio alteriꝰ gnãtio.⁊ ista ẽ vl̃is de
tpe ꝙ oĩ tpe gnãtio vniꝰ ẽ corruptio alterius.⁊ h̃ est veꝝ
de elemẽtis. Neq̃ʒ igit rõ Arist.ad h̃ deducit ꝙ cuiusli
bet mixti gnãtio est alteriꝰ corruptio. Nec textus sui de
vi vocis h̃ sonare videt.al̃s tñ dixi ꝙ q̃ñcũq̃ʒ aliq̃d vnuʒ
generat ex vno imediate aut aliq̃d vnũ corrũpit in vnũ.
tũc vnius generatio est alterius corruptio. ¶ 3° p̃ncipalr̃
seq̃ vr̃ ꝙ mixti generatio ex elemẽtis nõ esset gnãtio cuʒ
gnãtio sit trãsmutatio totiꝰ i totũ nullo sensibili remanẽ
te eodẽ vt subiecto:mõ i tali mixti gnãtiõe remanet ele
mẽtũ sensibile ꝓ subo forme mixti:vt dicit põ. Hic dr̃ ꝙ
tex.Arist.p̊ de gnãtione.vbi ponit dr̃ia iter alterationẽ ⁊
trãsmutationẽ i suba exponit a Cõmẽ.isto mõ. Trãsmu
tatio aũt in suba est cũ nihil remãsit i actu ex illo ex quo
ẽ trãsmutatio ꝙ sit subiectũ illius rei i eo qd fit essentia
liter nõ accñtalr̃.⁊ itelligo i actu eodẽ. Nã mã que ẽ subʒ
gnãtiõis semp est i actu.sed nõ i eodeʒ actu est i termino
a quo gnãtiõis ⁊ i termio ad quẽ. Nũc.n.dicimꝰ ꝙ el̃a q̃ñ
est mixtũ nõ sunt in eo i actu sicut prius.nam ⁊ sũt refra
cta i qualitatibus ⁊ sũt colligata ⁊ deducta ad nãʒ cõplo
nalẽ ꝑ formã supadditã:⁊ nõ sunt ꝑ se existẽtia:sed tanq̃ʒ
ptes ꝯtinuate in toto q̃ dicunt ab Arist.eẽ i poª ⁊ nõ actu
i mixto. ¶ Uel dr̃ 2° ꝙ mã mixti nõ ẽ in eodẽ actu ante
gnãtionẽ ⁊ post. Nã p̃ nõ ẽ in actu aliquo tota:sed ꝯm va
rias ptes hʒ varios actus. In fine aũt tota hʒ vnũ actuʒ.
¶ Uel dr̃ 3° ꝙ i trãsmutatiõe subali nihil remãsit i eodẽ
actu vltimato qd sit subm istius trãsmutatiõis. Nã i gnã
tiõe mixti est forma supaddita vltimatus actus materie
post gnãtionẽ q̃ nõ erat ante:⁊ i corruptiõe eius remanet
forma el̃toꝝ ꝓ vltimo actu q̃ prius nõ erat actus vltima
tꝰ:vel acq̃rit noua mixti forma. ¶ Uel dr̃ 4° ꝙ ꝓductio
mixti ad esse ꝑ mixtionẽ nõ est generatio:⁊ desitio mixti
nõ ẽ corruptio:de q̃bus loq̃t Ari.i de gnãtiõe ⁊ corruptio
ne.vt vult Cõmẽ.2° de gnãtiõe ꝓpe finẽ ꝑ vnã cartã. Di
cit.n.ꝙ mixtio nõ est gnãtio simplr̃.neq̃ʒ ẽ alteratio.⁊ sic
nõ q̃libet iceptio sube est per gnãtionẽ simplr̃ isto mõ di
ctã:sʒ aliq̃ ꝑ mixtionẽ. ¶ Ur̃ 4° seq̃ ꝙ el̃ta sũt i cõposito
actu cũ sint in eo cũ forma subali nõ refracta.⁊ sic mixtũ
nõ hr̃et aliquã formã subalẽ supadditã.ꝯña tenet duplr̃.
Primo.q̃ i eadẽ mã nõ pñt eẽ due forme subales.aliter
n.nõ eẽt signabilis cã.q̃re i aduẽtu vnius forme alia cor
rũpit. Et 2°.q̃ forma ista superaddita adueniet eniʒ enti
i actu.⁊ sic esset accidẽs. Hec.n.videt esse dr̃ia iter formã
substãtialẽ ⁊ accidẽtalẽ posita a doctoribus ꝙ subalis ad
uenit enti i poª:illa vº i actu. ¶ Pro isto dr̃ ꝙ subiectum
forme mixti cũ quo cõponit vnum nõ est materia vnius
alicuius elementorum 4°r.sed est materia in qua sũt 4°r
forme elemẽtoꝝ ꝯʒ varias ptes ita ꝙ minimũ nãlis mix
ti hʒ formã idiuisibilẽ quoad molẽ q̃ p̃mo iformat aggre
gatũ ex 4°r ⁊ cuʒ eo cõponit vnum vere ⁊ nõ cõponit cuʒ
aliquo elemñtoꝝ 4°r.ita ꝙ subiectũ forme mixti nõ ẽ mã
actu ꝑ vnã formã.⁊ sufficit ad faciẽdũ ꝙ recipiat nouaʒ.
⁊ ꝙ illa noua non sit accñtalis. Impossibile aũt est mãm
actuatã itegre ꝑ formam vnã subalẽ recipe aliam substã
tialẽ p̃ma nõ corrupta. Et h̃ volũt auctoritates si q̃ repe
riantur dicẽtes ꝙ forma subalis nõ aduenit enti in actu:
sed bene accñtalis. Ex quo ẽt apparet solutio ad rationeʒ

que solebat fieri.qꝛ tūc in mām elemēti cōsilr̄ dispositaꝫ qualitatiue sicut vnuꝫ elementum in mixto posset extra mixtum introduci forma mixti sicut fiebat qn̄ elementū erat alijs iuxta positū. Nā nō dicimus in vno aliquo elementorū ꝑ se in mixto eē formā mixti:sed p̄mo in aggregato ex.4. Nec ē icōueniēs imo probabile nullā esse mixti formaꝫ consimiliter extensam sicut extēse sunt forme elementoꝝ sed mixtoꝝ homogeneoꝝ que plurima continent minima nālia sue spēi.forma quodāmodo iproprie est extensa cōposita ex formis idiuisibilibus quo ad molem.Et per hoc poterit idustriosius soluere alias difficultates.si que contra illam opinionem emergerent.

⁋ Medicus āt physico credere dꝫ ꝙ sūt q̄tuor ⁊ nō plura.quorum duo sunt leuia:⁊ duo grauia:⁊ leuia sunt ignis ⁊ aer.grauia terra ⁊ aq̄.

⁋ Ponit numeꝝ.⁊ narrat in gnāli q̄litates motiuas.⁊ dic̄ ꝙ medicꝰ dꝫ credere phico.⁊ pꝫ.Cōsidera tn̄ ꝙ via ad ꝓbādū ista elementa esse.4.Est vna posita 2° de gnātiōe. supponēdo ꝙ corpora elemētata sunt oia ꝑ se tāgibilia.⁊ ꝙ p̄me drie oium corpoꝝ gnābiliū ⁊ corruptibilium sūt drie tāgibiliū.2° de gnātiōe.⁊ nō sūt alie f̄m q̄s fiāt gnātio ⁊ corruptio.⁊ cū alioꝝ sēsibiliū drie nō sint cōes oibꝰ corpibꝰ gnābilibꝰ ⁊ corruptibilibꝰ.g̊ supponit̄ ꝙ p̄me drie tāgibiliū q̄ sūt actiue ⁊ passiue in gnātiōe sunt calitas.frigiditas.humiditas.⁊ siccitas. Nā alie oēs tāgibiles q̄litates vel ꝯrietates reducunt̄ ad istas. exceptis grauitate ⁊ leuitate q̄ nō sunt actiue mō dicto:⁊ silr̄ asperitate ⁊ lenitate.dēsitate ⁊ raritate.ipse aūt ꝑ se nō reducūt̄ ad alias. Ex qbꝰ sequit̄ ꝙ iste drie dicunt̄ eē p̄moꝝ corpoꝝ gnābiliū ⁊ corruptibiliū.⁊ qꝛ ille nūq̄ꝫ reperiunt̄ in subiecto sole sed copulate.manifestū est ꝙ numerus corpoꝝ p̄moꝝ generabiliū erit f̄m cōbinationē possibilē in istis.4.qualitatibus q numerus est q̄ternarius.⁊ qꝛ videmꝰ ꝙ ignis ē calidus ⁊ sic aer cal's ⁊ hu.aq̄ fri.⁊ hu.⁊ terra fri.⁊ sic. Jō dicimꝰ ista.4.elemēta.cū ista sint qbꝰ ꝯueniūt p̄me drie q̄litatū tāgibiliuꝫ i sui simplicitate. Indiget tn̄ hec rō ad ditamēto quo ꝓbat̄ nullū istoꝝ.nec aliq̄ duo esse aliorūꝫ duoꝝ elemēta.in 2° de generatiōe.ex qua expresse videbis intentionē Ari.esse ꝙ impossibile est aliqd̄ eē elm̄ alicuiꝰ nisi sit in eo f̄m formā subalēꝫ.⁊ tu in illa ꝯsidera.2ª via sumit̄.4.celi.textu cōmē.44.⁊ cōmēto eodē.iuxta expositionē Auer. Lꝫ Themistius nō velit illā eē demōstrationē.⁊ ē ꝙ existēte leuitate ⁊ grauitate opꝫ aliqd̄ esse leue simplr̄ ⁊ aliqd̄ graue simplr̄.⁊ aliqd̄ graue ⁊ leue cōparatiue.⁊ ista cōꝑatiua necessario sūt duo.vt ibi Cōmē.

⁋ Terra ē corpus simplex cuius locus nālis in medio totiꝰ existit in quo naturalr̄ manet quieta ⁊ ad ip̄m cū ab eo sepata fuerit naturalr̄ mouetur:⁊ hec qdē eiꝰ naturalis grauitas existit:cuiꝰ qdē natura frida est ⁊ sicca. Ip̄a.n.talis existit ꝙ si dimissa fuerit neqꝫ altera res extrinseca eaꝫ conuerterit apparebit ex ea friditas sensibilis ⁊ siccitas. Eius v̄o esse in generatis iuuamentuꝫ prestat ad retentionem faciendam ⁊ fixionem ⁊ ad conseruandas figuras ⁊ formas.

⁋ Ponit terre notitiā ex ꝑte q̄litatū motiuaꝝ ⁊ q̄litatuꝫ alteratiuaꝝ q̄s sibi determiat.⁊ eiꝰ opōnes i mixto:⁊ pꝫ. ꝑ formas aūt ⁊ figuras idē itelligo. Attēde g̊ p̊.ꝙ mediuꝫ mūdi dr̄ locus nālis terre.vel sumēdo mediū mūdi ꝓ cōcauo aq̄ qd̄ ē mediꝰ locus i mūdo.⁊ sic ē locus ꝯtinēs.vel sumēdo mediū ꝓ centro ⁊ tūc ē locus terminans nō ꝯtinēs.vel dr̄ cētrū locus nālis.qꝛ ad hoc vt terra sit nāliter locata.reqrit̄ ꝙ centrū eiꝰ sit cētrū mūdi. ⁋ Nota 2° ꝙ lꝫ ignis nō appetat qescere in loco proprio.imo motꝰ circularis i ꝓpria sphera nō sit sibi violētꝰ:tn̄ terra appetit qescere:⁊ ꝓ sui grauitate resistere mouēti ip̄am circulariter circa centrū mūdi.aq̄.n.motꝰ sit calefactiuꝰ plus repugnat nāe terre q̄ꝫ nāe ignis. ⁋ Nota 3° ꝙ terra mouet̄ ad locū deorsuꝫ vt in eo ꝯseruet̄. Cū.n.terra est in tāta distātia a celo ⁊ mediat aqua iter ipsam ⁊ celuꝫ.agit celum in terrā quādā qualitatē eiꝰ ꝯseruatiuā ⁊ istā q̄litatē nō ageret nisi cū determiato medio ⁊ ad determinatā distātiaꝫ q̄ cōcurrūt in terra nāliter locata. ⁋ Ex quo itelligis nō oportere cogitare quare non sit illa qualitas ita intēsa prope celū sicut in locis terre.qꝛ ibi non applicat̄ celum cum circunstantijs cū qbus est huiusmodi qualitatis actiuuꝫ.

⁋ Utrū aūt q̄libet ꝑticula terre nitat̄ vt centrū eiꝰ sit centrum mūdi vel nō.lꝫ varie sint opiones. Ego credo tn̄ ꝙ sic iuxta mētē Arist.p̄mo de celo. Idē ē appetitꝰ in forma totius ⁊ partis. Nec habeo ꝓ icōueniēti ꝙ vna terra columnaris figure vniformis i gradu ⁊ potētia deducto cremento potentie.⁊ decremento resistentie eius in motu ⁊ remotis impedimētis extrinsecis ifinito tempore moueretur ⁊ nunq̄ꝫ eius centrū fieret centrū mūdi. Ne ergo tali fine frustraret̄ ꝓuidit nā de acqsitione impetus.

⁋ In qōne aūt de tota terra qūo sit locata nālr̄ cū f̄m ꝑtē supemineat aq̄ sūt varij modi dicēdi. Et est vnꝰ ꝙ cētrū grauitatis terre ē cētrū mūdi.sꝫ terra ē ita difformis grauitatis qd̄ nō ē idē centrū grauitatis ⁊ magnitudinis centrū.⁊ ita.fit vt supficies ꝑtis terre leuioris sit distātior a cētro mundi q̄ꝫ supficies extrema ꝑtis grauioris ꝑ duplū ad distantiam iter centrū grauitatis ⁊ magnitudinis. Cū igit̄ aqua decurrit ad loca decliuiora cooperitur ꝑs grauior leuiore manēte discooperta.ad quod iuuat cauernositas discooperte ꝑtis i qua multus aer ꝯtinet̄ ⁊ adiuuāt stelle quedam tenētes terrā suspensam ꝓ salute animantiū.vel alr̄ ꝓhibētes mare septētriōale occeanuꝫ a cursu suo ne coopiat terrā. Et qꝛ terra septētrionalis est altior: vt ꝓbat Arist.2° methaur̄.qꝛ maria septētrionalia currūt versus meridionalia. ⁋ Sed mihi vr̄ ꝙ terra septentrionalis dꝫ eē grauior ⁊ fridior meridionali.ꝓpterea ꝙ oblique ⁊ minus a sole respicit̄ ⁊ videmꝰ ꝑpetua frigora ⁊ niues. Jō n̄ credo istas eē cās.nec estimo aquā miorē q̄ꝫtitatiue terra itātū ꝙ nō sit nisi ꝓ cōplēdis qbusdā terre vallibꝰ ⁊ cauernis vt qdā dicūt. Sed estimo terrā purā locari ifra aquaꝫ ⁊ aquā eē supiorēꝫ qualibet talis terre totalis ꝑte. Sꝫ tn̄ cū hoc dico q̄dā eē mixta terrea in plerisqꝫ locis applicata huic terre pure q̄ mixta f̄m extremā partē oium tātū sup aquā q̄ꝫtū ē necariū ꝓ ꝯseruatiōe viuētiū vniuersi.⁊ terra pura huic descensui resistit. Terra v̄o nālr̄ ē fri.⁊ sicca in sūmo vt pōt colligi ex Cōm.3° celi.cōmento.67°. Nā ad oēm remotionē alicuius gradus istaꝝ qualitatū seqt̄ forma subālis remotio iuxta suā pōneꝫ.lꝫ 2° de gnātione.dicat terrā magis siccā q̄ꝫ frigidā.⁊ aquaꝫ magis fri.q̄ꝫ hu.⁊ aerē magis hu.q̄ꝫ calidū.⁊ igneꝫ magis ca.q̄ꝫ siccū. Qd̄ ego iterpretor ꝙ vnūqd̄qꝫ elemētū hꝫ vnā istaꝝ q̄litatū in sūmo sue nāe magis conformem:lꝫ non habeat eā intensiorē. Iuuat āt terra ad tenendas figuras mixta cū aqua cum qua constituat continuum duorum.

⁋ Aqua āt ē corpus simplex cuius naturalis locus est:vt sit circūdās terrā ⁊ circūdata ab aere cū i suis sitibꝰ naturalibus ꝑmanserit.⁊ hec qdē est eius grauitas comparatiua.

⁋ Notificat aquā p̄mo ꝑ q̄litatē localiter motiuā.2° per qualitates alteratiuas.3° ponit eius operatiōes in mixto. 2ª ibi[Que frida.] 3ª ibi[Cuius eē.] ⁋ Dicit p̄mo ꝙ aq̄ ē corpus simplex cuius locus nālis est vt sit circūdatus ab aere ⁊ circūdat terrā cū ista elementa ꝑmanserint i suis

sitibꝰ nālibꝰ. ⁊ ṽtus q̄ moueri facit eā ad hūc locū ē eiꝰ grauitas cōparatiua. q̄ tñ nō dr̄ cōparatiua respectu grauitatis terre qꝛ sit remissioꝛ i gradu: ſʒ qꝛ sit diuersa in ſpe ab ea iclinat̄ ad locū vniꝰ ifra. ¶ Cōsidera ꝙ nō vbicūqʒ situat̄ aq̄ sub grauioꝛi imediate ⁊ sub leuioꝛi ē ipa nāl'r locata. Et iō Aui. dixit cū i suis sitibꝰ nālibꝰ ꝑmāserit. ¶ Ex q̊ pʒ falsū eē cōe dcm̄ ꝙ vbicūqʒ ponit̄ aq̄ supꝛa grauiꝰ se nō grauitat. Uidemꝰ.n. peluim lapideū plus pōderare iposita aq̄ q̄ȝ añ: sed imagiata terra nāl'r locata circa cētrū ⁊ aere nāl'r locato i cōcauo ignis remanet sitꝰ oꝛbicularis mediꝰiter terrā ⁊ aerē i q̊ nāl'r qescit aq̄ ⁊ ad quē mouet̄. Qūo āt iā de facto aliq̄ terre suꝑficies remanet discooꝑta dcm̄ ē supꝛa. Qȯ aūt qdā dicūt stāte situ imagiato elemētoꝝ nullū eē ꝓpꝛiū locū aq̄: qꝛ ꝯcaua suꝑficies aeris: ⁊ cōnexa terre nō ē locꝰ ꝓpꝛiꝰ: lʒ sit dcm̄ sustentabile. tñ ab eis nō ꝓbat̄. Assumūt.n. qꝛ tūc sequeret̄ locatū ꝓpꝛium maioꝛari loco ꝓpꝛio minoꝛato: qȯ est ipoſſe vt dicūt: cū locus debeat esse eq̄lis locato. Pueri eni mediocriter istructi i. 4. phyſicoꝝ. sciūt possibilitatē illiꝰ ꝯclōnis. Eadē.n. suꝑficies in foꝛma sperica plus ꝯtinet q̄ȝ ipsamet in alia foꝛma. ⁊ sic aliq̄ȝtulū maioꝛi plus ꝯtinet. Sed cū dr̄ locū ꝓpꝛiū eē equalē locato. itelligit̄ ſm cōtinētiā. al'r.n. non esset in magnitudine locus locato comparabilis.

¶ Que frida est ⁊ humida. s. eius nā talis existit ꝙ si dimissa fuerit sicut est neqʒ vlla cā extrinseca ei ꝯtraria fuerit apparebit ex ea friditas sensibilis: ⁊ dispositio q̄ est humiditas ⁊ ipsa qdē est eius generatio in creatione sua q̄ reddit eā aptā ad spargēdū ⁊ extendendū ꝑ q̄libet re q̄ȝuis sit pauca: ⁊ recepit oēm figurā q̄ ē sed nō retinet.

¶ Declarat explicite aquā ex q̄litatibꝰ suis actiuis ⁊ passiuis. dicēs ꝙ ipsa deducto ipedimēto repit̄ sensibil'r frigida: ⁊ appet i ea humiditas. Et ista hūiditas ē illa cuiꝰ gnātio in creatiōe aq̄ reddit aquā aptā ad hoc vt spargatur ⁊ extēdat̄ ꝑ q̄libet re a q̄libet ṽtute sꝑsiua: q̄ȝuis pauca talis ṽtus sit: qꝛ aq̄ ꝑꝑ hūiditatē modicū resistit spargēti: ⁊ facile recipit oēm figuram lʒ modicum retineat.

¶ Cuius eē in generatis iuuamētū pꝛestat ad figurādas foꝛmas quas in suis diuisionibꝰ aliq̄ figurare volunt: ⁊ ad figurādū ⁊ ad lineandūʒ ⁊ temperandū. Humidū.n. lʒ cito foꝛmas figurales amittat cito tamē eas recipit sicut siccum lʒ eas duriter suscipiat: duriter tamen retinet eas. Cūq̄ȝ humidū ⁊ siccū se adinuicē tēperauerint adipiscet̄ siccū ab humido vt cito suscipiat tensionē ⁊ facile figurari possit. ⁊ acq̄ret humiduʒ a sicco vt retineat firmiter qȯ in eo accidit ex rectificatione ⁊ equatione. ⁊ ꝑꝑ humidum pꝛohibet̄ siccum a sua separatione: ⁊ ꝓpter siccum pꝛohibetur humidum a sua fluxibilitate.

¶ Ponit iuuamēta aque in mixto: ⁊ sūt ꝙ aq̄ pꝛestat iuuamētū ad recipiēdas figuras artificiales ⁊ in figuratiōe ⁊ lineatiōe factis nā ⁊ certificatiōe. i. liniatōe ad certā figura. Nā hūidū lʒ nō retineat figuras: facile tñ recipit eas. ⁊ sicut facil'r recipit: ita facil'r amittit. siccū ṽo ecōtra. Cū ergo sūt iuicē cōmixta vnū per alteꝝ: tēperat̄ ita vt siccū recipiat faciliꝰ ⁊ hūidū retineat meliꝰ. ⁊ cū hoc tēperant se ne sint gradus excessiui in cōuenienti ꝑmixtione.

¶ Aer āt est coꝛpus simplex: cuiꝰ nālis locus est vt sit suꝑ aqua ⁊ sub igne. hec.n. est eiꝰ leuitas cōparatiua. Ipsius.n. nā calida ē ⁊ humida ſm regulam quā diximus. Cuius qdem esse in generatis iuuat vt rarificentur ⁊ alleuient̄ ⁊ subtilientur ⁊ ad superioꝛa eleuentur.

¶ Notificat aerē: ⁊ pʒ. Id aūt qȯ ponit̄ ſm rōnē quā diximus itelligit̄ ꝙ non aliūde alteratꝰ: vt supꝛa dr̄ de aqua ⁊ terra. De loco autē aeris ⁊ leuitate sua cōparatiue dicēdū est ꝓpoꝛtionabil'r: sicut de grauitate aque.

Utrū autē grauiter in ꝓpꝛia sua sphera ad hūc sensum ꝙ nitat̄ ad descendendū credo ꝙ nō: ſʒ dr̄ grauitare: qꝛ faciliꝰ moueret̄ deoꝛsū q̄ȝ sursū versus loquēdo de puro aere. Et h̄ vr̄ itellexisse Cōmē. 4. celi. cōmē. 39. Dicit eni: ⁊ itelligēdū ē ꝑ grauitatē i suis locis qȯ supiꝰ diximꝰ ad explsionē eoꝝ a facilitate violētiā facile ad iferiꝰ. Qȯ āt dixit Ar. eodē. 4. tex. cōmē. 30. de vtre pleno aer̄ ꝙ sit grauioꝛ vacuo. negatū ē a Themistio: nec ē tñ a Cōmē. approbatū eodē cōmēto. lʒ vult ꝙ Ar. nō ē sustētatus suꝑ illo exº. ¶ Ex eodē cōmēto. 30. circa pñm. potes itelligere seu colligē ꝙ motus aq̄ sursū ad spherā aeris ꝑꝑ necessitatē vacui ē violētus. Lʒ qdā expositoꝛes dicūt ipʒ eē nālē neutralitate cāe ⁊ male. Reliqua patēt cū itellexeris ꝙ ꝑ aerē ꝑmixtū leuigant̄ mixta in sphera aq̄ nō i sphera ꝓpꝛia. Uide Ari. ⁊ Cōmē. in 4º celi. cōmēto. 39. de ligno ⁊ plūbo in aere ⁊ aqua adinuicē cōparatis.

¶ Ignis ṽo ē coꝛpꝰ simplex cuiꝰ nālis locus suꝑ oēs elemētarias existit ꝑtes: q ē ꝯcaua celi suꝑficies. ipse nāq̄ȝ ad celū ꝑuenit. ⁊ hec qdē est eius leuitas absoluta. Cuiꝰ nā calida ē ⁊ sicca: ⁊ eius eē in generatis pꝛestat iuuamētū vt maturūʒ ⁊ subtiliet ⁊ ꝑmisceat: vt ⁊ eius penetratione currat ꝑ ea suba aerea vt ⁊ duoꝝ elementoꝛuʒ grauiū fridoꝝ purā friditatē frangat: ⁊ vt de elemētaria ꝓpꝛietate ad complonalitatē redeat.

¶ Hic describit ignē ponēdo iuuamēta in mixto: ⁊ pʒ de loco suo: qꝛ videmꝰ ipm vndequaqʒ ex aere ascēdere. Iō arguēdū ē aliquē esse locū suꝑ spherā aeris vbi locat̄ aliquod simplex. ⁊ vide huiꝰ declarationē. 4º celi. tex. cōmē. 31. ⁊ cōmēto eodē. Ignis aūt dr̄ calidus ⁊ siccus absolute ⁊ nō dr̄ in textu cū ꝯditionibꝰ sicut de alijs. vel qꝛ ꝑꝑ sui foꝛmalitatē nō cōpatit̄ friditatem supꝛa mediū. ¶ Uel qȯ magis credo qꝛ sensus nō pōt eē iudex eius fridi si daret̄. Nō.n. discernetur ab aere. leuitas aūt ignis ē absoluta. qꝛ nullus ē locus coꝛpoꝛū mobiliuʒ motu recto suꝑioꝛ loco ignis. Sūt aūt sex operationes ignis in mixto quas narrat Aui. Maturatio. i. digestio. oīs.n. digō fit a calo. 2ª est tēꝑatio ⁊ intelligo tēperationē. i. ꝑfectionē mixti. tēperari. i. ꝑfici ad iustitiā. ꝑ caloꝛē ʒ.n. recipit̄ ꝑfectio q̄ ē pñm opationū mixti. 3ª ē subtiliatio ⁊ est clara cā. 4ª est ꝙ sua penetratio seruat viā sube aeree vt currat ꝑ mixtū vt sūt vene vel arterie vel alij poꝛi ꝑ quos currit spūs in aīali. 5ª est minoꝛatio friditatis pure elemētoꝝ fridoꝝ. ⁊ modus pʒ. 6ª est ducere elementa de pꝛopꝛietate elemētari ad cōplonē: ⁊ hoc nihil aliud est dicere nisi ꝙ dum agunt ⁊ patiunt̄ elemēta adiuicē cū venerit ꝑme qualitates ad gradus cōuenietes mãe ꝑ certa cōplone illud qȯ introducit complonē ē ignis vel caloꝛ ignis. ¶ Et h̄ voluit expꝛesse Auer. in expositiōe. 4. methaur̄. caº 2º. vbi dicit ad fineʒ. Et elemētū qȯ ē gnātionis cā ꝑma añs opans in rebꝰ coꝛpoꝛalibꝰ est ignis. ⁊ id qȯ ē aer. ⁊ qȯ ē aqua cito destruunt̄ ꝑ ignē: ⁊ elemēta oīa sunt subiecta igni. ⁊ ignis ē opans in ista ⁊ vincens ista. Hec cōmen. vnde paulopost subdit. Et postq̄ȝ res est sic. tūc oē mixtū hʒ ꝓpꝛiū calorē ſm ꝓpꝛiā nāʒ qȯ ē caloꝛ ⁊ silitudo foꝛme. Uolo dicere ꝙ caloꝛ con-

cludit mãz ꝛ termiat ipaz. ¶ Et aduerte ꝙ h̃ sciã Cõmẽ. est sniã ꝛ fũdamẽtũ dicẽtiũ ꝙ oẽ mixtũ est a dñio calidũ ꝛ humidũ. sed de hoc magis in sequenti capitulo.

¶ Duo ãt grauia plus iuuãt ad mẽbroꝝ generationẽ ꝛ eoꝝ getẽ: ꝛ duo leuia plus iuuãt ad generationẽ spũuz ꝛ motionẽ eoꝝ: ꝛ ad mouẽda mẽbra lz motor nõ sit nisi aĩa: hec sunt elemẽta.

¶ Cõparat elemẽta grauia ꝛ leuia q̊ ad mixta ĩ corpe humano. Et dñr duo grauia plus iuuare ad mẽbroꝝ gñatio nẽ ꝛ plus quãtitatiue eẽ ĩ mẽbris ceteris elemẽtis nõ grauibus ꝛ ad getẽ faciũt: qꝛ ista grauia appetunt q̃escere vt supra dcm̃ est de terra: nõ sic aũt leuia. Reliq̃ ṽo que dñr sũt nota: cũ spũs sit q̃si aer ꝛ dicit̃ motus fieri ab aĩa pñcipal'r. Et itelligẽdo de motu volũtario: ꝛ ẽt de motu spirituũ p quem transeunt ad membra.

Solet aũt dubitari h̃. vtrũ aliq̃ pmaꝝ q̃litatũ vel aliq̃ motiuaꝝ local'r sit repibilis itẽsior ĩ aliq̃ mixto q̃z ĩ el'to. Et vr̃ ꝙ sic: qꝛ plũbũ ꝛ auꝝ plus ponderãt q̃z terra eq̃lis q̃ztitatis. Nec põt dici ꝙ sint dẽsiora terra cũ nõ sint frigidiora nec hẽant dẽsitatẽ nisi a dẽsitate el'toꝝ: q̃ maxie ẽ ĩ terra. Et aliqd vr̃ frigidi⁹ aq̃ vt opiũ ꝛ mãdragora: q̃ maiorẽ effectũ faciũt ĩ pua q̃ztitate: q̃z aq̃ ĩ magna. Hic põt ↄcedi ꝙ mã iformata certa forma mixti põt plus recipe de multitudie vtriusqꝫ ↄ̃rioꝝ q̃z ð vno eoꝝ vl' ambob⁹ sil' iformata forma elemẽtali: ꝛ sic mixtũ aliq̃ el'to hꝫ q̃litatẽ itẽsiorẽ ꝛ elemẽta dñr hr̃e sũmas q̃litates: qꝛ in simplicitate nõ pñt hr̃e itẽsiores. Aliter dicũt ꝙ repit̃ in mixto q̃litas scd̃a ifridatiua certo mõ plus q̃z frigiditas sũma in simplici ĩ eque dẽso: ꝛ eq̃ magno exñs subo vt in aq̃ ipa sicut qualitas in opio repta q̃ nõ ẽ friditas actual' ꝛ pma: ꝛ sic diceret̃ ĩ calefactiua. Prie tñ q̃litates in nullo repient̃ itẽsiores q̃z ĩ simplici: ꝛ de grauitate rñderi pt istis duob⁹ mõis. Nã ñ vr̃ ipole eẽ ĩ plũbo ꝛ auro q̃litates motiuas ðorsũ alias. s. a grauitate el'tali q̃ q̃litas motiua auri ðorsũ ẽ q̃litas z̃ᵃ ita isequẽs mixti forma ꝙ ñ ẽ el'ti: ꝛ ita põderabit auꝝ pl's terra duab⁹ q̃litatib⁹ diuersaꝝ spẽꝝ se iuuãtib⁹: sic̃ imagiato ferro in eq̃libra cui supponeret̃ magnes eleuaret a sua eq̃litate ferꝝ sibi eq̃le ĩ altero bracchio exñs ñ alteratũ a magnete. Et h̃ p duas q̃litates: q̃ꝝ altera ppa ẽ grauitas: altera q̃litas a magnete itroducta: nec erit ista q̃litas ĩ plũbo ꝛ ferro motia eiusdẽ spẽi cũ sua grauitate. hꝫ. n. alias opatiões q̃s ñ hꝫ grauitas. Ul' z̃ᵒ dr̃ ꝙ nõ obstãte ꝙ grauitas sit ĩ plũbo remissior: tñ qꝛ dirigit̃ a forma substãtiali potentiori respectu huius effectus qui est descendere. iõ magis grauitat.

¶ Doctrina tertia ẽ de cõpl'onibus. Caplm. I.

Complexio ẽ q̃litas q̃ ex actione adinuicẽ ꝛ passione cõtrariaꝝ q̃litatũ ĩ el'tis iuentaꝝ: quoꝝ ptes ad tantaz puitatẽ redacte sunt vt cuiusqꝫ eaꝝ pl'm cõtigat: plurimũ alteri⁹ pueñt.

¶ Hec ẽ z̃ᵃ doctria hui⁹ fen. i q̃ ðtermiat ð cõpl'one ↄ̃tinet tria capl'a. In p̃ ðtermiat de cõpl'one absolute ꝛ ƒm gñalẽ cõpatiõez ꝛ diuisionẽ. i z̃ᵒ ðtermiat ð cõpl'onib⁹ mẽbroꝝ. in 3ᵒ docet de distinctione cõpl'onũ ƒm etates. partes patẽt. ¶ Pñs capl'z hꝫ tres ptes. In pma diffinit̃ cõpl'o. i z̃ᵃ diuiditur. in 3ᵃ ponitur recapitulatio. z̃ᵃ ibi [Et illud.] 3ᵃ ibi [Medic⁹.] pma i duas. p̃ põit diffõnẽ. z̃ᵒ ðclarat modũ q̊ fit cõpl'o. ibi z̃ᵃ [Cũ. n.] De p̃ᵃ dic̃ ꝙ cõpl'o ẽ q̃litas q̃ pue nit ex actiõe ꝛ passiõe pmaꝝ q̃litatũ ↄ̃riaꝝ reptaꝝ ĩ el'ntis: quoꝝ el'toꝝ ptes ad tantam paruitatem reducte sunt vt plurimum vnius contangant plurimum alterius.

Hic attẽde ꝙ doctores aliq dicũt cõplexionẽ non eẽ qualitatẽ vnã nisi p attributiõez ad vnã formã substãtialẽ cuius ẽ instr̃m. Hec tñ cõplexio nõ est nisi aggregatũ ex q̃litatib⁹ pmis reptis ĩ mixto. h̃ ergo aggregatu ex actiõe ꝛ passiõe pmarũ q̃litatũ puenit. ꝛ est q̃litas supple vna p relationẽ ad formã vnã. ¶ Et hꝫ hec positio p fũdamẽto illð cõe puerbiũ. Frustra fit per pl'a qð põt fieri p pauciora. Sꝫ oĩa q̃ vidẽt̃ saluari pñt nõ ponẽdo cõplexionẽ distictã ab illis q̃litatib⁹. g̊ ꝛc̃. Qð saluari pñt oñdũt rñdẽdo ad aduersa argumẽta. Certũ ẽ autez ꝙ Ari. nõ ptulit ad hũc sensuz hãc ppositionẽ. ꝙ oẽ id dicim⁹ nõ eẽ qð possum⁹ ptinaciter tenere nõ eẽ defẽdẽdo a ↄ̃dictiõe. Sꝫ si aliq̃ põat̃ res c⁹ eẽ sit ad nullã vtilitatẽ. tc̃ dic̃ illã ñ eẽ ponẽdã. Nũc ãt illi q ponũt cõpl'onẽ q̃litatẽ z̃ᵃᵐ sibi ml'tas attribuũt ĩ mũdo cõmoditates: vt patebit. ¶ Scd̃a positio est ꝙ cõplexio ẽ qualitas scd̃a resultãs ex actiõe ꝛ passiõe pmaꝝ q̃litatũ adiuicẽ. q̃ aut est vnica in vno aut due ƒꝫ exigẽtiã duaꝝ pmaꝝ ↄ̃rietatũ: sꝫ de hac ĩfra. ¶ Ad istã pmã opionẽ iprobãdã supponit̃ p̃ ꝙ cõplexio ẽ q̃litatiua dispõ in mixto p quã imediate ꝛ pñcipal'r cõseruat̃ forme mixti in mã: nisi. n. de tali q̃litate itelligerẽt doctores ñ valeret argumẽtũ Ari. ĩ h̃ capl'o ĩfra. ¶ Or si ipa medicia ẽ tẽpata tẽpamẽto humano eẽt ex ipsamet suba hũana. sꝫ voluit p illð ꝙ tẽpamẽtũ hũanũ ẽ tale ꝙ si ipꝫ ẽ alicui⁹ rei cõpl'o ista ẽ res de suba hũana. qꝛ id qð in mã formã seruat ẽ cõpl'io. ¶ Scd̃o suppono ꝙ cõpl'io est q̃litas p quã forma mixti pficit opatiões sibi ppias ƒꝫ ꝙ ẽ tale mixtũ. Et h̃ iteꝝ ẽ cõis ↄceptio oiuz q loquunt̃ de cõpl'one. Aliter. n. nõ oporteret lesa opatiõe p malã cõpl'onẽ reducẽ ad tẽpamẽtũ mẽbꝝ lapsũ. ¶ Tertio suppono ꝙ si sint aliq̃ duo aggregata q̃litatũ sil'iuz oino ꝛ ieq̃li ꝛ ↄsil'i mã. ꝛ vnũ eoꝝ ẽ sufficiẽs p forma ↄseruãda. Reliquũ ẽ sufficiẽs p forma eadẽ spe ↄseruãda. Et si vnũ ẽ cõueniẽs istr̃z alicui⁹ forme ꝛ reliquũ ẽ sil'r copulatũ cũ alia for⁹ eiusdẽ spẽi. Ista suppõ pꝫ: qꝛ nl'a vĩ rõ dispitatis. Tũc pono ĩ cãu ꝙ p ligaturã bracchij vl' alio mõ fiat oppilatio iter manũ socrat] ꝛ cor ꝛ cerebꝝ ꝛ epar ꝛ ab exteriori agẽte fiat tale ita ꝙ ĩ mãu rẽaneat pcise tãta mẽsura caloris frigoris hũiditatis ꝛ siccitat] quãta pus: vt pꝫ eẽ ipole. vl' si nõ tãta saltẽ tãta q̃ta ĩ aliq̃ mãu viuẽtis hois. Et pꝫ ꝙ man⁹ socratis extermĩabit̃ ꝛ corrũpet̃ ꝛ estiomenabit̃. vt pꝫ ad expiẽtiã: nec sentiet nec local'r mouebit̃. ¶ Tũc arguo sic. ista aggregata pmarũ q̃litatũ sũt oino sil'ia ĩ mãu socratis vl' in h̃ ꝙ fuit man⁹ socratis: ꝛ in manu platonis. Sit eni plato ille ali⁹ q hꝫ manũ nõ applicatã. sꝫ illud aggregatũ nõ ẽ sufficiẽs ad ↄseruãdã aiam ĩ mãu sor. nec instr̃m ↄueniẽs aĩe ad suas opatiões pficiẽdas. igit̃ nec illð ĩ mãu platõis p suppositũ: ꝛ sic nullũ istoꝝ erit cõpl'o manus p suppõnes pcedẽtes. Aliqd g̊ alið erit cõpl'o. ¶ Nec valet si dicat̃ ꝙ reqrit̃ depẽdẽtia a certo agẽte. tũ qꝛ complonãlis ẽ fixa. tũ qꝛ illð agẽs certi mõi ñ reqrit̃ p gñanda cõpl'one: nisi aliqd alið ab ill' gradib⁹ pmaꝝ q̃litatũ deberet itroducẽ. Pñt. n. illi eq̃ bñ ab alio agẽte itroduci. ꝙ si alia q̃litas dꝫ itroduci ab isto agẽte pter illos grad⁹ pmarũ q̃litatũ. tñ illa alia q̃litas erit cõpl'o cũ per eã ↄseruet̃ pncipal'r forᵃ: ꝛ qꝛ ipa ẽ istr̃z ppaꝝ opõnũ forme. ñ ponẽdo g̊ cõpl'onẽ q̃litatẽ distictã a p̃ⁱˢ. nl'a posset assignari cã q̃re ðtermiata mixta reqrũt ðtermiata agẽtia ꝛ ñ pñt pduci ab his oib⁹ q̃ pñt talẽ pportionũ q̃litatũ pmaꝝ itroducẽ ĩ mã q̃l' repit̃ ĩ eoꝝ gñatõe. Nec ẽt q̃re mẽbra p ðtermi nati mẽbri ifluxũ pñt moueri ꝛ sẽtir̃ q̊ rẽoto rẽanẽtib⁹ q̃litatib⁹ pmis ĩ eodẽ g̃du. nõ tñ pñt ĩ istas opões. ¶ Attẽde tñ ꝙ ñ negat̃ ml'tas eẽ ↄueniẽtes q̃litates p certis opõib⁹ que nõ sũt cõpl'ones: vt sunt sapores odores colores. diaphaneitas ꝛ ml'te sil'es. Opꝫ eni ad h̃ vt sit cõplexio ꝙ sit imediate ex actiõe qualitatũ primaꝝ ꝛ ꝙ sit actiua actionũ similiũ actiõib⁹ pmarũ q̃litatũ ꝛ resistitiua ꝙ nõ habẽt q̃litates dicte: oĩs ẽt cõplexio influẽs imediate fit per

actionē ꝑmaꝝ qualitatū. ¶ Ex quo appet ꝙ ī diffinitiōe cōplexiōis dꝫ dici q̄litas q̄ imediate ꝓuenit ⁊c̄. Et adde in fine actiua ⁊ passiua ꝑ se actionū ꝯsimiliū actiōibꝰ pri⸗maꝝ qualitatū nec al'r saluare possū calorē cōplexionalē agere ad materie digōnē ⁊ putredin alē vel febrilē ꝗgere ad putrefactionē. Nec q̄re corpus flegmaticū reductū ad gradū caloris ⁊ siccitatis tēꝑati ꝑ calefactionē ignis ñ sit ita bñ tēperatū ad iustitiā sicꝫ aliō nec ita bñ ꝑficiat opa⸗tiōes. Oia enī sup isto pendēt ꝙ si hec sola mēsura ⁊ ꝓpor tio q̄litatū ꝑmaꝝ sufficeret ad opationū ꝑfectionē cū sit in vtroqꝫ equalis dꝫ opatio ꝑfici equal'r ꝙ si calor vnꝰ est ⁊ vniꝰ spēi ⁊ in eodē subō nō videt̄ qūo putrefaciat ⁊ dige rat idē: qꝛ agit s̄m v̄tutē maiorē in eo: ⁊ sic ipedit se ꝑ illaꝫ v̄tutē ab actiōe illiꝰ modi total'r. ¶ Uidemꝰ p̄terea ꝙ fa⸗cta magna ꝑmutatiōe caloris stomachi ī stōacho ꝑ digō⸗nē nō generat̄ nisi chilus ⁊ ī alio mēbro ꝯsil'is gradus ca⸗loris fit vt manu vl' pede ⁊ nō generat̄ vnq̄ꝫ chilus. Alia ē ergo v̄tꝰ q̄ ē istrumētū aie q̄ꝫ aggregatū ex ꝑmis q̄litatibꝰ. ¶ Debes āt scire ꝙ elemēta nō q̄litercūqꝫ applicata ad⸗inuicē ī quacūqꝫ quātitate nec ī q̄libet distātia agerēt ī se cōplexionē: sꝫ cū certis modis limitatis iter q̄s req̄rit̄ eē ipa diuisa ad ita ꝑuas ꝑtes ⁊ eo mō applicata adinuicē vt pl'm vniꝰ ꝯtingat plurimū alteriꝰ. Unde lꝫ ignis ageret in aquā ꝑ siccitatē ⁊ caliditatē aliis nō ꝯcurrētibꝰ elementis nō fieret cōplexio: ⁊ si q̄libet ꝓportio imaginabil' ꝑmaꝝ q̄ litatū ī ea itroducat̄. ¶ Aduerte ēt ꝙ Gal'. dicēs ī pleris⸗qꝫ locis cōpl'onē eē subaꝫ: vt p̄ de iuuamētis membroꝝ: ⁊ aliis locis itelligit ipꝓpe sūpta suba ꝓ eo. s. nec̄ariū ē ado pari qūo diuitie dicunt̄ hoīs suba. ¶ Cōsiderāduꝫ est ꝙ quedā est cōplexio ꝑma que imediate resultat ex actiōe elemētoꝝ adinuicē: ⁊ quedaꝫ scd̄a cōplexio q̄ resultat ex actiōe mixtoꝝ adiuicē: vt sumit̄ scd̄o cañ. capl'o p̄ post ꝓ⸗hemiū. Et iō q̄dā dixerūt hic solūmō ꝑmā diffiniri cāꝫ. se cūda ꝓuenit ex actiōe cōplexionū adiuicē nō ꝑmaꝝ q̄li⸗tatū. ¶ Alii dñt ꝙ mixta diuersa ꝯstituētia tertiū mixtū agūt adiuicē ꝑ qualitates elemētoꝝ q̄ sūt ī eis ⁊ itroducit̄ per hāc actionem cōpl'o alia a p̄ª. q̄ tñ ꝓuenit imediate ab actiōe ꝑmaꝝ q̄litatū: sꝫ differt a ꝑma: qꝛ ī ꝑma agētia sūt elemēta formis suis dirigētia q̄litates in secūda mixta ꝑ formas mixtas easdē q̄litates dirigētia ⁊ vtraqꝫ ē ꝓbabil'.

¶ Cū. n. adiuicē agunt ⁊ patiunt̄ suis v̄tutibꝰ accidit in earū sūma qualitas in toto eaꝝ sil'is q̄ est cōpl'o. Et qm̄ v̄tutes prime q̄ sunt in elementis p̄dictis sūt q̄tuor: caliditas: friditas: humiditas: ⁊ siccitas: tūc manifestū ē cōpl'ones in corpori⸗bus generatis ⁊ corruptis sunt per eas.

¶ Declarat modū ꝑ quē fit cōplexio. ⁊ dicit ꝙ qñ elemēta agunt ⁊ patiunt̄ adiuicē: tūc ī sūma vl' aggregato ex el'tis accidit q̄litas in toto sil'is eaꝝ ꝑmaꝝ qualitatū quo ad v̄⸗tutē: qꝛ pōt agē actiōes ꝑmaꝝ qualitatū ⁊ ēt alias. ¶ Ul' expone sic: qñ agūt ⁊ patiunt̄ adiuicē accidit ī eaꝝ sūma i. ex sūma aggregati illaꝝ qualitatū: qualitas ī toto eaꝝ. i. in subō illaꝝ sil'is. i. vniformis. ¶ Subdit secūdo ꝙ qꝛ v̄⸗tutes elemētoꝝ. i. q̄litates q̄bus agūt sūt. 4. s. caliditas fri giditas hūiditas ⁊ siccitas. ⁊ iō manifestū est ꝙ cōpl'ones ī mixtis sūt ꝑ istas. 4. q̄litates. ¶ Aduerte tñ ꝙ apud mē tē Auer. 4. methaur̄. Qualitas imediate ꝓducēs cōplexio nē est caliditas nō friditas. Et h̄ saltē itelligo de cōplexio ne media iter caliditatē ⁊ friditatē: sꝫ de h̄ ifra. Req̄rūt̄ tamē ad preparādū subm̄ ad complexionē recipiēdaꝫ ipꝫ esse a quolibet alioꝝ triū elemētoꝝ: ⁊ sunt oēs. 4. qualita tes actiue ⁊ passiue: vt sumit̄ scd̄o de generatione. Sꝫ. 4. methaur̄. dicunt̄ due actiue. vt ibi vult Auer. qꝛ ad alios motus qui requirūtur in generatione mixti non cōcurrit actiue nisi caliditas ⁊ frigiditas.

¶ Et illud q̄dē ē h̄ꝫ ꝙ opꝫ ꝑ diuisionē rōnalē cuꝫ cōsideratiōe absoluta absq̄ꝫ vlla cōparatione ad reꝫ aliquā. ⁊ ē duobꝰ modis. Quoꝝ vnꝰ ē vt sit cōpl'o equalis ita vt q̄ntitates qualitatū ꝯtraria⸗rū in cōplexiōato sint equales nō superātes neq̄ꝫ superate: ⁊ sit cōplexio q̄litas in medio earū ve⸗re. Aliter v̄o modus ē vt nō sit cōpl'o qualitatū ꝯtrariaꝝ media absolute: sꝫ ad vnā magis decli net extremitatū: aut in ꝯ̄rietate q̄ est inter calidi tatē ⁊ friditatē: aut in ꝯtrarietate q̄ est iter humi ditatem ⁊ siccitateꝫ: aut inter vtrasq̄ꝫ. Qꝛ aūt in doctrina medicie ꝯsiderat̄ eq̄le: aut extra eq̄lita⸗tē nō ē hoc neqꝫ illud: sed medicus physico cre⸗dere dꝫ ꝙ equale s̄m hāc itētionē quā diximus ipossibile est aliquo mō inueniri. q̄nto magis vt sit hoīs complexio: aut mēbri humani.

¶ Nūc determiat diuisiue. ⁊ p̄ ponit in mā diuisioneꝫ. 2° aliā. ibi 2° [Debes aūt scire.] In ꝑma parte dicit p̄. ꝙ ali⸗qñ diuidimꝰ cōpl'onē ꝯsiderādo ipsam ꝓut est ex q̄tuor q̄ litatibꝰ absolute nō cōꝑando ipaꝫ ad aliquā rē cui dicat eq̄lis vel ieq̄lis. Et ē duobus modis. ⁊ vnꝰ ē vt sit cōpl'o eq̄lis ita ꝙ q̄litates ꝯ̄rie sint ī cōpl'onato eq̄les nō supan⸗tes nec supate sꝫ sit cōpl'o q̄litas in medio eaꝝ v̄e equal'r ꝑticipās de v̄tute ambaꝝ. Aliꝰ modus ē vt nō sit cōpl'o ab solute ī medio ambaꝝ q̄litatū ꝯ̄riaꝝ. sꝫ magis decliat ad alterā extremitatū: vt ad calorē vel ad frigus. Dicit 2° ꝙ eq̄le vel ineq̄le qd̄ ꝯsiderat̄ ī medicia nō ē aliqd̄ de istis duobus nūc dictis. Dicit 3° quo ad hāc partē ꝙ medicꝰ dꝫ credere physico ꝙ eq̄le s̄m hāc itētiōeꝫ dictā qd̄ est eq̄le ad pōdus nō pōt quoquomō iueniri. Ex quo seq̄t̄ ꝙ mul tomagis nō p̄t iueniri vt sit cōpl'o hoīs aut mēbri hūani. Et nō ē itelligēdū ab Aui. ꝙ ī hac diuisiōe itelligat aliquā cōpl'onē eē q̄ nō cōueniat alicui rei. sed ꝙ nō ꝯsideramꝰ eā in hac diuisione dicta s̄m ꝙ est alicuiꝰ rei cōueniens. ¶ Et attēde ꝙ ad eq̄le ad pōdus de quo h̄ loq̄t̄. duo saltē req̄runt̄. Primū ē ꝙ ī eo repiant̄ q̄litates ꝯ̄rie nullo mō supantes vna aliā vel eꝫ saltē in v̄tute actiua. Scd̄m ē ꝙ ex ipsis q̄litatibꝰ sit cōpl'o facta q̄ sit eq̄litas vna. ⁊ ꝑ ꝯñs ab eis distincta q̄ sit vere in medio earū ꝑ equal'r fieri ab vtraqꝫ ⁊ equal'r ꝑticipare de v̄tute vtriusqꝫ ꝯ̄rioꝝ. Et rō⸗ne huiꝰ scd̄i ē ipol'e eē eq̄le ad pōdus. Nā oīs talis cōpl'o q̄ est q̄litas vna hꝫ vnū determiatū agēs qd̄ ē alterū ꝯ̄rio rū. Nō est. n. pol'e ambo ꝯ̄ria equal'r agere ad vniꝰ simpli cis gnātionē ⁊ illius q̄litatis q̄ ē agēs in ꝓductiōe cōpl'o⸗nis cōpl'o seq̄t̄ v̄tutē plusq̄ꝫ alteriꝰ. ⁊ sapit nāꝫ suā. ⁊ sic nō ē talis cōpl'o q̄ ē simplex q̄litas vere ī medio eaꝝ. ¶ Et est rō Auer. io. metaphysice. cōmen. 23. Ubi dicit ꝙ ipos⸗sibile ē ꝙ ī cōpositis ex ꝯ̄riis sint due ꝑtes eq̄les. sed altera dꝫ eē dñans cui attribuit̄ forma supple media facta h̄ꝫ totū noua ex ꝯ̄riis. ¶ Et subdit. h̄ demōstrat ipol'e eē cō⸗pl'onē mediā ex extremis ꝯ̄riis. vt dicit Gal'. eē possibile. ¶ Et adducit aliā rōnē. si eq̄lia ꝯ̄ria penitus pñt facere cōpl'onē mediā stāte eq̄litate sequeret̄ ꝙ sine precedente alteratiōe pñt facere taleꝫ cōpl'onē cū ambo ī sūma eque potēter ꝯueniūt. Hoc aūt ē falsum. opꝫ aūt elemēta agere ī gnātiōe cōpl'onis. ¶ Et h̄ idē vide a Cōmē. 2° de gene ratiōe ad finē ꝑ vnā cartā cū dixit. Mixtio ꝯ̄rioꝝ fit qñ alterū dñat̄ alteri neqꝫ hñt eq̄lē potētiam. si. n. positio al terius fuisset simpliciter dñans erit corruptio dñati ⁊ ge neratio dñantis. ⁊ si equales fuerint potentie tunc nō fiet aliqua forma vt declaratum est 4° methaur̄. Et cum ipsa

alterius

alteriꝰ nõ fuerit dñans simplr: sz dñans dñata gñabit ex eis aliqd mediũ. sz tñ declinabit ad ptẽ dñantis. Et iõ ħ mediũ fm ꝙ est declinãs ad alteꝝ extremoꝝ hz aliquã latitudinẽ recipiẽtẽ magis ⁊ minꝰ. ¶ Et ex ħ patebit tibi ipoſſe eſſe aliquã cõplonẽ tẽperatã quã poſuit Gal. Tẽperãtia que eſt fm extrema que ſũt in fine. nõ tẽperãtia que eſt fm extrema cõplonis ſpẽi in qua ꝯſiderãt medici ħ cõmẽ. ¶ Eſt aũt iſta Auic. itẽtio ꝙ ipoſſe eſt iuenire cõplonẽ q̃ ſit q̃litas vna media iter extrema ad põdus. ſ. q2 facta ex ꝯcurſu ꝯ2ioꝝ eqpotẽtiũ ⁊ ṽe eq̃liter pticipãs de ṽtute vtriuſqz. qd credo eſſe veꝝ. Et Ariſt. ſenſiſſe 10° metacc. textu cõti 23i. ⁊ 2° de gñatiõe. Gal. ṽo p̊ de cõplexionibꝰ. cap̊ 9°. itelligit p eq̃le in vniuerſa ſuba eq̃le quo ad q̃litates tãgibiles actuales. ⁊ ħ eẽ de ꝯſideratiõe medici ⁊ eſſe de rebꝰ q̃rũ eſtimationẽ habemus facillime. ¶ Et ſi bñ ꝯſideras p huiꝰ eq̃le. itelligit Gal. illd in quo eſt equalr de mltitudie ⁊ gradibꝰ q̃litatũ ꝯ2ioꝝ. ſiue iſti gradus ſint eque potẽtes in mixtione. ſiue nõ. ſiue ex eis ſequat̃ cõplo alia a q̃litatibꝰ p̊mis. ſiue nõ. ⁊ ħ nõ negauiſſet Auer. nec Auic. poſſe inueniri. Pz. n. in alteratione ſũme cali ad ſũme fridũ aliqñ deuenire ad iſtud. Et ſilr in eq̃li cõmixtiõe: vt fac̃ Gal. loco allega. Jõ Auic. nõ recitauit hic Gal. opionẽ tãq̃ reprobãdã. Et hec eſt cã q̃re Auer. 2° colliget dicit errorẽ Gal. eſſe paruũ. Nã ſibi aut nõ eſt error. q2 ſua ſnĩa eſt vera. aut ſi eſt error eſt in noie. q2 nõ dz fz mẽtẽ Auer. dici aliqd eẽ eq̃le ad põdus vl in vniuerſa ſuba ex ħ ꝙ ſũt in eo eq̃les mltitudies graduũ formaꝝ ꝯ2iaꝝ. Sed opz vt reſultet cõplo ab ambabꝰ eq̃liter q̃ ſit q̃litas alia: ṽe tñ pticipãs eq̃lr de vtroqz ꝯ2ioꝝ ⁊ ħ eſt ipoſſe. ¶ Ex his pz ꝙ hi qui dicũt dari eq̃le ad põdus ⁊ ſequunt̃ Gal. quo ad hec non ꝯdicunt ſnie Auic. ⁊ Auer. ſz equocãt i vocabulis. Et ħ tale eq̃le ad põdus voluit Petrꝰ de Aluernia. ſz nõ cõplete itellexit hãc ṽbalẽ ꝯ2iaz: ſic neqz Gẽti. neqz Cõcilia. videt̃ plene itellexiſſe.

Cõceſſo aũt ꝙ repit̃ ad mẽtẽ dictã Gal. eq̃le in vniuerſa ſuba. remanet dubium. Utruz aliqd mixtũ remanet iſto mõ eq̃le ad põdus: vt dic̃ Gal. dum fuerat in ſua nãliſſima diſpõne. Et credo ꝙ ſit poſſe vt oñdã ifra. Et Gal. vult eẽ cutim tẽperati hois cap̊ alie. p̊ de cõplonibꝰ: ⁊ Auic. ifra. vbi dic̃ de cute. Et fortaſſe calitas venaꝝ ⁊ ſanguis ⁊ alioꝝ friditates in ea equant̃. Et medicꝰ nõ ꝯſiderat eq̃lr pncipalr eq̃le ad põdus vel ineq̃le. ⁊ ħ vult Auic. Sz ꝯſiderat vt p illd veniat in cognitionẽ ad iuſtitiã. ⁊ ħ voluit Gal. p̊ de cõplonibus. cap̊ 9°. ¶ Et tu hũc modũ ꝯſidera ꝯformẽ auctoribꝰ medicine. ¶ Ex qbus itelligẽ potes ꝙ dato ꝙ cõplonatuz mixtũ a dñio calm ⁊ hũidũ debeat pmutari ad mixtũ a dñio fri. ⁊ ſic. pro iſtãti pro quo hẽbit eq̃lr de calitate ſicut de friditate: aut nullã hẽbit cõplonẽ: aut cõplonẽ que fcã eſt a calitate: quã tñ nõ opz corrũpi ex oi calitatis remiſſiõe. ¶ Jd ṽo qd dicit Tho. cõplonẽ fieri nõ a q̃litatibus primis: ſz a ṽtute mixti vel caloꝝ que nõ eſt aliq̃ eaꝝ vl iſtarũ. nec agit in ṽtute alicuiꝰ iſtaꝝ. Et hãc nõ repugnat eẽ que calefaceret oia remiſſiora mec gradu caloris ⁊ ifridaret minꝰ cala. ⁊ dici eq̃le ad põdus eſt dictũ deſtruẽs totã phoꝝ ſniaz de cõpõne mixti ex elemtis. ⁊ artẽ reducẽdi ⁊ curãdi corpa. ⁊ modũ reducẽdi egritudines complexionales ad finita genera. vt patet conſideranti.

¶ Debes aũt ſcire ꝙ eq̃le de quo medici in ſuis inqſitionibꝰ tractãt: nõ ẽ denoiatũ ab eq̃litate in qua eq̃litas cũ põdẽ eq̃lr exiſtit: ſz denoiat̃ a iuſtitia in diuiſiõe: ⁊ ħẽ ꝙ in cõplonato in primis attẽdit̃: ſiue ſit corpus totũ: ſiue ſit mẽbrũ vnũ: vt ſit in eo de elemẽtis cũ ſuis q̃ztitatibꝰ ⁊ q̃litatibꝰ mẽſura quã humana nã hr̃e dz fm meliorẽ pportionis ⁊ diuiſionis eq̃litatẽ. Accidit autẽ vt hec diuiſio cũ hõ eã habuerit vere equalitati quã primã diximus valde ſit propinquus.

¶ Hic ponit aliã diuiſionẽ. ⁊ diuidit̃ in duas: qm̃ ſubitelligẽdo diuiſionẽ. Primo determinat de vno mẽbro eius. 2° de alio. 2a ibi [Poſtq̃ igit̃ de cõplone.] Prima diuiditur in tres ptes. p̊ oſtẽdit qd intelligũt medici per eq̃le. ⁊ ſic declat vnũ mẽbrũ ſue diuiſionis. 2° enumerat varios modos qbꝰ dr̃ de cõplone ꝙ ſit eq̃lis. ibi [huic ṽo.] 3° remouet vnũ dubiũ. ibi [Debes ãt ſcire.] ¶ Dicit p̊ ꝙ eq̃le de quo medici tractãt nõ eſt eq̃le denoiatũ ab eq̃li põderis. i. mẽſure ꝯ2ioꝝ. ſed dr̃ eq̃le a iuſtitia diſtributiua. queãdmodũ. n. diſtributio honoris ⁊ dignitatis fz pportionẽ meritoꝝ dr̃ eq̃lis q2 iuſta. nõ obſtãte ꝙ vnus plus habeat abſolute q̃ reliquus. Jta iſta cõplo cũ habebit pportionẽ ṽtutũ elemẽtoꝝ que ꝯuenit vniforme dicet̃ illa cõplo eq̃lis. Lz plus ibi eẽt de ṽtute vniꝰ elemẽti q̃ alteriꝰ. Hoc eſt g̊ illud qd attẽdit̃ in cõplexionato qñ volumus ꝙ eſt eq̃le fm hũc modũ: ꝙ ħ cõplonatum ſiue ſit mẽbrũ vnũ ſiue ſit corpꝰ totũ habeat de elemẽtis cũ ſuis q̃litatibus ⁊ quãtitatibus mẽſurã quã dz hr̃e humana nã fm pportionẽ ⁊ diuiſionẽ nãlẽ ⁊ nature ꝯueniẽtẽ. ita ꝙ ſint iſte tales q̃litates ⁊ gradus q̃litatis ⁊ elemẽtoꝝ diuiſi per ptes diuerſas corpis ⁊ pportionati in illis fm nature exigẽtia pro cõplẽdis opationibꝰ. ⁊ dr̃ vlteriꝰ ꝙ accidit ꝙ cũ hõ hãc eq̃litatẽ ad iuſtitiaz habuerit ꝙ ipſa ſit valde vicina eq̃litati certe quã p̊us diximus. ¶ Nõ primo ꝙ in diſtributiua iuſtitia nõ dr̃ opꝰ eẽ eq̃le pp eq̃les res diſtributionibꝰ. Sed ppterea ꝙ ſeruat̃ pportio debita honoris ad merita. Jta etiã cũ dicimus aliqd eſſe eq̃le vel tẽperatũ quo ad iuſtitiã nõ itelligimꝰ ꝙ oia que ipm cõponũt ſint eq̃lia. ſz ꝙ ſũt fz pportionẽ ꝯueniẽtiſſimã in iſto tẽperato cõmixta. ¶ Nota 2° ꝙ lz dicamus aliqd humanũ corpꝰ eſſe tẽperatũ ex ħ ꝙ hz de elemẽtis ⁊ quãtitatibus ⁊c̃. fm diuiſionẽ ⁊ pportionẽ ꝯueniẽtẽ pro humana nã. Tñ ħ aggregatũ nõ dr̃ cõplo. ħ. n. aggregatum eſt ex ſubſtãtys. puta elemẽtis ⁊ accñtibus puta q̃litatibus eoꝝ. Nulla igit̃ poſitio hz dicere ħ eſſe cõplexionẽ: ſed vult ꝙ iſta requirunt̃ ad ħ vt fiat debita cõplo humana. ¶ Hãc tñ diuiſionẽ ⁊ diſtributionẽ facere nõ põt vnũquodqz agẽs limitata ſunt a nã huiꝰ agẽtia. Nec elemẽta ppria ṽtute poſſunt ſe ad hãc diuiſionẽ ⁊ ordinẽ pportionalẽ in q̃ztitate eoꝝ ⁊ ſitu ꝯducere. ¶ Et ex his potes cõprehẽdere qũo aliq̃ p̃ciſe equalr hñtia de q̃litate ⁊ ptibus elemẽtoꝝ: ſunt tñ cõplonũ ſpe diuerſaꝝ. Nõ enĩ ſeruat̃ ordo idẽ diſtributionis elemẽtoꝝ in ptibꝰ illoꝝ. ¶ Utrũ aũt ſuppoſito pro poſſibili ꝙ elemẽta ꝯuenirẽt ſine ꝯcurſu ſemis in q̃ztitate ⁊ cũ q̃litatibus ⁊ diuiſione ⁊ poſitione ⁊ diſtributione ptiũ ⁊ q̃litatũ debita. itroduceret̃ forma neceſſario a datore formaꝝ. vel ille q̃litates directe ab vli agẽte. puta itelligẽtia p̊ma ⁊ celo itroducerẽt formã. Uel requirit̃ limitatũ agẽs. puta ṽtus formatiua ſemis tã ad formã corporalẽ itroducẽdã q̃ ad ppriã cõplonẽ per illas q̃litates dãdã. nõ eſt p̃ſentis ſpeculationis. ſed tu ꝯſidera. ¶ Et itellige ppinquitatẽ hois ad eq̃le ad põdus. Ut ego exiſtimo ppinquitatez gradualem quo ad mẽſurã que eſſet in equali ad põdus ſi daret̃. Jd enim intelligeret̃ tale ꝙ fm actualem complonalem hominis in eo. Jlle quatuor q̃litates non eſſent excedentes nec exceſſe denominãdo totum. Et q2 in homine alternatim computando omnia membra ſua eſt menſura huic vicina. Jdeo homo eſt illi equalitati valde ppinquus ad hunc ſenſum. Aly aũt intelligunt ppinquitatem. i. pportionabilitatem quandã: vt infra videbis.

¶ Huic ꝟo eq̃litati que ꝺm humana attēdit corpora ⁊ que est in cōparatione alioꝝ que hāc nō habēt eq̃litatem: neq3 hn̄t ꝑpinquitatē eq̃litatis quā pri⁹ noīauimus quā h3 hō: octo ꝯsideratio nū accidūt modi. Aut.n. erit ꝺ3 spēm cōparata ei que ab ea diuersificat̄ ⁊ est alia ab ea. Aut ꝺ3 spēm. vel alr̄ ꝺm vnā manerię̄ spēi cōparatā ei qḋ est diuersu3 ab ea ex eo qḋ est in ea. Aut erit ꝺm aliquā ꝑtē spēi cōparata ei qḋ ab ea diuersū existit ⁊ est extra ipsam. ⁊ in eius spē. Aut erit ꝺm ꝑtē spēi cōparatā ei qḋ diuersu3 est ab ea ex eo qḋ est in eius ꝑte sue spēi. Aut erit ꝺm singulare cōparatū ei qḋ est diuersum ab eo ⁊ est extra ipsum. Aut erit ꝺm singulare cōparatū suis dispōnibus que in ipso sūt. Aut erit ꝺm mēbrū cōparatū ei qḋ ab eo diuersum existit ex eo qḋ est extra ipsum in corꝑe suo. Aut erit scḋm mēbrum cōparatum suis dispōnibus in seipso.

¶ Enumerat varios modos ꝯsiderādi eq̃le ad iustitiam. Et diuidit̄ in duo. Primo.n.h facit.⁊ generalr̄ notificat vnūq̄dq3. 2° speciali⁹. ibi[Primus modus.] Dicit p̄ ꝙ sumēdo eq̃litatē pro eq̃litate ad iustitia3 hoīs q̄ dr̄ eq̃litas per cōparationē ad cōplonē alioꝝ que nō hn̄t hāc eq̃litatē humanā neq3 ꝑpinquitatē hāc ad eq̃litatē certā sīue pōderis supra dictā quā h3 hō. Tūc possum⁹ octo modis vsitatis magis dicē aliq̄ cōplonē esse eq̃lē. Unus modus est ꝙ sit eq̃litas hoīs in spē comparādo hominē ad spēs que sūt diuerse ab eo rōne cōplonis diuerse a cōplexione sua.⁊ est sensus ꝙ aliq̄ cōplexio est eq̃litas hoīs.respectu cōplonū que sūt ꝯueniētes alienis spēbus ab homine.⁊ nō sūt ꝯueniētes hoī. vt cōplones equi ⁊ metalli ⁊ serpētis.⁊ sic de silib⁹. ¶ Scḋs modus est eq̃litas hoīs in spē iteꝝ. sed dr̄ eq̃litas cōparādo ipsam ei cōploni que est diuersa ab ea: sed tn̄ est illud cui cōparat̄ ex eadē spē de numero cōplonū que sunt in ea.s.spē humana. Et est sensus ꝙ 2° mō dicimus aliquā esse cōplonē eq̃lē hoī.respectu oīu3 aliaꝝ cōplonū hoīs nō silīu3.q2 est illis oīb⁹ magis ꝯueniēs pro oꝑationibus hoīs. ¶ Terti⁹ modus est ꝙ aliq̄ dicat̄ cōplo eq̃lis alicui ꝑti spēi.i.alicui genti habitāti in certa p̄ria respectu cōplonū alterius ꝑtis spēi que est extra ipsam.i.respectu gētis alteri⁹ in alio loco habitātis.s3 tn̄ est de spē humana. Et est sensus ꝙ 3° modo dicimus aliquā cōplonē esse eq̃lē nō absolute hoī.s3 hoī habitāti in certa p̄ria respectu cōplonum alioꝝ oīu3 qui nō habitāt in ista p̄ria. ¶ Quartus modus est ꝙ cōplo dicat̄ tēperata ꝑti spēi.i.habitāti in vna p̄ria respectu cōplexiōis diuerse ab ea ⁊ est cōplexio hoīs ꝯtēta in ea parte spēi.⁊ est sensus ꝙ aliqua est cōplo tēperata hoī habitāti in certa p̄ria respectu aliaꝝ cōplonū alioꝝ hominū habitātiū eadē p̄ria. ¶ Quintus modus est ꝙ aliqua cōplexio dicat̄ eq̃lis alicui indiuiduo humano cōparando istā cōplonē ad cōplonē que sit extra illud idiuiduum. ¶ Sextus modus est cōparādo vnā cōplonē vni⁹ idiuidui ad alias que sūt vel pn̄t esse illi⁹ idiuidui. ¶ Septimus modus est cōparādo cōplonē que est ꝯueniens vni spēi mēbroꝝ. Puta cordi vel neruo ad cōplonē que illi mēbro nō ꝯuenit. ¶ Ultimus modus est cōparādo cōplexionē vni⁹ spēi mēbroꝝ ad cōplones alias eiusdē mēbri. Et sic sunt octo. Sufficiētia aūt cōis est.q2 cū cōplo dr̄ eq̃lis.aut est respectu spēi humane.aut respectu ꝑtis spēi.s.habitātiū in vna p̄ria vel climate.aut respectu determinati idiuidui: aut respectu mēbri.s.certe spēi membroꝝ. Et vnusquisq3 illoꝝ q̄tuor modoꝝ h3 duas ꝯsiderationes: q2 aut cōplo dr̄ illi suo subō eq̃lis vel tēperata.cōparādo ipsam ad cōplones que nō ꝯueniunt subō. Et sic erit p̄mus modus.tertius.q̄ntus.⁊ septimus. Aut cōparādo ipsam ad cōplones alias illi tn̄ subō cui dr̄ eq̃lis ꝯueniētes. Et sic resultāt q̄tuor aly.s.scḋs.q̄rt⁹.sextus.⁊ octauus. Et siles ꝯsiderationes fieri possunt ꝺm vnāquāq3 speciem. Et possunt etiam alique alie fieri considerationes. vtputa equalitas vni sexui ⁊ arti vel consuetudini vel etati.que omnes aliquo modo per istas intelligi possunt vt videbitis considerando.

¶ Primus modus est eq̃litas que in hoīe attēdit̄ cōparatione alioꝝ gn̄atoꝝ: ⁊ est res magnā habens latitudinē que diffinitione minime pōt cōprehēdi: nec etiā q̃litercūq3 ꝯtingat existit: s3 īter multitudinē ⁊ paucitatem duas obtinet extremitates ab vna quarum cum egressa fuerit non poterit esse humana complexio.

¶ Nūc specialr̄ vnūquēq3 modū declarat. Et diuidit̄ in duas partes. Primo istos declarat. 2° ostendit qui modi sunt equalitatis ꝑpinque equalitati ad pōdus. 2° ibi[Cū aūt species.] Prima diuiditur in octo.⁊ patēt partes. In prima parte tria docet. Et p̄mū est ꝙ eq̃litas primi modi est cōplexio que reperit̄ in hoīe que dicitur equalitas hominū respectu cōplexionū alioꝝ generatoꝝ: q2 cu3 illis nō staret forma hominis sed bene cū ista equalitate. omnis igit̄ cōplexio humana primo modo equalis est. ¶ Dicit 2° ꝙ ista equalitas magnā h3 latitudinē que nō pōt distincte finiri ⁊ limitari ita vt certe comprehēdat̄ a nobis quāta sit. Hoc est clarum.q2 certa rei quantitas nec calamo scribi.nec lingua proferri pōt. ¶ Dicit 3° ꝙ non tn̄ qualitercunq3 accidit ista complexio.nā duas h3 extremitates multitudinis ⁊ paucitatis qualitatum primarum que secum coniunguntur quas cum egredit̄ nō potest esse humana complexio.quia vltra illas extremitates non stat vita ⁊ totum est clarum.

¶ Scḋs ꝟo modus est medialis qui inter duas extremitates huius late cōplexionis existēs inuenit̄ in indiuiduo qḋ est in vltimo equalitatis ex spē que est in fine eq̃litatis: ⁊ in etate in qua augmentum ad suum peruenit finem.

¶ Declarat scḋm modum.⁊ diuiditur in duas. Primo facit quod dictum est. 2° declarat q̄uo iste modus est propinquus equalitati ad pōdus. 2° ibi[Et hec quidē equalitas.] ¶ Dicit primo ꝙ scḋs modus est medialis per abnegationē cuiuslibet lapsus proportionati operibus versus aliqua3 extremitatem modi primi nō tamen medialis per eque distantiam: vt infra videbitur. Et inuenitur indiuiduo quod est in vltimo equalitatis: id est quod est equalissimum ⁊ est indiuiduum de specie humana temperatissimu3 qḋ est in fine equalitatis.⁊ in etate in qua indiuiduum prouenit ad finem augmenti quia in iuuentute vel legendo corripiendo syllabam mediam. ¶ Et tunc dicimus ꝙ in adolescentia est optima cōplexio vt quidam dicūt. Sed Auic. in 2° libro de animalibus vult expresse post adolescentiam. Dicit enim de complexione optima. illa temperantia est post complementum cremēti. Et rō est q2 calor in ista etate est eq̃lis sicut p̄us. Et humiditas est tēperātior cū suus excessus ia3 sit resolutus.

Attēde vlterius ꝙ de cōplexione de secundo modo eq̃litatis solet esse dubium. Utru3 sit media per eque distantiam gradualem

in qualitatibus inter extrema cōplexionis humane versus calm. et extremū versus frigidum. et silr de humido et sicco. Et est in mā ista vna opinio antiqua ꝙ cōplo tēperata modo dicto est distātior gradualiter ab extremo in caliditate ꝙ̄ ab extremo cōplonis humane in friditate. et silr distātior ab humiditate ꝙ̄ a siccitate. Et fūdatur sup h: qr calitas est magis ꝯueniēs vite ꝙ̄ frigiditas: et humiditas ꝙ̄ siccitas. Ex h sequitur ꝙ lapsus ad frigidū est deterior sibi eq̄li in gradu q̄litatis lapsu ad calm. Ex quo sequitur ꝙ si sint duo corpa tēperata scdo mō oino silia: et labantur oino equalr: vnū ad calm: reliquū ad frigidū vsqz quo veniant ad gradus illarū qualitatū cū qbus nō stat vita: citius veniet ad mortē illud qd labitur ad frigiduz ꝙ̄ aliud: qr ꝯtinue lapsu deteriori labetur. Nūc aūt ceteris paribus per lapsum deteriorem citius deuenitur ad mortem ꝙ̄ per lapsum minus malum. Ex isto sequitur ꝙ minus distat gradualiter a tēperamēto scdi modi frigiditas cum qua nō stat vita ꝙ̄ caliditas. Et sic dicunt totā latitudinē tēperamēti iter tēperatissimū et extremū tēperamēti versus calidū esse maiorē latitudinē tēperamēti ab optimo versus extremū pēdēs ad latus frigidū et ꝓportionabilr de latitudine sanitatis et de latitudie vite. Nō est ḡ homo de scdo mō eq̄litatis medius per eque distantiam animarū ab extremis cōplexionis de pmo mō eq̄litatis. sed medius per interceptionē et mō superius expositō.

¶ Alia est positio Thome de Garbo q ꝯcesso ꝙ lapsus ad fridū est deterior pro pfectione opationū ꝙ̄ lapsus ad calidū. Vult tn̄ hominē tēperatissimū esse vere mediū per eque distātiā iter extremū vtriusqz latitudinis cōplonis humane cū qua stat vita. Vn̄ ꝯcedit ꝙ oē lapsuz per frigidū alijs paribus est magis lesuz opationibus ꝙ̄ equalr lapsum ad calidū. Nō tn̄ sequitur. dicit ergo plus distat extremū calm gradualr a tēperamento ꝙ̄ frigidū. Sed tn̄ Thomas nō se declarat in negatione huius ꝯnie. Debet igitur imaginari ꝙ qn̄ tēperatus incipit infrigidari. tunc alijs paribus incipit magis et velocius labi ad imperfectionē opationū ꝙ̄ si inciperet equalr calefieri. Et tn̄ qn̄ est magnus lapsus in calido et magnus in frigido modica vlterior acq̄sitio caliditatis plus valde iperficit opationes ꝙ̄ equalis acq̄sitio frigiditatis. qr caliditas cū sit valde actiua est facta multū ꝓportionalis. Et per modicā intēsionē plus auget suā lesionē ꝙ̄ equalis frigiditas. qr frigiditas est minus actiua. Si ḡ sint duo corpa eq̄lia de scdo mō eq̄litatis que equalr quo ad gradus q̄litatis istarū labātur a tēperamento alijs paribus. vnū ad calidū aliud ad frigidū vsqz ad mortē merito istorū lapsuū p magnū tēpus ifrigidādo plus acq̄reretur de imperfectione opationū. vt ita loquar. Sed aū mortē deueniēdū est ad istans in quo icipiet illud qd labitur ad calm iperficere velocius suas opationes. et velocius acq̄rere de iperfectiōe. ita ꝙ tādē eque cito ambo veniēt ad nō gradū pfectiōis opationū et ad mortē. Pro q̄libet tn̄ istāti istius alterationis erit verū ꝙ illō fridū est magis iperfectuz in suis opationibus ꝙ̄ calz. ¶ Ex h ḡ vides ꝙ nō valet argumētū. Quilibet lapsus in hoie viuēte est deterior ad frigidū sibi eq̄li ad calm alijs paribus. Ergo per lapsuz ad frigidū eq̄lē citius deducitur ad mortē. Et q̄uis rō demonstratiua nō posset adduci pro ista positione. tn̄ h modo sustētabilis videtur.

¶ Sed ego puto verius dicēdū esse ꝙ cōplo tēperata est quo ad gradus primarū q̄litatū distātior ab extremo frigido ꝙ̄ ab extremo versus calm. Ad qd pbādū suppono. pmo ꝙ regula de calo et frigido est sensus tactus. scdo de cōplonibus. Sicut. n. visus est regula colorū et lucidi. ita ꝙ sine visu nō habemus viā ad cognoscēdū pfecte et certe colores et lucē. Sic vie que nō sumuntur a tactu de caliditate vel frigiditate actuali sūt oēs icerte. vt vult Auic. 5° canon. de tyriaca. ꝙ non est semita ad sciēdū certe ꝓportionē miscibiliū vel q̄litatū pmarū. et sic de alijs mixtis ex eo ꝙ tactus ad h nō puenit. ¶ 2° suppono ꝙ sile sit iudiciū de magnitudine lapsus pus in cute a ꝓprio tēperamēto. et magnitudine lapsus pncipalis in toto hoie a ꝓprio tēperamēto. Pz suppositio: qr cōplo humana per coalternationē oīum mēbrorū corrūdet tēperamēto cutis. Aliter. n. nō esset cutis mēbrū vere mediū in gnē mēbrorū. Ergo merito tēperamēti gradualis poterit equalr labi. Primo si ostēditur ꝙ in cute pōt fieri aliquātulus lapsus aū cutis corruptionē. nō hn̄ videtur rō disparitatis pro totali homie. quin possit sine corruptione labi equalr. ¶ 3° suppono ꝙ plus gradualr distat aqua fridissima vel glaties a cōplone cutis ꝙ̄ ignis vel aqua feruentissima. vel saltē nō minus. Pz per h. qr cutis tēperati aut corrūdet tēperamēto pōderali. et tūc est vere equalr ab vtroqz extremo summo distans. vel est calida et humida a dn̄io. et tunc plus distabit a frigidissimo ꝙ̄ a calidissimo. ¶ 4° suppositio est ꝙ cutis tēperati hois stat cū frigiditate ꝓpinquiore frigiditati glatiei cū vita cutis calitatis ignis vel aque feruētissime. Pz suppositio. quia aliqn̄ cutis in hyeme in ꝯtactu frigidorū est ita ꝓpinqua glatiei ꝙ per tactū nō possumus distincte cognoscere eā a glatie. vt pz ad experiētiā. Sed nunq̄ per calefactionē ignis stāte vita cutis appropinquat ipsa tn̄ caliditati aque feruētissime ꝙ semp in manu cutis possumus tāgere sine notabili lesione manus tāgētis per notabile tēpus. nō sic aūt aquā feruētissimā. ¶ Preterea. capio aquā mixtā ex septē ptibus feruentissime aque et vna pte aque frigidissime siue niuis. Et pz ꝙ nulla cutis viuēs hz tantū de calore: qr videmus ꝙ oīs cutis tēperati hominis in tali aqua cōbureretur. Sed capio aquā cuius septē partes sūt frigidissime aqua vel nix et vna octaua est aqua feruētissima. Nō est dubiū ꝙ multotiens tangimus cutes que respectu illius appareāt tactui frigide. ergo sunt illa frigidiores. Ex istis regulis qbus silibus Gal. vtitur ad cognoscendū cōplones calidas vel frigidas tactu pmo et scdo de complonibus. Manifeste videtur aūt tēperati hois posse plus gradualr labi stāte vita a ꝓprio tēperamēto versus frigidū ꝙ̄ versus calm. Et sic credo ꝙ plus pōt labi ad siccū ꝙ̄ ad humidū. Sed pro ista scda pte nō sūt ita certe demōstrationes. ideo eā sub dubio relinquo. Ex quo cū vna suppōne supius posita ifero ꝙ hō de 2° mō eq̄litatis pōt plus quo ad gradus q̄litatis labi versus frigidū ꝙ̄ versus calidū.

¶ Ex quo sequitur ꝙ minus gradualr distat ab extremo vsus calm ꝙ̄ ab extremo vsus frigidū. Et si duo iciperēt labi equalr citius veniet ad mortē ille qui ad calm labitur alijs paribus. Sequitur 3° nō oēm lapsuz ad frigidū esse peiorem sibi eq̄li ad calm q̄uis calitas sit vite ꝯformior ꝙ̄ friditas. Nā ꝯformior vite est calitas ꝙ̄ friditas. et tn̄ minus cito cadit in morbū p siccitatē additā ꝙ̄ p calitatē. vt vult Gal. 6° de regimine sanitatis. cap 3°. dū dixit. In euersione aūt que est in discrasia que est sm calm et frigidū 3riorū oblatio semp ꝯuenit. efficacissime eteniz sūt: et vt ita dicā vtuosiores his que sm humiditatē et siccitatē discrasijs. De vo tales facillime deniqz a silibus cibis in morbosaz discrasiā deueniūt. sicciorē vo operās quācūqz pticularū nullo mō manifeste nocebis: sic nec si custodires humidā. Euidētius aūt tibi argumētū etates fiāt: he qdē a pma gn̄atione vsqz ad pueritiā humidissimā hn̄tes carnē: siccā aūt sufficiēter que seniles. Calitas. n. ꝓportionata est vite vniformior ꝙ̄ aliq̄ friditas quātūcūqz proportionata. qr calitas est p se instrm opationū et nō friditas. Sed calitas aliq̄ disproportionata est icōueniētior. qr dissoluit mixtionē. ¶ Et qr nō ē dubiuz ꝙ pus lapsus ad calm est minus malus alijs paribus ꝙ̄ puus ad fridū. et

p̄cipue loquēdo de lapsu nāli:qꝛ videm⁹ sanguineū ꝑfectius opari flatico. Jō ꝯcedo nō esse sil'e de ꝓportionib⁹ distātie medij tēperamēti ab extremo tēperamēti vsus cal'm ⁊ vsus fridū. ⁊ de ꝓportiōe distātiaꝝ eiusdē medij ab extremis toti⁹ latitudis cōpl'onis humane in cal'd vel frido. ⸿ Ex qb⁹ sequit̄ ꝙ diuidēdo totā latitudinē complexionis humane ad duas ꝑtes ad imaginationē eq̄les ſm gradualē q̄litatis distātiā:q̄rū vna medietas terminat̄ ad extremū versus cal'm. ⁊ relique ad extremū vsus frigidū. ꝙ tēperatus scd'i modi ꝯtinet̄ imediate vsus calidū. Ex h credo voluisse Auic. p̄ cātice. cōmēto. 140. di. ꝙ ver est calidum ⁊ humidū. ⁊ tn̄ est temperatum.

⸿ Et hec qdē eq̄litas etiā lȝ non sit eq̄litas certa quā in hui⁹ capl'i p̄icipio noiauimus eo ꝙ hāc īueniri nō est pol'e. est tn̄ ei ꝓpinqua ⁊ hic ēt hō eq̄litati nō q̄litercūqȝ vicin⁹ existit sed ſm suoꝝ mēbroꝝ alterationē vl' coalterationē caloꝝ sic coꝛ: ⁊ frigidoꝝ sic cerebrū: ⁊ humidoꝝ velut epar: ⁊ siccoꝝ sic ossa. Cū ḡ pōderabunt̄ ⁊ eq̄bunt̄ erit vicin⁹ eq̄litati certe. Jn ꝯsideratiōe v̄o cuiusqȝ mēbri nō nisi vni⁹ qd' est cutis: quēadmodū postea dicemus. Jn cōparatione aūt spirituū ⁊ mēbroꝝ p̄icipaliū ipossibile est ipsuȝ huic certe eq̄litati esse propinquuȝ. sed egredit̄ ab ea tēdens ad caliditatem ⁊ humiditatem.

⸿ Docet mō qūo se hȝ eq̄litas scd'i modi ad eq̄litatē certā sui pōderis. Et itelligo quo ad mēsurā p̄maꝝ q̄litatuȝ que sūt in hoie tēperato de 2° mō. ⁊ mēsurā quā imaginamur eē in eq̄li ad pōdus vt ego estimo. Et diuidit̄ in duas ꝑtes. p̄ ponūt̄ q̄tuoꝛ ꝯcl'iones de ꝓposito. 2° vltimā declarat. 2ª ibi [Uite. n.] ⸿ Pria ꝯcl'io p̄ꝰ ꝑtis est ista. cōplexio de 2° mō eq̄litatis lȝ nō sit cōpl'o eq̄lis certe. i. ad pōdus: est tn̄ sibi valde vicina. Jntelligo ego semꝑ de ꝓpinquitate graduali q̄litatū elemētaliū que cū ista cōpl'one reꝑiunt̄. ⁊ que imaginat̄ eē in eq̄li ad pōdus. Nā hāc cōcl'ionē ad hūc sensuȝ pōit Gal. p̄ de cōpl'onib⁹. cap̄ 9°. si bn̄ ꝓspiciat̄. ⸿ 2ª ꝯcl'io. hō de 2° mō eq̄litatis nō est q̄litercūqȝ vicin⁹ cōpl'oni eq̄li ad pōdus. ꝓbat̄. qꝛ nō hȝ vnaȝ cōpl'onē vniformē illi vicinā per totū. sed est sibi vicin⁹ ꝑ coalternationē suoꝝ mēbroꝝ oīuȝ calidoꝝ sicut coꝛ: frigidoꝝ sicut cerebrū: humidoꝝ sicut epar: siccoꝝ sic ossa. Et est sensus ꝙ cōpēsando alternatim ex vno latē cal'a ⁊ ex alio frida. ⁊ sil'r humida ⁊ sicca. Totū resultat cōpositū ex eq̄lib⁹ ꝑtib⁹ q̄litatū istaꝝ vel valde vicinis ad eq̄litatē. ⸿ Et attēde ꝙ altera l'ra hȝ coalternationē quā puto nō esse ad mētem Auic. ⁊ iō expōnē nō prolōgo. ⸿ 3ª ꝯcl'io. nullū mēbruȝ nr̄i corporis tēperati de scd'o mō est valde ꝓpinquum eq̄litati nisi cutis. Et ille tres ꝯcl'iones ꝓbant̄ a Gal. p̄mo de cōpl'onibus. cap̄ 9°. Et de eis videbit̄ in dubio. ⸿ 4ª ꝯcl'io. Corpus de scd'o modo eq̄litatis per spūs ⁊ per mēbra sua principalia impossibile est esse ꝓpinquū eq̄litati ad pōdus: sed egreditur ab eo tēdens ad caliditatē ⁊ humiditatē. qꝛ ista mēbra ⁊ spūs excedūt in cal'itate ⁊ humiditate eq̄le ad pōdus ad sensuȝ dictū.

⸿ Uite eteni principiū sunt coꝛ ⁊ spūs que qdē ambo vehemēter calida existūt ad suꝑfluitatē declinātia: ⁊ vita qdē existit per caliditatem. ⁊ augmentū per humiditatem: ⁊ etiā caliditas in humiditate existit ⁊ ab ea nutritur.

⸿ Probat q̄rtā ꝯcl'ionē. Et p̄mo ꝓbat ꝙ in cōparatione spūuȝ recedit ab eq̄li pōderis ꝑ cal'm ⁊ humidū. 2° qꝛ in cōparatione mēbroꝝ principaliū. ibi [Mēbra v̄o principalia.] ⸿ Jn prima parte intēdit rationē hāc. illud dȝ in hoie recedē a tēperamēto per cal'm ⁊ humidū qd' est vite p̄n̄m. Sed vite p̄n̄m sūt coꝛ ⁊ spūs que sūt ad suꝑfluitates caloris declinātia qd' recedūt ⁊c̄. Assūptū pȝ. qꝛ vita existit ꝑ cal'itatē. ⁊ augmētū. i. ꝑduratio vite ſȝ vnā expōnē existit ꝑ humiditatē. humiditas. n. est cā ꝑdurationis vite. ⸿ Uel aug̅m. i. nutricatio. vel veꝝ aug̅m per humiditatē dispositiue existit. qꝛ humiditas disponit ad h vt mēbrū possit nutriri vel augeri. ⸿ Uel 3° augmētū per humiditatē: id est per corp⁹ humidū. tanq̄ȝ per mām ꝓpriā ei⁹. Jtē cal'itas viuētiū est in humido subiectiue. ⁊ ab eo nutrit̄. Opȝ igit̄ p̄ncipia vite in isto abūdare in homine. ḡnatio. n. viuētis est p̄ma participatio aīe nutritiue in calido nāli. ⁊ vita est ei⁹ ꝑmāsio. in de morte ⁊ vita. Credo tn̄ ꝙ Auic. nō ꝓbat demōstratiue sed assignationē cause dcē ꝯcl'ionis adduxit dicēdo ꝙ vita existit ꝑ cal'itatē ⁊c̄. Nā cal'itatē cordis ⁊ spūuȝ ꝑcipim⁹. 2° de cōpl'onibus. ⁊ h ex tactu. Nec putat Gal. esse sufficiēs arg̅m. vita ꝯsistit ꝑ cal'm. ḡ mēbrū est cal'm respectu eq̄lis ad pōdus. Nam ponit formicā ⁊ q̄dā aialia siue aialiū ḡna frigida ⁊ sicca respectu eq̄lis ad pondus. ⸿ Attēde 2° ꝙ siue sumat̄ vita pro opatione vite que est actus scd's viuentis siue pro actu p̄mo qui est esse viuētis essentiale vita aialiū pēdet a caliditate. qꝛ sine ipsa nō possit v̄tus nutritiua suas operationes ꝑficere seu facē. mō q̄ȝdiu viuim⁹ tādiu nutrimur. ⸿ Attēde ḡ ꝙ cal'ȝ bn̄ pōt eē in sicco sicut in subto ꝓp̄o sicut in igne appꝫ: sed nō pōt ꝯseruari in mixto ꝑfecto nisi in humido. ⁊ p̄cipue aereo. Nā in aq̄ nō est ꝯseruabilis: ⁊ certū est cal'ȝ actuale qd' fūdat̄ i humido aereo facillime subtiliari ita vt a mixto egrediat̄. Opȝ ḡ fieri nouā ḡnationē cal'i corꝑis ex hūido in quo caloꝛ actualis ꝯseruet̄. Al'r. n. p̄ exhalāte corpus moreret̄. Hoc igit̄ mō cal'itas ex humiditate etiā nutrit̄ ꝑ regn̄ationē sibi sil'is ab humiditate. i. corꝑe humido ex quo fit cal'i ḡnatio.

⸿ Mēbra v̄o p̄icipalia sūt tria sicut declarabimus: ⁊ ex eis qdē est vnū fridū qd' est cerebrū cuius friditas nō ꝑuenit ad cordis caliditatē tēperandā. ⁊ ex eis vnū est siccū. aut siccitati propinquū ⁊ ipsuȝ est coꝛ: sed ei⁹ siccitas nō ꝑuenit ad humiditatē cerebri ⁊ epatis tēperādā. neqȝ etiā cerebrū tm̄ est fridū. neqȝ coꝛ tm̄ est siccuȝ. sed coꝛ cōparatione alioꝝ duoꝝ est sicc̄ū ⁊ cerebrū alioꝝ duoꝝ cōparatione est frigidum.

⸿ Hic ꝓbat aliā ꝑtē ꝯl'ionis ꝙ respectu mēbroꝝ p̄ncipaliū hō de 2° mō distat ab eq̄li pōderis ꝑ cal'ȝ ⁊ hu. ⁊ oib⁹ trib⁹ alternatim iuicē cōpēsatis ꝑ h ꝙ mēbra p̄ncipalia faciētia ad īdiuidui ꝯseruationē sūt tria. s. coꝛ: cerebrū: ⁊ epar. q̄ simul sūpta ꝯstituūt vnū a dn̄io cal'm ⁊ humidū. Ex istis trib⁹ vnū tm̄ ē fridū. puta cerebrū. sȝ ei⁹ friditas nō ꝑuenit ad tēperādū cal'itatē cordis ⁊ cal'itatē epatis. i. nō est tāta ꝙ totū aggregatū ex cōpl'one frida cerebri ⁊ cōpl'onib⁹ cal'is cordis ⁊ epatis possit dici tēperatū ad pōdus. vl' ꝓpiquū tēperamēto pōderali. Min⁹. n. ē fridū cerebrū q̄ȝ illa sint cal'a. Et sil'r vnū tm̄ ex istis trib⁹ ē siccū vel siccitati ꝓpiquū. s. coꝛ. tn̄ ei⁹ siccitas nō venit ad tēperādū humiditatē cerebri ⁊ epatis ad sensum supra dictū de cerebri friditate. Propterea nō dicimus ꝙ cerebrum tm̄ sit frigidū ita ꝙ nō hēat aliqd cal'itatis. Sed itelligimus cerebrū esse frigidū cōparatiōe alioꝝ. ⁊ coꝛ siccū cōparatiōe alioꝝ duoꝝ. Et sic ēt p̄us tria simul sūpta ab eq̄li pōderis ꝑ cal'ȝ ⁊ humidū sūt distātia. Et tu si ꝯsideras tres vltimas ꝯcl'iones Auic. ⁊ ꝓbationē istius q̄rte: videbis ꝙ nō loquitur nisi de vicinitate graduali. Aliter sue

rationes non essent ad propositum. nec loquitur de vicinitate proportionis de qua dicunt alij: vt in questione pz. Sed propter hec dicta Auicenne dubitatur.

Queritur an homo de scđo mō eq̃litatis sit vicinus eq̃litati certe siue temperamēto pōderali plus q̄ aliq̄s hō aliꝰ. Et itelligo de ꝓpinq̄tate graduali q̃litatū ꝑmaꝝ tāgibiliū alteratiuaꝝ. qꝛ de istis loquit̄ Gal. ꝑ de cōplonibus. ꝛ Auic. p̄nti cap̄. Et arguit̄ ꝙ nō. qꝛ oē viuēs ꝑsertim aīal distat ab eq̃li pōderis ꝑ cal'z ꝛ humidū. Igit̄ hō melācholicus distat ab eq̃li pōderis ꝑ cal'z ꝛ humidū. Sed tēperatus de scđo mō distat a melācholico ꝑ cal'z ꝛ humidū. g̊ melācholicus est gradual'r mediꝰ iter tēperamētū de scđo mō ꝛ eq̃le ad pōdus. ꝛ ꝑ ꝯn̄s minus distat ab eo. ¶ Assumptum pz. Primo: qꝛ oē aīal gn̄at̄ ꝑ digestionē que fit a cal'o. 2° qꝛ gn̄atio viuētis est ꝑma ꝑticipatio aīe in cal'o. ꝛ vita est eiꝰ ꝑmāsio. vt in de morte ꝛ vita Arist. 3° qꝛ oē viuēs nutrit̄ ꝛ digerit ꝛ ois digestio fit a cal'o. ideo oē viuēs est cal'm. 4° qꝛ in omni mixtione vincēs est ignis ꝛ caloꝛ eiꝰ vt supra dr̄ ex mēte Auer. 4° methauroꝝ. 5° qꝛ nō eēt cuiuslibet talis simplici gn̄ationi opposita putrefactio. ꝯtra Aristo. 4° methauroꝝ. Si. n. esset dominās frigiditas nāl'r. tūc corrūperet̄ nāl'r per exitū friditatis ꝛ nō per exaltationē nālis caloris. ꝛ pz. qꝛ ille modus corruptionis nō esset putrefactio. 6° qꝛ in gn̄atione mixti opz cōmisceri elemēta a virtute dn̄antis. hoc aūt est frigidū: qꝛ frigidū imobilitat ꝛ non per se ingredit̄ opus nature. igit̄ erit cal'm vincēs in cuiuslibet mixti generatione. sed cōpl'o sequit̄ māz vincētis q̃litatis. Ideo in quolibet mixto cōpl'o erit a dn̄io calida. ¶ Preterea. cuiuslibet sensibilis substātie oꝑationes oēs ꝑficiunt̄ cal'o: vt in sūma de v̄tutibꝰ. g̊ in oī tali vincit cal'm. ¶ Preterea. vita ꝛ sanitas magis attinēt caliditati q̄ friditati. vt Auic. ifra. Et h̄ est sūma rōnuz ad hāc ꝑtē fortiter faciētiū. ¶ In oppm est Gal. ꝑ de cōplonibus. cap̄ vltio. ꝛ Auic. in isto cap̄. Naz de hoīe dicit ꝙ est ꝓpiquioꝛ eq̃li ad pōdus q̄ alia spēs. Deide inuere vr̄ ꝙ tēperātia de 2° mō est ista q̄ est ꝓpingoꝛ eq̃litati pōderis.

In ista q̄ōne tm̄ tres narrabo opiniōes. ¶ Pria fuit Antonij de Parma qui imaginat̄ in hoīe varias cōplones. q̄tū tn̄ spectat ad ꝓpositū. Quedā est cōpl'o per quā hō vel mēbrū est viuēs. ꝛ hec ē cōpl'o acq̄sita ex actione spūs vitalis in mēbris. Nā ista actione deducta ēt si cōpl'o pꝰ sue inata maneat eadem mēbrū nō viuit. ¶ 2ª cōpl'o est aggregata ex inata ꝛ influēte. itelligēdo ꝑ inatā vt ifra habebitis illaz que seq̄t̄ actionē ꝛ ꝓportionē elemētoꝝ ꝯstituētiū. ꝛ ꝑ ifluētē illā que ab alio ifluit̄. ¶ 3ª cōpl'o nō est vna q̃litas nisi ꝑ attributionē ad vnum nec vniformis ꝛ vniꝰ rōnis quo ad oēs ꝑtes: sz ꝯgregata ex m'ltis cōpl'onibus sibi iuicē d̄iūs que dr̄ cōpl'o totalis hois coalternatione oium mēbroꝝ. ¶ Tūc vult Antoniꝰ tres ꝯcl'iones ꝓbabiles. Prima est loquēdo de cōpl'one ifluēte per quā viuit hō. tūc ois hō distat ab eq̃li pōderis ꝑ cal'm ꝛ humidū. Pz per h̄ ꝙ hō viuit ꝑ cōpl'onē tributā a spū. Nūc aūt spūs est a dn̄io calidus ꝛ humidus. Et iō vult Gal. ꝑ de cōpl'onibꝰ. vltimo cap̄. ꝛ in 2° cap̄. ꝑ ꝙ aīal oē est cal'z ꝛ hūidū nō absolute ꝛ ī cōparatiōe ad eq̃le ad pōdus: sz cōparatū sibiipsi mortuo. Ex qua ꝯcl'ione sequit̄ ꝙ hō fridus ꝛ siccus ꝯm hanc cōpl'onē plus appropiquat eq̃li ponderis. ¶ 2ª ꝯcl'io ꝯm cōpl'onē inatā ꝛ ifluētē simul cutis tēperati plus appropiquat eq̃litati pōderis q̄ aliq̄ alia hois pars vino est eq̃lis ad pōdus ad sensum Gal. suppositū: qꝛ cutis cū sit regula oiuz tāgibiliū. ꝛ sit regula optima posita a nā in aīali prudētissimo dz esse vere meª iter excellētias tāgibiliuz. ꝛ pz experimēto Gal. ꝛ etiā Auic. qꝛ cutis aut nō patit̄ aut q̄si ab vno equaliter cōmixto ex cal'o frigido ꝛ sicco. ¶ 3ª ꝯcl'io ꝯm ꝯcl'ionē cōmunē per coalternationē oiuz mēbroꝝ hō tēperatus de scđo mō plus appropīquat eq̃li ponderis q̄ aliq̄s alius. Immo est sibi eq̃lis in gradibus ꝑmaꝝ q̃litatū. ¶ Hoc vult exp̄sse Gal. ꝑ de cōpl'onibus. cap̄ vltimo. Et pz per h̄ ꝙ cōpl'o per coalternationē hois tēperatissimi cōpl'oni sue cutis rn̄det. qꝛ aliter cutis nō esset vere media in genere membroꝝ. sed cutis est ꝓpinquissima tēperamēto pōderali. igit̄ ꝛc. ¶ Et si ꝯsideras ista dicta vult Antoniꝰ ꝙ ꝯm cōpl'onē simpl'r vnā. nulla res est equalis ad pōdus. ꝛ h̄ voluit Auic. cuz dixit illam eq̃litatem pōderis nō posse iueniri in reꝝ nā. Vult 2° ꝙ ꝯm cōpl'onē inatā membra sūt frigida. Vult 3° ꝙ cōpl'o influens est cal'a a dn̄io. Vult 4° ꝙ in cute illud tēperamentū q̄d ꝓuenit ex innata ꝛ influēte reddit cutem quo ad qualitates suas primas alteratiuas actuales vere mediā in vniuersa suba. Vult 5° ꝙ ꝯsiderādo cōpl'ones oium mēbroꝝ hois tēperati. sil'r nō obstāte ꝙ nō sint vna cōpl'o sed multe ꝛ multoꝝ modoꝝ. tn̄ h̄ aggregatū facta cōputatione cal'itatis ꝛ frigiditatis. humiditatis ꝛ siccitatis ibi coexistētiū corrn̄det temperamēto ponderali. Et vult istas. 5. ꝯcl'iones esse de mēte Dini medicine doctoris. Et est pō meo videre satis ꝓbabilis ꝛ magis ad mentē doctoꝝ veteꝝ q̄ pō Gētilis ꝛ modernoꝝ ipsum sequētium. Ex isto videt̄ ꝙ sexto vult ꝙ omne viuēs viuat ꝑ calidū ꝛ humidū a dn̄io. qꝛ per cōpl'onē influentē saltez alia mēbra a primo. Negat tn̄ ꝯn̄am. ergo omne viuens est calidum respectu equalis. qꝛ in viuente est cōpl'o inata vltra influentē. per quā fortasse plus abundat in frigido ꝛ sicco q̄ per influentē in calido ꝛ humido. vtputa os ꝛ neruus per cōpl'onē per quaz viuit oꝑat̄ animal opera vite. ꝛ similiter per cōplexionem calidam. lz non sit animal a dn̄io calidū. Et sic fundamenta opposita sunt vana. ꝛ mirādum est de Gentili qui ita mirabiliter hanc pōsitionem spernit quasi ipse non bene intellexerit.

¶ Scđa positio est Gētil. postq̄ modica dr̄ia oēs moderni icedūt ꝛ breuissime collecta in tribꝰ ꝓpōnibꝰ. ¶ Pria oē mixtū ꝑfectū vere vnū ꝑ vnā formā est cali. ꝛ humi. ¶ Illā ꝯcl'ionē ꝓbat ꝑ illa media posita hic ante oppoᵐ. nec moderni per alia vident̄ ꝓbare ipsam. Et si gn̄aliter nō ꝯcedat̄ ꝑꝑ itellectus ibecillitatē petit Gēt. ꝙ saltē in aīalibꝰ ꝯcedat̄. Et in h̄. s. de aīalibꝰ oēs moderni fere cōcordāt. ¶ Et tūc est 2ª ꝯcl'io q̄ ad gradus ꝑmaꝝ q̃litatū plus distat ab eq̃li pōderis tēperatꝰ q̄ melācholicꝰ alijs paribꝰ. Pz ꝑ cōplemētū rōnis an̄ oppoᵐ facte. ¶ 3ª ꝯcl'io ꝙ ꝑ viā sil'itudis ꝛ ꝓportionis plus appropinquat tēperatus de 2° mō tēperamēto pōderali q̄ aliquis hō. ꝛ cutis plus alijs mēbris. Sicut. n. eq̃le ad pōdus est vere in medio ad oēs excellētias absolute ꝑmaꝝ q̃litatū. Ita hō de scđo mō est vere in medio ꝑ abnegationē cuiuscūq3 extremitatis oꝑatiōes iperficiētes. ꝛ cutis vere in medio iter cōpl'ones oiuz mēbroꝝ corꝑis sicut eq̃le ad pōdus vere mediū in vniuersa suba. Et hāc dn̄t eē de mēte Aui. in l'ra. ¶ Ponit tn̄ Gētilis ꝙ hō est mixtū mediū cōpl'onaliter iter oīa mixta. lz nō sit vere pūctual'r. sed declinat ad latus humidi. Et ad h̄ ꝓbādū facit argumētatiōes ifinitas nulliꝰ valoris in mā. Et iō posuit aliā sil'itudinē respiciētē ad eq̃le ad pōdus. qꝛ sicut eq̃le ad pōdus est mediū in vniuersa suba. ita hō in tota linea mixtoꝝ. M'lte alie reꝑiunt̄ ꝓbātasse ꝙ. s. hō de scđo mō circuit eq̃le ad pōdus. ꝛ imaginant̄ ꝙ ideo directe pōt rn̄dere eq̃litati pōderali: qꝛ illa eq̃litas nō pōt eē: sz tn̄ pōt esse valde vicina ita vt nō isensibilis distātia. Et qꝛ pōt adeq̃ri hō ex latere frigido sicut ex latere calido ꝛ humido sicut sicco. Ideo quilibet istoꝝ hominū dicebat̄ equalis ad iustitiā. s. de scđo mō ꝓpinquissimus eq̃litati certe. Sed iam

erat quedā distantia paruula a medio sub qua nullū mixtū pōt cōplonari. Et ego istas phantasias abhorreo. nisi forte itelligāt ꝙ cōplexio que est q̄litas 2ª nō pōt omnē ꝓportionē maioris inequalitatis dn̄antis sequi: cū tunc essent ifinite tales species. Sed complexio equalis ad iustitiā sequit̄ ꝓportionē possibilē facere cōplexionem humanā. ⁊ ħ siue fuerit dominā̄te calore. siue frigore dominante. ⁊ ita de humido ⁊ sicco dicat̄ queādmodū ꝓbabiliter dicē posset ista positio: que mihi tn̄ nō videt̄ vera. ❡ In determinatione istiꝰ q̄ōnis. Credo ꝙ opꝫ pͦ supponē ꝙ debemus credē tactui bn̄ disposito in calo ⁊ frido ⁊c̄. Ut vult Gal'. 2° de cōplonibus. cap̄ pmo. ⁊ 3°. Aliter. n. si tactui nō crederemus sine demōstratione ⁊ vellemus sine rōne corrigere sensus bn̄ dispositos quo ad iudiciū ꝓpriꝫ sensibilis ꝯuenieter applicati. Tūc oportebit dubitare de vino. Utruꝫ sit dulce: ⁊ de igne Utrum sit calidus quousqꝫ afferant̄ demōstrationes. Et certū est ꝙ ħ mō ponemus errorē dicētiū ꝙ nihil possumus scire. Et negato ħ p̄ncipio quis mihi ꝓbaret aquā vel glatiē esse frigidā. sed dicā ea esse remisse cal'a ⁊ hr̄e quādā v̄tutē occultā que est ita gn̄ātiua frigoris sicut lumē caloris. ⁊ sic immutare sensuꝫ: ⁊ facē phātasiā rei nō certe: sicut ex refractione lumis ⁊ reflexiōe ad certos angulos fit phantasia coloris nō exn̄tis. Et breuiter qui sensus nō asseruit tāq̄ꝫ certos iudices sensibiliū ꝓpoꝝ cū sint sani ⁊ applicatio directe facta nō relinquit vobis viā ad philosophādum. Et vt dicit Cōmētator 2° physicoꝝ. nō sūt digni phari. Supponit̄ 2° ꝙ organum tactus quo ad hanc opationē optime dispositū dꝫ esse vere in medio oiuꝫ extremoꝝ tāgibiliū. Hec suppō pꝫ ex Arist. 2° de aia. textu cōⁿᵗⁱ. 119. dicētis ꝙ sicut organū inatū sentire albū ⁊ nigrū nō dꝫ eē aliqḋ coꝝ actu. sꝫ in potētia. ita in tactu organum dꝫ esse neqꝫ cal'm neqꝫ frigidū. Et Cōmentator vult ꝙ ista sint in organo tactus aut ꝑm mediū aut ꝓpe. q2 nō pōt organū tactꝰ ab illis q̄litatibꝰ denudari sicut denudat̄ in sensibilibꝰ alioꝝ sensuū. ❡ Et pꝫ ꝙ Arist. cū dicit neqꝫ cal'ꝫ neqꝫ fridū dicē absolute nō cōparatiue. Cōmē. ꝓbat ꝙ organū nō ꝑcipit sensibile respectiue sicut q̄dā dicūt ꝙ ꝑcipit ħ cal'm respectu sui. ⁊ ħ friduꝫ respectu sui. q2 ista cognitio est etiā intellectui difficilis. sed ꝑcipit absolute cal'm ohm sub rōne cal'i vel fridi actualis. Nisi igit̄ organū optime dispositū eēt vere in medio iter cal'm ⁊ frigidū. tūc erraret iter ꝓp̄a sensibilia organo q̄ꝫtūlibet bn̄ disposito. ⁊ tāgibili sibi bn̄ approxiato. Cōsequēs falsum ⁊ ꝯ mentē Arist. 2° de aia. textu cōⁿᵗⁱ. 63. ⁊. 155. Et 3° de aia textu. 26. Et Cōmē. in eisdem dictis locis vbi vult expsse ꝙ visus nō errat in colore. Utrū sit albꝰ vel niger: sed in itētione idiuiduali subē albe vel nigre. quo ꝗ ad rōnē ꝓpriā sensibilē nō errat. ❡ Or si ponamus sensuꝫ errare circa ꝓpriū sensibile stātibꝰ ꝯditionibꝰ supra dcis vl' suppositis. tūc iā ad ħ veniremꝰ ꝙ nō oporteret ꝑ sensuꝫ cōcedere ꝙ ignis est cal's nisi p̄us sciuerimꝰ ꝙ organū nr̄m est cal'm vel mediū. Nā si eēt organū in nāli dispōne frigidū. tūc ignis ⁊ si iudicaret̄ cal's: tn̄ fortasse esset absolute fridus. Et pͣ ꝯn̄tia pꝫ. s. ꝙ nisi organū esset optime dispositū vere in medio tūc erraret circa cal'm ⁊ fridū. q2 si organū sit a dn̄io cal'ꝫ. tūc aliqḋ minꝰ cal'm quātūcūqꝫ bn̄ applicatū iudicabit̄ frigidū absolute. ⁊ sic errabit sensus absolute circa ipsuꝫ sub rōne cal'i vel frigidi. Hic dr̄ a q̄busdā. s. notādo ꝙ tāgibile aliqn̄ sentit̄ per solas spēs spūales in organū tactꝰ m'tiplicatas sine māli alteratione organi. Cū igit̄ est tāgibile qḋ est cal'm in rei veritate: sed tn̄ est organo tactꝰ fridius sentit̄ per purā spēm spiritualē nō ꝯcurrēte māli actione. ⁊ tūc iudicat̄ cal'm ab organo bn̄ disposito sicut est in rei veritate. Si aūt ꝑ imutatione mālē sentiret̄. iudicaret̄ fridū. sed pmꝰ est verus ⁊ nālissimus modus sentiēdi. ⁊ ibi non ꝯhit̄ error. ❡ In 2° aūt cū iam māl'r imutat̄ organuꝫ ab optima dispōne. nō est mix igit̄ de errore. ❡ Cōtra. q2 tūc seq̄ret̄ ꝙ sil'e sibi in actu sentiret organū tactus. Cōsequēs est falsuꝫ. ⁊ ꝯ experiētiā. ⁊ ꝯ Arist. 2° de aia. textu cōⁿᵗⁱ. 118. ⁊ Cōmētator cōmēto eodē. Et rō eoꝝ est. q2 agēs nō agit in sil'e vt huiꝰ nisi in illud qḋ est sibi sil'e i potētia nō i actu. Et iō eque cal'm nō sentimus. Et pꝫ ꝙ ibi Cōmētator nō loq̄t̄ nisi de actiōe sensibilis pro q̄ꝫto est sensibile. Dicit. n. sic Cōmētator. sentire. n. q2 est aliq̄ passio ꝑm modū dictū. ⁊ oē patiēs hꝫ agēs. ⁊ oē agēs in sibi sil'e in potētia agit nō in actu. Et paulopost. q2 agens nō agit in eo qḋ est sil'e in actu. sed in potētia. Ideo necesse est ꝙ mēbrū sentiēs nō sentiat corpꝰ cal'm eq̄le sibi in calore nec mēbrū frigidū corpus frigidū sibi eq̄le in frigore. ⁊ sil'e de duro ⁊ molli. ❡ Et ꝑꝑ eādē cām in eodē cōmēto dicit. ꝙ sensus aliꝫ a tactu cōprehēdūt sua sensibilia ꝑm totū. ⁊ tactus cōprehēdit extrema nō sibi sil'e. ❡ Pꝫ igit̄ ꝯsiderādo cōmentū ꝙ nō vult Auer. ꝙ sentiamus eque cal'm. neqꝫ ꝑ spēꝫ spūalē neqꝫ quoquo modo. ⁊ sil'r Arist. Et arguit̄ ꝯn̄a. q2 si sensibile minus cal'm organo sentit̄ vt cal'm. Sequit̄ ꝙ eiꝰ cal'itas intēdat̄ ꝯtinue sentiet̄ cal'ius. ꝗ eque itēsuꝫ cū organo tactꝰ ēt sentit̄ cal'ius q̄ꝫ nūc. cū tūc in rei v̄itate erit cal'ius aliꝫ paribꝰ. ❡ Preterea ad experiētiā videmus ꝙ in balneo exn̄tes iudicāt ꝑ tactū. vrinā frigidā que tn̄ est cal'a: ⁊ nō nisi: q2 est organo frigidior. ⁊ nō valet excusatio de māli imutatione. Nā si illud cal'm absolute qḋ est frigidius organo māliter agat in organū non mutabit eū nisi ad frigiditatem. Ergo organū iudicaret ipsum post talē imutationē cōtinue calidius. Quia spēs spūalis per quam fit sensatio ꝯtinue esset eiusdē rōnis. ⁊ organū frigida factū iudicat idem sensibile cal'ius. vt docet experiētia. ⁊ factū calidius iudicat eandē rem minus calidā. sicut apparet de hoie intrāte balneū ⁊ qui diu stetit in illo. Est ergo rn̄sio falsa oino ⁊ mētibus auctoꝝ aduersa. Opꝫ ꝗ si organū tactus est cal'm ꝙ aliqḋ cal'm absolute sentiat̄ ab eo frigidum. Et sic qḋ fit error in sensu circa sensibile ꝓpriū cū ꝯditionibus supra dictis. qḋ est ipossibile. ❡ Supponit̄ 3° ꝙ hō temperatus hꝫ optime dispositū organū ad tāgendum. Pꝫ per ħ: ꝙ ꝑfectissimo aiali nō debuit dari nisi ꝑfectissimū organū ad ꝑcipiendū ea que maxime sunt nocitiua vel iuuatiua. Et ideo q2 hō hꝫ hunc sensuꝫ ꝑfectiorē ceteris aialibus vt sumit̄ in de sensu ⁊ sensato. ⁊ q2 aliter hāc operationē aliq̄s distēperatus haberet ꝑfectionē. ❡ 4° supponit̄ ꝙ hō tēperatus quo ad cōplexionē actualē corn̄det tēperamēto cutis ex coalternatione membroꝝ. Pꝫ per ħ: q2 aliter cutis nō esset mediū in genere mēbroꝝ. ⁊ aliter nō ꝑm ꝙ siccius mēbroꝝ siccitate superflua cutē palme supgrederet̄ ⁊ nō minueret̄ ab ea humidius mēbroꝝ. cuius oppositum vult Gal'. pmo de cōplonibus. cap̄ vltimo ad lr̄aꝫ. ❡ Ultimo supponit̄ ꝙ cutis est organuꝫ ꝓportionatissimum. ❡ Ex quo sequit̄ ꝙ cutis tēperatissimi hominis quo ad actualē cōplonem corn̄dēt temperamēto pōderali siue actuali. ❡ Sequit̄ 2ª ꝯcl'io ad q̄ōnē principalē ꝙ hō de scḋo mō eq̄litatis corn̄det quo ad actualē cōplonē tēperamēto pōderali siue in vniuersa suba. ❡ Sequit̄ 3° nō oēm hoiem esse calidū ⁊ humidū respectu temperamēti ad pōdus quo ad actualē cōplonē: sed aliquē distare per frigidū ⁊ siccū. ⁊ aliquē per frigidū ⁊ humidū. ⁊ itelligo per actualē cōplonē mēsurā q̄litatū pmaꝝ que ꝯiungit̄ in subiecto cū cōplone que est qualitas scḋa nō sensata. Et hanc ꝯcl'ionē vult Gal'. totam pmo de cōplexionibus. cap̄ vltimo. Auic. tn̄ q2 vidit non esse certum ꝙ precipue equaliter abundant calida supra cutem sicut frigida mēbra. ideo posuit sub dubio ⁊ vult ꝙ est valde vicinus ⁊

intelligit

intelligit gradualr quo ad actualē cōplexionē ꝛ coalter-
nationē oīum mēbroꝝ. Or si arguit. ꝙ tūc hō de 2° mō
eq̄litatis esset equalis ad pōdus: ꝛ silr cutis eius. Pꝫ qd
dicendū sit ex his que ꝓpe principiū capituli scripta sūt
de equali ad pōdus. ℂ Attēde ꝙ positio imaginatur in
hoīe cōplōnē vel cōplōnes ꝫ varietatē mēbroꝝ que sūt
q̄litates scdē ad sensuꝫ expositū in pn° capli. ꝛ aliqñ in eo
dē mēbro sūt plures cōplōnes. vt sumit 2° huius cap p.
post ꝓhemiū. Et de hac cōplōne vtrū magis sequat nāꝫ
calitatis ꝙ̄ friditatis nō disputo. 2° imaginatur ꝙ vltra
istas cōplōnes in quolibet humano corpe sūt calitas. fri-
giditas. humiditas ꝛ siccitas eiusdē spēi cū q̄litatib' ele-
mētoꝝ. Et iste vocant a Gal'. cōplōnes actuales. p ꝛ 2° de
cōplōnibus. Lꝫ g in quolibet viuēte sit cōplō que est q̄li
tas 2ª magis attinēs calitati ꝙ̄ friditati ad hūc sensuꝫ ꝙ
illa cōplō requirat in mā plus de calitate ꝙ̄ de frigidita
te. tñ aliqd est mixtū. ꝛ aliqd etiā vincēs nālr dispositūꝫ
plus hñs de frigiditate ꝙ̄ de calitate. ꝛ aliqd equalr qd
vocat a Gal. mediuꝫ in vniuersa suba. ꝛ aliquod minus.
ℂ Or si Arist. dicat in de lōgitudine ac breuitate vite. ꝙ
oē aīal est calm ꝛ humidū itelligit respectu suimet mor-
tui nō absolute. Et iō Gal. in 2° de cōplōnib' dixit. pp h
dixerūt antiq ꝙ aīal est calm ꝛ humidū non ꝙ calitas ꝛ
humiditas in ipso absolute vincāt. cū mlta aīalia videa-
mus frida ꝛ sicca sicut epides ꝛ canopei ꝛ apes ꝛ musce
ꝛ formice. imo nō dr de aīalib' ꝙ in ipsis vincat calitas
ꝛ humiditas: nisi cū cōparamus mortuis. ℂ Ex eis apis
qñqꝫ ꝫm vitā manens maior est calitatis ꝛ humiditatis
ape mortua. hec Gal. ℂ Nec hui' 2riū ꝓbāt argumenta
assumētia ꝙ a calore fit digō: vel ꝙ mixtio fit p digōnē:
vel ꝙ vita ꝯsistit p calm. vel ꝙ gñatio viuētis est p' pti-
cipatio aīe nutritiue in calō. Sufficit. n. eē calitatē suffi-
ciētē ad hec q̄ dcā sūt. ꝛ si nō sit gradualr itēsior ꝙ̄ fridi
tas secū ꝯiūcta. Et ista pro nūc de ista qōne sufficiāt. Nā
lꝫ credam' oē mixtū eē calm cōplōnalr quo ad cōplōnē
q̄ est q̄ltas 2ª: tñ qꝛ nō est neciuꝫ nō itēdo illud h dispu
tare. quō aūt ignis sit vicēs elemēta in mixtiōe in q̄ mix
tū fridū gñat. Uide 4° metheau. reuertamur ad lrām.

ℂ Modi ꝟo tertij latitudo angustior ē latitudi
ne primi modi. s. eq̄litatis spālis: latitudineꝫ tñ
hꝫ magnā ꝛ est cōplō q̄ alicui gētiū ꝯgrua exi-
stit ꝫ cōparationē alicui' climatꝭ ꝛ alicui' aeris.
Indi nāqꝫ cōplōnē hñt isimul qua sani exñt. ꝛ
sclaui aliā hñt cōplōnē qua sani degūt: ꝛ vna-
queqꝫ eaꝝ per cōparationē ad suā spēm sue spēi
cōparatiōe est tēperata q̄ cōparatiōe alteri' nō ē
ꝯtēperata. Corp' nāqꝫ idicū ꝫ cōplōnē sclaui
q̄le fiet: aut ifirmabit aut morief: ꝛ silr cū scla-
ui cōplone indi q̄le reddet: erit corpis dispō ꝯ-
ria. Queqꝫ igit spēs in terra habitabili cōmorā
tiū hēbit cōplōnē eis ꝓpriā aeri sui climatis cō-
uenietē ꝛ hēbit latitudinē. cui' qdē latitudo hꝫ
duas extremitates multitudis ꝛ paucitatis.

ℂ Declarat Auic. 3m modū eq̄litatis. ꝛ dicit. s. Primū est
ꝙ latitudo eq̄litatis tertij modi est angustior latitudie p
mi modi. Minor. n. ē distātia calissimi idi ꝛ fridissimi i-
di ꝙ̄ calissimi hoīs ꝛ fridissimi hoīs absolute. Dicit 2° ꝙ
hꝫ tñ magnā latitudinē. ꝛ pꝫ. qꝛ satis est magna distantia
gradualis cōplōnis q̄rūdā hoīum eādē priam ꝯueniēter
habitātiū. Dicit 3° ꝙ hec eq̄litas tertij modi est cōplō cō
ueniēs alicui gēti ꝫ ꝙ hꝫ habitare certū clima cū dispō
ne aeris limitata que in nullo alio climate iuenit ꝛ decla
rat h. qꝛ idi hñt cōplōnē cū qua sani viuūt in sua pria ꝛ
sclaui silr. ℂ Et attēde ꝙ hisq̄ in tali pria nati sunt ille
cōplōnes sūt 2cte in pn° graduationis ex dispōne spma-
tis ꝛ sanguis mēstrui ꝛ occursu aeris isti' prie alterantis
merito suaꝝ q̄litatuꝫ manifestaꝝ ꝛ occultaꝝ mām gña-
tionis. Et ideo tales cōplōnes sūt nāles insequētes deter
minatū modū mixtionis elemētoꝝ. ꝛ determinatā ꝓpor
tionē q̄titatis elemētoꝝ ꝙ̄ sint in alijs aīalib'. Et illa est
cā pp quā illi qui in certa pria nascunt viuunt ibi sani ꝛ
plurimū aduētitij cito moriunt ꝛ ifirmant. ℂ Esto ēt ꝙ
in calitate ꝛ friditate nō sit dr̄ia notabilis iter eos. sicut
appet de Sardinia ꝛ multis alijs silib'. Est. n. illa cā q̄re
maiorē calitatē ꝛ friditatē qñqꝫ tolerare pñt sine lapsu
ad egritudinē. ℂ Dicit 4° Auic. q̄ ad hāc ptē. vnaqueqꝫ
istaꝝ cōplōnū. s. sclauoꝝ ꝛ indoꝝ est temperata respectu
sue spēi. i. ꝯueniēs pro opatione in hoīb' illi' prie. ꝫ respe
ctu alteri' esset discōueniēs. ita ꝙ si corpus sclaui stante
mēsura elemētoꝝ ꝛ mō mixtionis sue 2cto a pn° gñatio-
nis fieret eq̄le ꝫ cōplōnē indi. aut ecōtra. aut ifirmaret.
aut morief. Ille. n. cōplōnes sunt nāles ꝛ ꝯueniētes habē
tibus illā talē mēsurā ꝛ ꝓportionē partiū elemētaliuꝫ ꝛ
talē modū cōpōnis in sua cōpōne ꝛ habētibus aliū mo-
dū vel aliā ꝓportionē nō essent nāles vel ꝯueniētes. Isto
mō intellige hūc passuꝫ. nō vt qdā moderni dicūt qd in
telligit si fiat subita mutatio ꝛ nō paulatine de aere vni'
patrie valde distātis ad aerē alterius patrie qd corp' aut
infirmabit aut morief. Hoc. n. est falsum. vt pꝫ in exerci
tibus qui vadūt ꝛ ineunt lōgissimas ptes nō seruata pau
latina trāsmutatione: ꝛ tñ nō ꝫm maiorē partē sūt mor
tui vel infirmati ne dum omnes. Et pꝫ ꝙ non oēs ethio-
pes qui ad nos pro seruis destinant aut moriunt aut ifir
mant. ꝛ tñ non seruant regulā de paulatina alteratione.
ℂ Nec Auic. dicit ꝙ si fiat pmutatio habitationis. puta
ꝙ sclauus pmutet ad habitadū in india necessario mo-
riat aut ifirmet. sed vult ꝙ si in ido permutet cōplexio
sclaui vel silis stante. s. modo permixtionis sue aut infir
mabit aut morief. ℂ 5° infert ꝙ quelibet species vel gē
tis habitātiū in certo aere hꝫ suo aeri cōplōnem conue-
nientem. ꝛ ista cōplō habet latitudinem: vt patet.

ℂ Quartus aūt modus est mediū qd est iter du
as extremitates latitudis cōplōnis climatis ꝛ
ipm ē cōplō cōplōnis spēi tēperatior. Modus
ꝟo qntus est angustior primo ꝛ tertio ꝛ est cō
plexio quā dꝫ hē idiuiduū designatū qua viuū
ꝛ sanū repit. Que etiā latitudinē hꝫ ad quē due
terminant multitudis ꝛ paucitatis extremita-
tes. Debes aūt scire ꝙ oē idiuiduuꝫ dꝫ hē cō-
plexionē sibi solūmō ꝓpriā in qua aliud ei asso-
ciari est ipossibile. Sextus aūt modus est me-
diū qd est iter istos duos terminos qd est com
plexio: quā cū habuerit indiuiduū erit melioris
complexionis cuius ipsum esse oportet.

ℂ Declarat 4m modū per tēperamētū optimuꝫ respectu
habitātiū in certo climate. ꝛ pꝫ. Deinde declarat quintū
modū. ꝛ attēde ꝙ a principio generationis indiuiduū re
cipit modum mixtionis ꝓpter quē nō q̄liscūqꝫ pōt sibi
fieri nālis. Unde Damascenus nō vult ꝙ cōplō nālis ꝫ
oēm distantiā permutari possit in aliā nālem. ꝛ oīs talis
qui est inter latitudineꝫ nālitatis indiuidui dicit h mō
eq̄lis. residua patet. ℂ Nam qd dicit ꝙ vnūquodqꝫ in-
diuiduum hꝫ complōnē sibi solummodo propriā non in
telligo ꝙ nō possunt esse duo idiuidua siliꝫ cōplexionū

omnino.sed intelligo ꝙ non possunt esse duo indiuidua humana habentia vnam singularem cōplexionem.ꝛ est planum.deinde declarat sextum modum.ꝛ patet.

⁋ Modus ēt septim⁹ est cōplo quā vnaqueqꝫ mēbroꝝ spēs hr̄e dꝫ in qua aliud diuersificat̄. Eq̄litas nāqꝫ ossis est vt siccitas in eo plus abūdet: ꝛ cerebri vt humiditas in ea plurimū abūdet: ꝛ cordis vt in eo sit plus caliditatis: ꝛ neruoꝝ vt in eis plurimum abundet frigiditas.

⁋ Declarat septimū modū ꝛ pꝫ.ꝙ quacūqꝫ specie mēbrorū data.ita se hꝫ septimus modus ad illā spēm sic p̄mus ad spēm humanā.Et possem⁹ tūc respectu spēi mēbri facere sex modos eq̄litatis qui p̄cesserūt in homine. Sed non placuit Auic.multitudinem tantam ponere.

⁋ Modus āt octauus est cōplo mēbri singularis quā cū habuerit erit melioris dispōnis quā hr̄e pōt. Cum aūt spēs cōsiderauimus inueniemus hominē certe equalitati propinquiorem.

⁋ Nūc declarat cuiusmodi sūt eq̄litates ꝑpter quas habitas sequit̄ aliqd esse ꝓpinquius eq̄li ad pōdus.Et diuidit̄ in tres ptes.nā p̊ narrat que spēs est illi eq̄litati ꝓpinquior. 2° in quo loco reperit̄. 3° in quo mēbro maxime. ibi 2ª [Cūqꝫ regiones.]ibi 3ª [Ex mēbris aūt.]Et nō facit mētionē de 2° mō eq̄litatis.sed ille dat̄ itelligi. ⁋ In p̄mo mō.n.hō est iter oēs spēs ꝓpinquior eq̄li ad pōdus vt dicit h.tūc maxīe ꝓpinquius iter hoīes erit hō tēperatissimus ꝛ hoc dixit supra. Qꝛ aūt hō est ꝓpinquior eq̄li ad pōdus nō pōt certe demōstrari. Hec aūt est ꝑsuasio. qꝛ hꝫ tactū ꝑfectissimū.cui⁹ v̓tutis instr̄m dꝫ esse in medio.vt supra dr̄ oīuꝫ excellētiaꝝ tangibiliū. Reliqua v̓o que adducunt̄ de ꝑfectione suaꝝ opationū.ꝛ ꝙ est vltimū mixtoꝝ ꝛ ꝑ ꝯn̄s maxīe mixtū si ꝯsideras nō ꝓbāt aliqd. ⁋ Et si ꝯsideras supradicta q̄dā de cōplonib⁹ videbis nō repugnare aliqđ aīal eē.ꝛ aliqđ inaīatū in quo ad mēsurā p̄maꝝ q̄litatū actu in eo exn̄tiū corrn̄dere p̄cise eidē gradui cui corrn̄det hō. Nos tn̄ de nulla spe aliorū ꝑ rōnē vel sensuꝫ iuenire possumus ꝙ si propinqua eq̄li ad pōdus sicut inuenimus de hoīe.hoc sufficit Auic.

⁋ Cūqꝫ regiōes attēderimus certificatū nobis erit:ꝙ si fuerit loc⁹ q ihabitabit̄ sub eq̄tiōe diei neqꝫ aliq̄ de reb⁹ terrenis obuiādo ipedierit.vꝫ. mōtes aut maria:oportebit ibi habitātes eq̄litati certe ꝓpinquiores existere q̄ꝫ alicui⁹ regionū.

⁋ Ostēdit in quo loco maxime sit cōplo huiꝰ in homine vel sibi ꝓpinqua.Et qꝛ h est in loco tēperatissimo respectu hoīs.ideo s̄m ꝙ de duobus diuersis locis est opinio: ita duo loca manifestat.ibi 2ª [Post istas aūt.]Circa primā ptē attēde ꝙ rō humana nō iteruenīēte expimento nō pōt certe ostēdere ꝙ sub equinoctiali nō sit possibilis habitatio.nec etiā ꝙ ibi sit ipossibilis. Et iō antiqui doctores in h visi sūt discordes. Nā Arist.in h ꝙ sciebat ꝑ hystorias ꝛ relationes veniētiū de loco ꝓpinquo tropico cācri dicētiū ꝙ ibi erāt in estate itēsissimi calores. ita ꝙ vix aptare possent.ꝛ ꝙ multa erāt ibi deserta arenosa: ꝛ ꝙ hoīes ethiopes solis calore sūt fci nigri. Opinatus est ꝙ vbicūqꝫ sol aliqn̄ trāsit sup ꝣenith capit̄ nō sit possibilis hitatio ꝯtinua. ꝛ iō totā torridā ꝣonā dicit 3° metau. inhabitabilē.ꝛ iō dixit:he aūt sole habitari possibiles ꝛ neqꝫ vltra versiones.i.tropicos. vmbra.n.non vtiqꝫ erit semp ad arctū.nūc ihabitabilia fiūt p̄us loca anteq̄ꝫ subdeficiat aut ꝑmutet̄ vmbra ad meridiē. ⁋ Et hāc opinionē Uirgili⁹ in georgicis secutus est in illis cōibus v̓sib⁹.

Quinque tenēt celū ꝣone ꝛc̄.ꝛ Ouid. p̊ metamorphoseos. Utqꝫ due dextra celuꝫ totidēqꝫ sinistra Parte secāt ꝣone quinta est ardentior illis.ꝛ Tullius in libro de somno Scipionis in parte illa.cernis aūt eandē terrā q̄si qbusdā redimitā ꝛ circūdatā cingulis ex qb⁹ duos iter se maxime diuersos.ꝛ celi v̓ticib⁹ ipsis ex vtraqꝫ pte subnixos obriuisse vides pruina:mediū aūt illū maximuꝫ solis ardore terreri.ꝛ Ptolome⁹ anteq̄ꝫ cōponeret librū qui sibi cōparat̄ ad artē sphericā vt dixit distinctione 2ª almagesti.videt̄ dubitasse ꝛ expr̄sse dicit ad h nō sufficere rōnes nr̄as sine expimēto.vn̄ sic dixit.Quidā dicūt ꝙ est possibile ꝙ sit illud qđ est sub linea equidistāte ex terra habitabile.Et subdit post aliqua que dicimus esse s̄m estimationē.Utrū v̓o qđ est sub hac linea habitet̄. Nos huiꝰ experiētiā siue sciam nō cōprehendimus: qm̄ aliquis non ꝑuenit ad eā de his qui sunt in nr̄is regionibus habitātib⁹ vsqꝫ ad diē nr̄m hūc. ⁋ Attēde 2° ꝙ post Arist.ꝛ post cōpositionē libri Almagesti per hoīes trāsmissos a dn̄is magnis iuēte sūt terre habitari que sūt sub linea eqnoctiali ꝛ que sūt vltra eqnoctialē ꝛ citra:itra tn̄ duos tropicos.Un̄ Ptolomeus in libro sibi comparato ad artem sphericā sic dicit.veꝝ illud qđ visum est tēpore nr̄o inuētū est plurimū habitatū.ꝛ nō est inuētum in isto pelago quo ꝯtineat̄ ꝛ inuēta sunt a tropico estiuo ad lineā eq̄litatis robuthinū:id est.io.stadia.itidēqꝫ sex stadia ꝛ.80.ꝛ illđ iam ꝑambulatū est.ꝛ scripte sūt enūtiationes ei⁹ auxilio Regis egypti.ꝛ pꝫ ꝙ istas habitationes p̄sertiꝫ que sūt circa tropicū denotat Ptolomeus 2° q̄dripartiti. Et Solinus de mirabilib⁹ mūdi narrat de isula taprobane que est vltra eqnoctialē.qūo ex ea ad Cesarē venerūt nūty qui portauerunt vniones.Et Marcus paulus estimo ꝙ dicat de eadē isula ꝙ i ea fuit ꝛ vidit polū antarcticū eleuatū ad quātitatē lācee magne.ꝛ multi ph̄i nūc hanc sniam affirmāt. ⁋ Attēde 3° ꝙ apud oēs dicētes habitationē possibilē iter tropicos est cōueniētia in h.ꝙ q̄dam ptes magis ꝓpinque tropicis sūt peius habitabiles q̄ꝫ ps media directe supposita duob⁹ gradib⁹ celi immediatis circulo eqnoctiali ex vtroqꝫ latere.Cuius terre latitudo vt asserūt sapiētes est cētū tredecim miliarium ꝛ tertie partis miliaris. Intelligēdo per miliare.4000.cubitorū s̄m mēsurā tēperati corpis.Et rō est.qꝛ ibi sol qn̄ est directe super eoꝝ capitibus minori tēpore morat̄ q̄ꝫ super capitibus istoꝝ qui sunt ꝓpe tropicos.ꝛ dies ibi nūq̄ꝫ est maior nocte sicut est in locis ꝓpinquis tropico. Et Auic. videt̄ ex relatibus credidisse ꝙ ibi sit tēperatior habitatio q̄ꝫ in aliquo loco mundi ꝓpter nō multū esse calorē ꝛ ꝓpter nō multā esse distātiā cōplexionis hyemis a complexione estatis in illis locis que multa est in 4° climate. ⁋ Hoc g̊ viso dico ꝙ Auic.p̄mo ponit opinionē suā. scđo soluit ad argumēta que in oppositū fieri pn̄t.nā sua opinio vt dixi demonstratione minime pōt ꝓbari.ibi 2ª [Jam aūt nobis.] Dicit p̄mo ꝙ si aliqui hoīes habitant sub circulo eqnoctiali in loco qui neqꝫ ꝓpter mare neqꝫ ꝓpter mōtes neqꝫ ꝓpter alias dispōnes terreas ipedit̄ a tēperamēto merito ꝓpinquitatis solis sibi debito ꝙ illi sūt ꝓpiquissimi eq̄litati ad pōdus.qꝛ sūt tēperatissimi iter oēs hoīes aliaꝝ regionū. Un̄ videt̄ Auic.nō pro icōueniēti hr̄e ꝙ aliqs locus merito ꝓpiquitatis solis ꝛ more eēt tēperatus.sed ipediret̄ tēperamentū per cās terrenas vt nos videm⁹ ꝙ vna p̄ma magis septētrionalis alia est illa calior:ꝛ aliqn̄ frigidior ꝓpter q̄litatē terre ꝛ vaporū qui a terra eleuāt̄. ⁋ Ex quo appet nō esse icōueniēs alicui h.sub eqnoctiali esse tēperatā habitationē.ꝛ alicui h.esse distēperatā:deducto tn̄ terreno ipedimento vbiqꝫ sub eqnoctiali esset tēperatissima habitatio.ꝛ hāc sniam habuit Auic.ex alioꝝ affirmatione qui testificant illud.

¶ Iā aūt nobis affirmatū est ꝙ opīo q̄ accipit ꝙ
excessus ab eq̄litate est cā ꝑpinquitatis solis: ē fal
sa. Rectitudo.n. solis sup capita min⁹ ibi malū
opat̄ ⁊ min⁹ mutat aerē q̄ꝫ rectitudis ꝑpiq̄tas
apud nos: aut apud eos q̄ sūt i maiori latitudīe
q̄ꝫ nos: lꝫ rectitudinē nō hēam⁹. Ampli⁹ āt oēs
dispōnes morātiū i linea eq̄noctiali sīt dispōnes
nobiles silēs: neqꝫ aer ibi ipedit̄ ipedimēto sen
sibili: sed eoꝝ cōplexionibus semp est similis. ⁊
ad hanc sniam affirmādā: iā fecimus dictionē.
¶ Rn̄det cuidā rōni ad oppoᵐ. ⁊ itēdit ꝙ opīo q̄ dicit ꝙ
ibi est excessus ab eq̄litate vel tempamēto v̄sus calīm pp
rotūditatē solis sup capita eoꝝ bis in anno est falsa. Nā
illa rectitudo min⁹ calefac̄ aerē ⁊ min⁹ turbat ipꝫ q̄ꝫ apud
hitationē. Auic. tpe estatis ꝑpinq̄tas rectitudinis calefa
ciat vel q̄ꝫ in magis distātib⁹ ab eq̄noctiali q̄ dicunt̄ hr̄e
maiorē latitudinē. i. distātiam a circulo eq̄noctiali. ¶ Et
hoc iā sibi ē affirmatū p narrationē. nō p demōstrationē.
q̄ꝛ vt dixi demr̄atio ad h̄ nō ꝯducit. ¶ Attēdēdū est vl
teri⁹ ꝙ in morātib⁹ sub eq̄noctiali dispōnes ab aere acq
site sūt nobiles silēs. nobiles pp ꝯcursuꝫ actionis pluriū
nobiliū stellaꝝ. silēs. i. nō valde distātes merito tēporuꝫ
anni. cū ista tēpora sint i eis modicū distātia. iō hn̄t maio
rē duratiōis eq̄litatē q̄ꝫ illi citra tropicū i q̄b⁹ i estate p̄ci
se nō ē tātus calor q̄ꝫtus i illis q̄ hitant sub eq̄noctiali in
estate. sꝫ maior. q̄ꝛ citra tropicū est maior tēpoꝝ distātia
in calore ⁊ frigore q̄ꝫ sub eq̄noctiali. q̄ꝛ nunq̄ꝫ aer eoꝝ ipe
dit̄ a tēpamēto sensibili ipedimēto. nec ēt est ita calidus
ꝙ cogat sudare. nec vnq̄ꝫ ita fridi⁹ ꝙ cogat rigē. ¶ Sub
dit se alias i h̄ fecisse demr̄ationē ad h̄ ońdēdū. s. de ista
vniformitate aeris. ad h̄. n. hn̄ attigit hūana rō. Uolūt ḡ
isti ꝙ q̄ꝛ nūq̄ꝫ sol stat sub oriçonte nisi. iz. horis i istis. nō
obstāte ꝙ sol i meridie sit sup çenith capitis hitantiū nō
fit ibi m̄lta mora sic̄ nobis i estate. nā subito declinat ab
ista rectitudie nō sic i estate subito declinat a ꝑpinq̄tate
rectitudis respectu nr̄m. imo q̄si duplo tpe morat̄ i ꝑpin
q̄tate. Et iō multo plus calefacit nos q̄ꝫ istos. ⁊ nunq̄ꝫ fit
ibi ipoſ̄is ⁊ iepta hitatio. Attēde tn̄ ꝙ ista loca dn̄r esse in
maiori latiⁿᵉ reⁿ alioꝝ ab eq̄noctiali. q̄ꝛ sīt ab isto distātio
ra v̄sus polū arcticū tēdētia ꝫm mōm loq̄ndi astrologoꝝ.
¶ Post istos āt q̄ i q̄rto morant̄ climate magis
tēpati existūt: nō. n. adurunt̄ pp morā rectitudi
nis solis sup eoꝝ capita neqꝫ elōgant̄ ab eis paꝝ
quēadmodū fit in calītate scdo ⁊ tertio. neqꝫ cō
gelant̄ sicut cōtingit his q̄ in extremitate q̄nti cli
matis habitant: ⁊ q̄ ꝫm latitudinē sunt remotio
res: ꝑpea ꝙ sol ab eoꝝ capitibus est remotus.
¶ Narrat zᵐ dcm̄ vbi repit̄ cōplo ꝑpinquor eq̄li pōderis
post locū dictū. Et itēdit ꝙ i 4° climate ē tēpatior cōplo
q̄ꝫ i aliq̄ alio climate. ⁊ rō. nā nō adurunt̄ sic̄ illi q̄ sūt i p̄
climate vl̄ z° nec ꝯgelant̄ i hyeme sic̄ illi q̄ i extremitate
q̄nti climatis vl̄ i sexto climate hitant. Dn̄t ḡ regionē tē
peratiorē. ¶ Et de tēpamēto hui⁹ regiōis vr̄ dicē Gal. 3ᵃ
pticula afoᵐⁱ. Cū dic̄ ꝙ çona tēpata ē supposita parti celi
itercepta p duas lineas paralellas ab oriēte i occidētē p
tēsas. Quaꝝ vna trāsit p indiā terrā quādā ꝯstātinopoli
oppositā v̄sus oriēs. ⁊ alia trāsit p chouū isulā terā. Hip.
cui⁹ terre latitudo vt ꝯsideraūerūt sapiētes trecentoꝝ fe
re est miliariū. ⁊ ē i 4° climate aliq̄d capiens de 5° Auer.
voluit z° colliget. zᵐ clima eē tēpati⁹. sꝫ Hali rodoā dic̄
tēpatū locū q̄ capit medietatē q̄rti ⁊ tertÿ. ⁊ Albu. dicit
istū locū esse ꝑphetarū locuꝫ. sed Auic. opinio cum Gal.
cōcordat istam sequit̄ stat in iudicio estimatio.
¶ In mēbris ꝟo iā māifestū fuit ꝙ mēbra p̄nci
palia nō sūt eq̄litati certe m̄ltū ꝑpiq̄. imo opꝫ vt
scias ꝙ caro ē mēbrū illi eq̄litati magis ꝑpiquū
q̄ꝫ cetera mēbra: cutis tn̄ carne ꝑpiq̄or ē. q̄si. n.
nō patit̄ ab aq̄ eq̄l̄r tpata cui⁹ medietas sit nix: ⁊
altera medietas sit aq̄ feruēs. ⁊ forsitan calītas
venaꝝ ⁊ sanguis neruoꝝ friditati i ea equat̄. silr̄
q̄qꝫ nō patit̄ a corpe qd̄ hn̄ tēpatū existit ex sic
ciorib⁹ corpib⁹ ⁊ hūidiorib⁹ cū i eis eq̄lia fuerit.
Et nos qd̄ scim⁹ ꝙ n̄ ē cā q̄re n̄ patiat̄: nisi q̄ꝛ nō
sentit illd̄: neqꝫ ē tale q̄le illd̄ nisi q̄ꝛ pp ipꝫ nō pa
tit̄: nisi. n. tale eēt q̄le illd̄ pp illd̄ pateret̄. Res. n.
q̄ vni⁹ sūt origis ⁊ i nāis opponūt̄ vno ab aliÿs
patiūt̄: sꝫ ab eo qd̄ ei i q̄litate cōicat res nō patit̄.
Quod āt i cute magis existit tēpatū ē cutis man⁹ ⁊
qd̄ i cute man⁹ tēpat⁹ est. est cutis vole. ⁊ tēpati⁹
ei⁹ ē qd̄ ē sup digitos. ⁊ tēpati⁹ ei⁹ ē qd̄ ē sup in
dicē: ⁊ qd̄ tēpati⁹ ei⁹ ē qd̄ ē i pulpa extremitatis
ei⁹: ⁊ pp illd̄ ē melioris sēsibilitatis. ⁊ qd̄ i cute
mag̃ existit tēpatū ē qd̄ i digitoꝝ extremitatib⁹
iuenit̄: quapp extremitates digitoꝝ alioꝝ q̄si iu
dices existūt q̄litatū nā tactualiū. dꝫ. n. decliatio
iudicis eq̄lis existere ad vnāquāqꝫ extremitatū:
iō vt egressuꝫ ab eq̄litate ⁊ a medietate pcipiat.
¶ Eligit vnū mēbrū tēpatū iter mēbra ⁊ ꝑpinq̄ssime pō
derali eq̄litati. ⁊ itēdit ꝙ illud membrū est cutis: sꝫ caro
simplex q̄ hꝫ tm̄ sensuꝫ tact⁹ post cutim est ꝑpinq̄ssima.
Et ꝑbat p qd̄ h̄ cutis nō patit̄ ab vno eq̄l̄r composito ex
aq̄ feruētissima ⁊ niue. ne ab vno eq̄l̄r cōposito ex terra ⁊
aq̄. ⁊ p ꝯn̄s est illi silē ꝫm tactiuas q̄litates. Cā. n. nō agē
di ⁊ nō patiēdi i illis ⁊ nō sentiēdi nō est alia q̄ꝫ actualis
silītudo. ⁊ sūt exēpla Gal. p̊ de cōplonib⁹ cap̊ vltio. Et pōt
ad h̄ addi rō quā qd̄ supra feci i q̄ōne de ꝑpinq̄tate ad eq̄
le pōdus. ⁊ tādiu elegit ꝙ ꝑpinque cutis illi q̄litati ē cu
tis vole man⁹. ⁊ postea i extremitate digitoꝝ. q̄ꝛ ista est iu
dex tāgibiliū ordinata a nā cū sit optimū tact⁹ instr̄m ⁊
declinatio iudicis dꝫ eē eq̄lis. q̄ꝛ nō plus ad vnum q̄ꝫ ad
aliud vt pcipiat oē egrediēs ab eq̄litate. Nā ꝑpriū sensi
bile tactuū est extremū nō mediū vt sumit̄ z° de aīa. cō
mēto. iis°. sꝫ hec oīa supra exposita sūt. ⁊ iō nō prolongo.
¶ Debes aūt scire vltra h̄ qd̄ sciuisti. ꝙ cuꝫ dici
mus de medicīa ꝙ est tēpata: nolum⁹ dicē ꝙ sit
tēpata certe: q̄m illd̄ est ipoſ̄e neqꝫ volum⁹ di
cere ꝙ tēpamēto hūano in sua cōplone sit tēpa
ta. si. n. ita eēt: tūc eēt ex ipamet hūana suba. Sꝫ
volum⁹ ꝙ cū pp calorē nālē q̄ i corpe existit hu
mano patiet̄: q̄litate afficiet̄ q̄ hoīs q̄litatē nō su
pergrediet̄ in aliq̄ duarū extremitatū equalita
te excedentium. nō ḡ in ipso opabit̄ effectū qua
litatem excedenteꝫ: ꝯsideratione igit̄ sue opera
tionis in corpore humano est equalis.
¶ Postq̄ꝫ docuit aliq̄d de cōplone actuali q̊ ad q̄litates
p̄mas tāgibiles q̄ sūt eiusdē spēi cū elr̄alib⁹. ¶ Intēdit
hic aliq̄d dicere de cōplone q̄ est talis in po°: ⁊ hoc pluri

mū q̄tū ad hāc artē attinet reperiꝰ ī medicis:ꝫ in cibis
medicinalibꝰ ⁊ ī multis alys repiri possit. ¶ Solū igiꝰ
de medicinis loqꝰ hic Aui. Pͥo docēdo qūo apud medi
cos dicunꝰ tēpate. zͣ ibi [Et silr̄ qūo dicanꝰ calida vel fri
gida.] ¶ Dicꝰ p̊ ꝙ cū dicimꝰ medicinā eē tēpatā.nō itel/
ligimꝰ ꝙ sit tēpata ad pōdus ad sensuꝫ ꝑus datū.qꝛ illud
eēt ipoſ̄e. Et nō itelligimꝰ ꝙ hēat tēpamētū hūanū.i.cō/
plexionē oino silem cōploni hūane.tūc.n.ois medicina
tēpata eēt de suba humana:qͦd est falsuꝫ. Cōplo.n.ꝓpria
hoīs ꝑparat ad formā hoīs.ſꝫ itelligimꝰ ꝙ applicata cor/
pori hūano ī dosi ꝯueniēti alteraꝰ ꝑ a corpe hūano.ita vt
recipiat ab eo q̄litatē q̄ nō subigrediꝰ tēpamētū hūanū:
⁊ iō nō opabiꝰ ī ipꝫ corpꝰ q̄litatē corpꝰ excedētē. ¶ Ubi
ꝯsidera ꝙ medicina hic sumiꝰ vt ꝯ venenū ⁊ ꝯ beçoar ⁊
cibū.distinguiꝰ ⁊ sumiꝰ ꝓ tali in poͣ.nō in actu. Ex hoc
dicto itellige nō seq.est meͣ tēpata.ḡ nō alterat corpꝰ ⁊c̄.
Sꝫ solū seqꝰ ꝙ nō alterat ex̄ latitudinē postq̄ ad actum
fuerit deducta. ¶ Et attēde ꝙ medicia tēpata lꝫ non sit
vnicuiqꝫ mēbro nr̄i corpis silis in cōplone.neqꝫ anq̄ ad
actū reducaꝰ:neqꝫ ēt postq̄ est ad actū reducta:qꝛ tn̄ est
ꝯseruās calorē nālē cōem.⁊ vlr ꝯseruātē vnūqͦdqꝫ mem
broꝝ q calor est spūs.iō dꝰ totū ꝯseruare ⁊ vniuscuiusq̄
mēbri ꝯseruatiua mediate lꝫ nō imediate.opꝫ tn̄ videre
an si medicia ī vaporē ꝯuertaꝰ silēꝫ spūi ī gradu caloris
ꝙ quēadmodū spūs est aptꝰ calefacere oia mēbra corpis
ita esset illa medicia. Et ꝙ sic̄ multitudo q̄titatis spūs ⁊
sanguis fac̄ carnē q̄litatiue nō solū q̄titatiue calidiorē:
ita faceret hic vapor. Et iō ꝫ hoc eēt medicia tēpata mē
broꝝ alteratiua. ¶ Dꝰ aūt ꝯſuare tempatū corpꝰ:nō qꝛ
vnūqͦdqꝫ mēbrū ꝯseruet.sed qꝛ applicata in dosi debita
nullū alterat ex̄ suū tēpamētū ⁊ calorē cōem ꝯseruat ꝓ/
hibēdo lapsuꝫ eiꝰ. ¶ Qͦd si dicaꝰ spūm mēbra nō altera/
re.ꝫ ē falsuꝫ. Cū sanguis ⁊ spūs calefaciāt ex̄ tēpamētuꝫ
cū mēsurā excedūt ⁊ ꝙ calefaciat sanguis membra. Hoc
colligiꝰ zͣ p̊mi cap̊ de eo qͦd comediꝰ ⁊ bibiꝰ. ¶ Ueꝝ ēt
ꝯcesso ꝙ spūs ꝑꝑ talē ꝓprietatē currētē iter ipꝫ ⁊ mēbꝝ
calefaciat ipꝫ ex̄ tēpamētū. Queriꝰ qd ꝓhibet ēt illā ꝓ/
prietatē iueniri in medicina tēpata ad actum reducta ꝑ
quā ꝓhibeꝰ mēbꝝ alterare ex̄ suū tēpamtū.⁊ pꝫ ꝙ nihil
vetat. ¶ Utꝝ aūt ois meͣ tēpata postq̄ ē ad actū redu/
cta nullo mō altereꝰ a corpe vl̄ alteret.ſꝫ itra latitudinē
tēpamēti nūc nō opꝫ videre.vtraqꝫ.n.istaꝝ dispōnū suf
ficit ad ꝫ vt dicaꝰ tēpata ad mētē Aui.hic.⁊ querere an
medicia tēpata dicaꝰ talis respectu hois absolute vel re
spectu tēpati magis ꝑtinet zͦ huiꝰ cap̊ de eo qͦd comediꝰ
⁊ bibiꝰ.vbi ēt videbiꝰ. Utrū sit poſ̄e aliquā medicinā cō
uerti ī vaporē calm̄ ꝙ possit vnūqͦdqꝫ mēbrū corpis ime
diate ꝯseruare sic̄ pōt spūs vitalis nō obstante graduali
dissimilitudie actualis caloris. Et ēt vtꝝ sit repibilis me
dicina hn̄s ꝑtes difformes:ita vt vnicuiqꝫ membro hēat
ꝑtē ꝓportionatā q̄ ad illud mēbrū attrahiꝰ cū ad actum
fuerit reducta sic̄ ī cibo tēpato tales ꝑtes difformes repe
riūꝰ.hec.n.nō videꝰ ipoſ̄ia. ¶ Attēde zͦ ꝙ aliq̄ dꝰ meͣ
tēpata in actu:sic̄ hō tēpatꝰ hoi tēpato.aliq̄ in poͣ.sic̄ bu/
glossa.aliq̄ a ꝓprietate lꝫ iproprie dicaꝰ medicia vt saphi
rus.⁊ aliq̄ ꝑ se ē ꝑparata ita actuari a corpe hūano vt sit
tēperata.alia ꝑ accn̄s vt vestis. Hic tn̄ sumiꝰ ꝓ tali impo
tentia ꝑ se ⁊ ꝓprie dicta. ¶ Et dꝰ ēt medicina tēperata q̄
nullo mō alterat corpus:ſꝫ resistit alterationibus agere
a qualitate:qꝛ per qualitatē actiuā resistit.

¶ Et silr̄ cū dicimꝰ ꝙ ē cal̄a aut frida:nolumus
dicē ꝙ ī sui sba sit ī vltio q̄litatis:aut friditatis:
aut ī sui suba sit calidior corpe hūano aut frigi/
dior:si.n.ita foret eiꝰ cōplo eēt sicut hois cōplo
esset temperatū. Sed volumus dicere ꝙ ꝓpter
ipsaꝫ in corpe hois ꝓuenit caliditas:aut frigidi
tas maior illa quā ex se habebat.

¶ Docet hic qd ꝑ calidā aut fridā medicinaꝫ itelligiꝰ. Et
diuidiꝰ ī duas ꝑtes. Pͥmo ꝫ zͦ ifert q̄dā correlaria.ibi
[Quapꝑ meͣ.] ¶ Dic̄ p̊ tria. Pͥmū ē ꝙ nō iō dicit me/
dicinā cal̄aꝫ qꝛ sit ī sūmo cal̄itatis.qꝛ tūc solus ignis ⁊ si/
bi silis ī calore diceret meͣ cal̄a. ¶ Dic̄ zͦ ꝙ nō dꝰ meͣ
cal̄a qꝛ ī sua suba.i.cōplone subali ⁊ imediate ꝑparante
ad formā sit cal̄ior corpe hūano.qꝛ tūc ꝑ tēpatā itellige/
remꝰ q̄ esset hūane cōplonis:cuiꝰ oppoᵐ dcm̄ est.s̄. Et pꝫ
ꝯn̄tia.qꝛ si dꝰ cal̄a ꝑ cōpationē ad ꝓpriā cōplonē quam
hr̄et.nō ꝑ cōpationē ad effectū quē est apta facere in cor
pore humano.tūc ꝑiter diceret tēpata ex silitudie cōplo
nis eiꝰ cū cōplone hūana tēpata. ¶ Dicit zͦ ꝙ meͣ iō dꝰ
cal̄a.qꝛ postq̄ reducta est ad actū ꝑ eā ē apta ꝓuenire in
corpe hūano cal̄itas maior ea cū q̄ stat hūanū tēpamen/
tū.⁊ silr̄ de frida. Et pōt dici ꝙ intelligat hic absolute de
quocūqꝫ hoie ꝙ calefieret a cal̄a vl̄ tm̄ de tēpamēto iux
ta varias opiones de gradibꝰ mediciaꝝ.de qbꝰ ifra dice/
mus. Breuiter igiꝰ meͣ dꝛ cal̄a vl̄ frida a medico ꝑꝑ opa
tionē quā est apta facere in corpe humano. ¶ Ubi nota
ꝙ supra de tēpata dixit ꝙ patiꝰ a calore nāli ⁊ efficiꝰ q̄li
tate q̄ corpis humani q̄litates nō supgrediꝰ. Hic vere dꝰ
ꝙ medicina cal̄a vel frigida afficiꝰ q̄litate aliq̄ a calore
corpis humani.qꝛ nō ois medicina talr̄ reduciꝰ ad actū.
qꝛ acqrat q̄litatē ꝑ quā opereꝰ in corpꝰ a calore humano:
vt ostendā in cap̊ de eo qͦd comediꝰ ⁊ bibitur.

¶ Quapꝑ vna medicia plerūqꝫ est frida hūani
corpis cōpōne: ⁊ cōpōne corpis scorpiōis cal̄a:
⁊ hūani corpis cōpōne cal̄a ⁊ frida corpis ꝫpē/
tis cōpōne. Immo qn̄qꝫ ēt vna medicia existit
cal̄a cōpōne corpis petri magis q̄ cōpōne cor/
poris pauli. Ideoqꝫ precipiꝰ eis q medicanꝰ vt
cū cōplone mutare voluerit ⁊ vnā adhibuerint
medicinā q̄ nō contulerit ab ea discedant.

¶ Infert correlaria.⁊ pꝫ. Nā ex q̄ meͣ nō dꝰ talis nisi ex
opōne quā fac̄.postq̄ ē reducta ad actū a calore corpis.
Et in diuersis aialibꝰ ⁊ in diuersis hoibꝰ ad aliū ⁊ alium
actū reduciꝰ. Et silr̄ ista sunt corpa vario mō passibilia.
Nō est mirū si meͣ eadē in vno corpe opaꝰ calefaciēdo
⁊ ī alio ifrigidādo vel minꝰ calefaciēdo. Ex q̄ pꝫ ēt cā ꝑ/
mutatiōis medicinaꝝ.⁊ hec magis tractabiꝰ zͦ huius.

¶ Postq̄ igiꝰ de cōplone tēpata q̄ dicēda erāt
cōpleuimꝰ:ad loquēdū de cōplonibꝰ distēpatis
redeamꝰ. Dicemꝰ itaqꝫ ꝙ cōplones distēpatas
eq̄le ē siue cōpꝫēderis ꝫm cōpōnē spēi aut ꝑtis:
aut idiuidui:aut mēbri:q̄ sūt octo:⁊ sūt oēs cōi
cātes in ꝫ ꝙ cōploni tēperate sunt opposite.

¶ Nūc determiat de zͦ mēbro ꝑncipalis diuisiōis itelle/
cte ꝓpe p̊nᵐ capl̄i.s.de cōplone distēpata hūana. Et diui/
diꝰ ī tres. Pͥo ponit numeꝝ istaꝝ distēpatarū. zͦ decla
rat vnāquāqꝫ.ibi [⁊ he octo.] zͦ ponit q̄sdā subdiuisiōes
ibi [vnaq̄q̄.] ¶ Pͥmū pꝫ.qꝛ vnicuiqꝫ mō eq̄litatis sūt
octo spēs cōplonis ieq̄lis siue distēpate mō q stati diceꝰ.

¶ Et he octo ꝓueniūt quēadmodū dicemus ⁊
est ꝙ egressus ab eq̄litate aut est simplex q eq̄li/
tatē nō excessit nisi ꝫ vnā ꝯrietatē:aut est cōpo/
situs q eq̄litatē ꝫm duas ꝯtrarietates excessit.

¶ Nūc vnāquāqꝫ declarat.ponēdo diuisionē distēperate
per quā per bimembris diuisiones tādē venimꝰ ad octo
spēs ⁊ diuidiꝰ ī duas. Pͥo ponit diuisionē. zͦ ibi [Et sim/

plex q̄dē. ¶ Ponit subdiuisiões. Dicit p̊. ꝙ distēperata cōplo q̄ nō est nisi ista ĩ q̄ est egressus ab eq̄litate. aut est q̄ñ recidit ab eq̄litate ꝑ q̄litatē vniꝰ ꝯrietatis tm̄. Et est cōplexio distēpata simplex. aut q̄ñ fit recessus ab eq̄litate ꝑ q̄litatē ambaꝝ ꝯrietatū tāgibiliū. ⁊ est distēpata cōposita. nā ĩ illis duabꝰ ꝯrietatibꝰ ꝯsistit tēpamētū. ¶ Ex quo ĩtelligis ꝙ lꝫ mala cōplo cal̄a nō fiat nisi cū recessu duaꝝ q̄litatū a tēpamēto. s. excessu caliditatis ⁊ defectu frigiditatis. nō tñ̄ dicit̄ mala cōplexio composita. q̄ꝛ nō est nisi in q̄litatibꝰ eiusdē cōtrarietatis sed simplex.

Considerandū de cōplexiõe distēpata simplici. Utrum dari possit. Uidet̄ discordia ĩter Hal. ⁊ Auer. Uñ Hal. p̊ de cōplonibꝰ. ⁊ pluries alibi vult ꝙ pōt esse aliq̄ mala cōplo simplex. ita ꝙ sit distēperata ĩ cal̄o ipsa exñte tēpata ĩ sicco. ⁊ fundat̄ su per h̄ arguᵒ. Ois dispō que pōt ĩueniri cū vtroqꝫ duoꝝ ꝯrioꝝ pōt ĩueniri cū medio ĩter illa ꝯria. Sꝫ distēpata cōplo pōt reperiri cal̄a cū siccitate a p̄dñio vt in cholico. ⁊ pōt ĩueniri cū hūiditate vt ĩ sanguĩeo. g̊ pōt ĩueniri cū tēpato ĩter hūidū ⁊ siccū. ¶ Auer. aūt zᵒ colliget. non vult eē pol̄e. ꝙ ĩueniat̄ distēpata cōplo ĩ vna ꝯrietate q̄n ibi sit distēpamētū in ambabꝰ ꝯrietatibꝰ. ¶ Et rō est. q̄ꝛ cōplo in passiuis q̄litatibꝰ est mā̄ cōplonis ĩn actiuis: sed diuersa forma req̄rit diuersaꝫ mām̄. Igit̄ nō pōt variari cōplo in actiuis q̄n fiat variatio ĩ passiuis. Et q̄si ꝑ sil̄e argumētū ꝓbat̄ ēt ecōtra. Qꝛ aūt passiue q̄litates sūt mā̄ actiuaꝝ. sumit̄ ex 4ᵒ methau. ¶ Nō tñ̄ ꝙ nō vult Auer. ꝙ si distēpamētū est ĩ actiuis tātū ꝙ debeat dici egritudo ꝙ ĩ passiuis sit distēpamtū tātū ꝙ debeat dici egritudo. q̄ꝛ nō ē neciū tātū distēpari hūiditates q̄ꝫtū distēpat̄ cal̄itas. ¶ Et si querat̄ quātū est ⁊ q̄uo opꝫ distēpari passiuas in cōꝑatione ad actiuas facta actiuaꝝ distēpantia. ¶ R̄ndet̄ ꝙ h̄ est ignotū. Ueꝝ ĩpol̄e est ꝙ p̄cise sub eadē mēsura passiuoꝝ sint due diuerse cōplones ĩ actiuis. Et hec est cā̄ q̄re ꝯcedit Auer. errorē Hal. esse ꝑuū ⁊ non dare ĩpedimētū in arte zᵒ colliget caᵒ p̊. Et q̄re 3ᵒ colliget dicit spēs egritudinū cōplonaliū esse octo. ĩter q̄s numerat 4ᵒʳ simplices. ¶ Cōueniūt g̊ ambo in isto ꝙ stat esse egritudinalē lapsuꝫ in actiuis nō exñte lapsu egritudiali in passiuis. ⁊ eꝯ. Sꝫ differūt q̄ꝛ Hal. dixit ꝙ cū eadē mensura p̄cise. s. actiuaꝝ stat diuersa mēsura passiuaꝝ ⁊ eꝯ. Auer. aūt dicit h̄ eē ĩpol̄e. ¶ Ego aūt estimo ꝙ stat aliq̄ duo h̄re de mensura passiuaꝝ eq̄l̄r q̄ nō hñt eq̄l̄r de actiuis q̄ sūt p̄me q̄litates. Pꝫ capiēdo fl̄aticū ⁊ sanguineū. ⁊ tūc vel hñt eq̄liter de hūiditate. ⁊ habeo ꝓpositū. Uel vnū hꝫ plus: ⁊ q̄cunqꝫ sit illud. Ponat̄ ꝙ ꝯm ambas ꝯrietates reducat̄ ad tēpamētū reliquo nō variato in sua cōplexione. ¶ Et pꝫ. ꝙ in h̄ motu aliq̄ñ habebunt eq̄liter de hūiditate cū nulla fiat subita hūiditatis deꝑditio vt suppono. ⁊ tñ̄ nunq̄ꝫ hēbūt eq̄lē mēsurā caloris. vt pꝫ intuenti. Nec ꝯm h̄ passiue sūt ꝓpria mā̄ actiuaꝝ. cū mā̄ p̄ma ĩmediate p̄mas q̄litates recipiat. Credo Auer. ĩtelligere de cōplone q̄ est q̄litas zᵃ. Et ĩ isto ē Auer. positio sustentabilis. Nec argumta Hal. ꝓbāt ꝙ sit pol̄e fl̄aticū ⁊ sanguineū h̄re p̄cise eq̄lē gradū cōplonalis hūiditatis. In illo āt motu stati ĩmagiato nō ĩtelligimꝰ motū in cōplexiõe q̄ ē q̄litas facta ex p̄mis. sꝫ ĩ ipsis p̄mis q̄litatibꝰ q̄re eq̄lē mēsurā passiuaꝝ cū diuersis actiuaꝝ nō negaret. ¶ Expō āt cōis Auer. q̄ dic̄ ꝙ nō accidit mutatio in actiuis q̄n accidat ĩ passiuis ĩ relatiõe ad opōnes nō ĩ q̄litatibꝰ ĩ se ē ꝑꝑ Auer. sñiaꝫ. Nā sic nō rep̄hēdisset de calore pueri ⁊ iuuenis Hal. q dic̄ calorē eq̄lē. q̄ꝛ Hal. nō dixit iuuēis calorē oīo sil̄r eē oꝑatiuū cū calore pueri. vt ꝯstat.

¶ Et simplicis q̄dē q̄ ꝯꝫ vnā excesserit ꝯrietateꝫ: aut ē excessus ꝯꝫ ꝯrietatē agētē: q̄ꝺ est aliq̄ duorū moꝝ q̄m aut est cal̄ioꝛ q̄ꝫ dꝫ: sꝫ nec ē hūidioꝛ neqꝫ siccioꝛ: aut fridioꝛ q̄ꝫ dꝫ: sꝫ ñ hūidioꝛ neq̄ꝫ siccioꝛ. Aut ꝯꝫ ꝯrietatē patiētē: q̄ꝺ ē vno duoꝝ moꝝ. q̄m aut ē siccioꝛ q̄ꝫ dꝫ: sꝫ ñ ē cal̄ioꝛ neqꝫ frigidioꝛ: aut hūidioꝛ sꝫ ñ ē fridioꝛ neqꝫ calidioꝛ. Iste tñ̄ q̄tuoꝛ nō diu ꝑmanēt: cal̄itas nāqꝫ maioꝛ q̄ꝫ dꝫ reddit corpꝰ sicciꝰ q̄ꝫ oꝫ. Et friditas maioꝛ q̄ꝫ dꝫ: fac̄ corpꝰ hūidiꝰ q̄ꝫ oꝫ hūiditate extranea. Et siccitas maioꝛ q̄ꝫ dꝫ: cito reddit ip̄ꝫ fridiꝰ q̄ꝫ oꝫ. Et hūiditas maioꝛ q̄ꝫ dꝫ si valde fuerit suꝑflua velociꝰ reducit ip̄ꝫ ad friditatē q̄ꝫ siccitas maioꝛ. Que si pluria ñ fuerit ꝯꝯuabit ip̄ꝫ ꝓlixioꝛi tꝑe. ad vltimū ꝯo r̄ddit ip̄ꝫ fridiꝰ q̄ꝫ dꝫ. Tu tñ̄ ex h̄ ĩtellige ꝙ eq̄litas ⁊ sanitas mag̃ ꝑtinēt cal̄itati q̄ꝫ fritati ⁊ he q̄ꝺ sē simplices q̄tuoꝛ. ¶ Dicit p̊ ꝙ mala cōplo simplex. aut ē cū excessu ĩ q̄litate de ꝯrietate actiua. aut de ꝯrietate passiua. Itē de actiua. aut erit excessus ĩ caliditate cū eq̄litate hūiditatis ⁊ siccitatis. aut ĩ friditate cuꝫ eadē q̄litate passiuaꝝ. Et iteꝝ si erit excessus ĩ ꝯrietate passiuaꝝ. aut erit ĩ siccitate cū tēꝑamēto ĩ actiuis. aut in hūiditate cū eodē tēꝑamēto. Et sic fiūt 4ᵒʳ spēs male cōplonis distēpate simplices. s. cal̄a tm̄. frida tm̄. sicca tm̄. hūida tm̄. Et hoc tā̄ veꝝ est de mala cōplone p̄ternāli q̄ nō ꝯuenit v̄tuti ꝓ suis oꝑōnibꝰ faciēdis. Et hec dr̄ tāta respectu ꝓp̄e cōplonis nō respectu tēꝑamēti absolute q̄ꝫ ēt de mala cōplone nāli q̄ est ꝯueniēs v̄tuti ꝓ faciēdis oꝑōnibꝰ. Et dr̄ tāta respectu absolute tēꝑamēti. ¶ Dic̄ zᵒ Aui. q̊ ad istā ꝑtē ꝙ ille 4ᵒʳ cōplones simplices nō diu durāt ĩ sua simplicitate ꝯuato tēꝑamēto ĩ alia ꝯrietate ĩ q̄ nō est lapsus ĩ sil̄i gradu tēꝑamēti in q̊ ꝯuaret̄ in corꝑe tēꝑato ĩ ambabꝰ ꝯrietatibus alijs paribꝰ. Et ista ē ꝓpria huiꝰ loci expō. nā oēs alie hñt repugnātiā. ¶ Dicit 3ᵒ ꝓbādo istud zᵐ ꝙ caliditas maioꝛ q̄ꝫ dꝫ reddit corpꝰ sicciꝰ q̄ꝫ opꝫ. i. si fuerit corpꝰ calidū tm̄ ⁊ tēꝑatū in passiuis nō subal̄r in eodē gradu tēꝑati passiuarū in q̊ ꝯuaret̄ cū tēꝑamēto actiuaꝝ alijs ꝑibꝰ. sꝫ cito fit sicciꝰ q̄ꝫ fieret cū actiuaꝝ tēꝑamēto. Et iō sepe ꝯtigit ꝙ fiat siccū respectu tēꝑati. q̄ꝛ latitudinē tēꝑamēti egrediatur. Lꝫ aliq̄ñ cōtingat ita modicū eē lapsuꝫ ĩ cal̄o ⁊ tēꝑatū in passiuis eē in extremo tēꝑamenti v̄sus humidū: q̄ꝺ remanebit tēꝑatū ĩ hūido ꝑ totū vite decursum cū sit in eo minoꝛ ꝓpoꝛtio ad ꝯsumādū ⁊ exiccādū: q̄ꝫ vt in dato tēꝑato modus calefaciēdi excedat. ¶ Et friditas maioꝛ q̄ꝫ dꝫ facit corpꝰ hūidiꝰ q̄ꝫ opꝫ humiditate ex̄nea q̄ remanet ꝑ viā ĩdigestiōis maioꝛis. lꝫ ip̄m faciat hūidiꝰ fortasse ad sensuꝫ ꝓpoꝛtionatū sensū p̄cedēti. Et siccitas maioꝛ q̄ꝫ dꝫ facit corpꝰ fridius q̄ꝫ opꝫ. cito ĩtelligit̄ ꝙ multū excedēs siccitas facit corpꝰ fridiꝰ vt pꝫ in his q marasmant̄ q̄ꝺ accidit ꝑꝑ defectū ꝓpꝛij subiecti caloꝛis q̄ꝺ est humidū. ¶ Uel zᵒ. s. siccitas maioꝛ q̄ꝫ dꝫ reddit tēꝑatū in actiuis frigidius cito q̄ꝫ opꝫ. i. fac̄ ip̄ꝫ citiꝰ ĩcurrere senectutē in q̄ corpus est fridius q̄ꝫ opꝫ respectu eiꝰ q̄ꝺ est tēꝑatū. ⁊ hūiditas maioꝛ q̄ꝫ dꝫ si fuerit multū excedēs reddit corpus fridius q̄ꝫ opꝫ citiꝰ q̄ꝫ siccitas. q̄ꝛ ꝑ viā suffocationis cal̄i citiꝰ ĩfrigidat̄ corpꝰ q̄ꝫ ꝑ viā marasmi ⁊ ꝯsūptiōis humidi. ¶ Si aūt hūiditas fuerit modicū maioꝛ q̄ꝫ dꝫ seruabit corpꝰ ĩ cal̄itate sua satis multo tēpoꝛe. sꝫ tādē ĩ senectute ꝑꝑ multitudinē multoꝝ fl̄atū reddit ip̄ꝫ fridiꝰ tēpato. Et has expōnes ꝯua. ¶ Dic̄ 3ᵒ q̊ ad hāc ꝑtē ꝙ ex oībꝰ ĩtelligas ꝙ eq̄litas. i. tēꝑamētū ⁊ sanitas mag̃ attiet cal̄itati q̄ꝫ frigiditati. Et auc̄tis expōnē s̄ hūistis nō ĩtelligēdo ꝙ oē sanū sit cal̄ꝫ ꝑ absolutū dñiuꝫ caloꝛis actual̄ q̄ ē

qualitas p̄ma ſuper frigiditatē.ꝫ qꝛ aīa magis vtiť calo re in oꝑationibus ſuis ꝗ̃ frigoꝛe ⁊ ſi caloꝛ ſit aliq̄n frigo re remiſſioꝛ vt os digerit caliditate ſua ⁊ nō frigiditate.

⸿ Cōpoſite āt ſūt i qbꝰ ſit egreſſus ab eq̄litate ſꝫ vtraſqꝫ ꝯrietates velut ſi ſit cōplexio calidioꝛ ⁊ humidioꝛ ſiľ ꝗ̃ opꝫ. aut calidioꝛ ⁊ ſiccioꝛ ſiľ ꝗ̃ opꝫ. aut fridioꝛ ⁊ humidioꝛ ſiľ ꝗ̃ opꝫ. aut frigi dioꝛ ⁊ ſiccioꝛ ſiľ ꝗ̃ opꝫ. nō. n. pōt eſſe frigidioꝛ calidioꝛ ꝗ̃ opꝫ. neqꝫ ſiccioꝛ ⁊ humidioꝛ ſimul.

⸿ Oñdit q̄ dicanť diſtēꝑate cōpoſite. ⁊ q̄uo eaꝝ ſint 4^{oꝛ} ſpēs. ⁊ totū pꝫ. ⸿ Attēde tñ ꝙ cū coꝛpus poſſet dici diſtē ꝑatū ꝑ q̄litates occultas q̄ dicunť a medicis cōplo inſe quēs māṁ. ⁊ poſſet ēt dici diſtēꝑatū ꝓꝑ q̄litates alias a cōpľone: vt ꝑ opacitatē coꝛnee vľ cryſtalline. ⁊ poſſet dici diſtēꝑatū in cōpľone manifeſta ꝓꝑ indebitā depēdētiaꝫ caloꝛis a ꝑtibꝰ elńtalibꝰ ꝯſtituētibꝰ ⁊ a ſpiritibꝰ ⁊ ſangui ne. ⁊ ꝓꝑ gradualē diſtātiā a tēꝑamēto i cōpľone inſequē te foꝛmā ſolū de diſtēꝑerātia iſto° vltio accepta hic loq̄ť. Q̄uo ipoſſibile eſt aliqd eſſe ſimul calidū qꝺ ſit frigidū: vel aliquā eſſe diſtēꝑatā niſi modis ꝑdictis. Reliq̄s āt modis ſupponēdo diſtēꝑatū cōcedēde eſſent iſte ꝯnes. ⸿ Aliq̄s eſt cōpľonaľr diſtēꝑatus q nec ē calidus nec fri dus nec hūidus nec ſiccꝰ reſpectu tēꝑerati. vt pꝫ in coꝛꝑe hūido nāliter ꝑ febꝛē via reſolutiōis veniēte ad moꝛtē. qꝺ in certo caſu i aliq̄ inſtāti añ moꝛtē erit ꝑciſe coꝛreſpō dēs tēꝑato i gradibꝰ p̄maꝝ q̄litatū. ⸿ 2^a ꝯ aliqꝺ ē coꝛ pus ꝑ totū hñs malā cōpľonē calidā ⁊ malā cōpľonē fri gidā. Pꝫ i ethico ethica ſenectutis caľitate ignis febꝛien te effimere. ⁊ multas plures quas ꝓꝑ bꝛeuitatē omitto.

⸿ Unaqueqꝫ āt haꝝ octo cōpľonū aut ē ſine mā̃ qꝺ q̄dē eſt cū cōpľo coꝛpꝰ q̄litate ſolūmō afficit ita ꝙ coꝛpꝰ hac q̄litate nō afficiať ꝓꝑ humoꝛē in ip̄ꝫ penetrātē q hāc hēat q̄litatē ad quā imutāť coꝛpus. neqꝫ fiat niſi ſicut cū caliditate eiꝰ q ca leſit ad ignē: aut friditate eiꝰ q ad niuē ifrigida tus eſt. aut eſt cū mā̃ qꝺ q̄dē eſt cū coꝛpꝰ nō affi ciť q̄litate huiꝰ cōpľonis niſi ꝓꝑ vicinitatē hūo ris in ipſuꝫ penetrātis in quo hec q̄litas ſuꝑabū dās exiſtit: queādmodū coꝛpus humanū cā vi trei flegmatis ifrigidať aut cā cholerici hūoꝛis praſſini caleſit. Tu aūt in libꝛo tertio ⁊ quarto cuiuſqꝫ. xvj. cōpľonū exēplū inuenies. ⁊ eſt tibi ſciendū ꝙ cōpľo cū mā̃ duobus eſt modis. mē bꝛū. n. q̄nqꝫ exterius a mā̃ madefactū eſt. ⁊ q̄n qꝫ mā̃ penetrat ⁊ retinetur in foꝛaminibꝰ ⁊ vē triculis ipſius ⁊ eſt cū reditio ⁊ penetratio eſt ap̄ans: ⁊ eſt cū nō hec eſt cōplexione dictio.

⸿ Ponit ſubdiſiōes octo modoꝝ. ⁊ ſūt clare oēs vſqꝫ ad finē capľi. ⸿ Attēde tñ ꝙ Auer. 3° colliget. ca° p̄. vult eſſe difficile dare egritudinē ſimplicē cū mā̃. Et rō: qꝛ ſi mā̃ dꝫ malignari plurimū ē ꝓꝑ egritudinē in mēbꝛis nō pen dētē ab illa mā̃e malignatiōe: aut ꝓꝑ cām p̄mitiuā q̄ plu rimū alterando humoꝛē alterat mēbꝛū. Et ſic in mēbꝛo ſunt due male diſpoſitiones. ⁊ lꝫ poſſet accidere oppoſi tum. hoc eſſet rarum ⁊ difficulter.

⸿ Medicus aūt phyſico credere dꝫ ſm̄ ſemitaꝫ poſitionis: qꝺ nō eſt ei manifeſtum per ſe.

⸿ Facit quod dictum eſt in pꝛincipio capituli: ⁊ patet.

⸿ De complexionibus membꝛoꝛum. Cap. II.

Dico ꝙ deꝰ cuiqꝫ aīali: ⁊ cuiqꝫ mē bꝛo donauit ex cōpľone qꝺ magis mereť: ⁊ qꝺ eiꝰ actionibꝰ ⁊ diſpo ſitionibus ſm̄ poſſibilitatē melius exiſtit. hoc autē certificare ꝑhi eſt ⁊ nō medici. Donauit autem homini cōplexio nem temperatioꝛē ꝗ̃ in hoc mundo eſſe eſt poſ ſibile cū ſuarum virtutū cōuenientia q̄bus agit ⁊ patiť. ⁊ vnicuiqꝫ mēbꝛo donauit de cōplexio ne qꝺ meretur. Poſuit ergo quedam ex mem bꝛis calidioꝛa: ⁊ alia frigidioꝛa: ⁊ alia ſiccioꝛa: ⁊ alia humidioꝛa.

⸿ In iſto capľo de cōpľonibꝰ determiať de cōpľone ꝯcta ad mēbꝛa. large ſumēdo mēbꝛa ꝓ rebus coꝛꝑalibꝰ in coꝛ poꝛe nr̄o nāliter reꝑtis. ⸿ Et diuidiť in duas ꝑtes. Pꝛio ꝓbat ꝙ mēbꝛa nr̄i coꝛꝑis ſunt diuerſaꝝ cōpľonū. 2° nar rat membꝛoꝝ cōpľones. ibi [Qꝺ aūt in coꝛꝑe.] ⸿ De p̄ª ꝑte ſupponit ꝙ deus dedit vnicuiqꝫ aīali ⁊ vnicuiqꝫ mē bꝛo cōplexionē ſibi magis cōuenientē ꝓ actionibꝰ ⁊ paſ ſionibꝰ mēbꝛi ſꝫ poſſibilitatē. Et hoc eſt ꝓbatū in nālibꝰ: qꝛ ſemꝑ nā̃ facit de poſſibilibꝰ qꝺ meliꝰ eſt. ⸿ Dicit 2° ꝙ deus dedit cōplexionē hoi tēꝑatioꝛē ꝗ̃ eēt poſſibile in hoc mūdo reperiri. que cōplexio fuit cōueniens ſuis v̄tu tibus q̄bus hō agit ⁊ patiť. ⁊ vnicuiqꝫ humano membꝛo dedit cōplexionē ſibi magis ꝯuenietē. Et p̄mū pꝫ. qꝛ cō plexio humana ꝑfectioꝛē foꝛmā ſeruat i mā̃ ꝗ̃ aliq̄ alia. ⁊ 2^m pꝫ ex p̄mo. ⸿ Dicit 3° ꝙ ex his ſequiť ꝙ mēbꝛoꝛum hominis alia ſunt calidioꝛa. alia ſunt frigidioꝛa. alia hu midioꝛa. alia ſiccioꝛa. Pꝫ ꝑ h ꝙ mēbꝛa quedā in ſui oꝑe ratione idigēt pluri caliditate. q̄dā paucioꝛi. ⁊ ſic de hu miditate ⁊ ſiccitate. Sꝫ vnicuiqꝫ mēbꝛo donauit deꝰ ꝙ magis mereť ꝓ ſua oꝑōne. q̄ ⁊c̄. ⸿ Attēde ꝙ lꝫ aliqꝺ aīal meliꝰ ꝑficit aliquā oꝑōnē ꝗ̃ hō. vt vultur odoꝛatū. linx viſuꝫ ⁊c̄. Tamen illa mēbꝛa in illis aīalibus bꝛutis non hñt ꝑfectioꝛē cōplexionē ꝗ̃ ſibi coꝛreſpōdētia i hoie. qꝛ cōplexio in mēbꝛo humano exiſtēs ꝑfectioꝛē foꝛmā ſer uat in mā̃. ⸿ Cōplexionū. n. q̄ ſp̄e differāt. iſta ē ꝑfectioꝛ cū q̄ ſtare pōt in mā̃ foꝛa ꝑfectioꝛ. Sꝫ cōplexionū eiuſdē ſp̄ei iſta eſt ꝑfectioꝛ q̄ eſt ſue foꝛme ꝯuenientius inſtr̄m.

⸿ Qꝺ aūt in coꝛpoꝛe eſt calidius eſt ſpūs ⁊ coꝛ a quo ꝓcedit: deinde ſanguis lꝫ in epate genereť: qꝛ. n. cum coꝛde ꝯtinuus exiſtit ab eo plus acq rit caloꝛis ꝗ̃ epar hēat: poſtea epar: qꝛ eſt ſicut ſanguis ꝯgelatus. poſt qꝺ eſt caro que minoꝛis eſt caloꝛis ꝗ̃ epar: ꝑꝑea ꝙ neruoꝝ villi i ea mix ti ſunt q ſunt frigidi: deīde ſūt muſculi q mino ris ſunt caliditatis ꝗ̃ caro ſimplex ꝓꝑ illud qꝺ de neruis ⁊ ligamētis eius admiſcetur: poſtea eſt ſplen ꝓꝑ illud qꝺ eſt in eo de fece ſanguinis: poſtea renes eo ꝙ nō multꝰ in eis exiſtit ſaguis: deinde arteriarum tunice nō ꝓꝑ ipſaꝝ neruoſa coꝛpoꝛa: ſed ꝓꝑ illud qꝺ recipiūt de calefactiōe ſanguinis ⁊ ſpūs q ſunt in eis: poſtea ſunt vena rum nō pulſatiliū tunice pꝛopter ſanguineꝫ ſo lum: poſtea cutis vole temperate.

⸿ Narrat cōpľones mēbꝛoꝝ. ⁊ diuidiť i 4^{oꝛ} ſiť 4^{oꝛ} oꝛdies ponit. 2° ibi [Frigidiꝰ.] 3° ibi [Humidiꝰ.] 4° ibi [Res āt ſiccioꝛ.] ⸿ In p̄ª ꝑte ponit talē oꝛdinē mēbꝛoꝝ calidoꝝ. p̄ ſpūs ⁊ coꝛ. 2° ſanguis q lꝫ in epate genereť. tamē ꝓpter

eius continuationē cū corde recipit ab eo plus calitatis q̄ hēat epar. Et itellige tā de sanguie i vētriculis cordis q̄ de sanguie in ipo epate exñte. ℂ Spūs aūt a corde ad epar veniēs magis calefacit sanguinē epate. Et pp meli⁹ applicari. ⁊ pp patiētis aptitudinē. ℂ 3° epar qd̄ ē sic san/guis coagulat⁹. i. factū ex sanguie coagulato a calido tñ qd̄ separauit inde subtiles ptes ⁊ calidas sanguis ita coagu latus min⁹ calidus sanguie remāsit. ℂ 4° caro. s. simplex q̄ est fridior epate q2 in ea sūt mixti villi neruoꝝ q sunt frigidi. ℂ 5° sunt musculi. q sūt frigidiores carne simpli ci pp multos villos neruoꝝ ⁊ ligamītoꝝ q ad eas veniūt plures q̄3 ad simplicē carnē. ℂ 6° est splen. q est frigidior musculus pter meliaz q̄ ad ipsuz attrahit. ℂ 7° sūt re/nes. q sunt modicū calidi: q2 modic⁹ sanguis in eis ꝯtine/tur. ℂ 8° tunice arteriaꝝ q̄ nō sūt i numero calidoꝝ mē/broꝝ. ppterea ꝙ pticipāt corpe neruoso: sed pp calorem actualē quē recipiūt a spū ⁊ sanguie ꝯtēto i eis. ℂ 9° sūt chorda venaꝝ q̄ min⁹ sūt calida arterys. q2 a solo sangui ne q̄si calefiūt respectu arteriaꝝ. ℂ Et postea ē cutis q̄ ē tēpata i calore. ℂ Attēde tñ ꝙ cū aliqs sit vitalis spūs: aliqs aīalis. aliqs nālis q̄ꝝ distinctiōes ifra ponā. Tñ de vitali est s̄mo cū d̄r ꝙ est calidior res q̄ est in corpe. Nā aīalis ⁊ nālis vterq3 est vitali fridior. nō tñ op3 ꝙ qlibet spūs aīalis aut nālis sit vitali frigidior. vt pbat. ponēdo ꝙ. a. sit spūs aīalis nūc p̄ genit⁹ ex vitali. ⁊ seq̄t ꝙ nō per quācunq3 calefactionē desinit esse spūs aīalis. s3 p quāli/bet calefactionez de poli fieret aliq̄ vitali calidior. q̄ ⁊c̄. Spūs ēt vitalis aliqs est a corde transmissus ad mēbra ⁊ ab illis alteratus. Aliqs est adhuc i corde reseruat⁹ de q̄ est sermo: spiritus ēt in corde reseruatus s̄m ptē est in po rositatib⁹ cordis sibi appropriatus ad ppria opa exercen da. Aliqs est adhuc sub forma cōi pmanēs aptus a corde ad alia mēbra pelli. ⁊ de hoc maxime Aui. intelligit.

ℂ Utꝝ ꝓo ille spūs sit corde calidior. l3 Gal. nō tetigerit. ⁊ Auic. nō dixerit. Doctores tñ pbabiliter volūt hūc spi ritū substātia cordis ⁊ ēt aggregato ex suba cordis ⁊ spiri tu appropriato cordi esse calidiorez. q2 suba cordis h3 de elmtis frigidis plus vt aq̄ ⁊ terra. ℂ Utrū āt spūs appro/priat⁹ cordi sit calidior cōi spū. vel eꝫ. est pbleuma meo iudicio neutrū. ℂ S3 tñ q̄litercūq3 dicat̄ spūs ē a corde genitus. ⁊ tñ est corde calidior. qd̄ vel iō ꝯtigit. q2 cū cor/de ad spūs gn̄ationē ꝯcurrit spūs p̄cedens tñ hn̄s de ca/liditate quātumq3 sequēs. Uel q2 spūs generat̄ a corde p̄mo remisse caliditatē cū ipso. postea seipsuz mouet ad caliditatē intensiorē sue forme ꝯuenientē. ℂ Uel 3° mo/tu quodam in vētriculis cordis calefit. ℂ Aduerte 2° ꝙ apud auctores 4ᵒʳ maneries cōplonū ꝯsiderant̄ s3 quas mēbra sibi iuicē pñt cōparari. ℂ Una est inata ⁊ hec est cōplexio merito miscibiliū in mēbro repta. ℂ 2ᵃ est in/fluēs ⁊ est cōplexio repta in membro data sibi a spiritu ⁊ sanguie transmissis ad ip3 ab aliquo mēbro alio vel exñ tibus in eo. Et in hac ꝯsideram⁹ duas mēsuras: q̄m vna est mēsura ꝯueniēs mēbro simplici p sua opatione inquā tū est simplex talis spēi. ℂ Alia est mēsura ꝯueniēs mē/bro simplici inquātū ē ps talis organici talē operationez debentis opari. vt vbi gr̄a. caro diaflegmatis nō indiget multo calore influēte ad pficiēdū ei⁹ opationē sibi debi/tā vt est caro musculi. sed vt est caro talis musculi fortis motus ⁊ q̄si ꝯtinuū indiguit multo calore. ℂ 3ᵃ est cōplo innata actuata p influētē ⁊ ē aggregata ex his duob⁹ dictis in q̄ possum⁹ imaginari duas mēsuras: quēadmodum in imediate precedēti. ℂ 4ᵃ est complexio reperta in mē/bro merito ppinqtatis vel distātie a fonte caloris q̄ ner/uum cordi ppinquū ⁊ ossa magis calidos dicim⁹ neruo pedis. Et s3 mētē Gētilis quē i h moderni sequūt̄ Aui. aliq̄n graduat mēbra s3 vnā de istis. ⁊ aliq̄n s3 aliā. Et h fecit vt faceret nos itelligere varias mēsuras eē a medi/co ꝯsiderādas. ℂ Uie āt qb⁹ i cognitionē taliū cōplonū venim⁹ nō sūt tm̄ tact⁹. s3 rō. existimatio. auctas. sensus. ⁊ plereq3 tales vie. Qd̄ āt dixit Gal. 2° cōplonū. ꝙ regu/la calidi ⁊ frigidi nihil est p̄ter tactū. itellexit de frigido ⁊ calido actuali ⁊ quo ad membra que facile p se possunt tangi. Et quo ad hec alia a tactu. respectu eius sunt quasi nullius momenti. ⁊ ideo his dictis auctoritas non repu/gnat. Et ex his potes videre ꝙ ista nouem que ponunt̄ in numero calidoꝝ nō s̄m eandem mensurā ⁊ maneriem graduant̄. Nā sanguis p cōplonē ei⁹ merito vicinitatis ⁊ ꝯtinuitatis cū corde. Caro simplex merito cōplonis ina/te ⁊ influētis q̄ ad p̄mā mēsuraz i eq ꝯsideratā di calidior musculo. Que tñ s3 quosdā quo ad sc̄dam mēsurā ꝯside/ratā in influēte q̄ est calitas ꝯueniēs carni musculi p q̄to est ps dati organi debētis exercere motū ē carne illa mu sculi fridior. cū multa ⁊ amplior calitas reqrat̄ ad motū q̄ ad sensū tact⁹. vt sumit̄ q̄rto de accñti. ℂ Si qs tñ stri cte ꝯsideret mētē Gal. sc̄do de cōplonib⁹. ca° 3°. ℂ Intē/dit graduare cōplones mēbroꝝ quo ad actualē mensurā p̄marū q̄litatū in eis repertā p tactū solū mō bene perce ptibilē quo ad calorē ⁊ frigus ⁊ p tactū cū quodā discur su q̄ ad hūidū ⁊ siccū. Et ꝙ ista sit mēs Gal. p3 p̄ ꝙ loq̄t de actuali cōplone. q2 in ca° 2° dicit. Sensu igit̄ op3 expe riri corp⁹ calm aut fridū qd̄ est actu tale ⁊ po⁹ non. Et in fine capituli terty. vbi ponit cōpōnem mēbroꝝ dicit. Et regula cognoscēdi itez est sensus tact⁹ quēadmodū nar/rat Hip. in suo libro de nā hūana. ⁊ i p̄n⁹ eiusdē capl'i dic̄ ꝙ regula i calido ⁊ frido cognoscēdo nihil est p̄ter tactū. Et de hūido ⁊ sicco vt dixi statiz itelligēdo p tactū solū/mō bn̄ pceptibile q̄ ad calorē ⁊ frigus. Et p tactū cū quo/dā discursu q̄ ad hūidū ⁊ siccū. Sed cū cōparant̄ mēbra adiuicē itelligit̄ de mēbris hōis eiusdē tēpati vel lapsus pportionati p totū lapsi: ⁊ q̄ ad oīa mēbra nālr dispositi. ⁊ ceteris positis i mēbris cōpatis parib⁹ q̄tum est pole. ℂ Et h mō dices ꝙ caro simplex posita pitate i cōplone influēte sic est pole. q2 pōt repiri i corpe sano musculus ha bēs pcise tñ de influēte caliditate sic caro gingiuaꝝ est ca lidior musculo pp dispitatē in cōplone inata. Et s3 hunc modū faclr oīa saluabis. ℂ Attēde vltimo ꝙ l3 dicatur superi⁹ in alio ca° ꝙ caro est mēbrū maxie ppiquū eq̄li/tati ponderis. Et nūc corpa venaꝝ s̄m caliditatē ponun tur ppingora cuti q̄3 ista. ⁊ tñ nō repugnā. q2 caro est p/pinqua eq̄litati ad podus i vtraq3 eq̄litate. s3 corpa vena rum p siccū satis distant. ℂ Uel dici pōt ꝙ aliq̄ caro est valde ppinq̄ eq̄litati illi s̄m calidū vt caro in extremi/tate digitoꝝ. Hic autē cōparant̄ supposita paritate in cō plexione influente cū cōditionibus supradictis cū qbus aliqua vena est frigida respectu equalis ad pondus.

ℂ **Frigidius ꝓo qd̄ est in corpore est flegma: postea pili: deinde os: postea cartilago: post li/gamentū: deinde chorda post: panniculus: de/inde neruus: post nucha: post cerebrum: deide adeps: postea pinguedo: postea cutis.**

ℂ Ponit ordinē fridoꝝ i nr̄o corpe ⁊ p3 qd dicat. Et p fle gma itelligas flegma nāle qd̄ actuali friditate ē fridi⁹ qd̄ est i corpe nr̄o mere nālr disposito. l3 igit̄ melācholia nā lis p flegmatis ꝯgelationē fieri possit. tñ ipsa nō ē i corpe mere nālr disposito. Or si dicat̄ flegma nāle modicū di/stare a sanguis nā. h est potētia nō quo ad actualē cōple/xionē. ℂ Attēde sc̄do. ꝙ pilus fit ex fumo terrestri spisso viscoso p aeris vel cutis friditatē coagulādo. Est ḡ mālr satis fridus. s3 q2 ille fum⁹ ē aliq̄lr adustus qd̄ nō ꝯtigit in flegmate. iō ponit min⁹ fridus flate. Or si videat̄ nos calefacē. h est reflectēdo calorē nr̄m. ⁊ p accñs ad quem

ſenſuꝫ dicit Ar.ꝙ plūbū eſt calidius lana gnto ꝓbleumatū ꝓbleumate.19. Os v̓o.cartilago.ligamentū.⁊ chorda pouunť frigidiora ſm ꝙ ſunt magis terreſtria.ſ; panniculus poniť minus frigidiꝰ chorda.l; vterq; cōponať ex neruoꝝ villis ⁊ ligamentoꝝ vt infra in ſumma de mēbris.q₂ magis calefit a carne ⁊ membris calidis quibus iuxta ponitur ꝓpter eius extenſionē. Et hoc maxime de pāniculo ſenſuꝫ dante ⁊ ſimul regente. Neruus v̓o eſt calidior q₂ pluri ſpiritu participat:⁊ ſic motiuꝰ minus frigidus eſt ſenſitiuo tñ eadē cā. ¶ Sed de nucha ⁊ cerebro viſus eſt Ariſto.ſcđo de partibus animaliū.caplo.7. aliter ſentire. Ubi vult nucham eſſe calidā ⁊ cerebri frigiditatē tēperare. ¶ Sed Gal.ſcđo cōplexionū.⁊ Auicē. hic oſtendit nuchā eſſe frigidiorē.q₂ cū ſit mēbrū cuꝫ cerebro exangue ⁊ quaſi eiuſdē nature quo ad mām vt docet ſenſus cū cerebrum indigeat pluri ſpiritu vt generet animalē pro toto:⁊ magis calefit in directo poſitū ſuper cor ⁊ magnas arterias videmus ⁊ multas vndiq; circundare cerebrū. Et ſigna huius ſunt:q₂ rigores incipiunt a nucha plerūq;. Iō cōiter vt medici hāc ſniaꝫ ſequamur.

Utrum aūt cerebrū ſit frigidū.reperiunť tres modi. ¶ Primo tñ notādo ꝙ in cerebro triplicem imaginamur cōplexionē.p̄mo innatā.ſcđo innatam actuatā per influentē ꝓpter operationē cerebri neceſſariā.tertio totā menſurā caloris in cerebro exiſtentē tam rōne influentis ſpiritus ꝙ̄ vapoꝝ ⁊ fumoꝝ ad caput aſcēdentiū. Et tunc moderni volunt ꝙ quo ad duas primas mēſuras eſt frigidū. Et hoc dicūt voluiſſe hic Aui.⁊ Gal. ſcđo de cōplexionibus. Et rō eſt.q₂ iſta cōplexio conuenientiſſima eſt pro cerebri operationibus.vt p;.q₂ generatio animalis ſpiritus ex vitali perficiť magis frigido ꝙ̄ calido cum animalis ſit frigidior vitali. Et quia d; reſiſtere fortibus alterationibus motus ⁊ ſenſus ad ipſum terminatis:quod fit maxime frigido.⁊ q₂ eſt principium ſomni. Sed quo ad tertiam menſuram dicunt ipſum calidum.quia indiget euentatione ⁊ tactu apparet calidū.

¶ Gentilis v̓o vult ꝙ cerebrum quo ad primā menſuraꝫ ſit frigidum:ſed quo ad ſecundam ſit calidum qđ dicit tactu apparere ⁊ experientia.q₂ in eſtate op; nos cuſtodire cerebrum ab aeris frigiditate quando diſcoopertum fuerit.vt p; in cura vulneꝝ capitis:in qbus os eſt fractū.

¶ Ego eſtimo cerebrū nāliter diſpoſitū quo ad cōplexionem actualē in ſubſtātia cerebri repertā eſſe frigidū. Et tetigi ipſuꝫ in habēte cerebrū diſcoopertū.⁊ apparuit frigidū qñq;.⁊ qñq; calidū. ¶ Sed neſcio vtrū eēt in nāli diſpōne. Nā ex vulnere potuit eſſe alteratio frigida ⁊ ꝑmutatio cōplonis. S; ego credo iudicio Gal.exiſtimatiuo q dicit:cerebꝝ frigidū ī illo caplo vbi a p̄ncipio dixit regulā calidi vel frigidi eē tactā. ¶ Et ad rōnes Gētilis ſoluiť ſic illi ſilis qua fieret de neruis. Nā in vulneribus ⁊ vlceribꝰ neruoꝝ in eſtate cauemꝰ ab actuali frigiditate ⁊ apponimus pannos calidos ad iuuādū ſuā debilem cōplexionē.q̄ nutrimētū veniens ꝑ ſe egritudinē digerere nō poſſit debite. ¶ Q₂ aūt cerebrū moueť motu dilatationis ⁊ ꝯſtrictionis eſt ꝑꝑ ſpūs ꝯtētos nō ꝑꝑ ſue ſubeuentationē.l; de hoc magis infra in caplo de membris dicetur. Reliqua augmenta non indigent ſolutione.

¶ Attēde tñ ꝙ ſi cerebrū dicať in de ſomno ab Ar.frigidiſſimū.pōt ītelligi effectiue ⁊ poſitiue. Nullū.n.mēbrū eſt ꝙ ita īfrigidet poſitiue corpus ꝑ flegma ab ipſo in totū ꝑ modū catarri trāſmiſſum. ¶ De pinguedine aūt ⁊ adipe ꝯſiderādo p̊ ꝑ pinguedinē intelligi illud qđ vocať lardo.⁊ ꝑ adipē axungiā.⁊ ſūt ambe ꝑtes nr̄i corꝑis facte ex vnctuoſa ꝑte ſanguis coagulata a frigido. S; mā pinguedinis eſt magis aquea ⁊ minꝰ digeſta:qđ apꝑet cum ſtrideat in eius diſſolutione qđ nō facit adeps. Efficiens aūt pinguedis cā ē frigus remiſſius ꝙ̄ adipis. ¶ Qđ declarať p̊.q₂ pinguedo fit īter carnē ⁊ cutim.⁊ adeps iuxta pāniculos.mō pāniculi ſunt fridi reſpectu carnis ⁊ cutis. ¶ Scđo.q₂ magis coagulata ē adeps piguedie.intm̄.n. īdurata fuit vt ſit frangibilis:qđ nō eſt de pinguedie:vt Gal.2° de ſimplici meᵃ. ¶ Tertio coagulatio i adipe maxime expͥſſit ꝑtes aqueas magꝭ ꝙ̄ i pinguedie qđ apꝑet ꝑ ſtridorē in diſſolutiōe. ¶ Ex qbꝰ colligiť ꝙ adeps ⁊ pinguedo ꝙ̄tū ad cōplones īſequētes mās a qbꝰ ſūt:ſūt cal' de cōplonis l; ꝙ̄tum ad actualē cōplexionē frigide ſint. ¶ Colligiť 2°.ꝙ ꝙ̄uis adeps eēt forte quo ad mām calidior pinguedie:eſt tñ actualr̄ ea frigidior. Et q₂ ī nr̄o corpore graduanť ſm actuales cōplexiones.iō inter mēbra ponunť frida. S; q₂ vt medicie vel cibi ꝑꝑ cōplonē inſequentē mixtionē miſcibiliū ſuoꝝ reducanť ad actū quo calefit hō.iō ponunť medicie cal'e. ¶ Attende tñ ꝙ pinguedo ⁊ adeps pars nr̄i corꝑis exn̄s ꝑ v̓tutē regitiuā q̄ eſt aīa totū regens reſiſtit calido ꝓpinquoꝝ ſibi membrorū ne eliqueať vel tāto gradu calefiat ꝙ̄to calefit nobis applicata in modū medicie. Cū āt ſeꝑata ē q₂ nō ampliꝰ gubernať a tali v̓tute leuiſſime calefit ⁊ liquefit. Gñať aūt in circuitu cordis ⁊ quorūdā mēbroꝝ calidoꝝ a friditate mēbroꝝ fridoꝝ q̄ ſūt ibi vicina ſic capſula cordis ⁊ ſimilia. ¶ Et hic eſt cōſiderandū ꝙ pinguedo circūdans cor ī nāli diſpōne eſt actu calidior cute ⁊ coagulata a frigido ēt minori ꝙ̄ ſit frigus cutꝭ. Sepe.n.coagulata a frido ſūt cal'a ſupra tēꝑamētū vt p; ī plūbo qñ liq̄ſcit ⁊ ꝑmittitur coagulari. Nā poſtꝙ̄ coagulatū eſt adhuc cōbureret.

¶ Humidius v̓o qđ eſt in corpore eſt flegma. poſt ſanguis:poſtea pinguedo:poſtea adeps: poſtea cerebrū:poſtea nucha:poſtea caro mamillarū ⁊ teſticuloruꝫ:poſt pulmo:poſt epar: deinde renes:poſt muſculi:poſt cutis. ⁊ hic quidem eſt ordo quo Gal. diſponit ea.

¶ Ponit ordinē humidoꝝ. Et 2° remouet duas dubitationes.ibi[Scire tñ debes.] Dicit p̊.ꝙ humidius qđ eſt in corꝑe eſt flegma:⁊ intelligit de humiditate tactu ꝑceptibili:nā ſpūs ⁊ aerea humiditas nō ꝑcipiť tactu. Et h̓ antiqui dixerūt ſub his v̓bis ꝙ flegma eſt humidiꝰ humiditate madefactiua.⁊ h̓ diceť īfra. S; hec ſolutio nō eſt ad mentē Gal.vt exiſtimo. Nā ſpm̄ tūc in aliquo gradu humidoꝝ poſuiſſet qđ nō fecit ꝑꝑ eā cām dictaꝫ.l; velit nō ſolū tactū ſufficere ad iudicandū de hūido vel ſicco. ¶ Nec obſtat ſi flegma ē fridus ꝙ ēt tūc nō ſit hūidiꝰ. Nā ēt aq̄ eſt humidiꝰ elntoꝝ ad ſenſuꝫ ſtatiꝫ dictū. Poſt ſanguis ⁊c̄. Qui tactu cōprehēdiť cuꝫ rōne hūidior alys corꝑis ꝑtibꝰ.⁊ poſt pinguedo ⁊ adeps. ¶ Et attēde ꝙ pinguedo ē hūidior adipe:q₂ fridū īſpiſſans piguedinē non ita expͥſſit ꝑtes hūidas aqueas vt dr̄ ſupra. Ponūť ēt pinguedo ⁊ adeps hūidiores cerebro ⁊ nucha:nō ꝙ ad tactū ita appareāt.ſ; rō dictat cū videamꝰ eas liqueri facile a calido qđ nō patiť cerebrū.⁊ iō dicimꝰ eas eē humidiores:⁊ ſui duritiē eē ꝑ viā cōgelatiōis nō ſiccitatis:vt p; ī glatie.⁊ vide Gal.2° de cōplexiōibꝰ. Nā in hūido ⁊ ſicco nō ſolus tactus eſt iudex vt dictū eſt ſupra. Poſt cerebꝝ ⁊ hoc tactu ꝑcipiť molle nec eſt frido ꝯgelatū vel a cal'o eliquatū. ¶ Nucha eſt ſolidior cerebro tactu.⁊ fuit eius durities ⁊ ſiccitas neceſſaria ſupra ſiccitatē cerebri ꝑꝑ cōtinuitatē ſpōdiliū q̄ ſui ſoliditate ſaluať.vt 2° de ꝑtibus aīaliū.⁊ 2° colliget. Et q₂ fortius motus nerui ab ea imediate oriunť.⁊ q₂ multi humidi vapores ad cerebrū aſcēdunt ipſam humectantes.⁊ q₂ cerebrū h; v̓tutē apprehēſiuā que humido compleť. Quod aūt multū terreſtre remanet ex eius aſſatione ſignificat nō ita bñ ꝑmixtū eſſe

bumidũ cũ ſicco in cerebꝛo ſicut in nucha.ꝛ nõ ipſuꝫ eſſe
ſiccius.¶ Poſtea caro mamillaꝝ q̃ tactu apparet bumi
da ꝛ ẽt bꝫ rem bumidã ſicut eſt lac generare ꝛ eſt magis
bumida carne teſticuloꝝ.vt ſenſus oſtẽdit.¶ De calidi/
tate iſtaꝝ carniũ nõ dixit in ſpãli:ſꝫ ꝑ quãto carnes ſunt
ponunẗ calide a doctoꝛib⁹ ꝛ magis teſticuli. ¶ Oꝛ autẽ
lac frigidius ſanguie gñãẗ a calido digerẽte.ptím eſt ha/
bitũ ſupꝛa caplo p̃cedẽti.poſtea eſt pulmo ꝭm accidenta/
lem cõplexionẽ vt ifra.ꝛ tactu percipiẗ.¶ De epate aũt
ꝛ renib⁹ ꝛ muſculo ſatis pꝫ.ſꝫ potuiſſet ponere carnẽ ſim/
plicẽ ante muſculũ.ſꝫ voluit eſſe cõpꝛebenſuꝫ ex dictis.
Et h̔ mõ Gal.diſpoſuit ſecundo de cõplexionibus.capitu
lo tertio.cui credendũ eſt.¶ Qd̃ aũt quidam dicũt pul/
monẽ eſſe frigidũ ꝭm cõplexionem accidẽtalem.ſi intel
ligaẗ ꝙ eſt frigidius ſupꝛa cutim cõpenſata accidentali
ꝛ nãli cõplone.Credo nõ eſt veꝝ.Et Aui.h̔ innuit infra.
Si v̾o intelligaẗ ꝙ accidẽtalis cõplexio in pulmone ꝑꝑ
flegmata eſt aliq̃ frigiditas q̃ nõ remittit ei⁹ nãlem com
plexionẽ intm̃ ꝙ dici debeat frigidus:hoc eſt verum.

¶ Scire tñ debes ꝙ pulmo in ſui ſuba ꝛ nã non
eſt bumidus vebemẽti bumiditate. Ois enim
cõplexio mẽbꝛi nãlis ſilis eſt ei quo nutriẗ ꝛ ꝭm
ſuã accidẽtalẽ cõplexionẽ ſimilaẗ ei qd̃ ab ipſo
ſuꝑfluit.pulmo aũt nutriẗ calidiſſimo ſanguine
ꝛ multe admixto cholere. ꝛ h̔ qdẽ ipſemet. G.
nos docet. In ipſo v̾o multa bumiditatis ſuꝑ/
fluitas colligiẗ ꝑꝑ illud qd̃ ad ip̃m aſcẽdit de va
poꝛe coꝛꝑis: ꝛ ꝑꝑ illud qd̃ ad ipſum deſcendit
ex catarris:poſtq̃ꝫ igiẗ ſic ẽ res:epar multo ma
gis bumidũ eſt pulmõe bumiditate naturali: ꝛ
pulmo magis eſt madefact⁹ lꝫ bumiditatis mo
ra ipſum in ſui ẽt ſuba melioꝛem fecerit.

¶ Remouet duos erroꝛes.ꝛ ſic diuidiẗ in duo.ibi z° [Et
diſpões.] ¶ Poſſet qs dicere.poſitus eſt pulmo bumi/
dioꝛ epate.Cõtra:qꝛ pulmo eſt ſuba ſiccioꝛ vt apparet ex
equali pondere ꝛ pulmone ꝛ epate diſtillatis. Dicit g̊ ꝙ
tu debes ſcire ꝙ pulmo ꝭm cõplonẽ magis nãlẽ non eſt
vebemẽter bumidus.ſ.in gradu ſupꝛa epar. Sꝫ ſi eſt epa
te bumidi⁹ qd̃ tactu ꝑcipiẗ h̔ eſt bumiditate accidentali.
¶ Nec ꝯ ꝓbaẗ.qꝛ cuiuſlibet mẽbꝛi nãlis cõplexio ſimi
laẗ ei ex quo nutriẗ.Sꝫ pulmo nutriẗ ſanguine nõ mul/
tũ bumido.imo min⁹ bũido ſanguie quo nutriẗ epar.nu
triẗ.n.ſanguie cui multũ choĺe ẽ admixtũ. Et ẽt qd̃libet
mẽbꝛoꝝ ꝭm cõplexionẽ accidẽtalẽ ſimilaẗ ſuꝑfluitati q̃
ibi longo tꝑe trabit moꝛã.Et in pulmone reperiẗ multa
ſuꝑfluitas bumiditatis ꝑꝑ catarros a capitẽ ad pulmonẽ
deſcẽdẽtes.ꝛ vapoꝛes a coꝛꝑe ꝛ ꝑtib⁹ nãlib⁹ ad ipſum de
ſcẽdentes.¶ Ex his igiẗ ſeqẗ ꝙ pulmo ꝭm cõplonẽ nãlẽ
eius nõ eſt ita bumidus ſicẽ epar:ſꝫ ꝭm accñtalẽ ſtat ꝙ ſit
epate bumidioꝛ.qꝛ eſt madefact⁹ a flegmate in eo exñte
ꝛ ẽt i ſuba ſua ſubſtãtifice bꝫ aliquẽ gradũ bumiditatis
ab iſto.¶ Et attẽde ꝑ̇ ꝙ ꝑ nãlẽ cõplonẽ debem⁹ itellige
re cõplonẽ ꝯſurgentẽ in mẽbꝛo merito miſcibiliũ ſuoꝝ
ꝛ decurſus ſpirituũ ꝛ ſanguis neceſſarioꝝ ꝑ ſui oꝑõne q̃
eſt nãle inſtrm v̾tutis ad oꝑatiões mẽbꝛi ꝑficiẽdas. Per
accidẽtalẽ aũt cõplonẽ itelligim⁹ oẽm cõplonem alicui
acq̃ſitã vel i coꝛꝑe exiſtẽtẽ.ſiue cũ iſta ſtet ſanitas vt eſt
leuis a ſole calefactio.ſiue nõ vt febꝛis.Un̄ pulmo bꝫ cõ
plexionẽ ſibi cõuenientẽ merito ſuoꝝ miſcibiliũ ꝛ ſangui
nis ꝛ ſpirituũ tranſmiſſoꝝ cũ q̄bus ꝑficerẽt oꝑões.eſto
ꝙ a catarris nõ bumectareẗ.ꝛ iſta eſt compló pulmonis
nãlis.¶ Accidit tñ ꝙ a catarris bumectaẗ.ꝛ hec bũecta
tio ſiue ſit cũ ſanitate ſiue tanta ꝙ trabat aut latitudine
ſanitatis dr̃ accñtalis cõplo.¶ Attende z° ꝙ iſta ꝓpoſi/
tio.cõplo cuiuſlibet mẽbꝛi nãlis ſimilaẗ ei ex quo nutri/
tur.exponiẗ cõiter ꝙ ſilem denoiationẽ obtinet mẽbꝛuꝫ
in gñe mẽbꝛoꝝ illi quã bꝫ ſuũ ꝓpꝛiũ nutrimẽtũ in gene
re nutritoꝝ.Un̄ capto medio nutrimento in qualitatib⁹
illo nutriẗ mẽbꝛũ tẽꝑatũ:ſꝫ calida mẽbꝛa nutrianẗ cali/
dioꝛi.ꝛ frigida frigidioꝛi.Iſta v̾o ꝓpoſitio q⁹ mẽbꝛũ ꝭm
accidẽtalẽ cõplonẽ ſimilaẗ ei qd̃ ab eo ſuꝑfluit. Intelli/
gitur ꝙ mẽbꝛũ aſſimilaẗ ſuꝑfluitati a toto ad eum tran/
ſmiſſe in eo lõgã trabẽti moꝛã.¶ Attẽde 3° ꝙ i cõplexio
ne nãli pulmonis.duo ſunt inuenti modi dicendi. Unus
eſt ꝙ pulmo eſt ſiccius reſpectu cutis.qꝛ ſanguine nutriẗ
ſicco reſpectu ſanguinis quo nutriẗ cutis.ꝛ dicit hoc ſigni
ficare leuitatẽ pulmonis ꝛ ſpongioſitatẽ ſuã. Alij dicunt
pulmonẽ eſſe bumidũ reſpectu cutis.ꝛ dicunt ſanguineꝫ
quo nutriẗ pulmo eſſe cholericioꝛẽ ſanguine quo nutriẗ
cutis.Sed ille quo nutritur cutis eſt magis melancholi/
cus ꝛ plus ſiccus ſanguine quo pulmo nutritur.

¶ Et diſpoſitiones flegmatis ꝛ ſanguinis ita in
telligẽde ſũt.flegmatis nãqꝫ bumectatio eſt ꝭm
modum madefaciẽdi. ꝛ ſanguinis bumectatio
ꝭm modũ augmẽtũ faciendi in ſubſtantia.lꝫ fle
gma naturale aqueũ plerũqꝫ ſit maioꝛis bumi/
ditatis q̃ꝫ ſanguis.ex ſanguine eniꝫ cũ quãtũ di/
geri dꝫ digeriẗ:multũ bũiditatis ex eo reſoluiẗ q̃
erat flegmatis naturalis aquei qd̃ ad ipſum con
uerſuꝫ fuit. In ſequẽtib⁹ aũt ſcies ꝙ flegma nã/
le eſt ſanguis q aliq̃ cõuerſus eſt cõuerſione.

¶ Remouet dubitationẽ de flegmate ꝛ ſanguine.ꝛ dicit
duo.Primũ eſt ꝙ diſpões flegmatis ꝛ ſanguinis ſunt ſi
miles illis dictis diſpõnib⁹ pulmonis ꝛ epatis.qꝛ flegma
eſt vno mõ bumidi⁹ ꝛ ſanguis alio mõ.¶ Dicit z° ꝙ fle
gma nãle in ſe eſt ſanguie bumidi⁹.Primũ ꝓbat ꝑ h̔ ꝙ
qñ fit ſanguis ex chilo ꝛ nõ coquiẗ vel nõ vt opꝫ tota ꝑs
chili in ſanguinẽ ꝯuertibilis.tunc pars eius diminute de
cocta ꝯuertiẗ in flegma.Sed poſtea qñ cõpleẗ decoctio
ꝛ illud flegma in qd̃ cõuertiẗ pars chili futura ſanguinis
coquiẗ quãtũ opꝫ.tunc res reſoluiẗ ex flegmate ꝛ fit ſan/
guis qui in ſe fit minoꝛis bumiditatis q̃ꝫ flegma ꝛ maio/
ris alio mõ. Nam bumectatio flegmatis eſt ꝭm moduꝫ
madefaciẽdi in quo ſuperat ſanguinẽ.Sꝫ bũectatio ſan/
guinis eſt ſubſtãtifica faciẽs augmẽtũ in ſuba rei cũ ſan
guis ꝯuertaẗ in ſubam membꝛoꝝ.Sic igiẗ pꝫ ꝙ flegma
eſt bumidius ſanguie quodãmõ.ꝛ quodãmodo econtra.
¶ Scdõ ꝓbat z^m dictũ ibi.flegma nãle.Et dicit ꝙ dicta
ſunt vera.lꝫ flegma nãle aqueũ.ſcilicet reſpectu flegma/
tis mucilaginoſi ſit i ſe maioꝛis bumiditatis q̃ꝫ ſanguis.
¶ Qd̃ ꝓbaẗ.qꝛ qñ ſanguis digeriẗ quãtũ opꝫ in genera/
tione eius ex flegmate ꝛ multe bumiditates reſoluuntur
ꝛ aqua ex ipſo flegmate.ꝛ iõ ſanguis reſtat minus bumi/
dus in ſe. Nam oĩs res digeſta a calido agente in bumi/
dũ ſuperfluũ ſeparando eſt ſiccioꝛ cruda ex qua fit dige/
ſtio.Ex q̄bus videre poteſtis nõ eſſe oĩno ſimile de cõpa/
ratione pulmonis ꝛ epatis ꝛ flegmatis ꝛ ſanguinis. Nam
flegma eſt bumidius ſanguie bumiditate ſibi itrinſeca ꝛ
nãli.¶ Sed ſi dicaẗ ſanguis bumidioꝛ flegmate.hoc eſt
virtualiter in comparatione ad coꝛpus noſtrũ qd̃ ſubſtã/
tifice magis bumectaẗ ex ſanguine q̃ꝫ ex flegmate.ꝛ fle/
gma etiam dr̃ bumidius madefactiue q̃ꝫ ſanguis nõ in ſe
qꝛ ipſuꝫ nõ eſt madefactiuũ:ſed effectiue comparãdo ad
coꝛpus qd̃ madefit magis ex flegmate q̃ꝫ ex ſanguine.nõ
aũt ſic intelligitur de pulmone ꝛ epate vt clare patet.

¶ Res aũt siccior: que est in corpe sunt pili: sũt eni ex vapore fumoso q eleuat. Resolutũ nãqz fuit quod in eo de vapore mixtum erat τ pura fumositas congelata.

¶ Nũc ponit Aui. ordinẽ siccoꝝ. Et diuidit i tres. ¶ Probat pmo pilũ esse sicciorẽ rẽ q̃ est i corpe nr̃o. p h᷒ φ sit pilus ex vapore fumoso eleuato ad cutim a q̊ ps vaporalis q̃si tota expmit τ cõplet pilus p frigidũ cõgelãs istum fumũ τ exprimẽs ptẽ vaporalẽ. Nũc aũt nullũ mẽbrum corpis nr̃i ex mã ita sicca τ puata hũiditate gn̄at. ¶ Ubi ꝯsidera q2 fum⁹ vapor τ exhalatio differunt. Dr̃. n. vapor corp⁹ subtile aqueũ. exhalatio igneũ. fumus terreũ. vide Ar. in p̊ metaphysice. ¶ Attẽde scõo mãm pili nõ ex toto eẽ hũiditate puatã. q2 tũc nõ essent ꝯtinui. ¶ Attẽde tertio φ in corpib⁹ valde siccis sicut ethicis nõ tñ multiplicant pili. q2 nõ adest materia a qua tales pili eleuent.

¶ Postea est os. ipm nãqz oib⁹ mẽbris durius existit: hũidi⁹ tñ pilis est. Ossis nãqz gn̄atio est ex sanguie cui⁹ sit⁹ ẽ situs q humores nãles exiccat locatus in eis. Quapp os multa nutrit aialia. Pili vo nullũ eoꝝ nutriunt: aut fortasse si nutriũt ex eis aliqd valde ẽ rarũ τ extraneuz sic existimãt qdã φ vespiliões eos digerãt τ i eis delectent. Nos aũt cũ duas quãtitates ossis τ piloꝝ in pondere eq̃li assumpserim⁹: τ eas i cucurbita alembico superposito distillauerimus egrediet ex osse plus aque τ plus olei τ remanebit minus fecis: os ergo pilo humidius est.

¶ Probat φ os est siccius. τ est 2ᵐ in ordine siccoꝝ. qd pbat. q2 ẽt os est durius nõ a frigore ꝯgelãte q̃ aliqd mẽbroꝝ nr̃i corpis. iõ est sicci⁹. Nã res nõ idurat a calõ nisi pp multã terrestreitatẽ ei⁹. Uide q̃rtũ methauroꝝ. τ 2° de cõplõnib⁹ Gal. Et q2 os gn̄at ex sanguie. τ ẽt pilus ex fumo sicciori sanguie. Jõ os est humidius pilo. τ q2 os ẽ in medio carniũ ꝯtinẽtiũ nãles hũores põt os hũectari. qd nõ põt pilus. Et q2 nos videm⁹ multa aialia nutriri ex ossibus sicut canes τ lupos. Ex pilis aũt nõ nutrit aliqd aial nisi sit raꝝ τ exñeũ. vt qdã dicũt scarabei τ vespiliones nutriũt ex pilis. τ i eisdẽ delectant. Arguim⁹ os esse humidi⁹. Et ẽt Aui. sumptis eq̃s ponderib⁹ ex osse τ pilis τ distillatis i alẽbico reperit plus de hũiditate egredi de osse q̃ a pilis. Per has g̃ rõnes vr̃ os eẽ pilis humidius.

¶ Post os aũt in siccitate est cartilago. Postea ligamentum. Post chorda. Post paniculus. Post arterie. Post vene. Post nerui motiui. Post cor. Post nerui sensus. motionis enim nerui frigidiores simul existũt temperamento. Nerui aũt sensus frigidiores qd: sed nõ multũ sunt tẽperamẽto sicciores: τ fortasse sunt ei ppinqui: τ neqz etiã in frigiditate sunt ab eo valde remoti postea est cutis.

¶ Cõplet ordinẽ siccoꝝ mẽbroꝝ. τ pz. φ ponunt talia fz φ in duritie sunt excedẽtia. ¶ Nerui. n. sensitiui qui nõ sunt motiui nõ idiguerũt tãta soliditate. Jõ sunt minus sicci vt sint tactus ꝯueniẽtius instrumẽtũ. Et eadẽ est cã quare modicũ sũt frigidi vt appropinquent tẽperamẽto ꝯueniẽti tactiue virtuti. Nerui aũt q sũt motiui τ sensitiui pluri indigent calore pro motu q̃ pro sensu. Et iõ sepe membrum est paralyticum τ tamen sentit.

¶ De cõplexionibus etatũ τ generꝝ. Cap. III.

ETates oẽs sũt q̃tuor. Etas adolendi q̃ vocat etas adolescẽtie τ est fere vsqz ad. xxx. annos. Postea est etas ꝯsistẽdi q̃ vocat etas pulchritudinis. τ est fere vsqz ad. xxxv. aut xl. annos. Etates minuẽdi cũ virtus nõ amittit τ hec est etas senectutis que fere est vsqz ad annos. lx. Et est etas minuendi cũ manifesta vtutis debilitate: τ hec qdẽ ẽ etas seniũ τ finis vite. Adolescẽtie vo etas diuidit in etatẽ infantie. τ hec quidẽ est cũ mẽbra pueri nondũ ad motiones τ ambulandũ sunt apta. τ in etatẽ dẽtium plãtatiua q̃ ẽ post ambulationez τ añq̃ sit fortis: τ illud est cũ nõdũ gingiue sunt oib⁹ dẽtib⁹ replete. Postea est etas cõcussionis: qd qdẽ est post vehemẽtiã τ natiuitatẽ dentium τ anteq̃ polluant. Deinde est etas algulemati vel alguadi: τ rebac. i. cum ab eo egreditur sperma que est quousqz barbescant. Postea est etas fortitudinis que est donec finat crescere.

¶ In isto caplõ tertio tertie doctrine determinat Aui. de cõplõne etatiua. τ de varietate cõplexionũ fm sexũ: τ habitationẽ τ artẽ. ¶ Et diuidit in duas. Prio ponit varietatẽ cõplõnũ fm etatẽ. Scõo fm sexum τ alia dicta. ibi scõa circa finẽ caplĩ [Scõm vo.] Prima pars diuidit in duas. p̊ ponit distinctionẽ etatũ. scõo cõplexionum rõne etatis. ibi 2ᵃ [Infantiũ vo.] In pᵃ pte dicit p̊ φ etates fz cõem modũ distinguẽdi medicoꝝ sunt q̃tuor. s. adolescẽtia τ est tota etas in q̃ corpus auget. Et qñqz attigit vsqz ad. 25. vel. 30. annos. Scõa est etas ꝯsistentie τ in ea perseuerat calor in eodẽ gradu. τ cũ ꝯsili vtute in eadẽ corpis magnitudine: τ durat vsqz. 35. vel. 40. annos. Tertia est in qua calor diminuitur sine manifesta roboris diminutione vel corpis. τ hec durat fere ad. 60. annos. ¶ Alia est vbi manifeste virtus debilitat τ corp⁹: τ ista est seniuz τ finis vite τ durat vsqz ad mortẽ. Et post p cõplemẽto doctrine describit etates sigillatim. Nã etas adolescẽtie est ista i q̃ merito nãlis hitudis calidi ad hũidũ dz fieri debitũ augmẽtũ. lz nõ necessario fiat. Juuẽtus aũt ẽ etas i qua τ si nõ possit merito habitudis calidi ad hũidũ fieri veꝝ augmẽtũ. Nõ tñ necessario rõne talis hitudinis fit diminutio vã. ¶ Senect⁹ aũt pma est illa etas in q̃ merito talis habitudis diminuit corp⁹ sine manifesta vtutis debilitate. ¶ Sz seniũ ẽ etas cũ manifesta corpis diminutione τ caloris nãlis debilitatiõe in q̃ necessario merito hitudis dicte corp⁹ ẽt diminuit. ¶ Sz securi⁹ puto φ etates describant fz diuersitates hũidi. Cũ. n. ita dispositũ ẽ hũidũ vt merito isti⁹ i hoie staret fieri augmẽtũ ab aliq̃ calore inato ẽ adolescẽtia. Et ita pportionabilr dõz est de senectute τ senio. ¶ Ponit ãt medic⁹ distictionẽ senectutis i pmã τ scõaz: ppea φ ab istis etatib⁹ sumit 2ria idicatio i dietãdo. Nã pmi senes facili⁹ tolerãt ieiuniũ. τ decrepiti difficulter. vt i cõmẽto illi⁹ afoᵐⁱ. Senes facillime ieiuniũ ferũt. scõo ꝯsistẽtes. ¶ Philosophi ãt istã distictionẽ nõ ponũt. q2 nõ ꝯsiderãt de etate sub ea rõne: sz distiguũt i duas. s. pfect⁹ τ defect⁹: vt p̊ de gn̄one Ar. Et aliq in tres. s. pfect⁹. stat⁹. τ defect⁹. ¶ Astrologi aũt in septem fz dñiuz septẽ planetaꝝ. ita φ pmi q̃tuor anni sũt a luna gubernati cũ puer sit tũc hũidi⁹ τ hũidis vtat. Jõ.

decẽ sequẽtes a Mercurio q̃ sũt medietas suoꝝ ãnoꝝ minoꝝ. Ista.n.ẽ etas disciplie. Octo seq̃ntes a Venere q̃ est planeta gaudij ⁊ voluptatis.i9.a Sole q̃ ẽ planeta augẽdarũ virtutũ.i5.alij a Marte ⁊.iz.a Joue.⁊.30.a Saturno. Et oẽs isti anni ↄstituũt.90.❡ Sʒ cũ distictio etatis sumitur a varietate dispõnũ que in talibus partib⁹ vite pcipit̃ ẜʒ ꝙ plures tales varietates notare voluerũt. Plures posuerũt etates vnã integrãtes.Et dicit Auic.z.ꝙ etas adolescendi diuidit̃ in etatẽ infantie que dicit̃ a nõ fando:q꞉ nõ pfecte loquunt̃:⁊ in etatẽ dẽtiũ plantatiuã que ẽ post infantiã quousqʒ gingiue sunt dentibus replete.Et in etatem cõcussionis que est post hãc vsquequo non emittit semen q̃ dicit̃ cõcussionis:q꞉ calidũ:cũ iã nõ sit suffocatuʒ: sicut ante fortiter agit ĩ humidũ ipsuʒ cõcutiẽdo. Vel q꞉ ipsi cũ sint ĩprudẽtes:⁊ ad motũ sufficiant mouent̃ mł̃tis inordinatis motib⁹:⁊ ista est verior.Vel tertio:q꞉ ĩcipiũt ↄcuti ad venerẽ:q꞉ lʒ nõ emittũt semẽ:tñ aliquã recipiũt delectationẽ in tali ↄcussione.❡ Et etatẽ reac.i. pollutionibus abũdantẽ:q꞉ tũc maxime venereis vtunt̃ q̃ durant vsquequo barba cõpleat̃.⁊ est cõiter vsqʒ ad.z5.annuʒ:⁊ vocatur etas pubertatis. Et in etateʒ fortitudinis que est vsqʒ ad statũ donec desinat corpus crescere.❡ Attẽde ꝙ apud doctores etas videt̃ ĩportare tp̃s cõnotãdo ipsũ eẽ mẽsurã pmutatiõis nãlis dispõnis viuẽtis.Ex qua pmutatiõe repiunt̃ ĩ idiuiduo nãles diuersitates ĩ virtute vel magnitudie:vł opib⁹:vł alijs nãliter accñtib⁹.Et isto mõ Albert⁹ ĩ libro de senectute ⁊ iuuẽtute describit etatẽ.ꝙ ẽ spatiũ tp̃is ĩ viuẽte derelictũ.i.ꝑ quãto ẽ viuẽti cõparatũ in quo v̉tus vite pficit oẽm modũ sue opatiõis.Alij v̉o per etatẽ vident̃ intelligere nãlẽ ⁊ ĩtrinsecã trãsmutationẽ viuẽtis p quã ita variat̃ ꝓportio calidi ad humidũ:vt per eã in varijs ptib⁹ tp̃is viuẽs recipiat diuersitates nãles in v̉tute:vel opatiõe:vel magnitudie:vel alijs nãliter accidẽtib⁹.Ex his põt facile videri qũo iuxta vtrãqʒ viã opʒ etatẽ describere.Et h̃ voluerũt dicere illi q̃ describũt etatẽ.ꝙ etas est viuẽtis dispõ tẽporali piodo mẽsurata p quã corp⁹ auget̃ stat:vel occulte:vel manifeste diminuit̃ ẜm variã habitudinẽ calidi nãlis ad humidũ radicale:sʒ credo cõpletiorẽ eẽ eligẽdũ ex dictis.❡ Attẽde z° ꝙ apõ auctores repiunt̃ ista noĩa:cõpło nãlis:cõpło etatiua.ĩtelligẽtes p cõpłonẽ nãlẽ cõpłonẽ cũ qua forma pficit nãliter suas opatiões.⁊ per cõpłonẽ etatiuã cõplexionẽ cõnotãdo qđ ẽ cõpło viuẽtis in tali vł tali pte etatis.Qñ ergo dicit̃ ꝙ aliqua cõpło etatiua est calida vł frigida:ĩtelligit̃ cõpłonẽ istã in cõparatiõe ad cõpłonẽ eiusdẽ ĩdiuidui in alia etate.Et qñ absolute dicimus ꝙ aliq̃ cõpło nãlis est calida vel frigida:tũc intelligim⁹ in cõparatiõe ad tẽpatã cõplexionẽ in hoie eiusdẽ etatis.v̉bi gr̃a.dicã cõpłoneʒ pueri cholerici eẽ etatiue humidã:q꞉ in cõparatiõe ad cõpłones cholerici quas hʒ in alijs etatib⁹ est humida:sʒ eãdẽ pueri cholerici dicã nãliter siccã:q꞉ in cõparatione ad cõpłonẽ pueri tẽperati est sicca.Ex q̃bus ĩtelligis nõ velle doctores ꝙ etatiua cõpło ⁊ nãlis abinicẽ realiter distinguunt̃:sed alteri cõparat̃ cũ dicit̃ etatiua talis:⁊ alteri cũ dicitur naturał̃r talis.❡ Attẽde tertio ꝙ etas cõsistendi nõ dicit̃ talis:q꞉ per totã istã etatẽ perseueret indiuiduũ in eadem perfectione virtutis.nã optima sanitas que ĩ ea ponit̃ nõ durat nisi p instãs:⁊ etiã cũ cõtinue fiat exiccatio nõ durat cõpło totalis eiusdẽ dispositionis in tota ista etate cõsistẽtie:sed q꞉ in q̃ʒtitate ⁊ in gradu caloris cõplexionalis remanet eq̃litas in tota cõsistẽtia:⁊ in vigore nõ est notabilis differẽtia.ideo dicitur talis consistendi etas.

❡ Infantium v̉o solum ab infantia vsqʒ ad iuuentutem complexio in calore fere temperato: ⁊ in humiditate fere superflua existit.

❡ Determinat de diuersitate cõplexionis ẜm etatẽ.Et diuidit̃ in duas.Primo de diuersitate ĩ actiuis.Scđo ĩ passiuis.ibi zª[Sed pueroꝝ corpa.] Prima in duo. p̊mo ponit cõplexionẽ ĩfantiũ ⁊ iuuenũ.z° senũ.ibi[Postea ẽ sciẽdũ.] Primo narrat cõpłones eoꝝ.z° narrat varias opiniones circa cõparationẽ pueroꝝ ⁊ iuuenũ.ibi[Medici ãt.] Dicit p̊mo ꝙ cõplexio ĩfantiũ vsqʒ ad iuuẽtutẽ.i.cõsistẽtiã exclusiue est in calore fere tẽperata.⁊ in humiditate fere superflua.Et dicitur fere:q꞉ ista humiditas nõ ẽ supflua in cõparatiõe ad opa illi etati debita:sed cõpatione operũ pfectorũ q̃ etati cõsistẽtiũ cõueniũt est superflua.

❡ Medici aũt antiqui inter se disceptauerunt de duabus caliditatib⁹ pueritie ⁊ iuuẽtutis. Fuerunt eni eoꝝ q̃dam qui dixerunt ꝙ caliditas pueri ẽ maior ⁊ ꝓpter illã plus crescit. Ideoqʒ oẽs eius opationes naturales desiderij ⁊ digestiõis sunt maiores ⁊ diutius durantes:qm̃ calor innatus qui inest eis ex spermate magis est aggregatus: ⁊ est minoris temporis.

❡ Narrat opiniões circa caliditatẽ pueri ⁊ iuuenis cũ suis rõnibus.Et p̊mo alioꝝ.z° Gal.ibi[Gal.v̉o.] Itẽ p̊mo narrat vnã opinionẽ.z° aliã.ibi[Et ex eis.] Prima positio dicit ꝙ caliditas infantis est maior caliditate iuuenũ. ⁊ cõfirmat hoc tribus ratiõibus.❡ Prima.q꞉ pueri plus crescunt.❡ Et scđa:q꞉ pueri habẽt oẽs opatiões nãles.s.digestiuã ⁊c.⁊ appetitus ad cibum fortiores ⁊ diutius morãtes:⁊ ille res fiũt a caliditate ⁊c.❡ Tertia ratio. calor puerorum nãlis qui est a spermate est magis cõgregatus: q꞉ in maiori quãtitate:⁊ est minoris temporis.i.minus durauit:⁊ complexio durãdo remittitur.ergo ⁊c.

❡ Et ex eis fuerũt qui dixerũt ꝙ calor innatus in iuuenibus est valde fortior:qm̃ eoꝝ sanguis est maioris quãtitatis ⁊ magis spissus. Idõqʒ accidit eis fluxus sanguinis ex narib⁹ plus ⁊ forti⁹: ⁊ ꝙ eoꝝ complexio plus ad choleram declinat ⁊ puerorũ cõplexio plus declinat ad flegma: ⁊ ꝙ iuuenes vehemẽtioꝝ motionũ existũt.motus v̉o non est nisi propter calorem: ⁊ ipsi etiaʒ vehementioris istimbre existunt: ⁊ sunt melioris digestionis. ⁊ hoc ex calore.

❡ Narrat secũdã opinionẽ. Et facit duo. p̊mo adducit q̃tuor rõnes ꝓ ea.z° soluit rõnes p̃cedentis positiõis simul ponendo signa suaꝝ rõnũ.ibi zª[Desideriũ nãqʒ.] Positio est calor iuuenũ est maior calore pueroruʒ.❡ Prima ratio:q꞉ sanguis iuuenuʒ est grossior ⁊ maioris quãtitatis ergo plus calefacit corpus.Nã calidũ dẽsuʒ alijs paribus plus calefacit q̃ʒ rarũ vt ferrũ ignitũ plus q̃ʒ flãma.Et idõ iuuenibus plus accidit fluxus sanguinis nariũ. ❡ Scđa ratio:q꞉ cõplexio iuuenũ plus declinat ad choleraʒ:vt ꝓbatur infra proprie.⁊ complexio puerorum plus declinat ad flegma.❡ Tertia ratio : q꞉ iuuenes habent operationes motiue virtutis fortiores que fiũt a calido.❡ Quarta ratio:q꞉ habent fortiorem digestiuaʒ:vt infra probat̃. ⁊ hoc non est nisi a calido fortiori:non a frigiditate.

❡ Desiderium nãqʒ non est ex calore sed ex frigiditate. Ideoqʒ caninus appetitus ex frigiditate sepius contingit.

❡ Soluit rõnes p̃cedẽtes.⁊ ponit signa quorũdã dictoꝝ. Et dicit p̊mo ꝙ pueri hñt forti⁹ desideriũ cibi:ex quo nõ sequitur eos esse calidiores.sed potius frigidiores. Nam

appetitus intensus ⁊ caninus fit a frigiditate.

¶ Signū autem ꝙ vehementioris istibre isti existant ē: ꝙ neqꝫ nausea accidit eis: neqꝫ vomitus: neqꝫ fastidiū: queadmodū ꝯtingit pueris ꝓꝑ digestiue eoꝝ malitiā. ⁊ signū ꝙ eoꝝ cōplo magis cholere ptinet est ꝙ oēs eoꝝ egritudines sūt calide: sicut febris tertiana: ⁊ eorū vomitus totus ē cholericus. Egritudies aūt plurie q̄ pueris eueniūt sūt frigide ⁊ humide: ⁊ eoꝝ febres flegmatice: ⁊ plurimum qđ vomūt est flegma.

¶ Probat iuuenes meliores eē istibre. i. melioris digōnis qꝛ eis nō accidit nausea ⁊ vomitꝰ sicut pueris: ꝓpter maliciā sue digōnis [Et signuꝫ ꝙ eoꝝ cōplexio ⁊c.] Probat ꝙ cōplexio iuuenū magis attinet cholere ꝑ hoc signū ꝙ eorū egritudines sunt calide. i. pēdētes a mā calida: sicͭ ē tertiana: ⁊ ꝙ vomitꝰ eoꝝ sunt cholerici. Sꝫ pueroꝝ egritudines sunt frigide ⁊ humide māliter plurimum: ⁊ febres eorum sunt flegmatice: ⁊ vomitus eoꝝ ēt est flegmaticus.

¶ Et augmētū qđ est in pueris nō est ꝓpter fortitudinē caliditatis eoꝝ: neqꝫ est nisi ꝓpter multaꝫ ipsoꝝ humiditatē. maximū ēt eoꝝ desideriū significat caloris eorū diminutionem. Hec qdeꝫ sunt duarū sectarū sententie ⁊ ipsarū rationes.

¶ Soluit rōnē alterꝰ positiōis sūptaꝫ ab augmēto. dicēs ꝙ augmētū est ꝓpter humiditatē q̄ facit subm a minori calido extēsibile: non ꝓpter caloris fortitudinē. Et replicat illud qđ dixit. s. de appetitu. ꝙ fit a frigiditate.

¶ Galenus vo ambabus sectis cōtradicit. dicit eni ꝙ earū caliditates in radice sūt equales: sed puerorū caliditas ē maioris quātitatis ⁊ minoris q̄litatis. s. acuitatis: ⁊ iuuenū caliditas ē minoris quātitatis: ⁊ maioris q̄litatis. s. acuitatis.

¶ Narrat positionē Gal. ⁊ diuidit in duas. p̊. n. ponit Gal. sniaꝫ. 2° rephēdit q̄sdā solones scđe opinionis. ibi [Quod aūt dixit ⁊c.] Prima in duas. nā primo ponit Gal. positionem. 2° ipsam declarat. ibi [Et huiꝰ quidē.] ¶ De prima parte dicit primo ꝙ Gal. ꝯdicit ambabus sectis ꝑpositis. ¶ Dicit 2° h̄ declarādo ꝙ ipse dicit caliditatē pueri ⁊ iuuenis eē in radice equales: ex quo negat vtrāqꝫ viā ꝑpositam. ¶ Dicit 3° ꝙ Gal. vult caliditatē pueri esse maioris quātitatis: ⁊ minoris acuitatis q̄ꝫ calor iuuenis. ¶ Dicit 4° ꝙ Gal. voluit caliditatē iuuenū eē maioris qualitatis: seu maioris acuitatis ⁊ minoris quātitatis. ¶ Ubi cōsidera ꝙ caliditas vel calor qñqꝫ sumitur pro corpore calido: puta ꝓ spū ⁊ radicali humido iformato. qñqꝫ pro q̄litate denomināte calidū. ⁊ h̄ proprie. Et sumit hec distinctio ꝑma afoꝝ. cōmēto. 14. sub noie caloris. Nā sub hoc noie caliditas hic sumit ꝓ q̄litate: vt pꝫ inspicienti Gal. mētē. 2° cōplonū. c. 2. nā dicit. bene ꝓspiciētē puerū ⁊ iuuenē alijs paribꝰ vnū altero calidiorē. ¶ Nota 2° ꝙ per radicē qdā itelligūt gradū caloris vt Gētilis. gradus eni est ꝑmū cōsideratū in caliditate: merito cuiꝰ fit opatio in esse calido. Et h̄ mō itelligēdo sensus scđi dicti supra ē ꝙ Gal. voluit calorē pueri ⁊ iuuenis esse equalem in gradu. ¶ Quidā tñ ꝑ radicē caloris in mixto existētē itelligūt elemētū ignis cū ipsuꝫ sit ꝑmū calidoꝝ. Et Gal. ꝑmo afo. aforismo. 14. dicit. ꝭm q̄rtū elemētū pueros eē eq̄les iuuenibꝰ. ¶ Sꝫ qꝛ illud dictū nō videt ex toto affirmari a Gal. sꝫ quodāmō ꝯcedi aduersario ostēdēdo ꝙ isto ꝯcesso. ēt tñ diceremꝰ puerū plus hr̄e de nāli calore q̄ꝫ iuuenē. ¶ Tertio circa idē dictū attēde ꝙ itelligit cōclusio Gal. ceteroꝝ paritate supposita necessario ꝯsequētibus ad eaꝫ qbꝰ fit cōparatio: vt Gal. vult 2° cōplonū. cap̊. 2. allegato. ¶ Circa tertiū ⁊ q̄rtū dictū simul ꝯsidera. Primo ꝙ caliditas siccitate acuit ⁊ hūiditate obtūdit: vt notat experiētia. Calor igit iuuenis nō obstāte ꝙ sit eq̄lis gradus cū calore pueri: est tñ acutior: qꝛ iuuenis est siccior. Et ꝓpter eandē cām calor pueri est mitior ⁊ minꝰ acutus. Utꝝ aūt acuitas ꝯtingat siccitate iuuāte caliditatē ad agēdū: ⁊ humiditate īpediēte: aut solū siccitate positiue iuuante ⁊ humiditate nō īpediēte positiue nō est ꝑ̄sentis speculatiōis. ¶ Scđo circa idē attēde ꝙ apud Gētilē ⁊ Marsiliū ⁊ alios est q̄stio. an caliditas pueri est maioris quātitatis q̊ ad ꝓprias dimēsiones: ⁊ nō quo ad cōes. Qđ aūt vt itelligat apud eos notādū est ꝙ ꝓpriū subm caloris ē humidū aereū. Illud vo aereū humidū est cōmixtū cū sicco terreo ⁊ humido aqueo tā in puero q̄ꝫ in iuuene. Ergo nos imagiamur illud humidū qđ est subm caloris dici duobꝰ modis magnū. Uno mō quo ad dimēsiōes cōes. i. quo ad magnitudinē cōeꝫ sibi ⁊ humido aqueo: ⁊ sicco terreo secū mixtis. Et isto mō certū ē maiꝰ eē humidū qđ est subm caloris in iuuene q̄ꝫ in puero: ⁊ sic etiā suū calorē eē quātitatiue maiorē. Scđo mō dicimꝰ illđ humidū maiꝰ quo ad ꝓprias dimēsiōes: puta quo ad magnitudinē quā imaginamur correñdere humido aereo deducto oi alio corꝑe secū mixto directe: sicut vinū vniꝰ cyphi cōmixtū cū aqua triū cyphoꝝ quo ad cōes dimēsiōes ē q̄tuor cyphoꝝ: ⁊ quo ad ꝓprias ē vniꝰ cyphi tm̄. Et ꝭm hūc modū dicūt humiduꝫ pueri eē maiꝰ seu magis q̄ꝫ humidū iuuenis: qꝛ modicū tēporis ē ex quo factꝰ est puer ex mēstruo ⁊ spmate: ⁊ modica facta est istiꝰ humidi resolutio. Et sic etiā dicūt calorē pueri quātitatiue quo ad ꝓpas dimēsiōes eē maiorē calore iuuenis. ¶ Nota tertio circa idē ꝙ ēt aliqui exponunt calorē pueri eē maiorē q̄ꝫtitatiue. Intelligēdo de spū innato ꝑ calorē. ⁊ dicūt istū eē ampliorē in puero q̄ꝫ in iuuene.

¶ Nota etiā ꝙ vtrū sit verū caliditatē pueri eē maiorē caliditate iuuenis nō ꝑtinet huic loco. sed afo°. 14. ꝑme ꝑticule ⁊ cōmēto. Qui crescūt plurimū. Ubi credo dicendū ꝙ in puero in cōparatiōe ad q̄ꝫtitatē ꝓprij corporis ē plus de corꝑe calido nāli q̄ꝫ in iuuētute ⁊ plus de spū: lꝫ nō absolute: cū iuuenis multo maiores ⁊ pleniores habeat arterias puero. ⁊ aīales opatiōes mlto spū īdigētes fortiores. Sed his nō obstātibꝰ dico ꝙ nulla illaꝝ expōnū ē ad mētē Auic. Nā hic narrat positionē Gal. positā 2° de cōplonibus. c. 2. Ubi Gale. testat se per tactū īuenisse caliditateꝫ pueri maioris q̄ꝫtitatis caliditate iuuenis. Sed certū ē ꝙ illa mēsura quo ad ꝓprias dimēsiōes vel mēsuras spūs īnati nō cognoscit ꝑ tactū. ¶ Scđo. expōnes nō ꝯueniunt dicto Gal. in assignatiōe modi ꝑ quē caliditas pueri ē maioris aut amplioris quātitatis. Dicit. n. ita ī textu. Et expꝰtus suꝫ vnū eūdem q erat īfans. deīde postq̄ꝫ factus ē puer. deinde postq̄ꝫ factus est adolescēs: ⁊ nō īueni iuuenem calidiorē puero: neqꝫ puerū calidiorē iuuene: ⁊ nō reꝑi inter eos differētiā queādmodū dixi: nisi ꝙ caliditas ī pueris est vicinior nāe vaporis: ⁊ cū hoc est multa ⁊ delectabilis. Iuuenibꝰ vo est caliditas pauca ⁊ sicca: ⁊ non est eius tactus delectabilis ꝭm similitudinē delectatiōis caliditatis pueri. Et illud iō: qm̄ resoluit ex suba pueri ꝓpter humiditatē eius res multa tēdēs ad exteriora. Sed ex suba iuuenū nō resoluitur: nisi parum ꝓpter eius siccitatē. hec Gal. loco allegato. Mens ergo Auic. est ꝙ caliditas iuuenis ⁊ pueri sunt in gradu equales quo ad tactum in membris exterioribus. sed quātitas caliditatis vaporose eleuate a puero est maior quātitate eleuate a iuuene. Et hoc totum bene potest sensu comprehendi. Et silr ꝙ caliditas pueri est magis mitis. ⁊ hoc modo exponatur ille passus.

¶ Et huius qđ declaratio sicut ipse dicit est vt

opinemur

opinemur vnā solā caliditatē ī mēsura: aut corpus subtile calidum vnū in quātitate ⁊ qualitate in substātiā humidā multaȝ semel penetrasse sicut aqua. ⁊ alia vice penetrasse in subam siccā ⁊ paucā sicut lapis: ⁊ cuȝ sic fuerit inueniemus caliditatē aqueā maioris quātitatis ⁊ mollioris qualitatis: ⁊ caliditatem lapideā minoris quātitatis ⁊ acutioris qualitatis: ⁊ ita debes agnoscere caliditatem que est in pueris ⁊ iuuenibus.

¶ Nunc Aui. declarat Gal. expositionē. pmo ex exemplo. 2° rōne. ibi [Pueri eni.] ¶ Dicit pmo. ꝙ exēpluȝ Gal. est vt imaginemur vnā caliditatē: ⁊ eādē aūt corpꝰ subtile calidū vnū in q̄titate ⁊ q̄litate penetrasse semel ī subaȝ aq̄am multā. ¶ Et alia vice in subaȝ lapideā modicā. Et cū sic fuerit iuenimꝰ caliditatē aq̄aȝ maioris q̄titatis ⁊ mollioris q̄litatis: ⁊ caliditatē lapideā mioris q̄titatis ⁊ acutioris q̄litatis. Et isto mō ītelligat̄ illō qō dicit̄ de caliditate pueri ⁊ iuuenis. Et Aui. dicit penetrasse vt loquat̄ de q̄litate eq̄li in gradu in ꝓducto eē cōpleto. Dic̄ aūt caliditatē vnā: aut corpus subtile calidū ꝓpter grossos qui non bene capiunt modū quo caliditas acq̄rit̄ subito sine penetratiōe corporis calidi. ¶ Tertio attēde ꝙ iuuenē assimilauit lapidi paruo. ⁊ puerū aque multe. ¶ Ratio est ꝭ; illos q̄ dicūt caliditatē eē maioris q̄titatis quo ad subȝ ꝓpriū: q: humidū qō est subm ꝓpriū caloris iuuenis ē paucuȝ q̄titatine: ⁊ siccū respectu hūidi pueri existētis ī puero. ⁊ iō est sicut lapis paruus respectu aque multe. ¶ Sȝ iuxta expōnē quā tetigi. ideo h̄ dixi. q: a mlta aqua eque calida plimꝰ eleuat̄ vapor manū circūdās in ꝯtactu. a lapide aūt paruo modicus: sic a puero multꝰ vapor eleuat̄: ⁊ a iuuene modicus q̄ manū circūdat: lȝ forte ī toto plus de vapore eleuet̄. ¶ Nota q̄rto. ꝙ Gal. 2° cōplonū. cap. 2. Ubi ponit hāc silr̄itudinē nō voluit aquā eē multā ⁊ lapideȝ paruū: sȝ oīno equales. Dixit. n. ita ad litterā. Et illud ideo: qm̄ poĺe est vt lapis recipiat caliditatē equalē caliditati quā recipit aqua: ⁊ nō sit in illo diuersitas: nisi ꝓpterea ꝙ lapis est siccus: ⁊ aqua est humida. Si ergo querat̄ quare addidit Auic. de magnitudie aque ⁊ paruitate lapidis. dicit̄ ꝙ ē ad maiorē expssionē differētie in quātitate.

¶ Pueri. n. nō fuerunt generati nisi ex spermate qō est multū calidū: ⁊ huic calori nondum accidit res q̄ ipsum extinguat. puer nāq; augeri non cessat: sȝ crescendo gradit̄: nec adhuc stetit nedum ꝙ iā retrocedat. Juuenibus vo nihil accidit qō eoruȝ calorem augmentet innatum. neq; etiam aliquid qō ipsum extinguat.

¶ Hic Auic. quadā sua suasiōe vult ostēdere calorē pueri ⁊ iuuenis eē equalē in gradu. Et iudicio meo dȝ diuidi in duas partes. p̊ ꝯclonem ꝓbat. 2° docet qūo calor in humido variato ī gradu ꝯseruat̄ eq̄lis. ibi [Sȝ calor.] ¶ Prio arguit sic. pueri sūt geniti ex spmate qō est multū calidū. ergo sūt calidi ī pncipio sui eē: sȝ huic calori nāli nō aduenit aliq̄d qō ipsuȝ diminuit aut extiguit: cū nunq̄; vsq; ad iuuētutē puer cessat augeri: sȝ ꝯtinue gradat̄ augēdo corpus in q̄titate: nec adhuc stetit ab augmēto corpis ne dū ꝙ retrocedat diminuēdo. Et silr̄ nihil accidit iuuenibꝰ qō augmētat calorē supra illū quē in pueritia habebāt. vl ꝙ ipsuȝ extinguat. ergo calor ē eq̄lis in pueritia ⁊ in iuuentute. ¶ Cōsidera g̊ hāc rōnē eē leuē valde. Nā nō sequit̄ calor ꝯtinue in pueris sufficit facere augmētū. g̊ nō aduenit ei aliq̄d qō ipȝ remittit. Pȝ. n. ꝙ si puer sanguineꝰ reducitur in etate pueritie ad tēpamētū ꝯtinue calor remittit̄: ⁊ tn̄ ꝯtinue augmētādo corpꝰ ꝓcedit. Et silr̄ nō est certū q: nō accidit aliq̄d qō eoꝝ calorē augmētet. Nā qūo scimus ꝙ calor nō auget̄ eo mō quo augeret̄ si puer tēperatus in pueritia trāsiret ad cholericū. Certū ē hic nō cadere fortes rōnes. Et iō Gal. 2. d cōplonibꝰ. nullā talē sūpsit rōneȝ. ¶ Nota 2° ꝙ ad verificādū Auic. antecedētia opȝ supponere regimē pueri in trāsitu ad iuuētutē fuisse ꝯseruatiuuȝ. Nā ꝑ alteratiuū regimen posset aliq̄d accidē qō augmētaret aut dimiueret calorē. ¶ Nota 3° ꝙ ad faciēdū hāc ꝯñaȝ aliq̄d valere. s. puer nō cessat augeri. g̊ calor nō retrocedit. opȝ addere sic: puer merito ꝓportiōis nālis sui caloris ad hūidū nō cessat augeri. g̊ merito illiꝰ ꝓportionis calor nō minuit̄. Nā nō fit diminutio caloris merito ꝓportiōis calidi nālis ad hūidū nisi in senectute ī q̄ nō est augmētū. ¶ Nota 4° ꝙ illō dictū pueros nō esse frigidos: nisi ex spmate. Intelligit̄ sumēdo sperma large pro spmatis corpulēta pte vel menstruo sanguine valde ad nām spermatis alterato. ⁊ vtrūq; est multū calidum.

¶ Sed ille calor in eis conseruatur humiditate minoris quātitatis ⁊ qualitatis simul donec ad declinationem perueniat: neq; tamen huius humiditatis diminutio ē adhuc diminutio que caliditatem retinere nō possit: neq; est nisi quia augmentum facere non valet.

¶ Docet qūo calor eiusdē itētiōis ꝯseruat̄ in diuersa mēsura humidi. Et pmo ponit modū. 2° adducit leueȝ psuasionē. ibi [Quasi humiditas.] Dicit pmo. ꝙ calor in iuuenibus ꝯseruat̄ in humiditate minoris q̄titatis ⁊ q̄litatis simul q̄ in puero quousq; veniat ad declinationē vl senectutē: sȝ ista diminutio tā in quātitate q̄ in qualitate non est tāta ꝙ non possit gradū eūdē caloris retinere. Sed nō est ista nisi intm̄ diminuta ꝙ nō valet amplius calor augmētū facere: ⁊ ꝭm cōeȝ expōnē dicit̄ humiditas iuuenū minoris quātitatis ⁊ q̄litatis: q: humiduȝ iuuenis qō est propriū subm caloris est remissius humidū q̄ humiduȝ pueri: ⁊ q: est quo ad ꝓprias dimēsiones minus absolute in iuuene q̄ in puero: vel saltē minus ꝭm ꝓportionē ad quātitatē totiꝰ corpis: ꝭm tn̄ ea q̄ dicta sunt supra. Est humidū in quo cōseruat̄ calor iuuenis minoris quantitatis quo ad ptē vaporosaȝ que resoluit̄ circa manū tangentis.

¶ Quasi humiditas tanta erat prius ꝙ duas res facere poterat custodire. vȝ. calorē: ⁊ superesse etiā ad augmentū faciedū. ad vltimū vo ad hoc deueniet: ꝙ neutrā duarū reruȝ efficere valebit. opȝ ergo vt in medio talis existat ꝙ possit vnaȝ rem efficere ⁊ nō alterā. Falsum aūt est vt dicamus ipsam posse augmētare ⁊ nō posse retinere calorem innatuȝ. Qūo eni in re augmētū prestare pōt ꝙ radicem nō valet custodire. Restat ergo vt dicamus ꝙ calorem custodire pōt ⁊ in corpore augmentum prestare non potest. ⁊ scitum est ꝙ hec est etas iuuentutis.

¶ Adducit psuasionē ad h̄ ꝓbādū. Et est ista humiditas: ī pueritia erat tāta ꝙ poterat facere duas res. vna erat conseruare calorē. reliq̄ erat posse supesse ad augmētū faciēdum. Et aliqn̄ puta in senectute: ad hoc veniet ꝙ neutꝝ illoꝝ facere poterit. g̊ aliqn̄ vnā solā poterit facē. sȝ nō pōt dici ꝙ faciat augmētū: ⁊ nō pōt ꝯseruare calorē: q: illō qō nō pōt saluare radicē que est calor cū ipse sit radix vite: ⁊ fundamētū nō pōt facere augmētū in re cuiꝰ radicē custodire nō pt. Restat g̊ ꝙ erit qn̄ poterit calorē seruare: ⁊ nō

poterit facere augmētū. Et scitū est ꝙ ista etas in qua itū est nō est nisi etas iuuētutis. ¶ Et qꝛ Auic. vidit hāc rōnē valde debilē. iō a ṗncipio dixit q̄si: q̄ est dictio diminuēs. ⁊ est sensus id qđ est dictū est verū quasi ꝓbaretˀ ꝑ hanc rōnem que dicta est. Simili. n. rōne ꝓbaretˀ ꝙ est deuenire ad etatem post pubescētiā in qua pōt cōseruare calorem: ⁊ nō pōt generare. Non minus enim absurdū videtˀ ꝙ sufficiat ad sui similis generationem: sicut ꝙ sufficiat ad augmentum ⁊ non ad conseruationem caloris.

¶ Et qꝛ ille rationes sunt valde debiles. ideo Gal. nulla illarum vtitur in. z. de cōplexionibus ad has conclusiones probandas: sed vtitur argumento sumpto a tactu.

Sed contra si ꝓpter humiditatis paucitatē aliqñ nō pōt fieri augmētū. ⁊ aliqñ nō pōt calor ꝯseruari: ⁊ solū tūc est iuuētus qñ ꝓpter humiditatē calor pōt ꝯseruari: sꝫ nō fieri augmētū. ¶ Sequitˀ ꝙ adolescēs siccus tm̄ esset iuuenis: qđ iplicat. ⁊ pꝫ. qꝛ aliqs talis ṗcise tantū hꝫ hūiditatis sicut iuuenis tēpatꝰ. ¶ Sequitˀ z° ꝙ iuuenis tēpatus sit adolescēs: qꝛ tātū hꝫ hūiditatis quātū siccus: tātū adolescēs. Cū ergo i isto sufficiat humiditas ad augmentū. g̊ ⁊ in tēpato iuuene. ¶ Sequitˀ 3° ꝙ iuuenis siccꝰ tātū est senex: qꝛ hꝫ tātā siccitatē sicut senex tēperatꝰ. Et iō si ꝓpter illā senex nō sufficit ꝯseruare calorez: nec etiā iuuenis ille. ¶ Sequitˀ 4° ꝙ senex ē iuuenis: qꝛ in tēpato sene ē humiditas tāta sicut in iuuene sicco tātuz. cū ergo in isto sufficiat humiditas ad caloris cōseruationē. ergo in tēpato sene: ⁊ ꝑ ꝯñs erit iuuenis. ¶ Sequitˀ q̄nto. ꝙ q̄libet iuuenis tēpatus sit adolescēs: qꝛ i quolibet tali virtꝰ restauratiua est maior dissolutiua. Nā i cholerico iuuene est restauratiua dissolutiue eq̄lis: sꝫ in eo ē dissolutiua maior q̄ꝫ in tēperato ⁊ restauratiua minor. igitˀ ⁊c̄.

¶ Sequitˀ 6° ꝙ tēpatꝰ iuuenis ꝑ totā iuuētutē erit adolescens: qꝛ in ṗncipio restauratiua est eq̄lis dissolutiue: sꝫ restauratiua ꝯtinue remanet eq̄lis: vt ꝯstat. ⁊ dissolutia debilitatˀ. g̊ ꝯtiue post ṗnm. iuuētutis fiet restauratio maior dissolutiōe: ⁊ ꝑ ꝯñs augmētū. iō continue erit adolescēs.

¶ z° ṗncipalr̄ arguitˀ ꝯ. qꝛ cōplō pueri sicca ē magis calida in iuuētute. ergo ⁊c̄. pꝫ assumptū ex Gal. z. de ingenio sanitatis. cap̊. z. cū dicit. Et siccū in tp̄e augmasticaꝝ etatū seipsum calidiorē ostēdere hoiez. ¶ z° qꝛ calidū in iuuētute tanto est calidius q̄ꝫ ante iuuentutē. Vñ eodē cap̊ de calido dicit Gal. Cū aūt pueroꝝ etatē ꝑtrāsierūt vsqꝫ ad declinationē manifeste plus apparet calidū: vt in egritudinibus ⁊ synthomatibus que assante cholera facile cōpascibile sit. Et idez exp̄ssius dicit de regimine sanitatis. vbi ad lr̄az. Corpora eucrata ⁊ si sicciora efficiantˀ in scđa etate: cū eodē modo sint calida in pueritia: ⁊ vsqꝫ ad statū vt fuerāt in infantia. Si v̊o fuerint frigidiora ⁊ humidiora eucratis augetur his caliditas in scđa etate. non igitur in omnibus est calor equalis in iuuentute ⁊ pueritia.

¶ Qꝛ aūt dixit scđa secta ꝙ augmētū qđ ē in pueris nō est nisi ꝓpter humiditatez: ⁊ nō ꝓpter calorez: est dictio falsa. humiditas nāqꝫ augmēti est mā: ⁊ mā nō patitˀ ꝑ se: neqꝫ ꝑ se creatˀ. Immo apud operationē virtutis in eam agētis. virtus aūt hoc agēs ē aīa: aut nā precepto dei: neqꝫ agit nisi cum instr̄o: ⁊ illud est calor innatus.

¶ Reprehēdit quasdā spāles solutiōes hominū scđe secte ad argumēta ꝯtra eos facta. Et ṗmo rep̄hēdit solōnē quā dabāt rōni de augmēto. z° solōnē quā dabāt de desiderio siue fame. ibi [Qđ aūt dixerūt.] ¶ Dicit ṗ. ꝙ hoīes de secunda secta dicētes augmētū fieri in pueris ꝓpter humiditatē: nō ꝓpter caliditatē dixerūt falsuz. pꝫ. qꝛ mā nō fit a se: nec creatˀ per se. s. nō ꝯcurrēte a gēte. Sꝫ humiditas ē mā augmēti. g̊ nō fit augmētū ab humiditate: ⁊ v̊tꝰ agēs hoc augmētū est aīa: aut nā ṗcepto dei: que tm̄ aīa vel nā nō agit: nisi cū istrumēto: ⁊ illud ē calor nālis. ¶ Nota h̄ ꝙ mā vt sic nō agit: sꝫ patitˀ. ⁊ ab alio recipit. Nā si ꝑ se vt sit ageret ⁊ pateretˀ. idē eēt s̄ꝫ idē in actu ⁊ potētia. ¶ Nota z° ꝙ ꝑ dare itelligēdū est trāsmutare acq̄rēdo subalez formā: quā Auic. vult dari a datore formarū. Et cuz dicit mā nō fit ꝑ se itelligēdū: nō per se trāsmutatˀ sine ꝯcursu agētis. ¶ Nota 3° ꝙ aīa qñqꝫ sumitˀ ꝓp̄e ꝓ actu ṗ corpis orgāici p̄hici potētia vitā habētis. vt. z. de aīa. Et hoc mō augmētū fit ab aīa: vt ostēditˀ eodē. z. đ aīa. Et qñqꝫ sumitur ꝓprie ꝓ tali actu ꝓ quāto est opatiuꝰ cognoscēdo: vel cognitionē sumēdo. Et h̄ mō sumitˀ ṗ nāliū v̊tutū ad ṗncipiū. Et sic augmētū nō est opus aīe: sꝫ nāe: qꝛ aīa h̄ non agit sequēdo cognitionē: sꝫ mere nālr̄ directa ab intelligētia nō errāte. Auic. g̊ hanc equocationē ꝯsiderās. iō dixit sub disiunctione aīa vel natura. ¶ Nota 4° spāliter ex hoc textu. ꝙ aīa vel nā nō operatur absqꝫ instrumento.

¶ Qꝛ aūt dixerūt etiā ꝙ vehemens desideriū qđ est in pueris nō est nisi ꝑꝑ frigiditatez cōplexionis eoꝝ: ē dictio falsa. cum malo nāqꝫ desiderio qđ est ꝓpter frigiditatē cōplexionis non ꝓuenit istimbre neqꝫ nutrimentū. pueroꝝ eni istimbre melior q̄ꝫ esse pōt est in pluribus horis: neqꝫ in eoꝝ corporibus: nisi foret ꝓpter hoc de permutatione eius qđ comeditur plus prouenit q̄ꝫ sit illud qđ dissoluitur: propter qđ crescunt.

¶ Incipit aliā solutionē eoꝝ. z° remouet dubiuz. ibi [Aliquādo eni.] ¶ Dicit ṗmo. ꝙ dictū eoꝝ: ꝙ appetitꝰ puerorum intēsus est ꝓpter frigiditatē est falsuz. Qđ arguit sic. appetitꝰ malus factus ꝓpter frigiditatē est ꝓpter malitiā istimbre. i. digestiōis: cū digestio ꝑficiatˀ calido: sed in pueris istimbria. i. digestio est melior q̄ꝫ esse possit in pluribꝰ horis. Ergo nō est in eis itēsus appetitꝰ ꝓpter frigiditatē. Silr̄ nisi esset bona digō: ꝑ quaz plus de eo q̄ꝫ comeditur venit ad nām suorū corporū nō esset cā ꝑꝑ quā crescunt.

¶ Aliqñ v̊o accidit eis malitia istibre propter eorū gulositatē: ⁊ qꝛ eoꝝ comestiōes malis disponuntˀ ordinibus ⁊ comedūt res malas ⁊ humidas ⁊ multas ⁊ desuꝑ malis mouentˀ motibꝰ. Quapropter de suꝑfluitatibꝰ plus in eis adunātur. vnde purgatiōe indigēt: ⁊ ṗcipue eorū pulmones. Ideoqꝫ eoꝝ anhelitus est spissior ⁊ velocior: magnitudinē tm̄ nō hꝫ eo ꝙ eoruz virtus nōdum ad cōplementum ꝑuenit. Hec est dictio de cōplōne pueritie ⁊ iuuentutis quēadmoduz Gal. declarauit: cuius nos sumus interpretes.

¶ Remouet dubiū dicens. ꝙ aliqñ accidit eis malitia digestionis ꝓpter frigus cōplexionis: sed ꝓpter gulositatē. nimis eni comedūt ⁊ malo ordine. ⁊ qꝛ multas res malas humidas: sicut fructus comedūt: ⁊ inordinatis mouētur motibus: ⁊ hac eadez causa multe superfluitates adunantur in eis: ⁊ indigent purgatiōe: ⁊ ṗcipue eoꝝ pulmones. ⁊ ideo eoꝝ anhelitus est spissior ⁊ velocior: nō tamē est magnus: eo ꝙ virtus eoꝝ nōduz venit ad cōplemētuz. Subdit h̄ est dictū de cōplexiōe pueri ⁊ iuuenis s̄m Gal. cuiꝰ dicit in hoc se esse interp̄tez. ¶ Ubi notādū. ꝙ fames naturalis etiā in stomacho tēperato causatˀ a frigiditate melācholie nāliter hora famis ad os stomachi ꝓfluentis: vt infra. c. sequēte. ⁊ iste nō esset malus appetitꝰ. Et iō Auic. dixit cū malo desiderio. ꝓpter desideriū istud nō eē nāle. Nam malus appetitus ꝓpter frigiditatē cōplexionis to-

tius

tius.necessario coniungit secuꝫ in potentiã digestionis in stomacho ⁊ in reliquis mẽbris.⁊ hãc totius frigiditatẽ intelligebãt illi in puero:vt pꝫ.❡ Attẽde z° ꝙ digestio ĩ pueris dicit̃ melior que esse põt ꝓ vite ꝑdurat͡iõe:nõ ꝓ opationũ ꝑfectiõe:nec absolute cũ tẽperamẽtũ scđi modi repꝑtum in iuuẽtute oẽs opatiões:saltiꝫ ẜm vnã viã hꝫ perfectiores.❡ Nota tertio.ꝙ gulositas puerorum est voluptuositas appetitus eorum nõ mere nãlis.Ille.s.nãlis in eis tẽperatus ꝓportionabilior virtuti digestiue:vt tertio tegni.Et ex hac gulositate sequit̃ comestio maior ⁊ amplior: ⁊ ꝑꝑ imperitiã comedũt inordinate.Et faciũt alia posita in littera que digestionẽ ipediũt.Pulmones iõ ꝑcipue purgatione indigent:qꝛ multiplicato plurimo flegmate per viã indigestionis:⁊ in eis multa ad caput existẽte trãsmissiõe propter qđ sunt nanosi pueri oẽs.primo de sõno.ideo plurimi catarri ad pulmones implendos descẽdunt.❡ Ultimo nota puerorũ virtutes esse incõpletas propter non habere perfecta instrumenta tã in cõplexione q̃ȝ in compositione respectu iuuenum.Patet.n.pectus esse paruuꝫ ⁊ cõplexionem non esse ita temperatam sicut in iuuene:respectu cuius dicit puerorum virtutes esse incompletas.

❡ Preterea sciendum est ꝙ caliditas post tempus consistendi minui incipit.

❡ Iaꝫ loquit̃ de cõplexione senũ.Et pmo ponit qualis sit senũ cõplexio.z° assignat cãs.3° cõcludit circa ptes istas.ibi z°[Propterea.]ibi 3°[Ex ergo ex h.] ❡ Dicit pmo ꝙ sciẽdũ est ꝙ caliditas incipit minui post etatem cõsistendi:ita ꝙ ꝯtinue postea minuit̃.Ex quo sequit̃ ꝙ cõplexio senũ ẽ frigida respcũ cõplxonis iuuenũ ⁊ puerorum.❡ Ubi notãdũ hic itelligi virtualiter diminui qualitatẽ gradualiter:cũ pus de q̃litate graduali itellexerit lꝫ sit veruꝫ: ꝙ q̃ȝtitatiue minuit̃:vt pmo afo.14.cõmẽto.Modus aũt ẽ qꝛ cõtinue vsqꝫ ad pncipiũ senectutis tãta est humiditas ꝙ sufficit talẽ calorẽ cõseruare:sed nunq̃ȝ postea est tanta ꝙ illũ gradũ sufficiat cõseruare merito ꝓportionis calidi naturalis ad humidũ aliorum paritate supposita.Et dico notanter aliorũ paritate supposita.Nã nõ icõuenit cõsistẽtẽ regi regimĩe reductiuo:ita ꝙ flegmaticus in pncipio senectutis icipiat ꝑmutari v̓sus tẽperamẽtũ:ita ꝙ merito huius reductiõis plus intẽdit̃ calor q̃ȝ merito etatiui decursus remitteret̃.❡ Simil̓r nõ icõuenit ꝓpter mutationẽ tpis anni:ꝑꝑ quã itẽderet̃ plus calor q̃ȝ remitteret̃ merito etatiui decursus incipiẽtem senescere incipere intendi in gradu caloris.Pro quolibet ergo instãti senectutis siue hyeme:siue estate:siue post exercitiũ:siue post quietẽ minorẽ habet gradũ caliditatis q̃ȝ habuisset ĩ ꝯsistẽtia alijs positis paribus.In ꝯsistentia v̓o merito etatiui decursus nõ remittebat.Et h itẽdit Auic.ꝙ post etatẽ ꝯsistẽtie incipit minui.❡ Lꝫ sophiste dicerẽt.ꝙ in vltimo istãti ꝯsistẽtie icipit minui:cũ tunc nõ mutat̃:sed imediate post diminuet̃.❡ Cõtra hãc sentẽtiã sic arguit̃.sit sor tẽperat⁹ ⁊ plato siccus tñ ambo distãtes a pn° senectutis per horã.Et arguit̃ sic.tardius icipiet aliorũ paritate supposita remitti calor in sorte q̃ȝ in platone:cũ sit hũidior humiditate suo calori magis ꝓportionata exiccatio tardior fiet in eo.cũ calor minorẽ hꝫ ꝓportionẽ ad humidũ:⁊ sit magis nãlis:⁊ ita meli⁹ restauratiuus.Cũ ergo in Platone incipiet pmo in fine hore.ergo in sorte post:sꝫ ꝯtinue post erit senex:vt ponit casus.ergo in sene cum circũstãtijs positis nõ remittit̃ calor.❡ Et ẜm h attẽde ꝙ cholericus ex etatiuo decursu debẽs labi ad melãcholicũ in tota cõsistẽtia est eque calidus:vt ante ⁊ in pncipio senectutis incipit remitti in calore.Sic ergo per magnã parteꝫ senectutis remanebit calidior tẽperato.Ex quo sequit̃.ꝙ mutatio de cholerico ad melancholicũ ꝓpter etatiuũ decursuꝫ in habentibus cõplexionem valde siccã ⁊ calidã fit post initiũ senectutis.❡ Utrum autẽ possit in etate consistentie fieri verum augmentũ.vide infra.sũma de virtutibus.

❡ Propterea ꝙ aer circundans materiam eius que est humiditas exiccat.

❡ Assignat causas dicti:⁊ sunt qnque:⁊ ẜꝫ hoc sunt quinque partes ibi z°[Calor quoqꝫ.]ibi 3°[Et labor.]ibi 4°[Et defectus nãe.]ibi 5°[Et ibi ꝓpterea.]❡ Dicit pmo ꝙ pma causa huius diminutiõis caloris ĩ senectute est:qꝛ aer nos circũdans exiccat mãm eius.s.caloris nãlis que ẽ humiditas.Et intellige ꝙ lꝫ aer exiccaret humidũ ante illđ tẽpus:qꝛ tamẽ nõ ꝑuenerat.s.humidũ ad tãtũ gradũ siccitatis qn possit eque intẽsuꝫ calorẽ vt pus sustinere.iõ pus nõ fiebat calidi remissio.❡ Nũc aũt tãtus ẽ gradus siccitatis ꝙ ad exiccationẽ seq̃t̃ miorατio caloris nãlis aliorũ paritate supposita:vt p̃dicit̃.Lꝫ ergo hec causa exiccãs cõtinue affuerit:nõ tamẽ fuit cũ illis circũstantijs:cũ quibus sufficit facere caloris minorationeꝫ:nisi in senectute.❡ Attẽde z° ꝙ apud medicos dupliciter dicit̃ aliqd exiccari.Uno mõ qualitatiue.s.quãdo acq̃rit denomĩationeꝫ esse sicci per acquisitionẽ gradus qualitatis.Alio mõ q̃ȝtitatiue:quãdo.s.deperdit̃ aliqua pars humidi per eius cõuersionẽ in vaporẽ:⁊ lꝫ pars de vtraqꝫ posset cõtinere veritateꝫ:tamen maxime de quãtitatiua verificat̃.❡ Attẽde tertio.ꝙ vtrũ aer nos circũdans in omni dispõne exiccet nos:est dubiũ.In quo puto dicẽdũ eẽ pmo.ꝙ stat aerem nos circũdantẽ nullã nostri corporis parteꝫ exiccare substãtifice vel qualitatiue.Pꝫ.qꝛ stat hominẽ per viam cõgelationis mori vnaquaqꝫ parte infrigidata ⁊ ingrossata:⁊ nulla est repugnãtia ifluẽtias infrigidatiuas ⁊ humectatiuas simul cũ qualitatibus pmis:que sunt humiditas ⁊ frigiditas multo esse potẽtiores influẽtijs calefactiuis ⁊ exiccatiuis:⁊ ꝓportionalibus pmis qualitatibus in aere.❡ Ex si dicat̃ ex Auic.infra.fen z°.ꝙ aer in omni dispositione nos exiccat.Dicit̃ ꝙ itelligit in omni dispositiõe sana temperato corpori:sed stat aliquã esse dispositionẽ infirmã in qua nõ resolueret.Et hoc modo intelligat̃ hic ꝙ aer circũdans exiccat substãtifice in omni dispositiõe sana humano corpori mãm calidi:q̃ est humiditas.❡ Quidã tamẽ dicunt.ꝙ semꝑ in qualibet ꝑte aeris quãtũcũqꝫ frigida actu sunt influẽtie stellarũ resolutiue.❡ Supponunt z° partes nostri corporis eẽ difformes in modo substãtie mixtionis ⁊ qualitatib⁹: ⁊ merito huius quasdã eẽ minus aptas pati a frigido q̃ȝ a calido.❡ Ex quo 3° dicũt probabil̓r ꝙ omnis aer quãtũcũqꝫ frigidus merito exiccatiue influentie est actiuus in aliquã partẽ corporis exiccando inquã:qꝛ passum est indispositum non agit humectando vel infrigidando.Et sic vniuersaliter dicũt ꝙ aer in omni dispositione nos ẜm partem exiccat.❡ Contra.qꝛ partes resolutioni aptissime ab aere infrigidãtur.ergo merito illius dispositionis aliquando nulla pars calefit.⁊ per consequẽs nulla ab aere dissoluitur.assumptuꝫ patet.quia spiritus sunt resolutioni aptissimi:⁊ illi ab aere inspirato infrigidantur:vt patet infra fen z°.

❡ Calor quoqꝫ inat⁹ q est intus ad hoc adiuuat.

❡ Assignat causaꝫ secũdã dicẽs.ꝙ calor naturalis adiuuat ad hanc exiccationẽ.❡ Ubi nota ꝙ caliditas exiccat q̃ȝtitatiue subtiliãdo humidũ ⁊ cõuertẽdo ipsuꝫ in vaporẽ:⁊ sic resoluẽdo paucificabit corporis humidũ.Ad hãc autẽ paucificationẽ sequit̃ exiccatio qualitatiua partibus terreis factis potẽtibus supra partes humidas:⁊ qualitatiue illas exiccãtibus:vel se ad vlteriorẽ gradũ siccitatis ducẽtibus.Posset etiã dici.ꝙ caliditas est ꝓductiua imediate positiue siccitatis:lꝫ per pus caliditatis:sicut lumẽ illuminat ⁊ calefacit:⁊ tunc diceret̃ ꝙ calor exiccat qualitatiue.❡ Nota z° ꝙ per calorẽ innatuꝫ debemus calorẽ intelli

gere membroꝝ naturaliter ſue forme ad operationes mē bri⁹ꝑficiēdas ſubordinatū. Et hoc mō nō diſtinguit̃ a calore influēte. Iſte ergo calor nālis agit aliqua vt nālis: aliqua vt calor abſolute: vt naturalis reſiſtit putrefactiōi digerit: nutrit: auget. Immo etiā venienti calido vehementi multū ⁊ cauſis calefacientibus extraneis reſiſtit: vt ſumitur infra fen. 2ª doctrina 3ª caplo. 3. vt vo calor abſolute: diſſoluit etiā ꝓpriā materiā ſubtiliādo partes aqueas ⁊ in vaporē cōuertēdo. Naturalis ergo calor inquātū naturalis reſiſtit diſſolutioni ꝓprie humiditatis. ſed de hoc videbitur alibi. Nam Auic. fen 3ª caplo ꝓmo. videtur velle ꝙ calor naturalis vt naturalis exiccat: ſaltem vſq₃ ad conſiſtentiam. ⁊ ꝙ hui⁹ exiccatio eſt neceſſaria ad cōplementum hominis: ⁊ ad operationū perfectionē. Et Auer. ſuper quarto metaur. cap. 4. vult ꝙ ſiccitatem ⁊ ſpiſſitudinem operatur in rebus digeſtis calor naturalis.

¶ Et labor proueniēs ex motionibus corporeis ⁊ animalibus que neceſſarie ſunt in vita.

¶ Ponit cauſa₃ tertiā. ⁊ eſt labor ꝓueniens ex motib⁹ corporeis ⁊ animalibus: qui motus ſunt in vita neceſſarij. Et ſumitur hic labor pro fatigatione que eſt diminutio virtutis actiue cognoſcitiue requie reſtaurabilis: nō pro nocumēto. vt ꝓmo afo. ſecūde particule. In quo morbo ſōnus laborē preſtet ⁊c. Sed pro laſſitudine: vt afo. qnto. eiuſdē particule. ſ. labores ſpōtanei ⁊c. Hic aūt labor cōſequitur ſpirituū reſolutionē ⁊ calefactionē: que fiunt ta₃ in motu corporis ꝗ̄₃ in paſſionibus anime: ꝓpter quas ſpiritus mouentur ⁊ calefiunt: ⁊ reſoluuntur: ⁊ inde humiditas īnata reſoluitur ⁊ corpus exiccat̃. ergo ſenſus eſt ꝙ motus corporei ⁊ animales calefaciēdo reſoluunt ⁊ exiccāt. Illa vo virtutis diminutio que iſtos motus ſequitur: non niſi per accidens exiccat. ¶ Conſiderandū tamen etiā ꝙ l₃ exercitium vigorando naturalē calorē ſit cauſa permanentie debite humiditatis propter digeſtionē bonā: que inde cōſequitur: cuius corruptionis quies eſt aliquādo cauſa mō oppoſito: vt patet de homine incurrente ethicam dimiſſo exercitio: tamen exercitium reſoluit ⁊ exiccat.

¶ Et defectus nature ad reſiſtēdum illi toti ſemper. Omnes. n. virtutes corporee ſūt finite. hoc autem iam ratiocinatum fuit in ſciētia nāli. eius ergo operatio non ſemper exiſtit in materijs.

¶ Aſſignat quartā cauſa₃. 2° remouet dubiu₃ ibi [Amplius.] Dicit ꝓmo. ꝙ defectus nature ad ſemꝑ reſiſtendum illi toti exiccationi eſt cauſa per accidens eius. Qđ autem natura deficiat aliquādo ꝓbatur. omnes virtutes corporee ſunt finite in duratione actionis: vt oſtendit̃. 8. phyſico. Cōmēto. 78. ⁊. 12. metaphyſice. Comēto. 40. ergo operatio iſtarū virtutū nō ſemꝑ exiſtit in materijs. Cu₃ ergo virtus nutritiua que eſt natura reſiſtēs actionibus ſit corporea. ſequitur ꝙ aliquando deficiet a reſiſtēdo. ¶ Ubi nota. ꝙ natura reſiſtēs diſſolutioni eſt maxime virtus nutritiua: que in compēſando deperditum prohibet totum nimis exiccari. hec ergo virtus ſit in ſenectute debilior ⁊ reſtaurat minus ꝗ̄₃ diſſoluatur. vnde cōtingit minoratio ⁊ maior exiccatio. ¶ Qꝛ autē omnis virtus actiua corporea. ſ. que eſt forma in materia diuiſibilis ad diuiſionem materie ſit finita. oſtenditur ab Ariſto. 8. phyſicoꝝ. textu cōmē. 78. ⁊ ab Auer. cōmento eodē. ⁊. 12. metaphyſice cōmento. 40. ¶ Sed nota ibi qūo rñdet ad argumentum Aui. de celo. ꝙ eſt infinite virtutis duratiue: ⁊ tamen eſt corporeū. ⁊ qūo virtutes intelligentiarū cu₃ ſint infinite non poſſunt equaliter celum mouere ſi maiores haberet ſtellas vel plures: vt dicit̃. 2. de celo. Sed qꝛ hec non ſunt medicinalia dimitto. ¶ Qꝛ ſi dicat̃. aīa nutritiua ſaltem hominis eſt infinita duratione: ⁊ non eſt virtus corporea cum ſit indiuiſibilis. Dicitur ꝙ non eſt nutritiua ſine inſtrumento corporeo: ⁊ huiuſmodi virtus non eſt infinita.

¶ Amplius ſi hec virtus īfinita foret ⁊ ſemꝑ permutatione₃ in corpore faceret eius qđ diſſoluit̃ equaliter ⁊ vno modo. diſſolutio tamē vno modo non eſſet: imo ſemper quotidie augeretur: ⁊ corpus diſſolutione₃ tolerare non poſſet: ⁊ diſſolutio humiditatem finiret: quāto magis cum due res ſe iuuent ad minoratiōnē faciendam ⁊ retrocedendum. ⁊ poſtꝗ̄₃ ſic eſt oportet neceſſario vt materia deſtruat̃ ⁊ calor extinguatur: ⁊ precipue cū ad eius extinctione₃ adiuuet̃ preter vel propter materiei defectū. Alia cauſa. ⁊ illud eſt humor extraneus qui accidit aſſidue.

¶ Remouet dubium. diceret quis quid contingeret ſi eſſet hec virtus duratione infinita de ſe ⁊ ſemper vno modo faceret permutationem eius quod diſſoluitur a corpore: ponendo pro tunc nouum loco deperditi equaliter vna vice ſicut alia. ⁊ eiuſdem omnino diſpoſitionis: ita ꝙ imaginamur prima₃ reſtaurationem ⁊ primum reſtauratum: vel quācunq₃ vnam volumus certi corporis quid eſſet ſi virtus nutritiua ſemper illo modo faceret reſtaurationē tam in quāto ꝗ̄₃ in quali. ¶ Reſpondetur. ꝙ l₃ iſta eſſet: tamē diſſolutio non eſſet vno modo id eſt ſiccitas in toto conſequens diſſolutionem non eſſet vno modo: imo quotidie augeret̃: quia continue corpus fieret ſiccius ꝗ̄₃ prius ⁊ corpus non poſſet tolerare ſemper diſſolutionem cum eius effectu: qui eſt ſiccitas ſtante vita. Sed diſſolutio finiret humiditatem ad vitam requiſitam. quanto ergo magis finietur cum due res iuuent ſe ad retroducendu₃: ſcilicet defectus virtutis ⁊ diſſolutio: quaſi dicat: multo magis eſt neceſſarium finiri. Et concludit ꝙ poſtꝗ̄₃ ſic eſt oportet vt materia deſtruatur ⁊ calor extinguatur: cu₃ extinctio iſta caloris ſit propter materie defectu₃. ¶ Et nota ſm hanc expoſitionem non comparari in conditionali ſi virtus ⁊c. ita ꝙ illud quod reſtauratur ei qđ diſſoluitur ſit equale: ſed ſupponi in antecedente ſemper durante reſtauratione ipſam fieri equalem quo ad quantitate₃ reſtauratam: ⁊ vniuſmodi quo ad bonitatem reſtaurati. Uult ergo ꝙ cu₃ iſta vniformitate reſtaurationis adhuc vita finiretur. Et cauſa eſt: quia ſiccitas continue intenditur in parte remanente: que non diſſoluitur: l₃ ergo reſtauratur aliquid loco deperditi continue eodem modo: tamen cum hoc accidit exiccatio que eſt defectus nunꝗ̄₃ ceſſans: que exiccatio non prohibetur per reſtauratione₃. ¶ Et nota hanc expoſitionem que magis eſt ad mentem tex. ꝗ̄₃ Gentilis ⁊ ſequentium. ¶ Utrum autem per actū nutritiue virtutis poſſit reſtaurari humidum melius pro vita ꝗ̄₃ ſit deperditum. videbis infra capitulo de virtutibus naturalibus.

¶ Propterea ꝙ cibus priuat̃ digeſtione: ⁊ adiuuat ad extinguēdū ipſu₃ duobus modis. vno ſuffocando ⁊ tegendo. alio qualitati obuiando. hic enim humor eſt flegmaticus frigidus.

¶ Hic ponit cauſam qntam. Et diuidit̃ in duo. Primo facit hoc. Secūdo infert que eſt mors naturalis ibi 2° [Et hec eſt mors.] ¶ De prima dicit. ꝙ ibi etiam eſt alia cauſa. ſ. humor extꝛneus q generat̃. ꝓpterea ꝙ virt⁹ digeſtiua ē debilis: ⁊ nō pt ꝑmutare cibū qn ex eo talis humor gñet̃. Et h̄ humor adiuuat ad extinguēdū calorē duob⁹ modis.

Unus

Unus eſt per modū ſuffocatiõis:⁊ alius eſt opponendo ſe calori ⁊ agēdo ꝑ ſuā qualitatē que eſt frigiditas ⁊ humiditas. ¶ Ubi nota ꝙ in decrepito quātūcūqꝫ tēperato ⁊ recto cōueniēter neceſſario multiplicat̃ hic humor flegmaticus ꝑꝑ impotētiā digeſtiue virtutis: qꝛ oppilando ⁊ infrigidando qualitatiue eſt cā extinctionis caloris. ¶ Sꝫ cōſidera: vtrū per defectū huiꝰ humoris in corpore temperatiſſimo decrepito homo fieret mediocris diſpoſitionis: ꝙ ſi ita eſt: tunc nō erit temperatiſſimus. Si dicat̃ ꝙ nō. tunc in tēperato ſenio nō erit hec cā. ¶ Nō ēt: ꝙ lꝫ ſenū cōplo ſit ſicca in ea tamē ꝑ accidens humor humidus multiplicat̃: vt infra dicetur in capitulo de humoribus.

¶ Et hec eſt mors nãlis cuiqꝫ idiuiduo deſtinata ſm ſuā primam cōplonem vſqꝫ ad terminum quē in ſua potētia hꝫ ad ſuā humiditatē conſeruandā. vnūquodqꝫ.n. eoꝝ terminū p̃fixū habet qui in indiuiduis diuerſificat̃ propter cōplexionum diuerſitatem. ⁊ hi qdē ſunt termini naturales. Sunt ṽo ⁊ aliȷ̃ termini abbreuiati totum tamen diuino peruenit precepto.

¶ In iſta ꝑte ſupius diuiſa ifert modū nãlis mortis ⁊ cāꝫ diuerſitatis i diſtãtia mortis nãlis a p̃n° vite dicēs ꝙ hec mors q̃ ſtãte optima reſtauratione poſſibili in dato īdiuiduo ꝯtingit ꝑ humidi cōſumptionē eſt mors nãlis ⁊ vnicuiqꝫ indiuiduo eſt hec mors deſtinata.i.determiata vſqꝫ ad terminū.i.in termio tēporis quē terminū attingēdi hꝫ in ſua po° cōſeruādo hūiditatē ꝑ vita neceſſariā. ¶ Subdit z° ꝙ vnūqdqꝫ īdiuiduū hꝫ terminū p̃fixū.ſ.quē trāſire nō pōt:⁊ iſti termini ſunt diuerſi.i.diuerſimode diſtãt a p̃n° vite idiuiduoꝝ ꝑpter cōplonū diuerſitatē. Hi ergo ſunt termini nãles ꝑiodoꝝ. Sꝫ ſūt aliȷ̃ termini abbreuiati.i.breuius a p̃n° vite diſtãtes:⁊ h̾ totū de duratione ⁊ terminis ꝑuenit p̃cepto diuino. ¶ Ubi ꝯſidera p̃mo generationē viuētis ⁊ vitā ⁊ mortē differre hoc mō: qꝛ generatio eſt p̃ma participatio aīe in calido nãli: vt ſumit̃ ab Ariſt. in de morte ⁊ vita. Eſt ꝑmāſio aīe i calō nãli: vt ibidē dr̃. Mors ṽo ꝓprie eſt ſeparatio ſiue deſitio iformādi: qꝛ anima aliqđ deſinit iformare. Dicit̃ tñ a pħo loco allegato: ꝙ mors ē extictio calī nãlis:⁊ itelligit̃ ꝙ ē hec deſitio dicta ꝯn̄s extinctionē calidi nãlis. ¶ Nō z° aliquā diſpōnē eſſe nãlem. pōt itelligi duobꝰ modis. Uno mō ꝙ ſit cōueniens nãe ⁊ a nã intēta. z° mō: qꝛ nō obſtãte ꝙ nō ſit a nã intēta cōſequit̃ tñ actionē p̃ncipioꝝ nãliū nulla diſpōne p̃ternãli ꝯcurrēte vt mere nãliter agentiū. Exēplū p̃mi. ſicut complexio. ṽtutes. oꝑatiões. Exēpluꝫ ſcđi. vt ſenectus ⁊ fames. ⁊ ſic nulla mors ē nãlis. ¶ Prio mō vt ſumit̃ z° de celo ab Ariſt. Modo tñ z° dr̃ aliquā mortē eē nãlē: qꝛ ꝯſequētē actionē nãliū p̃ncipioꝝ mere nãliter agētiū. Et hoc mō dr̃ i de morte ⁊ vita ad p̃ncipiū aliq̃ꝫ eē mortē nãlem:⁊ h̾ mō ſumit̃ hic. ¶ Nō 3° vt ſumit̃ a pħo i de morte ⁊ vita. ꝙ calidi extictio eſt triplex: quedā a ꝯ̃rio.ſ. frido ipm corrūpēte. Alia dr̃ ſuffocatio. Alia marcor. ſuffocatio eſt caloris extinctio ꝑꝑ ꝓhibitā euentationeꝫ. marcor ṽo caloris extinctio ꝑꝑ humidi ꝯſūptionē. ¶ Nō tñ ꝙ i ſuffocatione calor extinguit̃ ⁊ ꝑpter conſumptionē humidi vt melius videri dꝫ in de morte ⁊ vita. Eſt g̊ mors nãlis qñ calor extinguit̃ ēt ꝑ viā marcoris. Dicente pħo loco allegato in de morte ⁊ vita: ꝙ autē ſm nãm.ſ. mors eius ſit huiꝰ.ſ. caloris marcefactio ꝑpter tēporis longitudinem.

Sed hic cadunt due difficultates. prima quare ꝑꝑ ꝯſumptionē hūidi extiguit̃ calor. Uidet̃.n. ſummus calor ſtare cuꝫ ſūma ſiccitate vt in igne. nō g̊ humidi corrupto ē cauſa extinctiõis caloris. z^a^ difficultas: vtruꝫ oīs mors nãlis accidat in termino vel fine quē hꝫ indiuiduū in ſua virtute ad hūiditatē ꝯſeruādaꝫ. Et vr̃ ꝙ nō: qꝛ tūc nō poſſet mors nãlis accidere niſi optimo ſeruato regimie: ſꝫ h̾ vr̃ ipoſſe: qꝛ quocūqꝫ regimine bono dato meliꝰ dari pōt vel ſi nō ſit ipoſſe: tñ raro vl̃ nūq̃ꝫ deberet accidere. ¶ z° ad idē ſic. oīs mors: cuiꝰ p̃n^m^ eſt ex ꝯſiſtētia ⁊ cōpōne corpis morietis nulla adueniēte paſſiõe aduētitia eſt nãlis vt ſumit̃ ab Ariſt. i de morte ⁊ vita: cū ponit deſcriptionē mortis nãlis. Sꝫ p̃t añ talē terminū vltimatū accidere mors ab itrinſeco p̃n°: vt puta ex fame nulla extrinſeca cā ꝯcurrēte. igit̃ ⁊c̃. ¶ In oppoſitū vr̃ nobis Aui. textus. ¶ Ad p̃^m^ iſtoꝝ dr̃ nõndo p̃mo. ꝙ calor actualis ſaltē intēſus nō cōſeruat̃ hic iferius niſi ꝑ p̄ſentiaꝫ corporis ſubtilis ſpumoſi ſicut flãma ⁊ ſpūs. Hec ſuppō nō eſt ꝑ experiētiā. ¶ Nō z° tale corpus ſubtile niſi fiat ꝯtinua regeneratio nō eē aptū diu ꝑmanere: qꝛ diſſoluit̃. ¶ 3° ſupponit̃ niſi tale corpus ſubtile adhereat alicui ⁊ quodāmō liget̃ cū groſſo in vno loco determiato nō poſſe cōtinuari ꝑ ipſius regenerationē. h̾ pꝫ i flãma q̄ ſtatiꝫ vt a lichinio ſepat̃ nō ꝯtinuat ſui ſimilis generationē. ¶ 4° ſupponit̃ ꝙ huiꝰ corpus ſubtile adheret groſſo ⁊ cū illo ꝯiūgit̃ ꝑ ꝯtinuationē ꝑtiū humidaꝝ illiꝰ groſſi ſubtiliationē ⁊ in vaporē vl̃ ſubtile corpus ꝯuerſionē. Hoc pꝫ. qꝛ aliter nō poſſemus cām ſignare: q̄re lichiniū poſtq̄ꝫ eſt fcm̃ carbo: nō obſtãte p̄ñtia oleī: nō tñ flãma ſufficit retinere: ſꝫ hñ p̃us: niſi qꝛ in lichinio nō eſt hūiditas eiꝰ ſubſtãtifica ꝑ cuiꝰ ſubtiliationē ⁊ vaporationē ꝯiūgebat̃ flãma ex oleo genita cū lichinio p̃us. ¶ Et ex h̾ diligēter attēde qūo calm̃ nãle pabulat̃ hūido radicali ꝓpriȷ̃ ſubiecti. nã in nullo mēbro cōſeruaret̃ calor niſi iteruenīret illa adherentia ſp̃s ad eū que adherētia fit ꝑ ꝯtinuā ſubtiliationē partiū mēbri ⁊ ꝯuerſionē humidi membri i vapore. Illa igit̃ talis ꝯuerſio hūidi mēbri i vaporē eſt pabulū calidi ſubiectiue in mēbro exñtis: qꝛ eſt cā ſue ꝯſeruatiõis. ⁊ hoc itellige. ¶ Ex his pꝫ ad p̃mā difficultatē. rñdeo: qꝛ ex cōſūptiõe humiditatis deficit pabulū calori mixtoꝝ neceſſariū. ¶ Nec valet argumētū. Caliditas ſūma pōt ꝯſeruari cū ſūma vel intenſa valde ſiccitate. ergo caliditas in mixto cōſeruari pōt cū ſumma vel intenſa: vt pꝫ intuēti.

Ad ſecundam difficultatē ſunt duo modi dicendi. vnus ꝯcedēdo ſolū illam eſſe mortē nãlem q̄ accidit in fine maximi tꝑis ꝑ qđ hō: cuiꝰ eſt mors nãlis pōt viuere: vt vr̃ Auic. textus īnuere. ⁊ tūc cōcedit̃ ꝙ raro vl̃ nūq̃ꝫ accidit nãlis mors: qꝛ raro. negat̃ tñ nō dari optimū regimē poſſibile ꝓ ꝯſeruatiõe dati idiuidui vel nō dari maximū tp̃s ꝑ qđ pōt viuere. ¶ Ad z^m^ argumētū rñdet̃ ꝙ mors accñs ex fame fit a cā extrinſeca.i. p̃ternãm:⁊ a cauſa extrinſeca aduētitia que eſt defectus cibi debite ꝓportiõati. ¶ Scđs modus quem puto veriorē eſt dicēdo ꝙ oīs mors que accidit homini nō propter actionē cauſe preternãm ipꝛimētis eſt nãlis: qꝛ multe tales ſunt ante finē ſpatiȷ̃ per qđ poterat in p̃n° vite idiuiduū ſuā ꝯſeruare humiditatē. ideo mors nãlis pōt ante talē terminū ꝯtingere. Uel poſſet dici diſtiguēdo de morte nãli. aliqua eſt mors nãlis que ꝯcurrentibus nãliſſimis p̃ncipiȷ̃s tā formalibus q̃ꝫ mãlibus ⁊ coagētibus ꝓ vita ⁊ adiutorio aſtronomico in fine tñ accidit in termio ⁊ nō ē poſſibile taliter nãlē p̃us accidere aut poſterius:⁊ oīs alia reſpectu iſtius dr̃ preternãlis. ¶ Aliter dr̃ z° mors nãlis de omni morte accñte in fine vite per ꝯſumptionē humidi radicalis nō cōcurrēte in vita aliqua cauſa p̃ternaturali imprimente:⁊ talis non neceſſario accidit in fine ſpatiȷ̃. ¶ Ultimo nō ꝙ longitudo vite: nō tñ pēdet ex complexione ⁊ cōpoſitiõe: ſed ex celeſti influxu hora natiuitatis ſuſcepto ⁊ recipiēdo quē cognoſcūt aſtrologi calculata natiuitate ꝑ diſpōnē hyles.i. mr̃is vl̃ femie vl̃ mãe ⁊ ꝑ diſpōneꝫ alychodē.i. patris vel maſculi vel forme ⁊ tale vocāt

hic Auicen. diuinum preceptum cum dicit. hoc tamen totum prouenit diuino precepto.

¶ Qd ergo ex hoc acq̄siuim⁹ est ꝙ pueroꝝ ⁊ iuuenum corpora quãtũ ad qualitatem sunt calda: ⁊ corpora senum ⁊ decrepitorum sunt frigida.

¶ Colligit sñiaȝ partis de cõplone etatũ i calore ⁊ frigore: ⁊ dicit ꝙ illud qd tñ est acq̄sitũ ⁊ conclusum ex dictis in parte ista est ꝙ corpora iuuenũ ⁊ pueroꝝ sunt equalr calida: ⁊ senũ ⁊ decrepitoꝝ equalr frida. intelligẽdo cũ cõditiõibus positis supra: cũ querebat vtꝝ caliditas post etatem ꝯsistẽdi icipiat minui. ¶ Ubi nota ex hoc seq nõ dari ꝑmũ instans senectutis: sed bene vltimũ cõsistẽtie. Nã sit for. eiusdẽ cõplonis continue in gradu: ⁊ si possibile sit det nũc ꝑmũ instans in quo est senect⁹. ergo nũc est frigidior q̃añ cum senũ corpora sint frigidiora: sed si sic cum añ continue fuerit eque calidius: q̄ pueri ⁊ iuuenes sunt equalr calidi. ergo nũc ẽt certa ꝓportiõe est fridior q̃ añ qñ erat iuuenis: sȝ cũ ista ꝓportio nõ sit subito acq̄sita: q̄ latitudies nõ ita subito i istis q̃litatibus acq̄runt: sequit ꝙ ante fuit fridior. ⁊ per cõsequẽs alijs paribus seniorũ.

¶ Sed pueroꝝ corpora equali sunt humidiora propter augmentũ: ⁊ hoc quidẽ nobis insinuat expimẽtum qd de mollitie ossium est ⁊ neruorum vel membrorũ ipsoꝝ: ⁊ consideratio: q̄m parum est ex quo fuerũt sperma ⁊ spiritus vaporalis. Senes autẽ ⁊ decrepiti proprie preter hoc ꝙ sunt frigidiores adhuc sunt sicciores. Et hoc qdem scit experimẽto qd habet de duritia ossiũ eoꝝ ⁊ asperitate cutis eorum ⁊ cõsideratione. Eo ꝙ ꝓlixũ est tẽpus ex quo fuerũt sperma ⁊ sanguis ⁊ spũs vaporalis: ⁊ i pueris qdẽ ⁊ iuuenib⁹ igneitas est eq̄lis: sed in pueris plus abũdat aeritas ⁊ aqueitas: ⁊ in senibus ⁊ decrepitis plus abũdat terrestreitas q̃ in illis duob⁹: ⁊ est in decrepitis plus. Juuentus aũt hȝ complexionem magis equalem complexione pueri. Comparatione tamẽ pueri est eius complexio sicca: ⁊ senis ⁊ decrepiti comparatione est humida. decrepitus vo est siccior iuuene ⁊ sene in membris simplicibus: ⁊ humidior vtrisq̄ humiditate extranea madefaciente.

¶ Posita cõparatiõe etatis in cõplone actiuorũ ponit cõparationẽ in passiuis. Et ponit in sũma. 5. ꝯclones ꝑncipales: per quas ista cõparatio cõprehẽdit sufficiẽter. ¶ Dicit g̊ ꝑmo ꝙ corpora pueroꝝ sunt humidiora tẽperato. i. hñt plus de humiditate q̃ req̄rit ꝓ ꝑfectiõe opationũ. Et h̄ est ꝑꝑ augmẽtũ qd ẽ necessariũ pueris i re sicca valde augmẽtũ fieri nõ posset. Et hec ꝯclo pȝ ꝑ experimẽtũ qd habet de mollitie ossium ipsorũ ⁊ suoꝝ neruoꝝ. Et 2° pȝ ex rõne sumpta ex hoc ꝙ modicũ tp̄s ẽ ex quo fuerũt sperma ⁊ sanguis ⁊ spũs vaporalis q̄ oia vehementer sunt humida. ⁊ hoc ad sensum supra expositũ. ¶ Dicit 2° ꝙ senes ⁊ decrepiti preter hoc ꝙ sũt fridi sunt adhuc sicci. Et h̄ scit ꝑmo experimẽto qd habet: q̄ sua ossa sũt valde dura: ⁊ cutis valde aspa. Scit ẽt rõne sumpta ex hoc ꝙ multum est tp̄s ex quo fuerũt sperma ⁊ sanguis ⁊ spũs vaporalis in quo tẽpore supple in siccitate ꝓcesserunt. ¶ Dicit 3° ꝙ in pueris vel iuuenibus est igneitas equalis: ita ꝙ in calore intẽsiue sunt equales: vt supra vel ad sensũ positũ in questiõe de calore pueri ⁊ iuuenis. Sȝ aereitas ⁊ aq̄itas ẽ amplior in puero. Ex quo dat itelligi pueros esse iuuenibus humidiores: cũ in eis abundẽt elemẽta humida: sed in senib⁹ ⁊ decrepitis plus abũdat terrestreitas: ⁊ hoc est i decrepitis plus quo ad subaȝ mẽbroꝝ. ¶ Dicit 4° ꝙ iuuẽtus ⁊ etas ꝯsistẽdi hȝ cõplonẽ magis eq̄lẽ cõplone pueri: ⁊ hoc in relone ad opõnes: sȝ cõparãdo ad puerũ rõne gradus q̃litatis est ei⁹ cõplo sicca in cõparatiõe senũ ꝑmoꝝ ⁊ decrepitoꝝ est hũida: ⁊ h̄ totũ pȝ eisdẽ portiõib⁹ qb⁹ supra dixi de puero ⁊ sene. ¶ Dicit 5° ⁊ vltimo quo ad hãc ꝑteȝ ꝙ decrepit⁹ in suis mẽbris simplicib⁹ est siccior iuuene ⁊ sene. Primo. q̄ in illis mẽbris minus est de elemẽtis humidis: vel q̄ in illis min⁹ est de humiditate subiectiue: sȝ est decrepit⁹ hũidior humiditate ext̃nea madefaciẽte: q̄ abũdat multo flegmate mẽbra ifundẽte. Nã hũidũ absolute dr̄ illud i quo subiectiue est hũiditas sine equalẽti ꝯ̄rio. Humectũ vo est illud qd i sup̄ficie hȝ rẽ hũidã adherẽtẽ. Infusuȝ vo ⁊ madefactũ dr̄ qd tali fluido corpore in sup̄ficie ⁊ itus ⁊ in porositatib⁹ participat q̃si itus fusum.

¶ Hec pars satis nota est ex dictis nisi ꝙ est dubium.

Utrũ iuuenis sit tẽꝑatior puero. ¶ Et videt ꝙ nõ. q̄ cõplo pura ẽ vite lõgioris. ⁊ ꝑ ꝯñs tẽperatior. ¶ 2° q̄ calor pueri ẽ mitis ⁊ silis calori sanoꝝ: calor iuuenis mordax ⁊ silis calori febrientis. ꝑma afo. cõmẽto. 14. ¶ 3° q̄ pueri optime ꝯseruant i tꝑe tẽperato. s. nãe: vt 3° afo. illo afo. ẜm horas. ¶ 4° ẽ auctoritas Gal. 6° de regimie sanitatis. caplo 3° ad lr̃aȝ dicẽtis. Optimã qdẽ sanitatẽ hȝ corp⁹ ẜȝ pueroꝝ etatẽ. Alij vo oẽs deteriores hac sũt vt mõstratũ ẽ: ⁊ iteꝝ eodẽ caplo. Illa qdẽ q̄ pueroꝝ est sanitas sine q̄rela est ꝑꝑ actiuã ṽtutẽ. ¶ In oppositũ est Aui. h̄ ⁊. 12. de aialibus. vbi loquẽs de optima tẽperãtia dicit. illa tẽperãtia ẽ post cõplemẽtũ cremẽti. ⁊ ꝑ ꝯñs in statu. ¶ In ista q̄õne sunt duo modi rñdẽdi. vn⁹ qdẽ cõis: quẽ Marsili⁹ ⁊ Jacob⁹ de Forliuio distiguẽdo ꝑmo nomẽ tẽperatioris cõplonis. Nã aut dr̄ tẽperatior: q̄ ꝓpinq̄or põderali tẽperamẽto aut tẽꝑatior ad iustitiã ꝓ opõnib⁹ exercẽdis. ¶ Itẽ opõnũ q̄dã sunt aiales: ⁊ q̄dam nãles nõ distiguẽdo vitales ꝯ̄ nãles. Exẽplũ ꝑmi. vt audire. videre. ambulare. Exẽplũ scdi. vt digõ. nutritio. augmẽtatio ⁊c̃. ¶ Itẽ nãliũ opõnũ. q̄dã sunt faciẽtes ad ꝯseruationẽ spẽi vt gñatio. q̄dã ad ꝯseruationẽ idiuidui. Exẽplũ ꝑmi. gñatio. Exẽplũ scdi. augmẽtũ nutritio. ¶ Suppono 2° ꝙ h̄ nõ loq̄mur de tẽꝑantia põderali. nã de h̄ vidimus supra qd a diuersis dicat. tũc ponũt ꝯclonẽ ꝙ cõplo iuuenũ ẽ tẽꝑatior ꝓ opõnib⁹ aialib⁹: ⁊ ẽt ꝓ nãlib⁹ ad ꝯseruationẽ spẽi faciẽtib⁹. hec ꝯclo vt dicũt iductiue discurrẽdo ꝑ istas opõnes vt sunt sensitiue iteriores ⁊ exteriores ⁊ motiue que oẽs in iuuene sunt ꝑfectiores: ⁊ silr generatiua vt inducũt. ¶ 2ª cõclo iuuenũ est absolute temꝑatior. pȝ. q̄ illa est temperatior que est perfectiorum operationũ productiua. ¶ 3ª ꝯclo. ꝓ operatiõibus nãlibus faciẽtibus ad indiuidui conseruationẽ temperatior est pueri cõplo. pȝ. q̄ iste operationes sunt in puero perfectiores: vt supra dicitur. Quod probatur: q̄ per istas operationes que fiunt in puero diutius potest vita cõseruari q̃ per sibi correspõdentes in iuuene. Patet etiam de mẽte Gal. 6° de regimine sani. Ubi ad lr̃aȝ dicit. pueri hñt optimos ꝑhicos act⁹.

¶ Contra istã põnẽ arguit ꝑcipue ꝯ̄ ꝯclonẽ tertiã sic. digõ iuuenũ est ꝑfectior q̃ pueroꝝ. igit ⁊c̃. Probat assumptũ: q̄ humidũ ꝑ illã restaurat⁹ ẽ ꝑfecti⁹ cũ sit ꝑfectioꝝ opõnũ ꝓductiuũ. Mirandũ aũt est de Jacobo q in modicis lr̃is añ istã q̄õnẽ cõcedit nutritionẽ esse ꝑfectiorẽ in iuuene ⁊ hũidũ absolute melius restaurari in iuuẽtute q̃ pueritia. lȝ in pueritia restauret melius pro vite longitudine.

¶ Secunda est positio Conciliatoris ponentis in summa vnam conclusionem ad propositum. s. complexio iuuenũ

tẽperamẽto

temperamento iustitiali est tēperatissima respectu oīum operationuʒ:⁊ de aīal:bus opationibꝰ docet experiētia. de gnātiua pʒ.qꝛ nō obstāte ꝙ puer pluribꝰ venereis actibꝰ sufficiat. puer tñ nō ita ꝓlificū sperma nec filios gñat. De digestiua pʒ.qꝛ iuxta Gal.6.de accñti.humida eq̄liter digerūt:sʒ duriora meliꝰ digerūt iuuenes. Uide Damascenū i afor.dicētē. Nati iuuenibꝰ parētibꝰ pncipalia mēbra nāliter sūt fortia ⁊ sana iuuenis ⁊ pueri. ¶ Scdo qꝛ pfectiꝰ hūidū restaurat̄ absolute ⁊ pro opationibꝰ in iuuene. igit̄ nutritio saltē est pfectior. ¶ P. cuius v̊tus ē fortior ꝯ est tēpatior. sʒ iuuenū v̊tus est fortior. vt 6° de regimie sanitatis. loco allegato. vbi ad litterā dicit cap̊ 3°. Igit̄ fortitudinē quidē vniuersi iuuenes succedūt post augmētū ⁊ augmētatiuā etatē. ¶ Si velimꝰ pmā positionē defendere: limitabimꝰ illā tertiā ꝯnē sic. ꝓ opationibꝰ nālibus melior est pueroꝝ cōplexio inquātū facit ad vite ꝑdurationē. Nā in pueritia ƀʒ illoꝝ viā restaurat̄ hūidū meliꝰ ꝓ vite ꝑduratiōe ⁊ merito nutritiōis ⁊ digestiōis puerorū diutiꝰ est apta vita ꝯseruari:⁊ sic limitādo pōnē pmaʒ vtraqʒ pōt defendi:nec vna alteri repugnat. Ideo rñdet̄ ad argumēta q̄ vident̄ ꝓbare ꝙ absolute pueri hñt tēpatiorē cōplonē. ¶ Ad pmā negat argumētū. est vite lōgioris. igit̄ tēperatior:⁊ silr negat̄. ē mitis. g̊ tēperatior calor ad iustitiā:nec seq̄t̄. si optime ꝯseruant̄ in vere nisi ꝙ calor eoꝝ est cū humiditate maiori q̄ʒ calor iuuenū. ¶ Ad auctoritatē Gal. Respōdet Cōciliator dr̄ia.26ª. ꝙ ipe cōparat pueros tēperatos ad pueros aliaꝝ cōplexionū iduēdo seriē textus in quo īmediate ante cōparauit Gal. cōplexionē tēpatā ƀm vtrasqʒ opiones ad alias cōplexiōes in statu ⁊ senectute. ⁊ ꝙ postea subdit loquēdo de eadem tēperata. optimā qdē crasim hʒ corpus supple ƀm ipʒ tēperamētū dictū ƀʒ pueroꝝ etatē:ita vt ꝯcludat̄ ƀm oēm etatē istā cōplexionē esse optimā. Sed si qs bene cōsideret nō est veꝝ. nā in illo cap̊ loquit̄ de cōplexionibꝰ distēperatis simplr̄. ⁊ prius dixerat quō ꝑmutet̄ cholera tm̄. ⁊ quō frida tm̄. ⁊ quō sicca tm̄. Subdit de humida tm̄. ꝙ ipsa sit tēpata ƀʒ vtriusqʒ opiones ī statu ⁊ senectute tāq̄ʒ ꝯgrua in illis etatibus. Postea subdit optimā qdē crasim vbi absolute loqtur de oī corpore:aut de tēpato cōparando alteri etati:aut de humido tm̄ ⁊ nō ad mentē ꝯciliatoris. ¶ Dicit̄ igit̄ alr̄ ꝙ corpus pueri hʒ cōplexionē optimā cōparatione ad opationes nāles:vt verba sequentia Gal. limitare vident̄ cū dicit ꝙ de pluribꝰ existētibꝰ actibꝰ. i. opationibꝰ ꝑ vim optimos hñt phicos. i. nāles. ⁊ hoc intelligat̄ inquantū faciūt ad vite ꝑdurationē. ¶ Consequēter ad respōsionē pmā:vel dicēdū ꝙ ꝑ optimā itelligit nō in pūcto:sed in latitudine:qꝛ hñt sanitatē sine querela saltē respectu nāliū opationū comparatione habita ad senes:non qꝛ meliorē hʒ iuuenē. ⁊ ꝙ loquat̄ de sanitate lata. patet ex eodem cap̊. ⁊ ex hoc pʒ quō intelligitur ꝙ puerorum sanitas est sine querela.

¶ Secūdū ꝟo diuersitatem complexionū generis femine frigidioris existūt cōplexionis. Ideo q̄ʒ sunt in creatura minores masculis ⁊ sunt humidiores. ergo ꝑꝑ cōplexionū earū frigiditatem multiplicant̄ eaꝝ sup̄fluitates: ⁊ ꝑꝑ paucū earū exercitiū: ⁊ substātiā carnium est rarior: lʒ viri caro ex parte complexionis eius qđ ei admiscet̄ sit rarior. Sua nāq̄ʒ spissitudine plus ꝓhibet̄ in ipsam penetrare qđ a venis ⁊ neruoꝝ villis ad eam ꝓfluit. Qui ꝟo terras inhabitāt septētrionales humidiores sūt: ⁊ qui artes exercēt aqueas humidiores existunt: ⁊ qui ab istis diuersificantur diuersi existunt. Signa aūt complexionum narrabimus vbi vniuersalia signa ⁊ particularia referemus.

¶ Ista ē 2ª pars pncipalis capituli. in qua ponit diuersitates cōplonū ex sexu habitatiōibꝰ ⁊ actibꝰ. Et posset didi: sʒ in sūma ponit 4ºʳ ꝯnes. Quaꝝ pma est mulieres ƀʒ cōplexionē sūt viris frigidiores ⁊ hūidiores cuiꝰ signū est: qꝛ sunt minores in quātitate: ⁊ cā frigiditatis ipsaꝝ sunt ī ipis multe sup̄fluitates flatice. ⁊ silr̄ ꝑꝑ paucū eaꝝ exercitiū. ¶ Scda ꝯ suba carniū mulieꝝ ē rarior carne viri: lʒ caro viri sit rarior ꝑ viaʒ carentie pñtie sup̄fluitatis in ea. ⁊ hoc qꝛ caro viri sua spissitudine prohibet penetrationē humiditatis q̄ ad eam a venis ⁊ neruoꝝ villis ꝓfluit. ¶ Tertia ꝯ. illi q̄ habitāt in terris septētriōalibꝰ sūt humidiores illis q̄ habitāt meridiōales. ¶ Quarta ꝯ. illi q̄ exercēt artes hūidas: vt fullones piscatores sunt hūidiores:⁊ q̄ exercēt artes diuersas ab istis hñt diuersas cōplexiones. Subdit vltimo ꝙ signa vniuscuiusqʒ cōplexiōis dicētur in fen. 2ª huius ⁊ in libris ꝑticularibus. s. 3° ⁊ 4°. ¶ Circa pmā ꝯnē notandū p̊ ꝙ mas ē aīal aptū in aliud generare. Et femina est aīal aptum: vt in ipso ab alio generet̄: vt sumit̄ p̊ de gnātione aīaliuʒ. ¶ Nota 2° cāe masculinitatis vel femineitatis principalr̄ quo ad particulares cās pendēt ex dispōne cordis vel sibi proportionalis. ¶ Pōt tñ ꝯtingere ꝙ in cōplone cordis existēte masculina fiat fetus quo ad genitalia femineꝰ ⁊ eꝯ. Et hoc iteꝝ eodē p̊ colligi pōt. ¶ Notādū 3° ꝙ mas nō orbatus quo ad genitalia hʒ calorē sufficientē generare sꝑma ꝓlificū. ¶ Femia aūt h̊ nō pōt vel saltē nō ita. Ex quo pʒ ꝙ vlr̄ masculus nō orbatus quo ad genitalia ē calidior femina. Patet 2° alioꝝ posita paritate vlr̄ eē masculū femia calidiorē. Et hoc exꝑimur 2° cōmēti pulsuum. nō tñ est negādū aliquā mulierē aliquo viro esse calidiorem quo ad totius habitudinem ⁊ cordis complexionem.

Sed hic cadūt due difficultates. Pria. cū hō sit calidissimū aīaliū. vt sumit̄ q̄rta ꝑticula problematū problemate. 6°. masculus in humana spe est maior femia cū in alys spēbus valde calidis. vt ancipitre. asture ⁊ alys auibꝰ rapacibꝰ ꝑꝑ caliditatē ꝯsumētē nimis humidū maris femia sit mare fortior ⁊ maior. ¶ Rñdetur cām esse: qꝛ hō est calidissimus quo ad ꝑtes pectoris ⁊ ī q̄ʒtitate calidi cordis: qꝛ hʒ plimū sāguinē cōparatiōe sue q̄ʒtitatis. nō tñ hʒ calorē ita acutuʒ: sicut ille aues: ⁊ ita ꝯsūptiuū hūiditatis. ¶ 2ª cā ē multitudo hūidi. hō. n. ⁊ si sit calissimū ad sēsū datū. tñ ē valde hūidus. vñ nō ꝯsumit̄ a calitate sʒ extēdit̄ ad maiorē q̄ʒtitatē ⁊c̄.

Secūda difficultas. q̄re mulieres exñtes f̄re magis sine nocumto exponūt̄ fridis alterātibꝰ exteriꝰ: vt pʒ de hyeme i q̄ cū pauciorībꝰ pānis icedūt ⁊ discoopto capite ⁊ diu stāt i aq̄ frigida lauātes. Rñdet̄ ꝙ ē ꝑꝑ stricturā poroꝝ. vñ nō pōt frigidū extrīsecū penetrare: ⁊ ēt ꝑꝑ ꝯsuetudinē. Et pōt sumi hec rñsio 2° tegni. ⁊ 2ª primi. cap̊ de signis cōplexionū in 6° genere signorum. ¶ Ultio nota: ꝙ nō solū i calis: sʒ ēt in q̄busdā fridis aīalibꝰ ouātibꝰ vt capfonys: ⁊ q̄busdā q̄drupedibꝰ: sic̄ turture. feie sūt maiores maribꝰ ꝑꝑ finē: vt hñt corpa sufficiētia ad gestādū oua: vt sumitur ab Aꝛ. 8° de hystorys. Et sunt hec aīalia ƀʒ cor vel cordi ꝓportionale calidiora maribꝰ. ¶ Dubiū tñ vꝛ de vrsa in qua multa videt̄ hūiditas: ⁊ tñ ponitur audacior vrso eodeʒ 8°. sed hoc dimittitur phis. ¶ Circa secundā conclusionē. nota p̊. ꝙ h̊ nomē densum. ⁊ h̊ nomē raꝝ sunt equoca in vsu phoꝝ ad. 5. Aliqñ. n. dr̄ densuʒ: aut qꝛ hʒ multā mām in quātitate pauca. vt aquā aere dicimꝰ dēsiorē ⁊ opposito raꝝ: aut 2°. qꝛ poris careat vel eos strictos habeat q̄liter dicimus spongiam raram

⁊ aquam dẽſam. Uel tertio. qꝛ poꝛos hẽat magis repletos
re extrãea viſcoſa aut groſſa. vt q̃rta ꝓbleumatũ ꝑticula
ſumiꝰ ab Ar. Aut 4° qꝛ minus fluxibile. vt Aui. inuit. 2°
canone. cap. 3°. Quito. qꝛ bene ⁊ ſtricte ex ſuis villis ↄtex
tũ. Et rarꝫ pꝛo male ⁊ incõpoſite cõtexto: vt dicimꝰ pan/
nuꝫ male cõtextum rarꝫ. Et h̃ modus ſumiꝰ 13ª tertij. cap
de cauſis debilitat[ſtõchi. Mulierẽ g̊ dr̃ hr̃e carnẽ rario
rẽ mõ q̃rto. i. molliorẽ carne viri alijs paribꝰ. ⁊ mõ q̈nto:
qꝛ minus bene ex villis ſuis ↄtextũ cũ debilioꝛ fuerit eiꝰ
v̓tus informata. ⁊ forſan ẽt mõ pꝛimo licet h̃ nõ ſit bene
demonſtrabile: ſed vir hꝫ carnẽ rariorẽ qꝛ pluribus poꝛis
ꝑticipãtẽ ⁊ maioꝛibꝰ. ⁊ 2° qꝛ minus de re groſſa extranea
in illis poꝛis ↄtineꝰ. Concediꝰ ergo ſuo mõ feminarꝫ car
nes virorꝫ carnibus eſſe rarioꝛes ⁊ denſioꝛes.

¶ Circa tertiã ↄ̊nez. nota ꝙ terre ſeptẽtriõales nõ obſtãte
ꝙ boꝛeas ſit ſiccus: tñ ſunt multũ humida ꝑꝑ fluuios ⁊
maria ⁊ ſtagna ⁊ paludes. De iſtis g̊ locis nõ cadit dubiũ.
q̃re coꝛꝑa faciẽt hũidioꝛa. ¶ Nota 2°. ꝙ in terris abſolu
te frigidis coꝛpoꝛa foꝛtis caloꝛis ꝭm caloꝛẽ vigoꝛanꝰ inte
rius. vt ṗma afoꝛiſ. cõmẽto. 15°. Et ꝓhibeꝰ humidi nãlis
diſſolutio ⁊ humidi nutrimẽtalis manẽtis ſub foꝛma hu/
midi nutrimẽtalis: vt ibi notaui. In iſtis g̊ coꝛpoꝛibꝰ talia
loca habitãtibus eſt amplioꝛ hũiditas: ⁊ coꝛpoꝛa debilis
caloꝛis ĩfrigidãꝰ: vt ſenes valde ⁊ caloꝛe debilitato multi
plicaꝰ ſuꝑfluitas flegmatica. ⁊ ideo ẽt debiles ſunt hũidi
ſaltẽ accidẽtaliter. ¶ Ex q̇bus ſequunꝰ due ↄ̊nes coꝛpoꝛa
nãliter foꝛtis caloꝛis tales regiões habitãtia ſunt hũidio
ra nãli hũiditate. ¶ Scða ↄ̊. coꝛꝑa debilis caloꝛis talia
loca habitantia ſunt hũidioꝛa hũiditate accidẽtali. Et iõ
q̃ſi oĩa coꝛpoꝛa talia loca habitãtia ſuppoſita alioꝛꝫ ꝑitate
ſũt hũidioꝛa. Et pꝫ cã q̃re Aui. nõ dixit ꝙ eẽnt calidioꝛa
vel frigidioꝛa: qꝛ hoc nõ eſſet v̓lr verꝫ alijs paribus.

¶ Circa q̃rtã ↄ̊nez nota ꝙ aer circũdans coꝛpus niſi ꝑ ac
cidẽs fuerit ĩpeditꝰ ĩmutat coꝛpus ad ſui ſil̓itudinẽ. Et iõ
q̇ artes exercẽt humidas ſũt hũidioꝛes ⁊ ſiccas ſiccioꝛes
cũ nec aer hũidus nec ſiccus ſe ꝑ accñs ĩpediat niſi parꝫ.
Sed de cal̓is aliq̃ñ accidit ꝙ ſint debiles diſſoluti: vt cõi
ter ſunt furnarij. ⁊ ideo ſũt frigidi. ⁊ in artibꝰ frigidis acci
dit caloꝛẽ foꝛtificari. Et hãc puto eſſe cãm. q̃re Aui. dixit
plus de hũidis q̃ꝫ de calidis vel de frigidis nõ obſtãte ꝙ
efficaciſſime ſũt ad agẽdũ caliditas ⁊ frigiditas. Sꝫ acci
dit ſe eas ĩpedire. vt dixi. Et hec de iſto capitulo ſufficiãt.

¶ Doctrina quarta quid ſit hũmoꝛ ⁊ eius diui ſiones. Cap. I.

Humoꝛ eſt coꝛpus humidum liqui/ dũ in qð in pꝛimis nutriẽs ↄuertiꝰ.

¶ In iſta q̃rta doc. determĩat Auic. de hu
moꝛibꝰ. Et ṗmo de eis in facto eſſe. Secun
do de generatione hũorꝫ in ſequẽti capl̓o.
¶ Pꝛeſens capitulũ diuidiꝰ in tres ꝑtes.
qꝛ ṗmo ponit diffinitionẽ hũoꝛis gnãlẽ ad medicũ perti/
nentẽ. Secundo ponit diuiſiones ⁊ ſubdiuiſiones earum
mẽbꝛa ðclarãdo. Tertio mouet ⁊ ſoluit q̃dã dubia. ibi 2ª
[Eiꝰ v̓o eẽ]. ibi 3ª [Inĝt Galenꝰ.] ¶ Dicit ṗ ꝙ hũoꝛ ẽ coꝛ/
pus humidũ liq̇dum in qð in pꝛimis nutriẽs ↄuertitur.
¶ Ubi ↄſidera qð hoc nomen hũoꝛ. aliq̃ñ ſumiꝰ gnãliter
pꝛo omni coꝛꝑe liq̇do currẽte. ⁊ iſto mõ aqua dr̃ humoꝛ ⁊
vinũ ⁊ talia. Scðo mõ ſumiꝰ ꝓ oĩ coꝛpoꝛe humido liq̇do
in coꝛpoꝛe nr̃o ex cibis genito. Et h̃ mõ chilũ ⁊ humoꝛes
oculi ⁊ vꝛinã poſſumus dicere humoꝛes. Tertio mõ ſumi
tur tñ ꝓ tali coꝛꝑe. ſ. liq̇do humido ĩ coꝛꝑe nr̃o genito ex
cibis: ſꝫ ĩaĩato. ⁊ hoc mõ hũoꝛes oculi: ⁊ ſi ſint aĩati nõ ſũt
humoꝛes. Quarto mõ ſumitur pꝛo hũiditate currẽte: nõ
ꝭm genꝰ ſuũ totũ ſuꝑflua ĩmediate genita ex chilo: aut di
ciꝰ nõ ꝭꝫ totũ genus ſuꝑflua ꝑꝑ vꝛinã que nõ eſt humoꝛ.
iſto mõ. Et ſic tñ quatuoꝛ ꝭꝫ genus ſunt hũoꝛes ſanguis.
flegma. chol̓a. mel̓ia. Quito ſumiꝰ tñ ꝓ humoꝛe ṗ bono
vt ſumit Aui. 12. de aĩalibus. ¶ Nota 2° quoſdam dicere
Aui. diffinire hic hũoꝛeꝫ 4° mõ vel 5° mõ ſumptũ: ſed nõ
eſt ita. Naꝫ 5° mõ ſolũ eſt hũoꝛ bonus eẽt humoꝛ ꝓut hic
deſcribiꝰ: ſed h̃ eſt falſuꝫ. Nã Aui. diuidẽdo humoꝛẽ ꝓut
diffinit diuidit ipm̃ in hũoꝛẽ bonũ ⁊ malũ. ⁊ ꝙ diuidit eo
mõ quo diffinierat accipiẽdo pꝫ. qꝛ põit relatiuũ ĩ ṗn° di/
uiſiõis. dicẽs [Eius v̓o.] Nec diffinit humoꝛẽ 4° mõ ſum
ptũ. i. pꝛo cõi ad q̃tuoꝛ humoꝛes ṗmos tã bonos q̃ꝫ malos
qꝛ in ſcða diſiõe huiꝰ capituli dixit. ꝙ hũiditates ſũt 4.ºʳ
hũoꝛes quos poſtea noĩabimus dicẽdo de futuro ĩnuens
ꝙ de illis nõdũ dixit. Et iõ puto ꝙ hic diffiniaꝰ hũoꝛ pꝛo
hũoꝛe ſumptũ 3° mõ. Et ſub hũoꝛe h̃ mõ accepto nõ ↄti/
neꝰ fl̓a gipſeũ nec glutẽ nec aliq̇ð ð talibꝰ nõ aptũ ad flu
endũ: ſꝫ bene ↄtineꝰ ſub eo chilus ⁊ vꝛina. Et tũc ĩtelligo
textũ h̃ mõ. Humoꝛ ẽ coꝛpus ſꝑe inaĩatũ humidũ liqui/
dũ. i. humidũ actu hũiditate q̃ facit ipm̃ manifeſte fluxi/
bilẽ. Et h̃ dr̃ ad drĩaꝫ ſpirituũ in qð ↄuertiꝰ ſupple a calo
re noſtri coꝛꝑis. Nutriẽs in ṗmis. i. cibus exterioꝛ. ille. n.
eſt ṗᵐᵒ nutriẽs. Et tu ex iſtis vides qũo cholera ẽ hũida. ſ.
actu nõ obſtãte ꝙ ſit ſicca v̓tualiter. ¶ Ex q̇bus ſeq̇ꝰ hãc
deſcriptionẽ eẽ bonã ſoli ſuo deſcripto ↄueniẽtẽ ⁊ ꝑ quaꝫ
deſcriptũ differt ab alio quolibet. Et h̃ mõ ſumẽdo hũo
rẽ ↄcedo. vt dixi chilũ ⁊ vꝛinã ⁊ ſꝑma eſſe hũoꝛes ⁊ nõ ſo/
lũ ſanguinẽ flegma ⁊c̃. Flegma aũt gipſeũ ⁊ glutẽ ⁊ mul
torꝫ membꝛorꝫ cambium: ſicut oſſiũ non ſunt humoꝛes.

¶ Nota 3° ꝙ nutriens q̃ñqꝫ ſumitur ꝓ vero nutriẽte: ⁊ eſt
illud qð ĩmediate tranſmutaꝰ in ſubaꝫ mẽbꝛi ⁊ ꝭm quoſ
dã eſt glutẽ. ⁊ ꝭm quoſdã cãbiũ. Et iõ dr̃ verũ nutriẽs qꝛ
in illud agit nutritiua virtus ſuã pꝛincipaleꝫ oꝑationem.
¶ Quãdoqꝫ autẽ ſumiꝰ pꝛo quaſi nutriente. ⁊ iſtud ẽ res
ex cibo in coꝛpoꝛe noſtro genita apta ꝑ vnã tranſmutatio
nẽ vel plures a caloꝛe noſtri coꝛpoꝛis in mẽbꝛorũ ſubam
trãſmutari. Et h̃ mõ chilus ⁊ oẽs hũiditates citra quar/
tam dicunꝰ quaſi nutriens. ¶ Tertio ſumiꝰ nutriens ꝓ
futuro nutriente. ⁊ hoc modo coꝛpus cum comeditur vel
bibitur: ⁊ eſt paratum ita pati a caloꝛe humano ꝙ per il/
lius tranſmutationeꝫ vnam vel plures cõuertatur in ſub
ſtantiam membꝛorꝫ diciꝰ nutriens. Et h̃ eſt pꝛimum ex
quo alia nutrientia fiunt: de quo Auicen. intellexit in dif/
finitione cum dixit. Nutriens in pꝛimis.

¶ Eius v̓o eſt humoꝛ bonus: ⁊ eſt illud de cuiꝰ pꝛopꝛietate eſt vt fiat pars ſub̃e nutriti ſolus vel cum alio: ⁊ aſſimilari ei ſolus vel cuꝫ alio ⁊ in ſũma materia reſtaurationis eius qð ex ea diſ/ ſoluiꝰ ⁊ eius ſuperfluitas eſt humoꝛ malus. Et eſt ꝙ iſtud agere non conſueuit aut raro in bo/ nũ conuertitur humoꝛem. Unde antea a coꝛpo re expelli ⁊ pꝛoijci debet.

¶ Ponit diuiſiones. ⁊ ṗmo ponit diuiſioneꝫ humorꝫ ſum
ptã a fine. 2° qꝛ vidit ꝙ ſub noĩe humorꝫ mõ quo diffini/
uit nõ cõpꝛehẽdunꝰ oĩa de q̇bus ĩtẽdit hic determinare.
ponit diuiſionẽ humiditatũ in coꝛpoꝛe genitarum. ibi 2ª
[Dicimus aũt.] ¶ De pꝛima dicit ꝙ humoꝛũ quidã eſt
humoꝛ bonus ⁊ ẽ ille qui ſolet fieri pars ſub̃e nutriti: aut
ſolus: aut cũ alio. ⁊ in ſũma ẽ materia reſtaurationis eius
quod fuit a coꝛpoꝛe diſſolutuꝫ. Et alius eſt humoꝛ qui eſt
ſuperfluitas humorꝫ mala que nõ ↄſueuit facere iſtud. ſ.
eſſe materiã reſtaurationis: ſed raro ↄuertiꝰ in humoꝛem
bonum. vñ ante debet expelli a coꝛpoꝛe ⁊ pꝛoijci. ¶ Ubi
nota. ꝙ inter cibũ ⁊ cibatum nõ ſolum eſt pꝛopinquitas
qualitatum pꝛimarꝫ: ſed opoꝛtet ꝙ currat occulta ꝓpꝛie/
tas pꝛeparans ad hoc vt patiatur cibus ⁊ debitus modus

substantie: vt dicetur in capitulo de eo qđ comeditur ⁊ bibitur. Et ita etiam inter humorem ⁊ corpus nutriendum debet currere ꝓprietas talis: ⁊ ꝓpinquitas debita in primis qualitatibus ⁊ modus substantie. Humor ergo q̄ merito istoruꝫ est preparatus vt conuertatur in membruꝫ dicitur solere fieri. ille vō humor qui in qualitatibus peccat sed potest reduci ad benignum: lꝫ possit conuerti in membri similitudineꝫ nō dicitur ad menteꝫ Auicē. solere fieri ⁊c̄. Et ideo ille humor dicitur humor bonus qui ꝑ has conditiones bonas est preparatus. Ille vō malus vel superfluitas dicitur mala cui aliquid istorum deficit. vnde prius a corpore debet expelli q̄ꝫ nutrire: lꝫ aliquādo possit ad bonum conuerti vel nutrire. Et isto modo puto aquositatem vrinalem: ⁊ alias currentes superfluitates dici superfluitates humoris malas. ¶ Nota secūdo. ꝙ Aristo. ⁊ eū sequētes voluerunt soluꝫ sanguinē nutrire ⁊ alios humores esse superfluitates. Galenus ⁊ Auicēna autē voluit ꝙ ⁊ si alij humores a sanguine nō possūt nutrire soli ⁊ nō ꝑmixti sanguini: tamē permiscent̄ in debita ꝓportione cū sanguine vt cōuertantur ad mēbroꝝ substantiaꝫ. ¶ Nota tertio. ꝙ humor dicitur bonus propter effectum. dupliciter auteꝫ operatur humor in corpore. Uno modo a materia patiendo. s. ita vt in membri substantiam conuertatur. Et ista est principalissima operatio in humore itēta. ¶ Secundo modo operatur alias actiones faciendo: puta calefaciendo: infrigidando: abstergendo: corrugando: ⁊ alijs modis. Et iste non sunt ita principaliter intente operationes. Modo ad ꝓpositū iuxta Auic. hic ille solus dicitur humor bonus qui potest in operationē principaliter intentam ex humore que est nutritio. Reliqui vō qui alias operationes ⁊c̄. cōuenientes corpori faciunt. Sed hāc nequeūt vt cholera in chisti fellis ⁊ melācholia non dicūtur humores boni: sed mali per ꝑuationeꝫ bonitatis ꝑncipaliter in humore intente. ¶ Ex istis potes inferre ꝑmo ꝙ Aui. dixit in diffinitione boni humoris solet fieri pars substantie nutriri solus vel cum alio vt ponat distinctionem ꝟm vtrāqꝫ positionem. ⁊ Aristoteles ⁊ Galenus sufficienter. Nam ꝟm Aristotelem solus sanguis est humor bonus hoc modo: quia solus potest nutrire: ⁊ alij non soli: nec sociati possunt in substātiam membri conuerti. Sed ꝟm Galenuꝫ flegma: cholera: ⁊ melācholia ꝑvenas cū sanguine euntes possunt nutrire: non soli: sed sanguini mixti. ⁊ ideo humores sunt boni. ¶ Secundo sequitur aliqueꝫ humorē malū esse naturalē. Patet de cholera transmissa ad intestina gratia abstersiōis: que nutrire nō potest: ⁊ tamen est naturalis. ¶ Tertio sequitur ꝙ ad sanitateꝫ corporis necessarij sunt humores mali. ¶ Quarto sequitur ꝙ humor malus potest etiaꝫ nutrire: quia potest ad benignum reduci. ¶ Nota tamen hic. ꝙ nutricationū quedā est perfecta per quā restauratur humiduꝫ perfectum ⁊ sanum. quedam imperfecta in qua nō restauratur humidū ita perfectuꝫ. Humor igitur malus nō potest nutrire ꝑfecta nutricatione nisi ad benignū reducat̄. sed bene potest imperfecta nutricatione nutrire: vt in scabie apparet ⁊ lepra. Sed superius in diffinitione boni humoris de perfecta nutricatione intelligitur. ¶ Nota vltimo aliquē humoreꝫ reperiri ita malignū ⁊ ita lōginquū ab hoc vt a calore naturali recipiat bonas dispositiones. ꝙ esto ꝙ esset in minima q̄ntitate. tamē nutrire nō posset: esto ꝙ non lederet. De veneno autem. vtrum nutriat ⁊ q̄uo dicam in capitulo de eo qđ comeditur ⁊ bibitur.

¶ Dicemus ergo ꝙ humiditatum corporis quedam sūt prie q̄dā secūde. Prime sunt quatuor humores quos paulopost nominabimus.

¶ Ponit diuisionem humiditatuꝫ in corpore contentarū: que non animate existentes: ⁊ sunt ex chilo genite mediate vel imediate: vel ex cibo reducibiles ad sibi similes ex chilo generabiles sine putredine. Uolo ergo dicere ꝙ humiditatis nomē qđ hic diuiditur nō est synonymū cū nomine humoris supposito. Naꝫ tunc gluten ⁊ sordities nō dicerentur humiditates. cuꝫ tamē in rei veritate sub ista humiditate contineatur: vt patet ex diuisione. ¶ Similiter chilus nō est humiditas hoc modo sumendo humiditatem: quia nec ꝑma nec secunda: nec etiam sanies est hoc modo humiditas: ⁊ sic diuisio nō esset bona. ¶ Nec etiā sumit̄ hic tm̄ pro naturali ⁊ bona humiditate cū nominet superfluitates sub ea ꝯtineri. ¶ Nec sumitur tm̄ pro humore genito ex chilo. quia flegma genitū imediate ex cibis. Etiā quedaꝫ species cholere nō essent h̄ modo humiditates: que tamen sub vno membro diuisionis: vt pꝫ infra cōtinent̄. Et diuiditur in duas partes. naꝫ ꝑmo ponit diuisionē vnū membrū subdiuidēdo. Secūdo aliud diuidit. [Et dicemus etiam.] Prima in tres. ꝑmo ponit diuisionē. secūdo subdiuidit vnuꝫ membruꝫ. tertio declarat vnum membruꝫ subdiuisionis per aliaꝫ diuisioneꝫ. secūda ibi [Secūdarū vō.] tertia ibi [Et q̄ sūt non.] ¶ Dicit ꝑmo ꝙ humiditates corporū quedā sunt ꝑme: quedam secūde. ⁊ ꝙ prime sunt quatuor humores quos postea nominabit. ¶ Ubi nota ꝙ hec diuisio sumit̄ ex ordine. Nā ꝑus ⁊ posterius variant ordinē. Ordo aūt iste a quo sumitur hec diuisio est generationis. ꝑus enim tempore generantur ꝑme ⁊ natura saltem laudabiles q̄ꝫ secūde. ¶ Nota scđo. ꝙ ꝑme humiditates sunt ille q̄ imediate gnāntur vel q̄s gnāri nō repugnat ex chilo. Ideo puto aquositatē vrinalem tenendo ꝙ generet̄ ex chilo esse humiditatem ꝑmā. Nā sicut superfluitates secūdaꝝ humiditatum sūt secūde humiditates: ita superfluitates primarū. Tacuit aūt Aui. de eis volēs intelligi ꝑ id qđ de scđis dicitur statim. Que autem sint secūde statim dicetur.

¶ Secūdarū vō duē sunt diuisiones: aut enim sūt superfluitates aūt nō superfluitates. Superfluitates vō in sequentibus nominabimus.

¶ Ponit subdiuisioneꝫ dicēs. ꝙ humiditatuꝫ secundarū quedā superfluitates: quedaꝫ non superfluitates. Et subdit ꝙ supfluitates nominabit in sequētibus: q2 in sequenti capitulo. ¶ Ubi nota dupliciter dici aliquid esse secūdarū humiditatū superfluitatē. vno modo ꝙ sit humiditas secūda mala. alio ꝙ sit supfluēs a digestione per quā secunda humiditas generatur: ⁊ h̄ secūdo modo maxime determinat̄ in capitulo sequēti.

¶ Et que sūt nō superfluitates sūt humores q̄ a principali dispositione conuersi mēbris deligati fuerūt: sed nōdū alicuius membroꝝ simpliciū operatione perfecta pars effecti sunt.

¶ Nunc notificat secundas humiditates que non sunt superfluitates. Et diuiditur in duas. ꝑmo ponit descriptioneꝫ. Secundo numeruꝫ. secunda ibi [Quarum sunt quatuor.] ¶ Dicit ꝑmo. ꝙ humiditates que nō sūt superfluitates sunt humores: id est sūt genite ex humoribus ꝑmis per cōuersionem earum notabileꝫ a ꝑncipali dispositiōe ⁊ membris elegate: id est membris appropriate per digestioneꝫ que nōdum sunt effecte perfecta operatione pars alicuius simplicium membroruꝫ. ¶ Ubi nota ꝙ experientia ostendit in membris naturaliter dispositis inueniri humiditatem notabiliter distantem a dispositione ꝑncipali sanguinis vt sanguis est quam nō possumus dicere nisi ex sanguine genitam: ⁊ pro nutricatione membrorum requiri: membris etiam appropriatam. cum videamus tales humiditates colore sapore: ⁊ modo substantie

propinquas esse mēbro in quo sunt. Talis igitur humiditas est scđa humiditas de qua sermo. s. humiditas genita p digestionē ex humore pmo: q2 sanguine per notabilem eius ꝯseruationem a dispositione pncipali: z mēbris appropriata: que tñ nōdū alicui⁹ mēbroꝝ est facta pars pfecta assimilatione. Et h veritatē hʒ siue illa humiditas sit eiusdē speciei cū sanguine: siue nō. Ex h apparet solo dubȳ. Utrū pter pmos humores ponēde sunt scđe humiditates. nā hoc mō sumēdo humiditatem res est certa.

Nota scđo ꝙ hoc nō obstāte: tñ adhuc est dubitatio. Utrū tales humiditates differant specifice a sanguine. Nam Aristoteles in de somno z vigilia. z in de iuuētute z senectute. z 2° de partibus aīaliū: expresse dicit sanguinē esse vltimū alimentū in habentibus sanguinē. z per vltimū alimentuʒ videt̄ intelligere nutrimentuʒ ex quo imediate mēbra vere nutriunt̄. Et ita videt̄ sentire Auicēna in caplo de mēbris: saltem de quibusdam membris. Nam dicit. nō vndiqʒ sanguis in quorūdam nutrimento multotiens ꝯuerti: sicut carnis: imo ilico: cum ei nutrimentuʒ accidit in ipsum ꝯuertet̄. z scđo colliget idem videt̄ sentire Auer. ¶ Pro isto ergo dubio duo inueniunt̄ modi. Unus absolute cōcedendo. ꝙ secunde humiditates non differunt specie a sanguine essentiali: sed tamen differūt a sanguine in dispositione pncipali sanguinis in quibusdam dispositionibus accidētalibus: quibus appropinquant nature membroꝝ. Et fm hanc viā nō est numerus istaꝝ humiditatū fm numeꝝ formaꝝ specifice differentiū illis humiditatibus correspōdentiū. sed fm numeꝝ notabiliuʒ trāsmutationū inuentaꝝ in sanguine anteq̄ȝ in mēbra conuertat̄ pfecte.

¶ Alia est positio ponens. ꝙ humiditates saltē cambiuʒ differūt a sanguine specifice. ¶ Sed ad auctoritatē rñdet distinguēdo de hoc nomine sanguinis. Nā dicitur de massa humoꝝ primoꝝ aggregata ex sanguine: flegmate: melia z chola. Alio pro humore distincto ab alȳs: vt infra rubeo colore z dulci sapore. Tertio p nutrimēto mēbris appropriato ex sanguine genito quō dr̄ 4° colliget. ꝙ mā qua nutriunt̄ mēbra radicalia est sanguis dealbatus. Tertio z scđo. ꝙ sperma est supfluitas cibi generati in toto corpore: z est sanguis magis digestus. Aristo. ergo vbi dixit sanguinē esse vltimū alimentū: aut fuit prime opinionis: aut saltem sumpsit sanguinē tertio modo. Et intelligant̄ alie auctoritates. ¶ Pro auctoritate Auic. pro nūc sufficit ꝙ in ꝯuersione sanguinis in carnē nō sūt ita notabiles trāsmutationes sicͥ in ei⁹ ꝯuersiōe ad ossa.

¶ Nota 3° ꝙ de glutine vtrum sit pars mēbri animata: vel sit nutrimētū veꝝ quod imediate mēbro assimilat̄. sunt tres vie. Una dicit ꝙ est pars mēbri fm omne mēbrū quātūcūqʒ simile constat ex solidiori z viscoso tenēte partes adinuicē: vt colla: z illud viscosum humidius. Et si sit animatū: non tñ perfecte habet mēbri preexistētis similitudinē in qualitatibus: vel non habet membri rōnē sed partis: quia ratio membri constituit̄ ex talibus diuersis partibus. ¶ Secūda via dicit ꝙ gluten non est pars mēbri: imo in mēbro viuente nō est gluten: nec sūt nisi tres humiditates: sʒ gluten fuit in spermate: z ex eo facta est pars que tenet vnū cum alio sicut colla. in viuēte aūt sufficit cambium. Et hanc viā sentit Conciliator differētia trigesimatertia. Et ob hāc causam dicūt Auic. dubitationē vidētē addidisse. cuius pncipium est ex spermate: vt ifra. ¶ Tertia via dicit. ꝙ gluten est verum nutrimentū quod imediate transmutat̄ in membroꝝ substantiā. Est tamen viscosum faciens partem mēbri inuicem teneri: z viscositatē solidaꝝ partium membri refouens: z hec est cōmunior. ¶ Ex his ergo patet. ꝙ descriptio scđe humiditatis non superfluentis est bona. Nam conuenit cuicunqʒ contento sub descripto: z per illaʒ differt descriptum a quolibet alio: vt patet intuenti declarationes predictoruʒ. ¶ Nota vltimo. ꝙ lʒ dispositio quaʒ habet secunda humiditas sit perfectior dispositione sanguinis: quia per illā magis nature mēbri appropinquat: tamen illa nō est pncipalis dispositio humoris pmi: quia non cuʒ illa est aptus humor primus optime conseruari: sed transmutari in melius. Et ideo dicitur ꝙ in generatione secunde humiditatis est humor conuersus a principali in sua dispositione.

¶ Quorum sunt quatuor species.

¶ Ponit numeruʒ istarum humiditatuʒ vnaquāqʒ declarando. z diuiditur in duas. Nam pmo ponit numerū. Secūdo vnāquāqʒ declarat ibi secūda [Prima ē zc.] ¶ Dicit ergo. ꝙ istarū humiditatū sunt q̄tuor species. ¶ Ubi nota fm quosdam vt supra dicitur. istas humiditates distingui fm formas substantiales. Et hoc difficulter pbaretur. ¶ Alȳ vō volunt istas humiditates non oportere omnes distingui fm species: sed fm dispositiones accidētales notabiles acquisitas ante conuersionem ad veram membrorum naturam. Et ita videtur sentire Auicenna pma quarti. capitulo de ethica. secūda z tertia humiditate. cum vnam ponat sicut oleum effusum in lucerna: z oleum imbibitum in lichinio: que duo olea specie non differunt. ¶ Nota secundo hunc numeꝝ z modum distinctionis in quatuor humiditates expresse haberi ab Auicēna. z duodecimo de animalibus. z prima quarti. z a Serapione sexto breuiarȳ. capitulo de ethica. ad hunc modum: sed ex Saleno septimo terapentice. Lʒ comprehendere possumus aliquā etiam secundā esse humiditateʒ ad sensum: dictū tamen hic quaternarius non explicatur. z hec magis in particularibus locis dicēda. Ideo aliqui doctores hunc numerum humiditatum negauerunt: vt habet videri a Conciliatore. differentia. 33.

¶ Una est humor in foraminib⁹ extremitatum paruarū venarū ꝯtētus membris simplicibus propinquarum imbibentium ea veleam.

¶ Nunc Auicēna declarat vnāquāqʒ earuʒ. Et diuiditur in q̄tuor ptes. ibi secunda. [Alia ē humor.] ibi 3ª [Tertia est humor.] ibi 4ª [Quarta est humor.] ¶ Dicit primo ꝙ pma harum humiditatuʒ est humor contentus in foraminibus paruarū venarum membris simplicibus ppinquarum ea imbibentium. ¶ Ubi notanduʒ hanc descriptionem hoc modo debere suppleri. Prima humiditas est humiditas secūda vnica tm̄ notabili transmutatione facta ex sanguine: z fm plurimū in extremitatibus paruarum venarum membris simplicibus ppinquaruʒ ea imbibentiū contenta. Naʒ nisi ita suppletur staret sanguinē esse pmaʒ humiditatē cum stet ipsuʒ in tali loco cōtineri ¶ Nota secūdo. ab hac pma humiditate nō sumi aliquā ethice febris speciem: sed sumitur inde febris ebullitiōis aut putredinis: vt a Serapione z Auic. locis allegatis colligitur. ¶ Nota tertio. nō oportere quālibet pmā humiditatem contineri in extremitatibus paruarum venarū. Nam vena magna nutritur: z prima humiditas eius non ꝯtinet̄ in paruis venis: vt pʒ. z iō dixit supra fʒ plurimū. ¶ Nota vltimo. non in quolibet mēbro nutriendo hanc inueniri primam humiditatem vt membris carentibus venis sicut ossa. Sed pma humiditas qua nutrire debet prius in venis continetur. deinde ab eis attracta transmutatur. Et hec pma humiditas dicitur humiditas sanguinea: z a quibusdam innominata.

¶ Alia est humor per omnia simplicia trāsiens mēbra sicut ros qui instrumentum conuerti est

aptus cum corpus nutrimento caret: et ut membra humectet cum aliqua causa fortis motus aut alia ea exiccauerit.

¶ Nunc declarat secūdam dicēs. q̄ alia est humor. s. secūdus super omnia simplicia transiēs membra: sicut eos factus est ut sit aptus cōuerti in nutrimentū cuz corpori de fierit nutrimentum: et ut humectet membra et iuncturas. ¶ Ubi nota hanc humiditatē dici roridā ꝓpter similitudinē quam habet cuz rore: quia sicut ros humectat folia: ita ros humectat membra. ¶ Nota secūdo. ut plurimuz rorem inueniri in poris mēbrorum: et esse secūda notabili transmutatione transmutatū a dispositione p̄ncipali sanguinis. Et ꝺm mentē Auic. p̄ma humiditas trāsmutatur ꝺm partez in rorez: et ꝺm partē in cambiū. sed ros trāsmutatur postea ī cambiū tēpore carētie nutrimēti: ita q̄ nō semper in cambiuz transmutaṫ: nec omne cambiuz factū est ex rore: sicut accidit de flegmate respectu sanguinis: sicut infra dicetur. ¶ Nota tertio humectationē roris esse magis cōueniētez membris q̄ȝ humectatio flegmatis: q2 ros plus participat membroꝝ similitudine. ¶ Ex his patet roris necessitas et utilitas et d̄scriptio: que debet h̄ modo suppleri. Ros est humiditas secunda: non superflua ꝑ duas notabiles transmutationes ex sanguine genita ꝑ digestionem disseminata: per porositatē simpliciuz mēbrorū illis appropriata pro eoruz humectatione: et ut tēpore necessitatis possit in cambiū transmutari. ¶ Patet secūdo rorem nō esse isto modo necessariū in nutricatione: q2 oportet omnem humiditatē nutrimentalē nature prius fuisse sub forma roris. ¶ Nota q̄rto. q̄ cambiuz per tres notabiles trāsmutatiōes distat a sanguinis natura: vel saltem est rore alijs paribus a sanguine distātius et grossius et in hoc differt a rore. Differt secundo. quia cambium est quietatuz in poro cui appositū est: sed ros nō est uni poro appropriatus: imo stat quasi in motu: sicut ros suꝑ folijs arboruz fluit. Differt etiam a flegmate per dictas causas.

¶ Nota quinto. q̄ q̄uis ros cōtinue membra humectat: tamē eius utilitas maxime apparet cuz aliqua fortis causa exiccatiua approximaṫ corpori. Et Auic. dixit eaz tunc humectare: q2 tūc exiccationi resistit. ¶ Nota ultimo. q̄ Galen⁹. 7. terapentice. caplo. 6. videṫ manifeste velle humiduz rori formiter disseminatū nutrituꝝ esse membra. vocat eniz hanc humiditatē familiarez rori formiter disseminataz: ex qua nutriunṫ particule finaliter deperdite. Et ideo multi volunt hanc: non solum tēpore necessitatis: sed semꝑ in cābiū transmutari deducto impedimento.

¶ Tertia est humor qui paruz ante ꝯgelat⁹ fuit. Et est nutrimentū qd̄ in substātia membroꝝ ex parte cōplexiōis cōuersuz est. Sed ex ꝑte essentie complete et siltudis nōdū ꝯuersum fuit.

¶ Notificat tertiaz dicēs. q̄ tertia est humor. s. qui parum ante coagulatus fuit: et est nutrimentuz: quod est ex parte cōplexionis mēbroꝝ conuersuz in substātiā membroruz id est quodāmodo mēbruz similatur in cōplexione: sȝ nōduz fuit cōuersuz ex parte complete essentie: id est forme substantialis: nec ex parte similitudinis in omnibus qualitatibus. ¶ Ubi considera. q̄ de cambio qd̄ est humiditas tertia. omnes cōsentiunt q̄ est appositū mēbro: et sibi ꝺm partē in complexione similatuz: lȝ nō ex toto. Sed tamen aliqui dicūt ipsuz īmediate trāsmutari in substātiā membri: q2 dicunt gluten eē aīatuz: et de substātia membri. Alij v̄o dicunt gluten nō esse aiatum et cambiuz imediate transmutari in gluten: in hoc v̄o differre a glutine: q2 gluten est inuiscatuz et unituz quodāmodo: sed cambiuz esse tm̄ appositū. Utroq3 ergo modo cambiū nō habet formā mēbri. ideo nō habet ex toto cōplexionez mēbri: sed partialiter. ¶ Nota secūdo. q̄ hec humiditas dicitur nutrimētū in littera. et ideo aliqui volunt Auic. itelligere per hoc verū nutrimētū qd̄ ideo dici potest: q2 est iaz positus in loco ubi debet fieri restauratio. Et eadem de causa diciṫ cambiū: quia cambit seu ꝑmutat deꝑdituz. Differt aūt a rore: q2 est sanguine distātius et grossius: et fixū in loco sue cōuersionis ad substantiā membri.

¶ Quarta est humor q̄ est intus in mēbris simplicibus a principio natiuitatis: ꝑ quē partium eorū cōtinuitas existit: cui⁹ principiū est ex spermate. Spmatis v̄o p̄cipiū est ex humoribus.

¶ Notificat quartā humiditatē dicēs. q̄ quarta humiditas est humor supple secūdus: nō suꝑflu⁹ q̄ ē itus. s. in mēbris simplicibus: etiā a p̄ncipio natiuitatis ꝑ quē est cōtinuatio mēbroꝝ. ¶ Dicit secūdo. q̄ istius hūiditatis p̄ncipium est ex spermate. spermatis aūt p̄ncipiū est ex humoribus. ¶ Circa quā partē attēde triplicē inueniri viaz de hac quarta humiditate. una dicit. Hūc eē partem mēbri. 2ᵃ dicit. Gluten non esse in corpore animato: sed inueniri in spermate esse: tamen in viuente humiditatem ex hoc glutine genitā: penes cuius consūptionem sumiṫ tertia species ethice. Et tertia cōmunis dicit glutē inanimatū: sicut. s̄. dicitur: et hanc cōem nunc seq̄mur. Et hoc modo quarta humiditas est humor secūdus: non suꝑfluus exn̄s in membris simplicibus et igrossatus: et viscositate sua mēbris adherens et conseruans cōtinuitatem membrorum fouēdo. s. humidā: qd̄ vere ē ꝑs mēbri. Et hoc modo non est de vera mēbroꝝ substātia. Sed verūnutrimentuz est humiditas nōdū perfecta operatiōe pars membri facta. unde cū tres sunt actus nutritiue: appositio: unio: et assimilatio: sumēdo unionez pro inuiscatione. et assimilationem pro tota trāsmutatione: tam ꝺm substātiā q̄ȝ ꝺm accidentia ꝯsequētia duo actus p̄cedunt gluten appositio et unio: et in ip̄o fit tertius qui est assimilatio: et ꝑfectissima operatio nutritiue. ¶ Et q2 Auic. vidit talez humiditatē in p̄ncipio gn̄atiōis necessariā esse. ideo dedit modū quo inueniṫ. et dicit q̄ īueniṫ ex partibus spmatis nō complete in membroꝝ substātiā ꝯuersus. Et hic sperma possumus intelligere: aut sanguinē mēstruū multū ad naturā spermatis reductū: aut vere grossam partē spmatis que ꝺm mentem medicoꝝ est mā gn̄ationis fetus. ¶ Deide dicit.

¶ Et dicemus etiam q̄ humores humorosi boni et superflui vel nō superflui quatuor continētur generibus genere sanguis qui omnib⁹ illis melior existit: et genere flegmatis: et genere cholere rubee: et genere cholere nigre.

¶ Determiat de alio mēbro diuisiōis. et q2 diuiserat supra humiditates scd̄as ī suꝑfluitates et nō suꝑfluitates nō curat h̄ facere. Hic g̊ sumit unum tm̄ mēbrū. s. humorem: q̄ nō ꝺm totum genus est suꝑfluus: et hunc vocat humorē humorosum: et est humiditas: non ꝺm totuz genus superflua immediate ex chilo genita: vel ad illam reducibilis. ¶ Et diuiditur pars ista in duas. nam p̄mo ponit numerū generū talium humorum. Secūdo subdiuidit unumq̄dq3: et declarat ibi [Sāguis v̄o.] ¶ Dicit p̄mo. q̄ humores humorosi ad sensum datū boni vel suꝑflui et mali cōprehēdunṫ quatuor generibus. s. genere sanguinis qui in oibus existit melior genere fl̄atis: genere cholere ru. genere cholere nigre. ¶ Ubi nota. q̄ aquositas urinalis nō ē humor h̄ mō. nā ē ꝺȝ totū genus suꝑflua: sȝ mali hūores: et si sint suꝑflui: q2 mali: h̄ nō ē ꝺm totū gen⁹: q2 in genere sunt boni. Et istos oēs vocat Auic. humores humorosos. ¶ Nota 2° hūc q̄ternariū numeꝝ sēsu videri ī floboto mijs. Sȝ Auer. ꝑ cātice. cōmēto. 22. et 24. per similitudinē temporꝝ et elemētoꝝ hunc numeꝝ humoꝝ declarat: q̄

declaratio nõ est demõstratiua. ¶ Nota tertio sanguinẽ
alijs humorib⁹ eẽ meliorẽ. p̊ qꝛ aut solus aut mixt⁹ attigit
finẽ q̃ ẽ nutritio. 2° qꝛ calorẽ nãlem conseruat.

¶ Sanguis vo nã calidus existit ꝛ humidus.

¶ Nunc de illis sigillatim determinat. Et diuidit̃ in quatuor partes s̃m numerũ q̃tuor humoꝝ. 2ª ibi[Flegmatis aũt.] 3ª ibi[Cholera.] 4ª ibi[Cholere nigre.] Pꝛia ĩ duas. p̃mo ponit gnãlẽ sanguis cõplõnez. 2° diuidit. ibi[Cuius sũt.] ¶ Dicit p̊. ꝙ sanguis nã ẽ calidus ꝛ humidus. ꝛ põt ĩtelligi de sanguine nãli: ꝛ possum⁹ gnãliter ĩtelligere de quolibet sanguine sub forma sanguinis manẽte. ¶ Ubi nota sanguinẽ aliqñ dici massam sanguineã. aliqñ vo humorẽ quartũ distictũ ab aggregato: ꝛ ita sumit̃ h̃. ¶ Nota 2° sanguinẽ adhuc sub forma cõis nutrimẽti manentẽ dici calidũ ꝛ humidũ respectu cutis: vt pꝫ cap̃ de mẽbꝛis. ꝛ dicit̃ etiã talis respectu habitudis totius corporis: cum ipse corp⁹ calefacit: vt pꝫ fen 2ª. c. de eo qđ comedit̃ ꝛ bibitur: ꝛ ad hũc sẽsuꝫ dicit̃. ¶ Utrũ aũt possit dari sanguis cute frigidior. p nũc nõ curo. Nã talis nõ esset s̃ꝫ cõplõnẽ nãlr dispositᵘ. Si tñ tenet̃ sanguinẽ esse mẽbroꝝ vltimatũ nutrimẽtũ: ꝯcedẽdũ eẽt aliquẽ sanguinẽ cute frigidiorẽ: puta ĩmediate nutriturũ ossa: tñ talis nõ eẽt in dispositiõe p̃ncipali sãguis. ¶ Nõ 3° ꝙ ex his nõ obstãtib⁹ nutrimẽtũ qđ habet̃ ex sanguĩe ẽ melãcholicũ: cũ sãguis cogtur ꝛ comedit̃: qꝛ in p̃ma digestione subtile resoluit̃: ꝛ ĩ decoctiõe dicit̃ etiã humor tẽperat⁹ ad iustitiã respectu alioꝝ humoꝝ: qꝛ magis faciens pro operationũ p̃fectiõe.

Hic cadit dubitatio. an dat̃ sanguis hoc mõ distinctus ab aggregato alioꝝ humoruꝫ. Et est plusq̃ Cõmẽtato. in tegni. positio ꝙ nõ. Sed puto sensui eẽ credẽdũ ꝛ auctoritatib⁹. Patet ꝛ rõne. nã si sãguis nõ eẽt nisi tale aggregatũ sequeret̃ sanguinẽ in nãli dispõne eẽ frigidũ respectu cutis. Cõsequẽs falsuꝫ. ꝛ ꝯtra dicta. ꝛ pꝫ ꝯñia. qꝛ magis in q̃ꝫtitate valde dñatur in corpe flegma ꝛ melãcholia q̃ꝫ cholera: ꝛ q̃si tãtũ distat flã a cute p fridũ: sicut cholera p calidũ. ergo totũ cõpositum est frigidum. ¶ Argumẽtũ pꝫ exercitato in nãlib⁹: ꝛ qꝛ fundamẽta opposite positionis sunt leuia hic referre non curo.

¶ Cuius sũt due species: naturalis ꝛ non naturalis. Naturalis aũt est cui⁹ color est rũbe⁹ malo carens odore ꝛ est valde dulcis.

¶ Nũc ponit diuisionẽ: ꝛ diuidit̃ in duas. p̃mo ponit diuisionẽ vnũ mẽbꝛũ declarãdo. 2° aliud mẽbꝛũ declarat. ibi 2ª [Nõ naturalis vo.] ¶ Dicit p̃mo. ꝙ sanguis due sunt species. s. sanguis naturalis: ꝛ sanguis non naturalis. Et ꝙ sanguis naturalis est cuius color est rubeus malo carens odore: ꝛ est valde dulcis.

¶ Sed circa hoc sunt tres difficultates. Prima ꝓpter qd corpora sanguiea fetẽt: vt sumit̃ p̃ma q̃rti. c. de p̃paratis ad febꝛes. ꝛ. io. terapẽtice. Videt̃. n. ꝙ nõ dꝫ ita eẽ: cũ sanguis malo careat odore. ¶ Rñdet̃. ꝙ ĩ corpib⁹ sanguineis abũdãt mlte sup̃fluitates parate putrefieri p̃p actualẽ calitatẽ: ꝛ ille resolute reddũt odorẽ fetidũ nõ sãguis.

¶ Scđa difficultas ꝓpter qd chilus cũ sit humidus cũ patit̃ ab epate nõ denigrat̃: ita vt sanguis fiat niger: cũ calidũ agẽs in humidũ denigrat: vt ĩfra isto capitulo. ¶ Respondetur. ꝙ calidũ igneũ vel vt igneũ agẽs in humiduꝫ denigrat: sꝫ calor nãlis aliqñ dealbat: aliquãdo denigrat: vt apparet in generatione lactis ex sanguine que fit per digestionem a calido. Et pꝫ in nutricatione vuee.

¶ Tertia difficultas qũo ex sanguine dulci per vlterioreꝫ decoctionẽ generat̃ lac etiã dulce: cũ dulce ampli⁹ coctuꝫ fiat amarũ. ¶ Respõdet̃. ꝙ ex dulci p decoctioneꝫ frigidam a calido nãli nõ repugnat generari dulce: sed per decoctionẽ p calidũ igneũ plurimũ fit amarũ. Nũc aũt lac fit ex sanguine a calore nãli non igneo.

¶ Nõ naturalis vo sunt due diuisiones. Alius enim est q a cõplexione bona fuit mutat⁹: nõ ꝓpterea ꝙ aliqd ei admixtũ fuerit: sed qꝛ eius cõplexio in se vitiata fuit. verbi gratia. qꝛ aut fuit infrigidatus aut calefactus.

¶ Nũc declarat aliud mẽbꝛũ. ꝛ diuidit̃ in duo. p̃mo diuidit hoc mẽbꝛũ vnũ mẽbꝛũ declarãdo. 2° aliđ subdiuidit. ibi[Et est alius.] ¶ Dicit p̃mo. ꝙ sanguis nõ nãlis ẽ duobus modis. Unus est qꝛ sit mutat⁹ ꝛ vitiatus in sua cõplõne. nõ ꝓpterea ꝙ aliqd fuit sibi admixtũ. s. nimiũ calidus vel alteri⁹ q̃ꝫtitatis. ¶ Ubi notãdũ. ꝙ cũ sãguis possit eẽ malus merito q̃ꝫtitatis ꝛ merito modi sub̃e: ꝛ merito cõplõnis: ꝛ p̃p occultas dispõnes. Aui. solũ de nõ nãli 3° mõ fecit mẽtionẽ: qꝛ peccatũ q̃ꝫtitatl nõ ẽ spẽi peccatũ: sꝫ peccatũ ĩ mõ sub̃e ꝛ ꝓpter cõplexionẽ peccãtis in occultis ꝓprietatib⁹ est imp̃ceptibile a medico. ¶ Nota 2° cõplõnẽ dici vitiatã in se: qꝛ fit vitiũ in eẽntia cõplõnis: qꝛ in calore: frigore: vel alijs q̃litatibus a qbus pẽdet cõplõ. ¶ Nota tñ. nõ solũ merito gradus dici sanguinẽ bonũ qualitatiue: sed etiã merito depẽdẽtie: vt dicit̃ sepe. s̃. de tẽperamẽto corporis. Videt̃ etiam mihi ꝙ sanguis nõ sit nõnãlis: qꝛ obscurus vel tenebꝛosus: qꝛ tenebꝛa non resistit generationi luminosi spiritus cũ sit pura p̊uatio.

¶ Et est ali⁹ q nõ fuit mutatus nisi ꝓpter humorem maluꝫ q ei admixtus fuit. Qđ est s̃m duas diuisiones: aut eniꝫ ad eũ humor deforis venit ꝛ penetrauit in ip̃m ꝛ corrupit. aut in ipsomet fuit generatus humor. verbi gratia. aliqua eius pars putruit: ꝛ ei⁹ subtile in cholerã rubeam: ꝛ spissuꝫ in cholerã nigrã cõuersũ est: ꝛ remanserunt ambe: aut vna earũ in eo. ꝛ hui⁹ qdẽ diuisionis p̃tes s̃m illud qđ ei admiscet̃: ꝛ ipsi⁹ species de spẽb⁹ flegmatis ꝛ specieb⁹ cholere nigre ꝛ specieb⁹ cholere rubee diuersificant̃. ꝛ aquositas ei⁹ plerũqꜫ ergo fit turbidus: ꝛ aliquando fit subtilis: ꝛ aliquando niger multa infect⁹ nigredine: ꝛ quandoqꜫ albus. similiter quoqꜫ in odore sui ꝛ sapore mutat̃. fit nãqꜫ amarus aut salsus aut acetosus.

¶ Notificat 2ᵐ mẽbꝛũ dicẽs. ꝙ ẽ alius sanguis malus qui nõ est malus: nisi ꝓpterea ꝙ alius humor secuꝫ ẽ mixt⁹. Et h̃ est duob⁹ modis: qꝛ aut humor ab extriseco ipsi sanguini aduenit ꝛ penetrat in eũ: ꝛ miscet̃ cũ eo. aut humor iste fuit gnãtus ex ipsomet sanguie. verbi gr̃a. qñ sanguis putrefit subtile ei⁹ ꝯuertit̃ in cholerã ꝛ grossuꝫ ĩ melãcholiã. Tũc istoꝝ duoꝝ vnus aut ambo remanẽt p̃mixti cũ residuo sanguine ꝛ ĩficiũt ipsuꝫ. Et breuiter ĩ hoc mẽbꝛo ꝯtinent̃ spẽs s̃m diuersitatẽ humoꝝ cõmixtoꝝ. vbi gr̃a. flãtis: vel chole: vel melãcholie: vel aquositatis. ¶ Et aliqñ fit turbidus: aliqñ niger multa affect⁹ nigredie: aliqñ subtilis: ꝛ qñqꝫ albus: ꝛ qñqꝫ mutat̃ in odore: quãdoqꝫ in sapore: qꝛ amarus: aut salsus: aut acetosus: ꝛ penes humorũ distinctionem in specie: aut in modo substantie: aut in colore: aut odore: aut sapore qui sãguini p̃miscent̃: possũt ĩ breui spẽs nõ nãlis sãguis mltiplicari vt vides. ¶ Ubi nota sanguinẽ dũ nõ multus est putredinis gradus seruare formã suã. cũ aũt mult⁹ est gradus p̃dit formã suã: ꝛ p̃s subtilis ꝯuertit̃ in cholerã. grossa ĩ melãcholiã. Ita dicit̃ p̃ma quarti. illo capitulo. Opinatus est.

¶ Flegmatis aũt aliud ẽ nãle: ꝛ aliud non nãle.

¶ Determiat de flãte. ꝛ p̊ põit disionẽ. 2° mẽbꝛa declarat

ibi[Nāle.] ❡ Dicit ꝑ.ꝙ flatū aliud ēnāle:aliō nō nāle. ❡ Ubi nota cōe eē omni flegmati esse tale vt sue forme cōueniant frigiditas ꝛ humiditas ꝛ color albus.vnde flegma gypseū:ꝛ si sit actu siccū:tamē sue forme humiditas cōueniret respectu cutis:ꝛ iō ponit̄ flā non melācholia. ❡ Nota scđo apud medicuʒ flegma dici nāle:qꝛ dispositꝰ tuʒ:ita vt nō ledendo ꝑternāliter sit aptuʒ vt per ipm nā corpis ꝯsequat̄ finem quē intēdit ex flegmate nō natura le.Nota ꝙ hac dispōne quouis modo caret.

❡ **Nāle ē qđ ē aptū vt i aliquo tpe fiat sanguis: qm̄ ē sanguis nō plene coctꝰ.Et ē qdaʒ modus dulcis flegmatis qđ nō valde existit frigidū:immo corpis cōpatione friditatis pauce:sanguis ꝟo cōparatiōe ꝛ cholere rubee est frigidū.**

❡ Nūc declarat mēbra.ꝛ diuidit̄ in duo.ibi scđm[Non nālis.] Primū in tres ptes.nā ꝑ notificat nāle flegma.2° remouet duo dubia.3°ostendit necessitatē ꝛ vtilitatē flegmatis i corpe.2ª ibi[Est.n.flegma.]3ª ibi[Dicimus āt.] Dicit ꝑmo ꝙ flegma nāle ē illud qđ ē aptū vt aliquo tpe fiat sanguis.Et cā huius ē:qꝛ h̄ flegma nāle ē sanguis diminute cretus.i.res diminute cocta preparata vt fiat sanguis cui cū aduenerit cōplemētū coctiōis fit sāguis.Istō igit̄ flā nāle ē qdam modus dulcis flegmatis qđ nō valde existit frigidū:imo i cōparatione corpis ē frigiditatis pauce:sed cōpatiōe sanguis ꝛ chole ē plm.❡ Pro pte no ta ꝑmū flā nāle eē ꝑparatū:vt a calore nāli ꝯuertat̄ i sanguinē.Et cū h̄ nō aptū ꝑternāliter ledere:lʒ ꝗ aliqđ flā nimis fridū possit ex aliquo casu ꝯuerti i sanguinē:nō tñ dʒ dici naturale.nā de se nō hēt bonā ꝑparationē vt in sanguinē cōuertat̄ ꝛ ē aptuʒ ledere.❡ Nota 2° ꝙ lʒ flegma nāle posset in cholerā ꝯuerti.tñ hec nō ē rō q̄re sit nālis: qꝛ nō pp hūc finē a nā itendit̄.Aui.ꝗ exꝑssit finē ꝑncipalius a nā itentū.❡ Nota 3° ꝙ cū aliqđ dʒ ꝑ decoctionem vel digōnē ꝓduci nō ē semp vnica via veniēdi ad termi nū decoctiōis:imo aliqđ ad talē terminū ꝓueniens trāsit ꝑ media ꝑ que nō transit alia.vbi gratia.Mures possunt gnāri ꝑ ꝓpagationē ꝛ ēt sine ꝓpagatione.Lʒ ꝗ semē ante aie iductionē sit q̄dāmō diminute digestū respectu aialis ꝓducēdi:nō opʒ oē qđ dʒ i simile aial trāsmutari:ꝑ fieri sub dispōne spmatis:qꝛ id qđ ex putrefactiōe ꝯuertit̄ in murē nō trāsit ꝑ dispōnes spmatis.Ita sūt aliq̄ ptes chili a calore epatis certo mō applicato transeuntes in sanguinē mediante forma flegmatis.Alique ꝟo non:sed imediate.❡ Et ex hoc apparet ꝙ nō opʒ semp chiluʒ q dʒ in sanguinē ꝯuerti ꝑus fieri flegma.❡ Aduerte tñ ꝙ Auerrois scđo colliget.cap de iuuamēto flātis.dicit ad litterā. Hoc ē ꝙ ipole ē cibū ꝯuerti nisi ex eo generent̄ superfluitates flegmatice.Sʒ illō quomō itelligat̄ alibi dicam.

Dubitatur hic ꝑmo.vtꝝ sāguis possit fieri flā. Et vr̄ ꝙ nō:qꝛ coctū nō pōt amplius incrudari.scđo colliget.❡ Qđ sic arguit̄:qꝛ sāguis pōt assumi ex vena ꝑ cibo.ꝛ tūc i stōcho gnābit̄ ex eo chilus:ꝛ ex illo flā gnābit̄.❡ Hic dr̄ ꝙ ipole ē sanguinē immediate ꝯuerti i flegma.nā coctū nō ꝑt icrudari ad hūc sensuʒ ꝙ coctū nō pōt imediate trāsmutari i cruduʒ ꝓprie.❡ Attēde tñ ꝙ nō oē ex quo ꝑ digestiōeʒ sanguis generat̄ dʒ dici crudū:vt chilus bene digestus nō ē crudus: sed crudū dicit̄ qđ ꝓpter ipotētiā caliditatis in terminādo humidū deficit a cōplemēto operatiōis quā in ipsum nā intēdit.Uñ nō habeo ꝓ icōuenieñti ꝙ a.generet̄ ex b. ꝑ digestionē.ꝛ ecōtra.❡ Hic tñ nō cadit ꝓprie difficultas de cruditate.sed videt̄ ifra sūma de virtutibus.

Secundo sine argumētis dubitat̄.Utꝝ flegma nāle sit dulce.qꝛ Joannitius dicit ipsuʒ nō dulce.❡ Respōdet̄ ꝙ ē a dñio insipidū:sed tñ aliq̄li dulcedie pticipat.Et hoc vult hic Auicēna.❡ Tertio dubitat̄.q̄uō sit modice fritatis flegma nāle cuʒ supra dicat̄.capitulo de cōplexiōibus mēbroꝝ.flegma eē frigidius qđ est in corpe.❡ Dicendū ꝙ flegma est magis frigidum respectu sanguis ꝛ cholere q̄ respectu cutis.Et iō dicit̄ pauce frigiditatis respectu cutis cōparatis sibimet. vt dicit̄ frigidum respectu sanguinis ꝛ cholere.

❡ **Et ē ēt flegma dulce qđ nō ē nāle:qđ ē flā saporē nō habens:qđ noiabimꝰ:qđ fit cuʒ accidit vt cū eo sanguis misceat̄ nālis:ꝛ qđ multotiens in reumatismis:ꝛ in saliua sentit̄.**

❡ Nūc remouet q̄daʒ dubia.ꝛ diuidit̄ in duas ptes.sicut duo sūt dubia.ibi 2ª[Dulcis ꝟo nālis.] ❡ Primū dubiū est vtrū oē flegma dulce sit nāle.Et rñdet ꝙ nō.qꝛ iueni tur flegma subtile de se insipidū ꝛ ineptū trāsituꝝ in sanguinē ꝑ admixtionē sanguis fit dulce.ꝛ illud est ꝑternāle ꝛ sentit̄ sepe i saliua ꝛ i reumatismis.❡ Ubi nota hoc flegma nō hēre in parte flegmatica subiectiue dulcedinē: nā tunc nō eēt insipidū.vt in lr̄a dr̄:sed fundatur sapor in parte sanguinea ꝛ denoiatur ide flegma iꝓprie pp commixtionē.❡ Nota tñ hoc flegma i corpe optime sano limitare sibi certū gradū caloris cū quo optie cōfert sanitati.Et qꝛ ꝑ multi sāguis admixtionē aut nimis pauci talis gradus variatur.Jdeo vtroqʒ modo ꝑ sanguis natura lis mixtionem stat flegma fieri non naturale.

❡ **Dulcis ꝟo nālis receptaculū dixit Gale.naturam non fecisse membrū ꝓpriū:quemadmodū duabꝰ fecit choleris:hoc nāqʒ flegma sanguini ꝓpinquam hʒ silitudinem:ꝛ egent eo membra oīa.iōqʒ fecit nā vt cū sanguine vadat.**

❡ Nūc remouet secūdam dubitatiōem.ꝛ ē talis.vtrū flegma nāle hēat in corpore appropriatū receptaculū sicut choľa rubea hʒ fel:ꝛ nigra splenē.Et rñdetur ꝙ nō hʒ receptaculū.vt dicit Gal.Et cā est:qꝛ est ꝓpinq̄ dispōnis vt cōuertat̄ ad sanguinē.ꝛ iō oīa membra egēt eo.Nā ergo trāsmittit ipm ꝑ venas i totū corpus pp vtilitatē ꝛ necessitatē q̄ statim dicunt̄.❡ Ubi nota hic sumi receptaculū ꝑ mēbro a nā ꝑncipalr̄ ordinato ꝑ certi humoris retentione vt chistis est chole.Et h̄ mō flegma nullū hʒ receptaculū:qꝛ ꝯtinetur in loco qui factus est ꝑncipaliter pro sanguine.❡ Sed imꝓprie dr̄ a Mesue in suo de appropriatis.ꝙ pulmo ē receptaculum flegmatis:qꝛ multū flegma ꝑ viā catarri ad ipsum fluit.Et ita aliquando dr̄ improprie stōchū esse lacunā flegmatis:qꝛ multū flegma in eo generatur.❡ Puto tñ plus de flegmate in epate q̄ in stōcho gnāri.Et tu attēde ad hos modos pp doctoꝝ equiuocationē.❡ Nota 2° dispōneʒ in flegmate q̄ dr̄ propinquitatē in gradu primarum qualitatum:sed propter occultam passiuam virtualē preparationē.❡ Naʒ vt dicitur supra est multum frigidum respectu sanguinis.

❡ **Dicimus aūt ꝙ hec indigētia est ꝓpter duas res.vna est necessaria:ꝛ altera iuuatiua.**

❡ Jn hac pte numerat Aui.vtilitates ꝛ iuuamēta flegmatis.Et diuidit̄ in duas ptes.ꝑ ponit vnā distinctioneʒ.2° mēbra distinctiōis declarat.ibi[Necie autē.] ❡ Dicit ꝑ ꝙ idigētia qua corpus idiget flegmate ē ꝓpter duas causas:quarū vna est iuuatiua:altera ē necīa.❡ Nota ꝙ necessariū sumit̄ ꝑ eo fine quo nō ꝯtingit viuere.ꝛ qꝛ aliqñ caret corpꝰ alio nutrimēto a flegmate:ita ꝙ ipso nō existēte corrūperet̄ corpꝰ:iō flegma ꝯuerti i sanguinē dicit̄ causa necīa.s.qñqʒ.sumēdo āt necīū ꝑ eo fine quo nō cōtingit bene eē oēs iste cause sunt necessarie.

¶ Necessaria vero est ꝓpter duas res. Una est vt fit iuxta mēbra ad hoc: vt cū mēbra nutrimētū qđ ad ipsa cōsueuit venire amiserint qđ est sanguis bonus ꝓpter retētionē meri eius que a stomacho fit ⁊ epate ꝓpter aliqs causas q̄ acciderūt operenť in eo virtutes naturales eoꝝ: ⁊ coquāt: ⁊ digerāt: ⁊ nutrienť ex eo: ⁊ sicut calor innatus digerit ipsuz: ⁊ rectificando facit ipsuz sanguinē. silr calor extraneus ipsum plerūq₃ putrefacit ⁊ corrūpit. Hāc vero necessitatis partem non habent due cholere. Due nāq₃ cholere flegmati in hoc nō cōicant ꝙ calor naturalis ipsuz rectificat: ⁊ facit ex eo sanguinē: lȝ in hoc cōmunicent ei ꝙ calor accidētalis ipsum mutat: ⁊ facit ex eo rem putridam ⁊ corruptam.

¶ Nūc declarat mēbra. ⁊ p̊ causas necarias. 2° iuuatiuas. ibi [Juuatiua aūt.] Pria in duas ꝓm duas causas. ibi 2ª [Altera ē.] De pª pte dicit p̄mo. ꝙ cause necessarie pn̄tie flatis sunt due. Dicit 2° ꝙ vna est vt sit p̄sens membro: ⁊ iuxta ip̄m cū nutrimētū defecerit qđ ad membrū venire ꝯsueuit ꝙ nutrimētū est sāguis bonus. Deficit aūt nutrimētū ꝓpter multas causas. vbi grā. cibi carētia: aut puatiōe digestiōis stomachi vel epatis. Tpe igiť talis necessitatis vtutes nāles mēbri operenť in ipsum ⁊ coquunt ⁊ digerūt flā ⁊ nutriunt ip̄m mēbrū ex eo flegmate. ¶ Dicit tertio. ꝙ sicut calor nālis digerit ipsuz ⁊ facit ip̄m sanguinē. ita calor extraneus multotiēs ip̄m putrefacit ⁊ corrūpit. ¶ Dicit q̄rto. ꝙ hāc partē necessitatis nō habent due cholere. s. rubea ⁊ nigra ꝙ possint aliquo tpe ꝯuerti in sanguinē imediate: sed bene ꝯueniūt cū flate in hoc ꝙ possunt a calore extraneo putrefieri. ¶ Prio igiť nota. ꝙ qn̄ aliud nutrimētū deficit flegma pn̄s aptū nutrire ē necessariū ꝑ eo tpe. Et iō nō semꝑ dicimus flegma eē necessariū: sed in isto casu. ¶ Nota scđo. ꝙ ex hac littera pȝ Auic. velle ꝙ flegma in mēbro in quo est p̄sens cōuertať in sanguinē: ⁊ nō ꝙ transmutať ad epar: ⁊ ibi postea ꝯuertať in sanguinē: vt dicit in vno mō Gentilis. Nam dicit Auic. ꝙ deficiēte 2ª digestiōe epatis fit ille sāguis. Dicit ꝓpterea. ꝙ vtutes nāles mēbri digerūt ⁊ ꝯuertūt ipsuz in sanguinē. Recte ergo itelligēti textū claꝝ est illū modū Gētilis nō eē ad mētē Auicēne: sed qđdā figmētū imaginatū. Si. n. solū in epate sanguis flegmate generetur nō opȝ ipsuz hac causa trāsmitti ad mēbra: vt pȝ ītuenti. Flegma ergo ī venis mēbri vtute sanguifica venaꝝ ex eis ab epate ꝯcessa iuxta mētē Galeni. 3° nāliū vtutū. ⁊. 5. de vtilitate pticulariū. cōuertiť in veꝝ sanguinē eiusdē speciei cū sanguie ī epate genito. ¶ Nota tertio. flegma tale cōuerti in sanguinē tpe necessitatis magis q̄ȝ alio tempore. Quia tūc calor mēbroꝝ ē acutior: vt accidit ī ieiunio. Et qꝛ mēbra magis conanť ꝓpter carētiā. Nā videmꝰ ꝙ nō obstāte ꝙ attractiua epatis sit vtus mere nālr agens tn̄ epate habēte boni sanguis abūdātiā: aut nō attrahit: aut attrahit modicū: cuiꝰ cāȝ nō possumꝰ assignare: nisi qꝛ nō ita appetit. ¶ Ex h̄ ḡ fūdamēto defendi pōt ꝙ nō solum plus de flegmate tpe necessitatis cōuertiť in sanguinē q̄ȝ sanguine multo p̄sente: sed qđ solū necessitatis tpe ꝯuertitur: lȝ ad hoc tenendū: nec etiā ad p̄mū Aui. textꝰ nō astrīgat: vt pȝ intuēti. Teneri. n. pōt ꝙ p̄sente multo sanguine plus de flegmate trāsit ī sanguinē q̄ȝ tpe pauci sanguinis qꝛ virtus illa sanguifica est agēs mere nāle. Et tūc est fortior cū fortiori īstrumēto. ⁊ eque bene vel meliꝰ flegmati applicata. Nec Auicēna dicit oppositū: sed vult h̄ flegma eē necessariū corpori nisi tēpore carētie sanguinis ꝑ isto fine. nā alio tpe sine flegmate fieri posset nutritio: ⁊ tū h̄ ꝯsidera. ¶ Tertio nota cholerā vtrāq₃ nō esse mām preparatā vt cōuertať imediate ī sanguinē. Ideo nō pn̄t aliquo tpe in ipsuz trāsmutari etiā in minima q̄ȝtitate. Actꝰ enim actiuoꝝ sunt in patiente bene disposito.

¶ Altera est vt sanguini admisceatur: vt ipsum aptum reddat ad mēbra flegmaticarū complexionum nutrienda in sanguine quoꝝ qui ea est nutriturus opȝ flegma actualiter esse ꝓm mensuram notam sicut est cerebruȝ: ⁊ hoc quod in duobus est repertum choleris.

¶ Nunc ponit aliā causaȝ necessariā: ⁊ ē vt misceatur sanguini ⁊ reddat ad ipsū aptū ad nutriēda mēbra cōplexionuȝ flegmaticarū que ita se habēt etiā ꝙ in sanguie q est ea nutriturus flegma dȝ eē mixtū ī certa ⁊ nota apud naturā mēsura sicut cerebrū. ⁊ in h̄ ꝯuenit flegma cū duabꝰ cholis: vt ifra videbis. ¶ Nota tn̄ ꝓȝ mētē Aristo. ꝙ flegma qđ misceť sanguini nutrituro cerebꝝ nō trāsit ī substātiā cerebri: sed sanguis solus ab hoc flegmate secuȝ cōmixto alteratꝰ certo ꝓp̊o mō alteratiōis. apđ Gal. vo trāsit vere in sbam mēbri ⁊ cholera ⁊ melia. sed hec infra.

¶ Juuatiua vero est vt humectet iuncturas ⁊ mēbra que multe existunt motionis necessitas ei accidat ꝓpter calorem qui ex motu prouenit ⁊ fricatione: ⁊ hoc ꝙ est iuuamentuȝ stans in terminis necessitatis.

¶ Nūc Auicē. enumerat cām iuuatiuā. ⁊ dicit ꝙ cā iuuatiua ꝓpter quā flā trāsmittiť in totū corpus est vt humectet mēbra q̄ existūt fortis motiōis: ⁊ iūcturas ne nimiuȝ exiccenť a forti calore q ꝓuenit ex motu ⁊ fricatione. sed hoc est iuuatiuū tm̄: non necessariū: sed tn̄ in termino necessitatis. Et clarū est ex mēte Auicē. ꝙ h̄ flegma trahiť a vtute attractiua membroꝝ. ⁊ pelliť ab expulsiua alioꝝ vsq₃ ad porositatē extra venas: ⁊ seruās ꝓpriā flegmatis formā hūectat mō determīato humectatiōis appropriate illis mēbris. Mēbra aūt fortis motus p̄ter iuncturas sunt musculi: vt pȝ. qꝛ illi sunt vere habentes motiuā virtutē in se. Juuamentum vo dr̄ in termino necessitatis: qꝛ ꝓpinquum necessario: sed non necessarium.

¶ Non naturalis aut flegmatis. Aliud est superfluitas diuerse essentie vsq₃ ad sensum: ⁊ istud est mucillaginosuȝ: ⁊ aliud est in substātia eq̄le in sensu: ⁊ in veritate diuersuȝ: ⁊ est flegma crudum. Aliud est valde subtile: ⁊ ipsum est aquosum. Aliud est valde grossum albū. vȝ. ⁊ est illud qđ vocať gypseuȝ: ⁊ ipsuȝ est cuius subtile fuit resolutū: ideo qđ in foraminibus ⁊ iūcturis diu fuit retentū: qđ oibus existit grossius.

¶ Nūc determinauit de flate nō nāli. ⁊ diuidiť in tres. p̊ ponit distinctionē flegmatis ex parte substātie. 2° ex pte sapoꝝ. 3° sumit ex vtraq₃ mō spēs nō nālis flegmatis. ibi 2ª [Et ex flate.] ibi 3ª [Jā ergo declaratū.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ flegmatis nō nālis vna spēs est habens diuersam eēntialē partibus quo ad grossitiē ⁊ subtilitateȝ: ita ꝙ sensu discerni possit. ⁊ h̄ vocať mucilaginosum. ¶ Scđa spēs est flegma apparēs ad sensum equale. sed in rei veritate diuersum in modo substātie: qꝛ vnā partē habēs grossiorē: aliā subtiliorem. ¶ Tertia spēs est flegma valde subtile qđ vocať aquosum. ¶ Quarta spēs est flegma valde grossum album: ⁊ vocať gypseum. ¶ Modus aūt generationis

rationis est:qa in foraminibus ⁊ ꝑcipue iuncturis lõgã
morã trahit:⁊ ibi paulatiꝫ dissoluto subtili remãet gros
suꝫ terreũ:⁊ h̄ est grossiꝰ oĩbꝰ spẽbꝰ flegmatis. ¶ Circa
ꝑmã spẽꝫ attẽde ꝙ flegma dr̄ hic diuerse eẽntie:qꝛ hñs
diuersitatẽ iter ptes in grossitie ⁊ subtilitate sic̃ videmꝰ
in muco q̄ ꝑ nares expellit̃.Cũ g̊ aliqđ flegma habuimꝰ
vt hoc mõ ptes dr̄ntes vocat̃ mucilaginosuꝫ ꝓpter sili
tudinẽ. ¶ Circa scđam spẽm flegmatis nota ꝙ inueniť
flegma nõ multã hñs in ptibꝰ diuersitateꝫ in mõ sube:
ĩmo ita modicũ ꝙ cõi sensu vulgariũ iudicaret̃ equale.
Et tale siue grossuꝫ siue subtile cõiter vocat̃ crudũ:⁊ est
mucilaginosuꝫ. Lꝫ forte sensus eruditi medici sufficẽt
ad faciẽdũ iudiciũ de eiꝰ diuersitate. Nã sensus eruditi
in arte multas drĩas faciũt ꝑcipere v̓tutes iteriores q̄s
nõ faciũt ꝑcipe sensus:⁊ si sint meliores in hoĩe ierudi-
to:vt 3° ꝓnosticoꝝ.com̃.7°.Et hoc mõ itelligat̃ eq̃le in
sensu. ¶ Nota 2° ꝙ omne flegma põt dici crudũ:sed h̄
nomẽ sumit̃ ꝓ flegmate crudo in specie flegmatis. Nã
ꝑꝑ diminutã decoctionẽ ab ea q̃ est i flegmate nãli pli-
mũ tale flegma distat a nãli. Dicit̃ g̊ flegma crudũ: fle-
gma qđ deficit a dispõne nãlis flegmatis ꝑ diminutam
digõnẽ.Et si aliqđ flegma reperiat̃ eq̃le quo ad sensuꝫ
distãs a flegmate nãli i grossitie:tñ qa plurimũ flegma
huiꝰ dispõnis distat mõ dicto. Jõ medici a pluri facien
tes denoĩationẽ ipm ꝭm genꝰ vocãt fl̃a crudũ. ¶ Circa
tertiã spẽm flegmatis:nota flegma aquosum dici valde
subtile respectu alioꝝ flegmatũ ⁊ nõ respectu humorũ.

Sed tunc est in se difficultas.vtꝝ aliqđ flegma sit
humor subtilis.Et vr̄ ꝙ non ex Galeno
q̃rto de regimine sanitatis dicẽte.omne flegma eẽ gros
sum. ¶ Hic sunt duo modi.vnꝰ est dicẽs omne flegma
esse grossuꝫ respectu mediocris hũoris q̄ est sanguis nã
lis.Et si appet aliq̃ hũiditas cũ sanguine alba sanguine
subtilior in flõmia vl' sputo dicũt eẽ aquositatẽ nõ fl̃a.
¶ Aliȷ dicũt nõ repugnare aliqđ flegma sanguine esse
subtiliꝰ.Gal'.ṽo loco allegato itelligere vt in pl'ibꝰ:⁊ hoc
puto veriꝰ. ¶ Circa 4am spẽm flegmatis nota ꝙ nõ ob-
stãte ꝙ sit actu siccũ respectu cutis:tñ est flegma:qa sua
forma in nãlissima sibi dispõne reqrit humiditatẽ ⁊ fri
giditatẽ:vt supra dixi. ¶ Nota etiã h̄ flegma nõ eẽ hu
morẽ:eo mõ q̊ sumit̃ humor in ꝑnᵒ capl'i. ¶ Nõ ẽt ꝙ h̄
flegma gypseũ maxĩe gñat̃ circa iũcturas:qꝛ ibi sũt ma
gne ꝯcauitates ipm tenẽtes ⁊ loca sunt debilia nõ potẽ-
tia expellẽ.Multo g̊ iteruenĩẽte tꝑe a calore resoluitur
subtile ⁊ ex quodã mõ mixtionis aerei cũ remanẽte sit
albũ.sic̃ albũ oui cũ coquit̃. ¶ Nõ ẽt ꝙ calore exterio-
re sepe h̄ flegma gñat̃.Et iõ ꝑcipit̃ in passiõibꝰ iũctura
rũ dissolutiua nõ absolui a mollificatiuis ne igypsent̃
iũcturaꝝ fl̃ata. ¶ Et ex h̄ nõ errorẽ mittẽtiũ podagri-
cos ad balnea sulfurea. Nã ꝭm pl'imũ redeũt cũ iunctu
ris iduratl.Opꝫ g̊ vt secũ mollificãtia vnguẽta ꝯferãt.
¶ Ultio nota sufficiẽtiã huiꝰ distictionis iudicio meo
sic sumi.Oẽ flegma nõ nãle aut est equale quo ad sensũ
in mõ sube aut nõ ꝭm pl'imũ.si ꝑmũ est crudũ. si 2m est
mucilaginosum.Equale aũt ꝭm pl'imũ quoad sensum:
aut est subtile valde ⁊ ẽ aqueũ:aut grossuꝫ valde ⁊ ẽ gy-
pseũ. Nã mucꝰ raro ẽ eq̃l' aut medio mõ ⁊ vocat̃ noĩe sui
gñis absolute crudũ vitreũ aut ad mucilagiosũ reducit̃.

¶ Et ex flegmate est quoddã qđ est salsum qđ
omnibus flegmatis speciebus acutiꝰ est ⁊ sic-
cius ⁊ leuius. Omnis ṽo salsuginis cause vt
aquose humiditati pauci saporis: aut priuate
eo terree ptes aduste cõpl'onũ siccaruꝫ ⁊ sapo-
ris amari equali tẽperamẽto misceant̃. Si eni
multe fuerint amarus sapor ꝑuenit: ⁊ ex hoc q-
dẽ silr̃ fiũt sales ⁊ aq̃ salse: ⁊ est ẽt cũ sal fit ex ci
nere alchali: ⁊ calce ⁊ ex aliȷs cũ in aq̃ coquunt̃:
⁊ colant̃ ⁊ coquit̃ illa aq̃ donec in salem coagu
let̃. Silr̃ quoqꝫ flegmati tenui ꝙ saporẽ nõ hẽt
aut cuius sapor adeo est paruus ꝙ nõ supat cũ
cholera sicca nã se miscuerit adusta qualitatis
admixtionem ipsuꝫ facient salsuꝫ: ⁊ calefaciet.
hoc igitur flegma est cholericum.

¶ Nũc ponit distictionẽ flegmatis ex pte sapoꝝ.⁊ diuidit̃
in duas. Nã ꝑ̊ facit qđ dcm̃ est. 2° de quodã speciali fle-
gmate ex pte saporis ⁊ modi sube ab aliȷs dr̄nte:deter-
minat ibi[Et est flegmatis.] ¶ Pria in tres.ꝑ̊ determi
nat de flegmate salso. 2° de acetoso.ibi[⁊ ex flegmate.]
3° de põtico.ibi[⁊ est aliud flegma.]ꝑma in duas. Prĩo
decl'at hoc fl̃a.oñdẽdo cãm sue salsẽdinis.2° ponit qđdã
dictũ Gal'.cũ eiꝰ expõne.ibi[Si ṽo dixi.]Dicit ꝑ̊.ꝙ ali-
qđ est flegma salsuꝫ qđ est oĩbꝰ spẽbꝰ flegmatis acutiꝰ ⁊
calidiꝰ.Et ꝑ acutiꝰ itelligamꝰ magis penetratiuũ vl' for
tius ipressiuũ suaꝝ q̃litatũ. ¶ Dicit 2° ꝙ gñal'r cuiusli
bet salsedinis cã est vt hũiditas pauci saporis aut oĩno
isipida misceat̃ ptibꝰ terreis adustis amari saporis tem
peramento eq̃li ꝓportionato pro salsedine: qꝛ si nimis
multe fuerint iste ptes ꝓueniet ide sapor amarus:et h̄
mõ fiũt sales ⁊ aq̃ salse:⁊ aliqñ sal fit ex alchali et calce
⁊ cinere ⁊ ex aliȷs cũ in aq̃ coquũt̃ ⁊ colant̃:⁊ coquit̃ aq̃
illa donec i salẽ coaguletur:aut ista dimittit̃ donec ꝑ se co
aguletur. ¶ Dicit 3° quo ad eãdẽ ptẽ sil'i mõ iã dicto cuꝫ
flegmati tenui nõ hñti saporẽ:aut hñti ita modicũ sapo
rẽ vt ñ supet.s.v̓tutẽ ptiũ terreaꝝ adustaꝝ cũ cõmiscet̃
chol'a rubea sicca admixtiõe eq̃litatis.i.ꝓportionata ꝓ
salsedĩe fac̃ hoc fl̃a salsuꝫ ⁊ calefiet.hoc fl̃a est.igit̃ ipm
chol'icũ. ¶ Ubi nõ salsedinẽ cãri ex ꝑmixtõe terrei sb-
tilis adusti cuꝫ hũido aqueo:vt videri dꝫ 2° metauroꝝ.
cap̊ de salsedĩe maris.⁊ in de sen.⁊ sensa.⁊ 4° de simpli
ci medicia.⁊ 5° colliget.Ueꝝ nõ opꝫ hũidũ aqueũ ꝑmix
tũ eẽ ampliꝰ terreo. Nã sales coagulati sũt a cal'o qđ nõ
fieret nisi vincẽte terreo in remanẽte. ¶ Nõ 2° ꝙ siccũ
terreũ adustũ vbi multã obtinuerit ꝓportionẽ sup hu-
midũ cui miscet̃ facit amaꝝ saporẽ.Et iõ h̄ terreũ adu
stũ dic̃ Auic̃.amari saporis:nõ ꝙ in rei v̓itate sit amaꝝ:
sꝫ qa amari saporis cãtiuũ si actio eiꝰ ꝯtẽperaret̃ ex hu
mido de se isipido vl' modici saporis. ¶ Nõ 3° ꝙ hic in-
telligimꝰ de vera mixtiõe. Nã ꝑ iuxta põnẽ amari adu
sti cũ hũido isipido fit amaꝝ:remisse tñ iprimẽs ꝑ mo-
dũ amari ⁊ nõ mõ salsi. ¶ Nõ 4° ꝙ alchali est herba q̃
nascit̃ ꝓpe mare ⁊ hẽt salsuꝫ saporẽ:⁊ ex eiꝰ cineꝝ fit vi
trũ:cũ aũt bullit cinis in aq̃ fit ad modũ spume res po-
stea dura ⁊ põderãs vt lapis q̃ ẽ sal alchali. Qũo aũt in
gñe sapor fit passio hũidi ⁊ qũo dulce ⁊ amarũ sint me-
dȷ:videbit̃ in canonibꝰ scđi vl'ibꝰ.Ex his pꝫ qũo h̄ fl̃a
cal'ꝫ est respcũ alioꝝ flegmatũ:⁊ qũo fit i mari salsedo.

¶ Galenus ṽo dixit flegma hoc salsuꝫ fieri:ꝑꝑ
ipsiꝰ putredinẽ aut aquositateꝫ que ei admixta
fuit: ⁊ nos qdẽ dicimꝰ putredinẽ ipsuꝫ salsum
efficere:iõ ꝙ in ipso adustionẽ facit ⁊ cinerei-
tatem que cũ eiꝰ humiditate cõmiscet̃. Sola ãt
aquositas cũ ei admiscet̃ salsedinẽ i ipso effice-
re nõ valet:cũ ibi vlla alia nõ fuerit causa. ⁊ mi
hi quidẽ videt̃ ꝙ ista:aut nõ ꝑmutatiõis est: sꝫ
continuitatis.tunc eni locutio completa erit.

¶ Nūc ponit dictū Gal. circa gnōnē hui⁹ flatis: dicēs: ꝙ Gal. dixit ꝙ hoc flegma fit ꝓpter putredinē ipsius aut aquositatis que ei fuit admixta. ¶ Dicit 2° ꝙ ipse ꝯcedit putredinē facē salsuȝ flegma: qa facit in eo. s. flegmate adustionē. i. facit esse cū flegmate vstū terreuȝ ⁊ cinereitatē q̄ cōmiscet̄ cū aquositate: sed sola aquositas nō facit aliqd salsum. Jō vȝ sibi ꝙ dictū Gal. sit intelligendū ꝓut li: aut sumit̄ copulatiue ⁊ nō disiūctiue: ⁊ itelligat̄ ita putredinē ⁊ aquositatē facere flegma salsum.

¶ Et ex flegmate est qđ est acetosum: ⁊ quēadmodum dulce est ſm duos modos dulce per suā eēntiā: ⁊ aliud ꝓpter rē extraneam ⁊ ei admixta fuit. simılr acredo flegmatis acetosi ſm duos cōtingit modos. Uno iō: qꝛ res extranea ei admixta fuit que est cholera nigra acris quā in subsequēti noiabimus. altero ꝑꝑ cām que in ipsomet cōtingit: ⁊ illud quidē est vt flegmati dulci quod diximus ipso dulci existēte accidat sicut accidit alijs succis dulcibus qui pri⁹ bulliunt: ⁊ postea acescunt.

¶ Determinat de flegmate acetoso dicēs ꝙ est aliud flegma acetosū. Et hoc ꝯtigit duob⁹ modis: sic̄ ē dcm̄ đ dulci: qa aut est ꝑꝑ mixtionē rei ex̄nee cū eo ⁊ hec res ē melācholia acris siue acetosa quā noiabim⁹ in sequētibus: aut erit ꝑꝑ cāȝ in ipsomet flegmate ꝯtigētē. Et est vt flegmati dulci ex̄nti accidit illđ qđ accidit alijs succis dulcib⁹ q p̄us bulliūt: ⁊ postea acescunt sic̄ vinū ⁊ succi fructuū. ¶ Dic tn̄ nō ꝙ acetositas ē sapoꝛ fundat⁹ in suba frida subtili: vt sumit̄ in canonib⁹ vlib⁹. scđi. ⁊ 4° đ simplicib⁹. distin. 4ª. cap̊ p̊. Auer. tn̄ vult 2° colliget subam acetosi passaȝ eē a calo: ⁊ illā esse cām q̄re icidit: sȝ de h̄ ifra. ¶ Ex hoc apparet p̊: qa qdā est sapoꝛ acetosus p̄cedens in suo subo dulcē sic̄ in vuis ⁊ piris ⁊ pꝛunis ⁊ multis alijs. Quidā v̊o fit post dulcē sic̄ in vino ⁊ succo fructuū accidit cū dimittunt̄. Quidā aūt est sapoꝛ vltim⁹ ī subto suo ꝑ digōnē acqsit⁹ sic̄ in acetositate citri ⁊ in qbusdā ḡnatis ⁊ lymonib⁹ est vidē. ¶ Cā p̄mi est: qꝛ in qbusdā ē suba subtilis aquosa p̄us īdigesta ꝑꝑ calidi īpotentiā. ⁊ iō frida an̄ digōnē sunt acetosa: sȝ digōne completa vigoꝛato calo dulcescūt. ¶ Nō tn̄ ꝙ non oē qđ fit dulce est an̄ digōnē acetosaȝ: vt pȝ ī oliua ⁊ castanea: qa nō h̄nt ꝑtē subtilē aquosaȝ in q̄ ille sapoꝛ fundat̄. ¶ Cā scđi ē: qa dulce cū putrefit exhalat ab eo suū nāle calm. cū ḡ sibi ꝯiūgit̄ suba subtilis aquea illa īfridat̄ ⁊ fit acetosa. h̄ ḡ mō succi dulces ꝑ ebullitōeȝ īfridāt̄ ⁊ acescūt. Et hic ē ꝙ ex his reb⁹ fit acetū agēte actuali calo: vt pȝ ꝙ vꝛīa nr̄a maxie in estate acetosat̄. nā actuale calȝ extrisecū īfridat faciēdo euapoꝛare nāle calȝ. ¶ Cā tertij est: qa q̄dā sūt mixta in sua cōplone sibi optīa determinātia sibi subtilitatē h̄uidā aquosaȝ ⁊ cōplonē fridā: et talia ꝑmanēt acetosa ēt in sui cōplemēto sic̄ q̄dā gn̄ata. ¶ Pȝ 2° ex dictl cā: q̄re acetū qđ fit ex vīo vlcerat ⁊ rubificat nō obstāte ꝙ sit fridū. nā ī eo sūt ꝑtes frīde ⁊ ꝑtes aduste q̄ ex putredie remāserūt: sȝ non sic rubificat acetū rerū nōdū digestaꝝ: ⁊ qb⁹ putredo nō aduenit: lȝ aliq̄lr rubificet. ¶ Pȝ 3° q̄re Aui. noluit flati in se accidere acetositatē nisi qn̄ ex dulci putrescit. nā ꝑ viā dimīnute digōnis accidit flegma acetosuȝ sine putredine: qa fla bn̄ digestū ē q̄si īsipidū ⁊ ī digōne īsipidi nō fit trāsit⁹ ꝑ acetosuȝ. Restat ḡ ꝙ fiat ꝑ ebullitionē vt dȝ ī lr̄a.

Sed bene est dubitatio: qa vȝ fla posse fieri acetosuȝ ꝑ solā diminutā digōnē sine putredine. nā stat flegma gn̄ari in sui p̄moꝛdio acetosuȝ ī stomacho ꝑꝑ stōchi friditatē. ḡ stabit flegma acetosū gn̄ari sine putredine sibi accn̄te. Assūptū colligit̄ ex Aui. iȝ. tertij. cap̊ de sign̄ationib⁹ dispōnū stōchi. Et pȝ ꝯn̄tia: qꝛ friditas nō putrefacit. ¶ Hic sūt duo modi dicēdi: vn⁹ est Gētilis ꝯcedēdo ꝙ stat cibū acetosari ī stōcho ⁊ ide gn̄ari flegma ꝑ digōnē diminutā malā: sed hāc digōnē diminutā dixit eē ex toto diuersam a digōne bona. Et tūc dicit dictū Aui. h̄ nō esse ad ponēdū oēs modos qb⁹ pōt flegma acetosuȝ gn̄ari. Sed est vnū exēplū modoꝝ qbus pōt fieri flegma acetosum in suba sui. ¶ Nec sequtur tn̄ ex isto omne flegma anteq̄ȝ fiat nāle esse acetosū: qa diminuta ei⁹ digō q̄ est ante cōplemētū nō facit acetositatē excludēs bonā. imo ꝑs bone ⁊ via in eā: sed non sic illa diminuta digestio que facit acetosuȝ. ¶ Uel alr pōt dici ꝙ semper in gnōne acetosi flegmatis fit pꝛeter nālis ebullitio rei que in flegma acetosum ꝯuertit̄: ⁊ h̄ vult hic Auic̄. qa flegma acetosuȝ generat̄ sicut acetositas accidit dulcis succis q p̄us bulliūt: sed nō est ei⁹ intētio ꝙ semꝑ flegma acetosum fiat ex dulci cū sit īmediate in stōcho ex cibis gn̄ari. Qꝛ aūt ī talis acetositatis generatiōe accidit p̄ternālis cibi ebullitio. pōt ītelligi ab Auic̄. caplo dicto. Uult enī ꝙ acetositas significat frig⁹ min⁹ frigoꝛe cū quo nō digerit̄ cibus. Dino ḡ tūc fit aliqua trāsmutatio cibi a caloꝛe: ⁊ qa illa est coꝛrupta digestio. iō pȝ illā trāsmutationē dici debere ebullitionē ꝑter nām. Et h̄ videt̄ velle Gal. 4° de simplicib⁹. distinctione 3ª cap̊ 3° ꝙ motus accn̄s nō accidit nisi cib⁹ alteret̄ ꝑ caliditatē stōchi: sed caliditas nō posset suꝑ cibū: ita vt mutet ipsum. Unde ꝯcludit acetositatē gn̄ari: qa res sūt a calitate alterate: que tn̄ nō pōt suꝑ rē victoꝛia cōpleta ꝙ p̄cipue veritateȝ h̄ēt in nr̄o coꝛꝑe. ¶ Ex qb⁹ dictis colligit̄ non esse de intētione Auicēne solum flegma dulce posse hoc modo acetosari.

¶ Nota vlterius ꝙ acre sign̄at gn̄aliter oēȝ saporē moꝛdicantē linguā. ⁊ iō acutus amarus ⁊ acetosus dn̄r sapores acres. Et hoc pōt sumi a Galeno 4° de simplici distinctione 4ª cap̊ p̊. Cū ergo dȝ melācholia acris ītelligatur acetosa. de qua infra dicet̄. Et ista cū ꝑmiscet̄ cū flegmate. tūc aggregatū fit acetosuȝ ⁊ non per essentiā flegmatis: qa nō est in flegmate subiectiue ille sapoꝛ. Et ex hoc infert̄ ꝙ acredo ꝓpꝛie sumpto vocabulo nō est sapoꝛ: sȝ dispō tāgibilis. vide Gal. loco allegato. ¶ Ultio videtur ex dictis omnibus colligendū ꝙ est difficile cholerā rubeā fieri acetosam aliquo duoꝝ modoꝝ: qꝛ multū est calida: ⁊ anteq̄ȝ ad gradū veniret frigoꝛis ꝑ acetositatē acquisitā coꝛrūperet̄: sed de sanguine p̄cipue subtili aquoso videtur possibile.

¶ Et est aliud pōticū cui⁹ dispō est quemadmodū hec dispō. foꝛtasse enī erit ei⁹ pōticitas pꝛopterea ꝙ cholera nigra pōtica ei admixta fuit: ⁊ foꝛtasse erit ei⁹ pōticitas ꝑꝑ cām qua in se vehementi īfrigidatione īfrigidatū est adeo ꝙ ei⁹ sapoꝛ ad pōticitateȝ sit ꝯuersus. iōq̄ȝ ei⁹ aquositas congelata est: ⁊ ad siccitatem parū ⁊ terrestreitatem altera est: ⁊ neq̄ȝ fuit caloꝛ debilis q ipsum bullire faceret ⁊ cōuerteret in acredineȝ neq̄ȝ coloꝛ foꝛtis qui ipsum coqueret.

¶ Nūc tangit flegma ponticū. dicēs ꝙ aliqđ est flegma ponticū. Et hoc ꝯtingit duplr. sicut dictū est de flegmate acetoso. Aut enī est pōticū ꝓpterea ꝙ sibi fuit admixta melācholia pōtici sapoꝛis: aut ꝓpter cāȝ in seipo. Nā flegma foꝛtassis fuit īfrigidatū valde ⁊ igrossata ei⁹ humiditas: ita vt ad terrestreitatē quodāmō accidē ⁊ non

fuit

fuit ibi caliditas debilis que ipſum bullire faceret ⁊ in acredinē ꝯuerteret:nec calor fortis q̄ ip̄ꝫ coq̄ret. ¶ Circa ptē nota p̄.ꝙ ſapor pōticus cū ꝓprie accipit̄ ſignificat ſaporē q̄ corrugat linguā forti corrugatione ꝑꝑ ſiccitatē ei cōiunctā ⁊ carens acredine. Sic v̄.g.ſapor ſorborū añ maturitatē vl' ligni viridis quercus. Sapor v̄o ſtipticus corrugat liguā minori corrugatione ꝑꝑ humiditatē additā in eo ſupra pōticū. vere pōticū g̊ et itenſe eſt terreū fridū: vt ſumit̄ 4° de ſimplici.cap̊ 7°. ¶ Nō 2° saporē ſtipticū eſſe ſaporē pōticū remiſſuꝫ.hoc ſumitur ex Gal.loco allegato dicēte. Dico g̊ ꝙ ſapor ſtiptic⁹ nō eſt niſi ſapor pōticus debilis. ¶ Ex his ſeqtur p̄rio. nullū flegma niſi gipſeuꝫ eſſe vere ponticū ⁊ intenſe:q̄a nullū tale eſt terreū. ¶ Sequit̄ ſcd̄o ꝙ nos itelligimus hic per pōticū:ponticū remiſſe ⁊ tale eſt ſtipticū:⁊ ideo nō fuit opportunū ꝙ Aui.ſpāliter de flegmate ſtiptico aliter determinaret. ¶ Nota 3° flegma poſſe fieri ponticū:aut q̄a ex chilo aut cibo pontico fit:aut q̄a fuit prius groſſum ⁊ congelatū eſt exprimēdo humiduꝫ vel terreſtrificādo remanēs ꝑ admixtionē melācholie:ſed p̄mū hoꝝ modoꝝ Auic̄.vult itelligere nos ꝑ ſcd̄m. ¶ Nota 4° ex pōtico:aliquādo trāſire in dulcē:aliqñ in ſtipticū: aliqñ in acetoſuꝫ. Et modus eſt poſitus a Gal.caplo ſtatim allegato.naꝫ cū ponticū ſit frigidū terreū ipſuꝫ aut permutat̄ a puro calido:⁊ tūc dulceſcit vt apparet in caſtanea:aut ꝑmutat̄ per admixtionē humidi mediocris ⁊ fit ſtipticū:aut per admixtionē ſubtilis humidi: et ſic tranſit in acetoſum.precipue cū calor in ipſum operat̄. Et ideo pontica v̄o ſunt frigidiora ſtipticis ⁊ acetoſis:lꝫ acetum magis infrigidet:quia magis in ꝓfunduꝫ penetrat. ¶ Ultimo pꝫ flegma pōticū eſſe groſſum in ſub̄a.

¶ Et eſt flegmatis ſpēs vitrei ſpiſſi groſſi vitro liquefacto ſilis in ſui viſcoſitate ⁊ pōderoſitate:q̄d pleruq̄ꝫ eſt acre: ⁊ pleruq̄ꝫ ſaporē nō habebit: ⁊ videt̄ ꝙ illud ex eo q̄d eſt groſſuꝫ ſaporem nō hñs ſit crudū:aut cōuertit̄ in crudū: ⁊ hec q̄dē eſt illa flegmatis ſpēs que in principio rei erat aquoſa frida:q̄ neqꝫ putruit: neqꝫ res alia ei admixta fuit:ſꝫ ſic ꝑmāſit recōdita dōec fuit ingroſſata: ⁊ frigiditas fuit ei addita.

¶ Nūc determiat de flegmate vitreo dicēs ꝙ ē flegma aliud in mō ſub̄e a flegmatib⁹ ſupra diſtinctis q̄d eſt vitreū ſpiſſuꝫ groſſuꝫ ſil'e vitro liquefacto in viſcoſitate ⁊ pōderoſitate. Et illud qñqꝫ eſt acre.i.acetoſuꝫ:qñqꝫ eſt ſaporē nō hñs. ¶ Dicit 2° ꝙ ſibi videt̄ ꝙ illud flegma vitreū eſt q̄d ſaporē nō hñs ſit crudū. Si capiat̄ crudū pro omni flegmate quo ad ſenſum in ſub̄a eq̄li ⁊ diuerſo ſm reꝫ:aut ꝯuertat̄ in crudū per ſui eliquationē. Si ſumat̄ crudū vt importat flegma mediocre in ſubſtantia apparēs vniforme:ſꝫ exñs īequale:⁊ hec eſt ſpēs flegmatis q̄ in p̄n° fuit aquoſa ⁊ frida nec putruit:neqꝫ res alia.ſ.aliud humor ei admixta fuit.vñ acq̄reret ſaporē: ſed ſic māſit recōdita donec fuit igroſſata et friditas ei fuit addita. ¶ Nō g̊ hoc flegma ſpāliter hic notificatū ab Auic̄.q̄a videt̄ difficilis modus gnōnis ei⁹ ⁊ poſita ē determinatio in fine que placuit Auic̄. Modus gnōnis vn⁹ eſt dict⁹. Alius pōt eſſe ꝑ admixtionē melācholie igroſſantis ⁊ acetoſantis. Uel 3° ex q̄libet alia ſpecie flegmatis ꝯgelata excepto gipſeo. ¶ Et ſi q̄rat̄ vbi pōt h̄ flegma ita frigidū gñari vel tm̄ in corꝑe viuēte cōgelari. Dicit̄ ꝙ in iteſtinis groſſis ⁊ iūcturis:vt colligit̄ ſcd̄o iterioꝝ. Infrigidās aūt eſt illi⁹ forꝫa nō īpedita ab illis mēbris ꝑꝑ illoꝝ debilē calorē. ¶ Ex his pꝫ hoc flegma aliquādo eſſe ponticū quādo.ſ.ex pōtico generat̄ ⁊ non ſolū eſſe illoꝝ duoꝝ modoꝝ qui hic dñr. Sed Auic̄.explicuit illos de q̄b⁹ min⁹ videt̄:q̄a acetoſitas fundat̄ in humido ſubtili:⁊ tñ iuenit̄ in iſto flegmate groſſo.pōt ergo m'lto magis ponticitas. Itē ſalſedo pōt in eo remanere vt apparet in multis mucis groſſis:et tamē ſalſis.

¶ Iam igit̄ declaratū eſt ꝙ corrupti flegmatis modi ex ꝑte ſaporꝫ ipſi⁹ ſunt q̄tuor:ſalſuꝫ:acre: pōticū: ⁊ inſipidū. Et ex ꝑte ſue eēntie ſūt quatuor aquoſuꝫ:vitreū:mucilaginoſū: ⁊ gipſeū. cruduꝫ v̄o in collectione mucilaginoſi ꝯtinet̄.

¶ Epilogat ⁊ pꝫ.cām v̄o q̄re crudū ad mucilaginoſuꝫ reducit̄:q̄a crudū in rei veritate eſt inequale in partibus ſuis:lꝫ non apparet ⁊ eſt ſatis groſſum.

¶ Cholera aūt rubea:alia eſt nālis:alia eſt q̄ eſt ſuperfluitas non naturalis.

¶ Hic determinat de cholera rubea que hodie abſolute vocat̄ cholera. Nā hoc nomē dr̄ qñqꝫ de omni humore: vt in illo aforiſmo ſcd̄e ꝑticule. Si febris nō a chol'a habeat̄ ⁊c̄. Qñqꝫ ꝓ melācholia ⁊ cholera rubea:qñqꝫ ꝓ ſola cholera rubea. Et diuidit̄ i duas ꝑtes. Prio ponit diſtinctionē. 2° mēbra declat.ibi 2ª [Nālis ē.] Dicit p̄:ꝙ cholera rubea.alia eſt nālis.alia ſuꝑfluitas preter naturaꝫ. ¶ Nota hic ſm mētē Ariſto.2° de ꝑtibus.⁊ Auer.ſcd̄o colliget.oīs cholera eſt ſuꝑfluitas. Sꝫ iuxta mētē Gal. 2° nāliū v̄tutū.caplo vltimo. Cōcipi videt̄ ſolū humorē ꝑternām dici ſuperfluitatem:⁊ hoc modo ſumit̄ hic.

¶ Naturalis eſt ſpūs ſanguis cui⁹ color eſt rubeus clarus: ⁊ eſt leuis acuta: ⁊ quanto magis fuerit calida erit eius rubedo maior:que cū in corꝑe gñat̄ in duas diuidit̄ ꝑtes:q̄rū vna cū ſāguine vadit: ⁊ altera ad ciſtum trāſmittit̄ fellis. illud v̄o q̄d de ea vadit cū ſanguine cū ea penetrat cā neceſſitatis ⁊ iuuamēti. Neceſſitas v̄o eſt vt ſanguini admiſceat̄ ad nutrienda mēbra in quoꝝ cōplexiōib⁹ magnā cholere rubee ꝑteꝫ eſſe oportet ſm modū queꝫ meretur de diuiſione ſicut pulmo. Sed iuuamentū eſt vt ſanguineꝫ ſubtiliet: ⁊ in itineribus ip̄m penetrare faciat. Q̄d v̄o d̄ ea colatū ad chiſtiꝫ trāſmittit̄ fellis cauſa neceſſitatis tranſmittit̄ ⁊ vtilitatis. Neceſſitas autem:aut eſt ſm totuꝫ corpus q̄d eſt ip̄m a ſuꝑfluitate mundare: aut ſm vnum ipſius membrū q̄d eſt fel nutrire. vtilitatis v̄o duo ſunt iuuamenta. vnum eſt inteſtina a ſtercore ⁊ flegmate viſcoſe abluere. ⁊ aliud inteſtina ⁊ ani muſculos pūgere vt quid ſit ei neceſſariuꝫ ſentiat ⁊ egeſtiones emittat. Ideoqꝫ ſepe accidit colica cauſa oppilatiōis que fit in foramine quod a felle deſcendit ad inteſtina.

¶ Notificat membra:⁊ diuidit̄ hec ꝑs in duas ſm duo mēbra.ibi 2ª [Nō naturalis.] De p̄ma dicit p̄rio.ꝙ cholera nālis eſt ſpuma ſāguis coloris rubei clari leuis acuta:que quanto fuerit calidior: erit eius rubedo maior. ¶ Dicit ſcd̄o.ꝙ iſta cholera nālis cū gñat̄ i epate diuidit̄ in duas ꝑtes:q̄rū vna vadit cū ſanguie ꝑ totū corp⁹ ⁊ reliqua vadit ad chiſtim fellis. ¶ Dicit 3° ꝙ illa que trāſit ꝑ totū corp⁹ trāſmittit̄ cā neceſſitatis ⁊ cā vtilitatis. Necitas ē vt miſceat̄ cū ſāguie ad nutriēda mēbra

cholerica in quoꝝ sanguine q est nutriturus illa mēbra cholerica cp̄ʒ eē cholerā sic̄ pulmo: ſʒ ei⁹ vtilitas est subtiliare sāguinē vt penetret facilr̄. ❡ Dicit 4° ꝙ ista cholera q̄ vadit ad chistim fellis vadit cā necessitatis ꝛ causa vtilitatis. Necessitates sunt due. vna ſm corpus totū ꝛ est mūdificare sanguinē a nimietate cholere: ꝛ alia est ſm vnū pticulare mēbrū ꝛ est nutrire chistiʒ fellis. Iuuamēta vō sūt. vnū est abluere ītestina a stercore ꝛ flate viscoso. Scōm est stimulare ītestina ꝛ musculos ani vt incitent ad emittēdū feces ꝛ vt sentiant hoc qđ est ī eis. ❡ Ultimo dicit ꝑpter hanc cām sepe accidit colica ꝑpter oppilationē viarū vel foramīs que sūt in fel ꝛ ītestina. Et ego ħ sepissime in ictericis vidi. ❡ Circa p̄mū dictū nota p̄mo. ꝙ ista notificatio nō ponit̄ hic ꝑ bona descriptione cōi ad cōem cholerā nālē. Nā ista que est in chisti fellis nō est rubea: vt notat experiētia: ꝛ est tn̄ nālis. ❡ Uult ergo Auicē. facere nos cognoscere maxie illā que cū sanguie vadit tāq̄ʒ difficilius cognoscibileʒ. Nā reliq̄ iuenit̄ ꝑ se pura in felle. ꝛ ideo facilius cognoscit̄. Sed ista que vadit cū sanguine est humor qui cuʒ euacuat̄ sil̄ cū sanguine est aptus supnatans ad modum spume cū qbusdā ampullis ꝛ est rubea rubedine clara ꝛ acuta in sapore: ꝛ quāto fuerit calidior ista: eadē erit tāto rubicūdior. ❡ Nota 2°. ꝙ lʒ spuma fiat nālit̄ ex vapore ꝛ re viscosa. nā nō est nisi aggregatio ampullaꝝ: vt in cōmēto illi⁹ aforismi 2ᵉ pticule. Strāgulatoꝝ ꝛ dissolutoꝝ ꝛc̄. tn̄ hec viscositas nō opʒ ꝙ sit mlta: imo viscositas in nāli cholera iuenta ad hoc sufficit: cū etiā aque viscositas sufficiat: vt pʒ per experientiā. Et ex Gal̄. colligit̄ de aq̄ pura clara ꝙ in ea fit spuma. 2° ꝑnosticoꝝ. coīn. 46. Cholera g̊ in flobotomia petit superiora: ꝛ vapores grossi a sanguine ascēdētes ītrāt subam ei⁹ ꝛ subleuāt cū ex toto frāgere nō possint fiunt ampulle: ꝛ hoc mō cholera est spuma. In qbusdā tn̄ valde hec cholera adheret sanguini: ꝛ aquositas supernatat. Et ideo dixit Isaac ꝙ flegma est spuma sanguīs: q₂ supnatat hec aq̄sitas q̄ vocat̄ large flegma. ❡ Utrū aūt in venis stet cholerā esse spumā: puto esse pol̄e: sed Auic̄. nō dixit ad hūc sensuʒ. ❡ Circa dcm̄ scōʒ ꝯsidera ꝙ cholera gn̄at̄ in corpore hora gnōnis sanguīs in epate: ꝛ tūc dispartit̄ epate trāsmittēte ꝛ alijs membris attrahentibus.

Sed dubium est vtrū necium fit ex quolibet chilo ex quo gn̄atur sāguis gn̄ari cholerā. ❡ Hic sunt duo modi dicēdi. vnus Gentilis ꝯcedēdo ex chilo gn̄ari nō posse sanguinē qn si debito tēpore maneat gn̄et̄ cholera: qa qlibet chilus hēt ptem ꝑportionatā gn̄ationi cholere q̄ epate potēte gn̄are sanguinē ꝯuertit̄ ī cholerā: ꝛ hoc p̄cipue in epate natural̄r disposito. ❡ Qđ si ponat̄ chilū eē in quo nō sint nisi ptes ꝑportionate sanguini ꝛ flegmati dr̄ ꝙ ħ repugnat chilo sic̄ ligno repugnat esse ꝛ nō hr̄e ptes terre ꝑportionatas. ❡ Alius modus est ꝯcedendo hoc eē pol̄e scilʒ gn̄ari sanguinē ex chilo ꝛ nō gn̄ari cholerā etiā in epate natural̄r disposito: ꝛ hoc in casu statim posito quē admittūt. Medico aūt sufficit ꝙ ī corpe sano debite recto qn̄ gn̄at̄ sanguis ex q̄dā pte chili gn̄at̄ chol̄a. ❡ Circa tertiū dictū attēde ꝙ ꝑ necessitatē ītelligim⁹ illud sine quo nō ꝯtingit ꝑmanere. Et ꝑ iuuamētū debem⁹ ītelligere hic oēm vtilitatē necessariā: ꝛ tūc pʒ totuʒ. Nam ſm mentē Gal̄. pulmo nō posset nutriri nec alia mēbra cholerica nisi cholera esset pars māe nutrimēti. Et ſm sequētes Ari. q dicit solū sāguinē nutrire. sanguis nutriturus pulmonē recipit quādā alterationē a chol̄a: quaʒ ab alio recipe nō posset: ꝛ ideo cholerā admisceri est necessariū pro nutricatione pulmonis subtiliari sanguinē nō est ita necessarium cum possit ab alio subtiliari.

Sed hic cadunt alique dubitatiōes. Pr̄a que chol̄a est calidior: vel illa que vadit ad chistim vel q̄ trāsit cū sanguie. Scd̄a q̄ est maioris quātitatis. Tertia que est grossior. ❡ Pro pr̄a dr̄ cōiter ꝙ illa q̄ vadit ad chistim est cal̄ior: qa est purior. Et Gal̄. 2° ꝑnostico. coīn. 37. videt̄ velle illū humorē q est purus esse intensiorē in suis q̄litatib⁹. Pʒ etiā: qa flobotomia facit furere cholerā. g̊ sanguis refrenat eam a cal̄itate nimia. Illa g̊ que separata est a sanguine ē calidior. ❡ Pro 2° dubio credo multo ampliorē quātitatē cū sanguie trāsire: sed ħ nō est certū. nā omni die cū fecib⁹ multū emittit̄. ❡ Pro 3° pōt vtraq₃ ps teneri. Uidet̄ tn̄ velle Gal̄. in cholera puriori caloreʒ cōsumpsisse hūiditatē: ꝛ igrossasse eni loco allegato. Sʒ q vult opp̄ᵐ dicē. rn̄det Gal̄. ibi loq de chol̄a p̄ter nām: vt pʒ ibideʒ. ❡ Ulterius nota ꝙ chistis fellis qđ hic vocat̄ fel nutrit̄ cholera nō ꝑpria nutritione: ſʒ voluptuatione quadā q̄ ꝯseruat̄ ꝛ fouet̄ ab ea ꝑꝑ nālē cōuenientiā ꝛ sine ea periret. ❡ Nota vlteri⁹ in intestinis ꝑpter sui frigiditateʒ gn̄ari multū flegma viscosum: ꝛ qa multa indigaʒ ad ea trāsmittunt̄. iō nā ordinauit quādā viaʒ īter fel ꝛ p̄mū ītestinū ꝑ quā cholera trāsmittit̄ ꝛ vocat̄ porus felleus ꝛ trāsmissa cholera sui abstersione ꝛ solutiua v̄tute abstergit intestina ab illo flegmate ꝛ sui acuitate pūgit ītestina ꝛ stimulat ad expellendū. Nā ītestina nō sūt multi sensus in qbusdā vadit etiā via vna ad fundū stōchi ad ħ vt ibi vigorato calore melius cōpleat̄ digestio. In hoīe tn̄ nāliter disposito ista via est parua: ſʒ in aīalib⁹ comedētib⁹ cruda ꝛ de rapina viuētib⁹ est maior ꝛ multū ad fundū stōchi transmittit̄ vt iuuet̄ eoꝝ digō. Hec g̊ cholera est q̄ tingit feces: ꝛ ideo albedo sig̅t icteritiā ꝛ oppilationē in poro felleo ꝛ oppilatio ē vtriusq₃ cā. s. icteritie ꝛ albedinis fecum. ❡ Et ex ħ pʒ cā: q̄re aīalia rapacia hn̄t albas feces sic̄ lupus ꝛ canis: q₂ in illis cholera vadit ad fundum stomachi non ad intestina.

Sed est dubitatio q̄re cū in stomacho mlta flegmata generent̄ nō ordinauit nā cholerā ibi transmitti. Dicit̄ ſm Gal̄. 4° de vtilitate particulaꝝ. ꝙ cholera illuc trāsmissa deijceret appetitū ꝛ cōmoueret ad vomendū. g̊ ad ista nocumēta vitāda nō multū trāsmittit̄ illuc de cholera. Et ex ħ patet: quare in habentibus latam viā a felle ad stomachū accidit vomitus cholere: vt sumitur secundo tegni. ꝛ dicuntur infelices a natiuitate ꝛc̄.

❡ Nonnaturalis vō cholera alia est que a natura egreditur propter causam extraneam que ei admiscetur: alia est que a natura egressa est ꝑpter cām in se: q₂ eius suba est nonnālis.

❡ Hic determinat de cholera nōnāli: ꝛ diuidit̄ in duas. Nā p̄mo ponit vnā diuisionē. 2° mēbra diuisionis declarat. ibi[Partis p̄me.] Dicit p̊. ꝙ cholera nōnālis ē duobus modis. vn⁹ est ꝑꝑ rē extraneā ei admixtā. alius est vt sit egressa a nā. Ubi per nōnālem cholerā ītelligit ħ illam que non est apta sine p̄ternāli nocumēta vt natura consequatur per eam finem quem intendit ex chol̄a.

❡ Partis prime est alia que est scita ꝛ famosa: ꝛ est illa cui extraneuʒ illud quod est admixtū est flegma cui⁹ gn̄atio magis est in epate: ꝛ alia est que in minoris fame ꝛ ex illa cui extraneuʒ quod admixtum est melancholia.

❡ Nunc declarat membra diuisionis. ꝛ prio p̄mū: deide scōm. ibi[que vō in suba.] Pr̄a in duas: qm̄ p̄mo ponit diuisionē cū gn̄ali mēbroꝝ decl̄atione. scd̄o spāli⁹ mēbra declarat. ibi[Nota āt.] ❡ Dicit p̄mo. ꝙ cholera nō

naturalis ꝑpter cōmixtionē rei ex̄nee duoꝝ modoꝛuꝫ. Aut eni est scita ꝛ famosa q̄ est talis ꝑpter ꝑmixtioneꝫ cholere cū flegmate ꝛ hui⁹ gn̄atio magis i epate aut est minoris fame:ꝛ est pp ꝑmixtionē cholere rubee cū melancholia.Cōsidera g̃ ꝙ chol'a nālis determīat sibi modū subē ꝛ q̄litatē:merito quoꝫ nā pōt ꝯseq finē quē intēdit mō ꝯtingit ex ꝑmixtione ei⁹ cū flate:siue illō flegma fuerit nāle:siue nō ꝑmutari cholerā in mō subē et eq̄litatib⁹:ita vt inde nā nō sequit̄ finē itētū ex chol'a: ga fit cholera viscosioꝛ grauioꝛ grossioꝛ fridioꝛ:vel ecōuerso q̄ꝫ debeat:ꝛ ita etiā ꝯtingit pp melāchol'e mixtionē. ¶ Ex h̄ pꝫ solō duby.an ex ꝑmixtiōe flegmatis nālis cū cholera vel etiā melāchol'ie nālis possit fieri cholera nō nālis.nā h̄ est ꝯcedēdū. ¶ Nota scd̄o ꝙ nō obstāte ꝙ flegma sit valde viscosum.Tn̄ est pole ipsuꝫ alteri humoꝛi ꝑmisceri:sed hoc bn̄ fit difficile:ga viscosū nō valde facile diuidit̄ ad minima.Et ideo si Isaac dicat flegma nō ꝑmisceri cū cholera:itelligat̄ h̄ esse difficile nō ipole. ¶ Nota 3° ꝙ mixtio istoꝝ humoꝝ adiuicē aliqñ fit per solā disione ad minima ꝛ iuxta positioneꝫ sicut aqua miscet̄ vino in cyato ambob⁹ humoꝛib⁹ suā formā seruātibus.Quandoqꝫ vō stat ambos coꝛrūpi ꝛ tertiū gn̄ari:sed cū ita contingit hic tertius sapit naturā dominātis in mixtione. ¶ Nota 4° ꝙ multotiens talis mā mixta p iuxta positionē penetrat ꝛ ambo hūores itrant:sed vnus p̄ncipal'r ꝛ per motū eius ꝛ putredinē alter monet̄ ꝛ putret:qꝛ qd̄ tangit̄a putrido putrefit. Vbi gr̄a.in mixtione p̄ncipal'r cholera putrefit ꝛ flegma ꝑpt̄ cholere putredinē sibi vicine.In isto g̃ casu febris denoiat̄ ab humoꝛe i quo p̄ncipal'r est putredo ꝛ seruat periodū motū illius humoris deductis alys ipedimentis:ita ꝙ in casu dicto febris fieret tertiana ꝛ non quotidiana. ¶ Ex isto cum paucis adiunctis pꝫ esse possibile febreꝫ pendentē a pluri flegmate q̄ꝫ cholera eē tertianā sic pendētes a pluri cholera q̄ꝫ flegmate eē quotidianā. ¶ Et ex h̄ pꝫ in practica:q̄re i febrib⁹flegmaticis qn̄qꝫ signa cholere dn̄ant̄.Et in cholericis gbusdaꝫ dn̄ant̄ signa flegmatis:sed de hoc in alio loco. ¶ Attēde vlteri⁹ hic ꝙ maxie in epate generat̄ cholera: ga ibi maxime viget caloꝛ humoꝝ ꝑmixturus:ꝛ ibi etiā generant̄ plurimi humoꝛes.posset tn̄ in venis ꝛ alibi generari.Dicit aūt vna satis nota ꝛ famosā:ga plies visa ꝛ in vomitu ꝛ in secessu q̄ꝫ alia:ga melācholia nō tāte ē quātitat' quāte flegma:nec ita facil'r permiscet̄ sui maioꝛi grossitie.

Ultimo cadit hic dubiū.Utrū p sāguis mixtionē possit fieri chol'a nō nālis. Et videtur p̄mo aperte cōcedendū ꝙ per admixtionē sanguis nōnālis possit fieri cholera nōnaturalis ꝑpter malas qualitates sanguinis cholerā a sua nā mutantes. ¶ Scd̄o cōcedendū ex nimia ꝑpoꝛtione sanguinis ad cholerā:cholerā posse remitti i caloꝛe et siccitate ꝛ fieri grossioꝛē cū sanguis his trib⁹ modis a nāli cholerā distat. ¶ Ex quo sequit̄ ipsam posse fieri per sāguis admixtionē recedēt' a ꝑprio tēperamēto cholere debito:ꝛ per ꝯn̄s posse fieri nōnaturalē. Et sic nō obstāte ꝙ sanguis sit benignissimus humoꝝ per appropinquationē gdualē ad ipꝫ aliqd fit malignū.Et i h̄ nō ē dubiuꝫ.

¶ Nota āt ꝛ famosa aut est cholera citrina:aut est cholera vitellina:flegma nāqꝫ cui admiscet̄ cholera:qn̄qꝫ est tenue:ꝛ generatur inde pꝛiaꝫ qn̄qꝫ est grossum ꝛ generat̄ inde scd̄a.s.cholera que ouoꝛū vitellis similis existit.

¶ Nūc specialius hec mēbꝛa declarat.ꝛ p̄mo notā.2° eaꝫ que ē minoꝛis fame.ibi| Que aūt minoꝛis.|Dicit pꝛio. ꝙ cholera nota ꝛ famosa aut ē citrina aut vitellina.Nā flegma qd̄ miscet̄ cholere aut est subtile ꝛ gn̄at̄ ide cholera citrina:aut grossum ꝛ generat̄ inde cholera vitellina. ¶ Ubi nota ꝙ de cholera citrina qd̄ fit p flatis admixtionē oēs ꝯcoꝛdāt.Sed de vitellina aliter videt̄ loqui Gal.2° ỽtutū nāliū.cap̄ vltimo.ꝛ 2° ꝑnosticoꝝ.commento.37.quā hic Auicē.vult eni cholerā vitellinā gn̄ari p adustionē ꝛ assationē chol'e nālis.Et ideo esse grossioꝛē ꝛ rubicundioꝛē ea que est naturalis in felle. Unde sic ad l'ram dixit scd̄o nāliuꝫ.loquens de nāli cholera. Subtile aūt hoc est ꝛ humidū ꝛ fluxibile:nō sicut cum assatū vltime xanthū fit ꝛ igneum ꝛ grossum ꝛ vitellis ouoꝝ sile.Auer.etiā 3° colliget.huic opīoni videt̄ assentire.dicit de choleris nōnālibus.vna earū est q̄ similat̄ vitellis oui qd̄ natū est illo die.Et Gal.dicit in plib⁹ locis ꝙ hec spēs cholere est calioꝛ nāliter.ꝛ paulopost addit:ꝛ sensus visus in hoc adiuuat Gal. ¶ Mihi videt̄ ꝯcedēdū eē aliquā esse cholerā grossaꝫ in grossitie vitelloꝝ oui q̄ est talis p assationeꝫ vt dicunt Gal.ꝛ Auer.Et aliquā eē grossaꝫ p admixtionē grossi flatis:vt dic̄ Aui. ꝛ vtrāqꝫ posse vocari vitellinā pp illā sil'itudinē quam hēt cū vitellis ouoꝝ:ꝛ iste discernunt̄ abinuiceꝫ:qm̄ in vitellina p̄ma est rubedo maioꝛ ꝛ nō est viscositas:sꝫ in scd̄a est palledo quedā ꝛ est viscositas.ꝛ p̄ma ē calidioꝛ nāli cholera:ꝛ scd̄a est frigidioꝛ.Et hoc solent dicere doctoꝛes ꝙ vitelloꝝ oui:gdā sūt valde rubicūdi:ꝛ quidaꝫ pallidi:ꝛ illi pallidi similant̄ cholere vitelline mixte:ꝛ aly similantur cholere pꝛime:ꝛ sic ambo verificant̄.

¶ Que āt minoꝛis est fame est illa que cholera vocat̄ adusta que aliquo duoꝝ gn̄at̄ modoꝛū. vnus est vt cholera in se aduratur ꝛ accidat in ea cinereitas:sed eius subtile non separetur ab ipsius cinereitate.imo cinereitas in ea cōtineatur.Et hec qdē est peioꝛ.Et alius est vt cholera nigra extrinsecus ad eam veniat:ꝛ cū ea misceat̄:ꝛ hec qdē est melioꝛ.hui⁹ aūt spēi cholere coloꝛ est rubeus:sed nō est clarus neqꝫ floꝛidus:imo est magis silis sanguini:sꝫ est tenui⁹: ꝛ plerūqꝫ a suo coloꝛe pp aliquas mutat̄ cās.

¶ Hic notificat spāliter 2m mēbꝛū.Et dicit breuiter ꝙ illa que est minoꝛis fame est illa q̄ vocat̄ cholera adusta. Et est duobus modis.Un⁹ est vt cholera sm ṗtē aduratur ꝛ remaneat in ea cineritiū qd̄ nō sepat̄a subtili alterius partis:ꝛ hec est peioꝛ de istis duab⁹. Scd̄s modus est.ꝙ chol'e misceat̄ melāncholia nālis:ꝛ ita fiat siccioꝛ ꝛ ꝓternām ꝛ illa est melioꝛ:ꝛ coloꝛ istius scd̄e spēi est rubeus:sed non est clarus nec floꝛidus.imo est magis silis sanguini ꝛ est tenuis:sꝫ tn̄ plerūqꝫ a suo coloꝛe mutat̄ pp aliquas cās. ¶ Nota hic p̄.ꝙ hec cholera dr̄ adusta : ga siccioꝛ nāli fine vera adustione : quia sine calefactione. ¶ Nota 2° adustionē qn̄qꝫ siue cōiter p omni terrestrificatione:siue fiat resoluto humido remanēte terreo:siue fiat p terrei admixtionē.Qn̄qꝫ vō ꝑprie apud medicū ipoꝛtare opationē calidi ignci p quā in eo qd̄ adurit̄ grossiꝫ remanet in terra:vel descēdit ꝛ subtile hūiduꝫ ascēdit:siue hoc fiat p putredinē siue nō:vt pōt sumi 2° hui⁹.cap̄ d̄ causis calefaciētib⁹.Qn̄qꝫ sumit̄ ꝑpꝛyssime apō phōs p opatione dicta nō facta a putrefactiōe.Duplicit̄ eni ꝯtigit a cal'o exneo separi i mixto hūidū a sicco.vno mō p putrefactionē.alio mō p adustionē.ꝛ dr̄nt. Nā putrefactio est coꝛruptio ināte calitat' ab aliena caliditate:cū pp ipotētiā caliditatis nālis supra humiditaté regulādo exneat̄ hūiditas a caloꝛe alieno: ita vt p illō fiat icōueniēs foꝛe sue ꝛ calitas coꝛrūpat̄:ꝛ cū h̄ nō

fiat alicui forme mixti ꝯueniēs. Adustio vͦo ē cū ꝑpter
violētiā ex̃nee caliditatꝭ ēt si īnata sufficeret ad suū hu/
midū regulādū fit humidi vt p̄dicit̃ a sicco sepatio. Et
ideo adustio dr̃ corruptio violēta ꝛ putrefactio nālis 4°
metauro. Deficiente eni a pn̄°ītriseco ꝛ impotēte fit pu
trefactio: lꝫ Albertus putet in putrefactione educi hūi/
dū a calo nāli qꝺ agit magis ꝼm ꝙ calor absolute: ꝛ de/
ficit in nālitate ex aliq̃ cā qꝺ nō videt̃ mihi vlr̃ ꝛ ꝯuer/
siue verꝫ: sꝫ adustiōis p̄ncipalis cā ē extrīseca. ❡ Ex h̃
pꝫ p̄mā spēm hui⁹ cholere fieri sine putrefactione cū a
forti calo assante ꝯtīgat: vt dr̃ 2° ꝑnostico. ꝛ 2° cōplonū.
locis allegatis. ❡ Pro 2° q̃re Auer. 3° colliget. dixit fe/
brē que dr̃ arabice sefraria: ꝛ apud nos causon non fieri
ꝑ putrefactionē sꝑ. īmo ꝑ adustionē. Nihil. n. repugnat
calorē vstiuū eleuare calidissimos fumos cholere ꝛ cos
cōicare cordi. Sꝫ de ista mā dicet̃ ꝑpri⁹ deo dāte p̄ᵃ 4ᶦ.
In sūma g͛ hec chola adusta vocat̃ nō ꝑprie sūpto voca
bulo adusti: sed large ꝑ terrestrificata siue resoluto hūi/
do ꝑ putredinē siue ꝑ adustionē verā siue mixto terreo
hūore. ❡ Nō 3° ꝙ cholera adusta ꝑ admixtionē melan/
cholie aliqñ est talis ꝑ admixtionē nālis melancholie:
qñqꝫ est talis ꝑ admixtionē mel̃ie nōnālis. Cholera g͛
adusta ꝑ admixtionē mel̃ie p̃ternām q̃ est acetosa ꝛ suꝑ
terraꝫ bullit est deterior: qa illa mel̃ia est peior cholera
adusta: vt colligit̃ ex Hal. 2° nālium. caꝑ vltio. Sed cho
lera adusta ꝑ admixtionē melācholie nālis est min⁹ ma
la: ꝛ ad hūc sensuꝫ itelligit̃ hic Aui. ❡ Nota 4° ꝙ color
hui⁹ cholere ꝺclinat a claritate co. ru. ꝑꝑ ꝑmixtionē me
lancholie nigre exñtis remanet tñ plerūqꝫ rubeus me/
lācholia nō ex toto rubedinē tollēte: est aūt leuis nō re/
spectu aliaꝝ specierū cholere rubee sed grauis. Sed dr̃
leuis cōparatione sanguis cū quo plerūqꝫ ī flōmia eua/
cuat̃ q est melācholicus ꝛ grossior illa cholera. ❡ Ultio
nota hui⁹ cholere colores mutari ꝼm mixtiones alioꝝ
hūoꝝ: ꝛ ꝼꝫ variā ꝑportionē chol̃e ad mel̃iā secū mixtā.

❡ Que vͦo in sui suba extra nām est alia est cui⁹
gñatio sepius est in epate. alia est cuius gñatio
magis est in stomacho. Et illa qdē cui⁹ gñatio
magis est ab epate ē vna spēs. Que ē cuꝫ qꝺ in
sanguine est subtile adurit̃ cui⁹ spissitudo cho/
lera est nigra ꝛ que ī stōcho magis gñat̃ duas
hēt ꝑtes prassinā. s. ꝛ in viridē vt erugo eris.

❡ Nunc declat 2ᵐ mēbrū p̄ncipale cholere nōnaturalis:
ꝛ diuidit̃ in duas ꝑtes. Nā p̄mo diuidit declarādo spēs
hui⁹ mēbri. 2° docet modū gñationis ꝼm suā opionem
quarūdā illaꝝ. ibi 2ᵃ [Et mihi.] Dicit p̄mo. ꝙ cholera
q̃ est p̃ternām in sui suba. aliq̃ est q̃ magis gñat̃ in epa/
te. aliq̃ que magis gñat̃ in stōcho: ꝛ illa que magis gene/
rat̃ in epate est cholera q̃ fit ex ꝑte subtili sanguis cū sā
guis putrefit: ꝛ suū subtile trāsit in cholerā: ꝛ grossuꝫ in
melācholia. illa vͦo q̃ magis ī stōcho gñat̃ hꝫ duas spēs.
prassinā ꝛ çinariā seu eruginē eris. ❡ Cōsiderandū g͛ p̄.
ꝙ ista cholera dr̃ p̃ternām in sui suba: qa p̃ternālitas ꝛ
mala dispō ꝯsequit̃ nālr̃ formā istaꝝ cholerarū. nā nō
sunt eiusdē forme cū nāli. ❡ Nō 2° ꝙ p̄ma spēs huius
chol̃e gñat̃ ī omni loco corꝑis vbi sanguis putrescēs fa
ceret febrē ꝯtinuā vt hēt videri p̄ma q̃rti. Sed tñ ma/
xime in epate: qa ibi pl̃imū putrescit ml̃to calore ꝛ mul
ta humiditate ad eū delata. In corde aūt minus accidit
putredo hec: qa fortis est vtus: ꝛ qa ad ipsaꝫ veniūt hūi/
ditates p̄us melius p̃parate q̃ꝫ ad epar: nō tñ negandus
est in eo hāc posse gñari. Et credo etiam in sano epate ꝑ/
pter multam sanguinis ad putredinem preparationem
hanc posse generari: sed cū generatur accidit ex ea pluri
mum egritudo ꝑpter putredinem.

Sed circa hanc spēm est dubiū. vtruꝫ ꝑ mel̃ie
putredinem vel flegmatis cō
tingat gñari h̃ mō cholerā. ꝛ puto ꝙ nō imediate. Naꝫ
mel̃ia est grossa ꝛ ꝑ adustionē vel putredineꝫ ingrossat̃
ꝛ fit melācholia p̃ternām nō cholera. Flegma etiā ante
q̃ꝫ talē acuitatē recipiat vt cholera ꝺbeat applicari ꝯsu/
mitur humidū ꝛ remanet cinereū grossum ad melācho
liā reducibile. Cholera vͦo cū putrescit aut conuertit̃ in
melācholiaꝫ aut fit inde prima species nominata supra
vel cholera vitellina ꝼm modum Haleni.
❡ Nota 2° ꝙ due alie spēs. s. eruginosa ꝛ succo porri sil̃is
apud medicine doctores diuersimode ponunt̃ gñari. Et
ideo qa in hoc nō cadit demr̃atio. Auic. dicet paulopost
hec sua dicta in eis esse iudicia estimatiua. Auer. g͛ 3° col
liget. vult vtrāqꝫ istarū stomacho gñari ꝑ hūc moduꝫ.
Trāsmissa cholera ad stōchū vbi cū melācholia vl̃ alio
humore misceat̃ ꝛ recipit quēdā modū caloris ꝑ quē p̄ᵃ
forma deperdita ī vtroqꝫ hūore ꝑ putrefactionē fit hu/
mor nou⁹ q dr̃ equoce chol̃a. Sic g͛ ꝼm Auer. nō solū ex
vitellina gñat̃ prassina: sꝫ ex alijs: ꝛ ita nō semꝑ çinaria
ex prassina. ❡ Et Hal. videt̃ velle 2° ꝑnosti. com̃. 38. ꝙ
aliqñ gñat̃ ex alleis ꝛ cepis et oleribus. Et ibi habes ꝙ
qñqꝫ gñat̃ in venis ꝛ pellit̃ ad stōchū. Ideo nō intelli/
gamus dicta Auic. nisi vt pl̃imū verificari tā de loco q̃ꝫ
de mā gñationis. vocat̃ aūt prassina ꝛ prassio siue a ma
rubio cui similat̃ in colore. nā est viridis obscura: ꝛ hec
aliqñ vocat̃ porrina: qa sil̃is succo porri. s. frōdiū. ❡ Zi
naria vͦo dr̃ ita: qa similat̃ viridi eris qꝺ dr̃ çinar: ꝛ hēt
viriditatem tendentem ad albedinem.

❡ Et mihi qdē videt̃ ꝙ prassina ex vitellina gña
tur cū adurit̃. cū eni adurit̃ adustio in ea efficit
nigredinē: ex qua cū citrinitate mixta gñat̃ viri
ditas. ❡ Ziaria vͦo videt̃ mihi ꝙ gñet̃ ex prassi
na cū tm̃ adurit̃ donec ei⁹ humorositas siccat̃:
ꝛ ad albedinē redire incipit ꝑpter sui siccitatē.
calor nāqꝫ in humido corꝑe in primis nigredi/
nē efficit: deinde denudat ipsum nigredine qñ
eius oīno finit humiditatē: ꝛ quando suꝑfluit
in eo ipsuꝫ albificat: ꝛ hoc qdē in lignis attēde
que prius in carbonē ꝯtunt̃: deinde in cinereꝫ.
Calor eni in humido efficit nigredinē: ꝛ in ei⁹
cōtrario albedinē: ꝛ frigiditas in humido albe
dinē oꝑat̃: ꝛ nigredinē in eius cōtrario: hec tñ
duo iudicia que in prassina ꝛ zinaria iudicaui
estimatiua sunt iudicia: hec aūt spēs que dicit̃
zinaria omnibus rubee speciebus calidior exi/
stit ꝛ peior ꝛ magis pernitiosam: ꝛ dicit ꝙ est
de substantia venenorum.

❡ Docet modū gnōnis prassine ꝛ çinarie dicēs ꝙ sibi vr̃
ꝙ prassina gñat̃ ex adustione vitelline: qa calor cū adu/
rit vitellinā chol̃aꝫ efficit ī ea nigredinē: ex q̃ nigredie
mixta cū citrinitate efficit̃ viridis color q̊dāmō medi⁹
īter illos. Sꝫ çinaria vr̃ sibi ꝙ fiat ex prassina ꝑ vlterio
rē adustionē: cū tantū adurit̃ ꝙ ei⁹ hūiditas finiat̃. Nā
cal̃ꝫ agēs ī hūidū p̊ fac̃ nigredinē: deīde nudat eū nigre
dine cū ei⁹ finit hūiditatē ꝛ postea albificat. Et istꝺ pōt
videri ī lignis q̃ ad ignē p̊ ꝺnigrāt̃ q̊usqꝫ ī carbōes ꝯtūt̃
sꝫ cū icinerāt̃ ꝺalbāt̃. Nā calor ī hūidū agēs ꝺnigrat ꝛ ī
siccū fac̃ albedinē: ꝛ friditas eꝫ. ❡ Subdit ꝙ h̃ duo iu/
dicia q̃ dixit de mō gnōnis prassine ꝛ erugiose sꝛ ambi/
gua. Sed

gua. Sed q̃uocũq; sit çinaria oĩb⁹ cholere spẽb⁹ est deterior ꝛ calidior ꝛ magis ꝑnitiosa: ꝛ dĩ ꝙ est de gñe veneni. Hic nõ est dubiũ ita posse ꝯtigere de gnõne cholerarũ: vt Aui. dic̃. Põt ẽt teneri modus Auer. vt. s̃. dixi.

Sed dubium est Utrũ calr̃m agẽs in hũidũ ꝑͦ denigret: deide dealbet: ꝛ frigidũ agẽs in hũidũ dealbet ꝛ in siccũ ꝺ̃nigret. ℂ Negatiue arguit̃ ꝑͦ de lacte qͦ̃ fit ex sãguĩe a calr̃o ꝛ nõ fit ibi ꝺ̃nigratio. ℂ 2° qa carnes q̃ in aq̃ elixant̃ nõ nigrescũt: sed dealbant̃. ℂ 3° appꝫ de albumĩe oui appꝫ ipm fieri albũ agẽte solo calr̃o igneo. ℂ 4° saltẽ nõ vĩ ꝙ debeat dealbare mõ posito ab Aui. cholr̃am prassinã: qm̃ maior est humiditas in cholera çinaria q̃ꝫ in carbonib⁹ ꝛ q̃ꝫ in ligno. Ergo sic̃ in ligno illa hũiditas sufficit ad h̃ vt fiat denigratio: ita debet sufficere in trãsitu cholere de prassina ad çinariam vt fiat amplior denigratio.

ℂ In ista q̃one nõndũ est calr̃n agẽs aliqͦ̃ esse agẽs tãq̃ꝫ nãle calr̃m: qa directũ a forã mixti vel celesti ad certum finẽ ĩtenta ab ea. Aliqͦ̃ autẽ est agens vt calor elr̃ntalis. Exẽpluꝫ ꝑͦmi. vt calor stõchi in chilificando ꝛ epatis in sanguificãdo ꝛ mamillaꝝ ĩ lactificãdo. Exẽplũ scͦ̃i. sic̃ ignis in lignis ꝛ reb⁹ q̃ adurunt̃. ℂ Itẽ humidũ qͦ̃ patit̃ aliqͦ̃ est simplex vt aq̃ ꝛ aer: vel simplicitati valde vicinũ aliqͦ̃ mixtũ vt lignũ ꝛ caro. ℂ Itẽ 3° actionẽ calidi ignei in hũidũ q̃dã est talis vt ꝑ eaꝫ eleuet̃ ꝛ gñet̃ fumus ex terreo valde passo calr̃o subtiliato ꝛ vaporabiliter dispergat̃ ꝑ poros corpis. Quedã aũt est actio in q̃ non eleuat̃ fumus terrestris: sed aut nihil eleuat̃ aut ꝑs hũida. Exẽplũ ꝑͦmi. si lignũ ponat̃ in feruẽti aq̃ ꝛ ibi teneat̃: lꝫ eni calor agat nõ agit eleuãdo fumũ terreũ. Exẽplũ scͦ̃i. si lignũ ponat̃ sup flãma. ℂ Tũc ponunt̃ due ꝯclr̃ones. nõ oẽ calr̃n agẽs fortiter ĩ humidũ ꝑͦ denigrat. Pꝫ in calr̃o agẽte vt nãle: vt arguit̃ supra de calore mamillaꝝ ꝛ stomachi: ꝛ pꝫ in calore nõ faciẽte fumũ terrestrẽ sic̃ in albumĩe oui ꝛ carne elixa ꝛ mr̃tis silr̃ib⁹. ℂ 2ª ꝯclr̃o. omne calr̃m igneũ fortis ĩtensionis est aptũ hũidũ mixtũ nõ de se nigrũ ꝑ sui actionẽ denigrare. Patet qa est aptũ fumũ nigrũ eleuare ꝛ ipm vaporabilr̃r ꝑ poros corpis dispgere. Et hãc vult Auic̃. hic. ℂ Et sic pꝫ argumẽta soluta esse. Uult eni Auicẽ. ex quo calr̃m igneũ est aptũ humidũ mõ dicto denigrare ꝙ in gñatione prassine cholere illo modo egit quo est aptũ denigrare. Et qa tale calr̃m mr̃tũ ĩtẽdẽdo siccitatẽ in fumos nigros resoluẽdo est aptũ qñq; dealbare. ideo postea in gñatione çinarie egit vt sibi videt̃ eo mõ quo dealbat. ℂ Nota ẽt egritudines ex çinaria cholr̃a eẽ mortales et paucos iueniri a qb⁹ ista cholera expellit̃ vomitu q nõ cito moriantur. Et vĩ ꝙ hoc faciat a ꝓꝑetate. Iõ dĩ de gñe veneni.

ℂ **Cholere autẽ nigre alia est naturalis alia nõ naturalis superfluitas.**

ℂ Hic Aui. determinat de melãcholia: ꝛ diuidit̃ ĩ duas. Nã ꝑͦ ponit diuisionẽ. 2° mẽbra declr̃at. ibi [Nãlis est.] Dicit ꝑͦmo. ꝙ cholere nigre vna est spẽs nãlis. alia est superfluitas nõnãlis. Et ĩtelligatis hic nãlem ꝛ superfluitatem sicut supra dicitur de cholera rubea.

ℂ **Naturalis est boni sanguis fex ꝛ turbulentia ꝛ sup̱fluitas in cõparatione ad sanguinẽ: quia oẽs humores sup̱fluitates ad cõparationẽ sanguis cui⁹ sapor iter dulcedinem ꝛ ponticitateꝫ existit. Que cũ in epate gñat̃ in duas sepat̃ partes: q̃ꝝ vna ĩ sanguinẽ penetrat ꝛ alia ad splenẽ trãsmittit̃. Pars aũt q̃ cũ sanguĩe penetrat vadit cũ eo cã necessitatis ꝛ vtilitatis. Necessitas vͦ est vt sanguini admisceat̃ eo mõ quo dꝫ in nutrimẽto cuiusq; mẽbroꝝ in quoꝝ cõplr̃onib⁹ magnã melr̃ie pteꝫ eẽ opꝫ sicut sunt ossa. Utilitas vͦ est vt sanguinẽ restrigat ꝛ cõfortet ꝛ inspisset ipsuꝫ. Et ꝑs ei⁹ que ad splenẽ trãsmittit̃ est illͦ̃ quo sanguini nõ idiguit q̃ ad ipsũ vadit causa necessitatis ꝛ vtilitat̃. Necessitas vͦ aut est ꝫm corp⁹ totũ. s. vt a sup̱fluitate mũdet̃: aut ꝫm mẽbrũ qͦ̃ ẽ vt splenẽ nutriat. Utilitas vͦ ideo accidit: qa in os stomachi q̃si mulgendo ꝓfluit. Et hec q̃dem vtilitas duob⁹ est modis: vno qa os stõchi stringit ꝛ cõfortat: ꝛ ĩspissat. Alio vt in ore stomachi cõmotionẽ faciat ꝓpt̃ acredinẽ ꝛ excitet ad famẽ ꝛ faciat desideriuꝫ.**

ℂ Notificat mẽbra: ꝛ dĩdit̃ in duas ptes. Primo notificat nãleꝫ. Scͦ̃o nõnãlẽ. ibi [Melancholia vͦ.] Prima in duas. ꝑͦmo facit qͦ̃ dicit̃. scͦ̃o ponit vnũ notandũ circa ambas choleras. ibi [Debes aũt scire.] Dicit ꝑͦmo. ꝙ melãcholia nãlis est fex boni sãguĩs ꝛ sup̱fluitas turbulenta: cuius sapor ĩter põticitatẽ ꝛ dulcedinẽ medi⁹ existit. ℂ Dicit scͦ̃o: quo ad hãc partẽ ꝙ ista melancholia nãlis qñ gñat̃ in epate diuidit̃ ĩ duas ptes: q̃rũ vna vadit cũ sanguine per totũ corpus. Alia trãsmittit̃ ad splenem. Illa que vadit cũ sanguine vadit cã necessitatis ꝛ causa vtilitatis. Necessitas est vt mẽbra nutriat melancholica in quoꝝ sanguĩe q nutriturus est ea multã melãcholiã opꝫ esse cõmixtã. ℂ Utilitas est vt sanguinẽ ingrosset ꝛ cõstare faciat ꝛ ꝯfortet. Pars vͦ que vadit ad splenẽ ꝛ est illa qua sanguis nõ ĩdiget vadit cã nec̃itatl ꝛ cã vtilitatis. ℂ Necessitates sũt due. vna ꝫm totũ corpus ꝛ est mũdificare sanguinẽ a sup̱flua quãtitate hui⁹ melãcholie. Et alia est ꝫm vnũ mẽbrũ ꝛ est nutrire splenẽ. ℂ Utilitas vͦ est vt trãsmittat̃ pars huius melancholie ad os stõchi ꝛ q̃si emulgẽdo ꝓfluat. Et ille flux⁹ duob⁹ modis iuuat. vnus est ꝯfortãdo. scͦ̃s est vt cõmoueat os stõchi sui acredine ꝛ excitet famẽ ꝛ faciet desideriũ cibi. ℂ Nota g̊ ꝑͦmo. nomẽ sup̱fluitatis qñq; sũe pro omni humore malo: qñq; sũe ꝓ oĩ tali in corpe ex cibis vel potibus ĩuẽto ꝙ in nutricationẽ ꝫm totã spẽꝫ nõ ordinat̃: sed per digõnẽ ab vtili vt expellat̃ separat̃: ꝛ isto modo fex ꝛ vrina dicunt̃ sup̱fluitates. Tertio mõ sumit̃ pro hũore ex chilo genito nõ ita ꝑͦncipalissime ꝛ a v̊tute intẽto: ꝛ isto mõ oẽs aliȷ humores a sanguĩe dñr sup̱fluitates. Et posset dici ꝙ hoc sumit̃ hic ꝙ melãcholia est sup̱fluitas: ꝛ ita debet ĩtelligi de aliȷs duob⁹ hũorib⁹ aliȷs a sanguĩe. Quidã vͦ dicũt q̃rto mõ sup̱fluitates dici de eo qͦ̃ nõ obstãte ꝙ recipiat tẽperatã ꝺ̃coctionẽ. tñ nõ est ꝑͦncipalr̃r a nã intentũ. Et hoc mõ melãcholia est superfluitas ꝛ nõ cholera. sed hoc magis dicetur caplr̃o sequẽti. Dicit̃ aũt fex boni sanguis: qa in sanguĩe bono. ideo apta in fundo residere cũ a corpe euacuatur: ꝛ turbulẽta: q2 nõ participãs luciditate vt sanguis: quia vergens in nigrũ. ℂ Nota scͦ̃o: q2 melãcholia nãlis est multũ terrea: ꝛ ideo ꝓpter frigiditatẽ terreã participat pontico sapore: ꝛ qa digestio est tẽperata participat dulci: ꝛ hoc in eadẽ parte: nec istud est pro inconueniẽti putandũ: ꝛ ideo habet saporẽ mediũ inter dulcẽ ꝛ ponticũ per participationẽ qui etiam participat aliquali acetositate. Nã ĩfra dicet ꝙ cõmouet os stõchi sua acredĩe. Et Gal. 3° regimĩs acutoꝝ vult melãcholiã nãleꝫ eẽ acetosam. ℂ Nota tertio necessitatẽ ꝛ vtilitatẽ sumi hic proportionabiliter: vt supra dictum est de cholera rubea.

Sed est dubitatio si melācholia miscet̄ sanguini causa necessitatis ꝓ nutrimento membroꝝ melācholicoꝝ nō videt̄ ꝙ aliud faciat in hoc:nisi q̄a ingrossat sanguinē ex quo ipsa non transit in substantiā mēbroꝝ.Et si sic est cōfortare sanguinē ⁊ ingrossare nō erit vtilitas:vt cōtra necessitatez distinguit̄.¶ Dic si teneat̄ via Gal.ꝙ humores sūt alij a sanguine clara est respōsio:q̄a aliud est nutrire mēbra ⁊ cōuerti in subaz eoꝝ.Et aliud est sanguinē ingrossare. Et prima est necessitas.secūda vtilitas. ¶ Si vō dicamus melancholiam nō conferre ad nutricationē nisi alterando sanguinē imaginādū est alterari quodā speciali modo alio ab ingrossatione pro quo modo speciali requisito ad nutricationē membroꝝ melancholicoꝛuz est necessaria melācholia. Et etiam ingrossatur sanguis et confortatur:quia redditur non tm̄ fluxibilis a melācholia.Sed q̄a hoc posset ab alio fieri.ideo per hoc nō fuit necessaria:sed vtilis.Cōpletur autē ista vtilitas cū sanguis in secūdas humiditates alias a p̄ma debet ꝯuerti. tunc enī ingrossat̄:sed prius q̄ȝ subtiles trāseat indiget subtiliatione.¶ Nota quarto splenem ſm cōem viam nutriri.i.voluptuari in melācholia:non quia vere melācholia conuertatur in substantiā eius. ¶ Attendenduz etiam vlterius ꝙ inter splenem ⁊ stomachū mediat vena.imo plures ꝑ quas hora vicinitatis stomachi currit melācholia ad os stomachi ⁊ sui acetositate stimulat os ipsum:ita vt moueant̄ ꝑtes motu locali ⁊ inuicē confricent̄:⁊ ꝓpter acetositatē magis hanc fricationē sentiūt. Sensus aūt istius confricationis est fames quā seq̄tur appetitus cibi.Sed de hoc magis.vltimo caplo huius. prime fen.¶ Ista ergo est vtilitas excitare appetitum modo dicto.¶ Item quādo partes stomachi vniuntur ⁊ condensant̄ inuicem stomachus melius digerit.ergo scđm iuuamētū est vnire qđ fit frigiditate pōtici:puta melancholie.¶ Et nota bene ex dictis modū ſm quez acetosa excitant appetitum:lȝ ad hoc alie cause concurrant que scđo tegni videbuntur:quare ⁊c̄.

¶ **Debes aūt scire ꝙ cholera rubea q̄ ad chistiȝ trāsmittit̄ fellis est illud quo sanguis nō idiget ⁊ illud qđ a felle egredit̄ ē illud quo fel nō indiget: ⁊ silr̄ cholera nigra que ad splenē trāsmittitur est illud quo sanguis nō indiget : ⁊ illđ qđ a splene egredit̄ est illud quo nō indiget splen: ⁊ quēadmodū illa cholera rubea postrema euigilat ꝟtutē expulsiuā iferi⁹:sic chola ista nigra postrema ꝟtutē appetitiuā euigilat superius. Unde sit deo oibus meliori factoribus laus.**

¶ Nunc ponit quandaȝ ꝓportionabilitatē inter ambas choleras naturales rubeas scilicet ⁊ nigraȝ.¶ Et dicit ꝙ illud qđ de cholera rubea dicit̄ ꝙ mittitur ad chistiȝ fellis est illud quo nō eget sanguis.Et illđ qđ a felle ad intestina mittit̄ est illud quo nō eget fel:ita illđ de melācholia qđ mittitur ad splenē est quo nō eget sanguis. Et illud qđ a splene ad stomachū mittitur est illud quo non eget splen.Et quēadmodū cholera que expellitur a chisti mittit̄ ad intestina ad euigilandū expulsiuā. Ita illđ qđ mittit̄ a splene ad stomachū euigilat appetitiuā. ⁊ de ordine hoc sit laus deo meliori omnibus. ¶ Nota tn̄ hic nō totā cholerā qua nō eget sanguis mitti ad chistim ſm aliquos:q̄a illud quod cum vrina expellit̄ fuit trāsmissa cū sanguie:quia eo egebat sanguis. Nā aquositas vrinalis vadit ad renes cū sanguine nutrituro renes cū quo est cholera causa vtilitatis ꝑdicte:⁊ cōpleta vtilitate expellit̄ ꝑ vrinā.fuit ḡ de illa q̄ eguit sāguis. ¶ Sed dubiū est vtꝝ in chisti semꝑ sit cholera ⁊ in splene melancholia.¶ Dicendum ꝙ sic.in dispositione sanitatis.Causa est vt sit cōtinue presens pro necessitatibus ⁊ vtilitatibus dictis.¶ Attende tamen ꝙ in dispositione ꝑternām contingit non mitti choleram ad chistim ⁊ aliquando plusq̄ȝ illud quo nō eget sanguis mitti ſm varias exigentias.

¶ **Melācholia ꝟo nōnaturalis non est ad modum hypostasis ⁊ fecis:immo est ad modum adustionis ⁊ cinereitatis.**

¶ Nunc determinat de melācholia nōnaturali.Et p̄mo generaliter.scđo diuidit species melancholie nōnaturalis.ibi[Melācholia autē.] Prima in tres:quia p̄io ponit quandam differentiam inter melancholiam naturalem ⁊ nōnaturalem per quā aliqualiter notificatur melancholia nōnaturalis.Secūdo declarat quoddā dictū. Tertio ostendit ꝙ melancholia naturalis debet dici hypostasis sanguis.scđa ibi[Res nāqȝ.] tertia ibi[Et nec habuit.] Dicit primo.ꝙ melancholia nōnaturalis non est ad modum hypostasis ⁊ fecis sicut naturalis.īmo est ad moduȝ adustionis ⁊ cinereitatis.Ubi nota hypostasim significare omnem rem grossioris substantie q̄ȝ residuū aptū inferius stare in liquido vel fluido ⁊ in eo nāliter īueniri sicut feces vini dicim⁹ hypostasim ei⁹. Est enī apta īueniri in vino.Et hoc modo loquendo melancholia nālis est hypostasis sanguis. Nonnaturalis ꝟo:lȝ sit apta descendere in sanguine cū miscet̄ secum:tn̄ nō est apta in eo nāliter inueniri.¶ Nota scđo.melancholiam naturalem cuȝ nōnaturali conuenire in terrestreitate:q̄a vtraqȝ est humoꝛ sanguine terrestrioꝛ etiam in naturali dispositione sue forme: sed differunt ex parte complexionis in actiuis. Nōnaturalis habet plerūqȝ calorē vstiuum ad modum calcis ⁊ est oīum humoꝝ pessimus:vt sumitur quinto naturalium virtutum.capitulo vltimo.Differunt etiaȝ ex parte finis:quia per nōnaturalem nō pōt natura consequi fines in melancholia intentos.¶ Nota tertio.ꝙ non dicitur melancholiaȝ nōnaturalem esse cinerem:quia tunc nō posset esse vehiculum putredinis:sed ad modū vstionis:idest est facta sicca terrestris nō ex actione naturalis caloris:sed caloris adurētis vel putrefacientis ⁊ incinerantis.¶ Nota q̄rto non solum per viam adustionis ⁊ putredinis generari melancholiam nōnaturalē:sed aliquādo per viaȝ fortis cōgelationis:vt sumitur capitulo sequenti:sed quia ista raro accidit.ideo Auicēna tacuit.

¶ **Res nāqȝ humide cū rebus terrestribus admiscent̄: separatur terrestreitas ab eis aliquo duorum modorum:aut ad moduȝ hypostasis ⁊ tale quale illud est de sanguine ⁊ melancholia naturalis:aut ad modum adustionis qđ est cum resoluitur subtile ⁊ spissum remanet ⁊ tale quale illud est de humorib⁹ est melancholia superfluens: ⁊ ista quidē vocat̄ cholera nigra.**

¶ Nunc declarat hoc dictū:⁊ dicit ꝙ res humide quādo miscent̄ cuȝ eis res terrestres separatur ab eis terrestre aliquo duorū modoꝝ:aut ad modum hypostasis:⁊ tale quale est illđ de sanguine est melācholia naturalis. Aut per moduȝ adustionis qđ est cū subtile resoluit̄ ⁊ remanet grossum.Et tale quale est illud de omnibus humoribus est melācholia superfluens.Et ista est que vocatur cholera nigra.¶ Nota hic ꝙ ī massa sanguinea que est aggregatū ex quatuoꝛ humoribus est humoꝛ alijs grossioꝛ

sioꝛ

flor ꝛ terrestrior.tamē nāliter cuꝫ sanguine ꝛ tali massa
inuentus qui est aptus descendere infra:ꝑcipue cuꝫ per
flobotomiaꝫ euacuatꝰ.¶ Et ibi est hypostasis ꝛ melan/
cholia naturalis sumēdo hypostasim vt supra dicitꝰ.In
eadē massa est cholera ꝛ flegma ꝛ sāguis:quos aut per
adustionē:aut ꝯgelationē ꝯtingit ingrossari ita vt deor
sum descendant:sed nō ꝓpter hoc dicuntꝰ hypostases.qꝛ
non sunt ita grossa apta nāliter in tali massa inueniri.
¶ Sicut ergo calx aut cinis si ꝓyciatꝰ in vino ꝛ vadat
ad fundū.nō tñ dicitꝰ fex vini.sic est de ista melācholia
nō naturali.¶ Ex hoc textu colligitꝰ ꝙ absolute nomē
cholere nigre dicitꝰ de ista nonnaturali. ¶ Nota ꝙ hic
locus ꝛ si apud Thomā de garbo ꝛ Marsilium ꝛ Jaco
bū ꝛ reliquos modernos videatꝰ hanc habere expositio
neꝫ.tamen aliter dicit Dinus.Et est ꝙ calor digestiuus
epatis nō cōparatꝰ vnquā melācholie generande tanq̄ꝫ
solitarie generaretꝰ:sed quādoqꝫ generatꝰ naturalis me
lācholia per digestionē per quā per se sanguis digeritꝰ ꝛ
grossum terrestre ab eo separatꝰ.Et relinquitꝰ ibi forma
melācholie nō per se intēta a calore illā generante.ꝛ iō
est ad modū hypostasis.¶ Et videtꝰ velle Dinꝰ ꝙ mā
grossa fecalis que per digestionē sanguinis sequestratꝰ:
nullū habet propriū modū digestionis.Et ex hoc vide/
tur innuere ꝙ genito sanguine in principio:sed nonduꝫ
perfecte digesto, multe partes terrestres sunt de substā
tia sui:que tñ nō sunt in eo ꝯueniēter cū ad perfectionē
deductus est:ꝛ calor digerens sequestrat illas partes a
residuis:ꝛ in illis resultat merito cōplexionis prius in
eis existentis forma melācholie nō per se itenta a calo/
re nāli digerente.Et hoc est cōmune oībus veris fecibꝰ
ꝙ ṗus q̄ꝫ sint separate sunt de eēntia eius cuius sunt fe
ces.Et cū hoc mō videtꝰ cōcordare ea que hic dicuntur
de cholera ꝛ flegmate ꝙ nō habent hypostasim.¶ An
tonius aūt vult ꝙ melācholia nō habet formā vnā nec
est perfectum mixtuꝫ:sicut nec alie proprie feces.Et iō
Auicēna nō posuit causam suam formalem capitulo se
quente.¶ Ipsa enim nō generatꝰ sed sequestratꝰ in epa
te qꝛ erat pars chili inepta in epate recipere digestionē.
Naꝫ omnis pars que in epate digeritꝰ aut digerit dimi/
nute:ꝛ sic est flegma:aut supflue ꝛ sic est cholera:aut tē
perate:ꝛ sic est sāguis.Sed nulla est que per digōnē cō/
uertatꝰ in melācholiā.imo melācholia est pars feculen
ta que effugit sua terrestreitate digōnē in epate:ꝛ ꝑ sā/
guinis digestionem ab eo separata.¶ Et hoc vult Gal.
secūdo naturaliū virtutū.cum dicit.Qꝛ enim sufficien/
ter grossum ꝛ terrestre finaliter effugit trāsmutationeꝫ
que in epate ad seipm trahit splen. Et iō vult Antoniꝰ
in isto passu ꝙ id qđ sequestratꝰ a calore nāli per modū
hypostasis nō est vere mixtū.Sed hic modus nō est tā
proprius cum his que dicuntꝰ hic ꝙ cholera nō habuit
hypostasim ꝛ similiter flegma habuit hypostasim.

¶ Et neqꝫ habuit hypostasim nisi sanguis. Ex
flegmate.n.propter sui viscositatē nihil descē/
dit sicut ex oleo. Et ex cholera rubea ꝓpter sui
subtilitatē ꝛ sue terrestreitatis paucitatē ꝛ sui
motus assiduitatē:ꝛ ꝓpterea ꝙ illud qđ de ea
a sanguine separatꝰ in corpore est parū nō descē
dit res de qua sit curandum:neqꝫ etiam cuꝫ se
paratꝰ moratꝰ nisi parum:sed putrefit aut a cor/
pore expellitꝰ:ꝛ cū putrescit eius subtile resol/
uitꝰ ꝛ spissum remanet. ꝛ fit cholera nigra adu
sta ꝛ non hypostasiua.

¶ Nunc declarat vnū supra dictū:scilꝫ melancholia est
hypostasis sāguinis.Et dicit ꝙ nō habuit ex humoribꝰ
hypostasim nisi sanguis.Qm̄ flegma ꝛ si per se inuenia
tur.tamen propter sui viscositatē nihil ex eo descendit:
sicut nec ex oleo.Cholera v̄o rubea nō habuit hyposta/
sim ꝓpter paucitatē sue terrestreitatis ꝛ subtilitateꝫ ꝛ
motꝰ assiduitatē.Et qꝛ qđ de ea separatꝰ ex sanguine est
modicū.iō ēt nō descendit res de qua sit curanduꝫ.nec
etiam cū separatꝰ moratꝰ nisi parū.imo putrefit ꝛ ipsius
subtile resoluitꝰ ꝛ residuū remanet cholera adusta non
hypostasiua.¶ Ex hoc ergo patet quare dicitꝰ hyposta
sis sanguinis.¶ Hic nota ꝙ flegma non est cōmixtum
sanguini nō habet rem terrestrē aptā descēdere ꝛ subsi/
dere.Et hoc accidit ꝓpter flegmatis viscositatē ꝓpter
quā terreū etiam si esset prohiberetꝰ a descensu.ꝛ exem
plum de oleo intelligatꝰ puro ꝛ mundo.nā nouo descen
dit amurca.¶ Nota 2°.ꝙ cholera etiam pura propter
causas dictas non habuit hypostasiꝫ natu aliter cū per
se ponitꝰ partem que sit apta descendere.si tamē sit ali/
qua talis est ita modica ꝙ non curatꝰ de ea propter cau/
sas dictas.¶ Nota 3°.ꝙ in sanguine capiendo sangui/
nem pro massa sanguinea.nam inuenitur tale grossum
aptum descendere qđ est melancholia naturalis.Jlla g̊
est fex sanguinis sumendo sanguinem.Uel secūdo pōt
dici fex sanguinis sumendo sanguinem pro quarta sub
stātia.qꝛ ꝛ si a tota massa separetꝰ.tamen denominatio
fieri debet a pluri vel nobiliori qđ est sanguis.Uel ter
tio cum aliquod grossum residet in aliquo aggregato
qđ per opus digestiue separatꝰ.cōmuniter illud dicitur
fex optimi digesti:sicut fex dicitur vini non spume vel
vaporum qui ascendunt.

Hic tamen cadit dubitatio.Utrū cholera cū
putrefit semꝑ fiat eius gros
sum melācholia.Et nō est dubitandū cholerā posse pu/
trefieri.nulla eius ꝑte ꝯuersa ad alterius humoris for/
mam.ꝛ ita ea nō conuersa ad melancholiaꝫ.Sed tunc
accidit incineratio:vt fit in tertiana interpolata in qua
cholera que in vno paroxismo mouetꝰ incineratꝰ nō trā
seundo ad alium humorem.Contingit tamen ex aliqua
tali putredine remanere melancholiam. Nam eadem
res pōt diuersimode putrefieri ꝛ per diuersa media ad
memorationem peruenire ꝛc̄.

¶ Melancholia aūt que est supfluēs.alia est q̄
est cinis cholere ꝛ qđ de ea aduritꝰ q̄ est amara
inter quantū ꝛ cholerā rubeam quam adustaꝫ
vocamꝰ existit differētia:qꝛ illa est cholera ru/
bea cui cinis hic fuit admixtꝰ:hec v̄o nō est ni/
si cinis ꝑ se cognitus cuiꝰ subtile fuit resolutū.

¶ Hic specialiter de melancholia non nāli determinat
ponendo suos diuersos modos.Et diuiditꝰ in duas.Nā
ṗmo spēs melācholie determinat vel declarat. Secun/
do cōparat eas in malitia.ibi[Male igitꝰ.]Tertio po/
nit epiloguꝫ.ibi[Hec igitꝰ.]Prima diuiditꝰ in quatuor
ꝭm numerū quatuor humorum ex quorum adustione
pōt melancholia fieri.ibi 2ª[Alia est que.]ibi 3ª[Alia
est.]4ª ibi[Alia est.]¶ Dicit ṗmo ꝙ melācholie ṗter
nām alia est que est cinis cholere.ꝛ illud qđ est adustuꝫ
de cholera.Et ꝙ hec differt a cholera adusta de q̄ supra
dicitꝰ ꝙ est species cholere rubee.qꝛ illa est cholera cui
hic cinis quē dicimꝰ melācholiā est admixtꝰ.sꝫ ista de
qua hic loqmur est cinis per se cognitꝰ ꝛ per se acceptꝰ.
¶ Ubi nō.ꝙ cholera rubea cui miscetꝰ melācholia cho
lerica adusta dꝛ cholere ṗternālis per extnei mixtionē
vt supra dꝛ.Sed h̄ imaginamur tm̄ adustū ingrossatū.
qđ cū illa cholera nō est mixtū:sꝫ per se stās.ꝛ illud est

melãcholia de qua noster sermo. ¶ Nota 2° ꝙ hec melancholia nõ est absolute cinis. tunc enĩ nõ esset humor nec febris nec putredinis vehiculũ. vt sumit̃ pª quarti capitulo de sermone vniuersali putridarum febriũ: sed est humor genitus ex parte terrestriori alterius humoris. ¶ Nota 3° hanc melãcholiã esse amarã attestantez cholere ex qua generat̃. ¶ Nota vltimo. lʒ ista sit minori caliditate participans naturali ꝛ fortassis actuali q̃ʒ cholera: tamen ꝛ potentiali ꝛ vstiua qualis est in calce plus humore cholerico participat.

¶ Alia est que est cinis flegmatis: ꝛ qđ de eo adustum fuit: ꝛ si flegma valde subtile ꝛ aquosum fuerit eius cinis erit salsus: ꝛ si non trahit ad acredinem aut ponticitatem.

¶ Notificat 2ᵃᵐ speciem dicens ꝙ alia est que est cinis flegmatis. ꝛ tale flegma si fuerit aq̊suʒ hec melãcholia est salsa. Et si fuerit grossuʒ sapor est acetosus ꝛ põtic⁹.
¶ Hic cadit dubiũ cũ melãcholia facta ex flegmate subtili possit ita eẽ grossa sicut facta ex grosso: q̃re hẽt saporem salsuʒ ꝛ alius acetosuʒ aut ponticũ. ¶ Hic dĩ cãm esse diuersitatis modũ mixtionis partium subtiliũ taʒ de natura aque q̃ʒ terre: que vaporabil'r per corp⁹ sunt disseminate. Unde nõ obstante ꝙ sint eque grossi quo ad totalitatẽ. tamẽ habẽt partes vniuersaliter mixtas. Et hoc supra in flegmate salso tetigi. ¶ Nota 2° ex flegmate grosso non solum per adustionez: sed etiã per cõgelationem expresse humido melancholiam generari. ꝛ talis est maxime pontica ꝛc̃.

¶ Alia est que est cinis sãguinis: ꝛ qđ de eo est adustum: ꝛ hec quidem est salsa ad paucã trahens dulcedinem.

¶ Notificat melãcholiã sanguineã dicẽs ꝙ alius est cinis sanguinis ꝛ illud qđ est adustũ ex eo. ꝛ hec est salsa trahẽs ad paucã dulcedinẽ. ¶ Causa salsedinis est mixtio cineris subtilis cũ aqueo subtili dulcedini preparato in eo ex quo generatur. ꝛ hic per adustum ꝛ cinerem intelligamus vt supra non verum cinerem.

¶ Alia est que est cinis melãcholie nãlis que si subtilis fuerit erit eius cinis: ꝛ qđ de ea adustũ est valde acre: sicut acetuʒ qđ cum super terre faciem cadit ebullit: ꝛ eius odor est acris a quo musce fugiũt ꝛ alia: ꝛ si grossa fuerit minoris erit acredinis cum ponticitate pauca.

¶ Notificat hic melãcholiã melãcholicã dicẽs. Qꝛ alia est que est cinis melãcholie nãlis: ꝛ illud qđ est adustũ ex ea ẽt hec melãcholia naturalis si est subtilis. tũc ei⁹ adustum est valde acre: sicut acetuʒ qđ cũ supra faciem terre ꝓijcit̃ bullit. ꝛ est odoris grauis: ita ꝙ ab eo fugiũt musce ꝛ alia animalia. Si v̊o melãcholia naturalis fuerit grossa tunc eius adustũ est minus acre. Et tu hic cõsidera ꝙ diuisit melãcholiã ꝛ flegma in subtilẽ ꝛ grossaʒ ꝛ nõ alios humores. qꝛ in alijs nõ tãta inuenit̃ diuersitas: nõ ꝙ etiã diuidi nõ possunt. ¶ Nota 2° ꝙ melãcholia melãcholica subtilis bullit supra faciem terre eo ꝙ habet aliquid de natura calcis ꝛ calorez inter oẽs alios humores valde. ergo sui subtilitate penetrat in porositates terre. ꝛ suo acutissimo calore dissoluit aliq̃ grossa ibi inuenta ꝛ ad nãm vaporis deducit. que ascendentia faciũt ampullas cũ sono. Et iõ dicit̃ ꝙ bullit. ꝛ iõ etiaʒ acetũ simile facit bullitionẽ supra terre faciẽ sui subtilitate penetrãdo iteriora ꝛ strictas vias ꝛ faciendo sursuʒ ꝑtes leuiores ibi ĩuentas ascẽdere. Existimãduʒ est aũt alias spẽs cholere nigre. puta illã que fit ex adustione cholere citrine simili cã posse ebullitionem facere.

Sed incidenter dubitat̃ de aceto quare ĩfusa in eo ostracosam emollit: carnes v̊o exiccat. ¶ Hic dicit̃ a Marsilio veriorem cãm esse: qꝛ siccando ossa ea ad dissolutionẽ ꝛ separationem preparat. ¶ Secundo. qꝛ partes ossis ꝛ poros qui parui sũt penetrat aceti ꝑs subtilior que remollit: sed pars grossa aceti valde frigida nõ penetrat: qꝛ illa est exiccatiua. ¶ Sed ego puto nullã istarũ eẽ cãm verã. sed qꝛ acetũ habet vim exiccãdi minori siccitate q̃ʒ ĩuenta sit in osse: ꝛ maiori q̃ʒ sit in humiditatib⁹ carnis. Ideo illa mollit ꝛ carnes exiccat. mollit aũt ossa magis q̃ʒ aq̃: qꝛ magis penetrat. ¶ Ultio nõ ꝙ melãcholia facta ex grossiori melãcholia ꝑꝑ grossi⁹ ꝛ terrestri⁹ esse suũ humidũ minus ꝑticipat acetositate. ꝛ aliq̃d hẽt ponticitatis ꝛc̃.

¶ Male igitur cholere nigre species sunt tres. cholera rubea cũ adurit̃ ꝛ eius subtile resoluit̃ ꝛ due alie diuisiones quas post eam diximus. Melancholia v̊o flegmatica est tardioris impedimẽti ꝛ malitie. ꝛ melãcholia cholerica est que est fortioris malitie ꝛ velocioris corruptionis: verũtamen est susceptibilior curationis q̃ʒ illa. De alijs v̊o duab⁹ diuisionibus que magis acris est deterior existit. Si tamẽ in ei⁹ principio auxiliũ presto fuerit citius medicationez recipiet. Tertia v̊o que minus super terram ebullit: ꝛ minus in membra penetrat tardius perimit: sed ad resoluendum ꝛ ad maturandũ ꝛ medicationem recipiendum magis est effrenis. He ergo sunt species humorum non naturalium ꝛ superfluentium.

¶ Hic cõparat species illas in malitia dicẽs. Primo ꝙ species male cholere nigre sũt tres. Una per adustionẽ cholere: ꝛ due vltime nomĩate facte: scilʒ per melãcholie adustionem. ¶ Dicit 2° quasi assignãdo cãm dicti ꝙ melãcholia flegmatica est tardioris ĩpedimẽti ꝛ malitie q̃ʒ iste tres dicte statim. Et iõ nõ dĩ mala cholera nigra lʒ sit ꝑ̃ter naturaʒ: qꝛ in genere illo nõ est valde malitiosa. Et ita intelligas de melãcholia sanguinea ꝙ nõ sit valde maligna. ¶ Dicit 3° ꝙ melãcholia cholerica est illa de oĩbus tribus que est fortioris malitie. Et sic velocioris corruptionis: qꝛ velocius corrũpit id qđ tangit: sed est susceptibilior curatiõis q̃ʒ relique due spẽs q̃rũ ĩpedimentũ est tardius ꝛ ipsa eadẽ est occulti⁹ malitiosa: ꝛ facit citius ĩpedimẽtũ: sed citi⁹ curationis est susceptiua. ¶ Dicit 4° ꝙ de alijs duabus partibus diuisionis. s. male cholere nigre illa que est magis acris existit deterior: sed in principio si auxiliũ fuerit ꝑ̃sto citi⁹ recipit medicinã. ¶ Dicit 5° ꝙ 3ª. s. de malignis que minus est acris ꝛ minus suꝑ terrã bullit que est facta ꝑ adustionẽ melãcholie grosse est tardior in ĩprimẽdo: sʒ est magis effrenis ad resoluẽdũ ꝛ maturandũ ꝛ recipiẽdũ medicationẽ. ¶ Ultimo dicit epilogãdo circa totũ dictũ ꝙ hec dicta sunt species humoꝝ naturaliũ ꝛ preter naturã. ¶ Circa ꝑ̃mũ dictũ considera ꝙ quãuis oĩs species cholere nigre aduste sit mala. tamẽ in hoc genere ille dicunt̃ male que sũt maioris malignitatis: sicut dicimus malos esse scorpiones septeʒ nodoꝝ in caudã. nõ qꝛ reliqui nõ sint mali. Ita hic ille tres spẽs dicte dicunt̃ male in gñe suo ꝑ̃ter nãm. Sʒ flegmatica ꝛ sanguinea qꝛ min⁹ sunt maligne nõ dñr male melie ꝑ̃ter nãm ad sensuʒ dcm̃. ¶ Nõ 2° ꝙ qꝛ in flegmate multũ aque

permiſceť. ideo prohibeť ne ſuum terreū cum aduriť tantã vſtiuã caliditatem recipiat: ſicut videmus ꝙ quorũdam lignoꝝ calidorum: vt ficus eſt cinis acutior ꝙ̃ lignoꝝ frigidoꝝ: vt ſalicis. Hec eſt ergo cauſa quare non valde maligna eſt mel'ia flegmatica. ⁊ ita dicim⁹ de ſanguinea. Et hec eadẽ eſt cã quare tardioris ĩpedimenti. ❡ Circa 3ᵐ dictũ nota ꝙ cõmuniter cineres reruꝫ calidarum alioꝝ paritate ſuppoſita ſunt calidiores. ſicut ligni ficus ⁊ ſalicis dictum eſt. lꝫ non ſeruata paritate in tempore applicandi ignis contingat contrariũ. vt patet de calce ex lapidibus facta ⁊ cinere arboꝝ: ⁊ patet de cinere fullonũ. q: igiť melãcholia cholerica eſt ꝙ̃ſi cinis calidiſſimi humoris. ſ. cholere rubee aduſte. iõ ĩpa ĩter ſpẽs mel'ie eſt calidior ⁊ pernitioſior ⁊ velocius corrũpit. ⁊ q: ſubtilior ſuſceptibilior eſt curatiõis poſita paritate ex pte morbi: q: humor ſubtilior facilius euacuať. Et ex ſimilib⁹ cauſis potes ĩtelligere cõparationẽ melãcholie mel'ice ſbtilis ⁊ groſſe. ❡ Nõ 4° ꝙ cholera ꝯ̨inaria q: venenoſitate participat videť debere dici quali/bet mel'ie ſpecie deterior lꝫ forte ea ſi adurať ⁊ ad melãcholiã ꝑueniat fortaſſis põt dici ꝙ ſit mel'ia deterior. ❡ Nota vltimo. ꝙ melãcholia põt fieri ꝑ̃ter nãm per alioꝝ humoꝝ admixtionẽ: ſed q: hoc erat totiens dcm̃ de alijs tanquã notam reliquit Auicenna.

❡ Inquit Gal'. qui dixit ꝙ humor nãlis ſolum modo eſt ſanguis ⁊ alij humores ſunt ſuꝑfluitates quibus nõ egetur non dixit verum.

❡ Iſta eſt 2ª pars ꝑ̃ncipalis capituli. in qua Aui. quaſdã dubitatiões circa humores remouet. Et diuidiť in quatuor. Primo remouet vnũ dubiuꝫ. 2° 2ᵐ. 3° 3ᵐ. 4° ſe excuſat a ſolutionibus quarũdam dubitationũ de humoribus. ibi 2ª [Sunt aũt.] ibi 3ª [Et ſunt quidam.] ibi 4ª [Adhuc quidaꝫ.] ❡ Prima in duas. Nam ꝑ̃mo ponit Gal'. poſitionem circa primũ dubiũ. ſecũdo rões eius ibi [Si enim ſolus.] ❡ Dicit ꝑ̃mo Gal'. dixiſſe ꝙ qui dicit ꝙ ſolus ſanguis eſt humor naturalis ⁊ alij ſunt ſuꝑfluitates quibus nõ eget nõ dixit verum. ❡ Nota ergo ꝑ̃mo hic eſſe dubiuꝫ. Utrũ ſolus ſanguis eſt humor naturalis. ⁊ reſponſio Gal'. eſt ꝙ nõ. ⁊ hoc ſecũdo elementorum. ❡ Nota ſecũdo ꝙ de materia nutritionis mẽbroꝝ tres inuente ſunt poſitiones. ❡ Una eſt Ariſtotelis ab eo intelligenda primo de hyſtorijs. tertio ⁊ decimoſexto capitulis. ꝙ inter humores primos nullus eſt qui ſit in nutrimentũ aptum per actionẽ caloris ꝯuerti in ſubſtantiã membri niſi ſit ſanguis vel ꝑ̃us in ſanguinem ꝯuertať qð diciť ꝓpter flegma nãle. ❡ Et iſta poſitio eſt bipartita. nã quidam dicunt ꝙ in corpore mere nãliter diſpoſito cũ ſanguine. ſanguis habet ſuas diffor mes quaſdã groſſiores. quaſdã ſubtiliores ꝓportionatas cholere ⁊ melãcholie. Et hãc dicũt diuerſitatẽ ſufficere ad hoc vt membra taꝫ diuerſarũ cõplexionũ ex eo generenť ⁊ nutrianť. ❡ Et põt quo ad hoc qð diciť choleras nõ eſſe actu in venis colligi ab Auerroi ſecũdo colliget capitulo ſecũdo. Et ꝭm hoc dicũt neq̧ cholerã neq̧ melãcholiã preparare ſanguinẽ ad nutriendũ immo nõ habere niſi iuuamẽta que dicunť de cholera in felle ⁊ melãcholia in ſplene. ❡ Secũdi dicunt ꝙ cũ ſanguine in corpore nãliter diſpoſito miſceť cholera ⁊ melancholia. ⁊ ꝙ iõ miſceť q: opꝫ ſanguinẽ ab eis alterari ad hoc vt fiat cõueniens materia diuerſoꝝ membroꝝ. Et ꝭm hoc dicunt ꝙ lꝫ nõ fiant partes membri. tamẽ ſunt ad nutricationẽ neceſſarij. ❡ Tertia via eſt Gal'. ⁊ Hippocratis narrata ſcðo elementoꝝ. ⁊ eſt q: quilibet quatuor humoꝝ cũ alijs miſceť a calore nãli. ⁊ tandem ꝭm partes conuertiť in ſubſtantiã membri. Et omne membrum quatuor humoribus nutriť. ſed tamen optimũ ⁊ aptiſſimũ humorem eſſe ſanguinẽ. ❡ Et videť Gal'. ꝙ vtraq̧ vltimarũ viarũ teneri põt. Et ꝙ ratio nõ põt demonſtrationẽ afferre ſuꝑ alterã viarum. Unde ſecũdo elementoruꝫ de hoc dixit. Non eſt ſimpliciter poſſibile demonſtrare veꝝ hoc in ꝑ̃mis elemẽtis. ❡ Uterq̧ enĩ ſermo habet quid ꝓpriũ ⁊ ꝓbabile. Sed tamen via tertia narrata videť ſibi veriſimilior ꝓpter rões quas ſtatim faciet Auicẽ. Et ꝭm hanc viã exponendo textũ qm̃ eſt narratiuus opinionũ Gal'. Dicendũ eſt intelligi ꝙ ille qui dixit ꝙ ſolus ſanguis eſt humor naturalis. i. apt⁹ in ſubſtantiam membroruꝫ conuerti per actum virtutis nutritiue nõ dixit verũ. q: etiã alij ſunt materia reſtaurationis deperditi. ❡ Tenẽtes aũt ꝑ̃maꝫ viã abſolute dicunt Gal. nõ vere dicere: vt põt ab Auer. Gal'. reprehendente colligi loco allegato. ❡ Tenẽtes aũt viã mediã volunt verba Gal'. vt hic ab Auicẽ. ſcribuntur. ⁊ mentẽ Ariſto. ſaluare. Et diſtinguunt de humore naturali ꝙ aliquis eſt naturalis q: aptus vt per actionẽ caloris naturalis in ſubſtãtiã membri conuertať. Et hoc mõ reliqui humores a ſanguine nõ ſũt nãles. ❡ Scðo mõ diciť humor nãlis. q: nature ꝯueniens pro finibus dictis ⁊ neceſſarius pro nutricatiõe nõ q: ipſe nutriat: ſed q: preparat ſanguinẽ ad hoc vt nutriat: vt ſupra diciť. Et hoc mõ alij humores a ſanguine ſunt naturales. Et hanc dicunt Aui. hic ⁊ Gal'. intelligere. ❡ Ego auteꝫ cũ Gal'. quãlibet trium viarũ puto eſſe probabilẽ. Sed ſequendo viam Gal'. oportet dicere nõ quãlibet choleram rubeã naturalẽ eſſe multe amaritudinis. tũc enim ſanguis per flobotomiã a mẽbris cholericis euacuat⁹: ſicut pulmone ⁊ corde eſſet amarus qð repugnat experientie. Et in hoc ſum cõtentus de cõmuniter dictis an ſolus ſanguis inter humores primos nutriat.

❡ Si enĩ ſolus ſanguis eſſet humor qui mẽbra nutrit oĩa in ſuis cõplexiõibus ⁊ eſſentijs ſimilia forent. os nãq̧ carne durius non exiſtit niſi q: ſanguis cui ſubſtãtia dura melãcholica fuit admixta ipſum nutriuit: neq̧ cerebrũ mollius eſt carne niſi q: ſanguini qui ip̃m nutriuit ſubſtantia mollis flegmatica fuit admixta.

❡ Nunc ponit rõnẽ ad Gal'. poſitionẽ confirmandã. Et diuidiť in tres. Nã ꝑ̃mo ponit vnã rõnem. ſecũdo ſecũdam. tertio remouet inſtantiã. ibi 2ª [Ipſum quoq̧ ſanguinem.] ibi 3ª [Aquoſitas nãq̧.] Prima rõ eſt iſta. Si ſolus ſanguis nutriret omnia membra eſſent ſimilia in ſuis complexionibus ⁊ eſſentijs. Cõſequens manifeſte falſum. ⁊ ꝯſequentia tenet per hoc ꝙ nõ videť fuiſſe os durius carne niſi q: ſanguini qui ip̃m nutriuit ſubſtantia dura melãcholica fuit ſibi cõmixta. Et cerebruꝫ nõ exiſtit mollius carne niſi q: ſanguini qui ip̃m nutriuit fuit mixta ſubſtãtia mollis flegmatica. ❡ Ubi nõ hãc rõnem ſumi ſecundo elementoꝝ. Nota ꝙ hanc Gal'. voluit eſſe demonſtrationem. vt prediciť: ſed vult Gal'. ꝙ cum natura ſit docta ⁊ facere ⁊ nutrire ⁊ habeat nutrire membra diuerſarũ complexionum ⁊ diuerſoꝝ modorum ſubſtantie. habeat etiam materias iſtis mẽbris proportionatas. vt melancholiam oſſibus. flegma neruis ⁊ cerebro. veriſimilius eſt ipſam vti pro vniuſcuiuſq̧ mẽbri generatione ⁊ nutrimẽto illi mẽbro ꝓportionato ⁊ nõ vnico humore pro omnib⁹ mẽbris. ❡ Nota 2° Gal'. voluiſſe nõ tm̃ iſtos alios a ſanguine alterauiſſe ſanguinẽ vt ſit ꝯueniẽs mã nutricatiõis determinatorũ mẽbroꝝ ſꝫ ꝯuerti in ſubãm eoꝝ: ſicut ſanguis. Et iõ ei⁹ ſequẽdo viã dicimus intelligi ſolũ ſanguinẽ nutrire

qꝛ nullũ aliũ humorẽ nutrire. ¶ Sed illi de secũda opinione supra posita exponunt ad hunc sensum ꝙ ex hͦ ꝙ membra sunt diuersarũ cõplexionũ ⁊ modoꝝ substantie. Sequiẗ ꝙ fuit opportunũ alios humores sanguine misceri ad alterãdũ ⁊ ꝓparãduꝫ sanguinẽ ꝓ nutrimẽto membroꝝ. Et iõ sanguinẽ nõ nutrire solũ .i. nõ cõmixtũ cũ alijs. vel .i. nõ solũ ad nutritionẽ ꝯcurrere. ¶ Nõ 3° istã ꝓpositionẽ os nanqꝫ carne ⁊c̃. Nõ intelligi sic ꝙ nõ sit alia cã. quare os est durius carne nisi ista. Nã efficientes ⁊ finales sunt multe: ⁊ q̃bus magis debet attribui effectus. vt sumiẗ 2° phyſicoꝝ. ab Aristo. Sed vult ꝙ sine hac diuersitate in causa mãli natura nõ fecisset hanc differẽtiã in modo substãtie inter membra: ⁊ precipue in principio generationis cũ agens videẗ vnũ. vt infra capitulo de virtutibꝰ nãlibus ministratis. ¶ Ex quo intelligiẗ ꝙ littera debet sic suppleri. os nãqꝫ carne durius nõ existit: nisi qꝛ sanguis cũ suba dura melãcholica admixta fuit nutriuit. ⁊ supple ex tali gnãtũ ẽ.

¶ Ipsuꝫ quoqꝫ sanguinẽ alijs inueniꝰ admixtũ humoribꝰ q̃ ab eo separanẗ. Cũ enim extrahiẗ ⁊ ordinatiꝫ poniẗ in catin visu discerniẗ qͦd separaẗ in partẽ que est sicut spuma: ⁊ est cholera rubea: ⁊ p̃tẽ que est sicut fex ⁊ res turbida. ẽt est melãcholia: ⁊ partẽ que est sicut albumẽ ouoꝝ ⁊ est flegma: ⁊ p̃tẽ aquosaꝫ que est aquositas cuiꝰ sup̃fluitas in vrina euacuaẗ.

¶ Nunc ponit rõnẽ 2am. Et est talis. sanguis in venis est admixtꝰ alijs humoribꝰ. Igiẗ alij cũ sanguine nutriũt. Cõsequentia tenet. qꝛ nõ videẗ alia rõ: quare sunt admixti. Et assumptũ patet visu cum per flobotomiã sanguis euacuaẗ. Separaẗ eñi in partẽ spumosam que est cholera. ⁊ in p̃tẽ grossaꝫ nigrã que est melãcholia. ⁊ partẽ que est sicut albumẽ ouoꝝ ⁊ est flegma. ⁊ p̃tẽ que est aquositas cuiꝰ sup̃fluũ in vrina expelliẗ. ¶ Nõ g̃ p̃ rõnẽ Gal. sumptã ab Hippocrate abbreuiari. 2° elemẽtorũ. Hoc mõ si homo eẽt ex vno humore tm̃. sequereẗ ꝙ aliquãdo possemus ip̃m in aliq̃ dispõne cũ illo tm̃ vno reperire. Modo hoc repugnat experientie cum in hora omni anno ⁊ omni etate ⁊ omni vena sanguis qui inuenitur inueniaẗ cõpositꝰ ex flegmate cholera melãcholia ⁊ sanguine vero. Et hec ẽt ratio tm̃ est ꝓbabilis. Nã põt dici ꝙ ꝯsequẽtia nõ valet. qꝛ alij humores sunt necessarij ꝓpter alias vtilitates supra dictas ⁊ spiritus in ueniunẗ in corpore de necessitate. ⁊ tamẽ nõ sũt mã restaurationis. Et ẜm opinionẽ mediã sequiẗ ex hoc antecedẽte tm̃ ꝙ illi humores sunt necessarij ad nutricationem ad sensuꝫ suũ. ¶ Prima v̊o opinio in hac rõne cõcedit ꝙ in omni dispositione corporis naturali reperiẗ in sanguine partiũ diuersitas inter grossum ⁊ subtile. Sed negaret grossum esse melãcholiã. ⁊ subtile choleram. Lꝫ iste due partes sanguinis sint in potẽtia cholera ⁊ melãcholia. Et sic ꝯcedit ꝙ in sanguine est cholera ⁊ melãcholia in potentia. Isti tñ duo humores nõ sunt elementa sanguinis. qꝛ lꝫ elemẽta sint in potentia in eo cuiꝰ sunt elemẽta. tamẽ nõ conuertiẗ ꝙ omne existens in alio in potẽtia sit eiꝰ elemẽtũ. Et in hoc dicit secũdo colliget Auerrois deceptũ esse Gal. ¶ Nota vltimo ex hac parte cõmuniter ꝯcipi ꝙ aquositatis vrinalis vna p̃s mittiẗ cũ sanguine ad venas. alia ad vesicã. ¶ Sed hic dubium est vtrum in corpore optime sano cõtingat ⁊ videbiẗ in capitulo sequenti.

¶ Aquositas nãqꝫ nõ est ex humoribꝰ solidis: neqꝫ est nisi ex eo qͦd bibiẗ ⁊ nõ nutrit: neqꝫ est necessaria nisi in nutrimenti attenuatione ⁊ penetratiõe. humor nãqꝫ est qͦd ex eo qͦd bibiẗ ⁊ comediẗ est nutriens. Qꝛ aũt dico nutriẽs volo intelligi ꝙ est in potentia simile corpori. Qꝛ aũt in potentia corporis. s. humani similitudinem habet est corpus cõmixtum non simplex. Et aqua quidem est simplex.

¶ Nũc remouet instantiã. Posset quis dicere ex hac rõne tua. sequereẗ ꝙ aquositas etiã eẽt humor. Et sic p̃mi humores fuissent quinque nõ quatuor. ¶ Respõdet g̃ dicendo ꝙ aquositas nõ est ex humoribus fixis .i. naturalibus ad sensum dictũ in p̃ncipio capituli. Et non est nisi ex eo qͦd bibiẗ ⁊ nõ nutrit: ⁊ nõ est necessaria nisi in attenuatiõe nutrimẽti ⁊ penetratiõe. ¶ Et rõ dicti est: qꝛ humor hoc mõ sumendo humorẽ pro naturali nõ est nisi ille qui factus est in corpore ex eo qͦd comediẗ ⁊ cũ hoc est nutriẽs. Et per nutriẽs ĩtelligo illud qͦd est in potẽtia simile corpori humano. Qͦd aũt est in potẽtia simile corpori humano est corpus cõmixtuꝫ vera mixtione nõ simplex per carẽtiã vere mixtionis ⁊ aq̃ .i. aquositas vrinalis est hoc mõ simplex: qꝛ nõ mixta v̊a mixtione. ¶ Nota g̃ hic aquositatẽ esse humorẽ p̃mũ sumẽdo humorẽ p̃mũ pro omni humore vel liquido corpore ĩmediate in nobis ex chilo genito vel ad talem reducibili: sed non est humor humorosus vel fixus. qꝛ isti sunt humores ĩmediate ex chilo generabiles nõ ẜm totũ suum genus sup̃flui. Nã aquositas ẜm totũ genus est sup̃flua: ⁊ hec supra pro parte habuisti. ¶ Nota 2° cũ diciẗ. Neqꝫ est nisi ex eo qͦd bibiẗ. Iste textus dupliciter exponitur. aliqui enim dicunt ꝙ aquositas pro maiori p̃te nõ est nisi ex eo qͦd bibiẗ: nõ ꝙ non fiat aliquando ex cibo. ¶ Uel secũdo posset dici. ꝙ potus sub hac rõne nõ hꝫ conuerti in substantiã corporis cũ aqua sit potus ⁊ non nutriat. Uult ergo Auicẽ. dicere ꝙ qꝛ aliquando aquositas vrinalis debita est ex aqua que bibiẗ ⁊ aq̃ est simplex. Ex hoc arguimus ꝙ ẽt debita alia aquositas vrĩalis nõ nutrit quomodocũqꝫ tamẽ exponaẗ. concedendũ est ex cibo ẜm partẽ in epate generari aquositatẽ vrinalem. Et ex hoc patet vrinaleꝫ aquositatẽ aliquã generari in epate hora generationis humoꝝ. ⁊ aliquã nõ generari: sed prius assumi in potũ. Nam simplex aqua cum bibiẗ ⁊ postea mingiẗ nõ generaẗ nec per p̃mã nec per secundam digestionẽ. imaginabile etiam esset aliquaꝫ aquositatem vrine expellendam generari in stomacho ⁊ mitti ad epar gratia subtiliationis chili.

Sed hic solet dubitari. Utrũ simplex nutriat. ⁊ videẗ ꝙ sic. qꝛ in taꝫ modica quãtitate põt sumi vt altereẗ ⁊ assimileẗ agenti qͦd nõ habeẗ in textu. ¶ Diciẗ ꝙ simplex nõ est nutrimentum corporis nec verum nec futurum. Nam quomodocũqꝫ capiaẗ nutrimentum ipsum per actioneꝫ caloris corporis nostri est aptũ transmutari in substãtiam corporis siue per vnã siue per plures transmutatiões. Sed a calore nostri corporis nullũ simplex põt isto mõ alterari. Et cũ diciẗ ꝙ in tam modica quantitate põt sumi. Diciẗ negando de similitudine omnimoda: sed bene verũ est de similitudine in gradibus qualitatiuis elemẽtaribus. in quarum qualitatibus simplex est receptum. sed non aguñt alie dispositiones ad formã membri vel humoris requisite: qꝛ patiens non est susceptiuũ eorum: ⁊ actus actiuoꝝ recipiunẗ in patiente disposito ⁊c̃.

Sed dubitatur Utrũ s̃p aliq̃d de aq̃sitate vrinali vadit p̃ venas cũ sãguĩe. Et vĩ ꝙ sic. Prĩo qꝛ s̃p in flobotomijs app̃et aquositas.

Scđo.qꝛ illa eſt vtilis ad ſubtiliādū ſanguinē. Tertio. qꝛ videmꝰ oē corpꝰ cū laborat forti exercitio ſudare:ſꝫ ſudoꝛ eſt aquoſitas ſanguinis cui pus cholericū eſt admixtū.ergo in omni corpore cū ſanguine eſt aquoſitas. Quarto.qꝛ aliter nō poſſemus per vrinā ſuper diſpoſitionē ſanguinis ⁊ humoꝝ qui ſunt in venis ſignificare. ℂ In oppoᵐ videt̃ mens Gal.2° nāliū.vbi vult ꝙ a ſeris mundū opꝫ eſſe aīalis corpꝰ.nō ſero maxime aſſimilat̃ aquoſitas vrinalis.g̊ ab iſto debet eē mūdū corpus. Ergo in diſpōne optime ſana nō trāſit hec aquoſitas cū ſanguine. ℂ Pro dubio nō ꝙ aquoſitas ad h̅ eſt nec̃ia vt nutrimētū per ſtrictas venas trāſeat. Nam in epate opꝫ ꝙ trāſeat a ramis vene porte ad venam chilis que eſt in gibbo.vie ille ſunt ſtrictiſſime poſt epar.ſūt etiaꝫ vene capillares in mēbris diſſeminate que valde ſtricte ſūt per q̃s ēt opꝫ nutrimētū trāſire. ℂ Sed dr̃ia eſt qꝛ per venas epatꝭ opꝫ multū nutrimētū trāſire ⁊ cito: ſed per alias capillares in mēbris intētas paucus ⁊ tarde tranſit vt iterū cōuertat̃ ad mēbroꝝ naturā.

ℂ Nō 2° ꝑꝑ hec ṗnᵃ duas eē opiones i qōne nr̃a. ℂ Una dic̃ ꝙ in corꝑe tēperato nulla ꝑs aq̊ſitatis trāſit ad venas poſt epar niſi ad illas q̃ ad renes ducūt. Hoc ꝓbāt: qꝛ talis eſt ſanguinis īfectiua:⁊ talia nō debēt eē in corpore tēperato. Et h̅ dicūt voluiſſe Gal.2° nāliū v̓tutuꝫ. loco allegato.ꝙ opꝫ ſanguinē eſſe mundū a ſeris. Nec valet argumētū ſanguinē poſt epar opꝫ ꝑ ſtrictas vias trāſire.g̊ idiget aquoſitatis ſubtilitate. Nā nō trāſit in tāta quātitate quāta in epate. Nec opꝫ ita velociter trāſire.⁊ cū h̅ hꝫ cholerā ipm ſubtiliantē. Qꝛ autē inuenit̃ aquoſitas in ſanguine per flobotomiā ex̃cto eſt in corꝑibus nō tēꝑatis. Etiā flegma cū ſubtile fuerit a q̊ſitati ſimilat̃ qđ flegma bñ cū ſanguīe ꝑmiſcet̃. ℂ Ex quo pꝫ ꝙ vrina tēꝑate quātitatis ad ſuā aquoſitatē nō imediate ſignat ſuꝑ diſpōnes mēbroꝝ alioꝝ ab epate ⁊ vꝫs vrine. Cōtingit tñ in corꝑe nō tēpato in venis cū ſanguine aquoſitatē miſceri. ℂ Scđa opīo.dicit ꝙ in q̊libet corpore nāliter diſpoſito aliqd aquoſitatis trāſit cū ſāguine ꝑ venas ꝑꝑ nec̃itatē ſubtiliatiōis:ſed illud nō opꝫ in corꝑe inculpate ſano eſſe notabile.⁊ h̅ ſufficit Gal.loco allegato:ꝙ ſanguinē opꝫ eē mūdū a ſeris.i.nō notabilr̃ cū illis ꝑmixtū.⁊ h̅ ſecūdus modus facilius ſaluat apparentias.⁊ pꝫ quomō argumenta ſoluant̃.

ℂ Sūt aūt quidā hoīum qui opinant̃ corporis virtutē ſanguinis ſequi multitudinē ⁊ ipſiꝰ debilitatem ſequi eius paucitatem.

ℂ Nunc Aui.remouet 2ᵐ dubiū circa mām de humoribus:⁊ duo facit. Prīo ponit errorē. Scđo remouet.ibi 2ᵃ [Sed nō eſt ita.] De ṗᵃ dicit:ꝙ qdā ſunt hoīuꝫ q exiſtimabāt fortitudinē virtutis ſeq multitudinē ſanguīs ⁊ debilitatē ſeq paucitatē. ℂ Circa quā partē nō ꝙ formę animatoꝝ limitāt ſibi determinatas corpoꝝ quātitates cum q̇bus optime finē ſuū ꝯſequunt̃. Nec alia de cā ṗncipaliter muſca eſt ꝑua ⁊ elephas magnꝰ. ℂ Et h̅ ſequit̃ ꝙ in receſſiua a tali quātitate ſiue v̓ſus plus.ſiue v̓ſus minus nō eſt quātitas ita ꝓportionata ad finē ꝯſequēduꝫ:ſicut in illa alꝭs exiſtētibus ꝓportionatis. ℂ Nō 2° ꝙ v̓tutis fortitudo q̃dā eſt ꝑſeuerans qꝛ apta ꝑſeuerare:⁊ quedā p̃ſens nō apta ꝑſeuerare.ita dicit̃ p̊ aforiſ.cōmē.3° a Gal. ℂ Nō 3° ꝙ in augmento quātitatis vltra mēſurā forme aīalis ꝓportionatā vſqꝫ ad qd. quedā virtutes que ad p̃ſentiā fortificant̃. Iſtud patet de gigantibus vel illis ꝓportionalē quātitatē habentibus de quibus nō eſt dubiū ꝙ nō habēt illā mediocritatem quātitatis quā ſibi forma humana ꝓportionatiſſimā limitat.qui tñ quo ad multos actus in fortitudine excedunt mediocres. ℂ Nota 4° ꝙ h̅ nō obſtante ipſi hoc modo recedentes nō ſunt apti tāto tēpore in ſuo robore perſeuerare:ſicut mediocres:hoc notāt experientia:ꝙ aduenīēte ſenectute incidūt malas egritudines. ℂ Ultimo nō ꝙ ſicut forme aīatoꝝ limitāt ſibi determinatas quātitates pro ſuo ſubto.ita limitāt ſibi determinatas quātitates humoꝝ ſibi in ſuis oꝑationibꝰ deſeruiētiū. ℂ Ex his ſequunt̃ tria. Primū aliqđ ſanguinis augmētū ſupra tēperatā eiꝰ quātitatē eſt cā p̃ſentis fortitudinis cuiuſdā virtutis reſpectu tēperati ſicut aliqđ quātitatis corporis augmētū eſt cā ſimilis roboris. Scđm eſt ꝙ nunꝙ̄ talis fortitudo eſt ita perſeuerans: ſicut fortitudo mediocritatē. Cōſequēs patet ex dictis. Tertiū eſt ꝙ aliqđ pōt eſſe tale augmentū qđ cōſequit̃ virtutis debilitas p̃ſens.patet:qꝛ tale augmētū in quāto cōſequit̃ laſſitudo:vt tertia huius ⁊ quādoqꝫ febris ſynocha. Et ideo illoꝝ poſitio qui narrati ſunt eſt falſa.

ℂ Sed nō eſt ita. Qđ v̓o attendit̃ eſt diſpō eiꝰ quātitatis que de eo corpus ingreditur.

ℂ Remouet errorē dicens ꝙ nō eſt ita:vt predicti dixerunt.imo illud qđ attendit̃ eſt menſura quātitatis ſanguinis ingrediētis corpus.i.ꝙ habeat in menſura proportionata forme pro finibus ſuis.

ℂ Et ſūt qdā qui opinant̃ ꝙ cū humores aucti fuerit aut diminuti. Poſtꝙ̄ corpora humana ſm cōparationē fuerit q̄ debēt i quātitate vniꝰ ad alterū ſanitas erit ꝯſeruata:ſed nō eſt ita. humores nāqꝫ p̃ter iſtud menſurā in quātitate cōſeruatam habere debent non in cōparatione alterius humoris:imo in ſe cū cuſtodia mēſurationis quā habent in cōparatiōe vnius ad alterum. Adhuc quidē remanſerunt de rebus humorum queſtiones que nō medicis.ſed tm̄ pertinent philoſophis. Ideoqꝫ eas pretermiſi.

ℂ Ponit tertiuꝫ errorem di.ꝙ ſunt quidā qui dicunt ꝙ cum humores corporis humani habuerint ꝓportioneꝫ ꝯuenientē vnius ad alterū qualitercūqꝫ quātitas eoꝝ variet̃ ſanitas erit bona:ita ꝙ ſolū in ꝓportione conſiſtit ſanitas. Dicit 2° ꝙ h̅ nō eſt verū.imo vltra ꝯuenientem ꝓportionē inter ſe requirit̃ ꝙ quilibet habeat quātitatē ꝯuenientē mēſure ad hoc vt ſanitas permaneat. Dicit vltimo.ꝙ alie reſtant de humoribus difficultates magis ad philoſophū pertinētes. ℂ Circa ꝑtē hanc nota ṗmo.ꝙ ſicut vnūqđqꝫ membrū requirit limitatā quātitatē ad optime operandum quemadmodum etiā ⁊ totū corpꝰ.ita etiā quilibet humoꝛ in tēperato corpore limitatā quātitatē requirit a qua qualitercūqꝫ recedat nō erit eque bona ſanitas. ℂ Ex quo ſequitur ꝙ ad optimū tēperamētū requirit̃ ꝓportio humoꝝ ⁊ cū hoc quātitas limitata. Nā nō pōt eſſe optimū temperamētum niſi cum eadem proportione humorū. Si eniꝫ ſint duo corpora ꝯ̃paratiſſima alꝭs paribꝰ habēt cuiuſlibet humoris quātitates equales.ergo ⁊ ꝓportiones. Nā ſi termini ꝓportionū ſunt p̃ciſe equales neceſſe eſt ꝓportiones eſſe equales. Qđ aūt dicit̃ .7° ph̄icoꝝ.ꝙ ſanitas eſt ꝓportio calidoꝝ ⁊c̃. Non dicit̃ ab Ariſto.pro cōpleta diffinitione:ſed vult ꝙ ad ſanitatem talis proportio requirit̃. ℂ Nota ſecūdo.ꝙ queſtiones que poſſunt de humoribus moueri ⁊ medico impertinētes ſunt multe verbi gratia.vtrum ſint eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime ⁊ ſimiles que ad medicū nō pertinent. Et vtrū ſint animati qđ ad naturalem magis attinet.

¶ De q̃litate gñatiõis humoꝝ. Cap. II.

Nutriens masticatione aliquam habet digestionem.

¶ Istud caplm 2ᵐ doctrine q̃rte, ꝛ est de gnõne humoꝝ. Nã pncipalr modos gnõnis humoꝝ itẽdit Auic. tradẽ. Et diuidit in. 5. ptes. In pᵃ determiat de gnõne chili q ptinet ad digõnẽ pᵃᵐ. In 2ᵃ determiat de gnõne humoꝝ q̊s Aui. vocat pmos in p̃cedẽti cap ꝛ sic de digone 2ᵃ. In pte 3ᵃ de gnõne humiditatũ scd̃arũ q̃ gñant in venis ꝛ ĩ mẽbris ꝛ sic de digõne 3ᵃ ꝛ 4ᵃ. In pte 4ᵃ de supfluitatibꝰ cuiuslibet digõnis. In 5ᵃ ponit q̊sdã canones mãꝫ humoꝝ ꝯcernẽtes. 2ᵃ ps icipit ibi [Deide eiꝰ subtile.] 3ᵃ ibi [Debes aũt scire ꝙ sanguis.] 4ᵃ ibi [Supfluitas igit̃.] 5ᵃ ibi [Debes aũt scire ꝙ si alicuiꝰ.] Prima in duas. p̊. n. docet p̃parãtiõis ad digõneꝫ pᵃᵐ pfectã. 2ᵒ de gnõne chili determinat. ibi 2ᵃ [Deinde post q̊qꝫ.] Pria in duas. p̊ ponit intẽtionẽ. Scd̃o declarat ibi 2ᵃ [Supficies. n.] ¶ Dicit p̊ ꝙ nutriẽs recipit aliquã digõnẽ masticatiõe. Ubi nota ꝙ h̊ caplm iõ post p̃cedẽs ponit̃. qꝛ notioꝛ est apud nos humoꝛ q̃ꝫ eiꝰ gñatio. ꝛ iõ ab eo tanquã notioꝛi est inchoãdũ. ¶ Nõ 2ᵒ. ꝙ per nutriẽs intelligẽdus est cibus put ꝯ potũ distinguit̃: vt qdã dicunt. Hoc. n. est opatiuꝰ a mã: ꝛ est pp sui duritiẽ masticatiõe indigẽs. verũtñ ẽt potũ intelligere possumus. Si. n. potũ ita p os ducamus vt cibũ vt qdẽ bubuli faciũt magis digerit̃ potus qꝛ est magis passibilis. ¶ Nõ 3ᵒ ꝙ li masticatiõe põt ibi triplr intelligi. Uno modo ꝙ masticatio sit cã aliq̃lis digõnis. ꝛ h̊ ẽ veꝝ: qꝛ ẽ cã maioꝛis passibilitatis cibi: ꝛ melioꝛis applicatiõis rei hñtis ṽtutẽ digestiuã. Scd̃o mõ qꝛ dũ fit masticatio aliquã recipit digõnẽ. s. p ṽtutẽ alicuiꝰ digerẽtis. ꝛ h̊ puto Aui. intelligere. Tertio ꝙ masticatio sit ps digõnis ita ꝙ li masticatiõe regat̃ vi cãe foꝛmalis. Et h̊ mõ nõ eẽt verũ nec hic ita intelligit̃. Quarto nõ ꝙ digõ ꝑprie est cõplemẽtũ actiõis ꝛ passiõis humidoꝝ ꝛ siccoꝝ in mixto factũ a calido nãli. ꝛ dr̃ recte cõplemẽtũ qꝛ cũ agẽs introduxerit dispõnẽ quã intẽdit: tũc est actio cõpleta. ¶ Ex q̊ seq̃t̃ trãsmutationẽ cibi dũ masticat̃ ꝑprie nõ dici digestionẽ cũ nõ cõpleat̃ caloꝛis nãlis digerẽtis intentio. Sed qñqꝫ digestio trãsmutat̃ ad ĩpoꝛtandũ partẽ talis actionis vel dispõnis que in actiõe illa intẽdit̃. Et hec impropꝛie dr̃ digestio. Et iõ Auic. ad h̊ denotãdũ dixit aliquã recipit digõnẽ volẽs per illud nomẽ aliquã denotare diminutionẽ vel impꝛopꝛietatẽ vocabuli. s. digõnẽ. Uñ que dixi diffusius afoꝛismo. 22ᵒ p̃me pticule. s. digesta medicari ꝛc̃. ¶ Ex qbꝰ oĩbus pꝫ Auic. mẽtẽ esse nutriẽs. s. futurũ cũ masticat̃: aliq̊ mõ trãsmutat̃ a calore nãli ptiũ oꝛis. q modus est de sp̃e trãsmutatiõis cõplende a caloꝛe nãli stõchi. Et iõ pꝫ ꝙ illi q nõ bñ masticãt nõ bene digerũt: ꝛ ꝙ in oꝛe fit p̃paratio ad digõnẽ stõchi nõ tãtũ per diminutionẽ eius qd̃ comedit̃: sꝫ per alterationẽ. ¶ Ultimo nõ ꝙ medici triplr aut q̃drupliciter distinxerũt digõnẽ. s. ꝭm spẽm ꝭm ꝙ q̃tuoꝛ sũt distincta loca digõnis cõplete: ꝛ in oꝛe nõ cõplet̃ vl'is aliqua digestio. iõ dr̃ solũ p̃paratio. Sed de numero digestionũ videbit̃ infra vbi ostẽdã nõ oẽm illã digestionẽ esse cõpletam per quam foꝛma substãtialis acquiritur.

¶ Supficies eñi oꝛis supficiei stõchi ꝯtigua existit; imo est ac si vna eẽt supficies: estqꝫ ĩ eo virtꝰ digestiua ex ip̃o. cũqꝫ masticatũ tetigerit aliqua ip̃m conuersione permutabit.

¶ Declarat qd̃ dixit. ꝛ diuidit̃ in duas. Prio d̃clarat eiꝰ assignãdo cãꝫ. Scd̃o per effectũ. 2ᵃ ibi [Ideoqꝫ triticũ.] Pria in duas ꝭm duas cãs. 2ᵃ ibi [Et in h̊ qdẽ.] ¶ Dic̃ p̊ ꝙ cã pp quã cibꝰ in masticatiõe aliquã recipit digõnem est: qꝛ supficies oꝛis ẽ ꝯtigua cũ supficie stõchi iteriori. Et iõ cũ illa cõicat in ṽtute digestiua. ꝛ iõ cũ tãgit masticatũ ꝯuertit ꝛ pmutat ip̃m aliq̃ ꝯuersiõe. Ubi nõ p̊ ꝙ p supficiẽ itelligimꝰ pelliculã tegentẽ os iteriꝰ ꝛ tegentẽ ẽt linguã. Hec. n. est ꝯtigua cũ tunica iterioꝛi stõchi: vt dr̃ 6ᵒ tertij cap p̊. ꝛ iõ vniꝰ ṽtutis dꝫ eẽ. qꝛ g̊ in stõcho hꝫ vim digerẽdi digõne pᵃ: illã ẽt vim hꝫ in oꝛe. Et iõ pꝫ ꝙ Aui. nuperrime dixit ꝙ est ꝯtigua. ¶ Uerũ qꝛ hec pellicula tegit mẽbꝛa diuersaruꝫ specierũ ꝛ nõ ꝯtigua adinuicẽ: vt linguã ꝛ palatũ ꝛc̃. Iõ dr̃ a qbusdã ꝯtigua. ¶ Nõ 2ᵒ: ꝙ hec pellicula in ṽtute ĩmutatiua cibi cõicat cũ stõcho: ꝛ iõ cibũ sibi iuxta positũ alterat ꝛ p̃parat ad cõplemẽtũ digestionis stõchi suscipiendum.

¶ Et in hoc quidẽ auxiliat̃ saliua acquisita per digestionẽ in qua cadit caloꝛ innatus.

¶ Ponit 2ᵃᵐ cãm dicẽs ꝙ in h̊. s. in trãsmutãdo cibum auxiliat̃ pellicule oꝛis saliua in q̃ ẽ vestigiũ caloꝛis nãlis ex digõne. qꝛ saliua digesta est. ¶ Circa quã ptẽ nõ p̊ ꝙ saliua est humiditas q̃dã ad nãꝫ roꝛis ꝛ flegmatis declinãs ĩ radice lingue circa duos fontes saliue plimũ ĩuẽta: ꝛ a nã ad roꝛifoꝛmiter madefaciẽdũ linguã oꝛdinata pp pl'es fines a nã ĩtentos. ¶ Uñ 2ᵒ nõ. ꝙ iuxta radicẽ lingue ex vtroqꝫ latẽ ĩuenit̃ ꝯcauitas cũ foꝛamine qd̃ ĩgredit̃ stila in qbꝰ foꝛaminibꝰ saliua ꝯtinet̃: ꝛ h̊ habet̃ 6ᵃ tertij cap p̊ ĩ fine. Et qꝛ vt Auic. ibi dic̃. illi fontes vocant̃ gñatiui saliue ꝯseruãtes roꝛem lingue. Ideo dicũt qdã nõ esse flegma saliuã: sed humiditatẽ roꝛalẽ in illis fontibꝰ cõplemẽtũ dispõnũ ad fines saliue ꝯsequẽdos recipiẽtẽ. Oꝛ si allegat̃ Gal. 3ᵒ nãliũ virtutũ cap 7ᵒ illã appellãs flegma. Dicit̃ ꝙ abutit̃ vocabuli flegmatis pp sĩlitudinẽ. ꝛ ꝭꝫ h̊ nõ quelibet humiditas emissa p os in sputo est saliua. Quidã aũt dicũt saliuã esse flegma alteratũ tñ ĩ dictis saliue fontibꝰ. Nã Gal. loco allegato manifeste ipsaꝫ dicit flegma. cũ dixit. Sꝫ masticata frumẽta qd̃ pᵐ flegmate hec ĩfundunt̃ loquẽdo de saliua. ꝛ paulo ante. Et ne mireris flegma h̊ qd̃ ꝭm os ꝛ lichinioꝝ est cã. Sꝫ q̃litercũqꝫ dicat̃ aut ẽ flegma aut ad nãm flegmatis multũ accedit ꝛ alterat̃ in loco dc̃o. Dicit̃ aũt saliua: aut qꝛ ab oꝛe saliat: aut qꝛ salsedie pticipat pp cholere pmixtionẽ. ¶ Nõ 3ᵒ: ꝙ hec lingue humectatio iuuat in motu colli ꝛ plicatiõibꝰ ad lr̃as ꝓferẽdas oppoꝛtunis ꝛ humectãdũ ea que oꝛi ĩponunt̃: qꝛ sapoꝛ sine actuali humiditate nõ gustat̃. vt sumit̃ 2ᵒ de aĩa. ꝛ ide sensu ꝛ sensato. ¶ Nõ 4ᵒ ꝙ saliua q̊dãmõ digesta ꝛ passa ẽ a caloꝛe nãli in loco iã dicto ad quẽ multum de spũ vitali a choꝛde ꝛ nãli ab epate ꝛ aĩali a cerebꝛo puenit ad venas magnas per collũ trãseũtes ꝛ arterias ꝛ neruos. Et iõ viꝫ ꝛ ꝓprietatẽ acqrit plurimũ ꝭm nãm illius aĩalis in quo inuenit̃. vñ plurima venenosorũ moꝛsu suo sunt ꝓpter saliuaꝫ venenosam. Et iõ illis aĩalibꝰ etiã saliua hoĩs est venenũ: vtplurimuꝫ. vt vult Gal. cap allegato. ꝛ Serap. cap de saliua. per illũ modũ ẽt digõnis recipit p̃cipue a pte cholerica viꝫ abstersiuã: vñ mũdificat cutim. Et p̃cipue oĩa ista in saliua ieiuni apparent: qꝛ illa est diutius passa a calido nr̃o. ¶ Et pꝫ cã quare p̃cipit̃ venenosoꝝ aĩaliũ que sumunt̃ in cibo gr̃a medicine abscindi caput ꝛ collũ vsqꝫ ad q̃tuoꝛ digitos. ¶ Patet vltimo mentẽ Auic. eẽ ꝙ pmixtio saliue est adiuuãs ad digõnẽ cibi qui masticat̃: sꝫ nõ solũ humectãdo: sꝫ sui caloꝛis vigoꝛe alterãdo. Et iõ pꝛecipitur pueris cũ comedere incipiũt dari panẽ quẽ nutrix masticauerit: qꝛ p̃paratꝰ est magis q̃ꝫ ĩfusus in aq̃ vel vino.

¶ Ideoqꝫ triticũ masticatũ in maturatiõe furũ

culoꝝ ⁊ exituraruꝫ opaṫ qḋ nõ operaṫ triticuꝫ cum aq̃ tritũ neqꝫ illud qḋ cũ aq̃ coqṫ. ⁊ dixerunt qda ꝙ signũ oñdens nobis ꝙ masticatuꝫ iam parũ icepit digeri est ꝙ nec primus odor: nec primus sapor in eo inuenitur.

¶ Ponit signa ⁊ sunt duo. Primũ q̄ꝛ triticũ masticatuꝫ ꝯfert in maturationẽ furunculoꝝ. ⁊ operaṫ illud qḋ nõ opaṫ coctũ ĩ aq̃. q̄ꝛ. s. magis maturat furũculos ⁊ exituras. Scḋm signũ est ꝙ qdã dixerũt. q̄ꝛ in masticato nõ remanet: nec pm̃ꝰ odor: nec pm̃ꝰ sapor. ¶ Nõ g̊ p̊ ꝙ furũculi sunt apata sanguinea q̃ in acutũ tendũt ⁊ plĩmũ saniãṫ q̃ ab Auic. edemul vocanṫ. 3ª q̃rti. Sꝫ exitura est apa magnũ cuius mã ad saniem ꝯuertiṫ: aut ꝯuersa est. ¶ Nõ 2° ꝙ maturatio istoꝝ apatũ est ꝑ digõnẽ ⁊ ꝯuersionẽ mãei eoꝝ ad saniẽ que ꝯuersio fit a calore nãli coagẽte cũ putredinali calido ñ tãq̃ ĩtẽdẽte saniẽ. ¶ Nõ 3° ꝙ frumẽtũ ẽ calidũ in p̊: ⁊ in humiditate fere tẽꝑatũ. ⁊ iõ satis vicinũ est hũano calori ⁊ leuiter calefactiuũ ⁊ sui viscositate ꝓhibitiuũ resolonis sup̄flue. Ex q̊ pꝫ ꝙ ẽ medicia maturatiua. nã medicia maturatiua ẜm Auic. 2° cañ. Est illa de cuiꝰ ꝓꝑetate ẽ ꝙ acgrat hũori digõnẽ qm̃ calefacit cũ eq̃litate. Et iõ diċ Serapio. cap̊ de medicia maturatiua. Opꝫ ꝙ medicia maturatiua sit ꝓportiõalis calori nãli corꝑis. Et paulopost vult ꝙ pose eẽt manũ vel aliud mẽbrũ ꝯtinue applicari loco vbi ĩtẽdimus saniei gñõnẽ eẽt saniei gñõ citior q̃ꝫ ꝑ aliã mediciñã. Uerꝝ q̄ꝛ in saliua ẽ v̇tꝰ nr̃i nãlis caloris. vt diꝫ ꝑus. iõ plus maturat frumẽtũ masticatũ q̃ꝫ in aq̃ coctũ. ¶ Nõ 4° ꝙ qdã ꝓ signo ꝙ maturat comestũ adducũt ꝙ nõ remanet ideꝫ odor ⁊ idẽ sapor. Et exponẽtes dicũt h̄ diċẽ Gal. 3° nãliũ cap̊. 7°. qḋ nõ est verꝝ. Sꝫ Gal. oñdẽs ꝙ in ore est v̇tus ĩmutatiua cibi: ꝓbat ꝑ h̄ ꝙ illa q̃ remanẽt in vicinitatibꝰ dẽtiũ ꝑ totã noctẽ. vt frustula panis vel carnis ꝑmutanṫ qḋ cognosciṫ. q̄ꝛ fetẽt in mane: ⁊ q̄ꝛ nõ hñt disp̃ones ꝓpas panis ⁊ carnis. Sꝫ de masticatiõe h̄ nõ diċ. fuerũt g̊ aliȷ q forte ex h̄ dicto illã rõnẽ attulerũt. ¶ Nõ 5° ꝙ in rebꝰ odor vel sapor qñq̃ꝫ trãsmutaṫ saltẽ q̊ ad nr̃am sensationẽ ex ꝑmixtiõe alteriꝰ rei odorẽ ⁊ saporẽ excellentẽ hñtis. vt. v. g. allei cũ pane. Et hec ꝑmutatio nõ arguit rei alterationẽ. Scḋo mõ ꝑmutaṫ sine talis rei saporose ꝑmixtiõe. Et h̄ arguit ĩmutationẽ in q̃litatibꝰ p̄mis suis. cũ ille 2ᵉ a p̄mis hẽant dependẽtiã. ⁊ q̄ꝛ cibo dũ masticaṫ nõ ꝑmisceṫ nisi saliua modici saporis ⁊ odoris. g̊ ml̄ta ꝑmutatio ciboꝝ in sapore ⁊ odore per masticationẽ arguit eoꝝ trãsmutationem. ¶ Ultimo nõ ꝙ lꝫ Gal. dicat cibũ trãsmutari ad aliaꝫ spẽm. nõ tñ vult ꝙ ꝑdat formã subalẽ accidẽdo aliã: sꝫ ꝙ ꝑdit q̃litatẽ que ꝯseqṫ spẽm illã nãlr̄ dispositã. Et ꝙ hec sit mens Gal. pꝫ ex tex. sic. n. dicit cap̊ allegato. Que v̇o in ore. s. trãsmutatio trãsire faċ mãifeste eũ in alterã spẽm. nõ tñ in fine. deĩde trãsformat. Et tu vides ex dictis Aui. hic tm̃ recitare dicta Gal. 3° nãliũ v̇tutũ ca°. 7°.

¶ Deinde postq̃ꝫ stõchũ igrediṫ itegra digeriṫ digõne nõ ꝑꝑ stõchi calorem tm̃: sꝫ ꝑꝑ calorem membroꝝ: que ip̃m circũdãt: ⁊ a dextra qdem epar ⁊ a sinistra splẽ. splen nãqꝫ calefacit nõ ꝑꝑ sui subam: ꝫ ꝑꝑ arterias ⁊ venas multas que in eo sunt. ⁊ ab anteriori quidẽ est zirbũ adipinum: qḋ cito suscipit calorẽ cã adipis: ⁊ ad stomachum reducit ⁊ superius quidẽ cor mediãte diaphragmate ab eo calefacto.

¶ Hic dicit de digõne cõpleta ⁊ integra. Et diuidiṫ ĩ duas. Prio. n. docet a qbꝰ mẽbris fiat ⁊ q̃ruꝫ adiutorio. Scḋo docet q̃ res ẽ ĩ hac digõne genita. ibi 2ª [Luq̃ꝫ nutriẽs.] ¶ Dicit p̊ ꝙ cũ cibꝰ igrediṫ stõchũ digeriṫ itegra digone. ⁊ h̄ nõ solũ ꝑꝑ calorẽ stõchi: sꝫ mẽbroꝝ circũstãtiuꝫ auxilio. ¶ Ubi nõ p̊ itegrã digone dici ꝑ quã forma ꝓcedẽs ꝑdiṫ: ⁊ noua forma subalis acqriṫ: ⁊ q̄ꝛ h̄ nõ fit ĩ ore. iõ illã nõ dicit itegrã. ¶ Nõ 2° ꝙ epar iuuat ml̄tis modis hãc digõnẽ. Prio trãsmittẽdo spiritũ nãlẽ ⁊ sanguinẽ ⁊ vapores a sanguine eleuatos. Scḋo ꝑ simplicẽ alterationẽ. naꝫ sibi iuxta poniṫ ex dextro latẽ ⁊ ꝑ suas pẽnulas amplectiṫ: siċ manꝰ. Et iõ sup̄ sinistro latẽ iacẽ iuuat digõnẽ cibi ĩ stõcho. vt 3ª huiꝰ de regie eiꝰ qḋ comediṫ ⁊ bibiṫ. ⁊. 13ª. tertȷ. ¶ Nota 3° ꝙ ẽt fel iuuat ad hãc digõnẽ ⁊ ꝑ simplicẽ alterationẽ ⁊ trãsmittẽdo cholerã ad fũdũ stõchi. vt diximꝰ cap̊ p̄cedẽte. sꝫ fortassis h̄ Aui. fellis tacuit iuuamẽtũ ex epatl̄ iuuamẽto ĩtelligẽdũ. ¶ Nõ 4° ꝙ splẽ poniṫ a ꝑte sinistra ⁊ suba sua ẽ melãcholica: siċ hũor. s. quẽ trahit. ⁊ iõ suba sui ñ eẽt ml̄tũ apta ad iuuãdũ stõchũ: sꝫ q̄ꝛ ml̄tas hꝫ arterias. iõ calefacit stõchũ. ¶ Nõ 5° ꝙ zirbꝰ adipinꝰ q ẽ omẽtũ calefaċ: ñ q̄ꝛ ĩ sua cõplone nãli sit calidus: sꝫ q̄ꝛ reflectit calorẽ: siċ vestis. Nã adeps siċ dcm̃ ẽ supra ẽ f̄ride cõplonis. Et q̄ꝛ musculi vẽtrl̄: eo mõ q̊ zirbꝰ iuuãt. iõ de ill ñ feċ mẽtionẽ. Et tu hic vide q̃re hñtes vẽtrẽ tenuẽ sṫ debil digõnis. Et tu cũ h̄ adde ꝙ ꝑ zirbũ ⁊ musculos õfendiṫ stõchꝰ a fridiᵗᵉ aerl̄ exteriorl̄. ¶ Nõ 6° ꝙ cor adiuuat stõchi digõnẽ ꝑ trãsmissuꝫ. s. spũm vitalẽ. ⁊ ꝑ alterationẽ simplicẽ mediãte diaflegmate: nec ñ arteria adorti iuẋ dorsũ: ⁊ tãgẽs stõchũ ĩ ꝑte posteriori iuuat ad calefaciẽdũ. ¶ Nõ 7° ꝑ stõᵐ h̄ ĩtelligi vẽtrẽ ĩ q̊ cibꝰ p̊ cõpleta digõne digeriṫ. Et h̄ mõ vtunṫ cõiṫ latini illo vocabulo. Sꝫ stõchꝰ ꝓp̄e ẜꝫ grecos sigt corpꝰ oblõgũ qḋ ẽ aptũ aliqd ĩ magnũ r̄ceptaclm ĩtroduci: qḋ alio noie diꝫ ĩsophagꝰ ⁊c̄.

Cadit hic dubiũ. vtꝝ stõchꝰ plus digerat v̇tute ꝓprȷ calorl̄ cibũ. an v̇tute circũstãtiũ mẽbroꝝ dcõꝝ. Et magl̄ vi circũstãtiũ arguiṫ. Prio q̄ꝛ illa sũt calidiora stõcho. Scḋo q̄ꝛ stõchꝰ ẽ siċ lebes ⁊ illa mẽbra siċ ignis: sꝫ ꝯstat õcoctionẽ fieṫ ab ignis calore plus q̃ꝫ lebetis. Tertio q̄ꝛ cor ⁊ epar ad nãles opõnes aliorꝫ mẽbroꝝ videnṫ ꝯcurrere tãq̃ꝫ agẽtia vl̄ia ⁊ p̄marie cãe q̃ plus influũt sup̄ suũ cãtũ q̃ꝫ cãe ꝑticulares ⁊ scḋarie. Quarto h̄ vr̄ sentire Gal. 3. nãliũ v̇tutũ cap̊ 7° allegato. ¶ In oppoᵐ ẽ mens Gal. 5° de iuuamẽtis cap̊ 5° dicẽs. ⁊ v̇tꝰ stõchi ẽ q̃ sepat cibũ qñ decoxerit ipꝫ. ¶ In ista qõne cõis modus rñdẽdi ẽ ꝙ q̃ꝫtũ ad trãsmutãdũ cibũ absolute ⁊ ad calefaciẽdũ s̄btiliãdũ ⁊ eliquãdũ plus agit stõchꝰ calore circũstãtiũ q̃ꝫ ꝓprio: q̄ꝛ ille ẽ maior: sꝫ quãtũ ad trãsmutãdũ hac trãsmutatiõe vt est chilificatio fortiꝰ ꝯcurrit calor stõchi ꝓpriꝰ. Nec attẽdas ꝓ p̊ª ꝑte ꝯ̃nis cãꝫ eẽ: q̄ꝛ mẽbra circũstãtia sint agẽtia vl̄ia ⁊ stõchꝰ ꝑticulariter: q̄ꝛ hec nõ ẽ v̇itas. Nã Gal. cũ noiat caloreꝫ stõchi enũerat calorẽ q habeṫ ex chol̄a ĩ eo exñte ⁊ spũ. Mõ ꝯstat ꝙ mẽbra p̄nˡⁱª si ꝯcurrũt tãq̃ꝫ vl̄ia ꝯcurrũt ꝑ spũm. Et iõ illoꝝ h̄ mõ ꝯcursus ꝯnũeraṫ in calore ꝓp̄o stõchi a Gal. loco allegato. tertȷ v̇tutũ nãliũ. Et tu ꝑ h̄ vide q̃ dixi 2° tegni. ¶ Aliȷ ãt volũt ꝙ absolute ad has trãsmutatiões fortiꝰ ꝯcurrit calor ꝓpriꝰ stõchi q̃ꝫ aliorũ. Nec obstat quãuis circũdãtiũ mẽbroꝝ calor sit ĩtẽsior ⁊ maior ⁊ fortior ĩ se. nã vt sic applicanṫ ⁊ respectu huiꝰ obti nõ est calor illoꝝ fortior. Et iuxta hũc modũ nõ ẽ oĩno sil̄itudo de lebete ĩtelligiṫ totalis: sꝫ aliq̊ mõ. Nec Gal. nec Aui. alicubi exp̄sse vult ꝙ fortiꝰ calor circũstãtiũ ꝯcurrat. voluit tñ hñ ꝙ nõ calore ꝓp̄o sꝫ circũstantiũ digerit. ⁊ hoc nõ negat secũda positio. ¶ Et pro ista põne ꝯsidera ꝙ calor stõchi strutiõis valde citiꝰ ferrum eliquat q̃ꝫ ignis fornacis ꝑꝑ ꝓprietatẽ ꝯcurrenteꝫ

inter eos aut propter forme substantialis virtutem.

¶ Cūq̄ʒ nutriēs in primis digerit̃ fit sua eēntia in multis aīaliūm auxilio eius qđ ei admiscet̃ de eo qđ bibit̃ plerūq̄ʒ chilus: ⁊ est substantia liq̄da ptisane in spissitudine similis.

¶ Docet q̄ res ī hac digōne pᵃ generat̃. dicēs ꝙ cibꝰ digerit̃ pᵃ digōne integre. ⁊ generat̃ in plerisq̄ʒ aīalibꝰ ex eo chilus qui chilus est suba quedā liq̄da in suba siłis ptisane: ⁊ fit h̄ chilus mł'totiēs auxilio eiꝰ qđ ī potu sumit̃. ¶ Circa quā ptē nō p̊ ꝙ dr̄ plerūq̄ʒ aut ad denotādū ꝙ nō in oībꝰ aīalibꝰ generat̃ chilus. Quedā. n. sunt īperfecta nō hn̄tia sanguinē qbꝰ nō opʒ chilū gn̄are: sed forte aliq̄d chilo ꝓportiōale: aut ad denotādū ꝙ nō sp̄ fit cū auxilio eiꝰ qđ bibit̃: q2 q̄dā sūt nō bibētia: vt ancipiter. ¶ Nō z°. ꝙ iō nā ordinauit p̊ cibū ꝯuerti in chilū: q2 cibi nimis distabat a sanguinis nā. vt fabe blites ⁊ siłes. nō poterūt g̈ imediate in sanguinē trāsmutari: sed cū h̄ medio. Et h̄ vult Gal. 3° nāliuʒ. loco allegato. ¶ Nō 3° ꝙ potus sui subtilitate ⁊ humiditate cibū reddit passibiliorē ⁊ ꝯuertibiliorē in chilū. lʒ nimis multotiens obsit ꝓhibēdo debitā applicationē stōchi ad cibū. ¶ Nō 4° drīaʒ eē īter chimū ⁊ chilū. nā chilus iportat illđ qđ nūc dr̄. sʒ chimꝰ iportat gn̄aliter vnūquēq̄ʒ humorē pᵐ.

¶ Deinde eiꝰ subtile a stomacho ⁊ itestinis attrahit̃ ⁊ p vias venaꝝ q̄ meseraice vocant̃ ipellit̃ q̄ sūt vene subtiles dure oībꝰ itestinis ꝯtiue.

¶ Hec est zᵃ ps capituli in qua determinat de gnōne humoꝝ pmoꝝ. ⁊ diuidit̃ in tres. Prio dat modū trāsitus chili ad epar. Scđo modū q̊ ī epate recipit̃. Tertio modū ꝓuētꝰ humoꝝ ex chilo. ibi zᵃ [Cūq̄ʒ p eas.] ibi 3ᵃ [Cū g̊ istoꝝ.] ¶ De pᵃ dicit ꝙ postq̄ʒ chilus est factꝰ mō dicto attrahit. s. eiꝰ subtile ad epar ab itestinis ⁊ stōcho ⁊ ipellit̃. s. ad epar p vias venaꝝ q̄ nūcupant̃ meseraice q̄ sūt vene dure oībꝰ itestinis ꝯtinue. ¶ Nō g̊ p̊ in q̊libet chilo iueniri ptes s'btiles ⁊ grossas fecales. ille grosse tā q̄ʒ iepte relinquunt̃ in itestinis ⁊ tādē expellunt̃ ex̃: vt ifra dicet̃. solū g̈ subtile respectu illiꝰ fecalis ptis trahitur. ¶ Nō z° ꝙ ī motu chili ad epar ꝯcurrit v̊tꝰ expulsiua stōchi ⁊ itestinoꝝ: ⁊ v̊tꝰ attractiua epatl ⁊ venaꝝ meseraicaꝝ ⁊ attractiua ⁊ expulsiua sił meseraicaruʒ tm̄. ⁊ in istis fortius attrahit epar q̄ʒ meseraice ⁊ itestina lʒ a stōcho recipiāt. tn̄ ꝭm mētē Gal. nō attrahūt chilū: sʒ solum expellunt: lʒ de h̄ magis dōm sit in cap̊ de mēbris. ¶ Nō 3° ꝙ vene meseraice st' vene q̄ a porta epatl oriūtur: ⁊ p mesenteriū trāseūtes ad stōchū ⁊ itestina terminant̃ ad trahēdū chilū final'r ordiate ⁊ sūt pl'ime: vt ad mł'ta loca itestinoꝝ terminent̃: ⁊ ab illis attrahāt: ⁊ sūt subtiles: vt nō trāseat res multū grossa ad epar. ⁊ sūt dure ⁊ p eas fit firma colligatio itestinoꝝ cū mesenterio. ⁊ ꝭm mētē Gal. vident̃ vsq̄ʒ ad os ꝓuenire. ¶ Nō 4° ꝙ stōchꝰ post cibi digōnē ptē subtilē apponit suis tunicis q̄ pte voluptuat̃ ⁊ residuū tanq̄ʒ supfluū emittit p foramē qđ ē ī eiꝰ fūdo ad itestīa: lʒ ptē p meseraicas ad epar trāsmittat. deide ab itestīs fit ꝓ maiori pte attractio ad epar. ⁊ iō epar n̄ solū a stōcho: sʒ ab itestīs trahit chilū.

¶ Sed dubiū est. vtrū cū itestino monoculo sit aliq̈ vena meseraica ꝯtinua. In quo dubio vr̃ Auic. ꝙ sic infra fen. 16ᵃ tertÿ. cap̊ p°. Lʒ in hoc a Gal. 4° de vtilitate particulaꝝ dissentiat. ⁊ q2 p easdē venas ēt sanguis ad intestina nutriēda ab epate mittit̃. iō pʒ nō eē icōueniēs p eādē viā fieri chili attractionē per quā fit sanguinis expulsio. ¶ Patet z° ꝙ talis attractio ⁊ expulsio fiunt a virtute cū sint respectu determinatoꝝ obiectoꝝ.

¶ Cūq̄ʒ p eas ipellit̃ ad venā ꝓuenit epatis que porta vocat̃ ⁊ penetrat in epar in diuisionibꝰ ⁊ ramis porte itrātibꝰ ⁊ se minorātibꝰ ⁊ subtiliātibus ad modū capilloꝝ occurrentibꝰ orificÿs diuisionū radicū vene que a gibbo epatis ascēdit. Et nō facit ipsaʒ penetrare in illas coangustationes: nisi melior cōmixtio aque bibite supra id quod indiget corpus.

¶ Docet hic modū quo chilus in epate recipit̃. dicēs ꝙ cū per illas venas meseraicas expellit̃ chilus ꝓuenit p venā que vocat̃ porta epatis: ⁊ p ramos eiꝰ q̄ subtiliant̃ vsq̄ʒ ad capilloꝝ ꝑuitatē ⁊ q̄ obuiant ramis vene chilis q̄ orit̃ a gibbo epatis disseminant̃: ita ꝙ p totā q̈si epatis regionē spargit̃. ⁊ ita ad minima q̈si diuidit̃ ⁊ nō penetrat in istas vias strictas nisi auxilio aq̄ bibit̃ vltra illud q̊ idiget corpꝰ de aq̈. ¶ Nō g̊ ꝙ in cōcauo epatis est vna vena multū lata q̄ dr̄ porta epatis q2 p eā tanq̄ʒ p portā nutrimētū epar ingredit̃ ⁊ meseraice ad eā terminant̃ ⁊ in ipsaʒ ipellūt subtile chili. Et hec porta ramificat̃ p subaʒ epatis vsqueq̊ rami eiꝰ sint sic̃ capilli: ⁊ q̈si rami inumerabiles. Isti aūt rami obuiāt ēt ramis capillaribꝰ alterius vene que est in cōnexo epatis: ⁊ vocat̃ vena chilis. ⁊ h̄ mō q̈si per totā epatis subam disseminat̃. ¶ Nota z° ꝙ q2 iste vene sunt multū subtiles nō potuisset chilus ī eas penetrasse nisi multū subtiliatꝰ eēt p potū. ⁊ opʒ tātū eē potū: vt post sanguis generationē supfluat aquositas. Et iō hac supfluitate nō indiget corpꝰ vltra epar. ⁊ h̄ voluit Aui. cū dixit ꝙ penetratio hec fit auxilio eiꝰ qđ bibit̃ vltra illđ quo idiget corpus. s. pro nutricatione cōpleta digōne ⁊ sanguis gnōne. Vn̄ statim sicut ab epate sanguis ad mēbra trāsmittit̃ magna aq̊sitatis q̈litas trāsit p venas emulgētes ad renes ⁊ ad vias vrine: q2 ea nō indiget residuuʒ corporis. ¶ Ex qbꝰ pʒ cā q̈re epar h̄ mō nō habuit vnā magnaʒ quātitatē in qua chilus digerēdus cōtineret̃. Cā. n. ē q2 melius applicat̃ epar chilo h̄ mō disseminato: vt q̈si totū tāgat totū. ¶ Et si dicat̃ ꝙ stōchus ita debuit in paruis venis digerere cibū. Negat̃ ꝯn̄tia. cā ē q2 in stōcho dʒ recipi cibꝰ grossus qui nō pōt angustias penetrare.

¶ Cū ergo in istaꝝ venarū villis diuidit̃ fit q̈si epar totaliter tangat huius chili totalitatem. ⁊ propter illud tunc eius operatio est vehementior ⁊ fortior ⁊ velocior: ⁊ tunc coquitur.

¶ Hic Auic. ponit moduʒ gnōnis humoꝝ. Et p̊ in gn̄āli. Secūdo in spāli. ibi [In oī autē digestione.] ¶ In pᵃ dicit: ꝙ cum chilus in istis villis diuidit̃ fit vt quasi epar ꝭm se totū tangat hunc chilum ꝭm totū. Et iō tunc epatis operatio est vehementior: ⁊ tunc agit ⁊ digerit ⁊ supple humores generat. ¶ Nota ergo primo: ꝙ lʒ epar sit mēbrū organicū. tn̄ eius actio que est digestio zᵃ: vt sanguinis ⁊ aliorū humoꝝ generatio ꝑncipaliter pendet a carne epatis nō a venis. vt colligit̃ a Gal. 5° de iuuamētis. cap̊ 3°. Et iō vene que sūt in epate subtiliores habēt tunicas q̄ʒ in alia pte corporis: vt caro epatis melius applicet̃ ꝯtento in eo. s. chilo: ⁊ sumit̃ hoc loco statim allegato. ¶ Nō z° ꝙ etiā in venis est virtus transmutandi chilū versus nām sanguinis: vt in venis meseraicis: vt notat experiētia in anathomia viuoꝝ resudare rem rubeā. ⁊ in anathomia mortuoꝝ: ꝙ ēt res rubea iuenit̃ in eis: ⁊ ēt vult Gal. 6° de iuuamētis cap̊ p̊. Ex qbꝰ pʒ ꝙ epatis caro est vniꝰ v̊tutis in ꝯcauo ⁊ in gibbo. ideo vtraq̄ʒ istaꝝ partiū pōt fieri sanguinis generatio: ⁊ stat in vna fieri nō in alia. Verūtamē gibbus est aptus ad magis perficiendum in naturalissime disposito.

Dubitatur an sanguis in epate gñeẽ. Et arguiẽ ꝙ in corde ex Arist. 3º de ptibꝰ aialiũ. cap̊ illo. Cor aũt. vbi expresse dicit ꝙ nullus significauit epar vt sit p̄nm sanguis. ¶ 2º sic. illud est p̄nm sanguis: qđ est p̄nm nutritiue aĩe: cũ sanguis sit vltimuꝫ absolutũ in habẽtibus sanguinẽ: sed p̄nm nutritiue est cor: cũ sit p̄mũ p̄nm vite: ⁊ caloris nãlis. g̊ ⁊c̃. ¶ 3º id est p̄nm sanguis generatiuũ in quo plĩn sanguis ex̃ venas iueniẽ. sed illd dr̃ cor. g̊ ⁊c̃. Maior pꝫ: qꝛ in p̄nº maxime dꝫ abũdare. Et minor pꝫ per experientiã. ⁊ est Gal. 2º cõplonũ. vltimo cap̊. ¶ 4º id est p̄nm sanguis qđ est p̄nm venaꝝ. h aũt est cor. vt ĩfra ostẽdeẽ. cap̊ de mẽbris. ¶ In oppoᵐ est Auic. qui dicit in epate sanguinem gñari ⁊ alios humores. ¶ Pro dubio notãdũ ꝙ aliud est dicere aliqđ mẽbrum esse p̄nm vniꝰ opationis ĩter mẽbra. ⁊ aliud est in ipso ⁊ ab ipso talẽ opationẽ fieri. Nã nemo negat sensationẽ fieri in manu vel oculo: sed nullus ponit manũ vel oculuꝫ esse p̄nm sensationis ĩter mẽbra. p̄nm. n. dr̃ de mẽbro p̊ ad h efficiẽdũ ⁊ p̄ncipalius ꝯcurrẽte. ¶ Nota 2º ꝙ de gñatione sanguis in epate tres ĩueniunẽ modi dicẽdi. Quidã. n. vt iponit Auer. Gal. 2º colliget. dicũt epar per suũ ꝓpriũ calorẽ esse sanguis gñatiuũ: ⁊ esse p̄mũ p̄nm nutritiue ⁊ nãlium v̄tutũ: ⁊ ita gñare sanguinẽ tanꝙ̃ p̄ncipiũ inter mẽbra.

¶ 2ª opinio est cõis: ꝙ epar gñat sanguinem: sed p̄ncipalr̃ ꝯcurrente v̄tute a corde trãsmissa per spũm. ⁊ huic videntur quasi oẽs assentire. ⁊ Auer. 2º colliget. cap̊ 4º allegato. ⁊ Aristo. pro parte 3º de partibus animalium.

¶ 3ª opĩo ẽ ꝙ epar nõ gñat sanguinẽ: nec p̄bet sibi formã subalẽ. sꝫ cõpleẽ p̊ sanguis gnãtio ĩ corde. Epar ãt p̄parat mãꝫ chilosaꝫ vt meliꝰ possit a corde ĩ sãguinẽ trãsmutari.

¶ Cõtra g̊ p̄mã põnẽ ꝓcedũt oĩa argumẽta ꝓbãtia cor eẽ p̄mũ p̄ncipale ĩter mẽbra: ⁊ p̄cipue qꝛ epar ⁊ v̄tus eiꝰ sine ĩfluxu cordis esse nõ põt. ⁊ per ꝯñs nec opari: ⁊ iõ epatis opationes depẽdẽt a corde. ¶ Cõtra tertiã põnem sunt rõnes Gal. qꝛ chilus in epate optime diuidiẽ vt coquaẽ. g̊ in illo dꝫ recipe cõplemẽtũ coctionis. ⁊ per ꝯñs formã sanguis. 2º qꝛ in epate gnãnẽ ⁊ seq̃strãẽ sanguis supfluitates: puta aquositas: ⁊ cholã: ⁊ melĩa: sꝫ in eodẽ loco gnãtur sanguis: ⁊ ab eodẽ vbi ⁊ a quo supfluitates sue. g̊ ⁊c̃. ¶ Restat g̊ ꝙ sit tenenda 2º opinio media cui oĩa vera ꝯcordant. Ex quo sequiẽ ꝙ epar est p̄nm imediate sanguinis gnãtiuũ: sed cor est p̄nm p̄ncipale eiusdẽ sanguis epate mediãte ꝓductiuũ. ¶ De venis aũt vnde oriãẽ: ⁊ de v̄tutibus: ⁊ p̄ncipatu mẽbroꝝ diceẽ ĩfra in caplõ de mẽbris. ex q̃bus plenius huius quesiti veritas apparebit.

Solet etiã 2º dubitari. Utrũ splen sit mẽbruꝫ sanguis gnãtiuũ. ¶ Ad ptẽ affirmatiuã arguiẽ. qꝛ splen ẽ sinistrũ epar ⁊ attrahit chilũ a stomacho ⁊ ĩtestinis ⁊ digerit ipꝫ: vt sumiẽ a Gal. in libello de iuuamẽto anhelitꝰ. ¶ 2º qꝛ splen attrahit humiditates a ventre ⁊ v̄tutẽ hꝫ digerẽdi. vt iꝫº de aĩalibꝰ. cap̊ 4º cuꝫ dixit. Epar aũt ⁊ splen possunt decoquere: qm̃ sũt ex sanguine: ⁊ pꝫ ꝙ nõ loquiẽ de digõne ꝓpria: qꝛ hec est cõis oĩbꝰ mẽbris. ⁊ iõ nõ negaret de renibꝰ: qđ statiꝫ tñ negaẽ ab Arꝫ. in illo cap̊. Dicit etiã eodẽ cap̊. Splen aũt attrahit ex vẽtre supfluã humiditatẽ: ⁊ decoquit ipsam. ꝯstat aũt ꝙ nõ decoquit: nisi in sanguinẽ ꝯuertẽdo. ¶ 3º sic. carẽtia splenis est cã diuisionis epatis in aĩali in duas partes: ⁊ non nisi qꝛ splenis p̄ñtia supplet diuisionis adiutoriũ: g̊ splen est loco ptis epatis. g̊ silr̃ in sp̃e v̄tutẽ dꝫ hr̃e. ⁊ iõ sanguinẽ generare. Assumptũ est Arꝫ. cap̊ allegato ad p̄nm. Ubi postꝙ̃ dixit ꝙ mẽbra sunt dupla: aut diuisa in duo. ⁊ ꝙ h est manifestũ in pulmone: ⁊ magis in renibus sic subdit. In epate v̊o ⁊ splene est dubiũ. Et cã illiꝰ est: qm̃ in aĩali hñte splenẽ necessario opinaẽ ꝙ splen sit epar ipuꝝ. In aĩali v̊o carẽte splene vel hñte splenẽ valde paruũ vt signũ aut pũctũ ĩueniẽ epar diuisuꝫ in duo: ⁊ maior ps est in pte dextra: ⁊ minor in pte sinistra. ¶ In oppositũ videẽ modus loquẽdi Auic. qui sanguinẽ ex chilo dicit in epate gñari: ⁊ nullibi dicit in splene gñari. Nec Gal. in 3º nãliũ v̄tutũ ponit sanguinẽ ex chilo alibi ꝙ̃ in epate gñari: ⁊ silr̃ aliȷ medicine doctores. ¶ Confirmaẽ. qꝛ si splen est sanguis gñatiuus. g̊ nõ est melĩci supflui attractiuus. Probo ꝯñaꝫ: qꝛ p̄ñtia talis melĩe in epate esset cã ĩpedimẽti gnõnis sanguis boni. vt pꝫ in splenis oppilõnibus. g̊ mlt̃o magis ĩpedit splenẽ. tꝫ ꝯña. qꝛ saltẽ non tã fortẽ hꝫ sanguificã v̄tutẽ: sicut epar. ¶ In ista q̃one ĩueni solum Angelũ de Aretio tenẽtẽ ꝙ splen est p̄nm sanguis ex chilo gnãtiuũ. Fũdabaẽ aũt sup auctoritatibꝰ dcis. Et qꝛ ꝑ anothomiã dicit appere ĩter splenẽ stomachuꝫ ⁊ ĩtestina venas ad modũ meseraicaꝝ q̃ nõ videnẽ: nisi ad attrahẽdũ chilũ: qꝛ chilus frustra ad splenẽ traheret: nisi vt ĩ sanguinẽ ꝯuerteret. ¶ Dicit tñ 2º ꝙ sanguinẽ gnãt splen magis. nãe melĩce vicinũ ⁊ grossiorẽ. ¶ Ad rõnes aũt dicit ꝙ Gal. h exp̄ssit in libello de iuuamẽto anhelitꝰ. ꝙ ẽt locꝰ ab auc̃te negatiue est debilis. ¶ Qđ ãt dr̃ de humore melĩco q̊ a splene trahiẽ: negaẽ ꝙ ide debeat in splene seq̊ nocumẽtũ. nã sic splen supfluã pellit q̃titatẽ ad stomachũ ꝑꝑ fines dictos. ¶ Sed p̄ter hũc ĩuenio oẽs modernos dicẽ ꝙ splen nõ ẽ sanguis gnãtiuꝰ ex chilo. Et dico notãter ex chilo: qꝛ ex flãte. vt dixi ĩ cap̊ p̄cedẽti. vr̃ vlle Auic. ꝙ possit gnãri ĩ mlt̃is aliȷs mẽbris ab epate ⁊ corde. ¶ Rõ aũt ẽ: qꝛ si splen eẽt p̄nm sanguis gnãtiuũ: tũc ĩueniret in oĩ aĩali hñte sanguinẽ. ꝯñs ẽ ꝯ̃ Arꝫ. 3º de ptibꝰ aialiũ. cap̊ alle. q̊ vult ꝙ ĩ aue q̃ grece dr̃ asinꝰ: ꝑꝑ silĩtudinẽ capitl nõ ẽ splen. ¶ 2ª rõ ex illa scã ẽ: qꝛ p̄ncipalr̃ vr̃ factꝰ ad purgãdũ sanguinẽ a melĩco humore. ⁊ per ꝯñs nõ hr̃e hũc p̄ncipatũ. ¶ Ego aũt nõ video ꝓ nũc fortes rõnes: q̃re alicui ptiũ ꝯsentiã. Et iõ rẽ h modo relinquo.

¶ In oĩ ãt decoctiõe que est huiꝰ est res q̃ est sic̃ spũa: ⁊ res q̃ ẽ sic̃ hypostasis: ⁊ res fortasse erit cũ eis: aut que ad adustionẽ ptinet: si decoctio supflua fuerit: aut res que non est bene cocta: si decoctio fuerit minor ꝙ̃ dꝫ. Spũa aũt est cholera rubea: ⁊ hypostasis ẽ melĩa que ambo sũt nãles. Adusti v̊o subtilr̃ est mala cholera rubea: ⁊ eius grossum est melĩa mala nõ nãlis: ⁊ qđ nõ bene coctũ est flegma est. Or aũt de h toto res colata est que est bñ cocta est sanguis.

¶ Determiat spãliꝰ de hũoꝝ gnõne. Et p̊ mixti. 2º sigillati dat cãꝫ vniuscuiusqꝫ hũoris. 2ª ibi [Sãguis g̊.] Pria ĩ duas. p̊ faẽ qđ dcm̃ ẽ. 2º docet modũ trãsitꝰ hũoꝝ ad mẽbra. 2ª ibi [Qui tñ q̃diu.] Dic̃ p̊: ꝙ in oĩ tali digõne q̃lis dcã est ĩueniẽ res q̃ est sic̃ spuma: ⁊ res que est sic̃ hypostasis ⁊ fortasse supfluẽte decoctiõe ĩueniẽ res adusta: ⁊ ĩueniẽ ẽt res q̃ est diminute cocta. ¶ Dicit 2º quo ad hãc ptẽ ꝙ spuma est cholã rubea nãlis: ⁊ fex est melĩa nãlis: adustũ si est subtile est cholã rubea mala. ⁊ si est grossũ est melĩa adusta. sꝫ illđ qđ ex h toto est res colata: ⁊ depurata ẽ sanguis. ¶ Circa hãc ptẽ nota p̊. ꝙ h ꝑ decoctionẽ intelligimꝰ digõnẽ. nã qꝛ in trãsmutatiõe est cõplemẽtũ passiõis humidi cõplonalis a sicco sꝫ itẽtionẽ Gal. nãlis iõ est digestio. Silaẽ aũt maxie effexi q̃ est elixatio: siue digõ scã in hũido actuali ⁊ v̄tuali. ¶ Nõ 2º hic dici ab Auic. in oĩ decoctiõe q̃ est huiꝰ. ⁊ hꝫ plr̃es expõnes. ¶ Pria ꝙ absolute in oĩ decoctiõe q̃ fit a nãli calo. nã in oĩ digõne resecaẽ aliq̃d supfluũ loquẽdo de integra digõne. Et h vult Antoniꝰ de Parma. Et cã ẽ: qꝛ semꝑ est dr̃ia in ptibꝰ elemẽtalibꝰ digerẽdis. ⁊ ꝑ digõnẽ generãdis. ⁊ iõ opꝫ aliq̃d

supfluere. ¶ Sed dimisso nūc. vtrū in oī digestione resecet aliqđ supfluū. Auic. dicit hic plus ꝙ resecat superfluū nimis coctū. ⁊ supfluū fecale ⁊ supfluū diminute coctum. Et ꝯstat ꝙ hec supflua non in oī digestione separātur. ¶ Melius ḡ est intelligere ꝙ in oī digestione qua epar tangēdo per sui totalitatē tangit chili totalitatē generant ista tria supflua modo dicto: ⁊ erit sensus ꝙ semper generādo epar sanguinem ex chilo generat hos alios humores. Et ista reputat apud multos vera expō. Et cā est: q2 in chilo sunt partes ꝓportionate chol'e apte superfluam decoctionē recipere: ⁊ alie ꝓportionate flegmati: ⁊ alie melancholie: ⁊ alie sanguini. ⁊ ideo talia ex chili difformitate generant: ⁊ nullā cōtingit partē chili reperiri. que sit chilus in qua hec difformitas non reperiatur.

¶ Cōtra hanc positionē arguit: sanguis generat ex chilo. Capio ergo materiam in qua est forma sanguinis geniti īmediate ex chilo: ⁊ sequitur ꝙ illa erat prius sub forma chili: cum nulla alia sit forma media: ⁊ ex ipsa solus sanguis est gnātus. ¶ Ex quo sequit ꝑmo ꝙ nō in quolibet chilo: nec in q̄libet sui pte est difformitas dicta. ¶ Seqtur 2° ꝙ aliqs est chilus ex quo per digestionem epatis: nulla supfluitas resecat: vt sic ille chilus solus epati applicaret. ¶ 2° sic. in epate chol'ico plus de chilo cōuertit ad chol'az q̄3 in epate sanguineo vel tēperato. Et eꝯ. plus de chilo ꝯuertit in sanguinē in tēperato vel sanguineo q̄3 in chol'ico posito chilo eodē. Ergo aliqua pars in tēperato apta ꝯuerti in sanguinē ex variatione dispōnis epatis poterit cōuerti in chol'am: ⁊ ita aliqua apta in cholerico ꝯuerti in chol'am poterit ex epatis dispōne ꝯuerti in sanguinē. ¶ Ex quo sequit hanc diuersitatē non esse tm̄ merito difformitatis partiū chili. Sequitur ꝙ nō obstante difformitate partiū dicta: pōt tm̄ ex epatis dispōne vnus humor generari. Ad hec dicit ꝙ probabil'r teneri pōt ꝙ epar ex quolibet chilo eo existente natural'r disposito generat quatuor humores: ita ꝙ non potest aliquē modicū sanguinē generare ex chilo quin istos q̄tuor humores generet. Dicit 2° ꝙ huius causa est partium chili difformitas. ¶ Nota tamē ꝙ hec difformitas nō est talis ꝙ oīno nulla pars illius chili que est apta ꝯuerti in chol'am in tēperato sit apta cōuerti in sanguinem in humido tm̄ a frigido. Sed capto chilo ex quo in aliquo epate potest sanguis generari respectu illius in illa dispositione existentis: alique sunt partes que ita sunt apte ꝯuerti in cholerā ꝙ non in alium humorem: ⁊ ita de flegmate ⁊ melancholia dicatur. Et sicut respectu illius est ita: taliter etiaz est respectu cuiuslibet alteri⁹ epatis potētis ex eo sanguinez generare: sed nō omnino eedem partes sunt respectu cuiuslibet epatis in choleram cōuertibiles. ¶ Ad argumēta igit. Ad primū dicendū: ꝙ materia que est sub forma sanguinis fuit sub forma chili non per se: sed cum alia: ⁊ ideo non est dare partem que fuit chilus: cuius materia tota est modo sub forma sanguinis. ¶ Ad 2m argumentū p3 solutio ex dictis: sunt tm̄ alij qui volunt ꝙ epar digerendo chilum vnicū pōt ex illo generare humorem: sed quēcunq3 dictis: sed tm̄ in digestione totalis chili geniti ex conueniente cibatione hominis sani epar semꝑ generat quatuor humores. Et hāc dicit Auic. hic. ita ꝙ per digestionem que est huius intelligit digestionem secundaz chili totalis geniti ex integra: ⁊ conuenienti cibatione sani hominis. Et hec expositio non patitur instantia.

Sed tunc restat dubiū: Utrū istoꝝ humoꝝ generatio ex vno chilo sit simultanea. Et iuxta sniam scđe expōnis ponēdo ꝙ iter formā humoris ⁊ chili nō mediat alia forma: ꝯstat ꝙ d3 eē simultanea. nā nō ꝑus gñat flegma vel sanguis q̄3 ali⁹ humor: nec posteri⁹. Si. n. vnus humor est genitus: aut est ex chilo: aut ex pte: non ex chilo per se. ergo ex parte residua. cum igit illa sit ꝯstituens chilum: aut h3 formā chili: aut non. Non ꝑmū iuxta opinionē q2 omne tale h3 partes difformes: modo dicto qđ non est in illo. Nec scđm q2 tūc haberet formā mediam inter formā chili ⁊ humoris: cuius oppositū ponit. ¶ Sed alij volūt humores q̄tuor ex sanguine simul generari ad hunc sensum ꝙ nullus est humor quem op3 generari per transmutationem chili in alium humorem prius q̄3 ille generet: ita l3 sanguis possit ex flegmate generari: non tm̄ op3 ad sanguinis generationē ꝑmo fieri flegmatis generationē: q2 pōt īmediate ex chilo generari. ¶ Cōtra vtrūq3 modū arguit sic. flegma est vicinius nature chili q̄3 sanguis q̄3 chol'a. ergo citius trāsmutatur chilus in flegma q̄3 in aliū humorē. Assumptū p3: q2 per diminutā digōnē trāsit chilus in flegma: ⁊ nō in alium humorē. ¶ Cōfirmat. prius in humorē trāsit diminute digestū q̄3 cōplete vel supflue digestum. ergo prius trāsit in flegma q̄3 in aliū humorem. ꝯña tenet ex nunc dictis. ¶ Hic dr̄ vtrobiq3 negando ꝯñam. Nam etiam partes chili in flegma ꝯuertibiles sūt difficilius trāsmutabiles q̄3 ille que in sanguinē debēt ꝯuerti: ⁊ etiam q̄3 ille que in melancholiā: ita ꝙ nō per quācūq3 diminutā decoctionem transit chilus in flegma cum in sanguinem conuertitur: ita ꝙ digestio per quam flegma generatur non necessario est medium transitus inter chilum ⁊ sanguinez: sicut nec forma sang. est medium transitus in choleram non obstante ꝙ per superfluam decoctionem cholera respectu sanguinis generet. ¶ Qr autem Gal'. dicit quarto de regimine sanitatis. ꝙ flegma fit anteq̄3 rectissime sanguis factus sit cibus. Intelligendum est ꝙ chilus qui debet transire in sanguinem: quandoq3 trāsit in flegma anteq̄3 sit factus sanguis. Et hoc est verum vniuersal'r: non de cibis flegmaticis tm̄. vt videtur velle Tho. Et tu vide textum qui dictis non opponitur.

¶ Ulterius nota ꝙ quomodo spuma sit chol'a rubea nālis: ⁊ quomodo melancholia naturalis sit fex: visum est capitulo precedente. Sed quia non semper aliquid aduritur. ideo dixit Auic. ꝙ quādoq3 generatur aliquid adustum: quomodo autem tale per adustionem genitum sit: aut cholera rubea adusta: aut aliqua de speciebus melancholie aduste. patet ex superius dictis.

¶ Qui tm̄ q̄3diu est in epate subtilior existit q̄3 debet sup aquosam supfluitatē: ꝓpter rē quā diximus est necessaria. Istud vo qđ est sanguis cū ab epate separat ab aquositate eis superflua ilico mūdat que necessaria non est nisi ꝓpter causam quādā que iam sublata est. Extrahit ergo aquositas a sanguine in venas que ad renes descendit: ⁊ fert secum sanguinē qui ad renes nutriendos sua quantitate ⁊ qualitate bonus existit. Nutritq̄3 renes vnctuositas huius aquositatis ⁊ sanguinositatis: deinde aliud quod remanet ad vesicam tendit ⁊ post ad virgā. Sanguis aūt essentie bone per venam magnam ad gibbositatē epatis ascendentem vadit ⁊ tendit per venas que ab ea vt rami separātur: deinde gedeguil venaꝝ postea sedenechi sedequil post sugentibus seguechi: deinde in venis que sunt sicut villi capillaribus similes: postea sanguis ab earum orificijs sudando labitur in membra ex parte diuina.

¶ Docet

¶ Docet modũ trãſitus humoꝝ ad mẽbra dicens: ꝙ ſanguis ꝗdiu eſt in epate eſt ſubtilioꝛ ꝗ̃ dꝫ: ꝓpter multam aquoſitatẽ que ſecũ miſcet̃. Sed cũ ab epate ſepat̃ ſang. mũdat̃ ab aquoſitate ſupflua que nõ eſt neceſſaria: niſi ꝓpter cãm que iã eſt ſublata. ſ. ꝓpter penetrationem in epar. Jſta aũt aq̃ſitas extrahit̃ a ſang. ꝑ duas venas q̃ vocant̃ emulgẽtes: ⁊ oriunt̃ a vena chilis ⁊ vadũt ad renes: ⁊ vadit hec aquoſitas ꝑmixta pti ſanguis ⁊ vnctuoſus eiꝰ vſqꝫ ad renes: ⁊ ibi ṽtus renũ retinet ſanguinẽ ⁊ vnctuoſitatẽ: ⁊ nutrit̃ ex illis: ⁊ aquoſitas pellit̃ ꝑ duas vias que vocant̃ pori vritides ad veſicã: ⁊ de veſica ad ṽgã pellit̃ extra. Sꝫ ſanguis bone eẽtie. i. iã boni ⁊ tẽperati modi ſube ꝑꝑ ſeꝑationẽ aq̃ſitatis vadit ꝑ venã chilis: ⁊ poſtea ꝑ ramos magnos eiꝰ: deīde ꝑ minoꝛes vſqꝫ ad capillares venas. Et tũc ſanguis vel hũiditas ſanguinea pͣ de ſcdis ex ſang. genita reſudat ex illis venis in mẽbra ex pte diuina. ¶ Circa quã ptẽ nõ ꝙ de ſeꝑatiõe aq̃ſitatis a ſang. vt dr̃ cap̃ p̃cedẽte. i coꝛpe nãliſſime diſpoſito ſũt due opiniones. Et vna hũc locũ exponit ꝙ a tota aq̃ſitate mũdatur. Alia ꝙ nõ a tota: ſꝫ a ſupflua reſpectu oꝑationũ futuraꝝ. Et vidiſti modũ vtrunqꝫ defendẽdi. ¶ Nota 2° ꝙ ſanguis in epate nõ eſt ſubtilioꝛ ꝗ̃ dꝫ eẽ in venis. ⁊ iõ depurat̃ ab aq̃ſitate. ¶ Nõ 3° hãc ſeq̃ſtrationẽ ſufficienter fieri a ṽtute expulſiua epatis ⁊ attractiua renũ. nã in epate pellẽte aq̃ſitatẽ ad renes: ⁊ renibꝰ attrahẽtibus eãdẽ: ⁊ ſanguine trãſmiſſo ad alias ptes fit illoꝝ ſeꝑatio. Aliqui tñ ꝑ h̃ ponũt ṽtutẽ diſcretiuã de qua ĩfra cap̃ de ṽtutibꝰ. ¶ Nõ 4° ꝙ q2 totũ coꝛpꝰ nutriri dꝫ. iõ dꝫ q̃ſi ꝑ totũ ſanguis diſꝑgi. vñ modica pũctura actꝰ facit ſanguinẽ egredi. Et iõ fuit oppoꝛtunũ venas vſqꝫ ad capillares ſubtiliari. iſte ãt maxīe appent cũ ĩgroſſant̃ in optalmia: ⁊ ſũt mlte vt macilẽta totalr̃ venis plena videat: ſic̃ folia ſicca. ¶ Nõ 5° iõ dici ſanguinẽ ex pte diuina reſudare ĩ mẽbra: q2 ꝑ ṽtutẽ occltã trahit̃ ab eis: ⁊ pellit̃ a venis: ⁊ reſudare: q2 ſic̃ ſudoꝛ guttatī ꝑ poꝛos ĩſẽſibiles egredit̃ coꝛpꝰ ita ſãguis ille vl̃ hũiditas ſanguīea egrediẽs dcãs venas.

¶ Sãguis g̃ cã efficiẽs caloꝛ eſt tẽperatus: ⁊ cã mãlis eſt qȯ de nutrientibus eſt tẽperatũ: ⁊ de potibꝰ bonis: ⁊ foꝛmalis cã ipſius eſt decoctio noua: ⁊ eiꝰ cauſa finalis eſt vt nutriat coꝛpus.

¶ Jn hac pte (vt p̃dicit̃) docet ſpãlr̃ modũ gnõnis hũoꝝ ⁊ diuidit̃ in duas ptes. ꝑ fac̃ h̃. 2° ponit circa hãc mãꝫ regulas. 2ª ibi [Debes aũt ſcire.] Pꝛia in q̃tuoꝛ ſꝫ numeꝝ q̃tuoꝛ humoꝛes. 2ª ibi [Efficiẽs ṽo.] 3ª ibi [Efficiẽs autẽ fl̃atis.] 4ª ibi [Mel̃ie.] De p̃ma dicit ꝙ cã efficiẽs ſanguis eſt caloꝛ tẽperatꝰ: eiꝰ ṽo cã foꝛmalis eſt decoctio tẽperata: eiꝰ cã mãlis eſt cibꝰ tẽperatꝰ: ⁊ bonꝰ potꝰ: cã finalis ẽ vt coꝛpꝰ nutriat. ¶ Ubi nõ ꝙ ſanguis h̃ ſumit̃ pro 4ª ſuba. ¶ Nõ 2° ꝙ lꝫ qlibet humoꝛ poſſit dici ad iuſtitiã tẽperatꝰ in ſe pro ꝗ̃to hꝫ cõplõnẽ quã magis meret̃. tñ q2 ĩter hũoꝛes nr̃i coꝛpis nã magis vtit̃ ſanguīe ⁊ cõplexione ſua: iõ dicimꝰ ĩter hũoꝛes ſanguinẽ eẽ tẽperatũ. ¶ Nõ 3° ꝙ ab eodẽ epatis caloꝛe gnãt̃ ſanguis a q̃ gnãt̃ fl̃a ⁊ chol̃a ⁊ mel̃ia. Et iõ cũ Auic. dicat fl̃a gnãri a diminuta cal̃itate chol̃aꝫ a ſupflua: hic ẽ ꝙ h̃ ꝑ tẽꝑatũ caloꝛẽ nõ debemꝰ ĩtelligẽ tẽꝑatũ ad põdus: nec tẽꝑatũ ad iuſtiaã: q2 tũc ꝑiter reſpectu alioꝝ hũoꝝ eẽt dõm. ſꝫ ĩtelligit̃ tẽperatꝰ effectiue: q2 gnãt ſãguinẽ ẽ effectiuꝰ rei tẽperate.

Sed tũc q̃rit̃ in quo epate plus de ſanguine gnãt̃ an in tẽperato: an in cal̃o ⁊ humido. Ubi credo ꝙ ſi humiditas ⁊ cal̃itas nõ mltũ a tẽperato recedũt ꝙ plus de ſanguine gnãt̃ in cal̃o ⁊ humido ꝗ̃ in tẽperato. Et cã ẽ: q2 ṽtꝰ ĩmutatiua ⁊ digeſtiua eſt foꝛtioꝛ. vt colligit̃ 6° de accñti ⁊ moꝛbo a Gal̃. Et attractiua iteꝝ eſt foꝛtioꝛ: plus g̊ ad ipm̃ attrahit̃ de chilo: ⁊ multe ptes chili que in tẽperato cõuerterent̃ in flegma: in illo ꝯuertunt̃ in ſanguinẽ. Et iſtud intelligat̃ generalr̃. ¶ Oꝛ ſi dicat̃ in epate cal̃o: plus tñ ꝓpoꝛtionabilr̃ cal̃o ꝗ̃ humido maioꝛem fieri reſol̃onẽ humidi ꝗ̃ in tẽperato. ⁊ iõ minus reſtat in ſanguinẽ ꝯuertẽdũ. ¶ Negãda eſt ꝯñia. q2 multe partes que in tẽperato nõ ſũt ꝯuertẽde in ſanguinẽ. in illo cal̃o ⁊ humido in ſanguinẽ ꝯuertunt̃. ¶ Dicẽdũ tñ aptiꝰ eſſe epar tẽperatũ ad ſanguinẽ tẽperatũ generandũ: ꝗ̃ epar calidũ ⁊ humidũ. ¶ Dicẽdũ eſt 3° epar quãtũcũqꝫ calidũ generare ſanguinẽ per caloꝛẽ effectiue temperatum reſpectu caloꝛis flegma aut choleram generantis.

Dubitat̃ 2° qũo tẽperata decoctio eſt foꝛmalis cã ſanguis. Hic dicit Marſilius ꝙ tẽperata decoctio nõ eſt foꝛmalis cã ſang. ꝓp̃e accipiẽdo foꝛmã: ſed eſt illud quo foꝛmalr̃ ſanguis gñat̃. ¶ Hoc nõ placet: ſed multo melius eſt dicere ꝙ decoctio hic ſumit̃ pro digeſtione: digeſtio ṽo ſumit̃ ꝓpꝛie pro cõplemẽto paſſionis cõpl̃onalis humidi a ſicco terreo per actionẽ caloꝛis. Et ideo h̃ cõplemẽtũ nõ eſt motus. ſed eius terminus: ⁊ eſt foꝛma p̃parãs ad foꝛmã ſubalẽ ſanguis. Eſt g̊ ſua foꝛma nõ ſubalis: ſed accñtalis vicina ſubali: ⁊ talẽ ponere ſufficit medico cum ſubalis ſit incognita. ¶ Nota vlterius ꝙ cibus ꝯuertit̃ ad ſanguinem merito ꝓpꝛietatis occulte: ⁊ merito cõpl̃onis: ⁊ merito modi ſube. Et q2 cibus tẽperatus ꝯuertit̃ in chilũ tẽperatũ. ideo alijs paribus ex cibo tẽperato in tẽperato epate plus de ſanguine generatur ꝗ̃ ex diſtẽperato. Sed vbi alioꝝ paritas nõ poneret̃ ſtaret ex aliquo tẽperato cibo minus de ſanguine gnãri ꝗ̃ ex diſtẽperato vt minus generat̃ ex boꝛagine ꝗ̃ ex vino ⁊ carnibus anatũ. Cibi ergo tẽperati ⁊ potus ſũt alijs paribus maxime materia apta in ſanguinem conuerti. ¶ Utrum aũt plus de ſang. generet̃ ex potu ꝗ̃ ex cibo: alioꝝ paritate ſuppoſita. Uide que dixi in cõmẽto illius afoᵐⁱ. Facilius eſt repleri potu ꝗ̃ cibo. nã ibi dixi aliquẽ potum aliquo cibo ſtante paritate in cõplexione ⁊ ꝓpꝛietate minus nutrire: ſed quocũqꝫ cibo nutritiuo dato debilem eſſe potũ magis nutritiuum. ¶ Nota vltimo ꝙ lꝫ ſanguis generet̃: vt tẽperet totius cõpl̃onẽ: ⁊ vt ex eo ſpiritus vitalis generet̃ ⁊ oꝑationes ꝑficiantur. iſte tñ finis qui eſt nutrire videt̃ manifeſtioꝛ ſan. ⁊ iõ illum exp̃ſſit.

¶ Efficiens ṽo chol̃e rubee cã eſt igneus caloꝛ ſupfluus: ⁊ ꝓpꝛie in epate: ⁊ eius cã mãlis eſt qȯ de nutriẽtibus eſt ſubtile calidũ dulce vnctuoſum ⁊ acutũ: ⁊ eius cã foꝛmalis eſt decoctionẽ ad ſupfluitatẽ ꝓcedere: ⁊ eius finalis cã eſt neceſſitas ⁊ vtilitas quas noīauimus.

¶ Ponit hic cãs cholẽ ru. dicẽs ꝙ cã efficiẽs chol̃e ru. eſt coloꝛ ſupfluus ad igneũ declinis. Sed cã mãlis ſunt cibi qui aliquã iſtaꝝ. 5. habẽt ꝯditionũ: q2 ſunt acuti: dulces: vnctuoſi: cal̃i: vel ſubtiles. Cã aũt ſua foꝛmalis eſt ꝓcedere ad ſupfluitatẽ decoctionis. Sed cã finalis ſũt vtilitas ⁊ neceſſitas quas ſupꝛa noīauimus. ¶ Ubi nota p̃mo caloꝛẽ generãtẽ cholerã p̃mo dici ſupfluũ effectiue: q2 effectũ ſupflue decoctũ reſpectu p̃ncipalis intẽtionis gnãt. ¶ Nota 2° ꝙ lꝫ ſapoꝛ dulcis fundet̃ in ſuba groſſa ⁊ cõplexione nõ multũ a tẽperamẽto recedẽte: vt infra cañ. 2° dicet̃. verũ tñ in omni dulci eſt pars aerea ſubtilis ꝑmixta pti groſſe: ⁊ ab ea per caloꝛẽ nr̃m ſeparabilis q̃ facilr̃ ad chol̃aꝫ ducit̃. dulce g̊ ſm̃ talẽ ptẽ eſt chol̃e mã vnctuoſũ: aut merito ſubtilitatis facilr̃ incẽdit̃: ⁊ acutũ: q2 eſt cal̃m ⁊ ſubtile facile in chol̃aꝫ ſibi ꝓpoꝛtionatã trãſmutat̃: q2 facilr̃ ĩtẽdit̃: ⁊ cal̃ꝫ ꝓpter ſil̃itudinẽ in q̃litate. Tacuit aũt de ſalſo ⁊ amaro: volẽs ꝙ hec ꝑ dicta ĩtelligerent̃. ¶ Nõ 3° ꝙ humidũ cõpl̃onale in chol̃a eſt ampliꝰ

passum a suo sicco secū mixto q̄ȝ intēdat calor nālis pati humidū a sicco in sanguis gnōne. Et iō decoctio dr̄ sup͛flua eē ī ea: nō ꝙ chol'a nālissima sit magis cocta q̄ȝ corꝑi tēperato ꝯueniat chol'aȝ eē coctā. Et dr̄ hec supflua decoctio cā formalis chol'e nō qdē subalis: vt de sanguine sil'r dictū est: sed accñtalis subali valde vicina: reliq̄ patet.

Efficiēs aūt flegmatis causa est caliditas attenuata: ⁊ eiꝰ mālis causa est qđ de nutrientibus est grossum humidū viscosum ⁊ frigidum: ⁊ eius causa formalis est decoctionis attenuatio: ⁊ eius finalis causa est necessitas eius: ⁊ vtilitas ipsius quas nominauimus.

Ponit cās flegmatis: ⁊ pȝ. Sed nota dupl'r chilum posse diminute decoqui. Quedam enim est diminuta decoctio que est via in formam sanguinis sine medio: ⁊ per nullā talē flegma gñat. Quedam aūt est que si sit via in sanguinē: nō tñ sine medio: sȝ ad formā flegmatis parat: ⁊ ista est formalis cā flegmatis mō ꝓportionali supra dicto. Est aūt diminuta decoctio: q2 minus passuȝ est humidū a sicco in flate per caloris actionē q̄ȝ in sanguinē quē nā intēdit p̄ncipalissime. Nota z° ꝙ grossa ⁊ viscosa: ⁊ frigida sūt flegmati ꝓportionabilia: ⁊ iō nō mixꝫ si in flegma facil'r trāseūt. Itē q2 difficulter trāsmutanṫ a calore nō mixꝫ: si diminute decoquunṫ: ⁊ reliqua patet.

Melācholie aūt hypostasiue qdē cā efficiens est calor tēperatus. Sed cā efficiens aduste est caliditas que ab eq̄litate est egressa: ⁊ eius cā mālis est qđ de nutriētibꝰ vehemēter grossum pauce humiditatis: ⁊ eoꝝ cal'm est fortius illo: ⁊ cā eius formalis est fex hypostasiua ſm vnū duoꝝ modoꝝ: vnde neqȝ labiṫ neqȝ resoluiṫ: ⁊ eius causa finalis est necessitas eius: ⁊ iuuamētum ipsius quod nominauimus.

Ponit cās mel'ie: ⁊ diuidiṫ in duas. Primo ħ. z° docet cās multitudinis mel'ie. ibi z° [Mel'ie aūt.] De p̄ma dicit qnque. p̄m est ꝙ cā efficiēs mel'ie nālis est calor tēperatus. z° ꝙ cā efficiēs mel'ie aduste est calor excessiuꝰ. 3° dicit ꝙ cā mālis eiꝰ est nutriēs grossuȝ pauce humiditatis. Et iter ista cal'm est fortiꝰ: vt ex eo mel'ia gñeṫ. 4° dicit ꝙ cā formalis mel'ie ē eē fecē hypostasiuā que est cā appropriata vnicuiqȝ duoꝝ modoꝝ. Nā nec labiṫ: nec dissoluitur. 5° diċ ꝙ eiꝰ cā finalis est vtilitas ⁊ necessitas q̄s supra diximꝰ. Propter p̄m ꝯsiderādū ſm cōeȝ expōnē ꝙ humoꝝ nāliū flegma est frigidissimus. ⁊ chol'a calissima: ⁊ mel'ia ⁊ sanguis sūt in medio nō obstāte ꝙ sanguis sit calidior mel'ia. Et iō calor vt gñatiuus mel'ie dr̄ tēperatus effectiue. i. mediocris nō extremꝰ in itēsiōe: nec remississimus. Sed si calori vt sanguis gñatiuo cōpareṫ diceṫ diminutus. Mō g̊ hic exposito dr̄ tēperatus: aut q2 tēperate digerēs. vt ego paulo posterius dicā. Circa zm nota mel'iaȝ adustā gñari a calore supflue agēte: nō obstāte ꝙ rē fridā generet. Et Auic. de mel'ia nō nāli: fecit mētionē hic. q2 ꝯ̄rio agēte idiget nāli. Et q2 pl'imi sūt eiꝰ modi qđ nō sic est necessariū in alijs humoribꝰ dr̄ntibꝰ per nāle: ⁊ nō nāle: vt in flegmate: ⁊ sic de talibꝰ. Circa 3m nō ꝙ nutriēs grossuȝ pauce humiditatis: vt caro bubuli ⁊ vacce ē ꝓportionatū mel'ie. ⁊ iō faciliꝰ in illā trāsit. Nutriēs aūt cal'm grossuȝ pauce humiditatis: iō plus in mel'iam trāsit: q2 plus de suo terreo trahiṫ ad epar: ⁊ in mām humoralē duciṫ. Circa 4m ꝯsidera ꝙ pōt multipl'r exponi. Prio dicēdo ꝙ ħ solū tāgit formā chol'e nigre nālis. Nā hāc solā in p̄cedenti cap̄ dixit ad modū hypostasis ⁊ fecis: ⁊ tūc erit sensus ꝙ fex hypostasiua est forma mel'ie attributa vnicuiqȝ duoꝝ modoꝝ: nō modoꝝ mel'ie: sed modoꝝ ꝑꝑ quos differt fex ab eo cuiꝰ est fex: q2 dȝ eē difficilis digōnis: ⁊ dȝ difficiliꝰ currere: ⁊ ita est de mel'ia nāli: q2 neqȝ labiṫ: sic sanguis: neqȝ dissoluiṫ. Alij vo dn̄t hic poni formā tā nālis q̄ȝ p̄ternālis mel'ie. Et tūc est sensus ꝙ rō fecis hypostasiue sumpta ita gñal'r: vt ꝯueniat vtriqȝ duoꝝ modoꝝ mel'ie est formalis cā eius. Et rō est q2 ambe ꝯueniūt in hoc ꝙ neqȝ labunṫ: vt sanguis neqȝ dissoluunṫ. Sed p̄a expō plus mihi placet. Nō etiā ꝙ Aui. nō itēdit ħ: ꝙ fex sit forma mel'ie: q2 ipsamet mel'ia est talis fex. Sed vult ꝙ dispō merito cuiꝰ est fex est talis forma. Nō etiā ꝙ nō descripsit mel'ie formā ꝑ decoctionē: ⁊ rō est: q2 nō obstāte ꝙ mel'ia nō habeat eūdē modū digōnis cū sanguine. Tñ icognitū est. vtrū decocta sit supflue: aut diminute. nā nō ꝯuertiṫ in sanguineȝ per vlteriorē decoctionē: nec tñ videṫ magis suū humidū passuȝ a sicco q̄ȝ in sanguine: sȝ pluri sicco ꝑticipet terreo. iō eā posuit specificari sufficiēter apud medicuȝ per rōnē fecis hypostasiue tanq̄ȝ formā. Et forte dici posset decoctionē mel'ie esse tēperatā ⁊ eq̄lē cuȝ decoctione sanguis: ⁊ merito huiꝰ dici fieri a calore temperato. i. mediocriter decoquēte. Et si allegaṫ Gal. z° nāliū dicēs. Alterato cibo in venis inato calore sanguinē qdē fieri a moderatiōe que ſm eū: alij humores ꝑꝑ imoderationes fiētes. Pōt dici Gal. ibi vocare calorē imoderatū respectu caloris humoris ꝓducti: qūo supra dcm̄ est calorē generātē mel'iaȝ esse diminutū respectu gñantis sanguinē. Sȝ Auic. respexit digōnē noui. vltimū dictū est claꝝ.

Mel'ia aūt fit ml'ta: aut ꝓpter cal'itatē epatis: aut splenis debilitatem: aut ꝓpter frigoris vehemētiā ꝯgelantis: aut ꝓpter ꝯstrictionis ꝑseuerātiā: aut ꝓpter egritudines que multe ⁊ ꝓlixe fuerūt: q̄re ꝓpter illud humores facti sunt cineres. Cūqȝ mel'ia multiplicaṫ: ⁊ inter stomachū ⁊ epar stat sanguis ⁊ bonoꝝ humoꝝ generatio cū ea minoraṫ. ergo sanguis minuetur.

Ponit cās ml'titudis mel'ie: ⁊ numerat. 5. Pria est epatis cal'itas: ⁊ hec maxie ꝓportionaṫ gnōni aduste. sȝ nālis mel'ia possit etiā ꝑ illā multiplicari attracto pluri terreo ad epar ⁊ dissoluto pluri subtili. za cā est debilitas splenis p̄cipue attractiue: q2 nō mūdificat epar: ⁊ ideo ml'ta mel'ia remaneat cū sanguine in epate: ⁊ de nouo alia generatur: aut debilitas expulsiue splenis: ⁊ iō mel'ia remanet ml'ta. 3a cā est remanētia frigoris coagulātis. ⁊ hec cā facit mel'iam nō nālē. 4a cā est ꝑseuerātia ꝯstrictionis. i. oppilationū que faciunt grossas supfluitates ⁊ terrestres remanere subtilibꝰ resolutis: aut q2 oppilatio est ꝓhibēs trāsitū mel'ie ad splenē: aut q2 est cā frigoris fortis. 5a cā est egritudines ꝓlixe: ⁊ multū māles precipue ⁊ febriles. q2 ex istis multa cineritia remanēt que sūt de nā mel'ie. Et q2 ꝓpter eas multum debilitatur calor nālis: ⁊ crescit frigus. Dicit z° ꝙ mel'ia qñ multiplicatur in loco qui est inter stomachū ⁊ epar paucificaṫ gñatio sanguinis ⁊ bonoꝝ humoꝝ: ⁊ locus ille est mesenteriuȝ: aut vene meseraice. Causa aūt dicti est: q2 illa mel'ia ꝓhibet suis malis q̄litatibus epatis opationem perfici. ideo ⁊c̄.

Debes aūt scire ꝙ gñationis humoꝝ cause caliditas ⁊ frigiditas cū alijs existūt causis: sed caliditas eq̄lis sanguinem generat: ⁊ superfluens cholerā gignit rubeā: multūqȝ superfluaȝ melācholiaȝ gñat ꝓpter superfluitatē adustionis:

⁊ frigiditas

τ frigiditas quidem flegma generat: τ multū superflua generat melancholiam propter sup̄fluitatem congelationis.

¶ Auic. hic. ponit cañ. circa gnōnē humoꝝ icidēter: τ sunt tres. scd̄s ponit ibi [Debes aūt attēdē.] terti⁹ ibi [Neqꝫ opꝫ.] De pma dicit ꝙ tu debes scire ꝙ caliditas τ friditas sūt cause gnōnis humoꝝ simul cū alijs causis. Nam caliditas eq̄lis .i. tēperata gñat sāguinē: τ supfluēs gñat cholaꝫ rubeā τ mltū supflua gignit meliaꝫ adustā. Friditas vo gñat fla: τ multū supflua gñat meliaꝫ per supfluitatis cōgelationē. ¶ Ubi p̄ nota. ꝙ caliditas τ friditas cū alijs causis esse cās gnōnis humoꝝ. Ideo dr̄ vt sciamus has solas nō fuisse sufficiētes. nā cū caliditate tēperata nisi alie cause ꝯcurrāt nō generabit sanguis. Iste aūt alie cause sūt: τ māles dispōnes chili τ eq̄litatis ꝯiūcte cū calore epatis tēperato τ forma subalis vel virtus sanguifica. ¶ Nō z° ꝙ caliditas est cā gnōnis humoꝝ instrālis: τ per se. Sꝫ friditas gñat humores per accn̄s: qꝛ calorē tēperat. Aut est cā gnōnis humoꝝ ꝓhibēdo caliditatē a gnōne calioris humoris: nō tñ ꝙ friditas sit per se aīe instrm̄ ad nāles humores generādos. Utrū aūt p se friditas igrediat̄ opus nature: aut q̄uo vide que dcā ifra cap̄ de vtutib⁹ mīstrātibus. ¶ Nō 3° meliaꝫ adustā ab itēsiori calo gnāri q̄ generet̄ chola ru. Pꝫ. qꝛ ex q̄libet chola ru. pōt melia adusta gnāri p supfluitatē caloris. Pōt etiā ex supflua valde friditate gnāri: τ in h̄ nō cōicāt melia cū alijs humorib⁹ ꝙ ab vtraqꝫ excessiuaꝝ q̄litatū generent̄ imediate.

Sed dubitat̄ p: qꝛ tūc melia ista esset ex flate: ex quo generat̄ fridior: τ p ꝯn̄s nō eēt fla fridi⁹ qđ ē in corpe. Hic sūt tres modi dicēdi. ¶ Primus ꝯcedit ꝯnē: sed auctas Auic. q̄uo exponat̄ dixi ibi. ¶ Scd̄s dicit negādo ꝯn̄aꝫ. nā lꝫ ex flate p ꝯgelationem generet̄ melia: nō tñ est fridior eodē flate: qꝛ pp separationē ptiū aqueaꝝ que exp̄mūt̄ totū remanet min⁹ fridū: sicut lutū qđ vehemēti frigore hyemis in puluerē exp̄sso humido ꝯuertit̄. ¶ Terti⁹ dic̄ negādo ꝯn̄aꝫ. nā si melia p supfluitatē ꝯgelationis generet̄ h̄ nō est ex flate: sꝫ ex chilo. τ illa eadē supfluitas frigiditatis ex alia mā fla generat. scd̄s est ꝯformior mentibus auctorum.

¶ Dubitat̄ z° qꝛ si melia p supfluitates ꝯgelationis generet̄. tūc frig⁹ p se igredit̄ op⁹ nāe. ¶ Hic negat̄ ꝯn̄a: qꝛ talis melia nō ē nālis. Reliq̄ h̄ dcā sūt plana ex p̄cedētib⁹

¶ Debes aūt attendere virtutes passiuas cum virtutum actiuarum equidistantia.

¶ Ponit z^m cañ. τ est ꝙ vtutes passiue debēt cū equidistātia actiuaꝝ ꝯcurrere ad humoꝝ gnōnē: τ est sensus ꝙ q̄litates passiue ita debēt ꝯcurrere ꝓportionate ad humoꝝ gnōnē sicut actiue: τ cā est: qꝛ etiā limitatos gradus passiuaꝝ qualitatum determinant sibi humoꝝ forme.

¶ Neqꝫ opꝫ vt sit credulitas ꝙ oīs cōplo sibi generat simile: τ nō sui contrarium per accidens: lꝫ non sit per essentiam. Cōplexioni enim multotiens accidit vt cōtrariū generet: frigida nāqꝫ complexio τ sicca plerūqꝫ generat humiditatē extraneam non ꝓpter conuenientiam: sed propter digestiue debilitatem: τ huiusmodi quidē complexionem habens est homo macer cuius iūcture sunt laxe: τ est lenis: τ ipse est timorosus τ frigidus tactu τ suauis: τ vene anguste: τ similat̄ huic ꝙ generat seniuꝫ de flegmate: lꝫ certe seni complexio frigida sit τ sicca.

¶ Ponit 3^m cañ. di. ꝙ non opꝫ ꝙ tua credulitas sit ꝙ ois cōplexio semp generat sibi simile. τ nunq̄ generat ꝯriū. nā multotiēs generat ꝯriū per accn̄s. Naꝫ melica cōplo est frida τ sicca: τ generat fla qđ est humidū. Et hic melicus de quo hic est sermo nūc est hō gracilis lenis timorosus laxaꝝ iūcturaꝝ: τ est suauis tactu: τ angustas hꝫ venas: τ iste ꝯtingit in senibus oībus ꝙ ipsi oēs multiplicāt flegma: q̄uis certū sit eoꝝ cōplonē esse siccam. ¶ Nota h̄ ꝙ gnāre p accn̄s est h̄ idē qđ p̄ter itētionē gnāntis. nā cōplo sicca p se itēdit sicca gnāre: τ tñ q̄nqꝫ gnāt rē humidā: vt fla qđ nō intēdit: τ h̄ mō vult Auic. hic. ¶ Nota z° ꝙ debili exn̄te virtute digestiua ciboꝝ calor epatis nō potens humidū supfluū dissoluere generat humores humidos. Et hoc mō q̄nqꝫ cōplo calida τ sicca est cā humoris frigidi τ humidi: vt in hydrope a caliditate epatis. pendēt multa generat̄ aquositas: ꝓpterea virtus est debilis nō obstāte ꝙ cōplo epatis est calida τ sicca. ¶ Nota 3° ꝙ hō cuius cōplo est multū frigida τ sicca τ macer: qꝛ sine carne ꝓpter virtutis imutatiue debilitatē: τ membra eius spermatica sunt parua τ gracilia ꝓpter eādem: sed est lenis. i. sine pilis ꝓpter defectū caloris eleuantis: τ fumū in pilos ꝯuertētis: τ hꝫ iuncturas laxas ꝓpter defectū virtutis informatiue que eas cōpactas facere non potuit: τ ꝓpter plīmū flegma currens ad eas. Qđ aūt dr̄ ab Auic. z^a p̄mi. doctr. 3^a. cap̄ 4°. in z° genere signoꝝ. Oꝫ pilositas in puero significat ꝙ ad meliam cōuertet̄: τ in sene ꝙ iam est melicus est dictū de cōplone melica per adustionē chole de qua hic nō est s̄mo. Est aūt timidus ꝓpter cordis friditatē τ spirituū paucitatē: τ ꝓpter eādē cām est getus in moribus τ mollis in icessu. ¶ Nō 4° ꝙ senū cōplo dr̄ apud oēs sicca: τ iō certū est ꝙ eoꝝ cōplo est sicca. Et ideo siquis in nr̄o exēplo p̄mo negaret a cōplexione sicca generari flegma: qꝛ illā diceret cōplonem nō esse siccā: hoc nō pōt negare in senio. Et modo vides: quare dixit ꝙ certa senum complexio est sicca.

¶ Debes aūt scire ꝙ sanguis: τ quod cum eo labit̄ tertiam hꝫ in venis digestionem: τ cuꝫ per membra diuidit̄ vt vnūquodqꝫ suum recipiat nutrimentum habet digestionem quartam.

¶ Hic Auic. determinat de 3^a τ 4^a digōnibus: τ sic de generatione z^arum humiditatū. Et dicit breuiter ꝙ sanguis τ illud qđ labit̄ cū eo in venis recipit tertiā digōnem: τ in mēbroꝝ porositatib⁹ recipit q̄rtā digōnē. ¶ Nō g̃ p̄mo ꝙ cū sanguine labit̄ chola τ flegma τ melia. Et de istis tenēdo ꝙ cū sanguine vadūt. due sunt pōnes vt supra dixi. Una ꝙ nutriūt: τ ꝙ simul cū sanguine miscent̄. vt in humiditatē p̄mā de scd̄is ꝯuertant̄. Et h̄ videt̄ velle Sale. τ Auic. istā vr̄ seq hic. Et iō digōnē tertiā dicit hec. 4. simul recipe. Et pꝫ ex h̄ s̄m hāc viā nec̄io p̄^a humiditas de scd̄is sp̄e differt a sanguine. Et s̄m hoc nō est dubiū: q̄uo illud qđ labit̄ cū sanguine recipit tertiā digōnē in venis. nā a calore venaꝝ tam inato q̄ iflūēte: vt a forma venaꝝ digerit̄ sanguis: τ illi humores miscent̄: τ in p̄mā humiditatē per digōnē ꝯuertunt̄. ¶ z^a opinio dic̄ ꝙ solus sanguis in scd̄as humiditates ꝯuertit̄ cuꝫ solus sanguis nutriat: τ ꝯn̄ter dicit ꝙ aliō digeri digōne 3^a vel 4^a pōt intelligi duplr̄. Uno mō vt transmutet̄ per illas in rē ꝓpinquiorē nature nutrimētali. s. mēbri: τ h̄ mō solus sanguis digerit̄. z° modo vt trāsmutet̄ aliqua transmutatiōe mēbris ꝯueniēte vel icōueniēte: sed ad expulsionē p̄parāte: τ h̄ mō nō solū sanguis: sed humores secū trāseūtes digerunt̄ digōne 4° τ 3°. ¶ Nota z° ꝙ in venis que sūt añ epar: τ in venis post epar est aliq̄ vtus sanguifica: sed vltra illā est etiā vtus sanguinē in p̄mā humiditatē ꝯuertēdi. Et ideo vult Gal. p̄ ꝓno. cō^to 47°. ꝙ ibi sanguis dealbat̄. Et hec ꝯuersio sanguinis in humiditatē

primā sufficit fieri in venis per suū calorē innatū actua- tum per influentē. Et dicit̄ ista integra digestio apud po- nentes primam digestionē specifice a sanguine differre. Apud vō illud nō ponētes dicit̄ digestio nō integra. veꝝ qꝛ est mlta sanguis a ꝓpria nā mutatio: iō ponit̄ pꝛq̄ vna digōne ⁊ nō sic digō cibi in oꝛe. ¶ Nota 3° ꝙ in mēbris p̄ma humiditas de scdis inoiata ꝯuertit̄ in roꝛē: ⁊ ros in cābiū: ⁊ cābiū in gluten: ⁊ oēs cōputant̄ pꝛo vna digōne: qꝛ in eodē loco fiūt. sed ꝯuersio glutinis in mēbri subam nō est digō: īmo nutritio. Nec est icōueniēs cū nutritiua apponit digestiuā digerere. ¶ Nota 4° digōnez venaꝝ dici digōnē cōem aliquo duoꝝ modoꝝ. Aut qꝛ p̄ma hu- miditas in vna vena genita nō est nutrimētū vnius tm̄ ꝑtis. Aut qꝛ totalis oīum venaꝝ digō est toti corꝑi cōis. Digestio aūt que q̄rta est: est in mēbris: ⁊ illa nō est cōis: nisi tm̄ itelligēdo de totali quo ad omnia membra.

¶ Sed est dubiū. vtrū ꝯuersio flatis in sanguinē sit dige stio 2ª vel 3ª. Et puto ꝙ sit digō 3ª dicēda: nec dꝫ icōue- niēs putari aliquē humorē ꝑ tertiā digōnē ꝓduci: ⁊ h̄ ma xime si flegma in sanguinē ꝯuertatur in venis post epar. ¶ Ultio nō ꝙ Gal. ⁊ Auer. vident̄ digōnē venaꝝ ⁊ mē- broꝝ ꝓ vna cōputare. ⁊ iō tm̄ tres digōnes numerat ⁊c̄.

¶ Supfluitas igit̄ digōnis prime que est in sto- macho ꝑ itestinoꝝ egredit̄ viā: ⁊ scd̄e digōnis que fit in epate supfluitatis plīn cū vrina egre- dit̄. Qd̄ aūt de ea remanet ad splenē ⁊ fel tēdit. Duaꝝ vō digōnū remanētiū supfluitates per resolōnē que nō sentit̄: ⁊ ꝑ sudorē: ⁊ ꝑ sorditiē extrinsecā egrediunt̄. Cui⁹ ꝓs est ꝙ ꝑ foramina egredit̄ sensibilia sicut ꝑ nares ⁊ istrm audit⁹: aut nō sensibilia sicut ꝑ poros: aut extra nām si- cut ꝑ apata cū apiunt̄: aut qd̄ nascit̄ ex additio- nibus in corporibus: sicut pili ⁊ vngues.

¶ In hac ꝑte in p̄n° capl'i diuisa determinat de supfluita tib⁹. Et qꝛ ille ab eodē agēte gnānt̄ a q̄ illud cuius sūt su- ꝑfluitates nō noiat supfluitatis cās: sed modos expulsio nū. Dicēs ꝙ supfluitas p̄° stōchi trāsit ꝑ itestina ⁊ expel- lit̄ ex̄. Supfluitas vō scd̄e plīn expellit̄ ꝑ vrinā: ⁊ magna pars vadit ad fel: ⁊ ad splenē. Sed supfluitas 3ᵉ ⁊ 4ᵉ digō nis expellit̄: aut isensibilr: vt cū per poros in vaporē cō- uertit̄ ⁊ egredit̄: aut in sorditie: aut per vias sensibiles vt nasi: ⁊ auriū oculoꝝ ⁊ oris. Quedā vō in quasdā extremi tates: vt vngues ⁊ pilos ꝯuertunt̄. ¶ Ubi nota ꝙ in di- gestione epatis dr̄ supflui respectu sanguis aliȷ humo- res. ⁊ p̄cipue quo ad illas ꝑtes que nō disponūt sanguinē ad nutriēdū que sūt chola ad chistim fellis trāsmissa: ⁊ melia ad splenē: ⁊ cū h̄ ab eadē digōne supfluit aq̄sitas. Et qꝛ illa est plīma: ⁊ per vrinā pellit̄: iō dixit plīn de ta- li pelli ꝑ vrinā. Aliō vō qd̄ ad fel ⁊ ad splenē tēdit: nō est oīno supfluitas. ¶ Nō 2° ꝙ ꝑ sudorē pellit̄: nō tm̄ aq̄si- tas sanguis: sꝫ mltotiēs aq̄sitas rorida. ⁊ iō per sudorem qn̄qꝫ supflua pars rorida pellit̄. reliq̄ aūt dicta sūt nota.

¶ Debes aūt scire: ꝙ si alicuius humores subti les existūt eoꝝ euō eū debilitat: cui multū nocet in sui fortitudie suoꝝ poroꝝ amplitudo: ꝓpter ea ꝙ resolutionem sequit̄ debilitas: ⁊ ꝙ humo res subtiles ad euacuandū ⁊ resoluendū sūt fa- ciles: quod aūt ad resoluendū ⁊ euacuandū est facile spiritui facile associari potest in sua reso- lutione: cum eo igitur resoluitur.

¶ In hac ꝑte penultima remouet duo dubia. 2ᵐ ibi Et dꝫ scire.] Dicit p̄mo ꝙ corpora quoꝝ humores sūt subtiles facilr euant̄. Et iō mltū ex euōne debilitāt̄ ⁊ eis: iō mul tū nocet in sui debilitatione amplitudo poroꝝ suoꝝ: qꝛ ⁊ resolutionē sequunt̄ debilitas. debilitant̄ etiā qꝛ cum sui humores facilr euant̄: ideo spūs cum eo facilr resoluit̄. ¶ Ubi nota ꝙ h̄ ꝓprie intēdit Auic. ꝙ datis duobus hoī- bus: quoꝝ vn⁹ habeat subtiles humores: ali⁹ habeat gros sos qd̄ ex eq̄li vtute euatiua approximata magis ledit̄ il le qui hꝫ subtiles humores. ⁊ rō ē: qꝛ ab eo maioꝛ fit euō cū humores subtiles min⁹ resistāt. ¶ Itē qꝛ plīn de spū resoluit̄: ⁊ qꝛ eoꝝ pori sunt apti: ⁊ qꝛ cū humoribus subti lib⁹ spūs facilr associat̄: ⁊ iō cū illis egredit̄. Et pōt addi ꝙ humores subtiles sunt mā gnōnis spiritnū cū subtiliā tur. iō spūs facili⁹ associat̄ qꝛ in ipsuꝫ facilius penetrat.

¶ Et debes scire ꝙ quemadmodum humores isti in suis gn̄ationibus causas habent; sic ⁊ in suis motib⁹ habēt cās. Motus nāqꝫ ⁊ res val- de sanguinē mouēt ⁊ cholerā rubeā: ⁊ fortas- se mouebūt meliaꝫ: ⁊ forte faciēt eā: quies vō flegma forte reddit: ⁊ aliq̄s melie spēs: ⁊ etiaꝫ ipsemet estimationes mouent humores. verbi grā. sanguinē. n. mouet res ituere rubeas: qua- propter ꝓhibemus illū ex cuius narib⁹ sanguis fluit res splēdorē habētes rubeū aspicere: ⁊ hec quidem dicimus de humoribus: ⁊ eoꝝ gn̄atio nibus. Loqui vō ꝯtra ꝓteruos ⁊ deuiātes de- bent sapientiaꝝ opifices ⁊ non medici.

¶ Remouet 2ᵐ dubiuꝫ di. ꝙ humores queādmodū hn̄t diuersas cās sue gnōnis: ita hn̄t diuersas cās ipsos mouē tes. s. motu locali: ⁊ motu alterationis. Et h̄ declarat duo bus modis. Pꝛio qꝛ mot⁹ localis corꝑis cō mouet sangui nē ⁊ cholam ru. ⁊ fortassis cō mouet meliaꝫ: sed quies cō mouet fl'a ⁊ quādā melie spēm. Scd̄m exēplū est. qꝛ esti mationes mouēt humores: ⁊ diuerse diuersas. vt vbi grā. sanguinē mouet intueri res rubeas. Et iō p̄cipit̄ illi qui patit̄ fluxū sanguinis: ne intueat̄ res habētes splēdoreꝫ rubeū. ¶ Subdit Auic. vltimo ꝙ ista sūt que vult dixis se de humoribus. Sed loqui ꝯ ꝓteruos: ⁊ hec p̄ncipia ne gātes nō ꝑtinet ad medicū: sed ad opificē ꝓhicalis sapiē tie. ¶ Cōsidera ḡ cās motus humoꝝ itelligi cās: q̄re hu moꝛ moueat̄ localr: aut q̄re alteret̄: aut q̄re fortificet̄ ⁊ augeat̄: ⁊ q̄re forti⁹ agat. Et intelligēdo ista per motū. pꝫ p̄ᵐ dictū. Nā mot⁹ localis corꝑis mouet sanguinē ⁊ cho- lerā ipsos calefaciēdo ⁊ ampliādo ⁊ localr mouēdo: ⁊ foꝛ tiores reddit in ipꝛimēdo in corp⁹. Flegma āt etsi localr mouet̄ motis nobis: tm̄ ex illo in suis q̄litatib⁹ nō fortifi cat̄: nec magis in corp⁹ ipꝛimit: nisi valde ꝑ accn̄s. Melā cholia aūt adusta fortificat̄ qn̄qꝫ ex motu: qꝛ intātū ca- loꝛ per ip̄m auget̄: vt in adustione addat̄. Et quies h̄ mō mouet flegma: qꝛ per caloris nālis teporē ⁊ obtusionē est cā multitudis flegmatis: ⁊ vigorationis eius in suis q̄li- tatibus ⁊ ita in melia nāli per ꝯgelationē factā p̄bet au- gmētū. ¶ Cōsidera 2° hic ꝑ estimationes itelligi cogita- tiones ⁊ imaginationes ⁊ estimationes: que cō mouēt hu mores ꝓpriȷ corꝑis. Et tu modos qui cōiter ꝯcedunt̄ vi- de in his que dixi in 3° tegni. Qūo etiā s̄m astrologos: ⁊ Auic. ꝓn̄t humores alioꝝ corpoꝝ mouē. ¶ Considera 3° ꝙ ꝓteruientes sūt q̄dā gn̄ationē humoꝝ in nobis negā- tes: ⁊ ita vtutē digestiuā. sed dicūt humores esse in cibis: ⁊ seq̄strari abiuicē i nobis. ¶ Cōtra quos arguit Gal. 2° nāliū vtutū. ⁊ Auic. hic. ⁊ mltas alias abusiuas opiones: circa hāc māꝫ relinquit philosophis naturalibus.

¶ Doctrine

¶ Doctrine quinte que ad sciendum quid sit mēbrum: ⁊ sue partes. Cap̄. I.

Membra sūt corpora que ex prima humoꝝ generantᷣ cōmixtione quē admodum humores sunt corpora que ex prima ciboꝝ generantᷣ commixtione: sicut cibi sunt ex prima commixtione generati elemētoꝝ.

¶ In ista qnta doctrina determinat de mēbris: ⁊ p° valde in gnāli. 2° spālius. Et 2ª pars īcipit in pn° alterius capl'i. Presens capl'm diuidiᷣ in duas ptes. In pma ponit descriptionē mēbroꝝ. Scdo vnā distinctionē cuꝫ mēbroꝝ declaratione ⁊ subdiuisione. ibi 2ª [Mēbroꝝ.] De p° dicit ꝙ mēbra sūt corpa que gnānᷣ ex p° cōmixtione humoꝝ. quēadmodū gnānᷣ ex pª cōmixtiōe ciboꝝ: ⁊ cibi gnānᷣ ex pma cōmixtione el'toꝝ. ¶ Nota ḡ p ꝙ corpoꝝ ad ꝯstitutionē integritatis vel ꝯseruationem corpis humani in ipso requisitoꝝ. Quedā sūt aīata: q̄dā nō. Exēplū pmi: vt caro os ⁊c. Exēplū scdi: vt humores ⁊ spūs ſm cōem viā ad ꝓpositū ſm cōem viā non dnr mēbra nisi corpa que sūt partes aīate. Lꝫ Hali. 2° tegni. cōᵗᵒ 31°. capillos ⁊ vngues dicat manifeste īgredi in genere mēbroꝝ lꝫ nō sint aīati. ¶ Nota 2° hec corpora siue in pn° sue gnōnis: siue post pnᵐ vi nutritiue gnāri ex humorib⁹: aut mediate: aut īmediate. Et qꝛ ex humorib⁹ mēbra gnānᷣ p digōnē per quā ptes humoꝝ miscentur. iō vere dnr mēbra gnāri ex cōmixtione humoꝝ. i. ex mixtione ptiū in humorib⁹ existētiū. ¶ Sed si queratᷣ q̄re dixi pma. dicēdū ꝙ per primā humoꝝ cōmixtionē nō ītelligit pmā illoꝝ mixtionē quo ad tēpus: sed pmā ꝑfectional'r. Perfectissima. n. in hoīe ptiū humoraliū cōmixtio est ex qua mēbra gnānᷣ. Uel al'r ex pma. i. pūia ad denotādū ꝙ necīa est humoꝝ cōmixtio pro mēbroꝝ gnōne tāꝗ pūia. ¶ Nota 3° ꝙ nō solū mēbra gnāri ex humoꝝ cōmixtione: sed ēt scōe humiditates. tñ scōe humiditates nō sūt membra. Et iō ad cōplēdū diffōnē mēbroꝝ vr̄ opportunū dicere: ꝙ sūt corpora ⁊ ptes aīaliū que ex pª humoꝝ cōmixtione sūt genita: ⁊ tūc nō habebit descriptio instātiā. ¶ Nō 4° ꝙ mēbrū dr̄ a men greco vbo qḋ est idē ꝙ ps. ⁊ iō vocantᷣ sepe ptes aīaliū sepe pticule: ⁊ qn̄qꝫ loca: vt p īterioꝝ. ¶ Nō 5° humores gnāri ex pª cōmixtiōe ciboꝝ: qꝛ ex cōmixtione ptiū cibi que est necīa tāꝗ pūia in eoꝝ gnōne ⁊ ꝑiter cibi gnānᷣ ex el'toꝝ pª cōmixtiōe: nō qꝛ sit opportunū in pª el'toꝝ cōmixtiōe queꝗꝫ cibū gnāri. Sed qꝛ cuiuslibet cibi gnōnē verā ꝓcedit tāꝗ cā el'toꝝ cōmixtio isto mō. nō ita intricatus est iste textus: vt apud alias expōnes.

¶ Membroꝝ autē alia sunt que sunt simplicia: alia sunt que sunt composita.

¶ Hic ponit Auic. diuisionē. Et diuidiᷣ in duas ptes. p ponit gnāles distictiones. 2° spāles. ibi 2ª [Et dicem⁹ etiā.] pª in. 5. ſm. 5. distictiōes. 2ª ibi [In vno quoqꝫ.] 3ª ibi [Et tūc qdā.] 4ª ibi [Hal. aūt.] 5ª ibi [Et ēt denuo.] Pria ēt diuidiᷣ in duas. p° eas ponit. 2° decl'at mēbra. ibi 2ª [Et simplicia qdē.] De pª dicit ꝙ mēbroꝝ q̄dā sūt simplicia: ⁊ alia cōposita. ¶ Ubi nota mēbra nr̄i corpis triplici nā suas oꝑationes ꝑficē. s. cōpl'one: cōpōne: ⁊ vnitate. Cōpl'o est nā p simplicib⁹ attributa: ⁊ cōpositis ꝑ simplicia. Cōpositio p organicis ⁊ simplicib⁹ merito organicoꝝ. Unitas aūt est cōis. ⁊ iō h diuisio sumitᷣ q̄si a forma mēbroꝝ vel nā eoꝝ. Est. n. ac si dicatᷣ mēbrorū. Quedā sūt quoꝝ nā pncipal'r eis attributa est cōpl'o. Quedā quoꝝ talis ē cōpō. ¶ Nō 2° ꝙ de ꝯueniētia ⁊ dr̄ia mēbroꝝ adiuicem due sūt inuēte pōnes q̄ztū ꝓposito spectat. Una dicit ꝙ cuiuslibꝫ mēbri corpis humani forma sbalis in q̄ sumit suā spēꝫ ē aīa rōnalis. ⁊ iō oīa hec mēbra dīc eiusdē sbalis spēi: ⁊ nō eē īter illā dr̄iā nisi accn̄talē. ¶ Alia vō opīo pōit mēbra hr̄e formas sbales q̄ remanēt ī mortuo aīa: vt forma carnis ossis ⁊ nerui: ⁊ cartilagis ⁊c. ¶ Dīc 2° ml'toꝝ mēbroꝝ eiusdē hoīs formas sbales esse diuersas: ⁊ nō eē aīaꝫ q̄ talia mēbra īformet. imo si dnr aīata h est ꝑ pticipationē sic manū fabri dicim⁹ accn̄tal'r eruditā. Et qꝛ de h tractare ē magis phi: ⁊ puto vtrāqꝫ ptē ꝓbabilē. iō illoꝝ rōnes dimitto. ¶ Sꝫ iuxta 2ᵃᵐ viā possem⁹ dicē. ꝙ aliq̄ sūt mēbra cōposita que nō sūt dicēda simplicia: qꝛ ꝯstituta ex ptib⁹ q̄ztitatiuis diuersaꝝ spēꝝ. Simplicia aūt nō sūt cōposita: qꝛ nō ꝯstituta ex ptib⁹ diuersaꝝ speciꝝ. Et posset dici h mō istā distictionē eē abiuicē drn̄tiū. ¶ Et si dicatᷣ ꝙ tūc musculus nō eēt mēbrū simplex nec chorda: qꝛ ꝯstituunᷣ ex ptibus q̄ztitatiuis diuersoꝝ spēꝝ. Cōcediᷣ ꝯn̄s: nec Auic. voluit h musculū eē vē simplex: sꝫ iō iter simplicia noīauit: qꝛ cū illis ml'tā vr̄ hr̄e affinitatē. Et ita de vena ⁊ arteria dicatᷣ. ¶ Sꝫ caput cōiter exponētes ſm viā pmā est al'r dōm. nā cuiuslibet mēbri orgāici q̄libet ps ꝯuenit cū toto in noīe ⁊ diffōne me re sbali cū sit eiusdē spēi spālissime: ⁊ hn̄s oīno formaꝫ sbalē eādē. Oē ḡ mēbrū nr̄m q̄ztū cūqꝫ organicū ē simplex. ¶ Ulteri⁹ ēt: qꝛ nō dr̄ mēbrū orgāicū: qꝛ nullo mō ps in noīe cōicet cū toto. sꝫ sufficit ꝙ aliqḋ hēat nomē totū: ⁊ aliquā rōnē in q̄ nō cōicat secū q̄libet ei⁹ q̄ztitatiua pticula. ⁊ h ēt ꝯuenit oī simplici. Et iō oē mēbrū quātūcūqꝫ simplex est aliquo mō organicū. vt cor qḋ est simplex quo ad mām ⁊ organicū quo ad formā. vt 2° de ptib⁹. Et ſꝫ h est ista distictio mēbroꝝ: vt abiuicē rōne differūt. Et qꝛ oē organicū est simplex: ⁊ eō. Iō Auic. si aliq̄ noīat organica aliq̄ simplicia h facit. qꝛ rō simplicitatis in qbusdā est magis manifesta: ⁊ in qbusdā rō cōpōnis. Ex quo pꝫ nō eē negādū musculos eē mēbra simplicia: ⁊ eosdē eē mēbra cōposita. Sed scūs Tho. vult ptes aīalis nō esse per se in aliq̄ spē: sed ꝑ reductionē in spē sui toti⁹. ⁊ iō lꝫ ptes organice sint eiusdē spēi: nō tñ cōicāt in noīe sumpto a sua dispōne itrīseca oēs ptes cū toto. qꝛ aliā formā cōpl'onalē a qua tale nomē sumitᷣ hn̄t ptes organici q̄ꝫ totū. ¶ Nota tñ. ꝙ via pª nō necīo dīc vt putat scūs Tho. ꝙ aīa pmo informat cor: ⁊ nullū aliud mēbrū. imo melius ꝙ aīa nullū mēbrū informat: qꝛ tūc illud mēbrū esset aīalis: ⁊ nō totū cōpositū ex oībus mēbris. Sed informat aīa pmo totum: ⁊ cum nulla partiali materia totius cōponit vnum. Sed de hoc magis in philosophia.

¶ Et simplicia qdē sūt: quoꝝ quācūqꝫ sensibilē assumpseris ptē in noīe ⁊ diffōne erit toti cōicās: sicut caro in suis ptib⁹: ⁊ os in suis ptib⁹: ⁊ nerui in suis ptib⁹: ⁊ his silia. Ideoqꝫ siliuꝫ vocanᷣ ptiū: cōposita vō sūt illa quoꝝ quācūqꝫ acceꝑis ptē in noīe ⁊ diffōne toti cōicās nō erit sicut man⁹ ⁊ facies: ps. n. faciei nō ē facies neqꝫ ps man⁹ est man⁹ ⁊ vocanᷣ mēbra īstr̄alia: eo ꝙ sūt aīe instr̄a ad cōplēdū mot⁹: ⁊ oꝑationes.

¶ Hic decl'at mēbra. ⁊ p in gn̄e. 2° spāl'r. ibi 2ª [Primum mēbroꝝ.] De pª dicit tria. Primū est ꝙ simplicia mēbra sūt. quoꝝ q̄libet ps sensibilis cōicat toti ī noīe ⁊ diffōne: ita ꝙ ea rōne dnr simplicia qua rōne cōicāt toti ptes: sicut caro in suis ptib⁹: ⁊ os in suis ptib⁹. ¶ Dicit 2° ꝙ cōposita mēbra sūt: quaꝝ aliq̄ est rō: ⁊ nomē in quo nō q̄libet eoꝝ ps cōicat: vt caput ⁊ facies ⁊ manus: nō. n. q̄libet pars capitis est caput: nec q̄libet pars manus. ¶ Dicit 3° ꝙ hec mēbra iō dnr organica: qꝛ sūt aīe īstr̄a ad ꝑficiēdū oꝑationes ⁊ mot⁹ ei⁹. ¶ Ubi nota quosdā dicere aliqua

mēbra ita esse diuersaꝝ partiū in mō sube ⁊ cōplōne: vt
oīno sint organica ⁊ cōposita: ita ꝙ nō simplicia vt ma/
nus ⁊ caput. Aliqua vō esse in suis ꝑtibus habētia similē
cōplōnē ⁊ modū sube: sed ꝓ certo fine quādā nām cō/
plexionalē sibi limitātia. vt epar cor ⁊ pulmo: ⁊ ista sunt
quodāmō simplicia: qꝛ ꝫm mām: ⁊ quodāmō cōposita:
qꝛ ꝫm formā. ¶ Sed ex hꝫ 2° sequit̄ oppositū ꝑmi: nam
epar nō est mēbrū simplex sub rōne epatis. sed sub rōne
carnis: iō sufficit vt ad aliqđ mēbrū dicat̄ simplex qđ hꝫ
aliquā cōem rōnē sibi ⁊ ꝑtibus a nā quā ab itriseco sibi
nālr limitat ex sui rōne nō alteri⁹. Et ex hꝫ sequit̄ capu
esse simplex: qꝛ hꝫ aliquā talē rōnē. Ad hꝫ aūt ꝙ sit orga/
nicū sufficit ꝙ aliquā rōnē habeat nō cōem sibi ⁊ parti/
bus. Et hoc etiā est de oī mēbro: veꝝ ꝫm cōem modū ex/
ponēdi viā ꝑmā vt ꝑdicit̄. Sed non sic fortassis diceret
scūs Tho. ⁊ sequētes. Si vō pōnē de dīa mēbroꝝ in spe
tenuerimus pōt istud vtiqꝫ defendi: ꝙ aliqua sūt cōpo/
sita que nō sūt simplicia. sed hoc dictū est statim. ¶ No
ta scđo ꝙ organica dicunt̄ instrālia: qꝛ sunt instrā ad ꝑfi/
ciendū opationes ⁊ motus. nā instrm solet poni agēs nō
ꝑncipale respectu ꝑncipalis. Et qꝛ opationū aīe ꝑncipiū
est aīa: organa in qb⁹ tales opationes cōplent̄ dicunt̄ aīe
instrā. ¶ Nota 3° in organicis ⁊ ꝑcipue in illis in qb⁹ rō
organi magis manifestat̄ diuerse ꝑtes abiuicē sūt vt cō/
pleat̄ aliq̄ aīe opatio. vbi grā. oculus hꝫ tunicas ⁊ humo
res: eo mō cōpositas vt recte visiua opatio in oculo com
pleat̄. Uerūtn̄ talis opatio ab vna simplici particula da
ti organici maxime depēdet vt visio a crystallia. vt vult
Gal. ꝑmo de accīti ⁊ morbo. ¶ Nota 4° ꝙ doctores di/
cūt hic ꝑ opationes itelligi passiōes: ꝑ motū vō actionē.
nā actuū scđoꝝ qui isunt reb⁹ aīatis ꝓpꝛy qdā sūt actio/
nes. vt ꝑcutere loqui ambulare. qdā passiones vt sentire.
¶ Dicūt scđo hic per aīam intelligi vtutē viuētis opati
uā cū cognitione vel cognitionē sequēdo: quomō sumit̄
aīa ꝑmo nāliū virtutū. ꝓut ꝯtra nām distinguit̄. Et ꝫm
hoc dicunt̄ organica mēbra ꝓprie esse illa que vtutē hn̄t
cognoscēdi vel mouēdi. Et qꝛ in plātis nō sūt ille vtutes
ideo plāte nō hn̄t organica mēbra. Sed ego puto hoc nō
esse veꝝ. nā nucha est mēbrū organicum ⁊ caret motu: ⁊
etiā sensu. Et iuncture sūt mēbra organica que sunt ossa
cartilagines ⁊ ligamenta. ⁊ ideo hn̄t solū virtutem nālē:
ideo hic per aīam intelligo omnem viuentē naturam.

¶ Plurimū mēbroꝝ similiū est os quod durū
est creatum: qm̄ ipsum est corporis fundamen
tum ⁊ sustentaculum motuum.

¶ In ista parte spāliter declarat mēbra in qbus maxime
rō simpliciū fundat̄: ⁊ diuidit̄ in tot partes quot sūt mē/
bra que declarat: ⁊ patebunt legēdo. ¶ Dicit ergo de pri
ma parte: ꝙ ꝑmū mēbroꝝ simpliciū est os. Et hꝫ est du/
rius oībus partibus corpis: vt sit fundamentuꝫ corpis: ⁊
sustentaculū motuū. ¶ Ubi nota ꝙ nō dicit̄ os ꝑmū: ni
si aut in narratione Auic. aut qꝛ māliter magis appropin
quat simplicitati. aut 3° qꝛ amplioris quātitatis sunt ossa
inter mēbra spermatica. ¶ Nota scđo ꝙ os dicit̄ corpis
fundamētū. qꝛ in rei veritate figure ⁊ ꝯcauitates que cō
tinue eleuatis lateribus debēt stare maxime ex ossibus
ꝯsistūt. vt pꝫ de pectore: ⁊ capite: ⁊ multis silibus. Dicit̄
aūt motus sustētaculū: qꝛ vt dr̄ in de causa motus aīaliū:
ad hoc vt aīal moueatur nō solum requirit̄ aliquod ex/
trinsecū fixū. sed etiā intrinsecū: ⁊ fixio in fortibus mo/
tibus magnoꝝ volatiliū: ⁊ peditantiū indiget duritie. vn̄
isti fortes motus nō pn̄t sicut in lūbricis sustētari a mol/
li. Et ideo ad hꝫ vt fieri possit nā fecit ossa dura: vt essent
motuum sustentaculū. i. fixum requisitum pro motu.

¶ Post ipsum vō est cartilago que osse existit
mollior. Iōqꝫ flecti pōt: sꝫ est oīb⁹ alijs mēbris
durior cui⁹ iuuamētū in creatione fuit vt ossiū
cū corꝑib⁹ mollib⁹ ꝑ ipsaꝫ melior fieret ꝯtinua/
tio: ⁊ vt duꝝ cū molli nō absqꝫ medio cōpone/
ret̄. duro. n. molle lederet̄: ⁊ ꝑcipue in hora ꝑ/
cussionis: ⁊ ꝯstrictiōis si nō eēt cōpō ordinata:
sicut est in osse spatule: ⁊ hypocūdrioꝝ: ⁊ i ossi
b⁹ costaꝝ: ⁊ sic est epiglotalis cartilago: ⁊ illđ
qđ est sub torace: ⁊ vt ꝑ ipsaꝫ ēt foret melior iū
cturaꝝ se adiuicē fricātiū vicinitas: ne sua duri
tie rūperent̄. ⁊ etiā vt cū aliqs musculus se extē
dēdo aliqđ ꝑuenerit mēbroꝝ i quo os nō existat
cui initat̄: ⁊ a quo ꝯfortet̄ sic palpebraꝝ muscu
li vt sit ibi sustētaculū cordis eoꝝ ⁊ defensio: ⁊
plerūqꝫ ēt i mltis locis est nec̄e rē aliquā rei ali
cui initi que nō sit dura in vltio sicut epigloti.

¶ Determinat de cartilagine. ⁊ dicit ꝑ° ꝙ post os est carti/
lago durior oibus mēbris: excepto osse quo est mollior: ⁊
ideo flecti pōt. Dicit 2° ꝙ cartilago facta est ꝓpter mlta
iuuamēta: quoꝝ ꝑmū est: vt mediet iter os duꝝ ⁊ carnē
mollē. Nā si imediate se ꝯtangerēt in hora cōpressionis
molle vehemēter pateret̄: ⁊ cartilago ꝓpter iuuamētū hꝫ
posita est in extremitate spatule: ⁊ in extremis costarum
mēdosaꝝ. Et cartilago sub torace que dr̄ pomū granatū
que ponit̄ vt os stomachi sensibile exn̄s nō tangat̄ ime/
diate a duro. ¶ Scđm est vt mediāte ipsa meli⁹ ꝯtineā
tur ossa adinuicē in iūcturis. i. melius ꝯiungant̄. naꝫ nisi
cartilago mediaret periculuꝫ esset ne frangerent̄ ꝓpter
suā duritiē. ¶ Tertiū iuuamētū ē: vt det fixionē aliquā
mēbro qđ opꝫ moueri: ⁊ nō hꝫ os sicut cartilago que est
in palpebra. ¶ Quartū iuuamētū est: qꝛ mltotiēs est ne/
cessariū ꝙ res aliq̄ vt chorda alicui rei initat̄ que nō sit
ita dura vt os: ⁊ iō facta est ibi cartilago loco ossis: sicut
in epigloti. ¶ Nota ḡ ꝑmo in viuētibus inueniri sup in
extremitate ossiū: in iūctura quādā rem albā leuē tactu
sꝫ durā: nō tn̄ sicut os. ⁊ ista maxime apparet post fortē
decoctionē: qꝛ separat̄ ab osse ad modū grosse carte. ⁊ illa
est cartilago. alia mēbra sibi silia: vt in lepore nasi: ⁊ in cā
na pulmonis inuenit̄: ⁊ in plerisqꝫ locis. Hec ḡ cartilago
ꝫm mētē Arist. 2° de hystorys. cap. 6°. est eiusdem nature
cū osse differēs ab eo ꝫm magis ⁊ min⁹: qꝛ est min⁹ dura.
Et iō in finib⁹ plerūqꝫ ꝯuenit cū osse. s. vt sit motiuū su/
stētaculū in locis in qb⁹ nō fuit ꝯueniēs eē ossa: ⁊ ita tūc
sūt duo vltima iuuamēta dicta. Et qꝛ hꝫ duritiē quādaꝫ
mediā iter carnē ⁊ ossa. iō fuit ꝯueniēs aliqd mediare in
ter duꝝ ⁊ nō duꝝ in loco vbi sūt mot⁹ necessary: ⁊ inter
minus duꝝ ⁊ minus molle. Nā in ꝯfricatiōe duri cū du/
ro timet̄ de fractura. Et in ꝯfricatione duri cū molli ti/
met̄ de lesione mollioris: ⁊ ꝑꝑ hꝫ fuerūt ꝑ° duo iuuamē/
ta. ¶ Nota 2° ꝙ palpebra non habuit os ne cōprimeret
nimis: ⁊ lederet oculū cuius suba est sensibilissima. ⁊ tn̄
chorda veniēs ad ipsaꝫ eleuādā debuit hr̄e fixū in ea cui
niteret̄ alr nō eleuaret̄ palpebra tota simul. tale ḡ fixuꝫ
fuit cartilago. ¶ Nota 3° ꝙ epiglotis qđ est caput cāne
pulmonis ꝯstituit̄ ex plibus cartilaginibus eo mō ordi/
natl ꝙ ꝯuenit ad formādū vocē. Et qꝛ in voce formāda
opꝫ eas qn̄qꝫ plicari ⁊ ꝯstringi: qn̄qꝫ dilatari. iō si factus
fuisset ex ossib⁹ nō fuisset ꝯueniēs. ⁊ qꝛ indiguit fixione
ꝓpter mot⁹ mltos qui fiūt in eo: iō fuit cartilaginosuꝫ.

¶ Postea sunt nerui qui sunt corpora a cerebro
orta: aut a nucha alba ad flectēduꝫ mollia: ⁊ ad

ſeparandũ dura ad hoc creati vt per eos mēbra ſenſum habeant ⁊ motum.

¶ Determinat de neruis: ⁊ ꝯſtat ꝙ nõ ſequit̃ ordinē mēbroꝝ in duritie: q2 ligamēta ſunt neruis duriora: ſꝫ volũtariũ. vt dr̃ ꝑus. ¶ Dicit ḡ breuiter ꝙ nerui ſunt corpora orta a cerebro vel nucha. ⁊ alba in colore: ad flectendum mollia: ad icidendũ dura: ſenſus ⁊ motꝰ ad eoꝝ inſtrã delatiua. ¶ Notificat̃ ergo neruus ꝑ quatuor. Per originē q2 a cerebro oriunt̃ vl' nucha. Per colorē: q2 ſũt albi. Per modũ ſubẽ: q2 ſũt flexibiles ⁊ multũ reſiſtētes fracture. Et per finē: q2 ſunt facti ad ferēdũ ſenſuꝫ: ⁊ motũ ad eoꝝ inſtrã. ¶ Nõ ꝑmo. ꝙ neruꝰ eſt nomē q̃nq3 general'r im portãs oĩa talia membra in nobis ad flectendũ mollia: ⁊ ad rumpēdũ dura ſiue deferãt ſenſuꝫ: ⁊ a cerebro oriant̃ ſiue nõ. Et h̃ mõ chorde: ⁊ ligamēta dicunt̃ nerui. Scḋo mõ ſumit̃ ꝓprie pro tali corpe a cerebro orto: ⁊ ſenſus: ⁊ motꝰ delatiuo .i. ſpũs aĩalis. ⁊ h̃ mõ ſumit̃ hic. ¶ Nõ 2°. ꝙ neruos oriri a cerebro põt itelligi multis modis. Unꝰ eſt modus ꝙ a ꝑncipio generationis: vt in matrice cerebruꝫ efficiēt neruos ꝑncipal'r inter mēbra corpis noſtri. verbi grã. q2 v̇tus gignitiua mediãte cerebro generat neruos. Scḋo mõ ꝙ cerebrũ ſit tanq̃ ſtipes cui nerui copulant̃: ſicut dicimꝰ iꝓprie radicē oriri a ſtipite. ſꝫ cerebꝝ nõ ſit cauſa efficiēs neruos. Tertio mõ dicimꝰ mēbꝝ oriri material'r: q2 in ꝑncipio gnãtionis mã ex qua generãtur ab illo mēbro ꝑncipal'r ꝑparat̃. vt verbi grã. nõ obſtãte ꝙ cor generet oĩa mēbra alia ſimul cũ gignitiuo ſpiritu: aut ſola virtus que eſt in ſpiritu gignitiuo: tñ q2 nerui a mã fiunt ſuꝑfluente a nutrimento cerebri: ⁊ alterata a cerebro. iõ dicimus a cerebro oriri. Ultimo dr̃ membrũ oriri ab alio: nõ q2 ab illo aliquo dictoꝝ modoꝝ oriat̃: ſꝫ q2 eſt ad aliud terminatũ: ⁊ ſibi nãliter ſubordinatuꝫ ad deferendũ aliq̇ꝺ inſtrm̃ neceſſario effectiue cõcurrēs ad ꝯſeruandũ indiuidui vel ſpeciei ab eo ad alia. ¶ Et hoc mõ certe nerui a cerebro oriunt̃. Nã ad cerebꝝ ſeptē paria imediate oriunt̃ vel terminant̃: ⁊ ad nuchã reliq neruĩ: ⁊ ꝑ iſtã a cerebro. Et ꝑ oēs iſtos portat̃ ſpũs aĩalis a cerebro ad alia mēbra: qui eſt inſtrm̃ virtutis ſenſibilis ⁊ motiue: ⁊ dicunt̃ ferre hãc v̇tutē: q2 deferũt hꝰ v̇tutis inſtrumētũ. ¶ Nõ 3°. ꝙ q2 nerui ſunt ex materia cerebro ⁊ nuche ꝓportionali: iõ ſunt albi. Illa aũt mã ſui viſcoſitate corpus facit facil'r flexibile: ⁊ difficulter frangibile: ⁊ vtraq3 iſtaꝝ diſpõnuꝫ fuit neruo neceſſaria flexibilitas ne motꝰ diuerſos mēbroꝝ nerui ipedirēt cũ motꝰ voluntarij fiãt oēs ꝯtractione ⁊ extēſione ⁊ flexione. vt oſtēdetur infra: ⁊ durities ne ꝓpter fortes motus frangantur.

¶ Poſt neruos ſunt chorde que q̇dē ſũt corꝑa que ab extremitatibus muſculoꝝ oriunt̃ ⁊ neruis ſimilant̃: ⁊ ad membra tendentes mobilia plerũq3 retractione retrahũt mēbra ꝑꝑ muſculi ꝯctionē ⁊ ꝯgregationē: ⁊ ꝑꝑ retrorſum reductionē: ⁊ q̃nq3 relaxant laxamento ſui ꝓpterea ꝙ muſculus dilatat̃ cũ ad ſuuꝫ redit ſitum: aut ſupra mēſurã quã eiꝰ hꝫ longitudo ⁊ ſupra diſpoſitionē quã hꝫ cũ in ſuo nãli exiſtit ſitu addit ſicut in quibuſdã videmus muſculis.

¶ Hic determinat de chordis: ⁊ diuidit̃ i duas ꝑtes. ꝑ notificat eas mõ ſubẽ ⁊ fine. 2° ex cõpõne earũ. 2ª ibi [Que plurimũ.] Dicit ꝑmo. ꝙ poſt neruos ſunt chorde q̃ membra in colore ⁊ flexibilitate ⁊ duritie ſunt ſilia neruis: ſꝫ orte a muſculo tendũt ad mēbra mobilia plerũq3: vt ſua retractione retrahãt mēbra: ꝓpter muſculi ꝯctioneꝫ: aut ꝯgregationē: aut retrorſuꝫ ductionē: plerũq3 relaxãt mēbrum relaxamēto ſui ꝓpter muſculi elongationē ⁊ extēſionē vltra quãtitateꝫ q̃ ſibi ꝯuenit q̃ñ eſt in nãli ſuo ſitu ſine oꝑe v̇tutis motiue. ¶ Nõ ḡ ꝑmo. ꝙ chorde vt ſtatiꝫ dicet̃ ſunt cõpoſite ex plurima ꝑte neruea: ⁊ aliq̃ ligamētali. ⁊ ideo dicunt̃ neruis aſſimilari. ¶ Nota 2°. ꝙ in extremitate muſculi v̇ſus mēbra que ab eo mouent̃: q̃nq3 ꝯgregant̃ oēs villi neruoꝝ qui in muſculo expandunt̃: ⁊ ſil' cũ villis ligamētoꝝ veniētibꝰ a membro mobili ꝯſtituũt vnũ corpꝰ ꝯtextũ ex eis: q̇ꝺ vocat̃ chorda: ꝑꝑ ſil'itudinē quã hꝫ cuꝫ artificialia chorda. Et iſta mēbra notificat hic Aui. ¶ Nota 3°. ꝙ q2 multotiens eſt motꝰ neceſſarius i loco i quo nõ dꝫ eē multa carnis q̃titas: ⁊ motus tñ dꝫ eē fortis. vt pꝫ de motu manuũ ⁊ pedũ. Et oportuit ēt motũ eſſe multiplicē: iõ muſculi mouētes manũ paruã nõ ſunt in ea: ſed in bracchio. ⁊ iõ ꝑ illos muſculos moueret̃ mēbrũ. Fuit opportunũ chordã a muſculo oriri: ⁊ ad mēbꝝ tēdere q̃ eſt multo gracilior muſculo. Et q2 in q̇buſdã muſculis nõ eſt ita: imo mouēt ipꝫ mēbꝝ i q̃ ſũt vt muſculi frõtis: ⁊ muſculi vētris lõgitudiales: q̃re põt patere cã: vñ muſculoꝝ q̇dã hñt chordas: q̇dã nõ. ¶ Nõ 4° i motu mēbri. ꝑ moueri muſculũ ad motũ muſculi: ſequit̃ chorde motꝰ: ⁊ ad motũ chorde: ſeq̃t̃ motꝰ membri ad q̇ꝺ chorde terminant̃: ⁊ multotiēs ſibi adiacētiũ: ⁊ in chorde ꝯctiõe ꝯhit̃ mēbꝝ: q2 trahit̃ ad aliquã ꝑtē ſꝫ exigētiã tractꝰ chorde. ¶ Nõ 5° Aui. dicere ꝙ chorde ſua retractiõe retrahũt mēbra: ꝑꝑ muſculi ꝯctionē ⁊ ꝯgregationē: ⁊ ꝑꝑ retrorſuꝫ ductionē. Hic ꝑ cũ dicit. chordã ſua retractiõe retrahere mēbra itelligatis tractũ purũ: vt gnãliter iportat oēm tractũ actiuũ: ⁊ retractionē membri: vt gnãl'r iportat oēm tractũ paſſiuuꝫ. Et iſto mõ oĩs motus muſculi v̇ſus ſuã originē: ⁊ chorde dr̃ tractꝰ actiue: ⁊ motꝰ mēbri illũ ꝯñs dr̃ tractio paſſiue. ¶ Sꝫ cũ dicit ꝑꝑ muſculi ꝯctionē ⁊ ꝯgregationē: aut retrorſũ ductionē: dꝫ iſto mõ itelligi ꝙ q̇dã ſunt muſculi: eo mõ ligati cũ mēbris: vt ꝑꝑ ꝯctioneꝫ eoꝝ mēbra plicent̃: ⁊ ſic dicant̃ ꝯhi: q2 ſil' trahi cũ muſculo .ſ. v̇ſus ꝑtē domeſticã: ⁊ talē motũ muſculi dicimꝰ ꝯctionē. vt v̇bi grã. cũ muſculus mouēs digitos: ita mouet̃: vt plicent̃ digiti ad domeſticã. ¶ Sꝫ q̇dã ſunt muſculi q in ſuo motu tractꝰ mouēt mēbꝝ ad ꝑteꝫ ſylueſtrē q̃ cõiter dr̃ poſterior. Et iõ ille motꝰ dr̃ retrorſũ ductio. ¶ Quidã aũt ſunt muſculi in motu ſuo nõ plicãtes h̃ mõ mēbra. ſed quodãmõ in ſe cõgregãtes: vt i muſculo ꝯhēte linguã intus: ⁊ talis motus dr̃ aggregatio muſculi. Et ideo Aui. vult iſtos oēs motus fieri tractu. Sed alij ſunt motꝰ qui fiunt ipulſione: ⁊ nõ tractu. ⁊ de iſtis dicet ſtatim. Et q̃nq3 relaxant̃ .ſ. membra laxamēto ſui. q2 mouētur motu ipulſionis: q̃ñ muſculus extēdit̃ vltra extēſionē quaꝫ dꝫ hr̃e in ſuo ſitu nãli: vt cum lingua ab ore emittit̃ per impulſionē. Omnis enim mēbroꝝ voluntarius motus fit: aut impulſione: aut tractu.

¶ Qui quidem ſm̃ plurimũ ſunt cõpoſiti ex neruis qui ad muſculũ tendũt: ⁊ ab altera ꝑte egrediunt̃: ⁊ ex corporibꝰ de quibꝰ poſt chordaruꝫ relationē tractabimus: ⁊ hec quidem ſunt que ligamenta vocant̃ que etiã ſm̃ viſum ⁊ tactum neruoſa exiſtũt: ⁊ ab oſſibus veniētia ad muſculũ vadũt: ⁊ fiunt fila ipſa ⁊ nerui in eo: q̇ꝺ .n. eſt ſupra partem muſculi vocat̃ caro: ⁊ q̇ꝺ ab eo ſeparat̃: ⁊ ad iuncturam vadit ⁊ membrũ motũ colligit in ſeipſo: ⁊ permutat̃ chorda.

¶ Declarat eas ex ꝑte cõponētiũ: dicēs ꝙ ille chorde pl'm ſunt cõpoſite ex neruis q veniētes ad muſculũ egrediuntur ab eo ex alio capite muſculi: ⁊ ita obuiãt corpibꝰ que

dicunt̃ ligamēta que ab ossibus:⁊ sunt neruea ſm visum ⁊ tactū:⁊ tendētia ad musculū fiūt fila in eo. Illud ḡ qđ est sup parte grossiori musculi vocat̃ caro.⁊ illđ qđ ab eo separat̃ ⁊ tendit:aut ad iuncturā:aut mēbꝝ motū:⁊ in se collectū sine carne:vocat̃ chorda.Et ista ps est clara.Ex qua elicit̃ ꝙ chorde nō sūt mēbra ex toto carētia cōpositione ex ptibus diuersaꝝ rationū.Causa aūt quare ligamenta veniunt in chordarū cōpositionē est:vt bene cū membro mouendo alligentur.

Post eas aūt sunt ligamēta que p̄diximus:q̄ etiā sunt corpa neruo silia:quoꝝ quedā sunt q̄ absolute ligamēta vocant̃:⁊ quedā sunt q̄ noīe alabachab vel alchaab appropriāt̃:illđ ṽo qđ ad musculū nō extēdit̃:sed tm̄ qđ ligamētum. Et illud qđ ad musculū nō extēdit̃:sȝ tm̄ qđ est inter duo extrema ossiū iuncture ꝯtinuat:aut inter alia mēbra:⁊ vnā reȝ alij firmiter annectit ꝓpter qđ ligamentū vocat̃:⁊ qn̄qȝ noīe alabachab vł alchaab appropriat̃:ligamētū ṽo nullū sensuȝ habuit:ne ꝓpter motū multū ⁊ fricationem doleret. Iuuamentū aūt ligamēti ex eo qđ premissum est perpendit̃.

Determinat hic de ligamētis di.p̄mo.ꝙ sunt vt p̄dictū est corpa in colore:⁊ mō sube neruo silia:⁊ ab ossib⁹ orta. Dicit 2°.ꝙ hoꝝ quedā sunt q̄ absolute vocant̃ ligamenta:quedā cū h:⁊ Alabachab.i.ꝯiūctio illa que ad musculū tendūt tm̄ dicunt̃ ligamēta.Sed ista q̄ vnū os cū alio cōiungunt vel annectunt vocantur alchaab. Dicit 3° ꝙ nullū ligamētū hȝ sensuȝ ne in fortib⁹ motib⁹ iūcturarū fiat dolor magnus.Sȝ alij nō dicūt ꝙ nullū ligamentū hȝ sensuȝ.sed ꝙ aliqđ est ligamētū qđ nullū hȝ sensuȝ. Et rō est q̄ dicta est:sed hoc nō ꝯuenit nisi ligamēto ꝯiūctionali.ligamētū ṽo qđ ad musculū tēdit.vt dicūt sensū hȝ. Dicit vltimo.ex dictis patēt vtilitates ligamētoꝝ. Ubi nota ꝙ hi q dicūt ligamētū hr̃e purū sensuȝ fundant̃ ex Aui.4° q̄rti cap̄ p̄ quarti tractat⁹.vbi circa finē dr̃.Et in vulnerib⁹ ⁊ disruptionib⁹ q̄ adueniūt ligamētis que sunt in esse ad os nō est malū.Et videt̃ si qs legat capitulū ꝙ vult dicere ꝙ nō sit timor de dolore:q2 nō sentiūt:sed q2 hec sola specificauit:videt̃ innuere ꝙ alia hn̄t sensuȝ ⁊ in eoꝝ vulnerib⁹ sit malū:⁊ idē voluit Gal.6° de ingenio sanitatis.cap̄ 3° circa mediū.ita dicēs.Uerū si ligamētū patiat̃ qđ duoꝝ ossiū est ꝯiunctio nulla ex medicinaꝝ acumine molestia generabit̃.si ṽo ligamētū patiatur eoꝝ q̄ ꝯiungunt̃ cū lacerto:⁊ molestū est:⁊ nō preter suspitionē erit nisi caute ⁊ diligēter curet̃. Ego tm̄ puto nullū ligamētū hr̃e sensuȝ.⁊ ex textu Aui.hic.⁊ Gal.ēt loco statim allegato.Ubi vult ꝙ ligamēta:nec sunt iuncta cū cerebro:nec sensuȝ hn̄t.In ligamētoꝝ aūt vulneribus que ad lacertū tendunt timor est:ꝓpter neruuȝ cui ꝯiungit̃ ne illi cōicato nocumēto fiāt accn̄tia mala non ꝙ ligamētū sensuȝ habeāt. Nō 2° tria esse iuuamēta ligamēti euntis ad musculū.vnum fortificatio carnis lacerti cū ligamētū sit duri⁹ neruo.2ᵐ obtusio sensus chorde.tertiū alligatio chorde cum osse mouendo.

Et post ligamēta sunt arterie q̄ sunt corpora que a corde nascunt̃ cōcaua in longitudinem extensa neruosa:⁊ in sui substātia ligamentalia hn̄tia motiones dilatando se ⁊ constringēdo q̄ ex quietibus discernunt̃.Que qdē ad hoc fuerūt create:vt cor euentet̃:⁊ fumosus vapor ab eo expellat̃:⁊ sp̄us mēbris corpis distribuat̃.

Hic Aui.notificat arterias dicēs.ꝙ arterie sunt corpa orta a chorda cōcaua iterius in longitudine extēsa in sui suba neruosa:⁊ ligamētalia q̄ hn̄t motū dilatatiōis:⁊ cōstrictionis q pcipiunt̃ p qetē itermediam.Et iste arterie facte fuerūt:vt p eas cor euentet̃:⁊ fumosus vapor a corde expellat̃:⁊ sp̄us membris corpis distribuas. Circa quā ptē nō ꝙ apud medicos oēs ⁊ phos non dubitat̃ de ortu arteriaꝝ a corde. Et intelligat̃ hec ꝓpō sicut dictū est supra de neruoꝝ ortu a cerebro. Nō 2°.ꝙ arteria mouet̃ successiue motu dilatationis:⁊ ꝯstrictionis nō solū pp se:sȝ pp cor silr̃:nec solū pp cor:sed pp se.Et iō dr̄e pulsus in arteria nō solū ꝓpter necessitatis in ea exn̄tis exigentiā fuit ꝯstāte ṽtute ⁊ obediēte instrō.sȝ plurimū ēt pp cordis dispōnē.Nec huic repugnat qđ dr̃ ab Aui.in cap̄ de pulsib⁹ cōplonū.de eo cui⁹ vnū latus est calm̄:⁊ reliquū fridū.Nec illđ qđ a Gal.dr̃ in cōmēto pulsuū.Illa pte flegmonis ṽo qđ cōmouet. Nō 3° arteriā euētare cor:q2 in ip̄m pellit sua ꝯstrictione aerē fridū:mūdificat aūt q2 dū dilatat̃ ab ipso recipit fumū capinosuȝ:⁊ sp̄ūm vitalē:⁊ sanguinē arterialē:⁊ ab ex̃ recipit aerē fridū.Ex qb⁹ pȝ arterie dilatationē ꝯstāte ṽtute ⁊ obediēte instrō nō tm̄ regulari:sȝ exigētiā calitatis:sed multoꝝ aliorum silr̃.Tu tm̄ de h vide ampli⁹ in qōne quā disputaui 2° tegni.In ꝯstrictione aūt sua arteria pellit in cor aerē fridū ⁊ in mēbra sp̄ūm:⁊ in venas sanguinē arterialem:⁊ ex̃ fumū capinosū:⁊ aerē calefcm̄ p poros suos ⁊ cutis. Nō 4° q̊sdā putare arterias ex sola ligamētali suba ꝯstare:⁊ sic nō sentire.Alij ṽo dicūt plimū eē ligamētales:sed aliquos hr̃e neruoꝝ villos.vt Aui.vi sentire in lr̃a.⁊ iō sentire sed obtuse. Nō 5° cām ex dictis:q̄re arteria pedis mouet̃ motu dilatationis ⁊ ꝯstrictionis:⁊ ipsa vena q̄ inter cor ⁊ epar existit nō mouet̃:q̄uis sit multo calidior. Nā iste nō solū ad ꝓprie calitatis exigētiā mouet̃:sȝ pp alias vtilitates. Ultimo nota.ꝙ q2 qetē cōprehēdim⁹ inter vnā pcussionē ⁊ aliā digiti:⁊ nō pcipimus arteriam magis eleuatā esse in fine scđe pcussionis q̄ȝ i fine p̄me. iō cōprehendimus ipsam moueri motu constrictionis.⁊ hoc voluit Aui.dicere ꝙ isti motus cōprehendunt̃ qete.

Post sunt vene que arterijs siles existūt:sed sunt ab epate:⁊ sunt quiete.Que qdem fuerūt create ad hoc vt sanguis membris que sunt in corpore partiatur.

Notificat venas dicēs ꝙ sūt corpa ꝯcauitates hn̄tia arterijs silia:⁊ sūt orta ab epate ad deferēdū sanguinem ad corpus q est illud nutriturus:⁊ sunt qete nō hn̄tes motū dilatationis ⁊ ꝯstrictionis. Ubi nō venas oriri ab epate itelligit̃ eodē mō quo neruos a cerebro oriri. Nota ꝙ vene cū arterijs hn̄t silitudinē:q2 sunt corpa ligamētalia ⁊ neruosa ⁊ oblonga ⁊ ramificicata in multos ramos:⁊ interi⁹ cōcaua.Sȝ tm̄ differūt:q2 sunt plimū ex vna tunica:⁊ arterie ex duab⁹ vtplm̄.Et q2 arterie sunt duriores venis pp causas ifra dicēdas.Et q2 ab epate oriuntur ille a corde:⁊ q2 sunt sine motu ille cuȝ pulsu:⁊ q2 deferūt sanguinē nutriturū corpus ille spiritū viuificantem.

Deinde sunt pāniculi q̄ sūt corpa de filis neruosis nō sensu pceptis texta:quoꝝ spissitudo tenuis existit dilatata alioꝝ corpoꝝ supficies coperiētia ⁊ cōtinētia ea pp iuuamenta.

Hic notificat pāniculos.⁊ diuidit̃ in duas. Primo enī notificat ex pte cōponētiū.2° ex vtilitatib⁹ eoꝝ.2ᵃ ibi Ex qbus est. Dicit p̄mo ꝙ pāniculi sunt corpa de villis neruorum nō sensu pceptis cōtexta cuȝ parua ꝓfunditate:⁊

dilatata alioꝝ corpoꝝ superficies cooperientia: ⁊ ea cōtinētia ꝑpter multas vtilitates hec dicit.

Dubitatur Utrū panniculi ex villis neruoꝝ tm̄ cōponant̃. Ad ptez affirmatiuam est Aui. hic nō exp̄mēs alios villos. Et idē vult. is° terty. Oz renibus aduenit neruus paruus ex quo creant̃ panniculi eoꝝ. Itē 4° interioꝝ. cap̄ 7°. Membrū extorsuz pulmonis ꝯstituit̃ ex duob⁹ neruis minimis venientib⁹ a 6ª cōiugatione neruoꝝ cerebri. Itē 2° theorice. ⁊ in de malitia cōplonis diuerse. ⁊ p̄ nāliū ṽtutū cōputat̃ iter simplicia mēbra q̄ dicunt̃ in eisdē locis nō h̄re ptes sensibiles non cōicantes toti in noīe ⁊ diffōne. Cū g̊ villi neruoꝝ ingrediant̃ eoꝝ cōpōne soli igredient̃. ¶ Et ꝯfirmat̃ rōne. q2 si aly villi igrederent̃ maxīe essent ligamētales. s3 h̄ est falsuz: q2 p istos auferet̃ iuuamētū qd̄ nā itēdit ex panniculis: qd̄ est dare sensuz mēbris aliūde eo carētib⁹. ¶ In oppositū est Aui. paulopost. vbi ponit ēt ex ligamētalib⁹ villis ꝯstitui. ¶ In dubio breuiter dōm visibile esse quosdā pāniculos pure esse nerueos: vt g ad sensum dādū tm̄ sunt ordinati. Aliquos aūt ex neruo ⁊ ligamento. vt g ad alligandū sunt facti. Alios aūt pure ligamētales sunt qui iuncturas digitoꝝ circūdāt. Sed sicubi dicat̃ pāniculos fridiores cordis. h̄ est vtplm̄. i. q2 vtplm̄ pāniculi sunt ex pluri ligamēto q̄3 chorda. Et p3 ex his solo argumētorū: cū nulla rationū vel auctoritatum ꝓbat vniuersalem.

¶ Ex qb⁹ est vt summaz eoꝝ in sua figura ⁊ factura custodiāt: ⁊ ex eis est vt ea ab alỹs corporib⁹ suspendāt ⁊ eis annectāt mediātib⁹ neruo ⁊ ligamēto que fila facta fuerūt ex qb⁹ texti fuerūt sicut renes dorso: ⁊ ex eis est vt mēbra s̄m sui subam sensum non h̄ntia p ipsos habeāt supficiē sui eēntiā sentientē: q̄ illud qd̄ ei occurrit sentit: ⁊ accn̄tal̃r sentit q in corpe accidit qd̄ eis inuolutū est. Et hec qdem membra sunt sicut pulmo epar splen ⁊ renes. hec eniz sua suba nullo modo sentiūt: s3 neq3 sentit illud qd̄ in eis percussionem facit: nisi qd̄ de panniculis super ea existit. Cūq3 in eis accidit vētus: aut apostema sentit̃. Sed ventum sentit panniculus accidentaliter ꝑpter extensionem que contingit in ipso: apostema ṽo sentit principiū panniculi ⁊ eius appensione accidentaliter. Ideoq3 membrum apostematis grauitate laxatur.

¶ Narrat pāniculoꝝ iuuamēta. Quoꝝ p̄mū est totā massam mēbri iuoluti cū est ex molli suba. vt epar ⁊ pulmo ꝯtineat in sui figura ⁊ fractura directe: sicut aq̄ ꝯtenta in vesica figurat̃ figura vesice: ⁊ p eā in tali figura tenetur. ¶ Scōm est vt illa mēbra annectant cū alys membris mediātib⁹ villis neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ: ex qb⁹ est pāniculus sicut ren annectit̃ ⁊ suspēdit̃ dorso. ¶ 3ᵐ est vt membra s̄m se nullū sensuz h̄ntia hēant p pāniculos tegētes eoꝝ supficiē sentiētē p eēntiā. i. p se illō qd̄ sibi occurrit. Et p accn̄s illud qd̄ est cōtentū itra mēbrū panniculo coꝑtū. ⁊ illa mēbra sūt q̄ h̄nt hac cā pāniculū: pulmo epar splen ⁊ renes. Nā ista mēbra s̄3 carnē ꝓpriā nō sentiūt: ⁊ illa q̄ occurrūt istis mēbris in ꝑcussione: ⁊ casu nō sentit nisi pāniculus: ⁊ ille pāniculus ēt p accn̄s sentit illud qd̄ in epate gr̃a exēpli ꝯtinet̃ sicut ventus: ⁊ ap̄a vētositatē ēt sentit pāniculus. q2 extendit̃ ⁊ h̄ accn̄tal̃r sentit: sed ap̄a sentit: q2 pūgit pāniculū: ⁊ cum h̄ p̄nᵐ pāniculi sentit ap̄a p accn̄s: iō q2 membrū laxat̃ sua grauitate. ¶ Ubi circa duo p̄ª nō q ex h̄ manifeste ꝯcipit̃ pāniculū suspēdētē mēbrū ab alio mēbro ꝑticipare ligamēto: ⁊ sunt suspensoria ꝑticulari ne nimiū in ꝑte vna grauitēt: ⁊ sine lesione pēdētis mēbri teneat̃. ¶ S3 circa vltimū nō q illud sensibile: vt hic loqmur sentit̃ p se: qd̄ sentit̃ tanq̄3 totale: ⁊ distinctū obiectū. Illud ṽo p accn̄s qd̄ cū alio. ṽbi gr̃a. Si video longe cumulū frumēti: ita q nullū granuz distinguā video cumulū p se: ⁊ granū p accn̄s. Ex hoc p3 quō rē imediate pāniculo occurrētē sentit pāniculus per se: aut sentire pōt. S3 grauitatē ap̄atis: aut extēsionē ventositatis nō ꝑcipit: nisi sil̃ grauāte ⁊ mēbro: ⁊ ap̄ate ⁊ extēdēte ventositate mēbri subam. Et iō nec ventositas: nec ap̄a illo mō sentit̃ p se a pāniculo: sed cum alio.

¶ Postea est caro que est locoꝝ vacuoꝝ impletio: que in hoꝝ mēbroꝝ situ in corpe existunt: ⁊ ipsoꝝ fortitudo qua sustentatur.

¶ Declarat carnē dicēs q caro est mēbrū factū ad iplendas vacuitates mēbroꝝ. s. que remanerēt iter ꝑmaticū: ⁊ aliud sibi vicinū carne dēpta: ⁊ ipsa est fortitudo multorū mēbroꝝ taliū in qua sustentat̃: sicut vene p carnem ⁊ ossa p spūs in carne musculosa exn̄tes. ¶ Nō g̊ q qncuplex ē caro. s. simplex ⁊ pura musculosa: siue lacertosa glādulosa ⁊ ꝯfusa. Hic maxīe intelligit̃ de p̄mis 4ᵒʳ modis carnis q fiūt a nā i locl medys iter vnū ꝑmaticū ⁊ aliō. Est āt caro fortitudo illoꝝ ꝑmaticoꝝ suū ꝯfuādo calorē nālē ⁊ ēt sui corpulētia p̄bēs fixionē. Reliq̄ sūt clara.

¶ In vnoquoq3 ṽo mēbro est virtus nālis qua ei res nutrimenti complet̃: ⁊ hoc qdē est nutrimentū attrahere ⁊ retinere ⁊ assimilare ⁊ vnire ⁊ superfluitatem expellere.

¶ Ponit distinctionē scōam: ⁊ est sumpta ex ꝑte forme q̄ est ṽtus. Et diuidit̃ in duas ꝑtes. Prio ostēdit in q̄ ṽtute oīa mēbra ꝯueniūt. 2° rōne ṽtutis in qb⁹ nō ꝯueniūt ponit distictionē. ibi 2° [Et post h̄ quedā.] De p̄ma dicit q in vnoquoq3 mēbro est ṽtus p quā eis cōplet̃ res nutrimēti. i. oꝑatio ꝑtinēs ad nutrimētū. Et ista oꝑatio aggregata ex multis est attrahere nutrimētū: ⁊ retinere ⁊ assimilare ⁊ nutrire ⁊ supfluitates expellere. ¶ Circa ꝑtē g̊ nō q q2 p̄ma ṽtutū aīe est vegetatiua: ⁊ p̄cipue de ea nutriua: vt sumit̃ 2° de aīa. In oī viuēte tā totali q̄3 ꝑtiali inuenit̃ hec ṽt⁹ cū sibi subseruiētib⁹. ⁊ iō in oī mēbro tales ṽtutes iueniunt̃. ¶ Nō 2°. q haꝝ ṽtutū quedā sunt p̄ncipales ⁊ ministrate: quedā seruiētes ⁊ ministrātes. Ministrata necessaria in oī viuēte est ṽtus nutritiua ⁊ seruientis sibi sunt attractiua: retētiua digestiua ⁊ expulsiua. Et ista Aui. tetigit in lr̃a. Et p assimilatiuā itellexit digestiuā. Per nutritiuā ṽo ꝓprie. sed q2 ista h̄nt magis infra tractari infra in cap̄ de virtutibus. hic dimittatur.

¶ Et post hec qdez mēbra diuersificant̃: sunt. n. eoꝝ quedā que p̄ter hanc ṽtutē insuꝑ aliā ṽtutē h̄nt que ab eis ad aliud ꝓcedit: ⁊ quedā sunt eoꝝ q̄ hoc nō h̄nt: al̃r q̄dam eoꝝ sunt que p̄ter hanc virtutē insuper virtutē h̄nt que eis ab alio influit ⁊ sunt eoꝝ quedam que non.

¶ Ponit hic distinctionē. ⁊ diuidit̃ in duas. Ponit p̄mo duas distinctiones. 2° ex illis ifert vnā quadrimembrem distinctionē. 8ª ibi [Cū ergo cōpositio.] Dicit p̄mo q mēbroꝝ sunt quedā que vltra virtutē nālē dictā h̄nt aliam ṽtutē quā retribuūt alys mēbris. Et quedā sunt que hāc nō h̄nt. ¶ 2ª distinctio q mēbroꝝ quedā vltra virtutez nālē ꝓpriā h̄nt virtutē sibi ab alio influentē: quedam ṽo nō. ¶ Exemplū p̄mi. mēbri est cor. scōi est stōchus. caro

⁊ oſſa. Exemplū tertiȷ eſt caro. Exēplū q̄rti. ſunt oſſa. naꝫ coꝛ vltra nālē v̄tutē ſibi ꝓpriā vitalē cōicat aliȷs mēbꝛis ⁊ caro ⁊ oſſa nullā aliā v̄tutē aliȷs mittūt. ⁊ caro recipit aiālē: oſſa aūt nullā hn̄t p̄ter nām ⁊ vitalē. ¶ Nota ergo p̄mo. ꝙ v̄tus nālis eſt duplex. vt ꝓpoſito ꝑtinet: quedam eſt cōis: q̄dā ꝓpria. ¶ Cū ḡ ſupra dr̄ ꝙ in vnoquoqꝫ mēbꝛo eſt virtus qua ei res nutrimēti cōplet̄ itelligit̄ de appropriata. Et ita hic cū dicimꝰ ꝙ aliqđ mēbꝛū hꝫ aliā virtutē quā alteri mēbꝛo cōicat. Nā niſi de appropriata diceret epar nō hr̄et aliā quā cōicaret. i. ꝑ quā aliȷs mēbꝛis aliquā v̄tutē p̄beret. ¶ Nō 2° ꝙ ex iſtis diſtinctionibus nō dr̄ ꝙ ſit mēbꝛū nullā ſuſcipiens v̄tutē ab alio. Sed qꝛ quedā ſunt mēbꝛa que aliam virtutē a dicta nāli ꝓpria a nullo recipiūt: qꝛ. ſ. nō hn̄t alia vt oſſa. Et ſi dicat̄ cōtra oſſa recipiūt vitalē a coꝛde. Hic dr̄ ꝙ recipiunt vitalē ꝑ quā aīa ſeruat̄ in eis. ſed nō ita ꝙ oſſa alias opationes viuētis facere poſſint q̄ꝫ opationes nāles ꝓprie: ⁊ hoc mō itelligit hic recipere v̄tutē. Uel dic ꝙ ꝑ v̄tutē nālē intelligit v̄tutē opatiuā abſqꝫ cognitiōe nō ꝑut a vitali diſtinguit̄ ⁊ melius. Ex qbus pꝫ p̄dictas duas diſtinctiones: h̄ mō itellectas nō eſſe ambiguas: lꝫ forte ſequēs diuiſio q̄ ex iſtis colligit̄ quo ad quedā ſit ambigua.

¶ Cū ergo compoſitio fiet ſequet̄ ꝙ eſt mēbꝛū ſuſcipiens ⁊ tribuens: ⁊ membꝛū tribuens ⁊ nō ſuſcipiens: ⁊ mēbꝛū ſuſcipiēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ mēbꝛū neqꝫ ſuſcipiens neqꝫ tribuens.

¶ Hic ex dictis ifert vnā quadrimēbꝛē diuiſionē. Et diuidit̄ in duas. p̊ hoc. 2° declarat qūo ſit certū eſſe mēbꝛa iſtius diſtinctionis: ⁊ qūo nō. 2° ibi [De mēbꝛi aūt.] Dicit p̊. ꝙ cū fiat cōpoſitio mēbꝛoꝝ duaꝝ diuiſionū ſupra poſitarū inueniemꝰ ꝙ eſt aliqđ mēbꝛū tribuēs ⁊ ſuſcipiēs: ⁊ mēbꝛū tribuēs ⁊ nō ſuſcipiēs: ⁊ mēbꝛū ſuſcipiēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ nō tribuēs nec ſuſcipiēs. ¶ Ubi nota ꝙ p̄me diuiſionis iſta vn̄r mēbꝛa. ſ. qđdā eſt mēbꝛū tribuēs alteri: ⁊ qđdā nō tribuēs: ⁊ ita ꝯdictoꝛia duo ſcđe diuiſionis erūt iſta: mēbꝛa. ſ. ſuſcipiēs ⁊ nō ſuſcipiens q̄ ſunt aliud ꝑ ꝯdictionē. Et ex iſtis 4°ʳ p̄nt fieri ſex combinationes: quaꝝ due manifeſte ſūt ipoſſes. ſ. tribuēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ ex alio capite ſuſcipiēs ⁊ nō ſuſcipiēs: ſꝫ 4°ʳ alie q̄ ſunt dicte nō repugnāt imagiationi. Et iō Aui. dicit ꝙ cū ſit cōpō mēbꝛoꝝ diuiſionū poſitaꝝ iueniemꝰ ꝙ poſſumꝰ imaginari hāc q̄drimēbꝛē diſtictionē de q̄ qūo v̄ificet̄ dicet̄ ſtatim.

¶ De mēbꝛi aūt tribuētis ⁊ ſuſcipiētis inuentione non dubitamꝰ. In cerebꝛo nāqꝫ ⁊ epate oēs cōuenerūt medici: ꝙ vnūqđqꝫ eoꝝ virtutē vite ſuſcipit ⁊ caloꝛē naturalē: ⁊ ſpiritū a coꝛde: ⁊ vnūquodqꝫ eoꝝ pꝛincipiū habet virtutis quā aliȷ̄s tribuit. Sed cerebꝛuꝫ q̄dem pꝛebet ſenſuꝫ ſm quoſdam abſolute: ⁊ ſm quoſdam non abſolute: ⁊ epar eſt pꝛincipiū nutrimenti ſꝫ quoſdam abſolute: ⁊ ſm quoſdam nō abſolute.

¶ Nūc oſtēdit qūo aliqua iſtoꝝ mēbꝛoꝝ certa ſint: ⁊ qūo nō. Et diuidit̄ in duas. p̄mo oſtēdit que ſunt mēbꝛa de quibus nō eſt dubiū: ꝙ ſunt duo. 2° illa de qbꝰ eſt dubiū. 2ᵃ ibi [De aliȷs v̄o.] Pꝛima in duas ſm duo membꝛa. ibi 2ᵃ [De mēbꝛi aūt.] De p̄ma dic̄ ꝙ nō dubitat̄ ꝙ rep̄it̄ mēbꝛū tribuēs ⁊ ſuſcipiens. Nā medici oēs iter ſe ꝯueniunt in hoc ꝙ cerebꝛū ⁊ epar ſunt huiꝯ. Cerebꝝ. n. ſuſcipit v̄tutē vite a coꝛde: ⁊ caloꝛē nālē: ⁊ ſpiritū tranſmittit v̄tutem ſentiendi aliȷs mēbꝛis. Et epar recipit v̄tutē vitalē a coꝛde ⁊ ſpūm: ⁊ p̄bet aliȷs mēbꝛis v̄tutē nālē: ita ꝙ vnūqđqꝫ iſtoꝝ hꝫ p̄ncipiū v̄tutis: qđ aliȷs p̄bet. Sed tn̄ q̄dā dicūt ꝙ cerebꝛū eſt p̄nᵐ v̄tutis ſentiēdi abſolute: ⁊ ſm alios nō abſolute: ⁊ ita epar eſt p̄nᵐ v̄tutis nutritiue: ⁊ ſibi ſubſeruientiū: ſm quoſdā abſolute: ⁊ ſm quoſdā non abſolute. ¶ Circa ꝑtē nō vt infra dicet̄ ꝙ coꝛ eſt p̄nᵐ caloꝛis nālis ⁊ qꝛ ſpūs a coꝛde trāſmiſſus vitā in oī mēbꝛo ꝯſeruat. Jō dr̄ coꝛ aliȷs mēbꝛis p̄bere v̄tutē vite. i. vitā: ⁊ p̄bere caloꝛē nālē: qꝛ ille caloꝛ q ſubiectiue eſt in mēbꝛis: ⁊ eſt nālis pēdet a ſpiritu quē coꝛ trāſmiſit: ⁊ cū h̄ ſpiritū p̄bet vitalē. Jō hec tria dic̄ Aui. p̄beri cerebꝛo ⁊ epati a coꝛde. ¶ Nō 2°. ꝙ ſm cōem medicoꝝ opionē ſpūs aīalis q eſt p̄nᵐ inſtrumētale coꝛpoꝛeū opationū ſenſus ⁊ motꝰ fit in cerebꝛo: ⁊ a cerebꝛo: ⁊ trāſmittit̄ ab eo ad mēbꝛa ſenſibilia ⁊ mouētia faciēdo ꝙ poſſint in actus ſuos exire. Et iō dr̄ cerebꝛū apud oēs aliȷs mēbꝛis dare p̄nᵐ alteriꝰ v̄tutis. Sꝫ q̄dā dicūt cerebꝛū gn̄āre hūc ſpūm in v̄tute coꝛdis. Et iō nō eſt p̄nᵐ abſolute: q̄dā v̄o nō. Et iō eſſe p̄nᵐ aīalis v̄tutis abſolute dixerūt. ¶ Nō 3°. ꝙ qꝛ v̄tus vitalis opatur ſine cognitione. Jō vno mō loquēdo pōt dici nālis: ⁊ h̄ mō epar nō eſt p̄nᵐ oīum nāliū opationū. Et qꝛ Aui. hoc vidit nō dixit epar p̄nᵐ opationū nāliū: ſed nutrimēti: qꝛ operationū nutritiuaꝝ eſt p̄nᵐ: ⁊ ſibi ſubſeruientiuꝫ. ſ. attractiue ⁊ retētiue ⁊ expulſiue. Et hoc mō q̄dā dicūt epar eſſe p̄ncipiū haꝝ opationū nō tanq̄ꝫ vicariuꝫ coꝛdis: ſed abſolute: ſed quidā tanq̄ꝫ vicarium.

¶ De membꝛi aūt ſuſcipientis ⁊ non tribuentis inuentione nō dubitamus ſicut caro eſt que ſentiendi virtutem ⁊ vite ſuſcipit: ⁊ non eſt alicuius v̄tutis pꝛincipium quam aliȷ̄ vllo modo tribuat.

¶ Declarat hic 2ᵐ mēbꝛū: in quo nō eſt dubitatio dicens. Qꝛ etiaꝫ de mēbꝛi ſuſcipiētis ⁊ nō tribuētis inuētione nō eſt dubiū. qꝛ caro eſt tale mēbꝛū ſuſcipientē v̄tutē vite a coꝛde: ⁊ v̄tutē ſentiēdi a cerebꝛo: ⁊ ipſa nullius v̄tutis eſt p̄nᵐ quā aliȷ membꝛo tribuat. ¶ Ubi nō ex hoc dicto: ꝙ nō. Jō dr̄ apud Aui. hoc mēbꝛū eſſe tribuēs: qꝛ agit qualitatē in aliud mēbꝛū. nā caro agit hoc mō in neruū ipm cōtēperādo: nec iō dr̄ tribuēs: qꝛ trāſmittat ſpiritū. Nerui. n. trāſmittūt ſpūm muſculis. ⁊ nucha ſilr̄: ⁊ tn̄ non dicunt̄ mēbꝛa tribuētia. Jō igit̄ dr̄ mēbꝛū alteri tribuere: qꝛ illi alteri tanq̄ꝫ ſibi ſuboꝛdinato p̄bet iſtr̄m coꝛpoꝛeū cōe a ſe factū effectiue nec̄io ad quaſdam vite opationes cōcurrēs: ⁊ h̄ mō p̄ncipalia ſolū dicunt̄ tribuentia.

¶ De aliȷ̄s v̄o duabꝰ diuiſionis partibꝰ in vna eaꝝ medici a magno philoſophoꝝ diuerſificati ſunt: philoſophoꝝ nāqꝫ magnus dixit ꝙ mēbꝛū tribuens ⁊ recipiens eſt coꝛ: ipſum enīꝫ eſt omniū virtutū pꝛima radix: ⁊ omnibꝰ aliȷ̄s mēbꝛis ſuas tribuit v̄tutes qbꝰ nutriunt̄: ⁊ viuūt qbus compꝛehendūt: ⁊ qbus mouēt. Medici aūt ⁊ quidam pꝛimoꝛum ph̄oꝝ has virtutes in membꝛis partiti ſūt ⁊ non dixerūt: ꝙ ſit membꝛum tribuens ⁊ non ſuſcipiēs. Et philoſophi q̄deꝫ ſermo cū ſubtiliter certificat̄ eſt veracioꝛ. Sed medicoꝝ ſermo in pꝛimis cū attendit̄ eſt magis manifeſtus.

¶ Hic oſtēdit membꝛa in qbꝰ eſt dubitatio: ⁊ quomodo: ⁊ diuidit̄ in tres. Pꝛimo narrat opinionē circa m̄ām. 2° oſtendit quo mō hec diſputatio medicis ꝑtineat. 3° oſtendit q̄d a medico in hac diuerſitate opinionū credēdū ſit. ibi 2ᵃ [Medico tn̄.] ibi 3ᵃ [Debet aūt credere.] Pꝛima i duas. p̄mo oſtēdit opinionē circa vnū membꝝ dubiū. 2°

circa aliud.ibi 2ᵃ[Preterea in alia.] De pma dicit.ꝙ de
alys partib⁹ duab⁹ ꝓposite diuisiōis:vtꝝ sint vel nō sint
quaꝝ pma eaꝝ que est tribuēs ꝛ nō suscipiēs medici dis/
sentiunt a magno phoꝝ.s.Arꝝ.qꝛ ille magn⁹ phoꝝ dixit
ꝙ est dandū mēbrū tribuēs ꝛ nō suscipiēs:ꝛ illud est cor
qđ est oīum vtutū pma radix:ꝛ iō oib⁹ alys mēbris pbet
suas vtutes qb⁹ viuūt ꝛ nutriunt:ꝛ qb⁹ cōprehendūt.i.
cognoscunt.ꝛ mouent volūtarie.Sed medici ꝛ qdaȝ pri
moꝝ phoꝝ diuiserūt vtutes in diuersis mēbris:ponēdo
eas.ꝛ nō oēs radicaliter in vno mēbro:ita ꝙ dixerūt nul
lū esse mēbrū nō suscipiens:sed tū sermo phi cū verifica
tur subtilr est veracior:ꝛ medicoꝝ sermo cuȝ ꝯsideratur
supficieten⁹ est magis manifestus.❡ Nota ergo.ꝙ apud
Arꝝ.mētē.3° de partib⁹ aialiū.cap de corde.Cor est pnci/
piū ꝛ fons viuēdi ꝛ nutrimēti ꝛ sensuū ꝛ motuum:ita ꝙ
nulla istaꝝ opationū fit i corpe aialis hñtis cor:ꝛ pcipue
hois ad quā nō cōcurrat cor tanq̄ pᵐ agēs in genere mē/
broꝝ:ꝛ iō gnātio spūs aialis que fit i cerebro:fit tū a cor
de pncipalr cerebro mediante:ꝛ ita gnātio spūs nālis in
epate fit a corde.ḡ lȝ cor recipiat vtutē aialē.i.instrm per
qđ pōt sentire:illđ tū recipit a se pmo:ꝛ nō ab alio tanq̄
pncipio:ꝛ ita dr̄ de naturali:ꝛ p ꝯñs dr̄ mēbrum nō susci
piens.Nā mēbrū ad hūc tm̄ sensum dr̄ nō suscipiens:qꝛ
nō recipit aliqđ cor:qđ sit suaꝝ opationū pncipiū ab ali/
quo tanq̄ pn° pmo illius effectiuo iter membra:ꝛ taliter
est cor.❡ Rōnes aūt Arꝝ.ꝙ ipm est pnᵐ nutrimēti sūt
multe.Prima:qꝛ in pmo mēbro genito dȝ esse pnᵐ nutri
tiue vtutis:cū sine illa ipōle sit viuere.2° de aia.2ᵃ qꝛ so/
lū cor iter mēbra hȝ cōcauitatē sanguis nālr cōtētiuam
pter venas.Nā in epate nō iuenit sanguis nisi in venis.
3ᵃ qꝛ a corde oriunt vene cū nō trāseāt per ipm:sȝ p epar.
4ᵃ qꝛ pnᵐ dȝ esse vnū:ꝛ iō nō dȝ hr̄e mēbrū positū loco
sui in sui opposita pte:ꝛ qꝛ epati ꝯponit splen:iō epar nō
est pnᵐ nutrimenti.Et qꝛ aut est epar:aut cor:iō restat ꝙ
sit cor.Qꝛ aūt cor sit sensitiuū pncipium pȝ:qꝛ motus sen
suū ad ipsuȝ terminant p delectationē ꝛ tristitiā quā in/
ferūt:vt docet expiētia.Et qꝛ passiones animi cognitio/
nē ꝯñtes p modū ꝯueniētiū vel nō ꝯueniētiū:siue de pre
senti vel in futuꝝ maxie:imo oēs in corde fiunt:vt notat
expiētia.Qꝛ aūt oiuȝ sit sit initiū.pȝ pmo.qꝛ hȝ situ i cor/
pore ꝯueniētē pn° cū sit in medio:ꝛ magis ad ante q̄ ad
post:ꝛ magis ad sursuȝ q̄ ad deorsum.2° ostēdit idē.sup
posito ꝙ quelibet viuētis opatio pficit calo nāli mēbri.
2° qꝛ cuiuslibet mēbri calor nutrimētalis ꝯseruat p spi/
ritū vitalē.3° ꝙ qlibet vitalis spūs pendet a corde.4° ꝙ
qcqd est cā cause est cā causati i eodē genere cāe.Ex istis
pȝ:ꝙ cor est oīum opationū viuētis pnᵐ effectiuū:ꝛ pᵐ i
gñe mēbroꝝ:ꝛ iō fons oīum aie vtutū.❡ Et si ꝯsideres
rōnes Auer.2° colliget in pluribus caplis.nō multuȝ ad
dūt nisi rē ambiguā:de qua dicā alibi.❡ Nō 2° ꝙ apud
mētē plonis nō est vnū mēbrū qđ sit radix oīum vtutū:
sed diuersis diuersa mēbra.vt narrat Apulei⁹ de dogma
te platonis dicēs.At.n.cū tres ptes animi dicat esse rōna
lē.i.mētis optimā portionē:hāc ait capitis arcem tenere.
Irascētiā vo pcul a rōne ad domiciliū cordis deductam
esse obseqq̄ eā:ꝛ in loco respondere sapiētie cupidinem
atqȝ appetitū ptes:postremā mētis rōnē infrenas ab do
minis obtinere:vt popinas quasdā:ꝛ latrinarū latebras
diuersoria neqtie atqȝ luxurie ꝛc.❡ Et idem vult Auer.
pmo de aia cōmēto 7°.ꝛ Gal.in lib° de vtutū dispōnib⁹.
nrm corp⁹.ꝛ 9° terapētice.ꝛ 3° iterioꝝ cap 4°.vt ifra dicā.
❡ Rōnes aūt sunt:qꝛ notabili exñte nocumēto in cere/
bro aut clausa via que est iter cerebrū ꝛ mēbrū sensitiuū
siue mobile statim pdit:aut notabilr ledit talis opatio:
nō sic aūt ex cordis nocumēto:nec sit clausa via iter cor
ꝛ membra.Ex qb⁹ pȝ Arꝝ.pqsitionē esse subtilioꝛē:ꝛ ma/
gis verā:qꝛ cor nō dr̄ suscipiēs.s.ab alio tanq̄ pn° pmo in
ter mēbra.Sȝ opinio medicoꝝ est magis apparēs.siqs
tm̄ ꝓbabilia sequat:ꝛ nō multū intrinsece speculet:sed
qꝛ ifra.doctrina 6ᵃ hec eadē tractant.hic ista sufficiant.

❡ Postea in alia diuisionis parte diuersificati
sūt medici inter se:ꝛ philosophi iter se.Una.n.
secta dixit ꝙ ossa ꝛ caro non sentientia:eorū si/
milia non perdurant:nisi per virtutes ꝓprias q̄
sūt in eis que non ab alys principys eis influxe
runt.Sed per illas virtutes cum nutrimentuȝ
eis transmittitur sibi sufficiunt:ꝛ neqȝ ipsa aly
rei virtutem tribuunt:neqȝ etiam aliud mem/
brum eis aliam tribuit vtutem.Alia vo secta
dixit ꝙ vtutes iste non sūt eis ꝓprie:sed ab epa
te ꝛ corde in gnātionis principio eis ifluxerūt:
ꝛ in eis qete permanserunt.

❡ Hic ostendit varietatē opinionū circa aliud mēbrū ꝓ/
posite diuisionis dicēs.ꝙ in alia pte diuisionis qua dr̄:ꝙ
aliqđ est mēbrū:neqȝ tribuēs:neqȝ suscipiēs.Medici in
ter se:ꝛ phi iter se sunt discordes.Naȝ vna secta dicit:ꝙ
ossa ꝛ cartilago nō sentiūt:ꝛ sibi silia nō pdurāt:nisi per
vtutes ꝓprias acqsitas a generāte p quas cū nutrimētuȝ
eis affuerit sufficiūt sibi ad viuēdū:sed iste vtutes nō in
fluxerūt eis ab aliquo pn°.ꝛ iō sūt neqȝ dātia:neqȝ susci/
piētia vtutē aliquā.❡ Sȝ 2ᵃ secta dicit ꝙ ista mēbra nō
hñt vtutes eis ꝓprias sine ifluxu:sed ab epate ꝛ corde in
pncipio generationis influxerūt in eis:ꝛ postea quiete p
mãserūt:ꝛ iō ista nō debēt dici nō suscipiētia:neqȝ aliqđ
mēbrū nō tribuēs dȝ dici nō suscipiens.❡ Et tu ex h̄ in/
tellige ꝙ Aui.dicit mēbrū tribuere vel suscipere:qꝛ ali/
quā vtutē suscipit vel tribuit:ꝛ p ꝯñs nō dicit suscipere.
qꝛ māᵐ opationis suscipiat vt sanguinē:qꝛ talia mēbra
apud omnē opinionē sanguinē ab alio suscipiūt.Nec ēt
itelligūt per calorē virtutē actualē:vt sic:cū etiam apud
oēs hūc a corde recipiant:nec itelligūt aiam cū aia a pn°:
ꝛ generante insit oibus.❡ Sed p vtutē itelligūt instrm
corporeū in quo aia est opatiua.Et lȝ hoc instrm sit spūs:
ꝛ oēs ꝯcedūt spūm a mēbris recipi:nō tū oēs dicūt hunc
spiritū esse instrumentū quo aia facit nutricationē mem
broꝝ:qꝛ vt quidā dicūt hoc facit per virtutem a pncipio
generationis contractā que spiritu conseruatur ne a con/
trario frigido corrumpatur.

❡ Medico tamen non attinet vt in sequendo
demonstratiua procedat argumentatione:vñ
de his duabus diuersitatibus ad veritatē exit⁹
proueniat:neqȝ pȝ ei semita ad hoc inquantuȝ
est medicus:neqȝ hoc ipm in aliq̄ suaꝝ pscruta
tionum ꝛ suarū actionum impedit.

❡ In hac parte vt supra dr̄:ostendit quomodo hec dispu/
tatio medicis cōueniat.Dicēs tria.Primū ꝙ ad medicū
vt sic nō ptinet ꝓcedere via demōstratiua in istis duab⁹
diuersitatibus opinionū:ita vt veniat ad veritatē demō
stratiue terminandā.❡ Dicit 2°.ꝙ etiā hec carentia de/
monstrationis veritatis in dictis dubitationibus nō ipe/
dit eū in suis pscrutatiōibus:nec etiā in suis opationib⁹.
❡ Ubi nō.ꝙ disputatio de pncipatu ꝛ vtutib⁹ mēbroꝝ
ꝛ psertim quo ad scire:vtrum sint inate vel ifluētes per/
tinet ad phos:ꝛ ideo demonstratio nō ptinet ad medicū
maxime cum ex pncipys medicine:aut demonstratis in
ea iste veritates nō possint declarari.❡ Nō 2° ꝙ incerti
tudo istaꝝ dubitationū ea forma qua ꝓponunt non im/

pedit medicum in suis perscrutationibꝰ pertinentibꝰ ad ipsum inquantū est medicus: siue enim cor suscipiat spiritū animalē a cerebro tanq̄ꝫ principali inter membra in illius exhibitione: siue nō p̄ncipali medicinales ꝯnes nō variant̄: ⁊ pariformiter itelligendū est de ope sanatiuo. ℂ Sed si dubitat̄. vtrum cerebrum imediate sit p̄ncipiū effectiuū spūs animalis: qui est instr̄ꝫ virtutis sensibilis ⁊ motiue: hec poterit afferre in vtraqꝫ re. s. in pscrutatione ⁊ opere iped*i*mētū. Qđ aūt hic disputauit fuit vt ph̄s vt infra dicet̄. Nec rōnes Gal. 3° interiorūꝫ de cerebro ⁊ corde plus cōtra Archigenem cōcludunt.

ℂ Debet autēꝫ scire ⁊ credere in diuersitate prima ꝙ non est ei curandum: vtrum cor sit principium sentiendi ⁊ motionis cerebro: ⁊ virtutis nutrientis epati: aut non sit. Cerebrum nāqꝫ siue per se: siue post cor habeat principium animalium actionum existit comparatione aliorū membrorum. Et epar similiter actionum naturalium nutrientium principium existit aliorūꝫ membroꝝ comparatione.

ℂ Hic docet q̄d debet medicus in hac diuersitate opinionuꝫ scire tanq̄ꝫ ph̄s: ⁊ credere tanq̄ꝫ medicus. Et p̄mo circa p̄mā diuisionē. 2° circa scđam. ibi 2ª [Et de alia diuersitate.] Dicit p̄mo. ꝙ nō est curandū medico: vtrum cor sit cerebro p̄ncipium sentiendi ⁊ mouendi: ⁊ epati p̄ncipium nutriendi: aut nō. Sed bene debet scire credere ꝙ cerebrū siue per se: siue per hoc habeat a corde: est p̄ncipiū sentiendi ⁊ mouendi comparatione alioꝝ. Et simil'r epar est p̄ncipium actionum naturalium nutrientium.

ℂ Ubi nota ꝙ opꝫ medicuꝫ credere ꝙ alia mēbra a cerebro nō possint sentire vel moueri volūtarie nisi per īfluxum a cerebro venientē. Et vtruꝫ cerebrū talē influxum mittat virtute cordis tanq̄ꝫ principis vel impropria virtute: ⁊ cor tm̄ adiuuet ꝑ accidēs ad hāc spūs animalis generationem medicum vt sic nō opꝫ scire. Et ita de epate respectu operationum naturaliuꝫ nutrientium. Et dixit nutrientium ꝓpter causam supradictam. ℂ Or si arguitur contra. corde existente p̄ncipio in defectu istaruꝫ operationum debet medicamen cordi applicari: siue sit imediatum p̄ncipium siue nō: ⁊ eo nō existente nō opꝫ cordi medicinā applicari in istarū operationū defectu. vt colligit̄ 3° interioꝝ. ca° 4° cōtra Archigeneꝫ. ergo medico est curandū scire: vtrum cor sit cerebro p̄ncipiū taliū opationū. ℂ Cōfirmat̄ ex Auer. 2° colliget caplo de corde. vbi ad litterā. Et si diceret aliq̄s hō ꝙ medicus non habeat necessariā hanc inquisitionē dicēdo: ꝙ habet eam multū necessariā. ℂ Dicendū ad p̄mū ꝙ argumentū nō valet si vniuersal'r intelligatur: ꝙ semꝑ in haꝝ opationū defectu medicamen sit cordi applicandū. Nā qn̄qꝫ deficiunt ex egritudine cerebri qđ quideꝫ est cordis instr̄m. Qn̄qꝫ aūt medicamen est cordi approximandū: vt in syncopi. ℂ Ad Auerroim dr̄ negādo ipsum. q2 illud dicit studio ꝯdicēdi Aui. ℂ Ex his p̄mo pꝫ. ꝙ Aui. hāc q̄ōnē: vtꝝ det̄ membrum tribuēs ⁊ nō suscipiēs relinq̄t dubiā ⁊ vtrāq̄ꝫ partē velut imꝑtinētē medico. Hoc tamen magis determinabit̄ cum de p̄ncipatu membroꝝ queremus. 2° seq̄t̄ ꝙ apud omnes: iuxta Aui. concedēdū est cerebrum aliis mēbris esse p̄ncipiū opationū animaliū. s. sensus ⁊ motꝰ. ℂ Sed in isto termino aliis due inueniunt̄ expositiones aliis. i. aliis a corde: ita ꝙ hic nō innuat Aui. cerebruꝫ effectiue cōcurrere ad sensum cordis: imo ad illū cor est sibi sufficiens. Secundus itellectus est ꝙ aliis itelligat̄ aliis a cerebro: sibi enim ipsi nō p̄ncipat̄. Et tūc itelligemꝰ ꝙ cerebrum etiam cordi prebet spiritum animalem quomodo sentit. Et hunc 2m puto verum.

ℂ Et tenēdo hūc modum est p̄mo difficultas q̄uo cor sit membrū tribuens ⁊ nō suscipiens: cum iam dicat̄ a cerebro spiritū aialē suscipere. ℂ Hic dr̄ ꝙ cor nō suscipit a cerebro tanq̄ꝫ a p̄mo tribuēte iter mēbra: q2 illū spirituꝫ aialē qui fit in cerebro p̄ncipalius facit cor q̄ꝫ cerebrum. ℂ Scđa difficultas: cū cor p̄mo viuat ⁊ vltimo moriatur vt dr̄. 2iª terty. Opꝫ ꝙ illo tꝑe q̄ viuat nō viuentibꝰ aliis sentiat sine īfluxu cerebri. ℂ Hic dr̄ duobus modis. vnꝰ ꝙ in p̄ncipio dum cor viuit ante alia mēbra sentit ꝑ īfluxum cerebri partis: eo ꝙ ab illo spūs aialis cū spermate ad locū generationis trāsiuit cū spiritu vitali: ⁊ nāli: ⁊ cū spū gignitiuo. ℂ Nō g̊ influxit̄ sibi a cerebro ꝓpriy corporis. sed alterius. Cū aūt ꝓpe mortē aliq̄d remāsit in eo de spiritu aiali. ℂ Scđs modus dic̄: ꝙ dū viuit cor: aliis mēbris nō viuētibus ip̄m nō sentit: nec sequit̄. mouet̄. g̊ sentit. nā nō mouetur motu volūtario: sed pure naturali qui est dilatationis ⁊ constrictionis ⁊c̄.

ℂ Et de alia quideꝫ diuersitate debet scire ⁊ credere ꝙ non est curandum: vtrum virtus naturalis in tali quale est os in principio generationis ab epate venerit: aut eam pro suamet complexione meret̄: aut nihil sit eorum. Sed debet credere ꝙ hec virtus ad ipsum nō profluit: nisi ab epate. naꝫ si inter ea via clauderetur: ⁊ os nutrimentū aptū haberet eius actio destrueretur quemadmodū fit in sensu ⁊ motu: cū neruus q̄ ꝑuenit a cerebro stringit̄. virtus v̄o illa ossi naturalis facta dū est eius permanserit cōplexio.

ℂ Nūc ostēdit Aui. qđ dictū est dicēs: ꝙ in alia diuersitate opinionū que erat de mēbro nō tribuēte ⁊ nō suscipiēte: medicus dꝫ scire tanq̄ꝫ ph̄s: ⁊ credere tanq̄ꝫ medicus: q2 ipse vt medicus nō hꝫ curare: vtrū virtus nālis in tali q̄le est os in p̄ncipio generationis īfluxerit sibi ab epate. Aut sit v̄tus quā os meret̄ ꝓ sua cōplone. Aut nihil hoꝝ sit veꝝ: imo sit alius modus. Sꝫ debet credere ꝙ hec virtus nō ꝓfluit sibi nisi ab epate: q2 si via que est iter epar. ⁊ os clauderet̄ ⁊ esset in osse nutrimētū aptū ip̄m: tn̄ non nutriet̄: imo eius actio destrueret̄ queādmodū ꝑuenit ī sensu ⁊ motu mēbroꝝ cū restringit̄ neruus qui est inter cerebrū ⁊ datum mēbꝝ: sed tn̄ v̄tus illa est facta ossi nālis: dū eiꝰ ꝑmāserit cōplexio. ℂ Circa quā ꝑtē notanduꝫ p̄mo. ꝙ Aui. videt̄ innuere plures q̄ꝫ duas fuisse vias de v̄tute ossiuꝫ ⁊ taliū membroꝝ nutritiua. Una est ꝙ v̄tus hec a p̄ncipio gn̄ationis fuerit sibi data merito cōplonis sue. 2ª ꝙ fuit ab epate influxa. 3ª cōiter exponit̄: vt si verbi gr̄a diceret̄ ꝙ ab agēte vniuersali hec forma daret̄ nō vi cōplonis: ⁊ hūc modū nō puto ad mētē Auic. Nā lꝫ dicat ꝙ a datore formarū forma itroducat̄: tn̄ vult formas esse in subiectis quas maxie meret̄ sua cōplexio. ℂ Posset g̊ al'r itelligi ꝙ in osse nō esset aia vel virtus subiectiue: sed in corde ⁊ merito illius fieret in osse nutricatio. ℂ Uel 2° ꝙ hec v̄tus nutriendi in p̄ncipio non fuerit in osse: sed īfluxerit postea ab epate: vel ꝙ īfluxerit a corde ⁊ nō ab epate: vt videt̄ velle Auer. 2° colliget. cap̊ de corde. Nā hec nō ꝑtinet ad medicuꝫ mō supradicto de alia diuisione. ℂ Nota g̊ ꝙ Aui. dicit medicuꝫ debere credere: ꝙ hec virtus nō ꝓfluit nisi ab epate.

ℂ Cōtra. hec pars videt̄ repugnare imediate p̄cedēti. Nā statiꝫ dixit ꝙ medico nō est curādū: vtrū ꝓfluat. Et mō dicit ꝙ dꝫ credere ⁊ scire: ꝙ hec virtus ꝓfluat ab epate. ℂ Hic pōt dici ꝙ nō dixit p̄us Aui. ꝙ medico nō est cu-

andũ:vtrũ ꝓfluat ab epate vel nõ.Sed nõ eſt curãdũ:
vtrũ in ꝑnº gnõnis iſluxerit ab epate vel nõ. Nã medico
eſt curãdũ ſcire a quo ꝑnº pẽdẽt ille opatiões vt eis leſis
ꝯ egritudinẽ ꝑncipij:ſciat qȏ mẽbꝛũ curãdũ ſit. ℂ Uel
zº dicẽdũ de ṽtute:ꝙ ꝓfluat ab aliq̃ duplr põt intelligi.
Uno mõ ꝙ ſit ṽtus que fiat ab alio ⁊ trãſmittit̃ ad mẽ
bꝛũ ad qȏ ꝓfluit.Et hoc mõ medicus de ṽtute aĩe ꝑ quã
tanq̃ formã ꝓpꝛiã agit os nõ curat:vtꝝ ab epate ꝓfluat:
aut nõ.zº mõ ṽtus põt dici ab alio mẽbꝛo ꝓfluere ĩ os.i.
ṽtus q̃ eſt in oſſe depẽdere in operando ab alio mẽbꝛo:⁊
ab eius iſluxu:⁊ h̃ mõ ṽtus nutritiua oſſis ꝓfluit ab epa
te:⁊ hñ opꝫ medicũ credere:⁊ illud cõcoꝛdat cũ pte ſequẽ
te que eſt iſtiꝯ ꝓbatio. ℂ Ad zᵐ dr̃.ꝙ hic nõ negat̃ hanc
ṽtutẽ ꝓfluere ab alio q̃ ab epate:ſed qualr̃cũqꝫ ꝓfluat
ab alio in operando:ſemꝑ tñ eo mõ ꝓfluit ab epate ime
diatius q̃ a coꝛde. ℂ Nõ 3º ꝙ hãc ptẽ tertiã.ſ.ꝙ clauſa
via iter os ⁊ epar:opatio tñ oſſis deſtrueret̃.Exponit Ja
cobꝯ duplr̃.vno mõ ꝙ deficeret q̃litas q̃ epar oſſi mittit
qua ſtat cõplõni oſſis tanq̃ foꝛma:⁊ ẜm h̃ illa via clauſa
patit̃ os.zº mõ:qꝛ ſanguis:aut alia nutrimẽtalis humidi
tas caret qualitate occulta influxa ab epate:merito cuiꝯ
eſt ſufficiẽs mã nutricationis:⁊ h̃ mõ clauſa tali via os
pateret̃.Ex quo ĩfert ꝙ q̃uis epar nullũ ſpũm mẽbꝛis in
flueret:ſaluaret̃ tñ eius ꝑncipatus reſpectu alioꝝ mẽbꝛo
ruꝫ:qꝛ ab eo dependet alioꝝ mẽbꝛoꝝ opatio velut a ꝑnº
diſpoſitiuo debite nutrimẽtalis mãe.Et ſine dubio pª ex
poſitio tolerari põt:ſꝫ zª nõ ꝯuenit Aui. Nã Aui.ĩ textu
dicit ꝙ clauſa via:⁊ ſi os nutrimẽtũ haberet aptum:opa
tio eiꝯ in nutrimẽtũ deſtrueret̃:mõ deficiẽte tali qualita
te os nõ haberet nutrimẽtũ aptũ. ℂ Patet zº ꝙ coꝛrela
riũ nõ ſequit̃. Nã lꝫ ab epate diſpoſitio mãe depẽderet:
nõ tñ inde dr̃ ꝑncipale mẽbꝛũ:ſicut nec ſtomachus dr̃ ꝑn
cipale mẽbꝛũ lꝫ chilũ generet. ℂ Preterea.apud ipſum
nõ dr̃ ꝑncipale ẽt large loquẽdo:niſi mẽbꝛũ generatiuuꝫ
inſtr̃i neceſſario effectiue ꝯcurrẽtis ad ꝯſeruationeꝫ ſpẽi
vel indiuidui:qȏ nõ faceret epar ex capite dicto. Meliꝯ
eſt ḡ dicere ꝙ deficiat q̃litas.vt dicit ꝑmus modus. Aut
ſpũs nãlis qui ſui ſubtilitate cito diſſoluit̃:⁊ ĩ mẽbꝛo nõ
remanet niſi nouiter influat a ꝑncipio:vt dicam ſtatim.
ℂ Nota 4º ꝙ illa cõparatio quã facit Aui.ꝙ ita deſtrue
ret̃ opatio oſſis clauſa via inter ipſum ⁊ epar:queẽadmo
dũ fit in ſenſu ⁊ motu cũ neruus ꝯſtringit ⁊c̃. Põt intel
ligi multis modis.vnus eſt ꝙ eque cito:⁊ ſilr ꝓpter defe
ctũ influxus epatis clauſa via ⁊c̃.deſtruet̃ opatio nutriti
ue oſſis:ſicut ſenſitiue clauſa via neruoꝝ.

Sed tunc reſtat difficultas qũo hec ṽtus dr̃ oſſi nã
lis q̃diu eius remanſerit cõplõ:⁊ nõ ita
in ṽtute ſenſitiua:cum vtraqꝫ eque a ꝑncipali depẽdeat.
ℂ Ad qȏ dr̃ ꝙ ṽtus influẽs a cerebꝛo põt retrahi a cere
bꝛo ſtãte ſanitate mẽbꝛi.i.ſpũs influẽs:merito cuiꝯ ṽtus
in mẽbꝛo exñs põt opari ſenſuꝫ põt retrahi a cerebꝛo:vt
pꝫ in ſomno:ſꝫ nõ ita eſt de ſpũ nãli ab epate tranſmiſſo:
qꝛ retrahi nõ põt:ita.n.factꝯ eſt cõnãlis mẽbꝛo cui influ
xit. ℂ Ex h̃ ẽt pꝫ ꝙ nõ obſtãte ꝙ opatio ṽtutis pendeat
in oſſe ab influxu epatis:ſicut operatio ſenſus pendet ab
iſluxu cerebꝛi.Una tñ iſtaꝝ ṽtutũ in operãdo dr̃ inata.ſ.
nutritiua:eo ꝙ opari ſufficit ꝑ ſolũ ſpũm ita appꝛopꝛiatũ
vt retrahi nõ poſſit:ſed ꝑ talẽ ſolũ nõ ſufficit opari ṽtus
ſenſitiua:⁊ iõ hec talia q̃ nõ ſentiunt:⁊ nõ mouent̃:dicun
tur a Gal̃.hr̃e ṽtutẽ innatã tm̃. Nã eoꝝ ṽtus lꝫ vere ĩ ope
rãdo depẽdeat ab iſluxu:tñ nõ dr̃ influẽs:ſicut ſenſibilis
⁊ motiua. ℂ Patet zº ex hoc itellectus vltime partis le
cte ꝙ hec ṽtus eſt oſſi facta nãlis:dũ eiꝯ ꝑmãſerit cõplõ.
Nã quo ad opari hec ṽtus pẽdet tm̃ a ſpiritu appꝛopꝛia
to:ita ꝙ nõ neceſſario ab illo q ſub foꝛma ſpũs cõis ſtat
in mẽbꝛo.Aliꝯ modus exponẽdi eſt ꝙ nõ taꝫ cito deficit
opatio nutritiua clauſa via:ſic̃ opatio ſentiẽdi.⁊ iõ ṽtus
nãlis eſt dicta ĩnata reſpectu ſenſitiue.Cauſa aũt nõ defi
ciendi ita cito eſt:qꝛ ſpũs ille fit inatus ⁊ ſufficit opari ẽt
ſine alio iſluxu nõ ſic eſt de ſenſu ⁊ motu. ℂ Ex qbꝯ ẜm
Aui.pꝫ ſolutio ad qõnẽ querentẽ:vtrũ oſſa ⁊ ſilĩa mẽbꝛa
hñt ṽtutẽ inatã tm̃. Nã vt ex dictis pꝫ:⁊ hic hoc nomen
virtꝯ dr̃:qñqꝫ de aĩa ꝯnotãdo ipſaꝫ poſſe in opa vite:qñq̃
de inſtr̃o q̃litatiuo:qñqꝫ de ſpiritu.Sumẽdo aũt ṽtuteꝫ
ꝓ aĩa:ſiue ꝓ ꝑncipali ꝑnº opationũ vite mẽbꝛo:vtrũ hec
ṽtus q̃ dr̃ nãlis apud medicũ ⁊ vitalis ſit inata.i.nõ iſlu
xa ab alio mẽbꝛo:vult Aui.eſſe imptinẽs medico nec pa
tere viã medico ad hãc ṽitatẽ terminãdam.Et ſic nõ eſt
viſile Gal̃.de tali ṽtute ⁊ mõ eſſendi ĩ mẽbꝛis itellexiſſe
cũ dixit hec mẽbꝛa hr̃e ṽtutẽ inatã tm̃:hec enim queſtio
eſt phyſica:⁊ nõ medicialis. Nec quo ad ꝯnes medicina
les:ſequit̃ varietas qcqd in iſta qõne dicat̃. ℂ Sꝫ de q̃li
tate vel ſpiritu qbꝯ mediãtibꝯ aĩa in mẽbꝛis opat̃:vtruꝫ
ſint in mẽbꝛis iſluẽtes ab alijs.hoc opꝫ medicũ credere:
⁊ quo ad h̃ oꝫ ẜꝫ Aui.ſniaꝫ credere ꝙ ṽtus nãlis fluit ab
epate.nã expertũ eſt ꝙ defectu exiſtente in epate mẽbꝛa
nõ nutriunt̃.Et ſi nutrimẽtũ aptũ haberent:verũtñ hec
ṽtus reſpectu aĩalis põt dici innata mõ ſupꝛa expoſito.
ℂ Ex qbꝯ pꝫ monachũ ſuꝑ zº tegni incõuenienter repꝛe
hẽdere Gal̃.Et ſi querat̃ a phõ in ꝑ itellectu:vtrũ in mẽ
bꝛis iſtis ṽtus q̃ eſt ꝑncipale agẽs opa vite iſluat ab alio
ꝑnº. ℂ Dicẽdũ ꝙ in h̃ ſũt multi modi ꝓbabiles.Quidã
eniꝫ dicũt tales ṽtutes eſſe ꝓpꝛietates aĩe:que tñ nõ di
cunt aliã eſſentiã q̃ eſſentiã aĩe. ℂ Dicũt zº has ꝓpꝛie
tates iſoꝛmare mẽbꝛũ:qȏ tñ nõ hꝫ ꝓ foꝛma aĩe eſſentiã:
etſi eſſentia aĩe ſit ibi ꝑ ꝑſentiã. ℂ Dicũt 3º ꝙ h̃ mõ ꝯtin
git vnũ mẽbꝛũ iſoꝛmari vna ṽtute:⁊ nõ aliud:ſic̃ oculus
infoꝛmat̃ ṽtute viſiua ⁊ nõ auris. ℂ Dicũt 4º ꝙ mẽbꝝ
qȏ iſoꝛmat̃ aĩa eſt coꝛ vel ſibi ꝓpoꝛtionale a quo oẽs ṽtu
tes pticulares fluũt ⁊ alia mẽbꝛa.Et iõ ẜm hũc modũ ſo
lũ coꝛ eſt mẽbꝛũ hñs ṽtutẽ inatam tm̃. Reliqua aũt oĩa
mẽbꝛa hñt ṽtutẽ influẽtẽ:nec tñ eſt credendũ iuxta hãc
opionẽ coꝛ hoĩs eſſe hoĩem ⁊ aſini aſinũ:qꝛ ⁊ ſi aĩa infoꝛ
met coꝛ:nõ tñ cũ illo cõponit vnũ:ſꝫ cũ toto ſubto.Et ſũt
ad iſtas ꝯnes ꝓbãdas q̃dã ꝑſuaſiue rõnes.Et illȏ vr̃ inue
re Arꝫ.in libº de motu aĩaliũ:cũ dixit.opꝫ exiſtimare aĩal
ꝯſtare queẽadmodũ ciuitatẽ bñ legibꝯ rectaꝫ ⁊c̃.quã ꝑ te
videas.Quidã alij dicũt aĩam q̃ eſt talis ṽtus dari a ge
nerãte:⁊ nõ a coꝛde:qꝛ cũ ṽtꝯ ſpermatis poſſit gnãre coꝛ
poterit ẽt alia mẽbꝛa gnãre.Sꝫ de h̃ ẽt dicet̃ ĩfra.caº de
ṽtutibꝯ nãlibꝯ miniſtratis. ℂ Et lꝫ pª poſitio ſit mihi vi
ſimilioꝛ.zª tñ eſt hodie cõioꝛ apud medicos:ſic ẽt cũ cir
ca hãc mãm querit̃:vtꝝ oĩa mẽbꝛa nr̃i coꝛpis ſint eiuſdẽ
ſpẽi eſt queſtio nihil ad medicinã ptinẽtes. Nã ſiue dica
tur:vt puto ꝙ nullũ mẽbꝛũ hoĩs eſt in ſp̃e ꝓpꝛie:ſꝫ ſoluꝫ
ꝑ reductionẽ in ſp̃e hoĩs:qꝛ pars hoĩs:ſed nõ cõpleta qȏ
ad eẽ ſpecifice ſubſtãtie reqrit̃:ſiue dicat̃ ꝙ ſint eiuſdem
ſpeciei:ꝓpter foꝛme eoꝝ idẽtitatẽ diuerſimode in illis
operantẽ:ꝓpter varietatẽ inſtr̃oꝝ:ſiue 3º dicat̃ ꝙ ſint di
uerſaꝝ ſpẽꝝ:in qbus tñ aĩa vna opat̃ nõ eſt curandum:
ſufficit eniꝫ medico ſcire quomodo requirant̃ influxus
ab aliquo membꝛo ad hãc vel illam operationem:⁊ qũo
nõ:quãtũ pꝛeſenti queſtioni ſpectat.

ℂ Et tũc qdẽ explanabit̃ ei diuiſionis habitudo ⁊ videbit mẽbꝛa pꝛincipalia que ſunt:⁊ mẽbꝛa pꝛincipalibus deſeruientia:⁊ membꝛa nõ pꝛincipalia abſqꝫ ſeruitio.

ℂ Hic exequit̃.vt dr̃ ꝑus Aui.ponẽdo tertiã generalez di
ſtinctionẽ.Et diuidit̃ in duas ptes.ꝑmo ponit illã.zº mẽ
bꝛa diſtinctionis declarat.zª ibi [Mẽbꝛa ṽo ꝑncipalia.]
De ꝑma dicit ꝙ ex dicte diuiſionis ꝑus poſite declaratio

ne explanabit medico bitudo mēbrox vni⁹ alteri⁹ diui-
sionis. Et est ꝙ mēbrox q̄dā sunt p̄ncipalia: q̄dā ꝑuientia
p̄ncipalib⁹: ꝛ q̄dā absq3 seruitio: ꝛ non p̄ncipalia. ¶ Ubi
nō ꝙ h̄ maxie mō ex notitia p̄cedētis cognoscit̄ p̄ntis di
uisiōis mēbrox bitudo. ¶ Nā si aliq̄ sūt mēbra tribuen
tia illa erūt p̄ncipalia mō p̄cipue statiȝ exponēdo: ꝛ qꝛ nō
sūt tribuētia: nisi alia sibi: aut pparādo: aut deferēdo sub
seruiāt: iō erūt p̄ncipalib⁹ seruiētia. s3 q̄dā sunt q̄ nec de-
ferūt: nec pparāt spalr ꝓ opōne p̄ncipalis: iō illa sunt nō
p̄ncipalia: ꝛ sūt absq3 ꝑuitio. ¶ Nō z° ꝑuitiū sumi triplr:
aut ꝓ actiōe vel passiōe. z° ꝓ vtilitate. 3° ꝓ opōne mēbri
appropriate p̄ncipali subseruiētis: mō ꝯstat ꝙ membra:
nec p̄ mō nec z° inueniunt̄ absq3 seruitio: sed 3° modo.

¶ Mēbra ꝟo p̄ncipalia sunt mēbra q̄ primaruȝ virtutū q̄ in corpe existūt q̄ ad h̄ sunt necessarie vt singulare: aut spēs perdurēt principia hn̄t.

¶ Declarat mēbra diuisiōis isti⁹: ꝛ solū p̄ᵐ ꝛ zᵐ cuȝ 3ᵐ sit
notū ex negatiōe illox. Et diuidit̄ i duas. ibi zᵃ [Mēbro
rū ꝟo serui.] p̄ᵃ i duas. p̄. n. facit qđ est i gn̄e. z° spālius. zᵃ
ibi [Scđ3 ꝟo.] Dicit p̄ ꝙ mēbra p̄ncipalia sunt illa q̄ hn̄t
p̄ncipia p̄max ꝟtutū q̄ sunt ad h̄ nec̄ie vt spēs vl' indiui-
duū ꝑmaneat. ¶ Nō p̄mo ꝙ ꝟtutes dicunt̄ p̄me: aut tpe
sicut vegetatiua. vt vr̄ Ar. velle z° de gn̄atiōe: aut digni-
tate vt cognoscitiue: aut cōitate vt vitales: ꝛ nāles ꝛc̄. Et
cōiter hoc exponūt doctores p̄max cōitate. s. Nā nāles
nō sūt p̄me dignitate. S3 ego credo p̄max itelligēdū eē
nō suplatiue s3 vt iportat aliquā excellētiā: sic̄ dr̄ famo-
sissimo: qꝛ valde famoso: p̄max igit̄ ꝟtutū itelligat̄ val-
de excellētiū. Et Aui. declarat quā excellētiā debēt hr̄e:
qꝛ. s. sūt ad h̄ nec̄ie: vt spēs: aut idiuiduū ꝑmāeat. ¶ Nō
z° ꝙ mēbra p̄ncipalia hr̄e i se p̄nᵃ taliū ꝟtutū diuersimo
de opiat̄ apud diuersos. Nā Plato ꝛ Gal. q ip3 seq vi3 di-
cūt. ꝙ sūt dr̄ie eēntialr̄ aie in vno hoie. s. tres aut q̄tuor: ꝛ
in q̄libet p̄ncipali p̄sertim triū fundamētalr̄ est vna aie
eēntia q̄ est p̄nᵐ a q̄ fluūt potētie vni⁹ gn̄is vt sensitiua a
cerebro: ꝛ nutritiua ab epate: ꝛ vitalis a corde. Principia
g̃ ꝑm hāc viā istax ꝟtutū essent aie eēntie. Aly ꝟo ponūt
aiam eē vnā totā in q̄libet ꝑte. ꝛ iō oē membx dicūt hr̄e
p̄nᵐ ꝟtutis nec̄ie ad indiuidui ꝑmanētiā qđ est aia: op3 g̃
suppleri hūc textuȝ apud eos. ¶ Nō ꝙ ꝟtus q̄nq3 dr̄ de
re effectiue ꝯcurrēte ad opōnes aie: ꝛ qꝛ spūs effectiue cō
currit ad illas: iō spūs est ꝟt⁹. ¶ Nō z° ꝙ rex cōcurren-
tiū ad opa aie: q̄dā nec̄io saltē in sui spe ꝯcurrūt ad ꝑma-
nētiā idiuidui vel spēi. s. spūs vitalis qui in corde gn̄at̄: ꝛ
nālis q in epate: ꝛ aialis q in cerebro: ꝛ generatiu⁹ qui in
testiculis. Quidā aūt nō ꝯcurrūt nec̄io: sic̄ ꝟbi grā. spūs q
visiuus est. ¶ Nō 3°. ꝙ rex q̄ in nobis gn̄ant̄: q̄dam sunt
nec̄ie ad idiuidui ꝛ spēi ꝑmanētiā: s3 nō effectiue cōcur-
rūt ad h̄: imo nālr̄ vt chilus q in stōcho gn̄at̄: ꝛ iō iste. qꝛ
nō effectiue ꝯcurrūt ad idiuidui ꝑmanētiam nō dicunt̄
ꝟtutes. h̄ g̃ mō illa mēbra q̄ ꝑ aiam suā: ꝛ cōplōnē ꝓdu-
cūt ea instr̄a aie q̄ effectiue ꝯcurrūt ꝛ nec̄io ad ꝯseruatio
nē idiuidui vel spēi dn̄r hr̄e in se p̄nᵃ p̄max ꝟtutū ꝛ p̄nci
palia. Et h̄ mō a Marsilio ꝛ Jacobo res ista limitatur.
¶ Nā cōciliator Din⁹ ꝛ Gentilis ad saluādū plura p̄nci
palia nō bn̄ ꝟba limitant: nisi ꝙ dicūt quedā esse vere: ꝛ
quedam manifestatiue p̄ncipalia. Et cor vere ꝛ alia tria
manifestatiue. Et hec nō plene sufficiūt nisi apud illos q
dicūt ꝟtutē eē ꝓprietatē aie fluētē ab ea quā dicūt p̄mo
a corde fluere tanq̄ ab illo in q̄ p̄ radicat̄ aia: ꝛ has tres:
vitalē cordis: aialē cerebri: ꝛ nālē epatis eē p̄mas ꝟtutes
ab aia fluētes cū sit quelibet in suo gn̄e p̄ma. ¶ Qui ꝟo
has nō ponūt nō p̄nt h̄ dicere. Et iō isti aly q has nō po-
nūt distinctas ad hūc aliū modū diuerterūt. ¶ Sed tn̄
mihi vr̄ ꝙ hec limitatio nō sufficit ēt dicēdo ꝙ nō sunt
iste ꝟtutes q̄litates aie ab ea disticte: vt volūt. ¶ Et sup-
pono. ꝙ oēs ꝑtes q̄titatiue stomachi vel pulmonis sunt
nec̄ie ꝛ effectiue ꝯcurrētes ad indiuidui ꝑmanentiā mō
dicto: qꝛ i sua spe: nec̄e est. n. aliquā ꝑtē talē ꝯcurrere: ꝛ h̄
faciūt he ꝑtes tanq̄ aie instr̄a. ¶ Suppono z° ꝙ alique
tales ꝑtes fiunt: ꝛ ꝓducunt̄ a stōcho ꝛ pulmone ꝑ actum
ꝟtutis nutritiue vt ꝯstat: ꝛ tunc seq̄t̄ ꝙ stōchus: ꝛ pulmo
iuxta istox expōnē essent p̄ncipalia: qꝛ hn̄t p̄nᵃ ꝓductiua
instr̄ox aie nec̄io effectiue ad idiuidui ꝑmanētiā ꝯcurrē
tiū. ¶ Et iō dico ꝙ op3 addē plurib⁹ mēbris cōium: isto
mō mēbra p̄ncipalia sunt illa q̄ hn̄t p̄nᵃ ꝓductiua instr̄o-
rū aie plurib⁹ mēbris cōiuȝ q̄ sunt nec̄io effectiue ꝯcurrē
tia ad idiuidui vel spēi ꝑmanētiā. Et h̄ ꝯuenit solū cordi
cerebro epati ꝛ testiculis. Nā generāt spūs q nō tm̄ exi-
stētes in eis sūt oꝑatiui: s3 ēt i alys mēbris: ꝛ iō dn̄r cōia
instr̄a: ꝑ3 g̃ hāc significationē largā p̄ncipalis mēbri Aui.
ꝯcedit plura eē p̄ncipalia mēbra: ꝛ nō sumēdo p̄ncipale:
vt iportat p̄ᵐ in gn̄e mēbrox: h̄. n. mō ꝑm Ar. mētē soluȝ
cor posuisset p̄ncipale in aialib⁹ cor hn̄tib⁹: sicut Ar. po-
suit vbicūq3 de hac mā loquit̄. Et qꝛ in hoc mō significā
di nō est ambiguū multa esse p̄ncipalia. iō Aui. in h̄ non
narrauit opinionū varietateȝ: sed pro certo habuit plura
esse p̄ncipalia. ¶ Ultimo nota. ꝙ inter mēbra que h̄ mō
dicunt̄ p̄ncipalia. q̄dā dicunt̄ p̄ncipaliora: vt cor: q̄dā mi
nus: vt testiculi. Et quedā medio mō: vt cerebruȝ ꝛ epar.
De qbus duobus qđ sit p̄ncipalius. vide 4ᵃ huius.

¶ Scđm ꝟo singularis durabilitatem sunt tria principia. Cor qdē est principiuȝ ꝟtutis vite: ꝛ cerebx qdē est principiū ꝟtutis sentiendi ꝛ mo uendi: ꝛ epar qdē est principiū nutriendi.

¶ Hic specialius notificat mēbra p̄ncipalia. ꝛ diuidit̄ in
duas. p̄ eniȝ notificat q̄ ꝛ q̄re sint aliq̄ mēbra p̄ncipalia ꝑ
ꝯseruatione idiuidui. z° spēi. zᵃ ibi [Sed ꝑm speciei.] Dic̄
p̄mo ꝙ mēbra p̄ncipalia ꝑm durabilitatē singularis. i. q̄
hn̄t p̄nᵐ ꝟtutis nec̄ie ad indiuidui ꝯseruationē mō expo
sito sunt tria. s. cor: qꝛ ip̄m est p̄nᵐ p̄me ꝟtutis ꝛ vite: ꝛ ce-
rebrū: qꝛ est p̄nᵐ sentiēdi ꝛ mouēdi: ꝛ epar qđ est p̄nᵐ ꝟtu
tis nutritiue. ¶ Circa ꝑtē nota. ꝙ vnūqđq3 hox triū mē
brox gn̄āt spūm q est istr̄m cōe aie nec̄io effectiue ꝯcur-
rēs ad ꝯseruationē idiuidui. Nā spūs vitalis q a corde ꝓ
cedit est effectiue ꝯcurrēs nec̄io ad oēm opōnē hois: vt ē
viuēs: ꝛ iō hec dr̄ ꝟt⁹ p̄ᵃ ꝛ vita: qꝛ p̄bet alys mēbris vitā.
deficiēte g̃ h̄ spiritu indiuiduuȝ deficeret. Silr̄ in epate
fit spūs nālis: aut absolute: qꝛ epar illū spūm gn̄āt dando
sibi subalē formā: aut ꝑ3 qd: qꝛ epar nō dādo sibi formaȝ
subalē: facit tn̄ ip̄m nutritiuū q est tn̄ sufficiēs p̄nᵐ faciē
di nutricationē mēbrox ad que defert̄: l3 hāc nō faciat si
ne vitali. Sili mō cerebrū gn̄āt aialē qui nec̄io effectiue
ꝯcurrit ad oēm sensuȝ ꝛ motū voluntariū: ꝛ sic sine istis
effectiue ꝯcurrētib⁹ vita ꝯseruari nō posset. ¶ Qꝛ auteȝ
hec mēbra tales spūs generēt vr̄ cōuinci expientia rōne
adhibita: ꝛ istis trib⁹ mēbris vere ꝯuenit rō p̄ncipat⁹ ꝑm
ꝙ hic sumit̄. S3 ad denotādū: ꝙ nō qđlibet istox est p̄ᵐ
in genere mēbrox. dixit Aui. de corde semꝑ ip̄m est p̄nᵐ
ꝟtutis p̄me: qđ nō dixit in alys: sed l3 de corde sit manife
stū ꝙ est spūs p̄nᵐ vitalis ꝑ arteriā trāseūtis. Et de cere-
bro ꝙ est p̄nᵐ aialis spūs: tn̄ in epate vr̄ res magis ambi
gua: ꝛ iō p̄mo colliget dr̄ spūs sunt duo. s. spūs apparēs in
corde: ꝛ spiritus apparēs in cerebro: s3 in epate nō appet
per viā sensus esse spūs. Et Gal. in tegni. noiat spirituȝ vi
talē ꝛ aialē nō nominādo nālem. Et in 3° de ingenio. po-
suit rē sub dubio. ꝛ ideo aliqui volunt sanguinem qui in
epate generat̄ effectiue per se cōcurrere ad ꝯseruationeȝ
indiuidui. Quomodocūq3 tn̄ sit ad saluandū p̄ncipatum
epatis mō loquēdi Aui. vr̄ meli⁹ ponē ꝙ epar gn̄āt spūm

nālē

nālē.nā Aui.supra dixit ꝙ si os baberet nutrimētū aptū
⁊ via inter epar ⁊ os clauderetur:os nō nutrireť:⁊ boc nō
nisi propter spiritus ab epate venientis defectum.

¶ Sed ꝰm speciei debilitatem sunt principalia
bec tria: ⁊ etiam aliud quartum qđ speciei exiuit
proprium ⁊ sunt testiculi qui vni rei sunt neces/
sarij ⁊ ad rem aliam iuuatiui.

¶ Notificat mēbra ꝑncipalia q̄ sunt talia respectu ꝯserua/
tiōis spēi.Et diuidiť i duas:q2 ꝑmo facit boc.2° spālr testi
culoꝝ notificat iuuamēta:⁊ necessitatē:ibi 2ª [Necessitas
ꝟo.] ¶ De p° dicit ꝙ mēbra ꝑncipalia ꝰz ꝯseruationē spēi
ad sensum datū supra sunt bec tria.s.cor:epar:⁊ cerebrū.
Et cū boc sunt testiculi ꝰm medicos q ad vnā rē sūt neces
sarij:ad aliā sūt iuuatiui. ¶ Circa quā ꝑtē nota p° ex bis q̄
dicunť.2o.tertij.de cāis spmatis.⁊.2i.de gñatiōe embrio/
nis.ad faciēdū sperma nō solū ꝯcurrit ꝟtus testiculoꝝ:sz
ꝟtus vniuscuiusq3 boꝝ triū ꝑncipalīꝰ q̄ꝫ testiculoꝝ ꝟtꝰ.vñ
ibi dī ꝙ o3 ꝙ sit spmati ex oī mēbro ꝑncipali fons. Et iō
bec mēbra generāt vl' ꝓducūt istꝰz cōe necio effectiue cō
currēs ad spēi ꝯseruationē q̄ ꝑ actū gñatiōis ꝯseruať.Sp
ma.n.effectiue ꝯcurrit ad fetꝰ gñationē. ¶ Nota 2° ꝙ lz
Arꝫ.2° de generatiōe aīaliū.visuz fuerit ꝙ testiculi nō ge
nerāt spma.sz sint tā q̄ꝫ suspēsiori ampliātia vasa spmati/
ca.Tñ apđ medicoꝝ mētē ⁊ ꝟitatē nō ē ita:q2 i bñtibꝰ te/
sticulos ipsi imediate spma generāt:lz i ꝟtute alioꝝ ꝑnci/
paliū.Et ꝓ boc vide scripta sup 2° tegni.Ex bis p3 ꝙ alia
tria ꝑncipaliora sūt q̄ꝫ testiculi.P3 2° ꝙ ista dupl'r sūt ꝑn
cipalia:testiculi ꝟo vno mō tm̄. ¶ Nō 3° ꝙ testiculi sūt ne
cessarij ad vnā rē ꝰm medicos.s.ad spmatis generationē:
⁊ boc ꝰm mētē Gal'.vt infra dī ē veꝝ tā de testiculis mu/
lieꝝ q̄ꝫ viroꝝ.Sūt ēt iuuatiui ad aliā rē vt stati dī:q2 res
illa aut nō ex toto pēdet a testiculis:aut nō est necāria ad
ꝯseruationē idiuidui vl' spēi. ¶ Uel 3° dicūť iuuatiui ad
bāc scđam rē:q2 nō nisi ꝑꝑ meliꝰ eē sic fcm̄ ē. Nā eoꝝ q̄ i
aīalibꝰ a nā q̄dā fiūt ꝑꝑ necessitatē q̄dā ꝑꝑ meliꝰ vt bar/
ba in viris ⁊ mamille i eisdē.Et illa q̄ sunt ꝑꝑ meliꝰ nō ob
stāte ꝙ ad aliud meliꝰ ꝯñdū ꝓ q̄ sunt fcā sunt necīa:tñ nō
dicunť absolute facta ꝑꝑ necessitatē:sed ꝑꝑ iuuamentuz.

¶ Necessitas ergo est ad sperma generanduz qđ
genealogiam cōseruat. Juuamētum ꝟo est ad
boc vt cōplemētū forme deť ⁊ cōpl'o masculina
⁊ feminina cōserueť q̄ speciebꝰ animalis accidē/
tia sunt inseparabilia: ⁊ nec sunt ex rebus inani/
malitatis essentiam ingredientibus.

¶ Hic declarat necessitatē ⁊ vtilitatē testiculoꝝ dicēs spā/
liter.p° ꝙ necessitas testiculoꝝ est vt generēt spma qđ sal/
uat genealogiā.i.successiuā generationez. ¶ Diť 2° ꝙ iu/
uamētū testiculoꝝ ē ad dādū cōplemētū forme.⁊ ad boc
vt ꝯserueť cōpl'o masculina ⁊ feminina q̄ cōpl'ones sūt ac
cidētia isepabilia qbusdā spēbꝰ aīaliū ⁊ nō sūt de rebꝰ in/
grediētibꝰ eēntiā aīalis. ¶ Ubi nota.ꝙ vtꝝ testiculi ge/
neratiōi spmatis sūt necārij tā q̄ꝫ ipsuz generātes ē qđ:in
qua discordare videnť Arꝫ.⁊ Gal'. Nā Ari.p° de generatio
ne aīaliū.vult testicl'os nō generare spma:nec ad h eē ne/
cessarios. ¶ Cuiꝰ rōnes sūt.pª q2 multis aīalibꝰ emittēti/
bus spma nō sūt testiculi sicut sunt pisces ⁊ serpētes.2° q2
vt dī 3° de bystorijs.ca° p°.Taurꝰ post abscisionē testiculo
rū ipregnauit vaccā.3° q2 spma manifeste iueniť in vasis
spmaticis ⁊ nō i testiculis.4° q2 māifeste videnť ꝯbi sur/
suz testiculi in bñtibꝰ testiculos eť:⁊ h nō ē nisi q2 bec va/
sa tali tpe ꝯbunť ad spma emittēdū.5° a testiculis in vir/
gā nō ē vie exitꝰ spmatis:sz bñ ꝑ vasa. ¶ Jmagiať g° Arꝫ.
ꝙ nō sūt necārij i generatiōe spmatis:sz mltū ꝓsūt:q2 te/
sticuli ponūtur ad h vt vasa semiaria suspēdanť ⁊ teneā/
tur apta vt ꝑ ea spma trāsire possit bora coitꝰ ⁊ ipelli sicut
lapilli qdā qbꝰ textores vtunť ad tenenduz apta fila ꝑ q̄
nauicula iter stamia d3 trāsire. Sūt ēt qbusdā aīalibꝰ su
stētaculū iuolutiōis vasoꝝ. Nā queadmodū nā aīalia vo
racia fecit cū vnico itestino ⁊ raro:ita ēt aīalia velocissi/
mi coitꝰ fecit cū vasis semiarijs rectis:sz illi q sūt morosi
coitꝰ vt spma magis digerať bñt semiaria vasa inuoluta
ad būc finē circa testiculos sic itestina circa mesenteriuz
iuoluunť. Qr aūt abscisis testiculis aīalia fiūt sterilia est:
q2 bec vasa aut ꝑ illud icidunť:aut q2 exiccanť ⁊ ꝯbunť.
¶ Sz ꝯ bāc Arꝫ.positionē pl'es videnť eē rōnes. Pª q2
in aīalibꝰ bñtibꝰ testiculos itus nō vī aliqđ boꝝ iuuamē/
toꝝ in testiculis.2ª q2 tpe coitꝰ quorūdā aīaliū sel' in āno
coeūtiū testiculi eoꝝ iueniunť magni apparentes in alio
tpe ita ꝑui sūt vt nō ꝑcipianť:⁊ h nō eē nisi q2 sūt ꝓ tūc
pleni spmate.3ª q2 ꝯctio testiculoꝝ sursuz nō faceret vasa
lata bora emissiōis semis.4° q2 testiculi manifeste ꝑ vsuz
coitꝰ tumescūt.5° q2 suppositio narcoticoꝝ reddit sterilē:
lz h argumētū sit debile. ¶ Uoluit g° Gal'.⁊ medici ꝙ te/
sticuli nō sūt vnicuiq3 aīali generāti spma necārij:sz sunt
qbusdā spēbꝰ aīaliū necārij ad generationē:q2 ipsi sūt ge/
nerātes spma qđ maxie appet ex siītudie carnis in colo/
re ad spma.nā sic mamille lac generāt albū:⁊ epar sāgui/
nē rubeū:ita est de testiculis respectu spmatis.Spma g° ⁊
spūs gignitiuꝰ lz pēdeat ab alijs tribꝰ ꝑncipalibꝰ mēbris.i
talibꝰ aīalibꝰ testiculos bñtibꝰ generari:tñ nō ꝑñt sine te/
sticuloꝝ ꝯcursu:⁊ iō ponunť testiculi ꝑncipale mēbrū:q2
generāt spiritū gignitiuū q ē istrm gñale necārio effecti/
ue ꝯcurrēs ad spēi ꝯseruationē:⁊ h maxie veꝝ ē de viroꝝ
testiculis. Nā de testiculis femiaꝝ nō ita cōcorditer dī ⁊
viā medicoꝝ sequēdo Auic.dič in ꝑte ꝑñti ꝙ ad spma ge
nerādū sūt necārij qđ spma genealogiā seruat. ¶ 2° ꝑn/
cipal'r nota.ꝙ q̄ꝫuis testiculi ꝰz istos generenť sperma:tñ
stat sperma qñq3 in vijs q̄ sunt iter testiculos ⁊ virgā reti
neri aliquāto tpe:⁊ in qbusdā notabili tēpore valde.Et iō
dicūt potuisse ꝯtigere ꝙ thaurus post castrationē ipleuit
vaccā ex spmate in eo genito añ castrationē. ¶ Circa 2m
dcm̄ ꝙ testiculi sūt iuuatiui i cōplēdo formā. ¶ Nota ꝙ
ꝑ formā possumꝰ bic itelligē pulchritudinē q̄ i viris iuua/
tur ꝑ testiculoꝝ ꝑñtiā calorē in totū reflectentiū. Unde
cū castranť perdūt barbā ⁊ multa ad decorē viroꝝ ꝑtinē
tia.Aut dī cōpleri forma quo ad posse operari i q̄ nālīter
iclinať.s.generationē sz pm plus placet. ¶ Nota 2° ꝙ ma
sculina cōpl'o ⁊ feminina sūt faciētes ad boc vt masculus
possit i opus masculi ⁊ femīa i opus femelle vt sic. Mas
n.vt sumiť ꝑmo de generatione.ca° ꝑmo.est aīal generati
uum sibi siīis in aliud.Et femīa est aīal generatiuū i se ab
alio.Per testiculos g° masculus est potēs generare:h mo/
do ⁊ femina quibus abscisis neuter possit in opus i boīe ⁊
aīalibus alijs testiculis ad generationē idigētibꝰ.h g° mo/
do a testiculis cōpl'o masculina ⁊ feminina cōseruať.Uel
aliter cōplexio masculina ꝑ quā iclinanť aīalia masculis
cōueniētia facere. Nā qđ dictum est:est potius necītas q̄ꝫ
vtilitas. ¶ Nō 3° ꝙ cāe efficiētes masculū i matrice aut
femellā sumunť a dispositiōibus spermatis viri.Prio vt
si sperma sit multū in quātitate calidū i cōplexiōe bene
digestum globosum grossum veniens a dextro testiculo ⁊
a rene dextro ⁊ ab bomie fortis corꝑis carnis mediocris
duritiei magnorū testiculoꝝ ⁊ apparentiū venaꝝ.Et bic
est ꝙ rustici ligant sinistrū thauri testiculum cū masculū
volunt concipi.Et bec quidem inter causas mouētes par/
ticulares est ꝑncipalior vt sumiť 4° de generatiōe aīaliū.
Sumunť 2° a dispositione cordis fetus ita ꝙ cor fetꝰ in/
ter fetus mēbra est cā prima ⁊ principaliter mouēs ad ge/
nerationem masculi. Nā cum cor sit primū in generatiōe

videt̃ facẽ ad alioꝝ formationẽ: vt 2° de generatiõe aïa/liũ ⁊ 4°. p̃aliter sumit̃ ita ꝙ cor calidũ ⁊ tẽperamẽto vicinum est cã masculinitatis ⁊ ecõtra cor frigidũ ⁊ debile. Sumit̃ 3° cã ex pte matricis ita ꝙ matrix calida aut tẽperamento vicina ⁊ latus dextrũ cũ in ipsuꝫ spma ceciderit sunt cã masculinitatis: vt pꝫ in aforismo. Mares qdeꝫ in dextris. femie vo in sinistris magis. Et ab Auic. zi. tertij. ca° de causis masculinitatis. ⁊ ca° de regimie ei⁹ colligi potest. Sumit̃ 4° a dispõne menstrui. nã cũ menstruis mũdificata est mulier: est aptior masculũ ꝯcipere: ⁊ cũ ẽ in fine mẽsis ꝯcipit plimũ feminã aut hermaphroditã vt. zi. tertij. hui⁹ aũt cã ẽ. qr sanguis remanẽs post mẽstruorum emissionẽ ẽ purior. ⁊ min⁹ aquosus. ⁊ magis digestus. ⁊ ille est mã fetus q p tũc ꝯcipit̃. Sumit̃ 5° ab accñtib⁹ aïe mulieris in hora casus spmatis in matricẽ. vñ Aui. p̃cipit. zi. tertij. ca° de regie masculinitatis. ꝙ hac hora mulier suaꝫ figat imaginationẽ sup masculũ: nobilẽ. Sumit̃ 6° a causis supercelestibus masculum aptis facere: verbi gratia. si dñs reuolutiõis sit masculinãs ⁊ in 4ª masculia. Sumit̃ 7° ab extrinsecis occurrentibus: verbi gratia. flatus boree est causa generationis masculoꝝ ꝺm Arist. 6° hystoriarũ.

Sed quedam difficultates circa dcã occurrũt. p̃mo. n. vĩ ꝙ a spermate p̃ncipal'r inter particulares cãs nõ pẽdet masculinitas ⁊ femineitas: qr ab illo pendet magis sexus differẽtia: ꝺꝫ cuius variationem equalẽ maior fit in fetu transmutatio: sed p eq̃lẽ variationẽ menstrui maior fit varietas in fetu q̃ꝫ spmatis. g̊ magis pẽdet varietas maris ⁊ femie a mẽstruo q̃ꝫ a spmate. Maior ẽ clara. mior pbat̃. qr stãte varietate specifica spmatis ⁊ idẽtitate mẽstrui generant̃ eiusdẽ spẽi sp̃alissime aïalia: sꝫ cũ varietate specifica mẽstruorũ ⁊ specifica idẽtitate spmatis generant̃ aïalia spe differẽtia. g̊ ⁊c̃. Nã si Tigrides coeũt cũ cane femia generant̃ canes veloces qui sunt eiusdẽ spẽi cũ genitis p coitũ taliũ canũ adinicẽ vt sumit̃ 3° de generatiõe aïaliuꝫ. ⁊ 7° de hystorijs. Et nulli dubiũ qn spmata tigridis ⁊ canũ sunt differentie specie. Sed ex duob⁹ spmatib⁹ tigridis quoꝝ vnũ initiat̃ i tigridem feminã ⁊ aliud in canẽ nõ generat̃ eadẽ specie vt cõstat. ¶ Cõfirmat̃. stãt duo aïalia p ꝯcubitũ eẽ genita eiusdẽ spẽi sp̃alissime: ⁊ tñ spma a qb⁹ genita sunt esse diuersarũ spẽrũ: ⁊ sil'r mr̃es: g̊ idẽtitas specifica vel diuersitas nõ pendet ex idẽtitate specifica spmatis vel diuersitate: g̊ ex varietate dispõne spermatis non pẽdet diuersitas sexus.

Scda difficultas est. qr non videt̃ ꝙ ex calido spermate ⁊ digesto fiat general'r masculus alijs ĩpedimẽtis sublatis ⁊ ex frido femia. p̃mo. qr tũc sequeret̃ nunq̃ꝫ debere generari nullũ masculũ. ꝯñs ꝯtra experiẽtiã. Et pbatur ꝯña: qr quocũqꝫ spmate asini est sperma eq generatiuũ: tñ femelle i eq̃ calidius ⁊ magis digestũ: g̊ si spma illud ppter sui friditatẽ ẽ generatiuũ femie nullũ asini spma i eadẽ matrice ⁊ alijs paribus erit generatiuũ masculi: ⁊ sic nõ gñabit̃ vnq̃ꝫ mulus. ¶ Cõfirmat̃ in eodẽ p̃ncipio. a. est spma calidi⁹ ⁊ magis digestũ q̃ꝫ. b. alijs pib⁹ ⁊ ex. a. generabit̃ femia ⁊ ex. b. masculus: g̊ nõ pendet masculus alijs parib⁹ a caliditate spmatis ⁊ femia a friditate: ꝯña nota. Et assumptũ pꝫ: capiẽdo duo spmata. vnũ eq aptũ femiare i matrice eq̃. Aliud asini i ꝯsili oino matrice qδ generabit nullũ mare: ⁊ pꝫ ꝙ spma asini ẽ fridius spmate eq. ¶ Cõfirmat̃ 2° ꝙ spma virtuosi⁹ ẽ magis masculinãs: sꝫ sperma calidũ respectu spermatis tẽperati ẽ min⁹ virtuosuꝫ cũ v̾tus sequat̃ tẽperamẽtũ: g̊ qδlibet semẽ tẽperatũ quolibet calido alijs paribus ẽ magis masculinãs: ⁊ sic masculinitas potius vĩ sequi tẽperamentũ cõpl'onis. ¶ Forte dĩ ꝯcedẽdo ꝙ tẽperatũ spma est magis masculinãs. ¶ Cõtra. ex hoc sequit̃ aliqδ distẽperatũ: aliquo tẽperato esse magis masculinãs qδ repugnat responsioni. ⁊ pbat̃ ꝯña. Et capio a. semẽ tẽperatũ in extremo tẽperamẽti versus calidũ ⁊ b. tẽperatũ in extremo tẽperamẽti versus frigidum: ⁊ sequit̃ ꝙ a. est magis masculinãs q̃ꝫ b. qr est eque tẽperatum ⁊ calidius naturaliter alijs paribus: ergo in certa proportione si f. illa proportio: ⁊ patet ꝙ in minori improportione q̃ꝫ est f. aliqδ calidũ est minus masculinãs q̃ꝫ a. ⁊ illo dato sequit̃ ꝙ erit magis masculinãs q̃ꝫ b. qδ tñ ponitur temperatũ.

Tertia difficultas qr nõ videt̃ ꝙ cal'itas matricis sit cã masculinitatis aut friditas femineitatis: qr q̃cũqꝫ matrice mulieris apte ad generationẽ est dare matricẽ fridiorem ⁊ cuꝫ fridiore spermate q̃ꝫ sit sperma viri masculinãtẽ: g̊ nec rõne friditatis matricis: nec rõne friditatis spmatis fiũt ille differẽtie sex⁹. Et pꝫ assumptũ de mr̃ice ⁊ spmate pisciũ ⁊ torturarũ ⁊ asinoꝝ ⁊ alioꝝ aïaliũ multũ hoie fridiorũ. Sil'r pꝫ de matrice ac spermate generãtib⁹ masculos in germania ⁊ de generãtib⁹ masculos in ĩdia. Et qr iste difficultates plurimũ sunt p̃hice: iõ p nũc earũ solutio dimittitur.

¶ **Membrorum vero deseruientiuꝫ alia sunt que seruitute deseruiunt preparatoria: alia que seruiunt seruitute latoria.**

¶ Hic explanat aliqδ mẽbꝝ ppposite diuisiõis. ⁊ facit tria Primo ponit illius mẽbri vnã distinctionem. 2° declarat quasdã seruitutũ declarationes. 3° p exẽpla declarat mẽbra pposite diuisiõis. ibi 2ª [Et p̃paratoria.] ibi 3ª [Cordis vo.] Dicit p̃mo ꝙ mẽbrorũ seruiẽtiũ p̃ncipalius q̃dã seruiũt sibi virtute p̃paratoria: q̃dã v̾tute delatoria. ¶ Nota g̊ ꝙ mẽbroꝝ seruiẽtiũ p̃ncipali: q̃dã dicunt̃ cõiter seruiẽtia qr aliquo modo sibi cõferẽtia ⁊ in ipm ordinata sicut craneũ ad custodiã cerebri ⁊ pect⁹ cordis. Quedã dicunt̃ pprie seruiẽtia p̃ncipali: qr sp̃aliter subordinata p̃ncipali pro opatiõe merito cui⁹ dĩ p̃ncipale vel p cõicatiõe geniti p illã: ⁊ ꝯstat ꝙ isto modo nõ oẽ seruiẽs p̃ncipali seruit seruitute preparatoria aut delatoria. Nã aliqd defendendo aut sustẽtãdo seruit: sed oẽ mẽbrũ seruiẽs p̃ncipali appropriate p sua opatione vel pro cõicatiõe opati illã p̃ncipali sp̃aliter subordinatũ seruit aliquo istoꝝ modoꝝ. ⁊ h̃ intendit Aui. hic. nã illa q̃ p opatiõe p̃ncipalis subordiat̃ ei preparãt mãm. Illa vo que pro cõicãdo spiritũ genitum ab alijs membris seruiunt. deferunt. ⁊ sic prima seruiunt seruitute preparatoria. 2° vo seruitute delatoria ⁊c̃.

¶ **Et preparatoria qdem seruitus vocatur vtilitas. latoria vero seruitus absolute vocatur. Seruitus aũt p̃paratoria ẽ anteq̃ꝫ pricipale operet̃. ⁊ latoria seruitus postq̃ꝫ principale operatur.**

¶ Nũc notificat mẽbra dicte diuisiõis. p̃mo ex pte noïuꝫ sp̃aliuꝫ. 2° ex parte tpis. Dicit g̊ p̃mo ꝙ seruitus p̃paratoria vocat̃ vtilitas: sꝫ seruit⁹ delatoria vocat̃ solũ seruitus. Dicit 2° ꝙ seruitus p̃paratoria ẽ añ operationẽ mẽbri p̃ncipalis: sed delatoria ẽ post opationẽ dictã. ¶ Circa p̃mũ g̊ nota. ꝙ in seruitute p̃paratoria preparat̃ aliqd p̃ncipali mẽbro quo postea vtit̃ p̃ncipalẽ suã faciẽdo operationẽ: ⁊ iõ dĩ vtilitas: qr p eã aliqd cõfert̃ in vsuꝫ p̃ncipalis mẽbri dũ suã perficit operationẽ. v̾bi grã. stomachus seruiẽdo p̃paratorie epati facit chilũ quo vtit̃ epar tanq̃ꝫ mã appropriata in faciẽdo sanguinẽ. In seruitute aũt delatoria nõ opꝫ aliquã p̃parari quo vtat̃ p̃ncipale i operãdo: lꝫ hec seruitus sit bona ⁊ ꝯueniẽs p̃ncipali. ¶ Scd̃m dictũ ẽ clarum cuꝫ p̃us debeat mã p̃parari q̃ꝫ forma induci ⁊ p̃us instrumẽtuꝫ fieri q̃ꝫ ad alia mẽbra trãsmitti. Cuꝫ q̃ itellige ꝙ tñ stat alicui⁹ corpis prius p̃ncipale opari q̃ꝫ aliqd eiusdem corporis seruiens preparator vtilitatis aliqd faciat.

¶ **Cordis vero seruiens preparator est sicut pul-**

mo: ⁊.

mo. ⁊ eius seruiens lator est sicut arterie.

Hic ꝑ exēpla declarat diuisionis ꝓposite mēbra. ⁊ diuiditur in quatuor ſm ꝙ respectu q̄tuor ꝑ̄ncipaliū mēbrorum notat seruiētia vtraqꝫ seruitute. 2ª ibi Cerebri. 3ª ibi Epatis. 4ª ibi Et testiculorum. Dicit ꝑ̄ ꝙ seruiēs preparator cordis ē sicut pulmo. ⁊ lator sunt arterie. Circa quā ꝑtē nota ꝑ̄mo ſm mētē Gal. spūs ex aere mixto circa nos exn̄te ⁊ subtili etiā sanguis parte generari: vt colligit̄ 12. terapentice. caplo. 4. de vtilitate pulsus ⁊ iuuamento anhelit⁹. Et iō ſm h̄ pulmo tēperās aerē vt vadēs ad cor facile possit in spūm ꝯuerti est seruiēs preparator cordis. Uel si quis hoc nō velit tenere dicēdo ꝙ spūꝫ mā ꝓpria ē vapor sanguis: vt dr̄ ab Auic. in de virib⁹ cordis. hāc itelligem⁹ hoc modo: qr seruiēs ꝑ̄parator cordis ē sic̄ pulmo. sed nota pulmo. i. mēbrū qn̄adā silr̄itudine ita se hn̄s ad cor sicut se habet pulmo. vbi gr̄a. epar. Nam sicut pulmo aerē ita preparat vt ide cor debite euentetur: ita epar sanguinē talē cordi prebet vt ide cor debite spūm vitalez generet: vn̄ nō dico pulmonē: iō dici seruiēs ꝑ̄parator cordis: qr tēperet aerē ad debitā cordis euētationē q̄ est vite necessaria. nā illa euentatio nō est operatio merito cuius cor dicitur principale: vt supra dictū est. De seruiente autē latore ꝙ sint arterie nō est dubitatio cū spūm ad mēbra deferat q̄ est instr̄m genitum a principali effectiue necessario concurrens ad indiuidui conseruationem.

Cerebri v̄o seruiens preparator est sicut epar: ⁊ alia nutrimenti membra: ⁊ custodie spiritus ⁊ lator est sicut nerui.

Nunc facit qd̄ dictū ē dicēs. ꝙ seruiēs ꝑ̄parator cerebri est sicut epar ⁊ alia mēbra nutrimēti ⁊ custodie spirit⁹. sꝫ seruiēs lator sunt nerui. Circa quā ꝑtem nota ꝑ̄mo ꝙ epar ē seruiēs ꝑ̄parator cerebri ꝓ quāto generat sanguinē ex quo tādē generat cerebrū spūꝫ aialez quē nisi mā ꝑ̄us in epate ꝑ̄parata fuisset generare nō potuisset: ex quo seq̄t ꝙ mēbrum seruiēs ꝑ̄parator nō necessario ꝑ̄parat imediate opatiōi ꝑ̄ncipalis mēbri. Ex quo 2° sequit̄ ꝙ ꝑ alia nutrimēti mēbra debem⁹ itelligere stomachuꝫ ⁊ meseraicas ⁊ alia preparātia nutrimētū. Qui aūt dicūt epar iō ꝑ̄parare cerebro: qr generat spūm nālez quo mediāte cerebrum generat aialez tanq̄ꝫ mediāte instr̄o nō vident̄ plene itelligere qd sit seruitus ꝑ̄paratoria: tūc. n. oīo cor cuilibet ꝑ̄ncipali mēbro dicēdū esset seruire seruitute ꝑ̄paratoria cū vitalis spūs ad oēm opationē alterius ꝑ̄ncipalis ꝯcurrat. Preterea. si seruit⁹ ꝑ̄paratoria sit aliqd ꝑ̄parare qd̄ adiuuet opationē ꝑ̄ncipalis mēbri: ⁊ nihil plus reqrat̄ ad h̄ vt dicat̄ seruitus ꝑ̄paratoria: tūc mēbra q̄ sustētāt ⁊ q̄ defendunt sicut ossa seruirēt cerebro ⁊ cordi ꝑ̄paratoria virtute: qd̄ isti negāt. Preterea. seruit⁹ ꝑ̄paratoria ſꝫ Aui. hic est seruitus ⁊ iuuamētū. Sed iuuamentū est illud qd̄ preparat̄ ad alterius mēbri opationē suscipiendā: vt statim post dicet̄ ab Auic. g̊ solū ista opatio est seruitus preparatoria per quā aliqd ꝑ̄parat̄ ad alterius mēbri opationē suscipiēdā. Epar aūt generādo nālem spūm qui dꝫ cōcurrere actiue ad actionem cerebri non preparat ad suscipiendā alterius membri operationem: sed faciendam.

Sed tunc est dubiū. vtrū cor seruiat cerebro seruitute prepatoria. Et h̄ sunt duo modi dicēdi. quidā ꝯcedūt cor seruire cerebro ⁊ etiā epati seruitute preparatoria: qr cor generat vitalē spūm q̄ est mā ꝑ̄parata ex qua cerebrum generat aialem ⁊ epar spūm nālem. Cōtra hūc modū arguit̄: qr seq̄t̄ cor seruire seruitute ꝑ̄paratoria cerebro: g̊ cor hꝫ iuuamētū. ꝯn̄a ex predictis pꝫ eē ꝯ̄ Auic. in sequēti diuisione. Hic isti ꝯcedūt ꝯn̄s: sꝫ de hoc magis i sequētib⁹. Aliꝗ aūt dicūt cor nulli mēbro seruire seruitute prepatoria. nec valet h̄ argᵐ. Cor generat spūꝫ vitalem q̄ est in mā ꝑ̄parata ꝓ generatiōe spūs aialis in cerebro ⁊ nālis i epate: g̊ seruit seruitute ꝑ̄paratoria. nā i rōne seruiēdi aliud icludit̄ q̄ꝫ prepare. Et si q̄rat̄ qd plus reqritur: dicit Marsi. ꝙ requirit̄ ꝙ generet aut ꝑ̄paret aliud qd̄ nō ē idifferēter aptū trāsmutari: sed appropriate. ⁊ iō epar generās sanguinē appropriate aptū mutari i spūꝫ vitalez bene preparat cordi ⁊ eo mediāte ꝑ̄parat cerebro: sꝫ cor cū ꝑ̄paret spūꝫ vitalē idifferēter aptū transmutari in aialē ⁊c. nō seruit ⁊c. Hec rn̄sio nihil ē: qr si spūs vitalr̄ est idifferēs etiā sanguis ē idifferēs cū nō nisi ꝑ eius transmutationes in vitalē spūꝫ fiat sanguis pat⁹ ꝯuerti i spūꝫ aialem. Uidet̄ g̊ alr̄ dicēdū ꝙ ad hoc vt mēbrū alteri seruiat seruitute preparatoria requirunt̄ duo. ꝑ̄mo ꝙ ꝑ̄paret mām ꝓ opatiōe ꝑ quā aliud ē ꝑ̄ncipale. 2° ꝙ actio seruientis dicta sit subordinata actioni istius cui ē seruiēs respectu cui⁹ prepat mām. modo gn̄atio spūs vitalis i corde nō est subordinata actiōi spūs aialis in cerebro: imo ē preordinata illi tanq̄ꝫ nobilior: ⁊ oēm operationē aialis spūs operat̄ spūs vitalis nobilius q̄ꝫ aialis: qr ē vr̄e ⁊ ꝑ̄us agēs. hoc ergo mō cor nulli mēbro seruit ſuitute ꝑ̄paratoria ⁊ nullius respectu hꝫ iuuamētū: vt ifra dicā. 2° ꝑ̄ncipalr̄ nota. ꝙ ꝑ alia nutrimēti mēbra Aui. itelligit stomachū ⁊ venas in qbus cibus preparat̄ vt ꝯuertat̄ in spūm mediate vl̄ imediate. ꝑ custodiā spūs ſm viā ꝑ̄mā in dubio ꝑ̄cedente positā itelligit cor ⁊ arterias: sꝫ ſꝫ alios nō itelligit nisi arterias subethicas aut q̄ sunt in rete mirabili i qbus vitalis spūs quasdā recipit dearticulationes: vt facilius in spūm aialem ꝯuertat̄. Nota 3° ꝙ tā h̄ q̄ꝫ supra Aui. nō curauit oīa seruiētia numerare: sꝫ aliq̄ ꝓ exēplo posuit. vn̄ in ꝑ̄parātib⁹ cordi nō dixit nisi pulmonē: lꝫ multomagis preparet epar ⁊ in latore seruiente cerebro hic non nominat nisi neruos lꝫ nucha sit etiā seruiens lator cerebri ⁊c.

Epatis v̄o preparator seruiēs est sicut stomachus: ⁊ lator est sicut vene.

Nūc enumerat seruiētia epatis dicēs. ꝙ ꝑ̄parata seruiens epati ē sic̄ stomach⁹: ⁊ ſuiēs lator ē sicut vene. Ubi etiā nota. ꝙ venarum q̄dam sunt iter epar ⁊ stomachū vl̄ ēt intestina ⁊ dicunt̄ meseraice. Et iste seruiūt epati nō solū latoria sꝫ ꝑ̄patoria ſuitute: qr chilū v̄sus sāguis nām transmutāt: vn̄ postea facili⁹ epar in sanguinē ꝯuertit ⁊ tādē facilius i spūꝫ nālē. Et hic nota de corde. vtrū sit seruiens preparator epatis dicendum vt supra respectu cerebri.

Et testiculorū qdem seruiēs ꝑ̄parator sunt sicut mēbra q̄ anteq̄ꝫ ipsi generant sꝑma. Sꝫ corum seruiēs lator ē virga in viris ⁊ vene q̄ sunt inter eos ⁊ ipsam: ⁊ in mulierib⁹ silr̄ sunt vene q̄ sꝑma ad locū cōceptionis ipellunt: ⁊ mulieres isuper hn̄t mr̄icem ꝑ quā sꝑmatis cōplet̄ vtilitas.

Enumerat seruiētia testiculis dicēs ꝙ seruiens preparator testiculorum sūt mēbra generātia sperma ante a testiculos. Sed seruiens lator sunt virga ⁊ vene itus testiculos ⁊ virga in viris ⁊ vene in mulierib⁹ deferētes sꝑma a testiculis ad locū cōceptiōis. Dicit vlterius remouēdo dubiuꝫ ꝙ matrix in mulierib⁹ est mēbrū per qd̄ cōplet̄ spermatis vtilitas. Nota g̊ ſm hāc partē ꝑ̄mo ꝙ ſm mentem Gale. nulla sunt membra vere generātia sꝑma ante testiculos cū soli testiculi virtutē habeāt iter mēbra sperma generādi: sed bene sunt parātia mām vt in sꝑma possit cōuerti: ⁊ ista sunt vasa spermatica iuoluta i qbus mā spermatis dealbat̄ anteq̄ꝫ ad testiculorum veniat cōtactuꝫ. ⁊ iō iproprie dicunt̄ generare sperma. Illi v̄o qui cōcedūt cor preparare cerebro: puto ꝙ possent ꝑ hec mēbra itelligere cor ⁊ epar qr isti duo generant sperma tanq̄ꝫ ꝑ̄ncipalius agens q̄ꝫ testiculi. Naꝫ ipsi in hac opatiōe sūt vicarij:

z iō illa ante generāt nō tpe:sed nā. Primus tn̄ modus ē sine istātia. ⁋ Nota 2° φ nō solū hec:sed alia mēbra cor poris i qb⁹ aggregat̄ supfluitas q̄rte digōnis:aut ƺ3 alios tertie cōuertēdo i spma pn̄t dici vt sic testiculis seruiētia pparatorie si nō fuerint pncipalia. ⁋ Nota 3° φ post testi culos versus virgā sunt alia vasa cōcaua sperma i testicu lis genitū recipiētia z ipsum ipellētia ad locū generatiōis s.mr̄icis:z hec sunt cōcaua rotunda oblonga ad modū ve narū.iō Auic.vocauit eas venas:z pariter post testiculos mulieris versus mr̄is cōcauū vbi fit generatio.Et ista va sa sunt que vult Auic.esse seruiētia seruitute latoria testi culis.Silr̄ z viroꝝ virga ē seruiēs testiculoꝝ.iōq3 ipa oꝫ eē pportionatā nō nimis breuē nec nimis lōgā vt possit in mr̄icē ipellere:z ne in via sperma multū infrigidetur. ⁋ Nota 4° quosdā hec dicere mr̄icē seruire futute pre paratoria virtuti informatiue:qḋ nō puto verū. Prio ab Aui.mēbra dn̄r seruiētia membris nō virtuti. 2° q2 non matrix pparat sperma vel mām generationis:sed mulie rū testiculi z vene:z Aui.nō numerat matricē iter mēbra seruiētia:sed dixit φ per eā cōplet̄ spmatis vtilitas. Ipsa eni defendēdo spma ab extrinsecus alterantib⁹ z deferē do ad ipm spūm z sanguinē:z p nutrimēto z augmēto fe tus est quodāmodo eā iuuatiua nō pparatiua:l3 aliq anti qui phi dixerit φ mr̄ix ē pncipale generās z nō spma zc̄.

⁋ Galenus aūt dixit φ mēbrorum alia sunt que operationē tm̄ efficere habēt:alia que iuuamen tum tm̄:z alia sunt que opationē z iuuamentū habent.primū est sicut cor.secundū est sicut pul mo.tertium sicut epar.

⁋ Hic ponit Aui.aliā mēbroꝝ distinctionē ex auctē Gal. q̄ sumit̄ a fine:q2 ab actiōe mēbri:z fac̄ tria.p ponit diui sionē cū exēplis mēbroꝝ. 2° ponit duas descriptiōes duo declarādo exēpla.3° verificat dictū i exēplo tertij mēbri. ibi 2° [Dico aūt.] ibi 3° [Ipm vo epar.] Dicit p̄ ꝙ Gal.di xit φ mēbroꝝ qḋdā est qḋ tm̄ facit operationē:qḋda3 qḋ facit tm̄ iuuamētū:qḋdā qḋ facit operationē z iuuamen tū.Exēplū pmi est cor.scḋi pulmo.tertij epar.Tu aūt per te itellige quartū mēbrū hui⁹ diuisionis.s.φ sunt queda3 que nec habēt opationē nec iuuamēti sicut cartilagines z ossa sumendo iuuamentū vt hic sumitur.

⁋ Dico aūt φ ad operationes opꝫ intelligi illud qḋ cū re solūmodo operationū3 in vita singula ris igrediendū cōplet̄:aut in speciei pmanentia: sicut cor in generatione spiritus.

⁋ Ponit hic duas descriptiones. pma verificando exem pla:z scḋa3 ponit ibi [Et per iuuamētū.] ⁋ Dicit pmo φ per operationē opꝫ itelligere illud qḋ solū cōplet̄ cū re opa tionū igredientiū in vitā singularis.i.idiuidui:aut in per manentiā spēi sicut est illud qḋ facit cor in gnōne spirit⁹. ⁋ Circa quā ptē nota pmo hanc parte3 diuersimode ex poni:z cā diuersitatis in expōnib⁹ fuit:q2 vno mō itelligē do dictā descriptionē saluat̄ φ cor facit operationem:sed inde videt̄ seq φ etiā faciat iuuamētū:z sic nō opationē tm̄.Alio mō ponēdo nō saluat̄ bene qūo epar faciat ope rationē z iuuamētū. Ponā ḡ quasdā ex illis expositioni bus nō oēs.stultū.n.esset. ⁋ Primus ḡ modus intelligit per rē effectū:z per cōpleri finē attingere.Et iō sensus est φ per operationē itelligim⁹ illud qḋ attigit finē suū solū vbi gr̄a.cor in gnādo spūm facit opōnē.Nā ista spūs ge neratio ɔsequit̄ finē pp quā est facta.s.dare vitā solū cu3 spū vitali qui est effect⁹ opationū igrediētiū vitā singula ris neq3 idiget alio.nō sic āt dicere possum⁹ de opōne epa tis.nā epar generādo spūm nālem itēdit nutricationem toti⁹ que nō fit solū per illū spūm vel sāguinē:ſ3 opꝫ san guinē esse ɔuersum in scḋas humiditates z cum nāli spū epatis vitalē ɔcurrere:z ita dī de cerebro.Solu3 ḡ cor ƀ mō facit opōnez. ⁋ Ista expositio etsi videt̄ melior huc usq3 datar:mihi videt̄ tn̄ oīno mala z ɔtra mētē Aui.p q2 ex illa seqt̄ φ cor nō hēt opationē.Nā dare vitā nō so lū cōplet̄ cū spū vitali:sed mēbri cōplexione cui vita da tur:vnde siue inata cōplexione vita nō daret̄. ⁋ Simi liter opꝫ φ det cū cōplexione influente que debet eē sub iectiue in mēbro viuēte.Nō ḡ solū cū tali re cōplet̄ ista opatio:aut finē attigit:nec iuenit̄ solutio gn pari mō sol uende epate. 2° cū isti itendant hoc mō solū cor hēre ope rationē seqt̄ φ nō descripsisset Aui.hoc illud nomē ope ratio sumendo hoc mō quo in diuisione.Nā in diuisione fiunt ita vt dicat̄ de aliqua operatione vel actiōe epatis cū dicunt epar habere operationē z iuuamentū. Et ope ratio hoc modo descripta nō verificat̄ de aliqua actione vel passione epatis. ⁋ Tertio seqt̄ φ frustra fuisset addi ta in descriptiōe illa particula aut speciei permanentia3. Nam illa in qb⁹ possit hec pticula aliqd signare hoc mō nō facit operationē:q2 nō solū cū tali re attingunt finem imo exigunt matricē z mēstruū:z in multa alia anteq̄ fi nem cōsequant̄ qui est generatio fet⁹. ⁋ Preterea.si per operationē itelligam⁹ effectū opationū igrediētiū vita3 singularis:tūc sequit̄ φ oīs res in corpe nr̄o genita saltez oīs genita per aliquē actū vel opōnē aīe nr̄e eēt res opō num igredientiū vitā singularis.Nā oīs talis ab illis ope rationib⁹ pendet tanq̄ efficiētib⁹.cū.n.oīs talis pendeat a spū vitali z eius cōseruatione.Cōseruatio aūt spirit⁹ vi talis fit operatio ingrediens vitā indiuidui siue singula ris.patet ppositum.ɔsequens tn̄ est ɔtra illos:q2 operatio epatis sequeret̄ finem solum cum re zc̄.

⁋ Alij dixerunt Aui.velle φ actionū inuentaꝝ in mēbris dictis quedā est opatio tm̄ vt vitā dare.q̄dā iuuamentū tm̄ vt aerē tēpare.Quedā opatio z iuuamentū vt gnāre sanguinē.Et tūc ƀ ponit̄ descriptio illi⁹ q̄ est opatio tm̄ φ est ista que cōplet̄.s.attingit finē solū cū re opationū vi tā singularis igrediētiū aut spēi permanentiā absq3 ƀ φ hec sit per se ad aliā actionē ordinata sicut gnō spūs cor dis.Nā ista ƒm mentē Gal.nō ordinat̄ nisi ad vitā dādā iuxta Gal. ⁋ Sed hec 2ª multo facilius iprobat̄ q̄ pma fere per eadē media.Et ne multa iepta hic repetā.dicā p̄ me putare Aui.in pte lecta velle φ aliqḋ est mēbrum qḋ hꝫ opationē tm̄.i.hꝫ opationē z nō hꝫ iuuamētū. Aliqḋ ē qḋ hꝫ iuuamētū tm̄.i.hꝫ iuuamētū z nō operationē. Ali qḋ vo hꝫ vtrūq3:p̄m est cor zc̄.operatio est gnātio spirit⁹. Scḋm est pulmo cui⁹ iuuamētū est pparatio aeris in spi ritū in corde ɔuertat̄.Tertiū est epar cui⁹ opatio est gnō spūs nālis z sanguinis z eadē est ēt iuuamētū diuersis rō nibus:ita φ opatio z iuuamentū differant solū rōnibus. per operationē aūt dico intelligi illā mēbri actionez que solū cōplet̄ per cōplementū rei opatiōis igrediētis vitā singularē:aut spēi pmanētiā.i.rei que est pn̄ istr̄ale alte ri cōicabile extra mēbrum in quo generat̄ necessario effe ctiue ɔcurrens mō supra dicto ad cōseruationē idiuidui vel spēi.Vbi gr̄a.cor generādo spūm facit opationē. Na3 ista actio que est spūs gnō nō cōplet̄ nisi cōplemēto spi rit⁹ vitalis cui⁹ ipsa est factio.Nā habito termino cōplet̄ actio illi⁹ termini.Ille āt spūs ē res opōnū igrediētiū zc̄. q2 est instr̄m cōicabile extra cor in quo est genit⁹:z tn̄ ne cessario effectiue ɔcurrēs ad ɔƨuationē idiuidui vł spēi: z ita dicat̄ de gnātiōe spūs nālis in epate z aīalis in cere bro:z gignitiui in testiculis.hoc ḡ mō qḋlibet principale mēbrū hꝫ opōnē:ſ3 cor ita hꝫ opationē φ nō iuuamentū q2 vt dictū supra. ⁋ Seruitus pparatoria vocat̄ seruitus z vocat̄ iuuamentū:z iō iuuamentū nō est aliud q̄ serui tus ppatoria vt ostēdā ifra in descriptione iuuamēti:mo

do cor

do coꝛ iuxta pꝛebabita nõ seruit pꝛepatoꝛie alicuĩ mẽbꝛo.
pulmo aũt hꝫ iuuamẽtũ tñ ſꝫ modũ supꝛa dcm̃:qꝛ hꝫ iu/
uamẽtũ ⁊ nõ opationẽ.Et epar hꝫ opationẽ ⁊ iuuamẽtuꝫ.
nã ſpũs nãlis gñatio in epate est opatio.⁊ gñatio ſãguĩs ẽ
iuuamẽtũ.⁊ p illã mãꝫ pꝛeparat̃ coꝛdi vt ex eo fiat coꝛdis
opatio.ſ.gñatio ſpũs vitalis.❡ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ idẽ est mẽbꝝ
pncipale ⁊ hñs operationẽ:ſꝫ pncipalissimũ hꝫ opationeꝫ
tñ.mẽbꝝ aũt hñs iuuamẽtũ ẽ hñs seruitutẽ pparatoꝛiaꝫ
ad operationẽ p quã aliqꝺ ẽ pncipale.vt statim ostẽdã ex
textu.❡ Pꝫ z° ꝙ illa pticula aut ſpẽi pmanẽtia non fru/
stra ponit̃ i descriptiõe.nã aliqꝺ mẽbꝝ fac̃ opationẽ: q̃ tñ
nõ cõplet̃ solũ cũ cõplemẽto vł p cõplemẽtũ rei mõ dcõ
igrediẽtis vitã singularis vt testiculi gñando ſpũꝫ gigniti
uuꝫ.Et dixi notãter p rẽ operationũ igrediẽtiũ vitã singu
larẽ:aut ſpẽi permanẽtiã itelligi istr̃m generale extra mẽ
bꝛum generãs alteri cõicabile necessario ⁊c.pp easdẽ cãs
ppter quas istas cõditiões posui supꝛa i descriptiõe mẽ/
bꝛi pncipalis. Nã alr̃ stõcbus faciẽdo suã ptẽ p nutritionẽ
⁊ pulmo ⁊ młta talia facerẽt opationẽ qꝺ nõ est ꝯcedẽdũ
ſꝫ modũ loquẽdi Aui.❡ Sꝫ ꝯ dcã arguit̃:qꝛ oẽ mẽbꝛuꝫ
coꝛpis nr̃i hꝫ opationẽ ⁊ oẽ hꝫ iuuamẽtũ:g̊ distictio itelle
cta modo supꝛa dicto ẽ falsa ⁊ mala.Assumptũ p pma pte
pꝫ supꝛa in hoc ca°.cũ Aui. dixit.in vnoquoqꝫ ãt mẽbꝛo ẽ
vt⁹ nãlis ⁊c̃.❡ Pꝛo z° pte ẽ Gal.i p̊ de iterioꝛib⁹.vbi vult
ꝙ lꝫ nõ oẽ mẽbꝛũ hꝫ opõnẽ:nullũ tñ mẽbꝝ iuuamẽto ca/
ret.❡ Hic dĩ ꝙ ambo hec noĩa operatio ⁊ iuuamentũ di/
uersimode sumunt̃ a medicis.nã opatio dĩ trib⁹ modis.
Uno modo de oĩ actione vel passione mẽbꝛi:⁊ hoc mõ su
mitur cũ ponit̃ in descriptione sanitatis ⁊ moꝛbi superi⁹.
Scđo modo sumit̃ stricti⁹ solum p illa actiõe vel passiõe
mẽbꝛi:pp quã mẽbꝛũ ẽ pncipalr̃ factũ sicut oculi opatio
solũ dĩ visio.Tertio mõ vt h̄ est descriptũ.ſ.pꝛo illa mẽ/
bꝛi actiõe merito cui⁹ dĩ pncipale.h̄ aũt nomẽ iuuamẽtũ
pꝛopoꝛtionabilr̃ sumit̃ tribus modis.vno mõ.p oĩ actiõe
vel passione mẽbꝛi aliquo mõ alteri cõferente: ⁊ isto mõ
visio ⁊ oĩs actio coꝛpis ẽ iuuamẽtũ.z° mõ sumit̃ p actiõe
vel passione mẽbꝛi q̃ nõ est sua pncipalis actio vel passio:
sed oꝛdinata in illã sicut receptio ſpẽrũ in foꝛamĩe vuee ẽ
iuuamentũ in oculo.ꝫ° mõ sumit̃ stricte iuuamentum vt
statim dicet̃:h̄ autẽ sumit̃ stricte vtrũqꝫ vocabulum ⁊ ꝫ°
modo.sed auctoꝛitates iam dicte sumebant alio modo.

❡ Et p iuuamẽtũ oꝫ itelligi illud qꝺ pparat̃ ad
alteri⁹ mẽbꝛi operationẽ suscipiendã: ⁊ tũc erit
operatio cõpleta ad dãdam singulari vitam aut
ſpẽi pmanẽtiã quẽadmodũ pulmo aereꝫ ppat.

❡ Nunc describit iuuamẽtũ dicẽs.ꝙ p iuuamentũ debe/
mus itelligere illꝺ qꝺ pparat̃ ad alteri⁹ mẽbꝛi opationeꝫ
suscipiendã:⁊ tunc.ſ.qñ iuuamentũ susceperit opationeꝫ
tũc erit opatio cõpleta p pductionẽ pncipij cõicabilis al/
teri necessario effectiue cõcurrentis ad dãdũ singulari vi
tam aut ſpẽi pmanẽtiã:sicut pulmo pꝛeparat aerẽ coꝛdi q
supple aerem iuuamentũ:⁊ qñ p coꝛdis actionẽ fuerit cõ/
uersus aer in ſpũm erit cõpleta opatio mõ dcõ.Et h̄ exẽ/
plum pulmonis sit ſm viã Gal.tenẽdo ꝙ ex aere ſpũs ge/
neret̃.❡ Intelligo g̊ ꝙ iuuamẽtũ ẽ mã pparata in coꝛpo/
re nr̃o p actionẽ alicui⁹ mẽbꝛi alteri in isto ope suboꝛdia/
ti ex qua mã ⁊ in qua illud mẽbꝝ ẽ aptũ facere opationẽ
accipiendo operationẽ:vt stati supꝛa descriptũ est.Et illꝺ
mẽbꝛũ facit iuuamẽtũ qꝺ facit mãm hoc modo pparatã.
⁊ iõ dĩ se seruiens seruitute pparatoꝛia.❡ Ubi menti te/
ne ꝙ quẽadmodũ in rõne ſuitutis icludit̃ ꝙ mẽbꝝ ppa/
rãs sit alteri suboꝛdiatũ in talr̃ opando.Ita in rõne iuua/
mẽti icludit̃ ꝙ fiat p actionẽ alteri⁹ opatiõi suboꝛdiataꝫ.
❡ Ex his pꝫ pmo.ꝙ illud qꝺ facit rem actiue ꝯcurrẽtem
ad alterius opationẽ nõ pp hoc dĩ facere iuuamẽtũ. Se/
quit̃ z°.ꝙ solũ pparãs mãm p generatiõe ſpũs nãlis vel
aĩalis vel vitalis vł gignitiui vel ſm aliquos sanguis fac̃
iuuamẽtũ ⁊ nõ oẽ tale:sed illud qꝺ i pparãdo ẽ alteri sub/
oꝛdinatũ.❡ Ex qb⁹ apparet ꝙ epar generãdo sanguinẽ q
in coꝛde ẽ apt⁹ in ſpũm ꝯuerti cũ in h̄ coꝛdi suboꝛdiet̃ fa/
cit iuuamẽtũ ⁊ facit etiã opationẽ:vt supꝛa dictũ ſpũꝫ nã
leꝫ generãdo aut sanguinẽ ſm alios vt stati dicã. fac̃ igit̃
iuuamẽtũ ⁊ opationẽ.❡ Sequit̃ vlteri⁹ ꝙ coꝛ nõ fac̃ ali/
qꝺ iuuamentũ sicut nec seruit seruitute pparatoꝛia alteri
mẽbꝛo. Nã q̃uis faciat ſpũm vitalẽ q est mã pparata ap/
pꝛopꝛiata aĩalis:tñ in h̄ nõ suboꝛdinat̃ cerebꝛo generanti
ſpũm aĩalẽ cũ pfectioꝛẽ illo faciat opationẽ vt pdicitur.
❡ Et p h̄ pꝫ verificatio distinctiõis supꝛa posite mõ quo
exposui.vtrũ aũt cerebꝛũ pparat vel iuuamẽtũ faciat ali
cui mẽbꝛo est ambiguũ. Nã si qs dicat nullũ operatum a
cerebꝛo esse mãm gignitiui ſpũs ⁊ ptem coꝛpulentã sper/
matis nõ agere ad fetus generationẽ ꝯstat cerebꝛũ nõ fa/
cere iuuamẽtũ.❡ Si qs aũt dicat gignitiuũ ſpũm ex tri/
bus generib⁹ ſpũuꝫ ꝯstare põt teneri cerebꝝ nõ facere iu
uamẽtũ ipsi:testiculi aũt ex hoc ꝙ mãꝫ v̓tuti generatiue
aut ifoꝛmatiue pparant nõ sunt dicendi facere iuuamẽtũ
cũ illa virtus infoꝛmatiua nõ facit operationẽ mõ dicto.

❡ Ipsum v̓o epar ſm suam perficit pꝛimo dige/
stionẽ: ⁊ digestioni tertie: ⁊ quarte apparatum
pstat.g̊ iquãtũ digestionẽ scđam adeo pfectam
efficit quoad sanguis ad ipsummet nutrienduꝫ
sit bonus actionem operatus est. ⁊ inquantum
operationem efficit que in alia expectata opera/
tione auxiliatur iuuamentum efficit.

❡ Hic declarat ꝙ epar hꝫ operationẽ ⁊ iuuamentũ.⁊ dicit
pꝛimo ꝙ ipsum epar pꝛimo pficit scđam digestionẽ ⁊ po/
stea pꝛestat apparatũ tertie ⁊ q̃rte.❡ Dicit z° ꝙ nõ iquã/
tũ adeo pficit scđam digestionẽ vt sanguis sit bon⁹ ad ipꝫ
nutriẽdũ est opatũ actionẽ.i.opationẽ.⁊ iquãtũ effic̃ ope/
rationẽ q̃ auxiliat̃ in alia opatione expectata pꝛestat iuua
mẽtũ.Ego hunc locũ non curo exponẽ vt alij:ſꝫ ꝯñter ad
dicta ipꝫ declarãdo. ❡ Notãdũ ꝙ sanguis i epate genit⁹
p scđaꝫ digõnẽ bon⁹ ad epar nutriẽdũ ẽ sãguis ꝯueniẽter
dispositus:⁊ qꝛ iste est istrumẽtũ generale cõicabile alijs
mẽbꝛis ab epate ẽt nec̃ario ꝯcurrẽs effectiue ad actiones
que sunt nec̃arie i ꝯseruatiõe idiuidui.iõ generatio sãgui
nis ẽ opatio. Nã sanguis nõ solũ mãlr̃ ꝯcurrit:ſꝫ effectiue
ad mẽbꝛoꝝ nutricationẽ ita ꝙ sine ipso ita ꝯcurrẽte non
possit aĩal sãguinẽ hñs diu viuere. Hoc g̊ mõ epar generã
do sanguinẽ bonũ epatis nutrimẽtũ:qꝛ facit ẽt ipsuꝫ bo/
nũ vt istr̃m.iõ facit opationẽ:ſꝫ eũdẽ sãguineꝫ ẽt generat
vt suboꝛdinet̃ digestiõi tertie ⁊ q̃rte ⁊ multo magis gña/
tiõi ſpũs vitalis in coꝛde:qꝺ Aui.tacuit volẽs h̄ nos itelli
gere p dicta ⁊ iquãtũ hũc sanguinẽ generat vt appatũ au/
xiliũ vł mãꝫ in alia opatiõe expectata.i.in quã hec actio
oꝛdiat̃ sic̃ generationẽ ſpũs vitalis in coꝛde est apparatũ
iuuamẽtũ.nõ g̊ dico ſm hũc modũ ꝙ epar iquãtũ fac̃ sã/
guinẽ suboꝛdinatũ digõni tertie ⁊ q̃rte fac̃ iuuamẽtuꝫ:qꝛ
hec nõ sũt opatiões.ſꝫ dico mõ exposito.❡ Alij sunt q di
cunt sanguinẽ mere nãlr̃ ⁊ nõ nec̃ario effectiue ꝯcurrere
ad toti⁹ nutricationẽ.⁊ iõ dicũt epar p quãto generat san
guinẽ nõ fac̃ opõnẽ:ſꝫ solũ p q̃to gñat ſpm̃ nãlẽ.⁊ tũc di
cũt textũ h̄ mõ itelligi ꝙ epar nũq̃ fac̃ sãguinẽ bonũ ad
ipꝫ vł aliꝺ nutriẽdũ nisi p q̃to fac̃ ipꝫ ꝯiũgi ſpũi nãli q ẽ
istr̃ꝫ effectiue ꝯcurrẽs nec̃io ad nutricationẽ ⁊ idiuidui p
manẽtiã:qꝛ nõ fac̃ ipꝫ ꝯiũgi p se cũ tali ſpũ nisi p q̃to talẽ
ſpũꝫ gñat.iõ epar p q̃to fac̃ sãguinẽ bonũ ad ipm̃ nutriẽ/
dũ ſpm̃ nãlẽ gñãt:⁊ iõ fac̃ opationẽ.quo aũt iuuamẽtũ tc̃
faciet ẽ manifestũ.❡ Uł ꝫ° pt dici ꝙ Aui.loqt̃ h̄ silitudi/

narientī tm̄ ad vitatē exp̄mēdā q̄ztū ad exp̄mēdā. Nā epar fac̄ aliqd nō subordiatū vt recipiat alteri⁹ opationē qd̄ ē p̄ncipiū nec̄io effectiue ꝛ cōicabile alteri ꝯcurrēs ad opatiōes p q̄s vita ꝯseruat̄: ꝛ h̄ ē spūs nālis: ꝛ aliqd fac̄ qd̄ subordiat̄ opatiōi alteri⁹: vt sanguinē q ē apt⁹ ꝯuerti i spūz vitalē in corde. vt g̊ daret itelligi ꝙ merito p̄mi facit opationē. s. iquātū fac̄ p̄ncipiū nec̄io effectiue ꝯcurrēs ad idiuidui ꝯseruationē nō subordiatū alteri⁹ opatiōi dixit ꝙ i quātū facit sanguinē per scd̄az digōnē adeo pfectū vt ad eum nutriēdū sit bonus: opationē facit. Et 2ª pars est manifesta in qua nota. ꝙ nō dicit inquātū preparat ad tertiā ꝛ ad quartam digestionē facit iuuamētū. hoc. n. eēt falsuz.

¶ Et ēt denuo dicem⁹ ꝙ mēbroꝝ alia sunt q̄ generant̄ ex spmate q̄ sunt filiū ptiū membra p̄ter carnē ꝛ adipē: ꝛ alia sunt q̄ ex sanguie gn̄ant̄ sic̄ adeps ꝛ caro: qd̄. n. est preter hec duo ex duob⁹ generatur spermatibus masculorum spermate: ꝛ spermate mulierum.

¶ Hic Aui. ponit aliā mēbroꝝ diuisionē: q̄ sumit̄ vt plimi dicūt ex mā q̄ fiūt mēbra. Et p̄mo ponit distictionē. 2° declarat itellectū ei⁹ ibi 2ª [Sz ƀz ƀmonē.] ¶ Dic̄ p̊ denuo dicēdū eē ꝙ mēbroꝝ quedā sūt que generant̄ ex spermate: quedā sunt que generātur ex sanguie. p̄mo modo sunt omnia simplicia mēbra p̄ter carnē ꝛ adipē. scd̄i modi sūt caro ꝛ adeps. Nā mēbra disticta ab his duob⁹ generāt̄ ex duob⁹ spmatib⁹. s. viri ꝛ mulieris. ¶ Ubi cōsidera ꝙ nomē spmatis apd̄ auctores iuenit̄ equoce dcm̄ de q̄tuor. s. de v̊o spmate plifico maris p coitū expulso: ꝛ de hūiditate q̄dā aн̄ coitū expulsa i mlr̄eris ꝯtactu q̄ vocat̄ ab Aui. alguadi. Et de hūiditate salsuali subtili qn̄qz i coitu a mulierib⁹ expulsa: ꝛ de spmate mlr̄ieris hora ꝯceptiōis. h̄ aūt solū de duob⁹ modis ē ƀmo. s. p̊ ꝛ vltio. Nā nō dubitat̄ ꝙ de hūiditate illa a marib⁹ subtili expulsa nulluz generat̄ mēbꝝ: nec ēt de saliuali hūiditate sr̄tili cū delectatio ē in coitu a mlr̄iere ex̄ mr̄icē expulsa. ¶ Nomē aūt mēstrui de q̄tuor diuersis ab auctorib⁹ iuenit̄ dici. p̊ de sāguie p vēas mr̄icis a mr̄ice ex eaꝝ aptiōe ꝑpulso q iō dr̄ mēstru⁹: q2 ꝺ mēse i mēsez ꝑpellit̄. ¶ 2° de sāguie ꝑpulso ad locū ꝯceptiōis q ē mā gn̄atiōis: siue h̄ fuerit p̄us i mulieꝝ testiculis dealbat⁹ ꝛ mlt̄ū ad nāz spmatis pmutat⁹ siue nō. ¶ 3° de sāguie q tpe p̄gnatiōis mal⁹ ꝛ supflu⁹ detinet̄ i ptu pellēdus. ¶ 4° de illo sāguie q i muliere ad mamillas: vt in lac ꝯuertat̄ trāsmittit̄. Hic g̊ cū dicim⁹ mēbra aliq̄ ex spmate gn̄ari itelligit̄ de spmate p̊ aut 4° mō. mēbra v̊o illa dr̄ gn̄ari ex sāguie q̄ gn̄ant̄ ex sanguie nō plimū p̄us ad nāz spmatis trāsmutato: sz mēstruo mō scd̄o supradcō Mēbra igit̄ p̄ter carnē ꝛ adipē: aut gn̄ant̄ ex duob⁹ spmatib⁹ masculi ꝛ mulieris ƀm Gal. aut gn̄ant̄ tm̄ de spmate mulieris mō dcō: lz nō sit spma actiue ad fetus gn̄ationē cōcurrēs: vt vult Arꝝ. ꝛ h̄ mō gn̄ant̄ ex spmate aliq̄ duoꝝ supradictoꝝ modoꝝ capiendo spma. Caro v̊o ꝛ adeps: q2 mlt̄ū nāe sāguis vicinant̄: gn̄ant̄ ex sāguie mēstruo ad locū ꝯceptiōis exp̄sso: ꝛ nō p̄us i testicul' dealbato: ꝛ iō dr̄ gn̄ari ex sāguie: lz adeps ex pte vnctuosa p ifridationē coagulata. Et caro p coagulatiōez fcā a calido ex pte sāguis grossiori. ¶ Utꝝ āt ois caro h̄ mō generet̄ ex sāguie fuit dubiū antiquū: i quo dr̄ cōiter qdā carnē ꝯfusā mēbroꝝ iterioꝝ p̄serti p̄ncipaliū debuisse ex spmate gn̄ari: sic̄ cordis ꝛ cerebri ꝛ epis ꝛ testicl'oꝝ. lacertosā āt ꝛ simplicē gn̄ari ex sāgᵉ: sz tm̄ n̄ video gn tex. Aui. plāissime saluari dēat.

¶ Sz ƀm sermonē ei⁹ q de sapiētib⁹ verificauit ꝺ spmate masculi gn̄at̄ sic̄ gn̄at̄ case⁹ ꝺ coagulo ꝛ de spmate mulieris generat̄ sicut case⁹ generatur de lacte: ꝛ sicut pricipiū coagulatiōis ē in coagl'o ita pricipiū coagulatiōis forme i spmate viri. Et sicut principium coagulationis est in lacte ita principium coagulationis forme. s. virtutis patiētis est in spermate mulieris: ꝛ quemadmoduz vnūqd̄qꝫ duorū coaguli. vz ꝛ lactis est pars sube casei qui fit ex eis: ita vnūqd̄qꝫ duorū spermatum est pars substantie embrionis.

¶ Nūc declarat dictā distinctionē p̄cipue quo ad duas. primū mēbrū ƀm varias opiniōes. Et diuidit̄ in duas. p̄mo facit qd̄ dictū ē. 2° docet q̄ ē mā nutricatiōis mēbroꝝ genitoꝝ tā i vtero q̄z ex̄ vteꝝ. 2ª ibi [Postea sanguis.] Pria in duas. p̄mo declarat dictā diuisionē ƀm mētē Arꝝ. 2° ƀz mentē Gal. ibi 2ª [Hoc autē verbū.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ ƀm ƀmonē ei⁹ q de sapiētib⁹ v̊ificat̄ vl' v̊ificauit. i. veritatē inuenit aut putat̄ ver⁹ mēbra nō sūt eodē mō de spmate viri ꝛ de spmate mulieris: sz sūt de spmate viri sic̄ case⁹ de coagulo: ꝛ de spmate mulieris sic̄ case⁹ de lacte: ꝛ sic̄ p̄nᵐ coagulatiōis ē i coagulo: ita p̄ncipiū coagulatiōis forme ꝛ figure fetus ē in spmate viri: ꝛ sicut p̄ncipiū coagulatiōis ē in lacte: ita p̄nᵐ coagulationis forme. s. v̊tutis passiue ē in spmate mulieris. Et quēadmodū vnūqd̄qz eoꝝ. s. coaguli ꝛ lactis ē ps casei: ita vnūqd̄qz duoꝝ spmatū. s. viri ꝛ mulieris ē ps sube embriōis. ¶ Nō g̊ p̊ Ari. p̊ de gn̄atiōe aialiū voluisse ꝙ solū vir hz veꝝ spma effectiue ꝯcurrēs ad fet⁹ gn̄ationē: sz mulieꝝ dic̄ solūmō p̄bē mēstruū ꝛ mām gn̄atiōis mēbroꝝ. Et q2 sup tegni diximꝰ spma viri soluz ƀm ptē spumosaz effectiue ꝯcurrere ad fet⁹ gn̄ationē. Et ps grossa ē solū vt sit vehiculū spūs vt sit mā spūs: iō cuz spūs in mēbroꝝ subaz nō ꝯuertat̄ māl'r: sz solū se diffūdēdo p mām ipsaz trāsmutet. iō ꝯueniēter posuit Arꝝ. sil'itudinē coaguli iformādo caseū ad viri spma: q2 de coagulo nō oz nisi subtilē ptē q̄si spūosam p lac diffūdi. Nā factores casei coagulū ꝛ flores herbaꝝ: i qb⁹ ē vis coagulādi ponūt in petia ꝛ exp̄mūt tm̄ subtile qd̄ nō est aptū igrossari in caseū. grossuz aūt corpulētū eyciūt. ita spmatis viri solū pars spūosa subtilis agit in mām gn̄ationis: sed tm̄ nec ipsa nec ps grossa q̄ erat spūs vehiculū in subaz fetus māliter ꝯuertit̄. ē g̊ sil'itudo i duob⁹ iter coagulū ꝛ spma viri. p̄mo q2 in vtroqz ē tota vis actiua coagulatiōis. 2° q2 nulluz eoꝝ māl'r ƀz aliquā ptē in coagulatū ꝯuertit̄. ¶ Nota 2° ꝙ lz mā gn̄atiōis solū detur ƀz Arꝝ. a muliere tm̄ huius māe ps q̄dā ƀz Arist. exponētes dealbat̄ in mulieꝝ testiculis ꝛ versus nāz spmatis in multis dispōnib⁹ ꝯuertit̄ ꝛ est sicut mā munda ꝛ p̄parata cōuersioni in mēbra q̄ dicunt̄ spmatica. ꝛ ex hac fiūt a viri spmate mēbra spmatica. Et q2 h̄ aui. vt supra dixi hāc māz vocat femieū spma. iō nō dubitāter dixit ƀm Arist. mētē de spmate mulieris fieri mēbra sicut caseus de lacte hoc ē sicut ex mā. Nō obstāte tm̄ isto Ari. negat sperma eē in muliere: q2 nō vtitur ista significatiōe hui⁹ vocabuli i negādo h̄: ꝛ nō p̄t h̄ Aui. reprehēdi ꝙ iponat Ari. al'r q̄z dixerit: q2 in equocis nō est cōtradictio. Expresse aūt hāc Aui. sn̄iaz posuit Arist. p̄mo de gn̄atiōe aialiū. tractatu 2° ca° 7° ƀz quotationē alberti sub his verbis. Sz accidit sic̄ ē rectū qd̄ vite dat formaz, ꝛ p̄ncipiū mot⁹ ꝛ femia dat corpus ꝛ māz: ꝛ sicut accidit i lacte coagulato ꝙ corp⁹ erit ex lacte: ꝛ coagulatio erit ex coagulo ita erit illud qd̄ abscidit̄ a mare ꝛ femia. ¶ Dicūt āt aliq ꝙ ab Ari. itroducunt̄ signa ad ostēdēdū ꝙ pars grossa spmatis viri nō ꝯcurrit actiue nec passiue ad fet⁹ gn̄ationez: duo. Primū. s. si gallina ꝯceperit ouum cōpletū cum testa dura circūdante vt gallus sup coeat fit ouū plificū. Et si aн̄: nō sic esset. Cōstat aūt ꝙ corticē illū durū oui nō penetrat ps grossa ꝛ corpulēta spmatis: sz soluz spūosa ps

vt dicūt

vt dicũt ab Arist. narrari p̊mo de gnãtione aialiuz. penultimo ca°. ℭ Scõm signũ est ꝙ pisciũ qdã sunt: quorũ femina in aq̃ emittit oua: ꝛ tunc sequiť masculus q̃ sup illa oua emissa eicit spma ꝛ illa q̃ ꝯtãguntˀ a spermate masculi fiũt ꝓlifica: illa aũt q̃ nõ ꝯtãgunť sũt sine pullificatiõe pisciũ: ꝯstat aũt in talib⁹ solũ subtilẽ ptẽ spmatis cõicari. ℭ Sigs aũt ꝯsideret allegato ca° Arˀ. verba iuenieť ista signa adducta ad ostẽdẽdũ ꝙ spma nõ exit a toto vt dicebãt antiq: ꝛ nõ ad ꝓbandũ ꝙ ps corpulẽta spmatis nõ ingrediť gnãtionẽ. ℭ Preterea. isti ẽt falsuz iponũt Arist. ꝙ loco allegato: aut z° de gnãtiõe aialiũ. ca°. io. ꝙ postq̃ ouũ iã ẽ cõpletũ ꝛ circũdatũ cortice duro si aspgať spmate galli fit ꝓlificũ: ħ. n. nõ diċ Ari. sȝ poti⁹ ex mõ suo loquẽdi vĩ inui oppositũ. Sic. n. dixit ad lrãz ĩ veteri trãslatõe. Et si in femina sint oua vẽti deide coiuerit cũ mare añq̃ altereť oua a citritate ꝛ efficiantˀ tota alba. tũc erũt oua ꝯueniẽtia gnãtiõi postq̃ fuerit ex ouis vẽti. Cõstat ꝙ nõ diċ postq̃ sũt cõpleta: sȝ vĩ inuere añq̃ sint vndiqȝ albumine circũdata: ꝛ iõ nõdũ cortice duro exñte. ℭ Sȝ Ari. vtiť rõnib⁹ ꝛ signis alys ad oñdẽdũ ꝙ spma mulieris nõ cõcurrit effectiue ad fetus gnãtionẽ. Neqȝ ego hãc distictionẽ ptis corpulẽte spmatis in agẽdo ꝛ ptis spumose expresse ab Arist. cõprehẽdere potui. Sȝ ꝓ nũc ista sufficiãt ꝛ itelligať ẞȝ Arˀ. ꝙ nõ dicunť aliq̃ mẽbra spmatica: q: illoꝝ agẽs sit spma: tĉ. n. oĩa eẽnt spmatica: nec q: illoꝝ mã sit spma ꝓprie acceptũ. Nã tale ẽ solũ i mare ꝛ spma maris nõ ꝯcurrit mãlr ad fet⁹ gnãtionẽ ẞȝ eũ: sȝ iõ dñr spmatica: q: illoꝝ mã ẽ sãguis mẽstru⁹ i mulieꝝ testiculˀ dealbatus ꝛ depurat⁹ q̃ sanguis a qbusdã dĩ spma muliebre ꝛc̃.

ℭ **Hoc aũt verbũ nõ paꝝ imo multũ ꝯbis Galˀ. est ꝯtrariũ. Sibi nãq̃ vĩ ꝙ cuiq̃ duoꝝ spmatũ inest virt⁹ coagulatiua ꝛ virt⁹ coagulationẽ suscipiens. ꝛ pp hoc nõ se ꝓhibet qn dicat ꝙ virtus coagulatiua in masculis ẽ fortior: virt⁹ coagulationẽ suscipiẽs est fortior in feminis. Qualiter autem sermo in hoc certificeť inuenitur in nostris libris qui sunt de sapientijs radicalibus.**

ℭ Nũc dictã declarat diuisionẽ ẞm mẽtẽ Galˀ. dicẽs ꝙ ħ verbũ Ari. nõ paꝝ imo multũ ẽ ꝯ̃riũ dictis Galˀ. Nã Galeno vĩ ꝙ i vnoquoqȝ duoꝝ spmatũ. s. maris ꝛ femie est virt⁹ coagulatiua ꝛ vt⁹ coagulationẽ suscipiẽs. Et se nõ ꝓhibuit Galˀ. qn diceret ꝙ vt⁹ coagulatiua maior ẽ i spmate viri: ꝛ vtus coagulationẽ recipiẽs maior ẽ i spmate mulieris. ℭ Sȝ qualr vitas hoꝝ sermonũ certificeť querẽdũ ẽ i sapiẽtys radicalib⁹. i. in lib° phie nãlis cui subordiatur medicia. ℭ Nõ q̊ p̊ Galˀ. tenisse i lib° de spmate. hanc positionẽ ꝯ̃ Ari. ꝙ tã maris q̃ femie spma vtrũqȝ ꝛ actiue ꝛ passiue ꝯcurrit ad gnãtionẽ lȝ i actiõe dñeť actiua spmatis viri ꝛ i passiõe passiue spmatis mulieris. Et id ẽ qd ab ipso dĩ z° nãliũ virtutũ. ca p̊ z°. ꝙ spma viri est siċ factor ꝛ artifex: spma vo mulieris est siċ mã artificy. aut. n. dixit faciẽdo denoiationẽ a denoiante: aut q: qñ illũ libꝝ nãliũ virtutuȝ cõposuit alr sentiebat. ℭ Signa vo qbus Galˀ. maxie fundauit opinionẽ suã maxie sumunť ex natorũ siliťudie ad matrẽ q̃ nõ vĩ eẽ agẽs positũ illã determinate itẽdẽs p̃ter spma muliebre. Et ꝙ qñqȝ in qbusdã rebus fet⁹ ẽ silis patri ꝛ in alys silis mr̃i. ℭ Ex dictis pȝ p̊. ꝙ lȝ Auic. i narrãdo positionẽ Arist. dixit ꝙ spma viri est ps fetus siċ coagulũ ẽ ps casei qd nõ ẽ Aui. itẽtio iponere Arist. ꝙ spma viri sit mãlr ꝯcurrẽs ad fetus gnãtionẽ: sȝ aut ptẽ sumpsit iprop̊e ꝓ oi pticulari ꝯcurrẽte nõ cõp̃hẽdẽte totã eẽntiã fetus. Aut voluit nos intelligere sicut in cõi vulgari dicim⁹ ꝙ siċ ẽ ħ aut suũ ꝯ̃dictoriũ. Dicẽdũ de coagulo ꝙ sit ps casei ita d̃ spmate maris: q: igiť coagulũ nõ mãlr: sȝ pure effectiue ꝯcurrit: iõ ẽt viri spma pure effectiue ꝯcurrere dõm ẽ. ℭ z° pȝ. ꝙ cũ Ari. diċ mulierẽ solũ mẽstruũ p̃stare i ꝯceptiõe: Per mẽstruũ nõ solũ dẽm⁹ intelligẽ sãguinẽ i ꝓp̊a forã saltẽ rubedĩs: sȝ rẽ mãlr ꝯcurrẽtẽ solũ ex sanguie mẽstruo genitã. ita ꝙ mẽstruũ ħ mõ sumať pro eo qd supra dixi iproprie dici spma muliebre. ℭ Segť 3° ꝙ nõ repugnat vnũ aial eẽ filiũ duoꝝ patrũ ẞm sniaȝ Ari. Nã posˀe ẽ eẽ duos patres ꝑ spmatis ꝓlifici effusionẽ eorũqȝ vtrũqȝ spma ꝑ se actiue ad vni⁹ fet⁹ generationẽ ꝯcurrere. Et ħ exp̃sse diċ Ari. p̊mo de gnãtione aialiũ. ca° penultimo. ꝙ cũ auis ꝯcipit ouũ deide admittiť vt coeat vn⁹ masculus cũ illa fiet ouũ ꝓlificũ. Et si admittať alius masculus alterius potẽs tñ generare cũ illa femia tũc fiet fetus silis ꝓ pte z° admisso: q: ẽt scdi semẽ facit ad gnãtionẽ. vñ lr̃a veteris translationis ita hȝ post illa q̃ supi⁹ sunt allegata de ouis vẽti ꝙ fiunt ꝓlifica ꝛ si coiuerint cũ alio: ꝛ ouũ erit citrinũ adhuc exibit pullus ex illo ouo silis illi q̃ coiuit vltimo. ℭ Et pp ħ qdã hoies q̃ vtunť auib⁹ faciũt ħ ꝛ mutãt qd erat ex p̊ coitu ad genus qd coiuit vltio. ℭ Et ħ accit pp mixtionẽ: nisi fortasse qs volẽs ꝙ pĩ sit p̊ncipalr ꝯcurrẽs i agẽdo dicat ꝙ sit impossibile duab⁹ talib⁹ vtutib⁹ eq̃ ꝯcurrẽtib⁹ fieri gnãtionẽ ꝛ altero dñante illũ eẽ pĩeȝ solũ. ℭ Qd aũt qdã iferũt ꝙ possibile ẽ virginẽ ipregnari. q: nõ fracto velamie vginitatis põt odor ꝛ subtilis ps spmatis ad mr̃icis cõcauũ sup sufficiẽter dispositã mãm adduci nõ vĩ mihi sufficiẽter ꝓbasse. Nã p̊mo nõ solũ subtilis: sȝ grossa ꝛ corpulẽta pars põt penetrare cur videam⁹ mulieres virgines mẽstruari ꝛ grossum sanguinẽ educi. ℭ z° nõ dĩ virgo nisi ꝙ spma in mr̃icẽ aut vuluã nõ admisit. Modo illa q̃ talẽ subtilez partẽ cõcepisset sine dubio accepisset sperma: etiã ꝓprysime sumptum vsqȝ ad mr̃icis cõcauũ: nõ ergo eẽt virgo.

Posset autẽ hic cõueniẽter queri qd ẽ coagulum ꝛ in qb⁹ aialib⁹ iueniť: ꝛ qua virtute coagulat lac cũ tã sanguinẽ q̃ lac coagulatos eliq̃t. ℭ Ad p̊mũ dĩ. ꝙ lȝ nomẽ coaguli qñqȝ sumať cõiter ꝛ dicať de oi corpulẽto ꝑ cui⁹ admixtionẽ ẽ lac aptũ coagulari siċ est lac ficuũ ꝛ flores quarũdaȝ herbaꝝ spinas in folys habẽtium: ꝛ mirabolani ꝛ alia plura: tñ dĩ de suba q̃daȝ quodã mõ lacti coagulato silˀi supflua in vẽtribus aialiũ genita. ℭ Ad z^m dĩ ꝙ lȝ nullã videať repugnãtiã claudere ꝙ in cuiuslibet aialis lactãtis vẽtre genereť: tñ nõ generatur multũ notabilˀr nisi in aialib⁹ hidẽtatis siue ruminãtib⁹: quoꝝ lac ẽ multũ grossum. ℭ Reperiť ẽt in lepore notabiliter lȝ in qbusdã marinis aialibus ꝛ equo ꝛ vrso iueniri possit ꝛ in mure: vt ex Auic. iz° aialiũ. ca° vlt. Et Galˀ. io. de simplici medicia. ca° d̃ coagulo. vbi loqť de coagulo eq. Et 6° quarti. ca° de morsu canis rabidi. ℭ Ad tertiũ dĩ. ꝙ vary vario mõ opinati sunt. Quidã. n. dicũt coagulũ a forma specifica ħ facere: vt Auer. 5° colliget. Et q: ꝓpetas aliqñ ex ꝑua ꝛ occulta varietate faċ vario mõ opari: iõ stat ꝙ coagulata eliq̃t ꝑ aliũ modũ applicatiõis vlˀ actuationis. ℭ Aly vo dicũt in coagulo eẽ ptes incisiuas ꝛ partes subtiles ꝛ acutas ꝛ ipȝ ꝑ ptes acutas coagulare ꝛ ꝑ incisiuas eliquare. Sȝ hoc nõ soluit difficultatẽ iductã q̃uo sãguinẽ coagulatũ ꝛ lac coagulatũ eliq̃t: q: ꝛ cũ illis approximatur partes hȝ acutas: vt qñ approximať lacti nõ coagulato: ꝛ iõ si dñať adiuuãt coagulationẽ ꝛ augẽt ꝛ seruãt. Et iõ ꝓ certo opȝ ꝙ dicať ꝙ alio mõ actuať vlˀ approxiať ad coagulãdũ: ꝛ alio mõ ad eliquãdũ. Nã cũ it⁹ assumiť vĩ agere ad coagulationẽ cũ restrigat fluxũ vẽtris pp nimiam humiditatẽ. Quidã aũt dicunt coagulũ nõ eliq̃re nisi coagulata a frido. sȝ coagulata a calˀo magis coagulat.

ℭ **Postea vo sanguis qui in tẽpore mẽstruoruȝ a muliere separabať fit nutrimentum. Sed alia**

pars eius est q̄ in similitudinē ꝯuertit̄ substātie spermatis ⁊ mēbrorū que ex eo generant̄ ⁊ erit nutrimētū augmētās ip̄m. Alia ps eius est q̄ nō nutrimentū fit adhuc: sed est cōueniēs vt coagulet̄ ad implenda loca mēbroꝝ primoꝝ vacua ⁊ fit caro ⁊ adeps. ⁊ alia pars ei⁹ est supfluitas q̄ nulli harꝝ duarꝝ rerū est bona ⁊ remanet vsq̄ ad horā ptus quā vtpote natura supfluaꝫ expellit. ¶ Hic docet q̄ sit mā nutricatiōis tā i vtero q̄ extra vterꝝ dū puer ē paru⁹. Et facit q̄tuor. p̊ oñdit māꝫ nutricatiōis spmaticoꝝ ⁊ carniformiū in vtero. 2° extra vterū. 3° pōit diāꝫ iter carnē ⁊ adipē. 4° pōit diā iter carniformia ⁊ spmatica ibi 2° [Cūq3 ifās.] ibi 3° [Caro qdē.] ibi 4° [Mēbra aūt.] ¶ Dic̄ p̊ q̄ post fet⁹ gnātionē sanguis q solet de mēse in mēseꝫ emitti a tpe p̄gnatiōis nō emittit̄ ⁊ fit ꝑm quādā ptē silis sube spmatis ex quo sūt genita mēbra spmatica. Et iō fit silis mēbris ill'⁊ ea nutrit. Et alia vō ps einsdē sāguis q̄ nō ē apta vt sit hoꝝ mēbroꝝ nutrimētū ē apta vt coaguleī̄ ⁊ ipleat loca vacua q̄ sunt iter spmatica mēbra: ⁊ hec coagulat̄ in carnē ⁊ adipē i p̄ncipio gnātiōis istaꝝ ⁊ ēt nutrit eas. Sed ps q̄dam alia inepta ad vtrūq3 hoꝝ retinet̄: ⁊ tandē in ptu emittit̄ cū fetu vel pauco tpe añ vel post tanq̄ supflua a nā. ¶ Nota ğ circa hāc parteꝫ q̄ sanguis q al's de mēse in mēseꝫ pellebat̄ tpe gnātionis retinet̄: ⁊ pars vna melior trahit̄ ad mr̄iceꝫ: ⁊ ibi ꝯuertit̄ ad spmatis silitudinē ⁊ subaꝫ mēbroꝝ spmaticoꝝ. Alia ēt satis bona ad mr̄iceꝫ trahit̄ q̄ lꝫ nō possit hoc mō ad nāꝫ spermatis duci: tñ ē coagulabilis ⁊ ꝑꝫ grossiorē ptē in carneꝫ ꝑm subtiliorē in adipē trāsmutat̄. Et alia q̄dā ps residua q̄ in tpe aliquo p̄cedente partū ⁊ tpe partus cōuertit̄ in lac. Alia vō pas ieptissima vt expellat̄ reꝑuat̄. Et Aui. hic de trib⁹ ptib⁹ solū mētionē fecit volēs nos illā que in lac ꝯuertit̄ itelligere p nos ip̄os. Et iō mulier ad cui⁹ mr̄icē nō ē aptū ꝯcurrere mēstruū nō ipregnat̄ ⁊ si ipregnat̄ nō ꝯualescit fet⁹. Ex qb⁹ p̊ pꝫ q̄ lꝫ sanguis mēstru⁹ sit fedus dū mēstrualr̄ eycit̄: tñ nō oꝫ ptē illā ex q̄ fetus nutrit̄ eē fedā. Nōdū. n. oꝫ tātū stetisse vt sit fedata. Patet 2° q̄ nō oēs mulieres icipiunt eque cito posse generare aut ꝯcipere: neq3 eque cito desinūt ꝑm q̄ varie pñt cito mēstruare: ⁊ diu in tpe menstruationis pmanere. Pꝫ 3° q̄ nō repugnat aliquā ipregnari anteq̄ menstruat̄: puta si iā vicinū esset tēpus mēstruatiōis ⁊ sperma in mr̄icē mittat̄ nō repugnat trahi sanguinē sufficiēter: ita q̄ fiat ꝯceptio ⁊ fet⁹ in vtero. ¶ 4° sequit̄ q̄ qdā pueroꝝ magis parati variolari sūt q̄ aly: cū aliq nutriant̄ ex puriori. ⁊ aliq ex magis fedo sanguie in matrice. Et ita pōt assignari cā mltoꝝ apparētiū circa natos. ¶ Nota 2° q̄ pars sāguinis mēstrui que in silitudineꝫ spermatis cōuertit̄: ⁊ silr̄ que in carneꝫ ⁊ adipem coagulat̄. si ita transmutet̄ ante fetus actioneꝫ: dr̄ mā generationis fetus. si vō post dr̄ nutrimētū. ¶ Nota 3° q̄ nā sicut pictor bonus p̄mo facit corporis lineamēta ex mēbris spermaticis. 2° replet carne ⁊ adipe. ¶ Nota 4° q̄ menstruus sanguis q seruat̄ in pregnatiōe in ptu emittit̄: sed nō totus simul cū fetu. nimia. n. fieret v̄tutis prostratio: sed paulatim. Et q2 nomē partus dicitur de tota euacuatione pregnantis tam a fetu q̄ a superfluis gr̄a fetus retentis. Ideo dicit̄. 2i. terty. q̄ tēpus partus est. 30. dierū in mare ⁊. 40. in femella. Naꝫ in his tēporibus cōiter cōplent̄ harum purgationes expellendo menstruum.

Queritur hic cōiter Utrū ad cōceptioneꝫ ⁊ debitam nutricationē fetus in vtero requirat̄ sanguis mēstruus matris tanq̄ mā subiecta nutricatiōi oīuꝫ mēbroꝝ fetus. ¶ Et negatiue arguit̄. Stat mulierē ipregnari nullo mēstruo sanguineo in eo existente: ⁊ silr̄ fetū itra vterū nutriri. ğ ⁊c̄. Assumptū ꝓbat̄ multipliciter. ¶ Primo: q2 potest puella ante mēstruationeꝫ imp̄gnari vt ꝯstat expimēto: q2 quādoq3 āno. 11°. ipregnātur: cū tñ tēpus icipiēdi in mēstruis sit in secūdo septēnario: vt vult Ari. in cōmēto de hystorys aialiū. caplo p̄mo. Et Gentilis dicit in questione. q̄ mulier quedā nūq̄ mēstruata fuit: ⁊ tñ pluries ipregnata fuit. ¶ Scdo: q2 statiꝫ post debitā mundificationem a mēstruis stat mulierem impregnari: ⁊ ꝓ tūc nullū erit mēstruū. ergo ⁊c̄. Assumptū pro maiori est clarissimū: ⁊ ꝓ miori: q2 aliter nō eēt plene mūdificata. ¶ Tertio: q2 etiā postq̄ ex etate mēstrua defecerint cōtingit ipregnari: ⁊ ꝓ tūc nō fiūt mulierib⁹ mēstrua. ¶ Scdo p̄ncipaliter arguit̄ sic. Eadeꝫ est p̄cise mā nutritiōis ⁊ gnātiōis: sꝫ mā gnātiōis spmaticoꝝ ē spma: igit̄ ⁊ mā nutricatiōis. ⁊ p ꝯñs nō ex sanguie mēstruo nutriunt̄: maxime q2 iter matricē nō videt̄ qd tale spma fere cōtinue generaret. ¶ Tertio sic. illud quo nutrit̄ puer est digerēdū digestione in epate. eius ergo nō est sanguis. tenet ꝯñtia: q2 sanguis iā est digestus digōne 2ª. Et maior est Aui. 2i. terty. caplo de gnātiōe embrionis. Et mior pꝫ. q2 scda digōne digerit̄ chilus: vt sumit̄ supra. caplo scdo. doctrine de hūoribus. ¶ Cōfirmat̄ p̄mo: q2 nā potuit infātē nutrire ex chilo mr̄is cū digerit digōne scda. ergo frustra trāsmittit sibi sangninem pro nutrimento iam pluribus digestionibus digestum. ¶ Et confirmatur secundo: quia nullius digestionis supflua naturaliter per intestina pelluntur nisi p̄me que fit a stomacho: sed a digestiōe puerorum superfluunt cum fecibus pellenda. Constat eniꝫ q̄ pueri post natiuitatē esto q̄ nō sugant vel bibāt aliquid: tamen egerunt rem nigram superfluam que fuit superfluū nutrimēti eoꝝ. ¶ Cōfirmat̄ 3°: q2 nisi ad stomachū trāsirēt p̄mo nutrimēta pueroꝝ ⁊ ibi digererent̄ nō videret̄ vñ in stōcho eoꝝ cū nascunt̄ abūdaret fl'a: qō plimuꝫ vomitu emittit̄. ¶ Cōfirmat̄ 4° q2 saltē post stōchi formationē sufficiebat q̄ cib⁹ p̄masticat⁹ a mr̄e ad stōchuꝫ pueri trāsmitteret̄: ⁊ p ꝯñs frustra fuit sāguinē trāsmitti: vt. s. dicebat̄. ¶ 4° p̄ncipalr̄ arguit̄ sic. Si ita eēt tūc sp i vtero p̄gnātis eēnt duo aialia disticta ꝑꝫ spēꝫ. Nā nō p̄t ex sāguie nutriri fet⁹ nisi p venas secūdie q̄ ad vmbilicū terminant̄: ⁊ p ꝯñs nisi i vtero sit secūdia venas hñs: ⁊ ēt fetus: sꝫ secūdina ē aial a fetu distictū. q̄ aūt sit alteri⁹ spēi a fetu ꝯstat. Qr sit aial pꝫ. q2 vene ei⁹ sentiūt. Uel si dr̄ q̄ nō sit aial cū habeat nutricationē ⁊ augmētū erit plāta: ⁊ sic saltē sil' cū aiali generaret̄ plāta necessario: qō nō videtur verum. ¶ 5° si ita esset mulieres mēstruātes deberēt mēstruari oī mense q̄uis minorē sanguis quātitatē emitterent: ꝯñs cōtra experimētū ⁊ cōtra oēs doctores. Et ꝓbatur ꝯña: q2 a nutrimēto fetus supfluit pars sanguis inepta nutritioni fetus ⁊ generationi: vt Aui. dicit in littera. ergo debet expelli sicut cōgregat̄. Probatur cōsequētia. q2 pars ista est multo fedior q̄ menstruū mulieris nō p̄gnantis: vel saltem 7° ⁊ 8° mense menstruari deberēt. cū tunc sit iam quātitas magna reseruata talis superflui sanguinis: ⁊ multuꝫ feda: vt pꝫ in eius colore in partu. ¶ 6° si ex sanguine tali nutriretur fetus sequeretur q̄ pregnātes quarū fortes sunt fetus essent debiliores q̄ ille quarū fetus sunt debiliores ⁊ minus bene colorate. cōsequens falsuꝫ: ⁊ cōtra Hippo. 5ª pticula illo aforismo. Mulier si masculum conceperit bene colorata. ⁊ cōtra Aui. 2i. terty. ca. de signis masculinitatis. Naꝫ ibi leuitatē ⁊ bonū coloreꝫ matris numerat iter signa masculoꝝ. ꝯña tamē arguit̄: q2 plus de sanguine ⁊ meliorē ad se trahit fet⁹ fortis q̄ debilis: ergo minus ⁊ minus bonus remanet in matre pro ei⁹ operatione ⁊ nutriendis eius membris: ⁊ per consequens remanet mater debilior ⁊ minus bene colorata salteꝫ vt in pluribus. ¶ Septimo sequeretur q̄ debiliores fetus

generent̄

generarentur in muliere robusta ꝙ̃ in debili. cõsequens
falsum: ⁊ ꝯsequentia pȝ: pro quanto minus alijs paribus
ꝑmittunt fortia mulieris mẽbra trahi ad cõceptũ ꝙ̃ me-
bra debilia. ¶ Ad oppositũ est Auic. in lr̃a lecta. ⁊. zi. ter-
tij. caplo de gn̄atione embrionis. cum dixit. Et scias ꝙ sã-
guis mẽstru⁹ i pregnatione diuidit̃ in tres partes: partez
que ꝯuertitur in nutrimentũ ⁊c̃. ¶ Preterea. nisi mẽstru
um esset necessariũ vt mã nutritionis vel generatiõis fe-
tus: nulla esset causa: quare mulieres nõ ip̃regnarent̃ nisi
post menstrua. Cõsequẽs tamẽ contra Ari. 9. de hystorijs
aĩaliũ. cũ dixit. Impregnatio aũt accidit mulierib⁹ natu-
raliter post menstruũ. Et ꝑmo de generatione animaliũ.
caplo. 8. cum dicit. Et ꝓpter hoc nõ parit mulier omnino
cũ nõ menstruat̃. Et ꝯtra Gal. in libro de anathomia ma
tricis. qui est. 15. liber de anathomia. cũ dixit. Ante eni ꝙ̃
ꝓdeant mẽstrua nequaꝙ̃ ꝯcipit mulier. ¶ Preterea. ni-
si ita esset ꝯstrictio mẽstruoꝝ ne ad fetum fluerẽt nõ eẽt
cã sterilitatis. consequẽs contra Auicẽ. zi. tertij. caplo de
sterilitate ⁊ difficultate impregnationis. ⁊ pȝ consequen-
tia: quia illa ad impregnationem non sunt necessaria.

¶ In solutiõe qõnis ponã duo. p̃ ꝑambula. scd̃o responsio
nẽ de quesito. ¶ Nota ꝙ ꝑmo vt supra dr̃ nomẽ sanguis
mẽstrui vt dcm̃ est in notabilibus non dici solum de san-
guine de mẽse in mẽsem exeũte ꝑ venas mr̃icis: sed dici
videt̃ de omni sanguĩe apto ꝑ venas mr̃icis ad illi⁹ con-
cauũ duci. Nã si solũ de sanguĩe ad ꝯcauũ matricis veni
ente diceret̃ nunꝙ̃ mẽstrua ex causis illis retinerent̃ que
ab Aui. zi. tertij. ⁊ ab Aui. 6. d̃. iteriorib⁹. dñr retinẽ: cũ cõ
stat eo mõ retẽta nõ eẽ mẽstrua: qꝛ ad mr̃icis cõcauũ nõ
sũt deducta. ¶ Ex quo seqt̃ ꝑ. in aliq̃ muliere eẽ mẽstru-
um a q̃ tñ nũꝙ̃ mẽbra ꝓdierũt. ꝑus eni est sãguis ad ma
tricis ꝯcauũ paratus vel aptus deduci ꝙ̃ actualr̃ deduca
tur. ¶ Seqtur scd̃o. ꝙ stat in aliqua muliere multiplica-
ri ꝑ totũ decursũ iuuẽtutis mẽstruũ: ⁊ ea sana degẽte nũ-
ꝙ̃ mẽstrua per vuluã in sanguis forma educi: vt colligit̃
zi. tertij. caplo de retẽtiõe mẽstruoꝝ. Nã si multiplicẽt̃.
stat tñ fluxu vẽtris. vel ꝑ hemorroidas vel ꝑ nares edu-
ci sufficiẽter: aut i corp⁹ trãsmutari. ⁊ sup̃flua ꝑ poros suf-
ficiẽter expelli in viragie. Et hec plane colligũt̃. zi. tertij.
cap̃ de retẽtiõe mẽstruoꝝ. ¶ Nota z°. ꝙ fluxus mẽstruo
rũ ad mr̃icis ꝯcauũ: aliqñ est nãlis: aliqñ est preternãlis.
Tũc ꝓprie dr̃ nãlis quãdo fit a nã ꝓpter finẽ nãlẽ nulla
cõcurrẽte ad ip̃z ꝑternãli cã. Et h̃ ꝯtingit in genere trib⁹
modis. Primus est in purificatiõibus mulieꝝ inculpate
sanaꝝ de mẽse in mẽsez vtplurimũ a q̃bus cõiter oĩa mẽ
strua nomẽ acceperũt. Dicũtur eni a mẽse: qꝛ in fine luna
ris mẽsis plerũꝙ̃ ꝯtingunt: aut a mene qd̃ ẽ defect⁹ qꝛ de
ficiẽte luna plerunq̃ȝ exeũt. Hic eni flux⁹ ꝙ sit naturalis
plane sumit̃ a Gal. 6. de accidẽti ⁊ morbo. Et ab Ari. ꝑmo
de generatione aĩaliuȝ. Et ab Aui. zi. tertij. Nisi in eo cã
ꝑternãlis cõcurrat. Patet tamẽ ꝑ rõnem: qꝛ ꝑmo hec eua
cuatio fit a nã. Fit eni in iuuenib⁹ ⁊ sanis nullo extrĩseco
adiutorio ꝑticulari ꝯcurrẽte. Fit ẽt ꝓpter finẽ nãlẽ quez
tangit Auic. zi. tertij. tractatu tertio. caplo ꝑmo. cũ dicit.
Menstrua tẽperata in quãtitate ⁊ qualitate sua ⁊ in tp̃e
suo currentia s̃m consuetudinez suã naturalem in omni
spatio sũt causa sanitatis mulieris ⁊ mundificationis cor
poris eius ab omni nocumẽto in quantitate ⁊ qualitate ⁊
faciũt ipsaz acqrere castitatẽ ⁊ paucitatẽ desiderij. ¶ Fi
unt tertio sine concursu cause preternaturalis. naz ex ꝑte
matricis ⁊ mẽbroꝝ non est causa preternaturalis cũ sint
sane inculpate: nec ex parte sanguinis qui expellit̃ est dis-
positio preternãlis. Nam si esset preternaturalis hic eẽt
aut in quanto. ⁊ tunc debuisset prius accidere ⁊ nõ exiuis-
sent cõuenienti tempore. Aut in quali. ⁊ hoc est raro cum
exeunt tempore suo. ⁊ ideo plurimũ tempore suo exeũtia

nõ sunt permutata ad qualitatẽ preternaturalem. Et hoc
sumitur caplo statim allegato ab Auicẽna dicente de mẽ
struis. Et paꝝ quidẽ accidit vt alterentur in tempore suo.
¶ Ex quo ꝑmo pȝ Gentilẽ in questiõe. Utꝝ añ mẽstruo
rũ eruptionẽ concipiat mulier. icõueniẽter dixisse ꝙ hec
mẽstrua periodice exeũtia vniuersaliter sint inepta nutri
tioni ⁊ gn̄ationi. Nã saltẽ sũt apta nutricatiõi fet⁹. aliter
eni conceptus tempore cursus non fieret leprosus. nisi ex
illis mẽstruis nutriret̃. ¶ Sequit̃ z°. nõ omnem sangui-
nem pellẽdũ: vel qꝛ hoc modo periodice pellit̃ esse corru
ptum. Si eni nõ alteratur tempore nãli inter vnam mẽ-
struationẽ ⁊ aliã: ⁊ cũ generatur non est corruptus: seqtur
ꝙ nõ oĩs qui pellitur est corruptus in nãli menstruatiõe.
¶ Preterea. cũ nã ꝓpter solũ peccatũ quãti possit a cor
pore sanguinẽ expellere hoc nõ repugnabit si in mẽstruo-
rũ eruptiõe fiat: ⁊ sic nõ vniuersaliter talis sanguis erit
corruptus. ¶ Secũdus modus est cũ mulier ẽ pregnãs.
Nã tũc virtute attractiua fetus vel sꝑmatis: aut expulsi-
ua mẽstruoꝝ: aut ambabus concurrentibus mouet̃ men
struuȝ ad matricem ad hoc vt fetus nutriatur ⁊ nulla ad
hoc preternaturali dispositione concurrente. ¶ Et est
differentia inter menstruum primi modi ⁊ huius secũdi
modi: quia sanguis primi modi non trahitur a matrice
sed ꝓpellitur a membris illo sanguine generato: vt colli-
gitur a Galeno libro de simplici medicĩa. capitulo de me
dicinis prouocantibus menstrua. ⁊ a Serap̃. proportiona
li capitulo. Sanguis v̊o secũdi modi a virtute informati
ua vel spermate talem virtutem habente trahitur. vigesi
ma ꝑma tertij. capitulo secundo. ¶ Secundo differunt i
modo motus. quia primus periodice mouetur. secundus
autem post sextum vel septimuȝ diem conceptionis fere
cõtinue profluit. ¶ Tertia differẽtia est ex parte finis ꝓ
pter quem est motus: quia primus mouetur vt corpus in
de mundificetur. sed secundus pro fetus nutrimento.
¶ Quarta differentia est communiter: quia cum sanguis
qui in mẽstruis periodice pellitur sit plurimum aggrega-
tus ex parte bona ⁊ parte communiter ad nutriendum fe
tum inepta. Sanguis tamẽ qui ad nutrienduȝ fetũ trahi
tur est plurimum pars melior illius ⁊ nutricatiõi aptior.
⁊ dixi notãter communiter. Nam quãdoq̃ȝ cõtingit san-
guinẽ qui pellit̃ nutricatiõi esse aptiorẽ ꝙ̃ sit datus san-
guis qui nutrit fetum vel ipsum est nutriturus.

¶ Tertius modus est cum tempore coitus vel conceptio-
nis sãguis ad mulieꝝ testiculos trahitur: ⁊ ibi ita alterat̃
vt in siĩtudinẽ sꝑmatis cõuertat̃: aut in verũ sperma: de-
inde per vasa debita ad locũ cõceptionis ducit̃ vt sit mã
generationis. Hic eni ⁊ si apud Ari. opinionez nõ habeat
vim efficiendi generationem: est tamen mã per digestio-
nez in testiculis mulieris facta munda ⁊ preparata ad h̃
vt sit generatiõis spermaticoꝝ subm̃ ⁊ ꝑncipaliũ mẽbro-
rũ. Et iste differt a ꝑcedẽtibus multis modis vt ex dictis
patere põt. ¶ Sȝ preternãlr̃ plurib⁹ modis fluere põt vt
ex parte matricis. ex parte sanguinis in se peccatum ꝑter
nãle habentis vt in quanto ⁊ in quali. ⁊ ex ꝑte rei sangui-
ni mixte. Et ex parte membrorum a quibus propellitur
aut attrahitur. vt potest colligi vigesimaꝑma tertij. capi-
tulo de fluxu menstruorum. ¶ Ex quibus pȝ. ꝙ hoc mo-
do largo menstruuȝ sumẽdo in qualibet etate mulier ha-
bet vel habere potest menstruuȝ. Nam in qualibet etate
ex corrosione vel vulnere matricis posset sanguis extra
ferri ⁊ ad concauum matricis duci. Sed auctores equiuo
ce sepe de menstruis loquuntur. Nam cum dicunt men-
strua incipere in secundo septẽnario vt Ari. 9. de aĩalibus
aut dicit Haliabas nono theorice. ꝙ mẽstrua incipiũt in
decem annorum complemento. ⁊ vltra decimũ q̃rtũ non
tardãtur. Aut cũ dicitur ꝙ auferũtur quibusdã in. 35. In

ꝗbuſdã tardãᷓ vſqꝫ ad.60.vt Haliabas.Aut vſqꝫ ad.50.
vt Aui.nõ itelligiᷓ ꝺ mẽſtruo large ſũpto apto exiᷓ nãlr.
⁊ ꝑternãlr.ſꝫ tñ de mẽſtruo apto nãlr exire vel ſaltẽ ad
mr̃icis ꝯcauũ duci.Et tu ẜꝫ ħ potes ꝺſcriptiões formare
mẽſtrui ħ mõ ſũpti.¶ Tertio pͥncipalr nõ.ꝙ lꝫ i oĩbꝰ ge
neribꝰ aĩaliũ hñtiũ ſãguinẽ femie multiplicẽt mẽſtruũ.
tñ mãifeſta emiſſio ſanguis ꝑiodice a mr̃ice nõ ẽ tãta in
femis alioꝝ aĩaliũ ſicͭ i muliere:q̃ ẽ femia hois.Et ħ vult
Ari.3° de hyſtorijs aĩaliũ.ca° de diſpõnibꝰ ſãguis.cũ dicͭ.
Et mulier ẽ maioris ſãguis q̃ꝫ feie alioꝝ aĩaliũ q̃ꝓpter
accit eis mẽſtruũ magis q̃ꝫ accidit alijs aĩalibꝰ.Et ħ idẽ
6.de hyſtorijs.tractatu.3°.ca° pͦ.ẜꝫ q̊tationẽ Alberti.⁊ acci
dit eis.ſ.aĩalibꝰ mẽſtruũ:nõ tñ ẜꝫ modũ q accidit mulie/
ribꝰ.⁊ oues ⁊ capre mẽſtruanᷓ.Et eadẽ ſnĩa colligiᷓ pͦ de
gnãtiõe aĩaliũ.¶ Cã ãt q̃re fluxꝰ ꝺ foris magis fit mulie
ribꝰ ꝑticularis.Prima ẽ.qꝛ nãlr mulier i diſpõne ſana ⁊
etate ꝯueniẽti plus multiplicat de ſãguie q̃ꝫ poſſit i ſubaꝫ
corꝑis ꝯuertere aut diſſoluere aut iſenſibiliter emittẽ.de
ĩde corꝑis eiꝰ mollities ⁊ qes.⁊ cibi abũdãtia.⁊ carẽtia pi/
loꝝ ⁊ fortis laboris:q̃ oĩa ſanguinẽ ĩ venis augmẽtari fa/
ciũt.Et ħ nã fecit iõ vt mã gnãtiõis abundaret in eis qꝺ
facit cõplo feminina.Nã ꝑꝑ hũc finẽ nã pͥncipalr femini
nã cõplonẽ fecͭ.vt rõne ſue calitatis deficiẽtis a calitate
maſculoꝝ poſſet plus digerere q̃ꝫ i ꝓpria mẽbra ꝯuerte/
re:aut iſenſibiliter reſoluẽ.Et ħ maxie opꝫ i femis hoiuꝫ
vt Gal.expſſe vult.14.de vtilitate ꝑticulaꝝ.cap.6.ſic di.
ad lr̃aꝫ.Ipꝫ qdẽ qꝺ plaſmabaᷓ aĩal iꝑfectiꝰ fecerũt oĩno
ꝑfectis:toti v̊o generi vtilitatẽ nõ ꝑuã tribuerũt.oporte/
bat.n.eẽ aliqꝺ feminũ.Nõ.n.eſtimes ꝙ vnq̃ꝫ mediã ꝑtẽ
totiꝰ gñis nr̃i Creator feciſſet iꝑfectã:⁊ q̃ſi detrũcatã:niſi
aliq̃ ex hac ꝺtrũcatiõe deberet eẽ magna vtilitas.Que ẽ
g̊ hec iã dicamꝰ.ꝙ ꝯceptũ ẽ.⁊ẽ i pregnãte:ad pͥmã qdẽ cõ
ſtructiõeꝫ ⁊ augmẽtationẽ totã q̃ ꝯñter mã idiget copio/
ſa.Quare necͤ ẽ ei duoꝝ alteꝝ eẽ vel rape ipſiꝰ ipregnãtis
nutrimẽtũ vel eo abũdãte aſſumẽ ĩde poſſe.ſugiᷓ calidiꝰ
eẽt certitudinaliter qꝺ femineum diaphoraret vtiq̃ꝫ id ⁊
exiccaret facilr.Frigidiꝰ igiᷓ fieri meliꝰ fuit intãtũ vt ꝙ
digeſtũ ⁊ elaboratũ nutrimẽtũ nõ poſſit totũ diaphora/
re.Qꝺ eni plus ẽ fridũ neqꝫ digerẽ ẽ ſufficiẽs:qꝺ aũt ꝑfe
cte ẽ calidũ ſicut digerẽ ita ⁊ diaphorare ẽ forte.Or g̊ de/
ficit nõ valde multũ a totalr calido digerere ſufficiẽs ẽ:
ceu nõ adhuc frigidiꝰ ⁊ relinq̃re aliqꝺ ſuꝑfluũ:ceu nõ ita
vehemẽter exñs calidũ.hec g̊ ẽ vtilitas femineitatis femi
ne.hec Gal.In alijs ẽt aĩalibꝰ ab hoie mẽſtruũ apparens
nõ currit ꝑiodice ẜꝫ mẽſes.ſꝫ aut tꝑe quo mouenᷓ ad ve/
nena aut tꝑe ꝑtus.In equabꝰ aũt ⁊ vaccis q̃nqꝫ ẜꝫ ꝑiodũ
q̃tuor mẽſiũ aut q̃nque emittiᷓ aliqd mẽſtrui mãifeſtiꝰ
q̃ꝫ in reliqs.¶ Nota 4°.ꝙ vltra mãꝫ gnãtiõis ⁊ agẽs.qꝛ
formatio nõ fit ſubito reqriᷓ locꝰ determinatꝰ pͥcipue in
aĩalibꝰ aĩalificãtibꝰ vbi hec mã ſbtiliaᷓ actiõi agẽtis:⁊ ħ
locꝰ ẽ mr̃is q̃ ꝯſeruat ſꝑma ⁊ gnãtõis mãꝫ.¶ Nota 5°.ꝙ
mã q̃ dꝫ a ſemie i fetũ trãſmutari debuit eẽ mollis ⁊ di/
geſta ⁊ ꝑparata q̃ꝫto magis optime nãe fuit poſſe cũ inter
actꝰ vegetatiue gnãtio ſit ꝑfectior ⁊ finis.¶ Nota 6°.ſan
guinẽ mr̃is quãtũcũqꝫ bonũ nõ ex toto ꝓportionatũ eſſe
fetui nutriẽdo cũ fetꝰ ſit valde hũidior ⁊ ſubtilioris ſube
q̃ꝫ mr̃.Et iõ cũ fetus eo nutriᷓ reſecãᷓ ex eo ſuꝑfluitates
groſſe ⁊ aq̃ſe q̃ nõ poſſũt a fetu i ꝓpriã ſubaꝫ ꝯuerti.Qui
ĩmo de mẽſtruo ſãguie ad mr̃icẽ attracto ꝑs purior ⁊ me
lior ꝑ vmbilicũ ad fetũ trahiᷓ.⁊ ꝑs alia extra dimittiᷓ ⁊
nõ trahiᷓ ad fetũ tãq̃ꝫ inepta vt colligiᷓ hic i textu.¶ 7°
nota mẽſtrua nãlr apta ad mr̃icẽ fluere ⁊ extra pelli non
multiplicari vtplurimũ in muliere niſi tꝑe quo eſt apta
ꝯcipere ⁊ ſuũ qualecũqꝫ ꝑ ſꝑma generare:⁊ genitalia eiꝰ
ita iam magnificata ſũt vt ad ꝯceptũ tenẽdũ:⁊ fouẽdum
ſint ſufficientia:⁊ mamille iã adeo venerũt vt i tꝑe ꝑtus
lac ſufficiẽs ꝑ fetu vel nato nutriẽdo generare poſſint vt
ſumiᷓ ab Ari.pͦ ꝺ gnãtiõe aĩaliũ.ẜꝫ antiquã quotatiõeꝫ.
caplo.16.cũ dicit.Et manifeſtũ ẽ ꝙ mẽſtruũ eſt ſuꝑflui/
tas.⁊ iſta ſuꝑfluitas ẽ ꝯueniẽs ſꝑmati qꝺ exit ex maribꝰ
⁊ ſignificatio ſuꝑ hec ẽ accñtia q̃ accidũt iſtis rebꝰ:qm̃ in
vno tꝑe icipit ſꝑma eẽ in maribꝰ ⁊ mẽſtruũ in mulieribꝰ
⁊ lege tu.Et dixi notãter vtplurimũ:qꝛ nõ repugnat pͥus
venas mr̃icis dilatari ⁊ ſanguinem in corꝑe multiplicari
abũdãter q̃ꝫ teſticuli mulieris ſufficiãt ſꝑma digerẽ:aut
ecõtra:ita tardius vnũ hoꝝ dimitti q̃ꝫ reliquũ.¶ Nota
octauo.ꝙ duobꝰ modis poſſumꝰ itelligere fetũ ex ſãguie
gnãri vel nutriri.Uno mõ ꝙ ſanguis in ꝓpria forma ſit
imediatũ ſubm trãſmutãdi in fetũ:aut imediate nutriẽs
fetũ.Scꝺo mõ.ꝙ aut ex ſanguie imediate gñeᷓ vel nu/
triaᷓ fetꝰ:aut ſaltẽ nõ nutriat ex eo alio qꝺ nõ ſit fcm̃ ex
ſanguie.His habitis ſit hec pͣ ꝯclo.poſſe ẽ mulierẽ ꝯciꝑe
nullo exñte i eo ſuꝑfluo ſanguie in q̃ꝫto vel in q̃li.¶ Pro
baᷓ.qꝛ poſſe ẽ eã ꝯciꝑe poſtq̃ꝫ ẽ cõplete mũdificata:⁊ ẽ ve
re ex febre ꝯualeſcẽs:vt docet exꝑiẽtia:ſꝫ in talibꝰ cõple/
te mũdificatis ⁊ vere ꝯualeſcẽtibꝰ nullus ẽ ſuꝑfluꝰ ſãguis
in quãto vel i q̃li.ergo ⁊c̃.Maiorẽ docet quotidie exꝑiẽ/
tia.Et minor pꝫ ꝑ ħ:ꝙ ſi in ea eẽt ſãguis i q̃li peccãs non
eẽt plene mũdificata.Et ſi eẽt peccãs i quãto ſuꝑfluo nõ
eẽt vere ꝯualeſcens.vt ꝯſtat ex 3° tegni.illa ꝑte.Reſũpti
ua ⁊c̃.Ubi dr̃.ꝙ ꝯualeſcẽtis ſanguis ẽ bonꝰ ſꝫ paucꝰ.¶ 2ͣ
ꝯ̊.vtplurimũ gnãtio fetꝰ ex ſuꝑfluo ẽ vtili nutrimẽti mr̃is.
Pꝫ.qꝛ mr̃ mãm gnãtiõis pͥbet vt nũc ſuppõiᷓ ex mente
Ari.pͦ ⁊ 2° de gnãtiõe aĩaliũ.ẜm plurimũ nõ pͥbet mãꝫ ſi
bi neceſſariã.g̊ ſuꝑfluã.Et ħ voluit Gal.14.de vtilitate.
loco ſupra allegato.Et Ari.pͦ de gnãtiõe.ꝙ mẽſtruũ datũ
a mr̃e i gnãtiõe eſt ſuꝑfluũ.¶ 3ͣ ꝯclo ẽ.ſuppoſito ꝙ ſcꝺe
hũiditates ſint alteriꝰ ſpẽĩ a ſanguie nõ oĩa mẽbra nutriũ
tur imediate ex ſãguine mẽſtruo.Probaᷓ.qꝛ ſaltẽ oſſa ⁊
mẽbra dura nutriũᷓ imediate ex ſecũdis hũiditatibus.
¶ Ex iſta ſeqᷓ.ꝙ ipoſſe ẽ oĩa mẽbra fetꝰ imediate gnãri
ex ſanguie mẽſtruo.Nã ipoſſibile ẽ oĩa talia nutriri ime/
diate ex huiꝰ ſanguie:ſꝫ eadẽ pͥciſe eſt mã gnãtiõis ⁊ nu/
tritiõis.g̊ ipoſſe eſt illa mẽbra ex tali gnãri ſanguine ime/
diate.¶ Seqtur 2° ſuppoſito ꝙ ſꝑma mulieris ẜm ꝑteꝫ
corpulẽtã ſit mã imediata gnãtionis mẽbroꝝ.ꝙ ħ ſꝑma
q̊ ad ꝑtẽ corpulẽtã eſt aliqd de ſecũdis hũiditatibꝰ.Et iõ
ſꝑma eſt ſuꝑfluitas vltimi alimẽti ⁊ ꝓportionabile.Se/
quiᷓ de ſꝑmate viri.ſi ponaᷓ tãq̃ꝫ mã gnãtiõis ⁊c̃.¶ 4ͣ
ꝯclo.ipoſſibile ẽ mẽbra fetꝰ hũani nutriri vel gnãri niſi
mediate vel imediate nutrianᷓ vel generenᷓ ex ſanguie
mr̃is.ꝯ̊ pꝫ.qꝛ ipoſſe ẽ talẽ fetũ nutriri vel gnãri niſi ex mã
a mr̃e exhibita.Mr̃ ãt nullã aliã mãm pͥbere põt ad hoc
niſi ſanguinẽ aut ex ſanguine genitaꝫ:ergo ⁊c̃.Maior ſu/
miᷓ pͦ de generatiõe aĩaliũ.Et minor.qꝛ mãꝫ mr̃ nõ niſi
ꝑ venas pͭ pͥbere ꝑ q̃s nõ trãſit mã nutricatiõis niſi ſan/
guis aut aliqd ex ſãguie genitũ.¶ Ex qbꝰ pꝫ ad q̃õnẽ rñ/
ſio.dicẽdo ꝙ ad gnãtionẽ ⁊ nutricationẽ fetꝰ i vtero req/
riᷓ ſanguis tãq̃ꝫ mẽſtruꝰ mã gnãtiõis aut nutricatiõis fe
tꝰ cũ reqraᷓ ſan.aptꝰ ad mr̃icis ꝯcauũ currere.ex q̊ media
te vel imediate fetꝰ gnãtur vel nutriaᷓ.¶ Ad argumẽta
g̊ pͥncipalia.ad pͥmũ negaᷓ aſſũptũ.Et ad ꝓbatiões.Ad
pͥmã ꝯcedo.ꝙ puella põt ipregnari añ menſtruationẽ.i.
añq̃ꝫ mẽſtrua effũdanᷓ.Ex ħ tñ nõ ſeqᷓ ſpam ipregnari
nullo exñte i ea mẽſtruo apto trahi a ſꝑmate viri:lꝫ non
eẽt ita generãs mẽbra ſi ad mr̃icẽ ſine tractore fuiſſet ex/
pulſũ.¶ Nota tñ ꝑ mã huiꝰ rõnis.ꝙ lꝫ puella añ men/
ſtruatiõeꝫ ſit iculpate ſana ⁊ hẽat teſticulos fortes ⁊ cali/
dos ⁊ ſit apta i teſticulis ſꝑma aggregare ⁊ digerẽ.nõ tñ
eſt ad gnãtiõeꝫ ita apta ſicut poſtq̃ꝫ mẽſtrua extra ꝓdie/
runt.Et cã ſumitur a Galeno i libello de anathomia mr̃i
cis.qꝛ opꝫ ſꝑma adherere matrici mõ añ menſtruationẽ

matricis cōcauū est politū ⁊ tersū.⁊ iō sperma nō adhe/ret.Sʒ postq̄ mulier semel mēstruata ē ⁊ ora venaꝝ ma tricis semel apta fuerint remanet aspitas.q̄dā apta ad sp/ matis adherētiā:vnde loco allegato ita dixit Gal. ⁋ Aīn eni q̄ pcedeāt mēstrua nequaq̄ ↄcipiet mulier:qm̄ ⁊ ei⁹ qđ nutrit caret supfluo ⁊ firmatiōeʒ nō hʒ:lenis.n.tc̄ ē mr̄ix clausis vasis q̄re effluit spma ⁊ ñ applicat tunice ei⁹.ma/ gis idoneū.n.ē ad applicatiōeʒ id qđ ē aspeꝝ:q̄ id qđ est lene.⁋ Et cū dr̄ q̄ āno.xi°ipregnat ⁊ p tūc ñ ē mēstruū. Dr̄ q̄ ille q̄ tali mō ipregnant iā hn̄t mēstruū:vñ q̄nq̄ pdeūt.xi°āno cōpleto vt Halia.9.theorice.Or q̄ dic̄ Ari. 6.de hystorys.⁊ p ō gnātiōe aialiū itelligit̄ vtplimū:⁊ iō ineniūt raro q̄ tūc ↄcipiūt.⁋ Ad 2ᵐ ↄfirmatiōeʒ dī q̄ i muliere cū itegre mūdificata ē:ē tñ mēstruū mō supra dcō q̄ nō opʒ eē sāguinē fedū:aut in q̄to aut i q̄li peccā/ tē.⁋ Ad 3ᵐ āt nō vr̄ ↄ imaginatiōem q̄ postq̄ mulieri desinerūt egredi mēstrua ipa ipregnaret cū stetvtutē foꝛ tē spmatis sāguinē bonū matrix rape vt q̄tidie fit.Et cō/ stat ex ↄclusiōib⁹ supra positis:plurimū tñ cōplo mr̄is ē cā ↄceptus puatiōis tali tpe.⁋ Ad 2ᵐ pncipale pʒ ex di/ ctis:q̄ spma quo ad coꝛpulētā suā ptē illō pcipue qđ ē fu turū mā gnātōis idē cū scđis hūiditatib⁹ q̄ ex sāguie mē struo generant.⁋ Ad 3ᵐ dī negādo maioꝛeʒ:negat ēt q̄ h dicat Aui.zi.tertu.loco allegato:lʒ dicat venā nō pulsa tilē vmbilici p quā fetui defert nutrimētū terminari ad epar ⁊ suū gibbū:sʒ ↄcedēdū ē p viā digōnis i epate fet⁹ sāguinē attractū digeri ñ integra digōne:nec ita q̄ foꝛmā sanguis acqrat:sʒ ita vt fiat fetui ↄueniēs:⁊ ibi aquositas vrinal sequestrat:⁊ q̄dā ptes grosse p itestina p meserai/ cas mādāt̄ q̄ pellūt post natiuitatē p itestina.⁋ Et p h pʒ ad ↄfirmatiōeʒ.Nā negat:nullā supfluitatē p itestina pelli nālr̄:nisi p̄me digōis supfluū ēt digōnis p̄pe stōchi pueroꝝ qđ flaticū ē:⁊ flata q̄dā a capite q̄nq̄ fluunt ad stōchū pueri q̄ pellūt vomitu post natiuitatē:q̄nq̄ nō:q2 cib⁹ ad ↄcauū stōchi trāsmittit aut chilus.Ex quo pʒ so/ lutio tertie ↄfirmatiōis.⁋ Ad 4ᵐ negat q̄ h suffecisset. nā stōch⁹ erat debilis.⁊ facile male māe ↄcurrissent ad se tū ipʒ ptinētes.⁊ ēt stomachus illo tpe debilis ē:ita q̄ ta lē rē digerere nō potuisset cū post ptū nō digerat nisi lac qđ est sanguis bis coctus.⁋ Ad 4ᵐ pncipale negeē secū/ dinā aut vmbilicū eē aial sʒ vene ille ⁊ arterie sūt ptes fe t⁹ abscindēda fm q̄ sunt extra suū coꝛpus puitatē tanq̄ supflua.⁋ Ad 5ᵐ negat ↄñtia.Nā q̄uis gra exēpli:mu/ lier p̄gnās in.8.mēse plus hēat mēstrui supflui q̄ illa q̄ i/ cipit mēstruari nō p̄gnās:tñ illud nō mittit ad matriceʒ vt fetus nō ledat:⁊ caloꝛ nālis fetus pħibet ne putrefiat. ⁋ Mirādū est āt de illius caloꝛis vtute cū secūdinā ra/ ro retineat p hoꝛā post exitū fet⁹ gn ex eius putredine se quant pessima accñtia.Et tñ si post p̄ᵐ ptū ali⁹ fet⁹ rema/ neat nō ide sequunt mala accidētia:vt expiētia notat.ē ēt tal ps i ptuvtil vt faciat lubzicare fetū.⁋ Ad sextū ne gat ↄñtia.lʒ illud ↄñs fit ↄtigēs.Si.n.fet⁹ sit foꝛtis ⁊ mr̄ paꝝ hēat boni sāguinis:⁊ sit debilis vtutl ↄtētiue mr̄ ma crefiet ⁊ discoloꝛabit ybi matre foꝛti exñte fetu nō debi/ li:stat ↄrlū ↄtingēte:tñ mulieres q̄uaꝝ fet⁹ sūt foꝛtes sūt cōiter q̄rū sanguis est bon⁹.⁊ quaꝝ vt⁹ sufficit p se ⁊ fetu nutrimēū bonū facere.⁊ ecōtra.q̄rū fet⁹ sūt debiles.Nā vt dcm̄ est supra fetus nutrit ex sāguine quo mulier abū dat.Ex quibus pʒ ad septimū ⁊ vltimum responsio.

⁋ Cūq̄ infans parturit sanguis queʒ ipsi⁹ epar generat huius sanguinis vices supplet. ⁊ gñat ex eo qđ ab eo sanguine generabatur.

⁋ Cū superius docuerit nāʒ nutricatiōis fet⁹ i vtero.Hic docet ex q̄ nutriat extra vteꝝ dicēs q̄ cū ifās pturit.tūc sāguis quē gnāt epar ei⁹ supplet vices sanguis mr̄icis: ex quo in vtero nutriebat q2 ē nutrimētū pueri:h vo sāguis gñat ex eo q̄ fuit gēitū ex sāguie mr̄icis:q2 generat ex la cte mr̄icl qđ lac genitū fuit ex sāguie mēstruo ei⁹.⁋ Cir ca ptē nota q̄ añ tp̄s ptus nō innuit nutriri ifans ex san/ guine genito in epate suo.sʒ ex sanguie matris.Mihi tñ vi det q̄ nō repugnat fetū nutriri ex sanguie q nō sit genit⁹ i epate matris.Puta si pp necessitatē nutrimēti flegma i epate fet⁹ vel venis ad sanguinē ↄuersū nutriet:sed pluri mū nō gnātur sāguis in epate fet⁹ in vtero:imo matern⁹ sanguis modificat:⁊ dearticulat i eo vt fetus ↄueniēs nu trimētū.⁋ Nota scđo.tpe p̄gnatiōis sanguinē mēstruū q nō ↄuenit nutrimēto fet⁹ retineri.⁊ fʒ ptē ↄuerti in lac etiā añ ptum cuʒ ad mamillas trāsmittitur vt puer post natiuitatem paratum habeat nutrimentum.

Sed circa hoc sūt aliq̄ dubitatōes.Prīo.n.nō vr̄ q̄ nutrimētū pueri post natiuitatē dʒ dige ri digōne z⁹.Prīo.n.sāguis mēstru⁹ dū fetus erat i mr̄ice nō idigebat z⁹digōne i fetu:sʒ nutrimētū pueri est idem sanguis magis digest⁹:ergo nō idiget vt plurib⁹ digōnib⁹ digerat.Maioꝛ pʒ supi⁹.Et minoꝛ pʒ.q2 nutrimētū fet⁹ est lac qđ est magis digestū sanguie mēstruo ex quo gene ratur ⁊ magis digestū sanguie bono mr̄is.⁋ Or aūt ē ma gis digestū.pʒ:q2 ex sāguie p digōnē ē genitū.Et iō dixit Mesue cap de prist.q̄ lac ē sanguis bis coct⁹.Et Auic.2° canoñ.caplo de lacte.⁊ lac q̄dē est ppinque digōnis cui su peruenit digō q̄dā alia.Et Arist.4° de gnātiōe aialiū.cap penultimo.Lac eni ē sanguis decoct⁹ nō coꝛrupt⁹.⁋ P. digō fm medicos est cōuersio i eēntiā ⁊ cōplexionē que cōuersioni nutrimēti in effectu est cōpetēs : vt p̄ma p̄mi. Si g digōne alia digerit sāguis cū in lac cōuertit.seqtur q̄ magis est paratus ↄuersioni nutrimēti in effectu lac q̄ sanguis.⁊ p ↄñs paucioꝛib⁹ digōnibus ad hoc idiget.ↄse/ quēs āt falsū si i puero ↄuertat i sanguinē.⁋ Scđa diffi cultas cui⁹modi hūiditas ē lac.Or enim sit humoꝛ.pʒ ex diffōne hūoꝛis.Or nō sit p̄mus ↄstat.Or nō sit scđs pʒ.q2 min⁹ appꝛopinquat nāe mēbri q̄ sanguis.Pʒ scđo.q2 nec ros nec cābium nec p̄ma humiditas sanguiea nec gluten.

⁋ Tertia difficultas.q2 si puer ex lacte dʒ nutriri nō vr̄ q̄ lac solū ex illo menstruo sanguine quo nutriebat pucr in vtero generetur.Prīo.q2 si ita eēt tūc puer nō egrederet vteꝝ tpe ptus nālis.pp nutrimenti paucitatē. Quia ex q̄ sanguis h sufficit in lac cōuerti ⁊ inde fetus ↄsequēter nu triri.Et sufficit g̃ multo magis intra vteꝝ sufficiebat nu/ triri.Cōsequēs tñ est falsuʒ.⁊ ↄ Aui.zi.tertu.caplo z°.cir ca finē.nā dicit:Part⁹ aūt nō fit nisi cuʒ fetui nō sufficit qđ emittit secundina ex sanguie.Et ↄ Ari.4° de gnātiōe aialiū.penultimo caplo.cū dixit. Qm̄ qñ nō potuerit ci/ bus ↄcepti eē p vmbilicū pp magnitudinē tūc pparatur lac.⁋ Scđo.q2 lac generat ex sanguine optimo matris. menstruum aūt nō est sanguis optimus.ergo ⁊c.Minoꝛ clara est.Maioꝛ est Aui.loco superius allegato cuʒ dicit. Or ex sanguine malo expoliato ab omni malitia.

⁋ Quarta dubitatio.si lac generatur ex sāguine menstruo retētō:tūc magis deberet generari in p̄mis mēsibus pꝛe gnationis:q̄ vltimis.Consequens ↄtra expiētiā ⁊ contra Aristo.q̄rto de gnātiōe.capitulo allegato. Consequentia tamen tenet:q2 tūc dʒ lac magis generari qñ magis abū/ dat sanguis menstrui supfluitatis:sʒ h est magis in p̄mis mēsib⁹:ergo ⁊c.Maioꝛ pʒ.q2 hec est eius mā.z° Ari.cap statī allegato cū dixit.erit supfluitas maioꝛ.s.menstruo/ rū:qm̄ illud qđ ↄsumitur ex eis erit minus q̄ qđ cōsume tur ante.Et pp h erit lac dulcius:qm̄ non aufertur ab eo pars bone digōnis.Minoꝛ aūt pʒ ex h.p̄mo q̄ in p̄mis mēsibus fetus est minoꝛ.scđo h hētur ex Gal.5° afoꝛismo rū cōmēto.29.Mulier in vtero habens flobotomata ⁊c.

⁋ Quinta dubitatio.q2 nā videt male puidisse de ifantis

nutrimēto:qm̄ lac est eis icōueniēs nutrimētū. ¶ Prio. qꝛ nutrimētū qđ nocet flegmaticis:nocet pueris cū in eis dn̄eť flegma:sed lac nocet flegmaticis:vt sumiť ex Auic. 2° can̄.caplo de lacte.dicēte.Et ꝑꝑ declinatiōez suā ad fri gus lac nocet flegmaticis:qm̄ caliditas eoꝝ non ꝯuertit ipm ad sanguinē sicē opꝫ. ¶ Scđo.ꝑ h ꝙ magis ꝯfert ꝯsi stētibus q̄ꝫ adolescētibꝰ:ğ magis adolescētibꝰ q̄ꝫ ifantibꝰ. Tenet ꝯn̄tia.qꝛ silis vř vtrobiqꝫ cā.ꝛ assūptū ē Aui.loco allegato dicētl.Et ē magis ꝯueniēs ꝯsistētibꝰ q̄ꝫ adolescē tibꝰ. ¶ Tertio.qꝛ lac nocet debilia hn̄tibus capita.pueri aūt habent capita debilia ꝛ superfluitatum susceptiua.

¶ Ad hec ğ dubia rūdeť.ꝛ ꝑ ad pᵐ negať ꝯsequētia.Et cā est:qꝛ puer natꝰ opꝫ ꝙ recipiat ab extra nutrimētū digerē dū digōne pᵃ.ꝛ ꝑ ꝯn̄s ēt 2ᵃ.Et ꝯcediť ꝙ.a.ē nutrimentū socratis magis digestū q̄ꝫ.b.vel saltē ꝑ digōnē genitū ex b.ē ꝓpingus nāe mēbroꝝ eiusdē q̄ꝫ.a.ꝛ paucioribꝰ tran smutatiōibꝰ idiget. ¶ Dubiū tn̄ est vtrū lac sit magis di gestū q̄ꝫ sanguis optimꝰ:puto eni ꝙ nō:nec valet h argu mētū ꝑ digōnē ex sanguie sūme digesto generať:ğ ē ma gis digestū. ¶ Et ad ꝯfirmatiōez dř ꝙ ꝑ digōnē sanguis cū in lac ꝯuertiť fit aptioꝛ nutrire pueꝝ:eo mō quo dꝫ eē eiꝰ nutrimētū q̄ꝫ sanguis. ¶ Ad scđam difficultate pꝫ ex dictis supra caᵒ đ hūoribꝰ. ¶ Ad tertiā dř negādo ꝯn̄tiaꝫ ꝛ cā est.qꝛ vt dcm̄ ē supra nō totus sanguis mēstruꝰ q mul tiplicať in muliere ē opus vt sit fetus nutrimētū:sꝫ ꝑua ꝑs eiꝰ in vtero.sed totꝰ sāguis mēstruꝰ in lac ꝯuertiť.ꝛ fit nutrimētū fetus cū est extra vteꝝ.Itē nō totus sanguis menstruꝰ q tūc multiplicať sufficit trāsire ꝑ secūdinā ad fetū cū ꝓpter multū menstruū reseruatū:vene sunt mul tum oppilate.ꝛ ideo regurgitat a matrice ad mamillas.

¶ Ad ꝯfirmatiōez negať.ꝙ mēstruū nō ē sāguis optimꝰ i q̄li.Et h mō vult Serapio.ꝙ ē expoliatꝰ ab oī malitia. scilꝫ q̄ꝫtitatiua sanguis ex quo fit lac:sed de h habitū ē su pra. ¶ Ad q̄rtā dubitatōez negať ꝯn̄tia.ꝛ dř ꝙ cū sāguis mēstrui supfluitas ē pauca:tūc meliꝰ pt digeri ꝛ i lac ꝯuer ti.Ad Ari.vide capᵐ hn̄. ¶ Ad q̄ntā dī nām optime ꝓui disse:lac.n.optimū ē ifantibꝰ nutrimētū:qꝛ est boni nutri mēti:ꝛ multi ꝛ boni chimi ꝛ facilis digōnis ꝓportionale nāe membroꝝ.Unde Aui.2° canon̄.cap allegato.qn̄ dn̄a tur ei caliditas bona reducit ipꝫ ad nāꝫ sāguis eq̄lē velo citer. ¶ Ad argumētū ğ cū dř ꝙ nocet flegmaticis.ꝯce diť.sꝫ pueros h itelligimꝰ tēꝑatos nō fl'aticos:nec pueri sūt frigidi.sꝫ tēꝑati i caloꝛe. ¶ Ad 2ᵐ dř.ꝙ ibi ꝑ ꝯsistētes itelligit in fine ꝯsistētie q ꝑꝑ grauitatē hūoꝝ minꝰ moue reť.ꝛ ideo minus rōne sue caliditatis acute corrumpitur in eis ꝛ ratione caliditatis prohibet citā exiccatiōem qđ nō est ita in adolescētibꝰ oīno. Et iđ negatur argumētū ꝛ similitudo.Sed tu in cā ꝯsidera:q̄re magis consistenti bus ꝯferat q̄ꝫ adolescētibus. ¶ Ad tertiū dř.ꝙ pueri de bilia nō hn̄t capita q̄ꝫtum ad nāles v̄tutes:imo fortia.

¶ Et caro qdē ex sāguie generať spisso quē cali ditas ꝛ siccitas coagulāt:adeps v̄o ex eiꝰ aquo sitate ꝛ vnctuositate generať quā friditas coa gulat.ideoqꝫ ipsam caliditas resoluit.

¶ Hic ponit dřiaꝫ iter carnē ꝛ adipē quo ad cās gn̄atiōis di.ꝙ caro gn̄atur ex sanguie spisso quē coagulat caliditas ꝛ siccitas.Sꝫ adeps ex sanguis aquositate ꝛ vnctuositate gn̄atur quā coagulat frigus.ꝛ iđ caloꝛ ipam eliq̄t. ¶ Nō tn̄ p̊ in ꝑte ꝙ.s.caro generať ex sāguine spisso respectu sā guinis ex quo gn̄atur adeps. Nō aūt opꝫ ꝙ generetur ex sanguine spisso qꝛ sanguine terrestri ꝛ melācholico vt sā guis nutriturus melācholica mēbra. ¶ Nota 2° ꝙ nō di cimꝰ adipē gn̄ari ex aquositate sanguis tali q̄lis cū vrina vel sudoꝛe emittiť:illa.n.aquositas nō nutrit vt supra di ctū est.Sed intelligimus eam generari ex sanguinis par te subtili ꝛ ad aqueitatem decliui.

Circa tamen hūc locū sūt due dubitatōes.Pria qꝛ nō vř hic assignari cā ꝯueniēs ef ficiēs carnis.Nā caro eliquať a calido sicco vt ꝯstat in as satiōe ꝛ distillatiōe:ğ coagulať a frido. ¶ Scđo dn̄ium carnis sign̄at dn̄iuꝫ hūiditatis vt pꝫ 2° cōplexionuꝫ:ꝛ 2° tegni.ergo saltē non a sicco coagulať. ¶ Tertio h est ex presse ꝯtra Ari.scđo de gn̄atiōe aīaliū caplo decimoquar to.ꝼm modū diuisiōis Alberti.Dixit eni Arist.sustētatio āt carnis est ex frigoꝛe.ꝛ ꝓpter h dissoluiť ab igne.

¶ Scđa dubitatio ē de adipe:q̄ nō vř vlr coagulari a fri goꝛe.Si.n.ita eēt nō dꝫ inueniri circa mēbra calidissima illis adherēs cū ibi frigus coagulās nō videať.Cōsequēs tn̄ ē falsū.cū videať multa adherēs coꝛdi. ¶ P̄.cū spma sit applicatū ꝑti grosse ꝯuertēdo in carnē ꝛ ꝑti subtili cō uertēdo in adipē:nō vř q̄ūo vnū coagulať frigoꝛe:ꝛ aliud caloꝛe. ¶ Ad pᵐ dicūt q̄dā ꝙ caro coagulať cal'o:sꝫ q̄daꝫ piguedo ꝛ q̄dā hūiditates carni cōmixte coagulāť a frigi do.ꝛ h ē qđ eliquať ex carne ad ignē.Caro āt ipa nō eliq̄ tur a calido.sꝫ forte dissoluiť aut comburiť. Et lꝫ carnis coagulatio fit a calido sicco:nō tolliť tn̄ q̄n abundāter si gnificeť hūiditatis dn̄iuꝫ respectu corpoꝝ i qbꝰ nō abū dat.Aristo.āt loco allegato loq̄ť de illo vnctuoso carni cō mixto qđ dcm̄ ē iā coagulari a frido ꝛ cal'o eliq̄ri. ¶ Cō tra.hec rn̄sio vř inucre ꝙ illđ qđ ē v̄e caro nō coagulať a frido nec eliq̄tur a cal'o cū ab ipo coaguleť. ¶ Cōtra hāc rn̄sionē arguiť.ꝛ p̊ ꝙ caro ꝓut a piguedie distiguiť eliq̄ tur a cal'o.Et arguiť ex Gal'.2ᵃ afoꝛismoꝝ cōmēto illius afoꝛismi.Sana hn̄tes coꝛpa. Ubi i fine dicit ꝙ medicia laxatiua cū nō iuenit hūoꝛē sibi appꝛopꝛiatū aut aq̊sitatē aut cholerā v̄tit se ad sāguinē ꝛ carnē inde trahēs:ꝛ h nō nisi aliq̄n:ğ eliquať caro ꝛ sumiť ex Aui.2ᵃ q̄rti.cap de si gnis sūptis ab egestiōe.cū dixit.Fluxus vētris sup quē ē vnctuositas nō ab acceptiōe rei vnctuose significat liq̄ factionem mēbroꝝ radicaliū.ğ radicalia mēbra possunt eliquari.ꝯstat aūt ꝙ nō a frigido.ğ a calido:ꝛ tn̄ hec sunt minꝰ eliq̄bilia q̄ꝫ caro.ꝛ sūt ēt coagulata a calido vt Ari. loco p̄allegato.Uult ossa coagulari a calido assante.ꝛ ita pāniculos ꝛ neruos. ¶ Et sumiť ēt ab Aui.p̄ma q̄rti.cap de ethica.ꝙ ab ea liq̄fiūt cartilagines q̄ sūt a caloꝛe assā te vt ossa. ¶ Et planiꝰ sumiť de liq̄factiōe carnis ꝯ pigue dinē ꝛ adipē distīcte.16.tertij.de signis fluxus vētris.cuꝫ dicit.Et q ē ex liq̄factiōe adipis ē virulētus grossus sicut in vlceribꝰ cū piguedie ꝛ coloꝛe diuerso.deide fit ei essen tia adipis absqꝫ diuersitate i sub̄a sua neqꝫ in eēntia sua. Et silr ē dispō liq̄factiōis carnis rubee:nisi qꝛ p̄uať pigue die ꝛ ē postremū eiꝰ coloꝛis feculēti.Et ꝙ hec liq̄factio fi at a caloꝛe sumiť ab Aui.eadē.16.tertij.caplo de cura flu xus colliq̄tiui. ¶ Albertꝰ āt magnꝰ 2° de gn̄atiōe aīaliū. sup loco allegato nō dixit exponēdo Arist.ꝙ carnis coa gulatio fit a frido:sꝫ ꝙ termiatio carnis ē ꝑ fridū cōpl'o nale:nō ꝑ frigidū absolute.Nā cū fridū sit q̄litas moꝛti ficatiua nō iuenitur absolute fridū viuēs.Et signū ē huiꝰ ꝙ caloꝛe sicco agēte i carnē:vř solui aliq̊ genere sol'onis. Et sic Albertꝰ:nec ex illo textu vult ꝙ absolute caro coa gulať a frido.nec ꝙ ꝓpꝛie eliquať a calido.Nā ꝼꝫ ꝓpꝛiū modū accipiēdi eliq̄tiōeꝫ ꝛ coagulatiōem putādū ē car nē ꝓpꝛie dictā nec esse coagulabilē:nec eliquabilē.si bene examināť ea q̄ ab Aristo.4.metauroꝝ.dicūtur. Et ideo Arist.in textu veteris trāslationis:nō dicit ꝙ caro coagu lať a frido:sꝫ dixit.sustētatio aūt carnis est ex frigoꝛe. ꝛ ꝓpter h dissoluitur ab igne.Si āt sumatur large coagula tio vt Aui.sumit hic ꝓ oī factiōe terminati per resolutio nem humidi superflui ꝛ cōpꝛehēsiōe remanentis in sicco terreo ex interminato. Constat ꝙ coagulatio carnis fit ex calido ꝛ sicco ꝛ ex frigoꝛe cōplexionali.Sed coagula

tio piguedis ẽ a frigido absolute:nec ego volo ista ꝓ nũc
clari⁹ dicere. ¶ Ex qb⁹ rñsio pz.ꝛ ꝯcordia doctoꝝ ꝛ Arist.
nã huic mõ coagulatiõis a caľo nõ repugnat eliq̃tio. Hãc
ãt mãz de coagulatiõe ꝛ liq̃factiõe hodie paꝝ cognitã re
seruabo ad locũ vbi loq̃mur de spmate:vtrũ fit a frigido
coagulabile vel liq̃bile. ¶ Ad zᵐ dr̃ ꝙ adeps coagulaẽ a
frigore. Nec valet argumẽtũ.adeps coagulaẽ cũ pñtia mľ
ti caloris actuaľ supra tẽpamentũ.ḡ nõ coagulaẽ a frido.
Nã ꝯcedo ꝙ a.ẽ tũc coagulatũ ꝛ coagulaẽ magis a frigi/
do actuali ꝛ est calidũ actuali caliditate in q̃rto gradu.qꝛ
cõburens.vt ꝯstat in plũbo liq̃facto statim post coagula/
tiõez. Nõ valet ḡ argumẽtũ. Coagulaẽ circa p̃ncipalia ꝛ
coꝛ.ḡ nõ ẽ a frigido. Ex qb⁹ pz qũo spma duaꝝ diuersaruz
materieꝝ:vnã coagulat ꝑ frigus aliã per calorem.

¶ Mẽbra aũt q̃ ex spmate sũt creata cũ solutio/
nẽ cõtinuitatis patiunẽ certa cõtinuitate non re/
staurãẽ nisi pauca ex eis ꝛ in paucis hitudini/
bũs ꝛ in etate pueritie sic ossa ꝛ rami venaꝝ ꝑ/
ui.non eni magni neq̃ arteriaꝝ. Cũ.n.aliq̃ eoꝝ
pars seiũgitur nihil loco eius nascitur.

¶ Nũc Auic.ponit dr̃iaz iter mẽbra spmatica ꝛ carnifor/
mia. Et duo facit.p̃ h.scd̃o remouet vnũ dubiũ.ibi zᵒ [Et
illud qdẽ.] Dicit p̃ ꝙ mẽbra q̃ sũt genita ex spmate cũ pa
tiunẽ solutiõez ꝯtinuitatis nõ restaurãẽ certa ꝯtinuitate
nisi ex pauca eis ꝛ in paucis habitudib⁹ ꝛ ĩ etate pueritie:
sicut ossa ꝛ rami parui venarum:qꝛ magni rami venaruz
nõ restaurantur nec magni rami arteriarum:sed cum ali
qua ps eaꝝ separaẽ totalis a corpore scilz notabilis nihil
loco eius nasciẽ:ꝛ ista sũt sicut ossa:ꝛ nerui. Sz illa q̃ sũt
creata ex sanguine renascunẽ post deꝑditiõem suã ꝛ ꝯti/
nuãẽ ꝑ talẽ subaz q̃lis sũt ipa sicut caro. ¶ Nota p̃.i duo
h⁹ poni dr̃iaz iter mẽbra dicta:vnũ est de recõtinuatiõe
post soľonẽ soľonis q̃ alias vocaẽ vnio.zᵐ ẽ renasci post ta
lẽ ꝑtis notabiľ seꝑatiõez. Nã hec duo in notabili q̃ titate
ꝛ in oĩ etate iueniunẽ in carne:sed in mẽbris spermaticis
nõ iueniunẽ nisi raro ꝛ ĩ paucis hitudib⁹ ꝛ ĩ ꝑua seꝑatio/
ne ꝛ ĩ etate pueritie. ¶ Nõ zᵒ.ꝑ certã ꝯtinuitatẽ Aui.itel
ligere ꝯtinuitatẽ verã ꝑ adherẽtiã ꝑtiũ ꝯsiľiuz specifice
d̃noĩataꝝ ĩ genere mẽbroꝝ absq̃ ĩtermedio alteri⁹ rõnis
sic carnis cũ carne:ꝛ vene cũ vena:sine alteri⁹ corꝑis me
dio. Et hãc vocat Galen⁹ ꝯtinuitatẽ p̃me ĩtẽtiõis. Aut qꝛ
hãc p̃ nã ĩtẽdit ꝙ appet ĩ nõ hñtib⁹ p̃ter nãle nocumẽtũ.
aut qꝛ h nomẽ ꝯtinuitatis fz magis ꝓpriã ĩtẽtiõez dr̃ de
illa. ¶ Nota 3ᵒ.ꝙ lz hec mẽbra ñ ꝯtinueẽ mõ dcõ.tñ fit
ꝯtinuitas scd̃e ĩtẽtiõis q̃ est colligatio ꝑtiũ diuersaꝝ per
aliqd ambob⁹ circũpositũ ꝙ vna ꝑtẽ ꝓhibet ab alia am/
pli⁹ seꝑari.ꝛ hec res ligãs h mõ ossa vocaẽ grece porus sar
coides.i.callositas carnosa:arabice ãt dr̃ orosbot. ¶ Nõ
4ᵒ.ꝙ cũ dr̃ ꝙ nihil taliũ ꝑtiũ regeneraẽ. Hoc ẽ falsũ ab/
solute loq̃ndo. Nã qñ ĩ medio coxe aut cruris frustũ ossis
extrahiẽ totũ ĩ ꝓfũdo nã generat ĩ medio ꝑtiũ remanen
tiũ rẽ durã nõ q̃tũ ẽ os q̃ vocaẽ orosbot. Et h notat exꝑiẽ
tia.sz nihil generaẽ supple eiusdẽ denoĩatiõis specifice in
genere mẽbroꝝ. ¶ Nota 5ᵒ vt sumiẽ tertio tegni.ꝙ quã
doq̃ in pueris restaurantur ꝛ vniunẽ vera vnione.ꝛ fm
primã intentionẽ.ꝛ iteꝝ rami parui venaꝝ restaurantur
ꝛ remotis eis aliquãdo loco eoꝝ regenerãtur. Hoc tamẽ
nõ accidit nisi quãdo puer ille est fortis v̓tutis nutritiue
ꝛ digestiue qd̃ maxime ẽ in calido ꝛ humido nõ plurimũ
a tẽꝑamento recedẽte.ꝛ hoc notat exꝑientia:in carnosis
ãt mẽbris fit manifeste restauratio.

Sed difficultas nõ parua ẽ in assignãda istarũ
cã. Dẽs tñ in h ꝯueniũt ꝙ dif/
ficultas restauratiõis quãdoq̃ est ꝑꝑ nãles mẽbri dispõ
nes viuẽdi.sic sũt durities.mollities.siccitas.caloris pau/
citas.v̓tutis debilitas. Qñq̃ aũt est ꝑꝑ aliqd̃ accidẽs nã/
le ꝯiunctũ cũ mẽbro sicut mot⁹ q ꝯiũgiẽ pulmoni ꝛ trãsi
tus rei aeris q coniũgiẽ vys vrine:aut seꝑatio ꝛ elõgatio
partiũ sicut in neruo accidit trãsuersaliter inciso.aut res
itus vt melãcholicus.aut defect⁹ bone mãe.vel mala cõ/
plexio mẽbro acq̃sita:ex quo pz gradus eẽ difficultatum
haꝝ restaurationũ diuersos cũ merito nãliũ dispõnũ os
difficillie restauraẽ merito accidẽtaliũ caro cordis ꝛ ma/
gne arterie ꝛ magni nerui difficilius osse restauranẽ. Po
nere aũt nũc istos gradus longũ esset nimis cũ certitudi
ne.sz in cã ĩpossibilitatis restauratiõis in etate ꝓuecta ꝛ
p̃cipue regeneratiõis ꝑtis deficiẽtis iueniunẽ diuersi mo
di dicẽdi. ¶ Cõciliator eni differẽtia tertia annexo q̃rto
ponit cãs. ¶ Prima.defect⁹ nãe agẽtis q̃ est ĩformatiua.
Nã mẽbroꝝ regeneratio fit ab ĩformatiua v̓tute. Ista ãt
abscedit formato fetu.aut si qd ei⁹ trãsmittiẽ ad coꝛ: fe/
tus mõ infra dicẽdo illud est debile.scd̃a est defect⁹ mãe
appropriate q̃ est spma.tertia ẽ v̓tutis restauratiue debili
tas cãta in mẽbro ꝑꝑ soľonẽ ꝯtinuitatis.q̃rta est durities
mẽbri:vñ nutrimẽtũ multa ĩdiget trãsmutatiõe anteq̃
ĩ mẽbri subam ꝯuertaẽ:ꝛ eedẽ ẽt pñt dici cãs ĩpossibilita
tis ꝯtinuatiõis cũ ẽt glutinis ꝑ qd̃ mẽbroꝝ existit ꝯtinui/
tas p̃nᵐ fit ex spmate. Sz qꝛ ĩfantib⁹ ꝛ pueris v̓tus restau
ratiua est fortis.ꝛ aliqd̃ v̓tutis ĩformatiue relictũ ẽ ex sp/
mate.q̃dã ẽt ps spmatice mãe reseruata ẽ latitãs in mẽ/
bris.ꝛ mẽbra ista nõ sũt multuz dura.iõ qñq̃ ꝑuo exñte
defectu restauranẽ. Remanẽtia ãt ĩformatiue v̓tutis in/
nuit Auic.vigesimap̃ma tertij.cap̃ zᵒ.cũ dicit. Et formati
ua qdẽ appropriata ẽ recõtinuatiua ad creatorẽ vt sit pre
paratus nõ cessans cõprehendere cũ augmẽto fetus q̃ nõ
cõprehẽdiẽ. Et h ẽ de secretis dei hec Auic. ¶ Mihi tñ
videẽ graue ꝙ ꝑs spermatis remaneat tãto tꝑe nõ ꝑmu/
tata. Uidi tñ pluries pueros natos.ꝛ vsq̃ ad triẽniũ stan
tes cã defectu ossis capitis cruris ꝛ ossis qd̃ vocaẽ cauilla
pedis ita vt super pedes erigi nõ possent ĩmo lateraliter
plicarenẽ:ꝛ tñ a nã cõpleri ita vt post rectissime ĩcederẽt.
Qd̃ puto ex vigore ĩformatiue derelicto ꝛ suꝑfluo nutri/
mẽti ossis qd̃ adhuc multũ appropinquat nãe spermatis
ex quo fit generatio vt paꝝ post dicã. Sz in carnosis mẽ
bris fit restauratio ꝛ vnio vera:ꝓpterea ꝙ sũt fortis v̓tu/
tis restauratiue ꝛ nõ multũ sũt debilitata ex soľone cõti/
nuitatis ꝛ paruã opz fieri trãsmutatiõem sanguinis in eo
rũ regeneratiõe.ꝛ mã parata ẽ in prõptu puta sanguinis.
¶ Alij dicũt ꝙ spermatica mẽbra generanẽ ex sperma/
te in quo fũdata ẽ aĩa.ꝛ nõ possunt hec spermatica susten
tari sine parte aliqua spermatis a p̃ncipio generatiõis cõ
tracti.ꝛ ideo cũ deꝑdunẽ:qꝛ ibi nõ ẽ antiqua mã super
qua sustẽtaẽ nõ põt fieri regeneratio. In carne aũt ẽ con/
trariũ.sed hic modus nõ põt saluare qũo parui rami ve/
naꝝ ꝛ neruoꝝ restauranẽ in pueritia. Et iõ magis placet
mihi modus supra posit⁹ dũmõ nõ ex toto negem⁹ v̓tutẽ
ĩformatiuã remanere in puero:nec negamus mãm ꝓpor
tionatã generationi mẽbroꝝ radicaliũ iueniri in corpore
cũ sit eadẽ mã generatiõis ꝛ nutritiõis. Sz dicaẽ vt in fi
ne limitaui. ¶ Utrũ ãt cerebrũ epar ꝛ siľia mẽbra cũ ꝑs
defecerit possit solidari:aut nõ:aut regnãri.ẽt puto ꝙ sic.
Nã de cerebro testor vidisse q̃titatez nucis exiuisse:ꝛ po/
stea iteꝝ repletũ eẽ locũ suba medullari vt supra effũde/
reẽ ex̃ craneũ:ꝛ tãdẽ multotiẽs tali parte remota per cau
stica ĩfirmũ euasisse. ¶ In sũma ergo spermatica soluta:
aut fm ꝑtẽ ablata nõ vniunẽ ꝛ ꝯtinuanẽ certa ꝯtinuita/
te:nec ẽt regnãnẽ nisi pauca ꝛ ꝑua ꝛ ĩ etate pueritie. Et cã
ẽ.qꝛ hec mẽbra debilẽ habẽt ĩmutatiuã v̓tutẽ:ideo nutri/
mentũ in suã siľitudinẽ nõ pñt plene ꝯuertere.nisi sit cõ/
prehẽsum in eoꝝ poris.ꝛ vbi sit in poris superficialibus.

ꝑcipue in pte diuisa ⁊ soluta ꝑternal͛r q̄ pp̱ h̄ debilitata ē nō plene assil͛at: sꝫ i rē callosā nutritiua vl͛ imutatiua ossis tale nutrimētū ꝯuertit. Accedit ad hu᷒ cāꝫ mlt͛a trāsmutatio sanguis reqsita ad eoꝝ regnātiōem. In qbusdā aūt īpfectis aīalibus vt cācro ⁊ lacerta: q2 q̄si ex sili mā totū nutrit͛: ⁊ vt᷒ iformatiua remāsit i eis fortis: ne cito deficerēt: ꝯtigit ꝙ fiat taliū ptiū regnātio cū sit facil͛. nō ita aūt ꝯtigit i aīalib᷒ pfectis. ¶ Et si q̄rat͛ vtrū hūor albugine᷒ possit restaurari post euacuatiōem vel multā ei᷒ effusionez. Gal͛. vr͛ ꝯcedere ꝙ sic. nā vult q̄rto de accīnti. caplo secūdo. ꝙ puitas pupille ꝯtingens ex paucitate vel defectu humoris albuginei pōt curari sꝫ cū difficultate. sꝫ illū humorē nō voco spmaticū mēbrū. ¶ Nota tn̄ ex Gal͛. non hr̄i ꝙ vbi effūdatur dict᷒ humor possit regenerari. sed potest aliqualiter ex illo dicto suaderi.

¶ Et hec qdē sūt sicut ossa ⁊ nerui. Illa vo q̄ ex sanguie sūt creata renascunt͛ post pditiōem suā: ⁊ ꝯtinuant͛ tali substātia qual͛ sunt ip̄a caro ⁊ illud qdē qd̄ est creatū ex sanguine i quo vtus existit spmatis dū nōdū iter ip̄m ⁊ spma tp̄s intercessit nisi paꝝ: illud mēbrū quādo tollit͛ iteꝝ nasci pōt sic dētes i etate pueritie. Cū aūt sanguis ad aliā ꝯuersus fuerit cōpl͛onē nō iteꝝ renascet͛.

¶ Nūc remouet dubiū qd̄ posset oriri. Et ē vtrū sit aliqd̄ mēbꝝ p̄ter carnē ⁊ adipē qd̄ cū tollit͛ possit oriri. Gal͛. rn̄dit ꝙ sic: q2 aliq̄ mēbra sūt q̄ generāt͛ ex sanguie i q̄ ē vt᷒ spmatis adhuc. ⁊ iō qn̄ tollunt͛: nō multo iteruenīēte tpe iter ablatiōeꝫ eoꝝ ⁊ spma: ex q̊ genit᷒ fuit hō: renasci pn̄t sicut dētes i etate pueritie: sꝫ qn̄ sāguis iā ē ꝯuersus ad aliam cōplexionē q̄ꝫ fuerit i etate pueritie non renascunt͛.

¶ Ubi nota ꝙ Auic. inuit mēbroꝝ quedā generari ex spmate: quedā ex sanguine absolute: ⁊ illoꝝ q̄dā generātur ex sanguine in quo adhuc aliq̄ vt᷒ existit spmatis. Quedā ex sanguine nō ita nāꝫ spmatis habēte generant͛. prima notabiliter remota nō regenerant͛. secūda regenerantur post eoꝝ sepatiōeꝫ. sꝫ in tpe i quo sanguis nō multū a nā spmatis recessit. 3° loco posita regenerant͛ in oi etate.

Sed hec dicta circūstāt multa dubia. ¶ Primū q2 nō videt͛ ꝙ dētes sint ex sanguine i q̄ vtus existit spmatis. Nā sanguis q fit in corpore in etate in q̄ spma pōt i eo multiplicari est magis vicin᷒ nature spmatis q̄ꝫ sanguis genit᷒ in etate i qua spma generari nō pōt: sꝫ dētes plurimū generant͛ i etate ipotēte ad spmatis generatiōeꝫ vt ꝯstat. g̊ generat͛ ex sanguie multū distāte ex spmatis nā ⁊ i quo nō dꝫ eē vt᷒ spmatis. ¶ Preterea virtus spmatis q̄ dꝫ eē in sanguine ex quo dentes generātur: aut est vt᷒ actiua: ⁊ hoc nō: q2 sāguis est mā dētiū nō agēs: vel passiua. ⁊ tūc ille sanguis plus pticipabat nā spmatis q facili᷒ i sperma ē trāsmutabilis: cōstat aūt ꝙ hic est sanguis iuuētutis calidus exn̄s ⁊ ex quo videm᷒ spma plurimū generari aut saltē sanguis adolescētie: cū ergo dētes plurimū tūc nō pducātur nō videt͛ ꝙ generātur ex sanguine in quo existit virtus spermatis.

¶ Secū dū dubiū: ex qua vtute dētes generāt͛ ⁊ nō vr͛ ꝙ a nutritiua: q2 nutritiue est nutrimētū assimilare: nūc āt i gnātiōe dētiū nutrimētū nō assimilat͛. ¶ Preterea nutritiue nō est noua mēbra formare ex toto: dentes aūt ex toto generantur de nouo.

¶ Tertiū dubiū: q2 nō vr͛ ꝙ dētes possint post euulsionē regnāri. Nā difficili᷒ est mēbrū totaliter ablatū regnāre q̄ꝫ ptē ⁊ ei᷒ solutiōeꝫ ꝯtinuare. Sed ps dētis fracti nō restaurat͛: ⁊ sil͛r diuisio sibi ꝯtingēs nō ꝯsolidat͛. ergo ⁊c̄.

¶ Quartū dubiū: q2 vr͛ ꝙ saltē nerui ⁊ vene in notabili q̄ꝫtitate possint regnāri. Nā plus distat a nā sāguinis dens q̄ꝫ tunica vene vel ligamētū vel neru᷒. nec fortior ē vtus restauratiua dētiū q̄ꝫ dictoꝝ mēbroꝝ: g̊ cū dētes possint restaurari: seqtur ꝙ predicta mēbra possunt restaurari.

¶ Quintū dubiū. q2 vr͛ ꝙ in senectute deberet fieri ossiuꝫ nostroꝝ maioratio: q2 nō min᷒ sūt duri dētes i etate senectutis q̄ꝫ ossa spōdiliū. ⁊ nō debilior ē calor nālis ad illi᷒ hūidi extēsionē q̄ꝫ ad dētiū magnificatiōeꝫ: cū g̊ dētes i q̄libet etate crescāt: seqtur ꝙ ossa pariter crescere debēt.

¶ Sextū dubiū. vtrum dētes habeāt sensuꝫ. ⁊ vr͛ ꝙ sic. ex Aui. septima terty cū dicit: Scias ꝙ dētes sunt de sūma ossiū: qb᷒ iest sensus. Et p̄ma p̄mi. de anathomia dētiū in fine. Ibi. n. dixit ꝙ expimētū sibi demōstrat eos hr̄e sensum. ¶ In oppositū est Haliabas nono theorice. cap̄ de egritudinib᷒ partiū oris cū dic͛. Et sciēdū ē dētes p seip̄os nullū hr̄e dolorē: nō eni sentiūt: cui᷒ signū est: q2 cuꝫ hoꝝ aliqs frangitur in modica sui pte hō nō leditur.

Ad hec dubia rn̄det͛. ⁊ p̄mo ad p̄m. Nō ꝙ mā ꝓpria gnātiōis mēbroꝝ spmaticoꝝ ē spma mulieris q̊ ad suā ptē corpulētā qd̄ fuit i testiculis mulieꝝ dealbatū dearticulatū ⁊ coctū ex supfluo i quāto digōnis tertie aut q̄rte ꝓm varias vias: ita ꝙ pars illa corpulēta nō differat spē ab hūiditate ex q̄ fit nutrimētuꝫ mēbroꝝ: vt qdā volūt: tn̄ ē aliter dearticulata vt vt᷒ spmatis gignitiui possit ip̄aꝫ segregatā trāsmutare i subāꝫ mēbri spmatici anq̄ꝫ sit dearticulatū i mēbris nutrimētū qd̄ digerit͛ ab eis cū ibibit͛ i poris. ⁊ mēbra illa spmatica vndiqꝫ q̄si ip̄ꝫ p totū ꝯtāgūt. ad gnātōeꝫ g̊ mēbri spmatici sepati nō sufficit i mā sola p̄paratio q̄ habet͛ i hūiditatib᷒ scd̄is antēq̄ꝫ digerāt͛ i testicul͛ vbi illa sufficit ad gnātiōeꝫ ꝯiūcte ptis q̄ fit i actu nutritiōis. ¶ Et iō Ari. 3° de gnātiōe aīaliū posuit dr̄iaꝫ iter dētes ⁊ ossa ex pte māe gnātiōis non obstāte ꝙ dicat dētes gnāri ex nutrimēto ossiū. Un̄ sic dixit. cā vo pp̱ quā nō ē nā dētiū ⁊ alioꝝ ossiū eadē ē. q2 oia ossa creant͛ ex p̊ sustētatiōe corpis: creatio āt dētiū est vltimo. ⁊ paꝝ post subdit: dētes āt nō sūt nisi ex cibo ossiū. lꝫ ꝓpe p̄n᷑ capl͛i dixerit. gnātio dētiū est ex ossib᷒. ¶ Ex h̄ ifero ꝙ dētes sūt ex nutrimēto appropriato ossib᷒ ⁊ p̄cipue mādibulaꝝ ⁊ ꝙ illis supfluit: seq̄t͛ ꝙ nō sunt ex sanguine imediate si ponam᷒ humiditates secūdas differre a sanguine. ¶ Uel si ponam᷒ ꝙ nō differūt a sanguie: saltē sequit͛ ꝙ dētes nō generant͛ ex sanguine paꝝ trāsmutato a ꝓpria nā sicut caro: sꝫ ex sāguine multū trāsmutato vsus nām mēbroꝝ spermaticoꝝ. Et iō quidā itelligūt nō absurde ꝙ generatio dentiuꝫ est ex sanguine i quo adhuc aliqua vtus existit spmatis: q2 ex sanguine trāsmutato nullū ad nām spmatici mēbri. ⁊ q2 hoꝝ mēbroꝝ q̄ ex tali mā generant͛: generatio est difficilis idigens imutatiua forti: q2 sunt mēbra multū a nā sanguinis distincta: iō nō potest semp tale mēbrū de nouo generari: sꝫ i pueritia aut adolescētia. ⁊ qn̄ sanguis pmutatus ē ad aliā complexionem q̄ꝫ pueritie aut adolescētie nō pn̄t gnāri. ⁊ q2 mā nō habet͛ ita p̄parata. ⁊ q2 agens debilitat͛ puta imutatiua. ¶ Ex qbus argumentoꝝ ꝯtra hanc ptē factoꝝ pꝫ solutio. ¶ Scd̄o modo dici pōt notādo ꝙ lꝫ in spmate viri sit vtus actiua. tn̄ vtus de q̄ hic loquit͛ Auic. nō est illa: cū hic loquit͛ de vtute q̄ ē in mā. loquit͛ g̊ de vtute passiua q̄ est in vtriusqꝫ spmatis pte corpulēta ꝓm Gal͛. vel in pte corpulēta spmatis mulieris tm̄ ꝓm sequētes Aristo. hec aūt ps appropriate ē apta ꝯuerti in mēbra spmatica: vt pꝫ in notato p̄mi modi. ille ergo sanguis magis pticipat tali vtute spmatis q magis ē paratus eē subiectū gnātiōis seiūcte vel totalis mēbri sil͛is multis spmaticis mēbris q̄ꝫ ille q nō est ita parat᷒. ⁊ q2 mēbra pueri nō multū a natura spermatis differunt. quia paruum tēpus interuenit postq̄ꝫ ex illo sūt genita: iō sanguinē generāt hoc modo possibilem vbi iuuenū membra multum distantia a

ſpermatis nã:ꝛ ſilr ſenũ hoc nõ faciũt in ſanguĩe:ergo ĩſã tib⁹ ĩeſt hec virtus ſpmatis.ꝛ mẽbꝛa q̃ non ſunt apta:niſi ex tali ſanguine generari:lꝫ poſſint poſt fetũ natũ gnãri tñ nõ ſemp:niſi tãdiu q̃ꝫdiu virt⁹eſt ĩ ſanguine.cũ ergo dr̃ ꝙ paſſiua ſilitudo ẽ magis in ſanguine iuuenili:q̃ꝫ in pue rili:qꝛ ille ſãguis põt in ſpma ꝯuerti.¶ Dicit̃ ꝙ ꝯſequẽtia nõ valet:nã ſpma nõ eſt paſſiuũ ſiue receptiuũ forme ſpmatis:ſed mẽbꝛoꝝ.Et iõ ſanguis magis receptiuus foꝛ me mẽbꝛoꝝ abſqꝫ ꝯuerſiõe ad ſpma eſt magis ꝑticipãs ſilitudinarie hac ṽtute ſpmatis ꝛ iſte ẽ puerilis ſanguis.

¶ Nõ tñ ꝓpter argumẽti mãm ꝙ de gnãtione dẽtiũ in ſenectute diuerſe repiunt̃ opiniões.Nã Haliabas putat nullo mõ poſſe eos regnãri in ſenectute.vt Auicen.vꝫ hic ĩnuere.Vñ.9.theoꝛice.capitulo de egritudinib⁹ dẽtiũ ita dicit.Audiui aũt nõnullos q dicerẽt ſe ſenes vidiſſe qbus cũ receſſiſſent dẽtes redierũt vt in alij ꝓducti ſũt eoꝝ loco.Nec ego veꝝ id credo q̃ eteni ꝓductioni dẽtiũ pꝛeparata eſt mã in ſenũ coꝛpibus nõ habet̃.Sed Ariſto.i gnto de generatiõe aialiũ.h nõ negauit vltimo cap̊ eẽ poſſibile.Dixit.n.ꝛ foꝛte naſcũt̃ iuxta ſenectutẽ ꝓpter multitudinẽ cibi qeſt in amplitudine oſſis.Et Albert⁹magnus ſecũdo de ꝑtibus aialiũ.capitulo de natura ꝛ nũero ꝛ cauſa dẽtiũ dixit.ꝛ ego vidi vnũ virũ cui in ſenectute octuaginta annoꝛum nati ſunt.

¶ Ad 2ᵐ dr̃ ꝙ generatio dẽtiũ eſt opus ṽtutis gnãtiue ꝓut gnãtio ẽ cõis ad ṽtutẽ gnãtiuã ſpmatis ꝓlifici ꝛ foꝛmatiuã.Et vt dixi aliqua talis reſpectu quoꝛũdã ꝓpꝛioꝝ mẽbꝛoꝛum remanet in fetu genito.

¶ Ad tertiũ dicit̃ negãdo.ꝙ ĩ quolibet caſu ꝛ vlr eſt difficilius regenerare rẽ ſilẽm loco mẽbꝛi ablati q̃ꝫ ꝑtẽ abſciſſam ſine totius ablatiõe regenerare vel aliqd loco ei⁹aut q̃ꝫ ꝑtes cõtinuitatis reſtaurare certa vnitate.Nã caro ĩ cãcrena nõdũ moꝛtificata ſꝫ malignata ĩcoꝛrigibili malitia ſi auferat̃ tota renaſcit̃ alia faciliter loco ei⁹.vbi ſi ꝑ ꝑtẽ remoueas nõ renaſcet̃ niſi ꝑus tota remoueat̃:ꝛ ſilr ĩ talib⁹ ꝑs nõ ꝯſolidat̃ ꝛ ablatio ad ſenſũ medicoꝝ renaſcit̃. Tu tñ cogita cãm ꝓpter quã hoc ſit in dẽte que facilis ẽ.

¶ Ad quartũ negat̃ ꝯñtia.lꝫ antecedens ſit dubiũ.Et cauſa patet ex differentia aſſignata ab Ariſto.loco ſupꝛa allegato.inter dentes ꝛ oſſa.

¶ Ad quintũ dr̃ ꝙ nã ĩtẽdit ꝯtinuũ additamẽtũ dẽtiũ:ne deficiãt ex cõtritiõe vnius cũ alio vt vult Ari.tertio ꝛ gnto de generatiõe aialiũ.nõ ſic aũt eſt in oſſib⁹: vt ſecũdo de aia colligit̃.Nã tãq̃ꝫ regulat⁹ ab anima caloꝛ extẽdẽs nõ quãlibet intendit extenſionem.

¶ Ad ſextũ dõꝫ ꝙ dẽtes ſentiũt per ſpm̃ aialẽ delatũ per eos a neruis q cũ ĩpis ꝯiũgũtur in radice eoꝝ.Et hãc opinionẽ vident̃ ſentire Aui.ꝛ Gal.vtrũ aũt ſub̃a dẽtis ꝑter neruũ ſentiat:aut ſolũ ſit mediũ in tactu ſicut qdꝫ dicũt de carne videbit̃ ĩfra cũ de oꝛgano tactus loq̃mur ꝛc̃.

¶ Et dicem⁹ etiaꝫ ꝙ membꝛoꝝ ſentientiũ mobiliũ plerũq̃ꝫ mot⁹ ꝛ ſenſus ſimul pꝛincipiuꝫ eſt vnus neruus ꝛ plerũq̃ꝫ ſeparantur ꝛ erit pꝛincipium cuiuſq̃ꝫ virtutis neruus.

¶ Hec ꝑs ſupius diuiſa eſt in qua ponunt̃ diuiſiões ꝑticulares nõ vlr oĩa mẽbꝛa cõpꝛehẽdẽtes.ꝛ diuidit̃ in duas. ꝑmo h ſecũdo in fine capl̃i põit regulã.ibi ſcda [Mẽbꝛa q̃t foꝛtia.] Pꝛima in.5.ſicut ſũt.5.diuiſiões quas ibi ſcda [Et dicem⁹ẽt ꝙ ſũt.] ¶ Dic̃ ꝑ ꝙ mẽbꝛoꝝ ſentiẽtiũ ꝛ mouẽtiũ alia ſũt q̃ ambas opatiões faciũt ꝑ vnũ neruũ.Alia ſũt q̃ has opatões faciũt ꝑ diuerſos neruos.ita ꝙ cuiuſlibet iſtoꝝ eſt ꝑnᵐ.Unus differẽs ab iſto q ẽ ꝑnᵐ alteri⁹.

¶ Nota ergo ꝑmo.ꝙ nullus eſt neru⁹ in coꝛpoꝛe humano nãliter diſpoſito qui nõ ſit alicui⁹ ſenſus ꝑnᵐ ꝛ in quo aliq̃ ṽtus ſenſitiua nõ ſit aliq̃ modo.Et iõ cũ dr̃ neruos quoſdã eẽ motiuos q̃ſdã ſẽſitiuos nõ ĩtelligit̃ ꝙ motiui nõ ſũt ſẽſitiui:ſꝫ volũt auctoꝛes ꝙ aliq ſũt nerui ita ꝑhẽtes vim ſẽſitiuã ꝙ nõ motiuã:aliq ꝛ viꝫ ſentiẽdi ꝛ mouẽdi:ꝛ iſti dicũt̃ motiui.¶ Ex quo pꝫ ꝙ nulli mẽbꝛo ab aliquo neruo ꝑbet̃ ṽtus motiua qn eidẽ ꝑbeat̃ ſẽſitiua:quẽadmodũ eni ſentire ẽꝫ totũ gen⁹videtur pꝛi⁹ nã q̃ꝫ moueri volũtarie:ita tẽpamẽtũ reqſitũ ꝓ ſenſu eſt pꝛi⁹ q̃ꝫ tẽperamẽtũ ꝓ motu reqſitũ:vñ oĩs neru⁹ motiu⁹eſt ſenſitiu⁹ nõ ꝯuertit̃.¶ Nota tñ ſecũdo ꝙ ad acute ꝛ diſtincte ſentiendũ reqruntur nerui in genere ſuo hũidi vt tẽperamẽto ſint vicini:ſed ad mouẽdũ foꝛtiter requirũtur duri vt poſſint reſiſtere tractibus ꝛ ĩpulſib⁹.Et ideo cũ mẽbꝛum ĩndiget acuto ſenſu tactus ꝛ foꝛti motu:ſicut man⁹ nã dedit ṽtutẽ ſentiẽdi ꝑ neruũ diſtinctũ:ꝛ ita ṽtutẽ mouendi ꝑ aliũ nõ obſtãte ꝙ ille q motiu⁹ eſt ſit ẽt ſentiendi ꝑnᵐ.

¶ Nota tertio.ꝙ nerui hoc mõ ad vnũ mẽbꝛũ veniẽtes nõ oĩno in eadẽ ꝑticula mẽbꝛi diſſeminãtur in muſculo ꝛ choꝛdis.ſꝫ ſẽſitiui diſſeminãtur in cute ĩ pãniculis ꝛ alijs ꝑtib⁹ſenſitiuis q̃ nõ ſũt motiue.ꝛ iõ oppilatõe ꝯtingẽte ĩ neruis q ĩ cute diſſeminãt̃ cutis mẽbꝛi nõ ſentit extrĩſeca occurrẽtia:ſꝫ tñ muſculi ĩtrĩſecus exñtes:qꝛ nõ ꝑ illũ neruũ recipiebãt viꝫ motiuã:iõ pñt exercere actũ mouẽdi:ꝛ hoc quotidie videm⁹ĩ manib⁹ ſtupidis.q̃ tamẽ act⁹ earũ hñt foꝛtes.Et h foꝛtaſſe voluit Gal.dicere ĩ illo q cuꝫ ab equo cecidiſſet ꝑdidit ſẽſũ ꝛ nõ motũ:qꝛ ſẽſũ ꝑdidit quo ad cutiꝫ.Motũ aũt nõ ꝑdidit in muſculis:qꝛ ẽt muſculi ſi inciſi fuiſſent vel perfoꝛati vel calefacti ſenſiſſent.

¶ Et etiã dicem⁹ ꝙ omniũ ĩterioꝝ q̃ panniculis ſũt inuoluta pãniculũs ex vno pãniculoꝝ pect⁹ aut vẽtrẽ coopiẽtiũ naſcit̃. Sed eoꝝ q̃ ĩ pectoꝛe ſũt pãniculoꝝ oꝛigo ſic̃ diaphꝛagmatis ꝛ venarũ ꝛ arteriaꝝ ꝛ pulmonis ẽ ex pãniculo ĩterioꝛe q coſtas tegit ꝛ membꝛoꝝ qdem ꝛ venarũ q̃ ſũt in ventre panniculi oꝛiũtur ex ſyphac q interius ventris cooperit muſculos.

¶ Ponit 2ᵃᵐ diſtictiõeꝫ dicẽs ꝙ pãniculi mẽbꝛoꝝ ĩteriorũ ĩpa ĩuoluẽtes:aut oꝛiũt̃ a pãnicl̃o coopiẽte coſtas ex ꝑte ĩterioꝛi:aut a pãniculo coopiẽte vẽtrẽ q vocat̃ ſyphac. ¶ Dic̃ 2°.ꝙ oꝛigo pãniculoꝝ ĩuoluẽtiũ mẽbꝛa q̃ ſũt ĩ pectoꝛe ſic̃ diaphꝛagmatl ꝛ venaꝝ ꝛ arteriaꝝ ꝛ pulmõis oꝛigo ẽ ex pãniculo tegẽte coſtas:ſꝫ pãniculi mẽbꝛoꝝ ꝛ venarũ q ſũt ſub diaflegmate oꝛiũt̃ ex ſyphac.¶ Nota g̃ ꝑ.ꝙ pãniculũ oꝛiri ab alio põt ĩtelligi duob⁹ modis.vt ꝓpoſito ꝑtinet vno mõ vere:qꝛ aliõ ĩ ei⁹ gnãtione ĩpꝫ ꝓducat: aut ꝙ ex ſupfluo ſui nutrimẽti vel mãe gnãtiõis generetur:aut ꝙ ſit ei adunatũ ꝛ ſpãlr ꝓ deferẽdo ĩſtrm ei⁹ ſuboꝛdiatũ.Et nullo iſtoꝝ modoꝝ ĩtelligim⁹panniculos oẽs dcõs oꝛiri a pleura aut a ſyphac.nã panniculus ĩmediate tegẽs aut ĩuoluẽs coꝛ:aut pãniculus tegens aliõ ꝑncipale mẽbꝛũ pꝛius factus q̃ꝫ pleura vel ſyphac.¶ Scdo mõ dr̃ vnũ oꝛiri ab alio:qꝛ affinitatẽ vnũ cũ alio hr̃e ꝛ ſilitudinẽ:ꝛ ita colligari vt videat̃ egredi ſicut min⁹ a maioꝛa:ꝛ h ẽ ꝑꝑ ſilitudinẽ ibi ꝛ ĩ ramis plãtaꝝ quoꝝ vnus ab alio oꝛit̃:ꝛ h mõ 2° puto Aui.h ĩtelligere.¶ Nõ 2° ꝙ ĩ coꝛꝑe nr̃o tres notabiles ꝯcauitates ſũt q̃ vẽtres vocant̃ vna ſuperioꝛ.ĩ q̃ mẽbꝛa aiata ſiue ꝑncipia ſenſus ꝛ mot⁹ ꝯtinẽt̃ vt capitis ĩ q̃ cerebꝛũ ꝛ pãniculi ei⁹ ꝯtinẽt̃.2ᵃ ẽ media ꝯtinẽs ſpũalia vt coꝛ ꝛ pulmoneꝫ:ꝛ iſta ẽ pect⁹.3ᵃ ẽ ꝯcauitas ĩferioꝛ ꝯtinẽs mẽbꝛa q̃ ſũt ꝑn⁹nutrimẽti:vt epar ſplenẽ ꝛ ſtõchũ ꝛ inteſtia renes ꝛ veſicã. N oĩe g̃ mẽbꝛoꝝ ĩterioꝛũ ĩtelligunt̃ oĩa mẽbꝛa ĩ iſtis ꝯcauitatibus ꝯtẽta:ꝛ h mõ cerebꝛũ ẽ mẽbꝝ ĩtrĩſecũ ſiue ĩteri⁹.2°mõ dñt ĩterioꝛa ſolũ illa q ĩ aliq̃ duoꝝ ĩferioꝝ vẽtriũ ꝯtinent̃.ꝛ h mõ totũ caput cõputat̃ ĩter mẽbꝛa exterioꝛ a ꝛ puto h mõ Aui.ĩtelli-

gere hĩc cũ dicit[Diuz iterioꝝ que pãniculis ⁊c.] Nã nõ bene videt̃ qũo pãniculi cerebri ab iſtis duobꝰ oriuntur. ¶ Nota tertio: ꝙ tertia cõcauitas circũdat̃ pſertim verſus interiꝰ. pmo a cute. ſcðo a pinguedine cõmuniter. tertio a pãniculo vno qui vocat̃ ſyphac. q̃rto a muſculis ventris. qnto ab alio pãniculo qui vocat̃ butyroni. Et iſte eſt ille q imediate ponit̃ ſupra çirbũ adipinũ p ſyphac. ergo itelligamꝰ pãniculũ ſub cute imediate aut mediãte pinguedine poſitũ in vẽtre. ⁊ hoc vide vigeſima terty. cap p. Aggregatũ aũt ex dictis pãniculis ⁊ muſculis ⁊ cute ⁊ pinguedĩe dr̃ mirach. qꝛ tñ in lr̃a dicit Auicẽ. ꝙ panniculus a quo oriunt̃ pãniculi tegẽtes mẽbra que ſũt in vẽtre oriũtur a pãniculo qui tegit muſculos iteriꝰ ⁊ iſte vocat̃ butyron vt dr̃. Nã ſyphac de quo eſt dictũ eſt ſupra pãniculos: ideo qdam dicũt ſyphac qñqꝫ dici de butyron quomodo cũqꝫ aũt dicat̃: qꝛ iſti pãniculi coopiẽtes intriſeca mẽbra habẽt colligãtiã cũ illo ſyphac ſic. vt videãt̃ tanq̃ꝫ minores ab illo exigẽ: iõ dr̃ ꝙ ab illo oriunt̃: ⁊ qꝛ hoc magis eſt manifeſtũ in butyrõ: iõ puto ꝙ ſcða expoſitio ſit aptior: lꝫ pma ſaluari poſſit. ¶ Or ſi querat̃ vnde pãniculi vere oriunt̃. Dicit̃ ꝙ ipſi ſunt ex parte neruoſa ⁊ ligamentali. Quantũ ergo ad partem neruoſaꝫ oriunt̃: vnde ⁊ nerui: ⁊ quantum ad ligamẽtalẽ vnde ⁊ ligamenta.

¶ Oia quoqꝫ mẽbra carnoſa ſũt aut vitioſa ſic caro q̃ ẽ i muſculis aut villis carẽtia ſicut epar.

¶ Hic ponit ſecũdã diſtictiõem. ⁊ diuidit̃ in tres. p illã ponit. ſecũdo declarat villoꝝ finẽ ⁊ opationẽ. tertio reſpondit tacite qõni. Ibi ſecunda [Et nullus qdem.] ibi tertia [Mẽbroꝝ aũt.] Dicit pmo ꝙ oia mẽbra carnoſa: aut ſũt villoſa aut carẽtia villis. Exẽplũ pmi. ſicut caro muſculoruꝫ. Exẽplũ ſecũdi. ſicut caro epatis ⁊ pulmonis. Et ꝯſidera. ꝙ nõ ſolũ carnoſa ſũt villoſa. imo neruoſa ⁊ ligamẽtalia. Sed qꝛ minus manifeſtũ erat de carnoſis ⁊ villos hẽrẽt. iõ de illis appropriate dixit. ¶ Deſcribit̃ aũt villus a conciliatore dr̃ia decimagnta. qð eſt mẽbroꝝ neruoſum extenſum ſubtiliſſimũ ad motũ actionis cõis ordinatũ. Et dr̃ neruoſũ nõ: qꝛ ex nerui ſubſtãtia cõpoſitũ. Sed qꝛ duritiẽ ⁊ extẽſibilitatẽ cũ plicabilitate includit. Et dr̃ ad motũ actiõis cõis ordinatũ: qꝛ mẽbra que habẽt actionẽ cõem villis nõ ĩdiguerũt qꝛ minus erant fortes motꝰ ad eos reqſiti. Sunt ergo villi ad modũ villorum textorum adinuicẽ ⁊ mẽbroꝝ cõſtituentiũ. Ex his igit̃ pꝫ ad expiẽtiam diuiſionis verificatio ⁊c.

¶ Et nullus qdem motꝰ fit niſi per villos. Volũtarius ṽo motꝰ ſit cã villoꝝ qui ſũt in muſculis. ⁊ naturalis ſicut motus matricis ⁊ venarũ. Et compoſitꝰ ſicut motꝰ trãſglutiẽdi fit villis ꝓpꝛijs p formam ex ſitu lõgitudinis ⁊ latitudinis ⁊ trãſuerſiõis. Attractioni ṽo ſũt villi q in longitudine ꝓtendunt̃: ⁊ expulſione villi q in latitudinem tendũt. cõſtringentes ⁊ retentorij villi qui ex tranſuerſo vadunt.

¶ Põit villoꝝ finẽ ⁊ opatiões cũ ſpãli declaratiõe dicẽs ꝙ nullus motꝰ fit niſi p villos: nã motꝰ volũtarie fiũt per villos q ſũt i muſculis. ⁊ motꝰ nãlis ſicut motus matricis ⁊ venaꝝ. Et motꝰ cõpoſitus ex nãli ⁊ volũtario ſicut motus trãſglutiẽdi fiũt p villos appropriatos talibꝰ motibꝰ ex forma ſui ſitꝰ in mẽbro in lõgitudine aut latitudie aut trãſuerſo: ſꝫ q ſũt i lõgitudie villi deſeruiũt tractationi: q in latitudine expulſioni: q ex trãſuerſo retẽtiõi. ¶ Circa partẽ nota pmo. ꝙ hic per motũ intelligere debemꝰ motũ localẽ: nam alterationes multe fiũt nõ per villos: vt alteratio que fit a carne epatis que nõ eſt villoſa. Silr̃ itelligendũ eſt de motu locali nõ per ſe cõſequẽte aliũ motũ. nã cũ in oi augmẽto nec̃arius ſit localis motus ⁊ multa mẽbra nõ villoſa augeant̃. videt̃ motus ille localis nõ fieri p villos. ¶ Tertio ẽt itelligit̃ de motu facto ab aĩa. nã caſus deorſum in aĩali ⁊ motus vapoꝝ ſurſũ vel ſimiles nõ opꝫ ꝙ fiãt p villos cũ ſequãtur grauitatẽ leuitateꝫ ⁊ nõ anime intenſionẽ. ¶ Quarto itelligẽdũ eſt de motu mẽbroꝝ: nã nutrimẽtũ mouet̃ ad cõcauum oſſis nõ per villos: veꝝ eſt tñ ꝙ nutrimẽtũ cũ localiter mouetur pro omni cõmodo mouet̃ per villos: lꝫ nõ ita cum ꝓ appropriato mẽbro cõmodo. Eſt ergo mẽs Aui. ꝙ omnis motꝰ localis mẽbra nõ ꝯſequens aliũ motũ eiuſdẽ membri factus a ṽtute aĩe fit p villos ſaltem in corpe humano.

Sed tũc dubiũ eſt de cerebro. Ipꝫ. n. mouet̃ motu dilatationis ⁊ cõſtrictionis. ⁊ tñ nullũ hꝫ villũ. ¶ Hic ſũt duo modi dicẽdi. vnus ẽ Thome ð garbo q dicit hãc ꝓpõnẽ nõ eſſe vlr̃ verã. ſꝫ fallit in multis: vñ cerebrũ per ſuã ſubſtãtiã medullareꝫ mouet̃ motu dicto vt trahat aerẽ ex quo in pmis duobus vẽtriculis generat ſpm̃ aĩalem. Et aſſumptũ ꝓbat̃ rõnibꝰ ⁊ auctoritatibus. pma rõ. ¶ Quia aut cerebrũ per ſe facit hũc motum: aut mouet̃ motu locali pãniculoꝝ ꝓpter arterias in pãniculis exiſtẽtes. ſi pmũ habet̃ intentũ. 2m aũt dici nõ põt: qꝛ arterie mouent̃ motu dilatatiõis p quem replent̃ aere ⁊ alys que recipiunt: ergo precipue tãtũ dilatent̃ quãtũ recipiũt vel quãtũ magnificat̃ cõtentũ in eis. Nõ ergo ex eaꝝ dilatatiõe erit opportunũ aliqd ad vẽtriculos trahi. ¶ Secũda rõ. qꝛ mẽbrũ i quo ſunt arterie infixe per arteriaꝝ dilatatiõem nõ minus tũ verſus ſuũ cõcacuũ: q̃ꝫ verſus ſuũ cõnexũ. g̊ ex arteriaꝝ dilatatiõe deberet potiꝰ cerebruꝫ quo ad vẽtriculos ꝯſtringi q̃ꝫ dilatari. ¶ Or ſi dicatur cerebrum moueri motu pãniculoꝝ qui dilatantur ⁊ cõſtringant̃ dilatãdo ⁊ cõſtrigẽdo cerebrũ. ¶ Poſſet argui ꝯtra. qꝛ vnũquodqꝫ mẽbruꝫ ꝓpꝛio ſeruit cõmodo vt tertio virtutuꝫ naturaliũ. ſed dilatatio nõ eſt cõmoda pãniculorũ. ergo ⁊ c̃. Minor pꝫ. qꝛ panniculi cum ſint mẽbra frigida nõ indigent refrigeratione per aerẽ in quã refrigeratiõem ordinat̃ dilatatio. videt̃ ergo ꝙ ſubſtantia cerebri eſt illa que hoc motu mouet̃ per ſe. ¶ Et pro hac parte allegat Gal. 9. de iuuamentis mẽbroꝝ. caplo. 6. cũ dicit: Dicimꝰ ꝙ duo vẽtriculi anteriores vẽtriculoruꝫ cerebri faciunt anhelitum aeris ⁊ exituꝫ eius apud anhelitum cerebri. ¶ Et. 8. de vtilitate ꝑticulaꝝ. caplo de ventriculis cerebri. cũ dicit. Añriores itaqꝫ duo inſpiratiõeꝫ ⁊ expiratiõeꝫ ⁊ exufflatiõeꝫ operãt̃ que a cerebro. ¶ Et eodeꝫ. 8. infra expreſſe caplo de organo odoratus: aut de vtilitate extremitatũ anterioris cerebri. ¶ Et Auicen. 5. terty. caplo. 3. cũ dicit. Et cerebro qdẽ ipſi ieſt aeris attractio vt ꝯſeruet ⁊c ¶ Et idẽ vult Haliabas tertio theorice. cũ dixit. Sunt ãt cerebro cõcauitates tres que dicũtur vẽtriculi quaꝝ due que in ꝓra ſunt ꝓrales ventriculi dicunt̃ per quos attractio fit aeris ⁊ expulſio flegmatis. ¶ Aly ṽo dicunt cerebruꝫ moueri motu panniculorũ eo mõ quo pulmo mouet̃ motu pectoris in qbus pãniculis ſunt villi. Nec plus ꝓbãt ille auctoritates bene itellecte. ¶ Ad rõnem aũt que eſt cõtra hoc: reſpondetur concedendo ꝙ cõmodum eſt pãniculis ſpiritum in cerebro exiſtẽteni temperari per aerem attractum nõ obſtãte ꝙ panniculi ſint membra frigida.

Secundũ dubium: qꝛ nõ vident̃ villi talibus motibꝰ appropriare ex diuerſitate ſitꝰ eo mõ quo dicit Aui. Nã Auer. ſecundo colliget. caplo de vẽtre. dixit. Retentio ⁊ expulſio fiunt per tunicam que ꝓcedit ẽm latitudinẽ. Sic ergo duobus modis motus correſpõdet vna illoꝝ maneries. ſ. lati ⁊ nõ erunt neceſſary ad retinendũ trãſuerſi. ¶ Ad hoc dicit̃ ꝙ per ſe latitudinibus

villis

villis fit expulsio tñ:contingit autē aliqñ inde sequi re
tentionē.vñ cū constringunt villi latitudinales in fun/
do stomachi existētes mām in directo sue partis existē
tem a loco illo ꝓpellūt ꝙ si versus mediū stomachi ꝓ/
pellant cōtingit hac cā in stōcho retineri:et hoc sufficit
Auerroi : sed transuersi per se operanť ad retentionem
qđ voluit Auič.¶ Quod autez diciť ab Auič.ꝙ motus
trāsglutiendi est compositus ex volūtario ꝛ nāli:decla/
rabiť in fine huius fen.caplo de opationibus. ¶ Utrū
aūt motus matricis sit pure nālis:etiā ibi videbitur.

¶ Mēbroꝝ aūt q̄ vnā hñt tunicā sicut venaꝝ ꝛ
vesice tres villoꝝ spēs adiuicē sūt texte. Et mē
broꝝ q̄ sunt duas hñtia tunicas villi qui in lati/
tudinē tendunt semꝑ in extrīseca existūt eoꝝ tu
nica ꝛ alij duo in tunica eoꝝ extrīseca. Illi tñ q
in lōgitudine ꝓtēdunť ad suꝑficiē magis decli
nant extrīsecā. Qui taliter nō creati fuerūt nisi
ne attrahēdi ꝛ expellēdi viri simul existāt:imo
melius est vt villi attrahendi ꝛ remittēdi sunt
simul nisi intestinis:non enim multa indigent
retentione:sed attractione ꝛ expulsione.

¶ Hic respōdet Auič.tacite qōni.Et est vtrū illi villi in
mēbris ī qbus sūt oēs eoꝝ maneries sunt simul cōtexti
aut nō.Et dicit breuiter ꝙ in mēbris vnicā tunicā hñti
bus sič sunt vene ꝛ vesica oēs ille spēs villoꝝ sūt siľ tex
te in illa tunica.Sed in mēbris hñtib⁹ duas tunicas sꝑ
villi latitudinales sūt in tunica extrīseca : ꝛ in ītrinseca
tunica sūt villi lōgitudinales ꝛ trāsuersales q sūt attra/
ctiui ꝛ retētiui:sed illi q tendūt ſm longitudinez magis
declināt ad ītrīsecā suꝑficiē.¶ Dicit 2°ꝙ cā hui⁹ scđi.s.
ꝙ villi expulsiui sūt in extrīseca tunica in his mēbris.
ꝛ trāsuersi retētiui sūt ītrinseca est ne siľ sint villi reti/
nēdi ꝛ expellēdi vnio ē meli⁹ vt sint siľ villi attrahēdi
ꝛ villi retinēdi nisi ītestinis:qa ītestina nō īdigēt mľta
retētione:sed attractione ꝛ expulsione. ¶ Nota ğ prio.
ꝙ si in vno mēbro sunt plures maneries villoꝝ quo ad
totius mēbri ambituz tūc si nō siľ texunť.imo seꝑatim
cōstat ꝙ tot fierent tunice quot sunt villoꝝ spēs . Et iō
si tunica est vnica nō sunt villi seꝑatis texti:sed siľ mō
quē nā nouit ꝯueniētiore illi mēbro:verisiľe aūt est lō/
gitudinales magis ad ītrīsecā ꝑtē pľimū declinare ꝛ la/
titudinales magis ad extrīsecā ꝑꝑ illa q̄ statiz diceť de
mēbro duas tunicas hñtibus.¶ Nō 2° ꝙ qa nālius est
trahere iuuatiuū q̄ȝ expellere suꝑfluū ꝛ iuuatiuū magis
ex intētione retineť q̄ȝ expellať suꝑfluū:iō nā instra at/
trahēdi ꝛ retinēdi magis ītrīseca mēbro facit vtpľimū
saltē.de ħ eni dicem⁹in dubijs:ꝛ iō villi attrahēdi ꝛ re/
tinēdi in ītrīseca ponunť tunica:expellēdi aūt ī extrīse/
ca.¶ Nota 3° ꝙ qes in termino a quo est ꝯria motui ab
illo termino:vt 5° physi.Sed quies in termino ad quē:
nō ꝯtrariať motui ad illū terminū : ꝛ iō magꝭ repugnat
actus expellēdi actui retinēdi q̄ȝ eidem repugnat actus
attrahēdi.Plurimū ğ melius est ꝙ nō eēnt siľ retinēdi
villi ꝛ ad expellēdū apti q̄ȝ ꝙ siľ nō eēnt cū attractiuis
retētiui.ꝛ iō plurimū ita est ꝙ villi expulsiui sunt in ex
trinseca tunica ꝛ retentiui nō cū eis:imo cū attractiuis
intrinseca.¶ Nota 4° ꝙ qñqȝ ex hoc ꝙ mēbruȝ parua
eget retentione:sed indiget expulsione forti ꝯtingit cō/
trarium eius qđ nunc diciť.s.ꝙ villi transuersales sunt
in intrinseca tunica:imo erunt in extrinseca ꝛ talia sunt
intestina.Patet ergo ꝙ cū Auič.dixit nisi in intestinis
exceptis ea ab illo dicto ꝙ in habentibus duas tunicas
villi trāsuersales sunt in ītrinseca ꝛ ab añcedētib⁹ ei⁹.

Sed circa hec dicta cadūt mľta pulchra et me/
dicinalia dubia.Primū vtrū ve
sica hēat vnā tunicā.Et videť ꝙ sic ex Auič.hic ꝛ Gaľ.
5° de vtilitate ꝑticula.cap̊ 5° ꝛ 12° et ex cā qa nulla qua/
tuor cārū ꝑꝑ quas mēbra hñt tunicas īueniť in vesica:
vt pȝ si ꝯsideras ea que in isto cap̊ paꝝ īfra diceť. Nā
neqȝ īdiget motu ita forti vt timeať de fractura sua:nec
ꝯtinet rē adeo nobilē ꝙ timeať de sua resolōne:nec īdi
get motib⁹ diuersis ita fortib⁹ ꝙ ꝑꝑ hoc debeāt eē īstra
seꝑata.Nā oēs villoꝝ spēs in vna tunica sūt texte.Nec
īdiget ita diuersis opationibus ꝙ ꝑ vni⁹cōplōnis tuni/
cā cōpleri nō possint.¶ In oppositū ēt ꝙ habeat duas
tunicas est Auič.19ª terty.cap̊ p̊.cū dixit de vesica. Et si
vesica qdē ipsa habeat duas tunicas quaꝝ ꝓfundior est
dupla extrīsece:qm̄ ipsa obuiat aquositati acute. ¶ In
hoc dubio rñdet Gētilis ꝙ vesica hēt duas tunicas oc/
cultas ꝛ īseparabiľr ꝯiunctas:ꝛ ideo hic diciť ꝙ sit vna.
¶ Hec rñsio stare nō pōt.nā Auič.dicit ꝙ pria est sub/
dupla ad īteriorē.mō cōstat ꝙ hec ꝓportio non esset co/
gnita nisi vtraqȝ esset cognita ꝛ separabilis . ¶ Aly di/
cunt ꝙ vesica ſm fundū hēt duas tunicas:sed nō ſm to
tū ambitū:ꝛ ideo Auič.19ª terty.noīauit has:ꝛ hic dixit
hře vnā.s.totalē.¶ Hec respōsio non faciľr īprobareť:
nisi qa visu apparēt due ꝑ totū.Et qa Auič.dicit stōchū
hře duas tunicas cū hēat tres.¶ Eadez aūt est difficul/
tas q̄re stōchus cū habeat tres tunicas hic diciť solum
habere duas. Nec illaꝝ triū aliqua est īsensibilis aut īse
parabilis:imo vt oñdā q̄libet est satis grossa. ¶ Qđ āt
stōchus habeat hoc modo tres tunicas vult expsse Gaľ.
4° de vtilitate ꝑticulaꝝ.cap̊ 10° sic dicēs:ꝙ v̊o a frenib⁹
oriri ventris ab ex̄ subimplantať vniť his q̄ ex vtraqȝ
ꝑte a dorso ascēdūt:ꝛ hoc est ꝑncipiū gnōnis tertie tuni/
ce vētris ab ex̄ oīum q̄ȝ vtiqȝ ꝛ cooperimētū quoddā et
ꝑuisoriū carnose parti circūposuit natura.¶ Et subdit.
Et ibi grossa videbiť eē tunica hec q̄uis alie apophyses
peritonei q̄ ad organa nutrimēti feruntť oēs sint subti/
les facte.¶ Dōm ğ ꝙ Gaľ.ꝑ mēbra nutrimēti ītelligit
tā illa in qb⁹ nutrimētū cōe elaborať vt stōchus ꝛ epar
ꝛ vene:q̄ȝ ēt illa ꝑ q̄ suꝑfluitates nutrimēti cōes expel/
lunť.ꝛ ħ sumiť a Gaľ.5° de vtilitate ꝑticulaꝝ.¶ Dōm
scđo ꝙ a peritoneo siue a syphac:vt Auicē.supra noīare
vř oriunť pāniculi īuoluētes mēbra nutrimēti contēta
sub diaphragmate.ita ꝙ vnūqđqȝ tale mēbrū ab aliq̄
tali pāniculo īuoluiť.Et ħ voluit supra Aui.ꝛ Gaľ.in 5°
de vtilitate.cap̊ 9°.Expsse voluit oiuȝ taliū tunicā extrī
secā eē ortā a ꝑitoneo.¶ Dōm 3°.ꝙ ille tunice pānicu/
lares nō dñr ꝓprie de suba hoꝝ mēbroꝝ:ita ꝙ mēbra il
lis mediātib⁹opus attrahēdi ꝛ expellēdi vľ retinēdi nō
ꝑficiūt.Et ēt mēbra diuersa siľib⁹ talib⁹tunicis coꝑiun
tur.¶ Hec oīa vltio dicta patēt de mēte Gaľ.eodē 5°de
vtilitate.5° cap̊.cū dixit.Adhuc spēs ipsius sube singuľr
tunicaꝝ.q̄ eni ab ex̄ cōib⁹ ꝑdictis organis sunt q̄dā cir/
cūposite siľes araneis:sūt aūt qdē in ipa subtilitate:oēs
aūt ſm spēm.Nulla ğ eaꝝ ad inulos resoluiť sič ītrinse
ce ipsoꝝ organoꝝ ꝓprie ſm q̄s agunt:sed sūt simplices
omnifariā ꝛ siľes oīno ꝛ certitudinaľr membranose.in/
trīsece v̊o q̄ corpa ipa ꝑticulariter ꝯstituūt. In vētre q/
dē ꝛ stōcho sič añ dictū est due rotūdos qdē inulos eos
qui extra rectos aut intrinsecos habuerunt:tunice v̊o ī/
testinoꝝ trāsuersos vtrosqȝ ad circulū rectitudinaľr du
ctos:que v̊o vesicaꝝ rectos ꝛ rotundos et obliquos hñt
inulos:vna eni exñs alterutra ad oīmodā spēm motus
idoneā acqsiuit ꝯstructionē:hec Gaľ.¶ Ex his eni prio
vult oīa ista mēbra circūuolui tunicis ortis a ꝑitoneo
a parte exteriori.¶ Uult 2° ꝙ ille tunice sunt sine vil/
lis:ꝛ iō ꝑ eas nō est ꝑncipiū mot⁹.¶ Uult tertio.ꝙ ille

quodãmodo nõ dicunt̃ ꝯstituẽtes hoꝝ mẽbroꝝ substã-tiã in suã: ⁊ iõ vesica si ꝯsideratur ſm suã subam propriã vnicã hẽt tunicã: vt dicit̃ hic ab Aui. ⁊ Gal. Si võ ꝯsideret̃ sil' cũ suo cooptorio sibi adherente est ex duabus. et hoc voluit Aui. 19ª terty. cap̊ p̊. Et nota ꝙ solũ in fundo esset hec duplicitas. ⁊ hoc mõ stõchus hẽt tres tunicas ⁊ vena duas: ⁊ arteria tres. Et hec ꝑ isto dubio sufficiãt. ¶ Et ex hoc cognoscis q̃re Gal. 5° de iuuamẽtis mẽbrorũ. cap̊ 3°. dixit de telis ꝓprys stõchi. 4° qa ille sunt de qbus vere dĩ ꝙ sint due: sed addita est tertia q̃ est cõis in modo substãtie cũ telis multoꝝ alioꝝ mẽbrorum: et que non dicitur de substantia stomachi. Et patet argumentorum solutio intelligenti.

Secundum dubium

Utꝝ in oĩ mẽbro habente duas tunicas villosas villi lõgitudinales sint in tunica ĩtrĩseca. Et arguit̃ ꝙ nõ: qa in arterys villi latitudinales sunt in ĩtrĩseca: g̊ nõ lõgitudinales. tenet ꝯña ex Aui. hic dixit enĩ ꝙ latitudinales nõ ponunt̃ cũ lõgitudĩalib⁹ in mẽbris hñtib⁹ duas tunicas ne villi attrahẽdi ⁊ expellendi sint simul. Et assumptũ ꝓbat̃ ex Gal. 7° de iuuamẽtis membroꝝ. cap̊ 3°. cũ dixit. Uena ãt pulsatilis hẽt duas telas ⁊ iterior eaꝝ hʒ multã spissitudinẽ ⁊ duritiẽ ⁊ dissoluit̃ in fila ſm latitudinẽ. Et idẽ vult Auer. prĩo colliget. ca° de anathomia pulsatiliũ cũ dixit. Sed pulsatiles cõposite sũt ex duab⁹ tunicis ꝑter vnã ⁊ vnaqueqʒ ẽ sil' alteri: nisi qa textura iterioris tunice tẽdit in latitudinem. ¶ Et idẽ sentit Hali. 2° tegni. ꝙ trãsuersales sũt ĩ extrĩseca. Et Haliabas 2° theorice dixit. arteria ĩterior tunica villosa est ⁊ in latũ. ¶ Et arguit̃ rõne sic. Expulsio ẽ ꝑncipalior opatio arterie q̃ʒ attractio ⁊ ꝑor. g̊ ĩstr̃m eius dʒ esse magis ĩtrĩsecũ: ⁊ illi sũt latitudinales. g̊ ⁊c̃. Assũptũ pʒ: qa arteria ꝯstringit̃ cũ cor dilatat̃ ⁊ est ordinata ad cordis seruitiũ. cũ g̊ ꝑmus cordis motus dilatatio sequit̃ ꝙ ꝑmus arterie sit cõstrictio. Et ꝯña pʒ ex Aui. 13ª terty. cap̊ p̊. cũ dicit. in stõcho nõ sunt positi villi lõgitudinales in ĩtrinseca tunica: nisi qa attractio est ꝑma stomachi opatio. ¶ In oppositũ est Aui. hic. ¶ In isto dubio ĩuenio oẽs ꝯcordare de ceteris alys mẽbris duas tunicas hñtib⁹: ⁊ habẽtibus v̊tutẽ attractiuã cõem ꝙ illa hñt lõgitudinales in tunica ĩtrinseca: sed in duab⁹ maneriebus mẽbroꝝ est auctoꝝ inter se discordia: scilicet in arterys ⁊ in ĩtestinis: ĩmo de arterys aliter videt̃ sentire Gal. in vno loco supra allegato: ⁊ aliter 3° naturaliũ v̊tutũ. cap̊ ii°. cũ dixit. Tunicaꝝ arterie que qdẽ extrorsum ex rotundis: que v̊o ĩtrorsuʒ ex rectis qdẽ plĩmis: paucis v̊o qbusdã cũ eis est obliqs. Cui⁹ tñ oppositũ dixerat locis supra allegatis. ¶ De ĩtestinis aũt Auic̃. expresse in isto cap̊ vult ꝙ habeãt v̊tutẽ attractiuã ⁊ ꝙ habeãt villos lõgitudinales in intrinseca tunica: sed Gal. 3° nãliuʒ virtutũ. ⁊ 4° de vtilitate ꝑticulaꝝ: ⁊ vbicũqʒ loquit̃ de ista materia. vult ꝙ ĩtestina nõ hʒ villos nisi villos latitudinales siue rotundos pro motu. Nam ⁊ si dicat 4° de vtilitate. ꝙ in recto ĩtestino sunt villi aliqui notabiles longitudinales. vult tñ istos nõ esse factos ad attrahendũ. ¶ Sed qa per rectũ intestinũ sepe hʒ trãsire forti motu res ĩdurata. ideo ne dissoluant̃ illi villi latitudinales quasi ligamẽta q̃dã natura posuit lõgitudinales villos de compositiõe: ergo ⁊ anathomia istorũ membroꝝ queẽadmodũ ⁊ alioꝝ ego mag' crederẽ Gal. q̃ʒ Auic̃. ¶ Sed qa Gal. videt̃ sibiipsi ꝯtradicere. Puto verius esse qđ dĩ absolute in libro de iuuamẽtis mẽbroꝝ. maxime qa eius fidelis secutor Hali. hoc idẽ sentit Auerrois. Et Auicen. hic intelligemus vt in plurib⁹ vt supra in expositione dixeram ⁊c̃.

¶ Et dicemus etiã ꝙ mẽbroꝝ neruosorum corpora a sui substantia aliena ꝯtinentiũ. alia sunt que vnam habent tunicam: ⁊ alia que duas.

¶ Hic ponit̃ alia mẽbroꝝ ꝑticularis distinctio. Et ꝑmo hoc 2° vnũ mẽbrũ dcl'at. ibi scđa [Que ãt duab⁹.] ¶ Dicit prĩo se dicturũ ꝙ mẽbroꝝ neruosoꝝ cõtinẽtiũ nãliter in sua cõcauitate corpa aliena a sui suba. Quedã sũt que habẽt vnã tunicã: q̃dã que habẽt duas. ¶ Ubi nota primo non dici hic mẽbra neruosa: qa sint ex neruis cõstituta a cerebro ortis. Sed quia constituta ex neruis simili substãtia in colore duritie ⁊ plicabilitate ⁊ priuatione sanguinis ita ꝙ sint villosa habẽtia fila ad modũ neruoꝝ. Naʒ matrix que est de hac sũma hoc mõ dicit̃ neruosa: vt habetis ĩfra terty. caplo ꝑmo. Et ideo Auic̃. de istis speciał'r dixit: qa in mẽbris que nõ sunt hoc modo neruosa nõ dicimus ꝓprie esse tunicas. vt epar ⁊ pulmo ⁊ cãna pulmonis: ⁊ ossa concaua et os coste ⁊ cruris. De rõne enĩ tunice est ꝙ sit mẽbrũ extensibile ⁊ contrahibile subtile: ⁊ latũ ⁊ alys circumpositũ. ¶ Nota scđo ꝙ membra continentia corpora aliena a sui substantia non intelliguntur hic nisi illa in quibus est concauitas manifesta ordinata ad aliquid continendũ quod nõ est de membri essentia. Nam non est dubiũ ꝙ nerui continent spiritum: quoniam est alienus a sui substantia ⁊ tamen non omnes nerui dicunt̃ habere tunicam. ¶ Nota ꝙ tale contentum qñqʒ est humor: qñqʒ est spiritus: qñqʒ superfluitas. Exemplum primi. vt id qđ in venis cõtinet̃. Exempluʒ secũdi. vt id quod in sinistro cordis ventriculo ⁊ arterys continetur. Exemplũ terty. vt vrina ⁊ feces de omnibus intelligit Auic̃.

¶ Que aũt duabus ꝯsistunt tunicis non taliter creata fuerũt nisi ꝑꝑ iuuamẽta multa. Quorũ vnũ est multa necessitas multe custodie fortitudinis sue corporeitatis ne fundant̃ cã fortitudinis motus ei⁹ ꝙ ꝯtinet̃ in eis sicut arterie. Secũduʒ est multa necessitas multe custodie in re corporis qđ in eis est recõditũ ne resoluatur ⁊ egrediat̃. Resol'onis v̊o timor ꝓuenit cã sue raritatis si vnã haberet tunicã. Et exitus timor ẽ ideo ꝙ ꝑꝑ hoc etiã ad sciendũ eẽnt apte: ⁊ hoc qdẽ corp⁹ qđ in eis est reconditũ est sic̃ spũs ⁊ sanguis q in arterijs sunt recõditi ĩ quoꝝ custodia valde est studendũ: ⁊ de qbus timet̃ ne pro nihilo recedãt. Spũs qdẽ ꝑꝑ resolutionẽ: ⁊ sãguis quidẽ ꝓpter fissurã ex hoc nãqʒ maximuʒ timet̃ malũ. Tertius est qm̃ cum alicui mẽbro fuerit necessariũ vt sit ipsius attractio ⁊ expulsio motu vehemẽti factũ est vnicuiqʒ eaꝝ singulariter instr̃m sine permissiõe ⁊ hoc est sicut stomachus ⁊ intestina: quarũ est qm̃ cũ voluntas fuerit vt vnaquaqʒ mẽbri tunica opationi que est ei ꝓpria sit preparata: ⁊ vnaqueqʒ duarũ opationũ acciderit ꝓpter cõplexionẽ ab alterius opatiõis cõplexione diuersam fuit melius inter eas diuidere sicut stomachus in quo fuit volũtas sentiẽdi virtutẽ esse: qđ qdẽ nõ fit nisi in mẽbro neruoso: ⁊ digerẽdi qđ simil'r non fit nisi ꝑ mẽbrũ carnosuʒ. Unicuiqʒ igit̃ haꝝ duarũ rerũ tunicã posuerũt ꝑ se: tunicã neruosam

virtuti

virtuti sentiendi: ꝛ tunicā carnosaꝫ digestioni ꝛ naturā qdē itrinsecā tunicaꝫ fecit neruosam ꝛ extrisecā carnosaꝫ. Pōt nāqꝫ digerētis operatio ad id qđ digestū est in potētiā sine occursu peruenire. Sētiens xo id qđ sentiť nō potest sentire nisi obuiando ei sensu. vꝫ tactus.

¶ Dat hic cām quare talia mēbra duas habent tunicas ex quaꝝ ꝑuatione apparet quedā nō habēt nisi vnā. natura enī nō multiplicat nisi pp vtilitatē. Et sunt q̄tuoꝛ. Prima est necessitas ꝓhibēdi fixurā mēbri pp suos fortes motus sič arteria maxime pp motū rei cōtēte in ea. ¶ Scđa cā est necessitas multe custodie rei cōtente in illo mēbro ne soluať ꝛ egrediať: ꝛ hoc est duobꝰ cōcurrētibꝰ. nā est timoꝛ de resolōne talis rei mēbro cōtinēte nō hñte nisi vnā tunicā pp raritatē talis rei ꝯtēte sič est spūs. Scđa est. rōne cuius timemus de exitu: ꝛ est qa talis est valde custodiēda ne p resolōnē vel fissuraꝫ egrediant: ꝛ hec sunt sič sanguis ꝛ spūs qui in arterys continenť. ¶ Tertia cā est: qa aliqđ est mēbrū cuius tā attractio q̄ꝫ expulsio idiguit motu vehementi: ꝛ iđ nā vtriqꝫ opationi fecit instr̄m singulariter separatū ab instr̄o alterius sicut in stomacho accidit ꝛ intestinis. ¶ Quarta causa: qa membrū indiget opationibus diuersis idigētibus varia cōplōne: ꝛ ideo nā intendit facere vnicuiqꝫ opationi tunicā appropriatā pp meliꝰ: ꝛ ħ tale ē sič stomachus in quo fuit opportunū esse fortis v̇tutē sentiētē ꝛ fortē digestiuā: sed sensus nō fit fortis nisi in neruoso mēbro: ꝛ digestio fortis nō fit nisi in carnoso mēbro: iđ nā in eo duas tales fecit tunicas: sed in stōcho nā fecit tunicā itrinsecā neruosaꝫ ꝛ extrinsecā carnosaꝫ: ꝛ cā est: qa digestio pōt agere in rem distantē digerēdo rē ꝑparatā nāliter ad talē motū: sꝫ sensitiua tactiua nō pōt sentire tangibile nisi obuiando sibi immediate.

Contra primam causaꝫ ꝛ scđaꝫ arguiť: quia ex illa sequereť ꝙ arteria venalis debuisset duas tunicas habere magl q̄ꝫ arteria adorti. Nā cōtentuꝫ in arteria venali fortius moueť q̄ꝫ contentū in arteria adorti cū moueať multo plus de aere p ipsaꝫ ꝛ de fumis: ꝛ cū moueať motu pectoris ꝛ pulmonis qđ nō facit arteria adorti. Et qa illud qđ ꝯtineť in vena arteriali minus moueť q̄ꝫ illud qđ ꝯtineť in arteria venali: ꝛ minus cōseruandū: qa est sanguis: ꝛ etiā illud qđ in venali arteria ꝯtineť est spūs: videť ꝙ potiꝰ duas tunicas debuit hr̄e arteria venalis q̄ꝫ vena arterialis: maxie cū in illis nō videť cā diuersitatis in habēdo duas tunicas ꝑter motū ꝛ illius qđ cōtineť necessitateꝫ cū ibi nō sit tertia vel q̄rta cā assignata: vt cōstat cōsiderandi. ¶ Dubitať scđo circa dicta in tertia cā. Nā vasa spmatis idigēt attractiōe ꝛ expulsiōe vehemēti plusq̄ꝫ itestina vel stōchus cū multo citius trahať sperma: ꝛ velocius expellať q̄ꝫ feces: ꝛ tñ spermatica vasa nō habēt nisi vnā tunicā: nō ergo est sufficiēs cā. ¶ P̄. nō videť verū quod diciť de intestinis ꝙ indigeant attractione ꝛ expulsione vehemēti. ꝑmo: qa iuxta Gal. 3° naturaliū virtutū: ꝛ 4° de vtilitate ꝑticulaꝝ. intestina habuerunt expellere tm̄: ꝛ nō attrahere. ¶ Itē ꝑm Aui. 16ª tertij dicit ꝙ itestina nō idigent forti attractiōe. Vñ dicit. Cuꝫ idigeat attractiōe forti cꝰ sil̄i nō idiget itestinū. ¶ Itē qa nā nō fecit vtriqꝫ istaꝝ virtutū. s. expulsiue et attractiue instr̄m ꝓpriū: qa supra vtriqꝫ tunica itestinorum supra rectū vicit: ꝛ apud Auič. villus vadēs in latitudine. Nā dixit. 16ª tertij. cap̊ ꝑmo. pp illud ğ vnices supra duas tunicas in intestinis est villus vadens in latitudine. Nō ergo hēt attractiua instr̄m separatū. ¶ Et eodē caplo etiā assignať cā duaꝝ tunicaꝝ intestini cuꝫ dicit. Et create sunt intestino due tunice pp ꝯseruationē in ħ vt nō imbibant ipsum corruptio ꝛ putrefactio. ¶ Et ħ sentit Gal. 4° de vtilitate ꝑticulaꝝ. cap̊ 17°. cū dicit. Cur itaqꝫ tunice coꝝ due. s. intestinoꝝ facte sunt siqdē silr̄ se hñt v̇traqꝫ: sup̄flua enī videť esse altera: sꝫ nō se hꝫ sic. gratia enim vix possibilitatis ꝛ fortitudinis exercitioꝝ v̇tutis ipsoꝝ organoꝝ itestinoꝝ tunica duplex facta ē.

Circa dicta in exemplo quarte cause cadit etiā dubiū. Nam tunica digestiua debet esse imediata digerēdo primo vt bene appliceť. ¶ Secūdo: qa nō agit tunica distans in cibū nisi i mediū agēdo: ꝛ qa mediat inter carnosam tunicā stomachi ꝛ cibū tunica neruosa sequiť ꝙ nō agit carnosa tunica in cibū nisi agendo in neruosam: ꝛ sic illā faceret calaꝫ ꝛ sensationi ineptaꝫ. ¶ Tertio qa tactus ꝛ vnusquisqꝫ sensus sentit p mediū ꝛ nō sentit sensibile positū supra sensuꝫ: vt dī 2° đ aīa. meliꝰ ğ erat poni tunicā neruosaꝫ exteriꝰ.

Respondendo ad hec dubia. Nota ꝑmo ꝙ si Aui. istas quatuoꝛ cās assignauerit: tamē possunt alie assignari: vt pꝫ ex causa ab eo assignata 16ª tertij. de duabus intestinoꝝ tunicis. Sed Auič. istas hic assignauit tanq̄ꝫ magis cōmunes ꝛ magis faciles ad percipiēdū volens ꝙ ex particularibus libris itelligeremus alias cās. Ex qbꝰ respōdeť. ¶ Ad primū diciť negando ꝯñam. Nam quia fuit necessariū arteriā venalē esse motibꝰ pectoris in sui dilatatione ꝛ cōstrictione multū obedientē: ꝛ ad multum aerem capiendū simul: ideo subtilē ꝛ vnā tunicā sortita est: vt diciť a Gal. 6° de vtilitate ꝑticul. cap̊ 9°. Et pp cōtrariā cāꝫ vena arterialis habuit duras ꝛ duas tunicas ne motibꝰ fortibꝰ pectoris obediēs nimiū sanguineꝫ in poros pulmonis effunderet. In alys autē mēbris oībus ꝓpter duas cās ab Auič. tactas: qa nō est alia ꝑticularis ipediēs. Artaria habuit duas: ꝛ vena vnicā tm̄. vñ allegato loco Gal. Sꝫ neqꝫ ispirātibꝰ: neqꝫ expirātibꝰ opoꝛtebat silr̄ diastolari arterias ꝛ venā: qm̄ neqꝫ qdē famulatꝰ eis cōmissus est: illas enī receptacula spūs nā fecit: facilr̄ qdē repleri egētes ispirātibꝰ: ꝑatos v̇o euāri expirātibꝰ ꝛ vocitātibꝰ. venas aūt velut receptoria quedaꝫ cibi creauit: neqꝫ diastolari idigētes ispirātibꝰ neqꝫ expirātibꝰ sistolari bñ. ğ hēbat illis qdē molle opari corpus: his āt duꝝ si demū illā qdē ꝓ̄pte obedire vtrisqꝫ motibꝰ toracis erat meliꝰ: has aūt nō oīno eis obedire. ¶ Ad scđm dubiū diciť de fortiorē esse motū fecis motu spermatis: lꝫ hic sit velocioꝛ. ¶ Ad tertiū dī ꝙ i isto manifesta est Gal. ꝛ Auič. cōtrouersia. Nam Gal. 4° de vtilitate caplo 7° supra allegato: ꝛ 3° nāliū virtutum. vult ꝙ nō est in intestinis virtus attractiua cōis cuius oppositū vult Auič. vt fuit dictum supra. Qđ ğ diciť de Auič. ꝙ nō vult itestina habere fortē attractiuā: negať: salteꝫ de itestino recto. Sed tñ in textu allegato vult ꝙ nō hñt ita fortē sič stōchus. Et ad aliud cū dī ꝙ nō fuit vtriqꝫ v̇tuti factū instr̄m seꝑatū: qa in vtraqꝫ tunica intestini vincit villus latitudinalis. ¶ Diciť ꝙ factū fuit vtriqꝫ instr̄m in quo sui villi dñanť separatū a ꝑncipali instr̄o alterius. vnde sicut attractatiua hēt intrinsecā tunicā ita expulsiua extrisecā ꝙ attractiua nō ꝑticipat ea: ꝛ qa nō tā multa idigēt attractione sicut expulsione ꝑm Auič. ideo expulsiui villi in vtraqꝫ tunica reperiunť et nō attractiui. Et hēt v̇tus fortioris opatiōis instr̄m partium. Et concediť etiā ꝙ ꝑter cām hic dictā est alia cā. ¶ Ad vltimū dubiū diciť ꝙ nō fuit posita carnosa tunica stomachi itus ne sensatio neruose tollereť aut plimū ipedireť. ¶ Et cū diciť ꝙ nullus sensus sentit imediate isto ꝯcesso qđ est ꝯtra Auič. tamē non oportet mediū multū esse in tactu. imo paruū aliter sensus impedireť.

Et hoc pro isto loco sufficit. naz de hoc dicit̃ in doctrina 6ª. Qḋ aũt dĩ tunica exterior nõ ageret in cibũ nisi agẽt in interiorẽ. Negat̃ argumẽtũ. sicut duo hoĩes trahẽtes currũ iuuãt se ad trahendũ nullo imprimẽte aliquid in alio ita hic ↄtingit. Uel 2° dĩ cõcesso ãnte ⁊ ꝙ calefacit itrisecã: nõ tñ oz eã tm̃ calefieri vt nõ sit mltũ sensibil̃.

Et dicem⁹ etiã ꝙ sũt quedã mẽbra quoꝝ cõplexio sanguini nõ est ꝓpinq̃. ğ idiget sanguis i eoꝝ nutrimẽto multotiẽs conuerti sicut carnis quapropt̃ i eã neqz foramia facta fuerũt: neqz vẽtriculi in qb⁹ aliquãto tpe nutrimẽtũ qḋ ei digerit̃ imoret̃: ⁊ deĩde caro ex eo nutriat̃. immo ilico cũ ei nutrimẽtũ occurrit in ipsam ↄuertit̃.

In ista pte ponit̃ vltima distinctio pticularũ: ⁊ didit̃ in duo. qm̃ primo ponit isti⁹ distinctiõis vnũ mẽbꝝ. 2° aliḋ. ibi 2ª [Et sũt ex.] Prima in duas. p̊ hoc. 2° ĩfert correlatiuũ. ibi [Quapropter in ea.] Dicit p̊ ꝙ q̃dam sunt valde vicina nãe sanguis: ita ꝙ sanguis nõ indiget qñ fit eoꝝ nutrimẽtũ multis ↄuersionib⁹ vl̃ trãsmutationib⁹ trãsmutari: sicut v̊ga caro. De 2ª pte dicit p̊. ꝙ hoc mẽbrũ nõ habuit foramia aut vẽtriculos in quibus morari debebat nutrimentũ anteq̃ȝ digerat̃ pro illo membro ⁊ tandẽ in carnem cõuertat̃. imo nutrimẽtuz quod est sanguis ilico sic̃ mẽbro occurrit in ipsaz ↄuertit̃. Ubi v̊o queadmoduz supra in cap̊ de hũorib⁹: in facto eẽ dixi quosdaz velle ꝙ anteq̃ȝ sanguis in subam carnis ↄuertat̃ oportere ꝙ trãseat p hũiditates scḋas ordinate: ⁊ iḋ ĩdiget mltotiẽs ↄuerti sic̃ in nutritiõe ossiũ. Sed iste hũiditates 2ᵉ modicũ distãt abiuicẽ ⁊ a sanguine ⁊ carne: ⁊ ita tota trãsmutatio nõ est ita magna sicut trãsmutatio sanguinis in ossa ⁊ est in minori valde tpe. Juxta ğ hoc textus iste aut alij siles vt Auer. 2° colliget. intelligunt̃ ꝙ sanguis nõ ĩdiget mltotiẽs. i. ita multũ ↄuerti ⁊ trãsmutari sic̃ in ossiuz ⁊ alioꝝ nutrimẽto ⁊ ꝙ ilico sic̃ occurrit nutrit. i. cito nutrit respectu ei⁹ qḋ facit cũ occurrit ossi. Alia est positio volẽs ex hoc textu ⁊ silib⁹ ꝙ sanguis ĩmediate in carnẽ ↄuertit̃ absqz medio pp hãc vicinitatẽ. Et qḋ dĩ de hũiditatib⁹ scḋis itelligũt ꝙ sũt q̃tuor: sed nõ nec̃io medie inter qḋcũqz mẽbrũ ⁊ sanguinẽ. Et hec 2ª vĩ mihi magis ad mẽtẽ Auic̃. Nõ 2° ꝙ in carne sunt foramina ⁊ pori: alr̃ nutrimẽtũ nõ recipet̃ ibi: sȝ nõ sũt magne ↄcauitates ⁊ manifeste ⁊ h̃ voluit correlariũ p̃serti ad nutrimẽtũ appropatũ ↄtinẽdũ: qr nutrimẽtũ cõe cor ⁊ stõch⁹ in ↄcauitate hñt.

Et sũt ex mẽbris q̃dã quoꝝ cõplexio a sãguinis cõplexione valde est remota. Ideoqz cũ necesse fuerit sanguinẽ ea nutrire oportebit vt in silitudinẽ sube eoꝝ mltis ↄuersionibus ordinatim ↄuertat̃ sic̃ os: quapropter in creatiõe ante vnũ positũ fuit foramen qḋ eoꝝ nutrimẽto tãto ↄtineat tpe quãto illud in eius silitudinẽ cõuertat̃ sic̃ in osse cruris ⁊ adiutorij: aut foramina mlta in ipsis diuisa: sic̃ in osse mãdibule iferioris. Et mẽbris q̃dem q̃ sic sunt necesse est vt nutrimento ampliori q̃ȝ eis: tunc eis necesse repleant̃: vt paulatim ⁊ paulatim procedãt illud in sui similitudinem conuertendo.

Hic scḋm mẽbrũ diuisionis etiã iferẽdo quedã correlaria. ibi [Quapropter.] Dicit p̊mo. ꝙ q̃dã sũt mẽbra mltũ a nã sanguinis distãtia ita ꝙ oportet sanguinẽ anteq̃ȝ in eoꝝ subam ↄuertat̃ trãsmutari ordinatis mltis cõuersionib⁹ sicut sunt ossa. De parte scḋa dicit p̊mo. ꝙ in creatiõe istoꝝ factũ fuit vnũ foramẽ aut mlta qḋ cõtineat eoꝝ nutrimẽtũ tãto tpe quãtũ est opportunuz ad trãsmutandũ sanguinẽ in eoꝝ subaz: sicut positũ est vnũ foramẽ in osse coxe ⁊ in osse adiutorij aut multe in osse mãdibule inferioris. Infert scḋo ꝙ nec̃e est mẽbris hui⁹ dispõnis eẽ pñs plus de nutrimẽto appropriato q̃ȝ pro tũc idigeãt ad h̃: vt paulatim cõtinet̃ eoꝝ nutritio ↄuertẽdo illud in sui silitudinẽ. Ubi nota. ꝙ pp multã distãtiã sãguis a nã ossiũ medici notauerũt q̃tuor humiditates duas medias ĩter os ⁊ sanguinẽ. nã eni ordinate ĩ suis trãsmutatiõib⁹ ꝓcedit. Nota ğ ꝙ trãsmutationes iste sunt faciẽde postq̃ȝ sanguis iã pmutat⁹ est a sanguinis nã ⁊ appropriat⁹ est nãe mẽbri: ⁊ iḋ opȝ nutrimẽtũ tunc vndiqz a mẽbro ad cuius nãm dȝ cõuerti circũdari. Et ideo fuit opportunũ locum cõtinẽdi huiꝰ nutrimẽtũ esse in ↄcauitate talis mẽbri. Nota tertio ꝙ qa nutricatio est valde tarda ⁊ etiã cõuersio sanguis mixta humiditas: iḋ opȝ ꝙ iueniat̃ nutrimentũ multũ in cõcauitatib⁹ istis sub varijs dispõnibus ꝓpinqtatis ad os aliter p̊mo ↄuerso postea multo tẽpore carerẽt nutrimẽto. Tu tamẽ hic vide q̃re leonum ossa nõ habent medullã ⁊ quomodo ossa medulla nutriantur.

Membra autez fortia superfluitates suas ad membra debilia sibi vicina expellunt sicut cor ad ascellas: ⁊ cerebrum ad loca que sunt post auriculas ⁊ epar ad inguina.

Hic Auic̃. ponit cañ. iuxta suã ↄsuetudinez dicẽs: ꝙ tu debes scire ꝙ mẽbra fortia expellunt supfluitates suas ad mẽbra debilia sibi vic̃ia sic̃ cor ad ascellas ⁊ cerebrũ ad loca post aures ⁊ epar ad nigmea. Et ↄstat ꝙ h̃ loquitur de debilitate naturali. Sed etiã habet veritatez de accidentali debilitate vt ex solutione contineri: vel mala complexione vel alio modo contingente ⁊c̃.

Sequit̃ capl̃m de virtutibus nãlibus. Cap. I.

Virtutum ⁊ operationum adinuicem alie ex alijs cognoscunt̃. Ois enim virtus operationis existit ini tium: neqz aliqua operatio prouenit nisi ex virtute. Ideoqz vtrasqz in vno posuimus capitulo.

Postq̃ȝ determinauit de mẽbris ↄñter determinat de v̊tutib⁹ ⁊ opationib⁹ ⁊ spiritib⁹: ⁊ diuidit̃ in duas ptes. Prĩo ostẽdit de virtutib⁹ ⁊ operationib⁹ determinãdũ esse in eodẽ capl̃o: ⁊ ponit earũ gñalẽ diuisionẽ. scḋo magis specialr̃ determinat de eis. ibi scḋa [In principio sequẽtis capl̃i.] V̊tutũ v̊o. pria in duas. p̊mo ꝓbat de operationib⁹ ⁊ v̊tutib⁹ determinãdũ esse simul. 2° ponit gñalẽ eaꝝ diuisionẽ. ibi [virtutũ aũt.] Primũ sic arguit de his sil̃ est ḋterminãdũ q̃rũ altere cognoscunt̃ ex alteris ⁊ ecõtra. sed ista est de opationibus ⁊ v̊tutib⁹. Nã oĩs v̊tus est alicuius opationis principiũ per quam cognosci potest a signo: ⁊ omnis operatio animalis sibi cõueniẽs pro quãto est animalis prouenit ab aliqua virtutũ que est eius causa: ⁊ sic nõ potest sciri sine virtutis cognitione cũ scia rei habẽtis causas nõ habeat̃ nisi per causarũ cognitionem: vt supra capitulo de subiectis medicine. Notandũ p̊mo. ꝙ cum virtus capiat̃ cõmuniter pro omni forma essentiali vel accidẽtali operatiua vt supra de cõplexionibus. illa parte. Cuȝ enim agunt ⁊ patiunt̃ suis v̊tutibus. Quãdoqz sumit̃ pro qualitate occulta vt qñ dicit̃: ꝙ attractio quedã fit a vacuo: quedã a calido: quedam a virtute. Quandoqz sumit̃ pro habitu pfectiuo opationib⁹ per assuefactionẽ acq̃sito vel doctrina

quomõ

quomō dicimus morales ⁊ intellectuales esse virtutes.
Hic nō sumit̄ aliquo istoꝝ modoꝝ:sed pro potētia aie
qua ipsa est potēs in opationes tā actiue q̄ꝫ passiue: que
aialibus sūt ꝯuenientes ⁊ ꝓprie ⁊ operatio sumit̄ hic ꝓ
omni actione vel passione aiato corpori ꝯueniente:⁊ ꝓ/
pria nō pro operatione q̄ est solū principalis mēbri: ꝑut
cōtra iuuamētū distinguit̄:nec pro omni actiōe que est
in corpe aialis:puta si illa actio nō esset iuenta pro quā/
to est aiatū vt descensus ꝑꝑ grauitatē:vl̄ si esset opatio
lesa sicut iectigatio vel sil̄es.¶ Ex quo ītelligit̄ ꝙ hoc
modo sumēdo veꝝ est ꝙ cuiuslibet opationis p̄ncipiuꝫ
est virtus.Capl̄m aūt sumit̄ hic pro paruo tractatu. Si
mul enim in tota hac pte de v̄tutib⁹ ⁊ opationibus tra/
ctat̄.¶ Nota scdo ꝙ apud cōiter exponētes v̄tutes co/
gnoscunt̄ per opationes notitia q̄a est. Sed operatiōes
ꝑ v̄tutē notitia ꝑꝑ quid est.Ego aūt vt supra dixi.caplo
de subiectis medicine.credo ꝙ qñ causa nō est nota nisi
per suū effectū nō fiat demōstratio effectus nisi q̄a est:
lꝫ in demonstratione fiat scientia per causam.

¶ Virtutū aūt genera ⁊ operationū ex eis ꝯue
nientiū apud medicos sunt tria. Que sunt ge/
nus v̄tutum vitalium: ⁊ genus v̄tutū natura/
lium: ⁊ genus v̄tutum animalium.

¶ Nunc ponit v̄tutū diuisionē.Et diuidit̄ in duas. prio
facit hoc.scdo decl̄at.ibi[Et multū quidē.]¶ Dicit pri
mo ꝙ genera prima virtutis sunt tria:⁊ sil̄r genera opa/
tionū.vnū est genus vitaliū:aliud animaliū:aliud natu
ralium.¶ Et attende ꝙ precipue dixit apud medicos.
Nā plīmi p̄hoꝝ nō distixerunt genus vitaliū a genere
naturalium:vt infra habebitis. ¶ Nota tamen.ꝙ hec
tria genera sufficienter diuidūt virtutes ⁊ operationes:
quia non potest virtus in viuente inueniri:vel operatio
que nō cadit sub aliquo illorū:⁊ ip̄a inuicē nō coicidūt.
¶ Nota scdo.ꝙ q̄nque potentie aie posite ab Aris.scdo
de anima.scilicet vegetatiuū:sensitiuū:appetitiuū: mo/
tiuū s̄m locum:⁊ intellectiuū:reducunt̄ ad ista tria ge/
nera.Naꝫ vegetatiuū reducit̄ ad naturale ⁊ vitale:⁊ re/
lique quatuor ad aiale:lꝫ de intellectiuo:vt sic nō perti/
neat medico.¶ Nota 3° ꝙ etiā spirituū proportionalē
hic possumus intelligere diuisionē.s.ꝙ aliquis est natu
ralis:aliquis vitalis:aliquis animalis:⁊ sunt isti spūs i/
strumēta actiue ꝯcurrētia ad opationes harū virtutuꝫ.

Hic solet introduci questio. Utrum ista ge/
nera virtutū sint adin/
uicem realiter distincta:et ab ipsa.Et est questio magis
metaphysica.Et arguit̄ ꝙ sic.p̄mo ꝑ hoc ꝙ v̄tutes sunt
plures ⁊ anima vna.Scdo per hoc ꝙ in rebus inaiatis
p̄ter formā substantialē ⁊ complexionē est virtus:vt ap
paret in virtute magnetis trahentis ferrū:⁊ etiam reu/
barbari purgātis cholerā.ergo pariformiter erit in ani/
matis.¶ Tertio per hoc ꝙ assuefactio facit nobis v̄tu/
tē:vt est clarū.ergo ⁊ natura ad diuersa opa debuit face
re diuersas v̄tutes.¶ Quarto per hoc ꝙ omnes ꝯcedūt
mēbrū qd̄ trahit nutrimētū grossuꝫ relicto subtili sicut
os facere hoc per virtutē similē forme specifice sic̄ ma/
gnes in trahendo ferrum.¶ Quinto ꝑ hoc ꝙ idē simul
attrahit ⁊ expellit:sed nō pōt hoc per idē facere:ergo ꝑ
diuersa:sꝫ anima est vna:⁊ cōplexio sua est vna:ergo di
uersitas erit tm̄ in virtute que distinguet̄ ab aia ⁊ com/
plexione.¶ Sexto per hoc ꝙ vitalis potest absolui ab
animali:⁊ quia vnius istarum operatio potest tolli sine
alterius operatiōe:vt patet in mēbro paralytico:⁊ mul/
ta similia addunt̄.¶ In oppositū arguit̄ prio sic.ꝑ hoc
ꝙ ad opationes anime sufficit forma cuꝫ debito instru
mēto:ergo non oportet ponere aliā virtutē a substantia
anime suo instrumento:quod est qualitas in organo.Et
confirmatur:quia in arte sufficit ars cuꝫ debitis instru
mentis ad operanduꝫ.¶ In ista questione credo ꝙ no/
men virtutis anime aliquando dicit̄ de p̄ncipio substā/
tiali cōncurrēte principaliter ad operationes:vt sumit̄
ab Auic̄.p̄ma sexti nāliū.caplo scdo.vbi sic ad litteram
dicit.Dicemus ergo nunc ꝙ anima potest dici vis vel
virtus:vel potentia:cōparatione affectionum:que ema/
nant ab ea:⁊ sic oēs aie virtutes sunt vna virtus.Qñqꝫ
sumitur pro instrumēto:scilicet cōplexione vel alia q̄li
tate subseruiente:⁊ isto modo virtutes dicunt̄ realiter
abinuicē ⁊ ab anima.Rationes aūt in oppositum facte
facile soluunt̄:sed tamen alique earum probant ꝙ p̄ter
complexionem oportet ponere qualitatem occultam in
membris qd̄ cōmuniter cōcedit̄:lꝫ defendi posset oppo
situm:sed ad alium locum hec pertinent.

¶ Et multis q̄dem p̄horuꝫ ⁊ medicis oibus: ⁊
precipue. G. videt̄ ꝙ vnaqueqꝫ v̄tutū mēbrū
principale habet qd̄ eius existit minera ⁊ a quo
eius procedunt operationes.

¶ Hic declarat mēbra diuisionis:⁊ primo ponit declara
tionem s̄m opionem medicoꝝ:⁊ quorundam p̄horum.
scdo apd̄ opionē Aristo.⁊ sequētiū.3° cōparatiter istas.
ibi scda[Omnib⁹ autē.]ibi 3ª[Preterea cū.]Prima in
duas.p̄mo declarat in generali.scdo spāliter apud p̄ho/
rū positionem.ibi[Et videt̄.]¶ Dicit primo ꝙ multis
p̄his vt Platoni ⁊ sequētibus et oib⁹ antiquis medicis
⁊ precipue Gal̄.visum est ꝙ omnis virtus habet vnum
principale membrū qd̄ est eius minera in quo principa
liter est illa virtus:⁊ a quo ad alia membra influitur:sic̄
a minera proprie dicta deferunt̄ ad alia loca metalla:⁊
a quo membro principaliter in genere membroꝝ fiunt
omnes operationes illius virtutis.¶ Nota tamē ꝙ nō
inuenit̄ eodem modo ab istis attributas esse virtutes
membris principalibus.Nam Plato vt vult Auerrois
primo de anima.cōmento 7° posuit intellectualē in ce/
rebro:concupiscibilem in corde:naturaleꝫ idest nutriti/
uam in epate. ¶ Sed Gal̄.3° de interioribus.caplo 4°
posuit desideratiuā in epate.Audaciā siue irascibilē in
corde.Regitiuā totius vt imaginatiuā:cogitatiuā:me/
moratiuam in cerebro.Sed in libello de virtutibus no
strum corpus regentibus ⁊ 9° terapentice ponit çoticā.
idest rationalem in cerebro.spiritualem siue vitaleꝫ in
corde.naturalem in epate. Auic̄.hic hunc moduꝫ tāgit.
¶ Nota scdo.ꝙ isti voluerūt istas virtutes eē tres for/
mas substantiales abinuicem differētes:⁊ sic tres aias.
Moderni autem aliter ponunt vt infra.

¶ Et videtur eis ꝙ v̄tutis animalis sedes sit ce
rebrū ⁊ ipsius ab eo proueniāt operationes.

¶ Dicit primo.declarādo special̄r de aiali. scdo de nāli.
tertio de vitali.ibi scda[Et ꝙ virtus naturalis.]ibi 3ª
[Uitalis v̄o.]¶ Dicit primo ꝙ videt̄ eis ꝙ sedes idest
locus vbi principalissime reperit̄ virt⁹ animalis:est ce/
rebrū a quo omnes huiusmodi virtutis opationes pro/
ueniunt:⁊ supple non tanq̄ꝫ vicario cordis:sed tanq̄ꝫ a p̊
illarum operationum principio in genere mēbroꝝ ⁊c̄.

¶ Et ꝙ v̄tus naturalis duas hēt species: ⁊ vna
spēs est cui⁹ finis est custodire īdiuiduū ⁊ con
seruare ip̄m:que ministrat in re nutrimēti quo
usqꝫ ad finē crescētie eius nutriat corp⁹. ⁊ hui⁹
q̄dē spēi sedes ⁊ opōnū ipsi⁹ ꝓcessus est epar.

¶ Declarat de naturali.primo ponendo diuisionem vnā
declarando vnum membrum diuisionis.scdo scdm.ibi

[Altera vo.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ virtutuȝ nālium due sunt spēs: vna cuius finis est ꝯseruatio indiuidui: ⁊ hec ministrat in re nutrimēti faciēdo.s.māȝ nutricatiōis que est sanguis: ⁊ faciēdo spūm nālem qui est instrumētum cōseruans v̄tutē nutritiuā in mēbris: ⁊ seruiēdo nutritiue p attractionē: retentionē: digōnē: ⁊ expulsionē: ⁊ hec facit nutriri corp⁹ vsqȝ ad finē crescētie. ¶ Quod ītelligit̄ altero triū modoꝝ: vel qa vsqȝ ad finē crescētie nutrit nutricatione corp⁹ pducēte ad pfectionē quātitatꝭ. ¶ Uel qa vsqȝ ad istud tp̄s est nutricatio manifestior cū sit restauratio maior dissolone. ¶ Uel tertio p finez crescētie ītelligēdo totā etatē que est post cremētū: in q̄ etiā nutrit̄ corp⁹: qa vsqȝ ad finez vite. Et huius v̄tutis sedes f̄m istos est epar qd̄ suaꝝ opationū est principiū primū in genere mēbroꝝ: ⁊ nō in isto cordis vicarius.

¶ Altera v̄o spēs est cui⁹ finis est spēm ꝯseruare que est ministrās in re gnōnis ⁊ sepat ex humorib⁹ corpis spermatis subam: deinde ipsuȝ informat sui creatoris precepto. Et huius quidem speciei habitatio ⁊ operationum ipsius prouentus sunt testiculi.

¶ Declat aliā spēm nālis v̄tutis. Et est v̄tus: cuius principalis finis est cōseruatio speciei: lȝ ad h̄ etiā ꝯcurrant virtutes mēbroꝝ ꝯseruātiū īdiuiduuȝ: ⁊ hec mīstrat in re gn̄ationis.i.ministrat necessaria actui gn̄ationis: vt scilicet sit sperma plificū: qd̄.s.actiue concurrit ⁊ passiue ad generationē f̄m medicos: vel actiue tm̄ f̄m ph̄m ¶ Uel scd̄o ministrat in re gn̄ationis in p̄ma opatione generatiue que est spermatis gn̄atio: ⁊ in illa ministrat separando subam spermatis ex humoribus corporis: ⁊ postea informat ipsum.s.sperma: qa dat sibi ppriā formā spermatis p̄cepto sui creatoris: qd̄ dicit: quia voluit Auic. datorē formaꝝ eē illū qui formā subalē īducit. Et huius v̄tutis que generat sperma sedes: ⁊ illud a quo p/ueniunt sue opationes sunt testiculi. ¶ Uirtus aūt gn̄atiua que informat sperma: ꝯuertendo ipsum in nām fetus est subtiue ī spmate vl̄ in spū gignitiuo nō ī testicul̄. ¶ Or si arguit̄ ex isto: sequit̄ ꝙ virtus generatiua nō eēt in testiculis tanꝗ̄ in principio: qa p̄ncipalis actus generatiue est informatio fetus q̄ nō fit a v̄tute testiculoruȝ: sed a vitute spermatis. Negat̄ ꝯn̄tia. Nā virt⁹ illa spermatis agit tanꝗ̄ idolū ⁊ īstrumentū virtutis testiculorū: ideo p̄ncipalis gn̄atiua virtus est illa que īmediate gn̄at sperma: lȝ principalis actus illius v̄tutis īmediate fiat a v̄tute in spiritu gignitiuo existēte. ¶ Nota p̄mo. ꝙ testiculi sui v̄tute attractiua separāt subaȝ spermatis p̄cipue a venis magnis ad q̄s timeant̄ vasa seminaria. Et ad illas venas supfluitas digestionis mēbroꝝ transmissa est a mēbris ipsis. Nec tn̄ videt̄ magnū incōueniens ꝙ testiculi a mēbris valde distātibus attraherēt mām spermaticā: queādmodū ex eorū amputatione videntur membra valde distantia permutari.

¶ Uitalis v̄o v̄tus est illa que spūs esse ꝯs̄uat q sensus ⁊ mot⁹ vehiculū existit ⁊ ipsuȝ reddit aptū ad eoꝝ ipressiones recipiēdas cū ad cerebrū puenit ⁊ facit ipm̄ potentē dandi vitā vbicūqȝ expanditur: ⁊ huius quidez v̄tutis sedes ⁊ operationis ipsius processus est cor.

¶ Declarat vitalē: ⁊ dicit: ꝙ virtus vitalis est illa q̄ conseruat esse spūs: qui spūs est vehiculus sensus ⁊ mot⁹: et h̄ facit generādo spūm vitalē ex quo fit aīalis ⁊ reddit ipm̄ spūm quē facit p̄paratū. vt cū puenerit ad cerebrū recipiat ab eo impressiones per q̄s pōt fieri opatio sensibilis ⁊ motiua. Et tertio dat hec v̄tus spūm queȝ facit potētiā dandi vitā idest ꝯseruādi animā vbicūqȝ expādit̄: idest in oī mēbro nr̄o ad qd̄ trāsmittit̄. Et hui⁹ v̄tutis sedes ⁊ fundamētū est cor: ⁊ est p̄ncipiū a quo ei⁹ operationes pcedūt. ¶ Nota g̊ ꝙ v̄tus vitalis p̄mo generat spūm vitalē q est potēs dare vitā.i.aīaȝ ꝯseruare in omni mēbro ad qd̄ expandit̄. scd̄o illi spiritui preparat ad recipiendā a cerebro virtutē animalē. Et hec est causa ꝙ non reperit̄ virtus vitalis in animato non habēte sensum. Nam hec virtus est conseruatiua aīe sensitiue in materia. Or si dicat̄ ꝙ quedā sūt nostra mēbra viuētia q̄ nō sunt sensitiua vt ossa: dicendū est ꝙ non habent animā aliam a sensitiua. ¶ Nota scd̄o ꝙ hec est cā q̄re notificauit spūm vitalē per hoc ꝙ preparat̄ ad recipiēdas aīales virtutes: ⁊ non dicit naturales: quia de naturalibus potuisset esse dubitatio: quia videmus plantas habere naturales virtutes sine vitali spiritu. Et etiā qa non omnes concedunt dari spiritum nālem: vt infra dicetur: sed bene concedunt omnes dari animalē. ¶ Nota tertio. ꝙ spiritus vitalis nullo modo dicit̄ vehiculū animalis virtutis. Primo: qr ex eo fit animalis. scd̄o qr membra preparat ad recipiēdū animalē virtutē. tertio quia ipse vitalis existens effectiue concurrit ad operationes animales. 4° quia ipse etiam simul cū forma et cōplexione cerebri cōcurrit ad animalē faciendū. ¶ Et si ex isto īfertur ꝙ virtus animalis sit vitalis: quia pōt dare vitā: sensuȝ: ⁊ motuȝ: sicut vitalis: qd̄ probat̄: quia virtus posterior continet virtutē priorem sicut tetragonum: trigonum: vt 2° de anima. Cū ergo animalis sit vitali posterior continet vitalem: ⁊ per ꝯn̄s poterit illud qd̄ pōt vitalis: patet ꝙ hec rō nō plus probat: nisi ꝙ sumendo virtutē pro anima: omnis vitalis est animalis: ⁊ hoc concedit̄. Nam non ꝯceditur ꝙ omne quod est instrumētū v̄tutis prioris sit etiā īstrumentū posterioris.

¶ Omnib⁹ aūt ph̄is maiori.i. Aristoteli videt̄ ꝙ oīuȝ istaꝝ opationū p̄cipiuȝ existit cor: sed primaꝝ opationū eaꝝ manifestatio in his p̄dictis existit principijs: queādmodū apud medicos cerebrū est sentiēdi p̄cipiū: ⁊ post h̄ q̄sqȝ sensus hēt mēbrū in quo ei⁹ apparet operatio.

¶ Nunc ponit circa dicta sentētiā Aristotelis. ⁊ dicit: ꝙ omnibus philosophis maiori scilicet Aristoteli videt̄ ꝙ cor est principium in genere primum membrouȝ respectu omnium operationum ⁊ omnium istarum virtutum. ita ꝙ minera ⁊ fundamentum omnium virtutum est in corde: verūtamen manifestatio primaꝝ operationum in illis tribus generibus est in mēbris que medici dicunt principalia directe sicut apud medicos cerebruȝ est principiū operationis visiue ⁊ auditiue: sed manifestatio istaꝝ operationū est p̄ncipal̄r in aure et oculo: ita cor est principium omnium virtutum. Sed manifestatio operationis animalis p̄us est in cerebro agente virtute cordis. Et naturalis est in epate eodem modo agente virtute cordis. ¶ Et hec sentētia colligitur 3° de partibus animaliū. caplo de corde. ⁊ scd̄o eiusdeȝ. caplo de cerebro. ab Aristo. ¶ Ex quo intelligitur absolute principale membrum esse cor: ⁊ cerebrum non esse absolute principium animalis virtutis: sed manifestatiue: et ita epar respectu naturalis. Naȝ lȝ cor habeat omnes istas virtutes: tamē iste non possunt agere proprias operationes nisi cum debito instrumēto: ⁊ tale primo habet ad animales opationes in cerebro ⁊ ad naturales quasdaȝ in epate: ⁊ quasdam in testiculis: ⁊ ita ista membra pn̄t dici manifestatiue principalia.

¶ Preterea

¶ Preterea cũ cõsiderãt sicut dicũt ⁊ certificãt inueniunt rẽ sicut vĩ Aristoteli: ⁊ nõ queãdmoduꝫ ipsis videt̃ ⁊ inueniũt tractatus suos extractos ex ꝓpõnibus sufficientibus ⁊ non neccijs: in q̃bus nõ assequunt̃ nisi qđ ex rebus apparet.

¶ Comparat istas sententias adinuicẽ. 2° docet quõ hec determiatio ꝑtineat ad medicũ ⁊ quõ nõ. scđa ibi[Medico.] ¶ Dicit p̃mo ꝙ medici ꝯsiderãt sicut debẽt: ⁊ volunt certificari in ista sentẽtia inuenient esse sicut dicit Aristo. ⁊ non sicut ipsi dicũt ⁊ iuenient suos tractatus. i. ꝯclõnes quas tractãt eẽ extractas. i. illatas ex ꝓpositionibus sufficientibus: idest ꝓbabilib⁹ non necessarijs ex q̃bus nõ sequunt̃ ꝯclõnes nisi que possunt dici apparẽtes. i. ꝓbabiles. Nam vt apparet 3° de iterioribus: ex h̃ arguit Gal. p̃ncipatũ cerebri respectu oꝑationũ aialiuꝫ: quia leso cerebro leduntur oꝑatiões. Et rectificato ꝑ medicinas rectificant̃. Sed nõ est dubiũ ꝙ hoc idẽ accidit de instrumento respectu principalis agẽtis: vt de oculo respectu cerebri in visiua operatione.

¶ Medico aũt iquantuꝫ medicus nõ attinet vt ꝯsideret q̃ sit haꝝ duaꝝ sniaꝝ v̾itas: sed illđ cõsiderare p̃hs aut physicus dꝫ. Medicus auteꝫ cũ ꝯcedit̃ ei mẽbra hec p̃noiata istaꝝ v̾tutũ principia existere nõ curat in eo qđ de eẽ medicationis cõsiderat an ex alijs habeant̃ principijs que sunt ipsis priora vl' non: neqꝫ illud ex eis existit que philosophus non ei leuia facit.

¶ Dicit ꝙ medicus inquantũ est medicus nõ attinet determinare veritatẽ huius q̃õnis: q̃a hec ad p̃hꝫ ꝑtinet. ¶ Et rõ est. q2 si medico cõcedit̃ ꝙ ista mẽbra sint p̃ncipia istarũ operationũ sufficit sibi in his que hẽt agere ⁊ nõ curat vtrũ ista sint p̃ncipia p̃ria in gñe mẽbroꝝ: vl' sint aliq̃ alia illis posteriora: ⁊ ista snia ẽ de illis q̃ p̃hs nõ facit ei leuia: q̃a est difficilis ⁊ in p̃hia est difficilis.

Hic solet induci questio. Utꝝ sit disticta v̾tus vitalis a nãli ⁊ aiali: ⁊ arguit̃ ꝙ nõ. ¶ Prio ꝑ hoc ꝙ ois virtus operatiua sine cognitione circa nutrimẽtũ est naturalis: sed vitalis est huiꝰ: cuꝫ de sanguine generet spiritũ sine cognitione. igit̃ ⁊c̃. Assumptum patet ex descriptione nãlis. ¶ Scđo ꝑ h̃ ꝙ actio vitalis v̾tutis est spirituꝫ gñare ⁊ cor ⁊ arterias mouẽ motu pulsus: vt infra caplõ de vitali: sed iste operationes sunt naturales: vt 5° de accidente. dicit Gal. cognoscimus moueri pulsum natural'r. Et Auic. io° tertij motus pulsus est naturalis. Et sexto de iuuamẽtis Gal. Operatio cordis est nãlis. ¶ Tertio: q̃a omnis virtus anime nutritiue vt sic est naturalis: vt pꝫ infra: sed vitalis est huiꝰ: vt vult Auerrois 2° colliget: ⁊ ita nõ est ꝯueniẽs ponẽ illã v̾tutẽ distinctã ab alijs v̾tutib⁹: eo ꝙ ipsa est aie nutritiue sicut alie q̃nque attractiua ⁊c̃. ¶ Quarto ꝑ hoc ꝙ prim⁹ eius act⁹ est dare vitã: vt in hoc caplõ sed vita est cõsistẽtia aĩe ꝑ alimẽtũ: talis aũt oꝑatio est nutritiue. g̃ ⁊c̃. ¶ Quito ꝑ hoc ꝙ oꝑationes vitales sũt aiales. g̃ ipsa nõ est gen⁹ ab aĩali distinctũ. Et assũptum colligit̃ p̃mo v̾tutũ nãliũ. nã dicit. Quedã sunt nãe oꝑa vt q̃ sũt cõia plãt[⁊ aĩalib⁹: nõnulla v̾o aĩaliũ: sꝫ oꝑationes vitalis solũ in aĩalib⁹ reꝑiunt̃. vt. s̃. dĩ. Et idẽ sentit Haliabas 4° theorice. cũ dixit. opꝫ nãe ac aĩe v̾tutẽ eẽ ꝑ q̃s possit suas oꝑari actões nãe siq̃dẽ actiões sũt gñare: augere ⁊ nutrire: atiões ãt aĩe q̃dã sũt vitalis dilatatio cordis scilicet ⁊ venaꝝ pulsatiliũ ⁊ ipsaruꝫ constrictio.

¶ Oppositũ volũt pene oẽs medici. ⁊ hac disione Auic. vtit̃ hic. ¶ Nõ p̊ ꝙ h̃ nomẽ nãle est equocũ apud medicos ⁊ apud p̃hos. Nã q̃nqꝫ sumit̃ ꝓut distiguit̃ ꝯ voluntariũ: q̃nqꝫ ꝯ artificiale: q̃nqꝫ ꝯ violentuꝫ: q̃nqꝫ ꝯ p̃ternãm: q̃nqꝫ ꝯ cognoscitiuũ. ⁊ vltimo magis stricte ad mẽtẽ medicoꝝ dĩ aliq̃ v̾tus nãlis: q̃a oꝑatiua actionum aĩe circa nutrimẽtũ sine cognitiõe nõ p̃parãdo imediate ad recipiẽdũ v̾tutẽ sensibilẽ vel motiuã. ¶ Nõ 2° ꝙ hoc nomen aiale q̃nqꝫ sumit̃ gñal'r pro omni v̾tute vel operatione ita reꝑta in aĩali ꝙ nõ in alio. Q̃nqꝫ ꝓ cognitione vel motione volũtaria vel oꝑatione cognitionẽ ꝑ se ꝯsequẽte ⁊ ꝓ v̾tute ꝑ se huiꝰ oꝑatiõis factiua. ¶ Per vitalẽ v̾o v̾tutẽ q̃d apud medicos sit intelligẽdũ: ⁊ que sunt oꝑa. ifra in caplõ ꝓprio dicemus. Sufficit tñ nunc ꝙ ipsa est v̾tus gñatiua spũs qui ꝯseruatiuus est vite in membris ad que trãsmittit̃. Et p̃paratus est vt in cerebro trãsmutari possit in aialẽ ⁊ mẽbra preparare ad recipiendã a cerebro virtutẽ sensibilẽ ⁊ motiuã. Quib⁹ positis facile intelligi potest ꝙ vitalis distinguit̃ a nãli vltimo modo accepta saltẽ rõne: lꝫ multis alijs modis dici possit nãlis. Nec nunc disputo vtrum sit alia res cum supra dictum sit ꝙ sit eadẽ substãtia aĩe. ¶ Patet scđo quõ est aĩalis large sumẽdo aiale. ¶ Patet 3° ꝙ stricte sumendo aialem virtus vitalis vt sic non est animalis. ¶ Ex quibus sequit̃ vitalem virtutem distingui a nãli ⁊ animali ratione. ¶ Argumenta per te soluas.

¶ De v̾tutib⁹ nãlibus q̃b⁹ ministrat̃. Cap̃. II.

VIrtutum v̾o naturalium alie sunt que sunt ministrantes: alie sũt que ministrate.

¶ Posita gñali distinctione v̾tutũ exequitur de mẽbris. Et p̃mo de nãli. 2° de vitali. ibi[v̾tutes ãt nãles.] 3° de aiali. ibi[In v̾tute.] Pars p̃ma ꝯtinet duo capl'a. Presens est de v̾tutib⁹ ministratis. Seq̃ẽs de mistrãtib⁹. P̃ns caplm diuidit̃ in duas ꝑtes. p̊ ponit gñalẽ diuisionẽ v̾tutũ nãliũ. scđo exequit̃ de vno mẽbro. ibi[Et mistrat̃.] ¶ Dicit p̊ ꝙ v̾tutũ nãliũ q̃dã sũt ministrãtes q̃dã mistrate. Et ꝑ ministrãtes itelligim⁹ istas: nutritiuã: augmẽtatiuã: ⁊ iformatiuã. Per mistrantes itelligim⁹ attractiuã: retẽtiuã: ⁊ digestiuã ⁊ expulsiuã. ¶ Nõ p̊ ꝙ v̾tus nãlis lꝫ multis modis dici possit. tñ hic sumit̃ stricte in p̃cedẽti dubio ꝓ v̾tute oꝑatiua sine cognitione nõ p̃parãdo ꝑ se v̾tuti aĩali. Aui. v̾o ideo p̃us de nãli q̃ꝫ de vitali d̾terminauit: q̃a ille v̾tutes sunt cõiores cũ ꝯueniãt plãtis. ¶ Nõ scđo ꝙ rõ huius diuisionis est illa. Quia v̾tutũ nãlium alie sunt oꝑatiue finiũ ⁊ p̃ncipales. alie sunt oꝑatiue vl' oꝑatoꝝ ad finẽ ordinatoꝝ vl' tm̃ oꝑationũ in alias oꝑationes ordinataꝝ. Et p̃me ꝓprie dñr mistrare. 2e ministrãtes. Et potuisset Auic. ponere silr̃ꝫ diuisionẽ in alijs generibus v̾tutum infra. sed quia magis latet visus est alijs magis doctrinalibus.

Sed cadit dubitatio quõ p̃dicte q̃tuor dicant̃ ministrare cum nutritiua ministret augmẽtatiue: vt in textu dicit̃. Nutritiua v̾o virtus crescitiue seruit ⁊ gñatiua seruit iformatiue. nam virtus generatiua spermatis p̃parat mãm in qua debet itroducere formã v̾tus informatiua: vt pꝫ. ¶ Hic dicit̃ ꝙ iste virtutes sũt ministrate respectu aliquarũ: ⁊ ministrãtes respectu quarundã. ¶ Cõtra. tunc digestiua stomachi ⁊ epatis debuissent dici ministrate: quia respectu quarũdã puta attractiue sunt ministrate. ¶ Alij dicunt solas esse ministrãtes que in sua oꝑatiõe plus ꝓsunt alteri q̃ꝫ sibi: vt epar gñando sanguinẽ plus ꝓdest alijs q̃ꝫ sibi ⁊ stõchus in gñatiõe chili. ¶ Istđ dictũ est sine rõne ⁊ p̃terea gñatiua h̃ mõ mistraret iformatiue. Alij dicũt ꝙ hic itelligit̃ de v̾tutib⁹ p̃parantib⁹

preparatione cõi ꝙ sunt ministrãtes sicut digestiua epatis vel stõchi: vnde pticulares mẽbroꝝ digestiones ponunt inter opa nutritiue ⁊ mistrate v̇tutis. Sed iterū hoc nõ sufficit cũ gn̄atiua spermatis cũ ꝑparatione cõi ꝑparat iformatiue. ⁋ Ego estimo ꝙ v̇tutes dñr mistrãtes q̃ sũt nãliter alteri v̇tuti: vt sic ordinate p se. nũc aũt ⁊ si accidat nutritiuã seruire crescitiue qñ plus restaurat ꝙ̃ est depditũ: nõ tñ est crescitiue p se subordinata ⁊ gn̄atiue spermatis si preparet mãm: iformatiue tñ non agit tanꝙ̃ subordinata v̇tuti spermatis: sꝫ ꝑordinãs sic cor in gn̄ando spũm vitalem non subseruit cerebro.

Alia dubitatio solet esse. Utrũ vnũ faciẽs operationes mistrate ⁊ opationes ministrãtis v̇tutis faciat semp istas opationes mediantibus ꝑncipijs realiter differentib⁹. vt. v̇. g. stõch⁹ digerens cibũ ⁊ ꝯuertẽs in chilũ ⁊ agẽs in scd̃as hũiditates sibi appropriatas nutriẽdo se faciat p eadẽ ꝑncipia vel diuersa. ⁋ Et hic rñdẽdo ꝯñter ad dicta superius de distinctione v̇tutum. Dõm est ꝙ mediante eodẽ calore et eadẽ oĩa ita ꝙ realr̄ ꝑncipia illa opationũ sũt oĩo eadẽ.

⁋ Et mistrataꝝ qdẽ duo sunt genera. vnũ gen⁹ mistrat in re nutriẽtis ad h̄ vt indiuiduũ remaneat: qd̓ in duas ptit̃ spẽs nutritiuaꝫ ⁊ crescitiuam: ⁊ alterũ genus mistrat in nutriẽte ad hoc vt remaneat species: qd̓ etiã in duas diuiditur species in generatiuam ⁊ formatiuam.

⁋ Ponit subdiuisionẽ. ⁊ diuidit̃ in duas ptes. Qm̃ ꝑmo illã vtriqꝫ mẽbro assignãdo spẽs duas. Scd̃o sigillatiꝫ vnũqd̓qꝫ. declat ibi[v̇tus v̇o.] ⁋ Prĩo dicit duo esse genera v̇tutũ mistrataꝝ nãliũ. vnũ ad hoc ministrãs in re nutrimẽti: vt idiuiduũ ꝯseruet̃: ⁊ hꝫ duas spẽs: nutritiuã ⁊ crescitiuã. Alterũ ad hoc mistrãs in re mittente vt spẽs ꝯseruet̃: ⁊ hꝫ duas spẽs: gn̄atiuã. s. q̃ imediate gn̄at spma. ⁊ informatiuã que imediate iformat mãm spmatis itroducẽdo formã fetus. ⁋ Et attẽdẽdũ ꝙ hic ministrare sumit̃ stricte vt imediate ante: cũ iste v̇tutes non sunt mistrãtes: sꝫ sumit̃ ꝓ opari. ⁋ Per rẽ nutrimenti itelligere debem⁹ mãm nutrimẽtalẽ. nota virtus nutritiua est nec̄ia in ꝯseruatione aĩalis: nõ aũt in ꝯseruatione inaĩatoꝝ ꝓpterea ꝙ aĩalia idiguerũt ꝓ suis opationib⁹ actuali calo ⁊ hũido: qd̓ a calo illo dissoluit̃: non sic aũt iaĩata: vt supra. caplo de mẽbris. Augmẽtatiua aũt v̇tus est nec̄ia ad integritatẽ idiuidui vel necessaria ad decurrẽdũ p etates. Nã sine augmẽto aĩalia nõ pñt decurrere eo mõ quo faciũt p etates ⁊ mlto ꝑus deficerẽt. Quãuis g̊ aĩal viuat sine augmẽto in ꝯsistẽtia: ⁊ post. tñ si nõ ꝑcessisset augmẽtũ nõ ita duraret in senectute ⁊ cõsistẽtia. ⁋ Nõ 2°. ꝙ qa diminutio ꝓuenit defectu nutritiue v̇tutis: iõ nõ fuit nec̄iuꝫ ponere v̇tutẽ diminutiuã.

⁋ Uirtus v̇o nutritiua est illa q̃ nutriẽs i nutriti cõuertit similitudinẽ: ideo vt per ip̄m restaurationem eius recuperet quod dissolutũ fuit.

⁋ Nũc determinat sigillatim. Prĩo de agẽtib⁹ ad idiuidui ꝯseruationẽ. Scd̃o de ꝯseruãtib⁹ spẽm. ibi[Generatiua.] ꝑma in tres. Prĩo ponit diffinitionẽ nutritiue. 2° augmẽtatiue. 3° ponit cõparationẽ istaꝝ v̇tutũ adiuicẽ. ibi scd̃a[v̇tus ãt crescitiua.] ibi 3ª[nutritiua v̇o.] ⁋ Dicit ꝑmo ꝙ v̇tus nutritiua est q̃ ꝯuertit nutriẽs in silitudinẽ nutriti. iõ vt p ipsaꝫ recupet restaurationeꝫ ei⁹ qd̓ est dissolutũ. ⁋ Nõ ꝑ̊ ꝙ hic notat̃ nutritiua v̇tus ex pte obiecti qd̓ est nutriẽs. Nã cũ i corpe nr̃o: vt dicit̃ supra caplo de hũorib⁹. fit cib⁹ i stõcho: deĩde chilus fit ex eo. 3° sanguis. 4° ꝑma hũiditas fit ex sanguĩe: deinde ex ea fit ros: deĩde cãbiũ. Qia istoꝝ alia a cãbio dñr aut futura nutriẽtia: aut q̃si nutriẽtia: sed cãbiũ est vere nutriẽs cũ sit vere illud qd̓ ꝯuertit̃ in subam nutriti. ⁋ Notificat 2° ex pte subti. nutritũ est id qd̓ denoĩat̃ nutriti: ⁊ est illud in cui⁹ silitudinẽ ꝯuertit̃ nutriẽs ꝓ restauratione depditi ab eo. Ex quo pꝫ ꝙ signato i corpe hoĩs toto ꝑexistẽte aggregato ex eo qd̓ remãet ⁊ resoluit̃: ⁊ signato aggregato ex eo qd̓ remanet in ꝑn° resolonis date vsqꝫ ad finẽ ⁊ eo qd̓ apponit̃: nullũ istoꝝ ẽ illd̓ qd̓ nutrit̃: sꝫ tm̃ nutrit̃ illd̓ qd̓ remanet a ꝑn° dissolonis vsqꝫ ad finẽ assimilationis ⁊ assimilat sibi nutrimẽtũ. 3° notificat ex pte opationis q̃ est ꝯuertere vel agere in nutriẽs. ⁋ 4° ex termio actiõis q ẽ assimilatio nutriẽtis ẽt q̊ ad accidẽtia. ⁋ 5° ex pte finis q ẽ restauratio ei⁹ qd̓ dissolutũ ẽ.

Sed iuxta dicta videt̃ ꝙ oẽm restaurationeꝫ dꝫ ꝑcedẽ resolutio: aliter eniꝫ nõ semp nutritio eẽt ad restaurationẽ eius: qd̓ dissolutũ est. Et idẽ sentit Gal. ꝑ aforismoꝝ. com̃. 16°. ⁊ 4° de accñti. cap̊ penultio. ⁋ Et Aui. ꝑ cãticoꝝ. cap̊ ꝑ. d̓ cibo. ⁋ Sꝫ ꝯ̃. nõ imediate post ꝑmũ istans gn̄õnis fit mẽbrũ dissolutio: tũc enĩ aliq̃ eẽt ps q̃ nõ p tp̄s duraret: sꝫ imediate post fit restauratio cũ nutritiua sit sp in actu 2°. ⁋ Dic breuissime dr̃ ꝙ vtplimũ restaurationẽ ꝑcedit dissolo: vtrũ aũt ꝑmã restaurationẽ ꝑcedat aliq̃ dissolo est qd̓ q̃rẽs vtrũ det̃ ꝑmũ istãs eẽ hoĩs: ⁊ vtꝝ iste resolones et restauratões sint ꝯtinue vl̓ nõ. nã si sint ꝯtinue tũc oẽꝫ restaurationẽ ꝑcessit resolo: vel ecõtra. Si aũt non sint ꝯtinue ⁊ det̃ ꝑmũ eẽ hoĩs nõ est demr̄abile que ipsarũ alterã ꝑcedat. tp̄s enĩ erat post primũ istans in quo nec erit isto mõ resolo nec nutritio: sꝫ tñ restauratio vel nutritio est finalr̄ ad restaurationẽ deperditi: vel eius qd̓ nec̄io deperdet̃: ⁊ hoc sufficit pro mentib⁹ auctorum.

Dubitatur scd̃o. Utrũ per actũ nutritiue v̇tutis possit restaurari hũidũ radicale. ⁊ vr̃ ꝙ nõ p hoc ꝙ hũidũ radicale est hũidũ spmaticũ a ꝑn° gn̄ationis ꝯ̃ctũ. tale aũt restaurari nõ põt. g̊ ⁊c̃. Maior pꝫ p hoc: qa si hũidũ radicale itelligem⁹ hũidũ p nutrimentũ acqsitũ: tũc nõ min⁹ quãtitatiue hr̃et de radicali hũido iuuenis ꝙ̃ puer: cui⁹ oppositũ supra cap̊ de etatibus. ⁊ minor pꝫ h̄: qa si tale hũidũ restaurari posset tunc ptes spmatice pñt hũectari ⁊ regn̄ari ⁊ reuniri ꝺm ꝑmã itentionẽ cũ nec mã nec agẽs nõ deficeret ad ista: ⁊ ꝯñs est ꝯ̃ Gal. 3° tegni. ⁊ Auic̃. supra cap̊ de mẽbris. ⁋ In oppositũ est Aui. hic cũ nutritiua assilet q̃ten⁹ dissolonem recupet ei⁹ qd̓ dissolutũ est: sꝫ illd̓ qd̓ dissolutũ est: est humidũ radicale. vt 3ª ꝑ¹ cap̊ ꝑ̊. g̊ ⁊c̃. ⁋ Pro isto dubio aduertẽdũ ꝙ h̄ nomẽ hũidũ radicale sumit̃ duob⁹ modis. Aliqñ enĩ sumit̃ solũ pro hũido ꝯ̃cto a ꝑ̊ gn̄õnis. Aliqñ pro oĩ hũido mẽbrali aĩato. s. Ex quo pꝫ ꝙ aliqd̓ est humidũ radicale ꝯ̃ctũ ex tpe. Nutrim̃tale v̇o hũidũ qñqꝫ dr̃ illd̓ solũ qd̓ adhuc pmanet sub forã nutrimẽti. qñqꝫ v̇o oẽ illd̓ qd̓ est ex nutrim̃to gn̄atũ post gn̄õnis ꝑn^m. ex quo pꝫ etiã aliqd̓ nutrimẽtale hũidũ eẽ radicale. Or ãt radicale hũidũ apud mẽtẽ auctoꝝ possit dici de hũido ꝯ̃cto ex nutrimẽto. Arguit̃ ponẽdo in casu ꝙ in forte loco carnis ablate cũ gladio regn̄et̃ caro noua ex toto. ⁊ pꝫ ꝙ illa est viuẽs. ergo hꝫ radicale hũidũ: tñ nullũ habet humidũ ꝯ̃ctũ a ꝑncipio gn̄ationis fortis cũ sit totaliter facta ex nutrimẽto. ⁋ Istis positis sit ista cõclusio responsiua. possibile est per actum nutritiue v̇tutis restaurari humidum radicale. Patet per hoc ꝙ potest restaurari humidum membrale qd̓ ex nutrimento generatur. ⁊ ex his patet argumentorum solutio.

Utrum per actũ nutritiue v̇tut[possit restaurari hũidũ meli⁹ ꝓ vite lõgitudĩe eo ꝙ ẽ a corpe resolutũ. ⁋ Et arguit̃ ꝙ sic i ethico ⁊ leproso sanato hũidũ restauratuꝫ est aptius pro vi-

tā ꝙ̃ humidū īfectū p̄us in eis exn̄s qđ est a corpe disso
lutū.g̊ ₇c̃.assumptū pȝ.q₂ illud humidū leprosi tale fuit
ꝙ si fuisset ip̄m vel sibi simile ꝯseruatū nō potuisset tā
diu vitā durare quādiu durabit cū illo restaurato.g̊ ₇c̃.
¶ Scđo per h̄ ꝙ melic⁹ pōt duci ad tēperamētū. Sit
g̊ sor.nūc p̊ reductus ex melico.tūc arguit̃ sic. Humidū
nūc restauratū est ꝑfectius ₇ melius ꝓ lōgitudine vite
humido resoluto.q₂ humidū qđ nūc est restauratuȝ est
tēperatū ₇ resolutū nō fuit tēperatū cū nūc p̊ corpus re/
ductū sit.¶ Cōtra sit nunc plato ex gn̄one tēperatus in
eodē instāti etatis cū sorte reducto in eodē gradu tēpe/
ramēti.Et arguo sic. Humidum sortis p̄existēs in eo est
deterius humido p̄exn̄ti in platone:q₂ ꝯtinue fuit distē
peratū ₇ ꝑ etatiuū decursuȝ deterioratū plus.igit̃ si nō
restaurat̃ meli⁹ p̄exn̄te aggregatū ex p̄exn̄te ₇ restaura
to est deteri⁹ in sorte ꝙ̃ in plone.ꝯn̄s tn̄ ē falsuȝ:cū nūc
sor.₇ plato sint p̄cise ꝯsilis ꝑfectionis cōplonis ₇ etatis
vt ponit casus.¶ P̃.hō pōt fieri substātifice hūidior.
g̊ pōt restaurari humidū substātifice hūidius:₇ ꝑ ꝯn̄s
meli⁹ ꝓ vita deꝑdito. Assumptū ꝓbat̃:q₂ ethic⁹ pōt sa/
nari ₇ fiet hūidior nō tm̄ q̄litatiue:sȝ substātifice:q₂ in
sui suba erit plus de elr̄tis humidis ꝓportionabilr̄ ꝙ̃
an̄:vel q₂ in eo subtiue erit itēsior gradus humiditatis
ꝙ̃ an̄.nec aliđ videt̃ iportare substātifice hūidi⁹.¶ Et
si dicat̃ ꝙ nō dr̄ substātifica hūiditas nisi aerea.pȝ p̊ h̄
nō eē ab auctorib⁹ dictū:sȝ volūtariū.¶ P̃.plus est de
aere in tali corpe reducto ꝓportiōabilr̄ ꝙ̃ an̄ reductio
nē:cū ante corpus eēt terrestrificatū:₇ humida elemēta
q̄si ꝯsumpta.¶ In oppositū arguit̃:q₂ si sic:vita posset
ꝑpetuari:ꝯn̄s falsuȝ:₇ arguit̃ ꝯn̄tia:q₂ si in hora futura
restaurabit̃ humidū eq̄ bonū cū deꝑdito seq̄t̃ ꝙ in fine
hore erit corp⁹ p̄cise ꝯsiliter dispositū sicut nūc q̊ ad cās
lōgitudinis vite.igit̃ erit p̄cise equalr̄ duraturus:₇ sic
in fine alterius hore fieret sile.nunquā g̊ corrūperet̃.
¶ In ista qōne p̊ tractabit̃ cōis rn̄sio.2° videbit̃ q̄dam
alius ꝓbabilis modus rn̄dendi. Quātū ad p̊ᵐ supponit̃
ex dubio p̄cedēte q̄d sit nutrimentale:q̄d ēt sit radicale
hūidū.¶ Humidū v̊o īnatū sumit̃ tot modis:₇ ꝑ eisdē
significatis sic̃ humidū radicale.humidū v̊o influēs dr̄
hūidū nutrimentale vtroq₃ duoꝝ modoꝝ.¶ Nō 2° ꝙ
cū sint tres act⁹ nutritiue v̊tutis:vt īfra in h̄ cap̊ hic in/
telligim⁹ tm̄ de assilatione.¶ Nō 3° ꝙ duplr̄ dr̄ aliqđ
humiduȝ eē altero melius:vno mō ꝓ vita:alio mō pro
oꝑōnibus:dicimus.n.humidū infantis esse melius pro
vita:iuuenis v̊o melius pro oꝑōnibus.Et istud qđ dr̄ ꝓ
oꝑōnibus dr̄ eē melius a doctorib⁹ absolute:vt sumit̃
3ª p̄mi.cap̊ p̊.¶ Nō 4° ꝙ aliqđ humidū esse aliud me/
lius pro vita pōt itelligi vel absolute:q₂ cū ipso diutius
est aptū iduiduū absolute in vita ꝯseruari:vel rōne ali
cui⁹ q̄litatiue dispōnis secū ꝯiuncte:vt humiduȝ pueri
leprosi sanabilis dicim⁹ absolute meli⁹ ꝓ vita humido
restaurato in sanitate:tn̄ merito q̄litatiue dispōnis de/
terius.¶ Ex quo pȝ ꝙ humidū restauratū post sanita/
tē in eo qui fuit leprosus est meli⁹ ꝓ vita ad hūc intelle
ctū:q₂ cū ipso pōt diuti⁹ vita ꝯſuari ꝙ̃ potuisset cū p̄ori
nisi fuisset fcā sanatio:nō tn̄ dr̄ absolute meli⁹ ꝓ vita:q₂
cū p̄ori poterat viuere toto tp̄e sanatiōis:₇ cū hoc toto
tp̄e q̊ poterit post sanitatē viuere:₇ sic plus cū p̄ori pōt
iduiduū ꝯseruari.¶ Nō 5° ꝙ duplr̄ dicim⁹ aliq̄d alio
humidi⁹.vno mō substātifice.alio mō q̄litatiue.₇ illđ
est q̄litatiue humidi⁹ qđ intēsiori gradu hūiditatis est
humidū.illud v̊o dr̄ substātifice hūidi⁹ qđ hȝ humidū
meli⁹ ꝯſuatiuū ₇ ampliori tp̄e cali nālis:quēadmoduȝ
ꝯtigit si hūidū hȝ plus de aereo ₇ min⁹ de terreo:ita iui
cē ꝓportiōatis vt sint caloris nālis ꝯuenieti⁹ ꝯſuatiua.
¶ Tūc supponit̃ p̊ ꝙ per actionē caloris nālis sp̄ resol
uit̃ subtili⁹ ₇ magis aereū:q₂ ē in se resolubili⁹ ₇ calidū
eq̄ bn̄ applicatū.¶ Supponit̃ 2° ꝙ hūidū magis aereū
₇ vnctuosuȝ ē ꝯuenieti⁹ caloris nālis sustētaculū cū faci
li⁹ ab eo sbtiliet̃ ₇ disponat̃ f̄ȝ exigētiā caloris.¶ Sup
ponit̃ 3° ꝙ stātib⁹ oīb⁹ silib⁹ ₇ eq̄lib⁹ causis durabilitā
tis vite sp̄ stat eq̄lis vite durabilitas:pȝ de se.¶ Sup/
ponit̃ 4° ꝙ mēbrū qđ assimilat nutrimētū ꝑfecte obti/
net sup nutrimēto ex q̊ īfert̃ ꝙ nutrimētū ēt in q̄litati/
b⁹ assimilat̃ nutrito.¶ Tūc est p̊ª ꝯ̊ in q̄ oēs ꝯueniūt ꝙ
pol̃e est restaurari humidū meli⁹ ꝓ oꝑōnib⁹:vt pȝ in ꝓ
cessu de pueritia ad iuuētutē.¶ Scđa ꝯ̊.pol̃e est restau
rari hūidū merito q̄litatiue dispōnis meli⁹ deꝑdito.pȝ
in leproso sanato ₇ ethico reducto ₇ melico facto tēpe/
rato in q̄b⁹ casib⁹ ꝯcedēdū est ꝙ cū humido restaurato
diuti⁹ ē aptū iduiduū viuere ꝙ̃ fuisset cū p̄ori nō facta
sanatiōe vl̃ restauratiōe.¶ Nō tn̄ ꝙ in casu tali humi/
dū restauratū nō est absolute meli⁹ ꝓ vita:vt.s̄.declara
tū est.¶ Tertia ꝯ̊.ipol̃e est restaurari hūidū in se abso
lute eque bonū cū resoluto.¶ Pȝ:q₂ si sit pol̃e ponat̃ ꝙ
in hora fiat resol̃o ₇ restauratio tāti ₇ eq̄ boni ₇ seq̄t̃ ꝙ
pro fine hore cāe durabilitatis sortis erūt oīno eq̄les ₇
ꝯsil̃es causis durabilitatis eius in p̄n°:₇ ꝑ ꝯn̄s p̄cise erit
duraturū tātū ī fine hore quātū in p̄n°:qđ est ipol̃e nisi
per tp̄s īfinitū eēt duratuꝝ.¶ Et ex hac seq̄t̃ ꝙ nō pōt
restaurari meli⁹ deꝑdito cū nō possit eq̄ bonū.¶ Et f̄ȝ
hāc pōnē dr̄ in p̊ argumēto:ꝙ tā in ethico ꝙ̃ in leproso
restaurat̃ humidū absolute deteri⁹ ꝓ vita:q₂ cū illo mi
nus diu vita ꝯseruari posset.lȝ restauret̃ meli⁹ merito
q̄litatiue dispōnis:vt supra dr̄.¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ humidū
qđ p̄us erat in melācholico reducto pōt eē ꝙ fuit abso/
lute meli⁹ humido p̄exn̄te in tēꝑato:nec valet augmen
tū fuit distēperatū ₇ h̄ tēperatū.g̊ suū humidū fuit de/
teri⁹ ꝓ vita:nisi ponat̃ paritas in etate:sȝ in casu nr̄o cō
tinue an̄ istās reducti eē fuit sor.iunior platone.stat ēt
humidū p̄cise eq̄ bonū fuisse ₇ ēt stat ip̄m fuisse deteri⁹
humido platonis:sȝ nō deteri⁹ ꝙ̃ est humiduȝ platonis
neq₃ eq̄ malū:sȝ nescio melius ꝙ̃ est humidū platonis.
¶ Ad 3ᵐ dicūt nō eē humidiorē substātifice ethicū sa/
natū ꝙ̃ eēt an̄:q₂ suū humidū nō est ꝓportionatū sustē
taculū sui caloris:₇ hoc est id qđ per humidius substāti
fice significat̃ siue plus habeat de aereo siue non.
¶ Quantū ad 2ᵐ supponit̃ p̊ illud esse humidū absolute
meli⁹ ꝓ vita merito cui⁹ pōt diuti⁹ vita absolute ꝯſua/
ri ꝙ̃ merito alteri⁹:₇ differt hec suppō a sibi corrn̄dēte
in p̄ori pōne:q₂ supra dr̄ ꝙ illud est meli⁹ cū q̊ est corp⁹
diutius ꝯſuabile:mō pȝ ꝙ in aliq̊ corpore diu seruabi/
li in vita stat eē aliqđ humidū malū ₇ ineptum merito
cui⁹ corp⁹ nō ꝯseruaret̃ in vita:sȝ abbreuiaret̃.¶ Sup
ponit̃ 2° nō tm̄ fieri hoīem indispositū ad diu viuendū
ex h̄ ꝙ humidū restauratū eēt minus bonū deperdito:
sed ēt ex indispositione ₇ qualitatiua ₇ substātifica sic/
citate acq̄sita in humido qđ remanet:ista clara est de se.
¶ Supponit 3° ꝙ pol̃e est partē subtilē corporis reso/
lutiōi aptā esse infectā mala q̄litate mortificatiua fixa
in ea:ita ꝙ sine humido q̄litas illa remoueri nō possit:
pȝ suppō:q₂ nō repugnat ꝙ in morsu scorpionis vel ca/
nis rabidi vel serpentis inficiat̃ paulatine corpus totū
ita vt ꝑueniat ad tyriā:imaginabile g̊ in talibus partē
subtilē esse infectā q̄ postea resoluit̃ ₇ ꝑ ei⁹ resolutionē
corpus sanat̃.¶ Ex his suppōnibus sequit̃ ista ꝯclusio.
pol̃e est ꝑ actū nutritiue v̊tutis humidū restaurari abso
lute meli⁹ ꝓ vita hūido deꝑdito:ꝯclusio pȝ ponēdo sub
tile resoluēdū eē īfectū mala q̄litate fixa in eo ₇ nō re/
mouibile sine hūidi resol̃one.Et ꝙ post illi⁹ resol̃oneȝ
fiat restauratio hūidi sani nō īfecti:vt supponit̃ i 3ª sup
positione.Et pȝ ꝙ merito hūidi resoluti vita nullo mō

erat apta diu pmanere:sꝫ oīno ipediri ⁊ abbreuiari:merito vͦo restaurati ē apta multis annis durare.ġ absolute melius est restauratū. ¶ P̄.nullā claudit nālē repugnantiā humidū qd̄ restauratᷣ eē meli⁹ in suba sua depdito:qꝛ si aliquā clauderet maxīe videretᷣ vite pꝑetuatio:vt oēs illā positionē sequētes dicūt:sꝫ talis nō seqᷣ vt paulo post soluēdo sua argumenta patebit. ¶ P̄.in aliq̊ determinato mēbro pōt restaurari meli⁹ depdito p vita.ġ illud nō repugnat ex nā rei in toto.Et pꝫ assūptū.nā in aliq̊ vlcere stat genitā eē carnē spōgiosaꝫ malā que est inepta tā substātifice q̄ q̄litatiue p vite pduratiōe ⁊ illā remoueri ⁊ loco ei⁹ bonā regn̄ari.Et similr pꝫ in fistula que sanatᷣ:in qua loco carnis callose existētis in suis labijs generatᷣ caro substantifice humidior. ¶ Tūc ẜm hāc positionē r̄ndetᷣ ad argumēta tertie cōclusionis:admissa.n.suppōne de causis duratiōis negetᷣ ꝙ in forte in fine hore erūt cāe durabilitatis vite equales p̄orib⁹:qꝛ humidū qd̄ remanet nec acq̄sitū nec depditum est factū deterius pro vite duratione.

Virtus aūt crescitiua est illa que in totius corporis diametris addit ẜm proportionalitatem naturaleꝫ quatenus ipsum ad finem augmenti perducat per illud qd̄ ipsum ex nutriente ingreditur.

¶ Nūc describit v̄tutē augmētatiuā:⁊ breuiter dicit ꝙ est illa que addit in diametris toti⁹ corpis ẜm nālē proportionabilitatē qua pducat ipm ad finē augmēti per nutriēs qd̄ ipm igreditᷣ.Et pꝫ ꝙ hic declaratᷣ hec v̄tus. Prio ex subto qd̄ augetᷣ cū dꝛ toti⁹ corporis.Et itelligo p̄existētis ⁊ toto tpe remanētis.Scd̄o ex pte opōnis q̄ est additio in diametris corpis qd̄ augetᷣ.Tertio ex parte modi opōnis cū dꝛ ẜm nālē pportiōabilitatē:qd̄ est dictu ꝙ ista additio fit a v̄tute nō aliūde ipedita:ita vt seruetᷣ nālis pportiōabilitas iter istas tres diametros. Nā nāliter in q̄libet etate ad h̄ vt quātitas sit ꝯueniēs ⁊ nālis corpori requiritᷣ aliq̄ pportio istoꝝ diametroꝝ iter se:in vero ġ augmēto debēt ẜuare talē pportionalē ille diametri vt sint indiuiduo nāles.Quarto notificat ex pte finis qui est pducere indiuiduū ad finē augmēti.i.ad pfectā quātitatē corporis.Quito ex parte māe:⁊ est illud qd̄ corpus ingreditᷣ:⁊ per h̄ a rarefactiōe differt que nō fit per nutrimētū corpori adueniēs. ¶ Nō̄ 2° ꝙ iste debēt esse ꝯditiones veri augmēti:vt sumitᷣ p̊ de gnōne. Prima ꝙ id qd̄ augetᷣ maneat idē a p̄n° vsq̄ ad finē:alr.n.nō augeretᷣ nisi per totū tp̄s augmētationis eēt.Scd̄o ꝙ quelibet pars formalis augeatᷣ.Et itelligo per partē formalē iuxta formalē sn̄iam partes per se potētes in aīe opōnē.Et per mālē ptē vnāquāq̄ ptē aliq̄d de mā capientē.Ex quo infertᷣ quālibet formalē esse mālē ⁊ nō eꝫ. ¶ Sequitᷣ 2° nō posse fieri augmentū ẜm partē formalē q̄n fiat ẜm partē mālē:sed nō opꝫ augmētū fieri ẜm oēm partē mālē:lꝫ fiat ẜm oēm formalē. ¶ Nō tñ hic ꝙ Auerrois p̊ de gnōne ex toto vult ꝙ illud qd̄ augetᷣ augeatᷣ solū ẜm formā:cū solū forma sit illa que remanet eadē:⁊ mā ꝯtīue fluat ⁊ refluat.Et ponit exēplū de vtre in q̊ aliq̄ñ ē modica aq̄ aliq̄ñ multa q̄ vter ē maior ẜuata eadē figura cū mltā cepit aquā. Ita forma eadē exn̄s mō est maior mō ē mīor nō in se ⁊ absolute:sꝫ respectu subti vel īformatiue.Et illa positio eēt facilis:⁊ ẜm eā videtᷣ clare q̄d augetᷣ:qꝛ aīatum corp⁹ ⁊ ps ei⁹ est que fit maior qꝛ forma. ¶ Alexander aūt antiqu⁹ Cōmētator ẜm mēteꝫ Auerrois imaginatᷣ ꝙ sit īpōle ex toto variari māꝫ stāte foīa:ita ꝙ neccīuꝫ est in idiuiduo ꝯtīue aliq̄d eē de mā ꝯ̄cta a p̄n° gnōnis ⁊ remanere cōpositū ex forma ⁊ aliq̄ tali parte māe.Et tale est illud qd̄ vere augetᷣ ⁊ extēditᷣ recipiēdo in suis foraminibus nutrimentū:qd̄ in sui subam ꝯuertitᷣ:⁊ talem partē a qua p̄ncipalr forma seruatᷣ in mā dicit ptē ẜm formā ⁊ ẜm illā fieri augmentū. ¶ Et ego sum ꝯtra hanc positionē secutus.Ex q̄bus itelligitᷣ ꝙ tam Auerrois q̄ Alexāder voluerūt saluare augmētum eo ẜm ꝙ augetᷣ manifeste penit⁹ eodē a p̄n° vsq̄ ad finē augmēti sine aliq̄ in sui pte varietate subali. ¶ Et ex his p̄ncipijs ꝯtra opīonē Alexan.sequēdo ꝯcedebā nō eē icōueniēs aliq̄d augeri qd̄ tñ sit minus ꝯtinue:⁊ tñ oē qd̄ proprie augetᷣ fit lōgius latius ⁊ pfundius:vt pꝫ ponēdo ꝙ illa pars que adueniente nutrimēto extēditᷣ crescēte suo foramine ꝯdēsetᷣ:tñ ita ꝙ quo ad dimēsiōes pp̄as sit minor sicut si in libra vini pedalis īfundatᷣ aq̄ pedalis quātitatis que secū pmisceatᷣ:tñ vinū ipꝫ in se aliq̄liter ꝯdensetᷣ:ita ꝙ totū cōpositū ex vino ⁊ aq̄ fiat minus modico pedali:tūc fit vinū lōgi⁹ lati⁹ ⁊ pfundi⁹ q̄ eēt:sꝫ q̊ ad pprias dimēsiōes remanet minus:h̄ tñ magis attinet nālib⁹.3ª ꝯditio est ꝙ fiat augmētū aliq̊ corporeo adueniēte ⁊ per h̄ differt augmētū a rarefactiōe. ¶ Quarta ꝯditio ꝙ fiat ẜm pportiōabilitatē nālē triū diametroꝝ.Et ab h̄ differt ab ipinguatiōe post macredinē in etate ꝯsistētie vel post. ¶ Nō̄ 3° ꝙ iō nō ponitᷣ augmētatiuā v̄tutē distinctā realr a nutritiua:qꝛ eadeꝫ aīa mediāte eodē īstrumēto facit vtrāq̄ opōnē.sunt tñ iste v̄tutes ẜm rōnē disticte. ¶ Nō̄ 4° ꝙ cū diminutio pcedat defectu v̄tutis nutritiue nō ponitᷣ diminutiua virtus. Nā calor dissoluēs membra nō agit hec tanquā ab anima directus:sed vt calor absolute.

¶ Nutritiua v̄o v̄tus crescitiue seruit eo ꝙ nutritiua quādoq̄ꝫ affert nutriens ei qd̄ dissoluitᷣ equale:q̄ñq̄ꝫ minus:quādoq̄ꝫ plus. Sed crescitiua non erit nisi cum qd̄ ingreditᷣ plus fuerit eo quod dissoluitur.

¶ Cōparat istas v̄tutes adinuicē.Et diuiditᷣ ī tres. Prio h̄.2° remouet vnā dubitationeꝫ.3° enumerat ⁊ exponit act⁹ nutritiue.ibi 2ª [Nō tñ totū.] ibi 3ª [Et nutritiue.] ¶ Dicit p̊.ꝙ v̄tus nutritiua ẜuit crescitiue isto mō. Nā aliq̄ñ affert nutritiua tātū de nutrimēto quātū ē depditū.Aliq̄ñ affert minus aliq̄ñ affert plus mō nunq̄ est crescētia nisi illud qd̄ igreditᷣ ⁊ ꝯuertitᷣ a nutritiua v̄tute sit plus eo qd̄ dissoluitᷣ.hoc mō ġ accidit nutritiuam ẜuire crescitiue nō ꝙ p se sibi subordinetᷣ p̄ncipalr ⁊c̄.

¶ Nō tamē totū qd̄ taliter existit est crescitiua. Impinguari.n.post macredinē in etate cōsistētie est hui⁹ secte:nō tñ ē crescitiua:nō est.n.augmentū nisi illud qd̄ ẜm nālē pportionalitatē in oibus existit diametris:quatenus ipm ad crescentie pducat cōplemētū. Deinceps v̄o post hoc nullo mō est ibi crescētia:⁊ si sit ibi impinguatio queādmodū ante consistentiā nō existit etiā ariditas:⁊ si sit ibi macredo lꝫ illud longi⁹ existat ⁊ a necessario exiens magis.

¶ Remouet dubitationē. Nā posset quis dicere vtrum semper quādo plus affertᷣ de nutrimēto q̄ resoluitᷣ sit augmentum vel crescentia.Et respondet ꝙ nō probatᷣ qꝛ post principium ꝯsistentie cōtingit impinguari:sed nō pōt hoc fieri nisi plus afferatᷣ de nutrimēto q̄ resoluatᷣ:⁊ tñ in illa etate nō ꝯtingit augeri:qꝛ nō est augmētū nisi additio fiat in trib⁹ diametris ẜꝫ nālē pportiōabilitatē qd̄ nō fit hic:cū multo plus in latū ⁊ in pfundū addatᷣ q̄ in lōgū:⁊ nisi fiat ad finē pducēdi indiuiduū

ad finē augmēti.post cōplemētū ḡ augmenti ⁊ in etate ↄsistentie nō est ibi ꝓprie crescentia quāuis sit ipingua tio queadmodū aū ↄsistētiā nō est ariditas.i.dimiutio: ꝫ illud.s.augeri post ↄsistentiā sit longi⁹a vero:⁊ magis exiēs a necessario:q2 nō ex toto est ipossibile fieri in iu/ uētute diminutionē.Nā bene pōt nutrimentū ꝓhiberi ⁊ virt⁹ minorari:ꝫ postq̄ deficit virt⁹ ⁊ mēbra sūt idu rata:nō pōt aliq̄ virtus facere retrogradationē nāliter.

❡Ex qb⁹ ↄsidera.ꝙ qs in adolescētia adderet in lōgi/ tudinē tm̄:⁊ in ↄsistētia in latitudine ⁊ profunditate:ꝙ in fine ↄsistētie erit:ita ꝙ in fine ↄsistētie ille ē augmē/ tatus:⁊ tn̄ nō augebat in adolescentia nec post.

Dubitatur vtrum sit pole in etate ↄsistētie fieri verū augmētū.❡Et arguit̄ ṗmo ꝙ sic:capto forte sanguineo in ṗ instāti etatis consistētie ⁊ Platone melico in ṗ etatis ↄsistentie sue.Et arguit̄ sic: humidū fortis est extēsibili⁹ humido Platonis cū for/ tes sit sanguine⁹:⁊ p ↄñs hūidior ⁊ magis aere⁹ ⁊ min⁹ terre⁹ q̄ humidū platonis imediate aū fuit ⁊ calor nā/ lis i forte ē potētior q̄ calor nālis in platone ad extēsio/ nē faciēdā:⁊ erat imediate aū:⁊ ē eque bona applicatio: ⁊ agūt ambo mere nālr ꝫ vltimū sue potētie.ḡ cū ime/ diate aū fiebat augmētū in platone:nūc ↄ3 fieri augmē tū in forte ⁊ imediate post:ꝫ post erit in etate ↄsistētie: ḡ in etate ↄsistētie poterit fieri verū augmētū.❡Hic ↄi a qbusdā ↄcedēdo ꝙ in etate ↄsistētie pōt fieri verū augmētū.Nō hic aūt dicit̄.itelligit̄ ꝙ in etate ↄsistētie merito ꝓportionis que eēt caloris tēperati ad humidū tēperatū nō fieret verū augmētū:⁊ hoc sufficit Aui.vñ ēt ꝫm hoc ↄcedendū esset aliqñ in etate adolescētie nō eē verū augmētū.❡Hec respōsio apparet expresse cō/ tra diffinitionē consistentie:⁊ contra Auicē.hic.

❡Aly dicunt vlr ꝙ calor nālis in augmētatiōe nō agit vt calor absolute:ꝫ vt nālis alr nō ageret ad quātitatē ꝫ in ifinitū:queādmodū ignis in infinitū augeret̄:nisi deficeret cōbustibile.Dicūt ḡ ꝙ calor ꝑ tūc in sanguieo nō est ita potēs ad extēdēdū sicut ꝑus erat in melico:cū eni forma nō itēdit vlteriorē extēsionē:nō dirigit istru mētū suū qō est calor ad hāc opōnē:⁊ iō calor est ipotē/ tior.❡Cōtra hāc rñsionē arguit̄.ponēdo ꝙ sit sangui/ neus in ṗ instāti sue ↄsistētie minor tēperato ⁊ medio/ cri hoīe:⁊ post ꝙ forma appetit vlteriorē maiorationē cū appetat ꝓportionatissimā quātitatē q̄ nō habet̄ ad/ huc.ḡ nō ex defectu forme hoc accidit dirigentis.

❡Aly dicūt ꝙ humidū sanguinei est terrestrius in ṗ in/ stanti ↄsistētie q̄ humidū melici.Et rō est:q2 calor san guinei vsq3 ad ↄsistētiā est ↄtinue absolute potētior ca/ lore melici.ḡ qñ desinit posse humidū extēdere hūidū suū ē magis resistēs:ꝫ h̄ nō est nisi q2 ē terrestri⁹.ḡ ⁊c. ❡Cōtra si arguit̄.Sāguine⁹ est calidior ⁊ humidior melā cholico.ḡ suū humidū posita paritate in etate est min⁹ siccū ⁊ sic min⁹ terrestre.❡Dī.ꝙ si intelligat̄ de sicco substātifice:ṗ⁹ ↄñtia nō valet.nā sanguineus est humi/ dior q̄litatiue:ꝫ substātifice terrestrior cū sit humidū eius minus per se paratū a calido subtiliari ⁊ extendi. Et hanc rōnē puto satis intelligibilē:si dicat̄ ꝙ elemen ta sunt i mixto ꝫm suas formas substātiales nō exten/ sas in mā.Nā tūc poterimus dicere ꝙ plus de elemen to terreo est in sanguineo q̄ melancholico ꝓportionalr vtroq3 ↄsistente in ṗn⁹ ↄsistentie:sed tn̄ de humiditate que est q̄litas plus est in sanguieo.❡Si vo dicat̄ istas formas extendi in mā ⁊ esse intensibiles ⁊ remissibiles ꝫm correspōdentiā gradus medy proportionalis inter q̄litates quas sibi determinat elementū vt videntur di/ cere illi qui volunt sequi viam Commentatoris.

❡Nō video quin sanguineus plus hēat de gradib⁹ for/ me aereis q̄ melāchelicus in casu dato cū intensione il larū qualitatū:humiditatū.s.⁊ siccitatū sequat̄ intēsio forme subalis aeris:⁊ per idē minus h3 de forma terre. ❡Ideo supponit̄ pro nunc:ꝙ omne mixtū limitat sibi respectu date māe certā quātitatē ⁊ extēsionē:sub qua ꝓportiōe stat forma sua.❡Cū.n.vnūqōq3 possit ꝑꝑ ra/ ritatē iperfecte disponi:⁊ ꝑꝑ nimiā densitatem aliq̄ est media magnitudo sub qua optime stat.❡Suppono 2° ꝙ nō ois exitus ab ista magnitudine vel diuersitate est sibi eq̄lr discōueniēs.❡Supponit̄ 3° ꝙ transmutatio ni ad magis discōuenietē dispositionē alys parib⁹ illō plus resistit.Hec 3ª suppositio p3.nā nullā aliā cām assi gnare possumus:q̄re quēdā neruū facile extēdim⁹ vsq3 ad certā mēsurā:sed cū ad illā ꝑuenerit nō possum⁹ vl/ terius.Et similr vtrē vel vesicā inflando vsq3 ad certū terminū extēdere possum⁹ ⁊ nō vltra nulla adueniente noua vtute resistitiua.ex his dī ꝙ humidum sanguinei est magis extēsum alys parib⁹ in ṗ instāti ↄsistentie:q̄ melāchelici.Et sic plus sibi repugnat vlterior extensio vel raritas q̄ humidi melāchelici:⁊ per ↄñs plus resi/ stit.❡Dico ḡ negādo ↄñtiā hāc:humidū sanguinei est aereū ⁊ minus terrestre:ḡ est magis extensibile nisi ad dant̄ alia paria:vel ḡ minus resistēs vlteriori extēsioni vt.v̄.g.paruā chordā bene extensam nō possu3 longius extēdere:sed funem grossu3 multo magis facile possu3 extēdere qui nunc ↄtractus est.❡Et si dicat̄ forma est eadē substātialis que ante extēsionē in chorda ⁊ tenaci/ tas vel viscositas est eadē nec mediāte alio resistit extē sioni.ḡ nō plus resistit tūc q̄ ante.❡Dī ꝙ extēsioni vl tra quātitatē quā habēt vel intēti ad talē trahere eque bene restitisset sicut nūc.Sed illi ꝑori extēsiōi modicū mediante hoc ṗn⁹ est apta resistere:breuiter ḡ respectu eiusdē actiōis ꝑcipue eque resistere:sed ista extēsio eēt alia actio:vñ nō habeo pro incōueniēti ꝙ a.nūc est mi/ nus potēs calidū:⁊ min⁹ resistēs q̄ fuit in b.istāti:⁊ tn̄ a.min⁹ potēti frigido per se ifrigidari poterat q̄ nūc po sita paritate in mō applicationis:sed de hoc alibi.

❡Et nutritiue quidē operatio tribus particula ribus complet̄ operationib⁹.Una est permu/ tationis substātie cōprehēsio que est sanguis: aut humor qui est in potētia propinqua in effe ctu similis membro.qō quādoq3 fallit queād/ modū in egritudine cōtingit que atrophia vo/ cat̄ que est nutrimenti defectus.

❡Enumerat ⁊ exponit act⁹ nutritiue spālr.Et diuidit̄ i tres.Prio.n.ponēdo numerū declarat vnū actū.2° aliū ibi 2ª[Et alia.]ibi 3ª[Et 3ª est.]❡Dicit ṗ.ꝙ opatio nu tritiue cōplet̄ trib⁹ ꝑticularib⁹ opōnib⁹.Et vna illaru3 est cōprehēsio subē q̄ est subta ꝑmutatiōi q̄ est sanguis aut humor q ē pō ꝑꝑinq̄ i effectu silis mēbro:⁊ ista opō qñq3 fallit queādmodū i egritudie q̄ vocat̄ atrophia cō tigit.❡Circa quā ꝑtē nō.ꝙ opō nutritiue pōt dici to/ tū aggregatū ex oīb⁹ opōnib⁹ nutritiue ꝑ quāto est nu tritiua.Et q2 illō cōplet̄ trib⁹ ꝑticularib⁹ opōnib⁹ipm ↄstituētib⁹:iō illo mō dicerem⁹ opōnē nutritiue cōple ri tribus opōnibus particularibus.❡Uel 2° complet̄ tribus operationibus particularibus:operatio vltima/ ta que est assimilatio que complet̄ iunctis cū ea apposi tione ⁊ vnione.❡Nō 2° ꝙ ista operatio vocat̄ cōmu/ niter appositio:⁊ est cū nutrimentū ꝑpinquus apponit̄ in loco vbi debet fieri actus nutritiōis.❡Nō 3° ꝙ ꝫm quosdā solus sanguis nutrit ⁊ secūde humiditates noīa te nō differūt a sanguine.Et apud istos illud qō compre hendit̄ in ṗmo actu nutritiue virtutis est sāguis:ita tn̄

alteratus vt sit i potētia ꝓpinq̈ silis mēbro:ƒꝫ alios vo
humiditas.Scđa nō est subalr sanguis:sꝫ differt ab eo.
Ideo Aui.vt poneret sermonē verū apud vtrāqꝫ dixit
subdistincte que est sāguis aut humor.℄ Nō 4° ꝙ hic
actus qn̄qꝫ fallit:aut ꝑꝑ defectū nutrimēti:aut ꝑꝑ defe
ctū virtutis mēbri:⁊ egritudo illa vocaẗ atrosia:in qua
hic actꝰ fallit dicta ab a qđ est sine:⁊ trophos qđ est cō/
uersio:vel ƒm alios appositio. Nō itelligo aliquē eē vi/
uētē in quo ex toto deficiat appō.sed valde cōminuiẗ.

℄ Et alia est adherentia que est vt hoc receptū
nutrimentū completo effectu efficiat.s.vt mē/
bri pars fiat.qđ plerūqꝫ fallit quēadmodū in
hydropisi contingit carnosa.

℄ Declarat 2m actū q est vnio dicens.ꝙ alia oꝑatio que
vocaẗ adherētia.i.vnio ꝑ quā oꝑōnē fit vt h̄ nutrimen
tū receptū.i.illud qđ est appositum:fiat cōpleto effectu
pars mēbri.Et hic actꝰ qn̄qꝫ fallit quēadmodū in egri/
tudine que est hydrops carnosa.℄ Nō p°.ꝙ in h̄ actu q
est vnio ƒm qđdā nutrimētū:vere ꝯuertiẗ in subaꝫ mē
bri.Et ad hūc sensuꝫ dicūt Aui.dicere ꝙ nutrimētū sit
ꝑs mēbri cōpleto effectu.Et ƒꝫ hāc viā ista eēt p̄ncipa/
lissima oꝑō nutritiue:ƒꝫ alios vo nutrimētū ꝯuertiẗ in
mō sube ad dispōnē mēbro silem:⁊ cū mēbro inuiscaẗ:
⁊ ita quo ad ꝯtinuitatē māl'ē fit cōpleto effectu ꝑs mē/
bri:lꝫ nō quo ad formalē ꝯtinuitatē.℄ Nō 2° ꝙ in hy/
drope carnosa sanguis est ieptus cōplemēto digōnis.sꝫ
tn̄ attrahiẗ ⁊ apponiẗ membro:⁊ iō mēbra tumēt ac si
eēt ibi caro:sꝫ illud nutrimētū nō vere vniẗ:⁊ imisceaẗ
cū mēbro:deficit g° i illa vnio:nō qdē ex toto:sꝫ plimū.

℄ Et tertia ē silitudo q̄ ē vt h̄ receptū qđ iā fcm̄
ē ꝑs mēbri ponat ei ab oibꝰ ꝑtibꝰ simile vsqꝫ in
essentia ⁊ colore.Qđ qn̄qꝫ fallit quēadmodū
ꝯtigit i baras ⁊ morphea.Cābiū.n.⁊ adheren
tia iā ibi sunt repta:sed silitudo nō ibi inueniẗ.

℄ Declarat 3m actū:deide docet a q̄ vtute sit ista 3a oꝑō.
ibi[Et hāc qdē.]℄ Diẗ p°.ꝙ 3a oꝑō est assimilatio que
est oꝑō per quā illud interceptū qđ est factū ꝑs mēbri
fiat sil'e mēbro cui apponiẗ i sui eēntia ⁊ colore.Et istđ
qn̄qꝫ fallit quēadmodū in morphea ⁊ albaras. Ibi.n.ē
exꝑtū fieri appositionē ⁊ vnionē cū videamus mēbruꝫ
morpheatū igrossari ⁊ ipinguari.℄ Nō p°. ꝙ ƒm aliq̊s
in h̄ 3° actu nō acqriẗ nutrimēto nisi dispō accn̄talis:⁊
iō ista oꝑō nō est ꝑfectior 2a:⁊ tūc per essentiā intellige
mus modū substātie.℄ Aly vo volūt ꝙ in ista fiat acq
sitio subalis forme mēbri in nutrimēto:q2 ista est finis
aliarū ⁊ per simile fieri in eēntia intelligunt assimilari
subaliter.℄ Nō 2° ꝙ morphea ⁊ albaras cuꝫ sint defe/
dationes p̄ternāles sine vlcere pēdētes a mā in cute cō
tenta differūt in h̄:ꝙ morphea est magis suꝑficialis cū
fiat a mā subtiliori:⁊ suꝑ quā dn̄aẗ vtus expulsiua. Al/
baras est ꝯtra magis ꝓfunda ꝓpter ꝯrias dispositiōes
māe vel defectus expulsiue vtutis. ℄ Nō 3° ꝙ ablato
p̄cedēti istoꝝ actuū auferunẗ sequētes:sed nō ecōtra.

℄ Et hāc qdē oꝑōnē efficit vtꝰ imutatiua q̄ est
vna de vtutibꝰ nutritiue:⁊ est in hoie vna in ge
nere ⁊ pricipio prio.ƒꝫ i mēbris similiū ꝑtiū di
uersificaẗ.In vnoquoqꝫ.n.mēbro existit vtꝰ
ƒm eiꝰ cōpl'onē q̄ nutrimētū i eiꝰ ꝯuertit silitudi
nē diuersa a vtute q̄ nutrimētū in silitudinē al
teriꝰ ꝑmutat.Immutatiua vo que est in epate
operationē efficit toti corpori cōmunē.

℄ Docet a qua vtute fit assimilatio.Et diẗ ꝙ hāc oꝑōnē:
scilꝫ assimilationem facit virtus imutatiua que est in
vna de vtutibus nutritiue.Et est hec virtus in homine
vna in genere ⁊ in p̄ncipio p̄mo:sed tamen diuersificaẗ
per species:q2 in vnoquoqꝫ membro est virtus assimila
tiua nutrimenti ƒm complexionē illi membro propriā
vt in neruo est virtus assimilatiua nutrimenti:per quā
cōuertiẗ ad nerui cōplexionē:⁊ in osse est alia:sed epar
habet vtutē imutatiuā que efficit operationē cōmuneꝫ
toti.℄ Nota ergo ꝙ hec vtus diciẗ imutatiua:q2 in as/
similatione nutrimenti qđ p̄mo erat dissimile expresse
intelligiẗ fieri nutrimēti intrinseca mutatio: diciẗ aūt
vna de speciebus nutritiue distinguendo species nutri
tiue ƒm species operationum.℄ Nota 2° ꝙ imutatiua
epatis mediāte spiritu nāli cōcurrit tanqꝫ gn̄ale agens
ad cōmunē assimilationē nutrimēti:que fit in vnoquo
qꝫ mēbro:cū mēbra nō nutrirenẗ sine tali ifluxu:vt est
dictū supra capitulo de membris.In membris autem
alys est ꝓpria virtus immutatiua que illā dearticulat.
Et p̄ma que est in epate vocaẗ generalis:q2 ad omnem
assimilationem concurrit ⁊ est vna vt videbitis:⁊ eius
p̄ncipium est vnum:puta epar. Relique auteꝫ virtutes
dicunẗ speciales cum specialiter concurrant ad vnā as/
similationeꝫ determinatam:puta illam que fit in eis:⁊
tūc sensus est Auicēne ꝙ imutatiua in homine est vna
in genere ⁊ in principio.i.in homine est vna virtus im/
mutatiua generaliter concurrēs ad omnē membrorum
assimilationeꝫ:⁊ est in vno principio:q2 in epate.Sunt
aūt multe speciales in alys mēbris ad sensuꝫ expositū.

℄ Generatiue vo virtutis due sūt spēs:vna est
q̄ in masculis ⁊ femis sperma gn̄at.Altera est
q̄ diuidit vtutes q̄ sūt in sꝑmate ⁊ ꝑmiscet eas
tēperādo ƒꝫ ꝙ vnicuiqꝫ ꝯuenit mēbro dās ner
uo cōplexionē ꝓpriā:⁊ ossi cōplexionē ꝓpriā:
hoc tn̄ totū ꝓuenit de spermate similiū partiū
⁊ similis permixtiōis:⁊ hāc qdē virtutē vocāt
medici virtutem imutatiuam primam.

℄ Nunc declarat virtutes quarū finis conseruatio spe/
ciei ⁊ p̄mo generatiuā.2° informatiuā ibi[Uirtus vo.]
℄ Dicit p̄mo.ꝙ virtutes generatiue sunt due species.
vna est que generat sperma tam in masculis qꝫ in femi
nis.Alia est virtꝰ que diuidit virtutes que sūt in sꝑma/
te:⁊ ꝑmiscet eos temperamento conueniente vnicuiqꝫ
membro:⁊ dat neruo cōplexionem sibi propriā ⁊ arte/
rys cōplexionē eis propriā:⁊ sic de alys membris:⁊ hoc
totū facit de spermate similiū partium ⁊ similis perfe/
ctionis permixtionis:⁊ hanc virtutē vocant medici im
mutatiuā p̄mā.℄ Nota p̄mo.ꝙ generatiua virtus quā
doqꝫ diciẗ generaliter omnis virtus ad cōseruationem
speciei p̄ncipaliter ordinata.⁊ isto mō iformatiua etiā
diceẗ vtus generatiua.Aliquādo sumiẗ pro vtute sper/
matis generatiua:vel suarū partiū diuisiua:⁊ ƒm com/
plexionē cōtrarietatū preparatiuā:⁊ ita sumiẗ hic quō
est cōe ad duas vtutes:quarū vna ƒm medicos est in te
sticulis.⁊ alia.s.immutatiua p°a est in sꝑmate.℄ Nō ꝙ
lꝫ sperma sit similiū partiū:⁊ similis permixtiōis quo
ad sensum:tn̄ in eo sunt partes grosse ⁊ partes spumose
multū differētes.Et q2 in fetu ꝓducēdo debēt eē mem
bra diuersarū vtutū:iō fuit necessariū ꝙ sꝑma hēret in
se ꝑtes diuersarū vtutū:vt spiritū vitalē:nālē ⁊ aialē:⁊
est in spermate p̄cipue quo ad spiritū gignitiuum in eo
existētē vtus spermatiua illoꝝ spirituū adinuicē:⁊ mo
uet eos ad locū generatiōis mēbroꝝ ƒm ꝓportionē req
sitā ad eoꝝ generationē.Et silr alie sunt partes corpulē
te iuxta tenentes ꝙ pars corpulenta materialiter ꝯcur/

rat q̄ sūt p̄parate vt sint mā cordis:alie ꝓ alys mēbris: vt hꝫ videri sup z° cap̄ fen.zi.terty.g̊ imutatiua pª istas ꝑtes in q̄bus est hec p̄paratio separat ⁊ ꝑmiscet ⁊ tēpe/rat pro cōplexione ꝯueniēte mēbro ex illis generando. ¶ Nō 3° ꝙ ille actiōes oēs vident̄ posse reduci in cō/plexionē ⁊ q̄litatem manifestā:sꝫ opōnes per q̄s acq̄rit̄ cōpositio:vident̄ aliud pnm regrere.iō Aui.v̄tutes faciē tes istas opōnes:⁊ v̄tutes cōpositionē dātes abinuiceꝫ separat istā ponēdo generatiuā.Illā v̄o vocauit iforma tiuā.Et ideo nos aliquādo videmus homines bone cō/plexionis:male tamen compositionis a natura.

¶ Virtꝰ v̄o informatiua ip̄rimēs est illa ex q̄ p̄/cepto sui creatoris procedit mēbrorum lineatio ⁊ ipsorum figuratio ⁊ concauitas ⁊ foramina ⁊ lenitas ⁊ asperitas ⁊ eorū situs ⁊ ipsorū con tinuitas: ⁊ ad vltimū operationes que ex fini/bus dimensionum eorum pendent.

¶ Nūc declarat v̄tutē iformatiuā.Et diuidit̄ in duas.p̄ h̄.z° docet qūo ad q̄sdam alia ministras cōparet̄.ibi zª [Et huic.] ¶ Dicit p̊.ꝙ v̄tus iformatiua ip̄rimēs est il/la ex qua p̄cepto sui creatoris ꝓuenit lineatio mēbroꝝ ⁊ figura ⁊ ꝯcauitas ⁊ formā tā ī arterys venis q̄ꝫ poris ⁊ alys:⁊ asperitas ⁊ lenitas in supficiebꝰ ꝫm iportunita tē ⁊ situs mēbroꝝ ⁊ cōitas.i.societas eoꝝ:⁊ ad vltimū opōnes q̄ ex finibꝰ diuisiōibꝰ coꝝ.i.ex finibꝰ ꝑꝑ q̊s mē bra sūt facta disticta. ¶ Vel ꝫm aliā l̄raꝫ ex finibꝰ dimē sionū coꝝ.i.ex cōplemēto quātitatis eoꝝ.s.mēbroꝝ pē dēt. ¶ Nō p̊ vt ꝑtinet dicebat̄ supra ꝙ ꝓductio nāe cō plexionalis nō videt̄ tm̄ posse reduci in q̄litates mani festas:sed occultas. ¶ Vñ Gal.z° cōplexionū cap̊ vlti/mo ꝯ illos qui ex cōpositione volūt signare sup nāli cō plexione sic dicit.Et errauerūt mō.z° ꝓpterea ꝙ nō re memorati sūt v̄tutis iformatiue q̄ ē ī enarrata sapiētia ⁊ prudētia:ip̄a nāq̄ꝫ nō format mēbra nisi ꝫm ꝙ moribꝰ aie ꝯuēit.Ari.n.nedū aly in rebꝰ huiꝰ v̄tutis dubitabit. Ita ꝙ dixit ꝺ ea vt sit digna vt sit p̊ncipy altioris ⁊ ma ioris ⁊ ꝓpingor vt sit dina:⁊ nō ꝑ calitatē friditatē sic/citatē ⁊ hūiditatē.Hec Gal.Ista g̊ est illa q̄re hec v̄tꝰ po nit̄ disticta ab imutatiua pª.cuiꝰ opōnes in q̄litates ma nifestas magis reduci pn̄t. ¶ Nō z° ꝙ cū q̄tuor sint sen sus cōpositiōalis nāe:quātitas:numerus:plasma ⁊ sitꝰ: oēs videt̄ tāgere Aui.⁊ tu vide. ¶ Nō 3° ꝙ nō fecit mē tionē de forma subali introducēda:vel q̄ illud eēt cla/rū per illud qꝺ dicit de opationibus:vel q̄ nō credidit for̄a iduci a tali v̄tute:sed a datore formarū. ¶ Nō 4° ꝙ q̄ hec v̄tus agit tanq̄ꝫ idoluꝫ v̄tute testiculoꝝ in eoꝝ v̄tute.iō nō obstāte ꝙ imediate ꝑfectiores operatiōes faciat q̄ꝫ testiculi ponēdo ꝙ formā subaleꝫ introducat: nō tamē est nobilior virtute testiculorum.

¶ Et huic quidē virtuti ministrantes sunt que rem nutrimenti ministrant ad speciem custo/diendaꝫ ⁊ sunt v̄tus nutritiua ⁊ crescitiua.

¶ Nūc cōparat istā v̄tutē.s.totalē ministrātē in ꝯserua/tiōe sp̄ei alys ministratis.Et dicit ꝙ huic virtuti mini strāt v̄tutes que operant̄ rē nutrimēti ad ꝯseruationeꝫ sp̄ei:⁊ sūt nutritiua ⁊ crescitiua. ¶ Nō p̊ ꝙ iste v̄tutes nō ꝓprie dn̄r ministrātes q̄ nō sunt subordinate per se alteri nāli:ministrant tn̄ ⁊ p̄parāt ⁊ mām generationis ⁊ mēbra per que dꝫ fieri generatio.iō dn̄r hic ministra/re isti virtuti. ¶ Nō z° ꝙ crescitiua ⁊ nutritiua imedia te p̄parāt nutrimētū ad indiuidui ꝯseruationē:sed me/diate p̄parat ad conseruationeꝫ sp̄ei alia de ista virtute ⁊ permanentia videnda sunt.ziª.terty.de generatione embrionis:⁊ scōo de causis spermatis.

¶ De v̄tutibꝰ nālibꝰ ministrātibꝰ. Cap̄. II.

Virtutes v̄o naturales que mini/strant tm̄ virtuti nutritiue sunt mi nistrantes que sunt quatuor virtu tes: attractiua:retentiua: digciti/ua ⁊ expulsiua.

¶ In isto cap̄ determinat de v̄tutibꝰ ministrantibꝰ.⁊ di/uidit̄ p̊ncipal̄r in duas partes.p̊ ponit vnā diuisionē de/clarādo mēbra diuisiōis.z° oñdit que q̄litates istis vir tutibus seruiūt.ibi zª [Vis aūt q̄tuor.] Prima in duas. p̊ ponit diuisionē.z° vnūq̄dq̄ꝫ membrū declarat.ibi [At tractiua v̄o.] ¶ Dicit̄ p̊ ꝙ v̄tutes nāles que ministrant tm̄ virtuti nutritiue sūt v̄tutes ministrātes ⁊ sūt q̄tuor s.attractiua:retētiua:⁊ expulsiua:⁊ digestiua. ¶ Intel ligendū p̊ ꝙ in l̄ra ponit̄ illa dictio tātūmō cuius possu mus itelligere:vl̄ ꝙ ille q̄tuor sūt tm̄ ministrātes respe ctu nutritiue ita ꝙ respcū sui nō mistrate:⁊ est sēsus ve rus vt supiori cap̄ expositū est. ¶ Vel z° intelligeret̄ ꝙ iste mīstrāt nutritiue tm̄:ita ꝙ nō mīstrāt alteri v̄tuti:⁊ h̄ nō eēt vl̄r veꝝ. Nā attractiua ꝫuit vitali ⁊ aiali v̄tuti bꝰ ⁊ expulsiua.Et aliq̄ attractiua imediatiꝰ vitali vl̄ aia li v̄tuti q̄ꝫ nutritiue. Nō g̊ dn̄r mīstrare nutritiue tm̄ i/mediate:vt q̄dā dicūt. ¶ Nō z° haꝝ v̄tutū q̄sdā eē ꝓ/prias q̄sdā cōes.Cōes sit q̄ agūt circa nutrimētū ꝓ toto vl̄ talis nutrimēti supfluitates:vt attractiua stōchi reu cibi:vel epatis reu chili:⁊ expulsiua intestinoꝝ ⁊c̄.Pro prie āt q̄ opant̄ circa nutrimētū ꝓ ꝑticulari mēbro vel supfluitatis eiꝰ:⁊ differūt:qm̄ cōis attractiua vel retēti ua vel expulsiua opant̄ mediātibꝰ villis.Alie nō sic.Et rō est:q̄ circa obni maioris quātitatis ⁊ magis resistēs opant̄ q̄ꝫ ꝑticulares in ꝑticularibus.g̊ sufficit sola alte/ratio:lꝫ in cōibꝰ fuerint villi necy q̄ local̄r mouerent̄ ¶ Nō 3° ꝙ p̄ter istas q̄tuor multi ponūt vnaꝫ aliā vir tutē q̄ vocat̄ regitiua a q̄busdā ⁊ ab alys discretiua:⁊ ē v̄tus q̄ discernit ⁊ separat res ꝯrias abinuicē:ita ēt vt ī vna simplici medicina vel cōposita duabꝰ v̄tutibꝰ exi/stētibꝰ ꝯrys nō vtet̄ v̄tꝰ illa illis duobꝰ reu eiusdē obti: sꝫ reu diuersoꝝ ꝫm ꝙ erit melius ꝓ ꝯꝫuatiōe ⁊ regimi ne totius vt approximata medicina simplici calida sti ptica apostemati in statu nā vtit̄ stipticitate ꝯ māꝫ pa ratā fluere repcutiēdo ⁊ calitate ꝯ māꝫ fluxā ipaꝫ resol uēdo. ¶ Et de h̄ loq̄t̄ Aui.ī tra.z° canoñ.cap̊ 4° in fine dū dixit.v̄tus āt q̄ diuidit ⁊ ponit vnāquāq̄ꝫ cōplexionē ad ꝑtē quā meret̄ ita vt ponat v̄tuteꝫ resolutiuā in ꝑtē māei effuse ab eo est docta nā obedire creatori sublimi ⁊ glioso. ¶ Et de hac eadē loq̄t̄ pª q̄rti cap̊ de cura emi tritei.Et Auerrois z° colliget.cū dic̄.ꝙ medici eā nō co gnouerūt cap̊ de iuuamtis vesice. ¶ Intelligo g̊ ꝙ ī cor pore ē q̄dā nālitas limitās vnā v̄tutē ad agēdū in certā māꝫ ⁊ aliā in aliā māꝫ vl̄ aliud patiēs.eadē est ēt disti/guēs ⁊ separās ꝑtes medicine cōposite q̄ nō attrahunt̄ aut mā vl̄ mēbris diuersis:vt.v̄.g.distinguit piꝑ a ptisa na ⁊ trāsmittit ad locū māe flegmatice ⁊ partē ptisane trāsmittit ad alia loca tēꝑanda. ¶ Ista tm̄ v̄tꝰ nō necio ē regsita ad nutritionē. ¶ Nā sufficiēter vident̄ nutri tiōi mīstrare 4or supra dicte:q̄ g̊ Aui.loq̄t̄ hic de v̄tuti bꝰ mīstrātibꝰ nutritiue ⁊ ꝑ se illi subordiatis:iō de ea h̄ nō fecit mētioneꝫ. ¶ Q̄ si dicat̄ ꝙ ista v̄tus separando supfluū a iuuatiuo opat̄ ꝫuiendo nutritiue. ¶ Dr̄ ꝙ se/paratio ista fit sufficiēter ī nutrimēto a 4or v̄tutibꝰ iaꝫ dictis:vñ cū vene mesaice attrahūt succositatē bonū ⁊ ītestina retinēt supfluū fit sepatio illorū abīuicē. Si g̊ hec v̄tꝰ iuuet qn̄q̄ꝫ ad hāc opōnē faciēdā:nō tm̄ ē necia nec ad illud final̄r ordiate:⁊ iō nō ponit̄ iter ministrā/

tes nutritiue. ¶ Nō 4° ꝙ sufficiētia istarū virtutuꝫ in seruiēdo nutritiue huic sumit̄ ⁊ necessitas earūdē: qꝛ.n. nō fuit possibile nutrimētū eē ꝑ se sꝑ pn̄s mēbro nutriē do vel loco digōnis fuit opportunū attrahere ad locū si assiīlari ōbuit: sꝫ qꝛ actio nō fit nisi ī tꝑe fuit opportunū retineri. Et qꝛ nō sꝑ nutrimētū est aptū imediate ꝯuerti in subām nutrīti: iō fuit opportunū ꝙ p̄paret̄ ꝑ digesti uā: ⁊ qꝛ in oī digōne resecat aliqđ supfluū qđ icōueniē tis remaneret in corpe fuit necīū expelli: ⁊ sic habem⁹ p̄dictas q̈tuor v̄tutes nec alie sunt necessarie ⁊c̄.

¶ Attractiua v̄o fuit creata ad attrahendū nutrimentū iuuatiuū que quidem operat̄ hoc villis membri in quo est ꝺm longitudinē ꝓtensis.

¶ Nunc Aui. determinat sigillatim de vnaq̈q; illaꝝ q̈tuor. Et diuidit̄ ī q̈tuor. ibi 2ª [Et retētiua.] ibi 4ª [Expulsiua.] ¶ Dic̄ p̊. ꝙ attractiua ē v̄tus q̄ fuit creata ad attrahēdū nutrimētū iuuatiuū: lꝫ aliqn̄ attrahat vl̄ medicinā: vl̄ ēt aliqđ nocitiuū ꝑ accn̄s: ⁊ ponit̄ obm ꝓpriū qđ ē nutrimētū iuuatiuū: ⁊ instr̄m qđ est villi lōgitudinales mēbri in q̊ est. ¶ Nō tn̄ ꝙ aliq̄ ē attractiua cōis de q̄ hic ītēdim⁹: aliq̄ ꝓpria: ⁊ illa opat̄ sine villis multotiēs vt attractiua ossis: nō g̊ diffinit̄ ista hic ⁊c̄.

¶ Et retētiua fuit creata vt iuuatiuum retineat dū v̄tutes ip̄m iuuātes ī eo opant̄ que ab ipso alimētū suscipiūt: qđ eq̄dē efficit̄ villis: qui ex transuerso protendunt̄. Et est etiā cū villi qui ꝺm latitudinem incedunt auxiliū prebent.

¶ Declarat retētiuā dicēs. ꝙ est v̄tus q̄ fuit creata ad retinendū nutrimentū iuuatiuū: dū in eo opant̄ v̄tutes īmutātes ip̄ꝫ q̄ ab ip̄o suscipiūt alimētū: ⁊ ita v̄tus opat̄ mediantib⁹ villis trāsuersalib⁹. aliqn̄ tn̄ iuuat̄ a villis lōgitudinalib⁹. Et pꝫ ēt ꝙ hec v̄t⁹ notificat̄ ex obto fine ⁊ īstrumēto tā ꝓprio q̄ꝫ cōi adiuuatiuo: vt. s̄. de attractiua. ¶ Et iteꝝ aliq̄ est cōis retētiua aliq̄ ꝓpria: ⁊ ꝓpria nō vtit̄ villis necīo: vt. s̄. ¶ Itē aliqn̄ retinet̄ p̄ter intētionē nocitiuū ⁊ nō iuuatiuū. ¶ Attēde tn̄ ꝙ cū mēbra suscipiūt alimētū dicim⁹ īproprie v̄tutes mēbroꝝ suscipere alimētū. Et ita hic dicit Aui. ꝙ v̄tutes īmutātes a nutrimēto suscipiūt alimētū. ¶ Nō 2° ꝙ villi latitudinales mēbri in ꝑte in q̄ dꝫ eē trāsitus iuuāt retētiuā cōstringēdo sicut villi latitudinales portanarij claudētes portanariū iuuāt ad retinendū cibum in stomacho.

¶ Digestiua v̄o est illa q̄ qđ attractiua attraxit ⁊ retinuit retētiua in essentiā cōuertit aptā virtutū in ea ꝑmutationē faciētiū operationi ⁊ cōplexionē q̄ ꝯuersiōi nutriētis ī effectu est cōpetēs. Hec ē.n. ei⁹ opō in iuuatiuo q̄ vocat̄ digō.

¶ Declarat digestiuā virtutē: ⁊ p̊ ex parte operatiōis in iuuatiuo. 2° in nocitiuo. ibi [Ei⁹ v̄o.] ¶ Dicit p̊. ꝙ v̄tus digestiua ē illa q̄ ꝯuertit illud qđ attraxit attractiua ⁊ retinuit retētiua in eēntiā aptā opōni v̄tutū in eo faciētiū opationē. i. trāsmutationē: ⁊ in cōplexionē cōpetētē ꝯuersioni ei⁹ in nutriēs ī effectu: ⁊ hec ē hui⁹ v̄tutis operatio ī iuuatiuo q̄ ꝓp̄e vocat̄ digō. ¶ Est g̊ notādū. p̊ ꝙ hec descriptio: lꝫ sit cōis digestiue cōi ⁊ ꝓp̄e tm̄: tn̄ hic maxime loq̄t̄ de cōi. ¶ Nō 2° ꝙ illđ qđ digerit̄ distat a dispōne nutrimēti tā quo ad modū sube ⁊ mixtionis q̄ꝫ quo ad cōplexionē: digestio g̊ trāsmutat nutrimētuꝫ quo ad vtrūq;: ⁊ iō ambas trāsmutatiōes Aui. in lr̄a tetigit. Ex quo pꝫ ꝙ ꝑ ꝯuertere nutrimētū in eēntiā aptā trāsmutatiōi nō ītelligit Aui. acq̄sitionē forme subalis lꝫ stet formā talē acquiri in hui⁹ trāsmutatiōe. sed ītelligit trāsmutari ꝺm modū sube in grossitie ⁊ subtilitate ⁊ mō mixtiōis. ¶ Nō 3° ꝙ apud Aui. hic digō ꝓprie accepta sic describēda eēt. Digo ē ꝯuersio nutrimēti in eēntiā aptā opōni v̄tutū debētiū ip̄m trāsmutare ⁊ cōplexionē ꝯuenientē ꝯuersioni ei⁹ in nutriēs in euectu: ⁊ isto mō nō eēt digō nisi p̄paratio nutrimēti tā ꝺm complexionē q̄ꝫ ꝺm modū sube ad h̄ vt trāsmutet̄ in nutrimentū. ¶ Nō 4° ꝙ apud ph̄os digō sumit̄ largi⁹ ⁊ diffinit̄ diuersimode. Arist.n. 4° metau. cap̊ 4° ꝺm vnam quotationē sic describit. Digō est ꝑfectio vel cōplexio in vnoquoq; humido a ꝓp̄o ⁊ nāli calido ex oppositis passiuis. Cui⁹ descriptiōis sensus ē apđ mētē Auerrois in cōmento q̈rti metau. ꝙ digō est cōplemētū passiōis ⁊ mixtiōis reꝝ ꝯ̄riaꝝ q̄ admiscent̄ ⁊ tēperant̄ adiuicē ⁊ iste res ꝯ̄rie sūt hūidū ⁊ siccū. ¶ Cōplemētū āt seu ꝑfectio est mltiplex: sꝫ in ꝓposito nr̄o dī cōplemētū passiōis ⁊ mixtiois qn̄ nulla vlterior in hūido req̄rit̄ passio vel mixtio ꝓ fine q̄ ītēdit̄ in tali passiōe vl̄ mixtiōe a pn̄ˡⁱ agēte qđ est calor nālis vel forma ip̄m dirigēs. vn̄ qn̄ agēs ītēdit aliqđ mixtū ꝓducē qn̄ hūidū cū sicco est ita debite cōmixtū ⁊ ita passum ab isto calo ꝙ sufficiat forma illi⁹ mixti recipe dī digestū. Et illi⁹ hūidi dispō dī digō. ¶ Silr̄ qn̄ humidū hꝫ formā: sꝫ nec hꝫ mixtionem neq; cōplemētū in cōplexiōe qđ est req̄sitū ꝓ sua opatione exercenda: tūc calor aliq̄s nālis agēs cōplēdo istas dispōnes digerere dī: ⁊ cū cōpleuerit illud humidū est digestū. vt. v̄. g. fruct⁹ amigdale in pn̄° est q̈si mucilago ⁊ nō est ꝯueniēs ad agēdū sibi silē: sꝫ postea agēte calore nāli arboris ⁊ solis virtute cōplet̄ ⁊ ꝑficit̄ ita vt possit gn̄are tale quale est ip̄m: ⁊ tūc dī digestū: ⁊ illa dispō est digō. ¶ Aliqn̄ tn̄ digō dī de tali trāsmutatione ꝑ quā illud cōplemētū acq̄rit̄: vt hic sumit Auic. Et aliqn̄ de oī tali partiali dispōne: vt pꝫ ex modis loquēdi medicoꝝ ⁊ ph̄oꝝ. Medici aūt vocāt digōnē tm̄ illā que per se p̄parat ad nutricationeꝫ. ¶ Distinguunt̄ aūt sp̄es digōnis in pepansim que est digō in paricarpys. i. fructiferis plātis in qb⁹ humidū seminis digerit̄ ⁊ tūc dī digestū cū pōt gn̄are tale quale ip̄m est. ¶ Gn̄alr̄ tn̄ sumit̄ pepāsis aliqn̄ pro gn̄e digōnis pro quāto fit a nāli calido nō cōnotādo ꝙ calor agat ꝓut ꝯiunctus est cū humido nec ꝓut ꝯiunctus est cū sicco: ⁊ sic est genus ad ephesim q̄ est digō facta a calido nāli fundato in humido ⁊ optesim q̄ ē digō facta a calo nāli fundato in sicco qn̄q; aūt ephesis ⁊ optesis sumunt̄ iuxta ꝓpriā suaꝫ significationē: ⁊ tūc sign̄ant elixationē ⁊ assationē artificiales ⁊ nō nāles digōnes. ¶ Qn̄q; ēt dī transumptiue pepāsis de opōne caloris nālis in res putrescētes: vt qn̄ calor maturat mām apostematis vel de opōne nālis in supfluitates: cū.n. egerit in illas calor nālis optimā dispositionē quā pōt iducere dicent̄ digeste. sꝫ imprope: qꝛ nō iducit optīas dispōnes ꝓ fine quā ītēdit. nā n̄ ītēdit gn̄are supfluitates nec saniē: sꝫ agit illā p̄ter ītētionē ꝑꝑ defectū ex ꝑte patiētis vel agētis: sic̄ nā agit mēstrua ⁊ mlta p̄ter ītētionē: ⁊ hec dicta breuiter ꝯsiderat opatio.

¶ Ei⁹ v̄o opatio ē supfluitatib⁹ vt si pol̄e fuerit eas in hāc mutet dispōnē q̄ ēt vocat̄ digō. Aut vt earū egressionē a mēbro in quo sūt retēte facilē efficiat cū expulsiōe eaꝝ attenuādo eēntiaꝫ si qđ ꝓhibet fuerit grossities: aut ingrossando si qđ vetat fuerit tenuitas: aut incidendo si qđ prohibet fuerit viscositas. Et hec quidem operatio vocat̄ maturatio. Est tamen cū digestio ⁊ maturatio synonyma dicuntur.

¶ Declarat Auicenna hanc virtutem quo ad operationeꝫ in superfluitatibus. Et dicit ꝙ operatio huius vir

tutis in supfluitatibꝰ est mutare eas ad dispositionē dictā: sʒ modū substātie ꝯuenientē operationi virtutū faciētiū trāsmutationē nutrimētalē.s.in eis ⁊ cōplexionē ꝯueniētē ꝯuersioni in nutriens in effectu: ⁊ ista etiaʒ vocat̄ digestio ꝙ si h̄ nō pōt agit vt faciat eoꝝ egressionē a mēbro facilē subtiliādo eas si illud qd̄ ꝓhibet fuerit grossities: aut igrossando si qd̄ ꝓhibet fuerit viscositas ⁊ hec opō ꝓꝑe dr̄ maturatio: lʒ doctores aliqñ synonyme vtant̄ istis duobꝰ noibus digestio ⁊ maturatio.

Hic dubitatur Utrū digō ꝓcedat igrossando. ⁊ videt̄ ꝙ nō.p̊ ex Auic.hoc z°. qꝛ cū gñat̄ chilus ex pane nō ē dubiū ꝙ grossior est panis q̄ chilus ex eo genitꝰ per digōnē.℄ Ꝓ.spūs vitalis generat̄ per digōnē cū sit mixtū perfectū: ⁊ tñ est subtilior sanguīe ex quo generat̄.℄ Similr̄ lac gñat̄ ex sanguine ⁊ est sanguine fluxibiliꝰ.℄ Silr̄ ficus mature ⁊ nespila ⁊ pira sūt molliora ⁊ subtiliora digesta q̄ cū sūt cruda: ⁊ vinū est subtiliꝰ musto.℄ Itē ex mixto grossiori pōt gñari ꝑ viā digōnis mixtū subtiliꝰ vt videmꝰ ligna dura ex qbꝰ gñant̄ vmes i eis: ⁊ nō est dubiū vmes eē subtiliores dato ligno ⁊c̄.℄ In oppopm est Ari.4° metau.dū dixit. Ex spumosis.i.aereis aquea: ex his aūt terrea fiūt ⁊ tādē grossiora pepāsim passa oia. Et Cōmētator.4°metau.cap̊ 4°. Et qñ digerunt̄ res inspissant̄ ⁊ ingrossant̄ ⁊ calefiūt ⁊ arescūt postq̄ fuerint fride. Opat̄ āt in illis siccitatē ⁊ spissitudinē calor nālis ⁊ h̄ qd̄ dixi mꝰ ē opꝰ caloris nālis.℄ In hac qōne sūt plr̄es modi dicēdi: vnꝰ ē valde antiquꝰ ⁊ notat ꝙ digō alia ē in iuuatiuo alia i nocitiuo: tūc dicūt duas ꝯ̊nes. Pria digō in iuuatiuo sꝑ ꝓcedit igrossando: ⁊ hāc dicūt de mēte Ari. ⁊ Auerrois fuisse. ⁊ ꝓbat̄ ꝑ h̄ ꝙ digō in iuuatiuo sꝑ ꝓcedit p̄parādo māʒ ꝯuersiōi ad mēbꝝ. sʒ mēbꝝ ē grossiꝰ ⁊ spissiꝰ nutrimēto.g̊ ꝯtiue nutrimētū ispissat̄.℄ Scōa ꝯ̊ digō in nocitiuo qñq̄ ꝓcedit subtiliādo. Patent h̄ per Aui. Et est rō: qꝛ vtꝰ in nocitiuo agit remouēdo dispōnē ꝑ quā ē iepta explsiōi: talis āt qñq̄ ē grossities.℄ Ista opio nō declarat qūo in gnōne spūs ex sanguīe digō nō ꝓcedat subtiliādo: ⁊ silr̄ de gnōne chili ex pane: nec de gnōne lactis ex sanguine. Et multa talia sunt ꝯ̄ istā positionē expertā.℄ Ꝓ.si caro vaccina debent ꝯuerti in nutrimentū pueri. Arguo sic. virtꝰ digestiua agit p̄parādo istā cōuersioni in carnē pueri que est subtilior.g̊ ipsam subtiliat argumentū suo ꝓportionale.

℄ Scōa positio ē Cōciliatoris q aliq̄lr p̄cedētē limitat dicēs. ꝙ digō in iuuatiuo ē duplex: q̄dā ordiata ad ꝯuersionē nutrimēti i mēbra: alia ad ꝯuersionē ipsiꝰ i rē ipo nobiliorē sic̄ ꝯuersio sanguis in spūm tūc dicit aliq̄ digestionē in iuuatiuo ꝓcedere igrossando ⁊ aliq̄ ꝓcedē subtiliādo. Nā digō ordiata ad restaurationē mēbroꝝ oīs igrossando ꝓcedit: ⁊ h̄ apud ipʒ vult Ari. ⁊ Cōmētator. Digō ordiata ad nobilioris gnōnē: aliqñ subtiliādo ꝓcedit. ⁊ sine dubio hec positio vult ꝙ qñq̄ digō ꝓcedit igrossando qñq̄ subtiliādo ꝟm finis exigētiaʒ: ⁊ ita nō videt̄ ad mētē Ari. ⁊ Cōmētatoris ꝓcedere q vlr̄ dicūt digōnē igrossare ⁊ inspissare.℄ Ꝓ. neq̄ illud est vlr̄ verū ꝙ digō ꝓcedens pro restauratiōe deperditi semꝑ ingrossando ꝓcedat vt supra dr̄ ꝯtra aliam opinionē.

℄ Tertia opio ē Thome de garbo q notat ꝙ ad digōnē ꝯcurrūt mālia p̄nª duo: humidū ⁊ siccū. Nā sine sicco nō digerit̄ humidū vt aq̄ nō ingrossat̄ solo humido. ℄ Notat z°. ꝙ digō est passio humidi nō sicca. Qd̄ ꝓbat̄.p̊ ex diffōne cū dr̄ in vnoquoq̄ humido. z° qꝛ digeri est pati. g̊ illiꝰ est digō qd̄ est magis passibile: sʒ humidū est huiꝯ: vt claꝝ est. g̊ digō est passio humidi ⁊ nō sicci.℄ Tūc ponit q̄tuor ꝯ̊nes: vna est: oīs digestio respectu humidi rei digerēdi vel in humido rei digerēde ꝓcedit igrossando. Probat̄. oīs digestio respectu talis humidi ꝓcedit ipʒ cū sicco debite ꝑmiscēdo: sʒ sine dubio tale humidū ꝑ admixtionē cū sicco igrossat̄ cū humidū nō reddat̄ grossum vel subtile nisi per diuersa cū sicco mixtionē.℄ Scōa ꝯ̊ respectu sicci cū humido ꝑmiscēdi digō subtiliādo ꝓcedit. pʒ.℄ Tertia ꝯ̊. oīs digō respectu eiꝰ qd̄ ꝓprie digerit̄ ingrossando ꝓcedit. Patet: qꝛ illd̄ qd̄ ꝓprie digerit̄ est humidū: ⁊ tale ꝯtinue igrossat̄.℄ Quarta ꝯ̊: aliqd̄ totale digestū est grossius eo qd̄ erat indigestū ex quo factū est. Et aliqd̄ totale est subtiliꝰ. Patet: nā cū plus subtiliat̄ terreū q̄ igrossat̄ humidum: tūc totū fit subtilius. Cū aūt eꝯ̄: totū fit grossius. ⁊ hāc pōnē sequunt̄ plimi moderni.℄ Cōtra hāc pōneʒ arguit̄.p̊ per h̄ ꝙ nō solū humidū est illd̄ qd̄ digerat̄ ⁊ est ꝓpriū subm digōnis. Nā Auerrois expͤsse vult in cōmēto q̄rti metau. ꝙ digō est cōplemētū passiōis ⁊ mixtiōis reꝝ ꝯ̄triaꝝ que miscent̄ ⁊ tēꝑant̄ adiuicē. Ecce ꝙ nō vult humidū tm̄ eē digōnē: sʒ humidi ⁊ sicci. ⁊ paulo post subdit. ⁊ certū ē ꝙ oē gñatū hʒ vnū modū mixtionis: ⁊ sua ꝑfectio ⁊ cōplemētū eiꝰ est digō.℄ Scōa suppositio ꝙ illd̄ qd̄ ꝓꝑe digerit̄ sit humidu ⁊ nō siccū nec cōpositū ex humido ⁊ sicco: pʒ ꝙ pō est falsa. Nā ē posīe ꝑ digōnē humidū qd̄ p̊us erat cōmixtū cū multo sicco terreo ⁊ itēse sicco ⁊ bñ ꝑmixtū separare ab illo ⁊ cōmiscere cū pauciori terreo ⁊ minꝰ sicco: sʒ tūc fiet illud humidū subtiliꝰ q̄ añ: vt pʒ: qꝛ igrossatio humidi iuxta positionē est ꝑꝑ eiꝰ cū sicco ꝑmixtionē. g̊ vbi ē ꝑmixtio eq̄lis humidi cū pluri sicco ⁊ itēsiori erit hūiduʒ grossiꝰ: ⁊ vbi cū pauciori ⁊ remissiori erit subtilius.℄ Et h̄ ꝯfirmat expimētū. Nā humidū panis fit ꝑ digōnē hūiduʒ sanguis. Et nō ē dubiū ꝙ illd̄ humidū qd̄ p̊ ē panis post ea sāguis ē p̊us cū pluri sicco ⁊ terrestriori ꝑmixtū: nec pōt dici ꝙ sit magis ꝑmixtū. nā pōt eē ꝙ cū erat hūidū i cibo erat ꝑmixtū magis q̄ qñ ē sub forā sāguis. Et pm añs pʒ: qꝛ nullā nālē repugnātiā claudit ꝙ hūidū tale ꝑ digōnē separet a multo sicco terreo qd̄ ē supfluū: ⁊ cū modico misceat̄ ⁊ iteꝝ dū sit ista sepatio fiat alia mixtio.℄ Tertio arguit̄ ꝯtra: qꝛ saltē nō sufficiēti motiuo mouet̄. Nā nulla est ꝓbatio q̄ ꝓbet humidū qd̄ digerit̄ magis ꝑmisceri q̄ p̊us cū sicco: sed alr̄ ꝑmisceri q̄ p̊us. Multa ex istis obyci possunt huic positioni ꝯtraria.

℄ Sʒ ꝓ rñsiōe ad qōnē suppono ꝙ loq̄mur de digōne ꝓprie dcā q̄ supra describit̄.℄ Suppono z° ꝙ cū q̄dā est digō q̄ est cōplemētū respectu forā recipiēdi vt illa que est i nutrimēto qñ ꝯuertit̄ ad subam nutriti. Quedā q̄ ē cōplemētū respcū opōnis ꝑfectissime illiꝰ forme ꝑducēde: sic̄ semīa dn̄r cruda anteq̄ pn̄t gnāre sibi silē: ⁊ dicunt̄ digesta cū pn̄t. Hic tñ ad pn̄s loq̄mur de pª digōne cuiꝰ finis ē nā q̄ ē forma.℄ Et suppono 3° ꝙ digōnū taliū q̄dā imediate p̄ꝑat ad formā mixti itermiati q̄dam nō. Sʒ vl' per se p̄ꝑat ad formā mixti iterminati: vel si p̄ꝑat ad formā mixti termiati h̄ ē mediate. Exēplū p̊. sic̄ p̄ꝑatio nutrimēti imediate ꝯuertibil' i os: vl' i granū frumēti vl' i fabā vel i pirū: ⁊ sic de silibꝰ. Exēplū z°. sic̄ ꝯuersio cibi in chilū vel chili in sanguinē vl' sanguis in spūm.℄ Tūc sit ista pª ꝯ̊. Nō oīs digō ꝓꝑe accepta in mixto terminato ꝓcedit igrossando ita ꝙ illud qd̄ digerit̄ sit grossiꝰ q̄ ipm erat dū erat indigestū. Patet in multis fructibꝰ: qꝛ cū sūt imaturi sūt crudi ⁊ grossi: ⁊ cū sūt digesti sūt molles ⁊ subtiles sicut sicꝰ ⁊ pira ⁊ sorba ⁊ silia.℄ Scōa ꝯ̊: non oīs digō imediate p̄ꝑarās ad formā mixti recipiēdā ꝓcedit igrossando: pʒ de gnōne chili ex cibo ⁊ spūs ex sāguine ⁊ multis alys talibꝰ.℄ Tertia ꝯ̊: oīs digō imediate preparās ad receptionē mixti ꝑfecti ꝓcedit igrossando: hoc pʒ ad experiētiā: nā nutrimētū tam aīaliū q̄ plantarū qd̄ per vnā trāsmutationē

est aptũ ɔuerti in substantiã aĩalis q̃ꝫ plante est molliꝰ q̃ꝫ pars in quã ɔuerti dꝫ:⁊ simil'r de nutrimento in fructus ɔuertibili.Et istã opꝫ putare cãm esse q̃re naꝫ plures oꝛdinauit digõnes fieri in aĩali.nã cũ aĩal nutrit̃ cibis mltotiẽs grossioꝛibus q̃ꝫ est substãtia carnis aĩalis: nõ potuit ꝑ caloꝛẽ digerẽtẽ vnica trãsmutatiõe ɔuertere in carnẽ:qꝛ caloꝛ nãlis agẽs imediate ꝓ tali gñõne agit igrossando ⁊ ispissando vt vult Cõmẽtatoꝛ 4° metau. Hec est actio caloꝛis ꝓ quanto est nãlis dum dixit. Opat̃ ãt siccitatẽ i illis ⁊ spissitudinẽ caloꝛ nãlis.¶ Et ꝭm hãc vltimã ɔ̃nẽ glosande sũt auctes vl'es ⁊ inspissatiõe que fit in digõne.Et ħ qð dixi est opꝰ caloꝛis nãlis. ¶ Rõnes aũt alie nihil ɔtra ɔ̃nẽ ponderãt.Et tu cõsidera.¶ Et si dicat̃ ꝙ ex carne dura ⁊ ligno fiũt per digestionẽ vermes.⁊ ex seminibꝰ duris plãte molles vt in leguminibꝰ:⁊ nõ ẽ dubiũ ꝙ ibi est motꝰ ad foꝛmã mixti terminati ⁊ ꝓcedit̃ subtiliãdo.¶ Dõm est ꝙ in generatiõe vermiũ p̃cessit putrefactio que mãm subtiliat:⁊ ex ista subtili fit per digõnẽ vermis grossioꝛ. In plãtis aũt ɔstat semina hẽre ꝑtẽ subtilẽ aereã que igrossat̃ in ɔuersiõe ad plãtã q̃ ꝑs sb̃tilis nõ erat p̄us ꝑmixta cũ illo terreo qð remanet per illã mixtionẽ ita igrossantẽꝫ. ¶ Uel dõm ꝙ a calido extrinseco nonnãli fit p̄us partiũ quarũdã subtiliatio.⁊ postea caloꝛ nãlis seminis fit potens ad illas digerendũ ⁊ conuertendum.

¶ Expulsiua aũt est illa q̃ supfluitatẽ expellit ex nutrimẽto residuã que ad nutriendũ nõ est cõueniẽs:aut q̃ excedit mẽsurã que sufficit ad nutriendũ:⁊ que nõ est necessaria:aut euacuat in receptaculo sibi apto sicut vꝛinã in vesica.

¶ Nũc declarat de v̇tute expulsiua.Et p̊ eã ex parte sue operatiõis declarat.2° ex ꝑte viarũ ibi[Et ħ q̄dẽ.]3° remouet vnũ dubiuꝫ.ibi[Cũqꝫ in ꝑte.]¶ Dicit p̊ ꝙ virtꝰ expulsiua est illa que supfluitatẽ expellit residuã ex nutrimẽto que nõ est ɔueniẽs ad nutriẽdũ:aut que est excedẽs mensurã que sufficit ad nutriẽdũ:⁊ illa que non est quoquo mõ nec̃ia:aut si nõ expellit hec v̇tꝰ tales supfluitates saltẽ euacuat in receptaculo.¶ Nõ p̊ ꝙ expellere ꝓpꝛie est extra pellere:⁊ iõ qꝛ hec v̇tus aliqñ extra coꝛpꝰ pellit:aliqñ ãt nõ:sꝫ euacuat ad receptaculũ aptũ ɔtinere aliquãto tꝑe talẽ supfluitatẽ sicut vesica ɔtinet vꝛinã.iõ Aui.vtrãqꝫ istaꝝ tetigit.¶ Nõ 2° ꝙ supfluitates in nr̃o coꝛꝑe q̃dã est peccãs in q̃li vt humiditas mediocritatẽ quãtitatis nõ excedẽs:sꝫ a tẽperamẽto ꝓp̄e spẽi remota.Quedã in quãto vt humiditas mediocritatẽ excedẽs a tẽperamẽto:tñ q̃litatiue nõ remota:quedã vtroqꝫ mõ.Et iterũ supfluitatũ in q̃li ⁊ quãto q̃dã multiplicat̃ ꝭm cursum nãe:vt feces:vꝛina:sanguis nec̃ius pꝛo gñõne spermatis.Et q̃dã multiplicat̃ p̃ternãliter: vt humoꝛes putridi vel sanguis mẽsurã nãlẽ excedẽs. Et Aui.oẽs istos modos tetigit supfluitatũ qualis taꝫ nãliter multiplicatas q̃ꝫ nõ cũ dixit ꝙ nõ est ɔueniens ad nutriẽdũ supfluitatẽ quãti nãlẽ cum dixit que excedit mẽsurã que est nec̃ia ad nutriendũ:⁊ superfluitates quãti p̃ternãlis cũ dixit.Et que nõ est nec̃aria.nã oẽs ille sunt obm expulsiue.¶ Nota 3° ꝙ aliq̃ est expulsiua cõis:aliq̃ ꝓpꝛia:que particularis mẽbꝛi ⁊ particularis nutrimẽti supfluitates expellit.Et ħ de cõi Aui.loquit̃ que per illos opat̃ latitudinales;ħ tñ tacuit Auic. dans itelligere ex supioꝛibus.¶ Nõ 4° ꝙ supfluitates q̃dã habuerũt receptaculũ q̃dã nõ. Nã feces habẽt pꝛo receptaculo grossuꝫ itestinũ:vt hꝫ videri 4° de vtilitate ꝑti. ⁊ vꝛina vesicã.Supfluitates v̊o quarte digestionis nõ habẽt receptaculũ sꝫ deberẽt extra pelli.Finis v̊o receptaculoꝝ est vt nõ sit ɔtinua necessitas vel quasi continua illas superfluitates emittendi.

¶ Et hec q̄deꝫ virtus has expellit supfluitates: aut per ꝑtes ⁊ foꝛamina que sũt eis p̃parata:vl' si non fuerint ibi foꝛamina p̃parata a nobili expellit ad ignobile ⁊ a duro ad laxum.

¶ Docet per q̃s vias expellit hec v̇tus.Et dicit breuiter ꝙ hec virtꝰ talis aut expellit per poꝛos aut foꝛamina p̃parãdo supfluitates ad ħ vt expellent̃ per anũ ⁊ vꝛina per ꝓpꝛiũ foꝛamẽ ⁊ similia.Aut expellit de nobili ꝑte ad ignobilẽ:vl' de duro ad laxũ:vel de foꝛti ad debile si nõ fuerint foꝛamina a nã p̃parata.¶ Nota tñ ꝙ istoꝛũ foꝛaminũ q̃dã sunt sensibilia:quedaꝫ nõ:vt poꝛi.Et expellit̃ etiã mã per vtraqꝫ foꝛamina qñqꝫ sensibiliter vt sudoꝛ ⁊ vꝛina:qñqꝫ insensibiliter vt vapoꝛes.

¶ Cũqꝫ in ꝑte expulsiõis fuerit declinatio materiei supfluitatis nõ ɔuertit eã virtꝰ expulsiua ab illa semita inquãtũ possibile fuerit.

¶ Remouet dubiũ.Posset quis dicere euacuat ne vnq̃ꝫ nã per aliã viã q̃ꝫ per viã sibi nãliter oꝛdinatã.¶ Rñdet̃ ꝙ sic:sꝫ tñ cũ mã declinauerit ad viã euacuationis i.ad viã oꝛdinatã a nã ꝓ illius euacuatione:tũc v̇tus nõ ɔuertit eã ab illa inquãtũ fuit possibile:g̊ si aliqñ euacuat per aliã viã hoc est ꝓpter ipedimẽtũ vt in vomitu stercoꝝ in ilios ⁊ multis aliȷs.Et causa patet cũ natura semper agat de possibilibus qð melius est.

¶ His autẽ quatuoꝛ virtutibꝰ naturalibꝰ q̃tuoꝛ pꝛime seruiunt qualitates:scilꝫ caliditas frigiditas siccitas ⁊ humiditas.

¶ Nũc Aui.ostẽdit que q̃litates seruiũt istis virtutibꝰ: ⁊ diuidit̃ in q̃tuoꝛ ꝑtes.p̄ma docet in generali.2ª ibi immediate.Sed caliditatis docet sigillatim de vnaq̃qꝫ p̄marũ q̃litatũ cui virtuti:⁊ q̃uo seruiat.3ª ibi[Post hoc aũt.]Cõparat istas q̃litates adinuicem ꝭm ꝙ plus vel minus seruiũt istis v̇tutibꝰ.4ª ibi[Et ex ħ q̄dẽ colligit circa ꝑtẽ totã.]¶ Dicit p̊ ꝙ istis q̃tuoꝛ virtutibꝰ.s.attractiue:retẽtiue ⁊c̃.seruiũt q̃tuoꝛ p̄me q̃litates:⁊ ħ vel tanq̃ꝫ agens instrumẽtale illis virtutibꝰ suboꝛdinatum vel adiuuãdo ad opus virtutis.¶ Nota p̊.ꝙ istas virtutes iuuare ab istis q̃litatibus in operãdo est notũ per se per experientiã. Nã istas virtutes sepissime videmꝰ debilitatas in operãdo:calefaciẽdo:ifrigidãdo:exiccando:vel humectãdo:reduci a bñ ⁊ debite agendũ.¶ Nõ 2°.ꝙ lꝫ aliq̄ dicãt hoc tm̃ esse verũ de qualitate potentiali:tñ vt dixi:experientia docet hoc de istis quatuoꝛ qualitatibus actualibus.⁊ iõ Auicẽ.dixit quatuoꝛ p̄me qualitates que sine dubio sint actuales.

¶ Sed caliditas seruitium omnibus quatuoꝛ pꝛo certo est commune.

¶ Nũc sigillatiꝫ de vnaquaqꝫ ostẽdit ꝙ seruiat istis virtutibꝰ.Et diuidit̃ i q̃tuoꝛ.2ª ibi[Friditas.]3ª ibi[Siccitas.]4ª ibi[Digestiua aũt.]¶ Dicit p̊.ꝙ ꝓ certo seruitiũ caliditatis ẽ cõe oĩbꝰ istis q̃tuoꝛ v̇tutibꝰ ita ꝙ vnaqueqꝫ istaꝝ v̇tutũ vtit̃ in sua opõne caliditate tanq̃ꝫ instrumẽto sibi ad illud opus per se oꝛdinato. ¶ Ubi nõ ꝙ nõ cuiuscꝫ intẽsiõis caliditas est debitũ instrumẽtũ istaꝝ v̇tutũ:iõ aliqñ ex nimia caloꝛis intẽsione cuiuslibet istaꝝ v̇tutũ opatio impediret̃.¶ Nõ 2° ꝙ lꝫ caliditas sit vna simplex foꝛma tñ potest eẽ sub diuersis gradibꝰ instr̃m per se ɔcurrẽs ad actiões ɔ̃rias:puta attractionẽ ⁊ expulsionẽ.imo ⁊ eadẽ mẽsura est istr̃m aĩe ad retinẽdũ ⁊ attrahẽdũ ɔueniẽs ⁊ expellẽdũ discõueniẽs ⁊ ita lꝫ caliditas agẽs vt elemẽtaris tm̃ eẽt versus vnã ɔ̃riaꝫ:motiua tñ agẽs vt nãlis ⁊ suboꝛdiata aĩe ẽ ad oẽs

dñias põnis motiua. ℭ Nota 3° ꝙ qꝛ expiētia docet ꝙ calor acqsitus in mēbꝛo iuuat mēbꝛū ad opationes istaruz ỽtutū pficiēdas: esto ꝙ nõ ꝯcurrat tāq̄ꝫ in mõ sube ꝑparās istr̄m vel ad aptitudinē vel ad aliquā cõpõnalē nāꝫ. ideo dicim⁹: ꝯcurrit tanq̄ꝫ instr̄ale agēs p se ỽtuti subordinatū: qd̓ est p se ꝯcurrere ad mētē Auic. vt ifra statim.

ℭ Frigiditas ỽo est cum alicui eaꝝ seruit accidentaliter ꝛ non essentialiter.

ℭ Nūc docet qūo seruiat frigiditas. ꝛ diuidit̄ in duas partes. p̊ ponit ꝯclionem. 2° ꝓbat ibi [Quod. n. frigiditati.] ℭ Dicit p̊ ꝙ frigiditas accn̄talr̄ ꝯfert ad opationes alicuius istaꝝ ỽtutū: sed nõ essentialr̄. ℭ Nota hic ꝙ p accidēs dr̄ multis modis quot modis dr̄ p se: qꝛ p accn̄s. i. nõ p se. put tn̄ ꝓposito ptinet illd̓ dr̄ p se ꝯcurrere ad aliquā opationē qd̓ est p̄ncipale agēs p se itēdēs illā opationē vel instr̄ali agēti nāl̓r ad illā actionē agendā subordinatū. Frigiditas g̊ nõ dr̄ p se ꝯcurrere ad opationē nāe: qꝛ nõ est instr̄m nāl̓r ỽtuti subordinatū ad opationē faciēdā: nec est ipsūmet agēs p̄ncipale qd̓ ỽtutis opationē dꝫ facere. ℭ Nota 2° ꝙ nõ est Auic. intētio ꝙ frigiditas ad nullā nālē opationē cuiuscūqꝫ agētis per se ꝯcurrat. Nā in gn̄atione aque p se cõcurrit friditas tanq̄ꝫ instr̄m p se subordinatū illi forme ad hanc actionē: ꝛ ista forma est nā: sed intēdit Auic. nām sumēdo pro virtute p̄ncipaliter opatiua in viuēte sine cognitione ꝛ nõ sequēdo cognitionē ꝙ frigiditas nõ ꝯcurrat p se ad sensuꝫ datū ad aliqd̓ opus talis nāe. Un̄ p̄ma sexti nāliū dixit. Frigiditas nõ hꝫ ordinē in ỽtutib⁹ que ꝯueniūt appetitibus ad hūc sensum ꝙ nõ est subordinata p se illis talib⁹ ỽtutib⁹ aīe que ꝯueniūt appetitib⁹ nālib⁹ ꝓprys tn̄ viuētib⁹. Et ad hūc sensuꝫ dixit Gal̓. 6° de accn̄ti. Frigiditas nullū in actione ꝯfert iuuamentū. ℭ Oꝛ si arguit̄. frigiditas per se ꝯcurrit ad esse aīati g̊ per se ꝯcurrit ad opationem: qꝛ qcqd est cā cause est causa causati in eodē genere cause. ℭ Rn̄det̄ a pl̓ibus diuersimode. qdā. n. dicūt frigiditatē ꝯcurrere dispositiue tm̄ ad esse aīati nõ ꝓducēdo formā vel cõpl̓onē. Nā cõpl̓onē dicūt fieri a caliditate. Et in bꝛutis aīam fieri a ỽtute informatiua agēte per caliditatē nõ per frigiditatē: lꝫ frigiditas sit necessaria in mā tanq̄ꝫ ꝑparās ad hui⁹ forme receptionē: ꝛ tūc frigiditatē in eodē gn̄e cause. s. mālis dispositiue ꝯcurrere ad operationē. non tamē per se effectiue ad sensum expositum.

ℭ Aly dicūt frigiditatē non per se ꝯcurrere ad esse aīati neqꝫ dispositiue neqꝫ effectiue. ℭ Nam frigiditas non facit ad esse nisi pro quāto remittit calorē: ꝛ facit ipsum esse debite mensure in cõparatione ad taleꝫ vel talē formam: ita ꝙ si calor esset ad imaginationē debite mensure sine frigiditate: alias esset ꝛ oparet̄. Nunc aūt frigiditas facit ad calorē esse talis mensure: ꝛ sic per accn̄s facit ad esse aīati: ꝛ etiā per accn̄s cõcurrit ad operationem.

ℭ Cõciliator tn̄ vult ꝯ̄ Auic. frigiditatē p se ꝯcurrere ad nature opationes: puta retētionē ꝛ tales: sed tn̄ ꝯcurrere cū subdn̄io saltē in hoie cū sit a dn̄o ƀm oīa mēbꝛa cal̓s.

ℭ Aliq ỽo Cõciliatorē sequētes ꝛ nolētes Aui. negare dixerūt h̓ eē p accn̄s ꝯcurrē. i. cū subdn̄io ꝯcurrē: ꝛ h̓ Aui. voluisse hic. ℭ Sed sine dubio si isto vltimo mõ dicat̄ oporteret dici siccitatē per accn̄s ꝯcurrere ad oīa opa: qd̓ Auic. nõ dixit. Estimo igit̄ primā fuisse mentē Auic.

ℭ Qd̓. n. friditati inest essentialr̄ est vt oib⁹ virtutibus sit ꝯ̄ria: qm̄ oīuꝫ virtutū opationes per motū existūt: ꝛ h̓ qdē in attractione ꝛ expulsione manifestū existit: sed in digõne etiā qm̄ digõ cõplet̄ p ptes ei⁹ qd̓ fuit ingrossatū ꝛ inspissatū ptiēdo ꝛ adiūgēdo ei qd̓ attenuatū fuit ꝛ subtiliatū. Et he qdē motiones sūt separātes ꝛ tēperātes. Retētiua ỽo opat̄ villos mouēdo transuersos ƀm figurā cõpꝛehēsionis bene factā. Et frigiditas qdē est paralyticū faciens: ꝛ mortificans: ꝛ ab oibus ꝓhibens operationibus.

ℭ Nūc ꝓbat ꝯclionē: ꝛ diuidit̄ in duas. p̊mo ꝓbat frigiditatē nõ p se iuuare opationē istaꝝ virtutū. 2ª ibi [Ad retētionē.] Probat scd̓aꝫ ptē ꝯclionis. s. frigiditatē p accn̄s iuuare. ℭ Primo itēdit talē rõnē. Illa qualitas nõ p se ꝯcurrit ad opationes istaꝝ ỽtutū cui essentialr̄ inest esse ꝯ̄rīū oibus ỽtutib⁹ illis: sed hec est frigiditas. g̊ ꝛc̄. Maior est clara de se: ꝛ minor arguit̄: qꝛ oīum virtutū operationes pficiunt̄ p motū localē: vt apparet de ope attractiue ꝛ expulsiue. ℭ De digestiua etiā pꝫ ꝙ cõplet̄ ei⁹ opatio pmiscēdo ptes rei grosse cū subtilibus ꝛ tenuib⁹: ꝛ diuidēdo vnā ptē grossam ab alia grossa: ꝛ iste sūt ille opationes p quas digestiua dr̄ tēperare ꝛ separe. ℭ Itē ēt retētiua in sui p̄n° opat̄ mouēdo villos trāsuersales ad h̓ vt mēbꝛū hēat figurā cõpꝛehēsiõis bn̄ factā. Nā mēbꝛū dū attrahit nõ est figuratū figura bn̄ amplectēte id qd̓ attrahit̄. Sed qn̄ cõpleuit attractiua suā opationē tunc retētiua mouet trāsuersales villos ita vt faciat mēbꝛum bn̄ cõpꝛehēdē attractū. ꝯtigit tn̄ aliqn̄ simul ꝛ semel opari attractiuā ꝛ retētiuā vt appet ifra. g̊ oīuꝫ istaꝝ ỽtutuꝫ opatiõe pficiūt p motū: sꝫ friditas ē faciēs paralyticuꝫ ꝛ mortificās ꝛ ab oīb⁹ ꝓhibēs opationib⁹. isto mõ ipediendo localē motū qui requirit̄ ad opationes. Pꝫ g̊ friditatē p se ꝯ̄riari vnicuiqꝫ illaꝝ ỽtutū que erat p̄ma ps ꝯclusionis ꝓbāda. ℭ Ubi nõ pro frigiditate p se ꝯ̄riari ỽtuti nõ est itelligēdū de ꝯ̄rietate ꝓpꝛie dicta que tm̄ est inter ea que sūt eiusdē gn̄is aut gn̄a ꝯ̄ria. Nā frigiditas nõ est in gn̄e in quo est ỽtus: sꝫ stat ꝯ̄rietas pro ỽtuali ꝯ̄rietate: qꝛ est impeditiua opationis alterius. ꝛ isto mõ ꝓcessit rõ Auic. nec itelligit Auic. ꝙ essentialr̄ inest friditati ꝯ̄riari istis ỽtutib⁹ ꝙ hec sit eēntialis p̄dicatio frigiditas ꝯ̄riat̄ ỽtutib⁹: sed qꝛ friditas est q̄litas effectiue ꝯcurrēs ad ipediēdū opa tāq̄ꝫ nāl̓r appetēs aliqd illi opationi ꝯ̄riū. puta quietē. ℭ Oꝛ si arguit̄. illud qd̓ essentialr̄ vni ꝯ̄rioꝝ ꝯ̄riat̄ dꝫ alteri ꝯuenire. cū g̊ frigiditas attractiue ꝯ̄riat̄ dꝫ ꝯuenire expulsiue. Negct̄ maior. Nā ỽtus vna duob⁹ virtutis est ꝯ̄ria ꝛ vnū tēperamētū duob⁹ oppositis distēperātys. ℭ Nõ 2° ꝙ opationes illaꝝ ỽtutū cõpleri per motū dꝫ itelligi ꝙ ad cuiuslibet istaꝝ ỽtutū cõpletā opationeꝫ ꝯcurrit motus vel tāq̄ꝫ ipsamet opatio: vel tanq̄ꝫ pars: vl̓ tāq̄ꝫ necessario reqsitus: nõ ꝙ cuiuslibet istaꝝ opationū cā sit mot⁹. Cū. n. aliq̄ istaꝝ opationū mot⁹ sit cānt̄ p motū ꝛ fieret lõg⁹ ꝓcessus. ℭ Nõ 3° ꝙ in opatione retētiue opat̄ ỽtus a p̄n° mouēdo villos trāsuersales: sꝫ postq̄ꝫ amplexa est ỽtus obiectū ꝯueniēter nõ mouent̄ villi illi: est tn̄ ibi q̄si ꝯtinu⁹ mot⁹ spūuꝫ qui sūt p̄ncipale instr̄m illi⁹ ỽtutis. ℭ Nõ 4° ꝙ in digestione ꝯcurrit motus ptiū rei digerēde quē ipediret friditas quātū est de se: ꝛ iõ taꝫ ꝓpꝛie digestiue q̄ꝫ cõi friditas ꝯ̄riat̄. ℭ Nõ 5° ꝙ p hūc motū localē reꝝ grossaꝝ ꝛ subtiliū ꝛ diuisionē ꝛ iuxta positionē debitā fit tēperatio grossi ꝛ subtilis q̄ ꝓpꝛie est digestio. ℭ Utrū aūt mot⁹ isti locales sint pars vni⁹ totalis opatiõis q̄ vocat̄ digõ vl̓ nõ. p nūc nõ ptinet ꝓposito ꝛc̄.

ℭ Ad retētionē tn̄ faciēdā accn̄talr̄ ꝯfert: qm̄ villos ƀm bone cõpꝛehensionis figuraꝫ tenet. Nõ ergo in opationibus virtutū essentialr̄ igredit̄: sed tali ꝑparat instr̄m dispõne qua ipsum suam custodit operationē. Et expulsiua qdē a frigiditate iuuat̄ ꝓpterea ꝙ vētositatis pꝛohibet fieri

dissolonē que ad expellēdū iuuat: ⁊ q̄ꝛ in eius au
xiliat̄ grossitie: ⁊ ꝓpterea ꝙ villū qui ſm latitu
dinē ꝓtēdit̄ exprimētē ꝯbit ⁊ inspissat ipm. Et
h̄ est etiā istr̄m ꝑparare: ⁊ nō est in ipsamet opa
tione auxiliū ferre. Et frigus nō itrat in seruitiū
hap̄ virtutū nisi ꝑ accn̄s: si. n. in ipsamet igrede
ret̄ opationibus noceret ⁊ motiōes debilitaret.
¶ Probat scd̄az ꝑtē ꝯclionis. ꝙ frigiditas accn̄talr̄ ꝯfert
in qbusdā opationibus istap̄ virtutū. ¶ Et p̄mo dicit ꝙ
ad faciēdā retētionē iuuat ex eo ꝙ tenet villos ſm figu
rā bone cōprehēsionis. Postq̄. s. sunt isto mō bene appli
cati retinēde rei: nō tn̄ ꝑꝑ h̄ dr̄ igredi eēntialr̄ hāc opa
tionē: q̄ꝛ tm̄ ꝑparat istr̄m tali ꝑparatione qua fit ꝯueniēs
v̄tuti in sui opatione: ⁊ hoc non est dicere ꝙ friditas sit ꝑ
se subordinata nālr̄ v̄tuti ad hāc opationē faciēdā. ¶ Di
cit 2° ꝙ frigiditas iuuat expulsiuā duplr̄. vnus modus est
ꝓhibēdo dissolonē vētositatis que in expellēdo iuuat ⁊
facit istā vētositatē eē grossaʒ. ¶ Scd̄s modus est cōpri
mēdo ⁊ ispissando villū ꝓtēsuʒ in latitudie qui villus cō
strigit̄ in expellēdo qui duo modi sūt ēt ꝑparare instr̄m
nālr̄ v̄tutis has opationes agētis. Cōcludit tādē ꝙ frigi
dus nō igredit̄ eēntialr̄ istas opatiōes. Nā si igrederet̄
istas opationes ipediret eas ⁊ nō iuuaret. ¶ Nō p̊ ꝙ fri
giditas ispissat: ad ispissationē aūt sequit̄ ꝑ accn̄s villos
teneri ſm figurā bone cōprehēsionis. ⁊ iō friditas ꝑ acci
dēs facit instr̄i ꝑparationē: ⁊ silr̄ in vētositate igrossando
ꝑ accn̄s iuuat expulsionē: ⁊ iō nō opʒ ex h̄ dicē ꝙ per se
ad istas opationes ꝯcurrat. ¶ Nota 2° ꝙ lʒ alie q̄litates
ꝯcurrāt instr̄m ꝑparādo: q̄ꝛ tn̄ ad h̄ ꝯcurrāt directe a v̄tu
te ad istud ꝑparādū: vt caloꝛ applicādo villos ſm bonā
figurā: iō nō ꝯuenit ꝙ aliqua alia q̄litas a frigiditate ꝑ
parādo istr̄ʒ ꝑ se ꝯcurrat ad opationē nō sic aūt friditas.

¶ Siccitas v̄o in triū virtutuʒ opationibus nec̄ia
existit: que sūt due. mutatiue localr̄ ⁊ retētiua.
Duabus v̄o localr̄ mutatiuis: q̄ sūt attractiua ⁊
expulsiua ꝑbet siccitas auxiliū eo ꝙ multaʒ eis
efficit sustētationē que in motu est nec̄ia: motu
videlicet spūs qui has virtutes ad suas defert
opationes ipulsione vehemēti: quā ⁊ talē q̄lis
est ipa humoralis ꝓhibet fluxus cū in suba fuerit
spūs: aut instr̄i: sed retētiue ꝓpter ꝯstrictioneʒ.

¶ Nūc Auic. docet qbus seruiat siccitas. Et diuidit̄ in tres.
p̄mo pōit vnā ꝯclionē. 2° ꝓbat vnā ꝑtē eius. 3° ꝓbat scd̄aʒ
ꝑtē. ibi 2ª [Duabus v̄o.] ibi 3ª [Sed retētiue.] ¶ Dicit de
p̄ª ꝙ siccitas est nec̄ia in opatione triū v̄tutū que sūt due
localr̄ motiue ⁊ retētiua. ¶ Dicit de 2ª ꝑte ꝙ duabus mo
tiuis localr̄ que sūt attractiua ⁊ expulsiua siccitas ꝑbet
iuuamētū: q̄ꝛ ꝑbet multā sustētationem que est nec̄ia in
motu: ⁊ h̄ ꝑcipue in motu spūs qui istas v̄tutes defert ad
loca vbi istas opationes cōplent impulsione vehementi
quā impulsionē ⁊ sibi silēs ꝓhibet fluxibilitas humora
lis valde excedēs cū fuit vel in suba spūs. i. subiectiue in
spū: vel instr̄i. i. subiectiue in instr̄o. ¶ De 3ª ꝑte dicit ꝙ
retētiue ꝯuenit siccitas ꝓpter ꝯstrictionē. i. ꝓpter seruare
mēbrū retinēs ꝯstrictū. ¶ Nota p̄mo ꝙ attractiua ⁊ ex
pulsiua dicunt̄ localr̄ motiue respectu retentiue: q̄ꝛ plus
in sua opatiōe motu vtunt̄: nō q̄ꝛ retētiua nullo mō mo
tu vtat̄. ¶ Nō 2° ꝙ in oī motu reqrit̄ fixio: vt q̄ꝛ in opa
tiōe istap̄ v̄tutū mouet̄ obiectū ⁊ organū: iō opʒ vtrūqʒ
hr̄e aliquā fixionē ⁊ ꝑcipue in expulsione vel in pulsione
opʒ obiectū aliquā hr̄e fixionē. Nā nō tā lōge neqʒ tam
fortiter ꝑpellimus aquā sicut lapillū sibi eq̄lē ob hāc cām. ⁊
hec est cā q̄re qn̄qʒ ipedit̄ v̄tus ab attractiōe subtilis ⁊ nō
ab attractiōe grossi: sic̄ in q̄dā dn̄a quaʒ vidi sex mēsibus
ipotētē ad bibendū: sʒ tn̄ optime comedebat: vtrarūqʒ g̊
istap̄ fixionuʒ tetigit Auic. in lr̄a. ¶ Nō 3° ꝙ lʒ siccitas
ꝯcurrat in istr̄o ipm ꝑparādo. tn̄ q̄ꝛ istā ꝑparationē facit
tāq̄ v̄tutis istr̄m: iō dicimus ꝙ ꝑ se ꝯcurrit ad talē opatio
nē. nō tn̄ icōuenit ꝙ pro q̄to ad aliquā opationē ꝯcurrit
istr̄m: diceret̄ ꝑ an̄s ꝯcurrē: sʒ ipsa alio mō eēntialr̄ ꝯcur
rit tanq̄ v̄tutis instr̄m ad retinēdū: nō sic aūt frigiditas.
¶ Nō 4° ꝙ nō opʒ si sūt ꝯ̄ꝛie attractio ⁊ retētio ꝙ non
sit idē instr̄m vtriusqʒ v̄tutis: vt dr̄ supra. ¶ Nō 5° ꝙ cū
Auic. dixit siccitatē eē nec̄iaʒ in triū v̄tutū opationibus in
tellexit ꝑ se ꝯcurrē ad opationē illā: ita ꝙ v̄tus mediāte sic
citate in organo exn̄te facit retētionē. ēt si minus itēsa sit
in illo istr̄o siccitas q̄ humiditas. ¶ Sūt tn̄ aliq qui vo
lūt siccitatē ꝑ accn̄s ꝯcurrere solū ad opationes: q̄ꝛ ꝯcur
rit tāq̄ subdn̄ans instr̄m: sʒ dicūt Auic. h̄ non dixisse ex
presse: q̄ꝛ siccitas nō tā ꝯ̄ꝛia est calitati que est aptissima
istr̄m ad oēs opationes: sicut friditas: tū q̄ꝛ minus est de
se actiua ⁊ ꝑ ꝯn̄s ipeditiua q̄ friditas: tum q̄ꝛ itēsioꝛ gra
dus siccitatis stare pōt cū ꝑfectione opationis q̄ fridita
tis: ⁊ iō quodāmō siccitas respectu friditatis pōt dici ꝑ
se ꝯcurrē. Sed qd de ista opinione credā dixi superius.

¶ Digestiua aūt plus indiget humiditate.

¶ Ostēdit cui v̄tuti seruit humiditas: ⁊ itēdit ꝙ digestiue
v̄tuti: q̄ꝛ digestiua magis idiget humiditate q̄ siccitate:
q̄ꝛ idiget q̄litate habilitāte digestibile ad nutritionem.
¶ Or si dicat̄ ꝙ digestiua stōchi iuuat̄ stipticis in qbus
est siccitas: vt sumit̄ iʒª tertij. cap̊ de debilitate stomachi.
¶ Itē q̄ꝛ digō igrossando ꝓcedit: qd̊ facit magis siccita
te. ¶ Hic si dicat̄ ꝙ digestiua magis idiget humiditate
q̄ tres ꝑcedētes: sʒ nō magis humiditate q̄ siccitate res
hr̄et ꝑuū dubiū in ꝓposito nisi apd̊ ponētes mixtū oē hu
midū. ¶ Si v̄o dicē volumus ꝙ digestiua magis indiget
humiditate q̄ siccitate. ¶ Negat̄ argm̄ vtrūqʒ. nā stoma
chus debilis iuuat̄ siccis: vtplr̄m aliqn̄ fridis ⁊ humidis:
vt sumit̄ 7° terapē. q̄ꝛ tn̄ plr̄imū abūdat in stomacho fl̄a:
iō pluries sicco iuuat̄ extrinseco vel extraneo in morbo:
⁊ silr̄ in 2°. q̄ꝛ. n. digestiua de qua hic loqmur dʒ igrossan
do ꝓcedē: nō idiget humiditate in re digerēte. melius ēt
ꝑ humiditatē iuuat̄ que est in mēbro digerēte. vn̄ melius
digerūt pueri q̄ senes. Ingrossatio aūt fit caloꝛe: ī ila de
qua h̄: que ē ꝑ dissolonē subtiliato humido. vt supra dr̄.

¶ Post hec aūt cū iter q̄litates actiuas ⁊ passi
uas cōparaueris iquātū iste virtutes eis idigēt
reꝑies virtutē retētiuaʒ plus indigere siccitate
q̄ caliditate: eo ꝙ tēpus in quo quiescere dʒ vil
lus retētiue maius est tꝑe in quo moueri dʒ vil
lus qui ſʒ amplitudinē tēdit ad ꝯstrigēdū. Nā
tēpus qd̊ est ad mouēdū est illud qd̊ calitate in
diget: ⁊ est breue: ⁊ totū reliquū tēpus eius opa
tionis est ad tenendū ⁊ ad quiescēdū. Et quia
pueroꝝ cōplexio plus declinat ad humiditateʒ:
ideo virtus hec in eis plus est debilis.

¶ Supius Auic. determinauit de iuuamēto istap̄ q̄tuoꝛ
q̄litatū ad opa istap̄ v̄tutū: nūc de illis determinat cōpa
ratiue ostēdēdo respectu v̄tutū istap̄ que plus iuuet ⁊ vi
des hec determinatio est in practica nec̄ia vt sciamus
cū qua q̄litate possumus defectui v̄tutis subuenire. Diui
dit̄ aūt in q̄tuoꝛ ꝑtes. p̊ determinat de iuuamēto istaruʒ
q̄litatū iuicē cōparatap̄ in relatiōe ad retētiuā. 2° in rela
tiōe ad attractiuā. 3° ad expulsiuā. 4° ad digestiuā. ibi 2ª
[Attractiua v̄o.] ibi 3ª [Expulsiua.] ibi 4ª [Que āt plus.]

Prima

Prima in tres diuidit̃. p̄mo ponit ↄclionē. 2° pbat p rōnē. ibi [Leo ꝙ.] 3° p signū. ibi [Et qꝛ puerorū.] Dic̃ de p̄ parte ꝙ cōparādo istas q̄litates adiuicē inuenim⁹ retētiuā plus īdigere siccitate ꝙ̄ humiditate. [De scda pte facit talē rōnē. Retētiua idiget pluri quiete ꝙ̄ motu: g̃ idiget plus siccitate ꝙ̄ calitate: ↄn̄a tenet p h. ꝙ in quiete vtit̃ siccitate: in motu aūt calitate. Et assūptū pꝫ: qꝛ tp̄s quo vtit̃ motu est tp̄s applicationis villorū: qđ est valde min⁹ tpe quo tenent̃ applicati. [De 3ª pte dicit. ꝙ signū hui⁹ est ꝙ retētiua est debilis in pueris: qꝛ eorū cōplo tēdit ad humiditatē. [Nō p̄mo. ꝙ qꝛ retētiua idiget multa quiete ꝙ̄ motu: iō fuit opportunū vti mlta siccitate. Nā qes aut friditate aut siccitate pficit̃. Sꝫ si friditas intēsa fuisset posita in instr̃o retētiue: tūc nimis debilitata fuisset calitas reqsita ad motū: iō nā posuit siccitatē ad quā nō sequitur calitatis remissio. [Nō ꝙ vtutē retētiuā plus idigē siccitate ꝙ̄ calitate apud diuersos diuersimode exponit̃. Quidā. n. dicūt ꝙ nō absolute plus idiget siccitate ꝙ̄ calitate cū in quolibet viuēte sit maior calitas ꝙ̄ siccitas: sꝫ ītelligūt pportionabilr plus idigere siccitate. i. siccitatem retētiue plus excedē siccitatē ad aliarū vtutū opationem reqsitā ꝙ̄ calitas calitatē. [Alij dicūt absolute plus siccitate ꝙ̄ calitate: qꝛ dato ꝙ in organo sit plus de calitate ꝙ̄ de siccitate: tñ illa calitas nō est reqsita pro retētione: nec tāta calitas est necessaria quāta siccitas. Negarent g̃ hoc argumētū. intēsior est calitas in organo ꝙ̄ siccitas. g̃ intēsiori calitate indiget hec vtus ꝙ̄ siccitate. Sed si dicat̃ vlr: oē viuēs eē calm̄ ⁊ humidū: pꝫ ꝙ intēsior gradus calitatis requirit̃ ad eē vtutis in organo ꝙ̄ siccitatis. ⁊ g̃ cūqꝫ gradus reqrit̃ ad eē reqrit̃ ad opari. [Alr pōt dici pbabilr tenēdo ꝙ oē aiatū est calm̄ ⁊ humidū: ↄcedēdo ꝙ itēsior calitas reqrit̃ ad opationē retētiue ꝙ̄ siccitas. tñ illa remissa siccitas plus opat̃ in retinendo ꝙ̄ illa calitas: qꝛ est magis pportionatū agēs ad hāc actionē. Et iō Auic. nō dixit vtutē hāc indigere maiori siccitate: sed magis vel plus illa q̄litate idigere. [Nec valet argu⁹. Calitas est magis actiua ꝙ̄ siccitas: g̃ magis ad hāc opationē ↄcurrit. Aliq dn̄t ꝙ nos ↄsideram⁹ duplex organū. Unū est sp̄us qui est principale instr̃m. Aliud est villus. Tūc dicūt quo ad primū plus idigere caliditate: quo ad scđm minus: qꝛ villus talis plerūqꝫ est siccus absolute ⁊ fridus: vt villi pāniculorū: vel saltē magis siccus ꝙ̄ cal's vt villi venarū ⁊ arteriarū. Hic tñ modus nō saluaret̃ nisi ponēdo: nō omne viuens actu calidum ⁊ humidum.

[Dubiū tñ solet introduci: vtrū retētiua puerorū sit debilior retētiua iuuenū. Et videt̃ ꝙ nō: qꝛ puer tēperatus hꝫ fortiorē imutatiuā: vt ifra tāget̃ ꝙ̄ iuuenis: sed retētiua itēperate pportionat̃ imutatiue: hꝫ g̃ fortiorē retētiuā. [Hic dr̃ negādo: ꝙ ita pportionat̃ retētiua imutatiue ꝙ pcise tñ sufficit in tēperato retinē quātū sufficit imutare: sed plus in vtroqꝫ sufficit retinē ꝙ̄ imutare. Et stāte nāli debita pportione retentiue ad immutatiuam stat retentiuam crescere ⁊ immutatiuam minorari.

[Attractiua v° plus idiget caliditate ꝙ̄ siccitate: qm̄ caliditas adiuuat in attractione in eo qđ maior pars sue operationis est mouere: ⁊ plus necesse est ei mouere partes sui instrumenti ꝙ̄ quietas facere ⁊ cuꝫ siccitate stringere. Hec. n. virtus nō tm̄ indiget multo motu: sed plerūqꝫ etiam motu indiget vehementi.

[Nūc determinat de q̄litatibus istis cōparatione ad attractiuā. Et diuidit̃ in duas. p̄ facit h. 2° docet modos quibus pōt fieri attractio. ibi [Et attractio qdeꝫ.] Prima in tres. Nā p̄mo pōit ↄclionē. 2° pbat p vnā rōnē. 3° p aliā. ibi 2ª [Qm̄ calitatis.] ibi 3ª [Hec. n. vtus.] [Dicit de p̄ pte ꝙ attractiua plus indiget calitate ꝙ̄ siccitate. [De 2ª pte pbat ↄclionem sic. Calitas adiuuat plus ꝙ̄ siccitas in ista opatione: in qua plus est necesse mouere ptes istr̃i ꝙ̄ fac̃ qetes: sꝫ opatio attractiue est huiꝰ. igit̃ ⁊c̃. [De 3ª pte dicit hāc rōnē. Illa vtus que idiget nō solū multo motu: sed motu vehemēti idiget plimi calitate ꝙ̄ siccitate: sed hec est huiꝰ. g̃ ⁊c̃. [Nō p̄ ꝙ opatio attractiue fit isto mō pcipue cōis ꝙ villi lōgitudinalis in pn⁹ mouent̃ vsus obiectū ⁊ ampliati amplectunt̃ ipꝫ: ⁊ tūc ↄstrigunt̃ circa obiectū ⁊ ↄhunt̃: ⁊ tūc pars alia ppinqua villorū lōgitudinaliū extēdit̃ vsus illos qui ↄtinent obiectū: ⁊ illi paulatim relaxāt reliqs capitib⁹: ⁊ sic vsqꝫ q̄ sit obiectuꝫ in quo ↄtineri dꝫ. Et sm̄ quoſdā in tali motu ↄcurrit opatio duarū aliarū vtutū attractiue seruiētiū. s. retētiue que iuuat ad tenēdū rē que attrahit̃ donec attractio alterius ptis pueniat ad p̄mā: ⁊ expulsiue que cū attractio alteri⁹ ptis pueniat ad p̄mā: cōprimit paulatim ptē p̄mā: vt obiectū pellat̃ in ptē scđaꝫ. Et videt̃ h sensisse Auic. iꝫ 3ª tertij. cap̄ pmo de anathomia meri: in quo pp hanc cām posuit villos trāsuersales ⁊ tunicā exteriorē cū villis latitudinalibus regri pro deglutione meri. [Et qb⁹ pꝫ qūo idigēt quiete villi lōgitudinales: ⁊ qūo qes est minor tpe mot⁹ respectu vniuscuiusqꝫ ptis attrahētis. [Pꝫ 2° ꝙ illa fixio ⁊ qetatio fit a retētiua pro quāto hꝫ seruire attractiue. [Pꝫ 3° sꝫ istos q̄re dixit ꝙ ps sue opationis est mouē: nā cū in sua opatione sit mot⁹ ⁊ itermediat quies solū mot⁹ est ps sue opationis ppꝛie: sed necesse est ptes suas qetas facē: nō p opōnē que est attractio vł attractiue: sed retētiuā sibi seruiētē: ita ꝙ facere qetas ptes istr̃i nō est de opatiōe attractiue. Aliq tñ volūt ꝙ attractiua villorū lōgitudinaliū aliqñ facit villos qetos stare sm̄ opportunitatē ⁊ ↄstrigi sꝫ ptē decetero aptā ad pellēdū i aliū ad quā dꝫ fieri attractio: sꝫ h nō eē de pncipali intētione attractiue: sꝫ scđaria. hāc viā non credo sensisse Auic. vt pꝫ cap̄ supra allegato. [Nō 2° supponēdo ꝙ a vtute eadē fieret qtatio villorū: ⁊ eorū mot⁹ qđ lꝫ ↄtingat mediāte eodē tēperamēto h fieri diuersimode applicato obiecto: tñ pro quiete minor reqrit̃ calitas ꝙ̄ pro motu. Et ita intelligēdū est de retētiua q̄ motu vtit̃ ⁊ qete. [Nō 3° ꝙ sic p̄ rō videt̃ arguere ꝙ vt⁹ idigeat calitate tpe maiori: ita 2ª pbat ꝙ itēsiori idiget calitate pp mot⁹ vehemētiā.

[Et attractio qdē fit aut virtute attractiua quē admodū magnes attrahit ferrū: aut iplēdo vacuū sicut aqua trahit̃ in azaracha: aut calore sicut in lāpade attrahit̃ oleū: lꝫ hec pars tertia reducat̃ necessario ad iplēdū vacuū apud certificantes imo est ipsamet. Cū g̃ virtus attractiua calitatis habuerit auxiliū fortior erit attractio.

[Nūc enumerat modos qb⁹ fit attractio. ⁊ diuidit̃ i tres ptes. p̄ facit h. 2° remouet dubiū. ibi [Lꝫ h.] ibi 3ª [Cuꝫ g̃.] Infert correlariū. [Dicit de p̄ pte ꝙ attractio aut fit a vtute sic̃ ferrū attrahit̃ a magnete: aut sic̃ attrahit̃ a vacuo: sic̃ aq̄ attrahit̃ i istr̃o qđ arabice vocat̃ açaracha: ⁊ est istr̃m cōpositū ex duab⁹ cānis: qrū vna est alia valde lōgior: ⁊ ↄiūgunt̃ iuicē in angulo: ⁊ minor ponit̃ in vase pleno aque: deide posito ore ad aliā attrahit̃ aer ⁊ seqt̃ aqua: ⁊ post cū dimitit̃ aqua p se seqt̃. aut 3° fit attractio a calo: sic̃ i lāpade lichiniū attrahit oleū. [De 2ª pte dicit. ꝙ hec attractio que fit a calo apđ certificātes. i. phos reducit̃ ad vacuū. nā cū ps olei que in lichinio ↄtinet̃ leuigata ascēdit alia mouet̃ ad locū p̄me ne det̃ vacuum. [Dicit de 3ª pte ꝙ ex his seqt̃ ꝙ cū vt⁹ attractiua habuerit auxiliuꝫ calitatis attractio erit fortior qꝛ ibi due

cāe ꝯiūgenť. ¶ Nō ꝑ attractionē fieri a vacuo. itelligiť h̄ mō ꝙ attrahiť aliqd ne deť vacuū ⁊ nō ꝙ vacuuʒ sit quo quomō cā attractiōis. ¶ Nō 2° ꝙ ꝑ ṽtutē debem⁹ intelligē aut specificā formā aut q̄litatē occultā: lʒ tales nō agāt nisi vt istr̄m forme subalis. Et ̄fm h̄ voluit qdā ꝙ spōgia que poniť in pte in aq̄: ⁊ tn̄ ipleť aq̄ quo ad ptē distātē attrahit aquā ꝑ formā specificā. Et silr̄ de attractiōe pāni. Pānus attrahit aquā vel vinū: ⁊ silr̄ de lana. Et dı̄ gn̄alr̄ in talib⁹ corꝑib⁹ siccis spōgiosis eē talē specificā ṽtutē attrahēdi liqda currētia. nō tn̄ h̄ fieri rōne siccitatis attrahētis. ¶ Aliqui nolūt h̄ fieri rōne siccitatis attrahētis. Et dicūt Auic. hic de siccitate tacuisse dans itelligere hoc ꝑ calitatē quā noiauit. ¶ Sed h̄ nō videť verꝫ cum Auic. attractionē a calido reducat ad vacuum tanq̄ꝫ nullam ponat in calido per se virtutez attractiuā. ¶ Aliȷ dicūt in talib⁹ corꝑib⁹ attractionē fieri ne deť vacuū. Nā aq̄ ꝯdēsat aerē: ⁊ ille occupat minorē locū: ⁊ seqtur aqua ne deť vacuū: ⁊ sic ꝯn̄r vel alio mō ꝙ aer fugit ab aqua tāq̄ꝫ a ꝯ̄rio motu veloci ⁊ insequiť aqua ne deť vacuū. ¶ Oꝫ si dicať ꝙ spōgiā suꝑ aquā suspēsam exꝑtū est. nō tn̄ tāgētē aquā tādē inueniri plenā aqua. ¶ Dicūt aliqui h̄ esse argumētū ꝓbās ꝙ attractio fit ibi a forma specifica: sed nō est dubiū ꝙ ꝯtinētia fit vaporꝫ ab aqua eleuatio qui in spōgia remanētes possūt in aquā ꝯuerti: ⁊ multis aliȷs modis si ꝯsideras h̄ saluari pōt. In attractione aūt duarꝫ virgularꝫ auelane cā est occulta proprietas que tn̄ debilis est: ⁊ in siccis virgulis non reperiť.

Sed in parte ista dubitať: qꝛ vr̄ ꝙ nulla attractio fit a vacuo ꝑ h̄ ꝙ attractio est qd positiuū: ğ hʒ cāʒ efficiētē positiuā: sed vacuū nō ē hui⁹ cū nō sit nec possit eē nālr̄. ¶ Oꝫ si dicať vt supra vacuū nō esse cāʒ: sed tn̄ corp⁹ moueri ne deť vacuū tn̄ stat argu^m: qꝛ in casu nulla est ibi cā positiua efficiens: talis mot⁹: ğ talis mot⁹ nō dʒ eē. vt ṽbi grā. qn̄ aq̄ istr̄m sequiť in instr̄o supra noiato ascendēdo in ꝑma cānula. ¶ Hic dr̄ cōiter ab oibus ꝙ in oib⁹ corꝑib⁹ sublunarib⁹ est q̄dā q̄litas qua pn̄t moueri ꝓhibendo vacuū: vt vnūquodqʒ istorꝫ corporꝫ sublunariū appeteret vn̄quaqʒ ꝯtiguari cū alio corꝑe ad saluādā ꝯtiguitatē ⁊ ordinem vniuersi siue illa q̄litas sit cōnata siue a suꝑcelestib⁹ influxa: ⁊ hāc dicūt cām positiuā hui⁹ mot⁹ ne deť vacuū. ¶ Cōtra. ꝑmo sequiť hūc motū eē ipulsionē nō attractionem. ¶ Scōo seq̄reť in oi tali motu qui fit simplr̄ ne deť vacuū ꝯ̄ nālē specificā iclinationē ei⁹ qđ moueť: sicut aque sursuʒ: ignis deorsuʒ q̄litatē illā motiuā ne deť vacuū eē fortiorē pro tūc ad illū motū faciēdū q̄ꝫ sit specialis q̄litas: vtputa grauitas ad resistēdū. Et pʒ ꝯn̄a: qꝛ in tali motu ex resistētia: vt ad exꝑiētiā videm⁹ ꝙ aq̄ in cypho cuʒ fūdo suꝑiori resistit trahēti cyphū sursū: sʒ nō fit talr̄ motus vbi ē resistētia nisi ṽtute actiua dn̄ante. ğ ad talē motū faciēdū opʒ illā q̄litatem motiuā ne deť vacuū dn̄ari speciali q̄litati ei⁹: qđ moueť: sed h̄ ꝯn̄s est falsuʒ: qꝛ tūc i tractu aq̄ sursuʒ ne deť vacuū nullus eēt labor. ¶ Nec difficilius trahemus multā aquā simul ne deť vacuū q̄ꝫ paucā: qđ est ꝯ̄ exꝑientiā. Et ꝯn̄a pʒ. ꝑ h̄ ꝙ cū illi mot⁹ fiant a ꝑn° itriseco dn̄ante resistēte. ṽtus quātūcūqʒ modica posset tales mot⁹ facere ⁊ in multa aq̄ esset eq̄lis ꝓportio ṽtutis mouētis ad resistētiā sicut in pauca: vt pʒ itelligēti: neqʒ etiam possemus assignare cām q̄re magis aqua q̄ꝫ lapis sequiť ne deť vacuū cū etiā in lapide sit tale ꝑncipiū motiuū qđ in tempore vicit suā grauitatem.

¶ Propter hec ⁊ multa silr̄ia credo ꝙ in motu aque sursū supra suā spherā ne deť vacuū itrisecū ꝑncipiū in aq̄ nullū est qđ sit effectiuū illi⁹ mot⁹: vel qđ ad illū motū iclineť. Sed dico illū motū eē a ꝑn° extriseco mouēte corp⁹ ꝯtiguū ⁊ appetitū quē hn̄t corpa ad ꝯtiguationē vel ꝯtinuationē vndequaqʒ esse ꝑ accn̄s cām illius motus directe: sicut si ferrū per collā alligeť ligno ⁊ trahať lignū sursum ⁊ ferrū sequiť: nō est dubiū ꝙ viscositas colle ⁊ tenacitas nō est cā efficiēs ꝑ se illū motū ferri nec appetitus quē hn̄t ptes ferri ad ꝯtinuitatē adinuicē est efficiēs illū motū: sʒ ego qui traho ⁊ ꝑ accn̄s illi appetitus sunt cōia. nō ğ ferrū a ꝑncipio intrinseco moueť: sed tn̄ aliquis appetitus ei⁹ est cā accn̄talr̄ istius motus: ⁊ ideo dico istos motus esse simplr̄ violētos ⁊ esse vere attractiones que sunt a corpore vel virtute mouente illud ꝑmū qđ alia sequunť. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ in lucerna ⁊ silr̄ibus attractionibus ꝯsideramus duplicia mota. vnū motū est pars calefacta leuigata que sui leuitate ascēdit sursuʒ: ⁊ h̄ nō ꝓprie dr̄ attrahi. alius motus est ptis nō leuigate que seq̄ť ad locū in quo recedit ps leuigata: ⁊ ista moueť ne detur vacuū ⁊ dr̄ ꝓprie attrahi. ¶ Nota vlterius ꝙ dolor si sit cā attractionis h̄ est ꝑ accn̄s: qꝛ nā̄ trāsmittit ⁊ calefacit mēbrū: ⁊ mēbrū calefactū attrahit a ꝑncipio. tn̄ poti⁹ est cā ipulsionis q̄ꝫ attractionis. ¶ Oꝫ si dicať ꝙ siccitas est cā attractionis: qꝛ cerebrū siccū facile repleť: vt ꝑ^a tertiȷ. Negať ꝯn̄a. cū eadē mlr̄titudo vaporꝫ veniēs ad cerebrū nālr̄ siccū erit sibi discōueniens que nō est discōueniens cerebro nālr̄ humido vel tēperato. ¶ Ultimo cōsidera ꝙ cū ꝯiungunť necessitas vacui: ⁊ calor ⁊ virtus fortior fit attractio. Sed hoc Auic. reliquit tanq̄ꝫ motum.

¶ Expulsiua ṽo min⁹ idiget siccitate q̄ꝫ attractiua ⁊ retētiua. nō. n. idiget ꝯstrictione retētiue: neqʒ iseparabilitate attractiue ⁊ ꝯstrictiōe ei⁹ ⁊ circūdatiōe attracti tenēdo ptes instr̄i: donec ad illas alteri⁹ ptis attractio ꝑueniat. Et ad vltimū nullo mō idiget expulsiua q̄ete: sed motu ⁊ inspissatiōe pauca que ad exprimēdū ⁊ ad expellēdū tali adiuuet mēsura: q̄ten⁹ ꝑ ipsaʒ remaneat istr̄m figurā exꝑssiōis ⁊ ꝯstrictionis ꝯseruās quēadmodū in retētiua tp̄s lōgū ⁊ in attractiua tp̄s breue est nec̄iū donec ptiū attractio vnā applicet aliȷ: ideoq̄ꝫ siccitate parum indiget.

¶ Nūc determinat de istis q̄litatib⁹ in cōparatiōe ad expulsiuā. Et cōparādo expulsiuā q̄busdā ṽtutib⁹ in idigētia siccitatis. Et diuidiť in tres. ꝑ ponit vnā ꝯclusionē. 2° ponit vnā rōnē ad ipsaʒ ꝓbādā. 3° ponit aliā. ibi 2° [Non indiget.] ibi 3° [Et ad vltimū.] ¶ Dicit de ꝑma pte ꝙ expulsiua minus indiget siccitate q̄ꝫ attractiua ⁊ retētiua. ¶ De 2ª parte dicit hāc rōnē expulsiua nō idiget ꝯ̄ctione retētiue: nec indiget inseparabilitate obiecti ⁊ ꝯstitutione organi ⁊ circūdatione obiecti ⁊ retētione eius tāto tpe donec aliarꝫ ptiū attractio ꝑueniat ad ipsuʒ q̄b⁹ indiget attractiua. ğ min⁹ idiget expulsiua siccitate q̄ꝫ retentiua vel attractiua. tenet ꝯn̄a ꝑ h̄: qꝛ si siccitas est necessaria istarꝫ ṽtutū oꝑationib⁹ maxime ꝓpter istas dispōnes est nec̄ia. ¶ De 3ª pte vult hāc rōnē. Expulsiua nō indiget q̄ete sui organi: sʒ mota ⁊ ispissatiōe pauca tāta. s. quāta sufficit ad tenēdū ptes instr̄i ̄fm figurā bonā expulsionis: ita ꝙ nō idiget tenere suū instr̄m quietū tpe lōgo: sicut retētiua: nec tpe pauco sicut attractiua: ğ min⁹ idiget siccitate: qꝛ ꝓpter q̄etē maxime videť siccitas nec̄ia. ¶ Circa ptē. Nota ꝑmo ꝙ lʒ plus debeat instr̄m ꝯstringi in expulsiōe q̄ꝫ in data retētiōe. tn̄ qꝛ ꝯstrictio q̄ est i retētiōe fit cū q̄ete: iō pluri indiget siccitate. Cū ğ dr̄ ꝙ expulsiua nō idiget ꝯstrictiōe retētiue nō itelligiť ꝙ nō idigeat tāta ꝯstrictiōe: sʒ nō idiget ea ita circūstātiōata cū q̄ete sicut retētiua. ¶ Nō 2° vt supra dr̄ in attractiōe ꝯcurrē attractionē partis ꝯ̄hētis: ⁊ quietē obiecti ꝯtenti in ꝯcauitate

attrahētis

attrahētis:que vocaꝛ hic ab Auic inseparabilitas ⁊ getē ꝑtis ꝑoris circūdātis obiectū donec ꝑueniat ad ipsaꝫ attractio ꝑtis alteri⁹. Et hec oia idigēt fixiōe etiā siccitate: que oia Auic. tetigit in lr̄a. Expulsiua v̄o nō idiget huiꝰ quietib⁹: vt pꝫ. Si habuerimus vnū corp⁹ oblōgū ad modū itestini plenū in expulsiōe ꝯtēti in eo nō idigem⁹ nisi ꝯtinua ꝯstrictione icipiēdo ab vno exēplo trāseūdo v̄sus aliud. ¶ Nō 3° ꝙ lꝫ expulsiua v̄tus iuuet aliq̄ humiditate vt sumiꝛ ab Isaac libro elemētoꝝ. Et a Ioannitio: ⁊ ab Auic. iꝫ° tertij: ⁊ experiētia docet. tñ ad ei⁹ oꝑationē reqriꝛ aliq̄lis siccitas: ⁊ nō q̄litercūqꝫ intēdereꝛ humiditas fieret expulsio fortior. Ois. n. īmoderata discrasia deicit actū ꝓprie v̄tutis. ¶ Nō 4° ꝙ lꝫ expulsiua videaꝛ ex dictis indigere humiditate. tñ magis videꝛ indigere caliditate q̄ꝫ alia qualitate ex quo magis motu non idiget ⁊c̄.

¶ Que aūt plus eis oibus idiget caliditate est digestiua que siccitate nō idiget: sed humiditate vt nutriēs efficiat ⁊ ad penetrādū in foramina ⁊ ad figuras recipiendas aptum reddat.

¶ Nūc Auic. determinat de istis q̄litatib⁹ cōparatiōe ad digestiuā: ⁊ cōparat digestiuā alijs v̄tutib⁹ quo ad idigētiā alicui⁹ de istis q̄litatib⁹. Et diuidiꝛ in duas ꝑtes. Primo ponit intētionē ꝓbando. 2° rñdet cuidam dubio. ibi [Neqꝫ pōt aliqs.] ¶ In ꝑte ꝑ̄ma duas itēdit ꝯnes. Prima est digestiua v̄tus plus idiget caliditate istis alijs: ⁊ itelligo de digestiua cōi. Pꝫ ꝑ expꝑiētiā: ⁊ ꝓpter fortitudinē motuū qui a digestiua fiūt. Scđa ꝯclo. digestiua nō idiget siccitate tāq̄ꝫ instr̄o sibi subordinato ad oꝑationem. Probaꝛ. digestiua idiget illa q̄litate que facit nutriēs liqdū ⁊ aptū ad penetrādū per foramina: ⁊ ad recipiēdas figuras mēbroꝝ in que ꝯuerti dꝫ ⁊ nō ꝯ̄rio: sꝫ huiꝰ istr̄m est humiditas ⁊ siccitas est ipeditiua. g° ⁊c̄. ¶ Nō tñ ꝙ lr̄a pro 2ª ꝯclione posset alr̄ itroduci. videlicet nō ꝙ dicat digestiuā absolute nō idigere siccitate: sꝫ ꝙ digestiua nō indiget siccitate ad eliquādū nutrimētū nec ad faciēdū penetrare: nec ad figuras capiēdas. cū h̄ tñ stat ꝙ indiget siccitate ꝓpter dare humido digerēdo cōplōnē cōueniētē: ⁊ ꝓpter igrossare: ⁊ ꝓpter multa alia: ⁊ ista mihi plus placet. ¶ Nō ꝑ̄ ꝙ hec dicta oino sūt vera de digestiua cōi. Nā ꝓpria digestiua ingrossat ⁊ inspissat: vt supra dictū est. Nec facit nutrimētū liqdū: vel ad ꝑꝑ penetrādū in foramina ꝑ̄paratū. ¶ Nō 2° ꝙ lꝫ frigiditas mltotiēs effectiue ꝯcurrit ad cōplēdū dispōnes rei gñate ꝑ digestionē. ipsa tñ nō effectiue ꝯcurrit ad digestionē vt virga cū gñaꝛ pinguedo ꝑ viā digestionis a calo: cū ipsi⁹ coagulatio est a frigore: ⁊ ita rostra pili ⁊ vngues ⁊ multa talia. reqriꝛ tñ caliditas tēperata ad digerendū. ⁊ iō ꝑ accñs ꝯcurrit frigus. ¶ Nō 3° ꝙ ad digestionē cōem maior reqriꝛ caliditas q̄ꝫ ad attractionē vel expulsionē aut retētionē. In liēteria. n. a frigore cāta calor sufficit ꝓ attractiōe ⁊ expulsiōe: ⁊ nō pro digōne. Silr̄ aliqñ sufficit pro retētione ⁊ nō pro digōne. De ꝓpria aūt nō sic manifestū est: sꝫ tñ ꝓportionabilr̄ est putādū. lꝫ g° mediāte eodē calore mēbrū attrahat ⁊ digerat. tñ maior mēsura caloris reqritur ad debite digerēdū q̄ꝫ ad ita attrahēdum: ⁊ h̄ voluit Auic. ¶ Nō 4° ꝙ digestiua stōchi iuuaꝛ sicco per accñs duob⁹ modis. Un⁹ est qꝛ ꝯsumit humiditates flaticas in stomacho abūdātes que digōnē ipediunt. Et alio mō qꝛ sicca iuuāt ⁊ ꝯstrigūt ꝑtes stomachi adinuicē magis que magis iūcte meli⁹ digerūt. Et h̄ voluit Auic. iꝫ° tertij. ꝙ digestiua iuuaꝛ calis ⁊ siccis. nō tñ ꝙ siccitas sit instr̄m digestiue v̄tutis in oꝑando. Et ad hūc sensuꝫ dixit Auic. hic ꝙ digestiua nō idiget siccitate. ¶ Ingrossatio aūt q̄ fit in digerēdo sufficiēter a calo. Et si aliq̄ reperiaꝛ digō in nobis ꝓportionata assationi. in ipsa tñ oꝑaꝛ v̄tus mediante humido: sed remissiori q̄ꝫ in alijs veris digestionibus ⁊ s̄m h̄ v̄tus digestiua idiget aūt humiditate in proprio subo ⁊ in obiecto circa qđ oꝑaꝛ: idiget illa vt vtaꝛ ea ad iducēdā cōplōnē mediā iter humiditatē ⁊ siccitatē: ⁊ vt ꝑ illā mā sit ꝑ̄parata suos mot⁹ ⁊ ipressiones retinere: siccitate āt nō idiget ad ista: sꝫ vt sit humiditatis ꝓportio fini itēto lꝫ aliq dicāt hic vt supra dī Auic. loq de digōne cōi que fit humido vt in stomacho ⁊ in epate: sꝫ qñqꝫ maiori: vt in pueritia vel fl̄atico: qñqꝫ ab ori. vt in senectute vel cholico. Et istas dñt nō ꝓprie esse optēses: sꝫ cōparatiue tñ. ¶ Ex qb⁹ pꝫ solō quorūdā dubioꝝ hic moueri solitoꝝ: vtrū aliq̄ digestio fiat a frido. vtrū digestiua vtatur siccitate. vtrū maiori indigeat caliditate digestiua vel attractiua ⁊ multoꝝ silium. ¶ Et si q̄raꝛ que virtus idigeat pluri calore vel digestiua vel nutritiua. ¶ Rñdeꝛ cōiter ꝙ digestiua cōis pluri calore indiget q̄ꝫ ꝓpria vel nutritio: ita ꝙ lꝫ cor sanū mediāte eodē calore faciat digestionē cōem ⁊ ꝓpriā: tñ cū aliquāto gradu caloris sufficit facere ꝓpriā cū q̄ꝫto nō sufficit facere cōem. Sed digestiua ꝓpria iteꝝ calore minori indiget q̄ꝫ ꝓpria nutritiua: vt qdā dicūt. Nā si per remissionē caloris vtriusqꝫ virtutis oꝑatio dꝫ impediri opꝫ ꝙ impediꝛ nutritio nō impedita digōne: vt assimilatio vel vnio: sed nō pōt ipediri digestio quin ipediaꝛ nutritio. ¶ Ego aūt credo ꝙ hec rō nō ꝓbat. Nā q̄ꝫuis ipediaꝛ nutritio ipedita ꝓpria digōne pōt dici ꝙ h̄ est: qꝛ obiectū nō est ꝯueniēter ꝑ̄paratū: nō qꝛ v̄tus nutritiua tm̄ debilitata sit ꝙ nō sufficeret in ꝓpriā operationē respectu conuenientis obiecti.

¶ Neqꝫ pōt aliqs dicere ꝙ si humiditas i digerēdo esset iuuatiua pueri possent res duras digerere. Nō. n. ꝯuenit pueris non posse istud ⁊ iuuenibus posse ꝓpter hoc: sed ꝓpter homogeneā ⁊ homogenee elōgationē. Qđ. n. ex reb⁹ durū existit complexioni pueroꝝ nō est homogeneū. Uirtutes igiꝛ digestiue corā eo nō oꝑanꝛ: neqꝫ ipm recipiūt retētiue: sed cito ipꝫ expellūt expulsiue. Iuuenū v̄o cōplexionibus est id cōueniens: ⁊ ad eos nutriendos conueniens.

¶ Remouet dubitationē dicēs ꝙ nō pōt aliqs dicē ꝯ̄ ea que statiꝫ dicta sūt ꝙ si humiditas iuuaret in digerēdo: tūc seqꝛ ꝙ pueri possent digerē res duras: sicut iuuenes vel meli⁹: qđ est falsuꝫ. Et pꝫ ꝯña ꝑ h̄: ꝙ in calore sūt eq̄les: sꝫ humiditatē hñt pueri maiorē. g° hñt fortiorē v̄tutē digestiuā. Et ꝑ ꝯñs res duras pñt magis digerē. ¶ Rñdeꝛ. n. ꝙ h̄ nō accidit pueris nō posse res duras digerere iuuenib⁹ potētib⁹ ꝑꝑ v̄tutis digestiue debilitatē: sꝫ ꝓpter ea ꝙ res dure hñt homogeneitatē cū iuuenib⁹ q sūt duri respectu pueroꝝ: ⁊ nō hñt homogeneitatē cū pueris q sūt valde hūidi. Et iō v̄tutes digestiue pueroꝝ nō oꝑanꝛ ꝯueniēter i rē siccā ⁊ sue retētiue nō bñ recipiūt illā: sꝫ cito expellūt ipm expulsiue. Sed illud siccū est ꝯueniens cōplōnibus iuuenū. ⁊ iō digeriꝛ ⁊ retineꝛ. ¶ Circa partē nota ꝙ homogeneitas itelligiꝛ silitudo in cōplōne actuali: que sola nō est sufficiēs cā facilitatis digōnis. nā videmus ꝙ ouis que est humida digerit paleas siccas q̄s non digerit serpēs vel leo vel ancipiter que sūt aialia sicciora ⁊ eꝯ̄ illa digerūt carnes q̄s nō digerit ouis. Reqriꝛ g° ēt occulta ꝓprietas currēs iter nutrimētū ⁊ nutritū ⁊ digerēs ⁊ digerēdū que facit digerēdū aptuꝫ pati a digerēte. ¶ Nō ꝙ humiditas facit obiectū passibilib⁹ q̄ꝫ siccitas vt oēs ꝯcedūt: ⁊ docet expꝑiētia: ⁊ ꝑ̄cipue passionū que reqrunꝛ in digōne. ¶ Ex quo seqꝛ ꝙ alijs parib⁹ humida sunt facilius digestibilia q̄ꝫ sicca. Et istud colligi pōt in

cōmēto illius afoꝛiſmi. Facilius eſt repleri potu ꝙ̃ cibo.
¶ Et ex iſtis apparet ꝙ nō ſequit̄ hoc nutrimētū: habet maioꝛē homogeneitatē cū iſto coꝛpoꝛe. ꝗ eſt facilius digeſtibile niſi ponant̄ alia paria. nā ſtat ꝙ nō currat inter ea ita ꝯueniēs ꝓꝓꝛietas occulta: vel ꝙ rōne ſiccitatis mꝉto plus reſiſtit ꝙ̃ rōne homogeneitatis fiat facile digeſtibile. Pueri ergo nō digerunt res duras ſed molles: qꝛ in mollibus homogeneitas ⁊ ꝓꝓꝛietas eq̄lis: ⁊ maioꝛ paſſibilitas ex pte humiditatis. Juuenes aūt magis digerunt duras ꝙ̃ molles: ſed tñ poſſūt digerere duras ⁊ nō pueri. ⁊ rō qꝛ lȝ dure res habeāt ꝯgeneitatē qđ nō hñt molles: tñ ex parte maioꝛis humiditatis ſūt molles: tāto ex pte maioꝛis humiditatis ſūt molles: tanto magis paſſibiles.
¶ Et ex h̄ fundamēto cōpꝛehēdere potes q̄re ſenes meliꝰ digerūt res molles ꝙ̃ duras: ⁊ ſunt mollis nutrimēti.

Utrū iuuenes habēt v̄tutē digeſtiuā foꝛtioꝛem pueris. Et arguit̄ ꝙ ſic. Pꝛio qꝛ meliꝰ digerūt dura ⁊ equalr̄ hūida. vt 6° de accñti. Scđo qꝛ hñt cōplōnē tēperatā: de 2° mō: ⁊ tēperatū ſeqt̄ foꝛtitudo. Tertio qꝛ caloꝛ eſt acutioꝛ ⁊ magis abſolutꝰ ab humido ſuffocāte. Quarto qꝛ plus ſimul digerūt cū plus in vna cibatione recipiāt. Quinto qꝛ meliꝰ reſtaurāt ⁊ ꝑfectius cū reſtaurarēt ꝓpoꝛtionatū ſibi qui ſūt ꝑfectioꝛes ⁊ meliꝰ opant̄. Sexto qꝛ pueroꝝ nā in digerēdis cibis nō dū eſt firma: vt 3° afoꝛ cōmēto 26°. ¶ Jn oppoſitū arguit̄ p̄. qꝛ nāles actꝰ pueri ſūt foꝛtioꝛes 6° de regimine ſanitatꝭ. ¶ Scđo qꝛ plus hñt de humiditate que iuuat ad digōnē alijs paribꝰ. ¶ Tertio qꝛ digeſtio eoꝝ ſeruit cōplete nutritiue ⁊ augmētatiue: ſed iuuenū nō niſi nutritiue. ¶ Quarto qꝛ citiꝰ digerūt cū pluries comedē poſſint in tpe eq̄li digerēdo. ¶ Quinto qꝛ digō in pueris eſt melioꝛ que eē pōt in plībꝰ hoꝛis ſupꝛa cap̄ de etatibꝰ. ¶ Jn dubio eſt rñſio antiq̄ Joānis de ſcā Sophia. ꝙ digōnez eſſe ꝑfectioꝛē pōt intelligi duplr̄: vel qꝛ citioꝛ ⁊ velocioꝛ: aut qꝛ ꝑfectiꝰ ⁊ meliꝰ eſt genitū ꝑ illā digōnē. Jtē genitū ꝑfectius pōt duplr̄ dici vel abſolute: vel cōparatione ad vite durationē. ¶ Tūc ponit tres ꝯnes. Pꝛima pueroꝝ digō eſt velocioꝛ reſpectu obiecti ſibi ꝓpoꝛtionati ꝙ̃ iuuenū. ꝓbat̄: qꝛ digeſtio ꝓpoꝛtionat̄ nutritioni ⁊ reſolōni que ſūt velocioꝛes in puero ꝙ̃ in iuuene: vt in cōmento afoꝛi. Qui creſcunt plīmū hñt caloꝛē ⁊c̄. Et qꝛ pluries ſine nocumēto comedūt. ¶ Scđa ꝯclō. digō pueroꝝ ē ꝑfectioꝛ digōne iuuenū rōne geniti ꝑ digōnē cōparatione habita ad vite ꝑ durationē. pȝ. qꝛ humidū pueroꝝ ē aptiꝰ ꝓ vite ꝑ durationē. ¶ Tertia ꝯclō. digō iuuenū eſt abſolute ꝑfectioꝛ digōne pueroꝝ. Pȝ qꝛ genitū ꝑ talem digōnē eſt abſolute ꝑfectiꝰ cū ꝑfectioꝛes poſſint opationes. Et ſȝ h̄ pȝ argumētoꝝ ſolō: ⁊ cū hac pōne plīmi moderni trāſeūt. ¶ Antoniꝰ aūt de Parma voluit ꝙ in digeſtione ꝯſideramꝰ eliquationē ⁊ opationē: que ꝓꝓꝛie eſt digō: qꝛ ꝑmixtio ⁊ tēperatio humidi cū ſicco quo ad pꝛimū dixit foꝛtioꝛē eſſe iuuenū digeſtiuam: ⁊ iō res duras meliꝰ digerē. Quo ad ſcđm dixit vnā nō eē alia foꝛtioꝛē. Sȝ ſi ꝯſūgas vtriuſqȝ poſitionis dicta ſolō erit facilioꝛ.

¶ **Et ex hoc qdē collectū eſt ꝙ retētiua indiget ꝯſtrictione ⁊ figuraꝝ ꝯſtrictionis fixione lōgo tpe ⁊ pauco motionis adiutoꝛio. Et attractiua ꝯſtrictione idiget ⁊ fixione ⁊ ꝯſtrictiōis tpe breuiſſimo ⁊ in motu mꝉto idiget auxilio: ⁊ expulſiue eſt neceſſariū ſtrigere tm̄ ſine fixiōe de qua nō eſt curādū. Et idiget adiutoꝛio ad motū faciēdū. Et digeſtiue eſt neceſſariū eliquare ⁊ tēperare: ideoqȝ virtutes iſte q̄litates illas q̄tuoꝛ inequalr̄ opari faciūt ⁊ eis inequalr̄ indigent.**
¶ Hic Auic. epilogat circa dicta: ⁊ patet conſideranti.

¶ De virtutibus aialibus. Cap̄. IIII.

VIrtutes aūt aiales intelligi volunt per illas virtutē illā que cū in membꝛis recepta fuerit ꝑparabit ad recipiendum virtutem ſenſus ⁊ motus ⁊ operationis vite.

¶ Poſt determinationē de v̄tutibꝰ nālibꝰ determinat de aialibꝰ. Et diuidit̄ pn̄s capl̄m in duas ptes. Ponit p̄mo vnā notificationē de virtute aiali. 2° illam explanat. ibi [Nos aūt hāc.] Pꝛima in duas. p̄mo pōit notificationē. 2° docet q̄dā aie accñtia ad iſtā virtutē reduci. ibi [Quibus etiā.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ medici ꝑ v̄tutē aialē volūt intelligi illā v̄tutē que cū fuerit recepta in mēbꝛis pꝛeparabit ea ad recipiēdū v̄tutē ſenſus ⁊ motꝰ ⁊ opationis vite. ¶ Pꝛimo notādū ꝙ v̄tutes nāles ea rōne qua nāles cōueniūt oībꝰ aiatis ſiue ſint aialia ſiue nō. ⁊ ideo dñr cōioꝛes vitalibꝰ. ⁊ iō de illis p̄us Auic. determinauit. ¶ Nō 2° ꝙ virtus pōt dici aialis aut qꝛ eſt v̄tus aie: ⁊ ſic digeſtiua ⁊ oēs v̄tutes de qbus in iſta doctrina determinatur ſūt aiales. Scđo mō dr̄ virtus aialis: v̄tus aie opatiua cognoſcēdo vel mediāte cognitione. Et iſto mō ſolū v̄tꝰ cognoſcitiua vel motiua volūtarie dr̄ aialis. Tertio mō dicit̄ aliq̄ virtus aialis: qꝛ ſolū in coꝛpe aialis repta: ⁊ iſto mō vitalis ⁊ aialis imediate añ dicte ſūt aiales. Quarto ſumit̄ aialis ꝓꝓꝛie pꝛo v̄tute in ſolis aialibus repta que p̄parat ad receptionē v̄tutis ſenſibilis motiue. ⁊ iſto mō ſumit̄ hic: ⁊ hec v̄tus eſt illa quā medici vitalē vocāt ex quo patet ſenſus rubꝛice ⁊ ſignificatio iſtiꝰ termini in p̄ncipio capl̄i. ¶ Nota 3° ꝙ ꝑ opationes vite qdā itelligūt vlr̄ oēs opationes in viuēte reptas que ſine vitali v̄tute fieri nō poſſunt. Alij dicūt intelligi opationes ꝓꝓꝛias vitali ſicut ſpiritū generare pulſare: ⁊ aiam in ſubiecto cōſeruare. Senſus ergo erit: aut qꝛ v̄tus vitalis p̄parat ad oēs opationes viuētis: aut qꝛ pꝛeparat ad oēs opationes ꝓꝓꝛias vitali v̄tuti: ⁊ vtrūqȝ eſt veꝝ. ¶ Nō 4° ꝙ virtus vitalis de ſe eſt p̄paratiua ad recipiendā virtutez ſenſus ⁊ motus: ſed qñqȝ mēbꝛū ad qđ venit nō eſt ſufficiēs ad recipiendū hāc p̄parationē. ⁊ iō nō opȝ ꝙ oē mēbꝛum in quo recipit̄ hec v̄tus ſit p̄paratū ad virtutē ſenſus ⁊ motus recipiēdū: vt oſſa ⁊ cartilagines ⁊ ſilr̄ia. Et iō in notificatione vitalis v̄tutis itelligēdū eſt ꝙ ſit ꝑ ſe p̄paratiua. nō tñ ꝙ vbiqȝ p̄paret. ¶ Nō 5° ꝙ in quocūqȝ mēbꝛo recipit̄ hec v̄tus vitalis ſaltē aliquā opationē vitalē reperimus. ⁊ ſi nō oēm. vt v̄bi grā: opationē que eſt aiam in mā ꝯſeruare: ⁊ ſic i oſſe in oī alio mēbꝛo talis opatio iuenit̄: ſed opationē que eſt ſpūm gñare vel pulſare nō opȝ in oī tali mēbꝛo vitalē virtutē habēte repire. ¶ Nā cū ſit aliqua v̄tus vitalis ꝓꝓꝛia ⁊ aliqua cōis: ſicut diximus ſupꝛa de nāli in illis mēbꝛis eſt virtus gñandi ſpiritū ⁊ pulſandi que tm̄ ꝓꝓꝛiā habēt. ¶ Jtē attēde ꝙ ꝑ v̄tutē vitalem intelligimus hic non aiam: ſed qualitatiuum quoddam pꝛincipium quo anima has operationes operatur.

¶ **Quibus etiā admiſcent̄ timoꝛis ⁊ ire motiones pꝛopterea ꝙ in eis reperiunt dilatationem ⁊ ꝯſtrictionem que accidit ſpiritui qui huic cōparatus eſt virtuti.**

¶ Dicit ꝙ medici admiſcent. i. attribuūt iſtis v̄tutibꝰ aialibꝰ motiones que fiūt in ira ⁊ timoꝛe. Et cā eſt: qꝛ in iſtis repit̄ dilatatio ⁊ ꝯſtrictio que ſūt motꝰ ſpūs cōparati. i. ſeruiētes tanꝙ̃ ꝓꝓꝛiū inſtr̄m huic vitali v̄tuti. ¶ Nō pꝛimo ꝙ in ira ⁊ timoꝛe ⁊ gaudio ⁊ ſimilibus cōſideramus

duo.s.vnū qđ est ipsa passio appetitus que est inclinatio ad ꝓsequēdū vel fugiēdū vel nō recipiēdū vel nō ꝑsistē dū.Et ꝯsideramus etiā motus quosdā corporeos: vt cordis pulsuз ⁊ arteriarꝫ ⁊ spūs motus nūc ad extra nūc ad ītra.¶ Quo ꝗ ad primū iste passiones sūt ꝓprie virtuti aīali cognoscitiue.quo ad scđm sunt ꝑtinētes ad virtutē vitalē.Et ideo Auic.dixit timoris ⁊ ire motiōes:⁊ nō dixit timorē ⁊ irā.¶ Et si dicaт qd est qđ mouet spm̄ intus ⁊ extra.Dicūt cōiter ꝙ est ꝓpria forma sua que est nālr subordinata vitali virtuti ⁊ etiā aīali.Et mouet ꝓportionaliter ad passionē que est in v̓tute aīali: vt in timore versus ītestina ⁊ femora.In verecūdia ad faciē. In ira circa cor:ad extra ⁊ ad ītra diuersimode.¶ Aly dicūt ꝙ cerebrū habēs talē passionē ītroducit in spūs q̄litates ꝑ quas sic mouenт.Sed p̄ma rn̄sio melior mihi videт. ¶ Nota scđo ꝙ spiritus in ira dilataт ⁊ ꝯstringiт:qꝛ quādoqз expanditur ad extra:quādoqз trahitur ad intra ⁊ nō soluз spūs sed cor ⁊ arterie mouenт: vt hз videri in de pulsibus scđa hui⁹.qui motus fiūt a vitali v̓tute sine dubio pro quanto est quo ad quid animali subordinata.

¶ Nos aūt explanabimus sūmā hāc ⁊ dicem⁹ ꝙ quemadmodū ex humorꝫ spissitudine ꝺm aliquā cōplexionē sube generaт spisse que est mēbrū aut pars mēbri: ita ex humorꝫ vaporib⁹ ⁊ eorꝫ subtilitate ꝺm aliquā cōplōnē suba generatur subtilis que est spūs. Et sicut apđ medicos epar prime generationis est principium: ita cor generationis secūde principium existit.

¶ Declarat dictā notificationē vitalis virtutis.Et diuiditur in duas.p̄mo ponit p̄ambula. 2° notificat.ibi [Et hic qdē.] Preambula sūt duo.Primū est ꝙ quēadmodum ex spissitudine humorꝫ.i.ex ꝑte grossa ⁊ corpulēta humorū ꝺm aliquā cōplōnē.i.acquirente aliquā determinatā cōplōnē gn̄aт mēbrū in p̄ncipio gn̄ationis aut pars mēbri in nutritione.ita ex vaporib⁹ sanguinis ⁊ subtili ꝑte humorꝫ gn̄aт spūs.¶ Scđm est ꝙ quēadmodum apud medicos epar est p̄nm p̄me gn̄ationis.s.sanguis ⁊ humorū ita cor est p̄nm scđe.s.spūuз.¶ Ubi notādū ꝙ hec preambula fuerūt necessaria vt notificareт nobis p̄ncipale instrm̄ huius virtutis qđ est spūs ⁊ p̄ncipale eius p̄nm.puta cor. Nā virtutē cognoscimus per oꝑationes que fiunt ab his duob⁹ p̄ncipys. ¶ Nō 2° ꝙ notificat spūз ex ꝑte agētis qđ est cor:⁊ ex ꝑte mā̄e que est vapor sanguinis tēperatus:⁊ ex ꝑte forme cū dixit ꝺз aliquā cōplōnē. Nā nō ōis cōplō eēт ꝯueniēs ad eē spūs:⁊ ita ītelligaт de modo sube ⁊ ꝓportionabilr notificauit mēbra ex ꝑte mā̄e que est pars corpulēta ⁊ forme cū dixit ꝺm aliquā cōplōneз. Efficiēs aūt mēbrū est v̓tus gn̄atiua de qua supra dictuз est:⁊ dedit nobis intelligi ꝙ ex eadē mā̄ gn̄anт mēbra ⁊ nutriunт cū dixit ꝙ ex ꝑte corpulēta humorꝫ generatur mēbrū intelligēdo in actu gn̄atiue: aut pars membri in actu nutritiue.¶ Nota 3° ꝙ spūs est illud quo p̄ncipalr viuimus:⁊ corpulētū est illud quo nutrimur mō spūs respectu corpulēti quo nutrimur est cals ⁊ humidus.Et iō dixit ad hūc sensum Damascenus viuimus calo ⁊ humido.⁊ nutrimur frido ⁊ sicco.¶ Nō 4° ꝙ spūs vitalis respectu cutis est cals ⁊ humidus:respectu aūt fumorꝫ ⁊ vaporꝫ est tēperat⁹ ad iustitiaз. Sed respectu spūs aīalis ⁊ nālis est calidus ⁊ siccus. Et ad hos varios sensus sunt glosande auctoritates que ꝯtra hoc sonare videntur.

¶ Et hic spūs cū ꝺm cōplōnē ꝓuenit quā debet habere ad hāc virtutē recipiēdā p̄paraт. deinde oīa illa p̄parat membra ad recipienduз omnes alias virtutes animales: ⁊ etiam reliquas.

¶ Ponit sn̄ie declarationē dicēdo primo ꝙ hec virtus p̄parat aīali. 2° ꝓbat ꝙ hec v̓tus p̄parat nāli ⁊ non nālis vitali.ibi [Et p̄parās.] 3° ꝓbat ꝙ motiones ire ⁊c̄.sūt ad hāc virtutem reducēde.ibi [Et qꝛ ira.] Prima in duas.p̄ sn̄iaз declarat.2° ꝓbat ꝙ v̓tus vitalis p̄parat aīali.ibi 2a [Uirtutis equidē.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ hic spūs qui a corde generaт cū peruenit ꝺm ꝯclusionē quā dз hr̄e p̄paratur ad recipiēdū hāc v̓tutē.s.vitalē:deinde ille spūs veniens ad alia mēbra p̄parat ea ad oēs alias v̓tutes aīe recipiendas:⁊ per hunc modū virtus vitalis p̄parat ad aīalem:⁊ hāc sn̄iam nō ꝓbat:sed vult ꝙ experiētia sit nobis magistra ꝙ spūs a corde veniēs ad mēbra ꝯseruat in eis vitā: cū ꝓhibito influxu cordis mēbra corrūpanт:⁊ p̄cipue influxu qui est per spūs trāsmissionē. ¶ Ubi nota ꝙ spūs ille ad h̓ vt habeat v̓tutē vitalē reqrit ꝙ habeat debitā cōplōnē.Et iō Auic.dixit cū ꝺm cōplōnē ꝓuenit quā dз hr̄e.¶ Nō 2° ꝙ ex h̓ videт Auic.inuere hāc v̓tutē in spiritu esse aliud a tēperamēto suo cū dicat ꝙ per debitam cōplōnē p̄parat ad hāc virtutē recipiēdā. ¶ Nota 3° ꝙ spiritus p̄parat mēbra ad alias virtutes recipiēdas hoc mō:qꝛ dat eis dispōnē sine qua etiā si adueniet spūs aialis vel nālis:mēbrū tn̄ talē v̓tutē ab illis spiritibus recipere nō posset. ¶ Nō 4° ꝙ hic spūs q̄uis p̄paret mēbra ad tales virtutes recipiēdas:tn̄ etiā effectiue ꝯcurrit ad oīa oꝑa mēbri:iō effectiue ⁊ dispositiue ad oēs oꝑatiōes alias ꝯcurrit.¶ Nō 5° ꝙ alio mō dnr̄ iste v̓tutes in spū esse ⁊ in mēbro:nam in spū sunt virtualr:qꝛ spūs pōt talē virtutē facere in mēbro sicut lumen hз virtualr caliditatem.Sed in mēbro sunt formalr:qꝛ membrū proprie est illud quod informatur tali qualitatiuo principio per qđ anima potest in tales vel in tales operationes.

¶ Uirtutes equidem animales in spiritu qdem ⁊ in membris non perueniūt nisi postq̄ȝ hec vitalis prouenit virtus.

¶ Probat ꝙ virtus vitalis p̄parat aīali.Et diuidiт in duas ꝺз ꝙ duas ponit rōnes.ibi 2a [Ideoqз.] ¶ Prima rō virtutes aīales non recipiuntur in spū vel in mēbro nisi postq̄ȝ virtus vitalis fuerit in eis recepta.ergo presupponūt vitalē tanq̄ȝ ad ipsas p̄parantē. Assumptū relinquit tanq̄ȝ notū. Nam īpossibile est mēbruз sentire ⁊ moueri nisi viuat.ergo īpossibile est hr̄e virtutē sentiendi ⁊ mouendi nisi habeat virtutē vitaleз:quia sicut operatio ad operationem:ita virtutes ad virtutem.

¶ Ideo ꝙ virtutes aīales alicui⁹ mēbri destruātur: viuū tn̄ mēbrū adhuc existit nisi hec virtus ī eo fuerit destructa. Nōne vides ꝙ mēbrū stupidū aut paralyticū vnūq̄dqз ꝺз habitudinem est nō habēs sensum neqз motū: aut ꝓpter complexionē que ꝓhibet ipm eos recipe: aut ꝓpter oppilationē que accidit īter cerebrū ⁊ ipsum in neruis qui ad ipsuз ꝓueniūt: ⁊ tn̄ ipm est viuū. Et mēbrū cui accidit nō habēs sensuз neqз motū ⁊ accidit ei vt putresiat ⁊ corrumpatur.

¶ Ponit scđaз rōnē inferēdo vnū correlariū.ibi [In mēbro igiт.] Rō ē lз in aliquo mēbro v̓tutes aīales destruātur mēbrū tn̄ viuit.Sed si v̓tus vitalis tollaт:ita ꝙ mēbrū moriaт ipm nō sentit nec moueт:ꝗ v̓tus aialis p̄supponit vitalē.ꝯn̄a clara.⁊ maior pз.qꝛ in mēbro stupido ⁊ in mēbro paralytico deficit sensus ⁊ mot⁹:nō tn̄ ꝺз actū sed etiā ꝺm habitū vel ꝓpiquā potētiā cū nō possint sentire applicato obiecto:nec moueri p̄cipiēte appetitu:⁊ h̓

vel ꝓpter malitiã ꝓprie cõplonis mẽbri: vel ꝓpter oppilationẽ iter mẽbrũ ⁊ cerebrũ ex quo recipit spũs aialis: ⁊ tñ ista talia adhuc sũt viua ⁊ minor de se est clara. Per mẽbrũ aũt stupidũ ꝓprie itelligim⁹ mẽbrũ ꝓpe nãlr sensu tact⁹ sensitiuũ qđ est hac opatione sensibilr diminutũ ꝑternãlr: vel ex toto ab ea ista opatio remouetur. ¶ Et per paralyticũ itelligimus mẽbrũ nãlr motu volũtario mobile hac virtute priuatũ: aut in eadez valde notabilr diminutũ ꝑternãliter. Et ꝯtingit idẽ mẽbrũ simul eẽ stupidũ ⁊ paralyticũ: ⁊ facilr dispõnes ille coniunguntur.

¶ In mẽbro ğ paralytico est virtus que eius custodit vitã donec cũ remotũ fuerit qđ ꝓhibet ꝓ fluat ad ipm virtus sensus ⁊ mot⁹. Ipm nãqz preparatum erat ad suscipiendũ eam ꝓpter virtutis vitalis sanitatẽ in eo. Prohibens enim nõ prohibuit nisi vt non eam in effectu reciperet sed membrum non sic est mortuum.

¶ Infert correlariuz ꝙ ğ in mẽbro paralytico qđ sanari dz est ṽtus que custodit ei⁹ vitã. i. aie pñtiã in mã. Donec cũ remotũ fuerit ipedimẽtũ qđ ꝓhibebat ipz ab ope sensus ⁊ mot⁹ recipiat ṽtutẽ sensibilẽ ⁊ motiuã: qr erat ꝑparatũ per vitalẽ: vt illã ṽtutẽ recipe posset: qr illud qđ ꝓhibuit nõ ꝓhibeat nisi qđ nõ posset istã virtutẽ recipe cuz effectu. i. hitu cõpleto: sz ꝓpter h mẽbrũ nõ erit mortuũ. ¶ Circa ptẽ hãc nõ ꝑ ꝙ lz aliqđ mẽbrũ repiri posset nãliter dispositũ in quo sit ṽtus vitalis ⁊ nõ sit in eo aialis nec actu nec aptitudie. Et ẽt posset repiri aliqđ rõnale in diuiduũ in quo est ṽtus vitalis ⁊ nõ est aialis ṽtus ꝫz habitũ vt in apopletico forti apoplia ante mortẽ: nõ tñ põt iueniri aliqđ idiuiduũ totale in quo sit ṽtus vitalis: ⁊ tñ nõ sit in eo aialis ṽtus ꝫm actũ aut ꝫm aptitudinẽ. Et ꝓpterea nõ posuerũt phi huic ṽtuti corñdere gradũ distinctũ viuẽtiũ. ¶ Nõ 2° ꝙ lz dicam⁹ vitalẽ ṽtutẽ parare aiali: nõ tñ ipsa sola sufficit ad faciẽdũ mẽbrũ hr̃e ṽtutẽ aialẽ: sz reqrit iflux⁹ vel ṽtus cerebri mediãte aiali spiritu.

Dubium tñ est cũ spũs vitalis suscipiat hãc ṽtutẽ vitalẽ a corde. Utrũ cor in dãdo hãc ṽtutẽ spũi opet mediãte vitali spũ: ⁊ si sic tũc esset in spiritibus ꝓcessus in ifinitũ. ⁊ si nõ: tũc sequit ꝙ in ꝑncipalissima opatiõe vitalis ṽtutis cor nõ vteret spũ: cui⁹ opp^m ponũt oẽs. ¶ Dic dr̃ a qbusdã ꝑ^m spm̃ reptũ in corde genitũ eẽ a ṽtute gñatiua que est in spmate. ¶ Ego tñ credo ꝙ sic ṽtus gñatiua que est in spmate nõ gñat sanguinẽ: sz opz oẽm sanguinẽ ab epate gñari. Itẽ spm̃ opz hr̃e determinatũ agẽs qđ est cor: iõ ꝯcedo oẽm vitalẽ spm̃ genitũ eẽ a corde mediãte spũ vitali. Est tñ dare ꝑ^m vitalẽ spm̃ in corde meo: grã exẽpli: qui spũs genit⁹ fuit a corde pr̃is ⁊ simul cũ spũ gignitiuo in spmate emissus est. ⁊ remãsit sub forma vitalis vsqz ad cordis gñationẽ ⁊ a ṽtute imutatiua ꝑ^a ad locũ gnõnis cordis fuit transmissus ita ꝙ in ꝑn° cor hũit spm̃ sibi appositũ a pr̃e genitũ: ⁊ in talib⁹ nõ ẽ icõueniẽs ꝓcessus in ifinitũ sic i pr̃ib⁹ iuxta viã phoꝝ:

¶ Et preparans non est virtus nutriendi tm̃ ita vt dicamus ꝙ quãdiu virtus nutriendi affuerit viuum erit: ⁊ cum destruet erit mortuum.

¶ Dic ꝫm varios doctores vario mõ fit text⁹ itroductio. Sed ego ponã primo expõnẽ que mihi vr̃. deinde subdã alioꝝ expõnẽ. ¶ Est ğ ꝑmo sciẽdũ ꝙ qdã fuerũt dicẽtes ꝙ ṽtus nutritiua est ꝑma virtus nãlr in corpore aialis ⁊ cuiuscũqz viuẽtis repta. ⁊ ꝙ ꝑter hãc ṽtutẽ nõ opz ponẽ aliã ṽtutẽ vitalẽ que vitã ꝯseruet: ⁊ ꝓpter h ꝑparet: imo dicũt solũ hãc nutritiuã ꝑparare ⁊ dare vitã. ¶ Hanc ğ põnẽ intẽdit Auic. destruere. Et ꝑ narrat põnẽ nõ eẽ verã. 2° ꝓbat ibi [Qm̃ h ipm.] 3° ꝓbat ꝙ nutritiua pro quanto est nutritiua nõ ꝑparat aiali ṽtuti. ibi [Et si ṽtus.] 4° ꝯcludit ex dcis ibi [Restat.] 5° docet qũo vitalis ad oẽs alias ꝑparet opationes vite. ibi [Deinde spũs ꝫz phm.]

¶ Dicit ꝑ ꝙ nõ tm̃ ṽtus nutritiua ꝑparãs est ad ṽtutem aialẽ ita ꝙ dicat ꝙ nulla alia virtus reqrat ad viuere: sz q̃diu ṽtus nutriẽdi fuerit erit mẽbrũ viuũ: ⁊ qñ destruetur virtus nutriẽdi mẽbrũ erit mortuum: ita ꝙ breuiter dicũt ꝙ ꝑternãlẽ virtutẽ in aiali nõ reqrit ad ꝑparãduz ꝓ ṽtute aiali nisi nãlis que est nutritiua: nõ vere dicũt.

¶ Qm̃ hipz verbũ virtutis afferem⁹ nutritiue. fortasse. n. plerũqz in aliquo ei⁹ opatio destruere ⁊ mẽbrũ viuũ remãebit. ⁊ fortasse plerũqz remanebit ei⁹ opatio ⁊ mẽbrũ tẽdit ad mortẽ.

¶ Probat ꝯclõnẽ per h ꝙ hocmet verbũ qđ dcm̃ est supra de ṽtute aiali ad ꝓbãdũ ꝙ ipsa ꝑsupponit aliã ṽtutẽ per quã vita ꝯseruat: possumus dicere de virtute nãli: qr fortasse in aliquo mẽbro destruet eius opatio. s. nutritiue virtutis ⁊ remanebit viuũ. ğ nõ est nutritiua illa per quã imediate mẽbra viuũt: ⁊ per ꝯñs est alia virtus preparans ad alias virtutes. Similr fortasse remanebit ei⁹ opatio plurima nõ multũ debilitata: ⁊ tñ mẽbrũ tendit ad mortem: ita ꝙ virtus debite ꝯseruatiua erit notabilr debilitata ⁊ nõ nutritiua. ergo alia etiã est ṽtus per quaz immediate etiam conseruatur vita q̃z nutritiua.

Sed tũc sunt due difficultates. ¶ Pria qm̃ in ꝑma rõne supponit esse posse destructã esse opationẽ nutritiue ṽtutis: ⁊ tñ mẽbrũ viuẽ: qđ videt falsuz: cũ scdo de aia dicat ꝙ vsqz ad h viuũt aiata quousqz suscipiũt alimẽtũ. ⁊ ꝙ vita est ꝯsistẽtia aie per alimentuz. ¶ Dic dr̃ ꝙ ꝫm Auic. opiõnẽ nõ est ipossibile mẽbrũ viuere ⁊ in eo destructã esse opationẽ nutritiue ṽtutis: vñ supius in cap 2° hui⁹ doctrine dixit ꝙ appõ que est ꝑm⁹ act⁹ nutritiue ṽtutis qñqz fallit vt in egritudine que vocat atrophia. Et nõ ẽ dubiũ ꝙ cũ fallit appositio fallit ẽt vnio ⁊ assimilatio. ¶ Ad auctoritatẽ Arist. rñdet ꝙ vsqz ad h viuũt ⁊c. id est nõ notabilr viuit plus aliqđ totale viuẽs q̃z nutriat ⁊ suscipiat alimẽtũ: qr nisi alimẽtũ susciperet nõ esset potẽs si est aial ad gñationẽ spũs qui est vite sustẽtaculũ: nõ tñ vult ꝙ absolute nõ põt viuere nisi nutriat: vnũ aũt mẽbrũ ꝑticulare fortassis notabili tpe viuet ⁊ nõ nutriet qr recipet a corde iflu[x]ũ ⁊ nõ ab epate: ⁊ ꝫm h aliqui volũt ꝙ lz nõ sit possibile in aliquo totali aiali viuẽte esse vitã sine nutritiõe: qr nõ est nisi possit spm̃ vitalẽ regñare cũ h sit ꝑmus act⁹ vitalis: ⁊ qñ h põt esse ibi est ⁊ mã ⁊ ṽtus potẽs nutrire taz in ꝑticulari mẽbro h põt deficere. ⁊ ꝯcordant isto mõ Auic. ⁊ Arist.

Secũda difficultas. Naz si ṽtus vitalis ꝑparat nãli ⁊ nutritiue qũo est possibile ꝙ remaneat plm opatio nutritiue ṽtutis: ⁊ tñ mẽbrũ tẽdit ad mortẽ. Si ğ tẽdit ad mortẽ multũ debilitat vitalis: sed debilitata ṽtute ꝑparãte necessario debilitat ꝑparata. ğ etiam multuz debilitat nutritiua. ¶ Et silis difficultas posset adduci ad ꝓbãdũ ꝙ vitalis nõ ꝑparat aiali. qr tũc debilitata vitali debilitaret aialis: cuius oppositũ videmus in ethicis ad mortẽ tẽdẽtibus. ⁊ febribus qbusdã pestilẽtibus in qbus ifirmi sũt cũ debilissima virtute vitali: ⁊ tñ sentiũt ⁊ cognoscũt optime. ¶ Dic dr̃ a qbusdã ꝙ in quocũqz mẽbro multũ debilitat virtus vitalis in eodez multum debilitatur nutritiua: ⁊ etiam aialis. ¶ Dicunt scdo ꝙ nõ est icõueniẽs virtutẽ vitalẽ esse multum debilitatam: lz non sit sic in alijs. ¶ Et tunc dicunt tertio ꝙ stat in aliquo membro fortes esse operationes virtutis nutritiue. ⁊ tñ mẽbrũ ad mortẽ tẽdere per accñs: ꝓpter ea ꝙ in alio membro debilitatur virtus vitalis ad cuius

membri

membri corruptionem. sequit̃ totius corruptio: vt verbi gratia cordis ꝛ arteriaꝝ. Et ita dicunt de animali virtute ꝙ in quocunq; mẽbro est debilis ṽtutis si sit in eo aialis virtus illa est debilis: sꝫ tñ stat ꝙ in membris qbusdã aialib⁹ esse fortẽ ṽtutẽ vitalẽ: lꝫ in qbusdã aialib⁹ sit valde debilis. Et p hoc ad argumẽtũ. Mẽbrũ tẽdit ad mortẽ. g̃ virtus vitalis est debilis. Nego argumentum. Nam tẽdit ad mortẽ p accidẽs ex nocumẽto in alio membro.

¶ Alij dicunt notando: ꝙ lꝫ virtus vitalis preparet aiali ꝛ nutritiue tñ remissus gradus vitalis ṽtutis p̃parat itẽso gradui aialis ꝛ nãlis. Et iõ stat notabiliter debilitari virtutẽ vitalẽ nõ debilitata notabiliter animali ꝛ nutritiua. Et sic negat̃ argumentũ: virtus preparans est notabiliter debilitata. g̃ ṽtus p̃parata est notabil'r debilitata.

¶ Secundus modus exponẽdi hũc tex. fuit Dini de florẽtia. Et itẽdit Aui. in ista parte ꝙ nõ tñ virtus nutritiua est preparans vitali virtuti: ita ꝙ quãdiu nutrit̃ mẽbruꝫ viuit. ꝛ quãdo destruit̃ operatio ṽtutis nutritiue fit mortuũ. ¶ Et hoc ꝓbat Aui. ibi [Quoniã hoc ipm.] Et est rõ talis hoc ipsum verbũ qđ nos diximus de virtute aiali respectu vitalis possum⁹ dicere de nutritiua respectu vitalis: videlicet ꝙ fortasse. i. possibile est ꝙ ei⁹ operatio. s. virtutis nutritiue destruet̃ in aliquo mẽbro: ꝛ tamen illud membrũ remanebit viuũ. ergo ṽtus vitalis potius preparat naturali. ¶ Et simil'r fortasse remanebit plurimũ operatio illius nutritiue ṽtutis: ꝛ tamen mẽbrum tẽdet ad mortẽ. Et hec parua ꝑticula exponitur apud istos duob⁹ modis aut dicendo ꝙ li remanebit significat idẽ qđ cessabit. ꝛ tũc est sensus. ꝛ fortasse remanebit plurimũ opatio illi⁹ virtutis nutritiue. i. cessabit: q̄ꝛ mẽbrũ tendit ad mortẽ: ꝛ sensus est clarus. ¶ Alio modo dicunt ꝙ operationeꝫ nutritiue possumus dupl'r ꝯsiderare vel in se: ꝛ sic dicũt eẽ ĩpossibile ꝙ remaneat ista operatio plurimũ mẽbro ad mortẽ tendente: vel cõsiderat̃ quo ad influxũ ab epate. ꝛ tunc est possibile virtutis illius opationẽ que est spiritũ naturalẽ ab epate transmitti ad membrum remanere plurimũ: ꝛ tñ membrũ tendit ad morteꝫ cordis influxu deficiẽte. ¶ Et ꝺm hanc viã iteꝝ opꝫ ꝯcedere ꝙ est poẽ: vt supra aliqđ membrũ viuere: ꝛ ipsum non nutriri: q̄ꝛ viuere cũ sit existentia aĩe in corpore est p̃us nãliter q̃ꝫ nutriri. g̃ nõ claudit aliquã naturalẽ ꝯtradictionẽ viuere ꝛ nõ nutriri. ¶ Et si dicat̃ ꝙ virtus nutritiua est cõior vitali cõmunitate subiecti cõcedit̃: non tamen est prior naturaliter vitali in eo in quo est vitalis.

¶ Tertius modus exponẽdi est Gentilis q positis q̃tuor significationibus hui⁹ termini vita ꝛ hui⁹ termini viuũ dicit ꝙ viuũ in isto. §. sumit̃ ab Auicen. ꝓ eo qđ est aptũ aptitudine completa remota ad sentiendũ ꝛ mouenduꝫ. ¶ Nota 2° ꝙ ad hoc ꝙ mẽbrũ sentiat duo requirunt̃ influxus. vnus a corde. ali⁹ a cerebro. Et nõ cuiuscũq; gradus sunt sufficiẽtes: sꝫ vtriusq; reqrit̃ certa mẽsura. ita ꝙ verbi gr̃a. de vitali reqrit̃ mẽsura vt quatuor ad hoc vt per ĩfluxũ talẽ postea possit sentire ꝛ moueri: ita ꝙ si minus q̃ꝫ quatuor hẽret de ĩfluxu cordis nõ posset sẽtire quãtũcũq; influxus intẽsus a cerebro veniret: quando g̃ mẽbrũ habet in mẽsura ambos influxus dicit̃ hr̃e virtutem aialem in habitu ꝓpinquo. Cũ aũt habet influxum cordis sufficientẽ: vt ṽbi gr̃a quatuor: sed nõ hẽt influxũ cerebri. tũc habet virtutẽ animalẽ in aptitudine remota cõpleta. viuum ergo tñ dr̃ de illo qđ habet completam aptitudinẽ remotã saltẽ ad virtutẽ animalem. ¶ Supponit vlterius: ꝙ lꝫ in animalib⁹ virtus vitalis ꝛ cordis influxus sit necessarius ꝓ opere nutritiue: tamẽ nõ est tãtus necessarius pro opere nutritiue quãt⁹ pro opere animalis: q̄ꝛ in plantis istas virtutes videmus nutritiuas in quibus non est vitalis virtus. ergo influxus cordis sufficit ad dandũ membro aptitudinẽ remotã completã pro virtute animali: vt verbi gr̃a. dicam⁹ ꝙ mẽsura vt duo de influxu vitali reqrat̃ ꝛ sufficiat ad opõnes nutritiue: ꝛ quatuor ad operationes aialis. ¶ Ultimo supponit̃ ꝙ ẽt ad operationes nutritiue requirit̃ epatis influxus vltra influxũ cordis. ¶ Ex quibus sequit̃ ꝙ stat in mẽbro esse fortes operationes nutritiue ꝛ membrũ omnino esse habẽs aptitudinẽ remotã cõpletaꝫ ad sentiendum ꝛ mouendũ. verbi gr̃a. si membrũ hꝫ de ĩfluxu cordis vt duo ꝛ nõ plura: ꝛ hꝫ de influxu epatis quãtum sufficit. tũc enĩ nutritiue operatiões fiũt: ꝛ tamẽ mẽbrũ nõ est preparatum ꝛc̃. q̄ꝛ ad talẽ preparationẽ requirit̃ influxus cordis vt quatuor qui nõ est ibi: ꝛ sic mẽbrũ illud est mortuum ꝺm significationẽ iaꝫ dictã viui ꝛ tamẽ nutrit̃. ¶ Seqt̃ secũdo. possibile esse in aliquo membro destrui operationem nutritiue virtutis ipso remanẽte complete preparato ad sensuꝫ ꝛ motũ: sicut si in membro stãte debito ĩfluxu cordis ꝛ cerebri deficiat ĩfluxus epatis. his positis dicunt ꝙ Aui. in ista parte. Et p̃parans nõ est. intendit istã cõclusionẽ. ꝙ virtus nutritiua sola nõ est p̃parãs ad virtutẽ aialem. i. si ita esset opꝫ ꝙ dicamus quãdiu virt⁹ nutriendi erit in mẽbro erit ipꝫ viuũ ad sensuꝫ expositũ: q̄ꝛ cõplete preparatũ ꝛc̃. ꝛ qñ destruet̃ erit mortuũ: sed supple hoc est falsum. ergo falsuꝫ est ꝙ p̃paret. Et ꝙ hoc sit falsuꝫ. ꝓbat̃: q̄ꝛ h̃ ipm verbũ qđ dicebamus de aiali respectu vitalis. s. ꝙ stat aialẽ in membro corrũpi remanẽte vitali: ita hic dicemus ꝙ fortasse id est possibile etiaꝫ ꝙ ei⁹ operatio. s. nutritiue destruat̃ in aliquo mẽbro ꝛ illud mẽbrũ remanebit viuũ: vt supra dicebat̃ esse possibile: ꝛ stat ꝙ remaneat plurimũ isti⁹ opõnis: ꝛ tñ mẽbrũ tendat ad mortẽ. i. nõ sit viuũ ad sensuꝫ dcm̃: q̄ꝛ nõ hẽat tãtũ de vitali spũ quãtũ requirit̃ ad cõpletam aptitudinem remotã ad sentiẽdũ ꝛ mouendũ. ¶ Hec est Gentilis expositio quã nullo modo puto ad mentẽ Auicẽ. quẽadmodũ nec aliã nisi primam.

¶ Et si virtus nutritiua inquantuꝫ est nutritiua esset ipsa virt⁹ que p̃parat ad sentiendũ ꝛ mouendum: vegetabilia preparata forent ad sensum ad motum recipiendum.

¶ In ista parte iuxta oẽs ꝓbat ꝙ ṽtus nãlis: vt hꝯ nõ preparat animali per hoc ꝙ si preparet cum nãlis reperiat̃ in plantis ꝛ alijs vegetabilibus in quib⁹ est nutritiua reperiret̃ ꝛ animalis: sed hoc est falsum.

Hic cadit dubitatio q̄ꝛ nõ vr̃ ꝙ rõ valeat: q̄ꝛ tũc ꝓbaret̃ ꝙ vitalis ñ p̃paret aiali: q̄ꝛ tũc aialis repiret̃ ĩ osse cũ ĩ eo sit vitalis. ¶ Hic dr̃ ꝙ nõ valꝫ argum̃tũ. nã Aui. ñ vult plus ĩferre nisi ꝙ tũc vnũ totale ĩdiduũ qđ hr̃et p̃parãtẽ õ ill' ṽtutib⁹ dꝫ eẽ aptũ ad hñdũ ꝑpatã. nũc os ñ ẽ vnũ totale.

¶ Restat ergo vt sit p̃parãs alia res que ꝓpriã sequat̃ cõpl'onẽ que vocat̃ virt⁹ vitalis: ꝛ ipsa qdem est prima virt⁹ que in spiritu ꝓuenit: cũ spirit⁹ ex subtilitate humoꝝ ꝓcedit.

¶ Infert ex dictis ꝙ p̃ter ṽtutẽ nutritiuaꝫ est alia ṽt⁹ in aialib⁹ que p̃parat ꝛ ĩsequit̃ cõpl'onẽ illi ṽtuti appropriatã quã vocant vitalẽ ꝛ ipsa est p̃ª ṽtus que recipit̃ in spũ qñ spũs fit ex hũiditate humoꝝ: ꝛ ꝙ sequat̃ clarũ est. ex quo. n. illa alia est ṽtus per quã stat vita nõ est dubiũ ꝙ ipsa est p̄ma que in spiritu ꝛ mẽbris recipit̃.

¶ Deinde spũs ꝺm phum Aristotelẽ per eã recipit ꝑcipiũ primũ ꝛ aiaꝫ primã ex q̃ alie ꝓfluunt virtutes. Harũ ṽo virtutũ opõnes ab hoc ꝓueniũt spũ in principio rei: sicut etiam sensus

apud medicos nō ꝓuenit ꝑ ſpūm aīalez q̄ eſt in cerebꝛo niſi ad cryſtalloidez penetrat aut ad linguā aut ad alia: cū ergo pars ſpūs in vētriculuz ꝑuenerit cerebꝛi cōplxōnē recipiet ꝛ erit ꝯueniēs vt ex eo ꝓueniāt virtutū opōnes q̄ in eo p̄ꝛimo reperte ſunt: ꝛ ſilr̄ in epate: ꝛ ſilr̄ in teſticulis.

¶ Poſtq̄ȝ iā declarauit ꝙ ꝟtus vitalis p̄parat ad recipiendū ꝟtutē ſenſus ꝛ motus: declarat ꝙ p̄parat ad oēs alias vite operatiōes. Et p̄mo declarat hoc ſc̄m ſententiā Ar. 2° iuxta modū medicoꝝ. ibi [Et apud medicos.] Dicit p̄ ꝙ ſc̄m opinionē Ar. ſpūs cū eſt factus ex ſubtilitate humoꝝ ꝛ hȝ hanc vitalē virtutē recipit per eā p̄ncipium p̄m ꝛ aīam p̄mā: i. ex hoc ꝙ dr̄ habere vitalē virtutē hȝ aīam p̄mā. i. virtutē p̄mā aīe ex qua virtute alie virtutes oēs in aīali reperte ꝓueniunt ad p̄ncipiū p̄mū. i. dr̄ eſſe principiū inſtrumētalē p̄mū inter ſpūs opationes faciendas ita ꝙ nō ītelligat̄ ꝙ ſpūs ſit aīatus: vel ꝙ ꝑ virtutē vitalē recipiāt p̄mā ꝟtutē aīe tanq̄ȝ eſſe ille due res diſtincte. Sed eſt modus loquendi vt ſi dicamus ꝙ mā ex hoc ꝙ recipit aīam humanā recipiat nobiliſſimā aīam terrenā nō ꝙ nobiliſſima aīa ꝛ humana realiter diſtinguantur.

¶ Dicit 2°. ꝙ operationes iſtaꝝ aliaꝝ virtutū nō ꝓueniūt ab illo ſpiritu in p̄n° rei: qꝛ lȝ aīe virtutē receperit q̄ iſtas opatiōes eſt apta facere: tñ nō hȝ alias diſpōnes requiſitas q̄ ſunt iſtius virtutis inſtr̄a. vbi grā. ſpūs aīalis ī cerebꝛo recipit̄ ꝟtute faciēdi ſenſationē: ſȝ nō ſufficit facere ſenſationē niſi veniat ad cryſtalloidē ꝛ ibi alteretur vt recipiat inſtr̄m quo aīalis ꝟtus facit viſionē: ꝛ ad linguā ꝛ recipit diſpoſitionē qua mediāte ꝟtus vitalis facit guſtationē aut ad alia mēbꝛa veniat vbi ꝓ alijs diſponit̄ ſenſationibus ita eſt de ſpiritu in coꝛde facto cū pars eiꝰ venerit ad vētriculū cerebꝛi in eo recipiet cōplexionez ꝑ quā erit ꝯueniens vt ab ea ꝓueniant opationes quedam ꝟtutis q̄ p̄mo erat in eo: ita ꝙ ꝟtus vitalis eſt illa que facit ſenſationes ꝛ motiones: ꝛ indiget tēꝑamēto a cerebꝛo acq̄ſito: ꝛ ita cū pars venerit ad epar recipit cōplxōnē per quā fit ſpūs ꝯueniēs vt exerceat opationes nāles ꝑ ꝟtutē vitalē que in coꝛde recepta fuerat p̄ncipalr̄: ꝛ ſilr̄ dōm eſt de gnātiua quo ad ꝑtē q̄ venit ad teſticulos. ¶ Notādum eſt g̊ ſc̄m mentē ph̄i in coꝛde ſpūs recipit ꝟtutē aīe que ꝯcurrit effectiue tanq̄ȝ p̄ncipalis inter ꝟtutes q̄ ſunt in ſpiritu ad oēs vite opōnes: ꝛ hoc nō dicūt medici: iſta tñ ꝟtus non pōt niſi in vitales opōnes per diſpoſitiones ſolū a coꝛde receptas: ſed ad exeundum in alias requirit quedā inſtr̄a q̄ acq̄runt̄ in ſpiritu in cerebꝛo epate ꝛ alijs mēbꝛis. Et nō pōt iſtas diſpōnes ſpūs recipe niſi p̄us receperit vitalē. vitalis g̊ ꝟtus p̄parat ad recipiēda inſtr̄a ꝓ alijs operatiōibus in ſpiritu: ꝛ effectiue cōcurrit tanq̄ȝ p̄ncipalis ſpūs diſpō ad oēs alias opōnes. Et h̄ ē modus quo vitalis ꝟtus p̄parat ad oēs alias opōnes ſȝ phȝ Ar.

¶ Et apud medicos q̄dē niſi poſtq̄ȝ ſpūs ī cerebꝛo ad aliā ꝯuertit̄ complexionē non p̄parat̄ ad recipiēdū aīam que eſt pꝛincipiū motus ꝛ ſenſus: ꝛ ſilr̄ in epate: lȝ pꝛima cōplxo iā iuuerit ad recipiendū virtutē pꝛimā vitalez: ꝛ ſilr̄ in vnoquoqȝ membꝛo. apud eos. n. vnūquodqȝ opōnū genus aliā hȝ aīam: ꝛ neqȝ eſt aīa vna ex q̄ virtutes iſte ꝓfluunt: qm̄ huiꝰ ſumme aggregatio eſt aīa. Et ſi q̄dē pꝛima cōplxo iaȝ adiuuit ad virtutē pꝛimā recipiendā. tunc iā dedit vitalez vbi ꝓuenit ſpūs ꝛ virtus q̄ ſunt eius ꝑfectio. Hec aūt virtus apud eos non ſola ſufficit vt ſpūs ꝑ ipſaȝ omnes alias ſuſcipiat virtutes niſi ꝓpꝛia ꝓuenerit complexio.

¶ Nūc oñdit q̄uo vitalis ꝟtus p̄pat ad oēs opōnes alias vite ſc̄m medicos. Et diuidit̄ in quatuoꝛ ꝑtes. p̄ h̄. 2ª ibi [Preterea dixerūt.] Enumerat opōnes vitalis ꝟtutis. 3ª ibi [Et hec q̄dē.] Oſtēdit ꝯueniētiaȝ ꝛ dr̄iam iſtiꝰ ꝟtutis cū alia ꝛ aīali. 4ª ibi [Ph̄i aūt.] Oſtēdit ꝙ hec ꝟtꝰ pōt dici aīalis: ꝛ pōt ēt dici nālis. ¶ De p̄ª dic̄ duo. Primū eſt ꝙ apud medicos ſpūs vitalis nō hȝ ꝟtutē actiue ꝯcurrētez ad ſenſus ꝛ motꝰ niſi poſtq̄ȝ eſt ꝑmutata in cerebꝛo: ꝛ ibi receperit aliā cōplxōnē: ꝛ ſilr̄ de epate: qꝛ nō hȝ ꝟtutez effectiue ꝯcurrētē ad nutriēdū: niſi poſtq̄ȝ fuerit in epate alteratus: ꝛ ſic de alijs mēbꝛis. i. teſticulis. Sed cōplxo p̄ª acq̄ſita in coꝛde iuuat ad recipiendā p̄mā ꝟtutē q̄ eſt vitalis ꝛ ſine q̄ recepta relique recipi nō p̄nt. Ita ꝙ dr̄ia eſt inter ph̄os ꝛ medicos: qꝛ ph̄i voluerūt vitalē ꝟtutē receptā a coꝛde eē p̄nm p̄m oīuȝ aliaꝝ opationū effectiuū. Sȝ iſti nō volūt vnum eē tale p̄nm: ſȝ plura. ¶ Dicit 2°. ꝙ cā huiꝰ dicti medicoꝝ eſt: qꝛ ipſi nō poſuerūt vnā aīaȝ ī aīali: ſȝ voluerūt ꝙ vnūquodqȝ genꝰ opōnū hȝ vnā aīaȝ ī aīali q̄ eſt p̄nm effectiuū opōnū illiꝰ generis p̄m. Si g̊ p̄ª cōplxo acq̄ſita in ſpū in coꝛde iuuat illū ad recipiendū p̄mā aīe ꝟtutē. tūc ille ſpūs dat vitalē mēbꝛo ꝟtutē: ad qđ ꝑuenit ſpūs ille ꝛ ꝟtus illa: q̄ ꝟtus ꝛ ſpūs ſunt eiꝰ mēbꝛi ꝑfectio: ſed hec ꝟtꝰ apud eos nō ſola ſufficit vt ſpūs ꝑ ipſam oēs alias recipiat ꝟtutes niſi recepit nouā cōplxōnē in mēbꝛis ꝛ nouā ꝟtutē. ¶ Nō p̄. ꝙ tā apud medicos q̄ȝ apud ph̄os ꝟtꝰ vitalis p̄pat ad oēs alias opōnes vite ī aīali: ſȝ diuerſimode. Nā ph̄s vult illā ꝟtutē effectiue ꝯcurrē ad opōnes tales: ꝛ ēt p̄parare mēbꝝ ad alias ꝟtutes recipiēdas. Medicꝰ āt nō vult vitalē ꝟtutē ꝑ ſe effectiue ꝯcurrē ad aīales opōnes. ¶ Nō 2° ex dictis medicos iſtos ſecutos eē Plōnis ſniaȝ quā narrat Auerrois p̄ d aīa ꝯm°. ſ. allato.

¶ Preterea dixerūt ꝙ virtꝰ hec p̄ter hoc ꝙ ipſa eſt p̄parās vita: eſt ēt motꝰ ſube ſpūalis ſubtilis pꝛincipiū ad membꝛa ꝛ pꝛincipiū ꝯſtrictiōis ꝛ dilatatiōis aeris attracti ꝛ pulſus. Affert. n. adiutoꝛiū in cōpōne vite: qđ eſt paſſio ꝛ in cōpōne opōnū aīe ꝛ pulſus p̄bet auxiliū qđ eſt actio.

¶ Enumerat opōnes q̄s hec opō hȝ facē ſȝ medicos. Nā ſc̄m ph̄os oīuȝ opōnū eſt p̄nm. ꝛ ſūt ille vna p̄parare ꝓ aīa ꝯſeruāda ī mā. ſ. p̄parare vitā. 2ª eſt ꝙ eſt p̄nm motꝰ ſube ſubtilis ſpūalis. i. mouet ſpūm itus ꝛ ex̄ ſȝ necitatē. 3ª eſt ꝙ ē p̄nm dilatatiōis ꝛ ꝯſtrictionis aeris attracti. i. motus anhelitꝰ. 4ª ꝙ ipa ē p̄nm pulſus ꝛ dilatatiōis ꝛ ꝯſtrictiōis coꝛdis ꝛ arteriaꝝ: ꝛ ſic ipſa ꝟtꝰ vitalis cōpōne vite affert auxiliū qđ ē paſſio. i. ꝙ reducit̄ ad cām mālē. Nā p̄paratio mēbꝛi ad aīam ſuſtētādū ē cā mālis diſpoſitiua vite: ꝛ h̄ ē adiutoꝛiū vitalis ꝟtutis in cōpōne vite: ſȝ cōpōne aliaꝝ opōnū affert adiutoꝛiū qđ ē agē vt mouere motu pulſus ꝛ motu anhelitꝰ: ꝛ iſtas opōnes apud medicos fac̄ vitalis ꝟtꝰ vt vitalis ē: nō tñ oēs repiunt̄ ī oī mēbꝛo in q̄ eſt vitalis ꝟtꝰ: vt pȝ clare: ſȝ p̄ª cōiter ē ī oībꝰ. ¶ Nō 3°. ꝙ cū dr̄ hāc ꝟtutē eē p̄nm motꝰ ſube ſpūalis ꝛ ſpūs ad mēbꝛa p̄t duplr̄ itelligi. vno° tm̄ de ſpū vitali: ſȝ motꝰ aīalis ſpūs p̄nm erit ꝟtꝰ aīalis: ꝛ nālis ꝟtꝰ p̄nm trāſmittēdi nālē ſpūm ad mēbꝛa. Et rō ē iſta: qm̄ vnaqueqȝ ꝟtꝰ dȝ ſuū p̄ncipale inſtr̄m ad mēbꝛa īfluxū ꝟtuti recipiēti amittē: cū oē agēs ītēdēs finē ītēdat oꝛdiata ad finē. ¶ Alij vō dicūt nullū ſpūm moueri ad mēbꝛa nālr̄ niſi a ꝟtute vitali: ita ꝙ cerebꝛ ſi trāſmittit ſpm̄ aīalē ad mēbꝛa h̄ ē ꝑ ꝟtutē vitalē: ꝛ hec trāſmiſſio ꝛ ēt ſpūs aīalis gnātio nō eſt opatio vir/

tutis aialis. ¶ Et simil'r dicunt de naturali ⁊ gignitiuo. Probaṯ per B. ꝙ animalis stricte sumpta cõtra vitalem est virtus cõprehensiua ⁊ motiua volũtarie: quoꝝ nullũ est spiritũ generare vl' ad mẽbra trãsmittere: ⁊ nãlis stricte sumpta ꝯtra vitalẽ est operatiua: vt sit circa nutrimẽtũ: generatio aũt spũs ⁊ eius trãsmissio ⁊ precipue generatio nãlis ex vitali nõ est operatio circa nutrimentum. ¶ Et ẜm hoc epar generando naturalẽ spiritũ agit opus vilis ṽtutis nõ nãlis queadmoduȝ coꝛ nutriendo se agit opus virtutis nãlis ⁊ nõ vitalis.

¶ Et hec qdẽ virtus ṽtutib⁹ naturalib⁹ similaṯ. ideoqȝ nõ volũtate ꝓueniũt vnde ꝓfluunt ⁊ similaṯ virtutib⁹ aialib⁹ ꝑꝑ opõnũ eaꝝ diuersitatẽ. ipsa.n. dilatat ⁊ constringit simul. mouet ergo duobus motibus contrarijs.

¶ In hac parte ostẽdit ꝯuenientiã ⁊ drĩam vitalis ṽtutis cũ aiali ⁊ nãli. Et dicit ꝙ similaṯ nãlibus ṽtutib⁹: qꝛ sic opõnes virtutis nãlis nõ ꝓueniũt a volũtate vñ ꝓfluũt tanq̃ a pñ° effectiuo ꝑ se illaꝝ opõnũ: ita nec vitalis: ⁊ cõuenit cũ ṽtute aiali: qꝛ hec virtus facit opera differentia ⁊ cõtraria: ita ꝙ hȝ potentiã ad cõtraria sicut virtus aialis. ipsa.n. vitalis virtus ꝯstringit ⁊ dilatat simul coꝛ. ṽbi gr̃a. ꝯstringit ⁊ arterias dilatat: vel ecõtra. ḡ mouet simul duob⁹ motib⁹ ꝯ̃rijs. ¶ Nõ pmo. ꝙ lȝ gnãl'r in coꝛpoꝛib⁹ inaĩatis que soluȝ mouenṯ ẜm grauitatẽ ⁊ leuitatẽ gnãliter verũ sit ꝙ si vn⁹ mot⁹ alicui nãlis sit reliquus est sibi violẽtus: nõ tñ generalis in oĩbus coꝛpoꝛib⁹ ⁊ motib⁹ est illud verũ. Nã alique foꝛme sunt motiue suoꝝ subiectoꝝ ẜm finis exigentiã mõ vno motu: mõ cõtrario. Et aliquãdo idẽ mobile ẜȝ varias ꝑtes motu cõtrario. Ex q̄ ĩtelligiṯ. ꝙ lȝ virt⁹ vitalis nãl'r moueat motu dilatatiõis nõ sequiṯ violẽter mouere motu ꝯstrictionis. ¶ Attende z° ꝙ aliq repiunṯ doctoꝛes ⁊ ꝑcipue Plusq̃ cõmentatoꝛ. z° tegni. q volũt motũ pulsus fieri nõ a virtute: sed ꝑ hũc modũ ꝙ humidũ nutrimẽtale spumosuȝ existens in coꝛde ⁊ arterijs cũ sit valde aptũ spumosatiõi: ⁊ caloꝛ ibidẽ sit foꝛtis. iõ spumificaṯ ⁊ dilataṯ ⁊ augeṯ. ⁊ iõ eleuat parietes coꝛdis ⁊ arteriaꝝ: sed veloci⁹ q̃ ipm magnificeṯ ꝑꝑ foꝛtẽ ĩpulsionẽ. ⁊ iõ ne deṯ vacuuȝ ingrediṯ aer frigidus q̄ ingrediẽte detumescit hꝯ humidũ ⁊ densaṯ. ⁊ iõ parietes coꝛdis ⁊ arteriaꝝ ꝯcidũt ⁊ depꝛimunṯ. Et qꝛ frigus ꝑcipiṯ tanq̃ disꝓpoꝛtionatũ obm̃. iõ etiã virtus conaṯ ad excutiendũ ⁊ ꝯstringit foꝛtius q̃ minoꝛeṯ spiritus. ⁊ iõ expꝛimit aerẽ illũ qui attractus fuerat: ita ꝙ ad cõstrictionẽ quodãmõ cõcurrit virtus mẽbꝛoꝝ motiua nãliter ad expellendũ ꝯtrariũ: sed nõ ad dilatationem. ¶ Et fundaṯ leuibus motiuis nisi auctoꝛitate Ar̃. in de moꝛte ⁊ vita. ⁊ multũ extẽdit se in ostẽdẽdo ꝙ vẽtositas facit mot⁹ foꝛtes plus q̃ est pulsus ⁊ nemo negat. ¶ Sȝ cũ vena arterialis cõtineat sanguinẽ eque subtilẽ: ⁊ tam multũ de spiritib⁹ sicut arteria pedis: si ꝓpter talẽ spumificationẽ cõstrictio fiat: ⁊ dilatatio sine dubio vena arterialis pulsaret: cuius oppositũ notat experientia.

¶ Credo ergo hunc motũ fieri a virtute: vt dicit Auic. ex hoc motiuo: lȝ quidã per alias vias faciles soluentes nitanṯ ad hoc probanduȝ: sed de hoc alias sequiṯ in textu. Philosophi autem ⁊c̃.

¶ Philosophi aũt cũ aiam dicũt aiam terreã dicere volũt ꝑfectionẽ coꝛꝑis nãlis instr̃alis. Et volũt dicere pꝛincipiũ oĩs virtutis ex q̄ metipsi motus ꝓueniũt ⁊ opõnes diuerse. Erit igitur hec virtus ẜȝ phoꝝ sñiam virtus aialis. sic ṽtutes nãles quas nominauim⁹ apud eos ṽtutes vocanṯ aiales. Qꝛ si voluerint dicere aiam ẜm hãc itentionẽ: sȝ volũt dicere virtutẽ q̄ est pꝛincipiuȝ cõpꝛehendendi ⁊ mouendi qd̃ ex aliqua ꝓuenit cõpꝛehensione volũtarie. Et nã est: volũt dicere ꝑ omni virtute ex q̄ oꝑatio ꝓuenit in suo coꝛpoꝛe ẜm hui⁹ foꝛme diuersitateȝ nõ erit ṽtus aialis: sed erit naturalis ⁊ altioꝛis oꝛdinis q̃ sit virt⁹ quã medici vocant nãlẽ. Et si nãlem vocauerint illam que rem nutrimẽti ministrat ⁊ cõuertit: siue ad hoc vt remaneat indiuiduũ: siue vt remaneat species non erit hic nãlis: sed erit tertium genus.

¶ Hic ostendit ꝙ hec ṽtus vitalis posset dici aialis. ⁊ põt dici naturalis: ⁊ potest poni tertiũ genus distinctũ ẜȝ varios modos accipiẽdi hunc terminũ animalis ⁊ hũc terminũ naturalis. ¶ Dicit ergo p̊. ꝙ philosophi cũ dicunt aiam solum aiam terrenum intelligunt per illud nomen ꝑfectionẽ. i. foꝛmã coꝛpoꝛis naturalis instrumentalis. i. oꝛganici. ⁊ ꝑ hoc volunt ĩtelligere foꝛmã que est p̃ncipiũ omnis ṽtutis in coꝛpoꝛe animato reperte ex qua ipsa foꝛma ꝓueniũt motus ⁊ operationes omnes diuerse que in animali reperiunṯ. Et ẜm hunc modum hec virtus vitalis erit animalis. Et etiam virtutes quas vocauimus nãles sunt animales: qꝛ virtutes anime hoc modo accepte. ¶ Dicit scd̃o. ꝙ si non volunt intelligere hoc dictum ꝑ animã: sed habent aliã intentionẽ: ⁊ dicunt soluȝ illã virtutẽ animalẽ que vt sic est p̃ncipiuȝ cognoscendi ⁊ mot⁹ localis volũtarij. Et dicũt nãlem virtutem omnem virtutem in coꝛpoꝛe ex qua ꝓueniunt operationes ẜȝ diuersitatem istius foꝛme dicte animalis ex qua nõ ꝓueniunt operationes que sunt operationes nec veri motus voluntarij. tũc ẜm hãc significationem hec virtus nõ erit aialis. sed nãlis ⁊ altioꝛis oꝛdinis q̃ ille virtutes quas nos vocamus naturales. Est enim solũ in animalibus reperta iuxta ea que supꝛa diximus. Et iterũ nobilioꝛes facit oꝑationes quã sint ille quas diximus naturales excepta generatione. ¶ Si ṽo accipiant aialem vt statim: sed dicant nãlem solã virtutem que ministrat rẽ nutrimẽti. i. que agit circa nutrimentũ vt passiue ꝯcurrat ad idiuidui conseruationẽ vel speciei. tunc enim hec virtus non erit naturalis. nõ enim vt sic agit circa nutrimẽtũ vt passiue cõcurrat ⁊c̃. sed erit genus tertiũ qd̃ nos vocamus vitalẽ virtutẽ. ¶ Nota pmo hinc colligi oẽm anime virtutẽ posse dici aialem siue sit vegetatiua aia siue nobilioꝛ. Sȝ tñ Gal'. pmo de virtutibus naturalibus nõ vocauit aiam omnẽ foꝛmã viuentẽ: sed tm̃ illam a qua pꝛopꝛie ꝓuenit sensus ⁊ motus. ¶ Nota scd̃o. nõ esse intentionis Aui. ꝙ vitalis sit de partibus vegetatiue: lȝ non operetur consequendo imperium voluntatis.

¶ Et qꝛ ira timoꝛ ⁊ similia eoꝝ hui⁹ virtutis sũt passiones. tũc lȝ eoꝝ pꝛincipia sint sensus ⁊ existimatio ⁊ virtutes appꝛehendentes huic tamẽ comparate sunt virtuti.

¶ Hic docet quõ motiones ire ⁊ timoꝛis reducuntur ad hanc virtutem. Et totum est superius dictum. Ex illis q̄ in p̃ncipio capituli notata sunt.

¶ Huius aũt ṽtutis declarationũ rõnem certificare ⁊ an sit vna an plures q̃ vna in sapiẽtia cõtineṯ naturali que phie pars existit.

¶ Excusat se a determinatione quoꝛundam questionum circa hanc virtutem.

¶ De virtutibus aialib⁹ cōprehēdētib⁹. Ca. V.

In virtute aūt animali due copulātur virtutes: quarum ipsa est sicut genus: vna est sicut virtus cōprehensiua: ⁊ altera ꝟtus motiua. Et comprehensiua qdez est sicut duarum virtutum genus.

¶ In isto caplo Aui. determiat de virtute aiali stricte accepta. Et diuidiť in duas ptes. pmo ponit vnā diuisionē. 2° mēbra declarat ibi [Uirtus cōprehēsiua.] Dicit pmo. ꝙ virtus aialis est sicut genus duaꝝ ꝟtutū que cōprehēdunť sub ea: ⁊ sunt virtus cōprehensiua: ⁊ virt⁹ motiua. Ex qbus dictis intelligiť ꝙ ꝟtus aialis diuidiť in cōprehensiuā ⁊ motiuā sicut gen⁹ in spēs. ¶ Nō pmo hic siue ꝟtutē aialē stricte ꝓut in caplo pcedēti describebať ꝙ ē ꝟtus cōprehendēdi vel mouēdi motu q ꝓuenit volūtarie ex aliq̄ cōprehēsione ⁊ nō large ꝓ omni ꝟtute reperta in aiali tm̄: vel in quolibet viuēte. Et pz causa: quare dimisit diffōnez ponere cū imediate posita fuerit in caplo pcedēte. ¶ Nō 2°. ꝙ hoc nomē ꝟtus aialis est cōe ad virtutē sensitiuā ⁊ virtutē localiter motiuā: ita ꝙ min⁹ connotat qlibet istoꝝ terminoꝝ duoꝝ q̄ȝ virtus aialis: ⁊ ꝟt⁹ aialis de vtroqz pdicať vlr: ⁊ quo ad h dr̄ esse sic̄ genus. Gen⁹. n. sepe h mō dr̄ sepe de suis spēbus: qꝛ tm̄ nō est clarū vtꝝ ꝟtus aialis in quid pdiceť de vtraqz illaꝝ ꝟtutū. Et vtrū mere vniuoce. Et iō Aui. nō dixit ꝙ est genus: sz sicut genus hz sufficientem similitudinē cū genere.

¶ Una virtus comprehensiua est manifeste ⁊ altera virtus comprehensiua occulte.

¶ Hic determinat de istis duobus mēbris. Et pmo de cōprehensiua. 2° de motiua in fine capli. ibi [Motiua ꝟo.] Prima in duas. pmo ponit vnā diuisionē. 2° declarat mēbra. ibi [Et ꝟtus qdē.] Dicit pmo. ꝙ ꝟtus cōprehēsiua est sicut genus duaꝝ virtutū: quaꝝ vna est virtus manifesta cōprehēsiua. altera est ꝟtus occulte cōprehēsiua. ¶ Ubi nō. ꝙ nō poniť descriptio cōprehēsiue virtutis: qꝛ notuz est p se ꝟtutē cōprehensiuā esse illā que est apta cōprehēdere vel cognoscere vel p quā aial est aptum cognoscere vel reseruare itentiōes vel imaginationes. ¶ Nō 2°. ꝙ dr̄ sic̄ gen⁹: ⁊ nō dr̄ absolute gen⁹ ꝓpter cām similez ei q̄ in pte pcedenti dr̄. ¶ Nō 3° p virtutez manifeste cōprehensiuā itelligi debere ꝟtutē cognoscitiuā nō pcedēte cognitione alteri⁹ ꝟtutis: sicut sūt sensus vocati exteriores. Per ꝟtutē aūt occulte cōprehēsiuā intelligimus virtutē comprehensiuā: que tm̄ nō cōprehendit nisi pcedat alterius virtutis cognitio sicut sunt sensus cōis phantasia ⁊ cogitatiua ⁊ similes. Certū est. n. istas virtutes nō cognoscere nō pcedēte cognitione sensus exterioris.

¶ Sed ꝯtra. cognitio sensus cōis est causa sensationis exterioris. g nō pus est sensatio in exteriori sensu q̄ȝ in cōi. Assumptū ꝓbať: qꝛ hoie inaduertēte ⁊ oculo bn̄ disposito delata sub oculis nō videm⁹: sed hui⁹ cām nō possum⁹ assignare: nisi qꝛ ad h vt exteriores sensus pcipiant obiecta reqriť aduertētia sensus cōis: sz talis aduertētia non vr̄ aliud a cognitiōe. g reqriť cognitio sensus cōis: ⁊ assūptū est claꝝ ad expiētiā. ¶ Hic dr̄ a qbusdā ⁊ bn̄: negando ꝙ cuiuslibet exterioris sensatiīs sō cā est sensus cōis: ⁊ negať ꝙ hō cū multū itēt⁹ fuerit i aliq̄ cognitiōe oculus sit cōueniēter disposit⁹ ad vidēdū: qꝛ tūc nō est sufficiēs spirituū pn̄tia sufficientiū ad visionem. ¶ Aly dicunt ꝙ videm⁹ delata sub oculis i casu: sz nō pcipim⁹ nos vidē. ¶ Scdo ꝯtra descriptionē ꝟtutis occulte comprehēsiue arguiť. melancholici sunt timidi ⁊ somniāt ⁊ cogitāt res nigras que sunt causa timoris ꝓpter nigredinē melācholie ꝯtineť in cerebro: sed h nō est nisi qꝛ talis nigredo pcipiť a sensu iteriori ⁊ nō est dubiū ꝙ nō pcipiť ab exteriori sensu. g stat sensuz iteriorē cognoscere nō precedente cognitione exterioris. ¶ Dr̄ hic ꝙ melancholici cogitāt nigra ⁊ tenebrosa: ⁊ sanguinei rubea pp ꝓprietatem occultā currētē iter melācholiā ⁊ phātasmata res nigras significātia. Nā aspect⁹ reꝝ rubeaꝝ ⁊ cogitatio de eis cōmouet sanguinē: vt 5° tertij. g itentio rubeaꝝ est motiua sanguis nō nisi aliq̄ tali ꝟtute. Ita eꝫ putandū est sanguinē motiuū in itētionis rei nigre: sz tūc nō seqť aut nigredinē melācholie i cerebro exn̄tē sentiri: aut ꝟtutē iteriorē cognoscere rubedinē aut nigredinē q̄ nō sint sensata.

Sed tunc dubitať Utꝝ queādmodū iteriores ꝟtutes imutanť a sensib⁹ exteriorib⁹: ita eꝫ possint exteriores sensus moueri a ꝟtutib⁹ iteriorib⁹. Et arguiť ꝙ sic. p ex mēte Auerrois in cōmento libri de somno ⁊ vigilia. Et ꝯfirmať: qꝛ ꝟtus posterior: puta memoralis pōt mouere anteriorē: puta cogitatiuā vel estimatiuā vt ifra: sed nō maior: rō est de istis q̄ȝ de sēsu cōi respectu sensuū exterioꝝ. g sensus cōis pōt imutare sensus exteriores. ¶ Cōfirmať p hoc: qꝛ in sōno apparet nobis ꝙ videam⁹ ⁊ ꝙ gustam⁹: sz h nō pōt fieri nisi facta aliqua sensuū exterioꝝ imutatione. g tūc imutanť sensus exteriores: sz nō nisi ab iteriorib⁹ cū tūc non sint obiecta presentia q̄ possint illo mō imutare organa. g ⁊c̄. ¶ Cōfirmať vltimo: qꝛ aliq ⁊ nālr timidi precipue expergefacti a somnio terribili adhuc iudicat se videre aliqd obiectū tenebrosū: ita vt oculos supualēt ad ꝓhibēdaz obiecti terribilis visionē. Et idē apparet i freneticis q iudicāt audire tibicinas ⁊ hostes videre armatos. ⁊ sic de alijs que oia sine imutatiōe exterioris sensus fieri nō possunt. Nā alr sequiť ꝙ quicūqz faceret phantasiā alicui⁹ rei sensibilis putaret se illā rē sentire qd exprimitur falsuz: sed cū in talib⁹ casib⁹ nō imutenť sensus nisi a ꝟtutibus interiorib⁹. seqť ꝟtutes iteriores posse imutare exteriores ad sentiendū. ¶ In oppositū tm̄ arguiť: qꝛ tunc esset pole sentire post corruptionē sensibilis ⁊ ei⁹ diuturnā absentiā. ¶ Sequereť etiā ꝙ me possibile est videre hoiem volūtatē in monte aureo: sz ipole sit eē hoiem sic volātē. videre. n. est visu pcipere. nūc aūt possuz visu talē pcipe cū imagiatiua ꝯceptū: ita significātē possit hr̄e ⁊ p illū sensum exteriorē imutare. ¶ Sequiť 3° ꝙ stat te videre aliqd qd nunq̄ȝ fuit nec vnq̄ȝ erit: vt si fiat in cogitatiua ꝯceptus alicui⁹ visibilis qd nunq̄ȝ fuit qd pz pole.

¶ In isto dubio sepe tenui ꝙ pole ē ꝟtutes iteriores imutare sensus exteriores pp rōnes ante oppositum factas: ⁊ cōcessi ꝯnes q̄ ex pōne inferunť. ¶ Oꝛ si arguiť ex Aui. 6° nāliū. pte. 4. ꝙ illi q sunt puati oculis aliqn̄ in somno iudicant se videre. g tale iudiciū fit sine opōne sensus exterioris. ¶ Diciť vel ꝙ visio fit in cruciatione neruoruz q̄ nō fuit remota ab illis somniantib⁹. ¶ Uel 2°. ꝙ p priuatas oculis itelligit q̄litercūqz cecos vt hn̄tes aquā in qbus crystallinus humor est san⁹ p essentiā. ¶ Uel 3°. ꝙ nō negať ex toto pp defectū in cogitatiua posse fieri iudiciū de imutatiōe sensus exterioris nō imutato sensu exteriori. Ex quo tūc nō seqť pōnē eē falsaz. ¶ Si qs autē vellet dicē nō oēm cognitionē sensus exterioris dici sensationē: sz solū illā q̄ fit p imutationē ab obiecto sensibili eē hꝫ. tūc ꝯnes saltē vltime nō ꝯcederenť. Si qs autē velit defendē sensus exteriores nō imutari nisi ab obiectis exteriorib⁹. tūc diceret oēs illas opōnes in qb⁹ appet nobis videre in somnijs eē falsas: ⁊ eē iudicia cogitatiue corrupta vel imaginatiōis. Un̄ Gal. 3° de accidēti ⁊ morbo dicit apphēsiuā corruptā fuisse in illo medico q indicabat tibicinas eē in camera: ⁊ diceť Auerroim illi⁹ fuisse opionis: sz hec magis ad libꝝ de sensu ⁊ sensato ptinēt.

¶ **Et virt⁹ q̃dē manifeste cõprehēſiua eſt ſenſibilis q̄ eſt gen⁹ ſꝫ quoſdā q̄nque virtutū ⁊. viij. ſꝫ alios. Or ſi dixerimus ꝙ ſint .v. erūt virtus vidēdi: ⁊ virtus audiēdi: ⁊ ꝟtus guſtādi: ⁊ ꝟtus tangēdi: ⁊ virt⁹ odorādi. Et ſi dixerim⁹ ꝙ ſint viij. erit huius cā ꝙ plurimus certificatorū vr̄ ꝙ tactus ſit plures virtutes .ſ. q̄tuor: ⁊ ponūt ꝓprie vnūquodqꝫ quatuor generū tactus virtutē ꝑ ſe: lꝫ in mēbro ſenſibili ſint cõia: ſicut guſtus ⁊ tactus in lingua: viſus ⁊ tactus in oculo. hoc aūt certificare eſt philoſophi.**

¶ Hic declarat vnū mēbrū diuiſionis p̄m. Deinde 2m ibi [Et ꝟtus q̃dē occulte.] Dicit p̄. ꝙ ꝟtus manifeſte cõprehenſiua eſt ꝟtus ſenſibilis. Dic̄ 2° ꝙ ē ſic̄ gen⁹ .5. ꝟtutū ſꝫ quoſdā: aut octo ſm alios. Dicit 3° ꝙ illi q̄ dicunt illas .ſ. ꝟtutes eſſe .5. dicūt iſtas eē viſuꝫ: auditū: odoratū: guſtuꝫ ⁊ tactū. Illi aūt q̄ dicunt iſtas ꝟtutes eſſe octo dixerūt h̄: q̄r pluribus phoꝶ viſum eſt ꝙ tact⁹ nõ eſt vn⁹ ſenſus: lꝫ plures .ſ. quatuor ⁊ ponūt vnūqōqꝫ generū tactus ꝟtutē ꝑ ſe: lꝫ ſint ꝟtutes cõiuncte in mēbro ſenſibili .i. lꝫ idē ſit organū oīum geneꝶ tact⁹ ſicut cõiungunt̄ guſtus ⁊ tact⁹ in lingua: ⁊ viſus ⁊ tactus in oculo: ſꝫ certificare h̄ ē phi: nõ medici. ¶ Nõ p̄. ꝙ de alijs ſenſib⁹ a tactu nõ fuit diuerſitas īter phos vtꝶ eſſet vn⁹ ſenſus vel multi: ſꝫ de tactu fuerūt varij modi. nā illi q̄ dixerūt ꝟtutes ſenſitiuas nõ dici diſtictas niſi ſequant̄ diſtincta tēperamēta dixerūt tactū eſſe vnū cū vnū ſit tēꝑamētū quo mēbꝶ ſentit calm̄ ⁊ frigidū humidū ⁊ ſiccū: ⁊ alia tangibilia. ſumit̄ 6° nālīū ꝑte. 2° cap̄. vbi dicit. Nõ aūt opꝫ vt nec̄cīa vnaqueqꝫ haꝶ iſtaꝶ ꝟtutū habeat inſtr̄m ſibi ꝓpriū. Sed poſſe eſt vnū iſtr̄m eſſe cõe illis loquēdo de ꝟtutibus tactiuis. lꝫ hec auc̄tas alr̄ poſſet ītelligi. ¶ Alij ꝟo q̄ diſtinxerunt ꝟtutes ſenſitiuas ꝑ diſtinctionē geneꝶ ꝑ ſe ſenſibiliū. dixerūt tactuꝫ eſſe plures ſenſus ⁊ plures ꝟtutes ſenſitiuas ſꝫ pluralitatē ꝯrietatū ꝑ ſe ꝓprie ſenſibiliū tactu. ¶ Et lꝫ de numero taliū ꝟtutū varie ſint poſitiones: vr̄ rõnabiliter dōm ꝙ ſenſus tactus ſunt q̄tuor. vn⁹ ꝑceptiu⁹ calidi ⁊ frigidi. alius humidi ⁊ ſicci. alius grauis ⁊ leuis. ali⁹ ſolutionis ⁊ reſtaurationis. Durū aūt ⁊ molle aſpeꝶ ⁊ lene lubricū ⁊ aridū ſentiunt̄ ꝑ accn̄s ad ſenſationē humidi ⁊ ſicci ⁊ ſolonis ꝯtinuitatis vel reſtaurationis. ¶ Nec obſtat qō dr̄ 6° nālīū. ꝑte 2ª. caplo de tactu: ea aūt q̄ tanguntur diuulgatū eſt ꝙ ſunt calor ⁊ friditas: humiditas ⁊ ſiccitas: aſperitas ⁊ lenitas. Nā paulopoſt ponit ſolonē ꝯtinuitatis ꝑ ſe tāgibilē. ¶ Nõ tñ ꝙ apud hāc poſitionem vnūqōqꝫ ſenſibiliū ꝑ ſe ⁊ ꝓprie ſenſu tact⁹ ſentit̄ ꝑ ſpēꝫ quā agit in ſenſuꝫ: ſꝫ req̄rit̄ vari⁹ modus applicatiōis ad actionē vni⁹ q̄ꝫ alteri⁹. Naꝫ calm̄ ⁊ fridū ꝑ iuxtapōnem vi ꝓpria agit in organū: ſꝫ graue nõ q̄litercūqꝫ applicatū agit ſpēm grauitatis. hec tñ magis tractari hn̄t 2° de aīa. Nec obſtat ſi ſolo cõtinuitatis ſit motus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſenſibile cõe. Qō nõ ſit ſenſibile ꝓpriū. nā eſt ꝓpriū ſenſibile ꝓ quāto eſt ſolutio mēbri ſm tactū: nõ abſolute ꝓ quanto eſt motus localis. ¶ Et ſi q̄rat̄ ꝙ res eſt faciēs ſenſationē ſolonis ꝯtinuitatis ſi ponam⁹ eā nõ eē aliud a partib⁹ ſolutis. ¶ Dicit̄ ꝙ vna ꝑs q̄ dꝫ eſſe nāl̄r alteri ꝯtinua cū ſeparat̄ agit in aliā ſenſationē hui⁹ ſolute ꝯtinuitatis in illa que ſenſitiua eſt: ⁊ aliq̄n reciproce q̄n ſoluunt̄ abinuicem ꝑtes: quaꝶ vtraqꝫ eſt ſenſitiua tactu. ¶ Si quis tñ vult dicere ꝙ ſolutio cõtinuitatis nõ ꝑcipit̄ tactu niſi ſm ꝙ cõe ſenſibile dicet ꝙ durū ⁊ molle aſperum ⁊ lene nõ ſūt niſi ꝑ ſolutionē vel reſtaurationē ſenſibilia tactu: ⁊ nõ poneret niſi tres tactus: lꝫ alia ſit ſenſatio tactiua q̄ ꝑcipit̄ ſolo cõtinuitatis q̄ꝫ illa qua percipit̄ mala cõplo. Nā hec poſitio ponit ſenſibile cõe percipi ꝑ ſenſationeꝫ in ſenſu exteriori diſtinctā a ſenſatione ſenſibilis ꝓprij: q̄uo aūt durū ⁊ molle dicant̄ ꝓpria ſenſibilia tactu alibi eſt vidēdū. Nā equiuocat̄ de ſenſibili ꝓprio.

¶ **Et virtus q̃dē comprehenſiua occulte ⁊ non ſentiens eſt ſicut genus quinque virtutū.**

¶ Declarat aliud mēbꝶ. p̄mo ponendo numerū. 2° declarando vnūquodqꝫ ſub hoc mēbro diuiſionis ꝯtentā. ibi [Una.] ¶ Dicit p̄. ꝙ ꝟtus cõprehēſiua occulte .i. que nõ pōt comprehēdere nõ cõprehēdente p̄us alia ꝟtute ⁊ nõ ſentiens .i. que nõ dr̄ ſentire eſt ſic̄ gen⁹ .5. ꝟtutū. ¶ Ubi nõ ꝙ cog̃ſcere ꝑ ꝟtutes īteriores nõ eſt ſentire nõ obſtante ꝙ ille ꝟtutes vel alique illaꝶ dicant̄ ſenſus. ¶ Nõ 2° ꝙ ſimilē haꝶ ꝟtutū diſtinctionē ponit Aui. 6° nālīū. ꝑte p̄ma. caplo vltimo: ⁊ ꝑte 4ª. caplo 7°. Sed aliter Alber. magn⁹. 2° de aīa. tractatu 3°. caplo 7°. Nā ibi ponit p̄muꝫ ſenſuꝫ cõem. ſcōa formalē vel imagiationē ⁊ in haꝶ opere ꝯcordat cū Aui. tertiā cognitiuā que elicit intentiones inſenſatas. q̄rtā memoriā que has retinet. q̄ntā phātaſiā que cõparat adinuicē cõponendo ⁊ diuidendo tam itentiones īſenſatas q̄ꝫ ſenſatas. ¶ Nõ 3°. ꝙ oīs ꝟtus cognoſcitiua quodāmō abſtractione vtit̄: ⁊ gradus abſtractionū ponunt̄ q̄tuor ab Aui. 6° nālīū. ¶ Primus eſt cõprehenſio forme abſtrahēdo a mā: ſed nõ a p̄ſentia mãe vel appēdicijs: ⁊ iſtuꝫ gradū faciūt exteriores ſenſus ⁊ cõis. ¶ Scōs eſt abſtrahēdo a mā ⁊ p̄ſentia: ⁊ hic gradus correſpondet imaginatiue vel cogitatiue. ¶ Tertius abſtrahit intentiones nõ ſenſatas: ſed tñ cõiunctas materie appendicijs ⁊ correſpondet eſtimatiue. ¶ Quartus abſtrahit a mā ⁊ appendicijs ⁊ correſpondet intellectiue.

¶ **Una eſt virt⁹ q̄ vocat̄ ſenſus cõis ⁊ phātaſia ⁊ apud medicos q̃deꝫ ſunt vna virt⁹: ſed apud certificantes q̄ ſunt ex phis: due ſunt virtutes. Senſus .n. cõis eſt illa q̄ oīa ſenſu ꝑcepta recipit: ⁊ ꝓpter eoꝶ formas patit̄ que in ipſa copulant̄. Phantaſia ꝟo eſt illa q̄ eas cuſtodit poſt q̄ꝫ ꝯiungunt̄ ⁊ retinet eas poſt ſenſus abſ̄tiaꝫ. Et q̄ haꝶ duaꝶ eſt recipiēs alia eſt a cuſtodiente. Hoc aūt certificare eſt phi. Sed qualitercunqꝫ fuerit eius ſedes ⁊ opōnis eius principium eſt anterior cerebri ventriculus.**

¶ Nota ꝙ Gal. poſuit ꝟtutes iteriores corporeas tres. ſub p̄ª illaꝶ cõprehēdunt̄ due: ⁊ ſub 2ª due apud Aui. ita ꝙ ī ſūma ſūt .5. Nā cõprehēſiua quā ponit Galenus includit phātaſiā ⁊ ſenſuꝫ cõem: ⁊ diſcretiua icludit cogitatiuam ⁊ eſtimatiuā. Aui. q̄ cū exequit̄ nõ obſtāte ꝙ dixerit ꝟtutes eē .5. p̄ determiat de ſenſu cõi ⁊ phātaſia tāq̄ꝫ ſub vna ꝯtētis: ⁊ ponit iter eos dr̄iam. 2° de cogitatiua vel imaginatiua ⁊ eſtimatiua oſtēdendo dr̄iam eaꝶ. 3° de memoratiua. Et 2ª ꝑs incipit ibi [Et 2ª.] 3ª ibi [Tertia ꝟo illaꝶ.]

¶ De p̄ª ꝑte dicit p̄mo. ꝙ vna eſt virt⁹ q̄ vocat̄ ſenſus cõis ⁊ phantaſia. ¶ Dicit ſcōo. ꝙ apud medicos eſt vna ꝟtus. ¶ Dicit tertio. ꝙ apud philoſophos certificātes ſūt due ꝟtutes diſtincte. ¶ Dicit 4°. ꝙ cauſa quare ſunt due virtutes eſt: q̄r ſenſus cõis eſt ꝟtus que recipit oīa percepta ſenſu exteriori .i. cognoſcit p̄mo inter virtutes interiores oīa exteriora ſenſu percepta ⁊ patitur paſſionē ꝓpriaꝫ ꝑ formas ſenſibiliū que copulant̄ in ipſo: ſed phantaſia eſt virtus q̄ reſeruat iſtas oēs formas. vel imaginē ꝑ abſentiā ſenſus: ⁊ illa de iſtis duab⁹ q̄ reſ̄uat eſt alia ab ea q̄ eſt recipiens .i. cognoſcens ⁊ hui⁹ diſtinctiōis certificatio ꝑti

net ad phm nõ ad medicũ. ¶ Dicit 5°. ꝙ q̃litercũq3 sit si
ue sit vna vtꝰ siue sint due: tñ sedes eius est p̃mus ventri
culus cerebri. ¶ Nõ p̊. ꝙ istud nomẽ phantasia est equo
cuʒ apud doctores. nã qñq3 sumit̃ ꝑ sensu cõi: vt Aui. 6°
nãliũ. ꝑte p̃ma. caplõ vlti. dũ dixit. Uiriũ aũt app̃hẽden
tiũ occultaꝝ vel sensibiliũ vitaliũ. p̃ma est phantasia q̃
est sensus cõis. Et in 2° de sõno. dr̃ ꝙ sõnũ est passio p̃mi
sensitiui. Et diffinit̃ tñ ꝙ est phantasma factũ in somno.
Qñq3 sumit̃ ꝑ v̉tute reseruatiua formaꝝ vel imaginuʒ
quõ sumit̃ hic ab Aui. 3° sumit̃ ꝑ v̉tute iteriori app̃hen
siua distincta ab itellectu ⁊ exterior a sensu: vt Arꝫ. nõ re
stringẽdo vr̃ sumere 2° de aĩa. Nomẽ aũt sensus cõis dr̃
appropriate de v̉tute q̃ est p̃ma oĩum v̉tutũ iteriorũ: v̉tu
tũ app̃hẽdẽtiũ cuiꝰ oꝑatio est cognoscere ꝑ se oĩa sensibi
lia exterioꝝ sensuũ ⁊ inter illa ferre iudiciũ ꝭm quosdaʒ
affirmãdo ea de se inuicẽ vl̃ negãdo vt ꝙ demr̃ato lacte
est hoc dulce. Et 3° de p̃uatiuis oppositis sensibus ꝓprys
vt tenebra ⁊ silẽtiũ iudicare. ⁊ 4° sensationes exterioruʒ
sensuũ ꝑcipere. ¶ Nõ 2°. ꝙ apud oẽs sensus cõis est co
gnoscitiuus oĩum sensibiliũ ꝓprioꝝ cuiuscũq3 sensus ex
terioris. vñ Aui. loco allegato dixit. Qui est vis in p̊a ꝯca
uitate cerebri recipiẽs ꝑ seipsam oẽs formas q̃ iprimunt̃
5. sensibꝰ ⁊ reddunt̃ ei. ¶ Nõ 3°. ꝙ vtrũ cõponat vel di
uidat nõ oẽs equal̃r sentiunt. Moderni. n. plurimi tenẽt
ꝙ sic. nã al̃r brutũ nõ ꝑcipet saporẽ ex odore nisi iudica
ret ꝙ tal̃r odorabile est dulce. Aui. aũt 4a ꝑte sexti nãliũ
caplõ p̊. vr̃ sentire oppositũ: vbi ad p̃nm dixit. Nã sensus
cõis est v̉tus cui reddunt̃ oĩa sensata. Si. n. non esset hec
v̉tus q̃ app̃hẽderet colorata ⁊ tacta nos nõ possemꝰ discer
nere iter illa nec dicere ꝙ hoc nõ est illud. dicamus aũt
ꝙ hec distinctio ⁊ si nõ fiat nisi ab itellectu: tñ opꝫ ꝓcul
dubio ꝙ itelligimꝰ inueniat ea sil̃ quousq3 discernat ea
iter se. Uidet̃ g̊ velle Aui. ꝙ lꝫ ex cõiunctione formaruʒ
sensibiliũ in sensu cõi bruta: qñq3 ex odore veniũt in co
gnitionẽ saporis. vñ seq̃t̃ ꝓsecutio vel fuga illud tñ non
fit affirmãdo vel negãdo: q2 hoc est ꝓpriũ intellectus: ſꝫ
alio mõ sic̃ elicit̃ itẽtio inimicitie vel amicitie in brutis
⁊ tu ꝯsidera. ¶ Nõ 4° de app̃hensione p̃uatiuoꝝ q̃ oppo
nunt̃ sensibilibꝰ ꝓprys: q̈dã moderni volũt ꝙ ꝑtineat ad
sensuʒ cõem: ſꝫ tñ est ita vt sumit̃ ab Aui. 2a ꝑte sexti nã
liũ. cap̊ 2° ad finẽ. nã ita dixit. Dicemꝰ nũc ꝙ oĩs sensus
app̃hẽdit suũ sensatũ ⁊ app̃hẽdit ẽt p̃uatiuũ sensati: ſꝫ sen
satũ app̃hẽdit ꝑ se p̃uationẽ v̊o sui sensati sicut tenebras
oculus silẽtiũ auditus: q2 illa sunt in potẽtia nõ in effectu
ſꝫ app̃hẽdere q̈d vnũq̇dq3 eoꝝ est nõ ꝑtinet ad sensibili
tatẽ. app̃hẽdere. n. nõ ẽ color q̈ videat̃: nec sonꝰ q̈ audiat̃.
vñ nõ app̃hẽdit̃ nisi actione itellectuali aut estimabili.
¶ Nõ 5°. ꝙ q̈dã moderni volũt sensus exteriores nõ ꝑci
pere ꝓprias sensationes: q2 ille sũt insensibiles. Uisio. n.
nõ est color: ⁊ auditio nõ est sonus: ſꝫ dicũt h̄ eẽ ꝓprium
cõi sensui p̃mo: sensationes alioꝝ sensuũ ꝑcipe vt canis
audiẽs se vocari nõ flecteret oculos ad locũ vocãtis nisi
cognosceret se visiuũ ⁊ visionẽ suã. hãc g̊ dicũt cognosci
sensus iterior: ſꝫ nõ exterior: hec tñ positio est ꝯ̃ria Arꝫ. si
bñ notet̃ 2° de aĩa. cap̊ ꝺ sensu cõi. s. textu cõmẽti. 138. Et
ꝯ̃ Cõmẽtatorẽ. cõmẽto eodẽ. Et ꝯ̃ Aui. 6° nãlium. ꝑte 2°.
caplõ 2° statim allegato. vult. n. formã sensibilis ipressaʒ
in organũ esse sensatũ verũ ⁊ imediatũ ⁊ sensuʒ quodã
mõ sentire se. vñ sic dicit. Sensatũ. n. certissimũ ⁊ ꝓpin
quũ hoc est ꝑ q̇d iformat̃ sensus est forma sensati. g̊ sen
tiẽs est aliquo mõ sentiẽs seipsuʒ nõ corpꝰ sensatũ. ipꝫ. n.
est q̇d iformat̃ forma q̃ est ꝓpinquũ sensatũ: ſꝫ extrinse
cũ est formatũ forma q̃ est sensatũ: ꝑcul g̊ visus sentit se
ipsuʒ nõ curuũ cũ voluerimus dicere ꝓpinquius sensatũ
⁊ in quo iã nõ est mediũ. Nec obstat̃ dict Aui. Arꝫ. in de
somno cũ dixit. Nõ. n. visu q̈dẽ videt: qm̃ videt ⁊ iudicat

Itaq3 ⁊ põt discernere: qm̃ alia quedã dulcia sunt ab al
bis: nec gustu: nec visu: nec ambobꝰ: ſꝫ quadã cõi ꝑticula
sensitiuoꝝ oĩ ⁊ soluit̃ vt scis. ¶ Restat g̊ ꝭm Aui. mẽtẽ
ꝙ de istis q̃tuor oꝑõnibꝰ q̃ ponunt̃ ꝓprie sensui cõi: q̃rũ
p̊a est oĩa sensibilia exterioꝝ sensuũ cognoscẽ. 2a illa cõ
ponere ⁊ diuidere. 3a p̃uatiue opposita sensibꝰ app̃hẽdere.
4a sensationes exterioꝝ sensuuʒ ꝑcipe. p̊a est opõ sensus
cõis. 2a aũt ⁊ 3a nullo mõ est opõ sensus cõis: ſꝫ 4a ẽ opõ
sensuũ exterioꝝ ẽt. Et iõ Aui. nõ plus voluit in lr̃a eẽ de
oꝑatione sensus cõis q̃ꝫ recipe oĩa exteriora sensu perce
pta. Qui ergo supponunt istas quatuor fieri oꝑationes a
cõi sensu: ⁊ ex h̄ arguũt nõ oportere esse aliã v̉tutẽ intrin
secã organice distinctã cognoscitiuã a sensu cõi fundant̃
suꝑ falso: nõ mirũ g̊ si exorbitãt. ¶ Nõ 6°. ꝙ illa v̉tus q̃
vocat̃ hic phantasia vocat̃. 6. nãliũ formalis. Et aliqñ vo
cat̃ imaginatio ⁊ aliqñ imaginatiua: ita ꝙ ista noĩa sunt
valde equoca ⁊ ꝭm multas significationes synonyma.
¶ Nõ 7°. ꝙ de ista v̉tute q̃ hic vocat̃ phãtasia: ⁊ est v̉tus
apud Aui. reseruatiua imaginũ sine itentionibꝰ in p̊ ven
triculo cerebri phi varie sũt locuti. Quidã. n. dicunt hãc
nõ eẽ v̉tutẽ reseruatiuã sine actuali cognitione. Sed q2
actualis cognitio permanet i sensu cõi notabili tp̃e ⁊ post
sensibiliũ absentiã: ⁊ aliud est retinere ⁊ aliõ cognoscere
dñt in eadẽ p̃cipue ꝑte in q̃ est sensus cõis eẽ hãc reserua
tiuã: q̃ tñ remota cognitiõe actuali nihil reseruat. Et pꝫ
ꝙ sine dubio sensus cõis reseruat imagines dũ actu cog̊
scit: ſꝫ illa nõ est ista v̉tꝰ quã Aui. vocat phãtasiã vel ima
ginatiuã: q2 vult ꝙ reminiscẽtia est inq̈sitio itẽtionũ per
imaginẽ: vl̃ ecõtra q̇d fit post actualẽ cognitionẽ rei cuiꝰ
reminiscimur: vr̃ g̊ Aui. velle ꝙ hec v̉tꝰ reseruat post ab
sentiã cognitiõis. Aly dicũt nullã eẽ v̉tutẽ reseruatiuã si
ne actuali cognitiõe nisi memoriã: q̃ est i postremo cere
bri vẽtriculo: q2 relique ꝭuãtes eẽnt frustra cũ memoria
possit q̈cq̈d pñt alie aut aliq̃ alia v̉tꝰ reꝭuatiua põr. ¶ Sꝫ
ista positio est exp̃sse ꝯ̃ Aui. ⁊ eiꝰ iprobatio stati videbit̃.
¶ Aly dicũt ꝯformiter ad Aui. ꝙ i p̊ vẽtriculo cerebri est
v̉tus reseruatiua imaginũ post actualẽ cognitionẽ: q̃ v̉tus
deseruit imaginatiue: ⁊ sensui cõi imediate: ⁊ h̄ ꝓbat̃ ex
ꝑiẽtia. Nam in somnio q̇d est ꝓprie somnũ sensus cõis
cognoscit ex sp̃e reseruata. ⁊ nõ in postremo vẽtriculo ce
rebri cũ nõ cognoscat: plerũq3 cũ dr̃ia tẽporis cũ q̃ reser
uat memoria. ¶ Preterea qñq3 in somnio ꝑcipimꝰ res
ꝑ modũ p̃teritaꝝ ⁊ tũc oꝑat̃ memoria: qñq3 v̊o tm̃ ꝑ mo
dũ p̃sentiũ: ⁊ tũc fit imutatio a phãtasia: vl̃ aliter assigne
tur rõ diuersitatis i istis modis ꝑceptionũ q̃ nõ vr̃ bene
posse assignari. ¶ Preterea hũiditas anterioris ꝑtis ce
rebri est cã obliuionis somnioꝝ: ⁊ nõ nisi q2 in illa ante
riori ꝑte est phãtasia reseruãs q̃ nimia humiditate ledit̃.

Hic solent duo

alia dubia moueri. ¶ Primũ
vtrũ organũ sensus cõis sit ce
rebrũ: ⁊ vr̃ ꝙ sic. p̊ q2 a cerebro virtus sentiendi dat̃ oĩbꝰ
mẽbris sensitiuis. Nã via a cerebro ad mẽbrũ sensitiuũ
clausa tollit̃ sensus mẽbri. 2° ꝑ h̄ ꝙ leso cerebro notabil̃r
ledit̃ oꝑatio sensus cõis ⁊ nõ leso alio membro. 3° per h̄
ꝙ memoria ⁊ cogitatiua sunt in cerebro. g̊ decentius est
ibi esse cõem sensuʒ q̈ alias virtutibꝰ seruit. 4° ꝑ hoc ꝙ
nõ videt̃ si cor esset organũ sensus cõis q̈n posset ꝑ aliq̇d
nocumẽtũ cordis ꝓpriũ nõ cõicatũ cerebro ledi oꝑatio
sensus cõis: cuiꝰ oppositũ notat exꝑientia: imo v̉sus quã
cũq3 q̃litatẽ ꝯtingit valde itense labi cor nõ lesa oꝑõne
sensus cõis: nisi cõicet̃ cerebro. g̊ p̃ncipalius ẽ in cerebro
q̃ꝫ in corde. ¶ Hic vr̃ Aui. in hoc loco sñia Gal. 2° tegni.
oppositũ vult Arꝫ. in de somno ⁊ vigilia. vbi ad lr̃am di
cit. Omnia aũt habẽtia sanguinẽ cor habẽt p̃ncipiũ mo
tus ⁊ sensus p̃ncipalis. ¶ In hoc dubio credo ꝓpriũ orga
num sensus cõis esse p̊m cerebri ventriculũ ꝓpter rõnes

ante oppositu3 factas precipue:q2 nocito p̄mo vētriculo ledunt̄ operationes sensus cōis etiā si nullū aliud mēbꝛ inde ledat̄:sed nullo alio mēbꝛo leso ledunt̄ nisi p̄mo vē triculo cōicet̄ nocumentu3. ℂ Nec video qn eque bene defendi possit ꝙ visio ꝛ auditus ꝛ gustus sunt in corde si cut defendit̄ sensu3 cōem esse ibi. ℂ Ad Ar.pro nūc dr̄ ꝯcedēdo ꝙ cor est p̄mū p̄n^m sensus generādo spiritū vita lē ꝛ ipsu3 cerebro cōicando virtute cuius cerebꝛ operat̄: ex hoc tamen nō sequitur ipsum esse organum in quo ta lis operatio perficitur.

Secunda dubitatio Utrū sit dare tm̄ vnu3 sensu3 cōem. Nā vide tur ꝙ gustabiliū ꝛ tāgibiliū sensatio termiat̄ ad cor tāq3 ad mēbrū i quo fit p̄ma eoꝝ occulta cognitio:ꝛ visibiliū ꝛ odorabiliū ad cerebrū:vt dr̄ in de sensu ꝛ sensato:s3 de hoc magis in questionib⁹ dicet̄. ℂ Nō vltimo ſm cōem viā:ꝙ l3 phantasia ꝛ sensus cōis sint in p̄mo cerebri ven triculo:tm̄ ſm varias partes. Nā si in eadē p̄cise p̄te eēnt. tunc semp̄ sensus cōis actu cognosceret per h⁹ species re seruatas cū sint cōtinue presentes:de hoc magis videbit̄ cū de memoria tractabitur ꝛc̄.

ℂ Et scd̄a qdē est virt⁹ quā medici vocant cogi tatiuā. Sed certificatores vocant qn̄q3 imagi natiuā:qn̄q3 cogitatiuā. Si.n.imp̄auerit ei vir tus estimatiua aīalis quam postea nominabi mus ꝛ ipsam ꝛ ad suam p̄uenit opōnē:vocant eā imaginatiuā. Et si virtus rōnalis ei impera uerit ꝛ reduxerit eam ad illud qd̄ prodest voca tur virtus cogitatiua.

ℂ Determiat de cogitatiua ꝛ estimatiua docēdo eoꝝ dif ferētias:ꝛ diuidit̄ in duas.p̄mo de cogitatiua.2° de esti matiua.ibi 2ª [Et ipsa qdē.] Itē p̄mo notificat ea p̄ nomē ꝛ nominū diuersitates.2° p̄ operatiōes ꝛ locū ꝛ drīa3 ei⁹ a sensu cōi ꝛ phantasia.ibi 2ª [Quocūq3 tm̄ mō.] Dicit p̄ ꝙ vt⁹ 2ª apud cōputationē Gal.sed 3ª ſm eū est illa quā medici vocāt cogitatiuā. S3 tm̄ certificatores.i.ph̄i qn̄q3 vocāt eā cogitatiuā:qn̄q3 imaginatiuā. Nā qn̄ ipsa subſ uit itellectui dr̄ cogitatiua.qn̄ v̊o estimatiua dr̄ imagina tiua. Potest ḡ itelligi vel ꝙ hec v̊tus in hoīe vocat̄ cogi tatiua ꝛ sibi correspōdēs in brutis:q2 nō deseruit itelle ctui:s3 estimatiue vocat̄ imaginatiua:vel ꝙ hec v̊tus in hoīe pōt vtroq3 istoꝝ nominū noīari:s3 diuersis cōnota tionib⁹. Nā p̄ut subseruit estimatiue in hoīe est imagia tiua.ꝛ p̄ut subseruit itellectui cogitatiua. Et h̄ 2° mō in telligēdo ꝯcedēdū esset cogitatiuā esse imaginatiuā:sed nō ſm p̄mū sensu3. ℂ Nota 2° ꝙ seruitiū cogitatiue ad itellectū est representatio phantasmatū a q̄bus itellect⁹ abstrahit. Nā hec est v̊tus imediate quo ad formas sensi biles intellectui seruiens. seruitiū v̊o ei⁹ ad estimatiuam est:q2 imagies in ista recepte ꝛ formate reddunt̄ estima tiue. vn̄ estimatiua isensatas itentiones elicit. Et ſm hoc dicim⁹ ꝙ estimatiua reducit imaginatiuā ad id qd̄ ei.s. estimatiue p̄dest ꝛ ꝯuersa h̄itudo intellect⁹ ꝛ estimatiue ad hāc v̊tutē vocat̄ iperiū illarū v̊tutū respectu istius.

ℂ Quocūq3 tm̄ mō fuerit inter hanc virtutem ꝛ primā existit drīa ꝙ prima est recipiēs ꝛ custo diēs id qd̄ ad eā p̄uenit d̄ formis sensu p̄ceptis. Et ista est illa q̄ se exercet in eis q̄ in imagiatiōe recōdita sunt exercitio componendi ꝛ diuiden di ꝛ singulas efficit formas queadmodū ad eā p̄ueniūt a sensu:ꝛ alias formas ab eis diuersas sicut hoiem q̄ in monte volat smaragdino. S3 phantasia nō ponit corā te nisi quantū recipit a sensu:ꝛ huius qdē virtutis sedes est ventricu lus cerebri medi⁹. Et hec qdē virtus est instru mentum virtutis que p̄culdubio in aīali est oc culta cōprehensiua ꝛ est estimatiua.

ℂ Notificat hāc p̄ opōnes ꝛ locū ꝛc̄. Dicēs ꝙ q̄lrcūq3 vo cat̄:iter istā tm̄ ꝛ istā quā vocam⁹ phantasiā ē drīa:q2 illa tm̄ recipit ꝛ seruat formas sensu p̄ceptas:ꝛ ista.s.cogitati ua se exercet i illis formis cōponēdo ꝛ diuidēdo. ℂ 2ª drīa est:q2.s.cogitatiua p̄fic̄ iter se cōponēdo foras sibi a phan tasia rep̄ntatas cōponēdo ſ3 ꝙ apud sensu3 fuerūt:ꝛ ali qn̄ alr̄ nō ſ3 ꝙ apd̄ sensu3 fuerūt iuēte vt hoie3 q̄ i mōte volat smaragdino. Nā tale nō fuit apd̄ sēsu3:s3 phātasia nō recipit:nec rep̄ntat nisi ſ3 ꝙ a sensu. ℂ Dic̄ 2° ꝙ hui⁹ v̊tutis sedes ē medi⁹ vētriculus cerebri. ℂ Dic̄ 3° ꝙ hec v̊tus mīstrat vt istr̄m alteri v̊tuti q̄ est occulte cōprehen siua:ꝛ ista alia v̊tus ē estimatiua de q̄ statī3 dicet̄. ℂ Cir ca p̄^m dcm̄ ꝯsidera ꝙ cōpō ꝛ diuisio v̊tutī cogitatiue:non op3 ꝙ fit p̄ affirmationē ꝛ negationē:s3 p̄ ꝯiunctionē for marū adiuicē sil̄ rep̄ntantiū:vt gr̄a exēpli.sub3 cōplexū alicui⁹ p̄pōnis h3 talē cōpōnē i se sine affirmatiōe ꝛ ne gatiōe vt hō alb⁹ hō volās ꝛc̄. Utrꝝ āt hec v̊t⁹ affirmet vl̄ neget dicet̄ alibi. ℂ Nō 2° ꝙ hec v̊t⁹ nō tm̄ cōponit for mas:s3 ēt eas recipit simplr̄:s3 q2 in componēdo differt a priorib⁹.iō cōpositionē exp̄ssit Aui.ꝛ receptione3 simplr̄ dedit itelligi cū dixit singulas perficit.

Dubitatur hic q2 dr̄ ꝙ phātasia nō ponit corā te nisi q̄tū recipit a sensu. Op positū h̄r 6° nāliū.p̄te 4ª.cap̄ 2° cū dic̄. Aliqn̄ v̊t⁹ forma lis reponit ea q̄ nō sūt app̄hēsa sensu. v̊t⁹.n.cogitatiua cō uertit̄ ad foras q̄ sūt i hac v̊tute forali:qm̄ sūt ob3 ipsi⁹:ꝛ cū eis cōposuerit aut diserit fora3 poſe ē vt repōat i ista s.v̊tute forali q̄ ē phātasia. ℂ Dic nō ꝙ v̊tutes iteriores q̄dā app̄hēdūt p̄ncipalr̄:q̄dā scd̄ario.s.adiutorio alterius v̊tutī nō rn̄det̄ sibi:s3 iūctis. ℂ Et sumit̄ hec distictio ab Aui.6° nāliū.p̄te p̄ª cap̄.vlt. Nūc dd̄3 ꝙ phātasia n̄ app̄hē dit p̄ncipalr̄ nisi qn̄ recipit a sēsu ꝛ p̄ se n̄ variādo modū fore recepte:s3 q2 ꝯtigit ꝙ recipiat a v̊tute sequēte.s.cogi tatiua q̄ nō eēntialr̄ ſuit sibi.iō secūdario app̄hēdit illd̄ qd̄ nō ē app̄hēsū sēsu. ℂ Aui.āt h̄ dixit tm̄ p̄ncipalē op̄ō nē v̊tutī phātastice:ꝛ si dicat̄ pōt imutari a v̊tute seq̄nte. ḡ poterit mediate vl̄ imediate imutari ab estimatiua.ꝛ p̄ ꝯn̄s poterit recip̄e itētiōes nullo° sēsu p̄ceptas nec ex ta lib⁹ cōpositas. ℂ Dr̄ ꝯcedēdo ꝙ estimatiua p̄t imutari:s3 negaret̄ ꝙ itētōes tales vt amicitie ꝛ inimicitie p̄t recip̄e ab ea vl̄ alias nullo sēsu p̄ceptas nec ex talib⁹ cōpositas. Nā hec v̊t⁹ ē cōprehēsiua formaꝝ rep̄ntātiū res p̄ modū sensibiliū siue ille veniāt ab itus siue a sēsibilib⁹:s3 itētio nū rep̄ntantiū nō sub rōne sensibiliū hec v̊t⁹ a nulla v̊tu te est receptiua. Et h̄ voluit Aui.p̄te 4ª.6ⁱ nāliū.cap̄ 2° all̄'ato dū dixit de forali vel phātasia. Illa.n.nō ē thesau rus hui⁹ fore ſ3 ꝙ hec fora cōp̄at̄ ad aliqd̄:aut ſ3 ꝙ ē ve niēs ab itus vl̄ de foris:s3 est thesaur⁹ ei⁹.iō ē q2 ip̄a fora abstracta h̄ mō abstractōis. ℂ Attēdēdū p̄terea ſ3 Aui. cap̄ statī3 allegato:ꝙ imaginatiua siue foralis pōt recip̄e imaginē ab ifluxu celesti q̄ imago n̄ fuit i sēsu:imo ē ima go rei future sic̄ accidit i p̄phetia imagiatiue v̊tutis:ꝛ ta lis ēt nō ē a sēsu sibi reddita. Et tu vid̄ modū claꝝ a dn̄o Albto alamano i li° d̄ sōno ꝛ vigilia.ꝛ hec talis imago p̄t imutare sensu3 cōe3:ita vt app̄eat res p̄n̄s eē. ℂ Et ex h̄ seq̄t̄ ꝙ sensus cōis nō tm̄ recipit illd̄ qd̄ a sensib⁹ exterio rib⁹ sibi reddit̄. S3 multotiēs a formali istā talē imagi nē a celestib⁹ ipressa3. ℂ Et iō nōnter dixit Aui.in p̄ª p̄te cap̄ vlti° de sēsu cōi.ꝙ recipit p̄ se ea q̄ reddunt̄ a.5.sensi bus:s3 nō repugnat p̄ accn̄s recip̄e a forali ꝛ imagiatiua.

Sed tunc videtur ꝙ deficiēte sensu stat hr̄e sciam de colorībꝰ cū imagines coloꝝ possint phantasiā recipere per supcelestium influxū sine sensuum adiutorio. ¶ Hoc pōt duplr̄ dici. p̊ ꝯcedēdo ꝯn̄e: ꝫ mens Aꝝ. fuit ꝙ nāli ordine ꝑ v̄tutes sibi inuicē ꝑ se subordinatas non acqrit̄ nobis sciētia de sensibili ꝓprio sensus nisi mediante sensu illo. Nō negaret tn̄ qn ꝑ accn̄s acqri posset a v̄tute altiori nō subordiata nr̄is v̄tutibꝰ. Uel 2° dr̄ negādo ꝯn̄e. s. ꝙ stat deficiente sensu ⁊c̄. habere sciam de sensibili ꝓprio. ¶ Dr̄ vlterius ꝙ imaginatiua nō pōt recipe formā repꝛesentātē rē sub rōne sensibilis ꝓpꝛij nisi p̊ aliquā talē a sensu receperit. Uerꝫ ꝙ queādmodū pōt imagiatiua itētiōes sensibiliū ꝓprioꝝ ꝯiungere cū itētionibꝰ figure ⁊ magnitudinis cū qbꝰ nō fuerūt exꝑcepte: ita vi supcelestiū exn̄te itētione albi. grā exēpli. in phantasia pōt vi supcelestiū fieri īmutatio in phantasia talis vt ītentio albi ꝯiungat̄ cū intentione motꝰ cuiusdā: ⁊ figure cum qbꝰ nec fuit ꝯiuncta vi imagiatiue: nec in sensibus exterioribus: ⁊ tu considera. ¶ Circa 2m dcm̄ ꝯsidera ꝙ experimēto ꝓbatū est ꝙ si medius vētriculus cerebri recipet certa nocumēta leditur opatio istiꝰ v̄tutis: ⁊ nō ledit̄ ex lesiōe in alijs vētriculis nisi ꝑ accn̄s. Ex h̄ ergo iferūt medici ꝓbabilr̄ organū huius v̄tutis esse mediū cerebri vētriculū. Et addunt qdaꝫ ꝙ ꝑs anterior medij vētriculi est illa q̄ est huiꝰ v̄tutis organū: posterior v̊o est organū īmālis v̄tutis q̄ est estimatiua. ¶ Circa 3m dictū attēde ꝙ v̄tus estimatiua elicit intentiōes ꝯueniētes vl̄ icōueniētes adiutorio cogitatiue. Nā grā exēpli: viso lupo qescēte cogitatiua vel imagiatiua cōponit itētionē eiꝰ cū itētiōe mordētis: ꝫ apud sensū nō sic videat̄: ⁊ ex imagie ita cōposita pōt estimatiua elicere itētionē inimicitie vel discōueniētis vbi nisi illa cōpositio p̄cessisset nō potuisset estimatiua illā itentionem elicere. H̄ g̊ mō ministrat sibi. Hec exēplariter dicta sūt.

¶ **Et ipsa qdē est v̄tus q̄ aial iudicat ꝙ lupus ē inimicus ⁊ filiꝰ est dilectꝰ: ⁊ q annonā pꝛebere cōsueuit est amicꝰ a quo nō est fugiēdū. Et hoc iudiciū ꝯm modū existit nō rōnaleꝫ. amicitia. n. ⁊ inimicitia nō sēsu sūt ꝑcepte: neqꝫ sensus eas compꝛehēdit: neqꝫ de eis iudicat nisi v̄tꝰ alia: ⁊ ꝫ nō sit cōpꝛehēsio rōnalis: est tn̄ ꝓculdubio aliq̄ appꝛehensio nō rōnalis. Homo ēt plerūqꝫ vtit̄ hac virtute in multis suoꝝ iudicioꝝ ⁊ ꝓcedit in hoc: queādmodū aial nō rōnale.**

¶ Nunc declarat de estimatiua: ⁊ q̄tuor facit. p̊ notificat eā ꝑ suā oꝑōnē. 2° ponit dr̄iam iter eā ⁊ alias v̄tutes nominatas. 3° ostēdit vnā variā ipsius denoīationē. 4° qūo medicus se hꝫ i ꝯsideratiōe de ista v̄tute. 2a ibi [Et hec qdē.] 3a ibi [Quidā aūt.] 4a ibi [Et medicꝰ.] In ꝑte p̊a dic̄ p̊mo. ꝙ hec v̄tus est illa ꝑ quā aial iudicat ꝙ lupus ē inimicus: ⁊ ꝙ filiꝰ est dilectꝰ q annonā p̄bere ꝯsueuit ē amicus a q̊ nō est fugiēdū. ¶ Dicit 2°. ꝙ h̄ iudiciū aialis ꝙ ab illo q pꝛebet annonā nō est fugiendū est ꝯm modum rōnalē. ¶ Dicit 3°. ꝙ amicitia ⁊ inimicitia nō sunt sensu ꝑcepte p̄cipue alioꝝ aialiū ab hoie. Ex quo dat̄ itelligi ꝙ hec oꝑō est alia ab oꝑōne cuiuscūqꝫ v̄tutis p̄cedētiū: qꝛ nō cōpꝛehēdūt nec se exercēt nisi i ꝑceptis sensu. Ex q̊ infert ꝙ nō compꝛehēdunt̄ neqꝫ de eis iudicat̄ nisi a v̄tute alia a p̄cedētibꝰ. ¶ Dicit vlteriꝰ: ꝙ ꝫ talis in sensibiliuꝫ cōpꝛehensio nō sit rōnalis: est tn̄ aliq̄ cōpꝛehensio nō rōnalis. ¶ Subdit vltimo ꝙ hō vtit̄ in multis suoꝝ iudicioꝝ hac v̄tute: ꝫ tn̄ cū ista vtit̄ operat̄ tanq̄ꝫ aial nō rōnale in h̄ ꝙ nō vtit̄ rōne. ¶ Circa p̊m istoꝝ ꝯsiderādum ꝙ v̄tutis estimatiue oꝑatio q̄ differt a p̄cedētibꝰ est itentiones nō sensatas elicere ⁊ i eis se exercere: ꝫ has intentiones cōpꝛehēdat nō denudatas ab appēdicijs mãe. Iudicat ēt distincte de cōueniētia ⁊ icōueniētia obiecti. horū v̊o iudicioꝝ haꝝ itētionū q̄dā facit hec v̄tus ꝑ puram nām eiꝰ. q̄dā v̊o cū adiutorio experiētie. q̄dā v̊o ꝑ quādā silitudinē currētē iter formā p̄sentatā ⁊ formā a q̄ alias tale isensatū est elicitū. ¶ Exēplū p̊mi. sic̄ ouis ⁊ agnus q nunq̄ꝫ stabulū exiuit: tn̄ statiꝫ viso lupo fugit: ⁊ h̄ qꝛ nāliter statim cū est i estimatiua ouis silitudo lupi est ouis apta itentionē hāc inimicitie elicere: sic̄ lumē nālr̄ calefacit: ⁊ multe sūt tales nāles cautele. sic̄ i puero stāte lippitudie i oculis stringit palpebꝛas nō ꝙ cognoscat ꝑ hoc lippitudinē ab oculo remoueri. Et statim cū nascit̄ q̄rit papillā. ¶ Et huiꝰ rōnē dicit Aui. 4a ꝑte sexti nāliū puenire a cautela ꝓueniēte a diuina clemētia. ¶ Exēplū scdi. vt agnꝰ q alias nō vidit hoieꝫ: ꝫ nūc ab eo portat̄ sibi pabulū sine dubio a p̊nº ex illo viso nō habebat nālr̄ elicere timorē: ꝫ cū pabulū sūpsit: ⁊ multotiēs ab eo pabulū recepit ꝯiungit ītētionē ꝯueniētis q̄ nālr̄ a pabulo abstrahit̄ cū itētiōe istiꝰ portātis: ita vt tādē multis talibus iteruenietibꝰ illo solo viso: ⁊ sine pabulo eliciat ꝯueniētis ⁊ amici itentionē: hec g̊ abstractio fit adiutorio experiētie. ¶ Exēplū tertij. sic̄ agnꝰ q ꝯsueuit ab hoie verberari viso hoie ēt alio fugit. Et q a latrōibꝰ penā passus est cū in via solitaria hoibꝰ armatis obuiat statiꝫ sine discursu rōnis timet ⁊ refugit. hic tn̄ tertiꝰ reducit̄ quodāmō ad 2m. Et hos modos tāgit Aui. loco statiꝫ allegato: ⁊ in textu p̊m dedit itelligi: cū dicit ꝙ aial iudicat lupum inimicū. 2m cū dixit. q annonā p̄bere ꝯsueuit est amicus a quo nō est fugiēdū. ¶ Circa 2m dcm̄ ꝯsidera ꝙ h̄ iudiciū estimatiue de illo q annonā p̄bere ꝯsueuit ꝙ est amicus nō est ꝯm modū rōnalē. Duobꝰ modis pōt dici non esse ꝯm modū rōnalē. Primus modus est: qꝛ abstractio illa ab estimatiua facta nō est sine mãe appēdicijs. Rōnalis aūt siue scdōs: qꝛ nō fit per discursum illatiuū sicut multa rōnalia iudicia. ¶ Circa 3m dictū attende: ꝫ forte esse amicū in re sit idē ꝙ esse albū vel dulce: nō tn̄ eadē rōne dr̄ aliqd amicū ⁊ albū. sunt ergo amicitie ⁊ inimicitie intētiones q̄ nō recipiūt in sensu: v̄tus g̊ istas recipiēs est alia a pꝛecedentibus. Reliqua patent.

¶ **Et hec qdē virtꝰ diuidit̄ a phātastica: qm̄ phātasia sensu ꝑcepta retinet: ⁊ hec in ꝑceptis sensu intentiones discernit nō sensu ꝑceptas: ⁊ sepat̄ ab ea quā imaginatiuā vocamꝰ ⁊ cogitatiuam: qm̄ illiꝰ oꝑōnes nullū seqt̄ iudiciū: sed istiꝰ oꝑōnes nō solū iudiciū: ꝫ ēt iudicia seqt̄: ⁊ illiꝰ operationes sūt in sensu ꝑceptis compōnē facere: ⁊ istius oꝑō in sensu ꝑceptis iudicare itentiones extra sensum: ⁊ queādmodū in aiali sensus ē iudicās de formis sensu ꝑceptis. similr̄ existimatiua est iudicās de intētionibus illaꝝ formaruꝫ que ad existimationē ꝑueniūt ⁊ non ad sensum.**

¶ Nūc ponit Aui. differentiā inter estimatiuam ex vna parte: ⁊ imaginatiuā ⁊ cogitatiuam ex alia parte: ⁊ dicit ꝙ hec differt a phantasia: qm̄ phantasia sensu ꝑcepta retinet: ꝫ ista ex perceptis sensu elicit ītentiōes nō ꝑceptas sensu. ¶ Secundo dicit. ꝙ differt a cogitatiua in duobꝰ: vnū est ꝙ oꝑatiōes cogitatiue nullū sequunt̄ iudiciū: ꝫ oꝑōnes estimatiue sequunt̄ multa iudicia. alteꝝ est ꝙ cogitatiua facit compositionē in intentionibꝰ ꝑceptis sensu vel saltē perceptibilibꝰ: ꝫ estimatiua in illis cōpꝛehēdit: ⁊ ex illis elicit itentiones nō ꝑceptas sensu. Et queād

modū

modũ in aĩali ƺ vnã expõnẽ est sẽsus iudicãs de formis sensibilibꝰ.i.cõprehẽdẽs ⁊ cõponẽs formas sensibiles:ita estimatiua iudicat de intẽtiõibꝰ illaꝝ formaꝝ sensibiliũ: que intẽtiões veniũt ad estimatiuã:nõ ad sensuꝫ. Primũ dictũ clarũ est ex supradictis. ¶ Pro scđo cõsidera.ꝙ nomẽ iudicij qñqꝫ sumit̃ large pro oĩ cõplexa cogitatiõe:⁊ isto mõ dicit̃ hic ꝙ est sensus iudicãs. Et h̃ mõ dr̃ in parte scđa sexti nãliũ.c.2.cũ dixit. Et in hoc differt apphẽsio iudicãtis sẽsibilis:⁊ apphẽsio iudicãtis imaginabilis ⁊c̃. Secũdo mõ sumit̃ iudiciũ stricte ꝓ apprehẽsiõe cõpleta per intẽtiões nõ sensu perceptas: ⁊ hoc est in estimatiua: non in p̃cedentibus virtutibus. Et hoc mõ dixit hic Aui. cum dixit ꝙ operationes illarum nullũ sequitur iudiciũ. ¶ Mihi tñ videt̃ ꝙ iudiciũ ꝓp̃e sit cognitio quã nõ subsequẽte cognitiõe sequit̃ iclinatio appetitꝰ:⁊ ẽ aptꝰ sequi volũtaria opatio. Nũc aũt aliqua talis est cognitio i organo sensus:⁊ patet h̃ in pũctura cuiꝰ pceptionẽ sequit̃ fuga mẽbri. Silr̃ etiã in estimatiua ⁊ itellectu:ƺ cognitionem imaginatiue vel cogitatiue nõ imediate sequit̃ appetitus inclinatio ad motũ volũtariũ:veꝝ ƺm hũc modũ ponenda est virtus imagiatiua:iperfecta in eodẽ organo cũ sensu ⁊ secũ cõiũcta de qua intẽdit Aris.2.de aia.tex.cõmẽti 20.⁊ Cõmẽtator cõmẽto eodẽ.⁊ hãc viꝫ vocaret hic Aui. sensui iudicãtẽ de itẽtiõibꝰ sensibilibꝰ:que.s.elicit impfecte cognitionẽ ꝯueniẽtie vel icõueniẽtie obiectoꝝ ƺm ꝙ sunt sensibilia ⁊ in p̃sentia. In absentia v̊o estimatiua vel intellectus iudicat ⁊ limitatius. Sꝫ cogitatiua vel imaginatiua de qua supra nullũ facit tale iudiciũ.nullũ igit̃ seq iudiciũ ad eaꝝ opatiões ẽ ipsas nõ facere iudiciũ:⁊ hoc mõ sensus iudicat ⁊ estimatiua. ¶ Qđ aũt dicit.6.nãliuꝫ pte 2ª.c.2.iudicantis imaginabilis: credo ꝙ li imaginabilis determinat illum terminum apprehensio:⁊ sit in recta.i.apprehensio imaginabilis animalis iudicantis. ibi enim determinat de gradibus abstractionum istaruꝫ virtutum qui pertinent ad apprehensionem:nõ ad iudiciuꝫ.

¶ Quidã ãt hoiuꝫ st̃ q̃ p̃sumũt ⁊ hãc ꝟtutẽ imagiatiuã vocãt ƺ nõ tñ curamꝰ:qꝛ de noibꝰ nõ disputamꝰ:ƺ itẽtiões ⁊ dr̃ias itelligere debemus.

¶ Ponit eius aliã noiationẽ dicẽs.quidã p̃sumũt hãc vocare imaginatiuã:sed nos de noibꝰ nõ curamꝰ dũmõ itẽtiones ⁊ reꝝ differẽtias itelligamꝰ. Et hec pars est clara.

¶ Et medico qdẽ nõ est curãdũ vt hãc virtutem sciat. Impedimẽta nãqꝫ opõnũ eiꝰ ⁊ ipedimẽta opõnũ aliaꝝ ꝟtutũ q̃ sunt anteq̃ꝫ ipsa sequentia sunt sicut phãtasia ⁊ imagiatiua ⁊ memorialis quã postea nominabimus: ⁊ medicus qdeꝫ non curat nisi de virtutibus ex quibus cũ in suis impedimentis accidit lesio prouenit egritudo.

¶ Ostẽdit qũo medicus circa huiꝰ ꝟtutis ꝯsiderationeꝫ se dꝫ habere.⁊ p̊mo facit h̃.2º remouet dubiuꝫ ibi[Qr̃ si lesio.] ¶ Dicit p̊mo.ꝙ medicꝰ nõ curat scire hãc ꝟtutẽ:ꝓbat̃.qꝛ medicus nõ curat scire hanc ꝟtutẽ:cuiꝰ opationes nõ ledunt̃:nisi ꝓpter ipedimẽta accñtia in ꝟtutibus p̃cedentibꝰ eã.⁊ estimatiua ẽ huiꝰ.ipedimẽta suaꝝ actionũ sequunt̃ ipedimẽta virtutis q̃ sũt ante ipaꝫ.s.phãtasie imaginatiue ⁊ memorial̃:quã postea noiabimꝰ:⁊ maior huius rõnis ꝓbat̃.qꝛ medicus nõ curat scire ꝟtutes ex qbꝰ cum acciderit lesio operationũ in suis ipedimẽtis.i.ꝓpter sua ipedimẽta ꝓuenit egritudo.mõ virtutes:quarũ opatiões nõ ledunt̃ nisi ꝓpter lesionẽ alteriꝰ opatiõis nõ sũt tales ꝙ ex lesione earũ in suis ipedimentis ꝓueniat egritudo.

Hic cadũt due dubitatiões. ¶ Prima quomõ dicimus ex virtutibꝰ cuꝫ acciderit lesio in suis ipedimẽtis ꝓuenit egritudo. Videt̃ eni ꝙ potius ex egritudine ꝓuenit lesio:nõ ecõtra. ¶ Ad hoc dicit̃.ꝙ nõ est intẽtio Auic.ꝙ ex lesiõe virtutũ fiat egritudo:lꝫ h̃ sit poſe.sed intẽtio Auic.est ꝙ ex lesiõe ꝟtutis ꝓuenit egritudo.i.lꝫ iferre lesionẽ eẽ ꝓpter egritudinẽ imediate:ita ꝙ de illa ꝟtute curat medicus:que cũ fuerit lesa p̃ternãliter licebit inferre aliqđ suorũ impedimẽtoꝝ.i.aliquã causaꝫ illam virtutem imediate impediẽtem esse egritudinem.

Secũda dubitatio qꝛ videt̃ ꝙ nulla ꝟtus sit corporea in viuente: gn ex eius lesiõe ad hũc sensuꝫ ꝓueniat egritudo. Nã quecũqꝫ ꝟtus ledit̃ ab itrinseco illa ledit̃ ab aliqua dispõne preter nãm in mẽbro ꝑ se ⁊ imediate ledẽte opatiões. Ois autẽ talis dispõ est egritudo:vt dicit̃ supra. ¶ Hic dicit̃ notãdo:ꝙ nõ ois dispõ in corpe humano iuẽta imediate ⁊ sensibilr̃ ledẽs opatiões est egritudo vt clausura oculoꝝ pẽdens a manu cooperiẽte. Nã ad hoc vt aliqua talis dispositio dicat̃ egritudo reqrit̃ ꝙ ab ipsa eẽntialr̃ ꝓueniat nocumẽtũ in opatiõe aialis:⁊ itelligo ab illa dispõne essentialiter ꝓuenire nocumẽtũ ꝑ quã tollit̃ ꝑ se aliqđ debitũ ⁊ itrinsecũ nãle istrumẽtũ ꝟtutis ad opandũ:vel q̃ icludit formalr̃ debiti istr̃i carẽtiã. Nũc pꝫ ꝙ stãtibꝰ nãlibꝰ istr̃is intrinsecis ꝟtutis ad opandũ. Aliq̃ sunt dispõnes opationes sensibilr̃ ipediẽtes:sic itẽsa cogitatio ipedit visioneꝫ. Et dolor i vno mẽbro ꝓhibet delectationẽ i alio.tales ergo nõ dicũt̃ egritudies. ¶ Nõ 2º ꝙ nulla dispõ dr̃ egritudo respectu opõnis lese:nisi opõnis lesiõis ipa dispõ sit cã imediata.pꝫ ex dispõne egritudis. ¶ Nõ 3º ƺ quosdã cogitatiuã nõ differre subo ab estiatiua:⁊ nõ ledi estiatiuaꝫ i ope:nisi ꝑ h̃ ꝙ cogitatia nõ bñ sibi mĩstrat. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ si accidit lesio i ope estiatiue nõ poterimꝰ ex h̃ arguere in corpe eẽ egritudinẽ respcũ opõnũ estimatiue:qꝛ mala cõplo vl̃ cõpõ medij vẽtriculi cerebri nõ ledit estiatiuã nisi mediãte lesiõe cogitatiue.g̃ tal̃ mala cõplo nõ dr̃ egritudo respcũ opõnis lese estiatiue:qꝛ nõ est eius imediate cã nec opõ lesa cogitatiue ẽ egritudo respcũ opõnis estiatiue qꝛ nõ obstãte ꝙ ipa sit dispõ corpis imediate ledẽs opõnes.tñ nõ ꝑ se ⁊ eẽntialr̃ ledit opõnẽ:cũ ipa nõ icludat in se formalr̃ defectũ alicuiꝰ itrinseci istr̃i nãlr̃ ꝟtuti subordiati:vt pꝫ ꝯsiderãti. ¶ Quidã tñ volũt.ꝙ medicꝰ curat scire hãc ꝟtutẽ:ƺ nõ multũ:qꝛ raro ledit̃ opõ eiꝰ nisi ꝑꝑ egritudieꝫ ledẽtẽ aliã ꝟtutẽ p̃cedẽtẽ.⁊ h̃ suffic̃ Aui. Et eodem mõ dicũt si q̃rat̃.vtꝝ opõ huius ꝟtutis possit ledi nõ lesa opõne p̃cedẽtis ꝟtutis:dicũt ꝙ sic.ƺ qꝛ h̃ ẽ raro:iõ medicus nõ mltũ curat. ¶ Qr̃ ãt huiꝰ ꝟtutis opõ ledat̃ sine alteriꝰ lesiõe:pꝫ i exº posito a Gal̃.3.de accñti ⁊ mor. De illo ifirmo q vasa ꝓprio noie noiabat:ƺ nesciebat qđ ꝓseq debuisset si ꝓijceret:⁊ iõ iterrogabat si ꝓijcere deberet.vr̃ g̃ in eo estiatiuã lesaꝫ eẽ:qꝛ nõ recte de cõmodo vel icõmodo iudicabat. ¶ Sequẽdo tñ p̊mã r̃ñsionẽ ad 2ᵐ dubiũ ⁊ textũ.A.hic dr̃ ꝙ i illo Gal̃.ifirmo cogitatia lesa erat.nõ n.cõponebat itẽtionẽ fracti cũ itẽtiõe vasis cadẽtis vt debuisset cõponere:⁊ hec ẽ opõ cogitatie. ⁊ iõ Gal̃. dixit allegato loco.qd tñ si eijcerent̃ ꝯtingeret ignorabat:qꝛ ignorabat ꝙ frangi deberent. Intẽtio v̊o fracti:vel eius qđ frãgitur est sensibilis ⁊ non propria estimatiue ⁊c̃.

¶ Qr̃ si lesio accit opõni alicꝰ ꝟtutis cã ipedimẽti qđ accidit priꝰ opatiõi alteriꝰ ꝟtutis q̃ꝫ ei:fueritqꝫ impedimẽtũ illud secutũ malitiã cõplexionis alicuius mẽbri aut corruptionẽ cõpositionis sufficit medico vt sciat ipedimẽtũ illud propter malitiaꝫ cõpl̃onis membri:aut sue cõpõnis corruptionem accidisse ad hoc vt cum medicina ei subueniat aut ipm ab eo custodiat: ⁊ non curat

scire dispōnē virtutis: cui qd̄ accidit: nō accidit nisi alio mediante postq̄ʒ sciuerit dispositionem eius cui accidit illud qd̄ accidit sine medio.

¶ Remouet dubiū. Posset quis dicere. Si aliqua vtus in sua opatiōe ledit. nōne semꝑ de tali lesiōe curat ꝯsiderare medicus: Et rn̄det ꝙ si lesio alicui virtuti accidit solū per lesiones opatiōis vtutis p̄cedētis: ꝛ lesio p̄cedētis virtutis fuerit imediate secuta malitiā cōplonis vl̄ corruptionē vl̄ cōpōnē alicuiꝰ mbri: tūc medico sufficit cognoscere illā lesionē q̄ imediate accidit ꝓpter malitiā cōplonis vl̄ cōpōnis ad hoc vt succurrat illi mēbro malā cōplonē vel cōpositionē remouēdo cū medicina: aut vt mēbrū ab illis ifirmitatibus custodiat: ꝛ nō curat scire dispositionē virtutis cui ipedimētū qd̄ accidit nō accidit nisi mediāte alio ipedimēto: nisi postq̄ʒ sciuerit illd̄ ipedimētū qd̄ sine medio sequit̄ malitiā cōplonis vel cōpōnis corruptionē. Et certū est ꝙ h̄ dictū est limitatiuū p̄cedētis. Nā nō est dicendum ꝙ medicus non curat scire impedimenta que estimatiue accidunt absolute: sed non curat ea scire. Post q̄ʒ sciuerit impedimenta virtutum aliarum ad que sua sequuntur ꝛ que immediate sequuntur egritudinem.

¶ Tertia vo illarum quas nominant medici est quinta aut q̄rta cū certificauerimus que est virtus cōseruatiua: ꝛ memorialis: ꝛ est thesaurus eius qd̄ ꝑuenit ad estimatiuā de itētiōibus in ꝑceptis sensu extra formas eorū sensu ꝑceptas: sicut phantastica est thesaurus eius qd̄ peruenit ad sensuʒ ex formis sensu perceptis: ꝛ eius quidem locus est posterior cerebri ventriculus.

¶ Determinat de memoratiua virtute. Et diuidit̄ in duas p̄mo determiat de hac virtute qd sit: ꝛ in quo mēbro. 2° remouet dubiū ibi 2° [Hic tn̄.] ¶ Dicit ꝙ vtus 3ª quā ponunt medici est 4ª vel 5ª cū certificauerimꝰ vere numeꝝ virtutū. ¶ Dicit 2° ꝙ hec ē vtus reseruatiua ꝛ memorialis. ¶ Dicit 3° quo ad hāc partē. ꝙ hec virtꝰ est thesaurꝰ eiꝰ qd̄ cōprehēdit estimatiua de rebꝰ ꝑceptis sensu ex̄ formas. i. imagines sensu ꝑceptas: queādmodū dictū ē supra ꝙ phātastica est thesaurꝰ eius qd̄ ꝑuenit ad sensuʒ de formis sensu ꝑceptis. ¶ Dicit 4°. ꝙ locus ꝛ sedes huius vtutis est posterior vētriculus cerebri. ¶ Circa p̄mū dictum scitū est supra q̄uo hoc a Gal. dicat̄ 3ª ꝛ ab Auic. 5ª. ¶ Circa 2ᵐ dictū considera. ꝙ memoria dicit̄ equoce de duabus virtutibꝰ diuersis etiā loco operādi. Nā p̄mo dicit̄ de virtute cognoscitiua ꝑ speciē reseruatā sub rōne p̄teriti: ꝛ p̄us cogniti: vt pōt colligi in libº de memoria ꝛ reminiscētia ab Arist. cū dī ꝙ ē passio p̄mi sensitiui ꝑ se. ꝛ ab Auer. loco eodē dū dixit. Actio eni vtutis rememoratiue est facere rep̄sentari post eius absentiā intētionē rei imagiate ꝛ iudicare illā intētionē eē quā ante sensit ꝛ imaginabat̄. ¶ Aliqn̄ vo sumit̄ memoria pro virtute: vt est seruatiua intētionū vel imaginū post actualē cōsiderationē actuali cōsideratiōe cessante: vt ex Arist. sumit̄ in de memoria ꝛ reminiscētia. dū dixit. Oportet itelligere talē aliquā fcāʒ per sensuʒ in aīa ꝛ i parte corpis habēte ipsaʒ velut picturā quādā passionē cū dicimꝰ habitū eē memoriā. Si ergo memoria est talis habitus picture. ergo memoratiua est virtꝰ in qua h̄ est habitꝰ: ꝛ illa ē reseruatiua: vt pʒ. ¶ Attē de scd̄o. ꝙ sumēdo memoriā ꝓ vtute cognoscitiua p̄teriti ꝑ modū p̄cogniti. vel ꝓ virtute reseruatiua adhuc est varietas in modo loquendi auctoꝝ. Quidā eni ꝑ memoratiuaʒ itelligūt oēm interiorē virtutē cognoscitiuā p̄teriti ꝑ modū p̄cogniti. ꝛ hoc gn̄āli modo loquēdi loquit̄ Aris. in de memoria ꝛ reminiscētia. ꝛ silr̄ oēʒ virtutē reseruatiuā imaginū vel intētionū post absentiā actualis cōsiderationis q̄uo etiā ibi loqui videt̄ Arist. ꝛ isto mō phātasia de q̄ supra diceret̄ memoria. Aliqui vo per imaginatiuā intelligunt tm̄ virtutem reseruatiuā intētionū nō sensatarum: aut cognoscitiuā per tales itētiones sub rōne precogniti. Et isto mō loquit̄ Auic. hic ꝛ i. 6. nāliū locis allegatis. Et hoc etiā mō sola estimatiua vel virtꝰ reseruatiua i postremo vētriculo est memoria: ꝛ est virtꝰ a phātasia distincta. ¶ Nota 3° ꝙ virtꝰ memoratiua hoc mō vltimo accepta nō est intētionū reseruatiua: sed etiā imaginū: queādmodum estimatiua: nō solū cognoscit per itētiones nō sensatas: sed etiā per sensatas. Est ergo ista virtus nō solū thesaurus eiꝰ qd̄ abstrahit estimatiua a formis ꝑceptis sensu p̄ncipalr̄: sʒ etiā reseruat imagines: sed phātastica nō nisi imagines reseruat. ¶ Quartū dictū est clarū: q2 exꝑiētia notat ꝙ leso postremo ventriculo leditur hec virtus.

¶ Hic vo est locus cōsiderationis ph̄ice vtrum virtus cōseruatiua ꝛ memorialis: ꝛ virtus que reducit illud qd̄ est absens ad memoriā ex eis q̄ ab existiatiua sūt reposita sit virtus vna aut virtutes due. Medico tamē nō est inde curādum: q2m̄ nocumenta que eis q̄litercūq̄ʒ sint accidunt sunt homogenea. sunt. n. nocumenta q̄ in vētriculo cerebri posteriori accidunt: vel de genere complexionis: vel de genere compositionis.

¶ Remouet duo dubia. 2ᵐ ibi [Uirtus vo.] ¶ Dicit p̄ ꝙ hic eēt locꝰ ꝯsideratiōis ph̄ice. vtꝝ vtus ꝯsuatiua que dr̄ memorialis: ꝛ vtus que reducit illud qd̄ est absens a memoria de eis que sūt reposita ab estimatiua sūt vtus vna vel plures. Et subdit ꝙ de hac qōne medico nō est curandū: q2m̄ nocumēta que q̄litercūq̄ʒ sunt in operibꝰ illarum vtutū sunt homogenea: q2 sunt solū lesiōes que accidunt ex nocumēto posteriori vētriculo cerebri siue de gn̄e male cōplexiōis vl̄ male cōpōnis ꝛ supple vnitatis. ¶ Pro intellectu partis ꝯsidera ꝙ in actu memorandi aliq̄ʒ opʒ ponere vtutē que reducat ad actualē apphensionē: intentionē reseruatā. Modo dubiū est vtꝝ hec vtus que reducit intētionē que erat absens: q2 nō actualr̄ imutās cognoscitiuā ad hoc vt actu imutet sit virtus alia a reseruatiua: q2 aliud est seruare ꝛ aliud imutare. ¶ Et sic videt̄ ꝯsentire Auer. in de memoria ꝛ remi. capº 2° cū dixit. Et iā diximꝰ ꝙ vtus ꝯseruatiōis ꝛ vtus rememoratiōis est idem in subiecto ꝛ duo s̄m modū. Et silr̄ in p̄ncipio capl̄i cū dixit. Declaratū est igit̄ ex hoc sermone hic eē vtutes tres scilʒ vtutē que facit p̄sentari intētionē imaginis illiꝰ ꝛc̄. Ecce ꝙ illā que facit p̄sentari vt sic ponit vnam virtuteʒ. hoc ergo mō intelligendo hanc dubitationem supponendum est ꝙ in postremo vētriculo est vtus que facit reduci intētionē actualē cōsiderationē ꝛ estimatiua ab illa patit̄ memorādi. Est ergo hec vtus eadē subiecto cuʒ reseruatiua intētionū. ꝛ ideo nocita vna nocet̄ reliqua. Et nocumēta illis virtutibus accidētia sunt homogenea: ꝛ solū cōtingētia per se ex lesiōe in postremo cerebri vētriculo. Hac igit̄ de causa medicus nō curat de inq̄sitione istiꝰ distinctiōis. Et hoc mō expōnis littera nō hʒ dubitationē. ¶ Nota 2° ꝙ apud Marsiliū ꝛ q̄si oēs alios h̄ Aui. intēdit dubitare vtrū virtus que vocat̄ reminiscibilis sit eadem cū memoratiua reseruāte. Sed puto hoc nō esse verum. Nā virtus reminiscitiua est vtus querēs inenire aliquid oblituʒ. Modo constat ꝙ hec vtus apud Auicē. est estiatiua vt pōt colligi ꝑti. 4ª sexti nāliū. ca. 4°. dū dixit. Sʒ recordatio que ē igeniū renouādi qd̄ oblitū nō inuenit̄ vt puto: nisi in solo homine. cognoscere enim aliquid tibi fuisse qd̄ deletū est nō est nisi virtutis rationalis ꝛc̄.

Ecce

Ecce quomodo ṽtutẽ reminiſcitiuã vult hic cognoſcere.
¶ Idem poteſt colligi ab Auerro. ⁊ in de memoria ⁊ re-
miniſcẽtia.c.2.Et ab Ari.expſſe in eodẽ lib°.c.3.vbi dixit
ꝙ reminiſci eſt vt qdã ſyllogiſmꝰ ⁊ q̃dã q̃ſtio.¶ Ex q̊ ap
paret.ꝙ ſi ꝑ hanc virtutẽ que reducit illud qđ eſt abſens
Auic.itelligeret reminiſcẽtiã:qđ nõ eẽt vex ꝙ nocumẽta
que illis virtutibꝰ accidũt ſunt homogenea.nã bene remi
niſcitiui ſunt male rememoratiui ⁊ ecõtra:vt in eodẽ lib°
Ariſt.circa p̃ncipiũ dicit.Stabit ergo ꝑ aliquã tranſmuta
tionẽ fieri leſionẽ i memoria nullo mõ leſa reminiſcẽtia.
ergo his rõnibꝰ nõ puto ita itellexiſſe Aui.ſ3 vt ſupra dixi.

At tamen aliqualis notitia reminiſcẽtie habeat̃ ⁊ differẽtie eiꝰ:aut memoria videamꝰ pri-
mo que oꝑatio ſit reminiſci.2° cuiꝰ virtutis ſit.3° q̃ eſt cau
ſa inuẽtiõis obliti ꝑ aliud p̃us inuẽtũ.4° in q̃bus aĩalibꝰ
inueniat̃ reminiſcẽtia.¶ Propter p̃mũ attẽdẽdũ.ꝙ cu3
alicuiꝰ fuerimꝰ obliti nõ ex toto:ſ3 q2 nõ ad libitũ reſpon
det eius memoria.multotiẽs nos q̃rimꝰ iuenire iſtud obli
tum diſcurrẽdo ꝑ multa alia a nobis p̃cognita:⁊ qñq3 hoc
mõ iuenimꝰ intẽtũ.¶ Tũc ergo dicimꝰ reminiſci cũ obli
ti alicuiꝰ q̃rimꝰ eius inuẽtionẽ ꝑ p̃us cognita a nobis:⁊ tã-
dem in illius attingimꝰ cognitionẽ:nõ ꝑ modũ illationis
vnius ex alio:ſ3 ꝑ modũ ordinate imutatiõis vniꝰ poſt ali
ud.reminiſci ergo eſt aggregatũ ex iſta inq̃ſitiõe cũ inuẽ-
tiõe p̃cogniti ꝑ modũ p̃cogniti:ita ꝙ nec ſola inq̃ſitio:nec
ſola iuẽtio ẽ reminiſci ſ3 aggregatũ.Cum Ariſt.in de me
moria ⁊ reminiſcẽtia dicat reminiſcẽtiã eẽ q̊dãmõ q̃õnẽ
⁊ eſſe quẽdã ſyll'm.Et in eodẽ loco ꝙ multotiẽs querẽtes
nõ reminiſcunt̃.hec oĩa nõ bene ſaluant̃ niſi ponamꝰ ag-
gregatũ ex inq̃ſitiõe ⁊ inuẽtiõe eẽ reminiſci:ſicut ſyll'us ẽ
aggregatũ ex p̃miſſis ⁊ ꝯcluſiõe.¶ Ex hoc p3 rñſio ſecũ-
di.Nã reminiſcẽtia nõ eſt oꝑatio:niſi aut rõnalis ṽtutis
aut eſtimatiue que decorat̃ rõnabilitate:vt dicit Auicẽ.6.
nãliũ.parte ⁊ ca.q̃rtis.cu3 talis inq̃ſitio diſcurſus a nulla
inferiori ṽtute fieri poſſit.¶ Pro tertio dicẽdũ vt ſumit̃
ab Ariſt.i de memoria ⁊ reminiſcẽtia.ꝙ motꝰ facti ꝯñter
vel multotiens:vel imagines ꝯñter facte in aĩa ſunt apte
ꝯñr moueri:ita vt ſe repſentẽt:⁊ p̃ma mouẽte 2ᵃ ẽ aptior
ad mouẽdũ:nõ ꝙ neceſſario motũ p̃me ſequat̃ motꝰ ſcđe
ſed q2 ꝑ motũ p̃me fit 2ᵃ aptior ad imutãdũ.¶ Ex his ẽt
p3 ſolutio q̃rti.Nã q2 reminiſcẽtia eſt oꝑatio itellectꝰ:aut
eſtimatiue que eſt decorata rõne.Et iſte nõ niſi in hoĩe in
ueniuntur.ideo ſolus hõ inter aĩalia eſt reminiſcitiuus.

**¶ Virtus ṽo cõprehẽſiua que eſt vna de virtu-
tibus aĩe cõprehenſiuis eſt humana rõnalis.Et
medici virtutẽ exiſtimatiuã nõ conſiderauerunt
propter cãm quã diximus:iõ hãc virtutẽ nõ cõ-
ſiderauerunt.Non.n.fuit eox conſideratio niſi
in oꝑationibus triũ virtutum tm̃ ⁊ non in aliȷ̃s.**

¶ Mouet 2ᵐ dubiũ.vtrum de rõnali d3 medicus tracta
re.Et dicit ꝙ nõ.q2 ſi de eſtimatiua propter rationem di-
ctam non curat:tunc multo minus de intellectu.⁊c̃.

¶ De virtutibus animalibus motiuis. Ca.VI.

**Motiua ṽo virtus eſt illa que chor-
das cõtrahit ⁊ laxat propter qđ mo
uentur membra ⁊ iuncture dilata-
tione ſua ⁊ flexione.**

¶ Hoc eſt ſextũ capitulu3 doc. ſexte.p̃me
fen.p̃mi cañ.Auic. in quo poſtq3 Auic. de-
terminauit in p̃cedẽti de ṽtutibꝰ aĩalibꝰ cõprehẽſiuis.de-
terminat de ṽtutibus aĩalibus motiuis. ¶ Ubi ꝯſiderã-
dum.ꝙ motuũ qui reperiunt̃ in aĩalibꝰ q̃dã ſunt cões cor
poribus aĩatis ⁊ inaĩatis:vt deſcẽdere ꝓpter grauitatẽ:vt
aſcẽdere ꝓpter leuitatẽ.Quidã ṽo ſunt in ſolis aĩalibꝰ in-
uenti nãliter:vt ambulatio:natatio:⁊ locutio:⁊ ſil'es.Intẽ
tio ṽo in iſto capl'o nõ eſt tractare de virtutibus motiuis
p̃mo mõ acceptis:ſed de ſcđo mõ acceptis.¶ Aduerte 2°
ꝙ cũ motꝰ dicat̃ de motu locali:⁊ motu alteratiõis:⁊ mo
tu augmẽtatiõis.Hic tñ ſolũ de ṽtutibꝰ ꝑ quãto ſũt mo-
tiue motu locali determinat Auic.¶ Nota tertio.ꝙ mo-
tuũ q̃ ꝓprie ſunt i aĩalibꝰ q̃dã a medicis vocant̃ mere nã-
les:ſicut motus pulſus:vt io° tertij.de ſermone vl'i anhe-
litus.Et Gal.i lib° de vtilitate pulſus.ad finẽ.⁊ de vtilita
te reſpiratiõis.⁊ in lib° de diſnia.3.c.⁊ ſil'r motꝰ villox ve-
narũ in attrahẽdo ſanguinẽ:vt pluries 3° virtutũ natura-
lium.⁊ in de motibꝰ liquidis.¶ Aliq̃s eſt pure volũtariꝰ:
vt qui fit per ſe a virtute muſculi recepta a cerebro in ſe-
quẽdo voluntatẽ vel appetitꝰ ſenſitiui iperiũ:vt ambula-
tio:natatio motꝰ pleriq3 alij:vt etiã a Gal.ſumit̃ i lib° de
motibus liquidis.Quidã ṽo ſunt mixti ex naturali volũ-
tario:vt motꝰ palpebrax:⁊ motus anhelitꝰ:⁊ deglutitio:⁊
nãlis vrine ⁊ fecũ expulſio.Nam in iſtis motibus nõ tm̃
cõcurrit virtus nãlis:vel tm̃ virtus volũtarie motiua : ſ3
ambe vt ſumit̃ hac ſũma ab Auic.c.ſequẽti.¶ Et ſũt iſti
duox modorũ:q̃m aliq̃s talis fit a mẽbro in quo nãliter
eſt virtꝰ volũtarie motiua:ſicut motꝰ palpebrax:ſ3 cõcur
rẽte aliqua virtute nãli nõ ſubiecta per ſe volũtati:aliq̃s
aũt fit a mẽbro nãliter mobili:⁊ nõ ꝑ ſe ſubiecto volũta-
ti:vt trãſglutitio que fit de meri:quod non eſt per ſe volũ
tati ſubiectũ: ſed iuuatur a membro voluntarie motiuo.
Motuũ enim voluntariorũ.quidam eſt voluntarius de
intentione p̃ma:⁊ eſt quicũq3 motus fit per ſe ab inſtru-
mento naturaliter ſubordinato volũtati vel appetitui in
ſequẽdo voluntatẽ vel appetitus imperium ſiue cum tali
concurrat membrũ vel virtus mere naturaliter motiua
ſiue nõ.vnde in libello de motibus liquidis ſic habet̃ ad
litteram.¶ Reſtat cũ cõcordes ſumus ꝙ lacerti quãdo
meatuũ extremitates comprimũt non egreditur quicq̃3
ab eis:quãdo ṽo ab actione eius arcetur:quod in illis exi-
ſtit meatibus egreditur. ¶ Merito ergo dicit obiector
ꝙ illud quod egreditur ab illis meatibus cum relaxatio
vincit:illi quippe lacerto contingit actio non voluntaria:
qui fit ꝑ virtutẽ tm̃ naturale3:⁊ quod egreditur ab eis eo
manẽte in ſua complexione cu3 ſuffragatur lacertus illis
conueniens inſtrumẽtis extrinſecus actio fit voluntaria:
veraciter erit ſm intentionẽ p̃mam:vel viã:vel ſemitam
primã:vel qualiter voluerit nominare.Et nõ eſt dubium
ꝙ illa expulſio precipue per viã inteſtinorum fit concur-
rente naturali virtute villorum circundantiu3 inteſtina:
vt ſumit̃ ibidem a Galeno.⁊ 3° virtutũ naturaliũ.⁊ quar-
to de vtilitate parti.¶ Alius autẽ vocatur motus volun-
tarius de intentione ſecunda.⁊ eſt motus qui fit per ſe ab
inſtrumento per ſe ſubordinato voluntati vel appetitui
mediante ſpiritu animali:non inſequendo voluntatẽ:vel
appetitus imperiu3 vel motus per accidens factus ab eis
inſtrumentis in ſequendo voluntatis imperiũ:itaq3 mo-
tus volũtarius de intẽtione ſecũda eſt duobꝰ modis : vel
quia per ſe fiat ab inſtrumento virtutis voluntarie moti-
ue:ſed nõ ſequẽdo voluntatem vel appetitus imperium:
vt eſt motus palpebraru3:⁊ quida3 anhelitus.vel quia fi-
at per accidens ab inſtrumẽto voluntarie motiuo: ⁊ in 13
ſequendo imperiũ volũtatis:ſicut eſt exitus ſuꝑfluitatis
a fiteri muſculis i ſua nãli diſpõne exiſtẽtibꝰ:ſ3 iperio vo
lũtatis nõ cõſtringẽtibꝰ anũ.¶ Et hoc ad litterã ſumit̃ a
Gal.in de motibus liquidis. vbi ſic habet̃ imediate poſt
textũ ſupra allegatũ.Et ſiquidẽ intẽdit illox lacertorum
impedire vel laxare actionẽ illud quod egredit̃ actio vo-
luntaria per ſecundã intentionẽ ⁊ nõ prima3 appellatur.
¶ Ex quibus colligit̃.ꝙ aliquis eſt motus factꝰ a muſcu-

lo mediāte spū ⁊ calore dato a cerebro sequēdo volūtatis imperiū: q nō est volūtari⁹ ꝺm intētionē pmā apud Gal. positionē: cui⁹ oppositū sentit Jacob⁹ de forliuio in qōne de motu anhelitus ⁊ pulsus. vtrū sibi inuicē ꝓportionent̄. ¶ Pꝫ 2° quare motū anhelit⁹ aliquē dicit Gal. volūtariū de itētiōe 2ª. qꝛ nō obstāte ꝙ fiat a musculis: tñ aliqñ fit nō sequēdo volūtatis iperiū: imo etiā ꝯtra dictamē volūtatis. ¶ Motus ꝟo ideo dı̄ nālis: vel qꝛ fit a mēbro nō ꝑ se nālr subordinato iperio volūtatis vel sensitiui appetitus: vt supra dixim⁹ de motu venaꝝ ⁊ itestinoꝝ. aut qꝛ fit nō sequēdo appetit⁹ sensitiui iperiū vel volūtatis: vt motus tussis in iuito: ⁊ anhelit⁹: ⁊ palpebrarū in nō cogitante. Nā in istis musculis est vis ꝑ quā ꝑ se iclinant̄ ad sequēdum dictamē cognoscitiui appetit⁹ efficaciter. Et etiā vis alia nālis ꝑ quā iclinant̄ ad mouēdū se ꝓ fuga nocitiui: ⁊ attractiōe iuuatiui. Et ꝯtra iperiū appetit⁹ aīalis: vt etiaꝫ si nolim⁹ i pncipio tertiane ꝯcutiunt̄ musculi ꝑcepta mala qualitate materiei sup musculos mote. ¶ Motuū etiā nālr qdā sequunt̄ motū imaginatiōis etiā si ꝯdicat volūtas: vt pꝫ de motu vapoꝝ ad iplēdū mēbra pudenda viso obiecto etiā nolētibus nobis: ⁊ de tremore sequēte timorem in ambulāte sup mōtis pinaculū: vel sup trabē q sit pons alicui⁹ ꝓfundi fluminis: ⁊ de motu sanguinis ad faciem hora verecūdie ⁊ multis silib⁹. aliqs ꝟo fit nullo mō sequēdo cognitionē sicut attractio venaꝝ. ¶ Utrū auteꝫ fortis imagiatio: vel forte desideriū possit mouere humores ⁊ mēbra corporis alteri⁹ queādmodū dı̄ de fascinatorib⁹ nō ꝑtinet psenti loco. Nā cuꝫ tā multiformes ⁊ varij sunt mot⁹ locales aīalib⁹ ꝓprij. Jn isto caplo solū de motu volūtario ⁊ ꝟtute volūtarie motiua loqt̄ Auic. ¶ Cōsiderādū 4° ꝙ ꝟtutū volūtarie motiuarū qdā dicunt̄ imperātes motū. quedā obsequētes vel agētes. iperātes sunt volūtas efficax: ⁊ appetit⁹ sensitiu⁹ efficax. Obsequentes ꝟo sunt virtutes in musculis ifuse a cerebro q nālr tā volūtati q̄ꝫ sensitiuo appetitui obsequunt̄: ⁊ solū de istis subsequētib⁹ loquit̄ Auic. Et sumit̄ hec distinctio 4ª ꝑte sexti nāliū Auic. c. de ꝟtute motiua. Et ponit̄ ꝑte pma. c. vltimo. vtrū ꝟo distinguunt̄ ille ꝟtutes abinuicē: ⁊ ab aīa realiter: vel solū diuersis rōnibus eadē aīa noiet̄ istis diuersis noīb⁹ nō attinet medico: sꝫ sufficit sibi ꝙ diuersis mēbris ⁊ diuersis istr̄is aīa vtit̄ vt iperat motū. ⁊ vt obseqt̄. Nā cōtingit ipediri in obsequēdo ꝑ ligaturā manuū ⁊ pedum: q̄ꝫuis nō ipediat̄ volūtas vel efficax appetit⁹ in precipiendo. Et silr contingat sanum esse mēbrum in quo fit preceptum: ⁊ appetitus ⁊ egrum esse membrū subseruiēs.

Sed ista dicta anteq̄ꝫ ad caplm descēdamus circunstant multa dubia ⁊ difficultates. ¶ Primū. quare quedā corpoꝝ gnābilia sunt mobilia huiꝰ volūtario motu. ⁊ qdā nō: queādmodū inaīata ⁊ plante. ¶ Ad qꝺ dicēdū ꝙ corpoꝝ qdā habēt formā ꝑfectā que pōt alias formas imālr recipe: quarū sūt multi gradus. ⁊ iste tales forme habēt silitudinē cū intelligētijs in hoc ꝙ pñt per iperiū corp⁹ sibi ꝯiūctuꝫ mouere ꝺm exigētiā appetit⁹. ¶ Quedā aūt habent formas ita imersas māe vt alias formas nō possint intētionalr recipe: sed sunt affixe māe ⁊ inclinate ordini vni mouēdi ꝺm regulā itelligētie pfigētis eas ad vnū vt forme inaīatoꝝ. aīalia ḡ ex ꝑfectiōe suaꝝ formaꝝ ⁊ silitudine quā hñt cū itelligētijs pñt volūtarie ⁊ ex iperio suo moueri ad formā ꝑceptā qꝺ facere neqūnt inaīata: ⁊ hoc iō finalr est: qꝛ aīa ꝑfectiora existētia vt meli⁹ suos fines ꝯsequātur cognouerūt cōueniēs ⁊ icōueniēs eis ad ꝑsecutionē vni⁹ ⁊ fugā alterius. Et sumit̄ pro ꝑte hec solo. 8. phicorum. tex. ⁊ cōmēto. 57.

Sed tunc dubitatur 2° Cū iaīata moueant̄ ad loca sua a suis formis: vt colligit̄ partiꝫ pmo de celo. ⁊ partiꝫ in 4° ad finē ꝯsequēdū sibi nālē ⁊ psixū q̄re nō dicunt̄ moueri a se sic aīalia q motu volūtario mouent̄: vt sumit̄. 8. phicoꝝ. vı̄ eni ꝙ magis mouent̄ a se q̄ꝫ aīalia: qm̄ illa i qbus mouēs ⁊ motū sunt idē oino sūt magis ꝓprie motu a se q̄ꝫ illa i qbus differūt. Sꝫ in elemētis que mouent̄ ad sua loca nālia post remotionē ꝓhibētis mouēs ⁊ motū sunt idē oino. ergo ⁊c. Maior est manifesta. minor sumit̄ ab Auerro. 8. phicoꝝ. Cōmēto. 28. ad finē. vbi dixit. imo i eis. s. elemētis nō ē alietas oino. s. motoris ⁊ moti. ¶ Ad h̄ dı̄ ꝙ i multis locis videt̄ a Cōmētatore ꝯcessuꝫ. ꝙ elemēta mouent̄ ad sua loca nālia ex se: vt. 2. phicoꝝ. cōmento p ⁊ cōmēto 3. expssius. Et. 8. phicoꝝ. cōmēto allegato. vbi ad lr̄aꝫ dicit̄. Jsta. n. iueniunt̄ moueri ad loca sua nālia ex se loquēdo de elr̄is. Jtē cōmēto. 33. dixit ꝙ nō mouent̄ ex se nisi ꝑ accñs. ¶ Ex quo dat intelligi ꝙ mouent̄ aliquo mō ex se vel ꝑ se. Multotiēs ꝟo negat elemēta moueri ex se vel ꝑ se: vt 4° phicoꝝ. cōmēto. 71. ⁊ 8° phicoꝝ. cōmēto. 30. ⁊. 31. ⁊ plerisqꝫ alijs in locis. ergo dicēdo hāc ꝓpōnē eē equocā. elemēta mouēt̄ ex se ad loca sua nālia. Nā pōt signare ꝙ mouent̄ ex se vel a se ex potētia essentiali nō violēta: ⁊ h̄ ē falsuꝫ: vt 8° phicoꝝ. tex. cōmēti. 30. ⁊. 31. ⁊ cōmētis eisdē: nec plus ꝓbāt Ari. rōnes. vl̄ pōt signare ꝙ mouent̄ ex se vel a se ex potētia accñtali vl̄ violēta: ⁊ h̄ ē ꝯcedēdū vt cōmēto allega. 33. dixit Cōmentator. ⁊ videt̄ ex snīa cōmētatoris cōmēto. 33. hec eē Ari. ad hanc questioneꝫ solutio. dixit eni de Aristo. incepit illic. s. 7. phisicoꝝ demonstrare ꝙ oē motū hꝫ motorē. Sed nō dissoluit illic qōnē accidētem in eis ex istis simplicibus. Jn hoc aūt loco dissoluit illam q̄stionē: vt declarauit ꝙ isto mouent̄ extrinseco ⁊ nō mouent̄ ex se nisi ꝑ accñs. ¶ Notādū ē ḡ ꝙ cū aliqꝺ corpus in sua nālissima dispōne existēs est in pmo ad aliquē triū motuū: vel stat ipsuꝫ esse ad illū in potētia nō existēte eo ex̄ suā nāleꝫ dispōnē: vt terra est in potētia leuis ⁊ in loco sursuꝫ. potētia talis dı̄ nālis ⁊ essentialis corpi: sꝫ illa vocat̄ potētia accñtalis vel violēta: que repit̄ in re ꝓpter ipedimētū qꝺ hꝫ pternāle vel violentū: ita ꝙ nō stat hec potētia cū nālissima dispōne eius: qꝺ est in tali potētia accidētali: vt ignis cū est deorsuꝫ est i potētia sursuꝫ: ⁊ terra cū est sursuꝫ est in potētia deorsuꝫ. qꝛ ḡ alr̄s est in potentia essentiali ad locum ad quem mouet̄ ab intrinseco: ideo in aīali repitur mobile essentialr ⁊ motū. ergo ē mobile a se essentialr. nō sic aūt elemēta: qm̄ motiuū elemētoꝝ itrinsecū est forma: sed in eis nō est illud in actu ꝙ sit in potētia eēntiali ad sua loca nālia. eo. n. ipso ꝙ sunt in potētia ad illa carēt illis. ⁊ cum carent illis hoc est violētia: ⁊ non naturaliter. ¶ Ex quo infert̄ secūda conclusio. Nullum elemētum est naturaliter mobile ad locū sibi naturaleꝫ: sꝫ elementa naturaliter sint mobilia ad loca opposita suis locis naturalibus. ¶ Patet. qꝛ ad nullū locū est elemētū naturaliter mobile: nisi ad illū sit nāliter in potentia: sed nullū elemētū nāliter est in potētia ad locū suuꝫ naturalem. ergo ⁊c. Minor pꝫ. qꝛ omnis potētia talis in elemēto ad locū suū nālem est violēta ⁊ accñtalis. ¶ Et hāc cōclusionem videtur sensisse Auerrois 8° physicoꝝ. cōmento. 31. allegato. vbi dixit. Et cuꝫ declarauit ꝙ omne qꝺ in quolibet pdicamento mouetur naturaliter ab eius motore extrinseco naturaliter cū fuerit in sua potētia: vt mouetur ad illud: verbi gratia: ad quale: ad quātū: ad vbi: ⁊ posuit ꝙ illud qꝺ mouet̄ accidentalr ⁊ violente est illud qꝺ mouet̄ ecōtrario illi: qꝺ ē in sua potētia vt moueat̄: ⁊ idē quasi cōmēto. 32. cū dixit. Et potētia vna qua est actio leuis. s. motus ad supius est in graui in actu: qꝺ est leue i potentia. ¶ Qꝺ si dicat̄ dictū eē pmo celi. elemēta moueri ad loca sua nālr ad opposita violēter. ¶ Dicit̄ ꝙ equiuoce dicit̄ ibi motus nālis: ⁊ hic a Cōmētatore. Nā ibi dixit motū eē naturalē cuius per se terminus est nālis mobili.

Dic aũt illuʒ qui est in subiecto nãliter inclinato ad reci/
piẽdũ:ꝛ iõ motus deorsuʒ põt dici terre violentus:qꝛ ter/
ra nõ ẽ in potẽtia ad locũ deorsuʒ q̄ est mot⁹ illi⁹ termin⁹:
nisi violẽter. Põt dici tñ nãlis:qꝛ termin⁹ ad quẽ ẽ nãlis
est vt terra ad bonũ sensum. ¶ Pʒ z° ex dictis nõ iõ dici
aliqd moueri ex se ppe ad modũ loquẽdi cõmẽtatoris.8°
phicoꝝ. ꝛ Ari. qꝛ põt p itrisecũ pncipiũ ei⁹ motũ icboare
absq; hoc ꝙ ab extra noua mutatio supueniat: cuius op/
positũ dicit Jacob⁹ de forliuio.q.38.scdi tegni. ¶ Que sit
illi⁹ mot⁹ cã. Probat p p hoc ꝙ celũ apud Ari. ꝛ cõmẽta/
torẽ mouet ex se:ꝛ tñ nõ hʒ pncipiũ icboatiuũ sui mot⁹:
cũ sit ipsile apud eos ipsuʒ icipe moueri:imo clare ostẽdi/
tur.8.phicorũ.tex.cõmẽ.4.6.ꝛ cõmẽto eodẽ.ꝙ ẽ necessa/
riũ aliqd eẽ motũ a se semp:qd nõ icipiat nec possit icipe
moueri. ¶ z° p hoc ꝙ aqua calefacta ꝛ leuigata pternãlr
posita in medio resistẽte vt duo põt ab intrinseco reduci
ad pstinã grauitatẽ ꝛ frigiditatẽ:ita vt potẽtior fiat ad de
scẽdẽdũ q̃ vt duo:vbi pus erat min⁹ potẽs:vt pʒ cogitan/
ti casus:ꝛ tũc illa aqua ponit p itrisecũ eius pncipiũ eius
motũ deorsuʒ incboare absq; hoc ꝙ ab extra noua muta/
tio supueniat:vt pʒ ituẽti:ꝛ nõ ẽ mobilis ex se: vt dicit.8.
phicoꝝ. cõmẽtis allegatis. Cã ĝ nec ẽ sufficiẽs:nec ꝯuerti/
bilis. ¶ Nec valet si dicat ꝙ dʒ suppleri vel ab intra sup
ueniat mutatio per quã manifestũ pncipiũ fiat:qd sit gra
uitas ꝛ leuitas. Naʒ primo hec glosa est voluntaria ꝛ sine
fundamento. ¶ z° hec glosa nõ respondit ad argumenta
de celo sm opinionẽ Aris. ꝛ Cõmentato. ¶ 3° qꝛ sm phos
nullum animal potest incboare motum absq; hoc ꝙ sup/
ueniat noua pars motus celestis que sit illius mutatiõis
cã:cũ motus celi oĩum alioꝝ motuũ sit causa:vt dicit.8.
physicorum.cõmẽto.46.allegato.ꝛ plerisq; alijs locis.

Tertiũ dubiũ est. Cũ virt⁹ volũtarie motiua iperans
sit in cerebro:ꝛ tñ ad ei⁹ iperiũ moueant mẽ/
bra distãtia a cerebro:vt pedes man⁹ ꝛ talia. vtrũ hec mẽ/
bra p solũ iperiũ volũtatis vl appetit⁹ moueant:cũ itelle
ctus vel cogitatiua mouet hec mẽbra distãtia:vl ꝯcurrat
ibi aliqua mẽbroꝝ alteratio:qd p solũ iperiũ pʒ: per h ꝙ
multa talia mẽbra ab eodẽ neruo vim mouendi recipiẽ/
tia mouent motib⁹ qñq; ꝯrijs ꝛ qñq; diuersis. Si ĝ p qli
bet illoꝝ reqreret diuersa alteratio sequeret p neruũ in/
termediũ p quez maxie fieri videt ista alteratio:alterari
simul ꝯrijs alteratiõib⁹:qꝛ ꝯrijs motib⁹ debẽt ꝯrie altera
tiones corrñdere. ¶ Seqt z°. ꝙ vtrũq; mẽbrũ dʒ simul
illis ꝯrijs motib⁹ moueri aut nullo. Nã cũ ab eodẽ neruo
alterato alteratiõib⁹ p ꝯrijs motib⁹ faciẽtib⁹ oriat vtrũq;
mẽbrũ vtraq; alteratiõe alterabit:qꝛ alteratio illa nõ est
cũ electiõe:sʒ a neruo mere nãlr altereẽ musculus qui ab
eo orit. ¶ F. nõ videt qũo tã subito põt alterari mẽbrũ
vt tã varia recipiat pncipia motiua q̃ varijs motib⁹ mo/
uet successiue:vt apparet in ioculatorib⁹. ¶ Oz aũt nõ p
solũ iperiũ arguit:qꝛ tũc sequeret ꝙ nõ oĩs actio ꝛ mot⁹
fieret p ꝯctũ vel idistãtiã.ꝯñs ꝯ Aris.7.phicorũ. ꝛ Cõmẽ
tatorẽ cõmẽtis.8.ꝛ.9. Et arguit ꝯña supponẽdo.ꝙ bruto/
rũ aĩa sit extẽsa. ¶ Suppono z° estimatiuã ꝛ appetitiuã
sibi corrñdẽtẽ eẽ in cerebro vel corde. Tunc pʒ ꝙ aĩa ce/
rebri vel cordis distat a pede:qm aliqñ mouet nõ mo
tis intermedijs per solum voluntatis imperium iuxta po
sitionem:non ergo omnis motus fieret per indistãtiã.
¶ In ista qõne iuẽta est opinio Auic. quẽ in hoc sequit Al
gaçel ꝛ Abymai. ꝙ supcelestes itelligẽtie lʒ agãt plurimũ
motu celi mediãte ꝛ alijs ifluẽtijs:tñ pñt in distãtẽ mãm
agere p merũ iperiũ. Et silr aĩa hũana cũ fuerit nãe nobi
lis poterit p solũ iperiũ mouere:nõ tñ mẽbra qb⁹ appro/
priat ꝛ assistit:sʒ mãm extrinsecã:ita vt aliũ hoies p volũ
tatẽ ꝛ solã imaginationẽ possit ab equo deijcere ꝛ pcipere
elemẽtis:ita vt possit pluuias ꝛ tẽpestates:ꝛ serenitates ex
citare sm sue volũtatis iperiũ:imo qñq; sine volũtate p
solã fortẽ imaginationẽ. Et sumit hoc pte 4ª sexti nãliũ
Auic.c.de vtutib⁹ motiuis. Et ad hoc roborãdũ vtit rõne
tali vtualr. ¶ Ex corroboratione imaginatiõis mẽbra ꝛ
humores corpis pmutant ad calorẽ ꝛ ad frigus:ꝛ ad nãm
vaporis:vt pʒ in hoie imaginãte pulchrã mulierẽ cui⁹ viri
lia multotiẽs etiã ipso iuito extẽdunt:ꝛ vapor ad ea iplẽ/
da mouet:vbi nullũ videt mouẽs pter imaginationem.
Si ergo humores corpis pprij obediũt imaginatiõi etiã
distãtes a loco imagis:cũ illis humoribus aĩa non appro/
priet cũ nõ sint aĩati. ĝ ꝛ mã exterior dʒ forti imaginatio
ni obedire:ꝛ per ꝯñs poterũt distãtia ꝛ localr ꝛ alteratiue
mutare sine motore imediato:ꝛ nõ coagẽte calore vel fri/
gore:vel corporis virtute:ꝛ hoc mõ dixit fieri ea que fiũt
a fascinatoribus ꝛ miracula que fiunt a prophetis. Et hãc
opinionem diffuse impugnaui libro de sõno ꝛ vigilia.
¶ Alia ẽ opio quã fere oẽs peripatetici sequũtur dicẽs in
sũma:ꝙ oẽ agens agit p indistãtiã:ita ꝙ inter agens ꝛ pa/
tiẽs nõ ẽ mediũ nisi p illõ mediũ fieret actio:ita ꝙ pate/
ret mediũ ab agẽte. ¶ Dicũt z° ꝙ mẽbra i qb⁹ ẽ vt⁹ volũ
tarie motiua exequẽs p solũ iperiũ mouent solũtatis vl
appetit⁹. ¶ Dicũt 3° ꝙ aĩa vna q̃ est pncipiũ mouẽdi i ta/
libus est assistẽs vnicuiq; mẽbro p se volũtarie moto:ita
ꝙ brutoꝝ aĩa assistit talib⁹ p indistãtiã:ꝛ hoc est vnũ mo/
tiuũ ad pbãdũ oẽʒ aĩaʒ aĩalis eẽ idiuisibilẽ multiplicatã
in mẽbris de quo aliqd dixim⁹ supra. ¶ Dicũt 4° ꝙ spiri
tum vel humorẽ distãtẽ nõ mouet nisi moto medio:p qd
mot⁹ pueniat ad distãs. Et hoc mõ volũt fascinatores per
imaginationẽ imutare mediũ:ꝛ tandẽ corp⁹ distãs. Et ita
dicũt de miraculis pphetarũ ꝛ talib⁹ qualia sunt actiões
imaginũ factaꝝ ab astrologis:ꝛ silr anuloꝝ. Et hec de ista
qõne sufficiãt. Nã per hoc pʒ motiuoꝝ ꝯrioꝝ solutio.

Quinta difficultas cõiter solet tãgi. vtrũ cerebꝝ vel
cor sit pmũ pncipiũ iter mẽbra mot⁹ volun/
tarij. ¶ In qua qõne est dĩa iter Gal. ꝛ Auer. ꝛ Ari. Naʒ
Gal. vult motiuã vtutẽ ifundi mẽbris alijs a cerebro pn/
cipalr:ꝛ nõ a corde. Et vtit tali ratione. Remoto influxu
cordis mẽbra mouent:sed nõ remoto influxu a cerebro. ĝ
virtutẽ motiuã mẽbra recipiũt a cerebro. assũptũ pʒ iux/
ta eũ:qꝛ ligatis ꝛ pcisis arterijs p q̃s iflux⁹ cordis ad mẽ/
brũ deriuat:remanet adhuc mot⁹ mẽbri:lʒ ligatis vel ab/
scisis neruis:p quos virtus aĩalis de cerebro desert statiʒ
tollit mot⁹. ĝ ꝛc. etiã hac rõne vtit in lib° de motib⁹ liqui
dis.c.p. ¶ Cõfirmat añs z° vt dic Auer.7.phicoꝝ.cõmẽ
to.4.qꝛ remoto corde ab aĩali adhuc mouet aĩal p vnũ
aut duos passus. aliqñ ergo cor nõ est pmũ iter mẽbra tri/
buens virtutẽ mouẽdi. ¶ In oppositũ est Arist.z.de par
tibus aĩaliũ.c.de cerebro.ꝛ 3° de partib⁹.ca.de corde.ꝛ ab
Auer.7.phicoꝝ.cõmẽto.4.vbi Auer. dicit se vidisse arie/
tem cui fuerat amputatũ caput:q tñ aries post capitis ab
scissionẽ huc ꝛ illuc mltotiẽs mouebat. ¶ Istã qõnẽ tra/
ctaui supra hac sũma.c.p.dicẽdo.ꝙ cor est vtutis motiue
quẽadmodũ aliaruʒ in animali pmũ principiũ:veꝝ spũs
abjeo genitus nõ est complete dispositus ad hoc vt faciat
membra localiter volũtarie moueri:nisi primo a cerebro
recipiat hanc vim quã recipiat virtute cordis. Et hãc sen/
tentiam probant rationes ꝛ experimenta.

Alterius querit Utꝝ in cuiuslibet aĩalis motu re/
quirat aliqd fixũ tanq̃ sui mot⁹ cõcausa.
Et vĩ ꝙ nõ. p de pisce natãte i fluuio. z° de aue i aere vo/
lãte ꝯ motũ venti:vel versus eãdẽ differẽtiã in qb⁹ ꝛ qli/
bet ps aĩal mouet:ꝛ ps corpis imediete circũdãtis. ¶ z°
arguit sic. lapis ꝛ elta i motu suo nãli non requirũt aliqd
qescẽs qd sit sui mot⁹ cã cũ oibus ptinẽtib⁹ motis:nihilo/
minus posita ex sua loca mouerent deducto ipedimento:
vt pʒ de igne moto sursum ad suã sphẽrã q̃ ꝯtiue mouet

vt sumitur p̊mo metaur.ergo pariter nec in motu aīalis.
¶ 3°.Celū moueẜ localr̄ a se:ꝛ tm̄ nō regrit aliq̇ð ītrīsecū
vl̄ extrīsecū qescēs qð sit sui mot⁹ cā.ḡ pariformit̄ aīalia.
tꝫ ꝯñ̄a.ꝑ hoc ꝙ tā celū q̄ꝫ aīal mouentur motu volūtario.
ꝛ assūptū pꝫ.p̊:qꝛ si gd tale fixū eēt reqsitū maxie eēt ter/
ra.Juxta illud qð dī.z.celi.Si celū moueẜ nec̄e est terrā
qescere vel polos:sed neutrū illoꝝ ē tale:cui⁹qes reqraẜ i
motu celi:vt ꝓbat Arist.in de cā mot⁹ aīaliū. Nā poli sūt
īdiuisibiles:ꝛ ꝑ ꝯñ̄s nō qescūt:ꝛ terra nō ē tāte fixiōis q̄ꝫ/
ta est virt⁹motiua celi.ꝛ ꝑ ꝯñ̄s nō sufficit ei⁹ fixio i motu
celi.¶ Ad oppositū est Arist. in de cā mot⁹ aīaliū.ꝛ in de
ꝓgressu aīaliū.Et idē.io^a. ꝑticula ꝓbleumatū ꝓbleu.30.
¶ Jn ista qōne p̊ ponētur distīctiōes q̄dā ꝛ suppōnes.z°
rñ̄debiẜ de q̄sito.¶ Prima distictio aīaliū q̄dā sūt mobi
lia tm̄ motu dilatatiōis ꝛ cōstrictiōis:vt cōchilia.q̄dā ꝓ/
gressiua.q̄dā natatilia.q̄dam volatilia.q̄dā reptilia.q̄daꝫ
mixtū.Hec distinctio pōt sumi ꝑtiꝫ in lib° de ꝓgressu aia
liū:ꝑtiꝫ i de hystorys.c.3.vbi ostēdiẜ ꝯchilia q̄dā tm̄ dila/
tationē ꝛ ꝯstrictionē facere.¶ z^a distictio partiū q̄ mouē
tur.i aīali q̄dā mouēt ꝛ moueñẜ:vt musculi vel sibi ꝓpor
tionales.Quedā moueñẜ tm̄:vt ossa ꝛ multa alia. Jlle v̊o
que mouētur tm̄ ab alia ꝑte corporea pñt dici quodāmo/
do ꝑ accñ̄s moueri:ꝛ de eis nō ītēdim⁹ h̄.relique v̊o ꝑ se.
Et sumitur hec distō fen p̊^a.c.de mēbris. ¶ 3ª distō. Ali/
qð fixū reqri i motu volūtario pōt ītelligi vel de vere qe
scēte:sic sūt corꝑa:vel de imobili:sic possum⁹dicere.deīde
esse fixū reqsitū in motu celi.Et sumiẜ virtualr̄ hec disti/
ctio ab Arist.in de cā motus aīaliū. ¶ 4^a distō corporeū
eē qescēs pōt ītelligi duob⁹modis.vno mō:ꝙ nullo motu
moueaẜ locali.alio°ꝙ a certo motu quiescat:lꝫ alio motu
moueaẜ.q̄ūo dicē possum⁹ nauiꝫ motā qescere ēt reqsitā
ad ambulationē hoīs in ea. ¶ Ultia distō corporeuꝫ qe/
scēs reqri in motu volūtario aīaliū pōt ītelligi duob⁹mo
dis:vel de extrīseco toti aīali:vel de ꝑte aīalis:qꝛ semꝑ ali
quā ꝑtē oꝫ qescere:ꝛ de vtraqꝫ ē p̄sens dubitatio.¶ Sup
pono ḡ p̊.ꝙ ꝑ motū volūtariū ītelligo motū ꝑ se ꝯsequētē
cognitionē ꝛ appetitū aīalis:siue ꝑfectū:siue īꝑfectū:siue
gressibile:siue volatile: vel reptile:vl̄ mixtū istis motib⁹
mobile.¶ Suppono z°.ꝙ h̄ loq̄mur de aīalib⁹ gn̄ābili/
bus:ꝛ nō de celo in titulo qōnis ꝛc̄.¶ Suppono 3°.ꝙ par
tes ꝑ se mote i istis motib⁹ moueanẜ volūtarie tm̄ ꝑ extē
sionē ꝛ ꝯ̄ctionē.Uirt⁹.n.volūtarie motiua exñ̄s i lacertis
vel ꝓportionalib⁹mēbris nō est v̊tus aliter illoꝝ mēbro/
rum ꝑ se motiua:nisi attrahēdo vel extēdēdo. Hec suppo
sitio p̊mo p̄t colligi ex mō loquēdi Auic.hic q describēdo
hāc virtutē ꝑ eius ꝓpriā oꝑationē dicit:ꝙ est illa q̄ chor/
das attrahit ꝛ relaxat.Pꝫ etiā gn̄alr̄ discurrēdo ꝑ oīa aia
lia:ꝛ oēm modū suoꝝ motuū volūtarioꝝ:videbiẜ ꝙ nul
lus fit nisi ꝯ̄ctiōe ꝛ extēsiōe.Sumiẜ etiā ab Aris.in de cā
motus aīaliū.c.3.Et hec suppō ē fundamētū i assignatio/
ne solonis p̄sentis duby.Ex qua suppōne pꝫ v̊tutes volū/
tarie motiuas nō oīno eodē mō motiuas eē i suꝑcelestib⁹
ꝛ in aīalib⁹ hic īferi⁹. Nā celoꝝ virt⁹ ꝛ sine ꝯ̄ctiōe ꝛ extē/
sione mouet suū mobile:vt pꝫ māifeste. ¶ Suppono 4°
ꝙ ꝯ̄ctio ꝛ extēsio aīaliū vel suaꝝ ꝑtiū q̄ ꝑ se moueñẜ mo
tu volūtario fiūt īflexiōe ꝛ directione.hec suppō colligiẜ
ab Arist.in de ꝓgressu aīaliū.ꝭꝫ quotationē meā.ca.5. Et
ꝓbaẜ ob eodē ibi de ambulātib⁹ ꝛ repētētib⁹ siue fluctuā/
tib⁹:vt serpētes:lūbrici:ꝛ liachie.ꝛ de volātib⁹:ꝛ de natā/
tibus.¶ Differt aūt hec suppō a p̊ori:qꝛ extēsionē ꝛ ꝯ̄ctio
nē possem⁹ imagiari ꝑ purā cōdēsationē ꝛ rarefactioneꝫ
corꝑe maioris q̄ꝫtitatis facto minori in eadē figura. ꝛ tal̄
nō ē ꝯ̄ctio ꝛ extēsio nec̄ia i motu aīaliū:imo oꝫ hāc ꝯ̄ctio/
nem fieri inflexiōe vel directiōe ꝛ similr̄ extēsionē. Naꝫ
aliter ꝑ talē extēsionē ꝛ ꝯ̄ctionē aīalis nō mutaret sitū to
taliter:nec posset i directū bene ꝓcedere.Et hoc vide ꝓba
tum ibi ꝑ īductionē ab Arist. ¶ Suppoñẜ 5° inflexionē
esse ex recto in circulare vl̄ angulū ꝑmutationē:ꝛ ecōtra.
rectificatio ex angulo vl̄ circulari i rectū est trāsmutatio.
¶ Sexta suppō.ꝙ nō qescēte alio cui adherēt vel super/
stant aīalia nāliter locata nō qescerēt:hec pꝫ per se loquē
do de quiete q̄ cuiusdam motus nō cuiuslibet est p̊uatio.
¶ Quātū ad z^m est hec p̊ma ꝯcl̄o.Sumēdo qescēs ꝑ eo qð
nullo motu penitus moueẜ locali nō oꝫ ī motu volūtario
aīalis aliqd eē qescēs.Pꝫ cōclusio de aīali ꝭm se totū mo
to volūtarie in aqua fluēte ꝛ i aere cōmoto ex vētis: ꝛ de
formica ambulāte suꝑ lanceā motā.ꝛ de hoīe ambulāte ī
naui ꝛ ml̄tis silib⁹.¶ z^a ꝯcl̄o.stat aliqd moueri motu vo/
lūtario nulla ei⁹parte qescēte qete opposita motui q̊ mo/
ueẜ pars ꝑ se mota.Pꝫ in saltu postq̄ꝫ iā aīal a terra ē ele/
uatū.ipsuꝫ.n.ꝛ oēs ꝑtes ꝑ certū tēpus versus eandē diffe/
rentiā moueñẜ eque velociter.¶ 3ª ꝯcl̄o. Necesse ē si aīal
moueẜ volūtarie aliquā ei⁹ partē corporeā qescere vl̄ qe/
uisse qete opposita motui quo moueẜ ꝑs p̊ncipalr̄ ꝑ se mo
ta in eo ꝓbaẜ.oē aīal moueẜ inflexiōe vel rectificatiōe fa
cta partiū suarū:sed īpol̄e est fieri rectificationē vel infle
xionē sine tali quiete. Nā oībus paribus oīno ꝯsil̄r motis
nō fieret rectificatio vel inflexio:vt pꝫ intuēti:qꝛ tenerēt
adinuicē similē positionē.Et hac rōne v̊tualr̄ vtiẜ Ari. in
de ꝓgressu aīaliū.c.5.¶ 4^a ꝯcl̄o. Necesse ē si aīal moueẜ
motu volūtario aliq̇ð corporeū extrinsecū sibi qescere vl̄
quieuisse.Pꝫ.qꝛ nō potuisset ꝑs qescere sine qete alicui⁹
cui suꝑstat vel adheret:vt dixit 5° suppositio vltimo.Et h̄
loquēdo de aīalib⁹ nāl̄r locatis. Nā si imaginaremur ho/
minē in cētro terre existētē circūdatū aere adhuc posset
bracchia mouere:vt pꝫ intelligēti.¶ 5^a ꝯclusio.Ad motū
volūtariū aīalis reqriẜ ꝯ̄resistētia qescētis extrinseci. ꝓ/
batur.aīal oꝫ firmari:vel ꝭꝫ totū:nō ꝭꝫ partē ac qescēs ex/
trinsecū in motu volūtario:lꝫ nisi qescēs talē haberet resi/
stentiā:firmari nō posset.ḡ ꝛc̄.hec minor pꝫ exꝑimēto.nā
suꝑ aquā ambulare nō possum⁹:vel in aerē:ꝛ male suꝑ sa
bulo.Et nulla est alia cā nisi modica resistētia ei⁹ suꝑ quo
firmari dꝫ.Et maior pꝫ ex ꝯcl̄onibus p̄habitis.¶ Ex istis
pꝫ p̊mo cā ꝑꝑ quā saltatores magis saltant hn̄tes lapides
in māib⁹. Nā ad illos lapides firmāt man⁹ p̄mēdo eos in
ferius veloci⁹ q̄ꝫ sint ꝑ se mobiles:ꝛ sic quasi nouū īpetuꝫ
recipiētes ꝓlōgāt motū in aere.¶ Pꝫ z° cā ꝑꝑ quā currē
tes veloci⁹currūt motis ad latus manib⁹ q̄ꝫ si man⁹qesce
rent.Jn īpulsione eni aeris ꝑ man⁹ aliq̇ð recipiunt firma
mentū ꝑ motū suꝑioꝝ ꝑtiū:lꝫ tale nō esset in hoīe ꝑ se suf
ficiēs sine firmamēto pedū.¶ Pꝫ 3° ꝓpter qd oīa aīalia
pedes habētia habēt pedes pares.nō.n.fuit h̄ ꝓpter nec̄i/
tatē:sꝫ ꝓpter meli⁹.Potuisset eni aīal vnico pede moueri
saltādo:ꝛ q̄drupedes trib⁹ claudicādo:vt notat exꝑiētia.
Sed qꝛ in motu animal̄ requiriẜ fixio ad sensuꝫ datū. iō
melius est vt possit aīal cōtinue ꝛ lōgo tēpore sine fatiga/
tione moueri:vt vnus pes quiescat duꝫ alius moueẜ sibi
compar.ꝛ hec sententia sumiẜ io^a particula ꝓbleumatuꝫ
ꝓbleumatibus.z6.ꝛ.30.ꝛ i libello de ꝓgressu aīaliū.c.4.
¶ His expeditis ad argumēta ante oppositū facta respō
deo.Primo ad p̊mū pꝫ nauiꝫ ꝛ aerē ꝛ aquā fluētē qescere
modo superius dicto:ꝛ hoc sufficit ad illos motus.Si aūt
ita mouereñẜ vt ad illa firmari nō posset nō mouerētur.
¶ Ad z^m.quicquid sit de antecedēte.negaẜ consequētia.
virtus eniꝫ motiua lapidis ꝛ elemētorum est motiua sine
contractione ꝛ extensione:sed nō virtus animaliuꝫ gene/
rabiliuꝫ.vt dicitur in notatis.¶ Ad tertiuꝫ negatur simi
litudo. Nā motor celi nō moueẜ per se nec per accidēs:vt
sumitur.8.phicoꝝ.Est ergo illud fixuꝫ:cuius fixio sufficit
ad motū celi:ꝛ nō terra:nec poli. ¶ Et hanc solonē inuit
Ari.i li.de cā mot⁹aīaliū.auc̄re Homeri.c.z.vbi dixit.ꝑꝑ
qð videbiẜ vtiqꝫ sic estimādū hn̄ dcm̄ eē apud Homeꝝ:

sed nõ vtiqz amouebũt e celo ĩ terrã Jouẽ supremũ oĩuz:
neqz si valde multũ laborẽt apphẽdere oẽs dij:oẽsqz dee.
totalr.n.ĩmobile a nullo ↄtingit moueri.Et in h ẽ Aristo.
cõtẽtus.℄ Ex his pz p̃ itellect⁹ rubrice.s.ꝙ h est caplm ĩ
quo determinat̃ de v̾tute motiua aĩaliuz motu volũtario
ꝭm intẽtionẽ p̃mã:q̃ v̾tus ẽ v̾tus exequẽs motiuã:nõ ipe/
rãs.ꝓpria tñ aĩalib⁹q̃ põt moueri ex se:⁊ cui⁹ ꝓpriũ orga/
nũ est musculus vel chorda. ℄ Pz 2° ꝙ hec v̾tus ẽ virt⁹
aĩe ĩperãtis:⁊ p̃sentis sibi.iõ lz fiat iperiũ ĩ cerebro:nõ re/
quirit̃ mot⁹ ĩtermedioꝝ ĩter ipsuz ⁊ mẽbra distãtia qbus
ĩpat̃.℄ 3° pz.ꝙ hec v̾t⁹ĩfluit̃ musculis a corde:recepto tñ
aliq̃ nescio tẽpamẽto a cerebro.℄ 4° ⁊ vltĩo pz. ĩ oĩ motu
facto ab hõ v̾tute reqri aliqd itrinsecũ ⁊ aliqd extrinsecũ
corpeuz fixũ.Ex qb⁹pluria q̃ circa rubricã dubitari pote/
rãt sunt manifesta.alia ĩferi⁹ in expõne lr̃e declarabunt̃.
℄ Nũc g̊ ad lr̃am deuenio capli.Et diuidit̃ p̃sens capitulũ
in tres ptes.p̊ notificat hãc v̾tutẽ p ei⁹ opationẽ.2° p suũ
subm.3° quo ad vnitatẽ vel pluralitatẽ.2ª ibi[Et ei⁹ qdẽ
penetratio.]3ª ibi[Et est genus.]℄ Dicit p̊.ꝙ v̾tus moti/
ua ẽ illa q̃ ↄ̃hit ⁊ ralaxat chordã:pp quã ↄ̃ctionẽ ⁊ relaxa/
tionẽ mouent̃ ↄ̃ñter alia mẽbra ⁊ iũcture sua dilatatiõe ⁊
fixiõe.℄ Ubi ↄ̃sidera.ꝙ mẽbꝝ ꝓprie p se motũ motu vo
lũtario solũ ẽ musculus:⁊ sumit̃ a Hal.p̊ de iuuamẽtis.c.
2.⁊ p̊ de iteriorib⁹.c.6.Chorda v̾o ↄ̃hit̃ a musculo:vl relã/
xat̃ ab eo:vt sumit̃.s̃.doc.5.sũma.2.c.p̊.verũ Auicẽ.spãlr
chordas noiauit:qꝛ illis mediãtib⁹vtplm musculi mouẽt
alia membra.Et ego h cã breuitatis diffõnez musculi di/
mitto:⁊ chordaꝝ:⁊ neruoꝝ:qꝛ note sũt ex p̃habitis.℄ At
tẽde 2° ꝙ hec v̾tus ↄ̃hit ⁊ relaxat obediẽdo iperio volũta
tis vl sensitiui appetit⁹:⁊ nõ iperãdo. ℄ Attẽde 3° ꝙ hec
virt⁹ est q̃litas ĩ musculo ipressa mediãte aĩali spũ a cere/
bro p neruos trãsmisso.℄ Attẽde 4° hãc virtutẽ relaxa/
re ⁊ ↄ̃here eãdẽ chordã ĩ diuersis tpib⁹:nõ sil.℄ Attẽdẽ/
dũ 5° ꝙ lr̃a iuenit̃ duplex.vna dicit.mouent̃ mẽbra ⁊ iũ/
cture dilatatiõe sua:⁊ fixiõe.Alia dicit flexione.Si dicat
flexione clarus est textus.Nam dictum est supra oẽm ta/
lem voluntariũ motum fieri extẽsione ⁊ flexione. Si v̾o
dicat fixione:iterum verificat̃:qꝛ dictum est supra modi
tali motu requiri partẽ fixã.Nam si mouetur astũ ꝓprio
motu figit̃ cubit⁹:⁊ cũ mouet̃ bracchiũ figitur humerus.

Dubitatur Utrũ volũtaria fixio mẽbri vel toti⁹
corporis sit mot⁹ volũtari⁹. Et est du/
biũ qd̃ disputat Hal.in libello de tremore ⁊ rigore ⁊ iecti/
gatiõe.℄ Negatiue arguit̃.stãs pmanet in eodẽ situ ↄti/
nue ꝭm se:⁊ q̃zlibet suã partẽ.g̊ nõ mouet̃ locale.Assũptũ
pz eẽ pole:⁊ tñ ĩ stãdo est fixio volũtaria.g̊ nõ oĩs talis fi/
xio ẽ motus.℄ 2° mõ.tũc sequeret̃ ꝙ in motu volũtario
partis aĩalis nulla ps qesceret.ↄ̃ñs ↄ̃ Arist.in libello de cã
mot⁹ aĩaliũ.⁊ in libello de ꝓgressu aĩaliuz.caplis supra al
legatis.Et ↄ̃ña tz.qꝛ in ꝓgressu aĩalis vn⁹ pes mouet:⁊ al
ter volũtarie figit̃:sz ille q figit̃ mouet̃ iuxta partẽ duhij
ꝓbandã.g̊ vterqz mouet̃:⁊ sic oẽs ptes.℄ 3° si sic eẽt.seq̃
retur ꝙ aliqd moueret̃ qd̃ nõ moueret̃ velociter nec tar
de:qd̃ videt̃ ↄ̃ mẽtẽ Ari.4.phicoꝝ.tex.cõmẽ.96.⁊ Cõmẽ
tatorẽ.cõmẽto eodẽ.Et pz ↄ̃ña.qꝛ p talẽ stationẽ:nec ptrã
sit multũ in modico tpe:nec paꝝ in multo tpe:cũ penitus
nihil ptrãseat̃:mõ velox vel tardũ nõ ẽ nisi aliquo istoꝝ
duoꝝ modoꝝ:vt sumit̃ textu ⁊ cõmento statim allegato.
℄ 4° sequit̃.ꝙ sinistrũ eẽt dextrũ.ꝓbat̃.sinistrũ est vñ ẽ
p̃ncipiũ fixiõis volũtarie:sed oĩs talis est mot⁹.g̊ sinistrũ
est p̃ncipiũ motus volũtarij:sed dextrũ in aĩali ẽ illud vñ
est p̃ncipiũ motus.g̊ sinistrũ est dextrũ.Maior est Arist.
in libro de ꝓgressu aĩaliũ.c.3.Or aũt dextrũ in aĩali ẽ p̃n/
cipiũ vñ mot⁹sumit̃ eodẽ loco.⁊.2.de celo.℄ Ad opposi/
tuz arguit̃ p̊mo sic.Tremor nõ accidit mẽbris:nisi cũ co/
nant̃ moueri:vt docet expientia: ⁊ vult Hal.in libello de
tremore ⁊ iectigatiõe ⁊ rigore.c.4.sed tremor accidit cũ
mẽbra nitunt̃ figi.g̊ talis fixio est motus.minor pz expiẽ
tia.⁊ sumit̃ a Hal.loco statim allegato. ℄ 2ª.stare nõ ẽ q/
es:sz est opatio volũtarie motiue v̾tutis:g̊ ẽ mot⁹.tz ↄ̃ña.
qꝛ opatiões v̾tutis volũtarie motiue nõ sũt nisi mot⁹vl q
es.maior sumi põt ab Hippo.ĩ libello de hũorib⁹.vt reci/
tat Hal.qꝛ stare nocet vlcerib⁹pedũ ⁊ ambulare. qes v̾o ⁊
ĩmobilitas ꝓdest:g̊ stare ẽ aliud a qete.minor v̾o est Hal.
loco statim allegato.⁊.5.de accidẽti ⁊ morbo.℄ 3ª sic.aliq̃
talis fixio est mot⁹.g̊ q̃libet.assũptũ arguit̃ supponẽdo ꝙ
sit pole mẽbꝝ moueri sursuz per accñs:⁊ deorsuz p se p li/
neã rectã:vt pz de aqua descẽdẽte p lãceã:⁊ mota sursum
motu baculi cui adheret.Et hoc supposito seq̃t̃ ꝙ possibi/
le est motũ tale eque velociter illis duob⁹ motib⁹ moue/
ri.Nã si mot⁹ sursuz velocior motu deorsuz nõ põt ĩpedi/
re nec mobile illo tardiore motu moueat̃.seq̃t̃ ꝙ a fortio
ri equalis nõ poterit ĩpedire equalẽ.Ex qb⁹ pz eẽ pole ꝙ
mẽbꝝ sui grauitate moueat̃ deorsuz:⁊ simul p eãdẽ lineã
motu volũtario moueat̃ sursuz eque velociter p̃cise:⁊ tũc
illud mẽbrum stat ⁊ figitur:⁊ illa fixio est motus.ergo ⁊c̃.
℄ In ista q̃stiõe supponit̃ p̊mo qetẽ volũtariã esse actionẽ
virtutis volũtarie motiue.Suppositio pz p expiẽtiaz:qꝛ
subducta virtute ⁊ eius conatu mẽbꝝ statĩ descẽderet ⁊
moueret̃.Pz etiam ex Hal.in libello de rigore ⁊c̃.Et.5.de
accidẽti.Ex quo seq̃t̃.talr qescẽs mẽbruz pati a v̾tute illa.
℄ Supponit̃ 2° ꝙ deducta hõ passiõe mẽbꝝ ĩ situ aliter
se haberet q̃z iã hz.pz.qꝛ moueret̃ acqrendo sitũ aliquem
quẽ nũc nõ acquirit.Ex quo sequit̃.ꝙ p hãc passionẽ limi
tat̃ ad aliter se habendũ in situ:q̃z se haberet deducta hac
passiua limitatiõe.℄ Supponit̃ 3° nomẽ mot⁹ est equo/
cum ad motũ q est formalr acq̃sitio successiua alicui⁹p se
termini mot⁹:vel saltẽ ad quẽ talis acq̃sitio cõsequit̃:⁊ ad
oẽm talẽ passiuã spãlez limitationẽ per quã mobile alr se
habeat in situ vel qualitate vel q̃ztitate q̃z se haberet illa
subducta.p̊ma eni significatio termini est cõis ⁊ famosa:
℄ 2ª sumit̃ ex h ꝙ alr nõ possem⁹ saluare retrogradatio
nes ⁊ statiões:⁊ mot⁹planetaꝝ qbus ↄ̃ motũ p̊mi mobilis
mouent̃.tales.n.mot⁹ cũ nõ sunt descriptiões supioꝝ or/
biuz.describunt̃.n.a qescẽte:nec sunt formales acq̃sitiões
situũ versus oriẽs:qꝛ ↄtinue versus occidẽs magis appro
pinquãt.seq̃t̃ ꝙ nõ sũt nisi tales limitatiões orbiũ passi/
ue p q̃s dispariter se hñt ĩ situ q̃z se hẽrẽt illis sb̃ditis:⁊ ꝭz
quã mot⁹acceptionẽ ↄcedũt phi oẽ violẽter detẽtũ ↄtiue
moueri.Hal.v̾o nõ tã large vtit̃ isto vocabulo: sz p motũ
intelligit oẽz passiuã limitationẽ p quã mobile alr se hz ĩ
situ q̃z hẽret ea subducta:⁊ p quã remotis alijs motib⁹ĩpe
diẽtib⁹ ab acq̃sitiõe sit⁹mobile acqreret successiue nouuz
sitũ.Nã.5.de accñti ⁊ morbo. vult ꝙ man⁹ relaxata sine
egritudie sup aliquo qescẽte nõ mouet̃:⁊ ꝙ suum qescere
nõ ẽ appellãdũ mot⁹:sz qes.man⁹q̃ extẽsa tenet̃ a v̾tute ẽ
quodãmõ mota.℄ Et puto ego hãc significationẽ eẽ cõ/
formiorẽ locutiõib⁹ veteꝝ q̃z secũdã ⁊ eã sufficere:lz mul
ti phi vtant̃ scd̃a:negligẽtes istaz.℄ Ex qb⁹ seq̃t̃.ꝙ h 3°
vtẽdo vocabulo hec ẽ ↄcedẽda fixio volũtaria:p quã mẽ
brũ:vel totũ aĩal ↄtinue pmaneat in eodẽ situ ẽ mot⁹loca
lis.illa.n.fixio ẽ limitatio passiua in mobili p quã dispari
ter se hz in situ ab eo qd̃ se hẽret ea deducta:⁊ p quã mobi
le deductis alijs motib⁹⁊c̃.ↄtinue nouũ sitũ acqreret.In
tali.n.fixiõe duo mot⁹eque potẽtes ↄcurrunt motus gra/
uis ad deorsuz:⁊ motus virtutis trahẽtis sursuz:vt sumit̃
a Hal.loco statim allegato.ita ad lr̃am dicẽte.℄ Itẽ sicut
diximus⁹.extẽsio man⁹ est cõposita ex duob⁹motib⁹ eq̃lib⁹
in virtute:qm̃ id qd̃ subleuat est virtus:⁊ qd̃ deorsuz eaz
ponit nõ ẽ nisi eius grauitas nãlis. deducto g̊ motu qui a
grauitate sit manus stante eodẽ virtutis conamine ascẽ/
deret.℄ Ex hac sequitur p̊mo aliquẽ esse motuz qui non

est velox neqꝫ tardus: cū per ipsuꝫ nihil acqrat̃ de per se termino motꝰ. ¶ Seqt̃ 2° aliquē eē motū ꝑmanētē: ⁊ nō esse diuisibilē diuisiōe tꝑis in ꝑtes realr̃ diuersas. ¶ Sequit̃ 3° aliqd moueri ꝯtinue versus certum pūctū qescēs: ad qđ pūctū citius veniret deducto motu quo versus illū mouetur alijs paribus: vt pꝫ de solis motu versus oriens motu proprio. retardat̃ enim a reditu in oriens per motū proprium terre per quartā vnius hore. Et multa talia sequuntur ad hec dicta. ¶ Scđa cōclo. talis fixio membri voluntaria est quodāmodo qes. pꝫ de mente Gal. loco statim allegato: ⁊ qꝛ est quies opposita motui proprie dicto.

Sed circa hec dcā Gal. cadūt alique difficultates. ¶ Prima. qꝛ videt̃ fixio volūtaria mēbri nō trahere mēbrū sursuꝫ: cū resistat trahēti: est etiā fixio resistēs laterali motui: ⁊ nō est ibi p̃ncipiū iclinās ad motū oppositū. ¶ Itē ꝑ volūtariā fixionē mēbꝝ vnū sil' resisteret ad ꝗcūqꝫ differētiā positiōis. cū ergo nō sit ibi volūtariꝰ motus ad vnāquāqꝫ seqt̃ ibi eē ꝑationē: ꝑ quā membrū iclinat̃ ad ꝑmanendū quocūqꝫ subducto motu. ¶ Itē videt̃ ꝙ in fixiōe motꝰ grauitatis deorsuꝫ: ⁊ volūtarius sursuꝫ: nō sūt equales: qꝛ tūc ꝗtūlibet modica suꝑ addita grauitate mēbrū descēderet. ¶ P̃. in tremore videt̃ eē equalitas virtutis ⁊ grauitatis. ꝗ in stādo virtꝰ iuuat. horꝝ solutio clara est cognoscēti anathomiā musculorū: ⁊ varietatē conatꝰ virtutis: cū mēbrū figit̃ a conatu: q̃ est cū mouet̃ sursuꝫ. Tremor aūt fit cū mō vincit virtus modo grauitas mēbri: nō tñ est eq̄litas. ¶ Ad argumēta aūt p̃ncipalia patēt. p̃mū nō ꝓcedere nisi diceret̃ mēbrū fixū moueri ꝫm p̃mā acceptionē vocabuli: qđ nō cōcedit̃.

¶ Et eius quidē penetratio est in neruis qui sunt cum lacertis continui.

¶ Notificat iuxta cōez modū introducēdi hanc v̄tutē per subiectū dicēs. ꝙ penetratio huiꝰ v̄tutis ē in neruis ꝗ sunt cōtinui lacertis. ¶ Ubi ꝯsiderāduꝫ. ꝙ vie ꝑ quas defert̃ hec v̄tꝰ ad musculū ꝗ ē ꝓpriū subm̃ huiꝰ v̄tutis sūt nerui qui ꝯtinuant̃ cū musculo. ⁊ hūc passuꝫ iuxta hoc exponūt ꝗdā ꝙ penetratio huiꝰ v̄tutis. i. spūs deferētis hāc v̄tuteꝫ est ꝑ neruos ꝯtinuatos lacertis: ꝑ qđ dat̃ intelligi ꝙ lacerti sunt subm̃ istiꝰ v̄tutis: sed nerui sūt via ꝑ quā hec v̄tus lacerti defert̃. ¶ Alij dicūt ꝙ qꝛ lacertꝰ cōponit̃ ex carne ⁊ neruo. lacertꝰ nō est subm̃ huiꝰ virtutis: nisi ꝑ neruū qui est pars eius integralis: nec fuit neruꝰ sufficiēs ad recipiēdum vim mouēdi: nisi cū est in lacerto dispositus a carne secū cōmixta. ¶ Et vt hoc daret̃ itelligi. dixit Auic. ꝙ penetratio huius v̄tutis ⁊c. i. ista nō est tanꝗ in subto: nisi in neruis qui sunt cōtinui lacertis. i. pars ꝯtinuitatis ⁊ itegritatis lacertoꝝ. Et ꝗcūqꝫ istoꝝ modoꝝ dicat̃ est ꝓbabilis. ¶ Et pꝫ ex istis quare ꝯtingit aliqñ membruꝫ fieri stupidum: ⁊ nō ꝑdere motū volūtariū: ⁊ aliqñ ecōtra. Nā cum est oppilatio i neruis veniētibꝰ ad lacertos: ꝑ quos mēbꝝ hꝫ moueri stante sanitate cutis ꝑditur motus ⁊ nō sensus. ¶ Itē etiā ex discooꝑtura lacerti ꝓhibet̃ motꝰ ⁊ nō sensus. cū āt oppilatio fuerit in neruis ad cutiꝫ mēbri: ⁊ ad ꝑtes alias a lacertis veniētibꝰ: nō āt musculoꝝ neruis: tūc fiet membrum stupidum: ⁊ non erit lesum in motu volūtario. Et hoc totū sumit̃ a Gal. primo de interioribus. c. 6.

¶ Et est genus qđ ꝫm specificationem principij motuum specificatur.

¶ Nunc notificat hāc v̄tutē quo ad vnitatē vel pluralitatem. Et diuidit̃ in duas. p̃mo facit hoc. 2° ifert vnū correlariū ibi [In vnoquoqꝫ igit̃.] ¶ Dicit p̃mo. ꝙ v̄tus motiua de qua diximus est genꝰ qđ specificat̃ ꝫm specificationeꝫ principij motuū. ⁊ etiā est sensus ꝙ hoc nomē virtus motiua ē nomē gñale: sicut iproprie dicimꝰ hoiꝫ genꝰ: vt p̃mo metaph. Et spālia noīa que sumunt̃ ab isto iproꝑe dicta: tñ spe sicut dicimꝰ multas eē spēs religiosoꝝ. specificātur ꝑ expssionē p̃ncipij motꝰ. i. musculi vel mēbri qđ mouetur p̃mo tali motu vel p̃ncipij motus. i. passiōis appetitus imperantis vt est persecutio ⁊ figura. ¶ Putandū tñ est omnes virtutes motiuas que sunt in diuersis musculis hominis esse eiusdem speciei essentialis: sed differtur accidentaliter ⁊ materialiter. ⁊ per has differētias expressas fiunt vocabula significantia diuerso modo has virtutes: ⁊ hoc est qđ Auic. hic intendit dicere.

¶ In vnoquoqꝫ igitur musculo est alia natura que est sequens iudicium estimatiue: a qua prouenit cōmunis consensus.

¶ Infert correlariū dicēs. ꝙ ꝫm hec dcā sequit̃ ꝙ in vnoquoqꝫ musculo ē alia nā. i. virtus motiua numero distincta a virtute in alio musculo existēte: q̃ virtꝰ in sua oꝑatione sequit̃ iudiciū estimatiue: ⁊ a qua virtute musculi ꝓuenit ꝯsensus cōis. i. effectus in quo cōiter ⁊ simul ꝯueniūt appetitꝰ ⁊ v̄tus iudicatiua q̃ dat̃ hic itelligi ꝑ estimatiuaꝫ: vel a qua virtute motiua ꝓuenit effectꝰ: in quo cōiter. i. simul ꝯsentiūt ipa motiua ⁊ estimatiua: cū estimatiua iꝑet ⁊ motiua sequat̃. ¶ Ubi nota iuxta sniaꝫ Arist. 3. de aīa. tex. cōmēti. 50. ꝙ virtus iperās imediate motū volūtariū est vna. s. appetitꝰ aīalis. verbi grā. in hoīe duplex inuenit̃ appetitꝰ. s. rōnalis: qđ alio noīe dicit̃ volūtas: ⁊ sensitiuꝰ qui dr̄ in veteri trāslatiōe desideriū: ⁊ vterqꝫ suffic̃ iperare motui: nisi fuerit ipediēs aliud. Sꝫ vterqꝫ pōt ab alio ipediri: vt ostendit̃ ab eodē. 3. de aīa. ꝑ exēpla ꝯtinētis. in quo stāte desiderio vincit rōnalis appetitꝰ: ⁊ in ꝯtinēte in quo stāte rōnis dictamine vincit desideriū. ¶ Et qꝛ iter virtutes corporeas hoīs estimatiua ē illa que optime iudicat de ꝯueniēti vel icōueniēti: qđ iudiciū sequit̃ appetitus. iō Auic̃. dixit ꝙ v̄tꝰ masculi sequit̃ iudiciū estimatiue. i. appetitꝰ ꝯsequētis ad iudiciū estimatiue nisi fuerit ipediēs ex ꝑte itellectiui appetitꝰ ꝗ ē volūtas: ⁊ ita itelligatur iste passus. ¶ Qđ si arguitur ex cōmētatore. 3. de aīa. 98. cōmēto dicēte. ꝙ neqꝫ itellectꝰ: neqꝫ desideriū hꝫ viꝫ mouēdi singulariter: ⁊ ꝙ mouēs ē hec duo: desideriū ⁊ intellectꝰ: vel imagiatio. ⁊ Ari. in textu veteris trāslatiōis. Apparet igit̃ ꝙ illud qđ facit motū est hec duo: desideriū ⁊ itellectꝰ. ¶ Dic dicit̃. ꝙ nō solū desideriū facit motuꝫ: nec solus intellectus: sed vtrūqꝫ istoꝝ sufficit facere deducto impedimēto: vt. s̃. dictū est: ⁊ ideo nulli istaꝝ attribuitur ille motꝰ singulariter: ita ꝙ nō attribuat̃ alteri: sꝫ nō itelligo ꝙ vna istaꝝ tñ possit mouere sine altera. hoc eniꝫ est manifeste falsuꝫ in exēplis Arist. vbi ostēditur ꝙ vna mouet alia ꝯtradicēte. ¶ Nota 3° ꝙ Arist. 3. de aīa. vocat phātasiaꝫ virtutē corporeā cognoscitiuā obiecti sub rōne cōueniētis vel incōueniētis: quā hic Auic. vocat estimatiuaꝫ. Ex qbꝰ apparet ꝙ virtutū iterioꝝ iperantiū motū q̄dam sunt iudicatiue: q̄dā appetitiue. Judicatiue sunt phātasia ⁊ itellectꝰ practicus: vel estimatiua loco phātasie ꝫm modū loquēdi Auic. volūtas aūt desideriū ⁊ ira sunt oēs spēs appetitus. Et h̃ sumi pōt aperte ab Arist. in de causa motus aīaliū. c. 4. ¶ Sequit̃ vlteriꝰ. in motu aīalis mouens p̃mū eē appetibile qđ mouet: ꝯñter mouet itellectū vel estimatiuā: deinde appetitū: tādē virtutē motiuā obsequētē: que est in musculis: ⁊ qꝛ nihil ē appetibile nisi bonuꝫ: vl' apparēs bonū. iō cū aīalia querāt ea que nec semꝑ sunt bona: nec semꝑ apparēt. celestes v̄o itelligentie appetunt in qđ semꝑ ⁊ ideficiēter est bonū. iō aīaliū motus interrupti sunt ⁊ desinētes: sꝫ motꝰ celestiū sunt cōtinui ⁊ ꝑpetui. ¶ Cōsidera vltimo. ꝙ in aīalibꝰ iperfectis est v̄tus estimatiua iperfecta ⁊ idetermiata: qꝛ nō determinate cognoscēs locū obiecti. iō motꝰ eoꝝ sunt iperfecti: ⁊ nō recte limitati ad vnā differētiā positiōis. In perfectis v̄o ē hec

virt⁹ distincte ꝑcipiēs locū ⁊ viā ad appetibile.iō limita- tos ⁊ ad certos terminos perfectos habēt motus volūta- rios.hec ꝓ nunc de ista expositione sufficiant.

¶ De operationibus huius doctrine. Cap. VII.

Dicemus ꝙ operationū singularium alie sunt que ab vna complētur vir- tute.verbi gratia.digestio.

¶ Ista est scđa pars hui⁹ doctrine in qua Auicē.determinat de opatiōib⁹ ad sensum expositū in p̄mo caplo hui⁹ doctrine:⁊ hoc nō fuit opportunū ꝙ determiaret q̄ sūt opationes aīe:q2 iā p̄us h docuit declarādo vtutes.Nā simul ponebat vtu tis descriptio:⁊ elici poterat descriptio opatiōis:sed resta bat aliquas res accñtales opationū dicere:q̄ nō poterant bene cōprehēdi:nisi post sciaʒ de vtutib⁹.⁊ has nō oēs:sʒ aliquas hic ponit vt ꝑ illas idagemus alias.⁊ hec est cau- sa ꝙ hoc capitulū ponit vltimū.⁊ post determiationē de vtutib⁹:q2 hic nō determiat de opatiōib⁹ ꝓut sūt illō qō sunt vel diffinitiue.Sed de eis in relatiōe ad vtutes ⁊ su as causas itrisecas:sub qua rōne nō poterāt cognosci:nō cognitis p̄mo de vtutib⁹.¶ Diuidit āt p̄sens capl'ʒ iudi- cio meo in duas ꝑtes.p̄mo ponit vnā distictionē declarā do mēbra.2º satisfacit dubio.ibi 2º [Et forsitan.] p̄ma in duas.p̄mo ponit distictionē:⁊ vnū mēbrū declarat.2º 2m ibi [Alie sūt.] ¶ Dicit p̄mo.ꝙ opationū singulariū q̄daʒ sūt que cōplent ab vna vtute.sicut vbi gr̄a.cibi digestio. ¶ Ubi p̄mo nota vt.s.cap.p̄ hui⁹ doctrine.vel opatio hic sumi ꝓ opatiōe:q̄ ē actio:dr passio ab aīa ꝓueniēs:⁊ aīatl ꝓp̄a:⁊ nō duob⁹ strictis modis:vt ibi dixi.¶ Nota 2º ꝙ cū opatio dicat cōis trib⁹ modis:quoꝝ vn⁹ est ꝑ p̄dicatio nē:alius ꝑ participationē.⁊ terti⁹ ꝑ iuuamētū cōmunica- ri multl.Exēplū p̄mi:vt attractio nō limitādo ad aliquā dr cōis.Exēplū scđi:vt cursus ⁊ opatiōes artiū.Exēpluʒ tertiū:vt digō cibi ī stomacho.Et eꝯ posset dici singularis trib⁹ modis oppositis.Hic sumit opatio singularis ꝓ sin gulari putatione:q2 sit vnica:⁊ non sicut spēs vel genus. ¶ Nō 3º ꝙ opationē ꝓuenire ab vna:vel cōpleri ab vna vtute:nō icludit ꝙ nihil p̄ter illā vtutē ad opationē faciē dā ꝯcurrat effectiue.Nā ad digōneʒ cibi ꝯcurrit effecti- ue p̄ter virtutē calor ⁊ humiditas:vt 3º.c.huius doctrine. Nō etiā dicit iō q2 nulla alia virtus ad hoc coadiuuat. Nā ad digestionē coadiuuat retētiua q̄ tʒ ob̄m p̄sens.sed dr opatio cōpleri ab vna vtute:q2 nihil ꝑticulariter con- currit ad talē opationē faciēdā effectiue:nisi vtus vna cū suis nālib⁹ instrīs q̄ sūt sua nālia istrā:⁊ inq̄ꝫtū est aīe vir tus.⁊ hoc magis patebit in ꝑte sequenti.

¶ Alie que a duab⁹ cōplent virtutib⁹ sicut cibi desideriū qō complet a virtute naturali attracti ua:⁊ a virtute sensibili que est in ore stomachi. Attractiua vō operat ex hoc ꝙ mouet villuʒ q̄ s̄m longitudinem protendit retinendo illud qō attrahitur:⁊ suggendo ex humoribus quod est sibi proprium.Sensibilis aūt operat in hoc ꝙ hanc sentit passionē:⁊ q2 sentit mordicationem cholere nigre que est excitans desideriū:cui⁹ esse nominauim⁹.Et hanc quideʒ operationē nō di cemus duab⁹ cōpleri virtutibus.nisi ideo ꝙ cū sensibili acciderit nocumentū destruet intentio que vocatur fames ⁊ desideriū:neq3 desidera- bitur cibus:lʒ eo corpus indigeat.

¶ Hic ponit 2m mēbrū.⁊ diuidit in q̄tuor partes.q2 p̄mo ponit mēbra diuisionis cū vno exēplo.2º 2m.3º aliud.4º aliud.ibi 2º [Et silr trāsglutiēdi opatio.] ibi 3º [Transi- tus quoq3.] ibi 4º [Et silr sup̄fluitates.¶ De parte p̄ma dicit q̄tuor.Primū ꝙ aliq̄ sūt opatiōes singulares q̄ cō- plent a plurib⁹ virtutibus cibi desideriū q̄ dicit fames. ¶ Dicit 2º.ꝙ istud d̄sideriū cōplet vtute nāli attractiua ⁊ vtute sensibili.¶ Dicit 3º ꝙ attractiua in fame opatur ex h ꝙ mouet villū q ꝓcedit in lōgitudine retinēdo illō qō attrahit.⁊ suggēdo ex humorib⁹ qō est sibi ꝓpriū:sed sensibilis opatur:q2 sentit hāc passionē:⁊ q2 sentit mordi cationē cholere nigre q̄ excitat desideriū:de qua supra di ximus.¶ Dicit vltimo.ꝙ nos nō dicim⁹ ꝙ hec opatio cō pletur duabus virtutibus:nisi q2 cū acciderit nocumētū virtuti sensibili destruit intētio.i.res itēta quā famē vo- camus:ita ꝙ corp⁹ cibū nō desiderat:lʒ eo idigeat.¶ Cir ca p̄mā partē nota ex dictis appropriare.ꝙ ad h vt dica- mus vnā opationē cōpleri a duabus vtutib⁹:nō reqrit ꝙ ab vtraq3 illaꝝ imediate depēdeat:immo stat ꝙ ab vna mediate:⁊ ab alia imediate:vt in exēplo Aui.Nā deside- riū aīatū:vel tristis sensatio vtrūq3 nō imediate ꝓuenit ab attractiua:sed a sensitiua vel appetitiua.¶ Nota 2º ꝙ ī fame nāli vt sumit.4.de accñti.ꝯsideram⁹ qnque mot⁹ s.resolutionē mēbroꝝ:eorūdē attractionem a venis:attra ctionē venaꝝ a stomacho:tristē sēsationē ī stomacho:hāc suctionē ꝯsequētē:⁊ vltio desideriū aīatū.qō ē passio ap- petit⁹ sensitiui.Et h nomē fames nō dr de illis p̄mis:sed dr qñq3 de sēsatiōe illa tristi quā sequit aīatū desideriū: qñq3 dr de illo desiderio aīato.Si ḡ sumat ꝓ sensatiōe: tūc est imediate opatio sensibilis vtutis.si vō sumat pro aīato desiderio:tūc ē opatio imediate vtutis appetitiue. Et hāc nō solū duab⁹:sed trib⁹ dicim⁹ compleri vtutibus. ¶ Nota 3º ꝙ qñ vtus attractiua venaꝝ meseraicaꝝ sugit a stomacho nutrimētale hūidū chilosū:nō fit cōiter tri- stis sensatio:sed quādo deficiēte chiloso hūido illc sugūt a stomacho humidū nutrimētale:qō est in poris mēbri: in illi⁹ separatiōe fit aliq̄ ꝑtiū distractio:in qua est aliqs motus ꝯtusiōis vel distēsionis que reducit ad solutionē cōtinuitatis:ita ꝙ humiditas illa ꝑ ꝑtes illas mouet eas tāgēdo in sitib⁹:in q̄bus p̄us nō tāgebat:⁊ ideo fit ibi tri- stis sensatio.⁊ ad h adiuuat ꝙ nā illa hora illuc trāsmit- tit melācholicū humorē:q est acris a sui acredie mordi- cat partes illas h mō distractas.vñ talis sensatio itēdit: ⁊ h vult dicere Aui.hic cū dicit.ꝙ vtus sensibilis opatur sentiēdo hāc passionē.s.attractionē:⁊ q2 sētit mordicatio nē melācholie.Nā ostēdi in tegni verissime eē ꝙ tā mo tus humiditatis illi⁹ q̄ꝫ motus partiū se inuicē ꝯfricātiū q̄ꝫ etiā q̄litas mordicatiua in hūore melācholico sint obꝫ isti⁹ tristis sensatiōis:⁊ q2 suctio siue attractio nō ē aliud q̄ꝫ motus aut mēbri:aut humiditatis:ideo attractio sen- tit:⁊ qualitas ipressa ex nouo occursu humiditatis ad di- uersas partes est passio sequēs illā attractionē que etiaʒ sentit.¶ Nota 4º ex vltimo dicto signū ad ostēdēdū.ꝙ operatio ab aliq̄ vtute fiat:⁊ est ꝙ qñ illa vtute fit nocu- mētum:actio illa:vel operatio destruitur sicut accidit de sensitiua virtute respectu famis.

Sed circa hanc parteʒ alique cadunt difficultates. ¶ Pria.q2 cibi digestio non videt fieri ab vna virtute:q2 ad oēm operationē corꝑis ꝯcurrit vtus vitalis que ē ī corde:vt dicit sepe supra.ergo ad digestio- nem cibi effectiue ꝯcurrit:⁊ per ꝯsequēs cibi digestio cō- plet a pluribus vtutibus.¶ Confirmatur.q2 lesa virtu- te cordis:ledit cibi digestio:⁊ destructa vitali:tollit cibi digestio:ergo completur ab illa.

¶ Secūdū dubiū.q2 nō videt ꝙ ab attractiua vtute fiat cibi desideriū:q2 non attrahētibus meseraicis fit multo- tiens cibi desideriū:vt apparet in appetitu canino.ḡ non

fit ab illa.tꝫ ꝯñtia.ex eo qđ statiꝫ dr̃.qꝛ hanc opationē nõ dicimus fieri a sensitiua virtute:nisi qꝛ qñ sensibili virtuti accidit nocumētum:destruitur fames.

⁋ Tertiũ dubiũ.qꝛ attractiua nõ videt̃ retinere illud qđ attrahit:cũ retētio fit cũ quiete:attractio cũ motu rei que attrahit̃.nõ ergo idē attrahitur ⁊ retinetur.

⁋ Quartũ dubiũ.qꝛ videt̃ ex dictis sequi ꝙ tristis sēsatio que ē imediata causa famis nõ eē vna:sꝫ due:qꝛ duoꝝ diuersoꝝ obiectoꝝ diuerse sũt sensatiões:sꝫ hora famis tristē sensationē faciũt tanq̃ꝫ obiecta suctio humoꝝ:⁊ mordicatio cholere nigre:q̃ sunt duo distincta obcta.ğ ⁊c̃.

Ad primũ istoꝝ dĩ.ꝙ illã opationē dicimus compleri ab vna virtute:ad quã particulariter:nõ tanq̃ꝫ agēs vl̃e cõcurrit vnica v̾tus cũ suis nãlibus instr̃is.⁊ sic est de digõne cibi:nõ obstãte ꝙ ibi ꝯcurrit vitalis cordis.⁋ Et ita respõdet̃ ad ꝯfirmationeꝫ.ꝙ vltra hoc ꝙ ea lesa destruat̃ requirit̃ ad hoc vt dicamus a tali virtute fieri opationē.ꝙ ipsa nõ sit ad illã solũ vt vniuersalis causa se habens.

⁋ Ad scđm dubiuꝫ dicit̃.ꝙ nãlis fames fit ab attractiua virtute.fames aũt canina ⁊ voluptuosa nõ opꝫ ꝙ fiãt ab attractiua.sed Aui.hic loquit̃ de nãli fame:que destruit̃ desinente attractiua attrahere.

⁋ Ad tertiũ dicit̃.ꝙ ĩproprie villi lõgitudinales retinent illud qđ attrahũt:qꝛ nõ ꝑmittũt illud ad locũ vñ trahit̃ redire:etſi nõ teneãt in eodem loco.

⁋ Ad quartũ negat̃.ꝙ vni⁹ sensatiõis tristis qua nõ ꝑcipitur obm distincte nõ sint plura partialia obiecta.

⁋ Et simil̃r trãsglutiẽdi opatio duab⁹ cõpletur virtutib⁹.vna est attractiua nãlis.⁊ altera est attractiua volũtarie.⁊ prima quidē suaꝫ complet operationē per villũ qui ſm longitudinē protēdit̃ qui est in ore stomachi ⁊ isophago.Et secũde complet̃ opatio ꝑ villũ lacerti trãsglutiendi. Cunq̃ꝫ vna duarũ virtutũ destruet̃ trãsglutiēdi operatio duriter ꝓuenit:sed qñ non fuerit destruet̃.Sed cũ illa nõ opata fuerit:erit transglutiendi operatio difficilis.Nõne vides ꝙ cũ desiderium nõ recte procedit:duriter ꝓuenit operatio trãsglutiẽdi illud qđ nõ desiderat:imo cum abhorremus aliquã rem nausea nobis prouocabitur:⁊ cũ eã postea trãsglutire voluerimus ⁊ territa fuerit ab ea virtus nostra attractiua desideratiua dura erit opõ volũtarie trãsglutiendi.

⁋ Hic Auic.ponit 2ᵐ exẽplũ dicēs.ꝙ opatio trãsglutiendi cõplet̃ duab⁹ virtutib⁹:quaꝝ vna est attractiua nãlis: alia attractiua volũtaria:quaꝝ p̃ma opat̃ per villũ longitudinalē oris stomachi siue isophagi.Et scđa opat̃ mediãte villo lacerti trãsglutiẽdi.⁋ Dicit scđo.ꝙ cũ vna istaꝝ virtutũ destruet̃ opatio trãsglutiẽdi duriter ꝓuenit.s.ꝙ qñ v̾tus nõ erit:imo erit ablata:destruet̃ opatio.Sꝫ quãdo v̾tus nõ fuerit opata erit opatio trãglutiẽdi difficilis.

⁋ Dicit 3° oñdẽdo.ꝙ nãlis opat̃ in deglutiẽdo ꝑ exẽplũ qđ tu vides:qꝛ qñ desideriũ nõ recte ꝓcedit:qꝛ hõ nõ desiderat illud qđ deglutit̃:tũc ē trãsglutio difficilis sic accidit nõ potẽtib⁹ deglutire vnã pillulã:q̃ tñ deglutirẽt nucleũ pruni.⁋ Scđm exẽplũ est.qꝛ qñ reꝫ aliquã aboĩati fuerim⁹.vt v̾bi grã.bonas carnes:qꝛ super illas vidimus vermes muscaꝝ:ita vt sit ꝓpter hoc territa virt⁹ attractiua nãlis ⁊ d̾siderativa erit dura opatio trãsglutiẽdi volũtarie.i.q̃uis vellem⁹.⁋ Nota ğ circa hãc partē.ꝙ transglutiendo ꝯcurrit motus volũtarius duoꝝ musculorum qui dicũt̃ gutturnosi:qui sũt iuxta gulã magis itra q̃ꝫ meri.Et isti qñq̃ꝫ dicunt̃ musculi itrinseci meri:sꝫ nõ sint de suba.Et de istis loqtur Auic.9.tertij.c.de sq̃nãtia.ꝙ apostemate exñte in eis ĩpedit̃ deglutitio.Cõcurrit ⁊ virtus nãlis q̃ est in villis lõgitudinalib⁹ qui sunt in meri:⁊ concurrũt ad suã ꝯstitutionē:qui villi nõ mouent̃ volũtarie. Et iõ duas virtutes dicit Auic.ad hũc motũ concurrere. Isti aũt villi cũ per linguã:aut cũ cibus:aut res cõueniẽs ponunt̃ iuxta caput gutturis nãliter ꝓtendunt̃ versus illud obiectũ qđ hꝫ cũ illis nãlem ꝯueniẽtiã trahẽdo sursũ meri:⁊ cũ isto trahũt nodũ gutturis q̃ a medicis epiglotis appellat̃ ꝓpter colligãtiã quã ad se inuicē habent meri ⁊ epiglotis.⁋ Nota 2° ꝙ Auic.intẽtio est ꝙ cũ vna istaruꝫ virtutũ penitus nõ operat̃ nõ fit talis opatio:sed si parũ operat̃ erit difficilis deglutitio:⁊ h̾ dat itelligi ꝑ hec verba cũ dicit.ꝙ cũ vna duarũ virtutũ destruet̃ trãsglutiendi opatio duriter ꝓuenit.Et exponit ĩ sequenti littera qꝛ nõ fuerit v̾tus.s.destruet̃ opatio:sed qñ fuerit in corpore talis v̾tus:sꝫ nõ fuerit opata erit trãsglutiẽdi ope:sed difficilis.Nã cõstat ꝙ equale nõ est eē:⁊ nõ opari quo ad h̾ qđ diximus.sed itelligit̃ ꝙ qñ virtus fuerit:⁊ nõ opat̃ bene ⁊ fortiter:tunc est opatio:sed difficilis.⁋ Nõ 3°.ꝙ virtus attractiua nãlis meri subordinat̃ virtuti desideratiue:ita ꝙ cũ obm nõ fuerit desideratũ aiali desiderio:aut qꝛ hꝫ malũ saporē:aut ꝓpter aliã causam v̾tus attractiua nãlis nihil aut paꝝ opat̃:sꝫ ğ ꝑ tũc respectu taliũ obiectorũ v̾tus volũtaria ꝑcipiat deglutitionē:tñ v̾tus nãlis aut nihil aut parũ opat̃.⁊ iõ deglutitio fit difficulter.v̾bi grã. ego volo deglutire medicinã que est mali saporis:aut ĩ loco publico accidit ꝙ posui in ore bolũ qui mihi videt̃ mali saporis:⁊ pre verecũdia volo deglutire:tũc notat expiẽtia ꝙ deglutitio est difficilis.⁋ Ex quo pꝫ.ꝙ qñ territa est virtus desideratiua ex aspectu:vel memoria:vel imaginatiõe rei abominabilis:sꝫ res boni saporis obijciat̃:tñ nõ bñ deglutit̃:qꝛ v̾tus desideratiua territa nõ fert̃ tũc ĩ aliqđ obm nedũ in illud qđ abominabil̃r percipimus.

Circa tamē hec dicta cadũt aliq̃ dubia.Primum est.Utrũ ad deglutiẽdũ ꝯcurrat virtus expulsiua nãlis meri.Et videt̃ ꝙ nõ ex modo loquẽdi Aui.hic q̃ eã nõ noiat.Et Gal.in libro de motib⁹ liquidis.q̃ attractiuã solã nãleꝫ dic̃ ꝯcurrẽ.⁋ Et rõne arguit̃ sic.virt⁹ expulsiua nõ expellit nisi obm icõueniens.Et attractiua attrahit obm ꝯueniẽs.cũ ergo fit attractio illud ē ꝯueniẽs:⁊ cũ fit expulsio illđ ē icõueniẽs.idē ğ erit ꝯueniẽs ⁊ nõ ꝯueniẽs.ğ ꝑ tũc nõ opat̃ expulsiua.Assũptũ pꝫ ex descriptiõib⁹ haꝝ virtutũ sup̃i⁹ in ꝓ̃o caplo.⁊ Gal.ĩ libello de motibus liq̃dis.circa finē.cũ dixit.In vnoquoq̃ꝫ mẽbro est virt⁹ attractiua:qua id qđ est ei sil̃e attrahit ⁊ similat:quẽadmodũ in vnoquoq̃ꝫ ipsoꝝ ē virtus expulsiua ad id qđ est ꝯ̃riuꝫ:⁊ odit.⁋ In oppositũ est Aui.iꝫ.tertij.c.p̊.cũ dixit.⁊ opatiõe duarũ tunicaꝝ ei⁹ simul cõplet̃ deglutitio ꝑ id qđ attrahit villus eius:⁊ ꝑ illud qđ reprimit villus eius.Et idē exp̃sse eadē.iꝫ° cap̃.de qualitate deglutiõis.⁋ In hoc dubio vident̃ mihi discordare Gal.⁊ Auic.Nã vt apparet ex Auic loco allegato:Auicē.vult ꝙ deglutitio fiat vtraq̃ꝫ cõcurrẽte tunica ⁊ virtute.Gal.aũt in libello de motib⁹ liq̃dis videt̃ ꝯ̃riũ inuere cũ dic̃.Non puto queq̃ꝫ venisse ad tãtã ignorãtiã:vt credat ꝙ stomachus attrahat id qđ appetit per pelliculã que disponit̃ circulariter:⁊ in latũ.⁋ Et hoc ꝓbat experimẽto:qꝛ si ĩ gallo famelico abscindat̃ in longũ pellicula exterior isophagi:nõ facto nocumẽto in p̃ncipijs vite:tunc gallus bibit ⁊ comedit anteq̃ꝫ locus apostemet̃:⁊ doleat:⁊ postea nõ.cõstat autē ꝙ hoc nõ faceret si necessaria esset operatio virtutis expulsiue que ē ĩ villis latitudinalib⁹:qui hoc casu

essent abscissi. ¶ Si quis autē sit curiosus ꝯcordandi dicere poterit ꝙ villus latitudinalis quādoqȝ opatur ex ꝓpria itētiōe: ⁊ tūc opaꝛ̄ expellēdo nociuū: qn̄qȝ operaꝛ̄ tm̄ nālīter subordinat⁹ villo lōgitudinali: ⁊ tūc operaꝛ̄ in obiectū ꝯueniēs: ⁊ cōtrahiꝛ̄ maxime ſm partē extremā mēbri trahētis super illud qđ trahitur. ¶ Et p̄mo mō nō fit deglutitio ꝑ latitudinalē: vt Gal. innuit. ⁊ iō non est necārius in attractione: lȝ sit iuuatiu⁹. ¶ Sȝ 2° mō ꝯtingit ꝙ iuuat lōgitudinalē ꝯhēdo partē mēbri supra attrahibile existētē. ¶ Et hoc forte vult ipsemet Gal. 3. nāliū v̄tutū. caplo. 8. vbi dicit. Preterea trāsglutire facili⁹ ē q̄ȝ vomere: qm̄ trāsglutiꝛ̄ gdē vētris tunicis agētibus ea gdē q̄ intus trahēte: ea v̄o que extra circuntracta ⁊ coexpellente: ⁊ hoc nō ꝑ se faciat exterior voluit loco allegato in fine libri de motibus ligdis. Et ad hūc sensuȝ videꝛ̄ Aui. fuisse locut⁹ i3ª tertij. c. de qualitate deglutiōis. vbi dixit. Quos adiuuēt villi latitudinales: ꝓpterea ꝙ retinēt retro illud qđ deglutiꝛ̄: ⁊ exprimunt ipsum ad inferiora.

Secūdū dubiū. Utrū i deglutitiōe sit opportunum opari v̄tutē attractiuā nālē. Et videꝛ̄ ꝙ nō: q2 possumus deglutire rē stomacho penit⁹ incōuenietem vt venenū: lȝ ad talē reȝ deglutiēdā nullo mō ꝯcurrit virtus attractiua nālis: ergo ⁊c̄. Minor pȝ. q2 attractiua non ꝯcurrit ꝑ se nisi ad attrahēdū ꝯueniēs: ⁊ ꝑ iperiū volūtatis nō moueꝛ̄. ergo sequiꝛ̄ ꝙ nō ꝯcurrit in attractiōe rei penit⁹ discōueniētis. ¶ In oppositū ē mēs Aui. hic ⁊ i3ª tertij. Nā q2 in deglutiōe ꝯcurrit v̄tus villoꝝ lōgitudinaliū meri: ⁊ in illis nō est vis motiua volūtarie: sed solum nālr: sequiꝛ̄ ꝙ ibi ꝯcurrit virtus aliqua mere nālis. Et h̄ idē pȝ ex Gal. 3. nāliū. c. 8. supra allegato. ¶ P. mot⁹ epiglotis sursuȝ est accidēs ineuitabile deglutionis: sed modus gutturis siue epiglotis moueꝛ̄ sursum motu villoruȝ lōgitudinaliū meri. Maior est Gal. in libello de motib⁹ ligdis cum dicit. Et ex hoc pȝ manifeste ꝙ eleuatio nodi gutturis est accidēs ineuitabile trāsitus ei⁹ qđ trāsit per isophagū. Et minor ē Gal. ibidē assignātis causaȝ huius esse colligātiā meri ⁊ epiglotis: q2 coopiꝛ̄ tunica ꝯtinua ⁊ vnius rōnis cuȝ tunica intrinseca meri: ⁊ ideo necessario eleuatis villis lōgitudinalibus tunice dicte opȝ ꝙ epiglotis secum ligatus ascendat. vnde hoc etiam fit in apopleticis in quibus aliquid ifundiꝛ̄ in ore: in quibus tm̄ mot⁹ nō sunt voluntarij: vt Galenus ibidem.

¶ Ad dubiū respōdeꝛ̄ ꝙ sic. Ad argumētū in ꝯtriū dr̄ ꝙ attractiua: lȝ per se p̄mo nō attrahat nisi ꝯueniēs: tm̄ inq̄ȝtū est motui volūtario subordinata multotiēs attrahit incōueniēs. Nā multi sunt modi subordinationis virtutis in operādo sicut ostēdi alias: ꝙ lacerti aperiētes os subordinanꝛ̄ expulsiue meri. vn̄ multotiēs nobis inuitis aperiūt os: ⁊ ore impleto aliquo liquore: ⁊ postea ore stricto: ita vt liquor egredi nō possit. etiā in bruto videm⁹ liquorem dato ꝙ sit duplicēs deglutiri ꝓpter necessitatē anhelandi.

Tertio dubitaꝛ̄ ad modū ꝓhleumatis ꝓpter gd cibū sapidū in se bonū stāte fame: ⁊ volētes deglutire qn̄qȝ nō possum⁹ ꝓpter rē aliquā fedā visam sicut buffonē: vel vermes: vel aliud abominabile: ⁊ maxie si fetor ad nares veniat. Et odor sicut mihi accidit quando crus hoīs anathomiçauī adhuc fumās ⁊ bulliēs. Nā nō tm̄ nō potui deglutire quicq̄ȝ: sȝ deglutita vomui. Hoꝝ oīuȝ solutio ē vna. Et vide illā p̄ma afo. In his que dixi sup afo. 2° ⁊ 3°. de subordinatiōe motuū mēbroꝝ ⁊ humoꝝ ad imagiatiōnē: ⁊ sensus absqȝ voluntate: ⁊ de imutatiōe sensitiuarū ab imaginatione.

¶ Trāsitus quoq̄ȝ nutrimēti ꝑficiꝛ̄ virtute mēbri impellentis a quo procedit ⁊ attractiua mēbri ad quod accedit.

¶ Hic ponit exēplū 3ᵐ dicēs. ꝙ trāsitus nutrimēti ad mēbra ꝑficiꝛ̄ virtute mēbri ipellētis: ⁊ virtute attractiua mēbri trahētis. Ex quo p̄mo pȝ. ꝙ trāsit⁹ chili ad epar nō fit tm̄ virtute epatis trahētis: sed virtute stomachi expellētis: ⁊ ita est de motu sanguis ab epate ad mēbra. Ex q̄bus iferebā ꝙ in tēperato corpore qđ vsqȝ ad tātū iclinaꝛ̄ de bono sanguine pellere ad mēbra vt in eo tā pauca mensura remaneat ꝙ iclinet trahere a stomacho. Et sup h̄ fundaui modū meū de fame nāli corpoꝝ athletaꝝ vltimate repletorū cū periculo crepature venarū ꝓpter nimiā sanguinis in q̄li nō peccātis q̄litatē. ¶ Sūt aūt alij dicētes ꝙ aliqđ obiectū in aliquo tp̄e est ꝯueniens vni mēbro qđ postq̄ȝ alteratiōeȝ q̄ȝdā ab eodē mēbro suscepit: ⁊ aliquaȝ fecerit desinit eē ꝯueniēs. v̄bi gr̄a. chilus quousqȝ non est ad sanguinē cōplete ꝯuersus hȝ qualitatē qua voluptuat epar. Sed etiā epar idiget illa voluptuatione. i. idiget vt a tali q̄litate altereꝛ̄. Postq̄ȝ aūt chilus est ꝑfecte cōuersus in sanguinē nō ē cōueniēs epati merito illi⁹ voluptuatiōis: sed ꝓ nutriēdo epar. Et iō ꝓ tūc nō inclinaꝛ̄ sanguineȝ retinere nisi pro suo nutrimēto: ⁊ iō expellit residuuȝ vtpote sup̄fluū. ¶ Itē: q2 iaȝ q̄litate illa effectū ē ꝙ epar nō indiget p̄sentia obiecti similr̄ iprimētis: imo si itēdatur ledeꝛ̄: ⁊ ideo tanq̄ȝ incōueniēs conaꝛ̄ expellere recte: sicut stomachus famelicus sumit auide vnctuosa calida ⁊ pinguia: sed postq̄ȝ de illis satis sūpsit nō iclinaꝛ̄ ad illa vel silr̄ia sumēda. Et si fames nō ex toto recesserit: imo in fine mēse abomiaꝛ̄ ea: ⁊ volumus abstersiua salsa: ⁊ iō stomach⁹ dū chilus digeriꝛ̄ adhuc idiget tali ipressiōe: ⁊ cū est cōplete digestus nō idiget: ⁊ iō chilū tanq̄ȝ superfluuȝ expellit ad epar: ⁊ simili mō epar ad venas: ⁊ vene prime ad secūdas: ⁊ ad mēbra. Et hec est q̄si redditio cause p̄mi modi. ¶ Nota tm̄. ꝙ qn̄qȝ nutrimētū trāsit sine trāsmissiōe mādātis: vt in fame a stomacho trāsit sanguis: ⁊ humiditates stomachi ad epar: quaꝝ tractui stomachus resistit: ecōtra qn̄qȝ mādaꝛ̄ nō trahēte eo ad qđ mandaꝛ̄: vt apparet in mēbris nimiū repletis: recipiētibus tm̄ ꝓpter sui debilitatē superfluū mēbroꝝ fortiū. debet ergo itelligi in nālissima dispōne trāsitus nutrimēti ad membra.

¶ Et silr̄ sup̄fluitatuȝ egressio q̄ fit ꝑ duas vias.

¶ Ponit q̄rtū exēplū dicēs. ꝙ simili mō egressio sup̄fluitatuȝ fit ꝑ duas vias. Et pōt hic textus intelligi: ꝙ superfluitatū egressio fit virtute mēbri trahētis ⁊ expellentis. vnde Auic. vult ꝙ intestinis est v̄tus attractiua: vt dixi supra. c. de mēbris: ⁊ nō obstāte ꝙ oppositum velit Gal. Et silr̄ de vesica. Aut pōt itelligi ꝙ egressio sup̄fluitatū a corpore ꝑ viā intestinoꝝ: ⁊ per viā vrine. fit silr̄ a duab⁹ v̄tutib⁹ expulsiua nāli ⁊ volūtaria: sicut deglutitio nutrimēti fit virtute attractiua nāli ⁊ volūtaria: ⁊ hoc puto verius. ¶ Ubi nota igressionē vrine ⁊ fecū in nāli dispōne fieri per virtutē expulsiuā nāleȝ villoꝝ latitudinaliū. Et vltra illā cōcurrit virtus lacertoꝝ vētris: ⁊ virtus lacertoꝝ cōstringētiū collū vesice: ⁊ anū. ⁊ v̄tus diaphragmatis qđ ē a superiori p̄mens oblique versus inferiora. Et iō in impulsione taliū sup̄fluitatū cōiter venter parūper ad anteriora p̄mitur: sed simul se ꝯstringētib⁹ musculis superior via claudiꝛ̄: ita ꝙ nō versus sup̄iora pelluntꝛ̄ feces ⁊c̄.

¶ Et forsitan plerūq̄ȝ existūt opatiōis principiū due virtutes. s. aīalis ⁊ nālis: ⁊ fortasse plerūq̄ȝ erit eius causa virtus ⁊ q̄litas sicut infrigidatio q̄ ꝓhibet mās ⁊ iuuat expulsiuā in parilitate superfluitatū que descendūt a membro ⁊ vetat ⁊ in faciem reuerberat.

¶ Hic satisfacit dubio. ⁊ p̄ declarādo exēplo. 2° duob⁹ alijs incidentibus, ibi 2° [Et frigiditatis.] ¶ Posset ergo quis

dubitare vtrū oīs operatio p quā nō dicim⁹ solū ab vna virtute puenire pueniat a pluribus virtutibus. Et respō det ꝙ forsitā.i.quādoqꝫ operatio que non cōplet̄ ab vna virtute cōplet̄ a duab⁹:sicut vbi grā.ꝛ nāli ꝛ aiali. Et fortassis.i.qñqꝫ talis opatio nō fit a plurib⁹ ṽtutibus: sed a virtute ꝛ a qualitate. Et qꝛ p̄mi patuerūt exēpla:dafur exemplū scdi.sīc friditas q̄ iuuat expulsiuā ꝛ ꝓhibet māsi parilitate.i.tēpore quo q̄lī eq̄liter possunt ṽtus ꝛ supflui tates que a mēbro descēdūt ꝛ vetat frigiditas talē descē sū:ꝛ in faciē mādantis reuerberat. ⁋ Nota ergo primo ꝙ opationē dicimus cōpleri a ṽtute ꝛ q̄litate qñ cōplet̄ a virtute ꝛ q̄litate:que q̄litas nō est ṽtutis nālis istrumē tū. Naꝫ aliter oīs opatio facta a virtute fieret a q̄litate: cū aīa nō operet̄ nisi mediāte cōplexiōe:vt sepe dictū ē. Et iō quādo stomachus digerit cibū ꝯcurrēte caliditate emplastri:aut fomētationū:aut medicinaꝝ dicim⁹talem cibi digestionē fieri a qualitate:ꝛ a ṽtute. ⁋ Nota z° exē plū ifrigidatiōis adductū adaptari ab expositoribus ad duos modos. vn⁹ est ꝙ qñqꝫ virtus expulsiua fecū in ite stinis est par ꝛ eq̄lis virtuti resistitiue fecū exiccatarū ꝓ pter caliditatē epatis:infrigidatio ergo tūc vetat supflui tatē manere in mēbro:ꝛ ꝓhibet illas.s.quiescere:ꝛ reuer berat in faciē.s.mēbri in quo sunt supfluitates. vetat aūt ꝛ ꝓhibet earū remanētiā in mēbris ifrigidādo epar:ꝛ in remittēdo eius attractiuā. ꝛ scdo generādo vētositatē re uerberat feces in faciē.i.in supficiē itestini eius stimulā do virtutē expulsiuaꝫ vñ postea expelluntur. Ego hunc modū nō puto ad mentē Aui. ⁋ Scd̄us modus ē.ꝙ hic loquat̄ de expulsiua mēbri ad qd̄ currūt supfluitates. vbi grā. in ꝑncipio epatis:ꝛ qñ hec ṽtus est in parilitate.i.vici na equalitati in resistēdo supfluitatib⁹ad mēbrū tenden tibus:tūc ifrigidatio que fit cū medicinis repcussiuis ꝓ hibet supfluitates a membro:ꝛ vetat earuꝫ motū ad mē bruꝫ ꝛ reuerberat in facieꝫ mādātis mēbri:qꝛ retropellit ac si in faciē ipsi⁹ mittētis ꝓpellet̄. ꝛ hoc mō iuuat expul siuā mēbri icipiētis apostemari:ꝛ huic mō magis ē ꝯfor mis littera sequēs. Facit ergo tria hec frigiditas in dicto casu. p̄mo ꝓhibet materias a cursu suo. z° vetat. 3° reuer berat in faciē mādātis. Nā expulsio q̄ fit cū repcussiuis est ad ipsuꝫ mādās:ꝛ hoc tertiū ꝓpriū est actus expellen di. quō aūt hoc facit frigiditas statim dicet̄.

⁋ Et frigiditatis q̄dem est equalitas que ꝓpter duas ꝓhibet res. s. cū eēntia substantiā eius qd̄ effundit̄ ingrossando ꝛ coangustando poros. Et res tertia que est per accidēs que est qua caliditas extinguitur attractiua: ꝛ qualitas caliditatis attrahit per illud qd̄ istis opponitur modis quos prediximus.

⁋ Hic remouet duo alia ex isto accidētia dubia. Et ꝑm h̄ diuidit̄ in duas. ibi z ͫ [Et caliditatis.] ⁋ Dicit de p̄ma. ꝙ si querat̄ quō ifrigidatio facit hec dicta. R̄ndet̄ ꝙ fac̄ p̄mo ꝓhibitionē cursus materiei duob⁹modis. vn⁹ est ingrossare subām humoris qui infundit̄ ꝛ currit ad mēbra. Scd̄us ē coāgustādo vias p quas hꝫ trāsire:ꝛ isti duo mo di sunt modi ꝓhibēdi cursuꝫ p se a frigiditate. Et ē terti⁹ modus p accidēs:qꝛ remittit calorem membri recipien tis per qd̄ fit attractio. ⁋ Ubi nota.ꝙ ꝯstringendo vias membri apostemati est opportunū humorē inclusū in illis effundi. ideo fit h̄ mō ei⁹ expulsio nō tm̄ ꝓhibitio cur sus. Subdit ēt ꝙ caliditas attrahit.i.iuuat attractiuā mo dis qui istis opponūt̄:qꝛ subtiliat ꝛ dilatat vias. ꝛ ideo ne det̄ vacuū currūt humores:ꝛ iō attractio a calido reduci tur ad illā vacui:vt dictum est supra in caplo alio.

⁋ Et caliditatis quidē qualitas ꝛ necessitas vacui nō attrahunt in primis nisi illud qd̄ est subtile:ꝛ postea qd̄ est spissum. Uirtus ṽo attractiua naturalis nō attrahit nisi qd̄ est ei magis conueniens:ꝛ qd̄ nature eius est ꝓprium attrahere:ꝛ plerūqꝫ qd̄ est magis spissum est magis ꝓ prium ꝛ magis conueniens.

⁋ Remouet z ͫ dubiū incidēs dicēs ꝙ caliditas ꝛ vacuū stātib⁹ bene applicatis trahibilib⁹nō trahūt nisi illud qd̄ est subtile in p̄n°:ꝛ tādē etiā attrahūt grossuꝫ qñ nō ē am plius subtile paratū currere ad locū vacui:sꝫ virtus attra bit cū ꝓprietate rē ꝯuenientē sibi ꝛ multis vitijs ꝯtingit ꝙ hoc fit magis grossuꝫ sicut ossa trahunt sanguinē a venis grossiorē ꝛ splē melācholiā. Causa aūt huius est qꝛ va cuū trahit id qd̄ min⁹fluxui resistit. hoc aūt ceteris pari bus est subtili⁹. Et dixi notāter ceteris paribus:qꝛ stat ad locū aliquā fieri necessitatē vacui ad quē aq̄ inclinat cur rere nāliter:ꝛ aer ab isto recedere. ergo ambob⁹ eque sub tilis aer nō subintrabit sed aqua. Et iō vt al's dixi mot⁹ qui fuerit solū ad vacuū vocādi sūt violēti ꝛ nō nāles:sꝫ virtus ita determinate alterat rem ꝓpriā ꝙ nō quālibet idifferēter. vnde si cōmixtū eēt ferrū cū pēnis cōmixtio ne ad sensuꝫ ad modū aggregatiōis magnes traheret ferrū ꝛ nō pēnas. Et ista ꝓ nūc de isto caplo sufficiāt in quo est complementum p̄me fen p̄mi canonū. Auic.

⁋ De his q̄ ꝓueniūt ex his q̄ comedūt̄ ꝛ bibūt̄. Ca. XV.

Quod comeditur ꝛ bibitur in corpore humano tribus operatur modis. Aut.n. in ipso sola sui qualitate opationeꝫ efficit:aut sui materia aut opationeꝫ facit tota sui substantia. ꝛ fortasse res que ex his tribus intelliguntur verbis ꝓpinque erunt ꝑm lingue considerationem. Sed cum de his loquimur intentiones exprimere volumus quas modo nominabimus.

⁋ Auic⁹ supius determinauit de his que ꝓueniūt ex qua tuor rebus nō nālibus. Nūc determinat de his que ꝓue niūt ex rebus comestis ꝛ bibitis sub q̄bus cōprehendunt̄ cibus ꝛ potus qui sunt vna alia res nō nālis. Et diuidit̄ p̄ sens caplm in tres partes:qm̄ p̄mo ponit distictionē vnā sumptā a modis operādi comesti ꝛ bibiti in nobis: ꝛ istā declarat. z° aliā sumptā ex agere ꝛ pati respectu humani corporis. 3° ponit specialē diuisionē nutrimēti. z°pars ibi [Dicam⁹ aūt denuo.] 3ᵃ ibi [Amplius dicemus.] Prima in duas. p̄mo ponit distinctionē. z°declarat. ibi [Sui ṽo q̄ litate.] Prima diuidi pōt:sꝫ sumēdo dicit p̄mo ꝙ illō qd̄ comedit̄ ꝛ bibit̄ operat̄ in corpe humano aliquo triū mo doꝝ. s. aut sola qualitate:aut sui māa:aut cum tota substan tia. ⁋ Subdit z° ꝙ lꝫ isti tres termini iaꝫ dicti videant̄ modicū differre ꝑm ꝯsiderationē ligue.i.ꝑm significatio nē cōem quā hñt in toto idiomate:tñ nos nō volumus intelligere per eos in isto caplo intētiones quas statim explanabim⁹. ⁋ Circa p̄mū dictū ꝯsidera ꝙ illud qd̄ come dit̄ intelligitur. oē qd̄ ꝓcedēte masticatione deglutit̄ ita vt stomachū ingrediat̄. Et id qd̄ bibit̄ intelligit̄ sine ma sticatione deglutitū:ita vt stomachū ingrediat̄: ꝛ sūt hec duo cōia ad cibū ꝛ potū ꝛ medicinas ꝛ venena q̄ iterius accipiunt̄ de quibus oībus in hoc caplo intendit. ⁋ Nota z°ꝙ dixit operat̄:ꝛ nō dixit agit:qꝛ opari est cōmune: vt hic sumit̄ ad agere ꝛ pati. Nā sensatiōes sūt operatio nes que tñ sunt passiones:qꝛ aliq̄d ingrediens corpus pa titur:iō vt cōphenderet vtrūqꝫ dixit operatur. ⁋ No

ta tertio.ꝙ Quis isti modi operãdi sint distincti a modis infra dicendis:tamē nõ est icõueniēs aliqd vnū opari in corpore simul ⁊ semel a mã ⁊ a q̃litate:vt lactuca comesta operat̃ a qualitate infrigidando a mã ꝓ quãto nutrit a ꝓprietate obtenebrãdo visuꝫ ⁊ sõnū inducēdo:⁊ ħ melius infra videbitur.Ex quo pꝫ.ꝙ vltra istos tres simplices modos operãdi sūt itelligēdi ex his aggregati.❡ Nota vltimo.ꝙ Quis multi termini sūt ex cõmuni ipositione aliquo mõ ipositi ad significãdū nõ incõuenit in vna sciētia vel doctrina limitare eos ad aliter significãdū:⁊ illa significatiõe posita vti eo modo in illa doctrina:ita ergo facit hic Auic.de istis terminis operans a q̃litate:operans a materia ⁊c.

❡ Qui ꝟo qualitate agens est illud qđ calefieri solet:cū est in corpe hois:aut infrigidari ⁊ calefacit caliditate sua:aut frigefacit sua frigiditate ita ꝙ non ei assimilat̃.

❡ Declarat hanc distictionē.Et diuidit̃ in duas.Nã p̃ ponit vnã declarationē nõ multū limitatã.zº specialius oia mēbra declarat.ibi[Cūqꝫ dico.]Pria in tres ſm tria mēbra.ibi zº[Et sui quidē.]ibi 3º[Qui ꝟo suba.]❡ Dicit p̃. ꝙ operãs sui q̃litate ē id qđ solet calefieri in corpore humano:aut infrigidari:⁊ post corpus calefacere caliditate sua:aut sua frigiditate infrigidare:ita ꝙ nõ assimilet̃ corpori.❡ Nota p̃mo hoc dictū esse diminutã expositionē. Nã humectãtia ⁊ exiccãtia agūt a qualitate:vt infra.sicut calia ⁊ frigida actu:sicut ignis:glacies:nix:sine eo ꝙ calefiãt vel ifrigident̃.❡ Auicēna ergo loquēs quodãmodo exēplariter hec dixit tm̃ de operãtibus a q̃litate que sunt talia in potētia:⁊ per calida ⁊ frigida dedit itelligi humida ⁊ sicca maiorē infra daturus declarationē.❡ Nota zº ꝙ ſm cõem viã vt infra dicã:medicina in potentia frigida nõ ifrigidat̃ a corpore humano:ita ꝙ acquirat frigiditatē si debeat infrigidare:cū calor noster nõ sit frigiditatis sibi opposite inductiuus.sed tm̃ si ipa est frigida in potētia anteq̃ infrigidet reducit̃ a calore nostro ad actum infrigidatiõis qđ qũo fiat:infra dicetur.Auic.ergo cū dixit ꝙ solet calefieri in corpore hois:aut infrigidari itellexit ꝙ solet ita trãsmutari a corpe hois vt deducat̃ ad actū ifridãdi sua friditate aut calefaciēdi sua calitate.❡ Nõ 3º ꝙ aliq̃ dicūt̃ medicie et tēpate agētes a q̃litate ⁊ taliū vt sic nõ ē calefacere vel ifrigidare:ſꝫ resistere ne corpus a ꝓprio tēperamēto trahat̃.nõ ē ergo necesse oēm medicinã a qualitate agentē corpus alterare:sed aut oporteret ꝙ alteret aut resistat:⁊ ꝓhibeat alterationē.❡ Nota 4º. ꝙ illa particula ita ꝙ nõ ei assimilet̃ potest intelligi duobus modis.vnus est ꝙ hic loquat̃ de medicina operãte a qualitate tm̃:vt posuit diuisionē supra in p̃ncipio capituli:ita ꝙ non operet̃ a materia:⁊ tunc talis a qualitate tm̃ operans nõ assimilat̃ corpori.Alius est ꝙ intelligamº generaliter ꝙ operãtes a q̃litate nõ assimilant̃ corpori:etiã si nutriãt:q꞉ pars que fit ex nutrimēto calido est calidior corpore:⁊ per ꝯñs nõ ex toto fit silis:sed hunc zm modus non puto generaliter verum.

❡ Et sui quidē operãs mã est illud qđ a sui conuertit̃ natura:⁊ recipit formã alicuius diuisionis membrorum humanorum.

❡ Declarat vnū mēbrū.⁊ duo facit.p̃ hoc.zº remouet dubiū.ibi[Et eiº mã.]❡ Dicit p̃.ꝙ illud qđ p̃ a mã operat̃ est illud qđ in corpore hois ꝯuertit̃ a sui nã:⁊ recipit formã alicuius diuisionis mēbrorꝫ.i.alicuius membri cõtenti sub generali diuisione mēbrorꝫ.❡ Ubi notandū.ꝙ cibus plerūqꝫ habet ꝓprietatem currentē inter ipsum ⁊ cibatum ꝓpter quã est aptus pati a cibato talē passionem per quã ꝯuertitur in substantiã nutriti:vt patet ex Auer. 7.colliget.caplo.9.vbi dixit.Et cibi naturales nõ cõueniunt nobiscū nisi in tota substantia.Carnes ergo pullorū habent ꝓprietatē per quã sunt apte pati a calore stomachi passionem qua ꝯuertunt̃ in verū chilum.Et hec est causa ꝙ asinus digerit paleas ⁊ nõ homo:⁊ stornellus digerit napellū ⁊ nõ homo:vt sumit̃ eodē.7.colliget.caplo io.❡ Nota zº.ꝙ hec ꝓprietas que est in cibo inter cibuꝫ ⁊ cibatū nõ agit trãsmutationē sui subiecti:sed ē dispositio preparãs materiã ad hunc determinatū modū vt patiatur:⁊ ideo operatio cibi vt cibus est:non est in corpore nisi pati qđ p̃ncipaliter ꝓuēit a mã:⁊ vocat̃ operãs a materia omne qđ isto modo patit̃ ꝙ corrūpat̃:ita vt tãdem cõuertatur in substãtiaꝫ membrorꝫ.❡ Nota tertio ꝙ pure medicine que nõ ꝯuertunt̃ in substãtiã patiunt̃ tamē a corpore:sed nõ ꝓpter hoc dicunt̃ operari a mã ſm modum loquendi medicorꝫ:q꞉ nõ ita patiunt̃ vt tandem in substantiã membri per actionē corporis cõuertantur.

❡ Sed eius materia lꝫ formã illã recipiat:est tm̃ cum accidit:vt aliqua suarum qualitatuꝫ quas habebat que suo modo fortior existit q̃ humãi corporis qualitas in ipsa remanere eam faciat a principio rei:donec compleat̃ coagulatio:⁊ assimilatio:sicut sanguis qui generatur ex lactucis:quoniam in ipso est plus frigiditatis q̃ sit in complexione hominis:lꝫ sit factus sanguis ⁊ sit bonus ad hoc vt membri hominis pars fiat: ⁊ sanguis q ex alliis gñatur huic existit ꝯrius.

❡ Nūc remouet dubiū.Posset quis dicere vtrū illud qđ operat̃ a mã posset operari a qualitate.Et respõdet ꝙ sic quia stat in tali operãte a materia sit aliq̃ q̃litas que suo modo est fortior qualitate humani corporis:⁊ talis qualitas facit eammet remanere in corpore quousqꝫ cõpleat̃ etiã coagulatio ⁊ assimilatio.sicut verbi gratia.sanguis q generat̃ ex lactuca:quoniã ipsemet hꝫ plus de frigiditate q̃ sit in cõplexione hominis:⁊ est frigidior q̃ sanguis tēperatus hominis:⁊ tamē est sanguis ⁊ bonus ad ħ vt fiat pars mēbri hominis.Sãguis autē qui ex alleis generat̃ est huic cõtrarius qui est calidior.❡ Primo ex hac littera habemus ꝙ operãs ex materia stat operari a qualitate:⁊ per cõsequens ecõuerso stat operãs a qualitate operari a materia ⁊ fieri ei simile in qđ operat̃:cuius oppositum dicebat̃ supra illa particula.Qui ꝟo q̃litate.❡ Dicē dū est eni ꝙ ibi intelligit de operante tm̃ a qualitate vt ibi expositū est.❡ Scđo nota cū dicimº.alicuius a materia operãs qualitatē suo modo esse fortiorē q̃ humãi corporis qualitas:nõ esse intelligendū ꝙ illa sit absolute fortior.sed q꞉ nõ ita subdominat̃ corpori ſm illã vt possit ex toto remoueri in p̃ma vel in scđa trãsmutatione facta in illa mã a corpore.ideo dicit̃ quodammodo fortior.vel q꞉ potest saltē notabiliter tale operãs a materia per illaꝫ qualitateꝫ corpus alterare ⁊ agere in ipm.❡ Nota tertio ꝙ sanguis genitus ex lactucis:lꝫ sit mēbris humãi corporis calidior:tm̃ spiritū ⁊ cor quibus est frigidior per se potest infrigidare:⁊ ꝯsequēter totū corpus infrigidatur ad illorꝫ infrigidationē.❡ Nota q̃rto.ꝙ lꝫ aliquando totus excessus cibi medicinalis in q̃litate remoueat̃ anteq̃ ipe ꝯuertat̃ in substãtiã mēbri:tm̃ multotiēs stat actio nutrimenti in residuū corporis vsqꝫ ad cõpletã assimilationē: tunc ꝟo actio cessat.❡ Nota qnto.ꝙ ex hac littera concipitur in cõplone hois ſꝫ Auic.eē aliqd frigiditatis.

Sed circa dicta cadunt due difficultates.❡ Pria est q꞉ nõ videt̃ ꝙ in nutrimēto remane,

at q̃litas alteratiua post coagulationem ⁊ conuersionem eius in substantiaȝ nutriti:quia ex quo perdit formã ꝓba bitaȝ.a fortiori debet perdere qualitatẽ. ¶ Hic dicitᷣ.ꝙ stat formã substãtialẽ alicuiꝰ corrũpi:nõ oĩbꝰgradibꝰ sua rum qualitatũ corruptis ⁊ pariter nouã formã itroduci.

Secũda difficultas est de cibo frigido:ex ipso eñi an teq̃ȝ nutriat necessario opȝ fieri sanguinem qui est calidus respectu cõplexionis humane.ergo oĩs ci/bus quãtũcũqȝ frigidus cũ in sanguinẽ cõuertitᷣ corpus calefacit.⁊ hoc sumitᷣ ĩfra hoc eodẽ capl̾o.ꝙ lactuca ⁊ cu/curbita hoc mõ calefaciũt.ergo nõ remanet ista qualitas quo ad coagulationẽ. ¶ Hic dicitᷣ ꝯcedẽdo ꝙ sanguis ex lactuca genitꝰ calefacit quedã mẽbra:sed tñ cor ⁊ spm̃ re/mittit in calore:vt dicitur supra.ꝓprie ergo dr̃ calefacere quãtitatiue lactuca:⁊ q̃litatiue ĩfrigidare: q̃ꝛ calidissima que in corpore sunt in calore remittit.multa v̾o mẽbra ca lefacit. ¶ Et si dicatᷣ cõtra:q̃ꝛ nutriti ex lactucis ⁊ simili bus:ẜm totuȝ corpus infrigidantᷣ.ergo mẽbra frigida vt ossa ⁊ nerui nõ tm̃ cor ĩfrigidatᷣ ab eis. ¶ Hic dicitᷣ ꝙ ĩ/frigidat hec mẽbra sãguis ex lactuca genitus ꝑuatiue: q̃ꝛ nõ calefacit sicut calefaceret sãguis tẽperatꝰ.⁊ q̃ꝛ plures partes aqueas imponẽdo reddit mẽbrũ magis aptũ a fri gidis pati:⁊ minus a calidis.⁊ etiã ꝓ sui nãli mẽsura mi/nus de calore determinãs:nõ ꝙ dũ actu est sanguis ꝑ suã frigiditatem frigefaciat positiue neruos ⁊ ossa.

¶ Sui v̾o subã operans est forma sui specifica agens; ⁊ est illa qua ipsum est id quod est ⁊ nõ qualitate sui preter ꝙ corpori simile fiat:aut fi/at ei simile corpus.

¶ Declarat mõ 2ᵐ mẽbruȝ.Et dicit ꝙ illud dr̃ operans a tota substãtia qd̾ agit per suã formã specificã q̃ est illa q̃ ipsum est illud qd̾ est:⁊ nõ agit qualitate sui:⁊ hoc facit ꝑ ter qd̾ fiat corpori simile:vel ipsi fiet sil̾e corpus. ¶ Ubi nota hic nõ eẽ positã descriptionẽ operãtis a tota substã/tia vel declarationẽ cõuertibilẽ:sȝ tm̃ exemplarẽ:q̃ꝛ nõ ẽ veꝝ ꝙ forma specifica vel tota substãtia nõ sit ad modũ loquẽdi medicoꝝ:nisi forma substantialis ꝑ quã res ẽst illud qd̾ est:vt statim videbitᷣ.Sed hoc est vnũ exemplũ eoꝝ que operantᷣ a tota substãtia:sicut si esset vnũ qd̾ age ret per formã suã per quã habet eẽ specificũ ⁊ substantia le:que nõ est aliqua primarũ qualitatũ:nec ĩmediate ex eoꝝ cõmixtione:tũc diceremꝰ illud oꝑari a tota substan/tia.ita ꝙ hic textus nõ ĩtelligatᷣ vl̾r. ¶ Nota scḋo ex hoc nõ oportere ad hoc ꝙ aliq̄d dicatᷣ agere a tota substantia ꝙ ipsum nõ fiat sil̾e corpori:⁊ ꝙ non agat a qualitate: q̃ꝛ vt in ꝑncipio capituli dictũ est.stat ideȝ simul operari oĩ/bus illis tribus modis in corpore.Sed qd̾ hic dicitᷣ ꝙ nõ agit qualitate sui:⁊ ꝑter qd̾ fiat simile corpori ⁊c̄.iõ dicitᷣ vt detur exemplũ agentis a tota substãtia: ⁊ nõ operãtis alys duobꝰmodis.Nã clarius intelligitᷣ iste modus oꝑa/tionis per exemplũ nõ operantis simul alys modis.

¶ Cũq̃ȝ dico qualitatẽ vnã q̃tuor qualitatum in telligo.Qualitate igitᷣ sua operantis materia in opere ingressum non habet.

¶ Declarat mẽbra ꝑme diuisiõis cõpletius.Et diuiditᷣ in duas.ꝑ hoc.2ᵒsubdiuidit duo illoꝝ mẽbroruȝ.ibi 2ᵃ[Et istiꝰ q̄dẽ forme.] Pria in tres sȝ tria mẽbra.ibi 2ᵃ [Sua v̾o operãs.] ibi 3ᵃ[Et sua quidẽ.] ¶ Dicit ꝑmo ꝙ cũ dicit in isto capl̾o qualitatẽ.Intelligit vnã quatuor qualitatũ s.ꝑmarũ.Et ex hoc infert ꝙ operãtis a q̃litate mã nõ hȝ ingressum in opere eius sȝ ꝙ a qualitate operatᷣ. ¶ No/ta ꝑmo.ꝙ operationũ que fiunt ĩ nostro corpore quedam sunt que appropriantᷣ ꝑmis quatuor qualitatibus:non ꝙ ab alys fieri nõ possint:sed ꝙ omnis prima qualitas est alicuius illarum per se factiua: ⁊ nulla est de ipsis quin ꝑma qualitas vt elemẽtalis esset illius factiua:⁊ iste sunt calefacere ⁊ infrigidare:⁊ humectare ⁊ exiccare. ¶ Alie v̾o sunt actiões nõ appropriate ꝑmis qualitatibus:ĩmo si a ꝑmis qualitatibus fiant:fiunt vel pro quãto agũt ille ĩ determinatã materiã:vel pro quãto dirigũtᷣ a determia/to agente:sicut digestio:attractio nutrimẽti:subtiliatio ⁊ similes. ¶ Alie v̾o operationes sunt determinata mẽbra respiciẽtes:sicut frãgere lapidẽ vesice.⁊ ꝑme harũ vocan tur ꝑme virtutes vel oꝑationes ꝑmarũ v̾tutũ a Serapio ne ꝑnᵒ aggregationis.⁊ ab Auerro.5.colliget.Et oẽs iste q̃nq̃ȝ dicuntᷣ fieri a qualitate. ¶ Sed ẜm modũ Auicẽ. loquẽdo hic nõ dicitᷣ aliq̄d oꝑari a qualitate nisi ꝙ opera tur aliquã ꝑmaꝝ operationũ:⁊ ecõtra:ita ꝙ oẽ calefaciẽs vel infrigidans ⁊c̄.siue hoc faciat per formã que est cali/ditas:siue per aliã v̾tutẽ sicut motu lumine ĩfluẽtia ⁊c̄.di citᷣ oꝑari a q̃litate ad mentẽ Auic.hic.Id etiã qd̾ mediã/te tali ĩductiõe ꝑme qualitatis fit dicitᷣ fieri operando a qualitate sicut putrefacere corrodere:sicut sumitᷣ 7ᵃ q̃rti c.2. ¶ Nota 2ᵒꝙ mã nõ calefacit vel infrigidat ⁊c̄.ideo ipsa nõ habet ĩgressuȝ in eo opere sȝ ꝙ res applicata cor/pori dȝ operari a q̃litate.stat tñ diuerso mõ alicuius ope/rantis a qualitate mãm habere ingressuȝ in opere.s.alio: vt lactuce cum nutrit corpus.

¶ Sua igitᷣ operãs mã ẽ illḋ cuius mã cũ de sub stãtia quã hẽbat alteratᷣ alteratione quã in ea fe/cit virtus q̃ est in corꝑe restaurat illud qd̾ ex eo fuit dissolutũ primo ⁊ accẽdit calorem innatuȝ propterea ꝙ in sanguine facit augmẽtũ secũdo. ⁊ est etiaȝ cũ operatur suis qualitatibus que re/manserunt in ipso tertio.

¶ Declarat operãs a mã dicẽs ꝙ illḋ qd̾ oꝑatᷣ a mã ẽ illḋ cuiꝰmã cũ alteratᷣ ⁊ trãsmutatᷣ de subã quã hẽbat.i.a for ma subali quã habebat tanq̃ȝ a termino a quo trãsmuta/tionis trãsmutatiõe quã in ea facit v̾tus corporis huma/ni:tunc restaurat illud qd̾ ex corpore fuit dissolutũ:⁊ hᷣ ꝑ mo ⁊ ꝑ se:⁊ cũ hoc accẽdit calorẽ ignitũ ꝓpterea ꝙ ĩ san/guine facit augmẽtũ:⁊ hoc scḋo respectu oꝑationis dicte. Et adhuc ꝯtingit ꝙ oꝑatᷣ in corpore suis quãtitatibꝰ que remãserunt in ipso:⁊ hec est tertia respectu predictorum. ¶ Nota ꝑmo.ꝙ ꝓpria rõ q̃re aliq̄d dicitᷣ operari a mã: ẽ q̃ꝛ nutrit vel transmittuntᷣ trãsmutatiõe ad nutriendum ꝑparante.ergo si restauratᷣ illud qd̾ ex corpore fuit disso/lutũ operãs a mã hoc cõuenit sibi ꝑmo:q̃ꝛ est de illis que in diffinitione importantᷣ:sed etiam omne operans a ma teria qd̾ comeditᷣ ⁊ bibitᷣ anteq̃ȝ in substantiam corporis cõuertitᷣ in sanguinẽ ⁊ calefacit corpus mõ qui infra di/cetur.Hoc ergo qd̾ est attendere calorẽ innatuȝ conuenit omni rei comeste a materia operãte:sed tñ nõ est in diffi/nitiua ratione.dicit ergo inesse rei tali scḋo respectu pre/cedentis:⁊ q̃ꝛ agere suis qualitatibus que remanserũt in ipso nõ est cõmune omni operãti a materia:sed tm̃ nutri/entium medicinaliũ.ideo dicitᷣ 3ᵒde operante a mã respe ctu ꝑdictorum.ita ꝙ Auic.ꝓ ꝑmo scḋo ⁊ tertio nõ ĩtẽdit ordinẽ tp̾is illaꝝ operationũ cũ nutriẽs medicinale ꝑus alteret q̃ȝ nutriat:⁊ ꝑus etiã conuertatᷣ in sanguinẽ q̃ȝ re/stauret:sed illi termini important modos predicationuȝ vel cõuenientie ẜm ꝙ dicitur a materia.

¶ Et sua q̄deȝ operans substãtia est illud quod formã sue speciei oꝑatᷣ quã acq̄siuit post cõple/xionẽ:qd̾ cũ eius simplicia se cõmiscuerũt: ⁊ ex eis generata fuit res vna ꝑparauit se ad recipien dum specieȝ ⁊ formã additã super illud qd̾ ha/

bent simplicia. Hec ergo forma non est qualitates prime quas hꝫ mā. neqꝫ est cōplexio que generat̄ ex eis: sed ē perfectio quā acq̄siuit mā ſm aptitudinē que fuit ei acquisita ex cōplōne sicut in magnete virtus attractiua: ⁊ sicut nā cuiuſcūqꝫ ſpēꝫ vegetabilium ⁊ aīaliū. s. illa quā habēt post cōplōnē pp cōplōnis p̄parationē: ⁊ neqꝫ ē de simplicibus cōplexionibus: neqꝫ ipsamet cōplexio: qꝛ nō est caliditas: neqꝫ frigiditas: neqꝫ siccitas: neqꝫ humiditas: neqꝫ simplices: neqꝫ cōmixte: sed est verbi gratia color aut odor: aut aīa: aut alia forma de nō perceptis sensu.

⸿ Declarat mēbꝛuꝫ 3m dicēs. ꝙ operās a suba est illud qd̄ operat̄ p formā reptā in reb⁹ siue ſpēi: quā formā acq̄siuit tale operās post cōplexionē. ⁊ hoc tale ita se hꝫ ꝙ cū simplicia ipsa cōponentia se cōmiscuerūt: ⁊ fuerit gn̄āta ex eis res vna. Hec res p̄parauit se. i. in hac est mā p̄parata p̄us ad recipiēdū ſpeciē. i. formā dantē eē specificum: ⁊ formā in cōi siue q̄ dat esse specificū siue non q̄ est addita vltra formas simpliciū. hec g̃ talis forma addita non est q̄litates p̄me q̄s hꝫ mā: nec est cōplexio q̄ generat̄ ex eis: sed est q̄dā pfectio quā acq̄siuit mā ſm aptitudineꝫ q̄ fuit ei acquisita ex cōplōne. vbi grā. in magnete v̄tus attractiua ferri: ⁊ sicut est nā. i. forma cuiuſqꝫ ſpēi vegetabiliū ⁊ aīalium. s. ista quā hn̄t post cōplōnē pp̄ter p̄parationē cōplōnis: q̄ nō est vna de simplicibus qualitatibus nec ipsamet complō: qꝛ nō est caliditas: friditas: humiditas: siccitas. neqꝫ simplices: neqꝫ cōmixte: sed ē v̄bi grā. color: aut odor: aut alia forma de nō pceptis sensu. ⸿ Nota hic primo in corpibus mixtis inueniri qualitates p̄mas elemētoꝝ ⁊ cōplōnū: ⁊ vltra istas ineniunt̄ in eis q̄litates secūde: tā sensibiles sicut odor ⁊ color q̄ insensibiles: sicut v̄t⁹ attractiua que est in magnete: ⁊ reperiunt̄ forme subales. Oēm ergo formā aduenietē post cōplōnē vocat h̄ Auic. formā specificā siue totā subam: ⁊ hoc siue ista forma fuerit subalis: siue accidentalis: siue sensibilis: siue nō: ⁊ exēplificauit de colore ⁊ aīa. ⸿ Nota 2° ꝙ operans per has v̄tutes si calefaceret: vel infrigidaret: vel humectaret: vel exiccaret diceret̄ opari a qualitate: qꝛ solē dicimus a qualitate operantē: ⁊ actu calidū: vt sumit̄ 3° de cōplōnibus. Et hoc iō qꝛ sic operando faceret opationē appropriataꝫ mō p̄dicto p̄mis q̄litatib⁹. Et hoc itendit cū dicit ꝙ opat̄ p formā quā acq̄siuit post cōplōnē. i. operans a tota suba est illud qd̄ facit opationem nō appropriatā p̄mis q̄litatibus vel cōplōni: ⁊ hoc facit p formā quā acq̄siuit ⁊c. Ex quo pꝫ ꝙ nō obstāte ꝙ apud pl̄es dicēdū eēt ꝙ piper calefacit p formā subalē suā tanq̄ per p̄ncipale agens: tn̄ in hoc nō habēt cōcedere ipsuꝫ opari a tota suba. ⸿ Nota 3° ꝙ lꝫ hoc nomē forma specifica apud ph̄os videat̄ ipoꝛtare formā dātē eē specificū: ⁊ aliq̄n proprietatē ꝯsitez tale formā quo ad totā ſpeciē: tn̄ apud medicos: ⁊ p̄cipue in ista mā nō sumit̄ forma specifica h̄ mō: sed vt statim dicebat̄ p oī siue q̄litate: siue forma subali q̄ est post cōplōnē. Et istud ptim hic sumit̄. ⁊ partim ab Auer. 5° colliget c. 8. vbi dicit. in eadē re eē infinitas p̄prietates: ⁊ p̄prietatē appellari totā subaꝫ siue formā specificā. ⸿ Nota 4°. ꝙ q̄nis Auer. dicat codē loco. ꝙ ista p̄prietas ꝯsistit in p̄portiōibus p̄marū q̄litatū: nō tn̄ dicim⁹ hāc p̄prietatem esse illā mēsurā: vt pꝫ de aīa. ⁊ de colore. de q̄bus Auic. exemplificauit. sed p̄prietas cōsistit in ista p̄portione sicut causa: tn̄ in cā: Non tn̄ ꝙ talis p̄portio sola sit semp sufficiens causa: qꝛ cū illa alie cause q̄nqꝫ requiruntur.

⸿ Et isti⁹ forme q̄ gn̄at̄ ex mā q̄nqꝫ est perfectio passio alicui⁹ cū hec forma ē v̄t⁹ passiua: ⁊ q̄nqꝫ est earū pfectio facere ⁊ nō aliud: ⁊ ē cū hec forma est virtus agēdi ⁊ nō aliud: sed cū est agens ⁊ nō aliud: ⁊ q̄nqꝫ est eius actio in corpore hominis: ⁊ q̄nqꝫ non. Et eius quidē forme q̄ post complexioneꝫ ꝓuenit aliq̄n accidit vt sit pfectio passio ab alio cū fuerit hec forma virt⁹ passiua. Et q̄nqꝫ accidit vt sit pfectio ei⁹ in aliud actio. Et q̄nqꝫ accidit vt sit hec forma virt⁹ sup operationē in aliud: ⁊ q̄nqꝫ euenit vt sit hec forma adiuuās sup opationē in aliud. Sed cum fuerit operatrix in alio: aliq̄n euenit vt sit eius operatio in corpore hoīs aliq̄n non. Et si est virtus in corpe hoīs agēs: aliq̄n efficit opationē conuenientē corpi: q̄nqꝫ opationē nō ꝯuenientem. Tota aūt opatio hec non ꝓuenit ex eius cōplexione imo ex eius forma specifica adueniente post cōplexionē. Unde p̄pter hoc vocam⁹ hui⁹ opationem a tota substātia. s. forma specifica ⁊ nō q̄litate. s. nō aliq̄ua quatuor q̄litatuꝫ: neqꝫ eo ꝙ est earū cōmixtio. Conueniens v̄o est sicut peonie opatio q̄ destruit epilepsiā. Nō cōueniēs autez sicut virtus napelli q̄ hoīs corrūpit substātiam.

⸿ Nūc ponit q̄dā subdiuisiones mēbroꝝ duoꝝ diuisionis p̄me. Et p̄. forme specifice. 2° operātiū a q̄litate. ibi 2° [Rediem⁹.] ⸿ Dicit p̄. ꝙ hui⁹ forme q̄ gn̄āt ex mā post cōplōnē: q̄nqꝫ pfectio. i. op⁹ ē passio q̄n hec forma ē v̄t⁹ passiua. q̄nqꝫ v̄o pfectio ē actio: ⁊ nō aliud: ⁊ sensus hui⁹ diuisiōis est ꝙ formaꝝ q̄ dicunt̄ specifice quedā est actiua ⁊ nō p̄parans subm ad patiēdū: ⁊ q̄dā passiua: qꝛ nō cōcurrēs actiue ad opus. sꝫ p̄parās subm ad patiēdū. Exēplum p̄mi. sicut v̄tus attractiua q̄ est in magnete. Exēpluꝫ scdi. sicut diaphaneitas in crystallo. ⸿ Dicit 2° q̄ ad eādē partē: ꝙ q̄n hec forma est actiua: q̄nqꝫ est actiua ī corp⁹ hoīs: q̄nqꝫ nō: sic̄. v̄. grā. ſpagi sūt venenū cattis ⁊ nō hoibus: ⁊ napellus hoī ⁊ nō turdo vel stornello: vt. 5. colliget. ⸿ Dicit 3°. ꝙ q̄n hec forma ē opatiua in hoiem: q̄nqꝫ est opatiua opatiōis ꝯueniētis hoī: q̄nqꝫ discōueniētis: ⁊ tota hec opatio nō p̄ueīt ex cōplōne: imo ex forma specifica q̄ aduenit post cōplōnē. vn̄ dr̄ opari cū tota suba ⁊ nō q̄litate: qꝛ nō aliq̄ q̄tuoꝛ p̄maꝝ q̄litatū: neqꝫ ī eo ꝙ fit cōmixtio illaꝝ. Et exēplū ꝯueniētis opatiōis est peonia: qꝛ destruit epilēsiaꝫ. Disconuenientis v̄o est napellus: q̄ hoīs corrūpit subaꝫ. Ex p̄ma distinctiōe elicit̄ ꝙ aliq̄ ē forma. s. q̄litatiua q̄ nō est actiua. Attēde tamē ꝙ qꝛ oīs talis forma specifica est corruptibilis. iō oīs pōt dici quodāmō passiua. Ad mētē tn̄ Auic. dicit̄ actiua ⁊ nō passiua: qꝛ per ipsā nō iclinet̄ subm aliquo mō ad patiēdū. Scd̄ꝫ dictū est claꝝ. ⸿ Sꝫ circa tertiū dictū attēde. ꝙ opa q̄ fiūt a tota suba dicūt̄ nō fieri a tota cōplōne: qꝛ nō sūt appropriata complexiōi vt opatiue tn̄ i v̄tute p̄maꝝ q̄litatū iuicē ꝯiūctarū: imo si fiāt a ꝯplōne fiūt ab ea: vt directa a forma mixti q̄ forma ē alia a cōplōne: ⁊ eadē causa dicunt̄ nō fieri a q̄litate. Nā digestio quā dixi fieri p̄pter p̄prietatē currētē inter cibū ⁊ cibatū fit a calido: vt supra fen p̄ma. doctrina de v̄tutib⁹. tn̄ taliter operās nō dr̄ opari a q̄litate p quāto digerit: qꝛ q̄litas p̄ma nō est hui⁹ opationis factiua: nisi p quāto a forma altiori dirigit̄. Attēde 2° ꝙ peonia ē herba satis nota: sꝫ illa in qua ē fortis v̄tus tollēdi epiliam est illa cuius flos est albus. vt dicit Sal. in lib⁹ de

tyriaca ad Antoniũ cesarē. Modus aũt ē: q2 sua ꝓpeta/te cōfortat cerebrũ ne malos fumos recipiat: ꝛ ne malaꝫ q̃litatē illoꝝ recipiat: ꝛ ꝓhibet ipm̄ cōstringi. Attēde ter tio. ꝙ napellus est herba calida in 4° ꝛ sicca in eodē gra/du: sed vltra caliditatē ꝛ siccitatē hꝫ aliã ꝓprietatē ꝑ quã corrumpit hoīem. est ergo merito q̃litatis medicina ve/nenosa ꝛ merito ꝓprietat venenũ absolute. ℂ Nota 4°. ꝙ mus napelli ē quedã maneries muris q nutrit̄ radice napelli. ꝛ est beçoar napelli: vt. z. canoñ. dicit̄. iter confe/ctiones ꝟo diamuscũ maxime in potu ei⁹ ꝯfert. Et maior dosis napelti est. 3. 5. ex qua quãtitate pleriq3 moriuntur confert leprosis inunctum ꝛ bibitum.

ℂ Rediem⁹ ḡ nũc ꝛ dicem⁹ q2 cũ dicim⁹ ꝙ res q̃ comedit̄: aut q̃ fit inũctio est cal'a aut frida. vo/lumus dicere ꝙ ē sic in potentia ꝛ nō in effectu. ꝛ volumus dicere ꝙ ē in potentia plus cal'a q̃ꝫ corpa nr̃a: aut plus frida q̃ꝫ corpora nostra.

ℂ Nũc ponit subdiuisionē operãtis a q̃litate. Et diuidit̄ i duas. ꝑmo itellecta vna diuisiōe vnũ ei⁹ mēbrũ declarat: 2° ponit aliã diuisionē. ibi[Preterea dicem⁹.] Prima in duas: qm̄ ꝑmo eligit mēbrũ de quo itēdit̄. 2° illō subdiui dit. 2° ibi[Et qm̄ hãc positionē.] ℂ Prio ḡ subitelligat hec diuisio mediciarũ q̃ sũt calide vel frigide: ꝛ oīno ope rãtes a q̃litate: q̃dã sũt tales i effectu sic ignis ꝛ nix. q̃daꝫ tales i potētia. Et tũc sequit̄ text⁹. Rediemus ad loquē/dũ de talib⁹ ꝛ dicem⁹ ꝙ cũ in isto caplo dicem⁹ ꝙ res que comedit̄ ꝛ bibit̄: aut qua fit inũctio ē calida vel frigida ꝛc. volumus dicere ꝙ est in potētia plus calida q̃ꝫ nostra corpa. ℂ Ubi nota: ꝙ medici ꝑ rē talē i effectu itelligũt rē in q̃ ē ꝑn^m actiuũ nulla ꝑcedēte trãsmutatiōe in ea ei⁹ opatiōis: merito cuius dr̄ talis: sicut vbi gr̃a. ignis est cali dus in effectu ꝛ sol: vt sumit̄. 3. cōplonũ. Per rē ꝟo i potē tia talē dicim⁹ illã que adhuc vt eã opatione faciat: meri to cui⁹ dr̄ talis idiget trãsmutari. Intētio ḡ in isto cap est de his que sunt talia hoc mō in potētia. ℂ Nota 2° ꝙ res q̃ h mō dr̄ calida dr̄ a medicis calidior q̃ꝫ corpa nr̃a: nō q2 habeat corp⁹ caliditatē actualē intēsiorē caliditate hu mana: s3 q2 hꝫ ꝟtutē actiuã in humanũ corp⁹ caliditatis i/tēsioris: vel saltē q2 est apta facere humanũ corp⁹ calidi⁹ q̃ꝫ ante. ꝛ sic itelligat̄ de frigido ꝛ alijs. ℂ Nō 3° ꝙ nō oē qō pōt humanũ corpus calefacere: dr̄ a medico cal'ꝫ actu vel potētia. Nã h mō aq̃ frida diceret̄ calida qō non iue nit̄ dictũ. Aq̃. n. frida pōt ꝑ accñs calefacere: vt i cōmēto illi⁹ aforismi. Est aũt vbi in thetano. ꝑ medicinã ergo ca/lidã actu itelligũt medicinã actu habētē ꝑn^m ꝑ se calefa/ctiuũ hũani corpis: ꝛ ꝑ calidã i potētia illã q̃ ē apta ꝑ trã/smutationē corpis nostri deduci ad hoc vt ꝑ se calefaciat merito ꝑncipij nãlr in ea intuēti. Et ista dicunt̄ a Gal. 3° tegni. talia s̄m ꝟtutē. Ea ꝟo q̃ actu habēt ꝑn^m sue nature discōueniēs: ꝑ qō operant̄ calefaciēdo vt aqua calida: vel infrigidãdo vt es actu frigidum: dicunt̄ ab eo talia s̄m apparētiã: ꝛ ita de alijs similibus. ℂ Ultio nota. ꝙ apud auctores quosdã medicie q̃dã dicunt̄ tales in cōparatio/ne ad hoīeꝫ absolute. Et ideo Auicē. hic dixit plus calide q̃ꝫ corpa nostra: ꝛ nō specificauit tēpata. Sed apud alios medicine dicunt̄ tales in relatiōe ad corpus temperatũ: ꝛ nō opꝫ hoc specificari cũ ipm̄ sit regula: vt dicitur 3° de simplici medicina. q̃ aũt harum sit vera dicet̄ infra.

ℂ Et cũ hãc potētiã dicim⁹. volum⁹ dicere ꝟtu/tē ꝯsideratã ꝑ opōnē caloris quã nr̃a corpa i ea efficiũt: qm̄ cũ ei⁹ portitor a calore inato q̃ ē in nobis patit̄: accidet in ea tũc illud in effectu.

ℂ Nũc subdiuidit medicinã talē i po°. ꝛ diuidit̄ i. 5. ptes. Nã ponit q̃tuor modos significatiōis hui⁹ termini medi cia talis i po°. Et incidēter vnũ modicũ dicēdi medicinã cal'aꝫ aut f'raꝫ q̃ ñ ꝑtinēt medico. 2° ps icipit ibi[Et ēt.] 3° ibi[Etiã ē.] 4° ibi[Et ē.] 5° ibi[Et iter potētias.] ℂ Cir/ca tñ oēs ptes attēde. ꝙ ponēdo istas 4°^r signes intelligit̄ stati diuisio ꝛ ē diuisio equoci i sua significata. ℂ De p° ḡ pte dic̄ Aui. ꝙ vno mō dicēdo medicinã i po°. ꝑ hãc potētiaꝫ itelligim⁹ ꝟtutē actiuã ꝯsideratã ꝑ opōnē calor] quã opō nē nr̃a corpa efficiũt i eo ꝙ hñt hãc ꝟtutē: qm̄ cũ portitor ei⁹ ꝟtutis. i. subꝫ illi⁹ ꝟtutis patiet̄ a calore inato q̃ ē in no/bis accidet tũc i ea ꝟtute illud i effectu. i. qō ꝑus de ea di/cebat̄ i potētia. ℂ Ubi nō. ꝙ po° q̃ ē i medicina h ꝑ ē: q2 medicia hꝫ in se ꝑn^m opatiuũ: s3 nō sinē cōiũctiōe alteri⁹ q̃litatis: puta actualis caloris a corpe nr̃o recepti: ꝛ iō dr̄ potētia ꝯsiderata ꝑ opationē caloris ꝛc. q2 illa nō eēt acti ua in corp⁹ nr̃m sine opōne nr̃i caloris: sic̄ vbi. g. in corpe colorato posito in tenebra est color visibilis in po°. q2 ille color nō pōt videri nisi ꝯiũctus lumini ꝛ lumine facit il/lud coloratum actu visibile: ita medicine complexio sine eo qō a nostro calore recipit non sufficeret agere.

ℂ Est ēt cũ hãc potētiã dicim⁹ ꝛ volum⁹ rē aliã dicere. Et ē vt sit potētia cũ itētiōe hõitatis apti tudis sicut cũ dicim⁹ ꝙ sulfur ē cal'm in potētia.

ℂ Ponit modũ q̃ dicim⁹ medicinã eē i po° dicēs. ꝙ aliqñ cũ diximus hãc potētiã. i. medicinaꝫ volum⁹ dicere aliã rē. ꝛ ē nō ꝙ in medicia sit ꝑn^m actiuũ talis effect⁹: sed ꝙ medi cia hꝫ bonã ꝑparationē ad recipiēdũ hui⁹ ꝑn^m sicut cũ di/cim⁹ sulfur eē po° cal'm ꝛ asfaltũ. ℂ Ubi nō. ꝙ multe sũt res q̃ l3 nō habent q̃litatē ꝑ quã talē vel talē effectũ face re possint tñ aut ex mō sub e: aut ex ꝓprietate sũt parate vt q̃litatē recipiãt facilr: ꝛ ꝑcipue nr̃o calore: ꝛ iste sunt in potētia hoc s'cdo modo: ꝛ differt a ꝑori: qm̄ iste totale ꝑn^m acquirunt q̃litatiuũ per qō agunt ab alio ꝛ non prime.

ℂ Et est cũ dicim⁹ ꝙ res cal'a aut frida ꝛ attēdi/mũs illud qō in ei⁹ cōplexiōe ex q̃tuor elemētis primis est magis superãs: ꝛ nō cōsideram⁹ ope rationem quam in nostris efficit corporibus.

ℂ Hic ponit vnũ modũ quo dr̄ ꝙ medicie sũt cal'e vl ꝛc. ḡ medico nō ꝑtinet. ꝛ dicit ꝙ aliqñ medicie dicunt̄ tales ab elto dñante in eis nō ꝯsiderãdo opōnē quã i nr̃is effi/cit corpib⁹. vt tñ visuꝫ ē ꝑma ꝑmi. c. de cōplonib⁹. hec nō ꝯsiderant̄ a medico: vt sic. Ex h pōt elici ꝙ nō oē mixtũ est a ꝑdominio calidũ s̄m intentionem Auic.

ℂ Est ēt cũ de medicia dicim⁹ ꝙ ē i pō sic cũ fue rit ei⁹ pō in intētiōe hit⁹ sicut pō scribe q iã dimi sit scribēdi opōnē. ꝛ tñ hꝫ in scribēdo potētiaꝫ. quēadmodũ dicim⁹ ꝙ napellus in potentia est corrũpens. Inter h ꝟo ꝛ primaꝫ existit dr̃ia: q2 pria nisi postq̃ꝫ corp⁹ ꝯuersiōe manifesta ea cō/uerterit nō exeũt ad effectũ. Istud aũt aut opat̄ ipsamet obuiatiōe sic venenũ viparꝫ: aut ꝑ quam libet ꝯuersionem in sui q̃litate sicut napellus.

ℂ Ponit 3^m mēbrũ quo medicia dr̄ talis in potētia. Et di/cit ꝙ aliqñ medicia dr̄ talis in potētia ad illã intentioneꝫ ad quã dicim⁹ ꝙ hñs habitũ: nōdũ tñ operãs dr̄ i po° ope rari sicut scriptor q nō actu scribit. Et h mō dicim⁹ ꝙ na pellus est corrũpēs i potētia. Et iter istũ modũ ꝛ ꝑmũ est differētia: q2 ꝑmo mō existente in potētia nō opat̄ in cor pus: nisi postq̃ꝫ corpus ea ꝯuertit manifesta ꝯuersiōe. Sꝫ iste aut opant̄ ipsa obuiatiōe ad corp⁹ sic̄ venenũ viparũ: aut ꝑ quãlibet modicã ꝯuersionē sic napellus sui q̃litate.

ℂ Ubi

¶ Ubi nō ꝭm quosdā expositores de qbꝰ est Marsiliꝰ. Medicias q̄ hoc mō sūt in potētia nō indigere aliq̄ trāsmutatione. ita φ ignis q nō est applicatus nobis h̄ mō dicat̄ in potētia. ¶ Sed cū paulo ante dixerit φ nō voluit dicē rē calidā aut frigidā in effectu. i. in actu ⁊ ignis dicat̄ apd̄ medicos actu calidus. vt 3° cōplonū. Ideo puto φ nō dixerit h̄ mō poª calm: imo si bn̄ ꝯsideret̄ mēs Gal. 3° cōplonū. vult φ medicie fride q̄z neq̄z ex se hn̄t φ applicent̄ corpi: vt opz ad h̄ vt suū effectū operentur neq̄z subtilitatē reqsitā ad h̄ hn̄t nisi nāli calore adiuuāte: iō nō obstāte φ nullū p̄nm actiuū acqrāt a calore nr̄o: tn̄ dr̄ ī poª ⁊ reduci ad actū a nr̄o calore: ignis v̄o q̄z statim operat̄ cū tāgit̄: nec indiget aliq̄ nr̄i caloris opatione ad suā opationē est in actu. ¶ Itaq̄z dōm medicinis que hoc mō sūt in poª differre ab illis q̄s medici dicunt tales in actu: sed hoc videbit̄ paulopost in questione.

¶ Et iter potētias qdē primas etiā iter potētiaz primā quā noiamus est aliq̄ potētia media que est sicut potētia medicinarū venenosarum.

¶ Dat 4m modū poᶜ medicie dicēs φ īter potētias duobus modis dictas: ⁊ hāc potētiā 3° mō dictā est alia poª media q̄ est sic̄ poª medicinaꝝ venenosaruz. ¶ Ubi nō ꝭm cōes exponētes φ medicie in poª p̊ aut scd̄o mō idigent mlt̄ū a nr̄o calore trāsmutari. Medicine v̄o in poª 3° mō nō idigēt trāsmutari sicut venenū: aut modicissime idigēt trāsmutari. Sed alique sūt medicine que nec tāta trāsmutatione idigēt sic̄ prie: nec ita modica sic̄ 3ᶜ. Et iste modus poᶜ est ille q attribuit̄ veneno. ¶ Sed h̄ nō puto ad mētē Aui. saltē qa vlr medicie venenose idigēt modica trāsmutatiōe ad h̄ vt actuēt̄. Nā huiꝰ oppm hēbimꝰ ifra in hac doc. illo cap̊. loq̄mur nūc. Ubi Auic̄. dic̄ de cerusa ita ad lr̄aꝫ. Sed cū comedit̄ est res huic ꝯ̄ria ⁊ etiā nā venenosa q̄ est in ea nō efficit impr̄ssionem nisi ipressione supflua a calore inato q est ī nobis in ea. ¶ Uult g̊ φ nō modicū trāsmutat̄: sed reqrat̄ ad actuādā ceruse venenositatē supflua impressio inati caloris. ¶ 2° nō appet ꝯueniēs expō. Nā si iste poᶜ nō differret nisi p mlt̄ū idigere trāsmutari ⁊ paucū duo gradus sufficiebāt: vl' si plus nō erat artificialis divisio. ¶ Credo g̊ φ oīs medicina q̄ dr̄ talis in poª. Aut caret ex toto p̄n° q̄lificatiuo: p qd̄ est actiua illiꝰ effectꝰ aut nō. Si caret: nō pōt dici in poª nisi mō scd̄o: qa. s. hz p̄parationē ad h̄ vt tale p̄nm acqrat a nr̄o calore: ⁊ postea p illud agat. Si v̄o nō caret ex toto h̄ est duobꝰ modis: aut qa hz tm̄ partiale p̄nm p qd̄ est actiua: ⁊ reqrit̄ vt residuū acqrat a calore nr̄o. sicut v̄bi gr̄a: calor qui p se nō causat spēm ī medio sine lumine. ¶ Et medicine que sūt huiꝰ dispōnis sunt in poª mō p̊us dicto: qa p opationē caloris īnati recipiūt p̄nm ptiale actiuū: ⁊ hn̄t etiā ptiale p̄nm: qd̄ tn̄ nō suffic̄ agere nisi ꝯcurrēte q̄litate opata a nr̄o calore quātūcūq̄z debite approximaret̄. ¶ Si v̄o hēt totale p̄nm p qd̄ est opatiua: hoc ꝯtingit duobꝰ modis: qa vel hoc est p̄nm cōiunctū q̄litati phibēti ab eius actiōe: sic̄ v̄bi gr̄a. magnes qn̄ est īunctꝰ succo allei: qa forma sua specifica: tūc impediret̄ ab attrahēdo ferrū: vel hn̄t tale p̄ncipiū nō īpeditū. ¶ Si p̄nm totale hz non impedituz: tunc est medicina in poª mō 3° que nō reqrit nisi vt per calorez nr̄i corpis applicet̄ ptibꝰ in qbꝰ dz agē: ⁊ hāc solā actuationē recipit: nō φ aliqd̄ p̄nm opationū acqrat. Et huiꝰ sunt apd̄ Gal. 3° de cōplonibꝰ. Et 3° de simplici frigide medicine. Si aūt hz totale p̄nm ꝯiunctū qualitati impediēti: tūc īdiget illiꝰ q̄litatis remotione: ⁊ hoc mō remoto impedimēto a calore nr̄o reducunt̄ ad actū: ⁊ iste sūt in quodā mō poᶜ medie iter priores duos ⁊ tertiū. Naz in p̄mis duobꝰ modis acqrebat̄ p̄ncipiū actiuuz: ⁊ in 3° erat p̄ncipiū totale: dūmodo esset applicatū per se sufficiēs agere. Sz ī q̄rto mō nō est p̄nm totale p se sufficiēs agere nisi p̄mo phibēs remoueat̄. Sunt g̊ quodā modo itermedio iter illos in potētia ⁊ plime medicine venenose sunt huiꝰ nō oēs: qa nō est verisile φ calor nr̄ agat partiale p̄nm actiuū suū venenationis nisi in paucis ⁊ raro. Et hāc puto verā expōnez que reduc̄ hos modos poᶜ ad divisionē nec̄iā bimēbrē: ⁊ datā p opposita. Ex q̄ divisione facillime videbis modū reducēdi medicias ad actū.

Pertinenter ad dicta dubitat̄. Utrū oēs medicine q̄ dn̄r tales a medico ī potētia reducant̄ ad actū a calore nr̄i corpis. ¶ Negatiue arguit̄. Medicine fride nō reducunt̄ ad actū a nr̄o calore. igit̄ ⁊c̄. Assūptū pz: qa calor nr̄ non est factiuus actus īfrigidatiui cū illi ꝯ̄riet̄. ¶ 2° sic. Medicine tales in 4° gradu nō reducunt̄ ad actū a calore nr̄i corpis ⁊c̄. Assūptū pbat̄: qa in eis cū sint in actu est maior mēsura caloris q̄ȝ in corpibꝰ nr̄is: alr̄ eni nō calefaceret corpa nr̄a caliditate iterficiēte. ¶ 3° medicie hūide vl' sicce nō reducunt̄ ad actū a calore nr̄o. igit̄ ⁊c̄. Assumptū pbat̄: qa calor nr̄ est calefactiuꝰ: ⁊ cū sit vna forma simplex: et vniꝰ inquātū vnū nō est facere nisi vnū: vz φ nō hēat facere actū exiccātis vel humectantis. ¶ 4° si reducerent̄ ad actū a calore nr̄o: vl' h̄ eēt acqrēdo ab illo aliqd̄ p̄nm operatiuū vel nō. Nō pōt dici φ nō acqrēdo p̄nm opatiuū. Prio: qa tūc eēt hoc solū qa acquirerēt debitā approximationē ⁊ reducerent̄ p illā ad actū operādi. Sed tunc eodē mō diceremus medicias actu tales reduci ad actū ⁊ eē in potētia. puta ignē cū nō est applicatus ⁊ post applicat̄: qd̄ tn̄ nō dr̄ a medicis. imo ignis ab huiꝰ medicinis ponit̄ differre p hoc φ est in actu. vt 3° cōplonū cap̊ p̄mo. Nec pōt dici φ reducat̄ ad actū mō scd̄o: qa acquirant p̄ncipiū per qd̄ sunt opatiue: qa tunc fride hoc mō nō reducent̄ ad actū: qa nō trāsmutant̄ a calore nr̄o: vt 3° cōplonū: ⁊ 3° de simplici. Et h̄ pz rōne facta ī p̄n°. nō g̊ vz modus quo vlr medicie reducāt̄ ad actū. ¶ Ultimo tales medicie sūt corpa mixta. Nā elnta sunt q̊ ad suas v̄tutes in actu: sed oē mixtū actu hēt cōplonē p quā est opatiuū. g̊ oēs tales st̄ ī actu anq̄ȝ ēt corpi approximēt̄.

¶ In oppm ē Ga. 3° d̄ cōplonibꝰ. ⁊ p̊ ⁊ 3° d̄ simplici medicia

¶ In huiꝰ qōnis determinatiōe prio ponā famosas opiniones de ea. scd̄o dabit̄ modus facilis ex mēte Auicē. ¶ Prima g̊ positio monachi p nūc sit illa sup 3° tegni. illa pte. Manifestū v̄o φ ꝭm v̄itatē. Et vult in snia duas p̄ncipales ꝯclones: quaꝝ p̄ma est ista. Medicia talis in poª cal'a vel frigida nō reducit̄ ad actuz a calore nr̄o: qa acqrat calorē actualē vl' frigꝰ actuale p qd̄ suā ī corpus faciat opationē. Probat̄ de cal'a: qa a nr̄o corpe nō acqrit calorē actualē itēsiorē q̄ȝ sit in corpe: vt notat experientia in his q vomūt pip aut euforbiū. Nā ad tactū nō vident̄ calidiora q̄ȝ sanguis vl' ptes itrisece nr̄i corpis. Et p ꝯn̄s p illū calorē quē acqrūt nō pn̄t corpꝰ vltra gradū p̄habitū calefacē. ¶ Et pz eadē ꝯ̊ de cal'o p rōnē: qa calor nr̄ nō pōt agere vltra gradū ppriuz: de medicina v̄o frigida pz. qa opiū nō frigidat̄ in corpe nr̄o. imo calefit. g̊ reducit medicinā ad actū frigoris: qa actuale frigꝰ acqrat. ¶ 2ª ꝯ̊ eiꝰ est: medicie cal'e vl' fride vl' hūide vel sicce reducunt̄ ad actū calefaciēdi vl' ifrigidādi: humectādi vl' exiccādi a nr̄o calore acqrēdo ab eo formā aliquā equoce caloris vl' frigoris hūiditatis vl' siccitatis factiuā. v̄. g. q̄litatez aliā a calore q̄ est calefactiua sic̄ lumen specie differēs a calore: tn̄ calefacit. ¶ Hāc ꝯclonē sic pbat: vel medicine reducunt̄ ad actū caloris vel frigoris acqrēdo calorē actualē vl' frigiditatē: ⁊ h̄ nō: vt dixit p̊ª ꝯclo: vel p solā diuisionē ad mīma ⁊ approximationē: et h̄ nō: qa h̄ nō est nisi p̄parare ad agēdū nō recipe actuz:

vel erit aliqđ aliud pͥncipiū calefaciēdi vel infrigidādi vel humectādi vel exiccandi acquirēdo: ⁊ tūc habet̄ intentū: alius aūt modus dari nō pōt. vt patet ꝯsideranti.
¶ Vult ğ breuiter ꝙ ꝓm diuersitatē ꝓpetatū currētiū īter hoīes ⁊ medicīas: ꝯtigat ꝙ calor nr̄ agat ī vnā medicinā quādā formā calefactiuā que nō est calor ⁊ ī aliā medicinā quādā formā frigefactiuā q̄ n̄ ē frig⁹. Et ī aliā hūectatiuā q̄ nō est humiditas: ⁊ ī aliā exiccatiuā q̄ nō est siccitas. Et isto mō ille forē ꝓm suās varias spēs sūt etiā in corp⁹ nr̄m diuersoꝝ graduū dictaꝝ q̄litatū opatiue a pͦ vsqꝫ ad q̄rtū: nō ꝓpter calitatē actualē vl̄ aliaꝫ qualitatē de primis secum coagentibus.
¶ Hec positio: vt ipsemet fatet̄ repugnat Gal. 3° de simplici: ⁊ pͦ ⁊ 3° de cōplonib⁹. ¶ 2° repugnat Aui. q vult aliquas medicinas eē in po⁹ sil̄i hitui. Nā si quelꝫ medicina in po⁹ talis reqrit pͥnᵐ p qđ opat̄ nulla est in po⁹ sil̄is hitui: talis enīꝫ est cū pͥn° opatiuo. vt pꝫ. ¶ 3° repugnat expimēto. Videm⁹ enī ꝙ pellis vulpis fcā veste calefacit nos supra tēpamētū: ⁊ h̄ p cal̄itatē actualē tactu pceptibilē q̄ recipit̄ ī ea a nob. ¶ 4° pol̄e ē dari aliqđ mixtū hn̄s q̄litatē q̄ nō ē cal̄itas q̄ ē nr̄i corpis calefactiua: sꝫ illa nō suffic̄ agē̄ nisi ꝯiūcta actuali calori a nr̄o corpe fcā hac data ipsa reducet̄ ad actū calefaciēdi solū p acqsitionē caloris actualis: c⁹ oppᵐ dicit positio. ¶ 5° nō repugnat aliquā medicinā ex mō sue pͥepatiōis eē aptaꝫ in corpe tēpato reduci ad gdū cal̄itat̄ eq̄lē gradui spūs vitalis: ⁊ ita talē gdū acqrē̄ sic̄ aspaltū vl̄ aliđ tale: sꝫ cū ad talē gradū reducet̄: reducet̄ ad actū p acqsitionē caloris. ğ ⁊c. Or āt tūc calefacit corpus q̄litatiue arguit̄: qꝛ sāguis calefac̄ vt vl̄t Aui. sup quā caro. ğ ml̄to mag̃ vnū eq calr̄m cū spū vitali. ¶ Fūdamēta v͂o sua sūt debilia. Nā pͦ cū dr̄ ꝙ ad expiētiā cū tales medicie euomunt̄ apparēt tepide. Pōt dici h̄ ꝯcedēdo. et iō calor ille actual̄ acqsitus nō est totale istr̄ale agēs: sꝫ q̄litas agēs equoce cal̄itatē: vt ipse dic̄: q̄ tn̄ cal̄itas nō ē data medicie a nr̄o calore: sꝫ erat pͥus nō sufficiēs agē̄ nisi actuali seu debili calori cōiuncta sic̄ color nō ꝯiūct⁹ lumini nō agit. Et qꝛ ꝓbō 2ᵉ. d. ꝯcl̄onis ꝓsupponit pͥᵃᵐ pꝫ argᵐ nō valē̄. ¶ Est tn̄ mirādū de Gētili q ꝯ istā ꝯcl̄oneꝫ arguit seu pōnē in suis argumēt̄: supponēdo ꝙ medicīa qn̄ reducit̄ ad actū nō acqrat nisi aut pͥmā q̄litatē aut subtiliationē: cui⁹ oppositū itēdit Plusq̄cōmētator. vr̄ ğ q̄si ipꝫ nō voluisse itelligē̄. ¶ Scđa pō ⁊ cōputat̄ p vna ⁊ est pō Gētilis ⁊ visuꝫ ē sibi vt appet in suo tractatu de reductiōe medicinaꝝ ꝙ trib⁹ mōis potuit istā qōnē soluē̄: ita ꝙ q̄libet illaꝝ triū rōnū posset defēdi: lꝫ in pͥᵃ magis vr̄ qescere.
¶ Prim⁹ ğ modus de suis est itelligendo p medicinas tales in po⁹ oīa mixta ꝓ quāto sūt nr̄i corpis alteratiua nō p q̄litates eis acqsitas accn̄talr̄: vt ab aere vel aq̄ vl̄ igne ex̄neo. Et tūc vult ꝙ in q̄libet medicina est cōpl̄o p quā merito sue v͂tualitatis quā hn̄t q̄litates pͥmarū a qb⁹ fcā fuit pōt nr̄m corp⁹ alterare vl̄ ꝯseruare: illud pꝫ supponēdo ꝙ cōpl̄o est q̄litas 2ᵃ resultās ex pͥmis in q̄ v͂tus pͥmaꝝ soluat̄: vt diximus supra cap̄ de cōpl̄onibus. ¶ Et tūc est 2ᵃ ꝯcl̄o. Medicie oēs tā cal̄e q̄ꝫ fride hn̄t ī se actū pͥᵐ p quē sūt corpis nr̄i alteratiue. ¶ Hec 2ᵃ ꝓbatur ml̄tis rōnib⁹: ⁊ hec est sūma qa hn̄t actu cōpl̄onē cū hēant formā subalē ⁊ cōpl̄o est act⁹ alteratiu⁹ ⁊c. ¶ 3ᵃ ꝯcl̄o: medicine nō reducunt̄ ad actū: qa aliqđ pͥnᵐ alteratiuū acqrāt a calore nr̄o. Hec pꝫ: qa iā tale pͥnᵐ hn̄t vt dixit 2ᵃ ꝯ. ¶ Cōtra hūc modū soluendi mouet pl̄es difficultates: q̄ꝝ pl̄ime pn̄t eē cōes multis vijs: sꝫ q̄dā ꝓpe sūt huic opioni. ¶ Pͥa ē: qa tūc oēs medicie eēnt actu tales. Et istā ꝯcedit ꝙ oēs sūt tales actu pͦ: sꝫ dn̄r in po⁹ respectu el̄ntoꝝ in qb⁹ sūt iste pͥᵉ q̄litates opatiue taliū opationū. In mixtis v͂o est q̄litas v͂tutē hn̄s ita opandi nō ꝙ sit illa q̄litas pͥa. v͂. g. ¶ Cōtra hāc rn̄sionē arguo qa ꝓm mētē Gal. 3° cōpl̄onū: sol est actu calidus: ⁊ tn̄ nō hꝫ cal̄itatē q̄ sit q̄litas pͥᵃ. Nec dr̄ sol a Gal̄. po⁹ calidus: lꝫ agat p q̄litatē q̄ v͂tutē hꝫ calefaciēdi: sꝫ nō est cal̄itas: puta lumē ⁊c. ¶ 2° soluit ꝙ medicie dn̄r tales ī po⁹: nō qa a calore nr̄o acqrāt pͥnᵐ p qđ agūt: sꝫ qa acqrūt aliqd p qđ iuuant̄ ad agēdū: puta subtilitatē ⁊ diuisionē p quaꝫ portant̄ ad mēbra pͥncipalia in q̄ agūt. ¶ Cōtra hāc rōnē arguit̄ ꝙ tūc seqt̄ ꝙ saltē ī ptē approximatā eis agerēt sine actuatiōe: qa illi pti applicant̄ nec in h̄ iuuant̄ a diuisione ad mīma q̄ p illā illi pti peius applicant̄: ⁊ ēt fit debilior medicīa cū v͂tus vnita sit fortior seipsa dispsa. ¶ Hic dicit Gētilis ꝙ forā medicie est talis ꝙ nō pt̄ agere nisi ꝯiūcta subtilitati: ⁊ ideo ante subtiliationem nō agit. ¶ Sed hec rn̄sio iplicat id qđ p subtilitatē acqrit̄: aut ipsamet subtilitatē coagere cū forā medicine: oē enī qđ ad actionē aliquā reqrit̄ est ibi aut ex nā agētiū vl̄ patiētiū vl̄ effectuū: cū ğ subtilitas reqrat̄ ipsa erit aliqđ istoꝝ in ope medicine. cū ğ nō sit patiēs vl̄ effect⁹ medicie erit coagēs. Qđ si ꝯcedit̄: tūc seqt̄ ꝙ medicine reducunt̄ ad actū aliqđ ptiale acqrēdo pͥnᵐ sue actiōis qđ negat pͦ. ⁊ hec rō notet̄. Reliq̄ ab eo tacta sunt cōia. igit̄ ⁊c. ¶ 2° ego ī isto ꝯ pōnē p rōnē de veste calida supfacta ꝯ Plusq̄cōmētatorē. ¶ 3° ꝯ hāc pōnē vadit rō tertia supfacta ꝯ monachū: ⁊ eodē mō rō 4ᵃ. ¶ Itē hec positio repugnat Auic̄. q vult aliq̄s medicinas eē in potētia que est tm̄ bona ꝓparatio ad calefieri vel ifrigidari. Et pꝫ ꝙ tales reducunt̄ ad actū acqrēdo aliqđ pͥncipiū actiuū. ¶ Scđs modus quē dicit Gētilis ꝓbabileꝫ est Auer. 5° colliget: ⁊ itelligēdo vt Gētilis itelligit ⁊ reducit: oīs medicina talis in po⁹ corrūpit̄ in corpe nr̄o et acqrit ei⁹ mā nouā formā a calore nr̄o ⁊ nouā cōpl̄onē: ⁊ oīs talis cōpl̄o est calor a dn̄io: sꝫ aliq̄s est itēsus: aliq̄s valde diminut⁹ sic̄ nos videmus ex cibis gn̄ari flegma ⁊ cholerā mediāte eodē calore. Ille ğ medicine q̄ acquirūt calorē cōplexionalē valde itēsuꝫ respectu nr̄i sūt calide: ⁊ ille q̄ remissū sūt fride: ⁊ ille tales res ꝑfecte dn̄r sanguis chilus vl̄ scđe hūiditates: iproprie tn̄ qa ex eis nō reponit̄ pars eēntialis nutriti: sꝫ cū in stōcho gn̄ant̄ dn̄r chilus: cū in epate sanguis: cuꝫ in alijs mēbris scđe hūiditates tm̄ pp locū sue trāsmutatiōis: ita ꝙ emplastrū ex̄ applicatū ꝓm ptē penetrat in poros mēbri ⁊ alterat̄: ⁊ ex ea gn̄at̄ 2ᵃ hūiditas ad sensuꝫ dictuꝫ calefaciēs vel ifrigidās. Et medicina iterius sūpta ꝓꝫ locū sue trāsmutatōis recipit nomē: ⁊ oēs tales res gēite hn̄t cōplexionē nālē q̄ est calor sic̄ gn̄al̄r vr̄ sentire Auer. đ omni mixto ꝑfecto 4° metau. vt supra fen pͥᵃ dixi. ¶ Hec positio iudicio meo nō est vera. nā pol̄e ē aliqđ eē mixtuꝫ qđ hēt q̄litatē p quā est opatiuū in corp⁹ nr̄m. Sed illa q̄litas nō ē sufficiēs agere nō ꝯiūcta alicui q̄litati a nr̄o calore acqsibili: sic̄ supra de colore ⁊ lumie dcm̄ ē: ⁊ hec pol̄itas nō dꝫ negari a ꝓbō supposito ꝙ illud mixtū est medicīa talis in po⁹ ⁊ nō reducit̄ ad actū mō dicto: qa corrūpit̄ ⁊ nouā formā acqrit. Et sil̄e argᵐ fieret de medicina in po⁹ tali mō 3° supius dicto ⁊ 4°. ¶ Itē nō verificat̄ de veste. Iteꝫ de multis medicinis q̄ vident̄ remanere sub eadē specie. vn̄ bolū armenū sumptū cā defensionis a peste vidi pl̄ies ī forā ꝓpa egestū. ¶ Terti⁹ modus quē Gētilis reputat ꝓbabilē est ꝙ in q̄libet medicina q̄ est po⁹ talis est ꝓpa cōpl̄o p quā est actiua ī corpus: sꝫ talis cōpl̄o nō sufficit agere calefaciēdo vl̄ ifrigidādo nos nisi pͥus actualē calorē a nob̄ receperit: et ꝓm ꝙ ipse sūt in ꝓpa cōpl̄one diuise ita diuersaꝫ mēsuraꝫ caloris recipiūt actualis: ita ꝙ q̄dā diminutiue q̄dā satis itensuꝫ calorē recipiūt q cū cōpl̄one ꝑexn̄te ꝯstituit vnū totale agēs. Et hāc pōnē nitit̄ ostēdere fuisse Auic̄.

¶ Sed hic

¶ Sed hic modus pmo repugnat Gal. 2° vi ꝙ medicia
que est in poª mõ scdo suprapofito non reducit isto mõ
ad actũ. Nec medicia in poª mõ 3° vl 4° de his q a me/
dico ꝯsiderant. Et breuiter ꝯ hãc põnẽ vadũt q̃rtũ ⁊ se/
ptimũ argm supra facta ꝯpõnẽ ꝓlusq̃ cõmẽtatoris. Itẽ
nõ est rõnabile actualẽ calorẽ eẽ ptiale agẽs ad frigoris
ĩductionẽ actualis cũ sibi ꝯriet. ¶ P.nõ repugnat ali/
quã eẽ medicinã que hẽt in se totale pñm alteratiuũ cor/
poris sꝫ cõiunctũ cũ q̃litate ĩpediẽte. Et pꝫ hãc eẽ ĩ poª
⁊ reduci ad actũ p solã remotionẽ q̃litatis ĩpediẽtis: cu
ius oppositũ dicit põ. ¶ Itẽ dicit põ. Medicias q̃ sunt
in poª sil'i habitui esse actu tales: cuius oppm dicit Auic.
supra. Et Gal. 3° de simplici. disti. 4ª. cap 2°. ⁊ p. vult eni
ꝙ medicine frigide nõ obstãte ꝙ in eis sit totale pñm p
qd sũt ĩfrigidatiue: tñ ꝙ nõ hñt a se ꝙ applicent mem/
bris pncipalibꝰ: nec hoc hñt nisi p actionẽ caloris subti/
liãtis ⁊ diuidẽtis ⁊ attrahẽtis: iõ dici debẽt in poª. Iste
g̊ nõ reducunt ad actũ ptiale principiũ acquirendo.
¶ Tertia põ est Dini q nitit seq sniaꝫ Gal. 3° cõplonum.
⁊ 3° de simplici. Et vult ĩ sũma ꝙ oĩs medicina talis in
poª reducit ad actũ a calore nr̃i corpis. differẽter tñ ca/
lida ⁊ frida. Nã cal'a reducit ad actũ acq̃rẽdo subtilita/
tẽ ⁊ diuisionẽ ad mĩma: ⁊ cũ h ẽt acq̃rẽdo cal'itatẽ vl q̃li
tatiuũ pñm. frigida vo solũ subtiliat ⁊ ad mĩma diuidit
⁊ mẽbris applicat: sed nõ acq̃rit qualitatiuũ pñm: p qd
agat ĩfridãdo: cũ nr̃ calor nõ vĩ hr̃e vñ det istud infrigi
dãdi pñm. Et hec vĩ Gal. positio si qs ꝯsiderat eiꝰ dicta.
3° de simplici. distinctione 4ª. caplo 2°. Et 3° cõplonuꝫ.
¶ Cõtra hanc põnẽ arguit: q̃a quẽadmodũ dat medici
na frigida q̃ hẽt corpis humani vim alteratiuam: ita dꝫ
dari cal'a: q̃a nõ minoris eẽntie ẽ in vniuerso cal'itas q̃
friditas: g̊ quẽadmodũ dat medicia frida q̃ reducit ad
actũ p solã diuisionẽ ad mĩma: ⁊ subtiliationẽ ⁊ approxi/
mationẽ: ita ĩuenient ⁊ cal'a. Et dicit Gẽti. hãc rõneꝫ sibi
ꝯcludere ꝯ hãc põnẽ. Et ĩ vtute puto ꝙ rõ verũ ꝯcludit
ꝙ dat aliq̃ medicina ĩ poª cal'a sil'i hitui sic frida. Utrũ
aũt Gal. hoc negaret videbit post. Nã nõ vĩ in suis di/
ctis h negare: sꝫ velle ꝙ medicia frigida nõ reducit ad
actũ a calore nr̃o: sic calida acq̃rẽdo pñm p qd ĩfrigidat.
¶ 2° ꝯ hãc põnẽ arguit: q̃a sequit ꝙ medicina frida añ
diuisionẽ ad medicinã posset alterare infrigidãdo saltem
partẽ cui obuiaret cum sit sufficienter applicata ⁊ vtus
eiꝰ magis vnita q̃ cũ erit ad minima diuisa. Et vĩ Gal.
h nõ negasse. Nã 3° de simplici. loco allegato. dãdo cãꝫ
quare frigide dicant in potẽtia dixit. Et est sermo ĩ illo
ꝯueniẽs cũ nõ sit in eis pp seipsas vt ĩfrigidẽt corpus ĩ/
frigidatione cõpleta actu: ĩmo nec̃e est añ illd vt faciat
in eis corpꝰ opõnẽ qua cõplet eiꝰ infrigidatio. Uidet g̊
ĩnuere ꝙ medicia frigida nõ diuisa ad mĩma ĩfrigida/
ret: sꝫ nõ cõpleta ĩfrigidatione. i. nõ infrigidatione tãti
gradus ĩ quãto dñr in poª. Et h vĩ sensisse Dinꝰ ĩ q̃õne
sup canonibꝰ scdi. ¶ 3° hec põ nõ dat nob modũ q̊ redu
cit ad actũ medicia frida vl cal'a: si q̃ eẽt tal' poª q̃n pñm
alteratiuũ qd hꝫ est ĩpedimẽtũ. nã talis nõ sola diuisione
ad mĩma: nec acq̃sitiõe pncipij alt'atiui reducit ad actũ.
¶ Positio posset dici 4ª Cõciliatoris: q tñ de medicina
frida fec mẽtionẽ. Et voluit ꝙ p modũ cuiusdã antipi/
stasis frida medicia reducit ad actũ a calore. Et hec lꝫ
forte in aliq̃ casu hẽat vitatẽ: tñ nõ põt in oĩbꝰ casibꝰ ve
rificari sic colligit ex dictis ꝯ alias positiones.

His omissis venio ad opionẽ Auic. q̃ mihi vĩ cõ
pletior ⁊ verior: nõ ꝙ nõ videã p/
teruiẽdo quãlibet dictaꝝ offẽdi posse. Sꝫ pdicte hñt ne
gare q̃dã eẽ polia q̃ nõ vĩ q̃re esse nõ possint. ¶ Pro q̃
declarãda suppono p ꝙ medicine que dñr a medicis ta
les in poª: nõ iõ dñr in poª: q̃a nõ actu operent talẽ effe/
ctũ in corpe humano: sed ꝙ sint apta opari. Ista pꝫ. Nã
ignis nõ dĩ talis in poª sꝫ in actu sil' sol supposito ꝙ nul
lũ hoieꝫ d facto calefacẽt: vt sumit 3° cõplonũ. caplo 2°.
¶ Suppono 2° ꝙ nõ dĩ iõ medicina talis in poª: q̃r nõ
hẽat in se pñm totale: p qd ẽ talis effectꝰ in corpꝰ hũanũ
tẽperatũ pductiua: sꝫ apta sit tale pñm recipe: ita ꝙ hec
sit adeq̃ta rõ medicĩe talis in poª. pꝫ. q̃a medicine fride
sũt in poª tales: vt opiũ ⁊ mãdragora iuxta mẽtẽ Gal. 3°
de simplici: ⁊ tñ hñt totale pñm iuxta suã opionẽ. ¶ Itẽ
apd Auic. aliq̃ medicine sũt tales in poª sil'i habitui q̃ so
la applicatione debita facta opant: ⁊ tñ tales hñt totale
pñm p qd sũt pductiue illiꝰ effectꝰ in corpꝰ hũanũ: respe
ctu cuiꝰ dñr tales in poª. ¶ 3ª suppõ iõ dñr aliq̃ medici
ne tales in poª a medicis: q̃a applicate corpi hũano tem
perato in dosi debita: nõ sufficiũt in illud corpꝰ illũ effe
ctũ facere: respectu cuiꝰ dñr tales nisi p̃cedẽte eaꝝ tran
smutatiõe ab eodẽ corpe facta: ⁊ cũ h sũt apte vt p pñm
in eis exñs facta trãsmutatiõe in eis: a nr̃o corpe imme
diate operent in illud effectuꝫ: merito cuius dñr tales.
Hec suppõ pꝫ. p de medicinis nõ hñtibꝰ pñm: p qd sunt
effectꝰ inductiue in nobis: q̃a dñr tales in poª h mõ: cuꝫ
opꝫ tale pñm acq̃rere: ⁊ p ꝯñs trãsmutari. Sꝫ de medici
nis ĩñ q̃bꝰ totale pñm p qd agũt existit añq̃ corpi appli/
cet. patet ꝙ alique dñr tales in actu apud Gal. vt sol et
ignis. Aliq̃ dñr tales in poª vt opiũ ⁊ napellus. Prĩe dñr
tales in actu: q̃a nõ indigẽt trãsmutari in corpe ad h vt
agãt effectũ. Sꝫ scde nõ calefacerẽt vel infrigidarẽt in
4° gradu nisi delatis ipsis p venas ⁊ arterias ad cor ⁊ ce
rebrũ: ⁊ hec delatio nõ pt in sano hoie fieri nisi p illaꝝ
medicinaꝝ trãsmutationẽ a corpe. Et h intellexit plãe
Gal. 3° de simplici. distin. 4ª. cap 2°. ¶ Et h itẽdit Aui.
hic de medicis in poª sil'i habitui ꝙ ipsa obuiatiõe ope/
rant obuiatiõe. s. q̃ cordi obuiãt: p qua req̃rũt nr̃i calo/
ris opationẽ. ¶ Ex h seq̃t ꝙ oĩs medicina talis in poª:
est in poª: aut pp p̃ñtiã alicꝰ dispõnis ĩpeditiue: aut pp
carẽtiã alicꝰ dispõnis req̃site ad eiꝰ actioneꝫ. Pꝫ. q̃r al'r
posset sine trãsmutatiõe p̃cedẽte pducẽ effectũ cũ tran
smutatio nihil aliud faciat q̃ aut nouã dispõnem acq̃ri:
aut vetereꝫ depdi. ¶ Seq̃t 2° ꝙ oĩs medicina talis in
poª fit in actu: aut p depditioneꝫ dispõnis ĩpeditiue:
aut acq̃sitionẽ dispõnis iuuatiue ad agẽdũ. ¶ Seq̃t 3°
nõ eẽ vnũ modũ ĩ specie in q̊ ꝯueniãt oẽs medicine in
h ꝙ reducant ad actũ: ⁊ hoc est qd supra dixi in expõne
textꝰ. ¶ Seq̃t 4° aliquã medicinã reduci ad actũ a ca/
lore nr̃i corpis: ⁊ ĩpaꝫ nullũ pñm actiuũ ĩ cõpe nr̃o acq̃rẽ.
Pꝫ. dũ reducit depdẽdo dispõnẽ ĩpeditiuã ad actũ: ⁊ ẽt
dũ reducit ad actũ acq̃rẽdo subtilitatẽ p quã põt suffi/
ciẽter applicari corpi. talis eni subtilitas nõ ẽ pñm acti/
uũ: sed mãl'r p̃parat medicinã vt bñ possit applicari cor
pori quo ad ptes in q̃bꝰ dꝫ agere. ¶ Et si dicat ꝙ ita ẽt
medicia talis añ subtiliationẽ poterat talẽ q̃litatẽ age/
re saltẽ in ptẽ cui ĩmediate applicat. ¶ Hic dĩ ꝯceden/
do ꝙ aliquã q̃litatẽ: vbi gr̃a. friditatẽ sufficit talis me/
dicina ĩtroducẽ in ptẽ sibi ĩmediatã: sꝫ nõ sufficit tãtuꝫ
effectũ facẽ quãtꝰ est ille: merito cuiꝰ dĩ talis in poª. v.g.
opiũ est actu frigidũ: q̃a nõ p̃cedẽte trãsmutatione suffi
cit alterare p se ad friditatẽ corpꝰ tẽperatũ: sed in poª est
fridũ ĩ 4° gradu: nõ eni sufficit ĩfrigidãdo mortificare
nisi applicet cordi ⁊ cerebro: qd fieri nõ põt in corpe sa
no nisi pus subtiliet: et ad hec membra deferat a calore
vel saltẽ vi caloris nãlis. Nõ g̊ repugnat apud medicuꝫ
aliquã medicinã dici actu cal'aꝫ vel fridã: ⁊ tñ in poª ca
lidã in 3° ⁊ in 4° gradu. ¶ Ex his notatis ponit cõclu/
sio rñsiua ad q̃sitũ. ꝙ oĩs medicia poª talis respectu cor
poris hũani cũ reducit ad actũ reducit ad actũ a calore
nr̃i corpis aliq̃ mõ dictoꝝ. ¶ Et ad argm de medicia fri/

gida vl' de cal'a in q̃rto gradu.pꝫ ex dictis qd ſit dicẽdũ. ¶ Or ſi q̃raẽ qs eſt motus q̊ medicina frĩda reduciẽ ad actũ. ¶ Ad h̃ videẽ mihi ꝙ ſatis bñ defendi poſſet ꝙ medicina frĩda acq̃rit ꝓprietatẽ diuerſe ſpẽi a frĩditate a nr̃o corpe q̃ põt ĩfridare. Põt etiã defendi ꝙ reducatur ad actũ requirẽdo q̃litatẽ:q̃ cõiũcta cũ cõplone illiꝰ medicine conſtituit vnũ totalẽ p̃nm. ¶ Videẽ 3° ꝙ poſſet deduci ad actũ deperdẽdo q̃litatẽ ĩpeditiuã. ¶ Et 4° ꝑ ſolã diuiſionẽ ad mĩma:ꝛ applicationẽ mẽbris que opꝫ pati. Gẽtilis aũt viſuꝫ eſt ꝙ nõ acq̃rit in corpe p̃ncipiũ ĩfrigidandi ſed diſpõnes bñ applicationis:et forte ſibi ſufficit ꝙ cal'a põt reduci ad actũ per acquiſitionẽ caloris actualis vt cõplexionalis:ꝛ hec de iſta queſtione.

¶ Preterea dicemus ꝙ medicinarum gradus iam quatuor poſiti ſunt.

¶ In pte iſta Auic. ponit aliã diuiſionẽ medicinaꝝ precipue diſtẽperataꝝ.ꝛ diuidiẽ in duas ptes. p̊ ponit numerũ graduũ poſitoꝝ a medicis. Et ꝑ hoc ĩcludit diſionẽ medicinaꝝ ſꝫ numeꝝ graduũ poſitoꝝ a medicis. 2° gradus decl'at ibi [Et gradus qdẽ.] Diẽ p̊ ꝙ gradus medicinaꝝ poſiti ſũt iaꝫ ab alijs q̃tuor. ¶ Ubi nõ ꝙ dixit q̃tuor poſiti ad ſignãdã hãc diſtinctionẽ voluntariã eẽ. Nã potuiſſent eẽ tres. Sed cũ gradus ſit q̃litas quo ad intẽtionẽ aliã excedẽs:vl' ab alia exceſſa totã medicinarũ diſtãtiã q̃litatiuã a tẽperamento in q̃tuor notabiles ptes diſtinxerũt medici:ꝛ huiꝰ dicti cãm in fine ptis ſignabo. ¶ Nõ ſcd̃o ꝙ in quolibet gradu notauerũt tres mãſiones.i.tres ptes ſm ĩtẽſius ꝛ remiſſius differẽtes. ¶ Nõ 3° ꝙ qa medicina tẽperata apud medicos nõ eſt cal'a nec frĩda nec humida nec ſicca:iõ eſt ſub nõ gradu cal'i vl' frĩdi ꝛc. Et oĩs q̃ poniẽ ĩ aliq̊ gradu ẽ diſtẽpata.

¶ Et gradus qdẽ primꝰ eſt illd̓ qd̓ cũ comediẽ ꝛ bibiẽ ꝛ quo fit inunctio efficit in corpe ſua q̃litate opationẽ nõ pceptã. ſicut cũ calefacit: aut ĩfrigidat: ꝛ non percipiẽ neqꝫ ſentiẽ calor: aut frigiditas niſi poſtq̃ꝫ reiteratum fuerit ꝛ multum factum fuerit.

¶ Nũc decl'at gradus. Et diuidiẽ in q̃tuor. 2a ibi [Et gradus.] 3a ibi [Tertius.] 4a ibi [Et q̃rtus.] ¶ Dicit p̊mo ꝙ gradus p̊mꝰ medicinaꝝ.i.ĩ gradu p̊mo ſunt medicie que comeduntẽ vel bibuntẽ:vl' cũ eis fit ĩunctio:efficiũt in corpe ſua q̃litate opationẽ nõ pceptã ſiẽ cũ calefacit aut ĩfrĩdat:ꝛ nõ pcipiẽ neqꝫ ſentiẽ calor:aut frĩditas:niſi fuerit reiterata vel facta ml'te quãtitatis id qd̓ approximaẽ corpi. ¶ Ubi nõ ꝙ in p̊ gradu ſũt medicine pauciſſime a tẽpamẽto diſtãtes:ꝛ iõ dĩ hic gradus p̊mꝰ:qa cũ medicina a tẽpamẽto recedit v̊ſus aliquẽ exceſſuꝫ p̊ in hũc gradũ trãſit. ¶ Nõ 2° de mẽte Auic. nõ eẽ ꝙ caliditas q̃ fit a medicina p̊mi gradus nõ ſentiaẽ a medico vl' patiẽte eſſe diuerſa a caliditate p̃exiſtẽte. nã infra tẽperamẽtũ fiunt ſenſibiles alterationes ſiẽ pꝫ de tẽpato exercitio ꝛ de tẽpata qete. Sed mẽs eiꝰ eſt ꝙ medicina p̊mi gradus:ꝛ ſi deducat corpꝰ a ꝓpo tẽpamento:tñ nõ ſufficit ſenſus tactꝰ ſolus q̃litatis ĩducte nobis vt iudicemꝰ corpꝰ a ꝓpo tẽpamẽto exiuiſſe. vl' ꝑ v̊tutẽ iteriorẽ. imo ĩdigemꝰ diſcurſu ꝛ ꝯſideratiõe alioꝝ accidẽtiũ ſiẽ pulſus vrine:ꝛ ſiliũm. ¶ Nõ 3° ꝙ oĩs medicĩa ẽt primi gradus in doſi debita approximata in vice vna ſufficit corpꝰ ad diſpõnẽ p̃ternãlẽ ducẽ. Pꝫ ꝑ h̃ ꝙ ſiẽ ſe hẽt medicina diſtẽperata ad tẽperataꝫ:ita dꝫ ſe hr̃e opatio diſtẽperate ad opationẽ tẽpate:ſed diſtẽperata eſt ex̃ totã latitudinẽ tẽperamẽti medicie.g̊ opatio eiꝰ eſt ex̃ totã latitudinẽ opationis medicinaꝝ tẽpataꝝ.cũ g̊ tẽperate medicie alterenẽ ĩtra latitudinẽ tẽperamẽti:vt pꝫ ex his q̃ de medicina tẽperata p̊ma huiꝰ.ꝛ 2° ꝛ 3° de cõplexiõibꝰ.ꝛ ĩfra diceẽ. ¶ Sequiẽ ꝙ oĩs diſtẽperata eſt alteratiua ex̃ latitudinẽ tẽperamẽti.ſꝫ tñ tactꝰ ſolus nõ ſufficit ad h̃ vt iudiceẽ ꝙ corpꝰ ẽ ex̃ tẽpamẽtũ. ¶ Medicine v̊o ſcd̓i gradus alterãt ita vt tactu iudicemus ad bonũ ſenſuꝫ corpꝰ exiuiſſe tẽperamẽtũ:ſꝫ tñ nõ ſenſibiliter ledũt:ita ꝙ vtraqꝫ ad neutralitatẽ alterat. ¶ Sꝫ ſi qs oppoſitũ dicẽ vult dicet tẽpatã medicinã ad actuꝫ reductã nõ alterare ad cal'm vl' frĩdũ ꝛc. Et oẽm alterãtẽ eſſe graduãdã diſtẽpatã. Et eã q̃ p̊mi gradus ĩfra latitudinẽ tẽpamẽti:eã v̊o q̃ ſcd̓i ex̃ ſꝫ inſenſibil'r ledẽdo. ¶ Nõ 4° ꝙ medicinaꝝ p̊mi gradus nõ q̃libet ſenſibiliter alterat ad ſenſuꝫ expoſitũ ſupra ꝑ reiterationẽ. nam aliq̃ ſũt q̃ corpꝰ tm̃ diſtãs a tẽperamẽto ſiẽ ipſe v̊ſus eãdẽ q̃litatẽ nõ alterãt. nã cũ oleũ roſ. ꝯgelatos calefaciat vt ſumiẽ 3° de ſimplici:ꝛ calefactos infrigidet:vĩ ꝙ eſt venire ad aliqd̓ corpꝰ ĩter hec mediuꝫ:qd̓ nõ calefiet ab eo neqꝫ infrigidabiẽ:ꝛ h̃ vĩ frigidius tẽperato:vt pꝫ ꝯſiderãti. aliq̃ tñ ſũt medicine cal'e in p̊ q̃ reiterate calefaciũt plus vſqꝫ ad cal'itateꝫ q̃ꝫ faciũt medicie ſcd̓i vl' tertij gradus. Sꝫ tũc opꝫ p̊ videre cãm diuerſitatis: deĩde modũ q̊ h̃ fit. ¶ Pro p̊ g̊ dĩ cãꝫ eẽ qm̃ medicinaꝝ p̊mi gradus qdã ſũt hñtes v̊tutẽ ĩtẽdẽdi d̓terminatũ gradũ caloris ſupra tẽpamẽtũ vel frigoris.ſ.diſtãtis a tẽperamẽto ꝑ vnũ.ꝛ iſte cũ applicãẽ hñti maiorẽ gradũ remittũt ſiẽ aq̃ tepida remittit feruẽtẽ:ꝛ cũ ĩtroduxerint gradũ quẽ ĩtẽdũt nõ vlteriꝰ agũt.g̊ lꝫ multiplicaẽ quãtitas vl' reiteraẽ nõ vltra agũt ꝑ ſe. ¶ Alie v̊o ſũt medicie a doctoribꝰ poſite in p̊ q̃ applicate in doſi ꝯueniẽti vt ĩfra diceẽ nõ alterãt corpꝰ vltra cal'itatẽ p̊mi:nõ qa nõ intẽdit earũ forma gradũ ĩtẽſiorẽ:ſꝫ qa ꝓpter tarditateꝫ ſui motus vel paucitatẽ ſue reſiſtẽtie p̊us exterminaẽ a corpore earũ v̊tus q̃ꝫ vlteriorẽ gradũ ꝓducãt. Iſte g̊ iterare faciũt effectũ medicine ſcd̓i gradus:ꝛ etiã doſi maiorata. Et ex h̃ pꝫ modus quo ipſe agũt effectũ medicinarũ ſcd̓i gradus:qa hñt formas illũ effectũ intẽdẽtes:ꝛ ille applicate calidiori corpi faciliꝰ:ꝛ magis illud calefaceret q̃ꝫ frĩdius. p̊me v̊o calidius ĩfrigidarent:ꝛ h̃ ponemẽti. ¶ Ex his pꝫ nõ repugnare aliquã medicinã p̊mi gradus facẽ ꝑ augmẽtũ quãtitatis vel reiterationẽ effectũ q̃rti gradus. Aliq̃ tñ eſt q̃ ſolũ tertij:aliq̃ q̃ ſolũ ſcd̓i: aliq̃ q̃ nõ niſi p̊mi:ĩmo cal'ioribꝰ applicata infrigidaret. ¶ Pꝫ etiã vtrũ medicĩa cal'a in p̊ reſpectu corpis tẽpati ſit cal'a in p̊ reſpectu corpis cholerici in p̊. Nã aliq̃ reſpectu illiꝰ eẽt frigida nõ cal'a:ꝛ aliq̃ forte cal'a plus q̃ꝫ ĩ ſcd̓o.ꝛ h̃ vult Auer. 5° colliget. cap̊ 6°. vbi dixit. Experiẽtia hẽt in iſtis vijs ꝛ in iſtis arbitrijs locũ magnũ loquẽdo de hoc dubio. ¶ Hec eadẽ eſt cã vt dicã ĩfra ꝙ medicine que dicunẽ abſolute tales a doctoribꝰ ĩtelligunẽ in relatione ad tẽperamẽtũ:ꝛ nõ ad aliud̓:ſꝫ de hoc ĩfra. ¶ Ultio nõ ꝙ dixit comediẽ ꝛ bibiẽ:et quo fit inũctio ad d̓notãdũ ꝑ h̃ oẽs alios mõs applicatiõis mediciaꝝ.

¶ Et gradus ſcd̓s eſt vt ſit opatio fortior iſta. ſed tñ nõ peruenit ad impediẽdũ opatiões manifeſte:neqꝫ curſum eaꝝ nãlem mutat niſi per accñs aut cũ multotiẽs aduenit ꝛ eſt multum.

¶ Decl'at medicinas ſcd̓i gradus dicẽs ꝙ medicine ſunt in ſcd̓o gradu q̃ alterãt fortiꝰ.i.deducũt ꝑ alterationem corpus ad maiorẽ lapſuꝫ q̃ꝫ ille que ſũt in p̊mo:qa.ſ.ſenſibil'r:ſꝫ tñ nõ ꝑueniũt ad h̃ vt ĩpedianẽ opationes manifeſte:vel mutanẽ a curſu nãli niſi ꝑ accñs vt cũ medicina talis multotiẽs applicaẽ aut eſt multa.i.in doſi maiori q̃ꝫ ꝯueniat. ¶ Circa hãc ptẽ nõ. ꝙ medicina aliqñ ꝑ accñs opaẽ:qa.ſ.agit p̃ter id qd̓ ĩtẽdit:ſiẽ aq̃ frĩda cõfortãdo ꝑ fugã calorẽ calefacit:ita poſſet dici cal'a in 2°

ꝑ oppilationē: vł alio mō facē effectū maiorē. Possꝫ ēt ꝑ reiterationē aut multā quātitatē facere talē effectum modo quo dī de pͥma. Et hic nota diuersitates easdem scđi gradus in medicinis q̄s diximus in medicis pͥmi.

⸿ Et tertius quidē gradus est vt ex operatione eius essentialiter proueniat impedimentū manifestum: sed nondum tamen ꝑuenit ad mortificandum ⁊ corrumpendū. Et quartus est gradus vt illud ad mortificādū perueniat ⁊ corrūpendū: ⁊ hec quidē est proprietas medicinarū venenosaꝝ: hoc est illđ qđ existit ꝑ q̄litatē. Cū tota vo sui substātia mortificans est venenuꝫ.

⸿ Nūc notificat gradū 3^{m} ⁊ pꝫ. Et q̄rtus qdē. ⸿ Notificat quartū gradū dicēs ꝙ q̄rtus gradus est medicinarū ꝑueniētiū ad mortificādū ⁊ corrūpendū: ⁊ hec est ꝓprietas medicinaꝝ venenosaꝝ cū hec opanť a q̄litate agendo: sꝫ mortificās a tota suba ē venenū. ⸿ Ubi nō ꝙ nō est incōueniēs aliquā medicinā hr̄e q̄litatē scđam operatiuā mortificādo in corpus humanū cū cōiuncta sibi fuerit caliditas actualis modica: vel alia qualitas a nr̄o calore facta. Silr̄ nō est icōueniēs q̄litatē scđaꝫ actiuaꝫ caloris mortificātis fieri a nr̄o calore in passo determiato. Et ex h̄ nō sequiť agēs vniuocū agere vltra gradū ꝓpriū. 3º tales medicine possent dici reduci ad actū ꝑ subtiliationē ⁊ applicatōeꝫ. ⁊ 4º remouēdo ipediēs. ⸿ Nō scđo ꝙ ad h̄ vt dicať qđ ꝓpa medicia venenosa opꝫ ꝙ sit apta mortificare. Opꝫ scđo ꝙ hāc operationē efficiat q̄litatē pͥmā īducēdo: sed illud qđ īterficit nō ꝑ hoc qđ īducit aliquā pͥmā q̄litatē: sed ꝓprietate occulta vocať absolute venenū. ⸿ Nō 3º in hoc q̄rto gradu significari mā̄siones penes citius ⁊ tardius interficere.

Dubitatur Utrū medicīe q̄ dr̄ tales in relatione dicanť tales in relatione ad tēperatū hoiem: vel in relatione ad oēm hoieꝫ absolute. Et arguiť pͦ ꝙ dicanť tales in relatione ad hoieꝫ absolute. Oīs medicina cal'a vel frīda respectu hoīs tēperati oēꝫ hoieꝫ calefaceret. g̊ respectu cuiuslibet dꝫ dici cal'a vel frida. Assūptū pꝫ. qa fridos calefaceret ⁊ cal'os. Nā medicina pͥmi gradus sufficit calefacere ad scđm gradū: qa ꝑ reiterationē ⁊ ad 3^{m} ⁊ 4^{m}. g̊ oēm hoieꝫ quātūcūqꝫ calidū sufficit calefacē. Et idē dī de fridis medicis. Et ꝙ ꝑ reiterationē sufficiat h̄ facē dictū est pͥus. ⸿ 2º qꝛ medicine dr̄ tales in relatione ad corꝑa in qbꝰ fuit facta expientia: talis aūt fuit facta ī sanis ⁊ egris: g̊ in relatione ad sanos ⁊ egros dr̄ tales. 2ª ps assumpti colligiť 3º de simplici. Et pͥma pꝫ. ex q̄ solū ꝑ expientiā recte iudicanť tales ibidē. ⸿ 3º medicine dr̄ tales ab auctoribꝰ ꝑ effectꝰ in corꝑe relictos absolute nō ꝯhēdo ad tēperamentū: vt pꝫ ꝑ Auič. hic. ⁊ supra capͦ de cōplonibꝰ de medicia tēꝑata. ⸿ In opp^m est Gal. 3º ⁊ 5º de simplici medicina. ⁊ 3º cōplonū. Et arguiť rōne: qa reͧ illiꝰ dr̄ medicine tales qđ ē regl'a oīuꝫ corporū: sꝫ tale ē tēꝑatū. g̊ ⁊c̄.

⸿ In qōne ista sūt due pōnes. pͥma ē Monachi suꝑ 3º tegni: ab eo ⁊ breuiter ⁊ sub dubio posita: quā ēt Gētilis ⁊ magis Thomas nituť defendere. ⸿ Pro q̄ declarāda supponiť pͦ ꝙ ītelligamꝰ đ medicis talibꝰ ī poª. ⸿ Supponiť 2º. ꝙ iste medicīe si fuerit in pͦ gradu ꝑ reiteratione pn̄t facē effectū medicine scđi ⁊ tertij gradus: ⁊ etiaꝫ q̄rti: vt vī inuere Auič. ⁊ h̄ etiā expientia nōt. ⸿ Supponiť 3º. ꝙ medicīe cal'e in pͦ approximate corꝑi febriēti ipm īflāmāt vt pꝫ de camomilla: ⁊ alijs silibꝰ. Nā cū carnes pulloꝝ sūt īcōueniētes sua calitate: ⁊ vitelli ouorū seqť ꝙ multo magis ille calefaciūt: ⁊ h̄ nōt expiētia. ⸿ Supponiť 4º ꝙ medicīe sedatiue doloris q̄ sūt vere anodine debēt esse cal'e in pͦ respectu corꝑis in quo dolorē sedāt. ⸿ Tūc est pª ꝯcl'o. Oīs medicina q̄ dī talis est talis respectu cuiuslibet corꝑis hūani idifferēter. ꝓbať ⁊ sit a. medicia cal'a in pͦ. ⁊ seqť ꝙ ista pōt oē corpꝰ hūanū calefacē in pͦ gradu. nā frida corꝑa ī magna dosi pōt calefacē: ⁊ oē corpꝰ hūanū quātūcūqꝫ cal'm: qa si nō sit a. corpꝰ cal'm qđ ab illa medicia calefieri nō pōt. ⸿ Contra. hec medicina ꝑ reiterationē pōt ītroducē effectū q̄rti gradus. g̊ cū effectꝰ q̄rti gradus sit ꝑꝑ nimiā calitatē mortificare: sequiť ꝙ vltra quēlibet gradū cū quo stat hūana vita calefaceret: ⁊ ꝑ ꝯn̄s hoieꝫ calidiorē. a. g̊ ēt a. Assūptū pꝫ ex 2ª suppōne. Pꝫ g̊ ꝙ oīs medicina in pͦ calida. oē corpꝰ hūanū in pͦ pōt calefacē: ⁊ sic dđꝫ de frida ⁊ hūida ⁊ sicca. ⸿ Cōfirmať. medicia cal'a in pͦ iflāmat corꝑa febriētia. g̊ saltē oē corpꝰ humanū sanū sufficiunt calefacē. ꝯn̄a tꝫ: qa ista corꝑa quolibet sano sunt calidiora: vt notat experiētia: ⁊ assūptū est 3ª suppō. ⸿ Itē seq̄reť si ꝯcl'o n̄ sit vera ꝙ anhetū camomilla: ⁊ sil'es medicine pͥmi gradus nō eēnt anodine in corꝑe valde cholerico: qa nō eēnt cal'e in pͦ respectu eius: ꝯn̄s ꝯ̄ suppōnem q̄rtā: ⁊ ꝯ̄ oēs medicīe doctores ⁊ practicātes q ꝑꝑ dolores sedādos ꝑ anodina tā in cholerico q̄ꝫ in fl'atico ⁊ in febriēte ⁊ ꝯgelato istis vtūť medicis. hāc g̊ ꝯcl'oneꝫ sub hoc sensu itelligūt ꝙ oīs medicia dcā talis ab auctoribꝰ est in eodē gradu respcū oīuꝫ corpoꝝ humanoꝝ saltē sanoꝝ. ⸿ 2ª ꝯcl'o est ad h̄ vt medicia dcā talis ī gradu in corꝑibꝰ diuersis sil'eꝫ effectū efficiat: nō est in eadē dosi approximāda. pꝫ. nā corꝑa nō eq̄lr̄ resistūt medicis alterātibꝰ. g̊ ad eq̄lē effectū ītroducēdū req̄riť maior quātitas medicine respectu corꝑis magis resistētis. Et hec ē cā (vt dicūt) q̄re doses taliū mediciaꝝ nō sūt posite ab auctoribꝰ: qꝛ nō sub vna eadēqꝫ dosi respectu oīuꝫ corpoꝝ dr̄ tales: ⁊ in istis duabꝰ ꝯcl'onibꝰ ꝯueniūt Gētilis ⁊ Monachꝰ ⁊ Thomas. sꝫ Thomas pōit q̄sdā ꝯcl'ones in qbꝰ iudicio meo sibimet q̊dāmō ꝯ̄dicit. Naꝫ vult ꝙ medicina tēꝑata vere corꝑi tēꝑato: quātūcūqꝫ reiterata nūq̄ꝫ ageret ꝑ se ex̄ pūctuale tēperamētū cui ē tēꝑata. ⸿ Et fundať suꝑ h̄ ꝙ agēs siue v̊tualr̄ sil'e effectuꝫ siue formalr̄ nō agit vltra gradū sibi sil'em. pͥa ꝯcl'o vult ꝙ oīs medicina talis in poª est talis respcū cuiuslꝫ corꝑis. ⸿ Hec aūt nō bn̄ stāt. nā si aliq̄ medicia ē vere tēꝑata alicui corꝑi: qa hēt q̄litatē v̊tualē ꝓductiuā tēꝑamēti ⁊ nō vlterioris caloris. g̊ a pari dabiť medicina cal'a in pͦ q̄ respcū chol'ici ita se hēbit ꝙ illū gradū sufficit agere ⁊ nō maiorē. Etiā postq̄ꝫ est ad actū reducta: vel fortius apud suā opīonē de reductione: ⁊ illa erit cal'a in pͦ reͧ tēꝑati ⁊ nō reͧ chol'ici: qa chol'icū nō calefaceret cuꝫ sit sibi v̊tualr̄ sil'is. ⸿ Nec valet si dicať illā medicinā calidā in pͦ nō eē sil'em corꝑi cal'o in pͦ: qa maior est distātia medicinaꝝ q̄ꝫ corporuꝫ vt posset quodāmō ex Thoma colligi: qa capio medicinā v̊tualr̄ sil'em corꝑi cal'o in pͦ. Et de illo facio arg^m: h̄ arg^m si bn̄ ꝯsidereť ēt est ꝯ̄ Monachū ⁊ Gētilē. ⸿ 2º vlr̄ ꝯ̄ oēs arguiť: qꝛ non repugnat medicinā talē ī poª hr̄e formā q̄ cū erat reducta ad actū ītēdit calitatē pͥmi gradus ⁊ aliā hr̄e formā que intēdit calitatē scđi gradus: ⁊ sic vltra. h̄ posito pꝫ: nō oēm medicinā esse eiusdē gradus respectu oīum corpoꝝ hūanorū. Et puto ꝙ hoc hi dixerūt: qa viderūt quasdā dictas tales in pͥmo oē corpus humanū calefacere. Sed errant ex h̄ vlr̄ arguēdo illud qđ inueniť in vno. ⸿ 2º videť ī dictis Thome alia v̊tualis repugnātia. Nā ꝯcedit pͥmo ꝙ quātitas aucta nō auget gradū. Cōcedit 2º ꝙ oīs medicina q̄ ꝑ reiterationē vel quātitatē additā pōt ītroducere effectū scđi vel tertij vł q̄rti gradus cū est reducta ad actū est tāti gradus quātū pōt ꝑ reiterationē inducē vel auctā quātitatē. ⸿ Cōcedit 3º ꝙ oīs medicina talis

in po^a pōt p reiteratione effectū q̄rti gradus introducē.
¶ Cōcedit 4° ꝙ si sint due medicīe: quaꝝ vna est ī quā
titate minori applicata sufficit effectū equalē ītroducē:
sed alia in quātitate maiori. Illa q̄ in minori quātitate
sufficit facē est gradus maioris. ¶ Ex qb⁹ 4° sequit̄ ꝙ
oēs medicine calē tales in po^a sunt eq̄les gradus postq̄
sunt reducte ad actū: qa sūt tāti gradus quātū pn̄t ītro
ducere: ꝛ oēs sufficiūt effectū q̄rti gradus ītroducē per
reiteratione. ¶ Ex eisdē sequit̄ ꝙ vna medicina cal̄a ē
maioris gradus q̄ alia in se: q2 aliq̄ est medicina que in
quātitate minori sufficit ī idē corp⁹ eq̄lē effectū ītrodu
cere sic̄ alia certa ī maiori: vt pz de pipere ꝛ cinamomo.
Videt̄ ḡ ex suis dictis seq̄ 9dictionē. Nō tn̄ mirādū ē:
quia illa sua dicta erant edita dum adhuc esset iuuenis.
¶ Scd̄a opio est Gal. Pro cui⁹ decl̄atione supponit̄ p̊ ꝙ
medici dū dicūt aliquā medicinā cal̄az vel fridā vl̄ hu
midā vel siccā: nō ītelligūt ꝙ sit talis absolute: qa tunc
sola el̄nta eēnt talia. Nec ītelligūt ꝙ sit talis p vincēs ī
nā sua: qa tūc aquā maris diceret hūidā qd̄ nō faciunt.
¶ Restat ḡ siue dicant̄ medicīe tales in actu siue ī po^a
dicant̄ cōpatione ad aliq̄d in qd̄ dz agē. cū ḡ medic⁹ cō
sideret de eis in cōparatione ad hoiez medicīe dn̄r cal̄e
vl̄ fride in cōpatione habita ad corp⁹ hois s̄m ꝙ in cor
pus hois sūt actiue. ¶ Ex q̄ seq̄t̄ ꝙ p experiētiā in hūa
no corpe debem⁹ de q̄litate medicine iudicare: ꝛ ꝙ no
uū est p colorē vel saporē velle istā arguere: hec oīa tra
ctat Gal. 3° de simplici distin. p̊^a. cap̊ 2°. ꝛ disti. 2^a. cap̊ p̊.
¶ Supponit̄ 2° ꝙ eadē medicina vni hoi est frida alte
ri est cal̄a: ꝛ h̄ hz p̄cipue veritatē de medicinis modicū
distātib⁹ a tēperamēto. hec pbat̄ p̊ ad tactū aq̄ putealis
hoib⁹ īfridatis ī hyeme apparēt tepide aut cal̄e. Eedez
hoib⁹ q se aq̄ cal̄a balneauerint fride vident̄: qd̄ nō esset
nisi illa corpa ab illa aq̄ diuersimode alterarent̄. pz 2°
de vrina q̄ hoi ex̄ balneū exn̄ti appet cal̄a: in balneo v̊o
frida. 3° pz ex actione. Nā oleū ros̄. calefactos in sole in
fridat: ꝛ īfridatos calefacit. Et hec ē s̄nia scd̄i capl̄i ꝛ q̄r
ti. ꝛ 2^e distinctiōis terty de simplicib⁹. ¶ Supponit̄ 3°
ꝙ medicus nō dz dicē de eadē medicina ꝙ est frida et
cal̄a iudicio vl̄i nō 9cto ad diuersa īdiuidua. Pz qa iste
sūt 9rie denoīationes. Et hoc sumit̄ 4° cap̊ distinctiōis
scd̄e. 3° de simplicib⁹. ¶ Ex his ifert̄ 9 ꝙ medicine que
vl̄i iudicio dn̄r tales a medicis ītelligunt̄ in rel̄one ad
hoiez tēperatū. Nā intelligunt̄ tales cōparate hoi vt di
xit p̊ma suppō. Et si īdifferēter ad hoiez sanuz dicerent̄
tales opz ꝙ aliq̄ medicina dicat̄ vl̄i iudicio frida ꝛ vl̄i
iudicio cal̄a cū aliq̄ sit medicina que quosdaz calefacit
ꝛ quosdā īfridat: vt scd̄a dixit suppō. Cū ḡ hoc sit ipol̄e
vt dī in suppōne 3^a: sequit̄ ꝙ non dn̄r tales in relatione
ad oēz hoiez: sed ad hoiez determinati modi cōpl̄onis:
tūc arguit̄ sic. vl̄ dn̄r tales in relatione ad tēperatū vel
calidū vel fridū: nō dz dici de calido vel frigido: qa sunt
modoꝝ īfinitoꝝ differētiū s̄m gradus quoꝝ nō est ars.
Restat ḡ ꝙ dn̄r tales in relatione ad tēpatū hoiez q est
regula ꝛ metrū aliaꝝ cōpl̄onū: ꝛ q est modi vni⁹ vl̄ fere
vni⁹: ꝛ hoc est qd̄ voluit Auer. 5° colliget. cap̊ allegato. ꝙ
dn̄r tales cōparatione ad tēperatū vel sibi ppinquū. Et
sic̄ dī de calidis: ita ītelligit̄ de fridis ꝛ hūidis ꝛ siccis.
¶ Circa hāc opionē cadūt aliq̄ difficultates. Pria vtruz
oīs medicina dicta talis in p̊ gradu cholericū in p̊ 9ser
uaret. ¶ Dic breuiter dī vt supra ꝙ medicine fuerunt
expte in certis dosib⁹: ꝛ aliq̄ q̄ fuit expta in dosi aliq̄ fa
ciēs opationē p̊mi gradus hz formā intēdētē intēsiorē
gradū caloris q̄ introducat in vna approximatione: ta
lis ḡ chol̄icū mag̃ calefaceret q̄ tēperatū alys parib⁹.
Alique v̊o sūt illū determinatū gradū ītendētes: vt dī
supra: ꝛ tales p se nō calefacerēt chol̄icū vel febrientez:
sed forte p accn̄s h̄ facerēt. nā aq̄ frida cōuertit̄ ad cho
lerā in febriēte cū modice fuerit q̄titat̃: vt 6° colliget.
Multo ḡ magis medicina in p̊ gradu cal̄a. Et hec est cā
q̄re nō dant̄ corpib⁹ cal̄is talib⁹ nō ꝙ p se talia calefa
cerēt. ¶ 2^a difficultas q̊re medicīe q̄ pn̄t ī certa dosi ca
lefacere corpus in p̊ gradu: ꝛ in maiori pn̄t vsq3 ad q̄rtū
nō fuerūt posite in q̄rto gradu a doctorib⁹: sic̄ euforbiū:
piper ꝛ anacardus. nā istoꝝ quātitas ēt taz modica pōt
offerri ꝙ nō calefacerent nisi in p̊: debuisset ḡponi in p̊
respectu parue dosis. ¶ Ad h̄ rn̄det Gentilis ꝙ forme
medicinaꝝ determināt sibi certas quātitates ad agēdū
pportionatissimas sue nāe q̄s si excesserint supabūdāt
in agēdo: ꝛ cū defecerint diminuunt̄ in actiōe: quātitas
ḡ pportionatissima forme medicine ad agēdū est dosis:
sub q̄ medicus dz eā experiri. ¶ Sed iudicio meo hec
rn̄sio nō est mihi 9sona: nec vllo mō scibilis a medico.
nā quātitas pportionatissima forme ad ei⁹ 9seruationē
est sibi pportiōatissima ad agere nālissime suā actionē.
mō talis quātitas nō est posita dosis in medicīa vt gra
nū pipis cōpletissimū nō est dosis pipis: nec vnū granū
papauer̃ nec psily: ꝛ talia hn̄t quātitates pportionatas
illis formis illoꝝ semiūculis fructuū. ¶ Dic forte dice
ret ꝙ lz quantitas talis grani sit forme pportionata ad
agēdū actionē sibi nālissimā q̄ est gn̄are: tn̄ nō est ppor
tionatissima ad agēdū in corp⁹ hūanū s̄m exigētiā nāe
sue: mō dosim dicimus quātitatē pportionatissimā ad
agēdū in corpus hūanū s̄z exigētiā nāe sue. ¶ Cōtra: q2
forā agēs sine cogn̊e ītēdit vltimū qd̄ pt. ḡ si aliq̄ ē me
dicina q̄ p se pōt in dosi magna agere effectū q̄rti ḡdus
ipsa illū effectū ītēdit: s3 quātitas illa est pportionatissi
ma forme q̄ est aptissima vt pducat̄ gradus ab illa intē
tus. maxia ḡ quātitas taliū medicinaꝝ in q̄ effectū q̄rti
gradus ītroducerēt eēt illaꝝ dosis debita: q̄re in 4° gra
du ponēde eēnt: cui⁹ oppo^m māifeste videm⁹ poni a do
ctorib⁹. ¶ P. tūc nulla eēt via cognoscēdi hāc pportio
natissimā quātitatē illi forē. ¶ In hac difficultate al̄s
putaui doctores subtili⁹ in dosib⁹ 9stituēdis cogitasse ꝛ
vidisse q̄ est mima quātitas medicīe q̄ applicata corpi
sufficit alterare totū: ꝛ illā 9stituisse dosim. Nā cū dosis
sit mēsura dz eē mimū quodāmō ꝛ ī casu nr̄o nō dz esse
mimū absolute. Restat ꝙ sit mimū mō dcō. s. sufficiēs
totū corp⁹ hūanū alterare: nec hic curabāt vtrū tale mi
nimū stricte det̄. nā sufficit ꝙ mimū vl̄ aliqd̄ ppinquū
maxio qd̄ nō eēt talis dosis. Et tūc dicebant in hac dosī
exptas fuisse medicias vt in gradu ponerent̄ h̄ mō: qa
illa q̄ suffic̄ aliquā ptē ī tali dosi mortificare ē ī 4°. illa
q̄ nō suffic̄ mortificare: s3 sensibil̄r ledē est in 3°. Illa q̄
sensibil̄r trahit mēbrū a ppo tēpamēto: s3 nō sensibil̄r
ledit est ī 2°. Insensibil̄r v̊o alterās mō dicto est in p̊: et
sup h̄ fundamēto fabricabā rn̄sionē ad difficultatē: quā
tu 9sidera. nūc v̊o puto doctores fuisse exptos medici
nas in certis mēsuris: ꝛ s̄z varias cās ī varys mēsuris: ꝛ
iuxta opōnē pcedētē ī mēsura q̄ expti fuer̄t graduauer̄t
medicias. ¶ Cā ḡ q̄siti in 2^a difficultate ē: qa 9tigit aut
ex sapore horribili: aut nimietate q̄titat̃ auctores nō fe
cisse expiētiā in tāta q̄titate ī quāta faciūt talē effectū:
sed in minori: ꝛ ī ista talē fecerūt opationē ꝙ ab eis po
site fuerūt ī gradu p̊ 2° aut 3°. Alie v̊o q̄ in modica quāti
tate effectū q̄rti gradus faciūt: vl̄ in q̄titate satis facil̄r
applicabili posite sūt in gradu 4°. Tu v̊o elige queād
modū vis. ¶ 3^a difficl̄tas q̊nā mō ponāt̄ ī ḡdu re^u alioꝝ
corpoꝝ: ꝛ de h̄ pro pte supra dixi cū notaui de medicīa
cal̄a ī p̊: qa h̄ 9sistit ī iudicio arbitrario 9iūcto expiētie.
¶ 4^a difficl̄tas de q̄ tēpato hoīe ītelligit̄ vtrū de tēpa
to de 2° mō eq̄litatis: vl̄ tēpato largo in q̊ ponūt̄ pueri ꝛ
senes. ¶ Ad h̄ iudicio meo intelligit̄ de sano simpl̄r in

ppinq̄

ppinq̄ etate illi in q̄ iuenif tēpamētū scđi modi.puta a trigesimo vsq; ad 40^m annū ꝛ taliū corpoꝝ tā mlta iue niunf ꝙ bn̄ potuit fieri expiētia. Hec sufficiāt b̄ breuif.

¶ Ad argu^{ta} an̄ opposita. Ad p̄^m negaf assūptū ꝙ ois medi cina calā in p̄ oēm hoiez calefaceret p se vt supra visuz est. Et negat ꝙ ois talis p reiteratione possit p se effectū q̄rti g̃dus facē. ¶ Ad z^m pz ex dcis. ¶ Ad 3^m dī ꝙ Aui. hic cu dixit hoiez voluit itelligi tēpatū:nec visum fuit neciuz b̄ expmē. Sz Hal. exppsit ꝛ Auer. mō dcō. ¶ Ad argu^{ta} vo p pōne Pluscōmētatoris pz solo ex dictis.

¶ Dicemꝰ āt dnuo ꝙ totū illd qd corpi aduēit qd ē ex eis iter q̄ currit agere ꝛ pati. aut mutaf a corpe ꝛ non mutat ipm:aut mutaf a corpe ꝛ mutat ipz:aut nō mutaf a corpe ꝛ mutat ipm.

¶ In ista scđa parte pn̄cipali Auic. ponit vnā aliā gn̄alē diuisionē coꝝ que corpi applicant a medico sumptā ab eo qd est agere vel pati. Et diuidif in duas ptes:ga prio ponit hāc diuisionē declarādo mēbra disionis. z^o remo/ uet q̄dā dubia circa hec dicta. ibi z^a [Cū aūt dicimus.] Pria i duas. prio ponit diuisionē. z^o mēbra disionis de/ clat. ibi z^a [Qd vo mutaf.] ¶ Dicit p̄. oē qd aduēit cor/ pori loquēdo de illis iter que currit agere ꝛ pati aut mu tatur a corpore ꝛ mutat ipsum:aut non mutaf a corpore ꝛ mutat ipsum. ¶ Ubi nota dictū esse inter que currit agere vel pati ad differentiā celestiū que corpus imutā/ tia:tn̄ non sunt de genere passibiliū ab eo vel ad dr̄iam formaꝝ. ¶ Nota scđo ꝙ cū hic dicif de istis ꝙ nō mu/ tanf a corpe:vl ꝙ nō mutanf nec mutāt nō est itelligē/ dū ꝙ nullo mō mutēt vel mutenf vt ifra dicef:sed cuz certis mōis explicādis ifra. Nā oia de qbꝰ logf q̄dāmō mutāt ꝛ mutāf. Et iō dixit iter q̄ currat agē ꝛ pati ꝛc̄.

¶ Qd vo mutaf a corpe ꝛ nō mutat corpꝰ mu/ tatiōe de q̄ fit curādū:aut ɔuertif in silitudinez corpis:aut nō ɔuertif. Illud aūt qd i eiꝰ ɔuertif silitudinē nutrimētū est absolute. Et illud qd nō in eiꝰ ɔuertif silitudinē ē medicia tēperata.

¶ Declat hec mēbra:ꝛ diuidif i tres ptes f3 tria mēbra. z^a ibi [Qd vo.] 3^a ibi [Illud vo.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ illd qd mutaf a corpe ꝛ nō mutat corpus mutatione de qua fit curādū:aut ɔuertif in silitudinē corpis:qꝛ vere fit pars mēbri aut nō. Et si ɔuertif in silitudinē corpis tunc est nutrimētū absolute. Si vo nō ɔuertif est medicina tē/ perata. ¶ Ubi nota ꝙ aliqd nō mutare corpꝰ mutatiōe de qua fit curandū est ipm nō mutare ita ꝙ ipm a nāli dispōne remoueat:tales eni mutationes medicus nō cu rat remouere ꝛ taz cibus q̄z tēperata medicina mutant aliq̄ mō corpꝰ:sed ipm nō remouēt a nāli dispōne. Hoc g̃ mō itelligaf de istis ꝙ nō mutāt corpꝰ si cibi dicanf. ¶ Nō z^o ꝙ cibꝰ dupliciter dicif nutrimentū absolute qn̄ nō pticipat nā medicie neq; nā veneni:ga neq; ppe/ tate neq; qualitate est corpis ex suā nām alteratiuus. Id ergo qd in subam corpis ɔuertif ꝛ nō mutat corpus modo dictū est nutrimētū absolute vel cibꝰ absolute q alias dicif cibꝰ tēperatꝰ vt carnes laudate. f. hedi lactē/ tis vituli pulloꝝ ꝛ panis. Hal. ¶ Nō 3° ꝙ medicinā tē/ peratā possumus duobꝰ mōis itelligere. Uno mō ꝙ nul lo mō mutet corpꝰ vsus calidū aut vsus fridū vel alias q̄litates. z^o mō:ꝛ si aliq̄ istoꝝ modoꝝ mutet:nō tn̄ tra/ bit in dosi debita sūpta in p̄ma approximatione corpus a pprio tēperamēto. Et b̄ pōt itelligi ex his que elicium tur supra. caplo de cōplexionibus. fen prima.

Hic tamē dubitaf Utrū def aliqua medici na tēperata. Et videf ꝙ non. Primo ga nulla medicina est similis complexioni cuiuslibet hūani mēbri:sz nulla nisi talis eēt tēperata. ergo ꝛc̄. Patet assumptū:ga mēbra sūt ɔtrariaꝝ cōple/ xionū. ¶ Scđo ꝙ ois medicina patif corruptionē a ca lore nr̄i corpis vt supra cap̄ de cōplonibꝰ:ꝛ hic. g̃ ois ta/ lis est corpi cōtraria:vt p̄mo de gn̄atione:sed omne cō/ trariuz nō est ɔseruatiuū. ergo ꝛc̄. ¶ Tertio per hoc ꝙ ois talis medicina sentiref corpori applicata:ꝛ per con/ sequēs alteraret. ¶ In oppositū est Auic. hic ꝛ superiꝰ.

¶ In q̄ōne sunt duo modi respōdēdi. Unus Jacobi qui supponit prio. ꝙ a spiritu cordis ꝛ sanguie sup totū fluē te cuiuslibet mēbri cōplō seruaf. ¶ Supponit z^o ꝙ qc/ qd cōseruat hūc spūm cōseruat oia mēbra corpis. Naz cōseruās prius ɔseruat cōsequēter posteriꝰ. ¶ 3° suppo/ nit ꝙ in quacūq; latitudie graduū abinuicē distantiūz nō repugnat iueniri mediū. ¶ Tūc ē pria ɔclo. dabilis est medicia tēperara talis in actu. Pz de hoie tēpato:et ga iuenif calidū actu ꝛ fridū actu respectu hois tēpati: ergo iuenif eq̄le qd est mediū:ꝛ tale ē tēpatū. ¶ Scđa ɔclo. dabilis est medicia tēpata talis in potētia:ga dabi lis est medicina q̄ ad actū reducta nō calefaceret nec in frigidaret tēpatū. patet sili rōne. ¶ 3^a ɔclusio. lz ita sit: nulla tn̄ medicia tēperata est imediate ɔseruatiua com plexionis totiꝰ hūani corpis. Probaf:ga nulla talis hēt silitudinē cū oibꝰ mēbris diuersaꝝ cōplexionū. ¶ Ex q̄ seq̄ ꝙ ois medicia tēpata est mediate cōseruās cuiusli bet mēbri nr̄i corpis cōplōnē. Modus aūt est:qꝛ cō ser/ uat spūm:ꝛ iste oia mēbra vt dixit vna suppositio. Et si bn̄ ɔsideras in istis ɔclonibꝰ logf de medicia tēpata pū ctualr ɔseruāte. Multa alia addit q̄ titulo nō sūt necessaria. ¶ Cōtra ɔclonē tertiā arguif sic. aliq̄ corpꝰ cali/ dū actu ē cōplonis oiuz mēbroꝝ imediate ɔseruatiuū. ergo a pari medicina aliq̄. tenet ɔn̄a:ga si tale corpꝰ pp aliquā ppietatē currētē iter ipm ꝛ mēbra ē oiuz mem broꝝ ɔseruatiuū nō obstāte dissilitudine magna:q̄lis ē iter spūm ꝛ ossa:nō videf q̄re repugnet siles ppetatez i medicina iueniri. ¶ Ex b̄ pz nō oēm ɔseruationē fieri pp actualē silitudinē ɔseruātl ꝛ ɔseruati:qd ipse suppo nit in pbatione 3^e ɔclonis. ¶ z^o illa suppositio 3^a nō vz vera ad sensuz suū. Nā dato vno difformi cuiꝰ vna me/ dietas. sit cala vt vnū:ꝛ alia vt q̄tuor. Pz nō iueniri cor pus calm̄ vl fridū nullo mō illiꝰ alteratiuū nisi merito defectꝰ forte poꝰ de q̄ nō est ad ppositū:oē eni calidiꝰ q̄z vt vnū ptē calidā vt vnum pōt calefacē: ꝛ oē frigidius vtrāq; pōt partē ifrigidare ꝛ calidū vt vnū pōt calidū vt q̄tuor remittere iuxta eiꝰ viā:oē g̃ calidū esset a. cor/ poris alteratiuū calefaciēdo vl ifridādo. Nō g̃ seqf:da/ tur corpꝰ qd calefaceret ita ꝙ nullo mō ifridaret:ꝛ daf aliqd qd ifridaret:ita ꝙ nullo mō calefaceret. g̃ daf me diū nullo mō calefactiuū a. vl eiꝰ ifridatiuū:ꝛ sic tertia suppositio ad hūc itellectū militās p ɔclone nō ē vera.

¶ Scđs modus supponit p rōne. Prio ꝙ iter oia cōtra/ ria vel dissilia in q̄litatibꝰ actiuis p̄mis gn̄abilia ꝛ cor/ ruptibilia pōt cadere actio vnius in reliquū:ꝛ econtra. Omne eni agēs cōicās i mā cū passo aut repatif aut sal/ tē est aptū repati ab aliquo speciei f̄m oēm viā:vt p̄mo de gn̄atiōe. ¶ Suppono z^o solū iter talia ɔtingē actio/ nē corruptiuā:hec etiā sumif codez p̄mo. ¶ Suppono 3° ꝙ tā in medicinā tēperatā q̄z distēperatā pōt corpus nr̄m agere ita ꝙ de rōne medicine est ꝙ sit a corpe nr̄o cū sibi applicaf notabilr passibilis passione corruptiua: hec suppositio sumif ex Auic. b̄ ꝛ itelligo ꝙ sit passibi/ lis etiā ad actū reducta:vt ifra patebit. Nā illud qd nō patif a corpe est venenū. ¶ Ex his seqf ꝙ nō pp̄ter b̄ dicif aliq̄ medicina tēperata:ga reducta ad actū non fit tēperati caloris corpis alteratiua aliquo mō. Nā cuz ad actū reducta patiaf seqf ex suppōne ꝙ ē apta reagere:

quocūq3 eni corpe calido vel frigido dato illō est aptuz corp⁹ humanū ƀm aliquā ptē alterare. ❡ Sequit̄ 2° ꝙ ois medicina quātūcūq3 tēpata est hūani corpis etiā tē perati alteratiua vt p3. ❡ Ex qb⁹ seq̄t ꝙ medicina iō dɫ tēperata:qa in dosi debita ad actū reducta in tēpato cor pore nō est p se ei⁹ ex̄ ꝓpriū tēpamētū eductiua. Proba tur:qa solū altero duoꝝ modoꝝ dɫ medicina tēpata : aut qa nō est alteratiua:aut qa solū ifra latitudinē tēpamē ti est alteratiua:sed nō pmo mō.ġ z°. Et ħ est qd̄ Auic. voluit supra pmo hui⁹:cap̄ de cōplonib⁹.⁊ qa medicia vt sic ē hūani corpis alteratiua. Ideo voluit Auer.5° col liget:ꝙ si qs assumeret de medicina quātūcūq3 tēpata tātū quātū sumit de cibo facēt euenire rē ex̄nea3. ❡ Et his positis sit ista pma ɔclō. Aliq̄ est medicina respectu totalis cōplonis hois tēpata. Istā ɔclonē nō puto ꝓba ri posse aliq̄ rōne:s3 sola expiētia. Nā aliq̄ iueniūt me dicine q̄ in dosi debita approximate siue itus siue ex̄ nō sufficiūt alterare aliqd̄ mēbrū nec aliquā ptez tēperati vt toti iexistit ex̄ latitudinē ꝓpꝛy tēpamēti. Naz sūt ita dbilis vtutl actie:⁊ ita passibiles a corpe ꝙ cuicūq3 mē bro applicant̄ siue calido siue frigido plus ab illo alte rant̄ ⁊ expellunt vl̄ corrūpunt̄ q̄ sufficiāt ip3 ex̄ ꝓpriū tēperamētū educē. ❡ Ex hac ɔclone seq̄t aliquā medi cinā eē tēpatā q̄ nō est tēpamēti corpis ɔseruatiua. P3. qa aliq̄ est talis que l3 in dosi debita p se nō trahat cor pus a tēpamēto:tñ nō iuuat ad ħ vt tēpamētū pmaneat sed potius iuuamēto hito ex̄ ꝓpriā latitudinē alteraret. S3 de ħ magis dicem⁹ in 3° tegni. ❡ Ad argumēta igit̄. Ad pm̄ᵐ negat̄ ɔñtia. Ad scd̄m itez negat̄ ɔñā:vt p3 ex hac z° ɔclone. Ad tertiū negat̄ iteꝝ ɔñtia. Nā l3 ois ta lis sit alicuius humani membri alteratiua:tñ nō i dosi debita extra latitudinē propꝛy temperamenti.

❡ Qd̄ vō a corpe mutat̄ ⁊ ipm mutat non est possibile qn aut si cū mutat̄ a corpe mutat cor pus ⁊ post corp⁹ mutet ip3 ad vltimū ⁊ dstruat̄ ei⁹ mutatio:aut nō fit ita:s3 ipm mutet corpus ad vltimū ⁊ destruat ipm. Et prima qdē diuisio aut ɔuertet̄ i silitudinē corpis:aut nō ɔuertet̄ i silitudinē corpis. Si in corpis ɔuertet̄ silitudi nē:erit mediciale nutrimētū: ⁊ si in corpis non ɔuertet̄ silitudinē erit medicia absolute. Scd̄a autem diuisio erit medicina venenosa.

❡ Declat membrū scd̄m per subdiuisionē noia ponēdo. ❡ Dicit ġ ꝙ illud qd̄ mutat̄ a corpe ⁊ mutat ipsum aut mutat corp⁹ ⁊ mutat̄ ab eo:sed tādē corp⁹ mutat ipsu3 ⁊ destruit ei⁹ mutationē ⁊ facit ipm ipotēs ad amplius i mutandū sensibilr̄:aut ɔtinet e ɔtra ꝙ ipm mutat cor pus aut e3. sed tandē ipsum mutat corp⁹ ⁊ destruit ip3. Et etiā si fit mō p̄.s.ꝙ mutet ⁊ mutet̄ a corpe:ita ꝙ de struat̄ a corpe ei⁹ opatio:ħ est duob⁹ modis:qꝛ aut illud ɔuertit̄ tādē i silitudie corpis ⁊ est mediciale nutrimē tū:aut nō ɔuertit̄ i silitudine corpis:⁊ est medicina ab solute:s3 ƀm mēbrū diuisionis est venenosa medicina. ❡ Ubi nō.ꝙ vnūqdq3 sub ħ z° mēbro ɔtētū est aptuz imutare corp⁹ mutatione de q̄ medicus curat:qa remo uet̄ corp⁹ ab eius nāli dispōne:⁊ itez oē tale notabilr̄ a corpe trāsmutat̄ in forma. ❡ Nō z° ex ħ hīi ꝙ medici na talis absolute postq̄ est reducta ad actū mutat̄ a cor pore ita vt eius opatio destruat̄:⁊ per ɔñs ita d3 esse de medicia tēpata:vt supra in qōne. ❡ Nō 3° ꝙ sub ħ mē bro cōprehendunt̄ tria hic ab Auic. posita. Nutrimētū mediciale medicia absolute ⁊ medicia venēosa. ❡ Nō 4° ꝙ oia hec tria dñr hic mutari a corpe:qa corpus trā smutat ea in vtute ƀm quā operant̄ postq̄ sunt reducta ad actū illā vtutē notabilr̄ remittēdo:s3 nō ita opat̄ cor pus in veneno absolute vt statiz dicet̄:iō dɫ venenū nō mutari a corpe. Medicia aūt venenosa ⁊ si corp⁹ tādez destruat:tamen postq̄ est ad actum reducta notabiliter a corpore transmutatur.

❡ Illud vō qd̄ a corpore nullo modo mutat̄:⁊ ipsum mutat est venenum absolute.

❡ Declarat mēbrū tertiū dicēs ꝙ illud qd̄ nullo mō muᵗ tat̄ a corpe:sed mutat ipm est venenū absolute. ❡ Ubi nota ꝙ nō ē itētio Auic. venenū absolute nullo mō mu tari a corpe:vt statiz dicet̄. S3 vult ꝙ cū assumit̄ i dosi qua dicit̄ ꝓprie venenū nō ꝑmutat̄ a corpore nr̄o ita ꝙ ꝑdat formā qua dɫ ꝓprie venenū:vel ita vt notabiliter in tali opatione impediat̄ eo in corpe remanente. Ex q̄ appet cū his q̄ dicta sunt supra ꝙ ad hoc vt aliqd dicat̄ venenū absolute distinctū ɔ medicinā venenosam due cōditiones reqrunt̄:vnū ꝙ agat a tota suba nō a q̄litate vt supra dicebat̄ in declarādo gradū quartū mediciaꝝ. Scd̄a conditio est ꝙ nō patiat̄ a corpe:sed agat ad sen sum datū trāsmutādo corpus trāsmutatiōe mortifera.

Sed tunc cadūt tres difficultates. pma ponat̄ ꝙ sit vnū.v.g. Napellus:qd̄ a ꝓprietate corrūpat hoiem : s3 tñ patiat̄ a corpe hois:ita ꝙ eius forma p quā agit corrūpat̄ vel notabilr̄ debilite tur vt videt̄ esse possibile ex his q̄ 7ª q̄rti dicunt̄. vel si napellus nō sit huiꝰ:tñ pole est aliqd̄ tale aliđ eē huiꝰ: quero vtꝝ ħ sit venenū absolute vel nō. Nō pōt dici ꝙ sit venenū:qa mutat̄ a corpe ⁊ mutat ipsu3.ġ nō est me dicina venenosa nō venenu3 absolute. ❡ Nec pōt dici ꝙ sit medicina venenosa:qa nō agit a q̄litate:s3 est a to ta suba mortificās vt ponit casus:tale aūt est venenū ab solute vt ponit̄ supra in expōne medicinaꝝ q̄rti ġdus. Hic puto dōm ꝙ tale datū eēt venenū cū operet̄ iterfi ciēdo a tota suba. ❡ Sed tūc dɫ ꝙ ipm nō patiat̄ a cor pore ad sensu3 Auic. Nā non dɫ mutari a corpe ad hunc sensu3:vl̄ qa calefaciat vel resoluat̄ vel expellat̄ a calo re nr̄i corpis:tūc eni plīma venenoꝝ a ꝓprietate operā tium dicerent̄ a corpe pati:vt pōt videri 7ª q̄rti cap z° de signis cōplonū. dicē ġ medicinā mutari a corpe vel aliud hoc sensu est dicē ꝙ vtus p quā agit remittat ma nēte subto:⁊ hoc nō accidit in veneno:qa agit ꝑ ꝓprie tatē occultā q̄ nō remittit̄:⁊ hoc est qd̄ statim dicet ab Auic. sed volum⁹ dicē ꝙ nō mutat̄ in sua forma nāli.s. p quā agit venenoso subto.s. remanēte:s3 si debilitat̄ ħ est p resolōnē accñtē ptib⁹. ❡ Nota tñ i istis disionib⁹ Aui. nō oia cōprehēdi. Nā Beçoar aliqñ nō trāsmutat̄ a corpe ⁊ nō ē venenū:qa nō imutat corp⁹ ad sensu3 da tū. Est ġ Beçoar qd̄ nec mutat mutatione ꝑternaturali: nec mutatur:de quo membro Auic. hic non loquitur.

Secūda difficultas supposito ꝙ aliqua sit medicina quarti gradus caliditatis:cuius tñ virtus:qua mediante calefacit. nō possit transmutari a calore nr̄o ea exhibita in dosi q̄ est q̄rti gradus:vtrū ista sit medicia venenosa vl̄ venenū. ❡ Et videt̄ pmo ꝙ sit medicina venenosa:qꝛ eē opatiuū a qualitate quarto gradu est ꝓprietas medicie veneno se vt dɫ supra:ꝑpterea venenū est illud qd̄ est mortifi cās a tota sui substātia:sed ista medicina nō mortificat a tota sui substātia:sed a qualitate:ġ ista nō est venenū. Sed ꝙ sit venenū arguit̄. omne qd̄ immutat corpus et non mutatur a corpore in sua forma naturali est vene nu3:sed talis medicina de qua hic loquimur mutat cor pus ⁊ non mutatur a corpore:ergo ipsa est venenu3:ma ior est Auicēne. hic:⁊ minor patet ex casu. ❡ Ad ħ prio rñdit

rñdit ꝯñter ad ea que dcã sũt in pcedẽti dubio ꝙ quẽadmodũ ꝓꝓetates venenose nõ sunt remissibiles a nr̃o calore stãte subto eiusdẽ spẽi vt per expiẽtiã visum est Aui. eẽ ꝯcedẽdũ: ita oẽs ṽtutes medicinaꝝ taliũ in potentia p q̃s opant̃ a q̃litate pñt remitti a nr̃o calore: ꝛ si ĩ dosi sufficiẽti tales medicie exhibeant̃ ꝛ remaneat ꝓpria forma: iõ casus lꝫ de imagiatiõe nõ iplicet ꝯdictionẽ: tñ repugnat ṽitati: ꝛ nõ ẽ admittẽdus cũ his q̃ dixit Aui. sicut si qs poneret hoiez eẽ ꝛ nõ hr̃e calitatẽ. ¶ 2° põt rñderi tã ĩ isto q̃ȝ in pcedẽti dubio ꝙ nõ fuit Aui. itẽtio ĩ ptib⁹ lectis ꝙ mẽbra distĩctiõis posite oino ꝯuertibilr̃ dicerent̃ de illis p q̃ notificant̃. ṽ.g. cũ dr̃ p̊ ꝙ illd qd patit̃ a corpe ꝛ nõ mutat corp⁹ mutatiõe de qua sit curãdũ ꝛ ꝯuertit̃ in subaȝ corpis est nutrimẽtũ absolute: nõ dixit ad h̃ sigñandũ ꝙ illi duo termini ꝯuerterẽtur: lꝫ fortassis sit ita ꝯuertant̃. Nã aliqñ aliqd venenũ in tã parua quãtitate exhibet̃ ꝙ nõ mutat corp⁹ mutatiõe de q̃ sit curãdũ ꝛ ꝯuertit̃ i subaȝ corpis: ꝛ tñ nõ est nutrimẽtũ absolute. Silr̃ ꝯcedit̃ ꝙ aliqd mutat̃ a corpore ꝛ nõ mutat corp⁹ mutatiõe de q̃ sit curãdũ: ꝛ nõ cõuertit̃ in subam corpis: ꝛ illd nõ ẽ medicia tẽpata: fortassis. n. ẽ medicia distẽperata vel venenũ ꝛ in tã parua dosi exhibet̃ ꝙ nõ mutat corp⁹ mõ dicto: lꝫ nõ ꝯuertat̃ in corpis subam. Et pariformiter dõm ẽ de p̊ ꝙ mutat corp⁹ ꝛ mutat̃ a corpe: ꝛ tãdẽ corp⁹ mutat ip̃ȝ ꝛ corrũpit opationẽ ei⁹ qd ẽ medicia absolute. Nã h̃ ẽt nõ est cõuertibile: q2 gr̃a exempli: lꝫ solũmõ a ꝓꝓetate eẽt exiccatiuũ vl̃ ꝓuocatiuũ epil̃ie sic̃ epar capre vel apiũ: ꝛ cũ h̃ nõ possit trãsmutari in corpis subam: sꝫ tñ tãdẽ vinceret̃ a ṽtute ꝛ corrũperet̃ ei⁹ ṽtus: tũc nõ eẽt in medicina absolute q2 nõ agit a q̃litate: ꝛ tñ mutat corp⁹ ꝛ mutaret̃ ab eo ꝛ tãdẽ vinceret̃. Et pari mõ dico ꝙ inuenit̃ medicia venenosa q̃ mutat corp⁹ ꝛ nõ mutat̃ a corpe ad sensũ Aui. h̃: ꝛ venenũ qd mutat corp⁹ ꝛ mutat̃ a corpe. Sic g̊ dr̃ ꝙ ñ fuit mẽs Aui. ꝙ isti ẗmi ꝯuertãt̃ venenũ ex vna pte: ꝛ id qd mutat corp⁹ ꝛ ñ mutat̃ ab eo ex alia pte: ꝛ sic d alys supi⁹ dictl. Sꝫ st tñ exẽpla posita ad ṽificationẽ mẽbroꝝ disiõis ꝓposite: q2 aliqd ẽ venenũ absolute qd mutat corp⁹ ꝛ ñ mutat̃ a corpe ad sẽsũ dc̃ȝ: ita tñ ꝙ ipa tãdẽ dstruit cõpis ṽtutẽ ita d r̃liqs exẽpl̃ ꝓpositl.

Ex qua rõne pꝫ ꝙ 3ª difficultas q̃ moueri poterat erat vtꝝ oẽ id qd mutat corp⁹ ꝛ mutat̃ a corpore ita vt tãdẽ ñ ꝯuertat̃ i subaȝ corpis sꝫ ei⁹ ṽt⁹ ꝛ opõ destruat̃ sit medicina absolute. ¶ Dõm ẽ. n. ꝙ nõ: q2 vt pꝫ ex dictis aliq̃ ẽ talis q̃ opat̃ a ꝓꝓetate ꝛ nõ a q̃litate ꝛ p ꝯñs nõ est medicia. Et ista vr̃ mihi rñsio rõnobilior ꝛ verior i q̊libet istoꝝ triũ modoꝝ dubioꝝ lꝫ nõ ita plane videat̃ corrñdere mõ loquẽdi Auic. ¶ Et tu ex illis intellige ꝙ correlariũ supius illatũ de duab⁹ cõditionibus requisitis ad hoc vt aliqd dicat̃ venenuȝ absolute nõ habet locũ nisi ꝺm primã respõsionẽ ad hec dubia.

¶ Cũ aũt nos dicim⁹ ꝙ corpe nr̃o nõ mutat̃ nolum⁹ dicere ꝙ nõ calefiat i corpe p opõnẽ inati caloris i ipso: imo plim venenoꝝ nõ opat̃ in corpore nisi calefiat per opõnẽ caloris innati q est ĩ ipso. Sꝫ volum⁹ dicere ꝙ nõ mutat̃ i sui forma nãli: imo nec cessat ab eo opatione ei⁹ virtute ꝛ forma manẽtib⁹ donec corp⁹ corrũpat. Et ẽ qdẽ cũ ei⁹ nã ẽ calida ꝛ adiuuat tũc suã ꝓprietatẽ nã ei⁹ ad resoluẽdũ spm̃ sicut venenũ viperarũ ꝛ napelli. Et est cũ nã ei⁹ est frida ꝛ adiuuat suã ꝓprietatẽ nã ei⁹ ad ꝯgelãdũ spm̃ ꝛ debilitãdũ sicut venenũ scorpionis ꝛ iusquiami.

¶ Hic remouet q̃sdã dubitatiões. Et diuidit̃ i tres. Nã p̊ remouet dubitationeȝ circa dcm̃ de veneno. 2° remouet dubitationẽ circa dcm̃ de cibo. 3° remouet dubia circa dcã de medicia nutritiua. 2ª ibi [Totũ ṽo illd.] 3ª ibi [Et medicina.] ¶ Dic̃ p̊ ꝙ cũ dicim⁹ aliqd nõ mutari a corpe puta venenũ: nolum⁹ dicẽ ꝙ nõ calefiat a calore inato q ẽ i corpe. Nã plima venenoꝝ ñ agũt nisi postq̃ȝ opat⁹ fuerit calor i eis. Sꝫ volum⁹ dicẽ ꝙ venenũ ñ mutat̃ i sua forã nãli. i. ñ remittit̃ i ꝓꝓetate sibi nãli p quã ẽ venenũ: imo ñ cessat ab opõne ei⁹ cũ dat̃ i sufficiẽti dosi: manẽtib⁹ ei⁹ ṽtute. s. ꝛ ꝓꝓetate ꝛ forma subali donec corp⁹ corrũpat ad hũc sensũ dr̃ venenũ nõ pati. Et sbdit ꝙ alicui⁹ veneni nã est cõplo cal̃a ꝛ tũc ista cõplo adiuuat ꝓꝓetatẽ veneni ad resoluẽdũ spm̃: sic̃ venenũ napelli ꝛ vipaꝝ: ꝛ aliqñ nã. i. cõplo ẽ frĩda: ꝛ illa cõplo iuuat ꝓꝓetatẽ ꝯgelãdo spm̃ ꝛ debilitãdo sic̃ venenuȝ scorpionis ꝛ iusqami ꝛ pcipue nigri. Ex qb⁹ itelligit̃ talia venena dupl̃r agere in corpus ꝓprietate ꝛ cõplexione.

Hic tamẽ caderet dubiũ. Utꝝ venenũ ꝓp̃e sũptũ possit corp⁹ nutrire. ꝛ ego ñ itẽdo multũ argumtl istare: cũ dicat̃ 7ª q̃rti. aucẗe ruffi. cap̊ 2° ꝙ puella fuit nutrita napello: ꝛ saliua ei⁹ iterficiebat aialia: ꝛ ñ appropinq̃bat ei gallina. ¶ Et aucẗe Gal. ꝙ q̃dã an⁹ assuefec̃ se paulatĩe ad sumẽdũ napellũ ꝛ ifrene audebat sup eo: ꝛ nõ ledebat̃. ¶ Cõcedẽdũ ẽ g̊ ꝙ aliqd venenuȝ posse nutrire: vt sẽtit Gal. 3° de simplici. distin. 4ª cap̊ 3° ñ tñ qdlibet venenũ põt nutrire vt venena putrefacientia sic̃ arsenicũ ꝛ sil̃ia. Ista. n. q2 nõ hñt pparationẽ vt a calore stõchi ꝯuertant̃ i chilũ: nec a calore epatis i sanguinez: nec hãc pparationẽ pñt a nr̃o calore suscipere: iõ ẽt quãtitas ita pua vt ñ ledat: ñ pt tñ nutrire: ꝛ hec ẽ Gal. snĩa expsse loco allegato: ꝛ hũc dfectũ ꝓꝓetatis q̃ dr̃ currere iter nutriẽs ꝛ nutritũ vocat ibi Gal. ꝯrietatẽ istarũ mediciaꝝ ad nãm hũanã ꝺm suũ gen⁹. ¶ Et nõ vlteri⁹ ꝙ modus opãdi veneni a ꝓꝓetate nõ a q̃litate agẽtis ẽ q2 iprimit i cor q̃litatẽ q̃ exñte nõ sufficit cor facẽ operatiões vite ꝛ spm̃ ex sanguine gñare vel simili mõ imprimit q̃litatẽ in spiritũ vel in aliud mẽbrũ cui⁹ est venenũ: ꝛ hoc potes intelligere si subtiliter consideres signa huius veneni posita 7ª quarti capitulo 3° ꝛc̃.

¶ Totũ ṽo illud qd nutrit i fine rei nãli mutatione corp⁹ mutat. ꝛ ẽ calefacere qm̃ cũ in sanguine cõuertit̃ ꝓculdubio i calefaciẽdo augmẽtũ prebet: ita vt lactuce ꝛ cucurbite talr̃ calefaciant q̃liter istud calefacere existit. Cũ ṽo calefacere dicimus nolumus calefacere istud: ꝫ illud qd ex q̃litate rei ꝓuenit eius remanẽte spẽ.

¶ Nũc remouet dubõnẽ circa dcã de nutrimẽto: dr̃. n. ꝙ id qd mutat̃ ꝛ ñ mutat ẽ nutrimtũ absolute. Sꝫ ꝯ nutrimtũ calefac̃ cũ ad sãguinẽ ꝯuertit̃. ¶ Rñr g̊ ꝯcedẽdo ꝙ totũ illd qd nutrit mutat corp⁹ nãli mutatione q̃ ẽ calefacẽ: ĩfra tñ latitudinem ꝓpriã tẽpamti. Et h̃ ẽ q2 cũ ꝯuertit̃ i sãguinẽ sine dubio i calefaciẽdo pbꝫ augmtũ: cũ sãguis sit calidior corpe. ꝛ h̃ mõ lactuce ꝛ cucurbite cũ i sãguinẽ ꝯuertũt̃ dñr calefacẽ: sꝫ qñ nos loquẽdo dicim⁹ d medicia ꝙ calefac̃ itelligim⁹ illd calefacẽ qd fit ab aliq̊ eo i sua spe r̃manẽte: ꝛ ñ istd nũc dcm̃. ¶ Ubi nõ ꝙ aliqd dr̃ calefacẽ quãtitatiue: q2 addit̃ i c̃pto i re cal̃a: ꝛ h̃ mõ oẽ nutrimentum calefac̃ cũ i sãguinẽ ꝯuertit̃. Alio° dr̃ aliqd calefacẽ q̃litatiue q2 ĩpo i sua spe remanẽte calefac̃: ꝛ h̃ mõ calefaciũt medicie cal̃e: q̃uo ãt sãguis ex cucurbita vel lactuca genit⁹ calefac̃ ꝛ ifrĩdat: vide. s. i p̃n° h⁹ capl̃i. ¶ Nõ 2° eẽ itẽtionẽ Aui. ꝙ medicia cal̃a reducit̃ ad actũ nõ q2 ꝯuertit̃ i chilũ calidiorẽ: sꝫ q2 vult eã calefacẽ ei⁹ spe manẽte ꝛc̃.

¶ Et medicīa qdē nutriēs a corꝑe ꝑ sui mutat̄ substantiā. ⁊ mutat̄ ab ip̄o ꝑ sui q̄litatē: ꝫ p̄ria mutat̄ i sui q̄litate: ⁊ alia qdē mutat̄ p̄rio i caliditate ⁊ calefacit sic̄ allea. Et ē alia que mutat̄ primo i friditate ⁊ ifridat sic̄ lactuca. Cūqꝫ eiꝰ ꝯuersio in sanguinē cōplet̄ plurimū opōnis eiꝰ est calefacere ꝓpterea ꝙ i sāguie augmētū efficit. Qūo.n.nō calefacit cū iā facta sit cal̄a ⁊ sua friditate se expoliauerit. Sꝫ vnicuiqꝫ earuꝫ ēt aliqd innate q̄litatis associat̄ post ꝯuersionē in suba: qm̄ i sanguie q generat̄ ex lactucis aliq̄ remanet ifridatio: ⁊ in sanguine q generat̄ ex alleis aliq̄ calefactio: sed ex hoc vsqꝫ ad tempus.

¶ Nunc remouet dubitationē circa nutrimētū medicinale. Et diuidit̄ in duas ꝑtes. p̊ h̄. 2° ponit q̄sdā diuisiones de nutrimēto medicinali vt inde alique dubitationes remoueant̄. ibi 2ª [Medicinarū propterea.]

Circa primū possēt qs dubitare si medicina nutriēs mutat̄ i subaꝫ mēbroꝝ qūo mutat corpꝰ eiꝰ sp̄e remanēte. Videt̄.n.ꝙ sp̄ēs nō remanet cū in membroꝝ subam trāsmutat̄. ¶ Hic rñdet̄ ꝙ medicīa nutriēs mutat corpꝰ ꝑ sui q̄litatē ad sēsū datū supra ⁊ mutat̄ a corꝑe ꝑ sui q̄litatē qñ cōplet̄ assi̇latio: sꝫ q̄dā taliū medicinaꝝ an̄q̄ ꝭm subam trāsmutet̄ mutat̄ i caliditate. i. reducit̄ ad actū calefaciēdi: vt. s̄. dc̄m fuit: ⁊ tūc calefacit sicut allea: ⁊ aliq̄ est q p̊. s. anteq̄ ꝭm subam trāsmutet̄ mutat̄ in friditatē. i. reducit̄ ad actū ifrigidādi vt. s̄. dr̄: ⁊ tūc ifrigidat eius manēte sp̄e vt lactuce: sꝫ talis frigida medicina cū in sanguineꝫ ꝯuertit̄ plurimū op̄atiōis eius est calefacere: ꝓpterea ꝙ in sanguine efficit augmētū. qūo.n. nō calefaceret cū iā sit facta cal̄a respectu hūani corꝑis ⁊ expoliauerit se. i. fuerit expoliata sua friditate nō totalr̄. ¶ Dicit vlteriꝰ ꝙ vnicuiq̄ medicinaꝝ taliū ēt postq̄ sūt ꝯuerse in sanguinē associat̄ aliqd de q̄litate inata. i. quā hēbāt medicīe ex qbꝰ sanguis ē genitꝰ: qm̄ in sanguine q gñat̄ ex lactucis aliq̄ remanet ifrigidatio: ⁊ in sanguine q gñat̄ ex alleis aliq̄ remanet calefactio: sꝫ h̄ est vsq̄ ad tēpus: q2 tandē assimilant̄ etiā ꝭm q̄litatē mēbris ꝭm p̄mā ꝯ̊nē existentibus nisi multa sit reiteratio. Et tu prius habuisti qūo sanguis ex lactucis genitꝰ infrigidat sp̄ūs ⁊ cor ⁊ plusq̄ deberet sanguis tēperatꝰ ⁊ alia mēbra vt. s̄. dixi. Ex his g̊ habes ꝙ iste medicine trāsmutāt corpꝰ earum manēte specie. Et ēt qūo postq̄ sunt in sanguinē conuerse.

¶ Medicinaꝝ p̄terea nutrimētū alia ē q̄ medicatiōi magis existit ꝓpinq̄: alia ē q̄ nutrimēto ē vicinior. Queēadmodū ipsoꝝ nutriētium alia sunt quoꝝ nā vicinior est sube sanguinis: sicut vinū ⁊ ouoꝝ vitelli ⁊ aq̄ carnis: alia sūt q̄ parū per sūt lōginqora sicut panis caro. Et alia sunt q̄ sūt valde lōginq̄ sicut nutriētia medicinalia.

¶ Nunc ponit diuisiōes. Et diuidit̄ in duas ꝭm duas diuisiōes: sꝫ dico totū simul. ¶ Dicit g̊ ꝙ medicinarum nutriētiū alia est magis vicina nutrimēto: ⁊ alia ē q̄ magis est ꝓpinq̄ nāe medicinarū absolute: sicut ēt in ipsis nutrimētis aliqd̄ est valde vicinū ꝯuersiōi ad sāguineꝫ sicut vinū ⁊ vitelli ouoꝝ ⁊ aq̄ carnis: aliq̄ sunt q̄ parūꝑ sunt lōgingora: sic̄ caro: aliq̄ sunt valde longinqua sicut nutriētia medicīalia: vt cucurbite ⁊ sil̄ia. ¶ Ex hac diuisiōe tollit̄ dubitatio vtꝝ oēs medicie nutritiue sint eque facilis ꝯuersiōis in subam mēbroꝝ vel alteratiue eq̄liter. Et rñdet̄ ꝙ nō: q2 aliq̄ magis appropinquāt ⁊c̄.

¶ Ubi nō̄ ꝙ medicīa cuius pauca quātitas ꝯuertit̄ in sanguinē ⁊ cuiꝰ q̄litas in sanguine remanet fortis: plus appropinq̄t nāe medicie. Illa v̊o cuiꝰ p̄auca v̄tus alteratiua remanet: ⁊ multa pars i sanguinē ⁊ cito ꝯuertit̄ in ip̄m est ꝓpingor nāe nutrimēti. ¶ Nō̄ 2° ꝙ cibū eē viciniorē sube sanguinis est cibū per leuiorē trāsmutationem vel a debiliori v̄tute ⁊ in tēpore minori: ⁊ ꝭm plures ꝑtes eē aptū ꝯuerti in sanguinē: hoc pōt ꝯtigere vel merito cōplexiōis: q2 sit cal̄a ⁊ humida tēperamēto vicina: vel merito modi sube: q2 sit subtilis liq̄da vel merito ꝓprietatis currētis iter cibum ⁊ corpus. Et ꝑꝑ hec tria vinū ⁊ que dicta sunt appropinquāt sanguini. Caro eni ⁊ si sil̄ior sit carni q̄ vinū vel aq̄ carnis actuali sil̄itudine nō est ꝓpingor mō dicto: de quo hic itelligit ⁊c̄.

¶ Ampliꝰ dicenius ꝙ nutriēs mutat corꝑis dispositionē q̄litate sui ⁊ quātitate. Qualr̄ v̊o q̄litate sui mutet iam sciuisti. Quātitate aūt qm̄ aut augmētabit ⁊ ꝑuenient ex eo ad fastidiū ⁊ oppilatiōes: ⁊ postea ad putrefactionē: aut minuet ⁊ ꝑueniet ex eo ad ptisim. Sꝫ augmētū in quātitate ex nutriēte sꝑ ē infridās: nisi ꝓueniat ex eo putredo ⁊ calefactio q̄ calefacit: sicut eni putredo nō accidit nisi ꝑꝑ caloreꝫ extraneū: ita ꝓpter ipsam etiam calor accidit extraneus.

¶ Nunc in 3ª parte p̊ncipali ponit diuisionē nutrimēti: ⁊ est ꝙ nutriēs siue medicinale siue nō mutat aliqñ corpus sua q̄litate: aliqñ sui quantitate: qūo aūt mutet sui qualitate dictū est modicū supra: sed sui quātitate mutat: qm̄ aut augmentabit̄ nutriens vltra. s. debitā quātitatem: vel si dicat augebit ille. s. qui nutrit̄ augmētabit quātitatē nutrimēto mō dicto: ⁊ tūc ꝓueniet ex eo ad ptisim. s. vl̄em corporis exiccationē. ¶ Dicit 2° quo ad hanc partē ꝙ augmentū in quātitate ex nutriēte semꝑ infrigidat nisi ꝓueniat ex eo putredo ⁊ calefactio: q2 sicut putredo nō accidit nisi ꝓpter calorē extraneū: ita ex ea prouenit calor extraneus. ¶ Ubi ꝯsidera ꝙ p̊us fuit dictū ꝙ medicina nutriens mutat corpus per sui qualitatem: fuit etiā dictū ꝙ cibus nō mutat corpus. Possēt g̊ quis dubitare vtrū medicina nutriēs alio mō mutet corpus q̄ p̊us dicat̄. Et vtruꝫ cibꝰ absolute quoquo mō sit causa mutationis corporis. ¶ Et istoꝝ dubioꝝ habet̄ solutio per hāc distinctionē vt vides. ⁊ iō vtor illa cōtinuatione textus. ¶ Nō̄ 2° ꝙ mutatio quā facit cibus sui diminuta quātitate est p̊uatiue: ⁊ per accidens. Naꝫ cibus parue quātitatis sumptꝰ nō est per se vel positiue cā ptisis vel macrefactiōis: sed calidū dissoluens cū non habet debitā recōpensam. ¶ Nō̄ 3° augmentuꝫ in quātitate cibi semꝑ esse infrigidans dupliciter solet saluari. Unus modus est ꝙ augmentū in quātitate cibi in cōparatiōe ad virtutē semꝑ est infrigidās: ⁊ h̄ dicūt esse verū: q2 hoc augmentū semꝑ est cum multitudine superfluitatis. Sed iudicio meo hoc nō est verū. Nam stat plus augeri sanguinē q̄ suꝑfluitates. ¶ P̄. stat suꝑfluitates esse calidas vt nos videmus cholericas superfluitates multiplicari in estate ⁊ tūc calefacē. ¶ Secūdus modus est q2 cibus multus infrigidat oppilando ⁊ calorē suffocando esto ꝙ ex ipso solus sanguis generet̄. Modus aūt est q2 tanta occurrit cordi multitudo sanguinis ꝙ opꝫ multam partem spirituū a corde expelli. Et q2 maior est resistētia in multo sanguie q̄ in mediocri: iō ⁊ ꝑꝑ resistētiā ⁊ paucos p̄sentes sp̄ūs nō pōt tātꝰ generari quātꝰ generat̄ ex tēperato cibo: ⁊ iō resolutis

ꝑoꝛibus nõ genitis nouis coꝛpus ĩfrĩdat̃:⁊ ſeqt̃ ad h re
manẽtia aq̊ ſe ⁊ fl̃atice hũiditatis ⁊ ſupfluitatis 2ᵉ ĩdigõ
nis q̃ reſoluerent̃ niſi eẽt mlt̃e ſãguiee hũiditatꝫ p̃ñtia.
Augmẽtũ g̊ nutriẽtꝫ ẽt ĩ ſãguinẽ ꝯuerſi ẽ ĩfrĩdãs.❡ Sꝫ
ↄ.qꝛ ĩ ſynocha ſine putredine cã mlt̃e calĩtatis ⁊ ĩflãma
tiõis ẽ multitudo ſanguis ſine putrefactiõe.g̊ nõ ſp au
gmẽtũ nutrim̃ti h mõ ẽ ĩfrĩdãs.❡ Puto g̊ ſupponẽdũ
de illo nutriẽte ꝙ ſolũ ꝑ quãtitatẽ ẽ coꝛpis ĩmutatiuũ:
qꝛ de cibo abſolute.❡ Puto 2° ĩtelligẽdũ eẽ de cibo ex
terioꝛi ⁊ nõ de ſãguie vl̃ ſcd̃is hũiditatibꝰ:⁊ tũc tale au
gmẽtũ nutrimẽti ĩ cõꝑõne ad v̇tutẽ ſp ẽ cã ĩdigõnis. Jn
digõ aũt ẽ cã frĩditatis ⁊ multi fl̃atis. Alÿs g̊ caĩs dedu
ctis multiplicare nutriẽs abſolute ſumẽdo.ſ.plus de ci
bo q̃ꝫ v̇tꝰ ſufficit digerere ſp eſt cã multiplicatiõis fla
tis ⁊ nõ cholere:cũ cholera ꝑ ſupfluã ꝺcoctionẽ gñet̃:vt
p̃ᵃ huiꝰ cap̊ de hũoꝛibꝰ.⁊ iſto mõ ĩfrĩdat:niſi ĩde putrefa
ctio ſequat̃:ẽt ſi multꝰ ſãguis gñet̃:ex nutrimẽto ãt me
dicinali poſſet ſumi quãtitas nimiũ calefaciẽs ſic̃ ex al
leis.❡ Circa vltimũ dcm̃ vbi dĩ ꝙ putredo nõ accidit
niſi ꝑꝑ caloꝛẽ ex̃neũ:⁊ ita ex putrefactiõe accidit caloꝛ
ex̃neꝰ. Nõ ꝙ putrefactio ẽ coꝛruptio ꝓpꝛie calĩtatis ab
aliena caliditate. Et ꝑ alienã calĩtatẽ ĩtelligimꝰ oẽm ca
liditatẽ agẽtis nõ ĩtẽdẽdo determiatã foꝛmã mixti.cũ
g̊ calĩtas aliena agit coꝛrumpẽdo cõplõnẽ ĩnatã mixti:
iſta actio vocat̃ putrefactio:⁊ diſpõ illa putredo. Nõ g̊
accidit putredo ĩmediate niſi ex calĩtate ex̃nea:ab ipſa
ẽt ꝓuenit caloꝛ ex̃neꝰ.nã oẽ mixtũ iſto mõ alteratũ ẽ al
teratiuũ ſibi ꝓpĩq ex̃nea calĩtate:qꝛ iã illã recepit:vapo
res ẽt ab illo mixto eleuati calefactiui ſt̃ eiꝰ qd̃ tãgũt ⁊c̃.

❡ Dicemꝰ ẽt ꝙ nutriens aliud eſt ſubtile:aliud
eſt ſpiſſum:aliud eſt tẽꝑatũ. Et ſubtile qdẽ eſt
illud ex quo ſanguis gñat̃ ſubtilis:⁊ ſpiſſuꝫ ex
quo ſanguis gñat̃ groſſus:vniuſcuiuſqꝫ auteꝫ
harũ diuiſionũ aut eſt eius nutrimẽtũ multuꝫ
aut paucũ. Exemplum ſubtilis ⁊ multi nutri
menti eſt aqua carnis ⁊ vinũ ⁊ oua ſoꝛbilia ca
lefacta:aut trementia. Jſta.n.multi exiſtũt nu
trimenti:qm̃ plurimũ ſubſtãtie ipſoꝝ in nutri
mẽtũ conuertit̃. Exemplum ſpiſſi ⁊ pauci nu
trimenti eſt caſeus ⁊ caro ſalita ⁊ melongia ⁊
his ſimilia. Res enim que ex eis in ſanguinem
cõuertit̃ eſt pauca. Exẽplũ ſubtilis ⁊ pauci nu
trimẽti eſt iulep ⁊ olera que in ſubſtãtia ſui tẽ
perata exiſtũt ⁊ in ſui q̃litate. Et ex fructibꝰ ma
ciana ⁊ mala granata ⁊ que eis ſimilant̃. Et exẽ
plũ ſpiſſi multi nutrimenti eſt oua lixa ⁊ caro
vaccina. Cuiuſcũqꝫ ẽt harũ dictionũ alie ſunt
q̃ ſunt boni chimi:alie ſũt q̃ ſunt mali chimi.
Exẽplũ ſubtilis mlt̃i nutrim̃ti boni chimi ouo
rũ vitelli ⁊ vinũ ⁊ aq̃ carnis. Exẽplũ ſubtil̃ pau
ci nutrim̃ti ⁊ mali chimi pulmo ⁊ caro anagua
id. Exẽplũ ſpiſſi mlt̃i nutrim̃ti bõi chimi oua
lixa ⁊ caro ãnual̃ agni. Exẽplũ ſpiſſi mlt̃i nutri
mẽti mali chimi caro vaccĩa ⁊ caro anatis ⁊ ca
ro eqna. Exẽplũ ſpiſſi pauci nutrim̃ti mali chi
mi caro ſalita:ĩ hac ãt ſũma ĩuenies tẽꝑamẽtũ.

❡ Ponit hic q̃ſdã ſpãles diſiões nutrim̃ti:⁊ ĩtẽdit de to
ta pte. Pꝛio ꝙ nutriẽs:aliđ ẽ ſubtile:aliđ groſſũ:aliđ tẽ
peratũ:⁊ ſubtile dĩ.ex q̊ ſãguis ſubtilis aptꝰ ẽ gñari:⁊ ꝓ
poꝛtionabil̃r groſſuꝫ ⁊ tẽꝑatũ.❡ Dicit 2° ꝙ ſub q̊libet
iſtoꝝ mẽbꝛoꝝ cadit diuiſio ꝙ aliud ẽ multi nutrimẽti:
aliđ pauci:aliud tẽꝑati ĩ quãtitate ſupplẽdũ.❡ Exẽplũ
ſubtilis nutrimẽti ẽ vinũ aq̃ carnis vitelli ouoꝝ tremẽ
tes. Jſta dicũt oĩa mlt̃i nutrimẽti:qꝛ ꝭm plĩmã ꝑtẽ eoꝝ
ĩ ſãguinẽ ꝯuertunt̃.❡ Exẽplũ groſſi nutrimẽti ⁊ pauci
ſũt melõgia ⁊ caro ſalita ⁊ caſeus:qꝛ iſta ꝭm paucã ꝑtẽ
ꝯuertunt̃ ĩ ſãguinẽ vel ĩ nutrimẽtũ.❡ Exẽplũ ãt ſubtil̃
pauci nutrimẽti ẽ iulep olera tẽꝑata ĩ ſui ſuba ⁊ q̃litate
⁊ poma maciana ⁊ mala granata ⁊ ſĩlia.❡ Exẽplũ aũt
ſpiſſi mlt̃i nutrimẽti ſũt oua elixa ⁊ caro vaccina.❡ Di
cit 3° ꝙ in q̊libet iſtoꝝ mẽbꝛoꝝ cadit alia diſio:qꝛ aut ẽ
boni chimi aut mali:⁊ exẽplũ mlt̃i ſubtil̃ nutrim̃ti bõi
chimi ſũt vinũ ⁊ aq̃ carnis:⁊ vitelli ouoꝝ ſoꝛbiliũ. Exẽ
plũ ãt ſubtil̃ modici nutrimẽti boni chimi ſũt lactuce
maciana ⁊ mala granata. Et ꝑ maciana ĩtelligũt̃ poma
dulcia ſylueſtria. Exẽplũ ãt ſubtil̃ pauci nutrim̃ti mali
chimi ſũt pl̃mo ⁊ caro anaguaid.i.nouit̃ natoꝝ.❡ Exẽ
plũ ãt ſpiſſi mlt̃i nutrimẽti ſũt oua elixa ⁊ ĩdurata:ñ tm̃
vt hũiditatẽ totã ꝑdiderĩt:⁊ caro agni annualis.❡ Exẽ
plũ ſpiſſi mlt̃i nutrimẽti mali chimi ſt̃ caro vaccĩa ⁊ ca
ro anatũ ⁊ caro eqna.❡ Exẽplũ v̊o ſpiſſi pauci nutrimẽ
ti mali chimi ẽ caro mlt̃ũ ſalita. Addita vltio ꝙ tu ĩue
nies tẽꝑamẽtũ ĩter ea q̃ ĩueniunt̃ poſita ĩ hac ſũma exẽ
ploꝝ.❡ Ubi nõ p̊ ꝙ aliud ẽ eẽ aliqd mlt̃i nutrimẽti:⁊
aliđ ẽ nutriẽs eẽ mlt̃e quãtitatis. Nã cibꝰ q ꝭm plĩmas
ꝑtes ẽ aptꝰ ĩ ſãguinẽ ꝯuerti ẽ mlt̃i nutrimẽti:ſic̃.v̇.g.vnꝰ
oui vitellus. Cibꝰ ãt tãte quãtitatis vt nõ bñ digeri poſ
ſit dĩ nutrimẽtũ mlt̃ũ ad expoſitũ ſenſũ ſic̃ mlt̃a quãti
tas pl̃monis diceret̃ cibꝰ mltꝰ modici nutrimẽti.❡ Nõ
2° oua tremẽtia eẽ mlt̃i nutrim̃ti:⁊ vinũ ⁊ aq̃ carnis ꝑꝑ
tres ꝯditiões ⁊ ſupꝛadictas. Per aquã ãt carnis nõ bꝛo
diũ carniũ nec illđ qđ ex aſſatꝫ carnibꝰ exp̃mit̃:ſꝫ ſuccũ
q ex carne diſtillat cũ ĩ duplici vaſe ſine aq̃ ſecũ ꝯiũcta
coq̇t̃.❡ Nõ 3° ꝙ ꝑ caſeũ pauci nutrimẽti p̃cipue ĩtelli
gimꝰ veterẽ multũ ſalitũ ⁊ ſiccũ.❡ Nõ 4° ꝑ olera tẽꝑa
ta ĩ ſuba ĩtelligi olera q̃ nõ mlt̃ũ ſũt groſſa ⁊ dura vl̃ vi
ſcoſa ſic̃ ẽ lactuca vel boꝛago reſpectu cauliũ vel cucur
bitarũ. Et tẽꝑata dñr in q̃litate:qꝛ nõ multũ a tẽꝑamẽ
to recedẽtia:ſꝫ tñ maciana ad tẽꝑamẽtũ declinãt:⁊ gra
nata dulcia nõ multũ p̃cipue ĩter calidũ ⁊ frĩdũ.❡ Nõ
5° ꝙ lꝫ ouoꝝ vitelli ſint boni nutrimẽti albumẽ ẽ mali
nutrimẽti ⁊ viſcoſi:vt ſumit̃ a Raſi.3° Almanſoꝛis cap̊
de ouo.❡ Nõ 6° ꝙ caro vaccĩa cũ ponit̃ mlt̃i nutrimẽ
ti credo ĩtelligi de nõ vltimate ſene:ſꝫ ĩcipiẽte ſeneſce
re. Jlla.n.ẽ mali chimi ⁊ nõ vitulus:vt p̃t colligi 3° huiꝰ
capituli de eo qđ comedit̃ ⁊ bibit̃.❡ Nõ 7° ꝙ nutrimẽ
tũ lactuce ponit̃ bonũ:qꝛ nõ obſtãte ꝙ ſit frĩdũ:eius tñ
frĩditas facile coꝛrigit̃ a v̇tute.❡ Nõ 8° ꝙ carnes noui
ter natoꝝ ſũt mali nutrimẽti:qꝛ pl̃imꝰ ſupfluis abũdat:
cetera per ſe patent. Et hec de p̃ñti cap̊ dicta ſufficiant.

❡ Sũma p̃ᵃ dictiõis ſcd̃e de pulſu.cuiꝰ ſunt.19.capitula.

❡ De pulſu.⁊ eſt ſermo vniuerſalis. Cap. I.

Pulſus eſt motus receptaculoꝛuꝫ
ſpiritus ex diaſtole ⁊ ſyſtole com
poſitus ad regendum ſpirituꝫ per
aerem attractum.

❡ Jſta eſt p̃ᵃ ſũma doctrine 3ᵉ fen 2ᵉ pri
mi canonis Aui. Jn qua poſtq̃ꝫ ſupiꝰ in p̃
cedẽti ꝑte huiꝰ fen Auic.determinauit de ſignis ĩ gñali
ſpãl̃r. Nũc de vna maneria ſignoꝝ q̃ mlt̃ũ vtunt̃ medi
ci determinat.ſ.de pulſu. Et diuidit̃ in ꝑtes duas. Nã p̊
determinat de eo ponẽdo ſuã deſcriptionẽ ⁊ gnãles cõ
ditiones attendendas ⁊ obſeruandas in eius ꝑceptione
generales etiã pulſuũ diuerſitates.ſecundo ſpecialiter

⁋ sic de alijs diuisiõib⁹ ⁊ causis determiata.2ª ibi[Di/
cũt ꝙ diuersi.] Pria in sex. Prio diffinitionẽ ponit. Se
cũdo dat itẽtionẽ hui⁹ sũme.3° determiat ex qb⁹ ptib⁹
pulsus cõponit.4° dat cãm q̃re pulsus tãgit i braccbio.
5° docet q̃sdã cõditiões attẽdẽdas in tãgẽdo pulsum.6°
ponit gñia vñ sumunt pulsuũ distinctiões.2ª ibi[Consi
deratio aũt.] ibi 3ª[Dicem⁹ ergo.] 4ª ibi[Cã vo.] 5ª ibi
[Et opz.] 6ª ibi[Amplius dicemus.]
⁋ De pª dic̃ ꝙ pulsus ẽ mot⁹ receptaculoꝝ spũs cõposit⁹
ex diastole ⁊ systole ad regẽdũ spiritũ p aerẽ attractuz.
⁋ Circa quã ptẽ p̊ nõ fm q̊sdã: ꝙ qlibet pulsus ẽ aggre
gat⁹ ex duob⁹ motib⁹ ⁊ duab⁹ qetib⁹. ⁊ iõ nullus pulsus
h̓ tenẽdo ẽ mot⁹ vn⁹ ,ppe dict⁹: sz sumit mot⁹ in descri/
ptiõe pulsus posit⁹ p aggregato ex motib⁹ ⁊ qetibus ad
vnũ finẽ ordiatis q̃lr pegrinationẽ pluriũ dieꝝ dicim⁹
motũ nõ obstãte ꝙ i ea sint mlte qetes ⁊ silr pliũ. ⁋ Et
hãc sniaz inuit Aui. ifra paꝝ cũ dic̃. qlibet pulsus est cõ
posit⁹ ex duob⁹ motib⁹ ⁊ duab⁹ qetib⁹. ⁋ Alij ãt dicũt ꝙ
pulsus solũ ẽ duo mot⁹. s. diastole ⁊ systole: q tñ nõ sunt
ꝯtinui: vt ifra dicet: sz itermediat qes: ⁊ iõ iprope dicet
ifra ꝙ vnusqsq3 pulsus ẽ cõposit⁹ ex duob⁹ motib⁹ ⁊ dua
b⁹ qetib⁹: q2 ex qetib⁹ nõ cõponit: ⁊ fz istos mot⁹ i diffõ/
ne posit⁹ sumit ,p motu nõ solũ ꝯtinuo: sz itercisõ: cui⁹ tñ
mot⁹ qetes ille nõ sũt ptes: ⁊ h̓ notat descriptio hic posi
ta cũ specificãdo qs sit mot⁹ plsus addit ex diastole ⁊ sy
stole cõposit⁹: ⁊ nõ dixit qetibus itermedijs. Et h̓ sentit
Gal. in pn° cõpẽdij pulsus cũ dixit. Pulsus ẽ dilatatio ⁊
ꝯstrictio cordis ⁊ arteriaꝝ. Qd ãt ifra dr itelligit ꝙ ad
ponẽdũ pulsũ regrũt duo mot⁹ ⁊ due qetes: ñ tñ regrũt
qetes tãq3 itegrãtes pulsũ. Quãcũq3 ḡ istaꝝ viaꝝ tenue
rim⁹ mot⁹ suo mõ accept⁹: i hac diffõne sumit p gñe pul
sus. ⁋ Nõ 2° ꝙ lz multa mẽbra moueant motu dilata
tiõis ⁊ ꝯstrictiõis: vt pz de meri: cui⁹ ps i pn° attractõis
dilatat ⁊ circũplectit attractũ ⁊ ꝯstrigit: tñ solũ dilata
tio cordis ⁊ arteriaꝝ dr plsus. Nã ẽt i anhelitu fit pecto
ris ⁊ plmonis dilatatio ⁊ ꝯstrictio: ⁊ tñ illoꝝ mot⁹ nõ ẽ
plsus. Et iõ hic termin⁹ receptacloꝝ spũs ponit ad exp̊
mẽdũ ,ppriũ subm plsus. Et itelligit p receptacula spũs
tã cor q̃3 arterie: ⁊ fm q̊sdã nullũ aliõ mẽbrũ vt Gal. lo/
co. s̃. allegato exp̊mit. ⁋ Nõ ꝙ dr ex diastole ⁊ systo le
cõposit⁹ ad ponẽdũ driaz iter plsũ ⁊ alios mot⁹ cordis ⁊
arteriaꝝ. Nã solus mot⁹ istoꝝ mẽbroꝝ q est cõposit⁹ ex
dilatatiõe q̃ dr diastole ⁊ ꝯstrictiõe q̃ dr systole ẽ plsus:
vñ nec sola diastole ẽ pulsus: nec sola systole p se: nec ẽt
alij mot⁹ hoꝝ mẽbroꝝ p̃ter cõpositũ ex ambab⁹. ⁋ Nõ
4° ꝙ dr ad regẽdũ spũz p aerẽ attractũ: ad driaz q̃rũdã
dilatationũ ⁊ ꝯstrictionũ q̃s ꝯtigit fieri in corde ⁊ arte/
rijs: nõ ad regẽdũ spũm sic̃ cũ i tremore cordis agitat i
ꝯstrigẽdo ⁊ dilatãdo ad explsionẽ male mãei: vel ad fu
gã ab illa. Et hic tremor vl salt⁹ cordis ñ dr plsus iuxta
hũc modũ: q2 ñ ẽ ad hũc finẽ: vt regat spũs p aerẽ attra
ctũ. Hec igit pticula ponit loco drie ad exp̊mẽdũ finẽ:
pp quẽ nã fecit plsum. ⁋ Propter qd nõ ꝙ spũs p aerẽ
attractũ duob⁹ vl trib⁹ modis reddit. Un⁹ ẽ: q2 euẽtat ⁊
refrigerat. Scds ẽ: q2 mũdificat. Nã cũ i gnõne spũs q̃
est q̃dã digõ supfluãt ptes fumose has ptes fumosas: ⁊
alias si q̃ sint: opz expelli: vt spũs pmãeat mũdus pui⁹ ⁊
subtil. 3° fm Gal. ex pte aeri exĉti gñat spũs i corde: vt
sumit 8° de iuuamẽti mẽbroꝝ. Et iõ ẽt p gnõnẽ mẽbro
rũ regit spũs. ⁋ Sz Auer. 2° colliget. huic snie ñ ꝯsẽtit:
⁊ iõ qdã dicũt attractionẽ fridi aeris fuire gnõni spũs
tẽpando cor: cui⁹ tẽpiẽ seqt gnõ: ⁊ fiũt ista p aerẽ friduz
attractũ. Nã aer occurrẽs spiritib⁹ q sũt corpa subtilia
cala facile p motũ iflãmabilia ipsos refrigerat ⁊ tẽpat.
Et idẽ cõmixt⁹ malis vaporib⁹ ⁊ fumis: cã ẽ q̃re illi fu/
mi meli⁹ exteri⁹ expellunt a v̓tute sic̃ lisciuiũ ⁊ saponis
ptes cõmixte cũ sordibus pãnoꝝ sunt cã q̃re exprimẽ/
do sordes facilius exeũt qd est cõe oi lauatiuo: veꝝ igit
dr hunc motũ esse ad regẽdũ spiritũ per aerẽ attractũ.

Circa tamen hec dcã oriunt aliq̃ difficultates.
Pria. q2 fz Gal. 5° de accñti. plsus
ẽ mot⁹ ꝯtinu⁹: ⁊ i h̓ differt a iectigatiõe: igit nõ solũ mo
t⁹ aggregat⁹ ex duob⁹ itercisis. nã i h̓ nõ differt a iectiga
tione cũ ẽt i ea sit dilatatio ⁊ ꝯstrictio. ⁋ 2ª difficultas.
Utꝝ plsus sit ita vtilis ⁊ neci⁹ sic̃ anhelit⁹. Or nõ vr ex
Gal. i libello de vtilitate pulsus. h̓ ,pbãte p lõgũ ,pcessũ
cũ circa pn̄ᵐ dic̃. Qñ nẽpe anhelitu p̊uati fuerimus mo/
riemur icõtinẽti. Sepe eteni pulsu p̊uant mlta mẽbra
corpis: nec tñ nocumẽtũ icurrũt idecẽs: ⁊ ifra dicit. Et i/
uenit anhelit⁹ i nr̃o iuuamẽto ⁊ nõ pulsus. Pulsus aũt
fm ꝙ video: vel nõ seqt ex eo magna vtilitas i re pror/
sus: vel si ex eo ,puenit vtilitas modica existit: hec Gal.
⁋ Or aũt sit ita neci⁹ pz: q2 mot⁹ dilatatiõs ⁊ ꝯstrictio/
nis cordis ẽ ita: vl magis necius sic̃ est anhelitus: ⁊ iste
est pulsus. ⁋ 2° q2 ille motus est magis necius sine quo
minus põt durare vita: sz sine pulsu põt minus durare
vita: q2 nõ p diẽ: sz sine anhelitu septẽ mẽsib⁹ ꝯtigit vi/
uere: vt i mr̃no vtero. ⁋ 3° q2 ille q ẽ necius i oib⁹ hñti/
b⁹ cor ẽ magis necius q̃3 q nõ est in oib⁹: sz pulsus ẽ i oi/
bus cor hñtib⁹: nõ aũt anhelitus. vtputa i nõ hñtib⁹ pul
monẽ. igit ⁊c̃. ⁋ 3ª difficultas est ꝙ seqt solũ cor ⁊ arte
rias moueri motu pulsus. ⁋ Cõtra. q2 cerebrũ mouet
motu pulsus: vt 4° de iuuamñtis. cap̊. 6°. ⁊ 8°. de vtilita.
par. cap̊ de iuuamẽto istri. odorat⁹ cũ iteriores ei⁹ vẽtri/
culi attrahãt aerẽ se dilatãdo: ⁊ expellãt ꝯstringẽdo ad
regimẽ spũs p aerẽ attractũ. ⁋ 4ª difficultas est: q2 nõ
vr ꝙ pulsus sit factus ad refrigerãdũ spiritũ p aerẽ at/
tractũ. Si. n. ita eẽt vbicũq3 nãlr esset maior necitas re
gẽdi spũs potius deberet eẽ pulsus q̃3 vbi minor est ne
cessitas: ꝯñs est falsuz. igit ⁊c̃. Et minor pz. q2 maior est
necitas regẽdi spiritũ p aerẽ in vena arteriali q̃3 i arte/
ria pedis: ⁊ tñ i vena nõ ẽ pulsus. igit nõ ẽ poti⁹ pulsus
vbi ẽ maior necitas regẽdi spm̃. Et maior pz. q2 i vena
arteriali est spũs amplior ⁊ calidior q̃3 in arteria pedis
⁊ p ꝯñs maior est ibi necitas euẽtãdi ⁊ mũdificãdi spi/
ritũ: ⁊ minor est clara. ⁋ 5ª difficultas nõ vr sufficiẽter
exp̊mi finis: pp quẽ factus est pulsus: q2 nõ solũ factus
est ad refrigerãdũ spũm p aerẽ attractũ. Nã diastole ar
teriarũ est ,ppter oẽs opõnes que imediate ad ipsaz nã
liter sequunt: sed cõstat ꝙ ad illã sequit attractio san/
guinis de venis ad arterias vt vult Gal. in libello de
vtilitate pulsus. cũ dicit. postq̃3 iuenimus venas nõ pul
satiles euacuari per euacuationẽ pulsatiliũ ꝯstat nobis
snia illius qui vidit ꝙ veniet: arterie sunt alie ad alias
aperte: istis igit meatibus ac vijs attrahũt arterie a ve
nis qñ dilatant: ⁊ euomũt ad eas qñ cõstringunt. Ex q̊
pz ẽt ꝯstrictionẽ nõ solũ fieri pp mũdificationẽ: ex qb⁹
tu potes formare rõnem: ꝙ nõ exñte necitate attrahẽdi
aerẽ stat fieri dilatationẽ arteriarũ: ⁊ sine mũdificatio/
nis necessitate fieri ꝯstrictionẽ. ⁋ 6ª difficultas est: q2
tremor cordis fm hãc descriptionem esset pulsus ꝯtra
Gal. in cõpendio pulsuũ rep̄hendentis illos qui pulsuz
vocant tremorẽ aut iectigationẽ: ⁊ arguit ꝯñtia. q2 tre/
mor cordis saltez aliquis est motus compositus ⁊c̃. In
diffinitione positis cũ aliquis fiat a virtute propter ex/
pellere rem nociuã spiritui mixtã: vt sumit in decima
tertij capituli de tremore cordis. ⁊ cũ tremor ⁊ saltus ⁊
iectigatio cordis sint idẽ vt in cõpẽdio pulsuũ põt com
prehẽdi: est ẽt difficultas in se de tremore. Nã Aui. vult
ꝙ fiat a v̓tute expulsiua. ⁊ Gal. 5° de accidẽti cap̊ p̊ vult
ꝙ a solo morbo nõ ꝯcurrẽte virtute animati corpis fiat
hoc. ⁋ 7ª difficultas est vtrum signum sumptũ a pulsu

fit certius q̄ꝫ signū sumptuꝫ ab vrina. Et videt̄ ꝙ sic. qꝛ signa sumpta a pulsu sunt ab opationibus. Sumpta aūt ab vrina sunt ab exeuntibus. Modo signa sumpta ab operationibus sunt prima ꝛ perseuerātia: nō sic aūt illa que sūt sumpta ab exeūtibus: vt sumit̄ cap. p̊ huius doctrine. Et idē videt̄ sentire Haliab. 7° sue practice cuꝫ dicit. ꝙ pulsus est p̄co verus qui multa refert ꝛc. ⁋ In oppo^m^ arguit̄. qꝛ sign̄atio sumpta a pulsu est magis variabilis: vt pꝫ ex Gal. in introductorio pulsuū. dicēte ꝙ nō est adeo pua cā que pulsuꝫ nō diuersificet ꝛ pmutet.

Ad hec dubia rn̄det̄. Et p̊ ad p^m^ dicit̄ Gal. loco allegato nō velle motū esse pulsuꝫ ꝯtinuū vere: sꝫ ꝙ ꝯtinue. i. in oī nobili pte etatis pulsus est motus: sꝫ nō est sic de iectigatiōe que nō affligit nisi cū īterpolatiōibus notabilibus: vt ꝯstat intelligēti. ⁋ Ad 2^m^ dr̄ ꝙ pulsus aut sumit̄ p pulsu cordis aut p pulsu arteriaꝝ q̄ sētiunt̄ ī bracchio ꝛ extremitatib⁹. Si p̊ mō pulsus ē magis vtilis q̄ꝫ anhelit⁹ cū anhelit⁹ in illū ordinet̄ tanq̄ꝫ in finē īmediatū p quē fit cordis refrigeriū. Sꝫ si de pulsu arteriaꝝ q̄ tāgunt̄ fit sermo: ꝯstat ꝙ anhelit⁹ est magis vtilis: ꝛ h̄ voluit Gal. loco allegato. ⁋ Ex qb⁹ pꝫ solo ad obtacuꝫ p anhelitū m̄ris defuiat̄ fetui ī vtero: ꝛ ī nō hn̄tib⁹ pulmonē aliqd fit refrigerās loco anhelit⁹. ⁋ Ad 3^m^ dr̄ ꝯcedēdo illud ꝯn̄s: ꝛ dr̄ ꝙ dilatatio ꝛ ꝯstrictio vētriculoꝝ cerebri nō est pulsus ꝓpe loquēdo vt h̄ loq̄mur. Nec cerebrū est receptaculū spirit⁹ vt hic sumit̄: qꝛ hic accipit̄ p illo in q̊ plīmū de vitali ꝯtinet̄. ꝛ ordinato p̄ncipalr̄ ad vitalis ꝯseruationē ꝛ gn̄onē. Nec auctoritates allegate h̄ dicūt: cū Gal. illuꝫ motū loco allegato vocet anhelitū cerebri ꝛ nō pulsuꝫ. ⁋ Ad 4^m^ negat̄ ꝯn̄tia p̊. Et rō est. qꝛ pulsus īuenit̄ vbi nō est maior nec̄itas. Nā ꝛ si arterie pulsent pp ꝓpriaꝫ cōmoditatē. tn̄ ēt ꝓpter refrigeriū spirit⁹ cordis attrahūt aerē: ꝛ in corde maior est semp stāte vita necessitas q̄ꝫ in aliquo alio mēbro: vt pꝫ ex Gal. in libello de vtilitate pulsus dicente. Et si cordi qdē infrigidato intantū ꝙ aīal tēdat ad pernitiē intēdas ꝛ vnū ventriū pforēs: ꝛ p̄cipue sinistrū eius ventrē: ꝛ digitū tuū intromiseris in ipso iā senties in eo calorē nimiū excedere qui nō in ceteris mēbris pōt inueniri in sua nāli dispōne pmanētibus qm̄ quātitas vna caloris est cordi sūme modica: ꝛ reliq̄s mēbris sūma valde. Ex h̄ pꝫ ꝙ nō solū sm varietateꝫ ꝓprie necessitatis variat̄ pulsus arterie. ⁋ Ad 5^m^ dr̄ negādo. ꝙ nō sufficiēter exp̄mat̄ finis pp quē est pulsus. Nā nō opꝫ in diffōne oēs tales fines secūdario ītētos exp̄mere: nec fit pulsus nisi pp eū spirit⁹ regimē fiat per aerē attractū lꝫ ad hūc finē aliȷ̄ qn̄q̄ ꝯiungant̄. ⁋ Ad 6^m^ dr̄ ꝙ tremor ꝛ si fit pp regimē spirit⁹: tn̄ nō p aerē attractū: qūo aūt fiat a v̊tute cū sola iectigatio fiat a solo morbo dr̄ ꝙ Gal. sufficit aliquā iectigationē a solo morbo vel a mā morbi fieri. ⁋ Ad 7^m^ dixit Dinus p̄ notādo ꝙ in cōparatiōe ad vl̄em dispositionē corporis multe signoꝝ diuersitates inueniunt̄: q̄dā. n. significāt sup salutē vel mortē: q̄dā sup spēm morbi: q̄daꝫ sup digestionē vel indigestionē. ⁋ 2° nō ꝙ signū esse certius pōt eē secūdi: vel in se: vel quo ad medici ꝯsiderationē. Et tūc rn̄dit ꝙ significatio sumpta a pulsu quo ad significandū spēm morbi: vel salutē vel mortē est certior in se: vel sign̄atio sūpta ab vrina. Hoc ꝓbat de salute vel morte: qꝛ pulsus sign̄at super opōnē p̄ncipiȷ̄ vite. Et de spe morbi ꝓbat p Gal. 2° de crisi. dicētē ꝙ nulla est certior sign̄atio sup tertiana q̄ꝫ pulsus. Si v̊o loq̄mur ī cōparatione ad medici cognitionē: tūc certior est sign̄atio sūpta ab vrina: qꝛ sign̄atiōes pulsus sūt occl̄te ꝛ req̄rūt ī medico excellētiā tactiue v̊tutis ꝛ bonitatē imagīatiue. ⁋ Jacob⁹ aūt rn̄dit absolute ꝙ certior est sign̄atio sūpta a pulsu q̄ꝫ ab vrina in cōpōne ad dispōnes sup q̄b⁹ tā pulsus q̄ꝫ vrina hꝫ sign̄are. Nā certu est: ꝙ sup aliq̄ dispōne hꝫ vrina sign̄are sup qua nō sign̄at pulsus: vt vbi grā. scabies vesice leuis. Et hāc ꝯnem ꝓbat p̊ auc̄te Halia. supra allegata. 2° qꝛ ꝯ̄riantibus indicatiōe sūpta ab vrina ꝛ sumpta a pulsu seq debemus pulsus iudiciū vt 2^a^ q̄rti. tractatu 2° de iudiciȷ̄s sūptis ab vrina. ꝛ cap̊ de iudiciȷ̄s signoꝝ maloꝝ. Et iō ī carmine dicit̄ Urine fraudes aperit discretio pulsus: certificatq; fidē. ⁋ Dicit 2° ꝙ dispōnes ꝛ differētie pulsus q̄bus mediātib⁹ significam⁹ sup corporis dispōnē sūt difficilioris cognitiōis apud nos q̄ꝫ dispōnes vrine. Et in v̊itate dixit ꝙ Dinus dixit nisi ꝙ p^am^ ꝯnē posuit ita vl̄em vt sit falsa. multe. n. sunt dispōnes sup qb⁹ significat̄ ex pulsu ꝛ ex vrina in q̄bus est certi⁹ iudiciū sūptū ab vrina. Et multe in q̄bus est eꝯ̄: queādmodū in apostemate renū ꝯuerso in adubelati: ī icteritia in īpregnatiōe. ⁋ Credēdū ē igit̄ ꝙ sup aliq̄s dispōnes vrina sign̄at certi⁹ q̄ꝫ pulsus: ꝛ eꝯ̄ sup alias. Sꝫ tn̄ sign̄atio gn̄alis ꝙ mēbrū est egrū est fortior ex lesione opōnū. Nā vrina sign̄at egrā vesicā p quāto significat lesam operationē. vnde signū sumptū ab vrina simili loture carnis. dixit Aui. esse ab operationibus supra cap̊ primo huius doctrine.

⁋ Cōsideratio aūt que attendit̄ in pulsu aut est vl̄is aut pticl̄aris sꝫ vnāquāq; egritudinē. Et nos qdē hic de vl̄ib⁹ regulis scie pulsus loquemur: ꝛ pticulares ad loquēdū de egritudinib⁹ particularib⁹ in posteriorib⁹ reseruabimus.

⁋ Hic dat ītētionē sūme hui⁹ dicēs: ꝙ ꝯsideratio q̄ attēdit̄ in pulsu ē duplex. vna est vl̄is: alia pticularis q̄ attēdit̄ sm vnāquāq; egritudinē. ⁋ Dic̄ 2° ꝙ ꝯsideratio de pulsu ī isto loco erit vl̄is: sꝫ pticularis reseruabit̄ postea cū erit loquēdū ī pticulari de egritudinib⁹: vt in 3° ꝛ 4° canon̄. ⁋ Ubi nō ꝙ nō obstāte ꝙ qdā p ꝯsiderationeꝫ pticl̄arē ītelligāt oēꝫ ꝯsiderationē de pulsu ꝯ̄ctā ad determinatā corpis dispōnē sm spēm: tn̄ ī v̊itate h̄ mō n̄ ītelligit Aui. cū ī hac sūma determiat de pl̄su cōpl̄onū. ꝛ tēpoꝝ ꝛ p̄gnātiū. q̄ sūt dispōnes sm spēꝫ determiate: sꝫ ītelligere debem⁹ ꝯsideratiōes vl̄es illas q̄ sunt cōes sanis aut egris: aut egris nō ꝯ̄ctis ad aliq̄ꝫ spēm d̄terminatā. Particulares aūt q̄ limitant̄ ad aliq̄ꝫ spēm morbi vt hic Aui. dicit. Cōsideratio aūt pulsus sanoꝝ dr̄ cōis: qꝛ illā opꝫ hr̄e in mēte tā p cognitiōe sanoꝝ q̄ꝫ egroꝝ.

⁋ Dicem⁹ ḡ ꝙ q̄sq; pulsus ē cōposit⁹ ex duob⁹ motib⁹ ꝛ duabus quietibus. Ois nanq; pulsus ex diastole ꝛ systole ē cōposit⁹. Post hoc v̊o nec̄e ē vt īter oēs duos ꝯ̄rios mot⁹ q̄es īterueniat. Impol̄e est nāq; ꝙ mot⁹ vn⁹ aliȷ̄ motui ꝯtinuet̄ postq̄ꝫ spatio eoꝝ applicat̄ termin⁹ ꝛ extremitates ī effectu: h̄ tn̄ in scia nāli declarabit̄. Postq̄ꝫ igit̄ hoc ita est īpol̄e est qn in vnoquoq; pulsu anteq̄ꝫ ali⁹ ꝯsequat̄ q̄tuor īteruenīant ptes. s. motus duo ꝛ q̄etes due. s. motus eleuationis ꝛ quies inter ipsaꝫ ꝛ depressionē: ꝛ motus dep̄ssiōis ꝛ quies inter ipsaꝫ ꝛ eleuationē.

⁋ Auic^a^ hic docet ex qb⁹ ptib⁹ pl̄sus cōponit̄. Et diuidit̄ in duas ptes. p̊ facit hoc. 2° docet qūo systoles sentiat̄. 2^a^ ibi [Dep̄ssiōis.] ⁋ Prio intēdit istā ꝯnē: oīs pulsus est cōposit⁹ ex duob⁹ motib⁹ ꝛ duab⁹ q̄etib⁹. ꝓbat̄ sic. Ex illis ptib⁹ est pulsus cōpositus quas opꝫ necessario interuenire anteq̄ꝫ alius pulsus succedat: sed iste sunt

duo motus ⁊ due quietes.igit̃ ⁊c̃. Maioꝛ pꝫ ꝑm cõem modũ loquẽdi medicoꝝ qui ptes totiꝰ vocãt illas que reqrunt̃ p eẽ totiꝰ.Et mioꝛ pbat̃.qꝛ pulsus ois est cõpositꝰ ex diastole ⁊ systole q sũt duo motꝰ ꝯ̃ꝛij.ſꝫ iter q̊ſcꝫ motꝰ ꝯ̃ꝛios nec̃io cadit vna qes media.ḡ in oĩ pulsu añq̃ꝫ alius iteruẽiat opꝫ eẽ duos motus dictos ⁊ duas qetes.Minoꝛ aũt ꝙ iter quoſcũqꝫ motus ꝯ̃ꝛios cadit qes media.pbat̃ per h̃:ꝙ ipoſſe est ꝙ vnus motꝰ alteri cõtinuet̃ postq̃ꝫ vni eoꝝ accidit terminꝰ ⁊ extremitas in effectu:⁊ h̃ est magis ꝯſiderãdũ in ſcĩa nãli:⁊ sic tandẽ sequit̃ ꝙ in oĩ pulsu añq̃ꝫ alius iteruẽiat sint necessarij duo motus ⁊ due qetes.¶ Circa istã ptẽ ꝯſiderãdũ vt dixi supra in diffõne ꝙ phi dicũt pulsuꝫ eẽ aggregatũ ex motibꝰ ⁊ qetibus:⁊ h̃ intẽdũt ex Aui.h̃. Quõ aũt diffinitio superius posita apud eos itelligat̃ dictum est supra.Alij v̊o dicũt pulsum eẽ solũ duos motus.ſ.dilatationis ⁊ ꝯstrictionis:⁊ apud illos due qetes nõ sũt ptes vere itegrãtes pulsum ⁊ de eiꝰ eẽntia:sed solũ duo motus.Et apud hos dicimus pulsuꝫ ex qetibꝰ cõpositũ:qꝛ qete sũt nec̃e ad eẽ pulsuũ sibi inuiceꝫ succedentiũ:⁊ h̃ largo mõ dicimꝰ sanguinẽ ⁊ flegma eẽ ptes coꝛpis hũani lꝫ sint inaĩati:⁊ iuxta viã cõeꝫ pili h̃ mõ sũt ptes capitis:vt pᵃ tertij.sunt tñ aliq pᵐ modũ seqũẽtes assignãtes hãc rõnẽ q̃re aggregatũ ex motibꝰ ⁊ qetibus est pulsus ⁊ nõ solũ motus:qꝛ pulsus est totalis opatio coꝛdis ⁊ arteriarũ facta ad spiritũ debite euẽtãdũ ⁊ mũdificãdũ q̃ nõ ẽ nisi aggregata ex talibꝰ duobꝰ motibꝰ ⁊ duabꝰ qetibꝰ:q̃ꝝ vltia ẽ qes seqũẽs systolẽ ⁊ p̃cedẽs diastolẽ seqũẽtes pulsus.Ego aũt apud istos nõ video ꝙ in qete seqũẽte systolẽ fiat mũdificatio:cũ tũc ñ expellãt̃ fumi vel aer nec euẽtatio:cũ ꝓtũc ita calefiãt spũs vt i eius cõplemẽto isurgat nec̃itas euẽta.p̃terea nec sp in pulsu debite euẽtat̃ nec mũdificabit̃ spũs.¶ Nõ 2° ꝙ in pulsu sũt duo motꝰ ꝯ̃ꝛij:qꝛ reflexi sup eadẽ linea vt motus eleuatiõis ⁊ motꝰ depſſiõis parietũ arterie.¶ Nõ 3° ꝙ motuũ ꝯ̃ꝛioꝝ qdã sũt sup eadẽ linea recta sine reflexione:vt si lapis p lineã rectã moueret̃ sine reflexiõe vſqꝫ ad cẽtrũ ⁊ vltra cẽtꝝ de directo trãsiret.Quidã aũt sup eadẽ linea circulari:vt si lapis sup semicirculi circũferentiã moueret̃ qñ ad lõgã distãtiã ꝓijcit̃ cuius semicirculi vtraqꝫ extremitas ad terrã terminaret̃ in plano ⁊ medius punctus esset altissimus.Qñqꝫ aũt sũt isti motus ꝯ̃ꝛij per reflexionẽ sup eadẽ linea.Sil'r in vtroqꝫ casu.Quidã sunt a volũtario mouẽte:qdã a nõ cognoscente.Et iterũ qdã fiũt nõ ꝯcurrente ipedimento extrinseco:qdã aũt aliq̊ ipedimẽto extrinseco ꝯcurrente.Exemplũ p̃mi.in ista vltima distinctiõe:vt cuꝫ lapis sursum ꝓijcit̃ ⁊ pmittit̃ redire sine ipedimẽto.Exẽplũ secũdi.vt cũ fabe sursum ꝓiecte superincidit lapis magnus descẽdẽs.¶ 4ᵃ distinctio.dupl'r ꝯtigit aliqd moueri duobus motibꝰ ꝯ̃ꝛijs.Uno mõ ꝙ vtroqꝫ illoꝝ moueat̃ p se.Alio mõ ꝙ vtroqꝫ moueat̃ vel altero p aliud.Exẽpluꝫ p̃mi est clarũ.Exẽplũ secũdi.vt cũ hõ in naui existẽs motu nauis mouet̃ de oꝛiẽte in occidẽs ⁊ ecõtra ꝓ p̊ motu.
¶ His distinctiõibꝰ habitis tres iuenio modos glosandi ⁊ itelligẽdi illã ꝓpõnẽ hic positã.ſ.necesse est ꝙ iter quoslibet motus ꝯ̃ꝛios cadat quies media.¶ Unus est Marsilij q ꝯuẽit cũ Burleo in 8° physicoꝝ.ꝙ iter q̊slibet tales ꝯ̃ꝛios motꝰ cadit qes media que nõ ẽ moueri:⁊ est saltẽ instantanea.nã ꝓ istãti quo icipit moueri motu ꝯ̃ꝛio motui p̊ aut mouet̃ ambobus aut nullo:qꝛ nullo mõ dõm est ꝙ ambobus vt Aristo.vult 8° physicoꝝ.iõ restat ꝙ nullo:sed istud nõ opꝫ durare per tp̃s:vt ibi arguit Burleus.⁊ pbat̃ i multis casibꝰ de faba ascẽdẽte:⁊ lapide descendẽte sup eã.Et de violẽtia noua volũtarie agẽtis.Et de musca ascẽdẽte sup lanceã incipienteꝫ cadere.¶ Secũdus modus est Dini virtual'r hunc modũ limitãtis.Et est ꝙ h̃ nõ est verũ vl'r:ſꝫ est hñ veruꝫ de motibꝰ ꝯ̃ꝛijs qbꝰ aliqd mouet̃ p se ⁊ nõ p motũ alteriꝰ.Nã nõ est icõueniẽs ꝙ idẽ moueat̃ motibus ꝯ̃ꝛijs.Uno mõ p se.Alio mõ p motũ alterius vt ꝯstat i celis q motu ꝓpꝛio mouent̃ ꝯ̃ motũ p̃mi mobilis:q̊ tñ motu p̃mi mobilis mouent̃ per accidẽs ꝯtinue.¶ Tertiꝰ modus est Jacobi de Foꝛliuio qui vr̃ itelligere Aui.hic loq de qete tpali:⁊ certe de qete tpali loqt̃ Ari.8° physicorũ.vbi vult ꝙ iter q̊scũqꝫ motus reflexos cadit qes media ⁊ Cõmẽtatoꝛ cõmẽto.81.Sꝫ tũc dicit hic doctoꝛ debere itelligi de motibꝰ ꝯ̃ꝛijs reflexis nõ volũtarijs deductis iuuamẽtis ⁊ ipedimẽtis extrinsecis.¶ Rõnẽ aũt assignat ex nãli phia:qꝛ si graue mouet̃ sursuꝫ violẽter tũc si dꝫ deoꝛsuꝫ descẽdere deducto ipedimẽto opꝫ hãc v̊tutẽ minoꝛari itãtũ ꝙ grauitas illã v̊tutẽ excedat:⁊ iõ aliqñ grauitas illius ⁊ v̊tus erũt eq̃les.ꝓ illo igit̃ istãti mobile nõ mouet̃ sursuꝫ nec deoꝛsuꝫ:cũ ibi nõ sit sufficiens ꝓpoꝛtio grauitatis ad illã v̊tutẽ nec ecõtra:⁊ post ẽt per tp̃s qescet:qꝛ cũ illa v̊tute sursum trahẽte resistit mediũ.Et iõ tp̃s erit anteq̃ꝫ supet grauitas illa mediuꝫ ⁊ v̊tutẽ simul:⁊ iõ per tp̃s qescet.Si aũt ipedimẽtũ extrinsecũ superueniret nõ opꝫ ꝙ per tp̃s quiescat:vt cuꝫ fabe ascendenti occurrit lapis molaris cadens.
¶ Mihi v̊o videt̃ ꝙ hic modus ⁊ si magis sit ad mẽtẽ Aui.q̃ꝫ p̃cedẽtes inquãtũ loqt̃ de qete tẽpoꝛanea tñ nõ sit vl'r verus.Nã sepe ꝯtingit ꝙ mediũ nõ resistit.Naꝫ si lapis ꝓijceret̃ in medio qđ ꝯtinue mouet̃ deoꝛsuꝫ:ẽt in p̃nᵒ motus lapidis vel lapis motꝰ v̊sus oꝛiẽs velociꝰ q̃ꝫ nauis in qua est ipse:moueat̃ v̊sus occidẽs vnifoꝛmiter tardaret motũ suũ quousqꝫ tardius moueat̃ q̃ꝫ nauis.¶ Et si vt ad expiẽtiã videmus fieri q̊tidie ne det̃ vacuũ aq̃ p cãnã egrediẽs de magno vase statiꝫ nec̃itate vacui cessante reuertit̃ deoꝛsuꝫ.¶ Et iõ puto ꝙ Aui.p motus ꝯ̃ꝛios iter q̊s vult cadere qetẽ mediã itelligit motus nãles eiusdẽ mobilis ad terminos p se itẽtos vltimate a v̊tute illius mobilis:⁊ hos vocat hic motꝰ:q̊rũ spatio applicat̃ terminus in effectu:⁊ de istis solis ꝓcedit rõ Ari.⁊ Cõmẽ.8° phicoꝝ.loco allegato:⁊ sufficit ꝓposito nr̃o:cũ tã diastole q̃ꝫ systole sint motꝰ nãles ad determinatos terminos p se itẽtos a v̊tute:⁊ tu h̃ examia ⁊ videbis hec sufficere Ari.volẽti pbare ꝙ nõ est motus vnꝰ ppetuus pp reflexionẽ sup lineã vnã rectã:⁊ qꝛ hec nimiũ distãt a medicia nõ amplius me extẽdo.¶ Nõ 4° vt subtiliter dixit Dinꝰ qes media iter motos q sũt i pulsu nõ solũ iteruenit ex nec̃itate mediãdi iter motos ꝯ̃ꝛios:sed est de intẽtiõe nãe pp fines ⁊ vtilitates. Naꝫ qes post diastolẽ oꝛdinat̃ i refrigeriũ spũs cũ moꝛa fridi aeris pmixti cũ spiritibꝰ faciat ad illoꝝ ifridationẽ:⁊ hec moꝛa est p qetẽ.¶ Quies aũt post systolẽ ⁊ si nõ deseruiat euẽtatiõi ⁊ mũdificatiõi:deseruit tñ spirituũ gnõni ⁊ augmẽto caloꝛis in gradu:⁊ iõ pp fines fiũt qetes a v̊tute pp qđ icõmode dixit Dinꝰ ꝙ ille qetes pñt dici motus in relatiõe ad v̊tutẽ vitalẽ:qꝛ sunt opatiões eius:sicut tenere manus rectas ⁊ stare dñr motus locales a Gal.5° de accidẽti.⁊ in libello de tremoꝛe ⁊ iectigatione ⁊ spasmo.Et puto ꝙ qlibet sane mentis rõnes assignatas de mediatione quietis iudicabit eẽ melioꝛes q̃ꝫ sint rõnes Jacobi sic arguentis:ꝑm aliã applicationeꝫ v̊tus facit ꝯstrictionẽ:⁊ ꝑm aliã dilatationẽ.igit̃ cõpleta dilatatiõe tp̃s erit anteq̃ꝫ debite applicet̃ pro cõstrictione.cõstat enĩ per villos latitudinales fieri constrictionẽ ⁊ dilatationẽ per longitudinales qui attractioni deseruiũt:⁊ iõ stat applicatã esse virtuteꝫ:sed nõ operatam fuisse constringendo ꝓpter nõ indigere constrictione sed quiete.Nec opoꝛtet alias suas rõnes adducere.

¶ Depꝛessionis vero mot⁹ apud plurimos medicorũ nullo mõ sentit̃: ƀ apud alios est cũ aut in forti pulsu sua fortitudĩe sentit̃: aut ĩ pulsu magno ꝓꝓ eleuationẽ sui: aut ĩ duro ꝓꝓ multã sui refrenationem: aut in tardo ꝓꝓ longinquitatez tp̃is sui mot⁹. Gal̃. quoqȝ dixit lõgo tp̃e nõ fui sollicit⁹ ex depꝛessione. postea vero nõ quieui tangẽdo donec ex eo aliqd ꝑcepi ⁊ postea illud cõpleui. nã postea porte pulsus mihi aperte fuerũt. Qui vero ista studuerit vt ego ꝑcipiet illud qḋ ꝯsecut⁹ fui: ⁊ lȝ sit ita vt dicit: ĩ plĩmis tñ dispositionibus depꝛessio nõ est sensu ꝑcepta.

¶ Hic facit qḋ dcm̃ ẽ. Et p̊ dicit q̄ mot⁹ depꝛessiõis apud plurimos medicoꝝ nõ sentit̃. ¶ Dicit 2° q̄ apud alios ꝯtingit sentiri: ⁊ ƀ est aut in forti pulsu qui sua fortitudine sentit̃: aut in magno ꝓꝓ eleuationẽ suã: aut in duro ꝓꝓ suã refrenationẽ: aut in tardo ꝓꝓ tẽporis lõgitudinẽ sui mot⁹. ¶ Dicit 3° q̄ Gal̃. dixit se longo tp̃e nõ fuisse sollicitũ de cognitiõe depꝛessionis: sed postea nõ q̄euit donec de illa aliqd cõpꝛehẽdit ⁊ postea cõpleuit cognitionẽ ei⁹. Nã postea porte pulsus fuerũt apte: ⁊ dicit q̄ q̄ ita studuerit sicut ipse poterit ꝯseq̄ qḋ ipse ꝯsecut⁹ ẽ. ¶ Dic̃ q̄ lȝ ita fuit sic̃ dicit Gal̃. tñ in plib⁹ dispõnibus nõ sentit̃ systoles. ¶ Circa quã ꝑtẽ nõ p̊ q̄ rõ siue motiuũ antiquoꝝ fuit: q2 solũ ille mot⁹ tactu ꝑcipit̃: per quẽ obm̃ applicat organo tact⁹ al̃r ⁊ al̃r: ſȝ per motũ depꝛessionis recedit obm̃ ab organo ⁊ nõ applicat̃. iõ mot⁹ depꝛessionis nõ sentit̃. Isti in mĩori decipiunt̃: q2 lȝ q̄escente digito recedat ab organo tact⁹ ꝑ depꝛessionẽ: q̄ñq̄ tñ arteriã digito insequẽte stat ꝯtinue sufficiẽter applicari. p̄terea lȝ recedat a digito: tñ nõ subito per depꝛessionem cessat eius iꝑꝛessio in digito: ĩmo paulatim ⁊ ꝑ illã al̃r ⁊ al̃r applicat̃. Digito. n. cõpꝛimẽte arteriã: ⁊ arteria ẽt nõ ex toto cadẽte aliq̊ mõ ꝑtes digiti cõpꝛimunt̃. Et cũ arteria ĩcipit ꝯstrigi ĩcipit q̄busdã digiti ꝑtib⁹ p̄us cõpꝛessis cedere: ⁊ illo mõ al̃r applicat̃ ⁊ al̃r sẽtit̃ recte si vtrẽ plenũ clausis oculis cõpꝛimerẽ ⁊ ĩcipet vter euãri sẽtirẽ ipm̃ sub digito cõpꝛimi: ⁊ iõ nõ sufficiẽter dixerunt. ¶ Nõ 2° q̄ q̄tuor ponunt̃ ꝯditiões pulsus faciẽtes ad depꝛessiõis cognitionẽ. Prima est fortitudo pulsus. Et cã ẽ: q2 pulsus fortis multũ resistit digito cõpꝛimẽti arteriã: vñ digit⁹ ẽt ꝑ ꝑte ab arteria depꝛimit̃ multũ reᵘ eius qḋ fit a pulsu debili: ⁊ iõ cũ ĩcipit arteria cõpꝛimi cessat depꝛessio digiti q̃ erat fortis reᵘ aliaꝝ: ⁊ iõ sentit̃ meli⁹ q̄ȝ debilis. ¶ 2ª est durities pulsus. Et hec ẽ eadẽ cã. ¶ 3ª est magnitudo. Et cã ẽ: q2 si pulsus sit mollis ⁊ magn⁹ ⁊ diastole multe parte digiti occurrit arteria: ⁊ cũ recedit paulatĩ ꝑcipit̃ recessus arterie a digito meli⁹ q̄ȝ si paruo spatio tetigisset. ¶ 4ª est tarditas: q2 cũ nõ sit ꝑu⁹ ⁊ ꝑcipit̃ ẽt ꝑ mediũ aliqḋ si velociter fieret effugeret cognitionẽ sue quãtitatis. Tarditas igit̃ ĩ pulsu ⁊ ꝑcipue ĩ systole ẽ cã ꝑceptiõis ei⁹: lȝ ĩ ml̃tis motib⁹ nimia tarditas sit cã occl̃tatiõis mot⁹: vt pȝ ĩ q̄busdã rotis horologioꝝ tardi mot⁹. ¶ Nõ 3° q̄ dic̃ Aui. ĩ plib⁹ dispõnib⁹ systole nõ est sensu ꝑcepta: cui⁹ oppoᵐ vr̃ dicere Gal̃. 5° de accñti cap̊ 2° cũ dixit. Inter dilatationẽ ⁊ ꝯstrictionẽ pulsus q̃dã seq̄t̃ q̄es que sensu ꝑcipit̃ nisi cũ formiculosus fuerit. Cũ igit̃ q̄es illa nõ ꝑcipiat̃ nisi motus ꝑcipiat̃: seq̄t̃ q̄ motus ꝯstrictionis percipit̃: nisi cũ pulsus fuerit formiculosus: ⁊ cũ in pluribus dispõnibus nõ sit formiculosus: sequit̃ q̄ vtplurimũ sentiet̃. ¶ Dicit̃ igit̃ ꝓ cõcordia: q̄ hec q̄es erat sensu ꝑcepta a Gal̃. sed nõ in pluribus dispõnibus tãgẽtiũ ⁊ pulsuũ. ¶ Nõ 4° ex Auer. 4° colliget. q̄ opȝ debẽtẽ recte iudicare de motu depꝛessiõis hẽre tria in se. p̊ cognoscere oẽs differẽtias pulsuũ 2° multo tẽpore exercitari in eis. 3° q̄ habet tactũ optimum. Ista aũt in pluribus dispõnibus nõ ĩueniunt̃.

¶ Causa vero ob quã statutum fuerit tangere venas bracchij ⁊ facilitas pꝛebẽdi ipsuȝ: ⁊ q̄ hõ non est sollicitus vt ipsum discooperiat ⁊ rectitudo situs ipsius ꝓpter rectitudinem cordis ⁊ eius qḋ est iuxta ipsum.

¶ Hic dicit cãȝ q̃re tãgit̃ pulsus in bracchio. Et dicit q̄ sũt tres. Prima est facilitas p̄bẽdi bracchiũ medico. 2ª cã est: q2 nõ est ml̃ta cura ĩ bracchio discooperiẽdo siue ꝓꝓ verecũdiã siue ꝓꝓ timorẽ nocumẽti. 3ª cã est: q2 recte respic̃ arteria bracchij aut cor aut q̄si. Et p̄t addi 4ª cã q2 in bracchio sũt arterie discooperte ꝓpter carnis paucitatẽ in illo loco. Ex q̄bus sequit̃ q̄ rectus ⁊ melius iudiciũ habet̃ de pulsu per tactũ arterie bracchij q̄ȝ per tactũ pectoris vl̃ arteriarũ timporis: q2 directi⁹ respiciũt cor ille bracchij q̄ȝ ille timpoꝝ: ⁊ q2 in pectore tãgimus mediante parte valde grossa ⁊ dura ꝓpter ossa.

¶ Et opȝ quidez vt sit tactus manu super latus existẽte: quoniã si manus super vola plãte extẽdat̃ in latitudine augmẽtũ pꝛebet ⁊ ex eleuatione diminutionem facit ⁊ etiã diminuit ex lõgitudine ⁊ ꝓpꝛie in macilentis: ⁊ resupinata augmẽtat in eleuatione ⁊ longitudine. Opȝ preterea vt tactus fiat in hora qua ille cuius pulsus est sit ab ira remotus ⁊ gaudio ⁊ exercitio ⁊ omnibus passionibus ⁊ saturitate que grauedinem facit ⁊ fame ⁊ dispositione relinquẽdi ꝯsuetudines ⁊ renouandi vsus. Et opȝ etiã vt sit de pulsu experimentum temperati nobilis. ita vt altus ei comparet̃.

¶ Hic ponit ꝯditiões obſuãdas in tãgẽdo pulsuȝ. Et vt mihi vr̃ ille ꝯditiones in tãgẽdo pulsum vt cognoscat̃ pulsus qui est regula alioꝝ. Et iste sũt tres q̃s hic ponit Aui. Prĩa est q̄ tact⁹ fit manu lateral̃r posita: ita q̄ pollex sit in suꝑiori ꝑte: ⁊ cã ẽ: q2 si tangat̃ manu existẽte suꝑ vola sua pulsus apꝑebit latior ⁊ min⁹ alt⁹ ⁊ min⁹ lõg⁹: ⁊ si stat manus resupina apꝑebit altior ⁊ lõgior ⁊ minus latus. ¶ 2ª ꝯditio est q̄ tãgat̃ dũ hõ ẽ remot⁹ ab oĩ excellẽtia passionũ aĩe. s. ire: gaudij: timoris ⁊c. ⁊ cũ ƀ qñ nõ ẽ exercitat⁹ aut replet⁹ repletiõe ꝯstrigẽte: aut qñ ẽ renouãdi vsus aut relinquẽdi ꝯsuetudines. ¶ 3ª ꝯditio ẽ q̄ fit tact⁹ pulsus hoĩs tẽꝑati nobilis ĩ cõplone: vt ꝑ illi⁹ pulsuȝ reliq̊s cog̃scam⁹. ¶ Nõ g̊ p̊ q̄ cã p̄mi solet assignari a doctorib⁹ antiq̄s: q2 manu posita suꝑ vola arteria in parte inferiori erit: ⁊ iõ ad eam currit multum de sanguĩe ⁊ ĩplet̃ de latitudine ⁊ ꝓhibet̃ eleuatio pulsus: si aũt ponit̃ resupina tũc minus generat̃ virt⁹: ⁊ iõ eleuat in altitudine ⁊ addit̃ in lõgitudine. ¶ Hic modus nõ ẽ ver⁹: q2 v̄t⁹ minime grauat ĩ situ nãlissimo bracchij q̄ est cũ bracchiũ stat suꝑ lat⁹: vt isti dicũt. 2° nõ ẽ verũ de cursu sanguinis ad arteriã q2 nõ opȝ tũc q2 hec maxime eẽt in macilẽtis. ¶ Moderni ãt dicũt cãȝ eẽ q2 manu posita sr̃ vola cõpꝛimit̃ ml̃tũ arteria a ꝑte bracchij suꝑ arteriã que est valde grossa: ⁊ iõ dilatat̃ arteria ⁊ ꝓhibet̃ eleuatio ei⁹ ⁊ lõgitudo pulsus. Eõ ãt qñ ponit̃ resupina q2 paꝝ de carne generat suꝑ arteriã ⁊ fit pulsus altus ⁊ lõgus. Sed dũ est suꝑ latus est medio mõ. Et ƀ ẽt est falsuȝ: nã caro ⁊ ossa nõ g̃nant ⁊ cõpꝛimũt arteriã

brachio posito sup volam: dūmodo teneat suspensū. ¶ 2° plus grauat cutis sup arteriā cū ē bracchiū resupinū q̄ dū stat lateraliter: q2 ꝯstat ꝙ nō cōprimit a cute versus ꝓfundū bracchij: ⁊ iō nō cresceret altitudo per situ3 resupina bracchij: propterea h mō iste varietates plus fierēt in habentibus multā carnē q̄ in macilētis: cū plus esset aptum grauare id qđ arterie supereminet. ¶ Melius est igit imaginari ꝙ cū manus tenet sup latus tūc bracchiū est i ei⁹ situ nāli sine tortura. Cū aūt voluit sup vola torquet ita vt ide insequat arterie tortura: ⁊ in illa fit ꝑs arterie iuxta rasettā latior ⁊ min⁹ alta vt notuit expiētia. S3 qn̄ nō ecōtra ponit bracchiū resupina manu: tūc in loco dicto ex tortura arterie accidit ꝯ̄riū. s. ꝙ fit arteria eleuata in altū: ⁊ stricta in latu3. vn̄ fit ꝙ sentit lōgus pulsus in bracchio recte si hēm⁹ intestinū vacuū a re corpulēta: sed aere plenū ⁊ torqueamus inueniemus in quadā parte latificari ⁊ in alia eleuari: ⁊ pro hoc ista sufficiunt. Maxime autē apparet h in macilentis: q2 arteria non ꝯstricta a multa carne magis mutat in eis sitū suū ex tortura in cubito q̄ in multam carnē habentibus in q̄bus arteria in ꝓprio situ tenet iuxta manū ꝑꝑ ꝯstrigētia circūdātia. ¶ Circa 2ᵃᵐ ꝯditionē attēde ꝙ nō est mens Auic. ꝙ nullo mō debet medicus ꝯsiderare pulsum illoꝝ qui alterati sunt aliq̊ modoꝝ. Nā īfra docebit pulsus istoꝝ accidētiū cognoscere: sed est eius intētio ꝙ in humido in mēte modum pulsus qui est regula alioꝝ debemus tāgere in hoīe nō ꝑmutato vehemēter ab aliquo dictoꝝ accidentiū: ⁊ sic de 3ᵃ ꝯditione est dōm: ꝙ ꝯsideratio pulsus tēperati ad hūc finē d3 esse. ¶ Ex quo p3 ꝙ ex ꝑte eius cui⁹ pulsus tangit. Hic tangunt sufficienter ꝯditiōes req̄site ad habendū regulā oīum pulsuū in mēte. Sicut. n. temperatus nō alteratus est regula in cōplexione oīum alioꝝ: ita pulsus eius est alioꝝ pulsuū regula cōparatione cuius dicunt: aut magni: aut parui: aut aliarū denominationū: ⁊ iō ꝯditiones quedā que hic addunt a q̄busda3 doctoribus auctoritate Egidij nō sūt ad supplēdū Aui. defectū in ꝓposito suo. Nā p̊ d3 ꝙ debemus pulsum hominū distēperatoꝝ in nāli dispōne tāgere: ⁊ h est verū pro cognoscēdo eoꝝ ꝑternāles dispōnes: nō pro regula vli oīu3 alioꝝ pulsuū q̄uo loquit hic Auic. ¶ Scđo d3 ꝙ nō statim cū ad infirmū vadimus debemus tangere pulsum: q2 forte verecūdia vel gaudio vel alia passione ꝑmutat in aduētu medici: ⁊ hec reducit ad 2ᵃᵐ ꝯditionē suprapositā. ¶ 3° addit q2 nō stati3 duabus aut tribus percussionibus perceptis dimittamus qđ est verissimū: sed in egris fit istud ad ꝑcipiēdū diuersitatē que q̄nq3 nō nisi in cētesima ꝑcussione ꝑcipit sicut in pulsu getē habēte sepissime su3 expertus: sed ista cōprehēdit in v̄bo ꝯsideratio. Nā si d3 esse ꝯsideratio bona ⁊ recta illa nō habebit nisi multotiēs tangamus ⁊ multū expectemus. ¶ 4° dicit ꝙ manus sinistra medici sustentet bracchiū: que ꝯditio ē v̄a i ifirmis ne ex debilitate tremēdo corrūpat iudiciū medici: s3 in ꝓposito nō est necessaria: q2 tēꝑatus nō h3 hāc debilitatē. ¶ 5° addit ꝙ caueat ne egrotās hēat arteriā ꝯstricta3: ⁊ h est verū ⁊ dat itelligi per p̊ᵃᵐ ꝯditionē. ¶ 6° addit ꝙ p̊mo leuiter cōprimat arteria. 2° fortius paulatim q̊usq3 videamus in quo mō cōpressionis maxime in digitis imprimit: ⁊ in illo persistamus: ⁊ ista est ex parte medici tangētis. ¶ 7° addit ꝙ medicus sit sanus. ista est ex parte medici tangentis ⁊ nō tacti. Sufficienter igit tetigit ꝯditiones attendendas in illo qui tangit non pro omni pulsu sed pro pulsu equali qui est vniuersalis ⁊ alioꝝ regula.

Circa tamen hec dcā cadūt aliq̄ dubia. Primū q2 Aui. in hac summa videt fuisse supfluus aut diminutus. Nā si nō intēdit de pulsib⁹ morboꝝ determinate supflue determiauit de pulsu doloꝝ ⁊ apostematū. Si aūt generalr ēt de pulsibus morborū determinare intendebat: constat ꝙ fuit diminutus: q2 nō determinauit de pulsibus febriū nec in generali nec in speciali: nec de pulsibus vulnerum.

¶ Scđm dubiū. q2 dcm̄ est supra ꝙ nā intēdit getē determinati tꝑis queadmodū ⁊ motus f3 finis exigētiā. ¶ Cōtra. ex h sequit ꝙ stātib⁹ causis ꝯtētiuis pulsuu3 oīno sil'ibus: nō tn̄ ide alijs deductis extrinsecis īpedimētis pulsus differētie sil'es ꝓuenirēt: ꝯn̄s ipol'e: vt dicemus infra: ⁊ ꝓbat ꝯn̄tia: supposito ꝙ in sorte ⁊ platone v̄tutes sint eque fortes ⁊ necitates euentādi ⁊ mūdificādi eq̄les: ⁊ īstrumēta eque obediētia: sed in sorte cā incitās ad getē pulsus sit fortior q̄ in platone: ⁊ sint in ꝯstricto eē arterie vtriusq3 eque p̄: ⁊ sequit tota ꝯ̊ vt cōstat: q2 q̄es erit lōgior in sorte. ⁊ iō pulsus rarior. ¶ Se quereret 2°. ꝙ nō q̄ncūq3 īsurgit in corde vel arterijs necessitas efficax euētādi ꝯstante v̄tute ⁊ obediēte instrō fit vel incipit fieri diastoles deducto impedimento.

¶ Tertiū dubiū. q2 nō videt ꝙ systoles sit quoquo mō a nobis tactu ꝑceptibilis. Nā ꝑ systole3 arteria recedit ab organo tact⁹ ⁊ nō de nouo ꝑtib⁹ alijs tact⁹ occurrit: iō nō sentit. ꝓterea aut in sentiēdo digitus cōprimeret vt sequat arteriā aut nō. si nō: tūc nō v3 q̄uo mot⁹ sentiat partiū separatarū a digito. si sic. aut eque velociter: aut veloci⁹ aut tardius: si tardius ita nō sentit ac si nō seq̄ret digitus arteriā. si p̄cise eque velociter: tūc p̄cise eodē mō applicaret digito: ⁊ sic nō appareret moueri tactui: si velocius ita motus digiti cōfunderet motū arterie ⁊ ꝓueniret illū: ⁊ sic illi⁹ ꝓprium motū nō sentiret.

¶ Ad p̊ᵐ d3 ꝙ de pulsibus febriū dedit gn̄ales regulas cū dixit pulsus cōplexionū. Uulnera aūt nō mutāt pulsum ꝑseuerāter nisi aut ꝑꝑ apostēata ipsa: aut ꝑꝑ malā cōplexionē: aut debilitatē virtutis: ⁊ iō de illis nō fuit opportunū hic determiare: sed apostēata hn̄t spālē modū ꝑmutatiōis ⁊ dolor. ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedit ꝯclusio que ēt apud oēm viā est ꝯcedenda: puta si in p̊n° dilatationis arterie fortis sit in eo maior necessitas euentandi q̄ in arteria platonis in p̊n° sue dilatationis: sed per minus q̄ excedat necessitas euentandi in p̊n° diastoles fortis suāmet necessitatem in principio quietis post systolem. ¶ Ad tertium dicit ꝙ systoles sentit per accidens a tactu nō per se sicut tangit manus socratis aut filij tui.

¶ Amplius dicemus ꝙ genera ex quib⁹ medici pulsus dispositionem cognoscunt f̄m ꝙ ipsi referunt sunt dece3 quāuis eis fuerit necessarium: vt potuissent ea nouem. Genus quide3 qđ est sumptum ex quātitate diastoles: ⁊ gen⁹ qđ est sumptum ex qualitate percussionis vene in digitos: ⁊ genus qđ est sumptum ex tempore cuiusq3 motiōis: ⁊ genus qđ est sumptū ex essentia instrumenti. Et genus qđ est sumptum ex eius euacuatione aut repletione: ⁊ genus quod est sumptū ex caliditate tactus ipsi⁹ aut frigiditate: ⁊ genus quod est sumptu3 ex tempore quietis ⁊ genus quod est sumptum ex pulsus equalitate aut diuersitate: ⁊ gen⁹ qđ est sumptum ex eius ordinatione in diuersitate sui aut inordinatione: ⁊ genus qđ est sumptu3 ex pondere.

¶ Hec

¶ Hec est 6ª pars huius capli in qua ponit rōnes a qbus sumunt̄ genera pulsuū. ⁊ nō sumit̄ hic genus ꝓprie: sꝫ ꝑ generali seu cōi rōne. ⁊ diuidit̄ in duas ptes: qꝛ pmo has enumerat. 2° sigillatim exequit̄. ibi 2ª [Genus vo quātitatis.] ¶ Dicit p ꝙ genera ex qb⁹ cognoscunt̄ dispōnes pulsuū sūt. 10. fm ꝙ dixerūt medici q̄uis sit necessariuꝫ eis dicere ꝙ sufficiūt nouē. ¶ Dicit 2° ꝙ hec sūt illa. 10. genera. pᵐ est gen⁹ sumptū ex q̄titate diastoles. scd̄m est gen⁹ sumptū ex q̄litate ꝑcussionis vene in digitos. tertiū est gen⁹ sumptū ex tpe vtriusqꝫ mot⁹ cōponētis pulsuꝫ. q̄rtū sumptū ex eēntia ⁊ mō subē istri. s. arterie ꝙ sit dura aut mollis. q̄ntū est sumptū a plenitudine vel vacuitate instri. i. arterie. sextū a q̄litate tāgibili pma in arteria ꝯsiderata. septimū a tpe q̄etis. puta freq̄ns ⁊ raꝝ. octauū ab equalitate ⁊ inequalitate ꝑtiū pulsuū adinuicē. nonū genus sumit̄ ab ordīe ⁊ inordinatione. decimū a pōdere. ¶ Nota igit̄ pmo ꝙ ois pulsus inordinatus est ineq̄lis: ⁊ iō illō gen⁹ qd̄ ab ordinatione vel inordinatiōe sumit̄ ꝯtinet̄ sub pulsu ineq̄li vel diuerso. Nō obstāte tn̄ ꝙ isti posuerūt genera decē tn̄ nonū cōprehēdit̄ sub octauo: ⁊ ita nō nisi. 9. sūt necīa. ¶ Nota 2° ꝙ istaꝝ dispōnū a qbus sumunt̄ genera pulsuū: q̄dā cōcomitant̄ pulsuꝫ eēntialr̄: q̄dā accn̄talr̄. ¶ Et illa dicunt̄ essentialr̄ cōcomitātia que ipsum sequunt̄ ⁊ ꝯueniūt sibi ꝑut est motus ille cōpositus cū iterpositis q̄etib⁹. Illa vo dicunt̄ accn̄taliter attribui pulsui que sibi attribuunt̄ rōne alicui⁹ accidētalis dispōnis iuēte in organo vl' in istro ei⁹. Exēplū pmi. vt velocitas: tarditas: magnitudo: ꝑuitas: spissitudo: fortitudo: eq̄litas. Exēpluꝫ scdi. sicut durities: mollities: caliditas: frigiditas: plenitudo: vacuitas. Ex qbus appet ꝙ dispōnes essentialr̄ pulsum cōcomitātes a qb⁹ genera hec sumunt̄ sūt. 7. Nā tres assignaui accn̄talr̄ cōcomitātes. ¶ Haꝝ aūt sufficiētia hoc mō hri pōt. Iste dispositiones aūt sūt accepte ab accn̄talr̄ aut essentialr̄ cōcomitātib⁹. Si ab essentialr̄ h est tripliciter: qꝛ vel sumunt̄ a quantitate virtutis ad modū Auerrois 4° colliget. vel a q̄litate ꝑcussionis: vt hic Auic. aut a quātitate dimēsiua. Si pmū est fortis vel debilis. Si scd̄m est ꝑtinēs ad magnū ⁊ paruū. Si tertiū aut est sumptū a tēpore mēsurante motū: ⁊ sic est velox ⁊ tardus: aut a quātitate quietis: ⁊ est spissus ⁊ rarus: aut a ꝓportione ꝑtiū: tūc est eq̄lis: aut diuersus sub quo est ordinatus ⁊ inordinatus. ¶ Si vo a ꝓportione partiū ad illius habitudinē in quo pulsus iuenit̄: ⁊ sic est pōdus ⁊ erūt sex pncipales subitellecta septima. ¶ Si vo sint ꝯditiōes nō essentialr̄ ꝯcomitātes: tūc aut sumit̄ a q̄litate pma tangibili in instro: ⁊ est calīs aut frigidus: aut a modo subiecte: tūc est durus aut mollis: aut a ꝯtēto ⁊ est plenus ⁊ vacuus. ¶ Nota 3° ꝙ vnum genus dr̄ sumptū a quātitate diastoles. s. magnitudo diastoles aut ꝑuitas: sed nō ita intelligat̄ qn̄ etiā a quantitate systoles sumatur: vt in cōmēto pulsuū. caplo de pulsu somni sumit̄ a Gal. vt hic noīauit diastolē tanq̄ notiorē. Reliqua sunt in sequētibus sigillatim declaranda.

¶ **Gen⁹ vo quātitatis pulsus significat̄ ex quātitatibus suoꝝ triū diametroꝝ que sūt ipsi⁹ lōgitudo ⁊ latitudo ⁊ ei⁹ ꝓfunditas. sūt ergo in eo nouē pulsus dispōnes simplices ⁊ cōposite.**

¶ Hic exequit̄ sigillatim de dictis generibus. Et diuidit̄ in. 10. partes fm ꝙ. 10. genera sūt. 2ª ibi [Generis vo.] Et alie ptes patebūt. pma in tres. pmo ostēdēdo vn̄ sumant̄ varietates ⁊ significationes in isto gn̄e ⁊ numerat simplices spēs. ⁊ sigillatim declarat. 3° de cōpositis determinat spēb⁹. 2ª ibi [Et nouē q̄dē.] 3ª ibi [Cōpositaꝝ.] ¶ Dicit pmo ꝙ gen⁹ pulsuū qd̄ sumit̄ ex q̄titate significat q̄titatē suoꝝ diametroꝝ. s. lōgitudīs: latitudīs: ⁊ ꝓfunditatis.

¶ Dicit 2° ꝙ ex h sequit̄ ꝙ in h gn̄e sūt nouē spēs pulsus simplicis: ⁊ sūt etiā cōposite alie. ¶ Nota igit̄ pmo ꝙ spatiū descriptū ab arteria in pulsu est corporeū: ⁊ iō ex eo sūt tres dimēsiones q̄s Auic. hic vocat diametros. Nā pmo in diastole imaginamur spatiū iter locū vbi est arteria qn̄ est in ꝯstricto esse ⁊ locū ad quē venit ꝑ dilatationē vsus domesticū bracchy ⁊ vsus digitū tāgentē: ⁊ h spatiū dicim⁹ ꝓfūditatē vel altitudinē in pulsu. 2° imaginamur spatiū a loco vbi est paries arterie in cōstricto esse ⁊ situm vbi sūt parietes arterie in dilatato esse vsus vtrūqꝫ focile bracchy: ⁊ hāc distātiā iter vtrūqꝫ dicim⁹ latitudinē. 3° imaginamur fꝫ bracchy lōgitudinē ꝑ q̄tū spatiū pōt ꝑcipi pulsus hora sui mot⁹: ⁊ hāc totā distātiā dicim⁹ lōgitudinē: vn̄ lꝫ tota arteria dilatet̄ fm totā suā lōgitudinē nō dicim⁹ totā arterie lōgitudinē eē lōgitudinē pulsus: sꝫ lōgitudīs ei⁹ tm̄ qd̄ sentit̄ in bracchio. Et ab harū triū diametroꝝ q̄titatib⁹ quō īfra dicā sumūt̄ pulsus in h gn̄e spēs. ¶ Nō 2° ꝙ cā q̄re sūt nouē simplices spēs vel drīe est: qꝛ in vnaquaqꝫ istaꝝ trium diametroꝝ ꝯtingit pulsuꝫ aut equari tēperato aut excedere tēperatū aut deficere ab illo: ⁊ iō respectu vniuscuiusqꝫ istaꝝ tres fuerūt simplices drīe. ¶ Nota 3° ꝙ hic triplex iuenitur lr̄a. vna dicit. Sūt igit̄ in eo nouē pulsus differētie ⁊ nouē cōposite: ⁊ illa est corrupta ⁊ falsa qꝛ plures nouē sunt cōposite. 2ª dicit nouē simplices ⁊ cōposite nō ponendo numeꝝ cōpositaꝝ: ⁊ hec ē cōior ⁊ verior: qꝛ vltra simplices iueniunt̄ cōposite. In 3ª vo lr̄a que iuenit̄ ponit̄ numerus cōpositaꝝ. ⁊ dr̄. 27. cōposite. Et si ita dicat etiā est vera: vt pōt colligi a Gal. in libello de drȳs pulsuuꝫ: ⁊ tu cōbinādo potes illas colligē ꝯiūgēdo pmo lōgū ⁊ latū ⁊ variādo ꝓfūditatē trib⁹ modis. 3° lōgū ⁊ mediocrē iter strictū ⁊ latū variādo iteꝝ ꝓfūditatē tribus modis: ⁊ sic erūt nouē cū lōgitudine: ⁊ nouē cū breuitate cōposita: ⁊ nouem cū mediocritate ⁊ nō plures erunt. igitur. 27.

¶ **Et nouē q̄dem simplices sūt lōgus curtus ⁊ mediocris ⁊ latus ⁊ strictus ⁊ mediocris ⁊ ꝓfundus aptus ⁊ mediocris. Lōgus aūt ille est cuius partes in lōgitudine plus sentiunt̄ q̄ nālis absolute qui est pro certo ei⁹ qui cōplōnē hꝫ tēperatā: aut nālis qui est ei⁹ qui huic est ꝓpinquus: ⁊ est tēperatus cui est ꝓpriū. ⁊ tu q̄dē iaꝫ prius sciuisti drīaꝫ iter eos. Curtus vo est ei cōtrarius. ⁊ iter eos est mediocris. ⁊ tu q̄dē iudicabis fm hāc regulā in sex que remanserunt.**

¶ Hic exequit̄ de simplicib⁹. Et p narrat de spēbus sumptis a q̄titate simplici. 2° spālr̄ illas declarat. ibi 2ª [Lōgi⁹ aūt.] ¶ Dicit pmo ꝙ nouē spēs simplices sūt lōgus: curtus ⁊ mediocris. Alius ꝓfundus ⁊ mediocris. ¶ De 2ª pte dicit ꝙ lōgus est ille qui sentit̄ in lōgitudine plus q̄ nālis absolute. Et ille nālis absolute pro certo illi⁹ qui hꝫ cōplōnē tēperatā. Aut longus dr̄ ille qui sentit̄ magis q̄ ille qui est nālis: lꝫ nō absolute. Et iste est illi⁹ qui est ꝓpinquus huic. s. tēperato. Et tu iā sciuisti drīaꝫ iter illū qui est tēperatus ⁊ illū qui est vicin⁹ tēperato. Curtus āt est huic ꝯrius ⁊ mediocris est medi⁹ iter eos. ¶ Dicit 2° ꝙ silr̄ mō tu poteris fm hāc regulā iudicare que sūt descriptiōes ponēde in sex drȳs simplicib⁹ que remāserūt. ¶ Circa istā ptē nota pmo ꝙ iste drīe dn̄r simplices dispōnes pulsus: qꝛ sumētes denoīationē in q̄titate: vt sic solū ab vna diametro sumunt̄ ⁊ eꝯ dn̄r cōposite. ¶ Nō 2° ꝙ qꝛ in q̄libet triū diametroꝝ ꝯtigit aut mediocritas in pulsu: aut excessus: aut defectus in eo cū tres sint diametri nouē causant̄ pulsuū simpliciū dispōnes. ¶ Nō 3°

ꝙ pulsus qui denoiaṫ aliq̄ extremaꝝ dispōnum dꝫ talis comparatione pulsus nālis in dispōne illa. Nālis aūt ad quē cōparaṫ pōt esse duob⁹ modis. Aut nālis absolute.i. nālissimus:aut nālis.i.ꝯueniēs corpi paꝝ a tēperamēto ꝑmutato sicut est sanū ⁊ mltū. Et iō dixit Auic. ꝙ pulsus lōgus cui⁹ ꝑtes in lōgitudie magis sentiūṫ ꝙ̄ nālis absolute qui.s.nālis absolute est illi⁹ qui pro certo hꝫ cōplonē tēperatā aut nālis supple nō absolute:sꝫ qui est illi⁹ q̄ hꝫ cōplonē tēperato vicinā. ℂ Nō 4° ꝙ q̄ nā ⁊ regula oīuꝫ lapsaꝝ cōplonū est cōplo tēpata:iō pulsus dispō ꝑꝫ quē ꝓprie fit cōparatio alioꝝ est pulsus tēperati. Et iō dixit Auic. Et est tēperati cui est ꝓpriū vt cōparatiōe ei⁹ dicaṫ lōgus pulsus aut curt⁹:⁊ ita itelligaṫ de alijs pulsuuꝫ differētijs. ℂ Nō 5° ꝙ nō itelligim⁹ hic tēperatū solū de z° mō eq̄litatis:sed cū latitudie:⁊ iō ēt in lōgitudie ⁊ magnitudie tēperati pulsus:⁊ alijs dr̄ijs dare est latitudinē quādā. Ex quo pꝫ ꝑm Auic. mētē nō dici pulsuꝫ absolute lōgū nisi lōgiorē pulsu tēperatū.⁊ dicūt cōiter doctores ꝙ magnitudo diastoles attēdiṫ penes trāsitionē termini nālis in dilatatiōe. Et silr magnitudo systoles penes trāsitionē termini nālis in ꝯstrictione ⁊ nō penes spatiū ꝑtrāsitū a parietibus arterie. Sed de his videbiṫ ifra ⁊c.

ℂ Cōpositaꝝ ꝟo ex his simplicib⁹ q̄daꝫ sūt que nomē habēt:⁊ q̄daꝫ que noīe carēt. Ille.n. qui in lōgitudine ⁊ altitudie ⁊ latitudine est augmētatus vocaṫ magnus:⁊ qui in his oīb⁹ est diminutus vocaṫ paruus:⁊ qui iter eos existit tēperatus. Qui ꝟo in latitudine ⁊ altitudine est augmētatus vocaṫ grossus:⁊ qui in eis est minutus dr̄ subtilis:⁊ qui est iter eos est eq̄lis.

ℂ Determinat de spēbus cōpositis. Et dicit ṗmo ꝙ cōpositaꝝ dispōnū pulsus in quātitate q̄dā sunt currētes noīe sicut qui est lōgus ⁊ altus:q̄dā aūt sūt que habēt noīa sicut ille qui augmētatus est in tribus diametris.s.lōgitudine:latitudine ⁊ ꝑfunditate:⁊ vocaṫ magnus:⁊ puus est sibi ꝯ̄rius:⁊ altus ⁊ latus vocaṫ grossus:⁊ subtilis est sibi ꝯ̄rius. ℂ Ubi nō ꝙ iuxta mētem Gal. in libello de dr̄ijs pulsuū nō debem⁹ pulsuꝫ augmētatū solū in vna diametro dicē magnū absolute:sꝫ ꝑm diametri rōnē diceṫ aut lōgus aut latus aut alt⁹. Et magn⁹ absolute dꝫ in q̄libet haꝝ excedē tēperatū:ita ꝙ pulsus eq̄lis tēperato in alijs diametris.s.altus nō est magn⁹:sed denominādus altus. ℂ Aliū ꝟo modū q̄dā dñt ꝙ pulsus est magn⁹ qui in oībus diametris excedit tēperatū aut actualr aut equalenter:ita ꝙ pulsuꝫ ī vna diametro excedētē tēperatū actualiter ita ꝙ cōputatis oīb⁹ tātus est vt valeat in quātitate pulsū maiorē tēpato ī aliquāto excessu dñt illū magnuꝫ absolute. Et ad hūc itell'm dñt hic Auic. fuisse locutū.

Circa presentē partem cadūt aliqua dubia:q̄ nō videnṫ esse tm̄ decē genera pulsuū. Primo:q̄ Auerrois 4° colliget nō numerat nisi septē. z° Auic. dicit ꝙ est necessariū ꝙ faciāt ea nouē.

ℂ Secundū dubiū:q̄ nō videṫ ꝙ sint nouēꝫ spēs pulsus simplicis:cū nullus sit pulsus qui nō ꝯtineat sub aliqua spēꝝ cōpositaꝝ superius noīataꝝ:vt constat calculāti.

ℂ Tertium dubiū:q̄ si pulsus nō est lōgus aut altus aut latus nisi excedat tēperatū in aliquo diametroꝝ:sequiṫ ꝙ si.a.pulsus est maior.b.ꝙ eꝫ.b.sit minor.a.q̄ stat cum añcedēte ꝙ.b.nō sit pu⁹. seqṫ z° ꝙ penes recessuꝫ a nāli termino magnitudis attēdereṫ magnitudo:⁊ sic sequiṫ ꝙ in ifinitū maior tēperato eēt aliqs pulsus finitus:quēadmodū seqṫ ꝙ ifinite paꝝ magn⁹ est aliqs pulsus maior tēperato q̄ in infinite paꝝ aliqs excedit tēperatum.

ℂ 4° sequiṫ ꝙ systoles nō diceret magna:q̄ nō lata nec alta. Nā si ēst lata aut dr̄ ꝑm latitudinē quā hꝫ in ṗn° cōstrictionis:⁊ h nō aut penes latitudinē quā hꝫ in fine cōstrictiōis:⁊ h nō:q̄ quāto esset maior tāto esset strictior:⁊ ita de altitudine ꝯstat. ℂ 5° videṫ ꝙ si pulsus ē magn⁹ rōne supradicta ꝙ aliqs ē pulsus qui nec est pu⁹ nec magnus:nec mediocris:vtputa lōgus ⁊ strict⁹ aut lōgus tm̄.

ℂ Ad hec dubia rñdeṫ.ad ṗm dr̄ ꝙ in veritate gña pulsuū sūt nouē vt Auic. inuit:quoꝝ vnū nō per se sub alio ꝯtineṫ ⁊ sufficiētiā diximus ṗus. Gal. aūt in libello de dr̄ijs pulsuū posuit ea decē ad maiorē expssionē modoꝝ diuersitatis. vñ posuit ordinatū ⁊ inordinatū aliud gen⁹. Auerrois aūt nō numerat nisi gnā essentialia ad modū supra dictū que sūt septē ad modū Gal. ℂ Ad aliud dr̄ ꝙ non est in re aliqs pulsus qui nō sit sub aliq̄ spēꝝ cōpositaꝝ. sed tm̄ spēs simplices differūt a cōpositis:q̄ stat pulsum remanē sub eadē spē simplicis:⁊ ꝑmutari in compositis.

ℂ Ad 3m dr̄ ꝙ vere ꝑm Gal. viā:⁊ veteꝝ non est pulsus magn⁹ aut altus vel lōgus absolute nisi excedēs tēperatū. Et ꝯcediṫ z° ꝙ ꝑm locutiones medicoꝝ ad h ꝙ vn⁹ pulsus dicaṫ maior altero nō req̄riṫ alteꝝ eoꝝ:aut vtrūq̄ esse magnū:sed sufficit ꝙ vterq̄ est quātus. Et vn⁹ eorū est puus alter magn⁹:aut vn⁹ tēperatus:⁊ ali⁹ magn⁹. Aut si vterq̄ est pu⁹ vn⁹ est minor alio:aut si est magn⁹ vn⁹ est maior alio. Si qs tm̄ vellet vocare pulsuꝫ magnū mō dictū ⁊ sequi ꝓprietatē sermonis nō dicet aliquē eē pulsuꝫ maiorē tēperato. Et ꝯcedet ꝓbabilr ꝙ ifinite paꝝ magn⁹ est aliqs pulsus supra tēperatū:sꝫ nō ꝙ ifinite maior eēt tēperato aliqs pulsus. ℂ Ad 4m dr̄ ꝙ systoles est alta ⁊ nō ꝑꝫ latitudinē arterie in ṗn° ꝯstrictionis nec ꝑꝫ ei⁹ latitudinē in fine:sed ꝑm ꝙ trāsit ꝯstringēdo se in latitudine terminū temperate systolis:⁊ ita in altitudine.

ℂ Ad vltimuꝫ dr̄ ꝙ apud Gal. 9.est ꝯcedenda:vt pꝫ in afo° penultimo scđe ꝑticule. In magnitudie corpis ⁊c.

ℂ Generis autē qđ ex q̄litate ꝑcussionis vene in digitos sumptū est:tres sunt spēs:fortis:⁊ ipse est qui apud diastoleꝫ tactui resistit:⁊ debilis:qui est ei oppositus.⁊ eq̄lis qui est inter eos.

ℂ Hic exequiṫ de scđo genere dicēs ꝙ in genere qđ sumitur ex q̄litate ꝑcussionis vene in digitos sūt tres sensus: scilicet fortis:debilis:⁊ mediocris. Et fortis est ille pulsus qui apud diastolē resistit tactui:sed debilis est illi cōtrarius:⁊ inter eos est mediocris. ℂ Cōsidera igiṫ ṗmo vt dicit Gal. in de pulsuū differētia.ꝙ in iudicio pulsus fortis sepe medicus errat.nā pulsum magnū putat fortē:q̄ magnus est motus:⁊ putat pulsum altum forteꝫ:quia multum eleuat arteriam:⁊ pulsum duꝝ putat fortem:q̄ multum resistit comprimenti. Sed vere ille diciṫ fortis pulsus qui ex virtutis fortitudine hora eleuationis arterie resistit tactui:modo stat virtutē eleuare arteriā:⁊ tm̄ debiliter respectu tēperati:sicut si puer nitatur manum suam leuare super mēsam velociter vt q̄tuor:⁊ per pedale erit motus magnus velox. Sed si bos nitaṫ caput eleuare per quartā pedis ⁊ velociter vt duo erit minor ⁊ tardior:sed pueri motus erit debilior motu bouis. Nā manu tua faciliter poteris eleuationē man⁹ pueri deprimere:sed nō ita caput bouis. Et ita medicus dꝫ cum diligētia hec ꝯsiderare:⁊ ex multo vsu tangendi. In duro autē cōprehendiṫ arterie durities modo infra dicēdo. ℂ Ex quo pꝫ.ꝙ hoc genus sumiṫ ex q̄litate ꝑcussionis vene in digitos:q̄ etiā fortius ꝑcutit digitū pulsus fortis ꝙ̄ debilis:esto ꝙ aliq̄n tardius ⁊ minus:sicut si musca velocissime volando percutiat faciē tuam:⁊ equus ambulādo cū suo capite obuiet tuo:fortior enim erit equi percussio lꝫ motus esset minor. ℂ Nota z° hunc locū duplr exponi. Uno mō apud Dinū:ꝙ ita absolute intelligatur vt iacet

lra:

lr̃a. Sed per mediocrẽ nõ intelligimus illũ qui dispõnt mediocri corpis est ɔueniẽs. Sed illũ qui est medius inter extremã debilitatẽ ⁊ extremã fortitudinẽ: ⁊ hic non est pulsus tẽperãti corporis vt infra dicetur. ¶ Alius est Marsilij modus exponẽdi qui inuit ꝙ fortitudo in pulsu est duoꝝ modoꝝ. Nã aliq̃ est fortitudo vera ⁊ pseuerãs: ⁊ ista est illa que corrñdet mediocri cõplxoni: ⁊ respectu isti⁹ nõ itẽdit Auic. hic ꝙ aliqs pulsus sit mediocris. Et de h intẽdit ifra. cap̃ de pulsu nãli. Alia est ficta ⁊ nõ pseuerãs: ⁊ de hac ɔtingit aliquã esse extremã: ⁊ hoc mõ loquit̃ h. ¶ Nõ 3° ꝙ systoles etiã põt comprehẽdi fortis qñqʒ arteria nõ existẽte dura. Nõ tñ hora systoles facil'r cõprimit̃ digito: sed q2 hoc est difficillimũ: ideo Auic. h tacuit: lʒ sit ita fortitudo in systole sicut in diastole.

¶ Generis quoqʒ qđ ex tẽpore cuiusqʒ motionis sumptũ est tres sũt spẽs: velox ⁊ est qui motũ in breui tẽpore cõplet: ⁊ tardus ei ɔtrarius: ⁊ equalis inter eos existens.

¶ Ponit hic spẽs in tertio genere. s. in genere qđ sumit̃ ex tẽpore mẽsurãte motũ. Et dicit ꝙ in h etiã gñe sunt tres spẽs. vna est pulsus velox: ⁊ est ille qui ĩ breui tpe cõplet motũ suũ. ⁊ tardus: ⁊ hic est ille qui motũ in m'lto tpe cõplet. Et mediocris qui medio mõ se hʒ. ¶ Ubi nõ hunc locũ dupl'r ĩtelligi. qdã. n. absolute intelligũt vt hic dr̃ ꝙ velocitas pulsus attẽdit̃ penes paruitatẽ tpis mẽsurãtis motũ: ⁊ tarditas penes magnitudinẽ siue motus ille fiat sup magno spatio siue sup paruo. ⁊ ꝫm hũc modũ ɔcedũt ꝙ. a. pulsus est velocior. b. pulsu: tñ. b. pulsus est velocior mot⁹ q̃ʒ. a. pulsus: puta vbi. a. pulsus cõpleret motũ suũ ĩ medietate hore: ⁊. b. in duab⁹ tertijs hore: sʒ ĩ duplo plus de spatio describeret: nũc. n. pʒ ɔcl'io ĩtelligẽti. ¶ Scđs aũt modus exponẽdi est ꝙ velox pulsus est ille cui⁹ motus cõplet̃ in tpe paruo nõ absolute: sed mot⁹ supra eq̃le spatiũ. Nã mot⁹ velocitas attendit̃ penes paruitatẽ tpis mẽsurãtis motũ nõ absolute: sed in cõparatione ad spatiũ. Et ꝫm hãc viã nõ esset ɔcedenda ɔcl'io dicta. Et hec scđa iudicio meo est verior ⁊ magis ad mentem doctoꝝ. ¶ Nota scđo: ꝙ sicut apud medicũ nõ dicit̃ pulsus magnus nisi excedẽs in magnitudine tẽperatũ. Ita nõ dicitur pulsus velox nisi excedẽs in velocitate tẽperatuʒ. Et tu super hoc funda ɔclusiones que ꝓportionabil'r eliciũtur hic: sicut supra cũ de magnitudine loquebamur.

¶ Generis ꝟo qđ ex essentia instrumenti sumit̃ tres sũt spẽs: mollis que est recipiẽs redituʒ ad interiora: ⁊ cõpressione facile: ⁊ durus qui est ei ɔtrarius. ⁊ inter eos est mediocris.

¶ Nũc declarat species sub genere sumpto ab essentia instrumenti sub quo genere etiã ɔtinent̃ species tres: vna est pulsus mollis. Et hec est cũ pulsus ꝓpter arterie mollitiem faciliter recipit cõpressionẽ ad intra. Alia est pulsus durus ⁊ est ɔ̃trius huic. Alia etiã est pulsus mediocris qui modo mediocri se habet. ¶ Ubi nota dupl'r resistere arteriam cõprimẽti. Uno mõ rõne fortitudinis eleuatiõis vt in pulsu forti dictũ est. Alio modo rõne duritiei arterie. Hic intelligimus de scđa resistentia. Naʒ prima cum solum est cum hac resistentia sed cum forti ꝑcussione vbi secũdam non oportet esse cum forti percussione: oportet igit̃ medicum assuescere in tactu. Et illũ pulsuʒ cuius arteria cum ꝑcutit videt̃ ad modum carnis dicere mollem. Illum aũt cuius ad moduʒ corrigie tense videt̃ dicere durum: vt Gal. in introductorio dixit.

¶ Generis aũt qđ est sumptũ ex eo qđ ɔtinetur tres sũt spẽs. Plenus ⁊ ipse est qui sentit̃ sicut si in eius foramine esset humor implẽs de quo sollicitandum est vt pure euacuet̃. ⁊ vacuus ei contrarius: ⁊ inter eos mediocris.

¶ Hic determinat de spẽbus quinti generis dicens: ꝙ in hoc genere qđ sumit̃ a dispositione eius qđ ɔtinet̃ in arteria sunt tres species. s. plenus: vacuus: ⁊ mediocris. Plenus est ille qui sentit̃ ac si in foramine. i. in ɔcauitate esset humor replens. ¶ Et de hoc humore sollicitandũ est vt pure euacuet̃. Uacuus aũt est ei ɔtrarius: ⁊ medi⁹ est ĩter eos. Ubi nota ꝙ in arteria qñ dilatat̃ qñqʒ apparet esse ad tactũ plenitudo rei humoralis: q2 in ea cõprehendit̃ m'lta res grossa. Et qñqʒ apparet plenitudo rei aeree cognoscit̃ differentia ista tactu: sicut vesica plena aere ⁊ plena aqua discernunt̃: lʒ igit̃ nõ det̃ vacuũ veri: sʒ semper pulsus ⁊ arteria sit plena: tñ nõ semꝑ est plena corꝑe sensibili in eo ad modũ humoris. Et de hac plenitudine loquit̃ Auic. ⁊ de vacuitate opposita. ¶ Nota 2° ꝙ hec plenitudo dʒ euãri pure. i. ita vt purificet̃ arteria a tali plenitudie: q2 repletio in arterijs est deterior ꝑꝑ caloris fortitudinẽ: ⁊ est ꝑiculuʒ suffocationis: dʒ etiã cito euãri ꝑꝑ ꝑiculũ: ⁊ iđ sollicitãdũ est de eo vt pure euacuetur.

¶ Et gñis qđẽ qđ ex suo tactu sumptuʒ est tres sũt species. calidus: frigidus: ⁊ tẽperatus.

¶ Exemplificat de speciebus sexti generis dicens ꝙ in h genere sunt tres species. scilicet calidus: frigidus: ⁊ mediocris. Et hi sunt noti.

¶ Gñis ꝟo qđ est sumptũ ex tẽpore q̃etis spẽs sũt tres. Frequẽs ⁊ ipse est in quo tẽpus sensatũ qđ existit ĩter duas ꝑcussiones est breue: qđ etiam vocat̃ ɔñs ⁊ spissus. ⁊ ei ɔtrarius rarus qui etiã dicit̃ laxus ⁊ resolutus. ⁊ inter eos mediocris: ⁊ hoc q̃dem tẽpus est ꝫm ꝙ ex systole cognoscit̃. Si ꝟo systole nullo modo cognita fuerit erit tẽpus qđ inter oẽs duas diastoles cõtinuatur. ⁊ si ipsa cognita fuerit erit ꝫm duo tẽpora duorum extremorum.

¶ Determinat de 7° genere dicẽs. In genere sumpto ex tẽpore cuiusqʒ quietis sunt tres spẽs. s. frequẽs: ⁊ est ille in quo tẽpus sensatũ ĩter duos motus est breue: ⁊ hic vocat̃ etiã spissus: ⁊ ei ɔ̃trius qui vocatur lassus ⁊ resolutus ⁊ mediocris. Dicit 2° ꝙ hoc tẽpus sensatũ ĩter duos mot⁹ est duob⁹ modis diuersum apud tangẽtẽ ꝫm ꝙ tangens ꝑcipit systolẽ aut nõ ꝑcipit. Nã ĩ eo qui nõ ꝑcipit systolẽ totũ tẽpus est inter vnam ꝑcussionẽ ⁊ reliquã siue inter duas diastoles: ita ꝙ si hoc tẽpus est magnum pulsus est rarus apud nõ ꝑcipiẽtẽ systolẽ: ⁊ si tempus est paruũ pulsus est spissus. Si aũt quis cognouerit systolem: tunc pulsus dicit̃ spissus aut rarus ꝫm duo tẽpora duaꝝ quietum in pulsu perceptaꝝ. ¶ Nota igit̃ pro grossis medicis differentiã inter pulsum velocẽ ⁊ spissum. Nã pulsus dicit̃ velox rõne paruitatis tẽporis in quo est motus: ⁊ dicitur spissus rõne paruitatis tẽporis quietis. nã formicã tarde ambulantẽ ad locũ: ⁊ ab illo cito recedentẽ dicimus frequẽter redire. Sed hirundineʒ velociter volantẽ ⁊ multũ in nido quiescentem dicimus raro redire. ¶ Et tu ex isto potes ostẽdere ꝙ possibile est vnum pulsuʒ esse alio multũ frequentiorẽ: ⁊ tamẽ in eodẽ tẽpore multum paucioribus vicibus pulsantẽ. Ubi nõ obstãte paruitate tẽpoꝝ quietis tẽpora motus sunt multũ maiora. ¶ Nota 2° ꝙ nõ incõuenit vnũ in eundẽ pulsum apud vnũ tangentem esse raꝝ: ⁊ apud aliũ esse frequẽtẽ. vbi. n. totũ tẽpus ĩter duas systoles sit maius tẽperato per. a. sed tẽpus

ſyſtolis ſit maiꝰ ſyſtole medioeri plus ꝙ̃ ꝑ.a.verificatur ꝯclo de duobꝰ:quoꝝ vnꝰ ꝑcipiat ſyſtolē:aliꝰ nō ꝑcipiat.

¶ Genꝰ ꝟo qd̄ eſt ſumptū ex eq̄litate ⁊ diuerſitate eſt aut eq̄le aut diuerſuȝ.ſ.ineq̄le: ⁊ h̄ qdē eſt ꝑ cōparationeȝ ſilr̄itudis:aut diſſimilitudis pulſuū:aut ꝑtiū vniꝰ pulſus:aut vniꝰ ꝑtis pulſus in quinque rebus:magnitudine ⁊ paruitate: aut fortitudie ⁊ debilitate: ⁊ velocitate ⁊ tarditate:ſpiſſitudine aut raritate:duritie ⁊ mollitie: donec ꝯtingit ꝙ vnus pulſus eſt poſtremꝰ ſue diaſtoles citiꝰ ꝓpter vehemētē calorē:aut debilioꝛ ꝓpter debilitatem. Oꝛ ſi volueris dilatabis ſermonē ⁊ cōſiderabis in eq̄litate ⁊ diuerſitate in tribus gn̄ibus p̄dictis alias ꝑtes.ſed ꝯſiderationum fortitudo ad iſtas reducta eſt. Pulſus ꝟo eq̄lis abſolute eſt ille qui in oībus eſt eq̄lis qui ſi in aliquo eoꝝ ſolo fuerit eq̄lis eo ſolo dicet̄ eq̄lis:ſicut ſi diceremus eq̄lē in virtute:aut eq̄lē in velocitate: ⁊ ſilr̄ diuerſus eſt ille qui nō eſt equalis:aut abſolute : aut in aliqua re.

¶ Nūc notificat octaui gn̄is ſpēs.Et dicit quatuoꝛ. Primū eſt ꝙ in h̄ gn̄e ſunt due ſpēs p̄me.ſ.eq̄lis ⁊ diuerſus. ¶ Dicit 2° ꝙ illa eq̄litas vel diuerſitas eſt ꝑ cōparationē ſilr̄itudinis ⁊ diſſimilitudinis:aut pluriū pulſuū adinuicē:aut pluriū ꝑtiū vniꝰ pulſus:aut vniꝰ ꝑtis vnius pulſus.Et h̄ in.5.rebꝰ.ſ.aut in magnitudine ⁊ ꝑuitate:aut in fortitudine ⁊ debilitate:aut in velocitate ⁊ tarditate:aut in frequētia ⁊ raritate:aut duritie ⁊ mollitie. Et h̄ qd̄ dr̄ ꝯſideraṫ cōparatio ſilr̄itudinis in vna ꝑte vnius pulſus:⁊ ideo qꝛ iſta ꝯſideranṫ donec ꝑueniaṫ ad cognoſcēduȝ ꝙ ꝯtingit ꝙ vniꝰ pulſus ⁊ vniꝰ ꝑtis eiuſdē eſt extremū ſue diaſtoles citiꝰ ꝓpter vehemēteȝ neceſſitatē:aut debilius ꝓpter ſubꝑueniētē debilitatē. ¶ Dicit 3° ꝙ ſi tu volueris dilatabis ſermonē ⁊ ꝯſiderabis in eq̄litate ⁊ diuerſitate in illis tribus gn̄ibus dictis alias ꝑtes. Sed tn̄ fortitudo ꝯſiderationū ad iſtas reducit̄. ¶ Dicit 4° ꝙ pulſus eq̄lis abſolute eſt ille qui in oībus p̄dictis eſt eq̄lis. Et ſi in aliquo iſtoꝝ fuerit eq̄lis ſolūmō:tūc in eo ſolūmō dicet̄ eq̄lis:vt ſi diceremus eq̄lē in v̄tute:aut eq̄lē in velocitate.Et ſilr̄ diuerſus pulſus eſt qui nō eſt eq̄lis aut abſolute aut in aliq̄ re. ¶ Circa p̄m attēde ꝙ in reſpectu eq̄litatis nō ponunṫ in pulſu duo extrema diuerſaꝝ denoīationū:ſed vnū.ſ.diuerſitas ſimplr̄:ſemꝑ.n.diuerſitas in ſuſcipiēte diſpōnē magis ⁊ minus eſt per hoc ꝙ in vno eſt plus:⁊ in alio eſt minus:⁊ ideo in oī ineq̄litate eſt plus ⁊ minus. ¶ Nō circa vnū dictum ꝙ pulſus dr̄ diuerſus ⁊ eq̄lis per cōparationē alioꝝ in pulſu iuētoꝝ.⁊ h̄ tribꝰ modis:vnus cōparādo vnū pulſuȝ alteri pulſui. 2° cōparando diuerſas ꝑtes eiuſdē pulſus adiuicē.3° cōparādo vnā ꝑtē vniꝰ pulſus ſibiipſi quo ad diuerſa in ea. Exēplū primi.ſicut ſi cōparemus diaſtolē vnā alteri diaſtoli.Exemplū ſcd̄i.ſicut ſi cōparemus ꝑtē vniꝰ diaſtolis que correſpōdet vni digito alteri parti que corr̄ndet alteri digito. Exēplū tertij.ſicut ſi cōparemus vnā ꝑtem diaſtolis ſub vno digito ſibimet quo ad p̄n ⁊ finē. Ea igiṫ que cōparanṫ in pulſus eq̄litate vel diuerſitate : aut ſunt diuerſi motus:aut diuerſe ꝑtes eiuſdē pulſus corr̄ndētes diuerſis digitis:aut vna ꝑs vniꝰ pulſus:ſȝ ſm̄ diuerſa eiꝰ tēpora.Ex qbꝰ collige ſimul etiā cū his que dn̄r īfra in caplo ſequēti:ꝙ nō denoiaṫ pulſus diuerſus ex cōparatione ſyſtolis ad diaſtolē:vel tēpoꝛis quietis ad tēpus motꝰ : vel tēpoꝝ quietis adinuicē. ¶ Nota 2° circa h̄ ꝙ illa in quibꝰ hec cōparanṫ dicēdo pulſuȝ eq̄lē vel diuerſuȝ ſūt ſpēs q̄nque geneꝝ noīatoꝝ ī textu:lȝ in alijs ēt poſſint cōparari vt īfra diceṫ. ¶ Nō 3° ꝙ illa pars donec ꝯtigit ꝙ vnꝰ pulſus ⁊c̄.pōt exponi duobꝰ modis.vnꝰ eſt ꝙ vnꝰ pulſus poſtremꝰ id eſt ſequēs aliū ſue diaſtoles.i.in ſua diaſtole eſt citiꝰ.i.velocioꝛ ꝑꝑ vehemētē calorē:aut debilioꝛ propter v̄tutis debilitatē.Et iſta ꝑs eſt exēplificatio p̄me.ſ. cōparationis pluriū pulſuū adiuicē.2° mō pōt itelligi ꝙ ſit exēplū diuerſi pulſus in vna ꝑte vnius pulſus.Et ſenſus eſt iſte.Donec ꝯtingit.i.ſicut cōtingit ꝙ vnus pulſus eſt poſtremus ſue diaſtoles citioꝛ.i.velocioꝛ ꝓpter vehemētiā calr̄itatis:aut debilioꝛ ꝑꝑ debilitatē : ⁊ h̄ ſcd̄ȝ plus mihi placet. Nā haꝝ diuerſitatū maneries habebis īfra. ¶ Circa 3m dictuȝ ꝯſidera ꝙ duplr̄ pōt exponi.vno mō cōparādo ad id qd̄ imediate eſt dictū.ſ.donec ꝯtigit ⁊c̄. Et erit ſenſus ꝙ ſi tu volueris dilatare ſermonē in exēplis potes ꝯſiderare alias ꝑtes:id eſt alias ꝯſiderationes in tribus dictis gn̄ibus ſupple de qbus nō eſt exēplificatū de velocitate ⁊ de fortitudie ⁊ nō de q̄ntitate aut frequētia aut duritie:⁊ iō in iſtis tribꝰ gn̄ibus p̄dictis poteris etiā exēplificare. ¶ 2° pōt itelligi ꝙ dicit de gn̄ibus in qbus ꝯſideraṫ eq̄litas ⁊ diuerſitas.Et erit ſenſus ꝙ ſi tu voles poteris ꝯſiderare alias ꝑtes.i.alios modos cōparationū in tribꝰ dictis gn̄ibꝰ alijs ab iſtis q̄nque. Naȝ ſupꝛa noīata fuerūt decē gn̄a:⁊ in iſto octauo nō cadit cōparatio vt dicaṫ pulſus eq̄lis aut diuerſus. Nec in 9° qd̄ ſub iſto 8° ꝯtineṫ.g̊ reſtat ꝙ ſolū pōt cadere in octo gn̄ibus iſta cōparatio de qbꝰ fuerūt noīata q̄nque : ⁊ iō tria remāſerūt in qbus poteris dilatare ſermonē.ſ.calr̄s ⁊ frigidus ⁊c̄.plenus ⁊ vacuus ⁊ pōdus:⁊ hāc ſcd̄am puto veriorē. ¶ Ex 4° aūt dicto potes cōpꝛehēdē ꝙ ſtat aliquē eſſe pulſuȝ qui nec abſolute eſt eq̄lis nec abſolute eſt diuerſus. ¶ Circa oīa tn̄ attēde ꝙ in pulſu eq̄li nō opȝ eq̄ri ꝑtes eiuſdē pulſus iuicē:ita ꝙ tēpoꝛa quietis ſint eq̄lia vel velocitates duoꝝ motuū ſint eq̄les. Nā in rei veritate vt ſumiṫ ex Gal̄.in libello de vtilitate pulſus.quies ſequēs ꝯſtrictionē eſt diuturnioꝛ ꝙ̃ q̄es ſequēs dilatationē in nāli diſpōne ſicut in anhelitu manifeſtuȝ eſt. ¶ Ex q̄ ſeq̄ṫ ꝯ Jacobū circa hūc locū nō vere dixiſſe pulſū cuiꝰ vna q̄es nō eſt alteri eq̄lis eē diuerſuȝ.fūdaṫ aūt ſuꝑ h̄ ꝙ cū Auic.diċ ꝙ pulſus eſt diuerſus ex cōparatiōe ſilr̄itudis aut diſſimilitudis ꝑtiū vniꝰ pulſus:h̄ nō pōt itelligi niſi q̄etē ad q̄etē cōparādo:aut ſyſtolē ⁊ diaſtolē qd̄ fūdamētū eſt fallax cū ꝑtes diuerſas vniꝰ pulſus dicat Auic. ꝑtes eiuſdē diaſtolis diuerſis digitis corr̄ndētes:vt pȝ ſequēti cap̊. ¶ Et tu ex h̄ vides ſolr̄onē quoꝛūdā falſoꝝ ſophiſmatuȝ:puta ꝙ in q̄libet lapſa cōplr̄one ſimplici alijs deductis eēt pulſus diuerſus:vt in hūida tm̄ eſt maioꝛ ſyſtoles ꝙ̃ diaſtoles:⁊ i calr̄a tm̄ maioꝛ diaſtoles ꝙ̃ ſyſtoles: nā ꝯſtat ex dcis ꝙ iſta ieq̄litas nō facit pulſuȝ diuerſuȝ.

¶ Genꝰ aūt qd̄ ex oꝛdinatiōe ⁊ ioꝛdinatiōe ſumptū eſt duas hȝ ſpēs:diuerſe oꝛdiatus: ⁊ diuerſe inoꝛdinatꝰ. Oꝛdinatꝰ aūt eſt ille cuiꝰ diuerſitas hȝ oꝛdinē ꝯſeruatū ſuꝑ quē trāſit. ⁊ ē ſȝ duos modos:aut oꝛdiatꝰ abſolute: ⁊ ē cū totū illd̄ qd̄ ex eo ꝓuenit non hȝ niſi tm̄ diuerſitatē vnā. aut oꝛdiatꝰ q̄ eſt ꝓpꝛie: ⁊ ipſe ē q̄ hȝ duas diuerſitates aut plr̄es ſiċ ſi ibi eēt circulus ⁊ aliꝰ circulus ab eo diuerſus:ſȝ ambo ad ſuū redirēt oꝛdinē:ſiċ ſi eēt vnꝰ circulus. ⁊ ioꝛdiatus eſt q̄ eſt ei ꝯrīꝰ. Cūqȝ certificaueris inuenies ꝙ h̄ decimū genꝰ eſt ſiċ eēt noui gn̄is ſpēs itrās ſub ineq̄li.

¶ Declarat

¶ Declarat nonū genus dicēs ꝙ in h̄ genere ſunt due ſpecies: vna eſt ordīatus. alia eſt pulſus īordinatus. ¶ Dicit 2°. ⁊ ille eſt ordinatus cuiꝰ diuerſitas h̄z ordinē ꝯſeruatū ſuꝑ quē trāſit: ⁊ h̄ eſt duobꝰ modis. vnus eſt vt pulſus dicat̄ abſolute ordinatus: qn̄. ſ. nō h̄z diuerſitatē vnā: aut eſt ordinatus cū h̄z duas diuer ſitates vel plures ſicut ſi eſſet circulus aut alius circulus diuerſus a p̄ ita ꝙ ambo ad ſuū ordinē redirēt: inordinatus aūt eſt ei ꝯ̄rius. ¶ Dicit 3° ſi bn̄ ꝯſiderabis īuenies ꝙ h̄ decimū genꝰ eſt ſicut ſpēs noni ītrans ſub eq̄li: ſiue diuerſo. Dicit̄ aūt decimū non Auic. narratione: ſed Gal. ⁊ tu ex hoc collige ꝙ oīs pulſus ordinatus eſt ineq̄lis: ⁊ iō eſt abuſio in locutione cum medici groſſi pulſum equalē vocant ordinatum.

¶ Debes aūt ſcire ꝙ in pulſu reperit̄ nā muſice qm̄ quēadmodū ars muſice cōplet̄ ꝑ adiunctionē ſonoꝝ ſ̄m ꝓportionē comitātē eos īter acuitatē ⁊ grauitatē ꝑ circulos caſuū ⁊ tēpoꝝ qui ſūt īter eoꝝ ꝑcuſſiones: ſic eſt diſpō pulſus qꝛ proportio ſuoꝝ tēpoꝝ in velocitate ⁊ ſpiſſitudine ⁊ debilitate ⁊ in q̄ꝫtitate eſt ſicut ꝓportio adiūctionis eiꝰ: ⁊ quēadmodū tēpus feriēdi ⁊ quātitas ſonoꝝ eſt cū ſūt ꝯueniētia: ⁊ eſt cū nō ſunt ꝯueniētia. ſil̄r eſt cū ibi diuerſitates ſūt ordinate: ⁊ eſt cū ſūt iordiate: ⁊ ꝓportio etiā diſpōnū pulſus in fortitudie ⁊ debilitate: ⁊ ī q̄ꝫtitate eſt cū eſt ꝯueniēs ⁊ eſt cū nō: imo diuerſa eſt: ⁊ hic q̄dē eſt egrediēs a genere ꝯſiderandi ordinē.

¶ Hic exequit̄ de vltimo gn̄e. Et diuidit̄ in duas ꝑtes. p̄ ponit q̄dā p̄ambula. 2° de gn̄e ſumpto ex pondere. ibi 2ª [Genus v̓o qꝺ ex pōdē.] Prima diuidit̄ in tres ꝑtes. Nā p̄mo oſtēdit̄ ꝙ in pulſu reperit̄ nā muſice. 2° oſtēdit que ſūt ꝓportiones muſicales quas dicit Gal. ſentiri poſſe in pulſu. 3° oſtēdit ꝙ ipſe credit de iſtis ſenſibꝰ cōprehēſibilibꝰ. 2ª ibi [Gal. q̄dē.] 3ª ibi [Ego v̓o.] ¶ De p̄ma igit̄ ꝑte p̄ ꝓponit qꝺ itēdit dicēs ꝙ tu debes ſcire ꝙ in pulſu reꝑit̄ nā muſice. ¶ Dicit 2° ꝙ h̄ eſt iſto mō: qꝛ ſicut ars muſice cōplet̄ ꝑ mixtionē ſonoꝝ cū debita ꝓportiōe iter acuitatē ⁊ grauitatē eoꝝ ꝑ circulos caſuū tēpoꝝ que ſūt īter ꝑcuſſiones: ſil̄is eſt diſpō in pulſu: qꝛ ꝓportio ſuoꝝ tēpoꝝ motꝰ in velocitate ⁊ ſpiſſitudie eſt ſicut ꝓportio ſonoꝝ in muſica: ⁊ ꝓportio illoꝝ tēpoꝝ motꝰ in quātitate: ⁊ in fortitudine ⁊ debilitate eſt ſicut ꝓportio acuitatis ⁊ grauitatis adiūctoꝝ in muſica. ¶ Et etiā quēadmoduꝫ ꝯtigit ꝙ pulſus feriēdi vel percutiēdi inſtr̄m muſicale ⁊ q̄ꝫtitas ſonoꝝ ſūt qn̄qꝫ ꝯueniētes ad ꝯſonātiā: ⁊ qn̄qꝫ in cōueniētes: ita ꝯtigit ī pulſu ꝙ aliqn̄ ille diuerſitates ſint ordiate ⁊ aliqn̄ nō: ⁊ ēt ꝓportio diſpōnū pulſus in fortitudine ⁊ debilitate: ⁊ in q̄ꝫtitate eſt ꝯueniēs etiā corꝑis diſpōni: ⁊ qn̄qꝫ nō: ſꝫ eſt diuerſa ab iſta que eſt ꝯueniēs corꝑi: ⁊ ꝯſtat ꝙ ꝯſideratio de ꝑtibꝰ pulſus ſ̄m quē ipꝫ ſub dicta rōne cognoſcimꝰ eſt egrediēs a gn̄e ꝯſiderādi ordinē. ¶ Circa p̄ᵐ attēde ꝙ in pulſu reꝑiri nām muſice intelligit̄ ꝙ in pulſu reꝑiunt̄ diſpōnes a medico ꝯſiderande ſil̄es diſpōnibꝰ reꝑtis in ꝯſonātijs ⁊ tonis q̄ ꝯſiderande ſūt a muſico. ¶ Nota 2° ꝙ muſica eſt vis vl̄ facultas drīas ſonoꝝ vel vocū ſenſibili rōne ꝑpēdēs. ⁊ ita a Boetio deſcribit̄. Sed ab Iſidoro 3° etymologiaꝝ deſcribit̄ ꝙ muſica eſt peritia modulationis cantu ſonoqꝫ ꝯſiſtēs. Ponit̄ aūt cōiter triplex muſica: mūdana: humana ⁊ organica. Mūdana eſt debita habitudo ꝑtiū mundū ꝯſtituētiū ⁊ maxime p̄ncipaliū vt in celis. Humana aūt eſt debita ꝓportio ꝑtiū ⁊ virtutū corꝑis humani. Organica aūt eſt illa quā deſcripſimus. ¶ Nota 3° q̄ſdā diuerſas voces nāl̄r talē h̄re ꝓportionē: vt ide nāl̄r ſenſus humanus delectet̄. ⁊ ille dn̄r ꝯſonātie ⁊ illaꝝ vocū aggregatio dr̄ ꝯſonātia. Quaſdā āt nāl̄r aptas ad faciēdū triſtitias ī auditu: vel ſaltē nō delectare: ⁊ iſtaꝝ aggregatio dr̄ diſſonātia. Itē etiā ꝯtingit in pulſu ꝙ q̄dā ſūt ſuaꝝ partiū ꝓportiones que ſūt ꝯueniētes: ⁊ q̄dā ſūt que ſunt diſcōueniētes: ⁊ ita in pulſu reꝑit̄ nā muſice. ¶ Circa ſc̄ꝺꝫ dictū ꝯſidera vt dicit Dinus ꝙ Auic. vult oſtēdere ſil̄itudineꝫ diſpōnū pulſus cū diſpōnibus ꝯſiderandis a muſico. Et dicit p̄mo ꝙ muſica cōplet̄: id eſt attingit finē ꝑ ꝯiūctionē ſonoꝝ ſ̄m ꝓportionē comitantē eos in acuitate ⁊ grauitate: ⁊ ſupple in magnitudine ⁊ ꝑuitate eoꝝ: ⁊ cū h̄ per debitos circulos caſuū tēpoꝝ que ſūt īter eoꝝ ꝑcuſſiōes: ꝑ qꝺ etiā vult ꝙ itelligamꝰ ⁊ circulos tēpoꝝ mēſurātiuꝫ ꝑcuſſiones: qꝛ hec etiā ſūt in muſica multū ꝯſideranda. ¶ Dicit 2° ꝙ ſil̄is eſt diſpō in pulſu ſupple ꝯſiderāda a medico. Et h̄ decl̄at: qꝛ ꝓportio ſuoꝝ tēpoꝝ in velocitate ⁊ ſpiſſitudine: id eſt tēpoꝝ que ꝯſiderant̄ pro velocitate ⁊ ſpiſſitudie: ⁊ ſicut ꝓportio ſonoꝝ muſice: ideſt tēpoꝝ ꝯſideratoꝝ in ſonis. Nā tēpora ꝯſiderata in ſonis muſice ſūt tēpora feriēdi vel ſonādi ⁊ tēpora q̄ſcēdi: tēpꝰ aūt velocitatis eſt tēpus motꝰ: ⁊ tēpus ſpiſſitudinis eſt tēpus q̄etis. ¶ Dicit 3° ꝙ ꝓportio diſpōnū pulſus in fortitudine ⁊ debilitate: ⁊ in q̄ꝫtitate eſt ſicut ꝓportio adiūctionis ſonoꝝ muſice. i. eſt ſicut ꝓportio ꝯſiderata in rōne ſonoꝝ vt ſūt magni vel ꝑui acuti vel graues ꝯiūcti adiuicē nō ꝯſiderādo tēpus mēſurās. ¶ Dicit 4° ꝙ quēadmodum in ſonis de q̄bꝰ ꝯſiderat muſica qn̄qꝫ ꝯtingit ꝙ ꝓportio tēpoꝝ feriēdi ⁊ q̄ꝫtitates ſonoꝝ. ſ. magnitudies ⁊ acuitates qn̄qꝫ ſūt ꝯueniētes ⁊ qn̄qꝫ nō: ita ꝯtingit in pulſu ꝙ aliqn̄ diuerſitates eiꝰ. i. diuerſe ꝑtes eiꝰ ſūt ordinate. i. debite. Et qn̄qꝫ inordinate. i. idebite. ¶ Et tu h̄ ꝯſidera ꝙ duobꝰ modis pōt ꝯtingē ꝙ ꝓportio tēpoꝝ ⁊ ſonoꝝ nō eſt ꝯueniēs. Uno mō: qꝛ eſt talis ⁊ nullā facit ꝯſonātiā. Alio modo vt aliquam faciat cōſonantiam: ſed non ꝓportionatam fini quē intendit muſicus vel non ꝓportionatam auditui illiꝰ: ꝓpter cuiꝰ delectationē muſicus pulſat: vt v̓bi gr̄a. alia ꝯſonātia vtēdū eſt in triſtitia funeꝝ: alia in nuptijs: alia in bello. ¶ Sil̄r duobꝰ modis ꝯtingit iſtas diſpōnes in pulſu eſſe diſcōueniētes. Uno mō qꝛ nō ſūt ꝯueniētes alicui cōpl̄oni nāli hoīs. Alio mō ꝙ ſint cōueniētes: ſed nō in illo in quo iueniunt̄. ⁊ pꝫ mō ꝙ ꝯſideratio iſtaꝝ ꝓportionū ꝑtiū pulſus ſ̄m ꝙ referunt̄ ad nām vel etatē corꝑis in quo eſt pulſus: eſt alia a ꝯſideratione ordinis. hic tā multa dixi qꝛ textus eſt intricatus.

¶ Galeno aūt videt̄ ꝙ id qꝺ pōt ſentiri ex ꝓportionalitatibus pōderis eſt ſ̄m vnā ꝓportionem muſicaꝝ noīataꝝ aut nō noīataꝝ. Noīataꝝ v̓o aut ſ̄m ꝓportionem totius: ⁊ qn̄qꝫ eſt ꝓportio tripli cum eſt ꝓportio dupli adiuncta cū ꝓportione addentis medietatē: ⁊ ipſa eſt que dr̄ proportio per q̄nque. ⁊ ſ̄m ꝓportionē que eſt per totū ⁊ eſt dupla ⁊ ſ̄m ꝓportionē que eſt ꝑ q̄nque ⁊ eſt addens medietatē ſ̄m ꝓportionē que eſt per quatuor: ⁊ eſt addēs tertiā ⁊ ſ̄m ꝓportionē addentē quartā poſtea non ſentitur.

¶ Modo oſtēdit quomodo Gal. dixit muſicalē diſpoſitioneꝫ in pulſu cōprehēdi. Et dicit p̄mo ꝙ Gal. videt̄ ꝙ illud qꝺ pōt ſentiri de pōdere in pulſu eſt ſ̄m viam proportionū muſicaliū ⁊ maxime: imo ſolum ſ̄m aliquā de q̄nque dicēdis. p̄ª eſt ꝓportio totius ⁊. 5. ⁊ iſta eſt in rei veritate ꝓportio tripli. Et rō eſt qꝛ tripla ꝓportio eſt dupla

pportio cui adiūcta est pportio addētis medietatē.i.pportio sexqaltera.i.tripla est cōposita ex dupla ⁊ sexqaltera.2ª pportio est pportio p totuz: ⁊ ista est pportio dupla.3ª pportio est pportio p qnque: ⁊ illa est pportio addēs medietatē.i.illi⁹ qd̄ ꝯtinet totū ⁊ medietatē ei⁹ sicut tria ad duo: ⁊ vocat̄ sexqaltera.4ª est pportio p q̄tuor: ⁊ ista est pportio addēs tertiā ptē ⁊ vocat̄ sexquitertia. 5ª est pportio addēs q̄rtā ptē: ⁊ illa est pportio sexqquarta. ❡ Ubi nō q pportio describit̄ 5° elemētoꝝ Euclidis q est duoꝝ q̄ztecūqz fuerit q̄ztitatis certa alterius ad alterū habitudo. Et diuidit̄ in pportionē eq̄litatis ⁊ ineq̄litatis. Proportio aūt ineq̄litatis diuidit̄ in pportionez que est pportio maioris ineq̄litatis: que est pportio maioris quātitatis ad minorē: ⁊ pportionē minorē ineq̄litatis ⁊ illa est eō. Proportio aūt maioris ineq̄litatis diuidit̄ in rōnalē ⁊ irrōnalē. Rōnalis est que pōt in numeris iueniri. Irrōnalis aūt nō pōt vt diametri q̄drati ad suā costā. Rōnalis pportio maioris ineq̄litatis diuidit̄ in multis ⁊ in supparticularē ⁊ suppartientē ⁊ multiplicē superparticularē multiplicē suppartientē. Iste sunt qnque ei⁹ spēs. ❡ Multiplex est qñ maior quātitas ꝯtinet minorē multis vicibus adequate vt dupla vel tripla. ❡ Superparticularis est qñ maius ꝯtinet minus semel ⁊ aliquaz vnā ptē eius aliquotam adequate: sicut si ꝯtinet totuz ⁊ medietatē ei⁹: vt se hz q̄tuor ad tria qꝛ ꝯtinet semel ⁊ tertiā partē. ❡ Superpartiēs est cū maior ꝯtinet minorem ⁊ aliquas partes aliquotas adequate que tñ ptes simul sumpte nō ꝯstituūt vnā ptē aliquotā vt quinque ad tria qꝛ.5.ꝯtinet tria ⁊ duas ptes aliquotas ⁊ nō sūt vna pars aliquota que aliquotiens sumpta adequate reddat totū. Et pz que dicat̄ multiplex supparticularis: ⁊ que multiplex suppartiēs. ❡ Nota 2° q apud grecos pportio dupla in qua maius ꝯtinet totum bis dicit̄ diapason: qd̄ est dictum per totuz. Nā dia.i.per ⁊ pason totum: ⁊ ideo sic dicit̄ qꝛ vltra minorem quantitatē cōtinet etiā eam alia vice totam minorem adequate. ❡ Sed pportio in qua maius ꝯtinet minus semel medietatē dicit̄ a nobis sexquialtera: ⁊ a grecis diapente. Et diapēte est idē ac si diceret per.5.⁊ hec pportio ideo sic dicit̄: qꝛ iuenit̄ in qnta chorda in monachordio ad illā que p quītā distat ab ea. Ista aūt in qua maius ꝯtinet maius semel ⁊ tertiā ptem dr̄ diatesseron.i.p q̄tuor: ⁊ hoc qꝛ ista iuenit̄ in q̄rta chorda monachordy. ❡ Nota vlterius ex quinto elemētoꝝ Euclidis q qbuscūqz duob⁹ extremis datis iterposito medio pportio p̄mi ad vltimū cōponit̄ ex pportione primi ad scōm: ⁊ scōi ad tertiū. Ex isto sequit̄ q pportio tripla cōponit̄ ex pportione dupla ⁊ pportione sexqaltera. Nā capio pportionē trium ad vnū: ⁊ qꝛ extrema sūt tria ⁊ vnū interpono mediū qd̄ est duo: ⁊ sequit̄ iuxta regulā dictā q pportio illa cōponit̄ ex pportiōe triū ad duo: ⁊ duoꝝ ad vnū. mō pportio triū ad duo est pportio sexqaltera: sed duoꝝ ad vnū est dupla: ⁊ sic pportio tripla est cōponēda ex pportione dupla ⁊ sexqaltera. Et hec est cā q̄re pportio tripli dicit̄ apud grecos diapason diapēte: ⁊ ab Auic. pportio totius ⁊.5. Idem .n. est dicere q est proportio cōposita ex dupla ⁊ sexqaltera. ❡ Et tu s̄m hunc modū itelliges textū. Nā sentit̄ p̄mo pondus s̄m pportionē que est totius ⁊.5.⁊ ista est pportio tripli: ⁊ ideo dr̄ pportio tripli pportio totius ⁊.5. cum pro: qꝛ ipsa est pportio dupli addita.i.adiuncta cum pportione addente medietatē: ⁊ ista est pportio p.5. Reliqua sunt clara.

❡ Et ego qdē miror qūo pportiōes iste p tactū discerni pñt: dico tñ q ei est facile q in gradu tāgēdi ꝯsueuit ⁊ pportionat̄ sonos p ptē postq̄z erit ei potentia cognoscendi musicaz acq̄sita ⁊ cōparabit factū per notū. homo etiam iste cum suā intentionē ad pulsum reduxerit huiusmodi poterit discernere pportiones per sensum.

❡ Hic ponit Auic. qd̄ sibi videt̄ circa hāc māṁ. Et dicit p̄mo q ipse mirat̄ qūo possunt ille pportiones per tactū discerni. ❡ Dicit 2° q tñ est facile dicere ei qui ꝯsueuit in gradu tāgēdi ⁊ ꝯsueuit pportiōare sonos p artē postq̄z est ei acquisita potētia cognoscendi musicā.i.musicalia. Et ille cōparabit factū: id est pportionē factā a nā in pportionib⁹ pulsus p notas.i. pportiones vel notas ab eo in tāgēdo chordas. Nā iste homo cū reduxit intētionem suā ad pulsuz poterit discernē in eo dictas pportiones.

❡ Genus vō qd̄ ex pondere est sumptū est per cōparationē pportionis quātitatū pportionuz q̄tuor tēpoꝝ que sūt duob⁹ motibus ⁊ duabus quietib⁹. ⁊ si sensus totū hoc discernere nō pōt: tñ est per cōparationē pportionis q̄ztitatū pportionaliuz tēpoꝝ diastoles ad tēpus qd̄ est inter duas diastoles ⁊ ad vltimū tēporis in quo est motus ad tempus in quo est quies.

❡ Hic declarat genus sumptū ex pōdere ⁊ spēs eius: ⁊ diuidit̄ in q̄tuor ptes. Primo ostēdit vnde sumitur genus pōderis in pulsu. 2° remouet circa hāc māz vnū supfluū modū. 3° ostendit in quo dz iueniri musicalis pportio. 4° enumerat spēs huius gñis. 2ª ibi [Qui aūt ponūt.] ibi 3ª [Et pōdus.] ibi 4° [Et dicemus.] ❡ Dicit p̄mo q gen⁹ qd̄ sumit̄ ex pōdē sumit̄ a cōparatione pportionis quātitatis pportionū quatuor tēpoꝝ que sunt duobus motibus ⁊ duab⁹ quietib⁹. Et si sensus nō pōt hoc totū discernere.s. q̄tuor tēpoꝝ: qꝛ nō cognoscit systolē: tūc erit p cōparationē pportionis quātitatis pportionis tēpoꝝ diastolis ad id tēpus qd̄ est inter duas systoles ⁊ in breui tēpoꝝ motus ad tēpus quietis. ❡ Pro intellectu illi⁹ ptis attēde vt supra dr̄ q in pulsu ꝯsideramus pportionē que est iter tēpora existētia in pulsu tam quietū q̄z motuum. ❡ Cōsideramus 2° habitudinē istius pportionis ad dispositionē nālem siue etatiuā corporis in quo est ille pulsus. Tūc stāte textu vt cōiter iuenit̄: hoc mō exponem⁹. ❡ Genus vō qd̄ ex pōdere sumptū est supple sumit̄ per cōparationē.i.p ꝯsiderationē nostrā que cōsideratio est pportionis: id est habitudinis quantitatū pportionum q̄tuor tēpoꝝ que sunt duobus motibus ⁊ duabus quietibus supple ad dispōnē corpis in quo est pulsus ⁊c̄. ❡ Sz apud Cōciliatorē lr̄a est facilior. Naz vbi nos habemus quātitatū pportionū ipse habuit quātitatuz pportionabiliū: ⁊ tunc sensus est clarus.s. genus qd̄ ex pōdere sumptū est sumit̄ per cōparationē pportionis quantitatū pportionabiliū quatuor tēpoꝝ ⁊c̄. per cōparationē.s. istaꝝ pportionū ad corporis dispōnē. ❡ Nota iuxta mentem Conciliatoris. drīa. 83. q magis possumus sensu pcipere pportionē motus ad quietē sibi imediatā in pulsu q̄z pportionē motus ad aliū motū succedētē. ❡ Et huius cā est: qꝛ motus opponit̄ quieti ⁊ opposita iuxta se posita magis elucescūt ⁊ discernunt̄. ⁊ potest addi scda cā qꝛ tempus motus imediat̄ tēpori quietis: nō aūt tēpori motus. Nec tēpus quietis in pulsu imediat̄ tēpori quietis. ⁊ iō ille pportiones possunt sensu discerni in pulsu. Non aūt pportiones quietū adinuicem aut motuuz adinuicem. ❡ Et iō dicit Auic. q attēdit̄ genus solū in cōparatione tēporis mot⁹ ad quietē: qꝛ igit̄ tēp⁹ q̄etis apud nō cōprehēdētes systolē est totū tēpus qd̄ est iter duas diastoles: ideo apud eos sentit̄ pōdus ex pportione istoꝝ tēpoꝝ ad corporis dispositionē. Sed apud cōprehēdētes systolem

tēpus diastoles cōparatꝰ ad tēpus quietis sibi imediate: ⁊ ita tēpus systoles. Pōdus igiť sumiť in pulsu a proportione tēporis motus ad tēpus quietis oīno ꝫm Auic.

¶ Qui āt ponūt i ħ caplo cōparationē tpis motꝰ ad tēpꝰ motꝰ: ⁊ tpis qetis ad tēpus qetis mittūt caplm in caplo: lʒ huiꝰ missio sit tolerabilis ⁊ nō sit inconueniens: sed tamen non est bona.

¶ Remouet hic vnū modū supfluuʒ. ⁊ dicit ꝙ illi qui in ħ cap̊ de pōdere pulsus ponūt cōparationē tpis motꝰ ad tp̄s motꝰ vtputa diastolē ad systolē ⁊ tēporis quietis ad tēpus qetis īducūt caplʒ in cap̊. ⁊ lʒ huiꝰ imissio sit tolerabilis tn̄ nō est bona. ¶ Ubi p̄mo nota ꝙ Haliabas 7° theo. posuit istā cōparationē: ⁊ Gal. in libello de drys pulsuū ħ manifeste voluit in cap̊ de pulsu spisso ⁊ raro: cū dixit apō cōprehēdētes systolē. ¶ Rhythimū aūt ꝫʒ tēpꝰ diastoles simul cū qete que est ꝫm ip̄m cōparatū tpi systoles simul cū tpe eiꝰ que post ipsaʒ qetis. est aūt qn̄ est tp̄s diastoles soliꝰ tpi systoli soliꝰ cōparātes ita rhythimū gn̄ari dn̄t. Mirꝝ est igiť ꝙ expositores ħ solū Haliabati iponūt. ¶ Nec pōt dici ꝙ ħ Gal. dicat aliorꝝ auctoritate qꝛ in eodē cap̊ ifra ex ꝓposito ħ affirmat: sed vt dixi ꝫm modū Cōciliatoris Auic. visuʒ est ꝙ ħ sit ipole sensu discerni. Cū igiť loquēdo de pulsu vt medici: debeamꝰ dicē de sensibliū: ⁊ ille ꝓportiones de qbꝰ isti dicūt nō sūt sensibiles vel sensu ꝑceptibiles. iō ħ est supfluū in medicina: ⁊ iō dicit ꝙ isti ponūt caplm in caplo: qꝛ illō qō dʒ eē de cap̊ itellectiue cognitionis ponūt in cap̊ de signis que debēt sensu ꝑcipi: est tn̄ missio tolerabilis: qꝛ de istis proportionibꝰ dicūt isti veritatē ꝙ pn̄t esse ꝯuenIētes ⁊ incōuenIētes. sed tn̄ ħ non ꝑcipiť sensu. ¶ Et iste est modus Cōciliatoris in exponēdo hūc locū. Dinus aūt aliter exponit ⁊ dicit ꝙ ħ totū sic dictū pōt itelligi duobus modis. Unus est ꝙ illi qui dicūt in pōdere ꝯsiderari ꝓportionē tpis motus ad tēpus motus volūt dicere ꝙ est cōparādū tēpus diastoles ad tēpus systoles: ⁊ tēpus quietis post diastolē ad tēpus qetis post systoleʒ. Et ħ mō Auic. vult ꝙ isti errāt ⁊ ponūt caplʒ in caplo. i. illud qō nō est ponēdū. Rō qꝛ cōparat tēpus qetis post diastolē ad tempus systoles: ⁊ ista cōparatio nō est nota sensui cū nec est notū tēpus quietis nec tēpus systolis. Et lʒ ista missio sit tolerabilis apud cognoscētes systolē tn̄ nō est ꝯueniens neqʒ bona apud plrimos: qꝛ plurimi hāc non cognoscunt. ¶ Hec p̄ma expō penitus nihil mihi placet: cū idē fuisset supra ab Auic. dicēdū de frequētia qō nō fecit. ꝑterea iam dictum est ꝙ hoc fit apud cognoscentes systolem. ¶ Scōs modus expōnis Dini est ꝙ ꝑ cōparationē tpis motus ad tēpus motꝰ ⁊ qetis ad qetē itelligimꝰ cōparationē vniꝰ diastoles ad aliā: ⁊ tēpus iter vnā ⁊ aliā ad tēpus isequēs: ⁊ ħ mō peccāt isti ponentes caplm in caplo: qꝛ ponūt illō qō ꝑtinet ad genꝰ ordinis in caplo pōderis. Nā cōparatio ista ꝑtinet ad genꝰ ordinis: ⁊ ista expō minus videť vera ꝙ̃ ꝓcedēs. Nā Gal. exp̄sse itellexit de qete post systolē cōparata qeti post diastolē ⁊ de cōparatione diastolis ad systolē. Et nō est putādū Auic. ħ ignorasse. 2° etiā alia est ꝯsideratio ꝓportionis: alia est ordinis. ¶ Marsilius aūt duos dixit modos: vnꝰ est modus p̄mꝰ Dini. Aliꝰ est ꝙ cōparatio motus ad motū est supflua: ⁊ silr̄ qetis ad quietē: qꝛ si motꝰ ad qetē est debita ꝓportio etiā motꝰ ad motū erit debita ⁊ qetis ad qetē. Et ista 2ª est falsa. Nā pone ꝙ motꝰ ad qetē dʒ eē ꝓportio dupla ⁊ motꝰ ad motū dupla: ⁊ ponamꝰ ꝙ diastoles ad sequentē qetē sit ēt dupla: sed diastoles ⁊ systoles sunt eq̄les. Et pʒ ꝙ erit debita proportio motus ad quietem imediate sequentem tn̄ non erit debita proportio motus ad motū. ¶ Jacobus aūt de Forliuio voluit ꝙ p̄ª cōparatio dʒ esse motus ad qetē imediate sequentē ⁊ illius scd̄ motus ad quietē imediate sequētē. ⁊ istis scitis scimus ꝓportioneʒ motus ad motū ⁊ qetis ad qetē. ¶ Quidā g̊ dixerunt ꝙ p̊ ꝯsiderāda est ꝓportio motus ad motū: deinde qetis ad qetē. Et ex istis scire que est ꝓportio motꝰ ad qetē. ⁊ isti ponūt caplm in caplo: qꝛ illō qō dʒ esse in posteriori cap̊ ponūt in p̊ori: ⁊ iste fuit vt dicit Haliabas 7° theo. ca. 4°. ¶ Et ista expō etiā non videť bona: qꝛ Auic. dixit supra assignādo vn̄ genus istud sumiť: qō est cōparādo tēpꝰ in quo est motꝰ ad tēpꝰ istud in quo est qes: ⁊ nō dixit ꝙ ab ħ icipe debeamꝰ. ¶ Preterea nec Haliabas dixit ꝙ incipere debemus a cōparatione tpis motꝰ ad tēpus motus. ¶ Preterea qꝛ nō eēt tolerabilis error: sed falsus. Et iō vr̄ meliꝰ trāsire cū expōne Cōciliatoris ⁊ ꝙ Auic. credivr̄ ꝙ nō sentiunť iste cōparatiōes: sʒ solo itellectu cognoscunť i gn̄e ⁊ tolerať ꝑꝑ dicta supra. ¶ Nō vlteriꝰ qō pʒ ex dictis ꝙ etiā in alia ꝓportione dixit Gal. ꝯsistē rhythimū de qua nullā mētionē fecit Auic. s. in ꝓportione tpis aggregati ex diastole ⁊ qete imediate sequēte ad tēpꝰ aggregatū ex systole ⁊ qete imediate sequēte. ¶ Sed ꝯtra expōnē Cōciliatoris arguiť: qꝛ ex mente Auic. pōdus in pulsu ꝯsiderať in ꝓportione fortitudis ad fortitudinē ⁊ magnitudis ad magnitudinē: sʒ ꝯstat ꝙ in fortitudie nō cōparať nisi motꝰ motui: igiť in pōdē ꝯsiderať ꝓportio motꝰ ad motū. ¶ Hic dr̄ ꝙ in pōdere ꝯsiderať ꝓportio motus ad motū: sʒ nō tpis motꝰ ad tēpus motꝰ nisi in intellectu: ⁊ ħ loquēdo de motibꝰ vniꝰ pulsus in qbꝰ ꝑpter paruitatē eorꝝ difficultatē ꝯsiderādi nō pōt illa ꝓportio bene tactu cōprehēdi. ¶ Posset tn̄ alr̄ ⁊ facilius exponi ꝙ illi q ponūt cōparationē tpis motꝰ ad tēpus motus in eodē pulsu ⁊c̄. mittūt caplm in cap̊. i. nimiū ꝓlōgāt māʒ ⁊ nō cū vtilitate multa. Maior. n. est labor in faciēdo se doctū ad hec discernēda ꝙ̃ vtilitas in hec cognoscendo. fit g̊ illorꝝ missio tolerabilis: ⁊ nō icōueniēs: qꝛ non dixerūt in nā ꝙ rhythimū siue pōdus in pulsu pōt ꝯsiderari mō dicto: sʒ tn̄ illa missio nō est bona. i. vtilis ꝑpter plus poni laboris in istis cōprehēdēdis ꝙ̃ inde sequať vtilitas.

¶ Et pōdus quidem est illud in quo proportiones musice cadunt.

¶ Nūc declarat in quo dʒ iueniri musicalis ꝓportio: ⁊ dicit ꝙ pōdus est illud in quo ꝓportiones musice cadūt. i. iueniunť vel sūt. ¶ Hic locus pōt itelligi duobꝰ modis: p̄mo vt ponit differētiā iter pulsum habētē pōdus: ⁊ pulsum nō habētem pōdus. ⁊ dicit ꝙ pōdus in pulsu est illa eius dispositio in qua ꝓportiones musice cadūt: sʒ tn̄ cū nō cadūt ꝓportiones musice. i. in qbus nō est ꝯsonantia nō est ibi pōdus. ¶ Alius modus exponēdi est: ꝙ remoueat dubiū: qꝛ. n. dixit ꝙ ħ genus sumiť ꝑ cōparationeʒ tēporis motus ad tēpus qetis: posset qs addere ꝙ ꝯsideratio pōderis in pulsu nō esset nisi in istis. ¶ Ad ħ igiť tollēdū dixit ꝙ gn̄alr̄ pōdus pulsus dr̄ oīs cōparatio partiū eiꝰ sensibilis in qua cadūt vel apte sūt cadere sensibiliter ꝓportiones musice: ⁊ ideo etiā cōparatio motus ad motū nō in tēpore durationis: sed in fortitudie ⁊ magnitudine in qbus cadēt proportiones musice: vt dictū est.

¶ Et dicemꝰ ꝙ pulsus aut est boni pōderis: aut mali pōderis. Et illiꝰ qdē qui est mali pōderis sūt tres sp̄es. Una est illiꝰ cuius pōdus est mutatū ⁊ est iuxta pōdus: ⁊ iste est cuiꝰ pōdus est pōdus etatis que est iuxta etatem illius cuiꝰ est pulsus. sicut cū iuuenes habēt pondus pulsuū puerorꝝ: ⁊ altera est separati ponderis sicut cū pueri habent pondus pulsus sicut senū. Et ter-

tia est egrediens a pondere ⁊ ille est cuius pon deri pulsus hominis nō similat̄. ⁊ multa egressio pulsus a pondere magnā in dispositionibus significat mutationem.

¶ Hic species enumerat sub isto genere ꝯtentas. Et dicit ꝙ sub h̄ genere ṗmo cōprehēdunt̄ due spēs. s. pulsus boni ponderis ⁊ pulsus mali ponderis. Et est triū modoꝝ. ¶ Unus est ꝙ pōdus in pulsu est ꝑmutatū a bono pondere: sed est ꝓpe bonū pōdus: vtputa si pōdus senis inuenit̄ in iuuene vel ecōtra. scd̄a est vt sit pōdus ꝑmutatum multū: vt si pōdus senis reperiat̄ in puero vel eꝯ. tertia est vt sit ꝑmutatū: ſʒ ad nullū pōdus ꝯueniēs alicui dispositioni nāli hoīs: ⁊ ideo pōdus eius nō similat̄ pōderi pulsus hoīs: ⁊ iste qn̄qʒ appellat̄ absqʒ pōdere. ¶ Subdit vltimo ꝙ multa in pōdere ꝑmutatio magnā significat mutationē in instr̄oꝝ pulsus dispōnibus. Hec omnia mihi satis clara videntur ex precedentibus.

¶ De pulsu equali vel diuerso. Cap. I.

Dicunt ꝙ diuersi pulsus diuersitas aut est in multis ꝑcussionibus aut in vno pulsu. Sed qui in vno pulsu diuersificat̄ aut in multis diuersificat̄ partibus. s. in locis separatis in q̄bus cadūt digiti: aut vna parte: scilicet in loco vnius digiti.

¶ Post determinationē de pulsu gn̄alē Auic. ꝑticulariter de pulsu exequit̄ determinādo. ⁊ in tres diuidit̄. Primo enī spālr̄ de diuersi pulsus spēbus determinat. 2° quis sit nālis pulsus declarat. 3° de dispōnū pulsuū causis determinat. ibi 2ᵃ [Cuiusqʒ geneꝝ.] 3ᵃ ibi [Causaruʒ pulsus.] Prima pars bipartita est. In ṗᵃ. n. quasdā dictoꝝ pulsuū ponit diuisiones. In 2ᵃ spēs q̄sdā diuersi pulsus noīa habētes declarat sequēti caplo. ibi [Ex eis est.] Presens capitulū in duas diuidit̄ ptes. ṗmo. n. quādā ponit distictionē. 2° mēbra distinctionis subdiuidendo declarat. 2ᵃ ibi [Et illius qdē.] ¶ Dicit ṗmo ꝙ auctores medicine dn̄t ꝙ diuersi pulsus diuersitas aut est in multis pulsib⁹ aut in vno tm̄. Et diuersitas cadēs in vno pulsu aut in ꝑtibus diuersis vni⁹ pulsus. s. in diuersis ꝑtib⁹ cadētibus sub diuersis digitis: aut in vna ꝑte vni⁹ pulsus. s. in loco vni⁹ digiti. ¶ Nō igit̄ ṗmo ꝙ lʒ multa gn̄a pulsus sint supius posita. Auic. nō fecit speciale caplm̄ nisi de eq̄li ⁊ diuerso ꝓpter duo. ṗmū est: q2 illud genus oīa q̄si alia gn̄a cōprehēdit seu ꝯtinet. 2° q2 in isto cadūt plurime diuersitates spēꝝ: nō sic aūt in alijs gn̄ibus. Et hec eadē est cā quare rubrica eius ititulat̄ de pulsu eq̄li ⁊ diuerso: tn̄ non ꝓsequit̄ nisi de spēbus pulsus diuersi. ¶ Nō 2° ꝙ diuersitas que attēdit̄ in multis pulsib⁹ itelligit̄ cōparādo vnū pulsuʒ ꝓprie dictū ad aliū pulsuʒ: ſʒ illa que attēdit̄ in vno pulsu nō attēdit̄ nisi cōparatione ad vnū motū illi⁹ pulsus cōparādo systolē ad diastolē: vt dicit Jacobus. Et h̄ potes percipere ex modo loquēdi hic: ⁊ Gal. in libello de dr̄ijs pulsuū vbi nunq̄ȝ noīat aliquē pulsum diuersum ex cōparatione systolis ad diastolē: nec Auic. etiā. Et cōstat ꝙ diuersitatē attendēdā in vno pulsu diuidunt rōne plurium partium eiusdem pulsus ꝭm ꝙ partes ille correspōdent diuersis sitibus arterie sub diuersis digitis: ⁊ non dicunt diuersitatem inter systolē ⁊ diastolem. ¶ Nota 3° ꝙ lʒ per vnā partem Auic. exemplificet intelligi locum sub vno digito: tn̄ debemus intelligere diuersitatem que non est ꝓpter varietatē in diuersis partibus arterie: ⁊ h̄ colligit̄ ex Gal. libro de differentijs pulsuū. Cum diuersitatem pulsus in vna parte dicit non esse imaginabilem nisi in diuersis partibus tēporis. vnde sic ad lr̄am dicit. Incipientes ab ea. s. diuersitate que ꝭm vnam particulā existit. Manifestū est aūt ꝙ non ꝭm idē tēpus. Impossibile enim est vnā ⁊ eandē particulā in vno ⁊ eodē tēpore nō silr̄ apparere moueri. ¶ Ex quo pʒ intellectū Jacobi de pulsu intersecto ⁊ ꝯtinuo ⁊ reciduo esse malū cū intelligat ista ad diuersas partes arterie que sunt aut in extremo aut in medio digiti corrn̄dētes. ¶ Sūma igit̄ est ista: q2 diuersitas aut attendit̄ in multis pulsibus sibi inuicē cōparatis: aut in cōparatione pluriū partiū vnius pulsus que sunt ꝑtes differētes ꝭm situm arterie: aut ꝭm vnā partē vnius pulsus in qua nō ꝯsiderat̄ diuersitas ꝭʒ sitū arterie. s. in successiōe. Qd̄ aūt dr̄ de vno digito ⁊ de q̄tuor ponit̄ pro exēplo vt itelligat̄ mens diuisionis.

¶ Et illi⁹ qdē qui in multis diuersus existit pulsibus est diuersus gradatus equalr̄ currens. ⁊ ipse qdē est qui ab vno icipit pulsu ⁊ ꝑmutatur ad maiorē eo: aut ad minorem: ⁊ ꝓcedit sic ꝭm hāc regulā donec ꝑuenit ad finē in diminutiōe aut in augmēto per similē ordinē: deinde intersecat̄ ⁊ ad primam magnitudinem redit.

¶ Hic exequit̄ de membris dictaꝝ diuisionuʒ. Et primo de primo mēbro prime diuisionis. 2° de scd̄o. 3° de tertio. 2ᵃ ibi [Diuersitas vō.] 3ᵃ ibi [Ex diuersitate.] Prima ps diuidit̄ in q̄tuor. Primo enumerat vnam specieʒ pulsus diuersi in pluribus pulsibus attenta diuersitate. Scd̄o illam speciem vno modo subdiuidit. Tertio illam eandē speciem alio modo subdiuidit. Quarto alio modo. 2ᵃ ibi [Aut rediens.] ibi 3ᵃ [Et est cuʒ ad finem.] ibi 4ᵃ [Cūqʒ intersecatur.] ¶ De prima parte dicit ꝙ vna spēs illius pulsus qui diuidit̄ in pluribus pulsibus est pulsus diuersus gradatus equaliter currens. ¶ Dicit scd̄o ꝙ ille pulsus qui nominat̄ diuersus gradatus ⁊ equaliter currens est ille qui incipit ab vno pulsu ⁊ permutatur ad maiorē eo aut minorem: ⁊ ꝓcedit sic aut augmentando aut diminuendo equaliter ⁊ simili ordine donec perueniat ad finem augendi aut diminuendi: deinde intersecat̄ ⁊ redit ad primā magnitudinē. ¶ Ubi nota ṗmo ꝙ hic pulsus dicit̄ primo gradatus q2 inter pulsus est excessus primi ad scd̄m: ⁊ secūdi ad tertiū ⁊c̄. sicut in gradibus scalaꝝ: ⁊ dicitur equaliter currens. q2 vsqʒ ad intersecationē semper excessus pulsuum imediatoꝝ sunt equales. ¶ Nota scd̄o ꝙ ad hoc vt pulsus dicat̄ hoc modo: requirit̄ ṗmo ꝙ sit diuersus in pluribus pulsibus. Requiritur scd̄o ꝙ sit ibi eq̄litas excessuū primi ad secūdū: ⁊ scd̄i ad tertiū: ⁊ sic vltra vsqʒ ad itersectionē. Requirit̄ scd̄o ꝙ intersecetur ⁊ reddatur ad pristinam dispositionem: ⁊ vbi aliqd̄ istoꝝ deficiat nō erit huius speciei. ¶ Nota tertio ꝙ nō soluʒ in magnitudine ⁊ paruitate ꝯtingit hec diuersitas sed etiā in velocitate ⁊ tarditate: in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ alijs differētijs suscipiētibus magnis ⁊ minus ⁊c̄.

¶ Aut rediēs ex ꝑuitate sua silr̄ reditu in ambabus dispositionibus ad primā regulam aut diuersificans postq̄ȝ venerit a principio quod est huiusmodi ad finē qui est huiusmodi.

¶ Ponit primam distinctionē istius speciei dicens ꝙ hic pulsus cū intersecatur ⁊ redit supple ad diuersitatē gradatim qn̄qʒ redit simili reditu in ambabus dispositionibus ad primā regulam. s. quādoqʒ redit ad similē terminū a quo ⁊ peruenit ad similē terminum ad quē ꝑ regulā primā. i. prime diuersitatis: vt si ṗmo incepit a magnitudine vt vnum ⁊ sex vicibus venit ad magnitudinē vt sex ita directe faciat i scd̄o reditu. Et duo termini sūt

ille ambe dispōnes de quibus loquit̄:aut diuersum facit ad hoc postq̄ incepit a certo principio:ꝛ terminatus fuit ad certum finem.

¶ Et est cum ad finem peruenit.

¶ Ponit secūdam distinctionez dicens ꝙ in scđa via ad modū scđe scale ad quā redeūt post intersectionem:quā doqꝫ intersecat̄ qñ peruenit ad terminū ad quē:ꝛ quandoqꝫ intersecat̄ anteq̄ ad illū terminum veniat:ꝛ qñqꝫ transit illū terminū anteq̄ intersecet̄:vt si p̄mo inceperit ab vno gradu magnitudinis ꝛ puenit ad sex:qñqꝫ ad quinque intersecatur:ꝛ qñqꝫ venit vsqꝫ ad septem.

¶ Et est cū intersecat̄ ante ipsum:ꝛ est cū addit supra ipsuꝫ donec intersecat̄ in medio cessando ꝛ est cum agit ad hoc diuersum ꝛ illud est vt in medio sui iterueniat motus:ꝛ pulsus qdeꝫ cessationem habens est diuersus in quo expectat̄ motus ꝛ venit quies:ꝛ ille qui in sui medio hꝫ motum est diuersus in quo expectatur quies ꝛ venit motus.

¶ Ponit tertiā distinctionē illius speciei dicēs ꝙ hic pulsus qñ intersecat̄ quādoqꝫ intersecatur cessando a motu in suo medio:quādoqꝫ faciendo alio modo:qꝛ nō faciendo quietē in medio:ꝛ hoc est:qꝛ in medio iteruenıat motus ꝛ pulsus habens hanc cessationez est diuersus in quo expectatur quies ꝛ venit motus:ꝛ alius est in quo venit quies qñ expectat̄ mot⁹.Et vterqꝫ istoꝝ vocatur intersectus:lꝫ nō eodem modo quo infra dicetur.

¶ Diuersitas ṽo pulsus in multis partib⁹ vni⁹ pulsus aut est in situ suarum ptiuꝫ aut in motu suarū partiū.sꝫ diuersitas q̄ est in situ suaꝝ partiū est diuersitas pportiōis ptium vene ad partes:ꝛ qm̄ ptes sunt sex erit illud qđ in eis cadit ex diuersitate similiter:diuersitas aūt q̄ est i motu:aut est in velocitate ꝛ tarditate:aut in ꝯsecutione ꝛ p̄uētione.s.vt moueat̄ pars ei⁹ ante horaꝫ sui mot⁹:aut post horā:aut in fortitudine ꝛ debilitate:aut in magnitudīe ꝛ puitate.Et hoc totū aut curet ₰m ordinē equalē aut diuersuꝫ in augmēto ꝛ diminutiōe:ꝛ illud quidē aut erit in duab⁹ ptib⁹ aut in trib⁹ aut in quatuor.s.in casu digitorum.Et tu quidem componere poteris ꝛ ordinare.

¶ Hic exequit̄ de pulsu diuerso cui⁹ diuersitas est in pluribus ptibus vnius pulsus.Et dicit p̄mo.ꝙ talis diuersitas aut est in situ duaꝝ partiū.s.arterie:aut in motu suaꝝ partiū.¶ Dicit scđo.ꝙ diuersitas que est in situ partiuꝫ est diuersitas positionis vene.i.arterie ad ptes alias:ꝛ qꝛ ptes sunt sex.s.sex extrema diametroꝝ:iō illud qđ cadit in istis partibus de diuersitate erit similiter in sex extremis triū diametroꝝ.¶ Dicit tertio.ꝙ diuersitas que est in motu aut est in velocitate aut tarditate aut in cōsecutione ꝛ p̄uentione.In ꝯsecutione qñ pars mouet̄ post horam sui motus.in preuentione qñ mouet̄ ante horam sui motus aut in fortitudine ꝛ debilitate aut in magnitudīe ꝛ paruitate.¶ Dicit q̄rto.ꝙ hec tota diuersitas aut currit ₰m ordinē equalē in augmēto aut diminutiōe aut ₰ꝫ ordinē diuersum.¶ Dicit q̄nto.ꝙ hec diuersitas quocūqꝫ mō de istis cōtingat aut erit in duabus partibus pulsus:aut in tribus:aut in quatuor.i.in ptibus arterie super quib⁹ cadūt q̄tuor digiti.Et tu ex his p̄ncipijs poteris elicere numerū specierū tā simpliciū q̄ cōpositaꝝ diuersitatis q̄ sunt q̄si innumerabiles:vt colligit̄ ex Gal.in libello de differētijs pulsuū.¶ Nō ꝙ arteria in loco vbi tangit̄ pulsus hꝫ sitū suū ₰m quē dꝫ nāliter sentiri pulsus ꝛ quelibet partiū eius pōt permutari ita vt in ea sentiatur aut magis altus aut magis pfundus aut magis latus versus superi⁹ focile aut versus inferi⁹ focile:aut magis longus versus manū:aut versus grossuꝫ bracchij aut min⁹. In oībus igit̄ istis modis ꝯtingit diuersitas in pulsu rōne situs partiū pulsus:vel arterie.Iste igit̄ sunt sex ptes de qbus dicit Aui.¶ Nō circa tertiuꝫ dictū nāliter oēs ptes arterie debent simul eleuari.Ille igit̄ q̄ p̄us dilatantur eleuant̄ ante horā sui motus:ꝛ ille q̄ post eleuant̄ post horā sui motus eleuant̄.Reliqua hic dicta sunt facilia. ¶ Nota tñ ꝙ in omnibus istis ꝯtingit vnū pulsuꝫ eē diuersum:vt est vndosus:de quo dicetur infra.

¶ Ex diuersitate ṽo pulsus in vna pte est ille q est intersectus ꝛ redituus ꝛ cōtinuus.

¶ Hic Aui.declarat aliud mēbrū puta diuersum in vna parte vni⁹ pulsus.Et duo facit.p̄mo hoc ponēdo diuisionē huius mēbri.Scđo declarando.scđa ibi[Intersectus aūt.] ¶ Dicit p̄mo.ꝙ ex diuersitate q̄ est in vna pte vni⁹ pulsus ꝯsurgūt tria gnā.s.intersect⁹ reditiu⁹ ꝛ cōtinuus. ¶ Ubi nō iuxta Gal.in libro de differentijs pulsus ꝙ diuersitas in vna pte vnius pulsus:aut est manifeste interueniēte quiete in medio:ꝛ iste vocat̄ itersectus:aut tota diastole apparēte cōtinue dilatari:ꝛ ille est ꝯtinuus aut diastole anteq̄ manifeste quiescat apparente redire a pfundo:ꝛ iste est redıtiuus ꝛ est diuersus a p̄ª spē:qꝛ in p̄ª specie nō apparet a pfundo redire sed qescere ꝛ iteꝝ moueri.In hac aūt apparet a pfundo venire ꝛ percutere.

¶ Intersectus aūt est ille q in ptez vnā cū paruo motu separat̄:ꝛ partis vni⁹ q̄ ex eo itersecat̄ cū qete est cū duo extrema diuersificant̄ in velocitate ꝛ tarditate ꝛ in similitudine.

¶ Declarat istas tres species ꝛ diuiditur in tres.scđa ibi [Reditiuus.] 3ª ibi [Cōtinuus.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ ille pulsus est intersectus qui in pte vna separat̄ cū paruo motu id est quāuis motus sit paruus cū quiete ita ꝙ breuiter pulsus ille est itersectus in quo quies iteruenit inter vnā partē dilatationis ꝛ aliam anteq̄ tota dilatatio compleatur ꝛ media est quies:extrema ṽo sunt due partes diastoles.¶ Dicit scđo.ꝙ in isto pulsu quādoqꝫ cōtingit ꝙ extrema sunt similia:quādoqꝫ ꝙ sunt diuersa in velocitate ꝛ tarditate ꝛ in similitudine.Et nota ꝙ lꝫ sole tres ptes ponant̄:tamen potest esse ꝙ sint plures ꝛ due quietes:ꝛ tres motus:ꝛ hoc mō pulsus integer nō solū erit cōposit⁹ ex duabus quietibus ꝛ duob⁹ motibus:sed qñqꝫ ex pluribus valde.¶ Uerū ₰ꝫ Gal.nō percipit̄ in eadē diastole dr̄ia nisi trium ptiū.Nā ipse dicit se obscura imaginatione qñqꝫ cōprehendisse quatuor.Et ideo cōtinuū nō diuidit nisi in tres ptes.Et qdam dicunt hunc pulsum bispulsantē.Sed de hoc in sequenti capitulo.

¶ Reditiuus ṽo est vt pulsus magn⁹ redeūdo fiat paruus in vna parte.deinde in reditu subtili redit.Et hui⁹ quidem modi est ille cuius quedam specieꝝ in alias ingrediunt̄:ꝛ hoc est vt sit vnus pulsus sicut duo pp̄ter diuersitatem:aut duo sicut vnus pp̄terea ꝙ alie in alias ingrediūtur:ꝛ istud quidem est ₰m sententiam eorum qui in hoc non conuenerunt.

¶ Declarat pulsum reditiuū. Et dicit ꝙ hic est pulsus q in vna parte sui est magnus ⁊ redeundo puus fit. i. q primo facit magnam percussionē in vna pte arterie: deinde redeundo retro facit vnā aliā pcussionē paruā directe: sicut cū pcutim⁹ ab alto cū malleo post pmā percussionez resilit malleus in altū ⁊ redit ad pcutiendū scđa vice incudē: deinde redito subtili id est occulto redit ad debitū sitū arterie sicut post scđam pcussionē notabilē qbusdaz factis paruis agitationib⁹ gescit malleus. ¶ Dicit scđo. ꝙ pulsus reditiuus est ille cui⁹ quedā spēs ingrediuntur alias species: ⁊ hoc est vt sit vn⁹ pulsus sicut duo: id est qꝛ iudicat de vno pulsu sicut si eēnt duo pp diuersitatē. Aut de duob⁹ sicut de vno: ppterea ꝙ alie ī alias igrediunť. ¶ Tertio dicit. ꝙ hoc zᵐ dcm̄: scilz ꝙ quedā illius spēs ingrediant̄ in alias ⁊c. infra est dcm̄ ꝭm sniam illoꝝ qui nō cōuenerūt in isto: scilz ꝙ iste nō dz dici pulsus diuersus in vna parte vni⁹ pulsus. Sed dixerunt ꝙ ille est diuersus diuersitate cadente inter plures pulsus. ¶ Pro intellectu ptis nō pmo ꝙ pulsuz intersectū vt sic non dicit Gal. cōtineri sub isto genere: imo expresse dicit ꝙ nō est de isto genere: vt colligit̄ ex dictis suis in libro de differētys pulsuū. Nā pmo ponit distinctionē supra positam de pulsu diuerso ꝭm vnaz ptem arterie: vel vnius pulsus in tres species: quaꝝ pma fit intercedēte motum arterie qete. scđa vocatur cōtinuus continuo apparente tali motu: tertia vocat̄ superrediens: ⁊ postq̄ de duabus speciebus determinauit: determinat de tertia q̄ est reditiuus. Et dicit ꝙ sūt illi quos Archigenes discretus dixit: ⁊ tñ noīat eos sicut vnū pulsuz. Postea parū dicit de isto getē habēte in medio ꝙ non est discretus hoc textu. Nam eos q in vna diastole deficiunt nequaq̄ dices duos esse pulsus: ⁊ nimirū bispulsant. aperte eniz in eis motus pcedens qđ ꝯtinuū imobilitate media itercidit̄: sed gen⁹ qdē discretoꝝ. Nō ita igit̄ vult ꝙ gen⁹ discreti pulsus nō ita faciūt sic itersecti. ⁊ iō intersecti nō sunt discreti ⁊ p ꝯñs nō reditiui. ¶ Et ex istis cōprehēdes quātū lōge a mēte Gal. ⁊ p ꝯñs Aui. hūc locū exponāt cōiter doctores. ¶ Nō z° ꝙ ī isto pulsu reditiuo pmo fit dilatatio arterie: ⁊ postea recessus puus a digito: ⁊ postea redit puo redito. ¶ Qr āt hoc mō fiat pōt esse trib⁹ modis: vnus modus est ꝙ fiat pma dilatatio magna: deide fiat ꝯstrictio ⁊ systolesa nā intēdēte ꝯstringere: sed puula interueniēte qete ⁊ q̄si subito redeat ad diastolādum. ¶ Scđo mō ꝯtingit. ꝙ fiat dilatatio magna ⁊ velox aut v̄tute itātū vt a sua forti dilatatione resiliāt parietes ⁊ ꝯcidāt parū ⁊ subito redeant ad pmā dilatationē. ¶ Tertio ꝙ facta dilatatione arteria cōcutiat̄ ⁊ nō ꝭm nāe intentionē cōtingēter mouetur eleuādo se versus dextrū ⁊ sinistrū sicut accidit in corde qñ subito tendunt̄ ꝙ ipse ꝯcutiunt̄ vt fit in pulsu ꝯcussiuo: ⁊ accidit ī istis: vt vtar exēplo Gal. sicut si ramū ligni attraherē a suo loco plicādo: deinde subito dimitterē rediret ramus ad locū suū ⁊ nō subito ibi quiesceret: sz ꝯcuteret̄ reuertēdo: ⁊ iteꝝ redeūdo donec in loco suo gescet. ¶ Istoꝝ ergo triū modoꝝ duob⁹ vltimis fit pulsus reditiuus. Prio aūt mō sunt duo pulsus ⁊ nō vnus: naz ibi inter vnā pcussionē ⁊ aliā v̄tus ꝯstringit arteriā qđ nō fit in istis duob⁹ vltimis modis. sed aut nō ꝯstringit̄: aut si ꝯstringit̄ est pp vehemētiā tensionis qđ fit in dilatando vñ pcutiunt̄ parietes arterie ēt v̄sus intus. ¶ Nō 3°. ꝙ qdā antiqui medici: vt Gal. narrat: dicto loco dixerūt istū pulsum reditiuū esse diuersuz ⁊ nō vnū esse sed plures: ⁊ ꝭm istos spēs istius pulsus ingrediunt̄ alias spēs ⁊ qūo ē hoc scilz. ꝙ vnus pulsus qui vere est vn⁹ apud illos sint duo: ⁊ duo veri pulsus ponunt̄ apud illos ita se hēe sicut iste q est vere vnus: ppterea ꝙ in isto vno alie alias igrediunt̄: id est iste alie ⁊ diuerse percussiones ingrediuntur alias totales dilatatiōes vel alio mō dicat textus. ppterea ꝙ alie alias ingrediunt̄. i. ponunt̄ sub alys speciebus ab istis. ⁊ qꝛ (vt dixi) iste igressus spēꝝ spēs: ⁊ ꝙ vn⁹ ē sic duo est apud sniam illoꝝ qui nō cōueniunt in hoc ꝙ iste pulsus debeat dici vn⁹ ⁊ diuersus in vna pte. Et tu nota omnia ista sumenda ex Gal. loco allegato q̄ hic a doctoribus exponētib⁹ sunt omissa. Et loco eoꝝ sunt posite imaginationes false: aut littera est inexposita dimissa: ⁊ etiaz confert intellectum sequentis capituli.

¶ **Cōtinuus aūt est ille cuius diuersitas est ordinata in cōtinuitate nō sensu percepta separatione in eo ad qđ ipsa mutat̄ ex velocitate ad tarditatem. aut econtra. aut ad equalitatem. aut ineq̄litatez in eis. aut ex magnitudine. aut paruitate. aut equalitate in eis ad aliquod eoruz ad quod mutat̄: ⁊ hoc quidem est cū ꝭm similitudinem sui pcedit. ⁊ est cuz accidit vt cū continuatione sua fit in aliquibus suarum partium plus diuersitatis ⁊ in alijs minus.**

¶ Declarat pulsuz cōtinuū. Et dicit ꝙ hic est ille q est ordinate dimensus nō pcepta separatione in continuitate motus ex velocitate ad tarditatez ⁊c. Et totū est notum nisi ꝙ tibi relinquo ꝙ cōsideres qūo sit diuersitas i magnitudine in vna parte qn pari mō ois pulsus magn⁹ posset dici in magnitudine diuersus. Ego aūt pulsuz ꝭz vnā partē vnius pulsus diuersuz nō memini legisse a Gal. diuersuz in magnitudine vel frequētia sz in velocitate. imo plane ab eo colligit̄ ꝙ in magnitudine nō pōt esse diuersitas in vna parte vni⁹ pulsus in libro de differētys pulsus Gal. ita dicente. Si v̄o vna particula arterie nō cōsistat ꝭm hoc genus. s. quātitatis anomalia. i. diuersitas ꝭm vnū pulsuz. anteq̄z eniz in finē deueniat motus nōdū magnitudo manifesta: sed solum hoc genus pulsuū in cognitione fine indiget. hec Gal. ¶ Nota vlterius Gal. in isto tres ꝯsiderasse partes: ⁊ dicere ꝙ qñqz occulta imaginatione vel obscura sunt sibi vise cōprehendi quatuor: ꝭm quarū veritatē multiplicat species.

¶ De specieb⁹ pulsus diuersi q̄ noia hñt ppria. Cap. III.

Ex eis est gazelās qui est diuersus in vna parte cuz fuerit tardatus: ⁊ deinde intersecat̄ ⁊ fit velox.

¶ Postq̄ superius Aui. determinauit de pulsu diuerso magis gnāliter: hic magis specialiter determinat de specieb⁹ pulsus diuersi habentibus nomina. Et ita debet dicere rubrica ⁊ nō debet dicere cōtinui. Diuiditur in duas. Primo facit hoc. scđo se excusat in fine. ibi [Pulsuum v̄o.] Prima diuiditur in tot partes fere quot sunt species nisi ꝙ qñqz mixtum de quibusdā speciebus multā affinitatē habentibus determinat ⁊ patebunt partes in legendo. ¶ Dicit ergo primo. ꝙ de pulsibus diuersis est gaçelans ⁊ ipse est pulsus qui cū sit diuersus in vna parte vnius pulsus pmo est tardius: deinde itersecatur ⁊ fit velox ita ꝙ omnis gaçelans est intersectus per quietem inter partes vnius diastolis: ⁊ qꝛ intersectus aliquis erat cum similitudine partiū: aliqs cum vna velociori hic gaçelans est cum altera parte velociori: scilz scđa nō prima: ⁊ dicitur sic per similitudinē motus gaçele quod est animal multuz simile capreolo in suis motibus: primo facit vnum saltum tardū: deinde alium velocem.

¶ **Et ex eis est vndosus: ⁊ ipse quidez est qui est diuersus in magnitudine partium vene ⁊ earū**

paruitate ⁊ eleuatione ipsaꝝ ad superiora ⁊ in latitudine ⁊ in cōsecutione ⁊ precessione i principio mot⁹ pulsus cū mollitie q̄ est in ipsa ⁊ ipse q̄dem nō est valde paruus ⁊ h₃ latitudinē quā-dam ⁊ assimilat̄ vndis que alie alias sequūtur s̄m rectitudinem cum diuersitate que est inter eas in eleuatione eaꝝ ad superiora ⁊ descensione ad inferiora ⁊ velocitate ⁊ tarditate.

¶ Determinat hic de vndoso. Et in summa pulsus vndosus est diuersus in pluribus partibus vnius pulsus: ⁊ diuersitas eius est in situ partium ⁊ motu: scilicet in altitudine: latitudine: velocitate: tarditate: preuētione: consecutione: fortitudine: ⁊ debilitate. Sed ad hoc vt cu₃ istis diuersitatibus dicatur vndosus requiritur ꝙ habeat latitudinē manifestam: ⁊ ꝙ nō sit valde paruus. Requirit̄ 2° ꝙ sit mollis. Nā cū istis dispositionibus si est valde paruus non est vndosus. Iste igitur similatur vndis quaru₃ alie post alias sequuntur.

¶ Et ex eis est vermiculus qui est illi similis: s₃ est paru⁹ multe spissitudinis: cuius spissitudo existimat̄ velocitas: sed nō est ⁊ formicans qui est valde minor ⁊ vehemētioris spissitudinis. ⁊ vermiculosi q̄dem ⁊ formicantis diuersitas in eleuatione ad superiora ⁊ p̄cessione ⁊ consecutione in sensu est manifestior ipsoꝝ diuersitate in latitudine: imo quasi nō apparet id.

¶ Determinat de vermiculari ⁊ formicante mixtis quodammodo. Primo dicēs ꝙ vermiculosus est similis vndoso in modis diuersitatis: sed est valde paruus ⁊ valde frequēs intātū ꝙ sui frequentia putatur velocitas: ⁊ nō est ita. ¶ Dicit 2° ꝙ formicans est minor vermiculoso ⁊ spissior. ¶ Dicit 3°. ꝙ diuersitas vermiculosi ⁊ formicantis in eleuatione ad superiora ⁊ precessione ⁊ cōstrictiōe est manifestior diuersitate eorū in latitudine: imo quasi in hoc non apparet. ¶ Ubi p̄mo nota ꝙ causa quare in istis pulsibus nō apparet diuersitas siue differentia in latitudinem est quia sunt plurimi stricti. ¶ Nota sc̄do. ꝙ l₃ Aui. dicat hic de vermiculoso. ꝙ eius spissitudo appareat velocitas. Et nō est ita: tamen Gal. in libro de differētys pulsuum dicit hoc de formicante ⁊ non de vermiculoso: ⁊ forte de vtroq₃ est verum. ¶ Causa autē est breuitas temporis mensurantis hunc pulsum. Et q₂ non bene discernitur in eo tempus motus ⁊ tempus quietis apparet paruu₃ tempus motus: tamen in rei veritate est tēpus quietis paruum: non tamen quin tempus motus sit paruum in comparatione ad spatium. dicuntur aute₃ isti pulsus ita in comparatione ad motum perceptū ex tactu vermis subterranei qui dicit̄ lumbricus ⁊ formice. ⁊ ambo sunt diuersi in omnibus illis modis in quibus vndosus. Et q̄uis illi omnes comprehendantur sensu vt dicit Gal. loco allegato. Differunt autem ab vndoso in magnitudine ⁊ nō in qualitate diuersitatis.

¶ Et est ex eis serinus q̄ vndoso i partiū diuersitate similatur ⁊ in eleuatiōe ad superiora ⁊ latitudine ⁊ precessione ⁊ consecutione s₃ est durior ⁊ cū duritie ipsius partes in duritie diuerse existunt. Et serinus q̄dem est pulsus velox spissus ⁊ durus: cuius partes in magnitudine diastole diuerse existunt in duritie ⁊ mollitie.

¶ Determinat de serino dicens. ꝙ hic similatur vndoso in diuersitate: sed est durus ⁊ vndosus: mollis: ⁊ in duritie est diuersus: ⁊ cu₃ hoc oportet ꝙ sit velox ⁊ spissus aliter non dicitur serinus.

¶ Et ex eis est cauda soricina: ⁊ est ille q̄ ordinatur in diuersitate suaꝝ ptiu₃ ex diminutione ad augmentu₃ aut ex augmento ad diminutionē: ⁊ cauda quidem soricina est cū est in pulsibus multis ⁊ est cū est in vno pulsu in partibus multis aut in parte vna. Et ei⁹ diuersitas ꝓpria est illa que ex magnitudine pendet. Et est cū est in comparatione velocitatis ad tarditate₃: aut fortitudinis ad debilitatem.

¶ Hec patēt nisi ꝙ cauda soricina in vna parte vnius pulsus nō potest intelligi diuersa in magnitudine: sed in velocitate ⁊ spissitudine.

¶ Et ex eis est mesalinus ⁊ ipse est qui ex diminutione ꝑcedit ad aliquem terminu₃ in augmēto: postea reclinatur inferius ad suū ordinē donec ad primū terminū diminutiōis perueniat. Est ergo sicut due caude soricine que continuantur apud maiores eius extremitates.

¶ De hoc satis patet quid dicat Aui.

¶ Et ex eis est bispulsans ⁊ in ipso quidē discordati sūt medici. Sunt enim quidā q̄ ipsum vnū pulsum ponunt diuersum in precessione ⁊ consecutione. ⁊ sunt alij qui ponunt ip̄m duos pulsus: quoꝝ vnus alterum cōsequitur: ⁊ ad vltimū inter eos non existit tempus q̄d dilatet̄ ad colligendū systolem. deinde diastolē. non. n. oē ex quo consequnt̄ due ꝑcussiones op₃ vt sint duo pulsus: alioquin ille cui⁹ intersecat̄ diastoles: ⁊ deinde redit eēt duo pulsus: neq₃ ēt op₃ vt sint duo pulsus nisi cū incipit ⁊ fit diastoles ⁊ postea redit ad fundum faciendo systolem: deinde redit iterū ⁊ diastolē facit.

¶ Determinat de bispulsante. Et p̄mo dicit breuiter. ꝙ in pulsu bispulsante sunt discordati medici: q₂ aliqui dixerūt ꝙ est vn⁹ pulsus. aliqui ꝙ duo sunt q̄ꝝ alter alteꝝ sequit̄. i. cito post. ¶ Dicit sc̄do. ꝙ vltima veritas est ꝙ nō omnis pulsus ex quo due sentiunt̄ ꝑcussiones est duo pulsus: tūc eni₃ ille q̄ est intrinsecus esset duo pulsus: imo nō sunt duo pulsus nisi cū incipit ⁊ fit diastoles a v̄tute. ⁊ postea redit v̄tus ad fundū faciendo systolem: deinde redit iteꝝ v̄tus ⁊ diastolando facit diastolē. ⁊ de hoc sufficienter habuisti capl'o precedenti. cū dixi de pulsu reditiuo.

¶ Ex eis sunt quietē habens ⁊ cadens in medio quos prediximus. Sed differētia inter cadentē in medio ⁊ gazellantem est ꝙ gazellantis sc̄da ante venit q̄₃ compleatur prima. sed in cadente in medio est pulsus qui venit in tēpore quietis cum completur percussio prima.

¶ Determinat de duabus speciebus: ⁊ p₃ ex precedēti capitulo. Et cadens in medio est diuersus: sed gaçelans est diuersus in vna parte vnius pulsus: ⁊ ideo secūda percussio ante venit q̄₃ totalis dilatatio incipiens in prima per-

cuſſione finiatur:⁊ in cadente in medio ſunt due integre diaſtoles:ſed fit vna parua ⁊ cito veniens in tempore in quo expectabatur quies poſt primam.

¶ **Et ex iſtis qdem capitulis ſũt pulſus ſpaſmoſus ⁊ tremulus ⁊ retortus qui filo qḋ torquetur aſſimilatur. ⁊ eſt ex capitulo diuerſitatis in preceſſione ⁊ conſecutione ⁊ in ſitu ⁊ in latitudine: ⁊ chordoſus qdeȝ eſt ex ſũma retorti ⁊ ſimilať tremulo: ſed tamen in tremulo diaſtoles eſt magis occulta: ⁊ ſimiliter exitꝰ ab equalitate ſitus in eleuatione ad ſuperiora eſt in retorto occultior: ſȝ tenſio in chordoſo eſt manifeſta ⁊ eſt cũ eiꝰ torſione ad vnaȝ partẽ tm̃. Plurimũ vero tales accidũt q̃les iſti ſcilȝ chordoſus ⁊ retortꝰ ad vnũ latus declinans in egritudinibus ſiccis. Pulſuũ vero compoſitoꝝ ſpecies quaſi infinite ſunt: ⁊ neqȝ habentes nomina.**

¶ Hic de quatuor ſpeciebus ſimul determinat. Et p̃mo dicit ꝙ in iſtis pulſibꝰ ⁊ pulſus ſpaſmoſus ⁊ pulſus tremulus ⁊ pulſus retortus: ⁊ iſti ẽt tres dicunť a ſimilitudine. Nã ſpaſmoſus eſt qñ arteria ſentiť retrahi ⁊ remoueri ꝑ tenſionẽ a ſuo nãli ſitu: aut ad vnum latus: aut ad aliud. ¶ In cõcuſſiuo q tremulus dř hic ab Aui. ſentiť moueri arteria iteꝝ a ſuo ſitu ⁊ forte magis q̃ȝ ĩ ſpaſmoſo vt vult Gal. ſed nõ ſentiť hoc mõ moueri ac ſi traheret ⁊ tenderetur: imo potius cũ mollitie. Retortus aũt ſimilať filo qḋ retorqueť: qḋ filũ etiã in ſua poſitione nõ ſeruat rectitudinẽ: ⁊ ille eſt diuerſus in ꝯſecutione ⁊ p̃ceſſione ⁊ in ſitu ꝑtiũ. ¶ Dicit vlteriꝰ ꝙ chordoſus ẽ de ſũma retorti: ſȝ nõ eſt ad modũ fili ſȝ chorde ⁊ aſſimilať tremulo. ¶ Dicit vlterius ꝙ in tremulo diaſtoles eſt magis occulta. Et in retorto exitus ab equalitate ſitus in eleuatiõe ad ſuperiora eſt occultior. ſed in chordoſo tenſio eſt manifeſta: lȝ aliqñ eius tẽſio eſt ad vnaȝ partẽ tm̃. ¶ Dicit vltimo. ꝙ iſti tres ſcilȝ ſpaſmoſus: chordoſus: ⁊ retortus plurimũ accidũt in ſiccis egritudibꝰ. ⁊ h̃ nõ dicit de tremulo. ¶ Poſtea ponit excuſationẽ a determinatione compoſitoꝝ. Et totũ eſt claꝝ habẽti bonuȝ ſenſum aſſimilandi res iſtas.

¶ De illo q ex ſpeciebus pulſus eſt naturalis. Cap. IIII.

Quiuſqȝ generũ prenominatoꝝ in quo eſt ſupfluitas augmẽti vel diminutionis nãlis eſt eq̃lis niſi fortis qm̃ nãlis in eo eſt augmẽtatus.

¶ Determinat de pulſu q iter predictas ſpecies eſt nãlis. Et diuidiť in tres ꝑtes. p̃ma oſtendit qs eſt abſolute nãlis in ſpẽbus pulſus ſuſcipiẽtibus magis ⁊ minus. ſcḋo comparatiue in eiſdẽ ſpeciebꝰ. 3° oſtendit in ſpeciebus nõ ſuſcipiẽtibꝰ diuiſionẽ ꝑ ſupfluitatẽ ⁊ denomiationẽ. ibi [Et ſi aliqḋ alioꝝ.] Ibi 3° [Alioꝝ vero.] ¶ Dicit p̃mo. ꝙ in oĩ genere pulſus cuiꝰ ſpecies ſumiť ſm ſupfluitatẽ ⁊ diminutionẽ nãlis eſt ille q eſt eq̃lis. i. medius niſi in genere fortitudinis: ille eniȝ eſt nãlis q eſt fortiſſimus. ¶ Ubi nota ꝙ in qbuſdã prenominatis generibus ſumunť ſpẽs penes ſupfluere a medio vł deficere ab illo vt magnus: ꝑuus ⁊ velox: frequẽs tardus rarus ⁊c̃. In qbuſdã aũt nõ: vt ĩ diuerſo ⁊ eq̃li ordiato ⁊ ĩordinato boni vel mali ponderis. De p̃mis aũt loqť Auic. hic. ¶ Cã aũt q̃re plus ĩ iſtis q̃ȝ in alijs hoc mõ ſpecies ſumanť eſt dicta ſupra. ¶ Nota ſcḋo. ꝙ ꝑ equalem nõ intelligimus illum qui opponitur diuerſo: ſed q eſt medius: vt mediocris in magnitudine vocatur hic equalis in magnitudie

¶ Nota 3°. ꝙ hic nãlis pulſus põt intelligi dupłr. Uno mõ in reſpectu ad ſpẽm humanã. ⁊ ille dř nãlis q eſt temperatiſſimo corpi cõueniẽs: aut reſpectu illiꝰ cuius eſt. ⁊ hoc mõ ille eſt nãlis q eſt ꝯueniẽs corpi in ſua nãliſſima diſpõne exiſtẽti: vt vbi gr̃a: ſorti vel platoni: ⁊ vtroqȝ mõ equalis eſt mediꝰ. p̃mo mediꝰ abſolute: vt inter extrema reſpectu ſpẽi. ſcḋo mediꝰ ĩter extrema reſpectu corporis illius. ¶ Nota 4°. ꝙ rõ quare in forti mediꝰ nõ eſt nãlis eſt q2 nãlis eſt ille q eſt ſequẽs tẽperatiorẽ complexionẽ. mõ fortitudo vtutis ſequiť cõplexionis temperamẽtũ. ⁊ iõ fortiſſimꝰ pulſus eſt ille q eſt tẽꝑatiſſimi: ⁊ iõ ille ẽ nãliſſimꝰ. ¶ Nota tñ apud quoſdã ĩtelligi fortiſſimũ illuȝ q eſt fortiſſimꝰ ꝑſeuerãter. Nam ꝑ qbuſdã pulſationibꝰ ſtat ꝑꝑ vehemẽtiã conatus fortiorẽ eſſe alicuius egri pulſum tẽꝑato pulſu. ¶ Alij vero abſolute volunt h̃ ĩtelligi: ⁊ dicunt ꝙ lȝ vtus plus coneť ad pulſandũ: ex h̃ nõ ſequiť pulſus fortior: lȝ bñ maior ſed debilior: q2 nõ eſt conatus talis: niſi cũ diſtẽperãtia quãdo neceſſario ſequiť debilitas. Ex q̊ pȝ. ꝙ nõ ſequiť: cõtingit vtutẽ plus conari: igiť pulſuȝ eſſe fortiorẽ: q2 nõ põt alijs paribus plus: ſed accidit diſparitas: ꝑꝑ quã fit pulſus ⁊ vtus debilior. ſcḋo pȝ. ꝙ nõ põt eſſe abundãtia virtutis reſpectu virtutis temperati cũ temperatiſſimus ſit fortiſſimꝰ preſertim in virtute vitali. Et ſi arguiť ꝯtra dicta: q2 poſſibile eſt pulſum mediocris magnitudinis nõ eſſe nãlem: q2 poteſt inueniri in febriente. Cõcedo cõcluſionem: ſed hic non diciť ꝙ omnis pulſus medius eſt nãlis: ſed econtra. ꝙ omnis nãlis eſt medius in genere ſuo ⁊c̃.

¶ **Et ſi aliqḋ alioꝝ generũ nõ augmentũ prebuerit niſi fortitudis augmẽtũ ſequẽs ⁊ ſcm̃ fuerit maius. vbi gr̃a. ipſe erit nãlis ꝑꝑ ſortem.**

¶ Facit qḋ dcm̃ eſt dicẽs. ꝙ ſi ĩ aliquo geneꝝ fiat augmẽtũ in aliqua differẽtia qḋ nõ fiat niſi ꝑꝑ augmẽtuȝ fortitudinis: tũc illud qḋ tali mõ eſt augmẽtatũ eſt nãlius: ꝑꝑ fortẽ. i. ꝑꝑ cãm dictã in forti. vbi gratia. quãdo contingit pulſuȝ magnificari ꝑꝑ augmẽtum vtutis: tũc pulſus ille maior erit nãlior q̃ȝ ille q erit minor ꝑꝑ debilitateȝ: ⁊ ita intelligatis de veloci ⁊ frequẽti ⁊ alijs. Et iõ etiã mediocris aliqs in magnitudie aliquo magno eſt minus nãlis. Et aliqs mediocris aliquo paruo eſt minꝰ nãlis. Nã in febriẽte ꝯſtãte vtute ⁊ obediẽte iſtrõ fit pulſus magnus: ꝑ vtutis debilitatẽ cõtingit fieri paruũ: igiť ſtabit fieri mediocrem. ¶ Pono poſtea. ꝙ fortificeť virtus ſtãte equali neceſſitate ⁊ ꝯſtat ꝙ magnificabiť: ⁊ erit magis nãlis: vt ſtatim diceť. ⁊ ita de veloci ⁊ frequẽti arguere poſſumus. Nõ igiť ſeq̃ť nãlitas neceſſario mediocritatẽ: ſȝ bene ſi eſt nãliſſimus opȝ ꝙ ſit mediocris. Cur aũt qdaȝ hic inferunt pulſuȝ variari ſm oẽs dřias ⁊ cõtinue remanere eque nãlem puto ſatis poſſibile vt cõſtat in caſibꝰ multis: nõ tñ ꝙ ſit poſſibile tẽperatũ de ſcḋo mõ equalitatis. Nã ſtatim ſicut ꝑmutať a diſpõne optima nõ eſt ampliꝰ de ſcḋo modo equalitatis temperatus.

¶ **Alioꝝ vero generũ que neqȝ augmẽtũ. neqȝ diminutionem tolerant nãlis eſt mediocris ⁊ ordinatus ⁊ qui eſt boni ponderis.**

¶ Hic docet qs eſt nãlis ĩ generibꝰ alijs. Et dicit ꝙ ĩ alijs generibꝰ q̃ neqȝ tolerãt augmẽtũ neqȝ diminutioneȝ nãlis eſt in vno eoꝝ eq̃lis ordinatꝰ ⁊ boni ponderis in alio genere q nõ eſt abſolute nãlis cũ oĩs talis ſit diuerſus. ⁊ q nõ eſt ponderis boni. Et nõ. ꝙ iſta genera dicũt nõ tolerare ſupfluitatẽ augmẽti nec diminutiõis. Nã ĩ diuerſo nõ põt minui ſupflue diuerſitas. Uel melius: illa non tolerãt ꝙ p̃ma diuiſio eoꝝ in ſuas ſpẽs ſumatur a pleura vel minori ꝑticipatiõe in eadẽ nã ſicut faciũt alia ſeptẽ.

¶ De causis specierum pulsus pdictarum. Cap. V.

Causarum pulsus qdā sunt cōes necessarie essentiales in ↄstitutione pulsus igredientes: ⁊ vocant̄ ↄtētiue: ⁊ q̄dam sunt in ↄstitutione pulsus nō ingrediētes: ⁊ harum qdē alie sunt insepabiles quarum pmutatiōe pmutatur iudiciū pulsus: ⁊ vocantur cause insepabiles: ⁊ alie sunt separabiles que vocant̄ mutantes absolute.

¶ In hac pte determiat de causis. Et p̊ ponēdo diuisiōes gnāles. 2° ostēdēdo q̄les dispōnes pulsuū ex istarum causarū varietate pueniāt. 2a ibi[Cū instr̄m.] Presens caplm diuidit̄ i q̄tuor ptes. Prio ponit vnā distictionē. 2° aliā. 3° numerat ↄtenta sub vno mēbro p̄me distinctionis. 4° ponit vnū canon̄. 2a ibi[Et harum.] 3a ibi[Cōtētiue.] ibi 4a [Et harum.] ¶ Dicit p̊ q causarum pulsus q̄dā sunt cōes necessarie ↄstitutionē pulsus igrediētes eēntiales q̄ vocantur ↄtētiue. Et q̄dā sūt ↄstitutionē pulsus nō igrediētes. ¶ Ubi nō q cārum q̄dā sūt a nā p se intēte siue ordinate ad pulsuz cauēdū ⁊ sunt imediate. Iste igit̄ qr in oi pulsu in suo genere inueniunt̄ dicunt̄ cōes. Et qr sine illis non pōt esse pulsus dicunt̄ nec̄ie: ⁊ qr sūt ordinate ad pulsuz cauendū a nā dicunt̄ eēntiales: ⁊ qr sūt cū hoc toto imediate: ⁊ iō explicāde sūt in diffōne debita pulsus. ⁊ iō dicunt̄ igrediētes ↄstitutionē pulsus. Et qr virtualiter cōtinēt oēs causas pulsus mutātes dicunt̄ ↄtentiue. ¶ De 2a pte dicit q illarum q̄ nō sūt ↄtētiue: q̄dā sūt iseparabiles vt sexus ⁊ etates. Et iste dicūt̄ isepabiles: qr nō pn̄t s3 totū suū gen⁹ nō eē cāe pulsus: q̄dā aūt nō sūt isepabiles: ⁊ ille dicunt̄ mutātes absolute vt mot⁹ ⁊ accn̄tia anime.

¶ Contentiue vero cause sunt tres. Uirtus vitalis que est in corde mouēs pulsuz: ⁊ tu qdē iaz sciuisti eā in caplo de vtutib⁹. ⁊ scd̄a est istr̄m ⁊ est vene pulsatiles quas iā sciuisti cū numerauim⁹ mēbra. ⁊ tertia est necessitas extinguendi: ⁊ est aduenies p quātitatē notā extinctiōis q̄ renouat̄ in termino caloris opposita in suo incendio aut extinctione aut equalitate sua.

¶ Hic enumerat causas ↄtētiuas pulsus dicēs q sūt tres scil3 vtus vitalis: ⁊ hāc cognouisti fen p̊a. Et istr̄m .s. arteria: ⁊ istā cognouisti in caplo de mēbris. 3a est nec̄itas euētandi ⁊ extinguēdi. ⁊ ista nec̄itas est eueniēs p quātitatē notā extinctiōis .i. accidit qr adest idigētia extinctiōis: q̄ extictio renouat̄ opposita termino caloris in suo incēdio aut extinctione sua aut eq̄litate sua .i. remittēdo calorē ⁊ suū effectū: aut phibēdo exitū ab eq̄litate. ¶ Circa quā ptē nō ex Gal. in libello de vtilitate pulsus quosdā dixisse ↄstrictionē arteriarum pulsus fieri a vtute. sed nō dilatationē: imo dilatationē eē reditū ad nālē situz arterie q ē vt parietes se nō ↄtāgāt. Qd̄ pbāt: qr i aiali mortuo q̄uis reperiant̄ vene pietib⁹ se tāgētib⁹ ↄstricte: arterie tn̄ inueniunt̄ ↄcaue ⁊ dilatate ⁊ a nulla vtute. ¶ Alij aūt fuerūt q dixerūt ↄstrictionē nō fieri a vtute: s3 ↄtingere cessante vtute a dilatatione sicut apparet esse in anhelitu: s3 Gal. vtrāq3 opinionē iprobat. ¶ Primā p h q dilatatio fortis inuenit̄ ↄstante vtute: ⁊ debili existente vtute inuenit̄ debilis nō obstāte q eque magna inueniret̄. ¶ Secūdā iprobat. qr hora multiplicatiōis fumorum in arterijs fit maior ↄstrictio: ⁊ hoc nō esset nisi fieret a virtute. Et assumptū pbat̄ p id qd̄ apparet in somno post multā comestionem. Et tu ↄsidera q nullus modernorum fortiores rōnes adducit ↄ Plusq̄cōmētatorē oppositū tenentes: nec Plusq̄cōmentator has rōnes soluit. 2° tegni. ¶ Nō 2° q de necessitate extinguēdi vtrū sit cā ↄtētiua est dubiū. Nā pol̄e est pseuerāter in corde ⁊ arterijs esse caliditatē diminutā vt indigeat ↄtinue cor ⁊ arterie ⁊ spūs calefactione ad h vt sint in debito tēpamēto: ⁊ tn̄ in talib⁹ dispositionib⁹ fit pulsus. Et nulla p tūc est necessitas extinguēdi: ⁊ iō nō est causa cōtentiua.

Hic sunt plures rōnes. vna est Marsilij q vult q gradus caloris itroduct⁹ a fumis capinosis nō est ↄueniēs p opōnib⁹. Et iō indiget vt remoueat̄ qr igit̄ in oi dispōne cordis sunt fumi tā in corde q̄ in arterijs calefaciētes cor ⁊ arterias. igit̄ in oi dispōne idigetur euentatiōe ⁊ extinctiōe talis caliditatis. ¶ Et ad argumētū admitto q cor ⁊ arterie ⁊ spūs labant̄ ad fridū. Et ↄcedo q p magnū tp̄s in q̄ est pulsus stat ista eē: ⁊ cū arguit̄. cor ⁊ spūs indigēt calefactione: igit̄ nō indigēt extinctione. Nego argm. Nā indigēt calefieri a re pportionata ⁊ indigent vt remoueat̄ calor inductus a fumis malis. ¶ Cōtra arguit̄: qr stat inter fumos ⁊ cor ⁊ spūs nullā ↄcurrere malā pprietatē ⁊ cor idigere calore actuali. igit̄ stabit tūc caliditatē a fumis introductā nō eē extinguēdā. Maior est clara ⁊ minor: qr multotiēs cor idiget calefactione ab exercitio p qd̄ solus calor sine alia pprietate iducit̄. Itē qūo scit̄ q semp adsint fumi calidiores corde ⁊ spiritib⁹: h. n. p̊nm est voluntarie dictū. ¶ Aliter dicit Jacob⁹ q dilatatio fit aut pp extictionē ⁊ remissionē caloris cordis ⁊ spūuz vel arteriarum: aut pp ↄfuationē illorum calorum: aut pp phibitionem lapsus possibilis. Qn̄q3 aūt attrahit̄ aer pp phibere spirituū resolutionē q semp sūt subtiles ⁊ calidi. Et qn̄q3 attrahit̄ vt pmisceat̄ fumis capinosis ⁊ inde fumi facili⁹ expellant̄. Et iō ↄcedenduz est qn̄q3 magis imediatā cām dilatatiōis esse necessitatē mūdificādi q̄ sit necessitas euētādi. ¶ Ad argm q̄ dr̄ ↄcedēdo q pulsat arteria corde idigēte calefactiōe pp fines dictos. ¶ S3 sine dubio ista solo ifert q nō semp pulsus ⁊ dilatatio sunt pp extinguēdi necessitatē. S3 sic necessitas nō eēt cā ↄtētiua: maxime qr stat spūs esse grossiores debita idigētes subtiliatione. ¶ Aliter igit̄ dico ex his q̄ dixi p̊a p̄mi de pabulōne caloris nālis ab humido radicali: p cui⁹ mixtionē ⁊ adnascētiā cū spiritib⁹ siue spūs conuertunt̄ appropriata cordi ita vt cor mediātib⁹ illis operet̄ recte: sic̄ p resolutionez humidi radicalis lichinij flāma adheret lichinio debito mō ita vt succedat ad locuz mā noua p alteri⁹ gnōne. ¶ 2° supponēdū est q in talib⁹ corpib⁹ calidis q̄ cū alio ↄiungunt̄ sicut flāma cū cādela nisi fieret euētatio citi⁹ id qd̄ ē ↄuersuz ad subtile ex corpore grosso cui calidū subtili initit̄ dissolueret̄ anteq̄ noua ps p̄paret̄: h. n. p3 qr alias nō eēt cā dāda q̄re flamma suffocet̄ ⁊ cādela extinguat̄ in suffocatorio. Ex his p3 q cū oē cor viuēs sit vehemēter calm ⁊ ei⁹ spūs vt supra allegaui ex Gal. in libello de vtilitate pulsus. igit̄ in q̄libet cōplone est nec̄ia cordis euētatio ad h vt nō nimis cito dissoluat̄ id qd̄ est p̄patū ⁊ in vaporē ↄuersuz ex suba cordis: p cui⁹ pn̄tiā calor ↄseruat̄ ⁊ spūs cordis debite adnascit̄. nā ēt in corde q̄tūcūq3 frido citius tale dissoluit̄ q̄ nouū p̄pet̄. semp igit̄ ē nec̄itas euētādi. vn̄ sic videm⁹ q nec magna nec pua flāma sufficit saluari in suffocatorio. ⁊ s3 hūc modū nec̄itas extiguēdi ē cā nec̄ia ⁊ eēntialis i oi itegro pulsu: l3 aliqd̄ cor idigeat calefactiōe cū q̄ ↄiungit̄ flabellatio illi⁹ vaporis. Et alie pn̄t fumi solōnes ex pte mltitudis spūuz ⁊ sbtilitatl supflue iporum p̄ter gradū caloris. ¶ Nō 3° q si dilatatio fit pp nec̄itatē seq̄t̄ q cōstāte vtute ⁊ obediēte istr̄o qn̄ ē efficax nec̄itas d3 arteria dilatari deducto ipedimēto: tn̄ ↄn̄s ē falsū: qr tūc i febri-

entibus cum constantia ṽtutis nulla esset qes post systo/lẽ. Nam in quolibet instanti post systolem est necessitas efficax ad euentandũ cum sit caloꝛ multo maioꝛ ꝗ̃ in sa/nitate. ⁋ Hic rñdet Jacobus negãdo primã ꝯñtiã. Et iõ qꝛ vt supra dixerat cã q̃re qes media iter motus ꝯpulsus est necessaria: est qꝛ virtus alio modo dꝫ applicari qñ fa/cit diastolẽ ꝛ qñ facit systolẽ: ꝛ ideo completa systole opꝫ ꝙ tanto tẽpoꝛe saltẽ quiescat ꝙ ṽtus sit applicata. ⁋ Cõ/tra hãc rõnẽ arguit̃: qꝛ ex hac sequit̃ ꝙ in febꝛientibꝰ cõ/stante virtute pulsus deberet eẽ frequentioꝛ ꝗ̃ si virtus nõ cõstaret. Nã virtus constans potest citius se suo ĩstru/mento applicare ꝓ fine consequendo ꝗ̃ quando non cõ/stat: sed ꝗ̃cito applicat taꝫ cito dilatat: igitur citius post systolem alijs paribus diastolat ꝗ̃ quando virtus est de/bilis: ꝯsequens tñ constat esse falsuꝫ: qꝛ vna de causis fre/quentie est debilitas virtutis non potentis velocitate sa/tisfacere ꝛ magnitudine vt capitulo sequenti. Meliꝰ est ergo dicere ꝯsequenter ad dicta in cap̃ primo. ꝙ virtus intendit quietẽ post systolem: ꝛ pro illa vtitur villis trã/uersalibus ꝛ ipsa resistit dilatationi tempoꝛe aliquo ẜm ꝙ vna necessitas aliam superat.

⁋ Et haꝝ qdeꝫ causaꝝ ꝯtentiuaꝝ opationes mu/tant̃ ẜm id qd̃ adiungit̃ eis ex causis inseparabi/libus ꝛ mutantibus absolute.

⁋ Ponit canonẽ dicens ꝙ operationes harũ causarũ con/tentiuarũ variant̃ ꝛ permutant̃ ẜm ꝙ causis illis ꝯiun/gunt̃ cause mutãtes absolute ꝛ cause ĩseparabiles. Et hic locus intelligit̃ a quibusdã ꝙ operationes harũ causaꝝ permutant̃ ex cõiunctione aliaꝝ: ẜm ꝙ alie per taleꝫ cõ/iunctionem permutant̃. Ego auteꝫ dico ꝙ stantibus cau/sis contentiuis non variatis in suis gradibus ꝓpter acci/dentia anime ꝛ multa alia contingit variari pulsus: vt in/fra dicam suis locis proprijs.

⁋ De his q̃ ꝓueniunt ex cãis ꝯtẽtiuis solũmõ. Cap. VI.

Cum instrumentuꝫ fuerit obediẽs sui lenitate ꝛ virtus foꝛtis ꝛ neces/sitas ad extinguendum vehemens erit pulsus magnus.

⁋ Hoc capitulũ est dictum de his que ꝓ/ueniunt a causis contentiuis solummodo quia in ea determiat̃ de differentijs pulsuũ ẜm ꝙ ex cau/sis contentiuis pendent non habendo respectũ per se ad alias causas. Et diuidit̃ iudicio meo i. ii^{im} ptes. p̃mo tra/ctat de causis magnitudinis. 2° paruitatis. 3° velocitatis. 4° frequentie. 5° velocitatis cũ magnitudine ꝯiuncte. 6° velocitatis ꝛ spissitudinis ꝯiunctaꝝ cũ magnitudine. 7° longitudinis ꝛ latitudinis. 8° de causis tarditatis ꝛ spissi/tudinis. 9° de causis debilitatis ꝛ duritiei ꝛ mollitiei. 10° de causis pulsus diuersi. 11° excusat se a determinatione de pleno ꝛ vacuo ꝛ calido ꝛ frigido. 2ª ibi [Oꝛ si ṽtus.] 3ª ibi [Si ṽo necessitas.] 4ª ibi [Oꝛ si ṽtus.] 5ª ibi [Si autẽ virtus.] 6ª ibi [Et si necessitas.] 7ª ibi [Longitudinẽ.] 8ª ibi [Spissitudinis.] 9ª ibi [Cause ṽo debilitatis.] 10ª ibi [Et diuersitatis ṽo cã.] 11ª ibi in fine [Et cause quidẽ ple/ni.] Hũc modũ tenui in diuidẽdo volũtarie qꝛ debite in 15. partes diuidebat̃ p̃ncipales. Et ego q̃sdã partes diui/dã. ⁋ Dicit p̃ª: cũ instrumẽtũ fuerit obediẽs sui leuitate virtus ẽt foꝛtis fuerit ꝛ necessitas euentandi vehemens pulsus erit magnus. ⁋ Dicit 2° ꝙ de istis tribus causis necessitas est iuuantioꝛ ad pulsuꝫ magnificandũ. ⁋ Nõ igit̃ hunc locũ a qbusdã exponi ꝙ Aui. hic narrat causas reqsitas ad pulsus magnitudinẽ: ita ꝙ quecũqꝫ istarũ de/fecerit nõ erit pulsus magnus: ꝛ sunt etiaꝫ sufficientes ad pulsus magnitudinẽ: iõ illis positis ponit̃ pulsus magni/tudo. Mihi aũt videt̃ ꝙ stat pulsuꝫ esse magnũ nec̃itate nõ existente multa vt colligit̃ ex Gal. in cõmẽto pulsuũ caº de pulsu tenuiuũ expꝛesse: ꝛ iõ dico ad istas causas de/ducto ĩpedimẽto sequi pulsus magnitudinẽ: nõ tñ qñcũ/qꝫ est magnitudo nec̃io ille cause inueniunt̃. Et dico no/tanter deducto ĩpedimẽto: qꝛ penes me tristitia ꝛ somnꝰ ꝛ multa alia paruificãt pulsuꝫ etsi necessitas euẽtãdi sit multa. ⁋ Nõ 2° ꝙ instr̃m est dilatationi obediens nõ ꝑ quãcũqꝫ mollitiẽ: posset. n. esse nimis molle ita vt parie/tes ꝯciderent vnus sup̱ aliũ ꝛ ĩpediret̃ magnitudo: vt in/fra patebit: neqꝫ ẽt cuꝫ quãtalibet duritie: sed dꝫ habere mediocritatẽ quandã inter ista: quã Aui. vocat lenitateꝫ in qua mediocritate est latitudo cũ qdã est gradus tẽpe/ratissime obediẽtie: quidã maioꝛis: ꝛ qdã minoꝛis: dr̃ igi/tur instr̃m obediẽs qꝛ hñs mediocritatẽ infra dictã lati/tudinẽ vel clarius tẽperatissime obediẽs. ⁋ Nõ 3°. ꝙ nõ solũ ꝑ suã duritiẽ resistit dilatationi: sed ꝑ carnis ꝛ pin/guedinis multitudinẽ: ꝛ iõ intelligat̃ obediẽs ꝑ priuatio/nẽ istoꝝ. ⁋ Nõ 4° ꝙ virtus dupl'r dr̃ foꝛtis. vno mõ ab/solute: ꝛ ista est cũ tẽperamẽto cõplõnis. Alio mõ respe/ctu huius determinati effectus. s. magnificãdi pulsum: ꝛ talẽ ṽtutis magnitudinẽ voluit hic Aui. Nã p̃mã nõ iue/nit̃ cũ augmẽto necessitatis. ⁋ Nõ vlteriꝰ vt infra dice/tur ꝙ ꝑ nullã pulsus dr̃iam satisfit ita nec̃itati sic̃ ꝑ ma/gnitudinẽ: iõ semp̱ ṽtꝰ conat̃ deducto ĩpedimẽto ad faciẽ/dũ magnitudinẽ ꝓpoꝛtionatã necessitati. Cũ igit̃ necessi/tas euentãdi sit multa: conat̃ ad magnitudinẽ faciendaꝫ q̃ illi ꝓpoꝛtionat̃, ꝛ iõ si adhuc sit foꝛtis ꝛ instrumentum sit obediẽs seq̃t̃ magnitudo: vt dixi ĩpedimẽto deducto. ꝛ hoc vult hic Aui. ⁋ Et ego nõ habeo pro incõuenienti ꝙ ṽtꝰ est foꝛtis: ꝛ instr̃m obediẽs: ꝛ necessitas aucta: ꝛ pul/sus p̱uus p̱p̱ causas magnitudinẽ ĩpediẽtes: nec habeo ꝓ incõueniẽti qd̃ eõ ꝯtingat ꝙ pulsus est magnꝰ ꝛ nec̃itas nõ est aucta: sed nõ stat ꝙ sit magnꝰ: vel cũ ṽtutis debili/tate vel debilitate vel ĩpotẽtia respectu huiꝰ effectꝰ ꝓdu/cẽdi. ⁋ Circa 2^{m} dictũ attẽde ꝙ dupl'r solet exponi: ꝙ ne/cessitas magis iuuat ad pulsus magnitudinem ꝗ̃ alia cã de istis tribꝰ. vno mõ ꝙ nõ est iuuãtioꝛ q̊ ad actũ causan/di: sꝫ q̊ ad modũ: qꝛ nec̃itas est cã vt finis: ꝛ ṽtus vt agẽs. 2° ꝛ meliꝰ ꝙ pulsu exñte tẽperato ꝑ nulliꝰ dictaꝝ causaꝝ ꝯtentiuaꝝ mutationẽ põt ita magnificari pulsus sic̃ põt ꝑmutationẽ nec̃itatis. Nã si ṽtꝰ est foꝛtissima: tñ ꝑ eius mutationẽ nõ ita magnificaret̃. ⁋ Itẽ istr̃m lꝫ ꝑ inobe/dientiã sit cã ꝙ magnificet̃ pulsus: nõ tñ tm̃ magnifica/ri põt ꝑ instr̃i obediẽtiã sicut ꝑ augmẽtũ nec̃itatis: ꝛ hoc est ad expientiã manifestũ. lꝫ igit̃ absolute ꝑ ṽtutis au/gmentũ possit tm̃ augeri pulsus sic̃ ꝑ necessitatẽ augmẽ/ti: qꝛ tñ stante magnitudine ꝓpoꝛtionata necessitati non põt ꝑ aliquã ꝑmutatã ita augmẽtari pulsus sicut per ne/nessitatis augmentũ: iõ dicimus ꝙ ipsa est iuuantioꝛ.

⁋ Oꝛ si virtus fuerit debilis pulsus paruitas eã procuľdubio sequetur. ꝛ si cum hoc instrumẽ/tum fuerit durũ ꝛ necessitas pauca erit minoꝛ. est etiã cũ durities efficit paruitatem.

⁋ Ponit cãs p̱uitatis p̊. 2° compatiue. ibi [sed tñ p̱uitas.] ⁋ In p̃ª p̱te vult tres ꝯclusiones. Prima est illa si ṽtꝰ sit debilis necessario pulsus est paruus. Et ista intelligit̃ nõ debilitate absolute itellecta respectu temp̱ate virtutis. Nam cõstat ꝙ in febꝛe pulsus est magnus ꝛ virtus debi/lis: sed de debilitate in cõp̱atione ad pulsum magnifican/dũ vel mediocrẽ faciẽdũ: ꝛ h̃ mõ ꝯclusio est certa: qꝛ nõ fit effectꝰ sine sufficiẽtia agẽtis. ⁋ 2ª ꝯcl'io est. ꝙ si cũ de/bilitata ṽtute fuerit instr̃i durities: ꝛ diminutio necessita/tis pulsus erit minoꝛ: pꝫ: qꝛ plures cause ad p̱uitatẽ ꝯiun/cte faciũt maioꝛẽ p̱uitatẽ alijs paribꝰ. ⁋ 3ª ꝯ est qñqꝫ so

la inſtrumenti durities facit pulſuꝫ paruũ. Et cã eſt: qꝛ in
ſtrumentum durũ difficilius dilatatur q̃ꝫ molle: vt patet
in vtribus ⁊ calciamentis duris.

**¶ Sed tñ paruitas cuiꝰ cã eſt durities ſeparaꝛ a
paruitate cuiꝰ cã eſt debilitas ꝑ h̄ ꝙ eſt durus ⁊
nõ debilis: ⁊ breuitas eiꝰ ⁊ ꝓfunditas nõ eſt ma
la ſicut eſt cũ eſt virtꝰ debilis. Pauca quoqꝫ ne
ceſſitas ꝑuitatẽ efficit: ſꝫ debilitas ibi nõ erit: ⁊
neqꝫ eſt aliq̃ hax triũ: que plus efficiat ꝑuitateꝫ
q̃ꝫ debilitas: ⁊ ꝑuitas q̄dem duritiei cũ virtute
plus eſt q̃ꝫ ꝑuitas priuatiõis neceſſitatis cũ vtu
te. virtꝰ nãqꝫ cũ priuatione nec̃itatis nõ minuit
multũ ex equali: qm̃ a diaſtole ꝓhibentẽ nõ hꝫ.
⁊ nõ declinat ad hoc vt nõ multũ ſuꝑ tẽꝑamen
tũ addat. niſi iõ ꝙ nõ multã hꝫ neceſſitatẽ.**

¶ Determinat cõparatiue de ꝑuitate imiſcẽdo vnã cãm
ꝑuitatis abſolute. Et ponit q̃tuor ꝯcluſiones. ¶ Prima
ꝑuitas cuius cã eſt durities differt a ꝑuitate: cuiꝰ cã eſt de
bilitas vtutis. Primo in hoc: qꝛ ꝑuitas ſequẽs duritiẽ fa
cit pulſuꝫ durũ nõ debilẽ: cuiꝰ oppoᵐ facit ꝑuitas ſequẽs
debilitatẽ. ¶ Differt ſcdo: qꝛ pulſus paruus ꝑꝑ duritiem
nõ eſt multũ breuis: nec multũ ꝓfundus: ſicut quãdo eſt
ꝑuus ꝑꝑ debilitatem vtutis. ⁊ cã ꝑme drĩe eſt manifeſta.
¶ Cauſa vo ſcda eſt: qꝛ ex quo eſt fortior ꝑcuſſio. ⁊ ꝓpter
duritiẽ ſenſibilior in paruo ꝑꝑ duritiẽ. Ecõtra aũt in par
uo ꝑꝑ debilitatẽ: ideo conſtat ꝙ apparebit magis alta ꝑ
cuſſio ⁊ in aliquo loco ſentieꝛ ille ꝑꝑ coopertura: a carne
etiã erit longior. Aliqui volunt cãm primi: qꝛ vter cuius
parietes ad duritieꝫ tendunt cum in vno extremo dilatã
tur facile ſequiꝛ dilatationi vſqꝫ ad aliud extremũ. Pro
pterea. ꝙ ꝑtes dure exiſtẽtes eleuanꝛ ad eleuationẽ ſibi
vicine: ſed in molli nõ eſt ita: ⁊ cũ vtus ſit fortis in duro
ſaltẽ totã arteriam ex conatu ſubleuando facit apparere
pulſuꝫ minus ꝓfundũ: ⁊ ſi ambe cauſe ꝯiungãꝛ erit res
clarior. ¶ Scda ꝯcluſio eſt. ꝙ pauca neceſſitas eſt cauſa
ꝑuitatis pulſus: ⁊ rõ: qꝛ vtus nõ conatur ad tãtũ dilatan
dũ: vel tãtũ aerẽ frigidũ attrahendum: ſicut neceſſitate
exiſtẽte tẽꝑata: qꝛ nõ indiget: ſed hic talis pulſus nõ erit
cũ debilitate: qꝛ vtus nõ debilitata adhuc: ⁊ intelligas tã
ta ſicut eſt ꝑuitas. ¶ Tertia cõcluſio eſt. ꝙ nulla iſtaruꝫ
triũ cauſax ita facit ꝑuitatẽ ſicut debilitas. Et iſta h̄ mõ
intelligaꝛ. ꝙ per nullius cauſe ꝑmutationẽ a tẽꝑamento
ſtantibus alijs põt tm̃ permutari pulſus: ſicut ꝑ defectuꝫ
vtutis. Et pꝫ per hoc. qꝛ ſtãte neceſſitate temꝑata ⁊ inſtri
obediẽtia vtus põt vſqꝫ ad nõ gradũ diminui: ⁊ ita pul
ſus quãtitas ad nõ quãtũ deduci: ſed non põt neceſſitas
ad nõ gradũ venire ſtante vtute. Et iõ nullo mõ ꝑ ſolius
neceſſitatis diminutionẽ põt tm̃ permutari: ſicut ꝑ virtu
tes decrementũ ſimiliter ĩtelligaꝛ de inſtrumẽti obediẽ
tia. Adde ẽt. ꝙ ſi neceſſitas extinguẽdi ad nõ gradũ veni
ret: tñ ſunt ibi alie cauſe ꝓpter quas fit diaſtoles. ſed defi
ciẽte vtute nõ eſt agẽs illã. ¶ Quarta cõcluſio. ꝙ parui
tas ſequẽs duritiẽ ſtãte vtute pulſatili eſt maior q̃ꝫ parui
tas ſequẽs diminutionẽ neceſſitatis ſtante forti virtute.
hãc ꝯcluſionem ꝓbat Aui. qꝛ ꝯſtante virtute ⁊ diminuta
neceſſitate vtus nõ multũ minuit ex equali. i. ex medio
cri: qꝛ nõ eſt ibi poſitiuũ ĩpediens a dilatatione: ẽt nõ eſt
ibi cã ꝓhibẽs ne fiat pulſus magnus: niſi qꝛ ibi nõ eſt ne
ceſſitas ſed nõ poſitiua cã: ſꝫ cauſa duritiei eſt cã poſitiua
que eſt reſiſtẽtia inſtrumenti. Et preſens locus intelligiꝛ
duobꝰ modis: vnus eſt ꝙ durities inſtrumẽti põt multũ
creſcere cõſtante virtute: qꝛ multa poteſt fieri tenſio in
arterijs virtute cõſtante: ⁊ ideo poteſt multũ minui pul
ſus per indurationẽ arterie: ſed nõ ita de diminutiõe. qꝛ
diminuta neceſſitate ſi multũ fit diminuta neceſſario ſe
quitur virtutis pulſatilis debilitas: frigiditas enim inten
ſa eſt mors innati caloris: ⁊ ꝓpter hoc nõ poteſt diminui
pulſus tm̃ ꝯſtante virtute ꝑ diminutionẽ neceſſitatis ſic̃
per duritiem inſtrumenti. ¶ Alio modo poteſt intelligi
ꝙ conſtante proportionali lapſu in defectu neceſſitatis
⁊ inſtrumenti obedientia: ꝓpter duritiem ſequaꝛ minor
pulſus ex inſtrumenti inobedientia q̃ꝫ ex defectu neceſſi
tatis: ⁊ hoc ẽt ſatis bñ toleraꝛ ⁊ videꝛ ſatis ad mentem
Aui. ⁊ aſſignãt q̄dam pro cã: qꝛ diminuta neceſſitate vir
tute pulſus nõ fit ſolũ ꝑuus ſed tardus ⁊ rarus. Sed in
obediente inſtr̃o virtus facit pulſum paruũ ⁊ conaꝛ cum
velocitate ⁊ frequẽtia ſatiſfacere. Et iõ cũ ibi ſatiſfaciat
cũ duabus differentijs poteſt multo magis paruificare:
hec tamen cauſa eſt ambigua: qꝛ lꝫ ſint ibi differentie ad
ſatiſfaciendum: tñ plus eſt etiã de neceſſitate. ¶ Et alia
cauſa clarior eſt: qꝛ dilatatio nõ ſolum variaꝛ ſm varia
tionem neceſſitatis euentandi: nec illam ſolã ſequitur: lꝫ
igitur neceſſitas euentandi ſit diminuta ad ſubduplum:
nõ opꝫ pulſum eſſe ad ſubduplum diminutũ: ſed cõſtat
ꝙ ſit multominus diminutus vt ſatiſfaciat alijs finibus
ꝑꝑ quos eſt diaſtole: ſed cũ ſit inſtrumẽti obediẽtia eque
ꝓportionabiliꝛ diminuiꝛ magnitudo ꝑ q̊cũqꝫ fine fuerit.

**¶ Si vo neceſſitas multa fuerit ⁊ vtus fortis
⁊ inſtrumentũ obediens ꝓpter ſuã duritiẽ ma
gnitudini nõ poterit eẽ q̄ fiat velox ⁊ velocitati
reſtauret id qđ deeſt ex magnitudine.**

¶ In hac tertia parte ponit cauſas velocitatis. Et dicit. ꝙ
ſi neceſſitas fuerit multa ⁊ virtus fortis ⁊ inſtrumentuꝫ
inobediens magnitudini: nõ poterit eſſe quin pulſus fiat
velox. Et cã eſt: qꝛ virtus deficiẽs a ſatiſfaciendo neceſſi
tati per magnitudinẽ. Conaꝛ ad reſtaurandũ illud ꝑ ve
locitatẽ qđ per magnitudinẽ deficit. ¶ Ubi nõ primo.
ꝙ magnitudo eſt differentia virtuti difficilior q̃ꝫ frequẽ
tia ⁊ q̃ꝫ velocitas: ⁊ iõ tam ex virtutis diminutione: q̃ꝫ ex
inſtrumenti inobedientia prius deſinit virtus pulſus poſ
ſe magnum aut mediocrem facere q̃ꝫ velocem. ¶ Cauſa
aũt quare magnitudo eſt difficilior eſt primo ex parte in
ſtrumenti. cõſtat aũt ꝙ vtres dilatationi vſqꝫ ad quã nõ
eſt opportunuꝫ corium extendi parum reſiſtunt: ſed cum
dilatati ſunt vſqꝫ ad naturalium coꝝ dimenſionum ex
tenſionẽ vlteriori dilatationi multo plus reſiſtunt q̃ꝫ añ:
ĩmo parue vlteriori multo plus q̃ꝫ toti precedenti magni
tudini. igitur ſupra mediocritatem multo plus reſiſtit ar
teria q̃ꝫ velocitati: que nõ eſt cũ tanta dilatatione. ¶ Se
cunda cauſa eſt: quia in ꝓceſſu dilatationis ſpiritus quo
iuuante fit dilatatio eſt minus vnitus. ¶ Tertia cauſa
eſt. quia multum aerem: aut aliud reſiſtens corpus attra
here eſt difficilius q̃ꝫ paruum velociter. Parua enim vir
tus ſufficit granum frumenti velociter ferre vt formica
que duo grana nullo modo poteſt. ⁊ ideo inſtrumento fa
cto inobediente propter duritiem. contingit impotenteꝫ
fieri ad magnificandum: ſed tamen remanere potentem
ad velocitandum. Cum igitur virtus non poteſt per ma
gnitudinem ſatiſfacere conatur ad melius de poſſibilibꝰ
⁊ facit velocitatem. ¶ Et ego hunc locum non intelligo.
ꝙ augmentata neceſſitate parum virtus non faceret ve
locitatem ſi eſſet conſtans ⁊ inſtrumentum temperatiſſi
me obediens alijs impedimentis deductis: ſed ſufficit ꝙ
faciat velocitatem quando nõ eſt obedientia inſtrumen
ti dilatationi magne: qđ puto etiam facere quando eſt tẽ
peratiſſime obediens ⁊ ſunt impedimẽta deducta: Neqꝫ
ex iſto intelligo. ꝙ pulſus in hoc caſu non fiant frequen
tes. immo puto ꝙ ipſi fiunt.

¶ Et si virt⁹ fuerit debilis ⁊ pulsus non poterit magnificari ⁊ velocitas i eo nō opata fuerit nō poterit eē qn̄ fiat spissus q̄ spissitudine restauret illud qđ ei defuerit ex magnitudine ⁊ velocitate: ⁊ multe vices tenebūt locū vnius vicis sufficiētis ⁊ magne aut duaꝝ velociū. ⁊ hoc qdē est sicut cū homini necesse est ferre rē ponderosaȝ quā si poterit vna vice totā ferret: si vero nō diuidet eā in duas ptes ⁊ festinabit: ⁊ si nō: in multas ptes ipsaȝ distribuet ⁊ feret quāqȝ ptē quocūqȝ modo poterit cū spatiositate aut velocitate: deinde nō cessabat iter quaslibet duas oneraturas ei⁹ lȝ sit in eis tardatus. ꝙ si multe fuerit debilitatis stabit tunc ⁊ feret eam festine ⁊ redibit cum tarditate.

¶ Ponit causas spissitudinis dicēs ꝙ si v̄tus fuerit debilis: ita ꝙ nō possit magnificare pulsuȝ nec facere velocē: ⁊ supple necessitas sit aucta. tūc fiet pulsus spissus. ¶ Dicit scđo. ꝙ sic est simile sicut debēti ferre pondus de vno loco ad aliū locū: qui si potest totū pōdus ferre: fert vna vice. Si aūt nō potest diuidet ⁊ portabit tarde: sȝ modicū quiescet inter vnā oneraturā ⁊ aliā: ⁊ multe vices tenebunt locū vnius sufficiētis ⁊ magne aut pluriū velociuȝ. Sȝ si multe fuerit debilitatis feret tarde ⁊ stabit diu inter vnā ⁊ aliā. ¶ Ubi nō. ꝙ ex tribus pticulis supra diuisis ⁊ expositis solent cōiter doctores elicere. ꝙ augmētata necessitate ⁊ cōstante virtute ⁊ obediēte instrumento p̄mo si a tēpamēto augeat̄ acqrit̄ magnitudo. scđo velocitas. ⁊ tertio spissitudo. Naȝ ex quo in principio dixit. ꝙ acquirit̄ magnitudo ⁊ postea ꝙ exquirit̄ velocitas qn̄ instrumentū est inobediēs dilatationi dat̄ intelligi ꝙ instrumento obediēte nō fieret velox. Silr̄ de spisso dicit. ꝙ est spissus si virtus adeo fuerit debilis ꝙ velocitateȝ ⁊ magnitudinē facere nō potest. Silr̄ ex alijs duob⁹ sequētib⁹ canonib⁹ ⁊ exēplū posito. ¶ Isti igitur volūt ꝙ virtus semꝑ facit de possibilib⁹ id qđ est meli⁹: ⁊ qꝛ melius est ꝑ vnicā dr̄iaȝ v̄tuti satisfacere q̄ȝ ꝑ plures: ⁊ ꝑ duas q̄ȝ ꝑ tres: iō v̄tute hoc potēte facere satisfacit solū ꝑ vnaȝ: ⁊ cū parū plus est satisfacit ꝑ duas. ⁊ qꝛ magnitudo est differentia ꝑ quā meli⁹ satisfit necessitati q̄ȝ ꝑ aliquā dr̄iaȝ: ⁊ velocitas est in scđo loco: iō paruo existente augmento nec̄itatis illa dr̄ia quā addit ē magnitudo cū ista sit differentia ꝑ quaȝ optime satisfacit necessitati: ⁊ sic ꝑ duas facit cuȝ velocitate ⁊ magnitudine que sunt dr̄ie ad hoc aptiores ⁊ nā facit de possibilib⁹ qđ meli⁹ est. ¶ Ultimo aūt cū sine eo facē nō potest addit frequentiā. Et hāc positionē secuti sunt antiqui oēs. Contra quā sunt quedam motiua infra dicenda ꝓ tertia opinione.

Secūda positio fuit narrata breuissime a Gentili supra scđa tertij: sed illam Jacobus de forliuio ornauit ⁊ dilatauit. Et vult hec opinio ꝙ ꝯstāte v̄tute ⁊ obediēte instr̄o si augeat̄ necessitas semꝑ fiūt in pulsu magnitudo ⁊ velocitas ⁊ spissitudo ⁊ triū eque ꝓportionabiliter crescūt. ¶ Et p̄ncipale motiuum est. qꝛ tam s̄m istos q̄ȝ etiā iuxta Aui. nunq̄ȝ cū istis circūstātijs acqrit̄ per necessitatis augmētū in pulsu frequentia qn̄ velocitas prius acqrat̄ ⁊ magnitudo: sed semper cū istis circūstātijs necessitate ꝑseuerāte acqrit̄ frequētia. igit̄ magnitudo ⁊ velocitas. Maior pȝ ex dictis. ꝓbat̄ minor: qꝛ sit. a. cor calidū supra tēpamētū quantūcūqȝ modicū: ⁊ sit nūc p̄mo in ꝯstricto esse ⁊. b. sit cor tēperatuȝ: ⁊ sit instr̄m obediens ⁊ virtus fortis: ⁊ arguitur sic. Et primo insurgit necessitas efficax ad euentandū tā cito dilatabunt̄ in vtroqȝ istoꝝ arterie cū ibi nullum sit impediens cū virtus agat s̄ȝ necessitatē sed citius insurgit necessitas in. a. q̄ȝ in. b. igit̄ citius incipiet. a. dilatari. Et pȝ minor. qꝛ. a. est cor calidius ⁊ inflāmabili⁹. b. ⁊ silr̄ spiritus ⁊ fumi sui ⁊c̄. sunt paria: ergo veloci⁹ calefit: ⁊ sic velocius acqrit gradū caliditatis ⁊ necessitatē ad dilatationē efficacē. Ex ꝯñti arguit̄. citi⁹ dilatabit̄ ⁊ eque cito incipit qescere. vt ponit casus: g̊ minor est eius qes post systolē: ⁊ sic pulsus frequētior. ⁊ iō maior est ⁊ velocior.

¶ Tertius aūt modus est magis iudicio meo ad mētem Aui. vult. n. ꝙ ꝯstāte v̄tute ⁊ instr̄o obediēte ⁊ necessitate aucta supra tēpamtū icipiēdo a gradu tēpati nō nec̄io ē in pulsu magnitudo velocitas ⁊ spissitudo: vt dicit 2ª positio: nec necessario acqrit̄ prius magnitudo: scđo velocitas: deinde spissitudo. veꝝ qbusdā circūstantijs possibilibus cū p̄ma pte stat ꝙ acqrit̄ magnitudo sine spissitudine: ⁊ cū qbusdā stat ꝙ a quātolibet paruo augmēto necessitatis acqrunt̄ oēs iste dr̄ie. Nā tēpata existēte obediētia ⁊ alijs deductis ipedimētis aut iuuamētis necessitate crescētie a tēpamēto quātūcūqȝ parum crescat si necessitas est ꝑseuerās ⁊ virtus fortis fiunt pulsus magni ⁊ veloces frequētes ad h̄ vt virt⁹ sufficiat cū ꝓportionatissimis differētijs: videm⁹ enim manifeste in febribus augeri magnitudinē velocitatem ⁊ spissitudinē simul: cui⁹ cā nō pōt clare dari: nisi qꝛ ꝓportionate magis cū illis trib⁹ satisfacit q̄ȝ si sola magnitudo: amplior tn̄ adderet̄. Et iō Gal. in cōmēto pulsuū voluit ꝙ calidiores cōplexionaliter h̄nt deductis alijs pulsuȝ tāto maiorē ⁊ velociorē temperato quāto ipsi calidiores existunt. Et in introductorio pulsuū vult ꝙ in exercitio ⁊ balneo calido in vsu cibariorū calidoꝝ calidis apatib⁹ pulsus a p̄n° vsqueq̄ ista nō nimiū excedunt sunt magni veloces ⁊ frequētes. Et silr̄ in libello de vtilitate pulsus. vult ꝙ qualitercūqȝ corp⁹ calefiat addunt̄ magnitudo velocitas ⁊ spissitudo: eᷓ deꝑdunt̄ per infrigidationem: sed reliqua que ad has opiniones pertinēt quere secundo tegni. vbi late hec disputaui.

¶ Prima igitur positio tenet textū veꝝ vt iacet: ⁊ ita exēplū cui⁹ cām assignat vt dixi: qꝛ nā qn̄ est fortis facit de possibilibus id qđ est melius. Et qꝛ melius est per vnam dr̄iam satisfacere quādo pōt: iō per vnicā differētiam satisfacit qn̄ modicū est necessitatis augmentū: ⁊ per duas quando est parū amplius: ⁊ per tres vltimate: ⁊ hoc ꝯstāte virtute ⁊ obediēte instrumēto. Et qꝛ illa ꝑ quā optime satisfacit est magnitudo: ⁊ in scđo loco est velocitas. ideo cum dictis: primo facit solā magnitudinē: deinde magnitudinē cū velocitate ⁊c̄. ¶ Nō 2° qđ vt dixi supra oium istarū differentiaꝝ difficillima virtuti est magnitudo: ⁊ scđo loco velocitas: ⁊ tertio spissitudo. Et h̄ Auic. notauit in exemplo de portante onera. ¶ Nota tertio circa vltimū dictum qđ cōmuniter exponit̄: qꝛ cum virtus fuerit multe debilitatis. tunc virtus stabit ⁊ faciet pulsum in q̊ erit quies in tēpore in quo opȝ esse motū: ⁊ post fieret festine. i. mouebit̄ parum velocius q̄ȝ prius: sed postea redibit ad suam tarditatē recte sicut debiles faciunt. quādoqȝ qui pausant ⁊ post parū magis festinant tandem ⁊ tarditatem redeunt. Et ista est tolerabilis expositio.

¶ Dinus aūt duas alias posuit expōnes illi vltime particule. vna ꝙ in lr̄a deficiat vna negatio. Nā dȝ dicere nō ferret eā festine vbi dicit̄ affirmatiue. Et hoc mō dictuȝ illud esset repetitio dictoꝝ de his q̄ ꝓueniūt ex multa debilitate: vñ p̄mo stat. i. quiescit ⁊ nō fert festine ⁊c̄. ⁊ iteꝝ redit cū tarditate. ¶ Scđa expositio est tenendo lr̄aȝ vt iacet: ⁊ hoc mō opȝ dicere ꝙ hoc est repetitio eius qđ dixit de pulsu spisso ⁊ est lr̄a paꝝ torquēda ꝙ si virtus multe fuerit debilitatis stabit festine: ita ꝙ li festine referat̄

ad li

id li stabit. ꝛ feret eā.s.oneraturā: deinde redibit cuz tar/ditate ꝛ stare festine est cito stare: qꝛ motus est paruus ꝛ ꝑs eius ꝑꝑ suā paruitatē ē ꝑuū. ꝛ iō qes est festina: sꝫ am/bo motus sunt tardi. ¶ Mihi vī tolerabilioꝛ ꝑ ͣ expō.

¶ Si aūt virtus fuerit fortis ꝛ instr̄m obediens: sꝫ necessitas erit maioꝛ fortitudine tēperata vir/tus augmētabit velocitatem cuz magnitudine.

¶ Ponit causam velocitatis cū magnitudine ꝯiuncte. Et dicit ꝙ si v̄tus fuerit fortis ꝛ instr̄m obediēs ꝛ necessitas maioꝛ fortitudine tēperata. tūc v̄tus augebit velocitatez cū magnitudine. Et h̄ est vnus de passib⁹ vbi doctores ple riqꝫ volūt ꝙ nō ex quolibet augmento nec̄itatis supra tē/peramentū fit pulsus velox: sꝫ qn̄ tāta est necessitas vt il/li v̄tus tēperata cū sola magnitudie satisfacere nō possit. tūc.n. addit velocitatē. ¶ Jacob⁹ aūt vult ꝙ semꝑ addit̄ velocitas augmētata necessitate ꝛ instrumēto obediente ꝛ v̄tute ꝯstāte: sꝫ nō semꝑ sensibil̄r. Et Aui. vult hic ꝙ qn̄ necessitas est maioꝛ q̄ꝫ tēꝑata sua fortitudo.i. q̄ꝫ mediocri tas aucta supra tēꝑatū. tūc fit cū magnitudie velocitas.s. sensata. ¶ Ego aūt dico ꝙ aucta necessitate supra tēpera mētum multotiēs ꝯtingit ꝙ pulsus fit magnus: tardus: ꝛ rarus ꝯstāte v̄tute ꝛ obediēte instr̄o: vt in tenuibus: vt pꝫ ex Gal. in cōmēto pulsuū in cōmēto z°. Sꝫ vbi sit valde aucta supra tēꝑamentū ꝑ multā instr̄i obediētiā nō ꝓhi/bet̄ velocitas: imo fit etiā velox. Sed vbi tēꝑatū instr̄m tēꝑatissime obediat ꝑ quātūcūqꝫ modicū augmentū ne/cessitatis ambe he d̄rie acqrunt̄ deducto impedimento.

¶ Et si necessitas fuerit: fortioꝛ erit cum magni/tudine ꝛ velocitate spissitudo.

¶ Dat cām oium triū dictaꝝ d̄riaꝝ simul cōiunctarū. Et dicit ꝙ si fortioꝛ fuerit necessitas. tūc augmentabit̄ cū di ctis duab⁹.s. magnitudie ꝛ velocitate spissitudo. Et tu po/tes ex dictis cōprehendere qūo hic locus exponat̄ a Jaco bo ꝛ apud ꝑmā opinionē: sed apud meā opinionē difficul/tas est maioꝛ. ¶ Sed dico ꝙ est certū augmentū necessi/tatis in quo v̄tus cū magnitudine suꝑat id qd̄ deberet re/spectu illius necessitatis: ꝛ cū quo opꝫ aliquid velocitatis addere: sed qꝛ aer multū fridus attrahit̄ plusq̄ꝫ reqrit̄ in refrigerio ꝓportionatissimo illius gradus. ideo aer pluri tēpoꝛe tenet̄ anteq̄ꝫ sit īcōueniēs euētatiōi: ꝛ fit pulsus ra rus. ¶ Cum autem multus est valde caloꝛis excessus cuꝫ virtute ꝛ instr̄i obediētia nō pōt esse quin sit spissus.

¶ Longitudinē quoqꝫ magnitudinis cause pro certo efficiūt cū aliqd ꝓhibēs amplitudinē pro/hibuerit: ꝛ eleuationē ad suꝑioꝛa nō permiserit fieri: sicut durities instr̄i: v̄bi grā: que amplitu/dinem prohibet ꝛ densitas carnis ꝛ cutis que sursum eleuari non permittunt.

¶ Facit qd̄ dcm̄ est dicēs ꝙ cause magnitudinis pulsus fa ciunt ꝑ certo lōgitudinē qn̄ ꝓhibet̄ pulsus amplitudo ab alia cā ꝛ nō ꝑmiserit fieri eleuationē ad suꝑioꝛa: ꝛ sensus est: qn̄ sunt cause sufficiētes ad faciendū pulsum magnuꝫ deducto impedimēto: qꝛ v̄tus fortis ꝛ necessitas aucta fit pulsus magn⁹: tn̄ si aliqd ī pedit dilatationē aut eleuatio/nē ad suꝑioꝛa: tūc fit pulsus lōgus: vt v̄bi grā. durities in/strumēti q̄ nō ꝑmittit fieri amplitudinē: ꝛ dēsitas carnis ꝛ cutis q̄ nō ꝑmittūt fieri eleuationē ad suꝑioꝛa. Et tu vi de superioꝛa dicta de d̄ria iter pulsuꝫ paruū ꝓpter duritiē instr̄i: ꝛ paruū ꝓpter v̄tutis debilitatē vt cām hic habeas. ¶ Alij v̄o dicūt ꝙ v̄tus nō potēs facere altitudinē ꝛ lati/tudinē satisfacit cum eo quo mediāte pōt ꝛ est lōgitudo.

¶ Sed est etiā cā in amplitudine addit macies: ꝛ amplitudine qdē efficit aut venaruꝫ vacuitas vt per ipsam tunica superioꝛ super interioꝛē de/clinet ꝛ dilatetur: aut multa instrumēti lenitas.

¶ Dat causas amplitudinis: ꝛ sunt coꝛpoꝛis macies: qꝛ vt dicit Gal. in cōmento facit latas regiones arteriaꝝ ꝛ arte riam plus dilatari. ¶ Secunda causa est vacuitas instru menti.s. ab humoꝛibus mā ꝛ sanguine. vnde quasi conci/dunt parietes vnus super alium ꝛ redditur latioꝛ arteria q̄ꝫ si esset rotunda vt est qn̄ est plena. ¶ Tertia causa est multa lenitas instrumēti que est causa latitudinis: vel qꝛ parum resistendo ex equali conatu magis dilatatur.

¶ Spissitudinis autē causa est debilitas aut mul ta necessitas aut caliditas.

¶ Dat causam spissitudinis dicens ꝙ aut est causa virtu/tis: ꝛ hoc per accn̄s pro quanto non potest virtus cum ma gnitudine satisfacere ꝛ velocitate facit spissitudinez q̄ est facilioꝛ: multa autem necessitas facit spissitudinē ad mo/dum supradictum: qꝛ sibi proportionatur spissitudo: pre/sertim cum multa fuerit necessitas.

¶ Et raritatis quidem cā est virtus que necessi/tatē in magnitudine superat aut frigiditas mul/ta diminuta a necessitate: aut nimia intensio vir tutis ꝛ aduentus perditioni proximus.

¶ Ponit causas raritatis pulsus. Et sunt quatuoꝛ hic nar/rate. ꝑma est virtus superans necessitatē cum magnitudi ne. zͣ est frigiditas diminuens necessitatem. 3ͣ est mini/ma intēsio caloꝛis vnde virtus dissoluit̄. 4ͣ est aduentus dispositionis ꝓxime perditioni ex quacūqꝫ causa virtus multū debilitet̄. Circa ꝑmam causam aduerte plures ex/positiōes. ¶ Prima est intelligēdo per virtutē que suꝑat necessitatē cū magnitudine virtutē faciētem magnitudi/nem amplioꝛē q̄ꝫ debeat coꝛrespōdere necessitati. Et cuꝫ facit hoc virtus attrahit plus in vice vna de aere frigido q̄ꝫ sit necessariū ꝓ refrigerio. Et ideo diutius stat ille aer anteq̄ꝫ sit cōueniēs expulsioni: ꝛ qꝛ etiā magis refrigerā/tur coꝛ ꝛ arterie q̄ꝫ opꝫ. ideo diutius stat anteq̄ꝫ sit necessi/tas secundi pulsus. ¶ Tēpoꝛa igitur quietū sunt maioꝛa ꝛ pulsus est rarioꝛ. Et hoc ego puto verū. in modo aūt quo dicimus virtutē pulsum facere maioꝛē q̄ꝫ necessitati coꝛ/respondet quidā mecū nō cōueniūt. ¶ Unde iuxta hāc primam expositionē vult Jacobus de Foꝛliuio ꝙ virtus nō facit dilatationē solū pro aere frigido attrahendo: sed etiā ꝓ alijs coꝛpoꝛibus.s. fumis capinosis ꝛ aere calefacto ꝛ spiritu ꝛ sanguine arteriali vltra frigiduꝫ aerem qui ab extra attrahit̄. ¶ Et ideo stat ꝙ ꝓ illis amplius attrahē/dis natura dilatet arteriā plusq̄ꝫ ꝑus. ꝛ per consequēs at/trahit plus de aere frigido q̄ꝫ necessitati coꝛrespondeat ꝛ q̄ꝫ alias attraheret si non tātū dilataret̄. ¶ Et penes hoc aliquādo concedit̄ crescente necessitate solum velocitatē ꝛ frequentiā acquiri constante virtute ꝛ obediēte instru/mēto. Nam posito ꝙ necessitas crescat in tātū ꝙ aer qui attrahit̄ in casu dicto sit necessitati ꝓpoꝛtionat⁹: ꝛ sequit̄ ꝙ in illo casu nō opꝫ pulsum crescere: qꝛ non opꝫ plus de aere attrahi frigido ad refrigerādum: ꝛ tamē opꝫ variari pulsuꝫ differētias: cū cause contentiue varient̄: fiet igit̄ pulsus velocioꝛ ꝛ frequentioꝛ. ¶ Et si dicat̄ ꝙ illa cōclu/sio repugnat Auicē. qꝛ vult ꝙ aucta necessitate ꝑma dif/ferētia que acquirit̄ est magnitudo. secūda velocitas ꝛc̄. ¶ Dicit̄ ꝙ Auicen. hoc intelligit vbi quādo auget̄ neces sitas attrahit̄ ꝑus aer proportionalis necessitati. Et ita re spondet̄ si quis dicat hoc repugnare positioni sue de coꝛ/de calidioꝛi temperato. Naꝫ ꝑmo dicit ꝙ aucta necessita/te acquirunt̄ simul omnes differētie. Intelligendum est vbi ꝑus aer qui in vice vna attrahebat̄ nō amplius attra/hat̄ q̄ꝫ necessitati ꝓpoꝛtionet̄. ¶ Et hūc modū: lꝫ reputet

Jacobus probabilem tamen dicit cum non plene satiffacere ꝓpter duo. p̄mum est: quia si est necessitas amplius attrahendi de fumo capinoso ⁊ de sanguine arteriali ⁊ de spū: tūc maior quātitas aeris esset illis refrigerādis ꝓportionalis q̄ȝ quando sub eodem gradu essent pauci. Scđo: qꝛ nō videt̄ quare sequit̄ ꝙ plus attrahit de aere q̄ȝ proportionet̄ necessitati. Nā pro illa maiori dilatatione facienda sufficit ꝙ attrahit plus de alijs corpibꝰ. ¶ Et si dicat̄ plus attrahit de sanguine arteriali ⁊ spū. igit̄ plus de aere frigido. Argumētuȝ nō valet. nā ista attractio fit a v̄tute attrahēte determinatū obiectū illud cuius est indigētia.

¶ Mihi aūt videt̄ hāc expōnē repugnare opinioni Jacobi etiā cū glosa quā facit. Nam sit nunc sor. in dispositiōe in qua attrahit̄ aer ꝓportiōalis sue necessitati ⁊ crescat in eo necessitas attrahēdi plus de sanguine ⁊ spū ⁊ fumo intantū vt inde sequat̄ magnitudo pulsus ⁊ attractio aeris frigidi amplior q̄ȝ necessitati correspōdeat ⁊ fiet alijs paribus pulsus maior sed rarior. Ponamus mō in eodeȝ instanti incipere crescere necessitatē precise tm̄ ꝙ per illaȝ perdet̄ tanta raritas quāta acqreret per hoc augmentuȝ. Ex quo per ipsum stat raritatem deperdi non augmentata magnitudine. Et tunc patet ꝙ aucta necessitate constāte virtute ⁊ obediente instrumēto: ⁊ vbi prius attrahebat̄ in vice vna p̄cise tantus aer quantus erat necessitati proportionatus: tamen crescit magnitudo ⁊ non spissitudo.

¶ Secundus modus exponēdi hunc locū ponit̄ ab eodeȝ ꝙ si eēt a. mediꝰ gradus virtutis ⁊ b. medius necessitatis. tūc virtus faceret pulsuȝ in medio gradu magnitudinis: qꝛ maiorē nō posset. tunc aucta virtute stante etiā eodem gradu necessitatis augebit̄ pulsus: qꝛ differētie pulsus debent variari variatis causis cōtentiuis: ⁊ non nisi ad magnitudinē. igit̄ magnificabit̄: ⁊ qꝛ remanet eadeȝ necessitas rarificabit̄. ¶ Cōfirmat̄ etiā ꝙ magnificabit̄ pulsus: qꝛ virtus fortificat̄ ⁊ equalē facit conatū. igit̄ magnificat amplius. ¶ Et cōfirmat hoc ꝑ id qđ accidit pueris. Naȝ pueri temperati in ꝓcessu ad iuuētutē fortificant̄ calore stante equali. Et tamē qꝛ virtus auget̄ fit pulsus maior ⁊ rarior. ¶ Et hunc 2ᵐ modū etiā nō putat clarum. Nam oībus admissis que in casu ponunt̄ dicit̄ ꝙ aucta virtute pulsus nō fiet maior nisi p̄mo fuerit necessitati ꝓportionatus: ⁊ instrm̄ sit obediēs. Et negat̄ hoc argumētū: virtꝰ est fortis. igit̄ equali existente conatu fit pulsus maior: qꝛ virtus in hoc casu maiorē nō intendit: sed facit fortiorē: ⁊ hec est differētia que acquirit̄ ex hac variatiōe cause contentiue. Et exēplū puerorum nō est proportionatū: qꝛ nec ipsi hn̄t virtutem completam nec instrumētū cōpletum.

¶ Tertius modus q sibi placet est dicere ꝙ virtutē superare necessitatē cū magnitudine est virtutē sufficiēter satisfacere necessitati cū magnitudine. Et raritas de qua h̄ loquitur est cōparatiua ad illā que eēt vbi v̄tus nō satisfaceret cū magnitudine: ita ꝙ sensus Auicē. est ꝙ virtus facit pulsuȝ maiorē qn̄ sufficit satisfacere necessitati cū magnitudine q̄ȝ qn̄ nō sufficit. quādo. n. nō sufficit addit frequētiā vt predicit̄: ⁊ hāc dicit tutiorē ⁊ Auicē. ꝯformiorē.

¶ Sed hec 3ª penitus puto ꝙ nō sit ad menteȝ Auicē. lȝ enim sit veꝝ ꝙ qn̄ v̄tus pōt magnitudie satisfacere alijs paribꝰ minus frequēter facit: tamē Auicē. hic itelligit seu intēdit ponere causas raritatis absolute non minoris frequētie. vn̄ si minoris frequētie posuisset causas nō oportebat dicere de aduētu v̄tutis ad hoc vt sit ꝓximꝰ ꝑdurationi. Sȝ loquit̄ ꝑ certo de raritate absolute cōformiter ad id qđ dicit Gal̄. in cōmento pulsuum de pulsu tenuiuȝ vbi dicit ꝙ tenuitas: qꝛ facit latas regiones arteriarum. Ideo respectu tēperamēti addit magnitudinē in pulsu: ⁊ per cōsequens opȝ ipsum fieri rarum. Igit̄ mens Gal̄. est ꝙ si tēperato corpori accidat tenuitas cōstante virtute ⁊ necessitate stante ꝙ pulsus fit maior temperato: lȝ solum tēperata sit necessitas: ⁊ per ꝯn̄s virtꝰ superat necessitatē cum magnitudine ad sensum primi notabilis: ⁊ facit raritatem absolute: ⁊ istud contingit cum instrm̄ est obediētius temperato constante virtute. ⁊ ideo in letitia pulsus est magnus rarus ⁊ multis alijs dispositionibꝰ. ¶ Qđ aūt Jacobus dicit ꝙ hic locus est contra opinionem suam est verum. Est. n. vnū de principalibus fundamētis ad ipsaȝ improbandam vt dixi in questionibus libri tegni. Tres autem alie cause sunt note si memineris ꝙ debilitas virtutis non proxima deperditioni facit frequentiam: qꝛ nō potest facere magnitudinem ⁊ velocitatem: sed quando vltimatur debilitas: tunc facit raritatem.

¶ Cause v̄o debilitatis pulsus ex mutationibus quidē sunt tediū ⁊ vigilie ⁊ eūo ⁊ macies ⁊ humor nociuꝰ ⁊ exercitiū supfluū ⁊ humorū motus ⁊ ipsorū obuiatio mēbris fortis sensus aut cordi vicinis ⁊ totū illđ qđ vehemēter resoluit.

¶ Narrat causas debilitatis. Et intentio sua est ꝙ oīa virtutē cordis ⁊ arteriarū debilitantia debilitant pulsum: vt tediū qđ est passio ex longa expectatiōe rei quā cito vellemus compleri: est causa iordinati motus spūs ⁊ resolutionis vigilie: macies: euacuatio ex eodeȝ capite: qꝛ quelibet euacuatio associat̄ resolutiōi spūs humor nocitiuꝰ ꝓprio modo vt in pestilentialibꝰ febribꝰ videmus: qꝛ aut malā qualitatē imprimēdo aut oppilādo debilitat. similiter superfluū exercitiū. Motus aūt humorū ⁊ agitatio p̄sertiȝ cum sunt mali debilitat: quia moti magis imprimunt. Et si sunt boni: quia motus impedit digestionē per quā spūs generatur cuȝ aut obuiant membris vicinis cordi: aut cū obuiant membris fortis sensus: quia eorum malignitas magis cordi cōmunicatur.

¶ Et duritiei pulsus cāe sunt siccitas corporis vene aut eiꝰ fortis extensio aut vehemēs frigus congelās: ⁊ etiā est cū pulsus in crisibꝰ durescit ex fortitudine pugne propterea ꝙ membra per ipsam extēdunt̄ ad partē impulsionis nāe. Lenitatis v̄o cāe sunt cāe nāles mollificantes sicut nutriēs: ⁊ egritudinales mollificātes sicut hydropisis ⁊ lethargia: aut ea que neqȝ sunt nālia: neqȝ egritudinalia sicut balneatio.

¶ Dat cās duri ⁊ mollis: ⁊ pȝ. in crisi aūt tendunt̄ mēbra ⁊ villi eoꝝ v̄sus mēbꝝ ad qđ nā humorē mouet ⁊ in vomitu. Qđ aūt dr̄ nutrimētū esse cām nālē. iđ est: qꝛ sumit̄ ibi pro q̄si vl̄ vero nutrimēto qđ ē hūor ⁊ hūor est res nālis.

¶ Et diuersitatis qdē cā cū perseuerantia virtutis est grauitas māe i cibi aut hūoris. Et cū debilitate virtutis est pugna cāe ⁊ egritudinis. Ex cāis quoqȝ diuersitatis est repletio venarum ex sanguine: sed qđ huic est simile remouet minutio. Et pl̄m quidem fit diuersitas cum sanguis est viscosus suffocās spm̄ qui mouet̄ in arterijs ⁊ proprie cuȝ densitas fuerit circa cor. ex causis preterea ipsius q̄ eā in breui efficiūt tēpore sunt stomachi repletio ⁊ tristitia ⁊ cogitatio in aliquo. Sed cū in stomacho malus fuerit humor non cessabit diuersitas: ⁊ forsitan ex eo ꝓueniet tremor cordis ⁊ fiet pulsus tremulus.

¶ Hic dat cās diuersitatis. Primo hoc. 2° mali ponderis.

2ª ibi[Causa aũt pulsus.] Prima diuidit in nouẽ partes: q2 pmo determinat de causis diuersitatis in genere. 2° in octo ptibus sequentibus de causis nouẽ specierũ pulsus diuersi: sed de duab9 determinat simul. s. vermiculoso ⁊ formicãte. Et ideo sunt in toto partes nouẽ que in legẽdo patebũt. 2ª ibi[Et serini.] 3ª ibi[Bispulsantis ⁊c.] ¶ De pª dicit. ꝙ causa diuersitatis cũ pseuerantia vtutis est cibus grauãs virtutez aut humor. Sed causa diuersitatis cum debilitate vtutis est pugna vtutis ꝯ morbũ ⁊ suã causam.

¶ Dicit 2° specificãdo ꝙ repletio multa venarũ ex sanguine est cã diuersitatis: sz ista remouent cũ flobotomia. Quãdoqz aũt causa eius est viscositas sanguinis suffocãs spm̃ q mouet in arterijs hora motus pulsus ⁊ ppue cum densitas humoris est ppe cor. ¶ Dicit 3° ꝙ ex causis que cito faciunt diuersitatẽ est accñs anime sicut tristitia ⁊ repletio stomachi ⁊ cogitatio in aliquo: sed illa q̃ est ppter malũ humorẽ in stomacho nõ cessat stante humore: imo qñqz ex illo puenit tremor cordis: ⁊ fit pulsus tremulus.

¶ Nota igit ꝙ cõstãte vtute cũ mã est grauãs facit virtus varios conatus nõ continuos. sicut nos videmus fieri in euacuatiõibus vẽtris in qbus sunt vicissitudines. Et iõ vario mõ hz in pulsando ppter replẽones ⁊ precipue in locis in qbus cor multũ cõmunicat: virtus autẽ debilis per essentiã ⁊ p viã resolũonis: lz per grauitatẽ humorũ ⁊ cibi pulsum diuersũ faceret tamẽ facit ipsum diuersum causa nõ existẽte multũ grauãte: q2 in pugna nõ manet quin multũ pportiõabilr permutet. ⁊ ideo ex pugna facit pulsum diuersum notabilr. ¶ Ex quib9 pz: quare repletio ex sanguine multo facit diuersitatẽ: ⁊ multo magis cũ est in arterijs. ¶ Tollit aũt talis diuersitas multitudine sanitatis per flobotomiam remota causa. sufficit flobotomia ex vena. esto etiaz ꝙ replõ esset in arterijs: q2 arterie euacuant per flobotomiã venarũ: cũ sint ad ipas aperte: vt dixi supra. caplõ pmo hui9 summe. viscositas vo sanguinis prohibens vniformẽ motum spiritus facit diuersitatẽ: ⁊ maxime cũ diuersitas humoris vel apostematis est ppe cor: q2 tunc virtus cordis magis grauatur alijs paribus: ⁊ magis varios facit conatus. ¶ Repletio autem oris stomachi facit pulsum diuersum ⁊ grauat valde cordis virtutem propter vicinitatem ⁊ sensibilitatez oris stomachi. ¶ Sed accidentia anime ⁊ cogitatio hoc faciũt propter naturalem subordinationem virtutis vitalis in motu spiritus ad virtutem animalẽ in comprehendendo. vnde supra Fen prima. doc. 6ª dicitur ꝙ motus anime reducunt ad opera virtutis vitalis modo ibi exposito.

¶ Et serini qdẽ pulsus cã est diuersitas eius qd in corpore vene est fusum in putrefactione sui aut ipsi9 cruditate aut sui maturatiõe: aut diuersitas dispõnũ venarum in duritie sua ⁊ mollitie aut apostema in membris neruosis.

¶ Modo declarat cãs serini. Et sũt q̃ faciũt diuersitatem in duritie artarie quo ad tactũ. Et pz ex dictis supra sepe.

¶ Bispulsantis vo causa est virtutis fortitudo ⁊ plurima necessitas ⁊ durities instr̃i: quare nõ obedit ei qd virtutes ipsi precipiunt de diastole in vna vice sic cũ qs vult vna percussione aliqd incidere ⁊ non obedit ei: adiuuat ab alia ⁊ precipue cum necessitas subito augmentatur.

¶ Dat causas bispulsantis. Et tu attẽde qd dixi bispulsantem qñqz esse intersectũ qete ⁊ ille est de quo loquit hic. Alius est reditiu9 de quo dixi supra ꝙ fit i eo pmo magna ⁊ fortis dilatatio cũ duritie arterie. ¶ Deinde fm virtutis intẽtionẽ: sed ppter cõcussionẽ sequit per accidẽs resilitio ad fundum ⁊ reditus ad repercutiẽdũ vna alia vice. Sed de illo nõ Auicẽ. hic cãz dixit: sz Gal. in libro de differẽtijs pulsus pmo Auicẽ. mõ bispulsans nõ fit nisi cum causis assignatis ab Auic. nisi. n. vtus eẽt fortis non posset tãtũ dilatare: ⁊ nisi necessitas eẽt multa: nõ ẽt oporteret tãtũ dilatare. ¶ Et si instr̃m esset plene obediẽs nõ oporteret in medio quiescere sine noua necessitate. inuit etiaz aũt ꝙ obediente instrumẽto subitus necessitatis euẽtus est causa dilatationis. Secundo ante sistolem que cũ prima facit vnum pulsum iuxta supradicta.

¶ Soricini vo pulsus cã qñqz est virtus debilis que de labore ad qetem ordinate pcedit ⁊ de qete ad laborez: sed ille qui in vna permanet dispositione plus est virtutis debilitatem significans. Et cauda qdez soricina ⁊ q̃ eis similis existit est plus significãs fortitudinẽ aliqz: ⁊ ꝙ debilitas nõ est in fine: sed eis deterior cauda finitiua: deinde mansiua: postea cauda reditiua.

¶ Dat cãm caude soricine ⁊ pz. nã sicut in eo est fere pcessus vniformis de magno ad paruũ ⁊ ecõuerso. ita opz causaz esse vniformẽ pcessaz vtutis de labore ⁊ aggrauatiõe ad exonerationẽ vel ecõ: ⁊ ita supple de necessitate ad puationẽ necessitatis. ¶ Nõ tñ hic ꝙ tres diuerse dispositiones ꝯsiderant in differẽtijs in qbus est diuersus pulsus q est cauda soricina vt magnitudo mediocritas ⁊ paruitas: ⁊ qñqz incipit a magnitudine ⁊ transit per mediocritatez ⁊ venit in paruitatẽ: qñqz aũt pmanet continue sub paruitate: sub magnitudine vo manere cõtinue nõ diceret cauda soricina: q2 opz ꝙ in paruitatẽ veniat. Si a magnitudine incipiat. alr nunqz eẽr subtilis vel subtili pportiõatus. Et ideo cauda soricina manẽs sub vna dispõne est quãdo semp est paruus aut semp debilis: ⁊ iste est peior ⁊ maiorez significãs debilitatẽ qz caudã nõ manere sub vna dispõne. ¶ Nõ 2° ꝙ cauda soricina ad hoc vt dicat mãsiua dz icipere ab vna dispõne versus latus diminutiõis ⁊ ꝯtinue pcedere addẽdo vel diminuẽdo: nõ tñ exire latus diminutiõis: ⁊ cũ hoc nõ dz terminari ad nõ gradũ. imo aliquãdo redire ad min9 malũ vel min9 diminutã: finitiua autem minuitur vsqz ad non gradũ. Reditiua redit aut ad magnitudinem aut ad mediocritatem. ⁊ ideo pz ꝙ eorum peior est finitiua significans perditionem. in secũdo loco est mansiua ⁊ minus mala est reditiua.

¶ Cadentis autem in medio causa est virtutis lassitudo ⁊ eius defectus aut accidẽs subito veniens ad qd anima ⁊ natura subito redeunt.

¶ Cõiter doctores oẽs hic p pulsũ cadentẽ in medio itelligũt pulsũ i quo est qes i tpe in quo dz venire mot9: ⁊ si hoc mõ dicat: pz. q2 vtus lassata in multis pulsatiõib9 vnã dimittit. ⁊ silr si accñs aie supueniat ad qd aia vehementer aduertat ⁊ ad ipm etiã redeat calor nãlis: q calor fm illã exigentiam mouet aut qescit stat dimitti motum pulsus vt in timore ⁊ dolore ad q̃ accñtia fortior sequit pro illo tempore motus spũs qz ad necessitatem euentandi.

¶ Et spasmosi qdẽ pulsus cã sunt motus nõ naturales in virtutem aut malitia in essentia instr̃i.

¶ Dat cãz spasmosi: ⁊ tu p mot9 nõ nãles i vtute itelligas mot9 ꝯtractiõis mẽbrorũ quos vtus facit silata a re pter nãm vñ tẽdit ad vnũ determiatũ latus arterie villi ⁊ ipe tote.

¶ Pulsus aũt tremulus procedit ex fortitudine ⁊ instrumẽto duro ⁊ necessitate forti. sine istis enim non prouenit tremor.

¶ Pulsus tremulus illo mõ fit quo dixi. s. fieri pulsũ bis-

pulsantẽ mõ nõ posito ab Aui. cũ ꝯcussio nõ ẽ vna vice distincte sensata pcutere. sed plꝛibus idisticte. τ iste nõ fit sine tribus cãis positis in lr̃a: qꝛ molle ẽ ineptũ tali concussiõi.

¶ Vndosi aũt est cũ eius cã existit v̄tutis debilitatis ƀm plm̃: τ nõ põt fieri diastoles nisi paulatim: τ paulati: τ est ẽt cũ instr̃i lenitas eius cã existit: lȝ v̄tus non sit valde debil̃. Instr̃m nãq; molle τ humidũ ꝯcussionẽ τ motũ non recipit que i vnãquãq; penetrẽt ptem: quẽadmodũ sic cum qð est durũ recipit: qm̃ siccitas cõcussioni est apta τ tremori. Et duri qdem sicci finis sui principij motu mouet̃: mollis v̄o humidi partẽ possibile est moueri τ aliam partẽ motu ipsius non pati: propterea ꝙ cito recipit separationem τ flexionem τ diuersitatem in figura.

¶ Dat cãs pulsus vndosi τ sũt aut v̄tutis debilitas respcũ arterie in vna eleuatiõe sil̃ eleuãde: aut ieptitudo arterie ad ita eleuari qñ est multuȝ mollis: τ pȝ totum in littera.

¶ Et v̄miculosi qdẽ pulsus τ formicãtis cã est fortis debilitas: ita vt tarditas τ spissitudo τ diuersitas i ptib⁹ pulsus ꝯsiĝant̃: qm̃ v̄t⁹ istr̃m in vna hora dilatare nõ valet: sȝ paulati τ paulati.

¶ Patet hic causa tã vermiculosi q̃ȝ formicantis qui sunt multis similes τ vicini.

¶ Causa aũt pulsus mali ponderis si pulsus qdẽ fuerit in dispõnibus tẽporis qetis est augmentũ necessitatis: τ si in dispõnibus tpis motus fuerit est augmẽtũ debilitatis aut necessitatis priuatio: sed pulsus temporis motus propter velocitatem diastoles alius est ab hoc.

¶ Dat cãm pulsus mali põderis τ tu recordare ꝙ Aui. miruȝ fuit visuȝ ꝙ ꝓportiões musice p tactũ discernerent̃. iõ putãdũ ẽ apud ipm malũ põdus nõ pcipi nisi qñ tãta ẽ qes vt manifeste sit qes in tpe in quo expectat̃ mot⁹: aut vna qetũ sit ita pua vt mot⁹ sit i tpe ĩ quo expectant̃ qes. reliquoꝝ aũt maloꝝ põderis cãm nõ assignat. pmũ istoꝝ vocat pulsuȝ mali põderis i dispõnib⁹ tpis mot⁹: τ 2^m vocat mali põderis in dispõnib⁹ tpis qetis. τ iõ pȝ ꝙ i pulsu mali põderis in dispõnib⁹ tẽporis qetis hȝ motũ qñ expectat̃ qes. τ iõ ẽ ibi augmẽtũ nec̃itatis. ¶ Sȝ ali⁹ hȝ qetẽ qñ expectat̃ mot⁹ τ qes tali tpe põt duab⁹ causis cõtigere: aut pp v̄tutẽ debilitatis: aut pp dimiuere necessitateȝ. Constat aũt ꝙ pulsus q dĩ mali põderis ꝓpter tp̃s mot⁹ i. qꝛ diastoles sit multũ velox non est ille quem h̃ dicim⁹ mali põderis in dispõnib⁹ tpis motus. in hoc. n. est qes in tẽpore in quo manifeste motus expectatur: nõ ita in illo.

¶ Et cã qdẽ pleni τ vacui τ cal̃i τ frigidi eleuati sursum τ submersi inferi⁹ manifeste sunt.

¶ Hic se excusat τ est manifesta excusatio.

¶ De pulsib⁹ etatũ τ masculoꝝ τ feminarũ. Cap̃. VII.

Asculoꝝ pulsus maiores sũt τ fortiores valde pp vehementiã v̄tutũ eoꝝ τ necessitatis ipsorũ: τ ppea ꝙ eorũ necessitas magnitudie cõplet̃ τ est eoꝝ pulsus tardior pulsu mulierũ τ rarior ƀm plm̃. Et ois qdeȝ pulsus in quo p̃seuerat v̄tus τ est spissus opȝ p̃culdubio ꝙ sit velox. est. n. cũ ãñ est velocitas q̃ȝ spissitudo: propter hoc igit̃ sicut pulsus masculorũ est tardior ita est rarior.

¶ In hoc capl̃o Aui. determiat de differẽtijs pulsuũ puenientibus a sexu τ etate: τ diuidit̃ in duas. pmo loquit̃ de pulsu sexuũ. 2° etatis ibi 2° [Puerorũ v̄o.] pmo dicit duo. Primũ est ꝙ pulsus masculoꝝ est maior τ fortior supple pulsu feminaꝝ: τ hoc ꝓpter necessitatis augmentuȝ: τ pp v̄tutis fortitudinẽ. Sȝ qꝛ in masculis cõplet̃ necessitas ꝓpter magnitudinẽ. i. magnitudo est sue necessitati ꝓportionata qð nõ est in femis. ideo eoꝝ pulsus est tardior ƀm plm̃. ¶ Dicit 2° ꝙ oĩs pulsus in quo p̃seuerat v̄tus opȝ p̃culdubio ꝙ sit velox si ipe est spissus. ¶ Sȝ bene ꝯtingit ꝙ v̄tus facit qñq; pulsum velocẽ τ nõ spissum. ¶ Primo igit̃ nota ꝙ ista comparatio masculoꝝ ad mulieres itelligit̃ supposito ꝙ illi q comparant̃ adinuicẽ sint in sitibus ꝓportionalib⁹ suaꝝ latitudinũ: ita ꝙ si masculus est temperatus iter masculos: τ femia etiã sit tẽperata iter feminas. Et si est in pmo gradu calidus: ita sit mulier inter feminas. Cõstat. n. ꝙ si mulierẽ calidã cõparemus viro frigido: aut frigidã cal̃o: ꝙ nõ opȝ dicta in comparatiõe esse vera. ¶ Requirit̃ 2° ꝙ mulier sit plasmata ꝓportionate ad suã cõpl̃onẽ τ sexũ: τ ita vir. Naȝ in muliere si arterie essent: gr̃a exempli magne: in viro aũt stricte nõ opȝ cõparatos ita se habere vt dĩ: vt statim videbit̃. ¶ Nõ secundo. ꝙ cõparatio seruat cõditiones dictas. mulier est debilioris v̄tutis q̃ȝ vir τ strictiores hȝ arterias τ minorẽ calorem. Ex istis verificat̃ pmũ dcm̃. nã qꝛ in masculo virtus est fortior. ideo pulsus ẽ fortior: τ qꝛ hec necessitas ẽ maior τ instr̃m est obediẽs. ideo pulsus est magnus: sed quia partiȝ ex debilitate v̄tutis: partim ex inobedientia instrumẽti in muliere magnitudo deficit ab illa que eẽt sue necessitati proportionalis. ideo oportet ꝙ ipsa recompenset cũ velocitate τ spissitudine: τ sic pȝ cã totius cõparatiõis.

¶ Contra tamẽ Auicẽ. cõclusionẽ arguit̃ sic. Primo sicut in mulierib⁹ necessitas est minor: ita instr̃m est obediẽti⁹ q̃ȝ in viro. igit̃ stabit eque magnũ esse pulsuȝ in vtroq;: h̃ breuiter negat̃ obediẽtius esse instr̃m in muliere q̃ȝ in viro: τ negat̃. hoc argumentũ est mollius. igit̃ obedientius. Nam paruitas eius facit ipsum magis inobediẽs q̃ȝ mollities addat ad obedientiã. ¶ 2° arguit̃ ꝙ saltẽ pulsus in eis nõ sunt veloces τ frequẽtes sicut quẽadmodũ pulsus est maior in viro q̃ȝ in muliere: ita necessitas est maior. igitur sicut p magnitudinẽ pulsus satisfit necessitati viri: ita per minorẽ pulsum satisfit necessitati mulieris. igit̃ nõ oȝ ad recõpensandũ defectũ magnitudis in mulieribus pulsum fieri velocẽ τ frequentẽ. ¶ 3° sic. si mulieruȝ pulsus essent veloces τ frequẽtes respectu viroꝝ. igit̃ pulsus cõplexiõis fride dȝ esse velox τ frequẽs. tȝ ꝯñs: qꝛ ita se habet cõplexio frigida ad tẽperatã sicut mulier ad viꝝ. stat eniȝ precise tanto esse frigidiorẽ datis viꝝ dato tẽperato sicut mulier tẽperata est frigidior eo: ꝯñs tñ falsuȝ τ ꝯtra Aui. sequẽti capl̃o. ¶ 4° arguit̃ sic. si ita esset pulsus senũ deberent esse frequentiores pulsibus iuuenũ: ꝯñs falsuȝ τ cõtra Aui. in isto capl̃o. τ ꝓbat̃ ꝯñtia: qꝛ in senibus instrumẽtũ est inobediẽti⁹ respectu iuuenũ τ virtus debilior τ necessitas minor. Si igit̃ ex istis causis in muliere pulsus velocior τ frequẽtior est q̃ȝ i viro: seq̃t̃ ꝙ pariter in senib⁹ respectu iuuenũ. Pro responsione notãdũ pmo arteriam esse magis iobediẽtẽ magne dilatationi rõne puititis q̃ȝ rõne duritiei. ¶ Nõ 2° ꝙ partiȝ ex debilitate v̄tutis: partim ex istrumẽti iobediẽtia cõtingit ꝙ mulieres nõ ita p magnitudinem sue necessitati satisfaciũt sicut viri: ita ꝙ maior est ꝓportio magnitudis pulsus in viro ad magnitudinẽ in muliere q̃ȝ necessitas eius ad necessitatem illius.

¶ Ex his dĩ ad pmũ negãdo ꝙ instrumẽtũ sit obedientius in

tius i muliere q̄ꝫ in viro:q₂ est minus lꝫ sit molliꝰ. ❡ Ad z^{m} argumentū negaꝫ ꝙ ita p suā paruitatez satisfacit mulier sue necessitati minori sicut vir per suā magnitudinez sue nec̄itati maiori: vt pꝫ ex z^{o} notabili. ❡ Et ad 3^{m} qdaꝫ concedūt cōsequens in cōplexione frida naturali in qua est arteriarū strictura:ꝛ hoc dicunt velle Gal. in secundo tegni. caplo de signis fridi cordis. sꝫ Aui. dicūt intellexisse posita paritate in instrumento ꝛ stante v̓tute ꝙ in cōplexione frida declinat ad paruitatem tarditatē ꝛ raritatem in sequēti caplo. ❡ Aliȷ v̓o negant añs. ꝛ rō est:q₂ in viro eque frido sicut est mulier tēperata stante in vtroqꝫ debito plasmate artaria ē latior:ꝛ p hoc rñdeꝫ ad 4^{m}:q₂ in senibꝰ v̓tus debilitaꝫ. sicut nec̄itas diminuiꝫ:sꝫ i mulieribꝰ est debilior ꝑportiōabilr ꝛ istr̄m iobediētiꝰ q̄ꝫ necessitas sit mior. ❡ Sꝫ circa z^{m} dcm̄ attēde ꝙ magnitudo ē dr̄ia cuꝫ q̄ v̓tus magis satisfacit nec̄itati q̄ꝫ velocitas: ꝛ velocitas ē magis satisfactiōis q̄ꝫ frequētia. ꝛ iō v̓tꝰ potēs minime dimittit magnitudinē. z^{o} loco minꝰ velocitatē. 3° loco frequētiā. ꝛ iō v̓tus fortis instr̄o nō inobediēte velocitati nunq̄ꝫ facit spissitudinem qn faciat velocitatē:qñqꝫ tñ ex cāis dictis supra dimittit frequentiā ꝛ nō velocitatē. ꝛ iō nūq̄ꝫ facit pulsuꝫ spissū qn faciat velocē. Sꝫ aliqñ fac̄ velocē nō spissuꝫ. ❡ Et nō ꝙ addidi obediēte istr̄o velocitati. nā apud quosdā qñqꝫ ꝑꝑ istr̄i iobedientiā desinit v̓tꝰ facere posse velocitatē:qñ adhuc est potēs facere frequētiā. sic̄ accidit i decremēto v̓tutis:ꝛ hoc est q₂ difficiliꝰ est velocitare q̄ꝫ frequētare. ❡ Nō z^{o} hūc locū a qbusdā exponi nō absolute:sꝫ addēdo sensibilr:ita ꝙ volūt ꝙ nūq̄ꝫ sit pulsus velox qn fiat spissus:sꝫ tñ aliqñ fit māifeste velox ꝛ nō spissus:q₂ velocitas ē minꝰ sensibil. Et hāc expōnem non puto veram vt dixi in qōne de corde calidiori.

❡ Pueroꝝ v̓o pulsus lenior ꝑꝑ hūiditatez ꝛ est debilior ꝛ spissior:qm̄ calor ē fortis: sꝫ v̓tus nō est fortis:eo ꝙ nōdū sunt cōpleti. Puerorū v̓o pulsus cōpōne q̄ꝫtitatis corꝑis eoꝝ est magnus: qm̄ eoꝝ istr̄m ē valde molle: ꝛ ipsorū nec̄itas est valde fortis: ꝛ eoꝝ v̓tus cōpōne ꝑuitatis corꝑis ipsorū nō est ꝑue q̄ꝫtitatis. Verūtñ eorū pulsus cōpōne pulsus cōpletoꝝ est nō magnꝰ: sꝫ est velocior ꝛ spissior ꝑꝑ nec̄itatem. In pueris nāq̄ꝫ multiplicaꝫ vaporis fumosi collectio ꝑꝑ multā digōnē eoꝝ ꝛ freq̄ntiā eiꝰ i eis. Et ꝑꝑ h̄ valde est nec̄e ipꝫ extrahere ꝛ calorē ipsorū innatū eūare.

❡ Determiat de pulsibꝰ etatū. Et diuiꝫ in tres:q₂ p̊ determiat de pulsu pueroꝝ cōparatoꝝ ad iuuenes. z^{o} iuuenuꝫ cōꝑatoꝝ ad pueros ꝛ ad se iuicē. 3° senū. z^{a} ibi[Juuenum v̓o.]3^{a} ibi[Senū.] Dicit i p̄ma ꝑte duo. Primū est ꝙ pulsus pueroꝝ ē leuior ꝛ debilior pulsu iuuēis. Causa p̄mi est hūiditas. Causa scd̄i ē v̓tutē nō eē cōpletā. iō debilē in eis facit pulsū. Est ēt spissior. pulsu iuuēis:ꝛ cā est:q₂ nō satisfaciūt sue nec̄itati sufficiēter p magnitudinē sic̄ iuuenes ꝑꝑ istr̄i ꝑuitatē ꝛ v̓tutis debilitatē. ꝛ iō oꝫ ꝙ recōpēsēt cū spissitudie ꝛ cū velocitate. ❡ Dicit z^{o} ꝙ pulsus pueroruꝫ cōꝑone sui corꝑis ē magnꝰ:q₂ eoꝝ istr̄m est molle ꝛ nec̄itas ē fortis vicia nec̄itati iuuenū iuxta dicta i caplo de etatibꝰ. Et eoꝝ v̓tus cōꝑone corꝑis nō ꝑua:sꝫ i cōꝑone ad iuuenes eoꝝ pulsus ē ꝑuus ex dicta cā:sꝫ velocior ꝛ spissior: q₂ nec̄itas ē multa. nā in eis multiplicaꝫ multus vapor ex multitudie digōnis eoꝝ. ꝛ oꝑꝫ illū expelli ꝛ calorē euētari. ❡ Ubi nō p̄mo ꝙ lꝫ v̓tus pueroꝝ sit fortior q̄ꝫ v̓tus iuuenū i cōꝑōne ad vite diuturnitatē vel diuturnā ꝯseruationē tñ absolute nō est fortis ad ꝑfecta oꝑa sicut v̓tus iuuenū. ❡ Nō z^{o} ex dictis ꝙ nec̄itas euētandi est qñqꝫ ꝑꝑ multitudinem vaporum expellendorum.

❡ Juuenū v̓o pulsus ē multe magnitudis: ꝛ nō est multe velocitatis:imo i ipsa est valde diminutꝰ ꝛ i spissitudie ꝛ ad raritatē tendēs: ꝛ illorū qdē pulsus q in ꝑicipio iuuētutis exn̄t ē maior. Et eoꝝ q sunt i medio iuuentutis est fortior. Et nos qdē iā declarauimꝰ ꝙ calor i pueris ꝛ iuuenibꝰ fere est silis. g̊ nec̄itas in eis erit ꝑpinq̄: sed v̓tus in iuuenibꝰ est augmētata: hēbiꝫ g̊ ex magnitudine ꝙ in ipsis restaurat qd̊ defuerit ex velocitate ꝛ spissitudine. Et principiū qdem rei vñ prouenit magnitudo est virtus: sꝫ necessitas est appetens ꝛ instr̄m qdem est adiuuans.

❡ Determiat de pulsu iuuenū ꝛ dic̄ q̄tuor. p̊^{m} est ꝙ pulsus iuuenū sūt magni:sꝫ dimiuti i velocitate ꝛ spissitudie:ꝛ h̄ respcū pueroꝝ pulsus. ꝛ cā ē dcā. ❡ Dicit z^{o} ꝙ exn̄tiū in p̄n^{o} iuuētutis sūt maiores:ꝛ exn̄tiū i medio sūt fortiores. Et cā:q₂ i p̄n^{o} cū eq̄li nec̄itate arteria est mollior ꝛ v̓tꝰ fortis ad multū dilatādū:sꝫ i medio iuuētutis:q₂ tūc tēꝑatiores sūt ē v̓tus fortior ꝛ ēt pulsus. ❡ 3° dic̄ ꝙ cā dictaꝝ cōparationū ꝛc̄. ꝛ pꝫ. ❡ Dic̄ 4° ꝙ p̄n^{m} effectiuū magnitudis est v̓tus:sꝫ nec̄itas ē appetēs. i. ē illud ꝑꝑ cuiꝰ appetitū v̓tꝰ facit appetitū:sꝫ istr̄m ē adiuuās. i. ꝯsentiēs: ꝛ q₂ nec̄itatē tꝑalē intēdit v̓tus ꝯseruare:ꝛ illa nō ꝯseruaꝫ nisi p euētationē. iō v̓tus appetēdo necessitatē facit pulsum fortē ꝛc̄.

❡ Senū aūt pulsus est mior ꝑꝑ debilitatē: ꝛ minoris velocitatis ꝑꝑ hoc etiā: ꝛ ꝑꝑ diminutionez necessitatis ꝛ ꝑpter hoc est rarior: ꝛ pulsus qdē senū q iā ꝑcesserūt in annos est paruus ꝛ rarus ꝛ tardus ꝛ est cuꝫ est mollis propter humores extraneos ꝛ non propter naturales.

❡ Determinat nunc de pulsu senum. ꝛ patet totum.

❡ De pulsu complexionum. Cap. VIII.

Pulsus cal̓e cōplonis vehemētis est nec̄itatis. Q₂ si v̓tꝰ ꝯuenerit ꝛ istr̄m erit pulsus magnus. Si g̊ vnū eorū diuersificabitur erit quemadmodū dictū est in precedentibus.

❡ Hoc ē caplm̄ de pulsu cōplonū ꝛ diuidiꝫ in duas ꝑtes. p̊ ondit q̄ sunt dr̄ie pulsus ꝯ̄ntes cōplonē. z^{o} remouet vnum dubiū ibi[Et p̄terea.] Prima i q̄tuor. s̄m quatuor genera cōplonū simpliciū lapsaꝝ. z^{a} ibi[In cōplone v̓o frida.] ibi 3^{a}[Cōplexionū.] ibi 4^{a}[Et siccā.] Pria i duas. p̊ facit qd̊ dcm̄ ē. z^{o} remouet duo dubia. z^{a} ibi[Et si cal̓itas.] De p̊^{a} dic̄. ꝙ pulsus cal̓e cōplonis ē ille q est nec̄itatis aucte siue vehemētis. Idē ē igiꝫ h̄ dcm̄ de pulsu illiꝰ cōplonis: qd̊ dr̄ in caplo de cāis ꝯtētiuis: ꝙ si v̓tus ē fortis cū ista cōplone ꝛ istr̄m est obediēs pulsus erit magnꝰ. Si aūt erit durum instr̄m aut v̓tꝰ erit debilis. tūc variabiꝫ vt. s̄. dr̄ in nec̄itate aucta:ꝛ nihil est mutandū p̄ter illa q̄ dcā sunt in caplo.

❡ Et si cal̓itas qdē nō male fuerit cōplonis. imo nālis erit cōplo fortis ꝛ sana ꝛ v̓tꝰ mltū fortis: ꝛ neq̄ꝫ existimes ꝙ calor inatꝰ si fuerit fortis q̄ꝫtūcūq̄ꝫ sit minuat ex v̓tute: imo ex eo ꝑuenit in suba spūs fortitudo ꝛ in aīa audacia. Calor v̓o cōplonis malitiā seq̄ns q̄ꝫto plus augmētatus fuerit tāto i v̓tute plus debilitatem augmētabit.

❡ Remouet duo dubia iudicio meo. Primū vtꝝ i cōplo-

ne cal'a pp debilitatē v̄tutis ɔtingit pulsum esse puū₃. Et r̄ñdet̄ ꝙ si cōpl'o cal'a est nālis ē sana cōpl'o. Et est multū fortis respectu pulsus magnificādi. Nō.n.ɔtigit cōpl'onē cal'a₃ nālē eē cū debilitate respcū isti⁹ effect⁹ q est pulsu₃ magnificare. hāc igit̄ p̄mā ptē text⁹ nō itelligo ꝙ oib⁹ cōplexio cal'a nālis sit sana vt multū. ꝛ iō nō posuit illū terminū multū ad illud nomē sana. Nec itelligo ꝙ sit m'ltū fortis cōpl'o absolute respcū tēpati: q2 hoc esset falsum cū fortitudo v̄tutis sequat̄ tēpamētū cōpl'onis: s₃ ꝙ ē multū fortis respectu pulsus magnificādi. ꝛ iō in oi tali cu₃ obediētia instr̄i pulsus est magn⁹: nō sic aūt ɔtingit in cōplexione cal'a p̄ternāli: q2 illa qñq₃ debilitat v̄tutē respectu pulsus magnitudis ꝛ in febribus qñq₃ pulsus est paruus. ¶ Scd₃ dubiū soluit ibi [Et neq₃.] Et iudicio meo ē tale. ¶ Dubitat̄ vt₱ semp qñ calor vltra tēpamentū itendit̄ virt⁹ debilitat̄. Nā p h⁹ itēsionē corp⁹ magis a tēpamēto distat. ꝛ iō vĩ magis debilitari. ¶ Ad illud rñdēdo dic̄ ꝙ tu nō existimes illud gñal'r ve₱ eē. Nā qñ ē corp⁹ cui iest ex nāli dispōne inat⁹ ꝛ cōueniens calor mult⁹ aliqñ ex augmēto caloris inati supra tēpamētū ꝓuēit i suba spūs fortitudo ꝛ in aia audacia: s₃ ē bñ verū gñal'r ꝙ calor sequēs malitiā cōpl'onis. i. ꝙ calor nō nāl' si auget̄ q̄to plus augetur tāto plus augebit debilitatē v̄tutis: ꝛ vt itelligat̄ mēs Aui. pono casu₃ i q̊ nō seq̄t̄. calor nālis supra tēpamentu₃ existēs auget̄ i gradu. igit̄ v̄tus debilitat̄. Nā sit sor. q in sua nālissima cōpl'one d₃ eē cal'us vt duo supra tēpamētū s₃ nūc sit aut p qetē aut p aerē fridū reduct⁹ ad gradū vt vnū: nō dico reduct⁹: q2 gradus vt vnū supra tēpamētum sit optia sua sanitas: s₃ tñ sit sanitas sibi. tūc dico ꝙ si sor. redeat ad gradū vt duo modis ɔueniētibus q gradus vt duo ē nālissima sua sanitas. tūc v̄ificat̄ ꝙ calor supra tēpamētū auget̄ ꝛ nō diminuit̄ ex v̄tute: imo addit̄: q2 addit̄ in nālitate qñ igit̄ addit̄ sil' i nālitate ꝛ calore supra tēpamētū addit̄ in v̄tute. S₃ si sola eēt caloris additio nō cū nālitate: imo p̄ter nām. tūc v̄tus tanto magis debilitatur quāto magis auget̄ alijs paribus: ꝛ vere hec est mēs Aui. ¶ Din⁹ aūt p̄mā ptē exponit itelligēdo p cal'itatē nō male cōpl'onis cal'itatē itra latitudinē sani vt multū q̄ est sana simpl'r ꝛ ē fortis respcū sano₱ nō simpl'r. S₃ frida cōpl'o nō ē sanitas: q2 friditas nō ē q̄litas nālis. ¶ Secūdā aūt ptē itelligit ꝙ nō existimes ꝙ calor inatus q̄tuscūq₃ fuerit nō ŝm gradū: s₃ ŝm nālitatē qd̄ minuat ex v̄tute: ita ꝙ sensus Aui. ē ꝙ nō op₃ ex hoc ꝙ calor inat⁹ ē magis inat⁹ ꝙ minuat ex v̄tute: imo ex h ꝙ sit magis inat⁹ fit fortior: ꝛ vĩ mihi ꝙ nullo⁹ hec sit mēs Aui. Nā nō o₃ ex hoc ꝙ calor sit magis nālis ꝙ crescat audacia: vt Auic̄. dic̄: vt p₃ si cal'₃ ꝛ siccū fiat vere tēpatū. ¶ Et iō h nō placet mihi. sicut nec expō Jacobi q̄ est hec eadē. Nec video ꝙ bñ iprobari posset pō dicēs ꝙ q̄to calor nālis alijs parib⁹ est itensior tāto v̄tus pulsatilis ē fortior. Nā in expientia nō vidi aliquē hoie₃ sibi optime sanū ꝛ cal'm i quo nō videretur pulsus multū fortis: ꝛ cōpl'onē tempatā ŝm hūc modum diceremus fortissimā nō in cōparatiōe ad pulsu₃ causandum: s₃ ad alia q̄dam sicut dixi de pfectione oponū ꝙ nō quālibet facit perfectiorem. Et tu considera qūo hoc tenēdo op₃ exponere capl'm supra positū de pulsu naturali.

¶ Complexio v̄o frida declinat pulsus ad partē diminutiōis sic̄ ꝓprie ē puitas ꝛ ꝓprie tarditas ꝛ raritas. Cūq₃ istumētū fuerit molle latitudo eius augmentata erit ꝛ eius similiter tarditas ꝛ raritas. Or si durum fuerit erit minus hoc.

¶ Hic docet q̄ sunt dr̄ie pulsus cōpl'onis fride. Et diuidit̄ i duas partes. p̊ h. 2° rñdet tacito dubio. Ibi 2ᵃ [Debilitas v̄o.] De p̊ᵃ pte dicit tria. Primū ē ꝙ i cōpl'one frida declinat pulsus ad lat⁹ diminutiōis. sic̄ ē ꝓp̊e tarditas: puitas ꝛ raritas. ¶ Dicit 2° ꝙ cū instr̄m fuerit molle. i. arteria erit pulsus maioris latitudis ꝛ maioris tarditatis ꝛ raritatis. ¶ Dicit 3° ꝙ si istr̄m fuerit du₱ erit min⁹ hoc. i. erit min⁹ rarus pulsus ꝛ min⁹ tardus. ¶ Ubi p̊ nō circa dcm̄ vt sepe supi⁹ dcm̄ ē: ꝙ qñ v̄tus h₃ istr̄m obediēti⁹ alijs paribus facit pulsum maiorē ꝛ p̄cipue i latitudie ꝛ altitudie q̄ duo diametri magnificate faciūt pulsu₃ amplū. Et iō cū istr̄m fuerit molle: q2 obediēti⁹ fit amplitudo siue latitudo maior: ꝛ q2 nā aliq̊ mō addēte i magnitudie rōne alicui⁹ diametro₱ diminuit de velocitate ꝛ spissitudie alijs parib⁹. iō arteria molli exñte: ita vt sit obediētior dilatatiōi fit pulsus minus velox ꝛ min⁹ spissus: ex qbus p₃ causa secundi dicti: q2 dura exñte arteria: ꝛ si parū p pulsus ꝓlonget̄: tamē multo plus minorat̄ in altitudie ꝛ latitudie. ꝛ iō istis deficiētibus fit velocior ꝛ frequētior. ¶ S₃ circa p̊mum dcm̄ attēde ꝙ qdē ex eo itelligunt ꝙ si frida sit cōpl'o op₃ ꝙ pulsus tēdat ad latus dr̄ia₱ q̄ ꝓportionant̄ diminutiōi necessitatis. Et hoc voluit Aui. cū dixit: decliāt pulsus ad latus diminutiōis. ¶ Uolunt 2° ꝙ nō semp pulsus i isto casu est paru⁹ nec semp tardus aut rarus: s₃ semp aliqua ista₱ triū dr̄iarū participat q̄litercūq₃ cōtingat deductis alijs ipedimentis. Nā isto₱ qdā dicunt ꝙ v̄tute stante: ꝛ istrumēto obediēte necessitate diminuta: aut cōpl'one existente frida pulsus fiunt primo rari ꝛ nō tardi aut parui. Addita aūt friditate cū alijs parib⁹ fiūt p̊mo rari. 2° tardi. 3° parui. ¶ Alij v̄o sunt q ex hoc dicto volūt ꝙ semper cōstāte v̄tute obediēte istr̄o necessitate diminuta p friditatis augmētū acqrunt̄ semp iste tres dr̄ie: q2 pulsus fiūt de nec̄itate parui: tardi ꝛ rari. ꝛ Aui. hoc voluisse h cū oēs istas tres dr̄ias noiat h. ¶ Ego autē volo ꝙ qñq₃ ille oēs differētie acqrunt̄ cū dictis cōditiōib⁹: quādoq₃ autē sola raritas aut sola tarditas ꝛ raritas: quandoq₃ sola raritas ex q̄tūcūq₃ pue necessitatis decremēto a tēpato gradu. Et q2 hāc qōnem sup tegni nimis breuiter trāsiui. hic volo diffuse de ea dicere. Queritur igitur vtru₃ corde existente frigidiori temperato pulsus sint semper parui tardi ꝛ rari. Nusq̄ reperta est hec questio.

¶ Et debilitas quidē quā mala cōpl'o frida hereditare facit maior est ea q̄ mala cōplexio calida facit hereditare: qm̄ caliditas. s. calori innato magis est inconueniens.

¶ Hic remouet vnū tacitum dubiū. Et est vtrū quemadmodu₃ iuxta dicta nō iuenit̄ complexio calida naturalis cum qua alijs deductis v̄tus nō fit fortis respectu pulsus magnificādi: ita de complexione frida sit ꝙ ipsa existēte nāli semp fit v̄tus fortis ad pulsum magnificandū. Et in hoc dubio vult v̄tualiter ꝙ nō: imo cōtingit ꝙ v̄tus in cōplexione nāli frida est debilis respectu pulsus magnificādi in naturalissima etiā illi⁹ cōplexiōis dispōne. ¶ Et rō: q2 debilitas quam facit hereditare friditas est maior ea quā facit hereditare caliditas: vtraq₃. s. existente nāli: qm̄ caliditas est magis ɔueniēs calori inato. ¶ Et iō supple i ista ɔtigit ꝙ friditas facit v̄tutē debilē corpore in sua naturali dispōne existente: qd̄ nō ɔtingit de caliditate respectu pulsus magnificādi. ¶ Ubi nō hūc locū diligēter ɔsiderari ab his q dicunt ꝙ cōpl'o de scd̄o mō eq̄litatis plus distat ab extrēo cal'o q̄ frido. Nā exquo debilitas q̄ seq̄t̄ ex mala cōpl'one frida est maior q̄ illa q̄ sequit̄ ex mala complexione calida sequit̄ ꝙ per friditatis acqsitionem citius veniet corpus ad nō gradū v̄tutis. ꝛ per ɔsequēs ad mortē q̄ p eq̄ velocē cal'itatis acqsitionē: ꝛ sic multo plus potest temperamentu₃ acgri de cal'itate stante vita q̄ de friditate. ꝛ ideo plus distat tēpata cōpl'o ab extremo cal'o q̄ frido. ¶ Ego aūt hūc locū itelligo nō absolute: sed vt nūc exposui. de cal'itate. n. p̄ter natura₃ dico secus. Aut si

volumus dicere hoc esse verū tam de caliditate ꝙ̄ de frigiditate nālibus ⁊ ꝑter nām. tūc dico ꝙ Auic. h̄ loquitur tm̄ de corde: non autem vniuersaliter de toto corpore.

⁋ Complexionē vo humidam sequitur inundatio ⁊ dilatatio.

⁋ Docet differētias pulsus in cōplōne humida dicens: ꝙ humiditatē supra tem̄pamētū sequit̄ iundatio in pulsu ⁊ dilatatio. Et itelligit̄: ꝙ si valde plima fuerit humiditas. vñ arteria valde multū mollificet̄: ⁊ fiat iobediēs dilatationi ⁊ vice vna ꝓpter sui nimiā flexibilitatē: tūc fac̄ pulsum vndosum: vt supra dixi ostēdēdo causas hui⁹ vndosi pulsus: sed vbi nō ad hoc ꝑueniret facit pulsum latuꝫ: aut q᷑ absolute facit maiorē alijs stante equali conatu: ꝓpter sui multā obediētiā: aut ꝓpter nimiam humiditatis iobedientiam facit pulsum latum nō altum: q᷑ parietes arterie ꝯcidunt vnus sup aliū: ⁊ nō multuꝫ eleuant̄ in altum: sed latam tenent arteriam ꝭm diametrum latitudinis.

⁋ Et sicca qdem sequit̄ coāgustatio ⁊ durities. Ampli⁹ si vtus fuerit fortis ⁊ necessitas multa accidet hispulsans ⁊ spasmosus ⁊ tremulus. Tu vo deinceps cōpone cōseruanda principia.

⁋ Dat dr̄ias ex siccitate ꝑueniētes: ⁊ ꝯstat ꝙ ꝑ eaꝫ arteria fit angusta siue stricta ꝭm latū ⁊c̄. ⁊ fit dura: vñ seq̄t̄ instr̄i inobediētia: ⁊ ideo sequunt̄ illa que fuerunt dicta de obedientia instr̄i ꝓpter duritiē. Nam pulsus fit min⁹ altus ⁊ lat⁹ ꝯstāte vtute: ⁊ fit velocior: fit tñ lōgior ꝙ̄ si arteria nō esset dura. Sed si cuꝫ hac duritie fuerit vtutis fortitudo ⁊ instr̄m obediēs fit pulsus qñqꝫ hispulsans: aut spasmosus: aut tremulus: qūo supra dixi cum causas istoruꝫ dixi. Subdit tādeꝫ ꝙ seruatis istis ꝑncipijs: tu cōponas in aīo quales debent esse pulsus cōpositaꝝ cōplonū lapsarum.

⁋ Est pterea cū vni hoi accidit vt duoꝝ laterum ipsius diuersificet̄ cōplexio. Erit ergo vnū ipsorum fridū ⁊ alterū calidū: ⁊ accidet vt diuersitate que ꝑuenit ex calitate ⁊ friditate hoꝝ duoruꝫ laterū pulsus diuersi fiant. Eritqꝫ pulsus calidi lateris pulsus calide cōplonis: ⁊ lateris frigidi pulsus cōplexionis fride. Et ex hoc qdem scit̄ ꝙ pulsus in diastole sua ⁊ systole nō est ꝭꝫ modū accessionis ⁊ recessionis cordis: imo ꝭm modū diastoles ⁊ systoles ipsius corporis arterie.

⁋ Hic remouet vnū dubium. Et pmo ponit casum: ⁊ qd in casu accidat. 2° infert dubij remotionē ibi [Et ex h̄.] Dubium ḡ est hoc: vtꝝ semꝑ arterie moueant̄ in dilatatione ⁊ ꝯstrictione ꝭm exigentiā necessitatis cordis. Soluēdo ḡ proponit pmo ꝙ qñqꝫ ꝯtingit ꝙ vnius hois vnū latus est calidū ⁊ aliud friduꝫ. Et ex hac diuersitate accidet ꝙ pulsus vni⁹ lateris erit pulsus calide cōplonis: ⁊ pulsus alteri⁹ lateris erit pulsus fride cōplonis. ⁋ In 2ª pte ifert solutionē dubitatiōis dicēs: ꝙ ex h̄ tibi certificat̄ ꝙ pulsus in sua diastole ⁊ systole arteriaꝝ nō solū ē ꝭꝫ modū accessiōis. i. ꝯstrictionis. ⁊ supple recessus a ꝑtib⁹ toracis: ⁊ silr̄ in dilatatiōe: sed est ꝭm modū ꝓpriū sibi in dilatatiōe ⁊ cōstrictione. Naꝫ ex quo cor in isto hoie est vnū ⁊ modus sue accessionis vnus: pulsus aūt duoꝝ lateruꝫ sunt diuersi ⁊ nō similes: oꝫ aūt vnū aut ambos nō ꝓportionari: lꝫ necessario depēdēt a motib⁹ cordis. vñ lꝫ istoꝝ inferioꝝ oēs effect⁹ depēdeāt a supcelestib⁹ influxib⁹: nō tñ ꝭm supcelestiū influxus variant̄: vtꝝ aūt dū cor systolat arteria dilatat̄: ⁊ ecōtra est 2ª questio quā intēdo interserere.

⁋ De pulsu temporum. Cap. I.

IN vere qdem cū pulsus est paruus: non tamen in omni re ⁊ est in fortitudine augmentatus.

⁋ Supi⁹ determiauit Aui. de mutationibus ꝯtigētib⁹ in pulsu ex dispōnib⁹ nālibus: aut annexis. hic determiat de ꝑmutatiōib⁹ cōtingentib⁹ a reb⁹ nō nālibus. Et de his que accidunt ex permutatiōe aeris ꝭm anni tꝑa. Et diuidit̄ in duas. pmo docet quales pulsus ꝑueniūt in medio tēporū. 2° q̄les in pn° ⁊ in fine. 2ª ibi [Tēporū vo.] Pria in q̄tuor ꝭꝫ q̄tuor tꝑa. ibi 2ª [Et in estate.] ibi 3ª [Et i hyeme.] ibi 4ª [In autūno.] In pª pte dicit ꝙ in vere pulsus est paruus: sed non in omni re: ⁊ est in fortitudine augmentatus.

Sed contra hoc dictuꝫ est pmo mēs Gal. in introductorio medicine dicentis: ꝙ pulsus veris sunt maximi ⁊ fortissimi: ⁊ idē dic̄ i cōmēto pulsuū. ⁋ 2° q᷑ ver est tēpus temꝑatū. ḡ pulsus temꝑati: q᷑ tunc cōplo est magis temꝑata. ⁋ 3° q᷑ in vere vtus est fortis: ē etiā instr̄m obediēs ⁊ necessitas satis magna: ḡ pulsus sūt magni. ⁋ Preterea ꝭm Aui. in estate sunt pulsus parui: ⁊ in hyeme parui: ⁊ i autūno parui: vt pꝫ ꝑ Aui. in isto caplo. ergo si in vere sunt parui semꝑ: ⁊ i oī tꝑe anni erūt parui. ⁋ Pro solone istoꝝ nota. ꝙ apud oēs in medio veris sūt merito veris pulsus temꝑati: q᷑ tūc est hitudo tēꝑati corporis tēꝑatissima: ⁊ hoc ꝓbat 2ª rō statiꝫ facta. Si aūt cōparent̄ pulsus temꝑati corporis in vere ad pulsum tēꝑati corporis in alijs tꝑib⁹ merito suaꝝ dispōnū ꝑuenientes pulsus veris sunt maximi. Et hoc voluit Gal. i itroductorio pulsuū: ⁊ hoc inuit Gal. in illo caplo ponēs alioꝝ tēporuꝫ pulsus paruos. ⁋ Nota 2° ꝙ pnm veris sapit hyemis nām: ⁊ iō in pn° pulsus est ꝑuus respectu eius qđ est in medio veris. Ex his pꝫ qd dicendum sit. si queratur vtrū pulsus veris sint ꝑui. Nam si loquamur absolute sunt medij nō ꝑui nec magni. Si vo ad alia temꝑa comparētur sunt magni. Sed de textu Aui. sunt multe responsiones.

⁋ Antiq. n. rñsio dicit ꝙ lr̄a est corrupta ⁊ dꝫ dicere: vt habet̄ in lr̄a exteriori. In vere pulsus est equalis in oī re: ⁊ ē in fortitudine augmētat⁹: ita ꝙ vbi dic̄ ꝑui dꝫ dicē eq̄les.

⁋ 2ª expositio est Dini dicētis ꝙ pulsus sunt parui. i. diminuti in omni excellētia in cōparatione ad medios: q᷑ sunt medij: nisi in fortitudine ī qua sunt augmētati: sed ista expositio nō saluat bñ: quare dicat: non tamē in omni re: q᷑ hec solū videt̄ referri ad paruitatē. Dicit tñ Dinus ꝙ pulsus veris sunt diminuti ab oī excellentia in generibus recipientibus superfluitatē ⁊ diminutionem: non tamen in omnibus illis: q᷑ in genere fortitudinis sunt augmētati.

⁋ 3ª expō est Jacobi quā dic̄ veterē. Et est ꝙ pulsus veris esse ꝑuos pōt duob⁹ modis itelligi. vno mō absolute: ⁊ h̄ mō eēt falsum: alio mō cōparatiōe fortitudis: ⁊ est sensus ꝙ non sunt ita ꝓportionalr̄ magni sic̄ fortes: ⁊ hoc voluit Aui. hic. ⁋ Sed iudicio meo: tunc ista ꝑticula. Non tñ in omni re. esset hic falsa: q᷑ in omni dr̄ia suscipiēte magis ⁊ minus sunt dimīuti respectu fortitudis cū sint fortissimi possibiles: ⁊ i nullo alioꝝ generū supremū gradū obtinēt.

⁋ 4ª expō est quā tāgit Marsilius ꝙ in ve pulsus sūt ꝑui s. in pn° ⁊ in fine respectu medij veris i quo sunt maiores ⁊ tūc itelligit̄ nō in omni re. i. nō ī oī pte veris: q᷑ nō ī medio sunt parui. Aut 2° dic̄ ꝙ ꝯtigit ex nimia hyemis repletione ꝙ in vere eliquant̄ mãe: ⁊ vt⁹ grauat̄: vñ fac̄ pulsuꝫ ꝑuuꝫ. ⁋ Sed hec 2ª expō nō est bona: q᷑ nō debite adderet̄: ⁊ est in fortitudine augmētat⁹. Aut 3° ꝙ in ve pulsus ē paruus in altitudine sed non in latitudine ꝓpter humiditatem. Mihi aūt videt̄ ꝙ Aui. dicat hic vnā ꝯtingētiā ⁊ nō regulā de q̄litate pulsus veris. Nā certū erat ex dictis supra ꝙ corpus temꝑatū optime se hꝫ i vere debito stāte

regimine: ⁊ ideo pulſus eſt tempat⁹ ſiue medius in omni re excepta fortitudie in qua eſt augmētat⁹. Sed poſuit h̄ vnū ↄtingēs: ⁊ eſt ꝙ aliqñ pulſus veris in corpe tēpate cō plexiōis eſt ꝑuus nō in oi re.i.nō in omni diametro. ſ; tñ cū hoc toto eſt augmētat⁹ in fortitudine. Caſus eſt qñ cor pus impleť: ⁊ arteria ex mľto nutrimēto fit mollis: ⁊ caro multā augeť: tūc pulſus nō eſt alt⁹: imo eſt paruus in alti tudine reſpectu pulſus debētis eſſe in optima complexio ne: ⁊ tamen eſt augmentatus in fortitudine propter com plexionis temperantiam ⁊ ſpirituum multitudinem.

¶ In eſtate ꝟo eſt velox ⁊ ſpiſſus ꝑꝑ neceſſita tē: ⁊ paruus ⁊ debilis ꝓpter virtutis reſoľonē; que eſt ꝓpter reſolutionē ſpiritus que fit ꝑꝑ ca lorem exteriorem dominantem ſuperfluum.

¶ Ponit differētias pulſus eſtatis. Et dicit ꝙ in eſtate pul ſus ē paruus ⁊ debilis: ⁊ h̄ ꝓpter debilitatē v̓tutis que ſe quiť reſoľonē ſpiritus ſequētē caliditatē eſtatis dominā tis ſuperfluam. ¶ Ubi nota calorem eſtatis propter natu ram ſeruantis eſſe ſuperfluam. ⁊ ideo non debet proprie eſtas propriam naturam ſeruans eſſe tēperata: ſed calida.

¶ Sed ↄ regulā arguiť ſic. v̓t⁹ i ſano eſt fortior q̃; i febriē te. ſed in febriēte eſt fortis v̓t⁹ ad magnificandū. g̃ ſine fe bre erit fortis ad magnificandū: ⁊ iō pulſus nō eſt paruus propter debilitatē;. ¶ Pro ſoľone nota p̊ ꝙ calor eſtatis paulatī iduciť: iō magis ꝓportionabiľr v̓t⁹ debilitať q̃; ca lor itēdať ſiue neceſſitas: in febrib⁹ aūt ⁊ accidentib⁹ aīe ⁊ exercitio plus ꝓportionabiľr ↄtingit augeri calorē q̃; v̓t⁹ debiliteť: ⁊ ↄtingit ēt v̓tutē plus debilitari ꝓpter calorem ⁊ neceſſitatē maiorari. ¶ Nota 2° ꝙ v̓t⁹ fortior ex equali conatu alijs parib⁹ pulſum fać maiorē: ⁊ cū mior ſtimulo plus conať. Nā in forti conatu fit debilitatio: ⁊ iō nā inge niauit que de poſſib⁹ fać ſemp meli⁹: ꝙ v̓t⁹ que ſufficit face re conatū fortē vt duo ad pulſum magnificādū: grā exem pli: ſtāte neceſſitate cui ꝑ magnitudinē hūc conatū ſequē tem ſatiſfieret debite. nō tñ conať duo: ſed minus: q̃ mi nus malū eſt par; ſibi deficere a conatu: ⁊ nō tm̄ debilita ri q̃; ſatiſfacere ꝑ magnitudinē cū illo conatu ⁊ eadē v̓tus augmētata neceſſitate augebit conatū: q̃ nimis lederet: ſi a tā multū ſatiſfaciēdo neceſſitati deficeret. ¶ Ex his rñdeť ad argumēta cū dr̄: ꝙ v̓t⁹ in eſtate ē fortis ad pul ſum magnificādū. Negať ꝙ ad hoc ſit fortis cū illo cona tu quē facit. Et cū dr̄ ꝙ in febre: ⁊ poſt exercitiū: ⁊ in gau dio debilitata v̓tute faciet tātā magnitudinē: ⁊ ſufficit eā facere. Cōcedo: q̃ tūc cū maiori conatu facit magnitudi nē; q̃; in ſanitate. Ex quo p; ꝙ aliq̃ virt⁹ nāľis debilitata aliquē effectu; ſufficit facere quē nō ſufficit cū eſt fortis.

¶ Et in hyeme ē maioris raritatis ⁊ tardioris de bilitatis: ⁊ cū hoc ē ꝑuus: qm̄ ꝟtus debilitatur.

¶ Ponit drīas pulſus hyemis. ⁊ diuidiť in duas. p̊ fać hoc 2° remouet dubiū ibi [Et in qbuſdā.] Dić p̊mo ꝙ pulſus hyemis ē maioris tarditatis ⁊ raritatis ⁊ debilitatꝭ. ¶ Di cit 2° ꝙ cū hoc ē paruus: ⁊ ꝓpter debilitatē v̓tutis: q̃ v̓t⁹ in hyeme debilitať. Et p̊mū dz itelligi cōparādo ad pul ſu; eſtatis. Nā nō vr̄ cui alteri cōparet. ſ. cū dicit maioris tarditatis ⁊ raritatis ⁊ debilitatis. Ex quo ifero ꝙ in cor pore debite recto ⁊ tēpato v̓tus eſt debilior i hyeme q̃; in eſtate: ⁊ hoc intelligo de v̓tute inquātū eſt pulſatilis. Iſta n. v̓tus plus in tēpato debilitať ꝑ friditatē aduenietē q̃; i eſtate per ſpiritus reſoľonē: in eo tñ v̓tus eſt fortificata re ſpectu autūni. ¶ Et tu hūc textū nota ad hunc effectum. Qď aūt dr̄ ꝙ eſt paruus nō exprimiť cōparatiōe ad eſta tem: ſed tñ ſequiť ſi virtus debilior ⁊ neceſſitas minor.

¶ Et in qbuſdā corpib⁹ accidit vt calor in ꝓfun do teneať ⁊ aduneť: ⁊ ꝟt⁹ fortior fiat: ⁊ hoc cū cōpľo caľa ē dñans ⁊ refrenās frig⁹ ⁊ nō ꝑ ipm patiens: neq; frigiditas ad fundum vadit.

¶ Remouet dubiū: poſſet qs currere: vtꝝ hoc ſit in corpo rib⁹ oibus ꝙ pulſus in hyeme debiliteť. Et rñdet ꝙ nō. q̃ in qbuſdā corpib⁹ accidit ꝙ eoꝝ v̓t⁹ etiā pulſatilis fortifi cať: ⁊ ſunt illa quoꝝ cōpľo eſt calida que refrenat frigus: ⁊ nō patiť per ipſa;: ita vt debiliteť: ſed ⁊ friditas i eis nō penetrat ad fundū. ¶ Ubi nota ſm̄ Aui. corpora in qbus vitalis v̓t⁹ vt pulſatilis fortificať eſſe cōpľonis calide do minātis ſupra tempamētū: tempata aūt in hyeme debili tari reſpectu eſtatis. In iſtis aūt que hic ponit nō eſt itelli gendū ꝙ frigus nō penetrat ad fundū: q̃ nullo mō ifrigi deń eoꝝ corda reſpectu eius qď eſt alijs temporibus. vt dixi prima aforiſ. 14° aforiſmo. ſed nō ita penetrat vt vir tus debilitetur pulſatilis. Nā corpora hec reducuntur ma gis ad naturalitatem ſui caloris: ⁊ ideo in iſtis in hyeme pulſus non eſt debilior: ſed fortior q̃; in eſtate.

¶ In autūno aūt eſt pulſus diuerſus ⁊ trahit ad debilitatē quādā: ſ; ipiꝰ diuerſitas ē ꝑꝑ multi tudinē ↄuerſionis cōpľonis accñtalis in autūno nūc ad calorē: nūc ad friditatē. Et ipſi⁹ qde; de bilitas eſt ēt propter hoc: cōpľo. n. diuerſa ſemꝑ deteri⁹ efficit nocumentū q̃; ſiľis ⁊ equalis l; ſit mala. Et q̃ autūnus eſt tp̄s nature vite ↄtrariū qm̄ calor in eodē debilitať ⁊ ſiccitas fit fortior.

¶ Nunc docet ꝙ pulſus autumni eſt diuerſus: ⁊ trahit ad quādā debilitatē. Et ipſius diuerſitas ē ꝑꝑ multitudinē; cōuerſiōis accñtaľ: nūc ad calorē: nūc ad frigus: ⁊ ꝑꝑ ean dē cām eſt pulſus debilis. Et rō eſt. q̃ cōpľo diuerſa ſemꝑ efficit deteri⁹ nocumētū q̃; ſiľis ⁊ equalis: q̃uis ſit mala: ⁊ q̃ ēt autūnus eſt tp̄s nāe ⁊ vite ↄriū: q̃ in eo debilitať ca lor ⁊ ſiccitas fit fortior que ſūt q̃litates oppoſite p̊ncipijs vite. ¶ Ubi nota ꝙ diuerſitas i autūno eſt ex ꝑmutatiōe alteratiōis: nūc ad calorē: nūc ad frigus i qua ꝑmutatiōe nā diuerſimode agitať ad reſiſtēdū imp̄ſſiōib⁹: ⁊ diuerſi ficať etiā neceſſitas: ⁊ iō pulſus fiūt diuerſi. ¶ Nota 2° ꝙ hec diuerſitas alterationū: nūc ad caľitatē accñtalē: nunc ad friditatē ſtat cū tēpato. ¶ Nota 3° ꝙ mala cōpľo pōt itelligi duob⁹ modis: vno mō vt diſtinguiť ↄ malā cōpľo nē fridā fixā. vt loqť Gal. i libello de malitia cōpľonis di uerſe. Et hoc mō mala cōpľo diuerſa nō ē deterior q̃; ma la cōpľo equalis. 2° mō dr̄ mala cōpľo diuerſa: q̃ aggrega ta ex q̃litatibus ↄrijs: quaꝝ vtraq; eſt p̄ter nām. Et mala cōpľo equalis eſt illa que eſt vnius ſpēi. Et hoc mō loquiť Aui. hic. Nā in autūno acqriť cōpľo accñtalis mala q̃ eſt aggregata ex calida ⁊ frida cu; matutina in eo ſint valde frida ⁊ veſꝑtina valde caľa. Iſta g̃ hoc modo diuerſa alijs parib⁹ in q̃;titate lapſus eſt deterior. Nā magis debilitat v̓tutē ex nouitate ↄrij ſepe occurrētis. ⁊ q̃ v̓tuti difficili⁹ ex duob⁹ ↄrijs q̃; vni reſiſtere: ⁊ l; per vnū iſtoꝝ alterū ꝑ ꝑte corrigať: nō tñ ita corrigiť vt corp⁹ ad ſuā redeat nāli tatē: ſed ſolū accñtaľ q̃litas itroduciť. ¶ Nota 4° ꝙ au tumnus eſt ↄrius calori īnato ⁊ debilitat ipm: qm̄ partes diei fride iueniētes corp⁹ cū poris aptis: ⁊ aere in quo fun dať frigus exñte ſubtili multū imprimunt infrigidando ⁊ extinguendo: ſed partes diei calide poſtea fortiter diſſol uunt. In vere autē nullū horū cōtingit: q̃ nec frigide in ueniuntur partes ⁊ corporis pori ita aperti ſunt: nec calide multum diſſoluunt. In ſiccitate autem autumnus addit propter aeris ſiccitatem ⁊ digeſtionis debilitatem.

¶ Temporum ꝟo pulſus que ſunt inter tēpora tēporibus proportionantur que ſunt circa ipſa.

¶ Facit quod dictum eſt: ⁊ patet.

¶ De pulſu

¶ De pulsu regionum. Cap. X.

REgionū q̄dā sūt tēperate vernales: ⁊ q̄dā sunt calide estiue: ⁊ q̄dā sūt fride hyemales: ⁊ q̄dam sicce autūnales. Judicia igit̃ pulsuū erūt in eis ꝫ modum quem sciuisti de pulsu temporum.

¶ Ponit diuersitatē dispōnū pulsus ex pte regionū. Et pꝫ totū vbi per regiones autūnales debes itelligere illas in quibus aer est subtilis: ⁊ que facil'r per ventos septētrionales ꝯuertunt̃ ad frigus: ⁊ per solem ad calidum.

¶ De pulsu qui ꝓuenit ex cibo ⁊ potu. Cap. XI.

EXterius corpi aduenientia ad ipm ingrediētia pulsus dispōnē mutāt qualitate sui ⁊ quantitate.

¶ Hic Auic⁹ determinat de pulsibus ꝓuenientibus a cibo ⁊ potu. Et primo ponit vnā diuisionē. 2° declarat. ibi 2ª [Sed q̄litate.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ corpora exterius aduenientia: ⁊ nostrū corpus igrediētia pulsum a sui quātitate: aut qualitate mutāt. ¶ Ubi nota ꝙ hic per exterius corpi aduenientia non intelligit: nisi illa que ab extrinseco venientia: ipꝫ tñ itrāt: ita ꝙ in sui substātiā ꝯuertāt: vel ad alterius ꝯuertēdū dilatationē adiuuāt vt sūt cibi ⁊ pot⁹. Et iō in isto caplo de alijs ab extra occurrētib⁹ nō ꝓsequit̃ nisi de cibo ⁊ potu. Jsta aūt mutāt: aut quātitate sui aggrauādo aut nō aggrauādo: aut ꝯfortādo: aut nō ꝯfortādo: aut mutāt sui q̄litate: itelligēdo per sui q̄litatē tam q̄litatē p̄maꝫ manifestā q̄ꝫ occultam ꝓprietatem q̄ꝫ formā specificam. ¶ Et pꝫ ꝙ hoc modo intelligendo non alijs modis pulsum mutant inquantum sunt cibus ⁊ potus.

¶ Sed q̄litate: qm̄ si ad calefaciendū declinauerint aut ad ifrigidādū mutabūt ipm ꝫm illud.

¶ Exequit̃. ⁊ p̄mo de p̄mo membro. 2° de altero. ibi 2ª [Et q̄ꝫtitate qdē.] Dicit p̄mo ꝙ sui q̄litate mutāt pulsum: aut calefaciēdo: aut ifridādo: ⁊ ideo ꝫm hoc mutabūt pulsuꝫ: ita ꝙ si fiat ꝑmutatio ad cal'm: tūc dicem⁹ sicut qñ necessitas est augmētata: ⁊ qñ ifridāt: sicut qñ necessitas est diminuta. Et istoꝝ regule sūt i caplo de his que ꝓueniūt ex causis ꝯtētiuis. Et ꝑ hec itellige siccitatē ⁊ humiditatē.

¶ Et quātitate qdē: qm̄ si eq̄lia fuerit fiet pulsus in magnitudine augmētatus: ⁊ velocitatis maioris ⁊ spissitudinis ꝓpter augmentuꝫ virtutis ⁊ caloris ⁊ ꝑmanebit hec mutatio aliquādiu.

¶ Hic docet quō a quātitate. Et p̄mo quō fiat ꝑmutatio a cibo. 2° a potu. ibi 2ª [Unum.] Prima in tres: q2 p̄mo ostēdit quid accidit ex quātitate tēperata. 2° qd ex quātitate augmētata. 3° qd ex q̄ꝫtitate diminuta. ibi 2ª [Et si plurime.] ibi 3ª [Or si pauce.] De prima dicit ꝙ si ista exterius venientia fuerit quātitatis equalis siue tēperate fiet pulsus ex illo maior velocior ⁊ frequētior. Et hoc ꝑꝑ augmētū fortitudinis: ⁊ ꝓpter augmētum necessitatis: ⁊ hec mutatio durabit aliquanto tempore.

Ubi primo dubitat̃. Utrū ex cibo q̄ꝫtitatis tēperate ꝓueniāt pulsus magni. Et arguit̃ ꝙ nō. q2 ex cibo tēperate q̄ꝫtitatis v̄tus aliquātulū grauat̃. g̊ pulsus ꝑuificat̃. ¶ Cōfirmat̃ q2 sūpto cibo mot⁹ caloris est versus interiora: ⁊ ad locū cibi. g̊ diastoles diminuit̃. ¶ 3° q2 cib⁹ est ꝯ̄trius cibato: ⁊ ideo aliqual'r alterat: ita ꝙ debilitat v̄tutē: ⁊ per ꝯñs pulsus fit minor. ¶ 4° q2 cibus refrigerat: vt pꝫ in caplo de eo qd̄ comedit̃ ⁊ bibit̃: ⁊ vt sumit̃ ex Arist. in libro de ispiratione ⁊ respiratiōe. g̊ diminuitur necessitas: ⁊ iō pulsus minorat̃. ¶ Pro istoꝝ solutione nota ꝙ in cibo tria tꝑa ꝯsideram⁹. Principiū añ digōnē cibi. tēpus in quo cib⁹ est digestus: ⁊ tēpus in quo cib⁹ dissoluit̃. Jn p̄n° exhibito cibo tēperate q̄ꝫtitatis diastoles ꝑuificat̃. Sed qñ cib⁹ digestus est: ⁊ in corp⁹ diffundit̃: tūc magnificabit̃ v̄tus ⁊ pulsus ⁊ velocitas ⁊ frequētia. Jn tꝑe aūt dissolōnis iteꝝ ꝑuificat̃. Auic. g̊ loquit̃ hic de tꝑe 2° qd̄ est post digōnē quo tꝑe generant̃ ex eo: ⁊ mltiplicant̃ spūs: ⁊ crescit hoc mō v̄tus ⁊ necessitas: ⁊ iō pulsus fit magn⁹ velox ⁊ freq̄ns respectu ꝑceptuū temporꝝ. Sed absolute dicēdo pulsus est tēperatus: q2 corpus tūc est in dispōne tēperati optima. ¶ Et tria argumēta ꝓbāt ꝙ in p̄mo tꝑe pulsus est ꝑuus: ⁊ nō de 2° de quo Auic. itēdit. ¶ Ad 4ᵐ aūt dr̃ ꝙ cib⁹ calorē augmētat: postq̄ꝫ est digestus: ⁊ nō ifrigidat: sed in p̄n° refrigidat. Et si nimie fuerit quātitatis ifrigidat respectu ei⁹ qd̄ facit tēperatus: q2 nō bene digerit̃. ¶ Nota vlterius ꝙ hec mutatio est aliquādiu q2 aliquāto tēpore ⁊ notabili perseuerat.

¶ Et si pl'ime magnitudis valde fuerit erit pulsus diuersus absq3 ordie ꝑꝑ grauitatē nutriētis supra v̄tutē: qm̄ ex oi grauitate ꝓuenit in pulsu diuersitas. Et qdē estimauit Archigenes ꝙ ei⁹ velocitas ē tūc mlto maior q̄ꝫ spissitudo. Et hec mutatio ē ꝑseuerās: qm̄ cā ꝑseuerātie lꝫ sit multitudis minoris: hac tñ est diuersitas ordinata.

¶ Ostēdit hic qd ex multitudine cibi seq̄t̃. Et dicit q̄tuor. Primū est ꝙ si cibus pl'ime fuerit multitudis pulsus erit diuersus absq3 ordine: ꝓpter aggrauationē nutrimēti supra v̄tutē. Nā ex omni aggrauatione v̄tutis ꝓuenit in pulsu diuersitas. ¶ Dicit 2° ꝙ Archigenes estimauit ꝙ in h̄ casu velocitas est mlto maior q̄ꝫ spissitudo. ¶ Dicit 3° ꝙ hec mutatio que est a pl'ima q̄ꝫtitate est ꝑseuerans: qm̄ cā ei⁹ est ꝑseuerās. ¶ Dicit 4° ꝙ si cib⁹ fuerit mlt⁹: sꝫ nō valde pl'im⁹ erit diuersus vel diuersitas ordinata. ¶ Circa p̄ᵐ nota hāc diuersitatē esse ante digōnē: dū est in stomacho ⁊ post dū ē in epate ⁊ venis. Nā v̄t⁹ grauata diuersimode conat̃: ⁊ iō variat pulsus drīas: ⁊ hoc voluit cū dixit ꝙ ex omni aggrauatione ꝓuenit in pulsu diuersitas. ¶ Circa dictū Archigenis nota ꝙ Auic. nō approbat nec reprobat. sed Gal. in itroductorio rñdit h̄ dictuꝫ in trib⁹. p̄mo in debita assignatione pulsus cibi multi: q2 ꝓpria differētia quā facit cib⁹ multus est diuersitas ⁊ Archigenes hāc tacuit. ¶ 2° rep̄hēdit ipm de incōueniēti cōparatione. Nā cōparauit velocitatē ad spissitudinē in qua cōparatione nō attēdit̃ diuersitas: sed in cōparatione velocitatis ad velocitatē: aut spissitudinis ad spissitudinē. ¶ 3° q2 nō dixit vl'r veꝝ. Nā cū multo plus vigorat̃ v̄tus ex cibo q̄ꝫ grauat̃ fiūt plures pulsus veloces q̄ꝫ spissi: qñ accidit ꝯ̄triū ꝯtigit vt fierēt plures spissi q̄ꝫ veloces. ¶ Circa 3ᵐ dictū nota ꝙ textus cōis nō bene stat. Sed dꝫ stare: vt dicit exterior l'ra: qm̄ cā ꝑseuerantie est fixa: ⁊ hoc mō est claꝝ. ¶ Circa 4ᵐ dcm̄ attēde ꝙ v̄tus a q̄busdaꝫ grauat̃: ita vt diuersimode conet̃: ⁊ cum hoc non similē expectat dispōnē in 2° conatu illi quē habuit in p̄mo: vt qñ pl'imū aggrauat̃ v̄tus: ⁊ tūc fit pulsus nō tm̄ diuersus: sed inordinatus: qñq3 aūt causa grauās: ⁊ si stimulet ad varios conatus: tñ in variādo conatus v̄tus expectet similē dispōnē priori: ⁊ hoc est qñ v̄tus nō est pl'm aggrauata: ⁊ tūc fit diuersitas cum ordine: ⁊ ideo quantitas non valde plurima facit diuersitatem ordinatam ⁊c̄.

¶ Or si pauce fuerit quantitatis erit pulsus minoris diuersitatis ⁊ magnitudinis ⁊ velocitatis: neq3 eius mutatio diu perdurabit: qm̄ materia pauca cito digeritur.

¶ Docet qd ꝓuenit ex cibo pauce q̄ꝫtitatis. Et diuidit̃ in duas. p̄ qñ est aliquātus cib⁹ exhibit⁹: sꝫ ꝑu⁹. 2° rñdet iu

dicio meo tacite qõni.ibi 2ª[Amplius fit vt⁹.] Dicit p̊ ꝙ si cibus fuerit pauce q̃ztitatis erit pulsus minoris diuersitatis ꝛ magnitudis ꝛ velocitatis:ꝛ eius mutatio non erit pseuerãs:qꝛ mã pauca cito digerit᷑.℄ Sed tu diceres cõtra.q̃ztitas mediocris nõ grauat v̇tutẽ.g̃ nec pua.g̃ ex illa nõ puenit pulsus diuersus:ꝛ sic nõ minoris diuersitatis. Sed vide ẜm Gal.in itroductorio pulsuũ eedẽ dr̃ie ẜꝫ genus acqrunt᷑ ex cibo pauco:ꝛ ex tẽpato.s.magnitudo: velocitas:ꝛ spissitudo respectu p̄cedẽtis dispõnis:cui⁹ dr̃ corporis:veꝝ etiã pauco minor magnitudo velocitatis ꝛ spissitudo.Et rõ est:qꝛ minus addit᷑ i necessitate cũ paucior sanguis ꝛ spũs gñet᷑ ex eo in cibo.g̃ sumẽdo diuersificat᷑ pulsus ab eo qui p̊us fuit in hora inanitiõis:si p̊us fuerit tẽpat⁹cib⁹in magnitudie ꝛ velocitate ꝛ spissitudie:ꝛ i eisdem differẽtys diuersificat᷑ si pauce fuerit q̃ztitatis cib⁹: sed minus fit a p̄cedẽte diuersus:qꝛ minus auget᷑ ꝛ velocitat᷑ ꝛ inspissat᷑.ꝛ hoc voluit Aui.hic ꝙ est diuersitas minor:nõ qꝛ pulsus in suis partib⁹sit diuersus:sꝫ qꝛ h̃ pulsus g ex puo cibo puenit min⁹in suis differẽtys diuersificat᷑ a p̄cedẽte pulsu.ꝛ ideo addit q̃si expositiue qȯ est minoris magnitudis ꝛ velocitatis.s.pulsu puenientea cibo q̃ztitatis mediocris.℄ Causa aũt quare ista mutatio nõ ẽ pseuerãs:est qꝛ mã pauca cibo digerit᷑:ꝛ ideo sanguis faciẽs caloris augmẽtũ cito in mẽbroꝝ subam trãsmutat᷑ cũ est paucus:ꝛ cessat eius pmutatio in pulsu.

℄ Ampli⁹ si virt⁹deficiat ꝛ debilitet᷑ ex multitudine:aut paucitate quecũqꝫ fuerit similes erũt pulsus in paruitate ꝛ tarditate vsqꝫ in fine rei. Qꝛ si nã fortis fuerit in digerendo ꝛ ꝯuertendo fiet pulsus temperatus.

℄ Hic locus:ꝛ si a Diño extorqueat᷑ alr̃ introducẽdo.s.qd fit qñ nihil dat᷑:videt᷑ tñ mihi soluere duo dubia:vnũ ẽ. supposito ꝙ duo debilitent᷑.vnus ppter cibi nimietateꝫ: vñ nõ digerit᷑:ali⁹ ppter cibi abstinẽtiã qũo se hẽbũt istorum pulsus.℄ Et rñdet ꝙ in paruitate ꝛ raritate vsqꝫ in fine rei.i.quousqꝫ pseuerat debilitatio sunt similes:quia vtrobiqꝫ sunt parui ꝛ rari:sed tñ nõ sũt siles in diuersitate:qꝛ ex paucitate nõ fiũt diuersi.℄ Secũdũ dubiũ.vtꝝ ꝯtinue pseuerãdo remaneãt in h̃ similes.Et rñdit ꝙ nõ. Nam si nã fiet fortis in digerẽdo illo qȯ erat multũ pulsus fiet tempat⁹.i.redibit versus tempamẽtũ: sꝫ in illo g non sumpsit non erit hic reditus cum ibi non sit qȯ digerat:ꝛ vnde ad virtutem redeat.

℄ Et vinũ ẽt ppꝛietatẽ hꝫ ꝛ est:qm̃ ex multitudine ipsius:lꝫ sit subtile puenit diuersitas.Ex ip̃o tñ nõ puenit ꝙ sit tãtũ q̃ztũ illud qȯ prouenit ex nutriẽtibus que sibi similant᷑:ꝛ hoc qdẽ est pp raritatẽ sub̃e ipsi⁹:ꝛ subtilitatẽ ei⁹ ꝛ leuitatem.

℄ Hic oñdit q̃les diuersitates ex potib⁹ꝯtigũt.ꝛ p̊ q̃les ex potu vini.2° aque.2ª ibi in fine capl'i [Aqua vo.] Pria in tres.p̊ ostẽdit q̃les puenĩũt pulsus ex vino rõne sue q̃ztitatis: comparatione ad alia. 2° ratione sue qualitatis.3° ratione sue ppꝛietatis.2ª ibi[Cum aũt vinuꝫ actu.]3ª ibi [Cũ aũt ip̃ꝫ.] In p̊ma pte dicit ꝙ vinũ hꝫ ppꝛietatẽ.i.hꝫ aliqd distinctũ ab alys nutriẽtib⁹opari:ꝛ est h̃ rõne q̃ztitatis:qm̃ qñ assumit᷑ plurime quãtitatis facit diuersitatẽ in pulsu.Sed hec diuersitas minus durat q̃ꝫ ex eq̃li q̃ztitate alterius nutriẽtis:ꝛ hoc est ppter raritatẽ vini:ꝛ pp subtilitatẽ:ꝛ qꝛ est leue sup nãm nostrã:vbi per raritatẽ intelligim⁹ qȯ facil'r diuidit᷑ in paruas ptes.Per leuitateꝫ intelligimus qȯ nõ hꝫ multũ resistere calori ipsuꝫ dissoluẽti:nec multũ p̄ternãles dispõnes inducere.Nã habitudo vini ẽ ad calorẽ humanũ ad facil'r patiẽdum ab eo.

℄ Cũ aũt vinũ in actu est fridũ puenit ex eo ꝙ puenit ex alÿs fridis in minorãdo ꝛ rarificando ꝛ tardãdo velocitate sue penetrationis.Deide cum in corpe calefit remouet᷑ velociter ꝙ ex eo puenit.Vinũ p̄terea cũ i corpus penetrauerit: ꝛ fuerit calidũ non elongabit᷑ multum a natura ꝛ accidit velox ꝛ resolutio.

℄ Docet que puenĩũt ex vino rõe sue qualitatis.Et p̊mo de dispõnib⁹pulsus.2° de alys icidẽter.ibi 2ª[Qꝛ si cum.] Dicit p̊ duo.p̊mũ est ꝙ qñ vinũ est actu frigiduꝫ puenit i pulsu varietas que puenit ex alys frigidis.s.minoratio ꝛ tardatio pulsus ꝛ rarificatio:ꝛ hoc ppter velocitatẽ sue penetratiõis in corpus:sed tñ hec mutatio paꝝ durat ꝛ velociter remouet᷑ cũ vinum in corpore calefit velocius q̃ꝫ alia.℄ Dicit 2° ꝙ si vinũ penetret tarde nõ multum elõgabit᷑ eius calefactio a natura.i.ab innato calore.i.calor ab eo puenĩẽs nõ multũ ledit calorẽ ĩnatũ in suis opationib⁹:ꝛ cum hoc cito dispartit᷑:ꝛ vapor ei⁹a corpore pellit᷑. Naꝫ est passibile id qȯ ex vino fit facile tã in expulsione q̃ꝫ in digõne:ꝛ ideo parum durat eius mutatio.

℄ Qꝛ si cũ est fridũ penetrauerit fiet ex nocumento qȯ nõ fit ex alÿs fridis reb⁹:qm̃ ille tardãtur donec calefiant:neqꝫ earũ penetratio est ita velox vt isti⁹.Istud eni velocius penetrat q̃ꝫ compleat᷑ calefactio:ꝛ eius qdẽ ĩpedimẽtũ ẽ magnũ ꝛ p̄cipue in corporibus que horripilationi sunt apta.Et neqꝫ est sicut impedimẽtũ calefactionis ipsius cũ ip̃m calidũ penetrat:qm̃ ei⁹ calefactio in principio obuiatiõis nõ puenit ad hoc vt magnũ faciat ĩpedimẽtũ.imo nã ei obuiat cum ptitione ꝛ distributione ꝛ resol'one.Fridum ṽo est cũ nãm deficere facit:ꝛ eius ṽtutẽ extinguit anteq̃ꝫ ad ptitionẽ ꝛ distributionẽ ꝛ resolutionẽ pueniat.Et hoc quidem prouenit ex vino multitudine sue quantitatis ꝛ calefactione ipsius ꝛ frigiditate.

℄ Docet alias dispõnes a differẽtys pulsus puenientes a vino rõne sue qualitatis:ꝛ dicit tria ꝙ vinũ dum penetrauerit frigidũ actu in corpore facit nocumẽtũ qȯ nõ fit ex alys frigidis rebus.Et ratio:qꝛ alie tardant᷑ in stomacho anteq̃ꝫ penetrẽt donec calefiant ꝛ eaꝝ penetratio non est ita velox sicut penetratio vini.Nã istud veloci⁹ penetrat q̃ꝫ ipsius cõpleat᷑ calefactio:ꝛ eius impedimẽtum est tũc magnũ:qꝛ obuiat fridũ actu sanguini ꝛ spiritui:ꝛ alys humorib⁹exñtib⁹in venis:vñ illi ꝯdẽsant᷑:ꝛ fiũt oppil'ones.℄ Dicit 2°.ꝙ hoc impedimẽtũ est p̄cipue magnũ in eoꝝ corporib⁹qui sunt parati horripilationi:vel ẜm aliã l'ram oppil'oni.℄ Dicit 3°.ꝙ eius ĩpedimẽtũ nõ ẽ sicut impedimentũ calefactionis cuꝫ vinũ penetrat calidũ:imo supple est maius.Et rõ est.qꝛ vinũ calidũ per sui calitateꝫ in p̊n° nõ magnũ facit impedimẽtũ:ꝛ postea nã sibi cito cũ participatione obuiat ꝛ distributione ꝛ resol'one:sed vinũ frigidũ:qñqꝫ facit deficere nãm ꝛ extinguit eius virtutẽ anteq̃ꝫ veniat ad participationẽ ꝛ distributionẽ ꝛ resolutionẽ ipsius.℄ Subdit etiã epiloguꝫ ꝙ h̃ est qȯ puenit ex vino sui multitudine:ꝛ sui caliditate:ꝛ sui frigiditate. Primũ dcm̃ est notũ si itelligas puenire ex potu vini frigiditatẽ fortẽ:spirituũ ꝛ sanguis ꝛ humoꝝ coagulatiõem ex hoc ꝙ penetrat fridũ.Nam ppter ei⁹familiaritatẽ attrahit᷑ ad venas ante digõnẽ ꝛ calefactionẽ:ꝛ reliq̃ nõ:ꝛ

ita frigidũ occurrit hũorib⁹ ⁊ spiritib⁹ in venis ꝯtẽtis: qḋ nõ ꝯtigit de alijs cibis ⁊ potib⁹. ¶ Et iõ cauẽdũ ẽ fridũ valde vinũ ieiuno stõcho: iõ ẽt volẽtes refrigerare vẽas cũ potu: dam⁹ potũ ꝑmixtũ multe aq̃. hec vina magis pe/netratiua actu frigida magis nocẽt. ¶ Circa 2ᵐ nõ ꝙ cor/pora apta horripilatiõi sũt corpa mlti sẽsus i qb⁹ sũt sup/fluitates acute: ⁊ i istis: qꝛ ꝑ vinũ ꝑcutiũᷓ nerui ⁊ cõmouẽ tur supfluitates sup eis: iõ magis horripilãᷓ. Si ãt dicat oppilatiões res ẽ clarior: qꝛ ꝑꝑ ifrigidatiõeꝫ igrossanᷓ hu mores i vijs ⁊ addũt in oppilatiõem. ¶ Tertiũ aũt dcm̃ supra declaratum est: ideo illuc pro nunc transeo.

¶ Cũ aũt ipꝫ ꝯsideratũ fuerit vñ fortitudinẽ effi cit alia hẽbit iudicia cũ ip̃m sua eẽntia fortes ef/ficit sanos: propterea ꝙ velociter prebet augmẽ tum in substantia spiritus.

¶ Nũc docet qd i pulsu accit merito sue ꝓꝑetatis passiue s. quã hꝫ ex q̃ ẽ aptũ i spm̃ i corpe hois ꝯuerti cibos. Et di uidiᷓ i duas ptes. p̊ oñdit qualr̃ varie se hꝫ i faciẽdo ṽtu/tẽ. 2° q̃uo diuersimode variat pulsũ. 2ᵃ ibi [Ip̃m g.] Pria in q̃tuor. Nã p̊ oñdit q̃uo vinũ se hꝫ in faciendo fortitudi nẽ merito isti⁹ ꝓꝑietatis. 2° icidẽtalr̃ oñdit q̃uo vinũ va/rie facit fortitudinẽ calefaciẽdo aut infrigidãdo. 3° oñdit dñiam iter hũc scdꝫ modũ ⁊ p̊mũ. 4° oñdit ꝙ vinũ ex va rietate complonum ꝯsiderata q̃litate ⁊ ꝓꝑietate: diuer/so mõ facit fortitudinẽ i diuersis hoib⁹. ibi 2ᵃ [Sed lꝫ ca lefactio.] ibi 3ᵃ [Nõ tñ est sermo.] ibi 4ᵃ [Or si vinum.]

¶ De p̊ma pte dicit ꝙ ꝯsiderãdo vinũ ex pte q̃ fecit forti/tudinẽ. i. ex pte sue aptitudis merito ꝓꝑetatꝪ ad fortificã dũ corpa hũana hꝫ hec iudicia. p̊ᵐ ꝙ ip̃m sui eẽntia. i. ꝓꝑe tate sanos faᷓ fortes. Et cã ẽ qꝛ i suba spũs efficit augmẽ/tũ velociter: qꝛ cito i spm̃ ꝯuertiᷓ i corpib⁹ sanis ⁊ itelligi/tur tẽpate sũptũ. ¶ In egris ãt h̃ fortassis nõ faᷓ. vt i cau sõide i q̃ ad malã cholaꝫ ꝯuertiᷓ. Sꝫ i sanis iculpate nul lus ẽ ita calidus aut fridus i q̃ merito ꝓꝑetatꝪ cõiter cur rẽtis iter hoiem ⁊ vinũ nõ sit vinũ addere aptũ i fortitu die qꝛ i spm̃ cito ꝯuertiᷓ. ¶ Et dixi notãter merito ꝓꝑe/tatis cõiter currẽtis iter vinũ ⁊ hoieꝫ: qꝛ merito ꝓꝑietatꝪ singularis nõ icõuenit ꝙ vinũ sit alicui venenũ: sicᷓ vide/m⁹ quosdã dicere se vehemẽtissime ledi ⁊ ip̃m abomiari.

¶ Sed lꝫ calefactio ⁊ ifrigidatio q̃ ex eo fiũt plu rima corpoꝝ ipediant: ẽ tñ cũ vnaqueqꝫ eaꝝ cũ aliq̃ ꝯueit cõplone ⁊ ẽ cũ nõ ꝯueit. Est nãqꝫ cuꝫ res fride eos fortes reddũt q cõplonez calidam malã hñt sicᷓ dixit Gal. ꝙ succus granati calefa/ctos semꝑ fortes efficit: ⁊ hydromel ifridatos semꝑ reddit vigorosos. Vinũ p̃terea vñ ẽ calm nã aut frigidum nã est cum quosdam fortes fa cit ⁊ quosdam debilitat.

¶ Faᷓ qḋ dcm̃ ẽ dicẽs ꝙ lꝫ calefactio vini ⁊ ifrigidatio vi ni pluria corpa ipediũt: tñ ẽt aliq̃ iuuat calefactio sua ⁊ aliq̃ iuuat ifridatio sua: ⁊ aliq̃ ipedit sicᷓ dicᷓ Gal. ꝙ res fri gide eos fortificãt q cõplonẽ calidã hñt vt vinũ granato rũ sꝑ fortes faᷓ ⁊ aq̃ mellis sꝑ fortes efficᷓ ifridatos. Et iõ vinũ ex pte q̃ calefacit nãliter aut ifrigidat quosdã forti ficat ⁊ quosdã debilitat. ¶ Et ego puto Aui. velle ꝙ q̃dã sunt vina nãliter calida ⁊ q̃dã frigida. Et lꝫ differãt in cõ plone ꝯueniũt tñ in h̃ ꝙ in spm̃ facilr̃ ꝯuertunᷓ. Et ideo aliqñ merito cõplonis vinũ fortificat temꝑando cõplo/nẽ corpis: aliqñ debilitat addendo in lapsum.

¶ Nõ tñ ꝯmo nr̃ ẽ nũc ꝺ h̃. imo i ṽtute ei⁹ q̃ ve/locior ad spũm ꝯuertiᷓ qm̃ h̃ sꝑ hꝫ ꝑ sui eẽntiã.

¶ Facit qḋ dcm̃ ẽ dicẽs ꝙ in precedẽti parte cũ dixim⁹ ꝙ vinum oẽs sanos fortes facit nõ habuit sermonẽ de hoc mõ fortitudinis: qꝛ ẽ merito cõplexionis: immo loqᷓ de eo quod ꝓuenit ex eo rõne fortitudinis sue passiue scilꝫ ꝑ quam velociter conuertitur in spm̃ q̃ virtus sequiᷓ ip̃m per suam essentiam.

¶ Or si vnũ hoꝝ duoꝝ ip̃m i aliquo corpe iuene rit augmentabiᷓ in faciendo fortitudinem: ⁊ si ei ꝯtrium extiterit minus fortitudinem faciet.

¶ Facit quod dictum est dicens ꝙ si vnum istorum duoꝝ inuenerit vinũ in fortificãdo. tunc magis fortificabit: ⁊ si ipediuerit min⁹ fortificabit tãtũ q̃tũ cõplo ipedit ⁊c̃.

¶ Scdm̃ h̃ igiᷓ ip̃m pulsũ conuertet ꝯm h̃ qm̃ si fortitudinẽ faciet in pulsu augmẽtabit fortitudi nẽ: ⁊ si calefaciet in necessitate efficiet augmẽtũ ⁊ si infrigidabit minorabit nec̃itateꝫ. ⁊ ꝯm plm̃ i fortitudine facit augmẽtũ. nunq̃ꝫ aũt i necessi/tate efficit augmẽtũ qn in velocitate addat.

¶ Nũc vt p̃dicẽᷓ redit ad oñdendũ q̃uo vinũ variat pul/sum. Et dicit ꝙ vinũ ꝯuertit pulsũ ꝯꝫ h̃ qḋ dcm̃ ẽ: qꝛ si fa cit fortitudinẽ ṽtutis augebit in pulsu fortitudinẽ: ⁊ si ca/lefacit efficit augmentum in necessitate. ⁊ per ꝯsequẽs fa cit dñias ꝓportiõatas augmẽtate nec̃itati ⁊ si ifrigidabit diminuet nec̃itatem. Et ꝯm plm̃ addit in fortitudinẽ. qꝛ i spm̃ ꝯuertiᷓ plus ex hoc iuuãdo vt plm̃ q̃ꝫ debilitãdo q̃/litate. ¶ Ultio dicᷓ ꝙ nũq̃ꝫ efficit augmẽtũ in necessitate qn addat i velocitate ⁊ reliq̃ sũt clara. Sꝫ hoc ẽ ambiguũ apud dicẽtes ꝙ augmẽtata nec̃itate p̊ acqriᷓ magnitudo: ⁊ iõ dicũt lr̃am esse corruptã ⁊ debere dicere: vt dicit ex/trinseca q̃ dicit: ⁊ nõ i oi dispõne addit in necessitate. Sꝫ apud Jacobũ ⁊ modũ meũ text⁹ nõ facit difficultatẽ.

¶ Aqua ṽo ꝑꝑea ꝙ nutrimentũ penetrare facit vigorat ⁊ silitudinem oꝑationis vini oꝑaᷓ. Et qm̃ non calefacit immo infrigidat non tm̃ auget in necessitate quantum vinum.

¶ Docet qd ex aque potu seqᷓ ⁊ itelligitur quando sumi/tur cum cibo vel hora digestionis cibi quando dicitur ꝙ est potus delatiuus. cum autem per se sumitur non facit hoc. Reliqua patent.

¶ De eis q̃ sõn⁹ ⁊ vigilie in pulsu oꝑãᷓ. Cap. XII.

Pulsus qdeꝫ iudicia in sõno diuersi/ficanᷓ ꝯm horaꝫ somni ⁊ ꝯm dispo/sitionem digestionis.

¶ Auic.ᵃ in hoc caplo determinat de diffe/rentijs pulsus prouenientibus ex somno ⁊ vigilijs. Et diuiditur in duas partes. p̊mo determinat ea que ex somno proueniunt. secũdo ex vigi/lia. ibi scdã [Uigilia.] Prima in duas. primo enumerat ea in somno ex quoruꝫ parte fit pulsuuꝫ diuersitas. secun do determinat de varietatibus. ibi secundã [Pulsus igi/tur in principio.] ¶ Dicit primo ꝙ pulsus diuersificatur in somno. aut ꝯm horam somni: aut ꝯm digestionis dispo sitiones. ¶ Ubi considera ꝙ in cibo considerauit altera tionem pulsus ab eo prouenientem ratione qua cibus: ⁊ ideo postquã est digestus non fuit opportunum ꝙ distin/gueret in eo pulsuum diuersitatem ꝯm dispositionem di/gestionis. In somno autem quia plurimum fit somnus post comestionem ⁊ in ipso maxime perficitur digestio: ideo Auicen. considerauit permutationem pulsus ꝯm dis positionem digestionis.

¶ Pulsus igiᷓ in pricipio somni ẽ ꝑuus ⁊ debi lis qm̃ mot⁹ caloris nãlis: tũc ẽ ad ꝯstringẽdum

τ submergēdū τ nō ad dilatandū τ manifestandū: qm̄ ipse in hora nulla tot⁹ tendit ad occultū: propterea ꝙ ipm̄ aīa mouet ad nutriēs digerendū. τ maturandū superfluitates. τ est sicut superat⁹ et obsessus proculdubio.

❡ Nūc determiat de drys pulsuū ꝯtigētiū ex sōno. Et diuidit i q̄tuor ptes. p̄mo oñdit q̄les pulsus sunt in p̄n° somni. 2° q̄les p⁹ cōplemētū digōnis. 3° qñ sōn⁹ ē superflu⁹. 4° qñ somn⁹ icipit cū vacuitate τ carētia nutrimēti digerendi. ibi 2ª [Cū āt cib⁹.] ibi 3ª [Deide qñ.] ibi 4ª [Cū aūt somn⁹.] p̄ª i duas. Prio docet q̄lis ē pulsus i magnitudie τ fortitudie. 2° in raritate τ tarditate. ibi 2ª [Et pulsus ēt.] De p̄ma pte dicit ꝙ i p̄n° sōni pulsus ē pu⁹ τ debilis. Et cā ē q: tūc calor tot⁹ tendit ad occultū corpis τ motus ei⁹ ē ad ꝯstringēdū τ submergēdū τ nō ad dilatandū τ manifestādū: q: aīa mouet calorē totū i illa hora ad digerēduz nutriēs τ maturādū superfluitates: τ iō calor p tūc ē debilitatus τ v̄tus: q: calor ē sic̄ superatus τ obsessus pculdubio. ❡ Nō p̄ ex h̄ textu ꝙ in tpe sōni caloris mot⁹ in p̄n° ē ad submergēdū τ ꝯstringēdū ipm̄ τ nō ad dilatādū: τ iō pulsus ē puus: q: nā nō conat̄ dilatare arteriā h̄ tpe. Ex q̄ pz ꝙ nō sp ṗm exigētiā nec̄itatis euētādi instr̄o obediēte fiunt pulsus drie vt sepe supius dcm̄ ē. ❡ Cā āt q̄re calor tūc ad iteriora mouet̄ τ ad loca digōnis q̄rat̄ in his q̄ dixi super 2ª pticula aforismoꝝ: aforismo p̄. ❡ Nō scdo ꝙ cū calor ē retractus ad iteriora ad locū digōnis cibi vapores q a cibo eleuāt̄ hūidi τ quodāmō aquei spūi cōmiscētur. τ iō ē calor ipse oppssus τ submersus τ debilitat⁹ quousqz digerat sicut accidit puo igni sub multis lignis viridibus. τ iō v̄t⁹ ē debilis τ ē 2ª cā debilitatis pulsus.

❡ Et pulsus ēt est maioris tarditatis et raritatis qm̄ lz i calore accidat augmētū ṗm ꝯstrictionem et coadunatiōem: tñ priuat⁹ ē augmēto qđ hz in hora vigiliaꝝ pp motuz calefacientē. Et motus qdē mot⁹ plus ē ad iflāmādū et iclinādū ad ptē malitiei cōplōnis Sz ꝯstrictio et eoꝝ coadunatio tempate mioris sūt iflāmationis et min⁹ extra hñt calorē ad estuatiōem. Et tu qdē hoc scies ex h̄ ꝙ anhelit⁹ laxi et ipsi⁹ estuatio multo maiores sūt āhelitu et estuatiōe ei⁹ cui⁹ calor ē ꝯstrict⁹ pp cām q̄ sil'is est sōno. Vbi gr̄a. submersi in aq̄ tēpate frigiditatis qui sit expgefcūs lz calor ꝯstrigat̄ et fugiat ex h̄: nō tñ augmētū āhelit⁹ ei⁹ pueniet ad id ad qđ pueniet labor et exercitium q̄ sūt ei ppinq̄. Cūqz bñ ꝯsideraueris nō iuenies aliud qđ calorem vehemēti⁹ icendat q̄z labor et mot⁹. Et vigilie qdē calorem nō efficiunt motu corporis: ita vt cū corpus qeuerit non sit tpe necessari⁹. imo faciūt calorem ppterea ꝙ spūs ad exteriora mouet̄ et motus eius ad ea est ṗm cōtinuitatem: cum ista est eius generatio.

❡ Hic oñdit qūo se hz pulsus q̄ ad raritatē τ tarditatem. Et v'lt breuiter ꝙ pl'us ē tardus τ rar⁹. Et rō ē q: nec̄itas ē diminuta i p̄n° somni. Cui⁹ ēt cā ē: q: in p̄n° somni calor fortificat̄ p vnionē in iteriorib⁹ τ in vigilia fortificat̄ per motū. mō fortificatio q̄ ē p motū ē maior q̄z illa q̄ ē p retractionē ad iteriora. Signū āt ꝙ mot⁹ plus facit augmētuz caloris q̄z retractio ad iteriora τ vnitio ē q: anhelitus fatigati alic⁹ τ lassi ē velocior τ spissior q̄z anhelit⁹ illi⁹ q ē submersus in aq̄ frigida. ❡ Et iō nulle res de illis cōiter corpib⁹ sanis occurrūt q̄ magis faciūt calorē q̄z mot⁹: τ q: vigilie faciūt calorē nō solū p mot⁹ corpis sz ad motū spirit⁹ ad extra tēdētis ꝯtinue. cū hic mot⁹ sit gnātio. i. cā ei⁹ s. vigilie: cōstat ꝙ magis intēdit̄ calor in vigilia q̄z in somno alys pib⁹: τ iō in sōno ē minor necessitas. q̄re pulsus tardat̄ τ rarificat̄. ❡ Circa istam partē primo nota ꝙ ratio Aui. ad probādū ꝙ pulsus ē tardior τ rarior fundatur sup isto ꝙ nec̄itas tūc ē mior. Et rō ad pbādū ꝙ nec̄itas est minor in somno q̄z in vigilia fundat̄ super hoc ꝙ mot⁹ fac̄ pl's ad augmētū nec̄itatis q̄z ꝯstrictio: τ iō i vigilia i q̄ ē mot⁹ nec̄itas ē maior q̄z tpe sōni qm̄ calor intēdit̄ pp ꝯstrictiōez. ❡ Et signū ꝙ mot⁹ plus auget necessitatē q̄z ꝯstrictio ē: q: anhelit⁹ lassi τ laborātis ē velocior q̄z anhelit⁹ submersi i aq̄. ❡ Et si dicat̄ ꝙ i vigilia corp⁹ qñqz gescit. ❡ Dic dr̄ ꝙ sp i vigilia ē mot⁹ spūs ad exteriora cū p talē motū tenet̄ vigilia: τ ille spirituū mot⁹ sufficit ad itēsionē caloris de q̄ sermo ē. Et ex supabūdāti dr̄ ꝙ nihil ē qđ augeat calorē sic̄ mot⁹ τ labor: τ itelligo h̄ nō v'lr. Nā ignis magis calefacit q̄z mot⁹: sz itelligo de his q̄ corpib⁹ in ppria sanitate manētib⁹ aut ad sanitatis ꝯseruationez sūt admistrāda. ❡ Sz ꝯ̄ id qđ hic dī de pulsu sōni ē Gal. in cōmēto pulsuū cū dixit de pulsu dormiētiū i p̄n°. Hic āt ē nō tardus simpl'r. sz ṗz alterā ptē motuū tardus: tot⁹ āt nō magis tardus q̄z cit⁹. ❡ Dōz ꝙ h̄ Aui. logt̄ vt Gal. in itroductorio pulsuū ad illos qui nō cognoscūt systolē τ iudicādo de pulsu rōe diastoles tm̄. hic dixit vñ ēt sic ibi dixit Gal. Sz Gal. i cō¹° pulsuū dic̄ ꝙ apđ istructos pl'us p̄ncipy sōni nec est absolute velox: nec absolute tardus: sz tardus τ rarus ṗm diastolē: ṗz systolē v° ꝯ̄rio mō. Tu aūt habe mēti illud cōmētū: q: multa sūt in eo vtilia. ❡ Nota ēt ex h̄ loco ꝙ in somno non fiunt interiora gradualiter calidiora: cuius oppositum multum dicunt.

❡ Cūqz aūt cib⁹ digest⁹ est i sōno redit pulsus τ fit fortior ppterea ꝙ virt⁹ augmētū recipit a nutriēte τ redit illđ qđ ad pfūdū dscēderat ad regendū nutriens ad exteriora τ ad suū pricipiū. Et pp h̄ ēt magnificat̄ tūc pulsus ml'tū: τ ppea ꝙ cōplōnis cal'itas pp nutriēs auget̄ queadmodū dixim⁹ τ instr̄i etiaz auget̄ lenitas p id qđ ad ipm̄ ex nutrimento penetrat. verūtñ sua magnitudine non auget velocitatē neqz spissitudinem qm̄ h̄ nō ē illud qđ in necessitate p̄bet augmētū τ hoc etiam nō est phibene restaurari ex eo qđ necessarium est magnitudine sola.

❡ Mō oñdit q̄lis ē pl'us i sōno p⁹ digōnē cibi. Et dic̄ p̄ ꝙ hac hora pulsus redit τ fit fortior supple q̄z in p̄n° sōni. Et cā ē duplex. vna q: v̄t⁹ fortificat̄ a cibo qñ cib⁹ ē digest⁹ τ i sāguinē ꝯuersus. Et 2ª cā ē q: illđ qđ i p̄n° sōni dscēderat ad pfūdū ad regēdū nutriēs. i. cibū τ ad suū p̄nᵐ. s. ad cor redit ad exteriora. Et h̄ ē vn⁹ mod⁹ exponēdi illū textū v'l alr. Illđ qđ dscēderat ad pfūdū ad r̄gēdū nutriēs. i. cibū redit ad exteriora: τ redit ad suū p̄nᵐ finale: q: ad mēbra nutriēda p q̄ magl finalr ē fcūs spūs nāl' q̄z p digerēdo. ❡ Dic̄ 2° ꝙ pp istas cās pl'us magnificat̄ ml'tū. τ magnificat̄ pp aliā cāz ēt: τ ē q: illa hora auget̄ cal'itas pp cibū vt ē dcm̄. s. ca° đ eo qđ cōedit̄ τ bibit̄. τ ēt auget̄ lenitas τ obediētia istr̄i pp illđ qđ ad arteriā de nutrimēto venit. ❡ Dic̄ 3° ꝙ tñ p tunc nō auget velocitatez lz augeat magnitudinem. Nec auget spissitudinez. τ ratio est. quia hoc augmentū caloris nō est illud augmentū qđ in necessitate p̄bet augmētū supple tātū vt opz addē velocitatē τ spissitudinē. τ in illo nō ē aliqd qđ phibeat p solā additionē

magnitudis restaurari illud qͦd opꝫ de refrigerio. Et rõ qꝛ cũ augmẽto neciṫatis augeṫ virtus ⁊ instri obediẽtia. Et h̃ totũ opꝫ experiẽtia notũ eẽ: ꝙ .s. sola magnitudo additur ⁊ nõ velocitas aut spissitudo. ¶ Ubi nõ ex textu in quadam pte sõni esse reditũ spirituũ ab interiorib⁹ ad exteriora ⁊ a pncipali ad seruiẽtia. Et iõ diffõ Aui. somni posita 3ª primi nõ est sufficiens nisi intelligatur: vt dixi scd̃a aforismorum. aforismo primo ⁊ secundo.

¶ Deide qñ cũ dormiẽte somn⁹ perseuerauerit fiet pulsus debilis pp caloris inati ꝯstrictiõem ⁊ ṽtutis compssionem sub supfluitatib⁹ q̃ eũan de erant ſm eũonis modos q̃ sũt in vigilijs ex quibus est exercitiũ ⁊ eũones q̃ non sentiunṫ.

¶ Oñdit qd fit qñ somn⁹ supfluit post digõnẽ. Et dicit ꝙ ĩ h̃ casu fiet pulsus debilis: qꝛ ṽtus debilitaṫ ⁊ opprimiṫ calor a supfluitatib⁹ q̃ sũt euacuãde in vigilia ſm diuersos modos eũationũ: ex qb⁹ ẽ euacuatio fcã p exercitiũ: ⁊ alie euacuationes q̃ nõ sentiũṫ p actiõem caloris dissoluẽtis fride: ⁊ tu hic itellige maiorẽ fieri isensibilẽ resolutionẽ in vigilia q̃ꝫ in somno: ⁊ vide quomodo cuꝫ hoc stat ꝙ in somno augetur sudor ex his que dixi tertio tegni.

¶ Cũ aũt somn⁹ in principio eũonem inuenerit ⁊ nec inuenit aliqd ad qͦd digerendũ tendat declinabit complexionem ad partem infrigidandi pseuerabũt ergo paruitas ⁊ tarditas ⁊ raritas in pulsu ⁊ incessanter augmentabũtur.

¶ Docet qd ꝓuenit ex somno fcõ sup vacuitate ita vt nõ sint in corpe nutrimenta ĩ sanguinẽ ꝯuertẽda. Et dicit ꝙ pulsus minoraṫ tardaṫ ⁊ debilitaṫ ⁊ rarificaṫ. Et q̃to magis ꝓcedit tãto in istis dr̃ijs fit magis augmentum: ⁊ h̃ ẽ quia continue declinabit ad partem infrigidationis.

¶ Uigilie etiam diuersa hñt iudicia: cũ .n. dormiens euigilabit nã sui declinabit pulsus ad magnitudinem ⁊ velocitatem ordinate. deinde ad suam nãlem redibit dispõnem.

¶ Hic Aui. agit de dr̃ijs pulsus ꝓueniẽtib⁹ ex vigilia. ⁊ diuidiṫ in duas ptes. Docet p̊ q̃les sunt cũ euigilaṫ nãliter. 2° qñ euigilaṫ violẽter. ibi scd̃a [Sꝫ subita.] Dicit primo ꝙ vigilie ẽt hñt diuersa iudicia. Nã qñ dormiẽs euigilatur a nã tũc pulsus ꝓcedit ad magnitudinẽ ⁊ velocitateꝫ ordinate. Et cã ẽ: qꝛ intẽdiṫ in vigilia: vt supra dcm̃ ẽ. Erit autẽ ordinatus ꝓcessus quia paulatim calor intendiṫ.

¶ Sꝫ subita cã euigilato accidit vt pulsus ei⁹ ilico cũ a somno remoueṫ q̃escat. qm̃ virt⁹ corã eo qͦd subito euenit victa ẽ: ⁊ deide post hoc redibit ad eũ pulsus magn⁹ velox spissus ⁊ diuersus ad tremorẽ. ⁊ qm̃ mot⁹ iste est similis violento iõ nõ inflãmat ẽt ip̃m. ⁊ qm̃ virt⁹ subito moueṫ ad repellendũ nãlr illͦd qͦd accit. ḡ mot⁹ accidũt diuersi: ⁊ tremit pulsus: sꝫ tñ ſm h̃ nõ lõgo pseuerat tpe: imo ad eq̃litatẽ cito redit: qm̃ lꝫ ei⁹ cã fit q̃si fortis: ei⁹ tamen durabilitas ẽ pauca ⁊ cognitio destructionis ipsi⁹ est velox.

¶ Facit qͦd dcm̃ ẽ dicẽs ꝙ ĩ euigilato ab aliq̃ cã subito occurrẽte accidit vt pulsus q̃escat. i. accidit ꝙ pulsus cadat ⁊ nõ moueaṫ tpe q̃ expectaṫ mot⁹. ⁊ hoc ẽ pp terrorẽ quẽ facit cã excitans. Nã timorẽ seq̃ṫ subita retractio caloris ad intra. ⁊ iõ nimiꝝ si fit expãsionis ꝓhibitio: ⁊ iõ qꝛ grauaṫ virt⁹ diuersimode ab hũorib⁹ petentib⁹ cor fit pulsus diuersus: h̃ tñ non diu durat: qꝛ cã lꝫ sit fortis apparenter tñ nõ diu durat: ⁊ ideo cito accidẽs cessat cognita destructiõe ei⁹ qͦd ẽ cito. ¶ Nõ tñ hic illũ textũ qui dicit. Et qꝛ mot⁹ ẽ siľis violẽto. iõ nõ inflãmat. Nã qdã intelligũt ꝙ qꝛ mot⁹ iste ẽ siľis violẽto in trahẽdo sp̃m ad iteriora pp aggrauatiõem. iõ non inflãmat anteq̃ꝫ velocitet: imo fit velocitas sine necessitate caliditatis multe. ¶ Alij dicũt textũ debere stare vt iacet in lr̃a exteriori q̃ dicit: ⁊ qꝛ motus ẽ siľis violẽto ⁊ moraṫ ẽt. Et tũc ẽ reddere cãm quare ẽt post excitatiõem aliquãtulũ manet hec diuersitas.

¶ De pulsu exercitij. Cap. XIII.

In principio qdeꝫ exercitij ⁊ dũ est tempatũ pulsus fit magn⁹ ⁊ fortis ⁊ hoc qdẽ pp augmentũ caloris innati ⁊ fortitudinẽ ipsi⁹: ⁊ fit etiam velox ⁊ spissus valde pp supfluam neciṫatẽ quã facit mot⁹. Qꝫ si perseuerauerit ⁊ fuerit prolixũ: aut lꝫ fuerit breue erit tñ fortissimũ ⁊ destrueṫ: qͦd ex fortitudine prouenit ⁊ debilitabiṫ pulsus: ⁊ fiet paru⁹ propter resoľonem caloris inati. sꝫ ip̃e fiet velox ⁊ spissus pp duas res: q̃rũ vna est augmẽtũ fortitudis ⁊ neciṫatis: ⁊ alia est qm̃ ṽt⁹ retrahiṫ ne magnitudini sufficiat: postea velocitas incessanter minuiṫ ⁊ spissitudo augmẽtaṫ ſm q̃ꝫtitateꝫ ei⁹ qͦd ex ṽtute debilitaṫ: deide ad vltimũ in exercitiũ perdurauerit ⁊ debilitauerit fiet pulsus formicãs pp debilitatẽ ⁊ spissitudinẽ forteꝫ. Postea si magis supfluũ fuerit ⁊ ex ipso q̃si ad mortem perueniaṫ efficiet qͦd omnia faciũt resoluentia ⁊ reducet pulsũ ad hoc vt sit vermiculosus: deinde faciet ip̃m declinare ad raritatem ⁊ tarditatem cũ debilitate ⁊ paruitate.

¶ Determinat de pulsu ꝓueniẽte ab exercitio. Et diuidiṫ in tres ptes. p̊mo oñdit quales fiũt in p̊n° quousqꝫ fit moderatũ. 2° qñ supflue incipit aut lõgitudie aut intẽsione. 3° qñ valde mľtũ supfluit. ibi 2ª [Qꝫ si pseuerauerit.] ibi 3ª [Postea velocitas.] ¶ Dicit p̊ ꝙ in p̊n° exercitij quousqꝫ est tẽpatũ pulsus est magn⁹: velox ⁊ frequẽs: qꝛ cũ cõstãtia ṽtutis augeṫ necessitas. Et hec ps facit ꝓ opinione mea de corde calidiori. ¶ De pte scd̃a dicit ꝙ si supfluit aut fuerit nimis forte q̃ꝫtuis breue fit pulsus debilis ⁊ pu⁹ pp resoľonem caloris inati. Etiã fit velox ⁊ frequens pp duas cãs. p̊ma ẽ augmẽtũ neciṫatis. scd̃a qꝛ ṽtus deficit a magnitudine ſm exigẽtiã necessitatis. ¶ De 3ª pte dicit ꝙ postea minuiṫ velocitas magis debilitata virtute: postea ad vltimum debilitata virtute fiet formicans ꝓpter vehementẽ spissitudinẽ. Et plus debilitata fit vermicularis. ⁊ cũ ad mortẽ ducit facit tardũ ⁊ raꝝ sicut alia resoluentia. ¶ Ubi ꝯsidera Auic. hic sumpsisse formicantem ꝓ maiori q̃ꝫ sit vermicularis: lꝫ opposito modo supra dixerit: aut opꝫ dicere ꝙ lr̃a est trãslata. Et reliq̃ sũt clara.

¶ De pulsu balneorum. Cap. XIIII.

Balneatio aut erit cum aqua calida aut cum frigida.

¶ Modo loquitur de pulsu balneatoruꝫ. Et primo ponit distinctionem. secundo de vtroqꝫ membro prosequitur. ibi [Si ãt.] Prima pars de se patet.

¶ Si aūt fuerit cū aq̄ calida in pricipio ꝓueniūt ex ea fortitudis ⁊ necessitatꝭ indicia. Cūq3 multū resoluerit debilitabit pulsū. Gal. quoq3 dixit erit tūc paruꝰ tardus ⁊ rarus. Dicemꝰ ergo ꝙ debilitas qdem ⁊ paruitas pulsus proculdubio exñt: sed aq̄ cal'a cū iteriorib' corpis calefactionē efficiet calore accñtali fortasse non dubitabit sed ad sui nām q̄ est ifrigidādi redibit ⁊ fortasse durabit ⁊ pmanebit. Qr si accidentalis q̄litatis iudiciū superauerit fiet pulsus velox ⁊ spissus. Et si supauerit qđ ex nā sui ꝓuenit fiet tardus ⁊ rarus. Et si eiꝰ calefactio accidentalis ad tantaȝ ꝟtutis resol'onem ꝓuenerit vt syncopi sit ꝓpinqua fiet ēt pulsus tardus ⁊ rarus.

¶ Exeqꝑ ⁊ p̊ de balneatis i aq̄ cal'a nō mierali. z° in aq̄ frida. 3° i aqs mineralibꝰ siue in thermis. ibi z°[Sed balneationis.]ibi 3°[Ex aqs.] Pria in duas. Prio ꝑm ꝟitatē. z° ponit dcm̄ Gal. cū limitatione. ibi z°[Gal' quoq3.] ¶ De prima pte pȝ totū. ¶ De z° pte ipe dicit ꝙ Gal. dixit ex balneo supflue đbilitāte fit pulsus puus: tardus ⁊ rarus. Et subdit limitando Gal. dcm̄ ꝙ si aqua calida penetrat p poros i corpus fortassis cal'itas accñtalis aque nō durabit: vt post exitū a balneo: sȝ aq̄ redibit ad ꝓpriaȝ nāȝ q2 fiet frigida. Aliqñ aūt cal'itas accñtalis durat vt qñ in tali aq̄ calida remanēt. Si g̊ ista accñtalis q̄litas q̄ est caliditas remanet: tūc erūt pulsus veloces ⁊ frequentes nisi ad sūmū vel ꝓpe summū debilitatis veniat: ⁊ hoc pp augmentum necessitatis. Si aūt caliditas ad frigiditatem mutetur tunc verificatur dictum Galeni.

¶ Sed balneaitonis cū aq̄ frigida facte frigiditas si penetrauerit debilitabit pulsum ⁊ faciet paruū ⁊ efficiet raritatem ⁊ tarditateȝ. ⁊ si nō penetrauerit imo calorē coadunauerit augmentabiꝑ fortitudo ⁊ crescet parū ⁊ minueꝑ velocitas ⁊ spissitudo. Ex aqs ꝟo in thermis exñtibꝰ q̄ sūt exiccātes duritiē in pulsu augmētant ⁊ ex eiꝰ magnitudine minuūt: sȝ calefaciētes velocitatem in pulsu augmentant: si aūt virtutem resoluerint erit qđ iam diximus.

¶ Facit qđ dcm̄ ē. ⁊ dicit ꝙ si ex balneatione cuȝ aq̄ frida frigus penetrauerit ad iteriora fiet pulsus debilis: puus: tardus: ⁊ rarus. Sed si frigus nō penetrauerit: imo ex eo calor readuneꝑ: tūc augmentabiꝑ in pulsu fortitudo ⁊ crescet paꝝ in magnitudine ⁊ diminueꝑ velocitas ⁊ spissitudo. Et h̄ locus videꝑ expresse ꝯtra dicētē ꝙ ex oi augmēto necessitatis fit pulsus sil' magnus velox ⁊ frequēs cōstante virtute ⁊ instrō obediēte: sȝ ipse itelligit ꝙ crescit paꝝ ⁊ diminuitur velocitas ⁊ spissitudo. i. nō tam sensibiliter crescunt velocitas ⁊ spissitudo: vel nō tm̄ ꝓportionabil'r. ⁊ h̄ ē textū torquere. ¶ Preterea. penes ipm querēdū ē quare plus ꝓportionabil'r crescat magnitudo q̄3 alie dñie: ⁊ non pōt ꝑm suā viā dicere. ¶ Ego aūt dico aquā humectare: ⁊ iō instr̄m magis obedire. ¶ Dico z°. ꝙ pp sensatū frigus virtutē conari ad emittendū extra spm̄: ⁊ iō magnificari pulsū plus q̄3 nec̄itati correspōdeat: ⁊ iō rarificari ⁊ tardari. Ex aquis ꝟo pȝ quid dicat q2 aque sulfuree ⁊ aluminose exiccando indurant arteriam.

¶ De pulsu qui vulneribus est proprius: ⁊ est pulsus pregnantium. Cap. XV.

Necessitas qdem in eis est multa pp cōmunitatē filij in attractione aeris. Ipse. n. q̄si duabus attrahūt necessitatibꝰ ⁊ duabꝰ aeris attractionibus. Sed ꝟtus proculdubio nō augmētaꝑ: neq3 etiam minuiꝑ nisi q̄3tū o pȝ pp lassitudinem paucā q̄ ꝓuenit ex pōdere pregnationis: pp h̄ igiꝑ iudiciū ꝟtutis medie ⁊ nec̄itatis fortis vincit ⁊ augmētaꝑ pulsus ⁊ fit velox ⁊ spissus.

¶ Hoc ē capl'm de pulsu pregnantiū. Et dicit ꝙ in pregnātibꝰ ē nec̄itas multa pp cōitatē filij ⁊ attractionem aeris: q2 ipe attrahūt q̄si duabꝰ attractionibꝰ. i. q̄si ꝓ duobꝰ corporibꝰ ꝓ se ⁊ ꝓle. Nā ꝓles i vtero nō euentaꝑ nisi p arteriā q̄ ē in vmbilico: ⁊ ad arterias mr̄icis termiaꝑ. ¶ Dicit z° ꝙ ꝟtus in eis non fortificaꝑ nec multum debilitaꝑ nisi q̄3tū debilitaꝑ ex labore in portādo onus pueri: ⁊ iō iudiciū pulsus ē iudiciū necessitatis fortis ⁊ mediocris fortitudinis: ⁊ ideo est magnus velox ⁊ frequens.

¶ De pulsu doloris. Cap. XVI.

Dolor mutat pulsum aut ꝓpter fortitudinē sui. aut q2 ē in mēbro principali. aut pp longam morā sui.

¶ Hic determiat đ pulsu doloris. Et ꝯsidera ꝙ nō ꝯnūerat dolorē iter aie accñtia: sȝ bñ tristitiā: q2 dolor aut ē q̄litas sēsibil': aut passio i organo exterioris sēsus. Et p̊ dat modos qbꝰ dolor mutat pulsū. z° exeqꝑ de pmutatiōe q̄ fit ab eo ꝑȝ tps durādi. ibi z°[Et dolor qdē.] ¶ Diꝑ p̊ ꝙ dolor mutat pulsū aut pp sui fortitudinē: aut q2 dolor ē i mēbro nobili: aut pp lōgā suā morā. ¶ Nō g̊ p̊. ꝙ dolor ē accñs nāe ꝯriū siue pōaꝑ sensatio siue q̄litas sensibilis: pp qđ accñs i quocūq3 mēbro fuerit dū fuerit fortis terreꝑ ꝟtꝰ ⁊ agitaꝑ ⁊ cōmouet spm̄ ad locū doloris: vñ seqꝑ inflāmatio spūs: ⁊ seqꝑ virtutis debilitatio: ⁊ h̄ pp maxie cum dolor ē fortis: aut cum dolor multū durat: aut dū ē in membro p̄ncipali aut nobili. Nā ex eque intēso dolore in ore stōchi aut capite multotiens magis agitaꝑ p viā cōitatis spūs q̄3 in pede aut manu. p̄mo igiꝑ dolor pmutat pulsuȝ: q2 p ipȝ ꝟtus incitatur ad velociter mouēdū spm̄ ⁊ multum. Et iō ad faciendū pulsū magnū ⁊ velocē esto ꝙ nō fiat in ꝟtute aut nec̄itate pmutatio. z° q2 pmutat ꝟtutis fortitudine cū sit de maxime ꝓsternētibus ꝟtutē cuiꝰ debilitatē auget intendendo calorē pp spūs agitatiōeȝ. ¶ z° pȝ q̄liter mutat qñ ē fortis: ⁊ al'r qñ ē debilis: ⁊ al'r cū ē in principali mēbro ⁊ nobili: ⁊ al'r ignobili: ⁊ al'r qñ durat: ⁊ al'r quando nō durat: ⁊ hoc secundum intendit Aui. in loco isto.

¶ Et dolor qdem cū in sui principio fuerit facit ꝟtutē ebullire ⁊ mouebit ipam ad resistēdū ⁊ refrenādū ⁊ iflāmabit cal'itatem. Fiet ergo pulsus magnꝰ ⁊ velox: ⁊ maioris spissitudinis: qm̄ fixio magnitudinem faciet ⁊ velocitatem.

¶ Nūc exeqꝑ de illo mō vltimo pmutādi reliquēs dñiaȝ alioꝝ mōꝝ tāq̄3 notificabilē p hāc. Nā ꝑȝ ꝙ ē i nobiliori magis agitat: ⁊ ꝑȝ ꝙ ē i itēsiori ēt magis agitat. vñ seqtur maior virtutis debilitatio: ⁊ maior nec̄itas: ⁊ iō ꝑm istoꝝ icessū variaꝑ pulsus: sicut diceꝑ de durabilitate. Diuidiꝑ aūt pars ista i tres. p̄mo oñdit qd facit qñ est in p̄n°. z° qñ magis ꝓcedit. 3° qñ est in vltimo debilitatis virtutis ibi z°[Cunq3 dolor.]ibi 3°[Et si augmentatus.] ¶ De p̄ma pte dicit ꝙ dolor in sui principio facit pulsum magnuȝ ⁊ velocē ⁊ frequentem. ⁊ rō ē q2 facit virtutem ebullire ⁊ feruere eam tanq̄3 stimulus ad hoc vt nitatur resistere ⁊

refrenare cām doloris: ꝛ h̄ cū motu spūs: ꝛ iō facit spiritū moueri velociter multum ꝛ frequenter.

Sed dubiū est: Utrū dolor in pn̄ facit pulsū fortē. Or sic ē mens Gal. in itroductorio pulsuū dicentis ad lr̄am. Paruus qdē adhuc exn̄s ꝛ icipiens maiorē ꝛ vehemētiorē ꝛ velociorē ꝛ spissiorē pulsū opat̄. ¶ In oppo^m. qꝛ pulsus fortior ē tēpati: sed dolēs nō est tēperatus. g̊ ꝛc̄. ¶ P̄. fortitudo pulsus seq̄t fortitudinē virtutis: ꝛ fortitudo virtutis tēpamētū cōplexiōis. g̊ pulsus est fortior in tēpato sine dolore q̄ cū per dolorē stimulatur. ¶ Dic dr̄ ꝙ dupl'r dr̄ pulsus fortis. vno mō simpl'r ꝛ pseuerāter: ꝛ h̄ mō soli⁹ tēpati est fortissim⁹. Alio mō ſm qd. ꝛ h̄ mō est qn̄qꝫ pulsus fortis in distēpato. Et tu hūc locū nō pp illa que dcā sunt supra in caplo de pulsu q est nālis. Pulsus g̊ doloris in pncipio ē fortis pp magnū virtutis conatū vt sumit̄ a Gal. in cōmēto pulsuū ꝛ est fortis 2° modo. hoc sufficit Gal. sed nō simpl'r ꝛ perseueranter. ¶ Nota tn̄ vlteri⁹ qḋ dr̄ in lr̄a. Qm̄ fixio magnitudinem facit ꝛ velocitatē: ibi enī fixio sūmit̄ p conatu: ꝛ ē sensus ꝙ conatus magnus virtutis ad cito resistendū cāe facienti dolorem est causa velocitatis ꝛ magnitudinis: esto ēt ꝙ non cresceret necessitas.

¶ Cūqꝫ dolor ad finem sue fortitudinis puenerit: pp illō qḋ dixim⁹ de modis procedet minorando ꝛ redibit ad inferiora donec magnitudinē perdet ꝛ velocitatem ꝛ vicem earū supplebūt spissitudo fortis ꝛ paruitas ꝛ formicatio ꝛ vermiculatio.

¶ Ista ps pꝫ ppterea ꝙ vt⁹ debilitat̄ remanēte necitate:

¶ Et si augmentatus fuerit adducet ad raritatez ꝛ perditionem.

¶ Pꝫ ēt hec pars: qꝛ ad vltimū dissoluta vtute h̄ accidit.

¶ De pulsu apostematum. Cap. XVII.

Apostematū qdem alia sūt q̄ febres efficiūt. ꝛ hoc aut pp eoꝝ magnitudinem: aut pp nobilitatē membri in quo sūt. ꝛ pulsū in toto corpe mutant ſm mutatiōem febris ppriam. ꝛ nos ipsam dicem⁹ in loco suo: ꝛ alia sūt q̄ febres nō faciūt ꝛ mutāt pulsuꝫ mēbri in quo sūt ppriū p eēntiā. ꝛ est ēt cū reliq corpis pulsū mutant p accn̄s. s. nō pp ꝙ est apā: sed pp hoc ꝙ dolorem efficit. Apā āt qḋ pulsuꝫ mutat: aut ipm mutat per spēm sui aut p sui tp̄s: aut per quantitatem suam: aut per membrū in quo est: aut per accidens qḋ seqtur ipm ꝛ comitat̄.

¶ In isto caplo determiat de pulsib⁹ apatū. Et nō ꝙ non loq̄t de pulsib⁹ alioꝝ morboꝝ: aut pp cāꝫ dictā in cap p̊ame i vno dubio. aut qꝛ suffic̄ qḋ h̄ dr̄ cū apata oē gen⁹ morbi icludāt. ¶ Diuidit̄ āt pn̄s cap^m i duas ptes. nā p̊ ponit duas distictiōes apatis ad ppositū vtiles. 2° ōndit quō ex apatib⁹ mutātib⁹ pulsū pueniūt varie pulsuū drīe. ibi 2ª ¶ Qō vō p sui spēm. ¶ De p̊ma pte dic̄ p̊ ꝙ apatū q̄daꝫ sūt q̄ faciūt febres: ꝛ q̄dā nō. Prima mutāt pulsuꝫ mutatiōe q̄ ē ppria febri: de q̄ dicet̄ in p̊ma quarti. Sꝫ 2ª mutāt p eēntiā pulsuꝫ i mēbro in q̄ sūt: ꝛ ɔtigit ꝙ mutāt pulsū i toto rōne alicui⁹ accn̄tis qḋ ipa cōitat̄: sic̄ vbi grā dolor. Circa h̄ tn̄ addit ꝙ apata faciētia febrē: aut faciūt illā pp sui magnitudinē aut pp mēbri nobilitatē i quo sūt. ¶ Nō g̊ ꝙ apata faciūt qn̄qꝫ fe. effimerā. vt qn̄ nō trāsmittit̄ ad cor ex apate aliq̄ putrida fuligo: sed solū spiritus ad locū apatis veniēs: ꝛ ibi calefactus rediens ad cor ipm calefacit: qn̄qꝫ aūt ab apate cōicat̄ fumus putridus cordi: ꝛ ſm istoꝝ varietatē fiunt pulsus varij sicut varij sūt pulsus effimere fe. ꝛ putride. Et iō dixit ꝙ mutāt pulsum ſm mutationē febri ppriā. ¶ Nota 2°. ꝙ q̄uis apa esset in mēbro nobili ꝛ magnū tn̄ non opꝫ ꝙ febrē faciat nisi fuerit calꝫ. aut p eēntiā sicut apata sanguinea ꝛ colica: aut p accn̄s sicut apata de alijs hūorib⁹. s. putridis. Et h̄ vult Gal. 5° de interioribus: ꝛ iō opꝫ addere ꝙ sit calm̄. ¶ Nota 3° ꝙ tūc apa mutat pulsū p eēntiā qn̄ mutat immediate p aliqd de apatis eēntia: puta rōne male cōplonis aut solonis ɔtinuitatis aut male cōpositiōis: ꝛ tūc dr̄ mutare pulsū p accn̄s qn̄ mutat pulsū rōne alicui⁹ accidētis ipm ɔn̄tis. Nō apa qḋ nō facit febrē in mēbro i quo ē multotiēs fac̄ calitatē ꝛ necitatē augmētatā. Et iō rōne illoꝝ pulsū i illo mēbro mutat. ꝛ sic per sui eēntiā: sꝫ ī toto residuo mutat pulsū qn̄qꝫ pp dolorē pp quem agitat spm̄ vtus regitiua vt dcm̄ ē supra de dolore. ¶ 2ª distictio quā ponit ē: ꝙ apa mutās pulsū aut mutat ipsuꝫ rōne sue spēi aut rōne sui tpis. s. pncipij augmēti ꝛc̄. aut p sui q̄titatem. aut rōne mēbri i quo ē aut rōne accn̄tis ipm cōcomitantis. Et hec scḋa distinctio statim declarabitur.

¶ Qō vō per sui spēm mutat est sic̄ apa calm̄ ex quo p suā spēm puenit vt mutet̄ pulsus ad serinū ꝛ ad tremorē ꝛ horripilatiōem ꝛ velocitatē ꝛ spissitudinē nisi ei ɔ̄ria sit cā hūectās q̄ ppriętatē serini destruat ꝛ vice ipsi⁹ vndositatez supplere faciat. verūtn̄ tremor ꝛ velocitas ꝛ horripilatio ꝛ spissitudo ipm sp comitat̄: ꝛ queadmodū cārū q̄dam sūt q̄ serini ppriętatem prohibent sil'r sūt q̄dam eaꝝ q̄ serini ppriętatē augmētant ꝛ ipsam apparere faciūt.

¶ Nō exeqtur declarādo mēbra 2ᵉ distinctionis. Et diuidit̄ in qnque. ſꝫ ꝙ sūt qnque mēbra. ibi 2ª ¶ Mutatio vō ipi⁹. ¶ ibi 3ª ¶ ſm q̄titatem vō sui. ¶ ibi 4ª ¶ ꝛ ſm suū. ¶ ibi 5ª ¶ Mutatio vō q̄. ¶ Pria ps diuidit̄ i q̄tuor. Nā p̊ docet cuiusmodi pulsus pueiūt ab apate calido. 2° a molli frigido flatico. 3° a duro. 4° ab exitura. ibi 2ª ¶ Et molle. ¶ ibi 3ª ¶ Duꝝ vō. ¶ ibi 4ª ¶ Exitura. ¶ De p̊ma dic̄ ꝙ apa mutat pulsū p sui spēꝫ. sic̄ vbi grā: apa calꝫ qḋ fac̄ pulsū mutatū a nāli vsus serinitatē tremorē ꝛ horripilatiōeꝫ ꝛ velocitatē ꝛ spissitudinē. Et h̄ hꝫ vitatem nisi cū apate calo fuerit aliqua cā hūectās q̄ destruat ppriętatē serini: ꝛ mutat ipꝫ vsus vndosuꝫ: sꝫ tn̄ i h̄ casu tremor ꝛ velocitas ꝛ horripilatio ꝛ spissitudo ipm sp ɔcomitāt̄. Et subdit ꝙ sicut aliq̄ ē cā phibens serinitatem ita ꝛ aliqua augens.

Sed circa ista cadunt dubia. p̊^m qꝛ nullus ē pulsus horripilatiōis: vt pꝫ: qꝛ doctores de ipso nullā fecerūt mētiōeꝫ. ¶ 2^m dubiū. qꝛ pulsus fit serinus aut propter diuersitatē corporis arterie in duritie ꝛ mollitie: aut propter diuersitatem contenti in ea: vt supra dicitur: nunc autem ex calido apate nullū istoꝝ videt̄ seq. ¶ 3^m dubiū. qꝛ si cā humectās facit pulsū vndosū. sequit̄ ꝙ non remanebit tremulus. Nam tremulus non fit sine arterie duritie que non est cum superflua humiditate. Et ꝙ nō fit tremulus sine arterie duritie. pꝫ supra in cap̊ de hisq̄ pueniūt ex causis ɔtētiuis cuꝫ dixit. Pulsus. n. tremulus procedit ex fortitudine ꝛ instrumēto duro ꝛ necessitate forti: sine istis. n. non fit tremor.

¶ Ad p̊^m dr̄ ꝙ pulsus horripilatiu⁹ ē ille in q̄ tā pua pcipit̄ concussio vt non imerito dicatur tremulus. Sed differt a tremulo per minus percipe concussionez. Et potest sub tremulo ɔtineri. Unde Gal. in cōmento pulsuū dixit ali-

quid hʒ concuſſionis.¶ Ad ſcḋm dr̄ ꝙ apā calidum ten⸗dens mēbrū in quo eſt facit arteriarum villos extendi:⁊ arteriā ꝑ hoc diuerſimode indurari ⁊ obedire. ¶ Ad 3m dr̄ ꝙ tremor qui vere dr̄ tremor.⁊ ē manifeſta multū cō⸗cuſſio:nō fit ſine duritie arterie:ſʒ hn̄ horripilatio q̄rqʒ ſi ne ea. ¶ Aduerte tn̄ ꝙ cā humectās ē aut multitudo hu⸗mide mãe:aut humidi vaporis.Cā āt verificās dcm̄ Aui. ē:q̄r calidū apā ſue mãe i collectiōe mēbꝝ qḋ apāt in par te apāta multū iplet ⁊ multū tēdit:vn̄ ad tactū videt̄ du ra:⁊ ideo neruorum villi ⁊ ligamētoꝝ qui in arterys ſūt per viam compaſſionis tenduntur.

¶ Et molle qdeʒ apā pulſū facit vndoſum:⁊ ſi fuerit valde frigidū ipſū efficiet tardū ⁊ raruʒ. Durū vo apā proprietatem ſerini augmentat.

¶ Patet ſnia ⁊ cā.q̄r apoſtema molle pulſū facit vndoſū. Et ſi fuerit valde frigidū ipʒ faciet raꝝ ⁊ tardū. ¶ Durū vo. Pʒ.ꝙ apā duꝝ ꝓprietatem ſerini augmentat.

¶ In exitura aūt cū ſit collectio ipā pulſū cōuer⸗tit de ꝓprietate ſerini ad vndoſi ꝓprietateʒ ꝑꝑ hūiditateʒ ⁊ lenitatē q̄ ipam ſequūt̄:⁊ p̄bet au⸗gmentū in diuerſitate ꝑꝑ ſuā grauitateʒ:veloci⸗tas aūt ⁊ ſpiſſitudo alleuiat̄ ꝑꝑ caloris accn̄ta⸗lis quietem cā maturationis.

¶ Dicit ꝙ in exitura hora qua colligitur materia conuer⸗titur pulſus de proprietate ſerini ad vndoſitatem ꝓpter humiditatem ⁊ lenitatem arterie que ſequit̄ collectionē: ſed fit pulſus magis diuerſus ꝓpter grauitatē exiture ſu per virtutem. ¶ Dicit 3° ꝙ velocitas ⁊ ſpiſſitudo minuit̄ multotiens ꝓpter quietem caloris accidentalis cā matu⸗rationis. ¶ Primo ḡ aduerte ꝙ exitura ē apā in quo mā ſaniatur ⁊ in concauum locum colligitur aut collecta eſt. ¶ Nō 2° ꝙ hac hora mā ꝓ pte diſſoluit̄ ⁊ ēt mollificat̄ tam mā q̄ʒ apā:vnde videtis ꝙ qn̄ ſanies ꝓ parte eſt fcā apā eſt mollius ad tactum ⁊ mā magis pōt euaporare ⁊ humectare. ¶ Nō 3° ꝙ qn̄ fit exitura plurimū qḋ fuit in toto membro collectum colligit̄ in parte vna:⁊ illa eſt ēt diuiſa ⁊ ſoluta.vn̄ virtus ab illa materia magis grauat̄. ¶ Ultimo nō.ꝙ vtplurimū exitura ē cū generatione ſa niei bone:⁊ ideo ceſſat poſt eam putredinalis calor:⁊ ideo vtplurimum minuitur accn̄talis calor eius:qn̄qʒ aūt con tingit oppoſitū.Ex his collige cām oīum que dicuntur.

¶ Mutatio vo ipſi⁹ cā ſuorū temporū eſt qm̄ dū calidū apā exit in augmēto ꝓprietas ſerini ⁊ q̄cūqʒ diximꝰ ſūt ſicut in augmento ⁊ ei⁹ duriti⸗es ſꝑ augmentat̄ ꝑꝑ extēſionē q̄ auget̄ ⁊ in tre⸗more ꝑꝑ dolorem. Cūqʒ ad ſtatū peruenerit omnia augmentant̄ accn̄tia p̄ter illud qḋ forti⸗tudinem ſeqt̄:ipʒ nanqʒ debilitatur in pulſu ⁊ ſpiſſitudine ⁊ velocitate augmentū prebet:de⸗inde ſi ꝓlongabit̄ velocitas deſtruet̄ ⁊ redeun⸗do fiet formicans. Cum aūt minuet̄ ⁊ reſoluit̄ aut aperiet̄ fiet pulſus fortis ꝓpterea ꝙ virtus exonerabit̄ a pondere ⁊ ceſſabit ipſius tremor propterea ꝙ dolor extenſiuus minuet̄.

¶ Hic ponit mutationes pulſus rōne tempoꝝ apoſtema⸗tis.Et dicit primo ꝙ dum calidū apoſtema eſt in augmē⸗to auget̄ velocitas ⁊ ſpiſſitudo ⁊ ſerinitas ⁊ tremor alys deductis impedimentis.Nam durities ⁊ neceſſitas cre⸗ſcunt. ¶ Dicit ſcḋo.ꝙ qn̄ eſt in ſtatu creſcunt oīa accidē⸗tia exceptis illis que ſequuntur fortitudinē virtutis:⁊ iō nō ē ita fortis:ſʒ eſt velocior ⁊ ſpiſſior ⁊ ſerinior ⁊ magis tremulus:ſed nō dicit ꝙ ſit maior:q̄r hoc nō eſt ſemꝑ:q̄r aliqn̄ eſt minor ꝓpter virtutis debilitatem. ¶ Dicit 3° ꝙ ſi in ſtatu perſeueret diu ⁊ non ſuccedat̄ declinatio ſicut accidit i mortalibꝰ deperdit̄ velocitas ⁊ fit pulſus formi⸗cans. ¶ Dicit 4° ꝙ ſi apoſtema minorat̄ ⁊ veniat ad aper tionem:tūc fiet pulſus fortis:q̄r virtus exonerabit̄ ⁊ ceſ⸗ſabit tremor q̄r dolor extenſiuus minuet̄.Et hoc vltimū non eſt vl'r veꝝ in exituris intrinſecis ſtatim ſicut qn̄ ad apertionem veniūt.tunc.n.quādoqʒ virtus quaſi deficit ⁊ ſyncopiçat.Sed poſt quieteʒ ab illo materie exitu ⁊ vt plurimum reliqua patent.

¶ Scḋm quantitatem vo ſui:qm̄ magnū facit: vt ſint iſte diſpōnes maiores ⁊ magis augmen tate:⁊ paruū vt ſint rariores ⁊ paruiores.

¶ Docet qūo pulſuum dr̄ie mutent̄ mutatione q̄ʒtitatis epatis dicens.ꝙ differentie quas apāta rōne ſue ſpēi fa⸗ciunt:fiunt maiores a magno ⁊ minores a paruo:quod ve rum hʒ de per ſe:ſed qn̄qʒ rōnem debilitatis conſequen tis magnum apoſtema cal'm facit pulſum minorem.

¶ Et ꝫm membrū qm̄ ex mēbris neruoſis pro⸗uenit augmētū in duritie pulſus ⁊ in proprieta te quā hʒ ſerinꝰ ipſiꝰ:⁊ ex venenoſis qdeʒ ꝓue⸗nit augmētū in magnitudine ſua ⁊ vehementia ⁊ diuerſitas multa ⁊ precipue ſi que in eis ſupe rate fuerint arterie ſicut in ſplene ⁊ pulmone ⁊ nō durabit huiuſmodi magnitudo niſi q̄ʒtū per ſeuerauerit fortitudo ⁊ membra humefacta ⁊ lenia ipʒ faciūt vndoſū ſicut cerebrū ⁊ pulmo.

¶ Ponit diuerſitatē ꝯſequētē apāta rōne membri in quo eſt apoſtema dicens.ꝙ hoc modo accidit:q̄r ſi in mēbro ſunt neruoſo ꝓuenit pulſus cū proprietatibus ſerini me⸗rito membri ꝓpter contractionem ⁊ dolorem qui inde ſe quitur. ¶ Dicit ſcḋo.ꝙ ex apoſtemate i mēbris veneno⸗ſis ꝓuenit magnitudo ⁊ vehementia ⁊ diuerſitas multa. Et h̄ hʒ maxime veritatem niſi in membro plurime fue⸗rint arterie ſicut ſplen ⁊ pulmo:⁊ durabit magnitudo q̄ʒ diu durabit virtus ⁊ non plus. ¶ Dicit 3° ꝙ humida mē⸗bra ⁊ lenia faciunt pulſum mollē ⁊ vndoſum ⁊ cerebrum ⁊ pulmo.Cā primi dcā eſt ſupra.Cauſa ſcḋi eſt magnitu⸗do neceſſitatis:⁊ multa virtutis aggrauatio cum mā fu⸗mos cōicet cordi.Cauſa tertÿ clara eſt:quia ex nutrimen⸗to illoꝝ membroꝝ:⁊ ꝓprie humido multum diſſoluitur: ⁊ cōicatur arterie:vnde mollificant̄:quare ⁊c̄.

¶ Mutatio vo q̄ apā mutat pulſum aliquo me⸗diante ſic̄ apātis pulmonis:qḋ facit pulſuʒ tre⸗mulū:⁊ ſicut apātis epatis:qḋ facit ipm̄ mictu⸗aleʒ:⁊ apātis renis qḋ facit ipſum ſtranguria⸗lē:⁊ apā mēbri fortis ſēſus ſic̄ ſtōchi ⁊ diaphra gmatis facit ipm̄ ſpaſmoſum ⁊ ſyncopiʒantē.

¶ Docet exemplariter qūo apāta mutant pulſum aliquo mediante:⁊ ponit quatuor exēpla.p̄mum eſt ꝙ apoſtema pulmonis qn̄qʒ non ſemꝑ aliquo mediante facit pulſum tremulum.lʒ non rōne ſubſtantie mēbri:⁊ hoc eſt quādo ſuffocat:tunc eni ex vehemēti conatu anhelādi extendū⸗tur muſculi pectoris ⁊ extendūt villos arteriarum:⁊ quia multa eſt neceſſitas ⁊ conatus fortis fit tremor. ¶ Scḋʒ exemplum eſt de apoſtemate epatis qḋ facit pulſum mi⸗ctualē.i.pulſum quem hʒ homo cum multum mingit:vt verbi grā:ſi ex calido apoſtemate fiat diabetes. ¶ 3m exē⸗plū eſt de apoſtemate renuʒ qḋ facit pulſuʒ ſtrāgurialeʒ

s. mutatū ꝯm exigentiā strāgurie in qua sunt interpolati multi dolores acuti ⁊ hoc non semper: sed quando tale apostema sequit̄ strāguria. ¶ Quartū exemplū est sicut apostema mēbri fortis sensus vt oris stomachi facit pulsū spasmosū. i. hoīs spasmati: qñ ad ip̄z sequit̄ spasmus: aut pulsū syncopiçantē. i. hoīs syncopiçati: ⁊ hoc quādo dolorem talis apostematis sequitur syncopis.

¶ De iudicijs pulsus accidētiū anime. Cap. XVIII.

Ira quidem ꝓpterea ꝙ virtutē feruere facit ⁊ spiritū subito dilatat pulsum facit magnū ad supiora se eleuantem velocē ⁊ spissū in quo nō op̄z diuersitatē cadere: qm̄ passio existit similis nisi timor ei admisceatur: qui vna vice superet: ⁊ hoc alia superet vice: ⁊ simil̄r si verecundia ei admisceat̄ aut ꝯtrarietas ab ītellectu qui tacere precipiat ⁊ ne ferueat ad malum inferendum illi cui irascitur.

¶ In isto capl̄o determinat de pulsibus accidētiū aīe: nō oīum: sed illoꝝ que maxime vident̄ pmutare ⁊ relatione ad que reliquoꝝ facil̄r habemus cognitionē. ¶ Diuidit̄ aūt p̄sens capl̄m in q̄tuor partes. p̄mo ponit pulsum ire. scd̄o delitiaꝝ. tertio tristitiaꝝ. q̄rto timoris. 2ª ibi [Et ex delitijs.] 3ª ibi [In tristitia.] 4ª ibi [Timor vo.] ¶ De prima parte dicit primo ꝙ pulsus ire est magnus velox ⁊ frequens. Et causa est qꝛ ira facit virtutē feruere. i. feruido motu moueri ad transmittendum sp̄m: ⁊ cum hoc ad subito. i. velociter transmittendum. Intelligo ergo esto ꝙ ex ira non cresceret calor: fieret tñ pulsus magnus velox ⁊ frequens ex inclinatione nature: cū tale est accñs. ¶ Dicit scd̄o ꝙ non op̄z pulsum ire esse diuersū: qꝛ passio est silis ⁊ vniformis. i. intēsio in passione est vna ⁊ vlcisci ⁊ recōtristare nisi forte misceat̄ timor: aut verecundia: aut dictamen rōnis ꝓhibent in exitum ire. ¶ Nota tñ ꝯm Gal. in cōmēto pulsuū hūc pulsū esse fortē ꝓpter conatū nature. Et intelligit̄ nisi ira multum pseuerādo intātū alteret ⁊ resoluat: ꝙ op̄z debilitari ⁊ minorari.

¶ Et ex delitijs qdē ꝓpterea ꝙ exteriora paulatim mouēt nō puenit ad illud qd̄ puenit ex ira in velocitate ⁊ spissitudine: imo est cū eius magnitudo sufficit necessitati ⁊ est tardus ⁊ rarus. ⁊ sil̄r pulsus letitie: qm̄ ipse fit magnus ꝯm plurimū cū lenitate ⁊ attinet tarditati ⁊ raritati.

¶ Ponit pulsus delitiaꝝ ⁊ letitie. Et itelligit̄ a Jacobo: ꝙ hi pulsus sūt magni ꝓpter augmētū necessitatis: ⁊ iō sūt apd̄ ip̄m veloces. Et iō itelligit hūc locū ꝙ sūt minꝰ addētes in velocitate ⁊ spissitudie: q̄ in magnitudine. Et iō dn̄r dīminuti in istis respectu magnitudis. ¶ Et hic modus nō videt̄ mihi verus. p̄mo qꝛ Auic. dicit ꝙ ꝓpter ea nō sūt veloces ⁊ spissi: qꝛ v̄tus satisfacit necessitati cū magnitudine. ¶ Scd̄o: qꝛ apud ip̄m nō pōt signari causa q̄re plus ꝓportionabil̄r crescat magnitudo q̄ alie dr̄ie pulsus. ¶ Tertio qꝛ in itroductorio pulsus dr̄ absolute ꝙ est magnus tardus ⁊ rarus. Iō aūt sunt magni: qꝛ virtus iclinat̄ multū sp̄m effundere: ⁊ hoc nisi sit gaudium pnitiosū: nō aūt sūt magni necessario ꝓpter augmentū necessitatis. ¶ Nota vlterius dr̄iam esse inter delitias ⁊ letitiā: qꝛ delitie dicūt delectationē ex sensibꝰ occurrētibus: letitia aūt dicit delectationē ex quacunq̄ causa.

¶ In tristitia vo ꝓpterea ꝙ calor suffocat̄ ⁊ submergit̄ ⁊ fortitudo debilitat̄ op̄z vt sit pulsus paruus ⁊ debilis: rarus ⁊ tardus.

¶ Et p̄z l̄ra ⁊ cā. ¶ Sed arguit̄ ꝯtra qꝛ pulsus tristitie est ꝯtrarius pulsui letitie: si igit̄ in letitia est tardus ⁊ rarus: in tristitia erit velox ⁊ freqūes. ⁊ assumptū est Gal. in cōmēto pulsuū. ¶ Preterea qñq̄ tristitiā sequit̄ effimera febris. ¶ Ad p̄mū dr̄ Gal. voluisse ꝙ est contrarius in magnitudine: nam ibi dixit vtrūq̄ esse tardum ⁊ raruꝫ. ¶ Ad scd̄m dicitur ꝙ hoc est per accidens.

¶ Timor vo q subito venit pulsū facit velocē ⁊ diuersū ⁊ iordinatū. Sꝫ ꝯsuetꝰ q ordiate puenit mutat pulsū ꝯꝫ modū mutatōis sollicitudis.

¶ Ponit pulsū timoris dicēs. ꝙ timor subitus facit pulsū velocē diuersū ⁊ inordinatū: sꝫ timor ꝯsuetus facit pulsū sollicitudis. i. tristitie qui est puꝰ tardus ⁊ rarus: nisi intātū debilitet ꝙ oporteat recōpēsare cū velocitate aut seqt̄ ide febris. ¶ Cā scd̄i dicti est qꝛ similant̄ motꝰ sp̄us in timore ⁊ tristitia. ¶ Cā primi est. qꝛ in subito timore nā subito reuocat calorē ⁊ etiā mēbris velociter trāsmittit. Fit āt diuersus qꝛ nā grauat̄ ex motu humoꝝ ad cor.

¶ De summa mutationis reꝝ contrariaruꝫ nature essentie pulsus. Cap. XIX.

Ab eis fit mutatio aut pp hoc ꝙ accidit de eis ex malitia cōplexionis ⁊ tu qdē iā sciuisti pulsū cuiusq̄ cōplōnis: aut ꝓpterea ꝙ virtutem ꝯstringūt ⁊ pulsū faciūt diuersū ⁊ si ꝯstrictio valde fuerit fortis: erit sine ordine ⁊ absq̄ pondere: ⁊ ꝯstrictionē quidem faciēs est omnis materialis multitudo: siue sit apostema: siue non sit apostema: aut ꝓpterea ꝙ virtutem dissoluit ⁊ facit pulsum debilem: ⁊ omnia hec sūt sicut dolor fortis ⁊ egritudines animales que sunt fortis resolutionis.

¶ Scd̄m ꝙ Dinus itroducit Auic. vult hic gn̄aliçare modos qbus res ꝯtra nām mutāt pulsū. Mihi tñ videtur ꝙ tñ vult in gn̄ali dicere qūo mutant pulsū illa que variant̄ causis ꝯtētiuis pulsus nālis: ⁊ ideo ista dn̄r ꝯtia nature ⁊ essentie pulsus. Nō autē q̄re dico h est qꝛ volo ꝙ causis ꝯtētiuis oīno eisdē ⁊ eq̄libꝰ manētibꝰ pp alios fines a necītate euētādi fit in pulsu varietas: de q̄ h Auic. nō loquit̄. Et tu pro cap̄ nota ꝙ dimisit dicē illō qd̄ accidit ex diuersitate istī volēs ꝙ h p nos itelligamꝰ. ¶ Nota 2º ꝙ humores vel mālis multitudo dr̄ hic humor aggrauās v̄tutē notabil̄r: vn̄ v̄tus facit conatus ex iteruallo ad se exonerādū: nō aūt vl̄r vocat humorē siue mā̄ oēꝫ peccātē quātitatē saltē loquēdo de diuersitate sensu pceptibili. ⁊ hec de hac sūma cū laude oipotētis sufficiunt.

¶ Summa 2ª doctrine tertie. Fen secūde de vrina ⁊ egestione ⁊ est continens. iz. capitula.

¶ Sermo vniuersalis de vrina. Cap. I.

De significationis dispōnuꝫ vrine non op̄z credere: nisi postq̄ conditiones obseruate fuerint.

¶ Post determinationē de pulsibꝰ tāq̄ de nobiliori manerie signoꝝ: ꝯn̄r in hac sūma determinat de vrinis ⁊ egestionibꝰ tāq̄ de maneriebꝰ signoꝝ magis digōnis facte pro toto: de sputo aūt ⁊ sudore in locis magis pticularibus determinabit̄. vt iō tertij. ⁊ 2º q̄rti. ¶ Diuidit̄ aūt sūma presens in duas ptes. p̄mo eni determinat de vrinis. scd̄o de egestione. ibi 2ª [Egestio.] Prima in duas partes. Nam

primo determinat aliqua que opꝫ precedere ad regulas aliter limitãdas huius summe. Et distinguit genera dispositionũ vrine p que medicus significat sup corpis dispões. scdo spãl'r ꝫm vnũquodqꝫ dictoꝝ geneꝝ docet significare ad cõplẽdã doctrinã de vrinis huic locoꝰ ptinẽtem addẽdo. zª pars incipit in pncipio sequẽtis capituli. ¶ Pñs aũt capl'm diuidit in tres partes. Nã pmo ponit ꝯditiones obseruandas in verificatione regulaꝝ que ponent̃ ĩfra. zº docet sup qbus mẽbris pmo: ꝛ sup qbus secũdario significat vrina. 3º enumerat gña dispõnũ vrine p que medicus iudicat. ibi zª [Scio etiã.] ibi 3ª [Ampliꝰ significationes.] Prima in duas. pmo ppõit haꝝ ꝯditionũ necessitatẽ. scdo eas explanat. ibi [Opꝫ eni.] ¶ Dicit pmo q̄ nõ opꝫ credere vie significationis dispõnũ vrine nisi postq̃ fuerit obseruate ꝯditiones quas stati dicemꝰ. ¶ Ubi nota pmo q̄ medicus de vrinis triplicẽ facit ꝯsiderationẽ: vnã vt est res nãlis de sũma humoꝝ: ꝛ h̃ mõ de ea locutꝰ est Auic. pª huiꝰ caplo de gñatione humoꝝ. ¶ Aliaꝫ facit vt vrina est res medicinalis nr̃o corpi applicabilis tam itus q̃ꝫ extra. Et de hac loquit̃ zº cañ. cap de vrina. ¶ Tertia est vt signũ: ꝛ h̃ mõ de ea loquit̃ h. ¶ Nota scdo q̄ etymologice vrina dĩ ab aliquo istoꝝ triũ. Aut qꝛ fit vna in renibus. i. fit sepata ab humoribꝰ. vnitas eni dicit discretionẽ: ꝛ nõ fit vna in renibus qꝛ ibi recipiat ppriã formã vt qdã dicũt. Nã formã subalẽ recipit in epate: aut prius habebat vt dixi pma huiꝰ. cap de gñatione humoꝝ: sed qꝛ ibi discernit̃ ꝛ fit discreta ab humoribus. ¶ Aut scdo ab vrith grece qd idẽ valet qd latine demõstratio. Nã vrina est dispõnũ corpis signuꝫ demõstratiuũ. ¶ Aut tertio ab vrẽdo: qꝛ vrina est acuta ꝛ mordicãs mẽbra sup qbus ponit̃ vt scdo cañ. Et iõ hoc notauit Egidius in cõibus versibꝰ. ¶ Nota tertio q̄ descriptione sua describit̃ vrina ab Isaac primo vrinarum hoc mõ. vrina est colamẽtũ sanguinis alioꝝ humoꝝ. de nature actionibus factũ. Et est itelligẽda: qꝛ vrina est id qd p colaturã factã in renibꝰ seq̃strat̃ ab humoribꝰ ꝛ per vesicã tãdẽ a nã expellit̃: vel est aptũ expelli. ¶ Cã autẽ huiꝰ aquositatis mãlis ad bonũ sensuꝫ est humiditas cibi ꝛ potus supra illã qua idigẽt humores post sanguis cõpletã digõnẽ. ¶ Et cã finalis eiꝰ anteq̃ꝫ expellat̃ est debita grossities humoꝝ: ne ẽni nimiũ sint aquei sequestratur. Et cã efficiens est calor epatis: qñ in epate generat̃. ¶ Multotiẽs aũt est aqua bibita que nõ gñat̃ in epate: sed ibi cũ humoribꝰ pmiscet̃ ꝛ separat̃ quadãmõ: vt oñdi pma huiꝰ loco supra allegato. ¶ Forma aũt a qua dĩ vrina nõ opꝫ q̄ sit forma substãtialis alia a forma aque: sed aut est forma aque aut forma mixti multũ vicini aq̃ a dñio: cõnotãdo q̄ tali mõ fuit cõmixta in epate cũ humoribus: ꝛ tali modo sequestrata. Et ideo qdã doctores dicũt q̄ talis motus est forma vrine. Aly autẽ vt Dinus dicũt q̄ digestio est eius forma: ꝛ hoc saltẽ non est gñal'r veꝝ. ¶ Nota q̃rto hũc locũ intelligi a qbusdã q̄si non obseruent̃ ꝯditiones ibidẽ corrũpit̃ signatio vrine. Ego aũt scio q̄ Auic. ĩfra ponit vrinã significãtẽ vinũ nigruꝫ fuisse potatũ tingens vrinã ꝛ significãtẽ ieiuniũ. Et ideo scio q̄ sine obseruatione istoꝝ canoñ. aliqñ vere significat. Sed dico q̄ Auic. intẽtio est q̄ nõ debemus intelligere canoñ. absolute itelligẽdos aut pferẽdos iferius in qbus de istis ꝯditionibus nõ fit mẽtio specialis nisi sup posito q̄ iste ꝯditiones seruẽtur: ita q̄ ille regule subincludũt hãc obseruãtiã. vbi gr̃a. cũ dĩ q̄ vrina citrina siue ignea significat caliditatẽ: intelligit̃ si fuerit collecta prima de mane: ꝛ nõ fuerit in potu sumptũ aliqd tingẽs vrinã: ꝛ sic vlterius: lꝫ tñ aliqua istorum verificent̃ ꝛ aliqua omittant̃ ꝯtingit aliqñ verificari canoñ. sed nõ vl'r: nec omnes canoñ. bene verificarentur.

¶ Opꝫ eni vt vrina que ꝯsiderat̃ sit prima vrina que in mane colligitur ꝛ non permaneat longo tempore ꝛ non sit ex nocte reseruata.

¶ Explanat ꝯditiones obseruandas aliqua ponẽdo signa distinctiua inter vrinã ꝛ alios liquores sibi quodãmodo siles. Et puto q̄ est meliꝰ dicere q̄ diuidit̃ in tot partes quot sũt ꝯditiones obseruãde. ꝛ sunt in toto. 17. ptes. Dicit ergo pmo q̄ vrina dꝫ esse pma que in mane colligit̃. ¶ Dicit scdo q̄ nõ debet pmanere lõgo tẽpore. ¶ Dicit tertio q̄ nõ debet esse reseruata ex nocte. ¶ Circa pmuꝫ nota nõ esse Auic. intẽtionẽ q̄ alie vrine non ꝯsiderent̃: sed vult q̄ nõ tã certũ habemus iudiciũ de alys. Et rõ est qꝛ vrina pma habet significare sup dispões epatis ꝛ viaꝝ vrine: ꝛ pcipue super digestione scda epatis ꝛ venarũ. ¶ Modo supposito debito regimine ꝯseruatiua vrina pma in mane collecta habet optime respectu aliaꝝ significare super digõne huius digestionis scde. Et rõ est: qꝛ stãte debito regimine homo ita cenat q̄ in nocte hora somni melius cõplet̃ digestio ꝛ in mane est perfecta digestio scda. Urina ergo que tũc colligit̃ deciditur a digestione scda facta dũ epar est operatum vigorosius: ꝛ ideo magis de hac secũda digestione significat.

Sed diceret cõtra. primo vrina secũda facta in mane plus recipit de actione caloris nãlis epatis ꝛ venaꝝ. ergo melius põt significare sup caloris illius dispõnẽ. Et pꝫ assumptũ: qꝛ ampliori tẽpore stetit i epate ꝛ venis. ¶ Preterea stat hoieꝫ nõ debite dormire in nocte. ¶ Preterea 3º stat medicũ intendere ad habẽdũ cognitionẽ de digestione humoꝝ qui sunt in venis in ambitu totius ꝛ nõ in epate vt in tertiana cõtinua: ꝛ tũc nõ ꝯfert iudiciũ vrine significãtis sup digestionẽ scdaꝫ sicut vrine que ab alys venis reuertit̃ ad vesicã. ¶ Preterea 4º sequeret̃ q̄ in pncipys febriũ putridoꝝ deberet apparere hypostasis vbi humor peccãs nõ sit in epate: qꝛ facta digõne secũda resecabit̃ supfluitas grossa cuꝫ aquositate que in vrina residebit. ¶ Preterea digõ scda est cõpleta in fine. 16. horaꝝ: hec eni rõ est quare in duabus diebus debemus tribus vicibꝰ comedere vel saltẽ ꝫ aliquos cibus stat in corpe tẽperato in stomacho. x. horis ꝛ quatuor sunt in digõne scda: erũt ergo. 14. sꝫ hoc est quando iam vrina scda mingitur: ergo scda magis super digestione secunda debet significare.

¶ Pro istis ergo dicas q̄ supponit̃ debitũ regimẽ rerum nãlium: ꝛ q̄ in pluribus ista est que est ꝯsiderãda. qs eni dubitabit q̄ in illis qui ppter febrẽ cibant̃ in nocte ppe mane nõ est pma vrina illa cuius est pncipalissima significatio: sed vtpl'm hoc est veꝝ. Cã auteꝫ quare scde vrine sunt clariores ꝛ minus habẽtes de hypostasi est qꝛ in prima sequestratione aut digõne scda nã tentat plurimũ de supfluitate expellere: ꝛ iõ paꝝ est qd scda vice tingit vrinã aut in ea residet. ¶ Scdm aũt ꝛ tertiũ dictũ possunt ĩtelligi duobꝰ modis: aut pmo q̄ nõ pmaneat lõgo tẽpore vel nõ seruet̃ ex nocte in vesica post appetitũ emittẽdi eã: sicut qdã rustici faciũt vt eã magis recẽter emissaꝫ ostẽdãt. Et tũc est veꝝ qꝛ per hãc reseruationẽ alterat̃ a nr̃o calore. scdo mõ q̄ nõ reseruet̃ extra diu vel ex nocte qꝛ alterat̃ ab extriseco. Et de hoc scdo modo dicet̃ infra. ideo puto Auic. primum habuisse intellectum.

¶ Neqꝫ sit ille cuiꝰ est qui aquã nõ bibit ꝛ cibũ nõ comedit. Et nõ sit q in cibo aut potu rẽ tingẽtẽ accepit sicut crocũ ꝛ cassiãfistulã: qm̃ vrinã tingẽdo ad citrinitatẽ ꝛ rubedinẽ mutat: ꝛ sicut olera que tingẽdo mutant ad viriditatem: ꝛ almuri qd ad nigredineꝫ: ꝛ vinũ qd mutat vrinã

ƀm suū colorem: neqȝ sit qui exteriora sui retin gente infecerit sicut alcanna: qm̄ cuȝ ex ea aliqs tingit̃ fortasse eius vrina ex ea inficitur.

¶ Ponit alias ɔditiões attēdēdas in illo: cui⁹ vrina est vi dēda. Et dicit p̄mo ꝙ nō dȝ esse vrina illi⁹ qui nō bibit: aut qui nō comedit. i. qui ieiun⁹ stetit ex nocte. ¶ Dicit 2° ꝙ nō sit illi⁹ qui sūpsit in potu rē tingentē sicut cassiā fistulā que vrinā tingit citrina tinctura: aut crocū qui eo mō tingit: aut vinū nigrū tingēs vrinā ƀȝ colorē suū: aut almuri ꝛ est gen⁹ nigri salsamēti quo vtebāt̃ illi: qd̄ tigit vrina tictura nigra: aut olera ad viriditatē tigētia sic̄ sūt p̄cipue olera viridia ꝓuocātia vrinā sic̄ sparagi recētes. ¶ Circa p̄m̄ ḡ dcm̄ nō ꝙ ieiuniū acuit cholerā: vn̄ nā ma gis ipsas agitat ꝛ pmiscet cū vrinali aquositate: ꝛ q2 aq̄si tas est paucior ꝛ magis calefit: iō ɔtigit ꝙ post ieiuniuȝ vrina est rubea nō obstāte ꝙ in corpe nō sit chole dn̄iuȝ aut sanguis. ¶ Circa 2ᵐ attēde ꝙ pulpa cassiefistule: etsi sit a dn̄io nigri coloris: tn̄ q̄sdā hȝ ptes citrinas subtiles: qd̄ appet ex hoc ꝙ aquā clarā cui īfundit̃ tingit tinctura citrina: ꝛ q2 iste sūt ille que ad vesicā veniūt: iō vrina mi git̃ ꝑpter ipsas citrina ꝛ feces emittunt̃ nigre. ¶ Nota scd̄o ꝙ vinū tingit vrinā ƀm colorē suū in qbusdā corpi bus nō in oībus vt ifra dicet̃ in caplo de colorib⁹ vrine.

¶ Neqȝ sit q rē q̄ cū vrina aliquē humorē expel lit assumpsit. sic̄ qd̄ cholerā aut flegma expellit.

¶ Ponit alias ɔditiones dicēs ꝙ nō dȝ esse vrina illi⁹ q exteriora sua tigit aliq̄ re tigēte q2 forte penetrat tinctu ra in pfūdū sicut alcāna q̄ est arbustū cui⁹ succus tingit rubea tictura. Et saraceni etiā tigūt extrema hodie alcā na saltē: femine tingūt crura ꝛ vngues. ¶ Dicit 2° ꝙ nō dȝ esse ei⁹ qui sumpsit rē educētē cholerā aut fla aut hu morē aliū: q2 isti humores cōmoti cū vrina egrediūt̃. Et iō dr̃ ꝙ i die pharmaci nō ħem⁹ mltū de vria iudicare.

¶ Neqȝ se exercuit motib⁹ corpeis aut opationi bus aut dispōnib⁹ que sūt extra cursuȝ nāe que vrine colorē mutāt: sicut ieiuniū aut vigilie aut labor aut ira aut timor. Oia. n. hec vrinā tingūt ƀm citrinitatē aut rubedinē. ꝛ coit⁹ vrinā valde ipinguat. Et sicut vomitus ꝛ eūo: qm̄ hec colo rē mutāt ꝛ substātiā que in vrina esse debet.

¶ Dat alias ɔditiones dicēs ꝙ nō dȝ ille cui⁹ est vrina se exercuisse motib⁹ aut opationib⁹ que sūt extra cursum nature que mutāt colorē vrine sicut ieiuniū aut vigilie aut labor aut timor aut ira: q2 oīa ista tingunt vrinā: aut ƀȝ citrinitatē: aut ƀm rubedinē: aut sicut coit⁹ qui vrinaȝ vehemēter ipinguat: ꝛ sicut vomit⁹ ꝛ eūo: qm̄ ista etiam mutāt vrinā ƀm colorē ꝛ subam que dȝ esse in vrina.

Sed circa ista cadūt difficultates: p̄mo qm̄o vrinā tingit ieiuniū ad rubedinē. Et hic dr̃ vt statim in p̄cedēti pte. ¶ Scd̄o videt̃ ꝙ vrine nō mutan tur in rubedinē rōne vigilie. Nā sequēti capl̄ dr̃ vrine vi gilātiū sūt albe. ¶ Hic dicit Din⁹ ꝙ vigilie. aut fiūt sup ieiunio aut cū plenitudine stōchi. Si cū plenitudine tūc vrine sūt albe: q2 nō tā bn̄ digerit̃ cib⁹. Si aūt fiūt super stōchi vacuitatē tūc sūt rubee ꝛ scd̄ȝ vult h: p̄ᵐ aūt volet ifra. ¶ Sed ɔ. vrine diurne de mane collecte scd̄a vice sūt min⁹ rubee q̄ȝ vrine p̄ collecte in p̄n° vigilie ēt in ser uātib⁹ stōchū ieiunū vsqȝ ad duas vrinas vt ɔstat expe riētia. ¶ Alr̄ ḡ dixit Jacob⁹ sequēti capl̄ ꝙ vigilie habēt tres ptes. Pria est quousqȝ corp⁹ debite dȝ vigilare an̄q̄ȝ s. vigilia supfluat: ꝛ in h tpe loquit̃ ifra in quo vrine fiūt albe vt statim arguit̃. ¶ Scd̄m est qn̄ vigilie sūt super

flue ꝛ illo tēpore calor acuit̃ vnde multotiens ex vigilijs incidūt febrem effimerā ꝛ tūc fiūt rubee: ꝛ de hac loquit̃ hic. ¶ Tertium est cū valde magis supfluunt: vn̄ virtus debilitatur: ꝛ tunc iterum redeunt ꝛ fiunt albe.

¶ Tertia difficultas q2 timor infrigidat: ergo non tingit vrinam tinctura rubea aut citrina. ¶ Ad h dr̃ ꝙ timor mouet mās humorales ad vias expulsionis: ꝛ iō ēt plus de cholera ad ambas vias trāsit q̄ȝ sine timore: vn̄ multi timētes egerūt ꝛ mingūt ꝑpter timorē. Non ergo valet argumētū. Timor ifrigidat ergo nō facit vrinaȝ rubeā.

¶ Ulteri⁹ nota. ꝙ post coitū in poris vrine qui sūt post virgā magis itra corpus remanet mā pinguis: q2 in trāsi tu spmatis per poros viaꝝ spmatis penetrat in vias vri ne ꝛ in vesicā vapor vnctuosus vn̄ vrina cuȝ illa pmixta ipinguat̃. Et nos videmus ad experiētiā ꝙ vnctuosa q̄n deglutiunt̃ applanāt cānā pulmonis p hūc modū: q2 pe netrāt alique eoꝝ ptes p poros meri in cāna pulmonis.

¶ Ultimo nota ꝙ vomitus ꝛ eūo diuertēdo mās ad aliū cānalē faciūt vrinā minus tinctā. hoc habetis. 16° tertij. capitulo de signis fluxus ventris ꝛ in sequenti caplo.

¶ Silr̄ cū ipsa mltis pmāserit horis. q̄propter dixerūt qdā ꝙ post sex horas inspiciēda nō est qm̄ ipsi⁹ significatio debilitat̃ ꝛ color mutat̃ ꝛ hypostasis dissoluit̃ aut mutatur ꝛ fit spissior: quāuis ego dicā ꝙ non post horam vnam.

¶ Ponit alias ɔditiones dicēs ꝙ vrine mutāt colorem ꝛ subaȝ cū multis horis pmāserūt. s. postq̄ȝ est emissa. Naȝ vt supra dr̃ mutat̃ a ɔtinēte. Et iō qdaȝ dixerūt ꝙ vrina nō est ɔsiderāda post sex horas: q2 in tpe illo debilitat̃ ꝛ mutat̃ significatio: q2 eius color mutat̃ ꝛ hypostasis ite rū mutat̃: q2 aut dissoluit̃ aut fit spissior: ꝛ iō Auic. dicit ꝙ nec post vnā horā ɔsiderāda. ¶ Ubi ɔsidera ꝙ p mutatio coloris aut est q2 fit turbida: aut q2 ptib⁹ humo ralib⁹ multū descēdētibus in ea ad locū hypostasis rema net aquositas clarior ꝛ min⁹ tincta: hypostasis aūt q̄nqȝ igrossat̃ qn̄ ptes eius fiūt magis sibinuicē vicine: ꝛ ptes q̄dā ei⁹ subtiles dissoluunt̃ remanētib⁹ grossis. Qn̄qȝ āt cū tota est multum subtilis dissoluit̃ a calore ɔtinentis.

¶ Sed est difficultas q̄re tūc aquositas nō dissoluit̃ cum sit subtilior hypostasi. Et tu ɔsidera. ¶ Nā p dissolōnes forte itelligit ꝙ fit magis diuulsa pp q̄rūdā vētositatuȝ ḡnationē in ptib⁹ hypostasis: p̄lm̄ āt qd̄ vidi est ꝙ hypo stasis si aq̄ nō turbidat̃ fit vnitior ꝛ magis petēs fundū sui grauitate ɔtinua ipaȝ iferi⁹ declināte. ¶ Nō 2° ꝙ nō vult Auic. ꝙ nō ɔsideret̃ nullo mō post horā vnā: nā ɔsi derat̃ post horas ƀȝ circa horā est ei⁹ certior significatio: cū tūc dȝ hypostasis descēdisse: si dȝ significare digōnē: ꝛ cū descēdit tardi⁹ q̄nqȝ nō ita significat maturationē.

¶ Urina preterea tota integre colligenda est in vrinali magno ne ex ea aliquid effundatur.

¶ Mō dicit vrinā totā esse colligendā in vrinali magno ne aliqd ex ea effūdat̃. Et cā est q2 medicus ɔsiderat q̄ti tates nō solū alias dispōnes. 2° q2 ɔtingit cū aliqd effū dit̃ emitti illud per qd̄ p̄ncipalr̄ significat̃ vt sanies vel trumbus vel arena vel aliud vt humor ꝛc̄.

¶ Et ei⁹ qdē dispō ilico cū migit̃ nō est ɔsideran da neqȝ nisi postq̄ȝ in vrinali residet: ꝛ obseruā dum est ne sol ea tangat neqȝ vētus ne pturbet̃ ꝛ ne ɔgelet̃ donec hypostasis separetur separa tio cōpleat̃: nō. n. descēdit ilico cum mingitur: neqȝ in vltimo fine maturationis.

¶ Mō dicit ꝙ vrine dispō nō est ɔsiderāda statim cum

mingit̃ nec ꝯſiderari dꝫ niſi poſtq̃ꝫ in vrinali reſidet.ſ.tã to tpe q̃eta tenet̃ vt poſſit hypoſtaſim feciſſe. Nã ſi ſtatĩ cũ mingit̃ aliq̊ mõ ſit ꝯſiderãda vt patebit 2°cap.tñ pro tũc nõ habet̃ eiꝰ ĩtegra ſigñatio ſicut poſtq̃ꝫ reſidẽtia fcã ẽ. Et iõ qñ agitate ſũt vrine nõ pñt digõnẽ ita ſignificare ſicut qñ q̃ete ſteterũt in vrinali. ¶ Dicit 2° ꝙ obſeruãduꝫ ne ſol eã tãgat:neqꝫ vẽtus ne ꝑturbet̃:⁊ ne ꝯgelet̃ donec colligat̃ hypoſtaſis ⁊ ſepet̃. Et iõ qñ timet̃ de frigore nõ ſũt tñ multũ appropinquãde igni ita vt ĩde calefiãt. Sꝫ vrinale cũ vrina cal'a dꝫ bñ vndiqꝫ tegi pãnis ⁊ ſtupa ⁊ obturari ne alteret̃ calore aut frigore extriſeco. ¶ Et rõ eſt q: hypoſtaſis nõ ſubito deſcẽdit ẽt ſi ſit i ſũmo maturitat̃. Et iõ oꝫ vt obſeruet̃ ꝙ deſcẽſus ⁊ ſeq̃ſtratio hypoſtaſis ſit ſ'ꝫ vigorẽ veſtigij caloris nãlis i vrĩa remanẽt̃.

¶ Et non colligatur in vrinali in quo alia fuerit vrina niſi prius fuerit ablutum.

¶ Dicit ꝙ non colligatur in vrinali in quo alia fuit vrina niſi prius bene lauetur:⁊ cauſa patet.

¶ Ampliꝰ vrine puerorꝝ ſignificatio eſt ꝑua ⁊ ꝓ cipue infantiũ: ꝓpterea qꝺ lacte nutriunt̃ ⁊ qꝺ mã tingẽs in eis eſt q̃eſcens ⁊ ſubmerſa. in eorꝝ quoqꝫ nã exiſtit ex debilitate ⁊ multa dormitio ne qꝺ maturitatis ſignificationem pernecat.

¶ Nõ mouet medicũ ꝙ nõ mľtũ attẽdat diſpõni vrine puerorꝝ ⁊ ꝓprie ĩfantiũ pro ſignificãdo ſuꝑ corpis diſpõne. ⁊ cã eſt q̃druplex. Pria eſt. q: in cibo vtunt̃ lacte. 2ª q: mã tĩgẽs in eis eſt ſubmerſa ⁊ q̃eta. 3ª eſt q: in nã eorꝝ eſt aliq̃ debilitas. 4ª eſt q: mľtũ dormiũt ⁊ dormitio ꝑnecat ſignificatiões maturatiõis. ¶ Circa p̊mã cãꝫ attẽde ꝙ lac cũ aliq̃ľr friditati attineat: iõ hꝫ facẽ ꝙ vrĩa ſit parũper diſcolorata. ¶ Circa 2ᵐ ꝯſidera ꝙ mã tingens vrinã eſt chol'a aut ſanguis ⁊ p̃cipue chol'a. Iſta aũt dr̃ in pueris ſubmerſa q: in mľto humido aſſociata: ⁊ iõ nõ tã acuta: nec tã mobil'a v̇tute: ⁊ p̃cipue ex̃: q: ſanguini pľm ſociat̃. ¶ Sed 3ª cã eſt ambigua. Nã v̇tutes nãles puerorꝝ ſũt fortiſſime: vt 6° de regimine ſanitatis: ⁊ 6° de accidẽti: ⁊ iõ nõ ꝑꝑ v̇tutis debilitatẽ carẽt tictura. ¶ Hic dr̃ vt ſupra in q̃õne de tẽꝑamẽto ꝯſiſtẽtie: ꝙ v̇tutes nãles puerorꝝ ſũt fortiſſime reſpectu vite ꝓlõgãde. nõ ãt reſpectu oĩuꝫ aliorꝝ finiũ: ⁊ iõ in v̇tute puerorꝝ exiſtit aliq̃ debilitas reſpectu chol'e emittẽde cũ aquoſitate vrinali. ¶ 4ª ẽt cã ẽ ambigua: q: ſõnꝰ fortificat digõnẽ. ⁊ iõ potiꝰ facit ad debitã colorationẽ vrine. ¶ Hic dr̃ ꝙ multitudo ſomni facit ad ꝑuã ſuꝑfluorꝝ expulſionem. vñ oẽs fortes retinẽt eũones excepto ſudore: vel alr̃ ꝙ ſomnus eſt in eis lõgior q̃ꝫ deberet: ⁊ iõ ſubmergunt̃ ſuꝑfluitates: q: ſomnus agit ad cõmixtionẽ nõ ita ad ſeparationeꝫ: ⁊ iõ etiã humores cõmixti cũ aquoſitate nõ eo mõ miſcent̃ ꝙ faciãt hypoſtaſim que ſignificat maturationem.

¶ Et inſtr̃m q̃dẽ colligẽdi vrinã eſt corpus ꝑuũ ſubãꝫ hñs nitidã ſicut vitrũ clarꝝ aut cryſtallus.

¶ Patet ⁊ eſt ꝯditio ex ꝑte inſtrumenti in quo aſpicit̃.

¶ Scias aũt ꝙ vrina quãto plus eã tibi approximas tãto ſpiſſitudo augmẽtat̃. ⁊ quãto plus elõgas eam a te augmẽtat̃ in ea claritas. ꝑꝑ hoc differt ab oĩbus falſitatibus que ſũt in ea q̃bus medici experiunt̃ cum eis oſtendunt̃.

¶ Hic docet modũ cognoſcẽdi vrinã ab alijs liquoribus cũ q̃bꝰ q̃ñqꝫ medicorꝝ tẽtat̃ peritia. ⁊ dicit ꝙ vrina q̃ꝫto magis eã a te elõgaueris tãto vr̃ clarior. Et q̃ꝫto magꝭ approxinq̃bis claritas appebit minor: cuiꝰ oppᵐ eſt in liquoribꝰ cũ q̃bꝰ fit medicorꝝ expimñtũ. ¶ Ubi nõ cũ aq̃ſitate vrinali pellũt̃ q̃dã corpa opaca de ſubã humorꝝ: ⁊ iſta cũ de ꝓpĩquo ꝑſpiciũt̃ faciũt vrinã appere aliq̃lr̃ turbidã. Sꝫ ĩ vino ⁊ ſilr̃ aceto h̃ cõiter nõ ſũt: ⁊ iõ de ꝓpe maxie videt̃ trãſparẽtia. ¶ Tu tñ attẽde ꝙ odor magis fac̃ cognoſcẽ: ⁊ ne vulgares h̃ ꝑſpiciãt vtimur cautela: q: fingimꝰ nos deſuꝑ ĩ vrĩali ꝑſpicẽ ⁊ occulte odoramꝰ: aut capimꝰ vrĩale cũ mãu ipꝫ coopiẽdo ⁊ agitamꝰ: deĩñ ad naſuꝫ põimꝰ manũ fingẽtes fricare ⁊ ĩẽtimꝰ vtrũ ſit odor vrĩe.

¶ Cũ vrina in vrinali colligit̃ cuſtodiẽda ẽ a mutatiõe frigoris ⁊ ſolis ⁊ vẽti. ⁊ opꝫ vt in lumie aſpiciat̃ ita ꝙ ſuꝑ eã nõ cadat radiꝰ. iõ ab ĩp̃o tegat̃ ⁊ ſic i ea iudicet̃ de accñtibꝰ q̃ i ĩp̃a appent.

¶ Primo ꝙ cuſtodiat̃ a ſole dictũ eſt ⁊ vẽto ſupra. Sed quare non dꝫ in radijs ſolis ꝑſpici cã eſt: q: apparet albior ⁊ clarior ꝓpter luminis redundantiam: ⁊ multotiens tenui valde exiſtente nebula non proſpicitur.

¶ Scito etiã ꝙ pria ſigñatio quã vrina hꝫ eſt de diſpõne epatis ⁊ viarꝝ aquoſitatis ⁊ ſuꝑ diſpõnes venarꝝ ⁊ eis mediãtibꝰ alias demõſtrat egritudies. Firmior tñ eiꝰ ſigñatio ẽ illa q̃ de epate exiſtit: ⁊ ꝓprie de diſpõne gibboſitatis ipſius.

¶ In iſta 2ª ꝑte huiꝰ capľi docet ſuꝑ q̃bꝰ diſpõnibꝰ p̊mo: ⁊ ſuꝑ q̃bꝰ nõ p̊ ſignificat vrina. Et dicit ꝙ p̊ma eiꝰ ſignificatio eſt ſuꝑ diſpõne epatis ⁊ viarꝝ vrine ⁊ ſuꝑ diſpõnibus venarꝝ: ⁊ mediãtibꝰ iſtis ſignificat reliq̃s diſpõnes. ¶ Cã aũt iſtiꝰ eſt q: cũ vrina in iſtis mẽbris gñet̃ aut ꝑ ipſa trãſeat poſtq̃ꝫ eſt genita: iõ recipit trãſmutatiões ab eis ⁊ rebꝰ q̃ in mẽbris ill' ꝯtinẽt̃ tã in ꝑmixtiõe q̃ꝫ in ſuis q̃litatibꝰ ⁊ accñtibꝰ: ⁊ q: effectꝰ ꝓp̃as cãs ſigñant iõ ſuꝑ his diſpõnibꝰ ĩmediate ſigñant diſpõnes vrine. Et q: ab iſtis venarꝝ ⁊ epat' diſpõnibꝰ mľte alie totiꝰ corpis vľ determiatorꝝ mẽbrorꝝ variãt̃ diſpõnes. iõ iſtis mediãtibꝰ ſuꝑ alias ſigñamꝰ ꝑ vrinã: pncipaliꝰ tñ de epatis diſpõne: aut q: ipꝫ ẽ pnˡᵉ ĩ gñando eã: aut q: maxime ſuffic̃ eã alterare q̃litatibꝰ hũorꝝ cõmixtiõe cũ ĩter iſta ſit fortiſſimũ.

¶ Ampliꝰ ſigñatiões q̃ ex vrinis hñr ex ſeptẽ ſũt accepte gñibꝰ gñe coloris ⁊ gñe ſubẽ ⁊ gñe claritatis ⁊ turbulẽtie ⁊ gñe q̃ꝫtitatis in paucitate ⁊ mľtitudie ⁊ gñe odoris ⁊ gñe ſpume. ſũt ꝟo q̃dã q ĩter hec gña poñũt genꝰ tactꝰ ⁊ genꝰ ſaporis. Cũqꝫ dicimꝰ genꝰ coloris ĩtelligimꝰ illꝺ qꝺ viſus i ea ſentit ex coloribꝰ. ſ. albedinẽ aut nigredinẽ aut q ĩter eas exiſtũt. Et cũ ſubẽ genꝰ dicimus ĩtelligimꝰ diſpõnẽ ipſiꝰ in groſſitudie aut tenuitate: ⁊ cũ dicimꝰ genꝰ claritatis ⁊ turbulẽtie ĩtelligimꝰ ꝙ penetratio viſus in ea eſt facilis aut nõ ẽ. Inter h̃ ãt genꝰ ⁊ genꝰ ſubẽ exiſtit dr̃ia: qm̃ plerũqꝫ eſt ſubã groſſa ⁊ clara ſic̃ albumen oui ⁊ gluten piſciũ liq̃tũ ⁊ vitrũ liq̃tũ ⁊ oleũ ⁊ plerũqꝫ ẽ res ſubtilis ſubẽ turbida ſic̃ aq̃ turbida q̃ eſt magis tenuis q̃ꝫ albumẽ oui. Turbulẽtie ãt cã ẽ ꝑmixtio ꝑtiũ colores hñtiũ extraneos fuſcos aut alijs coloribꝰ infectos q ab aſpiciẽte ſenſu nõ ſũt ꝑcepti ⁊ ꝓhibent ꝑuietatẽ ⁊ nõ ꝑ ſe ꝑcipiũt̃. Inter eã ꝟo ⁊ hypoſtaſiꝫ exiſtit differẽtia: qm̃ viſus plerũqꝫ cognoſcit hypoſtaſiꝫ. ⁊ ĩter ĩp̃aꝫ ⁊ colorẽ exiſtit dr̃ia: qm̃ color ꝑ totã

humoris

humoris subaꝫ ꝓcedit cũ maiori pmixtione.

¶ Ista est ps tertia in qua enumerat Auic. gña dispõnuꝫ vrine ex qb⁹ nos significam⁹ sup corpis dispõnẽ. ¶ Sumit aũt cõiter sufficiẽtia hoc mõ: qꝛ dispões iste: aut sũt ex ipo vrine liquore in se: aut rõne ꝯtẽtoꝝ in eo. Si p: aut erit rõne sube: aut rõne q̃litatis: aut rõne q̃ttitatis. p ꝛ 3° mõ hẽm⁹ duo gña. Sꝫ si 2° mõ: aut erit q̃litas tãgibilis: aut gustabilis: ꝛ iste abyciũt: aut odorabilis: ꝛ sic est aliõ gen⁹: aut visibilis: ꝛ h aut ꝓprie sicut color ꝛ est vnum genus: aut iproprie sic claritas ꝛ obscuritas: ꝛ est gen⁹ aliud ꝛ sũt. 5. gña. Sonũ aũt vrina de se non hꝫ. si aũt sit rõne ꝯtẽtoꝝ. Aut h erit supra vrinã vt spuma: ꝛ h vnũ genus: aut ifra: ꝛ h gen⁹ hypostasis ꝛ sic sũt. 7. ¶ Nota 2° dñiaꝫ iter claritatẽ ꝛ tenuitatẽ: ꝛ iter turbulẽtiã ꝛ grossitiẽ de qbus ifra dicem⁹: valeat ãt ista sufficiẽtia q̃tũ põt: nã paucis hitis supplemẽtl clare diceret: lꝫ sciã q̃dã istoꝝ i vnũ gen⁹ ꝯiũgi posse: ꝛ sic fieri pauciora gña: ꝛ q̃dã diuidi: ꝛ sic fieri plura: sꝫ ista fuit ꝯueniẽtior cõnumeratio.

¶ De significationibus ꝛ coloribus vrine. Cap. II.

Ex colorib⁹ vrine sũt gradus citrinitatis sic palearis. Deide citrin⁹ post flau⁹: deide ruffus: postea citriãgularis: postea igne⁹ q ticture croci assilat ꝛ ipse qdẽ ẽ vehemẽter citrin⁹: postea croce⁹ q assimilat capillis zafarani: ꝛ ipse qdẽ est quẽ vocãt rubeũ clarum.

¶ Auic. in h cap determinat de vrine colorib⁹. Et diuiditur in duas ptes. pmo ponit signa a simplicib⁹ coloribus sumpta sꝫ modũ loquẽdi medicoꝝ. 2° a cõpositis. ibi 2ª [Ampli⁹ coloꝝ vrine.] Prima in. 5. Prio. n. determinat de colore citrio. 2° de rubeo. 3° de viridi. 4° de nigro. 5° de albo. Et ne laborem⁹ in cã ordis dico ꝙ ita voluit. 2ª ibi [Post istos vo.] 3ª ibi [Post vo sũt.] 4ª ibi [Graduũ aũt coloris.] 5ª ibi [Urina ãt alba.] Pria in duas qꝛ p enumerat gradus coloris citrini quos medici distiguũt. 2° põit eoꝝ significata. ibi 2ª [Oẽs aũt qui.] ¶ De pma dicit ꝙ de coloribus sũt gradus citrinitatis. s. palearis: citrinus: flauus: ruffus: citrãgularis: igneus: ꝛ rubeus clarus: q vocat croceus: qꝛ in colore similat capillis çaffrani. ¶ Nota g̊ pmo de hoc colore pmo determinasse: qꝛ iste est qui nãlr sm aliquã suã spẽꝫ in vrinis maxime hoiuꝫ inenit. ¶ Nota 2° ꝙ nomẽ citrini est apud medicos in h loco equiuocũ. Nã dr tanq̃ꝫ genus oiuꝫ istoꝝ coloꝝ. ꝛ tãq̃ꝫ species iportãs gradũ 2° noiatis qui similat colori citri bñ maturi. ¶ Nota 3° ꝙ hoꝝ graduũ distictio nõ est specifica in colore: sꝫ est sm pticipationẽ maiorẽ: aut minoreꝫ einsdẽ spẽi coloris: ꝛ iõ facit opportunũ ꝙ hec diuersitas explicaret p silitudinẽ ad res tali colore coloratas: vñ pmus gradus est cũ vrina silat colori palee frumẽti q parũ distat ab albo. ¶ Scds paꝝ plus ad citrinitatẽ distat ab albo: ꝛ est silis colori citri maturi. ¶ Tertius est gradus itẽsior ꝛ est medius iter citrũ ꝛ auꝝ: ꝛ est silis colori capilloꝝ. ¶ Quart⁹ gradus silat auro. ¶ Quitus colori citrãguli pomi q est ad croceũ magis accedẽs. ¶ Sext⁹ silat colori aque in qua crocus dissolutus est. ¶ Septimus ipsi croco sũpto in ꝓpria suba: ꝛ iste pp ꝓpinquitatẽ quã hꝫ cũ rubedie iproprie vocat rube⁹ clarus. ¶ Nota 4° ꝙ in h oẽs isti colores ꝯueniũt ꝙ sũt ꝓpter mixturaꝫ chole: cũ vrinali aqua. ¶ Nota 5° ꝙ nãlr cuꝫ aquositate vrinali hora debita collecta dꝫ pmisceri aliqd de chola: ꝛ debet vrina tingi tinctura aliqualiter citrina.

¶ Oẽs ãt que sũt post citrinũ calitatẽ significãt sꝫ tñ sm suos diuersificant gradus. Et est qdẽ cũ accidũt ꝓpter vehementiã motus: ꝛ ꝓpter dolores: ꝛ ꝓpter famẽ: ꝛ pp aque abstinẽtiam.

¶ Mõ põit significationẽ istoꝝ graduũ dicẽs ꝙ oẽs isti gradus q sũt post citrinũ significãt caliditatẽ: sꝫ differũt sm suos gradus plus aut min⁹ significãdo caliditatẽ: verũtñ aliqñ isti colores fiũt pp vehemẽtẽ motũ localem: aut pp dolorẽ aut pp famẽ aut pp aq̃ abstinẽtiã. ¶ Nota g̊ pmo ex hac lra ꝯcipi posse ꝙ isti colores qui sũt citra citrinũ significãt frigiditatẽ: ꝛ qui sũt maioris ticture significãt calitatẽ: ꝛ citrin⁹ ipse significat tẽperamẽtũ. Nã expiẽtia notauit: ꝙ in corpib⁹ tẽpatis debite rectl vrina est citrina ꝛ cũ ifrigidant tẽdit ad palearẽ ꝛ albã: ꝛ cũ calefiũt tẽdũt ad vlteriores gradus dictos. ¶ Cã aũt ẽ qꝛ tñ chole seu sanguis pmisceri dꝫ cũ aqua vrinali: vt tigatur tinctura citrina. Cũ aũt tinctura est amplior significat ꝙ amplior chola cũ aquositate miscet. aut ꝙ eadem chola magis tingit. ꝛ vtrũqꝫ est plm pp calitatẽ ꝛ eõ cuꝫ tinctura est remissior. ¶ Nota 2° ꝙ lꝫ colores supra citrinũ diuersificent in significando caliditatẽ sm suos gradus: nõ tñ ꝙ vltio dr magis significat calitatẽ. Nã rubeus clarus qui est vltimus minorẽ significat calitatem q̃ꝫ igneus: qꝛ igne⁹ puꝝ dñiuꝫ chole significat. Sed rubeus clarus significat dñiuꝫ chole mixte sanguini. ¶ Nota 3° ꝙ dolor nãlr agitat cholicũ humorẽ: ꝛ ita fames ꝛ mot⁹ corporei fortes: ita ꝙ esto ꝙ calitas nõ maior esset in corpore tñ plus de tinctura recipet vrina: ꝛ iõ ne accidat error in iudicio dixit Auic. ꝙ ista tigũt vrinã. qũo aũt paucitas aque est cã tincture dcm̃ est supra: ꝛ silr de ieiunio. Et iõ canon ille ꝙ isti colores significãt caliditatẽ itelligẽdus est seruatis ꝯditionib⁹ positis in caplo pcedẽti.

Sed tũc est dubiũ: qꝛ si color citrinus significat tẽperamẽtũ: g̊ ipse est magis nãlis ꝛ maxime nãlis: ꝯñs falsuꝫ est ꝛ ꝯ Gal. pmo de crisi dicens ꝙ vrina hois pfecte sani declinat ad citrinitatẽ ꝛ ad rubedinẽ clarã: ꝯstat ꝙ iste nõ est citrinus: imo quodãmodo itẽsioris tincture. Et pꝫ ꝙ hoc Gal. voluerit cũ dicit loco allegato. Oium aũt vrinaꝝ laudabilior est que declinat ad ruffedinẽ tinctã ꝛ ad rubedinẽ clarã. Et añ in pn° capituli. vrina cuiuscũqꝫ digõnis pfecta nõ est q̃renda nisi in hoie pfecte sano: h aũt vrina declinat ad citrinitatẽ tinctã ꝛ ad rubedinẽ clarã: sꝫ tũc ad citrinitatẽ tinctã decliuior q̃ꝫ ad rubedinẽ clarã. ¶ In h dubio dñt qdã ꝙ gradus citrinitatis hꝫ latitudinẽ. Et Auic. vult ꝙ h latitudo corrñdet latitudini tẽperamenti. ꝛ h vult Auic. sed Gal. vult ꝙ gradus itẽsus hui⁹ citrinitatl corrñdet tẽpamẽto: hec tñ rõ nõ vĩ vera: qꝛ si latitudo citrinitatis corrñdet latitudini tẽperamẽti mediũ dꝫ medio corrñdẽ ꝛ extremũ extremo ꝛ nõ extremũ medio: videt g̊ mihi dicẽdũ ꝙ declinare ad citrinitatẽ ꝛ rubedinẽ clarã põt intelligi duob⁹ modis. Uno mõ ꝙ magis appropiquat istis q̃ꝫ albo vel paleari. Alio mõ ꝙ absolute hẽat de tinctura citrinitatis ꝛ rubedis clare mõ pmo non voluit Gal. ꝙ color nãlissime vrine sit declinãs: sꝫ 2° mõ qꝛ pticipãs vtroqꝫ. Nã vt vult eodẽ cap. tictura vrine est ex sero sanguis qđ tigit vlus rubeũ ꝛ chola que tigit vlus citrinũ: ꝛ iõ est declinãs ad rubeũ ꝛ citrinũ. i. vtroqꝫ pticipãs. Mẽsura ãt hui⁹ pticipationis sm Gal. nõ põt lingua exprimi: sꝫ opꝫ ꝙ discat p ostẽsionẽ ab alio medico: aut opꝫ ꝙ ꝯsideret in vrinis optime sanoꝝ hora cõplemẽti digõnis ꝛ figat in aĩo illa imago vt pro regula: vñ sic dicit loco allegato. ¶ Et quãtitas haꝝ pmixtionũ sermõe nõ põt exprimi: veꝝ est necesse tibi vt vel addiscas ab alio ꝯsiderationẽ ad vrinã nãlẽ: vel experiaris eã p teipsuꝫ tentãdo ꝛ experiẽdo in vrinis sanoꝝ. Auic. aũt visuꝫ est ꝙ hec quãtitas est in vrina quã vocat citrinã sumendo citrinũ pro spãli colore. ꝛ hec sufficiant pro ꝯcordia.

¶ Post istos vo gradus predictos existūt gradus rubedinis sicut roseus et rubeus obscurus et rubeus puluerulentus.

¶ Nūc declarat colores rubeos: et diuidit in duas ptes: in pma doc. z° ponit regulas de significatione illoꝝ coloꝝ: ꝯiungēdo cū illis regulas aliquas de significationibꝰ vrine citrine. ibi z° [Et oēs qdē.] Dicit pmo ꝙ post gradus citrinitatis dictos sunt gradus rubedinis. et sunt quatuor rubeus: et roseus: rubeus obscurus: et rubeꝰ pulueruletus. ¶ Ubi nota pmo ꝙ gradus rubedinis dnr primus gradus citrinitatis: aut qꝛ sūt ita in narratione Auic. aut qꝛ sunt ita in naturalitate: qꝛ color rubeus nō est ita nālis sicut citrinus et minꝰ ꝯternām ꝙ̄ reliq. Aut ſm alios qꝛ tictura rubea plus distat ab albo tēdēdo ad nigrū ꝙ̄ citrina et itelligit nō plus gradualr ſʒ ꝑʒ forme ꝑpe nāʒ ſtāte graduū paritate. ¶ Nō z° ꝙ ſic h nomē citrinū est nomē coloris fci a cholʼa: ita rubeū ē nomē coloris fci a sanguine. Et ſic citrinꝰ sumit pro ſpē sub illo gñe que nō est mltū itēſa: ita hic rubeꝰ sumit pro colore nō mltū itēſo in rubedie. Et h distiguit a roseo: qꝛ in roseo est itēſa rubedo. In rubeo obscuro est rubedo cum obscuritate ſiue liuiditate opaca. In rubeo aūt pulueruleto est rubedo nō trāſlucēs ſʒ cū obscuritate. ſic vbi gra. color pulueris rubei ex laterībꝰ cui aliqd albedinis videt cōmisceri.

¶ Et oēs qdē sanguis dñiuʒ significāt. Et in oībus in qbus est color zaffarano attinens est significatio dñiȷ̄ cholerubee: et in oībꝰ qui pulueruleto attinēt est signatio dñiȷ̄ sanguis. et igneꝰ qdē magis significat calorē ꝙ̄ rubeꝰ et puluerulētus: sicut chol'a in se calior ꝙ̄ sanguis. et calor qdē vrine in egritudinibus acutis incēdētibus trabit ad colorem zaffarani et igneitatem. Qꝛ si ibi fuerit tenuitas: aliquā maturationis significat diſpōnē: et ꝙ iaʒ icepit et ſi non appareat in ſuba. Si āt citrinitas fortior fiat et vſqʒ ad igneitatis pueniat terminū et ad finē in ea: significat ꝙ calor incessanter pcessit: et iste qdē est finis citrinitatis. Qꝛ si in ipso claritas augmentetur calor iam ſm diminutionem incedit.

¶ Mō ponit significatiōes. Et qꝛ diminute valde locutꝰ erat de significationibꝰ citrinoꝝ coloꝝ aliqd de illis imīſcet. diuidit ḡ in duas ptes. pmo ponit significatiōes magis gñalr. z° ſpālius. ibi z° [Est pterea.] ¶ In pma parte ponūtur octo regule. pma ꝙ oēs isti colores significāt caliditatē. Pʒ qꝛ oēs significāt ꝙ magis tingit vrina tictura sanguinea ꝙ̄ dʒ: et qꝛ h est vtplim ꝑpter sanguis abundātiā: aut ꝑpter eius nimiā calitatē: et vtrūqʒ istoꝝ seqt calitatis dñiuʒ: ideo oēs isti significāt calitatē. Tu tñ attēde ꝙ ex h nō sequit ꝙ sit egritudo cala: qꝛ q̄nqʒ est color rubeus et egritudo frigida: vt ifra dicā. ¶ Scda regula est ꝙ oēs colores ſiles zaffrano vel tincture sue supple supra citrinū significāt dñiuʒ cholere. Et rō est: qꝛ significāt dñiuʒ humoris babētis tingere tali tinctura: et nullus est alius talis nisi chol'a. ¶ 3ª regula est ꝙ oēs colores attinētes rubeo pulueruleto: qꝛ rubei signāt dñiuʒ sanguinis. Et cā est qꝛ rubea tictura vrinē est ex sero sanguis: vt ꝑʒ de crisi. ¶ Quarta regula est ꝙ color igneꝰ magis significat calorē ꝙ̄ rubeꝰ pulueruletus. Et cā est: qꝛ significat dñiuʒ vltimate chole et alius dñiuʒ sanguis: mō chol'a in ſe est calidior sanguine. Et tu h nota ꝑpter illa que dnr de gradibus calidoꝝ: pma huius caplo de cōplonibꝰ mē broꝝ. ¶ Quita regula est ꝙ color vrine in egritudinibꝰ acutis trabit ad colorē çaffrani et igneitatis: et causa est qꝛ egritudies acute icēdētes sūt a chol'a ſicut causon et tertiana ꝯtinua: et iō tingit vrina tinctura cholerica. ¶ Sexta regula est ꝙ q̄uis cū vrina tēdēte ad colorē çaffrani fuerit tenuitas: significat tñ aliquā digōnē: et ꝙ iam incepit: ſed nō appuit digō in ſuba. ¶ Septia regula ꝙ si in ista vrina fiat citrinitas fortior et pueniat vſqʒ ad igneitatē et ad finē in ea. i. vſqʒ ad ſūmū igneitatꝭ: ſignat ꝙ color incessanter pcessit augēdo: et iste. i. finis igneitatꝭ est terminus vel finis citrinitatis. ſ. pure aut finis i ſignando calitatē: nā rubeꝰ clarus vt ſupra dr: et ſi ſit magis tinctus ꝙ̄ igneꝰ et ſit in gradibꝰ citrinitatꝭ: tñ nō est purꝰ: et nō ita intēſaʒ calitatē ſignat. ¶ Octaua regula est: ꝙ ſi in vrina ignei coloris aut alterius çaffrano attinētis augeṫ claritas ꝑ dimīnutionē ticture citra igneitatē. ſ. ſignat ꝙ calor icedit diminuēdo. ¶ Sʒ circa sextā regulā nō ꝙ hʒ duplicē itellm: vnꝰ est Dini q itelligit ꝙ ſi in vrina tēdēte ad colorē çaffrani fuerit tenuitas. i. fuerit remiſſio coloris çaffrani vſus minorē ticturā tūc ſignabit aliquā digōnē ita ꝙ ꝑ tenuitatē itelligit tenuitatē coloris: et eiꝰ remiſſionē: et iō ſtatī ſubdit Auic. ꝙ ſi addit citrinitas ꝙ iceſſanter ꝑcedit calitas. Et iō ſi arguit ibi. in febribꝰ acutis icēdētibꝰ mā est ſubtil: ḡ digō est ꝑ igroſſationē. ꝯcedo ꝯñs: ſed iſta igroſſatio ē in ſuba de q̄ h nō loqt nec de tenuitate ſibi oppꝰ. ¶ Et ſi z° arguit digō pus ſit in ſuba ꝙ̄ in colore: qꝛ color fūdaṫ i ſuba vt ſeqnti cap dicet: ḡ ſi ibi ē aliq digō erit in ſuba. ¶ Rñdet ꝙ duplr ſumit digō. vno mō ꝑpter iſta pus opaṫ in ſuba. et de iſta nō loqt h Aui. ¶ z° mō ꝑ ꝯuerſiōe rei q̄cūqʒ mō ad nālitatē: et iſta pōt eē in colore: eſto ꝙ nō ſit in ſuba: et de hac loqt h Aui. cū dic de iſta vrīa. Si attenueṫ. i. remittat citrinitas ſua qō ſignat aliquā digōnē. i. aliquē motū vſus nālē diſpōnē. Et hūc modū in ſūma ſequunt ꝑciſe Jacobꝰ et Marſiliꝰ. ¶ Sʒ vere iſtoꝝ fūdamētū ē falſū. Nā h ē canō Gal. ꝑ de criſi qn loqt de vrina ꝑ ſubtili aqſa. et poſtea ſubtili ſubzuffa. ¶ Dic ꝙ iſta ſubzuffa ſubtil in ſuba iā digerit ꝑp colorē ſuū. ꝑōit ḡ illā ſubtilē in ſuba in q̄ eſt aliq digō ſignata ꝑp colorē ſuū et ē digō reꝰ illiꝰ q eſt aqſa i colore et i ſuba. et iō itelligo ꝙ li ſi: ſumit ꝑ q̄uis. ¶ Et do zᵐ itellm. ſ. ꝙ q̄uis in vrinis tēdētibꝰ ad colorē çaffrāi fuerit tenuitas tñ ibi ſignat aliq̄ digōnē: ſʒ nō appet i mō ſube: ſʒ ſit ꝑp mixtionē chole. Appet āt i chol'a qꝛ magꝭ tigit ꝙ̄ igroſſat tal' chol'a mixta. Et ego dico ꝙ ſignat digōnē ꝑpe acceptā reᵘ aqſe ſine colore. nā ſignat ꝙ vtꝰ iā aliqd ſuffic ſeqſtra re vbi pus nō poterat: et ꝙ aliqd de chol'a miſcet vbi pus nihil miſcebat: ſʒ h nūq̄ ꝑt ex mō ſube ſēſu ꝑcepto argui cū ñ ſit fcā ſēſibilr groſſa. ¶ Qꝛ ſi argꝰ. digō i vrīa dʒ ꝑcedē igroſſādo. ꝯcedo: et ita fac reᵘ aqſe pꝰ appētis. ſʒ groſſities ñ ē ſēſu ꝑcepta. qd āt dbemꝰ itelligē ꝙ digō pus ſit i ſba ꝙ̄ i colore dicā ifra loco ſuo. caꝰ ꝺ ſignatiō ibꝰ ſbe vrie.

¶ Et eſt pterea cū in egritudibꝰ acutis ſanguine is vrina ſic ipſe ſanguis migit aptione vene ibi exñte et ſignificat repletionē ſupfluā que ſi paulatim migendo emittiṫ et eſt cū odore malo eſt ſignificatio timoris et timeṫ ex ea ne ſanguis ad loca ſuffocātia fuſus deriueṫ. et peior qdeʒ ea ē chē ſubtilis in colore ſui et diſpōne. Cū āt ex ea mltū migiṫ eſt cū ē ſignificatio bona in febribꝰ acutis et cōmixtis: qm eſt cū eſt ſignatio criſis et ſanitatis niſi in pricipio ſubito attenueṫ añq̄ ſit bora criſis: qm tūc erit recidiuatōis ſignatio: et ſilr ſi tenuitas poſt criſim ordiata nō fuerit.

¶ Pic.

¶ Hic ponit ꝑticulares ꝯtingētias: ⁊ sūt tres. scđaꝫ ponit
ibi [In icteritia.] ibi 3ᵃ [Fames quoqꝫ.] In pᵃ pte dič sex.
¶ Primū est ꝙ ꝯtigit in egritudinibꝰ acutis sanguineis
ꝙ vrina migiť sicut ipse sanguis nō exñte ibi aptione ve
ne. Et h̄ est nā deriuāte ad vias vrine sanguinē multuꝫ
grauātē v̄tutē: vñ egrediť dilatato colatorio: ⁊ ista vľr si
gnificat repľonē supfluā ex sanguine: aliter. n. nā non sic
sanguinē deriuaret. ¶ Dicit 2ᵒ ꝙ si ista vrina mingatur
paulatim ⁊ sit cum odore malo est sigñatio timoris: qꝛ si
gnificat ꝙ est dubiū ne sanguis fusus deriueť ad loca suf
focātia. i. in qbꝰ facit suffocationē sič cor ⁊ ptes eiꝰ. Et rō
est qꝛ si ibi est malus odor: tunc significať putrefactio in
sanguine fortis: ⁊ qꝛ paulatim migiť significat ꝙ nā agi
tat eū: ⁊ nō pōt bñ sibi dñari: ⁊ ideo timor est ne currat
ad loca nobilia in hac diuersa agitatione nā nō regulāte
motū. ¶ Dicit 3ᵒ ꝙ ista est peior si sit subtilis in colore:
qꝛ paꝝ colorata colore sanguineo ⁊ sit subtilis in dispō
ne. i. in mō sube. Hec. n. maiorē significat v̄tutꝭ ipotētiā.
¶ Dicit q̄rto ꝙ aliqñ est significatio bona in febribus
acutis ⁊ cōmixtis: qꝛ qñqꝫ significat crisim ⁊ sanitatē: ⁊
h̄ est qñ ex ea multū mingit. ¶ Dicit 5ᵒ ꝙ h̄ est veꝝ ni
si ipsa in principio sui exitus. i. post modicū exitū suum
attenueť anteq̄ꝫ sit hora crisis. qꝛ tūc significat ꝙ mā re
tineť ⁊ ꝙ nā non cōplet crisim: iō significat recidiuam.
¶ Dicit vltimo ꝙ eodē mō significat recidiuam si post
crisim tenuitas nō fuerit ordinata. i. nō attenueť paula
tim: tūc enim etiā significat aliquā partē retineri. Et ea
que reliquunť in morbis subuersionē facere ꝯsueuerūt.

¶ In icteritia ꝟo cū vt iam adeo fuerit maioris
rubedis donec ad nigredinē trahat ⁊ pāñi taľr
tingat ne remoueri possit: ⁊ quanto plus fuerit
erit sanius: qm̄ cuꝫ vrina in ipsa fuerit alba aut
rubea pauce rubedinis icteritia in sua disposi
tione manente timeť ex ea hydropisis.

¶ Ponit scđm spāle ⁊ dicit ꝙ in icteritia vrina qñ fuerit
tāte rubedis id est ticture ꝙ trahat ad nigredinē ⁊ pāñū
ifusuꝫ in vrina taľr tigat ꝙ color citrinꝰ ab eo remoueri
nō possit quāto maior fuerit ista tinctura erit sanius. Et
si vrīa fuerit alba aut rubea pauce rubedis. i. citrina pau
ce citrinitatꝭ icteritia manēte in eadē dispōne in se ⁊ sua
cā significať ex ea hydropisis. ¶ Ubi nota ꝙ pľm logť
de icteritia citrina in qua abūdat choľa ita vt cutis tota
fiat citrina ad modū icteris auis. ¶ Nō 2ᵒ ꝙ multa tin
ctura vrine mō dicto significat potētiā v̄tutꝭ supra māꝫ
pellendā extra. Et iō est signū bonū. Cōtrariū aūt signi
ficās ipotētiā facit timere ne v̄tus epatis succūbat altera
tioni humoris. Et iō timor est ne sit tāta debilitas vt lo
co sanguis gñet aq̄sitatē ⁊ fiāt hydropes. Et timor est ēt
ne oppilatio pori fellei sit ꝑꝑ apa duꝝ in ꝯcauo epatꝭ: vñ
tandē sequiť hydrops. Et hunc casum pluries vidi.

¶ Fames quoqꝫ est ex eis que vrinam vehemē
ter tingunt ⁊ ipsam valde acuunt. 8.

¶ Nō ponit tertiū ꝯtigēs dicēs ꝙ fames est de his que
vrinā vehemēter tingūt ⁊ ipsaꝫ valde acuūt. Cāꝫ āt huiꝰ
dicit Gaľ. p̊ de crisi eē: qꝛ vacuo ventre calor agit in pteꝫ
dulciorē ⁊ subtiliorē sanguis ⁊ ꝑ hāc actionē cōuertiť in
cholerā: ideo multū de eo trāsit ad vrinā ⁊ tingit illā.

¶ Post ꝟo sunt gradus viriditatis sicut vrina
cuiꝰ color colori phisticoꝝ attinet. deide cuiꝰ co
lor est siľis colori eruginis eris: postea illa cuiꝰ
est color siľis colori ireos. deide cuius color si
milať indico: postea que siľis est succo porri.

¶ Modo determinat de vrina viridi. Et p̄mo enumerat
modos in ea. 2ᵒ ponit significatiōes. ibi 2ᵃ [Phisticalis.]
¶ De p̄ma dicit ꝙ post gradus rubedinis sūt gradus vi
riditatis. Et iste ordo pōt intelligi modis supradictis de
rubea. postea enumerat diuisiones ꝙ sūt sicut illa cuius
color siľať colori phisticoꝝ. 2ᵃ cuiꝰ color est siľis erugini
eris. 3ᵃ cuius color est siľis colori lilÿ celestis siue ireos.
4ᵃ cuiꝰ color siľať idico. 5ᵃ cuius color siľať succo porri. s.
folioꝝ. ¶ Ubi nota ꝙ isti gradus nō solū differunt ꝭm
plus ⁊ minꝰ sed ꝭm spēm. Nā due istaꝝ sūt vere virides.
Alie aūt magis ad idicū declināt. ¶ Nota 2ᵒ istos mo
dos noiari a rebꝰ qbꝰ siľanť in colore vt p̄cedētes. Phi
stici aūt sūt qdā fructus ꝭ magnitudie auellane: in quoꝝ
medulla est ꝑua tēdētia ad liuidū ⁊ idicū. Ireos aūt ē li
liū celeste ⁊ plus tēdit ad idicū. Alie sūt note ex suo noie.

¶ Phisticalis ꝟo significat friditatē: ⁊ siľr oēs
in qbꝰ existit ⁊ friditas p̄ter eā que erugini eris
aut succo porri siľať: hec nāqꝫ vehemēs signi
ficat icēdiū. Uerūtñ succo porri siľis sanior est
ea que erugini eris siľať. Et illa qdē que erugi
ni eris similať post laborē significat spasmuꝫ.
Uiridis ꝟo in pueris spasmuꝫ significat. Que
ꝟo colorē ireos hꝫ friditatē vehemētē ꝭm plu
rimū significat ⁊ ante ipsam p̄cedit vrina viri
dis. ⁊ qdā dixerūt ꝙ significat venenū in potu
fuisse haustuꝫ. ⁊ si fuerit in ea hypostasis spes
erit vite. ⁊ si non timeť ei. Erugini ꝟo eris si
milis vehementē significat perditionem.

¶ Ponit significationes: ⁊ sunt octo regule. ¶ Prima ꝙ
vrina phisticalis coloris significat frigiditatē. ¶ 2ᵃ regu
la est ꝙ oīs viridis vrina excepta siľi erugini eris ⁊ siľi
succo porri significāt friditatē. Cā aūt est qꝛ isti colores
ad liuiditatē trahūt que fit ꝑ viā ꝯgelationis sanguinei
humoris: vt pꝫ in hyeme in genis sanguineoꝝ: sꝫ duo oci
fiūt ex ꝑmixtiōe choľe çinarie aut prassine que sūt vehe
mēter caľe: aut p̄ma huiꝰ cap̄ de humoribus. ¶ 3ᵃ regu
la est ꝙ siľis erugini eris ⁊ succo porri sigñant vehemēs
icēdiū. Et cā pꝫ ex dictis statiꝫ. ¶ 4ᵃ regula est: qꝛ vrina
siľis succo porri est sanior q̄ꝫ siľis erugini eris. Et cā ē qꝛ
choľa prassina est minꝰ mala q̄ꝫ çinaria vt supra dictū est
p̄ma huiꝰ. ¶ 5ᵃ regula est ꝙ vrina erugini eris siľis post
laborē. i. forte exercitiū significat spasmū: qꝛ significatur
fortissima adustio in humoribꝰ. vñ eruginosa choľa est
genita: ex tali aūt qñqꝫ accidit spasmus siccus ex mēbro
rū resoľone: qñqꝫ aūt nō ꝓportionatus ad māṁ hac mā
choľica petēte neruos aut caput: ⁊ sui maxima acuitate
pūgēte ita vt fiat ꝯ̄ctio neruoꝝ vt spasmꝰ: vt inuit Isaac
7ᵃ ꝑticula vrinaꝝ. Alÿ tñ ꝑ laborē itelligūt dolorē mem
bri neruosi vt stomachus: ⁊ cā pꝫ. ¶ 6ᵃ regula est ꝙ vri
na viridis in pueris significat spasmū. Et itelligit Dinus
de viridi siľi erugini eris que apparēs in pueris ēt sine p̄
cedēte labore significabit spasmū: qꝛ ista corpa sūt spa
smo sicco aptiora: vt 2ᵒ tertÿ. vel aľr ꝙ in pueris non tm̄
eruginosa sꝫ porre: aľs vere viridis significat spasmū: ita
ꝙ nimiū incēdiū in eis significat spasmū de inanitione.
¶ 7ᵃ regula est ꝙ irealis. i. siľis ireos vt pľm significat
vehemētē friditatē: ⁊ ante ipsaꝫ p̄cedit vrina viridis mi
noris. s. viriditatis ⁊ est phisticalis que minorē significat
friditatē. ¶ Dicit 2ᵒ quo ad hāc regulā ꝙ qdā dixerunt
ꝙ ista sigñat venenū in potu fuisse sūptū. Et ꝙ in ista est
hypostasis est spes vite ⁊ si non timeť de morte. Pria ps
huiꝰ regule pꝫ ex cā p̄me ⁊ scđe. 2ᵃ pars pōt eē de veneno
in friditate ꝯgelāte ⁊ caľitate ꝑ viā mortificationis calo
ris ꝑ accñs i friditate. Cū ꝟo hypostasis appet significat

aliquã mẽbroꝝ ṽtutẽ ꝛ ꝙ magis humores sint pmutati ꝙ̃ mẽbra. Si ṽo est sine hypostasi signat mẽbroꝝ debilitas: ꝛ h̃ dcm̃ est Gal. 6° iterioꝝ. ꝛ itelligat̃ vbi corp⁹ pus fuerit in nãli dispõne ꝛ nõ pcipiat̃ aliud icõueniẽs regimen. ¶ 8ᵃ regula est ꝙ eruginosa vehementer significat pditionẽ: ꝛ h̃ q꞉ cholera eruginosa est de gñe venenoꝝ.

¶ Graduũ aũt coloris nigri ali⁹ est niger q ad nigredinẽ tẽdit ẽm viã coloris croci sic̃ est in icteritia ꝛ significat cholere rubee spissitudinem ꝛ eius adustionem ꝛ choleram nigram que accidit ex cholera rubea ꝛ significat icteritiam.

¶ Mõ determinat de vrina nigra. Et diuiditur in duas ptes. p̉mo enumerat spẽs coloris nigri: ꝛ ponit gñalẽ ipsorũ significationẽ. 2° distinguit modos significationũ. ibi 2ᵃ [Et ad sũmũ.] De p̉mo facit tria ẽ꞉ tres gradus nigredinis quos notat. ibi 2ᵃ [Ali⁹ est.] ibi 3ᵃ [Et ali⁹.] ¶ De p̉ma dicit ꝙ de gradib⁹ nigri coloris vnus est q ex citrino ꝯuertit̃ ad nigredinẽ sic̃ in icteritia: ꝛ iste significat cholere rubee spissitudinẽ ꝛ ipsi⁹ adustionẽ ꝛ cholerã nigraꝫ ex adustiõe chol'e rubee gñatã. ꝛ signat icteritiã. ¶ Ubi nota p̉mo hos gradus nigredĩs nõ distigui ẽm itẽsum ꝛ remissuꝫ: vt dicit Dinus: q꞉ stat p̉mi coloris vrinã multo magis eẽ nigrã ꝛ tinctã ꝙ̃ in 2° mõ. Sꝫ distinguit̃ penes modos ꝯiũctionis cũ alio colore vel carentie mixtionis. ¶ Nota 2° ꝙ p̉m⁹ modus accidit ex chol'e adustiõe vel grossitie. Nã q꞉ citrinitate pticipat h̃ nõ põt eẽ nisi per mixtionẽ chol'e: ꝛ q꞉ ibi est nigredo opꝫ ꝙ sit aut p adustionẽ ei⁹ vñ in melãcholiã pro pte ꝯuertit̃: aut q꞉ grossa est nõdũ adusta ꝛ multe q̃ꝫtitatis: ꝛ h̃ etiã est qð accidit in icteritia. Nã chol'a ꝛ si pticipat m̃lta citrinitate: tñ cũ vehemẽter grossa est ad fuscedinẽ citrinitati pmixtã declinat. ¶ Nõ 3° ꝙ h̃ possem⁹ de duplici icteritia loq aut nigra q̃ est cutis defedatio ad nigredinẽ tẽdẽs pp humorẽ nigrũ ĩbibitũ cuti aut citrina: sꝫ mihi videt̃ ꝙ ĩtelligatur de sola citrina. Nã in reliq̃ nõ ẽ color niger p viã coloris croci cũ sit rõne mel'ie nõ facte ex cholera rubea.

¶ Et alius est qui ex fusco prouenit ad nigredinem ꝛ significat choleram nigram.

¶ Narrat scðꝫ gradũ dicẽs ꝙ ali⁹ est color niger tẽdẽs in nigrũ ex fusco. Et p fuscũ ĩtelligim⁹ rubeũ obscuꝝ valde vt puto: sꝫ ẽm aliquos ĩtelligam⁹ colorẽ nigrũ remisse sine alteri⁹ pmixtiõe vel soli⁹ alibi. ¶ Dinus g̊ ꝛ sequẽtes eũ dicũt ꝙ ista vrina fit p solã cõmixtioneꝫ mel'ie nãlis ꝛ q꞉ paulati miscet̃: iõ paulatim fit p̉mo remissa in colore nigro ꝛ dr̃ fusca: h̃ g̊ gradus ẽm hũc modũ signat melãcholiã: sꝫ nõ signat illã adustã nec ita vehemẽteꝫ frigiditatẽ sicut sequẽs ꝛ p̃cedẽs: sed hec imaginatio nõ sufficit. nã ꝯtigit mel'iaꝫ p̉us fieri nigrã p adustionẽ: ꝛ postea paulatim ĩcipere cõmiscere cũ vrina: ita vt vrina fiat fusca postea nigra. Et ꝯstat ꝙ ista nõ signat mel'iaꝫ nãlem nõ adustã. ¶ Preterea sanguis põt aduri ꝛ in mel'iaꝫ cõuerti: ꝛ cũ vrina misceri ita vt vrina fiat tãdẽ nigra: ꝛ si de ista nõ eẽt mẽtio facta Auic. valde fuisset diminut⁹: ꝛ sil'r de flegmate. ¶ Et ideo dico ꝙ color fuscus est nomen cõmune ad colorẽ tẽdẽtẽ ad nigrũ imediate ex albo ꝛ ex rubeo. Et pꝫ ĩfra in cap̉ de significationib⁹ hypostasis. vbi narrat ꝛ vocat colorẽ vnũ rubeũ fuscũ p̃cipue cũ est ex sanguis adustione. Dico 2° ꝙ q꞉ in h̃ trãsitu põt esse cõmixtio cuiuscũqꝫ speciei mel'ie: ꝛ põt esse per adustionẽ sanguis: ꝛ p adustionem alioꝝ humoꝝ ꝛ sine adustione. iõ dicit Auic. ꝙ significat mel'iam nõ limitãdo se ad modum melancholie quem significat.

¶ Et ali⁹ niger qui ꝓuenit ex viriditate ꝛ colori indico silis ꝛ significat cholerã nigrã puram.

¶ Modo narrat tertiũ gradũ dicẽs ꝙ aliqs est qui ex viridi tẽdit ad nigrũ. ꝛ iste significat mel'iaꝫ purã. ¶ Ubi nota ẽm modũ Auic. ꝙ cholera çinaria p vlteriorẽ adustionẽ dealbat̃ ꝛ non denigrat̃: sil'r ꝛ chol'a prassina: ideo nõ fit trãsitus ex viridi istas significãte in nigrũ: sꝫ ex viridi sil'i modico aut ex ireos aut fusco: tales autẽ colores significãt vehemẽtẽ frigiditatẽ: ꝛ ideo iste color significat frigiditatẽ valde itẽsam ꝛ mel'iam multũ frigidam. ¶ Nota 2° ꝙ hic p mel'iaꝫ purã itelligimus mel'iaꝫ itẽsaꝫ in suis q̃litatib⁹: ꝛ ex his pꝫ canonis verificatio. ¶ Et ex istis potes sufficiẽtiã istoꝝ graduũ ĩtelligere. Nã cuꝫ vrina nigra sit talis p cõmixtionẽ mel'ici humoris. h̃ erit aut p adustionẽ aut p ꝯgelationeꝫ: aut sine ꝯgelatione ꝛ adustione genite. Si p ꝯgelationẽ est vrina tertij modi. Si p adustionẽ h̃ erit aut chol'e ꝛ erit p̉mus modus: aut sanguis aut mel'ie ꝛ erit modus scðs. Aut sine adustione p solã cõmixtionẽ: ꝛ etiã secũdus. Per adustionem etiã flegmatis aut nullus aut solum secundus modus.

¶ Et ad sũmũ qdẽ vrina nigra signat aut vehemẽs icẽdiũ: aut forte frigus: aut mortẽ: aut coloris nãlis supationẽ: aut crisim ꝛ expulsioneꝫ nãe qua ipsa chol'e nigre expellit supfluitates.

¶ Distiguit modos significationũ vrine nigre. ꝛ diuidit̃ in duas ptes. In p̉ᵃ enumerat gñales signatiões vrine nigre ostẽdẽdo modũ distiguẽdi iter illas. 2° ponit q̃dã cõtigẽtias spãles. ibi 2ᵃ [Et ẽ qdẽ.] Pria in duas. p̉ h̃ significata enumerat. 2° docet distinguere. ibi 2ᵃ [Qð aũt ex incẽdio.] ¶ Dicit p̉mo assumendo significata vrine nigre in gñe: ꝙ oĩs vrina nigra significat aut vehemẽs incẽdiũ aut forte frigus aut mortificationẽ caloris inati aut crisim ꝛ expulsionem: qua nã expellit supfluitates chol'e nigre: ꝛ pꝫ: q꞉ significat cholerã nigrã expelli vl' rubeã grossaꝫ multã: h̃ aũt aut erit p modũ crisis: ꝛ sic est vltimus modus: aut pp abũdãtiã humoris nigri superãtis nãm. Et h̃ aut est pp adustionẽ aut pp ꝯgelationẽ qm̃ his duobus modis abundat mel'icus humor: aut ꝓpter defectuꝫ caloris continentis humores: ꝛ est tertius modus.

¶ Qꝛ ãt ex icẽdio est cognoscit̃ qm̃ illic est fortis ardor ꝛ añ ip̃aꝫ fuit vrina citria vel rubea: ꝛ hypostasis ẽ diuulsa ꝛ iequalis ꝛ icõtinua ꝛ nõ ẽ vehemẽtis nigredis: imo trahit ad colorẽ croci ꝛ citrinitatẽ aut ad fusceitatẽ. ꝛ si ad citrinitatẽ trahit significat multam icteritiam.

¶ Nũc docet iter ista significata distinguere. ꝛ diuidit̃ in q̃tuor sicut q̃tuor sũt gñalia significata vrĩe nigre. ibi 2ᵃ [Ueꝝ qð est ex friditate.] ibi 3ᵃ [Illð aũt.] ibi 4ᵃ [Illud qdẽ.] ¶ De p̉ma dicit ꝙ nigredineꝫ esse vrine pp vehemẽs incẽdiũ cognoscit̃ p̉mo q꞉ est fortis ardor. Et põt dupliciter itelligi. Uno mõ ꝙ sit ardor in emissione. 2° mõ ꝙ est calor adurẽs in corpe sicut febris causon aut est aliqd sil'e. Cognoscit̃ 2° q꞉ ante ipsam fuit vrina citrina aut rubea: ꝛ hoc q꞉ significat calidos humores p̃dominatos fuisse. tertio q꞉ hypostasis est diuulsa ꝛ incontinua ꝛ inequalis ꝓpter actionem caloris vrentis ꝛ discõtinuãtis: quarto q꞉ non est vehementis nigredinis quia est adhuc mixtio humorum cholericorum ꝛ rubeorum.

¶ Uerũtñ qð ex friditate fit cognoscit̃ vt añ ip̃aꝫ habeat̃ vrina que ad viriditatẽ trahat aut liuiditatẽ: ꝛ est sedimẽ paucũ iunctũ: ac si esset siccũ ꝛ nigredo in ipsa est purior. Et est etiã cũ inter duas cõplexiones differentia notatur: qm̃ quãdo vrina nigra fortis odoris fuerit significabit caliditatem:

calliditatem: ⁊ cum fuerit cū ea odoris priua/tio aut fortitudinis ei⁹ debilitas significabit fri/giditatē. Cū.n.nā valde fuerit sepata odor non erit ī vrina. Illud aūt qđ ex casu caloris accidit innati cognoscit̄ ꝓpterea ꝙ ipsum sequit̄ forti/tudinis casus ⁊ eius dissolutio.

¶ Docet cognoscere ꝙ sit ex frigore positiuo. ⁊ p̄mo dicit cog̃sci q2 p̄cessit vrina viridis. itellige de fiscali aut ireali aut idica. Nec de alys q2 iste frigiditates signat. 2° q2 se/dimen ē paucū cū de hūore tali pax cōiter expellat̄ ⁊ est ꝯiunctū q2 frigus ꝯiūgit. ⁊ ē ac si eēt siccū ꝑ exp̄ssionem hūidi liq̄di subtilis: ⁊ nigredo ē purior: q2 nō sūt ibi aly dn̄antes hūores colorātes vrinā. ⁊ qn̄q3 discernit̄ a signā te calorē ꝑ odorē. Nā p̄uata odore ē ex frigore: ⁊ fortez ⁊ acutū hn̄s odorē est ex calore. Illud aūt ⁊c̄. P3 ista pars.

¶ Et illō q̄dē qđ accidit ƀm modū purgationis crisis cognoscit̄ sicut qđ accidit in fine q̄rtanax ⁊ cuz splenis egritudines resoluunt̄ ⁊ dolores dorsi ⁊ m̄ricis ⁊ febres mel̄ice ⁊ nocumenta q̄ ex mēstruox accidūt retētione ⁊ retētio eius qđ ex sanguine fluere solebat ꝑ anū ⁊ p̄cipue cū nā ⁊ ars in ꝓuocādo iuuāt: ⁊ sic̄ accidit mulierib⁹ q̄rū mēstrua retinent̄ ⁊ nō retinet nā sanguinis supfluitatē ꝑpea ꝙ an̄ ipsaz p̄cessit vrina idige/sta aquosa: ⁊ ꝑpea ꝙ post ipsaz adueniet corꝑi alleuiatio ⁊ erit ipsius q̄tītas maxia copiosa.

¶ Nūc docet qn̄ significat crisim. Et p̄mo ostēdit ꝯditio/nes ad h̄ req̄sitas. 2° docet q̄d significat qn̄ caret istis cō ditionib⁹. ibi[Or si nō ita.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ vrina nigra q̄ fit ꝑ modū purgatiōis ⁊ crisis cog̃scit̄ q2 accidit ī fine q̄rtanax ⁊ duritiei splenis ⁊ doloris dorsi ⁊ matricis ⁊ fe briū mel̄icax ⁊ post alia nocumēta q̄ sūt ex retētiōe mē/struox: ⁊ post retētionē sanguis ꝯsueti fluere ꝑ anū: ⁊ hoc p̄cipue h3 vex cū ars ⁊ nā in ꝓuocādo vrinam se iuuant. ¶ Et sicut accidit mulierib⁹ quarū mēstrua retinent̄: ⁊ nā nō retinet supfluitates sanguis ita ꝙ intelligant̄ ista simul. s. ꝙ mulierib⁹ retineāt mēstrua: ⁊ tn̄ nā nō retineat supfluitates sanguis. i. ꝙ nō sit tn̄ supfluus sanguis in eis qđ cognoscit̄: q2 an̄ istā fuit vrina alba aquosa idigesta: ⁊ post ipsaz vrinā nigrā sequit̄ leuitas ifirmi ⁊ erit quanti tas multa ⁊ copiosa. ¶ Ubi nota egritudīes noiatas esse a mel̄ico humore q cū cretice expellit̄ facit vrinā nigrā. ¶ Nō 2° ꝙ oportet in crisi quātitatē esse multā ⁊ lenita tē infirmi sequi si debet esse crisis bona.

Sed dubiū est de textu illo. Et nō retinet nā san/guis ⁊c̄. Hic iuxta expositionē quam statim dedi intelligo duo ꝯiungi an̄ vrinā nigrā: vnū est ꝙ mēstrua retineant̄. ƀ3 ꝙ tūc nō sit in corꝑe sanguinis supfluitas: tūc.n. abūdat humor mel̄icus parte bona san/guinis ꝯuersa in mēbrox subam. Retinent̄ g̃ mēstrua ⁊ tn̄ nō retinet nā sanguis supfluitates: q2 nō remanet tm̄ in corꝑe sanguis supfluus. ¶ Et h̄ mō itelligendo tollit̄ 2ᵐ dubiū qđ eēt q̄re ante nigrā vrinā d3 apparere aquo/sa cruda. Nā si d3 crisis bona expectari d3 vrina signifi/care digestionē ⁊ non esse aquosa. ¶ Dr̄.n.ꝙ signū ꝙ in muliere mēstrua retineant̄ nō retinēdo tn̄ sanguis super fluitates ad sensum dictū est ꝙ ꝓ tunc vrina est aquosa cruda s3 parū ante crisim nō est aquosa: cū iā m̄ā debeat esse digesta. ¶ Si q̄s aūt vult aliā glosaz venet̄ eam q2 q̄uidā dicūt textū illū corruptū ⁊ debere esse istū termi/nū cū in loco vbi est negatio: sed ego oēs textus hoc mō vidi vt iacet: ⁊ iō sic exposui. ¶ Et si arguit̄ ꝯ p̄dicta q2

ƀm Gal. p̄ de crisi: ois vrina nigra est mortalis. Cū dixit: ois vrina ꝓueniēs ad nigredinē est in fine malitie adeo vt neminē videriz liberari q vrinam minxerit nigram. ¶ Hic dr̄ ꝙ Gal. intelligit de his q mingūt vrinā nigrā an̄ signa digestionis: q aūt post signa digestionis egritu/dinū mel̄icarū mingunt vrinā nigrā: quandoq3 cretice ⁊ laudabiliter h̄ faciunt: qđ vult hic Aui.

¶ Or si nō ita vrina fuerit nigra signū erit malu3 ⁊ p̄cipue in acutis egritudinibus ⁊ q̄to plus si ei⁹ q̄tītas fuerit pauca: qm̄ ex sua paucitate est sciēdū ꝙ humorē ia3 destruxit adustio: ⁊ q̄to magis fuerit grossa erit deterius: ⁊ quanto ma gis fuerit tenuis erit minoris malitie.

¶ Docet q̄d sequit̄ his nō seruatis. Et dicit ꝙ si nō fuerit cū his cōditionib⁹ significātibus crisim ois vrina nigra erit vehemēter mala ⁊ p̄cipue in egritudinibus acutis ⁊ multo plus si vrina fuerit nigra ⁊ pauca: q2 ex paucitate scit̄ ꝙ humorē inde destruxit adustio: ⁊ q̄to magis fue/rit grossa erit deterior: ⁊ quāto magis tenuis erit minoris malitie: ⁊ tu ex h̄ loco potes glosare Gal. loco supra alle/gato. ¶ Nō tn̄ ꝙ humor grossior est magis rebellis: ⁊ iō grossior illū significās est deterior ⁊ subtilis minus ma/la: pauca aūt ei in acuta est mala: q2 virtus est debilitata a calore adurente ⁊ humores paucificati.

¶ Et est q̄dē cū accidit vt vrina nigra aut rubea obscura mingat̄ ꝓpter vini potionē: qđ huius h3 colorem cū nullo modo nā aliquid in eo ope rata fuerit ⁊ exierit ƀm suam dispositione3: sed in hoc non est timor.

¶ Ponit ꝯtingentias speciales. Et diuidit̄ in sex sicut sūt sex. ibi 2ᵃ[Et cū bone.] ibi 3ᵃ[Multotiēs.n.] ibi 4ᵃ[Et qn̄ affuerint.] ibi 5ᵃ[Et ē ēt.] ibi 6ᵃ[Urina nigra.] ¶ Di cit ꝙ qn̄q3 ꝯtigit ꝙ vrina nigra migit̄ aut rubea obscura ꝑꝑ potationē vini ī quo ē talis color cū nā nō fuit aliquo mō in ip̄3 operata: s3 in isto nō est timor. ¶ Et dicit Di/nus ꝙ accidit in diabetica passiōe de q̄ Gal. p̄mo de crisi ⁊ 6° de interiorib⁹ vult ꝙ est sicut lienteria stomachi ita diabetis renibus q expellūt potū i eadez forma i q̄ sumi tur. S3 ego puto h̄ nō esse ad mētē Aui. nā in ista est ma ximus timor vt vult Gal. locis allegatis. Iō puto ꝙ aly melius dicūt ꝙ hoc accidit ꝑꝑ plurimā potationem: vn̄ virtus nō vacat nisi expulsiōi: aut q2 in q̄busdā respectu vini habent renes ꝓprietatē trahēdi ⁊ ipsi cū nimiū ha/bent pellunt propter grauitatem.

¶ Et est cū bōe crisis significatio existit ⁊ in acu tis egritudinib⁹ sicut si eger eā tenuem minxerit ⁊ fuerit in ea suspensio in partibus diuersis.

¶ Dicit hic ꝙ quādoq3 est signum future crisis bone, etiā in acutis egritudinibus: ⁊ hoc cū fuerit tenuis ⁊ humox suspensio. i. nubes in partibus diuersis.

¶ Multotiens enim significat sonitum capitis ⁊ vigilias ⁊ surditatem ⁊ desipientiam ⁊ pre cipue si paulatim eam minxerit ⁊ in lōgo tēpo/re fuerit suspēsa. fuerit ⁊ ei⁹ odor acutus ⁊ fue rit cū febribus. qm̄ tunc vehemētē significabit capitis sonitum ⁊ desipientiam.

¶ Dat aliam contingentiā ex qua cū sequēte verificabit̄ precedens. ¶ Dicit ergo ꝙ vrina nigra cū cōditionibus supra dictis significabit capitis sonitū ⁊ vigilias ⁊ d̄sipiē tiā ⁊ surditatē ⁊ p̄cipue si eger eā minxerit paulatim ⁊ su spēsio in vrinā appareat lōgo tēpore: id est in lōgo tēpore

ſuſpendat̃ hypoſtaſis apparens ⁊ nõ cito q2 parũ eſt ꝙ h̃ mõ ſequeſtrat̃ ⁊ nõ multũ graue:⁊ fuerit eius odoꝛ acut⁹ ⁊ fuerit cũ febꝛib⁹:qm̃ tũc vehementer ſignificat capitis ſonitũ ⁊ deſipiẽtiã.Et tu vides ꝙ hoc eſt q2 ſignificat ꝙ materia in qua eſt foꝛtis aduſtio habuit raptuꝫ ad caput qui raptus hec facit accidentia.

¶ Sed qñ affuerit ibi inſomnietas ⁊ ſurditas ⁊ deſipiẽtia ⁊ ſonitus capitis ſignificabit ſanguinis fluxum ex naribus.

¶ Ponit tertiã ꝯtingentiã dicẽs ꝙ qñ cuꝫ ꝑdictis ſignis fuerit iſta vꝛina ſignificat fluxũ ſanguis nariũ:⁊ iõ ſignificat criſim vt dicebat̃ in cõtingẽtia 2ª.ſ.poſita. ¶ Ubi nõ raro verificari ꝑmã de iſtis trib⁹.Nã cũ vꝛina eſt magna ſubtilis cuꝫ nube pendẽte ĩ diuerſis locis ſignificat̃ humoꝛis nõ niſi pauca digõ ⁊ ei⁹ vehemens malitia:⁊ iõ vtplĩm nõ ſeq̃t̃ criſis bona.Et h̃ voluit Iſaac ꝙ huiꝯ vꝛina cũ iſtis ꝯditionib⁹ ꝑditionẽ ſignificat. Nã ẽt ſi ſit cuꝫ raptu mãei ad caput:tñ pluries criſis ẽ apatis ꝑꝑ mãei rebellitionẽ:⁊ aliqñ eſt criſis moꝛtalis:q2 nã euacuat bonũ ⁊ malũ ſimul vñ deficit v̓t⁹. ¶ Sꝫ Aui.vult hic ꝙ raro ꝯtingit oppoſitũ ⁊ ꝯtingit ꝙ ſeq̃t̃ criſis bona tñ mã exiſtente valde aduſta ⁊ ſubtili:qñqꝫ.n.ꝯtingit ꝙ nã ipꝫ ſuꝑerat ⁊ ꝑtẽ magis digeſtã ⁊ amplioꝛẽ deriuat v̓ſus caput ad venas ꝑ q̃s poſtea exit ſanguis:vñ ĩ vꝛina expellẽduꝫ nõ eſt multũ ⁊ nõ eſt bñ digeſtũ:⁊ iõ vꝛina fit mõ dicto: ꝙ aũt digeſtũ ꝑllit̃ ſurſũꝫ:ẽt in iſto caſu qñqꝫ eſt ſignũ criſis bone:ſꝫ eſt valde ambiguũ ſignũ ⁊ cũ maioꝛi dubitatiõe de oppoſito.vñ medicus hãc vꝛinã vidẽs dicet ꝙ magis veriſile ẽ ꝙ ſequit̃ ꝑditio. ¶ Et h̃ vult Iſaac:ſed addit tñ ꝑ h̃ qõ in vꝛina appet ſignificat̃ ꝙ poſſet eẽ raptus mãe digeſte ad caput q̃ ꝑ fluxũ ſanguis euacuabit̃:⁊ fit criſis bona:⁊ hoc ſufficit Aui.Et tu hoc nota.

¶ Et eſt ẽt cuꝫ exiſtit cã lapidis in rene. Ruffus inq̃t vꝛina nigra bona eſt in egritudinib⁹ renũ ⁊ egritudinib⁹ lapidis q̃ ex hũoꝛib⁹ ꝓueniũt groſſis:⁊ eſt ſignificatio moꝛtalis in egritudinibus acutis. dixit ẽt ꝙ vꝛina nigra eſt mala in egritudinibus renum ⁊ veſice cũ vehemens ardoꝛ ibi adeſt.conſidera ergo alia ſigna.

¶ Ponit q̃ntã ꝯtingentiã.Et hãc nõ ꝙ multotiẽs euenit. ¶ Dicit g̊ ꝙ vꝛina nigra eſt multotiẽs cã lapidis ĩ rene. Iõ dixit Ruffus medic⁹ ſublimis ꝙ vꝛina nigra ĩ egritudinib⁹ renũ ⁊ ꝓ̃cipue lapidis eoꝝ q̃ ꝓueniũt ab humoꝛib⁹ groſſis ẽ bona:ſꝫ ĩ acutis egritudib⁹ renũ cũ ibi vehemẽs eſt ardoꝛ ẽ mala:⁊ iõ ad iudicandũ ꝑ eã:ꝯſidera ꝓ̃ alia ſigna. ¶ Nõ g̊ ꝓ̃ ꝙ in his q̇ ſũt ꝯſueti pati lapidẽ in renib⁹ vel parati ad illud vꝛina apparet nigra añ renũ doloꝛeꝫ. Et eſt ſignũ ꝙ mãe groſſe melice deriuant̃ ad vias renũ ⁊ egrediunt̃ cũ vꝛina:⁊ iſta vtplĩm ſignificat lapidẽ futurũ. Nã hec mã oppilat renũ colatoꝛiũ:deide plurimũ de ea ibi remanet ⁊ adurit̃ in tpe ⁊ ꝯuertit̃ ĩ lapidẽ.Et ideo plurimũ qñ vꝛina ĩcipit clare fieri ſequẽti die patiunt̃ doloꝛẽ renũ:⁊ h̃ niſi ꝑ lenificationẽ vẽtris ⁊ aperitiã fiat ſufficiẽs mundificatio.Et iõ is⁹ tertȳ cap̃ de ſignis lapidis renũ dr̃ ꝙ qñ ſani ⁊ ꝓ̃pe ſenes mingũt nigrũ abſqꝫ doloꝛe aut cũ doloꝛe indicat ꝙ lapis cõplet̃ ĩ veſica.Et in ꝓ̃n⁹ capl̃i dixit.Cũ vꝛina in ꝓ̃ncipȳs eſt groſſa deĩde ĩcipit cõuerti ad tenuitatẽ ⁊ attenuat̃ ꝑꝑ retẽtionem turbidi tũc eſtima ei⁹.ſ.lapidis gnãtionẽ. ¶ Sꝫ tũc diceres:g̊ vꝛina iſta nigra eſt mala cũ ſignificet lapidis gnõnẽ cui⁹ oppo^m ſtatim habet̃ auc̃te Ruffi. ¶ Hic dr̃ ꝙ ĩ hac egritudine min⁹ mala ẽ groſſa ⁊ nigra q̃ꝫ clara q2 ſignificat meatuũ ⁊ v̓tutis potẽtiã.Et h̃ dicit Aui.loco allegato cũ dicit. In ꝓ̃n⁹ rei groſſa.ſ.vꝛina.eſt magis ſignificatio ſanitatis v̓tutis ⁊ dilatatiõis meatuũ.vñ lꝫ abſolute ſit mala ſignificãs egritudinẽ tñ cũ alȳs ſignis hui⁹ egritudis ſignificabat bonũ ſignificãs v̓tutis vigoꝛẽ ⁊ vias latas. ¶ Sꝫ diceres 2º.qũo g̊ ẽ vꝛina nigra ĩ egritudib⁹ renũ mala cuꝫ ardoꝛe. ¶ Hic dr̃ ꝙ ſi ẽ cũ ardoꝛe erit aut ex vlc̃e a q̃ ſanies nigra exit:⁊ iõ ẽ malũ:aut ꝑꝑ acuitatẽ mãei cõmixte excoꝛiãtl:iſta ẽt ẽ mala ñ ſignãs bo^m aliqõ vt ꝓ̃cedẽs.

¶ Urina nigra ĩ ſenibus nõ eſt bona ꝑꝑ illud qõ ſcis:neqꝫ venit ĩ eis niſi ex coꝛruptione mala.

¶ Hec eſt ſexta ꝯtingẽtia:⁊ diuidit̃ ĩ duas.ꝓ̃ illã ponit cũ vna ſil̃itudie.2º ſũmat ſignãtionẽ boni vel mali ex vꝛia nigra.ibi [Ad ſũmũ.] Pꝛia in duas:nã ꝓ̃ facit qõ dcm̃ eſt. 2º ponit regulã.ibi 2ª [Urina nigra.] ¶ Dicit ꝓ̃ ꝙ vꝛina nigra in ſenibus nõ eſt bona ꝑꝑ illud qõ tu ſcis ⁊ non venit niſi ex coꝛruptione mala.Et ſil̃r in mulieribus.

Sed diceres õ.q2 magis eſt bona ĩ ſenibus q̃ꝫ in alȳs. Nã ex Aui.loco.ſ.allegato ꝓpꝛie in ſenib⁹ ſignificat lapidẽ ⁊ egritudinẽ in q̃ ẽ bona. ¶ 2º ſenes multiplicãt humoꝛes melãcholicos q̇ ſunt nigri.⁊ iõ magis in eis dꝫ eẽ bona. ¶ Preterea vꝛina ẽ bona in retentiõe mẽſtruoꝝ:⁊ h̃ eſt maxie in mulieribus. ¶ Preterea vꝛina cũ egritudie renũ accidit vbi eſt maioꝛ meatuũ largitas:⁊ ĩ illis eſt ſignũ bonũ.mõ mulieres ſũt hꝯ. ¶ Propter iſta puto Aui.loq̇ hic de vꝛina nigra q̃ nõ apparet cũ egritudib⁹ noiatis:vĩ.n.de alȳs debere loq̇ exq̃ tã ꝓpꝛie de iſtis dixerat.Et iõ maxie vĩ loq̇ de illa q̃ eſt ꝑꝑ aduſtionẽ.q2 ſenes ſũt frigidi ⁊ mulieres.⁊ iõ vehemẽs aduſtio eſt mala valde in eis.Et h̃ voluit cum dixit:ꝑꝑ illud qõ ſcis.Et ꝑꝑ h̃ hãc ꝑtẽ introduxi ego tanq̃ꝫ ꝯtingentiã nõ tanq̃ꝫ regulã qõ vult:q2 contingit ꝙ in mulieribus ⁊ ſenib⁹ eſt mala magis q̃ꝫ in maſculis ⁊ iuuenibus:⁊ hoc qñ eſt ex aduſtione:qõ eſt raro.

¶ Et ſil̃r in mulierib⁹ vꝛina nigra poſt laboꝛem ſignificat ſpaſmum.

¶ Modo ponit regulam dicens ꝙ vꝛina nigra poſt laboꝛem ſignificat ſpaſmum.Et cauſa eſt ſimilis illi que fuit dicta de viridi ſupꝛa.hoc capitulo ⁊c̃.

¶ Ad ſũmũ v̓o vꝛina nigra in pꝛincipio febꝛiuꝫ eſt pernicioſa. ⁊ ſimil̃r in earũ fine qñ non cũ ea fuerit alleuiatio neqꝫ ſignificauerit criſim.

¶ Facit qõ dictũ ẽ.ꝙ vꝛina nigra ĩ ꝓ̃ncipȳs febꝛiũ ẽ ꝑnicioſa:⁊ ſil̃r ĩ eaꝝ fine niſi cũ ea fuerit alleuiatio ⁊ ſigna ſignificãtia criſim. Et hoc ĩtelligas niſi ibi fuerit egritudo renũ.Ego hãc ſepe vidi ĩ ꝓ̃n⁹ febꝛiũ in his q̇ aſſueti erant lapidi renũ ⁊ nõ inueni malũ niſi lapidem ſignificantẽ.

¶ Urina aũt alba ſꝫ duas intẽtiones eſt ſciẽda. Una eaꝝ ẽ cũ ipſa eſt tenuis trãſlucens:qm̃ vulgus qõ trãſlucẽs eſt albũ vocat ſic̃ eſt vitrũ qõ eſt clarũ:⁊ cryſtallũ clarã vocat albã.Et altera eſt q̃ ꝓcerto ẽ alba:cui⁹ coloꝛ ẽ diſgregatiu⁹ viſus ſic̃ lac ⁊ ꝑgamenũ:⁊ iſta qdeꝫ nõ tranſlucet vt viſus in ipſa penetret.tranſlucentia eniꝫ pro certo non eſt niſi oium coloꝛum pꝛiuatio.

¶ Modo ponit ſignificationes vꝛine albe:⁊ diuidit̃ ĩ duas ꝑtes. Primo ponit ſignificationes generales.2º magis ſpeciales.ibi 2ª [Et cũ in oib⁹.] Prima ĩ duas.q2 ꝓ̃ ponit modos acceptionis vꝛine albe.2º eius generales ſignificationes.ibi 2ª [Album ergo ſm.] ¶ Dicit primo ꝙ vꝛina dr̃ alba equoce ſm duas intẽtiones.quaꝝ vna eſt que dr̃ alba q2 ipſa eſt tenuis trãſlucens.qm̃ vulgus illud qõ eſt trãſlucẽs vt vitrũ clarũ ⁊ vt cryſtallus vocat album.

Alio mō dr̄ alba: q2 alba dr̄: h̄ns colorē disgregatiuū vi sus sicut lac ⁊ pgamenū q̄ sunt alba: s3 nō trāslucentia: q2 visus nō penetrat in ea. ¶ Sed translucentia nō est nisi puatio oium colorū supple cū aptitudie ad eoꝝ spēs recipiendas. Nā puto aliqd̄ esse opacū qd̄ colorem non h3 nec minus visum imutaret q̄ tenebre.

¶ Albū igit̄ fm̄ itentionē translucētis significat frigiditatē oino ⁊ est auferēs digestiōis fiduciā. ⁊ si cū grossitudine fuerit significabit flegma.

¶ Hic exequit̄: ⁊ diuidit̄ in duas. pmo ponit de significationibus albe translucentis. 2° albe vere. 2° ibi ¶ Sed alba p certo. ¶ De pma dicit q̄ vrina alba pmo mō significat frigiditatē oino. ⁊ aufert fiduciā digestionis ⁊ si fuerit cū grossitie significabit flegma. ¶ Nō pmo q̄ vrina tingit̄ ex permixtiōe humoris colorati q̄ est sanguis vel cholera aut meliā: s3 cū equali permixtiōe maior caloris actio maiorē facit aliqñ tincturā. pmixtio aūt fit a calore: ⁊ iō alba fm̄ intētionē translucētis nullū h3 mixtum humorē: ⁊ p ɔñs significat frigiditatē. q2 defect⁹ caloris pmiscentis. ⁊ defectus humoris nāliter tingentis. s. cholere q̄ est calida: ex quo p3 quō aufert fiduciā digestionis. i. significat q̄ nulla est in humore digestio ⁊ cruditatē intensam. ¶ Patet 2° q̄ cū fuerit grossa: q2 hoc nō pōt eē nisi ex permixtione humoris: nullus aūt alius humor careret colore: restat q̄ significat flegma multū eē cōmixtū.

Sed tunc est prima dubitatio: q2 vrina alba qñq3 significat frenesim q̄ est apa calidū. Et qñq3 excoriationē intestinoꝝ a cholera: vt pma tertij. ⁊ q̄rta pticula afoꝛismoꝝ. Quibuscūq3 vrine limpide ⁊c̄. ⁊ 16° tertij cap̄ de signis fluxus vētris: i pn°. q̄ qñq3 significat calitatē. ¶ 2° dubitatio: q2 vrina alba si significat ablationē fiducie digestionis significaret mortem semp: vt p3 ex dictis: pmo de crisi ⁊ p afoꝛismo. 12 cōmento. ¶ Tertiū dubiū: q2 ex dictis hic vr̄ q̄ aliq̄ sit vrina alba: pmo mō q̄ sit grossa. hui⁹ aūt oppositum dr̄ statim supra cū dr̄ q̄ est tenuis. ¶ Ad p^m negat ɔñtia: nā nō iō dr̄ vr significare frigiditatē: q2 semp eo apparente sit cōplo frigida: sed q2 ex illa absolute plurimū vere arguim⁹ frigiditatē. qd̄. n. cū alijs signis pt caliditatē significare habetur infra: ⁊ q̄ aliqñ tam ista q̄ quedā alie significatiōes fallūt. ¶ Alij aūt dicūt itelligi regulā vbi nō significet raptū materiei ad aliū locū. ¶ Ad 2^m dr̄ q̄ aliud est auferre fiduciā pñtis digestiōis: aliō future: alba q̄ aufert fiduciā pñtis digestionis: sed nō future: ⁊ iō nō est necessario signū mortis. ¶ Ad 3^m dr̄ q̄ illa q̄ est grossa est alba. fm̄ pmā itentionē quodāmō nō absolute: pus antē descripsit istā absolute albā. Nā flegmaticus humor ⁊ si sit translucens nō tn̄ est pure absq3 colore.

¶ Sed alba p certo nō erit nisi cū grossitudie. ⁊ eius qdē3 alia est cui⁹ albedo ē mucilaginosa ⁊ significat m̄ltitudinē flegmatis ⁊ humoris crudi. Et alia ē cui⁹ albedo ē vnctuosa: ⁊ significat adipis liq̄factionē. Et alia est cui⁹ albedo ē silis albule ⁊ significat flegmatis liq̄factionē q̄ accidit vt accidet. Et alia ē cui⁹ albedo ē silis albedini q̄ est i fungo cū tenuitate ⁊ sanie: ⁊ significat exituras vlcerosas in instrīs vrine: ⁊ si absq3 sanie fuerit erit pp superationē māe multe crude nō mature. Et ē cū ē cū lapide vesice. Et ē alia q̄ spermati similat̄ cū flegmaticoꝝ apātuз adest crisis ⁊ laxitas interioꝝ ⁊ egritudinū q̄ ex flate accidunt vitreo. Cū3 ꝟo vrina spermatis silis existit ⁊ nō est fm̄ modū crisis est pp apāta flegmatica. imo cū in pzimis puenerit pnosticabitur apoplexiam aut paralysim.

¶ Ponit signa albe 2° mō: ⁊ pōt diuidi in sex partes. Nā p ponit vnā generalē cōditionē albe p certo. deinde in. 5. ptibus ponit. 5. eius maneries cū suis significatis: ⁊ diuisio p3. ¶ Dic̄ q̄ p: hec alba semp ē grossa ⁊ itelligat̄ respectu translucētis pure. Nā in illa nō est mixtio humoris: s3 h̄ri in ista. Nō aūt itelligit̄ grossa respectu mediocris: q2 ifra illa cui⁹ est albedo silis albedini fungi dr̄ subtilis. ¶ Dicit 2° q̄ h̄ scdo mō vna spēs est mucilaginosa. i. ad modū mucilaginis: ⁊ ista significat multitudinē flegmatis ⁊ humoris crudi. ¶ Dicit 3° q̄ aliq̄ est cui⁹ albedo est vnctuosa: qd̄ significat̄ ex suo adipino nitore: ⁊ ista significat adipis liquefactionē3. s. noui. ¶ Dic̄ 4° q̄ aliq̄ est q̄ est silis macule albe apparēti in nigro oculi. Et ista significat flā qd̄ liquefit aut liquefiet. ¶ Dic̄ 5° q̄ aliq̄ est alba silis albo fungo. s. puluerulēte albedini cū pauca liuiditate: ⁊ ista significat saniē ⁊ vlcera: ⁊ qñq3 est ex lapide in vesica. Et qñq3 ex resolōne māei crude nō mature separantis absq3 sanie. ¶ Dicit 6° q̄ aliq̄ est silis albedini spmatis: ⁊ ista est ex crisi apāta flegmaticoꝝ: ⁊ qñ mēbra iteriora sunt relaxata. Et qñ adest crisis egritudinū pendentiū a flate vitreo. Et iō qñ ista vrina apparet nō per modū crisis tunc est pp apostemata flegmatica. ⁊ cū apparet pnosticat̄ paralysim aut apoplexiā. ¶ Circa istas ptes nō q̄ scdē ptis cā est: q2 nullus est humor in corpe albus mucilagiosus nisi flegma: ⁊ iō mucilagiosa est p flatis mixtionē. ¶ Circa tertiū dcm̄ nō p q̄ adeps ⁊ piguedo qñ nō ē fortis actio caloris nō pmanet pmixta cū tota suba vrine: s3 supnatat. forti aūt exñte actione miscet̄: vt in multis brodijs apparet q̄ p totū sunt vnctuosa: maxime si cōmisceat̄ res viscosa cui adherēs vnctuosū3 phibeat̄ ab ascensu ⁊ facit adeps nouus colorē albū nō antiquus q2 ad citrinū trahit: vt notat Gal. 2° pnosticoꝝ. ¶ Circa 4^m dictū attende q̄ albula est macula in oculo apparēs ex cicatrice vlceris cornee. Ista āt significat flatis liq̄factionē q̄ iā accidit: q2 ex illi⁹ pmixtiōe forti facta a calo: hic calor appet. alr̄ nō eēt tāta pmixtio q̄ color h̄ mō appet. Et nō attēdas ad q̄dā q̄ dicūt hic sumi albulā p vno fluuio cui⁹ aq̄ pax est turbulēta: ⁊ allegāt Ugutionē. Nā aūt Aui. se exponit q̄ itelligit̄ macula oculi: q2 talis fluuius nō fuit Aui. not⁹. Et turbulētia poti⁹ significaret multi flatis cōmixtionē q̄ liq̄factionē. ¶ Circa 5^m attēde q̄ albedo silis albedini fungi vt dixi añ est puluerulēta cū liuiditate: ⁊ talis ē in sanie ⁊ in puluere ⁊ in lapide vesice dissoluto: ⁊ in flate crudo qñ ad paruas diuidit̄ ptes: ⁊ iō ista vrina aliqd̄ istoꝝ triū significat. discernit̄ aūt pus fetore: ⁊ pulvis lapidis ex sua discōtinuitate subtiliū ptiū: ⁊ fla crudū vtriusq3 istaꝝ puatione. ¶ Cā ꝟo vltimi dicti est. q2 tanta grossities non est nisi pp̄ter plurimam emissionē3: ⁊ iō aut ex cretione aut pp̄ter plurimam abundantiā: ⁊ cū plurimū abundat verisilr̄ in cerebro est: q2 est frigidum ⁊ facit morbos dictos.

¶ Et in oibus horis febris alba superuenerit vrina cito in quartanam conuertetur.

¶ Mō ponit pticulares significatiōes. Et diuidit̄ i tres. p q̄dā pōit. 2° remouet dubia circa dcā. 3° redit ad alias pticlares sigñatōes ponēdas. ibi 2° ¶ Scito āt. ibi 3° ¶ Urina quoq3 multotiēs. ¶ In p° pte ponit sex pticulares significatiōes. Et p dic̄ q̄ cū vrina appet alba in oib⁹ horis febris putride significat q̄ febris cito i q̄rtanā ɔuertet̄.

Sed circa hoc dubitat̄: nō vr̄ q̄ vrina d3 apparere alba oib⁹ horis ⁊c̄. q2 tūc in oi tempore

eius esset ꝑuatio digestionis ⁊ oppositi ⁊ sic semꝑ eēt ei⁹ vl'r p̄n^m. ¶ 2° vrina alba significat dn̄ium flegmatis vt predicit̄: sȝ ex dn̄io flegmatis poti⁹ fiet fl'atica q̄ȝ quartana. ḡ nō est veꝝ qd̄ dr̄. ¶ Preterea illa febris in q̄ vrina apparet alba in oīb⁹ horis aut est quartana aut nō. Si ē q̄rtana nō ꝯuertet̄ in quartanā: si nō est quartana. ḡ humoris a quo ipsa pendet ex vrine albedine significat̄ cruditas vltimata ⁊ nō plus: ex h̄ aūt nō significat̄ putredo melie. ḡ nec q̄rtana. ¶ Pro isto notādū q̄ vrinā apparere in oīb⁹ horis albā Aui. intelligit q̄ appareat multo tēpore h̄ mō in chronica febre. ¶ Nō 2° q̄ multotiēs contingit ꝑncipalē motū ad putredinē fundari in fl'ate multo melancholico humore permixto ad quā putredinē sequit̄ ꝑ quotidiana: sed ꝓpter mel'ie ꝑmixtionē multū difficulter digerit̄ ⁊ ꝓportionabil'r ꝯtigit in cholera. ¶ Nō 3° q̄ raro ꝯtingit aliū humorē a melia vel permixto cuȝ multa mel'ia tm̄ resistere digestioni q̄ ꝑ multū tp̄s vrina appareat alba. Nā flegma ⁊ sanguis ꝓpter humiditateȝ citius patiunt̄ ⁊ nō nisi ꝑ multā putrefactionē tm̄ digestioni resistit nec cholera cū sit valde subtilis. Si āt merito talis putredinis resisterēt nō ꝓpter h̄ appareret longo tēpore vrina alba: restat ḡ q̄ vtpl'm longo tēpore in febre apparere vrinā albā significat q̄ multus melācholicus humor est ꝑmixtus humori facienti febres quo resoluto ꝑus ꝑꝑ sui subtilitatē fiet quartana. Ex q̄b⁹ notatis patet argumentoꝝ solutio.

¶ **Et plūbina qdē sine hypostasi est valde mala**

¶ Hic ponit scdaȝ dicēs q̄ vrina coloris plumbei sine hypostasi est valde mala. Rō: q2 plūbina est alba ad liuiditatē trahens q̄ significat vt supra. Dicit̄ aūt initiū vehementis incendy aut caloris innati superationem: ⁊ q2 est sine hypostasi significat multam materiei resistentiam: ⁊ hec sunt mala mortalia.

¶ **Et lactea ēt in acutis egritudib⁹ est ꝑniciosa.**

¶ Ponit tertiam dicēs q̄ vrina lactea q2 sil'is lacti in acutis est perniciosa. ¶ Et hoc declarabit̄ in 6° statim. Naȝ aut ꝓnosticat̄ mortem aut ptisim.

¶ **Albedo ꝑterea vrine in febrib⁹ acutis quocūq3 mō fuerit post tincturā q̄ ꝑcessit significat q̄ cholera rubea ad aliqd̄ mēbrū decliauit qd̄ ap̄atur aut ad fluxū vētris ⁊ magis significat q̄ declinauit ad caput. ⁊ sil'r cū vrina rubea est in febrib⁹: deide subito fit alba significat desipiētiā.**

¶ Ponit quartā dicēs q̄ qn̄cūq3 fuerit vrina alba postq̄ȝ fuit tincta in febrib⁹ acutis significat q̄ mā̄ declinat ad aliqd̄ mēbrū qd̄ ap̄abit̄ aut qd̄ declinat ad fluxū vētris. Sed qd̄ magis significat est q̄ tendit ad caput. Et sil'r si vrina apparet rubea ⁊ post subito dealbat̄ significat desipientiā. Causa pȝ presertim: q2 cholera leuis existēs maxime est apta petere superiora vt in cōmento illi⁹ aforismi. Quibuscūq3 vrine limpide ⁊c̄.

¶ **Et cū vrina in sanitate ꝑseuerauerit in colore albo significat priuationem digestionis.**

¶ Ponit q̄ntā dicēs q̄ vrina cū in sanitate multū ꝑseuerat alba significat ꝑuationē digestionis. Et nō q̄ pōt eē ex idigestione stōchi: vn̄ epar nō multā cholerā gn̄āt: sed flegma. Et pōt esse ex indigestione epatis. ⁊ hoc est plus.

¶ **Et albule sil'is q̄ lacti similat̄ acetoso in febrib⁹ acutis mortē significabit ⁊ ptisim.**

¶ Ponit sextū dicens q̄ vrina sil'is albule. s. macule albe oculi in acutis febribus ꝓnosticat̄ mortē aut ptisim. Rō est: q2 si acuta est febris ⁊ vrina apparet sil'is albule: tūc ē ex liquefactione flegmatis aut pinguedis si mō tm̄ abundat flegma in acuta febre: tūc est signū q̄ virtus nō poterit humores superare infra terminū acute febris. Si aūt fit ex liquefactione pinguedis significat q̄ eger ꝯsumit̄ ⁊ fiet ptisicus ⁊ marasmatus. Nā ptisis hic sumit̄ ꝓ corporis ꝯsumptione a calido nō ꝓ vlcere pulmonis.

¶ **Scio aūt q̄ pol'e est vt vrina sit alba ⁊ cōpl'o calida ⁊ cholerica: aut vrina rubea ⁊ complexio frigida flegmatica.**

¶ Mō remouet dubia. Et diuidit̄ in duas ꝑtes. ꝑ remouet dubia. 2° assignat dictoꝝ causas. ibi 2° [Cholera. n. rubea.] ¶ Circa ꝑ^m nō q̄ supra absolute dictū est q̄ tinctura citrina suꝑ citrinū spāliter sumēdo citrinuȝ significat cal'itatē. ⁊ sil'r de rubea. ¶ Dubiū est ḡ vtrū nec̄io apparentib⁹ his vrinis sit cōpl'o calida. Sil'r dictū est de alba translucēte q̄ significat frigiditatē oino. dubiū est ḡ vtꝝ possit apꝑere sine cōpl'one frida. ¶ Et ꝓ vtroq3 rn̄det q̄ nō obstātib⁹ dictis tn̄ pōt esse q̄ vrina sit alba ⁊ cōpl'o calida ⁊ cholerica: ⁊ pol'e est q̄ vrina sit rubea ⁊ cōpl'o frigida ⁊ fl'atica. Et tu nō ex illo q̄ nō sequit̄. vrina alba est signū friditatis. ḡ semꝑ apparēte vrina alba erit cōpl'o frigida. sil'ia argumēta. Nā ꝓ an̄cedēte sufficit q̄ valde in plurib⁹ ꝯtingit illo mō. Et h̄ vult Gal'. in cōmento illius aforismi. spasm⁹ ex elleboro mortalis. Cū aūt volūt doctores inuere talis ꝯn̄tie vitatē ponūt mēbrū nec̄itatis.

¶ **Cholera. n. rubea cū declinat a via vrine ⁊ nō admiscetur vrine remanet vrina alba. Debes ḡ vrinā albā ꝯsiderare qm̄ si fuerit ei⁹ humor multus ⁊ luminosus ⁊ ipsi⁹ sedimen multū ⁊ grossuȝ ⁊ ei⁹ suba cū h̄ trahit ad grossitudinē: debes scire q̄ albedo ē ex friditate fl'atis. Sȝ cū vrina nō fuerit lumiosa clara neq3 ei⁹ sedimen multū neq3 ꝑuia ⁊ albedo ad fusceitatem traxerit: scire debes q̄ cholera rubea ē occultata: ⁊ si i egritudine acuta fuerit alba ⁊ fuerit i ea sign̄atiōes sanitatis ex q̄b⁹ nō timet̄ frenesis ⁊ q̄ sunt sic̄ ipsuȝ debes scire q̄ cholera rubea declinauit ad aliuȝ cannalē ⁊ ad itestina ⁊ accidet ei cōstrictio.**

¶ Modo assignat causas dictoꝝ. Et diuidit̄ in duas ꝑtes ſm duoꝝ declarationes. ibi 2ª [Causa vo ob quā.] ¶ Dicit de ꝑma parte q̄ cā̄ q2 vrina est qn̄q3 alba ⁊ cōpl'o calida est: q2 chol'a rubea declinat. i. recedit a via vrine: ⁊ tūc nō cōmiscet̄ vrine: ⁊ iō vrina remanet alba sine tinctura. ¶ Dicit 2° quo ad eandē ꝑtē: q̄ tu debes vrinā albā ꝯsiderare si fuerit multi ⁊ luminosi humoris grosse substantie multi ⁊ grossi sediminis: tunc ista est alba ex friditate fl'atis. ¶ Dicit 3° q̄ cū vrina nō fuerit luminosa clara: ⁊ ei⁹ sedimē nō fuerit multū: ⁊ ipsa fuerit ꝑuia. i. trāsparēs. imo albedo ad fuscitatē traxerit: tunc iudica q̄ cholera rubea est occultata: ⁊ supple nō opȝ q̄ cōplexio sit frida. ¶ Dicit 4° q̄ qn̄ in egritudine acuta fuerit vrina alba ⁊ fuerint in ea significatiōes sanitatis: ⁊ tales q̄ nō timetur frenesis ⁊ alia ap̄ata cholerica sicut est frenesis: vt verbi gr̄a pleuresis: tūc debes scire q̄ cholera rubea declinat ad alium cānalē ⁊ ad intestina ⁊ accidit ei constrictio.

Sed tūc est dubiū. nā supra dr̄ q̄ vrina lactea i febribus acutis est ꝑniciosa. Et de alba sil'i albule mō ꝯstat q̄ i istis casib⁹ ē cōpl'o calida nō frigida. ¶ Rn̄det̄ q̄ in illis nō est vrina lumiosa: Naȝ qn̄ multū flegma cōmiscet̄ vrine ꝑꝑ calorē eliquātē: tūc vrina nō hȝ subam luminosaȝ: sȝ opacā vt lac: vt ibi diuidit̄.

Sed tunc est dubium de eo qd̄ sequit̄. Naȝ dicit si vrina nō fuerit lumiosa clara: ne-

qz ei⁹ sedimen multū ⁊ nō fuit perula ⁊ albedo ad fuscedinē traxerit ꝙ hoc est:qꝛ cholera nigra est occultata ⁊ nō opꝫ ꝙ sit ex frigiditate. ¶ Cōtra.stat esse talē vrinaꝫ cū albedo est similis albedini:vt supra dicitur.ꝯstat aūt ꝙ illa nō est ꝓpter occultationē cholere. ¶ Preterea cū vlcere in vesica stat mala cōplexio frigida:⁊ ista tñ nō ꝓhibebit qn vrina nō sit clara.ꝓpter saniem nec ꝓhibebit qn sit nō luminosa.ergo nō est vniuersaliter verus canon. Et idē patet in lapide vesice. ¶ Pro isto dicit̄ non fuisse dubiū apud Aui.qn cōtingat esse vrinā albam nō trāsluscentem nō mota cholera ad alium locū vt in casibus supra dictis qn̄ nocumentuꝫ cōmunicat̄ vijs vrine.ſ3 Aui. intentio est ꝙ nō stante defectu instrumenti vrine qn̄qꝫ apparet vrina alba ⁊ cōplexio tñ epatis est calida:qꝛ cholera rubea occultat̄. Et h̄ cognoscit̄ ꝑ signa supra dicta. Et causa est:qꝛ vrina apparēte nō ex toto clara significatur ꝑmixtio humoris nō clari nec lumiosi:qꝛ permiscentur res opace aduste. Ista aūt permixtio fit a caliditate. Et ideo si pro tunc nō est color citrinus sine nocumento instrumenti vesice significatur ꝙ cholera transit alio.⁊ iō occultatur:qꝛ nō permiscetur cum vrina:verificatur ergo vt in pluribus ⁊ deducto impedimento nocumenti instrumētoꝝ vrine. ¶ Tertiū dictū est clarū. Naꝫ lꝫ fit pōt nō apparētib⁹ signis mot⁹ materiei ad caput ꝙ mā cholerica moueat̄ ad apostemandū aliud mēbruꝫ.verbi grā.spatulā.tñ qꝛ cholera est subtilis leuis ⁊ iter fel ⁊ intestina est via nālis ei⁹ declinationis:iō qn̄ nā diuertit eaꝫ a vijs vrine plurimū trāsit ad alterū duoꝝ locoꝝ aut ad caput ꝓpter leuitatē ⁊ caliditatē:aut ad intestina ꝓpter vie latitudinē.apparētib⁹ ḡ signis qbus significat̄ ꝙ nō currit ad caput vt sunt incolumitas rōnis ꝑuatio doloris acuti ⁊ vigiliaꝫ arguim⁹ moueri ad fluxū vētris. ¶ Nō tñ ꝙ hoc dictū ꝙ accidit ei ꝯstrictio exponit̄ aut ꝙ accidet apostema in intestinis vñ fiet cōstrictio. Alij intelligunt ꝙ accidit dolor ꝓpter quē ꝯstringunt̄ hoīes:⁊ hoc puto verius. Nam ꝫm Aui.iō.tertij cap de signis fluxus ventris oīum modoꝝ cū istis signis est timenda excoriatio iteſtinoꝝ:⁊ hoc est cum fluxu.

¶ Causa vō ob quā vrina existit rubea i egritudinib⁹ fridis est vna haꝝ rerū:aut fortitudo doloris qui cholerā rubeā resoluit sicut i colica accidit frigida:aut oppilatio q̄ facta fuit ex superatione flegmatis in cannali q̄ est inter fel ⁊ intestina.quapꝑ fel ad iteſtina nāliter nō descendit sicut solebat.imo vrine societas est ei necessaria cū q̄ egrediat̄:quēadmoduꝫ accidit i colica frigida: aut ꝓpter debilitatē epatis ⁊ sue virtutis defectū q̄ inter aquositatē ⁊ sanguinē separationem facere nō valet.sicut accidit in hydropisi frigida ⁊ in egritudinibus debilitatis epatis ꝫm plurimuꝫ:qn̄ ꝓpterea vrina est silis lotur̄e carnis recentis:aut ꝓpter cōstrictionē quā oppilationes fecerunt:⁊ mutatur color flegmatis in venis ꝓpter aliquā putrefactionē que ei accidit:⁊ eius quidē signū est aquositas vrine:⁊ eius sedimen ꝫm modū quem diximus:⁊ eius tinctura est tinctura debilis non luminosa. Cholere enim rubee tinctura est luminosa.

¶ Nunc causas assignat quare vrina apparet rubea cū cōplexione frida:⁊ assignat quatuor cās. Pria est dolor fortis q̄ cholerā resoluit.⁊ est Aui.itētio ꝙ dolor fortis ex q̄ cūqꝫ cā ꝑcipue i mēbris vicinis epati qb⁹ epar ⁊ fel multū cōpatiunt̄ cōmouet nāliter cholerā ⁊ subtiliat eā:vñ de ea associat̄ vrine ⁊ tingit:esto ꝙ dolor sit a cā frigida. Et hoc multū accidit in colica frigida:qꝛ multū cōpetit epati ⁊ intestinis. ¶ 2ª cā est oppilatio pori q̄ ꝓhibet cholerā trāsire ad vias intestinoꝝ:⁊ illa cā est clara ⁊ plurimū accidit in icteritia oppilatiua. Et Aui.dedit exēpluꝫ de colica:qꝛ min⁹ erit certū in colica.ḡ due cāe ꝯiungunt̄ dolor ⁊ oppilatio. ¶ 3ª cā est debilitas epatis vt accidit in hydropisi frigida qn̄qꝫ.Et est rō:qꝛ epar nō bñ secernit iter aquositatē ⁊ sanguinē.vñ nimis trāsit de sanguine ad emulgentes venas ⁊ renes ⁊ fit vrina vt lotura carnis recētis. ¶ Et nō ꝙ hec tinctura est vere rubea sanguinea:sed due ꝓcedētes sunt de gradib⁹ citrinitatis. Nā hic rubeū sumit̄ ꝓ cōi ad rubeū ⁊ citrinū iuxta vulgarē locutionem. ¶ 4ª cā est ꝯstrictio flegmatis in loco aliquo venarū vbi putrefit ⁊ mutat colorē in rubeū:sed tūc nō est vrina luminosa:qꝛ flegma cōmixtū vrine ⁊ ipsam itā colorans nō est peruiū nec luminositatē recipiēs. Cholera aūt tingēs est luminosa.i.nō ꝓhibēs vrinā ab illuminatiōe ꝓp sui subtilitatē nisi fuerit valde mlta vt i icteritia.

¶ Urina quoqꝫ multotiens in principio egritudinum erit alba:sed postea fiet nigra ⁊ fetebit sicut accidit in icteritia.

¶ Nō redit ad pticulares regulas:⁊ sunt ptim regule ⁊ ptim cōtingētie:⁊ sūt.iiijᵐ. Primo ḡ dicit ꝙ qn̄qꝫ vrina i pn° morbi appet alba:postea appet nigra ⁊ fetet sicut accidit in icteritia. ¶ Nō ḡ ꝑ ꝙ h̄ est vnū cōtingēs ꝙ fiat aliqn̄ ista mutatio nō fit solū in icteritia:sed fit ēt i alijs morbis ab oppilatione pendentib⁹ in qb⁹ pmo vrina est alba ⁊ postea digesta vel putrefacta mā retenta:⁊ oppilationib⁹ apertis fit vrina nigra fetens qꝛ humor q̄ expellitur fuit putridus. ¶ Nō 2° h̄ nō debere ꝯtingere in icteritia facta ex sola oppilatione pori fellei ad intestina cuntis:qꝛ ex illa fit ab ipso pn° vrina magis rubea. Sꝫ ꝯtingit ex oppilatione vie a felle ad renes siue emulgētes venas:q̄ aperta fit multe cholere emissio ⁊ vrina apparet nigra ꝓpter illi⁹ cholere diu retēte horribilē odorē:⁊ aliqn̄ ꝓpter suā putrefactionē:naꝫ ēt in icteritia qn̄qꝫ putrefit cholera ⁊ sequit̄ febris. ¶ Nō 3° ꝙ silr possum⁹ imaginari de icteritia nigra. Nā supra est habitū ꝙ cholera nigra emissa cretice facit vrinā nigrā:sed raro ꝓp hāc icteritiaꝫ in pn° appet alba.qꝛ vrina nō dealbat̄ ex ꝑuatiōe exitus melie:pōt tñ ꝯtingē ꝙ stat oppilatiōes q̄ sūt cā nigre icteritie esse cōmunes ita ꝙ inde sequit̄ vrina alba.

¶ Amplius vrina post comestionē albescit:neqꝫ sic cessat donec digestio fieri incipiat.tūc.n. incipit vrina tingi.

¶ Hec est regula.Et dic̄ ꝙ vrina post comestionē albescit ⁊ nō desinit esse alba nisi qn̄ incipit digestio.tunc.n.incipit vrina tingi. ¶ Sed diceres:vrine q̄ post comestioneꝫ mingunt̄ nō sunt ex supfluitate noui cibi:sed sunt de aq̄sitate veteris cibi retēta.ḡ deberēt eē colorate qꝛ multū passe a calido. ¶ Hic dicit Dinus ꝙ nō obstante ꝙ sint ex veteri cibo:tñ albent ꝓpter duas causas:vna est:qꝛ calor a toto corpe reuocat̄ ad mēbra nutrimēti ⁊ ad stōchū ⁊ iō a mēbris vrine:⁊ qꝛ calor tingit vrinā:iō tunc vrine manent ꝑuate hac tinctura. ¶ Scda cā pōt esse:qꝛ p me seraicas clauso ēt portanario aliq̄ ēt vapores cibi assūpti trāseūt ad epar ⁊ ad renes:q sūt aquee nāe ⁊ ꝑmixti cum ꝓcedēte aq̄sitate redeūt eā crudiorē. ¶ Ego aūt expertus suꝫ i me ꝙ post mltū cibū ⁊ pot⁹ accidit mltū mingē ⁊ albā vrinā:vñ existio ꝙ aq̄sitas ⁊ ps subtilis mlta noui cibi

per meseraicas que terminant̃ ad stomachum trāsit ad epar cui⁹ paucissimū in sanguinē ꝯuertit̃: ⁊ iō cū aquositate supflua que cito ad epar transit paꝝ aut nihil vadit chol̃e: ⁊ iō vrina est alba. Cū aūt digō est in epate vrina icipit tingi pp cholaꝫ genitā cui⁹ ps trāsmittit̃ cū vrina.

¶ Et ꝓpter hoc vrine vigilātiū sunt albe ⁊ adiuuat ad h̄ caloris inati resol̃o: sed non luminose: imo attinēt fusceitati pp priuationē digōnis.

¶ Modo ponit cām cuiusdā particularis ꝯtingētis. Dicēs ꝙ ꝓpter hoc .i. ꝓpter ꝓuationem digōnis qñqꝫ vrine vigilantiū sūt albe: ⁊ ad h̄ adiuuat resolutio caloris inati .s. ad paꝝ digerendū: sed iste nō sunt luminose: sed attinēt fuscitati ꝓpter ꝓuationē digōnis. ¶ Nō ḡ ꝙ supius caplo ꝑmo huius dr̃ ꝙ vigilie mutant colorem vrine ad rubedinē. ¶ Et iō ex modo Dini hunc locū cū illo ꝯcordaui ⁊ ex modo Jacobi. sed ex hoc modo exponendi habeas aliū meliorē ⁊ est ꝙ ꝯtingit vrinas ex vigilijs supfluis mutari ad albedinē ꝺm varietatē dispōnis corpis: vnde qñ ad albedinem mutant̃ est ex pauca digōne ⁊ resolutione caloris inati: qñ aūt ad rubedinē est ex acuitate caloris: quare aūt nō sunt clare. Causa est q2 ex motu in vigilia facto pmiscet̃ humor. sed ille nō pmiscet̃ optime ꝓpter digestionis defectū: ⁊ iō non est clara.

¶ Tinctura rubea in egritudinibus acutis melior est q̄ꝫ aquosa.

¶ Hic ponit vnā regulā ꝙ in acutis egritudinib⁹ melior est tinctura rubea q̄ꝫ alba aquosa ⁊ substātie rubee est ēt melior q2 est grossior. Cā est: q2 alba significat ꝓuationeꝫ digōnis penitus aut eliquationē: rubee aūt aliquā digestionē: ⁊ ita suba aliqual̃r grossum respectu aquose.

¶ Sed rubea que est sanguinea maioris etiam securitatis q̄ꝫ rubea cholerica.

¶ Ponit quintū ⁊ est regula dicens ꝙ tinctura rubea sanguinea est maioris securitatis q̄ꝫ rubea cholerica. Et cā est: q2 sanguis est humor magis benignus.

¶ Rubea quoqꝫ cholerica non tanti est timoris cum cholera quieta manet. Sed si extat mobilis magni est timoris.

¶ Ponit sextū dicēs ꝙ rubea cholerica est maioris timoris qñ cholera mouet̃ q̄ꝫ qñ est quieta. ⁊ est vtpl̃m. Naꝫ qñ cholera ꝗeta est apostemās cerebrū est perdēs oīno ⁊ cā est clara: q2 mota magis ledit q̄ꝫ ꝗeta nō faciēs apā.

¶ Amplius vrina rubea in egritudinibus renuꝫ est mala: quoniam ꝺm plurimum calidum significat apostema.

¶ Ponit septimū dicēs ꝙ vrina rubea in egritudibus renū est mala q2 ꝺm pl̃m significat cal̃ꝫ apostema. Rō est q2 egritudine exñte in renib⁹ vrina rubea significat ibi multitudinē māe sanguinee ⁊ hec ibi vtpl̃m facit apā.

¶ Et in doloribus capitis desipientiā ꝓtendit.

¶ In hoc .8. dicit ꝙ vrina rubea in dolorib⁹ capitis significat desipiētiā. ¶ Sed ꝯtra est q2 alba significat desipientiā. ḡ nō rubea. q2 rubea est ex cā opposita. ¶ Hic dr̃ ꝙ tā multa rubea q̄ꝫ alba in dolorib⁹ capitis cū acuta febre significat desipiētiā: q2 significat raptū materie calide ad caput. Sꝫ alba significat raptū totius māe: rubea aūt significat tātā esse multitudinem vt non obstāte ꝙ pars tēdit ad caput: tñ sunt alie partes remanentes.

¶ Cūqꝫ vrina in egritudinibus acutis rubere ceperit: ⁊ sic pmāserit ⁊ nō iferius descēsum fecerit perditionis egri timorem affert ⁊ renum apostema significabit.

¶ Ponit nonā ⁊ est regula dicēs ꝙ qñ in egritudie acuta vrina rubere cepit: ⁊ sic pmāserit ⁊ nō fecerit iferius descēsum. tunc affert timorem perditionis egri: ⁊ significat apā renum. ¶ Ubi nota ꝙ cum vrina perseuerat rubea: sed nō facit descēsuꝫ: q2 nō hꝫ hypostasim significat humorē nō digeri: ⁊ tñ esse calidum: ⁊ ideo acuta existente egritudine significat mortem q2 virtus illius ipressionē tāto tēpore tolerare nō valet. qñqꝫ autē est apostema in rene. ꝓpter qđ oppilatione existente prohibet̃ transitus partis grosse que descēsuꝫ in vrina facere deberet.

¶ Qꝫ si cū rubedine fuerit turbida ⁊ taliter non manserit apostema in epate.

¶ Ponit decimā di. ꝙ si vrina fuerit turbida ⁊ rubea. pmanēs turbida significat apostema in epate. Et cā est: q2 significat ebullitionē fortem sanguinis in loco cōmixtionis humoꝝ cum aquositate vrine: ⁊ ille est epar. in renibus aūt nō ita fit turbulenta respectu apostematis.

¶ Et caloris innati significabit debilitatem.

¶ Ponit vltimū di. ꝙ statim dicta vrina significat debilitatem caloris innati. Nam si calor innatus esset fortis non fuisset tanta ventositas permixta humori turbanti vrinam vt vrina deberet remanere turbida.

¶ Amplius coloꝝ vrine sunt quidam compositi ex quibus est color qui carnis recentis loture assimilatur: qui etiam sanguini in aqua dissoluto similis existit. Et est ex debilitate epatis: ⁊ quando etiam est ex multitudine sanguinis. Uerūtamen sepius existit ex debilitate epatis ex q̄cūqꝫ complexione superuenerit malitia vincente quā digerendi debilitas demonstrabit ⁊ virtutis dissolutio. Qꝫ si virtus fortis fuerit tūc nō erit ex sanguinis multitudine ⁊ eius augmēto vltra mensuram quam virtus disgregatiua penitus separare non sufficit.

¶ Nunc determinat de signis ex coloribus cōpositis. Et diuidit̃ in q̄tuor ptes ꝺm ꝙ de quatuor talibus facit intētionē. 2ª ibi [Et ex eis est color.] 3ª ibi [Et ex ea est carneus.] 4ª ibi [Et quādoqꝫ est.] ¶ Dicit primo ꝙ coloꝝ cōmixtoꝝ in vrina vnus est qui similatur loture carnis recentis nouiter .s. decolate ⁊ est aquositas sanguini mixta. Et ille significat aut debilitatē epatis ex quacūqꝫ causa: aut multitudinē sanguinis. ⁊ discernit̃ inter ista: q2 quando est cuꝫ dissolutione totius ⁊ multa debilitate: tunc est ex debilitate epatis ex quacūqꝫ causa: quando auteꝫ virtus ē fortis tūc nō est nisi ex nimia sanguis q̄ꝫtitate quā virtus disgregatiua disgregare nō potest ab aquositate. ¶ Ubi nota ꝙ ille color dicit̃ compositus ex albo ⁊ rubeo nō quia in eadē parte adequate appareat albus ⁊ rubeus: sed q2 in quadā parte discernit̃ sola aquositas ⁊ in alia sanguis permixtus sicut videmus in aqua in qua lote sūt carnes recētes decolati aīalis. ¶ Nota 2° ꝙ hoc cōtingit quādo sanguis miscetur cū vrina nō tamē taliter vt tota vrina appareat sanguis nec ita parum vt ex toto sanguis sit in profundo ad modū hypostasis: ⁊ ideo ista vrina apparet ꝓpter sanguinis multitudinē in toto stante fortitudine virtutis renum ⁊ epatis: q2 tanta est quātitas vt virtus aliquā sanguinis partē cuꝫ aquositate pellat tātā ꝙ renes nō totā retinēt: imo aliqđ de ea notabili cū aquositate ad vesicā transmittunt cum ea satis cōmixtum. ¶ Quandoqꝫ autem apparet quando epatis:

digestiua est debilis intãtũ vt lʒ sanguinẽ rubeum generet tñ non ita bonuʒ ꝙ a membris trahat̃.imo membra magnam eius partem respuunt:⁊ ad renes transmittit̃:⁊ inde ad vesicã. ¶ Si aũt vena esset fracta i epate aut renib⁹ tãta esset sanguis quãtitas ꝙ vrina esset tota rubea vtplĩm sicut sanguis nõ sic̃ lotura carnis. ¶ Et si in vesica eẽt fracta vena:tũc tã paꝝ esset mixta vrina cũ aquositate ꝙ sanguis in fundo ꝑ se remaneret non sicut lotura. ¶ Quando ergo est sicut lotura q̃si semꝑ est ꝓpter istas duas causas lʒ posset ꝯtingere tã paruã venã esse fractaʒ in epate ꝙ vrina eẽt sicut lotura:⁊ hoc est raro. Et silr̃ ex debilitate cõtentiue renũ:vt dĩ.18.tertij.sed hoc etiã est raro:⁊ iõ nõ corrumpit veritatem regule.

Sed hic est dubiũ multo existẽte sanguine bono ꝑꝑ quẽ opʒ vrinã apparere similẽ loture carnis Utrũ sit ibi alicui⁹ v̓tutis debilitas. Et vr̃ ꝙ sic ex Aui. dicẽte hãc multitudinẽ quã virtus disgregatiua penitus disgregare nõ sufficit. ¶ In oppositũ est:q2 quatuor v̓tutes attractiua:retentiua:expulsiua:⁊ digestiua:h casu sunt fortes ⁊ nõ sunt alie ministrantes vt supra dcm̃ est p̊ma p̊mi:imo in hoc videt̃ sequi errorẽ Auerrois qui hãc qntã virtutẽ posuit. ¶ Hic dr̃ ꝙ nullius v̓tus h casu est absolute debilis:lʒ nã nõ sufficiat hãc multitudinem sanguis sequestrare sicut tũc nulla stomachi v̓tus est debilis:lʒ ossa censoꝝ nõ possit digerere:sʒ est debilis respectu multitudis segregãde que v̓tus nõ est nisi attractiua alioꝝ membroꝝ ⁊ retentiua epatis ⁊ attractiua renũ. ab his.n.fit sanguinis ab aquositate sequestratio.

¶ Et ex eis est ẽt color oleagineus ⁊ est citrinitas cui admixta est siclinitas ⁊ colori olei similatur ꝓpter viscositatẽ q̃ est in ipso ⁊ translucentiaʒ cũ nitore adipino ⁊ cũ splendore substantie ad quandã spissitudinem trahit.

¶ Modo determinat de 2° colore cõposito. ⁊ duo facit. p̊ notificat hunc coloreʒ. 2° ponit sua significata. ibi [Et in plurimis.] ¶ Dicit p̊mo ꝙ de colorib⁹ cõpositis ẽ color oleagineus ⁊ ibi est citrinitas cui admixta ẽ siclinitas.i. color viridis silr̃ie illi q inuenit̃ in sicla q̃ est spẽs blitis ⁊ assimilat̃ colori olei ꝑꝑ viscositatẽ q̃ est in ipso cũ nitore adipino ⁊ cũ splẽdore q ad quãdã substãtie spissitudinẽ trahit. ¶ Hic nõ ꝙ color sumit̃ hic cõiter ad oẽm apparentiã ꝑ se ꝓprie ꝑtinentẽ ad visuʒ ita vt lux ⁊ apparẽtia ex casu radij supra corp⁹ dicant̃ colores. Et q2 ad substantie spissitudinẽ ⁊ viscositatẽ cũ sili v̓o colore seq̃t̃ alia apparẽtia:ideo Aui. dixit hic ꝙ similat̃ colori olei sua grossitie ⁊ viscositate ⁊ cum nitore adipino.

¶ Et i plib⁹ dispõnib⁹ signãt malũ aut nõ signãt bonũ neqʒ maturationẽ neqʒ meliorationem.

¶ Modo docet significata eius:⁊ diuidit̃ in duas ꝑtes. p̊ ponit regulas quasdã. 2° enumerando spẽs:vel mõ vrine oleaginee docet modũ distinguẽdi sua significata. ibi 2ª [Et ad sũmũ.] ¶ In p̊ma ponit sex regulas. p̊ma ꝙ oleaginea vrina in pluribus dispositionib⁹ significat malum aut nõ significat bonum neqʒ maturationẽ neqʒ meliorationẽ. Causa p̊mi est:q2 oĩs oleaginea vrina significat liquefactionẽ pinguedis aut carnis:⁊ talis ꝓuenit ab ardore ⁊ victoria caloris iflãmãtis aut putrefaciẽtis. ⁊ hoc semꝑ est malũ. Semꝑ igit̃ significat h malũ saltẽ ⁊ nõ ẽ h ꝑ digestionẽ vel meliorationẽ:q2 digestio nõ eliquat.

¶ Sed fortasse raro materierũ vnctuosarũ euacuationẽ s̓m modũ crisis significat. ⁊ hoc qdẽ nõ est nisi cũ post ipsam aduenit requies.

¶ Ponit scdam dicẽs ꝙ hec mã raro significat mãeꝝ vnctuosaꝝ euacuationẽ ꝑ modũ crisis. Et h non est nisi qñ post ipsam aduenit requies ita ꝙ nõ ꝓprie sed ꝓpter requiẽ sequẽtẽ significam⁹ istud ⁊ raro ẽ ꝙ talis qes sequatur. ¶ Ex quo pʒ h nõ ꝯdicere priori:q2 p̄cedẽs itẽdit ꝙ nõ significat bonũ vel meliorationẽ. Hec v̓o qñqʒ bonũ significat vt qñ euacuatiões pinguedinis seq̃t̃ reges:qd̓ cõtingit cũ pinguedo a calore febrili eliquata sil̓ cuʒ mã morbi iam a calore nãli diminuta ⁊ digesta crisi euacuatur:eo q2 ꝑ poros subtiliata itrauerat venas.

¶ Que v̓o ex ea est ꝑniciosa ẽ illa cui⁹ vnctuositas ẽ fetida ⁊ ꝓprie illa ex q̃ ꝑua migit̃ quãtitas.

¶ Ponit hic tertiã dicẽs ꝙ illa vnctuosa vrina est valde ꝑniciosa q̃ est fetida ⁊ ꝓprie qñ ex ea parua mingit̃ quãtitas. ¶ Causa p̊mi est q2 ꝑ fetorẽ significat̃ vehemens putrefactio quã nõ corrigit digestio. ¶ Causa scdi est q2 ꝑꝑ ei⁹ paucitatẽ significat̃ expulsiue debilitas.

¶ Cũ v̓o ei aliqd miscet̃ qd̓ est sil̓e loture carnis recentis est deterior. Et hoc qdẽ plus contingit in hydropisi ⁊ ptisi ⁊ colica mala.

¶ Ponit quartã dicẽs ꝙ qñ vrine oleaginee cõmiscet̃ aliqd sil̓e loture carnis recẽtis est deterior q̃ʒ iã dicta:q2 ista cũ significatione liquefactionis significat ꝙ ventum est ad extremã debilitatẽ v̓tutũ nãliũ epatis. Accidit aũt in hydropisi q2 in ea est epatis nocumẽtũ ꝓpter essentiam ⁊ vtplĩm in colica mala q̃ est ab apostemate est nocumentũ harũ v̓tutũ per cõpassionẽ. In ptisi aũt est nocumẽtuʒ in toto ĩtelligẽdo ꝑ ptisim ꝯsumptionẽ totius corpis siue fuerit cũ vlcere in pulmone siue non.

¶ Et est cũ oleaginea post nigrã seq̃t̃ vrinã que precessit:⁊ tũc qdẽ est significatio bona.

¶ Modo ponit qntã dicẽs ꝙ qñqʒ vrina oleaginea mingitur post nigrã qd̓ signum est bonũ. ¶ Nota ꝙ hoc nõ est vniuersaliter verum:nam si est vrina nigra ꝑꝑ vehemens incendiuʒ ⁊ sequit̃ oleaginea ex liquefactione tũc nihil est boni. Sed contingit ꝙ quãdoqʒ post crisim adustarũ materierũ cũ qbus vnctuose exuberant iã euacuatis adustis sole vnctuose euacuantur in fine crisis. Tunc enim cũ istis conditionibus significat bonum.

¶ Maius aũt qd̓ vrina significat oleaginea est ꝙ in die quarta idicat egrũ in die septima moriturũ:in egritudinibus videlicet acutis.

¶ Hic ponit sextũ dicens ꝙ plus qd̓ significat vrina oleaginea in acutis est ꝙ apparens in quarta significat mortẽ in septima. huius aũt causa est:q2 permutatio fortium significationum in quarta ad bonũ vel malũ indicat bonum vel malũ in 7ª cuius quarta est indicatiua.

¶ Ad sũmum v̓o oleaginee vrine tres sũt spẽs. Alia.n.ex ea est que tota est adeps: ⁊ alia est cuius iferius est tm̃ adeps: ⁊ alia est cui⁹ superi⁹ est adeps. Ex ea ẽt ẽ q̃ in suo colore tm̃ ẽ oleaginea sic̃ est in ptisi ⁊ ꝓprie i sui principio aut i sui fuba tm̃:aut i eis vtrisqʒ:queadmodũ ẽ i egritudinib⁹ renũ ⁊ in ꝑfectione ptisis ⁊ eius fine.

¶ Hic docet modũ distinguẽdi significata vrine dicte ponendo duas distinctiones ex qbus significatorum possumus itelligere drĩas. ¶ Prima est ꝙ quedam est oleaginea que tota est adeps. Quedam cuius inferior pars est adeps. Quedam cuius pars superior. ¶ Scda distinctio est ꝙ q̃dã est oleaginea tm̃ in colore sic̃ in p̊n° ptisis:q̃dã est oleaginea tm̃ in substãtia:q̃dã in ambobus sicut in renũ egritudib⁹ ⁊ in cõplemẽto ⁊ ꝑfectione ptisis. ¶ Ubi

nota p̄mo ꝙ qn̄q; tanta est cōmixtio pinguedis cū aquositate ꝙ nō separat̄ sicut qn̄q; videm⁹ i reb⁹ que bulliūt. qn̄q; aūt separat̄: ⁊ tunc alio quocūq; deducto supernatat. qn̄q; aūt vnctuositas forti ꝑmixtione est ꝑmixta cū substantia terrestri vt in resolutione radicaliū mēbroꝝ: ⁊ tunc stat in fundo. Ex qb⁹ p; distinctio p̄ma significatorū ꝑ tres primas. ⁋ 2° nō ꝙ adeps qn̄q; paucus eliquat̄ ⁊ ꝑmiscet̄ cū aquositate: ⁊ si sit pinguedo noua tūc color est albus ⁊ nō olei. S; si sit pinguedo antiqua tūc color est oleagineus: sed ꝑꝑ paucitatem quātitatis nō apparet substātia ita viscosa ⁊ grossa vt oleū. sed sonat cū ꝯcutit̄. qn̄q; aūt est multa pinguedo ⁊ noua: ⁊ facit subā; magis silem substātie olei q̄; colorē colori ꝓpter cām dictā. qn̄q; aūt est multa pinguedo ⁊ vetus: ⁊ ista facit similitudinē in suba ⁊ colore. Et iō apparet h̄ in ꝑfectiōe ptisis: q; nō solū noua: sed antiqua pinguedo eliquatur ⁊c̄.

⁋ **Et ex eis est etiam carminius qui malus est ⁊ perniciosus: quoniam vtriusq; cholere significat adustionem.**

⁋ Determiāt hic de alio cōposito colore q dr̄ carmunei⁹. Et ſm expositores est color mixtus ex citrino ⁊ nigro. ⁊ ſ; alios est cineriti⁹. s; d; alicui citrinitati attinere: ⁊ iste significat adustionē cholere nigre ⁊ chol'e rubee: ⁊ iō est malus ⁊ ꝑniciosus. Et addit Dinus ꝙ est ꝑniciosus nisi ꝑ modū crisis acciderit. s; puto ꝙ iste color cineritius non appareat nisi ꝓpter adustionem vltimatam cu; qua nō stat possibilitas bone crisis.

⁋ **Et quādoq; est color rubeus in quo currit nigredo ⁊ significat febres compositas ⁊ febres que ex grossis sunt superfluitatibus. Qui si clarior fuerit ⁊ nigredo ad ipsius sūmitatē declinauerit apostema significabit lateris.**

⁋ Hic determinat de q̈rto colore mixto dicēs ꝙ qdā est color rubeus in quo currit nigredo ⁊ significat febres cōpositas: sed si vrina fuerit clarior ⁊ nigredo ad superiora traxerit tunc significat apostema lateris. ⁋ Ubi nō p̊ ꝙ hic color est in aquositate rubeus ⁊ est ac si subtilis nebula nigra esset cū illa: ⁊ ꝓpter ruborē significat dn̄ium aut cholere aut sanguis. Et ꝑꝑ nigredinē significat mās grossas ad melia; tendētes. ⁊ iō significat febres ex diuersis humoribus nō vnitis: ⁊ ideo compositas. ⁋ Sed causa quare cū est clara ⁊ nigredo ad suꝑficiē tendit significat apostema lateris ponit̄ a Dino. notādo ꝙ nō ꝑ se hoc significat: sed cū alijs signis pleuresi ꝓprijs. Ratio aūt est q; pleuresis est de cholera ⁊ facit vrinā clarā q; est clara nisi adurat̄. Et q; mā aliqua adusta subtilis suꝑnatat ⁊ superiora petit: ideo est verisimile ꝙ ad pleurā veniens ibi faciat apostema. ⁋ Et forte non minus verum est ꝙ pleuresi existente vtplurimū valde parū de eius mā mittitur cū vrina vnde vrina bona in pleuresi non est valde bonū signū: vt. io⁹ tertij. Et iō ꝓpter raptū humoꝝ ad superiora remanet clara: ⁊ q; aliqd subtile adustum cōicat̄ facit nebulam ad nigrum tendentem.

⁋ De significationibus substātie vrine in quātitate ipsi⁹ ⁊ in claritate sui aut turbulentia. Cap. III.

Substantia vrine est aut tenuis: aut grossa: aut mediocris.

⁋ In isto cap̄ determinat Auic. de signis sūptis a suba vrine ⁊ claritate ⁊ turbulentia: ⁊ hoc ꝓpter cōueniētiā q̄ vr̄ eē iter turbiditatem ⁊ grossitiē claritatē ⁊ tenuitatē. Et diuidit̄ in tres partes. Primo ponit absolute significatiōes sube vrie. 2° claritatis ⁊ turbulētie. 3° redit ad signa substātie vrine nō absolute: sed cū alijs. ibi 2ª [Amplius vrina spissa.] ibi 3ª [Cū vrina grossa mingit̄.] Prima in duas. p̄mo pōit diuisionē vnā. 2° ponit signa. ibi 2ª [Ualde vo.] ⁋ Dicit p̄mo ꝙ suba vrine aut ē tenuis aut grossa aut mediocris. ⁋ Ubi nota ꝙ per suba; nō intelligimus rōnē qditatiuā: sed itelligimus modū se habēdi in grossitie vel dēsitate ⁊ in subtilitate vl' raritate. Mediocris aūt est illa que est nālissima. Grossa q̄libet grossior. Subtilis q̄libet alia deficiēs ab illa grossitie mediocri. Quomō aūt grossities ⁊ subtilitas cognoscant̄. dictū est supra cap̄ p̄mo. ⁊ dicet̄ ifra in h̄ caplo. ⁋ Nota tn̄ ꝙ aliqn̄ vrina dr̄ tenuis in cōparatione ad alia; que debet̄ tn̄ corꝑi a quo emittit̄ in nālissima sibi dispōne vt vrina talis q̄lis est in iuuene tēperato diceret̄ tenuis respectu vrine pueroꝝ: ⁊ ita itelligat̄ de grossa. Hic aūt l; Din⁹ ꝯ̄riū dicat vr̄ mihi Auic. loqui de tenui ⁊ grossa primo modo.

⁋ **Ualde vero tenuis in omnibus dispositionibus maturationis significat priuatione; aut in venis oppilationes aut epatis debilitate; ⁊ cānalium vrine qui non attrahūt nisi quod tenue est: aut attrahunt sed extra non eijciunt nisi qd̄ natura subtile existit: aut multa; aque potationem: aut vehementis frigiditatis complexionē cum siccitate.**

⁋ Nunc ponit signa tenuis ⁊ grosse absolute. ⁊ diuidit̄ in duas. Primo ponit significationes vrine tenuis. 2° grosse. ibi 2ª [Urina aūt multū spissa.] ⁋ Prima in q̈tuor. p̄mo ponit absolute significationes vrine tenuis. 2° signa in egritudinib⁹ acutis. 3° in pueris. 4° in sanis vl'r. ibi 2ª [Et i acutis.] ibi 3ª [Et vrina qdē.] ibi 4ª [Et sil'r si hec.] ⁋ De p̄ma dicit ꝙ qnque sub disiūctione significat vrina cū est valde tenuis ⁊c̄. vnū est p̊uatio maturationis. scdm̄ est oppilationes in venis. tertium debilitas epatis aut cānaliū vrine ⁊ ista debilitas aut est in attractiua virtute: q; trahit solū subtile qd̄ paꝝ resistit: aut i expulsiua: q; nō pōt expellē nisi illud qd̄ est valde subtile. q̈rtū est multa potatio aq̄. qntū est cōpl'o vehemētis frigiditatis cū siccitate. ⁋ Ubi notādū p̄mo ꝙ q; vrina qn̄q; est tenuis cū nāli cōpl'one vt in senib⁹: iō Auic. nō dixit ꝙ vrina tenuis ista significat: sed dixit valde tenuis. Et itelligit̄ ꝙ m'ltū sit distās a mediocri. ⁋ 2° nō ꝙ digō est qua ꝟtus cōmiscet humores cū aquositate vn̄ fit grossior vrina q̄; aqua que bibit̄. ⁊ iō cū est valde tenuis q; significatur ꝙ nō fit talis cōmixtio: iō significat̄ p̊uatio digōnis ⁊ peccātis humoris ⁊ ciboꝝ. ⁋ Nō tn̄ ꝙ nō nec̄io sign̄at p̊uationē futurā vt dixi de vrina trāslucēte. ⁋ Nō 3° ꝙ oppilationib⁹ exn̄tibus via est strictior ⁊ ꝓhibet̄ exitus rei grosse: ⁊ ideo oppilationes sunt cā vrine tenuis.

Sed diceres ꝯtra. q; nec oppilationis epatis nec aliaꝝ venaꝝ nec emulgentiū. Na; vene epatis hora qua talis vrina apparet nō ꝓhibēt transitū nutrimēti ad epar ⁊ ad alia mēbra quod est grossius aquositate: igit̄ nō possunt ꝓhibere transitum grosse vrine. Item nec venaꝝ emulgentiu; oppilatio est huius cā cum transeat per illas sanguis quo nutriunt̄ renes. videtur ergo ꝙ nulle oppilationes sint cā tenuis vrine.

Scdo dubitat̄ q; nō videt̄ ꝙ epatis debilitas sit cā vrine subtilis modo dicto. Nā ex debilitate forti epatis fit vrina sil'is loture carnis recētis in qua est aliqd de ipsa sanguinis corpulentia: vt in p̊cedenti caplo visum est. Et cōstat ꝙ talis est grossa. Cōstat etiā ꝙ in ea est pars sanguinolēta grossa q̄ pellit̄. ⁋ Pro p̄mo igit̄ nota ꝙ in plurib⁹ dispōnibus aquositas nō solū ꝑuenit ab epate ad renes: sed a venis in ambitu

totius

totius recurrit ad renes. ¶ 2° nota. ꝙ cõcauitate venarũ eque lata manente cũ tñ est oppilatio ꝓhibetur rei grosse transitus magis ꝗ̃ rei subtilis alijs parib⁹. Maiorẽ.n.conatũ oportet fieri ad dandũ viã rei que nõ ĩ subtiles partes diuidit̃ ꝗ̃ rei que in subtiles partes diuiditur. ¶ Ex his dicit̃ ꝙ ꝑꝑ venaꝝ epatis ꝛ emulgentiũ ꝛ totius corporis oppilationes vrina potest mingi tenuis: qꝛ oẽs iste sũt vie ꝑ quas transit vrina ad renes vt patet ex ꝓmo notato. Nec valet argumentũ. Hora qua talis vrina mingit̃ trãsit ꝑ haꝝ venaꝝ concauitatẽ sanguis ꝛ alij hũores q̃ sunt valde grossiores vrina grossa. igit̃ vrĩa grossa põt trãsire. Nã ꝑ aliũ modũ trãsit vrina ꝛ ꝑ alium nutrimentum. Et virt⁹ fortius trahit nutrimentũ ad mẽbra ꝗ̃ pellat aquaꝫ ad renes. ¶ Posset etiã dici ꝙ oppilatiõib⁹ existẽtib⁹ de viscosa materia ꝓhibet̃ mixtio materie hũoris cũ aquositate ꝑꝑ viscositatẽ vñ vrina remanet subtilis. ¶ Pro 2° dicit̃ ꝙ debilitas epatis in qua vrina apparet sicut lotura carnis ẽ debilitas digestiue: ꝛ ista hic dicta ẽ attractiue vł expulsiue. ¶ Et si dicatur: vrĩa spissa significat oppilationes igit̃ nõ tenuis: negat̃ cõsequẽtia. Nã hic contraria signa significãt qñq3 similes ꝓ pte dispositiones. vtraq3.n. istarũ significat p̃sentiaꝫ rei grosse aut viscose in venis: ꝛ ita oppilatiões: sed vna p̃sentiã talis hũoris cuius aliquã partẽ nã euacuat: alia p̃ñtiaꝫ talis cui⁹ ptẽ nã nõ euacuat.

¶ **Et in acutis qdeꝫ egritudinib⁹ significat ꝟtutis digestiue debilitatẽ ꝛ maturatiõis priuationẽ.**

¶ Modo ponit significationẽ vrine tenuis in acutis: ꝛ diuidit̃ in duas ptes. primo facit quod dictum est. 2° remouet dubium ibi 2° [Et est etiam.] Dicit ꝓmo ꝙ vrina hec in acutis egritudinibus significat debilitatem virtutis digestiue ꝛ priuationem maturationis. ¶ Ubi nota ꝙ vrina tenuis in febribus acutis significat materiam humoralem non cõmisceri cum aquositate vrinali. Et ideo illam non esse maturam: ꝛ per consequens debilitatem digestiue saltem in relatione ad humorem facientem morbum. ꝛ ideo Auic. ad demonstrandum ꝙ non dicebat absolute significari per vrinã tenuẽ debilitatẽ ꝟtutis digestiue: sed in relatiõe ad materiam subdit ꝛ maturationis priuationem. ¶ Et si queras vtrũ ideꝫ in chronicis significat. Ad hoc dicendum ꝙ sic. Dicit autẽ Dinus ꝙ qꝛ nõ ita apparet ĩ chronicis sicut in acutis ideo se maxie retulit ad acutas. ¶ Ego auteꝫ multo plures vidi vrinas subtiles in ꝓncipio chronicaruꝫ ꝗ̃ in acutis. Et ideo puto ꝙ sic ad acutas retulit: qꝛ priuatio maturationis in eis est peior. Nã non datur tempus ad maturandum sicut in chronicis.

¶ **Et est ẽt cũ reliquaꝝ virtutũ tantam significat debilitatẽ in nullo modo in aqua operentur: imo quemadmodum ingreditur ita labitur.**

¶ Remouet dubium. Posset.n. quis dicere. Potest ne vrina esse tenuis sine debilitate absoluta digestiue: aut propter aliaruꝫ virtutũ debilitatẽ. Et dicit ꝙ sic: qꝛ quãdoq3 hec vrina significat tantam debilitatem aliarum virtutũ a digestiua vt nullo modo operent̃ in aquã: imo sicut ingreditur ita labitur. ¶ Ubi nota non esse Auic. mentem: ꝙ alie virtutes nullo modo operentur in aquã qꝛ nõ pelleretur ꝛ non attraheret̃ ad epar. sed adeo est aliqua aliarum virtutum debilis vt digestiua nullo modo in aquaꝫ operetur: qꝛ scilicet retentiua non retinet tempore notabili. Et qꝛ digestiua indiget tẽpore determinato in sua operatione: ideo absq3 notabili permutatione a digestiua virtute egreditur. ¶ Et ex hoc patet quare supra in generali significatione non posuit omnes modos significationum in genere. Nã aliquando est vrina subtilis propter nimiã caliditatem renum ꝛ epatis: vnde retentiua est debilita: ꝛ hoc est in diabetica passione que est talis instrumento vrine qualis est liẽteria stomacho. 19ª tertij. ¶ Ego autem memini multos medicorum non interrogantes de quantitate cum talem vrinam viderunt iudicasse de oppilationibus ꝛ frigiditate infirmos ad mortem duxisse: quare frequenter est inquirendum de frequentia mingẽdi ꝛ quantitate cum vrinã videmus valde tenuẽ ꝛ trãsfluentẽ: qꝛ in hoc errore est periclitatio infirmi in totum.

¶ **Et vrina qdẽ tenuis valde ꝫ hũc modũ deterior ẽ ĩ pueris ꝗ̃ in iuuenib⁹: qm̃ naturalis puerorũ vrina spissior ẽ vrina iuuenum: ideo ꝙ sunt humidiores: ꝛ ꝙ eorum corpora plus attrahũt hũiditatis: ꝓpterea ꝙ materia sup̃fluens est eis necessaria cã augmẽti. Si ergo eorũ vrine in febrib⁹ acutis multũ fiant tenues iam valde elongati erũt a sua naturali dispositione. Et si hec in eis ꝑseuerauerit nõ significabit nisi perditionẽ: qm̃ cũ ꝑdurat significat ꝑditionẽ nisi bona sint adiũcta signa ꝛ ꝟtutis stabilitas. tũc.n. extituraꝫ significat q̃ accidit ꝛ ꝓprie iferi⁹ sub pte epatis.**

¶ Docet modo quid talis vrina significat in pueris. Et dicit tria. primum est ꝙ talis vrina tenuis in pueris est deterior ꝗ̃ in iuuenibus: ꝛ ratio est quia naturalis vrina puerorum debet esse grossa respectu vrine iuuenum propter duas causas. vna est: quia pueri sunt humidiores. 2ª est: qꝛ pueri indigent attractione multi nutrimẽti ad epar ꝛ corpus vt sufficiat pro augmento ꝛ nutricatione. Et ideo si eorũ vrine fiunt multum subtiles in acutis febribus plus distant a naturali dispositione: ꝛ ideo sunt deteriores. ¶ Dicit 2° ꝙ si vrine multum subtiles perseuerauerint in pueris cum febre acuta non significant nisi perditionẽ. Et ratio est quia significant multam resistentiam materie: aut multam virtutis imbecillitatem: ꝛ ideo in tempore breui non posse superari morbi materiam ꝛ per consequens in acuto morbo infirmum periturum. ¶ Dicit 3° ꝙ quandoq3 reliquis signis bonis apparentibus: scilicet signis incolumitatis ꝟtutis significat hec vrina apostema quod accidit inferius ꝛ proprie sub parte epatis.

Sed circa dicta dubitatur. Primo nõ videtur ꝙ humiditas puerorum sit huius causa. Primo qꝛ illa humiditas est aerea que est subtilis: ꝛ per consequens non est causa grossitiei. ¶ 2° qꝛ senum vrine sunt subtiles: ꝛ tamen senes sunt humidi extranea humiditate que magis videtur facere ad grossitiem vrine ꝗ̃ substãtifica humiditas. ¶ 2° dubitatur qꝛ si puerorum corpora multo nutrimento indigent: ergo parũ de humoribus relinquunt in aquositate: ꝛ per consequẽs hec esset potius causa subtilitatis vrine.

¶ Pro istis nõ. ꝙ digestiua multa indiget humiditate: vt prima primi: ꝛ ideo pueri propterea ꝙ humidi sunt substãtifice fortem habent virtutem cõmixtiuam ꝛ digestiuaꝫ. Et qꝛ multo indigent nutrimẽto oportet illius multas sequestrari superfluitates que per digestiue fortitudinem miscentur cum aquositate: ꝛ fit vrina spissa. ¶ Quod aũt dicit Dinus istos propter indigentiam multi nutrimenti cogi ad capiendum plus cibi ꝗ̃ bene possint digerere ꝛ iõ vrinam ingrossari: iudicio meo contradicit Gal. 3° tegni vbi dixit ꝙ temperatum corpus tãtũ appetit quãtũ bene digerere potest: ꝛ constat ꝙ loquitur in omni etate. ¶ Ex quibus patet ad vtrũq3 dubium responsio. Nam non sequitur: est humiditas subtilis: igitur non est causa grossitiei vrine. Nec sequitur humiditas extranea senum est causa subtilitatis: igitur naturalis puerorum ita erit. Nec

iã 2° dubio ſequitur. Multum nutrimentũ trahunt mẽbra: ergo non multa remanet ſuperfluitas. Ultimũ autẽ dictum concordat cum dictis Gal. 2° pronoſticoꝝ cũ dixit ꝙ vrina clara ⁊ cruda ⁊ diuturna ſignificat apoſtema futurũ ſub diaphragmate. ¶ Cauſa autem eſt qꝛ ſignificatur materia rebellis virtuti ⁊ groſſa: ⁊ ideo ſignificatur ꝙ natura non faciet criſim niſi permutationis: ⁊ ꝙ erit verſus inferiora propter materiei grauitatem.

¶ Et ſilr̃ ſi hec in ſanis ꝑmãſerit ⁊ ſe nõ cõuerterit ab eis ſignificabit apãa qđ accidet illic vbi dolorẽ ſentiunt: ⁊ ſm plm̃ accidet eis vt cũ hoc in alchati ⁊ in renibus dolores ſentiant. ⁊ ſignificat aptitudinem ad apãa. Qꝛ ſi dolor ⁊ grauitas vni mẽbro ꝓprie nõ fuerint: imo ſunt cões ſignificabit bothor ⁊ variolas ⁊ apoſtemata q̃ corpori erũt cõmunia. Tenuitas quoqꝫ vrine in criſi ſine ordine recidiuationem pronoſticatur.

¶ Modo oſtẽdit qđ ſignificat vrina ſubtilis i ſanis ꝑſeuerans: ⁊ itelligũtur hic ſani nõ iculpate ſani: qꝛ iſti vrinas habent mediocres: ſed omnes qui nõ ſunt actu egri. Et dicit primo ꝙ ſi vrina fuerit tenuis in ſanis ⁊ ita permanſerit ⁊ non permutata fuerit ad groſſam vel mediam ſignificat apoſtema futurum in parte in qua ſentiunt dolorẽ. Si autem dolor aut grauitas nõ fuerit vni membro. i. nõ doleant plus in vna parte q̃ in alia ſed in ambitu totius. Tunc ſignificat variolã aut morbillum aut bothor. i. ꝑua apãata: aut alia apãata que erũt cõia toti corpori. ¶ Dicit 3° ꝙ ſi hec vrina tenuis appuerit in criſi ſine ordine ſignificat recidiuã. ¶ Cauſa autem primi eſt: qꝛ cum hec vrina in ſanis ſignificet materiam ſuperfluã retineri ſequit̃ ꝙ erit ibi cauſa añs apoſtematis. Si igitur dolor in vno membro ſentitur ſignificatur ꝙ materias ad illum locũ natura iam incipit deriuare iuxta ſententiã aforiſmi. Et vbi in corpore dolor ⁊c̃. Aut etiã ſi dolor eſſet a cauſa primitiua ad illum locum natura ſtimulata ſuperfluam materiam tranſmitteret ⁊ apoſtema faceret cum dolor traheret ſicut ventoſa. ¶ Cauſa autem ſecundi eſt qꝛ laſſitudine vel dolore pauco exiſtente in toto cum dicta ſignificatione materie retente ſignificatur ꝙ ad muſculos q̃ ſunt in ambitu totius aut ad cutẽ natura tranſmittit materiã que ſm ſui varietatẽ quandoqꝫ facit variolas quandoqꝫ bothor id eſt parua apoſtemata: ſicut i ſcabie appet: qñqꝫ forũculos multos in totius ambitu. ¶ Cauſa autẽ tertij eſt: qꝛ in criſi que per vrinã accidit vrina debet eſſe groſſa: vt infra: qꝛ humores multi debent cũ ea eſſe mixti. cũ igit̃ criſis ẽ cõpleta paulati circa finem criſis vrina ordinate fit min᷑ groſſa: ſed ſi ſubito fiat ſubtilis ſignificat̃ ꝙ ex aliqua cã impedit̃ v̾tus ab expulſiõe totius. ⁊ iõ aliqđ de materia groſſa relinquit̃. Modo que relinquuntur in morbis poſt criſim ſubuerſionem facere conſueuerunt.

¶ Urina autẽ multũ ſpiſſa ſꝫ plm̃ ſignificat maturatiõis priuationẽ: ⁊ ſm minus hũoꝝ groſſe ſubſtãtie maturationẽ. Erit ergo in ſtatu hũoroſarum febrium ⁊ in apertione apoſtematum.

¶ Hic docet ſignificare per vrinam multum ſpiſſam ſiue groſſam. Et duo facit. Primo hoc. 2° reſpondet tacito dubio ibi [Non autem ſubtilitas.] Prima diuiditur in nouem partes ſicut nouẽ ſunt regule quas ponit vt patebũt. Prĩo igit̃ dic̃ ꝙ vrĩa multũ ſpiſſa ſignificat ꝑuationẽ maturatiõis ſꝫ plurimũ. Et raro ſignificat hũoꝝ groſſe ſubſtãtie maturationẽ: ⁊ iõ iſta talis erit i ſtatu febriũ hũoroſarum: id eſt pendentiũ ab humoribus groſſis ⁊ multis: quãdo. ſ. debet eſſe criſis: ⁊ in apertione apoſtematis poſtq̃. ſ. ſanies per vrinam pellitur. ¶ Conſidera igitur ꝙ vrina multum ſpiſſa eſt de qua loquitur: qꝛ parum ſpiſſa poteſt eſſe cum naturali diſpoſitione: ſed multũ non. ¶ Nota 2° ꝙ hec multũ ſpiſſa ſm Aui. quandoqꝫ ſignificat priuationem digeſtionis: quandoqꝫ ſignificat digeſtionẽ: ſed raro ſignificat digeſtionem. Cauſa autem eſt quia quãdo materia digerit humores groſſos raro eos cũ vrina trãſmittit: qꝛ vie ſunt ſtricte. Plurimum igitur cũ humores groſſe ſubſtantie ſint cum vrina pellitur hypoſtaſis groſſa: ſed vrina nõ fit multum ſpiſſa: qꝛ non tm̃ de iſto humore pellitur cum vrina ꝙ ipſam faciat multum ſpiſſam ad intellectum datum. Primum igitur mingitur vrina multum ſpiſſa propter multitudinem groſſorum humorũ ſtimulantium ad ſui expulſionem ante digeſtionem eorũ: ⁊ ideo vtplurimum ſignificat priuationem maturatiõis. Reliqua in iſto canone ſunt clara.

¶ Et plurimum quidem quod in acutis ſignificat egritudinibus eſt malum.

¶ Eſt canon ſecundus ⁊ dicit plurimũ qđ ſignificat vrina multũ groſſa in acutis egritudinibus eẽ malũ. Cauſa aũt eſt: quia talis plurimũ ſignificat peccatũ groſſoꝝ humorum non digeſtoꝝ. Et qꝛ groſſi humores nõ faciliter cito digerunt̃: morbi aũt acuti cito terminant̃: ideo ſignificat̃ ꝙ terminabitur morbus ante materiei digeſtionẽ: ⁊ per cõſequẽs male. ¶ Dicit aũt notanter plurimũ: qꝛ aliquo modo conuenit oppoſitum: vt ſi materia ſubtilis digeſta eſſet ⁊ per vrinam expelleretur: nam vrina fieret groſſa: qꝛ humor lꝫ ſit ſubtilis eſt tamen groſſior vrina.

¶ Verũtñ tenuitatis durabilitas plus ſignificat malum. Spiſſitudo nãqꝫ quãdã ſignificat digeſtionẽ q̃ qđẽ ſubſtãtie cõfert in eo ꝙ digeſtionẽ ſignificat. ⁊ ꝙ v̾tus expellẽdi hꝫ potẽtiam eſt id in quo fiducia hr̃ ⁊ inquantũ materiei ſignificat corruptionẽ ⁊ eius multitudinẽ ⁊ maturatiõis ꝓhibitionẽ ſeꝑantis ad fundũ deſcẽdentis ſignificat malũ. Quid autẽ ſit illud qđ inter duas res ſuꝑantius eſt cognoſcit̃ ex eo ꝙ poſt eã aduenit ex requie aut ſuccedit ex debilitatis augmento.

¶ Ponit tertiũ dicens ꝙ peior eſt durabilitas tenuitatis q̃ groſſitiei: ⁊ ratio eſt qꝛ ſpiſſitudo ſignificat quandã digeſtionẽ: ⁊ iõ iſta cõfert ſubſtãtie. i. ſignificat bonũ quoddam ex parte modi ſubſtantie: quia aliquid de digeſtiõe ſignificat̃ ſuſcepiſſe. Uel aliter ſignificat digeſtionẽ q̃ cõfert ſubſtãtie. i. q̃ ſufficit facere ſubſtãtiã vrine groſſam: lꝫ nõ ſufficiat facere bonã hypoſtaſiꝫ: ⁊ hec ẽ melior expoſitio. ¶ Preterea ſignificat ẽt vrĩa groſſa ꝙ v̾t᷑ hꝫ potẽtiã expellẽdi: ⁊ hoc ẽ ẽt ſignũ i quo. i. ꝑꝑ qđ habet̃ fiducia bonitatis ex vrĩa groſſa. ¶ Sꝫ tñ iſta vrĩa groſſa ſignificat malũ ꝑꝑ tria. ¶ Prĩo qꝛ ſignificat materiei corruptionẽ: aliter enĩ v̾tus nõ ſtimularet̃ ad eius expulſionẽ añ cõplemẽtũ maturatiõis. 2m̃ eſt multitudo materie que ſignificat̃ ꝑꝑ eãdẽ cãm. tertiũ ẽ ꝑuatio digeſtiõis nõ abſolute ⁊ penitus: ſꝫ digeſtiõis ſeparãtis ⁊ ad fundũ deſcẽdẽtis. i. ſignificat ꝙ digeſtio nõ eſt tãta ꝙ humor q̃ cũ vrina pellit̃ deſcẽdat in forma hypoſtaſis laudabilis: imo remanet ꝑmixtus cũ tota aquoſitate. ¶ Ex quo patet ꝙ vrina ſpiſſa aliquo mõ ſignificat bonũ ⁊ ꝑ ꝑte malũ. Sꝫ valde tenuis ſignificat abſolute malũ: ⁊ iõ tenuitas durabilitas ẽ deterior. ¶ Deĩde qꝛ poſſet qs q̃rere qũo cognoſcat̃ qđ ẽ maius an bonũ qđ ſignificat an malũ: dat modũ in hoc dicẽs ꝙ illud quod ſuperat de iſtis. ſ. bono vel malo ſignificato

cognoſcitur

cognoscitur ex requie accidente post:aut ex augmento debilitatis. Nam quando superat bonitas expulsionis ⁊ digestionis malitiam corruptionis sequitur hanc vrinam requies ⁊ contrarium debilitas.

¶ Et vrinarum quidem spissaruꝫ in febribus sanior existit illa de qua multuꝫ subito euacuatur.

¶ Iste est quartus cañ. ⁊ patet.

¶ Illa vero que paulatim euacuatur multorū humorum est significatiua ⁊ debilitatis virtutis.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ illa que paulatiꝫ euacuat̄ significat multos humores ⁊ virtutis debilitatē:q̄ꝛ non fieret multū grossa nisi ꝓꝑ humoꝝ multitudinē:⁊ non mingit̄ paulatim nisi propter debilitatem expulsiue.

¶ Et post illā quidem que vtilitateꝫ affert sequitur mediocris vrina similis cum requie.

¶ Canon sextus ⁊ causa est:quia tandem corpus mundificatur:⁊ ideo fit postea mediocris ⁊ sequitur requies.

¶ Cū autē tenuis vrina in acutis egritudinibus ad spissitudinem conuertitur postq̄ꝫ non aduenit requies significat liquefactionem.

¶ Septim⁹ canon. ⁊ dicit ꝙ cū vrina tenuis conuertit̄ ad valde grossaꝫ ⁊ post illā nō aduenit reqes ī acutis egritudinib⁹ significat liq̄factionē.s.mēbroꝝ aut humoꝝ grossorum:q̄ꝛ prius erat subtilis:q̄ꝛ nihil de tali poterat pelli: nunc aūt pellit̄:⁊ non ꝓꝑ digestionem:q̄ꝛ si ita esset sequeretur requies.igitur erit per viam liquefactionis.

¶ Cūq̄ꝫ in sano vrina perseuerauerit spissa ⁊ in parte capitis dolorem senserit ⁊ conquassationem indicabit ei febrem.

¶ Est octauus canō:⁊ dicit ꝙ qñ ꝑseuerat vrina spissa ī sano.i.neutro nōduꝫ egro ⁊ iste senserit in ꝑte capitis.s.aut ante:aut retro:aut a latere cōquassationē.i.dolorē cū perturbatiōe ⁊ offuscatione sensuū significat futurā febrem. Et ratio est:q̄ꝛ significat̄ ꝙ humor peccās īcipit ebullire vnde fumi petūt caput ⁊ putrefient ⁊ facient febrem.

¶ Est tamen cum hoc est ex superflua expulsiōe aut apꝑtiōe aut vlceribus in partibus viaꝝ vrine.

¶ Canon nonus ⁊ vltimus dicit ꝙ qñq̄ꝫ cōtingit ꝙ hec.s. vrina grossa in sano ē ex superflua expulsiōe.i.magna:vñ agitati humores aliqd suoꝝ fumoꝝ capiti cōicant:sed q̄ꝛ cito euacuant̄ non sequit̄ febris. Quādoq̄ꝫ aūt significat apertionem oppilationū:propter quaꝫ materie grosse retente expellunt̄:aut 3° ꝓpter vlcera in vijs vrine ꝓpter q̄ mingitur sanies multa:⁊ tamen non sequitur febris.

¶ Non autem subtilitas ⁊ spissitudo vtreq̄ꝫ maturationis significant priuationem nisi q̄ꝛ maturationē substātie comitatur mediocritas. Spisse ergo maturatio est vt digerendo ad tenuitatē mutetur. Et tenuis maturatio est vt coquendo mutetur ad spissitudinem.

¶ Hic respondet tacito dubio:posset enim qs dicere. Statim dicebat̄ ꝙ vrina tenuis significat priuationē maturationis:⁊ nunc dicit̄ ꝙ multū spissa idē significat:qđ videtur falsuꝫ:q̄ꝛ spissitudo est cōtraria subtilitati: ⁊ ꝯtrarioꝝ signoruꝫ debēt esse cōtraria significata. ¶ Hic respondetur ꝙ vtraq̄ꝫ significat priuationē maturatiōis. rō est:q̄ꝛ maturationem comitatur mediocritas in mō substantie. Ideo maturatio materie spisse est vt attenuet̄ versus mediocrē:⁊ maturatio subtilis ē vt īgrosset̄ ⁊ ꝯuertat̄ ad mediocritatē versus spissitudinē. ¶ Nota tñ hic ꝙ vrina tenuis nō ideo significat priuationē maturationis:q̄ꝛ significet subtilem humorem:sepe enim est propter humoruꝫ nimiam grossitiem:que oppilationes facit.

¶ Amplius vrina spissa queādmodum prius diximus quādoq̄ꝫ est clara translucens: quādoq̄ꝫ est turbida. Verūtamen inter spissam translucētem ⁊ tenueꝫ existit differentia:qm̄ spissa trāslucens cum motu inūdatur nō fiunt partes ipsius inundate multum parue.imo magne in ea accidunt:vnde ⁊ eius motus sunt tardi ⁊ cum spuma multarum ampullarum: ⁊ ipsius ampulle non cito rumpuntur.

¶ Hic ponit signa claritatis ⁊ turbulentie vt mihi videtur ⁊ hoc ideo in isto cap°.q̄ꝛ claritas ⁊ turbulentia putant̄ habere cōueniētiā cū grossa ⁊ subtili. Et ideo etiā miscet significatiōes grosse ⁊ subtilis. Diuidit̄ in duas ꝑtes. Prio docet hoꝝ significatiōes sigillatiꝫ.s.clare ⁊ turbulente. 2° quādo in eadeꝫ vrina apparet claritas ⁊ turbulentia quo ad diuersa tēpora ibi 2° [Ampli⁹ tres debes.] Pria ī duas. prio pōit vnā distinctionē ⁊ differentiā inter clarā ⁊ subtilem. 2° ponit significatiōes ibi 2° [Et que qdē.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ vt dictū ē supra. caplo hui⁹ sūme. vrina spissa quedaꝫ est clara translucens:⁊ quedā est turbulenta. Dicit 2° ꝙ inter spissaꝫ translucentē ⁊ subtilē sunt tres differētie. vna est ꝙ qñ grossa trāslucens agitat̄ mouet̄ tarde. 2° ꝙ qñ agitatur sue vnde nō fiunt parue sꝫ magne. 3° ē ꝙ ī ea fit spuma multaꝝ ampullarū: ⁊ iste ampulle nō cito rūpuntur. Sed in subtili vrina contraria contingunt. ¶ Cā autē est:q̄ꝛ grossa est grauior ⁊ terrestris magis ac magis viscosa:⁊ ꝓpter grauitatē tarde mouet̄:ꝓpter terrestreitatem nō facile in paruas partes diuidit̄: ꝓpter viscositatē in concussione fiunt ampulle ⁊ non cito rumpuntur.

¶ Et que qdē huiusmodi existit ex flegmate generat̄ bene digesto aut cholera vitellina si est in ea tinctura ad citrinitatē trahens. Et si tinctura nō est in ea significat flegmatis vitrei resolutionem. ⁊ h̄ qdē ī epilepticoꝝ vrinis multū existit.

¶ Hic ponit significatiōes clare ⁊ turbide p̄mittēdo signa grosse ⁊ subtilis. Et diuidit̄ ī q̈tuor ꝑtes. Prio ponit signa spisse clare. 2° tenuis. 3° spisse sine limitatiōe ad claritatē. 4° turbide absolute ibi 2° [In tenui.] ibi 3° [Spissa aūt.] ibi 4° [Ad vltimū.] ¶ Circa p̄mā partē attēde ꝙ textus cōiter īuenit̄ affirmatiu⁹ ꝙ vrina spissa ⁊ clara generatur ex flegmate bene digesto. Sꝫ oēs auctores dicūt litteram eē corruptā:q̄ꝛ dꝫ dicere ex flegmate non bene digesto. Et dicūt manifeste patere ꝑ sequētiā:q̄ꝛ statiꝫ dicit ꝙ si in ea est tīctura ad citrinitatē trahēs ē cholera vitellia: sꝫ si est sine tīctura ē ex liquefactiōe vitrei flegmatis. Modo cōstat ꝙ vitreū flegma nō est digestū. Et ideo sepe apparet in vrina epilepticoꝝ ista vrina:q̄ꝛ ī eis tale flegma multū abundat. puto igitur hanc expositionem esse verā: lꝫ posset dici ꝙ etiam propter flegma vitreum bene digestum fiat vrina spissa. Nam ipsum bene digestum est tamen vehementer grossum vt supra dicitur. ⁊ hoc non erit generaliter sed in paucioribus vt supra dicitur.

¶ In tenui autē in q̄ multa existit tinctura scitur tincturā nō esse ꝓꝑ digestionē. Aliogn digestio in primis non magis opat̄ substantiā q̄ꝫ coloris ꝑmixtionē. ꝓpria nāq̄ꝫ digestiōis opatio ē substātiā efficere. deinde ipsaꝫ tingere. Et digestio

quidem in substantia melior est q̃ in colore.

¶ Hic ponit significationẽ tenuis: et diuiditur in quatuor sicut quatuor regulas ponit: et patebunt partes legendo: primus canon est notus.

Circa tamen hunc locum cadit dubitatio: quia primo videtur esse in verbis contradictio. 2° contradictio cum dictis supra. et 3° non videt̃ sniã vera in se. ¶ Primo.n. ad probandum q̃ tinctura nõ est propter digestionem infert q̃ aliter natura operaret̃ substantiam prius q̃ coloris permixtionem ac si ex opposito sequeretur h̃ falsuz. videtur igitur velle q̃ natura nõ prius operetur substãtiã q̃ colorẽ et statim dicit oppositũ vt pz. ¶ Secũdũ patet: quia supra cap. de coloribus dixit. Et color qdẽ vrine i egritudinibus acutis incẽdẽtibus trahit ad colorez çaffrani et ad igneitatẽ. q̃ si ibi fuerit tenuitas aliquã maturationis significat dispositionẽ et q̃ iã icepit sz nõ apparet in substãtia. Istud expresse ɔtradicit p̃senti regule. ¶ Tertium autẽ pz ex hoc 2° quia natura in casu huius textus dedit colorẽ per digestionẽ et tñ nõ substãtiã. igit̃ non semper prius apparet in substantia q̃ in colore digestio. ¶ Pro istis dimittendo supflua et nõ vera dicta expositorum est p̃mo notandũ q̃ possibile est per actionẽ digestiue v̄tutis dari colorez manifeste et nõ manifeste dari modũ substãtie vt in auct̃e statim allegata. Nã stat p mixtionẽ hũorẽ multũ citrini valde pauce quãtitatis notabiliter tingere aquositatem et non notabiliter ingrossare eandez. ¶ Dicendũ 2° q̃ natura prius in digerẽdo itẽdit dare modũ substãtie q̃ colorẽ. Nã digestio est p̃paratio ad expulsionẽ: talis aũt habet̃ p modũ substãtie nõ p colorẽ: iõ digestiua v̄tus p̃cipue in nocitiuo prius intendit modũ substantie q̃ intẽdat colorẽ. ¶ Ex quo sequit̃ q̃ cũ virtus digestiua multũ agit digerẽdo aut multum digerit oportet q̃ multũ det de modo substantie quã intendit: quia iste proprie et per se sequitur oponẽ digestiue v̄tutis et hoc intẽdit Auic. hic cũ dixit q̃ operatio digestiue est prius dare substantiam deinde eam tingere. ¶ Nota tamen q̃ cuz hoc stat q̃ simul det̃ color et substantia mediocris et q̃ prius et q̃ post. Sz nõ stat q̃ p multã et fortẽ digestionẽ detur color et non modus substantie: quia semper fortem et multam digestionẽ sequit̃ modus substãtie ppinquus mediocri. ¶ Dicendũ 3° nõ eẽ Auic. intẽtionẽ q̃ color multe tincture in vrĩa tenui nõ sit quoquo modo p digestionẽ: sz vult q̃ nõ est pp intẽsam digõnẽ vel multam sicut multa est tinctura: et hoc modo legatur. In vrina tenui i qua existit multa tinctura scitur q̃ tinctura nõ est pp digestionem .s. ita intensam in suo genere sicut est tinctura. Nam hoc nõ est pp multã digõnẽ sz ppter inchoatam et debilem nondũ apparẽtẽ in substãtia vt dĩ supra cap. de coloribus i auctoritate allegata: et hoc pbat Auic. ibi. Aliogn dicẽdo q̃ aliogn .i. si aliter eẽt q̃ dicat̃ et tinctura esset pp multã digestionẽ tũc nã prius fecisset in hac vrina substãtiã digeste vrine q̃ istã coloris pmixtionẽ. Nã vt ego dixi statim si digestio est multa et intensa oz q̃ sit manifesta in substãtia. Modo hoc est repugnãs in casu nr̃o quia supponimus vrinã tenuẽ. ¶ Nõ vult igit̃ Auic. inferre ex opposito sui dicti q̃ digõ prius opet̃ substãtiã q̃ colorem tanq̃ absolute falsum: sed tanq̃ repugnans opposito regule. Ex quo sequitur q̃ ideo oppositũ sue regule est impossibile: quia ad ipsuz sequit̃ aliqd sibi repugnãs. ¶ Ex quo patet primo q̃ hic nulla est ɔ̃dictio: et nõ p̃supponit̃ in mõ arguẽdi falsuz eẽ q̃ natura prius opatur substãtiã q̃ colorẽ. imo vult h̃ eẽ verũ: sz repugnãs opposito regule. Et iõ ne qs putaret q̃ diceret hoc eẽ falsuz subdidit q̃ digõ prius operatur substãtiã q̃ coloris pmixtionẽ: et itelligit̃ ad sensuz secũdi notabilis ppositi. ¶ Et sic soluit̃ p̃mũ dubiuz de ɔ̃dictione littere. ¶ Silr 2m de ɔ̃dictione ad dicta capli p̃cedentis. Nã nõ intẽdit absolute q̃ nõ sit pp digestionem vt dixi. ¶ Ad tertiũ aũt dubiũ pz ex 2° notabili. et iõ hãc litterã nõ lego dicẽdo aliogn pro quia vt dicit vnus modus Dini. nec trãsponẽdo sniaz ptis sequẽtis li alioquin vt dicit secũdus modus: nec addẽdo vnã negationẽ vt dicit sua 3a expõ. His .n. modis exponere nõ est nisi falsificare lr̃am. ¶ Et si queraẽ vtrũ oĩs tinctura vrine detur per digestionẽ: puto q̃ nõ. Nam ɔtingit vrinam tingi ppter ebullitionẽ a calore putredinali: vt põt colligi 2a q̃rti. caplo de signis sumptis ex tenuitate vrine: dum dixit. Si aũt fuerit rubedo aut nigredo: scias q̃ cã in hoc est res ɔtingẽs aut vehemẽtia virtutis q̃litatis egritudinalis imprimẽtis in aquã. Credo tñ q̃ aquositas pura nõ tingit̃ nisi ppter cõmixtionẽ alicuius rei humoralis cũ ea vt exp̃sse vult Gal. p̃mo de crisi: sz hec pars humoralis qñqz magis tingit nõ ppter maiorẽ digestionẽ: sed ppter maiorẽ ebullitionem propter quã ille humor fit intensius coloratus.

¶ Et propter hoc cuz vrina tenuis in acuta egritudine perseuerat significat malum: et q̃ virtus digestiua est sopita.

¶ Ponit scdam regulã ad modũ correlarij dicens q̃ propter causam dictã .s. q̃ prima digõnis operatio est facere substantiã: sequit̃ q̃ vrina tenui p̃seuerãte in egritudine acuta est signum maluz significans q̃ virtus est sopita .i. remissa agens in digerendo aut non digerens.

¶ Cum autem vrinam videris tenuem in cuius partibus rubedinis et citrinitatis fuerit diuersitas laborem cognosces inflãmantem.

¶ Ponit tertiã regulã dicens q̃ cũ videris vrinã tenuem que hz diuersitatem in partibus in citrinitate et rubedine ista significat laborem inflãmantem. ¶ Ubi nota intelligi q̃ apparet diuersitas rubedinis et citrinitatis: aut quia diuerse partes vrine appareant vna rubea et alia citrina sicut si in superiori parte appareat rubea et in inferiori citrina: aut secũdo quia appareat color cõmixtus ex rubeo et citrino: et p laborẽ iflãmatiuũ possumus itelligere lassitudinẽ iflãmatiuã que puenit ex abundantia humoꝝ calidorũ .s. sanguinis et cholere qui significant̃ ex hac diuersitate coloꝝ in vrina apparẽtiũ: aut scdo per laborẽ itelligendo vniuersalr̃ omnẽ lesionẽ vt intelligit̃ 2a aforismoruz. aforismo primo: et hoc mihi plus videtur verum.

¶ Et si tenuis fuerit fuerintq̃ in ea res que sunt sicut furfures egritudie in vesica nõ ex̃nte signũ erit hoc esse propter flegmatis adustionem.

¶ Ponit regulã quartaz dicens q̃ si vrina fuerit tenuis et habuerit sedimen ad modũ furfuris nõ existente egritudine in vesica significat flegmatis adustionem. ¶ Causa aũt est quia hec similia furfuri sunt alba et lata: et ideo sunt aut ex excoriatione alborum membroꝝ sicut vesica: aut adustione humoris albi sicut flegma. Non existente igit̃ in vesica egritudine erit ex flegmate adusto.

¶ Spissa aũt vrĩa in febribus acutis ad sũmũ multos significat humores et fortasse significat liq̃factionẽ. Et ipsa qdem est q̃ cuz vna permanet hora congelatur et inspissatur.

¶ Hic ponit signa vrine spisse nõ limitãdo ad claritatem vel turbulẽtiã dicẽs q̃ vrina spissa in febribus acutis significat mltos humores aut liquefactionẽ. Et illa est que cũ pmanet vna hora ɔgelat̃. ¶ Causa aũt est: quia si humores essent pauci in morbo acuto cũ sint vtplurimũ subtiles nõ facerent vrinam grossam. Et ideo qñ est grossa propter humoꝝ cõmixtionez significat ipsos multos. Qñqz autem est grossa propter liquefacta cõmixta cum ea vt

essec

esset pinguedo:⁊ ista recedente calore actuali congelatur sicut alie pinguedines a calore eliquate.

¶ Ad vltimum dico turbulētia vrine est propter terreitatem cum ventositate q̄ aquositati admiscetur. Ex istis nāq; cum admiscentur prouenit turbulentia ⁊ ex ipsorum abinuicem separatione prouenit claritas.

¶ Ponit significationē vrine turbide absolute:⁊ dic̄ ꝙ significat ꝑmixtionē ꝑtiū terreaꝝ ⁊ vētositatis cū aquositate vrinali.Et rō:q2 quādo iste due res.s.ventositas ⁊ ꝑs terrea admiscent̄ in vrina ex eis ꝓuenit turbulētia:⁊ qn̄ separant̄ ꝓuenit claritas.¶ Et he regule non habent dubiū. Nam oīa alia elementa sunt peruia preter terrā:⁊ iō nō habent aquā reddere opacā.Terrea aūt pars nō permaneret sparsa per totā aquositatē nisi esset ventositati ↄiūcta ipsam faciēti natare aliter descenderet ad fundū. ¶ Nota tn̄ hic ꝙ verisimile est ↄtingere eē ꝑtes terreas cū aqua ita vt vrina sit clara.Nā nō est dubium ꝙ vrine alique sunt clare ⁊ nō generatis ventositatib9 in eis fient turbide:igit̄ prius erāt ventositates ⁊ partes terree stāte claritate.Et aliū patet qn̄ vrina mingit̄ clara ⁊ per īfrigidationē fit turbida sic̄ vocam9 eas corruptas que postea cū ad ignē calefiūt clarificant̄.¶ Imaginādū est igit̄ ꝙ quēadmodū mixtionis partiū humoraliū cuȝ aquositate seq̄t̄ claritas:esto etiā ꝙ ꝑtes terree sint multe nō descendentes ad funduȝ sicut clara est crystallus nō obstāte ꝙ plurimū sit terrea ⁊ vitrū cuius multa pars est terrea:tn̄ regula Auic.vera est in se ⁊ maxime hēt verū de turbulētia que accidit aquositati per se ꝑuie que fit turbida per admixtionē nō verā ꝑtiū terrearū. In hoc.n.casu opȝ ꝙ fit ꝓpter partes terreas ↄiunctas vētositati:⁊ ecōtra partes terree opace cōiuncte ventositati sufficienti ad subleuandū eas in aqua sunt semꝑ causa talis turbulētie:⁊ ita patet generale significatū vrine turbide.

¶ Amplius tres debēs attendere dispōnes. Est nāq; cū tenuis mingit̄ ⁊ deide īspissat̄ q̄ significat ꝙ natura laborat ī maturādo:sed nōdū materia ei vndiq; obediuit ⁊ est patiēs. ⁊ fortasse ē cum membrorum significat liquefactionem

¶ Hic ponit signa claritatis ⁊ turbulētie:qn̄ in eadē vrina apparet claritas ⁊ turbulētia diuersis tēporib9 ⁊ turbida que remanet turbida.Et diuidit̄ in tres ꝑtes.ꝓmo ponit tres modos ↄsiderādos.2° cōparat duos illoꝝ adinuicē. 3° ponit quasdā speciales regulas.ibi 2ª[Illa vo que.] ibi 3ª[Urina quoq;.] Itē ꝓma in tres ꝛm tres dispōnes cōsideratas.ibi 2ª[Aut mingit̄.] ibi 3ª[Aut est dispositio.]

¶ Dicit in ꝑte ꝓª ꝙ tu debes attēdere tres dispositiōes in vrina q̄rū vna est.qn̄q; mingit̄ tenuis.i.clara:⁊ postea inspissat̄ ⁊ fit turbida:⁊ ista significat ꝙ nā laborat ī maturādo:sȝ mā nō ex toto obediuit ⁊ est patiēs:⁊ aliqn̄ significat liquefactionē mēbroꝝ.¶ Nō igit̄ ꝓmo ꝙ Aui.narrat illos tres modos turbide vrine quos ponit Gal.ꝓmo de crisi:lȝ nō ponat eo ordine.¶ Nota 2° ꝙ in vrina que mingit̄ sūt dispōnes ex alteratiōe ⁊ ꝑmixtiōe humoꝝ tā a calore nāli q̄ȝ putredinali ītra corp9 recepte:merito q̄ꝝ dispōnū vrina extra corp9 ꝑmutat̄:⁊ iō ex ꝑmutatiōe extra corp9 cognoscit̄ quomō passa fuerat ītra corp9 ⁊ corporis ⁊ humoꝝ dispōnes vt dicit Auer.4° colliget.¶ Nota 3° ꝙ cuȝ vrina mingit̄ clara ⁊ postea turbidat̄ significat ꝙ partes humorales sūt mixte cū aquositate vrinali per opus caloris nālis.Nā ex opere putredinali poti9 mingit̄ turbida:sed hoc opus significat̄ esse debile:q2 per leuem actionē aeris ↄtingētis permutat̄:q2 ēt vrina nō mingit̄ turbida significat̄ ꝙ in humorib9 nōdū est fortis putrefactio:⁊ q2 ab aere exteriori cito hāc alterationē recipiūt significat̄ ꝙ sunt parati putredini.¶ Ex q̄bus pȝ ꝓmo regulā Auic.eē verā ꝙ hec vrina signat ꝙ nā laborat in maturādo.i.aliquo mō agit calor nālis in humores:sed mā nō ex toto obediuit.¶ Patet 2° ꝙ verū dixit Gal. cū dixit ꝓmo de crisi ꝙ hec vrina significat ꝙ humor nōdum est mot9:sed erit in ꝓximo.i.nōdū vehemēter bullit nec multū digerit̄ in ꝓximo est futur9 in eo mot9 ebullitiōis. ¶ Ultimo nota ꝙ ex mēbroꝝ ⁊ adipis liquefactionē cōtingit mingi vrinā clarā que ꝑ leuē ↄgelationē turbidat̄: q2 hoc est de nā pinguedinis que dū est liquida ⁊ dissoluta est ꝑuia:sȝ īfridata est opaca.Et Auic.hāc subdit significationē quā tacuit Gal.loco allegato:q2 raro accidit.

¶ Aut mingit̄ spissa ⁊ postea clarificatur ⁊ separat̄ ab ea grossuȝ subt9 stās ⁊ significat ꝙ natura iaȝ separauit materiā ⁊ ipsam maturauit. Et q̄to maior fuerit claritas ⁊ maior descēsus inferius ⁊ citius significabit maturationem.

¶ Ponit significatiōes secūde maneriei:⁊ dicit ꝙ vrina qn̄q; mingit̄ turbida ⁊ postea clarificat̄ ita ꝙ ꝑs grossa ab ea separat̄ ⁊ stat in fundo:⁊ ista significat ꝙ nā iaȝ maturauit mām.Et quāto magis clarificat̄ ⁊ citius tāto est certi9 signū maturatiōis:⁊ simil'r quāto maior est descensus inferi9.¶ Prīo igit̄ nota de his trib9 manerieb9 fecisse mētionē Gal.ꝓ de crisi.⁊ Auerrois 4° colliger. ⁊ Auic. hic ita ꝙ putat̄ cōmuniter ab expositorib9 de eadē dispositiōe locut9 fuisse.¶ Sȝ aliter videt̄ dixisse Gal.de significatiōe hui9 ⁊ aliter Auerrois ⁊ aliter Auicē.Nā Gal.ꝓ° de crisi dixit ita.Sȝ que mingit̄ turbida ⁊ post paulatim residet in ea sedimen laudabile significat egritudinē absq; mora digerēdā.Auicen.hic vt videt̄ sic dicit ꝙ signat mām esse digestā:nō dicit digerendā.¶ Auerrois autem 4° colliget videt̄ hāc ponere que ꝓmo est grossa post subtiliat̄ ⁊ post ēt ingrossat̄ sicut accidit plerūq; cū vrina dimittit̄ ⁊ de hac dicit ꝙ significat pigritiā nāe post īcepti operis ꝓncipiū:vnde sic dicit ad l'ram. Sed vrina grossa que postea subtiliat̄ ⁊ iteruȝ ingrossat̄ quāuis hoc opere nāe ꝓcedit pigritiā nāe significat post suscepti operis ꝓncipiū.¶ Ego libenter in hac diuersitate vidissem q̄d crediderunt antiq̄ expositores:sed nō īuenio Dinū aut Antoniū de parma aut Mundinū aut Marsiliū ista declarasse.Dico igit̄ istud qđ puto fuisse de mēte istoꝝ auctorū.¶ Pro quo nota.ꝙ vrina que mingit̄ turbida ⁊ clarificat̄ qn̄q; mingit̄ parū turbida ⁊ clarificat̄ bene per descensum hypostasis laudabilis:⁊ hec est dispositio vrinaꝝ cōpletā digestionē significantiū in morbis mālibus.Nā q2 hypostasiua mā nō est ex toto clara nec est commixta vero mō cōmixtiōis cū aquositate:sed per vicinitatē:iō opȝ ꝙ cū mingit̄ ⁊ per motū est mixta reddat aquositatē parūper offuscatā:⁊ de ista puto ꝙ loquit̄ Auic.hec enim significat nām digessisse ⁊ superasse mām.Et iō addit ꝙ quāto maior fuerit claritas supple cū debita substantia ⁊ citior descēsus magis significabit maturationē.¶ Quedaȝ aūt est vrina que mingit̄ vere turbida:q2 intense turbulētie ⁊ oīs talis significat vehemētē ebullitionē.Nam Gal.de illa que clarificat̄:⁊ est de qua loq̄mur:ita dicit. Nā vrina que clarificat̄ post paululū significat illud qđ remanet de augmēto feruoris ⁊ de agitatiōe dicta esse parum.Uult igit̄ ꝙ etiā ista significat augmētū feruoris ⁊ dictā agitationē ⁊ per ↄsequēs oīs alia vrina multum turbida.¶ Sed de istis quedā est que clarificat̄ per descensum partis terrestris ad fundum:⁊ ista si sedimen fuerit laudabile:non dico laudabilissimum:est.n. impossibile in

isto casu significat vt dicit Gal. ꝙ cito complebitur digestio. Erit autē sedimen laudabile quod non erit male substantie nec mali coloꝛis: lꝫ non ex toto omnes habeat cōditiones optimi sediminis: sed de hac non loquitur Auic. supꝛa. Et ideo non omnino dispositiones easdem intellexerunt Auic. ⁊ Gal. ¶ Causa autē dicti Gal. est qꝛ exquo est in pꝛincipio ita turbulenta vꝛina non pōt esse sine pꝛeternaturali ebullitione que excludit complementum digestionis. Sed qꝛ cito fit sequestratio significatur ꝙ vestigium caloꝛis naturalis sit foꝛte ⁊ ventositates per ebullitionem putredinis ibi existentis sunt pauce parum resistentes: ⁊ ideo cito complebitur maturatio. ¶ Si vō vꝛina mingitur turbida ⁊ clarificatur per descensum ad fundum: sed postea cito coꝛrumpitur pꝛopter aeris impꝛessionē: hec est de qua Auerro. loquitur: ⁊ ista significat pigritiam nature in digerendo eo modo quo pꝛima de illis de quibus Auic. loquitur. ⁊ ita isti auctoꝛes non de eadē penitus videntur loqui dispositione in his locis: pꝛopter qꝺ non ponunt eadem significata.

¶ Aut est dispō media iter pꝛimam ⁊ alterā ex q̄ cū perdurauerit ⁊ nā̄ fuerit foꝛtis ⁊ virtus fixa scieᵗ ꝙ nō ad maturationē ꝑueniet integrā. Si vō virtus fixa nō fuerit. erit timēdum ne ꝑditio pꝛeueniat maturationem. Cū aūt perdurauerit ⁊ timoꝛosa significatio non affuerit significabit capitis doloꝛem: qm̄ significabit ebullitionem ⁊ ventositates vapoꝛosas.

¶ Ponit maneriem tertiā di. ꝙ qn̄qꝫ est dispositio media inter pꝛimam ⁊ secundā que est ꝙ vꝛina mingiᵗ turbida. ⁊ ita remanet. ⁊ ista si hoc modo perdurat ⁊ virtus est foꝛtis significat ꝙ nūc. i. ꝑno tēpoꝛe ꝑueniet ad itegrā maturationē. Sed si v̄tus nō fuerit fixa significat timoꝛem ne moꝛs ꝑueniat maturationē. ⁊ si ꝑdurauerit hoc mō ⁊ non fuerint ibi signa alia timoꝛosa significabit capitis doloꝛē: qꝛ significat ventositatem ⁊ ebullitionem materiei.

¶ Et in hac etiā tertia dispositione diuersimode videntur dicere Gal. ⁊ Auic. Nam Gal. dicit ꝙ hec vꝛina significat cōmotionem ⁊ augmentum feruoꝛis qui est in sanguine esse in sūmo augmenti sui. Et Auerrois ita dixit: sed si ab ipso pꝛincipio apparuerit grossa ⁊ in eadem grossitudine permanserit significat multam humoꝛū ebullitionē a caloꝛe extraneo factā: ⁊ ꝑꝑ hoc est malū signū: videᵗ igiᵗ ꝙ non significat ꝙ cito venietur ad maturationem integrā cum significet summum motum putrefactionis.

¶ Pꝛo istis nota ꝙ vt dixi in questiōe de magnitudine febꝛis 2ª particula afoꝛismoꝝ nō repugnat mā̄ꝫ foꝛti motu moueri ad putredinē: ⁊ tn̄ digeri ⁊ esse ꝑꝑe cōplementuꝫ digestionis imo pꝛopterea digeri velocius natura magis conante ⁊ materia magis apta recipere saltē ex parte eliquationis ⁊ facilitatis vapoꝛatiōis superflui: vnde nos videmus vermes plurimos generari in aqua cum vehemēter putrefit: ⁊ similiter in carnibus. ¶ Nota 2º hanc vꝛinam semper significare vehementem motū putredinalis caloꝛis. Cum hoc tn̄ qn̄qꝫ est cōiunctus foꝛtis motus digestionis: ⁊ hoc ē cū virtus est cōstans ⁊ nō sint alie male significatiōes: ⁊ hoc voluit Auic. ⁊ h̄ etiā inuit Gal. cū istā dixit melioꝛē pꝛima: ⁊ ex his patet concoꝛdia auctoꝛum.

¶ Illa vō que ex tenuitate ad turbulentiā ꝑuenit ⁊ sic ꝑcedit melioꝛ illa ē q̄ in turbulētia ꝑmanet ꝭm plimas hoꝛas. Urina quoqꝫ multotiens fit spissa ⁊ ē hoc ꝑꝑ casum v̄tutis ⁊ nō ꝑꝑ nature expulsionē. Sꝫ vꝛina q̄ aquosa mingiᵗ ⁊ aquosa remanet signū ē pꝛiuatiōis maturatiōis penitus. Et vꝛina spissa laudabilioꝛ est que ad exeundum est facilis ⁊ multe seꝑatiōis simul. Et huiusmodi nanqꝫ sanatur ꝑalysis qꝺ est ei simile.

¶ Ponit quasdā speciales regulas. Et diuidiᵗ in q̄tuoꝛ ⁊ patebunt partes. ¶ De p̄ma dicit ꝙ illa q̄ mingiᵗ tenuis ⁊ ex tenuitate ꝑueniᵗ ad turbulentiā est melioꝛ q̄ꝫ illa q̄ permanet in turbulētia ꝭm plurimas hoꝛas ⁊ vtplurimū. ¶ Et hoc videᵗ 9ꝛiū dicto Gal. pꝛimo de crisi. Nam que peruenit a claritate ad turbulētiā dicit eē deterioꝛē istaꝝ triū. vnde sic hꝫ littera. Urina q̄ turbida fit exterius significat ꝙ nōduꝫ est ei motus: sed erit in ꝑximo. Necessario igiᵗ hec vꝛina est earū deterioꝛ. ¶ Et paulo infra. vꝛina vō 2ª vt dictū est inter has duas est media. Nam ipsa cū generetur a cōmotione que est in vltimo fine ⁊ statu suo intātū diminuta est in malitia ab vꝛina significāte ꝙ nōdum est motus eius sed erit in pꝛoximo inquantū excedit in malitia vꝛinam significantem ꝙ ille motus iam pꝛoximus est vt sedeᵗ ⁊ qescat: ⁊ constat ꝙ vꝛina secunda apud ipsum est que mingiᵗ turbida: ⁊ sic remanet. 3ª vō mingiᵗ clara ⁊ extra turbidatur. ¶ Pꝛo concoꝛdia igitur dicēdū hanc vꝛinā que turbida mingitur raro esse bonam. Raro enim est cum digestiōe ⁊ cum aliis signis bonis. sed qn̄ est bona est melioꝛ q̄ꝫ illa que mingiᵗ clara ⁊ turbidatur cito qꝛ ista significat digestionē pꝛoximā: ⁊ hoc est raro. Gal. igitur loquiᵗ de ea quādo bonū significat. Et Auic. dicit hoc: qꝛ vtplurimū est deterioꝛ: qꝛ raro est bona: ⁊ cum est mala est deterioꝛ. ¶ 2ª regula est ꝙ multotiens vꝛina fit spissa ꝑꝑter casum virtutis nō ꝑꝑter expulsionē materie. Et possumus hic intelligere turbidā per spissā vel spissā pꝛopꝛie dictā. Nā qꝛ cōtentiua membꝛoꝝ deficit: iō multi humoꝛes simul cū vꝛina trāseunt: nō qꝛ natura illas intendat expellere. ¶ 3ª regula est ꝙ vꝛia que mingiᵗ aquosa ⁊ ita permanet significat pꝛiuationē maturationis penitus. ⁊ hāc dicit Gal. p̄mo de crisi peioꝛē q̄ꝫ sit aliqua triū supꝛa nominataꝝ. Et de hac satis diximus pꝛecedēte capitulo cū locuti fuimus de vꝛina alba. ¶ 4ª regula est. ꝙ vꝛinarū spissarū ista est melioꝛ que est facilis ad exeūdū: ⁊ est multe separationis qꝛ in ea fit sequestratio ⁊ hypostasis multa per quā tota materia turbulentie ⁊ nimie grossitiei descendit: ⁊ fit hypostasis: qꝛ illa significat maioꝛem materie obedientiam q̄ꝫ aliqua alia: ⁊ ex tali multotiens sanatur paralesis vel alius similis moꝛbus vt spasmus humidus expulsa per vias vꝛine materia moꝛbum faciēte.

¶ Cū vꝛina grossa mingiᵗ ⁊ deinde ꝑcedēdo ꝭm oꝛdinē attenuaᵗ si multa est 9ueniens existit. Et cū ipsa post spissā ⁊ turbidā ⁊ paucā sequiᵗ ē signū bonū. ⁊ h̄ q̄dē est cū spissa q̄ turbulenta est apiᵗ q̄ mingiᵗ paulatiꝫ ⁊ subito inde multa facile mingiᵗ vꝛina. cū hac. n. multotiens resoluitur egritudo siue ipsa sit vna febꝛiū acutarū siue sit vna aliarū egritudinū ex repl̄one ꝑueniētiū siue sit repl̄o ex qua nōdum manifesta accidit egritudo. ⁊ iste quidem vꝛine modus est extraneus.

¶ In hac 3ª parte capl̄i vt supꝛa dicitur p̄ncipaliter docet significare per modos substantie ⁊ turbulentiam: vt alii dispositioni coniunguntᵗ. Et diuiditur in tres partes. Pꝛimo docet significare per diuersos modos substātie 2º per turbulentiam. 3º ponit quasdam extrauagantes regulas concernentes maxime significationes rerum cum vꝛina mixtarum ibi 2º [Urina turbulenta multotiens.] ibi 3º [Urina coloꝛi.] Pꝛima diuiditur in tot partes quot sunt regule.

regule. ¶ De prima igitur dicit φ quando vrina grossa mingitur τ deinde procedendo ſm ordinem attenuatur si sit multa est conueniens. Ratio regule est: qꝛ significat hanc esse purgationem naturalem. ¶ 2ª regula est φ vrina dicta .s. grossa multa que ſm ordinem attenuatur quādo est post turbidam aut spissam paucam est signum bonum: τ hoc est quando vrina spissa τ turbulenta apparet que mingebatur primo paulatim sed post subito τ faciliter inde τ post eam multa quantitas facile mingitur. Et cum ista multotiens resoluitur id est finitur egritudo: siue sit acuta siue repletionalis siue fuerit repletio ex qua non prouenit manifesta egritudo: τ iste modus vrine est extraneus. Et recte ſm φ dicit Dinus Auic. voluit hic ponere sententiam Hippocratis in illo afo. 4ᵉ particule. Quibus vrine grosse globose τc. ¶ Causa autem verificans est qꝛ quando hec multa tenuis emittitur post paucam grossam aut turbidam significatur φ materia est digesta per subtiliationem factam a natura τ pellitur. dicitur autem hic modus vrine extraneus: quia rarus. Plerūqꝫ enim fit mutatio contrario modo: quia ex subtili proceditur ad grossam cum ante digestionem plurimum natura non pellat humorē cū aquositate τ post digestionē expellat. ¶ Et tu nota vt in cōmēto voluit Gal. φ ꝑ tenuē itelligimꝰ mediocrem. τ ideo Auic. dicit procedēdo ſm ordinē attenuatur.

¶ Quādo cū vrina nālis coloris sup̄flua ē spissitudo plerūqꝫ significat bonitatē expulsiōis multarū materieꝝ cui exeūdi associat̄ facilitas: τ plerūqꝫ significat ꝑditionē: ꝓpterea φ hūorꝫ significat multitudinē τ virtutis debilitatem: τ hoc quidē demonstrat egrediendi difficultas τ paucitas eius qđ egredietur.

¶ Hic ponit tertiā regulā dicens φ vrina sup̄flue spissa τ nālis coloris significat qn̄qꝫ bonū qn̄qꝫ malū. Bonū significat qn̄ exit faciliter: τ multa: qꝛ significat expulsionē nālem multaꝝ materieꝝ. Malū significat qn̄ egreditur pauca τ paulatim: qꝛ significat humorum multitudinem sua grossitie: τ virtutis debilitatem sua paucitate.

¶ Urina qđez spissa bona ē q̄ est crisis egritudis splenis τ febriū ꝑmixtaꝝ: in q̄ nō expectet̄ equalitas: qm̄ natura in expellendo impeditur.

¶ Ista est 4ª regula: τ dicit φ vrina spissa q̄ est crisis egritudinum splenis aut febrium permixtarum est bona: τ cā est: qꝛ ista significat finem illorum morborū consumptā materia. Et subdit φ in ista non expectetur equalitas in modo substantie: qꝛ natura impedit̄ in expellendo. ¶ Et nota φ durāte crisi non vult φ expectetur equalitas vrine: qm̄ natura est occupata in expellēdo humores ita grossos non obstante φ sint digesti φ vrina per totum tempus crisis est grossa.

¶ Urina ad vltimum turbulenta significat humorum multitudinem τ naturam ab eis occupatam in maturando eos.

¶ Iste est quintus canon de turbida istis incidenter imixtus. dicit φ vrina turbida vltimate significat humorum multitudinem τ naturam ab eis occupatam in maturando eos. Et ratio est: quia cum significet materias expelli ostendit φ natura laborat in maturādo maxime: qꝛ significatur φ non sunt integre digesti.

¶ Urina spissa in qua sedimen existit arenosum significat lapidem.

¶ Hic est sextus canon τ dicit φ vrina spissa cum arenoso sedimine significat lapidem. Ex quo enim est spissa significat materiam grossam viscosam. Et quia sunt ibi arenule significatur φ inspissatur τ induratur in lapidem aut in renibꝰ aut i vesica. De h̄ tn̄ ifra cū de hypostasi dicemꝰ.

¶ Urina spissa q̄ ap̄atum significat ap̄tionez cognoscit̄ ex eo qđ ei admiscet̄ τ ex eo qđ p̄cessit. ex eo .n. qđ admiscet̄ sicut pure qđ malus odor demonstrat: τ exeuntibus que cum ea separant̄ sicut petala alba τ rubea aut sic̄ furfur aut alia ab istis ex eis per que cognoscitur. ¶ Ex eo quidem qđ precessit qm̄ ibi prius fuit significatio apostematis aut vlceris i vesica aut rene aut epate aut in partibus pectoris τ significat huiꝰ apostematis apertionem si ante ipsam vrina fuit similis loture carnis recentis qđ est ex gibbositate apostematis. Et si egestio talis fuit apostematis qđ est in eius concauitate. τ si anhelitus coāgustatio precessit τ tussis sicca τ dolor in membris pectoris pungitiuus. tunc apostema qđ est apertū est lateris τ exiuit a p̄te arterie maioris. τ si in pure illo est maturatio conueniens est.

¶ Hec est septima regula dicēs φ vrina spissa cognoscit̄ significare apertionē apostematis per ea que p̄cedūt τ per ea que cū vrina cōmiscent̄. ¶ Illud aūt qđ cōmiscet̄ cū vrina q̄ significat apertionē apostematis ē sanies q̄ cognoscit̄: qꝛ fetet aut qꝛ illud qđ miscet̄ erit aliqđ de rebus que a mēbro sep̄ant̄ sicut petala alba aut rubea aut furfurea: aut alia ab istis sicut sunt quedaꝫ filosa. ¶ Sed illud qđ precessit vrinā τ facit cognosci φ significat apertionē apostematis est φ prius in homine illo fuerint signa apostematis in interioribus: sicut verbi gratia in rene aut vesica aut epate aut in partibus pectoris: τ etiā si ante vrinā cum sanie fuerit vrina similis loture carnis recentis significat̄ apostema esse in concauo epatis: sed si fuerit ante anhelitꝰ angustatio τ tussis sicca τ dolor in membris pectoris pongitiuus significatur φ fuit apostema ī pectore τ φ sanies exiuit ex latere arterie vicinioris: τ si pus illud est maturū erit cōueniēs. ¶ Et attēde φ numerando signa que sunt ante eruptionem apostematis dixit aut vlceris. Nā vlcus non precedit eruptionē apostematis: τ ideo per vlcus debemus intelligere exiturā. Aūt hoc verificatur: qꝛ aliquādo vlcus cum debilitat mēbrum est causa apostematis: τ tale vlcus precedit illius apostematis apertionem.

¶ Et est cum sanus euacuatus qui exercitium relinquit mingit vrinam sicut pus τ virus tenue quo ipsius purgatur corpus τ eius aufertur laxitas quā exercitij dimissione consecutus est.

¶ Hec est 8ª regula que posset tamē potius poni pro vna contingentia: τ est φ contingit hominem sanum mingere vrinam sicut pus τ virus tenue τ maxime cum dimiserit exercitiū: τ per hanc purgabitur eius corpus: τ remouebitur ab eo laxitudo: quam fuerat consecutus propter dimissionem exercitij. Et hoc cōtingit qꝛ natura materiā hanc aggregatam digerit digestione in nocitiuo sine eius putrefactione. deinde expellit per vrinam: τ hoc non est verum pus nec verum virus cum in ea nō sit putredo: sed est sicut pus: qꝛ similis illi: τ hic sumitur sanus pro omni eo qui non est eger. Nam ex quo lassitudinem patiebatur potius erat neutrum q̄ꝫ sanum corpus eius.

¶ Et est etiā cum in epate aut in eo qđ est coraꝫ

ipso fiunt oppilationes: ⁊ plerunqꝫ contingit vt earum apertione fit vrina spissa propterea ꝙ earum egredietur materia. ⁊ hec talis spissitudo non est pus. Sed in ipsa que est post apostematis apertionē est pus. Et cū hec vrina fuerit cum spissitudine ⁊ ad nigredinē traxerit ⁊ cuꝫ ea fuerit in latere sinistro dolor erit tunc ex parte splenis. Et ſm hanc considerationeꝫ si supra femur fuerit aut ī sūmitate vētris erit tūc ex ꝑte stōchi. Hoc tñ sepius est ex ꝑte epatis ⁊ cānaliū vrine.

¶ Hic ponit nonā regulam dicens ꝙ contingit fieri oppilationes in epate aut in eo qđ est coram ipso de mēbris vt stomacho aut splene aut pectore. Et contingit ꝙ per apertionem harum oppilationum mingatur vrina spissa: qꝛ cū aperiuntur egreditur materia earū: qꝛ faciens eas. Et ista non est pus: sed illa que egreditur ex apertione apostematis est pus ⁊ discernuntur abinuicem. Et si hec vrina trahit ad nigredinem ⁊ precessit dolor in latere sinistro significatur ꝙ est ex splene. Et ſm hanc consideratioueꝫ si dolor fuerit supra femur: aut in sumitate ventris erit ex parte stomachi: scilicet fundi anterioris. sed tamen plurimuꝫ est ex epate: quia epar est magis vicinus vijs vrie. Et iste canon est manifestus.

¶ Urina turbulēta multotiens significat casum virtutis. Cumqꝫ virtus ceciderit frigiditas superabit que erit sicut illa que exterius infrigidat.

¶ Modo facit quod dictum est: ⁊ diuiditur in tres sicut tres regulas de turbulenta vrina ponit ibi 2ª [Turbulenta enim.] ibi 3ª [Urina que vrinis.] ¶ Dicit primo ꝙ multotiens vrina turbulenta significat casuꝫ virtutis: scilicet naturalis ⁊ vitalis regulantium totuꝫ corpus: vnde neqꝫ valent sequestrare humorem ab aquositate: neqꝫ putrefactionem prohibere: nec retinere humores: ⁊ ideo fit inde vrina turbida. Et quando cadit virtus tunc vrina est frigida sicut illa que exterius infrigidatur. nec est in isto casu intelligenduꝫ ꝙ hec vrina ex toto mingatur frigida sicut aqua: sed valde pauce caliditatis. Nam tunc calor relinqt mēbra longinqua a corde ⁊ etiā in ipso corde paucificaṫ.

¶ Urina turbulēta que malo vino similatur aut aque ciceris est vrina ꝑgnantiuꝫ aut habentium apostemata calida lōgi tēporis in interioribus.

¶ Hec est 2ª regula in qua dicit ꝙ vrina turbulenta que similatur malo vino aut aque ciceris est vrina pregnantium ⁊ habentium apostemata calida longi temporis in interioribus.

Sed hic sunt duo dubia. Primuꝫ quia in pregnātibus debet esse vrina clara similis vrinis virorum: igitur non turbida. ¶ Scđm: qꝛ apostemata longi temporis debent eē ex materia frigida que non facit superfluitatem rubeam similem vino. ¶ Preterea. plerunqꝫ est apostema in interioribus ⁊ non apparet huiusmodi vrina vt patet experiētia. ¶ Ad primum dicitur ꝙ pregnantes pauci temporis quia parum menstrui retinuerunt: ⁊ quia constricte sunt vie ⁊ ad parum menstrui qđ superat tendit ad venas matricis ⁊ iuuantur in digerendo a calido spermatis viri: iđ vrinas habent claras: sed pregnātes vicine partui: qꝛ multum menstrui retinuerunt ⁊ qꝛ illud tunc regurgitat a venis matricis in alias: ⁊ est mali coloris. Ideo quādoqꝫ aliquid tale emittunt cum vrina ⁊ faciunt vrinam turbidaꝫ dicti coloris. ¶ Ad 2ᵐ dicitur ꝙ apostemata in interioribus duobus modis cum sint longi temporis sunt causa dicte vrine. Primo quia epatis virtutem debilitant vnde fit vrina cuꝫ permixtione sanguinis mali. 2° quia ab illis tandem resultat materia que adustionē participat ⁊ mingitur. Et ideo hec talis mixta cum parte sanguinis ⁊ aquositate reddit vrinam dicti modi.

¶ Urina que vrinis asinorum aut animaliū assimilatur ⁊ est quasi mulachlach propterea ꝙ est multum turbida corruptionem humorum corporis significat: qđ tamē magis significat est flegma crudū in quo aliq̄ caliditas oꝑata fuit ꝑꝑ ħ plerūqꝫ significat capitis dolorem venturum. ⁊ ipsū cū grossa vētositate ebullire fecit: ⁊ ꝑꝑ hoc plerūqꝫ signāt capitis dolorē vēturū aut alabachal: ⁊ cum perseuerat significat litargiam.

¶ Hec est 3ª regula in qua dicit ꝙ vrina similis vrina asinorum ⁊ aliorum subiugalium: ⁊ est quasi mulachlach: qꝛ est multum turbida: significat corruptionem humorum corporis maxime flegmatis crudi: in quo per operationeꝫ caliditatis ventositas fuit generata: ⁊ ideo significat capitis dolorem venturum: aut alabachal. ¶ Nota primo ꝙ mulachlach est aqua qua vtūtur saraceni que est ex aqua rosata cum musco ⁊ ambra ⁊ gariofilis ⁊ alijs odoriferis ⁊ est valde turbida. Sed alabachal est egritudo in qua a cerebro flegma descendit ad inferiora: ⁊ vocatur stillicidium siue species catarri: ⁊ tunc verificatur regula: qꝛ turbulentia illa non fit sine humoruꝫ putredine vt est dictū supra. ¶ 2° sine ventositate coniuncta parti terree. ¶ 3° qꝛ ista nec nigra est citrina nec rubea maxime flegmatis significabit putredineꝫ. ¶ 4° quia ibi est oppilatio significatur ꝙ cōmunicatur capiti: ⁊ ideo si retinebitur faciet dolorem capitis iuxta aforismi sententiam. Quibus vrine conuerse turbate velut subiugalium ⁊c̄. Et si non retinebitur faciet catarrum dictum.

¶ Urina que colori alicuius mēbri similatur cū perdurat egritudineꝫ in illo membro significat.

¶ Hic ponit extrauagantes regulas: ⁊ sunt quatuor. Prima est ꝙ vrina que similatur colori vnius membri ⁊ perdurat hoc modo significat egritudinem futuram in illo membro. Et ratio est quia non obstante ꝙ color detur vrine ex permixtione materie ⁊ non immediate a membri colore: tamen membra multiplicātia superfluitates multotiens eas faciunt similes quodammodo in colore. Et iđ cum vrina perseuerat ſm talem colorem significatur ꝙ membrum continue multiplicat superfluitates expellendas: ⁊ ideo tandem egrotabit.

¶ Et quidā dixerunt ꝙ cuꝫ in inferiori parte vrine fuerint aliqđ qđ pulueri sit simile aut fumo prolongabiṫ egritudo: ⁊ si in tota perdurat egritudine pronosticatur morteꝫ aut flegma crudū qđ a pure discernitur fetore.

¶ Secunda regula est ex dicto quorundā: ꝙ quādo in inferiori ꝑte vrine fuerit aliqđ qđ est sicut puluis aut fumus egritudo significaṫ longa. Et si ꝑdurat in tota egritudine pronosticaṫ mortē aut flegma crudū qđ a pure discerniṫ per fetorē. Ego aūt hoc exꝑsse vidi in q̄dā puella. ¶ Nota igiṫ ꝙ multotiēs in vrina alba clara superius ꝓꝑe fundum videtur obscuritas ac si fumus esset ibi: ⁊ hec qn̄qꝫ accidit ab vlcere in vesica aut renibꝰ cū paucissima sanies pellitur: ⁊ cū igitur videtur quasi fumus a fundo ascēdere multotiēs aut quasi per totam vrinam est hoc: ⁊ quando leuiter

do leuiter declinamus vrinale ad vnam partem apparet iuxta ſuperficiem fumus ille. ſi igitur in vrina eſt fetor tunc eſt ſanies. ſi vero nõ ſit fetor ſignificat flegma crudũ cui accidit ex putredine diuiſio ad paruas partes ſine digeſtione: & ideo quando protelatur ſignificatur mors cũ ſignificetur ꝙ natura non dominatur humori.

¶ Urina habens ptes diuerſas ſignificat ꝙ quãto plus partes in ipſa fuerint maiores tãto plus nature operatio eſt ſtudioſior & natura plus potens & pori plus aperti.

¶ Hec eſt tertia regula in qua dicitur ꝙ vrina que habet partes diuerſas ſignificat ꝙ quando partes ille ſunt maiores tanto nature operatio eſt ſtudioſior & natura plus potens & pori plus aperti. ¶ Nota igitur ꝙ multotiens in vrina ſunt partes humorales aut in fundo aut natantes que non ſunt coniuncte: immo percipiuntur ab alijs diuerſe: & quandoq̃ contingit ꝙ iſte ſũt partes membrorum vt petala & trumbi. cum igitur ſint partes humorales regula eſt vera: ſed ſi ſint partes membrorum: tunc quanto fuerint maiores partes tanto ſignificantur vlcera peiora.

¶ Urina in qua videntur quaſi fila adinuicem mixta ſignificat ꝙ fuit micta poſtq̃ coitus fuit completus.

¶ Quarta regula eſt ꝙ vrina in qua videntur quaſi fila adinuicẽ mixta ſignificat ꝙ fuit poſt coitũ mixta. ¶ Et nõ ꝙ hec fila ſunt groſſa alba ex ſpermatis parte q̃ remanſit in virga poſt coitum que cum vrina pellitur.

¶ De ſignificationibus odoris vrine. Cap. IIII.

DIxerunt quidam ſe nunq̃ vidiſſe egrũ cuius vrine odor ſit ſicut odor vrine ſani.

¶ In iſto capitulo Aui. determinat de ſignificationibus vrine per odorem. & diuiditur in duas partes. primo ponit quorũdã dcm̃ circa hoc. 2° ponit ſignificando ſm ꝓpriam intentionem. ibi 2ª [Et nos.] ¶ De prima dicit quoſdã dixiſſe ſe nunq̃ vidiſſe egrum cuius vrine odor eſſet ſimilis odori vrine ſanoꝝ. ¶ Ubi nota ꝙ Aui. de hoc dicto nullũ ponit iudicium ſuum veritatis vel falſitatis. Sed veritas eſt ꝙ nõ repugnat inueniri odorem in vrina vnius ſani & vnius egri: puta ſi ſanus eſſet cholericus & eger nãliter flegmaticus & egrotaret parua egritudine cholerica. ¶ Secũdus caſus eſt vbi vnus ſanus ſibi vteretur quadã dieta ꝑmutãte odorẽ vrine vt ſparagi permutant: deinde vtẽdo alia dieta ex egritudine haberet vrina odorẽ ſimilem illi. ¶ Tertius caſus eſt vbi egritudo non cõmunicaret nocumẽtũ epati & vijs vrine & venis. Nam tunc non oportet vrine odorem permutari: plurimũ tamen variatur in eodem homine odor vrine: qñ de ſanitate iculpata tranſit in febrẽ putridam: quia ea ex quibus vrina hꝫ odorem non ſeruant ꝓportionem ad oĩno ſimilem odori priori.

¶ Et nos qdem dicemus ꝙ cũ vrina nullo mõ odorẽ habet cõplexionis frigiditatem ſignificat & ſuperfluã cruditatem. & plerunq̃ etiã ſignificat in acutis egritudinibus mortem nature.

¶ Modo exequitur ſm ꝓpriã intentionẽ. Et tria facit. primo docet ſignificare per priuatiões odoris. 2° per odorem. 3° permutationẽ de odore certi modi ad priuationem ibi 2ª [Cum autem odorem.] ibi 3ª in fine [In acutis egritudinibus.] ¶ Dicit primo ꝙ ꝑuatio odoris penitus in vrina ſignificat frigiditatẽ cõplexionis & ſupfluã cruditatem & in acutis egritudinibus plerunq̃ ſignificat mortem nature. i. mortificationem caloris naturalis. ¶ Ubi nota ꝙ cum odor funditur in fumali euaporatione calida & ſicca: & vrina nãlis debeat habere odorem acutũ ſequitur ꝙ ꝑuatio eius ſignificat priuatione huius fumalis euaporationis. & ideo frigiditatem: & quia frigiditas eſt cã cruditatis ſignificat cruditatem. ¶ In acutis aũt egritudinibus: quia plurimũ pendẽt a materia calida non videtur ꝙ vrina ſit hoc modo facta penitus ſine odore: niſi quia iam reſolutus eſt calor nãlis. & cũ eo etiã preternaturalis vt in febribus accidit colliquatiuis in qbus etiam anhelitus eſt frigidus. Ex quo patet quomodo in acutis hec vrina ſignificat mortem nature.

¶ Cũ aũt odorem habuerit fetidũ & maturationis ſignificationes in ea fuerit erit ipſius cauſa ſcabies aut vlcera in inſtrũis vrine q̃ ſuis cognoſcuntur ſignis. Quod ſi maturatio non affuerit poſſe erit vt ſit ex hoc: & poſſe vt ſit ex putrefactiõe. Cũq̃ hec in febribus fuerit acutis & nõ fuerit cauſa mẽbroꝝ vrine erit ſignum malum.

¶ Ponit ſignificatiões ex odore poſitiuo. & diuiditur in ſex partes: ſm ſex regulas: & patebunt partes. ¶ Prima ergo regula eſt ꝙ fetor in vrina ſi ſit cũ ſignis digeſtionis ex parte. ſ. ſubſtãtie vrine & hypoſtaſis ſignificat vlcera in inſtrumẽtis vrine. ſ. veſica aut renibus aut ex ſcabie: ſed ſi non fuerit cum ſignis digõnis: tunc põt eſſe ex iſto. & põt eſſe ꝓpter putrefactionem humoꝝ abſq̃ ſcabie & vlceribus. ¶ Ubi nota ꝙ odor fetidus in rebus que non ex tota ſpecie ſunt fetide non fit niſi ex putrefactione rei ſecũ commixte: talis aũt res aut eſt ſanies aut alius humor vt plurimum. ¶ Nota ſecundo ꝙ quando reſiduum corporis eſt ſanum nõ obſtante ꝙ in vijs vrinalibus ſit egritudo: tamen vrina multotiens apparet digeſta: imo digeſtio in vrina ſignificat ſanitatem & dñium caloris naturalis in locis qui ſunt ſupra vias vrine vt infra dicetur. ¶ Cum ergo vrina eſt digeſta & habet odorem fetidũ nõ eſt niſi ex putredine vel ſanie ab inſtrumentis vrine: & hec non ſunt niſi cum vlcere & ſcabie in eis. & ſic patet prima pars regule. ¶ Cum autem digeſtio non eſt in vrina: tunc etiã poteſt eſſe ꝙ putredo tamen non eſt niſi ex vijs vrine: & ideo poteſt etiam eſſe ex vlcere vel ſcabie in eis & poteſt eſſe ꝙ veniat a ſuperioribus membris: & tunc ſignificat putrefactionem in eis preſertim in venis. ¶ Urina ergo fetida cum ſanitate membroꝝ vrine ſignificat putredinẽ in venis. Si ergo volumus diſcernere ex quo fit talis fetor: hic fit per ſigna propria vlcerum renum & veſice poſita 18ª tertij. & 19ª. & ex hoc patet 3ª pars regule ꝙ quando talis vrina fetida fuerit in feb. acuta & non fuerit cã mẽbrorum vrine: eſt ſignum malum: quia ſignificat materie morbi forti putredinem.

¶ Et cũ ad acredinem traxerit ſignificabit putrefactionẽ que eſt in humoribus frigidã habẽtibꝰ ſubſtantiã quos calor ſuperauit extraneus & ſignificabit mortẽ caloris naturalis & dominium frigiditatis in natura cũ calore extraneo.

¶ Iſta ẽ 2ª regula in q̃ dicit ꝙ qñ vrina traxerit ad acredinẽ ſignificabit putrefactionẽ q̃ accidit ĩ hũoribꝰ ſubẽ frigide quos ſuperauit calor extraneus. Sed ſi fuerit egritudo acuta erit ſignũ mortis & ſignificabit mortẽ caloris nãlis & dñiũ frigiditatis in natura cũ dñio caloris extranei. ¶ Ubi nota ꝙ per odorẽ trahẽtẽ ad acredinẽ illã intelligimus que hꝫ odorẽ acetoſũ. ¶ Nota 2° ꝙ odor acetoſus fit ex cauſis ꝓportionatis ad faciendũ ſaporẽ aceto-

sum:nec talis fumalis euaporatio inuenit in reb9 corpulē/tis nisi cū frigiditate p duratione fortis caloris naturalis.
¶ Nota 3° ex his q̄ dixi i caplo de hūorib9. ꝙ acetosus sapor fit duob9 modis. Uno mō p viā digōnis icōplete vel cōplete cum paruo calore nāli. Alio mō p viam putrefactiōis p quā calor inat9 rei exhalat in re hñte humiduʒ τ subtilē subaʒ sicut accidit in vrina. In vrīa ḡ cū odor fuerit acris aut acetosus h ɔtigit:qꝛ humores nāliter huius saporis sicut flegma acetosuʒ putrefiūt:τ iō separant ab eis partes a nā:τ pellunt cuʒ vrina:τ tūc significat putrefactionem in humorib9 frigidis subnāliter:aut qꝛ in hūoribus alys tanta accidit putrefactio vt resoluat pars spumosa nālis caloris eoꝝ subiectū. vnde fiūt acetosi:τ ideo hoc erit cuʒ mortificatione caloris nālis innati τ dñio caloris extnei:τ qꝛ acuta egritudo fit plerunqꝫ ex calidis humoribus:iō in illa vrina h significat mortē:qꝛ significat defectum nālis caloris cum multo extraneo.

¶ Odor ꝯo qui ad dulcedineʒ trahit sanguinis significat dominium.

¶ Ista est 3ª regula in qua dicit ꝙ odor trahens ad dulcedinē significat dominium sanguinis. τ dicitur odor dulcis sicut aly odores qui a saporibus denominant: vt 2° de aīa:τ in de sensu τ sensato:τ 4° colliget:τ patet causa regule:qꝛ solus sanguis inter humores est vere dulcis vt pꝫ ex his que dixi in capitulo de humoribus.

¶ Et que multum est fetida est cholerica.

¶ Hic ponit quartuʒ dicens ꝙ vrina multum fetida significat ꝙ est cholerica semper intelligēdo de illis q̄ sūt nō propter vlcera τ saniem. ¶ Sed queritur propter quid est ꝙ sanguinei sunt fetidi odoris magis q̄ cholerici:τ tamen multum fetor in vrina significat putredinem cholere. ¶ Hic dicit Dinus dupliciter vrinam posse fieri multum fetidā similiter τ sudorem. Uno modo:quia multuʒ horribilem τ molestā odoratui nr̄o. 2° qꝛ valde acute imprimentis p̄mo modo sanguinea vrina sitr sudor sūt magis fetidi q̄ cholerici. Et h vult Gal. de sudore. 8° terapētice. ¶ 2° mō sūt magis fetidi cholerici:τ h vult hic Aui. de vrina:forte autē lʒ in sanguine vel sua superfluitate facilius accidat leuis putredo ꝓpter caliditatē τ humiditateʒ:vnde facilius fit fetor in sudore in sanguineo q̄ i cholerico:tñ vehemēs fetor magis accidit ex putredie cholere cū putrescit:vñ fella qñ sunt fetida sensi ego eē intolerabilis fetoris. Et ex h potes alr̄ cām reddere vt pꝫ.

¶ Et fetida ad acredinē trahens est melica.

¶ Ista est 5ª regula dicēs ꝙ vrina fetida trahens ad acredinē est melācholica:τ cā est:qꝛ flegma non est ex sui putredine ita aptū fetere vt melāchólia.

¶ Cūqꝫ vrina fetidi odoris i sanis pseuerauerit significabit febres q̄ ex putrefactione accñt:aut minorationē putrefactiōis q̄ in ipsis ē retenta. τ h qdē dmōstrabit si ilico alleuiatiōeʒ habuerit.

¶ Ista est 6ª regula dicēs ꝙ vrina fetidi odoris pseuerans in sanis significat futuras i eo febres putredinis:qꝛ significat abundantiā humoris apti ad putrescendū:aut significat ꝙ purgatur corpus a putrido humore i eo multiplicato:τ si hoc fit tunc statim post illam alleuiatur corpus eius:τ causa patet ex dictis.

¶ In acutis egrtudibus cū fetor vrinā comitabitur:τ postea ab ea remouebit fueritqꝫ ablatio hec subito τ post ipsaʒ non consecuta fuerit requies significatio erit casus virtutis.

¶ Ista est 3ª pars capituli in qua facit qđ dictum est. dicit ergo ꝙ si in vrina acute egrotātis fuerit fetor:τ postea subito fetor remoueat:τ nō sequit requies:istud significat casuʒ virtutis. Ex quo. n. non sequitur alleuiatio:sequitur ꝙ materia mala adhuc remanet:τ qꝛ fetor subito remouetur significat ꝙ virtus de materia non potest expellere:τ ideo significat ꝙ cadit ipsa virtus.

¶ De significatiōib9 vrine ex spuma sūptis. Cap. V.

Spuma accidit ex hūiditate τ ventositate proiecta in vrinale cū proiectione vrine.

¶ Ponit in isto capitulo signa ex parte spume. τ diuiditur in duas partes. primo docet quomodo fiat spuma in vrina. secundo suas significationes. ibi secunda [Et spuma.] Prima in duas:qꝛ primo facit quod dictuʒ est. secundo remouet dubium. ibi secūda [Uetositas.] ¶ De prima dicit ꝙ spuma fit ex ventositate τ viscositate proiecta in vrina:τ sumitur hic ventositas pro vapore τ pro aere τ pro vera vētositate:τ constat ꝙ iste due sunt cause māles spume:cuʒ spuma non sit nisi aggregatū ampullarum:quarum pars circūdās est viscosa τ ɔtenta est subtilis aerea vel ventosa. Et tu pro hoc lege que scripsi in commento illius aforismi. Strangulatorum dissolutorum ꝛc.

¶ Uentositas ꝯo cum vrina egrediens auxiliuʒ ꝓculdubio p̄bet in substātia vrine. τ p̄cipue cū ventositas in corpore superauerit quemadmodum in vrina accidit oppilationem habentiuʒ in qua multe sunt ampulle.

¶ Remouet dubium:quia posset quis dubitare. vnde venit ventositas que est causa spume. Et respondet ꝙ vētositas egrediens in substantia vrine: id est que egreditur permixta substantie vrine proculdubio prebet auxilium in generatione spume. Et hoc patet:quia in vrina habentis oppilatiōes multe apparent ampulle quod non est:qꝛ multa ventositas ab eis egreditur cum substantia vrine permixta. ¶ Ubi ɔsidera ꝙ itra corpus non est verisimile in vrina esse spumam: quia non est in loco vbi fiat agitatio aut ebullitio requisita ad spumam:potest tamen cū ea coniungi ventositas: τ facit ampullas que dicuntur granula:quia apparent in medio vrine ad modum granulorum magis lucidorum: quando in lumine prospicitur: sed hec ventositas cum vrina expellitur propter agitationem potest facere spumam. In vrina autem habentium oppilationes: ideo fiunt ventositates: quia ista corpora multum abundant viscosis humoribus qui per calidum ventosantur.

¶ Et spuma qdē qñqꝫ cū suo significat colore sicut significat sua nigredie τ ruffedie in icteritia Et ē cū puitate sui τ magnitudie significat. qm̄ ipsi9 magnitudo significat viscositatē. Sui ꝯo multitudie τ paucitate:qm̄ ipsi9 multitudo significat viscositatē τ multā ventositatē. Et ipa qdē significat p rupturā suaꝝ ampullarum cito factam. aut tarde. quoniaʒ ruptura ampullarū tarda significat viscositatem.

¶ Hic exequit de significatiōibus. Et p̄mo narrat dispositiōes spume per quas ipsa significat. 2° ex illis docet specialiter significare super dispositionibus renū. ibi 2ª [Et parue.] ¶ In p̄mo dicit quatuor:primuʒ ꝙ spuma quandoqꝫ significat per suuʒ coloreʒ. verbi gratia:si spuma est nigra aut ruffa. i. citrina significat icteritiā. s. aut nigram aut citrinam:quia nigra significat exitū melēci humoris,

Russa cholerici. Nam qꝛ plurima mā nigra aut citrina cum vrina expellitur: ideo viscosa pars ampullarum tantam habet oppacitatem ꝛ colorem ꝙ apparet in spuma color eius: qḋ non accidit in spuma vrine non multe tincture: qꝛ propter multum aerem inclusum ꝛ paucum colorem ꝛ opacitatem viscose partis ampulle apparet alba. ℂ Dicit secundo ꝙ spuma significat sui magnitudine. i. per magnitudinem ampullarum: ꝛ ille significant viscositate materiei: aliter. n. non tolerarent multaꝫ extensionē. ℂ Dicit 3° ꝙ significat sui multitudine: qꝛ multa spuma significat multā ventositatē: ꝛ causa est clara. ℂ Dicit 4° ꝙ significat p̄ h̄ ꝙ ampulle cito rūpunť aut tarde: qꝛ tarda ruptura significat viscositatis intensionem.

ℂ Et pue qdem ampulle remanētes in egritudinib⁹ renū significāt vētositates ꝛ viscositatem. Ad sūmū ꝟo humor viscosus i egritudinib⁹ renuꝫ est malus ꝛ significat hūores malos ꝛ frigiditatē ꝛ illud significāt granula q̄ noiauimus.

ℂ Facit ꝙ dictuꝫ est dicens ꝙ parue ampulle in egritudinibus renum significāt ventositatem ꝛ viscositatē: ꝛ hoc quando remanent: ꝛ in summa significant malum: qꝛ humor viscosus in eis ē malus: quia significat humores malos ꝛ frigiditatem. Et hec significant ganula q̄ nunc noiauimus: scilicet parue ampulle remanentes statim dicte. ℂ Considera ergo hic ꝙ parue ampulle sunt duoruꝫ modorum. quedam apparentes in superficie vrine circa latera vrinalis que non sunt cum multitudine: ita ꝙ debeāt dici spuma. Et quedaꝫ sunt in medio vrine intra supficiē q̄ videnť qñqꝫ moueri aut ascēdēdo vel descēdēdo: sicut athomi q̄ sūt in radio solis: ꝛ oēs iste ampulle vocanť hic etiāꝫ granula: lꝫ appropriate medici moderni dicant granula illas ampullas que sunt in medio. ℂ Cōsidera z° ꝙ in egritudinibus renum: scilicet quando dolor est in renibus ista granula significant ꝙ materia frigida trahiť ad renes: ꝛ ꝙ si eſt ibi dolor augebitur vt colligi pōt is° tertij caplo z° ꝛ hoc voluit hic Aui. ℂ Causa aūt quare granula hec significant est: qꝛ significant vētositatē ꝛ mām viscosam circundantē q̄ sunt vtplurimū a frigiditate.

ℂ De significatiōib⁹ specieꝝ hypostasis. Cap. VI.

A primis dicem⁹ ꝙ medicoꝝ conuenientia in vsu nois hypostasis ꝛ sedimis iam recessit a via cognita. Dicunt eni hypostasim aut sedimē nō illud tm̄ qḋ iferi⁹ descēdit ſꝫ oēꝫ substantiā que spissioris existit eēntie q̄ aquositas ꝛ ē ab ea diuisa siue sit suspēsa siue sit supra.

ℂ In isto cap̄ Aui. determinat de significatiōib⁹ sumptis ab hypostasi. Et diuidiť i duas partes: p̄ ponit descriptionē huius nois: ſꝫ illā significationē ſm quā est in vsu medicoꝝ. z° significatiōes ibi [Dicem⁹ ğ.] ℂ Primo ğ dicit Aui. duo. p̄mū est: ꝙ significatio huius nois hypostasis ꝛ silr sediminis ſm ꝙ hodie medici vtunť his noibus recessit a via cognita. i. ab vsu pprio istoꝝ vocabuloꝝ. ℂ Dicit z° ꝙ medici dicūt ꝛ intelligūt p hypostasim ꝛ silr per sedimen oēm rem grossioris subē q̄ est vrine aquositas. ꝛ ab illa diuisam: in ea tñ supple contentā: siue stet in fundo siue sit natās siue pēdens. ℂ Nota q̄ p̄mo ꝙ ſm cōeꝫ significationē hoc nomē hypostasis dꝫ significare rē substantē: nō rē natantē. Dicit. n. ab hypos qḋ est sub ꝛ stasis qḋ est positio. mō res q̄ in vrina apparēt qñqꝫ sūt in fundo ꝛ pprie dicunť hypostases. Qñqꝫ pendent in medio ꝛ dicunť greco noie enorima. Qñqꝫ natāt in supficie ꝛ dicunť nephilis. vult ergo Aui. ꝙ ſm plentē vsum vocabuli dr̄ hypostasis de oib⁹ istis trib⁹ modis ꝛ ideo recessit a via cognita. i. a proprietate sui vsus p̄mary. ℂ Nota z° ꝙ nō oēs res grossioris substātie q̄ aquositas vrie dr̄ hypostasis. Nam in vrina grossa aut turbida in qua nullasit se questratio medici nō dicūt eē hypostasim: ibi tñ sūt partes humorales igrossantes ꝛ turbidantes aquas que sunt substantie grossioris q̄ aquositas: ſꝫ qꝛ nō sunt diuisa ab ea: ideo non dicuntur hypostases. dicuntur autē esse ita diuerse vt sensu discerni possint.

ℂ Dicemus igitur ꝙ hypostasis multis cognoscitur modis: scilicet ex substantia sui ꝛ quantitate ꝛ qualitate ꝛ situ suarum partiū ꝛ loco sui ꝛ tempore ꝛ qualitate sue permixtionis.

ℂ Exequiť de significatiōib⁹. Et diuidiť i duas. p̄mo enumerat dispōnes hypostasis p q̄s significat. z° per illas docet significare. ibi z° [Significatio ꝟo.] ℂ In p̄ma dicit ꝙ hypostasis significat multis modis. s. ex sui suba quātitate q̄litate: situ suaꝝ partiū loco sui tpe. s. sui descensus ꝛ qualitate sue pmixtionis. i. ꝙ multum sit cōmixta cum aquositate aut multū separata: vel ꝙ faciliter cōmisceať cū vrina per agitationem aut nō. sunt ergo. 7. modi quos medici ꝯsiderant in quibus est vtilitas: nec expectemus hic sufficientiā q̄si ista diuisio dꝫ eē generis in spēs: est. n. subiecti in accidentia: nō oia sed q̄ vtilia sunt ad significandum sup corporis dispositiones.

ℂ Significatio ꝟo eius ex substantia sui est quoniaꝫ hypostasis aut erit naturalis laudabilis demonstrans digestionem ꝛ maturationem naturalem. ꝛ hec erit alba ꝛ descedens inferius ꝛ eius partes continue ꝛ similes ꝛ eq̄les ꝛ oportebit vt sit rotundam habens figuraꝫ eq̄lis subtilis similis hypostasi aque rosacee.

ℂ Hic exeqť docēdo significare sup hos modos. Et diuiditur in. 7. z° pars icipit distāter ab ista p q̄tuor colūnas textus ibi [Hypostasis ꝟo.] 3° ibi [Eius aūt significatio.] 4° ibi [Ex ipsius ꝟo situ.] 5° ibi [Eius autem significatio ex loco.] 6° ibi [Significatio ꝟo.] 7° ibi [Signatio autē.] Prima in duas. p̄mo subintelligendo vnam distinctionē hypostasis ex modo substantie: qꝛ aliqua est nālis aliqua non nālis ponit significationes nālis. z° non nālis. ibi z° [Non nālis ꝟo.] Prima in tres partes. primo enumerat significata ꝛ conditiones nālissime hypostasis. z° cōparat illam puri siue saniei laudabili. 3° respōder quibusdam tacitis dubijs. ibi z° [Et pportio.] ibi 3° [Et hypostasis.] ℂ Primo dicit ꝙ significatiōes hypostasis ex parte substantie sunt hoc mō ꝙ quādoqꝫ hypostasis est naturalis ꝛ laudabilis cuius significata sunt digestio ꝛ maturatio nāles: ꝛ ista debet esse alba descendens ad fonduꝫ ꝛ eius partes debent esse cōtinue similes ꝛ equales rotunde figure equalis subtilis similes hypostasi aque ros. ℂ Ubi nota ꝙ octo sunt ꝯditiones quas Auic. hic ponit in hypostasi naturali ꝛ laudabili demōstrante digōnem nālem. Una est ꝙ sit alba: ꝛ hoc ideo: qꝛ fit p digōnem tertiam membroꝝ. s. ſm vnam viā. Aut est pars chili ſꝫ aliā. mō 3ª digō dealbat ad nām membroꝝ cōuertendo. Et hanc cām assignat Gal. primo pronosti. cōmēto vltio. ℂ z° conditio ē ꝙ descēdat inferius. s. ad funduꝫ vrinalis. Et hui⁹ cā est: qꝛ cū ipa sit terrestris respectu aquositatis: est ideo grauior: ꝛ nisi detineať a vētositate descēdit: nunc aūt qñ est cōplete digesta est ab ea exclusa ventositas. ℂ 3ª cōditio ꝙ eius partes debent eē cōtinue adinuicem: qꝛ diuulsio hypostasis significat ꝙ nō vniformiter processit actio nature in materia: ꝛ ideo non est complete digesta. ℂ 4ª

conditio. ꝙ eius partes sint equales adinuicē: ⁊ intelligit̄ ista equalitas in mō substātie: qꝛ vna sit ita grossa sicut alia: ⁊ cā est eadē que prioris ↄditionis. ¶ 5ª ↄditio est ꝙ partes sint siles. s. in colore ꝑ eandē cām. ¶ 6ª ↄditio est ꝙ sit figure rotūde. vbi nota ꝙ verus fundus dꝫ esse figure rotūde: sed ſm situ̅ altitudis dꝫ esse pinealis figure. Cuius causas lꝫ plures assignat Auerrois 4° colliget: credo tñ eē ꝙ cū hypostasis pellat̄ mixta cū tota aquositate vrinali ⁊ post partiū descensum ↄgregetur accidit illud qđ in casu pulueris vel frumēti ab alto ad cumulū faciendū qm̄ tales cumuli sūt supius acuti ⁊ lati iferius. Quidam aūt dicūt hoc esse: qꝛ calor nālis talē figurā intēdit: cuius signū est: qꝛ cor est talis figure: ⁊ qꝛ calore nāli agente q̄dā partes sunt subtiliores quas opꝫ in acutū tēdere ⁊ de istis est Auerrois. ¶ 7ª ↄditio est ꝙ est eq̄lis subtilis. i. ē tota hypostasis i mō substātie mediocris ad subtilitatē decliuis. Nā talis supfluitas que cū vrina expellit̄ nō dꝫ esse multuꝫ grossa. ¶ Ultima ↄditio est explanatiua 7ᵉ ꝙ sit silis hypostasi aq̄ rosate. nā exꝑti sūt medici ꝙ nālissima hypostasis est in illa subtilitate. s. hypostasis aque rosate. Et in hac intelliguntur due: quas addit Isaac: quarum vna est ꝙ cum aqua ↄcutitur mouet̄ versus sursum. 2ª ꝙ nō multum facit turbidam vrinaꝫ. Nā expertum est in hac ↄditione venire quādo ē optima: sed qꝛ de hac hypostasi nālis modi substantie non est certū qđ sit ⁊ vñ decidit̄.

Dubitatur vtrū omnis hypostasis nālis substātie decidat̄ a 3ª digōne que est mēbroꝝ. ¶ Et p̄mo arguit̄ ꝙ hypostasis sequestrat̄ a loco 2ᵉ digōnis sic. Ab illo loco sequestrat̄ hypostasis vbi nā ↄuertit cibū ad sanguinē: sꝫ hoc est in 2ª digōne. ergo assumptū pꝫ ex Gal. primo ꝓnosticoꝝ. cōmēto vltimo: cū dixit ꝙ est qꝛ res que refugit nām vt operet̄ in eam ex cibo apud ↄuersionē suam ad sanguinē residet in vrina: nō ergo alterat̄ ab ea vt sit sanguis. constat hic ꝙ Gal. vult partes cibi: que dū natura cibū ↄuertit in sanguinē: refugiunt hanc nature actionem: ita ꝙ nō sit sanguinis eē hypostasim: ⁊ illud est ꝓprie in 2ª digōne. ¶ 2° sic: nisi hypostasis sequestraret̄ a 2ª digōne nō opꝫ ꝙ plurima hypostasis expelleret̄ cū sanguis est in semita digōnis: ⁊ cōpleta digōne minoraret̄: cuius oppositū dixit Gal. p̄mo de crisi in his verbis. Et qñ sanguis remanet in semita digōnis videt̄ in vrina que mingit̄ color ad albedinē decliuis ⁊ sedimen in ea lene ⁊ equale albū plurimū. Cūqꝫ cōplet̄ digestio addit̄ color eius ⁊ minorat̄ ꝙ in ipsa residet. Et ↄña pꝫ: nā si hypostasis decidatur a digōne 3ª erit plurima: qñ cōplet̄ vel cōpleta erit 3ª digō: nō anteq̄ꝫ incipiat ⁊ dum fit sanguis. ¶ 3° sic: hypostasis aut est ex parte cibi nō cōuersa ad chilū: aut ex parte chili non ↄuersa ad alios humores: aut ex parte humoris nō ↄuersa ad alias humiditates secūdas: aut ex ꝑte secūdaꝝ humiditatū nō ↄuersa in mēbra: nō primū qꝛ pars cibi nō ↄuersa ad chilū non vadit ad venas ⁊ epar in nālissima dispōne: vt pꝫ prima huius: caplo de generatione humoꝝ: nec ex ꝑte humoruꝫ ↄuersa ad humiditates secūdas. Nā aut talis pars esset in ꝓpria spē humoꝝ: ⁊ hoc est falsum: tūc. n. hypostasis aut esset sanguinis: ⁊ sic esset rubea sanguinea. ⁊ ista est hypostasis nō nālis: vt pꝫ hic ifra in hoc caplo. Aut ex cholera ⁊ tūc aut esset citrina aut rubea: ⁊ ista etiam est nō nālis. Aut esset solū flegma. ⁊ hoc nō. primo: qꝛ tūc nō significaret cholere aut sanguinis digōnē. 2° qꝛ flegma subtiliat̄ qñqꝫ ita vt putaret̄ hypostasis nālis vt infra in hoc caplo cū dicit: plerūqꝫ. n. subtiliat̄ ⁊ attenuat̄ vt putet̄ hypostasis laudabilis supple fla. ⁊ qꝛ hoc flegma subtiliatuꝫ nō ē talis hypostasis subdit. Quapropter in acutis egritudinibus nō est ↄfidēdū in eo qđ apparet ſꝫ silitudinē laudabilis hypostasis. Silr arguit̄ ꝙ nō sit pars melie. Aut 2° diuceret̄ ꝙ est ex parte istoꝝ humoꝝ que ↄuertit̄ in supfluitatē hora qua fit digō 3ª: vt dicūt fere oēs medici. Sꝫ arguit̄ ꝙ nō. p̄mo qꝛ ista nō est ꝑs ex cibo que effugit actionē nature apud ↄuersionē suā ad sanguinē: vt dixit Gal. loco allegato. 2° quia nō plurima appareret hora digōnis sanguinis ⁊ paucificaret̄ qñ sanguis est digestus. 3° qꝛ hypostasis laudabilis nō est aliud q̄ꝫ humor faciēs febrem qui iam digestus est: vt Auic. dicit prima quarti. caplo de cura putridaꝝ in generali. Sꝫ ↄstat ꝙ tales humores nō sunt ↄuersi ad aliā nām cū in crisibus expellat̄ seruātes ꝓpriā nām ⁊ colorē. ergo hypostasim laudabilē nō opꝫ eē ex supfluo remanēte ex humore in digestione 3ª. imo est qñqꝫ ipsemet humor digestus 3ª digōne. ¶ 4° qꝛ hypostasis ꝓportio ad significādū sup maturationeꝫ materiei in toto nō esset sicut ꝓportio puris albi ad significādū maturationē apostematis. Nā sanies est ex humore digesto nō supfluitas digōnis: ↄñs tñ ↄtra Auic. in isto caplo statim sequēte post paꝝ. ¶ 5° qꝛ in p̄ncipio putridaꝝ febrium deberet apparere sedimen melius q̄ꝫ in statu vel augmēto: cū in p̄ncipio nutriat̄ corpus magis: ⁊ sit virtus minus defecta: iō amplior esset bona supfluitas digōnis ex sanguine seq̄strata cuius oppositū docet experientia. ¶ 6° qꝛ in vrinis sanoꝝ esset magis querenda q̄ꝫ egroꝝ. opꝫ. n. vt in sanoꝝ venis sit talis humor excutiēdus: qꝛ opꝫ in eis talē supfluitatē aggregari siue generari cū nō possint stare qn in eis sit 3ª digō: ⁊ per ↄñs eius supfluitas generet̄. ¶ Similibus modis arguit̄ ꝙ nō sit ex secūdis humiditatibus. Restat ergo ꝙ non pōt esse nisi ex parte chili nō ↄuersa ad sanguinē in epate: sed post trāsmissa ad vias vrine cuꝫ aquositate: ⁊ iō ē decisa a loco scđe digōnis: nō tñ genita per scđaꝫ digōnē: sed per primā: ⁊ hoc sentit Gal. loco allegato in p̄mo argumēto. ¶ Ultimo si hypostasis eēt ex supfluitate 3ᵉ digōnis non videret̄ modus quo significaret sup digōnē epatis. Nam digō 3ª ꝑficit̄ in membris post epar: ⁊ possibile est epate bene digerēte alia membra male digerere ⁊ econtra.

In oppositū est ꝙ hypostasis sit supfluitas 3ᵉ digestionis arguit̄ multiplr: p̄mo sic. ¶ Nisi hypostasis decideret̄ a digōne que fit in ambitu totius nō posset significare sup maturationē materiei in toto: sed ipsa dꝫ sup talis materiei maturationē significare: vt paulo post dicit Aui. in isto caplo. ergo ⁊c. maior pꝫ: qꝛ exiēs significās sup maturationeꝫ dꝫ decidi a loco vbi fit talis maturatio per illā trāsmutari vt ↄstat de egestione ⁊ vrina ⁊ sputo ⁊ sudore. ¶ 2° sic. si hypostasis esset pars chili vel a digōne 2ª decisa: sequit̄ ꝙ hypostasis laudabilis nō hꝫ significare sup digōnē materiei faciētis febrē: qñ illa mā nō esset in epate: ↄñs ↄtra Gal. p̄mo de crisi. ⁊ Auic. 2ª q̄rti: ⁊ oēs auctores medicine. Et ↄña pꝫ vt p̄cedēs: qꝛ illa pars a 2ª digōne decisa nullo mō ꝑmutatur sed permutat̄ ſm ꝑmutationē materiei facientis febreꝫ: ⁊ iō sup illā nō significat. ¶ 3° si ita eēt nō eēt hypostasis laudabilis pars humoris faciētis febrē. contra Auic. p̄ma q̄rti. caplo statim supra allegato. ¶ 4° sequit̄ ꝙ in p̄ncipijs febriū humoraliū deberet amplior apparere hypostasis laudabilis q̄ꝫ in statibus ⁊ q̄ꝫ in sanitate: ↄñs tñ falsuꝫ ⁊ ↄtra Gal. p̄mo de crisi qui ponit in principio vrinaꝫ sine hypostasi: in statu aūt ⁊ i sanitate cū hypostasi. Et pꝫ ↄña. p̄mo qꝛ in principijs taliū febriū minus est potēs epar digerere q̄ꝫ in sanitate: ⁊ ideo plus remanet de chilo nō conuerso ad sanguinē. Et qꝛ in p̄ncipijs febriū multo plus comedit infirmus debite rectus q̄ꝫ in statu: multo plus de tali materia hypostatica tunc superflueret.

In hac q̄ōne tres ponā articulos. In p̄ ponā q̄daꝫ cōia de hypost. q̄ oꝫ vnūquēqꝫ dicē. 2° narrabo pōnē Plusq̄ꝫcōmētatoris. i 3° dicā illđ qđ ma-

gis mihi videt̃ auctoꝝ mentibus conforme in nr̃o q̃ſito.

Quantum ad p̈mū nota p̈mo ꝙ noīe hypoſtaſis
cōiter intelligendū eſt ſm̃ vſum
medicorum oēm rē cū vrina a corpore expulſam groſſio/
ris ſube q̃ȝ vrina: ⁊ ab ea diuerſam.ſ.ita vt viſu diſcerni
poſſit.Ex quo ſequit̃ ꝙ de hypoſtaſi in genere non eſt du
bitādū ꝙ qñqȝ nō eſt pars chili refugiēs operationem na
ture apud ſuā ꝯuerſionē ad ſanguinē:nec tamē repugnat
aliquā hypoſtaſim eſſe talē rem large vt p̄dicit̃ accepto
vocabulo.¶ Cōſtat 2° ꝙ ſumēdo hypoſtaſes ꝓ non nāli
nō opȝ oēm talē eſſe ſupfluitatē tertie digeſtionis.⁊ ideo
ſi queſtio generaliter ꝓponeret̃ nō eſſet vl̃r determinan
da.Reſtringamus ergo titulū qōnis ad hypoſtaſim nā/
lis ſubſtātie.¶ Nota 2° ꝙ hypoſtaſis bone ſubſtantie ſi/
gnificat ſup digōnem humoꝝ qui ſunt in ambitu totius
precipue in venis.Iſtud colligit̃ ex Aui.in particula ime/
diate ſequente capituli iſtius.¶ Nota 3° ꝙ tam humorē
ad benignum reducibilē q̃ȝ humorē malignuȝ tunice ve/
narum digerūt.de naturali pȝ:q2 in eis cōuertit̃ ſanguis
ad primā humiditatē de ſecūdis.Et colligitur ēt ex Gal.
pleriſqȝ locis p̄cipue p̈mo ꝓnoſticoꝝ.cōmēto vltimo.de
nō nāli pȝ ex Gal.⁊ p̈ de differentijs febriū.¶ Nota 4°
ꝙ nō opȝ appere hypoſtaſim in vrinis ſanoꝝ:vt colligit̃
ab Aui īfra:⁊ Gal.p̈mo de criſi:ſȝ nō expreſſe.⁊ cā ē:q2 nō
opȝ vt ſit in eoꝝ venis humor euacuādus ꝑ vrinā.¶ No
ta 5°.ꝙ ꝑ hypoſtaſim nālis ſube ītelligimus hypoſtaſim
ſignificatiuā digōnis humoꝝ maloꝝ in ſanis:⁊ ſil̃r hypo
ſtaſim ſignificatiuā digōnis humoꝝ maloꝝ nō ꝯuertibi
liū ad benignū in ꝯcauo venaꝝ exiſtentiū:ꝙ vtraqȝ iſta
rū dicat̃ hypoſtaſis bone ſube pȝ ex Aui.hic.Nā dicit ꝙ
hec hypoſtaſis.ſ.nālis nō expectat̃ niſi in egritudinibus.
⁊ ſubdit ꝙ ſi in venis ſanoꝝ ſit hūor crudus melius eſt ꝙ
fiat hypoſtaſis in vrina aut matura aut non īmatura: ⁊
Gal.dicit hoc clarius primo de criſi.cū vult ꝙ vrina opti
ma habet ſedimen album.

Quantum ad ſcōm articulū ꝓ declarāda pōne
ꝓluſq̃ȝ cōmētatoris ſupponit̃ p̈/
mo ꝙ oīs hypoſtaſis laudabilis in vrinis ſanoꝝ eſt ex ſu
perfluitate cruda:hec poſitio pȝ ex Gal.primo de criſi:cū
dicit ꝙ hypoſtaſis iſta lenis alba equalis ſignificat ꝙ di/
geſtio eſt confirmata:⁊ expellit̃ a corpore chimus crudus
vltra menſurā.Modo cōſtat ꝙ hunc chimū aut oportet
eſſe hypoſtaſim aut ſaltē ex eo fieri.nam aliter nō ſignifi
caret hypoſtaſis chimū crudū expelli.¶ Et Auic.in hoc
caplo parū infra cum dicit.In venis autē ſani non ſemꝑ
opȝ eſſe humorem qui ſit excutiendus.Sed ſi ſit melius
eſt vt h̄ ſignificent ex eis ſupfluitates q̄ in eis ſuperfluūt
ex cibo a digeſtione priuate:deinde ſuperfluit ſuperflui/
tas que in vrina fit hypoſtaſis.¶ Preterea niſi eſſet ex
ſuperfluitate cruda non eſſet cauſa multe hypoſtaſis in
vrina infantium:quia cibus eoruȝ trahit̃ ex ſtomacho an
teq̃ȝ ſit bene digeſtus.nā hec nō adderet ad hypoſtaſim:
ꝯñs tamen contra Gal.primo de criſi.¶ 4° ſi nō eſſet ex
ſuperfluitate cruda nulla eſſet cā ſignificāda:q̄re duȝ ſan
guis eſſet in ſemita digōnis:apparet hypoſtaſis plurima
alba lenis ⁊c.⁊ qñ cōplet̃ eius digō minorat̃ ſedimen: ⁊
tñ hoc apparet ad experientiā ⁊ eſt de mēte Gal.p̈mo de
criſi cū dicit.Et dico ꝙ q̃ȝdiu ſanguis ꝑmanet in ſemita
digōnis:in oī vrina que mingitur videt̃ ſedimen lene eq̄
le albū plurimū.Cūqȝ complet̃ digeſtio addit̃ color eius
⁊ minorat̃ qȝ in ipſa reſidet.¶ Et idē ſentit non multo
poſt cū aſſignat cām quare eſt plurima hypoſtaſis in vri/
na vtentiū multo ocio ⁊ pueroꝝ:dixit.n.⁊ ꝑꝑ hoc aggre/
gat̃ in vrinis pueroꝝ oīum niſi paucoꝝ ⁊ in vrinis vten/
tiū tranqllitate ⁊ ocio completoꝝ:⁊ alioꝝ multo vtentiū
cibo hypoſtaſis plurima:ꝑꝑea ꝙ multiplicat̃ in corpori/
bus oīuȝ quos diximus ſupfluitas cruda.¶ Ex his ergo
⁊ multis ſimilibus pȝ ſuppoſitio ꝙ hypoſtaſis laudabilis
in ſanis eſt ex ſuperfluitate cruda.¶ Supponit̃ 2° ꝙ in
fe.hu.pu.humore peccāte exiſtente in venis ſine apoſte/
mat̃ digeſtio humoris ꝑ quā feb.ducitur ad ſtatuȝ ⁊ cri/
ſes fiūt laudabiles ⁊ per quā materia parata ē euacuatio
ni nō ꝑmutat humorē peccantē a ꝓpria ſpecie:ita ꝙ cho/
lera ſūme digeſta in nocitiuo in cauſone hora ſtatus nō ē
facta alterius ſpeciei:ſed eſt cholera vt ante:⁊ ita ē de ſan
guine in ſynocha ⁊ flegmate in latica ⁊ de mel̃ia in q̄rta/
na cōtinua.Hec ſuppoſitio pȝ:q2 in criſibus taliū febriū
que fiūt poſt completā digōnē expellitur in cauſone cho/
lera ⁊ in ſynocha ſanguis ⁊ ſil̃r in alijs.¶ Supponit̃ 3° ꝙ
hypoſtaſis laudabilis in talibus febribus ſignificās ſcōe
digōnis cōplemētū non eſt aliqs iſtoꝝ humoꝝ hoc pȝ:q2
nō eſt ſanguis:nec cholera nec melācholia cū ſit alba nec
ēt eſt flegma ſubtiliatū: vt cōſtat ex Aui.ī capitulo iſto:
⁊ pȝ:q2 cholera ⁊ ſanguis ꝑ digeſtionē nō cōuertuntur in
flegmate.cū tamen ex eorum digōne appeat hypoſtaſis.
¶ Supponitur 4°.ꝙ hypoſtaſis laudabilis ī hoc differt
a ſanie laudabili ꝙ cauſe facienti ſaniem eſt ꝯiūcta diſpo
ſitio extra nām:ſed cauſe facienti hypoſtaſim nō eſt com
mixta diſpoſitio p̄ternām.hec ſuppoſitio eſt Gal.p̈mo ꝓ/
noſticoꝝ.cōmēto vltimo.cū dixit in fine cōmēti loquēs
de dicta hypoſtaſi nec eſt ſicut ſanies.Cauſe.n.efficiēti eā
nō ꝑmixta eſt diſpoſitio extra nām.¶ Ultimo ſupponit̃
ꝙ dicta hypoſtaſis eſt illud ex cibo qȝ refugit operationē
ei⁹ apud ꝯuerſionē eius ad ſanguinē.¶ Pȝ hec ſuppō ex
dicto cōmēto ⁊ auctoritate in argumētis ſupra allegata.

¶ His habitis ſit iſta p̈ma ꝯcl̃io.hypoſtaſis laudabilis ſub
ſtātie in corporibus ſanoꝝ nō eſt ſupfluitas genita in cor
pore hūano ex ſanguine ꝑ tertiam digōnem.¶ Probat̃
primo ſic:ſi hypoſtaſis eſſet hoc mō nō oīs talis eēt ex ſu
perfluitate cruda ꝯ̄ p̈mā ſuppoſitionē.Et ꝯñtia arguit̃:q2
aliqua eſſet ex ſanguine bene digeſto ⁊ optime cum ex il/
lo ſit ſupfluitas dicta qȝ per tertiā digōnem digerit̃:hoc
auteȝ eſt in ſanis ac optime ſanis ſanguis bene digeſtus.
¶ Forte dicit̃ ꝙ hypoſtaſis eſt ex ſupfluitate ſanguinis
⁊ ex parte q̄ ſupfluit ſanguini cū digerit̃ 3ª digōne: ⁊ iſta
eſt cruda reſpectu partis q̄ in ſecundam humiditatē con
uertit̃:vel reſpectu ſcōe humiditatis ex illo ſanguine ge/
nite.Et ad hūc ſenſum intelligunt auctoritates predicte
ꝓ prima ſuppōne.¶ Contra:q2 vrinam ⁊ feces in genere
ſuo bene digeſtas nunq̃ȝ vocat Gal.ſupfluitates crudas:
ergo a pari nec dȝ dicere crudā ſupfluitatē 3ᵉ digōnis be/
ne digeſtā in genere ſuo.¶ Preterea hypoſtaſim talē di
cunt bene digeſtā:⁊ tamen dicunt eſſe ex ſupfluitate vel
humore crudo:cū ergo hypoſtaſis hoc mō dicto in rōne
eſſet cruda:ſequitur ꝙ nō illo modo intelligūt auctores.
¶ Si vō dicatur ꝙ hypoſtaſis nō ſit niſi quādo ſanguis
hȝ partes q̄ ſunt partes ſanguis ⁊ ſunt crude ⁊ fit ex illis.
¶ Cōtra.ex ſanguie quātūcūqȝ bene digeſto ſequeſtrat̃
ſupfluitas per tertiam digeſtionem:in oī enim integra di
geſtione reſecat̃ aliqd ſuperfluum.Si ergo hypoſtaſis
nō eſt niſi ex tali ſuperfluitate cōſtat ꝙ contingeret eſſe
hypoſtaſim ex ſanguine non habente ꝑtes crudas.¶ Se
cundo principaliter probatur concluſio ſic.Gal.voluit
primo de criſi vt ſupra dicitur ꝙ in omni⁹ vrina que min
gitur dum ſanguis eſt in ſemita digōnis eſt ſedimen lene
⁊ equale ⁊ album plurimum qȝ nō eēt ſi eſſet hypoſtaſis
ſupfluitas tertie digeſtionis:ergo nō eſt ita: minor patet:
quia ſi hypoſtaſis eſſet ſuperfluitas digeſtionis tertie nō
ſequeſtraret̃ ante digeſtionem tertiam:ſed ſanguis eſt in
ſemita digeſtionis ante digōnem tertiam:ergo tunc non
ſequeſtraretur ſaltē plurima.¶ 3° ſi ita eſſet non eſſet hy
poſtaſis illud qȝ refugit operationē nature apō ꝯuerſio/

nē suā ad sanguinē. Nā talis sup̄fluitas ē ex parte cibi q̄
nō fuit passa a natura hora cōuersionis in sanguinē: ⁊ nō
q̄ fuit passa a nā hora ꝯuersiōis sanguis in membra. Nec
valet ꝙ qdā dicūt hypostasim esse illud qđ refugit opera
tionē nature apud digōnez tertiā que fit in sanguine. Nā
si ad hunc intellectum Gal. dixisset frustra addidisset sta
tim illud verbum. nō ergo alteratur ⁊ fit sanguis. Nā cer
tum est ꝙ in hac digestione tertia cibus non conuertitur
in sanguinē: sed in secundas humiditates aut in mēbra.

¶ 2ª ꝯclusio principalis est ista. hypostasis laudabilis in fe
bribus humoralib⁹ absqꝫ apostemate putridis nō est ex
parte humoris qui est causa añs vel causa ꝯiūcta feb. Cō
clusio probatur sic hypostasis laudabilis in istis non est
aliquis quatuor humorum nec facta est ex ipsis: ergo nul
lo mō est vere ex parte humorum qui sunt causa febris.
Prima pars assumpti patet ex suppositione 3ª. 2ª pars pro
batur: q2 hypostasis fit per digōnem humoꝝ taliuꝫ si est
ex eis: sed per digōnem quā recipiūt isti humores nō cō
uertūtur a ꝓpria specie: vt dixit suppositio 2ª. ergo si hoc
mō esset ex parte illoꝝ humoꝝ hypostasis eēt aliqs qua
tuor humoꝝ. ꝯñs tñ ꝯtra secūdam suppositionē: vt statiꝫ
dicit̄ ⁊ ꝯtra experiētiā. Uidemus. n. ꝙ sedimen laudabi
le visum in causone nō est cholera: ⁊ visuꝫ in synocha nō
est sanguis: ⁊ visum in quartana nō est melia. Restat er
go ꝙ hypostasis laudabilis in talibus febribus nō sit ex
parte humorum q sunt causa coniuncta vel causa añce
dens feb. ¶ Confirmat̄ precipue ꝙ nō sint ex parte cau
se cōiuncte que actu putrefit: quia si ita esset. sequeretur
ꝙ hypostasis eēt sanies: nam nō differt a sanie: nisi q2 cau
se faciēti hypostasim nō est cōiūcta causa preter naturaꝫ:
sed ꝯstat ꝙ cū calore nāli digerēte talē hūorē q est cā cō
iūcta concurrit calor preter naturam: ergo ⁊c.

¶ 3ª ꝯclō est ista. hypostasis laudabilis tam in sanis q̄ꝫ in
egris est ex pte cibi q̄ in epate hora gnātionis sanguinis ⁊
humoꝝ nō fuit ꝯuersa in sanguinē vel aliquem alioꝝ hu
moruꝫ. ꝯclō ꝓbat̄ sic. hypostasis ista aut est ex pte ꝯuersa
ad aliquē humorē: aut ex parte non cōuersa ad aliquem:
sed non est ex parte ꝯuersa ad nām humorum: ergo est
ex parte non conuersa ad alicuius humoris naturam.
Minor patet: q2 aut esset ex parte conuersa ad humo
res hyposta. sanoꝝ aut egrorum: sed non sanoruꝫ vt pōt
inferri ex ꝯclōne prima: nec egroꝝ vt pꝫ ex 2ª. ergo nul
la oīno hypostasis nālis sube est ex pte ꝯuersa ad nāꝫ hu
moꝝ in epate: sꝫ ex pte cibi nō ꝯuersa ad nām humoꝝ in
epate q̄ effugit opatiōem nāe apud ꝯuersionē suā ad san
guinē: vt dicit Gal. loco allegato. ¶ Et vt planius intelli
gat̄ huius positionis itētio dicā sūmatim: vult ergo posi
tio hypostasis nālis sube q̄ hꝫ significare sup digōnē epa
tis ⁊ humoꝝ q sūt in ꝯcauo venaꝝ in totius ambitu hoc
mō accidere tā in sanis q̄ꝫ in egris in qbus iuenit̄ ꝙ cibo
digesto in stōcho ⁊ genito chilo aliq̄ ptes ex cibo genito
mittunt̄ ad epar q̄ dū chilus in sanguinem ⁊ alios humo
res ꝯuertit̄ nō ꝯuertunt̄ ipse ad spēm alicuius humoris
sed remanēt nō passe illā digōnem: nec ꝯuerse ad aliam
spēm q̄ꝫ prius essent. Nam si ad aliā spēm eēnt ꝯuerse su
perfluitates genite p secūdā digōnē eēnt plures q̄ꝫ sūt ab
auctoribus posite: ⁊ esset opportunū in sanis semp debite
rectis huiusmodi hyposta. apparere sicut ⁊ feces ⁊ vrinā
⁊ sorditiē: qđ est falsuꝫ ⁊ ꝯ expientiā. Iste ergo partes trā
seunt cum aquositate ad vesicam ⁊ cū pellūtur residēt in
vrina: ⁊ sicut multa pars aquositatis vadit ad venas cum
sanguie ita multa pars hui⁹ hypostatice materie trāsit ad
venas cū sanguie ⁊ aquositate recurrēte aut tarde aut ci
to ad vesicā recurrit hypostasis q̄ in vrinis apparet sube
laudabilis. ⁊ hāc ptē dic̄ Gal. vocari chimū crudū: ⁊ Aui.
sup̄fluitatē crudā: q2 nō recipit digōnē 2ᵃᵐ eo ꝙ non tm̄
fuit digesta in stōcho p pmā ⁊ vt epar cū alijs circūstātijs
tūc existētib⁹ sufficiat i 2ª digerere. ¶ Et attende ꝙ ego
nō limito me ad dōm ꝙ hec pars sit chylus: vel ꝙ sit ps
potētialis chili: vel pars cibi assumpti ex his dictis: sed re
linquo hoc sub dubio solū hoc dicēs iuxta hāc opinioneꝫ
ꝙ hypostasis est res facta ex cibo que refugit actioneꝫ na
ture apud conuersionem cibi ad sanguinem.

Sed hanc pōnē circūstāt multe difficultate s quas
opꝫ soluere si dꝫ ista positio plene itelli
gi. ¶ Primū ergo dubiū est qđ ex dictis videt̄ sequi ꝙ
hypostasis laudabilis in sanis sup indigestionem stoma
chi significat: ꝯñs tñ ꝯtra oēs auctores medicine: q2 hy
postasis sup digōnem significat non sup indigōnē. ¶ 2º
videt̄ ꝙ significat imperfectionē digestionis epatis. Nā
significat partē chili effugere operationē nature qđ non
accidit nisi epar diminute digerat. ¶ 3º vr̄ ꝙ hypostasis
laudatissima in sanis nō significat sup digōnem in epa
te: aut digōnē humoꝝ in venis. Nā hypostasis nō signāt
super illas digōnes p quas ipsa nō digerit̄: sꝫ non digerit̄
aut 2ª aut 3ª digōne: ergo nō significat super illas: ꝯñs tñ
oīno ꝯtra omnes auctores. ¶ 4º hypostasis laudabilis i
febribus in pn° deberet apparere: nā stat in pncipio taliū
febriū partem cibi crudā trāsmitti ad vesicā ⁊ inde cum
vrina egri. ¶ Quintū dubiū q2 nō significaret in febrib⁹
sup humoꝝ digōnem. Nam cū nō sit ex parte peccantis
humoris nō videt̄ modus quo sup taliū humorū digōnē
significet. ¶ 6º ꝯtra opinionem est expresse Gal. pmo de
differētijs febriū: cū dixit. Putredo aūt humoris q̄ in va
sis sił is est ei q̄ sm apostemata. Et subdit parū post de pu
tredine que fit dñante nā. In flegmonibus ⁊ pustulosis
tumoribus pus est: in humoribus autē que sūt circa arte
rias ⁊ venas ꝓportionabile puri. s. illud qđ in vrinis subsi
stit. Ecce ꝙ Gal. vult humorē putrētē in venis subsistere
in vrinis ⁊ eē hypostasim. ⁊ idē expsse vult Aui. pma q̄rti
caplo de cura putridaꝝ i generali cū dixit. Et an sedimē
laudabile est aliqd nisi humor faciēs febrem q iam dige
stus est. ¶ 7º. Si esset vt dicit nō esset cā albedinis hypo
stasis ista: q2 cū digeritur assilat̄ mēbris radicalibus sm
colorē ꝯtra Gal. pmo ꝓnosticoꝝ. cōmento vltimo. Silr
cōtra Auerroim 4º colliget. caplo de hypostasi dicit esse:
q2 nō nutriunt̄ mēbra ex sanguine nisi postq̄ꝫ est dealba
tus ⁊ eis assilatus: ⁊ ppea erit color sup̄fluitatł sicut color
nutrimēti: qñ nutritiua sequit̄ suum cursum nālem.

¶ Octaua difficultas: q2 si ista positio sit vera nō esset ve
ra causa assignata ab Auicen. in isto caplo paruꝫ infra: ꝙ
hypostasis nō requiritur in vrinis sanorum. Nā assignat
hanc cām: q2 nō opꝫ in venis sanorum esse humorem ex
cutiendum: constat ergo vult hypostasim in sanis esse ex
parte humorali.

¶ Pro solutione istoꝝ nota pmo ꝙ lꝫ res q̄ est hypostasis
in epate hora scđe digestionis nō permutet̄ a ꝓpria spe
cie in epate: nec cōuertat̄ ad aliquē hūorē. ipsa tñ aliquo
mō digōnis digerit̄ ⁊ ꝓportionabilr̄ patit̄ a calore epa
tis sicut reliqua massa ptisanaria: ita ꝙ epate bene dige
rente residuum hec pars que refugit operationē nature
ita ꝙ nō conuertit̄ in humoreꝫ: nec est aquositas: digeri
tur ita ꝙ fit alba ⁊ eq̄lis in partibus ⁊ mediocris subtili
tatis: sed cū digestio est debilis fit grossior: ⁊ cū p digōnē
sanguis fit multū choleric⁹ plerūqꝫ de hac hypostasi mul
tū subtiliat̄ ⁊ resoluit̄ vt modicū remaneat aut nihil cuꝫ
vrina excernendum. ¶ Silr etiam cum sanguis ⁊ alij
humores trāsmutant̄ in venis simul cum eis transit hy
postatica mā trāsmutabilis diuersimode a calore ⁊ frigo
re ⁊ humoꝝ dispositiōibus nō solū in dispositionib⁹ sensi
bilib⁹ ⁊ manifestis: sꝫ in qbusdā ꝓprietatibus: ita vt dige
stis humoribus simul hec hypostatica mā est digesta mō

suo:τ cū putrescit silr hoc accidit ī illa mā. ¶ Nota 2° φ
Gal.τ Aui.talē sup̄fluitatē talib⁹hūorib⁹peccātib⁹mixtā
sepe vocāt peccantē humorē aut partē ei⁹:τ hoc putandū
est eē:aut q₂ multū ꝑportionabiliter disponit̄ cū peccāte
humore cui admiscet̄ in digōne τ putredine:aut q₂ ita se
cū cōmixtus est vt discerni sensu nō possit:aut ꝑꝑ vtraq₃:
τ q₂ talis mā ē apta peccare cū cholera τ cum flegmate τ
cū alys humoribus:τ sequi illoꝝ putredinē₃ τ augere fe/
brem:ideo tales vocant medici materias cōes ad quaru₃
euacuationem elaborat̄ in p̄ncipio putridaꝝ febrium vt
p̄ma quarti.caplo de cura putridaꝝ in generali.Et Gal.
has vocat sepe serosas superfluitates. ¶ Nota 3° hanc su
perfluitatē optime dispositā quodāmodo dici posse p̄ter/
nālem τ quodāmodo nālem:vnde Gal.p̄mo ꝑnosticorū
cōmento vltimo hanc dicit medium iter humores nāles
τ p̄ternāles:nam q₂ ipsa fit a solo calore nāli non reqsito
p̄ternāli:nec requisita p̄ternāli dispōne coagente vel pre/
ternāli dispōne q̄litatiua spāli in mā:iō illā dicim⁹nālē:
q₂ vō hec hypostasis nō accidit nisi ex q̄dā ipotētia natu/
re supra cibū vel ꝑte₃ suam:ideo pōt dici quodāmō p̄ter
nām recte sicut diaforus ex relatu Gal.p̄ma aforismoru₃
oēm sudorē dicit p̄ter naturā.τ iō nō op₃ hāc inueniri in
corporibus sanoꝝ:q₂ nullo facto errore in regimine τ cor
pore optime sano in etate ꝑfecta non op₃ esse huiusmodi
hypostasim:hoc aūt est valde raro:s₃ ex multis alys mo/
dis accidit φ in sanitate non appareat.

¶ Ex quibus p₃ dubioꝝ oium solo. ¶ Ad p̄mum cōcedo
φ significat sup indigōne₃ q̄rundā ꝑtium cibi in stōcho:
sed residuu₃ chilū hypostasis optima declarat eē bene di
gestum:τ iō faciendo denoiationē a maiori dī sign̄are di
gestionē τ ꝑiformiter respōdet̄ ad scdm. ¶ Ad tertiū ne
gat̄ φ hypostasis nō digerit̄ modo suo p̄ma vel 2° digōne
vel 3ª.vt dictū est in p̄mo notabili. ¶ Ad quartū ꝯcedit̄
φ aliqñ apparet hypostasis laudabilis in p̄n° putridaꝝ:s₃
nō ꝑseuerāter.τ i oi eoꝝ vria tūc micta.τ dicit Hippo.2°
pronosticoꝝ.vrinā fidelē nuntiā salutis hēre hypostasim
laudabilē semꝑ vsq₃ in crisim:τ non ex vnica vice hoc si/
gnificari textu commēti.26.cū dixit.vrina laudabilis q̄
hypostasi₃ albā subsidentem τ equalē τ ꝯtinuam atq₃ le
nem habebit:τ sic ꝑmanēs vsq₃ in crisim:est.n.fidelis nū
tia salutem τ breuitatem egritudis significat:neq₃ est oi/
no fidelis.Ex quo p₃ multu₃ errare medicos q ex vnica
visione vrine volūt significare sup digstione humoris fa
ciētis morbum. ¶ Ad quintū patet modus ex primo no/
tato quo significat sup digōnem humoris peccātis τ sup
idigestionē eius. ¶ Ad sextū qd̄ fundat̄ sup dictu₃ Gal.
dr̄ φ Gal.sufficit φ in putredine materierū q̄ sunt in va/
sis.i.venis τ arterys pars cōmixta humori que putrefit
simul cū humore qñ digerit̄ integre vincente nā fit hypo
stasis laudabilis.nā si ex humore putrido suā speciē ꝑdē
te τ ad aliā nām ꝯuerso:fieret hypostasis illa₄ fieret vere
pus:q₂ nō ē alia rō puris τ saniei q̄₃ φ sit res genita i cor
pore nostro ex hūore putrido nō reducibili ad benignu₃
in aliā speciē trāsmutata:vt oñdi in qōne 2°aforismoru₃
illo aforismo.Circa generatione₃ saniei.imo est hec vna
de rōnibus pro hac opinione:q₂ in putredine ꝑm conca/
ua vasoꝝ cū qua vincit nā id qd̄ putrefit nō conuertitur
ad aliā speciē ꝑ digōnem:τ iō cū hypostasis laudabilis in
se.cholerica nō sit cholera restat φ nō sit ex parte chole/
re:τ ad hūc sensum loquit̄ Auicen.p̄ma quarti caplo col/
legato. ¶ Ad septimum negat̄ ꝯñtia:nā in stomacho cu₃
sit alba assimilat̄ stomacho qui est mēbrū radicale.φ si
cū trāsit ad epar nō est alba τ vadit ad venas cum humo
re malo digeritur modo suo a tunicis τ dealbatur. ¶ Ad
vltimum patet ex dictis in 3°notabili:φ si querat̄ ꝑ₃ hāc
viā an in febribus putridis decidat̄ hypostasis a cā ꝯiun/
cta vel añte dicere habet φ in multis earum a sola ante/
cedente decidit̄ vt in interpolatis in quibus humor dum
putrefit est extra venas:sed nō video qd cogit negare in
cōtinuis febribus quarum putrefactio est itra venas deci
di hypostasim a causa coniuncta vt multe auctoritates
sonare videntur.

Quantum ad tertiū articulu₃ supponit̄ p̄mo φ
v̄tus digestiua membrorum τ ve/
naꝝ agens in nutrimentū hora digōnis 3ᵉ ipm dealbat:τ
sup̄fluitates eius.hec suppositio sine ꝯditione est Gal.pri
mo ꝑnosti.cōmēto vltimo. τ Auerrois.4.colliget.caplo,
de signis ꝯtentoꝝ in vrina. ¶ 2°supponitur φ cum v̄tus
bene digerit sit digestū nō tm̄ benignum τ φ in mēbroꝝ
substātiā ꝯuertit̄:sed ēt sup̄fluitas generatur bene dige/
sta:hec suppositio p₃ per hoc φ aliter ex bonitate digōnis
expulsoꝝ nō significarem⁹bonitatē digōnis p̄ncipalr in/
tentoꝝ per digōne₃. ¶ Supponit̄ tertio φ l₃ naturalissi
mus locus sup̄fluitatis expellēde tertie digōnis sint pori
cutis vt pōt colligi ex mō ioquēdi Aui.p̄ma huius.caplo
de generatiōe humoꝝ:τ p̄ma aforismoꝝ.cōmēto.14°.tm̄
abundante multa sup̄fluitate aut clausis poris cutis nō i/
conuenit hāc sup̄fluitatē expelli vrina₃.2ª pars hui⁹ sup/
positionis p₃:q₂ ibi ē via parata ad alias sup̄fluitates cu₃
illa commixtas expellendas. ¶ Ultimo quo ad hāc via₃
supponit̄ φ hypostasis laudabilis substātie est illa q̄ h₃ si
gnificare digōnem humoꝝ in ambitu corporis τ in cōca/
uo venaꝝ.Ex his arguit̄ hec ꝯ prima pōnis.alterius.hy/
postasis laudabilis substātie in corporibus sanis apparēs
est sup̄fluitas tertie digōnis ꝑ illā tertiā digōnem ex hu/
more vel humoribus genita.ꝯclusio ꝑbat̄.talis sup̄flui/
tas residet aliqñ in vrina:vt sequit̄ ex 3ª suppositione:sed
qñ sic residet ipsa est hypostasis laudabilis τ nālis sube.g
τc.Minor p₃:q₂ qñ sic residet significat hec superfluitas
sup suam cām:sed eius cā est perfecta digestio 3ª.ergo τc.
Et ex cōclusione infert̄ correlarie φ ois hypostasis nālis
τ laudabilis sube in sanis est sup̄fluitas per digōnem ter/
tiā ex humore vel humoribus genita:q₂ nō videt̄ maior
rō de vna q̄₃ de alia. ¶ 2ª via ad hanc ꝯclusione₃ ꝑbādā
est hec.Supponit̄ p̄mo φ hypostasis nālis sube in sanis
aut est pars ex chilo veniēs a stomacho q̄ nō fuit digesta
in epate ita vt in aliquē humorē ꝯuerteretur vt dixit pre
cedens opinio.Aut superfluitas genita in 3ª digōne.nam
ipsa nō pōt eē aliqs nāliū humoꝝ:q₂ tunc nō nālr expel
leret̄:τ q₂ nulli illoꝝ conuenit in colore odore τ mō sube:
erit ergo illoꝝ superfluitas illoru₃ modoꝝ. ¶ Scdo sup/
ponit̄ φ qñ digestio p̄ma est ꝑfectior alys paribus min⁹
de chilo vel cibo transmittitur ad epar qd̄ sit ita disposi/
tum vt effugiat operationem epatis ꝯuertentis ipsum in
sanguinē vel alios hūores. ¶ Supponit̄ tertio φ in hye
me fit p̄ma digestio melior q̄₃ in estate in corporibus in q
bus calor nālis fortificat̄ in hyeme.Hec est Gal.p̄ afori/
smoꝝ.cōmēto allegato. ¶ Ex his sequit̄ φ si hypostasis
eēt illud ex cibo qd̄ refugit actionē nature τc.ad sensum
precedentis opinionis minus de hypostasi deberet eē in
vrina in hyeme q̄₃ in estate:ꝯsequens tm̄ falsu₃.Et arguit̄
ꝯsequētia:q₂ digestio fit melior in hyeme:ergo minus de
cibo refugiēs nature actiōem trāsit ad epar.ergo minus
vrina d₃ residere. ¶ Forte dr̄ φ l₃ plus de tali cibo tran/
seat i estate:tm̄ minus vadit cū vrina:q₂ maior eius pars
dissoluit̄. ¶ Cōtra.pari mō minus de vrina deberet eē in
estate q̄₃ in hyeme:ꝯñs tm̄ est falsu₃ τ cōtra Gal.loco alle
gato cū dixit φ in hyeme q̄₃titas minoratur vrie τ hypo/
stasis est feculētior.Falsitas aūt p̄mi ꝯsequētis patet ex
eadē auctoritate.Nā si hypostasis ē feculētior τ vrie quā
titas minorat̄ sequit̄ φ plus de hypostatica mā tunc iue
nitur. ¶ Cōfirmat̄ 2°ex hac via ꝯclusio sic.Nisi ita esset

hec hypostasis nō testaretur corpus se bene hēre: q2 potiꝰ testaretur digestionē nō esse ita ꝑfectam. Et ex hoc sequitur hypostasim nālē esse supfluitatē digōne 3ª genitā. Confirmat ēt ꝯ: q2 nisi ita eēt cā generalis albedinis hypostasis nō esset: q2 mēbra radicalia ipsam dealbant. s. tunice venaruz ⁊ arteriarū ⁊c. ꝯñs tñ ꝯtra Gal. ꝑ ꝓnosticoꝝ cōmēto vltio. ¶ Preterea fictū ⁊ voluntariuz videtur ⁊ sine rōne dictuz ꝙ cibus q tā crudus a stomacho mittitur vt epar ipsum in humorem nālem cōuertere nō possit cōfiguraretur tñ sanguini q tūc generatur ⁊ hūori cū q̄ miscetur. Nā si est chilus vel ps cibi cū non sit obiectū ꝓportionatū digestiue membroꝝ nō videtur ꝙ hēat ꝓportionabiliter digeri cū hūoribus ¶ Preterea cū magna pars actionis varietur ex varietate patientis mirabile videtur ꝙ semꝑ vel vtplurimum hec cibi superfluitas digeratur simul cum digestione humoris cui admiscetur.

¶ Sz de hypostasi laudabili in egritudinibꝰ dicit hec positio ꝙ est supfluitas tertie digōnis genita per digestionē in nocitiuo a virtute digestiua venarū ⁊ mēbroꝝ. ¶ Ad hanc ꝯclusionē ꝓbandā supponitur ꝑmo ꝙ possibile est aliquem febrire febre sanguinis in cuius venis non sit pro tūc aliqd de tali hypostatica mā q̄lē dicit ꝑcedens positio. Hec suppositio pz: q2 iuxta ꝑcedentē opinionē stante optimo regimine in corpore optie sano talis hypostatica mā nō transit ad epar: sed possibile est aliquem qui fuit vsus optimo regimine vsqz ad sui vltimi sanguinis generatiōez febriēdi: ergo ⁊c. ¶ 2° suppono ꝙ in statu febris sanguinis salubris ꝯuenienti stāte regimie dz in vrina deductis ipedimentis eē hypostasis alba circa funduz: hec pz ex Gal. ꝑmo de crisi. ¶ Ex his arguitur sic: in tali febriēte in statu est hypostasis laudabilis: sed ista nō est ex ꝑte cibi que non fuit digesta 2ª digōne in epate: ergo non ois hypostasis laudabilis sub̄e in egritudinibꝰ est ex tali ꝑte: ⁊ q2 nō videtur dōz esse hypostasim si nō sit mō dicto nisi supfluitatem digestionis hūoris peccātis: sequitur ꝯclusio. ¶ Et ꝓ hac conclusione est expresse Aui. ꝑma q̄rti. caplo de cura putridaꝝ. loco allegato cum dixit. Et an sedimē laudabile est aliquid nisi humor faciēs febrē q iam digestus est. ¶ Et idē sentit Gal. ꝑmo de differentijs febriū. loco allegato cū dixit putredinē q̄ est in venis dominante nā esse illud qd in vrinis subsit. ¶ Et hoc vult Auerro. 4° colliget loco supra allegato: hec etiā est causa quare in vrinis egroꝝ egritudie humorali expectatur hypostasis ⁊ nō in venis sanoꝝ. Et hec est cā quare in ꝑncipijs putridarū nō apparet vrina digesta: q2 ex humore qui nondū est digestus non separatur supfluitas: nec est separata que expelli debeat. Et vult in summa hec positio ꝙ hypostasis laudabilis sub̄e mō dicto tam in sanis q̄z in egris fit per digestionē tertiā tam in iuuatiuo q̄z in nocitiuo tanq̄z superfluens a tali digōne: sed in sanis ꝑ digōnem in iuuatiuo. ¶ Et stante regimie optimo dz per poros expelli: sed cum supfluit aut ex alia cā impeditur eius exitus ꝑ poros tūc recurrit ad venas cuz vrina ⁊ residet in fundo. ⁊ hoc vult Isaac 8ª particula vrinaꝝ dando cām q̄re hypostasis fit alba. Et rñdendo ad argumētū sophisticoꝝ in his verbis. respōdeimus duobus modis hoc posse fieri vel q2 hypostasis fundamētū est 3ª digestio in mēbris q̄ cū suā cōpleant digestionem ⁊ coctionē mēbroꝝ ꝑfecte exprimit similitudinē: vel q2 hypostasis sanguis est 2° coctus: qui in 2ª coctiōe post cōpletū ruborē nō inuenit in quaz mutatur q̄litatē mēbris assimilantē nisi tm̄ in albedinē. hic manifestissime vult Isaac dictā ꝯclusiōem. ¶ Sed dicit positio ꝙ in egris humore malo existente in venis nō reducibili ad benignū nā ipm digerit ⁊ in digōne aliquā sequestrat superfluitatē q̄ ad aliā nām ꝯuertitur: ⁊ ista dealbatur ⁊ currit cū vrina: ⁊ iō pōt ſm suas varias dispōnes significare sup humoꝝ digestione. ¶ Et h̄ scd̄e conclusionis sententia colligēda est ex Gal. ꝑmo de differē. fe. loco. s̄. allegato. ⁊ cum paꝝ ifra eodē caplo subdit. manēte. n. adhuc vtute digestiua vasoꝝ qui putrescit iterim humor in talē alterationē deuenit. ¶ Et colligitur idē ab Aui. ꝑma quarti loco allato. Et innumerabiles sūt q̄si auctoritates q̄ h̄ sonare videntur. ¶ Sed tñ hāc ēt pōnem multe circūstāt difficultates: ꝑma est ista. si ꝯclusio ꝑma eēt vera sequitur ꝙ in vrinis q̄ mingunt dum sanguis est in semita digōnis minus est de hypostasi q̄z in vrinis q̄ mingunt postq̄z sanguis est digestus. ⁊ ꝓbatur ꝯña: q2 dū sanguis est in semita digestionis adhuc nō fit digestio 3ª nec est facta. igitur ꝓ tūc nihil aut paꝝ ē de supfluitate digōnis tertie q̄ est hyposta. ¶ Et siliter qñ sanguis iā est digestus fit digestio 3ª. ⁊ per ꝯñs tūc sequestratur ⁊ multiplicatur illius digestionis superfluitas que est hypostasis. consequens tamen ꝑme ꝯñtie est ꝯtra Gal. ꝑ de crisi loco supra allato. ¶ Forte dr̄ ꝙ Gal. voluit ꝙ in vrinis q̄ migunt dū sanguis est in semita digestionis tertie ⁊ nō scd̄e. Cōtra: q2 in vrinis primis q̄ in mane colliguntur apparet plus de sedimine ⁊ hypostasi q̄z in vrinis diurnis: vt pōt colligi ex dictis in caplo ꝑmo huius sūme. sed ille mingunt dum fit sanguinis 2ª digestio. i. dum fit sanguis in epate: q̄ de secūda digōne est intelligendum. Et minor pz: q2 ille cōiter mingunt. 12. horis post cenā. sed cōstat ꝙ tūc fit digestio 2ª. Nam cibus digeritur digōne ꝑma. x. horis. Iuxta illud Auicen. 13ª tertij. hora equalis remanentie cibi in stomacho est illud quod est iter. 12. horas ⁊. 22.

¶ 2ª difficultas. ꝙ si hypostasis in sanis nō sit aliud q̄z supfluitas digōnis tertie sequitur ꝙ causa assignata ab Auicē. qñ non requiritur hypostasis in vrinis sanaꝝ nō eēt vera: dixit. n. hoc eē q2 nō opz vt in venis sani sit humor excutiendus: modo constat ꝙ opz in venis sani esse hanc superfluitatē. Nā quātūcunqz optimo existente regimine resecatur hec superfluitas vt constat per experientiā in qua vidēmus sorditiem in pānis. Et ex Auicē. 3ª primi caplo de exercitio. ¶ 2° sequitur ꝙ si esset in venis sani humor excutiēdus ꝑ hypostasiz nō esset melius q̄z si eēnt supfluitates a digōne ꝑuate. Nā si illud qd in hypostasi expellitur ē supfluitas tertie digōnis: melius est ꝙ hec sit ex humoribus bene digestis q̄z ex supfluitatibus ꝑuatis a digestiōe. ꝯñs tamē est falsum: ⁊ ꝯtra Auicē. in lr̄a. Q2 si est. s. in venis sani humor qui sit excutiēdus melius est vt hec significet ex eis supfluitates q̄ in eis fiunt ex cibo a digestione priuate: vt supra allegatum est.

¶ 3ª difficultas est ꝙ si in corpore febriētis eēt hypostasis ex humore putrido sequeretur ꝙ hypostasis esset vere sanies: ꝯñs tñ ꝯtra Gal. ꝑmo pronosticoꝝ. cōmento vltimo: ⁊ ꝑmo de differentijs febriū. Et probatur ꝯñtia. ꝑmo sic. hypostasis esset corpus fluidū genitū ex humore putrido nō reducibili ad benignū: ergo eēt sanies saltem large loquendo de sanie: tenet ꝯña per descriptionez saniei: quaz vide secunda aforismoꝝ. illo aforismo. circa generationē saniei dolores ⁊c. Confirmatur ꝙ differentia inter hypostasim ⁊ saniem est ꝙ cause facienti hypostasim non est commixta cā ꝑter naturam: sed cause facienti saniem procul dubio est cōmixta dispositio ꝑter naturam: vt sumitur ex Gal. ꝑmo ꝓnosticoꝝ loco allegato. Sed cause facienti istā hypostasiz est cōmixta dispositio ꝑter naturā. s. putredo: ergo nō differt ab illa. ergo est sanies. ¶ Forte dr̄ ꝙ ad faciendū saniem cōcurrit effectiue calor ꝑter naturaz nō aūt ad hypostasim. ¶ Sz ꝯtra ꝑmo hoc est ꝯtra illud qd ostēdi in q̄ōne de sanie. aforismo allegato. Et ꝯ Auicē. ꝑma q̄rti. caº de iudicijs saniei: vt ibi ostēdi. ¶ Preterea nulla vr̄ rō ꝙ putridus calor in apate agat cū nāli ad saniē gnādā gn ꝑ idē putridus calor i hūore faciēte febrē

agat

agat ad generationē sup̄fluitatis albe ex illo genite:

Ad has difficultates rñdet.Et p̄mo ad p̄mā ꝯcedo vt dixit rñsio ibi posita ꝙ Gal.itelligit de digōne sanguinis que est digō 3ª.Et cuȝ arguit ꝙ vrine in q̄bus plus de hypostasi apparet sunt ille que in mane colliguntur p̄mo ꝯcedit ꝙ vtplm est ita.Et cū dr̄ ꝙ illa est hora digōnis 3ᵉ:dr̄ ꝙ est hora digōnis 3ᵉ in cōmuni regimine.¶ Ad argumētuȝ: quia non distat a cena nisi.12.horis aut.x.Dico ꝙ in sumētibus bis cibū in die pro tūc fit digō 3ª.p̄sertim in venis ꝯuertēdo sanguinē ad nāȝ primaꝝ humiditatū. Nā ꝯstat ꝙ Auic.in cap̄ de his q̄ ꝓueniūt in pulsu ex somno vult ꝙ in tp̄e somni auget pulsus qñ cibus digestus est ⁊ arterie fiūt molliores p̄p̄ nutrimētū:qđ ad eas penetrat: vult g̊ ꝙ in somno nāli iā ꝓ magna p̄te cōpleta est digō 2ª ⁊ fit 3ª in venis ⁊ ꝯstat ex his que dicuntur 3ª p̄mi.ꝙ somnus ꝯueniēter approximatus digerit cibū f̄m digōnes noīatas:vbi nō vr̄ velle ꝙ tm̄ vna:ſȝ pluribus. Cū g̊ īcipere debeat postq̄ȝ cibus ab ore stomachi descēderit ⁊ anteq̄ȝ exeat de stomacho ꝯstat ꝙ in ea fit p̄ma ⁊ 2ª digō ⁊ pro magna p̄te 3ª:ideo pro tūc in fine talis somni plurimū hȝ de hypostasi.¶ Qđ aūt dr̄ ꝙ hora eq̄lis remanētie cibi in stomacho est illđ qđ est iter.12.horas ⁊.22.a q̄busdā intelligit ꝙ cibus qui sumit in q̄ntitate sufficiēti in corpore tēperato qñ comedit in duobꝰ diebus tribus vicibus stat in tēperato stomacho.x.horis cōputādo tēpus cōprehensionis cibi in stomacho ⁊ tēpus exitus:⁊ cū hoc cibo bene sumpto mane distabit ab eo horis.14.⁊ iđ tunc erit completa digestio 2ª ⁊ fit 3ª.¶ Aliȷ vō dicūt ꝙ hoc tēpus est illud qđ est mediuȝ inter.12.⁊.22.⁊ hoc est q̄nque horaꝝ.Et h̄ voluit Bartholomeꝰ de varigrana.

¶ Ad scđam difficultatē rñdet negādo primā ꝯñam:naȝ etsi in venis sanoꝝ sit sup̄fluitas digōnis 3ᵉ:nō opȝ illaȝ esse excutiendā per vrinā:sed cū nō sup̄fluit in quātitate ⁊ nō est aliud impedimētum vt supra dr̄:pellit p̄ poros manifestos aut occultos.¶ Ad ꝯfirmationē negat etiā ꝯñā intelligendo ad sensum Auic.naȝ Auic.vult ꝙ si sit humor excutiēdus per vrinā melius est vt sit sup̄fluitas cibi nouiter.ſ.sumpti:que non fuit ita plene digesta sicut alia pars:sed tm̄ fuit digesta:⁊ ꝯuersa in humorē p̄ scđam digōnē:⁊ cū hoc fuit taliter obediēs vt ꝯuertat in sup̄fluitatē 3ᵉ digōnis que trāsit cuȝ vrina.hoc est.n.minus maluȝ qđ esse potest in sup̄fluitatibus humoꝝ in venis. Qȝ si esset sanguis bene digestus nimie quantitatis:non aptus hoc modo pelli maius esset nocumētū in futuruȝ. vel 2º voluit ꝙ si est humor excutiēdus meliꝰ est ꝙ h̄ sit sup̄fluitas cibi a digōne priuati.ſ.3ª p̄fecta ⁊ p̄ncipal̄r intēta:⁊ tm̄ sunt tales vt expellant per vrinā ⁊ ibi resideāt.

¶ Ad tertiā difficultatē cōcedo ꝙ hypostasis laudabilis in febribꝰ est sanies largo mō loquēdo de sanie. Sed qđ dicit Gal.differre saniē ab hypostasi itelligit de sanie in ap̄atibꝰ genita in q̄bꝰ deterior cōiter est putredo q̄ȝ iter venas:⁊ ista differt ab hypostasi laudabili in febribꝰ putridis f̄m plus ⁊ minus p̄fectū nō f̄ȝ spēm.¶ Et pōt h̄ cōprehēdi ex Gal.p̄mo de differētiȷs febriū.cap̄ 6º cū dixit.Qȝ aūt in apostematibꝰ putredinis sūt differētie tot ⁊ in febribus aut putredine accēsis sunt spēs eoꝝ que in vrinis inferunt.Et ideo istā hypostasim vocāt ꝓportionalē puri.ſ.apostematis:q̄ȝ nō cū tanto defectu inati caloris facta est.Sed ꝙ dicit p̄mo ꝓnosticoꝝ.cōmētō vltimo.itelligit de hypostasi laudabilissima in sanis que fit nulla exñte putredie.Si q̄s aūt diceret vt Plusq̄ȝcōmētator ꝙ hypostasis nunq̄ȝ decidit a cā ꝯiūcta hāc difficultatē solueret:ſȝ incidit in alias maiores. Et ex h̄ vltimo pȝ responsio ad ꝯfirmationē.¶ Ad argumēta aūt principalia habēti hec principia facillime patet rñsio. ⁊ similiter ad rōnes prime pōnis pro suis conclusionibus.

¶ Et ꝓportio sue significatiōis sup̄ maturationē māe in toto corp̄e sicut ꝓportio significationis māe puris albi lenis silis essentie sup̄ maturationē ap̄atis. Sȝ pus est spissuȝ ⁊ h̄ est subtile.

¶ Hic ostendit habitudinē hypostasis ad saniē ⁊ dicit ꝙ ꝓportio significationis hypostasis iā dicte sup̄ maturationē māe in toto est sicut ꝓportio significationis puris albi ⁊ lenis ⁊ silis essentie sup̄ significationē maturationis māe ap̄atis.Sed tm̄ est drīa:q̄ȝ pus est spissuȝ ⁊ hypostasis subtilis.¶ Et ego dixi f̄m vtrāq̄ȝ positionē de precedētibus ꝙ nō oīno sicut se hȝ hypostasis ad humorem digestū sic sanies ad humorē ap̄atis digestum.nā hypostasis est sup̄fluitas aliquo mō apud vtrāq̄ȝ viam:ſȝ sanies est ipsum principal̄r digestū in digōne humoris faciētis apostema.Sȝ in hoc est silitudo:q̄ȝ vtraq̄ȝ significat maturationē.¶ Nota tm̄ ꝙ hic p̄ pus debemꝰ appropriate intelligere pus in ap̄ate genitū:qđ opȝ esse grossum:ꝓpterea ꝙ est in loco ꝯstrictius ⁊ resoluit suū subtile plus q̄ȝ hypostasis:ꝓpterea ꝙ humor ex quo fit hypostasis ē in venis cuȝ multo alio humore vñ ꝓhibet imutatio talis qualis est in sanie apostematis.Sumendo aūt large pus non opȝ ꝙ sit grossum.imo vt predixi aliqua hypostasis laudabilis substantie pus est.

¶ Et hypostasis quidē ⁊ sedimen significationes sunt bone lȝ tinctura deficiat ⁊ eq̄litas. Uerum equalitas apud antiquos mollior est tinctura:eq̄lis nāq̄ȝ que non tm̄ est alba sed rubea est melior alba que est aspera.

¶ Hic rñdet q̄busdam dubitationibus.Et diuidit in sex p̄tes.2ª ibi[Amplīꝰ.] 3ª ibi[Male aūt.] 4ª ibi[Et hec q̄dē.] ibi 5ª [Et in macilētis.] ibi 6ª [Et in nullis.] ¶ Dubiū p̄mū est Utrū deficiēte aliqua ꝯditionum istaꝝ sint bone eius significationes. Rñdet g̊ ꝙ lȝ deficiat tinctura:⁊ lȝ etiā deficiat equalitas tm̄ significationes eius sūt bone.¶ Dicit 2º ꝙ tm̄ melior ꝯditio est tinctura q̄ȝ eq̄litas.Et rō q̄ȝ hypostasis laudabilis equalis nō alba.ſȝ rubea est melior q̄ȝ hypostasis alba nālis asp̄a. ¶ Ubi nota ꝙ queādmodū in multis corp̄is dispōnibus inuenit magis ⁊ minus in bonitate ⁊ malitia:ita in signis:⁊ ita inuenit hypostasis laudabilis lȝ non sit optima. Rō auteȝ scđi dicti est:q̄ȝ opȝ ꝙ restringat ad hypostasis laudabilis sub̄e. Nā in hypostasi mala non est veꝝ ꝙ melior sit eq̄litas.imo est in ea vituperabilis: vt infra dicet ⁊ hoc mō particulariter itelligēda cā dicti est:q̄ȝ modus sub̄e nō dat hypostasi laudabili nisi a calore digerēte: albedo aūt q̄nq̄ȝ datur a ventositate mixta cū hypostasi:vt colligit 2º ꝓnosticoꝝ.Et iđ absolute laudabilior est in bona hypostasi equalitas q̄ȝ albedo. ¶ Sed forte dr̄ ꝙ talis alba sine equalitate est malū signū cuius oppositū dicit hic Auic.Et assumptū est Hippo.2º ꝓnosticoꝝ.textu cōmenti.28.cū dixit.Alba autē ⁊ liquida tenuis mala.ſ. hypostasis.⁊ Gal.cōmento eodē:vt pȝ legenti.¶ Hic dicit Hippo.ibi vocare hypostasim que nō vere est equalis:sed p̄mixta ex p̄tibꝰ paruis.ſ.vētositatis ⁊ humoris: vt Gal.dicit in cōmētō.Dicit 2º ꝙ hec ⁊ si sit mala:h̄ nō est:q̄ȝ nullo mō significet bonū:sed q̄ȝ est mala respectu illius que est optima:⁊ respectu illius albe in qua p̄tiū diuersitas est maior:q̄ȝ p̄tes nō sūt ita ad p̄ua ꝯdiuise. Nō g̊ voluit ibi Hipp.ꝙ oīs alba liq̄da lenis sit mala: sed ꝙ aliqua talis sit mala cōparatiue qđ Auic.hic nō negat.

¶ Amplīꝰ plurime hypostases f̄ȝ colorē vrine exñt.h̄ ex eis que diuersificant alba est melior.

post illam rubea: ⁊ post ipsam citrina: ⁊ post eam illa que est vt arsenicum: ⁊ malitia quidē a lentiginosa incipit. tu autē non attendas illud quod alij dicunt. nam albedo erit qñq; nō ꝓpter maturationē. ⁊ equalitas nō est nisi ꝓpter maturationem: ⁊ de albedine est que est ꝓpter vehementem ventositatis cōmixtionem.

¶ Hic remouet scōm dubiū ⁊ est tale Utrū hypostasis dʒ esse eiusdem coloris cum vrina: ⁊ quis est ordo hypostasis mali coloris aut boni. ¶ Dicit ergo pˢmo ad dubiū ꝙ plurime hypostases sūt coloris vrine. ¶ Dicit scdō ꝙ hypostasis que diuersificatur a colore melior est alba. 2° loco rubea. 3° que est citrina. 4° que est sicut arsenicū: sʒ mala absolute: qꝛ plus mali q̄ȝ boni significat: aut qꝛ non significat bonum incipit a calore lentiginoso. ¶ 2° nota quo ad hāc partē remouet errorem circa solutionē pˢmi dubij dicens ꝙ tu de primo dubio nō credas id quod dicūt alij. s. dicentes ꝙ albedo est melior q̄ȝ ruba. Et rō est qꝛ albedo nō semꝑ est ꝓpter digōnē: imo quādoqȝ ꝓpter multe vētositatis ꝯmixtionē. sed equalitas. s. in hypostasi laudabilis rube nunq̄ȝ est nisi ꝓpter maturationem: ⁊ hoc est qd̄ supra dixi de mēte Gal. pˢ ꝓnosticoꝝ. ¶ Nota ergo pˢmo ꝙ lʒ nō de eadē ruba sint hypostasis ⁊ aquositas: tñ humor tingēs aquositatē plerūqȝ cōmiscet cum hypostasi ⁊ ipsam tingit. Et multotiens ꝯtingit ꝙ hypostasis est superfluitas ex humore tingente vrinam: ⁊ qꝛ supfluitas multotiens attestat in colore aliquo mō illi cuius est supfluitas. ideo ꝯtingit etiā hypostasim similari vrine in colore. ¶ Nota scdō ꝙ qñqȝ diuersificat in colore ⁊ h pōt multis causis ꝯtingere. Nā qñqȝ mā hypostasis est grauis grossa nō bene cōmiscibilis cū aquositate ⁊ de se colorē habēs: vnde nō facile tingit per aliquod paruū ex alio humore cōmixtum. vt verbi grā. hypostasis fiat nigra: ⁊ non aquositas aut alba aut rubea. ¶ Nota 3° ꝙ hypostases ab albo ꝓcedentes in citrinum vsqȝ ad colorem arsenici citrini nō ponunt absolute male: qꝛ non opʒ humores a qbus decidunt carere digōne aut plurimū esse recedentes a nālitate. Sed illa que est in colore lentis ⁊ alie magis ad nigrum tendētes significantes sunt aut fortem adustionē aut forte frigus vt plurimū: ⁊ ideo absolute sunt male mō dicto. sed in coloribꝰ bonis pˢma est alba: nō tñ quelibet alba q̄libet rubea est melior. vt pʒ ex dictis. Sʒ aliq̄ vt illa que hʒ aliq̄s alias bonas ꝯditiones oī rubea est melior: illa enim significat ꝑfectionē digōnis: qd̄ nō facit alia. 2° loco est rubea: qꝛ significat dñiū humoris benigni. nā lʒ significat longitudinem morbi respectu albe dicte: est tñ nūtia fidelis sperande salutis: vt Hyppo. ꝓnosticoꝝ. textu cōmenti. 27. Citrina autē est 3° loco: quia color eius est ex cholera nō multum maligna: ⁊ similis arsenico qꝛ maiorem hʒ citrinitatem magis accensam choleram significat.

¶ Male aūt hypostasis incōtinuitas melior est q̄ȝ ipsius ꝯtinuitas ⁊ hypostasis qdē mala est quā e vicino scies. Bona autem hypostasis de qua loqmur puri assimilatur ⁊ flegmati crudo cum tenuis fuerit. Uerūtñ pus ab ea differt ꝑ fetorem: ⁊ flegma crudū separat ab ea ꝯculcatione suarum partiū. Et ipsa ab vtrisq̄ȝ differt subtilitate ⁊ lenitate.

¶ Hic rñdet 3° dubio. Et duo facit. pˢmo qd̄ dictum est. 2° notificat bonā ⁊ malā hypostasim. ¶ Dicit ergo ꝙ incōtinuitas male hypostasis est melior sua ꝯtinuitate: qꝛ ꝯtinuitas significat cōpletum dñium: ⁊ soluitur dubiū an semꝑ melior sit ꝯtinua aut icōtinua hypostasis. ¶ Dicit scdō ꝙ que sit mala hypostasis paulopost dicet. Sed bona hypostasis similat puri ⁊ flegmati crudo qñ ista sunt tenuia. Cognoscit tñ a pure vel sanie per fetorē ⁊ discernit a flegmate crudo ꝯculcatione suaꝝ partium. Nā partes flegmatis sunt viscosiores ⁊ difficilius abinuicem separant concussa vrina: ⁊ tu hic per pus intellige pus apostematis non generalr̄ vt ex qōne potes elicere. hypostasis autem optima vtraqȝ leuior est ⁊ subtilior.

¶ Et hec quidem hypostasis non queritur: nisi in egritudinibus qm̄ in sanitate non requiritur ⁊ illud est qm̄ non dubitatur quin in corꝑe egri male retente sint materie in venis ipsius que nisi maturēt portendūt corruptionem. In venis autem sani non semper opʒ esse humorem qui sit excutiendus. sed si est melius est ꝙ hoc significent ex eis superfluitates que in eis superfluūt ex cibo a digōne priuate. deinde superfluit superfluitas que in vrina fit hypostasis siue matura siue non matura.

¶ Hic remouet quartum dubium ⁊ est Utrum in vrinis bonis sanoꝝ sit expectāda hypostasis. Et rñdet ꝙ hec hypostasis nō querit nisi in egritudinibus. Et ideo in sanitate nō requirit. Rō aūt est: qꝛ nō dubitat ꝙ in corpore egri sunt retēte male materie ⁊ in suis venis que nisi maturent pretendūt corruptionē: sed nō opʒ ꝙ in venis corporis sani sit humor excutiendus. ¶ Dicit 2° quo ad hāc partē ꝙ si hypostasis inuenit in corꝑe sano melius est vt ipsa significet supfluitates que supfluunt ex cibis pˢuata digōne. deinde ex illis supfluit supfluitas que descendit ⁊ fit hypostasis in vrina siue matura siue nō matura.

Et hic locus est notabilis. Nā pˢmo est dubium Utrū in bona vl' ꝑfecta vrina sanorū debeat esse hypostasis. ⁊ videt ex Aui. ꝙ nō pˢmo hic. Nā si nō requirit nisi in egritudinibus: itelligit ꝙ nō requirit ad bonū significandū. Et ideo in sanis ad significādū nō reqrit hypostasis: si eni per hoc qd̄ dicit nō requirit solū intelligeret ꝙ nō est necessariū esse: silr̄ etiā non requirit in egritudinibus: qꝛ nō obstāte ꝙ non habeant malos humores stat virtutē non digerere ⁊ nihil emittere de illis per vrinam vt accidit in pˢncipijs morborum. ¶ Scdō hoc idem apparet ex suo modo loquēdi īfra in caplo de optima vrina vbi dicit ꝙ dʒ habere hypostasim albā ⁊c. ⁊ hoc nō dixit absolute sed cuʒ ꝯditione si hypostasim habeat: vbi innuit ꝙ pōt esse sine hypostasi.

¶ Sed oppositū vult Gal. primo de crisi vbi dixit. Laudabilior vō vrinaꝝ est illa que est boni coloris: in qua est nubes alba lenis ⁊ eq̄lis aut residens in fundo vasis aut natans in supremo aut pendēs in medio. Et laudabilior harum trium est cuius nubes subsidet quā sequit cuius nubes pendet in medio: deinde 3° cuius nubes pēdet in supremo he nunq̄ȝ species vrine significant digestionē. Reliquaꝝ vō oīum specieꝝ vrine quedā significāt ꝯriū digestionis: ⁊ quedam perditionem. ¶ In hoc dubio respondet Dinus ꝙ sanoꝝ quidam sunt sani optime aut simplr̄: quidam cuʒ latitudine. In vrinis aūt sanoꝝ optime non requirit hypostasis. Et hoc ꝓpter duas causas. vna est quia deficit materia: vt Auicē. dixit. Non enim est in eorum venis humor excutiendus. scdā est ex parte agentis: qꝛ vt dicit Dinus: hypostasis fit a calore nāli ⁊ pˢternāli simul: vt allegat Gal. in sano autē cuʒ latitudine pōt esse hypostasis: qꝛ stat in ea mā superfluens ⁊ agens:

quia aggregatū ex vtroqȝ calore. ¶ Sed hec rñsio non est digna tāto viro: maxime qꝛ allegat Gal. male. Nam Gal. primo ꝓnosticoꝝ. cōmento vltimo. vult ꝙ hypostasis in hoc differt a sanie: quia cause facienti hypostasim nō ꝯiungit dispō vel calor preternām: sed bene in sanie. ¶ Alij sunt qui dicūt ꝙ in corpore sanissimo ⁊ optime recto nō apparet hypostasis. Et rō qꝛ in eo nō sunt humores mali qui sunt excutiendi ⁊ superfluitates tertie digōnis sufficienter per poros expellunt. Nam quanto nālis calor est fortior tanto istius superfluitatis dissolutio est occultior. ¶ Dicunt scđo ꝙ in venis sani stat esse aliquā paruam partem excutiendi per vrinam. Nam nō omne paruum quid abundantie humoris trahit a latitudine sanitatis simplr. lȝ non sit in optimo gradu absolute.

¶ Alij vo dicūt ꝙ nō in qualibet vrina sani simplr semi optime recti debet esse hypostasis: vtputa in illis qui mingunt post digestionē sanguinis cōpletam: sed in cuiuslibet sanissimi optime recti vrina que mingitur in tempore digōnis sanguinis requirit hypostasis. Et primū hoꝝ dicūt voluisse Auic. Scđȝ vo est id quod dicit Gal. ꝑmo de crisi cuȝ dixit. Et dico ꝙ q̄diu sanguis permaneat in semita digōnis in omni vrina que mingit videtur sedimen lene equale album plurimum. Et ꝯstat ꝙ loquitur ibi Gal. de vrinis sanoꝝ: ⁊ vt de his que in ista hora mingantur in loco statim supra allegato. Et fortasse hic modus est verior. ¶ Sed restat dubium de qua digestione loquitur Gal. Et respondetur ꝑm ꝑlus q̄ cōmentatorē. ꝙ de digōne in epate. Sed apud scđaȝ opinionem supra positam de hypostasi intelligenduȝ erit de digestione in venis ⁊ membris que est tertia.

Secunda difficultas est de illa pte. Sed si est melius est vt hoc significent ex eis supfluitates a digestione priuate: ⁊ que sequuntur in parte. Nā melius videret ꝙ significaret superfluitates digestas q̄ indigestas vt cōstat. ergo non est melius ꝙ significet superfluitates. hic locus est vnum de principalibus fundamentis opinionis Monachi. Nā dicit Monachus ꝙ si est humor excutiendus in venis sanoꝝ: melius est vt ille humor sit superfluitas ex cibo veniens a stomacho ad epar: que priuatur digestione scđa. ⁊ est apta vt expellat cum vrina ⁊ fiat hypostasis matura ⁊ imatura. Naȝ iste superfluitates sunt minime lesiue corpis. Et ex hoc vult hypostasim nō esse ex humore genito per scđam digōnē tanq̄ supfluitas digōnis tertie. Nā si sic esset tūc eēt melius vt sit ex digestis q̄ idigestis humoribus. ¶ Qui vo volunt tenere aliam viam dicunt ꝙ si est humor excutiendus in vrinis sani: aut si est hypostasis in vrinis sanoꝛuȝ melius est vt significet superfluitates tertie digestionis cibi que sunt priuate digestione principalr intenta a mēbris: ⁊ sunt apte expelli cum vrina. Si quis aūt hic subtiliare vellet posset eligē ꝙ hypostasis in sanis sit ad modum dicendi Drusiani: ⁊ in infirmis ad modum positionis secūde. sed causa breuitatis non extendo.

¶ Et in maciletis qdē est sedimen paucū: qđ descendit ꝑm paucitatis dispositionem ⁊ proprie qui exercitio vtunt ⁊ artibus se exercēt laboriosis: ⁊ non multiplicatur huiusmodi hypostasis nisi in corporibus pinguium ociose viuentium. ⁊ propter hoc etiam in vrinis egrorum macroruȝ non est expectanda hypostasis tātū quātum in vrinis egrorum pinguium: quoniaȝ eorum egritudo multotiens recedit. ita ꝙ nil descendit. ⁊ multotiens hypostasis in eorum vrinis non peruenit ad hoc vt descendat: sed tamē plerunq̄ est modicum eius in eis natans aut pendens.

¶ Hic remouet quintū dubiū inferēdo vnū correlariū. Dubium ergo est Utrum in omniuȝ sanoꝝ corpoꝝ vrinis equalr requirat hypostasis: ⁊ dicit ꝙ in dispōne sanitatis in macris ⁊ vtentibus exercitio multo ⁊ artibus laboriosis paꝝ descēdit de sedimine siue hypostasi dispositione sanitatis: imo non multiplicatur hypostasis nisi in corporibus pinguiū ⁊ vtentium ocio. ¶ Infert scđo correlariū ꝙ in vrinis egroꝝ macroꝝ non est expectāda hypostasis sicut in vrinis egroꝝ pinguiū. Et rō est: qꝛ mltotiens egritudo macroꝝ recedit sine hoc ꝙ aliquid descēdat ad fundū: sed plerūqȝ est in eis sedimen paucū pendens in medio aut natans in supremo. Et cā oium illoꝝ est ꝙ humores macroꝝ sunt pauci subtiles facile resolubiles nisi essent melici qui etiā sunt paucoꝝ humoꝝ. Nā siue apud vnā opinionē trāseā siue apud aliā multitudo resolonis ⁊ motus ad exteriora paucificat hypostasiȝ aliqđ iuuat qđ ex flegmatis humoribus cū digerūtur multa sequestratur hypostasis: non sic ex siccis.

¶ Et in multis quidē vrinis hypostasis ilico cū mingitur descendit nisi in eis que valde mature sint. imo in eis parum expectandum est. Et plures ex hypostasis coloribus sūt ꝑm plīm ꝑm colorē vrine: sed melior ex eis que diuersificantur est alba: post quā est rubea. deinde citrina.

¶ Remouet sextū dubiuȝ ⁊ est Utrū in vrinis statim residat hypostasis dicēs ꝙ in nullis vrinis statim cū mingunt residet hypostasis nisi sint valde mature. Nam in istis in descēsu paꝝ est expectandū. Et cā est: qꝛ ventositas nō est cōmixta cū ea. Repetit aūt ꝙ plures colores hypostasis sunt ꝑm colorē vrine. sed illaꝝ que diuersificant melior est alba. deinde rubea. deinde citrina.

¶ Nonnālis vo hypostasis alia est silis rasure intestinoꝝ corticalis que est furfurea aut herbina aut simillaginea aut similis arsenico rubeo: aut ei quod est valde citrinum. alia est carnosa. alia est adipina. ⁊ alia est saniosa. ⁊ alia est mucillaginosa. ⁊ alia est que est similis frustulis fermenti in aqua soluti. ⁊ alia est sanguinea sanguisugalis. alia capillaris. ⁊ alia est arenalis granosa. ⁊ alia est cineritia.

¶ Hic exeqt de alio mēbro. s. de hypostasi nōnālis sube. Et diuidit in duas. ꝑmo enumerat modos nonnālis hypostasis. 2° eius significationes. ibi 2ª l Silis vo. ¶ In ꝑma dicit ꝙ de spēbus hypostasis nōnālis sube q̄dam est corticalis: ⁊ ista est pluriū modoꝝ. nā vnꝰ est corticalis similis rasure intestinoꝝ que dr furfurea: alius orobina: alius simillaginea: alius illiꝰ que est silis arsenico rubeo aut illi qđ est valde citrinuȝ. 2ª spēs est hypo. carnosa. 3ª spēs est adipina. 4ª est saniosa. 5ª est mucilaginosa. 6ª est silis frustulis frumenti in aqua. s. dissoluti. 7ª est sanguinea sanguisugalis. 8ª est capillaris. 9ª est arenalis granosa. 10ª est cineritia. ¶ Ubi considera ꝙ lȝ nālis sit vnius modi: tñ preternālis est multoꝝ modoꝝ sicut recedere a medio est multiplr: nō obstāte ꝙ medium sit vnū. Sufficiētia autē istoꝝ decē modoꝝ pōt assignari. sed opȝ ꝙ fundet super experiētia ꝙ alioꝝ modoꝝ nō inueniant. Nā nō pōt cadere super diuisionibus per se notis nisi experientia mediante. Nā rō non ꝓbat esse quin possit esse

oſſuoſa niſi ꝙ viſum eſt nunq̄ȝ egredi oſſa per vrinā. ⁊ iō dimittendo modum ſufficientie ſequamur partes.

¶ Similis ṽo raſure inteſtinoꝝ corticalis. alia eſt petaloides magnaꝝ partium rubeaꝝ aut albaruȝ que ſignificat ſ̄m p̄lm ꝙ ſeparate fuerūt ex membris que ſunt ꝓpinqua membris a quibus diuiduntur vrine. ⁊ albe ſignificant ꝙ ſunt ex veſica propter vlcera que ſunt in ea aut ſcabiem aut corroſionē. Rubee aūt carnoſe ſignificant ꝙ ſunt ex rene. Et ex petaloidibus qdem ſunt que ſunt coloris fuſci ⁊ obſcuri aut ſquamis piſcium ſimiles. ⁊ hec eſt vehementer mala. ⁊ oībus ſpēbus hypoſtaſis quas nominauimus deterior ſignificat petaloꝝ membroꝝ radicalium raſuram. veꝝ duo prima ipſius genera nullo modo impediunt. imo plerūq̄ȝ veſicam mundando ſanant. ⁊ dixerunt quidam cuidaȝ homini ſe in potu tribuiſſe cantarides. qui cortices albos q̄ſi venoſos minxit qui cū in aquoſitate fricabantur reſoluebant̄ ⁊ tingebant̄ tinctura rubea: qui factus eſt ſanus ⁊ vixit.

¶ In hac parte ponit Auic. ſignificationes haꝝ ſpēꝝ hypoſtaſis nō nālis. Et diuidit̄ in decē partes ſicut ſunt decem maneries. 2ª ibi [Et tu quidem.] 3ª ibi [Hypoſtaſis ṽo adipina.] 4ª ibi [Sanioſa ṽo.] 5ª ibi [Simillaginoſa.] 6ª ibi [Capillaris ṽo.] 7ª ibi [Que aūt.] 8ª ibi [Arenoſa plurimū.] 9ª ibi [Sanguiſugalis ⁊c̄.] ¶ Circa primaȝ partē nota ꝙ petala dicunt̄ partes late pluſq̄ȝ ꝓfunde hypoſtaſis. ergo ſ̄lis raſure inteſtinoꝝ corticalis ab Auic. hic ponit̄ ex parte quātitatis triū modoꝝ: quoꝝ duo ſūt manifeſte latitudinis ad ſenſum: vnus nō ita manifeſte. Et iſtos modos tres ſubdiuidit vt dicā. ¶ Primus ergo iſtius modus eſt hypoſtaſis petaloides magnaꝝ partiū. qr partium ꝑfecte ⁊ manifeſte latitudinis ⁊ lōgitudinis pluſq̄ȝ cōiter eſt furfur. ¶ Scōs modus eſt latitudinis ⁊ ꝓfunditatis ſimilis furfuri. ¶ Tertius eſt ſimilis cernoi. Et cernois eſt ſimilla frumenti ⁊ eſt farina granoſa groſſa: que fit plerunq̄ȝ ex grano ſicilie ⁊ vbi vtuntur ea. primo ergo Auic. diſtinguit ſignificata primi modi. ſcōo ſcōi. tertio tertij. 2ª ibi [Et ex ea qdem.] ibi 3ª [Et cernoidis ṽo.] ¶ In prima parte dicit q̄tuor: ꝙ de hypoſtaſi ſimili raſure ītestinoꝝ: quedam eſt petaloides magnaruȝ partium albaꝝ aut rubeaꝝ que ſignificant que ſunt ex mēbris mingendi. ſ. veſica aut poris vritidibus aut rene. Et albe ſignificant ꝙ ſunt ex veſica ꝓpter vlcera vel ſcabiē. Et rubee carnoſe ſunt ex renibus. ¶ Scōȝ dictū eſt ꝙ ex petaloidibus que ſunt fuſca ⁊ obſcuri coloris ſimilia ſquamis piſciū in liuiditate ⁊ luciditate: ⁊ iſta ſūt vehementer mala ⁊ deteriora omnibus ſpēbus hypoſtaſis nominatis: ⁊ ſignificāt raſuram membroꝝ radicalium. ¶ Tertiū dictū eſt ꝙ duo prima genera nullo modo impediunt. imo plerūq̄ȝ veſicam mundādo ſanāt. ¶ Quartum dictum eſt ꝙ quidam dixerunt ſe dediſſe cuidaȝ in potu cātarides qui minxit cortices venenoſos albos qui cum fricabantur in aquoſitate reſoluebantur: ⁊ tingebāt tinctura rubea qui factus eſt ſanus ⁊ vixit. ¶ Nota ergo hic primo ꝙ petalia ſiue partes late modo dicto mingūtur in vrina plerunq̄ȝ cum ſanie. vnde nō videntur niſi concuſſa vrina. Oportet ergo cum videris in vrina ſaniē agitare ⁊ ꝓſpicere ſi petalia vides natantia ⁊ qn̄q̄ȝ abſq̄ȝ ſanie: ⁊ etiaȝ melius videt̄ vrina circūuoluta fortiter vt natent. ¶ Nota ſcōo ꝙ hec petala qn̄q̄ȝ habent ſubſtantiam duram vt caro vel panniculus: ⁊ tunc non ambigit̄ quin fuerint partes mēbroꝝ per excoriationem vel corroſionē ſeparate. Et cum ſunt alba lata ſunt ex veſica. cū oblonga pauca latitudine ex poris vritidibus aut collo veſice. Cū rubea aut citrina ex rene: ſupra aūt venire nō poſſunt ꝓpter viaꝝ ſtricturam: ⁊ iſta omnia impediunt: ⁊ ſunt mala ſignificātia vlcera in iſtis mēbris. ¶ Qn̄q̄ȝ aūt hec petala non ſunt ita dura: imo cum fricantur digitis reſoluunt̄ in aqua ad modū paſte aut luti aut pinguedinis: ⁊ iſta aliqn̄ ſūt ex mēbris mingendi. Nam qn̄q̄ȝ in eis aggregant̄ quedam res viſcoſe ad modū panniculorum adherentium veſice ⁊ parietibus venaꝝ ⁊ poroꝝ: ⁊ proprie ſunt alba. ¶ Et de iſtis fuit id quod dictum eſt de illo qui ſumpſit in potu cantarides: ⁊ iſta non ſunt mala nec per viam ſigni nec cauſe: nam exitus eoꝝ ſanat oppilationes ⁊ ſignificat illam ſanitatem. ¶ Et de iſtis intelligit Auic. in tertio dicto. Et ideo dixit ꝙ prima duo genera non impediunt. ſ. quādoq̄ȝ non vniuerſal̄r intelligendo. ¶ Aliquādo aūt hec petala que hoc modo reſoluunt̄ per fricationem ſunt ſimilia ſquamis piſcium ⁊ fuſca: ⁊ iſta ſignificant liquefactionem radicaliuȝ mēbroꝝ ⁊ ideo non ſunt niſi mortalia. Accidunt auteȝ quia carne eliquata ⁊ in locis calidis permanente eliquata tranſit in hac forma per vias ſtrictas colatorij. ſed cum veniunt ad veſicam ibi coagulantur ⁊ conuertunt̄ in petala non tanto exiſtente ibi calore vt prohibeat hanc coagulationem. Ex quibus omnes particulas intelligis plane.

¶ Et ex ea quidem que eſt ſicut raſura inteſtinorum eſt quedam que eſt minoris latitudinis q̄ȝ due predicte ⁊ ſpiſſioris ſub̄e que ſi rubea fuerit vocatur herbina: ⁊ ſi rubea non fuerit vocatur furfurea: ⁊ herbine quideȝ ſi fuerint rubee partes plerūq̄ȝ ſunt partes epatis aduſte: ⁊ plerunq̄ȝ eſt ſanguis in eo aduſtus. ⁊ plerunq̄ȝ eſt etiā ex rene. Sed que eſt ex rene eſt maioris cōtinuitatis carnoſa. alie ṽo due plus ſimilant̄ ei que non eſt carnoſa: ⁊ fracturas eſt magis recipiens: ⁊ cum vehementer trahit ad citrinitatē eſt ex rene proculdubio. qm̄ illa que eſt ex epate ad rubedinem trahit fuſcam: ⁊ quādoq̄ȝ aſſociat̄ ei in hoc illa que eſt ex rene. Furfurea ṽo hypoſtaſis qn̄q̄ȝ eſt ex ſcabie veſice: ⁊ qn̄q̄ȝ eſt ex liquefactione membroꝝ: ⁊ differentia inter eas eſt ꝙ cum illic in radice membri fuerit pruritus ⁊ fetor erit ex veſica: ⁊ proprie cum pus prius mictum fuerit ⁊ precipue cum alie ſignificationes vrine demonſtrauerint maturationem: ⁊ fuerint vene ſuperiores ſane complexionis. ⁊ non fuerit in eis macula. immo in veſica. Sed ſi cum inflāmatione fuerit ⁊ virtutis debilitate ⁊ membroꝝ mingendi incolumitate ⁊ color fuſceitati attinuerit erit tūc ex liquefactione humoris.

¶ Ponit ſigna ſcōe maneriei. ſ. que habet furfuris quaſi latitudinem ⁊ groſſitiem: ⁊ tria dicit. primo ꝙ de hypoſtaſi corticali quedam eſt minoris latitudinis q̄ȝ due ꝑdicte ⁊ maioris ſpiſſitudinis. ſ. profunditatis que qn̄q̄ȝ eſt rubea qn̄q̄ȝ non: ſed alba. Et cum eſt rubea vocat̄ oro

biria: ⁊ cum est alba vocatur furfurea. ¶ Dicit secūdo ꝙ orobina si est rubea aut fusca significat liquefactionem partium epatis aut sanguinis adusti: ⁊ qñqȝ est ex rene. Sed si est duoꝝ primoꝝ tūc est magis trahens ad rubedinem fuscam: ⁊ non est ita dura sicut carnosa. imo facilius frangitur ⁊ dissoluitur: ⁊ quando vehementer trahit ad citrinitatem est ꝓculdubio ex rene: ⁊ ista est illa quaȝ dixit supra similem arsenico valde citrino. ¶ Dicit tertio ꝙ furfurea quandoqȝ est ex scabie vesice: qñqȝ est ex liquefactione membroꝝ. Et hoꝝ differentia cognoscitur hoc modo. qr si est illic fetor ⁊ dolor ⁊ pruritus in radice virge. s. circa pecten erit ex vesica: ⁊ ꝓprie quando alie significationes demonstrant vrine maturationem: ⁊ non fuerit macula in venis superioribus totius corporis: sed si fuerit cū iflāmatione ⁊ debilitate v̄tutis: ⁊ cū incolumitate membroꝝ vrine ⁊ color fuerit fuscus: tunc significat ꝙ est ex liquefactione humoris. ¶ Et cause haꝝ diuersitatum sunt siles superioribus: sed est diuersitas: qr cum sunt petala parua fusca resolubilia significāt liquefactionem humoꝝ: magna aūt mēbroꝝ. Et tu ex his ꝯsidera cum tuo iudicio estimatiuo ꝙ nō repugnat hec parua esse ex membris: ⁊ illa magna ex humoribus.

¶ Et crinoidis ꝟo plm est ex adustione sanguinis que ad rubedinem trahit. Et multotiēs est ex liquefactione mēbroꝝ ⁊ eoꝝ rasura si albedini attinet. Et qñqȝ est etiā ex vesica scabiosa ſȝ minus. Et tibi quidem possibile est vt modum differentie inter eas intelligas per illud qḋ iam sciuisti. Si autē nigredini attinet est ex sanguis adustione ⁊ ꝓprie in splene. Omnes preterea petaloides hypostases que non sunt ex causa q̄ sit in vesica ⁊ rene ⁊ cānalibus vrine in egritudinibus acutis malū portēdūt perniciosum.

¶ Nūc ponit significationes tertij modi corticalis. Et dicit tria. primū est ꝙ plm hypostasis crinoidis est ex adustione sanguinis: ⁊ ita trahit ad rubedinem. ⁊ est illa que est similis arsenico rubeo. Et multotiens est ex liquefactione mēbroꝝ ⁊ rasura si attinet albedini: ⁊ qñqȝ: sed rarius est ex vesica scabiosa. ¶ Dicit scḋo ꝙ possibile est tibi considerando superius dicta vt intelligas ⁊ cognoscas istoꝝ modoꝝ drias ex colore. s. ⁊ duritie in fricādo ⁊ passione membroꝝ: sed si attinet nigredini est ex adustione sanguinis in splene: qr ille est niger. ¶ Dicit tertio ꝙ species hypostasis petaloides que non sunt ex renibus vel vesica aut poris vritidibus in acutis egritudinibus ostēdunt malum perniciosum. ⁊ causa regule est: quia ostendunt liquefactionem ⁊ adustionem maturationi opposi tas: ⁊ multum ipsam prohibentes.

Sed dubitatur que istaꝝ triū sit peior. an petaloides magnarum partium: an furfurea: an crinoides. Et videt̄ ꝙ furfurea ex auctoritate Jsaac ⁊ Theophili. Sed ille que magnaꝝ partiū vult Auic. Et videt̄ istos doctores discordasse. Nam Auic. videtur velle ꝙ nunq̄ȝ est magnaruȝ partium fusca nisi ex mēbroꝝ radicalium eliquatione. Sed alie ex humorum possunt contingere eliquatione. ¶ Jtem videt̄ estimasse ꝙ non fiunt petalia lata nisi ꝓpter fundum eliquationē. vnde partes multum viscose ⁊ tenaces eliquantur: sed in crinoidi ⁊ furfurea minus tenaces. ¶ Or si dicat̄ crinoidem fieri ꝓpter nimiam adustionem incinerātem. Hoc Auic. non videt̄ voluisse qr stante vita nō pōt radicaliū mēbroꝝ nobilium tanta fieri ab intrinseco adustio vt ꝓpter illam fiat incineratio: sed plm qḋ facit talis calor in mēbris est dissoluēdo ꝑtes valde glutinosas que cū sunt multe ꝯuertunt̄ in petalia magna: ⁊ ideo deterior est illa magnaꝝ partium. ⁊ ego Auic. iudicium magis probo.

¶ Et tu quidem iam sciuisti ex hac summa carnose dispositionem: ⁊ ꝙ plurimum eius est ex rene: ⁊ quandoqȝ ipsa non est ex rene. Nam ex rene nō est nisi cum caro est sane carnositatis: ⁊ non est in corpore liquefactio: ⁊ vrina quidem matura venarum significat sanitatem: quoniā renum egritudines maturationem non prohibent vrine: quia ipsa supra ipsos existit.

¶ Hic determinat de hypostasi carnosa. Et dixit duo. primū est. tu cognosces dispōneȝ hypostasis carnose ex hac summa ex his que sunt nūc dicta de corticali. Jd aūt qḋ scitur est ꝙ plurimū hypostasis carnosa est ex rene: quia alia vrinalia mēbra sunt neruosa: sed qñqȝ non ex rene. nam qñ est ex rene est integre carnositatis sane. i. dure: ⁊ pro tūc nō est in corꝑe liquefactio. Et per oppositū intellige qñ hypostasis est carnosa ⁊ nō dura: tūc est ex liquefactione mēbroꝝ ⁊ est deterior. ¶ Dicit 2° ꝙ vrina matura. i. digesta significat sanitateȝ venaꝝ. s. supra renes: ⁊ non significat ita renū dispōnes. Et rō est: qr maturatio vrine est supra renes. i. ꝑficit̄ in mēbris supra renes.

Sed hic cadit difficultas. Nam in diabete vrina est penitus cruda: vt prima de crisi ⁊ 18° tertij. ⁊ in illa patiunt̄ renes. ergo renuȝ passio facit vrinā indigestā. ¶ Preterea: vrine patiētium lapidem ⁊ vlcera in vesica plerunqȝ sunt indigeste: vt notat experientia: ⁊ dicit 18° tertij. ¶ Hic dr̄ ꝙ aliqñ sunt ille passiones nō cōmunicātes superioribus mēbris: ⁊ tūc vrina apparet digesta: qñqȝ cōmunicāt epati ⁊ venis: ⁊ tunc variatur digestio vrine per illos. ⁊ tu hāc elige solonem.

¶ Hypostasis ꝟo adipina adipis ⁊ pinguedinis ⁊ etiam carnis significat liquefactionem: ⁊ earum peior est que auri aque similatur. Duo aūt ipsius principia cognoscuntur ex paucitate ⁊ multitudine ⁊ commixtione ⁊ separatione: quoniam cum est multa ⁊ separata existimat̄ ꝙ sit ex parte renis: ⁊ ꝓpter liquefactionem sue adipis: ⁊ si est minus ⁊ maioris commixtionis ex loco magis remoto. Et est cum in vrina frustum album granati grano simile visum fuerit ⁊ erit ex adipe renis.

¶ Determinat de adipina: ⁊ dicit tria. p̊mū est ꝙ adipina significat liquefactionē adipis ⁊ pinguedinis ⁊ aliqñ carnis. Sed illa que est deterior est illa que assimilatur auri aque. Est aūt auꝝ aque tela super aquā putridā natās cū nitore auri ⁊ liuiditate. ¶ Dicit 2° ꝙ principia hypostasis adipine Utrū sit a longinquo aut a renibus cognoscūtur per multitudinē ⁊ separationē ⁊ ꝯtraria. Naȝ quādo pinguedo est multa ⁊ parum ꝑmixta est ex rene: ⁊ qñ est pauca ⁊ multū cōmixta est supra renes a remotiori loco. ¶ Dicit 3° ꝙ cū fuerit visum granū albū in vrina simile grano granati significat ꝙ est ex rene. ¶ Ubi nota p̊mo ꝙ circa renes multa pinguedo inuenit̄ que quando eliquat̄: qr nō multū moratur anteq̄ȝ ad vesicam tendat ideo ⁊ multa est ⁊ paꝝ cōmixta cuȝ aquositate. sed cum pinguedo supra renes eliquat̄ p̊mo illa loca: nō tm̄ abundāt pinguedine. scḋo qr multā viā transit anteq̄ȝ ad vesicā transeat. ideo a calore qui primo eliquauit ⁊ multum consumitur ⁊ mulutm ꝑmiscetur aquositati. ¶ Sed de

illa que est similis grano granati cōsidera ꝙ est ex adipe in ꝯcauo renū qui adeps cum eliquatur paruz transit in poros ⁊ statim coagulat̃ in vesica. Si aūt a lōginquiori loco fuerit. nō fiet ad modū grani granatoꝝ.

¶ **Saniosa vero vlcus significat qđ apertuz fuit ⁊ pprie in mēbro mingēdi: ⁊ pcipue si ibi fuerit sedimen laudatū ad fundū descendens.**

¶ Ponit hic significationes saniose dicēs ꝙ saniosa significat vlcus qđ fuit apertuz ⁊ pprie in mēbris mingendi. ⁊ hoc veꝝ pcipue si vrina fuerit sedimen laudabile recedēs ad fundū. ¶ Ubi nota ꝙ ppter acuitatē vrine mēbra illa aptiora vident̃ ad incurrendū vlcera ꝙ̃ alia membra intrinseca. vnde multo plures inueniunt̃ cum vlcere renū aut vesice ꝙ̃ alioꝝ mēbroꝝ interioꝝ nisi forte intestinoꝝ. Et ideo cuz saniosa hypostasis mingit̃ significat̃ ꝙ ab vlcere venit pcipue viaꝝ vrine accedit ad hāc causaz ꝙ etiā alioꝝ mēbroꝝ vlcera nō ita facilr̃ per vrinā euacuant̃ sicut vlcera illaꝝ viaꝝ. ¶ Nota scđo ꝙ cū in vrina apparet hypostasis laudabilis sube significat̃ ꝙ mēbra superiora sunt sana ⁊ pcipue epar a quo maxime fluere posset de alys membris sanies cum vrina: ⁊ ideo tunc maxime significat̃ vlcus in vys vrine.

Sed dubium est q̄uo in tali vrina in qua est hypostasis saniosa apparet sedimen laudabile. ¶ Dicēdū est iuxta id qđ vidi per experiētiā ꝙ habētes vlcera in renibus aut vesica nō semp migūt saniem in oi sua vrina: imo qn̄q3 eā sine sanie mingunt: ⁊ tunc non ꝯuenit apparere sedimen laudabile: volet g̃ Auic. ꝙ in illis in quoꝝ vrinis qn̄q3 apparet sedimē laudabile: ⁊ qn̄q3 saniosuz multis vicibus significat̃ ꝙ sanies est a vys vrine. ¶ Aut scđo dicit̃ ꝙ nō icōuenit sanie existente in superioribus partibus esse vlcera in vys vrine vnde fiet vrina digesta ⁊ cum sedimine laudato. Sanies autem grauior ⁊ grossior ⁊ pauce commixtionis cū aquositate cito descendit: hypostasis laudata postea: ⁊ non ita ad fundum.

¶ **Et mucilaginosa quidem significat humorē spissum cruduz: aut qđ est in corpore multus: aut ex instrumentis vrine egrediens: aut crisim apertionis vene sciatice: aut doloris iūcturaꝝ. Et hoc quidem cognoscitur ex alleuiatione que post ipsam sequitur.**

¶ Hic determinat de mucilaginosa: ⁊ diuidit̃ in tres. primo facit qđ dictū est. scđo docet vitare duos errores. tertio ponit vnam regulā de significatione mucilaginose. ibi 2ª [Plerunq3.] ibi 3ª [Et vrina.] ¶ Dicit pmo ꝙ hypostasis mucilaginosa significat aliquod istoꝝ quatuor s. aut humorē crudū esse multū in corpore: aut ꝙ multus talis humor egredit̃ ab instrumentis vrine. a tertio crisim apertionis sciatice vene. Et etiam crisim doloꝝ iuncturaꝝ. quartū aūt significatum ponit in sequēti parte. ¶ Causa aūt est clara. Naz hypostasis mucilaginosa accidit: q2 multum de flegmate mucilaginoso pellitur qđ flegma est crudum: hec aūt expulsio: aut est ppter abundantiam eius in toto aut in membris vrine: ppter qđ cogitur natura emittere aliquid eius: aut propterea ꝙ maturatus est talis humor: ⁊ terminatur egritudo que ab illo pendebat: ⁊ tunc plurimum erit terminus sciatice aut podagre a talibus humoribus pendentium. Signū autē qđ accidit hoc modo per viam crisis est alleuiatio que sequitur iuxta sententiā scđi aforismi prime particule.

¶ **Plerūq3 eni subtiliat̃ ⁊ attenuat̃ ⁊ putat̃ hypostasis laudabilis. Quapropter in acutis egritudinibus non est confidendum in eo quod apparet śm similitudinez laudabilis hypostasis: cū nondum fuerit maturationis hora: nec presentes fuerint eius significationes: ⁊ etiam est cum vehementem cōplexionis renis frigiditatē significant. Inter saniosam vero ⁊ crudā existit differentia: quoniam saniosa existit cuz febre ⁊ precedūt ipsam significationes apostematis ⁊ eius partes faciles sunt ad ꝯiungendum ⁊ separandum. ⁊ quedam ex ea est que cum aquositate vehementer miscetur: ⁊ quedam ex ea que separat̃. sed crude est ⁊ turbide ⁊ spisse ⁊ non facile coniungitur nec facile separatur.**

¶ Docet vitare errores. Et facit duo. Primus est ꝙ tu debes scire ꝙ hoc flegma mucillaginosum plerūq3 subtiliat̃ ⁊ putat̃ ꝙ sit hypostasis laudabilis: qđ supple est falsum. Et ex hoc infert Auic. ꝙ in morbis acutis nō est cōfidendum in eo quod apparet śm similitudinem laudabilis hypostasis cum nondum fuerit hora maturationis nec fuerint presentes eius significationes. Et subdit ꝙ hypostasis mucilaginosa quandoq3 significat vehemētez frigiditatem complexionis renuz. ¶ Scđs error est ꝙ aliquando est hypostasis saniosa ⁊ apparet cruda vel mucilaginosa. Et differentia tamē inter eas est quoniā saniosa est cum fetore ⁊ cruda sine fetore. ⁊ saniosam precedunt signa apostematis in aliquo membro. non sic opz in cruda: ⁊ partes saniose faciliter separant̃ quādo vrinale concutitur: ⁊ faciliter coniungunt̃ quando dimittitur quiescere. Sed in mucilaginosa vel cruda est oppositū. imo est turbida spissa que nec facilr̃ diuidit̃ in partes nec faciliter separata ꝯgregatur. ¶ Circa primuz ergo errorem attende ꝙ sepe in eo decipiunt̃ medici. Nam a calore febrili sepe subtiliatur aliquod flegma crudum: ⁊ hz similitudinē laudabilis hypostasis ⁊ non est. Et ideo ad hunc errorē vitandū: opz primo ꝯsiderare nām ⁊ speciē morbi in se: ⁊ videre Utrū in tāto tpe debet esse mā morbi digesta. scđo opz ꝯsiderare alias ꝯditiones oēs dictas supra de laudabili hypostasi: ⁊ Utrū sit similis hypostasis aque rosate cito descēdens. tertio ex alys signis significantibus materie digestionē: sicut sputum: feces: ⁊ q̃dā alie significationes magis a longe digestionem significātes. Residuum est clarum.

¶ **Et vrina quidez in qua plurima mucilaginosa hypostasis apparet quādo est exuberans cū in fine podagre apparet ⁊ dolorem articoruz significat bonum.**

¶ Hic ponit vnam regulam dicēs ꝙ vrina in qua est plurima hypostasis mucilaginosa in fine doloruz iuncturarum ⁊ podagre est bonum signum: ⁊ causa est: q2 significat ꝙ expellitur cretice in bona crisi.

¶ **Capillaris autem est propterea ꝙ humor occultus consolidatur ex calore in ipsum agente que quandoq3 est alba quandoq3 est rubea ⁊ eius consolidatio est in rene: ⁊ ferunt quidam ꝙ in eius longitudine plerunq3 palmi mensura inuenitur.**

¶ Hic docet significata capillaris hypostasis ⁊ causas dicens ꝙ capillaris hypostasis est ppter humorem occultum qui consolidatur propter calorem in ipsum agentē. ¶ Et ista hypostasis quandoq3 est alba quādoq3 rubea:

⁊ eius

⁊ eius consolidatio est in rene. Et quidam dicunt ꝙ in eius longitudine plerunqꝫ inuenitur mensura palmi: ⁊ tu de hoc vide Gal. 4° afori smoꝝ. 18° cōmento. vbi talē rationem adducit ad ostendenduꝫ ꝙ pili illi sunt ex materia ingrossata in renibus ⁊ ibi adusta a calore: quia illi qui hoc patiuntur plurimum sunt vtentes grossa ⁊ viscosa dieta vt comestione fabaꝝ ⁊ casei: ⁊ non curantur nisi cum medicina incidente ⁊ humectante ⁊ subtiliante. Et precipue debetis hoc intelligere si habuerit respectuꝫ ad renes. Et ibi Gal. narrat ꝙ medietatem bracchy habuit aliquis talis pilus in longitudine. ego autem in mōte Alcino vidi hominem qui quotidie per multos annos minxit. Nec dum curatus erat cum multorum medicoꝝ cōsilia secutus esset. ¶ Causa autem ꝑpter quā in renibus generatur ⁊ non in alys membris est: quia ibi est colatorium strictos poros habens a quo oriūtur pori vritides. In transitu ergo per poros materia recipit subtilitatem pili: ⁊ pendet pilus in poro vritide ex vno capite dum ex alio stat adherens colatorio: ⁊ sic loci cōmoditas in alys membris non inuenitur.

¶ **Que autem eramēti fusi frustulis similis existit debilitatem significat stomachi ⁊ intestinorū ⁊ digerendi malitiam in ipsis. ⁊ est plerūqꝫ causa eius comedere lac ⁊ caseum.**

¶ Docet significata hypostasis similis frustulis fermenti in aqua dissoluti dicens ꝙ hec significat stomachi debilitatem ⁊ intestinoꝝ: ⁊ malitiam digerendi: ⁊ quandoqꝫ est ꝑpter comestionem lactis ⁊ casei. ¶ Ubi nota ꝙ hic non debet dicere textus frumenti frustulis sed fermenti. ¶ Nam vrina similis frustulis frumenti est illa que vocatur crinoides: ⁊ de hac dixit Gal. scđo pronosticoruꝫ cōmento. 28°. ꝙ non potest fieri per hunc moduꝫ ꝙ partes cibi indigeste veniant ad vias vrine dure vt erāt: immo est ex adustione humorum: sed ista est similis frustulis fermenti: quod est ad fermentandum panem dissolutum in aqua: ⁊ sunt quedam partes albe grosse viscose sicut fermentum: ⁊ iste accidunt modo dicto. ¶ Non ergo bene dixit Dinus quando concessit hanc esse maneriem aliam crinoidalis hypostasis apparentis in sanis. Sed Auicen. supra ⁊ Gal. loco allegato locutos fuisse in egris. Modus autem quo accidit hec vrina: aut est quia a stomacho tales partes transeunt: aut quia ex chilo crudo generantur in epate.

¶ **Arenosa vero semper significat lapidem qui consolidatur: aut consolidādo procedit aut qui resoluitur: ⁊ que quidem est ex eis rubea est ex rene: ⁊ quando non est rubea est ex vesica.**

¶ Ponit significata hypostasis arenose. ⁊ dicit ꝙ ista semper significat lapidem qui consolidatur aut consolidando procedit. aut lapidem qui resoluitur: ⁊ si est rubea est ex rene: ⁊ si est alterius coloris est ex vesica: ⁊ p rubeaꝫ intelligas citrinam. ¶ Ubi notanduꝫ ꝙ arenosa differt a crinoide: quia est durior ⁊ cōmuniter minoꝝ partium. ¶ Nota scđo ꝙ renes fortem habent virtutem digestiuam respectu vesice. ⁊ ideo superfluitatem diu in eis retentam sibi in colore assimilant: ⁊ propter hoc lapides ⁊ arena renum sunt rubei aut citrini. Sed vesica est debilis digestionis: ⁊ ideo lapis in ea genitus aut est albus: aut ꝑm colorem humoꝝ ex quo fit vt aliquando niger. ¶ Nota tertio ꝙ differentia est inter arenam significātem lapidem qui coagulatur: ⁊ arenam significātem dissolutionem. Nam prima est grossior ⁊ viscosior ⁊ mollior. scđa contrarys modis disponitur. ¶ Nota tamen vt vult Commentator primo epidimiaꝝ illa parte: ⁊ in renibus dolor ponderosus quādoqꝫ arenule a renibus sūt albe sed raro. ¶ Et ego testor me Venetys vidisse mulierem que post dolores renuꝫ vehementissimos: qui versus pecten extendebātur: administrato balneo minxit lapides plures albos ad moduꝫ aluminis roche combusti ⁊ lenes. Ex quo patet ꝙ lꝫ ad plurimū superfluitates sibi assimilent: non tamen semper. Et ex hoc patet quare pili de quibus supra sunt albi.

¶ **Plurimū autem que cineritia est flegma significat aut pus cui ꝑpter longam moram accidit caloris mutatio: ⁊ sectio partiuꝫ. ⁊ est qñqꝫ ꝑpter adustionem que ei accidit.**

¶ Determinat significata cineritia dicens ꝙ plurimum quod significat hypostasis cineritia est flegma: aut pus cui propter longam moram accidit mutatio coloris ⁊ sectio: id est minoratio partium. Et quandoqꝫ est propter adustionem que accidit ei. Cineritia autē differt ab arenosa in duritie. quia non tantuꝫ est dura ⁊ minorationes valde habet partes sicut cinis. ¶ Et causa dicti est: quia non videtur alia materia bene mutabilis in hunc colorē ⁊ modum substantie q̄ due dicte.

¶ **Sanguisugalis vero hypostasis si vehemēter est mixta epatis debilitatem significat: ⁊ si minus hac significat vulnus in cannalibus vrine ⁊ continuitatis solutionem in ipsis: ⁊ si fuerit separata plurimum eius erit in vesica ⁊ in virga. ⁊ nos quidem perscrutabimur hoc in particularibus egritudinibus in capitulo de mictu sanguinis: ⁊ si in vrina fuerint sicut sanguisuge rubee infirmo splenem habente resoluetur vel arescet splen ipsius. Scito auteꝫ ꝙ in egritudinibus vesice non multus egredit sanguis: quoniam eius vene mixte sunt in ipsius corpore calcate ⁊ anguste ⁊ pauce.**

¶ Hic ponit significationes hypostasis sanguisugalis siue sanguinee: ⁊ dicit sex. Primum est ꝙ talis hypostasis quando est multum cōmixta cum aquositate significat debilitatem epatis. Scđm est si est mixta: sed minus significat solutionem contineri in vys vrine. Tertium est ꝙ si est multū separata tūc est ex vesica vel virga. Quartum est ꝙ de hoc magis dicet in tertio in caplo de mictu sanguinis. Quintum ꝙ si in vrina apparent sicut parue sanguisuge infirmo patiente splenem id est grossitiē splenis significat illius morbi salutem. Sextum est ꝙ tu scias ꝙ in egritudinibus vesice non mingitur multum sanguis: quia vene sunt cōmixte cum sua carne calcate angustate ⁊ pauce. ¶ Et tu considera hic dici sanguisugalē sanguineā hypostasim. Et tūc est clara causa prius dicti. nam ex epatis debilitate accidit ꝙ non potest sequestrare aquositatem a sanguine. ⁊ ideo multum de sanguine transit cuꝫ vrina ita a renibus nō pōt bene colari: ⁊ multum de sanguine vadit cum vrina: ⁊ multum est cōmixtus ꝑpter longitudinem vie qua veniunt simul. ¶ Sed diceres pori vritides sunt neruosi: ergo ex eoꝝ solutione continuitatis non egreditur sanguis. ¶ Hic dicit ꝙ sūt neruosi: tamen in eis sunt alique venule quibus apertis fluit sanguis: minus tamen mixtus q̄ ab epate veniens. ¶ Sed iterum est difficultas quomodo ex splene venit sanguis ad modum paruaꝝ sanguisugaꝝ: cū enim splen multo magis distat a vesica q̄ epar magis cōmixtus debet esse aquositati sanguis a splene veniens q̄ veniens

ab epate. ¶ Hic dr̄ ꝙ sanguis iste ꝓpter sui grossitiē ⁊ viscositatem non permiscet cuꝫ aquositate sicut ab epate veniens. nam longitudo vie maiorem facit permixtionem si cetera sint paria.

¶ Hypostasis vero significatio ex quantitate ipsius sumpta multitudine quidem sui ⁊ paucitate declarat cause ipsam efficientis multitudinē aut eius paucitatem. ⁊ ex quantitate quidē sui in magnitudine aut paruitate sui est quēadmodum diximus in hypostasi mucilaginosa.

¶ Hic ꝓsequitur de significatione hypostasis per scdm modum dispositionum consideratarum in ea. s. per considerationem quantitatis: ⁊ dicit duo. vnuꝫ est ꝙ hypostasis multa declarat multitudinem cause facientis ipsam: ⁊ pauca paucitatem. ¶ Dicit scdo ꝙ ex quantitate hypostasis in magnitudine ⁊ paruitate est quēadmoduꝫ dictū est de hypostasi mucilaginosa. ¶ Ubi primo nota ꝙ per multitudinem ⁊ paucitatem hypostasum intelligimus multitudinem ⁊ paucitatem siue magnitudinem ⁊ paruitatem quo ad sui totalitatem. Sed per magnitudineꝫ ⁊ paruitatem intelligimus quo ad parteꝫ hypostasis. ita ꝙ illa dicatur magna que hꝫ partes magnas: ⁊ parua habens partes paruas. ita ꝙ in hypostasi habente partes diuersas: quedaꝫ est que est composita ex partibus paruis: quedam ex magnis: ⁊ de hoc loquitur hic.

Sed tunc sunt due difficultates. Prima est qꝛ hypostasis multa est in egris ⁊ in sanis pauca: sed in sanis causa efficiens hypostasiꝫ est amplior. ergo non est verum ꝙ multitudo hypostasis significat cause efficiētis ipsam multitudinē. Et pꝫ minor: qꝛ v̄tus est amplior in sanis: ⁊ v̄tus est cā efficiēs hypostasim. ¶ 2ª difficultas. qꝛ nō videtur ꝙ significatio hypostasis magne modo dicto sit quēadmodū dictum est in mucilaginosa: qꝛ mucilaginosa multa est bonum signum in fine morborum: sed aliquādo est malum signuꝫ in principijs significans materie multitudinem: hypostasis auteꝫ magnarum partium est semper bona: vt vult Gal. scdo ꝓnosticorum. cōmento 28° cuꝫ dixit. Qd̄ est: qꝛ sedimen diuersuꝫ cuius partes sunt magne est super virtutem significatio nature s̄m magnitudinē illius substātie cōposite ex partibus illis ⁊ rectificatione digestionis eius. Partes autē parue significāt ꝙ mā iā vincit nām ⁊ eam superauit.

¶ Ad primum istorum dicit̄ ꝙ Auic. per causam facientem hypostasim intellexit improprie causaꝫ materialem. s. humoreꝫ vnde decidit̄. ¶ Ad scdm dicit̄ ꝙ hypostasis magnarum partium est bona respectu hypostasi paruarum partium: lꝫ vtraqꝫ non sit optima. Et dicit̄ ꝙ similitudo istius in significatione ad mucilaginosam: est intelligenda ꝙ sicut magnitudo ⁊ paruitas significant in mucilaginosa ita in hypostasi diuersarum partium magnitudo: ⁊ paruitas partium non in mucilaginosa melior est multa q̄ꝫ pauca: ⁊ tu illud intellige non vt dicit Dinus dicēs: ꝙ hec q̄nqꝫ est ex dn̄io virtutis: q̄nqꝫ ex multitudine mãe: ⁊ ꝯcedēs ꝙ hypostasis magnarum partiū est q̄nqꝫ ex dn̄io virtutis: cuius oppositū expresse vult Gal. loco allegato.

¶ Eius autem significatio ex qualitate sui est ex colore quidem ipsius: quoniaꝫ que ex ea nigra est significat malum s̄m diuisiones quas nominauimus. Que tamen ex ea sanior est illa cuius hypostasis est nigra: ⁊ aquositas nō est nigra. ⁊ rubea quidem sanguinis significat proprietatem ⁊ fastidium: ⁊ citrina quidem significat calorem fortem ⁊ egritudinem insidiosam. Et ex ea quidem que alba est quedaꝫ est bona sicut diximus: ⁊ quedaꝫ est mala sicut mucilaginosa aut saniosa aut spumosa maturatiōi ꝯᷓria. Viridis quoqꝫ semita ē ad nigrā. Ex dolore vero eius est quēadmodū dixim⁹ in his que ꝓmissa sūt.

¶ Modo ponit significationes qualitatis hypostasis. Et primo coloris. scdo odoris dicens ꝙ hypostasis nigra est mala s̄m diuisiones nominatas. i. s̄ꝫ modos dictos in capitulo de coloribus. ꝙ sit malus color niger: qꝛ. s. significat vehemens frigus congelans aut calorem adurētem. Sed dicit ꝙ illa est min⁹ mala cuꝫ hypostasis est nigra: ⁊ aquositas non est nigra. ¶ Ubi nota ꝙ quemadmodū dictum est in loco allegato quādoqꝫ vrina nigra est propter crisim egritudinum melancholicarum: ⁊ ita hypostasis ⁊ cum alijs signis multa existens est quandoqꝫ signū bonum: sed quādo non est per modum crisis est signum malum: ⁊ minus mala quando hypostasis est nigra ⁊ nō vrina. nam significatur non tāta esse materiei male multitudo: imo aliquando talis materia digeritur sed raro. ¶ Dicit scdo ꝙ hypostasis rubea significat dominiū sanguinis ⁊ fastidium. ¶ Ubi nota hypostasim fieri rubeā deducto vlcere ex sanguinis dominio: modo dominante sanguine plerūqꝫ est fastidium. nam vna de causis non esuriendi est copia sanguinis in epate. vt 3° nālium virtutum. ¶ Dicit 3° ꝙ hypostasis citrina significat calorē fortem ⁊ egritudinem insidiosam: ⁊ hoc qꝛ significat cholere non pure dn̄ium. talis aūt est multum calida: ⁊ egritudo ab illa est periculosa presertim multa existente materia. ¶ Dicit 4° ꝙ hypostasis alba quedaꝫ est bona de qua supra dictuꝫ est sicut saniosa mucilaginosa: ⁊ spumosa est illa de qua dixi supra cum dicebat̄ ꝙ equalitas est melior tinctura: vnde ibi vide. ¶ Dicit 5° ꝙ viridis est semita ad nigram. Et hic per viridem possumus etiaꝫ intelligere indicaꝫ ⁊ irealem ⁊ phisticalem. Et omnes iste sunt coloris minus mali q̄ꝫ niger in quem terminant̄: lꝫ aliqua nigra hypostasis aliqua viridi sit minus mala. viridis autem vere viriditatis significat choleram ꝫinariam: ⁊ est pessima nec est via in nigram. ¶ De secunda parte dicit ꝙ de odore omnino dicendum est sicut superius dictum est de odore vrine.

¶ Ex ipsius vero situ ⁊ ex lenitate quidem sui ⁊ diuulsione: quoniam lenitas ⁊ equalitas in hypostasi laudata est melior: ⁊ in non laudata est deterior. Sed diuulsio significat ventositates ⁊ digerendi debilitatio.

¶ Ponit significationes ex situ partiū adinuicē: ⁊ cōprehēdit hic lenitatē in supficie: ⁊ asperitatē ⁊ diuulsioneꝫ ⁊ ꝯiunctionē partiū adinuicē. ⁊ dicit ꝙ lenitas ⁊ equalitas in hypostasi laudata est melior. Sed in nō laudata est deterior. Sed diuulsio significat vētositatē ⁊ digerēdi debilitatem. ¶ Ubi nota ꝙ sicut lenitas ⁊ eq̄litas in hypostasi laudata significāt vniforme dn̄iuꝫ caloris nālis sup māꝫ: ita mala significat vniforme dn̄ium male q̄litatis: diuulsio aūt significat vētositatē. Sed iudicio meo qdā sunt modi diuulsionis qui aliqd̄ significāt: vt hypostasis circularis vl' pforata. Nā ista meo iudicio significat materiei viscositatē ⁊ grossitiē: ⁊ cū hoc plurimā caliditatē. Modus aūt est: qꝛ a medio vrine plurimi fumi sursum via recta ascēdūt q ꝓhibēt ꝯgregari hypostasiꝫ circa mediū vrinalis: sed circūquaqꝫ descēdēte mā vnit̄ in circulo ⁊ sui viscositate post vaporum recessuꝫ nō coicidūt ptes.

¶ Eius auteꝫ significatio ex loco sui est: quoniā

aut

aut est natans ⁊ vocatur nubes aut pendens. ⁊ hec quidem est in medio stans que est maioris maturationis q̄ prima. ⁊ ex pendēte illa melior est cuius ruge ⁊ fimbrie ad inferiora declinant: aut ad fundum descendens que est melioris maturationis. hoc quidem est de hypostasi laudata. Non laudata v̄o que leuior est melior existit sicut nigra: ⁊ hoc in febribus acutis: ⁊ similiter si humor est flegmaticus aut melancholicus: quoniaꝫ ea que est vt nubes melior est ea que inferius descendit. significat enim eius subtilitatē nisi cuꝫ causa natationis fuerit multa vētositas: ⁊ si nō fuerit ita natans est melior q̄ pēdens ⁊ inferius descendens est deterior.

¶ Ponit hic significationes ex loco hypostasis in vrina. s. aut supius: aut inferius: aut in medio. Et p̄mo in genere bone vel male hypostasis. Scd̄o dat cās natandi vel ad funduꝫ descendēdi. Tertio ponit regulas speciales in significādo sup locis hypostasis. ibi scd̄a [Et causa qdeꝫ natandi.] ibi tertia [Cūq; in p̄ncipio.] ¶ In prima dicit ꝙ hoc modo significamus ex loco hypostasis. Nam aut natat iuxta supficieꝫ: aut pendet in medio. Et ista significat maiorē maturationē in hypostasi laudata. Et de ista melior est que habet quasi fimbrias ad fundū descēdentes: q2 significat ꝙ in parte materiei ꝓcessit magis digestio. ¶ Alia v̄o est descēdēs ad fundū: ⁊ hec significat meliorē maturationē: ⁊ hic est modus significādi ex loco in hypostasi laudata. Sed in nō laudata illa que leuior est melior est sicut nigra: ⁊ h̄ in febrib⁹ acutis. Et silr̄ si hypostasis sit humor flegmaticus aut melicus: qm̄ nubes est melior q̄ pendēs: ⁊ pēdēs melior q̄ subsidēs: q2 iste signāt subtilitatem nisi fuerit pēdētia ex vētositate. Et si cā nō fuerit vētositas: tūc melior est natās q̄ pendēs: ⁊ melior pēdēs q̄ stans in fundo. ¶ Sꝫ hic attēde ꝙ in corpib⁹ sanis in qb⁹ hypostasis apparet: melior significat̄ digestio ex hypostasi in fundo q̄ pēdēte: ⁊ melior ex pēdēte q̄ ex natante: vnde in tēpato debite exercitato: ⁊ si min⁹ de hypostasi appareat q̄ in tēpato getato: tn̄ illud apparēs est in fundo. ¶ Nota scd̄o ꝙ in egris solēt doctores hāc ponere distinctionem ꝙ hypostasis: aut descēdit magis s̄m grossitiē humoꝝ: ⁊ minus s̄m subtilitateꝫ: aut magis descēdit: q2 caret vētositate: ⁊ minus: q2 ventosa: aut 3° magis descēdit ex ope nature digerētis: tūc dicunt ꝙ maior descēsus ratione opis nature: ⁊ rōne carentie vētositatis est melius signū. Sed maior descēsus rōne grossitiei humoꝝ est deterior: sed hoc planū est ex his que dixit Auic. Nam dixit ꝙ hypostasis laudata est melior descendens nisi cā natādi fuerit vētositas. In nō laudata que fuerit in substantia humoꝝ leuior est melior: q2 isti humores leniores ⁊ subtiliores facilius a virtute vincuntur.

¶ Et cā qdē natāti supius est caliditas cum qua est acuitas ⁊ vētositas. Hypostasis aūt diuulsa in grossa supius natat: ⁊ ꝓprie cuꝫ sit leuis ⁊ in tenui descēdit inferius: ⁊ ꝓprie cuꝫ sit grauis.

¶ Ponit hic causas natandi dicens ꝙ caliditas ⁊ acuitas materiei sunt causa natādi: q2 faciunt mām̄ leuem: ⁊ etiā ventositas. ¶ Dicit scd̄o ꝙ hypostasis diuulsa in grossa vrina superius natat: ⁊ ꝓprie si ipsa sit leuis: tūc sunt tres cause natandi. figura lata: leuitas: ⁊ resistentia vrine. sed in vrina tenui descendit deorsum: ⁊ ꝓprie cum sit grauis: ⁊ causa est clara.

¶ Cūq; in p̄ncipio egritudinis apparet pendēs ⁊ natans postea perseuerat: significat ꝙ crisis cum exitura veniet. Macilentorū v̄o egritudo plerūq; remouetur sedimine bono natante aut pendente: quēadmodum diximus in precedētibus. Et cuꝫ inter nephilim ⁊ enorima ⁊ hypostasim fuerit aliquid simile tele aranee: aut densitas erit signum malū. Et multotiens quidem natans sedimen non bonū apparet ex quo ꝓuenit terror. Sed istud erit principiuꝫ maturationis ⁊ ꝑmutatio ad bonitatē. postea pēdebit: deinde descēdet: ⁊ erit signū non malū. Qꝛ si post ip̄m male ꝓuenerint hypostases timor queꝫ in primis habebamus fiet necessarius.

¶ Hic ponit quatuor ꝑticulares modos significādi ex loco hypostasis. Et diuidit̄ in quatuor partes s̄m regulas. ¶ Primo g̃ dicit ꝙ in p̄ncipio egritudinis apparet sedimen natans: ⁊ postea ꝑseuerat pendēs significat ꝙ crisis veniet cuꝫ exitura. Nec incōuenit ꝙ in p̄ncipio apparet natans sedimen significans occultā digestionē. ¶ Causa aūt dicti est: q2 mā est quodāmodo digesta ⁊ incōplete: ⁊ ideo fiet crisis imꝑfecta: que plurimū est crisis ꝑmutationis. ¶ Scd̄a regula est ꝙ egritudo macilētoruꝫ plerūq; remouet̄ cum sedimine bono pendēte aut natāte: vt dcm̄ est supra. ⁊ cā est: q2 ipsi paucas hn̄t supfluitates ⁊ easdeꝫ leues. Ex qbus seqtur ꝙ in qbusdā hypostasis natans aut pendēs significat cōplementū digestionis. ¶ Sed tunc diceret̄ ꝙ eque ꝑfectā digestionē significaret sedimē natās sicut in fundo. Negat ꝯñtia. q2 digestio cōpleta in humore: cuius sedimen stat in fundo est ꝑfectior q̄ cōpleta digestio in humore: cui⁹ sedimē digestū natat. Sed tu in isto ꝯsidera. ¶ Forte enim nō est verū: nisi vt in plurib⁹ ꝙ sedimen bonū in fundo est melius natāte. ¶ Tertia regula est ꝙ qn̄ inter nephilū ⁊ enorima fuerit aliqd sil'e tele aranee: aut densitas est signū malū. Et cā est: quia significat multitudinē ⁊ diuersitatē materierū quaꝝ vna non digerit̄. s. illa a qua separat̄ illud simile tele aranee. ¶ Quarta regula est ꝙ multotiēs apparet sedimē natās nō bonū: ex quo ꝓuenit terror: sꝫ istud est p̄ncipiū maturationis male materiei ⁊ ꝑmutatiōis ad bonum. deinde pēdebit in medio: ⁊ postea descēdet ad fundū sedimē bonū. Et ego hec pluries vidi. Sed si postq̄ natauit fiat hypostasis mala timor qui habebat̄ in p̄n° fiet necessarius. Et tu ex hoc collige ꝙ lꝫ sit suspecte loquendū cuꝫ vides malā natāteꝫ nebulam nō assertiue dicendum est ⁊ ꝓnosticandum malum nisi perseueret.

¶ Significatio v̄o hypostasis ex suo tempore est: qm̄ si velociter postq̄ mingit̄ descēdit est significatio bona s̄m maturitatē: ⁊ cuꝫ tarde descendit est significatio priuationis maturatiōis s̄m quātitatem sue dispositionis.

¶ Modo ponit significationes ex tēpore descensus hypostasis. Et dicit ꝙ velocitas descēsus hypostasis significat bonitatem maturatiōis: ⁊ tarditas debilitatē illius: ⁊ hoc in vrina significante maturationē. nam in mala ⁊ descendente ꝓpter materierū grauitatem: non propter maturationem est oppositum.

¶ Significatio autem forme cōmixtionis ipsi⁹ est sicut diximus cuꝫ de mictu sanguinis ⁊ adipis mentionem fecimus.

¶ Docet significare ex modo mixtionis. Et dicit ꝙ iudiciū est dandū sicut dictum est de hypostasi saniosa ⁊ sanguinea. nam multa cōmixtio significat materiam a longinquo venientem: sed separatio ⁊ pauca cōmixtio est signum propinquitatis.

¶ De significationibus multitudinis vrine ⁊ paucitatis ipsius. Cap. VII.

Vrina que pauce existit quātitatis virtutis significat debilitatem. ⁊ illa que est minus eo ꝙ bibitur resolutionem significat multam ⁊ ventrem habere ⁊ aptitudinem ad hydropisim. Illa vero que est multe quantitatis: quandoqꝫ significat liquefactionē ⁊ superfluitatum liquefactarum in corpore in vrina euacuationem: ⁊ nos quidem differentiam inter eas cognoscere possumus ſm virtutis dispositionem.

¶ In hoc caplo ponit Auic. signa sumpta ex quātitate vrine. Et primo ponit generalia signa. Secūdo specialia: id est ꝯtracta ad quasdaꝫ alias dispositiones. ibi scđa [Urina mali.] ¶ Dicit primo ꝙ vrina pauce quātitatis significat debilitatē virtutis. Et vrina que est minor eo qđ bibit significat multam resolutionē ⁊ ventrē. i. fluxum vētris: ⁊ aptitudinē ad hydropē. Illa vero que est multe quātitatis quādoqꝫ significat liquefactionē: ⁊ quādoqꝫ significat superfluitatū liquefactaꝝ in corpore euacuationeꝫ. ¶ Dicit secūdo quo ad hāc parteꝫ ꝙ nos possum⁹ cognoscere differētiam istoꝝ modoꝝ in significādo ſm dispositionē virtutis. ¶ Nota igit primo ꝙ vrina dicit absolute multa aut pauca respectu quātitatis mediocris que inuenit in tēperato tēperate recto: vrina autem dicit minoris quātitatis eo ꝙ bibitur. i. ꝓportionaliter minor ꝙꝫ potui correspōdet. ¶ Secūdo nota ꝙ vrina pauca ꝑsertim respectu debite quātitatis cum tanto potu significat vnūquodqꝫ illoꝝ quatuor nō ꝙ sit necessariū ista quatuor dicta esse cum vrina est pauce quātitatis: sed aliquod istoꝝ: vnde si mingit pauca vrina modo dicto: aut est virtus debilis: aut est multa resolutio: aut fluxus vētris: aut aptitudo ad hydropem: ⁊ patet. Nam ex quo stāte isto potu nō mingit aquositas: hoc est aut qꝛ retinet: aut qꝛ aliūde pellitur. Si aliūde pellit non videt ꝙ sit nisi ad ventreꝫ: ⁊ tūc fit multus secessus quem diximus fluxum vētris: aut per vias insensibiles: ⁊ est ꝓpter multā resolutionem. Si aūt retinet aut est ꝓpter debilitatem expulsiue venaꝝ ⁊ epatis: aut est ꝓpterea ꝙ ad aliū locuꝫ declinet vt ad bursam vel ꝯcauuꝫ vētris: ⁊ in vtroqꝫ est aptitudo ad hydropeꝫ. Et ex hoc pꝫ cuius virtutis debilitatē dicit Auic. significare paucitatē vrine. nam expulsiua lꝫ ꝓpter digestiue stomachi defectū ⁊ attractiue renuꝫ hoc possit ꝯtingere. ¶ Nota tertio ꝙ multitudo vrine quādoqꝫ est ꝓpter causam in mēbris vrinalibus: vt ꝓpter fortitudinē attractiue renuꝫ queādmodū accidit in diabete: quādoqꝫ est ex causa extrinseca sicut ex potu vrinatiui pharmaci: ⁊ hos duos modos tacuit Aui. tanqꝫ notos. Sꝫ quādo est ex causa cōi toti corpori: tūc est ꝓpter aliquē duorū modoꝝ hic dictoꝝ. Aut enim est: qꝛ liquefiant humiditates que fluūt cum vrina nō ex dn̄io virtutis sup materiā. ⁊ hoc accidit cum vtutis debilitate ⁊ sine signis digestionis ꝑcedentibus: aut est quia materias iam eliquatas vincit natura: ⁊ ab illis corpus mundificat vt in multis crisibus per vrinam videt. ⁊ hoc est cum virtutis fortitudine ⁊ signis digestionis precedētibus. Et hoc voluit Auicē. dicere in parte vltima littere.

¶ Urina mali coloris malum significans quanto plurima fuerit tanto erit magis salutis nuntia: ⁊ cum intersecta fuerit plus malitiā significabit sicut nigra ⁊ grossa. Urina diuersa dispositionum que quandoqꝫ mingitur multa: quandoqꝫ pauca: ⁊ quandoqꝫ retinetur est significatio pugne ⁊ laboris nature: ⁊ ē significatio mala. Urine multitudo in acutis egritudinib⁹: cuꝫ non post ipsam aduenit requies est significatio ethice ⁊ spasmi ex inflāmatiōe similiter sudor. Urina que in acutis egritudinib⁹ guttatim inuolūtarie mingitur significat in cerebro nocumentum qđ neruis accidit ⁊ musculis. Et si febris quieta fuerit ⁊ signa affuerint salutis pronosticatur sanguinis exitū ex naribus. Sed prima desipiētiam pronosticat ⁊ corruptionem. Cum aūt sani vrina minuitur: ⁊ ꝑseuerat hoc totū ⁊ sentit grauitatem ⁊ dolorem in renibus significat duruꝫ apostema in partibus renis: ⁊ cū in egritudine cholerica multiplicat plerūqꝫ portendit ꝓsperum euētum ⁊ ꝓprie cum est alba ⁊ ad nigredinem facilis.

¶ Hic ponit signa ex multitudine ⁊ paucitate ꝯtracta ad alias dispositiones. Et diuidit in sex partes ſm sex regulas. ibi scđa [Urina diuersaꝝ.] ibi tertia [Urine multitudo.] ibi quarta [Urina que.] ibi qnta [Cum auteꝫ sanis.] ibi sexta [Et cum in egritudine.] In prima dicit ꝙ vrina mali coloris est malū signū: sed quāto fuerit amplior: tāto erit magis nūtia salutis sicut nigra ⁊ grossa: ⁊ cuꝫ fuerit intersecta est magis signū malum: intelligēdo intersectam illam que sine ordine abscindit ⁊ paucificat. ⁊ hoc fuit declaratū supra in caplo de coloribus de substantia vrine. ¶ In scđa dicit ꝙ vrina diuersarum dispositionū que quādoqꝫ mingit multa: qñqꝫ pauca: quādoqꝫ retinet significat pugnam vtutis ꝯtra morbū: ⁊ mām ⁊ laboreꝫ: qꝛ vtus nō dn̄atur. ⁊ ideo est significatio mala. ¶ In tertia dicit ꝙ multitudo vrine in egritudinib⁹ acutis postqꝫ nō aduenit reqes significat ethicaꝫ: aut spasmū qui eueniunt ꝓpter inflāmationeꝫ. Et ratio est: qꝛ significat eliquari corporis humiditates a calore: ⁊ siliter est de sudore. ¶ In quarta dicit ꝙ mingere guttatim ⁊ inuolūtarie in egritudinibus acutis significat nocumentuꝫ accidens cerebro ⁊ neruis. Et ideo si hoc cum quiete febris acciderit ⁊ cum signis salutis: qꝛ post signa digestionis integre significat fluxū sanguinis nariuꝫ. Nam significat ꝙ mā tendit vsus caput: ⁊ ideo ledit cerebrum. Sed ꝑma. i. illa que pure mingit guttatim ⁊ inuolūtarie sine istis signis ⁊ cum febris acuitate significat desipientiaꝫ ꝓpter nocumentū cerebri ⁊ corruptionē ifirmi: qꝛ materia cerebruꝫ apostemabit ⁊ moriet infirmus: qꝛ non moriet cuꝫ victoria nature. ¶ In qnta dicit ꝙ quādo diminuit vrina sani ⁊ subtiliat: ⁊ cum hoc toto sentitur dolor grauis in renibus significat apostema durū in partib⁹ renū: qꝛ significat retineri supfluitates grossas: ⁊ per sanum intelligimus hic neutrū. ¶ In sexto dicit ꝙ multitudo in colica significat vtplurimū ꝓsperuꝫ euentū: ⁊ ꝓprie cum est alba: qꝛ significat ꝙ mā diuertit a loco doloris ⁊ expellit: ⁊ ꝙ nō est eliquatio: qꝛ est facilis exitus ⁊ alba. Ex hoc. n. significatur ꝙ est cum dominio virtutis.

¶ Sermo de vrina sana. Cap. VIII.

Hec est mediocris substantie ⁊ subtilis tincture ad citrinũ trahens ⁊ hypostasis si ibi fuerit bona ex albedine ⁊ lenitate ⁊ equalitate ⁊ figure rotunde ⁊ odoris temperati: neqꝫ fetida: neqꝫ extincta.

¶ In isto capitulo determinat de vrina optima. Et p̃mo illam describit. Secũdo ponit vnam regulã. ibi secunda [Quidam.] In p̃ma pꝫ. quid dicat: ⁊ declaratũ est ex his que dixi in caplo de hypostasi. vtrum in vrina sani sit oportunũ esse hypostasim ⁊ in caplo de substantia ⁊ de colore ⁊ odore. de spuma autem nihil dicit: quia in optima non debet esse.

¶ Quidã aũt dixerunt ꝙ cum huiusmodi vrina subito in egritudine que est in vltimo acuitatis visa fuerit sanitas die sequẽti aderit.

¶ Ponit hic regulã ꝙ qdam dicũt ꝙ quãdo ista vrina subito. i. modicum post principiũ apparuerit in egritudine que est in vltimo acuitatis sanitas aderit die sequẽti. Et puto ꝙ intelligat̃ de prima sequente cretica: ⁊ supposito ꝙ perseuerãter apparuerit. nam hoc est id qđ dicit Gale. primo ꝓnosticoꝝ. cõmẽto. 26. cum dicit de illa vrina. Et ad summũ si illa vrina moratur ꝭm hanc dispositionem in die primo vel nocte que est post ipsum non trãsit egritudo periodum primum ex periodis dieruꝫ crisis. Et in hoc causa est clara: quia materia significatur summe digesta: ⁊ egritudo est valde acuta. ideo in p̃ma die cretica expectanda est crisis perfecta. ⁊ ideo sanitas large loquẽdo de sanitate ipsa.

¶ De vrinis etatum. Cap. IX.

Infantium vrine ad lactis ꝓprietatẽ trahũt ex parte nutrimẽti eoꝝ: ⁊ ꝓpter humiditatẽ cõplexionis ip̃orum: ⁊ tũc declinãt magis ad albedineꝫ. Pueroꝝ aũt vrine sunt spissiores ⁊ grossiores vrinis iuuenuꝫ ⁊ turbidiores: ⁊ nos iam noiauimus hoc ante. Iuuenuꝫ ꝟo vrine ad ignis formã trahũt ⁊ ad substantie mediocritatẽ: ⁊ vrine senũ ad albedinẽ ⁊ subtilitatẽ: est tñ cum sunt grosse ꝭm supfluitates in eis existẽtes quarũ euacuatio multiplicat̃. Decrepitoꝝ ꝟo vrine maioris sunt albedinis ⁊ tenuitatis. est tñ cuꝫ p̃dicta grossities eis accidit: sed raro cuꝫ vrina vehemẽter fuerit grossa apti erunt vt lapis eis accidat.

¶ Hic determinat de vrinis etatũ. Et diuiditur in qnque partes. qꝛ p̃mo ponit quales sunt vrine infantiuꝫ. 2° pueroꝝ. 3° iuuenuꝫ. 4° p̃moꝝ senum. 5° decrepitoꝝ. ⁊ pꝫ partiũ diuisio. ¶ In p̃ma parte dicit ꝙ vrine infantiuꝫ trahũt ad naturã lactis: qꝛ lac est eoꝝ nutrimentũ. Et qꝛ ip̃i sunt multũ humidi: ⁊ ideo sunt albe. Et pꝫ ꝙ qꝛ multum sunt humidi eoꝝ calor est submersus: ⁊ nõ generat cholerã ita multã vt vrina tingatur. ¶ In secũda parte dicit ꝙ vrine pueroꝝ sunt grossiores vrinis iuuenum ⁊ turbidiores. ⁊ huius causa pro parte dicta est cap̃ p̃mo. nam multus somnus ⁊ multa comestio ⁊ fortitudo expulsiue sunt causa grossitiei ⁊ turbulẽtie: ⁊ etiã in caplo de substãtia vrine dictũ est. ¶ In tertia dicit ꝙ vrine iuuenũ trahũt ad formã ignis. i. habẽt tincturã mediã inter rubeuꝫ clarũ ⁊ citrinũ: qꝛ vtroqꝫ quodãmodo participãtes sicut vrina optima. nam veruꝫ tẽperamentũ in iuuẽtute inuenit̃: ⁊ ideo vrina optimi coloris ⁊ sunt mediocres ꝓpter cõplementũ digestionis ⁊ fortitudinẽ resolutiõis. ¶ In quarta dicit ꝙ vrine primoꝝ senuꝫ sunt albe ⁊ subtiles: albe ꝓpter paucitatem cholere ⁊ caloris. Et subtilitateꝫ habẽt ꝓpter debilitateꝫ virtutis expulsiue: quãdo tamẽ in eis pseuerat fortitudo expulsiue: quia supfluitates habent grossas: contingit ꝙ faciũt vrinam grossam. ¶ In qnta dicit ꝙ vrine decrepitoꝝ sunt magis albe ⁊ tenues vrinis p̃moꝝ senum: quia magis deficiũt in eis ⁊ calor ⁊ virtus. Cõtingit tamẽ ꝙ ꝓpter multitudinẽ plurimã superfluitatũ faciunt vrinas grossas: ⁊ hoc significat in eis futurũ lapidem. ¶ Nota tamẽ ꝙ in tẽpore generatiõis lapidis vrina attenuat̃: qꝛ supfluitas retinetur: sꝫ anteq̃ꝫ retineatur habent eas grossas.

¶ De vrinis virorum ⁊ mulierum. Cap. X.

Mulieruꝫ vrine sunt maioris grossitiei ⁊ albedinis ⁊ minoris pulchritudinis q̃ꝫ viroꝝ vrine. Et hoc quidem est ꝓpter debilitateꝫ digestiue earũ: ⁊ ꝓpter supfluitatum ipsarũ multitudinẽ: ⁊ ꝓpter amplitudinẽ cãnaliuꝫ: vnde egrediunt̃ ea que ab eis exeunt: ⁊ ꝓpter illud qđ ex earũ resoluit̃ matricibus ⁊ ad vrine instrumẽta tendit. Masculoꝝ ꝟo vrinas cum moues turbant̃: ⁊ declinat earum turbatio ad supiora: ⁊ est ꝙ ꝭm plurimũ turbidẽtur. Sed mulieruꝫ vrine fere turbidant̃ ex motione ꝓpter paucam separationeꝫ sui: ⁊ habent ꝭm plurimuꝫ supra summitatẽ suam spumã rotũdam: ⁊ si turbide fuerint earum turbidatio pauca erit. In vrinis viroruꝫ ilico cum mulieribus cõmiscent̃ sunt fila adinuicem texta. Urine pregnantiuꝫ sunt clare: ⁊ supra earum superficiem est nebula: ⁊ quãdoqꝫ trahunt ad coloreꝫ aque cicerum: aut aque pedum citrinuꝫ in qua coquunt̃ pedes animaliũ: ⁊ in ipsa est irinus ⁊ supra summitatẽ earũ est nebula: sed quocũqꝫ modo fuerit in medio videbitur sicut cottũ carminatuꝫ: ⁊ est cum in eis sunt velut grana que ascendũt ⁊ descẽdũt. Cũqꝫ irinus manifestior fuerit erit impregnationis principiũ: ⁊ cum loco ip̃ius fuerit rubedo erit in fine imp̃gnatiõis: ⁊ ꝓprie si turbant̃ cum mouent̃. Parientium vrina secũda plurimũ est nigra: ⁊ in ipsa est velut attramẽtum ⁊ sicut sordities.

¶ In isto caplo ponunt̃ dispositiones vrinarũ sequentes sexuũ varietateꝫ ⁊ dispositiones ꝓprias sexibus. Et diuiditur in qnque. Primo ostendit quales sunt vrine mulierum absolute. Secũdo quales masculorum comparando ad mulieres. Tertio quales masculoruꝫ post coitum. Quarto quales pregnantium. Quinto quales enixarum. ibi secunda [Masculorum.] ibi tertia [In vrinis viroruꝫ.] ibi quarta [Urine pregnãtium.] ibi quinta [Pariẽtes.] In prima parte dicit ꝙ vrine mulierum sunt albiores ⁊ magis turbide vrinis virorum ⁊ minus pulchre et magis grosse. Et in hoc assignat quatuor causas. Prima

q2 nõ ita bene digerũt'. Secũda q2 naturaliter aggregãt multas ſupfluitates. Tertio q̃a cannales per quos' in eis vrina egreditur ſunt ampli magis q̃ꝫ virorum. vnde partes groſſe facilius emittuntur. Quarta eſt ſuperfluitates que a matrice cõmunicanẽ per poros ipſi veſice cũ a matrice reſoluunẽ in vrine inſtrumẽta tendũt. ❡ Ubi nota qꝫ collum veſice in mulieribus eſt latius q̃ꝫ in viris: ⁊ nõ habet ita anfractus ſicut collũ veſice viroꝝ: ⁊ iſta eſt via que in eis eſt latior. reliqua ſunt nota. ❡ De 2ª pte dicit ꝙ vrine viroꝝ quãdo cõmouenẽ turbidanẽ: ⁊ eaꝝ turbatio eſt verſus ſupiora. Sed vrine mulierũ parum turbidanẽ ꝓpter paruam eaꝝ ſequeſtrationẽ: ⁊ vtplurimũ habent in ſũmitate ſpumã rotũdam. ❡ Et cauſa pᷓmi: q2 viri cum bonã hñt digeſtionẽ faciũt vrinas in q̃bus fortis fit ſequeſtratio. ⁊ ideo per cõmixtionem materia ſequeſtrata manifeſte turbidat aquam que erat multuꝫ clara. Sed vrine knlieꝝ cum ꝓpter cãm oppoſitã non multũ ſequeſtrent: ⁊ etiã ſint turbide parũper: patet ꝙ ex cõmotione nõ ita turbidanẽ. Turbidatio vrine viroꝝ eſt verſus ſuperiora: q2 ibi eſt maior claritas: ⁊ qꝫ mulieꝝ vrine habẽt vtplurimũ in ſui ſũmitate ſpumam rotũdam: ⁊ vt puto intelligit ſpumaꝫ adherentẽ parietibꝰ vrinalis. que ideo ſtat ibi: q2 multũ viſcoſa eſt eius materia. ❡ De tertia parte dicit ꝙ in vrina viroꝝ ilico cum cõmiſcenẽ cuꝫ mulieribus apparent fila adinuicẽ texta. ❡ Et cã eſt: q̃a de ſpermate remãſit aliq̃d in vijs virge: ⁊ illud pelliẽ qꝺ erat oblõgum: ⁊ ex ꝯtorſione ſui in exitu ⁊ circũuolutione in vrina fit ac ſi eẽnt plura fila adinuicẽ texta. ❡ De quarta parte dicit ꝙ in vrinis p̃gnantiuꝫ inueniunẽ iſte diſpoſitiones. prima ꝙ eaꝝ aquoſitas plurimũ eſt clara. Et hoc maxime eſt in pᷓncipio: q2 ſupfluitates in matrice retinenẽ: ⁊ ſupfluitates venarũ tendũt verſus matricẽ ⁊ vie anguſtanẽ. Et ꝓpter calorẽ ſpermatis digeſtiua locoruꝫ vicinoꝝ ꝯfortaẽ apud quoſdã. ❡ Scda eſt ꝙ in ſupficie eaꝝ eſt nebula ſiue tela: ⁊ hoc accidit ex reſolutione ſubtiliũ partium que ad fetum generandũ ꝯgregaẽ: que etiã quandã hñt vnctuoſitatẽ aptam ſupnatare. ❡ Tertia eſt ꝙ qñqꜫ hñt colorem aque ciceruꝫ. ſ. rubeoꝝ. ❡ Et quãdoqꜫ habent colorem citrinũ aque pedum. i. aque in qua coquunẽ pedes. ❡ Et qñqꜫ eſt ibi color irinus. i. color mixtus ex rubeo ⁊ citrino ⁊ açurino claro ⁊ crocco: ⁊ hãc ꝯditionẽ coloris poſuit qñqꜫ accidẽ: non vtplurimũ. Nam vtplurimuꝫ color eaꝝ eſt citrinus decliuis ad ſubalbedinem: q2 paleareꝫ. parũ enim plus hꝫ de citrinitate q̃ꝫ ante: q2 calor eſt additus precipue in principio. ❡ Iſti autem colores ꝯtingunt ex humoꝝ congregatoꝝ in matrice reſolutione. ❡ Et q2 in principio humores ibi ſunt in ꝓprijs coloribus. ⁊ ideo quãdo reſoluunẽ partes eoꝝ fiunt colores diuerſi ad modũ iridis. Sed in fine p̃gnationis plurimus ſanguis eſt ibi: ⁊ eſt ita ꝙ ſoluꝫ ſubtiles partes reſoluunẽ ⁊ vadũt ad veſicam. ⁊ ideo fit color rubeus ſimilis aque ciceruꝫ. ❡ Aliq tamẽ ſunt qui per irinum intelligunt mixtũ ex ſubalbido ⁊ citrino qui apparet magis ꝓpe ſupficiem. Et ſi hoc modo intelligatur illud ꝯcordat cum dicto Aui. ziª tertij. cum dixit ꝙ in fine p̃gnationis quãdoqꝫ apparet in vrinalibus earũ rubedo in loco in quo apparuit in pᷓncipio imp̃gnationis ſubalbedo. ❡ Quarta conditio eſt ꝙ omni modo apparet in medio vrinaꝝ pregnantiũ aliq̃d ſicut cottum carminatuꝫ: ⁊ iſta eſt hypoſtaſis alba: ſed nõ equalis. ⁊ hoc q2 vẽtoſitas ꝑmiſceẽ cum eaꝝ hypoſtaſi. ❡ Quinta ꝯditio eſt ꝙ quãdoqꜫ apparent velut grana que aſcendũt ⁊ deſcendũt. Et iſte ſunt parue ampulle de quibus dixi ſupra in caplo de ſpuma: ⁊ ſequunẽ motuꝫ aquoſitatis in qua natant cum poſſunt ad ſupficieꝫ aſcẽdere. Et ideo ſicut in agitatione vrine partes quedaꝫ aquoſitatis aſcẽdũt ⁊ deſcendũt: ita granula in iſtis partibus cõtenta. Tu tñ attende ꝙ raro iſta ſigna ibi videnẽ vt per ea diſcernamus p̃gnãteꝫ a nõ pregnãte: ⁊ poſſunt ex alia cauſa q̃ꝫ ex p̃gnatione apparere. ⁊ ideo graue eſt per vrinã iudicare. ❡ Subdit etiam ꝙ cum in vrinis pregnãtiuꝫ manifeſtior fit color irinus erit pᷓncipiũ p̃gnationis: ⁊ cum magis ad rubedineꝫ erit: erit in fine. Et ego hoc declaraui. ❡ De q̃nta parte dicit ꝙ vrine parientiũ ſunt nigre ⁊ in eis eſt ſicut attramẽta ſcriptorũ ⁊ ſicut ſordities. ⁊ cauſa eſt: quia tunc emittunt ſupfluitates noueꝫ menſibus retentas ex menſtruo que ſunt denigrate.

❡ De rebus vrinarum animalium ⁊ diuerſitate ipſarũ ab vrinis hominum. Cap. XI.

Pleruſqꜫ ꝯfert medico cum aialiuꝫ vrinas cognoſcit: ꝓpterea ꝙ cuꝫ in eis ipſe expitur certitudinẽ facit: ⁊ hoc q̃dem difficile eſt. Quidã aũt dixerũt ꝙ vrina aſini eſt ſicut butyruꝫ liq̃dum cum turbiditate ⁊ groſſitie exteriore. Et ſubiugalium vrine ei ſimilanẽ: ſed ſunt citrine: ⁊ videbiẽ ꝙ ſupior medietas vrinalis ſit clara: ⁊ inferior medietas ſit turbida. Ouium v̾o vrine ſunt albe ad citrinitatẽ trahẽtes ꝓpinque vrinis boium: ſed ſubſtantiã nõ habent: ⁊ earũ ſedimen eſt ſicut oleum aut ſicut amurca. Et cuiuſcũqꜫ nutrimentũ fuerit melius erit clarior. Urina v̾o capreoli vrinis boium ⁊ ouiuꝫ ſimilaẽ: ſed neqꝫ ſubſtãtiaꝫ habet neqꜫ ſedimen ⁊ eſt clarior vrinis ouium.

❡ In iſto caplo determinat de diuerſitate vrinarum aliorum animaliũ ab vrinis hominuꝫ. Et diuidiẽ in duas: q̃a primo dat cauſam: quare hanc determinationẽ facit. Secũdo exequiẽ. ibi ſecũda [Quidam autem.] In prima dicit ꝙ plerũqꜫ confert medico cognoſcere vrinas aliorum animaliuꝫ: quia quãdo hoies alij ipſum probãt: ipſe facit certitudinẽ ſue probitatis. ❡ In ſecũda dicit quattuor. pᷓmũ eſt ꝙ vrina aſinoꝝ in vrinali eſt ſicut butyruꝫ liquefactum: quia alba turbida groſſa cuꝫ turbiditate vſqꜫ ad exteriora apparente: qꝺ ideo accidit: quia aſinus multas generat ſupfluitates groſſas de genere flegmatis: q̃a eſt frigidum ⁊ ſiccum aial: vel quia ſuperfluitatẽ quandam habet in ſecunda digeſtione ſequeſtrare que a ꝓprietate ſui caloris: ita miſcetur cum vrina vt non ſequeſtretur ⁊ vias habet latas: lac tamẽ habet ſubtile ꝓpter viarũ ſtricturam ⁊ frigiditatẽ non reſoluẽtem. Secũdum eſt: quia vrine ſubiugaliũ vt equoruꝫ ⁊ muloꝝ ſunt citrine: q2 iſta aialia ſunt calidiora aſino ⁊ medietas ſuperior vrine videtur clara ⁊ inferior turbida ꝓpter ſuperfluitates que deſcendũt: ⁊ ſunt multe. ❡ In tertia dicit ꝙ vrine ouiuꝫ ſunt albe trahẽtes ad citrinitatẽ ⁊ clare. ⁊ ideo ſiles multis vrinis hominũ. Et huius cauſam dicunt q̃dam: q2 earum cõplexio humane eſt vicina: ſed iſte nõ habent ſubſtãtiam. i. moduꝫ ſubſtantie vrine hominũ. quia ſunt ſubtiliores. Et in eis deſcendit res ſicut amurca: quia talẽ ſuperfluitatem ſunt apte multiplicare. ❡ In quarta dicit ꝙ vrina caprioli eſt clarior vrinis ouium ⁊ hominuꝫ: ſed non habet ſedimen propter paucitatẽ ſuperfluitatum caprioli. ⁊ non habẽt ſubſtantiã groſſam ſicut vrine hominum propter eãdem cauſam. ❡ De alijs autem nõ dixit Auicẽ. quia nimis lõguꝫ eſſet: ⁊ quia in iſtis poſſumus in alijs multis ꝯiecturari maxime ꝙ impoſſibile eſt: ita doctum eſſe vt cuiuſcũqꜫ differẽtiam cognoſcat.

¶ De rebus alijs que vrinis similãtur: ⁊ differentia inter eas ⁊ vrinam. Cap. XII.

Syrupuȝ acetosum ⁊ omnes liquores qui fiunt ex aqua ⁊ melle ⁊ aq̃ ⁊ ficubus: ⁊ reliquos qui sunt ex croco ⁊ eis similibus quãto plus tibi appropinquaueris erunt in claritate magis augmẽtari: ⁊ quanto plus elongaueris ea cõsidera an oportet vt augmẽtetur grossitudo. Urina vero ab hoc est diuersa. hydromellis preterea spuma est citrina: ⁊ aque ficuum sedimen a latere descẽdit ⁊ non in medio: neq; ordinate neq; habet motũ. Sit ergo sufficiens in noiando dispositiones vrinarũ. In libris vero particularibus ꝓuenient ad te diuisiones dispositionum vrine.

¶ In hoc caplo docet differẽtiam inter res quasdam artificiales ⁊ vrinam. ¶ Et sunt tres. prima ꝙ syrupum acetosum aquam ficuũ ⁊ aquam mellis ⁊ aquã tinctam cuȝ croco quãto magis eam tibi appropinquaueris: tanto videntur clariores ⁊ a lõge videntur magis turbide: sed in vrina est oppositũ. Et causa est: q̃z in vrina multe partes sunt cõmixte humorum que a lõge nõ sentiũtur: sed videt̃ vrina carere illis corpusculis ⁊ clara: ⁊ cuȝ appropinquat̃ vr̃ ⁊ apparet turbida. Sȝ in istis alijs: q̃z talia nõ sunt cõmixta nõ apparet turbulẽtia de ꝓpe: sed a lõge videntur obscuriora ꝓpter distãtiã. Et tu vides ꝙ si puluis vel aliqd̃ tale cum syrupo acetoso misceat̃ non erit vera hec diuersitas. ¶ Scd̃a est ꝙ spuma apparens in aqua mellis est citrina: sed in vrina sani spuma apparet alba. Et causa secũdi: dicta est in cap̃ de spuma. Primi causa est mellis grossities ⁊ citrinitas. vnde nõ tollit̃ per aerem inclusum citrinitatis apparẽtia: vt ꝯtingit in icteritia. ¶ Tertia dr̃ia est ꝙ aqua ficuum hȝ sedimen lateraliter descẽdẽs nõ stans in medio ⁊ nõ hȝ motũ. Et itelligit Marsilius: ꝙ sedimen nõ hȝ motũ ordinatuȝ. Et ratio: q̃z caret vestigio caloris nãlis digerentis ad mediuȝ: sed ꝯstat ꝙ in multis hoiuȝ vrinis sedimẽ est laterale. ⁊ hoc q̃z in pn̄cipio sue ꝯgregationis a fumis ascẽdẽtibus fuit ad latus depulsum: ⁊ ꝓpter vẽtositatẽ detinenteȝ ⁊ ꝓhibẽtem descẽsum ibi mãsit: qd̃ forte sil'iter accidit in aqua ficuum. ¶ Ultimo imponit finẽ tractatui: ⁊ pȝ. plurimuȝ tñ quo hec discernunt̃ a medico est odor per quosdam occultos modos deferendo vrinam ad nares.

¶ De significationibus egestionis. Cap. XIII.

Egestio plerũq; declarat ex sui quãtitate quod est vt cõsideretur si est minor eo qd̃ comeditur aut maior aut equalis: ⁊ notum quideȝ est ꝙ ipsius augmentum est propter humorum multitudinem: ⁊ paucitas ꝓpter ipsorum paucitatem: aut q̃z ex ipsa in intestino monoculo ⁊ in colon ⁊ in fascijs multum fuit retẽtum: qd̃ est signũ colicam precedens: aut ꝓpter expulsiue debilitatem.

¶ In isto caplo determinat de signis egestionũ: ⁊ diuidit̃ in tres partes. In pma enumerat significationes egestionum ſm variarum dispositionũ ꝯsideratione. In scd̃a ostẽdit qualis debet eẽ egestio laudabilissima. In tertia excusat se. ibi scd̃a [Que vero ex egestione est melior.] ibi tertia [Est aũt cum.] Prima diuidit̃ in q̃nque. Nam primo enumerat significata quãtitatis, scd̃o modi substãtie. tertio coloris. quarto forme siue figure. q̃nto tẽporis exit⁹. ibi secũda [Et cognoscit̃ etiã ex.] ibi tertia [Et est etiam cum colore.] ibi quarta [Egestio quoq; plerũq;.] ibi q̃nta [Et est cum ex hora.] De pma dicit ꝙ egestio plerũq; cognoscit̃ supple tanq̃ signuȝ dispositionis corporis ex sui quantitate. Et in hoc oportet ꝯsiderare an sit amplior eo qd̃ comedit̃: aut minor aut eq̃lis illi. Et certum est ꝙ augmentũ eius supra illud qd̃ comedit̃ significat multitudineȝ: paucitas aũt paucitatem humorum: aut significat ꝙ multũ fuit de ea retẽtuȝ in intestino monoculo: aut in fascijs. i. aut in intestinis circũuolutis: ⁊ est signũ precedẽs colicaȝ: aut significat expulsiue debilitatẽ. ¶ Ubi nota: ꝙ lȝ egestio ꝓprie dicat̃ superfluitas digestionis prime: tñ hic sumit̃ egestio pro omni superfluitate trãseunte per cõcauum intestinorum ⁊ egrediente per anum siue fuerit humor: siue caro: siue cibus: siue aliud. Sumit̃ auteȝ hic humor large pro omni humiditate: ⁊ illud qd̃ comeditur sumit̃ pro cõmuni ad comestũ ⁊ bibitũ. ¶ Nota secũdo ꝙ egõnem maiorẽ aut minorẽ: aut equalẽ cum comesto dȝ intelligi ꝓportionaliter. Nam ex cibis certis dȝ in corpore quedã quãtitas superfluere in digestione prima: ex alijs plus ⁊ ex alijs minus. tũc dicimus egõneȝ eq̃lẽ comestis: quãdo est in quãtitate debẽte superfluere. tũc minorẽ quãdo ab illa quãtitate deficit. ⁊ tũc augeri quãdo illaȝ excedit. Nam nõ est dubium ꝙ in corporis substantiã debet aliqd̃ de cibo transire. ¶ Ex his patet causa pme partis regule. Nam si egestio auget̃. hoc est: q̃z de ea plus est de humiditate q̃z debet esse: ⁊ talis vocat̃ humor. Cõtingit tñ ꝙ hec humiditas amplior q̃nq; est de cibo sumpto: q̃z nõ tantũ trãsiuit ad epar quãtuȝ debuit: ⁊ ꝯtingit ꝙ est de humorib⁹ a toto corpe vel ab aliquo mẽbro fluẽtibus ſm multos modos de q̃bus videndũ est i6ᵒ tertij. in cap̃ de fluxu vẽtris oium modorum. ⁊ i4ᵃ tertij. in caplo de lubricitate stomachi. Ex q̃bus pȝ: ꝙ lȝ egestio imediate tãtuȝ significet sup stomachi ⁊ itestinorum dispõnem: tñ põt sup alia mẽbra significare. ¶ Scd̃a pars regule pȝ: q̃a si est paucũ hoc est ꝓpter paucitatẽ humorum remanentium in fece: q̃z fugit̃ plus debito a corpore. Aut q̃z nõ obstãte ꝙ remaneat debite humida: tñ multũ remanet in itestinis ⁊ maxime in monoculo ꝓpter sui cõpositiõeȝ ⁊ circũuolutionẽ: sed in recto nõ ita remanet: ⁊ hoc signum precedit colicam: quia multa cõgregata superfluitate fit eius exiccatio: ⁊ difficultas exitus ⁊ dolor: q̃nq; autẽ est ꝓpter debilitatẽ expulsiue: vnde remanet etiam q̃nq; in stomacho vel multum morat̃ ⁊ dissoluitur.

¶ Et cognoscit̃ etiam ex essentia sui: quoniã qd̃ ex ea humiduȝ est: aut significat oppilationes: aut digestiue malitiaȝ: ⁊ plerũq; significat meseraice debilitatem que humorem non fugit: ⁊ quandoq; est propter capitis reũmatismũ: aut ꝓpter comestionem rei que egestionem humectat. Quod auteȝ in humido viscosum est plerũq; significat liquefactionem: ⁊ hoc est cum fetore: ⁊ plerũq; significat malorum humoruȝ: ⁊ viscosorum multitudinẽ: ⁊ hoc non cum multa existit leuitate: ⁊ plerũq; significat nutriẽtia viscosa que comesta fuerunt: ⁊ non pauca cum calore forti in cõplexione: ⁊ nõ fuit inter ea digestio bona. Sed qd̃ ex ea est spumosuȝ fortitudinis caloris significat ebullitionem: aut multarum ven

tositatum permixtionē. Quod autem ex egestione est siccum: aut laborē significat ⁊ resolutionē: aut multam vrine prouocationē: aut igneū calorem: aut nutrientiū siccitatem: aut multā moram in intestinis: sicut in suo dicemus capitulo. Cūq̄ humiditas sicco qđ est durum admiscetur significat ꝙ eiꝰ siccitas est: ꝓpterea ꝙ multū fuit retenta in humiditatibus ipsam exire ꝓhibentibus: ⁊ propter priuationem fellis pungentis ⁊ festinantis: sed cū ibi non est longa retentio nec humiditatis in intestinis adsunt significationes: causa in ip̄a est superfluitatis saniose: ⁊ pungentis effusio que ab epate fluxit in eo qđ est coram ipso ⁊ sua eūatione non q̄euit do nec commisceretur.

¶ Hic docet significare ex modo sube ex liq̄ditate ⁊ duritie ⁊ viscositate ⁊ spuma. Et diuidit in q̄nque. p̊ ponit significata humide currētis. 2° viscose. 3° spumose. 4° sicce dure. 5° cōmixte ex duro ⁊ molli. ꝑtes patebūt. ¶ In prima dicit ꝙ egestio humida significat aliquā q̄nque suaꝝ causaꝝ: quaꝝ p̄ma est oppilatio. s. venaꝝ inter stomachū ⁊ intestina ⁊ epar vtplurimū: q2 humiditas cibi non pōt penetrare. Pōt etiā oppilatio aliaꝝ venaꝝ eē causa humide egestiōis vt in fluxu epatico oppilatiuo sāguineo. ¶ Scđa est malitia digestiue virtutis: q2 nō bene digerit: ⁊ hoc pōt esse ex malitia digestiue stomachi: q̄re epar humiditatē illam malā nō trahit. Pōt 2° esse malitia digestiue epatis: quare humores genitos mēbra refugiūt ⁊ reyciunt ad intestina: ⁊ pōt esse ex malitia digōnis in venis vt in cholerica passione. ¶ Tertia est debilitas attractiue v̄tutis vene meseraice que non sugit chilū: ⁊ in hoc intelligit̄ debilitas attractiue epatis: quarum hec est fortior q̄ꝫ debilitas meſ̄aice: vt hꝫ videri 16ª tertij. ¶ Quarta est reumatismus capitis. i. fluxus humiditatis capitis ad stomachū: ⁊ per hoc dat̄ intelligi fluxus ab alijs mēbris. Hi. n. reumatismi dupliciter faciūt egōnem mollē. Uno modo: q2 humor ei cōmixtus eam mollificat. 2° q2 digōnē stomachi īpedit. ¶ Quinta cā est assumptio rei vel cibi humectātis stercus. Et in hoc cōprehendunt̄ medicine lubricatiue lenitiue: ⁊ quocūq̄ modo per ventrē eductiue. Et siq̄s vult istaꝝ causaꝝ distinctionē reducere ad bimēbrem poterit illud facere: sed nō curo. ¶ In scđa ꝑte dicit ꝙ viscositas in fece humida significat: aut liquefactiōē in corpore: ⁊ hec est cum fetore. Et cā est: q2 liquefactio pinguedinis: aut carnis aut humoꝝ est a calore putredinali ⁊ vstiuo: quoꝝ est generare fetorem: aut significat maloꝝ humoꝝ viscosoꝝ multitudinē: ⁊ ista non est multū lenis aut equalis: immo in ea est inequalitas: q̄ñq̄ aūt significat nutriētia viscosa que fuerūt comesta in non pauca quātitate ⁊ cum calore forti in cōplexione: ita ꝙ nō fuit iter ea digestio bona ⁊ ista sunt clara. ¶ In 3ª parte dicit ꝙ spumosa egestio significat ebullitionem fortitudinis caloris: aut ꝑmixtionē multaꝝ ventositatū: ⁊ nō est dubium ꝙ in forti ebullitione est permixtio humiditatis cum ventositate si spuma fieri dꝫ. ¶ In quarta ꝑte dicit ꝙ egestio sicca significat aliqđ istorū q̄nque primum est labor. s. corporeus ⁊ multa resolutio. vnde in itinere sunt stiptici: ⁊ hoc: q2 parum de humido remanet in superfluitate. Scđm est multa ꝓuocatio vrine: q̄a humiditas trahitur ab intestinis ⁊ remanet sup̄fluitas sicca. Tertiū est igneus calor vt accidit in febribus. Quartum est siccitas sumptoꝝ. Quintū est multa mora in intestinis vt accidit multis habētibus intestina plena flegmate valde grosso. vnde tarde egerūt ⁊ egerunt squibalas: ⁊ idē accidit ictericis. ¶ In q̄nta parte dicit ꝙ quādo in egōne est pars sicca mixta cū humido claro: id est quādo egestio est cōposita ex parte sicca dura sensibili ⁊ parte molli per se sensibili significat aliquam duaꝝ dispositionū. ¶ Prima est ꝙ superfluitas prime digōnis fuit diu retenta in humiditate in intestinis: ⁊ non fuit cū illa cōmixta vere vel multum: sed in illa infusa. tūc enī ꝓpter lōgam moram exiccatur stercus ⁊ cum egreditur educitur cum eo humiditas in qua natat: sicut quādoq̄ in icteritia accidit propter priuationē cholere pungētis. ¶ Et secūda est ꝙ quādo fiūt signa ꝙ intestina sunt vacua ab humiditate significatur per talem cōpositionem egōnis ꝙ virulentia acuta fuit trāsmissa ab epate: aut ab alio mēbro ad intestina que cōpulit expulsiuā ad expellēdum egōnem anteq̄ꝫ talis humiditas cōmisceat̄ cum fece: ⁊ faciūt vnum modum substātie.

¶ Et est etiam cum colore sui dignoscitur egestio: eiꝰ v̄o color naturalis igneus est leuis existens igneitatis: qui si augmentat̄ fellis significat multitudinē: ⁊ si minuit̄ significat cruditatē ⁊ maturationis priuationem.

¶ Ponit significata coloris. Et diuidit̄ in quinque. p̄mo ponit signa citrini coloris. secūdo albi. tertio nigri. quarto viridis. quinto fusci. ibi secūda [Et si albus.] ibi tertia [Et si niger.] ibi quarta [Uiridis.] ibi quinta [Et similiter.] In p̄ma dicit ꝙ significatio egōnis: quandoq̄ est ex colore: sed nālis eius color est igneus existēs leuis igneitatis. Et si fuerit amplius citrinus significat multitudinem fellis. i. cholere fellee: ⁊ si deficiat ab illo significat cruditatem ⁊ priuationē maturationis. ¶ Circa istā partem nota p̄mo ꝙ cholera vadens ad fel nāliter mittitur ad intestina: vt ea stimulet ad egerēdū ⁊ lauet a flegmatibus: vt dictum est supra caplo de humoribus. ⁊ illa tingit feces tinctura citrina. Et in naturali dispositione est gradus quē Auicēna vocat igneum: sed leuis igneitatis. Ex quo patet ꝙ magis tincta debet eē fex q̄ꝫ vrina naturalissima. Nam vrina est infra igneam: vt pꝫ supra. Causa autē est: q̄a multa cholera requirit̄ ad bene abstergēdum ⁊ stimulandū intestina: ⁊ non sic requirit̄ in vesica: īmo plurima multum obesset. ¶ Nota tamen secūdo ꝙ quādo est egestio maioris citrinitatis significat abūdantiam cholere in quātitate vel calore. nam vt in caplo de coloribus dictum est: calidior cholera est magis tingens in eq̄li quātitate. ¶ Sꝫ forte querit̄ cuius digestiue debilitatē significat egestio minoris tincture. ¶ Et hic dicitur ꝙ plurimū significat debilitatem digestiue epatis: quia epar non facit satis de cholera nec calidā sufficienter. Pōt autē cōtingere ꝙ ex indigestione stomachi deficit tinctura: quia illā seq̄tur indigestio in epate: ⁊ quia citius egredit̄ egestio q̄ꝫ debita quantitas cholere ei cōmisceatur: ⁊ quia multa est quantitas egestionis que ab equali cholera minus tingitur.

¶ Et si albus fiat quandoq̄ est eius albedo propter oppilationem in cānalibus fellis: ⁊ hoc significat icteritiam: ⁊ si cum albedine est virus saniei habens odorē magni apostematis significat apertionem.

¶ Ponit significationes egestionis albe. Et diuiditur in duas. p̄mo facit hoc. secūdo ponit duas cōtingentias. ibi [Sanus.] Significationes v̄o albe egestionis sunt due. prima est applicatio in cānalibus fellis. i. in via per quas

cholera a felle fertur ad intestina: ⁊ hoc significat icteritiam: ⁊ cognoscit: quia est sine multo fetore. Secũda significatio est q si fuerint feces albe habẽtes fetorem saniei ⁊ fex est sicut virus. tunc significat operationem magni apostematis.

Sanus quoqz qui non exercitatur multotiẽs egerit virus ⁊ saniez que est ei purgatio ⁊ euacuatio laudabilis: quoniam propter hoc remouetur ab eo laxitas que ei propter priuationem exercitij acciderat quemadmodum diximus in vrina. Preterea scito q egestio colorẽ igneum vehemẽter superfluuz habẽs multotiens in hora finium egritudinũ significat maturationem: ⁊ multotiẽs significat dispõnis malitiam.

Ponit hic duas cõtingentias. prima est q sanus quandoqz qui dimittit exercitiuz egerit aliquid qd est virus ⁊ sanies: que egestio est ei purgatio per quam fit euacuatio laudabilis: quoniã per illam remouet ab illo lassitudo que ex dimissione exercitij ei accidit: sicut dictum est supra in dimissione exercitij in vrina contingere. Modus aũt est: quia ex dimissione exercitij multotiẽs remanent humores ⁊ multotiens superfluitates tertie digestionis que causant lassitudinẽ: sed postea digeste ⁊ in saniez cõuerse emittunt. vnde ista est sanies largo accepto vocabulo: vt descripsi in q̃stione de sanie: ⁊ dixi supra in capitulo de hypostasi: ⁊ tamen non est in vlcere vel apostemate genita. Secũda ꝯtingentia est quã tu debes scire: ⁊ est q egestio vehemẽter citrina ignea superflue quandoqz in finibus morboꝝ significat maturationẽ: ⁊ quandoqz significat malitiã dispositionis corporis. Nam cuz sequit eam alleuiatio ⁊ est multa sine forti fetore facilis exitus: ⁊ precedũt signa digestiõis in vrina significat materiã ita maturã vt virtus sufficiat eam expellere. Quando autem est pauca difficilis exitus fetida multũ: quaz sequitur morbi augmentuz ⁊ virtutis imbecillitas: significatur repletio nimia ⁊ tãta humoris malitia vt absqz digestione stimulet virtutẽ ad expellẽdum. Ex qbus patet q digesti humores non sunt conuersi ad hypostasis naturam ⁊ colorem seniꝝ. bona autẽ talis egestio accidit in fine morbi ad salutem ⁊ mala que dicta est in statu mortalis: põt tamen talis mala apparere in principio.

Et nigra qdem significat taliter qualiter sunt vrine nigre significationes. Significant enim aut adustionem fortem: aut egritudinis melancholie maturationez: aut nutriens tingens: aut potionem rei que melancholiã euacuat: sed prima est mala.

Hic ponit significata nigre egõnis. Et diuidit in tres. primo ponit in genere significatiões egestionis nigre. secũdo docet cognoscere melancholiã puram ⁊ illã discernere ab alijs humiditatibus nigris. tertio ostendit varietatem significationis melãcholie pure ⁊ alioꝝ humoruz nigroꝝ. ibi scdã [Et illa qdem.] tertia ibi [Ad vltimuz.] De prima dicit q nigra egestio significat taliter qualiter dictum est de vrina nigra. Nam aut significat vehemẽs incendiũ: aut maturationẽ egritudinis melancholice: aut nutriẽs tingens: aut potionẽ rei educentis humorem melancholicũ. Sed videt hoc non esse verũ. naz vrina nigra aut significat vehemens incendiuz: aut forte frigus: aut mortificationez innati caloris: ⁊ hic ponit duo que ibi non ponũtur. s. assumptione rei tingẽtis ⁊ potum rei euacuãtis melancholiã. ideo non sunt eedem significationes. Hic dicit q nec ibi: nec hic oẽs significationes expssit: sed ambobus locis ꝯiunctim exprimunt esse: ⁊ ideo oportet q ille locus suppleat per illa que h dicuntur: ⁊ iste per illa que ibi. ⁊ non hic dicuntur.

Et illa quidem que est propter puram melancholiam non sufficienter cognoscitur ex colore sui: immo cognoscẽda est ex acredine sui ⁊ ponticitate ⁊ bullitione terre ex ipsa. Et est mala siue sit egestio siue vomitus: ⁊ ex ipsius proprietatibus est q in se luminositatem habet.

Docet hic cognoscere ⁊ discernere melancholiã puram a chimo nigro. Et dicit q ad cognoscenduz q egestio est nigra ppter puram melancholiã non sufficit cognitio coloris: quia aliquãdo est color niger ⁊ non est melãcholia pura: sed cognoscitur ex acredine sui ⁊ ponticitate ⁊ ebullitione sui super terrã: ⁊ est mala siue sit egestio siue vomitus. Et de suis ppꝛietatibus est q ista melãcholia habet luminositatẽ. Nota ergo q humor melancholicus purus dicit humor melãcholicus in quo maxime intẽsa est siccitas terrestris: ⁊ ista non est nisi melancholia adusta: quaz Hippo. vocat fel nigrũ: que ideo dicit pura: non qa non habeat cõmixtionẽ alterius humoris: sed quia magis puram habet siccitatẽ terrestrem. hec ergo habet acredinez ⁊ ponticitatẽ mixtas ⁊ bullit super terrã cum pycit: vt dictum est. pma primi. caplo de humoribus. Chimus vo niger dicit de omni humore melancholico siue puro ad modum dictũ siue nõ puro. Et tu hec cogita q ex isto aliter possent exponi illi tres afforismi 4e particule. Egestiões nigre q̃les sanguis. ⁊ dissinteria si a felle nigro ⁊c. Et quibuscũqz egritudinibus incipientibus ⁊c.

Ad vltimum vo humor melancholicus purus pernecans est sm plurimuz cum egredit. s. est mortis significatio. Chimi vo nigri exitus multotiẽs ꝯfert ⁊ illud est: qm̃ melancholie radicalis exitus vltimã corporis adustionẽ significat ⁊ humiditatem ipsius pemptionem.

Facit qd dixi ⁊ dicit ad vltimũ. in significationibus nigre egõnis hoc est dicẽdũ q humor melãcholicus purus est pnecans sm plurimũ. i. qñ egredit significat mortez. Sed exitus chimi nigri quãdoqz est ꝯferens: ⁊ causa est. Quia exitum melãcholie radicalis. i. pure ad sensum dictum significat vltimã corporis adustionẽ ⁊ pemptionem humiditatis ipsius. non sic autẽ chimi nigri exitus: quia hoc põt esse ppter eius digõnez. Nota tñ q põt talis melãcholia generari ⁊ nõ egredi per secessum vel vomitum: ⁊ nõ erit mortalis oĩno: quia erit pauca: vt patet in herpete estiomeno. Et tu hec nota. vt saluentur dicta Gal. in cõmento afor. allegatoꝝ. ad hũc sensuz in pnosticis vitupat Hippo. humores puros: quia cum vltimato excessu qualitatis dñantis in eo. hi enim significant totius corporis cõplexionem ad illam qualitatez declinare aliter non essent hoc modo puri.

Viridis autez egestio caloris innati significat extinctionem.

Hic docet significata viridis: ⁊ dicit q egestio viridis significat extinctionẽ innati caloris. Ubi nota q viridis qñqz est irealis: aut silis indico que significat congelationem: ⁊ per illaz viam mortificationẽ innati caloris: qñqz aũt significat cholerã çinariam aut prassinã. ⁊ ideo incendiuz tale vt inde sequat extinctio per viam resolutionis: vtroqz ergo modo significat caloris innati extinctionez. Et hoc intelligat si non fuerit ppter olera ⁊ rem

tingẽtes aut in pueris in quibus leui ex adustione lactis accidit egestio viridis.

¶ Et similiter fusca.

¶ Ponit significata fusci. Et patet.

¶ Egestio quoq3 plerũq3 ex sui cognoscitur forma ex absẽtia inflationis sue aut ex iflatione: qm̃ iflata sicut stercus vacce significat ventositatẽ.

¶ Docet cognoscere egestionẽ ex sui forma .i. figura quã habet post exitum: ⁊ ꝙ inflata sicut stercus vacce significat inflatiuam ventositatẽ. Sed dices tu hanc qũo recipit. ¶ Dicit ꝙ paulatim attracta humiditate ad epar ꝑ meseraicas fit minus ⁊ minus fluida: ita ꝙ tãdem in monoculo ⁊ colon cõpletur ꝯstantia ⁊ grossities quã debet habere. ⁊ ideo apparitio egestiõis formate in dissinteria significat sanitatem superioꝝ intestinoꝝ ⁊ monoculi. Et quando multã habet ventositate3 post exitum nõ seruat figuram quam habet in exitu ⁊ acquirit in fiteri: sed qm̃ caret illa ⁊ est debite substantie seruat eam.

¶ Et est cum ex hora sui cognoscit: qm̃ cum egestionis exitus festinat ⁊ horam qua egredi solebat antecedit: signũ est malum: qꝛ fellis significat multitudinẽ ⁊ virtutis retẽtiue debilitate3: ⁊ si eius tardat exitus digestiue significat debilitatem ⁊ intestinoꝝ frigiditatem.

¶ Docet significare ex hora exit⁹: ⁊ duo ponit signa ratione quorũdam ꝯiunctoꝝ. ibi [Et humiditatis.] Dicit primo ꝙ egestio cognoscit ex hora exitus. naz illa que festinat ad exeundũ est mala: qꝛ significat abũdantiã cholere stimulantis ad exitum aut debilitate3 retentiue. Sed qñ significat debilitatẽ digestiue ⁊ frigiditatẽ itestinoꝝ.

¶ Et humiditatis ⁊ somni multitudo ventositates significat iflatiuas. Colores quoq3 extranei ⁊ diuersi mali existũt: ⁊ nos ipsos in libro nominabimus particulari.

¶ Facit qð dictum est di. ꝙ multitudo humiditatis ⁊ somni significat ventositatẽ inflatiuã que est causa soni: ⁊ colores extranei ⁊ diuersi cõmixti significant etiam malũ: quia significant humorem malum cõmixtum: aut impotentiam virtutis super cibum equandum.

¶ Que vo ex egestione est melior est iũcta que est siliium partium: ⁊ in qua aquositas siccitati est vehementer admixta: ⁊ cuius spissitudo est sicut mellis spissitudo: ⁊ cuius exit⁹ est facilis ⁊ non pungit: ⁊ cuius color attinet citrinitati ⁊ non est multi fetoris: neq3 est priuata fetore: ⁊ nõ habet gurgulationem neq3 rugitum: ⁊ non habet spuma3: ⁊ eius exit⁹ est in hora in qua solet: ⁊ ẽm quãtitatem que ei qð comedit est propinqua in quantitate sui.

¶ Hic docet qualis debet esse egestio laudatissima: ⁊ ꝑmo facit hoc. secũdo ponit duo notanda. ibi [Et scito.] De prima dicit ꝙ illa egestio que est omniu3 melior debet habere decem cõditiones. ¶ Prima ꝙ ipsa sit partium similium: ita ꝙ humiditas est vehemẽter admixta siccitati. Nam digestio pfecta debet bene cõmiscere humidu3 cum sicco. ¶ Secũda conditio est ꝙ eius spissitudo sive grossities debet esse grossities siue spissitudo mellis. Et per mel non debemus intelligere mel ceres. Nam eẽ debet eius spissitudo tanta vt possit stare ꝯiuncta preter ꝙ fluat ⁊ currat: vt 2° pronosticoꝝ. cõmento. 13. ¶ Tertia cõditio est ꝙ eius exitus sit facilis. significat enim ꝙ non est viscosa. ¶ Quarta conditio est ꝙ non pungat intestina in exitu. significat enim ꝙ caret ꝑmixtione acuti preter naturam. ¶ Quinta cõditio est ꝙ eius color attinet citrinitati propter causam dictam supra. ¶ Sexta conditio ꝙ non sit multũ fetida: quia significaret putredinem: nec priuata sit fetore. Nam quia est superfluitas incõueniens pro nostro nutrimẽto debet habere odorem nõ placẽtem nec delectãtem. ¶ Septima ꝯditio ꝙ non habeat cõiunctam gurgulationẽ: neq3 rugitum. hec eni3 significant admixtionẽ ventositatis: qua debet esse ꝑuata cum digestio est optima. ¶ Octaua ꝯditio est ꝙ non habeat spumam propter eãdem causam. ¶ Nona conditio ꝙ exitus eius sit in hora solita ꝑpter causam supius dictam. ¶ Decima cõditio ꝙ sit quãtitatis ꝑportionate ad cibum iuxta modum dictũ in ꝑncipio capli.

¶ Et scito ꝙ nõ ois egestionis equalitas est laudabilis: neq3 ois eius lenitas: qꝛ quãdoq3 sunt ꝑpter vehemẽtem maturationẽ in omni parte silem: ⁊ quãdoq3 sunt ꝑpter adustionẽ ⁊ liquefactionẽ similes: ⁊ tunc qdem sunt ex deterioribus significationib⁹. Et scito ꝙ egestio que est tẽperate essentie que est ad tenuitatẽ non est laudabilis nisi cum nõ sunt cu3 ea rugitus neq3 vẽtositates neq3 in sui exitu paulatim itersecatur: ⁊ si nõ possibile est vt eius exitus sit propter virus molestans qð est ei admixtum: ⁊ non ꝑmittit vt coniungatur.

¶ Ponit duo notanda. primum est ꝙ non omnis equalitas neq3 omnis lenitas est laudabilis. Nã quãdoq3 sunt propter bonitatem egestionis: ⁊ quandoq3 propter dominium equale caloris preter naturam adurẽtis: aut putrefacientis: aut eliquantis: ⁊ quando ita sunt ex deteriorib⁹ significationibus. Et modus discernendi est ex fetore ⁊ colore ⁊ corporis alleuiatione aut contrariis. ¶ Secundum notabile est ꝙ tu debes scire ꝙ non omnis temperate essentie est laudabilis. nam non debet cum illa esse ventositas neq3 rugitus: neq3 debet in sui exitu paulati3 intersecari: quia si intersecatur possibile est ꝙ hoc sit propter virus molestans qð est ei ꝑmixtum ⁊ nõ permittit vt ei coniungat .i. vt vna pars alteri iungat ⁊c.

¶ Est aũt cu3 plerĩq3 solliciti fuerint de significatiõibus que in sudore ⁊ aliis apparẽt rebus: verũtamen de ipsis loqui ꝑprius est in ẽmone particulari. In ẽmone quoq3 particulari similiter repies expositionis augmentum in re egestionis ⁊ vrine ⁊ reliquorum.

¶ Hic excusat se a determinatiõe de signis sudoris ⁊ sputi: quia determinare de istis videtur sibi meli⁹ in libris particularibus ⁊c.

¶ Explicit Cõmentum Clarissimi viri Ugonis Senensis in primam ⁊ secundam Fen primi Canonis Auicenne.

¶ Eximij Doctoris magiſtri Antonij Fauētini Queſtio de Febre edita in felici ſtudio Ferrarienſi.

Queritur Utrū febris ſit cōplo. ⁊ ꝓbatur ꝙ non. ꝑmo ſic. Complexio eſt qualitas que prouenit imediate ex actione ⁊ paſſione qualitatum primarū in elementis repertaꝝ. prima primi. caplo primo. doctrine tertie. Febris autez ſit immediate ex calefactum eſſe humorum vel ſpirituum vel mēbrorum que non ſunt elementa. igiť febris nō eſt complo. ꝯñtia tenet. ⁊ minor colligitur ex mēte oium medicoꝝ: maior aūt eſt Auicen. ¶ 2° ſic. febris ē calor. igiť ſi eſt complo eſt complo cala. igiť quando flegmaticus febrit hȝ cōplonem calidaȝ. nō igiť frigidam. igitur nō eſt flegmaticus. ꝯñs eſt falſum: qꝛ pari rōne homo iratus ⁊ exercitatus deſineret eſſe flegmaticus. ¶ 3° ſic. ꝑmuteť ſor. cholericus ad flegmaticū: ⁊ pono ꝙ dum ꝑmutať ad flegmaticum incipiat febrire: ⁊ ſequitur ꝙ in eodē corpore calor ſimul ⁊ frigus intēditur. ſi. n. febris eſt complo: ſor. complo in calore intendetur. cum igitur eadē in frigore intendať vt cōſtat ex caſu idem in calore ⁊ frigore ſimul itendetur: cōfirmať in febre augmaſtica cibi ⁊ potus fridi refrigerāt complonem. Febris aūt cōtinue intendiť exquo eſt augmaſtica. igitur ſi febris eſt cōplo eadem res in calore ſimul ⁊ frigore intenditur: poſtremo febris eſt calor. igitur febris eſt qualitas ꝑma ⁊ ſimplex: cōplo aūt eſt qualitas ſecūda q̄ ꝓuenit ex actione ⁊ paſſione ꝑmaꝝ. igiť febris non eſt complo: ꝯñtia optima: ⁊ maior eſt nota ex diffōne febris. minor aūt conſtat ex diffinitione complexionis.

Sed contra eſt qḋ Gal. ⁊ Auicen. ⁊ oēs medici veteres dicunt febrē eſſe malaȝ complonem calidā: qḋ in ſequentibus patebit.

Circa ſolutionem qōnis tres fient articuli: in primo videbitur qd ſit complexio quo melius ſolui queſtio poſſit. in 2° videbiť an in eodeȝ ſubō ſimul eſſe poſſint complo ⁊ qualitas prima. in 3° pertractabiť ꝑncipale ꝓpoſitum. ¶ Quantum ad ꝑmū ſupponiť primo media extremis eſſe ꝯtraria: lȝ ꝯtrarietate imperfecta. Suppoſitio pȝ ex pħia. medium n. ſapit nām extremi. ex quo ſequitur ꝙ eſt impoſſibile aliquod ſubiectum a media qualitate ⁊ ab extrema abſolute denoiari. nō. n. pñt de eodem ꝯtraria ſimul predicari. vnde non eſt poſſibile idē pallidū eſſe ⁊ albū abſolute: ſed ſolū in reſpectu. pallidū. n. ad fuſcū eſt albū: lȝ nō abſolute albū. ¶ 2° ſupponiť ex nāli pħia calm ⁊ frigidū ⁊ ꝯtraria eſſe mediata eodemqȝ modo humidum ⁊ ſiccuȝ: quod hoc modo declaratur. Calor verus ⁊ ſimplex q eſt qualitas prima eſt qui in omni materia mixta in quam agit ſemper congregat homogenea ⁊ ſegregat etherogenea: frigus aūt quod eſt ſimplex ⁊ ꝑma qualitas eſt quod congregat homogenea in omni mā mixta in quam agit ⁊ etherogenea: vt pȝ ex diffōne vtriuſqȝ poſita 2° de generatiōe: ⁊ 4° metheoroꝝ. nō. n. pōt calor ſimplex aliquādo homogenea ſegregare: ⁊ aliquando ꝯgregare exquo ſimplex eſt ⁊ vi alterius agere nō pōt: ſicut viride: quod modo oculum congregat modo diſgregat. non. n. eſt ſimplex nigredo neqȝ albedo: ſed compoſita: ſimplex auteȝ nigredo ſemper congregat. non. n. poteſt diſgregare exquo nihil albedinis participat. Cum igitur inter ſemper congregare homogenea ⁊ etherogenea ſegregare ⁊ ſemper congregare vtraqȝ ſit medium: qḋ eſt aliquando congregare aliquando ſegregare: medium erit inter calm ⁊ frigiduȝ idem conſtat ex propria actione vtriuſqȝ. eſt enim calidi ſimplicis ſemp ⁊ oēm mām in quam agit calefacere: frigidi aūt frigefacere: mediū aūt eſt aliqꝫ ⁊ aliqñ calefacere. aliqꝫ vō ⁊ aliqñ refrigerare. igiť medium aliqḋ neceſſe eſt eſſe. ſicut ſi albi eſt oēm oculū diſgregare. nigri vō cōgregare. Cum medium ſit inter vtrunqȝ neceſſe eſt inter album ⁊ nigrū medium dari: eadem rō probat in auaro ⁊ prodigo. eſt. n. auarus qui ſemper retinet: ⁊ quando opȝ ⁊ quando nō opȝ: prodigus autem qui ſemper expendit ⁊ qñ opȝ ⁊ qñ non opȝ: cū igitur medium ſit inter vtrunqȝ opȝ inter auarum ⁊ prodigum medium inueniri. ¶ Similiter probať inter humidum ⁊ ſiccum mediū dari. eſt n. humidum qḋ alieno termino facile terminatur. ſiccuȝ vō qḋ difficile vt conſtat ex diffōnibus eorūdē. 2° de generatione: ⁊ 4° metheororum traditis. inter difficile autem ⁊ facile eſt medium. igiť ⁊c. ¶ Idem probari pōt ex propria vtriuſqȝ actione vt intelligenti conſtat. ¶ Idem pȝ ex Boetio in libro ꝑdicamentorum qui ait. calm ⁊ frigidum ꝯtraria eſſe mediata. ¶ Idem Auer. dicit 3° de aīa cōmen. 4° in fine his vbis. in ſenſu tactus iueniť mediuȝ inter contraria que comprehendit. contraria enim alia ſunt in ſpecie a medijs. ideȝ dicit commento. iis. ſecundi de anima. ¶ Idem videtur ſentire beatus Thomas in ſumma contra Gent. libro. 4. capitulo. 81. ⁊ ſuper Boetium de trinita. ⁊ in libello de mixtione elementorum. ¶ 3° ſuppōiť ex pħia ꝙ mediū ſit ꝓxime ex mutua actione extremoꝝ ſi extrema ſint actiua inter ſe ⁊ paſſiua: aut proxime ex mutua actione medioruȝ. Suppoſitio pȝ. Si n. extrema ſint actiua inter ſe ⁊ paſſiua neqȝ alterum ex toto alteri domineť neceſſe eſt cōtinuata actione vtrūqȝ corrumpi: cum igitur mediuȝ habeant neceſſe eſt mediū aliquod generari: vt ex ſcḋo de generatione colligitur ab Ariſto. ⁊ Auerro. ⁊ 10. metaphyſice. Si aūt alteꝝ alteri ex toto dominar etur fieret alterius corruptio aut alterius generatio. Et ſi multa ſint media eadeȝ rōne inter ſe agētia poterūt corrūpi: ⁊ mediū aliud generari. ſicut ex actione albi ⁊ nigri ſit medius color: ⁊ ex actione mediorum coloꝝ vel ſapoꝝ vel odorum fiunt alij medij colores vel ſapores vel odores niſi immediati ſint ⁊ proximi. non. n. infinite ſunt ſpēs medioꝝ exquo extrema ſunt finita: vt dicitur in libro de ſenſu ⁊ ſenſato.

His poſitis ꝑma ꝯcluſio eſt. Complexio eſt qualitas vna ⁊ ſimplr media inter calorem ⁊ frigus: aut inter humoreȝ ⁊ ſiccitatē: probatur. Complexio eſt qualitas que ſit ex actione ⁊ paſſione qualitatum primarum in elemētis repertarū: quod intelligi debet ꝓxime ⁊ immediate vt nonnulli dicunt: colores eni ⁊ odores ⁊ ſapores ex eadē actione fiunt: ſed non proxime: nulla autem qualitas ſit proxime ⁊ immediate ex actione dicta ⁊ paſſione: niſi qualitas media inter qualitates ꝑmas igitur ⁊c. conſequentia optima: maior eſt diffinitio complexionis tradita ab Auicen. ⁊ ab omnibus. minor autem conſtat ex tertia ſuppoſitione ⁊ ſecunda. voco auteȝ complexionem qualitatē ſimplicē non virtute: ſed actu. eſt. n. potentia ⁊ vtute compoſita actu ſimplex ſicut color medius. ¶ Correlariū ꝑmū. Complexio non eſt qualitas ſecunda. q̄litatē aūt ſecundaȝ voco q̄litatē q̄ nō eſt prima: neqȝ ad ꝓximū genus ꝑmaꝝ pertinet: vt eſt color: ſapor: odor. qualitas. n. que eſt cōplexio eſt media inter qualitates ꝑmas velut inter ꝯtraria: mediū aūt ⁊ extrema pertinent ad idē ꝓximū genus: qꝛ oēs huiꝰ qualitates ſunt inuiceȝ contrarie. ſicut omnes colores ⁊ extremi ⁊ medij ad idē ꝓximū genus ꝑtinēt: ad aliud vō ſapores. ¶ Scḋm. complexio non eſt aliqua qualitas ſcḋa ꝑter huiuſmodi qualitates medias ⁊ colores ⁊ ſapores ⁊ odores vt quidā videnť imaginari. probatur. omnis huiuſmodi qualitas ſcḋa quecūqȝ eſt nō poteſt ex actione ⁊ paſſione primarū qualitatum ſimplicium immediate produci. prius. n. producitur media q̄ eſt ꝓprij generis. ſicut ex actione ſapoꝝ

inter ſe prius fiant medij ſapores ꝙ̃ odores. ¶ Tertium
complexio eſt qualitas tangibilis:intenſibilis ⁊ remiſſibi-
lis:qđ Ugo negat:deductio intelligenti patet: qđ niſi ve-
rum eſſet non contingeret alterum altero cholericioꝛẽ eẽ
neq; temperatioꝛem:neq; ſignum ſumptum a temperie
calidi ⁊ frigidi eſſet ſignum ſumptum a ſubſtantia cõple-
xionis temperate. ¶ Quartum.nulla eſt complexio equa-
lis ad pondus.ſi.n.ſit cõplexio ex cõtrarijs inuicẽ agẽtibꝰ
neceſſe eſt aut equipotẽtia ſint aut nõ.ſi aũt equipotentia
fuerint nihil fiet:vt dicit̃.io.metaphyſi. ⁊ idẽ 2° de gene-
ratiõe Auerrois.⁊ 2°colliget.⁊ 4°metheoꝛo.cõmẽ.io.quã-
tũ.n.alterũ poteſt agere tãtũ alterũ põt reſiſtere.ſi ṽo nõ
ſunt equipotẽtia aut alterũ ſimplr̃ dominat̃ alteri:aut nõ
ſimplr̃:ſed ex parte quadã.ſi pꝛimum fiet alterius coꝛru-
ptio alterius generatio:vt iam dictum eſt: ſi 2m fiet com-
plexio:neceſſe eſt igitur in omni complexione alterũ vin-
cere alterum vinci.igitur omnis complexio vnius contra-
rij naturam ⁊ virtutem magis ſapit ꝙ̃ alterius. ¶ Unde
Auerrois hoc argumento pꝛobat contra Gal̃.nullam com-
plexionem pꝛopꝛie temperatam eſſe ad pondus.in 2°eniʒ
libꝛo de generatione.ſic dicit.mixtio contrarioꝛum fit qñ
alterum non dominatur ſuper alterum:neq; habet equa-
lem potentiam:ſi enim potentia alterius fuerit ſimplici-
ter dominans:coꝛruptio erit dominati:⁊ generatio domi-
nantis:⁊ ſi equales fuerint potentie: tunc non fiet altera
foꝛma:ſicut declaratum eſt in metaphyſica.⁊ cum poten-
tia alterius non fuerit dominãs ſimpliciter:ſed dominãs
dominata :generabitur ex eis aliquod medium:ſed tamẽ
declinat ad partem dominantis:⁊ ideo hoc medium cum
eo ꝙ eſt declinans ad aliquod extremoꝛum habet aliquã
latitudinem recipientem magis ⁊ minus. ¶ Et ex hoc ap-
parebit etiã impoſ̃e eſſe aliquã cõplexionẽ temperatam:
quam poſuit Gal̃.ſ.temperantiã que eſt ſm extrema que
ſunt in fine:nõ temperantiã que eſt ſm extrema comple-
xionis ſpeciei in qua conſiderat medicina.Ex quibus ver-
bis conſtat complexionem eſſe huiuſmodi qualitateʒ me-
diam que dicta eſt:⁊ qđ intendi poteſt ⁊ remitti: ⁊ ꝙ non
eſt equalis ad pondus. ¶ Idem dicit contra Gal̃.io° me-
taphy. ¶ Idem 2° colliget.pꝛimo cap̊.⁊ vltimo. eadeʒ rõ
pꝛobat in graui ⁊ leui dari nõ poſſe aliquod mediũ equa-
le ad pondus qđ pꝛobat Auerrois in 2° colliget.argumen-
to generali:qđ colligi poteſt hoc modo:omne qđ compoſi-
tum eſt ex duobus ſolis ſpecie differentibus alterũ habet
tanꝙ̃ foꝛmam:alterum tanꝙ̃ materiã. ſic enim Ar. pꝛo-
bat animam eſſe foꝛmam dicens:animal conſtat ex duo-
bus ſolis ſpecie differentibus coꝛpoꝛe.ſ.⁊ anima : alterum
igitur eſt foꝛma alterum materia:foꝛma aũt eſt qua pͥnci-
paliter res eſt id qđ eſt: anima autem animalis ⁊ plante
huiuſmodi eſt.igitur eſt foꝛma.ſi.n.aliquid ex duobus ſo-
lis ſpecie differentibus conſtet:neceſſe eſt ex vno pꝛincipa-
liter pendeat:ſi enim vtraq; haberent equalem pꝛincipa-
tum cum ſint ſpecie differentia non eſſet multitudo recte
inſtituta:neq; a natura fieri poſſet que nihil nouit facere:
niſi qđ recte inſtitutum eſt ⁊ oꝛdinatum:opoꝛtet igitur al-
terum eſſe foꝛmam:alterum materiã: vel pꝛopoꝛtionale:
foꝛma autẽ eſt que materie dominatur ⁊ agit.igitur in oĩ
cõpoſito ex duobus ſolis ſpecie differentibus opoꝛtet alte-
rum ſupereſſe:alterũ ṽo ſubeſſe. ¶ Dixi auteʒ ex duobus
ſolis ſpecie differentibus.nam binarius cõſtat ex duabus
vnitatibus:quaruʒ neutra eſt foꝛma:ſed vtraq; materia:
linea quoq; ex duabus conſtat medietatibus:quarũ vtra-
q; eſt materia:ſed nõ differũt ſpecie. ¶ Preterea.nec nu-
merus per ſe vnum eſt : ſed multitudo : aqua quoq; lʒ ex
duabus medietatibus conſtet:non tamen ex ſolis duabus
medietatibus:ſed ex materia ⁊ foꝛma.ideo ſi qd mediuʒ
eſt inter graue ⁊ leue:qđ ex diffinitionibus ſimpliciter le-
uis:⁊ ſimpliciter grauis ꝓbari poteſt:neceſſe eſt vno ma-
gis ꝙ̃ altero participet. ¶ Idem Auerrois pꝛimo celi.cõ-
mẽto.7° his verbis.impoſſibile eſt enim in coꝛpoꝛibus cõ-
poſitis aliqua cõponi equaliter:⁊ nos poſt declarabimus:
⁊ ſi eſſet aliquod compoſitum equaliter:cõtingeret ꝙ ali-
quod coꝛpus non moueretur omnino:ſed ſtaret in quocũ-
q; loco poneret̃:ſcilicet ſtaret aut ſuperius: aut inferius:
aut in medio duoꝛum contrarioꝛum:⁊ moueretur in cete-
ris:qđ non inuenitur. ¶ Idem Alber.eodem loco. ⁊ Egi-
dius 3° de anima.capitulo vltimo. Ideʒ beatus Thomas
in queſtionibus de malo. Idem Aui.pꝛima pꝛimi.capitu-
lo de complexionibus dicẽs phõs pꝛobare ꝙ impoſſibile
eſt aliquo modo dari equale ad pondus.

¶ Jacobus autem ⁊ alij ideo putant dari aliquod equale
ad pondus:qꝛ putant contraria inuicem coniungi in eodẽ
ſubiecto: vnde quãdo fit tranſitus ex ſumma leuitate vel
caliditate in ſummam grauitatem vel frigiditateʒ: neceſ-
ſe eſt ad equalitatem ponderalem venire:ſed cõtraria nõ
poſſunt ſimul eſſe. vt pꝛobatur in 3°articulo. ¶ Preterea.
ſi admittatur aliquid ex grauibus ⁊ leuibus equaliter cõ-
poſitum eſſe non eſt neceſſarium ſequi qđ dicit : coꝛpus.ſ.
huiuſmodi in medio aque ⁊ aeris poſitum moueri circu-
lo:in quolibet autem elemento ſi totum ponatur moueri
vel ſurſum vel deoꝛſum:coꝛpus enim mixtum qđ mouet̃
ex loco in quo eſt:ideo mouetur: quia querit locum natu-
ralem:ſi enim eſſet in loco naturali non moueret̃: coꝛpus
autem iam dictum non maioꝛem habet affinitatem cum
vno ꝙ̃ cum alio.ideo quodlibet elementum eſt locus ſibi
naturalis in quo appetet quieſcere:lʒ virtutẽ habeat mo-
tiuam que ad reſiſtentiam pꝛopoꝛtionem habet debitam.
nam quando aqua ex igne venit in ſperam aque : adhuc
virtus motiua obtinet pꝛopoꝛtionem ſuam que non mo-
uet:eo ꝙ non appetit. ¶ Preterea.ſi coꝛpus datum ſit bi-
pedale:⁊ medietas ſit in aqua:medietas in aere:non pote-
rit circulo moueri:nulla enim eſt ratio cur in dextruʒ po-
tius ꝙ̃ in ſiniſtrum moueatur : nec cur vnum pedale po-
tius ꝙ̃ alterum ſit pꝛincipium mouẽdi. ¶ Preterea.mo-
tus ſimpliciter naturales habent finem in quem tendũt:
quo habito quieſcunt:vnde motũ elementi vel mixti coꝛ-
poꝛis naturalem impoſſibile eſt infinitũ eſſe: quia natura
que non eſt intellectus:non mouet ad aliquid quod habe-
ri non poteſt. Si autem datum coꝛpus circulo moueretur
ſemper moueretur:nec vnꝙ̃ quieſceret.

¶ Quartum coꝛrelarium. Impoſſibile eſt idem coꝛpus cõ-
plexionatum eſſe:⁊ abſolute calidum vel frigidum. Coꝛ-
relarium patet ex coꝛrelario pꝛime ſuppoſitionis ⁊ con-
cluſione iam pꝛobata.

¶ Quintum:nõ omne mixtum eſt calidum quo ad equa-
le ad pondus:nec omne humidum. pꝛobatur. complexio
enim eſt qualitas media inter qualitates pꝛimas : que vt
iam pꝛobatum eſt vel vna vel altera magis participat : ſi
calido vel humido neceſſe eſt contraria ſit alteri:que con-
traria magis participat : duoꝛum autem contrarioꝛum ſi
vnum eſt in rerum natura ⁊ alterum:qm̃ vtrũꝙ; ad mun-
di integritatem pertinet: vt dicitur pꝛimo celi. Igitur ſi
complexio reperitur calida vel humida reperitur frigida
⁊ ſicca.⁊ econtrario.omnis auteʒ complexio alicuius mix-
ti naturalis eſt complexio . igitur ⁊c̃. ¶ Confirmatur.
mixta calida ⁊ frigida humida ⁊ ſicca ſunt inter ſe contra-
ria.ſi igitur dantur mixta calida ⁊ humida:neceſſe eſt da-
ri frigida ⁊ ſicca. Alioquin calido ⁊ frigido agẽtibus nun-
ꝙ̃ cõtingeret frigidum ex parte calido dominari adeo ꝙ
vtroq; coꝛrupto complexio fieri poſſit: ⁊ mixtuʒ aliquod
qđ philoſophie repugnat. ¶ Idẽ cõſtat in his mixtis que
coagulata ſp̃e a frigido vt ſunt mella:oſſa:nerui:cartilagi-
nes:melãcholia:flegma:lac:⁊ ſimilia:q̃ ſi calida ſũt ex pti-
cipatione

tipatione solum sunt calida: vt aqua: sed caliditate ablata sentiuntur frigidissima. vt Ar. dicit 4° metheororum.

¶ Quidam tamen putant omne mixtum absolute calidū esse: maxime vo animatum corpus ⁊ viuum: quorum potissimus est Gentilis. prima primi lōgam circa hoc disputationem faciens. ¶ Argumenta autē breuiter sunt hec. ¶ Primū est. cuiuslibet mixti generatio est per digestionem. In omni enim mixto oportet humidum sicco misceri: qd̄ est opus digestionis. digestio autem fit a calido. igitur omne mixtū a calido fit. qd̄ autē fit a calido absolute calidū est. ¶ Scdm̄ est. omne mixtū putrescit: putrefactio autem est corruptio proprie ⁊ innate caliditatis ab aliena caliditate: qd̄ fieri non potest: nisi in quolibet mixto calor regat ⁊ dominetur: quando enim humidum cōtinere nō potest: eo ꝙ defecit fit putrefactio. si igitur in quolibet mixto calor dominatur ⁊ regit: oportet omne mixtum calidū esse. ¶ Tertio adiungi potest qd̄ Ar. dicit 4° metheororum his verbis: facturum autem frigidum vt corruptionem: aut sm̄ accidens. ¶ Idem quoq̧ Albertus innuere videtur 4° metheo. si diligenter legatur. Qr vo omne viuens sit calidum ⁊ humidum persuadent pluribus argumētis. ¶ Primo: qr omnis operatio viui corporis calido ⁊ humido perficitur vt spiritu ⁊ sanguine: aut ꝓportionali. ¶ Scd̄o: qr in quolibet viuo fit nutrimenti conuersio in substantiam corporis nutriti: conuersio autem huiusmodi est opus caloris. ¶ Tertio: quia generatio viui corporis est prima participatio anime in calido naturali: ⁊ vita est eius permansio.

¶ Sed cōtra est: primo qd̄ Arist. dicit generationem mixti corporis a calido fieri ⁊ frigido: ⁊ idē dicit 2° de generatione. ¶ Dicit autem beatus Thomas 4° metheoror. si est opus beati Thome. ꝙ ideo dictum est generationez mixti a calido ⁊ frigido fieri: qr quedam mixta generant̄ a frigido. ¶ Item Arist. dicit eodem 4° ꝙ coagulata. s. a frigido. vt sunt inquit beatus Thomas metalla difficile putrescunt: qr magis frigida sunt q̄ȝ aer sit calidus: qui tñ absolute calidus est in naturali sua dispositione. ¶ Item Arist. iuxta finem quarti metheo. dicit ꝙ ea mixta: quorum materia magis est aqua naturaliter sunt frigida q̄lia sunt metalla. ¶ Idem constat in crystallo: glatie: grandine: niue: pruina. ¶ Itez Arist. dicit in lib° de animalibus ꝙ cerebrum frigidum est: ⁊ ad tactum frigidum sentitur. qd̄ Ugo dicit se expertum esse nōnunq̄ȝ in fractura capitis. ¶ Item sunt fructus quidam ⁊ potentia ⁊ tactu frigidi: vt succus lymonum: aranciorum: prunorum ⁊ pirorū imaturarum ⁊ agresta. ¶ Item Gal. dicit 2° tegni. ꝙ signum complexionis frigide est ꝙ manibus frigidū corpus sentitur. ¶ Item dicit ꝙ corpus temperatum mediocritatē in omnibus seruat: non. n. habet multam carnem: nec paucam: nec omnino durum: nec molle: nec calidū: nec frigidum: nec humidum: nec siccū. Si vo dicatur frigidū corpus iudicari frigidum: hoc est minus calidum q̄ȝ temperatum: necessarium erit iudicium frigidi pendere ex iudicio ⁊ cognitione temperati: temperatum autem non iudicatur temperatum: nisi ex eo ꝙ nec calidum nec frigidum sentitur. vt Gal. dicit in principio secundi velut signo a substantia sumpto. Si igitur omne viuens absolute est calidum oportet temperatum eo iudicari temperatū. qd̄ non est frigidum ad temperatum: nec calidum. In cognoscendo igitur temperato oportebit cognitionem eiusdem temperati antecedere qd̄ est ridiculū. sic enim si deberet iudicari a medico sor. esse temperatum maxime in complexione per signa a Gal. tradita oporteret prius scire ipsum esse temperatum in complexione. ¶ Preterea. si corpus temperatum non est vere medium inter extremā caliditatem: ⁊ extremam frigiditatem cum quibus ob earum intensionem vita non potest superesse: sed solum est medium inter excessus temperamēto improportionatos: vt Jacobus dicit: sequitur corpus temperatum nō eē medium inter multam carnem habens ⁊ paucam: sed potius vergere in paucam carnem: qd̄ ita deducitur: extremū frigidum ⁊ siccum est paucissime carnis: aut illi proximum: complexio enim melancholica est frigida ⁊ sicca ⁊ paucissimi sanguinis ⁊ carnis: calida vo ⁊ hūida est plurimi sanguinis ⁊ carnis. si igitur extremo frigido ⁊ sicco ꝓximius est temperamentum q̄ȝ calido ⁊ sicco proximius erit pauce carni q̄ȝ multe. cū tamē Aui. dicat ꝙ magis inclinat in crassitiem quandam q̄ȝ in maciem. Sed hec matera al's latius. ¶ Ad primū igitur dici pōt non omne mixtū per digestionem fieri: vt est nix: crystallus. ¶ Scd̄o. concesso ꝙ per digestionē fiat nō opȝ simpliciter calidū esse: qr facta digestione potest post aduenire frigidū cōgelās a quo calore expulso fit res frigida: vt in metallis cōtingit ⁊ cornibus: ⁊ vnguibus: ⁊ ossibus: ⁊ neruis: que nisi frigida eēnt nō lederent̄ a frigido: nec flegmatici: nisi frigidi essent iuuarent̄ ab estate: sicut iuuari dicit Hip. ⁊ Gal. 3ª particula aforis. ¶ Preterea calor naturalis a quo fit digestio non est nisi cōplexio quedā: que lȝ aliquādo plus sapiat frigidi q̄ȝ calidi: digerit tñ vi calidi: qd̄ habet vnde digestio sāguinis in lac a mamillis facta a complexiōe naturali fit mamillarū que frigide sunt sanguini cōparate: ⁊ ossa que sūt sanguine frigidiora sanguinē suū digerunt. ⁊ cerebrū sanguinē suū se calidiorē: ⁊ ex spiritu vitali generat animalē digerēdo: qd̄ Jacobus quoq̧ a veritate aliqñ coactus cōcedit: ⁊ in q̄stionibus tegni. ⁊ in 2ª tertij canonis. ¶ Preterea a calido celesti pōt fieri digestio. lȝ paucum sit ⁊ frigore minus: a quo postea res spissescit: ⁊ cōstat sicut Auerrois innuit 4° metheororū. cōmēto. 10° iuxta finem: ⁊ idē Arist. in libro de animalib⁹: qui calor potissimū ē in seminibus rerū animatarū. ¶ Ad 2m dicit̄. ꝙ metalla putrescunt que frigida sunt. verū: qr cōplexione quadā participant que est calidū naturale: eorū que quādo tātū habet calidi quāto opus est ad regendū humidū nō putrescunt: quādo aūt nō habet: sed deficit ex frigore vel alia qualibet causa educit̄ foras calidū naturale a calido cōtinētis quo calido educit̄ ⁊ humidū: sed nō propter hoc opȝ concludere omne qd̄ putrescere pōt calidū absolute esse. Albertus aūt quicqd dixerit suā habuit opinionē. ¶ Ad 3m dicit̄. ꝙ Gal. in libro cōplexionū nō putat omne viuēs absolute calidū esse: nec humidū: nisi eidē mortuo cōparet̄ formice ⁊ tortuce ⁊ pisces multi natura sunt frigidi ⁊ cutis: quedā est frigida: quedā sicca: ⁊ dura: vt ipsemet dicit in 2° tegni. verū autē est ꝙ vita est per calidū ⁊ humidū: puta per spiritū ⁊ sanguinē vel ꝓportionalia que absolute sunt calida: sed non opȝ quodlibet in quo est aliqd calidum absolute calidū esse: sed opȝ partes calidas adeo dominari vt res absolute calida dici possit in rosis: in sandalis: in prunis imaturis ⁊ lymonibus sunt partes quedam ignee ⁊ calide: sed adeo pauce sunt vt nō possint totū reddere calidū: in viuo igit̄ corpore partes calide dominātur saltem virtute: non mole. ¶ Ad quartū dicitur. ꝙ in partibus corporis animati est calor nālis qui vi calidi digerit nutrimētū siue absolute plus hēat calidi siue nō. ¶ Preterea. vt dictū est adsunt spiritus: vel spiritibus quedā ꝓportionalia q̄ sunt calida: quorum auxilio fieri pōt nutrimēti cōuersio. ¶ Ad q̄ntū solutio pȝ ex dictis: nisi enim mā in quā aīa debet itroduci participaret huiusmodi spiritu: aut ꝓportionali: nō posset aīa itroduci: sed nō oportet absolute calidā eē. Qr vo nō omne mixtū absolute sit humidum: patet: quia quedam ex terra maxime cōstāt: vt patet in sulfure: in lapidibus: ⁊ ossibus: ⁊ cornibus: ⁊ similibus.

¶ Sextum correlarium. nulla complexio potest in sua spe

cie intenſiſſima eſſe:adeo ꝙ naturaliter non poſſit eſſe intenſioꝛ:ſit enim a complexio que fieri poteſt intẽſiſſima: ⁊ conſtat:ex quo medium eſt inter contraria per ipſam intenſam in caloꝛe vel frigoꝛe vel humoꝛe vel ſiccitate poſſe fieri tranſitum ex vno contrario in aliud:ſicut per palidum fieri poteſt tranſitus ex nigro in albū:⁊ econuerſo. ſit igitur intenſiſſima:⁊ conſtat ꝙ agente actionem ſuam continuante quod intendit in contrarium ⁊ extremū materiam in quam agit deducere tandem coꝛrumpet huiuſmodi complexionem.Si igitur nunc eſt intẽſiſſima: ⁊ nõ poteſt eſſe intenſioꝛ cum imediate poſt hoc actio agentis ad aliquid terminetur.neceſſe eſt in ꝯtrariū terminetur: ⁊ per conſequens non dabitur pꝛimum inſtans foꝛme in qua actio agẽtis terminatur:puta caloꝛis:aut alterius foꝛme.qđ eſt falſum:nunc enim ſupponimus dari pꝛimū rerum permanentium ⁊ qualitatum ⁊ ſubſtantiarum. ⁊ nõ vltimū ex Ariſt.8° phyſicoꝝ.qđ iferius magis apparebit.

¶ Septimum. non poteſt dari cholericiſſimus homo:nec temperatiſſimus.

¶ Octauum.impoſſibile eſt in eodem coꝛpoꝛe vel mẽbꝛo multas eſſe eiuſdem generis complexiones.pꝛobatur.oẽs complexiones eiuſdem generis ſunt inter ſe contrarie:vt coloꝛes omnes inter ſe:⁊ ſapoꝛes. Si igitur vna adeſt cõplexio non poteſt altera adeſſe:aliter opoꝛteret idem habere:⁊ plus ⁊ minus:vel calidi vel frigidi:vel humidi vel ſicci:vna enim complexio differt ab alia : ex hoc ꝙ altera plus habet vnius:altera alterius:aut ex eodem vna plus habet alia minus. Complexio enim calida non eſt vnius ſpeciei:ſicut nec caloꝛes medij plus albo participantes q̃ꝫ nigro omnes ſunt eiuſdem ſpeciei.

¶ Nonum. ſi aliquod membꝛum natura eſt frigidum ex complexione innata:qđ ex influxu vel ſpiritus.vel ſanguinis fit calide complexionis pꝛioꝛem perdit complexionẽ: ⁊ nouam induit:ſicut oſſa:quando ſunt moꝛtua frigidam habent complexionem:⁊ lac:qđ extra vbera diu permãſit que duo antea erãt calida ꝑticipatiõe ſpirit⁹ ⁊ ſanguinis.

¶ Decimum.quot ſint ſpecies complexionum ſpecialiſſime certo ſciri non poteſt.pꝛobatur : non enim poteſt ſciri quot ſunt ſpecies medioꝛum inter contraria ex quo non conſtat nobis quot modis:⁊ vijs contraria poſſunt miſceri:hec.n.ſunt ſecreta nature:nec eni ſciri poteſt quot ſunt ſpecies coloꝛum medioꝛum. ¶ Secunda concluſio:nulla complexio pꝛopꝛie eſt compoſita.pꝛobatur : omnis cõplexio eſt qualitas:omnis autem qualitas eſt vna:compoſita autem complexio:ſi qua eſt non eſt vna qualitas: ſed due ex quibus non fit vnū per ſe:non enim agunt inter ſe:nec patiuntur.igitur ⁊c̃.Solent tamen medici quaſdam complexiones dicere cõpoſitas complexionem vocantes numerum duarū cõplexionū ſibi inuicem cõſentiẽtiū vt eſt calida ⁊ ſicca cõplexio que nõ ſunt vna cõplexio:ſed due.

Quantum ad ſcđm articulū. ſupponit̃ pꝛimo ꝙ maioꝛ eſt cõtrarietas extremi ad medium q̃ꝫ medioꝛum inter ſe.Suppoſitio patet:ſi enim medium contrarium eſt medio:hoc eſt : quia extremi ratione participat:igitur eidem medio extremū magis cõtrarium eſt:aut ſaltem non minus:quod noſtro pꝛopoſito ſufficiet. ¶ Secundo ſupponitur. ꝙ contrarietas terminoꝛum eſt cauſa contrarietatis motuum 5° phyſicoꝛū.ex quo ſequitur ꝙ maioꝛ eſt repugnãtia inter terminos motuum contrarios q̃ꝫ inter motus : qꝛ pꝛopter quod vnum quodq̧:⁊ illud magis. ¶ Tertio ſupponitur.ꝙ contraria differunt abinuicem ex pꝛopꝛia natura ⁊ ſpecie ſua: vt album ⁊ nigrum:dulce ⁊ amarum:non enim ex alia natura poſſunt eſſe contraria:alioquin non eſſent per ſe ⁊ pꝛopꝛie contraria. ¶ Quarto ſupponitur.ꝙ contraria ſub eodem genere poſita maxime diſtant abinuicem. ¶ His poſitis ſit hec pꝛima concluſio.Non eſt poſſibile complexionem ⁊ qualitatem pꝛimam ⁊ ſimplicem eiuſdeꝫ generis in eodem ſubiecto eſſe. pꝛobatur.due complexiones eiuſdem generis non poſſunt ſimul in eodem ſubiecto eſſe:vt pꝛobatum eſt.aliter idem eſſet plus calidi participans ⁊ minus.Sed contrarietas ⁊ repugnantia medioꝛū eſt minoꝛ: aut non eſt maioꝛ q̃ꝫ contrarietas extremi ⁊ medij : vt habetur ex pꝛima ſuppoſitione.igitur ⁊c̃. Ideo mirandū eſt de Jacobo qui videtur putare complexionem eſſe huiuſmodi qualitatem mediam que dicta eſt:⁊ tamen in eodẽ membꝛo ponit complexionem ⁊ caloꝛem ſimplicem:⁊ frigus ſimpliciter:⁊ aliquando equales. Ideꝫ Ugo in pꝛima pꝛimi. ⁊ in queſtione magna quã edidit an complexio ſit qualitas. ¶ Secũda concluſio.nõ eſt poſſibile duas qualitates extremas in eodem ſimul eſſe vt caloꝛem ⁊ frigus. concluſio pꝛobari poteſt ex concluſione iam pꝛobata:maioꝛ enim eſt contrarietas extremi ad extremum q̃ꝫ extremi ad medium.igitur ⁊c̃. ¶ Sed pꝛobatur eadem cõcluſio pluribus argumentis:quia oppoſitū hodie currit per ſcholas:lꝫ opinio huiuſmodi ſit contraria auctoꝛibus pꝛobatis ⁊ doctoꝛibus antiquis : ⁊ philoſophis ⁊ medicis. 5° enim phyſicoꝛum.mediū eſt in quod pꝛius venit mutãs q̃ꝫ in extremum.igitur ſi aqua debeat ex frigido in calidū permutari:opoꝛtet pꝛius in medium venire:medium aũt inter calidum ⁊ frigidum ſpecie differt ab extremis. vt Auerrois dicit 3° de anima. cõmento ſupꝛa allegato. non igitur cum aqua incipit calefieri mox aufertur aliqđ veri frigoꝛis ⁊ introducitur aliquid veri caloꝛis:ſic eniꝫ nunq̃ꝫ introduceretur aliquid medium ſpecie differens ab extremis.ſed ſemper ſola caliditas adeſſet ⁊ frigiditas:lꝫ quandoqꝫ ex vna plus:quandoqꝫ ex alia : quandoqꝫ equaliter vt hi concedunt qui hanc opinionem ſequuntur. ¶ Preterea eadeꝫ eſt natura totius homogenei:⁊ cuiuſlibet partis:⁊ eadem virtus ⁊ actio.ſicut Auerrois dicit pꝛimo celi.Caliditas autem ſumma eſt quidam homogeneum:qđ conſtat ex partibus eiuſdem rationis:ſicut dicunt qui opinionem ſequuntur.igitur eadem erit virtus ⁊ actio totius ⁊ cuiuſlibet partis.ſicut eadem eſt virtus terre pedalis:⁊ actio:⁊ cuiuſlibet partis que eſt deſcendere:eſt autem caliditas ſumme natura ⁊ virtus vt omni frigiditati ſit contraria:⁊ in omnem agat:niſi aliquid pꝛohibeat:⁊ nullam ſecum patiatur. igitur eadem erit natura cuiuſlibet partis:nulla igitur frigiditas poterit eſſe cum aliqua caliditate:nec econtrario. ¶ Preterea frigiditas vt.8.agit in omnem caliditatem vt.8.niſi aliquid pꝛohibeat:igitur actiuitas caliditatis vt octo eſt maioꝛ reſiſtentia frigiditatis vt octo.cum igitur qualis eſt pꝛopoꝛtio totius ad totū:talis ſit partis ad partem : actiuitas frigiditatis vt.4 .erit maioꝛ reſiſtentia caliditatis vt.4.igitur frigiditas vt.4.agere poterit in caliditatem vt.4.igitur duobus inuicem cõiunctis:quoꝛum vtrunqꝫ eſt calidum vt.4.⁊ frigidum vt 4.alterū aget in alterum:⁊ ſic inter ſimilia omnino fiet actio. ¶ Confirmatur.maioꝛ eſt reſiſtentia caliditatis vt octo q̃ꝫ caliditatis vt.4.ſed frigiditas vt.4.poteſt agere in caliditatem vt octo.igitur multo magis in caliditateꝫ vt.4.quod maxime cõtinget:ſi duo ſint ſubiecta ad imaginationem:quoꝛum alterum ſit frigidum ſolū vt.4.alterum vero calidum ſolum vt.4.nihil frigoꝛis habẽs. ¶ Preterea non repugnabit aliquid eodem tempoꝛe ad calidū vt.4.⁊ frigidum vt.4. ſimul intendi ⁊ moueri motibus contrarijs.Maioꝛ enim eſt repugnantia terminoꝛum q̃ꝫ motuum.vt dicitur in 3ª ſuppoſitione. ¶ Preterea.ſi caliditas vt octo.⁊ frigiditas vt octo:maxime repugnant vt hi dicunt:caliditas vt.3.⁊ frigiditas vt.3.minus repugnabunt q̃ꝫ caliditas vt.4.⁊ frigiditas vt quatuoꝛ. quia magis elongantur a natura contrarioꝛum. cum igitur iuxta

positionem sit possibile caliditatem vt quatuor: ⁊ frigiditatem vt quatuor simul esse: multo magis frigiditateȝ vt 3. ⁊ caliditatem vt. 3. ¶ Nec obstat qđ dicitur latitudines oportere compleri. hoc enim oportet probari non solum dicere. ¶ Preterea sequitur ꝙ non sit reactio: qđ sensui repugnat. ⁊ mixtionem tollit: quod tamen deducitur hoc modo. Sit a. materia prima solam quantitatem habens cuȝ humiditate: aut siccitate: siue materia sit aliud a quantitate: siue non: in qua nihil sit frigoris: nec caloris: iuxta imaginationem: ⁊ sit b. aqua summe frigida que calefiat: ⁊ tandem fiat ignis: ⁊ constat ꝙ b. aliquando plus poterit calefacere q̃ȝ frigefacere aliquando minus. igitur aliquando equaliter. capiatur igitur b. quando tantūdem potest calefacere quantum frigefacere: siue habeat equalem caloris mensuram ⁊ frigoris: siue non: ⁊ applicetur a. materie in quam agit: ex quo nulla est resistentia vt posituȝ est: aut igitur calefaciet: aut frigefaciet: aut neutrum faciet: si neutrum: aut hoc ideo euenit ꝙ qualitatem mediam introducit que non est calor: nec frigus: aut quia nihil agit. non primum: q: vt supra ex Aristotele ⁊ Auerroi dictum est. Media qualitas non potest introduci quando contraria sunt equipotentia: vt est in casu. si 2^m: hoc ideo est: q: altera qualitas alteri resistit ne agat: puta calor frigori ⁊ frigus calori. igitur si in materia a. ponatur summa caliditas: ⁊ fiat ignis: vel sūma frigiditas: ⁊ fiat aqua pura: multo magis resistetur frigiditati: ne agat vel caliditati. Sed si in materia a. ponatur summa caliditas vel summa frigiditas aget a. in b. ⁊ b. non aget. igitur ⁊c̃. Qr autem calefaciat simul ⁊ frigefaciat fieri non potest. Idem enim moueretur motibus contrariis. ¶ Preterea. calor ⁊ frigus sunt contraria: aut igitur quilibet calor cuilibet frigori est contrarius aut non: si primū: quilibet calor aget in quodlibet frigus: ⁊ illi repugnabit: nec poterit cum eo esse: qđ positio negat. si 2^m signentur calor ⁊ frigus cōtrarii: ⁊ sint vt positio dicit calor vt octo: ⁊ frigus vt octo. igitur ex 3^a suppositione ex propria natura ⁊ specie sunt ꝯtraria: igit̃ quolibet casu possibili posito quo erunt in rerum natura semꝑ erunt ꝯtraria: sicut eniȝ natura nō auferẽ istis positis nō auferẽ ꝓprietas: q̃ naturā sequit̃. igit̃ si deus creet maiorē caliditatem q̃ȝ vt. 8. eodem modo ⁊ frigiditatem erunt contraria: qđ est falsuȝ: nō. n. maxime repugnabūt: siue distabunt sub eodem genere. ¶ Qr si dicatur frigiditatem infinitam ⁊ caliditatem infinitam esse cōtraria statim concludetur non esse contraria: que enim nō sunt: nec possunt esse in genere non possunt esse contraria: contraria enim sunt que sub eodē genere posita maxime distāt: que autem non sunt nec possunt esse non sunt: nec possunt esse in genere: quia 4° topicorum. dicitur ꝙ non entis nō sunt genera: nec species: infinita autem caliditas ⁊ infinita frigiditas non sunt: nec possunt esse. non igitur sunt cōtraria. ¶ Preterea sequeretur ꝙ ignis ⁊ aqua non essent proprie inuicem contrarii ſm qualitates suas: quod est cōtra Aristo. 2° de generatione ⁊ phos omnes. ¶ Correlarium primum. quando aqua ex frigiditate in caliditatem permutatur prius remittitur in frigiditate donec ad primum non esse frigiditatis veniat in quo mediuȝ aliquod primo generatum est inter calorem ⁊ frigus siue sit tepiditas: siue aliud: quo intenso in ea qualitate versus quam aqua permutatur: tandem in simplicem caliditatem transit in qua postea intenditur. ¶ Scdm̄. necesse est dari primum caloris ⁊ frigoris ⁊ medii absolute: non autem vltimum. vt Aristo. dicit 8° physicoruȝ. qui dicit ꝙ datur primum albi non vltimum: nec exponi potest sicut Burleus ⁊ Nominales dicunt: ꝙ datur primuȝ huius albi: puta cuiuslibet gradus: sed non primum absolute albi: siue albedinis. Si enim sic intelligeret non dixisset dari primum albi non vltimum: cuiuslibet enim gradus datur primuȝ ⁊ vltimum: quia in indiuisibili consistit. Hec tamen materia ad philosophos magis pertinet.

Quantum ad tertium articulum supponitur primo diffinitio egritudis: que est dispositio non naturalis a qua operationes viuentis per se ⁊ imediate sensibiliter leduntur. ¶ Supponantur secūdo omnia que hactenus probata sunt. ¶ Prima conclusio. Febris non est calor qui est qualitas prima. si enim eēt qualitas prima esset contraria complexiōi: nec posset vna cum complexione esse: vt iam probatum est: cum igitur membrum vel corpus qđ febrit semper complexioneȝ habeat: non erit febris calor simplex siue qualitas prima.

¶ Secunda cōclusio. Febris est complexio: probatur. oīs enim calor aut est simplex: aut compositus: non est auteȝ simplex vt probatum est. igitur erit compositus qui est cōplexio. ¶ Preterea febris est calor naturalis mutatus in igneum. vt Hal. dicit prima aforismorum. calor autem naturalis est complexio: est enim complexio naturalis calido participans: vt constare potest ex dictis ex quo in mixto corpore non potest esse calor simplex: vt iam probatum est. ¶ Idem dicunt medici omnes: ⁊ maxime antiqui. vt infert Jacobus in prima primi. capitulo de complexionibus qui dicunt calorem naturalem ⁊ sanitatem ⁊ complexionem ⁊ mixtionē idem esse. ¶ Preterea. febris est morbus: aut igitur mala complexio: aut mala compositio: aut solutio continui: non oportet autem in febriente fieri malam compositionem: nec solutionem continui: igitur erit mala complexio. ¶ Ideȝ dicit Halenus in libro de febribus. ꝙ imoderatio discrasie in supabūdātia caliditatis ē febris: imoderatio aūt discrasie est ipsamet mala cōplexio imoderata: sicut moderantia cōplexionis est complexio moderata. ¶ Item Auicēna dicit. ꝙ febris ethica est complexio facta membro conueniens. Idem indubitanter tenent omnes medici veteres: lȝ quidam noui putent esse calorem qui est qualitas prima.

¶ Tertia conclusio. Febris non est calor compositus ex naturali ⁊ extraneo aduenienti: posito ꝙ alter ab altero differat: ⁊ ex vtroq; vnus calor fieri possit. probatur. calefactum esse spiritus est per se: ⁊ imediata causa febris effimere. non est auteȝ imediata causa caloris compositi: sed per accidens solum: quatenus scilicet est immediata causa aduenticii ⁊ extranei. igitur ⁊c̃. ¶ Preterea. calor extraneus priori adiunctus est immediata ⁊ per se causa ledendi sensibiliter operationes. igitur ex suppositione prima est egritudo: que autem sit nisi febris dicatur fingi nō potest.

¶ Preterea. si febris est calor compositus ex naturali ⁊ extraneo non posset tota febris auferri: nisi calor naturalis totus auferretur. Sed ablato calore naturali aufertur sanitas ⁊ vita. igitur tota febre ablata auferẽ vita: quod est absurdum. ¶ Preterea febris est calor extraneus accensus in corde: sed calor compositus ex naturali ⁊ extraneo non est extraneus nisi ex parte. ergo non nisi ex parte est febris: calor enim naturalis qui preest non est extraneus: aut si est extraneus per accidens est extraneus: pari etiaȝ ratione calor compositus per accidens est extraneus: ratione. s. caloris aduentitii: non igitur per se ⁊ primo febris erit calor extraneus. quod videtur mirabile. ¶ Febris enim ex se: ⁊ ex propria natura: ⁊ non ratione alterius extraneus est calor: ⁊ vt Hal. dicit est ex genere suo preter naturam.

¶ Quarta conclusio. calor naturalis siccitati coniunctus: propter quam operationes ledit non est febris. probatur

eodem medio quo proxima: si enim calor naturalis ex sola siccitate ledit: immediata causa ledendi est siccitas: nõ calor. igitur siccitas est egritudo non calor. ¶ Preterea. si calor siccitati coniunctus est febris nihil repugnabit siccitatem ex qua ledit augeri: ⁊ magis ledere: ponatur igitur ꝙ siccitas intendatur: ⁊ calor remittatur: ita ꝙ equaliter vel plus ledantur operationes ex augmento siccitatis q̃ȝ prius: ⁊ sequeretur aliquid magis ⁊ magis febrire ⁊ continue refrigerari: quod claudit contradictionem. Si enim magis febrit magis calet. ꝙ v̾o maior fiat febris patet ex augmento lesionis que a febre facta cõtinue fit maior. augmentũ enim effectus est ex augmẽto cause. ¶ Correlariuȝ: nec proprietas mala vel ex veneno vel ex humore putrido: nec alia qualitas calori naturali coniuncta ex qua operationes leduntur potest facere calorem naturalem esse febrem.

¶ Quinta conclusio pro defendenda opinione Gentilis. si calori naturali calor nouus addi potest: vel idem specie vel differens specie calor additus est febris. Hec conclusio sequitur ex proxima. Si enim febris non est calor cõpositus: nec est solus calor naturalis qui preest: vt constat. in sanitate enim esset febris: necesse est ꝙ sit calor additus: si calor addi potest. ¶ Preterea. hic solus est egritudo: vt probatum est: quia est immediata: ⁊ per se causa ledendi. Si enim queratur. propter quid ledantur actiones febrientis rationabiliter respondentes dicimus: quia adiunctus est nouus calor extraneus vel ex sole vel ex cibo vel ex alia causa: sicut si themoni additum sit lignum ob quod nauis moueri non possit: dicimus ꝙ lignum additum est causa non themo: nec aggregatum ex themone ⁊ addito. ¶ Preterea sor. in sanitate existenti solo calore extraneo calori naturali addito ⁊ posito ponitur febris: ⁊ solo calore extraneo ablato aufertur febris. igitur calor additus est febris. consequentia est optima: quia oppositum contradictionem claudit ex terminis: antecedens etiam est manifestum. igitur ⁊c̃. ¶ Eandem conclusionem probat Gentilis tribus argumẽtis. ¶ Primum est tale. Febris est morbus naturali adueniens complexioni. vt Gal. dicit: hoc est naturali calori. Cum igitur omnis morbus non veniat nisi aut ex additione: aut diminutione. vt idem Gal. dicit in libro de accidenti ⁊ morbo: ex additione naturalis caloris necesse est veniat: diminutio eniȝ caloris est refrigeratio que non fit in febre. ¶ Secũdum est. si calori naturali adueniat frigiditas ea erit morbus non calor naturalis. igitur eadem ratione: si adueniat calori naturali nouus calor erit ille egritudo: ⁊ febris si actiones sensibiliter ledat. ¶ Tertium est. medici intendunt naturalem calorem conseruare: additum autem corrumpere: non intendunt autem corrumpere: nisi febrem. igitur calor additus est febris. Qr v̾o non sit calor naturalis probat. primo: quia est calor preter naturaȝ. Secundo: quia sextus digitus prioribus quinque additus est morbus: nullus autem priorum: eadeȝ igitur ratione calor additus erit febris non prior.

¶ Sexta conclusio que ponitur contra Gen. probabiliter. Si calor specie differt a calore naturali: ⁊ vterqȝ sit complexio: aut alter sit simplex: alter sit complexio: non potest teneri calorem naturalem superesse calore extraneo adueniente. Conclusio patet ex dictis: quia due complexiones contrarie non possunt simul esse: nec simplex calor ⁊ compositus.

¶ Septima conclusio. contra eundem probabiliter. Si calor additus est eiusdem speciei siue intensior siue non: non potest virtutem aliquam habere positiuum aliquid ⁊ absolutum producentem que eadem sit calori iam addito que calori naturali non competat. probatur. Ubi est eadem essentia ⁊ natura: est eadem virtus essentiam sequens vel eadem essentie: sicut virtus calefaciendi: que est eadem calori adest omni calori. si quid enim ex essentia sua est potens aliquid facere contradictionem claudit in aliquo esse eandem essentiaȝ in quo non sit eadem virtus. Si igitur calor additus est eiusdem nature cum naturali calore: necesse est: si virtutem habet que sit eadeȝ nature in calore naturali eandeȝ reperiri. ¶ Et sequitur. ꝙ si habet virtutem exiccandi: aut vim veneni: aut aliam habebit: ⁊ calor naturalis qui preest: ex quo etiam sequitur ꝙ non potest calor additus agere in naturalem ex sua essentia vel virtute que sit eadem essentie. ¶ Et confirmatur hoc. quia frigiditas vt quatuor coniuncta caliditati vt quatuor non agit in caliditatem. igitur multo minus calor aget in calorem per se: per accidens enim forte non est inconueniens: maior enim flamma comburit minorem.

¶ Octaua conclusio. Febris est calor naturalis factus intensior q̃ȝ debeat. Ex quo operationes sensibiliter leduntur. Conclusionem autem non intelligo quasi calor compositus ex naturali ⁊ addito sit febris. Hoc enim iam reprobatum est. nec ponimus calorem calori posse adiungi in eodem subiecto. sed dicimus eundem calorem fieri posse intensiorem: eo solum ꝙ magis reducitur de potentia ad actum: lȝ nulla qualitas realis acquiratur que non fuerit prius. ¶ Probare autem ꝙ intensio forme fiat hoc modo: ⁊ non per additionem gradus ad gradum in eodem subiecto est longe alienum a proposito: ⁊ magis ad philosophiam pertinens: tria tamen argumenta ad presens adducemus ob curiositatem eorum qui in medicina querunt philosophica: ad probandum ꝙ intensio non fit per additionem gradus ad gradum: nec remissio per ablationem que aliquantum persuadent. ¶ Primuȝ est. capiatur a. caliditas vniformis intensa vt quatuor extensa in bipedali: ⁊ ad imaginationem tota ponatur in vno pedali eiusdem bipedalis: ⁊ arguitur sic A. caliditas est eadem que prius fuit: ⁊ prius fuit intensio vt. 4. nunc autem est intensio vt. 8. pono enim ꝙ caliditas extensa in b. pedali tota extendatur in c. alio pedali priore remanente. igitur creuit intensio a. a. 4. vsqȝ ad. 8. igitur aduenit ipsi alia intensio. vt. 4. cum igitur intensio non sit aliud q̃ȝ qualitas intensa: vt pulchre demonstrat. calidior igitur aduenit alia qualitas: sed nulla aduenit vt constat. habet enim easdem partes quas prius: ⁊ non plures: lȝ caliditas vnius pedalis adueniat caliditati alterius: non tamen aduenit toti: nec prior fit intensior: nec ea que aduenit. igitur ⁊c̃. ¶ Secũdum est. creet deus aquam c. summe frigidam: ⁊ relicta sue nature conuerti debeat in ignẽ cuȝ nulla ratio possit assignari: cur vnus gradus frigiditatis prius auferatur q̃ȝ alius: non poterit in frigiditate remitti: qđ est falsum: non enim vnius gradus est posterius inductus q̃ȝ alius: nec minus: nec magis fixus: nec celum vnum potius conseruat q̃ȝ alium: quod potest in omnes equaliter agere. ¶ Tertium est. nullus calor intenditur. igitur nec omnino calor: non enim calor qui prius est: nec qui aduenit qui non prius fuit: nec eadem rõne aggregatus ex vtroqȝ qui non prius fuit: intẽdi autem est moueri ad maiorem perfectioneȝ in eadem specie q̃ȝ prius haberetur. ¶ Contra eandem opinioneȝ beatus Thomas disputat multis in locis: ⁊ alij quidam: lȝ Jacobus noster forliuiensis illam defendat quantuȝ potest. ¶ Sed ad priorem opinioneȝ reuertamur dicẽtes: ꝙ sicut nutricatio in substantiaȝ membri conuersio fit augmentatio que nihil aliud est nisi eiusdem quãtitatis membri reductio ex mi-

nori

nori termino in maiorem terminum: lʒ poſt factam nutrimenti conuerſionem nulla noua quantitas addat̃: nec in diminutione aliqua noua quantitas perdat̃ preter partes membri que prius q̃ diminutio fiat reſoluunt̃ ⁊ abeunt: quod in corrigia extẽſa ⁊ contracta videri poteſt: ita quando calor iam genitus intẽdit̃ non fit alius calor: ſed genitus perficitur magis: eo ꝙ magis ex potentia in actũ reducitur: ſicut qui ſigillum cere poſt figuram ſemel factam rurſus magis imprimit: ⁊ in latera mouet non efficit nouam figuram: nec partem figure: ſed factam ſtabilit magis ⁊ perficit: ſic agens ſua actione continuata calorem iam genitum magis perficit. ¶ Or ſi queratur quis eſt terminus alterationis qua calor intenditur. ¶ Dicendum eſt. ꝙ eſt ipſa qualitas facta intenſior nõ modus. vt Jacobus putat. neqʒ aliud reale differens re a priore calore. vt Gent. videt̃ putare. Si enim calor nunc eſt vt vnũ: ⁊ in fine hore erit vt duo terminus erit calor vt duo q eſt aliquid reale: ſicut in augmentatione terminus eſt eadeʒ quãtitas facta maior: puta ex pedali bipedalis. Sed hec vt dixi philoſophorum ſunt. ¶ Concluſio igitur 8ª probatur auctoritate Galeni. qui in aforiſmis dicit. ꝙ febris eſt calor naturalis mutatus in igneum: nec hec propoſitio recipit propoſitionem Gentilis qui dicit: ꝙ ſicut dicimus ꝙ nigredo eſt albedo cõuerſa in nigredinem: non tamen eſt albedo: ſic febris non eſt calor naturalis: ſed eſt calor naturalis mutatus in igneum. ¶ Ex hac eniʒ expoſitione: ſequitur in aduentu febris calorem naturaleʒ corrumpi: ſicut adueniente nigredine corrumpitur albedo. ¶ Secundo quia Gal. dicit in libro de accidenti ⁊ morbo: ſanitas que eſt temperamentum ipſa eadem erit morbus cum extra temperamentum exierit: calor autem naturalis temperatus eſt ſanitas ſaltem in complexione. igitur ipſe idem numero erit egritudo: factus auteʒ igneus eſt extra temperamentum. igitur eſt egritudo: que auteʒ ſit niſi febris fingi non poteſt. ¶ Arguit autem Gentilis rurſus hoc modo. Jn febribus in quibus paucus eſt calor medici adhibent vinum ⁊ ignem ad calorem naturalem intendendum: roſas võ ⁊ ſandalos ad remittendum. non poteſt autem idẽ calor intendi ſimul ⁊ remitti. febres autem remiſſionem querunt. naturalis autem intenſioneʒ. igitur non eſt idẽ calor naturalis ⁊ febris. ¶ Sed hoc argumẽtum quod non ita formaliter fit ab homine ſoluitur. roſe ⁊ ſandali iuuant quatenus confortant naturam ⁊ ſua frigiditate febrem remittunt: vinuʒ autem ⁊ ignis ⁊ panni calidiores iuuant: quoniaʒ ex vino mox multi ſpiritus generantur: quorum preſentia iuuat naturã ad materiam morbi expellendam: aut digerẽdam: aut omnino ad vires habendas: pãni quoqʒ calidiores iuuant quatenus in membris parum caloris habentibus partes extreme poſſunt multum frigide eſſe que fortaſſe non febriũt ſicut in principijs interpolataruʒ cõtingit in quibus mẽbra quo ad partes quaſdam ſaltẽ extrinſecas ſunt frida: nec febriũt: lʒ quo ad partes intrinſecas poſſint febrire.

¶ Roſe preterea ⁊ ſandali mox a natura verſus cor dirigunt̃ qđ aliquãtum refrigerari poteſt: vinuʒ autẽ ⁊ pãni alia mẽbra calefaciũt. ⁊ ſi tandem cor calefit ex vino poſterius hoc fit. Argumenta quoqʒ ſuperius recitata quibus probat febrem eſſe calorem additum: non militant. ¶ Ad primuʒ dicitur febrem eſſe morbum ex additione caloris: additionem autem vocat Gal. ⁊ veram additionem ⁊ intenſionem quamlibet. ¶ Ad ſecundum dicitur ꝙ falſa eſt imaginatio: non eniʒ ſi friditas poteſt addi calori: ⁊ addita fit morbus: eodem modo quando fit intenſio caloris fit nouus calor qui a priore differat. ¶ Ad tertium dicitur. ꝙ medici querunt calorem naturalem in ſua naturalitate conſeruare quando omnino eſt naturalis. quando autem exit temperamentum ad naturalitatem reuocare: quod fieri non poteſt: niſi deſtruant ipſum inquantum innaturalis eſt ſiue febrilis. ¶ Ad quartum dicitur. ꝙ idem calor eſt ſm naturam: ⁊ preter naturam alia ⁊ alia ratione eſt quidem ſm naturam: qđ pʒ ex eo ꝙ facit opera vite: nutrit: auget: viuificat: preter naturaʒ võ eo ꝙ intenſior factus ſibiipſi repugnat inquantum naturalis eſt: vnde non eſt ex toto ſm naturã: nec ex toto preter naturam. ¶ Ad quintuʒ dicit̃. ꝙ exempluʒ ſexti digiti non conuenit. vt patet ex dictis.

¶ Contra võ quintam concluſionem arguit Herculanus dicens: Cor febriens calefacit ex febre ſanguinem ⁊ ſpiritum. igitur calor qui eſt febris eſt intenſior calore ſpiritus ⁊ ſanguinis: ſed calor ſpiritus eſt plus q̃ q̃tuor. aliter non eſſet ſpiritus abſolute calidus: nec ſanguis. igitur calor qui eſt febris eſt ⁊ ipſe plus q̃ quatuor cum igitur ante febrem cor eſſet abſolute calidum: ⁊ haberet calorem intenſum plus q̃ quatuor: ſequitur ꝙ ex febre factum ſit calidius q̃ octo. eſt igitur ignis. ¶ Jtem ſic arguit. inducatur vnus gradus caloris a ſole qui ſit febris: ⁊ ſequitur ꝙ niſi inductus auferatur non ceſſabit febris: conſequẽs falſum: quia quolibet alio ex prioribus ablato ceſſat febris: gradus eniʒ inquit a ſole poteſt eſſe naturalis: quod patet: ſi eniʒ refrigeratus ſit ſor. ⁊ poſtea a ſole calefactus reſtitutus ſit priſtine ſanitati gradus inductus erit naturalis: ⁊ pars ſanitatis. ¶ Jtem ſic. febris ethica eſt complexio facta membro conueniens. igitur non eſt calor additus. antecedens eſt Auicen. prima quarti. Sed ad primum quod vocat demonſtrationem dicitur ꝙ ſicut lignum additum themoni vocatur proxima cauſa: cur nauis moueri non poſſit: lʒ non ſolum ſit cauſa: ſed vna cum themone: ita calor cordi additus: ſi quis addi poteſt qui eſt febris eſt cauſa proxima. lʒ non ſolus cur ſanguis calefiat ⁊ ſpiritus. ſed totus calor cordis eſt qui intenſior eſt: ⁊ calefacit ſpiritum ⁊ ſanguinem. ¶ Ad ſecundum quod etiam demonſtrationem vocat: dicitur ꝙ ſi ſor. adderetur libra ſanguinis boni ex qua egrotaret ipa eſſet egritudo: quia eſſet immediata cauſa ledendi: qualibet tamen libra ſanguinis ablata ex flobotomia vel alia via reſtitutus eſſet ſor. ſanitati. Similiter eſt in caſu argumẽti. ¶ Unde concluditur ꝙ aliquid eſt egritudo quo non ablato ſed in corpore relicto corpus ſanabitur: quod eniʒ eſt egritudo deſinet eſſe egritudo. Or ſi calor additus ſpecie differt a calore naturali. quod ipſe Gent. aſcribit facilior eſt ſolutio. non enim auferetur febris: niſi auferatur gradus ſemel inductus. Sed Gent. nõ omnino affirmat calorem additum ſpecie ſemper differre: immo videtur credere ꝙ aliquando eſt ideʒ ſpecie ex argumento quod factum eſt: ſi enim refrigeretur ſor. ab aere ⁊ poſt calefiat a ſole ſanabitur. vt dicit. quod non videtur rationabile: niſi calor adiunctus ſpecie conueniat cuʒ eo qui fuit ablatus. ¶ Tertium võ argumentum non tam eſt contra Gent. q̃ contra Gal. ⁊ Auicẽ. dicitur igitur ꝙ febris ethica eſt facta conueniens ⁊ naturalis membro quo ad ſenſum quia ethicus non percipit calorem ſuum febrileʒ: eo ꝙ illi iam aſſueuit: calor tamen in febre ethica additus priori eſt febris. iuxta Gentilẽ.

¶ Nona ↄcluſio. Si calor additus ſpecie differt a calore naturali opʒ calorem naturalẽ corrũpi. probat̃. aut enim vnum fit ex ambobus: aut non. ſi p̃mũ cum vterqʒ ſit cõplexio: ⁊ inter ſe ſint contrarij vt media medijs contingit eſſe cõtraria: opʒ vtrũqʒ corrumpi: ſicut quãdo ex viridi ⁊ fuſco fit aliqđ mediũ: ſi ſecũdũ non poterunt ſimul eſſe vt ex ſuperioribus dictis clax eſt: cedet igit̃ nãlis alieno

aduentante. Si võ aditus non differt specie opꝫ vnum ex vtroqꝫ fieri: quia aliter non fieret intensio prioris: nec membrum in quo aditus recipit̃ fieret calidius: hec aũt conclusio videtur contraria Genti. si diligenter hominis verba examinentur.

⁋ Decima conclusio. possibile est febrẽ esse que non sit calor cordis extraneus: neqꝫ ꝓcedens ab eo: neqꝫ qui ab eo conseruetur: neqꝫ cõtinuus sit calori cordis extraneo. cõclusio pꝫ si ponat̃ ꝙ calor epatis: aut pedis intendat̃ ab aere: aut alia causa priusq̃ꝫ cor intẽdat̃ posito forte obstaculo: puta humore frigido inter epar ⁊ cor: aut pedem ⁊ cor: qui calor ꝑus fiat igneus ⁊ opatiões membri sensibiliter ledat q̃ꝫ in corde accendat̃: huic enim diffinitio conuenit febris a Gal. tradita que est calor nãlis mutatus in igneum: conuenit etiaꝫ etymologia vocabuli que est feruor a quo febris nomen accepit in aĩalibus. ⁋ Idem melius constat in cauda lacerte abscisa: que aliquãdiu viuit ⁊ animal est: lꝫ impfectum que ꝑus poterat febrire: si tota lacerta febriebat: ⁊ separatam nihil repugnat febrire. vnde febris non ideo est ꝓpria cordis passio ꝙ ex necessitate oporteat in qualibet febre cor febrire: aut febrem non esse febrem: nisi cum calore cordis extraneo connexionem habeat siue continuitatem: vt quidam dicunt.

⁋ Undecima conclusio. Febris ideo vocari põt propria cordis passio ꝙ cordi facillime aduenit: eo eniꝫ ꝙ calidissimum est facillime ignitur: sicut canes facillime irascuntur. conclusio persuadet̃: qꝛ nulla alia est rõnabilior causa: cur propria cordis passio dicatur. quod patet ex cõclusione proxima iam probata.

⁋ Duodecima cõclusio. non opꝫ in qualibet febre omnes actiones per se ledi: sicut credidit Gẽti. probat̃. homines melãcholici in febribus aliquãdo melius intelligũt ⁊ futura vaticinant̃. vt Arist. in ꝓbleumatibus dicit. ⁊ i febre virtus auditiua que sicco ꝑficit̃ ex sententia Gal. 2° tegni videtur fieri expertior ⁊ melior. Item frenetici fortius mouẽt q̃ꝫ ipsimet sani quantumcũqꝫ ab inimico irritati quicqd Gẽtilis dicat. ⁋ Ad argumenta ꝑncipalia rñdet̃.

⁋ Ad ꝑmuꝫ dicit̃. ꝙ non omnis complexio fit imediate ex qualitatibus ꝑmis. lꝫ aliqua fieri possit: ex cõplexione enim spiritus gignitiui: ⁊ menstrui sanguinis inuiceꝫ agẽtibus fit carnis ⁊ ossis complexio. ex aceto etiam ⁊ melle inuicẽ agẽtibus fit cõplexio oxymellis. ⁋ Preterea cõplexio homis qui febrit non ex necessitate variat̃ ꝫm speciem: sed ex febre fit intẽsior: cuius intẽsionis causa proxima põt esse calefactuꝫ esse spirit⁹ vel humoris vel mẽbri.

⁋ Ad 2m dicitur. ꝙ si tenemus complexioneꝫ cuiuslibet hominis naturalem esse absolute calidam: dicendum est complexionem flegmatici nõ permutari: sed fieri intensiorem. Si võ qđ ꝓbabilius est teneamus frigidã esse cõcedendũ est complexionẽ ꝑmutari a frida in calidaꝫ: nec esse flegmaticũ nisi potẽtia ⁊ naturali cõplexione ad quã cito reuertit̃. Similiter in irato dicẽduꝫ est ⁊ exercitato.

⁋ Ad 3m. solutio pꝫ ex dictis: casus eniꝫ est impossibilis: siue enim complexio flegmatica sit absolute frigida: siue calida: constat frigidã esse ad cholericã. Si igit̃ sor. cholericus incipiat febrire fiet calidior q̃ꝫ sit: nõ igit̃ permutabitur ad flegmaticũ. ⁋ Ad confirmationẽ dicit̃. ꝙ cibi ⁊ potus exhibiti prohibẽt febrem ita intendi: sicut intenderet̃ nisi exhiberent̃: forte etiam aliquãdo absolute remittunt: lꝫ remissio non sentiat̃. ⁋ Ad quartũ solutio patet ex tertio articulo: ⁊ hec de questione ꝓposita. ⁋ Ad laudem altitonantis dicta sint.

Finis.

⁋ Tabula Dubiorꝫ ⁊ Questionum ꝯtentorꝫ hic.

Finis.

Venetijs Impensa heredum quondam domini Octauiani Scoti Modoetiensis ac Sociorum
.21. Augusti.
.1517.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q
Ultimus Ternus: Alij Quaterni.

Consilia Ugonis Senensis saluber-
rima ad omnes egritudines nouiter cor-
recta ⁊ ad optimum ordinē redacta
additis multis prius non im-
pressis eiusdem nuper
inuentis: nōnullisqꝫ
alijs vtilissimis
consilijs.

✠

¶ Utilissima celeberrimi Ugonis Senensis Consilia de
regimine sanitatis ac oibus egritudinibus a capite vsqz
ad pedes feliciter incipiunt.

¶ De regimine sanitatis in corpore ad humidum lapso.

Consilium. I.

REuerendissi/
me frater Illustris ꝛ ꝑ/
colēde dñe bñficentie ꝛ
charitatis in me magn⁹
est cumulus. Itaqꝫ si qd
est in me quo possim ve
stre voluntati satisfacē:
id totū maximo iure de
beo. ꝛ nūc (qꝛ Romam
iturus: ꝛ ibi ꝑmāsurus)
ꝯsiliū in regēda sanitate
vr̄a q̄siuistis: agaꝫ iuxta
facultatē vt satisfaciā: ꝛ de⁹ ipē sit dator auxily. ¶ Ante
oīa tñ p̄suppono ꝙ vr̄a cōplo est vicina tēpamento: ꝛ nō
obstāte ꝙ sit humida: in actiuis tñ est fere eq̄lis. Judico
tñ cerebrū calidi⁹ corde ꝛ epate: ꝛ subtilis sube ꝛ ꝑuie ꝑꝑ
bonitatē imaginatiōis. epar nō vr̄ nisi a tēpamēto rece/
dēs v̄sus humidū: ita ēt cor. Lꝫ signa cordis parūꝑ frigi/
di dñent. habitudo vr̄a est medie carnositatꝫ: mot⁹ cele/
res ꝛ fortes ſm ꝓportioneꝫ corporis: sensus acuti ꝛ clari.

¶ Itaqꝫ in regimie opꝫ q̄si seq regimē corpis hūidi tm̄:
ꝛ qꝛ honorib⁹ iseruiēdū est: nec pōt vr̄a dñatio soli sani/
tati itēdē: nihil dicā de reductiōe: sꝫ solū de ꝯseruatione
ꝓcedēdo sigillatim ꝑ capla: ꝛ incipiemus ab exercitio.

¶ Si eēt possibile cū obſuātia dignitatis vr̄e mane post
emissionē supfluitatū p̄ᵉ ꝛ 2ᵉ digōnis corp⁹ deberet exer/
ceri exercitio ambulādi fortiter vsqꝫ ad p̄nᵐ lassitudis: ꝛ
ꝙ aliqualr̄ sudaret in aere libero: in hyeme in sala vel ca
mera tēpate per ignē: in estate in loco tēꝑato: ꝛ cū incipit
lassitudo debetis qescē ꝛ facere fricari corpus cū linteis
subtilib⁹ ꝛ lenibus leuib⁹ fricatiōib⁹: iterpositis qbusdā
asꝑis. ita tñ vt nō refrigeremini: ꝛ durēt fricatiōes ꝑ de/
cimā ꝑtē hore. ¶ Or si exercitiū facē nō vultis qd posset
eē ludēdo cū pila: maxime ꝑua: aut cuꝫ ſuitorib⁹ collutā
do: luta nō graui ꝛ forti: sꝫ solatiose: tūc oīno in mane an/
teqꝫ induamini debetis niti hr̄e bñficiuꝫ vētris: ꝛ postea
facē fricari corp⁹ vr̄m cū manib⁹ mediocris mollitiei: fri
catiōib⁹ medys iter asꝑas ꝛ lenes: durātib⁹ ad minus per
mediā horā. postea parūꝑ qescē ꝛ vos induē. Et in estate
ꝛ in vere ꝛ in autūno bonū esset ꝙ exercitiū sit leuius: ꝛ
post exercitiū saltē trib⁹ vicib⁹ in septimana ingrediemi
ni balneuꝫ aq̄ calide in tina delectabilis: ita tñ vt parūꝑ
sudetis: ꝛ post egressum a balneo tergamini absqꝫ ifrigi/
datiōe: ꝛ post paruā quietē erit ꝓrādēdū: ꝛ si per occupa/
tiones vr̄as mane nō potestis vti exercitio: sit cibus par
uus: ꝛ in sero digesto cibo exerceamini aut fricemini.

¶ Aer vr̄e habitatiōis dꝫ eē clarus vacuus a fumis ꝛ va/
porib⁹: p̄cipue rerū hñtiū malū odorē: sicut sterqlinoꝝ: ꝛ
aquaꝝ stagnātiū: cloace ꝛ silꝛiuꝫ. Et ideo habitāda est ca
mera iter duo solaria: apta in fenestris suis ad septētrio/
nē vel oriētē: ꝛ si possibile est mane igrediat̄ sol camerā
ꝛ ꝑmittat̄ euētari: ꝛ in ciuitate Romana eligatꝫ loca pa/
rūper altiora lōge a paludibus: ꝛ in hyeme rectificet̄ aer
cū igne de lignis siccis: ita ꝙ veniat ad vicinitatē tēpera
mēti. In estate v̄o euētet̄ q̄tū est possibile in mane: ꝛ po/
stea claudat̄ a sole: apiat̄ ad septētrionē: ꝛ sternant̄ in ea
herbe frigide ꝛ odorifere ꝛ folia ꝛ flores: sic̄ rose: lactuce:
endiuie: folia vitis: rami arboꝝ fridaꝝ: sicut pomus ꝛ pi/
rus ꝛ silꝛiuꝫ: ꝛ in vehemēti feruore sepe in die irroret̄ pa/
uimētū cū aq̄ clara ꝛ pauco aceti: ꝛ caueatis ne habeatis
domum cooꝑtā a sole: aut in vallibus. vel iuxta magnas
cloacas: ꝛ ne cameram habitetis terrenā. Et si aliq̄ suspi
cio pestis supueniret: tūc magis infrigidet̄: maxime cuꝫ
aceto imponēdo in eo linteamina: que postea sup lignis
in camera extēdant̄: ꝛ cuꝫ odoribus rosaꝝ ꝛ pomoꝝ fri/
gidoꝝ odoriferoꝝ: ꝛ cuꝫ fumo corticū granatoꝝ ꝛ fumo
aceti effusi super lapides ignitos: ꝛ caueatis vētos meri/
dionales maxime. Et quādo est caligo clausis fenestris
rectificetis cameram cum igne.

¶ In cibis opꝫ hr̄e diligētiā ꝯsiderādo ꝙ multuꝫ oporte/
bit ingrere vt sit panis ꝓ bñ fermētat⁹: bñ pistus: ex opti
ma farina frumēti ꝓpry anni: mūdi ab alys granis: p̄ci
pue a lolio: collecti ex sana messe: ꝛ cui nulluꝫ aduenerit
nocumētū: ꝛ sit panis bñ coct⁹: optime pistus: mūdus ab
exteriore cortice iter p̄ᵃᵐ ꝛ 4.ᵃᵐ dieꝫ clibanici⁹ nō subcine
rici⁹. placēte v̄o: ꝛ qꝛ parū cocte: ꝛ cōiter paꝝ fermētate. ꝛ
panis anteqꝫ regescat a calore furni: vel statim clausus
cū suo fumo: ꝛ ꝑtrāsiēs 4.ᵃᵐ diem: aut nō plene coct⁹: aut
nō fermētat⁹: aut de frumēto qd icepit putrefieri dimit/
tat̄ oīno. ¶ Carnes meliores vobis sunt carnes pulloꝝ:
sicut gallinaꝝ q̄si cōpletaꝝ: q̄si anteqꝫ faciāt oua. ꝛ sicut
caponū iuuenū ꝛ gallicelloꝝ nōdū calcātium. post q̄s est
caro iuuenū fasianoꝝ ꝛ ꝑdicū. ꝯueniūt ēt carnes auicula
rum degētiū in dumetis excepta carne sturnoꝝ merloꝝ
passerū ꝛ turdoꝝ: nisi essent turdi valde pingues nutriti
ex vuis: ꝛ tolerant̄ in hyeme carnes pipionū volare inci/
piētiū: ꝛ ale iuueniliū anserū ꝛ anatū: ita vt nō frequēten
tur. Sꝫ aues aq̄tice ꝛ redolētes cenū dimittant̄ oīno. ꝛ lꝫ
turtures iuueniles sint bone: tñ ꝗsquella siue q̄lia nō est
laudabilis: ꝛ oēs aues rapaces ꝛ coruini gñis dimitti de/
bēt: hec de auib⁹. ¶ Sꝫ de quadrupedib⁹ ꝯueniētissime
sūt carnes hedoꝝ lactātiū. 2° loco vituloꝝ lactātiū: sꝫ vi
tuli debēt eē ꝑui. ꝛ 3° loco debēt eē carnes agnoꝝ annua/
liū castratoꝝ hñtium bona pascua ꝛ odorifera. ꝛ 4.° loco
carnes aprorū iuueniliū a 6° mēse vsqꝫ ad itegrū annuꝫ:
maxime in hyeme: ꝛ capoli iuuenes tolerant̄ ꝛ lepuscu/
li: sꝫ boum vaccaꝝ ꝛ hircoꝝ ꝛ vrsoꝝ ꝛ aproꝝ magnoꝝ ꝛ
pecudū ꝛ capraꝝ ꝛ arietū nō castratoꝝ: aut nimiū vete/
rum leporū vel capoloꝝ. ꝛ silr̄ carnes nouiter natas: aut
īpinguatas violēter recētes in loco stricto vitare opꝫ: et
valde macilētas ꝛ ifirmas: ꝛ capita ꝛ colla ꝛ iteriora aīa/
liū: ꝛ nimia pinguedo: exceptis testiculis galloꝝ: aut epa/
ta gallinaꝝ vel anserū: debēt vitari. ꝛ meliores carnes in
auib⁹ sunt carnes galloꝝ: ꝛ in q̄drupedib⁹ carnes interio/
res dextri lateris ex aīali nutrito libere mediocriter pin
gui. ¶ De piscib⁹ ex mari ꝛ ex dulcib⁹ aqs eligant̄ vel de
libero mari vel de aqs currētib⁹ sup petris vel arena nō
stagnales: aut lacunales ꝛ debēt eē hñtes squamas: boni
odoris ꝛ saporis nō multū magni: sic̄ ex aqs dulcibus ti/
mali agones lucy auellane: cauedani: lasche: strigie car/
piones: ꝛ trute. sꝫ barbuli regine: padi: tēche: scardule di/
mittant̄ ꝛ trigy: ꝛ ꝑsici nisi nutriant̄ in subtilib⁹ aqs. mi/
nutissimi aūt sicut vselete ꝛ botruli ex bonis aqs tolerā/
tur. Ex libero mari ꝯueniētes sunt trilie barbones. aura/
te albori. corui varoli cephali pectines sardones: ꝛ voca/
te aghioc recētes. ꝛ aly nō multu magni: dūmō squamas
habeāt: ꝛ carnes solidas boni odoris ꝛ saporis: dimittan/
tur aūt anguille: murene: palamite: delphines: sturiones:
adolle: ciues: scipie: ꝛ breuiter dicā oē gen⁹ sine squamis.
de qb⁹ tñ passeres solere et rūbi sunt min⁹ mali. menule
aūt q̄ in Uenetys abūdāt sunt de bonis piscib⁹ ꝛ sanis.

¶ De aīalib⁹ v̄o aquaticis duras testas hñtibus ꝛ mola/
chys: sicut ostracha ymbalici ꝛ silꝛia: ꝛ granari: ꝛ cācri et
silꝛes melius est: ꝙ dimittātur nisi eēnt cācri fluuiales in

eſtate ablatis pedibꝰ:⁊ ꝑus lotis ſufficienter:⁊ poſtea eli/
xi.ſilr genꝰ limachiaꝝ cũ teſtis ⁊ tortucaꝝ ⁊ ircioꝝ ⁊ ſpi/
noſi porci ⁊ taſſi dimitti debẽt. ¶ De his vͦo que ex car/
nibꝰ ⁊ piſcibꝰ naſcunt̃ ꝯuenientia ſunt: vitelli ouoꝝ galli/
naꝝ recẽtiũ ⁊ ſilr ꝑdicũ.albumẽ tñ eſt dimittẽdũ ⁊ non
debẽt eẽ multũ cocti ſm oẽʒ modũ ſue ꝑparatiõis.Oua
aũt anatũ ⁊ anſerũ ⁊ ſtruty nõ ſunt bona.ſanguis vͦo di/
mittat̃ oĩno:pinguedo quãtũ ſufficit ꝓ debite ꝯdiẽdis
carnibꝰ.Lac vͦo ſic̃ mulget̃ de vbere ĩ eſtate eſt ꝯueniẽs
ſi bibat̃ cũ pauco ſalis ⁊ mellis anteq̃ꝫ ꝑdat ꝓpaʒ calidi/
tatẽ:⁊ tolerat̃ aliq̃d de lacte coagulato ſuppoſito multo
ʒuccharo.⁊ meliꝰ eſt vt ſumat̃ ſoluʒ ieiuno ſtõcho:abſti
nẽdo poſtea a cibo vſqꝫ ad eiꝰ digõnẽ ĩtegrã ⁊ a ſõno.vo
bis tñ pẽſatis oĩbꝰ ꝑcipue aptitudine ad lapidẽ renũ me/
liꝰ eẽt dimittẽ.⁊ ita caſeus dimittẽdus eſt ob cãm dictã:
⁊ ꝑcipue recẽs. De ſalito vͦo ⁊ veteri boni ſaporis ⁊ odo/
ris.poteſtis poſt prãdiũ ad parũ ſumere:ſed ẽt eſt malũ.
ſilr ẽt ⁊ recoctũ. Oua vͦo piſciuʒ exiccata ſic̃ botagre:⁊ lʒ
botagre incitẽt ad venerem ſunt mali nutrimẽti. ¶ De
granis tolerat̃ ordeũ fractũ coctũ cũ carnibꝰ:⁊ ꝯditũ cuʒ
amigdalis ⁊ ʒuccharo.⁊ ſilr far ⁊ frumẽtũ minutũ valde
albũ ⁊ tenellũ qδ vocat̃ ꝯdruʒ põt tolerari excorticatũ ⁊
bñ coctũ ⁊ ptiſanũ tã ex ordeo q̃ꝫ ex cõdro:ꝑcipue ſi ĩ de/
coctiõe cõmiſceat̃ aliq̃d aceti. Riʒũ vͦo qñ eſt bonũ co/
ctũ ⁊ cũ bona carne caponis pinguis vel vituli vl̃ alteriꝰ
carnis pinguis bone põt bñ tolerari.Sʒ cũ aq̃ ⁊ amigda
lis eſt mali nutrimenti ⁊ groſſi.ſimula vͦo q̃ ex groſſo fru
mẽto ⁊ duro ⁊ frumẽtũ ipʒ groſſuʒ ⁊ durũ ⁊ panicũ ⁊ mi/
liũ meliꝰ eſt ꝙ dimittas. ¶ Et de leguminibꝰ minꝰ mala
ſunt piſa bñ cocta.ſiue cũ oleo:ſiue cũ carnibꝰ.⁊ brodiuʒ
ciceꝝ ẽt tolerat̃ corpꝰ.tñ ciceꝝ:⁊ fabe:⁊ cicercule:⁊ lẽtes:
⁊ faſſoli dimittant̃:lagane:⁊ paſtilli:⁊ placẽte:⁊ creſpille
que fiũt ex farina dimittant̃ ⁊ ſibi ſĩlia:minꝰ malũ ſunt
creſpille ex paſta fermẽtata cocte in oleo ⁊ comeſte cum
multo melle:ꝑcipue in hyeme. ¶ De herbis etſi melius
ſit nõ multũ vti gr̃a cibi:tñ gr̃a delectatiõis ⁊ vſus medi
cinalis ꝯueniũt vt dicã.in eſtate maxime oĩum lactuce.
deĩde portulaca.deinde ſpinachia.poſtea blete.ſʒ ſylue/
ſtres non ſunt ita ꝯueniẽtes.tolerat̃ tñ borago:bugloſſa:
endiuia:cucurbita:endiuia ſylueſtris q̃ vocat̃ radichio.
Sʒ caules:⁊ rapicie nõ ꝯueniũt niſi gr̃a ſolonis vẽtris.ſi
ſumant̃ cũ ſua pꝰ decoctõe cũ multo oleo ⁊ ſale.⁊ ſilr ble
te.reliq̃ herbe:ſic̃ petroſilinũ ⁊ apiuʒ ⁊ feniculus ⁊ mace
donicũ ⁊ pimpinella:⁊ herba blãca:⁊ mentha:⁊ eruca:⁊
ſinapi:⁊ naſturciũ:⁊ calamẽtũ:⁊ nepita:⁊ abrotanũ:⁊ ab/
ſinthiũ:⁊ ſĩles multũ medicinales ſumunt̃ gr̃a alicuiꝰ no
cumẽti corrigẽdi:aut volũtatis:q̃bꝰ deductis meliꝰ eſt ꝙ
dimittant̃. ¶ De radicibꝰ:rape ⁊ napones ꝑſertim dul/
cis saporis in tp̃e hyemis cocte cũ bonis carnibꝰ pñt tole
rari:⁊ radix petroſily ſi ſumat̃ ꝓ apiẽdis vys renuʒ.ẽt
tolerat̃ ⁊ paſtinacha bñ mollis ⁊ domeſtica:nõ in multa
q̃ꝫtitate:⁊ carotũ eſt meliꝰ paſtinacha. Raffanus aũt cru
dus nõ eſt bonꝰ ante cibũ:⁊ lʒ dicat̃ ꝙ eſt bonũ poſt cibũ
ſumẽ gr̃a digõnis:ſi bñ ingrat̃ vitas nõ eſt veruʒ:⁊ eſt ꝯ
mẽtẽ Gal̃.in q̃dã loco ſatis exp̃ſſo.Allia ⁊ porri:⁊ cepe et
ſcalõgie.⁊ oẽ tale genꝰ dʒ dimitti a dñatione vr̃a niſi for
taſſis cuʒ cibis valde groſſis ⁊ viſcoſis ⁊ vẽtoſis comede
rent̃ allia cruda:⁊ ꝑcipue ſi dñatio vr̃a eſt illis cõſueta.
¶ De fructibꝰ ꝑ humidis cauẽda eſt nimia q̃ꝫtitas etiaʒ
optimoꝝ:ſed tñ ꝑcipue obſuãdũ:vt quãto citiꝰ poſſibile
eſt egerant̃.⁊ ideo ceraſa ſi ſumant̃:ſumant̃ ſine oſſibus
ſuis:ſʒ amarene minꝰ dant nutrimentũ:⁊ gr̃a refrigerãdi
ſumant̃ in eſtate ⁊ melones eodẽ mõ:⁊ pruna bñ matu/
ra ꝑcipue in eſtate:⁊ comedãtur pruna cũ ſuis corticibꝰ:
⁊ ſupbibat̃ aliq̃d vini dulcis:⁊ meliora ſunt nigra:ſed de
nigris damaſcena. vue etiã nõ comedãtur niſi bñ matu/
re:⁊ ante cibũ recẽtes ⁊ expellãtur cortices:⁊ arilli.⁊ me/
lius eſt vt q̃buſdã diebꝰ ſteterint collecte:⁊ ex eis melio/
res ſunt vinoſe.poſt eas dulces:acide ⁊ põtice nõ ſunt ita
ꝯueniẽtes:⁊ melius eſt vt ꝑus colligãtur q̃buſdã diebꝰ.
oĩum aũt fructuũ humidoꝝ meliores ſunt ficus bñ ma/
ture albe:ꝑcipue dulces pingues mundate a cortice exte
riori:⁊ in q̃bus minima ſit mordicatio lingue:⁊ ſumant̃
ante cibuʒ:⁊ maxime in regionibꝰ in q̃bus multe ficus fa
cile naſcunt̃:⁊ ſi comedãtur cuʒ pane nõ eſt multi nocu/
mẽti:lʒ oẽs fructꝰ humidi aliq̃ mõ dent multũ nutrimen
tuʒ:ſed ficus hoc mõ ſumpte q̃ſi nõ ledũt.Dactyli vͦo re
cẽtes ſunt poſt vuas in bonitate fici:dant groſſum nutri
mẽtũ ⁊ ſunt oppilatiui. Pira meliora ſunt dulcia ⁊ odo/
rifera:ſed tñ ex eis gñat̃ humor quẽ abhorret calor ĩna/
tus.Si g͛ comedãtur ſint cocta in bono vino ⁊ ſuꝑ aſꝑſa
piꝑe ⁊ aniſo:poma aũt ante maturitatẽ dimittãtur oĩno.
matura etiã faciũt vẽtoſitatẽ que neruis cõicat̃.Et ideo
ẽt nõ niſi pauca aſſumant̃:chryſomilla tolerant̃ magl q̃ꝫ
ꝑſica:⁊ ꝑſica humida boni odoris ⁊ ſaporis:ſi comedan/
tur accipiant̃ ante cibuʒ.Citonia cocta poſt cibũ ꝯfortãt
ſtomachũ ſi nõ in multa quãtitate ſumãtur.granata dul
cia ⁊ muʒa poſt cibũ in calido autũno ⁊ acetoſa ꝯueniũt:
neſpilla ſorba corna iuiube nõ ſumãtur ꝓ vtilitate ficus
ſicce in tp̃e hyemali cũ medio põdere ſui:de nucibus bñ
maſticate ante prãdiũ ꝯueniunt ⁊ mouẽt ventrẽ:paſſule
eiectis arillis ⁊ ſubtilis corticis in quãtitate vniꝰ coclea/
ris ſunt bone.⁊ ante ⁊ poſt cibũ.Caſtanee niſi eẽnt vento
ſe darẽt iter fructꝰ bonũ nutrimẽtũ:auellane aſſate pau/
ce poſt prãdiũ tolerant̃.amigdale tenelle ĩ fine Marty
anteq̃ꝫ ſint dure ꝯueniũt ſuo cortice ſtõcho pleno hũidi/
tatibꝰ:integre mature ſunt difficilioris digõnis q̃ꝫ nuces
cũ digerunt̃ modicũ ⁊ bonũ dãt nutrimẽtũ:meliores ſũt
ꝯfecte cũ ʒuccharo.grana pini magna ꝯdita cum ʒuccha
ro:⁊ ꝑus ĩfuſa in aq̃ cal̃a ꝑ horã.⁊ poſtea exiccata ſũt cõ/
ueniẽtia:fiſtici adhuc pñt tolerari:ſʒ ſilique debẽt dimit
ti:⁊ ita dimittãtur reliq̃ fructꝰ ſic̃ tribuli ⁊ granardelle ⁊
fraga ⁊ mora rubi.Mora aũt celſi ſi comedant̃:ita vt bñ
digerant̃ vehemẽter nocẽt.Cucurbite cocte ſunt ꝯueniẽ/
tes in eſtate in q̃ꝫtitate qua bñ digerant̃:ſʒ melõgene nõ
opʒ ꝙ comedant̃.Anguria tñ in vehemẽti calore tolera/
tur:nõ multe q̃ꝫtitatis:⁊ ita citrullus ⁊ melo viridis oblõ
gus:ꝑcipue ſemina añ maturitatẽ dimiſſa:carne citrãgu
li ⁊ omne genꝰ lymonũ q̃ꝫtũ ad ꝑtẽ acetoſam in vehemẽ
ti calore ⁊ humiditate:⁊ acetoſitas citri ſilr ꝯueniũt in ci
bis ad ꝓhibẽduʒ putredinẽ:ſʒ caro citri eſt dure digõnis
⁊ nõ boni nutrimẽti:⁊ ſi comedat̃ cũ alys cibis ſiue ante
ſiue poſt corrũpit illos.Oliue ſalite ĩ tp̃e hyemis ante ci/
bũ necãt vermes ⁊ ꝯfortãt ſtõchũ:ſʒ nõ ſumant̃ in mul/
ta q̃ꝫtitate. ¶ De floribꝰ ⁊ pullulatiõibꝰ:cappares tolerã
tur ante cibũ cum pauco aceti ⁊ oleo.ſparagi lʒ debilitẽt
ſtõchũ:tñ ꝓ renibꝰ vr̃is ꝯueniũt.Et ſilr capita cardi co
cta:ſed caules allioꝝ:⁊ cepaꝝ:⁊ raffanidaꝝ:⁊ lactuce de/
bẽt dimitti:capoli vitiũ ⁊ rami recẽtes nõ dant bonũ nu
trimẽtũ:ſed ſtipticãt ⁊ infrigidãt. ¶ Fungi:tubera:tar/
tufle ſiue nigra ſiue alba dimittãtur:⁊ ſi comedãtur mi/
nus male ſunt tartufle:ꝑcipue ĩterius nigre cõdite cũ pi/
pere ⁊ ſale.et prius elixe.lʒ cõiter ſub cineribus coquã/
tur:⁊ fungi oẽs qui comedũtur prius elixẽtur cum piris
⁊ mica panis ⁊ allys.poſtea condiãtur piꝑe ⁊ ſale vel ʒin
ʒibere:⁊ minꝰ mali ſunt qui vocãtur in Tuſcia prunioli:
⁊ naſcũtur in vere.Secũdo loco qui vocat̃ orechiele be/
retini coloris ad ſĩlitudinẽ auris ex vna ꝑte ſtipitis latio/
res q̃ꝫ ex alia:in autũno naſcuntur. In tertio gradu ſunt
prataroli albi exterius ⁊ rubei interius.ſ.in illa filtratu/
ra ſub

ra sub capillo. In 4.° loco sunt taurini albi itegre.ꝛ cum
sunt parui hñt grossum pedē ꝛ paruū caput qui nascunt̄
in locis sabulosis ꝛ q̄si sub terra manēt nisi multum cre
scāt. In 5° loco sunt boleti hñtes iteriꝰ ꝗd citrinū ad mo
dū vitelli oui ꝛ exteriꝰ albū cū sunt parui. In 6° loco sunt
porcini pingues ꝛ grossi ꝗbus similant̄ malefici beretini
exterius subtꝰ rubei: ſ; qñ malefici frāgunt̄ albū suū q̄si
subito declinat ad liuidū. In veris porcinis nō est ita: ſ;
malefici oīno dimittant̄. In 7° loco sunt fungi qui sunt
q̄si ad modū calositatis ꝛ nascunt̄ in stipitibus arboꝝ: ꝛ
maxie qñ ꝯtingat ꝙ fiat ibi aliq̄ icisio. ꝛ isti variant̄ ꝺm
arboꝝ varietatē. De piris ꝛ salicibus vidi comedē absq;
lesiōe. In 8° loco sunt lacce fungi albi itus ꝛ ex̄ qui nascū
tur in pratis ꝛ iuxta boum antiq̄ stercora: ꝛ hñt anulū in
medio stipitis: ꝛ sunt leues. In 9° loco sunt illi qui videl
le vocātur: ꝛ sunt ad modū corralloꝝ qñq; citrini qñq; ru
bei multoꝝ ramuloꝝ. Spōgiole vō que nascunt̄ in vere
in figura pineali iteriꝰ vacue paucissime vident̄ veneno
sitatis aut nulliꝰ. S; familie que in plimo nascunt̄ colli
gate inuicē in pedibꝰ arboꝝ: aut populi ꝛ siliu;: comedū
tur cum ꝑiculo: ꝛ maxime ex oliuis sunt venenose. Fun
gus vō dñationi vr̄e qui nascit̄ ex lapide q̄lis sit ignoro.
ꝯsulo tñ ꝙ nō obstātibꝰ dieti; oēs dimittātur. ¶ De car
nibꝰ carnes duriores melius est ꝙ comedātur elixe. ꝛ in
estate parū postq; fuerint mortue. In hyeme vō duobus
vel tribꝰ diebꝰ postq; mortue fuerint. Leues autē carnes
sic̄ pulloꝝ ꝑdicū vel fasianoꝝ iuueniliū ꝛ auiculaꝝ ꝛ he
doꝝ potestis comedē assatas. Et in estate comedātur fri
gide: aut leuis caliditatis cū ꝯdimētis frigidis sicut cum
succo granatoꝝ ꝛ berberoꝝ siue ribes ꝛ citrāguloꝝ ꝛ si
miliū: ꝛ in hyeme comedātur actu calide ꝯdite cu; sapo
ribꝰ in ꝗbꝰ sunt aromata sicut piꝑ. çinçiber. cinamomu; ꝛ
siliu;. ¶ In vna mēsa nō comedatis multa ꝛ varia ciba
ria: ſ; sitis ꝯtētus vna manerie carniu; ꝛ ferculi. ꝙ si plu
res maneries comedatis ꝓponatis cibu; lubricatiuū: aut
illū qui facilioris est digōnis: ꝛ cu; estis sanus recedatis
a mēsa cum reliquys famis adhuc remanētibus: ꝛ nō co
medatis post cibum nisi primo bene digesto.

¶ Potus vester sit vinū clarū rubeu; medie vinositatis
nō dulce: neq; acidū: ſ; hñs ꝓpriū vini saporē cum aliq̄li
stipticitate ꝛ aromaticitate. In hyeme paꝝ vel q̄si. Et in
estate tēꝑatū cū aq̄ clara clari fontis: aut cocta: aut sit vi
nū in estate magis pauciferū. ꝛ q̄ntitas potꝰ d; eē cibo ꝓ
portionata: ita vt ꝑ illud nō natet cibus in stōcho: sed vt
sufficiat cibus debite eliq̄ri: ꝛ comedatis de pane anteq;
potetis. ne vinū occurrat stōcho vacuo. ꝛ melius est hūc
potū ꝑmisceri in pluribus vicibus: ꝛ paulatim bibere: in
estate vō circa z;am horā cū iam cibus digestus est si suꝑ
ueniat sitis tolerat̄ potꝰ ex aq̄ clara carēte sapore ꝛ odo
re. ꝛ ex bono fonte cū pauco aceti vel syrupi acetosi: ꝛ sit
quātitatis aque circa lib. 5. Et debetis potare in estate fri
gidū: nō tñ extranei frigoris: ꝛ in hyeme minus frigidū:
nō tñ ita vt sit tepidū. Mustū vō ꝛ vina vehemēter po
tentia vel corrupta ꝛ acetosa vitetis: ꝛ silr̄ aquas stagna
les ꝛ puteales vel hñtes aliquē odorē vel saporē notabi
le;: ꝛ turbidas: ꝛ meliores sunt ex fonte magno currente
discooꝑto lōgo cursu suꝑ luto libero nō cenoso: ꝛ sit cur
sus v̄sus oriēte; vel septētrionē. Scdo loco pluuiales be
ne colate in bonis cisternis ꝛ que sepe concutiātur.

¶ Sōnus vester incipiat post cenā salte; duabus horis.
ꝛ p̊ suꝑ dextro latere. ꝛ post pm somnu; suꝑ sinistro: ꝓpe
cōplemētu; digōnis iteꝝ suꝑ dextro. ꝛ sit in camera bo
na: in hyeme calida. In estate declināte ad frigidū parū
vel tēperata. Et debēt ꝑtes suꝑiores eē eleuate ꝛ corpus
bñ cooꝑtū plus q; in vigilia. ꝛ sit somnus nō iterruptus
quātu; est possibile: ꝛ sufficiūt in die nāli dñationi vestre
septe; hore vel paulo plus. Or si istas cōpleatis de nocte
est melius: si minus cōpleātur de mane ante tertias ꝛ ie
iuno stomacho. Somnu; aūt diurnū post prādium vite
tis quātu; est possibile: ꝙ si pur cogamini dormire sit lō
ge a cibo: bene eleuato capite.

¶ Et d; vestra dñatio ꝯsiderare nā; suā ꝛ ꝯsuetudinē in
egōnibꝰ. ita ꝙ si semel aut bis in die soletis hr̄e hñficiu;
vētris: aut semel in duobꝰ diebꝰ: ꝛ ita hēatis ꝓportionabi
liter q̄ntitati comestoꝝ bñ est. Si vō vēter sit magis stri
ctus ꝯsueto: aut ꝯsuetudo trāseat zm diem d; iuuari nā.
Et in hyeme credo ꝙ sufficiat dñatiōi vr̄e: aut in itroitu
prādy sumere q̄tuor ficus siccas pingues mūdatas a cor
tice cu; vna nuce ante oēs alios cibos: aut si hoc nō suffi
cit cū illis ficubus. potestis sumere aliꝗd de folys thimi
siccis vel hyssopi. Et qñq; loco ficuu; sumere ferculū de
blitis cū oleo ꝛ bñ salito ante alia cibaria: ꝛ qñq; de cau
libꝰ sumere pam decoctionē. ¶ Et si maior necessitas sit
faciatis clistē ex succo blete ꝛ. ℥. 5. mellis et vno vitello
oui. ꝛ. ℥. iiy. olei. ꝛ. ʒ. i. salis. Et qñq; sufficiat vob̄ comedē
pisces salitos cu; sapore ēt salso: ꝛ oliuas salitas ꝛ suꝑbi
bere aliꝗd vini dulcis: deinde sumere alia cibaria. ¶ Or
si pur necessitas cogat vti magis medicinalibꝰ sufficit de
glutire q̄ntitatē auellane de optima terbētina ante cibu;
aut q̄ntitatē nucis ex ista mixtura. ℞. medulle ficuu; sic
caru; pinguiū. ℥. x. medulle carthami. ℥. i. ꝯficiant̄ simul
cu; pistello in mortario. Fortiora istis nō attētant̄ rōna
biliter in dñatione vestra. ¶ Cauete tñ ne ꝑꝑ amorē so
cioꝝ aliqñ nimis comedatis: ꝙ si pur istud ꝯtingeret: se
quēti die abstineatis a cibo. ꝛ dormiatis multum: ꝛ si nō
potestis dormire comedatis radicē vna; çinçiberis. aut
ʒ. iy. diatrionpipereon ꝛ suꝑbibatis. ℥. iy. vini potētis ve
teris: ꝛ ambuletis leuissimis passibus multo tꝑe ꝛ conti
nuo: ꝛ non comedatis nisi vsq; ad fortē famem.

¶ Oportet cauere a nimietate tristitie acidie. cogitatōis.
ody. ꝛ plurima ira. L; parū ire nō nocet ꝛ vtamini gau
dio ꝛ ꝯuersatiōe cu; dilectis ꝛ habitatōe locoꝝ lucidoꝝ
ornati aspectꝰ ꝛ locutione de rebꝰ delectabilr̄ honestis. ꝙ
si ꝯtingat ꝓpter vehemētē stimulu; ad venerea: aut nō
bñ dormire: aut grauari corpus ꝛ impediri a debitis cogi
tationibꝰ. dico hic pro sanitate corporis eē vtēdum vene
reis moderate. s. quousq; corpus appareat leuius: ꝛ cogi
tationes firmētur magis in bonis rebus. Sed si pro aīa
macerādum eēt corpus fame. tristitia. vigilia. siti. ad ex
tinguēdum illius v̄bi audaciam. Et hec de regimine.

¶ Reuerēdissime pater q2 dñatio vestra vtitur bonis ci
bis multi sanguis gñatiuis nō est sine rōne dictū ꝙ stā
te etate iuuētutis. bonu; eēt circa mediū Aprilis vsq; ad
pnm May facē vobis leuē flōmia; de basilica extrahē
do de mane paru; minus lib. 5. sanguinis: ꝛ facta hac flo
bothomia faciēdo hāc purgationē ꝓponēdo hūc syrupū.
℞. syrupi acetosi simplicis. ℥. i. mellis rosati colati. ʒ. vi.
aque feniculi ꝛ endiuie. añ. ℥. i. 5. clarificet̄ ꝛ aromatiçet̄
cu; pauco cinamomo: ꝛ est pro vna vice sumat̄ calidus in
aurora de mane ieiuno stōcho: ꝛ suꝑdormiatis. ¶ Sum
pto syrupo sex vicibus capiatis hāc medicina; in forma
pillr̄ata: q2 scio potabiles medicinas dñationi vr̄e abomi
nabiles. ℞. pillr̄aꝝ aggregatiuaꝝ. ℈. y. agarici optimi al
bi ꝛ leuis. ℈. i. salis gēme. grana. vi. reficiātur pillr̄e cum
aqua feniculi ꝛ sumant̄ vna hora ante die; ꝛ suꝑdormia
tis per horā. postea nō dormiatis vsq; ad cōplemētū oꝑa
tiōis eaꝝ. Et ꝗnque horis post assumptas pillr̄as bibatis
℥. vi. aque calide cum. ℥. i. çucchari rubei: ꝛ post vnā horā
prādeatis ꝛ caueatis illa die a frigore ꝛ seq̄nti nocte. Se
quēti vō die in aurora capiatis optime tyriace. ʒ. i. 5. cum

ʒ.i.boni vini septē horis ante prādiū ⁊ duabus horis an-
te prādium faciatis clistere lauatiuū ex aqua ordei ⁊.ʒ.i.
çuccbari rubei. Et similē purgationē faciatis circa prin-
cipiuꝫ Octobris dimissa flobotbomia. Itē in tꝑibus fri-
gidis oībus decē diebus de mane semel sumēduꝫ esset a
vobis mytridatuꝫ in pōdere.ʒ.ij.cum.ʒ.i.vini. Et in tꝑe
estatis conuenit sepe vti de mane syrupo acetoso:⁊ ita in
vesꝑis. ¶ Et menti habeatis ꝙ maxime in estate ⁊ au-
tūno caueatis a cibis grossis: ⁊ vinis grossis ⁊ dulcibus
⁊ ꝯfectionibus factis de melle:⁊ teneatis vētreꝫ lubricū
⁊ melius est cū clisteri. ¶ Et ista puto cum auxilio sum-
mi dei dominationi vestre sufficere.

¶ De caloribus accidētibus in vere ⁊ de stipticitate ven
tris naturali. Consilium. II.

Dispositio hui⁹ viri qui annoꝝ est cir-
ca.lx.⁊ nāliter est sāguinee
cōplōnis:⁊ pro nunc abūdat satis multo fle-
gmate:ꝑsertim in capite est duplex:cuꝫ in iu-
uētute solitus eēt pati calores circa tēpus ve
ris qnque vel sex accessionibus:vel circa semel in annis
duob⁹:⁊ post illā etatē semel in anno:nūc ad id est duct⁹
vt bis in anno:⁊ qñqꝫ ter incidat calores in vere ⁊ autū-
no. ¶ Scđa est:ꝙ ipse est stiptici vētris:ita vt duobus ⁊
tribus dieb⁹ ⁊ aliqñ vsqꝫ ad decē maneat sine bñficio vē
tris:⁊ post emittat ballas duras ⁊ nigras.⁊ hec dispositio
facit alterari stomachū eius ⁊ vomere cibū ⁊ multotiēs
ꝑmixtū cuꝫ rebus adustis nigris.⁊ aliqñ dolet circa par
tes stomachi:⁊ putatꝰ ꝙ fit ex flegmatis descēdētis acui-
tate. ¶ Sꝫ qꝛ ꝑdictus nobilis vir eructuationes hꝫ sepe
amaras.ideo visile est cōicari ab epate choleraꝫ ipsi sto
macho.⁊ ꝙ epatis attractiua v̄tus fortificata calido sit
cā magna ꝯstipatiōis vētris.lꝫ ēt ad hoc debilitas expul
siua intestinoꝝ adiuuet. ¶ Et qꝛ est vir prudētissimus ⁊
multaꝝ cogitationū ⁊ multi laboris corporei: ⁊ qui non
curat qua hora faciat exercitiū putādum est:ꝙ post hye-
malē repletiōeꝫ calor tꝑis ⁊ motus factus in hora nō de-
bita sint cā caloris in queꝫ incidit in vere vel estate vel
autūno. ¶ Et ego ponā ꝯsiliuꝫ in regimine vite sue inci-
piēdo p̄mo a regimine sex rerum nō nāliū.⁊ post dicā de
aere.2° de motu ⁊ quiete ⁊c̄. Post hoc aūt dicā vsum re-
rum medicinaliuꝫ ꝰm ꝙ oportet ꝙ pro ꝯseruatione sue
sanitatis ⁊ prohibitione morborum.

¶ Aer sue habitationis dꝫ esse tēperat⁹:vicinus tñ ad ali-
qualē caliditatē ⁊ humiditatē tendēs:ita ꝙ sola camera
in qua habitat tēpore hyemis veris ⁊ finis autūni sit in
solari ⁊ nō in terra : ⁊ suꝑ se habeat aliud solare spissum
⁊ solidū:ita ꝙ loca sint bñ clausa. ¶ Et bonuꝫ eēt hr̄e fe
nestras ad oriēteꝫ quas in mane qñ sol lucet circa medi-
as tertias faciet aꝑiri:ita vt intret per fenestras per vnā
horaꝫ.⁊ postea teneātur clause cum vitro aut pāno arta-
to.⁊ habeatꝰ ignis in eisdē locis talis vt faciat cameram
decliuē ad caliditatē.⁊ sit ignis de lignis siccis:nō de car
bonibus suffocatis.⁊ hoc est sibi multo sanius q̄ꝫ stare in
stuffis: qm̄ aer stuffaruꝫ nō est euētatus sicut camera in
qua est caminū:⁊ ꝰm declinationē ab intētione frigidita
tis diminuatꝰ ignis ⁊ econtra augeatꝰ. Et si habitatio sua
sit bene luminosa ⁊ bñ ꝓspecta a sole est multo melior.

¶ Tēpore aūt estatis eadē loco sunt ꝯueniētia.sꝫ ꝑmit
tatꝰ sol ingredi camerā diluculo circa mediā horā:⁊ post
ꝓhibeatꝰ ⁊ aꝑiantꝰ alie fenestre si habet.s.ille que respi-
ciūt septētrionē ⁊ asꝑgatꝰ in camera aqua frigida clara:⁊
asternātur folia salicis:⁊ vitis:⁊ piroruꝫ:⁊ pomoꝝ:⁊ her-
be:sicut violaria ⁊ lactuca ⁊ tꝑe rosaruꝫ alique rose pos-
sent ꝓsterni:lꝫ nō multe:⁊ habitatio eadeꝫ ꝯuenit in au-
tūno in quo si fuerit calor vehemēs in meridie irroretur
locus vt dictum est in estate ⁊ in fine eius vehemēte fri-
gore incipiat ibi fieri ignis.Et si estas esset valde rabidi
caloris habitet cameraꝫ terrenā habētē fenestras ad se-
ptētrionem ⁊ cooꝑtam a meridie. In hoc aūt tēpore ca-
ueat sibi ne loca habitationis eius sint īfecta malo odo-
re.v̄bi grā.latrinarum vel similiuꝫ regimine:⁊ hoc regi-
men aeris est diligēter ꝯsiderādum ⁊ prohibēdum est a
vētis ⁊ a receptione radiorū lune ⁊ a statione sub malis
arboribus:sicut nux ⁊ ficulnea.

¶ Quātum ad 2ᵐ moduꝫ:aliquo modo nō debet dimittē
exercitiuꝫ:sed dꝫ exerceri exercitio ambulādi aut equi-
tādi:ita tamē vt exercitiuꝫ non sit nimis forte sed duret
vsqꝫ ad principiuꝫ lassitudinis:⁊ postea statim quiescat:
fiat aūt exercitiū in mane si pōt postq̄ꝫ emisit suꝑfluita-
tes vētris:⁊ anteq̄ꝫ cibetꝰ: ⁊ in sero postq̄ꝫ senserit cibum
descēdisse a stōcho. Cuꝫ aūt cibatus est:aut quiescat:aut
leuiter ambulet cum delectatiōe ⁊ cum amicis.⁊ caueat
pro tūc ab omni forti labore ⁊ motu taꝫ corporis q̄ꝫ aīe.
¶ Caueat etiā exercitia in q̄bus opꝫ tenē caput decliue:
⁊ p̄cipue post cibū. ¶ Cum aūt tēpus esset turbulētū:ita
vt foris egredi nō possit fiat exercitiuꝫ in domo:aut loco
exercitij faciat sibi fieri fricatōes ad crura ⁊ coxas ⁊ spa
tulas quousqꝫ incipiant carnes rubefieri. ¶ In balneo
autem sudari ⁊ lauari si est cōsuetus cōfert semel in se-
ptimana:aut bis ieiuno stomacho.

¶ Quātuꝫ ad 3ᵐ de cibis videtꝰ mihi ꝯsiderata ꝯsuetudi-
ne ꝙ sufficit sibi comedē bis in die:⁊ cibi debēt eē nō vi
scosi ⁊ frigidi ex q̄bus gñetur flegma:sicut pisces magni
aut grossi:aut ex q̄bus gñentur melia:sicut carnes vete-
res ⁊ salite. Nec debēt esse vehemēter calidi ꝯsumptiui
nisi adhibeātur loco medicine vt dicam infra:sed debēt
esse calidi ⁊ humidi multi ⁊ boni nutrimenti ⁊ facilis di-
gestionis:vt g̊ distinguamus loquamur seriatim p̄monē
do ꝙ nō opꝫ comedē ante famē:neqꝫ in quātitate grauā
te stōchuꝫ:sed dꝫ recedē a mēsa cuꝫ reliquijs famis:⁊ ca
ueat quātū pōt ne in eadē cibatione comedat cibos mul
te varietatis:⁊ precipue qñ ex eis aliq sunt corruptibiles
sicut pisces ⁊ lac qui simul se corrūpunt. ¶ Incipiemus
ergo a pane.panis eius dꝫ esse de optimo frumento anni
sui:bñ fermētatus:bñ pistus:⁊ bñ coctus in furno:⁊ me-
lius eēt ꝙ eēt ꝑmixtus aliquo minuto furfure.s.quarta
ꝑte:⁊ dꝫ esse cōueniēter salitus:⁊ nō comedatꝰ calidus si-
cut a furno defertꝰ:sed expectāde suꝑ eo saltē septē hore:
⁊ nō comedatꝰ post tertiū diem:⁊ remoueatur cortex du
rus exterior v̄berādo cum cultello:panē aūt deficiētē in
coctura:aut fermēto:aut de granis alijs a tritico ⁊ nimis
duruꝫ dimittat:⁊ panē subcinericiū ⁊ placētas que fiunt
caseate dꝫ dimittē:sed panē biscoctū factum ex pane su-
pradicti modi in quo essent aliqua grana anisorū ⁊ deci-
ma pars de çuccharo posset sumere infusuꝫ vino aroma
tico:qñqꝫ ad excitādum appetitū. ¶ Carnes quas lauda
rem sint a principio veris vsqꝫ ad totum mēsem Maij
sicut capreoꝝ.secūdo loco carnes vituloꝝ lactētiū ⁊ par
uoꝝ.tertio loco carnes arietuꝫ ⁊ castratoꝝ annualiū mō
tanoꝝ:⁊ quādo nō habet laborare meliores sunt carnes
ꝑdicū caponū iuuenū pullaꝝ nōduꝫ ouificātiū quisqlla
rum.fasianoꝝ valde iuuenū turturū iuuenū ⁊ colūborū
volare incipiētiū:⁊ omnes ille sint carnes nō vehemēter
macre:nec impinguate suꝑflue:nec nutrite in loco ꝯstri-
cto:sed libere.carnes aūt porcoꝝ ⁊ oues veteres ⁊ agno-
ruꝫ ⁊ syluestres ⁊ auium aquaticaꝝ:sicut mergonū ⁊ an-
serū ⁊ anatū oēs dꝫ dimittē. Pōt tamē vti carne caprio-
li iuuenis ⁊ lepusculi:sed raro.⁊ cōueniūt ei parue auicu
le in tēpore autūni degētes rubis:⁊ tolerantur oībus cō-
pēsatis carnes porci syluestris qui nōdum trāsierit mē-

sem

ſem octauū: ⁊ melioꝛ pars aīalium eſt pars anterioꝛ: ⁊ in
illa eſt pars melioꝛ dextra: ⁊ vitētur capita ⁊ colla ⁊ inte/
rioꝛa. pedē aūt ⁊ roſtruꝫ poꝛci domeſtici annualis vel pa
rum iunioꝛis pōt capi cum pauco aceto ⁊ pipe. Lac ſi eſt
ei ɔſuetudo eſt cibus ɔueniēs etati ſue. p̄ſertim ſi cōpre/
hēdat poſt eius aſſumptionē ꝙ non ſentit in ventre nec
in epate v̓ſus partē dextraꝫ tenſionē vel doloꝛē: ⁊ dꝫ eſſe
lac capꝛe paſcentis herbas mediocris ſapoꝛis: ⁊ meli⁹ eſt
calidū ſicut ab vbere mulget̃ ſumptū in potu vel cuꝫ pa
ne: ponēdo in eo paruꝫ mellis ⁊ ſalis. ❡ Caſeum aūt bo/
nuꝫ eſt dimittē: ⁊ minus malus eſt recētioꝛ ⁊ ſuauis gu/
ſtus ⁊ boni odoꝛis: ſanguinem v̓o nullo modo comedat
neqꝫ ſupfluaꝫ pinguedinē: ſed vitellis ouoꝝ gallinaꝝ re/
cētiū pōt vti ⁊ dꝫ. qm̄ ſunt cibus ei valde ɔueniēs: preſer
tim ſi oua ſint cocta: ita vt ſint trementia in coꝛtice ſuo:
aut ſi conquaſſent̃ cum oleo oliuaꝝ dulci ⁊ pauco aceto
⁊ coquant̃: ita vt ſint tenella: vel 3° ſi diſtēperētur cum
bꝛodio bonaꝝ carniuꝫ vel cum aqua vt fiat inde fercu/
lum. Sed oua dura qūocūqꝫ coquant̃ ⁊ p̄parata cum ca
ſeo ⁊ oua nō recētia ⁊ ea que non ſunt gallinaꝝ: ſiue ſint
anſerū: ſiue anatū ſunt dimittēda: ⁊ albumē eſt fugiēdū.
❡ Piſces qui ſunt ei melioꝛes ſunt illi qui habēt ſqua/
mas ⁊ nō ſunt valde magni ⁊ naſcunt̃ in aq̄s currētibus
hn̄tibus bonū fundū ⁊ nō fetidū: aut qui naſcunt̃ in ma
ri libero ⁊ ſūt boni odoꝛis ⁊ delectabilis ſapoꝛis: ſicut ti/
melli trute agones carpiones ſtrigij p̄ſici ſalmoꝛſes caue
dani vel ſiles foꝛtaſſis in illa p̄ria: ⁊ de mari ſicut cepha/
li rubei tele aranee aurate paſſeres ſalite ſardones me/
nule cerui ſgombꝛi ſpimuli: ⁊ ſiles. Sed anguille lāpꝛe/
de tēche carpani truſi murene palamite timij ſturiones
polipi: ⁊ ſiles ſunt fugiēdi: qꝛ deficiūt a ɔditionib⁹ ſupꝛa/
dictis. ❡ De granis ⁊ leguminibus pōt ſumere in fercu/
lis ſuis: ⁊ aliter nō tolerant̃ far ⁊ oꝛdeum fractū ⁊ miliū
excoꝛticatū ⁊ riçum coctū cuꝫ pingui bꝛodio bonaꝝ car/
nium ſupꝛadictaꝝ ⁊ aqua decoctionis cicerū alboꝝ ⁊ ru
beoꝝ ⁊ tolerent̃ robilie. ſꝫ fabe ⁊ faſeoli ⁊ legumina alia
dimittātur. ⁊ ſil'r frumētuꝫ coctū ⁊ victualia de paſta ſi/
cut paſtilli ⁊ lagane ⁊ artoclee. ❡ De herbis conuenit ei
vti in p̄ncipio mēſe bleta ⁊ apio coctis cum pauca quāti/
tate poꝛroꝝ. ⁊ cōdiant̃ cuꝫ ſale ⁊ oleo vel bꝛodio pingui
ex carnibus ſupius dictis: ⁊ ſumant̃ in p̄ncipio pꝛandij ⁊
alia que dicā infra cum loquar de inanitione ⁊ repletio/
ne. Et ſi nō bn̄ doꝛmit cōuenit ei ſumere in ſero ferculuꝫ
de lactucis coctis cum bꝛodio carniū vel in aqua ⁊ cōdi/
tis cum cinnamomo ⁊ pipe. ⁊ ſi delectet eum herbas co/
medere pōt petroſiliū feniculū ⁊ boꝛaginē bugloſſam ⁊
melliſſam cerfoliū ⁊ anhetū: ⁊ in eſtate ēt endiuiā: ⁊ pōt
vti maioꝛana ſerpillo ⁊ hyſſopo. thimus v̓o ſiccus ⁊ non
ſicus ɔuenit ⁊ omni modo: ⁊ p̄cipue ſi vtat̃ vt dicā infra
de eūone: ſed reliquas herbas dimittat. ❡ De radicib⁹
in hyeme tolerātur rape ⁊ napones qn̄ coquunt̃ cuꝫ bo/
nis carnib⁹: ⁊ cōdiunt̃ cum aromatibus. ⁊ radices petro/
ſilij coctis cum carnibus reddūt bꝛodium ɔueniēs. ⁊ pōt
vti aliquātuꝫ de paſtinacha alba ⁊ rubea: ſed dꝫ dimittē
allia ⁊ cepe ⁊ raffanellos: ⁊ radicibus enule in hyeme po
teſt vti potius loco medicine q̄ꝫ loco cibi. ❡ De fructib⁹
ɔueniētia ſibi ſunt ficus mature in pꝛincipio pꝛādij: et ſi
nō habet eas recētes ſumat eas ſiccas coctas cum melle
⁊ aqua. ⁊ hoc in t̄pe frigido vſqꝫ ad ſex pꝛo vice in pꝛinci
pio cibi maxime ꝑ mollificādo vētreꝫ: ⁊ vue bn̄ mature
dulces ɔueniūt etiam in pꝛincipio mēſe recētes ⁊ paſſu/
le dulces ſine armillis. Et in eſtate ⁊ in autūno pꝛuna be
ne matura cum coꝛtice ſua comeſta per mediā hoꝛā ante
pꝛādiuꝫ ſupbibēdo tres. ℥. vini dulcis: ⁊ hoc maxime pꝛo
mollificādo vētrē. De ceraſis pōt ante pꝛādiuꝫ ſumere:
ſed pira ⁊ poma ⁊ neſpilla ⁊ ſoꝛba ⁊ coꝛna melius eſt di/
mittere. ⁊ ſil'r citonia ⁊ granata: niſi foꝛtaſſis loco medici
ne: vt dicam. Melones ante cibū ſunt tolerabiles: citrul
li cucumeres melōgi dimittātur oīno: caſtanee vitētur:
amigd. cum çucchar o ⁊ auellane aſſate cuꝫ pipe ⁊ nuces
cum ficubus ſic comeſte ⁊ dactyli dulces ⁊ grana pini cō
fecta cum çuccharo oīa ɔueniūt. Reliquos fructus me/
lius eſt dimittē: fungos ⁊ tubera vitet omnino: ſparagos
pōt comedere: ſed nō excedat in quātitate: ſed comedat
cum pipe. ❡ Cappares auteꝫ ſaliti ⁊ conditi cum pauco
aceto ⁊ oleo ⁊ cinnamomo ſunt cōueniētes. ❡ Aniſum
⁊ feniculus ⁊ cinnamomū ⁊ piper gariofili maciſ çinçib.
⁊ galanga quando ſumuntur in quantitate que nō mul/
tuꝫ calefaciat: ſed mediocriter: ⁊ in tempoꝛibus frigidis
multum conueniunt.

❡ Pꝛeparatio carnium ſi ſint groſſe melioꝛ eſt elixatura
⁊ in hyeme tādiu ſint moꝛtue ꝙ fiant tenere. Sed pulle
⁊ quiſquelle ⁊ aues parue ⁊ iuuenes comedunt̃ cōueniē/
ter aſſate. ❡ Pꝛeparatio v̓o paſtilloꝛum ⁊ carnium que
ſuffocantur: et decoctio in furno non ſunt laudabiles.
❡ Pꝛeparatio piſcium melioꝛ eſt ꝙ coquantur in aqua
⁊ aceto ⁊ ſale: aut aſſentur ſuper pꝛunis.

❡ Potus melioꝛ eſt vinuꝫ rubeum vetus: nouum aūt vi/
num eſt ei malū. ⁊ ideo opoꝛtet ꝙ omni anno habeat de
veteri vſqꝫ ad pꝛincipiū Martij. ita ꝙ noua ſint clarifi/
cata. ⁊ ſi in hyeme haberet mulſum. i. vinū ɔfuſum cum
melle ⁊ paucis aromatibus eēt potus aptius ad cōfoꝛta/
tionem ſtomachi ſui ⁊ ad vite pꝛolōgationē cum vigoꝛe
coꝛpoꝛis ⁊ animi. ⁊ in potu nō nimium abūdet: ⁊ non fa/
ciat natare cibū in ſtomacho. Si v̓o in ſero quādo vadit
doꝛmituꝫ ſitiret cum cōpꝛehēdit bibiſſe ſufficiēter in ce/
na lauet ſibi os ⁊ gargariçet̃ ⁊ blādiatur ſiti ſue: ⁊ coget̃
doꝛmire. Si v̓o non ſufficiēter biberit: aut ſitit vehemē/
ter. tunc bibat ⁊ poſtea doꝛmiat.

❡ Quātum ad 4.m de ſomno bonuꝫ eſt ꝙ vadat doꝛmitū
vna vel duabus hoꝛis poſt cenā. ⁊ pꝛimo ſup latere dex/
tro ⁊ poſt pꝛimum ſomnū voluat ſe ſup latere ſiniſtro ⁊
pꝛope mane redeat ſup dextro: ⁊ ſi eſt cōſuetus doꝛmire
cum ventre inferius poſito: p̄cipue ſup aliquo puluinari
eſt valde vtile: ⁊ doꝛmiat capite bn̄ eleuato: coꝛpoꝛe bn̄
coop̄to in loco obſcuro tamē ſupius oꝛdinato: ⁊ in tātuꝫ
ꝙ ſomnus ſit cōtinuus ⁊ nō interduꝫ ⁊ ꝓfundus. ⁊ quā/
titas eius ſit circa ſeptē hoꝛas: ⁊ ſit in nocte nō in die niſi
foꝛte nō doꝛmiſſet in nocte: ⁊ tūc melius eſt doꝛmiſſe an/
te tertias in mane. ❡ Sōnum aūt meridianū ſi eſt ei cō
ſuetus in totum dimittere vel ſaltem nō incipiat ad mi/
nus trāſactis duabus hoꝛis poſt cibum: ⁊ doꝛmiat quaſi
ſedendo: neqꝫ doꝛmiat in loco frigido vel mali aeris: aut
ſub radijs ſolis vel lune.

❡ Quātuꝫ ad 5.m nō debet ita ſe implere cibo vel potu vt
ſtomachus grauet̃. ❡ Debet ſc̄do ſtudere vt ſalteꝫ duo/
bus diebus ſemel habeat bn̄ficium vētris: ⁊ quia nā nō
reſpōdet ei opoꝛtet ipſum vti adiutoꝛijs quoꝝ ponā plu
res gradus: incipiēdo a leuioꝛibus ad hoc vt ſi ſufficiunt
leuia nō vtatur foꝛtioꝛibus vel rarius illis vtat̃: ⁊ ponaꝫ
in quolibet gradu plura: vt nō ita fiat ɔſuetus vni ꝙ in/
de nā nō patiatur. ❡ Pꝛimum ergo ⁊ facillimū eſt aſſu
mere in pꝛincipio pꝛādij ferculuꝫ de bletis ⁊ apio ⁊ capi/
tis poꝛroꝛuꝫ cōditis cum oleo ⁊ ſale: aut cum pingui bꝛo/
dio carnium: vt ſupꝛa dicitur ſm̄ fere cōſimilis virtutis
eēt comedē ſex ficus ſiccas coctas in lib. i. aque cum. ℥. i.
mellis diſpumati vſqꝫ ad ɔſūmationē medietatis aque:
⁊ poſtea ſtatim bibere p̄dictam aquā in introituꝫ mēſe:
⁊ hoc maxime ɔuenit in tēpoꝛe frigido. ❡ In tēpoꝛe aūt
calido cōuenit potare ante pꝛādium. iij. ℥. ſyrupi roſati.

aut.ʒ.iiij.ſyrupi violati facti ſm modum quem ſtatim di
cam.⁊ fit hoc modo.℞.roſaruꝫ rubearū cōpletaruꝫ lib.
v.⁊ ſumantur tm̄ folia exungulata:ita ꝙ vnguibus non
cum cultello abſcindat̄ a folio rubeo pars extrema ſua
tendēs ad albedinē:⁊ infundātur dicta folia in aquā que
ſit lib.xv.⁊ ſit calida ⁊ ꝑmittāt ſtare vna die: deinde ex-
trahātur roſe ⁊ exprimātur ⁊ ponātur in eadē aqua alie
qnque lib.roſarū cōpletarum ⁊ exungulatarū modo pre
dicto teneantur ibi per diem ſil'iter:deinde extrahātur ⁊
exprimātur ꝑmo:⁊ ſil'iter fiat tertia vice.⁊ poſtea in pre-
dicta aqua ponantur qnque lib.çucchari ⁊ ponat̄ in vaſe
vitreato magno ſtricti orificij capiētis lib.xxv.⁊ ſuppo-
natur lib.i.olei oliuarū dulcium vt nō ꝑmittat aquā tā-
gi ab aere ⁊ coopiatur orificium vaſis cum pāno cerato
duplicato ⁊ pergameno ⁊ alijs modis:ita vt nullo modo
expiret:exponat̄ quoqꝫ ſoli.xl.diebus omni die per horā
cum dimidia.⁊ de iſto ſyrupo ſumant̄.iij.ʒ.pro vice ſine
alio addito:⁊ in introitu mēſe.ſimili autē modo fit ſyru-
pus violatus:niſi ꝙ nō oportet ponere ad ſolem ⁊ cōſer-
uent̄ ambo poſtea in loco frigido recēti:⁊ iſta ſunt in pri
mo gradu facilitatis partim pro hyeme ⁊ ꝑtim pro eſta-
te.¶ In ſecūdo gradu eſt primo facere hūc electuariuꝫ.
℞.thimi lib.ij.infundātur in aqua ⁊ aceto per horā: de-
inde extrahatur ⁊ exiccetur ⁊ paſſularū ſine arillis.ʒ.ij.⁊
haurach.ʒ.iij.⁊ mellis diſpumati lib.vi.⁊ confice ad mo-
dū electuarij:de quo ſumat̄ ante prādiuꝫ per horā.ʒ.ſ.et
plus ⁊ minus ſm ꝙ operatur:⁊ eſt bonū in tēporibus frigi
dis:⁊ laxat vētrem ⁊ mūdificat pectus ⁊ pulmoneꝫ ⁊ ce-
rebrū ⁊ neruos ⁊ cōfortat eos ⁊ viſiuam virtutē ⁊ vigo-
rat appetitū ⁊ digeſtionē:⁊ cōfert maxime ſenibus in tē-
pore frigido:⁊ iſtā herbam vt puto opꝫ hr̄e a Venetijs.
¶ Secūdum fere eiuſdē vigoris.℞.hyſſopi ſicci lib.ij.
māne electe ⁊ diſſolute in decoctione paſſularum ⁊ cola-
te.ʒ.iij.cordumeni.ʒ.ij.piſtentur piſtanda ⁊ miſceātur ⁊
bulliēt ſimul quouſqꝫ habeat formaꝫ electuarij:⁊ valet
quaſi ſicut precedēs in ea quātitate ⁊ hora.¶ Tertium
℞.extremitatum volubilis magne que habet flores ad
modum campane albe:⁊ inuoluitur iuxta arbores circa
quas naſcit̄ ⁊ coquat̄ cum brodio bonarū carniū:aut cū
aqua oleo ⁊ ſale quādo non comedūtur carnes:⁊ come-
datur hoc ferculū ante alios cibos.¶ Ad ideꝫ valet fer-
culum de mercuriali recēti in predicta quātitate: ⁊ quia
habet aliquam amaritudinē iungantur cum ea alie her-
be odorifere:ſicut mētha maiorana ⁊ ſimilia.¶ Quar-
tum eſt recipe quātitatem brodij carniū de qua vult fa-
cere ferculū ſuum ſiue ſint pulli ſiue aliarū carniuꝫ ⁊ po-
nere in alio lebetillo ad partē:⁊ ibi facere bullire.ʒ.i.mā
ne electe vel parum minus ligate in pāno.⁊ poſtea bene
exprimat̄:ita ꝙ māna egrediat̄ a pāno ⁊ remaneant ſco
ſe in pāno ⁊ in illo brodio fiat ſuum ferculū:⁊ ſit primuꝫ
qꝺ comedat̄.¶ In tertio ordine eſt polipodiuꝫ:⁊ ſuma
tur de radice ipſius polipodij abraſa circiter.ʒ.ij.et bul-
liat in quātitate brodij galline pinguis que ſufficit ad fa
ciēdum ferculū ⁊ comedatur ferculuꝫ in quo ponantur
aromata ſicut cinnamomū ⁊ çinçiber.⁊ ſil'iter poteſt fie-
ri cum brodio carnium vel caponis.¶ Secūduꝫ fere ſi-
milis virtutis eſt in mane deglutire quātitatē vni⁹ auel-
lane vel duarum de terbētina ⁊ deglutitur in re ſimili il
li in qua fit euchariſtia.¶ Tertium quaſi ſimilis virtu
tis.℞.medulle carthami.ʒ.iiij.medulle ficuum ſiccarū
pinguiuꝫ lib.i.piſtētur ſimul:⁊ de illa cōpoſitione come-
datur in introitu prādij circa.ʒ.i.⁊ nō miremini ſi in hac
re multū me extēdidi: qr in ea pendet cōſeruatio ꝑdicti
dn̄i:⁊ eſt neceſſarium ꝑmutare iſta remedia ne nā aſſue-
ſcat vni qn̄ vtit̄ iſtis remedijs:⁊ vēter non rn̄det in duo-
bus diebus faltē ſemel faciat cliſtere ⁊ eſt optimuꝫ:acci-
piat cliſtere ex lib.i.olei oliuaꝝ puraruꝫ abſqꝫ alio adiū-
cto.¶ Itē valet cliſtere ex pinguiſſimo brodio caponis
vel galline cum ſale ⁊ duobus vitellis oui ⁊.ʒ.i.mellis:⁊
ſit quātitas brodij circa.i.lib.⁊.ſ.⁊ vſqꝫ ad duas.

¶ Caueat ſibi pro ſexto principali ab exceſſu ire ⁊ cogita
tionis ⁊ triſtitie ⁊ timoris ⁊ ſimiliū anime paſſionū:⁊ ca-
ueat omnino quātum pōt a venereis.⁊ vtatur gaudio tē
perato cōuerſando cum ꝑſonis dilectis in locis pulchris
⁊ amenis cum ſonis muſicalibus delectabilibus ⁊ ſuaui-
bus.Hec ſufficiant de regimine.

Et ante oia mihi videt̄ ꝙ ſit bonum ſemel in mēſe
duobus diebus ꝯtinuis facere vomituꝫ:nō
obſeruādo tamē certum numerū dieruꝫ mēſis ⁊ tenēdo
modū in vomitibus quē ſtatim dicam.¶ Primo in ma
ne quo debet vomere comedat carnes diuerſoꝝ modo-
ruꝫ pingues:tamē boni nutrimēti ſicut pulloꝝ caponum
⁊ aliaruꝫ ſupradictarū valde pinguiuꝫ:⁊ fercula pinguia
bene ſalita aliquid habētia de pipere ⁊ bibat vinuꝫ dul-
ce abūdanter:⁊ poſtea aſcēdat ⁊ deſcēdat per ſcalas ⁊ cō
moueat ſe.deīde faſciet ſibi vētrē a pectine vſqꝫ ad vm-
bilicum ſatis ſtricte cum faſcia lata de pāno lineo.dein-
de ſuperponat oculis duos manipulos coti ⁊ faſciet ocu-
los.poſtea ponat pēnam intinctā oleo in gutture ſuo to-
tiens:vt vomat cibum quē recipit.Et fortaſſe ad vomē-
dum eſt ſibi neceſſariuꝫ poſt cibum quādo vult incipere
vomere bibere.ʒ.ij.oxymellis cuꝫ decoctione raffani di-
ſtēperati:⁊ poſtea imponere pēnam totiēs vt exq̄ſite vo
mat cibum aſſumptuꝫ.Et ſimiliter faciat ſecūda die.fa-
cto auteꝫ vomitu in vtroqꝫ die lauet ſtatim faciē ſuam
cum aqua: ⁊ in aqua ponatur decima pars de aceto ⁊ ſit
frigida.⁊ bibat vnum granuꝫ maſticis cum.ʒ.i.ſyrupi fa
cti de ſucco pomoꝝ redolētium:⁊ ingrediatur balneum
⁊ lauet ſe velociter ⁊ abſtergat ⁊ inungat ſtomachū cum
oleo maſticino calido: ⁊ non comedat poſtea niſi fames
ſit fortis:⁊ tūc comedat pullos ⁊ auiculas ⁊ carnes tenel-
las preparatas cum cōdimētis ſaporiferis ſibi delectabi
libus.ſibi auteꝫ maxime cōuenit iſte vomitus ad cōſer-
uādum ſanitatem in tēporibus nō multuꝫ frigidis.Et ſi
poteſt hoc fieri nō negligatur.quoniā in eo eſt maxima
pars conſeruationis ſue ſanitatis.

¶ In principio Martij omni anno faciat purgationē re-
cipiēdo primo hūc ſyrupū ſex vicibus.℞.ſyrupi de ca-
lamēto oxymellis cōpoſiti:mellis roſati colati.an̄.ʒ.iiij.
decoctionis aniſoꝝ feniculi paſſulaꝝ ligritie.lib.ij.⁊ cuꝫ
iſta decoctione diuiſa in ſex partes diſtēperet̄ etiaꝫ ſyru
pus ꝑdictus:qui diuidat̄ in ſex vicibus:⁊ ſumat̄ calidus
in aurora.¶ Poſtqꝫ aūt ſumpſerit ſyrupuꝫ ſex vicibus.
ſumat ſequēti die duabus horis ante dieꝫ hāc medicinā.
℞.māne electe.ʒ.ij.reubarbari optimi:turbith.an̄.℈.ij.
ſpice:çinçib.℈.i.diſtēperētur cum aqua apij:⁊ endiuie:⁊
bibat̄ calida:⁊ ſup comedat paruꝫ qd de piro vel de alia
re ꝓhibēte abominationē.⁊ bn̄ lauet os ſuum ⁊ bibat.ʒ.
ſ.vini albi odoriferi:poſtea dormiat ſup latere dextro ſi
poteſt ſaltem per vnam horā: ⁊ incipiēte medicina opa-
ri nō amplius dormiat:imo ſurgat ⁊ ſtet in camera clau-
ſa cuꝫ pauco lumine:⁊ non comedat niſi trāſactis ſex ho
ris poſt medicinā aſſumptam:⁊ tunc comedat leuiter de
bonis carnib⁹ ⁊ per horā ante cibū.ʒ.v.aque calide cum
ʒ.i.çucchari albi.¶ Silem purgationē faciat in medio
Septēbris:dꝫ aūt attēdere ad mūdificationē capitis in
mane anteqꝫ faciat exercitiū:ꝑcipue maſticādo mediuꝫ
coclear maſticis per horam ſpuēdo illud qꝺ ad os venit
de humiditate:aut trahēdo per nares aquam maiorane
duab⁹ vel tribus vicibus:aut lauādo ſibi os ⁊ gargariçā-

do de aqua vite optime facta: distillata tribus vicibus. ¶ In lauacris aūt in qb⁹ lauaẗ caput ponat pro vna vice.ʒ.ij.folioꝝ ſerie ad bulliendū paꝝ:folioꝝ lauri.M.i.

¶ Et pro ꝯfortatione ſtomachi ſui vtatur omni tempore excepta eſtate in mane.ʒ.ij.iſtius cōfectionis.℞.ſpecierum diambre:ſpecierū aromatici gariofilati.aā.ʒ.ij.ſpecierū triaſandali.ʒ.i.çuccbari.ʒ.v.fiat confectio in morſellis:de qua ſumat.ʒ.ſ.pro vice. ¶ In tempore autem eſtatis poteſt facere econtra.℞.triaſandalorum.ʒ.ij.ſpecierum aromatici gariofilati ⁊ diambre.aā.ʒ.ſ.çuccbari lib.iij. ⁊ fiat confectio. ¶ In fine autem menſe tam de mane ꝗ̄ de ſero confert ei iſta confectio.℞.granorum pini maiorum mundatoꝝ.ʒ.iiij. amigdalarum dulcium mundatarum.ʒ.ij.macis cinamomi.aā.ʒ.ſ.çuccbari lib.ſij.incidantur ſpecies minutim ⁊ amigdala ⁊ grana pini teneantur integra:⁊ fiat confectio in morſellis:de qua ſumatur in fine cibi circa.ʒ.i. ¶ Confert etiā ei tenere pomum ligatū in ſyndone ad odorādum precipue temporibus frigidis hoc modo factum.℞.ſtoracis calamite.ʒ.x.olibani maſticis.aā.ʒ.vi.ſandarace tantūdē coſti ſpice.aā.ʒ.iij.ambre.ʒ.ij.ligni aloes.ʒ.ſ.muſci.ʒ.i. piſtentur piſtanda.⁊ diſſoluatur ambra ⁊ muſcus leuiter in pauco vino:⁊ conficiatur pomū cum aqua maiorane in qua ſit diſſolutum paꝝ muſci ⁊ ambre.

¶ Si autem contigerit ꝙ calores superuenerint oportet ſtatim aduocare medicum:⁊ eū premonere ꝙ incipiat curam cito ⁊ diligenter habendo conſiderationē de virtute propter etatem:⁊ conſeruatiōe ſtomachi cū vnctione ex oleo maſticino:⁊ de ſpica ⁊ frequētatione cliſteriorum omni die in hora quieſcendi: ⁊ cauendo ſibi a laboribus:ꝙ ſi neceſſaria videatur euacuatio faciat eā cito anteꝗ̄ virtus deficiat non trāſcendendo in ſolutiuo ſuo virtutem agarici aut turbith vel reubarbari: cum māna autem pulpa caſſie ſm exigentiam humoris peccantis: quia iſta febris poteſt eſſe variorum modorum.non me extendo vlterius ad particularia. ¶ Bonum eſt autem vt in ſanitate vtatur aromatibus factis ex cinamomo ⁊ pauco pipere:⁊ conſideret ꝙ mel eſt de melioribus reb⁹ ad comedendum cum ſuis cibis ſiue admiſcendum cū ſuis potibus. nam calefaciet eū moderate ⁊ conuertetur in ſanguinem bonum: ⁊ puto ꝙ vſus ſtellarie facte cum melle ⁊ bono vino ⁊ pauco cinamomo erit conueniens pro conſeruando eum in robore ſuo: vt dixi ſuperius in capitulo de potu. ¶ Item vſus çinçiberi conditi ⁊ diambre ⁊ diatrionpipereon qōcūꝗ̄ fuerit per ſe cōuenit:quādo nō ſumaẗ in multa quātitate.

¶ Et iſta videntur mihi pro nunc ſufficere pro conſeruatione ⁊ preſeruatione huius nobilis viri cum auxilio altiſſimi:ſaluo ꝙ in tempore eructuatiōis amare mihi videtur ꝙ debeat vomere bibendo.ʒ.iij.oxymellis ſimplicis:⁊ faciat cliſtere mō ſibi dicto prius:⁊ poſt cibos ſuos ſumat diacitoniten factum cum çuccharo albo: ſumendo de eo.ʒ.ſ. ¶ Aut accipiat.ʒ.ſ. huius confectionis.℞.ſandaloꝝ rubeoꝝ ⁊ alborū.aā.ʒ.i.ſ. ſpodij berberis:ſeminis portulace:ſeminis lactuce:roſaꝝ: ſucci ligritie:ſeminis nenufaris:ſiue florū eius.aā.ʒ.i.⁊.℈.ij.piſtentur piſtanda ⁊ accipiaẗ çuccbari lib.i.ſ.aque roſate:vini citoniorum:vini granatoꝝ mulſoꝝ.aā.lib.ſ. bulliant ſimul ſemper agitando cum ſpatula quouſꝗ̄ çuccharū habeat debitā ſpiſſitudinem:⁊ tunc mittaẗ puluis dictaꝝ rerū ⁊ bñ miſceatur: ⁊ fiat confectio in rotulis vel in morſellis. ¶ Itē inungatur ſtomachus eius quādo ſentit paſſionem iſto vnguento bene calido:quādo inungitur ⁊ leuiuo ſtomacho.℞.olei maſticini:olei de citonijs:olei ro.aā.ʒ.ij.balauſtiarum ſumach berberoꝝ ro, albarū myrtillorū.aā.ʒ.i.ſ.aque roſ.ʒ.iiij. vini citonioꝝ muçorum ʒ.x.bulliant omnia ſimul ſepe agitando cū ſpatula vſꝗ̄ ad conſumptionem vini ⁊ aque remaneant cū oleo: poſtea colentur ⁊ in oleo addatur laudani.ʒ.i.gallie muſcate deſcriptione Nicolai.ʒ.iij.muſci ambre.aā.grana.vi.cere.ʒ.i.⁊ fac vnguentum pro ſtomacho. ¶ Itē ante cibum faciat talem fomentationē ad ſtomachum ſi predicta non ſufficiunt.℞.vini rubei ſtiptici lib.xi. vini maluatici lib.ſ.roſarum albarū balauſtiarum ſumach myrtillorum. aā.ʒ.ij.ſquinanti cappari abſinthij calami aromatici.aā.ʒ.ſ.corticis citri.ʒ.i.bulliant omnia ſimul per quartam partem hore:⁊ poſtea infundatur ſpongia lata vno palmo in dicto vino calido: ⁊ exprimatur inter duo inciſoria de ligno:ita vt non remaneat in ſpōgia:niſi ꝗ̄ſi fumus:⁊ calida ſuperponatur ſtomacho modo predicto vſꝗ̄ ad quatuor vices in mane: poſtea inungaẗ cum predicto vnguento calido.

¶ De alopicia vel caſu piloꝝ. Conſilium. III.

Diſpoſitio qua oportet pſens facere cōſiliū eſt caſus capilloꝝ capitis nō per totū:ſed in quibuſdā ꝑtibus capitis:⁊ in quo caſu per medicinas ꝓuiſū eſt de ortu piloꝝ: ſ3 poſtea ex leui vſu venereoꝝ iterum cadunt.Et propterea putant aliqui ꝙ ſit ꝑꝑ defectū humiditatis: ſicut accidit ptiſicis in fine. Sed nullo modo eſt hoc putādū:quoniā talis caſus nō facit hoc modo maculas in cute:ſicut ſunt in iſto.Et quia virtutes omnes in iſto viro nō ſunt defecte nec alie naturales nec animales:ideo putādū eſt ꝙ ſit modus alopicie. Nam mihi diciẗ ꝙ eſt ſine excoriatione: ⁊ ſine puſtulis circa locū:⁊ cū renati ſunt pili cum debilibus radicibus: qꝛ vſus venereoꝝ remouet vaporē corruptū ad cutim accidit iterū corroſio in radicibus piloꝝ: ⁊ deſtruiẗ humiditas per quā adherent pili ⁊ renouatur caſus pilorū. ¶ Et carū eſſet mihi ꝙ is qui narrauit caſum dicere ſciuiſſet ſigna peccātis humoris an ſit ſanguis corrupt⁹ vel cholera vel flegma vel melancholia que ſumunẗ a colore cutis quādo abradiẗ vel fricatur. Sed dominans humor ſm ꝯſuetudinē in hoc corpore eſt cholera ⁊ melancholia:⁊ qꝛ ipſe multis cogitationib⁹ eſt occupatus ⁊ paſſionibus multotiens puto potius peccantē humorē eſſe melancholicū alicui ꝑti cholere aduſte admixtū. ¶ Et ideo ponā primo cōſiliū ſuper hoc fundamēto nō multiplicādo verba oībus nota. deinde ponā remedia qbus vtendū eſt ſi alia eſſet materia qō bene cōprehendi pōt a pñti medico per ꝓpria ſigna.

Cura autem iſta conſtat in ſex rebus: quarū prima eſt debitum regimen in ſex rebus nō naturalibus.Secūda ponit regimen in digeſtione materie. Tertia in euacuatione vniuerſali totius corporis ⁊ capitis. Quarta in reſolutione materiei acute que eſt mala:⁊ ibi manſiua per localia remedia. Quinta in generatione pilorum.Sexta in conſeruatione pilorum qui generantur ⁊ cutis ad ipſos retinendos.

¶ Prima res completur cū adminiſtratione aeris temperati: ad caliditatem tamen ⁊ humiditatem declinis ⁊ preparetur in hyeme artificialiter cū igne ⁊ vaporibus aquarum habētium aliquid boni odoris ſicut corticum pomoꝝ vel corticū citri:⁊ ſilium nō exceſſiue calidoꝝ:⁊ poſtꝗ̄ erit purgatus ꝯuenit vſus balnei omni die ieiuno ſtomacho. ¶ Et portare in capite pileū de pelle tangēte cutim capitis:tā de die ꝗ̄ de nocte nō mediāte pāno lineo:⁊ ſit pellis illa bñ excuſſa a multitio ⁊ cauere a forti frigore capitis eſt regula neceſſaria.

¶ Et quo ad hanc rem conuenit exercitiū nō exceſſiuū:

precipue añ purgationẽ:⁊ poſt purgationẽ poteſt vti fortiori:in quo laborent inferiora: ⁊ loco exercitij cõueniũt fricationes: tamen habentes ad inferiora in mane poſt beneficium ventris:precipue quãdo non poteſt vti exercitio:non tranſeat tamen principiuꝫ laxitudinis: ⁊ fit cũ dilectis:⁊ cum quietis interpoſitione ⁊ in re delectabili: ⁊ in locis amenis vel quaſi. ❡ Et quia materia peccat in capite:bonum eſt ꝙ parumper largius conſueto habeat beneficium ventris: ⁊ ſi natura non facit non eſt malũ quãdoqꝫ ante cibum capere bolum de pulpa caſſie: aut quãtitateꝫ.ʒ.iiij.vel.vi.ita ꝙ videat ꝙ per illud magis habeat beneficium ventris:⁊ in ferculis ſumere bletam ⁊ mercurialem : aut aliquid de mãna ante cibum: aut vnum fruſtum confectionis:quã deſcribã infra ſine diagridio. ❡ Et quãtitate cibi vtatur tali : vt bene digeratur abſqꝫ grauitate ſtomachi ⁊ rugitu ⁊ reuolutõe multa de latere in latus.

❡ Et ſomno vtatur temperato in nocte non die incipiendo vna hora ſalteꝫ poſt cibum ⁊ potius aliquo modo ſit longior conſueto qꝫ breuior ita ꝙ ſit.vij.aut.viij.horarũ in die naturali.

❡ Cauere debet ab ira triſtitia odio acidia ⁊ multa cogitatione:ſed gaudio vtatur temperato ⁊ minuat vſum venereoꝝ vſqꝫ ad cure complementum.

❡ In cibis autem ſumere oportet generatiuos bonorum humorum:⁊ cauere acutos ⁊ mordaces ⁊ amaros ⁊ groſſorum humorum generatiuos. ❡ Utatur ergo pane ex optimo frumẽto anni ſui cui nulluꝫ aduenerit nocumẽtuꝫ : ⁊ ꝙ fuerit bene purgatus ab alijs granis: ⁊ ſit panis bene piſtus cõuenienter fermẽtatus ⁊ coctus inter ꝑmaꝫ ⁊ tertiã diem nõ calidus:vt a furno defertur. ❡ Et carnes ſint ſicut pulloruꝫ perdicum faſianorum franquilenorum paruarũ auium degentium in arboribus ⁊ pratis ⁊ capretoꝝ ⁊ vituloꝝ lactãtium paruoꝝ ⁊ agnoꝝ caſtratorum annualium. ❡ Et poteſt vti ouis gallinarum precipue eoꝝ vitellis. ❡ Et lacte dulci ſtatim ſicut mulgeẽ ab vbere non comedendo aliud donec ſit digeſtum ſi eo vult vti:⁊ poſt ipſum non dormiat. ❡ Et qui intelligens eſt quid eſt dictũ boni chimi:ſicut ſupra dictũ eſt intelliget quibus herbis vel granis ⁊ radicibus vel fructibus vti poteſt:⁊ quibus non:ita ꝙ nõ curo hic multiplicare: caueat tamen lentes ⁊ ficus ſiccas.

❡ Et potus debet eſſe vinum claruꝫ ſubtile ſuaue guſtui: participans aliqua dulcedine: ⁊ ſit temperatũ cum optima aqua:⁊ ſumat quãtitatem qua bene miſceatur cum cibo : ⁊ nõ faciat ipꝫ natare in ſtomacho. ❡ Et nõ comedat multã ciboꝝ varietatem in vna menſa nec cibos de quoꝝ ꝓprietate eſt vt corrũpant ſe ſicẽ piſces ⁊ lac ⁊ ſicut perſica poſt alium cibũ ⁊ carnem citri cũ alio cibo ſumi ante vel poſt ⁊ ſimiles.Et hoc de regimine.

Secunda res compleẽ cũ vſu regiminis ſuprã dicti ⁊ cum vſu iſtius ſyrupi d' bugloſſa quo vtrãqꝫ cholerã aduſtã digerit: ⁊ oportet ꝙ incipiente vere ſumatur octo vicibus anteqꝫ ſumat ſolutiuũ:⁊ ſumat in mane vna hora ante diem ⁊ ſupdormiat ſi poteſt vſqꝫ ad diem. ❡ Et ſi pro toto vere vtereẽ iſto ſyrupo eſſet vtile ad confortãdum cor ⁊ bonificãdum digeſtionem ⁊ cogitationes ⁊ odorem oris ⁊ corporis facit bonũ:cuius deſcriptio eſt talis. ℞.corticum radicuꝫ bugloſſe.℥.v.cuſcute:violaꝝ.añ.ʒ.xxx.ſete crude.℥.iij.roſarum:corticuꝫ citonioꝝ:corticuꝫ pomoꝝ apioloꝝ:corticũ citri:capilloꝝ veneris recentium.añ.℥.iiij.ſeminis oçimi gariofilati cardamomi maioris ⁊ minoris. añ.℥.i.mẽthe ſicce.℥.i.ſ.infundanẽ primo groſſo modo ꝯtuſa in lib.x. aque fontis bone ⁊ clare per diem ⁊ noctem: poſtea bulliant in vaſe mundo vitreato vſqꝫ ad cõſumptioneꝫ tertie partis aque:poſtea coleẽ ⁊ colature addaẽ aque meliſſe aque bugloſſe aq̃ lupulli.añ.℥.viij. çucchari albi lib. iiij.deinde pone iterũ ad bullienduꝫ.Clarifica ⁊ aromatiça cũ iſtis ſpẽbus. ℞.folij been albi ⁊ rub. ſandaloꝝ citrinoꝝ:nucis muſ.çedoarie:ligni aloes crudi.añ.ʒ.i.ſ.piſtenẽ ⁊ ponanẽ ligata in petia:que ſepe exprimaẽ donec ſyrupus habeat virtutem decoctionũ ⁊ denẽ.℥.ij.pro vice cum.℥.iij.aque bugloſſe.

Tertia intentio completur cum medicinis ſolutiuis:⁊ regula eſt ꝙ incipiamus a minus fortibus:que ſi non ſufficiunt tranſeũdum eſt ad fortiores:tamen quia cura non valde cito completur indigemus iteratis euacuationibus:quoniã fortioribus vt ſemel in menſe vel circa: quandoqꝫ debilibus:vt bis in menſe:maxime quãdo euacuatio fit cum medicinis benedictis. ❡ Sumpto ergo ſyrupo octo diebus cõſequẽter ſequenti mane ſumat hãc medicinaꝫ ſi tolerat potionẽ:ſi aũt nõ tolerat potionem ſumat pillulas quas deſcribã,potionis deſcriptio hec eſt. ℞.mirabolanorum citrinoꝝ:mirabolanoꝝ indoꝝ:mirabolanoꝝ kebulorũ. añ.ʒ.xij.epithimi.℥.i.ſ.folioꝝ fumiterre ſiccoruꝫ : abſinthij.añ.ʒ.vij.radicum lingue bouine aſſe calamenti belliricoꝝ emblicoꝝ liquiritie polipodij.añ.ʒ.iij.℈.i.roſaꝝ rubearum:ſeminis feniculi.añ.ʒ.i.℈.ij. tamarindorum ℥.ij.prunoꝝ.ʒ.xiiij.paſſularum.℥.iiij.cõtundantur cõtundenda in.vij.lib. aque feruentis ponãtur : ⁊ ibi ſtent per diem ⁊ noctem : ⁊ poſtea ſuper.lentum ignem bulliant vſqꝫ ad duarum tertiarum conſumptionem : poſtea coletur ⁊ in colatura addatur çucchari albi lib.i.rob.℥.viij. coquatur ad modum iulep: detur pro vice.℥.iij. cum.ʒ.i. ſ.electuarij roſati deſcriptionis Meſue in ſolutiuis. Et de hoc ſolutiuo poſſet ſumere ponẽdo cum.℥.iij.eius.ʒ.i. electuarij roſati pro vice ſemel in ſeptimana:⁊ eſt leue. ❡ Si autem fortius capere voluerit ſumat cõfectionis amech.ʒ.iij.ſ. de illa que eſt prime deſcriptionis poſite ã Meſue ⁊ pulpe caſſie recentis.℥.i. diſtemperetur cum aqua lactis caprini: ⁊ ſumaẽ poſt ſy. ⁊ ſufficit vti iſta ſemel in menſe. ❡ Et quando non fuit iſta: tunc in menſe poſt tribus vicibus ſumere doſim vnã de ſequenti confectione que ſumitur abſqꝫ mutatione diete: ⁊ ego voco illam ſicut vocauit eã auctor a quo accepi electuariũ de mirabolanis cheçeçaie. Hec eſt eius aſſignatio. ℞.tamarindorum purgatorum ab oſſibus ſuis: paſſularum enucleatarum iuiubarum.añ.lib.ſ.prunorum damaſcenorũ ſiccorum pinguium numero centuꝫ: medulle caſſie fiſtule pinguis dulcis nouiter extracte:mãne electe. añ.lib.i. ſebeſten libram vnam: violaruꝫ ſiccarum:liquiritie purgate ⁊ trite.añ.ʒ.xxv.ſeminis maluauiſci : ſeminis malue hortulane : ſeminis citoniorum .añ.ʒ.xvij. corticum trium generum mirabalanoꝝ citrinorum kebuloruꝫ indorum.añ.ʒ.l. polipodij quercini ſicci lib.ſ. omnia contundenda contundantur : ⁊ poſtea omnia infundantur in.xv.lib.aque fontis clare per diem : ⁊ poſtea bulliant lento igne donec redeant ad quartam partem:ita ꝙ tres quarte ſint conſumpte:poſtea bene fricetur manibus:et coletur per tricocinium ſpiſſum : ⁊ in colatura addatur çucchari lib.ij. ⁊ coquatur donec habeat ſpiſſitudinem diacitoniten vel parum minus : ⁊ tunc capiatur medietas eius : ⁊ in ea ponatur diagridij boni.ʒ.v. et bene incorporetur:⁊ poſtea ſuper marmore proyciatur ⁊ extendatur:ſicut diacitoniten:⁊ cum fuerit infrigidatum diuidatur in fruſta.vi.ʒ.pro quolibet fruſto:⁊ inuoluãtur hec fruſta in folijs citri:⁊ ponantur in ſcatula ⁊ ſeruentur in loco ſicco. Alia autem medietas proyciatur ſuper mar-

more sine diagridio: & diuidatur in frusta & seruetur per se sicut prima. Naz de prima sumat ter in mense: sed de hac secũda potest capere omni die: si non bene habet beneficium ventris: vt dictum est supra in regimine: & est sine custodia: & potest capi ante cibuz & post. Sed illa in qua est diagridium sumatur cũ aliquali custodia: lz pauce dosis sit. ʒ. vi. sed ẽm conditiones patientis variatur. Et ego hanc probaui in vno sacerdote: qui penitus in oĩ parte corporis remãserat sine pilis: & tandem cum purgatione frequentata: & dicto regimine redierunt omnes cũ auxilio localium dicendorꝫ: & liberatus est. Et est confectio regum boni saporis conseruans in iuuentute & curat scabiem & pruritum: & potest dari illud quod est sine scamonea omni tempore: & in omni etate sine custodia. ¶ Si vero presentibus medicis videtur ꝙ indigeat sumi ter saltem pro medicina danda cuz custodia: & post syrupum erit conueniens ieralogodion in quãtitate qua videbitur presenti medico. ¶ Or si patiens abhorret potiones: & vellet pillulas: tunc bone sunt & vtiles ac leues pillule inde descriptionis Mesue: & dosis satis leuis est ʒ. i. ¶ Et si indigeret fortiori fiant pillule de speciebus de ieralogodion: & est mediocris dosis. ʒ. i. satis sufficiẽs in cõsimilibus corporibꝰ. ¶ Similes fere sunt iste. ℞. iere diacolloquintides que conficit cuz melle passularꝫ: & ponit a Mesue in capitulo de empima. & fuit Joãnitij ℈. ij. diagridij gra. ij. ellebori nigri. ℈. s. confice pillulas cum succo endiuie: aut lactuce: & sunt dosis vna. Sz iste sunt sumende cum custodia: & sufficit ꝙ semel in mense sumãtur. ¶ Sed illa confectio de mirabolanis sine scamonea potest sumi omni die: aut saltem omni tertia die: & sumat tanta quãtitas ꝙ videat ꝙ saltim soluat semel in die: nam sine bona mundificatiõe corporis ab humore: qui corrodit radices capillorꝫ: nõ fiet debita cura: nec perdurabit dispositio bona.

¶ Post euacuationes dictas vtile est caputpurgiũ quod per nares traijciatur. Et si nõ videt in cerebro alia materia ꝗ̃ in cute vtilis est cum decoctione violarꝫ radicis maluauisci camomille: & radicis capparorꝫ in vino albo potẽti mediocriter: & postea coletur: & fiat tribus diebus in septimana. Si vero videtur in cerebro flegma abundare vtilis est masticatio masticis cum tribus granis piperis pro vice per mediam horam spuendo illud quod ad os venit de flegmate.

Quarta res ẽm doctrinaz nostrorꝫ non debet se iungi in operatione a quinta. nã medicine locales que sunt ad resoluendum materiã malaz mansiuam in cute. debent etiam habere virtutem attractiuam ad cutem materiei bone apte ad pilorũ generationem: imo multotiens cõmunicatã sexte que est cõfortatio ad capillos retinendos. vnde Auic. dixit. Cuz ergo corpus mundificatuz est ab illo. s. humore malo: oportet tunc vt in eis sit virtus attrahens sanguinẽ bonum & vaporem eius temperatũ preterꝗ̃ ipsa resolueret corruptũ: qui est in cute: vt aggreget resolutionez corrupti propinqui & attractionez boni longinqui. hec Auicẽ. ¶ Et ideo non videtur ꝙ alia ponãtur attractiua alia resolutiua in distincto tempore pro illorum generatione: imo cuz vno medicamine hoc faciat: prius enim dixerat ꝙ oportet in illis medicinis. s. que applicantur ad resoluendum maligнum sit confortatio & prohibitio: ne recipiat caput materiã malignã: & est sententia Alex. in primo: & Rasis in 5° continentis. Gal. autem in primo meimir. nõ posuit nisi duas necessarias. s. dissoluendum malum propinquum & attrahendum bonum longinquum. conseruantem autez & confortantem postea applicauit.

¶ Sed quia in hac particulari operatione circa locuz est maius magisterium: imo auctores medicine primo notant ꝙ quãdo casus iste pilorꝫ est alicuius cause quã in cute non multum fecit impressionẽ: tunc sufficit sola purgatio cuz debito regimine. & Gal. in p̃mo meimir. de hac posuit exempluz qd ipse ꝓbauerat. Si vero nõ sit cã debilis ponuntur regule ab eis in tali operatione seruande.

¶ Prima regula. medicus nõ debet multo tempore expectare anteꝗ̃ veniat ad remedia localia applicanda in hac dispositiõe. vnde Auicẽ. in capitulo primo. & festinãdum in hoc ne cutis recipiat materiã mansiuam malaz: tunc cõstat ꝙ loquitur de approximatione resoluentiuz.

¶ Secunda regula. ꝙ lz medicine locales que habent resoluere talem materiaz debeant esse incisiue subtiliatiue resolutiue. tamen nõ oportet ꝙ sint ita fortes in resoluendo ꝙ cutis nimium substãtialiter exiccetur: quia & si in presenti videantur multum iuuare: vt ait Gal. in meimir. cum inducunt dispositionem in cute per quã postea cito cadũt: ita ꝙ regnare nõ possunt. Et ideo Auicẽ. capitulo proprio dixit: ꝙ tales medicine sint resolutiue resolutione nõ consequẽte exiccationẽ ꝓpter vehementiam calefactionis quare adipiscatur cutis exiccationez que in futuro sit causa casus pilorum: quãuis in presenti destruat alopitiam. Et ex hac regula inferũt ꝙ si aliqua sit medicina necessaria in isto casu que sit vehementis exiccationis: sicut gũmi tapsie: & sicut euphorbiũ: oportet ꝙ misceatur cum sufficienti quãtitate alterius mitigantis acuitatem non ꝓhibentis penetrationem. ¶ Tertia regula. ꝙ medicine iste debent esse subtiles: vt penetrẽt profundum cutis vbi debent generari radices pilorum.

¶ Et quarta regula est Auicẽ. ꝙ habeant confortationẽ vt prohibeant ne caput recipiat materiam malam: sed de hoc nihil dixit Galenus loco allegato. voluit eniz corpus esse bene mundificatum. ¶ Et quinta est Auicẽ. ꝙ confortatiuum non debet esse multe stipticitatis ne prohibeat vaporem bonum prouenire ad locuz & penetrare in poris. ¶ Sexta regula est ꝙ medicus presens debet diligenter considerare impressionem quã facit medicina quam applicat cuti. naz si impressio est parua: aut sufficiens potest perseuerare cum medicina cum qua incepit: aut permiscere aliquid plus in compositione medicine de medicina forti. verbi gratia. gummi tapsie: aut euphorbio: aut simili si fuerit opportunum. Sed si impressio est fortis: tunc oportet ꝙ tunc minuatur quãtitas medicine fortis in cõmixtione & approximetur pauciori tempore & curetur nocumẽtum quod fecit. Ex his sequitur ꝙ melius est a debili & gradatim ascendere si oportet ratio: quia debilis non facit nocumentum positiuum: sed bene fortis facit nocumentum ad quod remouẽduz oportet laborare. ¶ Et si dicatur. quomodo cognoscat si impressio est fortis: aut sufficiens: aut debilis. Respondetur ꝙ oportet considerare locum depilatum: & fricare cum panno aspero: & si rubet faciliter non indiget fortibꝰ medicinis: sed illis quas dicemus. Si vero rubet per fricationem nisi cum difficultate: tunc medicina que cum approximatur hora qua remouetur dimittit locum rubicundiorem ꝗ̃ ante: & calidiorem: sed nec fecit vesicas: nec vlcerationes. ista sufficit: & si hora qua remouetur locus non est rubificatus: sed facilius rubefit ꝗ̃ ante per fricationem: tunc imprimit: sed non sufficiẽter: tũc oportet ꝙ addatur paulatim in sua virtute calefactiua quousꝗ inuenis ꝙ rubificat. Sed si locus non rubet per fricationem: signum est ꝙ alopitia est maligna & ꝙ cutis est multum infecta. Et in isto casu debet fricari cum cepis ante administrationem medicine attractiue.

⁊ resolutiue quousq̧ rubeat: ⁊ si non rubet nõ est excusatio quin administrent̃ sanguisuge sup̱ loco: aut ventoset̃ ⁊ scarificet̃ anteq̧ medicinã attractiuã apponat: aut pũgat̃ locus cũ acubus plurib⁹ puncturis vicinis: ⁊ supimponẽdum medicamẽtuʒ qđ facit vesicas: sed nõ ꝓfunde vlcerat. Isto ergo mõ cognoscit̃ vtrũ diminute vel sup̱flue operet̃. Nam si in illa que rubet per fricationẽ cum pãno ponat̃ medicamen vesicans vlcerans aut apostemans est nimis: ⁊ cũ hoc accidit opʒ ꝙ inungat̃ locus cũ pinguedine anatis donec remoueãtur nocumẽta. Si vͦ fricãdo etiã cũ cepis nõ rubet: medicamen approximari dʒ qđ vesicet: sed nõ vlceret ꝓfunde: postea faciẽduʒ est vt dicam infra. ¶ Septima regula est posita a Gal. loco allegato sepe. ⁊ est ꝙ in hoc tempore quo debet administrari medicamen locale nõ debet cutis capitis discooperiri ad aerem frigidum: sed in loco calido: ita ꝙ in estate ad minus in sole discooperiat̃ ⁊ in hyeme discooperiat̃ in balneo. s. in stuffa.

¶ His ergo obseruãdis ꝑpositis descẽdo ad ꝑticularem modũ operationis qui mihi videt̃ in isto patiẽte obseruãdus. ¶ Primo ergo: ieiuno stõcho ponat̃ in stuffa sicca: ita vt totus calefiat: ⁊ tũc discooperiat̃ caput ⁊ radat̃ cũ nouacula: ⁊ si per caliditatẽ stuffe ⁊ abrasionẽ est locus depilatus rube⁹ est signũ ꝙ cã est leuis: ⁊ sufficit ꝙ inungatur cũ isto medicamine: ⁊ caput statim coop̱iat̃ ꝙ nullo modo frigeat. ℞. spume maris combuste: amigdalaruʒ amaraꝝ cõbustaꝝ cuʒ cortice suo: salis nitri cõbusti. añ. ʒ. i. adipis vrsi antiqui: olei laurini: adipis anseris ⁊ anatis. añ. ʒ. i. misce: ⁊ optime icorpora ꝙ sit ad modũ vnguẽti. Et cuʒ fuerit inunctus cooperiat̃ infula lini calefacta. Et ꝯsideret̃ in capite sex horaꝝ si cutis est facta calidior ⁊ rubicũdior: aut si remãsit rubea: sicut fuit qñ fuit facta inunctio. Et si ita sit dimittat̃ per noctẽ ⁊ in mane lauet̃ cũ spõgia infusa in aqua calida: ⁊ ita cuʒ pileo de pellib⁹ dimittat̃: ⁊ iteꝝ in sero fricet̃ ⁊ vngat̃ ⁊ teneat̃ ꝑ longitudineʒ noctis: ⁊ oĩb⁹ duob⁹ dieb⁹ semel abradat̃ caput: ⁊ continuet̃ nisi aliud faciat per. xx. dies. ¶ Si vͦ per ħ pharmacũ loc⁹ vesicat̃ rũpant̃ vesice ⁊ vngat̃ locus cuʒ adipe anatis oĩ die bis: ⁊ silr̃ radat̃ semel in duob⁹ dieb⁹ quousqʒ vesice sanent̃: ⁊ tũc administret̃ debili⁹: qꝛ vbi ponebat̃ spume maris ⁊ nitri ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ cõbustaꝝ. ʒ. i. ponat̃ soluʒ. ʒ. ß. in tota cõpositione. ¶ Si vͦ ꝑmũ iam dictũ vnguẽtum nõ rubefaceret: tũc addat̃ ad quãtitatẽ spume maris ⁊ nitri cõbusti tãtũdẽ: ita ꝙ vbi ponebat̃. ʒ. i. ponant̃. ʒ. ij. Et si nõ sufficiãt addat̃ euphorbij. ʒ. i. in tota cõpositõe: ⁊ tãtũ fiat fortꝰ ꝙ rubefaciat: sʒ nõ faciat vesicas. Et qñ ad talem fortitudinẽ ventuʒ est: tunc cũ ista ꝑseueret̃ per. xx. dies omni die fricãdo prius quousqʒ bene rubefiat: ⁊ postea inungẽdo omni mane lauando ⁊ exiccãdo cũ spongia ⁊ radendo cũ nouacula oĩbus duobus diebus semel.

¶ Et qꝛ ista passio aliqualiter fuit diuturna: ea tñ patiẽs cõualuit: ideo pono ipsaʒ de mediocriter fortib⁹ ⁊ medicamẽ descriptuʒ est de medijs in fortitudine: ⁊ simili fere gradu sunt sequẽtia q̄bus potest vti vnoquoqʒ per se. ¶ Et ego sigillatim ponã mediocria remedia q̄ Gal. dicit se ꝓbasse in filij passione pro mediocribus. ¶ Primũ ℞. amigdalaꝝ amaraꝝ cõbustaꝝ: cũ suis corticib⁹ terãtur: ⁊ postea ꝯficiant̃ in sale cũ aceto forti albo cõterẽdo inuicẽ per duas horas: ita vt optime icorporent̃ ⁊ addat̃ paꝝ mellis. s. quarta ꝑs aceti: ⁊ iteꝝ incorporet̃: ita ꝙ totuʒ sit vnguẽtũ ⁊ inungat̃ bis in die pri⁹ fricãdo rubificãdo ⁊ abradendo mõ dicto. ¶ Scđm est. ℞. ostracha ericioꝝ marinoꝝ ⁊ cõbure ⁊ tere subtilr̃ ⁊ cõmisce cũ adipe vrsi: ⁊ vtet̃ sicut ꝑcedentib⁹. ¶ Tertiũ est. ℞. radicis cãne aduste. ʒ. iij. ⁊ icorpora cũ adipe vrsi antique ⁊ vnge modis supradictis. ¶ Quartũ est radix lauri diligenter trita cũ aceto acerrimo: silr̃ apposita. ¶ Quintũ est spuma maris cõbusta ꝯfecta cũ oleo antiquo: aut oleo lucerne: sicut vnguẽtuʒ. ¶ Sʒ si putet̃ cãʒ eẽ debileʒ: qꝛ cum leui fricatura locus bñ rubefiat fricet̃ locus: ⁊ oĩ die vngat̃ cũ fece olei que residet in lucerna postq̧ multotiens accensa fuit: nõ mutata vel mũdificata lucerna: aut. ℞. aceti fortis: olei rosati boni. añ. ʒ. ij. galãge. ʒ. ß. terant̃ silr̃: ⁊ pro tũc icorporent̃ ⁊ cũ illo vngat̃ passio debilis: ꝑraso ⁊ ꝑsiccato capite. ¶ Si vͦ passio sit fortis ⁊ cum primis medicaminib⁹ nõ liberet̃: tunc opʒ facere fricationẽ fortiorem: ⁊ si nõ sufficit ad rubificãdum fricatio cuʒ pãno aspero: fricet̃ cũ cepis fortib⁹: aut cũ squilla: aut pungat̃ locus cuʒ multis acubus simul ligatis: ita ꝙ multis puncturis simul aliq̄d sanguinis egrediatur ⁊ apponat̃ pharmacum fortius: obseruando modos quos statim dicaʒ. ¶ Primũ ergo medicamẽ est hoc. ℞. baurach cõbusti: salis armo. cõbusti. añ. ʒ. i. sumach. ʒ. ij. pistent̃ subtilissime cũ aceto acerrimo ꝯficiãtur: ⁊ fiat sicut vnguẽtum: ⁊ post fricationẽ inungat̃: ⁊ si facit vesicas: tunc rumpant̃ ⁊ vngatur locus cũ adipe anatis quousq̧ sanet̃: ⁊ tũc iterum radat̃ ⁊ fricet̃: ita vt rubeat: ⁊ apponat̃ medicamen totiẽs ꝙ videat̃ ꝙ capilli sint nati fortes nõ soluʒ in extremitatibus ꝑtis depilate: sed etiã in medio. Hoc est. n. signũ positũ ab auctoribus sanitatis loci. ¶ Aliud ⁊ fortius. ℞. spume maris aduste. ʒ. x. baurach cetarach sulfuris salis armoniaci adusti euphorbij. añ. ʒ. ij. staphisagrie cantaridaꝝ abscissis capitibus ⁊ alis. añ. ʒ. i. pistent̃ ⁊ cõficiãtur cũ vino veteri: ⁊ ꝑmo fricet̃ locus cũ cepis sup̱: postea ponat̃ medicamẽ: ⁊ cuʒ mordicat remoueat̃ ⁊ lauetur locus cũ spõgia infusa in vino calido: ⁊ fricet̃ cum axungia anatis: ⁊ cũ nõ dolet: iteꝝ fricet̃ cũ cepis donec rubeat: post inungat̃ cum dicto medicamine donec mordicet: ⁊ tunc iterũ remoueat̃ ⁊ lauetur locus cum vino: ⁊ post inungat̃ cũ adipe anatis. Et ita cum nõ dolet fricet̃ iterũ: ⁊ semp̱ ante fricationẽ radat̃ quousq̧ apparẽt pili fortes in loco. Et qñ administrat̃ pinguedo anatis perseueretur cuʒ ea vno vel duobus diebus vel plus quousq̧ videtur ꝙ vesice sint sanate: ⁊ tunc est tempus iteruʒ radendi ⁊ fricandi ad rubificãdum ⁊ apponendum medicamen quod faciat vesicas.

¶ Et qꝛ modus istius cure multũ pendet in cognoscendo fortitudineʒ egritudinis ⁊ gradum medicine resolutiue attractiue: ⁊ de gradib⁹ egritudinis satis dixi supra: nũc volo nominare medicinas simplices ad hoc ꝺm gradus suos ordine posito a Gal. quẽ Auic. sequitur ad litteraʒ. ¶ Prima ergo ⁊ fortior medicinaꝝ que ad hoc administrãtur est euphorbiũ: ꝑcipue si est recens anni sui: sʒ post debilitat̃: ꝑcipue post annum tertiuʒ. ¶ Scđa est gũmi tapsie siue tapsia ipsa: que tapsia nõ est rutha aggrestis: imo spẽs ferule: vt dicit Plinius: ⁊ similr̃ Diascorides ⁊ Simon Januẽsis: ⁊ ideo qꝛ Auic. põit in scđo loco gũmi ruthe agrestis: de q̄ eadẽ v̉ba dic̃ que Gal. dicit đ tapsia. putãdum est fuisse errorem translatoris. Et qꝛ tapsia hodie apud nos non portatur: quẽadmodum apud arabes: multuʒ vtimur rutha agresti pro illa. Ego auteʒ in nullo suprascriptoꝝ cõpositoꝝ posui: qꝛ non vidi auctorem de rutha illa aliquid dixisse. ¶ Tertia medicina similiter est ad vlcus que non est spuma maris: sed spuma exiccata circa cãnas: que nascuntur in stagnis mixtis ex aqua marina dulci: ⁊ maxime inuenitur in Galitia: ⁊ puto ꝙ si circa Uenetias quereretur ꝙ inueniretur: sed aromatarij nostri nõ habẽt. ¶ In quarto loco ponit̃ nasturtium ⁊ sinapis ⁊ cinis cantaridarũ cõfectis cum pice humida

ꝛ ſtaphiſagria ꝯfecta cuꝫ oleo laurino aut lacte titimale.
¶ Et Gal. poſuit ad artē ſꝫ quēdam modum adminiſtra/
tionis ſimileꝫ iſtis: in quo loco ſulfur viuum ꝛ ſpuma ni/
tri ꝛ nitrum qđ vocatur affonitrū aduſtum: ꝛ ambo elle/
bori: albus ꝛ niger.

¶ Et in q̄nto loco due ſpēs ſpume maris: aduſte tñ ſunt
meliores ꝛ ſemē eruce: ꝛ radix cāne cōbuſte: ꝛ pix ligda
ꝛ cortex cāne cōbuſte: ꝛ pix ligda q̄ dr̄ alcbitrā ꝛ cedria
ligda: ꝛ ſterc⁹ murū aduſtū. deīde priapus aſini cōbuſt⁹:
ꝛ rane pue albe cōbuſte ꝛ mures cōbuſti: ꝛ ericius mari/
nus cōbuſt⁹: ꝛ oſtrache ei⁹. ¶ Leuiſſima ſūt adeps vrſi
leonis ꝛ leone ꝛ oleū lucerne: p̄cipue fex ei⁹: ꝛ oleū lauri/
nuꝫ: ꝛ ſilīa: ſicut leopardi anſeris ꝛ anatis ꝛ amig. amare
cōbuſte cū cortice ꝛ capre vene cōbuſti: ꝛ q̄dā alie ponū/
tur tā ab antiqs q̄ꝫ a modernis: ſed iſte ſunt magis pba/
te de his q̄ hic dignoſcunt̄: ꝛ in cōponēdo fortis miſceat̄
cū aq̄: aut cū aceto ꝛ oleo: ꝛ qñ volum⁹ ꝙ nō magis forti/
ter opet̄ ponā multuꝫ olei ꝛ paꝝ de forti medicia. Et qñ
volum⁹ fortificare ponim⁹ eā: ꝛ miſceant̄ cuꝫ debilib⁹ in
varijs pportionib⁹. ¶ Et dicit Alex. ꝙ mirabilis eſt me
dicina cōpoſita ex adarace cōbuſta ꝯfecta cū adipe vrſi
cū admiſtrat̄ p̄raſo ꝛ rubificato capite: ꝛ fit adaracis. ʒ.
i.ſ. adipis vrſi. ʒ. i. ¶ Aliud valde mirabile. ℞. cineris
ranaꝝ. ʒ. iij. fimi muris vſti. ʒ. i. cedrie: aut picis liquide
q̄ꝫtū ſufficit: fiat vnguentum.

¶ Si vō putaret̄ peccātez humorē nō eē cholerā: ſꝫ me/
lancholiā vl̄ fl̄a. in regimīe vite: quo ad aerē ꝛ exercitiū
ꝛ cibū ꝛ curare accidētia oꝫ vti calidiorib⁹ virtualr̄ q̄ ſu/
pra ſcripſim⁹: ꝛ purgare corp⁹: aut cū pillīs cochijs: aut cū
iera diacolognitidos: aut pillīs fetidis: aut cū turbith. lo/
calia aūt remedia ſunt que ſcripta ſunt.

¶ Si aūt vene capitis vident̄ rubicūdiores ꝛ facies ꝛ lo/
ca patiētia: tūc p̄mo flobotbomādus eēt de vena capitis
in bracchio dextro. deīde aliq̄ puaꝫ venaꝫ capitis vl̄ ō
vena frontis eēt flobotbomāda: aut ſanguiſuge ponēde:
aut ſcarificatiōes cū vētoſis faciēde: ꝛ purgationes fiant
quēadmodū dictū eſt ſupra. ſi a cholerico ꝛ melīco pce/
deret. localia tñ vt p̄dictū eſt ſunt adminiſtrāda ſm̄ mo
dum rubificationis ꝛ difficultatis egritudinis.

Sexta res vt dixi in pn̄⁹ nec̄ia in hac cura eſt ꝯſer/
uatio capilloꝝ q iam nati ſunt: ꝛ q2 iſta
cōſeruatio fit: interdū īdigem⁹ ꝙ alij naſcant̄: iō oꝫ me/
dicinas q̄ hoc faciūt hr̄e attractiuā moderatā ꝛ ſtipticā
cōmoderatā virtutē. ¶ Et quia hec res ſufficit ſi nō ſit
alopitia: ſꝫ ſolus caſus capilloꝝ ex paucitate boni vapo/
ris: ideo ēt hic ſepatiꝫ libēti⁹ ponā. pro qua p̄mo ſeruet̄
regimē boni ſanguis gñatiuū cū ſupraſcriptis: ꝛ euacuēt̄
humores mali ſi q putant̄ eē ſolū in corpe q aut paucifi/
cant māꝫ piloꝝ ꝛ ipſaꝫ ꝯfundūt: aut cutiꝫ oppilāt ſi q ta/
les fuerint. ¶ Sed quo ad pticularia cōplet̄ cū medici/
nis que ſcribā infra ſtatiꝫ. p̄mū eſt. ℞. laudani capillorū
veneris cineris corticū pini adipis vrſi. añ. ʒ. ſ. piſtent̄ pi
ſtanda cū vino auſtero: oīa inuicē ꝯficiant̄: ꝛ p̄raſo frica/
to q̄ꝫ capite iungat̄ ſero ꝛ mane leuiter. ¶ Aliō qđ ſum/
me laudat̄. ℞. ventrē vnū leporis: diligēter ſiccet̄ in fur
no in vaſe fictili nouo: ſꝫ nō adurat̄: iō ponat̄ qñ non hꝫ
calorē aduſtiuū: ſꝫ ſicut qñ vue bñ ſiccant̄ ꝛ nō adurunt̄
myrtilloꝝ achacie ſucci extremitatis rubi fruct⁹ rubi te/
nerrimi. añ. tantūdē diligēter vndiqꝫ terant̄ ꝛ cicotrico/
nicentur ſubtilr̄ ꝛ adde adipis vrſi adipis bouis marini.
añ. lib. i. miſce ꝛ ſerua: ꝛ p̄raſo capite ꝛ fricato inungatur.
¶ Aliud. ℞. laudani. ʒ. i. vini dulcis. ʒ. ij. corticū pineaꝝ
aduſtaꝝ. ʒ. iij. ſpume maris aduſti ꝛ triti. ʒ. i. ellebori ni/
gri veteris aduſti. ʒ. iij. adipis vrſi. ʒ. i. fac vnguentum ꝛ
vtere. ¶ Et iſtis medicinis opꝫ vti qñ iam p medicinas
alopitie inceperunt naſci pili: ſed nōdum vident̄ fortes:
aut nō taꝫ multi: vt opꝫ. Et q2 hec medicina eſt ſoluꝫ pro
vera decoratōe ꝛ licita vident̄ mihi iſta ſufficere cuꝫ al/
tiſſimi auxilio: qui ſit laudatus in ſeculum ſeculi.

¶ De dolore capitis cū multis accn̄tib⁹. Cōſi. IIII.

Nobilis dñā de Feltro patit̄ dolorē ca/
pitis: q aliqñ occupat totum ca
put: aliqñ medietatē: ꝛ aliqñ ſupciliū: ꝛ qñq̄ꝫ
deduxit ipſam ad hoc vt loquat̄ p̄ter rōnem
cū alleuiatōe ꝛ corruptōe imaginationis. Et
iſte dolor maxīe infeſtat eā in tp̄e hyemis: ꝛ durat qñq̄ꝫ
xv. qñq̄ꝫ pluribus diebus: ꝛ pauco facto interuallo iteruꝫ
redijt: ꝛ maxime moleſtat̄ a medio noctis vſq̄ꝫ ad meri/
diem: poſtea incipit declinare: ita fit ꝙ multum de nocte
cenare pōt: ꝛ hoc tempore paſſionis plerūq̄ꝫ dolet ſtoma
chum: ꝛ ſentit in plurimo tēpore multas ventoſitates in
ventre cum rugitu: ꝛ debiliter digerit. Et quādoq̄ꝫ ſentit
inflāmationem in capite. plurimuꝫ tamē percipit frigus
circa coronalem cōmiſſuram: ꝛ in hora vehemētie dolo/
ris nihil ſentit melius q̄ꝫ applicare pānos vehementiſſi/
me calidos. Et ſunt iam plures anni qb⁹ hoc mō patit̄: ꝛ
eſt annoꝝ q̄nquaginta medie habitudinis in q̄ plurimū
multiplicant̄ indigeſtiones. Hic eſt caſus.

¶ Debet igit̄ habitare aerem claꝝ ſiccuꝫ ꝛ calidum ꝛ in
hyeme faciat ꝙ camera ſua ꝛ lectus ſuus ꝛ pāni quibus
circūdat̄ ſint bene calidi: ꝛ nullo modo recipiat frigus: ꝛ
dum dormit ſi poteſt tolerare habeat coopertaꝫ faciem.
¶ Exerceatur in mane in loco calido laborando preci/
pue in partibus inferioribus. ſ. pedibus ꝛ cruribus: ꝛ qñ
nō pōt faciat ſe fricari: trahēdo ad inferiora ante cibum
de mane. ¶ Dormiat de nocte ꝛ nō de die: precipue poſt
prandiū: ꝛ dormiat bene cooperta in camera calida ꝛ ca/
pite bene cooperto ꝛ bene eleuato. Et ſit ſomnus ſex vel
ſeptē horaꝝ. ¶ Bonum eſt ei ſemp habere lubricū ven
trem ꝛ frequēter facere cliſteria: ponēdo. ʒ. i. ierepigre: ꝛ
ʒ. iij. olei cū decoctōe aniſoꝝ: cimini: anheti: bletaꝝ: ꝛ or/
dei. añ. M. i. ꝛ ponēdo poſtea de ſale quātuꝫ ſufficit: ꝛ in
hoc ſit ſollicita: ꝛ pōt ſumere fercula de mercuriali vel
de vrticis coctis cuꝫ brodio carnium vel aqua ꝛ oleo ad
lubrificāduꝫ ventrē. ¶ In cibis vtat̄ pane bene fermē/
tato: bene cocto: de optimo ꝛ mūdo frumēto: ꝛ ſit aliquā/
tulum ſalitus. ¶ Et carnibus: aut pulloꝝ: aut perdicuꝫ:
aut faſianoꝝ paruaꝝ auiuꝫ turturū pipionū volare inci/
pientiū capretoꝝ caſtratoꝝ de monte vituloꝝ lactātiuꝫ
capriolоꝝ iuuenū: ꝛ alias carnes oēs dimittat: ꝛ ſunt eis
meliores elixe q̄ꝫ aſſate. ¶ De piſcibus nō comedat niſi
parum ex bono fluuio claro: ꝛ vitellos ouoꝝ gallinarum
qūocūq̄ꝫ preparatos dūmodo nō ſint multum cocti vel
mixti cū caſeo: ſed albumen dimittat: ꝛ ſilr̄ lac ꝛ caſeum
ꝛ ſanguinē debet dimittere. ¶ De ferculis ſumat paneꝫ
coctū vel brodettū cuꝫ ouis: vel brodium carniū bonaꝝ
ꝛ tolerat̄ milium ꝛ ordeū ꝛ borago ꝛ melliſſa ꝛ bugloſſa:
faciēdo fercula de eis cū mentha vel hyſſopo vel thimo
vel origano. Rape vō in hyeme ꝛ cucurbite in eſtate nō
ſunt cōuenientes: ꝛ caueat victualia de paſta: ſicut laga/
nas ꝛ paſtillos. ¶ De fructibus paruꝫ comedat: ꝛ minus
mali ſunt ficus ꝛ vue valde mature ꝛ vue penſiles ꝛ paſ/
ſule: ꝛ tolerātur alique amigdale poſt prandium: ꝛ ficus
ſicce ante prādium: ſed fructus humidos vt ceraſa mora
poma perſica: ꝛ ſimiles debēt dimittere: niſi forte pira ꝛ
coctana cocta cum bono vino poſt cibum: et poteſt ſu/
mere cappares loco ſalatitij ꝛ turta ꝛ ſuffocata in patel/
lis nō comedat: ꝛ ponat in ferculis ſuis de pipere ꝛ de ci/
mino: ſed crocum dimittat. ¶ In potu autem ſumat vi/
num ꝛ temperetur cum aqua mellis que fit hoc modo.

℞.mellis optimi lib.i.aque lib.x.bulliant ſimul ꝯtinue diſpumãdo quouſqꝫ cõſumatᷣ medietas vel quaſi: ⁊ ſit vinum rubeum medie vinoſitatis cum medietate aque predicte:caueat a triſtitia ⁊ melancholia.

❡ Nunc qñ erit domi ꝑmo purgetᷣ capiẽdo has pillulas. ℞.pillulaꝝ indaꝝ:pillulaꝝ cochiaꝝ.añ.ʒ.5.fiant pillule ſeptẽ:⁊ capiantᷣ hora ſeptima cũ bono regimine medicinaꝝ.Poſtea in hac eſtate vtatᷣ ſepe cliſterijs ſupradcis: ⁊ ſemel in ſeptimana põt ſumere in aurora.℈.ij.pillꝛaꝝ de ierapigra Nicolai aut de iera cũ agarico. ❡ Et dꝫ q̃ſi oĩ mane:aut aliqd maſticare qꝺ faciat eam ſpuere: ſicut v̓bi gr̃a.grana.x.maſticis pro vice ⁊ tria piperis: ⁊ maſticare ea q̃ſi per horã ſpuẽdo id qꝺ venit ad os. Et fortius eſt ⁊ vtilius ſibi ſi loco piperis ponat.ʒ.5.ſtaphiſagrie ad maſticãduꝫ. Itẽ qñ nõ maſticat trayciat ꝑ nares de mane de aq̃ maiorane q̃tuor vel qnque vicibꝰ: aut de aqua vite:aut ponat in naſo de oleo cucumeris aſinini. ❡ Et bonũ eſt ꝙ ſemel in ſeptimana lauet ſibi caput cuꝫ liſcinio in quo bulliuerit lib.i.ſtercoris colũbini ſicci de colũbario qꝺ nõ fuerit tactuꝫ ab aq̃:⁊ poſtea exiccetᷣ bene. Et in hoc eodẽ tpe ſumat ſemꝑ ante cibuꝫ de aromatico roſato cum modico diagalãge. ❡ Et trãſacta medietate Septẽbris ſumat hũc ſyrᵐ ſex vicibꝰ de mane in aurora calidũ. ℞.oxymellis ſqlliticí.ʒ.i.mellis roſati colati:ſyrupi de ſticados.añ.ʒ.5.aq̃ feniculi:aq̃ ſaluie.añ.ʒ.i. ⁊ eſt pro vna vice. ❡ Sũpto ſyrupo ſex vicibꝰ purgetᷣ cũ iſtis pillulis que recipiantᷣ duabꝰ horis ante diẽ. ℞.pillulaꝝ fetidaꝝ:pillulaꝝ indaꝝ ⁊ cochiaꝝ.añ.℈.i.reficiantᷣ cuꝫ aqua maiorane ⁊ ſeruetᷣ bona cuſtodia: ⁊ in craſtinũ fiat cliſtere lauatiuũ:⁊ poſtea vtatᷣ oĩ die ante cibũ.ʒ.i.confectionis diatrionpipereõ:⁊ ſilr̃ in cena ⁊ oĩ ſeptimana pillulis hñdictis de iera Nicolai:⁊ cõtinet magis maſticatorio de mane:⁊ caueat magis a frigore:⁊ frequentet cliſteria. ❡ Et veniẽte medio Octobris ſumat ſyrupuꝫ ſupraſcriptũ ſex vicibus ⁊ pillulas ſicut fecit poſt medium Septẽbris:⁊ poſtea ꝑ totam hyemẽ frequẽtet cliſteria ⁊ caputpurgia ⁊ maſticatoria ſupius dicta. ❡ Et oĩ die de mane lauet ſibi os ⁊ faciẽ ⁊ oculos ⁊ naſum interius cuꝫ aqua vitis tepida:⁊ ita ẽt põt de eadẽ aq̃ fricare ſuꝑ partem anteriorem capitis. ❡ Et qñ veniũt ſibi dolores illi faciat ſibi poni vẽtoſas multas cũ igne ſine ſcarificatõe ſuꝑ ſpatulis ſuꝑ dorſo ſuꝑ natibus coxis in cruribus ⁊ in bracchijs. Et ita oĩ die quouſqꝫ dolores perſeuerãt: ⁊ faciat cliſteria ante cenaꝫ. In qbꝰ ponat loco ierepigre.ʒ.5. ieralogodion. ⁊ addat ad decoctionẽ cliſterioꝝ ſupradictoꝝ centauree minoris.M.i. ❡ Et hẽat pomũ ꝺ ambra ⁊ muſco cõis deſcriptõis per totũ tp̃s frigidũ ad odorandum:ita ꝙ ẽt de nocte teneat in lecto ꝓpe naſum vel ad colluꝫ. ❡ Et iſta pro nũc ſufficiant ſi addidero ꝙ in medio Februarij dꝫ facere cũ ſyrupo ⁊ pillꝛis ſicut dictũ eſt de medio Septẽbris:⁊ ita in medio Aprilis: ⁊ ꝭm ꝙ videt neceſſitatẽ ꝯtinuet illa remedia ſupraſcripta. Et iſta cum dei laude puto ſibi ſufficere.

❡ Pro dño Marino de vrſinis patiẽte dolorem capitis periodicũ ⁊ claꝝ in ſuꝑcilio. Conſiliuꝫ. V.

PRimo dꝫ cauere ab oĩ exceſſu aeris ſiue in caliditate ſiue in frigiditate:⁊ a flatu vẽtoꝝ ⁊ a locis fetidis:aut nimiũ odoriferis. ❡ Scðo dꝫ ꝓuidere ꝙ oĩ die ſaltem ſemel hẽat bñficiũ vẽtris:ſi nõ cũ alio: ſalteꝫ cũ ſuppoſitorio.⁊ ſi nõ hꝫ per ſe niſi raro: tunc in hyeme ante cibũ ſumat quaſdaꝫ ficus ſiccas pingues q̃tuor vel qnque añ cibũ:aut in ferculo vtatᷣ bleta cũ pauca mercuriali:⁊ ſi aliter nõ p̃t qñqꝫ: ſꝫ raro capiat q̃titatẽ ciceris ex aloe lauato ante cibum. ❡ Tertio labores corporeos actuales ſi quos hꝫ facere faciat ante cibuꝫ digeſto pori ⁊ a ſtõcho euacuato. Et vtatᷣ ẽt qꝺ fit poſt egeſtionẽ ſuꝑfluitatũ ⁊ in ſuis exercitijs laborẽt iferiora nõ multũ ſuperiora: ꝑacto tñ exercitio faciat pectinari caput ⁊ leuiter fricari. ❡ Quarto:nõ dormiat i meridie: ſꝫ dormiat in nocte:icipiẽdo duabꝰ horis poſt cibũ ⁊ capite bñ eleuato ⁊ ſuꝑ altero lateꝝ ⁊ ſit ſomnus.vij.horaꝝ in die nãli. ❡ Quinto:in cibis ſumat quãtitatẽ mediocrẽ:ita ꝙ cuꝫ reliquijs famis recedat a menſa:⁊ nõ comedat niſi hẽat veꝝ appetitũ:nec comedat multũ diũa in eadẽ mẽſa. Et breuiter nõ comedat acuta aut vẽtoſa:aut cruda:aut dura ad digerẽdũ: imo ſit ꝯtentꝰ pane bñ fermẽtato bñ piſto:ſufficiẽter acto ex optimo frumẽto inter ꝑmã ⁊ quartã diẽ. ❡ Et carnibꝰ caſtrati aĩalis:aut hedi lactãtis:aut vituli lactãtis:aut caprioli iuuenis:aut porci ſylueſtri iuuenis:aut pulloꝝ vel perdicum vel faſianoꝝ iuuenũ vel auicularum degentium in arboribꝰ ⁊ pratis. ❡ Aues v̓o aquaticas ⁊ anſeres ⁊ anates dimittat:⁊ ſunt cõueniẽtes macre de aĩali mediocris pinguedinis ⁊ non nutritis in loco carceris:⁊ piguedo multa dimittatᷣ: ⁊ capita ⁊ colla ⁊ interiora ⁊ ſanguis. ❡ Lac aũt eſt maluꝫ ei ⁊ caſeus ⁊ butyruꝫ. Et vitelli ouoꝝ recentium ſunt boni ſi non ſint multũ cocti. ❡ Et piſces laudabiles ſunt de libero mari aut de fluuio hñte fundũ bonũ: nõ de lacu vel de ſtagno qui habeãt has cõditiones. Prima ꝙ ſint boni ſaporis ⁊ odoris. Scða ꝙ habeant carnes frãgibiles nõ viſcoſas. Tertia ꝙ nõ ſint valde magni. Quarta ꝙ habeat ſquamas ſicut in iſta patria menule:ſardões:albori:trilie:varoli: aurate:⁊ ſimiles ꝺ mari. Et thimali ⁊ lucij ⁊ carpiones recẽtes ⁊ trute. Sꝫ tẽche nõ ita nec carpane:nec ſturioni:nec gui:vꝛ paſſeres:⁊ ſic de alijs. ❡ De granis põt ſumere brodiũ cicerũ ⁊ miliuꝫ ⁊ panicũ ⁊ far ⁊ ordeuꝫ:⁊ qñqꝫ riçum:ꝑcipue cum bonis carnibꝰ:ſed alia grana dimittat. Et ſilr̃ dimittat victualia de paſta: ſicut laganas ⁊ paſtillos ⁊ ramellos ⁊ ſiĺia. ❡ De herbis borago ⁊ bugloſſa ⁊ cicorea:⁊ in eſtate endiuia cõceduntᷣ ⁊ ſpinachia ⁊ blitis ⁊ feniculus ⁊ petroſiliuꝫ cũ mentha ⁊ maiorana: ⁊ in eſtate lactuca cocta.

❡ De fructibꝰ melius eſſet abſtinere:ſed põt ante cibũ in parua q̃titate ſumere ceraſa ⁊ pruna dulcia matura:⁊ ſumantᷣ cuꝫ cortice ſuo:⁊ ſuꝑbibatᷣ paꝝ vini dulcis:⁊ tolerantᷣ vue mature. Et minꝰ male ſunt ficus bñ mature:⁊ paꝝ melonis:⁊ in hyeme ficus ſicce:ſꝫ poſt cibũ tolerantur pira cocta cũ aniſo ⁊ citonia ⁊ granata dulcia:⁊ nuça ⁊ amigdale ⁊ auellane aſſate ⁊ paſſule ſunt meliores:ſed meliꝰ eſt:aut oẽs fructꝰ dimittere:aut paꝝ de eis ſumere: aut ita ſumẽ vt cito egerantᷣ:alios fructꝰ dimittat:cucurbite cocte in eſtate tolerãtᷣ: ſꝫ nõ melõgene. Et poma arãcia ⁊ lymones ⁊ acetoſitas citri ꝯcedũtᷣ pro ꝑua q̃titate loco ſaporis cũ carnibꝰ in eſtate. ❡ De radicibꝰ:ſic̃ rape ⁊ cepe ⁊ porri ⁊ allia ⁊ raffanꝰ ⁊ radix paſtiache:⁊ ſiĺes ẽt meliꝰ eẽt dimittere:tñ rape in hyeme cũ carnibꝰ coquãtᷣ ⁊ ꝯdiantᷣ cũ aromatibꝰ:⁊ cepe ſine aromatibꝰ. Et ſimilr̃ porri ⁊ raffani comedantur poſt cibuꝫ in parua q̃titate. Paſtinacaꝝ v̓o melior eſt q̃ vocatᷣ carotũ: ⁊ radices petroſilij tolerantᷣ ⁊ coquantᷣ cũ carnibꝰ. ❡ Cappares autẽ ſunt ꝯueniẽtes añ cibũ ⁊ oliue ſalite nõ mature: ⁊ dulcificate ſunt ꝯuenientes cũ cibis. ſparagi aũt nõ ſunt multũ vtiles:⁊ dimittat oẽ genꝰ fungoꝝ: ita ꝙ ẽt tartuflas ſiue tubera:ſi tñ comedantᷣ ſint cũ multo pipere ⁊ ſale.

❡ Potus eiꝰ ſit vinũ medie vinoſitatis tẽperatũ cuꝫ aq̃: nõ nigrũ ſꝫ claꝝ odoriferꝝ:⁊ meliꝰ ẽ rubeũ: ⁊ nõ ſit mltꝰ: imo tãtũ vt cibũ eliq̃t ⁊ nõ natet i ſtõcho. ❡ Et caueat a nimio vſu venereoꝝ ⁊ nimia cogitatõe ⁊ triſtitia ⁊ ꝯuerſetᷣ cũ dilectis ⁊ vtatᷣ moderato gaudio. Et ħ de regie.

¶ Quãdo erit principium veris dꝫ se purgari a mã pluri
muꝫ mixta ex cholera ⁊ flegmate:⁊ sumere sex vicibus
hũc syrupum. ℞. syrupi acetosi simplicis:syrupi de bi⸗
santijs:mellis rosati colati.ãã.ʒ.ij.aque buglosse: aque
feniculi:aque endiuie.ãã.ʒ.iiij.clarifica ⁊ aromatica cuꝫ
pauco nucismuscate:capiãtur.ʒ.ij.syrupi.⁊.ʒ.ij.aque cali
de pro vice in aurora ⁊ supdormiat.¶ Sumpto syrupo
purgetᷣ cum istis pillulis:vna vel duabꝰ horis ante diem
⁊ supdormiat per horã.⁊ non prãdeat nisi sex horis trã⸗
sactis. ℞.pillulaꝝ aggregatiuaꝝ:pillulaꝝ cochiaruꝫ.ãã.
ʒ.ſ.fac.vij.sumãtur oẽs in vice vna.¶ Jteruꝫ aũt nõ est
nisi vtile cum vadit dormitũ semel in septimana sume⸗
re.℈.ij.istaruꝫ pillulaꝝ.℞.mirabolanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.ij.
aloes rub.ʒ.ſ.agarici infusi in oxymelle cum tertia parte
sui salis gemme. ⁊ postea exiccati.ʒ.iij.iere simplicis de
octo rebꝰ sine melle.ʒ.i.reubarbari.ʒ.ſ.spice.℈.ij.fac pil
lulas cuꝫ aqua buglosse.⁊ sunt quasi sine custodia.¶ Et
quãdo lauat sibi caput faciat bulliri in suo lisciuio folio
ruꝫ sene.ʒ.ij.iusquiami cypi rosarũ.ãã.ʒ.i.¶ Jtẽ vtatur
in estate sepe de mane diarodon abatis cum medietate
sui de triasandalis capiẽdo tribus horis ante cibum.ʒ.ij.
pro vice.⁊ ista puto sibi sufficẽ cum auxilio dei.

¶ De dolore capitis cum menstruatione supflua ⁊ fluxu
humiditatũ albaꝝ cum doloribus stomachi ⁊ grauitate
cibi cuꝫ macie corporis ⁊c. Consilium. VI.

HEc nobilissima Dña patiᷣ dolo⸗
res capitis ex in⸗
teruallis:ꝑcipue tamẽ postq̃ est menstruata
⁊ sentit in parte anteriori capitis manifestũ
calorẽ.⁊ ita in directo renum:⁊ paruꝫ infra ⁊
mẽstruatᷣ in notabili quãtitate excedẽte mẽsuram:⁊ du⸗
rat mẽstruatio octo diebus.⁊ in eodẽ tẽpore patiᷣ quos⸗
dam dolores in stomacho:⁊ eructuationes ⁊ abhorret ci
bum ⁊ grauatᷣ ex eo:si capiat mediocriter:⁊ egerit cõmu
niter bis vel ter in die in ꝑdicto tẽpore:⁊ est macrefacta.
lꝫ nõ tabida:⁊ ꝑter hoc non retinet semen viri. Et quan⸗
doq; patiᷣ fluxum albaꝝ humiditatũ ex matrice.¶ Ex
qbus rebus videᷣ mihi ꝙ cõplexio eius sit calida ⁊ hu⸗
mida: cum ꝑñtia tñ humoris cholerici in venis qui per
emissionẽ sanguinis in tẽpore mẽstruoꝝ exacuitur:⁊ mo
tus ad stomachum sumẽdo ad caput facit illuꝫ dolorẽ ⁊
stomachi accñtia:⁊ cum hoc matrix videᷣ humida non
bñ capiens sperma viri:⁊ fortasse motu cholere.si aliqñ
retineᷣ aduritur ⁊ ꝓhibeᷣ a ꝯceptione per illud.petit er
go ꝯsilium:⁊ ego ponam id qđ mihi videᷣ inuocato diui
no auxilio sine quo nullum rite fundatᷣ exordium.

¶ Primo opꝫ ꝙ studeat habitare in aere tẽdente ad sic⸗
citateꝫ cum tẽperamẽto in actiuis declinãte ad aliquale
frigus:⁊ dꝫ vitare aerem calidũ ⁊ humidũ ⁊ vẽtos au⸗
strales:⁊ loca ad que vapor venit humiditatũ extranea⸗
ruꝫ:⁊ in estate habitet in alto inter duo solaria cum fene
stris vsus septẽtrionẽ:⁊ faciat aerem flabellari:⁊ in hye⸗
me faciat tẽperari camerã cum igne de lignis siccis.

¶ Exercitiũ suuꝫ debet esse suaue ieiuno stomacho:neq;
multum fatigetur in eo:⁊ melius est exercitium ambulã
do ꝑcipue in rure:⁊ si esset rus mõtanum eẽt melius:sed
post cibum melius est quiescere tam ab exercitio animi
q̃ corporis:⁊ conuersari cum dilectis.

¶ Et bonuꝫ est ꝙ habeat bñficium ventris omni die se⸗
mel vel salteꝫ in duobus diebus:⁊ in hoc si deficeret iu⸗
uet se cum clistere cõmuni.

¶ ꝑ. Dormiat in camera bono modo ꝑdicto in lecto nõ
vehemẽter calido:sed tñ ita vt non infrigidetur. ¶ Et
sufficit sibi somnus.vij.horaruꝫ capite bñ eleuato:⁊ me⸗
lius est dormire de nocte q̃ de die.

¶ Jn cibis oportet ꝙ eligat tendẽtes ad leuẽ frigiditatẽ:
⁊ aliqualẽ grossitieꝫ. Jtaq; panẽ habeat mediocriter fer
mẽtatum ex farina optimi frumẽti mediocriter coctum
absq; sale ⁊ furfure:⁊ sit frumẽtum anni sui. ¶ De car⸗
nibus conueniũt ei vituline castratine hedorũ capriolo⸗
ruꝫ ⁊ porcoꝝ syluestrium ⁊ domesticoꝝ nutritoꝝ in mõ
tibus:⁊ ꝑcipue rostrum:⁊ pedes:⁊ spina:⁊ sunt bone car⸗
nes ꝑdicum ⁊ fasianoꝝ ⁊ caponũ:⁊ toleranᷣ pulli:⁊ aui⸗
cule.¶ Sꝫ carnes agnoꝝ:⁊ porcoꝝ nutritoꝝ in domo:⁊
alie ipinguate in stabulis:⁊ capita ⁊ colla meliꝰ est ꝙ di⸗
mittãtur:⁊ silr aues aquatice:⁊ pipiones.sed turtures to
lerãtur.Et meliores sunt assate:si bñ digerit.¶ De pisci
bus meliores sunt marini de libero mari sicut menule.
aurate.corui trilie barbones alberi: ⁊ similes habentes
carneꝫ valde mollem bñ odoriferam ⁊ boni saporis. Et
qui hñt squamas:⁊ nõ sunt valde magni:⁊ toleranᷣ car⸗
piones:agones:sardene ⁊ lucij:⁊ timali:⁊ trute de monti
bus.sed de piscibus non dꝫ se multum implere. ¶ San
guis ⁊ lac nõ ꝯueniunt ei:sed põt vti caseo iam exiccato:
non tamẽ in multa quantitate:⁊ ouis gallinarum ꝑcipue
assatis.nõ tamẽ valde induratis vel cuꝫ agresta vel suc⸗
co citoniorum vel caprioloꝝ vitis.¶ De granis põt su⸗
mere far ordeum:panicum:milium:pisa:⁊ dimittat cice
ra ⁊ fabas ⁊ faseolos:ꝑcipue rubeos:⁊ potest vti cicercu⸗
la ⁊ aliquando laganis subtilibus ⁊ minutetis in quanti
tate qua bene digerantur.

¶ De herbis certe non sunt multum cõuenientes:sed ta⸗
mẽ in estate cicorea:endiuia:pimpinella:pilosella: lapa⸗
ciuꝫ acutum acetosa alleluia possunt tolerari. Sed alias
herbas melius est dimittẽ. ¶ De fructibus crudi ⁊ hu⸗
midi nõ sunt vtiles:sicut cerasa ⁊ melones ⁊ pira ⁊ simi⸗
lia:possunt tamẽ sumi pruna bñ matura cum cortice suo
ante cibum gratia subducẽdi vẽtrem. Et si in estate co⸗
medatur melones vel angurie vel citrulli sint in parua
quãtitate. De piris tamẽ coctis sub igne:⁊ similiter cito⸗
nijs coctis:⁊ pomis ruginentibus coctis põt sumere post
cibuꝫ ⁊ vue grosse non multũ dulces:sed carnose postq̃
aliquibus diebus steterint appẽse:⁊ si etiaꝫ sint passe to⸗
lerãtur:amigdale ⁊ auellane recẽtes etiam tolerãtur.cu⸗
curbita vͦ in temporibus valde calidis si coquatur cum
agresta potest tolerari. De radicibus napones ⁊ rape to⸗
leranᷣ. Sed allia:cepe:porri:raffani:⁊ similia acuta sunt
mala:⁊ similiter pastinacha rubea ⁊ alba:⁊ radix petro⸗
silini:⁊ relique que sunt in vsu nisi iringus.¶ De pullu⸗
lationibus sunt fugiẽde:⁊ ꝑcipue sparagi:cappares etiaꝫ
non sunt in magna laude. Semina calida sicut anisuꝫ ⁊
feniculum:⁊ ciminũ non sunt conueniẽtia:sed inter aro⸗
mata macis est magis cõueniẽs.¶ Sapores sui ex agre
sta ⁊ succo citonioꝝ:⁊ silium habẽtium quãdam stiptici⸗
tatẽ:⁊ nõ multaꝫ acetositatẽ sunt ꝯueniẽtiores.acetũ tñ
nõ multum sumat. ¶ Potus eius sit vinũ rubeum me⸗
die vinositatis vsq; ad medietatẽ tẽperatum cum aqua
in qua sit extinctũ ferrum tandẽ tribus vicibus nec plu⸗
rimuꝫ bibat in vno cibo.¶ Caueat ab ira ⁊ odio ⁊ tristi
tia quãtum potest. Et hoc de regimine.

¶ Et descendẽdo ad medicinalia. Debet omni anno pur
gari saltem in vere si non fuerit pregnans. et isto anno
purgetur quanto citius potest: ⁊ sumat primo hunc sy⸗
rupum. ℞.syrupi acetosi simplicis.ʒ.i.⁊.ſ.mellis rosati
colati.ʒ.ſ.aque cicoree.ʒ.iij.clarificetur:⁊ est pro vna vi⸗
ce:sumat quatuor vicibus in aurora calidum. Sumpto
syrupo purgetur cum istis pillulis.℞.pillularum aggre⸗
gatiuarum.℈.ij.pillularum de benedicta.℈.i.refician⸗
tur cum aqua endiuie:sumantur hora.vij.vsq; ad horaꝫ
nonam:dormiat quãtum potest.⁊ postea obseruet debi⸗

taz custodiã: ꝛ hora.xiiij.sumat.℥.v.vel.vi. aque ordei cũ çuccha. ꝛ hora.xv.prandeat: ꝛ tota die caueat a frigore: ꝛ in sero faciat clistere cuz lib.i.ſ.aque ordei: ꝛ.℥.i.çuccha. rubei absq; aliquo adiũcto: ꝛ sequẽti mane bibat cyphũ vnũ aque ordei cũ çuccha.in aurora. ¶ Postea vo ex interuallis qñq;.viij.qñq;.xv.dieꝝ. ꝛ aliquãdo integri mẽsis ſm ꝙ sentit se grauẽ aut in stomacho aut in capite sumat a.ʒ.ſ.vsq; ad.ʒ.i.de istis pillulis: transacto p̊ somno de nocte. ℞. pillulaꝝ alefanginaꝝ.℥.ſ. mirabolanoꝝ citrinoꝝ:masticis.añ.ʒ.ij.aloe.℥.ſ. informenẽ pillule cum aqua matricarie.de qbus sumat vt dictũ est. ¶ Sed qꝛ stomachus eius videẽ recipere supfluitates cholere bonum est ꝙ assuescat post cibum sumere bolum vnũ diacitoniten cum çuccha.aut coclear vnum coriandri preparati: ꝛ posset aliquando vti diarodon abatis: ꝛ rosata nouella in hyeme ꝛ tpibus frigidis sumendo.ʒ.ij. pro vice statim ante cibum vel in aurora. ¶ Et põt inungere stomachum suum cuz isto vnguento. ℞.olei masticini olei rosati:olei citonioꝝ.añ.℥.i.ramich.ʒ.iiij.musci.℈.ſ.gariofiloꝝ coralloꝝ rubeoꝝ.añ.ʒ.ſ.cere quãtum sufficit: ꝛ fiat vnguentũ quo inungaẽ stomach⁹ mane ꝛ sero. ¶ Facta vo prima purgatiõe est bonũ ꝙ vtaẽ masticatione pure masticis duab⁹ vicibus in septimana masticãdo mediuz coclear pro vice: ꝛ spuendo id qd̃ venit ad os: ꝛ ꝙ in estate in mane lauet faciẽ suam cum aqua rosata: ꝛ silr timpora: ꝛ ꝙ olfaciat sepe aquã rosatam. In hyeme vo olfaciat aquam rosatam in qua pro lib.i.sit.℈.ſ.musci.ꝛ.ʒ.ſ. ambre. ¶ Et ẽt p̃ma purgatione trãsacta: ꝛ completo tẽpore purgatiõis menstrualis vtatur tam in prãdio q̃ in cena comestione piscium paruoꝝ de genere superius dicto: ꝛ frixentur in oleo cõmuni: ꝛ comedanẽ cuz hꝯ sapore. ℞.galange piperis cĩnamomi cardamomi çinçiberis nucis indice croci renum stincoꝝ piscium tessani nõ corrupti.añ.℥.ij.pineaꝝ mundatarũ fisticoꝝ auellanarum dactyloꝝ vuaꝝ passaꝝ sine arillis.añ.℥.i. pistenẽ omnia pfecte: ꝛ cõficianẽ cum vino cocto qd̃ vocatur sapa: ꝛ de isto sapore comedat circa.℥.iiij.pro vice. Et noteẽ ꝙ simili sapore ꝛ vsu pisciũ debet vti ꝯiunx etiã magis q̃ ipsa: ꝛ nõ solum cũ piscibus:sed etiã cum carnibus: ꝛ hoc non vilipendat:lz in cõsilio suo nõ sit scriptum. ¶ Itez coniunx suus postq̃ est purgatus cũ comedit carnes cũ sapore supradicto vl' pisces comedat istud pro ferculo. ℞.castaneaꝝ mundatarũ numero.xij.coquanẽ cuz bono brodio castrati vel caponis vel passeꝝ: postea bñ cõterãtur cum eodẽ brodio:ita ꝙ fiat ad moduz ptisane in media scutella: ꝛ postea addaẽ lactis recẽtis ouini.℥.ij. ꝛ ꝯdiantur cuz puluere qui sit de galanga pipere cĩnamomo cardamomo stincis bñ pistatis ꝛ puluerisatis.añ.ptib⁹ eq̃libus: ꝛ hoc nõ obliuiscaẽ maritus saltem tribus vicib⁹ in septimana: ꝛ notet ꝙ nõ opz ꝙ sepe vtanẽ virili copula: sed ex interuallis:ita ꝙ vnusq̃sq; coꝝ cupide supueniat: ꝛ in mane ieiuno stomacho. ¶ Hec aũt dña post ei⁹ mẽstruales purgatões recipiat hꝯ fumũ ad matricẽ in mane ieiuno stomacho: ꝛ de sero cũ vadit cubitũ. ℞.bdellij iudaici.℥.i.thuris myrre storacis calamite.añ.ʒ.i.ramich ℥.ſ.gallie muscate.ʒ.vi. scilicet descriptione Nicolai: et addanẽ musci ambre.añ.gra.x.ꝯficiãtur oĩa insimul cũ bdellio dissoluto in vino: ꝛ fiant forme similes auellanis de quibus vna pro vice ponaẽ super prunis. ꝛ recipiatur fumus per traiectorium ad matricez. ¶ Itẽ in nocte teneat hꝯ suppositorium. ꝛ qñ de mane vult cõmisceri cuz marito remoueaẽ. ℞.rosaruz rubeaꝝ:coralloꝝ ru.añ.ʒ.ij.ramich.℥.i.ſ.gallaꝝ cupularũ glandium.añ.ʒ.i.musci ambre.añ.℈.ſ.bdellij iudaici.℥.i.ſ. dissoluatur bdelliuz in vino: ꝛ cum illo cõficiãtur reliqua: ꝛ fiant formule ad modum glandium ligate cum filo. Et ista pro nunc sufficiant quãtum ad hãc rem. ¶ Sed renes p̃cipue qñ sentit caliditatem inunganẽ cũ isto vnguento. ℞. vnguenti Galeni frigidi.℥.ij.succi semperuiue aceti.añ.℥.i.rosaruz ramich spodij hypoqstidos.añ.ʒ.ſ.olei masticini: ꝛ de citonij s.añ.℥.ſ.cere paꝝ: ꝛ fac vnguentũ ad ignẽ. ¶ Et hec cũ adiutorio altissimi sunt illa que mihi occurrunt.

¶ De vertigine a materia flegmatica per ꝓprietatẽ in cerebro: ꝛ aliqñ per cõitatez ad stomachũ cum debilitate etiam renum. Consilium. VII.

NObilis vir et excellentissimus vtriusq; iuris doctor domin⁹ Bartholomeus de Catijs patitur vertiginez ex interuallis:tamen videtur esse per causaz propriam cerebro: lz aliquãdo ei cõmunicet stomachus: ꝛ est homo delicate complexiõis humide potius tendentis ad frigiditatem q̃ ad caliditatẽ:fortassis annoꝝ.32ᵒʳ. cuius cãm puto esse flegmaticã materiam que ventosaẽ faciliter ex paruo motu vel calefactione: aut quia mala cõplexione hoc modo ventosante. ¶ Et ideo in eius preseruatione ponã consiliuz habẽdo respectum ſm plurimũ ad caput ꝛ stomachũ. Et addã aliqua pro renum debilitate:qꝛ video ꝙ multotiens inclinatur ad sternutãdum: ꝛ nõ potest: ꝛ non relinquendo consideratione stomachi: qm̃ qñ male digerit etiaz intendiẽ dispositio. Incipiamus ergo ab aere.

¶ Aer debet esse temperatus in caliditate et frigiditate declinans ad siccitatem ꝛ clarus ꝛ subtilis: ꝛ non habitet in regione sicca: ꝛ in parte domus alta: ꝛ caueat ventum meridionalem.

¶ Cibus vo suus oportet ꝙ sit boni nutrimenti nõ vaporosus:neq; faciliter corruptibilis propinquus temperamento declinans ad siccitatez aliquã nõ multã ꝛ facilis digestionis: ꝛ meliores sunt panis bene fermẽtatus bene pistus ꝛ bene coctus:cui cõmisceaẽ aliqd de aniso: ꝛ carnes pulloꝝ gallinaꝝ ꝛ caponũ ꝛ lepoꝝ ꝛ caprioloꝝ iuuenilium ꝛ capretoꝝ ꝛ vituloꝝ lactentium paruoꝝ ꝛ auiũ minutarum. ¶ Aues autez aquatice ꝛ porci ꝛ carnes pecudine:sicut agnoꝝ ꝛ carnes grosse omnino vitentur. Et dimittãtur pisces ꝛ lac ꝛ caseus: ꝛ põt sumi vitelli ouorũ non permixti cum caseo. ¶ Et in ferculis debet sumere aut micã panis aut miliuz mundum aut riçum coctũ cũ bonis carnibus aut brodium ciceruz:aut herbas aliquas odoriferas excepto petrosilino ꝛ apio: ꝛ maxime conuenit ei rutha ꝛ dimittantur caules ꝛ porri ꝛ blete ꝛ cepe ꝛ rapicie ꝛ herbe crude ꝛ victualia de pasta: ꝛ fructus humidi crudi nisi ficus: ꝛ radices sicut raffani ꝛ rape ꝛ fungi ꝛ tubera. Et loco salatucie sumat cappares. ¶ Et vtaẽ pro saporib⁹ sicut succũ citonioꝝ: ꝛ myrtillis cũ amigdalis ꝛ aromatibus: ꝛ post cibum potest sumere auellanas assatas ꝛ amigdalas cũ çucchato ꝛ citonia ꝛ pira cocta cũ bono vino vl' sub prunis: ꝛ nõ dz sumere cibi tantã q̃titatem vt nimis repleaẽ:imo seruet reliquias famis.

¶ Potus vo suus sit vinum pmixtũ cũ medietate sui de aqua claꝝ subtile odoriferum habens aliqd de stiptico. Et dimittat vina multũ dulcia ꝛ grossa ꝛ mustum; ꝛ non potet multum neqz in cibo neqz extra cibum.

¶ Exercitiuz suũ nõ dz esse forte:nec tñ dz oĩno qescere: sed exercitiuz suũ fiat moderatũ: ꝛ ante cibum.

¶ Debet prouidere ꝙ omni die habeat beneficium ventris;aut cũ clisteri:aut cũ suppositorio:aut cuz aliqua pillula de illis quas infra dicaz. Et clisteria sibi meliora in cõmuni vsu fiant cuz decoctione bletaꝝ ꝛ maluaꝝ ꝛ anisoꝝ in qua distemperenẽ ierepigre pulpe cassiefi. añ.℥.i. salis.ʒ.ij.olei anhetini.℥.iiij.pro vno clistere.

¶ Et dz

¶ Et dз dormire in camera sicca ꝛ nō frigida vsqз ad. vi. horas vel. vij. in die nāli: neqз trāscēdat. vij. horas: neqз diminuat a sex: ꝛ incipiat nō statim post cibū: sed tribus horis post: ꝛ si pōt non dormiat in die: imo si non dormit sufficienter in nocte dormiat in mane.

¶ Uitet tristitiā ꝛ iraз ꝛ nimiā cogitationē ꝛ abstineat a venereis inquātum pōt: sed bene assumat alias delectationes cōfortantes animā. Et hoc de regimine.

¶ Quātū ad vsuз medicinaꝝ ꝑ isto vere purgat⁹ est purgatiōe vlī: ſз dз oī āno purgari recipiēdo ꝑ hūc syrupū. ℞. oxymelł cōpo. ox. squilliticī ꝛ syru. ð assa. q̄ si nō bз: sumat̄ loco ei⁹ syru. de hyssopo. aā. ℥. iij. sticados: hyssopi: asse: origani. aā. ℥. i. bulliāt in trib⁹ lib. aq̄ iste herbe lento igne cum. ℥. ij. acori vsqз ad medietatis cōsumptionē postea colet̄: ꝛ cū ista colatura distempet̄ syrup⁹ ꝛ clarificetur: ꝛ sufficit pro sex vicibus. ¶ Sumpto syrupo purget̄ cum istis pillulis. ℞. iere diacollogntidos. ℥. i. ꝛ sufficit sibi pro vna purgatiōe: q2 faciliter soluit. ¶ Semel aūt in duob⁹ mēsib⁹ sumat. ℈. ij. vel. ℥. i. hз pillulaꝝ. ℞. specieruз iere pigre. ℈. ij. trociscoꝝ allandabal. ℈. i. turbit. gra. xv. squille assate. agarici. sticados. aā. gra. xvi. diagridij. ℈. ß. ellebori nigri: salis gemme: bdellij. aā. gra. v. bdellium dissoluatur in vino ꝛ cetera terantur ꝛ cribellentur: ꝛ cōficiant̄ ex eis trocisci subtiles ꝛ exiccentur in vmbra: ꝛ postea terātur iterū ꝛ ꝯficiātur cū melle passularuз: ita vt fiat sicut pasta ꝛ fiāt pillule. ¶ Sumat aūt in temporib⁹ frigidis de isto electuario. ℞. baccarū lauri: piperis: siseleos: piretri. aā. ℥. iij. radicis peonie: aristologie ro. aā. ℥. ij. castorei: trociscoꝝ ð sqlla. aā. ℥. i. ꝯfice cū oxymelle sqllitico: ita q̄ fit ad modū electuarij ꝛ sumat de eo in dictis temporibus omni mane. ℥. i. vsqз ad. ij. tribus horis ante cibū cuз pauca aqua mellis. Et bonuз est q̄ omni mense bis sumat. ℥. ß. pillularum de iera simplici qñ vadit dormitū. ¶ Et ex interuallis. io. dierū faciat clistē hз in mane. ℞. hyssopi asse absinthij. aā. ℥. iij. pulpe collogntide. ℥. i. centauree. ℥. i. carthami. ℥. i. bulliāt in aq̄ vsqз ad ꝯsumptionē dimidietatis. postea colet̄ ꝛ addat̄ iere pigre. ℥. i. olei de rutha. ℥. ij. salis. ℥. ij. ꝛ fiat clistere. Et in lecto teneat multā quātitatē ruthe maiorane siccaruз: ita vt vapor eaꝝ continue perueniat ad nares.

¶ Et dз q̄ vtat̄ masticatorijs ex passulis ꝛ mastice ꝛ pipere: aut de radice piretri: aut fiant gargarismata cum attractōe aque maiorane per nares: aut ꝑositiōe olei de cucumere asinino in narib⁹: aut tenēdo frustū panis porcini per tres horas in mane in narib⁹. ¶ Debet aūt lauare caput cū liscíuio fortiori: factis purgatiōibus: ꝛ bñ siccare: q̄ si vult aliqñ ita forte lisciuiuз facere q̄ faciat fissuras in cute faciat hoc modo. ℞. calcis viue lib. vi. cineris cerri fortis lib. iij. ponantur in colatorio ꝛ colent̄ sex lib. aque: ꝛ erit lisciuiuз forte: q̄ si vult fortius facere id qð est colatū ꝑma vice colet scða vice. ¶ Confectiones aūt delectabiles que sunt ꝯueniētes in hac dispōne sunt diacameron ꝛ plirisarcoticon ꝛ aromaticū rosatū ꝛ aromaticū gariofilatuз ꝛ diambra ꝛ diamuscum dulce ꝛ in estate magis ꝯuenit aromaticū rosatū: aut plirisarcoticon. reliqua aūt in alijs temporibus. Et hec cum auxilio dei puto sibi sufficere in ista materia.

¶ De vertigie ab hūoribus fridis: dñante tñ flegmate ꝑ ꝓꝑetatē in capite: ꝛ qñqз ꝑ cōitatē ad stōchū cū tenebrositate visus ꝛ tinitui in aurib⁹ ꝛc. Cōsiliū. VIII.

Iste nobilis vir ð Carpo patit̄ vertiginē ꝛ imaginatiōes in oculis ꝛ visus obtenebratōeз: ꝛ iter duo supercilia q̄si ꝯtinuā quādā tristē sensationē ꝛ tinnitū in aurib⁹ maxie in vna: ꝛ cū vult demucare nasuз sentit ex aurib⁹ ventū effundi: ꝑcipue ex vna multuз spuit ꝛ nocet̄ a frigore: nec sentit arterias artificiales: aut in tempoꝛib⁹: aut post aures pulsare ꝛ quāuis in vsu ciboꝝ fridoꝝ ꝛ viscosoꝝ: sicut sunt pisces pastilli ꝛ caseus: ꝛ siłr in vsu aliaꝝ rerū caput replentiuз grauet̄ magis. Et post ōbitas purgatōes alleuiet̄: tñ vertigo nō cessat: etiā qñ sentit stōchū bñ digerere ꝛ appetere: ꝛ manifeste nocet̄ ab occursu fridi aeris: durauit ēt ista passio iam q̄busdā annis: ꝛ hō multarū cogitationū pauce alacritatis niger ꝛ macer: ānoꝝ q̄si. 47. vł circa. ¶ Ex q̄b⁹ intelligo q̄ vertigo est ꝑ ꝓprietateз capitis ꝑꝑ humores frigidos mixtos ex flegmate dñante ꝛ melia: ꝛ qñqз cōmunicat ei totus: ꝛ qñqз stomach⁹. s. qñ idebite regit̄: dabo igit̄ sibi ꝯsiliū ꝛ deus sit dator auxilij.

¶ Debet ḡ ꝑmo ꝓuidere q̄ hēat locū sue habitationis in aere tēpato: declināte tñ ad calorē ꝛ siccitateз: q̄ si terra sua sit humida: nec pōt illaз ꝓmutare ꝓuideat in tēpore hyemis q̄ habitet in solari alto ꝛ in camera inter duo solaria bñ sicca ꝛ clausa: ꝛ calefiat camera cū igne ð lignis siccis: ꝛ si eēnt aliquātulū odorifera nō noceret̄: ꝛ portet caput cōueniēter cooptū cū pānis. ¶ Scðm q̄ camera hēat multos saccos pēdentes in diuersis locis circa pietes plenos maiorane sicce ꝛ ruthe sicce: ꝛ folioruз lauri: aut origani: aut quorūdaз ex istis. siłr ex se. nigelle torrefacte ꝛ post infuse in aceto ꝛ exiccate: ꝛ siłr odor musci ꝛ ambre ꝛ ligni aloes ꝛ gariof. etiāз folij sunt valde conueniētes. ¶ Et caueat exire ad aerē friduз ꝛ humidū q̄to plus pōt: ꝛ qñ exit sit bñ cooptus: ꝛ portet secuз in manu sacculuз in quo sint. ℥. iij. nigelle torefacte ꝛ infuse in aceto ꝛ postea exiccate. Et siłr sacculi supradicti ꝯueniūt in lecto corā facie sua vt aerē trabat mixtuз vaporibus dictaꝝ reruз: ꝛ nō habitet in terreno: nec in loco fetido: ita q̄ studebit q̄ latrinaꝝ vapor nō ifíciat camerā suā ꝛ nō respiciat ab alto in ꝓfundū: nec diu respiciat res q̄ circulariter mouent̄: aut valde velocit̄: ꝛ nō stet diu cū capite suo radijs solis ꝛ min⁹ sub radijs lūne: maxie dormiēdo.

¶ In mane ieiuno stōcho dз laborare exerceriqз exercitio in quo laboret̄ iferiora: vt pedes: ꝛ nates ꝛ braccia: ꝛ in quo caput non multuз laboret. ¶ Et loco exercitij faciat in mane postq̄ habuerit vētris bñficiuз fricari corpus cū pānis calidis lenib⁹ trahēdo ad iferiora: ꝛ caueat exercitia in q̄bus caput tenet̄ depressuз: aut multū laborat: sicut est exercitiū scribēdi legēdi: maxime post cibū: ꝛ qñ est purgatus post fricationes corporis faciat fricari caput lenibus pānis nō nimis fortiter: ꝛ faciat pectinari caput: ꝛ non intret balnea dulcis aque: aut stuffas in quibus sit multus vapor aquarum dulcium.

¶ Expedit sibi q̄ hēat ventrē lubricū potius q̄ stipticuз. Et q2 comedere hūida nō est vtile rōne hūectādi: opз q̄ ꝓuideat talia fercula sumēt q̄ hēat oī die vētris bñficiū bis vł saltē semel. Et iō ꝯuenit sibi ferculū ð mercuriali cū herbis odoriferis: sicł feniculo origāo ꝛ maiorana: aut de vrtica cū dictis odoriferł: aut ð malua si sibi sufficiat: aut comedat ficus siccas ante alios cibos: aut bibat. ℥. ij. hyssopi sicci cū aq̄ mellis vł brodio carniū: aut. ℥. ij. vł circa thimi sicce: aut decoctiōeз. ℥. i. calamēti montani sicci vel viridis. Cū istis. n. hēbit ventrē satis lubricū: ēt si nō comedat res valde molles. Et qñ ista non essent ꝑsentia: aut hēret in tediū: loco istoꝝ pōt recipe clistere cōe qð est sibi valde vtile. Et qñqз: ſз raro. ℈. i. pillulaꝝ ð iera de octo reb⁹ añ cenā vel añ prādiū: aut q̄titatē auellane de bona terbētina duabus horis ante prandium.

¶ Somnus eius dз esse de nocte nō de die icipiēdo vna hora cū dimidia post cenā ꝛ fit in camera vel loco tendēte ad caliditatē vel siccitatē absqз lumine ꝛ capite bene

coopto ꝛ bñ eleuato: ꝛ nõ iterrũpaẽ si fieri põt. Et icipiat
ṗmo dormire sup dextro latere: post ṗmũ somnũ vo vta-
tur ad sinistrũ: ꝛ qñ ꝑcipit se digessisse redeat ad dextrũ
lat⁹. ꝛ nõ dormiat resupin⁹: nec i loco frido vl' hũido: nec
capite depsso: ꝛ viteẽ somn⁹ diurn⁹: maxie post prãdiuz.
Sz si õ nocte ñ bñ dormiuit dormiat i mane añ tertias:
sufficit ğ sibi q̃titas sõni in die nãli sex vl' septẽ horaꝝ.
⁋ In cibis opz hre diligẽtiã ꝙ sint poti⁹ ad tẽꝑamentuz
tẽdẽtes v̓sus calidũ ꝛ siccũ nõ multũ: ꝛ ꝙ sint facilis di-
gestiõis nõ multe vaporatõis hũide ad caput nõ grossi
nec viscosi. ⁋ Panis ğ su⁹ sit ex optimo frumẽto anni
sui: mũdo ab alys granis: maxie careat lolio: ꝛ sit frumẽ-
tũ õ sana messe ꝛ cui nõ supuenit nocumñtũ: ꝛ fiat õ fari-
na hñte aliqd minuti furfuris cõmixtũ: ꝛ sit panis coct⁹
sufficiẽter poti⁹ parũper ampli⁹ q̃ȝ quoquo mõ deficiẽs
in coctura: ꝛ ita fermẽtat⁹ sufficiẽter: imo poti⁹ excedat
q̃ȝ deficiat: ꝛ sit bñ pist⁹ ꝛ hẽat satis de sale: ꝛ panes alio-
ruz modoꝝ viteẽ ꝛ nõ comedaẽ calidus qñ a furno de-
ferẽ: imo expecteẽ ꝙ fumus bñ exuaẽ a pane: nec come-
daẽ post q̃rtã diẽ. ⁋ Carnes ꝯueniẽtes magis alys sunt
carnes auiũ: ꝑcipue ꝑdicis atauegy fasiani paruaꝝ auiũ
degentiũ in arborib⁹ ꝛ pratis: exceptis merulo ꝛ quallia
siue ortigie. Alie nõ ꝑue auicule: sic̃ fidecula ꝛ philome-
na ꝛ pectora rubea ꝛ frãcolini ꝛ sil'es valde cõueniunt: ꝛ
pulli ẽt in libo loco nutriti mediocriter pigues ꝛ medio-
criter iuuenes: ꝛ colũbi volare incipiẽtes nõ idurati: nec
añq̃ȝ pẽnas cõpleuerit: ꝛ turtures nõ ipinguate supflue:
ꝑcipue iuuenes. Aues tñ aquatice nõ sunt ꝯueniẽtes: sic̃
anseres anates ꝛ sil'es: ꝛ ꝑcipue ille q̃ sũt mali odoris: aut
dure antiq̃: aut valde ipinguate. Et de q̃drupedib⁹ ꝯue-
niũt caprioli iuuenes ꝛ lepusculi ꝛ capreti ꝛ vituli ꝑui la-
ctãtes ꝛ castrati ãnuales. Agni vo ꝛ porci capita ꝛ iterio-
ra dimittãẽ: nisi ꝙ epata pulloꝝ sũt satis bona: ꝛ melio-
res sũt ex ꝑte anteriori ꝛ nõ comedaẽ multa piguedo: sz
ꝑs rubea de aĩali mediocriter pigui: porcelli nouiter na-
ti ẽt oĩno viteñẽ. Et meliores sunt ei assate: aut cocte sup
ꝑunis q̃ȝ elixe. ⁋ Pisces meli⁹ est dimittere: sz si come-
danẽ sint ꝑui squamosi boni odoris ꝛ saporis de fluuio
hñte libeꝝ fundũ nõ cenosuz: aut sint de libero mari nõ
de vallib⁹: aut stagnis: ꝛ sint assi: aut cocti in vĩo ꝛ aceto.
⁋ Lac ẽ malũ isti passiõi ꝛ dimittaẽ ẽt case⁹: ꝛ si sumiẽ
fit in ꝑua q̃ȝtitate. Sãguis aĩaliũ est malus ꝛ ea q̃ ex illo
fiũt. ⁋ Uitelli ouoꝝ gallinaꝝ recẽtia nõ multũ cocti: si-
ue in aq̃: siue in ferculo: siue cũ cortice: siue in frictilio: si-
ue cũ herbis odoriferis sũt ꝯueniẽtes: sz nõ debẽt eẽ du-
ri vel nimis cocti: ꝛ nõ misceanẽ cũ caseo vl' cũ faria qñ
coquunẽ. ⁋ Uictualia q̃ fiũt de pasta elixãdo vel assan-
do aliter q̃ȝ faciendo panẽ: sic̃ pastilli ꝛ lagane ꝛ artoclee
ꝛ silia sunt mala ꝛ iuscula de frumẽto: ꝛ frumẽtũ elixum
sũt mala: toleraẽ ptisana ordeacea cũ amigdal' ꝛ çuccha.
ꝯdita: ꝛ sil'r ordeũ fractũ ꝛ far ꝛ brodiũ cicerũ rubeoꝝ ꝛ
nigroꝝ ꝛ reliq̃ grana dimittanẽ: sic̃ fabe pisa suba ipsoꝝ
ciceruz lentes faseoli cicercule ꝛc̃. de milio tñ ꝛ panico ꝛ
riço põt aliqd tolerari in ferculo: sz nõ sit ml'tũ: ꝛ sit co-
ctũ cũ bonis carnib⁹ pinguib⁹: ꝛ aliqñ cõdita cũ amigda-
lis ꝛ çuccha. ꝛ oleo dulci oliuaꝝ vel amigdalaꝝ dulciuz.
⁋ Herbe ꝯuenientes sunt abrotanũ rutha saluia maio-
rana bethonica origanũ calamẽtũ de qb⁹ põt facẽ aliqñ
salaticiũ si delectat: sz lactuca ꝛ portulaca ꝛ sil'es nõ con-
ueniũt: apiũ ꝑcipue ẽ malũ: sz cerfoliũ ꝛ anhetũ toleraẽ:
ꝛ ꝯueniũt hyssop⁹ ꝛ thim⁹ ꝛ saturegia ꝛ millefoliuz: cau-
les ẽt sũt male borago buglossa endiuia cicorea cocte to-
leranẽ in estate. ⁋ De radicib⁹ dimittat rapas: napões:
cepas: porros: ꝛ allia: ꝛ põt vti pastiaca domestica ꝛ sylue-
stri: nõ in ml'ta q̃ȝtitate: ꝛ ꝑcipue caroto cocto ꝛ dimittat
raffanos tã añ cibũ q̃ȝ post: decoctõe tñ radicũ petrosily
ꝛ feniculi ꝛ radicib⁹ iringoꝝ vti põt. ⁋ Fruct⁹ hũidi: sic̃
poma: pira: ꝑsica: cerasa: ꝛ sil'es sunt mali: sz ficus sicce ꝛ
passule ꝛ grana pini ꝛ amigdale ꝛ fistici ꝛ auellane ꝛ nu-
ces toleranẽ: nõ sumẽdo tñ vnq̃ȝ õ fructib⁹ nimiã quãti-
tatẽ: ꝛ dimittat castaneas: ꝛ siliq̃s: melones: cucumeres:
cucurbitas ꝛ sil'es: dimittat ꝛ granata nisi pauca: ꝛ citõia
nisi ꝯfecta cũ melle ꝛ aromatib⁹. ⁋ Cappares ꝛ oliue sa-
lite sũt sat ꝯueniẽtes. Fũgos ꝛ tubera ꝑẽit⁹ nõ assumat.
⁋ Et in cena min⁹ cõedat q̃ȝ in prãdio ꝛ nõ comedat in
cena ferculũ: neq̃ȝ comedat scða vice nisi ꝑcipiat ṗ^m cibũ
exiuisse õ stomacho ꝛ nisi famẽ hẽat certã: nec comedat
multiuaria ꝛ diuersa in eadẽ mẽsa: sed sit ꝯtẽtus vna ma-
nerie vel ad plus duab⁹. ⁋ Et saporib⁹ vtaẽ cũ piꝑe: çin-
çibere: cinamomo: gariof. sz nõ in nimia q̃ȝtitate: nec de
aceto multũ sumat: sz poti⁹ vtaẽ sabba: aut melle bñ co-
cto: aut çuccha. pro saporibus cuz aromatibus.
⁋ Pot⁹ sibi melior eẽt aq̃ mellis: ita ꝙ coqueref mel cũ
aq̃: ꝛ sit mellis lib. i. aq̃ lib. viij. ꝛ bulliãt sil' ꝯtinue remo-
uendo spumã vsq̃ȝ ad ꝯsumptõez tertie ꝑtis vl' quousq̃ȝ
sit clara. si aũt bibit vinũ meli⁹ est albuz ꝛ pauciferũ: ꝛ si
sit ꝑmixtũ cũ aq̃ mellis est meli⁹: ꝛ oĩno sit parcus in po-
tu: precipue in cena: ꝛ caueat vina potẽtia ꝛ pura.
⁋ Caueat ab ira tristitia acidia odio sollicitudine ꝛ mul-
ta cogitatione ꝛ timore: ꝛ sumat gaudiũ temperate: ꝛ ca-
ueat a venereis quãtum põt. Et hec de regimine.
⁋ Descẽdẽdo ad medicinalia certe: dico ꝙ ꝯsiderãdo ꝙ
cũ leuib⁹ nõ recedat egritudo: ꝛ purgãdũ est cerebruz de
flegmate ꝛ melia: dz vti semel in mẽse õ istis pill'is. ℞.
iterioris collogn. diagridy: bdelly: aloes epatici: euphor-
by: gũmi ara. salis nitri: corticuz: ellebori nigri. añ. ʒ. i. pi-
stenẽ ꝛ ꝯficianẽ cũ succo cauliũ ꝛ fiãt pillule: ꝛ ṗmo inci-
piat caꝑe. ʒ. ß. pro vice duab⁹ horis añ diẽ ꝛ dormiat vsq̃ȝ
ad diẽ ꝛ nõ prãdeat nisi trãsactis. vij. horis: ꝛ añ prãdiuz
ꝑ horã bibat. ℥. v. aq̃ ordei: cũ. ℥. i. çuccbari rub. ꝛ caueat il-
la die bñ a frigore: ꝛ si hac vice bñ oꝑenẽ in sequẽtib⁹ vi-
cib⁹ sumat tantũdẽ: si aũt paꝝ oꝑanẽ: in scða vice sumat
℈. ij. ꝛ ad plus: si iste paruz fecerint: sumat. ʒ. i. sz nõ puto
ꝙ sit opportunũ ad. ʒ. i. venire: ꝛ semꝑ qñ capiunẽ obser-
ueẽ bona custodia. ⁋ In tꝑe itermedio bis in septima-
na faciat clistere cũ decoctõe cẽtauree minoris ꝛ anisoꝝ
ꝛ assari ꝛ corticũ agarici: ꝛ in colatura addaẽ iere pig. ℥. i.
olei. ℥. iij. salis. ʒ. i. ꝛ. ß. ꝛ si clistere nõ vult: saltez sumat cũ
vadit dormitũ pillulaꝝ stõchaꝝ Mesue. ʒ. ß. bis in septi-
mana. ⁋ Preter istas purgatiões qb⁹ totũ corp⁹ purgaẽ
opz sepe de mane vti aliq̃ aut masticatorio: aut gargari-
smate deponẽte flegma de cerebro. ⁋ Masticatoriũ bo-
nũ. ℞. masticis. ℥. i. origani piretri. añ. ʒ. i. ꝯfice formas si-
miles auellanis: ꝛ masticeẽ vna in mane ieiuno stõcho
ꝑ horã spuẽdo illõ qõ ad os venit de flegmate. Forti⁹ est
istud. ℞. masticis. ℥. i. stafisagrie piꝑis. añ. ʒ. i. misce: ꝛ fac
masticatoria. ⁋ Gargarismata aũt fiũt ex oxymelle sql-
litico ꝛ piꝑe ꝛ aq̃ maiorane. ℞. oxymell' sql. ℥. i. piꝑis pi-
sta. ʒ. ß. aq̃ maiorane. ℥. iij. gargariçeẽ in tribus vel q̃tuor
vicib⁹ stõcho ieiuno. ⁋ Laueẽ caput semel vl' bis in se-
ptimana post purgatõez: ꝛ postq̃ȝ in ꝑcedẽtib⁹ dieb⁹ vsus
est masticatorio. Lisciuiũ bonũ. ℞. lisciuij ꝑparati ꝑ la-
uãdo caput quãtitatẽ sufficiẽtez folioꝝ sene. ʒ. ij. origani:
abrotani. calamẽ. trifoly. añ. M. i. ꝛ fac bullire sil': ꝛ cuz
istis laueẽ caput. ⁋ Portet in tꝑe hyemis sup caput sac-
culuz hõ. ℞. ruthe sicce: origani: abrotani: calamen. stica.
arabici: sauine. añ. ℈. ij. gariofi. ℥. i. nucis mus. ʒ. ij. musci
grana. vi. pistenẽ pistanda ꝛ fiat sacculus: aut in syndone
rubea: aut in panno lineo subtili: ꝛ porteẽ abraso capite.
⁋ In tẽporib⁹ a Nouẽbre vsq̃ȝ ad ṗncipiũ Aprilis oĩb⁹

decem

decē diebꝰ semel sumat. vi. horis añ prādiū ieiuno stomacho. ʒ. ij. mitridati cū. ℥. i. aque mellis. ¶ In reliqs diebꝰ qñ non sumit solutiuū: nec sumit mitridatū: bonū est ꝙ oī mane sumat. ʒ. ij. ꝯfectōis de musco dulcis: descriptōe Mesue. Et in tꝑibꝰ magni frigoris pōt sumē. ʒ. ij. ꝓ vice cōfectōis de piretro descripte a Mesue in caplo de epilepsia: cuiꝰ descriptio. ℞. piretri humectati. ℥. iij. pinearū purgatarꝫ. ℥. ix. çinçibe. gariofi. nucis musca. rubee. añ. ʒ. i. ⁊. ß. cinamomi. ʒ. ij. mellis dispumati q̄ttū sufficit: ⁊ hoc loco diamusci dulcis. ¶ In vere. s. in ꝑncipio Martij sumat ꝑ hūc syrupum sex diebꝰ. ℞. oxymellis sqlli. syrupi acetosi cōpositi. añ. ℥. i. aque saluie. ℥. ij. ⁊ est ꝓ vice vna: sumat̄ calidus vna hora añ diez supdormiat. ¶ Sūpto syrupo sex vicibꝰ capiat has pillas. ℞. pillarꝫ fetidaruz. ʒ. i. pillarꝫ alandal. ℈. ß. fac pillas cū aqua ruthe sumant̄ duabꝰ horis añ dié cū custodia. ¶ Qr si ꝑ ista nó integre liberat̄. ℞. calcis viue. lib. vi. cineris tinctorꝫ lib. iij. ponant̄ in colatorio: ⁊ post addat̄ aq̄ cal'e lib. x. ⁊ colligatur aq̄ que colat̄ tā diu q̄ꝫ diu ouuz natat in ea: postea dimittat̄ ⁊ cū ista fricet̄ caput ꝑus bñ abrasuz: ita ꝙ faciat fissuras: ⁊ postponat̄ sup caput: aut foliū caulis ꝑus calefactū: aut folia iari siue barbe aaron siue serpētarie minoris. Et quādo claudunt̄ fissure fricet̄ locus de nouo cum capitello: ⁊ ponant̄ folia ⁊ hoc per mensez: ⁊ ista puto cū dei laude sibi sufficere.

¶ De friditate ⁊ humiditate cerebri cū difficultate anhelitꝰ ⁊ polipo ⁊ fistula in lachrymali ⁊ debilitate digōne stomachi: ⁊ cū alijs accñtibꝰ ⁊c̄. Consiliū. IX.

Dispositio huius nobilis Terdonēsis annorꝫ fere tringita ꝯsistit in quatuor ꝑtibus. nam ꝑmo patit̄ difficultatē anhelitus que cōiter vocat̄ asma. Scdo patit̄ polipum nó durū: nec cancrosum q̄si cum integra ꝓhibitione respirationis per nares. Tertio patitur fistulaz in lachrymali. Quarto debilitatem digestiue stōchi: ⁊ oiuz istarꝫ rerꝫ est vna radix principalis. s. humiditas ⁊ frigiditas cerebri. vñ multiplicātur superfluitates flegmatice nó multū grosse frigide: tñ ⁊ viscose: spuit multū aquositatis ⁊ insipide: qḋ ꝯgregat̄ in loco vno est multe viscositatis ⁊ sequūtur hāc dispónez dormitio ore aꝑto ⁊ tussis ⁊ raucedo vocis aliqñ dolores in stōcho vētoso: aut catarro: aut cibo: ⁊ morbus iaz est antiquꝰ quasi triū annorꝫ: lꝫ strictura nasi nō tātū: sicut nūc fuerit in eo a principio natiuitatis ex quibus pꝫ rem esse difficilis cure: sed tamē scribā implorato diuino auxilio primo regimen: ⁊ postea vsum medicinarꝫ.

¶ Et quātum ad primuz habitet in loco aeris temperati in calore ⁊ frigore declinante ad siccitatem: ita ꝙ nō habitet in terreno: sꝫ in alto ⁊ in camera bona: ⁊ caueat oēs ventos: precipue meridionales.

¶ Item in mane postq̄ꝫ erit purgatus ieiuno stōcho incipiendo a leui ⁊ tardo motu paulatiz ascēdendo ad fortē ⁊ velocē: ⁊ in locis siccis arenosis est ei valde vtile: ꝓsertim eundo cū delectatiōe: ⁊ qñ hoc modo non pōt faciat se bñ fricare coxas crura ⁊ nates: vētrē bracchia ⁊ spatulas pectꝰ: ⁊ postea caput. ¶ In cibis aūt laudat̄ abstinētia: ita tñ vt virtus ꝯseruet̄: ⁊ debēt esse cibi calidi ⁊ fercula calida abstersiua ⁊ lubricū ventrē faciētia: nō tamē multū excedāt in calore: ⁊ sint boni nutrimēti: ⁊ iō accipiat panē ex optimo frumēto cui sit admixtū aliqd furfuris: ⁊ habeat de sale: ⁊ sit bñ pistus: bñ fermētatꝰ: ⁊ bñ coctus: ⁊ ad vnāquāqꝫ librā paste ponat̄ anisorꝫ ⁊ feniculi. añ. ʒ. ij. ¶ Ex carnibꝰ laudant̄ carnes leporis caprioli ⁊ cerui dāme ⁊ ericij ⁊ similiū ⁊ capreti ⁊ vituli lactantis: ⁊ ex volatilibꝰ ꝑdices fasiani pulli pipiones quallie ⁊ auicule parue ⁊ maxime pulmonis aīalium ⁊ inter eos pulmo vulpis ⁊ pulmo ericij. ¶ Ex piscibꝰ pisces squamosi ꝓui ex fluuio petroso. ¶ Ex ferculis ptisana ordeacea cocta sufficiēter: cui addat̄ granū vnū euphorbij: aut ʒ. i. hyssopi sicci: aut. ʒ. i. thimi: aut facta in decoctōe ireos vel calamēti vel hyssopi vl' thimi: aut cū melliloto vl' fenugreco: aut aquarꝫ cicerꝫ nigrorꝫ coctorꝫ cum qbusdam amigda. amaris: aut iuscula de maluis vel de blita vl' de mercuriali: aut de volubili maiori: aut de decoctione ficuuz: aut brodio galli antiq decocti cum medulla cartami: ⁊ administrent̄ fercula añ alios cibos: ⁊ dimittat victualia de pasta aut legumina ⁊ alia grana: ⁊ pōt vti ꝑcipue in sero: ⁊ dꝫ parꝫ cōedere vitella ouorꝫ sorbiliū: ⁊ dimittat caseū. ¶ Ex fructibꝰ ante cibū sumat grana pini vl' ficus recētes: aut siccas: ⁊ pōt tolerari ꝙ sumat cerasa dulcia ⁊ passulas sine arillis: ⁊ post cibum sumat pira cocta vel citonia vel poma cocta vel granata dulcia: aut amigḋ. ꝯfectas cū melle vl' çuccharo: aut auellanas assatas. ¶ Reliquos v̊o fructꝰ dimittat: ⁊ pōt ante cibuz sumere cappares cū sapa ⁊ in saporibus pōt vti gelatina lymonia ⁊ piperata: ⁊ sit cena valde minor prādio.

¶ In potu autem sit parcus: ⁊ nō bibat nisi sorbilando: ⁊ melior est ei aqua mellis q̄ꝫ vinum: aut vinū bibat ꝑuuz album temperatum cum aqua mellis.

¶ Et ꝓuideat hic beneficium ventris omni die: ⁊ si non sufficit assumptio ferculorꝫ ꝑdictorꝫ bibat ante prandiuz ℥. iiij. decoctionis ficuū cū thimo: aut. ℥. v. decoctōis calamenti cū. ℥. ij. mellis: aut tantūdē decoctōis hyssopi sicci cū rob: aut origani persici cū aqua ordei ⁊ melle.

¶ Somnus autē eius dꝫ incipere transactis tribus horis post cenam: ⁊ sufficiāt sibi sex hore in die naturali: ⁊ dormiat in camera bona capite bene eleuato ⁊ corpore bene cooperto ⁊ super altero laterum nullo modo resupinus: nec in loco frigido ⁊ humido: ⁊ vitet somnū super repletionem quātuz ei est possibile: ⁊ simil'r meridianum.

¶ Abstineat a coitu ⁊ tristitia ⁊ a nimia cogitatōe: ⁊ vtat̄ cogitationibus iocundis.

Veniendo ad medicinalia dꝫ illo anno nunc: sed alijs annis in ꝑncipio veris caꝑe ꝑmo hūc syrupū. ℞. oxymellis sqllitici: syrupi de hyssopo: sy. de prassio: syrupi de sticados. añ. ℥. ß. decoctiōis fenugre. ⁊ passularꝫ. ℥. iij. fiat syrupꝰ ⁊ sumat̄ calidus in aurora in vna vice ⁊ ꝯtinuet̄ sex vicibus siue diebus. ¶ Sumpto syrupo purget̄ cum pillulis istis. ℞. pillularꝫ cochiaruz: pillularꝫ fetidarum: pillularum de agarico. añ. ℈. i. fiant pillule septē ⁊ sumat̄ vice vna ꝑer vnam horā ante diez: ⁊ superdormiat per horā: ⁊ vtat̄ ea die cautela obseruāda vsu medicinarū. ¶ Per totuz aūt dꝫ omnibus octo diebus simul purgari cuz pillulis istis. ℞. iere diacolloquintidos: ieralogodion: pillularuz de agarico. añ. partes equales: fiāt pillule: ⁊ sumat ex eis pro vice. ℈. ij. vsqꝫ ad ʒ. i. ꝭꝫ ꝙ viderit virtutē tolerare. ¶ In intermedio aūt tempore bonuz est ei bis in. x. diebus vomere post comestionē rerū salitarꝫ ⁊ incisiuarꝫ coniunctarꝫ cū rebus vnctuosis: ⁊ post administrationē decoctōis raffani assum. pro cibo: ⁊ si virtus debilitet̄ rarificētur vices vomitus ⁊ purgationū. sed nō dimittat̄ regimē supradictū in sex rebꝰ nō naturalibꝰ. ¶ Adueniente aūt estate sufficit sibi regimen sine administratōe purgationū. ¶ Sed in principio autūni dꝫ facere purgationē similē supradictā cuz syrupo: ⁊ postea per totā hyemē saltē semel in mense sumere. ℈. ij. vsqꝫ ad. iij. pillularū dictarū. in secundo loco ⁊ dimisso vomitu in hyeme semel in mēse habeat galluz impinguatū antiquū qui decoquat̄ in libris. 25. aque cuz ℥. ij. medulle cartami: ⁊. ℥. i. salis gem. lento igne quousqꝫ

remaneat quinta pars: ⁊ potenẽ iſte q̄nque lib. brodij in decẽ diebus: ⁊ in quinque vicibꝰ interpoſita die inter vicem ⁊ vicez: ⁊ ſumaẽ brodiũ calidũ in aurora ⁊ nõ indiget cuſtodia. ¶ Debet aũt ſemel in ſeptimana vti cliſterijs acutis cum decoctiõe centaurce ⁊ polipodij ⁊ ficuũ ſiccaꝝ: ⁊ cum. ℥.i. ierepigre ⁊ oleo ⁊ ſale: ⁊ eſt ei vtile particularibus purgationibus capitis in mane fere ſingulis diebus: aut maſticando maſticẽ: aut piretruz: aut gargariçando aquã mellis cum pipere: aut trahẽdo per nares aquã maiorane: aut vrinam pueri: ⁊ debite caput purgetur. ¶ Item ſemper de nocte quãdo vadit dormituz teneat in ore hoc medicamen. ℞. pulmonis vulpis ſicci: liquiritie: capilloꝝ veneris recen. ſeminis feniculi. añ. ℥.i. cõfice cuz ſyrupo myrtino lib.i. ad modũ electuarij: ⁊ teneaẽ in ore. ¶ Item loco iſtius põt tenere loch de pino: aut loch ſanũ ⁊ expertũ: aut loch de ſquilla coniunctum cum aliquo p̄dictoꝝ. ¶ Dz aũt omni mẽſe excepta eſtate ſumere bis ieiuno ſtomacho ⁊ ſequẽtis hoꝝ ante cibũ ʒ.i.ſ. optime tyriace cum. ℥.ij. aque mellis. ¶ Itẽ qñ nõ ſumit aliam medicinaz poſtq̄ꝫ iam ſaltez bis erit purgatus ſumat omni mane quatuor horis ante cibuz. ʒ.i. boli armeni ſubtiliſſime pulueriçati diſtemperati cum. ℥.ij. vini albi ſubtilis odoriferi antiqui.

¶ Pro illo võ polipo dz vti iſto medicamine. ℞. vue ſerpentarie quãtitatem quã volueris: teres cum ſucco granatoꝝ contritoꝝ cũ cortice ſua: ita vt fiat ad moduz vnguẽti: ⁊ cũ tẽta de bombace ponaẽ ad intra naſuz ſup loco vbi eſt polipus: inoueẽ omni die. ¶ Item hoc aliud medicamẽ eſt ſecurius: ſed operaẽ in longo tpe ⁊ debet continue adminiſtrari. ℞. granatoꝝ dulcium muçoꝝ ⁊ acetoſoꝝ. añ. partes equales: piſtentur cum corticibus ⁊ pulpis ſuis: ⁊ extrahat ſuccꝰ: ⁊ ille ſuccus decoquaẽ quouſq̄ꝫ habeat groſſitiẽ muſti bulliti nõ valde groſſi: ⁊ reſiduum granatoꝝ teraẽ ꝯtritiõe multa quouſq̄ꝫ fiat ſicut paſta: ⁊ reſerueẽ per ſe: ⁊ ſuccus granatoꝝ p̄dictoꝝ reſerueẽ in vaſe vitri bñ obturato: ⁊ quãdo vult vti ex p̄dicta paſta ſiue ſicca ſiue nõ ex ſucco p̄dicto ꝯficianẽ tẽte: ita longe ꝙ attingãt locũ polipi ⁊ teneanẽ ꝯtinue: qm̄ iſtud cõſumit carnẽ polipi ſine dolore: ſed tpe multo.

¶ Pro illa fiſtula puto ꝙ eſt bonũ p̄ abſtergere fiſtulam cũ vino ſtiptico: ⁊ poſt illud adminiſtreẽ hic puluis. ℞. aloes: ſarcocolle: ſanguis draco. myrre: thuris: balauſtie: boli arme. añ. ʒ.v. viridis eris. ʒ.i.ſ. climie argenti. ʒ.x. teranẽ oĩa ſicut puluis ſubtiliſſimꝰ: ⁊ ponaẽ in fiſtula: ⁊ inoueẽ oĩ die ſemel: ⁊ ſi h̃ nõ ſufficiat opz ꝑuenire ad cauteriũ cũ ferro vel auro ignito diſcoopiẽdo ꝑ̄ ꝰſos a carne: ⁊ poſtea coquaẽ ſm̃ ꝙ opz p̱ medicũ exptũ: ⁊ nullo modo admĩſtret cauteriũ potẽtiale: q2 magnũ eẽt piculum de corruptõe oculi: ⁊ ſic pro nũc ſufficiãt cũ dei laude.

¶ De dolore capitis ſiue emigranea cũ fluxu hemorroidaꝝ ⁊ laxitate ſiue tremore vniꝰ manꝰ. Conſiliũ. X.

CAſus ſiue diſpoſitio nobilis viri dñi Federici de Sfondratis iuris vtriuſq̄ꝫ doctoris clariſſimi eſt dolor capitis qui ab antiquis ſoda appellatur: ⁊ ſpecialiter emigranea. vñ Auicẽ. quandoq̄ꝫ eſt in vno lateruz capitis ⁊ que ex ea eſt conſuetudinaria nominatur emigranea ⁊ incipit in ꝑte dextra vtplurimũ: lz qñq̄ꝫ extendaẽ ad partem poſteriorez: ⁊ aliquãdo ad anteriorez maxime ſupercilij dextri: ⁊ cõmunicanẽ ſecũ fluxus hemorroidarũ interdum: ⁊ laxitas manuũ ſiue tremor. ¶ Eſt enim etatis annoꝝ. 35. vel circiter mediocris habitudinis complexionis melãcholice acuti ſenſus: calidi cerebri: ſtõchi frigidi cuz caliditate epatis. vñ ex acuitate ſenſus eſt aptꝰ faciliter pati ex quacũq̄ꝫ cauſa: ⁊ iſte eſt caſus de quo loquiẽ Auicẽ. p̄ma tertij. tractatu ſc̄do. capitulo p̄mo. cũ inquit. Et ex corporibus q̄dem ſunt quedam que ſunt parata ſode: ⁊ ſunt corpora que hñt caput debile ⁊ mẽbra digeſtiua debilia: quare in eis plurimus generaẽ vapor effundens ad ſtõchos eoꝝ humores calidos faciẽtes ſodã. Annectiẽ etiã ꝙ parẽtes auus ⁊ forte ꝓauus ſui ſimili morbo egrotauerũt q̄re egritudo hereditaria appellari põt. ¶ Et ſi hꝰ diſpoſitio difficulter curari poſſit: qm̄ cuz nãlis quodãmodo ⁊ ex p̄ncipijs generationis ꝯ̄cta exiſtit. Attñ pro eius cura aliq̄ breuia dicã ex q̄bus euidẽter inueſtigare potes cauſas ex q̄bꝰ ſequiẽ talis dolor: q̄ꝫuis plures ponãtur ipſiꝰ cauſe: vz mala cõplexio ſine mã ⁊ cũ mã: ſolutio ꝯtinuitatis ⁊ apoſtema: ⁊ põt eſſe mãſiua: aut per cõmunitatẽ. vtpz diſcurrendo: ⁊ colligi põt ab Auic. loco allegato etiã a cauſa primitiua: vt pz. ¶ Preſuppoſito igitur caſu in cura ipſius duplex erit intentio. vz preſeruatiua que habet attẽdi circa debitum regimen ſex rerum nõ naturalium. vz aeris cibi ⁊ potus: ſomni ⁊ vigilie ⁊c̃.

¶ De aere p̄mo eligat ſibi aerẽ tẽperatum: ⁊ ſi hic habere nõ põt naturaliter fiat artificialiter: vt tẽpore magni frigoris ſtet in camera bene obturata: ⁊ rectificetur aer cuz igne ⁊ ſarmẽtis vitium ex lignis iuniperi lauri quercoris ſicci ⁊ ſimiliũ: tẽpore võ magni caloris vt in diebꝰ canicularibus altereẽ aer habitationis irrorãdo cameraz ex aqua ſimplici: aut ex aqua roſata cum modico aceti ſandalis ⁊ modico camphore etiã aſpergẽdo flores roſ. violarum nenufaris: folia vitis ſalicũ ⁊ hꝰ ſimilia: vitet auſtrum flatum borealem aerẽ caliginoſum nebuloſum ⁊ pluuioſum ⁊ extremaliter calidum ⁊ frigidum.

¶ De cibo võ ⁊ potu cibꝰ eius ſit panis ex farina frumẽti boni odoris ⁊ coloris ⁊ bñ mundi a ſup̱fluitatibꝰ bñ fermentatus duoꝝ dierũ: aut trium: vitet panẽ açimũ: ⁊ interdum biſcotis pro colatione in p̄ncipio menſe põt vti. ¶ Potus eius ſit vinũ rubeũ medij coloris nõ potens: nec fumoſum: ⁊ ſit limphatũ parũ: tẽpore võ magni caloris põt vti aq̄ çucchari ſi a ſiti mľtũ moleſtareẽ. ¶ Fercula ſua ſint cũ oleribꝰ ſpinachijs blitis boragine ſaluia roſmarino mẽtha lupulis meliſſa herba blancha: herba ſci petri cũ brodeto farro riço ſimila frumẽti ⁊ ordei ſiue farre ordei ⁊ iuribus carniũ: ⁊ interdũ cuz cinamomo ⁊ modico aceti: aut agreſte: aut vini granatoꝝ ſm̃ cõmoditatẽ tp̱is etiã ius cicerum rubeoꝝ: vitet omnia genera leguminuz ⁊ maxime lac ⁊ omnia lacticinia: vt paſtillos artocleas ⁊ hꝰ ſimilia: carnes vituline caſtrati vniꝰ anni carnes leporis capreoli ⁊ cerui iuuenis. ex volatilibus: ſicẽ ſunt capones vnius ãni: pulli gallinaꝝ perdices faſianos turtures turdi alandule ⁊ aues parue maxime ſunt cõuenientes: vitet carnes groſſas ⁊ porcinas ⁊ aues degẽtes in aquis: ⁊ in diebus in quibus nõ comeduntur carnes vtatur ouis ſorbilibus. Ex piſcibus vtatur tenulis lucijs carpionibus agonis ſtrigijs decoctis ſupra craticulaz aſperſis cum pẽna ex oleo ſale ⁊ aceto ⁊ cĩnamomo: aut decoquãtur in aqua ⁊ vino partibus equalibus ſi fuerint magni ⁊ aromatiçenẽ cũ modico cĩnamomi ⁊ çinçibe. ⁊ etiã laudantur piſces petroſi ⁊ ex mari: maxime piſces ſquamoſi: inter cetera võ cõmẽdanẽ cerebella aĩalium ⁊ maxime gallinaꝝ. ¶ Ex fructibus: amigdale auellane fiſtici mundati cũ aqua feruẽtiſſima: ⁊ aliqualiter aſſati granata mucia dulcia ficus ſicce ⁊ vue bñ mature reſeruate ſub ſole duobus diebus: citonia ⁊ pira bñ matura: maxime poſt cibũ ſuum ⁊ paſſule cum arillis ſiue ſine cõcedi poſſunt in ſecũda mẽſa: ⁊ maxĩe in fine vitet oĩno dactylos: ẽt ſumat poſt cibũ ſuũ ea que ſtomachũ ſigillãt: ſicut ſunt coriandri citonia condita: aut diacitonitẽ de çuc-

charo ſine ſpeciebus ſili pira cōdita cū çuccharo: aut bucella panis cū abſtinentia potus: de ſomno ⁊ vigilia ſit ſomnus breuis ⁊ poſt cibū in ſero ad minꝰ per duas horas: ⁊ primo dormiat ſuper latus dextrū: deinde ſup ſiniſtrū. vltimo ſup dextrū ſi fieri pōt dormiat in loco ſicco: capite eleuato cū plumacio: vitet ſomnū diuturnū ⁊ reſupinum: euigilando excedens mediocritatē eſt cōueniēs: niſi ſupfluat inſtantia vigiliaꝝ: q꞉ tūc huius vigilia magis noceret ꝙ̄ iuuaret: teſtāte Hippocrate: qm̄ ſomnus ⁊ vigilia magis modo natura facti malum.

¶ De motu ⁊ quiete. motus eius ſit exercitiū temperatū hora aduētus alterꝰ cibi: hoc eſt completa p̄ma ⁊ veriſimili ſecūda digeſtione. ſ. ſtomachi ⁊ epatis que cōmuniter complet̄ ſex horis: deambulet ad loca amena in viſitando eccl'ias expoſitas per mediū miliare vel circa: aut ad viridaria: aut ad ſimilia loca amena: ⁊ ſi hec fieri nō pōt ꝓpter incōmoditatē tēporis ſaltim deambulet per clauſtra: aut per domū amplā: ⁊ fiant fricatiōes corporis interdū loco exercitij: ⁊ fricet̄ caput leuiter cum mantili aſpero habita prius aſcellatione naturali vel artificialiter. vt dr̄: ⁊ huius deambulatio fiat vſqꝫ ad excluſionem ſudoris: quies ſit breuis poſt exercitiū ſuū: deinde ſumat cibū: vitet quietē ⁊ ſolitudinē longā ꝙ̄tū pōt ſimil'r ſtudiū: ⁊ maxīe poſt cibū imediate. Si v̄o laſſitudinē perciperet ex longo motu qeſcat: iuxta illud Hippocratis: cū quis dolere ceperit ſtatim quieſcere remediū eſt.

¶ De inanitione v̄o ⁊ repletione: ⁊ p̄mo abſtineat ā tolerātia famis ⁊ cibi poſt debitū exercitiū: q꞉ fames corpora exiccat: ⁊ vbi indigentia nō oportet laborare: ex qbus ſequit̄ ꝙ inanitio ſupflua mala: mediocris v̄o iuuatiua: repletio v̄o omnis mala quā vitet crapulā nauſeatiuā ſatietatem potū poſt cibū per tp̄s maxime. ¶ Querat omni mane beneficiū ventris habere ſiue ſaltem ſemel in die: iuxta maxime cōſuetudinē. ⁊ ſi hec haberi nō pōt naturaliter querat artificialiter: aut cum grano ſalis infuſo in oleo cōi: aut cū ſuppoſitorio de melle cōi: aut cū cliſteri lenitiuo: cuiꝰ deſcriptio hec eſt. ℞. decoctōis maluarum violaꝝ blitis mercurialis lib. i. aut iuris carniū: aut aque ordei ſm̄ exigentiā temporis. ſil'r lib. i. vitellos ouoꝝ: numero duos: pulueris çucchari. ℥. i. olei cōis. ℥. ij. ſalis cōis. ʒ. ij. miſce: ⁊ fiat cliſtere: interdum poteſt addi caſſ. ℥. i. cū ſupraſcriptis. ¶ Item interdum ſumat caſſ. nouiter extract'. ℥. i. aut diacatholicōis: aut diaprunis nō ſolutiui ex ſingulis. ℥. i. ¶ Attēde tm̄ ꝙ illa ſuppoſitoria iam dicta poſſent nocere merito hemorroidarum: quare iura pinguia cū. ℥. i. çucchari ſecurius cōferunt.

¶ Itē purget̄ ſemel in anno: aut bis. vꝫ vere ⁊ autūno in hunc modū. ℞. ſyrupi acetoſi. ſ. ℥. i. mellis roſ. colati. ℥. ſ. aquarum endiuie lupuloꝝ ⁊ abſinthij. aā. ℥. i. miſce: ⁊ ſumat in aurora tepidū quatuor aut qnque vicibꝰ donec mā ſit digeſta. ¶ Itē euacuet̄ poſt ſyrupos hac medicina. ℞. reubarbari mundi ⁊ electi. ʒ. ij. incidat̄ ſubtiliter ⁊ infundat̄ in aqua endiuie quātitate ſufficiēti cū. ℈. ſ. ſquinātí: ⁊ dimittātur in infuſione per horas octo agarici trociſcati. ʒ. i. ſ. infundant̄ in aqua endiuie: aut decoctione cōmuni quātitate ſufficienti: ⁊ dimittātur in infuſione ſimiliter vt ſupra: ⁊ fiat expreſſio: aut pōt fieri vna infuſio: ⁊ facta expreſſione addat̄ diaprunis nō ſolutiui ℥. i. diafiniconis electuarij de ſucco roſa. aā. ʒ. i. ⁊ fiat potio: loco v̄o diaprunis pōt poni māna: aut caſſia: aut diacatholicon ſm̄ ſuā doſim. ¶ Si v̄o abhorret ipſā medicinā: loco eius pōt accipere hꝯ medicinas infraſcriptas. ℞. pillularum aggregatiuaꝝ cochiarum. aā. ʒ. ſ. miſce: ⁊ fiāt pillule qnque q̄s deglutiat intinctas in oleo amigdalaꝝ dulciū per duas horas ante diē. Itē facta opatione ipſius medicine que veriſimil'r eſt poſt ſex horas ſumat lauatiuū ſuū ex aqua ordei. ℥. viij. cū çucchari rubei. ℥. ſ.

¶ De accidētibꝰ v̄o anime querat habere ſermones gratos hylares ⁊ iocundos ꝯuerſationes amenas: ⁊ obuiare cui placet: vitet ocioſitatē iram rixā ⁊ triſtitiā: ⁊ gnāliter omnia que triſtari faciunt. Et hec quantum ad regimen preſeruatiuum breuiter ſufficiant.

Quantum v̄o ad ſecūdum principale quod eſt regimen curatiuum: premittam primo aliquos canones in cura attendendos qui ab auctoribus conceduntur.

¶ Primꝰ canon: ꝙ regimē ꝑticulare vl'i poſtponi dꝫ niſi in quatuor caſibꝰ. Primus vt qñ mā nō multū in quātitate exuberat: q꞉ tūc a ꝑticulari incipere potes. ¶ Scōs caſus qñ membrū mittens nō eſt forte in dādo: nec membrū recipiēs auaꝝ in recipiēdo. ¶ Tertius caſus: vt qñ membrū nō recipit cōmunitatē eius. ¶ Quartus: quia corpus ⁊ alia membra nō ſunt poſita ſub dominio materiei faciētis egritudinē in alio mēbro.

¶ Secūdus canon eſt: ꝙ ſi capiti poſitū fuerit ſub dñio prauoꝝ fumoꝝ: a ſedātibꝰ incipe nō dꝫ ⁊ raro ab eis niſi apud vehemētiā doloris inquit Gal. raro ab abſciſſione cauſe incipe debemꝰ niſi ſit ſoda ſanguinea: aut acuta: ſꝫ ab eo qd̄ adaptat ad abſcidēdū. i. a quo magis iſurgit neceſſitas: ſiue ſit a cā: ſiue a dolore: ſiue ab vtroqꝫ ſil'r.

¶ Tertius canon ꝙ in ſoda calida ab alterātibꝰ incipere debemus: ſiue ſint epithimata embrocatōes empl'a: ſiue vnctiōes: ⁊ hꝯ ſimilia: vt exceſſus eius reformat̄ ⁊ ꝓhibeatur nocumēti alterius ad ipſum aduētus quātū eſt poſſibile: exceptis quatuor caſibꝰ. ¶ Primus eſt in ſoda calida a febribus maxime mālibus pēdente. nam viſus iſtoꝝ repercuſſiuoꝝ addit in cām. ⁊ ſic multiplicat dolorem ꝓhibendo vapores exire. ¶ Secūdus caſus eſt vt qñ vapores acuti iā eleuati ſunt ad caput: ſiue ex cōmunitate totius: ſiue alicuius mēbri fluxi: ⁊ tunc melior eſt diuerſio ad oppoſitā partem ex vna parte ⁊ reſolutio ex alia parte: quoniā iſta ſedant. ¶ Tertius caſus qñ ſoda fit a multitudine. nā tunc eūatio ſedat eā. ¶ Quartus caſus quādo ſoda fit a multitudine vapoꝝ exiſtentium in capite: ⁊ preter cōitatem corporis: aut alterius mēbri: tunc reſolutiuoꝝ adminiſtratio cum facilitate particularium euacuationū eam ſedat.

¶ Quartus canon: ꝙ localia que approximari debēt ſiue embrocationes: ſiue linimenta: aut epithimata ⁊ alie hꝯ expoliari nō debent ab his virtutibus. vꝫ conuenientia eius in gradu alteratiōis. ſcd̄a cōfortatio virtutis mēbri vt nō recipiat ſuperfluitates. tertia ꝯfortatio huius mēbri cui applicat̄ ꝓprietate ſua.

¶ His itaqꝫ premiſſis: dico ꝙ regimē curatiuum fit ſm̄ duas intētiones. Prima eſt euacuatio vniuerſalis ſi fuerit neceſſaria que concernit totū corpus: aut membrum qd̄ eſt minera mādans: ſicut epar ⁊ ſtōchus: ⁊ hec fit vt dictū eſt in regimine p̄ſeruatiuo circa regimē vl'e de repletione. Secūda v̄o intentio eſt particularis que aliqñ cōcernit cām: aliquādo dolorem: nōnunq̄ꝫ vtrūqꝫ ſimul.

¶ Intentio ad cauſā eſt eūo materie a membro mandante: aut a membro recipiēte: ⁊ q꞉ preſupponitur ꝙ hꝯ ſoda: ſiue dolor capit' eſt ex vapore calido cholerico. vt pꝫ ex ſuppoſitione caſus: ideo primo digerat̄ mā in hūc modum habēdo intentionē ad cām: videlꝫ vt infra. ℞. ſyrupi roſ. aut myrtini: aut vio. aut ð granatis: aut nenufarini: ex iſtis diuiſim: aut coniunctim. ℥. ij. aque lupuloꝝ bugloſſe ⁊ endiuie. aā. ℥. i. miſce: ⁊ ſumat quatuor aut quinque vicibus: aut pluribus ſm̄ ꝙ mā fuerit digeſta.

¶ Deinde euacuet̄ cū aliquo iſtoꝝ ſolutiuoꝝ. vt infra

℞.trifere psice si hri pōt.ʒ.i.reubarbari electi.ʒ.i.ʃ.ſqui
nāti.℈.ʃ.puluericētur ſubtilr: ⁊ cum decoctiōe prunoꝝ
tamarindoꝝ.ʒ.v.fiat potio: quā ſumat in auroꝛa calidā.
¶ Itē loco trifere accipiat cōfectis de māmia.ʒ.i.cum
reubarbaro ſm ſupraſcriptū modū: ⁊ completa opatiōe
que veriſimiliter eſt in ſex: aut in ſeptez hoꝛis ſumat la/
uatiuuz ex aqua oꝛdei.ʒ.vi. cū media.ʒ. zuccharí rubei:⁊
poſt hoꝛā ſumat prādiū ſuū. ¶ Ad idem ēt cōfert aqua
fructuū ſm hunc moduz.℞.abſinthy romani violaruz.
aā.ʒ.i.fumi terre.ʒ.vi.capilli veneris.ʒ.i.paſſularuz enu/
cleataꝝ.ʒ.i.pruna numero.xl.iuiubarum ſebeſtē.aā.xx.
numero coquantur cū facilitate in aque lib.ij.vſq₃ dum
veniat ad vnā:⁊ pyce in illa facta expſſione caſſiefiſtu/
le.ʒ.iij.tamarindoꝝ.ʒ.ij.coꝛticum mirabolanoꝝ citrino/
rum.ʒ.ij.¶ Itē interduz ſolui pōt cū infuſione iere que
ſtomachū ⁊ caput mundificat ⁊ ꝯfert doloꝛi capitis aſſi/
duo ⁊ emigranee ⁊ doloꝛi ſtomachi:cuius deſcriptio hec
eſt.℞.iere aloes boni.aā.ʒ.ʃ. ⁊ funde ſup ipſa decoctio/
nis eupatoꝛy lib.i.⁊ exponatur ſoli per dies.xy. vl' plus ⁊
da ex ea omni mane.ʒ.i.vel plus : ſicut opʒ cum modico
pulueris dragāti: aut bdelly ppter timoꝛez anni. ¶ De/
coctio eupatoꝛy in qua infundit iera ſupraſcripta.℞.eu
patoꝛy abſinthy aſſari ſpice : capilli veneris cipi raued/
ſeni fumi terre bedeguar ſucacha.aā.ʒ.iij. kebuloꝛū in/
doꝛum.aā.ʒ.viij. paſſularuz enucleatarum.ʒ.i. coquātur
in lib.iij.aque vſq₃ ad medietatis cō ſumptionē:⁊ admi/
niſtretur vbi opus fuerit ſm quātitatem cōuenientem.
¶ Ad idem ꝯfert modus infuſionis anich.℞.abſinthy
romani.ʒ.i. fumi terre.ʒ.viij.paſſu. enucleataꝝ.ʒ.i.eupa/
toꝛy.ʒ.v.floꝝ bugl. domeſtice ⁊ ſylueſtris.aā.ʒ.vi.cuſcu
te:ſemis endiuie agarici.aā.ʒ.iij.coquātur in lib.iij.aq̄ ⁊
decoquātur vſq₃ ad medietatez: ⁊ funde in ea confectis
amech.ʒ.ij.⁊ da ex ea omni mane vſq₃ ad.ʒ.ij.¶ Itē in/
terduz vtat mirabolanis cū dictis vno: aut duobus ſm
eius magnitudinē in mane ſtomacho ieiuno.

¶ Nunc vō dicēduz eſt de euōne materie que fit ex ipſo
capite:aliqñ per palatum per nares ⁊ oculos: aliquando
aūt per diuerſionē:aut per euōnē ſimul.per diuerſionem
vō:ſicut ſunt ligature extremoꝝ doloꝛoſe et fricationes
foꝛtes ad partes inferioꝛes ⁊ per ventoſas ſiccas. Et cli/
ſteria ⁊ ſuppoſitoꝛia hñt in ſe ⁊ intentionē diuerſionis ⁊
euōnis.per palatum vō diminuit mā: ſicut per gargari/
ſmata facta ex aq̄ oꝛdei cū ſyrupo roſato:aut melle roſ.
aut maſticatoꝛia cera ⁊ olibano ⁊ caputpurgia : ſicut eſt
decoctio violaꝝ:⁊ deinde attractio ſucci blitis depurati:
⁊ vt ponam infra. ¶ Si vō fuerit intētio ad ſedationez
doloꝛis.℞.olei roſ.⁊ aceti ⁊ aque ferrate.aā.ptes equa/
les:diu agitētur ⁊ cōtundantur donec impigueſcant: de/
inde actualr frigidis:liniatur caput : maxime pars coꝛo/
nalis. Si aūt cōcomitatur inſtātia vigiliarū addat opy
parum. ¶ Aliud ad idez.℞.vnguentū Galeni.ʒ.iij.⁊ la
uet lotionib⁹ pluribus cū ſucco ſolatri lactuce cucurbite
ſemperuiue endiuie ⁊ ſucco vue acerbe:deinde liniat ca
put:vt dictum eſt. ¶ Aliud ad idē.℞.olei roſ. olei vio/
lati.aā.ptes equales cū pauco aceti ⁊ ſucco agreſte ⁊ mo
dico camphoꝛe:diu contunde donec pingueſcat : ⁊ capiti
ſupponat. ¶ Embroca ꝯferēs.vt ſupra.℞.roſ. nenufa/
ris violaꝝ oꝛdei excoꝛticati folioꝝ ſalicum maluarum.
aā.M.ij.decoquātur in aq̄ que per cānulaz viridē capi/
ti ex alto fundatur:vbi tamē nō ſit timoꝛ de catarro:vbi
aūt fuerit inſtātia vigiliaꝝ addantur coꝛtices papaueris
albi ⁊ lactuce.aā.partes equales.Si aūt intendimus ad
aliqualē ſolutionē addat camomille ptē.i. ¶ Alid em/
broca vbi cōiungit inſtātia vigiliarū.℞.violaruz ſicca/
rum:oꝛdei excoꝛticati : ſemis cucurbite coꝛticis eius:ſe/
minis lini pſily coꝛticum papaueris:ſeminis altee: ſemi/
nis lactuce:ſeminis roſa.aā.partes equales: decoquātur
in aqua vſq₃ ad ꝯſumptionē quarte ei⁹ ptis: deinde fac
embroꝛcationē ab alto. vt dictū eſt. ¶ Aliud reſolutiuuz
⁊ ſedatiuū.℞.folioꝝ maluarū:aut radicum:aut ſeminū
earuz:aut oium ſimiliter ⁊ oꝛdei excoꝛticati ⁊ roſarum ⁊
violarū ⁊ folioꝝ ſalicum ⁊ folioꝝ cucurbite:aut coꝛticuz
eius:aut ſeminis eius ⁊ melliloti.aā.partē.i.floꝛū camo/
mille ad quātitatez omnium:decoquātur in aqua ⁊ fiat
embroꝛcatio.vt dcm̄ eſt. ¶ Epithima ad idē.℞. ſemina
croci pſily ſepatiz ſiue ꝯiunctiz:dimittat in infuſione in
aceto:deinde conquaſſent ⁊ mucilago capiti ſuperpona/
tur cum petia. ¶ Emplm ad idē vbi eſt intētio ad reſol/
uenduz.℞.floꝝ camomille:farine oꝛdei:radicū altee:ſe
minis lini:coꝛticum papaueris nenufaris: cōtere cū oleo
roſ.⁊ vio.aut pmiſce in foꝛma emplaſtri:⁊ capiti ſuppo/
nat. ¶ Aliud.℞.ſucci extremitatū vitis.ʒ.i.ʃ.farine oꝛ/
dei.ʒ.ij.olei roſ.quātum ſufficit ad aggregādū in foꝛma
empli. ¶ Aliud ſedās ſodā pulſatiuā ⁊ emigraneā cali/
daz.℞.farine oꝛdei:trium generū ſandaloꝝ roſ.ſief me
mite achatie boli ar. faufel:ſemis lactu.aloes: cāphoꝛe.
aā.ʒ.ij.⁊ cum mucilagine pſily ⁊ ſucco poꝛtulace:aut la/
ctuce aggregētur omnia ſimul in foꝛma empli ſiue leni/
menti:⁊ epithimet ex eo caput. ¶ Suffumigium cōue/
niēs ad idē.℞.ſandali citrini faufel roſ.aā.ʒ.ij.ʃ. cāpho
re.ʒ.i.ponātur in vaſe ſtricti oꝛificy cum aqua roſ.quā/
tum ſufficit:⁊ obturet oꝛificium eius ⁊ dimittat vt bul/
liat in cinere calido : deinde deponat ⁊ recipiat fumum
ei⁹:⁊ ſi ex eo timpoꝛa aſpergātur : aut lauet ex eo facies.
ſi aūt vigilias patiat coꝛticē papaueris cum eis adde.ʒ.
iij.⁊ plus ⁊ min⁹ ſm q̄ vrget neceſſitas. ¶ Aliud ſuffu/
migiū ad idē reſoluens.℞.roſ.ſandaloꝝ citrinoꝝ ligni
aloes.aā.ʒ.ij.floꝛum camomille.ʒ.iij.aque roſ.quātum
ſufficit:⁊ fac vt prius. ¶ Caputpurgiū.℞.olei vio.nenu/
farini cū pauca camphoꝛa:aut cuz oleo de ſemine cucur/
bite dulcis:aut cum oleo de ſalice:⁊ ex his fiat caputpur
giū diuiſim ſiue ꝯiunctim. ¶ Aliud.℞.opy camphoꝛe.
aā.ptes eq̄les fiāt colyria: ſic lentes ⁊ diſſoluātur vnum
aut duo in oleo violato:aut oleo de cucurbita ⁊ diſtille/
tur in naſum ⁊ aurē:eſt.n.verax. ¶ Aliud ad idē.℞.ſpo
dy.ʒ.ij.opy.ʒ.i.croci.ʒ.ʃ.cōfice cū aq̄ in modū pillularuz
paruaꝝ:⁊ adminiſtrētur cū lacte mulieris: aut oleo vio/
lato:deinde poſt hoꝛā fac caputpurgiū cum lacte mulie/
ris ⁊ aliquo ex alys ſupraſcriptis.Ad idē ꝯfert oleū roſ.
cum aceto conquaſſatū poſitis in vaſe vitreo ad odoꝛan
dum.Aliud.℞.amili nabat.aā.ʒ.ij. opy.ʒ.iij. ſpody.ʒ.i.
croci.ʒ.ʃ.⁊ fac ſicut primū. Ad idē.℞.ſief memite fau/
fel:ſeminis iuſquiami:ſeminis lactuce roſ. ſandaloꝛum:
opy:radicis mādragoꝛe.aā.ptes equales: fiat ex eis ſief
⁊ fricet ex eo ſup cute cum oleo roſ.aut viol. cuz pauco
aceto diſtillet in naſum ⁊ aurē ⁊ pprie loci doloꝛis:⁊ ſa/
nabitur ſi deus voluerit.

¶ De epilepſia cuz grauitate capitis ⁊ vertigine p inter/
ualla poſt febres ⁊c. Conſilium. XI.

Vir egregius Jacob⁹ Luani d̄ No/
uaria paſſus ē febꝛes
difficiles cuz extenuatione coꝛpoꝛis ⁊ pſtra/
tione quaſi vltima appetitus a pncipio Fe/
bꝛuary proximi p̄teriti per multos mēſes: ⁊
in hoc tēpoꝛe inceperunt crura tumefieri ⁊ redeunte ap/
petitu ⁊ recedēte febꝛe perſeuerauit tumoꝛ q erat vndi/
mia flegmonides occupans crura ⁊ coxas: ⁊ cum hoc ex
interuallis ſuperueniebat heriſipilla cuz ruboꝛe pruritu
⁊ veſicatione cutis:⁊ fuerunt ſibi facta duo cauteria ſin/
gulum in ſingulo talo: ⁊ veſica vna groſſa nata eſt in al/
tero

fero crurium ex quo remāsit vlcus: ⁊ per oppositionem fortium infrigidātium detumuerūt crura: ⁊ ipse incidit vehemētez emigraneam: ⁊ modo est quarta dies: passus est duos paroxismos epilepsie in die vna: ⁊ facta purgatione remansit sine febre ⁊ mitigat⁹ est dolor capitis: sed remāsit grauitas in capite: ⁊ ex iteruallis v̄tigo. Scribemus ꝙ̊ hic breue ꝯsilium pro eo vtile ⁊ nō pōposum.

¶ Sumat in cibis panem de frumēto mūdo ⁊ sano bene pistum multū fermētatuz ⁊ multū coctum: ⁊ reliquos fugiat. ¶ Carnes sumat pulloꝝ ꝑdicum fasianoꝝ turturū ⁊ paruaruz auium degētium in arboribus ⁊ pratis boni saporis ⁊ odoris ⁊ carnes hedorum ⁊ vituloꝝ lactātium ⁊ castratoꝝ aialium ⁊ caprioloꝝ ⁊ aprorū iuuenum: ⁊ reliquas dimittat. ¶ Caseum lac ⁊ sanguinem ⁊ multam pinguedinem nō comedat: et oleum oliuaruz est melius cum butyro: ⁊ pro ferculo sumat brodiū carnium vel panem coctū vel oua dissoluta in aqua cuz agresto vel succo aranceoꝝ: ⁊ dimittat legumina ⁊ victualia de pasta et pultes nisi de farina ordei: aut farris: ⁊ ipsum ordeum et far facta in ferculis sunt conuenientes. ¶ De herbis tm̄ rutha ⁊ maiorana ⁊ origanū ⁊ calamētum sunt vtiles: et borago ⁊ buglossa ⁊ endiuia ⁊ mellissa tolerātur: ⁊ fugiat oīno apium tanꝙ̄ inimicū nature. ¶ Pisces ⁊ granari ⁊ cancri dimittant̄ etiam ⁊ anguille tam saliti ꝙ̄ recētes.

¶ De fructibus pōt vti vuis passis ⁊ ficubus siccis ⁊ recētibus ⁊ granis pini ⁊ amigdalis cuz çuccharo ⁊ auellanis assatis: ⁊ post cibū citonys assis: aut piris assis in parua quātitate: ⁊ reliquos fructus dimittat.

¶ In potu sumat vinū albū vel pauci coloris bn̄ tēꝑatū cū aq̄ çuccharata ⁊ nō suꝑabūdet in potu: neqz in cibo.

¶ Dormiat in lecto de nocte capite bn̄ eleuato suꝑ latere bn̄ cooꝑtus: ⁊ etiam somnū diurnū caueat: ⁊ sufficiāt sibi septem hore in die naturali: oībus pensatis.

¶ Prouideat ꝙ omni die habeat bn̄ficiū vētris ⁊ nō satisfaciente nā iuuet se cum clisteri vel suppositorio. Loco exercity faciat sibi in mane post egōnez fricari brachia spatulas ⁊ dorsum ⁊ nates trahendo deorsum: ⁊ postea pectinare caput ⁊ leuiter fricari.

¶ Caueat a coitu ⁊ ira ⁊ tristiᵃ ⁊ assumat gaudiū tēꝑatū.

¶ Ista sunt descripta de regimine dimittendo aerem: qa credo ꝙ habitabit in loco sicci aeris ad leuez caliditatē tendētez: ⁊ in tēpore nebuloso vel pluuioso vel ventoso stabit domi in bono lecto clauso.

¶ Ueniēdo ad medicinalia: cuz erit Nouarie capiat primo hūc syrupum ꝯsiderādo ꝙ epar habet calefactum ⁊ sanguinem infectū cholera ⁊ flegmate. ℞. syrupum cōmuniuz frigidoꝝ. ℥. ij. folioꝝ endiuie. M. i. seminis peonie. ℥. ß. sticados arabici. ʒ. ij. fac bullire omnia in lib. iij. aque vsqz ad medietatis ꝯsumptionez: postea colet̄: ⁊ in colatura addat̄ çucchari. ℥. v. mellis dispumati. ℥. i. clarifica: ita vt sit syrupus pro quatuor vicibus: etiam sumat̄ calidus in aurora. ¶ Sumpto syrupo: ⁊ purget̄ cuz istis pillulis. ℞. pillłaꝝ de ieralogodion. ℈. ij. sumant̄ duab⁹ horis ante diem cū custodia. ¶ Facta purgatiōe ista sequētibus dieb⁹ sumat in mane in aurora. ʒ. ij. huius electuary. ℞. plirisarcoticon. ℥. ij. triuz sandaloꝝ. ʒ. i. misce: ⁊ postꝙ̄ totum sumpserit reficiat de nouo. Sed si vrina sua dimittat illā rubedinē quā habet: tūc sumat solū plirisarcoticon: aut diamuscuz dulce: aut ꝯfectionem de piretro: descriptione Mesue in caplo de epilepsia. ¶ Itez in mane post factam purgationē masticet per horaz mediuz coclear huius masticatory. ℞. masticis. ℥. i. piperis integri. ℥. ß. in granis. ¶ Item quādo non masticet vtatur capitpurgio: ⁊ sufficit pro isto traycē per nares succuz que exprimitur a blite cruda pistata tribus vel quatuor vicibus. ¶ Item est ꝯueniēs dimissis caputpurgio ⁊ masticatorio gargariçare aquam mellis cum pipe: ita ꝙ ad vnaz lib. aque mellis ponantur. ʒ. ij. piperis pistati.

¶ Cōuenit etiaz quousqz cessant capitis grauitates sumere in mēse bis. ʒ. i. harum pillularū: sine qbus esse nolo. aā. partes equales. ¶ In nocte super suo puluinari teneat h⁹ sacculum: ⁊ suꝑ illud teneat caput. ℞. folioꝝ ruthe siccoꝝ. ℥. iiij. semis peonie: radicuz peonie: maiorane sicce. aā. ℥. i. gariof. gallie muscate. aā. ʒ. i. ß. fac puluerez: ⁊ sumat̄ in sacculo ex pāno lini subtili: ita vt extendatur super puluinari. ¶ Item de simili puluere liget in pāno subtili. ℥. ij. cum. ℥. ß. nigelle torrefacte: ⁊ teneat̄ in manu ad odorāduz in die. ¶ Ultimo nō p̄termittat vsum clisterioꝝ in qbus ponat̄ saltem semꝑ. ℥. i. ierepigre pro vice cum decoctione cōmuni ⁊ oleo ⁊ sale: ⁊ post cibū vtatur coriādro correcto. ¶ De vlceribus autem crurium ⁊ tumore relinquimus chirugico suo qui secū ibit. ¶ Et hec sufficiant cum laude dei.

¶ De epilepsia per ꝓpriū nocumētū cerebri a mā̄ mixta que ꝓnūtiat paralysim ⁊ meł̄iam. Cōsiliū. XII.

Dispositio nobilis viri ⁊c̄. annorum xxxv. est epilepsia per ꝓprium nocumētū cerebri: cuius paroxismos tam fortes ꝙ̄ debiles cōcomitat̄ stupor sinistre partis: aut quo ad manū magnaz tm̄: aut quo ad pedem etiā: ⁊ fortes paroxismos p̄cedit: ⁊ sequit̄ tremor cordis huius morbi cām ꝑm ea que cōprehendi possunt est humor flegmaticus a dn̄io: lz aliquādo quedam sit ibi male cholere ꝑmixtio. Sil'iter vt puto humores melācholici qd̄ ondit̄ ex motu sanguinis ad hemorroidales venas hora fortium paroxismoruz. ¶ Et quia ex interuallis mensium iam passus est tres valde fortes paroxismos ⁊ multos debiles ⁊ egritudo durauit iam qbusdam annis: ⁊ est per cerebri ꝓp̄etatez: iudicādum est in dubio magis de timore ꝙ̄ de spe. sed ad mitigādum morbū: ⁊ ꝓhibēdos morbos quos hic dicta ꝓnūtiat. s. paralysim ⁊ melācholiā. ¶ Uidet̄ ergo mihi vtēdum esse regimine sex rerū nō nālium: vt scribet̄ infra: ⁊ regimē medicinaꝝ: sed hic dimittā regimen sex rerū nō nāliuz: ⁊ pro cōplendo ista recurre ad ꝯsilium illius dn̄e Uicētine qd̄ est de p̄focatione matricis vel epilepsie.

¶ Descendēdo ad medicinalia videt̄ mihi ꝙ omni anno bis sit purgādus ordinate: semel in autūno: ⁊ semel ante mensem Aprilis. In autūno sumat prius hūc syrupum. ℞. epithimi: floꝝ sticados. aā. ʒ. vi. acori: hyssopi: calamēti: origani: hasce: calamē. aā. ʒ. ij. ß. radicis: ⁊ semi. peonie. aā. ʒ. ij. anisi piretri. aā. ʒ. i. ß. piperis longi. ʒ. i. çinçiberis. ʒ. ß. passularum enucleatarū. ℥. ß. bulliāt in aqua sufficiēti vsqz ad duarum tertiarū cōsumptionez: ⁊ in fine coletur ⁊ addat̄ aceti squillitici. ℥. iij. mellis lib. i. ß. ⁊ bulliāt quousqz habeant spissitudinē syrupi: ⁊ iteruz aromatiçētur cum cinnamomi: çinçibere: pipis nigri: nucis muscate. aā. ʒ. i. ligent̄ in pāno: ⁊ suspēdant̄ dum bullit in syrupo: ⁊ de hoc syrupo sumat. ℥. ij. pro vice cum. ℥. ij. aque feniculi: ⁊. ℥. i. aque maiorane: ⁊ hoc fiat sex vicib⁹. ¶ Sūpto syrupo purget̄ die septima cum istis pillulis. ℞. aristologie rotunde: castorei: salis indi siselcos. aā. ʒ. i. trociscoruz de squilla: radicis peonie. aā. ʒ. i. ß. ierepigre: sticados: epithimi. aā. ʒ. ij. ß. agarici. ʒ. iij. polipody. ʒ. i. ℈. ij. colloquintide. ʒ. i. ℈. ij. turbith. ℥. ß. mirabolanoꝝ nigrorum emblicoꝝ belliricoꝝ. aā. ℈. ij. ß. lapidis laçuli abluti. xxx. vicibus cum aqua buglosse. ʒ. iij. ℈. i. mirabolanorū citrinoꝝ: ellebori nigri: camepitheos: camedreos. aā. ʒ. ij. ꝯfice cum oxymelle squillitico: ex his pillulis sumat post dictum syrupum. ʒ. i. ß. vel si p̄senti medico videtur

sumat pillularum cochiarum Almãsoris.ʒ.iiij.⁊ in die
qua sumit pharmacum caueat a frigore.¶ Facta purga
tione sumat omni mane vsq; ad sex dies oxymellis sql-
litici.℥.i.syrupi de sticados.℥.ß.aque maiorane et fenicu-
li.añ.℥.i.ß.⁊ iterum purgetur sumẽdo ex predictis pillu-
lis.ʒ.i.tm̃.¶ His duabus purgationibus factis omni se-
ptimana saltẽ semel sumat de sero cum vadit dormituꝫ
ʒ.i.pillulaꝝ de iera Galeni:ſm descriptionem Nicolai.
⁊ pro tũc leuissime cenet.¶ In diebus in quibus nõ su-
mit pillulas istas ꝯuenit omnibus duobus mensibus se-
mel purgari cum iera diacolloquintidos posita a Me-
sue in caplõ de epilepsia:⁊ sumat pro vice.ʒ.i.ad plus: et
aliquãdo.ʒ.ij.¶ Quãdo nõ sumit dictas purgationes:
aut ex paroxismo vel alia causa:faciat fieri loco pillarũ
de iera Galeni in vice vna vnum clistere hoc modo.℞.
asse:hyssopi:absinthij.añ.℥.ß.pulpe colloquintide.ʒ.ij.cẽ
tauree minoris.℥.ß.bulliãt in aqua:⁊ coletur ⁊ addat̃ car
thami.℥.i.ß.olei de keruã.ʒ.v.salis.ʒ.ij.fiat clister.¶ Et
lꝫ multis alijs modis purgari possent isti videntur mihi
meliores in quibus videt̃ cõsiderãdum q tempore ma-
gni frigoris non exhibeantur nisi infirmo prius quibus-
dam diebus stante in camera calida ⁊ nõ egrediẽte ex-
tra:⁊ similiter in die pharmaci ⁊ die sequẽti:in tempori-
bus v̍o magni caloris non sumat purgationes nisi cum
pillulis iere Gal.suprascriptis.¶ In vere circa mediuꝫ
Martij vel finem purgetur simili modo:sicut dictũ est
de autũno:nisi q paucuꝫ plus potest de solutiuo exhibe-
ri.Et hec pro solutione sufficiant.

¶ Ultra istas euacuationes que sunt vniuersales:est ca-
put post duas generales veris purgatiões ⁊ autũni simi-
liter purgãdum cum masticatorijs ⁊ gargarismis: itaq;
scribam plura:ex qbus eligat magis placita: sed aduer-
tat q quasi omni die ante prãdium istis vtat̃.¶ Masti
catoriuꝫ vsuale.℞.piretri.℥.i.masticis.℥.i.ß.pulegij ori-
gani.añ.ʒ.ij.pistentur hec oĩa bene ⁊ fiant sacculi de pã-
no lineo ad quãtitatem auellane:⁊ impleãtur dicto pul-
uere ⁊ bene suantur: deinde omni mane masticet̃ vnus
per horam mediam spuendo flegma ad os descendens.
¶ Aliud.℞.piretri.ʒ.i.sinapis.ʒ.i.ß.stafisagrie.ʒ.iij.sa-
lis aromatici.ʒ.ß.masticis cere.añ.℥.ij.dissoluantur ma-
stix ⁊ cera ad ignem:⁊ cuꝫ eis incorporẽtur p̃dicta:⁊ fiãt
forme ad magnitudinẽ auellane ⁊ masticet̃ omni mane
vna per quartã partem hore.¶ Qñq; cõuenit gargari-
sma ⁊ bonũ ⁊ vsuale est hoc.℞.sinapis.℥.i.aceti fortissi-
mi.lib.i.aceti squillitici.℥.iij.bulliãt simul per quartam
partẽ hore.Deinde cum illo fiat gargarizatio:⁊ hoc quã
do non masticat ⁊ plus mũdificat caput q̃ masticatio.
¶ Quia v̍o p̃ter euacuationeꝫ oportet ꝯfortare cerebrũ
⁊ digestiuam:ideo puto oĩno sibi ꝯuenire:q quãdo non
purgat̃ cum aliqua medicina sumat mane tẽporibus fri
gidis:⁊ p̃cipue factis dictis purgatiõibus maioribus ali-
quod de dictis electuarijs.¶ Iteꝫ vtatur in tẽpore hye-
mis odoramẽto facto ex ambra ⁊ musco ⁊ rosis ⁊ mace
⁊ gariofil.⁊ ponat̃ triplum omniũ de cortice citri.¶ Et
in tẽpore estatis odoret rosas ⁊ poma odorifera ⁊ melis-
sam ⁊ mellilotum ⁊ folia myrti.¶ Item cum cibis sem
per ponat ad bulliẽdũ plures ducatos aureos nouos:au-
rum in alia forma puruꝫ:⁊ portet in manibus hyacintũ
ligatuꝫ in anulo.¶ Et quia ex infinitis sibi conferenti-
bus iudicio meo oĩbus cõpensatis elegi meliora non vo
lo cum multitudine rerum effectuꝫ cõfundere:sed facio
dicẽdi finẽ:cum p̍muꝫ illos ad quos ptinet aufsauero q
in rebus medicinalibus administrãdis ꝯsulant medicũ
presentem bone conscientie:⁊ ostendant sibi consilium.
Et hec puto cum dei laude sibi sufficere.

¶ De melãcholia non confirmata in venis cerebri quasi
vt mortem timeret. Consilium. XIII.

Iste nobilis adolescẽs sequenti ve-
re erunt duo anni q in-
cepit tristari sine causa ⁊ timere ne ꝑpter sti
pticitatẽ vẽtris moreret̃:lꝫ nõ multã vẽtris
stipticitateꝫ pateret̃:⁊ ad hoc venit modo ex
vna modo ex alia causa morteꝫ timere:⁊ tãdem incepit
plorare de se:⁊ cuꝫ tristitia viuere:adhibito debito regi-
mine cõualuit:⁊ in autũno iterum excitata est fere simi
lis dispositio in tristitia ⁊ timore mortis. Et cum in hye-
me tepesceret iteruꝫ in vere exacerbata fuit:⁊ sic postea
in autũno p̃terito:nec apparet fortis rugitus:nec vomi-
tus:nec malitia appetitus:nec fortis nigredo in corpore:
neq; venaꝝ plenitudo:nec restrictio hemorroidaꝝ:neq;
est homo ꝯsuetus cibis de sua ꝓꝓetate melãcholiam ge-
nerãtibus:⁊ est frigidi cordis nãliter boni ingenij: etiaꝫ
in pueritia solliciti studij:quietoꝝ morum:macer ⁊ frigi
dus.¶ Ex qbus oĩbus concludo q patit̃ melãcholiam:
nõ tamẽ ꝯfirmatã ꝑpter melãcholiam nãlem abũdan-
tem in venis cerebri cui si cõicat aliqđ mẽbrum : maxi-
me est cor frigidũ ⁊ siccuꝫ existẽs.¶ Apparet 2° q opor
tet nõ negligere eius curam:imo quãto diligẽtius potest
fieri cito succurrere:q2 cura est facilis in principio si dili
gẽs adhibeat̃.Et sit infirmus obediens:sed in ꝓcessu fit
difficilis:⁊ quãdoq; impossibilis.vt patet legẽti p̍mam
tertij.caplõ de melĩa:⁊ p̍mũ ꝯtinẽtis ꝓportionali caplõ:
⁊ tertiuꝫ de interioribus:⁊ nõ confortãdo illos ad quos
ptinet.vt cum sollicitudine ꝑsequant̃ : ⁊ cum celeritate
incipiant dabo cõsilium. Premonẽdo ne confidãt cõua
lescentia que accidit in hyeme:quoniam postea exiccat̃
in vere.Et deus det vobis auxilium.

¶ Aer sue habitationis sit clarus subtilis vicinus tẽpera
mẽto in caliditate:sed humidus : ita q in tẽporibus sic-
cis irroret̃ camera cuꝫ aqua:⁊ habitet potius iferiora q̃
supiora:sed caueat a grosso ⁊ obscuro ⁊ fetido ⁊ semꝑ ha
beat lumẽ:ẽt de nocte ⁊ nõ ꝯuerset̃ solus:⁊ caueat vehe-
mẽtiã frigoris ⁊ nimiũ caloris excessuꝫ:⁊ si ponant̃ odo-
res pomoꝝ ⁊ corticũ citri:⁊ floꝝ delectabiliũ erit vtilis.
¶ Exercitet̃ mane ieiuno stõcho exercitio ambulãdi per
loca delectabilia:iuxta ripias fluuioꝝ cuꝫ delectabili so
cietate in quo exercitio habeat diuersa diuerticula rege-
scendi ⁊ vidẽdi loca diuersa ⁊ amena:nõ tñ ita exerceat̃
q multũ laboret:ſꝫ oĩmodã getẽ ⁊ loca solitaria ⁊ obscu
ra penitꝰ fugiat:⁊ breuiter ita ꝓuideatur vt semꝑ sit quo
dãmodo in negocio:aut ambulãdi:aut alicuiꝰ ludi hone-
sti:aut cõferẽdi cum amicis:aut ordinãdi viridaria vel
structuras domoꝝ vel oĩno aliqd faciẽdi:in quo tñ faciẽ
do nõ sit nimius labor corporis ne c̃ius:neq; multa cogi
tatio:nec semꝑ vno modo exercitij teneat̃:sed varient̃.
¶ Prouideat cuꝫ omni diligẽtia q bñ dormiat in came-
ra tempati aeris ad humiditatẽ tendẽtis:sed nõ frigidi:
⁊ sit in camera ꝯtinue lumen satis magnũ:⁊ ipse bene so
ciatus cuꝫ ꝑsonis sibi dilectis:⁊ dormiat capite eleuato:
corꝑe bñ coopto:incipiẽdo somnuꝫ vna hora cum dimi-
dia post cibum:⁊ dormiat vsq; ad octo horas in die nãli
ad minus:⁊ si põt sit somnus in nocte:aut in mane ante
tertias:⁊ si nõ sufficiẽter dormit in nocte dormiat etiam
in meridie.Or si ꝯtingat ipsuꝫ incipe vigilare ⁊ nõ bene
dormire si est ꝑpter causam manifestaꝫ remoueat̃ cau-
sa.Si v̍o non cum cibis ⁊ potibus ⁊ balneo ⁊ lauandis ⁊
odoramẽtis ⁊ vnctionibus ꝓuideatur ita vt dormiat:et
ego inferius describaꝫ plura somnifera ad predictas in-
tentiones:⁊ hoc nullo modo negligatur:⁊ ab ipso diligẽ-
ter perquiratur.¶ Et iam est adhibenda diligẽtia ma-

xime

ꝑime in alys tꝑib⁹ plus ꝙ̄ in hyeme ꝙ omni die habeat
bñficiuꝫ ventris:⁊ si nõ cum alio iuueꝝ cũ clisteri in quo
ponaꝝ ierapigra:aut bibat in mane aquã in qua decocta
sint absinthy romani.ʒ.y.aut sumat quãtitatẽ ciceris d
aloe rubeo vna hora ante cibuꝫ:aut cum alys medicinis
leuibus:de quibus dicemus infra. ¶ In cibis v̓o dꝫ ca/
uere a reb⁹ acutis:sicut synapis ⁊ çinçiber ⁊ piper ⁊ allia
⁊ cepe ⁊ porri ⁊ vina valde potentia antiqua ⁊ a sale ⁊ a
rebus vehemẽter salitis: ⁊ a rebus acribus vehementis
acetositatis:⁊ a rebus ponticis. Et sit cõtentus dulcibus
nõ vehemẽtis dulcedinis ⁊ insipido ⁊ vnctuoso.Et simi
liter dꝫ cauere a rebus grossi nutrimenti: ⁊ a rebus ven/
tosis ⁊ difficilis digestionis quare particulariter sumen/
di sunt cibi quos dicã statim. ¶ Sit eius panis ex optia
farina minuti ⁊ albi frumẽti mundi a rebus extraneis:⁊
maxime a lolio anni sui:⁊ bñ mũda a furfure ꝯfect⁹ cuꝫ
aqua pluuiali vel currẽte bñ pistus bñ fermẽtat⁹:⁊ suffi/
cienter decoct⁹ inter ꝓmã ⁊ tertiã diẽ:⁊ nõ comedaꝝ ca/
lidus:sic̄ a furno portaꝝ: ⁊ sit sine sale. Reliquos aũt pa/
nes sicut opirũ ⁊ açimũ:vel ex maculato fermẽto:vel ex
milio:aut ex alys granis penit⁹ dimittat. ¶ Carnes eius
debẽt esse humide ⁊ facilis digõnis sub talis nutrimẽti:
sicut pulloꝝ:⁊ auiculaꝝ degentiũ in arboribus:⁊ agnoꝝ:
⁊ castratoꝝ annualiuꝫ:⁊ vituloꝝ lactantium paruoꝝ. Et
dimittãꝝ oẽs carnes veteres cuiuscũqꝫ generis:⁊ oẽs car
nes multũ grossi nutrimẽti:sicut iuuẽcoꝝ ⁊ hircoꝝ ⁊ por
coruꝫ ⁊ oẽs carnes syluestres maxime leporis caprioli ⁊
cerui.Sed fasiana femina ⁊ iuuenis ⁊ ꝑdicis iuuenis q̄/
quille iuuẽcule:ꝑtertiꝫ si habeãt satis d pinguedine pñt
tolerari.Et silr̄ dimittanꝝ oẽs carnes multũ calide:sicut
precipue caro anatis:⁊ postea caro anseris ⁊ caro colũbi:
⁊ dimittanꝝ merlus:⁊ similes ꝑꝑ grossitieꝫ sui nutrimẽ/
ti.Turtures aũt iuuencule: ⁊ mediocriter pingues cõce/
dunꝝ:⁊ silr̄ dimittanꝝ epata:⁊ oia interiora excepto epa/
te pulli:⁊ melius est vt comedantur elixate ⁊ assate sunt
meliores frixis. ¶ De piscibus sunt ei cõuenietes pisces
boni odoris ⁊ boni saporis hñtes carnes frangibiles: et
debent hr̄e has cõditiones. Prima ꝙ habeãt squamas:
ꝓpter cui⁹ defectũ dꝫ fugere anguillas ⁊ murenas:⁊ lam
predas:⁊ pallamitas:⁊ pasceres:⁊ tũnos: ⁊ sturiones:⁊ si/
miles.Scḋa cõditio ꝙ sint parui ꝓpter defectũ dimittã
tur magne tenche:⁊ magni lucy vel carpane ⁊ silr̄s.Ter
tia cõditio ꝙ sint de libero mari:aut de fluuio currente:
sed nõ de stagno:neqꝫ de vallib⁹. De lacu v̓o nõ sunt ita
boni:sed vbi habuerit inter currentẽ fluuiũ:⁊ funduꝫ nõ
cenosuꝫ toleranꝝ.Quare põt sumere de aqua dulci thi/
malos strigias varones auallanas agones lucios ⁊ etiaꝫ
trutas:tenche aũt ⁊ carpane ⁊ ꝑsici vtplurimũ: ⁊ scardue
⁊ tygry:melius est ꝙ dimittãtur ⁊ comedanꝝ elixi cum
aqua ⁊ vino ⁊ aliquantulo aceti. Sed de mari meliores
sunt barbones qui alias vocanꝝ trilie ⁊ aurate ⁊ varioli
⁊ menule ⁊ sardões ⁊ aghioe ⁊ cephali ⁊ rumbi ⁊ corui ⁊
spinole ⁊ similes:nisi capianꝝ in sterquilineis ciuitatum.
Cancri gambri ⁊ oẽ genus ostracoꝝ:sicut cõche:⁊ cappe:
⁊ vmbelici penitus dimittanꝝ. ¶ Omne genus fungoꝝ
⁊ tuberꝝ est penit⁹ dimittẽduꝫ. ¶ De granis v̓o ꝯueniũt
far ⁊ ordeũ bene cocta:⁊ riçum toleraꝝ si sit bene coctuꝫ
cũ bonis carnibus pinguib⁹:⁊ aliter nõ.Sꝫ cicera ⁊ fabe
⁊ fasioli ⁊ pisa ⁊ cicercule ⁊ robillia siue sicca siue recen/
tia dimittanꝝ:⁊ silr̄ miliuꝫ ⁊ panicũ:⁊ suꝑ omnia lentes.
¶ Caseum melius est oĩno dimittere:sed si comedaꝝ sit
pinguis ⁊ recens cũ pauco sale:⁊ in pauca quãtitate.reliq
aũt penitus dimittãtur. ¶ De herbis in tꝑe estatis cõue
nit endiuia ⁊ cicorea:⁊ qñ nõ bene dormit lactuca. Et oĩ
tempore estatis ꝯuenit vti boragine buglossa spinachys
cucurbita:⁊ tenello feniculo:⁊ folys rapunciliorꝫ ⁊ mel/
lissa siue citronella:sed apium ⁊ petrosilinũ ⁊ macedoni/
cum dimittat ꝑꝑ ꝓuocationẽ ⁊ maiorana ⁊ sisimbriuꝫ ⁊
mentrã ⁊ serpilluꝫ ⁊ mẽthastrũ ⁊ origanũ: quia ꝑticipãt
acuitate ⁊ oẽs herbas amaras debꝫ dimittere ⁊ caules ⁊
cappucios ⁊ bletas:q̄r ex eis generaꝝ melancholicus hu/
mor:⁊ eruchã:q̄r corrũpit sanguinẽ:⁊ synapiꝫ ⁊ nasturtiũ
ꝑꝑ cãs prius dictas: ⁊ silr̄ dimittat tallos plantoꝝ: sicut
teneritates vitiũ:⁊ sparagos:⁊ talia que aliqñ comedũꝝ.
¶ Radices q̄bus vtimur in cibis debent dimitti:sicut
radix petrosilini:⁊ pastinaca:⁊ daucus:⁊ carotũ: q̄r ꝓuo/
cant vrinã:⁊ acuẽdo subtile:⁊ dimittẽdo grossuꝫ: ⁊ rape:
⁊ napones:q̄r sunt grossi nutrimẽti: ⁊ raffani ꝑꝑ cãm su/
perius dictã:⁊ simpl̄r allia ⁊ porri ⁊ omne genus cepaꝝ.
¶ De fructibus cõcedunꝝ ei vue recentes bñ mature:⁊
passule:⁊ cerasia:⁊ pruna:nõ tñ in multa quãtitate: ⁊ po/
ma cocta:⁊ pira post alios cibos:⁊ granata dulcia: ⁊ cito/
nia ꝯfecta:⁊ persica sicca ⁊ humida:sed ficus sicce dene/
ganꝝ ei:⁊ nespilla:⁊ sorba:⁊ corna:⁊ castanee: sed auella/
ne:⁊ amigdale ⁊ fistici toleranꝝ:⁊ similiter grana pini:et
melones nõ in multa quãtitate: ⁊ medulle citrulli: ⁊ an/
gurie nõ multũ excedentes in quãtitate: ⁊ cucurbite de/
cocte cũ bonis carnibus in estate: ⁊ dimittanꝝ oĩno mel/
lorigene. ¶ Uitelli aũt ouoꝝ gallinaꝝ:⁊ etiã ouũ totum
dum sunt recẽtes ⁊ tremuli cõcedunꝝ ei:imo cõueniunt:
sed multũ cocta qualr̄cũqꝫ denegantur. ¶ Uictualia de
pasta si sint fermẽtata ⁊ liquida: sicut fermẽtini: ⁊ simi/
les cõcedunꝝ aliquãdo:sed nõ in ea quãtitate ꝙ faciant
cadere in oppilatiões: sed macharoni ⁊ gnochi ⁊ lagane
grosse ⁊ artoclee dimittãtur ⁊ similia. ¶ Et oĩno diligen
tissimũ adhibeat studiũ.primo in comedendo res humi
das.secũdo ꝙ sint facilis digõnis. tertio ꝙ sint in quãti/
tate qua bñ digerãtur.nã qñ sentiret corrũpi cibũ in sto/
macho dꝫ subito vomere:⁊ nullo mõ retinere: ꝙ si h̄ nõ
est ei possibile dormiat:⁊ quiescat bñ cooꝑtus donec sen
tiat stomachuꝫ vacuũ: ⁊ tũc premisso clisteri lenitiuo su/
mat cibũ. ⁊ quarta ꝯditio est ꝙ nõ sumat scḋꝫ cibuꝫ nisi
digesto primo. ⁊ q̄nto ꝙ sumat in tanta quãtitate ꝙ non
sentiat in stomacho grauitatẽ:neqꝫ eructuationẽ. Et vl/
timo ꝙ sint tãte quãtitatis:⁊ talis qualitatis ꝙ sufficiãt
ad ipm̄ impinguãduꝫ. ¶ Potus aũt ei⁹ dꝫ eẽ vinũ albũ
claꝝ medie vinositatis ꝑmixtũ aliqualr̄ cũ aqua cocta:
⁊ potet sufficiẽter:caueat tñ a suꝑfluitate:vina v̓o grossa
⁊ nigra turbida:⁊ mustũ nõ bñ purificatũ: ⁊ vina multũ
potẽtia dimittat penit⁹. ¶ In accidẽtib⁹ aĩe est diligen/
tissime ꝓuidẽduꝫ ne oĩo tristeꝝ:aut irascaꝝ:aut ꝓfundet
se in cogitatiõe:aut aliquẽ habeat timorẽ aut odiũ: sꝫ sit
diligẽtissimũ studiũ in dãdo sibi alacritatẽ ⁊ bonã speꝫ:
⁊ ꝑmutãdo cogitatões suas quadã die ad vnã rem dele/
ctabileꝫ ⁊ honestã.Alia die ad aliã:⁊ hoc aut videndo di
uersa ornamẽta pulchra vel ioculatoria: aut audiẽdo so/
nos ⁊ cantilenas:aut in legẽdo aliquid nõ difficile:sꝫ vel
hystoriã: vel aliã reꝫ sibi carã:vl̄ odorãdo vel ordinãdo
sibi vestes vel aptãdo domos:⁊ viridaria: ⁊ possessiões:
⁊ alys modis silr̄ibus.A venere aũt cauẽdum est nisi qñ
ita stimulareꝝ:vt neqꝫ bñ dormiret:neqꝫ molestiaꝫ tole/
rare posset.Et hec de regimine.

Sed descẽdendo ad medicinalia sunt quatuor ꝓ̄ncipa
les intẽtões. Pria est humectãdi cerebrũ ⁊ totuꝫ
corpus.Scḋa est digerẽdi mãm melancholicã existẽteꝫ
in venis cerebri ⁊ in corde: ⁊ fortassis in toto. Tertia est
euacuãdi quoquo mõ dictã mãꝫ.Quarta est faciẽdi gau
dium ⁊ letitiam ⁊ cõfortãdi cor ⁊ cerebrũ vt sint potẽtia
multiplicare spũm clarꝫ. Et ego distinguam regimina:
maxime ꝯsiderãdo ꝙ hec melia aut est ꝓpter materiaꝫ

in cerebro ꝓpe: ⁊ venis eius inuẽtam. aut cuꝫ cõitate cordis. Nõ enim audiui signa cõitatis alterius membri.

¶ Et qꝛ regimen positũ totum vertiṫ ad humectãduꝫ solum duo hic addã medicinalia pro pͥma intẽtionẽ .s. pro corporis humectatione. ¶ Primũ est ꝙ omni mane anteq̃ surgat a lecto faciat se fricari cuꝫ mãtilibus lenibus totuꝫ corpus de parte in partẽ: ⁊ caueat a fricatione aspera ⁊ dura. ¶ Scdm est ꝙ omni mane anteq̃ prandeat ingrediatur tinam: aut semicupium plenũ aqua dulci tepida: ⁊ ibi sedeat in aqua vsq; ad vnaꝫ horã: ita vt nõ nimiuꝫ calefiat neq; aliquo modo infrigideṫ: sed sit aqua ex toto delectabilis caloris: ⁊ faciat eãdeꝫ aquã effundi sup caput. Et si videreṫ ꝙ nimiũ vigilasset: ⁊ oculi essent ꝯcaui faciat cum illa bulliri plura capita: ⁊ pedes agnoꝝ quousq; sint biscocta: ⁊ in isto balneeṫ tepida: ⁊ dũ sedet in ea sepe ⁊ pluries sup caput effundaṫ. Et si ꝑseueraret instãtia vigiliaꝝ cum p̃dictis rebus addaṫ ad bulliẽduꝫ lactuce lib. iiij. capitũ papaueris albi numero quadraginta: violaꝝ lib. i. floꝝ camomille ⁊ anheti. aã. li. i. ß. Et ista sufficiũt ad ꝓuocãdũ somnũ: ⁊ in casu necessitatis ꝓpter nimiã vigiliã intret iteꝝ balneũ de sero. Cum aũt a balneo egrediṫ faciat sibi siccari caput cum lenibus mãtilibus tepidis: ⁊ nõ multũ calidis: ⁊ quiescat in lecto tẽperate caliditatis quousq; exiccauerit corpus: ⁊ pausauerit.

¶ Quãtum ad scdam intẽtionẽ debet cõsiderare ꝙ regimen suprascriptũ: ⁊ silr medicine humectatiue suprascripte maxime valẽt ad digerẽdam mãm melicaꝫ plus q̃ possint valere aliqui syrupi. Sed tñ qꝛ euacuatio est facienda in p̃ncipio veris vel parum ante debet incipe circa vigesimã diem februarij capere hũc syrupum. ℞. syrupi de bissantijs. ℥. i. mellis rosati colati syrupi de sticados. aã. ℥. ß. aque buglosse: aque mellis. aã. ℥. i. ß. et est pro vna vice: sumatur. vi. vicibus in aurora.

¶ Quãtum ad tertiã intẽtionem que est intẽtio euacuãdi oportet ꝙ aliqs medicus ꝓspiciat corporis habitudinẽ ⁊ p̃cipue venaruꝫ. Et si viderit venas valde plenas faciat flobothomari eum de vena cõi extrahẽdo quãtitatẽ sanguinis ꝭm ꝙ ei videṫ cõuenire v̾tuti. Ego tñ puto iuxta id qδ vidi ꝙ nõ indigeat flõmia. si tamen appareat exuberãtia supradicta fiat in meridie: ⁊ fiat larga: vt grossus sanguis egrediaṫ: nec ad vlteriorẽ flobothomiã ꝓcedat. Maxime tñ ꝯsidereṫ si caruit menstruis. nã eo casu flobothomeṫ omnino anteq̃ sumat medicinã ꝑ duos dies: ⁊ hoc de saphena vel de ambabꝰ saphenis. iuxta tenoreꝫ virtutis. ¶ Si alias medicĩas abhorret sumat nũc hãc decoctionem. ℞. folliculoꝝ sene. ℨ. ij. ß. brodij boni caponis sufficiẽter pinguis. ℥. viij. ⁊ sic cũ sale optime bulliat simul bullitione vna: ⁊ post dimittaṫ ꝑ totaꝫ noctẽ: ⁊ mane coleṫ: ⁊ deṫ aut cũ çuccharo aut sine vt placet: ⁊ detur quãdo vult. si non põt in mane: aut capiat diacitonitem solutiuũ in cuius. ℥. i. ß. ponaṫ. ℨ. ß. lapidis laçuli subtilissime pulueriçati: ⁊ loti cũ alijs spẽbus diacitonitẽ. ¶ Sꝫ siue flobothomia indigeat siue nõ postq̃ syrupuꝫ sex vicibus sumpserit capiat hanc medicinã. ℞. polipodij epithimi. aã. ℨ. i. lapidis armeni loti ꝭm arteꝫ Mesue in ca. ꝓprio. ℨ. ß. mirabolanoꝝ kebuloꝝ ⁊ idoꝝ. aã. gra. xxiiij. sticados. ℨ. ij. salis indi: pulpe collogntide. aã. ℈. ij. ß. emblicoꝝ belliricoꝝ. aã. ℨ. ij. ℈. i. ꝯficianṫ pillule cũ oxymelle: ⁊ denṫ ei de eis. ℨ. i. ß. vna hora ante diem: ⁊ statiꝫ post ipsas poteṫ lib. ß. aque lactis caprini. Et oĩ mense vel salteꝫ oĩbꝰ. xl. diebꝰ vsq; ad mediũ Maij purgeṫ semel cũ dictis pillulis addendo in quãtitate vel minuendo ꝭm ꝙ ex prima vice ꝑceperit eẽ opportunũ: ⁊ sumãtur cũ custodia debita ⁊ p̃mittẽdo lauatiuũ cũ aqua ordei ⁊ çuccha. ante prãdiũ ꝑ horaꝫ aut cũ alia medicina descripta.

¶ In temporibus aũt itermedijs sumat omni mane in principio aurore ieiuno stomacho. ℨ. iij. huius trifere: ⁊ si põt superdormiat. ℞. mirabolanoꝝ kebuloꝝ indoruꝫ ⁊ belliricoruꝫ. aã. ℥. i. epithimi optimi. ℥. ij. pulueris ierepigre. ℥. ß. ꝯfice cũ melle emblicoꝝ. i. cum melle cocto ⁊ dispumato in decoctione emblicoꝝ: ⁊ si videṫ ꝙ cum vsu istius trifere nimis flueret venter sumat minorẽ quãtitatem pro vice: ⁊ si tederet eaꝫ ista capere ꝯtinue dimittat pro aliquibus diebus: ⁊ faciat clisteria: si nõ hꝫ bñficium ventris. ¶ Et ad hanc intentionẽ euacuãdi conueniunt masticatoria ex mastice ⁊ stafisagria. ¶ Et si contingeret ꝙ dictã triferã epithimi abhorreret potest loco eius bibere in mane de aqua lactis caprini circa. ℥. viij. in qua bulliuerit parũper. ℥. ß. epithimi vel paꝝ minus: ⁊ postea coleṫ: ⁊ dulcoreṫ cũ çuccharo: ⁊ bibatur tepida in mane. Et ad eãdẽ itẽtionẽ ꝯfert bibere circa lib. i. de brodio galli vetusti decrepiti cocti cũ sale indo ⁊ cũ polipodio ⁊ hyssopo ⁊ bletis ⁊ cardamomi. ¶ Iteꝝ. ℞. folliculoꝝ sene lib. v. musti albi dulcis. lib. cc. infundaṫ sene in predicto musto: ⁊ ibi remaneat ꝑ tres menses: ⁊ post tres menses bibat in mane in aurora circa lib. ß. predicti vini cum. ℥. ij. aque buglosse. ¶ Et qꝛ puto ꝙ qñq; de lapide armeno nõ inuenireṫ faciat fieri in isto casu primas pillulas suprascriptas ponẽdo in eis loco lapidis armeni similem quãtitatẽ de lapide laçuli optimo ⁊ bene loto: nec puto ꝙ sit opportunum: aut cõueniens in eo transire ad administrationẽ ellebori nigri: sꝫ si vult ꝑmutare medicinas fortes quas dixi sumẽdas ꝑ totũ ver oĩbus. xl. diebus semel: põt loco pillulaꝝ suprascriptaꝝ sumere. ℨ. iij. cõfectiõis Hamech: aut. ℨ. ij. pillulaꝝ indaꝝ in vice vna vel paꝝ minus: nisi medicus presens experireṫ ventrem eius valde fluxibilem aut virtutẽ eius valde debilitari: tũc aũt opꝫ: ⁊ quãtitatẽ medicinaꝝ diminuere: ⁊ interponere plus de tꝑe iter assumptionẽ vnius ⁊ alteriꝰ. ¶ Dꝫ etiaꝫ attendere ꝙ in die qua sumit fortia solutiua suprascripta nullo modo est balneum intratura. Sed quando sumit leuia solutiua post eorum operationeꝫ comedat ⁊ postea de sero digesto cibo ante cenam ingrediaṫ balneũ modo superius dicto. Quando v̾o non sumit medicinaꝫ aliquam balneetur in mane.

¶ Quantum v̾o ad quartam intentionem que vertiṫ ad confortationem cordis debet ante cibos sumere circa. ℨ. i. pro vice in mane ⁊ in sero diamusci dulcis aut electuarij de kesmes: aut electuarij de gemmis: aut confectionis letificantis: descriptione Rasis nono Almansoris. in capitulo de melancholia: ⁊ ista conueniunt in tempore frigido. ¶ In temporibus v̾o calidis fiat huiusmodi confectio. ℞. çucchari rosati. ℥. i. çucchari violati. ℥. i. çucchari buglossati. ℥. iij. electuarij de gẽmis. ℥. i. confice omnia simul in mortario bene permiscendo: ⁊ addanṫ. xxx. pãnule auri purissimi: sumat circa. ℨ. iij. pro vice: sumaṫ añ prandium ⁊ ante cenam. ¶ Item portet huiusmodi sacculum iuxta cor. ℞. seminis basiliconis gariofilati corticum citri floruꝫ boraginis ⁊ buglosse ligni aloes crudi. aã. ℨ. i. rosarum ⁊ violarum ⁊ florum nenufaris. aã. ℨ. ij. folij macis gariofiloꝝ croci gallie muscate. aã. ℈. i. fiat puluis ⁊ ponatur in sacculo de syndone rubea: ⁊ teneaṫ iuxta cor: ⁊ ex eodem puluere cõfecto cum aqua dissolutionis dragagãti addendo. ℨ. ij. gallie muscate fiat pomũ qδ teneatur in manu ad odorandum. ¶ Item debet in mane factis purgationibus predictis purgare caput suũ cum masticatorijs gargarismatibꝰ: ⁊ caputpurgijs: qñq; vtendo vno: ⁊ quãdoq; alio. ¶ Masticatoriuꝫ vtile. ℞. sinapis stafisagrie piperis piretri. aã. ℨ. i. masti. ℨ. vi. misce ⁊ masticetur quantitas conueniens de eo per horam.

¶ Caputpurgiū in estate pōt fieri cuz succo blete: ⁊ cū aq̄ maiorane cauendo a sternutatione nisi corpus sit bn̄ va cuum: ⁊ in hyeme inungendo nares cuz oleo cucumeris asinini interius. ¶ Gargarisma pōt fieri cū aceto distil lato aut addendo in hyeme in dicto aceto aliquid de pi pere: ⁊ vtile est q̄ faciat sacculos de folijs ruthe siccis la tos sicut puluinaria sua sunt: ⁊ illos teneat sub capite in nocte. ¶ Et q̄ stomachus ēt vehemēter leditur. si inun gat stomachū sepe cū hoc vnguento calido esset ɔueniēs ieiuno stomacho. ℞. olei de spica: olei masticini. aā. ℥. ij. vini rubei boni lib. ß. gariofi. macis cinamomi corallorū rubeoꝝ mēthe sicce. aā. ℥. i. bulliāt simul vsq̄ ad vini cō sumptiōez: coleť ⁊ addať laudani: ⁊ gallie muscate. aā. ℥. i. ß. cere paꝝ: ⁊ fac vnguētū molle. ¶ In tpibus frigidis portet sup caput hō sacculū. ℞. sticados arabici. ℥. ij. ru the sicce: gariofiloꝝ. aā. ℥. vi. rosaꝝ nucis muscate. aā. ℥. i. ß. pistenť: ⁊ fiat sacculus in syndone rubea pro tenēdo in capite. ¶ Itē vaporeť meatus sepe ieiuno stomacho re cipiēdo fumū vini in quo decoctū fuerit arthemisie pu legij calamenti. aā. M. i. dauci. ℥. ß. myrre ⁊ gallie musca te. aā. ℥. ß. ¶ Itez sepe sibi ponat ventosas postq̄ est pur gata ⁊ flobothomata sup nates ⁊ sup coxas iuxta iguina ⁊ sup ventrē sub vmbilico: ⁊ q̄n̄q̄ in pulpis crurium. Lz multa alia dici possent: puto tn̄ ista sufficere cum diuino adiutorio: ⁊ sit principale fundamentū in regimine ⁊ flo bothomia ⁊ purgationibus. nam etiaz hec sufficiunt pro dolore illo accidente in capite.

¶ Consilium domini Joānis de Mantua.

¶ De melancholia nō confirmata per proprietatem ca pitis. Consilium. XIIII.

Iste nobilis vir annoꝝ fere. 26. cuz multum extra propriā domū vagando circū iuisset. tandez in Me diolano passus est casus aduersos: ⁊ cū tristi tia rediuit dōmū ꝓpriam vbi ꝑmū circa me diū Martij fere subito passus est capitis grauedinē: ita vt vix se teneret cū ꝑturbatione totius ⁊ pauco vomitu: sed quibusdā factis purgationibus ⁊ calefactorijs capi tis: postea bene habuit p estatē. ¶ Sed autūno sequēti de mense Octobris cū loquereť cū quodā aurifice: ⁊ ille quādaz rotā seipsam voluentē ꝓmitteret facere. diu co gitans in rote cōpositione tandez ad tristitiā ⁊ cogitatio nem ⁊ timorē sine cā: ⁊ capitis grauitatis: ⁊ quādaz leuē vertiginē ⁊ tremorē cordis: ⁊ vomitus statū: ⁊ quarūdaz differētiaꝝ materieꝝ cholericaꝝ: ⁊ frigus in capite cōti nuuz cōuersus est: cū q̄bus tn̄ vrina rubea vel citrina ꝑ seuerabat: ⁊ tinitus in aure: ⁊ cogitatio cōtinua suoꝝ no cumentorū: ⁊ timor standi in loco obscuro: ⁊ difficultas incipiendi somnū que oia cū post regimina administra ta p hyemē ver ⁊ estatē diminuerenť: tn̄ in autūno inten di videbanť: perseuerauit tn̄ appetitus bonitas: ⁊ nullus fuit acetosus vomitus ⁊ splenem saluū habet: ⁊ vt dicit habuit: ⁊ nunc cū ad nos ꝑuenisset diu stetit in hospitio rect⁹ cibis delicatis: boni ⁊ clari sanguinis generatiuis: ⁊ quieuit: ⁊ gauisus est cū socijs: ⁊ iuit ad balnea petreoli pp capitis frigus ⁊ grauitatē. Itaq̄ multum bene videť habere: ⁊ pinguefactus est: ⁊ boni coloris: ⁊ bene dormit: lz sibilus non ex toto recesserit: nec omnino grauitas ca pitis: est aūt satis pilosus grossoꝝ piloꝝ: ⁊ ad nigredinez declinans. ¶ Dispositio ꝑncipaliter a medico in isto cō siderāda est principiū melācholie nō cōfirmate cuz suis causis. Naz Auicēna prima tertij. caplo ꝓprio de signis huius dispositiōis dixit. Signa ꝑncipij melāchólie sunt extimatio mala: ⁊ timor sine causa: ⁊ velocitas ire: ⁊ dile ctio sollicitudinis: lz quidaz textus dicant solitudinis: ⁊ tremor: vertigo: sonitus: ⁊ tinit⁹: que omnia in isto ꝑteri re velocitatē fuerunt manifesta. ¶ Rasis autem nono Almāsoris dixit. Cuz alicui cogitatōes male sine cā acci dunt: ⁊ timor ⁊ tristitia in eo ꝑualuerūt melāchólie prin cipiuz in eo erit. ¶ Et Halyabas nono theorice. cap. 7°. Et cōia quidem oibus qui desipientiam patiunť nigra signa sunt timor tristitia ⁊ opinio mala. ¶ Putādū est aūt hoc initiū melie esse per ꝓprietatē capitis: lz adhuc etiā totius dispositio videať cōmunicare: ⁊ precipue cor dis. cuius cōplexio frigida ⁊ sicca per ꝑn̄tiā melāchólice materie spiritū vitalem genuit syluestrē: ⁊ cōmunicauit cerebro in quo pp cogitationes: ⁊ regimen magis ad me lancholicā nām erāt cōuersi humores q̄ opꝫ. ¶ Or aūt caput suū humidū videbať eē accidentalr: vt ipse dicit: nō video ex signis: sed etiā nō fuisset miruz: si ante hunc casum capitis humiditas iuuisset ad cōplendū hoc acci dens. multiplicať. n. melāchólia in his quoꝝ cerebrū est humidū ⁊ cor calidū. Et q̄ dispositio ista poxismaliter q̄n̄q̄ inuadit: ideo nō obstāte q̄ pro nūc bn̄ se hēat quo ad omnia: videť mihi q̄ debeat vti regimine qđ subscri bam: ⁊ medicinis eo ordine quo hic diceť: ⁊ per ꝑsentem medicū limitabiť. nam si anq̄ vlterius ꝓcedat cureť li berabiť itegre. Oportet. n. vt cureť anteq̄ ɔfirmeť: qm̄ in principio est facilis ⁊ praua: ⁊ difficilis cū est cōfirma ta. vt prima tertij. ⁊ nono Almansoris: hic vno notato q̄ cū melāchólico hui⁹ humore flegma poti⁹ abūdat q̄ ali⁹ humor: lz etiā cholera inueniať q̄n̄q̄ superflua.

¶ Aer sue habitatiōis dꝫ esse parūper humidus: ita q̄ in estate humecteť cū irroratione aque: ⁊ cōpositione her baꝝ frigidaꝝ: sicut folioꝝ vitis ⁊ salicis ⁊ lactuce: ⁊ tam cum pomis odoriferis ⁊ rosis ⁊ violis. Et in caliditate ⁊ frigiditate nō multū a temperamēto recedat: sed ad par uam caliditatē sit decliuis: ⁊ caueat oēm ventū.

¶ Cibi: sicut panis ex optima farina frumēti mūda a fur fure oino: ⁊ sit inter primā ⁊ tertiā diez: ⁊ nō sit azimus: ⁊ nō superflue fermētatus vł coctus: ⁊ alios panes vitet vt azimū ⁊ opirum. ¶ Carnes debēt esse pulloꝝ hedoꝝ agnoꝝ vituloꝝ paruoꝝ: paruaꝝ auium ⁊ perdicū ⁊ fasia noꝝ: ⁊ ꝓprie pedum castratoꝝ ⁊ agnoꝝ ⁊ hedoꝝ: ⁊ vitet carnes salitas oēs: ⁊ oēs carnes multū veteres ⁊ vaccaꝝ ⁊ hircoꝝ ⁊ porcoꝝ syluestriū ⁊ aues aq̄ticas. ¶ Pisces petrosi ⁊ parui ⁊ squamosi cōueniūt: ⁊ oēs alij pisces vi tenť: nisi ex libero mari ⁊ parui ⁊ squamosi. ¶ Uitelli ouoꝝ ɔueniunt: cū oua sint gallinaꝝ ⁊ recentia ⁊ adipes ⁊ pinguedines dictoꝝ aīalium. ¶ Sed sanguis ⁊ caseus antiqu⁹ salitus. Et interiora omnia vitenť preter epata pulloꝝ ⁊ galloꝝ testiculos. Lacte autē quādoq̄ vti pōt: sed q̄n̄ sumit non sit multū: ⁊ sit stomacho ieiuno: ⁊ post ipsum nō sumat cibū aliuz quousq̄ sit digestus: ⁊ sit lac statim ab vbere extract⁹. ¶ Legumina omnia penitus fugiat: ⁊ precipue lentes. ¶ Ex granis vtatur farre ⁊ or deo fracto: ⁊ dimittat panicū ⁊ miliū ⁊ riçū: ⁊ sint dicta grana cum carnibus cocta. ¶ Ex herbis sumat lactucaz boraginē buglossaz mellissaz endiuiā menthā ⁊ maluā ⁊ bletis ⁊ caules penit⁹ dimittat. ¶ Ex fructib⁹ vtať ficu bus ⁊ vuis tam siccis q̄ recentibus: cerasis ⁊ pomis dul cibus bene maturis: ⁊ melone pauco. ¶ Fugiat omnia valde acuta: sicut sinapim porrū allia ⁊ cepe: ⁊ similiter acetū ⁊ agrestā: ⁊ sit ɔtentus dulci ⁊ vnctuoso ⁊ insipido: ⁊ ideo etiā piper fugiendū est. ¶ Potus sit vinū album claꝝ nō multū potēs odoriferū: ⁊ cū aqua pro medicta te in estate mixtū in hyeme minus. ¶ Neq̄ sumat cibū anteq̄ primus sit digestus: nec multa ⁊ varia in eodem prandio sumat: neq̄ prolonget morām in mensa: nec co medat nisi cuz vera fame: ⁊ sint cibi sui nō frixi aut assi:

sed potius elixi: licet aliquãdo assum cõcedi possit: nec sint suffocati in patellis: aut oppilatiuũ: vt pastalia.

¶ Non multum laboret imo adhereat quieti: ꝛ motibus leuibus cum delectatione in locis temperatis delectabilibus: ꝛ cum socys dilectis: ita ꝙ nõ remaneat solus nec sine delectabili occupatione.

¶ Dormiat saltẽ octo horis in camera bene sani aeris: vt predicitur: ꝛ nõ sub radys solis aut lune: ꝛ nõ in loco frigido vel ventoso vel fetido: sed odoribus pleno: ꝛ sit bñ cooptus pãnis: ꝛ capite bene eleuato: ꝛ super latere ꝑmo dextro: deinde sinistro: ꝛ in fine redeat super dextruz. Et sit cõtinuũ lumẽ in camera sui somni: ꝛ sit sociatus delectabiliter. ¶ Et si nõ sufficiẽter dormiret hoc nullo mõ toleret: imo faciat bulliri lactucã in quãtitate multa in suis cibis: ꝛ vtatur ea in ferculis: ꝙ si hoc nõ sufficit aut cũ lacte papaueris albi: aut coquendo cortices duoꝝ papauerum in suo ferculo: aut bibendo. ʒ.ij. syrupi de papauere: aut sumẽdo in ore qñ vadit dormitũ. ʒ.ß. diacodion aut. ʒ.ß. loch de papauere: aut lauãdo ante cenã bracchia ꝛ faciem cũ ista lauãda ꝛ fumuz recipiendo: ꝓcuret sibi somnũ: ꝛ in hoc sit sollicitus vt bene dormiat. hec est lauande descriptio. ℞. ordei. ʒ.iiij. violaꝝ floꝝ nenufaris. añ. ʒ.ij. rosaꝝ. ʒ.i. violarie ꝛ lactuce. añ. M.ij. radicũ mãdragore. ʒ.ß. floꝝ camomille melliloti. añ. ʒ.i.ß.

¶ Fugiat tristitiã sollicitudinẽ solitudinez dolorẽ rixam acidiaz: ꝛ omnia anime accidẽtia preter gaudium: itaqꝫ ꝓuideat sibi de occupatione delectabili in qua nõ multa sit opus cogitatione: ꝛ caueat a venereis: nõ comedat vltra saturitatẽ nec stõcho graui: quimo cũ stomachum grauẽ sentit faciat vomitũ semel in mẽse post potũ. ʒ.iij. oxymellis cũ. ʒ.vi. aque tepide: aut cum decoctione calamenti: vel seminis raffani: ꝛ precipue in estate.

¶ Procuret autez habere omni die ventris beneficiuz si non per se faciat cum suppositorio aut clisteri. ¶ Utatur etiam balneo aque dulcis in quo ieiuno stomacho lauetur cum dulci aqua: ꝛ post a balneo egrediens si multuz sitit bibat parum bene temperatum.

¶ Per totuz pñtem annũ. s. quousqꝫ expertus sit ꝙ neqꝫ in vere neqꝫ in sequenti autũno redit egritudo: videtur mihi ꝙ vtatur in septimana semel istis pillulis qñ aliaz medicinam nõ sumit. ℞. epithimi polipody. añ. ʒ.i. lapidis armeni: lapidis laçuli lotoꝝ ẽm artẽ. xxx. vicib⁹ agitando cuz pistello in mortario: ꝛ aquã inouando. añ. ʒ.ß. mirabolanoꝝ kebuloꝝ ꝛ indoꝝ. añ. ℈.i. gra. v. sticados arabici. ʒ.ij. salis indi: pulpe colloquintide. añ. ℈.ij.ß. emblici bellirici hasce ellebori nigri. añ. ℈.i. gra. iiij. ierepigre turbit. añ. ʒ.i. ꝯficiãtur cũ oxymelle: ꝛ sumantur. ℈.ij. pro vice: aut. ʒ.i. hora vna ante diem. ¶ Uel si predictas pillulas nõ sumeret aut vult ꝑmutare sumat semel in septimana. ʒ.ij. folliculoꝝ sene salis. añ. ʒ.i. piperis gra. vij. cõtundantur: ꝛ bulliant lento igne cũ lib. ij. brody bonarũ carniũ quousqꝫ remaneat lib. i. ꝛ coletur: ꝛ bibatur in mane.

¶ In medio aũt inter vnam purgationẽ ꝛ aliam vtatur semel trifera epithimi ẽm hũc modũ. ℞. mirabolanoꝝ kebuloꝝ idoꝝ bellíriciũ emblicoꝝ. añ. ʒ.ij. epithimi cretensis. ʒ.iiij. ierepigre. ʒ.i. ꝯfice cum melle emblicoꝝ vel kebuloꝝ: vel saltẽ cum melle decocto in aqua decoctionis emblicoꝝ: ꝛ detur de ea sine custodia. ʒ.ij. pro vice vel ʒ.iij. ꝛ si quotidie sumeret nõ obesset. ¶ Reliquis autẽ diebus vtatur omni mane electuario letificãte qđ sic fit. ℞. specierũ diamusci dulcis. ʒ.iij. gallie mu. corticũ citri croci cinamomi masticis gariofilorum: seminis mellisse nucismuscate cardamomi neremisch been albi ꝛ rubei çedoarie semis oçimi maioris ꝛ gariofilati. añ. ʒ.i. musci gra. vi. confice cuz melle emblicoꝝ: ꝛ belliricoꝝ: ꝛ sumat ʒ.ij. pro vice. ¶ Mel dictũ sic fit. ℞. emblicoꝝ numero xxx. belliricoꝝ numero. xx. pistentur ꝛ bulliãt cũ lib. iij. aq̃ quousqꝫ vna redeat: postea cola ꝛ adde mellis lib. i. bulliat dispumãdo vsqꝫ ad aq̃ ꝯsumptiõez. ¶ Et hoc regimẽ euacuãdi sepe cum aliqua dictaꝝ medicinaꝝ leuium in septimana semel. Aut saltẽ in. xv. dieb⁹ semel nullo mõ permittatur: nec etiã pretermittatur vsus dictoꝝ electuarioꝝ letificãtiuz. Sed tamẽ multo magis studiũ impendatur in vita cum regimine predictoꝝ ciboꝝ ꝛ somni: ꝛ quietis ꝛ gaudy: ita vt oĩno studium illud putetur necessarium per hunc annum si vult esse securus a casu in dictã infirmitatẽ. ¶ Adueniente autẽ principio veris. s. circa ꝑncipiũ Marty in die lecta: in tertia quadra lune faciat se flobothomari de vena cõi dextri bracchy: ꝛ sit flobothomia cũ lato foramie: ꝛ si viderit vsqꝫ ad. ʒ.iij. sanguinis egredi ꝯtinue subtilez claꝝ tũc claudat. Sed si viderit ꝙ egrediatur niger grossus: tũc trahat vsqꝫ ad permutationẽ coloris sanguinis si virtus ꝯstat. Sin aũt nimium esset cum lib. ß. sanguinis traxerit claudet: ꝛ in sero secũdet vsqꝫ ad. ʒ.ij. Et hanc flobothõmiã faciat sequi gẽtẽ: ꝛ per horã post comedat in mane: aut vitellos ouoꝝ: aut pulluz: nõ in multa quãtitate: ꝛ bibat vinum bñ temꝑatum. in crastinũ aũt flobothomie faciat vnũ clistere cõe: ꝛ incipiat sumere syrupum hoc modo. ¶ Syrupus quẽ dz sumẽ omni mane vsqꝫ ad octo dies est iste. ℞. capilloꝝ veneris: radicũ buglosse ꝛ boraginis: floꝝ boraginis ꝛ buglosse polipody epithimi. añ. ʒ.v. folliculoꝝ sene camomil. sticados arabici. añ. ʒ.ij.ß. camedreos ꝯgnãti ellebori nigri. añ. ʒ.ij.ß. fumiterre. ʒ.iiij. eupatory. ʒ.ij. succi pomoꝝ dulciũ. ʒ.iij. omnia preter epithimũ: ꝛ succuz pomoꝝ bulliãt lento igne in lib. ij. aque vsqꝫ ad lib. i. deinde adde epithimũ: ꝛ bulliat paꝝ: postea coletur ꝛ addatur succ⁹ pomoꝝ ꝛ çucchari lib. i. ꝛ fiat syrup⁹: ꝛ est pro octo vicibus: detur cuz duplo sui de aqua buglosse. ¶ Sumpto syrupo sumat illas pillulas. ℞. pillulaꝝ de lapide laçuli. ℈.ij. pillulaꝝ cochiarum. ℈.i. sumantur per horam ante diem. ꝛ superdormiat per vnam horam. postea non dormiat: ꝛ caueat a frigore in illa die. facta purgatione sequatur cum predicto regimine: ꝛ in fine septembris similem purgationem faciet premissa flobothomia de vena cõmuni que sit. ʒ.iiij. sanguinis: ꝛ nõ amplius. ¶ Super caput portet sacculum ex mentha corticibus citri gariofilorum rosarum rubearum sticados. añ. qđ sufficit: et hoc seruato regimine puto cum adiutorio dei eum futurum liberum.

¶ De vertigine dolore capitis: ꝛ imaginatione in oculis. Consilium. XV.

Dispositio hui⁹ notabilis domine habet tres partes ꝑncipales: quaꝝ prima est vertigo non continua. scđa est dolor capitis in fronte: ꝛ posteriori parte simul offendens. ꝛ tertia est imaginatio in oculis: ꝛ qr plus dormit solito: ꝛ graues hz oculos: ꝛ totuz corpus: certe humor qui est causa est flegma: licet nõ ꝑuetur alicuius mixtiõe cholere: ꝛ qr ieiuno stõcho post somnũ molestatur magis putãdum est peccatũ esse in cerebro per abundantiã dictoꝝ humoꝝ: ꝛ ideo precatur ꝯsiliũ rerũ cõuenientium sine pompe multitudine.

¶ Oportet ꝙ locus ꝛ camera: vbi habitat sint sicca: ꝛ clara: ꝛ mundi aeris decliuis ad claritatẽ: ꝛ in tempore hyemis fiat calidus cum igne lignoꝝ siccoꝝ: ꝛ caueat sibi a frigore in pedibus ꝛ manibus demũ: ꝛ in omnibus mẽbris: ꝛ a vento: ꝛ habitatione in locis humidis: in mane emissionẽ egestionũ dz fatigari ante cibuz siue in domo siue extra exercitio ambulandi: ꝛ si exercitium deficit ei

faciat fieri fricationes ad crura ⁊ coxas ⁊ nates ante prã/
dium trahendo inferius.
¶ Et debet ꝓuidere ꝙ omni die habeat beneficiuꝫ ven/
tris saltēꝫ semel: ⁊ si natura nõ rñdet accipiat clistere cõ
mune aut mittat suppositoꝛiũ: aut recipiat vnã grossam
pillulam iere ante cibum: doꝛmiat in nocte nõ in die in/
cipiendo duabus hoꝛis post cibum: ⁊ capite bene eleua/
to: coꝛpoꝛe bene coopto: ⁊ super altero lateꝝ: ⁊ sit somnus
in die naturali a sex vsqꝫ ad septem hoꝛas. ¶ Somnum
meridianum ⁊ super repletionē: ⁊ in loco frigido vel hu/
mido: ⁊ capite depꝛesso vitet omnino.
¶ In cibis sumat panem bene fermentatũ salitum bene
pistum: ⁊ bene coctum de bono frumento. vtatur carni/
bus volatiliũ: ⁊ maxime tamen vtiles sunt ex rapacibus
auibus sicut ancipitrũ: ⁊ falconũ: ⁊ noctue: ⁊ similium: et
pulloꝝ ⁊ perdicũ: ⁊ fasianoꝝ: ⁊ paruaꝝ auiuꝫ: ⁊ dimittat
aues aquaticas. ¶ De quadrupedibꝰ sunt bone capꝛine
vituline lactantes ⁊ castratine: ⁊ dimittat alias nisi ca/
pꝛiolum iuuenum. potest vti vitellis ouoꝝ recentiuꝫ nõ
multum coctoꝝ. ¶ Sanguinem aũt aĩalium caseum et
lac: interioꝛa capita nec colla comedat: vitet etiã victua/
lia de pasta: sicut laganas: ⁊ pastillos: ⁊ frumentũ coctum
riçum lenticulas ⁊ panicum. põt vti farre: ⁊ oꝛdeo fracto:
⁊ panata: ⁊ aqua ciceꝝ: ⁊ ouis distemperatis in aqua car/
nium: ⁊ amigdalis pꝛo suis ferculis. ¶ De herbis vitet
omnino lactucam ⁊ caules apiuꝫ ⁊ petrosilinũ: ⁊ bletas:
sꝫ põt vti rutha mētha feniculo boꝛagine buglossa abꝛo/
tano maioꝛana saluia thimo serapino: ⁊ in estate endiuia
domestica ⁊ syluestri: ⁊ crispino: ⁊ eufragia: ⁊ chiarcha: et
berbere: sed quãdo põt abstineat ab herbis. ¶ De radi/
cibus fugiat poꝛros allium ⁊ cepe tanꝗ inimicos: ⁊ oĩa
acuta: sicut raffanos: sed potest vti rapis bene coctis: ⁊ pa
stinaca rubea: sũt sibi vtiles cappares saliti: ⁊ põt come/
dere sparagos: pisces omnes vitet: maxime olentes: ⁊ ce/
nosos: ⁊ magnos: ⁊ sine squamis: vitet etiam fungos oẽs.
¶ Item abstineat a fructibus humidis: pꝛesertiꝫ crudis:
sicut sunt cerasa: ⁊ poma: pira: ⁊ similia: si tamē post prã/
dium aliq̃d de piris coctis vel pomis vel citonijs aut po/
mis granatis potest tolerari. ¶ Amigdale cuꝫ çucharo
auellane assate: ⁊ grana pini magna: iteꝝ tolerant̃: ⁊ simi
liter oliue salite. Castanee vͦo non neqꝫ nuces: sꝫ ficus re/
centes ⁊ siccas põt comedere ⁊ singulariter vuas passas
⁊ pꝛuna dulcia matura: ⁊ ĩmatura ante pꝛandiũ: in estate
ante pꝛandium. ¶ Potest vti aniso feniculo pꝛopꝛie ga/
riofilis cinamomo galanga in tempoꝛe hyemis ⁊ sapa et
amigdalis in suis sapoꝛibus: ⁊ in estate arãcijs ⁊ lymoni/
bus: ⁊ agresta paruꝫ temperatis cum dictis aromatibus.
Recedat semꝑ a mensa cuꝫ reliquijs famis: ⁊ nõ sumat
scdm̃ cibũ nisi senserit ꝑmũ eẽ digestũ: ⁊ a stõcho exisse.
¶ In potu melioꝛ est aqua mellis: ⁊ melius vinuꝫ pꝛo ea
est album pauciferuꝫ: sed vina grossa ⁊ potentia sunt vi/
tanda: ⁊ sit auara in potu.
¶ Caueat ab acidia ira tristitia: ⁊ vtatur gaudio tempera
to: ⁊ caueat a vento puluere ⁊ fumo ad pꝛospectuꝫ nimie
luminositatis: ⁊ hec sufficiant de regimine.
Debet omni anno purgari circa pꝛincipium veris. s.
in ꝑncipio Martij recipiendo pꝛimo sex vi/
cibus hunc syrupum. ℞. syrupi de sticados: mellis ro. co
lati: syrupi acetosi compositi. añ. ℥. ʒ. aque feniculi. ℥. iij. ⁊
est pꝛo vna vice sumat̃ calidus in auroꝛa: ⁊ suꝑdoꝛmiat
per mediam hoꝛã. ¶ Sumpto syrupo purget̃ sequenti
mane cuꝫ istis pillulis. ℞. pillularũ d̃ iera diacolloquin/
tidos: pillulaꝝ fetidaꝝ: pillulaꝝ de ieralogodion. añ. ℈.
i. refoꝛmentur pillule. vij. ⁊ sumantur duabus hoꝛis ante
diem: ⁊ superdoꝛmiat per vnam hoꝛã: ⁊ in capite q̃nque

hoꝛarum bibat aquam oꝛdei tepidam cum çucharo: et
inde ad vnam hoꝛam pꝛandeat.
¶ Et similem purgationeꝫ faciat in autũno. circa pꝛinci/
pium Octobꝛis. nec sufficit bis purgari in anno: sed opꝫ
saltem purgari semel in mense cũ quibusdaꝫ pillulis le/
nibus vel confectionibus ad eandem intentionem: sicut
verbi gratia. pillule de iera simplici: aut pillule sine qui/
bus esse nolo: aut q̃d magis laudo confectionem de stica
dos positã a Mesue in capitulo de v̓tigie ⁊ scothomia: ⁊
eius dosis sit. ʒ. iij. cuꝫ aqua calida ieiuno stomacho qua/
tuoꝛ hoꝛis ante cibum. ¶ Item opoꝛtet ꝙ purget caput
cum gargarismis ex aqua mellis: vel aqua vitis: vel cuꝫ
aceto distillato: ⁊ quãdo cum masticatoꝛijs de radice pi/
retri vel masticis: ⁊ staphisagrie: ⁊ piperis: ⁊ quãdo cum
caputpurgijs: sicut leniendo nares interea cuꝫ oleo cucu/
meris asinini: ⁊ odoꝛando ruthaꝫ ⁊ maioꝛanam fere con
tinue. ¶ Et opꝫ ꝙ in tempoꝛe calido dum coꝛpus nõ est
valde plenuꝫ sumat in mense tribus vicibus. ʒ. i. ʒ. mytri/
dati cum. ℥. i. ʒ. aque mellis. ⁊ est vtile alijs diebus sume/
re electuaria humani posita a Mesue in. c. de conserua/
tione sanitatis oculi. ad quãtitatē parue castanee pꝛo vi/
ce: facere etiam puluinar de rutha sicca ⁊ maioꝛana est
valde vtile pꝛo tenendo de nocte in lecto.
¶ In oculis aũt post purgationes in mane ieiuno stõcho
stando resupine ponat pꝛo quolibet oculo guttã alicuius
istoꝝ colyrioꝛum ⁊ foꝛtioꝛa colyria tentare non curet.
¶ Primũ est hoc. ℞. ruthe mēthe berbene celidonie fe
niculi. añ. lib. ij. distillet̃ aqua ꝑ alembicũ: ⁊ de illa pona/
tur in oculum. ¶ Secũdum est aqua ruthe soluꝫ de qua
est optimũ omni die lauare oculos. ¶ Tertium est. ℞.
aque ruthe. ℥. iij. serapini. ℥. i. ʒ. misce: ⁊ teneat̃ ĩ ampulla
vitri bñ obturata: ⁊ ponat̃ vna gutta in oculo. ¶ Quar/
tuꝫ est aqua euphꝛagie feniculi ⁊ celidonie extracta per
alembicum. ¶ Ultimũ. ℞. fellis galli aut perdicis. ʒ. ij.
mellis crudi. ʒ. ij. succi feniculi. ʒ. iij. misce: ⁊ teneãtur in
ampulla vitri bene obturata: ⁊ põatur in quolibꝫ oculo
vna gutta pꝛo vice: nõ transcēdat ad foꝛtioꝛa. nõ opꝫ cau
teria facere: naꝫ q̃ꝛ nõ vĩ multũ obtenebꝛari visus: ⁊ iaꝫ
trãsiuerũt sex mēses v̓isimile ē: vt dixit ille venerabilis
doctoꝛ. M. Iacobꝰ ꝙ his obseruatis de oculis nõ timē/
dum. Et hec sufficiãt pꝛo ista notabili domina.
¶ De paralysi particulari in bꝛacchio cũ stupoꝛe digitoꝝ
ex vulnere ⁊c. Consilium. XVI.
Iste. D. valcarti iaꝫ sunt tres menses fuit
vulneratꝰ in collo iuxta furculã cũ lã
cea in ꝑte sinistra: ⁊ penetrauit vulnꝰ ad poste
rioꝛa ex eadē ꝑte longe a medio nuche tãtum
ꝙ nõ appet solonē ꝯtinuitatis fuisse in spõdi
libꝰ: ⁊ in adiutoꝛio bꝛacchij eiusdeꝫ lateris fuit ꝑcussus a
re ꝯtũdente: sine fractura tñ ossis: ⁊ dũ fuit aꝑtũ vulnus
ex lãcea nõ doluit ꝑtē bꝛacchij ĩfra cubitũ nõ obstãte ꝙ
multũ doleret in loco ꝯtusionis: sꝫ clauso vulnere: ⁊ ipso
vtēte vnctionibꝰ ⁊ cerotis suꝑ adiutoꝛio descēdit mã ad
ꝑtē infra cubitũ: ⁊ factus fuit ēt dolens ꝑtē ĩfra cubitũ: ⁊
suꝑuenerũt doloꝛes in tribꝰ digitis manꝰ sinistre in polli/
ce indice: ⁊ medio: ⁊ tãdē nũc os spatule mouet: sꝫ nõ põt
eleuare adiutoꝛiũ: nec põt flectere cubitũ: nisi cũ adiuto/
rio alteriꝰ manꝰ: sꝫ digitos manꝰ põt flectē ⁊ strigere ma
num: lꝫ debiľr: ⁊ maxie debilitateꝫ sentit: ⁊ dolet ⁊ patit̃
quēdã modũ stupoꝛis in toto pollice: ⁊ medietate ĩdicis
versus pollicē. ¶ Ex q̃bus ĩtelligit̃ ꝙ ista est paralysis
particularis mēbꝛi cuius aliqua pars põt esse ex incisio/
ne que fuit in vulnere transeunte ꝑ musculos mouentes
adiutoꝛiũ: ⁊ illa talis pars que coꝛrespondet villis incisis
quãtum ad hoc est incurabilis. Sed puto ꝙ sit modica.

Reliqua vero paralysis cõstat intelligẽti dicta ⁊ signa ꝓ/
pria ꝙ est ex apostemate vel oppilatiõe vel ambobus si/
mul in neruis musculoꝝ spatule mouentiũ adiutorium
⁊ musculoꝝ adiutorij mouentium asceid. ¶ Ego igitur
mãdato. J. P. D. N. M. E. domini mei colẽdissimi scri/
bam consiliuȝ ⁊ deus sit dator auxilij. Prenotãdo ꝙ ei⁹
etas est q̃si annoꝝ quinquaginta: ⁊ cõplexio tẽdens ad hu
midum cũ caliditate: dominãte tamen caliditate.
¶ Primo ergo oportet ꝙ caueat ab aere vehementer fri
gido ⁊ humido: ⁊ precipue occurrat spine ⁊ capiti: ⁊ pedi/
bus: ⁊ precipue locis infirmis: ⁊ debet cauere ab occursu
ventoꝝ: ⁊ austri ⁊ boree quãtũ est ei possibile. Et in tem/
poribus frigidis deȝ habere imediate iuxta carneȝ brac/
chij lesi ⁊ spatule: tã anterius q̃ȝ posteri⁹ pelleȝ vulpinã:
aut si ponunt̃ ibi cerotaria vel vnguẽta: ponat̃ hec pellis
sup̱ illa. Similiter etiã ꝑseuerãtia multa in aere excessi/
ui caloris vitet̃: sed tñ aer calidus ⁊ siccus nõ multum a
temperamẽto recedens est ei ꝯueniens: ⁊ vsus sudandi
in balneo sicco ieiuno stomacho: ⁊ ibideȝ fricandi spinã
⁊ locum lesum est ei valde cõueniens postq̃ȝ erit purga/
tus. Et debȝ ď nocte tenere partes illas vestitas vsq̃ȝ ad
cinguluȝ: etiã in estate ne infrigident̃ in nocte: ⁊ camera
sua vbi dormit ⁊ habitat debet calefieri in hyeme cum
siccis lignis: facto igne cum rebus odoriferis ⁊ boni odo
ris: ponendo interius multuȝ de maiorana sicca ⁊ de ori/
gano sicco: ⁊ de corticibus citri: ⁊ caueat ab aere nebulo/
so ⁊ grosso ⁊ fetido.
¶ Studere debet presertiȝ facta purgatione exerceri ie/
iuno stomacho primo ambulando in locis sicci aeris: et
postea laborando cum manibus: precipue cum manu si/
nistra quãtuȝ erit possibile agitando ipsam cuȝ alia ma/
nu: aut saltẽ fricare ipsaȝ cum rebus siccis: ⁊ in hoc adhi/
beatur studium: sed post cibum melius est leuiter quie/
scere: aut leuiter ambulare: ⁊ quãdo nõ potest vti exerci/
tio faciat fieri fricationes cum mantilibus calidis fricã/
do primo crura ⁊ coxas trahẽdo ad inferiora: postea spa
tulas: ⁊ nates: postea pectus ⁊ ventreȝ: postea bracchia: ⁊
postea caput: ⁊ sint mantilia leuia: ⁊ fricationes medio/
cres: ⁊ durent per horam.
¶ In cibis vtatur pane bene fermentato: ⁊ bene cocto: et
habente aliquid anisi: ⁊ salis cõmixtum: ⁊ vitet açimum
vel deficientem in fermentatione: ⁊ coctura: ⁊ paneȝ de
alijs granis q̃ȝ de frumento vel de spelta: ⁊ non comedat
ipsum statim sicut venit a furno: imo melior est panis in
secũda die vel tertia: precipue tamẽ vitet̃ lolium.
¶ Carnes meliores sunt carnes auiuȝ: ⁊ p̃cipue perdicuȝ:
⁊ auiculaꝝ degẽtiũ in arborib⁹ ⁊ pratis: exceptis q̱squilis
siue qualleis quas opȝ vitare. Et simil'r conueniunt car/
nes caprioloꝝ: ⁊ lepoꝝ: ⁊ capretoꝝ: ⁊ vituloꝝ: ⁊ tolerant̃
castratine presertim de monte: ⁊ meliores sunt assate: et
cocte in patellis: vel super carbonibus. ¶ Sȝ interiora
⁊ capita sunt vitãda nisi cerebella lepoꝝ. illa eniȝ assata
sunt multum cõueniẽtia: ⁊ studeat habere de his frequẽ
ter ⁊ comedere. Reliquas vero carnes sicut agnoꝝ: ⁊ por/
coꝝ precipue humidas vitare debet. ¶ De piscibus me
lius esset nõ comedere: si tamẽ comedant̃ sint nõ valde
magni: ⁊ de genere hñtiuȝ squamas: ⁊ boni odoris: ⁊ assi:
⁊ frixi: ⁊ ꝯditi cũ pipere ⁊ çinçi. ⁊ cinamomo ⁊ saluia: vel
origano: hyssopo: vel basce: sȝ cancri: ⁊ gnari: ⁊ cõche ma/
rine: ⁊ anguille: ⁊ tunini: ⁊ murene: ⁊ lamprede: ⁊ silia di/
mittant̃ oĩno. ¶ Lac ⁊ caseus nõ sunt ꝯueniẽtes in hac
dispositione: sed tamẽ minus malus est caseus antiquus
⁊ salitus quãdo sumitur in parua quãtitate: sanguis etiã
coctus est malus. ¶ Uitelli ouoꝝ gallinarũ recentium
sunt ꝯueniẽtes: precipue cõditi cuȝ aromatibus de q̱bus
dicam infra: sed nõ cocti cũ caseo vel farina. ¶ Uictua/
lia de pasta frumẽti excepto pane: sicut lagane ⁊ pastilli:
⁊ reliqua similiũ generũ sunt dimittenda. ¶ Et pro fer/
culo potest vti pane trito vitellis ouoꝝ brodio cicerum
panico milio riço: ⁊ herbis odoriferis: sicut mẽtha origa/
no saluia ⁊ similibus: ⁊ potest facere fercula cũ amigda/
lis: ⁊ granis pini: ⁊ similib⁹: sed semper sint sibi aromata
plura in hyeme: ⁊ pauciora in estate: posset tamẽ vti gra/
tia solutionis ventris: ⁊ esset sibi valde vtile ferculis ex
vrtica: ⁊ si poneret etiã ibi de hyssopo: ⁊ basce: ⁊ alijs odo
riferis esset sapidius ⁊ melius. Sed tamen nõ sepe vtat̃
mollibus nisi ad hunc finem: vt habeat beneficium ven
tris. ¶ De radicibus vero tolerãtur radix petrosilini: ⁊ pa/
stinaca: ⁊ carotũ: ⁊ radix feniculi: ⁊ apij. sȝ meli⁹ est alias
radices dimittere nisi aromaticas: sicut çinçiber. ¶ De
fructibus ꝯueniunt ei grana pini quibus debet vti quasi
in omni cibo: aut ꝯfectis cũ çucharo aut sine çucharo:
⁊ ꝯueniunt amigdale dulces ⁊ amare: ⁊ cõueniunt etiaȝ
auellane: precipue assate: ⁊ comeste cum pipere: ⁊ tolerã/
tur nuces: ⁊ ficus sicce sunt bone: ⁊ vue passule: sȝ fructus
humidi dimittãtur: sicut cerasa: ⁊ pira: ⁊ poma: ⁊ ꝑsica: ⁊
similia: ⁊ similiter cucurbite: ⁊ citrulli: ⁊ angurie: tolerã/
tur tamẽ gratia solutionis ventris vue bene mature añ
cibuȝ: ⁊ ficus recentes bene mature: ⁊ aliquid de melo/
nibus: ⁊ in estate pruna dulcia bene matura. castanee vero
⁊ silique non comedãtur. ¶ Cappares sunt cõuenientes
precipue cum cinamomo: aut pipere: ⁊ vino cocto cũ pau
ca quãtitate vini granatoꝝ gratia saporis: fungi ⁊ tube/
ra omnino dimittãtur. ¶ Feniculum anisum ciminum
piper çinçiber cubebe cinamomũ macis galanga gariof.
folium crocus cardamomũ amomũ: ⁊ lignũ aloes: siler
montanum sigillatim ⁊ coniunctim tolerãtur gratia cõ/
dimentorum: sed acetum vitetur omnino: ⁊ ea que sunt
valde acetosa sicut citranguli: ⁊ lymones: ⁊ acetositas ci/
tri: çucharum vero ⁊ mel sunt cõuenientia. ¶ Oportet ꝙ
studeat ne nimis se ĩpleat in vice vna imo semp̱ recedat
a mẽsa cũ fame ⁊ siti: ⁊ nõ comedat scđa vice nisi p̊ cibo
digesto: ⁊ nisi tolerauerit famẽ nõbili tp̱e saltẽ hora vna.
¶ Potus vero sibi melior est aq̃ mellis: ⁊ in estate sine aro/
matibus. in hyeme vero aromatiçatur cum cinamomo: et
pipere: ⁊ çinçibere. quãtitate tamen eoꝝ conuenienti ita
vt placeat gustui. Si tamẽ potaret in omni mẽsa cyphũ
medium vini albi subtilis antiqui odoriferi post purga/
tionem non esset ei inconueniens: sed vinum aliter est ei
nociuum: precipue multitudo: minus tamen malum est
rubeum q̃ȝ album: ⁊ omnino quicunq̃ȝ potus sit vitetur
eius multitudo: ⁊ p̃cipue quãdo vadit dormituȝ. Et post
cenam: ⁊ super repletionem cibi itaq̃ȝ tolerare famem ⁊
sitim est de rebus melioribus.
¶ Somnus eius quando potest ordinate dormire debet
esse incipiendo saltem duabus horis post cenam in loco
calidi aeris ⁊ sicci in bono lecto capite bñ eleuato: ⁊ cor/
pore bene coop̱to: ⁊ super altero lateꝝ: maxime tamẽ su/
per dextro: ⁊ debet esse in nocte aut de mane ante cibuȝ:
⁊ vitet somnum post repletionem quantum potest: ⁊ sit
quãtitas somni in die naturali sex horaꝝ vel circa.
¶ Et debet facere ꝙ omni die habeat beneficiũ ventris:
⁊ ad hoc confert sibi ante cibum comedere quatuor vel
quinque ficus siccas pingues calefactas: ⁊ mũdatas: aut
ferculum de vrtica vt est dictum prius: aut sumere ante
cibum. ʒ. ij. thimi sicce. vel. ʒ. ij. hyssopi sicce. aut facẽ cli/
stere si opȝ. aut bibere de mane circa. ℥. ß. herbe iue sicce
cuȝ. ℥. iiij. aque mellis: ⁊ nullo modo pretermittatur hoc
regimen si natura non responderit. ¶ Caueat sibi a tri/
stitia ⁊ multa cogitatiõe: ⁊ potest irasci ⁊ letari: sed vene/

rea dꝫ dimittere q̄ꝫtū pōt. Et h̄ de regimine. ¶ Sꝫ p̄ter
ista opꝫ ꝙ qn̄ erit domi primo faciat fieri flobothomiā
de vena cōi in bracchio d̄xtro. Et suffic̄ ꝙ euacuat. ℥. iiij.
sanguis: ⁊ illa tota flobothomia: aut si flobothomiaꝫ ab/
horret tūc in spatula dextra ponat duas vētosas cū scari/
ficatiōe. ¶ Euacuato sanguine sumat hūc syrupū q̄tuor
vicibus. ℞. syrupi de sticados. ℥. i. ſ. syrupi d̄ thimo. ℥. ſ.
aque maiorane. ℥. i. aque saluie. ℥. ij. clarificet̄ ⁊ aromati/
çetur cū çinçi. sumat̄ calidus de mane duab⁹ horis ante
diem: ⁊ superdormiat vsqꝫ ad diem. ¶ Sumpto syrupo
quatuor vicibus purget̄ sequēti die sumēdo istas pillu/
las duab⁹ horis ante diem. ℞. pillulaꝝ fetidaꝝ maiorū.
pillulaꝝ cochiaꝝ descriptiōe Almāsoris. an̄. ʒ. ſ. fiāt. vij.
⁊ sumantur omnes simul in vice vna: ⁊ hac die obseruet
bonā custodiam sicut in alijs medicinis solutiuis cōsue/
uit. ¶ Et oꝫ ꝙ ex interuallo purget̄ ad minus semel vel
bis in mense sumēdo has pillulas de sero quando vadit
cubitum. ℞. pulueris ierepigre de octo rebus piperis ni/
gri. an̄. ℥. i. confice adinuicem cuꝫ aqua maiorane: ⁊ fiant
pillule de qb⁹ sumat. ʒ. i. pro vice quādo vadit dormituꝫ.
¶ In diebus tn̄ canicularibus dꝫ abstinere ab istis pur/
gationibus: ⁊ sufficiunt sibi clisteria cū decoctione blete
⁊ ordei ⁊ centauree minoris. ana. M. i. ⁊ postea in deco/
ctione addat̄ ierepigre. ℥. i. olei cōmunis. ℥. iij. salis quā/
tum sufficit: ⁊ fiat clistere. ⁊ hoc bis in septimana. ¶ In
alijs v̄o temporibus semel in duobus mensibus purget̄
cuꝫ pillulis fetidis ⁊ cochijs modo suprascripto premit/
tendo sy. si videt̄ presenti medico aut sine sy. si ita iudi/
cat esse faciēdum. Et ex interuallis vt dictum est. 15. vel
30. dieꝝ sumat illas pillulas de iera cū pipere. Et pōt lo/
co pillulaꝝ que sumunt̄ cuꝫ custodia si videt̄ necessariū
⁊ tempus nō sit valde calidꝫ sumere. ℈. ij. pillulaꝝ de
euphorbio ꝓ vice duab⁹ horis an̄ diē: ⁊ loco pill'aꝝ q̄ su/
munt̄ sine custodia sumere pillulas de iera de octo reb⁹.
¶ Nec est p̄termittendum siue sint dies caniculares siue
nō quādo hꝫ temp⁹ quin de mane ieiuno stomacho vta/
tur aut masticatorio aliquo describēdis infra aut caput/
purgio ⁊ gargarismata dimitto ꝑꝑ certā causam. ⁊ dꝫ du
rare masticatoriū per horā vel circa. ¶ Masticatoriuꝫ
primū leue. ℞. masticis. ℥. i. piperis. ʒ. i. pistent̄ ⁊ cōfician
tur inuicem cū aqua maiorane: ita ꝙ fiant sicut pasta so/
lida: ⁊ fiant forme sicut auellane: ⁊ masticetur de mane
vna eaꝝ spuēdo flegma qd̄ descēdit ad os. ¶ Aliud for/
tius. ℞. masticis pip̄is ⁊ çinçiberis: ⁊ fiat sicut diximus.
¶ Aliud etiaꝫ fortius. ℞. synapis piretri stafisagrie. an̄.
ʒ. ij. piperis. ʒ. x. pistent̄ ⁊ ꝯficiant̄ cuꝫ aqua maiorane vt
est dictum: ⁊ fiant forme vt est dictum ⁊ masticentur.
¶ Caputpurgium leue ⁊ vsuale. ℞. aque maiorane quā/
tum sufficit: ⁊ ponat̄ in vola manus calida ⁊ trajciatur
per nares trahēdo sursum quātuꝫ pōt. Bonū tn̄ esset ꝙ
hora qua dꝫ hoc facere impleret os aqua ⁊ poneret se re/
supinum capite aliqualiter pendente ad posteriora: ⁊ po/
stea trajcere aquam maiorane modo dicto: vel alia ca/
putpurgia trahendo bene: ⁊ quando est sibi molestū sur/
gat ⁊ exprimat de naribus: ⁊ expuat illud qd̄ hꝫ in ore.
Si autē hoc est ei graue trajciat stando in pedibus: et
sine aqua in ore: ⁊ sufficit in vno mane trajci quatuor vi
cibus in vna hora. ¶ Aliud caputpurgiuꝫ: ⁊ est parūper
fortius. ℞. radices blete ⁊ folioꝝ eius. an̄. quātum suffi/
cit: pistent̄ ⁊ extrahat̄ succus: ⁊ iste trajciatur per nares
modo predicto. ¶ Caputpurgiuꝫ aliud fortius. ℞. radi/
cum panis porcini recētium quātitatem sufficientem: et
fiant formule lōge medietate digiti: ita grosse ꝙ possint
intrare nares ⁊ teneant̄ in naribus de mane post purga/
tionē ventris ꝑ quartā ꝑtem hore: ⁊ postea extrahātur.

¶ Et fortius est si recipiat̄ castorei. ʒ. i. ellebori albi pa/
nis porcini pulpe colloquintide salis nitri fellis bouini
exiccati euphorbij. an̄. ʒ. iij. fiāt ex eis ad modū pillulaꝝ:
⁊ dissoluat̄ vna in aqua herbe que vocat̄ morgellina in
gallico aut in aqua maiorane ⁊ trajciatur tepida per na/
res: ita tamen vt nō descendat ad os. Et iste vsus masti/
catorioꝝ: ⁊ caputpurgioꝝ nullatenus negligatur quoniā
est vehementer vtilis.
¶ Sed vltra euacuationes ꝓprias: ⁊ cōmunes est oppor/
tunum vti vnguentis: cerotis: fomentationibus: fractio/
nibus: balneis humidis ⁊ siccis: ⁊ omnia ista debent ad/
ministrari aut ad spinam: aut ad loca vbi fuit vulnus et
percussio ⁊ loca vicina. ¶ Primo ergo incipere debꝫ ab
vnguentis leuibus: precipue tn̄ mollificantib⁹: ⁊ nō for/
titer resoluentibus: quoꝝ hoc est vnum. ℞. olei de nar/
cisco: olei de rutha: olei distillationis terbentine. an̄. ℥. iij.
hyssopi humide. ℥. i. ſ. cere citrine quātum sufficit: ⁊ fiat
vnguentum. ¶ Debet autem seruari hic modus ꝙ pri/
mo fomentetur locus totus spatule ante ⁊ retro ⁊ totum
adiutoriū bracchij cuꝫ spongia infusa in decoctōe infra/
scripta calida: ⁊ si vna spongia non sufficit suant̄ plures
adinuicem: ita ꝙ fiat quasi vnū spatulare de dictis spon
gijs ꝙ anterius veniat vsqꝫ ad mediuꝫ pectoris: ⁊ ad p̄n
cipium colli ꝯm longitudinē: ⁊ latitudinem: ⁊ posterius
vsqꝫ ad finem ossis spatule: ⁊ principium colli ꝯm longi/
tudinem: ⁊ ꝯm latitudinem protendatur vltra totaꝫ spi/
naꝫ: ⁊ per tres digitos ⁊ versus bracchiū habeat addita/
mentum ꝙ possit circūuolui circa totum bracchiū vsqꝫ
ad cubitum: ⁊ infundatur in decoctione ita calida sicut
potest tolerari: ⁊ postea bene exprimatur īter duo ligna:
⁊ hoc spatulare calidum cum suo fumo ponatur suꝑ spa
tula ⁊ bracchio vsqꝫ ad cubituꝫ: ⁊ similis forma spatu/
laris debet obseruari in alijs fomentationib⁹ pro eo.
¶ Hec est decoctio in qua debet infundi spongia. ℞. ra/
dicum althee lib. iij. se. li. fenugreci sticados arabici. an̄.
℥. iij. bulliant cum aqua sufficienti vsqꝫ ad decoctionem
althee. Et postea in ea fiat infusio modo supradicto. Et
cum facta fuerit fomentatio quatuor vicib⁹ hoc modo
ponendo spongiaꝫ ⁊ expectando ꝙ tepescat. ⁊ postea in/
nouando inungatur locus cum dicto vnguento calido: ⁊
istud obseruetur per. 15. dies de mane anteq̄ꝫ surgat ⁊ de
sero anteq̄ꝫ cenet. ¶ Completis autem. 15. diebus opor/
tet transire ad fortiora: ⁊ primo debet fomentari locus
cū decoctōe ista. ℞. maluauisci lib. ij. saluie thimi folio
ruꝫ lauri herbe iue sticados arabici. an̄. lib. ſ. fac bullire ī
vino maluatico sufficienti: ⁊ in eo fiat infusio spatularis
facti de spongia: ⁊ fomētatio quatuor vicibus modo su/
prascripto īnouando quādo incipit infrigidari. ¶ Et fa/
cta fomentatione ponatur ab humero vsqꝫ ad cubitum
huiusmodi cerotuꝫ. ℞. storacis liquide. ʒ. iiij. masticis. ʒ.
vi. castorei euphor. an̄. ʒ. ij. medulle ceruie medulle cru
ris vacce. an̄. ℥. ij. terbētine. ℥. iiij. oppoponacis armonia/
ci galbani. an̄. ℥. i. piperis nigri. ʒ. vi. cinamoni folij spice.
ana. ʒ. ij. adipis galline: adipis vulpis: adipis anatis. an̄.
℥. i. cere lib. i. olei veteris: olei nardini: olei camomelini:
olei de ireos. an̄. ℥. vi. vini maluatici antiqui quātuꝫ suffi
cit ad infundendum medicinas siccas: hyssopi humide
℥. ij. olei distillationis terbentine. ℥. iiij. olei philosopho/
rum. ℥. ij. fac bullire omnia simul eliquatis gūmis in vi/
no: quousqꝫ habeant formaꝫ ceroti: ⁊ superponatur loco
dicto. Et omni die de mane ⁊ de sero quādo facit fomen
tationem reapponatur loco calidum. ¶ Sed super spa/
tula ante ⁊ retro ponat cerotum super corio ꝯm quātita/
tem spatularis cum quo fit fomentatio remouendo bis
in die qn̄ dꝫ fieri fomētatio ⁊ postea reapponendo facta

fomentatione. Cerotū aūt est hꝰ. ℞. cere citrine terebēti ne hyssopi hūide. añ. ʒ. ij. oxycroci. ʒ. vi. misce ꝛ fiat cerotuꝫ: ꝛ ponaẗ sup loco dicto: ꝛ obseruetur iste ordo mense vno integro. ¶ Transacto autē mense ingrediaẗ omni mane stuffaꝫ ꝛ si eēt thina calefacta cū decoctiōe reꝝ de quibꝰ dicā esset melior dūmodo staret solūmodo in eius aere. ℞. maiorane serpilli origani ebuli rorismarini foliorꝫ lauri. añ. quātum sufficit. Ista ponanẗ in stuffa duꝫ calefit: vel in aqua q̄ poniẗ in tina: ꝛ sup illā aquā ponatur fundus de ligno qui nō tāgat aquā pforatꝰ foraminibus plurimis: ita ꝙ fumꝰ bene ascēdat: ꝛ sup illo sedeat patiens quousqꝫ bene sudet. ꝛ postq̄ꝫ sudauerit fricētur spatula ꝛ adiutoriū bracchij cū hꝰ sale trito. ℞. piperis: origani: thimi: sinapis. çinçib. piretri: hyssopi sicce: semis apij: folij anisi: feniculi: macis: petrosilini: nasturcij: assari. ana. ʒ. i. ß. acori sicci. ʒ. i. salis gemme ad pondus oīum. pistenẗ ꝛ cribellenẗ ꝛ fiat puluis. ꝛ cū illo fiat fricatio super loco dicto: ꝛ postea apponaẗ cerotuꝫ vtriqꝫ parti ꝭm moduꝫ supradictū. ¶ Si tñ vellet vti medicinis minoris cōpositōis pōt vti aliquo istoꝝ: qꝛ facilius poterit inuenire. ℞. bdelij iudaici. ʒ. i. ß. dissoluaẗ in vino subtili vl' in aqua vitis. ꝛ cōficiaẗ cuꝫ eo radicis maluauisci cocte sub prunis bene pistate. ʒ. i. ß. ꝛ fiat emplastrū. ¶ Aliud ēt vtile. ℞. radicis lilij albi lib. i. coquanẗ sub cineribꝰ: ꝛ optime pisteẗ ꝛ cōmisceaẗ cū vino cocto: ꝛ supponatur. ¶ Aliud fortius. ℞. armoniaci galbani euphorbij. añ. ʒ. i. pistenẗ ꝛ aggregenẗ cū fece olei: ita ꝙ fiat ad modū ceroti: ꝛ fiat emplastruꝫ. ¶ Aliud est hoc. ℞. ceroti diaglon ʒ. iiij. stercoris capre. ʒ. ij. ꝯficianẗ bene adinuicē ꝛ supponatur. ¶ Et vtaẗ hoc regimine vsqꝫ ad tpa frigida: qbꝰ tpibus bonū erit ei ire ad balnea sulfurea: ꝛ maxime in tpe veris: ꝛ precipue ad balnea ciuitatis senaꝝ q̄ dicunẗ sancti Philippi: aut ad illa petriolli in eodeꝫ loco: factis prius debitis purgationibꝰ. ¶ Et in hoc tpe estatis vsqꝫ ad mediū septēbris vtaẗ acoro cōdito ꝭm descriptioneꝫ Mesue in capitulo de cōditis: sumendo. ʒ. ß. pro vice vel paruꝫ plus tribus horis ante prandiū. Et aduenīete medio septembris vsqꝫ ad totuꝫ ver sequens vtaẗ diacoro ꝭm descriptionē Nicolai sumēdo coclear vnū pro vice. ꝛ hoc qñ nō sumit aliud. s. syrupum vl' medicamina vel aliud electuariuꝫ. ¶ In temporibꝰ vo frigidis semel in septimana vtaẗ. ʒ. ij. metridati qnque horis añ prādiuꝫ. cum. ʒ. ij. aque mellis: ꝛ illa die nō sumat diacoꝝ. Et hec puto cum laude dei sibi sufficere.

¶ De paralysi. Consilium. XVII.

M Agnificus dñs Carolus de malatestis iaꝫ sunt trigitaqnque dies qbus incidit subito palysim sinistri lateris cū omnimoda īpotētia mouendi brachiū: lꝫ in eo sensus remāserit: sed cū aliqua potentia mouendi pedem qñqꝫ dum iacet simul cum crure et coxa ꝛ pōt extēdere ꝛ ꝯhere: ꝛ diminutionē in opationibus exterioꝝ sensuum patiẗ: ꝛ similiter diminutioneꝫ ꝛ corruptionē qñqꝫ in opationibus cogitatiue ꝛ estimatiue: ꝛ inde aqua quatuor dies incidit in flegmaticā febrē de flegmate dulci cōtinuaꝫ cū exacerbationibus quotidianis de sero incipientibꝰ. Perseuerat tñ fortitudo vitalis ꝛ naturalis virtutis: bene sumit cibū: bene retinet: bene digerit: ꝛ cōpetenter dormit. vrina pro nunc nesciẗ qualis sit: qꝛ mingit in lecto nō pp mollificatōeꝫ vesice: qꝛ nō est guttatiꝫ: sꝫ pp d̄fectū in extimatiua. ¶ Hic est casus qui ornate ꝛ scientifice scriptus est per singularissimuꝫ artium ꝛ medicine doctorē magistrū Augustinuꝫ sanctuciuꝫ quē mihi misit illustris dominatio vr̃a: super quo mandatis fieri cōsilium p me. ꝛ ego pebo p̄ceptis si predixero ꝙ illa vel corruptio vel vacilatio si ita placet appellare pmutationem opationū extimatiue mihi reddit casuꝫ suspectū: qꝛ nō est sine magno nocumēto in cerebro: ꝛ fortassis semp ille antique ictigatiōes q̄ nō erāt naturales quocūqꝫ reddūt paralysiꝫ suspectiorē. ¶ Febris vo ꝛsi pro paralysi curanda nos adiuuet: tñ suspecta est cum sit cōtinua vt inuitur cuꝫ diciẗ de putredine flegmatis intra venas: nō ꝙ solū vt ꝯtinua flegmatica. sed interpolata est magni timoris: qꝛ tñ iudiciū pnosticum nō solū ex specie morbi: sed multis pticularibꝰ pēdent q̄ presenti medico sunt māifesta nō aūt absenti: ideo eidē q est singularissimus est fides adhibēda. ¶ Incipiamꝰ ergo ꝛ ꝯsideremus ꝙ primo ad febrē est attēdendum vt Auic. nō tñ relinquamꝰ paralysim: ꝛ cōpleta cura febris si ꝯcedaẗ incūbendū erit paralysi totis viribꝰ vt dicam infra semper me referēdo ad optimas limitatiōes quas spero facturum dictum venerabilem doctorem Magistrum Augustinuꝫ: ꝛ altissimus nobis prestet auxilium.

¶ Nec febris aliquo mō iudicat cōtra iudicatōeꝫ paralysis: tñ qꝛ nō est tāte vehemētie ꝙ nō oporteat magis vti regimine cause que est flegma: ꝛ in cura simil'r paralysis ad flegmatis digōnem: ꝛ euōneꝫ opꝫ attēdere eo clarius ꝙ oꝫ ipsum habitare aerē ad caliditatē ꝛ siccitatē declinem: lꝫ nō tāta sicut si sine febre patereẗ. ꝛ ꝙ oꝫ aerē in temporibus frigidis ꝛ humidis ad oppositū ꝯuertere cū igne de lignis siccis non putridis: īmo aliqualiter odoriferis: ꝛ a frigore ꝛ ventis: cauendum est ab aere fetido ꝛ multū vaporoso: nec pp febrē timendum est ꝙ caput sit coopertū birretis ex pellibus calefaciētibꝰ ꝛ siccantibꝰ: ꝛ similiter ꝙ in spatula ꝛ indirecto spine ꝛ anchis ꝛ cruribus similiter puideaẗ de calefactōe: salteꝫ cum pellibus aut vulpinis aut talibꝰ: ita tñ ꝙ nō estuet ꝛ exiccetur nimis lingua: sed nullo mō frigori discooperiaẗ: pōt aūt valde calida odoramēta dimittere vsqꝫ ad recessuꝫ febris. ¶ De balneo sicco vniuersaliter toti corpori applicādo idem videẗ mihi faciēdum: sed cessante febre ꝛ post purgationes opportunas oꝫ cameram implere odoribus maiorane sisimbri sticados arabici ꝛ lauri ꝛ ruthe: ꝛ silium herbaꝝ. ¶ Et fumigia facere cuꝫ musco ꝛ ambra ꝛ ligno aloes ꝯiunctis cum thure ꝛ myrra vt artificialiter scient facere pñtes doctores: ꝛ imponi in balneo sicco in quo sint fumi istaruꝫ herbarū iue saluie vrtice ꝛ sil'ium. ꝛ pomum tenere in manibus descriptum a Mesue in caplo de catarro ꝯtra catarrum frigidum.

¶ Lꝫ pro nūc dum febrit exerceri non possit nec debeat: tñ fricatiōes sunt sibi vehemēter vtiles: p̄sertim cū iam p̄cesserint notabiles purgatiōes ꝛ debēt fieri cū māntilibꝰ lenibus calefactis ieiuno stōcho ante prādium ꝛ ante cenā: ꝛ durare q̄si per horā ꝭm ꝙ videẗ pñti medico posse infirmū tolerare: ꝛ fiāt ad spatulas pectus ꝛ bracchia et dorsum ꝛ vētreꝫ ꝛ nates ꝛ coxas ꝛ pedes ꝛ que ad extrema fiūt debēt esse parūper fortiores: ꝛ si videẗ pñti medico ꝙ vtus bene ferat: ꝛ mā sit nō multa: fiant in extremis dolorosa: ꝛ si opꝫ fiant ligature dolorose sepe dissoluēdo. ¶ Et cum febris non aderit applicenẗ sup capitibus musculoꝝ ꝛ in directo spōdiliuꝫ colli ꝛ ceruicis vētose stricti orificij: ꝛ cum igne: sed nō puto eas scarificandas: ꝛ hoc sepe: qꝛ fere omni die semel saltē ante prādiuꝫ si virtus tolerat: ꝛ incipiat ꝭm modū Mesue a spatulis. ꝛ pcedatur descēdēdo vsqꝫ ad pedes. ¶ Et si appropinquaẗ sanitati: curata febre fiat ꝙ exerceātur mēbra lesa ieiuno stomacho quātū est possibile: nō tñ dimittanẗ fricationes: p̄cipue post expulsionē supfluitatuꝫ prime ꝛ secūde digestionis ad quam debet primo mutari.

¶ Sōnus eius dum adhuc febrit si fieri pōt dꝫ esse septē

horaꝝ

boraꝝ in die nāli: vt puto pensatis oībus. ꝛ opꝫ ꝙ fiat in
aere supradicto ꝑtibus supiorib⁹ bñ eleuatis ꝛ corpore ꝛ
capite bñ coopto: ꝛ fiat in declinatione exacerbatiōis si
possibile est. Sin minus pōt etiam in statuꝫ ꝯcedi apud
multā necessitatē ꝛ nō poterit habere debitū iteruallum
cum cibo pp paucitatē tpis: sed eligat medicus quātum
pōt plus a cibi assumptiōe cū dictis circūstātijs distare.
ꝛ oīno ꝓhibeaꝰ paroxismi. ꝛ calefiāt extrema cuꝫ pānis
calidis ꝛ fricatiōibus fortibus ꝛ clameꝰ: ꝛ alijs studijs a
somno ꝓhibeaꝰ. Et in augmento iterum prohibeatur si
possibile est ꝛ posset transire cum somno declinationem
aut pro parte in statum.

¶ Et ꝓuidēdū est ꝙ omni die habeat bñficiū ventris: ꝛ
nā non rñdēte si vtus ꝯstat qñ nō habet hora debita im
mitaꝰ sibi clistere aliqualr acutū si habet epar calefactū
cum decoctione ficuū siccaruꝫ ꝛ cētauree minoris ꝛ ani/
soꝝ ꝛ feniculi ꝛ folioruꝫ blite: ꝛ cum. ℥. i. ierepigre ꝛ oleo
anhetino ꝛ sale. ¶ Qñqꝫ tñ freqnter in isto casu exhibē
tur pilule aut pulueres de turbith. Et cum in die vna mul
tum assellauerit pōt dimitti quiescē sequēti die. Et quan
doqꝫ ob tedium clisterioꝝ fiant suppositoria cum melle
ꝛ sale gēma. aut acutiora cum pauco colyrij albi: descri/
ptionis Rasis in antidotario. ¶ Et si facilr facit ꝛ sto/
machus est fortis ꝓdesset multū pro vtraqꝫ dispositiōe
ꝙ ante cibum vel hora ꝑncipij exacerbationis ꝓuocare
tur vomit⁹ cum pēna post potū. ℥. iij. syrupi acetosi melli/
ni cum. ℥. iiij. decoctionis seminis raffani. ꝛ hec oīa debēt
limitari a presenti medico.

¶ Et lꝫ nō sit ita ad iram ꝓuocandus sicut si esset sine fe
bre: tamē precipue in ꝑncipio paroxismi nō obesset. gau
diū aūt est sibi ꝯtinue ꝯueniēs si sit mediocre. sꝫ acidia
ꝛ tristitia viteꝰ: ꝛ cū a febre libatus erit fugiat oīno vene
rea. in cibis suis nō possuꝫ bñ limitare q̃titatē: qꝛ nō suꝫ
bñ clarus quo tpe morbi simus nec qūo dubiteꝰ de lōgi
tudine: pensatis tñ oīb⁹ puto ꝙ dꝫ vti carnibus precipue
auiū. ꝛ qꝛ ꝓ nūc pñt alie īueniri bone: ꝑcipue pulloꝝ ma/
le iuueniliū: ꝛ si essent gallicelli nōduꝫ calcātes mihi pla
cet. Et si videꝰ pñti medico ꝙ sit in declinatiōe febris et
eēnt cocti cū cicerib⁹ nigris aut rubeis essent cōueniētio
res. ꝛ fercula in illo brodio. ¶ Et si vtus digestiua est sa
tis fortis ad satisfaciēdū ꝯcedaꝰ sibi capret⁹ lactans ali/
qñ ꝛ silr iuuenis capolus: ꝛ paꝝ ꝗd de vitulo lactāte par
uo. ¶ Et stāte febre sint carnes elixe pro maiori ꝑte ni/
si sit valde remissa ꝛ vsus declinationeꝫ. Et cū cessauerit
febris ꝯceduntꝰ ꝑdicte carnes ꝛ pipionū volare incipien
tiū ꝛ ericij ꝛ lepoꝝ ꝛ capoloꝝ ꝛ paruaꝝ auiū degētiuꝫ in
arborib⁹ ꝛ pratis ꝛ ꝑdicuꝫ ꝛ fasianoꝝ poti⁹ asse q̃ꝫ elixe ꝛ
silr frixe ꝛ ꝑparate cū pipe ꝛ cinnamomo ꝛ alijs aroma/
tib⁹: lꝫ nō cum multo croco. ¶ Et panis dꝫ eē ex optimo
frumēto anni sui: cui nullū aduenerit nocumētuꝫ ꝛ sine
ꝑmixtione: ꝑcipue lolij. ꝛ nō sit calidus sicut venit a fur/
no: ꝛ sit bñ pistus: bene fermētatus: ꝛ bene coctus anteq̃ꝫ
transeant tres dies. Reliquos panes fugiat oīno nisi fa/
ctos cū pasta fermētata ꝛ çuccharo ꝛ sint debite cocti: et
si eēnt biscocti cū aniso ꝛ çuccharo sunt etiā cōueniētes.
¶ Et vitelli ouoꝝ gallinaꝝ recētiū sunt ꝯueniētes mix
ti cū cinnamomo ꝛ pipe ꝛ alijs aromatib⁹ ꝛ in ferculo et
in herbato ꝛ in frictilio dūmō nō sint multū cocti ꝛ non
sumanꝰ in quātitate nimia: sed albumen est dimittēdū.
Lac ꝛ caseuꝫ vitet: ꝛ silr sanguinē ꝛ interiora aīaliū ꝛ ca
pita ꝛ colla. cerebrū tñ leporis assum nō est sibi denegan
dū. imo est valde ꝯueniēs. ¶ Et dimittat multā pingue
dinē ꝛ aīalia īpinguata artificialr ꝛ incarcerata: sed su/
mat partē macraꝫ aīalis mediocriter pinguis sani nutri
ti libere. ¶ Ex granis pōt dū febris adest vti ptisana or/
dei: sed cū pipe aut radice petrosilini. aut brodio cicerū.
Sed dū febris nō adest si sufficiēter fuerit sine ferculis
bene est: sin aūt ꝯceduntꝰ brodiū cicerū ꝛ mica panis co/
cta in brodio. ꝛ vitelli ouoꝝ ꝛ miliū ꝛ panicū ꝛ riçuꝫ. sed
in parua q̃titate. ꝛ reliq̃ grana ꝛ legumina fugiat. ¶ Ex
herbis ꝯceduntꝰ sibi recedēte febre maiorana origanuꝫ
bethonica thimus hyssopus seripillū saluia ꝛ silies odori
fere. Et dimittaꝰ lactuca ꝛ alie frigide sicut spinachia et
siles. ¶ Pōt vti capparibus cuꝫ sapa ꝛ pauco vino gra/
natoꝝ cuꝫ pipe ꝛ alijs aromatib⁹. ¶ De radicib⁹ pōt vti
pastinacha ꝛ caroto ꝛ radice petroselini ꝛ feniculi duꝫ fe
bris nō adest. ¶ Sed pēsatis oībus melius est rapas et
napones allia porros ꝛ omne genus cepaꝝ que comedū/
tur dimittē: ꝛ illas que crude in salatitio ponunꝰ. ¶ De
fructib⁹ ꝯueniūt ꝑcipue grana pini ꝛ toleranꝰ auellane ꝛ
amigdale ꝛ ficus sicce. Et dimittanꝰ oēs fruct⁹ humidi:
sicut cerasa ꝑsica pira poma melones cucurbite ꝛ citrul/
li ꝛ arācij ꝛ acetositas citri ꝛ vue ꝛ siles. ¶ Dimittanꝰ pi
sces ꝛ granari ꝛ ostracha fungi ꝛ silia viscosa. ꝛ dimittā/
tur cibi parati cū aceto: sꝫ cū erit sine febre sint cum aro/
matibus parati ꝑcipue pipere ꝛ çinçibere. sed nō in tāta
quātitate ꝙ caput repleant. ¶ Et nō comedat nisi quā/
tum sufficit ad sustētationeꝫ vtutis non supabūdādo in
quātitate ciboꝝ nec sumendo nisi de vna vel duab⁹ ma/
neriebus ciborum in vice vna.

¶ Potus sibi melior est aqua mellis: ꝛ pōt colorari ita ꝙ
appareat vinū rubeū cū pauca quātitate vini granatoꝝ
dulciū: ꝛ q̃uis sit assuet⁹ bonū est ꝙ dimittaꝰ ꝛ potet pa
rū ex omni re ꝑcipue qñ cessante febre nō ita molestaꝰ a
siti ꝛ non est bñ purgat⁹ ꝯuenit sibi vsqꝫ ad. iij. vel. iiij. ℥.
vini vetusti potētis in prādio: ꝛ silr in cena: sed nō plus.
¶ Uices comestionis meli⁹ mensurari pñt a pñti medi
co: sꝫ si satis pōt in duab⁹ vicib⁹ cape nō video ꝙ durāte
febre habeat tp̄s ampli⁹ debite capiēdi. nā si incipit exa/
cerbatio hora. xxi. nō transibit vtplurimū hora septima
nocti: ꝛ ideo poterit cibari horis. viij. noctis ꝛ ꝑmitti dor
mire vsqꝫ ad. xij. vel. xv. ꝛ tūc fiat clistē si opꝫ ꝛ post fiāt
fricatōes: postea. xvi. horis prādeat. ¶ In medicina aūt
non video ꝙ possit nisi bibere vel de aqua mellis vel de
aliq̊ syrupo qui sitim mitiget ꝛ ꝯueniat mãe digerende
vtriusqꝫ morbi: sicut esset syrupus de duab⁹ radicib⁹ sine
aceto bñ clarificat⁹: ꝛ decoctio acori bñ syrupiçata ꝛ aro/
matiçata cū cinnamomo vel aliud silr: ꝛ si necessitas nu
trimēti sint brodalia: ꝛ qñ iam est augmētū diminuaꝰ. ꝛ
nō video ꝗn hora augmēti ꝑticularis oporteat syrupi da
ri syrupos digestiuos sue mãe cum alias horā nō habeat
ꝯueniētē dū adest febris: sed ꝭm varietatē accidētiuꝫ et
vtutis sunt ista tractāda. nā si ꝑncipiū est tepidū cū pau/
ca suffocatiōe caloris ꝛ status est ardēs potius ꝓpe ꝑnci/
piū dāda sunt cibaria. si vo ecōtra poti⁹ ꝓpe statū. ¶ Et
hoc ꝭm magis accidit in flegmatica: ꝛ quantitas cibi sit
cuꝫ subtilitate si est vsus statuꝫ: taliter tñ ꝙ vtus restau/
rare possit: ꝛ ꝭm ꝙ videꝰ pñti medico ꝛ in declinatione
ingrosseꝰ paulatim: ꝛ hoc de regimine.

Res manifesta est ꝙ ꝯstātibus vtutibus vita
li ꝛ naturali: vt dicitur de isto
Magnifico domino nō teneremur a vacādo digestioni
ꝛ euacuationi flegmatis a toto et a cerebro ꝛ neruis ma/
gis ꝓpe q̃ꝫ ab alijs mēbris. nā medicine que ab istis eua/
cuabūt etiā a neruis euacuāt: dimittēda tamen sunt val
de extreme calida taꝫ in digestiuis q̃ꝫ in euacuatiuis pp
febrē. ¶ Pro vtroqꝫ tñ morbo: qꝛ vt multū pēdet a val
de multa mã ꝛ que nō pōt nisi multis vicibus euãri opꝫ
digestiua dare: ꝛ post purgare. ꝛ iteruꝫ ad digestiua redi/
re: ꝛ post ad purgatōeꝫ omni septimana ad minus semel

aut pluries si solutiuū nō possit nisi debile dari:⁊ ħ quo-
usqꝫ febris cessauerit. videtur ergo ꝙ q² iā dꝫ trāsiuisse
p̄n^m ꝙ sibi ꝯueniētes sunt isti syrupi. ℞. syrupi de ꜩissan-
tys sine aceto:mellis rosati colati:syrupi de sticados.ān.
℥.ß.aq̄ eupatory.aq̄ feniculi.aque absinthy.ān.℥.i.clarifi
ceꝛ ⁊ aromatiçeꝛ.⁊ est pro vna vice. ¶ Et cū hūc syrupū
sumpserit q̄tuor vel q̄nque vicib⁹:tūc purgeꝛ cū hac vel
ꝓportionali medicina durāte febre. ℞. turbith.pillꝛaꝝ
fetidaꝝ.ān.ʒ.ß.çinçiberis.℈.ß.fac pillꝛas ⁊ ꝯficianꝛ cum
aq̄ maiorane vel saluie:⁊ sumanꝛ cū debita custodia. Et
sufficit ꝙ sumanꝛ semel in septimana. Et si v̄t⁹ exigit ꝙ
solū medietas huius medicine exhibeaꝛ pro vice aut so
lū.℈.ij.tūc pōt dari ex interuallis q̄nque dieruꝫ semel.
¶ Si v̄o videꝛ ꝙ aliqua epatis debilitas appareat ⁊ inci
piat:ita ꝙ in colore faciei ⁊ tumore circa oculos cōprehē
di possit:tūc cum syrupo ponanꝛ ad aromatiçandū.ʒ.ij.
trociscoꝝ diarodon maioꝝ que in puluerē ligenꝛ in pā-
no ⁊ pānus bene exp̄maꝛ:⁊ deꝛ syrupus cum aqua cuscu
te absinthy ⁊ eupatory. ¶ Et euacuatio fiat cū ista me-
dicina. ℞. agarici optimi.reubarbari optimi.pillularuꝫ
turbithatarū descriptiōe Mes.ān.℈.i.salis gēme gra.
vi.spice.gra.iij.fac pillꝛas nouē cuꝫ aqua absinthy.⁊ si nō
daꝛ syrupus denꝛ trocisci in forma pillulata.ʒ.i.pro vice
sex vel octo diebus cōtinuis:aut trocisci de reubarbaro:
⁊ epar inungaꝛ cū oleo de spica:⁊ s̄m ꝙ v̄tus tolerat ite-
reꝛ euacuatio quousqꝫ sanitas appareat febris.
¶ Cuꝫ aūt erit absqꝫ febre secure pōt intēdere medicus:
⁊ omni mane qn̄ nō dat aliā medicinā dare sibi.ʒ.ij.dia-
cori.aut qn̄ ꝑmutare vellet loco eius dare.ʒ.ij.plirisarco
ticon aut diamusci dulcis.⁊ in estate ꝯdituꝫ de acoro si-
ne multis speciebus vsqꝫ ad quātitatem.ʒ.ß.pro vice:et
oībus decem diebus semel septem horis ante cibū vsqꝫ
ad principiuꝫ estatis s̄m medicos sumat.ʒ.i.tyriace ma-
gne aut.ʒ.ij.mytridati cum.℥.ij.aque mellis.in principio
tn̄ sumat.ʒ.ß.pro vice. Et tunc opꝫ ꝙ purgeꝛ sumēdo bis
in septimana si v̄tus tolerat.ʒ.i.pro vice pillꝛaruꝫ de iera
cuꝫ pipere.quaꝝ cōpositio est hec. ℞. iere de octo rebus
piꝑis.ān.℥.ß.confice pillulas cum aqua maiorane:⁊ sunt
quasi sine mutatione diete sumantur ieiuno stomacho.
¶ Et ex iteruallis.xv.dierū purgeꝛ cū aliqua medicina
forti:puta cū pillulis de euphorbio aut cū fetidis aut cuꝫ
pillulis alandal:dādo quātitateꝫ s̄m ꝙ videꝛ p̄senti me
dico v̄tuteꝫ tolerare posse.cōiter tn̄ spero tolerabit pillu
laꝝ de euphorbio.℈.ij.pro vice.⁊ aliarum.ʒ.i.pro vice ⁊
debēt cum obs̄uatiōe custodie debite dari. ¶ Et in me-
dio illoꝝ q̄nqꝫ dierum in quibus solutiua leuia admini-
strantur ponaꝛ huiusmodi clistere. ℞. siele furfuris.ān.
lib.ß.melliloti.anisoꝝ.radicum malue mūdate.ān.℥.ij.
ficuū siccaꝝ.fenugreci.carthami.ān.℈.i.pulpe collogn-
tide posite in pāno et ligate.ʒ.ij.centauree minoris.ʒ.iij.
fac bulliri in q̄tuor libris aque quousqꝫ remaneat lib.i.
ß.coleꝛ ⁊ colature accipianꝛ.℥.vi.pro vice olei antiq.mel
lis salmuris piscium.ān.℥.i.fiat clistere.
¶ Et opꝫ ꝙ vtaꝛ purgatiōibus ꝑticularibus capitis.s.ca-
putpurgys masticatorys ⁊ gargarismatibus flegma de-
ponentibus.⁊ cum masticat opꝫ ꝙ ꝑseueret per horā de
mane masticādo ⁊ spuendo:⁊ hoc est masticatoriū vsua-
le. ℞. masticis.℥.i.piperis piretri.origani.ān.ʒ.i.stafisa-
grie.ʒ.ß.misce.absqꝫ multa trituratiōe. ¶ Et sumaꝛ de
toto mediū coclear pro vice:⁊ masticeꝛ.⁊ gargarisma cō
ueniēs est ħ. ℞. oxymellis sq̄llitici.℥.i.ß.iere archigenis.
ʒ.ij.decoctiōis ficuum siccaꝝ piretri sinapis.ān.℥.iij.gar
gariçeꝛ calidū in vno mane quatuor vel q̄nque vicib⁹.
Aut gargariçeꝛ acetū distillatū cū pauco piꝑe in eo disso
luto:aut facile gargarisma fiat ex aqua mellis cum piꝑe
aut piretro. ¶ Sternutatoria v̄o sunt fortis iuuamenti:
⁊ fiāt aut cuꝫ cōdisi īsufflato in nares:aut cum elleboro
albo:aut cum piꝑe:aut cuꝫ stafisagria.aut in naribus po-
naꝛ frustū panis porcini ad modū tēte ⁊ teneaꝛ per me-
diam horā ⁊ sit recēs.⁊ illo mane quo vtiꝛ masticatorio
nō opꝫ vti gargarismate aut caputpurgio ⁊ eꝯ. ¶ Et qn̄
putaꝛ ꝙ mā est multū paucificata ingrediaꝛ ad sudādū
in stuffa in qua sint posite sansucus sticados origanū v̄-
tica sisimbrium laurus ⁊ similes herbe est valde vtile.⁊
si virtus nō tolerat lōgam moram:tūc fiat bis vel ter in
die.⁊ qn̄ a stuffa egrediꝛ tūc fricetur collum potētius cū
radice ireos incisa recēti: ⁊ ita tota spina tātuꝫ ꝙ bn̄ ru-
beat.⁊ post vngatur cum aliquo vnguētoꝝ īfra ponēdo-
rū. ¶ Qꝫ si stuffaꝫ nō ingrediꝛ bonū est in mane fricare
caput vsqꝫ ad caudale totā spinā cuꝫ radice ireos:aut cū
cepe lily quousqꝫ bn̄ rubeat.⁊ postea embrocare vel fo-
mentare quatuor vel quinque vicibus cum spongia lon-
ga s̄m lōgitudinem spine infusa in ista decoctione:⁊ po-
stea expressa: que calida apponatur ⁊ cum tepefit remo-
ueatur. ℞. floruꝫ camomille iue florum saluie sticados
maiorane basce calamēti.ān.lib.ß.vini albi subtilis lib.
iij.aceti fortis.lib.i.fac bulliri lento igne et postea in ea
ponatur spōgia ⁊ exp̄matur cuꝫ fumo calida apponatur
toti spine. ¶ Et postq̄ꝫ quatuor vicibus est apposita spō
gia aut postq̄ꝫ a balneo egrediꝛ ⁊ ampli⁹ nō sudat tūc vn
gaꝛ tota spina cū isto vnguēto calido. ℞. olei de euphor-
bio olei de piꝑib⁹ olei vulpini.ān.℥.i.masticis sauine nu-
cum cuꝑssi.ān.ʒ.i.cere quātum sufficit fac vnguētū quo
vngatur totā spina. ¶ Ad idem cōfert oleum decoctio-
nis vulpis vsqꝫ ad dissolutiōem carniū vulpis:⁊ oleum
de lateribus:qd̄ alias dicitur oleum pħoꝝ. ¶ Et cuꝫ ma
gis vltra ꝓcedit in stuffa fricetur spina ⁊ bracchiuꝫ ⁊ mē
bra l[illegible]sa cū isto sale. ℞. piꝑis origani basce sinapis.çinçi-
beris:piretri:hyssopi:semis apy:foly:anisi:fenicli:gario
filoꝝ:radicū acori masticis petroselini nasturcy scamo-
nee agarici turbith.ān.ʒ.i.salis gēme ad pōdus oīum te
rātur:⁊ fiat puluis quo fricenꝛ membra:post inungātur.
¶ Et si vnctio nō sufficit tūc ponatur cerotum suꝑ tota
spina ⁊ spatula hoc mō. ℞. castorei.euphorby.piꝑis lon
gi et nigri.ān.ʒ.i.armoniaci.oppoponacis.ān.ʒ.v.ß.me-
dulle ceruine:medulle cruris vacce.ān.ʒ.ij.terbentine.ʒ.
vi.storacis liq̄de.ʒ.ij.adipis galline.adipis anatis.adipis
anseris.adipis porci.ān.ʒ.i.ß.cere.℥.i.ß.olei nardini.olei
irini.olei laterini.olei de camomilla.olei de terbentina.
ān.ʒ.iij.vini albi veteris quātū sufficit ad infrigidāduꝫ
gūmas ⁊ dissoluēdū medicinas siccas:⁊ ad igneꝫ coquā-
tur:ita ꝙ habeant formam ceroti ⁊ ponetur suꝑ corio ⁊
suꝑ loca dicta. Et si quātitas videꝛ parua dupla ⁊ tripla
vt placet. ¶ Et caput quo ad ꝑtē anteriorē fricet omni
die cuꝫ aqua vitis infusionis çinçiberis ⁊ nucis muscate
⁊ piꝑis.⁊ si necessaria sint rubificātia fortiora sint sicut
ista. ℞. cere citrine lib.ß.olei de narcisco: olei de lolio.
ān.ʒ.vi.⁊ si nō habeaꝛ oleū de narcisco tollaꝛ de terbē-
tina myrre oppoponacis.ān.℥.i.castorei.ʒ.vi.euphorby.
℥.i.fac emplastrum ⁊ appone ⁊ respice ne nimium vesi-
cet.nam cum multū rubefit remoueatur ⁊ fiat inunctio
cum oleo vulpino aut de costo aut de piꝑibus. ¶ Et cō-
ferunt in fine balnea sulfurea ⁊ aluminosa sicut balnea
sancti Philippi ⁊ Petreoli ⁊ siꝛia.⁊ consideret ꝙ si lini-
mēta ⁊ emplꝛa supradicta nō ꝯferūt sufficiēter addaꝛ in
eis aliquid stipticum sicut rose ⁊ alumen plume proprie
ad lib.i.vnguenti vel ceroti aluminis plume ⁊ rosaruꝫ.
ān.℥.ß.⁊ hec pauca potui in hac vnica die ponere que mi
hi vidētur satis sufficere ad laudē Dei oīpotentis ⁊ eius
gloriosissime matris Marie. Amen.

¶ De

¶ De diſpõne ꝑuia ad paralyſim. Cõſiliuꝫ. XVIII.

Caſus nobilis viri Joannis pagani de Regio eſt: ꝙ cuꝫ recipit leue frigus ſiue de die ſiue de nocte: ſ͛m partes que infrigidantur incurrit ꝛ quẽadmoduꝫ ſpaſmoſas ꝯtractiones ꝓhibẽtes mẽbra a flexione vñ in frigore leuicuçeth dolores in eis ꝛ inpotẽtiam cõtrahẽdi genua incurrit: ꝛ in coxis ꝛ circa genu dolores fortes vſqꝫ ad nates: ita ſ͛m ꝓportioneꝫ ex frigore aliaꝝ partiũ qñqꝫ ilia qñqꝫ latera in directo coſtaꝝ qñq́ꝫ humeros ꝛ collũ ꝛ bracchia vehemẽter dolet. ¶ Et qñ melius ſe habet nõ eſt ita liber in ambulando vt vellet vel ꝯhẽdo crura. ꝛ iſta ideo ꝯtingũt: qꝛ cerebrũ hꝫ humidũ: qm̃ eſt multi ſomni ꝛ per os ꝛ nares non hẽt debitas expurgatiões ſupfluitatũ: ſꝫ ferunt̃ ſupfluitates ad neruos. Et carnẽ hꝫ raram. vnde facil'r ſudat: ꝛ facil'r infrigidat̃. ꝛ ideo a leui frigore exteriori coagulata frigiditate in neruis incurrit accñtia ſupradicta: ꝛ iaꝫ habuit aliquã leueꝫ ſpine diſſolutiõeꝫ per quã declinat vſus latus ſiniſtrũ. vnde magis in dextro ledit̃. ¶ Ego ergo ponam ꝯſilium: ꝛ deus ſit dator auxilij.

¶ Loquẽdo ergo breuiter ad vtilitateꝫ nõ ad põpam in regimine. Opꝫ eum habitare in aere ſicco paꝝ ad caliditatem declinãte ꝛ in ſolario in camera habẽte feneſtras ad oriẽtẽ: ꝛ dormire taꝫ in eſtate q̃ꝫ in hyeme cũ camiſia de lana ſup camiſiam lini: ꝛ habeat caligas vſqꝫ ad medium coxarum: et vtatur in hyeme pellibus vulpinis.

¶ Et ieiuno ſtomacho exerceatur: ita vt exerceatur precipue quo ad inferiores partes: et poſt cibum nõ teneat caput decliue.

¶ Et ꝓuideat omni die hr̃e bñficium ventris. ꝛ dormiat capite bene eleuato: corpore bene coopto. ꝛ incipiat dormire duab⁹ horis poſt cibũ. ꝛ ſufficit dormire ſex vel ſeptem horis. ꝛ vitet ſomnum meridianum.

¶ Et nõ multũ vtat̃ venereis: ꝑcipue poſt cibum. Et comedat moderate: precipue de ſero.

¶ Et cauẽdo piſces ꝛ victualia de paſta: ꝑcipue tñ caueat nimiã repletionem quo grauet ſtomachum ſiue caput.

¶ Et nõ comedat niſi celebrata digõne cibi ꝑcedẽtis. vitet acetuꝫ: acetoſa: ꝛ fruct⁹ frigidos crudos ꝛ humidos: ꝛ herbas crudas ꝛ humidas: niſi odoriferas.

¶ Et vinũ ſit pauciferũ ꝛ paucuꝫ: ꝛ ſi vtat̃ aq̃ mellis. aut pura aut cuꝫ vino mixta: ita vt nõ vinũ multũ potet: eſt bonũ. ¶ In hyeme tñ põt coquere cum ea parũ pipis.

Veniendo ad medicinalia oportet euꝫ vti purgationibus: ꝛ poſtea cõfortãtibus. ¶ Et qñ habet ſumere medicinas ſolutiuas fortes dꝫ ꝑponere digeſtiua. ¶ Nũc ergo: qꝛ ſumus in eſtate non videt̃ mihi ꝙ debeat vti fortibus ſolutiuis: imo ſit contẽtus ſemel in ſeptimana quãtũ ad educẽtia per vẽtreꝫ iſtis pillulis. ℞. pillularum de iera de octo rebus. ℥. ſ. pipis. ʒ. ij. miſce. ſumat. ʒ. i. cum vadit dormitum. ꝛ ſunt ſine mutatione diete. ¶ Et vtat̃ maſticatorio ſepe de mane ieiuno ſtõcho: maſticãdo pro vice medium coclear maſticis cũ quatuor granis ſtafiſagrie. ꝛ duret maſticatio ꝑ horã vel circa ſpuendo illud qδ venit ad os de ſaliua. Et ſi ſtafiſagria que eſt ei vtilior diſpliceret põt ponere tria grana pipis loco eius cum maſtice. ¶ Et qñqꝫ: imo ſaltem ter in ſeptimana ieiuno ſtomacho ſtudeat facere deriuationẽ humiditatũ ad ꝑtes naſi: aut trayciẽdo ſuccum foliorũ ꝛ radicis blitis per nares tepidum: aut inungendo nares intus vſq́ꝫ ad colatoriũ de oleo cucumeris aſinini: aut tertio qδ eſt fortius facere tẽtas de radice panis porcini recẽtis. ita ꝙ nares ingredi poſſint ꝛ ponẽ in vtraq́ꝫ nare vnã. ꝛ ita tenere per quartã ꝑtẽ hore: ꝛ poſt emittere ꝛ expurgare nares ſ͛m ꝙ ꝓuocabit eũ volũtas. ¶ Et vtile eſſet ingredi ſaltẽ ſemel in ſeptimana ſtuffaꝫ ꝛ ibi morari ieiuno ſtomacho ad ſudanduꝫ: ꝛ hoc maxime in iſta eſtate poſtq̃ꝫ duabus ſeptimanis fuerit vſus medicinis ſtatim ſupraſcriptis ꝛ in iſta ſudare. Et cum egredit̃ intret lectum calidũ: vbi pauſet ad ſudãdũ: ꝛ cum fuerit ſudor bene cõpletus tergat̃: ꝛ poſt caueat ne recipiat frigus: ꝛ vadat prãſum. ¶ Et ſi ſtuffam vellet facere in tina duoꝝ fundoꝝ: quoꝝ ꝑmus eẽt inferior ꝛ integer. ſecũdus ſupra ꝛ ꝑforatus ꝛ eſſet altior primo. ita ꝙ in medio poſſet ſtare aqua calida: tũc eſſet bonũ facere hꝰ ſtuffaꝫ ſ. cũ hꝰ rebus. videlꝫ. ℞. ſticados mẽthe ſaluie ebuli maiorane abſinthij abrotani lauri roriſmarini. añ. lib. i. ſticados arabici camomille. añ. lib. ſ. ſauine. ℥. iij. bulliant oĩa ſimul in aqua ꝛ ponant̃ in tina ſuper primo fundo: ꝛ tunc ordinet̃ 2ᵐ fundũ vndiqꝫ ꝑforatũ foraminibus ad quãtitateꝫ qua tres digiti ingrediant̃: ꝛ ſup 2° ſedere ad recipiẽdũ fumum: ꝛ ibi ſudare: ꝛ in exitu facere ſicut eſt dictũ de ſtuffa. ¶ Et qñ lauat caput bulliat cuꝫ liſciuio. ℞. ſticados arabici. ʒ. ij. ſene. ʒ. i. lauri. M. i. ¶ Et adhuc in tẽpore eſtatis ſumat omni mane. ʒ. ſ. acori conditi ſ͛m deſcriptionẽ Meſ. nõ ponẽdo ibi alia aromata: ꝛ ſumatur quatuor horis ante cibuꝫ. ¶ Et portet in ſyndone in manu ligatas. ℥. ij. nigelle torrefacte: ꝛ poſtea in aceto infuſe ꝛ exiccate: ꝛ odoret ſepe. ꝛ in nocte hoc teneat prope vt odor ad nares ꝑuenire poſſit.

¶ Aduenieẽte aũt mẽſe Septẽbris ſumat ꝑmo hũc ſyrupum ſex vicibus. ℞. ſyrupi de ſticados. ℥. ſ. mellis roſati colati. ℥. i. aque feniculi. ℥. ij. aque ſaluie. ℥. i. fac ſyrupum: ꝛ eſt pro vna vice: ſumat̃ calidus in aurora ꝛ ſuperdormiat ſi põt. ¶ Sumpto ſyrupo ſex vicib⁹ ſumat ſequẽti die has pillulas duabus horis ante ortũ ſolis. ℞. pill'arũ cochiaꝝ. ℈. ij. pillulaꝝ fetidaꝝ. ℈. i. reficiant̃ cum aqua maiorane ꝛ ſupdormiat vſqꝫ ad diem ſi poteſt: ſed poſt duas horas nõ dormiat niſi cõpleta opatione pillularuꝫ. ꝛ per qnque horas poſt eaꝝ aſſumptionẽ bibat cyphum aque calide cum. ℥. i. çucchari rubei. Et poſt hũc potũ per horam cum dimidia prãdeat. ¶ Et ſi põt vadat ad balnea: ꝛ meliora eſſent illa ſancti Philippi: ꝛ ſcδo loco illa Petreoli in comitatu Senaꝝ. ꝛ ſi illuc nõ põt vadat ad balnea Corſene in comitatu Luce ꝛ immoret̃. xv. dieb⁹: ſeruato debito ordine balneoꝝ. ¶ Et in tꝑibus frigidis ſumat ter in mẽſe. ʒ. ij. mytridati qnque horis ante prandium vel tyriace ſi de bona habet̃. ¶ Et ſepe vtat̃ diacoro facto cum aromatibus ſ͛m deſcriptioneꝫ cõem tribus horis ante cibum: ſumẽdo. ʒ. ij. pro vice.

¶ Et omni anno in vere ꝛ in ꝑncipio Octobris purget̃ vt ſtatim dicaꝫ. ꝑmo ergo ſumat in ꝑncipio mẽſis Martij hũc ſyrupum ſex vicib⁹. ℞. ſyrupi de ſticados mellis roſati colati. añ. ʒ. vi. aque maiorane: aq̃ feniculi. añ. ℥. i. clarifica ꝛ aromatiça cũ pauca nuce muſcata: ꝛ eſt pro vna vice: ſumat̃ calidus in diluculo ꝛ ſupdormiat. ¶ Sumpto ſyrupo ſex vicib⁹ ſumat has pill'as. ℞. pill'aꝝ cochiarũ: pill'aꝝ alandal. añ. ʒ. ſ. refice cuꝫ aqua maiorane: ꝛ ſumant̃ duab⁹ horis ante diem cũ debita cuſtodia. ꝛ ſequẽti die faciat cliſtere lauatiuuꝫ: ꝛ ſil'em purgationẽ faciat poſt circa mediũ Octobris. ¶ Et vtatur ſemel in mẽſe pill'is de iera cũm pipe: de qbus ſupra feci mẽtionẽ: ꝛ ſepe vtat̃ maſticatorijs ꝛ caputpurgijs. de qbus ſupra dixi. ¶ Et vſus acori cõditi ꝛ in eſtate diacori in hyeme ꝑ ĩternalla eſt valde vtilis. ꝛ ſil'r tyriace ꝛ mytridati in tꝑe frigido: ꝛ ſil'iter ſtuffe in tina vel aliter in eſtate ꝛ vere ꝛ autũno qñqꝫ modo ſupradicto. ¶ Et ſpinã dꝫ inungere ſepe cum iſto vnguẽto. ℞. nucuꝫ cypꝛſſi: calami aromatici cyꝑi enule ſauine: folioꝝ lauri. añ. ℥. i. vini albi odori-

feri.ʒ.ij.olei masticini lib.i.ↄtūdanẽ contūdenda ꝛ bul/
liāt oīa simul agitādo cum spatula ꝛ lento igne vsq3 ad
vini cōsumptionem:postea coleẽ ꝛ addatur cere q̄ātuz
sufficit:acbacie.ʒ.ſ.fac vnguētum quo spina tota inūnga
tur sepe:maxime cuz dolet in ea. ¶ Latera vo que sunt
v̄sūs spinā in directo costaꝝ cuz dolēt sunt inūgēda cuz
oleo costino:ꝛ si nō sufficit p̄miſceaẽ ei oleū de pipibus:
aut oleū de euphorbio qō est forti⁹. Multa alia dici pos/
sent que omitto sperās ista cuz dei auxilio sibi sufficere.

¶ De debilitate motiue v̄tutis cum mala cōplexione sic/
ca totius ꝛ cordis:ꝛ cum debilitate stomachi ꝛ itestinoꝝ
ꝛ capitis catarriçantis ꝛc. Cōsilium. XIX.

Vir nobilis Guiçardus Gortiguerra plus q̄ꝫ nouez lapsis mē
sibus incepit sentire manifestā debilitatem
motiue v̄tutis ꝛ dolores quosdā in cruribus
ꝛ bracchijs ꝛ spina ꝛ collo.ꝛ multum spuebat
ꝛ dormiebat bene:ꝛ post somnū semp̄ erat debilis:parū
egerebat sine adiutorio:grauitatem sentiebat in stoma/
cho:p̄sertim sumpto cibo:ꝛ cuz adiutorio egerebat mul
ta flegmata:multuz sentiebat vētositates ꝛ rugitus:ma/
xime in parte sinistra vētris ꝛ incepit macrefieri:ꝛ adhi
bitis multis remedijs p̄ sollēnissimos doctores venit ad
me quasi circa p̄ncipiuz Septēbris ↄsumptus:ꝛ cuz vri/
nis in pluribus vicibus cuz tela ꝛ pinguedine satis gros/
sa.Et qn̄q3 mingebat vrinā turbidā ad albedinē tendē/
tez:ꝛ semp̄ qn̄ hoc modo mingebat sequestrabaẽ cito te/
la in sup̄ficie valde vnctuosa:ꝛ alia pars grossa tēdebat
versus fundū in silitudinez hypostasis nō bene equalis
digestiua stomachi tarde ꝛ debilissime op̄abiẽ in cibuz:
ita ꝙ cōtusum pulli etiam in parua quātitate ꝛ vitellos
ouoꝝ tremētium.ꝛ etiā aquā carnis cuz magna difficul/
tate digerere:ꝛ in lōgo tempore:ita vt nō possem ex istis
cibis cibare ter in die nāli.modicum dādo pro vice:imo
sepe oportebat p̄pter grauitatez stomachi dimittere ce/
nam:sine adiutorio nō egerebat faciēdo duo vel tria cli
steria in die emittebat multuz flegmatis multā vētosita
tem:parum de fecibus flegmata grossissima:ita vt vide
reẽ pinguedo semp̄ in stomacho:ꝛ precipue in ore sentie
bat frigus rugit⁹ ille ex sinistro latere nō cessabat:appeti
tus nō erat malus:dormiebat satis nisi per dolorem sto
machi impedireẽ.Sumpto cibo plurimū debilitaẽ etiā
si paucus esset vsq3 ad descēsum de stomacho:caput sen
tiebat frigidum:spuebat multum.

¶ Judicaui igiẽ ip̄m pati malā cōplonem siccā in toto ꝛ
in corde ꝛ stomacho per priuationē innate humiditatis:
ꝛ cum hoc raritatez texture stomachi quā sequitur vera
debilitas.Et vltra hoc iudicaui in intestinis ꝛ stomacho
esse malā cōplonem frigidaz cum mā flegmatica pluri/
ma tam natāte q̄ꝫ imbibita. Cuius initiuz puto fuisse ex
cerebro trāsmittēte non solū ad stomachū vel intestina
sed etiam ad alios neruos ꝛ musculos in q̄bus sentiebat
dolorez.Sōnus sputa debilitas motiue v̄tutis maxime
post somnū dolor in locis neruosis ↄctiones quedā ꝛ mo
tus spasmosi in eisdem locis p̄cepti vsq3 ab initio rei mi
hi faciūt fidē rem p̄cessisse a capite.ꝛ p̄mo p̄pter frigidi/
tatem ꝛ p̄ñtiā viscosi flegmatis digestiuā ꝛ expulsiuam
stomachi ꝛ intestinoꝝ fuisse debilitatas:hāc debilitatez
secuta est attrosia ꝛ siccitas:de qua supra dixi.

¶ Judicaui 2° in his ↄrijs dispōnibus non neglecta renu
tritione totius p̄ncipij:ꝛ vacādum esse male cōploni fri/
gide ꝛ humide preternāli cum mā flegmatica in stoma/
cho ꝛ in intestinis ꝛ diuertēdā esse māz a cerebro ad sto
machum currētem ꝛ nō obstāte totius ↄsumptione qua
absq3 digōne stomachi ꝛ intestinoꝝ resumi nō poterat.
Et stāte mala cōplexione dicta p̄hibebatur digestio.sy/
rupiçaui igitur ipsum ꝛ purgaui illis modis qui mihi vi
debanẽ minus p̄iculosi:maxime cum aqua balnei Por/
rete:comitatus Bononie incipiendo a pauca quātitate ꝛ
trāseundo ad illud quod tolerare poterat.Et quibusdaz
vicibus facta purgatione alleuiatus est:verūtamen sta/
tim fiebat regñatio flegmatū ꝛ vētositatuz incredibilis
quātitatis.Et ego hucusq3 his rebus vacaui vt mihi vi/
debatur opportunum.nunc autem est in eisdem disposi/
tionibus.l3 parūper videaẽ fortior in motibus localibus
ꝛ in digerendo. ¶ Et ego q2 recedit primo pono ip̄m in
hoc caplo ꝙ est siccus siccitate confirmata vel quasi per
carentiā mēbralis humidi cum capite catarriçāte mām
multā frigidam que maxime cōmunicari videẽ stoma/
cho ꝛ intestinis cum vera debilitate oīum virtutum sto/
machi:tenuitate texture:complexione frigida ꝛ humida
cuz materia multa:cum ventositate plurima inflatione
stomachi aptitudine ad tympanitē:inter quas tamē oēs
res nō neglectis alijs attendere oportet ad malaz cōple/
xionem frigidā cuz mā in stomacho ꝛ intestinis ꝛ ad p̄/
hibēdum descēsum catarri.ꝛ incipiam primo ab aere po
nendo tm̄modo mentem meam non disputādo in vno/
quoq3 auxilioꝝ:quoniam scio rem venturam ad manus
sollēnissimorum doctorum qui recte dicta cognoscent:ꝛ
errata sufficient emendare.

¶ Jncipiamus igitur ab aere cum auxilio dei qui debet
esse vicinus temperamento:leuiter tamen declinans ad
elementuz. Non tamē nimie siccitatis clarus mundus a
malis vaporibus subtilis:aut saltem mediocris:euitari
debet aer cōtrarie dispositionis precipue frigidus ꝛ tur/
bidus ꝛ fetidus.Et venti sunt etiam vitādi : ꝛ permane/
re sub radijs lune:precipue vitādum est frigus de nocte
in loco vbi dormit:ꝛ stomachus ꝛ intestina debēt frequē
ter iuuari cum pānis calidis.

¶ L3 oīmoda quies nō videaẽ ex toto laudāda:tm̄ mul/
to magis debet declinare ad quietem ꝛ ad somnū q̄ꝫ ad
motum. Et debet vitare oēs fortes motus corporeos et
motus diuturnos ꝛ veloces.leuis tm̄ deambulatio puto
ꝙ sibi conferret:precipue vacuo stomacho:ꝛ fricationes
cum mātili leni calido molles suaues.ita tm̄ vt aliquali/
ter calefaciāt mēbra exteriora sunt vtiles.Et durēt spa/
tio quasi vnius hore. Nec puto ꝙ sibi multuz obesset ie/
iuno stomacho introitus in tinaz aque delectabilis calo
ris in qua maneret vsq3quo mēbra tumescerent ꝛ color
viuificareẽ:ꝛ ipse non sentiret anxietatem aliquam. Et
post exitū a balneo ꝛ leuem quietē post abstersionez in/
ungereẽ spina tota p̄sertim circa renes cum aliquo vn/
guento frigido.v̄bi grā. Ex oleo violato ꝛ rosato.equali/
bus partib⁹.ꝛ quarta parte succi semp̄uiue:ꝛ octaua par
te aceti:ꝛ cera alba sufficiēte ad faciēduz vnguētū mol/
le:quo facto post paruam quietem prāderet.

¶ Sōnus eius vt digeraẽ mā ꝛ cibus ꝛ corpus renutrire/
tur debet esse lōgior q̄ꝫ in dispōne nāli.ita ꝙ sit.ix.vel.x.
horaꝝ saltem in die nāli.Et p̄pter catarrū incipiat dua/
bus horis post cenaz:ꝛ sit in loco mediocriter calido:cor
pore bene coop̄to:capite ꝛ sup̄ioribus mediocriter eleua
tis:ꝛ si pōt sit absq3 interruptione de nocte vsq3 ad ma/
ne ante tertias:ꝛ somnum meridianū si pōt euitet:si mi
nus incipiat tarde post assumptum cibum.

¶ Et quia non sufficienter habet beneficium ventris ni/
si cum aliquo adiutorio oportet ꝙ iuuetur cum ebibi/
tis ꝛ comestis:ꝛ ipse experitur ꝙ sumere ante cibum de/
coctionem mercurialis cum brodio carnium satis iuuat
ipsum.Et puto ꝙ similiter iuuaret ipsum decoctio vrti/
carum.quando mercurialem habere nō posset.ficus ve/
ro sicce

ro ſicce albe ⁊ pingues ⁊ in aqua mellis decocte:⁊ ſimili/
ter cõpoſitio ex decima pte medulle carthami:⁊.x.parti/
bus medulle ficuū ſiccaꝝ:q̄uis ſit vſus eis nõ fecerūt
ei notabile iuuamētū.nõ tñ eſſet malū qñ caret herbis
expiri iſta.ſaltem enim iuuabūt ad citiorē deſcēſum de
ſtomacho.⁊ in tpe hyemis carēdo alijs rebus põt ſume/
re de mane ſcutellā vnā vſq ad.ʒ.x.vel.xij.brodij galli
cocti ſm artē Meſue cum carthamo ⁊ carminātib⁹ vē/
toſitatem:dimittēdo tñ polipodiū ne nimiū exiccaret:⁊
qñq loco iſtoꝝ ſumat in itroitu prādij.ʒ.ij.hyſſopi ſicce
cõfectas cum.ʒ.vi.mellis optimi diſpumati:aut diſtēpe/
rati cum aliquo brodio. ¶ Et ſi iſta nõ ſufficienter eua/
cuāt vtat̄ cliſteri ſi põt cum rebus carminātibus:nõ ad/
dendo fortia ſolutiua:ſicut.v̄bi grā. ℞.carui leuiſtici po
lij mõtani ameos dauci cimini ſeminis anbeti.añ.ʒ.i.cõ
tundant̄ groſſo modo:⁊ coquant̄ cum.x.folijs blite quo/
uſq blite ſint bis cocte:deinde colet̄ ⁊ addat̄ ierepigre.
ʒ.i.olei anbetini.ʒ.iij. ¶ Si v̄o forti⁹ facere voluerit qđ
nõ eſt faciēdum niſi ꝓpter neceſſitatē addat in decoctio
ne cētauree minoris ⁊ medulle carthami.añ.M.i.⁊ cū
ierapigra ponat aliqđ de ieralogodion vſq ad.ʒ.ſ.vt ap
paret p̄ſenti medico. ¶ In omni tñ ſuo cliſteri melius
erit ponere pro vice.ʒ.ſ.electuarij de baccis lauri:nec mi
hi videt̄ ꝙ ſit ei vtile vti pillulis ſoluētibus vētrē niſi
forte iſtis. ℞.galāge.ʒ.i.piſtetur ⁊ ꝯficiātur pillule cum
ſyrupo acetoſo compoſito ⁊ deglutiantur parum ante ci/
bum omnes in vice vna.

¶ Uehemēter opꝫ attēdere ne accñtia aīe ipſū extermi/
nēt:triſtitia:cogitatio:timor:ira:odium:acidia.ſed debet
ꝯuerſari cum dilectis ⁊ bene ſperare audire ſibi placita
⁊ delectabilia:⁊ caueat omnino venerea.

¶ In cibis v̄o oportet conari ꝙ ſint multi nutrimēti bo/
ni tendētes ad ſubtilitatē.abſterſiui inciſiui:aliqualr̄ lu/
bricatiui vētris:⁊ ſi nõ inueniunt̄ ſimplices ad hāc intē
tionem fiāt artificialiter:⁊ ſint ſatis calidi actu ⁊ molles
⁊ aliquātulū calidi in potentia.lꝫ iuxta id qđ ſum exp/
tus ſit neceſſarium cõmiſcere calefaciētia fortia. ¶ In/
cipiamus ergo a pane qui debet eſſe ex optimo frumēto
cui nullū aduenerit nocumētū:⁊ bñ piſt⁹ : ⁊ parū plus q̄
mediocriter fermētatus : ⁊ ita bñ ⁊ ſufficiēter coctus in
furno.ſed cum farina dꝫ hr̄e aliquid minuti furfuris cõ
mixtū:⁊ ſit ſufficiēter ſalitus:⁊ panē carētē iſtis ꝯditio/
nib⁹ vitet oīno. ¶ De carnibus:meliores oībus ſunt ſi/
bi pulline.lꝫ ex faſiano iuuene : maxime femina ⁊ ꝑdice
iuuēne.⁊ francolinis poſſet etiam accipere.⁊ fortaſſis ꝙ
aliqđ de capreto digereret:ſed debēt oēs eſſe elixe:⁊ iu/
dicio meo melius eſt ſi nõ magis ꝯfortat̄ ꝙ ſint ſufficiē
ter ꝯtuſe. ¶ Or ſi p̄ñti doctori medicine videt̄ ꝙ vtatur
aqua carnis facta in vaſe duplici:quā magis laudo.aut
per diſtillationē mihi nõ diſplicet:ſicut ēt placeret ꝙ in
omni mēſa hr̄et de teſticulis galloꝝ nõ coeūtium iuxta
poſſibilitatē ſex vel octo paria pro vice.aut in ꝯtuſo ſuo
aut comedēdo ipſa elixa. Et tolerātur auicule montane
degētes in dumis.Sed alias carnes pro nūc nõ dꝫ guſta
re. ¶ Uitelli ouoꝝ gallinaꝝ recētiū tenelli ſunt ſibi con
uenientes cū pauco ſale:ſed multū cocti qualitercūq co
querent̄ ſunt vitādi.albumē autē vitet̄ oīno. Lac ⁊ ca/
ſeus ⁊ ſanguis aīaliū vitent̄ oīno ab eo:⁊ ſilr̄ oīa legumi
na ⁊ grana:niſi forte faceret pultē ex farina ordei de or/
deo fracto ꝯueniētis decoctiōis:ita vt non deficiat a de
bita coctura.nec tñ ita ſupabūdet ꝙ fiat viſcoſum ſicut
cola.⁊ coquat̄ cū brodio bonaꝝ carniū.⁊ ꝯdiant̄ cū pipe
p̄ſertim albo ⁊ lõgo. ¶ Fercula autē que faceret ex vi
tellis ouoꝝ ⁊ brodio bonaꝝ carnium.aut ex mica panis
ſunt magis laudabilia alijs ferculis pro eo. ¶ Herbas
radices ⁊ fructus ⁊ fungos nõ video ipm bñ aptum ad
ſuggerēdum:ꝙ ſi pur appeteret amigdalas ſumat̄ cum
multo çucchero in pauca quātitate:minus tamē nocerēt
ſibi nuces.⁊ de granis pini põt cape cum çucchero:et ita
de fiſticis:ſed non ita ſupabūde.Et ficus ſicce cum ter/
tia parte ſui de nucibus tolerātur ante cibum et paſſule
ſine arillis dulces.Auellane aūt ſunt male:nihil dico de
toto alio gñe tā ſiccoꝝ q̄ humidoꝝ fructuū : qm̄ debēt
dimitti. ¶ Ante cibū cappares cū vino cocto ⁊ cinnamo
mo vſq ad numerū.viij.vel.x.tolerant̄:grauis tñ ſunt
digõnis. ¶ Piſces parui boni odoris ex fluuio petroſo
pro paucis vicib⁹ actu calidi:⁊ ꝯditi cū pipe ⁊ ſale tolerā
tur.Reliq ⁊ alio mõ dimittant̄.Granari ꝯcule oſtracha
cācri marini oēs dimittant̄.Ex cācris v̄o fluuialib⁹ abla
tis vndiq pedib⁹:⁊ poſtea lotis ſex vicib⁹ cū aq̄ ⁊ cine/
re:⁊ ſemel cū aq̄ clara:⁊ poſtea elixis in aqua ordei:ꝯue/
nit ei medulla que inuenit̄ itra illum corticē rotūdū ad
modū lactis coagulati:ſed aſſumat̄ cum pipe ⁊ galāga.

¶ Tēpus comeſtionis dꝫ eſſe hora ꝯſueta in ſanitate:⁊ ſi
ſtomachus ſuus poſſit tribus vicibus digerē in die nāli
melius eſſet ter q̄ bis comedere:ſed ego me nõ vidi hoc
poſſe facere. Sed ideo fui contētus duabus vicibus:nõ
capiēdo tamē ſcđm cibum niſi primū ſciuerit deſcēdiſſe
de ſtomacho : quātitas autem nõ dico ꝙ ſit talis ꝙ non
grauat ſtomachum ex quo nõ anxiet̄.nam fere ex omni
parua quātitate hoc ei accidit : ſed ſit tāta ꝙ tādē eam
digerat ⁊ virtus cum illa ſuſtētetur:que mēſura ſibi iam
eſt per experiētiā nota. ¶ Potus ſuus debet eſſe vinū
rubeum purū ⁊ vinoſum clarū tendēs ad antiquitatē.
⁊ nõ bibat̄ ſi fuerit põticum aut oīno dulce vel ſit ſtipti
cum vel acidū vt agreſta.ſed habeat ſaporē acutum pro
priū vino cum aliquali dulcedine:⁊ ſumat̄ tāte quātita/
tis ꝙ nõ faciat cibum natare ⁊ ꝓhibeat digeſtionē. Ue/
rūtamē ſi eſſet vinū mellitū.aut aqua mellis aromatiça
ta modo quē dicā infra:videt̄ mihi hoc tpe hyemis vti/
le:aquā aūt non miſceat cum vino.⁊ iſta pro nunc vidē/
tur de regimine mihi ſufficere.

In vſu medicinaꝝ ⁊ rerū illis ꝓportionabiliū iam
dixi ꝙ oportet vacare p̄ncipalr̄ ad malā cõ/
plexionem frigidā ⁊ humidam ſtomachi ⁊ inteſtinorū
⁊ ad flegmata ⁊ vētoſitates que ibidē quotidie cõgregā
tur ad catarrū ⁊ renutritionē:⁊ qr fere ꝯtinue noua mā
generat̄ ſemꝑ habemus intentionē incidēdi ſubtiliandi
carminādi vētoſitates ⁊ abſtergēdi. Or ſi cū hoc iuuet̄
digeſtio ⁊ tēperet̄ frigiditas ⁊ det̄ corpori aliquale nutri
mentum eſt multo melius.

¶ Primo igit̄ oīum ſumat hūc ſyrupū de mane digeſto
cibo ſerotino. ℞.vini odoriferi antiq clari rubei aut ci/
trini:aq̄ diſtillatiōis carniū caponis galline vel capreti.
añ.lib.i.çucchari.ʒ.xvi.ſyrupiçet̄ et fiat ſyrupus lõgus.
poſtea ℞.cinamomi pipis albi çinçi.gariofi.galāge.añ.
ʒ.ij.macis cardamomi maioris.croci.añ.ʒ.i.ligni aloes.
ʒ.i.ſ.ponat̄ puluis in ſacculo ⁊ ſupra puluerem ponat̄ ſy/
rupus totiēs ꝙ exeat clarus ⁊ ſufficit ex iſto ſyrupo quā/
titas.ʒ.quatuor pro vice ꝯfortat ſtõchū:digerit flegma/
ta:⁊ nutrit plurimum ⁊ apit oppilationes:⁊ nõ prandeat
niſi digeſto ſyrupo. ¶ Or ſi hoc minus fieri põt ſaltē bi/
bat in mane.ʒ.quatuor huius mellicrati . ℞. vini vete/
ris rubei:aut citrini proprij ſaporis vinoſi et clari lib.x.
aq̄ fontis.lib.v.mellis diſpumati.lib.viij.bulliant ſimul
bullitione vna ⁊ diſpumet̄.poſtea colet̄ cū ſpēbus hoc
mõ. ℞.ſpice aromatice.ʒ.i.gariofil̄.çinçi.pipis lõgi ma/
cis.cardamomi maioris. añ.ʒ.ſ.croci.ʒ.ij.galange.ʒ.i.li/
gni aloes.ʒ.ij.ſ.piſtent̄ nõ multū ſubtiliter ⁊ ꝑmittātur
ſtare in dicto ſyrupo per diem nālē ⁊ aromatiçet̄.ſi tole/

rat ſumptus cum muſci.ʒ.ij.poſtea coletur per ſacculuꝫ
totiens reiterãdo in eodem ſacculo ꝙ exeat bene clarũ:
⁊ obſerueť ordo dictus in precedẽti caplo in ipſuꝫ capiẽ-
do. ¶ Itẽ in introitu prãdij ſumat circa.ʒ.ij.huius dia-
ſpoliticon cum melle ⁊ totidẽ in fine in tẽpore hyemis.
℞.folioꝝ ruthe mediocriter ſiccoꝝ.piperis albi:cimini
prius infuſi in aceto per diem ⁊ noctez:⁊ poſtea exiccati.
añ.℥.i.ſalis nitri.℥.iij.mellis diſpumati.lib.i.ſ.confice ſi-
mul:fiat electuariũ.ꝙ ſi ꝓpter ruthã ⁊ ſal nitrũ nõ to-
lerat ita capere frequenter ſumat.℥.ij.diatrionpipereon
ſimplicis.Sunt enim plures eius cõpoſitiones.⁊ obſer-
ueť in iſtis electuarijs ꝯficiendis ꝙ mel ſit optimũ ⁊ diſ-
pumatum bene ⁊ coctuꝫ:⁊ pipera ſint grauia abſqꝫ cor-
roſione:⁊ ꝙ nõ ſint ſpecies plurimum ſubtiliter piſtate.
¶ Itẽ bonum eſt oĩno ꝙ ab vmbilico infra teneat em-
plaſtrũ de baccis lauri deſcriptũ a Meſ.diſtinctiõe.xi.
Et ſuꝑ ſtomachuꝫ ab vmbilico ſupra teneat cerotũ Sal.
deſcriptũ a Meſue: cui addať ad quãlibet.℥.galliemu-
ſcate deſcriptõis Nicolai laudani ⁊ colophonie.añ.ʒ.i.⁊
iſta innoueń ſm ꝙ videť doctori preſenti conuenire.
¶ Euacuatio aũt fiat per cliſteria: ꝙ ſi qñ videreť pñti
doctori ꝯuenire euacuatio per potuꝫ ſit vel cum mirabo
lanis kebulis decoctis in decoctione paſſulaꝝ quãtitate
ſufficiẽti. Uel cum aqua balnei Porrete:tolerabit enim
vſqꝫ ad lib.xv.in vno mane ſumẽdo ex iteruallis tertie
partis hore lib.iij.pro vice calidas. Alia vo ſolutiua niſi
aliter ꝯſtante virtute ſibi non darem.

¶ Sed pro illo catarro deſcẽdẽte dꝫ vti caputpurgijs ma
ſticatorijs gargariſmis: vt ſtatim dicaꝫ.Et pter illa loca-
lia ſunt apponẽda capiti modo inferius dicendo. ¶ Ca-
putpurgiũ aut cum ſucco radicum ⁊ folioꝝ blitis calido
trayciẽdo per nares:aut ꝓuocãdo ſternutationem cum
pipere puluerizato vel radice ellebori albi:aut qδ valde
eſt vtile faciẽdo tentas ex radice panis porcini recentis
ſm lõgitudineꝫ medietatis digiti auricularis ⁊ groſſitiẽ
ſufficiẽtem ad intrãduꝫ intra nares:⁊ teneanť per quar-
tam vel mediã:ſed in iſtis attendať ne faciãt fluere ſan
guineꝫ. ¶ Maſticatoria vo ſint aut ex ſola maſtice:aut
qδ eſt fortius ex duabus partibus maſticis et vna pipe-
ris integri:aut qδ eſt fortius loco piperis ponendo ſtafi-
ſagriam. ¶ Gargariſmata vo ſufficiunt ex aceto diſtilla
to:vel ex aqua mellis cum pipere: ⁊ oĩa iſta debent fieri
ieiuno ſtomacho:⁊ ſi poteſt poſt emiſſionẽ egeſtionum.
¶ Sed caput ipſuꝫ dꝫ abradi in parte anteriori:⁊ omni
mane fricari cum iſta aqua calefacta fricationibus leui-
bus. ℞.aque vitis ex optimo vino diſtillate lib.iiij.nu-
cis muſcate.℥.i.gariofil.℥.i.folliculoꝝ ſene ſticados ara-
bici.añ.ʒ.ij.cõtundanť groſſo modo ⁊ infundãtur in pdi
cta aqua vitis per duos dies: ⁊ ſerueť in vaſe vitreo bñ
obturato:⁊ ſufficit de mane ꝙ.℥.ſ.iſtius aque calefiat:et
cum ea friceť caput in directo cõmiſſure coronalis frica
tione nõ aſpera quouſqꝫ tota ꝯſumať.℥.ſ.deinde ſuꝑ lo
co ponať cerotũ factuꝫ de ſandaracha diſſoluta cuꝫ pau-
ca aqua maiorane. ¶ Et ſi videtur pñti doctori ꝙ ſit ne
ceſſariũ cauteriũ:aut ꝓfundum:aut cutaneum pŏt face-
re cum emplo de ſinapi deſcripto a Meſue:ꝙ ſi nõ ſuf-
ficit addat cãtaridaruꝫ quartã ꝑtem:aut ſi ꝓfundũ vult
fiat cũ ferro ignito.aut ſi hoc timet fiat cũ coagulato ex
capitello ſaponis liqdi:⁊ teneať diu aꝑtũ:nõ tñ ita ꝙ ce-
rebrũ debiliteť. ¶ Et eſt bonuꝫ ꝙ odoret nigellã torre-
factã infuſam in aceto quã habeat ligatã in ſyndone ad
modũ pomi ſepe ad odorãduꝫ:⁊ ꝯfert ſi de nocte teneat
in ore inter genã ⁊ dentes vnã ſpicã nardi integram.

¶ Ad eius ꝯfortationẽ eſt vtendũ ante cibuꝫ electuario
qδ fit de carnibus caponũ ꝯfectuꝫ:ita vt cum lib.i.car-
nium piſtataꝝ ponať amigdalaꝝ mũdataꝝ:granoꝝ pi-
ni maioꝝ medulle ſeminũ cõmuniuꝫ frigidoꝝ.añ.℥.i.ſ.
cinnamomi:cardamomi:carpobalſami:coralloꝝ rubeo-
rum.macis.been albi ⁊ rubei:vtriuſqꝫ ſandali.gariofil.
zinziberis.ligni aloes.croci.oſſis de corde cerui.piꝑis al-
bi.piperis lõgi.añ.ʒ.i.ſyrupi facti cum brodio dicti capo
nis ⁊ zuccharo albo quantum ſufficit ad omnia cõficien
da.doſis circa.℥.i.pro vice.

¶ Et qꝛ de corde cogitãduꝫ eſt ſemꝑ dꝫ hẽre hꝯ ſacculum
iuxta cor niſi qñ ponenť epithimata humida.naꝫ ⁊ ſi vi-
deatur multotiẽs ex pulſu nõ febrire habeo rõnes mihi
ſuadẽtes ꝙ febrit habitudinalr:ſacculus aũt eſt iſte.℞.
roſaꝝ violaꝝ:floꝝ boraginis ⁊ bugloſſe ⁊ nenufaris vtri
uſqꝫ ſandali.añ.ʒ.i.ſ.corticuꝫ citri.ʒ.i.gariofil.nucis mu-
ſcate.macis.been albi et rubei.croci.ligni aloes. gallie-
muſcate.añ.ʒ.ſ. cimature ſcarleti. M.i.fiat ſacculus in
ſyndone rubea:⁊ cũ eiſdẽ ſpẽbus diſſolutis in aqua roſa-
ta ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua bugloſſe ⁊ aqua nenufaris.añ.
℥.vi.fiat epithima humidũ qδ apponať cordi ante pran-
diũ ⁊ ante cenã. ¶ Or ſi ꝯcedať gr̃a a deo ꝙ vꝰtus digeſti
ua ſtõchi ⁊ iteſtinoꝝ ꝯforteť.tũc ꝯuertať omne ſtudiuꝫ
ad curã male cõplonis calide ⁊ ſicce habitualis in corde
⁊ toto:cuꝫ cibis:cum potibus:cũ ꝑparatiõe aeris:cũ bal-
neis:cum epithimatibꝰ:cum lacte aſinino:cum trociſcis
cãphoratis:⁊ ad vltimũ cuꝫ piceatione corꝑis vt ego bñ
ſcio optime ſcire illos clariſſimos doctores:ad quoꝝ ma
nus eſt vẽturus. ¶ Ego aũt vt facerẽ ſatis pro virili ꝑte
volũtati.I.D.M.Mãtue quem colo:⁊ ex debito ſemꝑ
colaꝫ vt dedi lucubrationẽ vnã vt ei ꝯſulerem:nõ qꝛ pu
tarem neceſſariũ vel vtile in ꝑſentia taliũ doctoꝝ ad q̃s
eſt vẽturus.⁊ deus ſit dator auxilij. ¶ Ex Ferraria die
xxiij. Nouembris.M.cccc.xxxij.

¶ De ſtupore bracchioꝝ. Conſilium. XX.

Ista domina patiť ſtuporẽ in brac-
chijs et aliqñ fuit in
ꝓpinqua diſpõne ad paralyſim ⁊ etiã ſentit
qñqꝫ caliditatẽ in ꝑte anteriori capitis.
¶ Utať cibis ⁊ potibꝰ exiccatiuis:ſicut ſunt
carnes auiuꝫ ⁊ leporis ⁊ caprioli ⁊ capreti vel vituli aſſa
ti.⁊ ꝯdianť ſi elixanť cum zinzib.⁊ origano vel piꝑe vel
thimo vel hyſſopo:⁊ nõ ſumat nimiã carnis quãtitateꝫ.
imo minoret cenã ſaltem de medietate reſpectu ꝯſueti.
¶ Et in potu meliꝰ eẽt ꝙ ſumeret aquã mellis:ꝙ ſi nõ
pŏt bibat vinũ paꝝ rubeuꝫ tẽꝑatũ cũ ea:⁊ oĩno parũ bi-
bat ⁊ nõ dormiat in die: ⁊ laboret ieiuno ſtõcho laborã-
do ⁊ exercẽdo ſe per domũ. ¶ Et habitet in camera iter
duo ſolaria:⁊ caueat a frigore. ¶ Et omni die hẽat bñfi-
ciũ vẽtris. ¶ Purgeť nũc h̃ mõ. ℞.radicũ apij:radicuꝫ
feniculi.añ.℥.i.ſgnãti:ſeminis feniculi : aniſi petroſilini:
ſiſeleos:coſti:cẽtauree minoris:zinzi.cinamomi ſticados
arabici.añ.ʒ.ij.aque lib.vi.coquanť lento igne q̊uſqꝫ re-
maneãt lib.ij.⁊ coleť ⁊ addať mellis diſpumati.℥.viij.⁊
fiat ſyrupus lõgus pro ſex vicibꝰ ſumať calidus in auro-
ra. ¶ Sũpto ſyrupo purgeť ſumẽdo has pillas. ℞.pillu
laꝝ fetidaꝝ.pillarum cochiarũ.pillulaꝝ aggregatiuaꝝ.
añ.℈.i.fiãt ſeptem. ¶ Iteꝫ.℞.pillulaꝝ de iera cuꝫ aga-
rico.℥.ſ.fiãt.xxviij.ſumat omni ſeptimana ſemel qnque
pro vice qñ vadit dormitũ. ¶ Itẽ.℞.zinzi.minute iciſi
⁊ piꝑis itegri.añ.ʒ.ij.maſticis.℥.i. ſtaphiſagrie.℥.i.ſ. ma-
ſticeť oĩ mane mediũ coclear de eo. ¶ Item.℞.olei de
piꝑibꝰ.℥.iij.olei vulpini.℥.ij.cere parũ:⁊ fac vngtm̃ quo
inungať pars poſterior colli ⁊ ſpina vſqꝫ ad mediũ poſt
purgationeꝫ. ¶ Itẽ.℞.ſtaphiſagrie piꝑis.añ.ʒ.ij.aque
lib.i.ſ.bulliãt ſimul vſqꝫ ad tertie partis ꝯſumptioneꝫ:
poſtea coletur,⁊ addať oxymellis cõpoſiti.℥.iiij.pro gar-

gariçando ieiuno ſtomacho.

⁋ De mortificatione articuloꝝ peduꝫ. Cōſiliū. XXI.

CAſus huius nobilis viri datꝰ eſt mibi i hac forma. Jſte eſt cholericus aduſtus qui ꝓpter nimios labores ꝗs fecit equitādo tp̄e frigido ⁊ hyemali intātuꝫ infrigidatꝰ eſt ꝙ mēbra iſta.ſ.pedes ſic infrigidata ſicut mortua fuerūt:⁊ ex nimia infrigidatione poſtmoduꝫ ita calefacti ſunt ꝙ tm̄ vnus articulus accidit ꝙ ſanus ſit ꝙ mō ſentit:⁊ etiā articuli ita infrigidati ſunt ꝙ illos nō ſentit:⁊ iſte eſt hō.lxij.annoꝝ queritur an iſte de tali macula poſſit curari an nō:⁊ ꝑ quē modū:ſolū hoc mihi ſcriptū eſt:ſꝫ ille nobilis qui tulit cedulā dixit mihi ꝙ frigus ⁊ labores p̄ceſſerūt caſuꝫ illiꝰ articuli:⁊ ꝑ multos annos in q̄bus dictus patiēs fuit ſanus:⁊ ideo īterrogaui de voce iſtius viri ⁊ dixit mihi ꝙ nō eſt valde clara:⁊ ꝗ̄ꝗ̄ ſit paucū illud qđ puto eſſe verū ⁊ cōſulā:reliquū aūt qđ poſſit eē:ſed nō puto ꝙ ſit pena in fine c̄uꝫ ſuo regimine.dico igit̄ ꝙ iſte nobilis paſſus eſt in illo articulo herpeſtiomenū:⁊ ꝙ iſti alij qui nō ſentiunt. ſunt in via ad hāc paſſioneꝫ ⁊ niſi p̄uiderint ꝯtinue ꝓcedit augendo.et cā egritudinis fuit mā cholerica aduſta groſſe ſub̄e oppilās ita poros mēbri vt ꝓhibeat trāſitū ad mēbra ſp̄us: ⁊ ſui maligna qualitate corrūpit mēbri ſubām:⁊ hec mā per ſui cōplexioneꝫ nālē:⁊ fortaſſe multo magis per malum regimen multiplicat̄ in epate ⁊ venis eius:⁊ poſtea paulatim trāſmittit̄ ad mēbra debilia ſicut ſunt pedum articuli in eo ꝓpter multas cās. Jn hac ergo diſpōne p̄mo eſt gn̄alis intētio ad ꝓhibēdum materiei multiplicationē.2° eſt intentio ſpālis ad loca leſa curanda ⁊ reliqua vicina conſeruātur.

Incipiamus ergo a p̄° cum dei bn̄dictione que habet tres ꝑtes.p̄° eſt de regimine vite.ſcđa de digeſtione ⁊ eūatione materie.tertia eſt de rebus medicinalibus tēperātibus epar ⁊ venas ꝓhibendo huiuſmodi cholere generationem.

⁋ Quātuꝫ ad p̄m̄ dꝫ habitare in aere claro tendēte ad humiditatē ⁊ frigiditatē:lꝫ nō exceſſiuā ⁊ vitare aereꝫ calidū:⁊ ſiccū:⁊ fumoſuꝫ:⁊ p̄ſertim ſi fuerit fumus rerū acutaꝝ ſicut ſulfuris ⁊ ſil̄iuꝫ:imo dꝫ euitare habitationē locorū vbi ſunt odores fetidi:ſicut fimi equini ⁊ colūbini vel gallinacij ⁊ ſil̄ium:⁊ aerem vbi ſunt odores acuti ſicut allioꝝ ⁊ ceparum ⁊ porroꝝ ⁊ pipis ⁊ çinçib.⁊ dꝫ vitare aerem turbidum ⁊ ventos ſiccos.

⁋ Jtē nō opꝫ eum multū laborare.imo ſufficit ei ante cibum egtare gradatim ſine multo peduꝫ labore:ſed anteꝗ̄ ſurgat a lecto effuſo vētris onere ſi pōt faciat ſe fricare cuꝫ mātili leni nō aſpero ⁊ leuiter fricādo totū corpus:ſed qn̄ fricant̄ pedes ⁊ crura ⁊ coxe fricent̄ trahēdo ſuꝑius ab iferiori:⁊ ſint fricationes in iſtis locis leuiores alijs:⁊ vitet oēm fortem laborē corporis.p̄cipue tp̄e calido ⁊ in loco calido ⁊ p̄cipue ſtare rectus ſuꝑ pedibus et hr̄e ſtricta calciamenta:aut tenere pedes pendētes ſunt ab eo vitāda ⁊ adhereat quieti pedibus pauſantibus:et nō multum deorſum tendētibus.

⁋ Jtem dormiat horis ſeptē ſi pōt vel octo in die nāli:⁊ dormiat ꝯueniēter cooꝑtus: ⁊ p̄ ſuꝑ latere dextro ⁊ ſuꝑ ſiniſtro:poſt ſtet plurimū ⁊ iacere in lecto decē horis eſt ſibi vtilius ꝗ̄ citius ſurgere.⁋ Et ſi ſomnus ei nō aduenerit comedat oī ſero qn̄ pōt hr̄e ferculum de lactucis cū modico aceti:aut cū vino granatoꝝ:aut cuꝫ agreſta.⁊ ſi lactuce nō inueniunt̄ vt in hyeme vtat̄ decoctione papaueris albi in ſuis ferculis ⁊ amigdalis dulcibꝰ.⁊ lauet ſibi ante cenā bracchia ⁊ manꝰ ⁊ faciē cuꝫ iſta decoctione.℞.violarū.ʒ.ij.ſeminis lactuce.ʒ.i.capitū papaueris albi numero.xv.ordei lib.i.coquant̄ oīa in aqua ſufficiēti lento igne quouſqꝫ aqua toleret̄ ⁊ cuꝫ illa fiat lauāda dicta.⁋ Et ſi iſta nō ſufficiant inungat ſibi timpora nares ⁊ teſticulos ⁊ cum oleo violato aut cuꝫ oleo de papauere albo.Et oīno vitet nimias vigilias ex quacūqꝫ cā.

⁋ Jn cibis aūt ⁊ potibus opꝫ hr̄e ſingularē diligētiam et debent eſſe cibi ſui abſqꝫ ſalſedine abſqꝫ acuitate atqꝫ amaritudine:⁊ nō debēt eſſe multe dulcedinis nec multū vnctuoſi:ſed debēt eſſe inſipidi quo ad ſapores extraneos:tolerant̄ autē ſi participāt leui ſtipticitate aut leui acetoſitate ſicut ſunt quedā poma ⁊ quedam granata et poſſunt participare leui dulcedine qualis inuenit̄ in proprijs pomis ⁊ amigdalis.

⁋ Jncipiamus aūt a pane dicēdo ſigillatim:panis dꝫ eſſe mediocriter fermētatus:mediocriter coctꝰ:⁊ ſine ſale ex optima farina frumēti mūdi cui nulluꝫ aduenerit nocumētū.⁋ Carnes ſibi ꝯuenictes ſunt carnes ꝑdicuꝫ vituloꝝ ⁊ pulloꝝ paruoꝝ:lactātiū capretoꝝ ⁊ agnoꝝ annualiū caſtratoꝝ ⁊ paruaꝝ auiuꝫ:exceptis colūbis ⁊ paſſeribus.Sed carnes ſalitas ⁊ carnes veteres cuiuſcūqꝫ ꝯditionis īteriora aīaliuꝫ anſeres ⁊ anates mergos ⁊ carnes porcinas leporinas ⁊ ceruinas dimittat.capriolibus aūt iuuenibus pōt vti ⁊ porcis ſylueſtribus ⁊ iuuenibus ⁊ recentibus.⁊ reliquas oēs carnes dimittat.lac ⁊ caſeus diuerſis reſpectibus ſunt ſibi incōuenientes cibi.

⁋ Oua gallinaꝝ recētia ſi comedant̄ tenella multe decoctiōis nō cocta cū caſeo neqꝫ frixa ſunt ſibi bona. ⁋ Piſces v̄o recētes qui nō ſunt multū magni hn̄tes.ſ.ſquamas ⁊ boni odoris delectabilis ſaporis oēs ſunt ꝯuenientes ſiue de libero mari ſiue de fluuio ſiue de lacu non cenoſo fuerint.Fetētes v̄o ⁊ nō hn̄tes delectabilē ſaporeꝫ: aut reddētes ſaporē luti:aut non hn̄tes ſquamas:aut nimium magni oīno ſunt mali.⁊ peiores oībus ſunt ſiccī ⁊ ſaliti.⁊ nō comedant̄ in vna mēſa cum lacte vel caſeo.

⁋ De granis ꝯueniūt ei ordeū ⁊ ſpelta miliū ⁊ paniciꝫ: p̄ſertim qn̄ fiūt fercula ex eis decocta cuꝫ carnibꝰ laudabilibus.⁊ tolerant̄ piſa.Sed cicera ⁊ lētes ⁊ faſeolos dimittat:fabe aūt melius tolerant̄. ⁋ De herbis ꝯueniūt endiuia lactuca precipue ⁊ borago ⁊ bugloſſa ſpinachia acetoſa cicorea ⁊ lactuca leporis lapaciū acutū ⁊ portulaca. ⁋ Sed caules abſinthij abrotanuꝫ v̄lrqꝫ oēs hn̄tes multā acuitatē ⁊ amaritudinē vel nitroſam ⁊ mel̄icam ſubāꝫ ſunt male in cibo. ⁋ De radicibus radix endiuie ſylueſtris cocta eēt valde vtilis cuꝫ pauco aceto vel agreſta.Sꝫ raffani ⁊ paſtinace ⁊ cepe porri ⁊ radices feniculi petroſelini ⁊ oēs iſti acuti odoris dimittant̄.rape autē ⁊ napones tolerari pn̄t.⁋ De fructibꝰ poma pira ſunt conuenietia.ſꝫ coctona ⁊ ꝑſica ante alios cibos in ꝑua ꝗ̄titate.pruna matura ⁊ īmatura:granata dulcia ⁊ nō dulcia ⁊ ceraſa acetoſitatē hn̄tia citrāguli:⁊ acetoſitas citri ⁊ quedā neſpille poſt cibū ⁊ vue nō multū dulces ⁊ amigdale dulces ſunt ꝯueniētes dimittat̄ de oī nimia quātitas.fugiat ficus ſiccas ⁊ oliuas ſalitas ⁊ cappares ⁊ reliꝗ̄ in ſale ꝯſernata.nuces ēt ſunt dimittende ⁊ auellane.Caſtance aūt tolerari pn̄t cucurbitas ⁊ cucumeres ſecure in ferculis comedant̄.⁋ A ſpēbus abſtineat ſe quātum pōt.

⁋ Potus eius melior eſt vinum album temperatū cum aqua in eſtate:⁊ debet eſſe pauciferum ⁊ nō nimiū abūdet in potu.⁋ Ciboruꝫ autem preparatio melior eſt per ſe elixatio inter cetera.

⁋ Debet prouidere ꝙ venter ſibi rn̄deat ſalteꝫ ſemel in duobus diebus:⁊ quādo aliter nō reſpōdet iuuetur cuꝫ cliſteri.aut ſumat in prādio coclear vnuꝫ iſtius electuarij.℞.violaꝝ ſiccarū.ʒ.ij.folliculoꝝ ſene.ʒ.iij.epithimi.ʒ.i.tamarindoꝝ purgatoꝝ a ſuis nucleis.pulpe prunorū

siccorũ.ã.ãñ.lib.ʒ.pulpe cassie:syrupi violati.ãñ.ʒ.i.ʒ.misce oĩa simul pistãdo pistãda:ꝛ seruẽtur in vase vitreo.

⁋ Aut sumat aliquãdo deglutiẽdo in aurora quãtitatem auellane de terbentina.

⁋ Caueat oĩno ab ira:ꝛ rixa:ꝛ tristitia ꝛ magna cogitatiõe ꝛ venereis ꝛ silibus. vtatur gaudio tẽperato ꝯuersando cum ꝑsonis sibi dilectis ꝛ audiẽdo placita: ꝛ hec sufficiãt pro prima parte generali intentione.

Pro secũda pte dꝫ omni anno in mense Aprilis purgari accipiẽdo hũ syrupũ. ℞.syrupi de fumo terre:syrupi de epithimo.ãñ.ʒ.ʒ.syrupi violati.ʒ.i.aque buglosse.ʒ.i.aque endiuie.ʒ.ij.ꝛ est syrupus pro vna vice:sumatur calida in aurora sex vicib⁹. ⁋ Sũpto syrupo purgetur cum ista medicina. ℞.cõfectiõis hamech.ʒ.ij.electuarij de succo ros.ʒ.ʒ.pulpe cassie.ʒ.vi.distẽperetur cuꝫ decoctione violarum prunorum:tamarindorum passularum ꝛ liqritie.ꝛ fiat medicina que bibatur calida vna hora ante diem ꝛ supdormiat vsqꝫ ad diem:postea aũt nõ dormiat neqꝫ comedat neqꝫ bibat nisi cõpleta opatiõe medicine:sumat brodiuꝫ:postea prãdeat leuiter:fcã illa purgatiõe dꝫ sumere oĩ mẽse sel diaprunis solutiuis.ʒ.ʒ.

⁋ Itẽ in mane vtatur triasandalis ꝛ in vespe tpe estatis bibet.ij.vel.iij.ʒ.syrupi viol.vel syrupi de acetositate citri trib⁹ horis ante cenã cum aq̃ frigida. ⁋ Itẽ ꝯuenit ei cucurbita ꝯfecta cũ çucchabaro,aut diacitonitate cuꝫ çucchabaro:aut pira ꝛ poma ꝯdita cuꝫ çucchabaro:aut çucchabarum ros.post cibũ ꝛ diaprunis nõ solũ tãtuꝫ ante cibũ ꝛ çucchabaruꝫ rosatũ:ꝛ illa sunt sufficiẽtia quãtũ ad aliã partẽ.

Descendẽdo autẽ ad pticularia partis lese:opꝫ eniꝫ ꝯsiderare ꝙ aut nullus est digitus qui denigretur vel qui sit denigrat⁹ vel tumidus vel aliqs est talis si nullus est talis videatur an in loco vnde remot⁹ est digit⁹ sit gñata cicatrix bona:ꝛ tũc illud qđ remãsit totuꝫ est sanũ ꝛ nõ indiget nisi regimine isto vlt.ꝛ aliqñ leui flõmia de grossiori vena que inuenitur in dorso pedis ĩter mediũ digitũ ꝛ minimũ:ꝛ ꝙ qñqꝫ lauetur ieiuno stõcho cuꝫ aqua decoctiõis anheti. ⁋ Sꝫ si nõ est facta cicatrix in loco vnde remot⁹ est digit⁹ opꝫ factis purgationib⁹ gñalib⁹ suprapositis ad quas faciẽdas:si ita nõ est expectet tẽpus:ꝛ facta postea flõmia de aliqua vena grossiori apparẽti circa iũcturã pedis in loco sano pedis omni die supponẽ dꝫ defensiuũ vnguẽtũ lotuꝫ quatuor digitis ꝛ locus vlceris opꝫ si vult verã sanatiõeꝫ ꝙ incidatur cuꝫ cultello forti ꝛ ignito.vel si sit ibi os ꝛ sit nečius ictus fortis cuꝫ malleo ꝑparetur parua securis ꝛ incidatur ꝛ separetur a toto tota pars ĩfirma.ꝛ si vicina eẽt aliq̃ iũctura melius eẽt incidẽ in iũctura etiã si ptes capet de sano: ꝛ statim facta incisione debet locus cauteriçari cuꝫ ferro ignito:ꝛ postea curari cũ vnguẽtis remouẽtib⁹ escarã:et põt facere cum pulte vel emplo facto de farina fabarum ꝛ melle.ꝛ remota escara curari dꝫ cuꝫ vnguẽtis incarnatiuis.ꝛ vltimo cũ cicatriçatiuis sicut curantur alia.ꝛ ista est vera cura ꝛ secura.nã qñ ꝓcedimus cuꝫ medicinis multotiens cadit error. ⁋ Si võ ĩfirmus nõ tolerauerit hãc maneriẽ pp timorẽ:tũc saltẽ totũ qđ est mortificatũ abscindatur libere:ꝛ pars vicina que remanet adhuc infecta dꝫ scarificari cũ rasorio faciẽdo scarificatiões plures ꝓfundas tãtũ quãtũ egritudo ꝓfundat:ꝛ factis scarificatiõib⁹ vt mã mala exeat dꝫ loc⁹ embrocari cuꝫ lisciuio ꝛ aceto ꝛ sale ꝓiciẽdo tot ab alto tepidũ sup locũ scarificatuꝫ q̃titate triũ librarum paulatim paulatim:ꝛ postea siccetur cũ pãnis:ꝛ sup eũdẽ locũ ponatur vngtm̃ egyptiacũ qđ fit isto mõ. ℞.mellis.ʒ.xiiij.aceti fortis.ʒ.vij.floris eris: siue viride eris.ʒ.v.olibani minuti ꝛ subtilissime puluerizati.ʒ.ij.ʒ.coquatur ad ignẽ vsqꝫ ad spissitudinẽ. ⁋ Et sup ptẽ sanã ponatur defensoriuꝫ qđ fit h̃ mõ. ℞.boli armeni lib.i.sanguĩs draconis terre sigillate.ãñ.ʒ.ij.aceti ꝛ albuminis oui.ãñ.q̃tũ sufficit ad faciẽdũ totũ ad modũ vnguẽti:ꝛ ponatur sup sanã partẽ. ⁋ Et si in p⁹ vel in 2⁹ vice nõ vides paulatiꝫ carnẽ nõ moueri quã scarificasti,ꝓyce sup colcotar pulueriçatũ.aut aliqđ aliud forti⁹ caustičũ: iuxta sñiam pñtis chirurgici.Et qñ cõbusserit ptẽ carnis mollificetur cuꝫ butyro q̃usqꝫ cadat pars illa:ꝛ totiẽs hoc fiat inouãdo medicinã cauteriçatiuã ꝛ post ipam apponẽdo butyruꝫ. ⁋ Si võ est vnus digit⁹ vel plures qui iam nõ sentiãt:ꝛ ꝙ caro sup eis tendat ad nigredinẽ:illi sunt incidẽdi ꝛ residuũ cauteriçãdũ:vt est dictuꝫ supra. ⁋ Et ꝯsiderentur duo.p᷑m est ꝙ si non fiat hoc mõ corruptio magnificabit ꝛ pambulabit per pedẽ:ꝛ erit tũc nečium abscindẽ pedẽ itegrũ sicut nũc est dictũ de articulis:aliter ꝓducentur ad mortẽ. ⁋ Scdm ꝯsiderãdũ est ꝙ qñ eẽt curat⁹ obseruet regimẽ istud:aliter nõ eẽt mirãdũ si rediret hec corruptio ad aliũ locũ piculosiorẽ ꝛ faceret mortẽ.ꝛ hoc ego pluries in plurib⁹ vidi:ꝛ opꝫ ꝙ exequentur ea q̃ ego dixi:pcipue quo ad ptẽ chirugie ipꝫ hẽe bonũ chirugicũ pñtẽ qui cogñscat loca incisionis faciliora ꝛ terminũ sup carnẽ bonã ꝛ malã ꝛ sciat quot vicib⁹ opꝫ admĩstrare medicinas cauteriçatiuas:ꝛ q̃to tpe alia q̃ sunt dicta.

⁋ Uerum qꝛ qñqꝫ corruptio extremitatũ nõ solũ est pp herpestiomenũ ꝛ scachilos:sꝫ pp leprã dꝫ iste nobilis cõsiderare si in eo vox est facta rauca:ꝛ si pili cadũt de barba:et si veniunt sibi pustule male in facie aut in residuo corpis. Et si h̃ est qđ deus auertat nihil habebit facẽ de cauterijs iã dictis:nec de ope chirugie:sed opꝫ ꝙ obseruet regimẽ supradictũ de vsu exercitij ꝛ quieti somni ꝛ vigilie aeris cibi ꝛ pot⁹ euõnis ꝛ repletiõis ꝛ accñtiũ aĩe:ꝛ ꝙ comedat de illis ꝯfectiõib⁹ refrigeratiuis.ꝛ aliqñ faciet leues purgatiões cum electuario isto facto cũ cassia ꝛ syrupo violato: sed purgationẽ gñalem specter facere vsqꝫ ad tps supradictũ. ⁋ Et mẽbra lesa debẽt iũgi cuꝫ vnguẽto de cerusa qđ fit hoc modo. ℞.merdasengi cerusꝫ.ãñ.ʒ.vi.plũbi vsti:scorie ferri:argẽti viui extincti cũ saliua.ãñ.ʒ.v.masticis olibani.ãñ.℥.ij.olei ros.ꝛ aceti tãtũ quãtũ sufficit terantur terenda subtilissime in mortario:ꝛ postea ponatur parum olei ꝛ parum aceti:ꝛ cũ illo pistello incorporetur:ꝛ sic successiue iũgẽdo parum olei ꝛ parum aceti q̃usqꝫ totũ ĩpinguescat ad modũ vnguenti:ꝛ in fine addatur pro vnaquaqꝫ vncia vnguẽti cãphore.℈.i.que dissoluatur in aceto ꝛ oleo:ꝛ postea incorpetur cũ dicto vnguẽto. ⁋ Hec sunt que mihi vidẽtur sufficẽ eẽ nečia in hac dispõne:lꝫ potuissent multa dicere circa hũc actũ chirugie que ego suꝫ expt⁹ esse:qñqꝫ nociua:qñqꝫ vtilia:ꝛ qñqꝫ supflua.ꝛ h̃ ꝯsiliũ est factũ per me magr̃m Ugo. Bẽtium medicũ Senẽñ. Papie die p̃ Decẽbris. M.cccc.xx.

⁋ De catarro et multo somno et preparatione ad colicam. Consilium. XXII.

Casus huius nobilis viri est capitis humiditas cum mã catarriçãte ꝛ ad stomachũ descẽdẽte ꝛ faciẽte ipm multũ dormire:ꝛ ꝓpter hoc etiã paratus est ad cholicam ꝛ vẽtositatẽ ꝛ retẽtionem fecum:ꝛ timet impinguari in ꝓcessu etatis:ꝛ ꝯstat ꝯsiderãti predicta ꝙ ille põt preseruari.qꝛ lapsus est in frigiditate nãliter ꝛ humiditate tam fm cerebruꝫ q̃ fm stomachũ ꝛ intestina:ad quẽ lapsum sequuntur ista accidentia supra scripta.faciam ergo ꝯsiliuꝫ inuocato diuino auxilio incipiendo ab aere vt decet.

⁋ Sit aer sue habitatiõis calidus ꝛ siccus:nõ tamẽ multum recedẽs a tẽperamẽto:ita ꝙ habitet in camera iter duo solaria aperta ad orientẽ ꝛ permittat in mane aereꝫ

per solẽ

per solem rectificari. Et in tẽpore frigoris calefaciat cuꝫ
igne lignoꝝ siccoꝝ: ⁊ cõfert sibi in estate ingredi stuffaꝫ
siccã ad sudandũ in ea: sed nõ est cõueniens stuffa humi
da ⁊ balneatio in aqua dulci tepida: ⁊ caueat ventos me/
ridionales ꝑcipue: ⁊ caueat morã sub radijs lune: ꝑsertiꝫ
de nocte ⁊ intrãtib⁹ ꝑ fenestras: ⁊ nõ habitet camerã ter
renã nec loca ꝓpinqua vallib⁹ ⁊ aquis ⁊ stagnis.
¶ Omni mane euacuatis supfluitatib⁹ p̃me digestionis
⁊ secũde exerceat se exercitio ambulãdi: ⁊ icipiat grada/
tim ⁊ leui ascẽdendo ad forti⁹ ⁊ velocius ⁊ duret ad mi/
nus per horaꝫ: ⁊ ita ꝙ incipiat fatigari: ⁊ tunc paulatim
remittat motum suũ: ita ꝙ tandẽ quiescat: ⁊ tunc faciat
sibi leniter fricari caput ⁊ tergere.
¶ Debet dormire in loco calido ⁊ bene coopertus ⁊ hẽre
in capite hora somni plus ꝙ̃ de die: ⁊ nullo mõ dormiat
capite discooperto: ⁊ sit situs suus cuꝫ capite eleuato. Et
primo sup latere dextro. deinde super sinistro: ⁊ in fine
super dextro: ⁊ dormiat in nocte nõ in die: ⁊ sit somn⁹ cir
ca horas. vi. vel. vij. in die nãli: ⁊ nõ dormiat resupinus:
nec statim post repletionẽ: imo expectet post cibuꝫ dua/
bus horis anteꝙ̃ dormiat: verũ si tẽpus nõ hꝫ vt cõiter
studẽtes in hyeme: sumat cenã leuiorẽ: ⁊ paꝝ potet in ce/
na: nec tñ statim post vadat dormitũ. ¶ Somn⁹ aũt me
ridianus est malus ⁊ vitet ipsuꝫ ꝙ̃tũ põt: ⁊ silr vitet dor
mire in loco frigido ⁊ humido.
¶ Omni diligẽtia faciendũꝫ est ꝙ saltem aut semel aut
bis habeat omni die ventris beneficium: ⁊ si nõ cũ alio:
saltem sibi esset vltimũ clistere cum decoctione anisoꝝ
⁊ feniculi ⁊ blitarũ. añ. M. i. ⁊ post coletur ⁊ in colatura
ponaꝛ olei anhetini. ℥. iij. ierepigre. ℥. i. salis. ℥. ij. ⁊ fiat cli/
stere. Sed si h̃ est sibi graue: tũc ponam hic plura quoꝝ
vnũqδq; est sibi vtile ⁊ leue ⁊ sine custodia. ¶ Primuꝫ
est ferculũ factũ cũ mercuriali: aut cũ extremitatib⁹ vr/
tice: coquẽdo cũ carnibus vel oleo: ⁊ ad danduꝫ bonũ sa/
porẽ ponẽdo int⁹ aliqd de calamẽto: aut hyssopo: aut thi
mo: aut de alijs herbis odoriferis: ⁊ sumãtur añ alios ci/
bos. ¶ Scδm est capere quinque ficus siccas bene pin/
gues ⁊ calefacere ad ignẽ: ⁊ eas in p̃n° prãdij comedere.
¶ Tertiũ est ponere in ferculo vel bibere in p̃n° prãdij
ʒ. i. hyssopi sicci. ¶ Quartũ est vtili⁹ pro eo. s. cape in prã
dio. ʒ. i. thimi sicci in brodio carniuꝫ: aut in aqua mellis.
¶ Itẽ loco istoꝝ põt sumere quãtitateꝫ ciceris de aloe.
¶ Iteꝫ hoc est vtile. ℞. medulle carthami. ℥. i. medulle
ficuũ siccaꝝ pinguiuꝫ. ℥. x. pistenꝛ simul in mortario: ita
ꝙ totũ appareat vnum electuariũ: ⁊ de eo capiatur quã/
titas nucis in introitu prandij: aliquo enim istoꝝ vtatur
ad hoc vt venter sit lubricus: cõuenit ẽt primũ brodium
cauliuꝫ bñ coctoꝝ ⁊ primũ brodium lentium.
¶ Cibus aũt eius dꝫ esse tendens ad caliditatẽ ⁊ siccitatẽ
non multuꝫ: ⁊ abstersiuus subtilis facilis digestionis nõ
ventosus nõ viscosus: ⁊ ideo panis ei⁹ dꝫ eẽ ex bono fru/
mento anni sui: factus ex farina nõ exq̃site munda a fur
fure: ⁊ debet esse fermẽtatus ⁊ coctus multũ ⁊ hñs aliqd
salis ⁊ anisoꝝ secum cõmixtum: ⁊ non comedatur cali/
dus vt defertur a furno nec post quartã dieꝫ: ⁊ fugiat pa
nem açimũ ⁊ nõ bene actũ ⁊ panẽ alioꝝ granoꝝ: ꝑcipue
fabaꝝ. ¶ Carnes sibi cõuenientes sunt hedoꝝ ⁊ caprio/
loꝝ lactẽtiũ paruoꝝ: maxime inter quadrupedes ⁊ tole/
ranꝛ porcoꝝ syluestriũ iuueniliuꝫ ⁊ castratoꝝ annualiuꝫ
⁊ cuniculi ⁊ iuuenũ ceruoꝝ. Male autẽ sunt bouin ⁊ ca
pretaꝝ ⁊ pecudum porcoꝝ domesticoꝝ ⁊ agnoꝝ. ¶ In/
ter aues aũt meliores sunt paruaꝝ auium degẽtiũ in ar/
borib⁹ ⁊ pratis ⁊ colũbaꝝ volare incipientiũ ⁊ perdicuꝫ
⁊ turturũ pulloꝝ ⁊ fasianoꝝ iuuenuꝫ: sed dimittanꝛ an/
seres ⁊ anates: ⁊ carnes alie auiuꝫ aquaticaruꝫ ⁊ grues ⁊
ciconie ⁊ meriguli: ⁊ vlr carnes multũ veteres: aut mul/
tuꝫ nouiter nate ⁊ interiora: excepto epate pulli: ⁊ capita
oĩa dimittanꝛ ⁊ colla: ⁊ melior est ꝑs anterior versus cor
⁊ in anteriori melior est dextra: ⁊ caro rubea melior est
pingui valde: debẽt tñ esse aĩalis sani ⁊ mediocriter pin/
guis. ¶ Uitelli ouoꝝ gallinaꝝ recentiũ ⁊ nõ multuꝫ cõ/
cti sunt boni siue per se sumanꝛ siue cuꝫ aliquib⁹ herbis
odoriferis siue in ferculis: ⁊ cuꝫ alijs modis suaꝝ prepa/
rationũ: ⁊ sunt meliores si cũ aromatib⁹ sumãꝛ. ¶ San/
guis animaliũ coctus nõ est bonus: lac toleraꝛ in estate:
⁊ solum acceptũ cũ melle aut çucharo: sed tamẽ melius
esset dimittere. Et caseus tam recẽs ꝙ̃ salitus est malus:
põt tamẽ parũ quid loco saporis in ferculis ponere: ⁊ pa/
ruꝫ post cibũ comedere. ¶ Inter grana ⁊ legumina pau
ca inueniunꝛ cõuenientia: sunt. n. fere oĩa ventosa: sed tñ
brodiuꝫ cicerum est vtile ⁊ toleratur far ⁊ ordeũ ⁊ pani/
cum ⁊ spelta: ⁊ dꝫ sumi cũ pipere: vitãde sunt fabe cor. ci/
cerum lentes riçum frumẽtuꝫ. ¶ De herbis cõueniunt
maiorana mentha origanũ petrosilinũ macedonicuꝫ ser
pilluꝫ absinthiũ abrotanũ rutha arthemisia calamẽtum
pulegiũ sisimbriũ hyssopus thimus saturegia matricaria
herba sancti Ioãnis saluia ⁊ similes: ⁊ toleranꝛ borago:
buglossa: mellissa: blita: spinachia: ꝑsertiꝫ mixte cũ odo/
riferis: sed mala est lactuca papauer portulaca solatrum:
caules aũt hñt ꝯueniẽs brodiũ: sꝫ rapicie nõ sũt boni nu/
trimenti. ¶ De oleribus vitet raffanellos ⁊ rapas: ⁊ na/
pones ⁊ pastinacã ⁊ cepas ⁊ porros. Ista. n. generãt vẽto/
sitatẽ ⁊ nõ resoluũt eaꝫ. Sed põt vti allio: qδ lꝫ ventosi/
tatem generet: tñ plus dissoluit: ⁊ dimittat cucurbitas: ⁊
cucumeres: ⁊ capiat cappares salitos ⁊ anhetũ ⁊ enulã ra
dicẽ rosmarinũ. Sparagos ẽt cũ pipe tolerare põt. Fun/
gos ⁊ tubera oẽs fugiat oĩo. ¶ De fructib⁹ ꝯueniũt fic⁹
sicce ⁊ vue passule ⁊ grana pini. raro autẽ alij cõueniunt
nisi grana iuniperi ⁊ oliue salite: ⁊ bacca lauri: sꝫ sũt ma/
le ficus recẽtes ⁊ vue recẽtes. ¶ Pisces nõ sunt boni in
se: sed sumanꝛ cum aromatibus. s. pipere ⁊ pauco aceto ⁊
sale: ⁊ sint ꝑui squamosi ⁊ ex fluuio bone aque aut libe/
ro mari: ⁊ silr saliti sint huius cõditionis. Cancri ⁊ gam/
bri comedanꝛ simili modo. ¶ Et nõ vtatur in vna men
sa multa varietate ciboꝝ. Si tñ vti cõtingat: tunc prepo
nat subtiles ⁊ fluuidos: ⁊ minus ex toto edat.
¶ Potus suus sit vinum album paruũ aut temperatum
cum aqua: ⁊ si non habet albuꝫ sit pauce rubedinis: ⁊ sit
oĩno paruũ: ⁊ fugiat vina potentia.
¶ In accñtib⁹ aĩe põt libere qñq; irasci: ⁊ cogitare ⁊ me/
ditari: sed ieiuno stomacho caueat hoꝝ supfluitates. Et
hoc de regimine sex rerum nõ nãlium.
¶ Sꝫ q̃a multiplicat flegma multũ in capite ⁊ in stõcho:
ideo nõ sufficit sibi ad itegrã ꝑseruatõeꝫ solus vsus debi
tus vite in sex reb⁹ supradictis: ꝑcipue cũ nullus fere ita
ad iurgiũ regimẽ facẽ possit: maxĩe studẽs. Et iõ puto ꝙ
in veris initio. s. in mẽse Martij sit purgãdus capiendo
hũc syrupũ. ℞. syrupi ace. cõpositi: oxymellis sgl. añ. ℥. ß.
mellis ro. colati. ℥. i. deꝛ cũ. ℥. iij. decoctiõis ex aniso feni/
culo cina. ⁊ pipe: q̃ꝝ vniuscuiusq; sit. ʒ. i. ⁊ bulliuerint in
lib. i. aq̃ vsq; ad medietatis ꝯsũptiõeꝫ. ¶ Sũpto syrupo
purgeꝛ sumẽdo has pillas: ⁊ sũt cũ bõa custodia. ℞. pil/
lulaꝝ cochiaꝝ: pillaꝝ fet. añ. ʒ. ß. fiãt. vij. ⁊ sumãꝛ in vice
vna in aurora ⁊ ea die caueat a frigore ⁊ non cõedat nisi
trãsactis. vi. horis post eaꝝ assũptõeꝫ: ⁊ añ cibũ ꝑ horã bi
bat. ℥. iiij. aq̃ cale cũ. ℥. i. çuc. ru. Silẽꝫ purgatõeꝫ faciat cir
ca p̃n᷑ Octobris. ¶ Et vtaꝛ in ferculis suis istis aroma/
tib⁹: de q̃b⁹ in tp̃e frido ponat in bõa ꝙ̃titate. ℞. anisoꝝ
cimini: seis feniculi. añ. ℥. i. galãge. ℥. ß. gariofi. cinamomi.
añ. ʒ. iij. croci. ʒ. i. pipis albi ⁊ lõgi. añ. ℥. ij. çinçiberis albi

ʒ.i.pistent ⁊ fiant spēs in puluere pro ferculis. ¶ Item ante prādiuz tēpore hyemis si nō sufficit ad vētositatez remouēdā ⁊ iflationē sumere spēs dictas sumat.ʒ.i.diatrion pipereon. Item fortius est diaspoliticon qd̄ sic fit. ℞.seis ruthe:pipis albi ⁊ longi ⁊ nigri.aā.ʒ.ij. salis nitri ʒ.ß.mellis qd̄ sufficit. Itē fortius est electuariū d̄ baccis lauri. ¶ Et ꝯuenit sibi multum ad oēs intentiones suas catarri colice:⁊ diminuēde piguedinis sumere semel in mense has pillulas. ℞.piperis nigri albi ⁊ lōgi gariof.salis indi origani çinçiberis cardamomi cinamomi seminis peonie.aā.ʒ.i.ß.mirabolanoꝝ nigrorū.ʒ.iij. aloes ad pōdus oīuz:⁊ fiant pillule cū aq̄ ruthe:⁊ sumat.ʒ.i.cū vino albo bono ante cibū:⁊ sunt sine custodia. ¶ Si autez videtur sibi ꝙ male educāt tūc capiat de istis. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ:seminis althee rosarū siccaꝝ. aā.ʒ.ij. lingue auis:granoꝝ pini:seminis eruche:çinçiberis piperis longi:mirabolanoꝝ nigroꝝ belliricoꝝ: seminis sparagi: seminis vrtice piretri: squille assate. aā.℈.ij.aloes turbit.aā.ʒ.ß.diagridij.℈.ß.croci.℈.ij. confice pillulas cū aqua ruthe:sumat.ʒ.ß.vsq3 ad vnaz ⁊ sunt mirabiles. ¶ Confert etiā sibi masticare in mane masticez ⁊ piper ⁊ çinçi.⁊ piretruz vnūquodq3 sigillatim: aut oīa simul:⁊ spuere illud qd̄ ad os venit de humiditate: facere etiam sibi corrigiā de itestino lupi est valde vtile ⁊ ferre iuxta carnē. ¶ Et q2 fortasse pillulas nō facil'r sumit: ideo loco pillulaꝝ vellet capere ꝯfectiones solutiuas in vere ⁊ autūno:loco illaꝝ pillulaꝝ que supra scribunt sumēdo post syrupū pōt vti hac medicia. ℞. electuarij indi.ʒ.ij. diafiniconis.ʒ.i.ß.distēpera cū hac decoctōe. ℞.mirabolanoꝝ citrinoꝝ emblicoꝝ.aā.ʒ.i.ß. passularū.ʒ.i. anisoꝝ feniculi dauci.aā.ʒ.ß.fac bulliri in lib.i.aque vsq3 ad tertiam partē remanētis. ¶ Et si pōt vtat in mense bis clisterijs.huiusmodi etiam si nā mediocriter responderet. ℞.anisoꝝ carui ameos dauci.aā.M.i. cartami centauree minoris.aā.ʒ.ij.fac bulliri in lib.iij. aq̄ vsq3 ad consumptionez medietatis ⁊ cola ⁊ adde olei anhetini.ʒ.iij. ierepigre.ʒ.i.salis qd̄ suffic. ¶ Si v̄o dolor iuaderet statim a p̄ncipio faciat hoc dictum clistere:⁊ si sufficit bene est:si autē nō sufficit itereť ⁊ venter calefiat cū pānis calidis ⁊ cū spōgia infusa in aqua decoctionis camomille anheti melliloti ⁊ anisoꝝ:⁊ postea exp̄ssa ⁊ calida posita sup ventrē. Et iungat vēter cū oleo anhetino calido: aut de oleo rosaceo. ¶ Si aūt ista nō sufficiūt tūc fiat clistere dictum: ⁊ loco ierepigre ponatur ieralogodion.ʒ.iij. ¶ Ad vltimū si alia clisteria nō sufficiāt: tunc ℞.gallū decrepitū audacē:⁊ fac mori preliando: ⁊ post decoleť ⁊ euisceretur ⁊ deplumeť:⁊ cū.ʒ.i.ß.carthami.⁊.ʒ.i. polipodij.⁊.M.i.centauree mīoris ⁊ anisoꝝ feniculi dauci.aā. ʒ.ß.in lib.xxv.aque vsquequo redeat ad q̄ntā:⁊ d̄ brodio tolle lib.i.ß.olei anhetini.ʒ.iij.ieralogodion.ʒ.ß. salis gēme.ʒ.ß.fac clistere. ¶ Si v̄o dolor fiat fortis:tūc fiat balneuz in tina cū decoctione reꝝ ex q̄bus fiebat p̄mum clistere tāte quātitatis ꝙ possit in eo sedere vsq3 ad vmbilicū:⁊ ibi sedeat per mediā horā:si potest tolerare ⁊ post dormiat bene coopertus. ¶ Et si alia nō ꝯferūt veniendū est vltimo ad narcotica.s. ꝙ deť sibi.ʒ.i.philonij romani.aut.℈.iiij.cum vino albo potēti eo existēte in balneo vl' extra:⁊ tunc post nō comedat vsq3 ad.v.horas ⁊ cibus in tēpore doloris sit pauce quātitatis: sicut vitelli ouoꝝ vel pullus ꝯtusus:⁊ potus sit vinū albū potens purū. ¶ Et si clisteria nō sufficiūt:aut ea abhorreret loco clisterioꝝ pōt sibi supponere suppositoria longa h9. ℞. ieralogodion.ʒ.i. fac ex ea ad ignem suppositoria: sicut fiunt de melle. ¶ Et q̄n per clisteria habuit beneficium ventris si videť ꝙ mā sit sup timorē:sumat hāc medicinam. ℞.diafiniconis.ʒ.i.pulpe cassie.ʒ.i. distēpereť cuz decoctiōe anisoꝝ carui ameos ⁊ dauci: ista videnť mihi sufficere. ¶ Quādo vultis caput lauari faciatis bulliri in lisciuio has res. ℞.assari folioꝝ sene sticados arabici. aā.ʒ.i.ista sufficiūt pro vna vice. Et si nō habenť ista faciat bulliri.M.i.hedere:aut qd̄ meli9 est maiorane ⁊ saluie.aā.M.i.⁊ ista puto cū dei laude sibi sufficere.

¶ De obscuritate visus. Consilium. XXIII.

DIspositio isti9 spectabilis viri annoruz.xlviij.nāliter in iuuentute cholerici ⁊ nūc per adustionē in meliaz cōplexionem trāseūtis est obscuritas visus: ita ꝙ in loco nō bene claro ⁊ cum sol ab orizonte recedit nō videt bene ⁊ huius cām puto grossitiez vapoꝝ adustoꝝ opacoꝝ q̄ spiritui visiuo ꝑmisceńt: nec est longinquū ꝙ huic dispōni ꝯiūgať corrugatio cornee que solet in senectute plurib9 accidere. ¶ Primo ponaz regimen rerum nō naturalium qualiter debet esse in eo. secundo addam medicinas.

¶ Sit locus sue habitationis in aere subtili: vel si Uenetijs habitare intendit habitet in camera transpirabili a ventis:ita ꝙ q̄n nō est in ea faciat aperiri fenestras vt libere euēteť ⁊ nō sit aer valde calidus:imo ad tēꝑamētū in calitate deueniat nec sit multū lumiosa nec multū obscura. Nā intueri res lumiosas ⁊ splēdētes est ei nociuū: ⁊ ita nimia obscuritas loci habitatiōis:⁊ cū est in studio faciat ꝙ oculi nō offendanť a lumine. sit aūt camera depicta viridi colore nō albo. ⁊ ita fenestre hyemalis de pāno sint depicte viridi:⁊ si vitreate sunt vitruz sit obscure veriditatis:⁊ sit sine fumo vento vel puluere.

¶ In cibis vtať pane facto ex farina frumēti mundi a rebus extraneis:⁊ maxie a lolio vel çiçania:⁊ sit frumētuz anni sui:⁊ sit collectū de sana messe:⁊ sit farine aliq̄d furfuris mixtū:⁊ sit panis ꝯueniēter coctus ⁊ bene fermentatus:panē aūt açimū:aut nō bene coctum nō comedat.

¶ Inter carnes sumat illas que sunt subtilium humoruz generatiue ⁊ nō grossoꝝ:aut viscosoꝝ nec sint multaruz supfluitatū ⁊ si cū h̄ haberent ꝓprietatē acuendi visuz esset melius. Eligat carnes auiuz potius q̄3 quadrupedū sicut pullorum columbaruz syluestrium volare incipientium turturum:⁊ comedanť tam pulle q̄3 columbi ablatis capitibus ⁊ collo. Nam ista sunt vitanda: quia visuz obtenebrant. conueniunt etiam carnes perdicum fasianorum auium. precipue tamen conueniunt carnes auiū rapacium proprietate:sicut nixi accipitris vel asturis falconis noctue bubonis ⁊ istarum carnium elixarum brodiuz bibere. Sed aues aquaticas carnes habent malas: ⁊ ideo fugiat omnes. ¶ Carnium autem quadrupeduz conueniunt capreti vituli parui lactantis castrati annualis:⁊ non comedat interiora: sicut ventrez: ⁊ similia nisi comederet:aut cerebrū perdicis:aut epar capre vel hirci assum aut elixum. Naz ista proprietate remouent visus obscuritatez:fugiat carnes valde veteres ⁊ salitas ⁊ porcorum ⁊ aliorum animaliuz nouiter natoruz:sicut agnorum:⁊ syluestriuz carnium vsus non conuenit:sicut leporum ceruorum ⁊ caprioloꝝ ⁊ aproꝝ ⁊ tassi ⁊ vrsi. ¶ Pisces omnes vitet ⁊ cancros ⁊ ostracha ⁊ anguillas. Serpentum caro preparata vt fit in leprosis multum conuenit. ¶ Inter oua menti habeat ꝙ oua columbarum recentia sunt multi iuuamenti cum bibuntur: aut comeduntur decocta cum rapis. ¶ Item oua gallinaruz sunt iuuatiua:scil3 vitelli elixati. Caseum ⁊ lac vitet omnino. ¶ Granoꝝ sumat brodium ciceruz ⁊ speltam ⁊ ordeuz: sed fugiat allia: ⁊ precipue lentes ⁊ fabam ⁊ faxiolos: sed etiam in omnibus fugiat lolium siue çinçaniam.

¶ Fructuū ꝯueniūt grana pini in vino granatoꝝ īfusa vel in succo pomoꝝ: sꝫ tolerant̄ ficus ⁊ vue bñ mature: nō in multa quātitate pira cocta coctana. Sꝫ caueat̄ in summa oium humidoꝝ fructuū multitudo ⁊ castanee ⁊ auellane ⁊ nuces: cū in multa quātitate sumunt̄ nocent. pōt aūt peponib⁹ aliqbus vti nō multum: sꝫ oino fugiat melongenas papaueris: sed pruna ⁊ persica ante cibū sumere pōt: aliquā amigdalaꝫ vo post cibū ⁊ aliq̄ nespila ⁊ sorba ⁊ odor pomoꝝ odoriferoꝝ multuꝫ ꝯfert. ¶ Ex olerib⁹ valde ꝯueniunt. Primo rape: de qb⁹ comedatur quasi semp. Scdo napones. Deide verbena: bethonica: celidonia: mentha: rutha: origanū: maiorana: hyssop⁹: thimus in saporibus: ⁊ valet satis: sed abstineat a lactuca: basilicone: caulibus: bletis: cepis: porris: allio: raffano: ⁊ vniuersalr̄ ab oibus acruminibus. Nō comedat victualia de pasta: nec tortas: nec suffocata in patellis. ¶ Non multum se repleat: imo a mensa recedat reliquys famis adhuc remanentibus.

¶ Potus sit vinū albū vet⁹ cū aqua mixtū: aut vinū p se nō nimiū potēs ⁊ nō vtat̄ multo potu aque vel vini.

¶ Procuret omni die hr̄e ventris beneficium.

¶ Et post illud exerceat se ⁊ post exercitiū cōe faciat fricari caput ⁊ pectinari: ⁊ hoc nullo mō dimittatur. Duret autē exercitiū vsquequo sentiat se calefieri ⁊ vaporare ⁊ legat ieiunus litteras magnas ⁊ caueat legere paruas litteras ⁊ minutas.

¶ Nullo modo dormiat de die: ⁊ in nocte dormiat ad minus septē horis: ⁊ sit somn⁹ post comestionē saltē duab⁹ horis ⁊ dormiat bñ coopertus pānis sup sinistro latere ⁊ capite bñ eleuato ⁊ habeat iuxta se in lecto multum de maiorana siue sicca siue viridi: vt odor p totū correspondeat. ¶ Caueat dolorē ⁊ angustiā ⁊ cogitationē: ⁊ vtatur gaudio ⁊ letitia moderata. Et hoc de regimine.

¶ Videt̄ mihi ꝙ vltra hoc regimē faciatis oī anno duas purgatōes: vnā in mēse Aprilis: aliā in mense Octobris in p̄mis medietatib⁹ dictoꝝ mēsiū: ⁊ fiāt h̄ mō. In mēse Octobris sumat p̄us hūc syrupū. ℞. syrupi de epithimo. ℥. iiij. mellis rosati colati: syrupi acetosi cōpositi: syrupi vio. aā. ℥. i. aq̄ feniculi lib. i. fiat syrup⁹: clarificet̄ ⁊ aromaticet̄ cū nuce muscata: ⁊ est p q̄tuor vicib⁹. ¶ Sumpto syrupo sumat istas pillas. ℞. pillaꝝ octomeraꝝ descriptiōe Nicolai: pillaꝝ cochiaꝝ. aā. ʒ. ij. sumant̄ post syrupū cū custodia. ¶ Sꝫ in vere sumat hūc syrupū. ℞. syrupi acetosi cōpositi. ℥. iiij. mellis rosati colati. ℥. ij. aq̄ feniculi lib. i. ⁊ fiat syrup⁹ p q̄tuor vicib⁹. ¶ Sūpto syrupo sumat has pillas. ℞. pillaꝝ cochiaꝝ. ℥. i. pillaꝝ fetidaꝝ. ʒ. i. ⁊ habeat diligens custodia illo die a frigore et vēto. ¶ Itē opꝫ ꝙ iterpolate de mēse semel saltē bibat decoctionem. ℥. iiij. folliculoꝝ sene in brodio caponis: aut galline: ita ꝙ recipiat̄ de dicto brodio lib. i. ʒ. ⁊ coquatur cū eo sene. ℥. iiij. vsqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis brodij: ⁊ addat̄ piperis: cinamomi. aā. ʒ. i. salis. ℥. ʒ. deide colet̄ ⁊ brodiū bibat̄ in aurora. ¶ Si abhorreret hō brodiū sumat semel in septimana. ℥. i. pillularuꝫ de iera Galeni in sero qn̄ vadit dormituꝫ: ⁊ modicum cenet pro illo sero.

¶ Tempore hyemis in mane qn̄ nō sumit medicinā sumat aut. ℥. i. tyriace: post stet. vij. horis sine cibo: aut. ℥. i. trifere minoris descriptōis Mes. cū. ℥. ʒ. pulueris eupbragie sicce. ¶ Conuenit ēt sibi si vtat̄ ellio isto. ℞. seis feniculi. ℥. ij. ʒ. eupbragie. ℥. i. macis cubebe cinamomi pipis longi gariof. aā. ℥. ʒ. mellis dispumati lib. ʒ. succi feniculi cocti ⁊ depurati. ℥. ʒ. succi celidonie silr̄ cocti ⁊ depurati ℥. ij. pistāda subtilissime pistent̄: ⁊ cuꝫ melle ⁊ succis fiat electuariū: de quo sumat. ℥. iiij. in mane cum vino albo. ⁊ hoc bis in septimana. ¶ Itē in mane sepe vtatur masticatorio masticis: ita vt multuꝫ spuat: aut fiat hoc modo. ℞. piretri. ℥. i. piperis. ℥. ʒ. çinçi. ℥. iij. pistentur subtilissime: ⁊ fiant postea sacculi ex pāno lineo nouo ad magnitudinem auellane: ⁊ predicto puluere impleant̄ ⁊ suant̄ stricte vndequaqꝫ: ⁊ omni mane masticetur vnus p mediam horam spuendo illud de saliua qđ peruenit ad os.

¶ Itē quādo nō sumit alias medicinas sumat in mane aceti squillitici. ℥. ij. addēdo dietim vsquequo veniat ad. ℥. i. ¶ Item confert valde comedere epar capre: aut hirci magni assum aut elixuꝫ. ¶ Itē confert vti in mane mirabolanis kebulis cōditis sumēdo ad quātitatem castanee. ¶ Et istoꝝ sumat qnqꝫ vnū qnqꝫ aliud ⁊ non cōtinue perseueret sup vna medicina.

¶ Nunc ponam remedia localia: sciꝫ ponenda in oculis.

¶ Hoc primum est visuale ⁊ nullo modo obest siue ante purgationem siue post. Et ponatur in oculo in mane anteq̄ egrediatur domuꝫ ⁊ teneat̄ aliquāto tēpore: postea lauetur cū aqua ruthe: ⁊ est istud. ℞. aque rosate. ℥. i. çuc chari albi: misce ⁊ ponat̄ in quolibet oculo gutta vna frigida. ¶ Hoc secūdum est aliqualr̄ mordicatiuū: sed est potētius p̄mo ⁊ nō ponat̄ in oculo nisi post corpis mundificationē cum medicina ⁊ capitis cuꝫ masticatorio. Et est istud. ℞. succi feniculi cocti ⁊ depurati. ℥. xij. ⁊ sit iste succus bene colatus: mellis puri clari. ℥. iiij. bulliant bullitione vna simul ⁊ coletur ⁊ colature addatur fellis galli: aut perdicis. ℥. v. ⁊ reponatur in vase vitreo ⁊ colετur: ⁊ teneatur in sole ⁊ permutet̄ de vase in vas oī septimana semel ꝓyciendo grossum subsidens ⁊ seruando subtile ⁊ teneātur vasa bene coopta cum cera: ⁊ post dies. xx. ponatur de eo in oculo: vt supra dixi. ¶ Item ꝯfert multum facere bulliri crocum in aqua ⁊ recipere vaporem illius aque omni mane ad oculos quousqꝫ sentiatur penetrasse in oculos: ⁊ post ponantur in oculum colyria.

¶ Hoc tertium colyrium est nobile ⁊ sine dolore efficit operationem bonam: sed fit in vere. ℞. folioꝝ feniculi: folioꝝ eupbragie: foliorū celidonie. aā. lib. ij. extrahatur aqua per alembicum ⁊ seruetur in vase bene obturato: ⁊ sit vas eneum. ¶ Item sepe fiat istud ⁊ est expertū. ℞. epar hirci ⁊ assetur sine alia pinguedine: deinde fundat̄ ⁊ colligatur illa humiditas que ab eo resudat ⁊ ponatur in oculis. Item fumus ab eo egrediens recipiatur: ⁊ post predictam colaturā siue resudaturam ponatur in oculo. est enim expertum. ¶ Item hoc est vtile. ℞. succi feniculi cocti ⁊ depurati. ℥. xl. succi ruthe. ℥. xx. ponant̄ in ampula vitrea ⁊ obturetur orificium prius addendo mellis boni clari. ℥. xv. ⁊ dimittat̄ per tres menses. Postea ꝓyciatur fex eius: ⁊ cum pte clara fiat colyriuꝫ. ¶ Si aūt fortius facere voluerit: qꝛ obscuritas crescat: tunc facta purgatione vtatur isto colyrio. ℞. succi feniculi. ℥. i. fellis galli: aut pdicis: aut turdi ⁊ mellis crudi. aā. ℥. ʒ. misce ⁊ ponatur gutta vna in oculis. ¶ Fortiora autē istis nō videntur mihi facienda nec plura volo multiplicare: sꝫ si istis modis vtetur bene erit. Et ista puto cum dei laude sibi sufficere.

¶ De cicatrice in cornea pp vlcus. Cōsiliū. XXIIII.

Via iste egregius iuuenis ⁊ insignis pictor quo ad alia est valde sanus: ⁊ opꝫ eū se exercere ⁊ cuꝫ hoc patit̄ cicatricē in cornea ⁊ remāsit sibi ex vlcere ⁊ aliqualiter impedit vnius oculi visionē: sꝫ non multū: ideo dabo ei ꝯsiliū ad albule subtiliatōeꝫ imiscēdo aliqđ de ptinētibus ad ꝯseruationē acuitatis visus ⁊ nō laborabo multū in extēdendo regulas regiminis vite: sed magis docebo remedia subtiliandi albulaꝫ debilia ⁊ fortiora notādo ea s̄m gradus suos.

¶ In ꝯseruatione ergo sanitatis oculi opꝫ p̄mo cauere a fumo: vento: puluere: nimia vigilia: ⁊ nimio intuitu rerū albaꝝ: aut multū lucidaꝝ: ⁊ a nimia ꝑmanētia in obscuro: ⁊ opꝫ in cibis cauere nimietatē ⁊ comestionē ante digestionē: ⁊ vl'r oēm cām ꝓhibentem fieri digestioneꝫ bonaꝫ: ⁊ in q̄litate ciboꝝ caueat a reb⁹ acutis mordacibus: sic allia ⁊ porri ⁊ raffani ⁊ erucha ⁊ cepe ⁊ sil'ia: ⁊ a rebus valde vaporosis: sicut pisces: ⁊ a reb⁹ visuꝫ obtenebrātibus: sicut ml'tuꝫ acetū ⁊ anhetū ⁊ basilicon ⁊ caules ⁊ coriandrū ⁊ crocus. Et lactuca ⁊ lentes ⁊ nespilla. Et oliue mature ⁊ portulaca ⁊ sil'ia. ¶ Et inter carnes grosse ⁊ veteres ⁊ sanguis ⁊ interiora ⁊ capita ⁊ colla. Sꝫ sit ꝯtētus mediocri comestione carniū iuueniliū: ⁊ galline ⁊ ꝑdicū ⁊ auiculaꝝ ⁊ capretoꝝ ⁊ vituloꝝ lactātiū ⁊ castratoꝝ iuuenum. ¶ Et ex herbis feniculo boragine mellissa spinachys endiuia buglossa: ⁊ sil'ibus pōt vti: ⁊ rutha ēt cruda. ¶ Et in potu vtatur vinis nō multum potentibus: neqꝫ abūdet in quātitate: neqꝫ bibat ieiuno stōcho. ¶ Et non dormiat post cibū: ⁊ nō laboret repleto stōcho in respiciēdo res valde minutas: ⁊ postq̄ꝫ fatigat⁹ est in pingēdo ⁊ sentit oculos fatigatos igrediat̄ domū obscurā: nō multe tn̄ tenebrositatis. Et intueat̄ ꝑ fenestrā hn̄teꝫ pānū viridē: ⁊ intueat̄ aquā viridē in aspectu ⁊ submergat oculos in aqua frida: ⁊ postea respiciat speculuꝫ bn̄ politū. ¶ Item oīno prouideat semꝑ habere largū beneficium vētris: ⁊ caueat a nimio vsu venereoꝝ ⁊ a nimio vsu flobothomie: ⁊ ista ꝯseruabunt sanitatē oculi.

¶ Sed ad subtiliāduꝫ spūm visibilē ⁊ acuēduꝫ visuꝫ cōfert comestio carniū auiū que viuūt de rapina: sicut accipitres ⁊ falcones ⁊ noctue ⁊ carnes serpētum p̄paratarū ⁊ de medicinalibus magis vti in mane vno mirabolano kebulo cōdito. ¶ Et cōfert sublime ista ꝯfectio. ℞. euphragie. ℥. ij. semis feniculi. ℈. v. macis: cubebe: cinamomi: piperis longi: gariofiloꝝ. an̄. ʒ. i. puluericetur: ⁊ accipe mellis dispu. lib. i. succi feni. cocti ⁊ depurati. ℥. i. succi celidonie sil'r cocti ⁊ depurati. ℥. ss. coquant̄ sil' succi cū melle vsqꝫquo habeat spissitudinē opportunā ⁊ cū eo ꝯficiātur spēs: ⁊ reseruet̄ in vase vitreato: ⁊ sit dosis ei⁹ pro vice. ʒ. iij. ieiuno stōcho: aut in sero qn̄ ieiunaret. ¶ Et ponat ei in oculo sepe qn̄ corp⁹ nō est repletū vnā guttā hꝰ colyrij. ℞. fellis ꝑdicis aut galli. ℥. i. mellis crudi. ℥. i. succi feniculi cocti ⁊ depurati. ℥. ij. misce bn̄ adinuicē; ⁊ reseruet̄ in vase vitreato: ⁊ ponatur vt est dictum. ¶ Est etiam vtile vinuꝫ infusionis euphragie: aut thimi qn̄ sumit pro consuetudinario potu.

¶ Sꝫ pro illa albula siue albugine oculoꝝ oꝫ ꝙ p̄mo purget̄ corpus leui purgatiōe: quo facto oi mane dꝫ ingredi balneū aque dulcis nō multū calide: aut iclinari suꝑ vaporē ei⁹: ⁊ postea puluericare in oculo hunc puluerē stando resupine. ℞. sarcocolle nutrite in lacte asine: ⁊ postea exiccate qnque vicib⁹ çuccharicādi spume marl. an̄. ʒ. iij. fiat alchool ⁊ mittat̄ in oculū. Cōfert ēt qn̄q̄ꝫ istū puluereꝫ ponere in pāno serici vel lini subtilissimo: ⁊ leui valde ⁊ ligare: deide madefacere in aqua ruthe ⁊ fricare supra locū vbi est albugo. ¶ Qꝫ si ista nō ꝯferunt opꝫ magis frequētari balneum: ⁊ tn̄ semel in die ieiuno stōcho vti isto alio puluere. ℞. baurach aristologie. an̄. ʒ. i. sarcocolle nutrite vt pri⁹: ⁊ çucchari ⁊ spume maris. an̄. ℈. iij. ⁊ fiat vt p̄dicit̄. ¶ Fortius aūt istis est addere cū predictis reb⁹ stercus lacerti magni viridis q vocat̄ ligurus: pro medietate dracme. ¶ Qꝫ si hec nō suffecerint h̄ est forte ⁊ hꝫ ipressionē. ℞. fellis tauri: succi acori: radicum celidonie. an̄. ʒ. iij. ss. corticū radicū feniculi. ℥. ss. tere contritione grossa ⁊ pone in vase eneo ⁊ superinfunde vrine pueri inter septimū ⁊ decimū annū collecte de mane qn̄ surgit a lecto: ⁊ ita stēt ꝑ q̄tuor dies: postea coquat̄ vsqꝫ ꝙ redeat ad lib. ss. ⁊ colet̄ ⁊ reponat̄ in vase eneo. Deide accipe massacunie stercoris lacerti magni spume maris çucchari taberçeth: salis gēme adusti: salis armōiaci. an̄. ꝑtes eq̄les terant̄ cōtritione vltima. deide ponant̄ in vase lapideo ⁊ fundant̄ suꝑ puluerē de decoctiōe p̄dicta: ⁊ terant̄ simul: ita ꝙ bene ꝯficiant̄ quousqꝫ fiat sicut mel currēs ⁊ reponat̄ in vase vitreo bene cooꝑto quousqꝫ oꝫ vti eo. Et postea ponat̄ gutta vna in oculo vel paꝝ quid de eo distēperatū iacēdo resupine: ⁊ oīa ista debēt applicari post ingressuꝫ ⁊ ꝑmanētiam in balneo aque dulcis. ¶ Et qꝛ aliqn̄ iuuat vti simplicib⁹: ideo ponaꝫ aliq̄ simplicia vel q̄si: quoꝝ h̄ est p̄ᵐ. ¶ ℞. vini albi boni ⁊ succi affodilloꝝ. an̄. lib. ss. croci. ℥. ss. myrre. ℥. i. bulliant vsqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis: deide seruet̄ in vase eneo ⁊ ponat̄ in oculo: vt est dcm̄: ⁊ postea per quartaꝫ horā lauet̄ cū aqua celidonie. ¶ Scōm est celidonia: pistetur ⁊ extrahat̄ succus ⁊ reseruet̄ ⁊ ponat̄ in oculo modo dicto: ⁊ cōfert siue ponat̄ recens siue antiquus. ¶ Tertium est sterc⁹ hirūdinis distēperatū cū aq̄ celidonie: ⁊ hꝫ forteꝫ ipressionē positū in oculo vt supra. ¶ Quartū ⁊ vltimuꝫ est. ℞. vrine infantis lib. i. mellis. ℥. iij. bulliant in vase eneo dispumādo vsqꝫ ad medietatis ꝯsumptōeꝫ: postea colet̄ ⁊ refuet̄ in vase vitreo: ⁊ ponāt̄ in oculo mō supra dicto. ¶ Nō p̄termitto tn̄ qn faciat a puella vl' a puero lābere oculū: sꝫ an̄q̄ꝫ lambat masticauerit semē feniculi aut radicē acori. Et hec puto cū adiutorio dei sufficere.

¶ De fluxu materie catarralis ad oculos ⁊ ad nares ⁊ ad guttur. Consilium. XXV.

Nobilis vir Andreas sancti de Ortona ex iteruallis duoꝝ vel triū mēsiuꝫ: maxie in hyeme icurrit catarrū. vn̄ materie currūt p̄mo ad oculos: ⁊ fluit plurima quātitas lachrymarū: ⁊ postea descendit ad nares mā citrina: ⁊ ꝑtes alie viscose cū mordicatōe: ⁊ postea ad gulā ⁊ pect⁹ ⁊ icurrit tussiꝫ ⁊ difficultatē anhelit⁹: ⁊ spuit rē vehemēter salsaꝫ ⁊ multā rē viscosaꝫ: ⁊ ꝑ q̊sdā dies an̄q̄ꝫ icurrat hāc dispōnē sentit frig⁹ in capite manifestū: ⁊ cū icurrit eā patit̄ dolores in pectore ⁊ ledūt̄ appetit⁹ ⁊ digō ⁊ retētiua stōchi: ⁊ qn̄qꝫ febrit. In reliquis vō tēporib⁹ est sicci vētris: ⁊ est ānoꝝ. xlvi. mediocris habitudinis: epatis calidi: ⁊ q patiebat̄ hemorroidarū fluxum: lꝫ infra duos annos nō habuerit. hic est casus.

¶ Hic dimittā regimen sex reꝝ nō nāliuꝫ: sed si vis recurre ad cōsiliuꝫ qd̄ sic icipit. Et est tale signuꝫ: ⁊ incipit sic. Dispositio viri egregij domini Joannis de spoleto ⁊ est tussis catarralis ⁊c̄. ¶ Quia vt pꝫ ex casu in isto nobili cōgregantur materie diuerse flegmatice ⁊ cholerice que tandeꝫ trāsmittunt̄ ad caput cū facta est earū multa cōgregatio: ⁊ verisimile est ꝙ cholera multiplicat̄ in venis ex dispositione epatis qd̄ in eo apparet calidum ⁊ flegmata maxie ex dispōne stōchi. Ideo vltra regimen p̄scriptū oꝫ vti medicinis euacuātib⁹ tales mās ex iteruallis: ⁊ anteq̄ꝫ ꝯsueuerit paroxismus venire.

¶ Dico igit̄ ꝙ saltē bis in anno dꝫ purgari capiēdo syrupuꝫ. p̄mo sex vicib⁹. ℞. syrupi acetosi simplicis: syrupi d̄ endiuia. an̄. ʒ. vi. oxymellis cōpositi. ℥. ss. aq̄ feniculi ⁊ endiuie. an̄. ℥. i. ss. clarifica ⁊ aromatiça cuꝫ pauca quātitate nucis muscate: ⁊ est syrup⁹ pro vna vice: sꝫ sumat̄ sex vicib⁹ calidis in aurora ⁊ suꝑdormiat. ¶ Postq̄ꝫ sumpserit syrupū sex vicibus purget̄ cū istis pillulis. ℞. pillularuꝫ aggregatiuaꝝ. ʒ. ss. cochiaꝝ. ℈. ss. reficiant̄ pillule cū aqua maiorane: ⁊ fiant qnque: sumat duabus horis ante diem cū debito regimine medicinaꝝ solutiuaꝝ ⁊ posui paruā dosiꝫ: qꝛ dixit mihi suū ventrē facil'r solui: ⁊ ideo

ſi vĩ pñti medico addẽdũ põt augmẽtare quãtitatẽ: ſeruata ꝓportione: ⁊ tẽpora ↄueniẽtia huic purgationi ſunt in mẽſe Martij: ⁊ in fine Octobris. ¶ Et opʒ in tꝑibus intermedijs ꝑſertiʒ ſi ſentiret corpꝰ graue ipſuʒ purgari purgationibꝰ frequẽtibus: ſed cũ medicinis bñdictis: nõ tranſcẽdẽtibꝰ virtutẽ agarici. ¶ Itẽ tꝑe ĝ hyemis vtaꝛ iſtis pillulis. ℞. pillulaꝝ aſſaieret. ℥. ß. agarici. ʒ. ij. ſalis gẽme. ʒ. i. reficiantꝛ cuʒ ſucco lupuli: ⁊ ſumatꝛ. ʒ. ß. pro vice de ſero qñ vadit dormitũ: aut. ℈. i. ꝙ ſi oparentꝛ ante cõplemẽtuʒ ſomni põt eas ſumẽ cõpleto ꝑmo ſomno: ⁊ eo ſero quo ſumit eas: aut alleuiet cenam: aut dimittat. Et iſte cõueniũt ſibi hyeme vere ⁊ autũno. ¶ In tẽpore võ eſtatis purgetꝛ potãdo ꝓ vice lib. i. aque lactis caprini in qua aq̃ infuſe fuerint viole ꝑ noctẽ: ita ꝙ calefiat aq̃ lactis de ſero vſqʒ ad ebullitionẽ: ⁊ ponatꝛ in ea violaꝝ. ℥. ß. ⁊ remaneãt per totaʒ noctẽ: ⁊ in mane coletꝛ ⁊ exprimatꝛ: ⁊ addatꝛ ſyrupi violati facti cũ trina ĩfuſiõe. ℥. ij. ⁊ põt h̃ ſumi tribꝰ vicibꝰ in mẽſe. ¶ Loco aũt iſtaꝝ medicinaꝝ poſſet in hyeme ſumere pillulas ſine qbꝰ eẽ nolo: aut pillulas ſtomatichas deſcriptiõe ꝓpria Meſue: ⁊ in eſtate loco ſeri caprini poſſet ſumere. ʒ. x. diacatholicon. aut. ʒ. xij. pulpe caſſie cũ decoctiõe prunoꝝ violaꝝ ⁊ tamarindoꝝ: aut diaprunis abſqʒ diagridio. ℥. i. ß. aut mãne electe ℥. ij. cũ ꝑdicta decoctione. ¶ Preter aũt has purgatiões opʒ eũ vti in eſtate triaſandalis qñ nõ ſumit ſolutiuum: ſumẽdo. ℥. ß. de mane: ⁊ deberet vti endiuia ⁊ lactuca coctis: ⁊ in tꝑe hyemis deberet vti ſaltẽ ſemel in mẽſe. ʒ. i. ß. boni mytridati quinque horis añ cibũ de mane ⁊ ſupbibere. ℥. iij. aq̃ endiuie. ¶ Et ↄuenit ei cõfortare caput cũ odoramẽtis bonis: in qbꝰ ſit virtꝰ exiccãdi ſine multa calefactiõe: ſicut hoc pomũ. ℞. thuris myrre roſaꝝ. añ. ʒ. ij. ramich gallie muſcate. añ. ʒ. i. cãphore. ʒ. ß. muſci gra. vi. ambre. ℈. ß. piſtãda piſtentꝛ ꝑter camphorã: ⁊ agitentꝛ cũ aqua roſata ↄterẽdo oĩ die bis per hebdomadaʒ: ⁊ ſit aq̃ roſata pauca: ita ꝙ poſſit exiccari: poſtea ↄficiantꝛ inuicem cũ gũmi arabico diſſoluto in aq̃ roſata tãte q̃ʒtitatis ꝙ fiant ſic̃ paſta: ⁊ fiat pomũ qð odoretꝛ in tꝑe ſanitatis. ¶ Sʒ qñ ĩcurrit caſuʒ ſuũ tã in oculis q̃ʒ in alijs diſpoſitionibꝰ in ꝑncipio purgetꝛ cũ hac decoctiõe. ℞. pruna damaſcena. xiij. iuiubaꝝ ſebeſten. añ. numero. x. tamarindoꝝ. ℥. i. coquantꝛ cũ facilitate in aq̃ ſufficiẽti vſqʒquo remaneãt. ℥. vi. vel circa ⁊ pruna ſint cocta: ⁊ tũc imponantur viole ſicce quãtũ põt capere aq̃: ⁊ deponatꝛ ab igne ⁊ dimittatꝛ ita per horã: poſtea coletꝛ ⁊ pulpa prunoꝝ bene exꝑmatꝛ ⁊ tamarindoꝝ: ⁊ in colatura addatꝛ caſſiefiſtule ℥. i. mãne. ʒ. iij. ꝙ ſi mãna nõ habetꝛ ſit caſſiafiſtula. ʒ. x. ⁊ hoc bibatꝛ de mane. ¶ Facta aũt hac purgatione faciat apponi vẽtoſas oĩ die ante prãdium ⁊ ante cenã in ſpatulis ⁊ natibꝰ abſqʒ ſcarificatione: ⁊ faciat fricari bracchia crura ⁊ coxas ⁊ ſpatulas ⁊ nates trahẽdo ad ĩferiora: ⁊ diminuat cibũ valde: ⁊ ꝓhibeatꝛ a cena ⁊ qeſcat ſedendo: ⁊ ꝓhibeatꝛ a fumo ⁊ vẽtis ⁊ a radio ſolis ⁊ lune: ⁊ dimittat multitudinẽ ſomni: ⁊ dimittat vinũ oĩo: ĩmo bibat aquã ordei cũ iulep violato: aut cũ ſyrupo de papauere. ¶ Itẽ nõ obſtãte ꝙ catarrus ſit mixtꝰ ex calido ⁊ frigido: tñ qr maior timor eſt de calido: dʒ pro tũc fieri ĩfrigidatio cũ rebus ĩfrigidãtibꝰ in potẽtia. Itaqʒ oĩ die ieiuno ſtõcho poſt dictã purgationẽ in tꝑe iſtiꝰ catarri ĩgrediatꝛ tinam aque tepide decoctõis ordei ⁊ violaꝝ ⁊ camomille ⁊ papauerũ: ⁊ cuʒ eſt in tina faciat effundi ſuꝑ caput: ⁊ maxĩe ĩponatꝛ papauer ſi multũ caret ſomno: ⁊ iungatꝛ vẽter eiꝰ totꝰ cũ oleo violato: ⁊ comedat pro illo tꝑe fercula fcã ex riſo ⁊ victualibꝰ de paſta ⁊ ex ordeo cũ lacte ſi nõ febrit: aut cuʒ lentibꝰ excorticatis. ¶ Et hoc tꝑe ↄtinue teneat in ore diadragagantũ frigiduʒ aut loch de papauere: aut diacodion deſcriptõis Meſ. in capº. de loch. ¶ Capiatꝛ oĩ mane iſte ſyrupus. ℞. ſyrupi violati. ℥. ij. decoctõis ſeminum citonioꝝ iuiubaruʒ ⁊ ordei ⁊ ſeminis papaueris albi. ℥. iij. ⁊ coquantꝛ iſta in aq̃ vſqʒ ad medietatis ↄſumptionẽ. ¶ Itẽ ſi opʒ faciat cliſteria ex decoctiõe malue violarie ordei cuʒ. ℥. i. pulpe caſſie. ⁊. ℥. i. ierepigre. ⁊. ℥. iij. olei violati ⁊ ſale ſufficiẽti. ¶ Or ſi in quatuor diebꝰ vel circa nõ fuerit fluxus catarri: purgetꝛ ſecũda vice capiẽdo ꝑdictã medicinã. ſ. decoctionẽ prunoꝝ ⁊ tamarindorum ⁊c̃. ⁊ addendo illi agarici. ʒ. ß. ſalis gẽme. ℈. ß. ¶ Or ſi ſalſedo ⁊ acuitas remittatꝛ: tunc loco loch ð papauere ⁊ loco diadragaganti debet tenere in ore loch de pino: aut loch ſanum ⁊ expertuʒ: aut iſtud loch qð eſt optimũ. ℞. ſe. feniculi: ſucci liquir. capilloꝝ veneris recentium: pulmonis vulpis ſicci: cõfice cũ çuccharo decocto cuʒ aqua quãtuʒ ſufficit. ¶ Et caueat a rebus cõſtringentibus catarrum ⁊ ꝓhibentibus ipſum deſcẽdere oĩno. ¶ In ꝑncipio auteʒ inungatur pectus ⁊ caput cum iſta vnctione. ℞. olei violati. ℥. ij. olei amigdalaꝝ dulcium. ℥. ij. miſce: ⁊ vngatur mane ⁊ ſero. ¶ Et cuʒ incipit diminui ſalſedo inungatur tunc cuʒ iſto vnguẽto. ℞. hyſſopi hũide. ʒ. xij. cere citrine. ℥. ß. medulle cruris vituli adipis anatis ⁊ galline. añ. ℥. i. mrrye bdellij mucillaginis ſeminis lini: mucillaginis fenugreci: ⁊ mucillaginis altee: ſtoracis liquide ⁊ terbentine. añ. ʒ. vi. ⁊ fiat vnguẽtum. ¶ Et hoc tempore poſt cibuʒ ſumat ſemper coriandruʒ preparatum ⁊ cõfectum cũ pauco çuccharo: aut diacitonitẽ cuʒ çuccharo: aut citonia ↄdita cũ çuccharo. ¶ Et qr nõ poſſunt oĩa ſciri ſi contingerit ꝙ preſens medicus dubitaret ð leſione pulmonis debet poſt ſex dies ⁊ factis purgationibus duabꝰ bibere de mane. ʒ. ij. boli armeni cũ aqua plantaginis: ⁊ quarta ꝑte vini albi: ⁊ habeat menti ꝙ in tẽporibus eſtatis vltimũ eſſet ſi biberet: etiã qñ nõ egrotat de iſto bolo armeno ſaltem tribus vicibꝰ in ſeptimana cuʒ aqua ſupradicta: ⁊ ĩmo quatuor horis ante cibũ ieiuno ſtomacho. ¶ In hoc eodem tꝑe qñ eſt diminuta materia recipiat de mane hũc fumũ per traiectoriuʒ. ℞. boli armeni. ℥. ij. pro vice: ponatꝛ in vaſe terreo ſuper prunis ignis quouſqʒ multũ calefiat: poſtea ꝓyciatur ſuꝑ ipſuʒ aqua roſata pars. i. aceti pars. x. ⁊ fumus recipiatꝛ per os. ¶ Multa alia pñt dici: ſed puto ſuꝑflua: qr iſta vt puto cum auxilio altiſſimi ſufficiunt ⁊c̃.

¶ De imagiatiõibꝰ q̃ minãtꝛ cataractã. Cõſi. XXVI.

Iſte nobilis iuuenis annoruʒ 24or patitur imaginationes que minantur cataractas: ⁊ iam ſunt in vno oculo: ⁊ ideo vtetur regimine infraſcripto: et deus ſit dator auxilij. ¶ Primo debet in cibis ſuis comedere panem de frumẽto bene fermẽtatuʒ ⁊ bene coctum ⁊ cauere ab açimo: ⁊ pane alioꝝ granoꝝ. ¶ Carnes ſibi cõuenientes ſunt pulloꝝ perdicuʒ faſianoꝝ turturuʒ pipionum auiculaꝝ paruaꝝ degentium in arboribꝰ ⁊ pratis ⁊ capretoꝝ ⁊ vituloꝝ paruoꝝ ⁊ caſtratorum annualium: ⁊ debet alias carnes dimittere. ¶ Et nõ comedat capita neqʒ colla neqʒ ſanguinem neqʒ interiora: ⁊ ſi comedat caſeum q̃ʒ pauciſſimum: ⁊ põt comedere vitellos ouoꝝ gallinarum ſiue in ferculo ſiue extra ferculuʒ dũmodo nõ ſint multum cocti. ¶ Pro ferculo cõuenit ſibi feniculus ⁊ borago ⁊ bugloſſa ⁊ maiorana ⁊ hyſſopus ⁊ thimus ⁊ ſerpillum ⁊ herbe odorifere ⁊ rape. Sed caules ⁊ blitas ⁊ lactucã ⁊ raffanellas ⁊ erucham ⁊ ſinapim ⁊ cepas ⁊ porros oĩno dimittat: ⁊ põt vti brodio cicerũ ⁊ pane cocto: ſed dʒ dimittere victualia de paſta ⁊ legumina: põt tñ ſumere paniçatã ⁊ miliũ. ¶ De fructibus põt vti melonibꝰ ⁊ prunis ⁊ ficubꝰ ⁊ vuis añ cibũ ⁊

post cibū piris coctis ⁊ pomis coctꝭ ⁊ auellanis ⁊ amigdalis ⁊ oliuis ꝯditis: sꝫ oīuꝫ fructuū dimittat multitudinē.

¶ De radicibus pōt vti radice petrosilij ⁊ pastinacha ⁊ enula. ⁊ pōt vti ꝑ salatutio cappares ⁊ spagos ⁊ ruthā ⁊ de spēbꝰ q̄ in oī vsu sunt: nisi ꝙ nō comedat multū croci.

¶ Potus suus sit vinū cirisolum: aut albū: aut pauciferū temperatū cum aqua mellis ⁊ potet parum: ⁊ nō repleat se cibo: precipue in cena.

¶ Prouideat sibi ꝙ oī die habeat beneficium vētris: ⁊ si nō pōt aliter sumat. ʒ. i. thimi sicci cuꝫ brodio sui ferculi ante cibū: aut faciat clistere vel suppositorium.

¶ Habitatio sua sit in aere clauso sicco: ⁊ si pōt in solario.

¶ Laboret ambulando ieiuno stōcho: ⁊ maxīe cuꝫ ꝑtibꝰ inferioribꝰ est laborāduꝫ: ita ꝙ caput nō multū agitet̄: ⁊ qn̄ nō pōt laborare tūc faciat se fricari trahēdo inferiꝰ: ⁊ post exercitiū vel fricatiōes pectinet caput vˢus retro: ⁊ nō legat litteras valde minutas: ⁊ post cibum nō laboret in legendo vel scribēdo.

¶ Dormiat de nocte incipiēdo duabꝰ horis post cenam ⁊ dormiat capite bn̄ eleuato: ⁊ corpore bn̄ cooperto: ⁊ sup altero latere in camera boni aeris ⁊ calida: ⁊ caueat sibi a somno meridiano: ⁊ a dormire sub radijs solis ⁊ lune: ⁊ maxime qn̄ intrant per fenestram ⁊ a dormiēdo in loco humido: ꝙ si necessitas cogit euꝫ dormire in meridie sit longe a prādio ⁊ capite bene eleuato.

¶ Caueat a coitu ⁊ a tristitia. Et hec de regimine.

Ueniendo ad medicialia qꝛ sumꝰ in mēse Julij: ⁊ ipse fuit purgatus in illo anno pluribꝰ vicibꝰ: ⁊ nūc de nouo colloqueatus in ꝑte posteriori vsqꝫ ad mediū Septēbris ꝓxime futuri seruet hūc ordinē.

¶ Primo oī mēse accipiat aliqđ leue vētris purgatiuum: sicut vbi grā. tertiā partē totius descriptiōis aq̄ fructuū posite a Mesue in caplo de decoctiōibꝰ ⁊ infusionibꝰ in primo loco. Aut. xij. ʒ. pulpe cassie cū decoctōe. x. prunoꝝ ⁊. ℥. ß. tamarindoꝝ. ⁊. ʒ. ij. violaruꝫ: aut de aqua lactis capraꝝ. ℥. x. in qbꝰ per noctē steterint infusi polipodij ⁊ sene ⁊ epithimi. an̄. ℈. ij. ⁊ colet̄ de mane ⁊ bibat̄ tepiduꝫ. Aut si abhorret potationes: sumat pillularuꝫ de iera. ʒ. ß. agarici. ℈. i. salis gēme grana. vi. ꝯficiant̄ pillule cū succo de epithimo: ⁊ oēs iste medicine nō indigēt custodia: ⁊ debēt sumi in aurora nō supdormiēdo: sꝫ aliquātulum quiescēdo: ⁊ postea dꝫ prādere hora sua. ¶ Et preter hoc in mane ante cibū dꝫ masticare. ʒ. i. ß. huiꝰ cōpositiōis. ℞. stafisagrie. ʒ. ij. masticis. ℥. ß. misce simul ⁊ masticet̄ ꝑ horaꝫ spuēdo illđ qđ venit ad os: ⁊ hoc qn̄ nō vtit̄ alio purgatorio capitis. ¶ Itē qn̄ est purgatꝰ ⁊ nō sentit corpus graue vtat̄ caputpurgio: ⁊ est vsuale inungere nares interius cū oleo de ireos calefacto vsqꝫ ad supiora: ⁊ fortiꝰ isto est inungere de oleo de cucumere asinino. Et iterum fortius est inungere cum succo panis porcini: aut ponere frustū panis porcini recētis in naso de mane: ⁊ tenere ita per mediā horā. ¶ Itē ēt semel in septimana faciat gargarisma: ⁊ est vsuale ⁊ leue ex aq̄ mellis cū pauco pipere gargariçando in vna hora sex vel octo vicibus. Fortius tn̄ gargarisma est ex aqua mellis ⁊ oxymelli squillitico. an̄. partibꝰ equalibꝰ. Et fortius est acetū squilliticuꝫ: aut acetū distillatū: qn̄ gargariçāt̄ tepida sex vicibꝰ in hora vna ⁊ vnūqđqꝫ illoꝝ non est valde abominabile. ¶ Itē hoc tꝑe teneat in camera ⁊ in manu ⁊ in lecto vbi habet dormire sacculos plenos đ maiorana sicca: ita ꝙ fere cōtinue sentiat illius odorem.

¶ In oculis vˢo in hoc tꝑe ponat de mane anteq̄ꝫ vtatur gargarismate vel masticatorio aliqđ colyriū de istis. pᵐ est leue. ℞. feniculi herbene mēthe ruthe ⁊ celidonie ⁊ euphrasie. an̄. ꝑtes eq̄les: distillent̄ in fine Madij: sicut distillat̄ aqua rosata: ⁊ reseruent̄ in vase nō de vitro: sed de ere hn̄te strictū orificiū: ⁊ de aq̄ ista ponat̄ vna gutta in oculo de mane. ¶ Colyrium aliud fortiꝰ parūper. ℞. succi granatoꝝ dulciū ⁊ acetosoꝝ expressoꝝ cū suis pulpis. an̄. lib. ß. reponātur in ampulla stricti orificij: ⁊ claudat̄ orificiū eius bn̄: ⁊ exponat̄ vas soli ꝑ duos mēses: ⁊ in oī mense recipiat claꝝ eius ⁊ abijciat̄ sua fex ⁊ postq̄ꝫ duabꝰ vicibꝰ in duobꝰ mēsibꝰ est abiecta sua fex ad vnāquāqꝫ lib. de clara que remansit ponat̄ iste puluis subtilissime tritus. ℞. aloes: radicū celidonie: salis armoniaci: piꝑis longi. an̄. ʒ. i. misceant̄ cuꝫ p̄dicta aqua: ⁊ iterum teneatur in sole: ⁊ de isto ponat̄ in oculis: ⁊ h̄ medicamē quāto est antiquius tanto meliꝰ. ¶ Tertiū aūt colyriuꝫ est fortius. ℞. cholere iuēte fellis galli: aut perdicis. ℥. ß. mellis crudi. ℥. ß. succi feniculi. ℥. i. misce: ⁊ ponat̄ in oculis gutta vna pro vice. ¶ Et fortius illo est. ℞. aque ruthe lib. i. serapini. ʒ. vi. incorporent̄ in mortario cum pistello vsqꝫ ad vltimā dissolutionē serapini ⁊ reseruet̄ in ampulla vitri: ⁊ ponatur gutta vna in oculo: semꝑ tn̄ bn̄ agitādo ampullam anteq̄ꝫ gutta ponat̄ in oculo. ¶ Fortissimū colyriū ⁊ in quo inuenit̄ impressio manifesta qđ est vehemētissimi doloris est istud. ℞. fellis hirci prius exiccati in vase eneo. ʒ. x. pulpe colloquintide. ℥. i. ß. serapini euphorbij. an̄. ʒ. ij. fiāt ex eis sief subtilia ⁊ exiccent̄: ⁊ modus bonus administrādi eum est iste: qꝛ p̄ ponat̄ de aq̄ ruthe q̄ꝫtitas quā tenet medietas corticis auellane super cotte oculistaꝝ vł in scutella de lapide polito valde: ⁊ tūc purget̄ sief sup cotte vel in scutella dicta cuꝫ dicta aqua: ita ꝙ parū de eo in aqua dissoluatur: ⁊ postea aqua ponat̄ in oculo stando resupine. s. vna gutta vel due gutte de ea. ⁊ si videt̄ infirmo ꝙ possit tolerare maiorē mordicationē q̄ꝫ faciat dicta aqua in sequēti fricet tm̄ videlꝫ sief cum aqua ꝙ plus de eo dissoluetur quousqꝫ venerit ad mensuraꝫ quā pōt tolerare.

¶ Et eodē tꝑe dꝫ vti electuarijs ꝯfortātibꝰ visuꝫ: q̊ꝝ p̊ᵐ est. ℞. euphrasie. ℥. ij. semis feniculi. ʒ. v. macis cubebe cinamomi piperis lon. gario. an̄. ʒ. i. pulueriçentur subtilissime: ⁊ tunc accipe mellis dispumati lib. i. succi celidonie succi feniculi coctoꝝ ⁊ d̄puratoꝝ. an̄. ℥. i. bulliāt succi cū melle quousqꝫ habeāt mellis tenuis spissitudinē ⁊ ꝯficiant̄ cū eo spēs supradicte: ⁊ fiat electuariuꝫ đ quo sumat. ʒ. ij. pro vice in aurora: ⁊ in sero qn̄ vadit dormitū.

¶ Et est ēt vtile loco p̄dicti electuarij vti thimo ꝯdito qđ fit h̄ mō. ℞. cimaꝝ thimi recētiū lib. i. mellis passulaꝝ lib. i. mellis apū cocti ⁊ dispumati lib. ij. salis gēme. ℥. ij. ꝯfice in forma electuarij parūper simꝫ bulliēdo: de quo sumat. ℥. ß. ꝑ vice: ⁊ aliqn̄ soluit ventrē: ⁊ est vtile maxīe in tēporibus frigidis. ¶ Simile electuariuꝫ pōt fieri de euphrasia.

¶ Adueniēte aūt medio Septēbris sumat priꝰ hūc syrupuꝫ sex diebꝰ. ℞. oxymellis sql. mellis ro. colati: syrupi đ endiuia. an̄. ʒ. v. aque feniculi. ℥. iij. misce: ⁊ est syrupꝰ pro vna vice: sumat̄ calidus in aurora in sex vicibꝰ ⁊ supdormiat. ¶ Sumpto syrupo purget̄ cū ista medicia. ℞. pillulaꝝ cochiaꝝ. ʒ. ß. pillulaꝝ aggregatiuaꝝ ⁊ indaruꝫ. an̄. grana. xv. ꝯficiant̄ cū aqua ruthe: fiāt pillule septeꝫ ⁊ sumant̄ in vice vna oēs duabꝰ horis ante dieꝫ: ⁊ superdormiat ꝑ horā: ⁊ pro illa die obseruet regimē medicinarū.

¶ Facta hac purgatōe vsqꝫ ad p̄ncipiū Martij: oī mēse tribꝰ vicibꝰ ieiuno stōcho sumat. ʒ. i. ß. bōe tyriace: ⁊ anq̄ꝫ prādeat septē horis ⁊ sumat̄ cū. ℥. ij. aq̄ mellis. Itē eodeꝫ tꝑe vtat̄ electuarijs masticatorijs gargarismatibꝰ: caputpurgijs supradictis ēt securius q̄ꝫ in estate: ⁊ maxīe illo electuario de thimo: sed pillule qbꝰ dꝫ vti in hoc tēpore q̄si sine custodia sunt pillule: maxime sine qbus eē nolo descriptionis Nicolai de qbus sumat̄ bis aut ter in mense.

ʒ.i.pro vice:aut eundo dormitũ:aut statim post primum
somnũ:ꝛ simile dꝫ vti rebus ponẽdis in oculo.
¶ Et dꝫ attendere ꝙ iste laqueus quo nũc est vsus dꝫ te/
neri ad plus per quadraginta dies: ꝛ si cõtingeret ꝙ non
videretᷓ sibi in his.xl.dieb⁹ ꝙ traheret q̃tum opꝫ:ponat
paꝝ de puluere viridis eris super chordaꝫ in loco qui dꝫ
stare intra carnẽ ꝛ in capite.xl.dieꝝ remoueat chordam
ꝛ permittat cõsolidari ponẽdo superius vnguentuꝫ tria/
pharmacon:siue de litargiro.
¶ Adueniẽte aũt vere in ꝑncipio Martij sumat syrupuꝫ
sex vicib⁹ quẽ sumpsit in mẽse Septẽbris:ꝛ post ipm su
mat loco pillulaꝝ suprascriptaꝝ pillulaꝝ fetidaꝝ idarũ
cochiaꝝ.aã.℈.i.ꝛ reficiantᷓ cũ aqua feniculi: ꝛ debẽt su/
mi cũ bona custodia duab⁹ horis ante diẽ. ¶ Post rece/
ptionẽ haꝝ pillularũ si videtᷓ sibi ꝙ imaginationes sint
subtiliate põt seruãdo regimẽ in sex reb⁹ nõ nãlib⁹ inci/
pere paulatiꝫ dimittere medicinalia: ꝛ vti masticatorijs
gargarismatib⁹ pillulis caputpurgijs rarius solito: puta
semel in septimana:vl' bis illis qbus vtebatᷓ omni die:ꝛ
semel in mẽse purgatiõe sine custodia:ꝛ in oculis dꝫ po/
nere colyria leuiora. ¶ Et si aliqñ rediret ad ꝯturbatio
neꝫ visus vl' ingrossatõeꝫ imaginationũ redeat ad purga
tionẽ ꝛ ad vsuꝫ oĩuꝫ supradictoꝝ.Et ꝑter hec faciat iteꝝ
apponi laqueũ sicut fecit ꝑus:aut ponat cauteriũ sup ex/
tremitate ossis capitis in parte posteriori potentiale vel
actuale:aut faciat fieri cauteriũ super cõmissura corona/
li in parte anteriori capitis in medio cõmissure qȯ ꝓfun
detur vsqꝫ ad os.ꝛ hoc põt fieri cũ cauterio facto ꝺ capi/
tello saponarioꝝ cocto vsqꝫ ad iduratiõnẽ:ꝛ sufficit quã/
titas grani cicerũ ꝙ cũ erit discoopertũ os põt cuꝫ ferro
ignito semel vel bis tãgere os:ita tñ vt nõ multũ ꝓfun/
detᷓ eius opatio.ꝛ sufficit tenere apertũ.xl.diebus: ꝛ ego
puto cũ adiutorio dei ista sibi sufficere.

¶ De sonitu in aure. Consiliuꝫ. XXVII.

Ista magnifica ac nobilis dña pa
titᷓ sonitũ in aure
iaꝫ plurib⁹annis:ꝛ est ãnoꝝ circa.xl.vt mihi
refertᷓ robusta:ꝛ quo ad alia sana ꝛ bene car/
nosa ponã ego breue regimẽ ei⁹ nõ tẽperãdo
extrema:qꝛ isti diuturni morbi auriuꝫ: qñqꝫ nõ curantᷓ:
sed tñ ponã illa que iuuare cõsueuerunt.
¶ Et qꝛ intelligẽti casuꝫ:ꝑsertim cuꝫ sit ordinatissimi re/
giminis.pꝫ ꝙ cã debꝫ esse:aut vẽtositas: aut supflua hu/
miditas viscosa:aut ambe. Ideo debet stare in loco sicci
aeris clari tẽdẽtis ad caliditatẽ ꝛ dormire in solari: ꝛ nõ
in terreno:ꝛ cauere diu stare sub radijs lune ꝛ in aere fri
gido vel humido:ꝛ in mane post supfluitatũ emissioneꝫ
exerceri exercitio:in quo laborẽt inferiora: aut facere se
fricari trahẽdo v'sus inferi⁹ in toto corpe.Et dꝫ ꝓuidere
ꝙ post cibũ nõ faciat aliqd ꝑꝑ qȯ teneat caput depssuꝫ:
sicᷓ suere vl' aliqd tale. ¶ Et oĩ die hẽat bñficiũ saltẽ sel'.
¶ Et in cibis caueat a reb⁹ viscosis sicut lagane ꝛ alia vi/
ctualia de pasta.Et caseus ꝛ pisces ꝛ silia:ꝛ a reb⁹grossis
sicut carnes veteres:ꝛ a reb⁹ valde humidis: sicut herbe
ꝛ fruct⁹ humidi crudi:ꝛ a vẽtosis:sicut legumina:ꝛ a va/
porantibus ad caput:sicut acrumina:vt allia ꝛ cepe: ꝛ sit
cõtenta pane bñ fermẽtato ꝛ bñ cocto.Et carnib⁹ capre/
toꝝ castratoꝝ annualiuꝫ:vituloꝝ ꝑuoꝝ:caprioloꝝ iuue/
nũ:lepusculoꝝ porcoꝝ syluestriũ nõ nimis magnoꝝ pul
loꝝ perdicũ qualliaꝝ fasianoꝝ ꝑuaꝝ auium: ꝛ dimittat
porcos domesticos ꝛ carnes veteres ꝛ interiora ꝛ visco/
sa ꝛ aues aquaticas:ꝛ de piscibus nõ curat nisi essent ꝑui
squamosi:ꝛ potest sumere oua gallinaꝝ recentia.ꝛ de ca/
seo nõ sumat nisi paucũ ꝛ antiquũ. ¶ Et de ferculis põt
sumere oua in ferculo:aut panẽ coctũ:aut miliuꝫ vel or/
deum vel far vel ferculuꝫ de borragine: aut buglossa:aut
melissa cũ maiorana: vl' hyssopo: vl' thimo:vel rutha:vl'
serpillo ꝛ petrosilio feniculo senatiõib⁹cretanis ꝛ silib⁹:
vel alijs herbis odoriferis: ꝛ dimittat cucurbitas ꝛ alia
multũ hũida:ꝛ nõ comedat scȯꝫ cibũ nisi digesto ꝑmo:ꝛ
nũqꝫ ad saturitatẽ comedat.Sed faciat ẽt cenã minoreꝫ
prãdio. ¶ Et bibat vinũ medie vinositatis nõ multi co/
loris ꝛ mediocriter limphatũ iuxta tẽpoꝝ varietatẽ. Et
melius est albũ subtile pauciferũ: aut aqua mellis q̃ est
optima. ¶ Et nõ vadat dormitũ nisi trãsiuerint due ho
re post cibuꝫ:ꝛ dormiat capite eleuato bñ coopto:primo
sup latere dextro:postea super sinistro: ꝛ sit somn⁹ inter
dieꝫ ꝛ noctem septẽ horaꝝ:ꝛ caueat sibi a multa cogita/
tione ꝛ tristitia.ꝛ ista sufficiunt pro regimine.

Quantum ad vsuꝫ medicinaꝝ regula consistit.ꝑͦ
in digerẽdo mãꝫ que est in capite.scȯo
in euacuãdo maxie cuꝫ medicina solutiua. tertio in eua/
cuãdo in ꝑticularib⁹euacuationib⁹ cũ caputpurgijs ma/
sticatorijs vel gargarismatib⁹.Et vltimo veniẽdo ad lo/
cũ:ꝑmo cũ fumigijs:postea cũ reb⁹ que mittuntᷓ in aure.
¶ Pro primo igitur capiat nunc istum syrupum sex vici/
bus in diluculo.℞.syrupi ꝺ sticados.ʒ.vi. syrupi acetosi
compositi.ʒ.iij.aque ruthe:aque saluie:aque feniculi.aã.
ʒ.v.maiorane.ʒ.iij.ꝛ est pro sex vicibus. ¶ Sumpto sy/
rupo purgetur cũ istis pillulis.℞. pillulaꝝ cochiarũ.ʒ.i.
boni ponderis sumãtur vna hora ante diem cum debita
custodia. ¶ Et simileꝫ purgationeꝫ faciat in autũno.Et
opꝫ ꝙ saltem semel in mense purgetur cum pillulis lu/
cis:sumẽdo.ʒ.i.ꝓ vice in diluculo absqꝫ custodia. ¶ Et
postea in mane quãdoqꝫ masticet mediũ coclear de ma
stice:ꝛ si vult fortius addat gra.v.piperis:si vult fortius
addat tantũdem de stafisagria ꝛ masticet per mediã ho
ram spuẽdo aquositatẽ venientem ad os:aut gargariçet
aquam mellis cum pipere. ¶ Et fortius est gargariçare
acetuꝫ distillatum ꝛ fortius purgabit si in eo ponatᷓ pul/
uis stafisagrie:aut inungat interiora nariũ in mane cum
succo maiorane:ꝛ forti⁹ est succus blite:ꝛ fortius est oleũ
cucumeris asinini:vel faciat insufflare in naso puluereꝫ
piperis:ita vt sternutet quatuor vel sex vicib⁹: ꝛ fortius
est puluis ellebori albi. ¶ Et quãdo facit vnum istoruꝫ
non facit alterum.
¶ Et his actis.xv. diebus in mane ieiuno stomacho inci/
piet recipe fumũ hui⁹ decoctõis.℞.camomille calamẽ/
ti hyssopi sicce maiorane absinthij.aã.M.i. bulliant in
aceto forti: ꝛ recipiatᷓ fum⁹ ꝑ trahatoriũ. ¶ Postqꝫ aũt
in mane recepit fumũ distillet in aurẽ guttam vnaꝫ vel
duas isti⁹ vnguenti.℞.ellebori albi castorei costi.aã.ʒ.i.
ruthe salis nitri pipis lõgi.aã.℈.ij.euphorbij.℈.i.succi
raffanelli:succi porri:olei de spica:olei ꝺ camomilla: olei
amigdalarũ amar.olei anhetini.aã.ʒ.i.vini albi.ʒ.iij.fac
bullire leuiter agitãdo cũ spatula vsqꝫ ad vini ꝛ succoꝝ
cõsumptionẽ:postea cola: ꝛ ponatᷓ in aure. leuiora auteꝫ
sunt oleũ de amigdalis amaris: ꝛ oleum de scorpionib⁹.
ꝛ ista puto cũ dei laude sibi sufficere.

¶ De tinnitu auriũ ꝛ sibilo. Consiliuꝫ. XXVIII.

Ista magnifica dña iaꝫ.viij.vel.x.
mẽsibus trãsactis
incipit pati tinitũ fortẽ in aure vna postqꝫ di/
misit nimiã coopturam capitis ꝛ adueniente
hyeme iciderat in descẽsuꝫ catarri ꝛ sternuta
tiones multas:ꝛ factis qbusdaꝫ fumigijs q̃ puto fuerunt
cã aũ corpis debitã purgatõeꝫ sibilus cõicat⁹ est vtriqꝫ
auri ꝛ est cõtinuus:lꝫ habeat intẽsionem ꝛ remissionem
ꝛ est sine diminutiõe auditus: ꝛ vꝫ sibi ꝙ sonitus sit to/
tus in ꝑte posteriori cerebri.s.ab auribus retro. est auteꝫ

sane mentis ⁊ absq3 dolore capitis: s3 passa est postea frigiditatẽ stõchi quã puto fuisse ꝑpter mãm catarralem: ⁊ constat ꝙ iste sibilus est ꝑpter ventositatẽ cõtinue forte generatã in capite ex mã ꝓprie existẽte quã putãdu3 est esse frigidã ⁊ grossam: ⁊ forte renouatur: vel ꝑpter regimen: vel ꝑpter causas intrinsecas ex parte complexionis cerebri petit consilium: ⁊ ego sequar petita. Altissim⁹ autem sit dator auxilij.

¶ Oportet ꝙ aer sue habitatõis sit siccus clarus calidus nõ tamẽ multũ: sed paꝝ sup temperamentũ: ⁊ in hyeme habeat singularẽ diligentia3 nõ occurrẽdi aeri frigido. ⁊ rectificet̃ in loco habitationis cũ igne lignoꝝ siccoꝝ bonoꝝ nõ putridoꝝ: ⁊ nõ ex carbonib⁹ suffocatis: ⁊ caueat ventum oẽm ⁊ loca humida ⁊ tempora humida.

¶ In mane qñ habuerit beneficiu3 ventris exerceat̃ per domũ: aut in loco calido ⁊ sicco: ⁊ sit exercitiu3 in quo laborent inferiora. s. crura ⁊ pedes: ⁊ qñ nõ facit exercitiu3 faciat se bene ⁊ fortiter fricari coxas crura ⁊ spatulas nates ⁊ pectus cũ fricationibus fortibus cũ pãnis calidis: ⁊ durent per media3 horam saltem.

¶ Et ꝓuideat ꝙ venter sit lubric⁹ ⁊ habeat omni die beneficiu3 ventris saltẽ semel vel bis: ⁊ si nõ aliter cu3 clisteri: in quo cum decoctione cõi ponatur. ℥. i. ierepigre ⁊ sal ⁊ oleu3: aut cu3 pillulis de iera: aut de assaieret sumẽdis cum vadit dormitũ saltem. ʒ. i. pro vice.

¶ Somnus eius sit in loco sicco ⁊ calido: corpore bene cooperto: ⁊ capite bene eleuato super altero laterũ: ⁊ nõ dormiat resupina. Et caueat somnum diurnũ. ⁊ incipiat tribus horis si potest post cibum: ⁊ sufficiunt sibi septem hore in die naturali.

¶ Et caueat a tristitia ⁊ ocio ⁊ ira multa corporis repletione: sed gaudeat ⁊ letetur: ⁊ si sine repletione corporis irritatur non est cura sit sollicita: maxime post purgationes: ⁊ stomacho ieiuno.

¶ In cibis oportet ꝙ sit parca: ita ꝙ minus valde comedat q̃3 ꝯsueuerat: precipue in cena quã debet sepe dimittere ⁊ semꝑ qñ cenat faciat eã valde leuem. ¶ Et sumat panẽ bene fermẽtatu3 ⁊ coctũ ⁊ salitũ de bono frumẽto. ¶ Et in carnibus sit ꝯtenta carnib⁹ subtilibus auicularum ⁊ turdoꝝ alaudaꝝ ⁊ turturũ ⁊ pipionum volare incipientiũ ⁊ perdicũ ⁊ fasianoꝝ ⁊ pulloꝝ ⁊ similium: ⁊ dimittat aues aquaticas. Ex quadrupedib⁹ sumat capretũ vitulu3 lactantẽ ⁊ castratũ annualem ⁊ capriolos ⁊ lepores ⁊ alias carnes dimittat. ¶ Et si bene digerit sint potius asse q̃3 elixe: ⁊ dimittat ĩteriora ⁊ capita ⁊ colla nisi gallinaꝝ epata: sanguineũ caseum ⁊ lac bonũ est dimittere ⁊ butyru3: ⁊ vti loco butyri oleo: vitellos ouoꝝ gallinaꝝ recentium potest capere: sed nõ albumen: ⁊ non in multa quãtitate. ¶ Pisces melius esset dimittere: sed si sumãtur sint parui squamosi boni odoris: ⁊ ex clara aq̃ currẽte vel liberi maris. ¶ Grana nõ sunt bona: nisi brodium cicerũ ⁊ ordeũ ⁊ far in ferculis: toleratur ⁊ panicũ ⁊ miliu3 ⁊ riçum coctũ cũ bonis carnibus. ¶ De herbis cõueniunt odorifere sicut hyssop⁹ thimus serpillum origanu3 mentha maiorana petrosiliũ abrotanum saluia ⁊ similia: s3 nõ lactuca nec caules: spinachia aũt ⁊ borago si cõmisceant̃ cũ predictis odoriferis tolerantur: crude aute3 sunt deteriores. ¶ Radices nõ cõueniunt in multo vsu. nam porri allia cepe: ⁊ similes sunt vitãde ⁊ napi ⁊ rape: sed toleratur pastinacha rubea que dicitur carotum: ⁊ pastinacha hortulana ⁊ agresta ⁊ radix petrosilij. ¶ De fructibus humidis ficus bene mature ante cibũ: ⁊ vue bene mature carnose que suspense fuerũt per. xv. dies ⁊ tolerantur queda3 pira cocta: sed pauca oĩo: ⁊ silr̃ poma ⁊ citonia: sed sint condita cu3 pipere ⁊ çinçi. cruda nullo modo comedant̃: cerasa etia3 pauca ⁊ oĩno humidoꝝ fructuũ vsus est ei malus: similiter melonum cucumerum ⁊ cucurbitaꝝ ⁊ peius melongenaꝝ ⁊ citrãguloꝝ ⁊ similium. Granata dulcia sunt ꝯuenientia: sed de siccis tolerantur ficus ⁊ vue ⁊ amigdale ⁊ grana pini ⁊ phistici ⁊ auellane assate. Fungi dimittantur ⁊ tubera. Cappares sunt vtiles: sparagi nõ ꝑpter stomachũ. ¶ Aromatũ sicut piperis ⁊ similiũ. vsus est cõueniens: presertim qñ corpus est mundum ⁊ nõ multũ repletum: ⁊ similiter feniculum ⁊ anisum. ¶ Nunq̃3 ad saturitatem comedat ⁊ nõ comedat secũdum cibu3 nisi prius cibo primo digesto: ita ꝙ fames sit vera.

¶ Potus eius melior esset aqua mellis: sed si vinum bibit sit paucifeꝝ ⁊ paꝝ se repleat vino: ⁊ ꝑpter stomachũ sit hñs aliqd stipticitatis medij coloris.

Oportet anteq̃3 approximentur particularia ad aures ꝙ corpus sit bene purgatu3 nõ semel tm̃: sed pluries. na3 materia videt̃ valde fixa. Preterea egritudines auriu3 que antiquãtur: aut nõ curantur nisi cũ magno labore: aut sunt incurabiles: ⁊ ista ia3 est satis chronica. ¶ Faciat ergo purgatiões tam vniuersales q̃3 particulares diligenter. Et primo pro nũc recipiat hunc syrupu3 sex vicibus calidum in aurora: ⁊ superdormiat. ℞. syrupi de sticados: syrupi de thimo. añ. ℥. ʃ. oxymellis squillitici. ℥. i. aque saluie: aque feniculi: aque maiorane. añ. ℥. i. misce: ⁊ est pro vna vice: sed sumat sex vicibus. ¶ Sumptis sex syrupis sequenti mane sumat has pillulas. ℞. pillulaꝝ de ieralogodion. ℈. ij. pillulaꝝ alandal ℈. i. refice cum aqua raffani: fac septem vel octo: ⁊ sumãtur duabus horis ante diem ⁊ superdormiat illud quod potest vsq3 ad diem: sed post non dormiat: ⁊ caueat tota die a frigore ⁊ non comedat nisi septem horis transactis post pillulas. ¶ Et post cõsequẽter omni mense purget̃ saltem semel sumendo. ℈. ij. pillularum fetidarum: aut tantũdem cochiarum Almansoris: aut pillularum de iera colloquintidos: aut de ieralogodion: ⁊ recordet̃ eius quod dixi supra de vsu pillularum de iera simplici ⁊ pillularum assaieret. Oportet enim ꝙ nõ semper vtat̃ vna manerie pillualrum.

¶ Et post purgationes cum pillũlis qñ iam sumpsit primas pillulas debet vti particularibus purgationib⁹: precipue tamẽ confert ei caputpurgium cõmouẽdo sternutatões ieiuno stomacho ponẽdo ⁊ sufflãdo in nares puluere3 ellebori albi: aut tenẽdo tentã de pane porcino recenti in naso: aut de radice cucumeris asinini: aut trahẽdo bene sursu3 per nasu3 aliquid de oleo cucumeris asinini tenendo os plenu3 aqua: ⁊ mãna distemperata cum aqua maiorane multũ valet: ⁊ succus maiorane quando per nares traycitur. ¶ Confert etiã purgatio cum gargarismate si gargariçetur aceti distillati ⁊ aque mellis. añ. ꝑtes equales ⁊ addat̃ modicũ piꝑis pistati. ¶ Masticatoria etiã cõueniunt cum mastice piretro: aut pipere: aut stafisagria: aut cum istis simul mixtis.

¶ Et his factis veniẽdu3 est ad localia ꝓ capite ⁊ aurib⁹. debet ergo ordinari ꝙ habeat odorẽ ruthe sicce in locis vbi habitat: ⁊ similiter odore3 keyri citrine in temporibus in q̃bus inuenit̃: ⁊ similiter floꝝ ieusemini. ¶ Factis aũt euacuationib⁹ ta3 vniuersalibus q̃3 particularibus op3 venire ad localia: ⁊ conuenit ꝙ in mane emissis superfluitatibus: ⁊ factis fricationibus ⁊ sternutationibus recipiat ad nares per embotũ fumũ decoctionis serpilli maiorane origani: aut alicuius istoꝝ cũ aceto forti. Et cum fumum receperit distillet in aure3 hoc vnguentum. s. guttã vnam vel duas pro aure ⁊ sit tepidu3. ℞. de semine raffani succi porri fellis auis. añ. ʒ. ij. misce bene

⁊ serua

⁊ sua in ampulla vitri: ⁊ ponat in aurē mō dicto: ⁊ cū po nit vnguētū in aurē obturet aurē cū bōbace qđ p̄us fue/ rit infusuz cū aqua vitis: ⁊ postea exiccat⁹: in quo sit gra. i. musci. ¶ Et cuz per. xv. dies fuerit vsa isto vnguēto. tūc post fumigiū ponat istud qđ est forti⁹. ℞. euphorbij. ʒ. i. olei cyprini: aut de terbētina. ʒ. i. misce: ⁊ distēpera bñ eu/ phorbiū ⁊ serua bñ in ampulla vitri: ⁊ gutta vna tepida ponat pro vice. Et h̄ tpe pōt addi in fomētatiōe ad bul/ liēdū cū herbis supradictis in aceto hyssopuz siccā ⁊ thi/ mū ⁊ calamētū. ¶ Aliud ēt forte ponēdū in aure: ēt post fomētationē. ℞. ellebori albi castorei costi. añ. ʒ. i. rutbe: salis nitri: pipis lō. añ. ℈. ij. euphorbij. ℈. i. deide capiat succi raffani: succi porri: olei camomillini: olei nardini: olei amigdalaꝝ amararum: olei anbetini. añ. ʒ. i. misce: ⁊ fac oīa bulliri lēto igne vsqꝫ ad succoꝝ ꝯsumptionem: ⁊ tūc misce ⁊ optime incorpora in mortario ⁊ in vsu reser/ ua. ⁊ cum opas tepefac ⁊ vnā guttaz in aurē mitte ⁊ post obtura aurem cuz bōbace: vt dictū est supra.

¶ De polipo pendēte in nare. Cōsiliuz. XXIX.

Casus huius adolescētis fere ſm to/ tam habitudinē flatici est polipus pendēs in nare mollis: nō tñ egre/ diēs nasuz ⁊ caro nata in colatorio īter nasuz ⁊ gulā: ⁊ est tāta vt oino nō possit p nasuz hr̄e anhelitū: ⁊ cū h̄ est palatū tumidū ⁊ vitrū. ⁊ nō est nasus durus: nec mali coloris: nec palatū: imo alias fuerūt sibi facte plures incisiones in palato: ⁊ cito ꝯtra volūtatē me dici fuerūt ꝯsolidate: caro tñ illa mollis ad quādā rube/ dinē tēdit: ⁊ sunt iaz duo anni qb⁹ hoc patit: mihi nō est certū ꝙ sit cācer: qm̄ neqꝫ nasus est durus: nec color nasi fuscus: nec forma nasi corrupta: nec durities ī palato est liuida: ⁊ qñ fuit incisa fuit facilr̄ ꝯsolidata: nec magnitu/ do carnis addite est certis argumētis ꝙ sit cācer. Nam Auic. expsse vult ꝙ qñqꝫ de colatorio fuit extcta q̄titas carnis que ꝓuenit ad lib. 5. tñ nō fuit cācer: ⁊ bis nō ob/ stātib⁹ dubito ne in cancrū ꝯuertat. Et ideo debēt medi ci qui in ei⁹ cura ꝓcedēt caute agere: qꝛ si viderēt admini strādo incisionē: aut sectionē cū serra de filo de qua dicā administrādo corrosiua malignari locū: ita ꝙ fieret co/ lor malus: aut dolor fortis qđ ego nō cōprehēdo: tunc di/ missā cura veniāt ad blādimēta. Sꝫ pro nūc videt mihi hoc modo ꝓcedēdū in cura ſm canones artis nr̄e: obser uato tñ regimine sex rerū nō nāliuz. vt dicam infra.

¶ Bonuz est ꝙ habitet in aere sicco parūper calido: ⁊ vi/ tet habitatiōem in loco humido: sicut cameram terrenā ⁊ loca ꝓpe aquas ⁊ hyeme stet ꝓpe ignem.

¶ Semp in mane ieiuno stōcho se exerceat exercitio am bulādi cum alio in quo īferiora laborēt: sꝫ caput nō mul tū: ⁊ qñ nō exercet. tūc faciat sibi fricari crura ⁊ coxas ⁊ braccbia ⁊ spatulas trahēdo vsus īferiora loco exercitij: ⁊ post prādiuz vtat quiete: ⁊ oino vitet labores que fiūt capite depsso: aut in qbus caput multuz exercitat.

¶ Studeat ꝙ vēter suus bñ rñdeat: ita ꝙ saltē semel in die habeat bñficiū vētris: ⁊ si nō habet adiutoriuz nāle: tunc faciat clistere: aut suppositorium: aut capiat ante ci/ bum pillulam vnaz de iera Hal. aut cum alio adiutorio qđ videtur sibi cōmodius.

¶ Utat somno in nocte capite bene eleuato: ⁊ sup altero laterum: ⁊ nō incipiat dormire nisi trāsiuerint due hore post cibum: ⁊ dormiat sex horis: vel ad plus septē in die nāli: ⁊ post prādium nullo modo dormiat si pōt abstine/ re: ⁊ locus dormiendi sit camera bñ clausa ex loco aeris laudabilis: somnuz alterius vitet oino.

¶ In cibis vtat pane bñ fermētato ⁊ bñ cocto aliq̄tuluz salito ⁊ carnib⁹ pulloꝝ: fasianoꝝ: ꝑdicū: lepoꝝ: capoloꝝ: ⁊ vituloꝝ lactātiū hedoꝝ colūbaꝝ turturū paruaꝝ auiū degētiū in arborib⁹ ⁊ pratis: ⁊ dimittat veteres bouinas ⁊ carnes agnoꝝ ⁊ porcoꝝ ⁊ auiū aq̄ticarū: sicut anserū ⁊ ꝯsiliū ⁊ iteriora ⁊ capita ⁊ colla: dimittat sāguinē ⁊ mul tam pinguedinē. ¶ De ouis sunt boni vitelli ouoꝝ recē tiū ⁊ dimittat albumen. ¶ Caseus ⁊ lac nō sunt ꝯueniē tes ⁊ fructus humidi: sicut pira ⁊ poma ꝑsica ⁊ silia. Et herbe caules ⁊ rapicie ⁊ rape ⁊ raffani: imo in ferculis sit ꝯtēt⁹: vel brodio carniū: vel panico: vel milio: vel ordeo: vel pane cocto: vel vitellis ouoꝝ. ¶ De piscib⁹ aūt me/ lius ꝯuenit nō comedē: sed tñ si comedant debēt eē par ui: ⁊ hñtes squamas ⁊ boni odoris: sed illi qui sunt squa/ mosi ⁊ mali odoris ⁊ sine squamis: sicut anguille nō sūt boni: fungi boleti dimittātur. Cappares: vuas passas: fi/ cus siccas: auellanas assatas: amigdalas pōt comedē ꝑ fructib⁹: ⁊ nō tātuz comedat in vna vice vt repleat inte/ gre: sꝫ dimittat sibi reliqas famis: nec comedat scđa vi/ ce nisi digesserit p̄ⁱᵐ: ⁊ nō vtat multoꝝ ciboꝝ varietate.

¶ Potus eius sit vinuz tēperatū cum aqua ⁊ nō sit fumo sum valde: nec bibat ad ebrietatez de aliq̄ potu inebriā te: ⁊ aqua mellis esset sibi ꝯuenientior.

¶ Uitet coitū inquātum pōt: nisi multū stimulet ⁊ aci/ diam ⁊ ocium ⁊ iram vehemētiā: ⁊ ista sufficiāt de regi/ mine: nunc venio ad medicinalia.

Et qꝛ pro certo cā egritudis est multitudo hūiditat̄ cerebri: iō dꝫ iste iuuenis bis purgari in anno vlī purgatione sel' in autūno ⁊ sel' in mēse Martij: ⁊ dꝫ ꝑmittē p̄ hꝫ syrupos. ℞. syrupi de sticados. ʒ. i. oxymel/ lis sqllitici. ʒ. ß. decꝰ cū. ʒ. iij. decoctiōis anisoꝝ passulaꝝ ⁊ ligritie: ⁊ bibat hūc syrupuz sex vicib⁹ in aurora caliduz.

¶ Sumpto syrupo purget cuz istis pillis. ℞. pillaꝝ co chiaꝝ ⁊ fetidaꝝ. añ. ʒ. ß. ⁊ sumant vna hora añ diez: ⁊ ca/ ueat a frigore: ⁊ nō comedat nisi trāsact̄ sex horis: ⁊ hāc purgatiōes faciat vt dixi bis in anno. Itē ex interuallis xv. dieꝝ dꝫ sumere saltē semel. ʒ. i. pillaꝝ de iera de octo reb⁹ in mane bona hora: ⁊ sumant sine mutatione diete. Itē oībus duob⁹ mēsibus semel sumat. ℈. ij. pillaꝝ feti/ darū vna hora ante diem: ⁊ cum custodia ꝓut seruat in medicinis. ¶ Itē vtat masticatione masticis saltem tri bus vicibus in septimana ante prādium: ⁊ ista sufficiant sibi pro particularibus purgationibus.

¶ Sꝫ pro ꝑticularib⁹ opōnib⁹ circa locū egrotū ꝯsulo vt nō attētent fortia: imo ꝓcedat cum debilib⁹ paulatine ⁊ multo tpe laborātib⁹ ⁊ dimittat ferrū ⁊ ignē. Illa aūt q/ bus dꝫ vti sunt ꝯsumētia carnē additā: qꝛ plima ⁊ ma/ gis salua describā hic ſm gradus suos. ¶ Priᵐ ḡ qđ est securissimū: ⁊ cui⁹ opatio est oino incolumis: sꝫ facit opa tionez suā in tpe lōgo: ⁊ ideo vtēdū est eo sine cessatiōe: semp tenēdo tētas in naso de isto medicamine: ita ꝙ bñ tāgat carnē illaz additā. ℞. poma granata dulcia ⁊ mu/ ça: siue medij saporis: ⁊ poma granata acetosa de vnoqꝫ gn̄e sigillatiz. lib. x. ⁊ pistent oīa sil' cū sua totalitate: ⁊ ex/ primat succus eoꝝ q̄tū est pōle in torculari: ⁊ postea ille succus bulliat ad ignē q̄usqꝫ veniat ad spissitudinē syru poꝝ: ⁊ refuet in vase vitreo bñ obturato in loco frigido: qm̄ opꝫ hr̄e ipm ꝑ totū annū: ⁊ si eēt pauce q̄titatis fiat de eo plus sil'i mō: tunc qñ hñtur poma: residuuz aūt qđ remanet de suba granatoꝝ pistet multū cuz pistello fer/ reo: vsqꝫ q̄ fiat sicut pasta bñ cōmassata: ⁊ refuet in loco sicco: ⁊ de ista pasta mollificata parūper ⁊ ꝯfecta cū suc/ co supradicto fiāt tente siue lycinia que ponant in naso. Et istud est faciēdū omni die. ¶ Scđm parūper fortius est: sicut si adderet cuz p̄dicto medicamine de granatis aliquid de succo vue que est semen serpentarie siue dra/ gontee: ⁊ vocat a Mes. luf. ⁊ quātum plus ponit de isto

succo: ⁊ minus de succo granatoꝝ tāto est forti⁹. Et si nō hī succus semīs: tollat̄ succus radicis ei⁹: q̄ radix iuenit̄ oī tp̄e anni. ¶ Et mihi vī ꝙ nō dꝫ vti fortiori q̊usqꝫ ꝯsumat̄ tota caro que pōt videri ꝑ foramē nariū. Uel si vult vti fortiori in succo serpētarie ponat̄ bōbix: aut pān⁹ de lino: ita ꝙ bñ ponant̄ sup carne. ¶ Et 4° loco est forti⁹ si fiat tēta vt dī p̊: cuꝫ suba granatoꝝ ⁊ sup illā tētā aspgat̄ iste puluis. ℞. scorie eris. ʒ. vi. ellebori nigri. ʒ. i. ß. arsenici rubei. ʒ. i. tere ⁊ fac puluerē. ¶ Uel si ad fortissima vult accedē fiat h medicamē. ℞. calcis nō extincte arsenici citrini. aā. ʒ. ij. colcotar: floris eris. aā. ʒ. i. gallarū balausti. aā. ϶. ij. tere oīa in mortario eneo ꝯtritiōe multa cū aceto forti vsqꝫ ad ꝗnque dies: ita ꝙ sit totū sic̄ pasta ⁊ fiāt trocisci ⁊ siccent̄ in vmbra: ⁊ qñ est opus distēpet̄ vnus eoꝝ cū vino ⁊ cū lycinio ponat̄ in naso: ita ꝙ nō tāgat nisi carnē malā. ¶ Cū aūt ꝯsumptū est totū qd̄ vī de carne mala vsqꝫ ad colatoriū: tūc opꝫ ꝙ tētem⁹ remouē carneꝫ colatorij alio mō. ⁊ est ꝙ fiat chorda de setis caude eq̄: ita ꝙ sint q̄tuor vel ꝗnque sete ꝯiūcte īuicē: ⁊ fiāt q̄tuor vl̄ ꝗnque nodi ī medio chorde: ⁊ distet vn⁹ nodus ab alio in latitudine digiti auricularis: deinde hēat̄ acus plūbea lōga ⁊ ponat̄ in foramine acus chorda: sic̄ filū in alijs acub⁹: deīde mittat̄ acus in naso q̊usqꝫ penetrat ad guttur ⁊ cū forpicib⁹ trahat̄ per os: ⁊ remaneāt due extremitates chorde vna pendēs a naso: alia pendēs ab ore: ⁊ tūc capiant̄ iste extremitates: ita ꝙ estimet̄ ꝙ nodi sint in directo carnis addite: ⁊ trahat̄ tunc diligēter chorda tenēdo in manibus vtrūqꝫ extremuꝫ: ita vt resecet̄ caro cuꝫ istis nodis ⁊ trahat̄ per os ⁊ nares caro: qua remota ponat cānulā de plūbo subtilē in naso ītinctā in vnguento egyptiaco: descripto a Mesue: ⁊ ita teneat tribus diebus omni die īnouādo vnguētuꝫ: postea ponat vnguētū ꝯsolidatiuuꝫ: ⁊ ista est via libationis si diligēter obserue tur. Et hec vident̄ mihi sufficere.

¶ De polipo in naso. Consilium. XXX.

Casus magnifice dñe Baptiste de malatestis est polipus ī naso: ⁊ lꝫ nō scribat̄ mihi per egregiū doctorē magr̄m Mattheū de Pisis: cui⁹ lr̄is solis hēo īformatiōeꝫ: nec de colore: nec de duritie: nec de fetore: nec de mollitie: nec si sit cācerosus: que oīa scribēda erāt ad recte ꝯsulēduꝫ. Nā istoꝝ varietas qñqꝫ sigñat curabilē: qñqꝫ incurabilē vt ꝯstat doctis in arte: tñ q2 dicit īcisuꝫ fuisse polipū bis vī ꝙ fiat sepe oblōgaris ⁊ pēdēs. ¶ Et q2 dicit in lr̄a sua ꝙ ꝑ apitioneꝫ factā v2bini aq̄ diuisiue auri ab argēto satis ī vna nocte remotū est de carne molli vī ꝙ fuerint molles: sꝫ addit ꝙ in alia nare remāsit oppilatio notabilis cū duritie: nō suꝫ bñ clarus de hac duritie vtrū sit cācrosa: p̄supponat̄ tñ in ꝯsilio dādo ꝙ sit pro pte polipus pro pte alarnebet ⁊ ꝙ nō sit cācer. naꝫ dī ꝙ catarrosa est: ⁊ cū h nihil mihi dī de grossitie in palato: ⁊ p̄suppono ꝙ recte curet̄ catarrus ab alijs doctorib⁹ egregijs in q̊ruꝫ manib⁹ existit q̊b⁹ memoro: qd̄ si vī opportunū faciāt fieri cauteriū sup ꝯuēdeg vl̄ cōmissura coronali: in illo enim est fortis imp̄ssio valde ⁊ pseuerēt in regimine patiētium catarrū ƀm spēm catarri quē cōprehendunt. Et veniam tñ ad curā polipi nō cācrosi: cuius quedam pars est mollis quedam dura.

Presupposito q̊ regimine catarri debito: et ꝙ fcā est flōmia ⁊ eūonis ꝑ pharmacū vt mihi dī in ista dña oino fieri nō pñt: sꝫ fiāt sepe clisteria acuta ⁊ fricatiōes in spatulis ⁊ bracchijs ⁊ cruribus mane post emissionē supfluitatuꝫ p̄me ⁊ 2ᵉ digōnis. Administrentur masticatoria deponētia flōmia fere oī die: vt dixi supra: ita dico nūc ꝙ si videt̄ opportunū fiat cauterium sup cōmissura coronali cum ferro ꝓfundādo vsqꝫ ad os in vna vel pluribus vicib⁹: ita vt aliqualr̄ os ipm exiccet̄ cum omni prudētia ⁊ aduertētia ne pānículi cerebri ledant̄. ¶ Et hoc facto veniēdum est ad curā localeꝫ polipi aliquo modoꝝ quos infra scribam: quoꝝ aliqui sunt tardi et faciles: aliqui mediocres in vtroqꝫ: aliqui dolorosi ⁊ celeres.

¶ Et p̄mus modus opōnis ꝯuenit maxime in illa nare a qua remota est multa caro mollis. ℞. g̊ triuꝫ geneꝝ granatoꝝ. s. dulcis acetosi ⁊ pōtici cū corticib⁹ ⁊ pulpis ⁊ granis suis. aā. lib. vi. ⁊ pistent̄ ita vt sunt cuꝫ granis ⁊ corticib⁹ ⁊ pulpis: ⁊ exp̄mat̄ succus: ⁊ iste succus bulliat̄ q̊usqꝫ habeat spissitudinē vini cocti nō multū grossi: sed tātuꝫ bulliat ꝙ sit ꝯsumpta tertia pars: ⁊ scoffe pistent̄ subtilr̄ q̊usqꝫ sint sicut pasta: ⁊ tūc opꝫ ꝯsiderare ꝙ si putatis ꝙ sit lesio in colatorio opꝫ fieri embubā subtilē siue ad modū cānule hñtis ꝯcauitatē itus de plūbo: ita ꝙ facile plicet̄ ipsaꝫ cōmode liget̄ cotū subtile: ita ꝙ totū. s. cāna cū coto possit ingredi nares ⁊ plicari vsqꝫ ad pteꝫ colatorij vbi putat̄ esse nocumētū: ⁊ post recipe de illa pasta que remāsit pistata de granatis ⁊ ipam distēpa cū succo quē coxisti ⁊ seruasti in vase plūbi: aut stanni obturato: ita ꝙ totū sit ad modū mellis tenuis: ⁊ tūc illā cānaꝫ inuolutā cum coto īfundas in illo cōmixto ex succo ⁊ pasta: ⁊ mittat̄ in nares ⁊ teneat̄ ꝑ octo horas: ⁊ in capite horaꝝ octo remoueat̄ ⁊ renouet̄ semper de octo horis in octo horas q̊usqꝫ putet̄ ꝙ sit facta mūdificatio a tota carne molli: ⁊ tūc cum eadē embuba ⁊ coto non mirat̄ iste succus: sed vngᵐ incarnatiuū ⁊ cicatriçatiuuꝫ: sicut vngᵐ de cerusa: aut vngᵐ triapharmacū ex lytargiro: qd̄ vngᵐ mollificetur cum vino q̊usqꝫ ꝯsolidet̄. Si v̊o nocumētū nō sit in aure. tunc pōt fieri tēta vt placet medico dūmō sit linita cum dicto linimēto de scoffis pistaturis granatoꝝ ⁊ succo eoꝝ modo supradicto: ⁊ in pte in qua est durities hec eadē cura est iuuatiua: sꝫ tarde opationis ⁊ sine piculo ⁊ quasi sine dolore. Et opꝫ ꝙ expectet̄ in hac cura ⁊ pseueret̄ pluribꝰ mēsibus: ⁊ ideo dico ꝙ nūc duꝫ poma granata inueniunt̄ bona fiat tanta q̄ntitas de succo ⁊ scoffis ꝙ possit multū durare. Sꝫ attēdat̄ in hoc medicamine ꝙ qñ apponit̄ parti vbi est polipus durior opꝫ apponi plus in medicamine de malis granatis ⁊ acetosis. Si v̊o fuerit mollior caro polipi vel alarnebet: tūc ponat̄ plus de pōticis: ⁊ si versus vuam ⁊ palatū cōicet̄ nocumētū opꝫ cum pēna linire loca illa cum succo supradicto: ⁊ si capit eaꝫ tediū tenēdi lycinia in naribus pōt q̊busdaꝫ diebus interpositis stare sine lycinio vel tenta: sed tūc frequēter semel. s. in hora cuꝫ pēna inungat nares ⁊ totū locū lesuꝫ cum dicto succo: ⁊ postea qñ potest redeat ad lycinia. Et silr̄ posset qñ habet occupationes vt sit in ꝯuersatiōe dimittere lyciniū ⁊ inungē loca iterius cū dicto succo frequenter: ⁊ postea quāto citius habet cōmoditatē redeat ad lyciniū. Ego aūt dixi ꝙ fieret lyciniū sup cānula perforata vt posset quoquo modo respirare per nares.

¶ Secūdus modus opandi est cuꝫ dolore ⁊ citius se expedit: q2 citius hāc carneꝫ ꝯsumit: pōt aūt in hoc scd̄o modo cuꝫ diuersis materiebus fieri cura: quoꝝ aliqua sunt fortiora aliqua leuiora: ego nō ponam nisi duos modos medicaminuꝫ. ¶ Primus est ꝙ factis purgationibus ⁊ euātione ⁊ stante debito regimine qd̄ meli⁹ in ea fieri potest imponat̄ in naso cum tēta que ꝑueniat per totuꝫ locum vbi est lesio hoc medicamē. ℞. seminis serpētarie: aut succi radicū eius partē quā vis distēpera cum succo granatoꝝ exp̄sso ⁊ cocto ƀm modū dictū supra ⁊ sint eorū partes equales: ⁊ cum tenta ponatur in naso in parte: cuius partē volumus ꝯsumere: ⁊ reiterent̄ totiēs ꝙ caro

tota mala sit remota. Et qñ hoc putaꝰ poňaꝰ vnguẽtum
de lytargiro ⁊ de cerusa ⁊ de plumbo vsto: oleo rosato et
cera: ⁊ si est tarda ꝑatio addaꝰ in succo radicis serpẽta/
rie ⁊ diminuaꝰ de succo granatoꝝ: ⁊ idem itellige de suc/
co vue serpẽtarie qñ habeꝰ. valet enim magis succo ra/
dicis. ¶ Aliud. ℞. calcanti qꝺ est vitreolũ habẽs colorẽ
inter viride ⁊ nigrum calcitis: ⁊ est vitreoluꝫ habẽs colo
rem vsus colorẽ auripigmẽti missy: ⁊ est species vitreo/
li habẽs colorẽ ad rubeum tendẽteꝫ: calcis viue. añ. par/
tes equales tere vnumqꝺqꝫ per se ⁊ diligẽtissime: postea
fac mixturam ex eis cum aceto: ita ꝙ sit ad modũ paste:
postea cum vino albo suꝑ lapide pro fritico ꝯfice ⁊ tere:
sicut fit in coloribus: ita ꝙ totũ sit optime incorporatũ ⁊
habeat subam mellis tenuis: ⁊ tunc pone in olla noua ⁊
suppone cooꝑculum ⁊ cum terra sapientie luta: ⁊ postea
pone in furno calido quousqꝫ totuꝫ sit sicut carbo: ⁊ ex/
trahaꝰ ⁊ tere: ⁊ istos carbones cum vino albo ꝯficias: si/
cut pasta: ⁊ iterũ ponas in furno cuꝫ olla ⁊ coopi ⁊ cooꝑ/
culuꝫ luta: ⁊ dimitte iterũ cõburi: postea extrahaꝰ a fur/
no ⁊ subtilissime pulueriçeꝰ: ⁊ de isto puluere exsuffleꝰ
in nares loco vbi est caro addita. ꝯsumit enim eã. ¶ Itẽ
si medicamẽ de succo granatoꝝ ⁊ pasta scoffaruꝫ que re
manẽt in exꝑssione succi: ita exicceꝰ ꝙ teri possint ⁊ pul/
uis fieri. ⁊ insuffleꝰ: ꝯsumit carnẽ. Sed opꝫ ꝙ ita freq̃n
ter mittaꝰ ꝙ nunq̃ꝫ sine puluere remaneat locus: multa
sunt alia caustica que solẽt apponi: sed nõ curo alia pone
re ꝑꝑ multas cãs. ¶ Et notãdum est ꝙ in appõne istoꝝ
causticoꝝ: ꝙ si nasus apostemeꝰ: aut multum crescat do
lor ꝙ opꝫ dimittẽ opus cautery ⁊ in nasum oleum rosa/
tum: aut siĺe tẽperans dolorem ĩmittere: ⁊ sufficit aliqñ
oleum rosatũ cum cera mixtum: sicut vnguẽtum.

¶ Tertius modus est celerior: ⁊ fit cuꝫ incisione: aut for/
tibus causticis: ⁊ opꝫ ꝙ in carne molli plus confidamus
de incisione: ⁊ ista oĩno nõ fiant nisi corpore mũdificato
modo suꝑius dicto cum flõmia de vena cõmuni ꝓpter
quam partẽ euacuaꝰ a capite partim diuertiꝰ: ⁊ cum so/
lutiuis in ꝑsona apta solutioni: aut cum alys modis de
qbus dixi supra: ⁊ postea fiat capitis ꝯfortatio. ¶ Capi/
tis auteꝫ ꝯfortatio ꝭm Alexã. debet hoc modo fieri. ℞.
myrre olibani masculi. añ. ʒ. i. coclearuꝫ paruarũ que la/
pidibus adherẽt cum tota sua substãtia ducentas nume
ro pistẽtur oĩa per se diligẽtissime: ⁊ cum cera ⁊ albumi/
ne duoꝝ ouoꝝ fiat emplastrũ super tela lini occupãs to/
tum caput: ⁊ abraso capite imponaꝰ ⁊ teneatur per nouẽ
dies ante localem operationẽ ortam in naso: lꝫ etiã ꝯue/
niret facere ante oꝑationes debiles: ⁊ que sunt suprascri
pte. ¶ Aut ponatur emplastrum Almãsoris in caplo de
plaga ⁊ ꝑcussione capitis in 6° libro: qꝺ sic fit. ℞. foliorũ
myrti: balaustiarũ: corticum granatoꝝ. añ. partes equa/
les: coquãtur in aqua vsqꝫ ꝙ dissoluãtur: ⁊ tũc capiãtur
⁊ exprimaꝰ aqua ⁊ pistetur ⁊ addanꝰ musci. grana. viij.
gallie muscate. ʒ. i. xiloaloes: calami aromatici. añ. ℈. ij.
⁊ cum aceto ⁊ vino stiptico veteri ⁊ pauca aqua ꝯiungã/
tur: ⁊ fiat emplastrũ. ¶ Cõfortato aũt capite si videꝰ ꝙ
polipus nõ habeat radicem in colatorio: sed solũ in par/
te naris que videri põt incidatur ipsuꝫ bene trahẽdo ad
ĩferiora: ⁊ melior incisio est cum embuba que est rostrũ
factum ad modũ medietatis cãne ꝭm lõgum habẽs con
cauitatem: ⁊ optime incidat tãtũ ex vno latere ⁊ eo posi/
to modo ꝓcedendi circũuoluaꝰ: ita ꝙ incidat radicẽ po/
lipi ⁊ caro mala remoueaꝰ. ¶ Et si qd in radice reman/
sit de carne mala qꝺ per embubam remoueri nõ potue/
rit ꝯsumatur cuꝫ medicinis supradictis corrosiuis quo/
usqꝫ super sanam carnem deueniatur: ⁊ tũc ꝯsolideꝰ mo
do supradicto. ¶ Si vo fuerit radix polipi in colatorio:
tunc melius est ꝙ incisio fiat cum filo de setis equorum
triplicatis: ⁊ habeat filum quatuor vel qnque nodos in
parte que remanebit in directo colatoriy: et cum acu de
plũbꝯ que plicari faciliter possit imponatur per nares:
ita ꝙ possit trahi per os: ⁊ tunc quando vna extremitas
fili remanet extra nasum ⁊ alia extra os oportet trahere
⁊ retrahere: ita ꝙ cum nodis illis secet carnem in colato
rio: ⁊ fiat ꝙ sternutãdo expellatur illud qꝺ est separatũ.
¶ Or si nõ putaꝰ hoc modo totam esse abscisam carnẽ
malam: tũc fiat cuꝫ colyrio de pomis granatis quousqꝫ
videaꝰ ꝙ tota caro mala sit remota: ⁊ tunc cum vnguen
tis supradictis incarnatiuis ꝓcedatur. ¶ Si vo accidit
fluxus sanguinis fortis liniaꝰ nasus interius cuꝫ luto ar/
meno ꝯfecto cum aqua frigida ⁊ valde frigido actu: aut
cum alys que sanguinem sistũt. ¶ Si aũt putatur ꝙ sit
cancer nullo modo agat aliqd cum corrosiuis: aut inciso
rys vel scarificãdo carnem: imo solum cum blandimen
tis ⁊ vnguẽtis frigidis stipticis ⁊ euacuatione melãcho/
lici humoris. Et quãdo est multe quãtitatis polipus me/
lior est incisio q̃ꝫ corrosio nisi forte fiat cum facilitate cũ
isto medicamine de pomis granatis. ¶ Et notetur ꝙ fa
cta incisione non dimittat quin apponãtur corrosiua tm̃
ꝙ putetur malã carneꝫ totam esse remotam. ¶ Et si le/
niter cauteriçetur cuꝫ cauterio vbi esset in loco qui vide
ri posset esset securius post abscisionem.

¶ Si aũt cum forti cauterio potentiali vellet remouere
carneꝫ polipi: tunc est ꝯueniens qꝺ fit hoc modo. ℞. cal/
cis viue: arsenici citrini. añ. ʒ. ij. colcotar: floris eris. añ. ʒ.
ij. balaustiarum: gallaruꝫ. añ. ℈. ij. terantur in mortario
eneo simul cum forti aceto per qnque dies: deinde fiant
trocisci: ⁊ exiccentur ⁊ seruẽtur in vase vitreo in loco fri
gido ⁊ sicco. Et vnuꝫ ex eis distẽpereꝰ cum vino: ⁊ liniaꝰ
super lycinio: ⁊ apponatur loco quousqꝫ tota caro mala
sit remota: ⁊ post inungaꝰ cum butyro interius quousqꝫ
cadãt cruste: ⁊ post abstergaꝰ bene cum melle rosato co/
cto per duos dies: postea cum vnguẽtis ꝯsolidatiuis pro/
curetur ad ꝯsolidãdum. hec pauca visa sunt mihi in hoc
casu dicenda: sed certum est ꝙ presens medicus melius
poterit in particularibus iudicare.

¶ De Traulo. Consilium. XXXI.

Iste nobilis iuuenis annorũ. xxi. ꝓ/
pter cerebri nãlem hu/
miditateꝫ est Traulus largo vocabulo vtẽ/
do. naꝫ stricte est altecha. preter hoc isto an/
no superuenerũt sibi lentigines fixe in pecto
re magne. vt ergo ꝓuideaꝰ quãtum est possibile ordina/
bo sibi cõsilium incipiendo a regimine vite. ¶ Incipiẽ
do ab aere opꝫ eum habitare loca sicca: ⁊ cameraꝫ inter
duo solaria: cuius fenestre sint aperte versus oriens: aut
versus septẽtrionem: ⁊ in tꝑe hyemis faciat fieri ignem
in ea de lignis bene siccis: ⁊ caueat sibi habitando in ter
reno vel in locis vehementer humidis: ⁊ in diebus plu/
uialibus habitet in locis clausis vbi stõcho ieiuno exer/
ceatur: ⁊ ita in indumentis in hyeme habeat calida: pre/
cipue circa caput ⁊ collum.

¶ Et debet exerceri in mane ieiuno stomacho exercitys
satis fortibꝰ ⁊ in loco sicco: ⁊ presertim exercitio ambu/
lationis ⁊ vociferationis ⁊ loqui fortiter ⁊ multuꝫ ⁊ stu/
diose dicere multa cõtinuo sermone ⁊ fortiter: ⁊ hoc pro
maiori honestate in locis solitarys: ⁊ quãdo nõ põt exer
ceri faciat se fricari totum corpus trahẽdo vsus inferio/
ra: ⁊ in isto causaꝰ de exercitio: ⁊ ꝓsertim conari loqui se/
pe nõ sit negligens: imo multo tꝑe perseueret.

¶ Et bonum est sibi ꝙ omni die studeat habere benefi/
cium ventris: et si potest hoc facere de mane est melius:

⁊ ideo quando ſurgit a lecto ſemꝑ deberet conari ad ha
bēdum beneficiū:⁊ ſi alia nō habet adiutoria ſumat an/
te prādium in tempore hyemis ⁊ tēporibus frigidis.ʒ.i.
thimi ſicci:aut.ʒ.i.hyſſopi in introitu prandij:⁊ in tēpore
eſtatis ſumat ferculū de mercuriali cocta cum carnibus
vel oleo:aut de volubili magna:⁊ ſi hoc nō vult vel non
habet ꝑparatum ſupponat vnū granum ſalis:aut aliqd
tale:vt ventris habeat beneficium.

¶ In dormiendo non excedat quātitatem.vij.horarum
in die nāli : ⁊ non incipiat dormire niſi poſt cenam tran/
ſacta vna hora cuʒ dimidia ad minus:⁊ nullo modo dor
miat in meridie ⁊ dormiat in loco ſicco non frigido : ca/
pite bene eleuato:⁊ corpore bene cooperto.⁊ pmo ſuper
latere dextro:⁊ quādo excitatur poſt primum ſomnum
voluat ſe ſuper latus ſiniſtrum.

¶ In cibis autem vtatur pane bene facto ex bona farina
optimi frumēti ⁊ bene fermentato ⁊ bene cocto:⁊ ſit in/
ter primā ⁊ quartaʒ diem:⁊ ab alijs panibus caueat:pre/
cipue ab açimo vel male cocto vel habēte mixturam lo/
lij.¶ Carnes aūt bone ſunt carnes auicularuʒ:ſicut lau
de turdi ⁊ minutarū auium:⁊ carnes pdicum ⁊ faſiano/
rum:ↄueniunt etiam carnes pullorꝫ pipionuʒ volare in/
cipientium:⁊ turturum : ſed carnes auium aquaticaruʒ:
ſicut anatum ⁊ anſerum dimittātur:de quadrupedibus
vō capreti ⁊ vituli ⁊ bouine carnes ⁊ capriolorꝫ ⁊ leporū
⁊ cuniculorꝫ ⁊ ceruorꝫ iuuenum ⁊ macilente ſylueſtriuʒ
porcorum ⁊ camuciarum ſunt vtiles . Carnes vō porco/
rum domeſticorꝫ ⁊ agnorꝫ ⁊ ouiuʒ ⁊ omnes carnes mul/
tum humide ſunt vitande . Et ideo capita ⁊ colla ⁊ inte/
riora:⁊ glandoſas partes:ſicut ſunt laghieti debet dimit
tere:⁊ melior eſt ſibi caro rubea partis anterioris in dex
tro latere:neqꝫ tamē denegant̄ pro parte carnes ſalite:⁊
melior preparatio ſua eſt aſſatura : aut frictura in patel/
lis cum pinguedine. ¶ Piſces omnes ſunt mali:ſed mi
nus mali ſunt viuentes in clara aqua ſiue de fluuio ſiue
libero mari non de ſtagnis vel de lacubus vel piſcinis:⁊
meliores ſunt parui habentes ſquamas et pulpam boni
odoris ⁊ boni ſaporis ⁊ aſſati:⁊ comedātur calidi cuʒ ſa/
le ⁊ aromatibus : ſed piſces valde magni:ſicut ſturiones
⁊ tūni:aut nō habētes ſquamas:ſicut anguille lamprede
palamite murene:⁊ ſimiliter granari ⁊ cācri polipi ⁊ co/
clee omnino dimittātur . ¶ De ouis cōueniunt ei vitel/
li ouorꝫ gallinarꝫ recētium preparati cum aliquāto pipe/
re ſiue in ferculo ſiue in frictilio:⁊ aliquādo cum herbis
odoriferis:ſed albumina ⁊ oua aliorꝫ animalium dimit/
tantur.¶ Lac ſiue recens ſiue coagulatum ⁊ caſeus di/
uerſis reſpectibus nō ſunt vtiles:ſed pōt capere aliquid
de caſeo mediocris duritiei ⁊ boni ſaporis poſt cibū : ſed
paucuʒ.¶ Victualia de paſta:ſicut turte lagane fermē/
tini pultes de frumento:⁊ ſimilia omnia debet dimitte/
re.¶ De leguminibus brodium cicerum tam alborū qꝫ
rubeorū eſt vtile ⁊ tolerātur piſa ⁊ robilia ⁊ fabe:ſed re/
lique dimittant̄:ex granis aūt ſumere poteſt in ferculis
riçum ⁊ panicum ⁊ milium ⁊ ſpeltā ⁊ ordeum ⁊ far ſi cō
diant̄ cum aromatibus.¶ De radicibus radices petro/
ſilini ⁊ paſtinache domeſtice ⁊ cāpeſtres ⁊ radices feni/
culi ⁊ apij ⁊ raffani fortes ⁊ napones citrini ⁊ rub.tolerā/
tur:ſed dimittat cepas porros alliuʒ ſiue coctos ſiue cru/
dos:rape etiā nō comedant̄ ſine aromatibus.¶ De her
bis maiorana melliſſa marubium:abrotanū abſinthiuʒ
ſerpilluʒ ſaluie ⁊ ruthe:precipue cōueniunt valde in vſu
ſuo in eſtate:eſt ei melior endiuia qꝫ lactuca:aut endiuia
ſylueſtris ⁊ cicerbita ⁊ pimpinella ⁊ auricula leporis ⁊ pi
loſella ⁊ bugloſſa ⁊ borago:⁊ vniuerſaliter herbe calide
⁊ ſicce : aut tēperate boni odoris ⁊ ſaporis tolerari pñt:
ſed multus vſus herbarum crudarum in ſalatitio : ſicut
lactuce ⁊ portulace ⁊ herbaruʒ frigidarꝫ in ferculis:ſicut
acetoſa et ſpinachia ſunt dimittenda . Eruca vō ⁊ ſinapi
dimittātur ꝓpter alias cauſas:ſicut etiam naſturcium.

¶ Ex fructibus melius eſt omnes dimittere:ſicut cera/
ſa:poma:pira:pſica:chryſomilla:amarena:vue: exceptis
ficubus valde maturis:poſſet tamē piris coctis in bono
vino ⁊ conditis cum aromatibus:⁊ ſimiliter citonijs vti
poſt cibum.¶ De fructibus aūt ſiccis grana pini ⁊ auel/
lane:precipue aſſate ⁊ fiſtici ⁊ amigdale ⁊ paſſule ⁊ ficus
ſicce ſunt cōuenientes:ſed dimittat nuces ⁊ citrangulos ⁊
lymones ⁊ citrum ⁊ granata niſi aliquid permiſcēdo de
eis cuʒ aromatibus gratia ſaporis:⁊ lʒ in ſe pruna ⁊ me/
lones nō habeant nutrimētum ſibi cōueniens:tamē gra
tia ſubducēdi vētrem poteſt aliqd de eis comedere an/
te cibum in eſtate toleratur ⁊ pruna comedātur cuʒ cor/
tice ſuperbibēdo aliquid vini dulcis.¶ Oliue cōdite et
cappares ⁊ ſimilia ſalite ſatis cōueniūt:ſed fungi ⁊ tube
ra dimittantur aniſum feniculum piper ciminum carui
ameos cubebe cardamomū ⁊ alia aromata:ſicut gario/
fili ⁊ cīnamomum ↄueniūt pro ſuis ſaporibus. ¶ Sem
per autē in cibo ſit ita modeſtus qꝫ recedat a mēſa cum
aliquibus reliquijs famis : ⁊ in potu etiam modeſtior et
nō ſumat in eadeʒ mēſa cibos multe varietatis:qꝫ ſi va
rij fuerint preponat ſubtiles.

¶ Potus eius ſit vinum rubeum medie vinoſitatis:⁊ in
tꝑibus calidis bibat tēperatū:⁊ a vinis valde potētibus
abſtineat:niſi ſumēdo aliqd parum gr̄a medicine.

¶ A venereis actibus abſtinere debet inquātum pōt:ſci/
licet a ſuperfluitate:⁊ caueat ab ocio ⁊ acidia ⁊ triſtitia:
⁊ hoc de regimine.

Sed veniendo ad medicinalia debet in princi
pio veris omni anno facē pur/
gationem generalem ſumēdo prius hūc ſyrupum ſex vi
cibus. ℞.oxymellis compoſiti:ſyrupi de ſticados : mel/
lis roſati colati . añ.℥.ij. aque feniculi.℥.ix. aque ſaluie:
aque maiorane:aq̄ hyſſopi.añ.℥.ij.⁊ eſt ſyrupus pro ſex
vicibus:aromatiçet̄ cuʒ nuce muſcata. ¶ Sumpto hoc
ſyrupo capiat has pillulas duabus horis ante diem. ℞.
pillularꝫ fetidarum ⁊ pillularuʒ cochiarꝫ.añ.ʒ.ß.⁊ ea die
caueat a frigore ⁊ obſeruet regulaʒ medicinarꝫ. ¶ Or ſi
pillulas nō bene pōt caꝑe ſumat hāc medicinaʒ. ℞.tur/
bith electi.ʒ.i.reubarbari.ʒ.ß.çinçiberis.℈.i.ſpice . gra.
v.pulpe caſſie.℥.i.diſtempera omnia cum decoctiōe ani/
ſorum:feniculi:paſſularum:ſticados:et nucis muſcate.

¶ Sumpta hac medicina:qr nō bene vtit̄ pillulis vta/
tur ſemel in mēſe iſta cōfectione . ℞.turbith electi.℥.ß.
diagridij.℈.i.⁊ çinçiberis.ʒ.i.ß.nucis muſcate:gariofilo
rum:amomi ⁊ cardamomi.añ.ʒ.ß.çucchari quātuʒ ſuffi
cit fiat ↄfectio in tabula:⁊ ſufficit pro deceʒ vicibus:qua
rum quelibet eſt valde leuis medicina.

¶ Et debet ſibi ſumere ↄſuetudineʒ maſticādi iu mane:
aut quātitateʒ fabe de radice piretri:aut mediū coclear
huius mixtionis. ℞.maſticis minute.℥.i.piretri minuta
tim inciſi pipis integri ſtaphiſagrie.añ.ʒ.i.⁊ miſce ⁊ ma/
ſticetur per horaʒ ſpuēdo illud qđ venit ad os de ſaliua.

¶ Iterum ↄuenit ei in mane traijcere per nares aquaʒ
maiorane calidam:aut aquam vitis in qua fuerit infuſa
nux muſcata:ſed iſtā in parua quātitate:ita qꝫ ſternutet:
⁊ quādo vtit̄ iſto pro illo mane nō facit maſticatorium.

¶ Iteʒ poſt purgationes vtat̄ ſepe gargariſmate hoc mo
do facto ī mane ieiuno ſtomacho. ℞.origani.thimi.añ.
M.i.ſinapi piretri:radicum capparis.añ.ʒ.ij.aceti ſquil
litici.℥.iiij.aque mellis.lib.ij.ſalis.℥.ß.bulliant omnia ſi/
mul lento igne quouſqꝫ ↄſumat̄ tertia pars:poſtea colet̄

⁊ fiat

⁊ fiat gargarisma. ¶ Item cõfert tenere sub lingua huiusmodi pillulas. ℞.piretri sinapis.añ.ʒ.i.dragaganti ⁊ gũmi arabici.añ.qḋ sufficit:dissoluatur gummi in aceto squillitico:⁊ fiãt pillule ad moduz lupinorum:⁊ teneat̃ sub lingua. ¶ Itez sumat de hoc electuario circa.ʒ.ij.in sero quãdo vadit dormituz.℞.cimini salis indi.añ.ʒ.i.piperis grana ducẽta:çinçiberis.ʒ.i.⁊.s.mellis dispumati qḋ sufficit. ¶ Et si ista nõ sufficiãt addatur in decoctionib⁹ p̃dictis.s.in gargarismatibus ⁊ in masticatorijs ⁊ pulueribus rosarum cypi squinãti.añ.decimã partẽ aliarum reruz: ⁊ ꝯfert ei vsus acori cõditi:⁊ aliqñ ieiuno stomacho fricare linguã cum sale armoniaco ⁊ çinçibere.

¶ De sephyros nõ puro in parte syluestri gingiue sinistre mandibule. Consilium. XXXII.

Quidam adolescẽs decẽnis fere habitudinis macilẽte cõplexiõis cholerice humidi capitis multum iam sunt duo mẽses cum dimidio vel quasi incepit pati in parte syluestri gingiue sinistre mãdibule inferioris apostema durum tẽsum valde fixum vehemẽter in membro qḋ per spatiuz mẽsis ad quãtitatem mediocris castanee deuenit:ipsa tamen aliqualiter lõgius:abinde v̓o citra nõ perceptibiliter ꝫm quãtitatem mutatũ est:fuit tamẽ semper ⁊ est absqz permutatiõe aliqua coloris loci nullius ex se vnq̃z doloris: nec etiam si digito cõprimebatur vel nũc comprimatur a principio:tamen cum vngue fortiter pũgebatur dolebat:q̃uis remisse:et iam mẽsis fere est ꝙ gena partis illius existẽte inflãmata ⁊ tumefacta:cuz tũc pũgebatur vngue magis dolebat q̃z in principio:illius v̓o partis remota inflãmatione ⁊ tumefactione ad pristinam rei pũgentis tristem sensationem quasi redactum est.

¶ Iste casus hac propria forma nobis delatus fuit: ⁊ illi singulares doctores in tribus rebus fecerũt determinationem qui nobis casum miserũt.primo de essentia morbi ꝙ hoc apostema est sephyros: ⁊ ꝙ est non puruz:⁊ de impuritate probãt:quia quãdo pũgitur dolet:lz parum. ꝙ sit sephyros probauerũt multis argumẽtis. ¶ In secũdo dixerũt de causis primo primitiuis ꝙ fuerunt:aut regimẽ inordinatum in cibis:aut aeris intẽsissime frigiditas que viguit isto anno in patria illa:deinde ꝙ causa corporea antecedẽs fuit mã flegmatica viscosa ⁊ grossa genita in partibus capitis ad quam generãdaz iuuit debilitas stomachi dicti pueri in quo multa generãtur flegmata per viam indigestionis:sed causa corporea ꝯiuncta est materia flegmatica que fluxa est ad locuz:⁊ in loco frigiditate aeris cõgelata ⁊ occultata. Et tertio ipsi ꝓbãt:quia nõ est facta in loco apostematis aliqua permutatio coloris a nãli:⁊ apostema istud est sephyros incipiendo non cõsecutioni ad apostema calidum vel aliud.

¶ Tertium ꝙ ipsi determinauerũt fuit de cura quam cõprehẽdũt quatuor intẽtionibus:quarum p̃ma est euacuatio minoratiua flegmatis potissime a capite quod flegma est causa antecedẽs. ¶ Secũda intẽtio est digere remãm dictã. ¶ Tertia est ipsam eradicare. ¶ Quarta v̓o intẽtio que vertit̃ ad causam ꝯiũctam debet compleri cum localibus.s.cũ reuolutione modo approximationis mollificãtiũ modo resoluẽtium leuium:facta aliquali mollificatione. vt patet ex Auicẽ.3ª quarti.caplo ꝓprio. ¶ Sz approximatis mollificãtibus per mẽsem nõ percipitur iuuamẽtuz propter nõ posse bene applicari fortia mollificãtia hoc ab illis.

¶ Uidemus ergo scripta per illos venerabiles doctores que declarant ⁊ eos sufficiẽtissimos:⁊ in hac ꝓpria causa diligẽtissimum posuisse studiuz:⁊ ideo putamus eorum dicta vera esse:nihil minus si soluz scripta ꝯsideremus remanet nobis ambiguitas de essentia morbi.naz vt putamus esse veruz ⁊ alter nostrũ magister Philippus testatur de visu ossa possunt apostemari.⁊ ideo dubitam⁹ ne tumor ille p̃ncipaliter sit in osse mãdibule. ¶ Secũdo: supposito ꝙ esset in carne possibile eẽt ꝙ pellicula exterior gingiue nõ esset apostemata:sed interior pars.vnde nõ obstãte ꝙ cum vngue aliqs appareat dolor:possibile est ꝙ locus ꝓprie apostematus nõ doleat:⁊ ideo dubitamus ne sit puruz. ¶ In causis aũt tam primitiuis q̃z cõiunctis dixerũt id qḋ debet iudicari verũ: ⁊ nos pro nũc dimittimus disputare: vtrũ flegma per ꝯgelationẽ deueniẽs ad duritiem qua facit sephyros in fine sit ꝯuersum in melãam:q2 nõ est vtile ꝓposito nostro.

¶ Sed descẽdẽdo ad curam fatemur de plano ꝙ difficilis est administratio mollificãtiũ in loco:verũtamẽ supposito ꝙ esset facilis: tamẽ aliquãdo apostema durum: cuius color est similis colori corporis est isanabile:vt expresse dicit Rasis.13°.ꝯtinẽtis.qñ accidit in aliquo meatu:⁊ intelligit̃ ꝙ sit isanabile cum vsu medicinarũ mollificãtiuz ⁊ resoluẽtium:sed vt tẽtemus oĩa:supposito ꝙ obseruet̃ regimẽ in sex rebus nõ nãlibus:⁊ cuz hoc etiã in euãtione cause antecedẽtis cuz purgationib⁹ cõmunibus ⁊ particularib⁹ vt sumus certi fieri per sollẽnes doctores qui nobis scripserũt: dicimus ꝙ tẽpus mollificãdi sit valde maius tp̃e resoluẽdi:⁊ etiã resoluẽtia nõ debẽt poni fortis desiccatiõis:⁊ debẽt esse mixta aliqd cuz mollificãtibus:ita ꝙ bonuz est iuxta doctrinã Serapionis:ꝙ resoluẽs sit tẽperatũ in humiditate ⁊ siccitate vel siccum in p̃mo ⁊ calidũ in gradu 2° vel 3°.sed melius in scd̃o.Et Gal.hec declarat in.14°.terapẽ.⁊ debent esse cõiũcta cum aliquo habẽte aliquã viscositatẽ:sed nõ multam minorẽ.s.quã deberẽt hr̃e medicine saniem generãtes. ¶ Opz etiam vt p̃ntes medici ꝫm ꝙ expiunt̃ variationem apostematis vel ꝯferẽtiaz medicinarũ obseruẽt ⁊ ꝑmutẽt gradus medicinarum:⁊ oportet vt in tp̃e mollificationis cibet̃ puer aliquãtuluz largius ⁊ cibis humidioribus:⁊ in tp̃e resolutionis cibet̃ minus:⁊ vtat̃ diuersionibus ad ꝯtrium:⁊ vtrũqz tẽpus debet esse lõguz.s.tẽpus mollificationis ⁊ tẽpus resolutiõis.vt dicit Rasis in.13. ꝯtinẽtis ex v̓bo Gal.nec etiam est negligẽduz ꝙ tam cũ mollificatiuis q̃z etiã cum resolutiuis p̃sertim in hoc loco fiet aliqñ cõmixtio aceti ex iteruallis:aut ꝑmiscendo acetuz cum medicamine:aut ꝑmittẽdo mitigationẽ loci cum aceto:⁊ postea supponẽdo medicamẽ mollificatiuũ vel resolutiuũ vt oportet.p̃mo tñ vtẽdo puris mollificatiuis aliquãdo tẽpore anteq̃z ponatur acetum.

¶ Sed descẽdẽdo ad particularia dicimus ꝙ omni mane ieiuno stomacho depositis sup̃fluitatibus prime ⁊ secũde digestionis fomẽtet̃ locus cuz hoc oleo tepido vel parũper calido.℞.olei sisamini:aut olei oliuarum dulcissimi ⁊ maturi.lib.i.radicum altee foliorum malue.añ.ʒ.ij.aque.lib.ij.incidant̃ folia ⁊ radices minute ⁊ bulliant lento igne vsq̃z ad aque ꝯsumptionẽ:postea colet̃ ⁊ in dicto oleo infundat̃ pãnus lineus quadruplicatus:⁊ ponat̃ sup̃ loco per vnã horã innouãdo ꝫm ꝙ opz. ¶ Et si puer tolerat fiat ex pãno lineo ad modũ puluilli parui:⁊ infundatur in dicto oleo ⁊ exprimat̃ postea:ita ꝙ non effluat oleum: ⁊ ponat̃ dictus puluillus in ore sup̃ gingiua ⁊ teneat̃ per horã ⁊ siue ab extra:siue per itus fiat ista fomẽtatio iterẽtur in hora ꝫm discretionem.d.medicorum p̃sentium. ¶ Post dictam fomẽtationẽ apponatur aliqḋ de mollificatiuis hoc modo.℞.mucilaginis:radicum altee ⁊ mucilaginis:seminis malue.añ.partes equales:infundat̃ puluillus ex coto carminato circũdatus subtilissime

pāno lineo decentis quātitatis in predictis mucilaginibus: ⁊ ponatur in ore super gingiua ⁊ ibi ꝯtinue teneatur excepto tempore comedēdi vel bibēdi. Et si puero videtur horribile: distemperet̃ puluis albissimi çucchari cuꝫ dictis mucilaginibus in parua quantitate: ita vt sit sapidum. ¶ Secūdum de mollificatiuis est hoc. ℞. adipis anatis recētissimi: aut adipis galline iuuenis ⁊ eliquātur in igne sine fumo: ⁊ sint sine sale: ⁊ in istis adipibꝰ inuoluatur sacculus modo predicto ⁊ teneatur postea in ore ⁊ fiat sapidus cum çuccharo si oportet: ⁊ minus abominabilis modus eēt coquere gallinam vel anatem integraꝫ vel ambas simul absꝗ sale: ⁊ cuꝫ sunt cocte recipiat̃ brodium pingue in quo infundat̃ dictus sacculus: ita ꝙ habeat partē pinguedinis ⁊ partem brodij: ⁊ si opꝫ dulcoretur cum aliquo sapido: iuxta discretioneꝫ p̄ntium medicoꝝ. ¶ Et sil'i modo pn̄t coqui ossa vituloruꝫ plena medullis vel ceruoꝝ cum aliqua quātitate carnis ⁊ frangi: ita ꝙ medulla eliquet̃: et cum sacculo pn̄t approximari sup loco innouādo pluries in die. ¶ In nocte aūt nō est malum supponere ex parte exteriori emplastra mollificātia cuꝫ mucilaginibus ⁊ medullis ⁊ adipibus ꝑm modum satis notū: ⁊ illi sacculi vel puluilli nō sunt dimittēdi quin teneant̃ in ore: ⁊ permutent̃ qn̄ putat̃ effluxisse pinguedo vel mucilago vel medulla ab eis. ¶ Et in sero vna hora cum dimidia ante cenā fiat iteꝝ fomētatio cuꝫ oleo modo supradicto: ⁊ apponant̃ postea sacculi vel puluilli intra os vt p̄dictū est cuꝫ mucilaginibꝰ vel adipe vel medulla. ¶ Cum aūt duobus diebꝰ est vsus mollificātibus vtile est tertia die post fomētationē cuꝫ oleo recipe fumuꝫ aceti cum emboto hoc modo. ℞. frustum marchasite: aut lapidis molaris ⁊ calefiat bene ⁊ supponat̃ acetū ⁊ infundat̃: deinde coopiat̃ cum coopertorio de ligno ꝯueniēter aptato habēte cānaꝫ per quā fumus trāseat intra os sup locuꝫ apostematis: ⁊ hoc modo fumigetur per quartā partē hore: ⁊ recepto fumigio approximētur puluilli mollificatiui: ⁊ hoc aliꝗbus diebꝰ ꝑm discretioneꝫ p̄ntium medicoꝝ. ¶ Cum aūt approximata sunt mollificātia opꝫ modo incipe cum resoluētibus: resoluētiuꝫ aūt approximatio opꝫ ꝙ sit adhuc cum modis non displicētibus: ⁊ in tpe resoluēdi videt̃ nobis ꝙ p̄mo fiat fomētatio. de 2° enim die modo supradicto: ⁊ postꝗ̄ fomētatio durauit per horā apponat̃ exterius emplastrum siue cerotum ex duabus partibus armoniaci dissoluti in aceto ⁊ vna parte pinguedinis anatis: ⁊ vna pte medulle cruris cerui vel asini: ⁊ istud cerotuꝫ teneatur cōtinue in tēpore in quo intenditur resolutio. ¶ Sed illa que tenētur in ore opꝫ ꝙ sint talis saporis ꝙ tolerantur a puero: ⁊ talis v̾tutis ꝙ si accidat aliquid deglutiri nō obsit. ⁊ ideo p̄muꝫ qđ nobis videt̃ faciēduꝫ est hoc. ℞. olei de kerua. ʒ. 5. medulle ficuum siccaꝝ pinguiū. ʒ. ij. olei de lilio. ʒ. ij. ⁊ sint ista olea noua: ⁊ oleuꝫ de lilio habeat bonā radicē ⁊ semina kerue quādo ex eis exprimit̃ oleum nō sint rācida vel quoquo modo putrida: aut aliquo modo permutata ab aliqua qualitate mala: ⁊ ista cōficiātur simul in mortario: ita vt sint ad modum paste. Et si quātitas ficuum esset pauca augeat̃ quātuꝫ sufficit ex hac pasta impleātur sacculi facti ex velo subtilissimo ꝑm figuram ⁊ quātitatē ꝯueniēteꝫ a pati ⁊ loco iuxta prudētiam p̄ntis medici ⁊ teneātur sup loco ⁊ ꝑmutentur de tribus vel de duabus horis ꝑm ꝙ videt̃ medicis presentibus.

¶ Scđm de dissolutiuis ꝯueniētibus in hac dispositione est hoc. ℞. olei sambucini: qđ fit hoc modo. ℞. flores gessimini illius. s. plāte que facit multos ramos lōgos et subtiles: ⁊ flores albos valde odoriferos: ⁊ de eis ℞. quātitatem sufficiētem: ⁊ cum oleo sisamino recēti: aut oleo de oliuis optimo ⁊ dulcissimo prius lotis fiat oleuꝫ recte eo modo quo docet Mesue fieri oleum rosatum: ⁊ cum isto oleo puro īfundātur sacculi: ⁊ postea exprimatur vt teneātur sine fastidio: ⁊ ponant̃ super loco. Et si pur melius tolerat misceatur hoc oleum cum medulla ficuum siccarum vt p̄dicitur ⁊ administraret quēadmoduꝫ est dictum de oleo de kerua. ¶ Sil'es modi approximationis dissoluētiū que sint boni saporis vel saltem nō abominabilis debent imaginari ab illis excellētibus doctoribus: qui sunt p̄sentes: ⁊ possunt fieri lotiones cum vino acuto subtili calido retento in ore: aut cum permixtione aque vitis: ⁊ possunt coqui in vino ⁊ infundi in aqua vitis radices mollificātes ⁊ aromata resoluētia ⁊ gūmi: et etiaꝫ in vino cocto dulci eligēdo illa que nō sunt multuꝫ pharmacosa: nec multū displicētis saporis. ¶ Siūt etiaꝫ ex oleo de kerua ⁊ mucilaginibꝰ supradictis et fece aceti sufficiēter bullitis adinuicē res in ꝗbus pn̄t infundi sacculi vel rēte de bōbice que pn̄t teneri in ore. ¶ Et attendat̃ ꝙ in hoc tpe dissolutionis vaporatio cum fumo aceti fortissimi effusi sup marchasita ignita vel sup lapide molari ignito pōt sepius iterari: ⁊ postea cum duobꝰ vel tribus diebus fuerint medici vsi resoluētibus redeāt ad lenificationem cum modis supradictis.

¶ Si v̊o videtur ꝙ ista medicamina nō sufficiant: putamus: lꝫ in hoc sit discordia inter sapientes: tamē ꝙ vtile eēt curare cum cauterio ex auro ignito ꝯueniēter approximato: ita ꝙ tota mā apostematis ⁊ tota substātia eius extirparet̃: neꝗ in loco illo videt̃ nobis ponēduꝫ cauterium potētiale: sed solū actuale: ⁊ in huius rei executiōe oportet habere sollēnem ⁊ exptuꝫ chirugicū. ⁊ magister Philippus de Mediolano doctor excellēs ⁊ singularis: qui oīum dictoꝝ in isto ꝯsilio fuit vna ꝯsiderator ⁊ inuētor mecuꝫ testat̃ se in simili casu in Mutina interfuisse cure cuiusdā pueri qui per cauteriuꝫ liberatus est: ītegre etiā remanētibus dētibus. ¶ Et lꝫ plura potuissent partim disputatiue partim in regulis gn̄alibus ⁊ earum verificatione scribi: tamē q̄a ista sunt sup̾flua in cōsilijs et impediētia: ⁊ q̄a ꝓpter casum. I. d. nostri. d. M. E. occupati rem hāc obliuioni tradideram vsqꝫ ad p̄senteꝫ noctem: ⁊ nūtius instabat pro expeditiōe nō potui nisi paruam lucubrationē huiusmodi noctis ad hoc ꝯsiliuꝫ cōficiēdū impēdere. ¶ Altissimus igitur sit dator auxilij vt cū istis remedijs puer optatā ꝯsequat̃ sanitatē. hec Ugo bençius medicus Senēsis scripsit: de cōi tñ scrutinio cū excellētissimo doctore mag̃ro Philippo de Milano de mādato. I. D. N. M. E. cuiꝰ sumus physici ⁊ serui. Anno dn̄i. M. cccc. xxxij. in nocte die. xxviij. Maij. Amen.

¶ De mala cōplexione cordis frigida ⁊ humida cum mala complexione renum calida ⁊ sicca cum debilitate motus vniuersali. Consilium. XXXIII.

Dispositio honorabilis viri Leonardi de Trudento est multiplex: ⁊ multis egritudinibus ⁊ accidentibus complicata. p̄ma est mala complexio cordis frigida et humida: lꝫ amplior in ea appareat humiditas ꝗ̄ frigiditas. ¶ Ad hāc enim sequitur vniuersalis corporis debilitas paruitas tarditas et raritas pulsus cum lenitie notabili: ita vt quādoꝗ pluribus diebus in neutro bracchioruꝫ pulsus inueniri possit. ¶ In maiori v̊o euentus valde paruus reperitur et perseuerat: lꝫ nunc tāte paruitatis nō existat sicut soluit. ¶ Est etiam ad hanc consecuta corporis consumptio vel extenuatio: mala enim complexio cordis tam calida ꝗ̄ frigida est causa consumptionis ethice ⁊ corporis ⁊ proprie cum est fortis vel lōga. xi. tertij. quarto caplo. ¶ Ad hāc

etiam

etiam secuta est magna in stomacho debilitas in appetē do propter humiditatē multam in ore stomachi factam que appetitui multuꝫ aduersaẜ. ¶ Et q̄ꝛ humiditas hec mālis est ꝓpter ipsam sepe stomachus diariam flegmaticaꝫ ⁊ lientheriā incurrit. ¶ Secūda principalis dispositio est mala cōplexio renuꝫ calida ⁊ sicca que siue naturalis siue accidētalis ex multo coitu stipticitate ventris ambitu lōgo super spina: vel propter vnguēta calida quibus sup spina vsus est acciderit etiaꝫ epati cōmunicata est siue ab epate ad renes multiplicata nō multum adoperari repugnat in ꝓposito. ¶ Tertia principalis dispositio vniuersalis oīum membroꝝ motus debilitas: ⁊ maxime ancharum genuuꝫ ⁊ pedum ꝓpter quā motus progressiuus ⁊ sustētatio mollis corpis impediẜ: lꝫ alia quedam aliqñ appareāt accidētia. hec tamē sunt principalia ⁊ alioꝝ cause q̄bus remotis alia facile curabūtur: poneẜ igiẜ succincte modus regiminis sex rerum nō nāliuꝫ. ⁊ medicinalium ordo vtilioꝝ percurrētur.

¶ Camera in qua habitet dꝫ esse aeris calida notabilr: in qua tñ siccitas sit notabilr habeat aspectū orientalem ab aq̄s vento limosis sup̄fluitatibus humiditate edificioꝝ vel priuata muroꝝ. In qua sepe fiat ignis ex lignis lauri iuniperi abietis laricis rosmarino cupresso ⁊ silibus: sepe etiā suffumigeẜ cuꝫ pice greca corticibus abietis laudano ⁊ ligno aloes super igne cōspersis.

¶ Mane ante prādiū ⁊ parum ante cenam coneẜ ⁊ experiaẜ exercitari eūdo per camerā cum bacculo securatus vel bracchys alienis apodiatus: ⁊ faciat hec quātuꝫ sine nocumēto tolerare pōt: post cibum vō ⁊ alio toto tēpore quiescat: ⁊ si exercitari nō pōt (vt est dictum) mane ante prādium faciat fricari anchas genua ⁊ pedes cum pānis leuiter calidis per tertiā partem hore: ⁊ postea fricētur cum subtilissimo puluere ligni cupressi cum modico vino cōmixti calido: deinde ligentur ⁊ suis calcys vulpinis calcientur.

¶ Dormiat nō subito: sed per duas horas post cibum vel circa: capite bene coop̄to: ⁊ eleuato prius sup dextro: deinde sup sinistro latere reuolutus: decubitū vō super spina velut ab igne fugiat: pōt aūt dormire horis septē vel octo: alio tp̄e toto vigilet: diurnam vō dormitioneꝫ oīno fugiat saltē per totū mēsem Marty: nisi ꝓpter aliqđ accidēs somnum nocturnum interrupisset.

¶ Nō stet angustiosus ⁊ desp̄atus de impossibilitate curationis eius: neqꝫ in alys accidētibus aīam multis tristātibus inuolutus ꝑmaneat: sed bene ⁊ audacter in potētiam saluatoris Iesu christi ꝯfidat ⁊ speret qui sua remedia vigorabit in posterum vt vidit se quasi in desperationem positum: ⁊ nūc bone ꝯualescentie restitutum: a coitu etiam quātum est possibile dicere vel scribere caueat vsquequo perfecte v̄tutuꝫ integritati vel fortitudini restitutus erit: per ip̄m enim in ethicam ⁊ periculū irremediabile perducetur valde cito.

¶ Ciboꝝ assumptionē multam oīno fugiat: cuꝫ enim sepe ꝓpter stomachi debilitatē acq̄sitā a cordis lapsu quātūcūqꝫ se bene regat in cibis adhuc sepe vomituꝫ incurrat vt scit quāto magis. s. stomachū sup̄fluis oneraret cibis. Accipiat igiẜ potuuꝫ ⁊ ciboꝝ tātam quātitatē vt ad stomachi grauitatem exclusiue ducaẜ: melior enim cibationū est que nō efficit stomachi grauitatē ⁊ extēsioneꝫ: sicut melior potuū qui in stomacho nō fluctuat ⁊ natat. tertia primi. ¶ Euacuationes auteꝫ multas ⁊ frequētes effugiat: q̄ꝛ cōpaginem sui corporis debilem cito finirēt. ¶ Inanitioneꝫ etiam ex multa abstinētia a cibis ⁊ potibus fugiat: corpus eniꝫ eius aridū in siccitatē ꝯfirmareẜ incurabilē. Bis igiẜ in die nāli comedat ẜm ꝙ sibi datꝰ est ordo: si aūt ꝓpter debilitatē subuētione indigeret accipiat mane in aurora: ⁊ per horā ante cenā cyatum vnuꝫ brodu pulli vel caponis cum çuccha. calidū. ¶ Vtaẜ pane recēti duoꝝ dieruꝫ bñ pinsato fermētato cocto nō assato ex puriori p̄te farine optimi frumēti facto. ¶ Vtatur carnibꝰ vitulinis agninis capretinis castrati porci domestici ⁊ syluestris teneribus nō valde pinguibus elixis ⁊ assatis nō valde tostis: vtaẜ carnibus pulloꝝ caponum p̄dicum turdoꝝ fasianoꝝ colūboꝝ paruoꝝ sternoꝝ frāquellinarū leporū cuniculoꝝ geçelorū. i. caprioloꝝ: alias dimittat. ¶ Vtaẜ piscibus fontalibus paruis lucys temellis ⁊ silibus carnes salitas ⁊ pisces similiter fugiat. ¶ Vtaẜ ouis recētibus omni modo p̄parationis nisi frixionis. ¶ Vti pōt nō multuꝫ sepe caseo recēti nō valde viscoso ⁊ lactis vsus precocti placet. ¶ Vtaẜ oleo bono citius butyro: lꝫ qñqꝫ butyrū accip̄e possit: sed nō frixuꝫ. ¶ Abstineat a lactucis spinachys endiuia portulaca: cucurbita bleta: vtaẜ caulibus carotis mentha petrosilino boragine quātum potest: feniculo: ⁊ alys herbis calidis. ¶ Vtaẜ multuꝫ iusculo ordei panico ciceribus rubeis: ⁊ aliquādo albis. ¶ Caueat ab vsu pomoꝝ piroꝝ ⁊ vniuersaliter oīum fructuū frigidoꝝ ⁊ humidoꝝ ⁊ crudoꝝ: piris auteꝫ coctis qñqꝫ datur licētia. De fructibus siccis placēt amigdale in cibis ⁊ fistici ⁊ pinee: lꝫ in freq̄nti vsu nō placent: q̄ꝛ nocent stomacho: auellanas assatas qñqꝫ accip̄e pōt: castanee fugiaẜ: passule placēt omni modo: īmo ⁊ vue nr̄oꝝ mōtiū sicce: mel nullo modo placet: sed çuccharo vtatur libito: aceti vsus qñqꝫ vtilis est: succus granatoꝝ arancioꝝ ⁊ agresta placēt: ⁊ inter cetera lymonibus vtaẜ sepe vt mūdificēt renes eius: pip̄e ⁊ alys speciebus calidis vtatur cum tēperamēto ne multum inflāment ⁊ exiccēt ipsum. Siliter ab aniso ⁊ cimino caueat. Rape cōdite ꝯuenienter summe placent: oliue etiam si nō sunt multū salite sunt bone sibi. ¶ De ꝯfectionibus vti pōt ꝯfectione de amigdalis de pineis de fisticis ⁊ de auellanis. similiter citro ꝯfecto cuꝫ çuccharo ⁊ arancioruꝫ corticibus: de alys nō valde curet. A cibis pastilibus caueat omnino: ⁊ valde salsis.

¶ Potus eius sit vinū album clarū subtile odoriferū boniꝰ saporis ad dulce leuiter inclinatū nullo modo bruscū vel pōticum vel acre: nec dꝫ esse nigrū obscurū grossum: aut turbidū: ⁊ si h̄ret vinū valde fumosum limpheẜ cuꝫ aqua decoctionis floꝝ boraginis: ⁊ aliqñ rosmarini: ⁊ qñ sentiret in spina grauedinē limpheẜ cuꝫ aqua decoctiōis granoꝝ mily solis: tp̄e vō calido cum aqua sola p̄cocta.

In regimine vō medicinaliuꝫ intēdaẜ semp cōfortationi cordis cum cibis ⁊ potibus: quare semp vtatur aliqua quātitate aque buglosse: hec fuit aqua que quasi mortuuꝫ ip̄m suscitauit: ex qua in vino cibis ⁊ oībus ip̄m vti faciebā. Coquaẜ ex ea vel ex eius radice semp aliq̄d in cibis: ⁊ aqua sublimatiōis eius ponaẜ in potu: vel loco eius accipiaẜ borago vel de vno ad aliud ꝑmutatio fiat. ¶ Scōm est ꝙ in ferculo ponaẜ de puluere ligni aloes quātū granū ciceris rubei. ¶ Tertiū est puluis smaragdi silr acceptus. ¶ Quartū est vsus enule in cibis. ¶ Quintū est puluis margaritarum in eis. ¶ Sextū est vsus ꝯfectionis istius quā mitto: de qua pōt vti semp ante cibū ⁊ post vt placet. ¶ Septimū est portare anulū cum rubino electo. ¶ Octauuꝫ est portare corallū ad collū ⁊ vti eo in cibis. ¶ Nonum est comestio cordiū aīaluꝫ. ¶ Decimū est odorare muscum frequēter ⁊ crocū ⁊ basiliconē. ¶ Cōfortaẜ etiam cor portādo sacculū de syndone de grana in quo cōsuantur iste spēs quas portatis. Itē accipiēdo aliqñ vnam de istis pillis quas portatis: qñ vēter est stipticus.

¶ Secūdo vo puidēdum renibus eius qui ex multa caliditate aduredo humores ꝯgregāt in seipsis multitudinem arenulaꝝ grossarum ⁊ materieꝝ multaruz: ex quaruz lōga statione in eis: ⁊ cōicatione ab eis facta per neruos oriētes a spōdilibus renuz ⁊ alchatim tāta facta est debilitas in anchis genibus ⁊ pedibus quātuz partes ille in suo motu ⁊ sensu vigeāt per spūs sensibiles sibi delatos per neruos a ꝑdictis locis: aut nucha orientes. legatur ꝑma primi. doctrina qnta. ⁊ ꝑmo Almāsoris. ¶ His ergo puidēdū deduxi. ꝑmo cum hac inūctione qnaz portatis ex qua a media spina iferius renes: ⁊ tota spina vngaꝰ vsqz ad fiteri semel in die leuiter calida. ¶ Scōm ad eādem intētionez pro renibus est vt vtamini isto electuario qd sollēniter mūdificat renes ⁊ vesicaz ⁊ educit trūbos lutum ⁊ saniē: de quo accipiatis omni die quātū est nux muscata per quatuor horas ante prādium: ⁊ si tedet vos accipe ex eo omni die: accipiatis omni septimana quater ex eo coclear vnū pro vice. ¶ Tertiū ad eādē intētionē est vt omni sero per horas duas ante cenā accipiatis coclear mediū hoꝝ seminū ꝯfectoꝝ masticādo: sicut coriādruz ⁊ deglutiēdo ea. ¶ Quartū est ꝙ recordemini comedē sepe de lacte ouis cū alys cibarys cocto.

¶ Attēdēduz insup est stōcho magna diligētia appetitū: ita ꝙ ⁊ digōnem eius cōseruet ⁊ auget ꝯfectio cordialis supius noiata in cōfortatione cordis. ¶ Scōm est vsus mēthe cocte ⁊ crude etiā in cibis. ¶ Tertiū est deglutire frequēter vnū granū masticis ante cibū: ⁊ vigorat digestiuā. si vo accipiaꝰ post cibū ꝯfortat appetituz magis. ¶ Quartū est accipe aliqn̄ cyatū mediū aque decoctionis ligni aloes bn̄ çuccharate. ¶ Quintū est vti sup cibarys more aromatū puluere subtilissimo ameos. ¶ Sextū est portare sup stōcho plumaceolū factū ex pilis leporis cuz sua lana tota vel de pluma vulturis factū. ¶ Septimū est inūctio ista ex qua stōchus mane ⁊ sero ante cibū vngaꝰ: supponaꝰ ei pānus: suffumigeꝰ thure. ℞. olei de mētha de pulegio. an̄. ℥. i. olei de mastice et myrto. an̄. ℥. ß. gallie muscate: storacis: calamite: ligni aloes: laudani: mēthe. an̄. ℥. i. ambre. gra. iiij. cere albe: quātū sufficit: fiat leue. ¶ Octauū est cerotū istud. ℞. rasine clare. ℥. i. laudani: storacis liqde. an̄. ʒ. iiij. ligni aloes: ameos: absinthy. an̄. ʒ. ß. folioꝝ ⁊ semis basiliconis: cardamomi maioris. an̄. ℈. ij. cere quātum sufficit: fiat sup pāno de grana bene glutinosum in forma scuti ⁊ supassistat stōcho.

¶ Balnea ⁊ lotiones totius corporis ⁊ capitis pro nunc nō placent. ¶ Hec sunt que vtiliora mihi visa sunt pro dispositionibus vestris. si autē receptis suprascriptaruz medicinarū indigebitis scribetis ⁊ mittam: nō enim curaui eas scribere: quia medicinas habebatis: Deus autē omnipotēs ⁊ saluator Jesus Christus hec omnia in salutem vestram cito deducat. Amen.

¶ De tremore cordis paroxismali cuz quo ꝯiungiꝰ agitatio oium mēbroꝝ cum sudore totius corporis ⁊ cum incolumitate rōnis. Consilium. XXXIIII.

ISte iuuenis annoꝝ. xxviij. iaz duobus mēsibus lapsis patiꝰ paroxismalē tremorē cordis cum quo cōiungiꝰ agitatio oiuz mēbroꝝ: ⁊ sudor vniuersalis totius corpis cum incolumitate rōnis. Et durat paroxismus circa horā vnā: ⁊ plurimū inuasionis eius est in nocte circa mediū noctis: lz qn̄qz alys horis ⁊ reditus paroxismi: lz sit vario ordine: tn̄ multis vicibus in septem diebus redyt absqz febre. Et eo existēte in paroxismo plurimū supuenit ad assellāduz volūtas: ⁊ post egestionē alleuiaꝰ: ⁊ in eūationibus sibi factis cum clisterys: ⁊ alys plurimuz emisit flegmata mucilaginosa: qn̄qz etiā parum cholere. ¶ Et incipit hec passio post vertigmē cum mala dispōne stomachi: qn̄qz etiā sentit amarū saporez in ore. ¶ Et post paroxismū remanet: vt qn̄qz nihil appareat sibi ꝙ habeat mali: ⁊ vrine sue non stant in dispōne vna: qn̄qz citrine: quādoqz rubee: qn̄qz albe clare diu ita stātes: plurimū tamē pturbātur paruz post micturaz. ¶ Et lz intus ⁊ extra sit vsus administratione calidoꝝ ⁊ visus sit iuuari: tamē semp caret pulsus velocitate. ¶ Putādum est igiꝰ nō vnicam esse causaz. Sed ꝑncipaliter cordis debilitas ꝑpter malaz cōplexionez humidā cum mā reddētem ipm passibile a leui cā: post vo cōitas stomachi qd arguiꝰ ex hora inuasionis: et qr egritudo alleuiaꝰ: ⁊ qr cito redit ad dispōnem suam quasi nālem verisimile est istaz cōmunitatē nō esse absolutam: sed per trāsmissum qd pro maiori sua parte debet esse ventositas malis vaporibus ex corruptione cibi vel humoꝝ cōmixta plurimū flegmatis ⁊ parum cholere. Ponam ergo ꝯsilium: ⁊ deus sit dator auxily.

¶ Oportet ꝙ habitet in camera aeris clari ad siccitatem tendētis cum pauca caliditate. Et sit camera aromatica: ita ꝙ in ea suspēdanꝰ sacculi in pāno raro de corticibꝰ citri ⁊ maiorana ⁊ gariofilis de oibus sigillatim: quia hoc esset absqz dāno: ⁊ ita vnus sacculus de croco ⁊ de musco ⁊ ambra ponaꝰ aliqd redolēs: sicut pomuz vnū cōis descriptiōis ꝯtra pestē ex laudano cū ambra ⁊ musco: ⁊ fumiget camerā cum lignis lauri ⁊ folys ⁊ cum iunipero ⁊ cū thure ⁊ gallia muscata positis sup carbonibꝰ ignitis.

¶ In cibis caueat oēm cibum difficilis digestionis ⁊ ventosum: ⁊ ne cum dispēdio verboruz percurrā omnia: vtatur pane ex optima farina frumēti bene fermētato ⁊ cocto cōuenienter ⁊ mūdo a cortice exteriori. ¶ Et carnibus pullorū ⁊ pipionum ⁊ auicularum. Et pro nūc dimittat carnes quadrupedum nisi hedoꝝ quādoqz. Et meliꝰ est ꝙ sint elixe semp coquēdo cum eis de buglossa si haberi pōt. s. folia: aut radices: ⁊ si non de boragine vel de mellissa: ⁊ vsus buglosse ⁊ succi eius debet esse in oibus cibis suis quātum possibile est. ¶ Et silr in ferculis ⁊ in ꝯtuso suo debet ponere de specicbus factis cuz cinnamomo çinçibere ⁊ pipe ⁊ croco. an̄. partē vnam. gariofilorū partē medianı: ꝙ si assum bene digerit tolerat aliquādo de eisdem carnibus tenellis cum salsamēto facto cū aromatibꝰ dictis ⁊ amigdalis ⁊ çuccharo ⁊ pauco succo granatoꝝ: aut arāceoꝝ: ⁊ carnes aquaticaꝝ auiuz dimittaꝰ: ⁊ duras ⁊ veteres: pōt tn̄ vti vitellis ouoꝝ cuz cinnamomo ⁊ pipe: nō tn̄ multis coctis: ⁊ hoc etiaz in frictilio vel herbelato cum succo mellisse vel buglosse vel boraginis ponēdo aliqd paruz aceti. ¶ Et pōt vti brodio cicerū siue coctoꝝ cum dictis carnibus siue cum oleo: ⁊ silr oleribus ex herbis dictis: ⁊ alias dimittat. ¶ Et dimittat oia viscosa dure digōnis vt pastalia ⁊ tortas ⁊ fungos ⁊ herbas crudas ⁊ radices: sicꝰ rapas ⁊ raffanos ⁊ pastinachas ⁊ cepas ⁊ porros ⁊ silia: tn̄ pōt in ꝑncipio mēse vti cappa ribus cum cinnamomo: ⁊ pōt sumere oliuas salitas non multas: ⁊ vtaꝰ semine feniculi ⁊ aniso in cibis suis ⁊ piperata ⁊ alys aromatibus etiā cuz cimino. ¶ Nullo modo comedat ita ꝙ sentiat se grauari. Et non comedat secūda vice: nisi sentiat ꝑm cibū descēdisse de stōcho. Et nō comedat varia cibaria in vno prādio ⁊ sit cena leuior.

¶ Bibat vinuz odoriferum facilis digestionis: ita ꝙ ipse non sentiat diu illius saporem in ore. Et si haberet aliqd dulcedinis nō multum est melius: neqz tātuz bibat ꝙ cibus natet in stomacho: imo parū sumat quātitatem sufficiētem eliquare cibum ⁊ remouere tristitiam sitis: ⁊ tēperet ipsum cum aqua distillationis buglosse: ꝙ si nō habet de buglossa sumat de boragine.

¶ Et prouideat q̄ oĩ die saltẽ semel vel bis habeat sufficienter bñficiũ ventris. Et si aliqñ non hȝ faciat clistere cũ decoctõe centauree minoris: ⁊ anisoꝝ ⁊ seminis anbeti ⁊ blete: ⁊ addat decoctiõi olei anbetini. ℥. iij. ierepigre. ℥. i. salis q̃tum sufficit. ¶ Dormiat capite bene eleuato. primo super dextro latere: postea voluat se sup sinistro: ⁊ in mane redeat super dextro. Et sit bene coopertus: et incipiat dormire saltem duabus horis post cenaȝ. Et sit somnus de nocte ⁊ non de die: ⁊ si non dormit sufficiẽter in nocte tũc restauret de mane ante tertias: ⁊ duret circa septem horas in die naturali.

¶ In mane cũ est ieiunus exerceat se exercitio ambulandi: in quo tñ nõ multũ fatiget. Et si nõ est aptus vt exerceat: tunc habito ventris bñficio faciat se fricari trahendo ad inferiora totũ corpus ⁊ crura ⁊ bracchia p mediaȝ horã cum pãnis calidis. Et post cibũ quiescat sedendo: ⁊ in ludo vel collocatione delectabili.

¶ Caueat ab omni forti passione animi p̃cipue timoris ⁊ ire ⁊ tristitie. Et non narrent sibi nisi delectabilia: ⁊ stet cũ bona spe: ⁊ caueat a supfluo coitu: imo rarissime vtat nisi esset expertus q̄ qñqȝ cõferret: ⁊ tũc vtat ex iterual lis tantis q̄ post vsum se sentiat fortiorẽ ⁊ leuiorem. Et hoc de regimine.

Licet ipse sit purgatus vt existimo conuenienter ab illo doctore singulari qui est ibi. tñ qꝛ materialis est egritudo ⁊ nõ est curata oȝ iterare purgationes. Et ideo videt mihi q̄ pro nunc iteꝝ capiat syrupos: ⁊ precipue hunc sex vicibus calidũ in diluculo ⁊ supdormiat. ℞. oxymellis sqllitici. ℥. i. ß. mellis rosati colati. ℥. ß. diamusci dulcis. ʒ. i. distempera cũ aque buglosse ⁊ mellisse. añ. ℥. i. ⁊ est pro vna vice ⁊ non clarificet ⁊ sumat hoc mõ sex vicib⁹. ¶ Hoc facto sumat hãc medicinam. ℞. pillulaꝝ fetidaꝝ. ℈. ij. pillulaꝝ aggregatiuaꝝ ʒ. ß. musci: ambre. añ. granũ vnũ. fiant septem ⁊ sunt pro vna medicina. addat tñ ⁊ minuat ſm q̄ pñs medic⁹ iudicat de virtute ⁊ modo operandi solutiuoꝝ. Sumatur duabus horis ante diem ⁊ supdormiat per horaȝ: postea non dormiat: ⁊ caueat sibi a frigore die illa. ⁊ sex horis post assumptas pillulas bibat. ℥. iiij. aque mellis tepide: ⁊ inde ad horã prandeat. ¶ Facta hac purgatione sumat sequenti mane. ʒ. i. tyriace magne si hȝ de bona: sin autem sumat. ʒ. ij. mytridati. v. horis ante cibũ cum. ℥. i. vini odoriferi: ⁊ faciat clistere lauatiuũ.

¶ In sequẽtibus v̓o diebus seruet hunc ordineȝ. Primo q̄ omni septimana semel purget capiendo. ʒ. i. haꝝ pillulaꝝ. ℞. pillulaꝝ de iera quã describit Nicolaus ⁊ vocat ieram Galeni: ita q̄ fiant de puluere illius iere sine melle. ℈. ij. squille assate. ℈. i. fac pillulas cũ succo absinthij vel aque eius: ⁊ sunt pro vna vice: ⁊ sunt cum pauca custodia: semper tamen ad vnam dosim pillularum ponatur granũ medium de bona ambra. ¶ Die autem immediate sequenti harum pillulaꝝ assumptionem sumat. v. horis ante cibum de optimo mytridato. ʒ. ij. cum. ℥. i. boni vini odoriferi. ¶ In reliquis diebus vsqȝ ad aliam vicem quã oȝ sumere pillulas sumat in aurora. ʒ. ij. huius electuarij. ℞. oxymellis squillitici. ℥. i. diacalamẽti diamusci dulcis. añ. ℥. ij. misce: fac in forma electuarij. Et remouetur quãdo deficit. Et si res ꝓlongaretur oȝ medicus permutare medicinas ad has intentiones: videlicet ad incidendũ flegmata abstergendũ stomachũ carminãdum ⁊ confortandum cor.

¶ In hora autẽ tremoris si apponant suppositoria acuta cum sale gẽma nõ erit malum ad irritandum virtutem ad expellendum: ⁊ permittat egerere in lecto in pannis preparando ad hoc. ¶ Non oȝ autẽ pretermitti: qꝛ plurima oȝ esse intentio ꝯfortandi cor: quin habeat semper epithima ad cor: aut in forma sicca sicut est sacculus: aut in forma epithimatis humidi. ¶ Sacculus autem placet hoc modo fact⁹. ℞. gariofiloꝝ folij macis been albi ⁊ rubei: cinamomi cardamomi maioris ⁊ minoris: ossis de corde cerui: seminis ocimi gariofilati. añ. ʒ. i. corticuȝ citri. ʒ. iij. rosaruȝ boraginis ⁊ buglosse mellisse. añ. ʒ. i. corralloꝝ rubeoꝝ. ℈. iij. gallie musca. ʒ. i. ß. croci. ʒ. ß. musci ambre. añ. gra. iij. pistent ⁊ fiat sacculus pro corde in syndone rubea. Et omni die suffumigetur cũ ligno aloe posi tum sup carbones. ¶ Epithima aũt humidũ fit ex isto puluere suprascripto qui distemperet cũ aqua mellisse ⁊ buglosse. añ. ℥. vi. vini maluatici. ℥. iij. aceti. ℥. i. ¶ Et cuȝ pãno de scarlato infuso tepido epithimet cor.

¶ Et qꝛ in hac passione etiam indigemus intentione confortandi digestiuam stomachi: ideo antequaȝ prandeat debet stomachus fomentari hoc modo. ℞. menthe origani absinthij calamenti corticum citri gariofiloꝝ carui ameos. añ. ʒ. ij. rosaruȝ. M. i. fac omnia bulliri in vino bono rubeo: ⁊ post cuȝ spongia infusa in eo ⁊ expressa fomentetur stomachus quatuor vicibus ante cibum.

¶ Quo facto inungatur cuȝ sequenti vnguento calido. ℞. gariofiloꝝ: macis: menthe sicce: origani: calamẽti: costi: piperis. añ. ʒ. i. masticis. ʒ. ij. vini rubei lib. i. olei de spica: olei masticini. añ. ℥. iij. contundantur contundenda et bulliant omnia simul vsqȝ ad vini consumptionem: postea cola ⁊ adde in oleo laudani gallie muscate. añ. ʒ. ij. cere quantum sufficit: fac vnguentuȝ ⁊ inungatur stomachus cum eo calido.

¶ De dolore in regione pectoris cum eminentia in inguine. Consilium. XXXV.

Iste nobilis Cathelanus quasi ãnorum. xxij. a sex mẽsib⁹ citra patit ex iteruallis dolorẽ sub mamilla sinistra pungitiuũ q̄ inuadit ipm: ⁊ postea cito remouet: ⁊ postea a duob⁹ mẽsibus citra incepit dolor ex pte posteriori in directo doloris añrioris: ⁊ maxime qñ manet curu⁹ ad studẽduȝ vel scribẽdum: ⁊ dicit q̄ fuit iaȝ multi sputi. Ex istis tñ dolorib⁹ nõ mouet ad tussiẽduȝ. ⁊ h̄ declarat cãm doloris esse extra spatiũ pectoris. ¶ Preter h̄ patit eminentiã in inguine circa radicẽ virge tendentẽ v̓sus bursaȝ que cũ iacuerit resupinus cessat: nõ tñ pcipit descẽdere aliqd vsqȝ ad concauũ burse: sȝ tñ glandose carnes qb⁹ alligat vas spmaticũ intra bursaȝ vsqȝ ad testiculuȝ q̄ est dexter vident aliqualr̃ ingrossate: lȝ sint molles: ⁊ aliqñ sentit multiplicationẽ vẽtositatũ in intestinis: ⁊ dicit p̃n^m huius eminẽtie fuisse ex pcussione currẽte equo a sella. ¶ Ex qb⁹ ego intelligo nõ obstãte hoc vltimo dicto q̄ est relaxatio dydymi pp humiditates imbibitas: ⁊ q̄ humiditas capitis per catarrũ cõicata: ⁊ neruis musculoꝝ pectoris vẽtosatur: ⁊ fac illos dolores pectoris dictos: ⁊ cõicata dydymo relaxauit ipsuȝ: ita q̄ ex figura eminẽtie inguinis ⁊ loco vbi est: puto q̄ nõ sit ruptura syphac: ⁊ ꝯsiderata etate ⁊ cõplexione que in habitudine toti⁹ declinat aliquãtuluȝ ad humiduȝ nõ vꝫ desperanduȝ de cura absqȝ incisione vel cauterio: lȝ sit valde difficilis: ⁊ indigens magna diligentia: ⁊ medici ⁊ patiẽtis: sed qꝛ testiculus est dexter p cuius absciſionẽ vel mortificationẽ cũ cauterio exiccãte vas spermaticũ verisilr̃ prohiberet ab oĩ gñatione: ⁊ egritudo in se nõ est magna: puto q̄ nõ oȝ se illis modis curationũ exponere: ⁊ hoc de casu vt ꝓnostico. Sed ponam hic ꝯsiliuȝ in regimine ⁊ vsu medicinaꝝ pro ambabus causis: ⁊ deus sit dator auxilij.

¶ Opȝ q̄ habitet aerem siccũ ⁊ claꝝ ⁊ caueat humidum

⁊ turbidū: ⁊ habeat camerā in loco alto defenſaꝫ a ventis: ⁊ caueat etiā frigus extremitatū: ⁊ fugiat vētū auſtralem: ⁊ nō multū vtat̄ ſtuffa vel balneo aque dulcis.

¶ Nullo mō dꝫ exerceri foꝛtibꝰ exercitijs: ꝑſertim in qbꝰ fiat magnꝰ impetus ſicut ſaltandi ⁊ leuādi pondera magna ꝓyciēdi onera luctādi clamādi tubādi: vl̄ longo tp̄e alte ſermocinādi: ⁊ ꝯueniūt ei ante cibū exercitia fcā cū manibꝰ dūmō nō opoꝛteat anhelitum foꝛtiter ꝯtinere: ⁊ exercitia ambulandi mediocribꝰ ambulationibꝰ cū delectatiōe in locis ſicci aeris: ⁊ ſi equitat ſit ſup gradario nō ſuccuſſante equo. Et vectio in naui eſt ei vtile exercitiū: ⁊ loco exercitij: ſūt ei bone fricatōes ſpatulaꝝ ⁊ bꝛacchioꝝ doꝛſi natiū ⁊ pectoꝛis: poſtea coxaꝝ ⁊ cruriū: ⁊ durent notabili tp̄e: ⁊ cū mantilibus lenibus.

¶ In cibis vō debet cauere cibos humidos ⁊ ventoſos: ⁊ qui ſunt difficilis digōnis: ⁊ qui ſunt nimie quātitatis: ⁊ qꝛ cuꝫ hac diſpoſitione venter facile exiccat̄ debent eſſe abſterſiui: ⁊ ideo panis ſuus dꝫ eſſe ex optimo frumento cum aliquanta mixtione furfuris: ⁊ ſeminis feniculi vel aniſi: ⁊ valde fermentatus: ⁊ bene coctus intus ⁊ extra.

¶ Sed carnes ſue ſunt ſicut auiū nō aquaticaꝝ nec violenter īpinguataꝝ: ⁊ maxime alaude ꝑdices turdoꝝ auiculaꝝ ꝑuaꝝ. Et de quatuoꝛ pedibus ſicut carnes capꝛeti vituloꝝ: ⁊ caſtratoꝝ: de monte capꝛioli: lepoꝛis: poꝛci ſylueſtris: ⁊ cuniculi: ⁊ dame: ⁊ ſimiliuꝫ: ⁊ ſint potius aſſate q̄ꝫ elixe. ¶ De ouis ſumat vitellos ex recētibus gallinarum: ⁊ nō ſint multū cocti quouſqꝫ ꝑparent̄. Sanguineꝫ lac caſeum colloſtra: ⁊ ſimilia dimittat omnino. ¶ Piſces nō ſunt huic ꝯuenientes: ⁊ ſi comedit eos ſint parui: ſolide carnis: boni odoꝛis: aſſati: ⁊ cum animaliū interioꝛa ⁊ capita dimittant̄. ¶ Grana ſicut frumentū: oꝛdeuꝫ: ⁊ far: ⁊ legumina nō comedat niſi ꝙ poſſint tolerari panicum ⁊ milium ⁊ riçum in ferculis: ⁊ piſa matura. nam fabe īmature: ⁊ piſa īmatura: ⁊ ſimilia ſunt oīa fugienda omnino: ita etiā fugiat victualia de paſta vt lagana: ⁊ paſtillos: ⁊ ſimilia. ¶ De herbis ſi bene digerit melioꝛes ſunt enduia ſylueſtris ⁊ domeſtica: ⁊ pimpinella: piloſella: maioꝛana: ſerpillū: oꝛiganū: mēthaſtrū: calamētū: feniculus: cerfoliū: anhetū: ⁊ ēt caules: ⁊ tolerant̄ herbe amare: ſicut millefoliū: daneta: abꝛothanū: abſinthiū: ⁊ rutha: ⁊ ſimiles. Et ꝯuenit acetoſa alleluia: ꝑcipue in eſtate dimittantur herbe valde humide: ſicut lactuca blete ⁊ ſpinachia. ¶ De fructibus humidi omnes ſunt mali: ſicut pira: poma: ⁊ perſica: ⁊ ceraſa: ⁊ ſimiles: ⁊ de ſiccis nō cōueniunt ventoſi: ſicut ſilique: ⁊ caſtanee: ⁊ nucelle nō toꝛrefacte: ſꝫ tolerant̄ ficus ſicce: ⁊ paſſule: ⁊ fiſtici: ⁊ etiā nuces ⁊ auellāe toꝛrefacte ⁊ grana pini ⁊ amigdale. ¶ Radices oēs ſunt dimittēde niſi aromatice vt çinçi. ⁊ ſimiles. Fungi ⁊ tubera omnino ſunt fugiēda. ¶ Et in ſapoꝛibus pōt vti pipere ⁊ cinamomo galanga çinçi. gariofi. cum amigdalis: ⁊ paſſulis: ⁊ myrtillis: ⁊ ſumat addendo aliquid aceti vel agreſte ⁊ çucchari vl̄ ſabbe ſc̄m pꝛopoꝛtionē guſtui delectabilem.

¶ Potus eiꝰ ſit vinū puꝝ ⁊ odoꝛifeꝝ rubeū vel nigrū habens ſtipticitatē: ⁊ neqꝫ ſupabūdet in cibo neqꝫ in potu.

¶ In doꝛmiendo ſeruet mediocritatē ſibi neceſſariaꝫ ad cōplendaꝫ digeſtionē: ſed nō ſupabundat niſi aliqñ doꝛmiret ieiuno ſtomacho: ⁊ doꝛmiat vtplurimū reſupinus hn̄do aliqđ puluinar paruū ſup ſtomacho: ⁊ caueat oīno ſomnū diurnū: ⁊ ſomnū īmediate poſt cibum ⁊ non doꝛmiet in loco frido vel humido nec in radio ſolis vl̄ lune.

¶ Quia ipſe vtit̄ cibis ſiccis opꝫ ꝙ hēat diligentiā de habendo leuiter bn̄ficiū ventris: ⁊ ad hoc eſt vtile ſumere ante alios cibos: aut ficus ſiccas: aut aliqđ de thimo. ſ. ʒ. i. pulueris cū aliquo bꝛodio: aut. ʒ. ij. hyſſopi ſicce eodem modo: aut. iiij. vel. v. ficus ſiccas excoꝛticeatas ⁊ pingues: aut quātitatē nucis de iſta ꝯfectione. ℞ medulle ficuꝫ ſiccaꝝ pinguiuꝫ. ℥. x. medulle carthami. ℥. ij. aniſoꝝ piſtatoꝝ. ʒ. ij. ꝯficiant̄ oīa ſimul in moꝛtario piſtādo: ⁊ fiat ad modum paſte de qua ſumat̄ vt eſt dictuꝫ circa quātitatem. ℥. i. aut fiat cliſtere cū decoctiōe cōmuni: additis feniculo anheto vel aliq̄ alio carminatiuo: ⁊ cū. ℥. iiij. olei: aut cum cliſteri ex oleo puro.

¶ In accidentibus anime caueat ab ira vehemēti ⁊ odio ⁊ multa cogitatione: ⁊ caueat a venereis pꝛeſertim a ſuperfluo vſu. Et hoc de regimine.

Quo ad medicinalia: qꝛ ⁊ bn̄ comedit: ⁊ humidus eſt complexione: ⁊ pauco dꝫ vti exercitio ⁊ abūdat catarro: ⁊ egritudo ſua pēdet ab humoꝛibꝰ valde humidis: ⁊ eſt in etate adoleſcētie: de nec̄itate oꝫ ꝙ euacuet̄: ⁊ ꝓ nūc īdigeret flobothomia: ⁊ ſol̄one vētris: ⁊ itā eſt veriſil̄e ꝙ hinc ad plures annos īdigebit in vere.

¶ Incipiat ergo paꝝ poſt mediū Martij: ⁊ faciat ꝑmo ꝺ mane flobothomiā de baſilica dextri bꝛacchij q̄ſi circa q̄ꝫtitatē lib. ſ. ſꝫ tn̄ ꝙ virtꝰ tolerat: ⁊ ſanguis peccare vꝫ.

¶ Facta flobothomia ſequēti die faciat cliſtere cōe: aut ſi nō pōt ſumat. ʒ. x. bone pulpe caſſie diſtemꝑatas cum decoctōe aniſoꝝ: ⁊ feniculi paſſulaꝝ violaꝝ: ⁊ liquiritie vna hoꝛa ante diē ⁊ paꝝ ſupdoꝛmiat: ⁊ altera die de mane vna hoꝛa anteq̄ꝫ ſurgat ieiuno ſtōcho ſumat hūc ſyrupū. ℞. geneliabin. ℥. i. ſy. ꝺ ſticados: ſy. acetoſi ſimplicis. añ. ℥. ſ. aque feniculi. ℥. iij. clarificet̄ ⁊ aromatiçet̄ cū pauco nuciſmuſcate: ⁊ eſt pꝛo vna vice: ⁊ ſupdoꝛmiat ſi pōt vſqꝫ ad vnā hoꝛā: ⁊ hoc faciat ſex vicibꝰ vno poſt alium.

¶ Poſtq̄ꝫ ſumpſerit ſyrupū ſex vicibꝰ ſumat duabꝰ hoꝛis añ diē has pillulas. ℞. pill̄aꝝ fetidaꝝ maioꝝ: pill̄aꝝ cochiaꝝ Almāſoꝛis: pill̄aꝝ aggregatiuaꝝ deſcriptōe ꝓpꝛia Meſue. añ. ℈. i. reficiant̄ cū aqua maioꝛane: fiant nouē: ⁊ ſumant̄ oēs. ⁊ hac die doꝛmiat ſup eis ſi pōt vſqꝫ ad oꝛtū ſolis: ſꝫ poſtea nō doꝛmiat niſi cōpleta oꝑatione pillulaꝝ: ⁊ bibat. ℥. vi. vel. vij. aque çucchari calide. v. hoꝛis poſt aſſumptōeꝫ pill̄aꝝ: ⁊ ſeptē hoꝛis poſt aſſumptōeꝫ pillulaꝝ pꝛādeat. ¶ Et in ꝑncipio Octobꝛis vel in fine Septēbꝛis faciat ſil̄eꝫ purgationē: excepto ꝙ non faciat flobothomiā. ¶ Et eſt bonū ꝙ ſemel in mēſe purget̄ capiendo. ʒ. i. haꝝ pillulaꝝ vna hoꝛa añ dieꝫ: ⁊ nō indigent multa cuſtodia. ℞. pillulaꝝ alefanginaꝝ. ʒ. ij. agarici albi ⁊ leuis: reubarbari electi. añ. ʒ. i. ſalis gēme. ℈. i. ſpice. ℈. ſ. ꝯficiant̄ pillule cum ſucco abſinthij.

¶ Itē conuenit ei ꝑcipue poſt purgationē vacare exiccatione capitis cū maſticatoꝛijs: ſicut v̄bi grā. maſticando ʒ. i. maſticis cū quatuoꝛ granis piꝑis vel cū ſex granis ſtaphiſagrie ꝑ hoꝛā ieiuno ſtōcho de mane ⁊ ſpuēdo humiditatē deſcēdēteꝫ ad os aut traijciēdo ꝑ nares aquā maioꝛane vel ſuccū blete duabꝰ vel tribꝰ vicibꝰ in vna hoꝛa pur ꝺ mane. Et qñqꝫ calefaciēdo caput ⁊ exiccādo cū rebus bullitis cū liſciuio ſuo ſicut. ʒ. ij. ſticados arabici. ⁊ ʒ. i. folliculoꝝ ſene. ⁊. ʒ. i. nuciſmuſcate. Et nō ꝑtermittat qn aliqñ faciat imponi ſibi cliſteria ex decoctione ficuū ſiccaꝝ aniſoꝝ ⁊ feniculi cuꝫ bletis ⁊ addendo. ℥. iiij. olei anhetini. ⁊. ℥. i. ierepigre. ⁊. ʒ. ij. ſalis. Et facta purgatōe de mane anteq̄ꝫ ſurgat de lecto faciat fomentari locū doloꝛis in pectoꝛe: ⁊ iuxta doꝛſum h̄ mō. ℞. floꝝ camomille anheti radicū altee. añ. lib. ſ. dauci carui. añ. ℥. i. fac bulliri in lib. xv. aq̄ ꝑ mediā hoꝛā leuiter: ponant̄ ſpōgie noue in iſta aqua calida bn̄ ⁊ expꝛimant̄ inter duo ligna: ⁊ vt pōt tolerari. ponant̄ calide ſup loco doloꝛis: ⁊ qñ īcipiūt tepeſcere: iteꝝ calefient: ⁊ hoc fiat vſqꝫ ad quatuoꝛ vices de mane. Et qñ remouet vltimaꝫ ſpongiam ſuperponat loco huiuſmodi cerotū: ⁊ ante ⁊ retro: ⁊ ſit ita latū ꝙ oc-

rupet circũquaq; locũ doloris:⁊ ſit extenſum ſuper corio
ſubtili:⁊ teneat̃ de die ⁊ de nocte:⁊ moueat̃ in.xv.diebus
ſemel vel.x.℞.oxycrocei.℥.iiij.emplaſtri ceronei deſcri
ptione Nicolai.℥.ij.miſce:⁊ ex iſtis fiat cerotũ mõ predi
cto.¶ Et aliqñ de mane teneat in ore de diairis quãtita
tem fabe pro vice:preſertim qñ ſentit pectus grauatum.
¶ Or ſi cerotum in eſtate eſſet ſibi tedio inungat locuz
cũ oleo anbetino:⁊ camomellino:⁊ de lilio ꝯiunctim aut
ſigillatim:⁊ hoc regimẽ fomentatiõis emplaſtroꝝ ⁊ vn/
guentoꝝ inouetur ſi redeat dolor: ꝓcipue ꝓcedente pur/
gatione.¶ Poteſt tñ ſi abhorret vnguenta tenere in di
recto loci doloris ſacculuz ex hyſſopo ſicca:⁊ aniſo piſta/
to:⁊ abſinthio:⁊ calamẽto gariofilis ⁊ corticibꝰ citri: ⁊ il/
lum apponere poſt fomentationem.

Sed quantum ad diſpoſitionẽ eminẽtie ingui/
nis ante omnia oꝫ ꝙ deliberet
ire cũ lombari:⁊ cũ puluillo decenter formato qui bene
ſtringat̃ ſuper loco vt nihil poſſit deſcendere:⁊ hoc indi
gebit preſenti medico aſſuefacto manualiter operari.Et
facta purgatione de qua dictũ eſt ſupraponet hoc empla
ſtrum primo ſuper locum extenſuz ſuper ſyndone noua
⁊ forti:⁊ h ponat̃ qñ iam ſteterit ad iacenduz reſupinus
tantũ vt totuz rediuerit intra.℞.picis naualis.℥.i.lytar
girij cere albe ⁊ rubee collofonie armoniaci galbani.añ.
ʒ.v.ʃ.euiſci quercini nucũ cypreſſi myrtilloꝝ thuris.añ.
℥.ij.boli armeni.℥.i.aloes nigri maſticis ꝯſolide maioris
⁊ minoris.añ.ʒ.ix.ariſtologie longe ⁊ rotũde gallaꝝ.añ.
℥.ij.ʒ.ij.⁊.℈.ij.terbẽtine lote cũ aceto.℥.ij.℈.iiij.ſangui/
nis humani q habeat̃ a barbitõſoribꝰ.℥.iiij.achacie ſan/
guinis draconis mumie.añ.℥.ʃ. glutinis carpẽtarioꝝ qð
fit de caſeo:gummi arabici: glutinis piſciuz.añ.ʒ.i. Ilia
pellis vnius arietine recentis: ⁊ ſine pilis: ⁊ bulliant hec
ilia minutatim inciſa lento igne in aqua ſufficienti quo
uſq; diſſoluant̃.poſtea bene colet̃:⁊ exꝓmat̃: ⁊ in hac co/
latura tepida liquefiant gũme ſupraſcripte: ⁊ poſtea pi/
ſtanda ſubtiliſſime piſtent̃:⁊ ꝯficiant̃ inuicez: ita ꝙ fiat
emplaſtrum:⁊ obſeruet̃ hic ordo ꝙ ſemper in quarta vl'
quinta die inouet̃ emplaſtrum.ſuper quo emplaſtro po/
ſtea fiat ligatura cũ puluillo:⁊ hoc perſeuerãter fiat ſal/
tem duobus menſibus:⁊ omni quinto die abradant̃ pili
qñ inouat̃ emplaſtrũ.¶ Or ſi vellet emplaſtra alterius
cõpoſitionis:hoc eſſet vtile.℞.picis naualis liquefacte
collofonie cere noue ariſtologie lõge ⁊ rotũde lũbricoꝝ
terre aloes.añ.℥.iiij.lytargirij armõiaci oppoponacis gal
bani maſticis bdellij ſumach terbẽtine ſerapini radicuz
conſolide ma.⁊ mi.añ.℥.i. euiſci quercini: lapidis emati/
tis vnguentũ apoſtolicon:gipſi myrre thuris.añ.℥.ʃ.gal/
laꝝ cypſſi boli armeni hypogſtidos mumie.añ.ʒ.vi.ſan
guinis dra.ʒ.vij.ſanguis humani lib.ij.poſtea ℞.pellez
arietis recentẽ abſq; pilis que minutim icidat̃:⁊ coquat̃
quouſq; diſſoluat̃: poſtea permitte eam reſidere ſpatio
trium horaꝝ:⁊ piſtent̃ omnes gumme ſupradicte:⁊ reli/
qua piſtent̃ donec totuz pulueriçet̃:poſtea cum predicto
ſanguine humano ⁊ aceto ſufficiẽtis ꝗtitatis cõmiſceat̃
bene in mortario:ita ꝙ ſit ad modũ paſte mollis:deinde
cõmiſceant̃ cuz dicta colatura pellis quouſq; ſit ad mo/
dum ptiſane:poſtea bulliat in caçola lento igne quouſq;
denigret̃:⁊ habeat ſpiſſitudinem diaquilonis bñ cocti:⁊
hoc iteꝝ extẽdat̃ ſuper ſyndone:⁊ applicet̃ mõ quo pre/
dictuz emplaſtrũ applicabat̃.¶ Cum aũt vtit̃ iſtis em/
plaſtris de mane ieiuno ſtomacho bibat.x. diebus hunc
puluerẽ.℞.ſanguinis draconis:piloꝝ leporis.ſ.alborum
de vẽtre minutiſſime inciſoꝝ:ita vt ſint ſicut puluis.añ.
ʒ.ʃ.diſtẽperent̃ cũ bono vino:⁊ bibat̃ de mane.¶ Decẽ
aũt alijs diebꝰ.℞.ſucci ꝯſolide maio.⁊ mi. ſucci epatice
terreſtris:ſucci ſempuiue minoris: ſucci plantaginis.añ.
lib.ʃ.ſucci ruthe.℥.iiij. Et ſint omnes depurati: ⁊ addat̃
thuris maſticis mumie myrtilloꝝ ſumach cypi berberi
añ.ʒ.ij.gariofiloꝝ.ʒ.i. piſtent̃ groſſo mõ ⁊ bulliant cũ di
ctis ſuccis vſq; ad ꝯſumptionẽ tertie ptis: poſtea colet̃:
⁊ exprimat̃:⁊ ex colatura cũ çuccharo ſufficiẽti fiat ſyru
pus:de quo ſumat oĩ mane.℥.ij.pro vice cũ.℥.ij.aque plã/
taginis decẽ vel duodecim alijs diebus.

¶ Multa ſolent dici in hoc caſu:ſed ego puto ꝙ iſta ſibi
ſufficient portando emplaſtra tempore veris: ⁊ in eſtate
ſi ſint ſibi tedioſa vtendo ſola ligatura cuz lõbari in qua
re ꝓncipal'r hẽat diligẽtiaz:⁊ poſtea facta purgatione au/
tumni redeat ad emplaſtra ⁊ ad puluerẽ:⁊ ad ſyrupũ ſu/
pradictũ ſumendo.xx.diebus ⁊ ꝯtinuãdo emplaſtra per
totam hyemẽ.¶ Et qr dum ſumit ſyrupũ ⁊ pulueres ſu
pradictas ſm rationẽ dꝫ fieri ſtipticus.dꝫ ergo vti cliſte/
rijs omni tertia die vel quarta ex oleo oliuaꝝ puro: ⁊ ſit
quãtitas olei pro vice lib.i.¶ Et poteſt in tpe hyemis de
mane ieiuno ſtomacho vti iſto electuario.℞.gariofiloꝝ
cinamomi çinçi.macropiperis.añ.ʒ.ʃ.thuris minuti ma/
ſticis ſanguinis draconis cimaꝝ ſquinãti balauſtiaꝝ.añ.
ʒ.ij.cyperi.ʒ.ʃ.radicũ cõſolide ma.⁊ mi. ſeminis feniculi
millefolij ſicci lacce.añ.℥.ʃ.ſeminis plãtaginis:lentis ex/
corticate myrtilloꝝ.añ.ʒ.ij.çuccharí quãtũ ſufficit.⁊ fiat
electuariũ.¶ Et qr puto ꝙ plura ponere eſſet ſupfluum
in iſtis remedijs finẽ facio memorãdo iteꝝ ꝙ ſaltez re/
gimẽ vite ſupraſcriptũ ⁊ ligaturã nullo modo dimittat:
⁊ altiſſimus ſit dator auxilij.

¶ De aſmate. Conſilium. XXXVI.

Diſpoſitio huius nobilis doctoris an/
noꝝ circa.xxxviij. ẽ aſma
qð ab octo menſibus citra moleſtauit eũ cũ
interpolatione: ⁊ non habuit tñ vehemẽtes
paroxiſmos.¶ Et cã aſmatis eſt hũiditas
groſſa viſcoſa cõmunicata pulmoni maxime a capite cũ
debilitate cõplexionis pulmonis:⁊ ad finez cure ſcribaz
regimen:deinde vſum medicinalium.

¶ Prouideat ꝑmo habitare in aere claro ⁊ ſicco: ſed pa/
rumper calido ⁊ luminoſo:⁊ caueat ab aere humido aut
exceſſiuo in calido vel frigido maxime tñ a groſſo palu/
doſo ⁊ frigido ⁊ humido.¶ Et in hyeme faciat aerẽ ſue
habitatõis calidũ ⁊ ſiccũ cũ igne ex lignis ſiccis:⁊ fugiat
oẽm ventum:⁊ ſtare cum capite in radijs ſolis aut lune:
⁊ precipue cum per feneſtram intrant.

¶ In cibis vtatur pane bene fermentato ⁊ bene cocto ex
bono frumento:⁊ nõ ſit ex toto mundus a furfure: ⁊ po/
nantur in eo ſemina:aut aniſum:aut feniculum:⁊ non ſu
matur calidus cum a furno extrahitur. durum autem ⁊
açimum ⁊ non bene coctuz vitet omnino.¶ Carnes con
uenientes ſunt pulloꝝ perdicum faſianoꝝ paruaꝝ auiũ
degentium:aut in arboribus: aut in pratis: ſimiliter he/
doꝝ lactantium:vituloꝝ lactantium paruoꝝ: ſed paruz
vtatur eis ⁊ lepoꝝ:⁊ caprioloꝝ:⁊ ceruoꝝ iuuenum:⁊ vul
pes:⁊ ericij:lꝫ etiam alioꝝ animaliuz pulmones cõferãt:
alias fugiat: vt porcoꝝ agnoꝝ ⁊ groſſoꝝ ⁊ viſcoſoꝝ aĩa/
lium.¶ Piſces melius eſſet vitare omnes: ſed põt vti
qñq; paruis ſquamoſis ex flumine petroſo vel puro ma
ri:⁊ vitet omnino anguillas:⁊ piſces paluduz ⁊ ſtagnoꝝ.
¶ Caſeũ lac ⁊ recoctũ vitet ⁊ ſãguinẽ ⁊ capita: ⁊ alia in/
teriora:pulmone excepto.Vitelli ouoꝝ nõ duri:ſed me/
diocriter cocti ⁊ recẽtes ſunt boni:ſꝫ albumẽ eſt maluz ⁊
vitãduz.¶ Fercula ꝯuenientia ſunt ex maluis ⁊ bletis:
brodio cauliũ ⁊ mercuriali:ꝓcipue ſi venter nõ ſit bñ lu/
bricus: ⁊ conuenienter ex brodio cicerum ⁊ ptiſana or/
deacea cum amigdalis: ⁊ brodio carniuz cõuenientium

¶ Ex herbis fugienda sunt lactuca: ꝛ herbe frigide non mouẽtes ventrẽ: ꝛ crude: ſꝫ ꝯuenit hyſſopus ꝛ thim⁹ in oĩ mõ adminiſtrationis: ꝛ saluia: ꝛ calamentũ: ꝛ oꝛiganũ. ¶ Ex olerib⁹ fugiat cucurbitas: ꝛ raffanos: ꝛ melongenas: ꝛ rapas: ꝛ baucias: ꝛ lꝫ allium: cepe: ꝛ poꝛrũ quãtum eſt ex pte aſmatis nõ eſſent vitãda: tñ pp ſua alia nocumenta ſunt ab eo vitãda: põt tñ vti naponibus paucis: ꝛ dulcibus: ꝛ raffano pꝛo medicina: ꝛ pꝛo vomitu faciẽdo.

¶ Ex fructibus cõueniunt ficus bene mature ꝛ recentes ꝛ vue paſſule: ꝛ dulces: ꝛ bñ mature: ꝛ iuiube: ꝛ amigdale dulces ꝛ amare: ꝛ auellane aſſate ꝛ comeſte cũ pauco pipere ꝛ çucchꝛro: ꝛ fugiat pira ꝛ poma niſi dulcia: ꝛ cocta cũ feniculo ꝛ aniſo. ¶ Uitet legumina omnia: ꝛ victualia de paſta ſicut paſtillas: ꝛ laganas: ꝛ riçum: ꝛ toꝛtas: et ſimiles cibos groſſos. ¶ Aſſate carnes ꝯueniunt ei magis ꝙ̃ elixe dũmodo ſentit ſe eas bene digerere. ¶ Nõ comedat mlťa varia cibaria in vna vice: ꝛ caueat vti ſtipticis in pͥncipio mẽſe: ꝛ ſemp recedat a menſa cũ fame.

¶ Potus ei optimus eſt aqua mellis: ꝛ vinũ ſubtile antiquũ: ꝛ vinũ album claꝝ dulce cui ſit pmixtũ aliqͩ de vino antiquo: ꝛ ſit potus oĩno paucus: ꝛ p̃cipue ſupꝛa cibũ: ſed qñ cib⁹ eſt digeſtus põt paꝝ bibere ſoꝛbillando.

¶ Exercitium eſt ei vtile: ſed qꝛ non eſt multũ conſuetus opꝫ ꝙ gradeť in illo: ꝛ incipiat a paruo ꝛ debili: ꝛ vadat ad magnũ foꝛte paulatiꝫ: ꝛ fiat in locis ſiccis: ꝛ fiat exñte ſtõcho vacuo ieiuno: ꝛ cũ pſonis dilectis: ꝛ cum gaudio.

¶ Somnus ſit ſeptẽ hoꝛis in nocte: ita ꝙ incipiat ſaltem tribus hoꝛis poſt cenam: ꝛ ſit quaſi ſedendo: ꝛ ſuper altero latere: ꝛ nõ ſit reſupine iacẽdo: ꝛ ſit bñ cooptus pãnis ꝛ loco temperati aeris: ꝛ fugiat oĩno ſomnũ diurnũ niſi foꝛte in mane qñ in nocte nõ tantum doꝛmiuiſſet.

¶ Pꝛouideat ꝙ omni die ſalteꝫ ſemel habeat beneficiuꝫ ventris: ꝛ hoc omnino: ꝛ ſi aliter nõ põt faciat cum adiutoꝛio: ꝛ hoc ſit aut ſumendo in pꝛincipio pꝛandij fercula ſupꝛadicta. aut comedendo quatuoꝛ ficus ſiccas calefactas ad igneꝫ: aut bibendo in pꝛincipio pꝛandij decoctionem hyſſopi cũ melle: aut eius puluerem in aqua mellis ſumendo. ʒ. i. aut decoctioneꝫ cunelle: aut eius puluerem cum aqua mellis: aut faciendo cliſtere cõe: aut comedẽdo poꝛrum cum melle.

¶ Caueat ab ira triſtitia: ꝛ vtatur gaudio: ſed a coitu abſtineat. Et hoc de regimine.

Nunc deſcendendo ad medicinalia: ꝛ bꝛeuiter conſideret vt in pͥncipio Nouẽbꝛis: aut paꝝ ante ſe purget ſumendo in potu pꝛimo hunc ſyrupuꝫ. ℞. ſyrupi de ligritia. ſyru. de pꝛaſſio. ſyrupi de hyſſopo. añ. ℥. iij. deť in ſex vicibus cum decoctione pectoꝛali. ¶ Sumpto ſyrupo purgeť cum iſtis pillulis. ℞. pillulaꝝ de agarico. ʒ. i. pillulaꝝ cochiaꝝ. ʒ. ß. fiant pillule: ꝛ ſunt pꝛo vna vice: ꝛ ſumantur cum cuſtodia vna hoꝛa ante diem: ꝛ doꝛmiat paꝝ ſuper eis: ꝛ tarde comedat: ꝛ ſequẽti die faciat cliſtere lauatiuũ: ſimilem purgationeꝫ puto ſibi conuenire in fine Febꝛuarij. ¶ In intermedijs tempoꝛibus eſt ptim purgãdus leuibus purgationibus: ꝛ ſine cuſtodia ꝛ ptim confoꝛtãdus eſt pulmo: ꝛ partim iuuãdus ad materiam expurgãdaꝫ cum ſputo. ¶ Pillule cum quibus ſit purgatio bis in mẽſe ſumẽdo eas in ſero quatuoꝛ hoꝛis poſt cenam: aut melius quãdo nõ cenatur. ℞. pulueris ierepigre. ℥. ß. thimi hyſſopi agarici. añ. ʒ. ij. ſalis gẽme. ℈. ij. piperis. ℈. i. cõfice pillulas cũ ſucco hyſſopi. ſumanť ex eis ʒ. i. vſq̃ ad. ʒ. i. ß. ¶ Quãdoq̃ etiã cõfert in eſtate purgari cũ. ℥. i. pulpe caſſie cũ. ℥. ij. decoctionis pectoꝛalis: ſumẽdo in auroꝛa. ¶ Confert etiam facere cliſteria in quibus coquať cartamus ꝛ agaricus ꝛ centaurea ꝛ ficus: ꝛ poſt in decoctione addať ierepigre. ℥. i. ierelogodion. ʒ. ij. ſalis ꝛ olei. añ. quantum vis.

¶ Et nõ ſolum ille purgationes: ſed diuerſiones ſunt faciende fricãdo in mane ieiuno ſtomacho crura ꝛ coxas ꝛ ſpatulas nates ꝛ bꝛacchia: ꝛ tandẽ caput. ¶ Multuꝫ cõfert purgatio capitis purgationibus pꝓꝛijs. ſ. cũ maſticatione çinçiberis: aut maſticis cũ quarta parte ſui de pipere: aut cũ gargariſmatibus de aceto in quo coctum ſit de ſinapi. ¶ Iteꝫ etiã trahere p nares aquã maioꝛane aut ſuccũ blete ieiuno ſtomacho. ¶ Item lauare caput ieiuno ſtomacho cũ liſciuio in quo bulliuerint ſene ſticados. añ. ʒ. ij. ꝛ in fine bene fricare partem anterioꝛem capitis cum aqua vitis. ¶ Item bonũ eſt in vere poſt purgationes ire ad balneum naturale ꝛ moꝛari. xx. diebus.

¶ Electuaria conuenientia ſunt tyriaca magna de qua ſumatur in tẽpoꝛe hyemis ꝛ veris omnibus. x. diebus ſemel. ʒ. i. cũ. ℥. i. vini. ꝛ. ℥. i. aque mellis: ꝛ ieiunet poſt. viij. hoꝛis. ¶ Electuariũ de pulmone vulpis de quo in die ſumatur. ℥. ß. ieiuno ſtomacho duabus hoꝛis ante pꝛãdiuꝫ. Item diairis ſalomonis. ¶ Electuariũ factũ ex hyſſopo ſicca: ꝛ thimo ſicca. ꝛ piperis parte ꝛ melle. ¶ Pulueres autẽ cõuenientes ſunt ex pulmone vulpis ſicco ſumere ʒ. ij. pꝛo vice in mane cum aqua mellis: ꝛ iſta puto cũ laude altiſſimi ſibi ſufficere.

¶ De difficultate anhelitus cũ doloꝛe capitis ꝛ iuncturarum ꝛ ardoꝛe vꝛine. Conſilium. XXXVII.

Nobilis vir dominus Paulus liſmanini patitur difficultatẽ anhelitus que ex ĩteruallis quãdoq̃ grauat ipm vehemẽter quã puto pcedere a catarro: nam alias paſſus fuit toꝛturã oꝛis ex qua adhuc remanet ſibi quedam ſenſatio quaſi rei trahentis in vno angulo oꝛis: ꝛ quãdoq̃ patitur ardoꝛẽ vꝛine in mingendo: ĩcidit etiã ſepe doloꝛes capitis q putãdi ſunt plurimũ pꝛouenire a materia frigida ventoſitatibus mixta: ꝛ dolet ſepe iuncturas: lꝫ nõ vehemẽter neq̃ cũ manifeſto apoſtemate in eis neq̃ manifeſta caliditate. oĩa ergo excepto ardoꝛe vꝛine ꝓhibebunť fere ſimili remedio. ſ. euacuando cerebꝛum pectus ꝛ neruos: ꝛ confoꝛtãdo cerebꝛum ꝛ pulmoneꝫ ꝛ ꝓhibendo catarrum: ꝛ ideo circa iſta pꝛincipaliter intẽdam: ꝛ aliquid ponam pꝛo ardoꝛe: ſed dimittã regimen ſex reꝝ nõ nãlium: ſed ſi vis recurre ad conſilium pꝛecedens de aſmate.

¶ Ueniendo ad medicinalia omni anno veniente vere dꝫ purgari: capiẽdo pꝛimo hunc ſyrupũ ſex vicibus calidum in auroꝛa: ꝛ doꝛmiat ſupꝛa p vnam hoꝛã. ℞. ſyrupi de liquiritia: ſy. de pꝛaſſio: oxymellis ſquillitici. añ. ℥. iij. ꝛ eſt ſyrupus pꝛo ſex vicib⁹: diſtempereť cũ. ℥. iij. decoctionis ligritie ficuũ ſiccaꝝ iuiubaꝝ ꝛ hyſſopi. ¶ Sumpto ſy. ſequẽti mane duabus hoꝛis ante diẽ capiat has pillulas. ℞. pillulaꝝ fetidaꝝ ꝛ cochiaꝝ. añ. ʒ. ß. pilľaꝝ de agarico. ℈. i. fiant ſepteꝫ: ꝛ eas capiat: ꝛ poſt ſupdoꝛmiat per vnam hoꝛã aut circa: poſtea nõ doꝛmiat quouſq̃ operauerint: ꝛ quando tranſacte fuerint qͣque hoꝛe poſt eius aſſumptioneꝫ bibat. ℥. v. aque mellis: ꝛ inde ad duas horas pꝛandeat: ꝛ illa die ſe a frigoꝛe reſpiciat. ¶ Sequẽti die duabus hoꝛis ante diem ſumat. ʒ. i. ß. tyriace optime cum modica aqua mellis: ꝛ nõ comedat vſq̃ ad ſeptem hoꝛas. ¶ Similiter in medio Octobꝛis: aut circa ſimilem purgationẽ faciat capiendo ſyrupum ꝛ pillulas mõ ſupꝛadicto. ¶ Et qꝛ iſti humoꝛes ſepe regñanť bonũ eſt ꝙ in. xv. aut in. xx. dieb⁹ ſemel ſumat. ʒ. i. iſtaꝝ pilľaꝝ qñ vadit doꝛmitũ: ꝛ illo ſero nõ dꝫ cenare: ꝛ ſunt ſine cuſtodia. ℞. pulueris ierepigre. ℥. ß. thimi agarici. añ. ʒ. ij. ſalis gẽme. ℈. ij. aloes optimi. ℥. ß. fac pillulas cũ ſucco hyſſopi ꝛ põt eas capere cenãdo: ꝛ duabus hoꝛis poſt cenam qñ

vadit dormitũ: ⁊ in estate loco istaꝝ pillulaꝝ põt sumere in mane in aurora. ℥.i.ß. pulpe cassie distemperate cuꝫ decoctione liquiritie violaꝝ hyssopi ⁊ passulaꝝ. ¶ Iteꝫ vtile est ei ꝙ sepe in mane ieiuno stõcho vtereť masticatorio masticando ꝑ vnã horã hoc masticatoriũ. ℞. piperis staphisagrie. añ. ℥.ß. masticis. ℥.ij. misce. ⁊ suffic͂ coclear mediũ pro vice. ¶ Similiter bonuꝫ est trahere ꝑ nares in mane ieiuno stomacho aquã maiorane: aut succum blete. ¶ Item si habiliter põt omni mẽse: excepto hyeme duobus diebus vno post aliuꝫ faciat vomitũ isto mõ. primo comedat in prandio res pingues q̃ꝫ citius põt tñ carnes bone: ⁊ epule incisiue sicut porri cocti: ⁊ bibat vinũ satis puꝝ: ⁊ dulce: ⁊ postea statim cũ pẽna: aut alio mõ ꝓuocet vomitũ: postea nõ comedat nisi pri⁹ sibi venerit fames: ⁊ illo sero comedat pullos assos: ⁊ comedat leuiter: ⁊ sic faciat sequẽti die.

¶ Ultra has res vtile est ei facta purgatione ꝙ omni mane faciat se fricari crura coxas ⁊ bracchia ⁊ spatulas ⁊ pect⁹ mõ quo nõ se infrigidat semꝑ trahẽdo ad inferiora. ¶ Itẽ nõ oꝫ deficere gn oibus decẽ diebus excepto de mense May vsq̃ꝫ ad mensem Augusti sumere septẽ horis añ cibũ. ʒ.i. tyriace distempate cum aqua mellis. ¶ Itẽ in sero qñ vadit dormitũ bonum est ꝙ teneat in ore quãtitatẽ vnius castanee istius electuarij dimittẽdo eũ deliquari: ⁊ paulatim deglutire. ℞. semẽ feniculi: succi ligritie: capilli veneris recẽtis: pulmonis vulpis recentis. añ. ℥.ij. çucchari q̃ꝫtuꝫ sufficit: ⁊ fiat electuariũ. ¶ Et qñ de isto nõ hřet capiat de isto alio. ℞. loch sani: ⁊ expti. ℥.ij. loch de squilla. ℥.i.ß. misce bñ insimul: ⁊ capiat vt dixi. ¶ Item qñ oꝫ lauari caput bulliri faciat istas res. ℞. lauri folioꝝ sene. añ. q̃rtã. i. vncie: nucismuscate: octauaꝫ. i. vncie: ⁊ faciat se bñ sugare subito postq̃ꝫ est lotus. ¶ Itẽ vtatur odorare poma de laudano in q̃bus sit laudanum. ℥.i. rose ramich. añ. ʒ.ij. ambre musci. añ. gra. x. ¶ Itẽ quãdo nõ sumit tyriacã pillulas omni die in mane quatuor horis ante prãdiũ oꝫ bibere. ʒ.ij. boli armeni tempore nõ multũ calido distemperato cũ vino maluatico: aut cũ vino albo subtili: ⁊ in tẽporib⁹ calidis distemperato cũ aq̃ boraginis ⁊ buglosse. ¶ Itẽ in hyeme esset ei vtile portare in capite vnũ sacculũ gariofiloꝝ pistato rũ suitoꝝ i syndone rubea: ⁊ fact⁹ ad modũ vni⁹ birreti. ¶ Itẽ vtile esset ei in tẽpore veris facta purgatiõe supradicta ire ad balnea naturaliter calida ⁊ sulfurea: ⁊ ibi stare circa. xx. dies: ⁊ in mane ante prandiuꝫ intrare balneuꝫ. ⁊ ibi stare q̃ꝫtũ eũ delectat vsq̃ꝫ ad vnã horam ⁊ in isto tꝑe faciat cadere aquã balnei calidã in ꝑte anteriori capitis circa mediã horaꝫ: ⁊ postea a balneo egredi: ⁊ ire in lecto ad sudandũ: ⁊ postea se bene tergere: ⁊ respicere se a frigore: ⁊ istud esset vtile illis dolorib⁹ iuncturarũ: ⁊ torture oris. ¶ Casu quo ibi balnea naturalia nõ essent põt vti isto balneo artificiali. ℞. thimi: hyssopi: calamenti: origani: lauri. añ. lib. iij. fac bulliri in aqua sufficienti: postea adde sulfuris. ℥.ij. aluminis. ℥.i. ⁊ in istis se balneet: ⁊ de ista aqua faciat ꝓijcere supra caput.

¶ Et pro illo ardore vrine debet dimittere salis quãtum est ei possibile: ⁊ vina potentia: ⁊ allia: ⁊ porros: ⁊ cepe: ⁊ specialr̃ omnia ista cruda: ⁊ omnia acuta: ⁊ valet ei purgatio cum cassia: ⁊ in casu quo esset multum molestatus vtetur capere in mane. ʒ.i. pro vice trocíscoꝝ alkakengi siue opio cum. ℥.ij. aque endiuie: ⁊ comedat multã liquiritiam: ⁊ bibat loco vini iulep violatũ temperatum cum aqua ordei: ⁊ intret sepe tinam aque tepide in qua non recipiat frigus nullo modo: nec calidum sibi displicens.

¶ Pro alijs rebus credo cum adiutorio dei illud quod dixi sibi sufficere.

¶ De asmate cũ aliq̃li sputo sanguĩs. Cõsi. XXXVIII.

In dando cõsiliũ pro isto nobili adolescẽte hispano. Prio scribam casum: vt mihi ab hispania scribitur. deinde ꝯsulaꝫ sm ꝓposita: vt ministrabitur ab altissimo qui solus sanat lãguores: ⁊ eius misericordiã imploro super hunc egrum.

¶ Chirographuꝫ igiť mihi trãsmissuꝫ in hac forma accepi cãtus siue asma cuꝫ difficultate anhelandi maxime: ⁊ sepe pri⁹ accidit q̃ꝫ mã fluat ad nares ꝑ modũ stillicidij: ⁊ hoc coriça aliqñ cito venit: ⁊ cito recedit: ⁊ cum mã est in cursu tẽpora calefiunt: ⁊ maxille rubescũt: ⁊ sepe int⁹ nares sequiť ardor: ⁊ corp⁹ in tactu sentiť calíduꝫ: ⁊ alba oculoꝝ rubescũt: ⁊ aliquãdo qñ reuma est fortis consequiť febris que q̃deꝫ febris multũ sibi cõfert: ita ꝙ cum ea cita illa afflictio remoueť: ⁊ mã reumatis est subtilis: ⁊ aquosa ⁊ pungitiua taliter ꝙ aliquãdo causat titillationem intus in narib⁹: ⁊ aduenit ei sitis: ⁊ aliquãdo facies eius citrinescit: ⁊ aliquãdo sapor ructus est salsus. multũ acuiť ista mã cũ aquilone capite existẽte discoopto: ⁊ in principio est nimia in mã eius aquositas: sꝫ in postremũ materia ingrossať: ⁊ accidit ei aliquãdo ꝙ multuꝫ cogať expellere ꝙ expuit paucum sanguinis subrubei: ⁊ in tꝑe paroxismi corpus aliquãdo denigrať: ⁊ eius effigies paꝝ imutať: ⁊ ad hec oia sequiť motus anhelitus cõstrictio: ita ꝙ cũ maxima difficultate iacere nõ põt in lectica nisi sedendo. Sed ista talis ⁊ tanta afflictio nõ in omni paroxismo accidit: positio siue situs corporis ei⁹ est media inter pinguedinẽ ⁊ gracilitateꝫ: ⁊ est etatis annoꝝ. xvij. subtilis: ingeniosus: ⁊ de facili irascibilis: ⁊ aliquando in tꝑe paroxismi euomit id qd̃ comedit in eadeꝫ qualitate ⁊ quãtitate sicut comedit: tunc temporis vrina est tenuissima: sed elapso accidente statiꝫ vrina redit vt pri⁹ erat: que quidem est citrina cum sua laudabili hypostasi: hec oia causant constrictionem in vijs anhelitus ⁊ pectoris: ita ꝙ pulmonis canna sonat: ⁊ cum difficultate inspirat ⁊ respirat similiter. Circa hec tota medici versať intẽtio siue consideratio: sciat etiam ꝙ pro maiori parte pulsus eius excedit temperamentũ: ⁊ semper est in motu: ita ad litteram recepi in scriptis.

¶ Ex his ergo cõprehendo hunc adolescenteꝫ esse asmaticum: ⁊ materiã asmatis esse a capite pulmoni ⁊ pectori cõmunicatam: ⁊ materiã eẽ mixtam ex flegmatibus diuersis ⁊ cholera. Naꝫ flegma aquosum subtile ⁊ grossuꝫ viscosum mucilaginosuꝫ ⁊ salsum sunt ibi manifeste.

¶ Rubedo aũt tam oculoꝝ q̃ꝫ faciei: etsi videanť significare abũdantiã sanguinis: tñ in isto pñt esse vt in multis alijs asmaticis ꝑꝑ anhelandi difficultatem. ¶ Quod v̊o inter cetera est valde timẽduꝫ est illud sputũ sanguinis: nam vbi esset ex pulmone est magnũ periculuꝫ de ptisi.

¶ Sciuissem aũt libenter tempus ꝑoxismoꝝ vtrum sit diuturnuꝫ: aut paucoꝝ dieꝝ. ⁊ in quo tẽpore anni magis: sciłꝫ estate vel hyeme: ⁊ audiuisseꝫ libẽter de cõpositiõe iuuenis vtrũ pectus habeat strictum: ⁊ gracile: ⁊ collum longum: ⁊ eleuatos humeros: ⁊ vtrũ sit albaꝝ carniũ in rubeũ tendentiuꝫ: ⁊ quãdo primo inceperit an a ꝑ̃ncipio natiuitatis an a quoto anno: ⁊ quomodo appetit tẽpore paroxismi: ⁊ q̃ũo respõdet vẽter: ⁊ q̃ũo dormit: sꝫ nõ est hic aliquis qui me possit informare.

¶ Incipiã cũ dei adiutorio. Et ꝑ̇mo ponã regimẽ non naturaliũ taꝫ in paroxismo q̃ꝫ extra. Scd̃o vsuꝫ mediciaꝝ predicẽdo hãc egritudineꝫ esse difficillime cure: ⁊ in isto manifestari spãlr̃ periculuꝫ ptisis. ¶ Et pro maiori facilitate ponã ꝑ̇mo totũ regimen seruãdum actu existente paroxismo ⁊ vsum medicinaꝝ. scd̃o idem faciã de regi-

mine preseruatiuo puro qñ nõ est in ꝑoxismo: ⁊ vsu me/
dicinaꝝ: ⁊ chirugie ad ꝓhibendũ redditum.

In tempore ꝑoxismi oꝫ ꝙ aer sue habitationis
sit calidus ⁊ siccus: ⁊ si nõ eẽ febris
sit calidus manifeste: lꝫ nõ multum. Si vo febres essent
sufficit minor caliditas: ⁊ sit sine vẽto: ⁊ subtilis liber cla
rus: ⁊ nõ teneat̃ in loco ita clauso vt videat̃ inde difficul
tari in anhelitu: ⁊ caueat ab aere frigido nebuloso grosso
⁊ humido ꝓpe paludes: aut fluuia vel sub terra: aut ter/
ritorio: imo sit lectica sua in camera inter duo solaria ad
orientẽ hñs apturas: ⁊ vitet fumũ ⁊ puluerẽ: ⁊ fetorem: ⁊
radios solis: aut lune super caput: presertim ꝑ fenestram
intrantẽ: ⁊ nõ vadat discalciatus: imo nõ ꝑmittat pedes
suos frigefieri. ¶ Caueat a fumo: ⁊ vaporatione mecha/
nica: ita ꝙ prope apothecas taliũ artiũ nõ habitet: fugiat
presertim fumũ plumbi argenti viui.

¶ In tꝑe paroxismi: ⁊ duꝫ sputum est difficile: aut nõ hꝫ
nõ est corpꝰ exercẽdum sed quietãduꝫ. Nã digestio indi
get quiete: ⁊ vtendum est maturãtibꝰ: vt loco suo dicet̃.

¶ In declinatione aũt ꝑoxismi manifesta: ⁊ cũ iam spuit
faciliter exerceat̃ ieiuno stomacho in loco vbi sit aer ta/
lis: vt est dictũ incipiendo a leuissima ambulatione: aut
equitatione in mula vel equo suauiter ambulante: ⁊ gra
datim ascendat ad velocius in eadeꝫ exercitatione: ⁊ tñ
nõ ducat̃ ad lassitudinẽ vl̃ anxietatẽ quoquo mõ: ⁊ loco
exercitij faciat sibi fricari totũ corpus incipiendo a cru/
ribus: ⁊ postea a coxis post spatulas post nates: bracchia
deinde: postea caput: postea pectus: ⁊ cũ ħ pãnis lenibus
calidis. s. supra pectus: ⁊ absqꝫ dolore: sꝫ in cruribus põt
fieri hoc tꝑe fortius: ⁊ cũ pãnis asꝑis: ⁊ qꝛ dixi materiã a
capite cõicare: ideo in principio cõueniũt fricationes fa/
cte cũ pãno leni ad crura ⁊ coxas ⁊ nates vsqꝫ ad mediũ
renũ: ⁊ ꝯtinuet̃ diu. ¶ In fine aũt minorata multuꝫ mã
etiã ad pectus applicari pñt fricationes fortes: ⁊ cũ pãno
aspero ꝑ totũ. In augmẽto aũt ⁊ statu cõueniunt ẽt frica
tiones ꝑrim cũ leui pãno: deinde cũ aspero.

¶ In principio paroxismi minoret somnũ: qñ per ipsum
materie ad pectus ⁊ caput trahunt̃. ¶ Sit aũt somnus
inter diẽ ⁊ noctẽ triũ aut quatuor horaꝝ: ⁊ sit corpore bñ
cooꝑto capite bene eleuato: ⁊ ipse sit sedens qñ dormit:
sustentatus tñ ab omni latere: ita ꝙ nõ ad modum resu/
pinationis sit declinatio: sed lateralis: ⁊ cuꝫ iam materia
cucurrit põt parũper ad somnũ addere: ⁊ sit somnꝰ in no
cte nõ in die. si tantũ dormierit in nocte ꝙ sit sufficiens:
vbi aũt ꝑꝑ difficultatẽ anhelãdi ꝓhibitus eẽt a noctur/
no somno dormiat in die quãtum sufficit. ¶ Et in decli/
natione põt addere ad somnũ parũper: tñ ita ꝙ somnus
sit breuior q̃ꝫ in sanitate. ¶ Et in omni tꝑe nõ sit somnꝰ
statim post cibũ: sed cũ cibus a superioribus ꝑtibus sto/
machi descẽderit: ⁊ sit ad minus tribꝰ horis post assum/
ptioneꝫ cibi somnus eius: ⁊ sit in camera sicci aeris parũ
calida: ⁊ nõ sub radijs solis aut lune.

¶ In hoc tꝑe studeat si põt ꝙ euacuetur venter: vt in tꝑe
sanitatis. s. bis aut ter in die: aut saltẽ semel ꝺꝫ ꝯsuetudi
nem: ⁊ ad hoc ꝯsequẽduꝫ põt vti agitationibꝰ. s. aut sup/
positorio: aut leui clisteri. s. in principio ꝑoxismi. ¶ Cuꝫ
aũt materia est digesta vel quasi põt vti fortibus: vt cli/
steribus acutis: aut rebus sumptis ꝑ os: vt dicã inferius:
⁊ hoc tꝑe nõ comedat res multe quãtitatis replẽtes vẽ/
trem: sed pauce: ⁊ si indiget sit multi nutrimẽti vt vitel/
los ouoꝝ paucos: tñ ⁊ ptisanaꝫ ordei vel alia abstersiua
pauca: de qbꝰ dicaꝫ post cũ loquar de cibo. Neqꝫ q̊ꝫ cibo
aut potu se repleat: ⁊ in ꝺclinatõe studeat ad seductõeꝫ.

¶ Cibus aũt eius in principio ꝑoxismi sit in hora debita
qua in die minus molestat̃: ⁊ ex rebꝰ abstergentibus le/
uiter: ⁊ si virtus cõstat nõ multũ danduꝫ est nutrimen/
tum: ⁊ si videatur rubere facies cuꝫ albis oculoꝝ: aut sa/
por in ore sentiat̃ salsus sit ptisana ordeacea: aut far or/
dei: aut blete cũ lacte amigdalaꝝ dulciuꝫ: aut cũ vitellis
ouoꝝ si deficit virtus: aut cũ ꝯtuso ex pullo nõdum cal/
cante: sed plurimũ virtus nõ oꝫ esse ita debilis: ita ꝙ nõ
possit cũ ptisana: aut farre ꝑtransire: aut bleta cũ mellilo
to: sed panis de quo dicã infra põt sumi infusus in aqua
çucchari: aut aqua mellis: ⁊ breuiter subtiliter ꝺm ꝙ vir
tus tolerat: ⁊ videt̃ presenti medico: ⁊ ꝺm ꝙ morbus in/
dicat̃ diuturnus: aut intensus. ¶ In processu aũt si acci/
dentia difficilia maneant non ingrossent̃ nisi putet̃ ꝑo/
xismũ transire diem. xx. aut virtus nimiũ debilitet̃: ⁊ si
ingrossatio fienda esset nõ quãtitatẽ oꝫ cibi sumere: sed
sumat cibum multũ dantẽ nutrimentũ in parua sua q̃ti
tate: ⁊ hic ordo videt̃ inde retinendus: qꝛ plerũqꝫ in au/
gmento ⁊ statu ipsiꝰ morbi quo ad materie digõnem de
qbꝰ loquar accñtia sunt minꝰ seua q̃ꝫ in ṗncipio. ⁊ iõ ma
gis in isto q̃ꝫ in ṗncipio subtiliet̃. ¶ Et cũ icipit spuere: ⁊
auget̃ libertas spuẽdi põt vti carnibꝰ ꝑdicum fasianoꝝ
iuuenũ paruaꝝ auiũ lepoꝝ caprioloꝝ hedoꝝ lactantiũ:
⁊ sumant̃ ꝑtes macre ex aĩalibꝰ istis iuuenibꝰ: ⁊ medio/
cribus in sua habitudine. Et põt hoc tꝑe vti piscibus pe
trosis squamas habẽtibꝰ: ⁊ paruis: ⁊ meliores sunt assate
q̃ꝫ elixate iste carnes. ¶ Or si venter non respondet: ga
nimiuꝫ fieret stipticus ꝓponat ista fercula carnibꝰ: ⁊ pti/
sana ordei: aut bleta: aut volubili: aut aliquãdo bibat de/
coctionẽ ficuũ siccoꝝ nũero. x. Et carnes tñ sumat assa/
tas nõ multe quãtitatis. Põt vti ouis recẽtibꝰ diei sue: ⁊
sorbilibus: aut ferculo ex ouis nõ suꝑflue coctis: aut bro/
dio caulium: aut brodio cicerũ: ꝙ si ista nõ sufficiunt ad
tenẽdum ventrẽ lubricũ fiat clistere: aut sumat̃ ius gal/
li: aut gra. i. euphorbij in. vi. ℥. ptisane non colate decocti
ꝺm ꝙ describam inferius cum loquar de medicinalibꝰ.

¶ Carnes tñ comedant̃ asse: ⁊ ꝓuideatur de lubricitate
vẽtris his alijs modis. vitent̃ aũt carnes grosse veteres
nimiũ pingues nimiũ humide sicut boũ vaccaꝝ ceruoꝝ
⁊ capraꝝ: ⁊ sicut animaliũ saginatoꝝ: ⁊ pisciũ stagnaliũ:
⁊ magnoꝝ: vel sine squamis. ¶ Vitet caseũ: ⁊ pastillia:
⁊ pultes nõ nominatas ⁊ artocreas: ⁊ oĩa de qbus dicam
in ꝓseruatiuo regimine vitãdis. ¶ Numerus aũt ⁊ vi/
ces comedendi sit semel aut bis: vt cõsueuit in sanitate:
nisi vehemẽtia ꝑoxismi ꝓhiberet ab illo: nam cum illa
summa angustia abstinendum est a cibo: iuxta virtutis
tolerantiã: ⁊ potius q̃ꝫ paꝝ est dandum quater q̃ꝫ multũ
semel. ¶ Potus eiꝰ in principio sit aqua çuccharata: aut
iulep violatuꝫ: aut aqua ordei si adsint signa caliditatis
materie: ⁊ in ꝓcessu qñ iam incipit maturari aqua deco/
ctionis passulaꝝ: ⁊ liquiritie: ⁊ ordei: ⁊ cuꝫ iulep violato:
⁊ quãdo magis manifestat̃ digestio aqua mellis cuꝫ de/
coctione caricarũ ⁊ passulaꝝ ⁊ liquiritie: ⁊ qñ declinat: ⁊
materia paucificata: sit vinũ album subtile hñs aliquid
dulcedinis temperate: ⁊ detur in bona quãtitate sicut in
tꝑe sanitatis. dum aũt comedit tꝑe paroxismi abstineat
quãtuꝫ põt: ⁊ oĩno si põt: deinde. v. horis post cibũ bibat
paꝝ: ⁊ paꝝ post aliud paꝝ sorbillando: ita ꝙ sit totus po
tus paucus nisi in declinatione in qua cõceditur medio/
cris potus. ¶ Sumat in vna mensa q̃ꝫ minorẽ põt cibi
⁊ potus varietatẽ: ⁊ preponat lubricitatẽ vẽtris inducen
dum: ⁊ subtiliãduꝫ grossuꝫ: ⁊ sumant̃ cibi ⁊ potus calidi
actu: aut ad minus nõ intensi frigoris. ¶ Si aũt fructus
vult edere ꝯueniũt ei añ ⁊ post cibũ illi de qbꝰ dicã ĩfra:
sed tñ paꝝ sumat̃ ex eis: ⁊ ita ĩtelligat̃ in saporibꝰ adue/
niẽtis carniũ: ⁊ aromatibꝰ in declinatiõe. Sꝫ ego ibi an/
notabo qbus põt vti in ꝑoxismo cũ dicã de preseruatõe.

¶ Utatur gaudio: ⁊ cum dilectis: ⁊ fiat q̄ nō videat aut audiat aliquid contristans quātum est possibile. Et hoc de regimine in rebus nō nālibus.

Nunc venio ad medicinalia: ⁊ primo vī mihi q̄ in paroxismis in qb⁹ accidit rubor faciei ⁊ oculoꝝ si isti rubores apparēt anteq̄ magis precesserit anhelitus angustia q̄ debeam⁹ credere a tali angustia id accidisse. ¶ Incipiat primo medicus post fecū emissionē: pro qua emissione non opꝫ facere clistere: sed sufficit suppositoriuꝫ a flobothomia de basilica vena: ⁊ extrahat̄ sanguis nō multus: imo debent sufficere. ℥.iij. vel.iiij. ¶ Secūdo ꝓcedat ad digerēduꝫ materiā: ⁊ ideo si sapor sentit̄ salsus sumat aquā ordei in omni potu suo colataꝫ cū syrupo facto ex decoctione iuiubaꝝ: ⁊ viola. ⁊ çuccharo hoc modo. ℞. iuiubaꝝ numero. xxx. violaruꝫ ℥.i. bulliāt iuiube in lib.i. aque clare vsq̄ ad medietatis ꝯsumptōeꝫ. ⁊ in fine addant̄ viole: ⁊ remoueāt̄ ab igne: ⁊ dimittant̄ ita quousq̄ refrigerent̄: ⁊ colent̄: ⁊ addātur çucchari albissimi. ℥.iij. fac syrupuꝫ de quo bibat oī hora qua oꝫ bibere in tali ꝑn⁹ quousq̄ appet humor subtilis ⁊ salsus. ¶ Si aūt non apparet in principio rubedo: sed humor sentitur salsus: ⁊ ipse febrit: ⁊ citrinat̄ color: tunc dimissa flobothomia det̄ syrupus dictus quousq̄ materia ingrosset̄. ¶ Dicēt syrupus est in eodē casu cōueniētior: qui sic fit. ℞. violaꝝ. ℥.i. ordei. ℥.i.ß. iuiubaꝝ numero. xxx. seminis malue: semis altee: semis citonioꝝ. anā. ℥.ß. hec bulliant in lib.i.ß. aque clare vsq̄ ad remanētiaꝫ tertie partis: ⁊ cū. ℥.iij. çucchari albissimi fac syrupū: ⁊ da cū aqua ordei: ⁊ sit quasi totus potus eius hoc mō. ¶ Si vō incipit asma: ⁊ non sentitur sapor salsus: tūc syrupus cōueniens est iste pro digerēda materia: ⁊ facilitāda ad spuēdum in principio. ℞. passulaꝝ enucleataꝝ. ℥.i. ligri. ℥.ij. seminis malue: seminis altee. anā. ʒ.iij. ficuum siccaꝝ numero. x. sebesten numero. xxx. capilloruꝫ veneris. ℥.ß. bulliant in duab⁹ libris aque vsquequo remaneat vna. colet̄ ⁊ cū çuccharo fiat syrupus de quo sumat omni mane. ℥.ij. cū. ℥.ij. decoctionis syrupi: ⁊ in sero tantūdeꝫ duabus horis ante cenam. ¶ Et nota in principio nō debemus dare maturātia fortia sicut syrupus de hyssopo nec alia multū calida: qͬ agitāt materiā: ⁊ nocent subtile resoluēdo. Sed opꝫ q̄ in principio sint incisiua mollificātia ⁊ subtiliantia simul non fortia: sed debilia vt scripsi: ⁊ similis intentionis sunt multi syrupi: sed isti videntur mihi aptiores homini delicato. Sed si hꝫ cupiditatē melius faciēdi addat in p̄dictis syrupis. ℥.ß. fenugreci: ⁊ tantūdeꝫ seminis lini. ¶ Nec in eodē tpe principij tenenda sunt in ore loch quasi ꝯtinue. ℞. carniū dactyloꝝ carniū passulaꝝ mundataꝝ ab arillis. anā. ℥.i. liquiritie munde ⁊ rase ⁊ subtiliter pulueriçate. ℥.iij. mucilaginis semis altee: mucilaginis seminis citonioꝝ. anā. ℥.ß. penidiaꝝ. ℥.ij. confice loch cuꝫ syrupo violato. vnguento isto vtat̄ hoc tpe. pectus bis vel ter inter diem ⁊ nocteꝫ vngendo. ℞. olei de lilio: pinguedis anatis: hyssopi humide. anā. ℥.i. ceraꝝ: fiat vnguētuꝫ ꝓ pectore: quo calido vngat̄ mane ⁊ sero: ⁊ vtor vnguēto satis calido vt v͛tus ad locū ducat̄.

¶ In hoc eodeꝫ tpe vt venter sit lubricus studenduꝫ est: sed nō cum forti medicamine: ideo plures dabo modos.

¶ Optimus igitur ⁊ primus ⁊ qui est ꝯueniēs in principio vsq̄ ad finē est q̄ in mane sumat̄: aut alia hora diei vł noctis. Si in mane eēt cū angustia sumat brodiū siue ius galli decrepiti quātitatis lib.i. ⁊ fiat dictum ius hoc mō. ℞. gallum veterē: imo decrepitū: ⁊ quāto antiquior tāto melior: ⁊ sit gallus rubeus luxuriosus ⁊ audax ⁊ impinguet̄ dando sibi ad comedendū pastillos factos cum melle: ⁊ cū est pinguis fatiget̄ in camera vna die verberando ipꝫ cū parua scutica: ita q̄ in fine nō possit ambulare: ⁊ tūc decolet̄: ⁊ sanguis dimittat̄ egredi: ⁊ euisceretur: ⁊ lauet̄: ⁊ in eo ponant̄ medulle carthami. ℥.iij. polipodij. ℥.i. salis gēme. ℥.i.ß. thimi hyssopi. anā. ʒ.x. ⁊ ponat̄ ad coquēdū in lib. xx. aque: ⁊ bulliāt vsquequo non sint nisi lib. v. vel circa: ⁊ de hoc brodio sumat pro vice lib.i.

¶ Bonū aūt est q̄ hic vir ꝓuideat h͛re semꝑ gallos veteres in domo: ⁊ impinguatos: vt cuꝫ indiget possit ad libitum vti. Nam hoc brodiū est digestiuū: ⁊ lubricatiuuꝫ ventris: ⁊ facilitat anhelitū: ⁊ ꝯuenit fere omni tpe paroxismi nisi de se venter sit nimiū lubricus. ¶ Si aūt non haberet: ⁊ ꝑmutare velit ad aliud pōt capere in ꝑncipio prandij ferculum factum ex medietate vrticarū: ⁊ quarta parte mercurialis: ⁊ alia quarta parte bletaꝝ cum butyro vel gallina pingui vel pingui capone: aut cum oleo.

¶ Item tertio potest sumere ante prandium ꝑ quartaꝫ partem hore. ℥.i. terbētine clare: aut per se: aut cōmixte cum. ℥.ß. mellis dispumati ⁊ cocti. ¶ Iteꝫ quarto potest vti ptisana ordei nō colata in qua sit coctū gra.i. euphorbij. ¶ Iteꝫ quinto sumat̄ ex thimo sicco. ʒ.ij. cum aqua mellis: aut tantūdeꝫ de hyssopo. ¶ Iteꝫ potest facere clistere lenitiuū ex maluaꝝ ⁊ bletaruꝫ decoctione cum. ℥.i. pulpe cassie ⁊ olei. ℥.iij. salis. ʒ.iij. Sed hoc nō sufficit hora vehemētis angustie. Alij modi ponunt̄ a quibusdam.

¶ Sed ego pono meliores nisi aliqs faceret suppositoria admodū dura vt imponeret vnguētuꝫ ex succo mercurialis. s. ℥.i. butyri. ℥.ß. salis gēme. ʒ.ij. cōfectis simul ad modū vnguenti: de quo cum instrumēto apto. ℥.i. imponatur. ¶ Et ꝯsidera q̄ hic canon de ventre lubrico tenēdo est per totam egritudinē seruandus nisi naturalr̄ per seipsum responderet satis.

¶ Euacuatio auteꝫ ꝓpria humoris peccātis per ventrem in principio. ⁊ dum est angustia nō est fienda nec similr̄ vomitus nisi materia in tantum peccaret multa q̄ esset timor de suffocatione: ⁊ eo casu etiā leuiter agendum est cū pulpa cassie. ℥.i. ⁊ cum decoctione pectorali. Aut si dubitatur de catarri acuitate ꝑꝑ cholerā ꝑceptā in salsedine flegmatis: ⁊ pruritu ꝑtium per quas transit tunc euacuet̄ cum. ℥.i.ß. mãne electe. ⁊ ʒ.i. trociscoꝝ de violis: qui sic fiūt. ℞. violaꝝ. ℥.i. turbith. ʒ.vi. succi ligri. mãne. anā. ʒ.iij. ꝯfice simul si viole sunt recētes pistādo: si aūt sicce cō ice cum aqua dissolutionis dragagāti. ¶ In alijs aūt casibus in principio nō fiat euacuatio ꝑ ventrem de materia propria. ¶ In principio etiā confert administrare omni mane. ʒ.ij. pulmonis vulpis sicci cū. ℥.iij. aque mellis est conueniens.

¶ Accedente morbo ad augmentū: qͬ mā incipiat esse digesta manifeste tunc possum secure dare digerentia fortia: ⁊ ideo sumat in mane omni die hunc syrupuꝫ. ℞. sy. de ligri. ℥.i.ß. sy. de hyssopo. ℥.ß. distēperent̄ cū decoctiōe capilloꝝ veneris iuiubaꝝ sebesten ficuū siccaꝝ passularum ⁊ ligr. ⁊ sumat̄ bis in die semper ad minus duabus horis ante comestionē: ⁊ similis intentionis est syrupus de hyssopo. sed est fortior: ⁊ similr̄ syrupus ð prassio: ⁊ est in declinatione morbi magis placens. ¶ In ore aūt hoc tempore teneat loch de pino: fere continue autē loch qð dicit̄ loch bonum: cuius ista est descriptio. ℞. dragagāti ℥.ß. pineaꝝ mundataꝝ. ℥.i.ß. piperis. ʒ.i. rob vue mature aut mellis: passulaꝝ. ℥.i. cōfice loch. ¶ Similiter potest sumere mane ⁊ sero. ℥.ß. diatris salomonis: ⁊ semper cuꝫ suo loch pōt addi quarta pars eius de pulmone vulpis.

¶ Pectus aūt iungēdus est mane ⁊ sero cū h̄ vnguēto. ℞. olei ireos olei de lilio. anā. ℥.i. pinguedis anseris pinguedinis vulpis hyssopi humide. anā. ℥.ß. radicis ireos. ʒ.i. aristologie rotunde. ʒ.ij.ß. cere q̄ntū sufficit: fac vnguentum.

¶ Clisteria que isto tpe cõueniūt sunt acutiora prioribus hoc mõ. ℞. centauree minoris. ℥. ß. agarici. ʒ. ij. polipodij carthami. aā. ʒ. iij. ficuū siccarū. ʒ. x. succi blete lib. i. bulliant cū aqua colature furfuris vsq3 ad ꝯsumptionē medietatis: τ ex hoc sumat̃ lib. i. olei ruthacei. ℥. iij. ieralogodion. ʒ. ij. ierepigre Nicolai. ℥. i. salis qd̓ suffic̃. ¶ Or si cū digõne sputi sit ēt minor angustia spūs pōt sumere solutiuū: q2 ꝑpter flegmatis difformitatē imaginandum est aliquā ptē esse digestā: esset ergo tale. ℞. pulpe cassie. ℥. ß. agarici albi leuis: τ nõ lignosi. ʒ. i. salis gēme. ℈. i. infundatur agaricus in oxymelle: τ in decoctione pectorali totum distemperet̃: τ sumat̃ ante diem duabus horis: τ superdormiat: q᷑ si in potu nõ vult pharmacū sumat pillulaꝝ d̓ agarico. ʒ. i. τ. ℈. i. si tñ nõ vī multa mā: melius est expectare digõnis cõplemētum. ¶ In hoc augmēti tpe si qñ paꝝ molestat̃ bonū est vomere post comestionē. ℥. i. aque decoctõis radicū raffani: aut post potū aque decoctionis raffani cū aceto vel oxymellis cõpositi. ʒ. ij.

¶ Sed cū sunt matura sputamina det̃ in mane syrupus iste. ℞. oxymellis sql. ℥. i. syru. d̓ hyssopo. ℥. ß. cū decoctõe asse calamēti prassij. aā. M. i. sebesten iuiubaꝝ. aā. xv. nūero bulliant in lib. i. ß. aque vsq3 ad medietatis ꝯsumptionē. τ. ℥. iij. istius decoctionis distemperet̃ syrupus.

¶ Loch aūt tunc ꝑportionatū ad tenēdu3 in ore est loch sanum τ expertum: τ si pōt fieri cõmisceant̃ cum eo ad quālibet. ℥. ʒ. ij. pulmonis vulpis sicci τ pulueriçati: aut detur sibi loch de pupone. ¶ Hoc tpe purgādus non tm̄ semel: sed vsq3 ad materie eradicatione3 in plurib9 vicibus: sumat igitur q̄3primu3 pausat a fortibus accñtibus sputis maturis exñtib9 has pillulas: si tñ virtus ꝯsentit. ℞. pillꝛaꝝ de agarico. ʒ. i. pillulaꝝ cochiaꝝ Almāsoris. ʒ. ß. ꝯfice pillꝛa3: τ sumat̃ vice vna: τ supdormiat hora vna: post nõ dormiat: s3 stet in camera obscura: τ caueat a frigore pro tota die: τ sex horis post assumptas pillulas bibat aquā ordei. ß. ʒ. v. cu3. ℥. i. çucchari. Septima aūt hora accipiat̃ prādiū: τ in die post assumptõe3 pharmaci ꝑsertim postq3 semel purgat9 est sumat. ʒ. i. tyriace: τ post illā stet ieiun9 horis. viij. ¶ De qnque in qnque diebus purget̃ vsquequo manifeste declinet morbus: iteꝝ tñ nõ dimittat qn sumat loch mõ dicto in mane syrupū qui difficilis est stuporis ꝯsumptio sumat cū h̓ loch sano: τ expto loch de sqlla simul: τ q2 loch de squilla est vehemēter amarū: sumat in compositione hoc modo. ℞. loch sani: τ experti: loch de pulmone vulpis. aā. ℥. ij. loch de sqlla. ℥. i.

¶ Descriptio aūt loch d̓ pulmone vulpis est ista. ℞. pulmonis vulpis sicci: succi ligritie capilloꝝ veneris semis feniculi. aā. ℥. i. ꝯfice cū çucchāro cocto in aq̄: aut cu3 rob vue τ cõuenit inunctio pectoris cu3 vnguento descripto in tpe augmenti. ¶ Hoc status tpe cõuenit vomitus cū raffano: vt supra dicit̃: aut hoc modo. ℞. radicu3 raffani ℥. i. impĩmat̃ in ea fustis ellebori albi p totū: τ dimittatur hoc mõ die τ nocte: τ postea extrahat̃ τ comedat̃ raffan9 ille: τ post horā vomat: aut raffanus bulliat in aq̄ vnciaꝝ decem quousq3 remaneāt vncie qnque: τ colent̃ τ addatur oxymellis cõpositi. ℥. iij. bibat tepide: τ post mediam hora3 vomat. Intelligat̃ tñ q᷑ vomat nisi pectoris habitudo sit longa cū humeris eleuatis. na3 hoc exñte nõ vomat pp timore3 fracture vene pulmonis: τ vomitus iste fiat semel in septimana: postq3 aūt vomerit qescat duabus horis: τ post comedat nõ multum.

¶ Et cu3 egritudo declinat si sufficit regimē qd̓ fit in statu bñ est: sin aūt trāseūdū est ad ea que exiccant pulmonem: τ ad emplastra super pectus: que ego statim scribā. ¶ Et ꝯuenit etiā sumptio huius ꝯfectiõis in declinatione maxime: l3 in statu ꝯueniat. ℞. ficuum citrinaꝝ. ʒ. x. dactyloꝝ pinguiu3: seminis apij: semis feniculi: capilloꝝ veneris ligritie hyssopi prassij. aā. ʒ. v. coquāt̃ ista in lib. iij. aque lento igne quousq3 veniant ad vnā: τ colet̃: τ cū ista distēperet̃ ꝯfectio quā nunc describā. ℞. succi liquiritie hyssopi capilloꝝ veneris. aā. ʒ. v. cordumeni pipis amigd̓. amaraꝝ: aristologie rotūde semis vrtice. aā. ʒ. v. pulmonis vulpis sicci. ʒ. i. mellis dispumati. ℥. ix. fiat electuariū: de quo sumat in mane τ in sero. ℥. iij. cu3 lib. ß. dicte decoctõis. na3 mirabiliter pulmonē purgat: τ spuere facit. ¶ Or si ad sputa ꝯsumenda hoc nõ sufficeret purget̃ iteꝝ in declinatione cū pillulis cochijs: τ de agarico. aā. ℈. ij. aut. vij. ꝭm virtutis tolerantiā. ¶ Et si ista non sufficiant vtat̃ istis exiccatiuis. primo exterius ponēdo post fortes fricationes hoc emplastrū rubificantis super pectus cū pāno aspero. ℞. salis lib. i. vini albi qd̓ sufficit: τ inuicē in mortario ꝯficiant̃ ad modū vnguēti vel emplastri: τ supponatur. ¶ Ex fortib9 tñ exiccatiuis extra applicādis est cauteriū super medio pectoris qd̓ diu teneat̃ apertū: sed hoc mihi nullo modo videt̃ in hoc delicato faciēdum. ¶ Interius aūt pōt sumere fumigiu3 h̓ mõ. ℞. aristologie rotūde: myrre: τ storacis: thuris. aā. ʒ. ß. arsenici rubei. ʒ. v. tere τ ꝯfice cū butyro vaccino: τ fac formas similes auellanis: τ ponat̃ vna pro vice sup carbones accensos: τ fumus p embotū sumat̃ ieiuno stõcho p os absq3 timore: est. n. exptū veꝝ i exiccādo pulmonē. ¶ Neq3 tñ hic dimittat̃ ventris lenificatio vt supra dī.

¶ Or si hec non sufficiūt: q2 caput catarriçat sumat studiū in exiccādo caput fricādo in mane τ in lauaturis capitis ponēdo sticados arabici sene. aā. ℥. ß. assari. ℥. vi. lauri. M. i. τ portādo in manu nigellā torrefactā: τ pulueriçatā: τ in syndone positā: τ h̓ quasi ꝯtinue: s3 de hoc magis infra: nõ dimittat̃ ēt hoc tpe vētris lenificatio: τ hec de parte ptinēte ad faciētia in paroxismo.

In hora aūt in qua quiescit a poxismo singul̃e est adhibendum pmo in regimine: deinde in vsu medicinaꝝ. ¶ Nam si in pmutatione vite: aut in pmutatione etatis nõ accidat iuuamentū raro sperādum est de salute huius passionis. regimen ergo primo ponat̃ τ breue propter ista.

¶ Aer d3 eē siccus in caliditate τ frigiditate tēperatus: τ d3 cauere ab oībus que dixi in caplo de aere supra.

¶ Omni die est exercitādus maxime in mane post emissionē supfluitatum prime digõnis τ secūde in loco sicci aeris: τ si pluuia: auster: aut alius vētus dñaretur: aut nebula faciat exercitiū in domo vbi aer sit siccus artificialiter: τ incipiat̃ exercitiū primo a leui: τ paulati3 diu durando d̓ueniat ad forte: τ clamādo: τ voces fortes in fine faciendo: τ post paꝝ versus exercitiū leue: τ veniat paulatim nõ subito ex forti motu ad quietē: id tñ qd̓ dicit̃ d̓ voce exaltanda intelligit̃ nisi dubitet̃ de cõpositione ex vene fractura. ¶ Eo. n. casu exercitāda sunt inferiora: τ pectus nõ ita fortib9 exercitijs: imo cauēdu3 esset ab eis τ a leuatiõe ponderū τ nimia extorsione pectoris: τ loco exercitij vtēdū eēt fricationib9 in toto corpe: τ tandē in pectore τ capite: que fricatões fieri debēt qñ pp aliqua3 dispõne3 ab exercitio impediret̃. ¶ Sumpto aūt cibo: aut quiescat: aut motus sint leues.

¶ Somnus eius hoc tpe sit in nocte: τ nõ in die: τ sit in camera aeris sicci tempati in calore: τ sit capite bene eleuato: τ ipso bene cooperto. primo sup dextro latere: deinde post duas horas vel circa sup sinistro: τ nõ resupino: aut supine: τ sit sex horaꝝ in die naturali: τ si pur in die dormire d3 min9 malū eēt in mane añ tertias: sed post prandium nullo mõ dormiat: q᷑ si ꝯsuet9 fuerit paulati3 hāc ꝯsuetudinē dimittat: τ illud tēp9 in aliquo ludo honesto

τ delectabili

⁊ delectabili ponat.⁊ incipiat somnus eius trib⁹ horis ad minus post assumptum cibum.

❡ Cibi sui sint isti:panis ex optimo frumento collecto ex sana segete:⁊ cui nõ aduenit nocumentũ putredinis aut supcalefactiõis.⁊ sit pistus bñ fermẽtatus:sufficiẽter co/ct⁹:⁊ ad oẽm librã paste dũ panis ↄficiꝛ addanꝛ.ʒ.ij.pul/ueris qui sic fit.℞.anisorũ feniculi.añ.ʒ.ß.masticis.ʒ.i. fac puluerẽ:⁊ sit panis iter ꝑmam ⁊ quartã diem:⁊ nõ co medaꝛ calidus:⁊ sit mũdus ab exteriori cortice.Caueat azimus ⁊ nõ coctus ⁊ durus ⁊ fumãs ex furno ⁊ de alijs granis a frumẽto:maxime cui lolium eẽt cõmixtum.

❡ Carnes ↄueniẽtes pro pte scriptas.s.paucaꝝ supfluita/tũ subtilis nutrimẽti cõplonis ꝓpe tẽperam ẽtũ.ita ꝙ cõ ueniũt ꝑdices carnes fasianoꝝ iuuenũ pulloꝝ ⁊ pullarũ mediocriter pinguiũ nõdum calcãtiũ aut oua facientiũ alaudaꝝ frãguelloꝝ:paruaꝝ auiũ mõtanaꝝ. ❡ Et ↄue niũt carnes hedoꝝ capoloꝝ lepoꝝ ⁊ caro vulpis ⁊ ericij cãpestris:⁊ ꝑcipue istoꝝ pulmones ⁊ carnes colũborũ ⁊ turturũ volare incipiẽtiũ nõ duroꝝ.⁊ fugiat carnes bo/uinas ⁊ pecudinas:sed tolerari posset caro castrati anna/lis:sed agnoꝝ carnes vitet ⁊ porcoꝝ ⁊ auium degẽtiũ in aqs:sicut anserũ anatũ ⁊ silia. ❡ Et vitenꝛ iteriora capi ta ⁊ colla aĩaliũ exceptis pulmonib⁹ vulpis ⁊ ericij.Et vi tenꝛ ea que sunt multum vnctuosa ⁊ pinguia ⁊ viscosa:⁊ sanguis ⁊ caseus ⁊ lac. ❡ Et ↄdianꝛ cibi sui in qb⁹ poniꝛ aliq̃ pinguedo ex pinguedine leporis ⁊ caprioli ⁊ vulpis ꝑcipue.⁊ sumat ex aĩalib⁹ ꝑdictis ptes macras . Et vitet oua dura ⁊ albumina eoꝝ:⁊ põt vti vitellis sorbilibus.

❡ Pisces vitet oẽs ⁊ precipue magnos ⁊ stagnales ⁊ sine squamis vt sunt anguille murene lãprede:ita ꝙ min⁹no ceꝛ a paruis de libero mari iuxta scopulos habitãtib⁹:si/cut sunt talie:⁊ a paruis ex fluuijs petrosis ⁊ bñtib⁹ squa mas ⁊ ꝑparati ⁊ cocti cũ vino ⁊ aromatib⁹:aut cũ aqua ⁊ agresta ⁊ aromatib⁹. ❡ Legumina oĩa:⁊ oĩa grana in/flatiua sicut sunt fabe faseoli corpa ciceruꝫ ⁊ silia vitet ⁊ silr frumẽtum coctũ ⁊ pastillia oĩa:⁊ artocleas ⁊ põt vti farre ⁊ ordeo in ferculis tam in farina q̃ in ↄfractis:⁊ vi tet risum:sed põt vti brodio ciceꝝ ⁊ coquere carnes cũ eis. Ex olerib⁹ põt vti hyssopo thimo origano nasturcio calamẽto maiorana saluia serpillo petrosilio raffano vr/tica borragine sparagis sinapi blitis anheto.s; ꝑcipue thi/mus ⁊ hyssopus sunt ↄueniẽtes omni modo calefaciẽdo pulmonẽ:⁊ ipm a grossis humoribus expurgando:ita ꝙ istaꝝ herbaꝝ puluis cum pipe põt poni in ferculo ⁊ põt illo vti cũ aq̃ mellis in mane ad q̃titatẽ.ʒ.i.vel vsq; ad duas q̃nq;:⁊ laxat vẽtreꝫ purgãdo pect⁹ab illis humori/bus. ❡ Acria aũt vitet:vt cepe porros alliũ.sed aliq̃ ↄce/dũt porrũ cũ mella ⁊ alliũ coctũ:⁊ vitet in cibo caules: lꝫ brodiũ eaꝝ sit satis ↄueniẽs.vitet etiã lactucã cucurbi tas citrullos cucumeres ⁊ melones ⁊ melõgenas.s; cap/pares sumere est vtilimũ ante prãdiũ ⁊ ante cenã cũ rob vue dulcis. ❡ Ex fructib⁹ fugiat oẽs humidos:exceptis ficubus bñ maturis:ita ꝙ vue cerasa pruna pira poma persica ⁊ silia.vuas tñ passas ⁊ recẽtes valde maturas:⁊ que tam diu steterint collecte ꝙ aquosuꝫ indigestũ sepa ratũ est ab eis põt sumere.Vitet ẽt fruct⁹stipticos ⁊ pon ticos ⁊ nespilla ⁊ sorbas ⁊ acetosa põt vti.imo ↄueniunt amigdale dulces:grana pini:⁊ iuiube ⁊ sebesten:⁊ põt su mere fisticos.Ex aromatib⁹ ↄueniũt piper çinçiber ma/cis crocus nõ sumẽdo nimiũ.⁊ nisi patiaꝛ capitis dolorẽ ⁊ cinnamomũ ⁊ fere oĩbus bñ redolẽtib⁹ põt vti:nisi vi/deaꝛ caput graue.⁊ in vsu moderato iuuabiꝛ.Et põt vti granis feniculi ⁊ anisi:⁊ post cenã coriãdro bñ masticato ⁊ ꝑparato.salsa põt facere ex amigdalis ⁊ cinamomo et passulis ⁊ gariofilis ⁊ pipe ⁊ croco cõmixtis oĩb⁹vel qui/busdã:addẽdo parũ succi lymonũ aut citrãguloꝝ pp sa/porem:sed nõ multũ de talibus acetosis ponẽdo.

❡ Nõ sumat in eadẽ mẽsa cibarioꝝ multitudinẽ:sed sit ↄtẽtus vna ciboꝝ manerie aut q̃paucissimis põt.⁊ si va ria cibaria sumat ꝑponat lubricantia ⁊ subtilia grossis ⁊ duris.Et sumat in hyeme calida cibaria ⁊ in estate nõ ni miũ frigida quoquo modo. ❡ Carnes sumat assatas nõ elixas nec suffocatas sub tegulis in patellis.

❡ Potus eius in tpe quietis vt puto melior eẽt aqua mel lis q̃ vinuꝫ:q² caput eius videꝛ quasi ↄtinue catarriçare debere.⁊ si vinũ bibit sit clarũ aureũ dulcedini attinẽs: ⁊ ↄueniẽter tẽperatuꝫ cum aqua:melior est sibi aqua ci/sterne aut fluuij liberũ exitũ bñtis ⁊ currẽtis absq; odo/re ⁊ clara ⁊ sapore grosse aut limose.⁊ putealis ⁊ stagna/lis ⁊ turbulẽte.⁊ de minera dimittantur.

❡ Nunq̃ vna vice dꝫ ad satietatẽ comedẽ:imo semp re/linquat aliqua famis vestigia siue religas ⁊ q̃n verã pa/tiꝛ famem non tardeꝛ in cibãdo nec comedat nisi plane sentiat vẽtrem esse vacuũ:saltem quo ad superiora.

❡ Et studeat omni die saltẽ semel hr̃e vẽtris bñficium.

❡ Caueat a tristitia ⁊ cogitatione ira ⁊ timore ⁊ a vene/reis:⁊ vtaꝛ tẽperato gaudio:⁊ hoc de regimine.

Sed veniendo ad medicinalia ↄstat ꝙ intẽtio dꝫ eẽ ꝓhibitio ↄgregatiõis ma terie in pulmone que a capite currit illuc.et ideo intẽtio dꝫ eẽ in capitis ↄfortatione ⁊ ꝓhibitione in gñatione ca/tarrose materie in ↄfortatione pulmonis vt nõ recipiat aut saltẽ receptã exterminet anteq̃ ad asma faciẽdũ sit sufficiẽs ⁊ ꝑter materie generate iam ⁊ que sepe gñabiꝛ euacuationem ante aduẽtum paroxismi.

❡ Propter p̃ᵐ videꝛ mihi ꝙ omni mane post eũonẽ sup/fluitatũ ⁊ post exercitiũ faciat cũ pãnis calidis calefieri ⁊ ↄfortari caput:aut cũ sacco milij calefacto fomẽtari.

❡ Scdõ ꝙ si est ibi aliqđ balneũ sulfureũ mittaꝛ illuc ad recipiẽdũ aquã sup cõmissurã coronalẽ calidã ab al/to cadẽtem ad moduꝫ embroce:⁊ moreꝛ pluribus horis.

❡ Tertio ꝙ portet tpib⁹ frigidis ⁊ tẽpatis hũc sacculũ. ℞.gariofil.ʒ.iij.folij macis:nucis muscate.añ.ʒ.i.stica/dos arabici calamẽti corticũ citri.añ.ʒ.ij.mẽthe.ʒ.i.pistẽ tur ⁊ fiat puluis ⁊ fac sacculũ in syndone rubea sup pteꝫ anteriorẽ capitis. ❡ Quarto videꝛ mihi ꝙ vtaꝛ q̃si ↄti/nue odoramẽtis nigelle torrefacte ⁊ pulueriçate.ʒ.ij.ligẽ tur in pãno subtili ad moduꝫ descripti a Meꝛ.in cap̃ de catarro ad catarruꝫ frigidũ. ❡ Quinto nõ sufficiẽtibus alijs inungaꝛ caput totũ ꝑus abrasuꝫ factis ꝑmo purga/tionib⁹mane ⁊ sero leuiter fricãdo:ita vt oleũ imbibaꝛ. ℞.spice gariofil.añ.ʒ.i.staphisagrie rubee.añ.ʒ.ij.masti cis.ʒ.ij.piretri.ʒ.iij.euphorbij.ʒ.ij.storacis liquide.ʒ.i.gi/psi.ʒ.i.baccarũ lauri.ʒ.i.olei laurini lib.ß.sambuci.ʒ.i.ca pita allij numero.x.vini cocti lib.x.terãtur oĩa : excepto euphorbio mastice ⁊ gipso:⁊ bulliãt cũ dicto vino in va/se scdõ vsq; ad medietatẽ ↄsumptionẽ coleꝛ:⁊ colature addaꝛ euphorbiũ mastix ⁊ gipsum:⁊ ita ponatur in vase secũdo ad bulliẽduꝫ vsq; ad ↄsumptionẽ vini:⁊ pone in vase vitreato.ꝙ scdõ videꝛ mihi ꝙ debet vti pulmone vulpis:cuius descriptio ꝑcessit. ❡ Cõfert etiã vt sum ex/pertus visus huius electuarij.℞.succi marubij:aristolo/gie lõge ⁊ rotũdẽ:radicis ireos.añ.ʒ.ß.succi eupatorij:suc ci myrtilloꝝ camedreos camepitheos.añ.ʒ.i.spatule fe/tide.ʒ.ij.carpobalsami:ligni aloes.añ.ʒ.i.⁊.ß.pulueriçen/tur ⁊ fac electuariũ cum syrupo qui sic fit.℞.myrre gar. cinamomi cardamomi.añ.ʒ.i.liga in pãno ⁊ pone in lib. i.aque die ⁊ nocte.postea cola ⁊ adde lib.i.mellis et bul/liãt ad ignẽ dispumãdo quousq; habeat formã syrupi:⁊ cũ eo fac eliũ . Debet aũt vti isto electuario fere omni

mane sumendo.ʒ.ij.vel.ij.cum aqua mellis.¶ Confert etiā vsus çinçiberis cōditi ⁊ alipte muscate descriptione Nicolai.¶ Et in tꝑibus autūni veris ⁊ hyemis vsus tyriace magne in septimana semel: ⁊ sumatᷣ stomacho ieiuno.ʒ.i.cum.℥.ij.aque mellis.⁊ post ipsam ieiunet septē horis ad minus.⁊ ista nō dimittantᷣ oīno.¶ Cōfert acetū squilliticū sumēdo omni mēse qnque diebꝰ vno post aliū.pª die.ʒ.i.in aurora.2° duas.3° tres.4° quatuor.in 5° adhuc.ʒ.iij.¶ Cōfert diaprassiū ⁊ diatriōpipereon mytridatum ⁊ vsus enule in mane comedēdo ex ea sola aut in ouis aut in ferculo.¶ In estate aūt sumat.ʒ.i.⁊.ß.boli armeni cū.℥.iij.vini albi subtilis:⁊ hoc sepe qm̄ in isto casu est forte valde:necnon esset si omni die faceret.¶ Carnes etiā bubonis comeste a ꝓꝓetate ꝯferūt ⁊ brodiū eaꝝ.¶ Jus galli antiq modo supradicto macis marubium in vino cocta.¶ Et sandaraca cum sumitᷣ de ea ℈.ß.in mane deglutiēdo grana eiꝰ ⁊ rosata nouella Nicolai hyssopus paucedanū ⁊ pastinache.s.vinū ꝺcoctiōis eius ⁊ rutha est cōueniens.⁊ debet quandoq vti vna re istarū:quādoq alia permutādo:⁊ nō stādo vltra decem dies pro vice super vna earum.

¶ Quātū ad scđam intētionē que est eūatio videtᷣ mihi hic ordo seruādus.ꝑmo ꝙ medicus qui est ꝑsens cōsideret ꝯsueta tēpora iterpolationū suaꝝ:⁊ si fuerit iter duos menses cōiter:aut quatuor semel: aut magis in hyeme: aut magis in estate ⁊ semꝑ ante tēpus quo dubitatᷣ de paroxismo per octo vel.x.vel.xv.dies faciat suū syrupū de hyssopo ⁊ syrupū de prassio ⁊ syrupū de sticados.anā.℥.ß.pro vice cum decoctione thimi hyssopi ficuū siccaꝝ sticados arabici nucis muscate:⁊ sumat hūc syrupum quatuor vicibus.¶ Et illo sumpto purgetᷣ sumēdo has pillulas.℞.pillˀaꝝ cochiarū Almāsoris.ʒ.ß.serapini.℈.ß.pillˀaꝝ de agarico.℈.ij.misce ⁊ fac ipsas.¶ Aut purgetᷣ cum his pillˀis.℞.agarici.ʒ.ij.ireos prassij.anā.℈.i.serapini sarcocolle.anā.℈.iij.cōfice cum rob vini ⁊ sit dosis eaꝝ.℈.i.ß.aut parū minus ꝺm ꝟtutē eius.¶ Videtᷣ mihi 2° quo ad hāc intētionem ꝙ in ꝑncipio Martij si nō fuerit aliud ipediēs ꝙ soluēdus sit sumēdo ꝑus syrupū de hyssopo:aut de prassio:aut de ligri.ꝺm ꝙ videtᷣ ꝑsenti medico cū equali q̄ntitate.syrupi de sticados cū decoctione statim supradicta:⁊ post purgetᷣ sumēdo.ʒ.ij.agarici.⁊.℈.ij.salis gēme.⁊.℈.vi.māne.⁊ totū sit distēperatū cum decoctione pectorali ⁊ bibatᷣ duabus horis ante diem ⁊ suꝑdormiat hora vna:post non dormiat vsq ad cōplemētū opōnis medicine ⁊ tardet cibū:⁊ caueat a frigore.¶ Cōsilˀem purgationē faciat in mēse Octobris si nō fuerit īpediēs ⁊ oīno ante verū frigus hyemis purgetur.¶ Cōfert oī mēse bis saltē vno die post alteꝝ vomere post cibū de rebꝰ salitis ⁊ vnctuosis:aut post potū decoctiōis raffani cū oxymelle:ſ; melius est post prādiū.⁊ in ħ semꝑ bn̄ notetᷣ ꝙ ipe nō sit ptisicus aut ex cōpōne ad ptisim paratꝰ.nā hoc casu oīno dimittēdus est vomitus.¶ Cōfert ꝑterea post gn̄ales purgatōes vt in mane masticare passulas cū piꝑe:aut mastice cū piretro:aut piꝑe emittēdo sputū per mediā horā.¶ Et eodē tꝑe gargarismata ex decoctiōe sinapis cū aceto ⁊ melle.⁊ silˀr caputpurgia trahēdo per nares succū blite aut aquā maiorane.¶ Silˀr sternutatiōes ꝓuocare modis suis sunt cōueniētiores.Oium tn̄ hoꝝ modoꝝ mihi plus placet masticatio ⁊ gargarismus.¶ Ubi aūt per ꝓcessū tꝑis ista nō ꝯtulerint:q2 puto ꝑncipalem dispōnē ex capite puto ꝙ suꝑ ꝑtē anteriorē capitis sit apponēdū rubificatiuū facta purgatione:sicut emplˀm de ficubus ⁊ sinapi inuicē pistatis ⁊ stercore colūbino ꝑsertim syluestriū colūboꝝ: ⁊ cū vesice nate fuerint aperiantᷣ ⁊ diu teneantᷣ apte qm̄ oportet cum vnguento egyptiaco eas manutenendo.

¶ Ultimo ꝯsideret:q2 egritudo est diuturna nec in medicinis ꝯfortatiuis:nec digestiuis māei:nec eūatiuis stādū est ꝯtinue suꝑ vna:ſ; variāde de.x.aut de.xv.diebꝰ: nec est seruādus vnicus modus eūationū:nec silˀis tꝑis iterpositio.imo qn̄q iter vnā eūonem ⁊ aliā dꝫ iterponi tꝑs ampliꝰ qn̄q minus ne ꝟtuti ⁊ nature fiat ꝯsuetudo.⁊ ne īfirmo fiat fastidiū.simul aūt nō opꝫ ipm ꝯculcare cum multitudine nimia remedioꝝ:ſ; fiat iuxta sufficiētiā ⁊ tolerātiā infirmi.¶ Aduertēdo ꝙ in dieta exiccatiua in ꝯfortatiōe capitis ⁊ pectoris ⁊ eūonibus opportunis taꝫ ꝑticularibꝰ per sputū q̄ per vomitū ⁊ secessū multū est ꝯsiderādum:in his fere tota medici dꝫ ꝟsari intētio.⁊ sic sit finis cū laude dei per me Ugonē Senēsem Floreñ.

¶ De sputo sanguinis ex fractura vene in pulmone.

Consilium. XXXIX.

Egregius vir dn̄s Jacobꝰ Bamo hodie sunt nouē dies ꝙ cum luderet ad bracchia ꝓiectus esset in terrā.cum surrexit passus est sputum sanguinis cum leui tussi:⁊ sanguis fuit spumosus clarus calidus in quātitate circa tres vncias:⁊ flobothomatꝰ fuit de vena manus dextre inter anularem ⁊ auricularē quam vocāt saluatellā.⁊ duobus diebus interpositis leuando onera vt iuuaret onerare mulos incidit sputum sanguinis illa die quātitatē duoꝝ bocaliū ⁊ flobothomatꝰ de vena basilica inuenta quiete per duos dies vel circa nihil passus est.Sed postea cum descēderet duas scalas ⁊ reascenderet incidit iterum sputū sanguinis forte triū.℥.⁊ abinde citra nō sum īformatus:⁊ ex istis manifestum est ꝙ hoc est sputū sanguinis ex fractura vene in pulmone.¶ Et ꝓcedam in dādo ꝯsilium ꝺm cōmunē ꝯsuetudinē.Primo ponēdo regimen nō n̄aliū.Secūdo medicinarum dimittendo pronostica.

¶ Caueat habitare in loco siue aere vehemētis caliditatis:aut vehemētis frigiditatis: ⁊ similiter ꝑmanere sub radijs solis ⁊ lune:⁊ caueat ab oibus vētis ⁊ ab aere humido:imo sit locus sue habitationis quietus siccus ⁊ inter calorem ⁊ frigus temperatus.

¶ Non oportet hinc ad.xv.dies exercere corpus eius nec ambulare nisi leuissime.imo hoc tēpore adhereat quieti:⁊ post illud tēpus vtatᷣ in mane exercitio satis lōgo leuis ambulationis vel eqtationis sine agitatione ⁊ interpositis quietibꝰ:sed nullo modo vtatᷣ forti motu:nec clamet nec leuet pōdus:at nec fortiter extēdat mēbra:ꝑsertim partes pectoris ⁊ bracchia.Et inter cetera fugiat laborem post comestionem.

¶ In cibis pro nūc abstineat a carnibus ⁊ ab ouis ⁊ lacte ⁊ victualibꝰ de pasta ⁊ a plurima comestione:⁊ sit ꝯtētus sumere fercula ex ordeo vel riço vel panico vlˀ milio mūdo vel ex lentibus excorticatis eiecta ꝑma aqua: aut ex endiuia vel spinachijs vel lactuca ⁊ boragine.¶ Optimū tn̄ esset si comederet ferculū ex portulaca.⁊ pōt vti hoc tꝑe piscibus de aqua clara ⁊ cācribus de fluuijs vel gābaris decoctis in lacte sine butyro aut in aqua ordei: ⁊ pōt vti fructibꝰ stipticis:sicut sunt granata pira ⁊ citonia ⁊ myrtilli.⁊ loco saporis sumat de agresta non salita vel vino citonioꝝ vel vino granatoꝝ cū pulpa sumach vel myrtilloꝝ cū succo capreoloꝝ vitis.¶ Et caueat ab oibus acutis vt sunt aromata alliū porri cepe ⁊ raffani ⁊ acetum.¶ Et a confectionibus vehementer dulcibus ⁊ amaris:⁊ similem vitam oportet ꝙ obseruet per integrum annum nisi postq̄ perceperit venam cōsolidatā ⁊ firmatā sicut potest esse hinc ad.xv.dies potest vti carnibus sicut sunt carnes perdicum ⁊ minutarū auium ⁊

leporis

leporis ⁊ caprioli ⁊ capreti ⁊ vituli:ꝫ oino nõ sint multũ pingues.⁊ sumat ex eis ꝑtez macrã aut ꝑtẽ neruosam:⁊ põt vti pedibꝰ⁊ rostris porcelloꝝ:⁊ sint iste carnes elixa te cuz fructibꝰ elixatis stipticis:vel cũ agresta recẽti:vel cuz capriolis vitis.⁊ poterit illo tꝑe vti piscibus supradi ctis ⁊ caseo recẽti absqꝫ sale ⁊ lacte de quo sit extractum butyrũ:⁊ maxime lacte capre. ¶ Et in ꝓmis.xv.diebus opꝫ cibũ esse quasi medietas cõsueti cibi:imo in cena dꝫ etiã leuius comedere ⁊ pultez ordei ⁊ lentes sine cortice vel amigdꝰ.nullo modo se replẽdo. Postea aũt paulatim reducatur ad quãtitatem cibi consueti.

¶ Potus eius pro nunc dꝫ esse sine vino puta aqua ordei: aut aqua ferrata cuz syrupo myrtino:aut aq̃ rosꝭ.aut aq̃ decoctiõis rosaꝝ cum eodẽ syrupo vel cum vino grana toꝝ vel cuz vino citonioꝝ:vel si est ei nimis graue absti nere a vino bibat vinũ rubeum stipticũ ꝑmixtũ cuz plu rima aqua ferrata:ita ꝙ sint aque due tertie: ⁊ vini ter tia pars:⁊ non abũdet in multo potu. ¶ Et trãsactis.xv. diebus si viderit ꝯsolidationẽ esse factã vtaꝛ tam vino stiptico:⁊ rubeo ⁊ saltẽ ꝑmixto equaliter cum aqua vsqꝫ ad annũ:⁊ ꝯcedunꝛ post.xv.dies pulli ⁊ castrati:⁊ ꝯcedũ tur fructus stiptici ⁊ citrulli:⁊ cucurbite ⁊ cucumeres:ꝫ non salita ⁊ acuta ⁊ multum aquosa.

¶ Sõno aũt dꝫ vti moderato:ita ꝙ debẽt sibi sufficẽ in die nãli sex hore aut sex cuz dimidia.⁊ nõ dormiat post prãdiũ:⁊ si in nocte nõ dormiuit sufficiẽter:in mane dor miat ante cibuz:⁊ dormiat in camera tẽꝑati aeris:corꝑe mediocriter cooꝑto:ita ꝙ nõ frigeat:⁊ per hꝫ non veniat ad tussim neqꝫ ꝑꝑ calorez sanguis bulliat.⁊ dormiat suꝑ altero laterũ medietate suꝑiori bñ eleuata.⁊ caueat sibi a somno in loco frigido vel humido ⁊ iacẽdo resupine.

¶ Si vo nõ habeat bñficiuz vẽtris faciat sibi fieri cliste ria cõia cum multo oleo ⁊ pauco sale ⁊ cum pulpa cassie sine additione rerum acutarum.

¶ Et omnino caueat sibi a rixa ira perturbatione agita tione mentis ⁊ coitu.

Descẽdendo ad medicinalia opꝫ vsqꝫ ad tres mẽses oĩ mense semel ipm flobo thomare qñqꝫ de vena epatis dextri bracchy:quandoqꝫ de vena sinistra:⁊ flõmia debet esse subtilis vel q̃si me diocris apitione ⁊ extrahaꝛ quãtitas vsqꝫ ad duas.℥.vel tres pro vice ad plus. ¶ Et pro nũc opꝫ purgeꝛ recipien do ꝓmo hũc syrupũ. ℞.syrupi de endiuia lib.ß.syrupi ro sati.℥.iy.aque endiuie:aque plãtaginis. añ.℥.vi.⁊ est pro quatuor vicibus:sumaꝛ in aurora tepidus. ¶ Sũpto sy rupo purgeꝛ cum hac medicina. ℞.reubarbari electi.ʒ. y.spice.℈.i.aque plãtaginis.℥.iiy.distẽpereꝛ ⁊ deꝛ totuz in potu vice vna hora vna ante diem:⁊ suꝑdormiat per horã ⁊ nõ comedat vsqꝫ ad sex horas post assumptionez medicine ⁊ caueat ne vomat:imo si inclinareꝛ ad vomi tum sumat vel de citrãgulo vel diacitoniten:⁊ odoret pa nẽ assuz ĩfusuz in aceto.⁊ silꝛez purgationẽ faciat in autũ no et in vere sequẽti. ¶ Opꝫ aũt ꝙ nũc in sero qñ vadit dormitũ sumat vnum coclear istius electuary. ℞.diaco dion puri lib.i.achacie rubee.hypoqstidos croci myrre balaustiaꝝ.añ.ʒ.i.ramich.ʒ.iiy.pulueriçenꝛ subtilꝛr pul uericãda ⁊ misceãtur cum diacodion:⁊ de hoc electuario sumat in mane tãtũdez qñ surgit a lecto ⁊ in sero duabꝰ horis ante cenã ⁊ dꝫ teneri in ore ⁊ dimitti paulatim glu tiri ꝭm ꝙ dissoluiꝛ. ¶ Et opꝫ toto isto anno:precipue tñ per sex mẽses omni die vtaꝛ bona quãtitate çucchari ro sati recẽtis qd dꝫ facere fieri ipsemet nũc cum bono çuc charo ⁊ cuz rosis rubeis exungulatis.ꝙ si nõ habeat ru beas sumat albas.⁊ põt sumere de eo in mane ⁊ vespere: ita ꝙ in die sumat ad minus.℥.y.⁊ si sumereꝛ vsqꝫ ad.vi.

℥.nõ noceret nõ suꝑabũdãdo in alys cibis. ¶ Et opꝫ ꝙ omni mẽse quatuor diebus vnuz post alium sumat hãc medicinã in aurora. ℞.lapidis emathitis diligẽter triti ⁊ loti.x.vicibus.ʒ.i.distẽperetur cum.℥.iy.aque plãtagi nis ⁊ bibatur hora dicta frigida. et eo mane quo sumit istud nõ oportet sumere diacodion nec aliam medicinã.

¶ Itez sepe vtaꝛ isto electuario. ℞.sanguinis draconis boli armeni terre sigillate coralloꝝ rubeoꝝ adustoꝝ ba laustiaꝝ rosaꝝ lapidis emathitis gũmi arabici masticis thuris minuti seminis plãtaginis coriandri sicci.añ.ʒ.y. syrupi myrtini ⁊ miue sine spẽbus.añ.lib.ß.misce ⁊ fiat in forma electuary. ¶ Nũc aũt inungaꝛ pectꝰin sero qñ vadit dormitũ isto vnguẽto. ℞.olei rosati:olei myrtini: olei citony.añ.℥.i.thuris minuti subtilissime pulueriça ti.ʒ.iy.masticis.ʒ.y.cere parũ ⁊ fac vnguẽtũ.⁊ de hoc in ungaꝛ pectus qñ vadit dormitũ ⁊ mane qñ surgit.⁊ ꝓꝑe si aliqs est in pectore locus in quo sentiat dolorez in illo magis ꝯtinueꝛ inuncto. ¶ Uel si fortius vis facere. ℞. puluerẽ thuris subtilissimi sufficiẽtem quãtitatez ⁊ ꝑmi sce cum albumine oui:ita ꝙ habeat formaz emplastri ⁊ superponaꝛ pectori vel loco doloris.

¶ Si aũt sentiret catarrũ a capite descẽdere ⁊ nõ ꝑcipet salsedinẽ dꝫ post purgationez q̃si omni mane masticare per mediã horã mediũ coclear masticis spuẽdo id qd ve nit ad os:⁊ si caput est frigidũ dꝫ portare sacculũ suꝑ me dietatẽ anteriorẽ capitis capite bñ abraso qui saccus sit de syndone tincto in grana ⁊ ipleaꝛ puluere gariofiloꝝ. sed si sentit in ore salsedinẽ purgeꝛ semel in.xl.diebꝰ su mẽdo pro vice vna hora ante diem tertiã ꝑtẽ descriptio nis totalis decoctionis capilloꝝ veneris positis a Mesꝭ. in dispositõe.7.antidotary.in ꝓ caplo.⁊ ita est descriptio tertie ꝑtis. ℞.capilli vene.recentis.℥.ß.fumiterre lupul li violaꝝ siccarũ.añ.ʒ.y.⁊.℈.y.prune vo numero.xy.co quanꝛ in.xiy.℥.aque cum facilitate quousqꝫ redeat ad.℥. v.⁊ in colatura distẽpera pulpe cassie recentis.℥.i.tama rindoꝝ.ʒ.v.ß.mãne.ʒ.y.ß.reubarbari.ʒ.i.spice.℈.ß.fricẽ tur bene ⁊ teneanꝛ vsqꝫ ad mane:ita vt colenꝛ tũc ⁊ ex primaꝛ ⁊ poteꝛ tota calida.⁊ in isto casu salsedinis diligẽ ter foret abstinẽduz a vino ⁊ potãda aqua ordei decocta cum pauco çuccharo vel pauco melle loco vini:⁊ dꝫ tene ri in ore etiã si nõ haberet sputũ sanguinis tam in nocte q̃ꝫ in die sepe aliqd de dragaganto aut loch de papauere aut diacodion purum:⁊ ista videnꝛ mihi sufficere.

¶ De tussi catarrali ꝑparatio ad ptisim. Cõsiliũ. XL.

Dispositio huius viri egregy ꝭ Joan nis de Spoleto:annorũ fe re.xxxvi.est tussis catarralis ex qua ꝑparatꝰ est ad ptisim.nam qꝛ pectus habet strictuz ⁊ lõgum colluz ⁊ cum flegmate a capite descẽ dẽte multa ꝑmiscetur pars subtilis ⁊ salsa cuz parte alia grossa viscosa.ideo penetrat faciliter in vias pulmonis ⁊ coartaꝛ ⁊ diu moratur ꝓpter exitus difficultatem ⁊ quã dã recipit maneriem putredinis.vnde ad fundũ descen dit multotiẽs eius notabilis pars:sed qꝛ sine febre est pe nitus:nec putredo odore ꝑcipiꝛ in sputo cum suꝑ carbo nes ꝓyciꝛ nec est multũ preternãliter macrefactus:ideo putamus nõ esse factũ vlcus in pulmone. ¶ Cõsiderata gñali cõplone difformi in suis mẽbris cum calido epate frigido capite ⁊ stomacho ⁊ macilẽtia nãli ⁊ tussi ⁊ catar ro ⁊ modo cõpositiõis pectoris ⁊ colli ⁊ capitis debilita te in recipiẽdo fumos videtur nobis cuz hoc debere vti regimine ꝑseruatiuo a futuro malo ⁊ curatiuo presentis dispositionis:quod statim scribam.

¶ Sit aer sue habitationis clarus siccus euentatus tem peramẽto in caliditate ⁊ frigiditate vicinus:⁊ caueat ab

aere humido nebuloso. ⁊ locoꝝ infusoꝛuꝫ a vapore lacunarum ⁊ cloacaꝝ ⁊ a vẽto meridionali ⁊ septẽtrionali ⁊ nimio frigore capitis oĩno: lꝫ caliditas nõ debeat eẽ multuꝫ excessiua. ¶ Modus aũt est ꝙ habeat camerã in loco alto ⁊ remoto. ⁊ a rebus humidis ⁊ putridis ⁊ sit inter duo solaria ad oriẽteꝫ apta ⁊ in mane ꝑmittat̃ per duas horas euẽtari ⁊ recipere radios solis. deinde claudat̃ vt opꝫ pro alijs dispõnibus: nec apiatur cum est pluuia aut vẽtus vel nebula: nec in tempore frigido valde stet sine igne facto de lignis siccis sine fumo.

¶ Cibus eius sit panis ex optimo frumẽto sui anni mundo a supfluis: ⁊ collectus de sana messe: ⁊ sit farina munda a furfure: ⁊ sit tempate fermẽtat⁹ ⁊ coctus nõ nimis: ⁊ habeat ad oẽs. x. lib. paste ꝑmixtũ paruꝫ de mastice puluericata. s. ꝫ. iiij. ⁊ fugiat panẽ açimũ aut nõ bñ coctũ aut nimium fermẽtatũ. ¶ Carnes ꝯueniẽtes sunt pulloꝝ ⁊ gallinaꝝ ⁊ caponũ mediocriter pinguiũ ⁊ iuuenũ ꝑdicũ fasianoꝝ paruaꝝ auiũ. sicut turdoꝝ alaudaꝝ ⁊ moraroloꝝ ⁊ siliuꝫ. ⁊ hedoꝝ lactẽtiũ paruoꝝ ⁊ vituloꝝ lactẽtiũ paruoꝝ ⁊ castratoꝝ annualiũ leporũ capoloꝝ iuuenũ pipionũ volare incipientiũ ⁊ turturũ nõ nimis pinguium. ¶ Et ex carnib⁹ eligat nõ multum macilẽtas nec aĩalia impinguata: sed carnes aĩaliũ sanoꝝ exercitatoꝝ: ⁊ precipue que sunt in anteriori ꝑte ⁊ in dextro latere: ⁊ sint carnes nõ pinguedo vel caro lassa: ⁊ fugiat carnes veteres ⁊ nouiter natas porcoꝝ ꝓsertim nutritoꝝ in domo: auium aquaticaꝝ sicut anserũ mergoꝝ ⁊ anatũ ⁊ silium. Et oĩa ĩteriora aĩaliuꝫ ⁊ capita ⁊ colla nisi forte epar galline vel pulli: aut galloruꝫ testiculos qbus vti põt secure. ¶ Oua gallinaꝝ recẽtia ꝯueniũt capiẽdo vitellos nõ albumẽ et sumant̃ tremẽtia nõ indurata. Sed anserũ ⁊ anatũ oua sunt mala. caseus vitet̃ ⁊ sanguis aĩaliũ: lacte vti põt. sed cum modis q̊s dicã in spãli suo caplo. ¶ Pisces oẽs vitet. si tñ aliqbus vti velit sint parui ⁊ ex flumine petroso: aut libero mari: aut schopuloso ⁊ sint squamosi: sꝫ oĩno melius est nullũ ex eis sumere. ¶ Herbarũ ꝯuenit vsus hoc modo: qꝛ põt vti ferculo de blita de spinachijs cum mentha feniculo petrosilino: origano: calamẽto: pulegio: hyssopo: enula: rore marino: saluia: ⁊ talib⁹ odoriferis: sꝫ salaticia cruda nõ sumat modo tuscoꝝ nisi forte in estate vteretur tꝑe magni estus lactuca ⁊ endiuia ⁊ cicorea. ¶ Ex olerib⁹ ⁊ radicibus põt vti caroto siue pastinacha rubea ⁊ rapis ꝯueniũt elixata ⁊ enula. ⁊ in estate medulla citrulli parua quãtitate melonũ. Sed porrũ allia raffanũ cepas ⁊ silia acrumina ⁊ cucurbitã ⁊ melõgenã oĩno dimittat. cappares aũt põt sumere. ¶ Ex fructib⁹ ante prãdiũ vtat̃ vuis ficubus recẽtib⁹ ⁊ siccis qbusdã ꝑsicis ⁊ paucis cerasis iuiubis ⁊ moris vti põt post prãdiuꝫ amigdalis dulcib⁹ cuꝫ çucchoro citonijs coctis ⁊ piris coctis cum aniso aut feniculo nespillis sorbis granatis: melius tñ est vt fruct⁹ ⁊ olera dimittant̃. aut parũ de eis sumatur via cibi. fungos ⁊ tubera oĩno dimittat. ¶ De granis põt fercula facere ex granoꝝ farina sicut amido farre ordeo ⁊ est optimũ qñ decoqtur cuꝫ carne: miliũ etiã farina cicerũ ⁊ lẽtib⁹ vti põt ⁊ brodio cicerũ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ: riço etiã cuꝫ carne pingui cocto qñqꝫ vti põt: sꝫ victualia de pasta farine frumenti dimittat sicut laganas pastillos ⁊ silia. ¶ Carniũ ꝓparatio oĩb⁹ pẽsatis est melior elixatura q̃ꝫ assatura aut frixio. sed si assum comeditis sit illud qđ remotũ est ꝑte adusta ⁊ qđ nõ cum lardone salito fuit ꝯditũ nec vllo modo suffocata comedat sicut tartocleas: ⁊ crustatas ⁊ silia cum suffocatorio ⁊ cum sint diuersa ꝓponat subtilia grossis. ¶ Non comedat in eadẽ vice multa cibaria varia: sꝫ de vna manerie pro vice. ⁊ oĩno cauete a nimia repletione ⁊ ꝙ in scđa vice non comedatis nisi primũ cibum bene digesseritis ⁊ nõ plurimum bibatis. imo etiam sit parcitas in cibo ⁊ potu oĩno quãtuꝫ potest cum constãtia virtutis tolerare. ¶ In saporibus vitet habentia sapores acutos. sed sumat acetosum vt aceti ⁊ arancij ⁊ similiuꝫ: ⁊ gaudeat mediocriter dulcibus: ⁊ illis vtatur.

¶ Potus oĩum pro eo nũc melior est aqua mellis que sic fit. ℞. mellis optimi pallearis coloris ⁊ nõ multum liqdi nec multum duri granosi: sed pinguis. ⁊ sit boni odoris. lib. i. aq̃ clare ex fonte aut pluuialis. lib. viij. bulliant simul lento igne: semper deponẽdo spumaꝫ vsqꝫ ad medietatem cõsumptionis. Sed si aquã mellis solam non vult sumere: imo cum vino. tũc potest medietatem quãtitatis mellis dicte sumere cum equali aque mensura et accipere ex hac aqua tres quartas ⁊ quartã vnam vini. Sed melius est pro certo tẽpore vinũ dimittere oĩno. si aũt vinũ sumit sit bene tẽperatuꝫ sit paucum sit album ⁊ sit dulce ⁊ subtile. ⁊ in nullius potus quãtitate abũdet. ⁊ precipue post prandium vel cenam.

¶ Laudo vt bis in die comedat: sed minus in sero q̃ꝫ in mane quasi de tertia parte: ⁊ bibat minus ⁊ dimittat ferculũ in sero: ⁊ semꝑ comedat actu calidus in hyeme ⁊ in estate pauce caliditatis: sed nunq̃ꝫ ꝯgelata ⁊ frigida nisi in estate calida. nec potet aquã vehemẽter frigidam aut vinum. sed calor aliqualr̃ eas ab extrema frigiditate remouerit: nec tñ vsqꝫ ad tepiditatem duxerit.

¶ Exercitiũ in quo caput laborat nõ laudamus: sed bene vbi residuũ corporis quiescẽte capite: sed melius est facere omni die fricationes postq̃ꝫ habuerit vẽtris beneficiũ: ⁊ fiant ad totum corpus sub capite trahẽdo inferius per mediã horã omni mane: ita vt rubeãt crura ⁊ spatule ⁊ nates ⁊ bracchia ⁊ coxe: sed exercitiũ scribẽdi deꝑsso capite. aut statim post comestioneꝫ est malũ: ⁊ oĩs fortis motus corporis pleno stomacho est vitãdus.

¶ Somnus sit in nocte ⁊ non in die: et si de die sit in mane ante tertias et sit sex horarum ⁊ sit incipiens duabus aut tribus horis post cibum: ⁊ sit in principio super dextro latere. deinde voluatur super sinistrum: ⁊ ibi somnũ cõpleat: ⁊ postea si iacet redeat super dextrum: sit etiam in camera bene clausa boni aeris vt supra dicitur. ⁊ non frigida: ⁊ sit capite bene leuato: et cum dormiet sit bene coopertus pãnis. somnum autem meridianum ⁊ resupino corpore ⁊ statim post cibum et post nimiam repletionem ⁊ sub radijs solis aut lune ⁊ in loco frigido vel ventoso vel humido omnino vitet.

¶ Nunq̃ꝫ dum bonus est appetitus in vice vna ad saturitatẽ comedat: sed recedat a mẽsa adhuc reliquijs famis remanẽtibus. ⁊ vt est predictum minus satis repleat̃ in cena q̃ꝫ in prãdio: ꝙ si error ꝯtingat de multis comedendo semel sequẽti die abstineat: ⁊ post illũ cibum illo tꝑe incedat suauiter ⁊ ꝯtinue sine requie vel quiete: ⁊ cũ senserit cibum descẽdisse de stomacho. s. x. horis post sumat medium cyphum vini puri odoriferi.

¶ Adhibeat diligẽtiam ꝙ omni die semel habeat beneficium vẽtris ad minus si non cum alio faciat: aut clistere: aut suppositorium: aut in mane ante prãdium parum sumat. ℥. v. pulpe cassie. ⁊ statim prandeat.

¶ A venereis autem si potest ex toto abstineat: sui auteꝫ regula est vt q̃ꝫminus põt ⁊ nõ sit statim post comestionem: sed post completam digestionem in stomacho per duas horas. ⁊ sit post somnũ: scilicet in aurora vel circa: deinde parum dormiat.

¶ Caueat ab ira dolore tristitia clamore rixa saltu extensione corporis ⁊ vomitu.

¶ Post suos cibos semper sumat de diacitoniten cum

çucchoro

çucchαro sine spẽbus.aut de coriãdris preparatis.⁊ cum pauco çucchαro cooptis ⁊ bñ masticet:aut de granatis.

¶ Cõfert etiã introitus stuffe bis in mẽse: ⁊ precipue cuz vellet se lauare:ita ꝙ anteq̃ lauet̃ stõcho ieiuno ingrediat̃ stuffam ⁊ faciat ꝓyci aquã calidã sup̱ suis pedibus ⁊ manibus ⁊ testiculis.deĩde abstergat̃ ⁊ egrediatur nõ madefacto capite. ¶ Et postea bñ cauẽdo a frigore egrediat̃ stuffam ⁊ se induat postq̃ sudauerit ⁊ sudorẽ in lecto traxerit ⁊ faciat se lauari caput cuz lisciuio in quo oĩ vice bulliat assari.lauri.sticados arabici ⁊ rosarũ rubearuz.añ.M.i.⁊ faciat se postea bñ tergi ⁊ siccari cũ pãnis calidis ⁊ bene se a frigore pro ea die custodiat.

¶ Sup̱ caput portet ꝯtinue sacculũ de syndone de grana aut ex pãno multum subtili in quo puluis iste sit dispersus.℞.mẽthe:maiorane:sticados arabici.añ.ʒ.i.foly nucis muscate:macis.añ.ʒ.ß.gariofil.ʒ.ß.cimature scarleti. M.i.hec oĩa disponant̃ conueniẽter in sacculo facto ad modũ birreti ⁊ tp̱e saltẽ frigido nocte dieq̃z teneat̃ ⁊ p̱mutet pulueres cum viderit odorẽ debitum remoueri: ⁊ caput habeat abrasum omni septimana.

¶ Bonuz est:imo necessariũ pro nũc vt semp̱ in mane in aurora bibat vnum cyphũ.ʒ.vi.de istadecoctione.℞.ficuum siccarũ numero.vi.iuiubarum numero.xy.dactylorum numero.iiy.ligritie mũde ⁊ rase.ʒ.ß.seminis citoniorum.ʒ.y.radicum altee.ʒ.y.seminis melonis citrulli ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite mundati.añ.ʒ.i.hec oĩa bulliãt cum.ʒ.y. passularum cũ lib.iiy.aque quousq̃ remaneãt due:⁊ colet̃ ⁊ addat̃ mellis dispumati lib.ß. Et bulliat paruz ⁊ colet̃ ⁊ sumat̃ bñ calida:⁊ sup̱dormiat ⁊ quiescat in lecto post per horã. ¶ In sero qñ vadit dormitum nõ p̃termittat qn in ore suo sumat.ʒ.ß.loch quod statim describet̃:⁊ teneat illud inter dentes ⁊ genã:ita vt tarde eliquet̃ ⁊ ipse assuefiat dormire cum isto electuario siue loch in ore vt paulatim labat̃ ad pulmonẽ.℞.loch sani ⁊ exp̱ti.ʒ.iiy. loch boni prisicis.⁊ ꝯsumptis:qđ hoc mõ describit Mesue in suo antidotario.ʒ.iiy. pulmonis vulpis sicci.ʒ.ß. succi ligritie feniculi capillorum veneris.añ.ʒ.ß.mellis dispumati.ʒ.viy.oĩa simul misce ⁊ sumat̃:vt supra dĩ. Itez si de isto loch in mane ⁊ in die sepi⁹ sumat in ore est multum ꝯueniẽs. ¶ Nitat̃ hĩe multos pulmones vulpis et: facere siccari.aut in furno nõ multum calido in hyeme, aut sine furno in estate:⁊ postea puluericent̃.ita tñ siccẽtur ꝙ nõ cõburant̃:⁊ de hoc puluere cum aqua quaz dixi supra sumẽdã omni mane que est decoctio reruz quarũdaz pectoraliũ sumãt.ʒ.y.pro vice:⁊ hoc semp̱ qñ hĩe põt. ¶ Recipiat nisi alius fluxus sibi sup̱ueniat bis in mense.ʒ.i.istarum pillularum.℞.pillularum de iera de octo rebus.ʒ.i.mirabolanorum masticis.añ.ʒ.i.aloes.ʒ.y.agarici. ʒ.ß.salis gẽme.ʒ.i.succi ligritie.ʒ.i.ß.fac pillulas: ⁊ si opz reformentur cum aqua pectorali vel aqua mellis:⁊ sunt quasi sine custodia:sumant̃ tñ tribus horis ante diem et tarde comedat̃. ¶ Qñ aũt pillulas cap̱e non valet:q2 in eadez medicatione lõga medicine sunt p̱mutãde bonũ est hĩe gallum veterẽ rubeum audacẽ mediocrem inter macritudinẽ ⁊ pinguedinem: ⁊ quãto est antiquior tãto melior ⁊ ipm̃ fatigare vsq̃ ꝙ nõ amplius se tenere possit.deinde decapitari ⁊ euiscerari.⁊ anteq̃ fatiget̃ bonũ est vt nutriat̃ cũ granis in melle positis deinde.℞.aque lib.xx.salis gẽme.ʒ.i.hyssopi cartami.ʒ.i.⁊.ß.⁊ cum gallo dicto hec oĩa bulliãt lento igne quousq̃z gallus sit coct⁹ sine noue aque additione ⁊ aque remãserint lib.iy.⁊ sumat̃ de isto brodio in mane.lib.i.cum.ʒ.i.çucchari rubei calida:⁊ est solutiuũ leue pectus bene mundificãs.

¶ In p̃cipio aũt veris.s.circa Marty p̃n̄ debet purgari p̃mo sumẽdo hũc syrupum sex diebus calidũ in aurora ⁊ dormiẽdo aliquãtuluz post.℞.syrupi de ligritia:syrupi de hyssopo.añ.ʒ.ß.syrupi acetosi cõpositi.ʒ.i.cuz decoctione ficuum siccarum ligritie passularum seminum citoniorum radicũ altee.añ.ʒ.ß.nucis muscate.ʒ.i.sticados maiorane.añ.M.i.⁊ syrupus est pro vice vna.res aũt decoctionis sufficiũt pro tribus vicibus bulliẽdo in aqua lib. iy.quousq̃z remanet lib.i. ¶ Sumpto syrupo sex dieb⁹ sumat die septima has pillulas duabus horis ante diez ⁊ sup̱dormiat:⁊ cum dormiuerit hora vna non amplius dormiat:⁊ cuz incep̱it vẽter bullire surgat:⁊ sit in camera bene clausa cum pauco lumine ꝯtinue duz medicina op̱at̃:⁊ qñ videt̃ nõ amplius op̱ari.tũc bibat lib.ß.aque ordei cum.ʒ.i.çucchari: ⁊ bibat eã calidã ⁊ per vnã horã post prãdeat ⁊ tota die sibi vehemẽter caueat a frigore. Iste sunt pill'e.℞.pill'arum cochiarum.℈.y.pill'arum de agarico.℈.i.ꝯfice simul.Et sumãtur omnes in vice.

¶ Si cum p̃dictis remedys pur nimium catarriçaret caput.tunc faciat fieri emplastrum sinapissimũ super parte anteriori capitis in loco vbi medius digit⁹ manus attingit posita radice manus super cuspide nasi:⁊ ibi facta rasura quatuor digitorum circũcirca superponatur emplastrum:quousq̃z vesice in loco appareant que aperiãtur ⁊ diu aperte teneantur.

¶ Aduenĩete vere bonũ eẽt dimissis illis potibus de mane ꝙ sumeret ex lacte capre in mane in aurora.ʒ.iiy.statim sicut ab vbere mulget̃ cũ.ʒ.i.mellis dispumati:⁊ hoc ꝯtinuaret duobus mẽsibus.cum aũt in mane ipm̃ biberit ⁊ non dormiat post ipm̃:sed quiescat aut si habet alia facere leuiter ambulet: ⁊ nõ comedat nisi p̃us bene senserit lac descẽdisse de stomacho ⁊c̃.

¶ De tussi catarrali. Consilium. XLI.

Iste nobilis iuuenis Felix de Pergamo albe et delicate cõplexionis ⁊ nãliter macre ⁊ humidi capitis patit̃ tussim catarralem a quatuor mẽsibus citra:⁊ aliqñ passus est quasdã febriculas ⁊ est extenuatus aliquãtulum respectu soliti.⁊ sputa sua que facit in aqua descẽdunt ad fundum fere rotũda. sed nõ fetent dum ꝓyciunt̃ sup̱ prunas.⁊ ideo intelligit̃ ꝙ est ꝓpinquius vlceri pulmonis.⁊ ideo cum omni diligẽtia ⁊ sũmo studio dz vacari vt sanitati restituat̃.⁊ ego dabo sibi ꝯsilium ⁊ deus sit dator auxily.

¶ Dimitto ibi regimẽ sex rerum nõ nãliuz ⁊ recurre ad ꝯsiliuz.xxvi.Et est ꝯsiliũ dñi Ioãnis de Spoleto in eodem q̃nterno:⁊ etiã alie due res que etiã rep̱ies in eodez precedẽti ꝯsilio. ¶ Itẽ vsq̃ ad vnũ mẽsem bibat oĩ mane.ʒ.y.boli armeni:⁊ sit de electo distẽperatus cuz vino maluatico ⁊ aque buglosse.añ.ʒ.y.quatuor horis ante cibum. Itẽ in prãdio ⁊ in cena sumat post cibũ.ʒ.i.çucchari rof.noui istius anni. ¶ Itez in fine mẽsis si adhuc apparẽt sputa descẽdẽtia in aqua recipiat omni mane per octo dies hũc fumum: ita ꝙ anhelãdo fumus veniat ad pulmonez.℞.boli armeni.ʒ.i.ponatur in vase terreo ad ignez:ita vt vehemẽter calefiat ⁊ ꝓyciat̃ sup̱ ipm̃ aqua rof.paulatim ita ꝙ fumet.⁊ ille fumus recipiat̃ ⁊ obseruet dieb⁹ illis regimẽ p̃dictũ:⁊ nõ dimittant̃ pot⁹ boli armeni neq̃ loch tenẽdo de nocte. ¶ Or si hec oĩa nõ sufficiẽt recipiat hũc fumũ octo dieb⁹.℞.arsenici citrini.ʒ. iy.aristol.rotũde:myrre:storacis sicce thuris.añ.ʒ.i.puluericent̃ hec oĩa subtilissime ⁊ fiãt forme sil'es auellanis cum butyro vaccino recẽti: ⁊ ponat̃ sup̱ prunas ⁊ sup̱ illis ponat̃ cooptoriũ qđ habeat cãnulam p̱foratã ⁊ illam cãnulã ponat in ore ⁊ trayciat fumum omni mane vnaz formaz ex dicta cõpositione quousq̃z venerit fumus ab ea:⁊ hoc tribus horis ante cibum.⁊ in hoc tp̱e non bibat

bolū armenū.sed statim postq̄ recepit fumuz bibat.ʒ.iiij.aque ordei:ꝛ comedat.ʒ.ß.butyri vaccini recētis.ꝛ h̄ fiat octo diebus nisi fortassis medicus p̄sens pcipe ipm nimis calefieri.ꝛ si pcipiat faciat ipsuz abstinere ab hoc fumo quibusdā diebus ꝛ abstineat a cibis calidis ꝛ accipiat syrupum violatū de mane cum.ʒ.ij. aq̄ ordei.Et comedat pro tūc ptisanā ordeaceā quousq̄ cessat caliditas ꝛ redeat tūc ad fumum quousq̄ ipm octo vel nouē vicibus recepit.¶ Cōfert etiā ei ante vsuz fumoꝝ q̄ de mane faciat sibi fricari partem anteriorē capitis cum aqua vite tepida.Et q̄ aliquādo masticaret grana.x.masticis spuendo illud qd̄ venit ad os de flegmate.ꝛ ista puto cū adiutorio altissimi sibi sufficere.

¶ De tussi cū sputo sanguis clari ꝛ rubei. Cōsiliū.XLII.

Ista nobilis domina iaz sunt quasi duo anni incepit spuere sanguinē clarum in rubore cum tussi non valde forti.ꝛ ex iteruallis spuebat:nō tamē multum pro vice: sed modo quasi sunt sex mēses presentiēdo ad moduz titillationis circa superiora pectoris leui supueniēte tussi expuit quasi circa librā vnam sanguis in vna die.Et postea plurib' diebus screauit sanguinē:ꝛ tādez cum ad eam fui vocatus febriebat cōtinue leui febricula ꝛ ex interuallis sine ordine magis affligebatur ꝛ sentiebat salsedinem in ore ꝛ macrefacta erat.ꝛ cum spueret in aqua multa sputa descēdebant ad fundum:nō tamē fetebāt quādo super carbonibus ponebātur ꝛ macrefacta erat maxime ꝑpter lōgitudinē duarum tertianarū a q̄bus de ꝑpe liberata fuerat ꝛ patiebatur tussim satis frequētez:ꝛ adhibitis remedijs p̄mo ad cōstringēduz sanguinē.secūdo ad mūdificāduz pectus.tertio ad tēperāduz acuitatē catarri ꝛ cause eius euacuationem ꝛ ꝓhibitionē descēsus.quarto ad exiccāduz pulmonem cessauit febris:sputa nō descendebāt:tussis valde erat diminuta.ipsa tamē erat macra ꝛ timens ꝑpter istam iterationē flobothomie.¶ Itaq̄ incipiētibus vere cuz duobus mēsibus nō est flobothomata ꝛ mēstruis tardātibus aduētuz suum p̄ter cōsuetudinē inceperunt eadem die mēstrua venire ꝛ expuit sanguinē cum tussi: nō tamē in multa quātitate:deinde nō obstāte flobothomia sibi semel administrata:in vere tamen bis passa est sputuz sanguinis cum tussi.sed grossioris ꝛ nigrioris consueto. Ita tamē vt plane intelligeretur vnde veniret:et postea vbi cōsueuerat abūdare menstruis ꝛ egrediētib' calidis ꝛ anticipātibus mēsem paucificata ꝛ postponūt: neq̄ ita calida egrediūtur:q̄ putāduz est euenire ꝑpter vsum regiminis ꝛ medicinarū ad ꝓhibēdū sputum sanguinis:paruz tamē tussit ꝛ est sine febre:ꝛ sputa raro descēdūt ad funduz:ꝛ nō sunt multa.¶ Itaq̄ mihi videt̄ nūc ponēda in capl'o de p̄paratione ad sputuz sanguinis ex catarro acuto ex sanguinis subtilitate ex pectoris preparatione nāli:cum illud habeat strictuz ꝛ alligatū ꝛ ꝓpter debilitatē cōsolidationis ex p̄terita fractura.ꝛ cum h̄ cuz suspicione facilis casus in ptisim:nisi fortassis iam incidisset eam:sed occultaret̄.ꝛ ideo scribā sibi regimen distinctū ꝛ claruz in sex rebus nō nālibus.ꝛ post hoc modum p̄seruādi cum medicinis ꝛ rebus sibi ꝓportionabilibus:inuocato diuino auxilio.

¶ Dico igit̄ q̄ in p̄mis dz habitare aerem tēperatū in calore sed siccū:ꝛ cauere sibi a vētis septētrionali ꝛ australi:ꝛ a stando sub radijs lune ꝛ solis. Et in tēpore hyemis calefiat aer suus cum igne facto de lignis siccis non de carbonibus suffocatis:tēperate tñ:ita q̄ oīno habeat superfluitatez frigoris:neq̄ caloris:neq̄ humiditatis:ꝛ loca mōtana sunt sibi meliora q̄ valliuz.ꝛ camera sua debet hr̄e fenestras versus oriēs per quas dimittat solē ingredi de mane saltem per vnā horā:ꝛ postea claudātur in t̄pe estatis ꝛ vitet aerem fetiduz qualitercūq̄ ꝛ valde fumosum ex fumis stercoꝝ vel vrine:imo sit clarus:ꝛ si fiat odoriferus cum rosis ꝛ pomis ꝛ in estate cuz ramis salicum ꝛ vitiū ꝛ pomoꝝ erit valde vtilius. In stuffa v̄o vel in balneo calide aque nullo modo stare debet.

¶ Nō debet oīno quiescere:p̄sertim in tēpore in quo constricta est vena:imo ambulare de mane ante prādiū:aut per domū:aut per alia loca tēperata leui deambulatiōe. ita tñ vt non fatiget̄ ꝛ nō dimittat quin de mane semper anteq̄ surgat a lecto faciat sibi bene fricari pedes:ꝛ crura:ꝛ coxas:ꝛ nates:ꝛ vētrez satis notabili tēpore. Postea v̄o faciat fricari bracchia leuiter:ꝛ tādez quādo surrexit faciat pectinari caput:motuz aūt fortē siue ambulādi siue ascendēdi:siue descēdēdi:siue equitādi ꝛ portare:aut leuare onera ꝛ multum se extēdere ꝛ clamorez fortem ꝛ multū insufflare dimittat omnino.sed quādo actu fluit sanguis quiescat omnino.

¶ Sōnus eius dz esse mediocris ꝛ in die nāli nō trāseat septem horas:ꝛ dormiat in camera tēperati aeris:capite bñ eleuato:ꝛ sup aliquo lateruz:ꝛ mediocriter coopta:ꝛ in lecto non valde calido:ꝛ de nocte potius q̄ de die:ꝛ si nō pōt vitare diurnū sit de mane ante tertias:ꝛ somnuz meridianū vitet oīno:ꝛ videt̄ mihi q̄ melius est ei dormire sup latere dextro q̄ super sinistro.

¶ Et opz vt ꝓuideat de bñficio vētris q̄ habeat ipm oī die saltē semel sicut est ꝯsueta:ꝛ in casu quo h̄ deficeret sequēti die iuuet se cuz clistere cōi vel suppositorio ꝛ nō aliter:sed melius est clistere qd̄ est multū mollificatiuū cuz multo oleo ꝛ cum modica pulpa cassie.ꝛ nō faciat clisteria ꝑpter que habeat multā necessitatē premendi.

¶ In cibis opz q̄ sumat fructus ꝯsolidatiuos glutinatiuos ꝛ ꝓhibentes sanguinis feruorē:ꝛ pro certo hac estate bonū est q̄ ponat oēm diligētiā in obſ̄uatione totius regiminis maxime cibi:q2 in eo est maior inclinatio ad errorez.dicā ergo illud qd̄ dz fieri ꝛ ipsa accedat quātū ꝓpe poterit. ¶ Panis eius sit ex optima farina frumenti mūda a furfure ꝛ frumētū sit bñ mūduz ab alijs granis ꝛ collectū de sana messe ꝑpe p̄m annuz:ꝛ q̄ sibi nullū aduenerit nocumētū putrefactionis vel calefactionis:ꝛ dz esse panis bñ cōmassatus siue pistus ꝛ ꝯueniēter coctus: sed nō dz esse nimiuz fermētatus ꝛ sine sale:ꝛ comedat̄ postq̄ recedit calor furni: ꝛ nō comedatur post quartaz diem ꝛ faciat remoueri p̄am corticē.¶ Carnes opz q̄ sumat in modica quātitate potius gr̄a delectationis:ꝛ sint carnes nō calide sed viscose.ꝛ tñ facilis digōnis ꝛ descēdēdo ad particularia sicut carnes iuxta genua ꝛ alias iūcturas vituloꝝ:ꝛ sil'r hedoꝝ:aut castratoꝝ aīalium.ꝛ pedes istoꝝ aīaliū ꝛ rostra porcoꝝ iuuenū ꝛ pedes eorūdē: ꝛ p̄cipue syluestriuz:ꝛ tolerant̄ carnes capriolοꝝ ꝛ leporuz ꝛ ceruoꝝ iuuenū ꝛ tortuce.Sz in auibus carnes ꝑdicuz ꝛ alaudaꝝ sunt meliores ꝛ pedes pulloꝝ:ꝛ etiā sunt boni ipsi pulli ꝛ fasiani iuuenes:ꝛ turdi ꝛ merli qñ nō sumat̄ nimia quātitas.ꝛ sil'r turtures mediocriter pingues ꝛ qualie iuuēcule mediocriter pingues.sed passeres:ꝛ columbi:ꝛ anates:ꝛ anseres:ꝛ boues:ꝛ breuiter carnes natantes sunt sibi incōueniētes:tñ ꝑpter diuersas cās de istis carnibus tolerat̄ q̄ comedat de capite:ꝛ collo:ꝛ ventre: ꝛ intestinis. Iterum repeto q̄ de oībus nō sumat nimiā quātitatez:nec sumat multā pinguedinē. ¶ De ouis sumātur parūper decocta:ita q̄ teneāt se:ꝛ nō sumātur in multa quātitate:ꝛ comedant̄ cuz albumine suo.¶ Lac qd̄ est ei cōueniēs melius est lac capraꝝ qd̄ ꝑmittat̄ stare q̄usq̄ extrahat̄ butyrū:ꝛ postea coquat̄ aut bulliēdo

ad ignē

ad ignē vſqueq̄ coaguleť: aut ponēdo in eo lapides ignitos de flumine vna vice poſt aliā tm̄ ꝙ coaguleť: qm̄ h̄ modo ꝑparatū eſt ſibi cibus ⁊ medicina: ⁊ ad hāc intētionem pōt vti lacte vaccino ⁊ pecudino. ⁊ ſilr caſeus recēs abſq; ſale eſt ei ꝯueniēs maxime ex capris: ⁊ pōt ſumere hoc modo çūchatā ſiue lac coagulatum: ſed ſanguinē non comedat. caſeum vō ſalitū ⁊ antiquū vitare debet. ⁊ pōt vti ad impinguādū cibos ſuos butyro recēti abſq; ſale. ⁊ ſilr pōt vti oleo facto de oliuis non bene maturis. ⸿ De piſcibus aliqñ pōt comedē ⁊ ſint recentes ⁊ iuuenes boni odoris ⁊ boni saporis: ſ; nō comedat nimis frequēter nec nimiam quātitatē ⁊ dimittat vehemēter magnos ⁊ ſalitos. Grauaros aūt ⁊ cancros de aqua dulci elixos pōt comedē. ⸿ De granis ꝯueniūt ei far ⁊ ſimiliter riçum ⁊ ordeum fractū ⁊ farina ordei ⁊ lentes: ſed ꝓpter varias cās dimittat reliqua legumina ⁊ grana: niſi panicum ⁊ miliū: que duo ſibi valde ꝯueniūt pro ferculis: et ſi vtať ferculis factis de paſta frumēti ſicut lagane ⁊ paſtilli ⁊ ſilia: ſit parū. ⸿ De herbis maxime ꝯueniēs eſt portulaca ⁊ cruda ⁊ cocta: ⁊ tenere eā in ore ⁊ deglutire ſuccū eius: ⁊ ſilr ꝯuenit acetoſa ⁊ lactuca ⁊ endiuia ⁊ cicorea: ſed dimittanť acute ſicut eruca ⁊ ſinapi ⁊ baſilicō ⁊ hyſſopus: ⁊ amara ſicut abrotanū ⁊ ſilia: ⁊ toleranť borago ⁊ bugloſſa ⁊ blita. ⸿ De fructibus ꝯueniūt ei pira ⁊ citonia ⁊ neſpilla ⁊ ſorba ⁊ corna. ⁊ pōt comedē aliqua ceraſa de vehemēter duris ⁊ aliq̄s vuas duras ſtipticas valde ⁊ caſtaneas: ⁊ tolerantur alique amigdale ⁊ poma ſtiptica vl̄ odorifera. fic⁹ aūt ⁊ dactyli dulces: ⁊ vue mature dimittanť ⁊ fiſtici: ⁊ nuces: ſed tm̄ grana pini ꝑus infuſa in aqua etiā toleranť. ⁊ ſilr cucurbite ⁊ citrulli ⁊ granata ſtiptica ſi pōt abſtineat a melonib⁹: ſed parua quātitas nō faciet notabile nocumētū: ⁊ dimittat fructus ſalitos ſicut cappares ⁊ oliuas. Et de radicibus tolerātur rape: ſed dimittat oēs acutas ſicut raffanū ⁊ cepe ⁊ alliū ⁊ porros ⁊ hiis ſilia. ⸿ Fungi ⁊ tubera ex hoc capite nō vituperenť: ſed qr opꝫ ꝙ comedanť cū pipe ⁊ ſale melius eſt ꝙ dimittanť. ⸿ Carnes ſue ⁊ alij cibi ꝯdianť cū agreſta ſine ſale vel vino citonior̄ vel vino granator̄ muçorū: ⁊ meliores eſſent ſi comedanť frigidi: ⁊ ſi fiāt gelatine. aut ſapores cū myrtillis: ⁊ agreſta: ⁊ ſuccū capreolor̄ vitis ⁊ agreſta recēti ⁊ dimittat piper ⁊ ſilia aromata: et nunq̄ nimio repleatur cibo vel potu.

⸿ Potus eius ſit vinum rubeum ſtipticum temperatū cum aqua extinctionis ferri: aut cum aqua roſata: et caueat vina multum potentia.

⸿ Caueat ſibi ab ira: ⁊ triſtitia: ⁊ nimia cogitatione: ⁊ ꝑcipue a gemitu ⁊ rixa. ⁊ l; ſciam ꝙ nō oportet: tm̄ pro complēdo totum caueat a venereis: ego tm̄ ſcio ipſam ꝯtinentiſſimam. Et hoc de regimine.

Quantum ad chirurgiam ⁊ vſū medicinar̄ opꝫ ꝑncipalr attēdē ad quatuor. Primū eſt ꝓhibere augmētū ſanguinis. Scdm̄ eſt ꝓhibere ei⁹ acuitatē ⁊ feruorē. Tertiū eſt ꝓhibere ſanguinis ſubtilitatē. Et quartū eſt fortificare ꝯſolidationē. nā ꝓhibitio deſcenſus catarri ⁊ mitigatio tuſſis hucuſq; quaſi videnť eſſe cōpleta per gratiā dei ⁊ preſertī catarri ſalſi: tamē nō euacuabiť in ea conſideratio etiā ab iſtis attendendo etiam ad diuerſionem.

⸿ Prima ergo oīum rer̄ ⁊ ꝑncipijs in h̄ꝯ preuiſione poſt regimē eſt flobothomia: ⁊ h̄ oꝫ fieri de menſe in menſē ꝑueniēdo temp⁹ mēſtruatiōis ei⁹: ⁊ melior flobothomia in ea eſt flobothomia ſaphene ꝑſertī in ſiniſtro pede: ⁊ ſcd̄o loco eſt flobothomia baſilice de bracchio dextro ⁊ opꝫ ꝙ nō multa ſit quātitas ſanguis qui euacuať in vice vna: imo ſufficit ꝙ ſit vſq; ad. ℥. ij. vel. iij. ⁊ in tp̄e eſtatis fiat foramē ſubtile ⁊ conſidereť ſi putať multa cholera eſſe in ſanguine: ⁊ tūc ꝑ duos dies ante flobothomiā purgeť cū infuſiōe. ℥. i. mirabolanor̄ citrinor̄. ⁊. ʒ. ß. optimi reubarbari cū gra. v. ſpice: q̄ duo mediocriter piſtata ponanť in. ℥. iij. aq̄ plātaginis parūper calide a ſero vſq; ad mane. ⁊ in mane coleť ⁊ bibatur in aurora. hoc. n. ſufficit cōplexioni ſue: ⁊ ſoluet eā ſufficiēter. ⁊ ſilis conſideratio habeať in autūno ⁊ in fine veris: ſed in reſiduo tp̄e pōt fieri in flobothomia foramē mediocre: ⁊ nō oꝫ ꝙ ꝑcedat purgatio. ⸿ Itē in tp̄e ſue mēſtruatōis oꝫ hr̄e diligētiā ꝙ nō trāſeat terminū ſuū: qm̄ cū tardanť in ea vidimus ilico ſputū ſanguis ſupuenire: ⁊ ideo ſi tardanť liget coxas ligaturis fortib⁹ in pleriſq; locis ſepe ſoluēdo ⁊ ſepe ligādo ſtricte: ita vt doleat: ⁊ faciat apponi ventoſas circa inguina ⁊ in pulpis crurū cū igne: ita vt multū attrahant: ⁊ ſi hoc non ſufficit ſupponat ſibi in collo matricis h̄ꝯ ſuppoſitoriū ꝓuocatiuū menſtruor̄: aut aliud ſm̄ peritiā pn̄tis medici. ℞. ellebori albi. ʒ. i. myrre. ʒ. ß. cōfice cū felle tauri: ſuppoſitoriū ad modū glandis: ⁊ ſi nō ſufficit ad attrahēdū ſufficiēter addať euphorbij: aut radicis panis porcini. ℈. i. cum ꝑdictis reb⁹: ⁊ totiēs itereť ꝙ cognoſcať ſufficiētē fluxiſſe q̄ntitatē. ⸿ Itē l; menſtrua ſufficiēter fluāt in tp̄e ſuo: tm̄ qr vidim⁹ ꝙ qñq; ſentit cōmotionē circa pecten ac ſi eſſet vētoſitas diſcurrēs: ⁊ ꝓbauit ꝙ poſtea iſta talis cōmotio paulatim aſcēdit vſq; ad pectus: ⁊ qñ eſt ibi accidit qdā tremor cordis ⁊ diſpō quaſi timeret: ⁊ poſtea incipit cōmotio in pulmone: ⁊ ſequiť ſtatim ſputū ſanguis. Et ꝓpterea qñ incipit ſentire in dicto loco pectinis illā cōmotionē ſi nō fuit ſufficiēter menſtruata ⁊ nō fuit flobothomata faciat ſtatim flobothomiā de ſaphena: ⁊ poſtea ſuppōat ſibi in collo mr̄icis ꝓuocātia mēſtrua: ꝙ ſi fuerit mēſtruata ſufficiēter ⁊ flobothomata: tūc ponat ſibi ventoſas ſatis multas ⁊ cum multo igne in inguinibus ⁊ coxis: ⁊ ēt ſuꝑ pulpis crurum reiterādo plurib⁹ dieb⁹: aut faciat oī die ligaturas doloroſas pluribus vicibus in predictis locis.

⸿ Opꝫ ſcd̄o: qr cum ſanguine ſuo permiſcetur cholera ⁊ flegma aquoſum ꝙ ſaltem oībus duob⁹ mēſibus ſemel purgeť cū ꝑdicta medicina infuſionis reubarbari ⁊ mirabolanor̄ in aqua plantaginis. Et ſi abhorret infuſionē recipiat has pillľas. ℞. reubarbari electi. ℈. i. mirabolanor̄ citrinor̄. ℈. ß. ſpice gra. ij. ꝯfice pillľas cū ſucco portulace vl̄ ſucco plātagīs vel ſyrupo roſato: ⁊ ſufficiūt ſibi pro doſi vna. Et oꝫ ēt ꝙ vtanť in tp̄ib⁹ frigidis ⁊ mediocribus çucchoro roſato cōcedendo de eo ſatis in prādio ⁊ in cena ⁊ de eo faciat fieri multā q̄ntitatē in iſto menſe May qñ erit ferrarie. ⸿ Itē in tp̄ib⁹ calidis vtať ante cibū ⁊ poſt cibū h̄ elľario. ℞. ſemis coriandi ſucci portulace. añ. ʒ. ij. mucilaginis pſilij. ℥. ß. aq̄ expꝛſſionis ſeminis portulace. ℥. ß. dragagāti ⁊ gummi arabici aſſi. añ. ʒ. i. çucchari roſati lib. ß. miſce oīa ſimul perfecte in mortario.

⸿ Itē qñ nō ſumit medicinā ſolutiuā vſq; ad totū futurū autūnū ſumat in aurora. ℈. ij. h̄ꝯ pillľar̄: ⁊ ſi fuerint dure faciat eas īformari cū ſucco plātaginis aut aq̄ eius. ℞. corticū cancror̄ fluuialiū aſſator̄. ʒ. xvi. coriādri aſſi ʒ. vij. ſeīs papaueris: boli armeni: terre ſigillate. añ. ʒ. vi. ſemis portulace roſar̄ cū ſuis capitib⁹: gūmi arabici: dragagāti. añ. ʒ. v. lapidis emathitis loti. ʒ. iiij. hypoqſtidos: acbacie: cornu cerui vſti: karabe: balauſtiar̄: ſeīs myrtillor̄. añ. ʒ. iij. blacce biſantie. ʒ. ij. margaritar̄ nō ꝑforatarum. ʒ. i. fac pillulas cū ſucco plantaginis de qb⁹ ſumatur vt ꝑdiciť. ⸿ Itē loco iſtar̄ pillľar̄ pōt ſumere trociſcos de terra ſigillata dſcriptos a Meſue in antidotario: aut trociſcos de papauere deſcriptos a Meſue in caplo proprio de ſputo ſanguinis: ⁊ placeret mihi ꝙ multotiēs tp̄e

estatis loco eius biberet de mane in aurora boli armeni ʒ.i.ʃ.cum.℥.ij.aque plantaginis.⁊.℥.i.vini odoriferi.

¶ Itē si accideret sibi sputū sanguinis tūc statim ieiuno stomacho sumat.℈.ij.aut.ʒ.ʃ.trociscoꝝ de karabe de q̄bus fiunt pillule cum aqua plātaginis: ⁊ post eos ieiunet quinque horis.⁊ hoc faciat oī die quousq̄ viderit fluxuz sanguinis esse perfecte cōstrictū:⁊ postea redeat ad alias pillulas superius scriptas.

¶ Itē vtatᷣ tenere iuxta cor hꝰ sacculuz.℞.floꝝ boragi/nis ⁊ buglosse.aā.ʒ.ij.sandaloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ:corallo/ruz rubeoꝝ:rosaꝝ rubeaꝝ.aā.℥.ʃ.karabe: spody.aā.ʒ.i. lapidis emathitis optimi.℥.i. cāphore.ʒ.i. fiat puluis in sacculo lato: ⁊ teneatᷣ sup pectore. ¶ Et in tpibꝰ calidis ponatᷣ de p̄dicto puluere in aqua plantaginis ⁊ aqua por tulace.aā.lib.ʃ.⁊ infundatᷣ petia lini dupla ⁊ ponatᷣ frigi da super corde.s.sub mamilla sinistra:⁊ quotiēs sentiret inflāmatiōem in pectore frequentet dicta epithimata:⁊ odoret spongiam infusam in dicto epithimate.

¶ Itē teneat ad colluz iuxta pectꝰ suspensuz lapidē ema/thitē ⁊ p̄sertim illū qui est coloris sanguis absq̄ aliqua lineatōe.⁊ p̄cipue si de aliquo sciuerit in ciuitate qd̄ fue/rit ꝓbatus:sicuti ego sum exptus in q̄busdā talibꝰ in for mā crucis ⁊ in formā pater noster:⁊ hoc nō negliget. naz in eo inueni notabile iuuamētum in tpe in quo dz men/struari aut qn̄ facit flobothomiā deponat ipsuz. ⁊ cōple/ta menstruatione iterum reapponat.

¶ Itē bis in septimana dimittat illas pillulas constricti/uas.⁊ loco eaꝝ sumat de mane hūc puluerē.℞. seminis psilly assati integri.ʒ.x.granoꝝ portulace assatoꝝ: gūmi arabici assati:boli armeni.aā.ʒ.v. semis papaueris albi: semis lactuce.aā.ʒ.x.karabe assate:rosaꝝ cū pedibꝰ suis. aā.ʒ.iij.coralli assi.ʒ.iij.teranᷣ oīa subtilissime ⁊ fiat pul uis de quo sumat.ʒ.ij.cū aqua frigida de mane. hoc eniz medicamen nō permittit cadere in ptisim.

¶ Itē sepe teneat loch istud in ore. ℞.papauera.x.cū suis corticibꝰ alba media inter sicca ⁊ humida ⁊ ꝓyciantᷣ sup ipsuz aque lib.iij.⁊ si papauera fuerint humida dimittā/tur p diē ⁊ noctē:⁊ si sint sicca dimittantᷣ per duos dies: postea coquantᷣ lento igne quousq̄ cōsumantᷣ due tertie p̄dicte aque:postea coletᷣ ⁊ in colatura addatᷣ çucchari ⁊ penidiaꝝ.aā.℥.vi.bulliāt vsq̄ ad spissitudinē electuarij: ⁊ tūc deponātᷣ ab igne ⁊ addatᷣ achacie:hypoq̄stidos:cro ci:mirre:balaustiaꝝ.aā.ʒ.i.ramich.ʒ.iiij.⁊ incorporentur bene:sumatᷣ de eo sepe in ore.

¶ Item loco ipsius est ꝯueniēs hoc aliud electuariuz.℞. dragaganti:gūmi arabici:sanguinis draconis:boli arme/ni:rosaꝝ:amidi:spody.aā.ʒ.iiij.sedenigi loti: semis plan taginis papaueris albi: mumie:achacie: hypoq̄stidos. aā. ʒ.ij.penidiaꝝ.ʒ.iij.ꝯfice cū syrupo myrtino ⁊ syrupo rosa to facto cū decoctiōe rosaꝝ siccaꝝ.aā.quātuz sufficit.Et ista puto cum dei auxilio sibi sufficere.

¶ De dolore stomachi cum vomitu ⁊ ventositate multa
Consilium. XLIII.

In cura antiqui doloris stomachi istiꝰ. venerabilis monialis cuz quo cōmiscetᷣ vomitus rei nigre fere oī die:⁊ qui qn̄q3 accidit post cibū:qn̄q3 ꝓuo interueniē te tpe:qn̄q3 satis multo:⁊ cū quo sunt multe ventositates ⁊ vomitꝰ cibi fere oī die pluries: ⁊ durauit plus q̄ duobꝰ ānis:lz ipsa domina nō sit macrefacta nec mali coloris multū:opz primo dietā ordinare.

¶ Habitet in aere calido ad siccitatē tēdēte: ita q̄ stet in camera in hyeme in solari posita ⁊ cū igne:⁊ caueat frigꝰ stomachi ⁊ accubitū resupinū ⁊ frigus extremitatū.

¶ Et ieiuno stōcho exerceatᷣ:ita vt calefiat si pōt.si autez nō pōt faciat sibi fricari totū corpus maxime ipa stante erecta ⁊ ad ignē ne ifrigidetᷣ.⁊ p̄mo fricentᷣ crura trahē/do deorsum:postea coxe: postea nates ⁊ spatulas: postea bracchia:postea pectus:postea stomachus bene fricetur fortiter vt calefiat. post cibum vō pauset semisedendo aut sedendo.

¶ Et dormiat bene coopta:⁊ superioribꝰ bene eleuatis.

¶ Et omni die habeat beneficiuz ventris saltem semel:⁊ si natura nō respondet faciat clistere cum decoctione ca momille:scīs anheti: ⁊ cimini:⁊ carui:⁊ ameos: ⁊ postea addat ierepigre.℥.i.electuarij de baccis lauri.℥.ʃ.olei ru/thacei:vel anhetini.℥.iij.salis.ʒ.ij.

¶ Et vitet melancholiaz ⁊ tristitiam quātuz pōt ⁊ acidiā ⁊ solitudinem:⁊ stet cum dilectis.

¶ In cibis sumat panē ex optima farina: bn̄ tn̄ ⁊ multuz fermētatuz ⁊ multū coctū:sed dimittat cortices: ⁊ sit bn̄ salitū minuti furfuris paꝝ hn̄s nō nimis duꝝ nec calidū a furno. ¶ Et carnes sumat leues sicut pulloꝝ iuueniliū ⁊ hedoꝝ ⁊ castratoꝝ vnius anni ⁊ vituloꝝ paruoꝝ lactē tiū ⁊ auiculaꝝ:⁊ meliores sunt frixe:⁊ comedantᷣ cū aro matibꝰ vt pipato vel alio sapore hn̄te piper ⁊ aromata:⁊ dimittat oēs alias carnes:⁊ si vult elixas sint elixe cū pi/pere:⁊ simil'r assas si vult comedat cuz saporibus dictis.

¶ Uitelli ouoꝝ gallinaꝝ recētiuz paruz cocti ⁊ sumpti cū pipere sunt boni siue frixi siue assi: ⁊ galloꝝ testiculi.

¶ Sanguinem caseum ⁊ lac debet omnino dimittere.

¶ Pisces vitādi sunt nisi parui d̄ libero mari: nō de sta gno:aut de fluuio petroso: ⁊ oīo sint ꝑui hn̄tes squamas boni odoris ⁊ saporis: ⁊ comedantᷣ frixi ⁊ parati cuz aro/matibꝰ ⁊ calidi nō frigidi.⁊ alij vitentᷣ. ¶ Legumina ⁊ grana pro ferculis sunt vitāda:si tn̄ vtatᷣ ferculis sint de mica panis:aut vitellis ouoꝝ remoto albumine: aut de carnibꝰ pistatis:aut incisis:aut de q̄busdaz istoꝝ simul:⁊ pōt cū illis ponere paꝝ de herbis odoriferis ⁊ pro sapo/re paꝝ aceti:aut agreste:⁊ nō pretermittantᷣ aromata in ferculis.Et vitet pastillos:⁊ laganas:⁊ oīa victualia d̄ pa sta tali mō facta. ¶ Herbas crudas oīno vitet:si tn̄ vult eis vti sint odorifere sicut origanū:hyssopus:mētha:ma/iorana:rutha:calamētuz:serpilluz:saluia:⁊ sil'es que sunt cocte:sed caules ⁊ blite ⁊ sil'es dimittantᷣ.pōt ēt vti bora gie:buglossa:mellissa: ⁊ betonica:cū predictis in ferculis vt dī. ¶ Radices sicut raffanꝰ:⁊ rape:⁊ napones: ⁊ sil'es dimittantᷣ.pōt tn̄ vti allio crudo: ⁊ decoctiōe ipsiꝰ nō di/co ipso cocto:sed decoctione in ferculis suis qn̄ ea come/deret sicut pōt:⁊ vti decoctōe cepaꝝ ⁊ porroꝝ: sz subam eoꝝ dimittat. ¶ Fructus humidos dimittat:minꝰ tamē sunt male ficus tam recētes q̄ sicce bn̄ mature ⁊ passule ⁊ fistici.grana pini ⁊ grana iuniperi.sed castaneas ⁊ ami/gdalas dimittat:nisi amigdale essent cū multo çuccharo ⁊ aromatibꝰ bn̄ masticate. ¶ Fungos ⁊ tubera dimittat oīno. ¶ Pro salatucia pōt cappares sumere.v.vel.vi.cō ditos cū pipe:⁊ aceto:⁊ sabba:⁊ pōt vti caroto cocto ⁊ cō dito cū aceto ⁊ pipere:sed paꝝ sumat pro vice.

¶ Comedat paruz pro vice qd̄ sit magis de carnibus aut vitellis ouoꝝ ⁊ parū panis:⁊ illud sit calidum:⁊ si potest pro tunc non bibat nisi sugendo parum ad siccitatē ⁊ ni miaz sitim cōpescendam:⁊ post expectet quousq̄ sentit cibum de stomacho descendisse: ⁊ tūc bibat cyphū vnuz vini antiqui potētis nō mixti cū aqua sicut est raçesium ⁊ maruа de cypro:⁊ corsicū antiquū ⁊ maluaticū ⁊ vinū de tyro: ⁊ tribiatium:⁊ alia vina:⁊ rubeū antiquū potēs est etiam bonuz. ⁊ loco vini claretum factū cū aromati/bus ⁊ melle ⁊ cōdituz de citro descriptione Mesue sunt valde laudabilia ⁊ non bibat aquam frigidā nec multū.

¶ Et q2 parum pro vice comedit opz sepius comedere

ꝫm quãtitatem eius qđ recipit pro vice:⁊ sit tamen tota quãtitas minor q̃ʒ in sanitate:⁊ nõ comedat scđm cibuʒ dum sentit primũ in stomacho. Et semper ante cibuʒ comedat de melle cocto ⁊ dispumato quãtitatem castanee statim ante cibos alios.

Et quia sibi nõ sufficit bonuʒ regimẽ nisi vtat̃ medicinis:sequit̃ id qđ est ꝫʒ ꝙ vtat̃ medicis digerẽtib⁹ ⁊ post euacuãtib⁹ ⁊ post ꝯfortãtib⁹ ꝫm modũ qui dicet̃ infra. ¶ Primo igit̃ in tp̃e veris siue martio circa p̃ncipiũ incipiat ⁊ sumat hũc syrupũ quatuor vicibus calidũ in aurora. ℞. syrupi de calamẽto: oxymellis squillitici.añ.ʒ.ß.mellis rosati colati.ʒ.i.aque mellisse.ʒ.iij.⁊ est pro vna vice:sumat̃ tñ tãtũ ꝓ vice quatuor vicibus ꝯueniẽtis. ¶ Sumpto syrupo quatuor vicib⁹ sumat hãc medicinã. ℞. ꝯfectõis amech descriptione Mesue. secunda nõ p̃ma.ʒ.iiij.aut.iij.si virtus appet nõ bñ fortis distemperet cũ hac decoctõe. ℞. passulaꝝ.ʒ.ß.corticũ mirabolanoꝝ indoꝝ.ʒ.iij.emblicoꝝ.ʒ.ij.epithimi.ʒ.i.⁊ epithimũ ponat̃:in fine coquant̃ in aqua sufficiẽti:⁊ post fricet̃ ⁊ colet̃ ⁊ bibat̃ calida duab⁹ horis ante diem: ⁊ dormiat postea vsq₃ ad diem q̃ʒtũ põt:sed facto die nõ dormiat nisi post oꝑationẽ medicĩe.s.septẽ horis post assumptionẽ:⁊ tũc cibet̃ potãdo prius lauatiuũ per horaʒ:⁊ sit cyphus vn⁹ aque mellis. ¶ Simil̃r purgationẽ opʒ facere cum syrupo ⁊ medicina in p̃ncipio Octobris. ¶ Et post istas purgatões que sunt cuʒ custodia opʒ bis aut ter in mense purgari cũ infusione epithimi: ⁊ in tẽporib⁹ in quibus inuenit̃ seruʒ caprinũ sumat̃ seri caprini.ʒ.viij. epithimi boni.ʒ.vi.vel si nõ suffecerint.ʒ.i. ⁊ calefiat serum valde in sero circa horã.xxiiij.⁊ ĩfundat̃ in eo epithimũ: ⁊ stet ita vsq₃ mane:⁊ in mane iteꝝ calefiat ⁊ fricet̃ epithimũ in eo ⁊ colet̃ ⁊ det̃ in potu cum.ʒ.i. çucchari.⁊.ʒ.i. spice nardi. ¶ Et qñ serũ inueniri nõ põt:tũc sumat passulaꝝ.ʒ.ß.mirabola.indoꝝ emblicoꝝ.añ.ʒ.iij.fac bulliri lento igne in lib.i.aque quousq₃ remaneat media:⁊ tunc fricet̃ bñ ⁊ colet̃ ⁊ in dicta colatura ponat̃ vsq₃ ad mane epithimi.ʒ.vi.postea calefiat:⁊ iteꝝ colet̃ ⁊ fricet̃:postea colatura bibat̃. ¶ Loco istoꝝ potuũ potest sumere bis in mẽse.ʒ.i.haꝝ pill'aꝝ. ℞. pillulaꝝ de iera Gal.ʒ.ß. pillulaꝝ indaꝝ.ʒ.i.misce:⁊ cõfice pillulas cum aqua buglosse:sumant̃ vna hora ante diẽ:⁊ sũt q̃si sine custodia. ¶ Utile esset vinuʒ sene factuʒ ꝫm descriptionẽ Mes. in capl'o de sene: de quo sume bis in hebdomada.ʒ.iiij. vel circa ꝫm ꝙ ducet̃ de ventre.

¶ Preter purgatiões opʒ vti calefaciẽtib⁹ ⁊ ꝯfortãtibus ventrẽ:bonũ est ergo p̃mo ꝙ semꝑ ante cibuʒ sumat de h electuario.s.in mane in aurora:qñ nõ sumit aliã medicinã vl' syrupũ. ℞. ameos cinamomi xylobalsami xyloaloes crudi.añ.ʒ.ij.gariofi.croci.añ.ʒ.i. mellis dispumati ⁊ carniũ citonioꝝ assatoꝝ.añ.quãtum sufficit: fiat electuariũ:sumat.ʒ.ij.pro vice qñ nõ sumit aliã medicinaʒ. ¶ Et excepto tp̃e calido sumat oĩ septimana semel.ʒ.ij. optime tyriace si habere põt:sinaũt sumat.ʒ.ij. mytridati loco tyriace:⁊ hoc ieiuno stomacho.vij. horis añ cibũ. ¶ Et ꝯueniunt loco electuarij suprascripti diacalamentum ⁊ diaciminũ:maxime tñ diacastoreum in quo sufficit.ʒ.i.vel.ʒ.i.⁊.ß.pro vice:cuʒ vino potẽti. ¶ Stomach⁹ aũt ab extra dʒ calefieri cũ emplastris ⁊ vaporationib⁹: ⁊ fiant qñ est purgata. ¶ Uaporatio bona. ℞. aceti fortis lib.iiij.methe sicce:radicis gentiane.añ.ʒ.i. aluminis plume vitrioli romani.añ.ʒ.i. bulliant simul ⁊ deponat̃ ab igne:cũ est sufficiẽter calidũ infundat̃ in eo spõgia vl' filtrũ ⁊ exprimat̃:⁊ calidũ supponat̃ quatuor vel quinque vicib⁹ ieiuno stõcho mane ⁊ sero. ¶ Et facta calefactõe supponat̃ stomacho hoc emplm. ℞. baccarũ lauri pyretri nasturtij ruthe sicce dauci leuistici sileris montani. añ.ʒ.i.fac bulliri in oleo anhetino:ista pistata: ⁊ cõmisce castorei.ʒ.ß.⁊ sit oleũ.ʒ.vi. ⁊ vini lib.ij. bullient vsq₃ ad vini ꝯsumptionẽ:post incorpora bene ꝙ habeat formaʒ emplastri:⁊ supponat̃ stõcho:aut loco isti⁹ ponat̃ empl'ʒ de baccis lauri suꝑ toto ventre: ⁊ inouet̃ empl'm quãdo remouet̃ sua tenacitãs.

¶ Et qñ dolor infestat si nõ irritat̃ ad vomitũ ⁊ fuit purgata nõ vomat:sed retineat:⁊ faciat ligari extrema ⁊ calefaciat stomachũ:⁊ supponat vẽtosaʒ magnã:aut cyatũ latũ suꝑ stõcho. ¶ Si vero nõ est purgata: ⁊ diu est ꝙ non vomuit.q₂ per plures dies põt vomere: ⁊ iuuet̃ cuʒ potu decoctiõis anheti.s.herbe: aut semis ei⁹: ⁊ vomat:postea faciat fomentatõeʒ ad stomachũ cũ aceto suprascripto. ¶ Et si dolor accidit stomacho vacuo:tunc masticet.ʒ.i. çedoarie ⁊ ipsaʒ deglutiat: ⁊ ponat ventosam magnã suꝑ locũ doloris ⁊ stomachũ: aut bibat.℈.ß. de castoreo dissoluto in.ʒ.i.aceti:aut bibat galange.ʒ.i.croci.℈.i.fac pulnereʒ:⁊ bibat̃ cũ vino potẽti antiquo actu calido. ¶ In tp̃e vero quietis qñ est purgata sumat quatuor diebus vno post alium in aurora quatuor horis ante cibũ.ʒ.i.trociscoꝝ stelle distẽperatũ cum.ʒ.iij.vini odoriferi pro vice: faciat clisteria carminatiua bis in septimana. ¶ Multa in hoc casu alia dici possunt:sed ista vident̃ mihi vtiliora in quibus nihil dixi de stupefactiuis:qm̃ si sunt necessaria dimittit̃ discretio p̃senti medico:nõ ꝑsonis vulgaribus:ideo ista sufficiant.

¶ De debilitate digestiue stomachi cuʒ vomitu frequẽti ⁊ macrefactione corporis. Cõsiliuʒ. XLIIII.

Dispositio huius nobilis viri est debilitas digestiue stõchi quaʒ sequit̃ frequẽs vomitus ꝓpter multitudinẽ materierũ corruptaꝝ ⁊ toti⁹ corꝑis extenuatio. hʒ aũt caput catarriçans ⁊ frigidum qđ addit in hac dispõne ꝓpter flegma ab ipso ad stõchum descẽdens:⁊ q₂ vomitus sui sunt cibales cũ aliquali permixtione flegmatis:⁊ q₂ etiam longo tp̃e passus est:puta annis pluribus:ideo iudicãdum est cãm. debilitatis esse primo stomachi frigiditateʒ.deinde eius texture raritatem.tertio flegma qđ in ipso per indigestiones remanet. quarto flegma a capite descẽdens : non obstante: ꝙ ego inter has cãs putem raritatẽ texture esse fortioreʒ accedit his oĩbus oĩum fere membroꝝ suoꝝ debilitas digestiue:⁊ ideo vigorato calido per exercitiũ minorant̃ ille dispositiones ⁊ accidentia.his ergo pensatis oĩbus:⁊ eius etate ⁊ cõsuetudine ⁊ complexione:que ꝫm epar est calida tale videt̃ mihi seruãdum regimen:⁊ primo in sex rebus non naturalibus.

¶ Studeat ꝙ aer sue habitatõis sit siccus ad caliditateʒ decliuis:⁊ saltẽ cũ igne in hyeme:⁊ sit camera alta inter duo solaria ad orientẽ vel septẽtrionẽ aperta.

¶ In cibis vero vtatur pane ex optimo frumẽto ⁊ bene fermentato:mediocriter cocto:⁊ sit inter primã ⁊ quartam diem. ¶ Et carnes sint carnes caponuʒ pulloꝝ perdicuʒ fasianoꝝ ⁊ paruaꝝ auium:capretoꝝ lactentiuʒ paruoꝝ: agnoꝝ castratoꝝ annualium:leporuʒ: iuuenis cuniculi:⁊ iuuenis caprioli:⁊ simil'r iuuenis apri vel porci in montibus nutriti:⁊ fugiat aues aquaticas:⁊ aĩalia nouiter nata ⁊ carnes veteres vel salitas ⁊ columbaꝝ. ¶ Oua vero gallinaꝝ recentia nõ multũ cocta cõueniunt: sed ea que sunt ex lacte:sicut caseus ⁊ recoctum vitentur ⁊ sanguis aĩalium ⁊ interiora ⁊ capita vitent̃:⁊ sit preparatio carnium elixatio nõ assatura. ¶ Ex granis vtat̃ ferculo ex farre ordeo milio panico spelta auena:⁊ p̃cipue coctis cũ aliqua carnium supradictaꝝ: ⁊ fugiat omnia legumina.

¶ Ex olerib⁹ vtaꝛ̃ ferculo ex boꝛagine feniculo maio/rana oꝛigano ſpinachys: ꝛ p̄cipue mentha ſaluia ꝛ petro/ſilino apio poꝛris ꝛ cepis bñ coctis: ſȝ paucis: ꝛ vitet cau/lium ꝛ blitaꝝ ſubaȝ: ꝛ ſi lactucas in eſtate comedere vo/luerit ſumat eas elixatas cũ aliquãto pipe. Fugiat ẽt cu/curbitas ꝛ cucumeres ꝛ angurias ꝛ raffanũ niſi in modi/ca quãtitate: ꝛ poſt prãdiũ ſilr̃ vitet melongenas. ¶ Ex fructib⁹ aũt vtaꝛ̃ ficubus ꝛ vuis bñ maturis ſiue recẽti/bus ſiue paſſis: ꝛ aliquib⁹ ceraſis ꝛ moꝛis: ſȝ modice: ꝙ ſi perſica comedere voluerit comedat ante prãdiuȝ ꝛ infu ſa in optimo vino. Pira v̇o poſt prandiũ cocta in vino ꝛ ſuperaſperſa aniſo vel feniculo: ꝛ poſt prãdiũ: ẽt vti pōt amigdalis nucib⁹ qbuſdã auellanis fiſticis pomis odoꝛi/feris dulcib⁹ coctis ꝛ aniſo aſperſis. ¶ Et caſtaneis neſ/pilla ſoꝛba poma acida vel inſipida ꝛ coꝛna fragra ꝛ reli quos fruct⁹ a p̄dictis fugiat: ſilr̃ alliũ cepas ꝛ poꝛros ſiue coctos ſiue crudos. ¶ Fugiat ẽt victualia facta ex paſta ſicut paſtillos ꝛ artocleas ꝛ frixa ꝛ ſuffocata in patellis: ꝛ quecunqȝ comedit comedat actu calida: ſȝ in eſtate mo/dice caliditatis. ¶ Et caueat comeſtionẽ pluriuȝ diuer/ſoꝝ in vno prãdio: ꝙ ſi talia comedat p̄ponat mollia.

¶ Potus v̇o ſit vinũ rubeuȝ boni odoꝛis ꝛ ſapoꝛis medij inter bruſcum ꝛ dulce: ꝛ ſit clarum anni ſui: ꝛ fugiat mu/ſtum ꝛ vina aquoſa inſipida.

¶ Nunq̃ȝ ad ſaturitatẽ comedat: ſed ſtudeat ꝙ in mane comedat min⁹ q̃ȝ de ſero: ĩmo ſit in mane: ſicut vna cola/tio leuis ex rebus boni nutrimenti.

¶ Et omni die ꝓcuret ſibi beneficiũ ventris ſaltẽ ſemel ſi nō cũ alio cũ cliſteri cōi de mane ante comeſtionẽ.

¶ Vtaꝛ̃ exercitio longo nō nimis foꝛti: ſȝ poſt comeſtio/nem aut quieſcat: aut ambulet ſuauiter.

¶ Somn⁹ eius ſit in nocte ad min⁹. vij. hoꝛaꝝ: ꝛ non doꝛ/miat de die niſi in mane vſqȝ ad tertias: ꝛ doꝛmiat ſuper ſiniſtro latere: capite bñ eleuato: ꝛ pãnis bñ coop̱tus. Fu giat vſuȝ venereoꝝ ꝛ triſtitiã ꝛ vtaꝛ̃ gaudio.

¶ Omni anno in vere vtaꝛ̃ hoc medicamine: pri⁹ ſumat ſex vicib⁹ hũc ſyrupũ. ℞. mellis roſati colati. ℥. iiij. ſyru/pi acetoſi cōpoſiti. ℥. iij. ſyrupi de abſinthio. ℥. ij. aque feni culi lib. i. aq̄ abſinthij aq̄ endiuie. añ. ℥. iij. ¶ Sũpto ſy/rupo ſumat hãc medicinã. ℞. diafiniconis. ʒ. i. ſ. turbith electi. ℈. ij. çinçiberis. ℈. ſ. miue. ℥. ſ. diſtẽpera cuȝ aq̄ fe/niculi. ¶ Sũpta medicina vtaꝛ̃ iſta ꝯfectiōe: de qua ẽt alijs tp̱ib⁹ bis in hebdomada ſumat. ℞. ſpẽꝝ trociſcoꝝ de roſis: ſpecieꝝ pliriſarcoticon. añ. ℥. i. çucchari lib. i. fiat eľ'iuȝ: de quo ſumat. ʒ. ij. in mane. ¶ Qñ vẽter nō eſt bñ lubꝛicus ſumat de mane in auroꝛa tres ď iſtis pillulis vľ plures ſi videꝛ̃ neceſſitas: de qbus ẽt bis in mẽſe ſaltem ſumat. v. pꝛo vice ad magnitudinẽ ciceruȝ. ℞. ſpẽꝝ iere ſimplicis. ℥. ſ. turbith agarici. añ. ℈. ij. çinçiberis: ſalis gẽ me. añ. gra. vij. infoꝛmenꝛ̃ pilľe cũ aqua mẽthe. ¶ In ci/bis vtaꝛ̃ iſtis aromatibus. ℞. piperis albi: piperis longi. añ. ℥. i. ſ. feniculi. ℥. iij. gariofiloꝝ. ℥. ſ. cinamomi. ℥. i. croci ʒ. ij. fiant aromata ſuper ferculis ponẽda: ꝛ iſta puto cuȝ dei laude ſibi ſufficere.

¶ De iflatōe ſtōchi rugitu ꝛ doloꝛe. Cōſiliũ. XLV.

CAſus hui⁹ nobilis viri Gualteri ď Lau/de eſt diſpoſitio cōpoſita ex infla/tione ſtomachi ꝛ rugitu ꝛ doloꝛe qui excitaꝛ̃ quatuoꝛ aut quinque: ꝛ qñqȝ pluribus hoꝛis poſt cibum: ꝛ nō remouetur niſi qñ nouus ci/bus aſſumitur: ꝛ tunc quieſcit rugitum: tamen paſſus eſt fere. xiiij. annis inflationẽ ab anno citra doloꝛem a qua/tuoꝛ vel q̄nque menſibus: ꝛ nō multũ lapſis diebus cum pꝛimo egeſſiſſet ſanguinem ĩmixtuȝ fecibus egeſſit fru/ſtum carnis ſpōgioſum tendens ad nigredineȝ: in cuius ſpongioſitatib⁹ cōtinebaꝛ̃ ſanguis: ſed tñ ſubſtantia ſua erat ſolida ꝛ poſt paucũ ceſſauit fluxus ſanguis: ſȝ doloꝛ ſu⁹ eſt vehemẽtioꝛ ſolito coloꝛ hoīs ad citrinitatẽ tẽdit. Aliqñ vomit aquoſuȝ cũ amaritudine ꝛ ſentit ſapoꝛem amaꝝ in eructuatiōib⁹: ꝛ iuuaꝛ̃ ſup̱poſitiōe pãnoꝝ cali/doꝝ ꝛ egerit feces circũdatas flegma trib⁹ groſſis: ꝛ nãlis complexio ſua taȝ in ſtōcho q̃ȝ in alijs mẽbꝛis fuit foꝛtis caliditatis: nō dico valde intẽſe. ¶ Ex qbus itelligiꝛ̃ ꝙ patiꝛ̃ in ſtōcho malã cōplexionẽ fridã cum p̄ñtia multe materiei fľatice vẽtoſabilis: ꝛ cũ p̱mixtōe cholere fluen tis quotidie ab epate ad ſtōchũ: q̄s res ſeq̄ꝛ̃ debilitas di geſtionis doloꝛ ꝛ vẽtoſitas: ꝛ iō ponã ꝯſiliũ in regimine ſuo ꝛ vſu medicinaꝝ. Et Deus ipſe ſit datoꝛ auxilij.

¶ Incipiendo ab aere: dȝ habitare in aere claro tendente ad ſiccitatẽ cũ leui caliditate: ꝛ ideo dȝ hr̃e camerã ſi po teſt apertã ad oꝛiẽtẽ vt aer rectificeꝛ̃ in mane a ſole: ꝛ ſit minus aperta ad ſeptẽtrionẽ ꝛ calefiat cuȝ igne ſi fuerit oppoꝛtunum: ꝛ caueat habitare in locis humidis: ſicut in terreno: ꝛ in locis nō hñtib⁹ debitã euẽtatōeȝ: ꝛ caueat a frigoꝛe foꝛti extremitatum.

¶ Jeiuno ſtōcho exercitetur ſi exercitari opȝ: nō foꝛti tñ exercitio ꝛ multũ laboꝛioſo: ſȝ paulatiȝ vſqȝ ad medio/cre: ꝛ poſt cibuȝ q̄ſcat: aut ambulet ſuauiter ſine laboꝛe.

¶ In ſuis cibis regula nec̃ia eſt ꝙ non ſumat multũ pꝛo vice: ſȝ illud qđ ſumit ſit multi nutrimẽti ꝛ facilis digō/nis: ꝛ ad min⁹ comedat bis in die: ꝛ cibi ei⁹ debẽt eẽ ſicut dicã ĩfra. ¶ Panis ſuus ſit bñ fermẽtat⁹: bñ coctus: hñs aliq̄d de ſale: ꝛ mũdus a coꝛtice duro exterioꝛi: ꝛ ĩter pꝛi/mã ꝛ quartã diẽ: ꝛ nō ſe multũ ĩpleat ex pane ꝛ ſit ex op/timo frumẽto qđ nō habuit putrefactiōeȝ aliquã: ꝛ hẽat aliq̄d furfuris minuti cōmixtum. ¶ Carnes v̇o ſue ſint carnes pulloꝝ: aut perdicũ: aut faſianoꝝ iuuenuȝ aut pi/pionũ volare ĩcipiẽtiũ vel turturũ vel paruaꝝ auiuȝ vel capꝛeti vel vituli parui lactẽtiũ vel caſtrati annualis de monte vel capꝛioli p̱ui: aut lepuſculi: aut ſylueſtris poꝛci iuuenilis: carnẽ rubeã ꝛ reliquas carnes dimittat: nec co/medat pinguedinẽ: ſȝ de pinguib⁹ aĩalib⁹ p̱tẽ macrã ꝛ ex latere dextro in p̱te anterioꝛi. ꝛ dimittat collum caput ꝛ interioꝛa: ꝛ ſint in hyeme tp̱ib⁹ fridis moꝛtue duob⁹ die/bus ante: ꝛ ꝓpter debilitatẽ ſue digeſtiue potius elixe q̃ȝ aſſe. De piſcib⁹ melius eſſet nō comedere: ſȝ ſi comedãꝛ̃ ſint p̱ui boni odoꝛis ꝯditi cũ ſale ꝛ pip̱e hñtes ſquamas de libero mari vel de fluuio hñte fundum ſine ceno pu/trido. ¶ De ouis cōueniunt vitelli ouoꝝ gallinaꝝ recẽ/tiũ ꝛ nō multuȝ cocti: ſiue coquanꝛ̃ cũ aqua ſiue in ſarta/gine cũ oleo ꝛ pauciſſimo aceto: ſiue pꝛo ferculis cũ aliq/bus herbis odoꝛiferis. ¶ Caſe⁹ ꝛ lac meli⁹ eſt ꝙ dimit/tanꝛ̃ oīo: ꝙ ſi comedunꝛ̃ ſumaꝛ̃ valde paꝝ ex eis. ¶ Le/gumia fungi fruct⁹ crudi humidi herbe ꝛ radices dimit/tende ſunt: ꝛ ſilr̃ victualia de paſta: ꝛ ſi vult faciat fercu/la cũ vitellis ouoꝝ vel cũ mica panis: ꝛ aliqñ cum ſpina/chijs boꝛagine bugloſſa: ꝛ apponẽdo feniculuȝ ꝛ mẽthaȝ ꝛ anhetũ vľ hyſſopũ ꝛ thimũ. ¶ Sed fercula cum caſeo nullo mō ſibi ꝯueniũt: toleranꝛ̃ de oꝛdeo cũ pipere: ꝛ de riço vel de milio vel de farre ſi coquanꝛ̃ cũ carnib⁹ pin/guib⁹ bonis: ꝛ ꝯdianꝛ̃ cũ aromatib⁹: ꝛ aliqñ rape nouelle ꝛ bñ cocte cũ bonis carnib⁹ p̄ñt tolerari in p̱ua q̃ȝtitate. caules v̇o ꝛ blites dimittanꝛ̃. ¶ Et ex fructib⁹ ſiccis pōt cap̱e fic⁹ ſiccas pigues ante cibũ: ꝛ paſſulas ſine arillis: ꝛ grana pini magna infuſa p̉us in aq̄ caľa p̱ hoꝛã: ꝛ poſtea exiccata: ꝛ poſt cibũ amigdale ꝛ auellane: ſed ꝯfecte cuȝ çucchgaro: ꝛ pōt tolerari pirũ coctũ: aut citoniũ coctuȝ in bono vino ſi ꝯdianꝛ̃ cuȝ aniſo: aut ſe. feniculi. ¶ Spag̱i nō ſunt vtiles: ſed loco eoꝝ ſumanꝛ̃ lupulli extremitates eoꝝ. ſ. elixe ꝛ comeſte cum ſua decoctione: aut ſuman/

tur cappares cũ vino cocto ⁊ paucissima aceti quãtitate.
¶ In sũma ğ ꝯuẽniret ei ꝑ plib⁹ mẽsib⁹ ꝙ eẽt ꝯtẽt⁹ in se/
ro: ⁊ in mane a quinque. ℥. carniũ vsqȝ ad. vij. ẜȝ ꝙ vĩ ꝙ
virt⁹ idiget pro sustẽtatõe: ⁊ eẽt ps macra aĩalis iuuenis
mediocriter pĩguis: bñ cocta: postea optĩe ꝯtũderet̃ ⁊ di/
stẽparet̃ cũ suo brodio: ⁊ addat̃ vitellus vnius oui: ⁊ fiat
ferculũ cũ croco vl̃ arõatib⁹ dicẽdis: ⁊ cũ isto comederet
ij. vl̃. iij. ℥. panis ꝑ vice ad plus: ⁊ si cũ hac q̃ʒtitate accidũt
sibi dolores diminuat de q̃ʒtitate saltẽ in cena: vt leuius
dormiat: ⁊ qñ post aliq̃s mẽses hui⁹ regimis sentit se le/
uiorẽ: aut paulatiȝ redeat ad regimẽ sanoꝝ: ⁊ nõ subito.
¶ Pot⁹ ei⁹ sit vinũ rubeũ claꝝ subtile medie vinositatis
puꝝ: ⁊ bibat̃ paꝝ in prãdio ⁊ in cena: ⁊ illõ paꝝ sorbẽdo
⁊ paulatiȝ: ꝙ si vehemẽtia sitis eũ molestauerit expectet
q̃usqȝ cib⁹ sit digest⁹: ⁊ tũc põt bibere vsqȝ ad. iiij. ℥. vina
aũt acetosa vitet oĩo. vino aũt veteri potẽti põt aliqñ vti
paꝝ añ cibũ cũ aliq̃ ꝯfectõe de illis quas noĩabimus.
¶ Diligẽter attẽdat ad bñdũ bñficiũ vẽtris: ⁊ si a nã nõ
iuuat̃ bonũ est iteruallis facẽ clisteria: in qb⁹ oĩb⁹ ponẽ/
da sũt olea carmiatiua ⁊ decoctiões anisi: seis anbe. ⁊ ca/
rui: aut cimi. vl̃ leuistici: ⁊ siliũ: ⁊ postea addat̃ pulpa cas/
sie: ⁊ sal ⁊ oleũ: aut anbeti: aut rutbe. ¶ Cõueniẽti⁹ tñ iux̃
me eẽt clistere h mõ. ℞. rutbe anbeti. añ. M. i. se. anbe/
ti ⁊ anisoꝝ ⁊ carui. añ. ʒ. ij. ꝯtũdant̃ grosso mõ ⁊ bulliant
cũ trib⁹ lib. aque. ⁊. ℥. xiiij. olei vsqȝ ad toti⁹ aq̃ ꝯsũptõeȝ
⁊ colet̃: ⁊ cũ oleo fiat clistere. Conuenit si cũ decoctõe su
pradicta ponat̃. ℥. i. ierepigre. cũ. ℥. ß. electuarij de baccis
lauri. ⁊. ʒ. ij. salis. ⁊. ℥. iij. olei anbetini.
¶ Somnus ei⁹ dȝ eẽ in nocte ⁊ incipe p̃mo sup dextro la
tere. deide vertere sup sinistrũ: ⁊ capite bñ eleuato: ⁊ cor/
pore bñ coopto: ⁊ bñdo puluinar ex plumis bonis iuxta
stomachũ: ⁊ dȝ durare septeȝ boris ad min⁹ in die nãli: ⁊
si boc põt facere in nocte: meli⁹ est q̃ʒ de die. ⁊ si de die dȝ
dormire meli⁹ est de mane ante cibũ q̃ʒ post prãdiuȝ: ⁊ si
post prãdiuȝ: nõ sit statim post cibum.
¶ Caueat sibi a tristitia ⁊ nimia cogitatiõe ⁊ ab vsu mu/
lieruȝ q̃ʒtũ est ei pośe: ⁊ ista sufficiant de regimine.

Quantũ ad vsuȝ medicinaꝝ opȝ p̃ ꝙ purget̃ a cbo
lera ⁊ flegmate: nõ negligẽdo ex toto me/
lancbolicũ bumorẽ: nec video pro nũc nec̃itatẽ flobotbo
mie. deide oportebit conari cũ ꝓuocãtib⁹ vrinam ꝙ mã
cbolerica deriuet̃ pro pte ad vias vrinales: postea oȝ alte
rare stõcbũ ad caliditatẽ ⁊ carminare vẽtositatẽ ⁊ corro
borare texturã stomacbi: vt stõcbus non recipiat a mẽ/
bris mãdantib⁹: ⁊ sedare dolorẽ qñ euenit.
¶ Pro purgatõe igit̃ nũc ⁊ sequẽtib⁹ annis icipiẽte vere
p̃mo recipiat bunc syrupũ. ℞. syrupi acetosi diarodon ⁊
secaniabin de kysin. añ. ℥. ij. mellis rosati colati: ⁊ syrupi
acetosi de radicib⁹. añ. ℥. ij. ß. aq̃ feniculi. ℥. ix. aq̃ endiuie:
aq̃ mẽtbe. añ. ℥. iiij. ß. ⁊ est syrup⁹ ꝑ sex vicib⁹: sumat̃ ca/
lidus in crepusculo diei. ¶ Sũpto syru. purget̃ cuȝ istis
pill'is. ℞. pill'aꝝ aggregatiuaꝝ bui⁹ descriptõis. ℞. bdel
lij myrabolanoꝝ nigroꝝ: belliricoꝝ: emblicorum. añ. ʒ. i.
turbitb. ʒ. iij. seis apij: anisi: feniculi: carui: ameos: origãi:
rosaꝝ: çinçiberis: bermodactyloꝝ: masticis: armoniaci.
añ. gra. xv. aloes optimi duplum põderis oĩuȝ: penidiaꝝ
ʒ. i. diagridij. ʒ. i. ꝯfice pill'as cũ succo caulium: sumat. ʒ. i.
duab⁹ boris ante diẽ: aut purget̃ si istas pill'as nõ bȝ isto
mõ. ℞. pillulaꝝ aggregatiuaꝝ descriptiõe ꝓpria: ⁊ p̃ma
Mes. ʒ. i. sumant̃ vna bora ante diem cũ bona custodia:
⁊ nõ comedat nisi transactis sex boris.
¶ Et qꝛ mãe multiplicant̃ quotidie bonũ est ꝙ in autũ/
no pur faciat sil'eȝ purgationẽ circa mẽsem Octobris: in
tpib⁹ aũt itermedijs ꝯueniẽs est ꝙ sel' in mẽse sumeret
ʒ. i. bꝫ pill'aꝝ. ℞. carui: mirabolanoꝝ citrinoꝝ: seis altee:
rosaꝝ siccaꝝ. añ. ʒ. i. lingue auis: granoꝝ pini: seis eruce:
çinçiberis: macropipis: myrabolanoꝝ nigroꝝ bellirico/
ruȝ: seis sparagi: seis vrtice: piretri: squille assate. añ. ℈. i.
⁊ grana. iiij. turbitb. ʒ. i. ß. croci. ℈. i. aloes. ʒ. v. ꝯfice pillu/
las cũ aq̃ eruce: ⁊ fiãt pillule magne: ⁊ sumat̃. ʒ. i. pro vi/
ce: q̃si sine custodia de mane bona bora. ¶ Sȝ pro alte/
ratiõe cõplexionis simul fiat tale el'iuȝ. ℞. çuccbari rosa
ti. ℥. iij. coralloꝝ rubeoꝝ: sandaloꝝ rubeoꝝ: spodij: mar/
garitaꝝ non pforataꝝ. añ. ʒ. ß. aromatici gariofi. lib. ß. in/
corpent̃ optĩe ⁊ sumat̃ ꝺ eo in mane q̃ʒtitatẽ. ʒ. iij. in tpe
frido: ⁊ duas in tpe calido. ¶ Aliꝺ el'iuȝ valde nobile qꝺ
valet magis q̃ʒ p̃dictuȝ. ℞. coralloꝝ rubeoꝝ. ʒ. iij. spodij
ʒ. i. gariofiloꝝ: galãge. añ. ʒ. iiij. masticis leuistici. añ. ʒ. ij.
çinçiberis: macropiperis: cĩnamomi: piperis albi. añ. ʒ. i.
ß. calamẽti: mẽtbe sicce: beil: spice: seis apij: seminis feni/
culi: anisi: carui: calami arõatici. añ. ʒ. i. ß. çuccbari: kara/
be. añ. ℥. i. mellis dispumati ⁊ cocti in decoctione embli/
coꝝ: quadruplum ponderis pulueris sumat̃ pro vice de
eo. ʒ. i. ß. vsqȝ ad. ij. ¶ Conueniũt etiaȝ ei tyriaca aut my/
tridatum si assumant̃ omnibus decem diebus semel ex/
cepto tempore estatis sex boris ante cibuȝ. ʒ. i. ß. pro vice
cum. ℥. i. vini odoriferi.
¶ Sed pro sedando dolorẽ si vebemẽter doleret. ℞. ga/
lange çedoarie. añ. ℈. ij. croci. ℈. ß. distemperent̃ cũ bo/
no vino calido: ⁊ bibat̃ totuȝ simul: ⁊ si esset in rure ma/
sticare in mane ieiuno stomacbo. ij. vel. iij. bolos ceparũ
albaꝝ crudaꝝ: ⁊ spuere est vebemẽter cõueniens.
¶ Sed pro epate ne materiã cbolericã multiplicet bonũ
est in tpe estatis inungere regionẽ epatis cuȝ ceroto san/
dalino: ⁊ vti ante cibos endiuia vel cicorea cocta cũ pau/
co aceto albo. ¶ Conuenit aũt vt exterius portet saccu/
lum latum ⁊ longũ ab ore stomacbi vsqȝ ad pecten: ⁊ ab
vno ilio vsqȝ ad aliud: excepta pte in directo epatis: ⁊ sit
boc mõ. ℞. plumaꝝ anseris: cimature scarleti. añ. ℥. iij.
mentbe sicce: corticis citri: folioꝝ rutbe siccoꝝ. añ. ℥. i. ca/
lami aromatici: cyperi. añ. ℥. ß. gariofiloꝝ: gallie muscate:
masticis. añ. ʒ. iij. fiat puluis de pulueriçãdis: ⁊ cõmisceã
tur cũ plumis ⁊ cimatura: ⁊ fiãt sacculi. ¶ Cõuenit etiã
çerotũ descriptiõe Sal'. si teneat̃ sup stomacbo: ⁊ addat̃
ei emplastrũ de baccis lauri tertia pars ceroti: ⁊ est em/
plastrũ de baccis lauri descriptũ a Mes. in antidotario:
⁊ debet extẽdi super corio: ⁊ debet ligari cuȝ fascia iuxta
stomacbuȝ. ¶ Et sil'r loco electuarioꝝ descriptoꝝ si su/
mat ante cibum diaciminũ cum rutba: aut diatrionpipe
reon: aut diaspoliticon erit valde cõueniens in tẽporib⁹
frigidis. ¶ Super ferculis aũt vtat̃ istis speciebus. ℞.
cinamomi galange. añ. ℥. ß. piperis albi: piperis longi. añ.
℥. i. croci. ʒ. i. ß. fiat puluis. ¶ De illa aũt carne quã egessit
nibil babet curare: neqȝ timere: quia nõ fuit de substãtia
stomacbi: neqȝ intestini vel epatis: sed quedam additio
preternãlis orta super vno intestino de grossis: ⁊ neqȝ cu/
raui ponere narcotica: qꝛ nõ volo ꝙ laici ex cõsilio meo
sine actuali pñtia medici illis vtant̃: ⁊ boc puto sibi cum
altissimi laude sufficere.

¶ De dolore stomacbi ⁊ rugitu intestinorum: ⁊ maxime
in colon. Consilium. XLVI.

MAgnificus ac nobilis dñs Baltba/
sar de spinoclis patit̃ do/
lorẽ stõcbi q excitat̃. iiij. aut. v. boris ⁊ vix re
mouet̃ durãte vacuitate stõcbi: sȝ remouet̃
p assũptõeȝ cibi: ⁊ cũ h patit̃ rugitũ in itestis
maxĩe in colõ ex pte sinistra: ⁊ ẽ res sat' diuturna: ⁊ iuue/
nis est. xxiiij. ãnoꝝ vl̃ circa: ⁊ nõ sentit eructatiões ace/
tosas nec vebemẽter sitit: sȝ ex pte epatis sentit iflãma/
tionẽ ⁊ in itestis mordicationẽ ⁊ in facie ⁊ pectore qñqȝ

puncturas:vt dicit ac si sintilla ignis percuteret ꝛ rubifi/
caẽ loc⁹:ꝛ pauco īteruenīēti tpe cessat:ꝛ est hō macer:de/
licate carnis:hūidi cerebri:ꝛ calidi epatis.⸿ Ex qb⁹ īfe/
ro ꝙ in suba stōchi est imbibita mā flatica: ꝛ ad ei⁹ con
cauū fluit ↄtinue cholera ab epate ꝛ flegma descēdēs a
capite.vñ ēt feces sue plerūqȝ egrediunẽ dure ꝛ flatib⁹
īuolute.Et ex istis patēt itētiōes hñtes erudito medico.
Sed ego ponā ↄsiliū in regimie ꝛ vsu medicinaꝝ descē/
dendo ad spālia.Implorato prius diuino auxilio.

⸿ Incipiamus ab aere:oȝ habitare in aere claro tendēte
ad siccitatē cū leui caliditate: ꝛ iō oȝ hr̄e cameraȝ si pōt
apertā ad orientē vt aer rectificeẽ in mane a sole: ꝛ si mi
nus apertā ad septētrionē ꝛ calefiat cū igne si fuerit op/
portunū:ꝛ caueat habitare in locis humidis:sicut in ter/
reno:ꝛ in locis nō hñtibus debitā euentationē: ꝛ caueat
a frigore forti extremitatum.

⸿ Ieiuno stōcho exerciteẽ si exercitari oȝ : nō forti tamē
exercitio ꝛ multū laborioso: sȝ paulatiȝ vsqȝ ad medio/
cre:ꝛ post cibū gescat: aut ambulet suauiter sine labore.

⸿ In suis cibis regula necīa est ꝙ nō sumat multuȝ pro
vice:sȝ illō qō sumit sit mlti nutrimēti ꝛ facilis digōnis:
ꝛ ad min⁹comedat bis in die:ꝛ cibi ei⁹ debēt eē: sic dicaȝ
īfra.⸿ Panis su⁹ bñ fermētat⁹:bñ coct⁹: hñs aliqd d̄ sa
le:ꝛ mūdus a cortice duro exteriori: ꝛ iter p̄mā ꝛ q̄rtam
diē ꝛ nō se multū ipleat ex pane ꝛ sit de optio frumento
qō nō habuit putrefactiōeȝ aliquā ꝛ hēat aliqd furfuris
minuti cōmixtuȝ. ⸿ Carnes vō sue sint carnes pulloꝝ:
aut pdicū:aut fasianoꝝ iuuenū:aut pipionū volare inci/
pientiū vel turturū vel puaꝝ auiuȝ vel capreti vel vituli
pui lactentis vel castrati annualis de monte vel capriolī
pui:aut lepusculi:aut syluestris porci iuuenilis:carnē ru/
beā ꝛ reliq̄s carnes dimittat : nec comedat piguedinē:sȝ
de piguib⁹aīalib⁹ ptē macrā ꝛ ex latere d̄xtro in pte an/
teriori.ꝛ dimittat collū caput ꝛ interiora:ꝛ sint in hyeme
tpib⁹fridis mortue duob⁹ dieb⁹ añ:ꝛ pp d̄bilitatē sue di
gestiue poti⁹ elixe q̄ȝ asse.⸿ De piscib⁹ meli⁹ esset nō co/
medere:sȝ si comedanẽ sint pui boni odoris ↄditi cū sale
ꝛ pipe hñtes squamas de libero mari vel de fluuio hñte
fundū sine ceno putrido.⸿ De ouis ↄueniūt vitelli ouo/
rū galliaꝝ recētiū ꝛ nō multū cocti:siue coquanẽ cū aq̄
siue in sartagine cū oleo ꝛ paucissimo aceto:siue pro fer/
culis cū aliqb⁹ herbis odoriferis.⸿ Case⁹ ꝛ lac meli⁹est
ꝙ dimittanẽ oīo:ꝙ si comedunẽ sumaẽ valde paruȝ ex
eis.⸿ Legumia fungi fruct⁹ crudi humidi ꝛ radices di
mittēde sunt:ꝛ silr victualia de pasta: ꝛ si vult faciat fer
cula cū vitellis ouoꝝ vel cū mica panis: ꝛ aliqñ cū spina
chys boragine buglossa: ꝛ apponēdo ferculū ꝛ menthā ꝛ
anhetū ꝛ hyssopū ꝛ thimū. ⸿ Sȝ fercula cū caseo nullo
mō sibi ↄueniūt:toleranẽ de ordeo cū pipe: ꝛ riço vel de
milio vel de farre si coquanẽ cū carnib⁹ pinguib⁹ bonis:
ꝛ cōdianẽ cū aromatib⁹:ꝛ aliqñ rape nouelle ꝛ bñ cocte
cū bonis carnib⁹ pñt tolerari in pua q̄ȝtitate.caules vō ꝛ
blite dimittanẽ.⸿ Et ex fructib⁹ siccis pōt capere ficus
siccas pigues añ cibū:ꝛ passulas sine arillis ꝛ grana pini
magna īfusa pri⁹ in aq̄ calida p horā: ꝛ postea exiccata:ꝛ
post cibū amigdale ꝛ auellane:sȝ ↄfecte cum çuccharo:ꝛ
pōt tolerari pirū coctū: aut citoniū coctū in bono vino si
cōdianẽ cū aniso:aut se.feniculi.⸿ Spagi nō sūt vtiles:
sȝ loco eoꝝ sumāẽ lupulli extremitates eoꝝ.s.elixe ꝛ co/
meste cū sua decoctōe:aut sumanẽ cappares cuȝ vino co
cto ꝛ paucissima aceti quātitate.

⸿ In summa ğ ↄueniret ei pro plib⁹ mēsib⁹ ꝙ esset ↄten
tus in sero ꝛ in mane a.v.℥. carniū vsqȝ ad septē sȝ ꝙ vī
ꝙ vt⁹ idiget pro sustētatōe:ꝛ eēt ps macra aīalis iuuenis
mediocriter piguis bñ cocta:postea optie ↄtūdereẽ ꝛ di/
stempareẽ cū suo brodio ꝛ addaẽ vitellus vni⁹oui:ꝛ fiat
ferculū cū croco vl aromatib⁹dicēdis:ꝛ cū isto comedat
ij.vl.iij.℥.panis pro vice ad plus:ꝛ si cū hac q̄ȝtitate acci/
dūt sibi dolores diminuat de q̄ȝtitate saltē in cena vt le/
ui⁹ dormiat:ꝛ qñ post aliq̄s mēses hui⁹ regimis sentit se
leuiorē:aut paulatiȝ redeat ad regimē sanoꝝ: ꝛ ñ subito.

⸿ Pot⁹ei⁹ sit vinū rubeū claꝝ subtile medie vinositatis
puꝝ:ꝛ bibaẽ paꝝ in prādio:ꝛ in cena: ꝛ illō paꝝ sorbēdo
ꝛ paulatiȝ:ꝙ si vehemētia sitis cū molestauerit expectet
q̊usqȝ cib⁹sit digest⁹:ꝛ tūc p̄t bibē vsqȝ ad.iiij.℥.vina aūt
acetosa vitet oīo.vīo aūt veteri potēti pōt aliqñ vti paꝝ
añ cibū cū aliq̄ ↄfectione:de illis quas noiabimus.

⸿ Diligēter attēdat ad hñdū bñficiū vētris. ꝛ si a nā nō
iuuaẽ bonū est ex iteruallis facē clisteria:in qb⁹ oīb⁹ po
nēda sūt olea carmiatiua ꝛ decoctōes anisi:seīs anheti ꝛ
carui aut cimini:vel leuistici:ꝛ siliū : ꝛ postea addaẽ pul/
pa cassie:ꝛ sal:ꝛ oleū:aut anheti:aut ruthe. ⸿ Conueniē/
ti⁹ tñ iuxta me esset clistere hoc mō.℞.ruthe anheti.añ.
M.i.se.anheti:ꝛ anisoꝝ:ꝛ carui. añ.ʒ.ij. ↄtūdanẽ grosso
mō:ꝛ bulliant cū.iij.lib.aq̄.ꝛ.℥.xiiij.olei vsqȝ ad toti⁹ aq̄
ↄsumptōeȝ ꝛ coleẽ:ꝛ cū oleo fiat clistere. Cōuenit si cuȝ
decoctiōe supradicta ponaẽ.℥.i.ierepigre.cū.℥.ß.electua/
rij de baccis lauri.ꝛ.ʒ.ij.salis.ꝛ.℥.iij.olei anhetini.

⸿ Somn⁹ eius oȝ eē in nocte:ꝛ icipe p̄mo sup dextro la/
tere:deide verteẽ sup sinistrū: ꝛ capite bñ eleuato:ꝛ cor/
pore bñ coopto: ꝛ hñdo puluinar ex plumis bonis iuxta
stomachū:ꝛ oȝ durare.vij.horis ad min⁹ in die nāli: ꝛ si
h pōt facere in nocte melius est:q̄ȝ de die: ꝛ si de die opȝ
dormire meli⁹ est de mane añ cibum q̄ȝ post prādiū: ꝛ si
post prādiuȝ:nō sit statiȝ post cibum.

⸿ Caueat sibi a tristitia ꝛ nimia cogitatiōe ꝛ ab vsu mu/
lierū q̄ȝtū est ei pole:ꝛ ista sufficiunt de regimine.

Veniendo ad medicinalia oȝ purgari capiēdo sy/
rupos ꝛ medicias optias p toto corpe
in vere ꝛ in autūno p̄sertiȝ in Martio ꝛ Octobre.ꝛ p̄mo
oȝ accipe hūc syru.℞.syrupi ace.cōpositi:ꝛ syru. acetosi
diarodon a mellis rosati colati. añ.℥.iij. decoctōis ligri/
tie passulaꝝ masticis ꝛ folioꝝ endiuie cum aqua dulci ꝛ
anisoꝝ.⸿ Sūpto syr.purgeẽ cū hac medicia.℞.reubar
bari optimi.ʒ.ij.spice.℈.i.infundanẽ p diē in.iiij.℥.cū.ß.
aque endiuie tepide.Et postea coleẽ ꝛ exp̄maẽ: ꝛ in ista
colatura addaẽ turbith electi.℈.ij.çç. masticis. añ.℈.i.
çucchari.℥.ß.ꝛ fiat medicia: q̄ sumaẽ vna hora añ dieȝ ꝛ
obsueẽ debitū regimē mediciaꝝ. ⸿ Sūpta hac medi/
cina bonū est ꝙ sel in mēse vel.xv.dieb⁹ purgeẽ sine cu/
stodia sumēdo.ʒ.i.istaꝝ pillaꝝ in aurora.℞.pillulaꝝ de
iera simplici de.vij.reb⁹ mirabolanoꝝ kebuloꝝ inuolu/
toꝝ in oleo amigdalaꝝ dulciū.ʒ.ij. diagridij.℈.ß. cōfice
pillas cū succo endiuie.⸿ Itē añ cibuȝ q̄si sumat semp
ʒ.ij.vl.iij.isti⁹ elrij.℞.çuc.ro.arōatici ro.añ.℥.ij.trocisco
ruȝ de spodio.ʒ.ij. miue arōatice.℥.i.ß.misce in forā elij.

⸿ Itē vtaẽ ista ↄfectōe in mane trib⁹horis añ cibū.℞.
triuȝ sandaloꝝ.℥.i.ß.arōatici gariofilati.℥.iij. cōmisce in
mortario cū syr° de mētha ꝛ miue arōatice.añ. q̄ȝtū suf/
ficit.ad faciēdū in formā elij ꝛ sumat.xij.ptem pro vice.

⸿ Cōfert ēt magis p̄dcō oīb⁹ suis dispōnib⁹ h eliū.℞.
coralloꝝ ru.ʒ.iij.spodij.ʒ.i.gariofi.galāge.añ.ʒ.iiij.masti
cis leuistici.añ.ʒ.ij.çç.macropipis cinamomi pipis albi.
añ.ʒ.i.ß.calamēti mēthe sicce heil spice seīs apij : seīs fe/
niculi anisi carui calami arōatici.añ.ʒ.i.ß.çucchari kara/
be.añ.℥.i.mellis dispumati ꝛ decocti in decoctiōe embli/
coꝝ q̄druplū pōderis oiuȝ: ꝛ fiat eliuȝ d̄ q̄ sumat.ʒ.i.ß.
pro vice:ꝛ est meli⁹ in tpib⁹ nō calidis. ⸿ Et in tpe hye
mis ↄfert ei sumē de tyriaca vl de mytridato bis in mē
se.ʒ.i.ß.pro vice cū.℥.i.vini odoriferi sex horis añ cibuȝ

¶ Ex pte aūt exteriori ꝯuenit ei in estate portare sup stomachū ꝛ itestinꝛ pānū de scarlata: ꝛ in tpibus nō calidis hūc sacculū sup toto vētre: excepta regiōe epatis. ℞. plumaꝝ anseris minutaꝝ: cimature scarleti. añ. ʒ. iij. menthe sicce: corticū citri: fol. ruthe siccoꝝ. añ. ʒ. i. calami aromatici cypi. añ. ʒ. ß. gariofiloꝝ: gallie muscate: masticis. añ. ʒ. iij. pistenꝰ pistāda ꝛ cōmisceanꝰ cū plumis ꝛ cimatura: ꝛ fiat sacculus. ¶ Et si ꝯtingat ipm dolere cū inflatiōe in sinistro latere bibat hūc puluerē cū bono vino calido. ℞. galāge çedoarie. añ. ℈. ij. croci. ℈. ß. fiat puluis. ꝛ est pro vna vice. ¶ Et sup ferculis vtaꝰ istis spēbꝰ. ℞. cinamomi galāge. añ. ʒ. ß. pipis albi: pipis lōgi. añ. ʒ. i. ligritie pulueriçate ꝛ çucchari. añ. ʒ. i. ß. croci. ʒ. ß. fiat puluis. ¶ Loco aūt elioꝝ descriptoꝝ supius pſertiz in hyeme pōt sumere añ cibū diaciminū cū rutha: aut diatrionpipereon: aut diaspoliticō sumēdo vniꝰ istoꝝ. ʒ. i. ß. añ cibū. ¶ Cerotū cōueniens dispōni vestre est istud. ℞. emplꝫ de baccis lauri descriptōe Mes. in antidotario. ʒ. i. ceroti stōtichi descriptōe Gal. ʒ. ij. colofonie terbētie. añ. ʒ. ij. coralloꝝ rubeoꝝ gariofiloꝝ. añ. ʒ. i. ꝯfice cerotuꝫ sup corio. ¶ Itē puluis quo pōt vti oi tpe anni. ℞. pellicularū intrinsecaꝝ stōchoꝝ gallinaꝝ q̄ sint bñ lote in vino aromatico ꝛ desiccate nō cōbuste in furno vel olla. ʒ. i. cinamomi. ʒ. ij. macis. ʒ. ß. çucchari. ʒ. i. ꝛ fiat puluis: de q̊ pt sumere in ferculis siue cū vino ieiuno stōcho. ʒ. iij. p vice. ¶ Ultimo notet ꝙ tēpare vinū cū aq̄ cocta: in cuiꝰ q̊lꝫ bocali bulliuerint. ʒ. iij. macis grosse est sibi vehemēter vtile. ¶ Silr ēt in mane purgare caput suū: aut masticādo masticē cū pipe per mediā horā ante cibū: aut gargariçādo aquā vitis duabꝰ vel tribꝰ vicibus ieiuno stōcho: aut trayciēdo per nares aquā maiorane vel trahēdo per nares de puluere pipis vl̄ de elleboro albo: ita vt sternutet tribꝰ vel quatuor vicibꝰ ante cibū. Et hoc puto cū laude altissimi sibi sufficere.

¶ De extenuatione vētositate sonitu ꝛ dolore stōchi myrach catarro salso insipido ꝛ aquoso. Cōsi. XLVII.

Vir nobilis dñs Georgiꝰ siccꝰ de Carauagio etatis ānoꝝ q̄si xxxv. est extenuatus respectu ꝯsueti: ꝛ pp h̄ debilior solito in motibꝰ: ꝛ lꝫ cibū sumat cū auiditate: tñ nō bñ ipm digerit: imo grauaꝰ ꝛ icurrit notabilē multiplicatōeꝫ vētositatū: sumēdo ēt cibū mediocriter: multiplicaꝰ vētositas plus solito: ꝛ q̄si semp qñ ꝯbit fortiter myrach sentiꝰ sonitꝰ in latere sinistro in directo splenis: ꝛ mltotiēs eructuat: ꝛ sentit dolorem qñqꝫ in ore stōchi: qñqꝫ in myrach q sibi ptim vī in pectore ꝛ ptiz iter spatulas: neqꝫ frequēter egerit: ꝛ in capite ex iteruallis sentit dolorē in diuersis ptibus capitis: pcipue qñ pluri vl̄ grossiori ipleꝰ cibo: ꝛ sentit catarrum descēdentē ex capite qñqꝫ salsuꝫ: ꝛ qñqꝫ isipiduꝫ: ꝛ spuit aquosuꝫ: ꝛ aliqñ sentit in palato iflāmationē. Est aūt cōplexionis nālr calide ſm totiꝰ habitudinē: ꝛ parūper pp etatē declinā틱is ad siccā: lꝫ cerebrū habeat humiduꝫ.

¶ Oꝫ vt eligat sibi habitationē in aere claro vicino temperamēto tendente ad aliqualeꝫ siccitatē: ꝛ turbulentuꝫ ꝛ paludosum vitet ꝛ precipue flatuꝫ venti austrini ꝛ fumos malos ꝛ odores fetidos.

¶ In mane añ cibū emissis supfluitatibꝰ vētrl oꝫ se exercere exercitio ambulādi icipiēdo a leuiori gradatiꝫ ascēdēdo ad fortiꝰ: ꝛ iterponat qñqꝫ qetes leues ꝛ redeat ad motū quousqꝫ icipiat sentire fatigationeꝫ: ꝛ tūc remittat motū suū paulatiꝫ ꝛ tādē qescat ꝛ cōuenit ei eqtatio hoc tpe: ꝛ silr añ cenā duabꝰ horis: caput aūt faciat pectinari post exercitiū: leuiter ēt fricari cū mātili leni: ꝛ in hyeme sit mātile caliduꝫ: ꝛ post cibū qescat: aut leuiter moueaꝰ ꝛ caueat a fortibꝰ motibꝰ pro tūc taꝫ aie q̄ꝫ corpis.

¶ Cibi sui debēt eē pmo panis ex optimo frumēto absqꝫ alijs granis mūdo a furfure: ꝛ ꝙ ñ habuit aliqd nocumētū: ꝛ sit bñ pistꝰ: plus q̄ꝫ mediocriꝰ fermētatꝰ ꝛ sufficiēter coctꝰ: mūdus a cortice duro: ꝛ nō cōedaꝰ calidus vt vēit a furno: sꝫ postq̄ꝫ euaporauit fumꝰ eiꝰ ꝛ nō sit durus vltra quartā diē. açimū ꝛ nō bñ coctū ꝛ panē ð alijs granis dimittat. ¶ Carnes debēt esse auium laudabiliū ꝛ iudicio meo meliores ei sūt pdices iuuenes. deīde pulli mediocriꝰ iuuenes: sic gallie circa pn̄ᵐ ouificādi paꝝ añ potiꝰ q̄ꝫ post: ꝛ capones ab octauo mense vsqꝫ ad annū: ꝛ galliceli añq̄ꝫ icipiāt coire ꝛ auicule: vt q̄sq̄le siue q̄llie ꝛ turtures iuuenes ꝛ gñalr aues boni odoris ꝛ bōi saporis nō aq̄tice circa pn̄ᵐ sue adolescētie. De q̄drupedibꝰ: pmi vo sunt capti lactētes q nihil sūpserit nisi lac. scdo sint vituli pui ꝛ lactētes. tertio sūt castrati ānuales nutriti i locis siccis ꝛ mōtuosis. q̄rto sūt porci syluestres nō trāseūtes pᵐ annuꝫ. Deīde sūt capoli ꝛ dame pue. lepores aūt ꝛ pui cerui lactētes ꝛ cuniculi ꝛ camucie lꝫ toleranꝰ: tñ sunt dimittēdi: ꝛ porci domestici ꝛ gñalr oēs carnes nimis veteres vl̄ valde nouiter nate: ꝛ iteriora aialiū: exceptis epatibꝰ gallinaꝝ ꝛ capita ꝛ colla dimittanꝰ: ꝛ ex aiali pingui melior est ps q̄ vocaꝰ caro rubea: ꝛ nimia piguedo nō est vtilis. ¶ De piscibꝰ ꝯueniūt pui squamosi de lībo mari vel de fluuio currēte claro bonū odorē hñte: sic tūnuli: agones: sardones: barbatuli: lucij: cauedini: strigie: ꝛ ex mari: trilie: ꝛ sardule: ꝛ menule: ꝛ aurate: ꝛ solee: ꝛ passeres: ꝛ corni: ꝛ varōi: ꝛ cephali: ꝛ spinule. toleraꝰ aūt rōbi ꝛ palamite: ꝛ sgōbri: ꝛ psici q̊s hic hēmꝰ: iteꝝ toleranꝰ trigij: sꝫ anguille: sturiōes: adule: tēche: ꝛ carpane: ꝛ cū istis granari: ꝛ ꝯche: ꝛ ostracha: ꝛ sepie: ꝛ gui: ꝛ vmbelici: ꝛ canes: ꝛ gñaliter cenosi paludosi lacunales ꝛ stagnales sūt minꝰ bōi. tēche aūt ꝛ q dicūꝰ carpiones mediocris magnitudis sūt boni si fuerit recētes: ꝛ oēs saliti: sic thunini ꝛ salamōes: ꝛ anchione: ꝛ gnālr oēs alij saliti: siue sicci: sic schanalia ꝛ allecha ꝛ lucij siue sint in salmuria dimittanꝰ oio. meliores aūt sūt pui assati calidi aut elixi cū aceto vino ꝛ aromatibꝰ: ꝛ qñ ifridanꝰ nullo mō coopianꝰ: imo pmittaꝰ fumꝰ libē exire: qm̄ alr ꝯuertunꝰ sepe in venenū pniciosuꝫ. ¶ Uitelli ouoꝝ galliaꝝ recētiū cocti in aq̄ vl̄ assati cū cortice: ita vt sint tenelli sūt optimi: sꝫ frixi ꝛ nimis cocti ꝛ mixti: cū caseo sūt dimittēdi: ꝛ albumē est ei maluꝫ: sꝫ sanguis ꝛ sepū ꝛ medulla ꝛ pinguedo pura ꝛ oua alioꝝ aialiū dimittanꝰ. lac vo in tpe estatis: pcipue capre si bibaꝰ in mane statiꝫ sic mulgeꝰ ab vbere ē ei vtile in q̄ꝫtitate. iiij. ʒ. vsqꝫ ad. vi. sꝫ nō comedaꝰ aliꝺ cū illo: nisi forte paꝝ çucchari: nec aliqd aliꝺ q̊usqꝫ digeraꝰ integre. caseus vo tā recēs q̄ꝫ salitꝰ est ei malus. ¶ De granis sicut sūt legumia ꝛ far ꝛ ordeū ꝛ riçū: ꝛ silia sic miliū meliꝰ eēt nō cōedere: si tñ comedāꝰ sint pue q̄ꝫtitatis: ꝛ ordeū fractū ꝛ far ꝛ riçū ꝛ miliū mūdū tolerāꝰ magis alijs: pcipue si coquāꝰ cū bono brodio pigui bonaꝝ carniū: ꝛ ē bonū brodiū ciceꝝ taꝫ alboꝝ q̄ꝫ rubeoꝝ. ¶ De herbis pōt vti in ferculis: boragie: buglossa: mellissa: spiachia: ꝛ blite cōdite cū mētha: petrosilio: anheto: cerfolio: origāo: thimo: hyssopo: serpillo: maiorana: calamēto: ꝛ silibꝰ odoriferis hñtibꝰ aliqd acuitatl in sapore: ꝛ pōt vti lactuca cocta cū aspsiōe cinamomi: ꝛ pipe: ꝛ dimittat caules ꝛ rapicias ꝛ acetosa ꝛ portulacaꝫ ꝛ erucā: nisi qñqꝫ in estate cū lactucis. tūc. n. ad h̄ ꝯueīt endiuia: sed abrotanū ꝛ matricariā dimittat. absinthio aūt. s. folijs eiꝰ pōt vti loco medicie: sꝫ nō pro cibo: ꝛ silr rutha sicca: qm̄ viridis nō conuenit. ¶ De radicibus melius esset nō comedere eaꝝ substantias: decoctio tñ radicis petrosilini ꝛ sparagi ꝛ brusci ꝛ feniculi ꝛ apij nō esset ꝯueniēs in ferculis: rape etiā ꝛ na

pones:pcipue citrini:napones cocti cuz bonis carnibus ꝛ conditi cũ cinamomo ꝛ pipere tolerant̃:ꝛ pastinacha rubea que vocatur gnifer in lombardo est melioꝝ pastinacha alba: ꝛ alba domestica melioꝛ syluestri: alie radices loco cibi nõ comedant̃:sicut cepe allia ꝛ porri ꝛ scalõgie ꝛ raffanelli:nisi qñqꝫ cepas coctas cũ carnibus:ꝛ cõditas cũ sale ꝛ aromatibꝰ ꝛ pauco aceto. ¶ Pullulatiões sicut sparagi nõ sunt vtiles stõcho nisi capiant̃ in pua quãtitate ꝛ cũ pipere. ¶ Fungoꝝ oẽ genꝰ dimittat̃: ꝛ silr̃ tartufule:si tñ comedant̃ corrigant̃ cum multo pipere ꝛ sale. ¶ De fructibꝰ recẽtibꝰ oẽs nocẽt dispõni sue:sꝫ ficꝰ sicce: pcipue tẽporibꝰ frigidis:ꝛ vue passule sine arillis conueniunt in prinͦ cibi:ꝛ grana pini magna ꝛ fistici ꝛ auellane assate ꝛ amigdale cũ çucchuro tolerant̃ in scd̃a mẽsa:sed castanee ꝛ nuces dimittant̃. pira vͦ ꝛ poma ꝛ citonia si comedant̃ sumant̃ cocta bñ in vino potẽti:ꝛ inuoluta in aniso torrefacto:aut feniculo:aut ꝯdita cũ pipere vl' cinamomo. Pruna vͦ recẽtia si comedant̃ in estate sumant̃ bene matura ante cibũ cum cortice suo:ꝛ post ipsa bibat̃ vinũ dulce. Ficꝰ vͦ recẽtes si sumant̃ capiant̃ vehemẽter mature nõ imbibite aqua:ꝛ ante cibuz:ꝛ vue si steterint pmo appẽse pluribꝰ diebꝰ. persica etiam si qd de eis sumat̃ sit ante cibũ:ꝛ silr̃ melones ꝛ cerasa:de qbꝰ oĩbus oĩno nihil aut paꝝ est sumẽduz. nespilla:corna:sorba:fragra oĩo dimittant̃: sꝫ granata dulcia ꝯueniũt. ¶ Anisuz ꝛ feniculũ torrefacta ꝛ ciminũ aceto infusuz ꝛ piper ꝛ galange ꝛ cubebe ꝛ cardamomũ taz maius q̃ȝ minꝰ ꝛ çinçiber ꝛ cinamomũ ꝛ crocus sunt aromata qbus tpe frigido cõuenienter vti põt miscẽdo cũ cibis.

¶ Potus eiꝰ sit vinũ rubeũ vel aureũ medie vinositatis boni odoris puꝝ in tpe frigido: in estate albũ pauciferũ: ꝛ semp habeat aliqd dulcedinis.

¶ Nunq̃ȝ dꝫ se replere ad quãtitatẽ de qua expertꝰ est qd̃ facit sibi grauitatẽ in stõcho ꝛ ingetudinẽ ꝛ reuolutionẽ in lecto:sꝫ vsqꝫ ad illud qd̃ expertꝰ est se bene digerere:ꝛ lꝫ adhuc famesceret recedat a mensa reliquijs famis remanẽtibꝰ:qꝛ cito recedẽt. ¶ Et nõ sumat 2ᵐ cibum nisi pmo bñ digesto:ꝛ in tpe quo hꝫ laborare sit prãdiũ leue: ꝛ cena amplioꝛ:sed qñ quiescit meliꝰ est sibi eꝯ facere:ꝛ nõ bibat tãtũ cũ cibo ꝙ sentiat potũ supranatare: ꝛ puto ꝙ bis in die comedere est sibi melius.

¶ Studeat hr̃e oĩ die bñficium ventris saltẽ semel:ꝛ qñ nã nõ rñdet semel in duobꝰ diebꝰ adiuuet se:aut cuz clisteri ex lib. ſ. olei anhetini puri:aut cũ decoctõe carnium piguiũ cũ se. anheti ꝛ carui ꝛ ameos ꝛ dauco ꝛ camomil. ꝛ silibꝰ:aut sumat ante prãdiũ ficus siccas. iiij. vel. v. aut comedat ferculuz de mercuriali vel de vrtica vel de volubili:ꝛ fiant saporita cũ herbis supradictis.

¶ Incipiat somnũ suũ saltẽ duabꝰ horis post cenaz ꝛ dormiat in die nãli. vij. vel octo horis in nocte si põt: vel cõpleat in mane ante tertias:ꝛ sit in bono lecto:corpore bñ coopto: capite ꝛ spatulis bñ eleuatis super latere dextro pmo. ꝛ post pmũ somnũ sup sinistro:ꝛ cõpleta digõne reuoluat̃ ad dextrũ. ꝛ somnũ meridianũ vitet q̃ȝtũ põt.

¶ Uitet coitum quãtuz põt ꝛ tristitiã ꝛ irã ꝛ sollicitudinem:ꝛ vtat̃ gaudio temperato.

Ueniendo ad medicinalia annuatim dꝫ purgari duabꝰ vicibꝰ semel in vere ꝛ semel in autũno:ꝛ pmittat hũc syrupũ. ℞. mell' rosati colati:oxymellis cõpositi. añ. ℥. iij. syrupi de absinthio: syrupi de sticados. añ. ℥. i. ſ. aq̃ feniculi:aq̃ fumiterre: aque buglosse. añ. ℥. vi. ꝛ est pro sex vicibus:sumatur calidus in aurora. ¶ Post syrupũ sumat hãc medicinã. ℞. pill'aꝝ aggregatiuaꝝ:pill'aꝝ cochiaꝝ: pill'aꝝ de ieralogodion. añ. ℈. i. ꝛ sunt pro vna vice:sumant̃ duabꝰ horis añ diẽ cuz custodia. ¶ Ex iteruallis aũt vniꝰ mẽsis vel circa purget̃ cũ istis pill'is. ℞. pill'aꝝ ierepigre de octo rebꝰ. ℥. i. agarici. ℥. ſ. salis gẽme. ʒ. i. mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. ij. aloes epatici ʒ. vi. fac pillulas:de qbꝰ sumat. ʒ. i. pro vice vna hora añ diẽ. ¶ Opꝫ ꝙ añ prandiũ ꝛ añ cenã: excepto tpe estatis: semp vtat̃ isto el'ario sumẽdo pro vice q̃si quartã ptẽ. ℥. ℞. pipis albi:pipis longi:semis ruthe:cimini ĩfusi in aceto ꝛ exiccati. añ. ℥. i. salis nitri. ℥. ij. mellis dispumati lib. ij. misce:ꝛ fac el'ariuz. ¶ Et oꝫ qñqꝫ loco illiꝰ el'arij sumẽ de diacimino pharmacoso descriptiõe Auic̃. in qnto. aut de diatrionpipereon: ꝛ in tpe estatis ꝯuenit sibi aromaticum ro. descriptione Gabrielis loco istoꝝ.

¶ Itẽ in mane ieiuno stõcho ꝯuenit masticare p mediaz horã mediũ coclear huiꝰ cõpositiõis spuẽdo id qd̃ ad os venit de humiditatibꝰ. ℞. masticis ĩtegre. ℥. i. pipis integri:piretri minute incisi. añ. ʒ. ij. misce:ꝛ masticet vt dcm̃ est:cõuenit etiã qñqꝫ solum piretrũ masticare: precipue qñ non sentit os calefactum.

¶ Itẽ cõueniũt caputpurgia:sed qñ vtit̃ caputpurgio dimittat masticatoriũ:ꝛ sunt ꝯueniẽtia:aut aqua maiorane attracta per nares:aut succus blite:aut inungere interiora nariũ cuz oleo de cucumere asinino.

¶ Item semel in septimana faciat hꝫ clistere. ℞. carui ameos semis anheti cimini leuistici. añ. ʒ. ij. agarici polipodij. añ. ʒ. i. fac bulliri cũ decoctõe carniũ pinguiuz:postea colet̃ ꝛ addat̃ el'ij d̃ baccis lauri. ℥. ſ. pulpe cassie. ℥. i. salis. ʒ. ij. olei anhetini. ℥. iij. ꝛ fiat clistere.

¶ Itẽ vtat̃ in ferculis suis in tpibꝰ fridis istis aromatibꝰ. ℞. feniculi anisi torrefacti:cimini ĩfusi in aceto ꝛ exiccati. añ. ℥. ſ. pipis albi:pipis longi. añ. ℥. i. croci. ʒ. ij.

¶ Itẽ ꝯuenit sibi semel in mẽse excepto tpe hyemis facẽ vomitũ h̃ mõ:cõedat priꝰ d̃ carnibꝰ pdcis ꝛ ferculis pinguioribꝰ solito ꝛ magis salitis:ꝛ bibat vinũ dulce abũdãtiꝰ:ꝛ post cibũ ambulet ascẽdẽdo ꝛ descẽdẽdo velociter: ita tñ vt nõ multũ fatiget̃:ꝛ postea ĩposita pẽna in gutture ĩtincta in oleo vomat exq̃site. ¶ Itẽ in tpe calido teneat tm̃ d̃ nocte mãtile plicatũ octo plicis fꝫ totã vẽtris latitudinẽ ꝛ lõgitudinẽ. in tpe hyemis teneat sacculuz d̃ plumis loco mãtili ꝛ fasciet̃. ¶ Itẽ qñ multã vẽtositatẽ sentiret. ℞. galãge. ʒ. i. ſ. pistet̃ ꝛ fiãt pill'e cũ syrupo acetoso ꝛ sumant̃ tribꝰ horis añ cibũ. ¶ Itẽ vtat̃ h̃ vino p tres hebdõas. ℞. seis apij:feni. anisi: cimi. ameos: amidi: origani:keisiꝫ:carui:se. coriãdri:melanopipis:macropiperis:cinamomi:thuris:spice:gariofi. nucis mus. cypi:çinçi. oĩuz. añ. põdus vniꝰ auri siue. ʒ. i. ſ. scorie ferri aureos. x. his oĩbꝰ septupluz addat̃ vini ꝛ coquat̃ dõec ad medietatẽ redeat:ꝛ colet̃:ꝛ det̃ deide de h̃ syrupo:post colabit̃ põdus. ʒ. xxx. quotidie:ꝛ caueat se in hoc tpe ab acetosis ꝛ a fructibꝰ recẽtibꝰ ꝛ ab aqua frigida:vinuz bibat tẽperate. Et ista puto cũ dei laude sufficere.

¶ De vomitu flegmatis acetosi. Cõsiliũ. XLVIII.

HEc generosa puella annoꝝ q̃si. xv. fm cõplexionẽ suam est humida parũper declinãs ad fridã:ꝛ maxime fꝫ stõchũ:ꝛ iõ multiplicat fl'ata: ppter quoꝝ grauitatẽ oĩ mãe ieiuno stõcho vomit flegma aquosuz ꝛ flegma crudũ:lꝫ aliqñ sentiat aliquid acetositatis:ꝛ pp hanc cãm multiplicato flegmate in venis nõ mẽstruat̃ copiose:ꝛ pro vtraqꝫ re dabo consilium breue ad vtilitatẽ nõ ad pompã aspiciẽdo.

¶ Dꝫ igit̃ hec puella habitare in aere cal'o tẽdẽte ad siccitatẽ ꝛ cauere ab aere frido:ꝛ oĩno caueat frigꝰ extremitatũ ꝛ manuũ ꝛ stomachi:ꝛ debet vti vestimẽtis tendentibus ad caliditatẽ:ita ꝙ super camisiaz habeat pellem leuẽ bñ calidã:ꝛ sint pãni sui suffumigati cũ aromatibꝰ:

ſicut cũ fuſtis gariofiloꝝ ⁊ alijs ſuffumigijs hñtibus caliditatẽ ⁊ aromaticitatẽ: nec pro modico habeat̃ tenere manus ⁊ pedes calidos: q2 vt dĩ gnto cõtinẽtis. ſtõchus calefit calefactõe manuũ ⁊ pedu3: ⁊ ipſoꝝ infrigidatiõe infrigidat̃. vt Auic. dicit. calefactio extremitatu3 pducit ad calefactionẽ ſtomachi ex pximo: ⁊ ſilr caueant̃ venti frigidi ⁊ humidi ⁊ ſtare ſub radijs lune vl̃ dormire in loco frigido: ⁊ etiam ſuper ſtomachũ ſuum plumaceolu3 latum plenum plumis nouis.

¶ Debet aũt in mane ieiuno ſtomacho exerceri exercitio ambulatõis vſquequo incipiat fatigari: ꝙ ſi nõ exercet̃ fricetur corpus eius ante cibum cũ pãno lini calido leui per mediã horã crura ⁊ coxas ⁊ nates ⁊ vẽter ⁊ bracchia ⁊ ſpatule ⁊ pectus: ⁊ poſtea caput dicto ordĩe. ¶ Poſtq̃ aũt pranſa fuerit melius eſt: aut quieſcere: aut ambulare leui deambulatione: ⁊ cauere fortes motus.

¶ Oportet aũt ꝙ ſomnus fiat in camera calida ea bñ coperta pãnis: ⁊ capite eleuato incipiẽdo ſomnũ duabus horis poſt cena3: ⁊ primo dormiat ſuper latere dextro: ⁊ cõpleto primo ſomno voluat ſe ſuper ſiniſtrũ: ⁊ in mane redeat ſuper dextrũ: ⁊ ſit ſomnus cõtinuus: ⁊ duret vſq3 ad ſeptẽ horas: ſomnũ aũt meridianum: aut ſtatim poſt ſumptũ cibum oĩno vitare debet.

¶ Si natura ſua eſt cõſueta hr̃e beneficiũ ventris oĩ die nitatur ſeruare cõſuetudinẽ ⁊ habere beneficiũ ventris in hora cõſueta: ⁊ ſi natura nõ reſpõdet adiuuetur comedendo in pncipio prandij vel cene ſalita: ſicut cappares: aut oliuas cõditas: aut alia ſalita nõ ſtiptica comedendo aliqd mellis crudi: vſq3 ad. ℥. i. pro vice: ⁊ comedẽdo fercula de ſpinachijs ⁊ blitis cũ pipe ⁊ pinguedine vel brodium cauliũ. magis tñ ei cõfert brodium cicerũ nigroꝝ integre decoctiõis cu3 pipere: ⁊ in ſumma ſtudeat oĩ die habere beneficiũ vẽtris iuxta ſuã cõſuetudinẽ. ¶ Sed ille vomitus quo vtit̃ oĩ mane nõ d3 obſeruari. na3 frequẽtia vomit⁹ facit ſtõchũ debile3 relaxãdo ſubſtãtiam ſuã: ⁊ facit ipſum lacunã ſupfluitatũ ex quo fit cõtinuus pceſſus ad deteriora: ſed tñ q2 longa fuit iſta cõſuetudo op3 ꝙ dimittat̃ paulati3 pmo dimittẽdo de q̃libet ſeptimana diem vnã in quo nõ vomat: ⁊ in die pcedente alleuiet cenã: ⁊ poſtq̃ vno mẽſe hoc modo fecerit: in ſequẽti dimittat duos dies in ſeptimana: in qb⁹ nõ vomat ſemp alleuiando cena3: ⁊ obſeruatis duobus menſibus hoc ſecundo modo dimittat tres: ⁊ ita paulatim donec redeat ad vomẽdũ ſemel ĩ ſeptimana: ⁊ tũc nõ vomat niſi poſt cibũ comedẽdo pmo aliqđ ferculũ pingue ⁊ ſalitũ ⁊ iciſiuũ: ſicut verbi gr̃a. de porris cũ anheto ⁊ ſale: aut cepis ſimili modo: aut caulibus: aut ſimilib⁹ abſterſiuis: ⁊ comedat carnes pingues ⁊ feſtinãter: ⁊ bibat vinum dulce purũ ⁊ ſatis multũ: ⁊ poſt cibũ aſcendat ⁊ moueat ſe mediocri motu: ⁊ poſtea ſi põt vomat ĩponendo in guttur ſi op3 pẽna3 intinctã in oleo: ⁊ ſi hoc nõ ſufficit quãdo intẽdit vomere bibat tres. ℥. oxymellis ſimplicis: vel ſyrupi de raffano cũ aqua tepida: ⁊ ſtati3 vomat: ⁊ ſi põt p vſu3 debiti regiminis ſine leſione paulati3 ſe reducat ad hoc vt vomat tm̃ ſemel in menſe nõ ſeruato ordine dieru3: ſed debet eſſe duob⁹ dieb⁹ vnũ poſt aliud: obſeruato mõ dicto: ⁊ poſtq̃ vomuit lauet ſibi faciẽ ⁊ os cu3 aqua calida in qua ſit poſitũ parũ aceti: ⁊ anteq̃ vomat bonũ eſt ſuperligare oculis duas petias de bombice ne mãe multe fluant ad oculos. ¶ Cõpleto aũt vomitu nõ comedat neq3 bibat niſi fames fuerit fortis: ⁊ tũc poteſt comedere pullum: aut perdice3 vel alias carnes leues boni ſaporis cu3 aliquo brodio aromatico: aut aſſatas infuſas: poſtea impiperato ſi tẽpus nõ fuerit valde calidũ: vel ſine piperato in tẽpore calido: ⁊ d3 qeſcere: ⁊ odorare odores bonos: ⁊ facere ſibi fricari pedes ⁊ manus leui fricatõe: ⁊ ſi ſtatim comederet de citonijs ꝯditis vel. ℥. ʒ. diacitoniten ad ꝯfortãdu3 ſtõchũ vel aliquã aliã ſil̃e3 ꝯfectionẽ aromaticã põt illud facere: ⁊ iſte vomit⁹ h̃ mõ obſeruat⁹ nõ op3 ꝙ poſtea dimittatur: niſi fortaſis in tpe hyemis: qm̃ erit valde adiuuans in ꝯſeruãda ſanitate ſua.

¶ Cibi eius debẽt eſſe cibi leues facilis digõnis: ſicut eſt pmo panis ex optimo frumẽto: bñ piſtus: bñ fermẽtatus ⁊ bñ coct⁹: ⁊ hñs aliqd ſalis ⁊ aliqd furfuris minuti: ⁊ caueat ſe a pane açimo: ⁊ nõ cõplete cocto: vel pane alioru3 granoꝝ: neq3 d3 ipm comedere ſtati3 vt fert̃ a furno: ſ3 poſt quietatõe3 a fumis ⁊ añ pn^m diei quarte. ¶ Carnes aũt ei ꝯueniẽtes ſunt carnes pulloꝝ perdicum faſianoꝝ puaꝝ auiũ colũbaꝝ turturũ ⁊ capretoꝝ ⁊ vituloꝝ puoꝝ lactẽtiũ ⁊ caſtratoꝝ annualiũ ď monte ⁊ caprioloꝝ iuuenum ⁊ lepoꝝ ⁊ porcoꝝ ſylueſtriũ iuueniliũ. d3 aũt vitare oẽs carnes nimis antiquas ⁊ duras: ⁊ ex auib⁹ illas q̃ nõdu3 ſufficiũt egredi nidum pp iuuentutẽ: ⁊ carnes nimis pingues pſerti3 impinguatas artificialr̃: ⁊ iteꝝ vitet interiora ⁊ capita ⁊ colla nimis pingues ptes: imo capiat carnẽ rubeã re3 ex aĩalib⁹ ſupradictis: maxime ex latere dextro in pte añriori. ¶ Sãguis caſe⁹ ⁊ lac ⁊ butyꝝ nõ ꝯueniũt ei: ſ3 ſi de caſeo comedat ſit pauc⁹ ⁊ boni odoris in fine cibi. ¶ Oua galliaꝝ recẽtia ⁊ paꝝ cocta ꝯueniũt ei. ſ. vitelli eoꝝ nõ albumẽ ⁊ nõ comedant̃ duri neq3 cocti cũ caſeo: ſ3 alr̃ vel in frictilio cũ oleo ⁊ pauco aceto vl̃ cũ aliq̊ ſucco herbaꝝ ꝯueniẽtiũ vl̃ in ferculo vl̃ depdite in aq̃ dũmõ nõ ſint nimis cocte. ¶ Piſces nõ ſunt multu3 ꝯueniẽtes: ſi tñ cõedant̃ ſint pui de libero mari vl̃ ď fluuio abſq3 ceno: ⁊ ſint pui hñtes ſquamas boni odoris ⁊ ſaporis: ſic̃ ſũt trilie aurate menule ſolce paſſeres ⁊ ſardones ⁊ ſardine: ⁊ pui varoni ⁊ pui rõbi: ⁊ in aq̃ dulci lucij ſtrigie barbatuli auellane pui trute ⁊ agões ⁊ timali. S3 dimittãt̃ oẽs valde magni: ſic̃ ſturiões ⁊ tõni vl̃ ſine ſquamis: ſic̃ iſti idẽ ⁊ anguille ⁊ palamite ⁊ murene ⁊ polipi ⁊ ſepie: ⁊ ſil̃es ⁊ oẽs q valde ꝯuerſant̃ in ceno: ſic̃ tẽche cephali gui. ſgombri ãt ⁊ corui ſi capiãt̃ ĩ libero mari tolerari pñt: ⁊ cõedãt̃ cocti in ſale ⁊ porris ⁊ anheto vl̃ cũ aceto ⁊ pipe ⁊ ꝯditi ꝯdim̃tis arõaticis calidis. ¶ Fercula ꝯueniẽtia fiũt ex pane ⁊ brodio cicerum ex vitellis ouoꝝ ex boragie bugloſſa melliſſa ſpinachijs cõditis tñ ⁊ pmixtis cũ herbis odoriferis: ſic̃ eſt maiorana mentha ſaluia origanũ petroſiliũ apiũ ſerpillũ macedonicũ calamẽtũ roſmarinũ mẽtha romana: ⁊ ſil̃es herbe odorifer̃: aut fiũt fercula ď riço multũ cocto cũ brodio piguiũ carniũ ⁊ tolerat̃ ordeũ: ⁊ far ſilr̃ coctu3 ſup aſpſis arõatib⁹: ſ3 rape ⁊ caules ⁊ cucurbite ⁊ rapice ⁊ napões ⁊ melõgene ⁊ victualia ď paſta ⁊ oĩa legumia dimittant̃. ¶ De ſalatucijs ⁊ cõpoſitorijs q̃ pparant̃ cũ aceto oĩa cruda dimittant̃: ſ3 tolerant̃ cappes ſaliti ꝯditi cũ aceto pauco ⁊ vino cocto cũ cinamomo ⁊ pipe ⁊ paſtiacha rubea bñ cocta ⁊ ꝯdita: vt ſupra dĩ: ⁊ meli⁹ eſt ꝙ cũ aceto ſemp adiũgat̃ aut mel aut vinũ coctũ. Allia ⁊ porri ⁊ cepe ⁊ raffani meli⁹ eſt ꝙ dimittãt̃. ¶ Et ex fructib⁹ ꝯueniũt ei paſſule ⁊ fic⁹ ſicce dactyli nuces fiſtici grana pini ⁊ amigdale cũ çucchof: tolerãt̃ ẽt poſt cibũ poma dulcia cocta ⁊ citõia ⁊ pira cocta nõ in ml̃ta q̃titate ⁊ ꝯdita cũ aniſo ⁊ pipe ⁊ alijs arõatib⁹ ⁊ fugiat poma cruda ⁊ pira ⁊ prũa ⁊ chriſomilla ⁊ amigdalas ĩmaturas ⁊ fabas ⁊ robilia recentia ⁊ papauera ⁊ cucumeres ⁊ melões ⁊ citrullos ⁊ angurias ⁊ ceteras ⁊ lymões ⁊ citrũ ⁊ oẽs fruct⁹ fridos vl̃ aq̊ſos vel multũ vẽtoſos: ſic̃ ceraſa granata pſica corna neſpilla ⁊ ſorbas: ⁊ ſil̃es fruct⁹. Fũgos ⁊ tubera dimittat penit⁹.

¶ Pro ꝯdimẽtis pt vti aniſo: fenicl̃o: cimio: carui: ameos: ſiler mõtano: gariofilo: pipe: ſ3 meli⁹ pip pro ea eſt piper

albū: lꝫ omnia sint bona ⁊ cinamomo ⁊ mace ⁊ çinçibē. maxīe aūt ꝯuenit lignū aloes nisi pp sumptū dimittere/tur: ⁊ ex istis oībus vel qbusdā pūt fieri diuersi sapores adiungēdo paruā partē rex acetosax si opꝫ gratia dele/ctationis: ⁊ corrigēdo cū melle ⁊ faba.

¶ Obseruare dꝫ ꝙ nō comedat vsqꝫ ad saturitatē: ⁊ qꝛ digestiua est debilis comedat potius elixa ⁊ ꝑsertim ius pullox columbax conditū cuꝫ aromatibus.

¶ Modus cōfectionis aromatū sibi ꝯuenientiū pro vsu in ferculis. ℞. gariofilox. ʒ. ß. piperis. ʒ. i. piperis albi. ʒ. ß. piperis longi galange heil. nucis muſ. aā. ʒ. i. çinçiberis: cinamomi. aā. ʒ. ij. cardamomi vtriusqꝫ. aā. ʒ. i. ß. macis croci. aā. ʒ. ß.

¶ Potus eius dꝫ eē vinū vetus clax acutū: ⁊ si eēt in tpe hyemis nectar nō esset incōueniēs de quo bibat medio/criter ⁊ paulatim: ⁊ si timeret offensionē vini puri ꝑmi/sceat cū aqua mellis integre decoctionis.

¶ Caueat sibi a tristitia ⁊ acidia: letitia tñ ⁊ leuis ira sibi cōueniunt: ⁊ post cibuꝫ nullo modo forti motu aīali mo/ueatur: neqꝫ ad iram: neqꝫ ad timorē: neqꝫ ad simile: ⁊ si daret̄ viro vtat̄ parce venereis. Et hoc d̄ regimine vite. Sequitur de ordine medicinax.

Ueniendo aūt ad medicinalia opꝫ ꝯsiderare istā malaꝫ cōplexionē stomachi esse cum mā indigente euacuatiōe: que mā vt plurimū est in ipso generata: ⁊ ideo euacuatio eius fit plurimū per vsuꝫ vo/mitus mō posito in regimine: sed si illud nō sufficit opꝫ incipere in ꝑncipio veris ⁊ purgari: sumēdo ꝑmo hūc sy/rupū sex vicib⁹. ℞. oxymellis simplicis: geleniabin. aā. ʒ. i. decoctōis anisox ⁊ passulax. ʒ. iij. misce: ⁊ clarificetur ⁊ aromatiçet̄ cū pauco cinamomo: ⁊ est pro vna vice: det̄ calidus in aurora. ¶ Postqꝫ aūt sex vicib⁹ sumpserit sy/rupū purget̄ cū hac medicina. ℞. succi citoniox lib. i. mel lis lib. ij. çiçi. ʒ. iij. pipis lōgi pipis albi. aā. ʒ. i. cina. carda/momi. aā. ʒ. ij. turbith electi. ʒ. iij. masticis. ʒ. i. diagridij correcti. ʒ. ij. fiat ꝯfectio addēdo spēs in vltimū: ⁊ est pro xliij. medicinis pōt fieri q̄rta ps: ⁊ erit pro. xi. sumat̄ do/sis vna hora ante diē ⁊ supdormiat vsqꝫ diem.

¶ Et si cōfectio ista nō habeat̄ pōt purgari sumēdo has pillulas. ℞. pillulax de iera Nicolai: pillularum de iera diacolloquintidos. aā. ʒ. ß. fiant septē. ⁊ sūt pro vna vice.

¶ Aut si hoc nō placet sumat pillulas stomaticbas cuꝫ turbith vsqꝫ ad. ʒ. i. vel pauco plus: aut cū ꝯfectiōe h̄ mō facta. ℞. turbith albi ⁊ gūmosi. ʒ. i. çinçibe. ʒ. ij. cinamo/mi cardamomi nucis muscate. aā. ʒ. ß. diagridij. ℈. ß. çuc chari. ʒ. viij. ⁊ fiat ꝯfectio: ⁊ sumant̄. ʒ. vij. vł circa. ¶ Fa/cta purgatōe sequēti mane recipiat. ʒ. i. ß. tyriace bone cū ʒ. ij. aque mellis ⁊ clistere lauatiuū. ¶ Posterius v̄o vta/tur in mane aromatico gariofilato sumēdo vsqꝫ ad me/dium May circa. ʒ. i. vel. ß. pro vice in aurora: ⁊ in hora prādij. ʒ. i. in ꝑncipio prādij. ℞. pipis albi: pipis longi ci/mini infusi in aceto ⁊ exiccati: seminis rutbe. aā. ʒ. ß. bau rach. ʒ. i. mellis dispumati q̄tū sufficit: ⁊ fiat electuariuꝫ: aut in temporib⁹ frigidis vtat̄ ꝯfectōe diatrionpipereon sumēdo. ʒ. i. ante prandiuꝫ vsqꝫ ad menseꝫ May. ¶ In tpe aūt estatis sumat aromaticū rosatū descriptiōe Ga/brielis loco aromatici gariofilati: aut diarodon abbatis.

¶ Itē per tres septimanas post primā purgationeꝫ reci/piat. ʒ. ß. pillulax cochiax. ⁊. ʒ. ß. pillulax stomatichbarum descriptione Mesue ꝓpria: ⁊ postea semel in mense su/mat in aurora. ʒ. i. pillulax de iera simplici. ¶ Et si ista nō sufficient ad rectificādum stomachū cōsulo ꝙ bibat tribus septimanis oī mane per quatuoꝛ horas aū cibum ʒ. iiij. vini de scoria ferri qδ describit Rasis 9° Almāso/ris. caplo de debilitate digōnis stomachi. ⁊ dimittantur simplicia que in descriptione illa posita cōiter nō repe/riuntur. ¶ Scio ꝙ possem multiplicare cōfectiones va/rias ⁊ craneas ⁊ pulueres ⁊ trociscos ⁊ cerotaria ⁊ fomē/tationes ⁊ vnctiones ⁊ similia.

¶ Et ad purgationē capitis caputpurgia masticationes ⁊ gargarismata: que oīno accepta scientia dimittere volo: vnū addens: ꝙ si potestis hr̄e de tyriaca optima que fit in marastan in ciuitate karas in egypto incipiendo a ꝑn/cipio Octobris vsqꝫ ad finē Aprilis oībus decē dieb⁹ se/mel sumat de ea circa. ʒ. i. ß. ꝙ si de illa non potestis hr̄e accipiatis de melion: que Uenetys habet̄.

¶ De debilitate digestiue cū fetore oris discoloratione ⁊ tumefactione pedum. Consilium. XLIX.

Hic reuerēdissimus dñs ex il/lustri pro/sapia oriūdus: lꝫ sit etate iuuenis annox cir ca. xxvi. tñ fortassis pp quietē incōsuetā qua vsus est in studio circa duos annos. Prio nō est ita bene coloratus vt cōsueuit. Scdo de sero inuenit crura iuxta clauiculas pedum tumida nō ꝑmutato colo/re: ⁊ si imprimat̄ digitus remanet fouea notabili tpe. Et tertio: nō ita bñ digerit in stōcho cibuꝫ vt consueuit. Et quarto qñqꝫ patit̄ oris fetorē: que oīa vident̄ ꝓcedere ex multiplicatōe indigestionū vnde in venis in epate ⁊ sto/macho ⁊ in carne totius abūdat flegma plus debito: ⁊ qꝛ ⁊ vina ⁊ aromata hñt calefacere: qñqꝫ accidit in eo in sto macho qdaꝫ modus putrefactōis ꝓpter quā sentit feto/rem anhelitus. Et ideo sup hoc fundamēto fabricabo cō silium. Et Deus sit dator auxily.

¶ In ꝑmis habitet terrā clari aeris ⁊ subtilis in qua ha/beat domū in estate apertā ad septētrionē aut ad orien/tem. In hyeme v̄o habeat eā ita clausam vt defendat̄ a ventis ⁊ aerem suū faciet calidū cū igne: de lignis siccis nō ad moduꝫ stuffe: sed modo quo in Italia vidit ignes fieri in domibus nobiliū: ⁊ camerā habeat altam a terra inter duo solaria: ⁊ fugiat habitationeꝫ in terreno vel in locis grossi aeris: aut vbi sit fetor maxime rex humida/rum ⁊ loca paludosa ⁊ teneat se bñ indutū: ita vt nō sen/tiat frigus neqꝫ in capite neqꝫ in pedibus.

¶ Et de mane postqꝫ ex conatus habere beneficiuꝫ ven/tris exerceatur illo modo quē patitur honestas dignita/tis sue saltē inter suos familiares cū delectatione ⁊ exer/citiū duret diu ambulando ⁊ colludēdo: vel in venatiōe quousqꝫ incipiat fatigari: postea paulatim remittat mo/tum ⁊ quiescat: ⁊ si sudauerit faciat se fricari cum manti libus: ita vt nō infrigidet̄. Post cibū v̄o nō vtat̄ exerci/tio forti: imo aut sedeat: aut stet: aut leuiter ambulet nisi senserit cibū descendisse de stomacho.

¶ Et dꝫ conari ꝙ oī die habeat bñficiuꝫ ventris. ⁊ si a nā nō iuuat̄ pōt comedere fercula quedaꝫ que q̄uis nō sint multū sapida: tñ sunt vtilia: sicut est ferculum de vrtica cocta cum bonis carnib⁹: aut extremitatib⁹ lupulox: aut volubilis magne: aut ferculuꝫ de mercuriali: ⁊ pōt cum istis herbis cōmiscere pro delectatiōe aliqd de odorife/ris: sicut menthā ⁊ feniculuꝫ: ⁊ silr comedere quatuor vł qnque ficus siccas cū vna nuce in ꝑncipio prādij est vti/le ad hoc: ꝙ si aliter nō potest sumat vnā pillulā de iera simplici in ꝑncipio cibi: aut bibat ferculuꝫ de brodio pin guis galline vel galli vetusti.

¶ Dormiat de nocte si potest septeꝫ horis vel octo: ⁊ dor/miat in lecto bono: spatulis ⁊ capite bñ eleuatis: corpo/re bene cooperto: super latere primo dextro. deinde sup sinistro post primū somnum: ⁊ vltimo se vertat sup dex/tro: ⁊ si nō sufficiēter dormit de nocte dormiat in mane ante tertias: sed somnuꝫ meridianum vitet quātum est

ei possibile

ei possibile:⁊ debēt interesse inter cenam ⁊ somnū hore
due:⁊ caueat dormire in radys solis vel lune:ſʒ dormiat
in camera superius descripta ⁊ in obscuro.
⁋ In cibis ⁊ potib⁹ dʒ attēdē ꝙ nunꝙ̄ sumat tātā q̄ʒtita/
tē ꝙ inde grauet stōchus:imo recedat a mensa semꝑ cū
aliq̄li fame ⁊ nō capiat illos cibos q̊s est exꝑt⁹ sibi noce/
re:neqꝫ sumat multos varios in eadē mēsa:imo meli⁹ est
ꝙ sit ꝯtēt⁹ vna manerie cibi pro vno prādio vel pro vna
cena. ⁋ Et veniēdo ad ꝑticlaria sumat panē sufficiēter
fermētatū ⁊ sufficiēter coctuʒ ⁊ hn̄tē aliqd salis ex optio
frumēto mūdo ab alys granis:⁊ cui nullū aduenit nocu/
mētū. ⁋ Carnes v̊o ei⁹ sint vituloꝝ lactētiū paruoꝝ:vel
captoꝝ lactētiū vel agnoꝝ castratoꝝ anualiū vł pulloꝝ
vł ꝑdicū fasianoꝝ ꝑuaꝝ auiū stātiū in arborib⁹ ⁊ pratis
q̄ sint boni odoris:⁊ tolerant̄ turtures ⁊ colūbi volare i/
cipientes. Et de syluestrib⁹:capoli:lepores iuuenes:porci
syluestres iuuenes:ſʒ carnes veteres:⁊ agnoꝝ paruoꝝ:⁊
porcoꝝ domesticoꝝ:⁊ alias a p̄dcis:sic aq̄ticaꝝ auiū me
li⁹ eēt dimittē. Salitis aūt pōt vti in ꝑua q̄ʒtitate loco sa
poris:⁊ meliores sunt ꝑtes añriores dextri lateris:ſʒ ca/
pita ⁊ colla ⁊ iteriora aīaliū dʒ dimittē. ⁋ Uitelli ouo/
rū gallinaꝝ sūt sibi ꝯueniētes si sint recētes ⁊ nō multuʒ
cocti:siue sint oua cocta cuʒ cortice siue deꝑdita in aq̄ si/
ue in frictilio vł ferculis:dūmō nō sint multū cocta:aut
mixtū cū caseo:ſʒ albū dimittat̄. ⁋ Tp̄e estatis pōt vti
lacte:⁊ pōt ip̄m bibē de mane calidū:sic mulget̄ ab vbe/
re:ſʒ postea nō dʒ dormire:neqꝫ aliud comedē q̊usqʒ sit
digestū:ſʒ comedē lac cū alys cibis nō est vtile. Lac aūt
⁊ pisces in eadē mēsa comedē ē fugiēdū:qm̄ est cā lepre.
⁋ Caseū aūt bonū nō multū salitū:nec młtū veterē pōt
sumē:ſʒ in parua q̄ʒtitate. ⁋ Uictualia de pasta:sic laga
nas ⁊ tartocleas ⁊ pastillos dimittat oīno. ⁋ De granis
tolerant̄ pisa ⁊ robilia ⁊ far ⁊ ordeū fractuʒ:⁊ pōt ēt tole
rari riçū qñ sunt cocta cū bonis carnib⁹ supra scriptis:sed
alia grana sūt dimittēda ⁊ oīa legumina:excepto brodio
ciceꝝ quo vti pōt. ⁋ De herbis nō vllo mō sumat mul
tā q̄ʒtitatē:ſʒ tñ in estate pōt vti spinachys blitis boragi
ne buglossa feniculo endiuia:cicorea in ferculis vel alio
mō ꝯditis ⁊ coctis:ſʒ crudas dʒ dimittē. de alys v̊o her/
bis nō multū laboret in comedēdo nisi fortassis gr̄a me/
dicine. ⁋ De radicib⁹ tolerant̄ rape i hyeme ⁊ napones
ꝯdite cū aromatib⁹ ⁊ piꝑe:sed raffani nō sunt vtiles nisi
paꝝ de eis post cibū:radix petrosilini pōt coq cū suis car
nibus. ⁋ De fructib⁹ dʒ paꝝ comedē:ſʒ tñ in p̊ mēse in
estate tolerant̄ aliq̄ cerasa ⁊ vue bñ mature ⁊ ficus ma/
turas ⁊ pruna valde matura:ſʒ pruna cōedant̄ cū cortice
suo:⁊ bibat̄ suꝑ eis aliqd de vino dulci q̄si per mediā ho
rā añ cibū:⁊ i hyeme sumat ficus siccas cū nucib⁹ ⁊ pas/
sulas ⁊ grana pini:ſʒ post cibū pōt sumere pira cocta ⁊ ci
tonia cocta cū bono vino:⁊ ꝯdita cuʒ aniso ⁊ cinamomo
⁊ piꝑe:⁊ pōt etiā sumere aliq̄s amigdalas cū çucc haro ⁊
auellanas ⁊ granata dulcia:ſʒ poma p̄cipue cruda ⁊ psi/
ca ⁊ castanee debēt dimitti. ⁋ Cucurbite v̊o si hn̄tur co/
medant̄ in estate:sic olera cū bonis carnib⁹ ⁊ aromatib⁹
⁊ ouis:ſʒ melongene ⁊ citrulli dimittant̄:granata dulcia
tolerant̄ post cibū:ſʒ granata acetosa ⁊ citrāguli ⁊ lymo
nes non capiant̄ nisi in parua quātitate ⁊ gratia saporis.
⁋ Fūgi ⁊ tubera nō ꝯueniūt:si tñ comedant̄ tubera co/
medant̄ cū multo sale ⁊ piꝑe ⁊ in parua q̄ʒtitate. ⁋ Cap
pares loco salaticy cum vino cocto ⁊ pauco aceto ⁊ aro/
matibus ꝯueniunt ei:sed sparagi nō sunt ꝯueniētes.
⁋ Potus eius sit vinū purū rubeuʒ claꝝ subtile vet⁹ aro/
maticuʒ:⁊ si hr̄et aliqd dulcedinis nō excessiue esset me/
lius:⁊ nō potet tātuʒ ꝙ faciat natare cibuʒ in stomacho.
⁋ Caueat sibi a tristitia ⁊ nimia cogitatiōe acidia ocio et
corpore:⁊ vtatur tēperato gaudio et letitia ⁊ cōuersatio/
ne cum dilectis:sed nimiuʒ venereoꝝ vsus oīno est eui/
tādus. Et hec de regimine.

In vsu aūt medicinaꝝ bonū est ꝙ oī mane purget̄
bis in vere circa p̄n^m Martij:⁊ in autūno post medium
Septēbris ⁊ fuet hūc ordinē. p̊ sumat hūc syr^m sex vici/
b⁹. ℞. mellis rof. colati. ℥.i. syrupi de eupatorio oxymel
lis cōpositi. añ. ℥.ß. aq̄ feniculi. ℥.ij. clarifica ⁊ aromatiça
cū pauco cinamomo:⁊ dʒ sumi calus in aurora:⁊ iste est
ꝓ vno mane tm̄. ⁋ Postq̄ʒ sūpserit hūc syr^m sex vicib⁹
hora vna añ diez sumat istā medicinā. ℞. turbith electi.
℈.ij. elary indi. ʒ.i. boni pōderl. çinçib. ℈.i. distēꝑent̄ cū
aq̄ çucchari ⁊ bibat̄ cala:⁊ hac die nō comedat post assū/
ptionē medicine nisi trāsactis septem horis:⁊ si pōt dor/
miat in p̊ª hora post assūptionē medicine:q̄ trāsacta siue
dormiuerit ꝑus siue non:postea nō dormiet:⁊ caueat illa
die a frigore. ⁋ Et silēz purgatiōez dʒ facere in autūno
post mediuʒ septēbris. ⁋ In tꝑib⁹ aūt itermedys qñ nō
sunt magna frigora: nec magni calores vtat̄ istis pillis.
℞. pillaꝝ de iera de octo reb⁹. ℥.i. agarici ifusi i oxymel/
le ꝑ diez nālē. ℥.ß. salis gē. ℈.iij. cōmisce oīa sił bñ ⁊ for
ment̄ pille cū succo cauliū:sumat pro vice circa. ʒ.i. in au
rora. ⁋ In tꝑib⁹ v̊o vehemēter fridis:aut multū calidis
nō sumat medicinas solutiuas vētris:ſʒ si nō hʒ bn̄ficiū
vētris vt vult ⁊ reliq̄ supradcā nō ꝓsunt in regimie pōt
sumē añ cibū statiʒ vnā pillaꝝ de p̄dictl. ⁋ Itē vtile est
ei in tꝑib⁹ fridis de mane masticare. x. grana masticis ite
gra cū. iiij. granis pipis:⁊ ita ꝯducē ꝑ os ꝯstringēdo cuʒ
dētib⁹ ⁊ ꝯterēdo ꝙ fiat sic vn⁹ bolus:⁊ postea masticet̄ ꝑ
horā spuēdo illud qd̄ venit ad os. ⁋ Et vtile est in tꝑib⁹
fridis in itroitu prādy ⁊ cene sumē istā ꝯfectōez. ℞. spē/
rū diagalāge. ℥.i. spēꝝ aromatici rof. descriptiōe Gabrie
lis. ℥.ß. çucchari q̄ʒtū sufficit:⁊ fiat ꝯfectio in morsellis:su
mat pro vice circa. ʒ.ij. ⁊ si in mane qñ surgit sentiret sto/
machū fridū sumat de eadē ꝯfectiōe tātūdē vel de çin/
çibere viridi vnā radicē. s. de ꝯdito. ⁋ In tꝑib⁹ aūt cali/
diorib⁹ sumat de solo aromatico rosato:descriptiōe Ga/
brielis ante cibū. ʒ.i. ⁋ Item in tꝑibus nō calidis oībus
decē diebus semel ante diez per duas horas sumat. ʒ.ij.
mytridati:⁊ suꝑbibat. ℥.ij. boni vini: ⁊ non comedat nisi
postea trāseāt qnque hore:dormiat tamē si pōt.
⁋ Crura aūt ei⁹ debēt lauari cū ista decoctōe in mane qñ
surgit:⁊ sit cala. ℞. salis. lib. ij. gallaꝝ. ℥.iiij. absinthy pu
legy origani. añ. M.i. rosmarini lauri. añ. M.ij. fac bul/
lire oīa i aq̄:⁊ postea lauet̄ ⁊ bñ exiccet̄. Et si ista nō suf/
ficiant faciat fieri duas caligettas de corio canis strictas
ſm stricturā cruris incipiētis a calcaneo vsqʒ ad mediū
cruris:⁊ oī mane ponat eas sibi sub alys caligis. ⁋ Et lʒ
multa dici possint:puto cum laude dei hec pauca suffice/
re pro sanitate huius inclyti ⁊ reuerēdissimi dn̄i.

⁋ De mala cōplōne sicca in stōcho ⁊ i toto corꝑe sine fe/
bre ⁊ flegmate multiplicato ex indigōne in stōcho ⁊ ca/
pite catarriçāte ⁊ frigore ꝑcepto in stomacho ⁊ vētosita
te in stomacho ⁊ itestinis ⁊ magna difficultate emittēdi
⁊ frigore sensato in ambitu totius ⁊ cuçeç in cruribus et
multo sputo siue tussi. Consilium. L.

Ioannes Antoni⁹. R. C. Egregi⁹ adole/
scēs Parmēsis patit̄ malā cō
plexionē siccā in stōcho:⁊ ꝯñter in toto corꝑe
sine febre:⁊ puto ꝙ sit siccitas ꝯfirmata. naʒ
duo iā anni p̄terierūt ex q̊ p̄ter nāʒ valde ma
cer existit p̄ter h̊ ꝑꝑ idigōnē multiplicatū est flegma in
stōcho:⁊ eo magl:q̄r caput catarriçat. vñ sentit frigus in
stōcho:p̄cipue qñ trahit anhelitū parūꝑ ⁊ multiplicat̄ vē
tositas in itestinis ⁊ i stōcho sepe cū magna difficultate

emittendi:sentit p̄terea frigus in ambitu totiꝰ:p̄cipue in
extremitatibus ex leui aeris ĩfrigidatione ⁊ incidit sepe
cuçeç seu grãfiuz in cruribꝰ ⁊ multũ spuit sine tussi:⁊ gli-
bet mediocris medicus dꝫ scire ꝑnosticari in dicto casu:
sed dabo ꝯsiliũ vt releueẽ ⁊ adiuueẽ ẽm ꝙ possibile est.
¶ Prio igiẽ dꝫ habitare ĩ loco hũido tẽꝑato in calore nul
lo mõ excedẽtis: ita ꝙ in camera sint vasa plena aq̃:aut
effundaẽ aq̃:ita tñ ꝙ nõ multũ ĩfrideẽ:⁊ opꝫ ꝙ oĩ mane
postq̃ꝫ emisit suꝑfluitates ĩgrediaẽ balneuꝫ siue tinã aq̃
tepide tꝑe lactꝫ in qua moreẽ q̃ꝫtũ põt delectabil'r:ita tñ
ꝙ nõ sudet:neq̃ꝫ frigeat ⁊ nõ hẽat aerẽ multũ calidũ cir
cũquaqꝫ: ⁊ qñ videt extremitates digitoꝝ tumefactas.
tũc egrediaẽ balneuꝫ ⁊ ĩgrediaẽ lectũ q̊usq̃ꝫ exicceẽ:⁊ po
stea faciat sibi inũgi spinã totã cũ oleo dulci:deĩde se in-
duat ⁊ sumat lac ẽm modũ q diceẽ cũ loq̃mur de cibis.
¶ Exercitio nõ opꝫ vti:sꝫ quiescat quãtũ põt:⁊ loco exer-
citij faciat fricationes leues ⁊ leues cuꝫ pãnis mãtilibus
lenibus:ita vt nõ infrigideẽ ꝑpter euẽtationeꝫ ⁊ mẽbra
videãtur parũper ingrossata:⁊ hoc cum exit a balneo: et
oĩno vitet laborẽ resolutiuum inter oĩa.
¶ Et q2 iste difficult' hꝫ vẽtrꝫ bñficiũ ⁊ grauaẽ ex retẽtõe
fecũ:⁊ solutiua sunt ei valde nociua opꝫ in hac re subtil'r
indagare maxĩe ꝑꝑ repletõeꝫ stõchi:⁊ iõ opꝫ eũ sepe vti
clisterijs:aut ex oleo dulci ꝑ vice cũ lib.i.aut cũ scutella
vna d̊coctõis capitꝫ castrati qd̊ sit positũ cũ pl'ima aq̃ in
furno:aut ad ignẽ:⁊ ibi decoctũ vsqꝫ ad ossiũ seꝑatiõeꝫ:
aut cũ decoctiõe violarie ⁊ malue ⁊ oleo:aut vitello oui
⁊ cũ paucissimo sale:⁊ qñq̃ꝫ.s.in septiana bibat decoctio-
nẽ.ij.℥.radicis maluauisci q̃ sit facta in duabꝰ lib.aq̃ lẽto
igne q̊usq̃ꝫ redeat ad lib.ß.⁊ tũc coleẽ ⁊ ponaẽ ĩ ea syrupi
viol'.facti cũ trina ĩfusione violaꝝ.℥.ij.aut bibat sil'r de-
coctiõe.℥.i.fenugr'.in duabꝰ lib.aq̃ q̊usq̃ꝫ sit ad modũ mu
cilaginis:cui addaẽ.℥.ß.mellis boni:⁊ hoc põt fieri bis in
septiana vel rariꝰ ẽm ꝙ vĩ ꝑñti medico.¶ Cõfert ẽt cũ
brodio pulli.s.caponis vel galli vel galline bullire tertiã
ꝑtẽ.℥.bone mãne ligate in pãno:⁊ postea exp̃sse postea il
lud ferculuꝫ comedẽ in prãdio:⁊ si opꝫ addẽ aliq̃d agre
ste pro sapore:⁊ multa alia ĩgenia dꝫ medicꝰ fabricari ad
eũandã illã mãꝫ in stõcho detẽtã sine solutiuo offẽdẽtꝫ.
Si suꝑuenerit fluxꝰ vẽtris cũ studio subito opꝫ restrigi.
¶ Et opꝫ vt dormiat saltem si põt.viij.horis in die nãli:⁊
ĩcipiat somnũ ꝑꝑ illã hũiditatẽ suꝑfluã capitis duabꝰ ho
ris post cenam:⁊ sit corꝑe debite cooꝑto capite bñ eleua
to:⁊ in loco aeris hũidi tẽꝑati in calore ⁊ sit de nocte:aut
in mane añ tertias.¶ Nimiã aũt vigiliã oĩno vitet:⁊ si
opꝫ vtaẽ lauãdis ⁊ odoramẽtꝫ ad ꝑuocãdũ sõnũ vt lactu
ca cocta cũ cinnamomo:⁊ ad vltm semis papaueris albi.
¶ Opꝫ ꝙ oĩno vitet irã ⁊ tristitiã ⁊ odiuꝫ ⁊ acidiã ⁊ solli-
citudinẽ ⁊ cogitationẽ:⁊ sumat gaudiũ tẽꝑatũ in ꝯuer-
satione cum dilectis in audiẽdo vel legẽdo delectabilia
⁊ aspiciẽdo loca amena:⁊ caueat oĩno a venereis.
¶ In cibis aũt eiꝰ opꝫ multũ diligẽter attẽdẽ:q2 ĩ eis ꝯsi-
stit p̃ncipalis vtilitas:⁊ p̊ de q̃ꝫtitate opꝫ ꝙ cõedat ꝑ vi-
ce tãtũ ꝙ bñ digerẽ possit:ita ꝙ qñ cõedit nõ multũ gra
ueẽ a cibo:nec sentiat multã extẽsionẽ stõchi:neq̃ꝫ sit op-
portunũ de nocte se reuoluẽ de latẽ in latꝰ:⁊ est neciũ ꝙ
minꝰ sumat q̃ꝫ ĩ sanitate.¶ Et si sumit de mane lac tẽpe-
stiue.v̊bi.g.hora vna post ortũ solis sugẽdo : vel statiꝫ vt
ex̃ctũ est ab vbere sufficit sibi ꝙ lac sit.℥.iiij.vel circa:et
postea nec comedat neq̃ꝫ bibat:nec dormiat nisi digesto
lacte qd̊ tp̃s dꝫ eẽ a q̃tuor horis vsq̃ꝫ ad.v.⁊ cog̊sciẽ ꝙ sit
digestũ ꝑ leuitatẽ stõchi ⁊ ꝑ carẽtiã eructuatõis hñtis sa
poreꝫ lactis:⁊ tũc dꝫ ꝑuidẽ ⁊ cape cibos alios a lacte de
qbꝰ dicã statiꝫ ĩ q̃ꝫtitate vt nõ grauẽt:vt dcm̃ est.lac aũt
si sit mulieris est meliꝰ.in 2° loco est lac asine.⁊ in 3° lac
capre ⁊ oĩ mõ si sugaẽ a mamilla ẽ meliꝰ.si naũt opꝫ hrẽ
aquã calidã ⁊ sit in ea vas de ligno vacuũ qd̊ hꝫ leuẽ cali
ditatẽ:sic̃ scutella ponaẽ in ip̃a scutella mellis bone q̃ꝫti-
tas auellane:⁊ postea cooperiaẽ pãno lineo subtili:et ita
emulgeaẽ lac suꝑ illo pãno vt sil' mulgeaẽ ⁊ coleẽ ⁊ nõ ꝑ-
dat ꝑp̃iã cal'itatẽ:⁊ postea statiꝫ bibaẽ sil' cũ dcõ melle ⁊
ducaẽ aĩal mulgẽdũ ad camerã ꝑp̃aꝫ ꝑtiẽtꝫ.¶ Sũpto
aũt prãdio expectet ꝙ sit plene digestũ ⁊ stõchus sit ex-
oneratꝰ a cibo:⁊ tũc põt cenare:sumẽdo ẽt q̃ꝫtitateꝫ q̃ nõ
grauet.¶ Cibi aũt eiꝰ sint molles ⁊ hũidi facilis digõnis
⁊ multi nutrimẽti nõ multũ cal'i.v̊.g.panis ex optio fru-
mẽto bñ pistꝰ:ꝯueniẽter fermẽtatꝰ ⁊ coctꝰ:⁊ hñs aliq̃d sa
lis ĩter pm diẽ ⁊ 4m remota duriori cortice:⁊ comedaẽ ĩfu
sus in aliq̃ re mollificãte ip̃m:sic̃ brodia carnis eiꝰ q̊usqꝫ
nõ vĩ mortificatꝰ.¶ Sint carnes auiũ:sic̃ pulloꝝ pulla
rũ ⁊ caponũ iuueniliũ ⁊ ꝑdicuꝫ ⁊ fasianoꝝ iuuenũ : ⁊ sil'r
auiculaꝝ degẽtiũ ĩ arboribꝰ ⁊ pratꝫ:⁊ si sint iste aues ĩpin
guate cũ lacte est meliꝰ:⁊ testiculi galloꝝ h̄ mõ ĩpingua-
toꝝ sunt oiuꝫ optimi:p̃cipue cũ teneneẽ:ita vt nõ coeant.
Vitet carnes auiũ aq̃ticaꝝ ⁊ seniliũ ⁊ macraꝝ hñtiũ du-
ras carnes.Et ex q̃drupedibꝰ põt sumere qñ erit fortifi-
catꝰ de lactãtibꝰ capris ⁊ castrato lactãte ⁊ vitulo lactãte
paruo:sꝫ nisi p̊ fortificeẽ:⁊ accedẽdo paulatim ad ea:⁊ si
sint pistate est meliꝰ.Et oĩno caueat carnes g̃ssas ⁊ visco
sas ⁊ brodia ex carnibꝰ p̃dcis:qñ ita liq̃nẽ vt q̃si dissoluã
tur sunt ei ꝯueniẽtia.¶ Et fercula fcã cũ mica panis co-
cta ⁊ dissoluta in dcis brodijs:aut cũ farina ordei pauca
cocta in dcis brodijs:ita vt nõ fiãt viscosa sũt sibi ꝯueniẽ
tia.⁊ sil'r cũ vitellis ouoꝝ ĩ dcis brodijs dissolutꝫ:⁊ q̊usq̃ꝫ
fortificeẽ posset vno die vl' duobꝰ ĩterponẽ farinã farris
coctã cũ dcis brodijs:aut farinã minuti frumẽti albã bñ
coctã:nõ tñ ita vt res viscosa.vitellis aũt gallinaruꝫ diei
sue põt vti tenellis q sint:aut sorbiles:aut deꝑditi in aq̃:
aut facti in ferculis mõ dicto. ¶ Et põt vti piscibꝰ ꝑuis
qui hñt molles carnes ⁊ hẽant squamas:⁊ sint elixi ⁊ bo
ni saporis.¶ Reliq̊s cibos q̊usq̃ꝫ nõ fortificeẽ dꝫ dimit
tere:sicut radices fructꝰ olera ⁊ fungos . Et vitet ea que
sunt stiptica ⁊ multi caloris:⁊ etiam multi frigoris.
¶ Potus aũt eiꝰ dꝫ eẽ vinũ albũ subtile hñs leuissimã sti
pticitateꝫ ⁊ valde pauciferã:ita ꝙ videaẽ q̃si aq̃ sum:ꝙ
si nõ inueniẽ ita paruũ sumaẽ quãto ꝑpinquis ei hrĩ põt
⁊ tẽpereẽ cuꝫ aqua bona:ita vt nõ sit nimis magnũ ⁊ nõ
bibaẽ tepidũ:nec tam frigidũ ita vt stõchus abhorreat:
⁊ quãtitas eius sit tãta ꝙ nõ natet in stomacho ⁊ non fa
ciat suꝑuenire rugitum.Et hoc de regimine.

Veniẽdo ad medicinalia cõstat ꝙ in illo nõ debe-
mus vti solutiuis:lꝫ lenificatiua sint ne-
cessaria mõ qui est dictꝰ supra in cap̊ de regimĩe eũonis.
¶ Et q2 caput vt p̃diciẽ est catarriçãs:opꝫ ꝙ illud eũeẽ
eũonibꝰ ꝑp̃rijs:sic̃ sunt masticatoria gargarismata ⁊ ca-
putpurgia:⁊ altereẽ aut ꝑ epithima:aut ꝑ vnctões vel la
uãdas vl' empl'a odoramẽta ⁊ sil'ia:vtaẽ de mane ꝑpe ho
rã prãdij vel anteq̃ꝫ balneũ ĩgrediaẽ masticatorio ex ma
stice tãtũ masticãdo per mediã horã ⁊ spuẽdo:ꝙ si parũ
oꝑaẽ:addat masticis pro vice vnũ granũ vel duo grana
piꝑis.¶ Caputpurgiũ aũt facit trahẽdo ꝑ nares aquam
maiorane tepidã:aut vinũ albũ odoriferũ:aut succũ blĩ-
te:⁊ qñ vtiẽ masticatorio dimittat caputpurgiũ:⁊ ecõtra.
¶ Et si ĩtẽdit gargariçare bona est aq̃ mellis cũ octaua
ꝑte aceti ⁊ pauco piꝑe pulueriçato:⁊ opꝫ ꝙ abradaẽ ante
rior pars capitl ⁊ friceẽ in mane anteq̃ꝫ balneũ ĩgrediaẽ:
aut postq̃ꝫ lac digessit ⁊ ante prãdiũ cũ ista aq̃.℞.aq̃ vi-
tis.lib.ij.nucis musc.℥.ß.assari:piꝑis.añ.℥.i.pistenẽ pistã-
da:⁊ ĩfũdanẽ in dicta aq̃ ⁊ referueneẽ in vase vitreo bñ ob-
turato:⁊ cuꝫ pauca q̃ꝫtitate eiꝰ pro vice posita suꝑ palma

man⁹ fricet̃ dicta ps añrior capitis: ita vt calefiat ⁊ rubefiat. ¶ Et si post. xv. dies pp vsuȝ hap rerũ nõ vĩ caput meliorare ⁊ catarrus diminui. tũc sup eadẽ pte anteriori abrasa ponat̃ empl'ȝ de sinapi circa cõmissurã coronalẽ: ⁊ silr cõmissurã: ⁊ sit factũ ſm dispõnẽ Mes. ⁊ stringat̃ sup loco bñ: ⁊ totiẽs iteret̃ abrasio ⁊ positio empl'i q loc⁹ vesicet̃ ⁊ vesice teneant̃ apte p mẽsem: nõ dimittẽdo tñ masticatoria ⁊ alia scripta. ¶ Or si hec nõ sufficiũt cauteriçãdus est locus cuȝ ferro ignito ĩ loco sup cõmissurã: ⁊ teneat̃ cauteriũ aptũ diu: ⁊ h dȝ fieri ab erudito medico. Neqȝ pars ista de exiccando capite pro puo reputet̃. nã vidi plures qui in talẽ siccitatẽ deuenerũt: ⁊ p capitis siccatõeȝ libati sunt. ¶ P. Postq̃ est vsus caputpurgyȝ et masticatoryȝ in dieb⁹ dȝ portare in manu. ʒ. y. nigelle pus ĩfuse in aceto: postea exiccate: postea torrefacte ⁊ portentur ligate in syndone de grana ⁊ sepe odorent̃. ¶ Et adueniẽte frigore in autũno in horis fridis teneat ĩ capite birretũ de syndone de grana ĩsuta sit p totũ puluis gariofiloꝝ sine alio adiũcto: ⁊ inouent̃ gariofili de mẽse in mẽseȝ: sup stõcho suo portet ꝯtinuo pellẽ agninã vel pellẽ vulturis: aut sacculũ de pluma: ⁊ h puto pro nũc sufficere pro hisque in illo iuuene fieri debẽt. U. Beñ. Señ.

¶ De mala complexione frigida in stomacho cuȝ multa mã grossa ⁊ viscosa cum syncopi ⁊ vertigine ⁊ alÿs accidentibus multis. Consilium. LI.

Casus cuiusdã venerabilis dñe Parmẽsis ſm q possuȝ elicẽ ex dictis eximy doctoris. M. B. L. Parmẽsis est: iste patit̃ a q̃tuor ãnis citra malã cõpl'onẽ fridã in stõcho cũ mã multa g̃ssa ⁊ viscosa: sȝ tñ erat sine dolore anxietate pũctura põderositate sonitu vomitu vel nausea: sȝ cũ diminutiõe appetit⁹ ⁊ ꝯiũgit̃ cuȝ hac q qñ stõchus est vacu⁹ a cibo vl' diminuit̃ multũ cib⁹ in eo accidit diminutio opõnũ sensibiliũ ⁊ motiuaꝝ: itaqȝ qñqȝ aufert̃ mot⁹ totius corpis ⁊ aufert̃ visus: tñ v̉tutes opõnũ cognitiuaꝝ iterioꝝ nõ auferunt̃. nã dũ est in accidẽte ꝯtinue vehemẽter timet ne pp accñs illud moriat̃: ⁊ p assũptiõeȝ cibi accñs illõ aut tollit̃: aut mitigat̃: ⁊ pp istã cãm ista dña comedit freq̃nter ⁊ sumit 2ᵐ cibũ ante digõnẽ p̃mi: ⁊ h nõ pp famẽ. sȝ qñqȝ ꝯ stõchi iclinatiõeȝ ad h vt accñs illõ remoueat̃. ⁊ seq̃t ad hãc nimiã ⁊ freq̃ẽtẽ cibationẽ corruptio ciboꝝ ⁊ digõnis: ⁊ in pte diminutio: ⁊ pp h accñs timor de morte est ꝯtinuus tã dũ est accñs q̃ȝ abñte eo. Et icepunt supuenire v̉tigines. ¶ Et cãȝ accñtis putãt eleuationẽ fumoꝝ a ptib⁹ epatis ⁊ splenis grossoꝝ ad caput. ¶ Et solutiua ipsam multũ ledũt: ita vt deficẽ videat̃ in opatione ipsoꝝ. Clisteria ꝓsunt. ¶ Potus balnei hanete nõ fecit nõbile iuuamẽtuȝ: nisi q p̃ter illã purgationeȝ ipinguata est. ¶ Est dña cõpl'onis fl'atice pinguis: annoꝝ qnq̃ginta vrina subcitrina cũ hypostasi diuulsa grossa: subtilis tñ aq̊sitatis. Pulsus tñ variat̃ ſm variatõeȝ accñtiũ: plurimũ tñ est submersus mollis magis frequẽs ꝓportionabil'r q̃ȝ velox. ¶ Datis digestiuis flegmatis et post solutiuis in diuersis modis ⁊ diuersis dosib⁹ euãndo quater vel qnqes pro vno solutiuo nõ solũ nõ recepit iuuamẽta: sȝ visa est noceri multum. ¶ Ex vsu mytridati maximuȝ cepit nocumẽtum. ¶ Alie etiam ꝯfectiones parũ magnã fecerũt vtilitatẽ. ¶ Dispositio p̃ncipalis apud venerabileȝ doctorẽ. M. B. A. est fames syncopalis de qua reliquũ dubitat cũ hic nõ sit caliditas oris stõchi vel humoꝝ ad ip̃m currẽtiũ. ¶ Petit̃ casus decl'atio ⁊ ꝯsiliuȝ in cura ⁊ ꝓnosticatione. ¶ In h casu nõ est dubiũ de passione cerebri pp v̉tiginẽ: sed tñ nõ sum cert⁹ q ille timor sit tãt⁹ ⁊ tã ꝯtinuus ⁊ ꝑmutans cogitatiões q merito faciat suspicari de mel'ia.

¶ Scdo nõ est dubiũ de passione cordis. nã accñs illud vt manifeste pȝ ĩtuẽti: nec est epilepsia cuȝ nõ sit aliqua ꝯctio ⁊ … in manẽtis: opõne discretiue: nec est p̃focatio mñcis: cuȝ ibi nõ sint signa ei⁹: syncopis aũt est: aut lipothomia. ⁊ ideo est cũ defectu cordis: ⁊ q2 accidit diminuto cibo in stõcho ⁊ cessat p cibi assũptioneȝ dȝ dici q est syncopis: aut lipothomia ⁊ maxime per cõitateȝ stõchi. ¶ Stõchus ẽt hȝ malã cõpl'onẽ fridã ⁊ humidã cũ mã grossa nõ soluȝ natãte: sȝ ẽt ibibita. Sȝ q fumi ab epate ⁊ splene eleuati sint cã illius lipothomie non sum bñ clarus: nec in casu scripto legi qõ me moueat ad hoc credẽdũ: ⁊ in toto corpe pp ciboꝝ ingurgitatõeȝ nõ dubito eẽ cõpl'onẽ ex mã hũida fl'atica: ⁊ silr in cerebro. ¶ Utruȝ aũt dȝ dici stõchi dispositio fames syncopalis vel nõ est ambiguũ. nã in diffõne famis syncopalis Aui. nihil plus dixit: nisi q sit dispositio in q̃ patiẽs famẽ nõ tolerat seip̃m cũ famelic⁹ est: ⁊ cũ tardat̃ ei cib⁹ supuenit ei syncopis ⁊ casus v̉tutis: ⁊ h vĩ posse ꝯtingẽ ita a calida cã sic̃ a frida. ⁊ iõ vĩ q ⁊ si non sit cal'itas in stõcho siue friditas possit ꝯtingẽ fames syncopalis: ⁊ huic vĩ ꝯcordare Auic. iz° terty. cap̊ de syncopi de causis syncopis cũ dic̃. stomachus facit venire aliqñ syncopim: q2 ifrigidat cor valde sic̃ in bolismo. ¶ P. Hora famis stõchus fit parat⁹ recipere: q2 attrahit. vñ tolerare famẽ stõchũ putridis replet hũorib⁹: sȝ hũores attracti siue calidi siue acetosi pñt eẽ cã mordicatiõis oris stõchi q̃ erit cã syncopis: p̃cipue cũ os stõchi sit valde sensibile ⁊ cor debile cõpatiẽs stõcho: ⁊ sic poterit eẽ fames syncopalis a cã frida: ⁊ h ego puto veꝝ: sȝ puto q est raro: ⁊ cũ Aui. ponit curã famis syncopalis nõ ponit nisi illi⁹ que fit a calido: q2 vt pl'imũ ⁊ q̃si semp ita occurrit. nã calidi hũores sunt magis mordicatiui ⁊ stõchuȝ calefact⁹ est rarior ⁊ paratior ad attrahẽdũ ⁊ recipiẽduȝ ⁊ fortior fit accidẽdo spũum resol'o. ¶ His tñ nõ obstãtib⁹: q2 in casu nr̃o vĩ q nõ famet hora illius accñtis: sȝ capit cibũ timore illi⁹ accñtis: puto q illa non sit fames syncopalis: nec syncopis famelica ſm q vocat eã Rasis in ꝯtinẽtis: sed est syncopis: aut lipothomia ex stõcho cui cor cõpatit̃: ⁊ mã in stõcho est flegma ⁊ caput ex abũdãtia fl'atis patit̃: ⁊ sup h fabricabo ꝯsiliũ: ⁊ altissimus sit dator auxily qui viuit trinus ⁊ vnus. ¶ Quãtuȝ ad ꝓnosticationẽ dubitandũ est ex lõgitudine ne in corde sit ꝯfirmata mala cõplexio humida accñtalis que faciat ip̃m passibilẽ ab omni leui cã: ⁊ scitur q mala cõplexio cõfirmata in eodeȝ: aut nõ recipit: aut vix recipit curã: nõ tamẽ possum in hac dispositione certe ꝓnosticari que nõ est mihi presens: ⁊ est diuturna.

Descendẽdo igit̃ ad opa p̃ncipal'r debeo scribẽ qd faciẽdũ dũ nõ est in illo accñte ad ꝓhibẽdũ eius aduẽtũ: sȝ ad p̃seruãduȝ qõ maxime fiet per regimẽ ⁊ curã medicinaꝝ cõpl'onuȝ in dictis mẽbris cum mã flegmatica ⁊ oppilatione circa ptes cordis; ⁊ ad hoc sumatur exordiuȝ. Primo loquat̃ de aere.

¶ Aer sue habitationis dȝ eẽ subtilis clarus lucidus boni odoris tẽdẽs ad caliditatẽ ⁊ siccitatẽ ⁊ in hyeme clausis fenestris cũ pãno vel vitro: de die dȝ facẽ ignẽ nõ fumosuȝ cũ lignis siccis odoriferis: sicut iunipo lauro ⁊ silib⁹: aut cum lignis siccis nõ putridis: nec mali odoris. ¶ Et camerã vel locũ habitatõis sue hẽat iter duo solaria lõge a malis odorib⁹ vaporib⁹ ⁊ que: sit bñ clausa a vẽtis: ⁊ fenestras habeat aptas ad oriẽtem: ita q existẽte sereno tẽpore dimittat̃ in mane sol ingredi fenestras per horã.

¶ Si aũt flabellet̃ camera: ⁊ postea in ea ignis ex lignis scriptis accẽdatur: ⁊ stet induta pãnos calidos: ⁊ p̃cipue vulpinas ⁊ marturinas pelles ⁊ similes.

¶ Et opȝ q exercitet̃ p̃cipue cuȝ ptib⁹. s. crurib⁹ ⁊ coxis ⁊

pedibꝰ: ⁊ qñ nõ põt bñ exercitari faciat sibi fieri fricatio⸗nes fortes ad crura ⁊ coxas ⁊ nates ⁊ spatulas ⁊ bracchia ⁊ pectꝰ ⁊ vẽtrẽ hoc ordine quo nũc dico. Et tãdẽ faciat fri⸗cari caput ⁊ pectinari: maxime cum est purgata ⁊ ieiuno stõcho. Et vitet oĩmodã getẽ: ⁊ post cibuȝ gescat magis.

Et qñqȝ sudet in stuffa: imo sepe precipue post purga⸗tiones ⁊ bñ tergat̃ a sudore: ⁊ balnea sulfurea ⁊ alumino⸗sa post debitas purgatiões sunt vtilia. Sȝ balneatio cuȝ aqua dulci est vitãda: silr stuffe cuȝ vapore aque dulcis.

Et dȝ dormire de nocte nõ de die: ⁊ incipe somnũ trãsa⸗ctis saltẽ duabus horis post cenã: ⁊ dormiat in sicco ⁊ ca⸗lido: ⁊ in alys duabus dispõnibus vt ꝑdixi. Et sufficit quãtitas sex horaꝝ in die nãli aut septẽ: ⁊ dormiat bene coopta: capite bene eleuato cum ꝑtibus supioribus: ⁊ fu⸗giat dormire in loco frigido ⁊ humido vel discoopta: et vigilia sit lõga nisi ex hac ꝓhiberetur digestio.

Prouidẽ dȝ ꝙ habeat oĩ die bñficiũ ventris ⁊ vrinare ⁊ fricari vt supfluitates tertie digõnis dissoluant̃: ⁊ si nõ hȝ iuuet̃ cuȝ cibis ꝓuocãtibus secessum: sicut est ferculũ ex vrtica mercuriali: aut in quo ponatur de thimo sicco: aut de hyssopo sicco: aut brodiũ cauliũ coctũ cum allys: aut comedẽ ficus siccas q̃tuor ante cibũ: aut iuuari cum clisterys cõis iuuamẽti: ⁊ aliqñ irascatur ⁊ turbet̃ ⁊ gau⸗deat: ⁊ vitet acidiã ⁊ tristitiã ⁊ ꝯuersetur cum dilectis.

In cibis dȝ vti pane bñ fermentato ⁊ hñte aliqd furfu⸗ris ⁊ salis: ⁊ mihi nõ displicet ꝙ aliqd masticis ponat̃ in pane ⁊ sit valde bñ coctꝰ: aut biscoctꝰ: aut assatꝰ: ⁊ come⸗dat iter ṗam dieȝ ⁊ 4am nõ in tꝑe quo est calidus: vitet pa⸗nẽ male coctũ ⁊ açimũ ⁊ humidũ. Carnes aũt eiꝰ me⸗liores sunt ꝑdicuȝ fasianoꝝ turdoꝝ auiculaꝝ paruaꝝ p̃⸗cipue mõtanaꝝ ⁊ turturũ ⁊ pipionũ volare incipiẽtiuȝ ⁊ caprioloꝝ ⁊ damarũ iuuenũ ⁊ lepusculoꝝ ⁊ vituloꝝ: ma⸗xime mariũ: ⁊ capretoꝝ lactẽtiũ: ⁊ si bñ digerit tolerant̃ carnes ẽt grossiores: sed carnes humidas ⁊ porcinas ⁊ pe⸗cudinas vitare dȝ ⁊ aues aquaticas. Pulli aũt ⁊ pulle ⁊ capones p̃cipue assati ⁊ parati cuȝ saporibꝰ calidis ⁊ sic⸗cis etiã ꝯueniũt: ⁊ si bñ digerit melior paratio est ei assa⸗tura: aut in patella: aut sup prunis vel pastilli non coopti facti cũ aromatibꝰ ⁊ herbis odoriferis: sicut rutha: origa⸗no: serpillo: saluia: feniculo: thimo: hyssopo ⁊ silibꝰ: ⁊ cuȝ aromatibꝰ: sicut pipe gariofil. mace çinçib. cinnamomo: amomo: cimino: croco ⁊ talibꝰ: crocũ tñ si dolet caput vi⸗tare dȝ: ⁊ illa si aliqñ elixent̃ parent̃ cuȝ talibus rebus: ⁊ põt etiã ponere mellissam buglossam boraginẽ: ⁊ melio⸗res ꝑtes sunt anteriores dextri lateris nõ multe pingue⸗dinis ⁊ sint aĩaliũ iuuenũ nutritoꝝ libere nõ ĩpinguato⸗rũ: sed mediocriter pinguiũ. Capita v̄o colla ⁊ oĩa ĩte⸗riora: excepto epate pulloꝝ vitare dȝ. Sanguinẽ lac ⁊ ca⸗seuȝ recẽtẽ vitare dȝ: põt tñ vti caseo veteri salito. Vi⸗telli ouoꝝ gallinaꝝ ꝯueniũt si sumant̃ ꝯditi cum pipe ⁊ aromatibꝰ dictis: ⁊ sint recẽtes ⁊ nõ nimis cocti: ⁊ albuȝ est vitãdũ. Oua aũt anserũ ⁊ anatum sunt vitãda. Ex granis põt vti paniço riço milio ordeo paratis cuȝ bonis carnibꝰ ⁊ aromatibꝰ dictis: ⁊ põt vti brodio ciceꝝ: sed fru⸗mẽtũ ⁊ far dimittant̃: ⁊ silr dimittant̃ legumina nisi bro⸗diũ ciçeruȝ coctũ cum herbis odoriferis: maxime qñ est multũ repleta. De herbis iam in p̃paratiõe carniũ di⸗xi ꝯueniẽtiores que sunt cibales. s. lactuca: endiuia: spina⸗chia: blite: caules: capucy: ac siles dimitti debẽt. Vrtica v̄o ⁊ mercurialis ⁊ betonica et thimus ⁊ hyssopus ⁊ her⸗ba iua ad subducẽdũ vẽtreȝ capi pñt: aut in ferculis: aut pulueriçate sumpte statim ante cibũ siue prãdiũ. De radicibꝰ si bñ tolerat ⁊ digerit põt vti allio maxime cru⸗do ⁊ decoctõe eius: nõ tñ multũ valet suba decocti: ⁊ põt cape ex porris ⁊ cepis si ꝯsideret̃ ꝙ ex istis nõ sentit ca⸗put grauari. Tũc. n. dimittẽ opȝ saltẽ multã quãtitateȝ: ⁊ põt vti decoctiõe pastinache domestice ⁊ cãpestris ⁊ ca⸗roto ⁊ radicibꝰ petrosily ⁊ feniculi: sed rapas ⁊ napones ⁊ raffanos taȝ ante cibũ q̃ȝ post cibũ debet dimittere: cu⸗curbitas angurias citrullos cucumeres melones: citran⸗gulos oĩno dimittat. Ex his tñ si aliqd de dulci melo⸗ne capet ante cibũ minus nocebit: maxime si cũ sale mo⸗do Hispanoꝝ comedat. Ficus v̄o tã recẽtes q̃ȝ sicce ꝯue⸗niũt ⁊ passule ⁊ auellane assate ⁊ nuces: precipue assate: ⁊ amigdale ⁊ grana pini ⁊ fistici: ⁊ tolerant̃ aliq̃ castanee. Pira v̄o ⁊ cerasa ⁊ poma ⁊ granata ⁊ chrysomilla et sor⸗ba ⁊ nespilla ⁊ cornalia ⁊ mora tam celsi q̃ȝ alia non ꝯue⸗niũt: ⁊ silr persica: ⁊ tñ sint cocta pira si comedant̃ in bo⸗no vino ⁊ cõdita cum aromatibus: ⁊ silr dimittat citra ⁊ citrãgulos ⁊ lymones tã magnos q̃ȝ paruos: nisi forte cor⸗ticibus eoꝝ ꝯfectis: aut corticibꝰ eoꝝ. s. corticũ decoctio⸗ne ⁊ infusione vteret̃. Fungos ⁊ tubera debet oĩno di⸗mittere: victualia de pasta vt lagana artoclee ⁊ manu fa⸗cta dimittãtur penitus: sinapi: feniculo: aniso: cimino: se⸗mine eruce ⁊ aromatibus: p̃cipue pipe albo: ⁊ çinçibere vti põt pro saporibꝰ ⁊ cõdimẽtis suoꝝ ciboꝝ ẽt in parua quãtitate aceti ⁊ agreste qñ cuȝ aromatibus corrigunt̃.

Cibos aũt tam in estate q̃ȝ in hyeme sumat actu cali⸗dos ⁊ nõ frigidos: sed in estate minoris caliditatis: ⁊ non sumat cibos multos varios in eadem mẽsa. Et vitandũ est sumere zm cibum nisi primo digesto.

Or si sentit accñs illud supuenire: tũc melior cibus est panis: aut biscoctꝰ: aut assatꝰ ĩfusus in optimo vino vete⸗ri aliq̃ȝtulũ calido: sicut est maluasia: aut racesiuȝ ianuẽ⸗se: aut vernacinuȝ de mõte vetꝰ: ⁊ sumat̃ in q̃ȝtitate qua accidens illud sedet̃: ⁊ si magis placeret ei ꝙ panis esset ĩfusus in ꝯdito de citro ꝺm descriptionẽ Mesue: aut stel⸗ladia vel in illo potu qui vocat̃ Hippocras vel vulgari⸗ter nectar qȝ fit cũ vino çuccharo ⁊ spẽbus: aut si magis appetit ĩfusuȝ in brodio bonaꝝ carniũ cum aromatibꝰ. Aut si sup bucellã panis vellet de spẽbꝰ que vocant̃ pul⸗uis ducis eẽt valde ꝯueniẽs. Et iste idẽ panis si accidit li⸗pothomia ꝯuenit eiꝰ pñtia sua. si deglutire nõ põt: ⁊ post lipothomiã ꝯuenit ad spũuȝ regñationẽ: sed ante synco⸗pim ⁊ post dȝ maior q̃ȝtitas dari q̃ȝ dũ est in lipothomia. nã tũc det̃ paruȝ ⁊ dȝ medicus eẽ cautꝰ. nã si ex vino vi⸗det capiti nocumentũ tẽperet ipm cum brodio carniuȝ: aut cum aqua mellisse ꝑmixta cum pauca aqua roꝭ.

Potus eius sit vinũ vetꝰ purũ potẽs ꝺm ꝙ tolerat capi⸗tis dispositio: aut cõditis aliqd sicut cõditis de citro: aut nectar factũ cuȝ vino ⁊ aqua ⁊ çuccharo ⁊ aromatibꝰ. nã hoc minus ꝑcutit caput: ⁊ nõ sit potus nimie quãtitatis.

Et aqua mellis cum cinnamomo ⁊ pipe ⁊ çinçib. si eã delectat cũ pauco veteri vino cõmixta est vtilis: ⁊ nõ ita ꝑcutit caput: nõ tñ tãtuȝ bibat ꝙ cibus natet in stõcho: sed bene ꝑmisceat hoc de regimine nõ nãlium.

Venio ad medicinalia: supponẽdũ est ꝙ mala cõ⸗plexio in stomacho corde ⁊ cerebro que sunt tam mẽbra p̃ncipalia p̃ncipalr patiẽtia in ea est per pñtiã materie in eis visile. tñ est ꝙ hora qua vnuȝ istoꝝ est debile reliqua ⁊ totũ ⁊ vene ⁊ ꝓpinque cuȝ sint reple⸗ta ⁊ grauata mittũt ad ipm: ⁊ ꝓpterea nõ solum stõchus est euãdus: sed totum ⁊ oĩa mẽbra ista. In solutiuis tñ debet poni aliqd ꝯfortatiuum stomachi.

Sumat igit̃ anteq̃ȝ sint fortiora frigora syrupũ hũc sex vicibus. ℞. oxymellis squillitici. ℥. ß. mellis rosati colati ℥. i. ß. aquaꝝ feniculi: apy. añ. ℥. i. ß. clarificet̃ ⁊ aromatiçe⸗tur cum pipe ⁊ cinamomo. Sumpto syrupo sex vici⸗bus sumat hãc medicinã. ℞. diacitonitẽ solutiuũ qȝ sta⸗tim describã. ℥. i. hec est eiꝰ descriptio. ℞. carniũ citonio⸗rum.

ruꝫ.lib.i.mellis.lib.i.ß.aceti fortis.lib.ß.bulliāt siľ q̊usq͡ꝫ
habeāt spissitudinē mellis grossi:⁊ possit fieri ad moduꝫ
diacitoniten:⁊ istud est ei ꝯueniēs solutiuum quo dꝫ vti
saltē bis in mēse:aut ad minꝰ semel.❡ Et oīno studeant
pñtes medici assuefacē eā vomitui:ita ꝙ pro illa hyeme
semel in septimana ꝓuocēt vomitū:⁊ h̄ cum decoctione
raffani in aq̄ ⁊ in aceto h̄ mō. ℞.raffani.℥.iiij.aque.lib.
ij.aceti.℥.iiij.fac bullire siľ lēto igne vsq͡ꝫ ad medietatꝭ cō
sumptionē:postea cola ⁊ in colatura pone si opꝫ.℥.ß.aga/
rici:⁊ deť in potu addēdo.℈.ß.salis gēme:⁊ inde ad horā
ꝓuocet vomitū cuꝫ pēna ītincta in oleo. Et si pōt vome
re sine agarico:sꝫ solū sint ꝯtēti cū decoctōe ⁊.℥.i.mellis
crudi plus placet mihi. ❡ Et pñt medici vti alijs vomi
tiuis leuibus:aut post cibos vnctuosos ⁊ incisiuos ⁊ sali/
tos ⁊ paꝝ vini dulcis ꝓuocēt vomitū:iuxta artē Aui.4ª
p̊mi.cap̊ de vomitu:⁊ h̄ pro illo tpe q̊usq͡ꝫ sit magis exo/
nerata semel in septimana:⁊ vtať clisterib⁹fortib⁹bis in
septimana ad min⁹cuꝫ electiōe rerū carminañ.vt cētau
ree minoris ⁊ ficuū siccaꝝ:⁊ post addať ierepigre ieralo/
godion.añ.℥.ß.olei anheti.℥.iiij.salis:qđ sufficit. ❡ Et cū
vī ꝙ indiget solutiuo leui deť de illo p̄dicto diacitonitē
quātitas in qua sit.ʒ.ß.turbith:lꝫ plus mihi placeat ꝙ fa
ciat clisteria: ⁊ vtať vomitu supradicto mō. ❡ Et oīno
habeať diligētia ꝙ nō retineantur feces quoquo modo.
❡ Factis v̊o iam ꝗbusdā euōnib⁹:tūc opꝫ vti etiā ꝑticula
rib⁹purgātib⁹caput:sicut caputpurgijs cū mastice ⁊ pire
tro:aut cū mastice ⁊ staphisagria:aut cuꝫ piretro:⁊ faciat
gargarismata deponētia flegma ex aceto distillato ⁊ aq̄
vitis.añ. ⁊ ad lib.i. addať pipis subtilissime puluerizati
ʒ.ij.vel min⁹:⁊ sepe vtať caputpurgijs trahēdo aquā ma
iorane vel succuꝫ blite ꝑ nares:⁊ hec oīno stōcho ieiuno.
❡ Et placet etiā mihi frequēs vsus ierepigre de octo re
bus:sꝫ in forma pilľaꝝ sic̄ in electuario.❡ Et postq͡ꝫ me
dici pñtes existimauerunt ꝙ sit multū diminuta mā dꝫ
ante cibuꝫ ⁊ post cape aliq̄d de istis electuarijs.s.aut.ʒ.i.
pro vice diaspoliticon:cui⁹descriptio.℞.pipis albi nigri
⁊ lōgi:cimini torrefacti p̊us īfusi in aceto ⁊ folioꝝ ruthe
mediocriter siccoꝝ.añ.℥.i.salis nitri.℥.ij.ꝯfice cuꝫ melle
crudo bene ⁊ nō vltimate pistenť spēs:imo sint parūper
grosse:⁊ loco isti⁹pōt cape eadeꝫ hora diatriōpipeon:aut
diaciminū cuꝫ folijs ruthe.❡ Ante aūt q͡ꝫ videať purga
ta:ita ꝙ sit multū diminuta mā nō vī trāseūduꝫ ad for/
tiora aromatico gariofilato pōt vti ⁊ in aurora ⁊ statim
ante cibū:⁊ post cibū vtať diacitonitē cuꝫ melle ⁊ spēb⁹
ꝺm descriptionē Gaľ.positā ab Aui.in cap̊ de debilitate
stōchi:nec debetis vti mytridato:aut tyriaca dum est re
pleta:qm̄ agitāt ⁊ nō educūt vel resoluūt vt opꝫ.❡ Et h̄
tpe quo putať satis diminuta mā vtatur in ferculis istis
aromatibus.℞.pipis albi.℥.i.pipis longi.çinçib.añ.ʒ.ij.
pistenť ⁊ sumātur sine aromatibus alijs. ❡ Et pōt cape
çinçiber ꝯditū ⁊ pip lōguꝫ ꝯditū ante cibū statim:aut in
aurora ieiuno stōcho. ❡ Et caput suū ꝯfortādo portādo
in hyeme sacculū sup capite toto de gariofilis pistatis:fa
cta inde īsula ⁊ r'emoueanť gariofili oīb⁹ duob⁹ mēsib⁹.
❡ Post ēt materiei nōbileꝫ diminutionē pōt lauare ca
put cuꝫ lisciuio:in cui⁹q͡ꝫtitate sufficiēti ad vnā lauaturā
bullierūt stercoris colūbini.lib.i.assari.℥.i.⁊ caueat ne cū
h̄ lisciuio fricet̃ facies:⁊ si vī pñti medico pōt facere ca
put abradē:⁊ postea faciat fricari cuꝫ capitello.s.cum aq̄
p̊ª saponarioꝝ ītātum ꝙ ibi fiāt aliq̄ fixure:⁊ postea sup
loco īponāt folia cauliū vnū sup aliud vsq͡ꝫ ad quatuor:
⁊ īmutenť omni die bis:⁊ cuꝫ videnť parue vlceratiōes
ꝯsolidari:tūc reiterer̃ fricatio cum capitello vel p̊ª aqua
saponarioꝝ.❡ Et attēdēdū est ad cordis ꝯfortationē cū
epithimatib⁹⁊ odoramētis bonis ⁊ ꝯfectiōib⁹cordialib⁹

calis ⁊ siccis.vñ ad cor ꝯtinue ēt dꝫ deferre hūc sacculū.
℞.rosaꝝ coralloꝝ rubeoꝝ:spodij.añ.ʒ.ß.macis granoꝝ
been albi ⁊ rubei cinamomi:cardamomi.ʒ.iij.xylobalsa
mi:carpobalsami.añ.ʒ.i.ligni aloes crudi.℥.i.et.ß.gallie
musc.ʒ.ij.musci:ambre.añ.gra.vi.grane tinctoꝝ.ʒ.ij.pi/
stenť ⁊ fiat sacculus in pāno de grana tincto.❡ Et si an/
te purgatiōes vtať sacculis:aut vnctionibus:aut cerotis
sup stōcho:qm̄ puto māꝫ nō solū eē fluidā debēt sacculi
⁊ vnguēta ⁊ aromataria eē de rebus calidis nō stipticis:
sicut in sacculo cuꝫ pipe ⁊ cīnamomo origano ⁊ siľib⁹.Et
inunctiōes cuꝫ oleo costino:⁊ siľr fiat cerotū: sed qñ mā
per medicinas ⁊ debito regimine est multuꝫ diminuta:
tūc fiat cerotum cuꝫ calidis stipticis:sicut v̊bi gr̄a. ℞.ce
roti Gaľ.stōtichi.℥.i.laudani:gallie muscate.añ.ʒ.i.pipe/
ris.ʒ.ß.costi.℈.i.musci.ambre. añ.grana.iiij.colophonie
quātū sufficit ad faciēdū tenax:fiat cerotū sup corio:⁊ te
neať sup stōcho: ⁊ hoc tpe diminuta mā ꝑseueret in fri/
catiōib⁹totius corpis ⁊ capitis.❡ Et dꝫ vti nō solū ꝯfor
tātib⁹stōchū:sed his que stōchuꝫ ⁊ cor ⁊ caput ꝯfortant:
qñq͡ꝫ magis attēdēdo vni: qñq͡ꝫ magis alteri ꝺm ꝙ pñti
medico videť expedire:sicut verbi gr̄a.diamuscū dulce.
Cōfectio de granis:eľiuꝫ de kesmes:⁊ diamargaritō ⁊c̄.
⁊ ꝺm hūc modū ꝓcedēdo videť mihi ꝙ si est aliqua via
poterit per hāc ad sanitatē reduci:⁊ ideo ponā fineꝫ cōsi
lio.Infinita.n.sunt ꝑticularia que huic pñt adaptari:di/
co tñ vnuꝫ ꝙ si dña vellet potius cape pilľas q͡ꝫ diacito/
niten pōt euātio fieri ꝯueniēter cum pulerib⁹fetidis:⁊
cum pilľis de puluere ieralogodioni vel iere de diacollo
quintidos:⁊ fit finis huius ꝯsilij.U.B.M.S.

❡ De discrasia frigida stōchi ⁊ capitis ⁊ abūdātia cursus
māeruꝫ flegmaticaꝝ ex matrice cum extēsione hypocū
drioꝝ:⁊ maxime post cibuꝫ. Consilium. LII.

Apponit ꝙ dispositio hui⁹nobilissi/
me mulieris habitudinis
mediocris:etatis annoꝝ.xxxiij.vel circa:cō
plexionis meľice est discrasia frida stōchi et
capitis ⁊ abūdātia cursus māeꝝ fľaticaꝝ ex
mr̄ice cum extēsione hypocūdrioꝝ ⁊ maxime post sum/
ptū cibū ⁊ vrina alba cū sedimine grosso ⁊c̄.⁊ qr stōchus
⁊ cerebrū sunt cause se inuiceꝫ adiuuātes:qr friditas sto/
machi est cā indigōnis:q̄re multiplicanť vapores ad ce/
rebruꝫ:⁊ ꝑꝑ frigiditatē cerebri ꝯuertunť in catarros qui
ꝑtim fluūt ad stōchū:⁊ sic īpediūt digestiuā stōchi ⁊ par
tim ad ꝑteꝫ posteriorē capitis siue anteriorē:⁊ sic causat
dolorē capitꝭ īterdū sincipitis ⁊ īterdū occipitis ⁊ īterdū
ad alias ꝑtes nr̄i corpis: vtputa ad oculos siue aures si/
ue ad gingiuas: aut mēbra spūalia ⁊c̄.q̄re vt dicit Me/
sue in suo de appropatis.cap̊ de catarro.ꝙ catarrus lꝫ in
se nō dicať egritudo:est tñ cā egritudis:etsi p̄stantissimi
ac doctores clarissimi physici per mēses de hac dispōne
recte iudicauerint ⁊ ꝯsultū fuerit q̄d agēdum: attamen
immēsa amicitia ⁊ singularis amor.R.dñi Abbatis ad
aliq̄d scribeñ.me cogūt:si tñ aliq̄d supadditū:aut dimi/
nutū fuerit:physicis astātibus relinquo corrigeñ.⁊ p̊mo
de regimine sex rerum nō nālium sub cōpendio dicam.
❡ Habitatio ei⁹sit in aere libero claro nō nebuloso vapo
roso grosso caliginoso vitet boreaꝫ austrū ⁊ septētriona/
lē:⁊ si h̄ nō possit hri nāliter fiat artificiaľr:aut irrorādo
locū habitatiōis cū reb⁹ odoriferis:aut spargēdo flores:
aut odorādo fruct⁹ boni odoris:aut suffumigando locuꝫ
ꝺm diuersitatē tpis:ita ꝙ declinet ad caľm.❡ Cib⁹ eius
sit panis ex frumēto mūdo in bono loco reſuato hñ fer/
mētatus duoꝝ dierū:aut trium:nō ꝑmixtus alio grano.
❡ Potus ei⁹sit vinū rubeuꝫ boni saporis nō pōticū:nec
acerbū:⁊ interdū in p̊mo mēse pōt vti vino albo claro:⁊

iterdū maluatico medicinal'r cū aliqb⁹ ɔfectiōib⁹aroma
ticis. ¶ Carnes ei⁹sint ex castratis vni⁹ anni:aut ex vitu
lis lactātib⁹.ex syluestrib⁹:sicut caro capoli leporis dāpny
cerui vni⁹ anni:vitet carnes grossas antiqs qlesqles fue/
rint:pulli gallinaꝝ colūboꝝ volare incipiētiuꝫ aues par
ue: sicut moraroli turdi alaudula turtures pdices fasiani:
sꝫ nō aues in aqs degētes:capones vni⁹ anni sunt sapidi.
¶ Ferculū suū sint iura pinguia aromatiçata cū çinçib.
cinnamomo:iterdū brodetū ꝛ olera boni odoris ex atri/
plice blite boragine feniculo sansuco saluia hyssopo ros/
marino mellissa herba blāchia rutha mentha apio vtri/
usqꝫ mr̄icarie ꝛ hui⁹sil'es iterduꝫ riço bn̄ decocto aut far/
ro. ¶ Vitet oīa lacticinia ꝛ laganas et artocleas ꝛ oē ge/
nus ex pasta açima caseuꝫ ꝛ pisces maxie sine squamis:
sꝫ in dieb⁹ in qb⁹nō comedunt carnes vtat ouis sorbili/
bus ēt alys dieb⁹ꝛ piscib⁹petrosis:ꝛ si sint grossi decoqn
tur cū vino ꝛ aromatiçent cuꝫ spēbus elephāginis:vitet
oīa legumina:excepto iure ciceroꝝ rubeoꝝ:vitet cibaria
mali chimi ꝛ vaporātia ꝛ difficilis digōnis. ¶ Ex fructi
bus pōt vti amigdalis pineis fisticis auellanis et pomis
paradixanis ꝛ citonys bn̄ maturis decoctis ꝛ vuis bene
maturis reſuatis in sole aliqb⁹dieb⁹ꝛ granatis dulcib⁹ ꝛ
damascenis bn̄ maturis:oēs alios fruct⁹omittat:qm̄ ma
li ꝛ nocēt stōcho. ¶ Ex ɔdimētis vō pōt vti capparibus
bn̄ pparatis cuꝫ aceto passulato cinamomo ꝛ pauco oleo
oliue ꝛ cicorea decocta.sil'r cū aceto passulato ꝛ saporib⁹
factis ex mētha saluia petrosilio serpilio cuꝫ amigdalis
siue nucib⁹:aut auellanis cuꝫ odore modico olei aceto et
sapa cum spēbus elephāginis ꝛ interdū galatina siue ge/
latina ꝛ iuribus carniū aliqual'r acetosatis cum agresta:
aut aceto:aut vino granatoꝝ cum aromatibus.

¶ De sōno vō dormiat in loco sicco nō hūido siue reuma
tico capite eleuato cū puluinari:ꝛ sit sōn⁹plus q̄ꝫ medio/
cris:ꝛ vitet somnū diurnū:nisi pp necessitatē:dormiat p̊ p
sup lat⁹ dextrū:deide sup sinistrū ꝛ non resupine:vigilet
maxime imediate post cenā:qm̄ vigilia supflua resoluit
ꝛ exiccat:iuxta illud Hippo.Sōnus ꝛ vigilia magis mō
nā facti malū:quare sit ei⁹ vigilia mediocris ꝛ tēperata.

¶ De motu ꝛ quiete exercitet exercitio magno horis cō/
gruis:ꝛ apud Auic.dicim⁹ q̄ est hora aduēt⁹alteri⁹cibi ꝛ
est hora 3ᵉ digōnis que pficit in mēbris:prius tn̄ pcuret
hr̄e bn̄ficiū vētris nā:aut arte vt dicet:ꝛ fricet totuꝫ cor
pus hora de mane:ꝛ caput ēt fricet pāno aspo lineo cuꝫ
pectinatiōe:ꝛ h̄ faciat mane ꝛ sero ante assumptionē ci/
bi::sicut est visitare eccl'ias ad aliquā distantiā ꝛ visitare
pomeria aut viridaria ꝛ hui⁹ loca amena.Quiescat post
cibuꝫ suū nisi forte in sero post cibū: qꝛ pōt molliter de/
ambulare ad fontes:aut ad loca grata:hꝰ tn̄ deambula/
tio breuis eē dꝫ vt cibus ad fundū stōchi descēdat:quies
est sibi nociua:ꝛ maxime tēperamētum excedens.

¶ De inanitiōe ꝛ repletōe.dico q̄ inanitio valde supflua
nocet:sꝫ ieiuniū iuuat:qꝛ fames corpa exiccat: iuxta illō
Hippo.humidas carnes hn̄tib⁹famem adhibē bonū est:
valde supflua nocet:iuxta illud Aui.tolerare famem sto
machū putridis replet humorib⁹:purget in vere ꝛ in au/
tūno purgatione gn̄ali. ¶ De repletiōe.oīs repletio ma/
la:quare vitet crapulam nauseatiuā satietatē.potum su/
pra cibum post horam.cibaria diuersa in vna mēsa.

¶ De accn̄tib⁹aīe:vitet sollicitudinē angustiā iram tristi
tiā timorē anxietatē iducētia smones tristes ꝛ ɔfabula/
tiones mortuoruꝫ fugiat funerales ac nefandissimos ca/
sus:qꝛ oēs opationes debilitāt:ꝓsequat oīa hylarē faciē
tia:sicut gaudiū cātilenas vt tripudia iocosa facetias so/
nos ɔuersationes gratas:qꝛ spūꝫ viuificāt ꝛ aīaꝫ dilatāt
in corpore:si vult sanitate carere abstineat a mētis ɔfor/
tatione ꝛ in totum ꝛ sup totum abstineat a ɔstantibus.

De regimine aūt pticulari qd ptiꝫ erit pserua/
tiuū ꝛ ptim curatiuū siue ɔſuati/
uuꝫ.p̊ purget sel' ad min⁹in vere:aut bis vt in autūno di
gerat p̊.h̄ digesto mā flatica q̄ a pdn̄io vi peccare: et in
stōcho capit̄ ꝛ mr̄ice. ℞.syru.acetosi cōpositi.℥.i.mellis
ro.colati.℥.ß.aq̄rū fenic.betonice.an̄.℥.i.ß.misce ꝛ sumat
plib⁹ vicib⁹donec mā sit digesta:ꝛ recipiat i aurora cal'ꝫ.
¶ Postea sumat h̄ solutiuuꝫ. ℞.pulpe cass.nouiter ex/
cte.ʒ.vi.aut loco ei⁹ si abhorret cassiaꝫ māne electe.℥.i.ß.
el'y indi.maio.ʒ.y.ß.ɔfect̄.amech.ʒ.i.ꝛ cū decoctiōe pru
noꝝ tamarin.polipo.cartha.ꝛ in fine addat thimi ꝛ epi/
thi.ꝛ fiat potio quā sumat actu calidā p duas horas ante
diē:ꝛ dormiat sup ipaꝫ aliquātisp:postea moueat dū icu/
pit opari:ita q̄ visil'r pficiet opōneꝫ suā in sex horis vel
circa:ꝛ h̄ est maxie cū nihil pcipit de odore ipi⁹medicie:
deide sumat lauatiuū suū ex aq̄ ord.aut iure ciceꝝ rube.
cū.℥.ß.çucchari rub.si aūt abhorret medicinā pōt accipe
diarob cum turbith.℥.ß.diacitonitē solutiuū positum ab
Aui.5ᵒcan̄.ʒ.iy.aut pill'as aggregatiuas cotias.an̄.ʒ.ß.mi
sce:ꝛ fiāt pill'.v.q̄s sumat vt dcm̄ ē:deide post lauatiuuꝫ
p horā sumat prādiū suū ex cibis an̄dictis. ¶ Itē die vō
seq̄nti sumat.ʒ.i.mytridati i aurora aromatici ro.ʒ.ß.mi
sce ꝛ sumat in aurora. ¶ Itē aliqb⁹ diebus seq̄ntib⁹ post
hui⁹purgatiōeꝫ vtat aromatico ro.descriptōe Gabrie.p
hos dies. ¶ Itē si nā nō seruiret pp stipticitatē ventris
vtat clisteri lenitiuo.vꝫ. ℞.decoctiōis maluaꝝ viol'.fur/
furis siue ordei.lib.i.aut aque ordei.lib.i.vitelli ouoꝝ re
cētiū numero.y.puluis çucch.℥.i.olei cōis.℥.iy.salis cōis
℥.iy.ꝛ iterduꝫ si placet ponat cassiefistule.℥.i.fiat cliste/
re:aut vtat suppositorio ex melle ꝛ sale cōmuni.

¶ Dicto de regimie pticulari mō dōm est de regimie ma
gis ppo qd ɔcernit ppriaꝫ māꝫ cū suis accn̄tib⁹ in q̊ tres
erūt itētiōes.vꝫ.p̄ᵃad stōchū.2ᵃad cerebrū.3ᵃ ad mr̄iceꝫ.
¶ Digerat p̊ mā mediāte tali syr.⁰ ℞.radicū apy:fenic.
sparagi:petrosi.an̄.M.ß.cypi:acori:diptami:calami aro
matici.an̄.ʒ.ß.pule.calam̄.mēthast.mr̄icarie vtriusqꝫ ar/
themisie semen rubee tinctoris.an̄.ʒ.i.bac.lauri:se.anisi
feni.dauci carui sisel.an̄.ʒ.v.capil.ve.ʒ.iy.dimittant in i/
fusione in lib.vi.aq̄ fontiū clare p diem:deide bulliāt ad
ɔsūptiōeꝫ medietat̄ ꝛ bn̄ fricent cū manib⁹:deide colet
ꝛ ex h⁹colatura accipit.lib.iy.çuc.albi de vna cocta mel/
lis dispumati.an̄.lib.i.ꝛ arōatiçet cū spēb⁹ligat̄ in petia.
℞.cinamomi.ʒ.iy.nucis musc.gariofil'.macis.an̄.ʒ.i.çç.
galāge indegl.an̄.ʒ.y.fol'.croci:ligni alo.an̄.ʒ.ß.ꝛ decoq/
tur ad sufficiētē q̄ꝫtitatē.si vis potes addere in fine aceti
sql.ʒ.iy.sꝫ in pn̄ti nō est vis:qꝛ accipiā de oxymelle sql'.
℞.syru.suprascripti:syru.de sticados mellis ro.cola.oxy
mellis sql.an̄.ʒ.iiy.dcoct̄.cass.lig.nucis mus.calamē.iu
nipi.℥.iy.misce ꝛ sumat aliqb⁹dieb⁹i aurora cal'ꝫ. ¶ Itē
facta digōne sumat istā medicinaꝫ. ℞.agarici trociscati
reubar.mū.ꝛ electi.an̄.ʒ.y.spi.℈.ß.icidant subtil'r:ꝛ ifun
dant in decoctōe prunoꝝ tamarindoꝝ polipo.passul'.car
thami:ꝛ i fine addat thimi ꝛ epithimi:ꝛ dimittant in ifu
sione p horas.viy.deide fiat fortis expssio in q̄ dissoluat
māne ele.℥.i.aut cass.nouiter excte.ʒ.vi.diafinicōis ɔfe/
ctiōis amech.an̄.ʒ.i.ꝛ fiat potio:quā sumat p.y.horas an̄
diē. ¶ Si aūt abhorreret in forā potabili pōt accipe hꝰ
pill'as. ℞.pill'aꝝ fetid.pill'aꝝ cochi.an̄.℈.i.pill'aꝝ aggre
gatiuaꝝ.℈.y.misce:ꝛ fiant pill'e.vy.q̄s sumat vt supra.
¶ Itē loco suprascriptarū pōt vti isto puluē. ℞.turbith
elec.ʒ.i.reubar.℈.i.çç.ʒ.ß.mast.℈.i.ꝛ pōt sumē loco me
dicine cū vino al.℥.y. ¶ Itē. ℞.diarob cū turbith.ʒ.iy.
aut diacitonitē solutiui descrip.Aui.5ᵒcan̄.ʒ.iy.ꝛ vtat:qꝛ
est medicia delectabilis bone opōnis:ꝛ pt vti loco supra/
scriptaꝝ

ſcriptaꝝ per duas horas ante dieꝫ.¶ Itē facta opōne ꝙ
viſilr erit ſpatio ſex horaruꝫ:aut qñ nō pcipit odorē:aut
eructuatōeꝫ ipiꝰmedicine ſumat lauatiuū ſuū ex iure ci/
ceꝝ rubeoꝝ cū.ʒ.ſ.çucchari rubei:aut ex aq̄ ordei:aut iu
re carniū ex vnda.¶ Itē die ſeq̄nti ſumet.ʒ.i.mytridati
cū tātūdē pliriſarcoticon.¶ Itē poſt duos dies aut tres
fiat fomētatio ſtōcho in hūc modū.℞.roſ.rubeaꝝ mē/
the ſicce extremitatū abſinthy ſgnāti.añ.M.ſ.cinamo
mi.ʒ.ſ.çinçib.galāge nucis muſc.gariofi.corticū citri ma
cis cardamo.añ.ʒ.ij.ſeis aniſi fenic.cimini carui ſiſeleos
amomi ameos.añ.ʒ.iij.ligni aloes.ʒ.i.ɔtūdanť ġſſo mō:
⁊ bulliāt in vino albo odorifero coopto vaſe bullitione
vna:deide accipe ſpōgiā ad q̄ttitatē vole manꝰ ⁊ īfuſa in
ſupraſcripta decoctione:deide facta expſſione ſupponať
ſtōcho:⁊ cū icipit īfridari remoueť aq̄:⁊ hō fiat.iij.aut.v.
vicibꝰ:deide exciteť cū pāno calō.¶ Poſtea vngať cuꝫ
vngto infraſcripto.℞.olei ſpice maſticis abſinthy.añ.ʒ.
ij.cere quātuꝫ ſufficit:⁊ in fine addať pul.maſticis.ʒ.ſ.
pul.gariofil.macis cinamomi coralloꝝ rub.ligni aloes.
añ.℈.i.gallie muſc.℈.ſ.miſce:⁊ fiat vngm pro vnctione
ſtōchi facta ſupraſcripta fomētatiōe.¶ Cerotū pro ſtō/
cho facta vnctiōe p aliq̄s dies.℞.maſti.ſtoracis calamē
ti.añ.ʒ.i.gariofil.cinnamomi ligni aloes cypi ſandaloꝝ
rubeoꝝ.añ.ʒ.ſ.mēthe ſicce roſ.rubeaꝝ abſinthy ſgnāti.
añ.℈.i.ſpice macis coralloꝝ rube.añ.℈.ij.laudani.ʒ.ij.
pulueriçenť p̄dicta:⁊ cum oleo maſticis.ʒ.ſ.picis raſine.
añ.ʒ.i.ſ.cere.ʒ.ſ.⁊ fiat cerotuꝫ ſm formā bonā.Si aūt p
īteruallū tpis poſt vſuꝫ ceroti velit vti ſacculo potes hꝰ
vti.℞.mēthe ſicce ſgnāti abſinthy.añ.ʒ.ij.cinnamōi ga
riofil.çinçi.galāge ſpice macis xylobalſami carpobalſa/
mi.añ.ʒ.i.macis.ʒ.ij.coralloꝝ rub.coriādroꝝ p̄paratoꝝ.
añ.ʒ.ſ.ligni aloes.℈.ij.corticū citri gallie muſc.añ.℈.i.
roſ.rub.ʒ.i.ɔtūdanť ġſſo mō ⁊ fiat ſacculus cuꝫ pāno de
grana in forma ſcutaçoli pro ſtōcho.¶ Itē vtať aromati/
ce roſ.diagalāga.çinçi.cōdito:ſm tñ diuerſitatē tpis aūt
traçea ġſſa:aut pul.ducalis:aut ſufficit aromatico a Me
ſue deſcripto.¶ Itē pōt vti iſta ɔfectione q̄ eſt ſtōticha
cordialis.℞.ſandaloꝝ rub.vtriuſq;.been.coralloꝝ rub.
añ.ʒ.ſ.roſ.rub.ʒ.i.ſemis cōiuꝫ fridoꝝ amili dragāti gū/
mi arabici berberoꝝ pap.albi lactuce citonioꝝ.añ.℈.ſ.
ſpice cinnamomi aſſari aniſi feniculi maſticis ſgnāti ga
lāge nucis muſc.çinçi.macis cardamomi foly.añ.ʒ.ſ.ra
ſure eboris margaritaꝝ fragmētoꝝ gallie muſ.trociſco/
rū diarodon.añ.℈.i.folioꝝ auri ⁊ argēti.añ.nūero.viij.
muſci ambre.añ.gra.iij.amigdalaꝝ dul.pineaꝝ.ʒ.ij.am/
baꝝ mūdataꝝ cū aq̄ feruētiſſima incidanť ſubtilr:⁊ cū
çucchbaro albo.lib.ij.fiat cōfectio in morſellis:de qua ſu
mat morſellū vnū p horā añ prādiū cū modico vini odo
riferi.¶ Cōfectio alia ſtomachalis.℞.cinnamomi.ʒ.ij.
çinçib.nucis muſ.cardamomi galāge gariofi.añ.ʒ.i.ma/
cis foly:ligni aloes.añ.℈.ſ.aniſi.ʒ.i.pelliculaꝝ itrinſeca
rū ſtōchi gallinaꝝ ablutaꝝ cū vino maluatico ⁊ exiccata
rū.ʒ.iij.çucchari tabar.⁊ lib.ij.⁊ fiat ɔfectio in morſellis.
¶ Dicta itētione pª mō venio ad intētionē 2am:circa quā
aliq̄ breuia pticularia dicā.p diuertať mā que fluit iter/
dū ad ſtōchū cū gargariſmatibꝰcaputpurgys fumigatio
nibꝰ ⁊ cū ɔfortātibꝰ terminū.¶ Fiat gargariſma in hūc
modū.℞.oxymellis ſimplicis.ʒ.ij.decoctiōe ordei corti
cū thuris.ʒ.iij.⁊ fiat gargariſma ante cibū p tres horas
mane ⁊ ſero.Si vō indigemꝰ fortiori icīſiuo fiat cū oxy/
melle ſqllitico poſtea cū melle roſ.cū decoctiōe ſumach
balauſtiaꝝ gallaꝝ cypſſi cinamomi gariofil.añ.q̄ttū ſuf/
ficit.Itē fiat caputpurgiū cū aq̄ mellis:aut cū aqua roſ.
melle roſ.colato ⁊ aq̄ ſanſuci ⁊ hyſſopi:aut cuꝫ ſucco ble
tis depurati.¶ Itē iterdū puocenť ſternutatiōes:aut cū
ſucco cucumeris aſinini:aut pipere:aut elleboro:aut eu/
phorbio.¶ Itē ɔforteť cuꝫ pomo ambre dicto a Meſ.
in ſuo de appropatis.cap de ſoda frida.⁊ multe repiunť
deſcriptiōes q̄s breuitatꝫ gr̄a omitto.¶ Liſciuiū pro cō
fortatiōe ⁊ exiccatiōe capitꝫ poſt eūonē factā.℞.folioꝝ
lauri maiorane camomille ſticados aſſari calamēti foli/
culoꝝ ſene ſaluie roſmarini.añ.M.ſ.nucis muſ.lauda/
ni.añ.ʒ.ij.ɔtūdanť groſſo mō:⁊ inuoluanť in petia:deco/
quanť in liſciuio mūdo claro facto ex cinere ſtipitis cau
liū ⁊ fermētꝫ vitiū ⁊ lignis ficuū ⁊ quercoris ⁊ abluať ca/
put cuꝫ dicto liſciuio in hebdā:⁊ ſi fieret embrocatio ex
hꝰ liſciuio iterdū fortiꝰ ip̄meret.¶ Itē ſuffumigeť cū
hꝰ trociſcis mane ⁊ ſero.℞.ſtoracis laudani cere.añ.ʒ.ſ.
nucis muſ.ligni aloes thuris maſculi radicis peonie bla/
cte biſantie calami aromatici myrre maſticiſ.añ.ʒ.i.mu
ſci.℈.i.aut.ſ.pulueriçenť p̄dicta:⁊ cū ſtorace laudano et
cera fiāt trociſci:q̄ruꝫ qlibet ſit.ʒ.ſ.de q̄ fit ſuffumigatio
ſup carbones.¶ Itē fiat ſacculus.℞.camomille maio/
rane ſticados.añ.pugillum.ſ.corticū citri.ʒ.ſ.cinamomi
gariofi.añ.ʒ.i.ſpice.ʒ.ſ.macis:nucis muſ.añ.ʒ.i.ſe.nigel/
le.ſtaphiſagrie ſandarace iunipi.añ.℈.ij.gallie muſ.℈.
i.ɔtundanť groſſo mō ⁊ in ſacculo de pāno de grana ad
q̄ttitatē vole manꝰſupponať cōmiſſure capitl.¶ Quātū
vō ad 3am itētionē q̄ eſt circa regimē ipiꝰ mr̄icis poſt mū
dificationē mēſtruoꝝ purgeť matrix a ſupfluitatibꝰ al/
bis flaticis defluētibꝰin hūc modū.℞.bn̄dicte.ſ.ʒ.ſ.elle
bori albi.℈.i.⁊ fiat ſuppoſitoriū cū pāno lineo inuoluto
cū filo pēdēte in nocte:aut de die ipa qeſcēte.¶ Itē pōt
fieri ſuppoſitoriū ex ieralogodion.ʒ.ſ.⁊ ſupponať cū pe/
tia vt dcm̄ eſt:aut diſſoluať cū oleo iunipi.fiat ſuppoſito
riū cū lana viridi:aut cotto īfuſis in dicto liq̄re ⁊ ſuppo/
nať vt dcm̄ eſt.¶ Itē pōt fieri ſuppoſitoriū ex gūmi ara
bico bdellio ſerapino ⁊ oppoponaco.añ.ptes eq̄les:⁊ cuꝫ
felle tauri:⁊ pice liqda fiant ſuppoſitoria ad lōgitudinē
q̄tuor digitoꝝ cū filo pēdētia.¶ Itē ſi aliqñ iduceret ar
dor ſiue pruritꝰ ex vſu ſupraſcriptaꝝ reꝝ remoueať cuꝫ
petia lini ſiue coto carmiato īfuſis in oleo viol.aut oleo
nenufarino:aut ex albumie oui ɔquaſſato cū aq̄ roſ.aut
aq̄ ſolatri:⁊ renoueť q̄uſq; dolor ſiue pruritꝰ remoueať.
¶ Itē fiat enēcaſma in q̄ ſedeat mulier īfra vmbilicuꝫ.
℞.calamēti pulegy origani ruthe ſicce mēthaſtri ſaluie
fol.lauri.añ.M.i.arthemiſie betōice.añ.M.i.ſ.ſeminū
aniſi fenic.carui cimini baccarū lauri nigelle iunipi.añ.
ʒ.i.decoq̄nť in aq̄ ſufficiēti in qua ſedeat mulier:vt dcm̄
eſt.¶ Itē ſuffumigeť cū traiectorio:aut ſede pforata cuꝫ
hꝰ trociſ.℞.thuris maſticis myrre ſtoracis calamite ſe/
minū iunipis.añ.ʒ.i.galbani aromatici.añ.ʒ.ſ.gallie mu
ſca.ligni aloes.añ.℈.i.muſci gra.iij.⁊ cū cera q̄ttū ſuffi/
cit fiāt troc.ex qbꝰ ſuffumigeť ſero ⁊ mane poſt balneuꝫ
ſupraſcriptū.¶ Itē inūgať ſtōchus cū vngto marciaton:
aut vngtoaragō.añ.ptes equales:aut oleo muſcelino:aut
oleo ſpice.¶ Itē vtať ɔfectio pliriſarcoticō.¶ Itē vta
tur huiꝰ ɔfectl.℞.margaritaꝝ nō pforataꝝ piretri am/
boꝝ.añ.ʒ.i.çinçi.⁊ maſticis amboꝝ.añ.ʒ.iij.doronici çe/
doarie ſe.apy capſie cardamomi nucis muſ.cimini.oiuꝫ
añ.ʒ.ij.been albi ⁊ rubei pipis ⁊ macropipis oium.añ.ʒ.
iij.cinamomi.ʒ.ſ.çucch.tabarçet ad pōdus oiuꝫ pulueri/
çenť ſubtilr:de q̄ ſumat coclear.i.in mane cū vino odori
fero.potes aūt facē ɔfec.in forma ſolida:aut in forma ely de
q̄ pōt ſumē.ʒ.ij.pro vice.¶ Puluis ad ideꝫ q̄ pōt vti in
cibarys.℞.ſpice ſgnāti nucis muſ.cardamomi galange
çedoarie.añ.ʒ.ſ.macis gariofil.foly ligni aloes maſticis
çinçi.cubebe croci aniſi anheti oçimi feniculi petroſily
carui ameos dauci caſſie lignee calami aromatici.añ.ʒ.
ij.roſ.rubeaꝝ.ʒ.i.çucchari.ʒ.iij.ſalis cōis.ʒ.ij.¶ Si aūt

forare volueris electuariũ ꝯficiatur cũ syrupo de citonijs saluie absinthij maiorane melisse arthemisie semie iunipi puleij calamẽti.anã.ʒ.ij.⁊ cũ puluẽ suprascriptarũ rerũ fiat electuariũ:de quo sumat.ʒ.ij.pro vice.¶ Interdũ vtatur hac ꝯfectiõe.℞.diacori:ꝯfectꝰ.pliris arcoticõ aromatici rosa.descriptiõe Haby.cũ.s.ros.viol.diabuglossati diaboragina ti.anã.ptes eq̃les:misce in mortario:⁊ cũ syrᵒ de corticibꝰ citri in forma electuarij.¶ Itẽ vtatur mirabolanis ꝯditis iterdũ post purgatiões fcãs.¶ Itẽ vtatur hꝫ pillꝰis in regimie p̃seruatiuo:⁊ ꝯseruatiuo siue itermissiõe tpis siue diete.℞.ierepigre.ʒ.xij.mirabolanoꝝ nigroꝝ ⁊ citrinoꝝ.anã.ʒ.iij.masticis anisi:succi eupatorij:succi absinthij.anã.ʒ.i.ros.rub.ʒ.ij.terantur ⁊ cribellentur:⁊ cũ melle ros.q̃tuꝫ sufficit formentur pillꝰe:de qbꝰ sumantur.℈.ij.⁊ fiãt pillꝰe gnque ⁊c̃.

¶ De supflua extenuatõe pp debilitatẽ digestiue stõchi:⁊ intestinoꝝ cuꝫ rugitu ⁊ sonitu. Consilium. LIII.

DIspositio huiꝰ nobilis viri dñi Preciuallis de Janua pp quã itẽdo p̃ncipalr ꝯsulere sibi est supflua extenuatio:⁊ patitur ipe fere ꝯtinue rugitũ saltẽ:ita ꝙ oĩ hora cõprimẽdo vẽtrẽ ꝓpe stõchuꝫ in sinistro latẽ sentitur manifeste sonitꝰ satis grauis.¶ Et cuꝫ hꝫ ex iteruallis paucoꝝ dieꝝ accidit sibi ꝙ egerit i die vna satis multũ egõnẽ ptim grossaꝫ ptim subtilẽ ⁊ coloris cinericij:ex cuiꝰ emissiõe alleuiatur:⁊ si comedat parũp abũdãtius grauatur.¶ Appetitũ aũt hꝫ satis bonuꝫ nec sitit ⁊ vrinas hꝫ coloris pallearis cũ spuma ⁊ hypostasi diuulsa viscosa dormit ꝯueniẽter ⁊ spuit satis:⁊ iudicio meo est cõplonis nãlis fride ⁊ sicce recte:iuxta exẽplũ Aui.p̃ᵃ p̃ⁱ cũ dixit.ꝙ hꝫ cõplonẽ hñs gñat hũiditatẽ extneã pp debilitatẽ digestiue:⁊ est hõ macer:cuiꝰ iũcture sunt laxe ⁊ vene anguste timorosis leuis suauis:⁊ fridus tactu:⁊ est etatꝭ annoꝝ circa.xxiij.¶ Ex qbꝰ pꝫ in cãis extenuatõis eẽ p̊ debilitatẽ digestiue stõchi:⁊ itestinoꝝ a cõplone frigida radicalr sicca:⁊ accñtalr hũida.¶ 2ᵒ debilitatẽ digestiue epatis pp cõplonẽ fridã ⁊ hũidã accñtalr cũ pñtia flatice mãei.¶ 3ᵒ oppilones que sunt ptim in epate ⁊ ptim in strictis vijs post epar.¶ Et 4ᵒ debilitatẽ duaꝝ v̓tutũ in alijs mẽbris.s.attractiue ⁊ digestiue.¶ Ex qbꝰ diligẽti medico pꝫ que sint gñales intẽtiones hñde.

¶ Sꝫ ego omissis disputatiõibꝰ pp breuitatẽ dabo ꝯsiliũ in regimie vite:⁊ postea in vsu mediciaꝝ inuocato dino auxilio:⁊ poterit prudẽs medicus ꝯsiderare qũo ex ꝯiectura artificiali indicatõe sumpta a tenuitate:⁊ per ꝯñs mõ q̊dã inanitiõis:⁊ a pñtia mãe:⁊ p ꝯñs repletiõe mala:⁊ a v̓tutũ dictaruꝫ debilitate ⁊ mala cõplone humida accñtali ⁊ sicca nãli videatur mihi ptim vni ptiꝫ alteri tribuẽduꝫ.¶ Intelligẽdo ꝙ malã cõplonẽ siccã nãlem nõ intelligo ꝯctã a p̃ncipijs gñationis:qꝛ in hoc dubito:sed illã que seqtur elemẽtarem mẽbroꝝ cõpositionem.

¶ Incipiamus g̊ ab aere in quo opꝫ cauere oẽꝫ excellẽtiã q̊usqꝫ videatur supflua accñtalis humiditas pp exeũtia:⁊ postea ꝯuenit ei aer ad aliq̃lez tẽdẽs hũiditatẽ q̊usqꝫ resumatur parũper sine excellẽtia in actiuis nisi in leuissima caliditate ⁊ dꝫ eẽ clarus mũdus a sordibꝰ a malo vapore fumo nõ vẽtosus:⁊ in estate tẽperetur eiꝰ calitas cũ ramis salicis aut vitis:⁊ dꝫ cauere a tolerãtia nimie friditatis extremoꝝ ⁊ nimie calitatis:declinãdo tñ ad aliq̃lẽ caliditatẽ:⁊ facta aliq̃li leui purgatiõe vt dicã ĩfra:ꝯueniret ei in mane cõpleta digõne p̃ᵃ:⁊ ĩmediate 2ᵃ balneari in aq̃ calida dulci decoctionis pauce camomille caliditate nõ multuꝫ excedẽte:⁊ ibi tãdiu morari ꝙ extremitates digitoꝝ tumescãt aliquãtuluꝫ:⁊ nõ expectet quousqꝫ detumescãt:⁊ postea statim egredi anteq̃ꝫ sudet:et se tergere ⁊ pauco tempore interueniẽte comedere.

¶ Exercitio opꝫ eũ vti nõ multo sꝫ suaui q̊usqꝫ icipiãt extrema calefieri:⁊ sit exercitiũ ãbulatiõis in locis tẽpati aeris:⁊ maxime libi in rure:⁊ caueat nimietatẽ exercitij.¶ Põt tñ facẽ in mane post emissionẽ egõnũ fieri sibi fricatiões ad crura ⁊ coxas ⁊ nates ⁊ spatulas ⁊ vẽtreꝫ ⁊ pectꝰ:⁊ caput ⁊ bracchia cũ mãtili leni quousqꝫ calefiãt ista loca:⁊ parũper fiãt tumida:⁊ vitet oĩmodã quieteꝫ.

¶ In cibis eiꝰ opꝫ ꝙ sint hũidi actu facilis digõnis:⁊ boni nutrimẽti:⁊ ad leuẽ caliditatẽ tẽdẽtis:⁊ hũiditatẽ ⁊ dati in tãta q̃ꝫtitate ꝙ medicus pcipiat ipos bñ digeri:⁊ vices aut ĩtegre cibationis:aut partialiuꝫ numerentur fm ꝙ põt digerẽ:ita ꝙ nullo mõ 2ᵐ cibũ sumat añ cõplemẽtũ digõnis p̃mi cibi:⁊ nõ sint viscosi neqꝫ grossi.¶ Descendẽdo ad pticularia dꝫ panẽ assumẽ ex optima farina frumẽti mũdi ab alijs granis:⁊ sit bñ pistus ⁊ bñ fermẽtatꝰ ⁊ bñ coctꝰ ⁊ hẽat ꝯiũctũ aliqd minuti furfuris ⁊ salis.Et caueat panes oppositi modi:neqꝫ comedatur calꝰus:vt venit a furno:neqꝫ trãsacta die 3ᵃ.¶ Et nõ sit ex frumẽto duro grosso sicut Sicilie.¶ Carnes autẽ sint sic̃ carnes puaꝝ auiũ pulloꝝ pdicũ fasianoꝝ ⁊ colũboꝝ volare incipiẽtiũ ⁊ turturuꝫ iuueniliũ ⁊ hedoꝝ ⁊ castrati annualis de mõte:⁊ qñqꝫ vituloꝝ lactentiũ puoꝝ ⁊ reliq̃s carnes meliꝰ eẽt dimittẽ:⁊ sint de pte dextra ptis anterioris aialis derelictis ĩterioribꝰ ⁊ capite ⁊ collo ⁊ sit ꝓpe pars illa q̃ vocatur macra siue caro rubea:⁊ nõ pars valde pinguis vel mixta cũ pinguedine ex aĩalibꝰ sanis nutritis in aere libo mediocriter pinguibꝰ ⁊ nõ sit caro aĩaliũ saginatoꝝ:aut stãtiũ in carceribꝰ:⁊ meliꝰ est q̊usqꝫ sit fortior ꝙ sint elixe nisi eẽnt auicule pue:haruꝫ tñ auiculaꝝ ossa nõ comedantur:neqꝫ ẽt pulloꝝ.¶ Vitelli ouoꝝ recẽtiũ ex gallinis sunt ꝯueniẽtes nõ multũ cocti:ĩmo tenelli q̃lrcũqꝫ coquantur:⁊ si fieret frictiliũ ex eis cũ bono oleo oliuaꝝ ⁊ pauca aceti q̃ꝫtitate qȯ eẽt valde tenellũ pro aliqbꝰ vicibus nõ incõueniret:sꝫ oua dura ⁊ nõ recẽtia ⁊ oua alioꝝ aialiũ dimittantur.¶ Pisces iudicio meo meliꝰ eẽt nõ comedere:sed si comedantur sint pui squamosi de libo mari vel de fluuio currẽte sup arena vel lapidibꝰ:⁊ ꝯdiantur cũ modico pipe ⁊ paucissima aceti q̃ꝫtitate:vel coq̃ntur in vino.Et pisces magnos:aut sine squamis:aut ȯ stagnis:aut nõ boni odoris dimittat penitꝰ.¶ Pro nũc oĩbꝰ pẽsatis puto ꝙ sit meliꝰ dimittẽ lac ⁊ caseuꝫ fm oẽm modũ:si tñ rugitꝰ ille cessasset nõ negauissem lac asine post leuẽ purgationẽ debito mõ ⁊ tpe.¶ Victualia de pasta sic̃ laganeartoclee ⁊ pastilli ⁊ sil'ia:⁊ frumentũ coctũ dimittãtur oĩno:⁊ silr oĩa legumina ⁊ miliũ ⁊ panicũ ⁊ riçũ ⁊ oĩa grana nisi ordeũ ⁊ brodiũ ciceruꝫ:qbꝰ põt aliqñ vti.Sꝫ pro ferculis eius põt vti pane bullito vel vitellis ouorũ vel amigdalato cũ çuccharo vel herbis qbusdã sic̃ boragine buglossa feniculo endiuia ꝯiũcta cũ aliqbus calidis:cicorea cicerbita cũ mentha vel petrosilino vel macedonico vel aliqbꝰ talibꝰ silꝰibꝰ.Alias aũt herbas sic̃ lactucã ⁊ bletas ⁊ erucam:⁊ portulacã ⁊ sinapi ⁊ nasturciuꝫ ⁊ amaras herbas dimittat ex diuersis causis nisi tpe estatis in vehemẽtibꝰ caloribꝰ vteretur pauca lactuca cocta.¶ De radicibus dimittat allia porros cepas raffanos rapas ⁊ napones ⁊ pastinachas. Sed põt vti radice apij:aut petrosilini:aut feniculi sparagi:aut iringi:sumendo earuꝫ decoctiones cuꝫ carnibus vel ptisana ordei vel alijs cibis.

¶ De fructibus cõueniũt ei ficus recẽtes bene mature:nõ tñ in multa quãtitate:⁊ ficus sicce si comedãtur cum nucibus:aut cuꝫ amigdalis ante cibũ ⁊ grana pini ⁊ fistici:sed post cibũ põt vti amigdalis cum çuccharo:⁊ qbusdaꝫ auellanis assatis cũ çuccharo:⁊ toleratur aliqd de piro cocto vel de citonio cum aniso supius vel feniculo:⁊ alij fructꝰ tã sicci q̃ꝫ humidi ex diuersis causis dimittãtur intelligendo melones ⁊ cucurbitas ⁊ melõgenas:⁊ silia in numero fructuum.Fungi ⁊ tubera oĩa dimittãtur.

¶ Et in

¶ Et ĩ vna mẽsa nõ cõedat diuersa cibaria q̃tũ plus ẽ ei poſſe: ꝙ ſi ſint diuersa p̃mittat mollia: aut vẽtrẽ leniẽtia.
¶ Pot⁹ ei⁹ dꝫ eẽ vinũ albũ ꝑticipãs leuiſſima dulcedine q̊uſqꝫ videat̃ aptas eẽ oppilatões. Sꝫ poſtea ſit vinũ rubeũ claꝝ aliq̃lr dulce: ⁊ niſi ſit multũ potẽs nõ opꝫ aquã cõmiſceri: ⁊ cũ cibo ſuo nõ bibat multũ: ĩmo p̃ciſe tantũ q̃tũ ad cibũ putat ſufficere cõmiſcẽdum: ꝙ ſi remãſerit ſitis cõpleta p̃ma digõne põt aliq̃d bibere.
¶ Somn⁹ ei⁹ ſit in camera bñ clauſa tẽꝑati aeris in bono lecto: capite bñ eleuato: ⁊ corꝑe bñ cooꝑto: ⁊ ſuꝑ latere ſiniſtro vtplurimũ: ⁊ incipiat ſaltẽ duob⁹ horis poſt cenã ⁊ ſit in nocte vel in mane añ tertiã: ⁊ caueat ſomnũ diurnum ⁊ ſuꝑ vacuitatẽ ⁊ ſuꝑ nimiã repletionẽ.
¶ Euacuatões egõnuꝫ ꝯueniunt ei ſi ſint ꝺꝫ ſuũ curſum nãlẽ ſel' in die ad min⁹: ⁊ qñ nã nõ rñdet fiãt cliſteria cũ d̃coctõe aniſoꝝ: ⁊ ſe. anhe. ⁊ ſil'iũ reꝝ carminãtiũ cũ.ʒ.ß. ierepi. pulpe caſſie mell' ro. colati. añ.ʒ.i.ß. olei anhe.ʒ.iij.
¶ Caueat ſibi ab ira triſtitia acidia ſollicitudine cogitatione plurima dolore ⁊ vſu venereoꝝ.

Deſcẽdẽdo ad medicialia nõ obſtãte ſua macilẽtia: q̈ mala cõpl'o ſtõchi ⁊ epatis ei⁹ ſaltẽ fouet̃ a mã fl'atica: vꝫ mihi ꝙ dẽat leuiter purgari nũc cũ erit ianue ſumẽdo p̊ ſyrupũ h̃ mõ. ℞.mellis ro. colati.ʒ.iiij. diſtẽꝑet̃ cũ hac decoctõe. ℞. aniſoꝝ ꝯtuſoꝝ ʒ.ij. paſſulaꝝ.ʒ.ß. ligritie.ʒ.iij. maſticis.ʒ.i.ß. fac bulliri in lib.i.ß. aq̃ lẽto igne q̊uſqꝫ redeat ad tertiã ꝑtẽ: ⁊ erit decoctio ꝑ duab⁹ vicib⁹: quẽadmodũ ſyrup⁹: ⁊ ſi oꝫ clarificet̃.
¶ Sũpto ſy. purget̃ cũ hac medicia. ℞. reubar. electi.ʒ.ij. ſpice.℈.i. iſundant̃ in decoctõe ſil'i decoctõi ſyrupi remota maſtice ꝑ mediũ diem. Poſtea colet̃ ⁊ in colatura addat̃ turbith electi.ʒ.ß. ꝫꝫ.℈.ß. ⁊ fiat medicia q̃ iudicio meo eſt valde leuis. Ꝙ ſi pñti medico turbith eẽt ſuſpectũ ꝑꝑ v̓tutẽ extenuatiuã det̃ iſuſio.ʒ.ij.ß. reubar. in dcã decoctõe cũ ſuo correctiuo: ⁊ iteꝝ ſi ꝑꝑ extenuatiõeꝫ videat̃ poti⁹ vtẽdũ blãditiuo regimĩe: p̃ſertiꝫ ꝑꝑ ſuꝑueniẽteꝫ eſtatẽ capiat ſyr^m p̃dcm̃. xv. dieb⁹ ⁊ oĩb⁹ duob⁹ dieb⁹ ſel' faciat cliſtere: in q̃ bulliuerit ſeia carmiatiua: ſic̃ daucus ⁊ aniſuꝫ ⁊ ciminum ⁊ ſemẽ anheti ⁊ ſil'ia: dimittẽdo vehemẽter acria cũ ordeo ⁊ radice maluauiſci: ⁊ in colatura ponat̃ pulpe caſſie ⁊ ierapigra. añ.ʒ.vi. cũ.ʒ.ß. el'ij de baccis lauri ⁊ oleo anhetino.ʒ.iij. ⁊ ita tranſeat loco purgatõis ſumẽdo ꝯtuſum eodẽ tꝑe: ⁊ dimittẽdo cibos duros: ⁊ poſtea paulatiꝫ redeũdo ad cibos q̱ ſumunt̃ in for^a ſolida: leuis tñ digõnis: deĩde ad cibos ſanoꝝ paulatim.
¶ Vr̃ aũt mihi ꝙ oĩ die trib⁹ horis añ cenaꝫ qñ ſumit in mane ſyr^m vl' aliã medicinã ſumat̃ de chiſodea poſita a Sal'. circa.ʒ.ij. ꝓ vice cũ pauco vino arõatico: cui⁹ eſt hec cõpoſitio. ℞. pl'pe paſſulaꝝ ſine corticib⁹ ⁊ arillis.ʒ.xxv. croci.ʒ.i. calami aroma.ʒ.ij. bdellij iudaici.ʒ.ij.ß. cinamomi.ʒ.ij. ſq̄nãti.ʒ.ij.ß. caſſie lignee.ʒ.ß. ſpice.ʒ.iij. myrre.ʒ.iij. terbẽtine.ʒ.iiij. aſpalti limati vl' pulueriçati.ʒ.i. mellis diſpumati optimi.ʒ.xvi. vini q̃tũ ſuffic̃ ad ĩcorporãduꝫ oĩa adiuicẽ in for^a el'ij: ⁊ ſit vinuꝫ claꝝ odoriferꝝ ſubtile aurei coloris. ¶ Itẽ qñ ĩgredit̃ prãdiũ vꝫ mihi ꝙ meli⁹ eſt ei p̃f̃tiꝫ poſt. xv. dies: in q̱b⁹ erit: aut purgat⁹: aut cliſteriçat⁹ mõ ſupradcõ. In ĩtroitu prãdij ſumat.ʒ.i. hui⁹ el'ij. ℞. diaſpoliticõ: cui⁹ d̃ſcriptio hꝫ a Sal'. in regimẽto ſanitatis.ʒ.iiij. diacalamẽti.ʒ.ij. miſce. hec.n. adiuuãt digõnẽ adiuuãt expulſiuã ⁊ faciũt trãſire cibũ ad mẽbra: ⁊ cũ h̃ carminãt vẽtoſitatẽ. ¶ Cuꝫ ãt trãſiuerit tp̃s vni⁹ mẽſis opõtebit vti reb⁹ reſtauratĩs: ĩ q̱b⁹ ĩ eſtate ñ ſit niſi tẽꝑamẽtũ: ⁊ iõ h̃ d̃ſcribã aliq̃ ꝑtiꝫ potabilia: ⁊ ꝑtĩ cõeſtibilia.
¶ Incipiẽdo a potabilib⁹ fiat iſta aqua. ℞. limachiarum q̃titatis q̃tum vis: ⁊ ponãt̃ in aq̃ quouſqꝫ egrediant̃ a cortice ſuo ⁊ abſcidant̃ ĩteſtina eaꝝ: ⁊ poſtea lauent̃ cuꝫ aqua ⁊ cinera ⁊ ſale renouãdo lauaturã ſex vicib⁹. deĩde ponãt̃ in elẽbico ⁊ diſtillent̃ in vaſe duplici: ⁊ de illa aq̃ det̃ in mane trib⁹ horis añ cibũ: ⁊ ſil'r in ſero.ʒ.iij. ꝓ vice cũ.ʒ.ß. cinamo. Sil'eꝫ aquã poſſum⁹ facẽ ex carnib⁹ tortucaꝝ nemoraliũ: ꝓꝑãdo eas mõ p̃dcõ: ⁊ ſil'r ex ſãguĩe porci cũ dimittit̃ p̊ꝑs currẽ. ⁊ ſil'r vltia: ⁊ accipiat̃ media: ⁊ poſtea diſtillat̃: ⁊ ſil'eꝫ aquã poſſum⁹ facẽ ex carne hedi: ⁊ p̃cipue d̓ ꝑte añriori: ⁊ ex carne pulloꝝ. ¶ Notãdũ tñ ꝙ aq̃ ex carne hedi ⁊ pulloꝝ melior ad nutriẽdũ eſt q̃ fit ꝑ decoctiõeꝫ in vaſe duplici ſiue elẽbico. Sꝫ ex limachijs ⁊ tortucijs ⁊ ſãguĩe porci ẽ melior fcã ꝑ elẽbicũ: ⁊ pñt dari iſte aq̃ ſimplices cũ cinamomo: vt dcm̃ ẽ ⁊ pñt ꝑmiſceri vtil'r cũ h̃ ſyr⁰. ℞. corticum citri macis. añ.ʒ.i.ß. aq̃ bugloſſe lib.i. ĩfũdãt̃ ſpẽs ĩ aq̃: ⁊ dimittãt̃ ꝑ diẽ: ⁊ poſtea paruꝫ bulliãt: ⁊ colet̃ aq̃ ⁊ addat̃ çucchari al. q̃tũ ſuffic̃: ⁊ fiat ſyrup⁹: ⁊ cũ.ʒ.iij. vni⁹ d̓ aq̱s p̃dcis miſceãt̃ dcĩ ſyru.ʒ.i.ß. ¶ Pot⁹ regal' ꝯfortatiu⁹ epis ⁊ ſtõchi: ⁊ apitiu⁹ oppilationũ ⁊ ml'ti nutrim̃ti fit h̃ mõ. ℞. alicui⁹ aq̃ꝝ p̃dcãꝝ: ſꝫ in eſtate ẽ melior aq̃ limachiaꝝ: ⁊ in tꝑib⁹ nõ cal'is ꝓ eo aq̃ carniũ hedi vl' caponis: ⁊ ſit aq̃ lib.i. ⁊ vini raceſij aut v̓necij: nõ ml'tũ groſſi: ſꝫ clari: ⁊ çucchari. añ. lib.ß. ⁊ in hyeme mell' diſpumati.ʒ.viij. agitẽt̃ bñ ſil' ⁊ ĩcorporent̃: ⁊ poſtea colẽt̃ in ſacc'lo in q̊ ponãt̃ iſte ſpẽs. ℞. cinamõi macis. añ.ʒ.i. cardamõi ligni alo. añ.ʒ.ß. limature acuũ q̃ ſint ſine erugĩe.ʒ.ij. põat̃ hic pl'uis in fũdo ſacculi: aut miſceat̃ p̊ cũ p̃dcõ vĩo ⁊ aq̃: ⁊ poſtea colet̃ q̊uſqꝫ ſit bñ claꝝ ⁊ d̓ iſto potu ſumãt̃.ʒ.iij. ĩ mãe. ⁊.iij. ĩ ſero. iij. hor' añ cibũ
¶ Alia ãt reſtauratiua: ⁊ ſi fiãt aliqñ cũ carnib⁹ limachiarũ: ⁊ cũ carnib⁹ tortucaꝝ: mihi tñ mag' placẽt in nr̃o caſu pl'ib⁹ reſpectib⁹: ſi ſint de carne hedi vl' de carne caponis: ⁊ maxĩe capõis iuuenis. Et q̈ cõpõnes ſũt vſuales: ⁊ in eſtate oꝫ hr̃e paꝝ d̓ arõatib⁹: ⁊ in tꝑib⁹ fridis ml'tũ ñ laboro ĩ ſcribẽdo: q̈ facile reꝑiet a ſingl'arib⁹ medicis Ianue exñtib⁹: de q̱b⁹ loco diaſpoliticõ ſumãt añ cibũ ſtatiꝫ.ʒ.i. ꝓ vice. ¶ Pot⁹ q̈ſi pure medicialis ⁊ bon⁹ ẽ iſte. ℞. paſſulaꝝ dulciũ lib.ij. aq̃ lib.viij. ⁊ dimittat̃ ſtare ita ꝑ mediũ diẽ: ⁊ bulliat lẽto igne vſqꝫ ad medietatis ꝯſũptionẽ. Deĩde. ℞. ſcorie ferri pl'ueriçate lib.i. çucchari.ʒ.iij. origani.ʒ.ij. ĩponãt̃ iſta cũ p̃cedẽtib⁹ dũ feruẽt. deĩde remoueat̃ ab igne: ⁊ dimittat̃ duab⁹ vl' trib⁹ dieb⁹: poſtea coletur ⁊ refuet̃ ⁊ bibat̃ q̈tuor horis añ cibũ de ea q̃titas.ʒ.iij. ꝓ vice ſolũ in mane qñ aliđ nõ ſumit. ¶ Et vtat̃ poſt cibũ ꝯfectõib⁹ q̃ fiũt h̃ mõ. ℞. fiſticoꝝ amigdalaꝝ dulciũ mũdataꝝ ſiſami ⁊ granoꝝ pini mũdatoꝝ. añ.ʒ.iij. piſtent̃ bñ ⁊ cũ çuccharo ſufficiẽti fiat ꝯfectio in morſellis in tꝑe eſtatis: vl' ꝯficiãt̃ cũ melle diſpumato in tꝑe hyemis: ⁊ ſumat̃ q̃titas.ʒ.i. pro vice: ⁊ ſuꝑbibat paꝝ vini.
¶ Ꝙ ſi hec nõ ſuffecerit in mane p̊ fricet̃ fricatõib⁹ rubificãtib⁹ cuꝫ pãno lini nouo velociter ⁊ fortiter: ⁊ cito dimittat̃ fricatio qñ.ſ. mẽbra rubẽt. d̃ĩde poſtea exercitet̃ exercitio ſuaui ambulãdo: ⁊ cũ redierit domũ ingrediat̃ aquã ca. paruꝫ mordicãtẽ: ⁊ velociter egrediat̃ ⁊ ĩungat̃ corp⁹ ei⁹ oleo ſiſamio. deĩde poſtea ĩduat ſe ⁊ comedat.
¶ Ꝙ ſi h̃ ñ ſuffecerit fiat for^a d̓ pãno lĩeo nouo ꝺꝫ ſil'itudinẽ ſui corꝑis a collo ĩfra: ita ꝙ poſſit extẽdi tota: ⁊ poſtea claudi circa corp⁹ ⁊ bracchia ⁊ coxas ⁊ crura: ac ſi eẽt hõ total'r ĩdut⁹ illa veſte tãgẽte carnẽ ꝑ totũ: ⁊ tũc in mane poſt fricatõeꝫ pauloañ dictã hẽat̃ iſte pãn⁹ ſuꝑ q̃ toto ſit extẽſa pix ad modũ ceroti ſubtilis: ⁊ calefiat ad ignẽ: ita vt ĩcipiat pix eliq̃ri. deĩde circũpõat̃ corꝑi toti ſtati poſt fricatões ⁊ circũuoluat̃ ſibi clau⁹ aliq̃ ⁊ q̱eſcat q̊uſqꝫ pix ſit coagulata: ⁊ tũc ẽt pãn⁹ piceat⁹ remoueat̃ velociter: ⁊ nõ teneat̃ niſi tãto tꝑe q̃tũ ꝑcipit medic⁹ ⁊ egri ad rubificãdũ mẽbrũ: ⁊ eo remoto ĩduat ſe: ⁊ comedat: ⁊ ita fiat oĩ die. Et hic eſt modus facilior piceandi extenuatos.

¶ Et est bonū ꝙ portet ante stōchū ⁊ ventrē hꝫ sacculuꝫ. ℞.cimature scarleti ⁊ plumaꝝ minutaꝝ.aā.ʒ.s.gariofiloꝝ:calami aromatici:cyperi rosaꝝ:mēthe sicce: corticū citri:folioꝝ ruthe.aā.ʒ.iij.gallie muscate.ʒ.ij.origani.℥.i. fac puluerē:⁊ ō isto fiat sacculus lat⁹ ab ilio ad iliuꝫ ⁊ lōgus a furcula stōchi vsqꝫ ad ossa pectinis:⁊ teneat̄ in die sub vestibus iuxta carnē:⁊ in nocte fasciet̄.

¶ Scripsi plurima:sed puto ꝙ debitū regimē vite sumēdo pro nūc saltē p vnū mēseꝫ cibos facilis digōnis: sicut pullos ꝯtusos vl' vitellos ouoꝝ:⁊ nō sumēdo multā cibi quātitatē vt facile digerāt̄: ⁊ sumēdo syrupū supradcm̄ ⁊ faciēdo clisteria reducet̄ sine pluri: maxie qꝛ ꝯfido in dimissione sollicitudinis study ⁊ in alacritate cum qua ministrabit tota familia:⁊ nō minus in pmutatōe aeris: cū Auicē.dicat in septima q̄rti.in caplo de cura extenuationis.ꝙ pmutatio aeris ⁊ aque est ō numero eoꝝ q̄ opꝫ obseruare:qm̄ extenuatio fortasse est pp eoꝝ cāꝫ.Et hec dēo auxiliante ista pro nūc sufficiant.

¶ De debilitate digestiue stomachi ⁊ tarditate descēsus cibi pp māꝫ flegmaticā. Consiliuꝫ. LIIII.

Iste nobilis iuuenis annoꝝ 24ᵒʳ vl' circa:patit̄ debilitatē digestiue stōchi ⁊ tarditatē descēsus cibi ꝑpter māꝫ flaticā ptiꝫ imbibitā ptiꝫ natātez in stomacho q̄ pro pte ēt a capite cōicat̄:⁊ p h̄ sepe sentit gurgulatōes ⁊ dolores extēsiuos circa ptē stōchi ⁊ vētris:⁊ nō hꝫ fortē appetitū cibi. In reliqs nō vī esse lesus notabil'r satis ꝓsper ⁊ boni coloris ⁊ mediocris habitudinis. ¶ Ponā igit̄ ꝯsiliū vite ⁊ medicinaꝝ iuxta petita ab eo iplorato diuino auxilio:dimitto ibi regimē sex reruꝫ nō nāliū:sed si vis recurre ad consilium domini Joānis Alexy de Placentia.

¶ In ista pte hyemis vsqꝫ ad pn̄ᵐ Marty p̄mo cum erit domi eligēdo diē nō multi frigoris capiat in mane istas pill'as. ℞.pill'aꝝ fetidaꝝ.ʒ.s.reubarbari.℈.i.spice.℈.s. reficiant̄ pill'e cū aq̄ buglosse ⁊ sumant̄ oēs in vice vna hora.xyᵃ.⁊ supdormiat vsqꝫ ad.xiiij.si pōt:aut saltē vsqꝫ ad illā horā qescat in lecto:sꝫ post decimāquartā horam nō dormiat siue an̄ dormierit siue nō : ⁊ hora.xvij.bibat ℥.vi.aque calide.cū.℥.i. çucchari rubei:⁊ prandeat.xviij. hora cū dimidia:⁊ tota die ⁊ nocte caueat vehementer a frigore. ¶ Sequēti die faciat vnū clistere lauatiuū cum aqua ordei:⁊.℥.ij.mellis ros̄.colati:⁊ vno vitello oui ⁊ aliquātulo salis. ¶ Itē bis in septimana aut saltē semel recipiat vnū clistere cū decoctiōe dauci:carui:cimini: ⁊ ordei:⁊ blitaꝝ ⁊ quatuor ficuū siccaꝝ pinguiū incisaꝝ:⁊ sit decoctio lib.ij. ⁊ addat̄ ierepigre.℥.i. olei anhetini.℥.iij. salis q̄ꝫtū sufficit. ¶ Itē in introitu prādy sumat.ʒ.i.aromatici gariofilati descripti a Mes̄.in antidotario: ⁊ sil'r in principio cene. ¶ Item post diem pillulaꝝ in sequēti mane quinque horis ante cibum sumat.ʒ.ij. boni mytridati cum.℥.i.boni vini odoriferi.

¶ Itē adueniente vere circa pn̄ᵐ Marty vel paꝝ post si frigora essent fortia capiat hūc syrupū sex dieb⁹ oī mane calidū:ita tēpestiue ꝙ sentiat stōchū vacuū ab hesterno cibo:⁊ possit dormire postea p horā vnā vel qescere in lecto.hic est syrup⁹. ℞.secaniabin ō keisiꝫ oxymellis sqllitici.aā.℥.s.mellis rosati colati.℥.i.decoctōis anisoꝝ ⁊ passulaꝝ cū pauco masticis q̄ꝫtū suffic̄ ad bn̄ distēperādū:⁊ sumat̄ pro vna vice istud:⁊ oī mane tātūdē vsqꝫ ad dies sex. ¶ Sumpto syrupo sequēti mane sumat has pill'as vna hora ante diem:⁊ superdormiat per horaꝫ. ℞.pillularum cochiaꝝ fetidarum ⁊ aggregatiuaꝝ. aā.℈.i.reficiant̄ cū aq̄ feniculi:⁊ obseruet hac die bonā custodiam sicut fit in vsu medicinaꝝ:⁊ expectet prādium.vij.horis post assumptionē pill'aꝝ:⁊ lauatiuū sumat in capite.v.horarum:⁊ sequēti die faciat clistere lauatiuū:⁊ sumat.ʒ.ij. mytridati.v.horis an̄ prādiū. ¶ In reliqs tpib⁹ p̄sertiꝫ vsqꝫ ad totū Maiū bonū est semel in.xv.dieb⁹ sumat in mane.ʒ.i.haꝝ pill'aꝝ. ℞.pulueris de octo reb⁹.ʒ.ij. agarici.ʒ.i.s.salis gēme.ʒ.s.reubarbari electi ad pōdus oiuꝫ: aloes subrubei ⁊ lucidi ⁊ puri.℥.s.pistent̄:⁊ fiāt pill'e ⁊ cōficiant̄ cū vino odorifero:⁊ sunt sine custodia. ¶ Et bonum est ꝙ h̄ ēt tpe faciat clisteria bis in septimana: aut saltē semel vsqꝫ ad mediū May cū decoctōe supradcā. Sꝫ loco ierepigre ponat̄ ierepigre ⁊ pulpe cassie. aā.℥.s. ⁊ loco olei anhetini ponat̄ oleuꝫ cōe ⁊ sal vt ibi. Et vtat̄ h̄ tpe aromatico rosato descriptōe Gabrielis:sicut prius vtebat̄ arōatico gariofilato. ¶ Itē tā in hyme q̄ꝫ in vere ꝯuenit ꝙ vtat̄ in ferculis suis istis spēb⁹. ℞.pipis nigri ⁊ pipis albi:⁊ eligant̄ bn̄ pōderosa ⁊ plena pipis longi nō putrefacti.aā.℥.s.çinçiberis optimi nō ifecti in aq̄ marina:sꝫ albi nō tardati ꝑpry saporis.℥.i.s.galāge cinamomi.aā.℥.s.croci.ʒ.ij.pistent̄ ⁊ misceant̄ insimul:⁊ nō oꝫ ꝙ sint multū trita. ¶ Itē bonuꝫ est ꝙ in his tēporib⁹ frigidis teneat de die ⁊ de nocte sacculuꝫ ex his pulueribus. ℞.mēthe:absinthy:calami arōatici:cypi:rosaꝝ:gariofiloꝝ:corallozuꝫ rubeorum.aā.ʒ.ij. cimature scarleti M.i.insuant̄ in pāno lini lato ⁊ longo per vnū palmuꝫ.

¶ Adueniēte medio May nō vtatur ampli⁹ pill'is nisi nec̄itas vrgeat vsqꝫ ad totū Augustū:sed dꝫ frequentare clisteria bis in septimana:⁊ sint cū decoctiōe ordei ⁊ blitaꝝ ⁊ anisoꝝ.⁊ cū.℥.i.pulpe cassie.⁊.℥.iij.olei ⁊ sale: ⁊ habeat mēti ꝙ clisteria dcā sup̄⁹ in regimie si nā nō rn̄det cū bn̄ficio vētris sunt multū vtilia nō min⁹ istis q̄ nunc sunt scripta. ¶ Et in h̄ tpe estatis vtat̄ minori quātitate aromatū q̄ꝫ pri⁹:aut dimittat ea si sentiat se calefieri:⁊ loco aromatici rosati vtat̄ diarodon abatis an̄ cibuꝫ : ⁊ sit studium plus in comedendo parū pro vice:⁊ de rebus facilis digestionis q̄ꝫ in sumēdo medicinas vel ꝯfectiōes.

¶ Adueniente aūt Septembri cuꝫ remittit̄ calor in aliq̄ die pluuiosa sumat in aurora.ʒ.i.s.pill'aꝝ suprascriptaꝝ: in q̄bus ponit̄ reubarbarū:⁊ postea circa.xx. dieꝫ capiat sex vicib⁹ syrupū quē dixi capi in mense Marty: ⁊ purgetur capiendo pillulas aggregatiuas cochias ⁊ fetidas: vt ibi dixi: ⁊ incipiat vti aromatico rosato vsqꝫ ad tēp⁹ hyemis:in quo tpe si sentit se plenū vtat̄ illis pillulis:in q̄bus ponit̄ reubarbaꝝ bis in mense:⁊ oibus.x.dieb⁹ sumat semel.ʒ.ij.mytridati.v.horis ante prādium.

¶ Et oibus temporibus excepta estate est sibi conueniēs post cibum diacitoniten sumere.℥.s.qō sit factū hoc mō. ℞.succi citonioꝝ:mellis dispumati.aā.lib.iij.aceti boni lib.ij.coquant̄ simul cum facilitate deponēdo spumam semper:⁊ cum habuerit spissitudinē debitam permittatur aliquātuluꝫ refrigerari:⁊ tunc addatur piperis longi çinçiberis cinamomi.aā.℥.i.gariofi.ligni aloes.aā.℥.s.galange croci.aā.ʒ.ij. ¶ In oibus etiam temporibus frigidis conuenit quādoqꝫ ieiuno stomacho radix vna çinçi. conditi cū pauco vino potenti:precipue si precesserit purgatio:⁊ similiter diagalanga.

¶ Neqꝫ debet negligere saltem bis in septimana masticare de mane.x.grana masticis cū granis.iij. piperis per modicā horaꝫ spuendo flegma qō venit ad os:⁊ abluere sibi os de mane quando surgit a lecto cum aqua vitis non deglutiendo.

¶ Et puto cū vsu istaꝝ reꝝ ꝙ ad h̄ deducet̄ vt nō sit sibi necessariū in reliquis annis nisi purgare se semel vl' bis in vere.s.⁊ autūno:⁊ ex magnis interuallis capere ō illis pillulis de reubarbaro:⁊ p̄cipue si pp errores quos iuuenes sepe faciūt ꝯtingeret ꝙ sentiret se grauatū in stoma

cho. ¶ Et ipse poterit cū senserit se melius hr̄e paulatiȝ dimittere medicinalia ⁊ reducere se ad regimē de q̈tuor reb⁹ quas sibi memorabo ēt nūc. Pria est ꝙ bñ se exerceat ieiuno stōcho: ⁊ paulatiȝ se ad hoc assuefaciat. Scda est comedere cibos facilis digōnis: ⁊ nō tātū pro vice gn remaneāt relige famis. Tertia est tenere bñ largū ventrem cū clisteri. Quarta est habitare bonū aerē q̄to sibi magis est poſe: ⁊ qꝛ Rauēne est: ⁊ aer est grossus q corrūpit digōnē venaꝝ vtat̄ vinis ad subtilitatē tendētib⁹ boni odoris ⁊ nō dulcib⁹. Et hec pro nūc sufficiant.

¶ De vomitu acetoso cū emigranea stupore manuū ⁊ pedū ⁊ calculo renali ⁊ hemorroidib⁹ v̄rucalib⁹. Cō. LV.

Iste nobilis vir Siculus patit̄ gnque dispōnes iter alias: pro qb⁹ petit ꝯsiliū. Pria est ꝙ leui errore facto in cibo sentit acetositatē in stōcho: ⁊ suꝑuenit sibi vomitus ꝑmo flegmatis acetosi in colore albo: ⁊ sapore ita acetoso ꝙ stupefacit dentes: ⁊ postea aliqñ cholere amare: ⁊ postea vomitum rei obscure tendētis ad colorē mori celsi nō bñ maturi: cuius saporē dicit eē sicut rei cōbuste: ⁊ puto ꝙ nescit bñ exꝑmere: sȝ ꝙ sit sapor mixt⁹ ex pauco acuto ⁊ pontico. ¶ Secunda dispositio est emigranea eueniens ei dū stōchus grauat̄: que ꝑ vomituȝ sedat̄. ¶ Tertia dispositio est stupor pedū vsq̧ ad genua: ⁊ manuū vsq̧ ad aliquā ꝑtē bracchij: ita vt fere nō sentiat nisi fortissima obiecta: sed in motu lȝ sit lesus nō tñ est tantū. ¶ Quarta dispositio est ꝙ in eo sepe gñat̄ lapis in renib⁹. ¶ Quinta dispositio est ꝙ hȝ hemorroidas grossas verrucales: ⁊ cum dolore: ⁊ iste dispōnes sunt antique. ¶ Et ego puto ex dictis ꝙ multiplicatio humoris melancholici in epate suo est radicalis cā: ⁊ stuporis ꝓpter oppilationē in neruis manuū ⁊ pedum longinquoꝝ a fonte caloris ⁊ emigranee ⁊ hemorroidaꝝ: ⁊ nō est dubiū ꝙ etiā lapidis: ⁊ ideo cū petit cōsilium scribam: inuocato diuino auxilio.

¶ Aer sue habitatōis sit clar⁹ subtilis vicinus tēperamēto in caliditate: sȝ humidus ita ꝙ in tꝑibus siccis irroret̄ camera cū aqua: ⁊ habitet poti⁹ inferiora q̄ȝ suꝑiora. Sȝ caueat a grosso ⁊ obscuro ⁊ fetido: ⁊ caueat vehementiaȝ frigoris ⁊ nimiū caloris excessum: ⁊ si ponant̄ odores pomoꝝ: ⁊ corticū citri: ⁊ floꝝ delectabiliū erit vtilius.

¶ Exercitet̄ in mane ieiuno stomacho exercitio ambulādi per loca delectabilia nō tamē ita exerceat̄ ꝙ multuȝ laboret: sed oīmodaȝ quieteȝ dimittat.

¶ In cibis v̄o dȝ cauere a reb⁹ acutis: sicut sinapi ⁊ çinçibere ⁊ piꝑe ⁊ allia ⁊ cepe ⁊ porri: ⁊ vina valde potētia antiqua ⁊ a sale ⁊ a reb⁹ vehemēter salitis: ⁊ a reb⁹ acribus vehemētis acetositatis: ⁊ a reb⁹ ponticis: sed sit ꝯtentus dulcib⁹ nō vehemētis dulcedinis ⁊ insipido ⁊ vnctuoso: ⁊ silr̄ dȝ cauere a reb⁹ grossi nutrimēti. ⁊ a rebus vētosis ⁊ difficilis digōnis quare ꝑticulariter sumendi sunt cibi quos dicā statiȝ. ¶ Sit eius panis ex optima farina minuti ⁊ albi frumēti mūdi a rebus extraneis ⁊ maxime a lolio anni sui: ⁊ bñ mūdati a furfure ꝯfect⁹ cū aqua pluuiali vel currēte bñ pistus: bene fermētatus: ⁊ sufficiēter decoct⁹ inter ꝑmā ⁊ tertiā diē: ⁊ nō comedat̄ calidus: sic̄ a furno portat̄: ⁊ sit sine sale. Reliquos aūt panes: sicut opirū ⁊ açimū vel ex maculato frumēto vl̄ ex milio: aut ex alijs granis penit⁹ dimittat. ¶ Carnes eius debēt esse humide: ⁊ facilis digōnis: subtilis nutrimenti: sicut pulloꝝ ⁊ auiculaꝝ degētiū in arborib⁹: ⁊ agnoꝝ ⁊ castratoꝝ annualiū ⁊ vituloꝝ lactētiū paruoꝝ: ⁊ dimittant̄ carnes oēs veteres cuiuscūq̧ generis: ⁊ oēs carnes multū grossi nutrimenti: sicut iuuencoꝝ ⁊ hircoꝝ ⁊ porcoꝝ ⁊ oēs carnes syluestres: maxīe leporis ⁊ caprioli ⁊ cerui: sȝ fasiana femina ⁊ iuuenis ⁊ ꝑdices iuuenes ⁊ quisquilie iuuēcule: presertiȝ si hēant satis de pinguedie pñt tolerari: ⁊ silr̄ dimittant̄ oēs carnes multum calide sicut est ꝑcipue caro anatis: ⁊ postea caro anseris: ⁊ caro colūbi: ⁊ dimittantur merlus: ⁊ sil̄es ꝑꝑ grossitiē sui nutrimēti: turtures auteȝ iuuencule: ⁊ mediocriter pingues ꝯcedunt̄: ⁊ silr̄ dimittātur epata ⁊ oīa interiora: excepto epate pulli: ⁊ melius est vt comedant̄ elixate: ⁊ assate sūt meliores frixis. ¶ De piscib⁹ sunt ei ꝯueniētes pisces boni odoris ⁊ boni saporis hñtes carnes fragiles: ⁊ debēt hr̄e has ꝯditōes. Pria est ꝙ hēant squamas: ꝑꝑ cuius defectū dȝ fugere anguillas ⁊ murenas ⁊ lāpredas ⁊ palamitas ⁊ passeres tūnos ⁊ sturiones ⁊ sil̄es. Scda ꝯditio ꝙ sint ꝑui ꝑꝑ cuius defectū dimittant̄ magne tenche ⁊ magni lucij vel carpane: ⁊ sil̄es. Tertia ꝯditio ꝙ sint de libero mari: aut de fluuio currēte: sed nō de stagno neq̧ de vallib⁹. de lacu v̄o non sunt ita boni: sȝ vbi habuerit inter currentē fluuiū ⁊ funduȝ nō cenosuȝ tolerant̄. Quare pōt sumere de aq̈ dulci thimalos strigias varones auellanas agones lucios ⁊ ēt trutas: tenche aūt ⁊ carpane ⁊ ꝑsici vtplurimū ⁊ scardule ⁊ trigij melius est ꝙ dimittant̄ ⁊ comedant̄ elixi cum aqua ⁊ vino in aliquātulo aceti. Sed de mari meliores sunt barbones qui alias vocant̄ ⁊ aurate ⁊ varoli ⁊ menule ⁊ sardones ⁊ achioe ⁊ cephali ⁊ rombi ⁊ corui ⁊ spinole ⁊ sil̄es: nisi capiant̄ in sterglineis ciuitatū: cancri gāberi ⁊ oē gen⁹ ostrachoꝝ: sicut cōche ⁊ cappe ⁊ vmbelici penit⁹ dimittant̄. ¶ Omne gen⁹ fungoꝝ ⁊ tubeꝝ est penitus dimittēduȝ. ¶ De granis v̄o ꝯueniūt far ⁊ ordeuȝ bñ cocta: ⁊ riçū tolerat̄ si sit bñ coctū cū bōis carnib⁹ pinguib⁹: alr̄ nō: sȝ cicera ⁊ fabe ⁊ fasioli ⁊ pisa ⁊ cicercule ⁊ robilia siue sicca siue recētia dimittant̄: ⁊ silr̄ miliū ⁊ panicū: ⁊ suꝑ oīa lentes. ¶ Caseū meli⁹ esset oīo dimittere: sed si comedat̄ sit pinguis: ⁊ recēs cū pauco sale ⁊ in pauca quātitate: reliquū aūt penitus dimittat̄.

¶ De herbis tꝑe estatis ꝯuenit endiuia cicorea: ⁊ qñ non bñ dormit lactuca: ⁊ oī tꝑe vti pōt boragine buglossa spinachijs cicerbita ⁊ tenello feniculo ⁊ folijs rapūciloꝝ ⁊ mellissa siue citrōella: sȝ apiū ⁊ petrosiliū ⁊ macedonicū dimittat ꝑꝑ ꝓuocatōeȝ: ⁊ maiorana ⁊ sisimbriū ⁊ mētha ⁊ serpilluȝ ⁊ mēthastrū ⁊ origanū: qꝛ ꝑticipāt acuitate: ⁊ oēs herbas amaras dȝ dimittē: ⁊ caules ⁊ capucios ⁊ bletas: quare ex eis gñat̄ mel̄ic⁹ humor: ⁊ erucā: qꝛ corrūpit sanguinē ⁊ sinapim ⁊ nasturciū ꝑꝑ cās dictas ꝑus: ⁊ silr̄ dimittat talos plātaꝝ: sicut teneritates vitiū ⁊ sparagos ⁊ talia q̄ aliqñ comedunt̄. ¶ Radices qb⁹ vtimur in cibis debēt dimitti: sicut radix petrosilini pastinaca ⁊ daucus: qꝛ ꝓuocāt vrinaȝ ⁊ acuēdo subtile ⁊ dimittendo grossuȝ: ⁊ rape ⁊ napones: qꝛ grossi nutrimēti ⁊ raffani ꝑꝑ cāȝ suꝑius dictā: ⁊ silr̄ allia ⁊ porri ⁊ oē genus cepaꝝ. De fructib⁹ ꝯcedunt̄ ei vue recētes bñ mature ⁊ passule ⁊ cerasa ⁊ pruna: nō tñ in multa q̄titate: ⁊ poma cocta ⁊ pira post alios cibos: ⁊ granata dulcia ⁊ citonia ꝯfecta ⁊ ꝑsica sicca ⁊ humida: sȝ ficus sicce denegant̄ ei: ⁊ nespilla ⁊ sorba ⁊ corna ⁊ castanee: sed auellane ⁊ amigdale ⁊ fistici tolerant̄: ⁊ silr̄ grana pini ⁊ melones nō in multa quātitate: ⁊ medulle citrulli ⁊ angurie nō multū excedēdo in quātitate: ⁊ cucurbite decocte cū bonis carnib⁹ in estate: ⁊ dimittant̄ oīo melōgene. ¶ Uitelli aūt ouoꝝ galliaꝝ: ⁊ etiā ouū totū duȝ sunt recētes ⁊ tremuli ꝯceduntur ei: īmo cōueniūt: sed multū cocta qualitercūq̧ denegātur. ¶ Uictualia de pasta si sint fermētata ⁊ liꝑda sicut fermentū ⁊ similes ꝯcedunt̄ aliqñ: sed non in ea quātitate ꝙ faciāt cadere in oppilationes: sȝ macharoni ⁊ gnochi ⁊ lagane grosse ⁊ artoclee: ⁊ similia dimittantur. ¶ Et oīno diligentissimū adhibeat studium. Primo in come

dendo res humidas. Scđo ꝙ sint facilis digōnis. Tertio ꝙ sint in quātitate qua bñ digerant̄. nam qñ sentiret cibuʒ corrūpi in stomacho dʒ subito vomere: ꝛ nullo mō retinere: ꝙ si h̄ nō est ei possibile dormiat ꝛ quiescat bñ cooptus donec sentiat stomachū vacuū: ꝛ tūc p̄missō clisteri lenitiuo sumat cibū. Quarta ꝯditio est ꝙ nō sumat scđm cibū nisi digesto p̄mo. Quinto ꝙ nō sumat in tāta quātitate ꝙ nō sentiat in stōcho grauitatē neq̄ eructuationeʒ. Ultimo ꝙ sint tante quātitatis ꝛ talis qualitatis ꝙ sufficiant ad ipsum nutriendum.

¶ Potus aūt eius dʒ esse vinū albū claꝝ medie vinositatis p̄mixtū aliqualiter cū aqua cocta: ꝛ potet sufficiēter: caueat tñ a sup̄fluitate: vina v̄o grossa ꝛ nigra ꝛ turbida ꝛ mustum: non tamen purificatum: ꝛ vina multum potē tia dimittat penitus.

¶ Debet dormire in camera tēperati aeris: ꝛ sufficit sibi somnus sex horaꝝ cū dimidia in die nāli: ꝛ melius est ꝙ dormiat in nocte incipiēdo ad minus duabus horis post cenā: ꝛ dormiat sup̄ altero laterū bñ coopertus.

¶ Opʒ ꝙ studeat in faciendo vomitū: ꝛ bonū esset bis in mēse pro nūc comedendo prius bonas carnes pingues ꝛ recētes ꝛ bene salitas: ꝛ ferculuʒ pingue: ꝛ bibendo vinū dulce: ꝛ postq̄ comederit festinanter ꝛ gulose ꝛ multum biberit bibat. ℥. iȷ. oxymellis simplicis cū. ℥. iȷ. aque tepide: ꝛ postea imponat pēnam in guttur: ꝛ faciat ꝙ vomat oīno ꝛ exq̄site: quo facto lauet sibi faciē: ꝛ os cū aqua frigida: ꝛ pauco aceto: ꝛ bonū esset ꝙ interim dū vomit haberet fasciatos oculos suppositis duob⁹ pilis mollib⁹ de bombice: ꝛ post vomitū nō comedat neq̄ bibat nisi habeat fortē famē. Et de isto vomitu singulaʒ faciat ꝯsideratōeʒ: q̄ꝛ est de meliorib⁹ reb⁹: ꝛ si nō posset vomere faciat bullire semen raffani aut radicē cū sufficiēti aqua: ꝛ postea colet ꝛ ip̄osito pauco çucchαro vl̄ melle bibat post cibū: ꝛ postea vomat: ꝛ istū modū vomēdi obseruet vsq̄ p̄ totū mēseʒ Septēbris p̄ximi futuri: ꝛ qñ comedit post vomitū comedat pullū nō magnū assatū: ꝛ p̄paratum cū aliquo sapore sibi delectabili: ꝛ nō multū comedat neq̄ multū bibat: ꝛ nō opʒ illo sero aliter cenare.

¶ Et q̄ꝛ nō hʒ bñficiū vētris faciliter in diebus in q̄b⁹ nō vomit dʒ comedere fercula de spinachȷs in p̄ncipio vl̄ de brodȷs cauliū vel de vrticis vl̄ comedere extremitates lupulloꝝ: ꝛ bibere brodiū eoꝝ vl̄. M. i. volubilis magne coctū cū bono brodio: aut si hec nō sufficiant capiat ante cibū. ℥. ʃ. pulpe cassie vel. ℥. i. diaprunis non solutiui: vel deglutiat q̄ꝫtitatē auellane cū cortice de terbentina: aut faciat clistere si pōt. Sʒ pillulas in q̄bus ponit̄ aloes debet euitare nisi sit ibi bdellium.

¶ Caueat a tristitia ira nimia cogitatione ꝛ dolore: ꝛ a venereis quātum pōt. Et hoc de regimine.

Quantum ad medicialia dʒ in vere purgari hoc modo. s. in p̄ncipio May: p̄mo capiat hūc sy. octo vicib⁹. ℞. oxymellis sq̄llitici: sy. đ bissantȷs mellis rosati colati. añ. ʒ. v. aq̄ buglosse. ℥. iȷ. clarificent̄ ꝛ aromatiçent̄ cū pauco cinamomo: ꝛ est pro vna vice: sumat̄ calidus in diluculo: ꝛ sup̄dormiat. ¶ Sumpto sy. octo vicib⁹: capiat hāc medicinā. ℞. polipodȷ epithimi. añ. ʒ. i. lapidis armeni loti f̄m artē Mesue in cap̄lo p̄p̄o ʒ. ʃ. mirabolanoꝝ kebuloꝝ ꝛ idoꝝ. añ. gra. xxix. sticados ʒ. ȷ. ꝛ. ℈. i. ꝯficiant̄ pillule cuʒ oxymelle: ꝛ dent̄ ei de eis ʒ. i. ʃ. vna hora ante diē: ꝛ statim post ipsas potet lib. ʃ. aq̄ lactis caprini. ¶ Et omni mense vel saltē oībus. xl. diebus purget̄ semel cū dictis pillulis addendo in quātitate vel minuēdo f̄m ꝙ ex prima vice p̄ceperit esse opportunū: ꝛ sumant̄ cū custodia debita: ꝛ p̄mittēdo lauatiuū cum aqua ordei ꝛ çucchari ante prandiuʒ per horam aut cum alia medicina descriptis.

¶ In tp̄ib⁹ aūt intermedȷs sumat oī mane in p̄n⁹ aurore ieiuno stōcho. ℥. iȷ. hui⁹ trifere: ꝛ si pōt sup̄dormiat. ℞. mirabolanoꝝ kebuloꝝ indoꝝ ꝛ belliricoꝝ. añ. ℥. i. thimi optimi. ℥. ȷ. pulueris ierepigre. ℥. ʃ. ꝯfice cū melle emblicoꝝ. i. cū melle cocto ꝛ despumato ꝛ decoctiōe emblicoruʒ: ꝛ si vꝫ ꝙ cū vsu istius trifere nimis flueret vēter: sumat minorē q̄ꝫtitatē pro vice: ꝛ si tederet euʒ ista capere cōtinue dimittat pro aliq̄b⁹ dieb⁹: ꝛ faciat clisteria si nō hʒ bñficiū vētris. ¶ Et ad hāc intentōeʒ euacuādi ꝯueniunt masticatoria ex mastice ꝛ staphisagria.

¶ Et si cōtingeret ꝙ dictā triferā abhorreret: pōt bibere loco eius in mane aquā lactis caprini circa. ℥. viȷ. in qua bullierit paꝝ. ℥. ʃ. epithimi vl̄ paꝝ minus: ꝛ postea colet̄ ꝛ dulcoret̄ cū çucchαro ꝛ bibat̄ tepida in mane. ¶ Et ad eandē intentiōeʒ ꝯfert bibere circa lib. i. de brodio galli vetusti decrepiti cocti cū sale indo ꝛ polipodio ꝛ hyssopo ꝛ blitis ꝛ cardamomi. ¶ Iteꝝ. ℞. foliculoꝝ sene lib. v. musti albi dulcis lib. cc. infundat̄ sene in p̄dicto musto: ꝛ ibi remancat p̄ tres mēses: ꝛ post tres mēses bibat in mane in aurora circa lib. ʃ. p̄dicti vini cū. ℥. ȷ. aque buglosse.

¶ Et p̄p̄ illā lapidosaʒ dispōneʒ ꝯuenit sibi oī septimana semel bibere. ℥. v. aq̄ distillatōis paritarie: aut aq̄ distillationis floꝝ genestre: aut cōedere semel in. xx. dieb⁹. xxx. nucleos p̄sicoꝝ mūdatos a cortice suo: aut bibere. ʒ. i. floruʒ sambuci siccoꝝ cū. ℥. ȷ. vini albi subtilis: attēdēdo ꝙ ad hāc reʒ plurimū ꝯfert vsus vomit⁹ ꝛ reꝝ lenificātiuʒ ventrē ꝛ solutiuaꝝ ꝛ regiminis suprascripti.

¶ Sʒ pro illo stupore nō oʒ nimis violēta localia tētare: qm̄ vt est dcm̄ in p̄n⁹ putāduʒ est cām eē meľiaʒ: ꝛ facile adurit̄: sʒ debēt apponi mollificātia ꝛ subtiliātia aperiētia. sic̄ est inunctio cū oleo de keiri: aut cū oleo đ lilȷs al. aut cū pinguedīe anatis: aut ad plus cū oleo vulpio ꝛ pinguedie vulpis: ꝛ silr̄ balnea vel lotiōes ad man⁹ ꝛ pedes debēt fieri p̄seuerāter: ꝛ longo tp̄e cū decoctione anheti: aut mellilotí: aut altee: aut fenugre. aut se. lini: aut catuli pinguis iuuenis: aut cum decoctione vulpis caliditate actuali nō excedēte modū: ꝛ ista fiāt. s. vnctōes: ꝛ alia localia đ mane ieiuno stōcho: ꝛ pro stupore hic q̄ꝫtū ad vľia regimē vite: ꝛ euacuatōes supradicte cū istis p̄ticularib⁹ debent sufficere saltem ad illud adiutoriū qđ pōt facere medicina nō ponēdo ipsum in periculo.

¶ Pro hemorroidib⁹: factis purgatōib⁹ videat̄ postea si vene exuberāt: ꝛ tūc oportēt p̄mo flobothomare saluatellā đ manu dextra f̄ʒ v̄tutis ꝯstātiā: ꝛ iterpositis dieb⁹ flobothomare saphenā: deide vngere locū cū oleo de se. lini p̄. viȷ. dies ꝯsiter cū oleo đ chrysomillis p̄ alios. viȷ. dies. Qđ si nō sufficit ꝛ nō vꝫ melioratio iungat̄ cū oleo cōi in cui⁹ vna libra cocti fuerit. xxx. scarabei vsq̄ ad cōsumptōeʒ tertie p̄tis: ꝛ h̄ p̄. viȷ. vel. x. dies. Qꝛ si ista non sufficiāt recipiat̄ aq̄ qua diuidit̄ auꝝ ab argēto ꝛ ponat̄ in vase vitreo grosso: ꝛ fiāt petie de syndone de grana f̄ʒ q̄ꝫtitatē ꝛ figurā hemorroide illi⁹ quā intēdūt destruere: ꝛ itingat̄ in dicta aq̄: ꝛ bñ postea excutiat̄ capiēdo cum molliculis: ꝛ supponat̄ hemorroidi q̄ intēdūt ꝯsumere: ꝛ ibi stricte liget̄ vt nō moueat̄: ꝛ sequēti die supponat̄ butyꝝ ad remouēdā crustā: ꝛ ita fiat ex iteruallis q̄usq̄ ꝯsumat̄ totū: sʒ caueant̄ caustica in illis hemorroidib⁹ q̄ sūt v̄sus iteriora: ꝛ postq̄ ꝯsūpta ē caro sufficiēter ponāt̄ ꝯsolidātia: ita tñ vt vna dimittat̄ apta vel causticata.

¶ Illa emigranea nō vꝫ trahere multū ad se curā: q̄ꝛ nō durat nisi durāte passiōe stōchi: ꝛ iō nō curo multū in ea laborare: sʒ tñ cū sup̄uenerit cū grauitate stōchi p̄mo vomat p̄missō clisteri: deinde si hec nō sufficiant purget̄ in crastinū cū pilľis indis vel cū pilľis suprascriptis: que su-

munꝫ loco medicine principalis. Et qꝛ vꝫ mihi ꝙ in isto viro oibus cōpēsatis nō debemꝰ fortiora facere dimitto illa q̄ sūt efficaciora ꝑꝑ suoꝝ nocumētoꝝ timorē sperās in altissimo ꝙ medicinalr̄ ista sufficiunt.

¶ De illis vō suis vlceribꝰ pedum ⁊ manuū nihil scribo: qm̄ puto ꝙ ꝑ mūdificātia ⁊ exiccātia sufficiēter curabūtur: ⁊ ipse hʒ ea ī ꝯsilio sui chirurgici. Et hec sufficiūt ⁊c̄.

¶ De oppilatione totius epatis. Consiliuʒ. LVI.

ISte nobilis vir patiꝫ oppilatōeʒ in epate nō solum quo ad cōcauū: sʒ ēt in gibbo: ⁊ nō obstāte ꝙ pluria ꝑs humoꝝ hoc faciētiū sit frigida qd̄ appꝫ qꝛ durauerūt pluribꝰ ⁊ pluribꝰ mēsibꝰ: tn̄ in epate est mala cōplexio calida qd̄ cognosciꝫ: qꝛ sepe sentit inflāmationeʒ in regione epatis: ⁊ vrine sunt citrine: ⁊ in ore ex rebꝰ a stōcho ascēdentibꝰ ꝑcipit sepe amaritudinem: ⁊ qn̄ vtebaꝫ medicinis calidis ꝑꝑ stōchū sentiebat inflāmatōeʒ in stōcho: ⁊ qꝛ nō obstāte ꝙ diu nō fuit bn̄ dispositus: tn̄ hʒ rubedinē in facie: ⁊ vltra hoc pruritum in toto corꝑe valde mordicatiuū. ¶ Et iō ponā hic regimen obseruādum in cura istius dispōnis: ⁊ postea vsum reꝝ medicinaliū: ⁊ deus sit dator auxilij.

¶ Pro dispositōe aeris dʒ habitare camerā inter duo solaria: cuius aer nō sit nimis calidus: imo temꝑamēto vicinꝰ: ⁊ ita nō nimis humidus: ⁊ caueat sibi ꝙ in camera sue habitationis nō sint vapores latrinaꝝ vel puluis reruʒ valde calefaciētiū sicut calix ⁊ vitrioluʒ viride eris ⁊ cineres ⁊ similia: ⁊ vniuersaliter reꝝ putridaꝝ: imo potius habeat ibi redolētia: ⁊ nō multuʒ calida sicut poma ⁊ cortices citri ⁊ keiri.

¶ Adhibeat diligentiā ꝙ omni die habeat beneficiū vētris: ⁊ si natura nō rn̄det pro isto tꝑe veris res melior eēt comedere ferculuʒ de extremitatibꝰ lupulli bibēdo brodiū siue sint cocte cū carnibꝰ siue cū oleo: ⁊ aliqn̄ in estate fercula de extremitatibꝰ volubilis magne: ⁊ si nō hꝛet ista faciat clisteria cōia: aut ante cibū sumat quātitatem cicerum de aloe: aut in tꝑe estatis sumat in mane. ℥. ij. syrupi violati facti cuʒ trina infusione violaꝝ: iuxta dictum Mesue: aut cum infusione rosaruʒ: sumendo. ℥. ij. de ea de qua dicam infra.

¶ In cibis suis opʒ hr̄e maiorē diligentiā: qm̄ ꝑꝑ māʒ calidā q̄ quotidie mltiplicaꝫ: ⁊ ꝑꝑ oppilatōes q̄ pro magna ꝑte pendent ab humoribꝰ frigidis hic sunt ꝯiuncte intentiones ꝯ̄rie ⁊ sunt eligēdi temꝑati in cōplexione vel temperamēto vicini generatiui subtilis ⁊ boni sanguinis ad quādaʒ friditatē leuē declinātis: ⁊ iō cū suis carnibꝰ vel ouis vel alijs cibis hn̄tibꝰ aliqd caliditatis opʒ cōmiscē aliqua frigida: que tn̄ sint aperitiua: ⁊ cauēduʒ est ab oibus acutꝭ ⁊ salitis ⁊ grossis ⁊ viscosis. ¶ Descēdēdo igiꝫ ad spālia dʒ comedere panē sufficiēter fermētatū: ⁊ multum bn̄ coctū factū ex farina frumenti minuti: ⁊ habeat aliqd cōmixtū de suo minuto furfure: ⁊ si ad oēs decem libras paste ponereꝫ. ʒ. ij. masticis eēt meliꝰ: ⁊ comedaꝫ remoto p̄mo cortice post refrigeratōeʒ vsqꝫ ad quartam diē. Et oīno caueatur a pane açimo vel non bene cocto.

¶ Carnes qbus dʒ vti debēt eē subtiles nō viscose ⁊ cocte cū aperitiuis infrigidātibꝰ sicut sunt semina melonuʒ ⁊ cucurbite ⁊ citrulli que aliqualr̄ pistēꝫ ⁊ ligentur in petia alba: ⁊ ponanꝫ ad bulliēduʒ cū dictis carnibꝰ: aut coquere de lactucis: aut de endiuia in eisdē carnibꝰ: aut de scariola: ⁊ debent esse carnes: aut paruaꝝ auiū nō aquaticaꝝ: aut ꝑdicuʒ: aut pulloꝝ: aut capretoꝝ: aut vituloꝝ lactētiū ⁊ paruoꝝ: sʒ carnes porcoꝝ ꝑꝑ suā viscositatē: ⁊ carnes agnoꝝ eē carnes aut paruaꝝ auiū nō aquaticaꝝ: aut ꝑdicuʒ: aut pulloꝝ: aut capretoꝝ: aut vituloꝝ lactentiuʒ ⁊ paruoꝝ: sʒ carnes porcoꝝ ꝑꝑ suā viscositatē: ⁊ carnes agnoꝝ ⁊ castratoꝝ ꝑꝑ multas suꝑfluitates: ⁊ carnes magnoꝝ boū ꝑꝑ suā grossitiē: ⁊ pipionū ⁊ anseꝝ ⁊ anatū ꝑꝑ grossitiē ⁊ caliditatē simul sunt dimittēda: ⁊ alie carnes aquaticaꝝ auiū sunt mali nutrimēti: ⁊ dimittanꝫ interiora ⁊ capita ⁊ colla: ⁊ meliores sunt ꝑtes anteriores dextri lateris ex aīalibꝰ nō nimium macris neqꝫ coactis pinguescere: ⁊ sint ex istis aīalibus carnes macre potius elixe q̄ʒ assate. ¶ Sanguis ⁊ lac ⁊ caseus dimittātur: sed serū caprinū adueniēte Maio est sibi optima medicia: ⁊ oua toleranꝫ ei si sint recētia: ⁊ gallinaꝝ ⁊ paruʒ cocta sine albumine: ⁊ maxime si cū eis ponaꝫ aliqd frigiduʒ aperitiuū: sicut paꝝ aceti in brodetto vel in frictilio valde molli. ¶ De granis pauca sunt sibi ꝯuenientia ꝓpter grossitiē nutrimti eoꝝ: sʒ tn̄ toleraꝫ far ꝯditū cū lacte seminū cōiuʒ: ⁊ ptisana ordei: sʒ victualia de pasta frumēti sicut lagane ⁊ pastilli ⁊ silia: ⁊ legumia ⁊ riçum melius est ꝙ dimittanꝫ: posset tn̄ brodiū ciceꝝ alboꝝ si coquāꝫ cū seminibꝰ fridis assumi: ⁊ silr̄ robilie. ¶ De herbis cōueniunt ei lactuca: scariola: endiuia: cicorea: cicerbita: plantago: borago: buglossa: scabiosa: spinachia: ⁊ melius esset ꝙ comederentur cocte: sed caules ⁊ eruca ⁊ herbe amare: ⁊ valde acute dimittātur. ¶ De radicibꝰ cōuenit radix endiuie ⁊ radix cicoree ⁊ raffani dimittanꝫ: pastinacha vō syluestris ⁊ domestica ⁊ carotū toleranꝫ si non comedanꝫ in nimia quātitate: radices vō petroselini ēt cōueniuut si coquanꝫ cuʒ herbis fridis: sicut spinachia ⁊ endiuia ⁊ lactuca. ¶ De fructibꝰ melius est humidos dimittere: sʒ tn̄ pauca quātitas cerasoꝝ ante cibū tolerāꝫ: sed medulla cucumeris ⁊ medulla citrulli ⁊ aliqd de melonibꝰ est ꝯueniēs nō suꝑabūdando in quātitate ⁊ citrānguli ⁊ lymones ⁊ granata muça in tāta quātitate ꝙ dent saporē sunt ꝯueniētes: persica vō ⁊ pira ⁊ poma ⁊ chrysomilla ⁊ dactyli ⁊ citonia dimittanꝫ penitꝰ: passule tn̄ non dulces sed acetose vel stiptice dimittanꝫ. ¶ Acrumina sicut allia ⁊ porri ⁊ spēs cepaꝝ dimittanꝫ. ¶ De fructibus siccis ꝯueniūt amigdale ⁊ auellane ⁊ fistici: sʒ dimittanꝫ castanee ⁊ ficus ⁊ passule dulces: ⁊ oīa vehementer dulcia. ¶ De teneritatibꝰ plantaꝝ ꝯueniūt sparagi ⁊ lupulli: vt est dictū supra. ¶ De floribꝰ cappares bn̄ mundificati a sale cū aceto ⁊ pauco oleo toleranꝫ.

¶ Summa tn̄ regimis cibi est in pane p̄dicto ⁊ carnibꝰ capretoꝝ ⁊ pulloꝝ ⁊ ꝑdicū ⁊ fasianoꝝ iuuenuʒ ⁊ paruaꝝ auiū nō aquaticaꝝ: ⁊ vituloꝝ lactentiū ꝑuoꝝ: ⁊ pōt tolerari castratoꝝ annualiuʒ: ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ piscibus ꝑuis recentibꝰ ⁊ squamosis ⁊ boni odoris: ⁊ ferculis ex rebus supradictis dimittantur alia.

¶ Potus dʒ esse vinū albū claꝝ subtile ⁊ nō multum stipticū: sed aquosuʒ pauce vinositatis: ⁊ si esset potētiꝰ temperēꝫ cū aqua pluuiali vel de flumine: ⁊ nō multū bibat in tempore prādij: sed pōt bibere qn̄ sentit se cōplete digessisse si molestatur a siti: ⁊ dimittat oīno vina dulcia ⁊ grossa ⁊ multum nigra.

¶ Dum est in hac dispositione nullo modo moueaꝫ motu forti post comestionē: neqꝫ fricēꝫ: neqꝫ ingrediaꝫ loca vehementer calida: sed ieiuno stomacho exerceaꝫ exercitio leui nō inflāmante sed longo.

¶ Somnus eius sit incipiēdo duabus horis post cibum de nocte cena precedēte leui suꝑ latere sinistro nō super dextro: capite bn̄ eleuato: corpore bene cooꝑto: ⁊ sufficit ꝙ dormiat in die naturali inter sex ⁊ septem horis.

¶ Caueat ab acidia ⁊ ira nimia cogitatiōe: ⁊ vtaꝫ temperato gaudio. Et hec de regimine.

Ueniendo ad medicinalia oʒ p̄mo digerere māʒ mixtam ex cholera ⁊ flegmate: chole-

ra.s.groſſa. Capiat͂ ꝗ hic ſyrup⁹ q eſt ſollēnis. ℞.endiuie cicoree epatice lupulloꝝ fumi terre.añ.℥.i.ordei.℥.ij.liqritie alkekengi capilloꝝ veneris recentiū cuſcute eupatorij diantbos.añ.ʒ.vi.decoquant͂ in aqua ſufficienti lento igne:poſtea colent͂:⁊ addat͂ aque quarta pars ei⁹ de aceto albo:⁊ coquat͂ lento igne vſq; ad pfectōez ſyrupi cum lib.i.çuccbari albi.⁊ interiꝫ dū coquit͂ teneat͂ in eo in pecia reubarbari optimi.℥.ſ.ſpice.℈.iiij. contritoꝝ groſſo mō vſq; ad horā pfecte decoctōis:⁊ de h ſyrupo ſumat in aurora.℥.ij.pro vice cū.℥.ij.aque emulſionis ſeminum cōiuꝫ fridoꝝ calidas:⁊ ſumat͂.viij.vicibus. ¶ Sumpto ſyrupo ſumat hanc medicinā. ℞. aque endiuie.℥.iiij.aq̄ alkekengi.℥.i. reubarbari electi.℥.ſ.ſpice.ʒ.i. calefiat aq̄ ⁊ infundat͂ reubarbaꝝ in ea cū ſpica p octo horas:poſtea colet͂ ⁊ potet͂ in mane:⁊ ſupdormiat per mediā horam. ¶ Facta hac purgatōe vtat͂ poſtea ex iteruallis.ſ.ſemel in ſeptimana iſtis pill'is. ℞.pill'aꝝ de reubarbaro deſcriptiōis Meſue.℥.i. ſucci violaꝝ aut ſucci roſaꝝ ſi violaruꝫ nō inuenit͂ q̄ꝫtū ſufficit ad incorporādum ſpēs:fiant pillule:⁊ ſumat͂.ʒ.i.pro vice in diluculo:⁊ ſunt ſine cuſtodia aliqua. ¶ Itē mane oī qñ nō ſumit aliā medicinā ſumat vnū bonū coclear de iſto el'ario. ℞.radicuꝫ cicoree lib.i.herbe iue lib.i.ſ.ↄfice cū çuccbaro rubeo diſpumato inciſis radicibus coctis ⁊ piſtata herba iua ſicca fiat el'iuꝫ:ſumat circa.℥.i. pro vice ieiuno ſtōcho trib⁹ horis ante cibū:pōt ēt minus pro vice ſumere. ¶ In tpe auteꝫ valde calido ſic͂ in eſtate ſi in mane magis cupit bibere q̄ꝫ comedere bibat aque endiuie aq̄ celidonie aque cicoree.añ.℥.i.ſ.pro vice:ꝙ ſi magis tolerat comedere ſumat de hac mixtura. ℞.ſpēꝝ triuꝫ ſandaloꝝ.℥.ſ.ſpēꝝ diarodon abatis:⁊ ſpēꝝ roſate nouelle deſcriptione Nicolai.añ.ʒ.ij.ↄfice cū çuccbaro deſpumato:⁊ ſumat.℥.ſ.pro vice ſupbibendo aliqd de aqua endiuie.

¶ Hic eſt vnus potus quo oporteret vti in eſtate loco pillulaꝝ. ℞.aque lib.xv.roſaꝝ rubeaꝝ exungulataꝝ lib.v. infundant͂ roſe in dicta aq̄ p tres dies:poſtea extrahant͂ ⁊ exprimant͂ ⁊ infrigidant͂ iteꝝ alie qnque lib.roſaꝝ rubeaꝝ:⁊ dimittant͂ p tres dies in eadeꝫ aqua: ⁊ ſil'r ēt fiat tertia vice:poſtea exprimat͂:⁊ ponat͂ aqua in vaſe terreo vitreato cum ore ſtricto capiente tantū ⁊ mediū:⁊ addatur çuccbari lib.vij.ſ. ⁊ ponatur in coto ad ſolem p.xxx. dies ⁊ cooperiatur:⁊ poſtea reſeruetur ⁊ ſumantur.℥.ij. pro vice bis in ſeptimana.

¶ Pro nūc facta pma purgatōe vadat ad ſtuffam ieiuno ſtōcho:⁊ ibi balneet ſe puo tpe:⁊ poſtea faciat poni ventoſas vſqꝫ ad.xij.vel plures faciēdo fieri ſcarificationes paꝝ pfundas:⁊ poſtea lauet ſe in aqua: ⁊ recedat ſtatiꝫ a ſtuffa. ¶ Itē poſt hāc vētoſitatē oī mane qñ ſurgit durāte ſcabie lauent͂ crura ⁊ coxe ⁊ braccbia cū decoctōe blete:⁊ gruminis ſeu lapacie acute:⁊ inungat͂ in ſero qñ vadit dormitū cū iſto vnguēto. ℞.olei roſaꝝ ſucci apij ſucci rutbe vitelloꝝ oui terbentine.añ.℥.i.vitrioli romani ⁊ aluminis.añ.ʒ.i.ſ.ſtoracis liqde.℥.i.ſ.cere paꝝ: ⁊ fac vnguētū molle:inungat͂ in ſero iuxta ignē qñ vadit dormitum in locis vbi eſt ſcabies.

¶ Et ſi pdcā dimitteret ⁊ vellet vti alia:pſertiꝫ poſt pnᵐ May bonū eſſet ꝙ ſumēt oī mane de ſero capno.℥. viij. p vice in qb⁹ ifunderet͂ d ſero ſeis cuſcute abſintbij.añ. ʒ.ij. ⁊ bibat͂ calidū: aut pōt ēt ſumere dcoctōeꝫ capilloꝝ veneris ⁊ cuſcute ⁊ adiātbos.añ.ʒ.ij.lib.i.aq̄ vſqꝫ ad medietatis ↄſumptōeꝫ:⁊ dulcoret͂ cū çuccbaro p vna vice.

¶ Deinde ſi ↄſideret͂ durities illa q̄ appet circa epar per ſupradictaꝝ reꝝ remouet͂ vel remanet: ⁊ ſi aliqd remanet hic ad vnū mēſeꝫ in mane ieiuno ſtōcho p faciat hāc fomētationē cum ſpongia lata: ⁊ longa q̄ꝫtitate panis in dextro latere imediate iuxta coſtas: ⁊ fit h mō. ℞.aque endiuie aq̄ cicoree aq̄ ſcolopendrie aq̄ lupulloꝝ.añ.lib.i. abſintbij ſqnāti cuſcute melliloti.añ.℥.i. bulliāt ſil'r lento igne p octauā hore:⁊ poſtea infundat͂ ſpōgia ſupradicta in hac decoctōe ⁊ exp̄mat͂ ⁊ ponat͂ ſup loco dicto epatis: ⁊ h fiat ter vl' quater:poſtea abſtergat͂ ſtatiꝫ: ⁊ inungat͂ cum iſto vnguēto. ℞.olei violati.℥.i.ſ.olei de amigdalis amaris:⁊ olei de keuri.añ.℥.ſ.aceti.℥.ij.cere albe: ſqnāti: ſpodij.añ.ʒ.i.⁊ fiat vnguētuꝫ quo inungat͂. Or ſi vſq; ad pnᵐ May videret͂ pſeuerari illa durities ſumat hūc ſyrupuꝫ. ℞.cicoree endiuie ſylueſtris menthe.añ.M.i.roſaꝝ rubeaꝝ:calami aromatici ſqnanti:cuſcute:lacce.añ. ℥.ſ.decoquant͂ in lib.ij.aq̄ vſq; ad lib.i.⁊ tunc addat͂ aceti.℥.iij.çuccbari lib.ſ.fiat ſyrup⁹ ⁊ aromatiçet͂ cū cortice molli fiſticoꝝ ⁊ ſpica nardi. ¶ Et ſup loco ponat͂ hꝯ cerotū. ℞.empl'i d melliloto.℥.i.pinguedinis gallinc: ſucci endiuie:aceti.añ.ʒ.ij.bulliant ſimul ad ignē quouſq; habeat formā ceroti:⁊ illud teneat ſup epar.

¶ Itē hoc tpe ſumat in mane dialacce.ʒ.i.ſ.cū.℥.iiij.aque endiuie:⁊ iſta puto ſufficere cū auxilio dei.

¶ De debilitate digeſtiue ſtomachi epatis ⁊ inteſtinoꝝ a mala cōplexione frigida ⁊ humida facta pp fluxum ſanguinis ab hemorroidibus. Conſilium. LVII.

NObilis ⁊ egregius vir Ioānes aluuiſi⁹ de Placētia ex longo ⁊ ſupfluo fluxu ſanguis hemorroidalis icidit malā cōplexionē frigidā ⁊ humidaꝫ in toto: ⁊ pcipue in ſtōcho ⁊ epate ⁊ in iteſtinis: ⁊ iō factus eſt ſine colore ⁊ in termīo caçeſie vix ambulare poterat qn citiſſime pueniret ad difficultatē anhelit⁹: ⁊ male digerebat cibos:⁊ grauabat͂ poſt aſſumptū cibū valde: ⁊ ſteterat in hac diſpōne plus q̄ꝫ vno anno. Nūc aūt cū auxilio dei ⁊ debito regimine eſt reduct⁹ ad diſpōnē ſibi ↄſuetā vel q̄ſi in ſanitate:⁊ ideo petit ↄſiliū in pſeruatiōe:⁊ hoc faciā adiuuante deo:incipiēdo a regimine.

¶ Incipiēdo ab aere dꝫ habitare in aere claro tēdēte ad ſiccitatē cū leui caliditate:⁊ iō dꝫ hre camerā ſi pōt aptā ad orientē vt aer rectificet͂ in mane a ſole:⁊ ſi min⁹ aptā ad ſeptētrionē:⁊ calefiat cū igne ſi fuerit opportunū:⁊ caueat habitare in locis hūidis ſic͂ in terreno ⁊ in locis nō hñtib⁹ euētatōeꝫ:⁊ caueat a frigore forti extremitatū.

¶ In ſuis cibis regula nec̄ia eſt ꝙ ſumat nō multum pro vice:ſꝫ illud qđ ſumit ſit multi nutrimēti ⁊ facilis digōnis:⁊ ad min⁹ comedat bis in die:⁊ cibi ei⁹ debēt eē ſicut dicā infra. ¶ Panis ſuus bñ fermētatus:bñ coctus:hñs aliqd de ſale:⁊ mūdus a cortice duro exteriori:⁊ iter primaꝫ ⁊ quartā diē:⁊ nō ſe multū impleat ex pane: ⁊ ſit ex optimo frumēto qđ nō habuit putrefactōeꝫ aliquā: ⁊ habeat aliqd furfuris minuti cōmixtum. ¶ Carnes vo ſue ſint carnes pulloꝝ:aut pdicuꝫ : aut faſianoꝝ iuuenū:aut pipionū volare incipiētiū:vel turturū:vel puaꝝ auiū: vl' capreti:vel vituli pui lactentiuꝫ:vel caſtrati annualis de monte:vel caprioli pui:vel lepuſculi:aut ſylueſtris porci iuuenilis caro rubea:⁊ reliq̄s carnes dimittat nec comedat piguedinē:ſꝫ de piguib⁹ aīalib⁹ ptē macrā:⁊ ex latere dextro in pte añriori:⁊ dimittat collū ⁊ caput ⁊ iteriora:⁊ ſint in hyeme tpib⁹ fridis mortue duab⁹ dieb⁹ añ : ⁊ pp debilitatē ſue digeſtiue poti⁹ elixe q̄ꝫ aſſe. ¶ De piſcib⁹ meli⁹ eēt nō cōedere: ſꝫ ſi cōedant͂ ſint pui boni odoris ↄditi cū ſale ⁊ pipe hñtes ſquamas d libo mari: vl' de fluuio hñte fūdū ſine ceno putrido. ¶ De ouis ↄueniūt vitelli ouoꝝ galliaꝝ recētiū ⁊ nō multū cocti:ſiue coquant͂ cū aq̄ ſiue i ſartagie cū oleo ⁊ pauciſſimo aceto ſiue p ferculis cū aliqb⁹ herbis odoriferis. Caſe⁹ ⁊ lac meli⁹ eſt ꝙ dimittant͂ oio:ꝙ ſi comedunt͂ ſumat͂ valde paꝝ ex eis.

¶ Legumina fungi fructus crudi humidi herbe ꝛ radices dimittende sunt:ꝛ silr victualia de pasta: ꝛ si vult faciat fercula cũ vitellis ouoꝝ vel cũ mica panis:ꝛ aliqñ cũ borragine ꝛ spinachys ꝛ buglossa:ꝛ apponẽdo feniculuꝫ menthaꝫ ꝛ anhetũ vel hyssopũ ꝛ thimũ. Sꝫ fercula cũ caseo nullo mõ sibi ꝯueniũt:tolerant̃ ḋ ordeo cũ pipe: ꝛ ḋ riço ꝛ de milio vł de farre si coquant̃ in carnib⁹ pinguib⁹ bonis:ꝛ ꝯdiant̃ cũ aromatib⁹:ꝛ aliqñ rape nouelle ꝛ bñ cocte cũ carnibus bonis pñt tolerari in pua q̃titate:caules vo ꝛ blete dimittant̃.¶ Et ex fructib⁹ siccis põt capere ficus siccas pingues añ cibũ:ꝛ passulas sine arillis: ꝛ grana pini magna infusa pri⁹ in aqua calida p horã:ꝛ postea exiccata:ꝛ post cibũ amigdale ꝛ auellane: sꝫ ꝯfecte cum çucharo:ꝛ põt tolerari pirũ coctũ:aut citoniũ coctum in bono vino si ꝯdiant̃ cũ aniso aut se.feniculi.

¶ Sparagi nõ sunt vtiles:sꝫ loco eoꝝ sumant̃ lupulli extremitatis eoꝝ.s.elixe ꝛ comeste cũ sua decoctiõe: aut sumant̃ cappares cũ vino cocto ꝛ paucissimo aceto.

¶ Potus eius sit vinũ rubeũ claꝝ subtile medie vinositatis puꝝ:ꝛ bibat̃ paꝝ in prãdio ꝛ in cena ꝛ illud parũ sorbendo:ꝛ paulatim ꝙ si vehemẽtia sitis eũ molestauerit expectet quousq; cib⁹ sit digestus:ꝛ tũc põt bibere vsq; ad.ʒ.iiij. vina aũt acetosa vitet oĩo: vino aũt veteri potẽti põt aliqñ vti paꝝ ante cibũ cũ aliqua ꝯfectiõe de illis quas nominabimus.

¶ Diligẽter attẽdat ad bñduꝫ bñficiũ vẽtris:ꝛ si a nã nõ iuuat̃ bonũ est ex iteruallis facere clisteria: in qb⁹ oĩbus ponẽda sunt olea carminatiua:ꝛ decoctiones anisi ꝛ seis anheti ꝛ carui:aut cimini vel leuistici ꝛ silium: ꝛ postea addat̃ pulpa cassie ꝛ sal ꝛ oleũ:aut anheti:aut rutbe.conueniẽtius tñ iuxta me eẽt clistere h mõ.℞. rutbe anheti.añ.M.i.seis anheti ꝛ anisoꝝ ꝛ carui.añ.ʒ.ij. ꝯtũdant̃ grosso mõ:ꝛ bulliãt cũ lib.iij.aq̃.ꝛ.ʒ.ix.olei vsq; ad toti⁹ aque ꝯsumptiões:ꝛ colet̃ ꝛ cũ oleo fiat clistere.Conuenit si cũ decoctõe supradicta ponat̃.ʒ.i. ierepigre cũ.ʒ.ß.electuarij de baccis lauri.ꝛ.ʒ.ij.salis.ꝛ.ʒ.iij.olei anhetini.

¶ Somn⁹ ei⁹ dꝫ eẽ in nocte:ꝛ icipere pmo sup dextro latere:deide vertere sup sinistrũ:ꝛ capite bñ eleuato:ꝛ corpore bñ coopto:ꝛ hñdo puluinar ex bonis plumis iuxta stõchũ:ꝛ dꝫ durare ad min⁹ septẽ horis in die nãli:ꝛ si h põt facere in nocte meli⁹ est de mane ante cibuꝫ q̃ post prãdiuꝫ:ꝛ si post prãdiuꝫ nõ sit statim post cibũ.

¶ Caueat sibi a tristitia ꝛ nimia cogitatiõe:ꝛ ab vsu mulierum quãtum est ei possibile.

¶ Debet vti exercitio ante cibũ incipiẽdo a leuiori ꝛ paulatim transeũdo ad fortius quousq; sentiat se calefieri:ꝛ anhelitũ manifeste mutari: ita paulatiꝫ assuefaciẽdo vt possit cõsuefieri ad exercitia:ꝛ pcipue faciat hoc in aere libero vt in rure nec negligat:qm̃ est radix sue sanitatis.

Et hec sufficiant de regimine.

Quantũ ad vsum medicinaꝝ: qꝛ pro isto anno est multis vicib⁹ ꝛ sufficiẽter purgat⁹ non vꝫ mihi ꝙ oporteat eũ cape purgatiões forte vsq; ad autũnuꝫ:ꝛ fortassis vt est visile post illud tp̃s erit ita reduct⁹ ꝙ nõ indigebit nisi regimĩe corpoꝝ sanoꝝ abũdantiũ in humiditate cũ leuissima declinatõe ad frigus:ꝛ ideo pro tunc circa mediũ Octobris pmo capiat hũc syrupũ.℞. oxymellis cõpositi:ꝛ syrupi de eupatorio:ꝛ mellis rosati colati.añ.ʒ.ß.det̃ in vice vna cũ.ʒ.iij.decoctõis anisoꝝ:ꝛ feniculi liquiritie:ꝛ dauci:ꝛ sumat hũc syrupũ sex vicib⁹ calidũ in aurora.¶ Sumpto syrupo purget̃ cũ diacitoniten solutiuo:cui⁹ descriptionẽ ponã infra:ꝛ sumat ḋ eo dosim integrã quã ibi ponã:ꝛ obseruet regimẽ obseruandum in assumptõe medicinaꝝ solutiuaꝝ: ꝛ sequenti die ieiuno stõcho sumat aureũ.i.de tyriaca optima cum.ʒ.i. vini odoriferi: ꝛ recipiat vnum leue clistere abstersiuũ.

¶ In h tpe itermedio paulatiꝫ dimittat ꝯsuetudinẽ medicinaꝝ [illegible] sentiret se grauari:ꝛ nõ sufficere abstinẽtiã: tunc.n.sumat vna hora ante diẽ.ʒ.i. pillaꝝ stomaticharꝝ descriptõe Mesue:sed nõ sentiẽdo grauitatẽ:adhuc laudo ꝙ hinc ad vnũ mensẽ sumat semel.ʒ.i pillaꝝ ḋ iera de octo reb⁹: aut alefanginaꝝ: ꝛ sumat in mane trib⁹ horis ante cibũ ꝛ sine mutatõe diete.ꝛ in tpe estatis non sumat solutiua.¶ Adueniẽte medio Septẽbris si hemorroide nullo mõ sibi aperirent̃ opꝫ ꝙ premẽdo se postq̃ egessit:ꝛ anus est inuersat⁹ fricet illa orificia venaꝝ hemorroidaliũ cũ folijs ficus:aut inungat cũ lacte ficus totiens ꝙ aperiant̃ ꝛ in plurib⁹ vicib⁹ si egreditur sanguis niger pmittat euacuari quousq; videat eẽ rubeũ illuꝫ q egredit̃:ꝛ tũc si ꝯstringit p se bñ est:si aũt nõ:faciat epithimari locũ bombice infusa in vino rubeo decoctionis myrtilloꝝ ꝛ gallaꝝ: ꝙ si illõ nõ sufficit distẽpet in dicto vino de puluere trociscoꝝ de karabe ita ꝙ sit ad modũ vnguẽti currentis ꝛ in illo madefaciat bombicẽ:ꝛ ponat in ano quousq; ꝯstringat̃: ꝛ siłeꝫ regulaꝫ seruet in vere. naꝫ oĩmoda retẽtio istius sanguinis esset sibi periculosa.

¶ In tpib⁹ aũt frigidis bis in mense dꝫ capere de tyriaca mõ supius dicto septẽ horis añ cibũ:ꝛ cũ vino subtili.

¶ Et non solum isto anno:sed oĩ anno in vere de mense Martij vtile est sibi facere purgationẽ sumẽdo syrupuꝫ suprascriptũ sex vicib⁹: ꝛ postea solutiuũ suprascriptuꝫ.

¶ Et ex interuallis qñ sentiret se grauatũ sine sanguis multitudine cape de pillulis de iera modo suprascripto.

¶ Optimũ tñ eẽt ei in tali casu abstinere ꝛ dormire:aut leuissime ambulare longo tpe ieiuno stomacho si dormire nõ posset.¶ Et qꝛ est bonus comestor dꝫ semel in septimana dimittere cenam aut bis:excepto tpe estatis in quo sufficit sibi dimittere medietatẽ cene.

¶ Et si casus accideret ꝙ alia vice fluxus hemorroidarũ supflueret:ita ꝙ emitteret sanguinẽ rubeũ ꝛ sentiret genua debilitari:ꝛ nõ sufficerẽt sibi remedia supradicta eo casu nõ expectet ꝙ fiat discolorat⁹:imo sumat in mãe oĩ die.ʒ.ij.trifere minoris ex arte feuonis descripta a Mesue in antidotario:aut tantũdẽ de elario de scoria ferri posito a Rasi 9°almãsoris i ca° de fluxu hemorroidaꝝ.

¶ Confectões aũt sibi ꝯñtes qñ sentiret stõchũ debilitari sunt añ cibuꝫ in tpe estatis diarodon abatis.¶ In tẽporib⁹ mediocrib⁹ aromaticũ rosatum descriptione Gabrielis:aut diacinamomũ:aut clariuꝫ letificãs Almãsoris:de qb⁹ sufficiũt.ʒ.i.ß.pro vice in introitu cibi:ꝛ in tpe hyemis aromaticũ gariofilatũ diacalamẽtũ diaolibanũ diatrionpipereon simplex qõcũq; hoꝝ fuerit sumat̃ de eo añ cibũ quãtitas supradicta.¶ Et post cibuꝫ diacitonitẽ cũ melle ꝛ aromatib⁹:quo põt vti omni tpe excepta estate.¶ Aromata aũt qb⁹ dꝫ vti in tpib⁹fridis sunt hꝯ. ℞.pipis lõgi:pipis albi.añ.ʒ.i.galange.ʒ.ß.cardamomi: cinamomi:croci.añ.ʒ.ij. fiat puluis pro vtẽdo i ferculis.

¶ In tpib⁹ vo nõ fridis ꝯueniũt iste. ℞.cinamomi electi.ʒ.ij.macis cardamomi.añ.ʒ.ij.croci.ʒ.i. fiant species.

¶ Descriptio diacitonitẽ solutiui. ℞.succi citonioꝝ lib. iij.mellis albi optimi bñ dispumati lib.ij. turbith electi. ʒ.iij.diagridij.ʒ.iij.gallie muscate:gariofiloꝝ:çinçiberis: masticis:pipis longi:cinamomi: nucis muscate. añ.ʒ.ij. confice oĩa simul:ꝛ est pro.liiij.medicinis integris:ita ꝙ vna illaꝝ est dosis integra:ꝛ erit circa.ʒ.i.

¶ Puto aũt ipsuꝫ debere quãtum põt vacare regimini ꝛ paulatiꝫ se remouere ab vsu mediciaꝝ:nisi cogat necessitas:ꝛ bñ hẽat mẽti illud qđ est dictũ sibi ꝙ hꝫ facere si hemorroide nõ apiũt̃. Et qđ hꝫ facere si nimis fluerẽt: qꝛ illa ꝯsideratio nõ est ab eo quoquo modo dimittẽda.

¶ Et lȝ plurimis alijs rebus sim vsus in eius sanatiõe: qꝛ deo duce nõ est in dispositione illa: nec puto ꝙ superueniat si seruauerit regimen dictuȝ: ideo reliquã dimitto: ⁊ hec sufficiant cum laude creatoris.

¶ De asclyte ⁊ tympanite cũ febre. Consiliũ. LVIII.

FOregius hic iuuenis Reginꝰ post duas vices qbus passus est febres ꝓuenit ad vẽtris tumorẽ ꝑter nãm: q cũ agitaẽ reddit aliqñ sonũ aque cõmote. Crura tñ ⁊ pedes hȝ ficciores cõsueto q̃ȝ tumidos: ⁊ carnositatẽ vẽtris satis spissaȝ: ⁊ in virtute motiua nõ est multum debilitatus: mediocriter appetit nec grauaẽ sumpto mediocri cibo: ⁊ mediocriter egerit: paꝝ vrinat: vrine sunt rubee cũ citrinitate: sitis maior q̃ȝ in sanitate: color minꝰ rubicũdus q̃ȝ ꝯsueuit in sanitate: nõ tñ citrinus: nõ tñ sentit in ore amaritudinẽ nec vomitum hȝ cholericũ nec notabilr̃ febrit: nec ꝑ tactũ põt ꝑcipi durities in splene vel epate: nec patiẽ ꝑseueranter dolores in renibꝰ vel circa vmbilicũ. ¶ In isto tñ anno dũ erat sanus: ⁊ in medio duaꝝ febriũ stãdo in sole: ⁊ exercitio calido sepe bibebat multã aquã frigidã: qñqȝ puraȝ: qñqȝ malo vino mixtã: ⁊ multũ pro vice: ⁊ multis vicibꝰ in die: ⁊ vsus fuit regimie grosso ⁊ oppilatiuo. ¶ Ex qbꝰ ĩtelligiẽ ꝙ est in ꝑncipio hydropisis asclytis ꝓueniẽtis a ꝓpria lesione epatis ex mala cõplexione cum mã mixta ex calida ⁊ frigida: vincẽte tñ frida: ⁊ oppilãte ⁊ ꝓhibẽte debite trãsire cholerã ad chistim fellis.

¶ Sȝ si in cõcauo epatis nõ sit apostema duꝝ ad qd tactꝰ ꝑtingere nõ põt: signa videnẽ bõe spei. ¶ Ego tñ nõ suȝ securus de duritie epatis in cõcauo: maxime qꝛ cũ iacet sup latere sinistro magno tꝑe: grauaẽ in dextro: ⁊ opȝ eũ cõuerti ad iacẽduȝ sup dextro sustentãdo epar cũ manu sinistra: ex quo situ alleuiatur. hec tñ quãtitas grauitatis posset eẽ ꝑꝑ oppilatiões absqȝ apostemate. hec tñ ambiguitas nõ variabit multũ curam.

¶ Sit aer sue habitationis paꝝ calidus ⁊ siccus ⁊ odoriferus: ⁊ iõ habitet in solari in camera versus oriẽs apta. Et qñ tẽpus est serenũ absqȝ vẽto apianẽ fenestre: ita vt ingrediaẽ sol. Cũ aũt tp̃s est nebulosuȝ pluuiosuȝ ⁊ vẽtosum sint fenestre clause: tꝑe frigido fiat in ea ignis ex lignis siccis ⁊ odoriferis q̃tuȝ est possibile: sicut ex lignis iuniperi. ⁊ ponanẽ in camera citonia: ⁊ alia poma odorifera: ⁊ cortices citri vt inde bonus sequaẽ odor.

¶ Panis sit ex optima farina frumẽti bene mundi anni sui. Et si esset ex farina ordei esset melior. Et sit bene fermẽtatꝰ: ⁊ si eẽt biscoctꝰ eẽt melior. Et ad oẽs tres libras panis ponanẽ .ʒ.ij. salis: semis feni.ʒ.ij. ⁊ hẽat aliqd ĩ furfure: ⁊ nõ comedaẽ calidus neqȝ durus: ⁊ comedaẽ parũ de pane. ¶ Ex carnibꝰ ꝯueniũt aues: vt alaude turdi turtures mediocriter pigues ficedule ⁊ cetere aues in arboribꝰ ⁊ pratis degẽtes. Ex quadrupedibꝰ conuenit capriolus: lepus aũt nõ ꝯuenit. Ex domesticis ꝯueniũt hedi vituli lactentes: capones: pulli: ꝑui: alaude aũt maxime sup alia laudanẽ: ⁊ magis si extrahanẽ interiora eaꝝ ⁊ ventres ĩpleãẽ petroselino ⁊ assenẽ. cetere aũt carnes dimittantur: ⁊ he carnes sint potius asse q̃ȝ elixe: aut in patella frixe: aut sup prunis cocte. Pisces nõ ꝯueniũt: sed minꝰ nociui sunt ꝑui petrosi squamosi: ⁊ sint assi: ceteri aũt pisces oĩno dimittanẽ. Caseũ aĩaliuȝ interiora ⁊ sanguineȝ dimittat. epatis tñ gallinaꝝ assis vti põt: lacte võ vti põt ẽm ꝙ infra diceẽ: nõ pro cibis. ¶ Herbe ꝯueniẽtes sunt endiuia hortulana cicorea blitis mẽtha maiorana origanum calamentũ pulegiuȝ hyssopus thimus abrotanum prassiũ saluia apiũ petroselinũ. maxime tñ laudaẽ menthastrũ. Ex quo põt fieri salatuciũ cũ sale ⁊ parũper aceti ⁊ olei amigdalaꝝ dulciũ: feniculus ẽt ꝯuenit. Et ex oĩbus istis põt ẽt facere salatuciũ sicut dĩ de menthastro: ⁊ pñt cũ eis ꝯdiri carnes vel oua faciẽdo herbatã: ⁊ põt ex eis fieri salsa qua põt vti: maxie si in ea ponaẽ de pipere: reliquas võ herbas fugiat. ¶ Ex fructibꝰ ꝯueniẽtes sũt phistici pinee mũdate infuse in aqua calida: postea exiccate: amigd. auellane: ⁊ maxie si assenẽ: ⁊ granata dulcia qbꝰ põt vti post cibũ: ⁊ q̃uis cã appetitꝰ qñqȝ concedaẽ paꝝ vue ⁊ passulaꝝ ⁊ piroꝝ ⁊ pomoꝝ coctoꝝ: melius est tñ hec dimittere: nisi ꝙ citonia cocta post cibũ nõ ita detestanẽ. Reliqui dimittanẽ: ⁊ paꝝ de dictis comedatur.

¶ Ex radicibꝰ ꝯueniũt ei rape ⁊ porri faciẽdo ex eis ferculuȝ cũ brodio caponis: cõuenit ẽt alliũ radix apij feniculi ⁊ petroselini: ⁊ radix cicoree: ⁊ dauci siue caroti. alie võ radices nõ ꝯueniũt. vitenẽ legumia oĩa: ⁊ oĩa victualia de pasta: brodiuȝ tñ cicerũ põt comedi.

¶ Potus eius sit vinũ albũ antiquũ claꝝ potẽs odoriferum: ⁊ bibaẽ puꝝ: aut parũper mixtũ cũ aqua extinctõis chalibis: cetera aũt vina fugiat: ⁊ aquã ẽt fugiat nedũ bibendo: sȝ ẽt in ablutiõe corꝑis. lauet g° manꝰ suas cũ vino albo: aut aqua marina: ⁊ nõ potet ĩter cibũ ⁊ cibũ: imo ẽt paꝝ in cibo: ⁊ surgat a mensa cũ reliquijs famis.

¶ Prouideat ꝙ oĩ die habeat bñficiũ vẽtris: ⁊ si nõ nãlr̃ fiat hꝰ clistere. ℞. decoctionis anisoꝝ feniculi camomille bletis: seminis apij lib. i. ierepigre bñdicte. añ. ʒ. ij. olei anhetini. ℥. iij. salis qd sufficit fiat clistere.

¶ Somnꝰ eius sit sex horaꝝ vel septẽ ad plus: ⁊ dormiat in lecto de plumis: corꝑe bñ cooꝑto: capite eleuato: ⁊ sit somnus nocturnus ⁊ nõ diurnus: ⁊ incipiat post duas horas post cenã: ⁊ primo dormiat sup latere dextro: deinde sup sinistro: somnũ aũt meridianũ fugiat.

¶ Exerceaẽ oĩ mane stõcho ieiuno: ꝙ si tp̃s est calidus ⁊ serenũ: sit eius exercitiũ ambulatio sup arena in sole pedibus nudis: ꝙ si arena nõ est: sit ꝑ viaȝ in sole donec bñ sudet: postea se faciat bñ fricari cuȝ pãnis calidis donec sit optime tersus a sudore. Sȝ si tp̃s sit frigidũ vel nebulosuȝ: deambulet ꝑ cameraȝ quousqȝ sudet: postea fiat vt dictũ est: ⁊ q̃uis aliqua balnea q̃ infra dicenẽ sint ei ꝯuenientia: tñ caueat a stuffa ⁊ balneo aque dulcis.

¶ Fugiat iram tristitiã ⁊ oẽm melancholiaȝ ⁊ delectetur cũ amicis: ⁊ oĩno abstineat a venereis.

Veniendo ad medicinalia oȝ ꝙ nũc merito anni vtaẽ primo digestiuo: sumẽdo hũc syrupũ sex vicibꝰ. ℞. radicũ apij feniculi petroselini ireos acori serpẽtarie minoris: ⁊ sint oẽs recẽtes. añ. ℥. i. calamẽti betonice origani mẽthastri sisimbrij prassij hyssopi camedreos camepitheos. añ. ʒ. ij. eupatorij thimi assari fri. centauree minoris: absinthij. añ. ʒ. ij. gentiane cyꝑi ligritie radicis capparis semis feniculi petroselini apij leuistici carui. añ. ʒ. iij. ꝯtũdanẽ grosso mõ: ⁊ bulliãt lẽto igne in aque lib. vi. aceti boni albi. ℥. vi. vsqȝ ad medietatis cõsumptõeȝ: postea colenẽ: ⁊ cũ melle q̃tũ sufficit fiat sy. ꝺ quo sumat. ℥. pro vice cum aqua apij ⁊ absinthij. añ. ℥. i. ʃ. sumaẽ vt dĩ sex vicibꝰ in mane calidus in aurora: ⁊ supdormiat ꝑ mediã horã. ¶ Sumpto sy. capiat hãc medicinam. ℞. reubarbari electi. ʒ. ij. spice. ℈. i. oxymellis cõpositi. ℥. ij. distempera cũ decoctiõe lactuce: endiuie: ⁊ radicis feniculi. añ. ꝑtes equales: sumaẽ in mane vna hora ante diẽ: ⁊ supdormiat ꝑ horã ⁊ nõ comedat nisi trãseãt septeȝ hore. ¶ Et sumpta hac medicina reuertaẽ ad sumẽduȝ syrupũ ꝑdictũ: ⁊ sumat ꝑ tres dies soluȝ: ⁊ post syrupũ sumat medicinã eodẽ mõ: ⁊ hoc fiat quatuor vicibus cum syrupo ⁊ medicina: ita ꝙ in. xvi. diebus sumat quatuor vicibꝰ hãc medicinã. ¶ Sȝ si in fine hoꝝ dierũ non videẽ venter sufficienter euacuatus: euacueẽ postea

cũ succo

cum ſucco radicũ ireos hoc mõ. ℞.radicũ ireos recẽtiũ mũdatoꝝ quãtitatẽ ſufficiẽtẽ:piſtenꝛ ⁊ extrahaꝛ ſuccus ⁊ ponaꝛ in ampulla vitri ⁊ ꝑmittaꝛ facere reſidẽtiã:⁊ de ꝑte clara capiãtur.ʒ.vi.pro pᵃ vice in diluculo abſq₃ alia decoctione:põt tñ ꝑmiſcere aliqd de çuccharo.Et ſm ꝙ videꝛ pñti medico reitereꝛ iſta medicina addẽdo in quã titate vel diminuẽdo de qnto in qntũ diem:vel de ſexto in ſextũ.Et in diebus itermedys ſumat ſyrupũ ſupraſcriptum:⁊ ſuccus bibaꝛ die qua eſt exꝑſſus.¶ Or ſi ſuccus ireos nimis diſplicet põt ſumere de ſucco palme chriſti equalẽ quãtitatẽ:⁊ ſit palma chriſti naſcẽs in mõtibus:⁊ nõ eſt ita diſplicẽs ſicut ireos.¶ Or ſi pñti medico videtur nimis frequẽs vſus ſolutiuoꝝ põt attẽdꝛ poſt vnaʒ purgationẽ factã cum ireos:aut duas ad euonẽ cũ purgatione vrine ⁊ euone cum ꝓuocatiõe ſudoris:⁊ poſtea redeat ad euonẽ cũ ſucco ireos:q₂ in eo eſt efficacia. ¶ Et in intermedys diebus põt loco dicti ſyrupi cape qñq₃.ʒ.ij.dialacce in aurora cũ.℥.i.vini ſubtilis albi vel.ʒ.ij.diacurcume ſili modo.¶ Et oino ſup vẽtrem poſt iſtos vehemẽtiſſimos teneat aliqd emplaſtrorũ infraſcriptoꝝ: ꝓcipue emplaſtrum de baccis lauri.

¶ Pro ꝓuocãdo ergo vrinã põt recipe iſtum potũ. ℞.radicis cucumeris aſinini.℥.i.bulliat in lib.i.vini albi odoriferi ſubtilis vſq₃ ad medietatis ꝯſumptionẽ:poſtea coleꝛ ⁊ deꝛ in duabus vicibus in aurora.¶ Ad ideʒ valet: ſed eſt debilius vinũ decoctiõis radicũ calamẽti vel mẽthaſtri:aut vinũ iſuſionis marruby: aut vinũ decoctiõis roriſmarini.Et q₂ pro hac itẽtione bibũt ſolũ vinũ maluaticũ ⁊ comedũt carnes coctas in eodẽ vino.¶ Et in h tꝑe quo vtiꝛ ꝓuocãtibus vrinã d₃ ſemꝑ de ſero duabus horis ante cenã ſumere.ʒ.i.ſ.diacurcume cuʒ vino albo ſubtili aut dialacce.¶ Or ſi hoc tꝑe nõ habet bñficium ventris ſufficiẽter faciat hꝫ cliſtere. ℞.agarici.ʒ.ij.radicuʒ cucumeris aſinini.℥.i.cuſcute mercurialis.añ.M.i. aniſoruʒ feniculi.añ.ʒ.i.fac bulliri in ſufficiẽti aqua:poſtea cola ⁊ adde ierepigre bñdicte.añ.℥.ſ.olei anhetini. ℥.iij.ſalis.ʒ.ij.fiat cliſtere.

¶ Sudor vo d₃ ꝓuocari calefaciẽdo furnuʒ ⁊ ponẽdo in eo ebulũ ⁊ matricariã:mẽthaſtrũ ⁊ calamẽtuʒ. Et qñ eſt ita calidũ ꝙ poſſit tolerari ingrediaꝛ furnũ capite remanẽte ex̄:⁊ teneaꝛ:ita ꝙ anhelet aerem frigidũ:⁊ cuʒ ſudauerit extrahaꝛ ⁊ ponaꝛ in lecto calido:⁊ pãnis bñ tegaꝛ.

¶ Et ad hãc intẽtionẽ ꝯfert ſtuffa cum decoctione dictarũ herbaꝝ:⁊ origani:⁊ ſerpilli:⁊ ponaꝛ in tina hñte duos fundos:⁊ patiẽs ſedeat ſup fundo ꝑforato extra aquam: ita tamẽ ꝙ caput eius diſcooꝑtuʒ:⁊ anhelet aerem frigiduʒ.⁊ ad hãc intẽtionẽ ꝯuenit balneari in balneis ſulfureis aluminoſis ⁊ aqua maris calida.

¶ Preter iſta ꝯferũt empl'a deſiccatiua:ſicut vbi gratia: qñ piſtanꝛ ꝯchule marine cum carne ⁊ oſtracho ſuo:aut limachie terreſtres eodẽ mõ:⁊ applicanꝛ vẽtri donec cadãt de per ſe.¶ Ad idẽ valet empl'm de baccis lauri deſcriptũ a Meſ.⁊ ſilr ſtercus vacce ſiccũ ⁊ tritũ cũ quarta parte eius de ſulfure viuo:⁊ ꝑmixtũ cuʒ oxymelle:ita vt habeat formã empl'i:⁊ empl'eꝛ totũ corpus. ¶ Linitio valde vtilis. ℞.ſtercoris vaccini exiccati.℥.ij.cyperi boli armeni.añ.℥.ij.ꝑmiſce cũ aqua ⁊ aceto ⁊ extremitatũ ſalicis ⁊ tamariſci.añ.ꝑtes eq̃les:⁊ liniaꝛ cuʒ ea vẽter totꝰ:⁊ ſit calida.Et hec empl'a ⁊ linitiones adminiſtranꝛ ꝯueniẽter qñ minorata eſt aqua per ſolutionẽ vẽtris pluries factam:⁊ ꝓcipue poſt balneum ⁊ ſtuffam.

¶ Poſſet dici de fricatione vẽtris cum cinere calido:aut cum arena maris vel fluuij:aut de appõne ſacculoꝝ ſup ventrẽ in qbꝰ iſta ponanꝛ calida.¶ Et ſilr poſſet dici de fomẽtatiõe vẽtris cuʒ ſpõgys iſuſis in aceto decoctiõis cucumeris aſinini.ſ.radicis vel ebuli vel vrtice ⁊ baccaruʒ lauri ⁊ hedere:⁊ granoꝝ iunipi:verũtñ qñ iſta apponunꝛ calida cuſtodienda eſt regio epatis.⁊ poſſet inungi epar cuʒ oleo de ſpica ⁊ de abſinthio ⁊ de maſtice. ¶ Et q₂ de multis dixi illa que mihi vidẽtur magis vtilia:⁊ q̃ puto cuʒ grã dei altiſſimi ſufficẽ in iſta cura:⁊ ipſa ẽt erit venerabilis doctoris magri Gaſpari de Regio omitto reliq̃.¶ Et itelligaꝛ h mõ ꝙ qñ eſt purgatꝰ cuʒ reubarbaro ⁊ ſemel cũ ſucco ireos in diebꝰ que iterponunꝛ iter vnã purgationeʒ ⁊ aliã omni mane ieiuno ſtõcho:⁊ poſt emiſſionẽ ſupfluitatũ vẽtris faciat apponi ſacculos ex cinere calido ſup ventrẽ fricãdo per vnã horã.Et ſi ſacculos nõ vult ponere faciat fieri fomẽtationẽ cum ſpõgys latis ſm latitudinẽ vẽtris:⁊ iſuſis in decoctiõe cucumeris aſinini:aut radicis ebuli vel vrtice vel baccaꝝ lauri vel granoꝝ iunipi:aut pluriũ iſtoꝝ ſimul:⁊ apponaꝛ ſpõgia qnque vel ſex vicibus:ita ꝙ qñ incipit ifrigidari remoueaꝛ ⁊ appliceꝛ calida:⁊ poſtea remota ſpõgia ſupponaꝛ vẽtri empl'm de baccis lauri:⁊ teneaꝛ ꝯtinue vſquequo de nouo debeãt apponi ſpõgie.Sʒ in die qua ſumit medicinã ſolutiuã nõ fiãt iſta.¶ Cõuenit pro epate confortãdo imediate ante prãdiuʒ vti aromatico roſato deſcriptione Gabrielis:aut ꝯfectione facta ex fiſticis:⁊ çuccharo:⁊ cinnamomo:⁊ totius cure pluratione.

¶ De fluxu recidiuo partim ex catarro partim ex debilitate vtutis ꝯtẽtiue ſtomachi. Conſilium. LIX.

Hic egregius vir Bartholomeus d Senis fuit paſſus pluribꝰ mẽſibus fluxuʒ epaticũ:⁊ ſupueniẽte febre ꝑuenit ad colliquationẽ pinguedinis tãtuʒ ꝯiũcta ipſi fluxui.⁊ poſt illud ex motu ꝑuenit ad excoriationẽ iteſtini ⁊ ꝯiũgebaꝛ tuſſis catarralis cum ſputo multi ſanguinis ꝑmixtis flegmatibꝰ cum corpis extenuatione ⁊ tãdeʒ dei adiutorio libatus eſt ab oĩbus per modũ recidiue nõ vere rediuit ad fluxũ queʒ puto eſſe ꝑtem ex catarro deſcẽdẽte partẽ ex debilitate ꝯtẽtiue vtutis ſtomachi.⁊ in iſto fluxu qñq₃ apparet aliquid de colore cibi:⁊ vidẽtur multa flegmata cõmixta: lʒ ſine ſpuma.⁊ nõ egerit de nocte:ſed de die incipiendo de mane ⁊ ſentit leues inteſtinoꝝ dolores ⁊ vrina nõ eſt citrina vt ſolebat in ipſo tẽpore ꝓcedẽtis egritudinis in quo apparebat quaſi vrina icterici. ⁊ ideo ponã ꝯſilium pro cura iſtius fluxus cauẽdo mihi ne ſupueniret epatis oppilatio.ne vtẽdo fortibus purgationibꝰ excitarẽ ſputũ ſanguinis incipiẽdo ab vſu rerum nõ nãlium.

¶ Habitet ergo in aere ſicco vicino temperamẽto in caliditate ⁊ frigiditate.⁊ caueat ab vtraq₃ extremitate in calore ⁊ frigore.⁊ caueat ab omni vento:nec ſtet ſub radys lune:preſertim de nocte.

¶ Exerceat ſe parũ.⁊ melius eſſet ei ſi loco exercity faceret fieri fricationes ad bracchia:⁊ ſpatulas:⁊ nates:⁊ coxas:⁊ crura dimittẽdo pectus caput:⁊ vẽtreʒ:⁊ hoc ieiuno ſtomacho.nam poſt cibũ d₃ quieſcere in delectatiõe: ⁊ neq₃ corpore:neq₃ aio multum agitari.

¶ Dormiat incipiẽdo ad minus duabus horis poſt cibuʒ capite bñ eleuato.corpore bñ cooꝑto ſup latere ſiniſtro. Et ſit ſomnus eius circa ſeptẽ vel octo horas in nocte vl' in mane ante tertias. Poſt prãdium vo nõ dormiat niſi fortaſſe multum male dormiuerit in nocte:lʒ quies poſt prandium omnino ſit nociua ſibi.

¶ In cibis vtaꝛ pane bñ piſto bñ fermentato facto ex farina frumẽti bene mũdi a furfure.⁊ ſit iter ꝓmaʒ diem ⁊ quartã nõ furfuraceus:ſed bñ coctus.⁊ nõ comedaꝛ calidus ſicut a furno portaꝛ. ¶ Carnes ꝑdicum pulloꝝ capretoꝝ ⁊ vituloꝝ lactẽtiũ paruoꝝ ⁊ turturũ ⁊ auicularũ

⁊ caſtratoꝝ mõtanoꝝ annualiũ ſunt ſibi ꝯuenientes.reli‑
quas dimittat ⁊ nõ comedat interiora:neq; capita:neq;
multã pinguedinẽ vel ſepuz:ſed macrã carnẽ aĩalis me‑
diocriter pinguis in pꝫte anteriori ⁊ dextra.Et ſi bñ dige‑
rit meliores eẽnt aſſate.nũc aũt qꝛ non bñ digerit ꝯcedo
ſibi elixas:⁊ reliquas carnes dimittat.¶ Caſeus lac ⁊ pi
ſces dimittant̃ oĩno:⁊ oua nõ ſunt in totũ ꝯueniẽtia ⁊ p̃‑
ſertim dura tolerari nõ pñt.¶ In ferculis vtatur milio
panico ⁊ riço acetoſella rumice ſiue lappacio et acuto: ⁊
pane trito:⁊ põt vti decoctiõe radicis petroſilini ⁊ petro
ſilino macedonico ⁊ feniculo.Dimittantur caules blete
ſpinachie:⁊ ſinapis:⁊ eruca:⁊ maſtiçe:poteſt vti endiuia:
boragine:cicorea:⁊ lactuca atq; pimpinella coctis ⁊ non
crudis:reliquas herbas dimittat.¶ Et de fructibus ſu‑
mat pira citonia ante cibũ:⁊ paſſulas cum granis ſuis:et
dimittat reliq̃s oẽs.¶ Itez dimittat radices:ſicut raffa‑
nũ:⁊ rapas paſtinachas ⁊ ſil'ia:⁊ fungos oĩno ſparagos:⁊
cappares:⁊ dimittat acuta:ſicut ſemen feniculi:⁊ piper:⁊
ſinapis ⁊ ſilia.ſed põt vti ſaporibus citrangulis acetoſis
citro lymonibus nõ ſalitis.¶ Piſcibus pur põt vti par‑
uis ſquamoſis de libero mari vel de fonte claro vel flu‑
uio currẽte:⁊ claro cuz agreſta vel ſupꝛioribus fructibus
cõditis ⁊ dimittat piſces magnos ſicut timos ſturiones:
⁊ ſine ſquamis ſicut anguillas murenas ⁊ ſimiles.

¶ Bibat vinũ rubeum nõ nigrũ vel albuz cum aliquali
ſtipticitate:⁊ caueat a vinis dulcib⁹ ⁊ valde acutis ⁊ po‑
tentibus.⁊ non bibat multam quantitatem ⁊ temperet̃
cum aqua fluuiali ferrata.

¶ Nunq̃ comedat nec vnq̃ ſumat quãtitatem cibi vel
potus que grauet ſtomachum.

¶ Caueat a dolore ira ⁊ triſtitia timore ⁊ rixa in clamori
bus magnis.⁊ hoc de regimine.

Deſcẽdendo ad medicinalia videt̃ mihi q̄ cuz
pauſauit Ianue q̃nque diebus nõ
apparẽte alio ſynthomate purget̃ capiẽdo iſtã medicinã
abſq; ſyrupo.℞.corticis mirabolanoꝝ citrinoꝝ:kebulo
rũ:⁊ indoꝝ:⁊ reubarbari.añ.ʒ.i.ſpice.℈.ſ.ꝯtundant̃ mi
rabolani groſſo modo:⁊ ponat̃ in aqua endiuie.ſ.in.ʒ.vi.
⁊ dimittat̃ a mane vſq; ad ſero:⁊ in ſero bulliãt ſimul le
uiter poſita in petia ⁊ vtatur in ſaporibus ſuis pulpa ſu‑
mach vſq; ad ꝯſumptionẽ tertie partis ⁊ in colatura po
nat̃ reubarbaꝝ ⁊ ſpica.⁊ ſtent ibi vſq; ad vnã horã ante
diez:⁊ tũc calefiat ⁊ colet̃ ⁊ potet̃ colatura ſtatim ⁊ dor‑
miat quaſi per horaz: ⁊ non comedat inde ad ſex horas.
¶ Facta iſta purgatiõe de vtero vtat̃ in mane in auro‑
ra.ʒ.i.iſtius electuarij.℞.electuarij de vino deſcripti ab
Aui.z4.tertij.ca.de debilitate epatis.℥.ij.tria ſandali.℥.
iij.miſce.⁊ ſi eẽt nimis durũ addat̃ ſyrupi myrtini q̃tuz
ſufficit ad dãduz formã electuarij.¶ Ante prãdium vo
per horã vel duas horas ad purgãduz caput vtat̃ maſti‑
catione ex maſtice:⁊ pipe:⁊ piretro: ⁊ ſint maſticis pꝫtes
due pipis ⁊ piretri.añ.pꝫtez mediã.aut maſticatorij vtat̃
loco gargariſmate de aqua mellis cum pauco pipis itus
poſiti:aut caputpurgio cuz aqua maiorane tepida trahẽ‑
do eaz per nares:ita tñ vt nõ ſternutet.Interim in nocte
teneat iter genam ⁊ dẽtem vnam ſpicã nardi integrã nõ
multuz magnã ꝫm lõgitudinẽ noctis.¶ Item inungat̃
ſtomachus eius cum iſto vnguẽto.℞.olei maſticini:olei
de citonijs:olei myrtini.añ.℥.i.ſ.laudani.ʒ.ij.cere quãtũ
ſufficit:fiat vnguẽtũ pro ſtomacho.¶ Itẽ ante prãdiuz
⁊ ante cenã cum incipit comedẽ ſumat circa.℥.ſ.iſti⁹ ele‑
ctuarij.℞.de ſorbis diacitoniten cum çuccharo ſine ſpe
ciebus.añ.pꝫtes equales:⁊ miſceant̃ in mortario optime.
¶ Si hec nõ ſufficiãt coquat̃ cum carnib⁹ ſuis ſumach
poſita in petia.⁊ vtat̃ in ſaporibus ſuis pulpa ſic ſumach
diſtẽperata cuz ſucco citrãguloꝝ ſiue aranciorꝝ.¶ Itez
ſemel ſaltẽ in duobus diebus faciat cliſtere lauatiuũ cũ
aqua ordei ⁊ çuccharo rubeo cum melle roſato colato.
¶ Ultimo recordet̃ quãdo ceſſauerit fluxus vti çuccha
ro roſato preſentis anni modo ſibi oretenus dicto:cuius
vſus pro nũc nõ eſt multum neceſſarius.¶ Et videt̃ ſa‑
tis pro nũc cum dei auxilio ſufficere.

¶ De vlcere in veſica. Conſilium. LX.

Iſte nobilis patit̃ vlcus in veſica a
tribus annis citra cum
mictu multe ſaniei: ⁊ videt̃ mihi q̄ debeat
vti regimĩe ĩfraſcripto:⁊ de⁹ ſit dator auxilij.
¶ Regimen ſex rerum nõ nãlium regre in
conſilio magno facto pro Magnifico domino Corrado
de Marchionibus de Carreto.

¶ Uolendo expꝫiri ſi poſſumus hĩe integrã curã ſumpta
medicina ſupꝫius ſcripta faciat oĩ mane per octo dies cli
ſtere cum lib.i.olei puriſſimi:⁊ ſit de optimo qđ inuenit̃
⁊ in capite.vij.dierũ.℞.olei dulciſſimi lib.v.ſ.pulueris
rubei quẽ ego ſibi dabo.℥.viij.ſ.miſceat bñ inuicez.⁊ di
uidat in.xij.pꝫtes eq̃les:⁊ oĩ die ſumat vnã pꝫtez calidã in
potu.viij.hora:⁊ poſtea iaceat in lecto ⁊ nõ comedat nec
bibat vſq; ad horã.xvi.trã ſactã:⁊ tũc ſurgat ⁊ comedat
moderate de pullo vel de capto vel vitulo valde paruo
elixo:⁊ bibat aquã ordei in cui⁹ vno bocali bulliuerint.℥.
ij.mellis bñ diſpumãdo.Et in ſero:aut nõ cenet:aut ſuf‑
ficiat ſibi ſumere duo oua ſorbilia cũ albumine:⁊ cuz to
to:ita q̄ hora octaua qñ dz bibẽ oleũ cuz puluẽ:ſtõchus
ſit oĩno vacuus a cibo.¶ Et ſi videt q̄ in capite.xij.die‑
rũ vrina ſit facta clarior ⁊ dolor minor in mingẽdo reci‑
piat itez alijs.xij.dieb⁹ ſili mõ.⁊ hoc tpe nõ laboret.⁊ qꝛ
iſte puluis cuz oleo aliq̃ñ ſtringit vẽtrẽ:⁊ aliq̃ñ facit flu‑
xũ:ſi faciet fluxũ nõ curet aliud facere.¶ Si vo ſtringe
ret vẽtrẽ faciat cliſtere cuz lib.i.olei dulciſſimi ſine aliq̃
alia additiõe.nã ego per dei grãm cum hac medicina fui
libat⁹ ab hac egritudine.¶ Itẽ ſi nõ liberat̃ ſequat̃ regi
men tñ ſupraſcriptuz ⁊ in autũno ſemel ⁊ in vere ſemel
capiat medicinã ⁊ ſyrupuz ſupraſcriptũ.¶ Et ſepe ante
cibũ vtat̃ iſto electuario lenitiuo circa.℥.ſ.vel paꝝ plus.
℞.prunoꝝ numero q̃nq̃ginta:ſebeſten iuiubarũ.añ.nu‑
mero.xxx.tamarindorũ.℥.iiij.ſene.polipodij.carthami.
añ.℥.ſ.mirabolanoꝝ citrinoꝝ.℥.i.ſeminis malue.ſemis
altee.paſſularuz.añ.℥.i.ſ.pſilij.℥.i.ſ.fac bulliri oĩa in lib.
vi.aque vſq; ad medietatis ꝯſumptionem lento igne.po
ſtea oĩa fricent̃ manib⁹:⁊ colet̃:⁊ bñ exp̃mat̃:⁊ in colatu
ra ponat̃ violaꝝ q̃tũ cape põt:⁊ fiat q̄ ſtet calida abſq;
ablutione ſex horis.poſtea itez colet̃ ⁊ exp̃mat̃:⁊ addat̃
pulpe caſſie recentis ⁊ bone lib.i.ſyrupi violati facti ꝫm
deſcriptionẽ Meſ.cum trina infuſione violaꝝ.℥.vi.la‑
ctis.ſeminis papaueris albi.medulle ſeminũ cõium fri‑
gidoꝝ bñ piſtate.añ.℥.iij.miſceant̃ bene ⁊ reducant̃ oĩa
ad ignem:⁊ bulliat quouſq; habeat formaz electuarij:et
reſeruet̃ in vaſe vitreato bene obturato.

¶ Et qꝛ aliq̃ñ ſupueniũt dolores fortes in his tpꝫib⁹ vtat̃
cliſterijs oĩ die bis factis cũ lib.i.olei pro vice.aut factis
cum decoctiõe radicũ maluauiſci ⁊ pauco oleo ⁊ vno vi
tello oui abſq; ſale.¶ De mane vo in tpe hoꝝ dolorum
pro duob⁹ vel trib⁹ dieb⁹ pro mitigatiõe hoꝝ doloꝝ põt
ſumere.℥.iij.hui⁹ ſyrupi pro vice.℞.folioꝝ lactuce cico‑
ree.endiuie.mercurialis.añ.M.i.capitũ papaueris me‑
diocris quãtitatis numero.xij.opij pondus granoꝝ qua
tuor ordei.violarũ.granoꝝ alkekengi.añ.℥.i.infundãtur
oĩa iſta ꝯtuſa groſſo modo in aque calide lib.iij.⁊ ita ma
neant tribus diebus.poſtea bulliãt lẽto igne vſq; ad me
dietatis cõſumptionem:colet̃ ⁊ exprimat̃ ⁊ colature ad‑

datur

dat̄ çucchari.lib.i.⁊ fiat syrupus sufficiēter coctꝰ. Et qñ
dat̄ in potu distēꝑet̄ cuꝫ equali q̄ꝫtitate īfusionis ⁊ emul
sionis semis papaueris albi. ¶ Et si dolor tā̄ fortis esset
ꝙ hic syrupus nō sufficeret sumant̄ de manu.ʒ.iiȷ.tro/
ciscoꝝ alkekengi descriptiōe Mes.in qbꝰ ponit̄ opium.
aut recipiat.ʒ.ʒ.huius electuariȷ. ℞.seminū cōium frigi
dorum mūdatoꝝ.ʒ.iȷ.granoꝝ alkekengi.ʒ.iȷ.trociscoꝝ
alkekengi.ʒ.iȷ.syrupi de papauere lib.i.ʒ.⁊ pōt sumere
secure vsqꝫ ad.ʒ.i.⁊ qñ sumit aliqđ de istis medicamini/
bus sicut syru.vel trociscos:aut electuariū in quo ponit̄
opiū sumat ieiuno stomacho.⁊ post illud ieiunet̄ qnque
horis:⁊ nō sumat̄ nisi ꝓpter necessitatem neqꝫ sumat̄ ni
mis frequēter.⁊ vtat̄ clisteriȷs supradictis. ¶ Itē in tꝑe
in quo dolores non sunt ita fortes vtat̄ sepissime multa
ligritia:ita ꝙ habeat semꝑ de ea in ore.⁊ bibat de mane
aut.ʒ.iȷ.aque distillatōis granoꝝ alkekengi.aut tātūdē
aque distillatiōis caude equine:aut sumat de mane ieiu
no stomacho.ʒ.iȷ.aut.iiȷ.lactis caprini recenter extracti
ab vbere cum.ʒ.ȷ.mellis:aut çucchari.

¶ De vlcere in viȷs vrine. Consilium. LXI.

Spectabilis dñā Thadea post par/
tū cōpleti fetꝰ 6ª die ab/
ortiuit:⁊ cū parū mūdificaret̄ mēstruis secu/
tū est apostema magnū in musculis ventris
eiꝰ:⁊ fracta ⁊ apta magna exitura cessauit fe
bris:sꝫ ipa incidit fluxū vrine multū ex renū calefactōe
cū ardore:⁊ factū est vlcus in viȷs vrine:⁊ ꝑꝑ dolores cō
mota mā̄ facta est febris incipiēs hora.xxȷ.cū leui frigo
re sequēte:⁊ nō forti calore.⁊ post in nocte hora 6ª supue
nit frigus fortius:⁊ secutꝰ est calor itēsior vrina est restri
cta:dolor in mictu est remissior cō sueto:sanies que min/
git̄ in vice vna est cōiter ad q̄ꝫtitateꝫ fabe alba ⁊ eq̄lis ⁊
iam q̄tuor mēsibꝰ p̄teritis nō est mēstruata:⁊ male se hꝫ
ad oblatōes ⁊ peius ad medicinas. ¶ Casuꝫ in hac suba
scriptū habeo a sollēni doctore. Mihi tñ dubium rema
net q̄les febres fuerūt ante apostema vētris.2º cuiusmo
di febres sunt ille que sunt excitate ꝑꝑ angustiā mingen
di.3º si putat pñs doctor alicuiꝰ spālis mēbri vt capitꝉ vel
epatis vel stōchi dispōnē eē in cā aggregādi mās̄ horuꝫ
morboꝝ:vel solū ꝙ in venis totiꝰ aggregate fuerūt māe
tꝑe p̄gnatiōis:vel post partū. ¶ Audio tñ ab vno famu
lo ꝙ hec Dñā de 4º in 4ᵐ affligitur magis in mediȷs tñ
tꝑibꝰ nō mūdificat̄.⁊ ideo scribā distinctiꝰ pro cura vlce
ris dimittēdo in discretiōe venerabilis medici assistētis
siqua eēnt ꝑꝑ febrē vel dubiū nimie ꝓuocatōis vrine nō
ex toto ꝯueniētia ꝙ illa abiȷciat:aut tēperet:aut expectet
in alio tꝑe eoꝝ vsuꝫ. ¶ Ego tñ quātū ꝯiecturare potero
cauebo ab illis.nec pro nūc ꝯsiderata febre que p̄cessit ⁊
exitura ⁊ partu.miror ꝙ steterit q̄tuor mēsibus sine mē
struis:si tñ videbit̄ pñti doctori medicine ꝙ sint ꝓuocā/
da scribam q̄ūo videt̄ mihi in istis ꝯditionibus.

¶ De aere ⁊ de exercitio pro nūc non laborabo:qa scio ꝙ
habebit cameram bonā non multum calidaꝫ:⁊ ꝙ quie/
scet quantum erit possibile.

¶ Silr̄ ēt de eūone ⁊ repletiōe:qm̄ scio ꝙ paꝝ comedit:
⁊ ꝙ qñ opꝫ iuuare nāꝫ pro eūatione faciat clisteria leuia
nō acuta:sicut ex oleo puro vel decoctiōe malue ⁊ viola
re:⁊ ordei cuꝫ oleo violꝫ.⁊ pulpa cassie:⁊ çuccharo rubeo
vitādo pillas ⁊ alias medicinas in qbꝰ ponunt̄ res acute.

¶ Cōfido ēt in sciētia ⁊ ꝓbitate pñtis medici ꝙ facit eaꝫ
cauere ab oī acuto:sicut est piꝑ:⁊ sic̄ vina potētia:⁊ silīa:
⁊ ab oī salso:sicut carnes ⁊ pisces saliti:⁊ ab oī amaro vl̄
multū acetoso:⁊ a rebus extreme dulcibꝰ:sicut sunt ꝯfe/
ctiones de melle:imo est ꝯtētus isipidis parū hñtibꝰ dul
cedinis:vel vnctuositatis:vel stipticitatis:vel pōticitatꝭ:

sicut oua recētia gallinaꝝ non multū cocta quoꝝ soli vi
telli sumant̄ exñte hac febre.sꝫ qñ nō eēt febris optima
eēnt cum albumine:⁊ sicut sunt carnes laudabilis nutri/
mēti:⁊ nō nimis calide.vbi.g.pulloꝝ ꝑdicū fasianoꝝ:et
paruaꝝ auiū:⁊ hedoꝝ ēt febre exñte: sꝫ sine febre:⁊ cuꝫ
istis ꝯcedat:suꝫ certꝰ carnes porcoꝝ:⁊ agnoꝝ castratoꝝ:⁊
vituloꝝ lactētiū paruoꝝ:⁊ capoloꝝ iuuenum:⁊ p̄sertim
elixatas:⁊ ꝙ non ꝑmittit vti colūbis:vel passeribus:vel
anatibꝰ:vel anseribus:⁊ silibꝰ:⁊ melius est ēt si oīno sine
sale coquant̄.ꝙ si nō potest sit paucissimū sal:⁊ credo ꝙ
dat panē ex bono frumēto absqꝫ sale solum mediocriter
fermētatū ⁊ ꝯueniēter coctū:⁊ sine febre comederet lac
recēter mulsū ab vbere:aut paꝝ ante coagulatū siue ca/
prarū:siue pecudū:siue vaccaꝝ cuꝫ aliquāto çuccharo:⁊
maxime sine aliȷs cibis in quātitate qua digerat̄ ⁊ absti
neat ab aliȷs vsqꝫ exituꝫ lactis de stōcho.⁊ silr̄ ꝯcederet
caseuꝫ recētē absqꝫ sale:⁊ aliqñ aliquid recētis butyri: ⁊
hec oīa febre nō exñte.sanguinē vō ⁊ pinguedinē multā
vitaret omni mō. ¶ Et pro ferculis existēte febre credo
ꝙ dat ptisanā ordeaceā coctā cū aqua multa:⁊ pauca fa/
rina:⁊ ꝯditā cū aqua amigdalarū.aut bullitā cuꝫ brodio
carniū:aut ordeū fractū:aut far:aut ferculū ex herbis isi
pidis paruꝫ frigiditatis hñtibꝰ apitiuis:tñ sicut lactuca:
endiuia:spinachia:boragine: buglossa: cicorea: acetosa:
aut cū brodio carniū:aut cū ouis.⁊ si opꝫ carnibꝰ vel fer/
culis aliqđ saporis addē facit cū agresta pauco vel vino
granatoꝝ muçoꝝ:aut citrāguloꝝ bene maturoꝝ. ¶ Ex
fructibus ꝯcedat cucurbitā coctā:⁊ citrullos:⁊ pira:⁊ po/
ma cocta supple in modica q̄ꝫtitate:⁊ si nō timeretur de
vrina ⁊ eēt absqꝫ febre ꝯcederent̄ melones añ cibū:⁊ an
gurie:⁊ cerasa. Citonia vō ⁊ granata muça vel dulcia cō/
cedunt̄ vtroqꝫ mō:⁊ siliter amigdale dulces:⁊ passule:⁊
grana pini:⁊ sine febre: sorbe:nespille:corna:cōcederent̄
in pauca q̄ꝫtitate:⁊ silr̄ ꝑsica.sed ꝓhiberent̄ ficus recen/
tes sicce:⁊ nuces. ¶ Et de radicibꝰ ꝓhibet cepas:⁊ allia:
⁊ porros:⁊ raffanos:⁊ radices petrosilini:⁊ apiȷ:⁊ fenicu/
li:⁊ raffanellū:⁊ pastinachas. In tꝑe tñ sanitatis aliquid
de rapis ⁊ naponibꝰ gustare posset. In quo tꝑe ēt lagane:
⁊ pastilli:⁊ milium:⁊ pultes de tritico ꝯcederent̄. ¶ Gra
na vō pini infusa in aqua calida ⁊ postea exiccata ⁊ cōfe/
cta cuꝫ çuccharo vtroqꝫ tꝑe sunt ꝯcedēda:feniculū ani/
sum:⁊ çinçiber:⁊ alia aromata credo ꝙ nō sumat:sꝫ for/
te ꝯcedit sibi coriādrū ꝯfectū:cucurbitā ꝯfectā cum çuc
charo manuchristi çucchaꝝ roſ.diacitonitē cum çuccha
ro sine spēbus:⁊ credo ꝙ pro nūc bibat vinū rubeū pau
ciferū tēperatū cuꝫ aqua ordei:aut aqua decoctiōis pru/
noꝝ ⁊ ligritie:vel oīum triū simul:⁊ cum sitit ex̄ p̄ādiū
bibat syrupum violatū iulep rosatū. ¶ Et credo ꝙ dor/
miat somnū lōguꝫ in tꝑe declinationis vel tꝑis:⁊ si in h
deficit ꝙ iuuat̄ cū lacte seminis papaueris albi:aut posi
to in cibis: aut in potibus:aut cum syrupo de papauere:
aut cum loch de papauere:aut cum diacodione puro fa/
cto cum çuccharo.⁊ puto ꝙ studet omni diligentia ꝙ ca
ueat ab ira:⁊ tristitia:⁊ nimia cogitatione ⁊ caueat vene/
rea. Hoc de regimine.

Sed veniendo ad medicinalia cōstat ꝙ pro fe
bre cuꝫ sit mālis ꝯuenit eūatio
māei faciētis febrē ⁊ digestio. Sed qꝛ incisiua in mā vi/
scosa ꝓhibemur dare in viȷs vrine ꝑꝑ vlcera ⁊ subtilian
tia ꝓuocātia ꝑꝑ timorē diabetis.⁊ calida ne mordicent:
puto ꝙ melior suus sy.est aq̄ mellis facta cū aqua deco/
ctionis ordei capilloꝝ veneris:⁊ liquiritie:⁊ floꝝ boragi
nis:⁊ buglosse:qm̄ ꝯuenit pro mā febris:⁊ est vtilis vlce
ri. ¶ Eūones aūt nisi cogat magna necessitas ꝑꝑ cām fe
bris nō debēt eē cum pharmaco forti vel acuto:sꝫ respi/

ciēdo febrē ꝛ vlcus dꝫ euāri paulatim ꝛ cuꝫ leuibus mā
mixta ex flegmate ꝛ melia:ꝛ cum hec mā salsa ꝛ acuta:
ꝛ ideo cū pdictū sy.sumpserit.vi.vel.vij.vicibꝰ dꝫ sume/
re hāc medicinā. ℞.prunoꝝ numero.x.sebesten iuiuba/
rū.aā.numero.ix.tamarindoꝝ.ʒ.i.semis fumiterre fol/
liculoꝝ.sene.aā.ʒ.i.contūdant grosso modo ꝛ bulliāt in
lib.ij.aque vsquequo remaneāt.ʒ.vi.ꝛ tūc addat viola/
ruꝫ epithimi.aā.ʒ.i.ꝛ parū post deponat ab igne ꝛ fricet
cū manibus bn̄:postea colet ꝛ addat pulpe cassie.ʒ.i.mā
ne.ʒ.ß.ꝛ si māna nō habet sit pulpa cassie.ʒ.x.sumat de/
bita hora in die maioris quietis ꝛ supdormiat paruꝫ. Et
hoc modo iteretur syrupo ꝛ medicina.

¶ Et qꝛ isti cōiter non hn̄t bn̄ vētris bn̄ficiū puto ꝙ eēt
bonū ꝙ qn̄ videt pn̄ti doctori detur sibi ante prādium
circa.ʒ.i.pro vice huiꝰ natif. ℞.prunoꝝ numero quinquagin
ta tamarindoꝝ.ʒ.iij.sene polipodij.aā.ʒ.ß.bulliāt oia in
lib.iij.aque vsqueq̄ pruna sint bn̄ cocta.ꝛ tūc addat vio/
larū ꝛ epithimi.aā.ʒ.iij.ꝛ pmittat paruꝫ stare:postea bn̄
fricet ꝛ exprimat per tricocinīuꝫ colādo:ita ꝙ egrediat
tota pulpa prunoꝝ ꝛ tamarindoꝝ:ꝛ in colatura addatur
māne electe pulpe cassie recentis ꝛ bone çucchari rubei.
aā.ʒ.vi.ꝛ iterum reducatur ad ignē ꝛ bulliāt plane quo/
usqꝫ habeat spissitudinē quasi diacitonitē:ꝛ hoc electua/
riuꝫ euacuat cum leuitate omnes materias peccantes in
ea:ꝛ non est horribilis saporis.

¶ Itē videt mihi ꝙ nullo modo sit ptereūdum ꝙ omni
die:vel ante prādiuꝫ vel ante cenā fricet cum mātilibus
lenibus calefactis fricationibus leuibus etiaꝫ lōgo tēpo/
re:ita tamē faciendo vt non infrigidetur.

¶ Preter hec siue cū febre siue sine febre dūmō tolerare
possit dꝫ cape ante cibū:ꝛ post cibū vnū coclear huiꝰ tra/
çee. ℞.amigdalaꝝ mūdataꝝ granoꝝ pini infusoꝝ in aq̄
calida.ꝛ postea exiccatoꝝ.aā.ʒ.ij.ligritie mūde ꝛ rase:et
minutim incise.ʒ.iij.passulaꝝ paruaꝝ sine arillis.ʒ.iij.se
minis lactuce:seminis portulace:coriādri pparati.aā.ʒ.i.
çucchari albi.lib.i.ꝛ fiat traçea. ¶ Et iste ordo cū cliste/
ribꝰ cū syrupis:cū medicina ex iteruallis:ꝛ cuꝫ illo natif
ante cibuꝫ ꝛ traçea ꝛ regimine sibi seruet vsqꝫ ad remo/
tionē febris. ¶ Et cum hoc etiā inungātur renes.quādo
vadit dormitū ꝛ de mane cum isto vnguēto. ℞.olei ne/
nufarini rosati ꝛ de cucurbita.aā.ʒ.i.ß.aceti.ʒ.ß.succi ly/
monum : aut citrāguloꝝ recētium.ʒ.i.succi semperuiue
succi lactuce.aā.ʒ.ß.succi solatri.ʒ.i.ß. fac bullire oia si/
mul in caçola agitando quousqꝫ incorporētur et habeat
spissitudineꝫ:ꝛ in fine adde cere albe.ʒ.i.camphore.ʒ.ij.
ꝛ cola:ita ꝙ fit subtilissimū ꝛ seruetur postea in vase sta
gnato : ꝛ cum isto vngātur inguina ꝛ pecten ꝛ femoralia:
ꝛ circa anum mane ꝛ sero.

¶ Et h eodē nisi sit multū debilis vbi vomitꝰ sit sibi faci
lis:erit de melioribꝰ rebus h mō oi septimana semel in
hora tertiaꝝ comedat ferculū pingue de brodio caponū
vel gallinarū:ꝛ si poneret blites:ꝛ spinachia nō noceret:
ꝛ bibat vinū dulce:ꝛ postq̄ꝫ comederit bibat vnū cyphū
decoctiōis raffani:ꝛ postea voluat se p lectū plibꝰ vicibꝰ:
ꝛ inde ad quartā ptē hore vomat iposita pēna in gutture
ifusa in oleo.ꝛ post vomitū abluat faciē suā cuꝫ aqua fri
gida ꝛ pauco aceto:ꝛ os:ꝛ post vomitū quiescat sine cibo
saltēꝫ tribꝰ horis. Or si pur sitit illo tpe bibat.ʒ.i.miue si/
ne spēbus. Et vsus istius vomitꝰ ēt nō exn̄te febre in hac
passione est vtilissimus. ¶ Sed si grā dei cessauerit fe/
bris ꝛ remāserit vlcus in vijs vrine:tūc est vtēduꝫ troci/
scis:ꝛ lacte:ꝛ iniectiōibꝰ que fiūt cum syringa facilius in
muliere q̄ꝫ in viro ꝛ quodā alio puluere:qꝛ est abomina/
bilis:ꝛ si dꝫ potari cuꝫ oleo puro pro nūc nō curo scribē.

¶ Sed si a febre libabit mittat pro eo ꝛ mittā sibi pul/
uereꝫ ꝛ regulā vsus:qm̄ cū illo puluere adiutorio altissi/
mi ego curatꝰ fui ex vlcere in collo vesice:ꝛ pro nūc ista
sufficiāt.nā ꝛ qꝛ vt dixi pus nō sum ex toto iformatꝰ inte
gre ꝛ ꝯfidēdū est in singulari vtute pn̄tis medici nō me
amplius extēdo:ꝛ altissimus sit dator auxilij.

¶ De apostemate duro in rene. Consilium. LXI.

Quidam vir pinguis multū annoruꝫ
lx.vl circa a.xiij.annis
citra multū ociosus:qui tn̄ prius erat solitus
multū exercitari circa artem pparatoriā co/
rioꝝ a tribus annis citra passus est vt sibi vi
det tumefactiōeꝫ multā in hypocūdrio dextro:q̄ꝫuis ad
sensuꝫ in mēbris inexterioribꝰ medicis nō appareret:ex
qua causatꝰ est stupor in parte illa dextra vsqꝫ ad pedē ꝛ
aliqn̄ patit grācuꝫ in musculis cruris dextri:remouent
tn̄ ista in pte vt inqt per extramissionē vētositatū p eru/
ctuationē ꝛ per anū vrine vt plimū sunt multū subtiles
cū tenui seq̄stratiōe:ꝛ meliꝰ se hꝫ in tpe calido q̄ꝫ frigido
per euonē ꝛ etiaꝫ per vomitū:ꝛ educte semp fuerūt māe
flegmatice. ¶ Casus hoc mō in forma mihi scriptus est
per venerabilē doctoreꝫ magrm Augm de Santucijs de
Urbino:ꝛ ego libēter sciuissem:vtrū aliqn̄ febriat : vtrū
anche sunt minorate : vtrum vrina sit pauca: vel multa:
vtrū crura sint debilia in ambulādo:ꝛ vtruꝫ crura ꝛ mē/
bra iferiora sint extenuata:ꝛ vtrū incipiat tumefieri vē/
ter vel facies sicut in cacetico vel incipiēte pati hydropi
sim. verūtn̄ ex illis paucis dictis ego ꝯiecturatiue credo
ꝙ iste patit apostema durū in rene dextro.nā cum dixit
se sentire magnū tumorem in dextro latere credo ꝙ sen
tiat ibi grauitatē maxime cuꝫ nō appareat exteriꝰ medi
cis per tactū dꝫ eē in rene nō in epate:ꝛ qꝛ apostema tāte
grauitatis frigidū nō durauisset in epate tribꝰ annis sine
fortioribꝰ accn̄tibꝰ:ꝛ certū est ꝙ grauitas in rene stupor
in ancha:ꝛ alchatim:ꝛ qui cōicat crouribꝰ vsqꝫ ad pedes ꝛ
cuçeç accidēs cruribus sunt accn̄tia apostematis duri in
renibꝰ. Dixit enim Rasis aucte Pauli decimo ꝯtinētis
eis accidit stupor in anchis ꝛ tēpestas in tibijs. ꝛ siliter
Aui.is.tertij.ꝛ Serapio in caplo ppo.ꝙ sequunt huius
dispōnē debilitas in cruribꝰ ꝛ stupor duaꝝ anchaꝝ:ꝛ ad/
dit Auic.ꝙ oibus mēbris iferioribus accidit extenuatio
ꝛ rarefactio.ꝛ dico ꝙ hec egritudo est difficilis curatio/
nis:aut impossibilis.vnde Serapio dixit.apostemata re
num sunt vehemētia:ꝛ sunt velocis indurationis:ꝛ sunt
ex eis supple aliqua qbus oino nō est curatio:sed firmā/
tur ꝛ plōgant ꝛ liquefaciūt corpus:ꝛ Hordonius dixit ꝙ
qn̄ plongat egritudo ꝛ vrina est alba tenuis ꝛ coxe dor/
mitātur est signū incurabilitatis:sꝫ tn̄ magis piculosum
est in corpe macro pauce humiditatis. ¶ Igit his pha/
bitis credo ꝙ itelligat cā quare emissis vētositatibꝰ alle
uiat stupor cum tūc res nō cōprimat:ita ꝛ cā quare eua
cuātur flegmata:cum digestio valde debilitet. Ponā er
go ꝯsiliuꝫ:aut pro salute:aut saltē ad maiora mala phi/
bēda:ꝛ altissimus sit dator auxilij.

¶ Primo dꝫ habitare aerem tēperatū in actiuis declinā/
tē ad habitudinē:ita ꝙ in estate tēperet cum irroratiōe
aque vel cum herbis ꝛ ramis humidis: ꝛ dꝫ esse aer cla/
rus ꝛ subtilis ꝛ camera in solario.

¶ Exercitiū dꝫ eē suaue ꝛ delectabilis ieiuno stomacho:
in quo exercitio renes nō multū laborēt : ꝛ est vtile loco
exercitij ꝙ de mane postq̄ꝫ habuerit bn̄ficiuꝫ vētris fri/
cādo p bracchia postea a cingulo vsqꝫ ad spatulas,ꝛ silr
pectus trahēdo ad supiora.postea vo fricent crura coxe
ꝛ nates trahendo ad inferiora:ꝛ sint fricationes cuꝫ mā/
tili leni forti:ꝛ non aspere.

¶ In cibis vo dꝫ cauere oia gn̄antia sanguinē grossū:aut

meliam multiplicãtia flegma multũ vel vẽtositatẽ ꝛ de/
bẽt esse facilis digõnis tẽpati subtilis sube paucaꝝ sup/
fluitatũ: ſʒ declinãtes v̾sus calm ꝛ hũidũ. ¶ Et iõ panis
su⁹ fit ex optio frumẽto sine alijs granis: bñ pist⁹: bñ fer/
mẽtat⁹: ꝛ hñs aliqd salis ꝛ furfuris minuti cõmixtũ: ꝛ sit
sufficiẽter coct⁹ ĩtus ꝛ ex̃: ꝛ nõ comedat̃ postq̄ʒ est indu/
rat⁹. ¶ Carnes v̾o debẽt eẽ ex auiculis ꝑuis stãtib⁹ in ar/
borib⁹ ꝛ pratis aut pulloꝝ: ꝛ tolerant̃ ꝑdicũ: ꝛ fasianoꝝ:
ꝛ caṗtoꝝ: ꝛ vituloꝝ lactẽtiũ ꝑuoꝝ: ꝛ agnoꝝ castrati: ꝛ ĩ/
fra annũ. ¶ Sed porci ꝛ agni parui: ꝛ carnes antiq̃: ꝛ car
nes syluestres: ꝛ auiũ aq̃ticaꝝ: ꝛ carnes salite dimittant̃.
¶ Sãguis caseus lac capita: ꝛ colla: ꝛ ĩteriora aĩaliũ me
li⁹ est q̄ dimittant̃. Sʒ põt vti vitellis ouoꝝ gallinaꝝ re
cẽtiũ: ſʒ nõ debẽt eẽ multũ cocti neq̄ʒ mixti cũ caseo vel
farina. ¶ De piscib⁹ meli⁹ est nõ comedẽ: ſʒ si cõedant̃
sint ꝑui squamosi de libo mari vel de petroso: ꝛ sabuloso
fluuio: boni odoris: ꝛ saporis frãgibiliũ carniũ: ꝛ comedã
tur cũ cĩnamomo ꝛ saporib⁹ tẽꝑatis cũ amigd. ꝛ vino dul
ci ꝛ paucissima aceti quãtitate. ¶ Uictualia de pasta: sic̃
lagane: ꝛ pastilli: ꝛ silia sunt dimittẽda: ꝛ legumina: ꝛ pa/
nicũ: ꝛ miliũ: nisi qñqʒ post purgatões: ꝛ ex ĩteruallis qñ
paucũ vrina vteret̃ brodio ciceruʒ: põt tñ vti ptisana or/
dei: ꝛ ordeo fracto cocto cuʒ brodio carniũ supradictaꝝ.
¶ De herbis conueniũt sibi borago: buglossa: mellissa: ꝛ
endiuia in estate: ꝛ cicorea: ſʒ herbe debẽt eẽ cocte: ꝛ ĩ tꝑe
valde calido tolerat̃ lactuca. dimittãtur herbe amare ꝛ
acute sic̃ abrotanũ: ꝛ absinthiuʒ: ꝛ eruca: ꝛ sinapi: ꝛ sil̾es.
¶ De fructib⁹ põt cõedẽ passulas: ꝛ fic⁹ siccas: ꝛ amigda
las: ꝛ pruna valde matura: ꝛ parũ de melonib⁹ casu q̊ pa/
rũ vrinaret: ſʒ reliq fruct⁹ potius dimittant̃. ¶ De radi/
cibus melius est q̄ dimittãtur: ꝛ sil̾r fungi ꝛ tubera.

¶ In potu v̾o meli⁹ eẽt q̄ sumeret aquã mellis vel vinũ
medie vinositatis medij coloris in rubedine participãs
aliq̃ leui dulcedine: ꝛ nõ bibat in multa q̄̃titate. ¶ Quã
titas ciboꝝ opʒ q̄ non sit multa: sed sit boni nutrimenti
cuʒ modis dictis in ꝓ̃ncipio: ꝛ caueat a rebus vehemẽter
dulcibus: ꝛ sint potius cibi elixi q̄ʒ assi: ꝛ si ꝓ̃mittatur ali
quid lenitiuum erit etiam melius.

¶ Sõnus ei⁹ dʒ eẽ circa septẽ horaꝝ in die nãli maxime
de nocte in lecto nõ duro: nõ tamẽ excessiue calido: ꝛ dor
miat aut resupinus aut iacẽs suꝑ latere dextro: ꝛ caueat
somnum diurnũ nisi paruʒ dormiuerit in nocte: ꝛ vtatur
plurima quiete precipue post cibum.

¶ Opʒ q̄ oĩ die hẽat bñficiũ vẽtris: ꝛ si nã nõ adiuuat re
cipiat clistere nõ multe q̄̃titatꝭ hoc mõ. ℞. mucilaginis
fenugreci. mucilaginis seminis lini. añ. ʒ. ij. decoctõis ca/
momille: cauliuʒ: mellilotĩ: maluauisci: ꝛ furfuris. ʒ. viij.
olei amigdalaꝝ dulciũ. ʒ. ij. salis paꝝ: ꝛ fiat clistere. Quo
recepto ꝑ̃ iaceat supinus vẽtre iferius posito: postea vol/
uat se suꝑ latus sinistrũ aliquãto tꝑe: deĩde voluat se suꝑ
dextruʒ ꝛ suꝑ illo quiescat q̊usqʒ habeat emittere cliste/
re. Et ꝯuenit aliqñ in ĩtroitu prãdij caꝑe circa. ʒ. ß. pulpe
cassie bone recẽter extracte a cãnis: aut bibere in mane
decoctionem malue: ꝛ semine maluauisci. Aut facere cli
stere ex oleo dulci puro.

¶ Caueat a tristitia q̄̃tũ est sibi possibile ꝛ ꝓuideãt astã/
tes ei q̄ viuat delectabil̾r: ꝛ ꝓhibeat̃ ab ira ꝛ pl̾ima cogi
tatiõe ꝛ a venereis oĩno dʒ abstinẽ. Et hec de regimine.

Descẽdẽdo ad medicinalia ꝯsiderãdũ q̄ nõ dʒ
euãre mãʒ mel̾icã cũ forti solutiuo:
ꝛ q̄ nõ solũ mel̾ia: sed ẽt flegma est euãndũ ꝛ assiduatio
faciẽda est in reuolutiõib⁹ admĩstrãdi nõ lenificãtia mõ
resoluẽtia ꝛ euãntia. Incipiat g̊ ꝑ̃ caꝑe hãc medi^nam. ℞.
seĩs malue: seĩs altee: seĩs citonioꝝ. añ. ʒ. i. ß. passulaꝝ. ʒ. i.
radicũ altee. ʒ. ij. fac bulliri oĩa in lib. i. ß. aq̃ q̊usq̄ʒ rema/
neãt. ʒ. vi. ꝛ postea colet̃: ꝛ colature addat̃ pulpe cassie re
cẽtis. ʒ. i. ꝛ postea bibat̃ calida ĩ aurora: ꝛ nõ suꝑdormiat:
sed q̄escat ꝑ horã in lecto. ¶ In seq̄ntib⁹ v̾o dieb⁹ sumat
hũc syr^m. ℞. syrupi viol̾. iulep. añ. ʒ. i. aq̃ decoctiõis mal/
ue: semĩs cucurbite: semĩs altee: semis cucumeris. añ. ʒ. i.
ꝛ det̃ octo dieb⁹ vno post alium in aurora: ꝛ suꝑdormiat.
¶ Post istã v̾o medicinã bonũ est q̄ in mane pl̾ib⁹ die/
bus sumat circa. ʒ. ß. hui⁹ electuarij. ℞. medulle seminuʒ
cõiuʒ frigidoꝝ. ʒ. iij. pulpe cassie recẽtis: syrupi viol̾. muci/
laginis semĩs altee: mucillaginis semis lini. añ. ʒ. ij. incor
porent̃ in vase vitreato: ꝛ refuet̃: ꝛ sumat̃ trib⁹ horis an/
te cibũ. ¶ Et ꝯfert qñq̄ʒ loco isti⁹ electuarij potare hunc
puluereʒ siccum. ℞. seminis marubij: seminis lini: semi
nis altee: fenugreci: ꝛ carthami. añ. ꝑtes equales: ꝛ suma
tur ex eis quãtitas vnius coclearis cum puluere.

¶ Et q² egritudo est illi⁹ maneriei cuius dixi opʒ medicũ
dare ĩfirmo ĩteruallo q̄etis: ꝛ in tꝑib⁹ in q̄b⁹ nõ sumit le/
nitiuũ ꝑ os dʒ frequẽtare clisteria lenificãtia q̃ sint par/
ue q̄̃titatis. s. lib. i. vel. ʒ. xiiij. mõ suꝑius scripto in ca. de
euõne ꝛ repletõe in regimĩe: ꝛ si vĩ ꝑñti doctori post leni
ficatiõeʒ addant̃ in clisteri olea carminatiua sic̃ anheti/
nũ: camomillinũ: ruthaceũ: ꝛ laurinũ: ꝛ ꝑñt addi in deco/
ctiõe camomilla: ꝛ mellilotũ: ꝛ anisuʒ: ꝛ ciminũ ex inter/
uallis: ꝛ dʒ s̾uari ordo in retẽtione clisteris. ¶ Et cõue/
nit ẽt saltẽ semel in. xl. dieb⁹ dare hãc medicinã cũ rebus
hic scriptis vel sibi ꝓportionalib⁹ ꝓcedẽ administrando
mõ lenificãtia qd̾ est frequẽtius faciẽduʒ: modo leuiter
euacuantia. qñqʒ v̾o resoluentia vel mixta ex istis.

¶ Sʒ q̄̃tuʒ ad ea que exteri⁹ admĩstrant̃ ẽt in tꝑe in quo
vtit̃ ꝑ̃dictis reb⁹ ꝑ ĩteri⁹ dʒ ꝑ̃ tenere hꝰ empl̾m suꝑ rene
extẽdẽdo ẽt v̾sus hypocũdriũ dextrũ s̾m q̄̃titatẽ graui/
tatis sensate ab ĩfirmo. ℞. farine fabaꝝ: farine ciceꝝ: flo
rũ camomille melliloti passulaꝝ sine arillis. añ. ꝑtes eq̃/
les terant̃ optime: ꝛ cũ oleo camomillino: ꝛ sepo caprino
ꝯficiant̃ in formã empl̾i. Et si videt̃ ꝑñti medico addat
mollificãtia in ꝓ̃n° sic̃ medullã cruris vacce: aut medul/
lã cruris cerui: aut adipis vrsi. ꝛ qñq̄ʒ addat resoluẽtia si/
cut bdelliũ ꝛ armoniacũ: ꝛ serapinũ in mensura que sibi
videt̃ nec̃ia: ꝛ ista resoluẽtia addant̃ qñ ꝓ̃cesserit molli/
ficatio ꝑ. v. vel. vi. dies. ¶ Et maxie ꝯuenit q̄ ꝑ̃ ꝑ. v. vel
vi. dies ponat̃ empl̾ʒ mollificatiuũ. ꝛ postea ꝑ duos dies
apponat̃ vng^m diaglon magnũ. ꝛ postea iteꝝ redeat ad
mollificatiuũ: ꝛ ita circulariter ꝓcedat cum istis vel sibi
ꝓportiõalib⁹. ¶ Et in clisteri sil̾r ad addẽdũ in mollifi/
catione eius ꝑñt poni medulle ꝛ pinguedines ꝑ̃dicte.

¶ Qr si acciderit dolor ꝯuenit vehemẽter clistere: ꝛ si nõ
sufficit apponant̃ vẽtose ĩtra dorsum ꝛ alchatim ꝛ aliq̃l̾r
scarificent̃: ꝛ post scarificatõeʒ vaporet̃ loc⁹ pl̾ib⁹ vicib⁹
cuʒ lana succida ĩfusa in oleo calido in q̊ decocta fuerint
abrotanũ altea: ꝛ camomilla: ꝛ post vaporatiõeʒ reappo/
nat̃ empl̾ʒ. Et qñq̄ʒ ꝓ sedãdo dolorẽ magꝭ ꝯuenit embro
catio suꝑ loco doloris facta ex decoctõe camomille mel
liloti altee ꝛ furfuris. ꝛ si necessitas vocat ꝑñt admĩstra/
ri narcotica: sed cuʒ timore ꝛ cautela. ¶ Et dʒ attẽdẽ q̄
nõ recipiat frigus in crurib⁹ suis: ꝛ non dormiat sine cali
gis. ꝛ sepe ieiuno stõcho lauent̃ crura ꝛ coxe cũ decoctio
ne camomille folioꝝ lauri sticados arabici ꝛ radicũ vrti
ce. ¶ Et inũgant̃ crura cũ oleo costino calido in sero cũ
vadit dormitũ: ꝛ si nõ sufficit ad ꝓhibẽdũ illos granfos
siue cuçeç siue mot⁹ spasmosos a vẽtositate. addat ĩ oleo
costino euphorbiũ ꝛ piretrũ s̾m q̄ videt̃ ꝑñti medico.

¶ Si tñ videret̃ q̄ hr̃et caput humidũ valde catarriçãs
oporteret facẽ q̄ vteret̃ masticatorijs cũ duab⁹ ꝑtib⁹ ma
sticis: ꝛ 3ª vni⁹ ꝑtis staphisagrie: aut piretro: aut piꝑe: ꝛ ca
putpurgijs attrahẽdo aquã maiorane ꝑ nares: aut succũ

blite: aut inungēdo nares cū oleo cucumeris asinini: aut tenēdo in narib⁹ frustulā panis porcini. s. de radice: ⁊ cuꝫ reliquo regimine supraſcripto videt̃ mihi q̄ ista sint ea que in isto casu opꝫ dicere. ⁊ altissimus adiuuet ipm.

De gñatione lapidis in renib⁹. Cōsilium. LXIII.

Iste egregius iuuenis patit̃ lapidis gñationē in renibus. vñ sepe incurrit grauissimos dolores ⁊ piculosos cū vomitib⁹ ⁊ ipotētia asselādi. ⁊ postea p lapilloꝝ emissionē libat̃ ⁊ quasi semp mingit multā arenā rubeam grauē. ⁊ est melīce cōplōnis ƺm toti⁹ habitudinē qδ signat ipm eē strictaꝝ venaꝝ. Et ideo colligi mās viscosas in renibus que postea coagulātur a calore in lapidē. ℂ Uolēdo igitur puidere sibi ne in hāc passionē incurrat cum altissimi auxilio dabo sibi ꝯsiliuꝫ: ⁊ altissimus sit dator auxilij.

ℂ Primo dꝫ habitare aerē tempatū in calore ⁊ frigore: ⁊ vtriusq; istaꝝ q̄litatū vitare excessuꝫ: ⁊ silr̃ hūiduꝫ aerē: sed sit clarus ⁊ subtilis. ⁊ vestimēta portet p que nec sentiat in renib⁹ calorē nec frigus. nā p calorē excedētē māe ibi exñtes cito in lapidē ꝯuertunt̃. Et p frigus ibi figuntur. ⁊ in lapidē ēt a tepido calore ꝯuertunt̃. magis tñ vitet̃ nimia caliditas. ℂ Et oīno caueat a strictura cinguli siue per cingulū siue per stricturaꝫ diploidis in loco illo.

ℂ Et dꝫ exerceri ieiuno stomacho: ⁊ maxie cuꝫ bracchys ⁊ vbi supiora laborēt. Et qñ cibat⁹ est aut plenus humoribus: q̄ sit diu q̄ nō fuit purgatus caueat a fatigatione renum sicut fit eq̄tādo equos trotatores: aut ludēdo ad bracchia: aut leuando magna pondera: ⁊ post cibum aut quiescat: aut leuiter ambulet.

ℂ Et oī studio teneat vētrē lubricū: ita q̄ si pōt bis in die habeat bñficiū vētris ⁊ nō sint feces dure. Et q̄ h̄ nō hꝫ bonū est q̄ sumat illa p que iuuet̃. ℂ Pri^m^ ḡ ⁊ optimuꝫ qδ nō pmittit in renib⁹ lapidē gñari ⁊ vētrē tenet lubricū est comedē saltē trib⁹ vicib⁹ in septimana ferculuꝫ de mane de vrtica: siue sit cocta cū carnib⁹ pinguib⁹: siue cū oleo. Et pōt cū vrtica ad saporē melioradūꝫ miscē aliqd de herbis odoriferis: sic̃ serpillo: saluia: maiorana: origano: petrosilino: apio: feniculo: mētha: bethonica: ⁊ silib⁹. ⁊ h̄ nō capiat pro modico. nā in renib⁹ assiduatio comestionis vrticaꝝ phibet oīno lapidis gñationē. ℂ Confert ēt ad vētrē lubricū hñdū ⁊ phibēdū lapidis gñatiōeꝫ cape ℥. ß. bethonice sicce cōposite cū melle parū ante prādiuꝫ. ℂ Itē ad lubricatiōem vētris ꝯfert comedē ferculū de mercuriali cuꝫ paucis herbis odoriferis. ℂ Itē oī mane bibere librā brodij bonaꝝ carniū pinguiū qñ surgit a lecto: in quo brodio ponat̃ de sale: ita q̄ sit sufficiēter salitum. Et de tartaro ex vino albo. ʒ. i. pro vice: aut due. Et sufficit in hebdōa hoc facē vltimū. ℂ Et pro lenificatiōe vētris est valde vtilis ista cōpositio. ℞. medulle ficuuꝫ siccaꝝ pinguium lib. i. anisoꝝ. ℥. ß. amigdalaꝝ dulciū. ℥. i. medulle carthami. ℥. ij. pistet̃ vnūq̄dq; per se: postea optime in mortario cōmisceātur ⁊ seruet̃ in pixide clausa vitreata: ⁊ sumat̃ quātitas nucis statim ante prādium.

ℂ Et somnus eius dꝫ eē in bona camera in lecto nō frigido nec nimis calefaciēte: ⁊ capite bñ eleuato: corpore bñ coopto: ⁊ sup altero lateruꝫ: ⁊ nō dormiat sup dorso: qm̄ est de ꝯferētibus ad phibitionē lapidū: sed homini lapidoso nocet: ⁊ sit in nocte si pōt aut in mane ieiuno stomacho ante tertias. Et vitet somnū meridianū: ⁊ nō vadat dormitū statim post cenam: sed stet per horam.

ℂ Caueat sibi ab excessu ire: tristitie: acidie: odij: ⁊ vtatur tēperato gaudio. ⁊ vsum venereoꝝ paucificet multū.

ℂ In cibis vō opꝫ q̄ nunq̄ sumat q̄ntitatē quā nō ꝯueniēter digerit: imo expiat̃ id qδ sufficit cape: ad qδ nō seq̄t̃ post cibū corpis aggrauatio ⁊ gurgulatio in vētre ⁊ reditus cibi ad os. ⁊ necessitas se reuoluēdi de latere in lat⁹: aut multa inflatio vētris. ⁊ in tali mēsura sit ꝯtētus: nec pōt dici sibi q̄ sit quantitas libre aut duaꝝ: sed ista dicta sunt signa sufficiētis quātitatis nō supflue. Et nō sumat 2^m^ cibuꝫ nisi p̄or sit bñ digestus. ⁊ senserit stōchū leuem sine sapore cibi ⁊ appetenter. ℂ Et panis suus dꝫ esse ex frumēto: aut spelta: ⁊ sit bñ pistus: bñ fermētatus: bñ coctus potius abūdāter q̄ deficiēter: ⁊ sit hñs aliqd minuti furfuris cōmixtū ⁊ de sale: ⁊ panē nō bñ fermētatum: aut nō bñ coctū nullo mō comedat: ⁊ nō comedat ipsuꝫ statim sicut portat̃ a furno: neq; post 3^am^ dieꝫ. ℂ Carnes meliores sunt auiū: ⁊ p̄cipue auicularū hñtiū varias pēnas que stant in segetib⁹ ⁊ arborib⁹: sic̃ sunt hispare caudetremule carduelli: ⁊ siles. ⁊ post illas sunt alaude ⁊ ficedule: ⁊ philomena: ⁊ passeres: ⁊ frāguelli: ⁊ siles. ⁊ sunt bone pdices iuuenes: ⁊ pulli: ⁊ fasiani: sꝫ iuuenes: sꝫ ex antiq̄s gallinis: ⁊ gallis: ⁊ caponib⁹ nō ꝯuenit nisi brodiuꝫ: ⁊ tolerātur aliq̄ turtures: ⁊ colūbi volare incipiētes sine pēnis nec antiqui. ⁊ aues aq̄tice sunt dimittēde vt anseres. ℂ Ex q̄drupedib⁹ vō ꝯueniūt capti caprioli vituli parui lactētes castrati annuales de mōte: ⁊ lepores iuuēculi: sꝫ agni: ⁊ porci: ⁊ carnes multū veteres sic̃ boum ⁊ hircoꝝ: ⁊ pecudū. ⁊ silr̃ carnes exiccate ⁊ salite vitent̃. Et vitent̃ colla ⁊ capita ⁊ iteriora aīaliū: ⁊ melior pars est anterior ⁊ dextri lateris: ⁊ meliores sunt elixe: ⁊ ps macra de aīali mediocriter pingui nō saginato artificialiter. ℂ Et sanguis ⁊ lac ⁊ caseus ⁊ colostrū siue recocta vitent̃ siue sit recēs siue siccus caseus: deterior tñ est recēs ⁊ viscosus. ℂ De ouis ꝯueniūt vitelli ouoꝝ gallinarū recētium nō multū cocti: siue sint sorbiles: siue in tenello brodeto: siue in frictilio tenello: siue cū succo herbaꝝ: sꝫ nō cōedātur duri: nec comedat̃ albumē: nec cocti cuꝫ farina sic̃ in çāçarellis: nec cū caseo: nec oua anserū vel anatū. ℂ Ex granis est bonū cicer nigrū ⁊ rubeū maxie brodiū: ⁊ tolerat̃ albū ⁊ robilia: ⁊ brodiū faseoloꝝ: sꝫ alia legumia oīno dimittant̃: ⁊ tolerat̃ ferculū de panico vl̃ milio: ⁊ spelta cuꝫ bonis carnib⁹: ⁊ ptisana ordeacea cū amigdō. sꝫ frumētum coctū oīno dimittat̃. ⁊ silr̃ victualia de pasta oīa sic̃ lagane ⁊ pastilli: ⁊ siles. Et tolerat̃ riçū aliqñ factū nō spissuꝫ cū brodio caponis pinguis aut galline. ℂ De herbis iaꝫ pro pte dcm̄ est q̄rū ꝯueniūt vrtice maxime: ⁊ bethonica: ⁊ mercurialis: ⁊ brodiū cauliū non suba: ⁊ blite: et spinachia: ⁊ atriplices: ⁊ malua: ⁊ borago: ⁊ buglossa: et mellissa: ⁊ cicorea: ⁊ endiuia: ⁊ feniclus: ⁊ cerefoliū: ⁊ apiū ⁊ petrosilinū: ⁊ herbe odorifere: sic̃ serpillū: maiorana: saluia: leuisticū macedonicū: origanū: calamētū: mētha: pulegiū: hyssopus: thimus: rosmarin⁹ p̄cipue flores ei⁹: ⁊ lactuca: ⁊ cicorea: ⁊ in estate: ⁊ endiuia. Et meli⁹ est q̄ comedant̃ cocte ꝯdite cū cinamomo: ⁊ portulaca: ⁊ lappaciuꝫ nō sunt ꝯueniētes: nec suba cauliū: aut capucioꝝ: ⁊ cōueniūt senatiōes ⁊ cretani. ℂ Et de radicib⁹ ꝯueniūt pastinacha dauc⁹ carotū iringi radix feniculi: ⁊ apij: ⁊ petrosilini: ⁊ ligritie: ⁊ dimittāt̃ rape: ⁊ napones: pōt aliqd cape de raffano forti paꝝ tñ: ⁊ de porris ⁊ cepis coctis: ⁊ de decoctiōe allioꝝ cū ferculis suis: sꝫ meli⁹ est subaꝫ eius dimittere. ℂ De fructib⁹ ei⁹ ꝯueniūt ante cibū ficus taꝫ recētes q̄ꝫ sicce: ⁊ vue passule ⁊ recētes: ⁊ pruna valde matura. Et melones: ⁊ medulla citrulloꝝ cocta: ⁊ ꝯdita cuꝫ spēbus: ⁊ cucurbita pariter: ⁊ angurie oīa ita. Et ꝯueniūt cerasa ⁊ p̄cipue nuclei: ⁊ tolerētur aliqua persica ante cibū: ⁊ nuclei eoꝝ: vt ifra dicet̃. Sꝫ pira: poma: castanee: citonia: cornalia: nespilla: sorba sunt dimittēda. ⁊ post cibū ꝯueniunt amigdale dulces: ⁊ grana pini: ⁊ auellane: ⁊ nuces; et fistici. Et pur si aliquid de piris: aut citonijs co-

etis in vino ⁊ ꝯditū cū aromatibus dēt est tolerabile nō
in multa q̄titate. ¶ Et oliue salite ⁊ cappares saliti bñ
p̄parati sunt ꝯueniētes. Granata dulcia sunt bona: muça
⁊ acetosa tolerant̄ in ꝑua q̄titate. Et succ⁹ arāceoꝝ: ⁊ ly/
monū gr̄a saporis: sꝫ caro citri nō est bona: acetositas ei⁹
est sic̄ pomi citrāguli: melōgene v̄o dimittant̄ ⁊ ꝯueniūt
tribuli: fungos ⁊ tubera dimittat. ¶ Sparagos v̄o pōt
cape ⁊ vti aromatib⁹: p̄cipue cinnamomo in cibis ⁊ ani/
so: ⁊ cimino: ⁊ etiā alys sp̄ebus: nō tamē suꝑabūdet.
¶ Pot⁹ ei⁹ melior oīuꝫ est aq̄ mellis: ip̄a nō ꝑmittit si ꝯti
nuet̄ in renib⁹ lapidē gn̄ari: ⁊ sit illa vinū aq̄sū albū ⁊ cū
cibo vinū paucifeꝝ nō mltū coloratū: sꝫ vina potētia sic̄
riuolā ⁊ maluaticū: ⁊ silia nō sumat cū cibo: imo ꝯueniūt
aliqn̄ ieiuno stōcho: maxime corꝑe p̄us eūato: ⁊ cuꝫ aliq̄
medicina fractiua lapidis. Et hec sufficiāt de regimine.

Quātuꝫ ad vsuꝫ medicinaꝝ opꝫ mām lapidis p̄ di
geri. 2° euacuari. 3° diuerti ad alium cāna/
lē. 4° debemus vti frāgētibus lapidē. 5° educētib⁹ ipsuꝫ.
6° debemus corrigere accidentia.
¶ Quātū ad p̄m bis saltē in anno d̄beret sumē syrupos p̄/
parādo se ad purgatōeꝫ. Et syrup⁹ sibi ꝯueniēs ē iste. ℞.
oxymellis sqllitici. ℥.ß. sy. acetosi cōpositi. ℥.i. aq̄rū apy: ⁊
feniculi: ⁊ sparagi. añ. ℥.i. misce: ⁊ est ꝑ vna vice: sumat̄ ca
lidus in aurora. ⁊ h̄ sex vicib⁹. Et ad itētōeꝫ digerēdi iu/
uat totū regimē supꝛascriptū. ⁊ tꝑa sumēdi dcm̄ syrm̄. sūt
nūc ꝑ isto āno. ⁊ postea i p̄n° Marty. ¶ Et sūpto h̄ syr°
sex vicib⁹ successiue debem⁹ accedē ad 2m p̄nle qđ est eūa
tio. Et meli⁹ ē ꝙ sumat seq̄nti die duab⁹ horis añ diē hāc
medicinā cū bona custodia. ℞. pulpe cassie recēter d̄ cā/
nis extcte. ʒ.x. ely īdi. ʒ.iy.ß. ꝯfectōis amech. ʒ.i.ß. fiat me
dicina distēpata cū decoctōe radicū apy: radicū raffani:
cassie lignee: passulaꝝ: ⁊ ligritie: sumat̄ calā: ⁊ suꝑdormi/
at id qđ pōt i p̄mis duab⁹ horis. ⁊ postea nō dormiat vsq̄
ad cōpletā opōnē: ⁊ i fine sex horaꝝ bibat. ℥.vi. aq̄ cocte
cū. ℥.i. çucchari rub. ⁊ ide ad vnā horā prādeat tūc leuit̄.
¶ Sc̄a hac purgatōe q̄ purgādo diuertit bonū est seq̄nti
mane dare. ʒ.i.ß. optīe tyriace cū. ℥.i. vini albi subtil̄. vy.
horis añ cibū. ¶ Et postea fiat eūo ꝑ vias vrīales dādo
i mane. xxv. nucleos ꝑsicoꝝ ꝑ duos dies: post tyriacā ad
comedēdū: ⁊ suꝑ ip̄is bibat. ℥.iiy. vini maluatici aut riuo
le. Et non cōedat vsq̄ ad. iiy. horas post. ⁊ h̄ facto qescat
viy. dieb⁹. Et postea iterū sumat aliqđ lenitiuū. s. ℥.i. ʒ.y.
pulpe cassie cū. ʒ.y. olei amigdalaꝝ dulciū distēpatū cuꝫ
aq̄ apy: aut raffani: sumat̄ in aurora ⁊ suꝑdormiat: aut ni
hil: aut paꝝ. ¶ Et seq̄nti die sumat grana. xv. lapidis iu/
daici dissoluti in aqua raffani. ℥.iiy. cū. ℥.ß. çucchari albi.
¶ Postea autē vsq̄ ad p̄nm Marty in q̄ dꝫ iterato sumē
syrm ⁊ supꝛascriptā medicinā ordine supꝛaposito in h̄ tꝑe
itermedio qđ est tp̄s magnoꝝ frigoꝝ: oīb⁹ decē dieb⁹ su/
mat. ℥.i. pulpe cassie recēt̄ distēꝑatā cū decoctōe mily so
lis passulaꝝ cīnamomi radicū apy. ¶ Et cū sūpserit cas
siaꝫ seq̄nti die sumat. ʒ.i.ß. tyriace mō supꝛadicto. ¶ Et
sumpta tyriaca vere ad duos dies bibat lapidē iudaicuꝫ
dissolutū i aq̄ raffani mō supꝛadicto. ¶ Et reliqs dieb⁹
qescat cū suo regimīe supꝛascripto. nisi ꝙ semꝑ cuꝫ sum
p̄serit cassiā trib⁹ vicib⁹ duobus diebus post tyriacam su/
mat. xxv. nucleos ꝑsicoꝝ modo supꝛascripto.
¶ Sꝫ post purgatōeꝫ cū syr° ⁊ medicina q̄ fiat in vere: qꝛ
post veniēt tꝑa cal̄a. Alys medicis est vtēdū: que q̄uis a
me hic ponant̄ i tꝑib⁹ cal̄is: tn̄ p̄nt ēt in fridis vtil̄r appli
cari. Sc̄a igit̄ purgatiōe i p̄n° fuet̄ ꝑ totū mēseꝫ Marty
ordo hic dict⁹ de tyriaca de nucleis ꝑsicoꝝ de lapide iu/
daico ⁊ de pulpa cassie exhibēda. ¶ Sꝫ trāsacto mense
Marty itegro tūc vtat̄ ꝑ totū mēseꝫ Ap̄lis oī mane ista
d̄coctōe i potu q̄ est placida. ℞. seis maluauisci ꝯtusi. ℥.i.
radicū ei⁹. ℥.i. cinamomi. ʒ.i. fac bulliri in. ℥.xvi. aq̄ q̄usq̄
remaneat. ℥.viy. ⁊ tūc colet̄ ⁊ in colatura addat̄ çuccha/
ri rubei. ℥.i. ⁊ bibat̄ tepidū quatuor horis ante prādium.
¶ Trāsacto ēt mēse Ap̄lis hāc decoctiōeꝫ pōt per totaꝫ
estatē sumere: sꝫ cū iteruallis: ita ꝙ sumat̄ bis vel ter in
hebdōa. Et dꝫ ēt pulpā cassie sumere: sꝫ semel in mēse nō
amplius: ⁊ semel in mēse nucleos ꝑsicoꝝ: ⁊ semel in mē/
se lapidē iudaicum modo supꝛascripto.
¶ Et cū viderit se nō ita molestari a dolore vt ꝯsueuit: i/
mo diu stetisse sine dolore. ⁊ viderit ꝙ vrine nō hn̄t tātū
de arenis pōt facē duas purgatiōes dictas annuatiꝫ i ve/
re ⁊ in Octobre. Et sumere pulpā cassie oīb⁹ duob⁹ mēsi/
bus semel: ⁊ sumere nucleos ꝑsicoꝝ post pulpaꝫ cassie: ⁊
in estate p̄dictam decoctionē: sed rarius.
¶ Et si in tꝑe vī sibi nec̄itas clisterioꝝ: qꝛ sūt valde vtilia
in hac passiōe vtat̄ eis saltē sel̄ in septiana h̄ mō. ℞. mer
curialis blitaꝝ albaꝝ. añ. M.i. ficuū siccaꝝ icisaꝝ. ʒ.iiy.
fenugreci. ℥.i. anisoꝝ. feniculi. cimini. floꝝ oīuꝫ. añ. ʒ.i. fac
bulliri in aq̄ sufficienti: ⁊ pro vno clisteri adde pulpe cas/
sie. ℥.i. bn̄dicte. ℥.ß. olei anhetini. ʒ.iy. salis. qđ sufficit.
¶ Sūt aūt multa emꝑica de qb⁹ dī ꝙ frequēter vtēdo. s.
sel̄ in hebdōa p̄seruāt a lapide: ⁊ q̄dā de qb⁹ dī ꝙ semel in
mēse. ¶ Nā ista aq̄ dī ad h̄ mirabilis si sumat̄ in septi/
mana sel̄. ℞. floꝝ genestre polite: floꝝ sandarici. añ. lib.
i. radicū saxifragie mily solis ꝯtusoꝝ. añ. ℥.i. lapidis qui
iuenit̄ in spōgia: lapidis lyncis. añ. ℥.ß. cinamomi cassie li
gnee. añ. ℥.ß. ꝯtūdant̄ ⁊ ponant̄ in vase vitreato in tāto vi
no maluatico ꝙ totū coopiat̄: ⁊ ꝑ. xv. dies ita dimittant̄.
Postea ponat̄ in alēbico ⁊ distillent̄: ⁊ aq̄ illa fuet̄ in va
se vitreo optime obturato: sufficit q̄titas. ʒ.iy. pro vice.
¶ Idē dicūt de aq̄ floꝝ genestre. ¶ Ideꝫ si. ʒ.y. nucleo/
rū cerasi cū ossib⁹ ⁊ pulpa pistent̄: ⁊ distēpent̄ cū vino al/
bo s̄btili: ⁊ bibant̄ ieiuno stōcho. ¶ Idē dī de cinē ossiū
ꝑuoꝝ q̄ repiunt̄ iuxta pedes leporis. Sꝫ Aui. dicit de to/
to lepore cōbusto ⁊ bibat̄ coclear vnū pro vice. ¶ Ideꝫ
dicūt de illis suꝑfluis q̄ a nucib⁹ cadūt qn̄ florēt arbores
ꝙ siccati ⁊ in puluerē redacti: ⁊ potati semel in mēse cuꝫ
vino. ʒ.i. pro vice mirabil̄r p̄seruāt. ¶ Ego aūt scripsi qđ
multis ꝓbaui ⁊ in illo confido magis q̄ in istis: qm̄ vidi
magr̄os haꝝ empericaꝝ reruꝫ: ⁊ qui illis vtunt̄ multuꝫ
molestari. ⁊ ideo hec pro nūc cum laude dei sufficiūt.
¶ Accn̄tiū correctio est maxime si seqt̄ ardor vrinādo ꝙ
optime valet bis in die potare decoctōeꝫ radicis malua
uisci. s. ℥.y. pro vice de radice: coquant̄ cum. ʒ.y. ligritie.
¶ Et idē multum valet decoctio filis radicuꝫ graminis
cum reliqs que dicuntur in cura ardoris vrine.

¶ De difficultate vrine. Consilium. LXIIII.

ILlud qđ manifestum est de dispōne
hui⁹ egregy viri Ioānoli de
Carpo est difficultas vrine: ⁊ qn̄ mingit post
multū conatū qn̄q̄ dilatādo crura vel aliuꝫ
situꝫ diuersuꝫ in mingēdo mingit aliqđ paꝝ
expellēdo lōge: ⁊ postea statiꝫ mingit ac si vrina a v̄ga ca
deret: ⁊ mingit paꝝ ꝑ vice ꝓcedēte itēso appetitu ⁊ absq̄
ardore: lꝫ qn̄q̄ ⁊ raro hēat aliqđ ardoris in capite v̄ge: et
vrina est citrina itēse citrinitat̄ tēdētis ad colorē ruffuꝫ
absq̄ sanie vel petalis ⁊ absq̄ dolore circa instr̄a mingē
di nisi ꝙ in osse vel circa os claudale sepe sentit doloreꝫ:
p̄sertiꝫ in eqtādo ⁊ euenit sibi h̄ iā sunt sex mēses postq̄
itinerādo ⁊ dormiēdo hyeme p̄terita multotiēs toleraue
rat forte frigus. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ elicit̄ ꝙ cā hui⁹ difficulta
tis vrine nō est ardor vrine. qm̄ cessāte ardore remanet
difficultas. nec est defect⁹ mēbroꝝ supꝛa vesicā exn̄tiuꝫ:
qm̄ vrina ꝑuenit ad vesicā: neq̄ est vlcus vel apostema
i mēbris vrinādi: neq̄ debilitas sensitiue v̄tutis vel ap̄a

vicinuꝫ faciēs oppilōnē attenuatoꝛiā pp carētiā ſignoꝝ taliū apatū: ⁊ qꝛ ſatis ſentit vꝛinā qñ eſt in veſica. Sꝫ ſoluꝫ vī debilitas expulſiue pp diſpōnē paralyticā in veſica ⁊ debilitatē apiēdi lacertū ꝯſtringētē collū veſice. Et qꝛ in hoꝛa volūtatis mingēdi cōpꝛimēdo veſicā ⁊ pectē nullū pcipit iuuamētū: vī ꝙ nō ſolū ſit hic caſus reducēdus ad paralyſim veſice: ſꝫ ad mollificationeꝫ quā ſeqꝰ plicatio coꝛpis veſice. ⁊ clauſio colli: de qua loqꝰ Auic. in ca. de diſlocatiōe veſice. lꝫ nō abſoluaꝰ a ſuſpiciōe in oꝛigine neruoꝝ circa oſſa alchatim deferētiū ṽtutē motiuā ad veſicā. ⁋ Et qꝛ purgaui ipm pluribꝰ vicibꝰ ⁊ dedi electuaria in iſtis caſibꝰ ꝯueniētia. ⁊ cū hoc miſi ipm ad balnea ſulfurea: nec habuit nōbile adiutoꝛiū. Judico cāꝫ eē foꝛtē ⁊ fixā: aut qꝛ plībꝰ mēſibꝰ ſtetit anteq̄ꝫ incipet curā ſicut dī de toꝛtura oꝛis ꝙ cuꝫ plōgaꝰ ſex mēſibus nō recipit curā: aut qꝛ mā eſt multū pfundata ⁊ adherēs neruis veſice in poꝛris ſtrictis ſicut tinctura eſt in pāno. Sequar igitur clariſſime doctoꝛ ⁊ mihi frater amātiſſime ⁊ dabo ꝯſiliuꝫ: tuo tñ grauiſſimo iudicio moderādum. pcipue in q̄ꝫtitate tā graduū q̄ꝫ pōderū q̄ꝫ ēt tēpoꝝ ⁊ numeroꝝ in omni ſpecie regiminis ⁊ ṽtutis medicinaꝝ: de quibus infra loquar: inuocato pus diuino auxilio.

⁋ Ut ḡ in regimīe ſim breuis. dico ꝙ aer ſue habitatiōis dꝫ eē calidus ⁊ ſiccus: lꝫ nō multū exceſſiue calidus: loca tñ circa veſicaꝫ dꝫ tenē calida: ita ꝙ in eſtate femoꝛalia ſint retro ⁊ ante vſqꝫ ad vmbilicum: aut ſaltē ſupꝛa oſſa ilioꝝ: ⁊ ſi eēnt ſuffulcita ex pāno de lana eēt melius: ⁊ in hyeme de pelle vulpina. Et caueaꝰ frigus in ſpina ⁊ capite: qꝛ ſunt radices neruoꝝ: ⁊ ſilr caueatur aer humidus ⁊ habitatio in terreno: ⁊ ſtatio ſub radys lune.

⁋ Jeiuno ſtomacho exercitiū eſt ei cōueniens ⁊ p̄ſertim quo laboꝛēt ſupioꝛa pꝛimo. ⁊ poſtea exerceat ſe exercitio ambulādi ⁊ faciat fricari quātitatē palmi pectinis ⁊ ſpine: ⁊ illud qđ eſt inter anum ⁊ virgā fricatione calefaciēte. Sed poſt cibum nō eſt multū ei laboꝛādū: imo conetur ꝙ de mane nō ſolū ſtomachus: ſed inteſtina ⁊ veſica euacuētur anteq̄ꝫ ſe exerceat ⁊ duret exercitiuꝫ nō multuꝫ foꝛte: ⁊ velox vſq̄ꝫ ad pncipiū laſſitudinis: ⁊ ſi ingrediaꝰ ſtuffam: aut furnum calefactū: aut tinā in fumo decoctionis calamēti: hyſſopi: thimi: abꝛotani: lauri: herbe iue: roſmarini: radicuꝫ vꝛtice: ⁊ ſilium herbaꝝ cum quibus ponaꝰ ſulfur: ⁊ alumen bis vel ter in ſeptimana: ieiuno ſtomacho erit ſibi res ꝯueniens.

⁋ Debet ſtudē ꝙ oī die habeat bñficiuꝫ vētris: ⁊ ſi aliter nō hꝫ, puideat ſibi cū cliſteri. Et ꝯuenit cliſtere decoctionis camomille: mellilotí: ſticados mōtani: ameos: cētauree minoꝛis: thimi: et ſaltē ſemel ī ſeptimana faciēdū eſt cliſtē decoctiōis collogntide vſqꝫ ad. ʒ. i. pꝛo vice ligate in pāno: ⁊ poſite cum p̄dictis rebus. Et in cōi vſu opoꝛteret in cliſteri ponere olei coſtini: olei ruthacei: olei vulpini. añ. ℥. i. ierepigre bñdicte. añ. ℥. ſ. ſalis quātuꝫ ſufficit et ſaltē ſemel in ſeptimana eēt ponēdum ieralogodion: aut ieradiacollogntidos. ℥. ſ. loco ierepigre.

⁋ Somnus ṽo eius ſufficit ꝙ ſit ſex hoꝛaruꝫ in die nāli: ⁊ incipiat ſaltē duabus hoꝛis poſt cibuꝫ in camera bona inter duo ſolaria bñ calida: bñ clauſa: capite bñ eleuato: ⁊ coꝛpoꝛe bene coopto ſuper altero latere: ⁊ ſit in nocte: ⁊ non in die. Qꝛ ſi doꝛmiēdum eſt in die ſit de mane ante tertias. ſ. ieiuno ſtomacho.

⁋ In cibis vtēdū eſt cibis ſiccis: dantibꝰ tñ ꝯueniēs nutrimētū ſibi ⁊ bonū declinātibus ad calidū. ⁊ ideo panis dꝫ eē de bono frumēto bñ fermētatꝰ: ⁊ bñ coctꝰ. Et dꝫ cauere a pane pmixtionis alioꝝ granoꝝ: p̄cipue loly ⁊ ꝙ deficiat in fermētatiōe vel in decoctione. Et carnes melioꝛes ei ſunt carnes volatilium. deīde carnes capoloꝝ: ⁊ leporū iuuenū damāꝝ ceruoꝝ ⁊ vulpiū ſi placeret. Tertio carnes hedoꝝ: ⁊ 4° carnes vituloꝝ lactētium. Et 5° carnes caſtratoꝝ annualiuꝫ. Et iter aues bone ſunt pdices: faſiani: auicule arboꝛee: turtures: colūbi: pulli. Non ita bone anſeres ⁊ anates. Et melioꝛ p̄paratio eſt ꝙ ſint aſſe aut frixe in patellis. Qꝛ ſi ſint elixe elixētur cū ſubtiliatiuis ponēdo aliqd de pipe: vel cinnamomo: vel de radice petroſilini: vel herbis calidis: ſicut ſerpillū: ⁊ hyſſopus: ⁊ thimus: ⁊ ſiles: ⁊ tolerātur cum bꝛodio ciceruꝫ rubeoꝝ.
⁋ Sāguinē ⁊ īterioꝛa: ⁊ capita: ⁊ colla: ⁊ lac: ⁊ caſeum: et oſtracha: ⁊ granaros: ⁊ anguillas meliꝰ eſt euitare: ſꝫ oua gallinaꝝ recētia. ſ. vitelli aſſi vel frixi cuꝫ aliqua q̄ꝫtitate aromatū. ſ. pipis vel cinnamomi ſunt ꝯueniētes. ⁋ De granis toleranꝰ riçuꝫ: ⁊ miliū: ⁊ panicū: ⁊ bꝛodiū ciceꝝ: ⁊ alia grana dimittanꝰ. ⁋ De herbis dimittanꝰ frigide ⁊ humide ſicut lactuca: poꝛtulaca: endiuia: ſpinachia acetoſa: ⁊ ſiles: ſed toleranꝰ boꝛago: bugloſſa: ⁊ melliſſa: ⁊ cōueniūt hyſſopus: thimus: calamētū: oꝛiganū: ſerpilluꝫ: pulegiū: mētha ſicca: roſmarinus: ſaluia: abꝛotanū: abſinthiū: ⁊ ſiles herbe odoꝛifere. ⁋ De radicibꝰ ṽo paſtinacha rubea. ſ. carotuꝫ ⁊ paſtinacha alba: daucus: ⁊ radix petroſily: ⁊ enula: ſꝫ napones: ⁊ rape dimittanꝰ: ⁊ toleranꝰ allia: ⁊ poꝛri: ⁊ cepe: ⁊ genera eoꝝ p̄ſertim qñ nō timeꝰ vapoꝛatio ad caput: ⁊ ſilr raffani. acoꝛus ṽo ⁊ cypi ꝯueniunt rōne quaſi pure medicine. ⁋ Cappares ⁊ ſparagi ꝯueniūt ei rōne ſalatucy. ⁋ De fructibus dimittat humidos: p̄cipue vuas ⁊ qñ ſentiret ardoꝛē dimittet etiā ficus: ſꝫ auellane ⁊ nuces tolerātur: ⁊ grana pini ſunt cōueniētia ⁊ cōueniunt etiā granata dulcia: ⁊ tolerātur poſt cibū pira citonia cocta cuꝫ bono vino: ⁊ ꝯdita cū aniſo ⁊ aromatibꝰ. Sed reliquos humidos fructus dimittat ſicut cucurbitam: ⁊ angurias: ⁊ melongenas: ⁊ cucumeres: ⁊ de hoc genere toleratur paucum de melone. Oliue ſalite etiā ſunt vtiles. ⁋ De aromatibus pōt recipe ſecure ſicut piper: ⁊ çinçiber: ⁊ cinnamomū: ⁊ gariofilos: ⁊ ſilia: ſed acetum ⁊ acetoſa: ⁊ omnia ſunt dimittenda.

⁋ Potus eius melioꝛ eſt aqua mellis: aut vinuꝫ rubeum cum aqua mellis temperatum.

⁋ Caueat ab vſu venereoꝛum quantum eſt ei poſſibile. Et hec de regimine.

Quo ad medicinalia: qꝛ nō purgatꝰ eſt ex oꝛdine: videꝰ mihi ꝙ vſq̄ꝫ ad finē Septēbꝛis oībus gnque diebꝰ ſemel capiat. ʒ. i. haꝝ pillaꝝ. ℞. pillaꝝ de iera ſimplici. ℥. ſ. pipis. ʒ. ij. ꝯfice pillas cuꝫ aq̄ ſaluie: ſumātur in auroꝛa: ⁊ ſunt ſine cuſtodia. ⁋ Semel aūt in mēſe ſumat iſtas pillas. ℞. pillaꝝ fetidaꝝ. ℈. ij. pillaꝝ alādal ℈. i. fiāt pille. vij. cuꝫ aqua maioꝛane: ſumanꝰ duabꝰ hoꝛis ante diem cū bona cuſtodia. ⁋ In reliqs aūt diebus qñq̄ꝫ vtaꝰ maſticatoꝛio vel cū ſola radice piretri vel cuꝫ maſtice: ⁊ q̈rta pte ſui de pipe: vel cū maſtice: ⁊ cera ⁊ ſtaphiſagria. añ. ptes eq̄les. vel cū maſtice ⁊ cera. añ. pteꝫ. i. nucis muſcate: ligni aloes: gallie muſcate. añ. ptē decimā vniꝰ ſtaphiſagrie. piretri. añ. 3am pteꝫ vniꝰ: miſceat ſimul ⁊ maſticeꝰ quātitas caſtanee per hoꝛā ieiuno ſtōcho.

⁋ Qñq̄ꝫ ṽo vtaꝰ gargariſmate gargariçādo aquā mellis cū ſemie ſynapi: aut cū pipe: aut acetū diſtillatū: aut ierapigra cū aq̄ mellis. ⁋ Iteꝫ qñqꝫ vtaꝰ caputpurgio trayciēdo aquā maioꝛane: aut ſuccuꝫ blete: aut ponēdo in nare radicē cucumeris aſinini recēteꝫ. ⁋ Et dꝫ in mane in auroꝛa qñ nō ſumit pillas ſumere h̄ eliuꝫ. ℞. diacoꝛi. ℥. iij. pliriſarcoticon. ℥. ij. miſce ⁊ ſumat. ʒ. ij. vel. iij. pꝛo vice tribꝰ hoꝛis ante cibuꝫ. ⁋ Itē inungaꝰ ⁊ pecten ⁊ illud qđ eſt iter anuꝫ ⁊ ṽgā cū hꝰ vnguēto. ℞. olei de eux hoꝛbio: olei coſtini: olei vulpini. añ. ℥. i. pinguedis pulpis: pinguedinis anatis: hyſſopi humide, añ. ℥. ſ. galbani oppo

ponacis

ponacis armoniaci.añ.ʒ.i.ſ.cere parum z fiat vnguentū.
¶ Sz post mediū Septēbris purget capiēdo hūc syru-
puz. ℞.oxymellis sqllitici:syrupi ð sticados.añ.ʒ.iiij.aq̄
maiorane:aque salnie: aque hyssopi.añ.ʒ.ij.misce: z est
syrupꝰ pro q̄tuor vicibꝰ: sumat calidus in aurora z sup-
dormiat per horā. ¶ Sumpto syrupo purget cum istis
pillis. ℞.pillulaꝝ de euphorbio.℈.i.pillaꝝ fetidaꝝ.ʒ.ſ.
fiant pillule qnque cū aq̄ maiorane recipiātur duabꝰ bo
ris ante diē cum diligenti custodia.
¶ Item ēt ante autūnū z in autūno si posset vtile eēt vo-
mere semel in septimana:aut saltē bis in mense post prā
diuz hoc ordine q in prādio sumat carnes pingues recē-
tes cū multo sale:z ferculum de cepis:aut de porris: z bi
bat vinū dulce:z comedat multuz z festināter:z sumpto
cibo:aut ambulet:aut voluat se sup lectū: z postea bibat
ʒ.vi.decoctiōis raffani in aceto z aq̄ cū.ʒ.i. mellis dispu-
mati:z postea vomat exqsite si nō cū alio saltē cū adiu-
torio pēne z alioꝝ puocātium.
¶ Itē loco electuarij cū diacoro superius positi est istud
valde vtilius. ℞.baccaꝝ lauri z folioꝝ eius siccoꝝ. añ.
ʒ.iij.castorei.ʒ.ij.baurach armeni.ʒ.i.ſ.aggregent oīa cū
oleo de granis pini: z postea distēperent cuz melle z fiat
electuarium.dosis est.ʒ.i.pro vice. ¶ Item diaciminum
cum folijs ruthe est valde vtile.
¶ De rebus vo simplicibꝰ ɔferētibꝰ sunt sicut oppopona
cuz si sumat de eo.ʒ.ſ.q̄tuor horis añ cibū: z ciminū si bi
bant.ʒ.ij.cū aq̄ mellis z semē agni casti in fili quātitate.
¶ Res aūt ɔferētes pprietate sua sunt testiculi leporis
cū siccant z bibunt cū vino odorifero. z hoc plibꝰ vici-
bus:z silr guttur galli cū aduritr z bibit cuz aqua tepida.
¶ Or si illa non sufficiāt opz q inijciat in vesicā oleum
ruthe.ʒ.ij.pro vice cū.ʒ.ſ.butyri cocti:z.ʒ.ſ.castorei aliqd
oleū cucumeris asinini cū butyro z castoreo mō dicto:z
est fortius. ¶ Itē in vltimis inungēduz est pecten z loca
circa vesicā z p vnuz palmū sup caudale vsq ad finem
dorsi cū vnguētis rubificatiuis sicut oleuz de euphorbio
z synapi quousq bñ rubificet locus.

¶ De dolore renali ex calculo z arenulis. Cōsi. LXV.

Iste magnificus z venerabilis pater annoꝝ
vltra.lxx.cōplexionis nālr cholerice:qui pro
certo nō trāsiuit in cōplexionē melicā respe-
ctu tēperatoꝝ sue etatis:sz remāsit cholericꝰ
cū esset ɔsuetꝰ plurimū habitare in aere calido:his duo-
bus annis laborauit equitādo maxie in regionibꝰ fridis
z icidit iaz sunt duo mēses dolorem renalez ex calculo z
arenulis:z postea incidit febres:que lz inuaderent omni
die:qz tñ multū sudauit z habuit quietē satis longā puto
q fuerūt ex mā mixta ex cholera z flegmate. habuit ēt
iam diu stomachū debilez z fm iudiciū suoꝝ medicorū
frigidū in ore z calidū in fundo : sed ego puto q stōchus
fuit tenuis cū paruo adiutorio pinguedinis çirbi:z ideo
nō fuit taz fortis in digerēdo dura : sed facile mutabilia
bñ digessit. ¶ Est ēt intraturus mare pro longa nauiga-
tione:cui rei tñ est multū ɔsuetus nec sentit nauseaz:vel
silia accidētia que alios nauigātes molestāt. Et petit sup
preseruatōe a lapide z ɔseruatōe sue sanitatis z regimie
itinerationis in mari sibi dari ɔsilium:cōsideratis oibus
supradictis.s.etate cōplexione dispōne stomachi preteri
tis egritudinibus z futura nauigatione. Et ego faciā in-
uocato prius diuino auxilio.
¶ De aere qz opz ipm nauigare paꝝ dicā:sed tñ in patria
debet hře aerem claꝝ tēperamēto vicinū paꝝ ad humi-
ditatē tendentē:z in hac estate mediocriter tēperet : vel
cū flabellis:z qñ pōt cū ramis arboꝝ frigidaꝝ z herbis
frigidis:nō tñ habeat negligentiā in tenēdo stomachuz
calidū z intestina:ita vt bene digerat: z si de nocte super
stomacho z itestinis teneret fasciatā vnā petiā scarleti
esset sibi vtilius: qm bona digestio stōchi est magna ra-
dix in rectificādo oia qbus indiget.
¶ De mane ieiuno stōcho emissis supfluitatibꝰ ab itesti-
nis z a vesica dz exerceri:z meliꝰ est ei q exerceat p la-
borādo manibꝰ z bracchijs vl cōmouēdo cū eis:z postea
laborādo pedibꝰ:labore tñ in quo renes nō multū fatigē
tur:z iō eqtatio pcipue sup aiali succussante est ei icōue-
niēs:z post cibū nō dz laborare multū:imo leuiter z sua-
uiter se hře:aut in icessu:aut stādo qete: z nūq exercitiū
dz in eo eē excessiuū:imo qñ icipit fatigari ipz dimittat
z nō sit velox z acutū:sz suaue z cū qetibꝰ intermedijs.
¶ Quo ad cibos debēt esse humidi facilis digōnis multi
nutrimēti z boni:sz nō excedētes tēpamētuz in calidita-
te:z in estate ɔdiātur cū saporibꝰ fridis fm q experien-
tia notat ipm posse tolerare:z ɔdiātur in hyeme cuz aro-
matibꝰ calidis obseruādo ne nimiū calefaciēt. ¶ Et ve
niēdo ad pticularia ɔuenit sibi panis de optimo frumē-
to:z opz q sit bñ coctus z bene fermētatus z habens ali-
qd de sale:z panē deficiētem in aliquo istoꝝ dz vitare:z
dz eē mūdus a cortice exteriori: z nō comedat post q̄rtā
diē. ¶ Carnes sibi meliores sūt pulloꝝ pdicuz fasianoꝝ
iuuenū:z optie sunt auiculaꝝ puaꝝ hñtiū pēnas varias:
z pcipue cauda tremuli. ¶ Et ð q̄drupedibꝰ lepoꝝ z ca-
prioloꝝ iuuenū z hedoꝝ lactētiū z vituloꝝ lactētiū val-
de puoꝝ z agnoꝝ annualiū castratoꝝ. Sz carnes grosse
vt boū z aīaliuz antiquoꝝ z carnes viscose:sicut porcoꝝ
z agnoꝝ lactētiū penitꝰ debēt dimitti:z silr capita z inte
riora aialiū.colūbi vo z turtures si sumāt qñ icipiūt vo-
lare in tēporibꝰ fridis tolerant:z pōt capi eisdē tpibꝰ ali-
qd ð ansere vl de anate z multa piguedo vitāda est:z silr
carnes ipiguate artificialr. ¶ Lac psertiz capraꝝ recen
ter extctū ab vbere ɔuēit ei in estate:sz dz q cōedat solū
ieiuno stōcho:z q post ipz ñ dormiat neq cōedat q̄usq
sit bñ digestū.sic vbi.g.si in estate qñ prāderet tēpestiue
z hora.xix.biberet.ʒ.iiij.lactis statiz egrediētis ab vbere
cū.ʒ.ſ.çucchari:z postea cenaret hora.xxiij.sz alio modo
nō cōedat. Sz lac coagulatū z caseꝰ maxie recēs z visco-
sus dz vitari:z silr sanguis. ¶ Sz vitelli ouoꝝ gallinaꝝ
cū sunt recētes siue assi siue frixi siue elixi vel in ferculo
sunt ɔueniētes: albumē vo dimittēdū est. ¶ De piscibꝰ
tolerātur pui qui nascūtur in libero mari : aut in fluuijs
petrosis z arenosis qui habeāt has ɔditiōes. Prio q ha-
beāt squamas z ppter istā ɔditionē excludunt anguille:
murene:gui:passeres:solee:palamite:sgombri: z similes.
Scda cōditio q habeāt bonū odorē:z pp istā ɔditionez
excludunt oēs pisces cenosi. Tertia q habeāt bonuz sa
porē. Quarta q nō sint nimis viscosi:sed hñtes fragiles
carnes z nō lymosas. Et iste ɔditōes inueniunt in qbus-
dam piscibꝰ marinis:sicut sūt tribie barbones albori au-
rate menule z similes:z in qbusdā fluuialibus:sicut sunt
timali z strigie z lasche z auellane z cauedani: z in qbus-
dam lacunalibꝰ: sicut sunt carpiones z agones. Sturio-
nes vo z tūni : qz sunt de magnis z cephali siue mugiles
z varioli z corui z rūbi:qz sūt viscosi : z scardue z regine
padi:siue carpane:qz nō sunt boni saporis oz q dimittā-
tur:meliꝰ tñ est de piscibꝰ oīo paꝝ comedere:aut nihil:z
saliti z siccati dimittātur oēs. Hābri cancri ostraca sepie
ymbelici locuste:z omnia talia genera sunt dimittenda.
¶ De granis dimittēda sūt legumia excepto brodio ci-
cerum qđ est ei valde ɔueniēs:z silr dimittēdum est fru
mentū nisi in forma panis:z illa que de frumento fiunt:
sicut lagane pastilli iuscula z silia:z similr far:sz ordeū z

ſpelta ſi fiant iuſcula ex eis tolerant̄. Panicum v̓o ⁊ milium ⁊ riçum nō ſunt cōuenientia: ſi tamē comedant̄ oʒ ꝙ ſint cocta cū bonis carnibꝰ pinguibus. ⸿ De herbis cōueniunt ei in eſtate: borago: bugloſſa: lactuca cocta: feniculus: petroſiliū: melliſſa: apiuʒ: ⁊ p̄cipue macedonicū: ⁊ ameos ⁊ ſenationes: ⁊ p̄cipue capita cardi: ⁊ endiuia: cicorea: ſcariola: lactuca: ſpinachia: ⁊ p̄cipue qñ ſunt cocte. Et in hyeme brodiū cauliū nō ſuba: ſed thimꝰ ⁊ hyſſopꝰ ⁊ roſmarinꝰ: ⁊ portulaca ⁊ herbe que comedunt̄ crude ⁊ eruca ⁊ ſinapi ⁊ naſturcium melius eſt ꝙ dimittantur. ⸿ De radicibus dimittat rapas ⁊ napones magnos: ſed napones citri parui tolerant̄: ⁊ raffanus ſi ſumat̄ non in multa q̄ntitate: ⁊ poſt alios cibos: ⁊ radix apij ⁊ feniculi ⁊ paſtinache albe ⁊ rubee tā domeſtice q̄ʒ agreſtis ſunt ei cōuenientes. Alliū v̓o ⁊ cepe ⁊ porri ſi ſumant̄ nō excedāt in quātitate. ⸿ De fructibꝰ cōueniūt ei ficus taʒ recētes q̄ʒ ſicce ⁊ vue bñ mature añ alios cibos: ⁊ tolerātur ceraſe ⁊ melones ⁊ pruna bñ matura: ⁊ paꝝ de pſicis ī eſtate oīa iſta añ alios cibos: ſʒ pira cruda ⁊ poma ⁊ chryſomilla niſi in pua q̄ntitate: ⁊ corna ⁊ neſpilla ⁊ ſorba ⁊ çarur ⁊ caſtanee ⁊ ſilique opʒ ꝙ dimittant̄: ⁊ poſt cibū pōt ſumē granata dulcia ⁊ grana pini ⁊ amigdalas ⁊ auellanas: et paꝝ de nucibus: ⁊ aliqd de piris bullitis cum optimo vino: ⁊ ꝯditis cū aniſo ⁊ feniculo vel aromatibꝰ. ⸿ Cucurbite v̓o nō ſunt ei cōuenientes necq̄ʒ melongene. De anguriys tñ dulcibꝰ pōt apud vehemētes calores: ⁊ ſilr̓ de medulla citrulli nō maturi aliqd ſumere: ⁊ ita de citrāgulis ⁊ lymonibus: ⁊ de acetoſitate citri pōt ſumi dūmodo nō ſentiat ledi ſtomachū: ⁊ pōt vti aceto in ſuis ſaporibꝰ moderate. Cappares ⁊ ſparagi ⁊ oliue ſalite tolerant̄ in eo: ⁊ extremitates lupulli.

⸿ Et cauere dʒ a nimia comeſtione: ⁊ p̄cipue diuerſaꝝ rerum in vna mēſa: ⁊ maxime radicū herbaꝝ vel fructuū: imo dʒ aliquas famis reliquias dimittere: ⁊ qñ ſcd̓a vice inſurgit verus appetitꝰ ſtatim aliquid comedere nec diu expectare ſup famem: ⁊ meliores ſunt ei elixe q̄ʒ aſſe niſi eſſent carnes valde tenelle.

⸿ Potus eius melior eſt vinū vetus odoriferuʒ: ⁊ ſi eſſet valde potēs tēperet̄ cū aq̄: ⁊ p̄cipue cū aqua mellis: ⁊ dʒ eſſe vinū odoriferū ⁊ ſubtile: ⁊ ſi eſſet rubeuʒ pp etatem eſſet melius. vina v̓o groſſa ⁊ muſta ⁊ pontica ⁊ acetoſa ſunt ab eo vitāda. Sed aq̄ mellis eſt ei optimus potus: p̄ſertim vino admixta ⁊ fit ſumēdo lib.i. optimi mellis: ⁊ lib.viij. aque fontis bñ clare: ⁊ bulliēdo quouſq̄ʒ tertia pars ꝯſumet̄: cōtinue remouēdo ſpumā.

⸿ Prouidere dʒ ꝙ oī die habeat bñficium vētris: ⁊ ſi nā reſpōdet ſaltem ſemel in die ſatis eſt ei. Si v̓o nō rñdet tūc adiuuet̄: ⁊ qr ſenes ⁊ macilenti ledunt̄ a purgationibus optimū eſt ei bibere brodiū galli vetuſti bñ pingue duabꝰ horis ante cibū: qñ nō hʒ bñficiū vētris: vel in p̄ncipio prādij bibere ferculuʒ vnum de bono brodio caponis vel galline piguis. Et ſi hoc nō ſufficit bibat brodiuʒ prime decoctionis cauliū aut ferculū de blitis: aut faciat ꝙ in ferculo ponat̄ aliqd de vrtica ad bulliēduʒ: notādo ꝙ frequēs vſus vrtice valde p̄ſeruat ab illa paſſione renali: ⁊ loco vrtice pōt poni mercurialis ad lenificandum ventrē: ⁊ in hyeme qñ iſte herbe nō inueniuntur bibat in introitu mēſe. ℥.i. thimi ſicci: aut hyſſopi: aut bethonice: qꝛ̄ humectabūt ventrē. ⸿ Qꝛ ſi iſta nō ſufficiūt vel nō ſint p̄ntia ſumat aliqñ: nō tñ valde ſepe q̄ntitatē terbentine vſq̄ʒ ad auellanā: ⁊ inuoluat eā in nebulis ſiue in hoſtijs nō ꝯſecratis vt poſſit ſine abominatione deglutire: melius tñ in iſto caſu eſſet facere cliſtere ex oleo puro: ⁊ ſit quātitas. ℥.xij. pro vice.

⸿ Somnus eius melior eſſet de nocte: incipiēdo duabus horis poſt cenā: ⁊ dʒ dormire in bona camera nō frigida: capite bene eleuato: ⁊ corpore bñ coopto nō reſupinꝰ: ſʒ ſup altero laterū: ⁊ ſit ſomnꝰ ſeptē vel octo horaꝝ in die nāli. Qꝛ ſi de nocte h̄ nō ſufficit facere meliꝰ eſt ſupplere de mane ante tertias q̄ʒ poſt prādium.

⸿ Debʒ cauere q̄ntū pōt ab oī moleſtia animi dimittēdo odium ⁊ irā ⁊ triſtitiā ⁊ anguſtiā ⁊ multas cogitatiōes ⁊ gaudere ⁊ letari ⁊ ꝯuerſari cū dilectis. Et hec d̓ regimīe.

Omnibus aūt ꝯſideratis videt̄ mihi ꝙ meliꝰ eſt ei vti q̄ʒ pauciſſimis pōt medicinis: et ꝓpter p̄ſeruare ſe ab īcurſu huius renalis doloris bonuʒ eſt ei ꝙ oībus duobꝰ mēſibꝰ ſemel ſumat. ℥.i. pulpe caſſie diſtēperate cuʒ decoctione radicū feniculi ⁊ petroſilini ⁊ ſaxifragie in mane qñ ſurgit a lecto: ⁊ non opʒ ꝙ ea die permutet ordinem ſui cibi.

⸿ In p̄ncipio aūt veris ſi caperet primo hūc ſyrupū quatuor vicibus de mane eſſet vtile. ℞. mellis roſati colati: ſyrupi acetoſi d̓ radicibꝰ. añ. ℥.i. aque feniculi ⁊ apij. añ. ℥.i.ſ. clarificetur ⁊ aromatiçetur cum pauco cinamomo. ⸿ Sūpto ſyrupo q̄tuor vicibꝰ capiet hāc medicinā. ℞. pulpe caſſie. ℥.i. reubarbari. ℈.i. ſpice grana. v. diſtēperētur cū decoctiōe aniſoꝝ: feniculi: ſeminis apij: paſſulaꝝ: ⁊ ligritie: ſumat̄ in aurora: ⁊ nō comedat vſq̄ʒ ad ſex horas. Et niſi accidat ſibi alia egritudo nullo modo capiat fortiorē medicinā. ⸿ Qꝛ ſi de duobꝰ mēſibꝰ in duos mēſes videt̄ ſibi loco pulpe caſſie capere. ʒ.ij. bone terbentine in aurora nō erit minꝰ ꝯueniēs. ⸿ Itē ſemel in mēſe de mane ſumat q̄tuor horis añ cibū. xxx. nucleos pſicoꝝ diſtēperatos cū ſufficiēti q̄ntitate vini maluatici: ⁊ illud vinū maluaticū in eſtate ſit tēperatū cuʒ equali q̄ntitate aque melōis: aut feniculi: aut ſenationū: ⁊ in tp̄e hyemis ſit puꝝ. ⸿ Itē nō obliuiſcat̄ tenere inteſtina mūda faciendo ſaltē in ſeptimana ſemel cliſtere ſm̄ doctrinā poſitā in caplo ſupius de euōne in regimine.

⸿ Qꝛ ſi aliqñ ſupueniret ſibi iſte dolor: qđ deus auertat. Prio faciat cliſtere cū decoctiōe aniſoꝝ carui ameos paritarie ſenationū ⁊ raffani: apij: ⁊ radicū petroſilini ⁊ feniculi: aut aliquoꝝ de iſtis: ⁊ cuʒ. ℥.vi. olei anhetini. ⁊. ℥.i. pulpe caſſie: ⁊ non trāſeat cliſtere q̄ntitatē. ʒ.xviij. ⸿ Facto autem cliſteri inungat pecten ⁊ virgam cum oleo de ſcorpionibus: ⁊ bibat vina ſubtilia: permixta tamē cum aqua: aut feniculi: aut apij: aut ſenationum: aut ſeminuʒ cōium. Et ſi videtur ſibi neceſſariuʒ faciat bulliri camomillaʒ: mellilotū: radicis altee: raffanos: paritariā: apiuʒ: petroſiliuʒ: ⁊ caules cum ſemine dauci: ⁊ cimino: ⁊ poſtea cum ſpongijs infuſis in dicta aqua faciat fomentationeʒ ad locum doloris pluribus vicibus. Qꝛ ſi cum fomentatione nō ſedatur dolor ſufficiēter faciat balneum de his rebus: qđ balneū ingrediatur ſedendo in eo vſq̄ʒ ad locū doloris: ſed pectus prohibeat a calefactione dicte aque: ⁊ prouideat ꝙ poſſit attrahere anhelitum frigidum: ⁊ non faciat longaʒ moram in balneo: ſed ſedato dolore egrediatur ab eo ⁊c̄. ⸿ Et in hoc caſu vtatur in cibo pullo cōtuſo: aut vitellis ouorum: ita ꝙ parum habeat comedere ⁊ in potu vino albo ſubtili ſi timor eſt de febre temperato cum aquis ſupradictis ſi nō poteſt eſſe purum ſi nō ſit valde potens. ⸿ Et in mane ieiuno ſtomacho dū timet dolores capiat aliquid de iſtis. Primum eſt. ℞. lapidis iudaici. ℈.ſ. diſſoluatur fricando ſuper cote cum. ℥.iiij. aque: ⁊ bibat̄ tepidum tribꝰ horis añ cibū. Et loco iſtius pōt ſumere litontripon: aut philātropos. ʒ.ij. de quocūq̄ʒ ſit cū aqua ciceꝝ: vl̓ cū aq̄ raffani: ⁊ tertiū in caſu in quo eſſet nimia vehemētia doloris: ⁊ p alia nō ſedaret̄. ℞. filonij romani. ʒ.i. litōtripon philātropos. añ. ʒ.ſ. diſtēperētur cum aqua apij: ⁊ bibātur in balneo ieiuno ſtomacho:

⁊ poſtea nõ comedat niſi trãſeant qͥnque hoꝛe: põt tñ in hoc tp̃e aliqͩ bibere: ſ3 doꝛmiat q̃tum deſiderat. Et in tp̃e in quo nõ dolet poſt aſſumptõe3 huiꝰ medicie põt facere cliſtere ⁊ fomẽtatões ⁊ vnctiões: ⁊ cũ iſtis remedijs ꝑſeueret interpolando quouſq3 ſit liber.

¶ Sed q2 ipſe d3 ĩgredi mare pꝛo iſta itineratõe nõ h3 ꝓuidere niſi ꝺ ſtõcho ꝙ ꝑmaneat foꝛtis ⁊ ꝙ in cibis vtaꝛ̃ in minoꝛi q̃titate aliquãtulum q̃3 ſi eſſet ex̃ mare. ⁊ vtaꝛ̃ vino ſtiptico aromatico nõ bibẽdo nimiũ. ¶ Confoꝛtatiua vͦ ſtõchũ ſunt in cibis ſumẽ aliqͩ de agreſta: ⁊ poſt cibũ ſumere pira ꝯdita: aut citonia ꝯdita: aut diacitoniten cũ çucch. ⁊ iſta ſũt melioꝛa. Poſſet ẽt vti in potu mumia ſine ſpẽbꝰ que bibaꝛ̃ cum aqua ferrata in hoꝛa ſitis.

¶ Ex p̃te vͦ exterioꝛi põt iungere ſtõchũ cũ iſto vnguento. ℞. myrtilloꝝ ſumach roſ. garioſ. mẽthe ſicce corticũ citri abſinthij cypi. añ. ʒ. i. vini rubei ſtiptici lib. i. olei maſticini: olei de ſpica. añ. ʒ. ij. bulliãt oĩa ſil̃ vſq3 ad vini cõſumptiões ꝯtinue agitãdo cũ ſpatula. Poſtea colet ⁊ in colatura addaꝛ̃ gallie muſcate laudani cere. añ. ʒ. ij. maſticis. ʒ. ij. coralloꝝ rubeoꝝ. ʒ. i. ⁊ fiat vnguẽtũ pꝛo ſtõcho ĩungaꝛ̃ mane ⁊ ſero ieiuno ſtõcho cu3 eo calido. ¶ Et ſi magis placet põt vti iſto ceroto: ⁊ ꝯferret fũdo ⁊ oꝛi. ℞. maſticis ⁊ ceroti ſtõtichi Hal̃. añ. ℥. ſ. gallie muſcate. ʒ. ij. raſine q̃tũ ſuffic̃ ad faciẽdu3 tenax ⁊ fac cerotũ. ¶ Or ſi multa debilitas ſtõchi accideret mane ⁊ ſero añ cibũ fomẽteꝛ̃ ſtõchus cum hac fomẽtatõe. ℞. mẽthe abſinthij myrtilloꝝ calami aromatici cypi corticũ citri roſaꝝ gariofiloꝝ. añ. ʒ. ij. ꝯtũdanꝛ̃ groſſo mõ: ⁊ bulliãt in vino rubeo: ⁊ in illo poſtea ponaꝛ̃ ſpõgia ⁊ exp̃maꝛ̃: ⁊ fiat fomẽtatio ad ſtõchũ quatuoꝛ vel qͥnque vicibus: ⁊ poſtea aut inungaꝛ̃ vnguẽto ſupꝛadicto: aut ſupponaꝛ̃ cerotũ.

¶ De pꝛeſeruatione a generatione lapidis in renibus.

Conſilium. LXVI.

IN pꝛeſeruãdo a gñatione lapidis renũ op3 p̃mo cauere a foꝛti frigoꝛe vẽtris ⁊ extremitatũ ⁊ a foꝛti calefactione renũ ⁊ a ſtrictura cinguli.

¶ Scđo a ſomno diurno ⁊ ab accubitu ſuꝑ renibus.

¶ Tertio ab exercitio: ⁊ p̃cipue foꝛti poſt cõeſtione3 ⁊ ab oĩmoda qͥete ꝯtiua: ĩmo d3 coꝛpꝰ exerceri ieiuno ſtõcho.

¶ Quarto ⁊ p̃ncipal̃r ab oĩbꝰ cibis viſcoſis: ſic̃ ſunt laganę: ⁊ oĩa victualia de paſta. Caſeꝰ ⁊ p̃cipue recens: carnes poꝛcoꝝ albumẽ ouoꝝ artoclee: piſces p̃cipue magni anguille granari interioꝛa aĩaliũ capita ⁊ p̃tes glãdoſe: frictilia de ouis ⁊ caſeo: ⁊ ab oĩbꝰ generãtibꝰ groſſu3 nutrimentũ: ſicut carnes boũ ⁊ carnes ſalite ⁊ legumia ⁊ talli arboꝝ ⁊ caules ⁊ cepe ⁊ allia ⁊ ab oĩbꝰ hñtibꝰ multas ſuperfluitates: ſic̃ carnes agnoꝝ ⁊ pecudu3 ⁊ fungi ⁊ herbe crude ⁊ fructꝰ crudi: ſicut poma ⁊ pira. ¶ Reſtat ḡ ꝙ cõſiſtat vita in pane bñ fermẽtato ⁊ bñ cocto hñte aliquid ſalis: ⁊ in carnibꝰ auiculaꝝ puaꝝ: que ſunt optime: ⁊ p̃cipue caude tremule ⁊ pulloꝝ ꝑdicũ faſianoꝝ iuuenum ⁊ turturũ ⁊ pipionũ volare ĩcipiẽtiũ ⁊ capꝛetoꝝ ⁊ vituloꝝ lactẽtiũ puoꝝ ⁊ caſtratoꝝ annualiu3: ⁊ in piſcibꝰ paruis hñtibꝰ ſquamas ⁊ vitellis ouoꝝ nõ multũ coctis: tolerãtur tñ ſpinachia ⁊ blite ⁊ fercula ex oꝛdeo ⁊ bꝛodio ciceꝛum ⁊ pane trito cũ ouis ⁊ ex herbis odoꝛiferis ⁊ cu3 decoctione radicu3 petroſilini: ⁊ ſil̃r toleranꝛ̃ paſtinacha ⁊ carotũ ⁊ ſparagi ⁊ capita cardi. ¶ Optimũ tñ eſt vti ſepe ferculo ex vꝛtica cocta cũ carnibꝰ vel cũ aqua ⁊ ſale ⁊ oleo: ⁊ ſumaꝛ̃ ferculum ſatis magnũ pꝛo vice: ⁊ gr̃a ſapoꝛis ⁊ delectatõis ꝯcedunꝛ̃ aliq̃ ceraſa añ cibũ ⁊ aliqͩ de melonibus ⁊ de pꝛunis valde maturis ⁊ de ficubꝰ valde maturis tam recentibꝰ q̃3 ſiccis: ⁊ de vuis bene maturis: ⁊ ꝯcedunꝛ̃ amigdale dulces ⁊ amare ⁊ auellane ⁊ fiſtici ⁊ grana pini ⁊ granata ⁊ citrangũli ⁊ lymones: ⁊ alique oliue ſalite ⁊ aromata ⁊ feniculum ⁊ aniſum. ¶ Et in potu d3 vti vino ſubtili albo: aut pauci coloꝛis: ⁊ aq̃ ſua d3 eſſe aqua ex ciſterna vel aqua clara ex optimo fluuio: ⁊ melioꝛ potus eſt aqua mellis.

¶ Quinto loco d3 ꝓuidere ꝙ vẽter ſuꝰ ſit valde lubꝛicus ⁊ ſepe vti cliſterijs: ⁊ ſi in mẽſe ſel̃ vel bis ſumeret quãtitatem auellane de terbentina in mane eſſet valde vtile. ¶ Optimũ tñ eſt ⁊ credo ꝙ ĩpm oĩo liberaret ſi vtereꝛ̃ oĩ ſeptimana bis ꝑ mediã hoꝛã añ pꝛãdiũ. ℥. ſ. vel tribus ꝑtibꝰ. ℥. ſi media nõ ſufficeret ex pulpa caſſie recẽter extracte a cãnis ſuis: que ſit pinguis ⁊ dulcis.

¶ Et ſexto loco ꝙ nõ multum ſepe vtatur venereis neq3 ſtet acidioſus: ſed cum letitia.

Omni anno purgeꝛ̃ bis. p̃ circa mediu3 Apꝛilis vel añ: ſumẽdo hũc ſyrupũ. ℞. ſyrupi ace. cõpoſiti. ℥. i. ſ. ſyru. de biſantijs. ℥. ſ. aq̃ ſeiu3 cõium fridoꝝ. ℥. ij. miſce: ⁊ eſt ſyr. pꝛo vna vice: ſumaꝛ̃ ſex vicibꝰ in auroꝛa: ⁊ ſuꝑdoꝛmiat circa q̃titatẽ hoꝛe. ¶ Sumpto ſyrͦ capiat has pill̃as. ℞. pill̃aꝝ fetidaꝝ: pill̃aꝝ ꝺ bñdicta: pillulaꝝ de ieralogodion. añ. ℈. i. refice cũ aq̃ raffani: ſumãꝛ̃ vna hoꝛa añ diẽ ⁊ ſuꝑdoꝛmiat ꝑ hoꝛã ⁊ nõ cõedat niſi trãſactis. vij. hoꝛis. ¶ Et ſile3 purgatione3 faciat in fine Septẽbꝛis. ¶ Et ex ĩteruallis vniꝰ mẽſis ſumat. ℈. ij. pillulaꝝ de bñdicta in auroꝛa: ⁊ nõ indigẽt alia cuſtodia: niſi vt tarde cõedat: ⁊ caueat a frigoꝛe. ¶ Et eſt valde cõueniẽs ſel̃ in. xx. diebꝰ cõedere in mane. iiij. hoꝛis añ pꝛãdiũ xxv. vl̃. xxx. nucleos ꝑſicoꝝ ſtatim ex̃ctos ab oſſibꝰ: ⁊ bñ maſticenꝛ̃: ⁊ ſuꝑ illis bibaꝛ̃. ℥. ij. vini odoꝛiferi ſubtilis. ¶ Itẽ valde ꝯfert ſel̃ in ſeptimana potare. ℥. ij. aq̃ floꝝ geneſtre facte per diſtillatione3: ⁊ ſint geneſtre polite nõ aſpere. Sil̃r loco iſtaꝝ aquaꝝ eſt vtilis aqua raffani.

¶ Quãdo aũt ſuꝑuenit doloꝛ. p̃mo fiat cliſtere mollitiuũ ex decoctõe malue camomille violarie: ſeis lini: ⁊ cũ. ℥. i. pulpe caſſie: ⁊ cũ. ℥. ij. olei anhetini: ⁊. ℥. i. olei de ſcoꝛpionibus ⁊ pauco ſale: ⁊ itereꝛ̃ quouſq3 hẽat ventris bñficiu3. ¶ Et ſi doloꝛ moleſtat tũc cũ pãnis calidis ponẽdis ſuꝑ locũ ꝓuideaꝛ̃: aut fiat fomẽtatio cũ ſpõgia ĩfuſa in decoctiõe camomille melliloti carui ameos raffanoꝝ cauliu3 capilloꝝ veneris oĩu3 taliũ vel ſil̃iu3: ⁊ ſi fomẽtatio non ſufficit fiat balneũ in maſtello facto ſtudioſe ad hoc: ita vt nõ aſcẽdat aqua ſupꝛa vmbilicũ pectus nõ nimiũ caleſiat: ⁊ cũ exit doꝛmiat: ⁊ inunganꝛ̃ loca doloꝛis cũ oleo de ſcoꝛpionibꝰ. ¶ Itẽ omni mane ſumat. ℈. i. lapidis iudaici diſſoluti in aq̃ ſeiu3 cõium que ſit. ℥. iij. ¶ Et ſi nõ ſufficit balneũ ad ſedandu3 doloꝛẽ tũc intra balneũ recipiat hoc electuariũ ⁊ bibat. ℞. filcini philãtropos litõtripon. añ. ʒ. i. diſtẽpera cum vino albo odoꝛifero ⁊ bibaꝛ̃: ⁊ attendat ꝙ hoc nõ capiaꝛ̃ niſi ſtõcho vacuo: ⁊ poſtea ſtet qͥnque hoꝛis anteq̃3 comedat: ſi tñ ſitit põt capere vinu3 albũ ſubtile. ¶ Et ſi neceſſitas vꝛ̃ ſumẽdi medicinã ſumat hãc. ℞. pulpe caſſie recẽter extracte a cãnis. ʒ. x. olei amigdalaꝝ dulciũ. ʒ. ij. electuarij indi. ʒ. i. diſtempera cũ decoctione aniſoꝝ milijfolijs: ſeminis apij ⁊ centauree. ¶ Et nullo modo ſumat hoc tempoꝛe foꝛtes medicinas: ⁊ iſta puto cum laude dei ſufficere.

¶ De ardoꝛe vꝛine ſine vlcere ⁊ ſanie. Cõſi. LXVII.

DIſpoſitio huiꝰ magnifici viri domini Contardi ꝺ Marchionibꝰ de Carreto eſt ardoꝛ vꝛĩe ſine ſanie ⁊ vlcere: ſ3 tñ q2 durauit ſatis nõ eſt qͥn ſit magna ſuſpicio caſus ĩ vlcꝰ viaꝝ vꝛĩe: p̃cipue veſice: aut colli eiꝰ: ⁊ eſt vir macer multaꝝ cogitationũ ãnoꝝ circa xlviij. moderati regis: exceptis laboꝛibꝰ. ¶ Et puto cã3 eẽ mixtõe3 ſalſe mãe cũ vꝛĩa: aut cholere aliqͩ aduſtio

nis brftis. Naz a pncipio vi ſm aliqua mēbra eſſe chole/
ricus. ¶ Et ego ponā in iſto ꝯſilio regimē ſex rex nō na
turaliū: ꝛ ꝯſiter medicinax vſuz: pmonēdo ꝙ diligenter
obſeruet: ꝛ nō ſit ꝯtēt⁹ pauco tpe in obſeruatiōe: imo diu
pſeueret ēt qbuſdā mēſib⁹ poſtq̄ ardor ceſſauiſſet.

¶ Primo igit̄ habitet aerē tēperatū: tñ declinātē ad ali/
qualez friditatē ꝛ hūiditatē: ita ꝙ in eſtate ſterni faciat
pauimētum habitatiōis cū herbis ꝛ ramis frigidis: ſicut
ſalicū ꝛ vitis ꝛ lactuce ꝛ pomox ꝛ rubi ꝛ endiuie ꝛ portu
lace: ꝛ faciat irrorari camerā cum aqua frigida: ꝛ caueat
aerē fumoſuz multi caloris ꝛ multi ignis: ꝛ pcipue calo/
rez veſtiū in directo renū ꝛ epatis: imo diploidē habeat
retro ſciſſaz que nō multū ſtringat̄ ſup renib⁹ vel ſuper
epar: ꝛ caueat nimiā ſtricturā cinguli.

¶ Et exercitiū corporale ſi eſſet poſſe deberet eē nulluz: ꝛ
deberet adherere quieti: ꝙ ſi ſit ei laborādū meli⁹ eſt vt
plane ꝛ ſuper ſella leni nō calida equitet portationē: aut
paſſualr: aut paſſim incedat: ꝛ caueat longū iter pedibus
ꝛ ſup equo ſuccuſſante: ꝛ eligat horā tēpati aeris ad frig⁹
declinātez: ꝛ q̄ntū pōt plus duz eſt in itinere dormiat ꝛ ia
ceat: ꝛ multo magis abſtineat ab oī calido ꝛ acuto: ꝛ plus
vtat̄ frigidis: ꝛ cuz eſt domi ꝛ pōt abſtinere vtat̄ qete: ꝛ
loco exercitij vtat̄ fricationib⁹ corporis ꝛ balneo dulcis
aque tepide decoctōis malue ꝛ violarie in quo moretur
ieiuno ſtomacho p horā in mane: ꝛ breuiter q̄ntū eū dele
ctat: ſed nō ſit multi caloris: imo temperati.

¶ Prouideat ſibi ꝙ oī die habeat bñficiū vētris ſaltē ſe/
mel: ꝙ ſi nō rñdet nālr tūc ſumat ferculuz de mercuria/
li cū mētha ꝛ herbis odoriferis factis boni ſaporis: ꝛ cū
brodio recētiū carniū pinguiū: aut cuz oleo: aut ſumat in
aurora.℥.ij.ſyrupi violati facti cū trina īfuſione violarū
iuxta artē Meſue in antidotario: ꝙ ſi cliſtere vult face/
re faciat: aut cū oleo puro: aut cū decoctiōe malue ꝛ vio/
larie: ꝛ oleo violato: ꝛ breuiter aliquo iſtox modox ꝓui/
deat: ita tñ ꝙ nō capiat pillās vel medicinas: niſi ſm ꝙ
dicet̄ infra cū dicā de vſu medicinax.

¶ In cibis pmo opz ꝙ caueat ab oī acuto: ſicut pip allia
vina valde potētia ab oī ſalſo: ſicut carnes ſalite ꝛ piſces
ſalite: ꝛ ſilīa: ꝛ ab oī amaro ꝛ a reb⁹ multū acetoſis ꝛ a cō
fectionib⁹ de melle ꝛ a reb⁹ extreme dulcib⁹: ꝛ ſit ꝯtētus
ſtipticis pōticis īſipidis vnctuoſis ꝛ dulcib⁹ moderate: ꝛ
iō panē ſumat nō ſalitū ꝛ fermentatū mediocriter: ꝛ ſilr
coctum mediocriter: ꝛ ſit ex bono frumēto anni ſui ſine
mixtiōe: ꝛ mūdus a furfure: ꝛ ſit iter pmā ꝛ q̄rtā diē: ꝛ ñ
cōedat̄ calidus vt ōfert̄ a furno. ¶ Carnes aūt ſibi ꝯue/
niētes ſūt carnes pullox pdicū faſianox ꝓuax auiū he/
dox porcox caſtratox vitulox ꝓuox lactētiū ꝓuox ꝛ ca
priolox iuuenū: ꝛ aues aq̄ticas: pcipue anates ꝛ colūbos
ꝛ paſſeres dimittat: ꝛ ſint poti⁹ elixe q̄ aſſate: ꝛ ſi come/
dant̄ cū agreſta: aut ſucco citoniox: aut ſucco granatox:
aut pomis citrāgulis: ſi pōt fieri abſq̄ ſale: ſi aūt oīo diſ/
pliceret ſine ſale ponat qd pauciſſimū pōt. ¶ Oua galli
nax recētia: ſicut ſunt cū albumine ꝛ toto nō multuz co/
cta ſunt valde ꝯuenientia in iſto caſu: ꝛ dz ſumere ea co/
cta in aq̄: aut efracto cortice: aut cū cortice: ꝛ ſint ſuba ci/
box ſuox. ¶ Lac recēter mulctū ab vbere tam caprax
q̄ pecudū q̄ vaccax ꝛ coagulatū ex eo eſt ꝯueniēs cum
çucchcaro pauco: ꝛ pcipue ſi ſumant̄ ſine alijs cibis ꝛ ab
illis abſtineat̄ vſq̄ ad lactis exitū de ſtōcho: ꝛ ſumat̄ in
q̄ntitate ꝙ digerat̄: ꝛ pōt vti caſeo recēti abſq̄ ſale: ſz ſa/
litū caſeū dimittat: ꝛ pax recētē butyri nō nocet: ſangui/
nez ꝛ multā pinguedinē vitet: lz pax pīguedis nō obſit.

¶ Uictualia de paſta ſicut laganas ꝛ minutella pōt ca/
pere ꝛ pultes taz de tritico q̄ de ordeo panicū ꝛ miliuz ꝛ
far ꝛ ordeū fractuz ꝛ fabas ꝛ lentes ꝛ piſa pōt ſumere in
pauca q̄ntitate: ꝛ dimittat cicera. ¶ De herbis ꝯueniunt
fride ꝛ īſipide: ſic̄ lactuca cū agreſta: aut vinū granatox:
aut aceto pauce acetoſitatis endiuia portulaca ſpinachia
acetoſa borago blita bugloſſa cicorea pīpinella: aut p ſe:
aut cū ouis: ꝛ caueat ab herbis amaris valde acutl cucur
bita citrulli cucumeres angurie ꝯueniūt: ꝛ ēt aliqd ð me
lonib⁹ añ cibū: ſz dimittāt̄ cepe allia porri raffanelli: ita
ꝙ cappares ꝛ ſparagos dimittat. ¶ Ceraſa pira poma ci
tonia granata valde dulcia ſorba neſpilla corna in ꝓua
q̄ntitate nō nocēt: ſz ſic⁹ dimittant̄: ꝛ ſicce ꝛ recēter ami/
gdale dulces ꝛ grana pini ꝛ caſtanee ꝛ auellane ꝯueniūt:
ſz nuces nō ꝯueniūt. ¶ Feniculū aniſuz çīçiber pip cina
momū ꝛ ſilīa nō ſumat: cōuenit tñ ei vti coriādris cōfe/
ctis ꝛ cucurbita ꝛ çuccharo roſ. ꝛ diacitoniten ſine ſpēb⁹
ꝛ manuſchriſti ꝛ i eḡtādo ſyrup⁹ lymonū ꝛ ribes ꝛ berbe
ri ꝛ violat⁹ maxie ad ſitiz ſedandā ꝯueniūt. ¶ Nūq̄ to/
leret mltū famē: nec tñ ita ſe repleat ꝙ regurgitet in ſto/
macho vl̄ natet ꝛ anxiet̄: ꝛ ſit pot⁹ cibo ꝓportionalis.

¶ Potus ſuus ſit vinum rubeuz medij coloris ſtipticum
pauciferū in ſumma: ſiue vinū fuerit albuz: ſiue rubeū ꝛ
temperet̄ cū aqua: ꝛ ſi eēt aq̄ ordei eēt melior: aut aqua
decoctionis prunox vel liquiritie.

¶ Dormiat incipiēdo duab⁹ horis poſt cibū: ꝛ ſit ſomn⁹ ꝛ
quies multa: ita ꝙ in die nāli ſi pōt dormiat ſeptē ꝛ octo
horis in lecto nō mltū calido: ꝛ in loco tēpati aeris: ꝛ nō
dormiat reſupin⁹: ꝛ ſit capite bñ eleuato: ꝛ p ſup dextro:
deide ſup ſiniſtro latere: ꝛ vitet ſomnū in lectis valde ca
lidis cū multa pluma ꝛ ſomnū meridianū ꝛ dormiat nu
dus ꝛ nō dormiat ſup vacuitatē ꝛ famē.

¶ Caueat ab ira triſtitia ꝛ multa cogitatōe: ꝛ vtat̄ tēpato
gaudio: ꝛ vitet venerea q̄ntū pōt.

Nunc ſequar cū medicinalib⁹ in qb⁹ vltra intentōez
q̄ hī in regie in pmutādo hūores a bauracita/
te acuitate ꝛ ſalſedine ad tēpamētū eſt intētio euacuādi
māz acutā ꝛ ſalſaz: lz nō cū pharmaco forti: imo poti⁹ in
multis vicib⁹ ꝛ blādiendo: ꝛ leuiter ſunt dati tres modi
cōes eūandi talez humorē: vn⁹ eſt p vomitū: alter p vri/
naz ꝛ ꝓuocatōez: tertio cū ſubtili ſolōne: ꝛ pter hos tres
ſunt ingenia alterādi humorē acutū. Sequar ḡ docendo
ordinate qd fieri debeat.

¶ Euacuet̄ ḡ bis in āno ſel̄ in ꝟe ſel̄ in autūno pponendo
hūc ſyrupū q̄tuor vicib⁹ in aurora calz. ℞. ſyrupi vio. fci
cū trina īfuſiōe violax.℥.ij. aq̄ nenufaris aq̄ ſolatri. añ.℥.
i.ſ. ꝛ eſt ꝓ vna vice: ſz ſumat q̄tuor dieb⁹. ¶ Sūpto ſyr.
capiat ſeq̄nti die hāc medicinā. ℞. prūox nuō. x. ſebeſtē
iuiubax. añ. nuō. vij. tamaridox.℥.i. violax capillox ve.
ſeis fumiterre folliculox ſene. añ.ʒ.i. fac bulliri in.ij. lib.
aq̄: ſz viole ponāt̄ i fine vſq̄ ꝙ remaneāt.℥.vi. ꝛ expmat̄
ꝛ fricet̄ ꝛ colet̄: poſtea diſtēpet̄ in ea pulpe caſſie.℥.i. mā/
ne.℥.ſ. ꝛ fiat medicīa: ſumat̄ i aurora: ꝛ pax nō mltū ſup/
dormiat: ſeq̄nti die faciat ſi pōt ſibi fieri cliſtē lauatiuū.

¶ Poſt aūt octo dieb⁹ potet in aurora hāc decoctōez. ℞.
aq̄ or. colate.℥.vi. liqr. ſeminū cōium fridox. añ.ʒ.i.ſ. fac
bulliri pax: poſtea colet̄ ꝛ addāt̄ çucchari al.℥.ſ. ꝛ bibat̄
tepidū in aurora ꝛ h̄ ad leuiter ꝓuocādū vrinā. ¶ Sed
poſt iſtos octo dies ſumat in aurora hos trociſ. ꝛ qr diſtē
peratos ſumē eſt ſibi diſplicēs faciat ex eis pillās fcō p
puluē: ꝛ poſt ꝯfecto cū ſyr° vio. vt poſſit pillas facē: ſz vt
facili⁹ ꝛ poti⁹ diſſoluāt̄ in ſtōcho ſumāt̄ qñ ſūt recēter cō
fecte vl̄ de vno die: aut duob⁹ ad plus. ¶ Iſti ḡ ſūt troci/
ſci ex qb⁹ qñ opz pulueriçatis ipſe dz facē pillās. ℞. ſeis
melo. excorticati.ʒ.x. ſeis citrulli.ʒ.v. ſeis cucur. ſeis por
tulace: ſeis iuſgami al. ſeis altee: amig. dulciū mūdatax:
dragaganti: amid.: ſucci liqri. papaueris albi: boli ar. ſeis
apij. añ.ʒ.ij. piſtent̄ bñ ꝛ forment̄ trociſci pōderis.ʒ.ij. ꝛ

exiccenť ꝛ cū aq̄ solatri dꝫ vti:pistenť:ꝛ fiāt pille ex vno
eoꝝ:ꝛ sumanť oēs in vice vna in aurora:ꝛ post eas biba/
tur syrupi de papauere.ℨ.i.cū aq̄ clara.ℨ.ij.vel cū syrupo
violato silis quātitatis:vel cū aqua ordei.

¶ Dꝫ aūt semp in prādio qñ incipit prādere:ꝛ in cena qñ
īcipit cenare bibere.ℨ.iij.hui⁹ aq̄.℞.adiāti lib.ß.pollitri/
ci capilloꝝ ve.scolopēdrie folioꝝ lactuce folioꝝ endiuie
ꝛ folioꝝ lingue bouine boragis.añ.ℨ.iiij.myrtilloꝝ ligr.
añ.ℨ.i.pistenť oīa grosso mō ꝛ ponanť in aq̄ dulci lib.iij.
vini albi mediocris vinositatis lib.ij.ꝛ bulliāt taꝫ diu ꝙ
remaneāt lib.iij.ꝛ tūc coleť ꝛ addať in colatura çuccha/
ri albi.ℨ.vi.ꝛ iteꝝ bulliāt aliquātulū ꝛ coleť ꝛ reseruet:
ꝛ de hac decoctōe sumat qñ vadit comestū mane ꝛ sero
ℨ.iij.sine alio. ¶ Et qꝛ in alio ꝯsilio suo sibi ꝺscripsi dra
çeā vtilē ad capiēdū de ea vnū:aut duo coclearia: iō pōt
vti illa:ꝙ si aliā vult facē silis vigoris hec est ꝯueniens.
℞.seis cucurbite:seis cucumeris magni q vocať angu/
ria.añ.ℨ.iiij.seis melōis.ℨ.ij.seis ēdiuie: seis lactuce:seis
portulace.añ.ℨ.i.seis papaueris albi.ℨ.iij.amigđ.dulciū
mūdataꝝ:granoꝝ pini passulaꝝ sine arillis: ligri.mūde
ꝛ rase ꝛ minute icise.añ.ℨ.iij.çucchari al.li.i.fiat draçea.

¶ Et qꝛ cōiter isti nō hñt ꝯueniēter vētris bñficiū:iō bo/
nū est qñ sentit se ꝯstipatū ꝙ vtať coclearī vel bolo vno
isti⁹ elij añ prādiū:ita ꝙ sit.ℨ.i.p vice. ℞.prunoꝝ.l.tama
rindoꝝ.ℨ.iij.violaꝝ sene polipodij.añ.ℨ.ß. fac bulliri in
lib.iij.aq̄ vsqueq̊ pruna discoquāť:ꝛ postea cola ꝛ perico
nium exp̄me bñ pulpā prunoꝝ ꝛ tamarindoꝝ:ita ꝙ non
remaneāt nisi ossa ꝛ cortices:postea adde mane electe.ℨ.
iiij.pulpe cassie.ℨ.iiij.çucchari.ℨ.vi.ꝛ iteꝝ reduc ad ignē
ꝛ fac bulliri donec hēat spissitudineꝫ diacitoniten:ꝛ pōt
seruari in scatula:sicut diacitoniten : ꝙ si paꝝ icorporať
addať in decoctōe medulle cartami recētis turbith.añ.
ℨ.ß. ¶ Nō est aūt p̄termittēdū qñ est domi:ꝙ p̄cipue in
tēporib⁹ calidis in mane añ cibū ꝛ post expulsioneꝫ sup/
fluitatis igrediať balneū aq̄ dulcis tepide ꝛ delectabilis
caloris in qua aq̄ bullierit malua:lactuca: violaria sepa/
tim:aut ꝯiunctiꝫ:ꝛ in illo moreť circa horaꝫ si pōt cū de/
lectatōe:ꝛ egrediēdo de balneo intret lectuꝫ:ꝛ ibi q̄escat:
aut dormiat:paꝝ post surgat ꝛ vadat pransum.

¶ Renes aūt ei⁹ dꝫ iungere in sero cū vadit dormituꝫ:ꝛ
in mane qñ surgit cum isto vnguēto. ℞.olei nenufarini:
olei ro.olei de cucurbita.añ.ℨ.i.ß.aceti.ℨ.ß.succi lymonuꝫ
recētiū:aut loco ei⁹ succi citrāguloꝝ.ℨ.i. succi semp̄uiue:
succi lactuce.añ.ℨ.ß.succi solatri.ℨ.i.ß.fac bulliri oīa sil' in
caçola:ita ꝙ acq̄rāt spissitudinē : ꝛ in fine addať cere al/
be.ℨ.ij.cāphore.ʒ.ij.ꝛ cola:ita ꝙ sit subtilissimū ꝛ cū illo
tepido fiat iunctio:seruet in vase stagnato bñ obturato.
Si ēt iguina ꝛ virgā iungeret nō nocēt. ¶ Aliud vnguē
tum ꝯ ardorē vrine ꝓm.M.P.de.M.exp̄tū. ℞.oleoꝝ
rosaꝝ myrtini.añ.ℨ.vi. olei de nenufare.ℨ.i. mucilaginis
psillij seis citonioꝝ extractoꝝ cū aq̄ rosata.añ.ℨ.ß.sanda
li al.ꝛ ru.cupulaꝝ glādiū terre sigillate achacie myrtillo
ruꝫ:lapidis emathitis.añ.ʒ.ß.cāphore.ʒ.ij.cere albe q̄ꝫtū
sufficit ꝛ fiat vnguētuꝫ:ꝛ ex eo vnganť renes.

¶ Qñ aūt vellet vti simplicib⁹ q̄busdā multis ꝯuenit lo/
co trociscoꝝ quos dixi sumendos de mane bibere.ℨ.iiij.
pro vice aq̄ distillatōis seīuꝫ alkekēgi: ꝛ qñq̄ꝫ seīa illa co
medere q̄ debēt eē apud euꝫ reseruata ex autūno:in quo
tp̄e faciat eoꝝ multā colligere q̄ꝫtitatē. ¶ Itē ꝯuēit bul/
lire maluā recentē tenerā ꝛ de decoctōe ei⁹ cū pauco çuc/
charo bibere in mane ꝛ bibere decoctionem seis malue.
¶ Itē decoctio seis maluauisci ꝛ sufficit.ʒ.ij. seis in lib.
i.aque ꝛ redeat ad medietatē aque:ꝛ coleť.

¶ Uino mēti hēat nō sumere fortes medicinas: sicut cuꝫ
scamonea ꝛ turbith:vel fortiores:ꝛ si idiget forti purga/
tione faciat in plib⁹ vicib⁹ cū suprascripta medicina:quā
hꝫ sumere in vere:aut cū māna:aut cum pulpa cassie:aut
cū tamaridis:aut cū reubarbaro qđ est forti⁹ ad qđ dꝫ p/
mitti trāsiri. ¶ Sꝫ sibi est facilis vomit⁹:est de meliori/
bus reb⁹ faciēdo h mō sel' in mēse: comedat in hora ter/
tiaꝝ de carne caponū vel galliaꝝ vl' capretoꝝ vel vitu/
loꝝ vl' porcoꝝ recētium:ꝛ faciat eas cōueniēter salitas ꝛ
sint pigues:ꝛ cōedat ferculū de spiachijs ꝛ blitis:ꝛ bibat
vinū dulce:ꝛ postq̄ꝫ cōedit p horā vl' min⁹ bibat vinū te
piduꝫ cū oleo:ꝛ post cū pēna vomat iteꝝ:tñ nō q̄escat:sꝫ
moueať motu iordinato nō fortissimo. ¶ Et qñ vomi/
tuꝫ suū cōpleuit abluat faciē suā cū aqua frida ꝛ aceto:ꝛ
sil'r abluat os suū:ꝛ sequēti die simil'r cōedat ꝛ vomat:ꝛ
post vomitū q̄escat:ꝛ nō cōedat donec famescat satis : ꝛ
si sitit bibat de miua citonioꝝ. ¶ In h aūt vomitu non
obseruet semp eādē diē sꝫ aliqñ decima die mēsis:aliqñ
q̄ntadecima:aliqñ.xx.vel in alia dieꝝ intermediaꝝ.

¶ Mihi ēt vꝫ ꝙ ꝯfectōes q̄b⁹ pōt vti sunt coriādrū ꝯfe
ctū ꝛ amigdale ꝯfecte ꝛ cucurbita ꝛ citonia ꝛ poma ꝯfe/
cta cū çuccharo post cibū:ꝛ añ cibū grana pini:ꝛ pruna ꝛ
cerasa ꝯfecta ꝛ amarene:ꝛ pōt vti vtil'r çuccharo rosato:
çuccharo vio.ꝛ boragiato:sꝫ ꝯfectōes cū spēb⁹ dimittat.
¶ Et qꝛ nō puto vlceratas adhuc eē aliq̄s p̄tes:iō nō pu
to aliq̄d mittēdū eē p syrigā. ¶ Iudico cū auxilio sūmi
dei ista sibi sufficere:iō in alijs nō multiplico sermonē.

¶ De debilitate renum ex dilatatione colatorij.

Consilium. LXVIII.

ISte iuuenis patiť renū debilitateꝫ ex dilatatiōe colatorij
ꝛ mollificatōe ei⁹. ¶ Et iō habitet in aere se
p̄tētrionali:ꝛ caueat ab australi vento ꝛ loca
caueat humida ꝛ fugiat ab aere balnei siue stuffe nisi for
te balneū esset ferreum aut luminosum.

¶ In cibis suis vtať carnib⁹ coctis cū pomis citonijs:aut
cū piris:aut cū sumach:aut cuꝫ succo agreste: aut cū gra/
nis granatoꝝ:ꝛ sint carnes nō vnctuose ꝛ sint nō hūide:
sed sint hedoꝝ vituloꝝ capōloꝝ p̄dicuꝫ fasianoꝝ lepoꝝ
porcoꝝ syluestriū. ¶ Et pōt vti panico riço milio ordeo:
ferculis ēt factis cum ouis ꝛ agresta:aut succo granatoꝝ
acetosoꝝ: aut sumat in ferculo ex acetosa ꝛ pinguedo q̄
vtiť sit piguedo renū capraꝝ. ¶ Et pāis sit ex optīo fru
mēto mūdus a furfure:fermētat⁹ nō nimiuꝫ:ꝛ sine sale.
¶ Et fruct⁹ sint pira sorba poma pōtica citonia granata
nespilla berberi:ꝛ breuiť fruct⁹ stiptici ꝛ passule cuꝫ suis
īterioꝛib⁹:ꝛ dactyli sicci. ¶ Et vinū sit rubeū bruscū tē/
peratū cū aq̄ extictōis ferri aut chalibis. ¶ Uitet cibos
acutos salsos ꝛ ꝓuocātes vrinā:sic̄ pip alliū salita brodia
ciceꝝ melones apiū:ꝛ sil'ia:nisi forte fuerit stiptica vt ci/
tonia. ¶ Uitet ēt pot⁹ ꝓuocantes vrinā: vt vina subtilia
alba ꝛ acuta sicut maluaticū ꝛ volteruascuꝫ:ꝛ sil'ia.

¶ Nō laboret in motu ꝛ p̄sertiꝫ equitādo equos trotato/
res:aut alio mō fatigādo renes:sed quiescat q̄ꝫtū pōt.

¶ Dormiat in loco satis molli nō multum calido: ꝛ sit so
mnus fere octo horaꝝ in nocte ꝛ nō in die.

¶ Hēat oī die vētrl bñficiū si ñ cū alio cū clisteri:ꝛ sit cli/
stere ꝺcoctōis capitl castrati:aut cap̄ siñ medicis fortib⁹.

¶ Caueat a coitu tanq̄ꝫ ab inimico.

¶ Sumat omni mane per totā estatem ieiuno stomacho
lactis ouini recenter mulcti.ℨ.iiij. cum.ʒ.i. boli armeni.
¶ Quādo non haberet lac sumat de isto electuario. ℞.
electuarij de sorbis lib.i.boli armeni.ʒ.v.misce:ꝛ sumať
de eo in mane.ʒ.ij.cū.ℨ.ij.vini brusci siue stiptici. ¶ In/
ungat renes omni die cum isto vnguēto. ℞.olei myrtini
olei de citonijs.añ.ℨ.iij.vini citonioꝝ lib.i. hypoq̄stidos
ʒ.iij.achacie.ʒ.ij.balaustiaꝝ myrtilloꝝ berberi cypi gal/

laꝝ cypreſſi ſqnãti.añ.ʒ.i.cõtundanť:ꝛ oĩa ſimul bulliãt
agitãdo ad lentũ ignẽ quouſqꝫ vinum citonioꝝ ſit diſſo-
lutum:ꝛ coletur ꝛ addať cere qđ ſufficit: ꝛ fac vnguẽtuꝫ
quo inungať mane ꝛ ſero:vtatur coriandro cõfecto ante
cibum ꝛ poſt cibum.

¶ Quãdo aũt venit actu ad mingẽduꝫ ſanguinẽ pmo fa-
ciat flobothomiã ꝺ vena baſilica dextra faciẽdo foramẽ
paruũ:ꝛ extrahat.℥.iiij.ſanguinis: deide ſumat in media
nocte trociſcoꝝ ꝺ karabe.ʒ.i.deñť cũ aqua plãtaginis.℥.
iij.Et vtatur regimine ſupradicto.

¶ De mictu ſaniei pp vlcus in rene. Cõſiliũ. LXIX.

Caſus huius nobilis viri eſt mictꝰ ſaniei
pp quã mingit multis vicibus in
nocte:multis etiã in die: ꝛ lꝫ paꝝ pro vice:tñ
quãtitas aggregata ex oibꝰ eſt multa ꝛ min-
git cũ ardore ſolũ in capite virge iaꝫ ſũt plu-
res mẽſes:ꝛ qꝛ ſanies eſt multe quãtitatis ꝛ multe com-
mixtiõis ꝛ dolor nõ eſt in pectine:nec iuxta anũ nec ĩtra
teſticulos ꝛ anũ:ſed aliqñ dolet in renibus:iõ puto ꝙ ſa-
nies ſit ex renũ vlcere: ſeqť aũt hec accidẽtia ſitis fortis
deſtructio famis inſtantia vigiliaruꝫ ꝛ corporis macies.
¶ Et ego pp diuturnitatẽ paſſionis dico reꝫ ſuſpectaꝫ ꝛ
difficilis cure ꝛ minãteꝫ futurũ vlcus in veſica:qꝛ ſanies
eſt vitioſa ꝛ corroſiua:ꝛ puto nõduꝫ ad hꝰ vlcus pueniſ-
ſe:qꝛ petala nõ apparẽt lata in vrina:leſa tñ eſt pculdu-
bio veſica:ꝛ ſilr collũ eiꝰ. ¶ Ponať g̊ ꝯſiliũ ſuũ iuocato
dei noie ſueqꝫ glorioſiſſime genitricis virginis Marie:ꝛ
ipſi ſint datores auxilij.

¶ Aer ſue habitatõis dꝫ eẽ tẽperamẽto vicinꝰ: qm̃ calor
mãꝫ acueret:ꝛ frigꝰ eſt inimicũ veſice ꝛ pudẽdis ꝛ vlce-
ribꝰ:ꝛ iõ cuꝫ tẽperamẽto aeris teneat pedes ꝛ crura cali-
dos cũ pãnis:ꝛ ſilr loca circa anum ꝛ pecten.

¶ Exercitiũ nõ eſt ſibi vtile pp ꝯiunctiões humoꝝ v̾ſus
inferiora:imo qeſcat:aut paꝝ valde laboret:ꝛ loco exer-
citij faciat ſibi fricari in mane añ cibũ cum pãno leui in
hyeme calido bracchia ꝛ ſpatulas vſqꝫ ad cinguluꝫ ꝛ pe
ctꝰ:ꝛ poſſet fricari poſtea crura leui fricatõe:ꝛ oĩo caueat
a labore in q̊ renes fatiganť:ſic̃ ambulatio ꝛ eqtatio.

¶ Debet diligẽter puidere de habẽdo vẽtris beneficiuꝫ
large:ꝛ natura nõ reſpõdente per ſe adiuuet cum cliſteri
ex oleo puro dulci:aut violato vſqꝫ ad quãtitatem lib.i.
aut cũ cliſteri ex decoctione violarie ꝛ malue ꝛ ordei cuꝫ
℥.i.pulpe caſſie.ꝛ.℥.iij.olei abſqꝫ ſale:aut cũ brodio capõ
nis vel galline pinguis vel ventriuꝫ pinguium:ꝛ melius
alijs eſt cliſtere ex decoctione capitis caſtrati qđ poſituꝫ
fuerit in furno ad coquẽdum in lebete cuꝫ.xxv.lib.aque
vſqꝫ ad capitis diſſolutionem : ꝛ aque conſumptionem
vſqꝫ ꝙ remaneant lib.v.

¶ In cibis ſuis cauere dꝫ oĩa acuta ꝛ ſalſa ꝛ amara ꝛ mul
tuꝫ acetoſa:ꝛ ſilr vehemẽter dulcia:ꝛ cõueniũt ſibi cibi
inſipidi:ſicut cucurbita:ꝛ oua ſorbilia ꝛ pultes ex farina
frumẽti vel ordei ſine ſale:ꝛ carnes laudabiles ſunt per-
dicuꝫ pulloꝝ paruaꝝ auiuꝫ ꝛ vituloꝝ paruoꝝ hedoꝝ ca
ſtratoꝝ porcoꝝ:pcipue pedum anterioꝝ ꝛ partes rubee
ꝛ aproꝝ ꝛ capriolo ꝝ: ꝛ panis nõ ſuperflue fermẽtatꝰ nec
ſalitus:ꝛ lac recẽs ꝛ caſeus recẽs nõ ſalitus ꝛ fructꝰ inſi-
pidi:ſicut amigdale ꝛ poma cocta ꝛ lactuca ꝛ portulaca ꝛ
ſpinargia ꝛ blite ꝛ borago ꝛ bugloſſa ꝛ endiuia. ¶ Diuꝫ
tamẽ ciboꝝ meliores ſunt oua gallinaꝝ recẽtia parũper
elixa:ita tñ vt ſint tenella ꝛ ſorbilia. ¶ Et ſecundo loco
põt ſumere cibos in qbꝰ eſt ſapor ſtipticus: aut põticus:
aut dulcis:aut vnctuoſus:nõ tñ multuꝫ dominãtis:ſicut
in portulaca ꝛ piris ꝛ riço ꝛ ordeo ꝛ panico ꝛ fabis ꝛ lẽti-
bus ꝛ milio:iuenıť ꝓſertiꝫ qñ elixanť:ꝛ ideo ẽt ſiſami cũ
çuccharo ꝛ cucurbita cõfecta cũ çuccharo ꝛ amigdale ꝛ
auellane ſilr ꝯfecte ꝛ pira ꝛ poma ſilr cõfecta:ꝛ granata
cuiuſlibet generis ꝛ myrtilli ꝛ ribes ꝛ berberi ꝛ ſumach
ꝛ agreſta nõ ſalita ꝛ citrãguli nõ valde acetoſi cõceduť
ſibi pro ſaporibꝰ. ¶ Sꝫ ſal ꝛ piper ꝛ çinçiber ꝛ cinamo-
muꝫ ꝛ feniculus ꝛ ciminũ ꝛ galãga ꝛ gariofi.ꝛ cardamo-
muꝫ maius ꝛ grana paradiſi ꝛ alliũ ꝛ cepe ꝛ porri ꝛ raffa
ni:ꝛ ſilia acuta iterdicunť ſibi : põt tñ vti pro aromatibꝰ
croco ꝛ mace nõ in mlťa q̃ꝫtitate:ꝛ aceti vini ꝛ ꝯfectiõis
de melle ꝛ herbe amare ſic̃ abſinthiũ ꝛ abrotanũ : ꝛ ſiles
iteꝝ phibenť:ꝛ lꝫ ꝯcedanť ſibi vue ꝓſertiꝫ plibꝰ diebus
appẽſe ꝛ paſſule ꝛ pruna ẽt matura ꝛ nõ matura:tñ ficus
oĩo phibeanť taꝫ recẽtes q̃ꝫ ſicce pp lacticiniũ occultũ:ꝛ
vlr elixa ſunt ſibi meliora q̃ꝫ aſſata: ꝛ bibere lac: pcipue
capre loco aque ꝛ vini ꝛ comedere ipſuꝫ cũ pane eſt ſibi
cibus ꝛ medicina ſollẽnis:ꝛ piſces parui ſquamoſi ꝺ flu
uio vel libero mari cõceduntur.

¶ Potꝰ eiꝰ melior eſt aq̃ ordei ĩtegre decoctiõis cũ pauca
mellis q̃ꝫtitate:ita ꝙ a ſex lib.aq̃ addanť.℥.iij.ordei mũ-
di.ꝛ.℥.iij.mellis ẽt bñ diſpumeť ꝛ bulliãt vſqꝫ ad ꝯſum-
ptionẽ medietatis:ꝛ cũ iſta tẽperet vinũ rubeũ nõ multũ
potẽs:ſꝫ vina alba ꝛ potẽtia cuiuſlibet coloris viteť oĩo.
Et vlr tã in cibo q̃ꝫ in potu viteňť fortiter puocãtia vri
naꝫ niſi mõ ꝛ horis que infra diceňť pro medicinis.

¶ Dormiat q̃ꝫtũ põt vſqꝫ ad octo horas in die nãli:ꝛ meliꝰ
ſomnꝰ eſt in nocte vl in mane añ tertias:ꝛ qꝛ pp neĉitatẽ
ſurgẽdi ad vrinãdũ h̄ eſt ſibi difficile:iõ ad vnũqđqꝫ ho
cale aq̃ ſupradicte.ſ.ordei cũ melle addať in decoctione
℥.i.ꝛ ponať ad bulliẽdũ cũ ferculo p vice.℥.ß.ſeĩs papaue
ris albi:ꝛ cõedat p ferculo lactucã coctã ſiue cũ carnibꝰ:
ſiue abſqꝫ carnibꝰ:aut cõdianť fercula ſua cũ lacte extcto
de ſeĩe papaueris albi:ſic̃ exhiť de amigdalis:ꝛ caſu quo
hec nõ ſufficiãt cõedat cũ vadit dormitũ.℥.i.loch de pa-
pauere:aut bibat.℥.ij.ſyrupi ꝺ papauere:cũ aq̃ ordei.

¶ Fugiat iram ꝛ triſtitiã ꝛ ſollicitudinẽ ꝛ cogitationẽ ni-
miã:ꝛ abſtineat a venereis q̃ꝫtũ eſt ſibi poſſibile. Et hec
ſufficiant pro nũc de regimine.

Nunc aũt in pnꝰ cure cũ eſt domi ſumat p̊ ſex diebꝰ
hũc ſyrupũ. ℞.ſyrupi vio.℥.i.ſyrupi ꝺ biſan-
tijs.℥.ß.aq̃ feniculi:aq̃ endiuie:aque ſeĩuꝫ cõiuꝫ.añ.℥.i.ꝛ
eſt p vna vice:ſumať ſex vicibꝰ. ¶ Sũpto ſyru.ſex vi-
cibꝰ ſumat hãc medicinã. ℞.violaꝝ.ʒ.ij.pruñoꝝ numero
xiij.capilloꝝ ve.recentiũ.℥.ß.tamarindoꝝ.℥.i. fac bulliri
oĩa in lib.i.aq̃ lẽto igne vſqꝫ ad ꝯſũptõeꝫ medietatis:po-
ſtea coleť ꝛ exp̃mať bñ ꝛ in colatura addať pulpe caſſie
recẽtis.℥.i.ß.ꝛ bibať vna hora añ diẽ. ¶ Fcã iſta purga-
tione ĩcipiat vti lacte in mane: ita ꝙ ſumat in aurora la-
ctis aſinini.℥.iiij.vl.v.ꝛ ponať in eo mellis diſpumati.℥.
ß.dragagãti ſubtiliſſime puluerıçati.ʒ.i.ß.ꝛ bibať ſtatim:
nõ cõedat niſi ſenſerit lac deſcẽdiſſe ꝺ ſtõcho: ꝛ h̄ faciat
qñcũqꝫ põt.ſ.qñ nõ ſumit aliã medicinã. ¶ Itẽ qñ non
bñ hꝫ bñficiũ vẽtris ſumat añ cibũ de iſto elĩo ad q̃ꝫtita
teꝫ viniꝰ caſtanee groſſe. ℞.medulle ſeĩs melõis.℥.ij.me
dulle ſeĩs cucurbite:ſeĩs angurie:ꝛ ſeĩs citrulli.añ.℥.i.liq
ritie optime puluerıçate.℥.i.ß.pulpe caſſie pinguis lib.i.ß.
cõfice ſimul in mortario:ita ꝙ fiat ad moduꝫ electuarij.

¶ Itẽ ſi ardor vehemẽter pſeueraret poſt dictã purgatio-
nem ſaltẽ ter in ſeptimana cenet paꝝ ꝛ cito. vbi gr̃a.tria
oua recẽtia:ꝛ in media nocte cũ ſẽſerit ſe digeſiſſe bibat
hãc potõeꝫ. ℞.trociſcoꝝ alkekẽgi cõpletoꝝ deſcriptõis
Meſ.℈.iiij. aq̃ mellis.℥.iij. diſtẽperenť ſimul ꝛ poteť.

¶ In reliqs aũt diebꝰ oĩbꝰ:ꝛ qñ nõ vehemẽter moleſta-
tur ab ardore ſaltẽ vſqꝫ ad duos mẽſes ſumat completa
digõne cibi in ſtõcho hãc potionẽ. ℞.medulle ſemis ci-
trulli:ſeĩs melõis ꝛ ſeĩs cucurbite.añ.ʒ.iij.ß.granoꝝ alke
kengi.ʒ.iij.ſeminis papaueris albi amigdalaꝝ amararũ

succi ligritie dragaganti amidi granoꝝ pini.añ.ʒ.vi.seis
apy karabe.añ.ʒ.ij.seminis maluauisci:seis malue.añ.ʒ.
ij.ß.pistenẽ pistãda ⁊ ꝯficiãtur. Postea cum mucillagine
psily:⁊ fiãt trocisci ponderis.℈.iiij. pro qbus siccenẽ in
ymbra:postea deẽ vnus pro vice dicta distemperat⁹ cũ
aqua mellis. ¶ Si aũt abhorret trociscos: licet sibi bibẽ
loco eoꝝ hora dicta.℥.iiij.aq̃ distillatõis seium alkekẽgi
quã faciat nũc fieri: q2 in hyeme nõ iueniretẽ. ¶ Semp
aũt anteq̃ vadat ad prãdium vel ad cenã sumat vnum
vel duo coclearia de ista draçea. ℞.amigdalaꝝ dulciuʒ
mundataꝝ.ʒ.iij.granoꝝ pini maioꝝ : seminũ cucurbite:
⁊ angurie mundatoꝝ.añ.℥.ij.ligritie munde ⁊ rase ⁊ mi/
nutatiʒ incise lib.ß. çucchari albissimi icisi minute lib.i.
passulaꝝ sine arillis mundataꝝ:seminis papaueris albi.
añ.℥.iiij.granoꝝ alkekengi si haberi pñt.℥.viij.sinaũt di/
mittanẽ misceanẽ:⁊ fiat draçea.

¶ Sibi tñ est vtilissimũ oĩ septimana saltẽ semel vome/
re sumpto prãdio p mediã horã hoc modo: comedat pri/
mo carnes bonas vt supradictas pingues cuʒ ferculo bñ
vnctuoso ⁊ pingui:⁊ sumat satis de vino dulci: ⁊ si pone/
reẽ sal hac vice in cibis nõ est maluʒ:⁊ comedat festinã/
ter de diuersis reb⁹ ⁊ bñ se repleat:post cibuʒ aũt ambu/
let ⁊ cõmoueat se:⁊ non quiescat:⁊ in capite medie hore
bibat vnũ cyphũ decoctõis raffani:⁊ postea ponat pẽnas
in oleo tepido:⁊ mittat in gutture ⁊ vomat totuʒ cibum
exqsite.post vomitũ v̊o lauet sibi faciẽ cuʒ aq̃ frigida:in
qua sit decima pars aceti:⁊ postea p tres horas nõ come/
dat nec bibat si põt abstinere:⁊ in fine triũ horaꝝ come/
dat bucellaʒ panis parũper assi ĩfusaʒ in vino odorifero:
⁊ bibat.℥.ij.miue sine spẽbus cuʒ aq̃ frida distẽperata:⁊
in sero cenet leuiter res boni nutrimẽti:⁊ facilis digõnis
sibi delectabiles : sicut puos pullos: aut hedos assos vel
elixos:hãc aũt reʒ de vomitu nõ puipẽdat: qm̃ vomitus
est melior res in cura vlcerũ viaꝝ vrine.

¶ Inungaẽ aũt pecten ⁊ anus:⁊ id qõ est inter anũ ⁊ testi/
culos cũ isto vnguẽto mane ⁊ sero. ℞.storacis liqde.℥.ij.
pinguedinis anatis.℥.iij. cere albe quãtum sufficit. ⁊ fac
vnguẽtum. ¶ Renes aũt inunganẽ cũ isto vnguẽto. ℞.
achacie hypoqstidos thuris masti.añ.ʒ.ij.olei masticini:
olei camomellini. añ.℥.i.ß.cere q̃tũ sufficit. ⁊ fac vnguẽ/
tum. ¶ Utile etiã esset ei si posset cũ siringa imittere in
vesicã ⁊ in meatuʒ virge omni die saltem semel lac siue
mulieris:siue asine:siue capre tepiduʒ ⁊ tenere quãtum
posset. ¶ Nunq̃ ptermittat sepe sumere de ligritia ⁊ te
nere fere cõtinue in ore. ¶ Itẽ lac decoctũ cũ lapidibus
ignitis vsq̃ ad cõsumptionẽ acuitatis si sumaẽ pro cibo
est cõueniẽs. ¶ Item bibere decoctionẽ malue vsqʒ ad
quãtitatẽ.v.℥.in aurora est vtile. ¶ Itẽ vitelli ouoꝝ cru
di comesti:similiter pedes aĩaliuʒ. ¶ Itẽ in saporib⁹ põt
vti sappa siue musto bullito.

¶ Et puto ego Ugo q̃ hoc regimẽ reiterãdũ est incipien/
do a purgatõe ⁊ syrupis supradictis quater in ãno:atten/
dendo tñ tẽpoꝝ diuersitates:q2 in hyeme: ⁊ tẽporib⁹ fri/
gidis res ⁊ cibi nõ sumanẽ multũ frigidi: ⁊ in estate non
calidi. ¶ Caueat aũt sibi oĩo a medicis solutiuis fortib⁹
nõ attẽdendo v̊bis idiotaꝝ. Et ista pro nũc sufficiãt.

¶ Curatio lapidis vesice ꝺm.M.Ugo. Cõsi. LXX.

Recipe sanguis hirci : cineris scorpionuʒ
lapidis q inueniẽ in spõgia scolo/
pẽdrie:gũmi prunoꝝ: seis feniculi:fimi colũ/
bini pparati dauci.añ.℥.ß.fiat puluis:⁊ sumaẽ
de eo oĩ mane.ʒ.ij. cũ.℥.iij. aque staphisagrie
vsqʒ ad dies.xxx. Modus cõburẽdi vitrũ. ℞.frustũ vi/
tri ⁊ inungaẽ exterius cũ alchitrã:idest cũ pice liquida ⁊
capiaẽ cuʒ tenacula:⁊ teneaẽ in igne forti quousqʒ bene
igneatur:postea extinguaẽ subito in aqua frigida : ⁊ hoc
fiat septem vicibus : postea pulueriçetur subtilissime.

¶ Modus preparãdi stercus colũbini. ℞.colũbam ru
beam ⁊ cibetur pane in quo sit positũ semen feniculi:po/
stea ℞.dictũ stercus quãdo est induratuʒ ⁊ infunde euʒ
in vino veteri:ita vt fiat sicut pasta: ⁊ postea siccẽ ⁊ cõ/
misceatur cum eo quãtitas equalis optimi cinamomi ⁊
cõficiantur inuicem cuʒ vino veteri:ita q̃ sit sicut pastã
⁊ exiccetur. ¶ Item. ℞.folioꝝ caulium:menthastri.añ.
M.iiij.anheti:mellilori:camomille:capilloꝝ veneris:se
minis altee:seminis lini:rosaruʒ:maiorane.añ.M.ij.fac
bulliri in aqua sufficiẽti: ⁊ omni die ieiuno stomacho de
mane quãdo debet sumere predictã medicinam sedeat
in dicta decoctione:ita q̃ aqua ascẽdat supra pecten tri/
bus digitis:⁊ ibi stet per mediã horã ⁊ sumat predictam
medicinã cuʒ sedet in dicto balneo. ¶ Item. ℞.olei de
scorpionibus facti ꝺm artem lib.i. ⁊ inungatur pecten ⁊
anus:⁊ illud qõ est inter anum ⁊ virgã cũ dicto oleo cali
do duabus vicibus. ¶ Si aũt per mensem nõ videatur
meliorari:⁊ q̃ emittat per vrinã plus de arena q̃ꝫ cõsue/
uerit tunc vtaẽ isto electuario. ℞. lapidis iudaici gũmi
cerasaꝝ lapidis spongie corticuʒ melonis siccoꝝ succi li/
quiritie.añ.℥.iiij.auellanaꝝ siccaruʒ.℥.ij.dauci vitri albi
combusti anisoꝝ thimi.añ.℥.i.ß.pineaꝝ mundataꝝ ami/
gdalaꝝ excorticataꝝ.añ.ʒ.vi.pistenẽ medicine p se opti
me:⁊ postea cõmisceãtur simul cuʒ syrupo de liquiritia:
ita q̃ sit in forma electuary: sumat omni mane vel saltẽ
sepe de dicto electuario. ¶ Itẽ põt experiri quadragin/
ta diebus omni mane sumere.ʒ.i.istaꝝ pillulaꝝ cũ.℥.iiij.
decoctiõis seminis apy:⁊ feniculi ⁊ anisoꝝ ⁊ dauci. Iste
sunt pillule. ℞.carpobalsami:seminis raffani : dauci:se/
minis olixatri radicis oppoponacis vl' oppoponacis loco
radicis si nõ inuenitur corticum radicũ cappaꝝ amigda/
larum amaraꝝ squinanti cyperi spice cassie lignee scolo/
pendrie cetarach ruthe syluestris radicũ gentiane aristo
logie rotũde assari cordumeni armõiaci serapini bdelly
piperis acori oĩum.añ.ʒ.iij.gũme dissoluãtur in balsamo
sufficiẽti:aut in oleo de terbẽtina qõ administratur loco
balsami:⁊ cum isto ꝯficiãtur relique res ⁊ informenẽ pil
lule:de qbus vt dictum est sumaẽ.ʒ.i.in die quatuor ho/
ris ante cibum:⁊ hec sufficiant.

¶ De ardore vrine cum aliquali excoriatione in collo ve
sice. Consilium. LXXI.

Nobilis vir dominus Joãnes de sca/
rampis patiẽ ardorẽ vri/
ne iudicio meo cũ aliqua excoriatiõe in collo
vesice:sed leui:⁊ iste ardor est fere a trib⁹ mẽ
sibus citra:⁊ est annoꝝ quinquaginta: ⁊ ideo
pronosticãdum est satis nobis studiosis medicis. Et p̃us
ponam consilium breue.

¶ In p̃mis ergo caueat ab omni laborioso motu in quõ
fatigentur inferiora precipue : ⁊ loco exercitij fortis fa/
ciat sibi fieri fricationes in bracchys spatulis ⁊ pectore
prius:postea in cruribus ⁊ coxis : ⁊ omnino vitet fortem
equitationem.

¶ In cibis vtaẽ rebus insipidis.s.nõ hñtib⁹ acuitateʒ: vt
piper çinçiber:⁊ similes species ⁊ alliuʒ ⁊ cepe nasturciũ
erucham sinapi absinthiũ abrotanũ:⁊ similia:neq̃ salse/
dinẽ:ita q̃ oĩno a sale abstineat:neq̃ fortẽ acetositatem:
nec multã vẽtositatẽ: sed insipidũ ⁊ pticipãs multa sti/
pticitate:sicut agresta ⁊ citrãguli:⁊ pticipãs ponticitate:
sicut arnaglossa:⁊ pticipãs leui dulcedie:sicut carnes lau
dabiles ista conueniunt : ita q̃ in summa oua sorbilia.
¶ Carnes vituloꝝ hedoꝝ castratoꝝ annualiuʒ pulloꝝ
pdicuʒ ⁊ fasianoꝝ qualliaꝝ ⁊ turturũ laudanẽ ei: ⁊ rape

dulces ⁊ cucurbite. ¶ Ex granis far ordeuʒ ⁊ fercula ex eis ⁊ amigdala grana pini ⁊ auellane: ſed nõ alij fructus. ¶ In saporib⁹ ſuccus citonioꝝ: agreſta: pomã arãcia: ſed nõ lymones. ¶ Piſces de cauere fluuio cancri ⁊ granarij ſunt ei vtiles. ¶ Reliqua dimittat in cibis ſuis pͤter panẽ quo vtat̃: ⁊ nõ multũ fermentato.

¶ In potu ſumat vinũ pauciferum cũ aqua decoctionis ordei ⁊ liquiritie: ⁊ oĩno ſit parcus in potu.

¶ Dormiat ſeptem horis vel circa in die nãli in lecto nõ multũ calido: ⁊ ita coopertus vt nõ multũ calefiat.

¶ Prouideat ꝙ oĩ die habeat vẽtris bñficiũ ſumẽdo ferculuʒ de mercuriali vel de extremitatis maiorane volubilis: vel bibendo ante cibũ decoctionẽ violaꝝ prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ ſigillatim vel cõiunctim.

¶ Et caueat ab habitatõe aeris calidi vehemẽter ⁊ a vẽtis: ⁊ caueat a venereis triſtitia ⁊ ira. Et h̃ de regimine.

Purgetur ſemel in menſe pro vice ſumẽdo. ʒ. x. pulpe caſſie cũ iſuſione violaꝝ: aut in eſtate purget̃ cũ ſero capꝛino in quo ſteterit infuſus fumiterre: aut viole: aut capilli veneris cuʒ lupullis: ⁊ oĩo caueat ſibi forti nõ vrgente cã a fortiorib⁹ medicis: ⁊ ſi põt oĩ ſeptimana ſemel ꝓuocet ſibi vomitũ cũ pẽna poſt comeſtionẽ ciboꝝ vnctuoſoꝝ: aut comedẽdo vel bibendo aliquaʒ de radice melonis ſicca: vſqꝫ ad. ʒ. i. ⁊ in vomitu hñdo ſi põt adhibeat magnã diligẽtiam: qm̃ eſſet radix cãe. ¶ In ſero aũt qñ vadit dormituʒ ſi eſſet multũ moleſtat⁹ bibat a duabus. ℥. vſqꝫ ad tres ſyrupi de papauere diſtẽperati cũ equali quãtitate aque ordei: aut aque infuſionis papaueris: ⁊ in mane nõ pͤtermittat qn capiat: aut ʒ. i. trociſcoꝝ alkekengi ſiue apio: aut. ℥. iiij. aque diſtillationis alkekengi: aut. ℥. iiij. lactis caprini. ¶ Itẽ inungantur renes cũ h̃ vnguẽto. ℞. ſucci ſolatri ſucci ſemꝑuiue. añ. ℥. ij. aceti. ℥. ſ. vnguẽti de ceruſa camphorati. ℥. i. ſ. cere albe. ℥. i. liquefiant ad ignem ⁊ cõmiſceant̃ adinuicem: ⁊ fiat vnguẽtuʒ. ¶ Or ſi vehemẽs dolor accidit: tũc dʒ accipere a. ʒ. i. vſqꝫ ad. ʒ. i. ſ. trociſcoꝝ alkekengi cũ opio ſtomacho ieiuno cũ aqua ordei infuſionis ſeminis papaueris: vel cuʒ ſyrupo de papauere: ⁊ nõ comedat poſtea niſi tranſactis qnque horis. ¶ In capite aũt virge imponat tꝑe magni ardoris lyciniũ de bombace infuſuʒ in aqua ordei: in qua ſit diſtẽperatuʒ pro qualibet. ℥. aque. ʒ. i. ſief albi cũ opio facti pro oculis: ⁊ ſic iſta ſufficiant.

¶ De vlcere renũ ⁊ ardore vrine. Conſiliũ. LXXII.

Vir nobilis Luchinus de Mediolano poſt multos labores ambulandi vel eqtãdi mingit vrinã ſanguinolentã ad nigredinẽ ⁊ morellũ colorẽ tẽdẽteʒ q̃ cũ ſtat facit ſedimẽ groſſuʒ ad moduʒ q̃ſi coagulati ſãguis: ⁊ pro tũc: qñqꝫ aliqd ardoris in mingendo ſentit. Et qñ ipſe pauſat ⁊ qeſcit facit vrinã groſſaʒ: ⁊ poſtea facit ſedimẽ valde groſſum: ⁊ paulatiʒ pauſando fiunt min⁹ ſanguinee: ⁊ mihi dĩ a ſocio medico ꝙ in tali tꝑe vidit aliqñ ſanguinẽ in eius vrina groſſum nõ fetidũ: qδ credo: ſʒ ego nõ vidi. ¶ Ex his pʒ ꝙ cũ ipſe ſit carnoſus ⁊ viridi coloris in facie: ⁊ quo ad alia ſanus ꝙ iſte patit̃ debilitatẽ renũ ꝓpter cõplexionẽ humidã cuʒ mã ſubtili aquoſa imbibẽte eoꝝ ſubſtãtiaʒ. Et addit̃ illi debilitati cũ exercet̃: pͤcipue forti exercitio: ⁊ equitando equos trotatores debilitas ex dilatatiõe colatoriꝫ: ⁊ ideo iſte raro ſentit dolores circa renes: ⁊ poſt cibum ꝑuo tꝑe tendit in eo vrina ad aquoſaʒ: ⁊ cũ ꝑuenit ad venas poſt laborẽ eſt ſanguinea: ⁊ poſt quietẽ eſt groſſa cum groſſis humorib⁹ egrediẽtib⁹ cũ vrina: ⁊ ſi ſanies fuerit: quia nõ ſunt ſigna vlceris in alio loco q̃ʒ in renib⁹ credẽdũ eſt ꝙ patitur vlcus in renib⁹. ¶ Et ex hoc mõ debilitatis plurimũ qδ timet̃ eſt ardor vrine: ⁊ ex ↄ̃ñti ardore ꝑſeuerãte excoriatio in veſica. Ex qb⁹ pʒ ꝙ in ↄ̃ſulẽdo debem⁹ attẽdere ad curã debilitatis renũ ⁊ vlceris ⁊ ad curã ardoris vrĩe ⁊ pͤſeruatõe ab vlcere in veſica. ¶ Dabo igit̃ cõſiliuʒ: ⁊ deus altiſſimus ſit dator auxilij.

¶ Omiſſo reliq̃ regie dͤſcẽdẽdo ad medicialia: ⁊ qꝛ corp⁹ pro nũc eſt purgatũ dum eſt domi ſi ꝑſeuerat illa faciei diſcoloratio ⁊ plenitudo venaꝝ bonũ eſt ꝙ in die electa flobothomet̃ de vena baſilica in bracchio dextro ⁊ qnque vel. vi. ℥. ſãguis extͥhant̃: ⁊ dʒ iteꝝ bis in mẽſe purgari ſumẽdo medicinas purgãtes flã ſubtile ⁊ dimittẽ eas ↄfortatõi: ſicut ſunt mirabol. ⁊ reubarbaꝝ. faciat g̃ fieri has pillãs. ℞. mirabo. kebuloꝝ emblico. belliricoꝝ. añ. ʒ. i. bdellij ſubalbidi. ʒ. ij. karabe. ʒ. ſ. margaritaꝝ. ʒ. ſ. reubarbari electi ad põdus oĩum fiãt pillẽ cũ dicto bdellio diſſoluto in vino albo odorifero: ſumat ex iſtis. ʒ. i. pro vice bis in mẽſe: ⁊ ſunt ſine cuſtodia: ſumant̃ vna hora añ diẽ vel ſaltẽ. v. horis añ cibũ: ⁊ pñt ſumi hyeme ⁊ eſtate ⁊ tẽporib⁹ medijs. Et in tẽporib⁹ calidis bibat in mane. ℥. iij. lactis pecudini ſtatim ab vbere mulcti. cũ. ʒ. i. boli armeni. ſ. in iſta eſtate poſt iſtã purgationẽ cõtinuãdo ꝑ. x. dies: ⁊ ſi lac nõ hʒ: aut timet ex eo lapidis gñãtioneʒ ſumat. ʒ. iij. hui⁹ elãrij in aurora. ℞. elarij de fructibus deſcriptõe Meſue in antidotario lib. i. boli ar. ℥. i. gũmi arabici. ʒ. vi. piſtent̃ piſtãda: ⁊ bñ inuicẽ ꝑmiſceant̃. Et hoc elãriũ põt ſumi tota eſtate oĩ mane ſi nõ ſumit ſolutiuũ.

¶ Et ſi accidẽt nimia ventris cõſtipatio faciat cliſteria vnctuoſa: in qb⁹ tñ põat̃ bñdicte. ℥. pro vice: aut pro vno vl̃ duob⁹ dieb⁹ dimittat: ⁊ ſumat loco ei⁹ pulpe caſſie. ℥. i. cũ decoctiõe radicis ligritie ⁊ graminis. ¶ Et ſuꝑ renibus portet hoc cerotũ ſuꝑ corio ſubtili. ℞. maſticis achacie hypoquiſtidos. añ. ꝑtes equales diſſoluantur in ſucco agreſte: aut in ſucco lappacij acuti: aut in ſucco cõſolide: aut in vino ſtiptico: ⁊ addat̃ gũmi arabici: boli ar. ſang. dra. cupulaꝝ glandiũ ramich: piſtent̃ ⁊ cõficiant̃ ꝙ habeãt formã ceroti: extendat̃ ſuꝑ corio ſubtili ⁊ portet̃ in renib⁹ ligatũ cũ filo: ita ꝙ nõ multi pãni faſciãtes ſũt neceſſarij. ¶ Hoc ẽt emplm̃ eſt valde vtile. ℞. ſucci citonioꝝ nuçoꝝ lib. ij. roſaꝝ rub. ℥. i. myrtilloꝝ ſumach berberis. añ. ℥. i. piſtentur piſtãda: ⁊ addat̃ mellis lib. i. ⁊ fac bulliri ſil̃ vſqꝫ ad ſpiſſitudinẽ empl̃i: ⁊ teneat̃ ſuꝑ loco.

¶ Si aũt empl̃a abhorret tũc iungat̃ cũ iſto vnguento ſuꝑ renes mane ⁊ ſero. ℞. olei myrtini olei de citonijs. añ. ℥. iij. vini ſtiptici rubei lib. i. gallaꝝ cupulaꝝ glãdiuʒ myrtilloꝝ ſumach gummi arabici. añ. ℥. ij. fac bulliri oĩa ſimul vſqꝫ ad vini ↄſumptiõeʒ: poſtea cola ⁊ exprime ⁊ colature adde ramich. ʒ. ij. achacie. ʒ. i. cere albe q̃tũ ſufficit fac vnguẽtũ. ¶ Or ſi iſta nõ ſufficiũt ad ſiſtẽdũ illũ mictũ ſanguis qñ fatigat̃ tũc bibat plurib⁹ vicib⁹ oĩ mane. ʒ. i. trociſcoꝝ de balauſtijs: quoꝝ deſcriptio ponit̃ ab Auic. in caplõ de cura diabetis. ⁊ ſumat in forma pillãꝝ: ⁊ ſuꝑbibat aque plãtaginis. ℥. ij. ¶ Attẽdat aũt ꝙ ſuper oĩa vomit⁹ eſſet ſibi vtilis: ⁊ iõ ſi illuʒ facere põt icipiat nũc: pͤcipue in eſtate ꝑ hũc vnũ mẽſeʒ faciat oĩ ſeptimana bis vomitũ poſt prãdiũ ſtatim iponẽdo pẽnas in ore: aut aliqd qδ faciat ipſuʒ vomere. Et cũ bene vomerit lauet ſibi os ⁊ faciem cũ aqua frigida ⁊ pauco aceto mixto cum ea. Et nõ comedat nec bibat niſi trib⁹ horis tranſactis: ⁊ tunc comedat. ℥. ij. panis biſcocti infuſi in vino medie ſtipticitatis aromatico: ⁊ in ſero cenet pulluʒ vel ꝑdicem aſſam cum ſapore odorifero. ¶ Et experiatur poſt menſeʒ quomodo poteſt laborare nõ ſequẽte mictu ſanguinis. Et quãdo videt ꝙ hoc poteſt facere conſideret ſi mingit ſaniem vel nõ: ⁊ ſi nõ mingit ſaniem reſtat ſola conſideratio de ꝓhibitione generatiõe lapidis ⁊ ardoris

vrine:⁊ hoc sufficit sibi vt sepe de mane bibat in aurora hāc decoctionē. ℞.radicū graminis radicis maluauisci. añ.ʒ.i.ligri.munde.ʒ.ij.semis maluauisci.ʒ.ß.fac bullire lēto igne in lib.v.aque quousq₃ remaneāt lib.i.ʒ.iiij.tūc co leť ⁊ addať syrupi violati.ʒ.iiij.⁊ est pro duab⁹ vicib⁹:bi/ baťcalida in aurora.Et itez vti pulpa cassie distēperata cum lacte capre recētis multo est vtile valde:ita q̄ inci/ piat cape.ʒ.i.pulpe cum lacte sufficit in aurora:⁊ post ca/ piat seq̄nti die minus parz:⁊ post minus parz quousq₃ assue fiat ad.ʒ.ß.si sufficit sibi ad faciēdū q̄ feces exeāt liq̄de: ⁊ si ista nō sufficiūt stet tūc sup q̄ntitate ad hoc sufficiēte duob⁹mēsib⁹ omni die.postea vo incipiat cum īterpōne diei vnius cape:⁊ ita faciat per duos mēses:⁊ in die in q̄ nō sumit cassiam sumat lac sine cassia recēter mulctum quātitatē.ʒ.iiij.⁊ post illos si adhuc sanies pseuerat ⁊ nō multū laborauit putāduz est q̄ vlcus est factū ostracho suz:⁊ tale vlcus in renib⁹nō curatur.Et ideo sufficit sola pseruatio ab excoriatōe vesice que in isto casu est valde suspecta.¶ Et in hoc casu ꝯfert valde ante cibuz semp vel quasi cape.ʒ.i.dragagāti assi cuz.ʒ.i.vini cocti:qđ vo/ cať sapa:⁊ hoc statim ante cibum.¶ Et silr potus deco/ ctionis seminis:⁊ radicis maluauisci ⁊ ligritie:supradi/ cta aūt decoctio soluz radicis maluauisci. ¶ Et si arena apparēt decoquaťradix ⁊ semen quātitate suprascripta: ⁊ bibať aut per se:aut dulcorata cum çuccharo.

¶ De cura lapidis renum. Consilium. LXXIII.

Reuerēdissime pater mi duz cupio vestre satisfacē p̄i/ nitati tētabo de cura lapidū renuz vt potero clarius atq₃ leui⁹:iuxta dicta auctoz medici ne q̄d ptractare.Et vt facili⁹ intelligant que dicēda sunt pn̄s opusculū diuidā in sex ptes. ¶ Nam p̄ pro notitia terminoz ⁊ declaratōe tituli de cura lapidis renū vidē opz qualr hec passio ab auctorib⁹,medicine di uersimode ⁊ diuersis noibus nūcupať.¶ Scđo mō vi/ dēdū est q̄d sint renes ⁊ ad quē finē fuerint pncipalr or/ dinati a nā in corpore humano. ¶ Tertio ingrendū est q̄uo lapis gñeť in renib⁹:⁊ ex qua mā.¶ Quarto decla/ rāduz est qualr ex lapide in renib⁹gñato sequātur dolor magnus difficultas mingēdi grauitas in pectine excoria/ tio multa in renib⁹:mict⁹ sanguis:⁊ multa alia.¶ Quin to ponēda erūt signa lapidis renum.¶ Sexto ⁊ vltimo ponā curā ad honorē glosi ⁊ excelsi dei qui sanitatē lar/ giť ⁊ curādi doctrinā cum timētib⁹ explicauit.nā ipse so lus deus languores sanat:sicut ponit Joānes Mesue in suo de appropriatis ad principium ⁊c̄.

Quātum ad p̄m pro notitia terminoz ⁊ declaratio ne tituli de cura lapidis renū ⁊ diuersita te noīuz huius passionis.¶ Sciēdū est q̄ aliq̄ ex aucto/ rib⁹medicine hāc dispōnē appellarūt calculuz:sicut fuit Haliabas in suo lib°de dispōne regali.⁊ q̄dā alij ex anti/ quis:⁊ dr̄ calculus lapis terre admixt⁹ noiat⁹sic eo q̄ sui paruitate sine molestia calceť:⁊ ita calculus idē est q̄ la/ pis qui sui paruitate apt⁹est calcari ⁊ vt calceť pedib⁹:et pp hāc silitudinē lapis renū qui paruus est dr̄ calculus: ēt calculus idē est q̄ lapis siue sit in renib⁹ siue in vesica: vnde calculosus est ille qui est plen⁹lapide:⁊ a lapide pa tiť.Et aliqñ inuenit scriptum calcubis:⁊ dr̄ petra que in vesica fit.¶ Hippoc̄.vo noiauit lythiades:sicut patet 3° afo°ꝝ.afo.23.seniorib⁹vo factis pithimia.i.sq̄nātia asma lythiades:noiauit etiā aliqñ lythiasim: vnde 4ª pticula afo°ꝝ.afo.8°.q̄b⁹in vrinis arenosa sedimina subsistāt his nephresis:aut renes lythiasim hn̄t.i.lapidē.lythos.n.gre ce lapis latine dr̄ vn̄ lythiades:aut lythiasis grece:latine calculatio dr̄. ¶ Egritudo illa a lapide facta in mēbris vel vesica:appellať ēt aliqñ nephretica passio.nephri.n. grece renes dr̄ latine:⁊ nephros dr̄ ren:⁊ menephresis re nis vel renū passio dr̄:⁊ ppe lapidis: vñ i antido°ꝛᵒ Nico/ lai philōtropos valet ppe nephreticis calculū in renib⁹: ⁊ vesica mirabilr frāgit.¶ Aliqñ vo dr̄ petra:sicut pz ex Gal.3° afo°ꝝ.cōmē.27.illius afoi.seniorib⁹ vo factis ⁊c̄. vbi dicit Gal.mā illa mollis coagulať ⁊ in petrā trāsdu/ ciť.Silr in antidotario Nicolai diciť oleuz ad petram. ¶ Alij vo multi hāc dispōnē ꝯcernentē lapidē renū ap/ pellauerūt sicut fuit Aui.18.Fen tertij.trac.2°.cap̄ de la/ pide renū.cuius mictū cōicāt renes:⁊ vesica in cāna gñā/ tionis lapidis.hoc idem etiā dicit Serapio 4.°breuiarij. ca.19°.cuius p̄nᵐ mā ex qua gñať lapis.Hoc idē etiaz vo/ luit Rasis in diuisionib⁹.⁊ in 9° Almā.idez etiā Alexā.⁊ multi alij tā ex antiq̄s q̄ ex modernis de q̄bus nimis lō guz foret ptractare.¶ Ex q̄bus colligēdū est q̄ in ppoſi to idē importāt ista noīa calculus renū lythiades:aut ly/ thiasis renuz nephresis petra lapis renū pro q̄b⁹oibus ti tulus describať de cura lapidis renū.Et sic pz qualr hec passio diuersimode ⁊ diuersis noibus nūcupatur.

¶ Sed forsitan circa titulū de lapide renū posset aliquis dubitare vtrū lapis in renibus sit morbus:⁊ videť q̄ sic Auic̄.p̄ cañ.Fen 2ª.ca.3° de egritudinib⁹ cōpositis vt di/ cit.numeri q̄cq₃ egritudinū:aut sunt ex genere augmēti:⁊ hoc q̄dē augmētū:aut est nāle sicut dens addit⁹:aut digi tus:aut est nō nāle:sicut est glādula:aut lapis.ex quo ap/ paret q̄ lapis est egritudo numeri:⁊ per ꝯn̄s lapis in re/ nibus est egritudo siue morbus in numero. ¶ Ad oppo/ sitū arguiť sic.lapis in renibus nullo modo pōt eē subie/ ctū morbi.g̊ multo magis nec pōt esse morbus.ꝯn̄tia est euidēs:⁊ assumptū est notāduz ex Aui.p̄mo cañ.Fen p̄ª. ca.2° de subiectis medicine.vbi ponit Auic̄.q̄ subiectuz sanitatis:aut morbi est mēbrū:aut spūs:sed lapis nullus istoruz est.igiť.¶ Scđo arguiť sic.sola dispositio preter nām pueniēs a lapide in renibus est illud qđ subtilr p̄:⁊ īmediate ledit opationes renū.g̊ talis dispositio in reni/ bus est morbus ⁊ nō lapis.ꝯn̄tia videť bona per diffōnē morbi:⁊ assumptū clarum est:vt de se patet.

¶ Pro rn̄sione ad dubiū.p̄mo ponā aliquas suppōnes.2° ponā ꝯnes ex q̄bus apparebit veritas quesiti.¶ Prima suppositio.morbus est dispositio nō nālis in corpore hu/ mano ex qua in opatione eēntialr puenit nocumētuz p/ uētu p̄mo.ista suppositio pz ex Auic̄.2ª Fen p̄mi.cap̄ pri mo. ¶ Scđa suppositio.ois morbus est qualitas:q2 de p̄ma specie qualitatis pz de se.¶ Prima ꝯclusio.nullus lapis in renibus est morbus.pbať ꝯclusio sic.nulla suba dura est morbus.ois lapis in renibus est suba dura.ergo nullus lapis in renibus est morbus.argumētū est bonū: q2 est in 2° modo p̄me figure:⁊ minor est nota ex suppō/ nibus:q2 morbus est dispositio que est qualitas:⁊ nō est suba.minor pz de se.Primū correlariū.lapis in renibus non est morbus in numero.istud correlariū pz intuēti:⁊ est notuz de se.2ᵐ correlariū.sicut lapis in renibus nō est morbus in numero:sic ꝯn̄ter nec lapis in vesica:nec sex/ tus digit⁹in manu:nec caro nascēs in ꝯcauitate mēbri:et ita de alijs debent dici morbus.correlariū pz eadē rōne sicut de lapide renū. ¶ Scđa ꝯclusio.dispositio renum nō nāliter pcedēs a lapide exn̄te in renib⁹:ex qua dispo/ sitione in opationib⁹ puenit eēntialr nocumētuz.puētu p̄mo dz dici morbus nō.ꝯclusio pz euidēter ex suppōni/ bus.¶ Tertia ꝯclusio.talis dispositio renum etiā vt di cit scđa ꝯclusio dz appellari morbus in numero ad ītelle ctū auctoz.ista ꝯclusio pz:q2 auctores dicētes q̄ lapis in renibus est morbus in numero:aut sextus digit⁹ in ma/ nu:aut lapis in vesica:aut caro nascens in ꝯcauitate mē/

bꝛi:ꝛ ita de alijs intelligũt ꝙ pñtia lapidis renũ fact⁹ est numerus ex lapide:ꝛ renib⁹ qui ꝑ non erat:ex quo numero mẽbꝛo accidit diſpoſitio q̃litatiua nõ nãlis eẽntialr ꝛ ſenſibilr ledẽs opõnes ꝛc̃.que diſpoſitio dĩ moꝛb⁹:ꝛ ita dĩ moꝛb⁹numeri:qꝛ depẽdet ꝑꝑ talẽ numeruꝫ eẽ ex lapide ꝛ renib⁹:qui ſi nõ eẽt nõ fieret moꝛb⁹:ꝛ hoc volũt auctoꝛes.idẽ dꝫ intelligi de lapide veſice:ꝛ ſic de alijs.

¶ Quarta ꝯcluſio.talis diſpoſitio renũ non nãlis ꝛc̃.que dĩ moꝛbus in numero ſicut nũc dictuꝫ eſt põt cõpꝛehẽdi ſub multiplici gñe moꝛbi. ¶ Pꝛobat̃ ꝯcluſio.ꝑmo.n.dici põt moꝛb⁹plaſmatis.i.in figura vel foꝛma:qꝛ exiſtẽte lapide in renib⁹ tenẽt renes aliã figurã vel foꝛmã quam nõ tenẽt ſi ibi nõ eẽt lapis:ꝛ ſic in eis tũc ineſt diſpoſitio nõ nãlis ꝛc̃.que dĩ moꝛbus plaſmatis.i.in figura vel foꝛma. ¶ Scdõ dici põt moꝛbus in diſpõne.i.in ſocietate ſiue in ſitu:qꝛ ſi renes tenẽt aliũ ſitum ꝛc̃.ꝛ cum ꝯditionibus dictis ĩmediate ꝛc̃.tunc dĩ moꝛb⁹ in poſitione.i.in ſocietate ſiue ſitu. ¶ Tertio põt dici moꝛbus in numero ad intellectuꝫ datũ ꝛ declaratũ in antecedẽti ꝯcluſione. ¶ Et de hac diſpõne tertia que appellat̃ moꝛbus in numero fecerũt auctoꝛes ꝑncipalr mentionẽ tanq̃ de re magis manifeſta in numero ad quã ſcdario poſtmoduꝫ ſeqtur foꝛma ſiue ſitus. ¶ Et iſtis poſitis pꝫ ſolutio ad rõnes in ꝯ̃riũ:ꝛ ita ſit dictum ad dubium.

¶ Scdõ ꝑncipalr poterit qs dubitare.vtruꝫ lapis in renibus ſit moꝛb⁹hereditari⁹de quo dubio ſine alia declaratione ꝛ extẽſione ſmonis ad pñs dico ꝙ ſicut pꝫ ex Aui.iij.Fen tertij.cap̃ de lapide in fine:vbi dicit. Et ſcias ꝙ lapis renum ꝛ veſice eſt ex his que hereditatũ ꝛc̃.

Poſita nominũ declaratione reſtat videre ꝯ̃ñter quid ſint renes.vnde Aui.18.ca.de anothomia renũ.renes ſunt mẽbꝛa ad ſanguinis aq̊ſitatẽ decolãdã deputata. Vñ itelligẽdum eſt ꝙ facta decoctione cibi in epate:ꝛ foꝛmato ſanguine ex maſſa chiloſa in epate ſtatim mũdat̃ ſanguis ab aq̊ſitate ſibi admixta:ꝛ ei tũc ſuꝑflua:ꝛ hec aq̊ſitas extrahit̃ a ſanguine per venã que ab epate ad renes deſcẽdit:vnde Aui.ꝑ̊ Fen ꝑmi de anothomia venaꝝ.ca.5° de vena vẽtrem hñte deſcẽdẽte.ſic inqt apte nõ deſcẽdẽte ꝑmũ qꝺ diuidit̃ ilico cum oꝛit̃ ab epate ſunt rami capillares qui ad faſcias dextri lateris renum vadũt ꝛ ſpargunt̃ in eas:ꝛ in eo qꝺ circa eas exiſtit de iteriozibus ad nutriẽdũ:poſtea ꝓcedunt ab eadẽ vene magne que emulgẽtes vocãtur ꝛ ad renes vadũt ad ſanguinis aquoſitatẽ colãdam. Quẽ enim nõ attrahit niſi nutrimẽtuꝫ ſui qꝺ eſt ſanguinis aquoſitas.vnde Auer.2° colliget de iuuamẽto renuꝫ dicit.ꝛ renes ſunt mẽbꝛa ſuiẽtia epati:qꝛ attrahũt aquoſitatem que eſt in ſanguine per venã magnã que venit a gibboſitate epatis.Auẽçoar in ſuo Theiſir:ꝛ lib° 2°.trac.2°.caplo ꝑmo ſic dicit.de renibus.renes ſunt mẽbꝛa officialia ꝛ nec̃ia coꝛpoꝛi in recipiẽdo mãm. ¶ Et ita põt dici ꝙ renes ſunt mẽbꝛa cõpoſita ſeu iſtrumẽtalia ex ſubſtãtia carnea dura ſolida ꝛ pãniculo cõtenta hñtia cõcauitatẽ colatoꝛiũ ꝛ duo colla.Pꝛimo enim ſunt mẽbꝛa cõpoſita ſeu inſtr̃alia:qꝛ renes ſunt ſicut inſtr̃m vel inſtrumẽta aĩe ad cõplẽdum oꝑationes:vel dicũtur mẽbꝛa cõpoſita vel inſtr̃alia ex eo ꝙ partes renuꝫ nõ cõicãt in nomine nec diffinitiõe cuꝫ renibus:nec ſunt ren aut renes.

¶ Sed ꝙ ꝓp̃a ſub̃a renum ſit carnea dura ſolida.patet duplr:cã ꝑma eſt:vt renes ſui ſubſtãtia reſiſtãt aquoſitati multe ꝛ moꝛdicatiue:ꝛ aliqñ humoꝛibus acutis aquoſitati ꝑmixtis.ſi.n.fuiſſent leuis ſub̃e:tunc velociter reciperẽt nocumẽtũ.Fuit ergo vtile hãc ſub̃am renũ eſſe duraꝫ ꝛ ſolidã ne a multa aq̊ſitate acuta ledãtur. ¶ Scda cã eſt vt renes nõ attrahãt ſui ṽtute niſi qꝺ ſubtile eſt ex tali aquoſitate.Si.n.eẽnt renes rare ſub̃e:tũc attraherẽt mãm groſſam que eſſe poſſet cauſa nocumenti.

¶ Et ſi querat̃ vtrũ hãc aquoſitatẽ ſanguinis renes ſoluꝫ trahũt ab epate:ita ꝙ nõ ab alijs mẽbꝛis. Rñdet̃ ꝙ nõ.imo etiã qñq̃ trahũt ab alijs mẽbꝛis.vnde Aui.ꝑ̊ ꝑmi.ca.5°.de anothomia ꝑtis arterie oꝛthi deſcẽdẽtis dicebat. Alij aũt duo.ſ.rami arterie oꝛthi deſcẽdẽtes ad duos vadũt renes.ideo vt cũ eis ren ſanguis aq̊ſitatẽ trahat:qm̃ multotiẽs a ſtõcho ꝛ iteſtinis ſanguinẽ trahũt nõ purũ ꝛ ſupꝛa.ſ.qꝛ ẽt trahũt aq̊ſitatẽ de pãniculo:aut apparet neceſſitas in foꝛamine renũ:qꝛ ꝑꝑ pãniculũ renes ſentiũt q̇ nullo modo ſentirẽt ſine pãniculo coopiẽte hoꝝ ſub̃aꝫ. ſunt.n.renes ex mẽbꝛis que ſui ſub̃a ſenſuꝫ nõ hñt:vt pꝫ ex Aui.ꝑ̊ ꝑmi.ca.de mẽbꝛis.ꝛ 2ª Fen tertij.cap̃ de anothomia renũ.circa finẽ dicit Aui.Et renibus qdeꝫ aduenit neruus paruus ex quo creãtur pãniculi eoꝝ.

¶ Et ſi querat̃ qd eſt pãniculus. Rñdet̃ vt ponit Auicẽ.ꝑ̊ Fen ꝑmi.caplo de mẽbꝛis.ꝙ pãniculi ſunt coꝛpoꝛa de filis neruoſis nõ ſenſu ꝑceptis cõtexta ꝯcaui:aut in renibus fuit poſita:vt ad illã trahat̃ ſanguinis aquoſitas:ꝛ in illa cõcauitate depuretur:ꝛ ſubtiliter mediãte colatoꝛio melioꝛi purificatione ꝛ ſubtiliatiõe:ꝛ magis poſſibili duci ad veſicã expellit̃ per collũ iferius qꝺ emulctoꝛiũ ſeu poꝛus vꝛitides appellat̃ cum aqua veſica dictuꝫ collum inferis iungitur cõiunctione mirabili.

¶ Et ſi querat̃ vtruꝫ hec ꝯcauitas in renibus ſit locus in quo gñatur lapis.Dicẽdũ eſt ꝙ ſic.auc̃te Auer.4° colliget.caplo de ſignis egritudinũ renũ.vbi dicit ſic:ꝛ qꝺ verius apparet eſt ꝙ in ꝯcauitate renuꝫ gñetur.ſ.lapis:qm̃ poterat qs dicere ꝯtra:qꝛ oppoſitũ huius ponit Auẽçoar loco nũc ſuꝑius allegato in pꝛincipio capli.vbi dicit:nec gñatur lapis in cõcauitate renum ſicut lapis veſice:imo gñat̃ adherẽdo coꝛpoꝛi renũ ꝛc̃. Rñdet̃ hic ꝙ Auẽçoar voluit ꝙ lapis in renib⁹nõ p̃ciſe ꝛ ſolũmõ gñat̃ in ꝯcauitate renũ:ſicut lapis veſice qui p̃ciſe ꝛ ſolũmodo gñatur in cõcauitate veſice:imo gñatur lapis in renibus aliquãdo adherẽdo coꝛpoꝛi renum ꝛ partib⁹ renuꝫ. Lapis autẽ veſice nõ gñatur in veſica adherẽdo parietibus veſice: ſed ſoluꝫ gñatur in cõcauitate veſice:ꝛ per hec tollit̃ cõtradictio inter Auerroim ꝛ Auẽçoar:qꝛ poteſt lapis in renibus gñari in cõcauitate renum.põt etiã gñari adherẽdo coꝛpoꝛi ꝛ parietib⁹ renũ:ſicut fit de petra que gñatur adherẽdo parietibus factis aque iuxta ſuꝑficiẽ aque.colatoꝛiũ aũt apparet:qꝛ ſicut dictũ eſt in ꝑncipio huius capituli.vene emulgẽtes ꝓcedẽtes ab epate:quarũ vna vadit ad ren dextrũ:ꝛ altera ad ren ſiniſtrũ veniũt vſq̃ ad cõcauitatẽ renuꝫ ꝓpter ſanguinis aquoſitatẽ colãdam:ꝛ ibi in cõcauitate vena illa emulgẽs eſt ſicut vnus pãniculus vel paruus ramus factus ad moduꝫ colatoꝛij:ꝛ ita pãnus iſte in cõcauitate renuꝫ exiſtẽs dĩ colatoꝛiũ eo ꝙ mediãte iſta tela vel pãno ſiĺitudinarie loquẽdo colatur ſanguinis aquoſitas que dum a ꝯcauitate renũ venit eſt ſicut lotura carnis aliqualr ſanguine tincta.poſtea ṽo colata ꝛ depurata per poꝛos vꝛitides trãſiẽs ad veſicam dĩ vꝛina.Sãguis aũt qui remanet trahit̃ a renibus:qꝛ a virtute renuꝫ:ꝛ nutrit renes:dicẽte Auẽçoar li° 2° Theiſir.trac.2°cap̃ 6°de mala gñatione renũ.Et ſcitũ eſt ꝙ renes attrahũt vꝛinã ſanguinolẽtaꝫ:ꝛ ex illo ſanguine cuꝫ vꝛina mixta nutriunt̃ qñ ſunt in ſua nãli ſanitate digerẽdo illam. ¶ Ex iſto apparet cã quare in illis qui ꝯſueti ſunt mingẽ lapillos apparet mict⁹ſanguinis vel vꝛine ſanguinolẽte.ac ſi eẽt lotura carnis vel vꝛine multum arenoſe ante egreſſioneꝫ lapilli:ꝛ eſt qꝛ h̃ ꝓuenit ꝑꝑ fiſſurã pãniculi colatoꝛij in aliq̃ ꝑte in qua debilioꝛ exiſtit per quã ꝑtẽ ſit exit⁹ arene aut lapilli:ꝛ ita ꝯ̃ñter ſanguis ꝑꝑ lapidem:

dem:q̃uis ēt ex alẏs causis possit exit⁹ sanguis ꝑuenire.
⁋ Et si dicat̃ si sit fissura:tūc dꝫ ꝯtinue exire vꝛina san/
guinolēta:qꝛ tūc vꝛina nō depurat̃ ꝑꝑ fissurā.⁋ Rñde
tur ꝙ h̄ nō est neciuꝫ:qꝛ nā oiuꝫ opatrix iterdū receptat
ꝛ vnit ꝑtē:ita ꝙ nō apparet exit⁹ vꝛine sanguinolēte.Sꝫ
vbi sit tāta lesio ꝙ nā nō possit retinē ꝑtē:tūc veꝝ est ꝙ
q̃si ꝯtinue apparet exit⁹ vꝛine sanguinolēte sicut iaꝫ vidi
in multis viris qui ex oī leui cā faciebāt vꝛinā ac si eēt lo
tura carnis. ⁋ Et si aliq̄s bñ ꝯsiderat hic pñt q̃plurīuꝫ
ꝓbleumatū cause assignari.q̄re aūt colla seu oꝛificia fue
rūt in renib⁹ distincta:ꝛ in diuersis renū ꝑtib⁹ posita:qm̄
coꝛpus renū est aliq̄lr oblōge figure:ꝛ ita vnuꝫ collū seu
oꝛificiū tēdit supi⁹ad epar:ꝛ ꝯiūgit̃ in vena magna ascē/
dēte ad gibbositatē epatis ad sanguis aq̊sitatē attrahen
dā ꝛ aliud descēdit iferi⁹ ad colādā vꝛinā donec mingat̃
in vesica:ꝛ vocat̃ poꝛus vꝛitides seu emulctoꝛiuꝫ sic̃ di/
ctū est supꝛa.Uñ Rasis in p̊ Almā.ca.19.de foꝛma renū
dicebat.vnusq̄sq̄ aūt eoꝝ renū duo hꝫ colla.q̊rū vnū est
a latē in quo ad magnā que est in gibbo epatis venaꝫ tē/
dit.alteꝝ v̄o iferius descēdit donec vesice mirabilr ꝯti/
nuet̃.Jsta aūt que ad vesicā descēdūt poꝛi vꝛitides sunt:
ꝛ vocant̃ emulctoꝛia.⁋ Positi.n.fuerūt renes ab vtra/
q̄ ꝑte spōdiliū doꝛsi circa epar:ꝛ est cōiter ren dexter al/
tioꝛ ꝛ magis eleuatus ad supioꝛa q̄ sinister ex cā manife
sta:qꝛ ponit̃ ꝙ sit calidioꝛ ren dexter sinistro ꝛ ēt alia est
de cā:veꝝ tñ accidē posset eꝯ:lꝫ vtplm̄ sic fit.⁋ Nume/
rus renū fuit binari⁹ vt si nocumētuꝫ vni accidat opatio
pōt fieri ꝑ aliū:ꝛ alia est cā vt per duos renes possit aq̊sa
suba que multa est meli⁹ attrahi ꝛ eūari q̄ ꝑ vnuꝫ solū.
⁋ De cōplone v̄o renū dōm est ꝙ inter mēbꝛa calide ꝛ
hūide cōplonis reponunt̃.⁋ Et sic ex dictis apparē pōt
qūo in renib⁹ pōt q̄libet gen⁹ egritudinū euenire que.s.
in cōplone cōpōne ꝛ solone ꝯtinui. Primo.n.accidūt in
renib⁹ egritudines in cōplone vt ex supflua calitate acci
dit eis egritudo que dī diabetes.vñ diabetica passio est
imoderata vꝛine effusio:qꝛ sicut bibit̃ ita mingit̃. Acci/
dit eis ꝛ moꝛb⁹ in cōpōne:maxime ꝑꝑ lapidē aut arenaꝫ
que dī moꝛb⁹ in numero ad sensuꝫ datū in ca.p̊.in dubio
vtrū lapis in renib⁹ sit moꝛb⁹.Et silr patiunt̃ egritudinē
cōpositā vt est apostema:accidit ēt renib⁹ solutio ꝯtinui/
tatis.Cui⁹ cause pñt eē vlcera coꝛrosio aꝑtio venaꝝ:ma/
xime quātū ad venā ex qua accidit fluxus sanguinis cuꝫ
vꝛina:ꝛ sic ex dictis recolligēdo apparet q̄d sint renes:et
ad quē fuerint finē a nā ꝑ̄ncipaliter oꝛdinati.

Medici ponētes modū gñatōis lapidis renū dicūt
lapidē fieri ꝛ gñari ꝑ caloꝛē agētē in mām
humidā viscosaꝫ:cui⁹ māe humide viscose ꝑtes subtiles
resoluunt̃ v̄tute caloꝛis agētis ꝛ ꝑtis grosse indurātur et
solidant̃ ꝛ in mām lapidis ꝯuertunt̃.vñ Aui.18.Fen ter/
tẏ.5°ca.de lapide renū dicit.lapidis gñatio nō cōplet̃ ni/
si ex mā patiēte ꝛ v̄tute agēte.mā v̄o est hūiditas visco/
sa.v̄tus v̄o agēs est caliditas egrediēs ab eq̄litate:ꝛ Se/
rapio lib°4°.ca.19.de gñatione lapidis dicit:ꝛ cā efficiēs
ip̄m.s.lapidē est caliditas.ꝛ hec caliditas s̄m plimuꝫ est
ignea:ꝛ foꝛsitan est tēꝑata:ꝛ ponit exēplū īfra dicēs:ꝛ ac/
cidit in aq̄s tinaruꝫ ꝛ in vasis in q̄b⁹ calefit aq̄ oī die:silr
huic lapideitati ꝛ coagulatōi qñ residet in aqua graue ꝛ
acq̄rit ex caliditate que est in ea coagulatiōeꝫ ꝛ adherē/
tiā semꝑ:ꝛ tenet̃ illud qd̄ residet:ꝛ coagulat̃:ꝛ hoc qñ re
manet tꝑe aliq̊ indurat̃:ꝛ magnificat̃. Sed tñ Auēçoar
li° 2° Theisir.trac.2°.ca.2° de lapidib⁹ renū:ꝛ suis spēb⁹.
ponit lapidē gñari a debilitate v̄tutis renuꝫ ex mā visco
sa.vñ dicit:ꝛ gñat̃ q̄deꝫ lapis in renib⁹ a supfluitatib⁹ ꝓ/
creatis a cibis grossis ꝛ viscosis ꝛ a debilitate v̄tutis re/
nū.Et si querat̃ a quo ꝑuenit talis debilitas.dōm est hāc
posse ꝑuenire a cōplone recedēte a tēꝑamento vt calida
vel frida.ꝑōt ēt ꝑuenire ex mā vel extenuatiōe renuꝫ ꝛ
mollitie renū:aut ex causis alẏs multis debilitātibus re
nes vt sunt vsus medicinaꝝ stupefaciētiū:eq̄tare multū
ꝛ sepe:ꝛ maxime apud illos qui nō sunt assueti itinerare
pedit⁹:ꝛ sic de alẏs:que oīa pñt esse cā debilitatis renū:ꝛ
ꝑ ꝯñs cā gñatiōis lapidis.de hac ēt debilitate v̄tutis loq̄
tur ēt Aui.loco nūc supius allegato.vbi dicit.retētio aūt
māei est debilitas expulsiue in renibus ꝑꝑ cōplonē:aut
ap̄a calidū ꝛ herisipilā:aut vlcera in renib⁹:ꝛ retinent̃ in
eis superfluitates:ꝛ facit eas lapides anteq̄ expellant̃.
⁋ Strictura etiaꝫ viaꝝ pōt eē cā gñatiōis lapidis.nā si
māe que ad renes vadūt sunt grosse:ꝛ in renib⁹ retinen/
tur:ꝛ via est stricta ꝑ quā deberēt exire dicte māe a reni
bus:tūc neciō retinent̃ aliq̊ tꝑe in renib⁹:ꝛ pars subtilis
colat̃:ꝛ resoluit̃.pars v̄o grossa remanet sicut fex:ꝛ indu
rat̃ ꝛ fit lapis:ꝛ h̄ maxime vtplurimū ꝯtingit qñ vie su/
pꝛa renes:aut stōchi epatis venaꝝ emulgētiū sunt late ꝑ
quas trāscēdūt materie grosse cuꝫ aq̊sitate vꝛinali ad re
nes:ꝛ ibidē retinētur rōne stricture viaꝝ.Et de hac stri/
ctura viaꝝ dicebat Serapio loco allegato:ꝙ si vie sunt
stricte ꝛ v̄tus debilis:illud qd̄ remanet grossum:ꝛ adurit̃
ꝛ desiccat̃ vehementia caliditatis que est in istis locis:ꝛ
fit ei substātia lapidea.hec est ergo inq̄sitio gñationis la
pidis.ꝛ modus per quē fit lapis in renibus:qꝛ.s.a calefa/
ctione agēte in māꝫ viscosam ꝛc̄.⁋ Fit etiā ꝓpter debi/
litatē v̄tutis expulsiue:ꝛ etiā digestiue renuꝫ:ꝛ silr fit ꝓ/
pter stricturam meatuum ꝛ viarum.
⁋ Mā v̄o seu cā mālis ex qua fit lapis.dixit Auic̄.18.ter/
tẏ.in ca.de lapide renū est humiditas viscosa flegmatis
grossa:aut saniei:aut sanguis aggregati ex ap̄ate: ꝛ h̄ est
raro.Et Serapio loco allegato superius dicit.mā ex qua
gñat̃ lapis est humoꝛ grossus qui descēdit ad renes:ꝛ ma
gis infra vltra mediū cā ꝓseq̄tur maioꝛ.ḡ cāruꝫ ꝛ magis
vincēs in gñatiōe lapidis est grossitudo vꝛine.caliditas
aūt sufficit vt sit tēꝑata in gñatōe lapidis:qd̄ est qꝛ aqua
tinaruꝫ q̃uis sit tepida:tñ apparet in ea gñatio lapidis:ꝛ
subdit iferi⁹.verūtñ nō opꝫ vt opinet̃ ꝙ grossitudo vꝛi/
ne sufficiēs sit in gñatiōe lapidis.imo qñ aggregat̃ illud
cū calitate ignea egressa a nā eq̄litatis.⁋ Auēçoar v̄o lo
co allegato supi⁹ sic dicit.Et gñat̃ lapis ab hūoꝛib⁹ gros/
sis qui indurant̃ adinuicē donec ad lapidē ꝯuertant̃ ꝛc̄.
⁋ Gilbt⁹ v̄o anglicus li° 6°.ca.9° de lapide renuꝫ ꝛ vesice
dicit.lapides ꝛ arene nascunt̃ ex supfluitatib⁹ varẏs ꝛ vi
scosis in vesica ꝛc̄. ⁋ Et multi alẏ ex auctoꝛib⁹ medici/
ne h̄ idē testant̃:q̊s omitto cā bꝛeuitatis.vñ manifestuꝫ
est ꝙ mā seu cā mālis lapidis est hūiditas grossa viscosa
fl̄atis:aut alteri⁹ hūoꝛis apta coagulari:ꝛ in lapidē ꝯuer/
ti:ꝛ h̄ bñ vidit Albt⁹ magnus in suo de mineralib⁹.ca.2°
de nā lapidū sic dicēs.adhuc lapides oēs qui gñant̃ in re
nib⁹ ꝛ vesicis aīaliū gñant̃ viscosa grossa ꝛ terrestri humi
ditate.oēs ḡ ꝙ talis sit mā lapidū ꝛc̄. ⁋ Ex isto ēt dicto
apꝑet ꝙ talis mā dꝫ eē humida ꝛ viscosa.i.glutinosa ad
h̄ vt ꝑtes adinuicē ꝑmaneāt ꝛ firment̃:sicut anuli cate/
naꝝ:sic̄ ponit Ph̄s 4° methauroꝝ.vbi dic̄.viscosuꝫ aūt
est ꝯbibile:aut humidū molle fuerit tale:aut fit cuꝫ cate
natione q̄cūq̄ velut catene cōponunt̃ eoꝝ ꝛc̄.Si.n.ꝑtes
viscose nō firmarent̃ ꝛ ꝑmanerēt adinuicē:tūc nō fieret
lapis:ꝛ isto mō gñat̃ arena ꝛ coꝛꝑa arenosa:q̃uis mā sit
pauca.Est.n.arena paruissimus ꝛ plus q̄ ꝑuus lapillus.
⁋ Ex ista ēt mā hūida viscosa fit pilus in renib⁹ sic̄ dice
bat̃ supꝛa in fine capl'i p̄cedētl.ꝙ renib⁹ accidit moꝛb⁹ in
cōpōne ꝑꝑ lapidē pilū vel arenā.Eadē.n.est mā pili lapi
dis vel arene.fit.n.pilus ex mā humida viscosa:cuius de
hūido nō multū est ꝯsumptū:ꝛ que mā ꝯtinue per poꝛuꝫ

aliquē seu foramē pāniculi colatorij expellit̄:ꝛ fit lōgus
ꝛ subtilis sicut capillus:ꝛ postmodū trāsit cū vrina:ita ꝙ
sui viscositate retinet̄:ꝛ in vrina apparet ꝛ hec est mā seu
cā mālis ex qua fit lapis. ¶ Ita ex dictis iteruȝ apparet
cā petrificatiōis:aut gn̄ationis lapidis in renibus ꝓueni
re ex calore agēte in māȝ viscosam ꝛ ex debilitate v̄tutū
renum:ꝛ ex strictura meatuū seu viarum.
¶ Et si querat̄ vtrū lapis ex tali mā possit in alijs ꝑtibus
corpis gn̄ari ꝙ̄ in renib⁹ ꝛ vesica. Dōm est ꝙ sic sil'i rōne
sic̄ fit in renib⁹ ꝛ vesica pro maiori ꝑte. vn̄ Hali 3° tegni.
in cōmē. illi⁹ ꝑtis. que v̄o lapides circa vesicā dicit. lapis
gn̄at̄ in locis multis corpis. Et Auēçoar vbi est allegatū
dicit. Et ego iaȝ vidi lapidē gn̄atū sub lingua cuiusdā vi
ri qui ꝓhibebat sibi locutionē:ꝛ remoto lapide redijt ad
loquēdū. ¶ Et Gal. 4° de iterioꝛib⁹. ca. vlt° recitat se vi
disse hoīem qui cū tussi excreauit lapidē a pulmone cui⁹
ꝙ̄titas erat sicut ꝙ̄titas orobi:ꝛ aliqn̄ maior ꝛ aliqn̄ mi
nor. Et sil'r est dōm ꝙ pōt fieri in stōcho ꝛ in itestinis ꝛ ī
iūcturis ꝛ alijs multis ꝑtib⁹ corpis humani. Frequēti⁹ tn̄
repit̄ gn̄ari in renib⁹ ꝛ vesica ꝙ̄ in alijs locis. Ideo aucto
res fecerūt capl'a:ꝛ curā de istis duob⁹ tanꝙ̄ de illis que
frequētius eueniūt:ꝛ nō de alijs. ¶ Et ꝙ lapis possit fie
ri in itestinis. pȝ per Auic̄. 16. Fen. tertij can̄. trac. de coli
ca. vbi dicit. qn̄ꝙ̄ lapides fiūt illud qd̄ retētū est in itesti
nis ꝛ egredit̄ lapis. ¶ Et ego vidi lapidē anno p̄n̄ti quē
eiecit quedā dn̄a notabilis post multos dolores qui erat
ad quātitateȝ nucis vel dactyli magni:ꝛ illa dn̄a dixit in
expulsione ipsius videbat̄ ei ꝙ hr̄et accn̄tia part⁹ ꝛ dolo
res sil'es parturiēti. Et de certo affirmauit illū lapidem a
matrice ꝓuenisse:ꝛ hoc est satis possibile.
¶ Isti⁹ aūt māe vl' cā mālis gn̄ōnis lapidis nūc dicte ad
huc est mā seu cā: de q̄ dicit Aui. loco alleg. mā sunt cibi
grossi ex gn̄ib⁹ lactis ꝛ ꝑp̄e pisces ꝛ caseus ꝛ ꝑp̄c hūidus:
ꝛ carnes g̃sse:ꝛ carnes auiū paludestriū:ꝛ magni corpis
ꝛ caro camellina vacce ꝛ hirciuȝ:ꝛ q̄ de syluestrib⁹ igros
sant:ꝛ pisces grossi ꝛ cibi de patellis oēs. ꝛ panis viscosus
ꝛ crudus ꝛ açimus ꝛ tri. ꝛ sorbitiōes ꝛ sil'ia:ꝛ adamāta vi
scosa:ꝛ ꝯfectio de melle viscosa:ꝛ fruct⁹ acetosi ꝛ diffici
lis digōnis:ꝛ q gn̄ant hūorē viscosuȝ:sic̄ mala imatura:
ꝛ sicut caro citri ꝛ caro piroꝝ ꝛ ex aqs turbidis:ꝛ ꝑp̄e cū
ꝯueniētes diuerse ꝛ vna nigra grossa:ꝛ ꝓprie qn̄ digestio
est debilis ꝑꝑ debilitatē v̄tutis digestiue:aut ꝑꝑ multitu
dinē ei⁹ qd̄ sumit̄ ꝛ destruit v̄tutē:aut ꝑꝑ malitiā ordis ꝛ
exercitij sup̱ repletionē ꝛc̄. De istis ꝛ de oīb⁹ alijs ꝙ̄plu
rib⁹ rn̄debit̄ inferius. ca. 6°. magis ordinate:ꝛ ibi regrat̄.
¶ Ex isto dicto apparē pōt ꝙ duplex est cā mālis gn̄ati
ōnis lapidis. vna est īmediata ꝛ ꝓpinq̄ ex qua fit lapis. ꝛ
hec est humiditas viscosa ꝛ grossa existēs in renibus: de
qua dcm̄ est. alia est mediata ꝛ scd̄aria ꝛ remota vt sunt
cibi grossi ex gn̄ib⁹ lactis: de qb⁹ dictū est nūc supra:ꝛ hu
miditates grosse collocate in stōcho ꝛ in epate ꝑ viaȝ in
digōnis que descēdūt ad renes cū aq̊sitate vrinali coadu
nate ad h̄ latitudine viarū supra renes:maxime stōchi ꝛ
epatis ꝛ venaꝝ emulgētiuȝ. ¶ Ex qb⁹ colligēdū est resu
mēdo cāȝ gn̄ationis lapidis renū ꝙ hec ꝯcurrūt ad gn̄a
tionē ipius. vȝ caliditas excedēs equalitatē:aut ēt calidi
tas tēꝑata:debilitas renū:strictura meatuū ꝛ viaꝝ in re
nibus:ꝛ īfra mā viscosa grossa hꝰ in renib⁹ que est tanꝙ̄
causa imediata:aut mā cruda indigesta existēs in stoma
cho vel epate facta a cibis grossis tanꝙ̄ cā mediata.
¶ Sed circa dicta hui⁹ capl'i ponunt̄ aliqua ꝓbleumata a
nr̄is auctorib⁹ declarata: q̊ꝝ p̄ᵐ sit hoc. ꝑꝑ qd est ꝙ lapis
in renib⁹ plus gn̄at̄ in senib⁹ ꝙ̄ in pueris vel in adolescē
tib⁹. ¶ Rn̄det̄ ꝙ cā hui⁹ est: qꝛ in senib⁹ v̄t⁹ de se est de
bilis absolute:ꝛ ēt debilis respectu ad pueros. 2ª cā est: qꝛ
grossities ꝛ viscositas māeꝝ que in renib⁹ senuȝ retinet̄
est maior ꝙ̄ in pueris: qꝛ q̊ in senib⁹ v̄tus in renib⁹ est de
bilis:ꝛ māe in renib⁹ ipsoꝝ sunt grossiores: hinc est ꝙ la
pis in renib⁹ senū plus indurat̄ ꝛ gn̄at̄ ꝙ̄ faciat in pueris
vel in adolescētib⁹. Ecōtra v̄o ꝯtingit in pueris: qꝛ v̄tus
expulsiua renū in pueris est fortis valde: imo sicut dicit
Serap. 4° breuiarij. ca. 19. oēs oꝑationes nāles fortiores
sunt in pueris ꝙ̄ in senib⁹:ꝛ humores ꝛ māe sunt subti
les que de facili expellunt̄ a renib⁹. ꝛ ideo nō ita gn̄atur
lapis in renibus pueroꝝ sicut in renibus senum.
¶ Et iuxta h̄ pōt aliud formari ꝓbleuma ecōtra de lapi
de vesice dr̄: q̄re lapis vesice vtpl'ȝ fit in pueris vl' in ado
lescētib⁹ ꝛ nō in senib⁹:ꝛ est rō: qꝛ in pueris vel in adole
scētib⁹ vt dcm̄ est v̄t⁹ expulsiua renū est fortis ad expellē
dū māȝ ad vesicā. vesica aūt est mēbrū debile ꝛ frigidū
nō pōt dictas mās ad ex̄ expellē ꝛ cōplete eūare:ꝛ sic in
lapidē ꝯuertent̄. de istis oīb⁹ ꝓbleumatib⁹ dicebat Auic̄.
18. tertij. cap̊ de lapide renū ꝛ senib⁹ plurimū aduenit la
pis renum ꝙ̄ vesice:ꝛ illoꝝ qui illos sequunt̄ eē est eꝯ:ꝛ
plurimū hui⁹ fit iter infantiā ꝛ pubtatis initiū. ¶ Scd̄o
querit̄ ꝑꝑ qd est ꝙ lapis in renib⁹ magis accidit pingui
bus ꝛ grassis ꝙ̄ macris extenuatl: dicēte Aui. 18. tertij. ca.
allegato. Et ille cui pl'imū accidit lapis renū est pinguis.
¶ Ad h̄ dōm est ꝙ in pinguib⁹ vel grassis vie renū sunt
stricte ꝛ anguste rōne multe pinguedis: vnde māe in re
nib⁹ diuti⁹ retinent̄ ꝛ ꝑmanēt que postea igrossant̄ ꝛ in la
pidē ꝯuertunt̄: sȝ in extenuatis ꝛ macris h̄ nō ꝯtingit: qꝛ
in illis vie renum sunt aꝑte. ¶ Et ex isto pȝ aliud ꝓbleu
ma. itē est ꝙ iste cui accidit lapis vesice vtplurimuȝ est
extenuat⁹: dicēte Auic̄. 18. tertij. cap̊ loco allegato. ꝛ ratio
hꝰ est qꝛ materie que expellunt̄ a renibus ꝛ a partib⁹ su
perioꝛib⁹ trāseūt ad vesicā:ꝛ retinētur in vesica rōne su
perius dicta:ꝛ ibi ꝯuertunt̄ in lapidē. vnde ꝑtes superio
res remanēt macrefacte:ꝛ ita hō extenuatur.
¶ Tertio querit̄ ꝑꝑ qd est ꝙ lapis in renib⁹ est minor in
iuuenib⁹ ꝙ̄ in senib⁹. ¶ Ratio hui⁹ est aꝑta: qꝛ in iuueni
bus materie que retinent̄ in renib⁹ ꝛ in lapidē ꝯuertunt̄
sunt subtiliores ꝛ minoris ꝙ̄titatis ꝙ̄ in senibus: rōne ēt
fortitudinis v̄tutis iuuenes fortius mās expellūt de reni
bus ꝙ̄ faciāt senes. ꝛ ideo lapides minores fiunt: qꝛ mā
ex qua fit lapis est minor:ꝛ etiā est exilior: ideo fiūt lapi
des renum minores in iuuenibus ꝙ̄ in senibus.
¶ Quarto q̄rit̄ ꝑꝑ qd est ꝙ in hn̄tib⁹ vētrē strictuȝ gn̄at̄
magis lapis in renib⁹ ꝙ̄ in hn̄tib⁹ vētrē fluxibilē. ¶ Rn̄
det̄ ꝙ ꝑꝑ stipticitateȝ vētris aliq̄ māe retinent̄ in renib⁹
que debēt eūari: ex qb⁹ pōt fieri lapis qui non fieret si di
cte māe eūarent̄. Ex isto apparet vtilitas clisteris in cu
ra lapidis renū: apparet ēt vtilitas magna que habet̄ ex
lenitiuo assumpto: vnde fit mūdificatio vētris.
¶ Quinto querit̄ quare in hn̄tib⁹ ꝯtinue vrinā arenosam
nō gn̄at̄ lapis:ꝛ si gn̄at̄ apparet durior ꝛ solidior: dicēte
Aui. 18. tertij. capl'o suꝑius:ꝛ in illo in quo sedimē est are
nosum non aggregat̄ lapis: qm̄ mā nō est coartata. Rn̄
det̄ vt ex dictis colligi pōt: qꝛ mā est pauca ex qua fit are
na:ꝛ via est lata ꝛ caliditas non est multū vrens: inde est
ꝙ fit arena que nō retinet̄: sed ꝯtinue emittit̄:ꝛ ex ea nō
fit lapis. si aūt ꝯtingat mām arenosam esse magis visco
sam:ꝛ ꝯtingat eā ꝯglutinari ꝛ ꝯsolidari ꝛ adinuicē colli
gi ꝛ cuȝ alijs solidari: tūc fit lapis: qꝛ lapis nō est nisi mul
titudo arenosoꝝ corpoꝝ adinuicem cōgelatoꝝ siue con
glutinatoꝝ: vel lapis est coagulatio arenaꝝ: vt qdam di
cunt. multa alia ꝯsimilia in p̄dicta mā possent declarari
que omittūtur causa breuitatis.

Restat aūt discurrē de his que ad lapidē in renibus gn̄atuȝ ꝯsequunt̄. ¶ Et p̄ᵐ est de dolore ma
gno

gno q fit in renibꝰ ⁊ in vijs vrine pp lapidē. Vñ p̊ dōz q̄
dolor est sensibilitas rei 9rie subito ⁊ mal̄r ip̄rimētis: vt
coll̄r 2ª Fen p̄mi. doc. 2ª. sūma 2ª. c. 29. de causis doloris
absolute. ¶ 2° dōm est q̄ solutio 9tinui. i. soluēs 9tinuū
inq̄ztū soluēs est cā p se: ⁊ imediata doloris nulla alia cā
ītrinseca faciēte dolorē. Istud dcm̄ 2m p3 ex dictis Auic.
2ª Fen p̄mi. vbi est allegatū: ⁊ ēt Gal. 2° tegni illa pte. do
lorēs s̄m quē incūbūt locū: ⁊ sil̄r p3 ab eo: deide in mult|
alijs locis ēt h̄ pbat̄ in casu vbi vnū solueret tēpatū sol
ueret in loco tēpato corpus tēpatū vbi nullū aliud 9riuz
īteruenīret nisi solutio 9tinui q̄ eēt cā doloris īmediata.
Itē si in natiuo soluēs 9tinue solueret̄: tūc talis sol̄o eēt
cā doloris. Itē vbi manꝰ p fortē cōpl̄onē vel ex̄ctionē fa
ceret dolorē: tūc p̄cise solutio 9tinui eēt cā illius doloris:
nec valet 9 hoc Auer. rō posita 3° colliget. vbi voluit re
darguē dicta Aui. in hac cōpl̄one. ¶ 3° dōm est q̄ mala
cōpl̄o pōt eē p se cā īmediate doloris nō īteruenīēte so
lutione 9tinui. Istud dcm̄ p3 rōnibus Aui. ⁊ Gal. in locis
vbi est allegatū: ⁊ ēt ab eisdē in alijs locis: p3 etiā rōnibꝰ
Auerr̄. 3° colliget. ⁊ ita 9ñter e9rio ex dicto 2° dici pōt q̄
dolores magni in renibꝰ a lapide p̄p̄e dictis cā est solutio
9tinui facta a lapide in renibꝰ. Illud dcm̄ tanq̄ 9riū p3:
q2 s̄m Gal. 2° Tegni. illa pte. s̄m quē incūbūt locū dolor
aut est a mala cōpl̄one calida vel frida ⁊c̄. aut est a sol̄o
ne 9tinui. Sz in renibꝰ vbi dolor est pp p̄ñtiā lapidis nō
fit dolor a mala cōpl̄one. restat ḡ q̄ fiat a sol̄one 9tinui.
vñ Gal. ibidē dicebat. solutio ḡ 9tinuitatis icisione cōtu
sione fractiōe tēsione ⁊c̄. ⁊ ita lapis iste in sua sepatiōe a
remotiōe renibꝰ soluēs ⁊ disrūpēs subāz renū causat do
lorē: ⁊ maxie istū dolorē facit dū remouet̄ dictꝰ lapis a pa
rietibꝰ corpoz renū: aut dū trāsit per pāniculū colatorij:
aut p vias vrine q2 expellit̄ a nā cū fortissimis doloribꝰ
cū transeat p mēbra valde sensibilia: ⁊ p vias valde stri
ctas q̄ apiunt̄ ⁊ dilatant̄ fortitudine v̊tutis q̊usq3 dictus
lapis igrediat̄ vesicā: nec est lōginquū a v̊itate vt alique
ex dictis vijs aliqñ scindant̄ ⁊ frāgant̄: ⁊ tūc maximum
cānt dolorē cuiꝰ doloris cā est dicta sol̄o: aut fractio in re
nibꝰ vel pāniculo colatorij: aut vijs vrine a lapide facta.
h̄ est vez vbi lapis iste sit puus ita q̄ egrediat̄ vl̄ egredi
possit p vias vrine: aut sit frāgibilis v̊tute medicinaz. si
aūt lapis foret ita magnꝰ q̄ nō posset egredi p pāniculuz
colatoriū: aut p poruz vritidē seu emulctoriū: nec ēt v̊tu
te mediciaz frāgi posset: tūc nō recipet curā aliā nisi cū
incisione renū: a qua penitꝰ ⁊ oino cauēdū est nec de tali
cura est ītromittēdū. vñ Hali 3° tegni in cōmē. illiꝰ ptis.
Que v̊o ex lapide circa vesicā dicit ⁊ nō est in oī mēbro
nob possibile remouē lapidē ab orificio meatꝰ: neq3 seca
re locū ⁊ ex̄hē lapidē ex eo. exēplū istiꝰ sunt renes. nō est
ei3 ad remouēdū lapidē ab orificio meatꝰ cū istr̄o qđ in
termittamus in eis neq3 ad secādū renes: ⁊ Aui. 18. tertij
de cura lapidū renū dicit: ⁊ sunt qdā qui laborāt ex̄here
ip̄m per incisionē. alij p dorsuz: sed est timor magnꝰ in eo
opatio eiꝰ rōnē nō h3. ¶ Qual̄r ḡ sequat̄ dolor magnꝰ in
renibꝰ: aut vijs vrine pp lapidē appet manifeste ex nūc
posit|: q2 a sol̄one 9tinui fcā a lapide in renibꝰ vl̄ vijs vri
ne dictis: ⁊ cōsil̄r dolor in renibꝰ qui fit ab apate hāc hñt
cā3: l3 in apate vltra sol̄onē 9tinuitat| sit ibi mala cōpl̄o
⁊ mala cōpositio. sil̄r est de dolore q fit a vētositate gśsa
in renibꝰ. que extēdēs renes facit sol̄onē 9tinui. Sil̄r est
dōz de dolore renū q fit multitudine humoz aut māez
excrescētiū ⁊ replētiū renes a qbꝰ fit dolor: cuius doloris
cā est solutio 9tinui. sil̄r dico de dolore q fit ab vlcere re
nū. vnde Aui. 18. tertij. cap̊ de vlceribꝰ renū dicit. cā vlce
ris ⁊c̄. ⁊ sunt cause separatiōis 9tinuitatis: ⁊ ita posset as
signari cā de alijs doloribus: sufficiat tamē ad p̄sens so

lum loqui de dolore prouenīēte a lapide renum.
¶ Difficultas v̊o mingēdi accidit a lapide oppilāte ⁊ ob
turāte viā vrine. vñ nā nō pōt bibere trāsmittē ⁊ euāre
vrinā conat̄ illā expellē: ⁊ in tali expulsione difficultat̄.
hec est ḡ difficultas migēdi q̄ accidit cā oppil̄onis facte
a lapide: sic̄ dicit Aui. 21. Fen tertij. illiꝰ rubce. difficultat|
vrine: ⁊ retētio eiꝰ ⁊c̄. ⁊ multotiēs qdez fit sanies cā oppi
latiōis aut lapidis. s. cā oppil̄onis: ⁊ ifra subdit cāe vere
mingēdi mēbri facta. s. difficultas vrine: aut retētio cuiꝰ
est vt sit in renibꝰ apa cal̄m durū: aut lapis. Serapio v̊o
4° breuiarij. ca. 29. de distillatiōe vrine ⁊ lapide sic ingt.
sic̄ accidit vt oppilet̄ collū vesice pp hūiditates grossas
sanguinē ḡssuz coagulatū aut lapidē q̄re accidit difficul
tas vrine. Si aūt accidit difficultas vrine: ⁊ expressio va
cua abrasiōe vesice: ⁊ coartatiōe eiꝰ ⁊ tēsione sign̄at illō
oppil̄onē in renibꝰ aut vijs vrine: ⁊ ita apparet q̄ difficul
tas ista mingēdi pueniens ab oppil̄one fcā in lapide pōt
puenire pp oppil̄onē in renibꝰ viaz vrine ⁊ colli vesice:
⁊ vsq3 ad vltm foramē vñ exit vrina. Et ex ista radice se
quit̄ grauitas in pectine: maxie cū diu ⁊ lōgo tpe retinet̄
vrina: ⁊ nō solu3 seq̄t̄ grauitas in pectine: imo qñ ex toto
retinet̄ vrina seq̄t̄ tumor in vētre tēsio: ⁊ dolor: ⁊ h̄ ēt fit
in ptibꝰ genitalibꝰ: sicut expiētia docet ⁊ q̊tidie vidē oc
currit ptis in arte. retēta. n. vrina vltra debitū grauitatē
gñat: dolorem facit: ⁊ īterdum ad pditionē hoiem ducit.
¶ De excoriatōe v̊o renū loq̄t̄ Auēçoar li° 2°. trac. 2°. c. 2°.
de egritudinibꝰ renū ⁊ suis sp̄ebꝰ. vbi dicit: ⁊ postq̄ lapis
9firmatꝰ est in renibꝰ: ⁊ nā expellit ip̄m ex̄ excoriant̄ in
p̊ exitu renes: ⁊ īterdū excoriant̄ vene. vñ sanguis multꝰ
exit cū vrina ⁊ sine vrina: ⁊ aliqñ dictꝰ lapis ītātū figit̄ in
renibꝰ q̄ in seq̄strati ōe ipiꝰ frāgit̄ vel apit̄ arteria: ⁊ san
guis qui ab ea emanat est magis rubicūdus ⁊ lucidus et
subtilioris subē q̄ sanguis venaz. ¶ Sz de vlceribꝰ re
num pcedētibꝰ ex lapide gñato dōm est. vbi p̊ notādū q̄
vlcus est plaga putrida q̄ facit saniez ⁊ pus. Vñ Aui. 4ª
Fen q̄rti. trac. 3°. cap̊ de vlceribꝰ sic dicit. Vlcera gñant̄ a
vulneribꝰ ⁊ ab exituris ruptis ⁊ a pustulis sol̄one 9tinui
tatis in carne qñ facit saniē: ⁊ pus noiat̄ vlcus: ⁊ ita si ex
lapide in renibꝰ gñato ⁊ erupto: ⁊ a renibꝰ remoto facta
sit fissura ruptura vl̄ excoriatio tal̄r q̄ post exitū sangui
nis locus saniet̄ sanies emanat aut pcedat a renibus dr̄
vlcus in renibꝰ: ⁊ ad istū itellectū fit mētio de vlcē in re
nibꝰ: ⁊ ita q̄uis vlcus multas habeat cās: tñ hic s̄mo de
vlcē pcedēte a lapide renū. vñ Auic. 28. Fen tertij. ca. de
vlcē renū dicit: ⁊ fiūt vlcera pp lapidē q egredit̄: ⁊ Auē
çoar li° 2°. ca. de lapide renū: ⁊ suspectꝰ dicit: ⁊ post expul
sionē ipiꝰ lapidis a loco remanet ibi vlceratio: ⁊ sensibili
tas doloris. ⁊ subdit modicū ifra: ⁊ accidit qñq3 q̄ vñ la
pis remouet̄ ibi vtet̄ sanies: ⁊ dolor ibi figit̄ cōtinue do
nec libet̄ eger vel moriat̄. Est ḡ cā vlceris in renibꝰ fissu
ra seu ruptura que fit a lapide renū. ¶ Et 9sil̄e dōm est
de vlceribꝰ que fiunt in vijs vrine: q2 in poris vritidibus
seu emulctorijs: sicut dr̄ de vlceribꝰ renū. ¶ Notādū tñ
hic q̄ vlcera renu3 sunt minoris malitie q̄ vlcera mea
tuū: dicēte Aui. loco allegato: ⁊ vlcera q̄dā renu3 minoz
malitie sunt q̄ vlcera vesice: ⁊ q̄ vlcera meatuum inter
vtrūq3: ⁊ q̄ dispositio vlceru3 meatuū iter duo emulcto
ria ponit cām dicēs. ⁊ cā in h̄ est q̄ vlcera mēbri neruo
si difficilioris sunt sanationis q̄ vlcera mēbri carnosi.
¶ De mictu aūt sanguis q fit a cā lapidis: p3 q2 pōt eē la
pis cā sectiōis: aut rupture: aut apitionis vene in renibꝰ:
aut vijs vrine ex qua sanguis emanabit. vñ Aui. 18. Fen
tertij. ca. de mictu sanguis dicit. aut est in ptibꝰ mēbroz
vrine mictꝰ sanguis pp icisionē vene: aut aptiōe3 eiꝰ: aut
abscisione: aut corrosione ⁊c̄. ⁊ Auer. 4° coll. ca. de signis

exeũtiũ a corpe dicit.Sꝫ sanguis qui ex vijs vrine egre/
dit̃:aliqñ a vesica ꝓuenit:aliqñ a renib⁹:ꝛ aliqñ ab epa/
tis gibbositate:ꝛ qui a renib⁹ exit:egredit̃ ꝑꝑ duas cãs:
aut ꝑꝑ vene aptionẽ:aut ꝑꝑ ipoꝝ renũ fissurã:sicut acci/
dit ꝑꝑ lapides in eis gñatos:quia multotiẽs in eoꝝ suba
gñant̃:sicut grana:ꝛ postea lacerãt lapides ipoꝝ carnẽ:ꝛ
egrediunt̃:ꝛ qñ hoc accidit incipit in ipso: ꝛ durat ꝙuſqꝫ
v̾tus expulsiua expellit ipos:ꝛ vtplurimũ gñant̃ in ꝯca/
uitate ipoꝝ ꝑꝑ separatiue v̾tutis debilitatẽ que separa/
re nõ põt aq̃sitatẽ sanguinis:ꝛ ptis ex qua renes nutriũ/
tur a pte terrestri.ꝛ aliqñ gñant̃ ꝑꝑ defectũ v̾tutis assela
tiue:que ptẽ ex qua mẽbroꝝ multũ debeat assilare nõ
põt etiã a lapide ꝯuertit̃.hoc ẽt tactũ fuit supra vbi dice/
bat̃ in cap̊ 2° ꝙ mict⁹ sanguinis põt ꝓuenire ꝑꝑ scissurã
pãniculi colatoꝛij aut viaꝝ vrine ꝛc̃.cuius scissure cã est
lapis:ꝛ multe alie pñt esse cause mict⁹ sanguinis:de q̄bus
ad p̃sens nõ ptinet ptractare:pꝫ ex hoc igit̃ q̃uo ex lapi/
de in renib⁹ gñato seq̄tur doloꝛ magnus:difficultas min/
gẽdi:grauitas in pectine:excoꝛiatio:vlcus in renibus:mi
ctus sanguinis:sicut antea dicebatur.

Uenio nũc q̄nto ad ponẽdũ signa lapidis in reni/
bus declarãtia.ꝛ p̊ dicã de coloꝛe suba
q̄ñtitate ꝛ figura lapidis renũ.ex quo apparebit dr̃ia iter
lapidẽ renũ ꝛ lapidẽ vesice.2° tãgam signa que sumunt̃
ex pte loci dolẽtis:ꝛ ex mõ seu q̃litate doloꝛis.3° ponã si/
gna que maxime ex vrina accipiunt̃.4° describaꝫ signa
cõia sign̄antia colicã ꝛ lapidem renũ:ex q̄bus apparebit
dr̃ia doloꝝ colici a doloꝛe lapidis renum.❡ Dico igit̃ p̊
ꝙ lapis in renib⁹ cog̊scit̃ ex coloꝛe:nã vtplurimũ dict⁹ la
pis declinat ad rubedinẽ:imo vtplurimũ est coloꝛis ru/
bei:cui⁹ dicti ratio signari põt ꝙ renes sunt rubei:ideo la
pis qui fit in renib⁹ est rubeus: ꝛ ita dici põt de arena in
renibus:ꝯbit.n.res caloꝛẽ aut foꝛmã: qꝛ figurã a loco in
quo est vt fit suis ꝯditiõib⁹ v̾uatis.ꝛ ita si lapis gñet̃ ex
mã sanguinea vel cholica erit coloꝛis rubei agilr̃.si autẽ
fiat de mã flatica vel melica adhuc potest rubificari ꝑꝑ
moꝛam ꝛ alteratiões quam dicta mã recipit in renibus.
❡ Suba v̾o lapidis renuꝫ est mollis ꝛ lenis ꝛ tenera re/
spectiue ad lapidẽ in vesica.iõ si lapis qui fit in renib⁹ tã
gat̃ manib⁹ facili⁹ frãgit̃ q̄ꝫ frãgat̃ lapis vesice:q̄ꝫuis ali/
qñ repiat̃ lapillus sepius renalis durius:imo durissime
sube:vt ego vidi.❡ Sꝫ q̄ñtitas dicti lapidis est pua rela
tione ad lapidẽ in vesica:qm̃ gñat̃ in loco nõ multũ am/
plo.est.n.locus renuꝫ strict⁹ respectu ad vesicã.de his oi/
bus.vꝫ coloꝛe suba ꝛ q̃litate lapidis renũ dicebat Auic̃.
2.Fen.tertij cañ.ca.de lapide renũ qñ facit cõparatiões
iter lapidẽ renũ ꝛ vesice.est.n.ille qui in renib⁹ est leuioꝛ
parũp.i.minoꝛis duritiei:ꝛ magis declinat ad rubedinẽ:
ꝛ ille q̄ est in vesica est durioꝛ ꝛ maioꝛ valde:ꝛ magis de/
clinat ad nigredinẽ.i.fuscitatẽ:ꝛ ad cineritatẽ ꝛ ad albe/
dinẽ.Serapio v̾o 4° breuiarij.ca.19.de gnõne lapidis sic
dicebat.de suba ꝛ q̄ñtitate lapidis ꝛ distinguim⁹ iter lapi
dẽ gñatũ in renibus ꝛ iter illũ qui gñat̃ in vesica ꝑꝑ ma
gnitudinẽ ꝛ subam que est:qꝛ ille qui fit in renib⁹ est mi/
noꝛ ꝛ leuioꝛ ꝛ mollioꝛ:ꝛ nõ fit minoꝛ nisi ꝑꝑ paruitatẽ ra
ritatis que est in renibus:ꝛ qm̃ non est possibile vt tẽdat̃
multa.s.res ꝑꝑ spissitudinẽ coꝛpis ipsoꝝ:ꝛ qꝛ lapis ipse
nõ foꝛsitan figit̃ in eis tp̄e lõgo:ꝛ fact⁹ est mollioꝛ ꝓpter
paruitatẽ moꝛe sue.lapis aũt gñat⁹ in vesica est maioꝛ et
vehemẽtioꝛis duritiei:qõ est qꝛ ꝯcauitas que est in vesi
ca est maioꝛ:ꝛ extẽsio eius ẽt est plus ꝑꝑ subtilitatẽ eius
que assilat̃ pãniculo:ꝛ q̄ñqꝫ est neruosa:ꝛ figit̃ in ea lapis
tp̄e lõgo:ꝛ sic ex istis capit̃ dr̃ia iter lapidẽ renũ ꝛ lapidẽ
vesice.❡ Figura v̾o lapidis renũ seu foꝛma eius diuer/
simode repit̃.nã lapis renuꝫ aliqñ est figure seu foꝛe ro/
tũde:aliqñ triangularis:aliqñ q̃drate:aliqñ v̾o est asper:
aliqñ lenis vt ꝯñter ad figuraꝫ.de hac v̾o figura seu foꝛ/
ma dicebat Hali.3° thegni.cõicat illius ptis.que v̾o lapi
dẽ circa vesicã ꝛc̃.verũtñ lapis gñat⁹ in renib⁹ est minoꝛ
ꝛ subtilioꝛ q̄ꝫ lapis gñat⁹ in vesica:ꝛ foꝛma etiã ei⁹ est ro/
tũda cõiter:ꝛ currit cuꝫ vrina.ꝓpter hoc q̄dẽ nã impellit
qñ adiuuamus eam cũ medicinis.Ego v̾o iam vidi lapi/
dem oblõge figure ad siĺitudinẽ nuclei oliuaꝝ magne:ꝛ
notabilis quãtitatis:de qua mirãdũ erat in quodã nobi/
li notabilis ciuitatis nr̃e Senaruꝫ qui post multos dolo/
res renuꝫ illoꝝ ꝛ grauedinẽ pectinis ꝛ retẽtionẽ vrine il/
lũ expulit cuꝫ satis magna sanguinis effusione facta pri/
mo in eius cura multis ꝛ multis remedijs.

❡ Ex pte v̾o doloꝛis aut loci dolẽtis hec accipiãtur signa
lapidũ in renib⁹ oñdẽtia.ꝛ p̊ᵐ dõꝫ est ꝙ doloꝛ fixus in re
nib⁹ cum grauitate ꝯtinẽtia renũ:vbi nõ fit alia repulsio
vel mã coartãs sign̄at lapidẽ renũ.hoc dictuꝫ pro pte pꝫ
auc̃te Auer.4° colliget.ca.de signis egritudinũ renũ.vbi
dicit.Sꝫ signũ gñatiõis lapidũ in renib⁹ est doloꝛ fixus
ab ipsius gñatiõis p̊n⁹ q̃usqꝫ nã illos abijcit ad ex̃:ꝛ pro
alia pte de grauitate pꝫ ex Auic̃.28.tertij.ca.de signis la/
pidis renũ.vbi dicit.in dispõne ꝯgelatiõe lapidis ꝛ quie/
tis ei⁹ ꝛ quietis patiẽtis ipm qõ nõ est repletio vehemẽs
coartãs cõmouẽs lapidẽ retẽtio grauitatis tm̃.i.sentitur
pñtia grauitatis tm̃.❡ Scõm signũ doloꝛ vehemens in
renib⁹:ꝛ ẽt in emulctoꝛijs cũ difficultate mingẽdi:ꝛ gra/
uitate in pectine sign̄at lapidẽ renum.de isto signo dicit
Almãsoꝛ 9° Almã.cap̊ de lapide renũ.Si aũt eger sentit
cũ difficultate mingẽdi vehementẽ doloꝛẽ in renib⁹ ꝛ in
emulctoꝛijs ꝛ nauseã ꝛ vẽtris ꝯstrictiões in renib⁹:lapis
eẽ mõstrat̃.❡ Tertiuꝫ signũ.doloꝛ magnus ꝛ vehemẽs
in renib⁹ ꝛ in alchatim ꝛ vsqꝫ in inguinem lapidẽ signifi
cat:qõ mouet̃ ꝛ descẽdit ad vesicaꝫ. De isto signo loq̄tur
Auic̃.18. Fen tertij.caplo de signis lapidis renuꝫ in fine.
vbi dicit.signa v̾o motus lapidis sunt grauitas doloꝛis ꝛ
eius vehemẽtia:ꝛ descensio eius ex alchatim vsqꝫ ad in/
guinẽ ꝛ ad emulctoꝛia:ꝛ tũc iam ꝓuenit lapis ad vesicã:
ꝛ cũ sedat̃ ille doloꝛ:tũc iam ꝓuenit in vesica.De alcha/
tim v̾o dicit Auicẽ.p̊° Fen.p̄mo cap̊.ideo de anothomia
spõdilium alchatim spõdiles iste sunt que alchatim nõ
cũ alnomuc est sicut basis totius doꝛsi:ꝛ ipse.s.spõdiles
sunt:ꝛ differũt os femoꝛis ꝛ sunt a q̄b⁹ nerui pedis oꝛiũ/
tur:ꝛ ex isto colligit̃ q̄d est alchatim.colligit̃ ẽt ꝑꝑ q̄d in
doloꝛe lapidis renũ appet doꝛmitio pedis:ꝛ doloꝛ femo/
ris ꝛ pectinis ꝛ alchatim si bñ ꝯsideret̃. ❡ Quartũ sigᵐ
colligit̃ ex signis Haliabatis in sua dispõne regali de si/
gnis lapidis renũ:vbi dicit.signa calculi ꝛ arena renum
sunt qꝛ vrina paulatim exit:ꝛ cũ ardoꝛe:ꝛ cum ipa arena
appet grauitas ꝛ doloꝛ in ilijs ꝛ ꝯfiniũ lũboꝝ:ꝛ nõnunq̄ꝫ
cũ doloꝛe pũctura ꝛ egritudo in testiculo a pte renis ifir/
mi ꝛ doloꝛ in crurib⁹ ꝛ pedibus cũ doꝛmitatiõe pedũ ꝑꝑ
pticipatiões p venas pulsantes.❡ Ex istis q̃tuoꝛ signis
nũc positis:ꝛ ẽt ex his q̄ dicent̃ põt q̄s cõpꝛehẽdẽ ꝙ do/
loꝛ in renib⁹ ꝓueniẽs a lapide renũ differt a doloꝛe renũ
ꝓueniẽte a vẽtositate:aut a mã alia:imo dr̃ia cõpꝛehen/
dit̃ per multa signa que hic ponunt̃ de lapide renum.

❡ De signis v̾o que ex vrina app̄hẽdunt̃ lapidẽ in renib⁹
sign̄antib⁹ accipiat̃ h̾ p̊ᵐ sicut Aui.nos docet si vrina in
p̄mis est grossa.s.ante gnõnẽ lapidis:deinde incipit atte/
nuari ꝛ subtiliari:ꝛ attenuat̃ ex eo qõ retinet̃ grossum ꝛ
turbidũ:tũc extimãdũ est ꝙ lapis gñat̃ in renib⁹.hoc pꝫ
qñ mingit̃ grossum ꝛ turbidũ non existẽte lapide signifi
cat̃ sanitas ꝛ foꝛtitudo v̾tutis expulsiue ꝛ significatur ꝙ
vie sunt late ꝛ meatus sunt apti ꝛ lati.Et si mingit̃ subti
le:ꝛ claꝝ post turbidũ signũ est ꝙ facta sit oppilatio ꝛ ꝙ

materie retinent̃:⁊ ꝙ vie sunt stricte ex qb⁹ causis lapis
gñat̃.¶ 2ᵐ signũ.q̃ꝛto vꝛina est vehemẽti⁹clara:⁊ ꝯtinue
clarioꝛ ⁊ paucioꝛis sediminis signat ꝙ lapis est iã fact⁹ ⁊
durus.h̃ signũ intelligit̃ ꝑsupposito ꝑ signo.h̃ pꝫ ꝑꝑ ma
gnã oppilõnẽ que fit in renib⁹ a lapide ꝑꝑ quã vꝛina fit
vehemẽter clara:⁊ in ea nõ appet sedimẽ ꝑꝑ dictã oppi/
latiõeꝫ que fit a lapide:cui⁹oppilõnis cã mãe retinent̃:⁊
sedimẽ nõ apparet in vꝛina.de hac oppilõne loqt̃ Auer.
4° colliget.cap̊ de suba vꝛine cũ dicit.⁊ ex renib⁹ multũ
subtilitatẽ vꝛine adiuuãtib⁹ est viaꝝ oppilatio.Et ꝑꝑea
vꝛina calculosoꝝ subtilis est. Ista signa ꝯtinẽt ṽitateꝫ:⁊
maxie si qñ mingit̃ grossuꝫ ⁊ turbidũ cuꝫ eo mingit̃ are/
na rubea que signat lapidẽ in renib⁹:⁊ post mingit̃ clarũ
⁊ subtile.De istis ambobus dicit Aui.ad hoꝛã fit.signoꝝ
aũt lapidis qui est in renib⁹ꝑᵐ est in vꝛina ⁊ est cũ vꝛina.
in ꝑmis est grossa:deĩde incipit ꝯuerti ad tenuitatẽ:⁊ at/
tenuat̃ ꝑꝑ retẽtioneꝫ turbidi:tũc exñtia ei⁹ gñatiõeꝫ:q̃ꝫ/
uis qñq; mingat̃ in ꝑncipio rei:⁊ tenuis:⁊ seqtur lr̃a ĩfra
pꝛo 2° signo:⁊ quãto plus est vꝛina vehemẽti⁹ clara ⁊ as/
sidue clara:⁊ paucioꝛis sediminis signat ꝙ lapis est du/
rioꝛ:⁊ seqt̃ lr̃a ĩfra:⁊ ꝯfirmat̃ signatio in oĩbus illis si vi
des arenã residẽtẽ ⁊ tendẽteꝫ ad rubedinẽ ⁊ citrinitatẽ.
¶ 3ᵐ signũ.ꝙ vꝛina est alba cruda sicut aq̃:qꝛ aq̊sa cuꝫ
sedimine:⁊ maxime qñ in tali vꝛina apparẽt alie signa/
tiones dicte de hac vꝛina.Dicit Serap.4° bꝛeuiarÿ.cap̊
19.Et cog̃scimus h̃ ex euõne vꝛine aq̊se:⁊ sediminis are
nosi in ea qđ est vsqueq̊ faciãt videre signa que signant
gñatiõeꝫ lapidis.De hac ẽt loqt̃ Auer.4°colliget.maxi/
me de sedimine arenoso:vbi dicit.⁊ arenosum.s.sedimẽ
aut signat lapidẽ coagulatũ:aut incipiẽteꝫ coagulari.⁊ si
fuerit rubeũ signat lapidẽ in renib⁹:⁊ si albũ signat lapi
dẽ in vesica.¶ 4ᵐ signũ.vꝛina nigra vel turbulẽta:⁊ sic̃
fuligo vl̃ sanguinea vt lotura carnis qua fuerit arena ru
bea:⁊ de ꝯsuetudine patientis est vt mingat lapillos vel
arenã cũ doloꝛe signat lapidẽ renũ.in ṽitate istud signuꝫ
satis appet:qꝛ signat ꝙ lapis mouet̃ vel est mot⁹.de isto
signo dicebat Raſ.in diuisionib⁹.cuꝫ.n.est in ea.s.vꝛina
sic̃ arena:⁊ de ꝯsuetudine egri est vt mingat post doloꝛẽ
s.in illis lapidẽ:aut nõ minxit vꝛinã cum qua fuit doloꝛ
tũc est lapis.¶ 5ᵐ signũ.vꝛina tenuis ⁊ alba cuꝫ arenula
rubea ⁊ arenosa sedimine pꝛecedẽte lactea : aut turbida
grossa cũ doloꝛe ⁊ grauitate renũ cõpositura ⁊ doloꝛe ani
⁊ anchaꝝ ⁊ doꝛmitiõe pedis ex ꝑte renis ĩfirmi:⁊ aliqñ
testiculi ex eadẽ ꝑte renis ĩfirmi ⁊ vꝛina exit paulatiꝫ cũ
ardoꝛe:aut pũctione ṽge lapidẽ in renib⁹ signat.h̃ signũ
ponit̃ a Gilb̃to anglico ꝑticula 6ᵃca.de causis gñationis
lapidis.hoc signũ satis est efficax:⁊ ṽitatem ostendẽs:ita
ꝙ qñ oĩa ꝑdicta vel maioꝛ pars istoꝝ apparet tenenduꝫ
est lapideꝫ foꝛe in renibus:causa aũt partiũ in signo posi
tarum satis apparet si bene cõsideramus.

¶ Sꝫ qꝛ raro fit calculus aut lapis renũ qn ẽt cõicent̃ ac/
cidẽtia colice:⁊ silr̃ eꝯ.ideo nũc dõm est in qb⁹ ꝯueniunt
he due passiões ⁊ in qb⁹ differũt.¶ Pꝛimo tñ notãdum
est ꝙ colica est doloꝛ foꝛtis q fit in ĩtestinis grossis.maxi
me tñ in ĩtestino dicto colon:⁊ inde dr̃ colica.fit autẽ do/
loꝛ ita foꝛtl in colica ꝑꝑ solõnẽ ꝯtinui:qꝛ de nã colice est
vt in ea fiat solutio ꝯtinui:vt collr̃.16.tertÿ trac.c.3°.Co/
lica ⁊c̃.¶ Cõueniũt g ꝑmo.qꝛ hec accñtia cõiter eueniũt
in colica.vꝫ doloꝛ foꝛtis:doloꝛ mutabilis:doloꝛ incurabi
lis:doloꝛ in doꝛso aliqñ tremoꝛ minoꝛat̃ appetit⁹:imo re
mouetur fit subuersio stõchi fit nausea satis foꝛtis sudoꝛ
fridus syncopis:que oĩa vel plura ex istis eueniũt in lapi
de renũ.vñ Aui.16.Sen tertÿ.trac.3°.cap̊ de dr̃ia que est
ĩter colicã ⁊ lapidẽ renũ dicit.qñq; accidũt in lapide ac/
cidẽtia colice ꝑdicta:qm̃ colon ipm cõicat renib⁹q̃re ac/
cidũt eis colon doloꝛ qui est ei ꝑꝑus:⁊ accidũt ei accñtia
sua que ꝑtinẽt illi doloꝛi.s.renali.¶ Sꝫ differũt ista:qm̃
doloꝛ foꝛtis qui est in lapide renũ occupat minoꝛẽ locũ ⁊
est paru⁹rõne loci in quo est:qꝛ locus renũ est strict⁹⁊ est
doloꝛ acut⁹ q̃si sit acus pũgẽs.doloꝛ aũt colicus occupat
maioꝛẽ:⁊ est maioꝛ rõne loci in quo est:qꝛ ꝯcauitas ĩtesti
ni colon est magna.Et ex isto põt rñderi si q̃rat̃ q̃lis do/
loꝛ est in gñe doloꝝ:⁊ qũo noĩat̃ doloꝛ lapidis renũ.dõm
est ꝙ sic̃ dicit Auer.4°colliget.ca.de renib⁹ signantibus
egritudines ⁊ cãs eoꝝ.vbi dicit.sꝫ doloꝛ martellin⁹⁊ do/
loꝛ silis pũctioni acus grosse nõ sunt nisi ex hũoꝛib⁹ frigi
dis: sic̃ doloꝛ colice aut cã humoꝛis lapideati sic̃ accidit
in renib⁹cã arenulaꝝ.¶ Scđo differũt:qꝛ doloꝛ colicus
est ambulatiu⁹⁊ mutabilis:⁊ fit subito ⁊ vtplĩmũ incipit
a ꝑte ĩferioꝛi dextri lateris:⁊ tẽdit supi⁹ad sinistrũ:sꝫ do
loꝛ lapidis incipit retro in renib⁹:⁊ stat fixus ⁊ cuꝫ moue
tur doloꝛ descẽdit paulatim vsq; ad locũ vbi firmatur:⁊
ꝯclinat ad posterioꝛa ṽsus renes.¶ Tertio.doloꝛ in cru
rib⁹ ⁊ doꝛso ⁊ aliqñ tremoꝛ fiũt plus in lapide renũ q̃ꝫ in
colica ex eo:qꝛ renes plus cõicãt cũ doꝛso ⁊ crurib⁹q̃ꝫ fa/
ciãt intestina.¶ Quarto.doloꝛ colicus fit subit⁹:⁊ in tꝑe
valde bꝛeui.doloꝛ aũt lapidis fit paulatine ⁊ augmẽtat̃:
⁊ fit foꝛtis in fine suo:sꝫ casus appetit⁹:subuersio stõchi:
vomitus nausea sitis foꝛtis sudoꝛ frigidus syncopis fiũt
plus:⁊ sepius in colica:⁊ si fiũt in lapide renũ fiũt min⁹ ⁊
nõ ita sepe.¶ Et est alia dr̃ia notandũ.vꝫ doloꝛ renalis:
qꝛ lapidis renuꝫ fit foꝛtis hoꝛa vacuitatis stõchi:⁊ doloꝛ
colicus alleuiat̃ hoꝛa vacuitatis stõchi:⁊ fit foꝛtis qñ ali
quid sumit̃ de cibo:vel cũ cib⁹est in stõcho isti⁹dr̃ie posi
te ab Aui.rõ est plana:sꝫ bñ ꝯsideret̃:⁊ illã dimitto ĩtelli
gẽti:q̃ꝫuis sup 3° cañ.Sen.16.trac.3°.ca.de dr̃ia que inter
colicã ⁊ lapideꝫ renũ.¶ Ex oĩb⁹ dictis hui⁹capl̃i colligo
h̃ signũ ꝑ aggregatiõeꝫ multoꝝ.vꝫ ꝙ si doloꝛ est fixus:
⁊ foꝛtis in renibus:⁊ in emulctoꝛÿs ⁊ alÿs in alchatim:⁊
pectine vsq; ad iguina:⁊ aliqñ ẽ doloꝛ in ĩtestino eiusdẽ
ꝑtis renis ĩfirmi:⁊ doloꝛ incurabilis ⁊ in pedib⁹ cuꝫ doꝛ/
mitiõe pedis eiusdẽ lateris cũ grauitate ꝯtinua renuꝫ:et
ꝯfixio lũboꝝ cuꝫ grauitate pectinis ⁊ est doloꝛ ani:⁊ an/
chaꝝ ⁊ vꝛina est grossa in ꝑmis:postea subtilis clara cuꝫ
pauco vel nullo sedimine:⁊ vꝛina aq̊sa alba cruda cũ se/
dimine arenoso rubeo:vel vꝛina est nigra:vel turbulẽta
vt fuligo:⁊ vꝛina cũ ardoꝛe:⁊ pũctione ṽge que guttatim
exit vel paulatim:⁊ de ꝯsuetudine egri est vt mingat are
nã vel lapillos.hec oĩa vel plura ex istis simul vl̃ maioꝛ
pars ipsoꝝ repta in patiẽte signant lapideꝫ renũ in ṽita/
te:imo aliqñ vnũ ex istis solũ cum aliquo adminiculo si/
gnoꝝ ꝑdictoꝝ lapidem renum certe significat ⁊c̃.

Pertractatis ⁊ declaratis ꝑcedentibus que in
capl̃is posita sunt:que oĩa ꝑmis/
sa fuerũt ad amplioꝛẽ doctrinã seu notitiã illoꝝ q̃ in cu/
ra lapidis renũ dici debẽt.nũc 6° ⁊ vlt° ponẽda est cura.
⁊ ꝑ̊ dõm est de ꝑseruatiõe a gnõne lapidis renũ.vbi ostẽ/
det̃ qũo coꝛpus hũanũ a tali passiõe calculosa renũ bẽat
ꝑseruari.2° dõm est de curatiõe:oñdẽdo qũo coꝛpus hu/
manuꝫ hac egritudine lapidosa renũ hẽat curari.3° dõm
est de remotiõe accñtiũ eueniẽtiũ in hac passiõe:vt sunt
doloꝛ magn⁹:difficultas mingẽdi:grauitas in pectine:ex/
coꝛiatio:vlcus in renibus:mictus sanguinis ⁊c̃.

¶ De ꝑ̊.qꝛ de ꝑseruatiõe sciẽdũ est ꝙ cã ꝑseruatiua in ꝓ/
posito accipit̃ satis large ꝓut ꝯuenit coꝛpi sano vt nõ ca/
dat in egritudine:vel ꝓut ꝯuenit coꝛpi paꝝ lapso:vt ipꝫ
ꝯseruet ne cadat in moꝛbũ vel vt ipm paꝝ lapsuꝫ trans/
mittet:ſm quẽ modũ fuit locut⁹ Gal̃.de cã ꝑseruatiua in
3° Thegni.illa ꝑte.dehinc ṽo dõꝫ est de eis q̃cũq; ſm po/
rẽ oꝛdinẽ accipiebamus:vocat̃ aũt ꝑseruatiua:⁊ Hali in-

cōmento.cā ꝑseruatiua est q̄ facit euadē a casu in egritu
dinē.si.n.hūores sunt grossi aut viscosi ꝑlusq̄ꝫ ꝯuenit:tūc
sunt apti facē morbū.⁊ ideo ne h̄ faciāt debet eē ꝑserua
tio ne labant̄ in morbū:⁊ ita ne faciāt lapidē.hec aūt ꝑ
seruatio fit:⁊ cōplet̄ ꝑ debitā admistratiōeꝫ sex rerū nō
nāliū q̄ si humano corꝑi debite applicent̄ custodiūt sani
tatē.si aūt indebite applicent̄ faciūt egritudinē.❡ Et si
q̄rat̄ q̄ sunt iste res nō nāles.dōꝫ est ꝙ apd̄ auctores me
dicine reꝑiunt̄ ista noīa res nālis:res nō nālis:⁊ res ꝯtra
nāꝫ.vnde illud appellat̄ res nālis qd̄ ꝯcurrit ad eēntialē
ꝯstōnē aut cōpōnē corꝑis humani:sic̄ sunt elemēta ex q
bus mediate vel īmediate fit corpus hūanū tanq̄ꝫ mixtū
qd̄ fit ex elemētis.silr̄ sic̄ est cōplo ꝑ quā corpus ꝯstituit̄
⁊ ꝯseruat̄.est.n.cōplo nāle instr̄m quo mediāte aīa ꝯser
uat̄ in eē:⁊ nāles ꝓducūt oꝑōnes.silr̄ sic̄ sunt humores:
aut mēbra:aut v̄tutes:aut oꝑationes:aut spūs. ❡ Illud
aūt appellat̄ res nō nālis qd̄ pōt ꝯuenīēter ⁊ incōuenien
ter humano corꝑi applicari:vt aliqñ ꝯseruet ipm:aliqñ
v̄o ipm permutet a sana dispōne.sicut v̄bi gr̄a.aer dr̄ res
nō nālis:q2 pōt humano corꝑi talr̄ applicari vt ꝯseruet:
aliqñ v̄o vt dictuꝫ corpus ꝑmutet:silr̄ cibus ⁊ potus pñt
ꝯuenīēter ⁊ incōuenīēter corpori humano applicari:silr̄
somnus ⁊ vigilia:silr̄ inanitio ⁊ repletio:silr̄ mot⁹ ⁊ qui
es:siliter accidētia aīe:⁊ sic res non nāles apud auctores
noīantur sex.s.aer cibus pot⁹ somnus vigilia inanitio re
pletio mot⁹ ⁊ quies:⁊ accn̄tia aīe. ❡ Illud aūt appellat̄
res ꝯtra nām qd̄ nō facit ad corporis ꝯstōnē nec ad eius
ꝯseruationē:imo potius facit ad destructioneꝫ seu lesio
neꝫ:⁊ iste res ꝯtra nāꝫ apud auctores dicūtur esse tres.s.
morbus cā morbi ⁊ accidēs morbi.❡ Quibus ex dictis
īferūt ꝙ de eodē verificat̄ esse nāle nō nāle:⁊ ꝯtra nām
siue p̄ter nām.nam de isto termino aer dr̄ ꝙ est res nā
lis:⁊ de eodeꝫ dr̄ ꝙ est res nō nālis sicut ītelligēti pꝫ:silr̄
de eodeꝫ dr̄ ꝙ est res ꝯtra nām seu p̄ter nām: q2 aliquis
aer est causa egra:⁊ sic dr̄ res ꝯtra nām.❡ Ex isto appa
ret qūo res nō nāles ꝑseruāt corpus humanū ne cadat
in egritudineꝫ quādo debite humano corpori applicātur
in qua debita applicatione corpus ꝑseruatur a passione
calculosa renū.De istis igitur rebus nō naturalibus nūc
particulariter dicendum est.

❡ Et p̄mo de aere.eligat̄ aer nr̄e habitationis quātuꝫ hr̄i
pōt tēperat⁹ clarus nō turbat⁹ subtilis orīētalis boni odo
ris lucidus quiet⁹ celo discooꝑtus nō reclusus cui nō sit
admixtū aliqd aliud extraneuꝫ ex vaporib⁹ ⁊ fumis:aer
v̄o habēs oppositas cōditiones nūc dictas nō est bonus:
excepto tñ ꝙ tpe pestis cōis aer reclusus rectificatus vt
dꝫ est melior q̄ꝫ discooꝑt⁹ ⁊ est ratio:q2 aer discooꝑt⁹ ma
gis recipit imꝑssionē de aere vero bono ⁊ tēperato: loq
tur Auic.2ª Fen p̄mi.doct.2ª.cap̄ de affectione aeris qui
circūdat corpora.vbi dicit.⁊ aer qdeꝫ nō est tēperatus ⁊
clarus nāq̄ꝫ suba extranea cōplōni spūs ꝯria ei admisce
tur est sanitateꝫ efficiēs: ⁊ ipsam cōseruās ⁊ cum mutat̄
sue oꝑationis ꝯrie oꝑatur:⁊ caplo 6° eiusdeꝫ doctrine de
aere turbato dicit.aer turbatus tristificat aīam:⁊ cōmi
scet humores.de aere subtili loqtur Aui.2° Cāticoꝝ.vbi
dicit.⁊ inspiciet etiā v̄sus partē orīētaleꝫ qui est ei subti
lior:⁊ Cōmentator supius sup illo verbo ait sic:qm̄ pars
orīētalis ⁊ cuius aer est subtilior.❡ Si aūt contingat ꝙ
aer nō possit ita eligi:tūc bonū est vt in hyeme rectifice
tur aer māsionis cum igne facto ex lignis quercus lauri
iuniperi cyꝑssi:⁊ silibus:⁊ nō sit terrena aut in loco mali
odoris:vel pōt māsio vel habitatio suffumigari asꝑgen
do sup carbones de lignis dictis storaceꝫ aut lignū alias
s.iuniꝑi:aut thus:aut corticē thuris:aut masticē vel pul
ueres istos simul. ❡ In estate v̄o ⁊ maxime in dieb⁹ ca
nicularibus pōt aer mansionis rectificari cum sandalis
aqua rosata aceto cāphora cum floribus violaꝝ rosaruꝫ
balaustiarū ⁊ floribus lābrusce ⁊ salicibus vitis:⁊ silib⁹:
⁊ cum pomis odoriferis vt sunt citri citrāguli lymones:
arancy:⁊ folia p̄dictoꝝ:⁊ citonia bñ matura:⁊ silia redo
lētia:⁊ sicut sunt odores boni ⁊ aromatici qui confortāt
virtutes sicut ponit Aui.in libro de viribus cordis.caplo
scđo de medicinis letificādi ⁊ confortādi.vbi dicit.spūs
enim nālis inclinat̄ ad aromaticitatē:⁊ cōfortat̄ ⁊ refo
cillat̄ ex ea:⁊ ꝯñter inde virtutes ꝓculdubio cōfortant̄.
❡ Uiso de aere dicēduꝫ est de cibo ⁊ potu.⁊ p̄mo p̄mit
tendi sunt quidā canones de modo ⁊ ordine comedēdi.
❡ Primo.nullus hō dꝫ comedere aut bibere nisi p̄mo
habuerit vere appetitū comedēdi aut bibēdi:nec dꝫ tole
rare fameꝫ adueniēte appetitu ne stōchus repleat̄ putri
dis humorib⁹. ❡ Secūdus cañ.nunq̄ꝫ dꝫ hō comedere
aut bibere nisi p̄us stomachus aut intestina fuerint a p̄i
mo nutriēte euacuata:q2 nihil deterius est in corpore q̄ꝫ
nutriēs sup nutriens qd̄ nō est digestū mittē.❡ Tertio.
nihil est deterius in corpore q̄ꝫ fastidiuꝫ:⁊ ꝓprie si fuerit
ex malis nutriētibus.vnde si fuerit ex cibis grossis facit
dolorē iūcturaruꝫ ⁊ renū.si aūt subtilib⁹ facit febres acu
tas ⁊ malignas.❡ Quartus.nullo modo est comedēdū:
aut bibēdū ad saturitatē ⁊ nimiā repletionē:q2 oīs reple
tio in qualibet dispōne est ꝑnecabilis. ❡ Quintus.sem
per dꝫ hō surgere a mēsa cum desiderio in aīa remanēte
aliqd vlterius comedēdi:qm̄ illud tale desideriū statim
post vnā horam destruit̄.attēdēda tñ est cōsuetudo:qm̄
deterior comestio nō est quam grauās stomachū:⁊ dete
rior potus est qui tēperatuꝫ egreditur:⁊ isto modo natat.
❡ Sext⁹.in ordine assumptiōis cibi debēt cibaria sub
tilia ⁊ leuis digōnis preponi cibarijs grossis ⁊ dure dige
stionis:ne si grossa p̄ponātur subtilibus corrūpātur sub
tillima anteq̄ꝫ digerātur grossa:⁊ ita etiā ex artificio de
bēt elixata ceteris paribus p̄poni assatis. ❡ Septimus,
nihil est deterius q̄ꝫ diuersa ⁊ varia cibaria in vna mēsa
comedē:⁊ cum hoc tēpus in comedēdo ꝓlōgatur:qa sic
faciēdo plus comeditur q̄ꝫ sit decēs:⁊ digestio stomachi
impedit̄. ❡ Octauus.cōsuetudo ⁊ vsus in cibis ⁊ horis
comedēdi cum ꝑticularibus ꝯditionib⁹ ⁊ artificijs ⁊ p̄pa
ratiōibus ciboꝝ aliqñ seruari habēt.pꝫ hoc ex Aui.Fen
3ª p̄mi.caplo de regimine eius qd̄ comedit̄ ⁊ bibit̄ : vbi
dicit.⁊ vsus sunt res extra rationē.⁊ hoc qdem cōseruā
dum vt omne exꝑimētuꝫ rationē vincat: est nāq̄ꝫ cibus
qui solet comedi in quo anima desistit nocumētuꝫ:et est
conuenientior bone non vsitate.

❡ Istis cañ.p̄missis dōm est de pane:ꝯñter de alijs come
stibilib⁹. ❡ Eligat̄ ḡ panis de bono tritico:⁊ meliori sic̄
hr̄i pōt q̄lis est frumētū qd̄ nascit̄ in terra mōtuosa ⁊ le
ui:⁊ qd̄ est ex messe sana collectū mūdatū ⁊ expurgatū a
reb⁹ extraneis ꝯseruato in loco mūdo ⁊ nō humido boni
aeris:⁊ nō in fouea cui nullū accidat nocumētuꝫ ex aliq
re:⁊ ad h̄ adhibeat̄ diligētia:⁊ sit panis bñ coct⁹:bñ fer
mētat⁹:bñ ⁊ optime malaxat⁹:⁊ purgat⁹ parūper salit⁹ si
placet:sit recēs vnius vel duoꝝ dierū ad plus:⁊ a cortice
exteriori mūdat⁹:nō sit actu calidus:q2 stōcho valde no
cet:non sit durus:q2 sicut dicit Auēçoar theisir:q2 quāto
plus indurat̄ ei⁹ grauior reꝑit̄ digestio:⁊ ex eo grossi hu
mores ḡñantur. Et Aui.3ª p̄mi in fine capli de regimine
eius qd̄ comedit̄ ⁊ bibit̄ dicit.amplius scire debes ꝙ pa
nis īpedimētū cuꝫ nō digerit̄ est multū.Panis v̄o cuius
cūq̄ꝫ alterius ꝯditionis existat a nūc dictis vitādus est:⁊
ita panis açimus ⁊ açimella.panis nō bñ leuat⁹ ⁊ fogacie
⁊ biscoct⁹ ⁊ crustule vitāda sunt. Et vlr̄ oīs cibus de pa
sta.⁊ silr̄ oīs cibus fact⁹ de frumēto:excepto pane bono.

❡ De car

¶ De carnib⁹ bone ꝛ magis vsuales ex aīalib⁹ dōesticis
assūpte sunt carnes hedi lactētis: ꝛ vituli lactētis: arietis
iuuenis castrati ānualis. carnes vͦo porcie dōestice iuue/
nes ꝑpate cū sale añ ꝑ aliqđ tꝑus ꝑuū: aliqñ ꝯcedi pñt: ꝛ
assate: q̄uis citi⁹ freq̄ues vsus sit vitupabilis. De sylue/
strib⁹ vͦo aīalib⁹ nō laudaꝛ vsus: lꝫ iterdū possint cōcedi
capoli ꝛ lepores iuuenes: silr cuniculi: aut apri iuuenes ꝛ
ꝑparate cū ꝯdimētis ꝛ saporib⁹ cū q̄bus modica q̄ntitas
comedaꝛ ꝛ raro. ¶ De volatilib⁹ accipiunꝛ pulli gallie
capones ꝑdices fasiani turtures iuuenes pipiōes cōpleti
in pēnis: aues minute degentes in cāpis ꝛ arborib⁹ ꝛ non
in aq̄s: aut lacunib⁹: aut paludib⁹ ꝛ auis dicta cauda tre/
mula multū valꝫ sui ꝓpetate: sicut testanꝛ auctores: ꝛ de
ipsa diceꝛ iferi⁹. Segia piguis ꝛ iuuenis auis aq̄tica bo/
na est ꝛ laudaꝛ: vt pꝫ experiētia eā assumētis: ꝛ hoc affir
maꝛ: q2 raro de ea comediꝛ. Carnes salite antiq̄te ꝛ de/
siccate ad fumuꝫ. Carnes bouine capñe vaccine porcine
hircie veteres ꝛ antiq̄: silr carnes vrsi cerui ꝛ carnes auiū
de lacunis: aut paludib⁹ vl' stagnis vl' fluuialib⁹ vt anse/
ris anatis ꝛ gruis: ꝛ silib⁹. ¶ Et de syluestrib⁹ oēs male
sūt: veꝝ carnes anseris iuuenis ꝛ piguis: aut anatꝭ dome
stice: aliqñ pñt cōcedi: ꝛ de eis modica q̄ntitas assumaꝛ.
¶ Uiscera ꝛ iteriora aīaliū vitāda sunt: ꝛ silr adepta de
sanguie ꝛ extrema aīaliuꝫ: vt caput pedes: ꝛ q̄ ex mēbris
neruosa sunt: silr gelatina: q̄ fit cōiter ex dictis mēbris.
Silr fercula q̄ fiunt ex carnib⁹ vt tortelli: ꝛ silia vitāda
sunt: ꝛ q̄ ꝑparanꝛ cū caseo ꝛ aromatib⁹ cū brodio q̄ danꝛ
pro ferculo in ꝑn⁹ prādij. Itē carnes assate ꝛ calide reclu/
se ꝛ suffocate oīno vitari debēt cuiuscūq̄ gnīs carnium:
rō q2 assatura suffocata poniꝛ iter venena: vt vult Auic.
6ª Fen q̄rti. ca⁰ de assaturis. ¶ De piscib⁹ dōm est q̄ oēs
pisces sūt mali: ꝛ maxie ð lacub⁹ ꝛ stagnis ꝛ aq̄s paludo/
sis. Si tñ placet de eis comedere accipianꝛ pisces parui
de aq̄s currētib⁹ ꝛ flumīb⁹ petrosis vel arenosis: ꝛ pisces
dcī temali lucij de aq̄s bōis: ꝛ pisces marini cū squamis.
Et si elixanꝛ decoquanꝛ in aq̄ ꝛ vino ꝛ cōedanꝛ cū mul/
tis spēb⁹ bōis ꝛ sale: ꝛ bonū est vt teneāꝛ in sale ꝑ aliqđ
tꝑs añq̄ decoquanꝛ: ꝛ pñt ēt ꝑpari frixi vl' assi sup crati/
cula spargēdo sup eis salmugiā: q̄ fit ex sale ꝛ aceto ꝛ vīo
modico cū pauco olei: ꝛ semꝑ ꝯdianꝛ cū spēb⁹: ꝛ semꝑ ca
uendū est ne cōedanꝛ dicti pisces fridi ꝛ reſuati post de/
coctōeꝫ: ꝛ silr cauēdū est ne statiꝫ coopianꝛ postq̄ deco/
cti sunt. venenū. n. efficiunꝛ: sic ponit Aui. 6ª q̄rti. ꝛ indu/
cūt accidētia mala. ¶ Oua q̄ laudanꝛ sūt ex gallinis re/
cētia: q̄ decoquūtur sub cinerib⁹ vl' in aq̄ tenera sorbilia
q2 magꝭ nutritiua. de eis assumaꝛ vitellus tm̄: oua dura
vel quocūq̄ alio mō mala sunt. ¶ Case⁹ oīs vitādus est
tā recēs q̄ antiqu⁹. Uñ Aui. 2⁰ cañ. ca. de caseo. dic. gñat
lapidē in renib⁹ ꝛ vesica. lac silr vitari dꝫ: q2 fac possīde/
re oppilatōes: vt pōiꝛ ibidē ca⁰ de lapide. veꝝ lac multū
comedaꝛ in vlcerib⁹ renū: ꝛ si q̄s vellet comedere caseū
sit medij tꝑis ð bono ꝛ optio dechinsure vl' lucardo q̄ est
min⁹ nociu⁹. Silr legumia sunt dimittēda ex q̄b⁹ nō fit
panis vt sunt fabe cicera cicercule lētes ꝛc. sic pōit Gal.
ꝑ alimētoꝝ. ca⁰. 5⁰. de leguminib⁹. illi. n. fruct⁹ dicunꝛ de/
metri quoꝝ plura ꝑs ē semē: ꝛ q̄ꝝ semē vtplꝫ comediꝛ.
vitari ḡ debēt oia legumia: ꝛ maxie q̄ntū ad eoꝝ substā/
tiā: ꝛ maxie vitāda sunt tꝑe q̄dragesime: q2 frequentior
fit eoꝝ vsus: veꝝ brodiū ciceꝝ alboꝝ ꝛ rubeoꝝ ꝛ nigroꝝ
pōt ꝯcedi: ꝛ ē ꝯueniēs: q2 apit oppilatōes abstergit ꝛ mū
dificat renes remouēdo mās aptas cōuerti in lapidē. Et
notādū q̄ aq̄ ciceꝝ nigroꝝ pōiꝛ cū medelis ad frāgēdū
lapidē. ¶ Olera fcā ex herbis minutis: sic q̄ fiūt ex atri/
plicib⁹ ꝛ spinachijs blita hortulana boragie feniculo pe/
trosilino apio sꝑagis mentha hyssopo saluia maiorana ꝛ
herbis seu folijs rapaꝝ: ꝛ silia sūt bōa: sꝫ herbe crude nō
sunt bone: tñ ꝑꝑ gustū pñt ꝯcedi aliqñ ꝛ raro lactuca cū
feniculo boragie petrosilio solsego saxifragia: ꝛ his silia:
de q̄b⁹ fiat ensalata: q̄ ꝯdianꝛ cū aceto sale ꝛ oleo. de ipsa
tñ modicū accipiaꝛ ꝛ rarissime: ꝛ iterdū cū dcā ensalata
modicū de porro pōt ꝯcedi: q2 ꝓuocat vrinā: nō tñ cōce/
diꝛ hñtib⁹ renes vlceratos: q2 nocet renib⁹ vlceratꝭ ꝛ ve/
sice. ¶ De allio porro ꝛ cepe: sic dic Serap. de simplici/
bus. caplis ꝓprijs q̄ ꝓuocat vrinā. ꝛ ð cepe dic q̄ ei⁹ vͭ⁹
est apitiua: ꝛ decocta est magis ꝓuocās vrinā: sꝫ de meo
ꝯsilio dimittanꝛ ista acrumia pro rusticis. ¶ De caulib⁹
vͦo est dōꝫ q̄ ipsoꝝ suba est mala ꝛ mali nutrimēti ꝛ no/
cet stōcho: ꝛ qñ caules mltū decoquāꝛ ꝛ cū carnib⁹ ꝛ sine
stringūt vētrē: ꝛ qñ paꝝ decoquāꝛ decoctio illa laxat vē
trē: ꝛ ob h̄ brodiū ð caulib⁹ paꝝ decoctis laudaꝛ fꝫ Aui.
2⁰ cañ. ꝓuocat vrinā ꝛ cinis radicis cauliū frāgit lapidē.
¶ De radicib⁹. radix. i. raffan⁹ domesticus ꝯcedi pōt: q2
ꝓuocat vrinā ꝛ calefacit: ꝛ succ⁹ folioꝝ ei⁹ frāgit lapidē.
veꝝ qñ comediꝛ añ cibū facit vomitū ꝛ eructuatiōes: ꝛ
si post cibū comedaꝛ iuuat ad digerendū. Et radix sylue
stris est fortioris vͭutꝭ ꝛ opatōis q̄ dōestici. Ubi notañ.
q̄ aq̄ raffani distillata multū cōmēdaꝛ: q2 ꝑseruat a lapi
de ꝛ sola ꝛ cū alijs medicis exhibita. Rape absolute vi/
tāde sūt: q2 gñant grossuꝫ hūorē ꝛ crudū in corꝑe hūano:
sic pōit Gal. 2⁰ alimētoꝝ: ꝛ silr rapa in cōposita: ꝛ silr re/
seruata cū saluia ꝛ aceto vitari dꝫ. de pastiacha dic Auē/
çoar in ca⁰ de lapide renuꝫ. ꝛ pastinache q̄uis sint grosse
sube ꝯferūt tñ sua ꝓpetate huic egritudini. Gal. vͦo scdo
alimētoꝝ pōit q̄ pastinacha ē vrinatiua: ꝛ apđ vulgare
nrm dr pastrictiana. Et silr ð caroto dicit sic pastinacha:
vñ in eodē ca⁰ de his tribus. s. pastinacha dauco ꝛ carota
mētiōeꝫ fac cōꝑādo carotā pastinachis dic. meliores vͦo
carote q̄ pastinache: q̄dā vͦo syluestrē pastinachā vocant
daucū magꝭ q̄dē cutē. de sꝑagis vͦo dōꝫ ē. sic pōit Gal. 2⁰.
alimtoꝝ q̄ sꝛ diuretici ꝯferūt stōcho: ꝛ sūt modici nutri
mēti. ꝛ 6⁰ de simplici medicia. ca⁰ de sꝑagis. ait. sꝑag⁹ vͭ⁹
hñs plāte est vͭ⁹ purificatiua: ꝛ nō hꝫ in se calorē seu fri/
giditatē apparētē: ꝛ ꝑꝑ h̄ aperit oppilatōeꝫ epatꝭ renū ꝛ
ꝓpe radix ei⁹ ꝛ semē. ¶ De fructib⁹ in gnāli. vñ vitāda
sūt pira ꝛ mala cuiuscūq̄ gnīs: ꝛ maxie imatura: citrū ꝛ
citonia seu coctana sorbe escula castanee ꝛ fruct⁹ oēs dif
ficilis digōnis q̄ gñant hūorē crudū viscosuꝫ. fruct⁹ autē
boni ꝛ ad vētris lenitōeꝫ añ cibū sūt fic⁹ sicce ꝛ recentis
bñ ꝛ ꝑoptie mature vue albe ꝛ raro: ꝛ aliqñ ꝑsica cerasa
dulcia ꝛ bōa pruna bñ matura amigdale mūdate grana
pini lota ꝛ auellane passule granata dulcia concedi pñt: ꝛ
nuces iterdū: ꝛ tꝑe q̄dragesime. ¶ De peponib⁹ vͦo dōꝫ
est q̄ iter alios fruct⁹ maxie ꝯueniūt: q2 nā sūt fridi cuꝫ
multa hūiditate: ꝛ sūt icisiui ꝛ multū abstersiui: ꝛ iō cali/
ditati renū ꝯueniūt sua friditate hūiditate ꝛ abstersione
ꝑꝑ quā mouēt vrinā ꝛ vrinare faciūt ꝛ lubricāt vētreꝫ ꝛ
semē abstergit magꝭ: iō mltū ꝯueniūt carnosis. exēplū ð
abstersiōe pōit Gal. in li⁰ alimē. ca⁰ de pepone. vbi dic q̄
pepones fruct⁹ remouēt lētigines faciei: ꝛ itelligo hic de
peponib⁹ bñ maturꝭ bōi saporis ac odoris q̄ sic eliganꝛ ꝛ
ꝑfecti. ¶ De cucumerib⁹ ꝛ citrullꝭ valent bñ maturi ꝛ ci
trulli ꝛ melōes ꝛ semē ipoꝝ. vñ Sera. 4⁰ breuia. c. ð cau
tela gñatōis lapidis renū dic. medulla citrulli: ꝛ qđ est in
cōcauitate liate. i. pepōes ē ex ꝓuocātib⁹ vrinā ꝛ apiēti/
bus: ꝛ ð alijs aūt fructib⁹ nimis ꝓlixū eēt dicere de oib⁹.
¶ De potu vini. vbi notādū ē q̄ q̄uis ꝑ potū absolute i/
telligaꝛ aliqñ vinuꝫ: sic pꝫ ex Gal. 2ª ꝑticula aforismoꝝ
cōmēto illius aforismi. pot⁹ indigētiaꝫ soluit. 2⁰ cañ. ca⁰.
de regimie. pot⁹ aq̄ cuius lrā aliud pot⁹ vini vel aque: hic
tñ accipio potū satis large pro potu vini ꝛ aque: ꝛ ēt aque

mellis. Primo p̄mittēdi sunt qdā₃ cañ. ℂ Primus cañ.
sapiēs sibi cauere d₃ ne vinū ieiun⁹ bibat: aut pōst forte₃
motū: q₂ nocet cerebro neruis ₇ facit apoplexiā: ₇ iducit
mortē subitaneā. ℂ Scōs cañ. hñs debilē cerebꝝ nō bi
bat nisi paꝝ de vino: ₇ cū aq̄ mixtū: q₂ mai⁹ nocumētu₃
qd̄ facit vinū est in cerebro. ℂ Terti⁹ cañ. bibere vinu₃
postq̄₃ hō comedit: ₇ añq̄₃ cib⁹ sit digest⁹: ₇ a stōcho descē
derit est malu₃: q₂ facit cibū idigestū ad extrema corp̄is
penetrare: ₇ causat oppilatiōes: l₃ iter vina multa rep̄iat̄
d̄ria. meli⁹ vinū ₇ magis eligibile est mediū inter nouū ₇
antiquū albū claꝝ ₇ subtile: seu qd̄ ad rubedinē trahit. i.
coloris auri: ₇ sit boni odoris: ₇ saporis nō nimis potens
nec nimis exilis: s₃ mediū: ₇ bibat̄ mixtū cū aq̄ calida vl̄
cocta ₇ refrigerata: cetera vina vitanda sunt: sicut grossa
rubea vel alba vel multū antiq̄. ℂ Silr̄ cū comedit̄ vi
num qd̄ d̄r maluaticū vel aliud sil̄e vitādu₃ est. S₃ tale
vinū ₇ ꝯsil'ia potari p̄nt añ p̄rādiū cu₃ ꝯfectōib⁹ de çuc
charo: aut cū bucella optimi panis in cōpetēti mēsura sal
tim vni⁹ cōis cyati p̄ui: ₇ sit p̄mixtū cum aq̄: sumptū tale
vinum albu₃ subtile cum aqua mixtu₃ mō p̄dicto p̄hi
bet generationem lapidis in pueris.

ℂ De potu aque. aq̄ subtiliat cibū vt cito currat p̄ venas
ad corp⁹ nutriēdū hñtib⁹ cōpl'onē cal'a₃ magis ꝯuēit aq̄
q̄₃ vinū. Et iuxta vsu₃ ei⁹ adbuc ponāt̄ cañ. ℂ Primus
cañ. bibē aquā fridā post exercitiū aut balneatōe₃ in aq̄
cal'a vl̄ vētre vacuo: aut cū nā studet in digerēdo ē valde
nociuū: ₇ h̄ maxīe si mltū de ea bibat̄: q₂ modica q̄̄titas
accepta sup̄ cibū stōchū lauat ₇ appetitū auget: aq̄ frida
nocet senib⁹ ₇ hñtib⁹ corp̄a debilia. ℂ Scōs cañ. aq̄ ca
lida si frequēter bibat̄ corrūpit stōchū ₇ ifrigidat. S₃ bi
bere iterdu₃ stōchū lauat: ₇ aliqñ vētrē soluit. ℂ Terti⁹
cañ. aq̄ tepida si bibat̄ facit nauseā: aq̄ bona est q̄ nō h₃
dispōnē ex̄nea₃ currēs v̄sus oriēte₃ discoop̄ta soli ₇ ven
tis ō terra mūda ₇ libera q̄ icedit sup̄ lutū: aut super pe
tras q̄ cito calefit: ₇ ita ifridat̄: ₇ ē in pōdere leuior: ₇ nō
h₃ saporē. aq̄ cuiusq̄₃ alteri⁹ ꝯditōis est praua: p̄sertī₃ tur
bida de q̄ dicit Aui. 2° cañ. ca. de aq̄. Aque turbide faciūt
lapidē in renib⁹ ₇ vesica: aq̄ aliqñ decoq̄t̄ ₇ tollit̄ ei⁹ ma
litia: q₂ cocta est min⁹ inflāmatiua: ₇ citi⁹ descēdit. Aqua
pluuialis est mala illis q̄ icurrūt cito febres: in alijs suis
dispōnib⁹ est bōa. ℂ Aqua mellis mltas h₃ laudes ₇ ex
cellētias: ₇ bibit̄ loco vini. cōfert. n. vijs vrine ₇ nō p̄mit
tit in eis lapidē gnārī: q₂ mūdificat p̄ vrinā ₇ lauat: mun
dificat viscera: ₇ soluit vētrē: ꝯfert ad tussi₃ humidā: mū
dificat pect⁹ a sanie ₇ humore grosso: sedat sitim: ₇ valet
ad egritudīes q̄ sūt in cerebro ₇ neruis. Modus autē fa
ciēdi eā sit talis. ℞. mellis boni in sapore colore ₇ odore
lib. i. aq̄ fontis bone clare p̄tes octo. i. lib. viij. misceāt̄ bñ
₇ ponant̄ in olla vitreata noua sup̄ prunas ₇ decoquatur
cū facilitate ꝯtinue auferēdo spumā colet̄ colatorio den
so de pāno lineo ₇ refrigeret̄: ₇ cū opus est bibat̄.

ℂ Sit igit̄ somn⁹ tēp̄at⁹ nocturn⁹ nō diurn⁹: sit ꝯtinuus ₇
mēsurat⁹ s₃ ꝯsuetudinē dormiēdi vl̄ s₃ etatē vl̄ aliā cir
cūstātiā: ₇ nō est dormiēdū añq̄₃ cib⁹ d̄scēderit ō stōcho
ad min⁹ post aliq̄lē horā vl̄ post deambulatōe₃ lentā: dor
mire añ est malū: ₇ silr̄ dormire sup̄ra vacuitatē ₇ inani
tionē: q₂ v̄tutē dīc: silr̄ dormire in die gñat eni₃ egritudi
nes huectātes ₇ reumatismos: corrūpit calorē: laxat ner
uos: eijcit pigritiā: gñat ap̄ata: ₇ fortes frequēter: dormia
tis sup̄ dextrū lat⁹ pri⁹. deinde sup̄ lat⁹ sinistrū si excitari
ꝯtigat est meli⁹ declinare sup̄ ventrē ad digōnē: ₇ renes
nō ledunt̄ a cal'o. ℂ Et est dormiēdū cū capite eleuato ₇
alto ₇ mēbris sup̄iorib⁹ eleuatis vt spatulis ₇ corpore bñ
coop̄to. ℂ Nullo mō dormieñ. est sup̄ra dorsu₃: q₂ gñat
lapidē renū. vt dīc Aui. 3ª Fen p̄mi. doc. 2ª. ca°. ō somno.

ℂ Vigilia aūt sit tēp̄ata nō sup̄flua: ō q̄ Aui. p̄ cāticoꝝ.
vigilia tēperata excitat valde sensus ₇ dispōit vires ad
exercēdū op̄atiōes suas: ₇ mūdificat corp⁹ a sup̄fluitati
bus. Ex lōga aūt vigilia ꝯtigit isomnietas gnāns anxie
tatē ₇ āgustiā aīe: dissoluit sp̄ūs ₇ corp̄a sedat ₇ corrūpit
splēdorē ₇ claritatē cordis ₇ calorē ei⁹: p̄fundat oculos: ₇
nocet digōni: mentē tollit ₇ corpus infrigidat.

ℂ Ois ianitio excessiua ₇ ois eūo sup̄flua: ₇ sitis intēsa vi
tari debēt nisi hō eēt valde plen⁹ ₇ replet⁹. inanitio igit̄
d₃ eē tēp̄ata: ₇ silr̄ eūo oī die: qñcūq̄₃ assumat̄ cib⁹ q̄rēdū
est vt sup̄fluitates p̄ᶜ digōnis expellāt̄: ₇ ita q̄rēdu₃ ē hr̄e
bñficiū vētris p̄ se vl̄ p̄ artē añq̄₃ assumat̄ cibus: ₇ h̄ fiat
pro posse: stipticitas vētris ₇ retētio vrīe sunt cā gñatiōis
lapidis: ois repletio in q̄lib₃ dispōne est pernecabilis: vt
colligit̄ tertia Fen. capl'o de regimie eius qd̄ comedit̄ ₇
bibit̄: ₇ sic vitāda est ois repletio cibi ₇ potus.

ℂ Mot⁹ ₇ q̄es tēp̄ate sumant̄ añ cibū semp̄ cōpetit exer
citiū aliqual'r excedēs tēp̄amētu₃: ₇ ita exercitiū d₃ fieri
quousq̄₃ videat̄ augeri cal'itas māifeste: ₇ mēbra aliq̄l'r
appareāt tumefieri: dūtñ nō obuiat corp̄i laxitudo. post
cibū v̄o vitari op₃ exercitiū ₇ motu₃ sup̄fluū ₇ strictura
cinguli que inter hec numerari pōt.

ℂ Dico q̄ oia tristitiā iducētia: angustiā: irā: aut sollicitu
dinē: aut timorē: aut anxietatē vitāda sunt: eo q₂ digōnē
corrūpūt: aut ipsa₃ malā faciūt: ₇ oia gaudiū iducētia p̄
sequēda sūt: ₇ ita letari gaudere audire cantilenas sonos
cant⁹ ₇ placibilia iducētia alacritatē. hec oia bonā dige
stionē op̄ant̄: ₇ sic p₃: q̄l'r fiat p̄seruatio p̄ res nō nāles.

De p̄seruatiōe

q̄ h₃ fieri p̄ medicinas p̄posito quō fiat p̄s'uatio p̄ d̄bitā admi
nistratōe₃ sex reꝝ nō nāliū q̄ p̄nʳ ꝯsistē vī. In bōa ordia
tiōe regis: ₇ maxīe cibi ₇ pot⁹. nūc dd̄₃ ē de p̄s'uatōe q̄ h₃
fieri p̄ medicias. ℂ Hec aūt p̄s'uatio fit p̄ medicias per
eūonē māe: ₇ ēt abscisionē ex q̄ poss₃ lapis gnārī. nā i ab
scisiōe cāe ₇ eūone māe existit p̄uisio tal'q̄ lapis nō gña
tur: ₇ si gñat̄ ₇ sit in fieri ipedit̄: ₇ si ē fact⁹ nō auget̄: imo
aliqñ educit̄: ₇ maxīe si ē p̄u⁹. vñ Aui. 18. Fen tertij. ca. ō
cura lapidis: itēdētes medici in curatōe lapidis ē q̄ intē
dunt abscidere cā₃ ₇ p̄hibere gñationē cū abscisiōe cāe.

ℂ Prio fiat rectificatio regis ₇ dimittāt̄ cibaria grossa ₇
viscosa q̄ faciūt ad gnōnē lapidis. ℂ Scōo eūetur mā q̄
apta ē ꝯuerti in lapidē: ₇ h̄ fiat cū lenitiuo ō cass̄. ℞. pul
pe cassiefi. p̄iguis bōe ₇ recētl extcte de cānib⁹. ℥. i. ₇ sit bo
nū pōdus: distēp̄et̄ cū ista ōcoctōe. ℞. capilli ve. scolop.
ligr. rase ₇ mūde. añ. ʒ. iij. ℈. melōis: citrulli: cucumerl: cu
curbite: endiuie: lactu. añ. ʒ. ij. passulaꝝ. ʒ. ℈. anisi: feñ. añ. ʒ.
i. ciceroꝝ nigroꝝ. añ. ʒ. iij. ifūdāt̄ oia i aq̄ apij ₇ endiuie: ₇
post decoquāt̄ in sufficiēti q̄̄titate aq̄ lēto igne ₇ colet̄ ₇
cū ista ōcoctōe distēp̄et̄ medicia ₇ potet̄ tepida. ōcoctio
capilli ve. p̄uocat vrinā ₇ frāgit lapidē renū. ℂ Alia de
coctio cū q̄ medicia p̄t distēp̄ari ₇ ē magis diuretica. ℞.
radicū feni. petrosi. apij brusci sp̄agi radi. saxifra. añ. ʒ. i.
ciceꝝ nigroꝝ. ℥. i. ℈. se. melonis citrulli churl cucurbite la
ctucaꝝ endiuie. añ. ʒ. ij. ligr. rase mūde. ʒ. iij. passulaꝝ. ʒ. i.
capilli ve. recētl. ʒ. i. ℈. scolopē. se. anisi feni. añ. ʒ. i. sil' p̄istē
tur oia grosso mō ₇ decoquant̄ oia lento igne in aq̄ suffi
ciēti dōec ei⁹ 3ª p̄s sit ꝯsūpta ₇ colet̄ cassia: ₇ h̄ in sequē
tib⁹ notet̄ ōcoctio diuretica ō radicib⁹. ℂ Et vbi ñ placꝫ
sic cassia distēp̄ata: ₇ i forā ligda p̄t ex dcā cassia fieri da
ctylus cū çuc. ₇ p⁹ assūptōe₃ dactyli p̄t dcā ōcoc° capil. ve.
cal'a ad mēsurā cyati cōis dari vl̄ potet̄ ōcoc° diuretica ō
radicib⁹. h̄. n. medi° assumēda ē sepe ₇ secur̄: q₂ ō 2ᵇ⁹ mēsi
bus vl̄ 3ᵇ⁹ sel' ₇ i ea ē fiducia iuuamīti magni ₇ i p̄s'uādo a
lapide renū: ₇ ō hac scribit Ioā. Mes. ca. de cassia. ₇ ipsa
q̄dē mūdificat stōchū: ₇ educit cholaꝫ ₇ fl'a: ₇ op̄at̄ sine

nocumēto: ⁊ ꝯfert calefactōi renū sumpta cuꝫ diureticis ⁊ in īfusiōe liqritie: ⁊ ꝓhibꝫ gnōnē lapidis in eis. ⁋ Adhuc ēt valeret si ḋ dcā cassia acciperē modicū in canonibꝰ semel in bebdā vł in .xv. diebꝰ: scł ēt ad eūonē dicte mãe pōt sic fieri. vꝫ vt p̄ digeratē p̄ᵃ mã cū syrupis cōpetētibꝰ: ⁊ cōpetit hic syrupꝰ de se. diureticis ⁊ radicibꝰ. syrupꝰ acetosus cōpositꝰ de radicibꝰ decoctio diuretica de radicibꝰ dicta supra: cui addatē ꝣucchari boni ⁊ aceti modicū ⁊ syrupiꝣetē ꝭꝫ artē secaniabin de radicibꝰ secaniabin keisiꝫ acetū sqlliticū oxymel ⁊c̄. ⁋ Pro his ⁊ silibꝰ recurrēduꝫ est ad antidotariuꝫ Mes. fiat sic. ℞. syrupi ace. cōpositi ḋ radicibꝰ. ℥. i. ß. aq̄ endiuie apij feniculi. an̄. ℥. i. misce: accipiatē de mane calīm an̄ diē p horã: ⁊ supdormiēduꝫ est post assumptōeꝫ si poīe est: saltē tardetē cōestio post talē assumptōeꝫ tribus vel q̄tuor horis. ⁋ Assumpto syrupo tribꝰ vel q̄tuor vel sex vicibꝰ accipiatē hec medicina. ℞. pulpe cassie recētis extcte de cãnibꝰ. ℥. i. agarici boni. ʒ. i. salis gēme. ℈. i. misce: distēperetē cuꝫ decoctiōe capilli ve. dicta supra. hec. n. medicina appropriata est pp cassiam ⁊ pp agaricū: qꝛ agaricus ꝓuocat vrinã ⁊ mūdificat renes: ⁊ pōt hec purgatio fieri bis in ãno: qꝛ in vere ⁊ ī autūno.

⁋ Et vbi nō placeret medicīa distēperata accipiatē elīū indū maius ꝭm Mes. qꝛ euacuat flegma: ⁊ valet ad dolores colice ⁊ renuꝫ: ⁊ ēt pōt accipi diafinicon ꝭm Mes. qa euacuat humorē cruduꝫ: ⁊ valet ad colicã ⁊ dolorem vētris ⁊ est solutiuū facile. pro istis videre opꝫ Mes. in antido. disti. 3ᵃ. ⁊ illuꝫ modū vꝫ tãgere Auic̄. 18. Fen. caᵒ. de cura lapidis renū. cuꝫ dicit. materiei aūt abscisio ꝑpatē in p̄mis cuꝫ euacuatōe eius p solōnē vētris: ⁊ subdit infra. ⁊ leniēdo nãm: ⁊ declinare humores grossi. ⁊ Ras. in diuisionibꝰ. caplo de egritudinibꝰ renū. dicebat. custodia ṽo a lapide ante gn̄atiōnē eius in renibꝰ est pp dimissionē ciboꝝ viscosoꝝ ⁊ assiduationē seiuꝫ mundificãtiū renes: ⁊ syrupo acetoso plīm seium ⁊ medicinaꝝ que frãgunt lapideꝫ ⁊ lenificationē eius que diximꝰ. Idem tangit Serapio 4ᵒ breuiarij. caᵒ. de cautela a gnãtiōne lapidum renuꝫ. vbi dicit. illud aūt qḋ aggregatū est cum humore grosso: ⁊ īcipit coagulari opꝫ vt euacuemꝰ ⁊ solōne educamꝰ ip̄m: ⁊ sequitē magis īfra: ⁊ dabimꝰ medicinas que soluunt cū ṽtute post subtiliatiōeꝫ digōnis absq̄ timore ⁊ absq̄ pauore: hoc est ḡ regimē ꝯueniēs in ꝓhibitione humoris grossi ex quo gn̄atē lapis: ⁊ ad mundificãdum illud qḋ cōgregatū est ex oī corpe. ⁋ Iteꝫ pōt euacuari mã cū flobothomia vbi corpꝰ fit plectoricū ⁊ pticularia de flōmia ꝯsentiãt: fiat ḡ flōmia de basilica dextri lateris: ⁊ extbatē q̄ttitas sanguis q̄tuor vel qnque. ℥. ⁊ si vꝫ fiat postea de saphena exteriori ꝭm ꝙ ponit Gilbertus anglicus vbi dcm̄ est: ⁊ pōt fieri semel in anno. s. in vere vel autūno: vel etiã bis si casus reqrit. ⁋ Tertio ꝓcedatur cuꝫ faciētibꝰ mãm ad ptē ꝯtrariã renuꝫ deriuare: sicut sunt vomitꝰ fricatōes clisteria. ⁋ De vomitu. fiat ḡ vomitus quolꝫ mēse saltē semel ⁊ in eo nō seruetē tēpus determinatū: ⁊ fiat maxime post cibū p̄missa saturitate diuersoꝝ ciboꝝ grossoꝝ ⁊ incidētiuꝫ: vt sunt porri cepe pisces saliti ⁊c̄. Aut fiat vomitꝰ sine cōestione istoꝝ ciboꝝ: ⁊ fiat ponēdo digituꝫ in ore: aut cū pēna in oleo madefacta ⁊ missa in ore. Aut potando aquã tepidã cum aceto ⁊ oleo: ⁊ intelligo si igitē fieri pōt sine nocumēto aliter non fiat: quia lꝫ vomitꝰ multū ab auctoribꝰ cōmēdetē in p̄seruando ab hac passione: tn̄ vbi multum fieret difficultas mala faceret nocumēta: ideo potius est dimittēduꝫ ⁊ cuꝫ alijs ꝓcedenduꝫ. de hoc mō p̄seruatiuo cū vomitu loqtē Aui. 18. Fen tertij. caᵒ. de lapide renuꝫ. vbi dicit. ⁊ ex ꝓhibitiuis gn̄atiōis. s. lapidis est vomitꝰ post cibū ⁊ multum vsus eius. is. n. expellit supfluitates grossas p viam cōtrariã vie cuius motus est ad renes ⁊ facit latus renū vacuū ⁊ munduꝫ: ideo ponit Serapio: vbi nūc est allegatum: vbi dicit. ⁊ administramꝰ in p̄mis vomitū post comestionē multotiēs dictuꝫ. post illud damus in potu decoctionē absinthij potatōe cōtinua diebꝰ multis. Et Rasis in diuisionibꝰ. capitulo de egritudinibꝰ renum. illo. §. Custodia ṽo a lapide ad gnãtionē eius dicit: ⁊ vtatur vomitu duꝫ est repletio. ⁋ Fricatio etiã valet in diuertendo mãꝫ: fiãt ḡ ad bracchia ad spatulas: ⁊ ad totū corpus nō tangendo renes: ⁊ hoc fiat aliqn̄ in mense. fricatio. n. corpus alleuiat ⁊ humiditates ad iuncturas fluere ꝓhibet: sicut ponit Auic̄. tertia Fen p̄mi doctrina 2ᵃ. caᵒ. 4ᵒ. de fricatione: ⁊ ita simił ꝓhibet fricatio materiã ad renes fluere. ⁋ Clisteria fiant interdum: ⁊ maxime lenia. Describatē ergo p̄mo clistere lenitiuū cōis iuuamēti: qḋ ponitē ab Aui. p̄ma quarti. caplo de cura putridaꝝ in generali. vbi dicit. ⁊ de clisteribꝰ cōis iuuamēti lenibus est clistere factuꝫ ex oleo violato. Describatē ergo sic. ℞. decoctionis ordei blitis lib. ij. pulueris ꝣucchari rubei. ℥. ij. duoꝝ ouoꝝ sine albumine: olei violati. ʒ. iiij. salis cōis. ʒ. ß. misce: coletē ⁊ fiat clistere tepidum. ⁊ huic descriptioni pōt fieri additio ꝭm ꝙ videtē intelligenti: ⁊ casus reqrit.

⁋ Aliud clistere cōpetēs. ℞. malue blitis. an̄. M. i. floꝝ camomille. M. ß. decoquãtur in aqua sufficiēti: ⁊ coletur ⁊ colature que est mēsura vniꝰ metrete addatē pulpe cassie recētis. ʒ. i. pulueris ꝣucchari. ʒ. i. ß. olei cōis. ʒ. vi. salis ʒ. ß. misce: ⁊ coletē ⁊ fiat clistē. ⁋ Aliud clistē vł pōt fieri ex brodio pulli vł caponis aut galline vł ex brodio pinguiū carniū laudabiliū: sic̄ vituli vł castrati ⁊c̄. ⁊ tali brodio pingui addatē cassie salis ⁊ pulueris ꝣucchari: sicut in supiori descriptōe dcm̄ est: ⁊ vbi ꝯtingat ꝙ ista dicta hꝛi nō pn̄t fiat clistere ex decoctōe furfuris: cuꝫ aqua ordei: cassie cū puluere ꝣucchari sale ⁊ oleo dictis: vel fiat cum aqua ordei pura ⁊ cassia ⁊ alijs dictis ad mensuram datam. ⁋ Et aliqn̄ posset fieri clistere de oleo puro tepido sine alio ad q̄ttitatem lib. i. ß. vel. ij. ⁊ plus vel minus ꝭm dispōnem recipiētis pn̄t fieri clisteria cū herbis diureticis ⁊ aperitiuis: ⁊ de istis dicã in regimīe curatiuo īferiꝰ. ⁋ De iuuamēto ṽo clisteris loquitē Aui. 18. Fen tertij. caplo de cura lapidis renum. vbi dicit: ⁊ iuuantē a clisteribus lenibus temperatis per illud qḋ deducūt de fece ⁊ leniunt naturã: ⁊ qn̄q̄ ponuntē in eis de medicinis clisteris ⁊ perducunt virtutem ꝓprie.

⁋ Quarto ꝓcedatē ad ꝯfortationē stomachi ad hoc vt digestio fiat bōa ⁊ nō multiplicentē humores crudi viscosi pp indigestionē: ⁊ maxime hoc fit cū temperamēto eius qḋ comeditē ⁊ bibitē in quãtitate qualitate ordine: ⁊ alijs que ex dictis facilr cōprehēduntē: ⁊ maxime ex dictis ex tūc. 6. de rebꝰ nō nãlibꝰ: pōt ēt ꝯfortari stomachꝰ cū ꝯfectionibꝰ tēperatis: ⁊ cū speciebꝰ aromaticis dulcibus pro condimēto interduꝫ cibi: ⁊ pōt digestio iuuare cū coriãdris preparatis ⁊ cōfectis ⁊ cuꝫ anisis cōfectis post cibū. ante ṽo cibum aliqn̄ possunt cōcedi cōfectiones ⁊ interpolate: sicut aromaticū rosatuꝫ diacinamomū diarodon abatis: detur cum modico boni vini albi: ⁊ sit dosis quãtitatis. ʒ. iij. ⁊ detur ante prãdium per vnam horã vel per horaꝫ cum dimidia: ⁊ dimittatē vsus istaruꝫ cōfectionuꝫ in tēpore dierū canicularuꝫ: ⁊ in tpe multū calido. ⁋ Et etiam pōt stomachus cōfortari cum vnctionibus: ⁊ cum sacculis: ⁊ alijs ab extra approximatis. ⁋ Fiant interdū vnctiōes cum oleo de spica aut de citonijs myrtino aut masticino: ⁊ cū puluere gariofiloꝝ masticis mēthe sicce absinthij calamo aro. ⁊ alijs sicut decet: ⁊ ꝓut apparebit intelligēti fore cōueniēs: ⁊ fiat hꝫ aliqn̄ in mēse vt reqrit necessitas. Sacculi aūt fieri ex rosis ⁊ pulueribꝰ dictis ⁊.

alys in isto casu ꝯueniētib⁹: sicut docet: ꝛ alia multa pñt ad hāc intētionē que dimittant̄ ad pñs: istū moduȝ ꝯfortando stōchuȝ tāgit Aui. 18. Fen tertỹ. 2°. ca°. ꝺ cura lapidis renū. vbi dicit: ꝛ qñ comedit̄ ꝛ ꝯfortādo stomachū ꝛ faciendo vt digestio sit bona.

¶ Quinto ꝓcedat̄ resistendo excessiue caliditati renum illā alterādo ne ꝑꝑ excessiuā caliditatē: mā exñs in renibus ꝯuertat̄ in lapidē: ꝛ h̄ fiat qñ regimē in cibo ꝛ potu: ꝛ remouē cibaria cal'a acuta iflāmatiua: ꝛ cū h̄ ēt remouendo illa q̄ exterius calefaciūt renes: sicut strictura cinguli: equitare multū: ꝛ pedib⁹ multū ambulare.

¶ Sexto ꝓcedat̄ cū illis q̄ vias renū tenēt apertas ꝛ ab arenulis mūdatas: ꝛ hec fieri pōt cū lenitiuo ꝺ cassia: sicut supius dictū est: pōt ēt hoc fieri cū diureticis: in qb⁹ ponunt̄ seia cōia: sicut cucumeres cucurbite pepōis ꝛ citrulli: pōt ēt h̄ fieri cū decoctōib⁹ capilli ve. aut diuretica de radicib⁹ dictis supra. ¶ De vinis artificialibus diureticis ꝛ artificial'r: adhuc possum⁹ vti vinis artificialib⁹ diureticis ꝛ apitiuis habentib⁹ renes mundare ab arenulis. ¶ Et p̄mo fiat vinū de radicib⁹ graminis vinialis bñ lotis: ꝛ aliq̄l'r cōquassatis: ꝛ ponant̄ in musto albo ꝛ dimittant̄ in vase cū vino: ꝛ cū dcm̄ vinū fuerit bñ claꝝ bibatur: ꝛ ita de eo pōt potari cyat⁹ vn⁹ cōis de mane añ prādiū ꝑ horā cū dimidia cū aliq̄ ꝯfectōe çucchari: ꝛ vinuȝ illud in se est placabile: qa radix gramis est tēꝑata hñs dulcedinē delectabilē. h̄ vinū valet: qꝛ purgat ꝛ mūdificat renes ab arenulis: occidit vermes ꝛ mitigat dolores iuncturaꝝ: vinū ꝺ granis alkekēgi. ¶ Aliud vinū fit cū granis isto mō. ℞. tria vel q̄tuor grana alkekengi q̄ hēri pñt: ꝛ ꝯseruari ꝑ totū annū: ꝛ ꝯterant̄ cū vino bono albo vt greco subtili vel alio: ꝛ dimittat̄ sic ꝑ mediā dieȝ: postea exp̄mat̄ ꝛ colet̄ ꝛ potet̄ cal'm. h̄ vinū valȝ mirabil'r ad ꝓuocādū vrinā: ꝛ adducit arenulas: ꝛ de isto accipiat̄ bis in mēse cū est op⁹: aut sel' vinū de saxifragia. ¶ Vinuȝ de saxifragia fit isto mō. ℞. saxifragie radicis spagi gramis mily solis floꝝ antos anisi maratri çinçibe. leuistici nardi cinamomi cassie lignee calami arōatici piꝑis albi lib. 5. ꝛ cōquassent̄ ꝛ puluerіçēt̄: ꝛ ponāt̄ in vio albo musto ad bulieñ. in vegete: ꝛ sit q̄ₜitas vini duaꝝ salmaruȝ: ꝛ de eo qñ est claꝝ potet̄ cyat⁹ vn⁹ añ prādiū ꝑ duas horas cū aliq̄ ꝯfectōe ꝺ çucchāro: ꝛ h̄ fiat magis tꝑe hyemis: vinū de gūma cerasoꝝ. ¶ Itē valȝ vinū albū subtile: in q̄ fuerit infusa gūma cerasoꝝ ꝑ vnā vl' duas dies: ꝛ calefaciat ꝛ colet̄ ꝛ potet̄: ꝛ pōt lipbari cū aq̄ seiuȝ cōiuȝ: aut endiuie: aut solatri: ꝛ de eo īterpolate accipiat̄. h̄ vinum frāgit lapidē: ꝛ mundificat renes ab arenulis.

¶ Scdo ꝛ vltio in hac ꝑte ꝓcedēdū ē cū elÿs famosis q̄ valēt in ꝯseruādo a gñatōe lapidis renū: ꝛ cū alys expimētis: sic̄ sunt trocisci pulueres decoctiōes ꝛ sil'ia. ¶ De elys q̊ sit p̄mū tyriaca magna sui nobilitate ꝛ dignitate. ipsa. n. valȝ in m'ltis passiōib⁹: sȝ in ꝓposito valet nephreticis ꝛ calculosis. ꝛ Aui. 5° cañ. dic̄. ꝯfert ad pl'es dolores renū ꝛ vesice: ꝛ frāgit lapidē. verūtñ notādū ē ꝙ in assūptōe tyriace dȝ hō stare añq̄ȝ cōedat octo horis ad min⁹ post assūptōeȝ ei⁹ s̄ȝ ꝙ pōit Auēçoar. dos̄ ei⁹ est. ʒ. ij. det̄ cū aq̄ mellis: aut cū vino albo subtili: ꝛ accipiat̄ semel in hebd̄a stōcho ieiuno tꝑib⁹ fridis: ꝛ tꝑib⁹ calidis dimittat̄ vsus ei⁹. ¶ Aliđ ē el'iū noiatū dialacca magna ꝺscriptōe Mes̄. in antidotario disti. p̄ª. ꝛ valȝ: qm̄ apit oppilatōes lapidis renū ꝛ vesice: ꝛ vrinā ꝓuocat. dos̄ ei⁹ ē. ʒ. iiij. det̄ cū aq̄ mell': aut cū vio albo subtili: aut cū alio diuretico. ¶ El'iuȝ litōtripō est valde efficax ad p̄s̄uādū a lapide: ꝛ dī litōtripō. i. ꝑtūdēs lapidē descriptiōe Nicolai: valet qꝛ lapidē frāgit si in renib⁹ vl' in vesica fuerit vt vtētes hac medicia nō icurrūt lapidis vitiuȝ neq̄ȝ dolorē: illius dosis est. ʒ. ij. det̄ cū aq̄ mellis vel cuȝ vino al. subtili stomacho vacuo ꝺ sero qñ vadit dormitū: vl' cū decoctione ligr. capilli ve. scolopē. ꝛ seiuȝ cōiuȝ. añ. ʒ. i. ꝛ valet plus: ꝛ vsus isti⁹ el'y sel' in hebd̄a p̄s̄uat sine dubio a gñatōe lapidis: sic̄ m'ltotiēs exꝑt⁹ sum: semꝑ p̄suppositо bono regie: sic̄ supi⁹ dcm̄ ē. ¶ Itē valȝ el'iuȝ iustinū ꝺscriptōe Nicolai: ꝛ idē opat̄ el'iū philātropos ꝺscriptōe eiusdē. de istis fiat dos̄: sic̄ fit de litōtripō. ¶ Et eodē mō. ℞. capilli ve. recētis ꝯtriti. ʒ. ij. det̄ cū aq̄ apy: aut aq̄ raffani. hic puluis m'ltū laudat̄ a Serapiōe. 4°. breuiary. ca. 21. ꝛ eadē forma pōit̄ ab Aui. 3° cañ. Fen. 18. ca. ꝺ cura lapidis. vbi cōnumerat medicias cōminuētes lapidē. ¶ Alter pl'uis in iuuamto: ꝛ pōit̄ i antidotario maiori sub h̄ titulo. medicamētū ad expellēdos lapides. minuat. n. lapides ꝛ nō ꝑmittit alios nasci. ℞. spice nardi valeriane saxifragie bethonice assari: se. lini petrosily capil. ve. añ. ʒ. viij. costi foly. añ. ʒ. iiij. fiat pl'uis. dos̄ ei⁹ est. ʒ. i. 5. assumat̄ añ prādiuȝ ꝑ tres horas vl' de sero stōcho ieiuno seu vacuo: qñ vis ire dormitū cū vio al. subtili: aut aq̄ mell' vl' cū aliq̄ diuretico: ꝛ valȝ multū ad p̄s̄uatōeȝ. ¶ Puluis ali⁹ bonus frāgēs lapidē ꝛ educēs de renib⁹ ꝛ ꝓhibēs eū gñari. ℞. se. genestre. ʒ. iiij. capilli ve. recētis ꝯtriti miliū solis. añ. ʒ. i. spice. ʒ. 5. misce ꝛ fiat pl'uis. dos̄ est. ʒ. ij. det̄ cū aq̄ cicerū nigroꝝ: aut cū aq̄ raffani. ¶ Ad ideȝ. ℞. granoꝝ solis bñ puluerіçatoꝝ. ʒ. i. seium cōiuȝ mūdatoꝝ. ʒ. i. çucchari al. ʒ. ij. misce. dos̄. ʒ. ij. 5. det̄ cū aq̄ mellis vl' cū vio al. subtili vl' cū aliq̊ diuretico. ¶ Multi aly sūt pl'ueres ꝛ m'lta alia el'ia q̄ valēt ad h̄: sȝ mō dimittāt̄ cā breuitatis trocisci: aut decocti ex dcis: aut puluerib⁹ ꝛ ex simplicib⁹ ex qb⁹ el'ia cōponūt̄ pñt fieri trocisci: aut decoctōes: aut pill'e s̄ȝ placitū accipiētis ex qb⁹ oib⁹ cum illis q̄ dcā sūt a p̄n° capl'i vsq̄ȝ nūc appet q̄uo corp⁹ hūanū a tali passione calculosa hēat p̄seruari. Et ꝯcl'onal'r ꝙ p̄seruatio a tali morbo fit ꝑ debitā admistratōeȝ sex reꝝ nō nāliuȝ: maxie a p̄ncipal'r cibi ꝛ pot⁹: fit ēt ꝑ admistratōeȝ medicinaꝝ. Oȝ q̊ hr̄e sollicitudinē ꝛ diligētiā ne cōtigat error in regimine sex reꝝ nō nāliuȝ ꝛc̄.

Viso de regie p̄seruatiuo tꝑe iterpolatiōis ꝑoxismi ꝛ tꝑe sanitatis: ꝛ ostēso q̄uo corp⁹ hūanū a tali passione calculosa renū hēat p̄s̄uari: nūc ꝯñter in hac ꝑte p̄ncipali h⁹ capl'i dōȝ ē ꝺ regie curatiuo ī tꝑe afflictōis: ꝛ in tꝑe ꝑoxismi: ꝛ ita in curatōe h⁹ egritudis tali ordie ꝓcedat̄. Prio ordinet̄ regimē ꝛ dieta actual'r lapidē patientis. 2° mūdificet̄ vēter ꝛ eūet̄ mā lapidis. 3° fiat lapidis gñati cōmiutio fractio expulsio ꝛ eradicatio. 4° fiat doloris remotio ꝛ sedatio q̄ₜū est nobis possibile.

¶ De p̊ dōm est ꝙ regimē ꝛ dieta actual'r lapidē patiētis dȝ eē vt abstieat patiēs a cibarys grossis viscosis ꝛ alys q̄ sūt cā gñatōis lapidis: de qb⁹ ꝓlixe mētio fcā ē: ꝛ subtiliet̄ regimē: ꝛ vtēdū est cibarys leuis digōnis ꝛ q̄ sint boni ꝛ laudabilis nutrimēti. ¶ Et vtēdū est carnib⁹ ꝑdicū pulloꝝ galliaꝝ caponū iuuenū ꝛ auiū ꝑuaꝝ laudabiliuȝ supius noiataꝝ: ꝛ oua sorbilia ꝛ succ⁹ pulli ꝛ carnes pulli pistate: ꝛ cibaria q̄ sūt m'lti nutrimti ꝛ pauce q̄ₜitatis: qꝛ nō grauāt stōchū ꝛ v̊tutē ꝯfortāt: nec tñ repleat̄ stōch⁹: ꝛ sil'r cōpetit brodiū ciceꝝ rubeoꝝ ꝯditū cū lacte amigdalaꝝ ꝛ seiuȝ cōiuȝ: ꝛ in potu cōpetit vinū albuȝ claꝝ limphatū cū aq̄ cocta: cōpetit ēt aq̄ çucchari vl' aq̄ mellis si nō eēt febris: sic̄ aliqñ ꝯtigit rōne doloris magni: tūc cōpetit regimē ꝛ dieta febricitātis q̄ iudicio ꝛ sollertie pñtl physici ꝑmittat̄. ¶ Auēçoar v̊o ca° de lapide renū docet subtiliar̄ regimē. vñ dic̄. in curatōe q̊ h⁹ egritudis: sic̄ ꝓcedēdū est ꝯ qñ icipiūt h⁹ accidētia apparere: tūc subtilia regimē patiētis dādo ei panē bñ fermētatum.

¶ Pro scdo dōm est ꝙ lenitio ꝛ mūdificatio vētris p̊ fit

lenib⁹ clisterib⁹ pinguib⁹ q̄ sui ꝓprietate sedãt doloꝛeʒ:
amplificãt poꝛos: mollificãt ⁊ dilatãt vias: ⁊ ꝙuis talia
clisteria nõ ꝑueniãt ad locũ in q̄ est lapis vl' ad loca ꝑ q̄
trãsit lapis eũando tñ intestina a supfluitatib⁹ a qb⁹ re-
nes ⁊ eoꝝ vie cõprimũt meli⁹ dilatant: ⁊ agilius descen
dere põt lapis. Alia v̄o clisteria foꝛtia ⁊ acuta nõ cõpetũt
ꝑꝑ cõmotionẽ ⁊ attractõeʒ mãe ad locũ. Et silr medicia
laxatiua aut solutiua a foꝛma nõ cõpetit: q2 trahit mãm
ad locũ: ⁊ facit ipsam mãʒ descẽdere ad renes: ⁊ h̄ est qd̄
dicebat Aui. vbi est allegatũ. Et nõ est semita admĩstrã-
di catarticuʒ. ipm. n. ledit ⁊ nocet ꝑ illud qd̄ descendere
facit desuꝑ. Et Serapio dicebat. Si aũt restrigit nã opʒ
vt solliciti sum⁹ in lenificatiõe ei⁹: vt nõ ꝑueniat ĩfirm⁹
ex difficultate doloꝛis lapidis: qm̃ tenet in vijs vrĩe ⁊ ve
sice aduenietiã syncopis ⁊ penã laboꝛiosaʒ ⁊ duritiẽ lapi
dis: ⁊ ponam⁹ sollicitudinẽ ei⁹ ꝑ clisteria: ⁊ illi ĩfirmi nõ
tolerãt administratõeʒ medicinaꝝ solutiuaꝝ. ¶ Cliste-
ria igit leuia ⁊ pinguia cõpetũt in h̄ casu ad leniẽdũ ven
trẽ: ⁊ sic fiat. ℞. malue violarie blitis. añ. M. i. fiat deco
ctio: ⁊ de ista decoctõe accipiat lib. i. ß. aut lib. ij. olei vio.
camomille. añ. ʒ. iij. adipis galline anatis vel anseris. añ.
ʒ. ij. dissoluant in dicta decoctõe ⁊ addat dicte decoctiõi
pulpe cassie: ⁊ puluis çucchari. añ. ʒ. i. salis cõis. ʒ. ß. ⁊ fiat
clistere. ¶ Aliud clistere sicut ait Aui. ℞. paritarie apij
malue blitis petrosilij cresoni. añ. M. i. radicuʒ feniculi
petrosilij. añ. ℥. i. seis anisi fenic. anbeti apij oium. añ. ℥. ß.
se. fenugre. se. lini. añ. ʒ. ij. fiat decoctio in aq̄: exprimat ⁊
colet ⁊ accipiat de dicta decoctõe lib. i. ß. olei anbeti: olei
camomellini: olei cõis. añ. ʒ. ij. piguedinis anatis anseris
⁊ pulli. añ. ʒ. i. ß. dissoluant piguedines in aqua dcã pulpe
cassie pulueris çucchari. añ. ʒ. i. salis cõis. ʒ. ß. ⁊ fiat clistẽ.
¶ Aliud clistere põt fieri ex decoctõe fenugre. se. lini in
oleo: ⁊ cũ adipib⁹: ⁊ cũ decoctõe maluaꝝ fm modũ dcm̃
supꝛa. ¶ Itẽ aliud fm ꝙ ponit Serapio ex decoctõe fe
nugreci: seis lini in oleo puro: ⁊ adipib⁹ colet: ⁊ in ꝙtita-
te fiat clistere: ⁊ si ꝯtigat ꝙ ꝑcipiat caliditas facto clistẽ
ex aliquo ex descriptõib⁹ dictis: tũc fiat h̄ clistere. ℞. aq̄
oꝛdei lib. ij. olei vio. rosati. añ. ℥. ij. fiat clistere sine sale: ⁊
in aqua oꝛdei potest fieri decoctio violarie blitis malue.
¶ Uel põt fieri clistere ex aq̄ oꝛdei lib. i. ß. pulpe cassie
pulueris çucchari. añ. ℥. i. olei vio. ʒ. vi. salis. ʒ. ß. ⁊ hoc etiã
cõpetit qñ eẽt febꝛis. ¶ Etiã clisteria dicta supꝛa in regi
mine p̃seruatiuo cõpetere pñt ad lenitionẽ ventris: ⁊ ad
sedãduʒ doloꝛẽ: qñ sunt multũ piguia ⁊ vnctuosa: ⁊ de ta
lib⁹ loq̄t Aui. 18. de cura lapidis cũ dicit. clistere aũt in q̄
ponunt adipes: ⁊ vnctuosa ⁊ v̄tutes mollificantes: ⁊ v̄tu-
tes diuretice facit cũ oleo vẽtris lenitatẽ ⁊ frãgit doloꝛẽ:
⁊ adiuuat abstractionem lapidis: nota tñ ꝙ in dictis põt
addere ꝙ ꝙtitas clisteris nõ sit multũ magna ad hoc vt
nõ coartet ⁊ faciat doloꝛeʒ: imo faciat clistere ꝙtitatis ⁊
mẽsure ꝯueniẽtis: ⁊ hoc diuersificat fm ꝑsonã recipien-
tis. ¶ De suppositoꝛijs fit ẽt lenitio ⁊ mũdificatio vẽtri
cũ suppositoꝛio: de quo dicebat Aui. ⁊ si fuerit cõstrictio
aliq̄ nãe: tũc de rectioꝛib⁹ reb⁹ erit exercere facere cũ sup
positoꝛio: aut cũ clistere nõ magno qd̄ coartet: ⁊ doloꝛem
faciat: imo suppositoꝛio amabili⁹ est mihi: ⁊ in lenifica-
tione nãe: ⁊ alleuiatio plĩma ⁊ sedatio doloꝛis ex suppo-
sitoꝛijs ꝯferẽtib⁹ est suppositoꝛiũ qd̄ fit de melle decocto
⁊ sale gẽma. ¶ Aliud suppositoꝛium fiat ex melle sale
⁊ stercoꝛe muris: ⁊ silr põt fieri cũ lardone vel alia re sti-
mulãte ⁊ excitãte v̄tutẽ expulsiuã. ¶ Suppositoꝛiũ aliđ
vel fiat suppositoꝛiũ cũ melle decocto ⁊ sale ⁊ puluerib⁹
agarici ruthe cimini ⁊ silib⁹: ⁊ alijs multis modis: sʒ isti
sufficiũt. Et si contingat ꝙ ex aliquo suppositoꝛio fieret
excoꝛiatio vel pũctura vel moꝛdicatio: sicut accidit: qñq̄ʒ
tunc redeũduʒ est ad clisteria mollia leuia vnctuosa di-
cta. ¶ Facta lenitõe vẽtris cũ clisterio aut suppositoꝛio
põt mã lapidea euacuari cũ cassia fistula: sicut supꝛius di
ctũ est in regimĩe p̃seruatiuo. Medicia de cassia fit isto
mõ: ⁊ est meli⁹ ad euacuãduʒ mãʒ que est sub foꝛma cãe
cõiuncte. ℞. pulpe casſ. recẽtis ex̃cte de cãnib⁹. ℥. i. vel. ʒ.
x. distẽperent cũ decoctiõe capill'. ve. dicta supꝛa: cui ad-
dat olei amigdalini. ℥. vi. misce: ⁊ det ad potãduʒ añ diẽ
per hoꝛã cũ dimidia: ⁊ de hac medicina loq̄t Raſ. in di-
uisionib⁹. ca° de cura lapidis renuʒ. vbi dicit. Et da ei in
potu de medulla cassie fistule cuʒ oleo amigdalino. illud
vere lubꝛicare facit lapidẽ: oꝛdinet medicina ꝑ hũc mo-
dum. ℞. pulpe cassie recẽtis. ℥. i. vel. ʒ. x. mucilaginis fe-
nugreci: mucilaginis altee. añ. ʒ. ij. olei amigdale. ʒ. ß. mi-
sceant adinuicẽ: ⁊ incoꝛpoꝛent: ⁊ postea distẽperent cuʒ
decoctõe capill'. ve. ⁊ ligri. ⁊ seium cõium. ¶ Medicine
solutiue a foꝛma ⁊ que exsoluẽdo euacuãt nõ cõpetũt in
hac hoꝛa. s. tꝑe afflictiõis: ⁊ tꝑe ⁊ hoꝛa doloꝛis magni cõ-
motionis lapidis fm ꝙ ponũt Aui. ⁊ Serap. ⁊ sicut ĩme-
diate dictũ est đ vomitu: ⁊ qualr cõpetit vomit⁹: etiã cõ-
petit in cura lapidis renũ si agiliter fieri põt minoꝛando
⁊ euacuãdo mãs cõpꝛimẽtis lapideʒ. modus aũt hoc fa-
ciẽdi dictũ est supꝛa in regimine p̃seruatiuo.
¶ Tertio dõʒ est de expulsiõe lapidis lenitõe ⁊ fractiõe.
Pꝛio p̃mittẽda est lenitio vẽtris. Scđo ꝓcedẽdũ est cuʒ
dilatãtib⁹ viã ꝑ quã dʒ trãsire lapis: ⁊ cũ illis que leniunt
superficiẽ lapidis ⁊ lubꝛicare faciũt: ⁊ h̄ fit cũ vnctuosis
⁊ pinguedinib⁹ ab ĩtra appꝛoximatis: sicut dictũ de casſ.
fistula data cũ oleo amigdalino ⁊ cum mucilaginib⁹: fit
etiã cuʒ illis que exteri⁹ appꝛoximant: sicut sunt balnea
vapoꝛationes fomẽtationes cũ spõgijs vnctiões ⁊ hꝯ. de
qbus dicet inferius. ¶ Tertio ponant medicie simpli-
ces ⁊ cõposite: q̄ sunt vsitate apud auctoꝛes que sunt ap-
pꝛopꝛiate: ⁊ experte ad eradicãduʒ lapidẽ renũ de cauda
tremula de qua dicit Auic. pꝛimo est auis nominata: ⁊ de
illis que sunt vehemẽtis foꝛtitudinis: ⁊ melioꝛ oium est
auis que grece nominat traglutidos. hec enim auicula
valet quocũq̄ʒ modo. s. cruda assata elixata salita pulue-
riçata. vsus tñ cõis est vt ex ea fiat puluis in olla vitrea-
ta in furno: ⁊ de tali puluere accipiat cum vino albo sub-
tili claro: aut cũ aq̄ mellis: dosis est. ʒ. ij. ⁊ ꝑficit mirabi-
liter. ¶ Iteʒ valet puluis lapidis qui reperit in spongia
marina fm ꝙ testat Aui. 18. tertij. cap°. de cura lapidis.
dosis eius. ʒ. i. det cũ aqua mellis vel cũ vino albo subti-
li vel cũ alio diuretico. ¶ Itẽ puluis lepoꝛis decolati fa
ctus fʒ ꝙ ponũt auctoꝛes. dosis ei⁹. ʒ. i. ß. det cũ vĩo albo
vel cũ aqua mellis vl' cũ aliquo diuretico. ¶ Itẽ puluis
seis abꝛachuch. i. seis genestre valet multuʒ: ⁊ vocatur a
Mesue caplo capistrũ arboꝝ. dosis ei⁹ sit. ʒ. i. det cuʒ se-
mine anisi feniculi. añ. ℥. i. cũ aqua mellis vel melle rosa
to: cũ aliquo diuretico hic puluis mũdificat renes ab oi-
bus supfluitatibus: ꝓuocat vꝛinã: frãgit lapidẽ in renib⁹
⁊ vesica: ⁊ nõ ꝑmittit mãʒ figi neq̄ʒ densari in lapidem.
¶ Itẽ balsamus purus bonus datus de. xv. diebus semel
multuʒ p̃seruat a lapide: ⁊ detur de sero qñ homo vadit
doꝛmitũ cuʒ vino albo vel aqua mellis: aut cum aliquo
diuretico. dosis eius est. ʒ. i. ¶ Item aqua graminis: aut
raffani. s. folioꝝ ⁊ radicũ distillata alembico valet mltũ.
¶ Itẽ puluis sanguinis hirci desiccati ⁊ p̃parati fʒ ꝙ do
cent Aucto. mirabiliter opat in frãgendo lapidẽ ⁊ ꝓuo-
cando vꝛinã. dosis eius est. ʒ. i. dat cuʒ vino albo subtili:
aut cuʒ aqua apij montani. ¶ Modus aũt p̃parãdi san-
guinẽ hirci sit iste. accipiat hircus qui sit etatis quatuoꝛ
annoꝝ vel circa ⁊ decollet: ⁊ pꝛimus sanguis q exit abij-
ciatur: ⁊ etiam vltimus. medius v̄o recolligatur ⁊ in olla

nova vitrea mittaꝛ donec coaguleꝛ. deide icidaꝛ in fru/
sta puula:ꝛ ponāꝛ dcā frusta sup pānū lineū subtilē rarū
mūdissimū:aut sup rete: ꝛ coopianꝛ ne ledāꝛ a puluere:
aut ab aliq̄ re imūda ꝛ ponāꝛ in aerē siccū vētosū q̄usq̧
sicceꝛ:ita ꝙ nō madefiat a roꝛe vl' ab aere hūido ꝛ ꝯser/
uenꝛ:cūq̧ op⁹ fuerit admistreꝛ: vt dcm̄ ē. Nota tñ ꝙ si
dcā frusta inungāꝛ balsamo meli⁹ ꝯseruāꝛ a coꝛruptiōe.
¶ Itē ꝯseruaꝛ optie admiscendo ei aloes myrrā ꝛ sal h
mō:ꝛ in hac pparatōe. ℞.sāguis dci lib.i.aloes.ʒ.i.myr/
re:salis cōis.añ.ʒ.ſ.misce sil':ꝛ fiāt ide trocisci: ꝛ ꝯſueñꝛ:
cūq̧ op⁹ fuerit admistrādi accipiaꝛ.ʒ.i. dcōꝝ trociscoꝝ
ꝛ pulueriçēꝛ:ꝛ deꝛ cū aliq̊ diuretico. ¶ Itē possum⁹ mi/
scere cū dcō sāguie ad remouēdū ei⁹ saporē horribilē fo/
liū indū amomū spicā cinamomū ꝛ sil'ia: sic pōit Sera/
pio. ¶ Puluis scorpionū valet mltū in isto casu:ꝛ dꝫ da/
ri cū vino dulci:aut cū aq̄ mellis apy vl' raffani vl' ciceꝝ
rubeoꝝ.doſ ei⁹ est siliq̄:aut chirat:ꝛ est pondus. viy.gra/
noꝝ ordei.nā siliq̄ ꝛ chirat: idē iportant:ꝛ est pōdus.iiy.
granoꝝ ordei.mlta alia sūt simplicia q̄ hñt v̄tutē frāgē/
di cōminuēdi ꝛ expellēdi lapidē: sꝫ ad pn̄s dcā sufficiāt.
¶ Medicie cōposite ad frāgēdū ꝛ cōminuēdū lapidē ꝛ
expellēdū el'iū dcm̄ metridatū. metridatū est medicina
sublimis sic tyriaca:sic ab Aui.5° cañ.ꝛ mltū valꝫ ō ipo.
dic Aui.18.Sen terty ca°.de cura lapidis renū.ipm nāq̧
est fort' opōnis in lapide renū.doſ ei⁹.ʒ.i.deꝛ cū aq̄ raffa
ni vl' aq̄ mellis vl' alio diuretico. ¶ El'iū ō cinerib⁹ ē 2ᵐ
el'iū exptū ꝛ efficax:de q̊ dicit Aui.medicamē forte de q̊
expti sum⁹. ℞.cineris vitri:ciner' scorpionū:radicū cau
liū:ciner' leporis:lapidis spōgie:sāguis hirci ōficcati ꝯtri
ti:cineris corticis oui: de q̊ pullus egressus ē. ptes eq̄les:
petrosily dauci pulegy gūmi arab.se.altee oiuꝫ.añ.ptē.i.
ſ.ꝯficiāꝛ cū melle ꝛ reſueꝛ. doſ.ʒ.i.ſ.aut.ʒ.y. deꝛ cū aq̄
tribuloꝝ decoctoꝝ cū cicerib⁹ nigris:pōt ēt dari cum aq̄
raffani:aut cū alio diuretico. h.n.el'iū cōpetit ēt lapidi ve
sice:ꝛ exhit ipꝫ ad sil'itudinē luti albi. ¶ Et hic notādus
est modus cōburēdi vitrū sꝫ ꝙ pōit Auēçoar ca° ō lapi/
de vesice. ℞.vitrū albū ꝛ vnge ex alkitrā subtili.i.cū re/
sina cedri ꝛ pone in igne dōec fiat rubeū: postea tu cū te/
naculis accipe eū ꝛ extigue in aq̄:ablue eum: ꝛ ita fac se/
pties ꝛ erit cōbustū. ¶ Cinis aūt scorpionū fit sic. accipe
scorpiones.x.nuō viuos:ꝛ ponāꝛ in olla vitrea noua mū
da ꝛ liniaꝛ olla ex massa tritici.deide deferaꝛ ad furnū ꝛ
calefiat cū lignis vitis donec rubeat: ꝛ ponaꝛ olla in illo
furno:ꝛ dimittaꝛ in eo ō nocte:ꝛ sumaꝛ qō iuenit in olla
de cinere scorpionū postq̧ frigefacta fuerit. ¶ Cinis le/
poris fit h mō.accipiaꝛ lep⁹ ꝛ decoleꝛ ꝛ eleuenꝛ ab eo vi
scera:ꝛ pōaꝛ in olla capaci:ꝛ ponaꝛ in furno ꝛ cōburreꝛ:ꝛ
fiat ō eo cinis. ¶ Radices caulis intātū ōficceꝛ i furno
ꝙ possint pistari:ꝛ ex eis fiat pl'uis de sāguie hirci dictū.
¶ El'iuꝫ aliud.ꝛ dꝛ medicamētū vltimū sedās doloꝛē ꝛ
exhēs lapidē:descriptōe Aui.pro maiori pte. ℞. sumini/
rion:ꝛ ē apiū cāpestre: ꝛ dꝛ apiū p seturā.ʒ.i.cypi egypti
spice arōatice:seis papaue.al.cinamo. cassielig. pipis al.
se.baucie:se acori:se. vrtice:caulis ꝛ cardonis.añ.ʒ.ſ.ꝯfi/
ciāꝛ trita cū melle: de q̊ sumaꝛ ad magnitudinē auellāe
cū vio ōcoctōis capill'.ve.recēt'. ¶ El'iū. ℞.sāguis hirci
pparati filony romani el'y litōtripon el'y iustini. añ.ʒ.y.
misceāꝛ sil' ꝛ fiat el'iuꝫ:deꝛ de eo q̄ntitas.ʒ.i. p vice cū de/
coctiōe capilli ve. vl' cū aq̄ raffani ꝛ seiuꝫ cōiuꝫ. h el'ium
puocat vrinā frāgit lapidē ꝛ remouet doloꝛē. ¶ Medi
camētū exptū ꝛ sublime aucte Serapiōis 4° breuiary.
ca.21. ℞.lapidē q iueniꝛ i spōgia scolopēdrie:capilli ve.
recētis:se.altee petrosily oiuꝫ.añ.ptes eq̄les. terāꝛ ꝛ cri/
belleꝛ:ꝛ si vis potes dulcoraꝛ cū çucchāro al.ꝛ cū çuccha
ro ꝯfici el'iuꝫ deꝛ de eo cū aq̄ raffani.ʒ.iy.aut apy ieiuno
stōcho. ¶ El'iuꝫ efficax Serapionis. ℞.se.bathece.i.pe/
pōis cucume. citrulli ꝛ cucurbite:ꝛ sint illa seia mūdata
mily solis vitri adusti dauci:se.raffani.añ.ʒ.i.tereꝛ ꝛ cri
belleꝛ:ꝛ ex eis fiat el'iū cū melle dispūato: aut cū çucch.
doſ ei⁹ ē.ʒ.iy.cū aq̄ ōcoctōis ciceris nigri:multa sūt alia
el'ia ꝛ plures pficiētes ad pn̄s:tñ ista q̄ dcā sūt sufficiāt.
¶ Pro 4ª pte aduertendū est ꝙ si doloꝛ est fortis nimis
vexās dēm⁹ oi alia re ptermissa mitigare doloꝛē ad sedā
duꝫ doloꝛē. p̊ ordieꝛ regimē ꝛ dieta sic supi⁹ dcm̄ est.cō/
petit g̃ succ⁹ pulli oua sorbilia:ꝛ ea q̄ sꝛ leuis digōnis pau
ce q̄ntitatis ꝛ bōi nutrimēti. 2° pmittiꝛ lenitio vētris cū
clisteri pigui ꝛ leui vl' cū suppositorio vl' cum lenitiuo de
cass.vt dcm̄ est si fieri pt:ꝛ h fiat q̄ntū pōt:q2 lenitio nāe
est alleuiatio dolor'. Itē pmittiꝛ vomit⁹ si fieri pt lenit'.
3° pcedaꝛ cū medicis ad ptē exterioꝛē:sic balnea fomē
tatōes:aut vaporatōes cū spōgys ēbroce emplatōes vn/
ctōes fricatōes vētose ꝛ hꝯ. Et ēt pcedaꝛ ꝯñter cū medi
cinis q̄ iteri⁹ assumūꝛ:sic sūt cōminuētes frāgētes ꝛ expel
lētes lapidē:ꝛ sil'ia faciētes. ¶ De balneis nālib⁹:ꝛ q̄ sūt
ad hec ꝯferētib⁹:in qb⁹ existit vtilitas ꝛ iuuamtū:q2 ape/
riūt porros:dilatāt vias:dissoluūt vētositatē:doloꝛes re/
primūt:ēt hūoꝛes subtiliāt:ꝛ sulfurea q̄dā balnea ꝯferūt
ad frāgēdū lapidē: sicut pōit Aui.18.terty.aucte Ruffi.
vbi dic.ꝛ Ruffus qdē dix ꝙ pl'ima balneatio i tinis sul/
fureis frāgit lapidē:ꝛ h qdē docet expiētia ꝛ rōne māife
stū est ō balneo petrioli ciuitat' Senēsis qō frāgit lapi/
deꝫ qñ se balneāt in illo calculū in renib⁹ patiētes: q̄ntuis
tale balneū i mlt' ꝯferat passiōib⁹:q̄dā vo sūt balnea ar
tificialia ab auctorib⁹ medicie iuēta:ꝛ valēt ad sedāduꝫ
doloꝛē:ꝛ mollificañ.lapidē:ꝛ ad puocañ. vrinā:de qb⁹ po
naꝛ balneū Raſ.9.Almā.ca.ō lapide renū ꝛ vesice. vbi
dic:ꝛ igrediaꝛ tinā.s.eger in q̄ sit aq̄ in q̄ cocta sint folia
cauliū ꝛ trifoliū ꝛ belregē sicc. aly dñt ꝙ ē arthemisia.i.
spēs abrotani ꝛ mēthastrū ꝛ sim⁹ colūbin⁹ ꝛ medulla.s.
croci hortulani.i.cartami:expōiꝛ:ꝛ dic expositoꝛ h bal/
neū cōpetē rōne hūiditatis a q̄ remolliꝛ lapis ꝛ dilatātur
vie:ꝛ rōne v̄tut' herbaꝝ subtiliaꝛ ꝛ icidiꝛ lapis. ¶ Bal/
neū aliō ē apitiuū ꝛ remotiuū doloꝝ mūdificat renes ꝛ
puocat vrinā ꝛ frāgit lapidē. ℞.malue bismalue parita
rie abrotani matricarie carthami marini.i.hacichic: se.
altee:se.fenugreci.se.lini tribuli marini saxifragie miliū
solis radicū brusci radicū sparagi graminis apy feniculi
anisi. M.iy. vl' plus q̄ntū suffic.pro aq̄ balnei bulliāꝛ hec
oia vl' pl'ima ex istis:ꝛ fiat balneū. ¶ Aliō balneū mol/
litiuū ꝛ mitigatiuū doloris. ℞.se.fenugreci:se.lini:altee:
malue:bismalue:violaꝝ:floꝝ paritarie.añ. q̄ntuꝫ sufficit
pro aq̄ balnei decoquāꝛ hec oia:ꝛ fiat balneuꝫ. ¶ Aliud
balneū qō est apitiuū mollificatiuū mitigatiuū doloris
ꝛ resolutiuū vētositatū. ℞.se. anisi feniculi carui anheti
floꝝ camomille melliloti fenugre.se.lini altee paritarie
apy cresonū petrosily capill'. ve.malue altee violaꝝ sco/
lopē.oiuꝫ istoꝝ accipiaꝛ q̄ntitas q̄ sit sufficiēs p balneo ꝛ
seia aliq̄l'r frāgāꝛ ꝛ subpistenꝛ:demū bulliāt in aq̄:ꝛ fiat
balneū i vase ō ligno aliq̄l'r oblōgo in q̄ sedeat calculo/
sus itātū ꝙ aq̄ coopiat vmbilicū:ꝛ sit aq̄ actu tepida:aut
tātū cal'a ꝙ possit sine āgustia sustieri: nec stādū ē in dcō
balneo ad sudañ.mltū ne ex ide accidat ōbilitatio: ꝛ si ē
op⁹ itereꝛ:ꝛ tūc tpis cū fit balneū cauēdū est ne recipiaꝛ
frig⁹. ¶ De fomētatōib⁹ aut vaporatōib⁹ q̄ fiūt cū spon
gys fomētatōes seu vaporatōes cū spōgys fiāt ex deco/
ctione reꝝ positaꝝ in balneo:ꝛ fiat hoc mō recipiaꝛ spō/
gia magna ꝛ ponaꝛ in aqua calida decoctionis rerum di
ctaꝝ ꝛ expressa:ꝛ calida ponaꝛ super loco dolenti: ꝛ plu/
ries itereꝛ nec dimittaꝛ infrigidari sup loco demuꝫ: po/
stea remota spongia coopiatur locus cuꝫ pāno lineo actu

calido:⁊ ēt inungaẗ locus dolens. Fomētatio sicut docet
Auic. bulliant aq̄ ⁊ oleū simul ⁊ madefiat spōgia in dcā
aqua:⁊ exprimaẗ ⁊ apponaẗ loco dolēti:⁊ itereẗ pluries.
¶ De saccellis vel sacculis factis loco spōgie eodē mō
fiunt sacculi aut saccelli loco spongie de pāno lineo raro
subtili:qui ipleanẗ ex pulte rez dictarū in balneo deco/
ctaꝝ ⁊ calidi ⁊ expressi ab aq̄ apponanẗ sup loco dolēti.
¶ De embrocis. embroce fiāt cū aq̄ decoctiōis camomil/
le melliloti altee ⁊ furfuris:aut cū aq̄ decoctōis rerū di/
ctaꝝ in balneo. Modus faciēdi accipiaẗ spōgia ⁊ intin/
gaẗ in aq̄ calida:⁊ ab alto exprimaẗ:vt cadat super loco
dolēti. ¶ De emplīs:emplā fiāt ex rebus positis in bal/
neo:addanẗ olea ⁊ pinguedies q̄ dicenẗ inferiꝰ: ⁊ calida
apponanẗ sup loco dolente:⁊ quousq̄ stant sup loco sint
actu calida ⁊ sepe iterenẗ vł ab extra cū pānis calidis cō
serueẗ ipsoꝝ caliditas. ¶ De vnctōibꝰ:in exitu v̄o a bal
neo fiāt inunctōes circa renes ⁊ ilia ⁊ circa pectinē ⁊ sup
locū doloris:sicut pōit Serapio 4° breuiarij. cap. 21. vbi
dicit. Et est necesse vt administrēẗ isti emplā ⁊ euapora/
tiones ⁊ effusiones oleoꝝ ⁊ vnctiōes ꝓpe sup stricturaȝ
dorsi ⁊ loca vacua ventris ⁊ ilia ⁊ pecten:qδ est q2 qn̄ ista
loca mollificanẗ ⁊ dilatanẗ meatꝰ q sunt in eis est leuior
egessio lapidū qn̄ expellunẗ v̄tute mediciaꝝ ꝓuocātiuȝ
vrinā:⁊ ēt si fiāt vnctōes alijs temporibꝰ q̄ȝ in exitu bal/
nei. Adhuc valet oleū de scorpionibꝰ positum a Rasi 9°
Almā. ⁊ a Mesue descriptōe scđa. de oleis:ipm. n. expel/
lit ⁊ frāgit lapideȝ in renibꝰ ⁊ vesica si de eo ↄtinueẗ vn/
ctio:⁊ ħ est q2 scorpiones sua nā lapidibꝰ ↄ̄triant gn̄atis
in renibꝰ ⁊ vesica sicut carnes vipere ↄ̄triāẗ venenis ser/
pentū ⁊ reliquoꝝ reptiliū venenosoꝝ:⁊ ita oleū de scor/
pionibꝰ opaẗ ↄ̄ lapidē renū ⁊ vesice:oleū de ceresis sicut
ponit Joānes Mesue iuuat ad expellēdum lapides qui
sunt in renibꝰ ⁊ vesica:pōt fieri de eo vnguētū cū cera:⁊
sine cera fiat vnctio:oleū d̄ grānis citri ⁊ citrāguloꝝ idē
operāt. fiat vnctio:sicut dī de alijs. Oleū de piperibꝰ con
fert dolori renū ⁊ vesice:⁊ frāgit lapidē. Modus faciēdi
dicta olea regraẗ in antidotario Mes. disti. 2ª. de oleis.
⁊ in 5° can̄. Auic. Ad idē valet oleū de camomilla d̄ anhe
to de amigdalis amaris:oleuȝ de lilio multū valet:sicut
dicit Auic. ⁊ oleū de alkeiri. oleū v̄o balsami est mirabi/
le in ħ. naȝ sicut ponit Auic. est sicut manꝰ dei pp suā no
bilitatē. ¶ Hec igiẗ olea valēt de p se ⁊ sola: ⁊ ēt cū alijs
pinguedinibꝰ mixta:de qbꝰ fiāt vnguēta ⁊ cerota. fiat g̊
sic. ℞. olei de scorpionibꝰ. ℥. ij. pinguedis anatis anseris
galline. an̄. ℥. ß. misce:⁊ cū cera fiat vnguētū siue cerotuȝ.
¶ Aliud cerotū est optimū ⁊ expertuȝ. ℞. olei de anheto:
olei de camomilla de scorpionibꝰ. an̄. ℥. i. mucilaginis fe/
nugreci: se. lini:altee. an̄. ℥. i. piguedis pulli anatis anseris
⁊ gallie. an̄. ℥. ß. misce:⁊ fiat cū cera vnguētū siue cerotū ⁊
inungāẗ renes chatin ⁊ pecten. ¶ Aliud vnguētuȝ qδ fit
cū oleo balsami. ℞. olei balsami de scorpionibus camo/
mille. an̄. ℥. ß. piguedinis pulli anatis. an̄. ℥. i. ß. fiat vnguen
tum cū cera:de quo fiat vnctio circa locū doloris: ⁊ post
vnctionē apponaẗ pānꝰ lineꝰ calidus. ¶ De fricatiōibꝰ
fricatōes facte cū māibꝰ strigēdo circa ilia pecten alcha/
tin ad ħ vt dilatenẗ meatꝰ ⁊ vie lapidis sic pōit:aut mul
tū valēt:maxie post vnctōes. ¶ De vētosis:vētose mul/
tuȝ iuuāt ad sedāduȝ dolorē. nā sic dicit Serapio qn̄ po/
niẗ vētosa sup locū ꝑmutat lapideȝ statim ꝑmutatione
mirabili ⁊ sedat acuitatē doloris. Modus sit iste. pona/
tur vētosa vacua ꝓpe renes: postea faciamꝰ eam descē/
dere paulatim ⁊ dirigamꝰ eā v̄sus ꝑtē anteriorē declinā/
do ad ꝑtē iferiorē v̄sus pedē. Et v̄sus locū in q̊ eger sen/
tit grauitatē ⁊ dolorē oȝ fieri appositio vētose post admi
nistratōeȝ balnei ⁊ alioꝝ:si āt ex appōne vētose isurgēt
dolor magnꝰ pōaẗ patiēs statiȝ in balneo fcō ex aq̄ deco/
ctōis anheti camomille fenugre. se. lini ⁊ altee: ⁊ addaẗ
oleū. ħ balneū mitigat dolorē ⁊ iuuat descēsum lapidis.
¶ De motu iordiato ēt ad sedan̄. dolorē ⁊ facien̄. descen
dere lapidē hora ꝓxia valet motꝰ subitꝰ ⁊ iordiatꝰ ⁊ exer
citiū ⁊ figurare se i motu figurł diuersis ⁊ eqtare sup eq̄
male ābulāte ⁊ male trotāte: ⁊ descēdē fortiẗ p scalas:⁊
saltare sup altero peduȝ fortiẗ:⁊ fiāt ħ post balneū ⁊ vn/
ctōes:⁊ post alia si fieri ↄgrue p̄t medicie iteriꝰ frāgentis
⁊ cōminuētis ⁊ educētis lapidē: de qbꝰ dcm̄ est in 3ª ꝑti/
cula 2ᵉ ꝑtis p̄ncipalis hꝰ capłi:⁊ debēt dari post exitū bal
nei eodē mō sic dcm̄ est ibi:d̄ q̊ꝝ nuō est ista: vt dic̄ Aui.
decoq̄ẗ malua cāpestris:⁊ in decoctōe eiꝰ pōaẗ butyꝝ ⁊
mel:⁊ sumaẗ d̄ dcā decoctiōe i potu res pł̄ima hora paro
xismi. nā hec d̄coctio vt testaẗ Auic. frāgit lapidē ⁊ ꝓuo/
cat vrinā ⁊ lenit iter eiꝰ. ¶ De medicis stupefaciētibꝰ q̄
valēt ad sedan̄. dolorē p̄ filoniū romanū deẗ hora nec̄ita
tis ⁊ doloris magni ⁊ itelligo si v̄tꝰ est fortł:ał̄r nō deẗ. eiꝰ
dos sit. ℥. ß. vł. ℈. ij. cū vīo albo claro subtili:idē d̄ tyriaca
noua. eiꝰ dos sit. ℥. i. aut eiꝰ. ⁊ deẗ eodē mō sic filoniū:⁊ dī
tyriaca noua ab vno āno postq̄ȝ ē fcā vsq̄ ad sex ⁊ istum
modū sedādi dolorē cū balneis:⁊ alijs tetigit Aui. 3. can̄.
Fen. caᵒ. de cura lapidis renuȝ. ⁊ hec sufficiāt ad istā ꝑtē.

Sequiẗ 3ª ꝑs p̄ncipalis hꝰ capłi de remotōe illoꝝ q̄
in hac passiōe occurrūt:posito regimie p̄ser
uatiuo de cura lapidis renū:stat nūc vltio de his q̄ in hac
passiōe eueniūt determinare:hec sūt sic dolor difficultas
migēdi ⁊c̄. sic dcm̄ est in p̄nᵒ. ¶ De cura doloris. dolor g̊
remoueẗ cū balneis emplīs vnctōibꝰ embrocis fomēta
tiōibꝰ ⁊ medicis alijs. ¶ De cura grauitatł ⁊ difficultatł
migēdi eodē mō doȝ ē q cura grauitatis in pectie ⁊ diffi
cultas migēdi:⁊ maxie sumēdo in potu medicis frāgēti/
bus lapidē:⁊ ipȝ adducētibꝰ ⁊ vrinā ꝓuocātibꝰ. ¶ De cu
ra vlcerł ⁊ viaꝝ vrie eodē mō cōpleẗ:⁊ ħ fit cū qete vo/
mitu cū assūptōe syrupi vio. ⁊ trociscoꝝ alkekēgi ⁊ aqua
melō. ⁊ medicamie ↄsolidatiuo vlceꝝ ⁊ alijs mł̄tis i suo
loco dōis. ¶ De cura excoriatōis:⁊ de excoriatiōe ēt silr
q̄si p oīa est doȝ d̄ cura mictꝰ sanguis. cura v̄o flōmia ex
basilica:⁊ fiat infridatio ⁊ ↄstrictio cū medicis ad fluxū
sāguis ⁊ cū epithimatibꝰ ⁊ linimētł i dorso ⁊ pectie exptł
⁊ notis ad ↄstrigēdū sāguinē:⁊ fiat cū qete mł̄ta ⁊ trāqlli
tate ⁊ ligaturł mēbroꝝ extrēoꝝ ⁊ cū vētosis ⁊ cū alijs:sic
expedit:d̄ qbꝰ cū breuitate dimittaẗ ad p̄n̄s:⁊ silr dimit/
taẗ determiatio vlterior cū sufficiāt q̄ vtilior dcā sūt ad
p̄n̄s cā breuitatis ⁊c̄. Jsta sunt illa pauca q̄ ex dictis au/
ctoꝝ medicine collegi in cura lapidis renum ⁊c̄.

¶ Expimētū approbatissimū singłare qδ hūi a fidedigno
reuerēdo sacreq̄ theologie magr̄o Georgio fratre miori
in pōtis tremulo ↄ̄ cācrū q̊ płes fuerūt expti ⁊ sanati sūt
p hūc modū, vȝ vti ⁊c̄. ℞. smirili aresegalis ceruse argēti
sublimati aluīs roche cōbuste auripigmēti nitri. an̄. ꝑtes
eq̄les pulueriçēẗ. Jtē accipiaẗ herba q̄ vocaẗ noca ⁊ her
ba q̄ vocaẗ matersylua ⁊ eaꝝ folia ⁊ radices d̄siccēẗ i fur
no:⁊ fiat ex q̄lȝ de p se puluis:accipiaẗ tn̄ plus d̄ folijs q̄ȝ
de radicibꝰ eaꝝ i duplo ⁊ d̄ dcō puluē accipiaẗ tāta q̄ȝti/
tas q capiat mēsurā q̄ȝtitas duaꝝ ex p̄dcis rebꝰ oīa p̄di/
cta redacta i płuerē sił misceāẗ ⁊ s̄uāẗ:q2 s̄uādo n̄ amit
tāt v̄tutē suā. Modꝰ opādi sit i hūc modū:tāgaẗ locꝰ ifir
mitatł:⁊ si repiẗ durities circa vulnꝰ:puta q vulnꝰ ē reda
ctū i modū circłi:⁊ vltra illδ ē i circuitu q̄dā durities:q2
in illa duritie latet ifirmitas an̄ oīa i circuitu vłnerł q̄ȝᵐ
se ꝓtēdit illa durities dūmō vulnꝰ nō tāgaẗ:q2 nō ē neces
sariū. pōaẗ ruptoriū qδ rūpat pellē ⁊ occultū fūdamētuȝ
vulnerł patefiet. deide accipianẗ molete: ⁊ tā in p̄ vulne/
re q̄ȝ in nouo facto ruptorio apparebit q̄daȝ nigredo car/

nis in modũ carbonũ quo nisi illa nigredo remoueat̃ cũ moletis: intantũ ꝙ vndiqꝫ fluat sanguis. Accipiat̃ deide saluia syluestris: ⁊ terat̃ in mortario. deide exꝓmat̃ succ⁹ ei⁹ ⁊ ꝑmittat̃ qescere vsquequo clarescat. nam in fundo vasis in quo ponet̃ succ⁹ ille descẽdet grossities: ⁊ aq̃ clara veniet ad sũmũ. Si aũt nõ possꝫ hr̃i saluia viridis accipiat̃ sicca ⁊ terat̃: ⁊ sup ea sic trita mittat̃ vinũ album bruscũ: ⁊ loc⁹ vlceris p diẽ vl' dimidiũ diei sepe madefiat cũ dicta aq̃ vl' cũ dcõ vino ⁊ tergat̃ sanguis q exit de vlcere. Et si nullo mõ possꝫ hr̃i saluia accipiat̃ solũ de dcõ vino. deide accipiat̃ ð supradicto puluere ⁊ seminet̃ sup vuln⁹ vitañ. ꝙ coopiat̃ vlcus subtili cooptura. deide accipiant̃ fili pãni lini albi: ⁊ madefiãt cũ saluia ⁊ coopiat̃ dict⁹ puluis: ⁊ añqꝫ trãseat dimidiũ hore adeo tenaciter herebũt ꝙ ipole esset eos remouere: ⁊ fiet tumefactio in loco cuꝫ maxio dolore: q dolor semp crescet p. xxiiij. horas: ⁊ postea icipiet remitti: ⁊ nũqꝫ poterũt fili remoueri nisi sua spõte remoueãtur: ⁊ si eis remotis in vlcere apparebit caro alba q̃si marcida plenũ liberat⁹ est: si autẽ rubea nõ est secuta liberatio: iõ iteꝝ reuertẽdũ est ad dcm̃ puluerẽ ꝫ modũ ꝑdictũ: ⁊ totiẽs ꝙ caro vlceris appeat alba: ⁊ q̃si marcida: ⁊ scias ꝙ añqꝫ fili remoueãtur a loco vlceris interdũ ꝑtereũt. xv. dies: aliqñ mẽsis: remotis filis nullo mõ apponat̃ aliqð vnguẽtuꝫ. Sꝫ ponãt̃ alij fili madefacti cũ aqua dicte saluie: ⁊ aptent̃ cũ saluia: ⁊ intantũ sic fiat ꝙ caro solidet̃ nulla remanebit cicatrix: si sepe mutabunt̃ fili madefacti cũ dicta aqua.

¶ De pollutione nocturna cum dolore capitis.

Consilium. LXXIIII.

Iste nobilis patit̃ pollutões nocturnas frequẽter cuꝫ qbus emittit spma globosuꝫ ⁊ grossuꝫ multe q̃ꝫtitatis cũ multa titillatiõe ⁊ sensibilitate: ⁊ est macer pallidus pauci sanguis: ⁊ hͦ venit sibi postqꝫ ꝑmo erat vsus multis venereis cũ vxore ⁊ ꝑꝑ partũ qbusdaꝫ dieb⁹ abstinuerat: ⁊ ꝓpter hoc qñqꝫ patit̃ dolorẽ capitis: maxie in posteriori capite: q tñ non diu durat: ⁊ in sua sanitate est ẽt macer: ⁊ est iuuenis: ⁊ vult breue ꝯsiliũ pro cura: ⁊ ꝓseruatiõe a pollutionib⁹ ⁊ pro ꝓseruatiõe ab illo capitis dolore: qui maxie accidit in estate. ¶ Preter hec cõsiderãdum est ꝙ post cibũ in dieb⁹ ꝑteritis calefiebãt multũ renes icipiẽdo quatuor horis post cibũ: ita vt ipse manifeste ꝑciperet ⁊ tediose ⁊ vnã vrinã ð suis vidi ego cũ pinguedine supnatãte satis grossa: ⁊ pulsus ei⁹ est minutus tendens ad duritiẽ cũ leui velocitate ⁊ frequẽtia: ita vt multotiẽs in istis modũ appareat excedere nãleꝫ. Et pensatis oib⁹ que ex istis diligẽs medicus põt elicere ponã breue ꝯsiliũ: ⁊ deus sit dator auxilij.

¶ Habitet in aere frigido ⁊ humido: dormiat in lecto: in quo sub linteamine sternantur folia salicis ⁊ diploidem portet ex parte spine subtilem ⁊ apertam: ⁊ caueat a contrario haꝝ rerum omnino.

¶ Nõ laboret imo qescat ⁊ si ambulat vtat̃ leui ambulatione: ⁊ maxie in loco calido ⁊ in hora caliditatis.

¶ Studeat in bñ dormiẽdo: ita ꝙ in die nãli dormiat septẽ vel octo horis ad min⁹: ⁊ in lecto supi⁹ descripto multuꝫ coopt⁹: nec dormiat resupin⁹: sꝫ sup altero laterum: ⁊ post ꝑmũ somnũ surgat ⁊ ambulet p camerã quousqꝫ refrigeret̃: ⁊ ita faciet in scdo: ita ꝙ nõ igrediat̃ lectum ad dormiẽduꝫ nisi senserit se bene refrigeratũ.

¶ In cibis suis ꝯsideratis oib⁹ dispõnibus: ⁊ ꝙ adhuc satis est fortis in digerẽdo dꝫ vti cibis hñtib⁹ nutrimẽtum bonũ ⁊ viscosuꝫ ⁊ satis multũ: aut saltẽ grossuꝫ nutrimẽtũ ⁊ bone sube: ⁊ nõ sint nimis dure digõnis. Et vr̃ mihi ꝙ debeat comedere panẽ mediocriter fermẽtatũ ⁊ mediocriter coctũ ⁊ bñ pistũ: ⁊ ex optimo ⁊ mũdissimo frumẽto cui nullũ aduenerit nocumẽtũ nõ calidũ vt a furno fert̃: neqꝫ nimis durum. ¶ Carnes vͦ sibi ꝯueniẽtes sunt carnes gallinaꝝ icipiẽtiũ ouificare: aut caponũ mediocriter iuuenũ: ⁊ silr̃ ꝑdicum ⁊ fasianoꝝ ⁊ capretoꝝ lactentiũ ⁊ vituloꝝ ⁊ castratoꝝ annualiuꝫ ⁊ porcoꝝ syluestriũ iuueniliũ: ⁊ sumant̃ ille ꝑtes que hñt viscositatẽ tenacẽ: sicut pedes ⁊ ꝑtes ꝓpe genua ⁊ ꝓpe iuncturas: ⁊ dimittat carnes multũ subtiles: sicut auiculaꝝ ꝑuaꝝ: ⁊ carnes calidas: sicut anatũ pipionũ ⁊ anseꝝ ⁊ passeruꝫ: ⁊ dimittãtur multũ grosse: sicut carnes sicce ⁊ carnes boũ: ⁊ sint cocte cũ herbis ⁊ reb⁹ fridis. ¶ De piscib⁹ sunt ei cõueniẽtes aurate menule barbones albori varioli: ⁊ silr̃s hñtes squamas ⁊ bonũ odorẽ ⁊ bonuꝫ saporẽ: ⁊ anguille ẽt tolerãt̃: sꝫ pisces saliti dimittãt̃. ¶ Cancri vͦ fluuiales nõ dico gãbari si iuenirent̃ essent boni ⁊ vehemẽter vtiles elixi cũ lacte vl' aq̃ ordei: ⁊ silr̃ possꝫ cõedere limachias ꝫm oẽꝫ modũ ꝑparatõis. ¶ Lac capraꝝ eẽt ei cõueniẽs ⁊ lac asinaꝝ: silr̃ ⁊ lac mulieris vnũqðqꝫ eoꝝ statiꝫ sic̃ ab vbere mulget̃: ⁊ dꝫ sumi ieiuno stõcho in q̃ꝫtitate. ℥. iiij. vel circa: ⁊ post ipꝫ nõ dꝫ dormire: neqꝫ multũ laborare vl' aliqd comedere vl' bibere nisi postqꝫ senserit ipꝫ descẽdisse de stõcho: ⁊ silr̃ põt cõedere caseũ recẽteꝫ post alios cibos. Sed caseũ veterẽ ⁊ salitũ dꝫ dimittere. ¶ Oua gallinaꝝ recẽtia põt comedere sumendo albumen: ⁊ totũ: sed dũ est in suspiciõe nocturnaꝝ pollutionũ nõ debẽt eẽ nimis tenella neqꝫ nimis dura: sꝫ sicut tenẽtia se. ¶ De granis põt sumere in ferculo illa q̃ fiunt de frumẽto macinato: sicut pultẽ: ⁊ silia: ⁊ laganas ⁊ minutetos ⁊ ꝑuos pastillos: q̃ꝫtitate tñ qua digerãtur ⁊ coquãtur in brodio: in quo sint cocte bone carnes supradicte ⁊ herbe frigide: sicut portulace vl' papaueris albi: ⁊ silr̃ cõuenit ferculuꝫ de amido de ordeo de farre panico milio ⁊ riço. Sed alia grana diuersis causis sunt dimittenda. ¶ De fructibus põt vti piris ⁊ pomis coctis ⁊ anguria ⁊ cucurbita ⁊ cucumere: sꝫ meliora sũt cocta: ⁊ ꝯcedunt̃ ei aliq̃ ꝑsica ante cibũ ⁊ granata muça: sed reliqͦs fruct⁹ ꝑꝑ differẽtias cãꝝ meli⁹ est dimittere. ¶ De radicib⁹ melius est ꝙ nõ vtat̃ eis nisi forte sumeret radicem cicoree coctã. ¶ De herbis vͦ ꝯueniunt ei lactuca portulaca endiuia cicorea spiachia ⁊ atriplices lingua bouis malua: ⁊ dꝫ dimittẽ oẽs herbas amaras: aut acuti saporis: ⁊ tolerãt̃ borago buglossa acetosa lappaciũ acutũ: sꝫ cõedãt̃ cocte. ¶ De saporib⁹ caueat ab aceto: ⁊ ꝯfectiõib⁹ ð melle ⁊ a spẽb⁹ aromaticis: ⁊ ab aniso cimio: ⁊ silib⁹: ⁊ ꝑt vti agresta non in multa q̃ꝫtitate ⁊ succũ granatoꝝ. ¶ Meliora sunt ei elixa qꝫ assa: ⁊ meli⁹ est sibi diuidere cibũ in multas vices qꝫ augmẽtare q̃ꝫtitatẽ in vice vna.

¶ Potus ei⁹ pro nũc sit vinũ nigrũ stipticũ tẽperatũ cuꝫ aqua cisterne vel aqua ordei.

¶ Caueat oĩo ne supꝑueniat sibi flux⁹ vẽtris: imo si icipet statiꝫ ꝓuideat cũ ꝯstrictiuis in cibo: ⁊ in potu cũ clistere cũ vnguẽtis circa stõchũ ⁊ vẽtrẽ. Si tñ vẽter esset nimis stiptic⁹ faciat sibi clistere cũ decoctõe capitis castrati: ita ꝙ coquat̃ caput castrati vsqꝫ ad dissolutiõeꝫ: ⁊ cum illo brodio fiat clistere. Aut faciat clistere cũ oleo violato puro qð sit saltẽ. ℥. x. vel. xij. Et oĩo si ꝯsuleret̃ sibi ꝙ capet pill'as nisi veniat ad aliã dispõnẽ nõ capiet: vbi tñ dolor capitis ipm molestaret vel magna iflãmatio circa renes põt cape. ℥. i. pulpe cassie: ⁊. ℥. i. syrupi vio. distẽꝑatos cuꝫ decoctione pꝛunoꝝ violaꝝ ⁊ tamarindoꝝ.

¶ Caueat ab ira tristitia cogitatõe dolore inuidia odio: ⁊ vtat̃ gaudio tẽperato ꝯuersando cũ ꝑsonis sibi dilectis.

Quantum ad vsuꝫ medicinaꝝ. primo dꝫ attẽdere ad cor infrigidãdo ipsuꝫ cũ epithimatibus

matibus q̄ sepe remouent̃ sup ipso. ⁊ sit epithima hꝰ. ℞. violaꝝ ro. floꝝ boragis ⁊ buglosse floꝝ nenufaris vtriusqꝫ sandali. coralloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ: semis lactuce ⁊ endiuie. añ. ʒ. i. ossis d̾ corde cerui: folioꝝ mellisse. añ. ʒ. ß. costi. been albi ⁊ rubei gario. folij cinamo. añ. ℈. ß. cāphore. ʒ. i. corticū pomoꝝ odoriferoꝝ ⁊ acetosoꝝ. ℥. ß. aque buglos. ℥. iiij. aq̄ nenufaris ⁊ lactuce. añ. ℥. vi. aceti. ℥. i. ⁊ fiat epithima sup corde. ¶ Itē epithimet̃ spina tota de mane ⁊ de sero cuꝫ isto epithimate. ℞. aque plantaginis ⁊ endiuie. añ. lib. i. aceti. ℥. iij. ⁊ fiat epithima. ¶ Postq̄ aūt epithimauerit duabꝰ vel tribꝰ vicibus inungat̃ spina cum isto vnguento. ℞. vnguenti Gal. ℥. quatuor: succi solatri. succi semperuiue aceti. añ. ℥. i. bulliant sil̾ ad ignē vsqꝫ ꝙ habeat formaꝫ vnguenti: ⁊ addat̃ cāphore. ʒ. i. masticis. ʒ. ß. ⁊ fiat vnguentū. Et epar epithimet̃ de mane ieiuno stōcho cuꝫ hoc epithimate. ℞. aque endiuie lib. i. sandaloꝝ rubeoꝝ. ℥. i. aceti. ℥. ij. ⁊ fiat epithima. ¶ Et q̄r aliquo mō fortassis lederet̃ pectus ꝓpter epithimata inungat̃ totum pectus bis in die cum oleo violato: cauendo ne inungat̃ stōchus.

¶ Itē dꝫ de mane quādo nō sumit aliud electuariuꝫ vel aliā medicinā sumere has pillulas. ℞. trociscoꝝ de camphora s̄ꝫ descriptionē Mesue. ʒ. i. reficiant̃ pillule de nouo cuꝫ syrupo de nenufare. ⁊ dentur oēs in vice vna in aurora. Et super illis bibat̃ syrupi rosati ⁊ aque rosate. añ. ℥. i. ¶ Itē qñ istos trociscos capere nō vellet pōt sumere de hoc electuario. ℞. seminis lactuce ⁊ endiuie. añ. ℥. ß. seminis papaueris albi. ℥. i. spodij. ʒ. ij. syrupi ro. q̄ꝫtum sufficit: ⁊ fiat electuariū: de quo sumat coclear vnuꝫ pro vice.

¶ Potest etiā vti isto restauratiuo. ℞. brodij caponis pinguis ⁊ bñ sufficienter cocti lib. i. çucchari lib. i. bulliant sil̾ ita ꝙ fiat syrupus: ⁊ sit çuccharuꝫ triū coctaꝝ: deinde ℞. carniū ex ala caponis bene pistataꝝ lib. ß. medulle seminū cōmuniū frigidoꝝ: amigdalaꝝ mundataꝝ. añ. ℥. i. carniū limachiaꝝ bñ coctaꝝ ⁊ pistataꝝ. ℥. iiij. seminis portulace sandaloꝝ alboꝝ ⁊ citrinoꝝ. añ. ʒ. i. ß. cinnamo. macis cardamomi. añ. ʒ. ß. galange. ʒ. i. misce oīa ⁊ fiat confectio in forma electuarij. ⁊ si non placet sibi ꝙ ponant̃ ibi carnes limachiaꝝ faciat exiccari limachias in furno leuis caliditatis: ita ꝙ sint pulueriçabiles: ⁊ ponat̃ puluis in dicto electuario loco carnium. de hoc electuario pōt sumere in p̄nᵒ vel i fine prādij vel cene vnū vel duo coclearia: ⁊ sil̾r si q̄ hora diei vl̾ noctis videret̃ sibi ꝙ idigeret refectiōe.

¶ Inter cetera tñ hēat mēti ꝙ oīno camera sua irroretur sepe cū aq̄ frida ⁊ ꝙ in ea sternant̃ folia ⁊ rami salicuꝫ ⁊ vitis ⁊ lactuce ⁊ similiū. sed nō ponat ibi ramos calidos sicut cortices rami ꝑsicoꝝ ⁊ lauri ⁊ menthe ⁊ maiorane ⁊ sil̾ia. ⁊ ꝙ oīno caueat ab excessu caloris: ⁊ ꝙ de nocte qñ vadit dormitū p̄mo infrigidet pedes ⁊ crura in aq̄ frida ⁊ statiꝫ sicut excitat̃ post p̄mū somnū surgat a lecto: ita ꝙ bñ refrigeret̃. ⁊ remoueat sua epithimata: ꝑcipue ad spinā ⁊ ad cor. ¶ Itē sumere omni mane. ℥. iiij. aque distillationis limachiaꝝ cū çuccharo est valde cōueniens: ⁊ ista puto cum dei laude sibi sufficere.

¶ De gomorrea cum debilitate digestiue stomachi: ⁊ caliditate renum. Consilium. LXXV.

Iste nobilis patitur fluxū spermatis inuoluntariū ⁊ fluit multotiens in somnis ⁊ multotiēs in vigilia: ⁊ maxime qñ egerit aut qñ mingit. ⁊ tunc exit absqꝫ sensu aliquo voluptatis: ⁊ absqꝫ erectione.

¶ Ex quibus arguit̃ ꝙ cause in hac passione sunt debilitas ꝯtentiue vasoꝝ spermatis ⁊ tenuitas substantie sue: accidit ēt sibi debilitas digestiue stōchi ⁊ in renibus sentit caliditatem: ⁊ ideo dꝫ vti regimine infrascripto.

¶ De mane anteq̄ꝫ comedat vtat̃ exercitio: nō tñ multum forti. ⁊ melius est exercitiū cū manibus ⁊ partibus superioribus in quo nō expectet ita fatigari ꝙ sudet: ⁊ post cibū aut leniter ambulet aut quiescat.

¶ Habitet i aere claro tēdēte ad frigiditatē aut siccitatē: ⁊ ꝑcipue caueat a calefactiōe renū: ita ꝙ vestē strictā portet scissaꝫ i ꝑte posteriori i directo renuꝫ: ꝑcipue in estate.

¶ Dormiat in camera inter duo solaria recenti in lecto sine plumis: aut sup cuius plumis sit positū materaciuꝫ vel cultra ⁊ sub linteaminibꝰ ponat̃ de sero multuꝫ de folijs salicis in loco vbi dꝫ iacere: ⁊ dormiat nō nimiū coopertꝰ nec super spina sed super altero laterum: ⁊ sufficit sibi somnus sex vel septem horarum ⁊ somnū meridianum vitare debet: nec statim post cibū dꝫ ire dormitum.

¶ Si nō hꝫ bene beneficiū ventris pōt in estate comedere pruna matura ante alios cibos aut facē fercula de blitis ⁊ maluis. aut de mercuriali. aut facere clisteria in qbꝰ ponat̃ ierapigra. ℥. i. ⁊ olei camomellini. ℥. iij. ⁊ salicū decoctione anisoꝝ feniculi ⁊ centauree minoris ⁊ blitarum.

¶ In suis aūt cibis vtat̃ pane ex optimo frumēto nō multum fermentato nec salito. ¶ Et in ferculis vtatur milio torrefacto aut riço aut panico aut farre aut ordeo aut pastillis vel laganis aut frumento cocto: ⁊ oīa ista sint cocta cū brodio carniū vel cōdita cum amigdalis. ¶ Et de herbis potest vti consolida: acetosa: boragine: cicorea: endiuia lactuca buglossa: sꝫ dꝫ cauere ab herbis sine stipticitate ⁊ pōt capere de rore marino ⁊ de menthastro cū aceto.

¶ De radicibus dimittat pastinacham ⁊ raffanū ⁊ enulā ⁊ radices petrosilini ⁊ similes: sꝫ radix cicoree ⁊ rostri porcini ⁊ rape sunt ei ꝯuenientes. ¶ De fructibꝰ dimittat cerasa ⁊ mora ⁊ poma nisi stiptica ⁊ cocta ⁊ pira exceptis illis que cōiter coquunt̃ ⁊ melones ⁊ citrullos ⁊ angurias ⁊ cucurbitas oēs ꝓpter nimiā aquositatē: dimittat etiā persica nisi sicca ⁊ vuas dulces multum aquosas: sed pōt vti vuis grossis nō dulcibus ⁊ agresta ⁊ cornis ⁊ sorbis ⁊ nespillis ⁊ citonijs coctis ⁊ granatis muçis post cibuꝫ: ⁊ pōt vti auellanis assatis: sed castanee ꝓpter ventositatem nō cōueniunt: passule autē cum arillis sunt vtiles: ⁊ dimittantur ficus recentes ⁊ sicce ⁊ dimittant̃ cappares ⁊ sparagi.

¶ De carnibꝰ pōt vti vitulo lactente capreto āuali porco syluestri rostro ⁊ pedibꝰ porci domestici capriolo ⁊ lepore: sꝫ agnos ⁊ porcos domesticos dꝫ dimittere ⁊ omnes carnes salitas. De auibus pōt vti capone ⁊ gallina ⁊ turture ⁊ turdis: sed dimitat aues aquaticas ⁊ passares. ⁊ in oībus eligat sibi viscosiores sic̄ iuxta crura ⁊ pedes. ¶ De caseo cōuenit sibi recens: cum pauco sale: sed salitum dimittat: ⁊ simil̾r lac nisi fuerit coctuꝫ vsqꝫ ad aque cōsumptionem. ⁊ oua gallinaruꝫ sunt ei conuenientia magis cocta q̄ꝫ sorbilia: nō tamen ex toto dura. ¶ De piscibus pōt vti granaris cancris anguilla ⁊ alijs piscibus boni odoris ⁊ saporis: dūmodo nō excedant in q̄ꝫtitate ⁊ non sint saliti: ⁊ sil̾r potest comedere limachias ⁊ tortucas: ⁊ dimittat species nisi piper.

¶ Caueat sibi a cogitatione in venereis ⁊ ab aspectu ⁊ cogitatione ⁊ locutione agitantibus ad venerea: ⁊ hec de regimine si addatur de potu.

¶ Potus eius sit vinum nigrum stipticum ⁊ temperet̃ cū aqua ferrata: ⁊ caueat a vinis acutis.

Purgetur nunc recipiendo hanc medicinā cum syrupo infrascripto. ℞. syrupi de sticados oxymellis squilitici. añ. ℥. ij. syrupi rosa. ℥. iiij. aque buglosse aque endiuie aque saluie. añ. ℥. iiij. ⁊ est syrupus pro quatuor vicibus sumat̃ calidus in aurora. ¶ Sumpto syrupo sumat hāc medicinam. ℞. seminis lactuce. seminis endiuie. seminis portulace. añ. ʒ. i. aque endiuie. ℥. viij. contundant̃ semia ⁊ bulliāt omnia simul vsqꝫ ad medietatis

cōsumptionē lento igne:postea coletur:ꝛ in colatura ad-
daꝫ reubarbari electi.ʒ.i.ß.spice.℈.i.oxymellis simplicis
ʒ.i.ꝛ hec medicina bibaꝫ calida vna hora ante diem. Et
similem faciet purgationē in mense septembris proxime
futuro post mediū mēsis.¶ Omni sero qn̄ vadit dormi-
tum inungat renes cū isto vnguento.℞.vnguenti Galeni
ʒ.iiij.succi sempiuiue.ʒ.i.aceti.ʒ.ß.cere par:ꝛ fac vnguen-
tum quo inunganꝫ renes solūmō.¶ Item si potest pro-
cet sibi vomitū semel in mense post cibos vnctuosos ꝛ sa-
litos ꝛ multos ꝛ potū multi vini dulcis.ꝛ post vomitū nō
comedat neqꝫ bibat nisi forti existente fame ꝛ siti:ꝛ pro
illa vice comedat de pullo paruo assato.¶ Item oī septi-
mana semel sumat.ʒ.i.optime tyriace cum.ʒ.i.aque mel-
lis sex horis ante cibū:aut si non hꝫ tyriacam quam sciat
valde bonam:tunc sumat de bono metridato.¶ Itē ℞.
cimini seminis ruthe seminis agnicasti menthastri sicci.
an̄.ʒ.i.syrupi rosati.ʒ.vij.seminis portulace.an̄.ʒ.ij.pistē-
tur pistanda optime:ꝛ fiat electuarium cum predicto sy-
rupo:ꝛ sumat de hoc electuario omni mane.ʒ.ij.

¶ Or si vehementer molestareꝫ ab hac passione sumat de
sero quando vadit dormitum.ʒ.i.pulueris immediate scri
pti cum.ʒ.i.syrupi de papauere.℞.vesicarū piscium porci
syluestris ꝛ domestici capre hirci.ana.exiccenꝫ ꝛ fiat pul
uis.ꝛ sumaꝫ vt dixi ꝛ ponatur parum pulueris galange.
¶ Item renes leporis decocti cum anheto semine apij ꝛ
piretri ꝛ comesti:mirabiliť valet.¶ Item.℞.olei costini
olei de squinanto olei de piperibus.an̄.ʒ.ij.aque plantagi
nis lib.i.balaustiarū gallarū.an̄.ʒ.i.myrtillorū gariofilorū.
an̄.ʒ.ß.acori.ʒ.ij.bulliant omnia simul vsqꝫ ad aque con-
sumptionem:postea coletur ꝛ addaꝫ cere quantū sufficit
ꝛ fiat vnguentum quo inungaꝫ pecten abrasis pilis:ꝛ illō
qđ est inter anum ꝛ virgam ꝛ ēt intra anum.¶ Item ℞.
aque in qua fabri extinguunt ferramenta sua lib.ix.galla
rum cypressi lib.ij.herbe iue lauri camomille saluie stica-
dos arabici maiorane.an̄.lib.ß.fac bulliri omnia siť vsqꝫ
ad sexte ptis consumptionē.postea in fine addaꝫ sulfuris
viui aluminis scariole an̄.ʒ.i.ꝛ deponaꝫ ab igne statim:ꝛ
post factam purgationem sedeat in ista aqua nō multum
calida:sed tamen ita vt non percipiat frigus:imo potius
calorē:ꝛ attingat aqua supra pecten quatuor digitis:ꝛ qn̄
surgit exiccetur bene cū pannis calidis:ꝛ postea inungaꝫ
cum predicto vnguento:ꝛ iteretur istud regimen de men
se in mensem.Et cōfert ei in pncipio prandij capere.ʒ.ij.
diacimini cū folijs ruthe iuxta descriptionem Mesue ꝛ
in fine prandij vti coriādro pparato:sumēdo vnū coclear
de eis p vice:ꝛ puto ista sibi cum auxilio dei sufficere.

¶ De oppilatione venarum matricis cum doloribus in tē
pore menstruationis. Consilium. LXXVI.

Ista domina egregia patitur oppilationem venarum ma-
tricis ex presentia humorū grossorū ꝛ viscoso-
rū:maxime flegmaticorū:ꝛ matrix tota videꝫ
talibus humoribꝰ ibibita:ꝛ illa est cā multipli
cationis vētositatū in matrice ꝛ retētionis mēstruorū nō
cōplete.ſꝫ ꝙ paucissimū mēstruat:ꝛ nō cū debito ordine
neqꝫ cū debito colore.¶ Et ēt est cā ꝙ in tēpore mēstrua
tionis patiꝫ dolores fortes in ventre ꝛ in capite:qꝛ cōmo
ta mā ꝛ agitata nō hn̄s liberū exitū vētosaꝫ in venis mři-
cis ꝛ locorū vicinorū ꝛ euaporat ad caput:vn̄ causat hos
dolores.¶ Et qꝛ non sufficienter purgaꝫ accidit sibi in tē
poribus intermedijs frequenter emigranea humoribus
qui retinenꝫ aut eorū vaporibus capiti communicatis.Et
ego ponā cōsilium.Et sit deus dator auxilij.

¶ Primū igiꝫ fiat ꝙ aer sue habitationis sit ad siccitatē
decliuis mundus a malis vaporibus lacuum aut locorū
clausorū ꝛ sterquilinorū ꝛ nō sit ventosus:imo minimus
ab austro ꝛ borea. ¶ Itaqꝫ cameram habeat inter duo
solaria cū fenestris ad orientē apertis:ꝛ in mane permit-
tatur radios solis ingredi:ꝛ sit aer tēperamēto vicinus in
caliditate ꝛ frigiditate:ad leuem tn̄ caliditatē declinans:
ꝛ hec dispositio in camera requiraꝫ in hyeme cū igne fa
cto de lignis siccis cū herbis odoriferis:ꝛ lignis odorife-
ris vł saltē siccis:ꝛ nō cū igne carbonū suffocatorū. ¶ Cō
sideret aūt ꝙ si aer quē habitat sit humidus nimis trās-
feraꝫ ad ciuitatē vel castrū sicci aeris vel clari ꝛ in tēpori
bus qbus aut venti dominanꝫ aut nebule aut pluuie aut
vehemens frigus nō egrediaꝫ ad apertum aerē:ꝛ in loco
habitationis semper sit multum de rutha.

¶ Cibus autē sit panis ex farina optimi frumenti mundi
precipue a lolio:ꝛ couenienter coctus:ꝛ bene fermentatꝰ
ꝛ mundus a cortice exteriori:ꝛ inter pmā ꝛ quartā diem:
ita ꝙ nō comedaꝫ calidus statim vt a furno fertur:nec ni
mis durus.¶ Carnes aūt sint perdicum fasianorū pullo-
rum turturū pipionū volare incipientium de colūbario
alaudarum passerū ꝛ paruarū auium.Auiū aūt aquatica-
rū carnes omnino fugiat.¶ Ex quadrupedibus carnes
conueniunt hedorū castrati annualis vituli lactētis porci
syluestris nō multum iuuenis nec multum antiqui:simili
ter capriolorū leporū.Et fugiat carnes veteres:ꝛ nouiter
natorum capita ꝛ colla ꝛ sanguinem ꝛ omnia interiora vt
epar ꝛ intestina.¶ Pisces vitet sine squamis ꝛ paludo-
sos:ꝛ similř oē genus granari ꝛ cancros ꝛ ostracha vitare
dꝫ.¶ Ouis sorbilibus vti pōt pcipue vitello dimisso al-
bumine.Caseū ꝛ lac fugiat.¶ Legumina vitet:nisi bro
dium ciceru pcipue rubeorū quo vti pōt.¶ Ex granis po
test vti milio panico:sed parū cum carnibus coctis.¶ Ex
herbis vtaꝫ rutha precipue ſm omnem modum admini
strationis: saluia:serpillo:origano:calamento:hyssopo:thi-
mo:ꝛ saturegia:ꝛ pulegio. Et caueat atriplices:blitas:la-
ctucam:caules:cucurbitas:porrū:cepe:alliū ꝛ raffanellū
ꝛ similia:ꝛ apium precipue vitetur.¶ De fructibus non
capiat nimiā quātitatē sed tolerenꝫ ante prandium ficus
bene mature recentes ꝛ sicce ꝛ passule ꝛ vue bene matu-
re ꝛ aliqua cerasa ꝛ aliquid de melone ꝛ pruna valde ma
tura precipue nigra:pira vo ꝛ poma ꝛ persica ꝛ granata
nisi dulcia:ꝛ citonia ꝛ nespilla ꝛ sorba ꝛ corna ꝛ castanee
dimittantur:pōt tn̄ post cibum vti amigdalis dulcibus ꝛ
granis pini ꝛ auellanis assatis ꝛ paucis nucibus:ſꝫ poma
citrangula ꝛ lymones:ꝛ citra:ꝛ cucurbite:ꝛ angurie ꝛ cucu
meres dimittantur.¶ De radicibus pōt capere de radi-
cibus petrosilini ꝛ pastinacham ꝛ carotū ꝛ napones citri-
nos paruos ꝛ enulā:sed rapas ꝛ napones magnos debet
dimittere.¶ In cibis suis potest vti aniso torrefacto fe-
niculo cimino pipere çinçibere:maxime tn̄ est cōueniēs
cinnamomum sed caroto non vtatur.

¶ In potu autem sumat vina alba subtilia in hyeme potē
tiora.in estate minora.

¶ Opꝫ vt oīno euitet repletionē ꝛ nauseatiuam satietatē:
vitet etiam nimiū ieiunū:ꝛ optimū esset vt cibi vniꝰ quē
sumere cōsueuit in sanitate ad saturitatē duas partes co-
medat in prandio ꝛ in cena tertiam partem.

¶ Prouideat etiam ꝙ omni die habeat beneficium ven-
tris aut sumendo ante prandium decoctionem blitis vel
mercurialis aliquid aloe:aut sumendo clistere qđ est me-
lius ꝛ nullo modo permittatur quin omni die habeat be-
neficium ventris.

¶ Quādo purgata est in mane post emissionē superfluitatū
vtatur exercitio longo ꝛ satis forti:in quo tn̄ nō sit fortis
capitis agitatio:ꝛ faciat postea omni mane siccari corpus
cum pannis trahendo deorsum incipiendo a spatulis ꝛ
descēdēdo

descendēdo ad renes ⁊ nates ⁊ coxas ⁊ crura ⁊ bracchia ⁊
pectus ⁊ h̃ ante prandiuꝫ qñ medicinam solutiuam non
sumpsisset:⁊ qñ caput est plenū non faciat fricari caput.
¶ Sed post debitas fricationes fricato corpe residuo fa
ciat fricari ⁊ pectinari caput:⁊ qñ maiorē grauitatē sentit
in capite:tunc nō faciat tātū fricari corpus:ſꝫ applicet ad
spatulas ⁊ nates ⁊ coxas ventosas cū igne multo:⁊ faciat
ligari extrema ligatione dolorosa que cito dissoluat̃ ⁊ ite
ret̃. ¶ Postq̃ aūt comedit anteq̃ a ventre cibus descen
dit nō exercitetur:sed aut quiescat aut leuiter ambulet ⁊
suauiter:⁊ oīno tūc caput nō agitet:nec inclinatuꝫ teneat.
¶ Exercitij q̃titas sit vsqꝫ ad lassitudinē leuē:vitet aspe
ctum motuū circulariū:⁊ ab alto:⁊ vitet longam morā in
balneo:⁊ effusionē multe aque calide in caput.
¶ Somnus eius sit nocturnus:⁊ nō diurnus:nisi fortassis
in mane ante tertias:⁊ sit sex horaꝝ vel circa:⁊ sit capite
bene eleuato:⁊ corpore cooperto pannis bñ:⁊ super alte-
ro laterū ⁊ incipiat duabus horis post cenaꝫ. ¶ Somnū
v̓o diurnum ⁊ somnum post multam repletioneꝫ:⁊ statiꝫ
post comestionem vitet omnino.
¶ Caueat sibi a timore ⁊ tristitia ⁊ ira ⁊ ab oib⁹ q̃ istas pas
siones cōmouere pñt:⁊ p̃cipue a timore:imo gaudeat con
uersando cū dilectis suis:⁊ audiēdo q̃ placida sunt:ſꝫ ab
vsu venereoꝝ abstineat q̃tū ē poſe. ¶ Et hec de regimie

Et quia illa domina fuit isto anno sufficienter purga
ta nō opꝫ ꝙ in hac estate vsqꝫ ad mediuꝫ se
ptembris vtat̃ fortibus purgationibus:sed sufficit sibi tri
bus vicibus in mēse sumere in aurora.ʒ.i.harū pillulaꝝ:
⁊ si purgarent vltra quatuor vices bonas pro vna assum-
ptione:tunc sufficit ꝙ capiant̃ semel in mense. ℞.pillula
ruꝫ de iera.de octo rebus.℥.i.agarici serapini oppopona-
cis.añ.ʒ.i.cinnamomi.salis gēme.añ.ʒ.ß.conficiantur pil-
lule cum aqua calamenti. ¶ Item cōuenit ei vti mastica
torio vel caputpurgio ⁊ qñ facit vnū nō faciat aliud.⁊ bo
num masticatoriū. ℞. masticis.℥.i.staphisagrie.piperis.
piretri nucismuscate.añ.℈.ij.nuxmuscatū ⁊ piretꝝ fiant
in parua frusta:reliqua sūt itegra:⁊ sumat̃ de toto mediū
coclear pro vice:⁊ masticet̃ per horā. ¶ Caputpurgiū bo
nū. ℞.succi blitis crude q̃tum sufficit ⁊ traijciat̃ per na-
res bis vel ter omni mane ⁊ oī septimana fiat ꝙ aut vno
aut ambobus istis vtat̃ saltem tribus diebus. ¶ Item in
lauacris sui capitis.s.cum lisciuio cū quo dꝫ lauari faciat
p̄mo bulliri ꝑ quartā ptē hore stercoris colūbini de colū-
bario sicci qd̓ non tetigit aquaꝫ.℥.iij.folioꝝ sene sticados
arabici.añ.ʒ.i.nucum cypressi.℥.i.
¶ Or si contingat ꝙ dolor ille capitis fortiter inuadat eaꝫ.
p̄mo recipiat de pillulis nūc scriptis.℈.iiij.duabus horis
ante diem:⁊ facta ista purgatione faciat sibi clistere de se
ro cū decoctione ordei ⁊ furfuris:⁊ cū.℥.i.çucchari rubei:
⁊ si dolor nō cessat tunc faciat sibi poni ventosas cūꝫ igne
sine scarificatiōe p̄mo in natibus ⁊ coxis:⁊ vltimo in spa
tulis. ¶ Et apponat super locuꝫ doloris h̃ epithima. ℞.
fecis encaustri scriptoꝝ q̃tū opꝫ:⁊ addat̃ tantū aceti for-
tis ⁊ aq̃ vitis ꝙ fiat ad modū vnguenti spissi:⁊ ponat̃ su-
per fronte ⁊ timpore ⁊ superstringat̃ cum puluillo.
¶ Item qñ est prope tēpora mēstruationis per octo dies
sedeat in huiꝰ balneo de mane ieiuno stomacho ꝑ quartā
ptē hore. ℞.radicū ebuli radicuꝫ altee.añ.lib.i.calamen
ti lib.ß.seminis lini ⁊ fenugreci ⁊ folioꝝ lauri añ.℥.ij.bul-
liant in aqua sufficienti ꝓ balneo ⁊ innouent̃ res qñ inci
pit balneū nō habere bonū odorē. ¶ Quando aūt sentit
p̄nm mēstruationis supponat p̄mo sibi radicē tassi barbas
si.aut malue aut maluauisci ad modū digiti inunctā cum
lilio oleo ⁊ oleo de spica.Et si nō sufficit supponat sibi de
mercuriali recenti quantitas ad modū digiti.⁊ teneat hꝫ
ꝙ pōt tolerare. ¶ Or si post mensurationē appareret sibi
ꝙ parū esset purgata:tunc pōt tenere inferius tribus no-
ctibus hoc suppositoriū. ℞.coti carminati q̃titatem suf-
ficientem:⁊ fiat ad modū digiti parui:postea infundatur
in terbentina:⁊ liget̃ cum filo:ita ꝙ possit faciliter exhi:
⁊ teneatur per longitudinem noctis. ¶ Item vtatur sepe
de mane isto electuario. ℞.spēꝝ diambre:specieꝝ diaci-
namomi:spēruꝫ diacimini.añ.℥.i.mellis despumati boni
lib.i.ꝯficiant̃ simul ⁊ addat̃ diacalamenti lib.i.⁊ misceā-
tur.Et sumat de mane.ʒ.i.in estate ⁊.ʒ.ij.in hyeme:⁊ pōt
de hoc electuario sumere ante prandium quando videt̃
sibi ꝙ non bene digerat.
¶ Aduenientе aūt fine septembris opꝫ purgari ordinarie
sumendo hūc sy. ℞.syr.de calamēto oxymellis sqllitici.
añ.℥.i.aque arthemisie.℥.ij.⁊ est ꝓ vna vice:sumat̃ sex vi
cibus calidus vna hora ante diem:⁊ supdormiat ad min⁹
ꝑ horā. ¶ Sumpto sy.sex dieb⁹ sumat has pillulas dua-
bus horis añ diē ⁊ supdormiat ꝑ horā si pōt añ diem:sed
post ortū solis nō dormiat nisi cōpleta opatione. ℞.pillu
laꝝ de serapino.ʒ.ß.pillulaꝝ fetidaꝝ:pillulaꝝ cochiaruꝫ.
añ.℈.i.fiant pillule septē cū aq̃ matricarie. ¶ Et simileꝫ
purgationē dꝫ facere in p̄ncipio martij ⁊ in tēpore inter-
medio vti regimie ⁊ medicinalibus suprascriptis:magis
etiam q̃ in estate. ¶ Itē debet tenere menti ꝙ vtile esset
ei oī septimana semel recipere clistere hoc mō. ℞.cala-
menti arthemisie blite malue.añ.M.i.cimini carui ani-
soꝝ carui dauci.añ.ʒ.ß.cōtundant̃ semina centauree mi-
noris.ʒ.ij.bulliant simul omnia in aqua sufficiēti vsqꝫ ad
cōsumptionē medietatis:postea coletur ⁊ in colatura ad-
dat̃ olei de lilio olei ruthacei olei laurini.añ.℥.i.bñdicte
ierepigre.añ.℥.iij.ieralogodion.ʒ.i.salis parū ⁊ fiat cliste-
re. ¶ Notet ꝙ loco electuarij suprascripti conuenit sibi
bibere de mane decoctionis.℥.i.calamenti montani q̃ sit
cocta in lib.i.aque quousqꝫ redeat ad medietatē:⁊ bibat̃
cum çucchharo:⁊ hec cum dei laude sufficiant.

¶ De mala cōplexione frigida matricis cum fluxu men-
struali indebito:⁊ sterilitate ⁊ cursu matricis humidita-
tis. Consilium. LXXVII.

Quedam nobilis domia circa annos q̃si
24.iam sunt octo anni cū esset
valde puella peperit filiū partu nāli ⁊ bono:⁊
sequenti anno impregnata abortiuit sequente
abortum fluxu sanguinis plurimo pro quo re-
stringēdo qdā medicus fecit eam sedere in balneo ex ace
to puro:⁊ postea siue per hec siue ꝑ alia restrictus est flu-
xus sanguinis:⁊ nō obstāte ꝙ passa sit post illud tempus
fluxum menstruorum de mense in mensem in quātitate
debita ⁊ sine malis accidentibus:tamen patitur cursum
matricis per quē fluunt humiditates frigide albe fere cō
tinue:ſꝫ qñqꝫ magis:⁊ qñqꝫ minus ⁊ nunq̃ postea impre
gnata est nō obstante:ꝙ vt dicit multotiens retinet semē
viri per vnuꝫ diem:⁊ per duos:imo dicunt ꝙ aliqñ vsqꝫ
ad.viij.dies:⁊ est pallida frigidi corporis poti⁹ tenuis q̃
carnosa:ſꝫ non multū.hic est casus. ¶ Ex que verisimilr̓
cōcludere debemus ꝙ ꝓpter cōplexioneꝫ frigidam ⁊ hu
midam matricis cum mā flegmatica semen viri q̃uis at
trahat̃ tñ extinguitur ⁊ apparet ꝙ cura huius dispositio
nis est cura male cōplonis frigide ⁊ humide in matrice
cū mā in qua dispōne ēt totum corpus cōmunicat.
¶ Aer sue habitationis dꝫ eē clarus siccus decliuis ad ca-
liditatem nō tñ multū excessiuaꝫ:⁊ in hyeme dꝫ tēperari
cū igne de lignis siccis:⁊ ipsa dꝫ esse bene induta ⁊ hr̃e ca-
ligas bonas ⁊ ordinationem pannoꝝ:ita ꝙ pedes ⁊ crura
nullo modo sint frigidi:⁊ silr̓ nates ⁊ genitalia:⁊ vitet ae-
rem humidum ⁊ fetidum ⁊ ventos australes.

¶ Quo ad exercitiũ vtile est ei ieiuno stomacho laborare tã cũ manib⁹ q̃ꝫ cuꝫ pedibus ambulãdo ⁊ exercendo brac chia in opib⁹ dom⁹: ⁊ dꝫ eẽ labor satis longus nõ multuꝫ fortis: ita tñ vt faciat anhelitũ frequẽtari ⁊ corp⁹ manifeste calefieri: ⁊ si hꝫ getes itermedias nõ est maluꝫ: sed qñ incipit fatigari dimittat laborẽ: ⁊ hoc exercitiũ sit in loco sicco ⁊ parũper calido: ⁊ si post exercitiũ fricarent̃ crura coxe ⁊ bracchia ⁊ corp⁹ cũ mantilibus lenib⁹ esset vtile.

¶ Et bonũ est ei ꝙ itestina sua mũdent̃ a fecib⁹ ⁊ flegmatib⁹ q̃ in eis multiplicant̃ maxie cuꝫ hꝫ clistere. ℞. cimi. carui cordumeni. siseleos folioꝝ ruthe siccoꝝ. añ. ℥. i. ꝯtũdant̃ grosso mõ ⁊ bulliãt in aq̃ sufficiẽti vsqꝫ ad medietatis ꝯsũptionẽ: ⁊ de hac decoctiõe sumat̃ lib. i. ß. benedicte ℥. i. olei de spica. ℥. ij. salis ꝙ sufficit. ¶ Et si nõ vellet clistere frequẽtare comedat fercula ex vrtica cocta cuꝫ brodio carniũ arietinaꝝ vel galloꝝ vel gallinaꝝ piguiuꝫ vel cũ oleo dulci: aut bibat. ʒ. ij. bethonice cũ brodio sui ferculi statiꝫ añ cibũ: aut faciat elr̃iũ ex folijs bethonice siccis ⁊ melle: ita ꝙ sit triplũ d̃ melle i põdẽ folioꝝ de q̊ sumat stati añ cibũ. ℥. i. vel. ℥. ß. ꝓ vice: ⁊ nũq̃ꝫ se sup̱flue repleat.

¶ Somnus eius sit de nocte nõ de die nisi forte in mane añ tertias qñ tp̃s noctis nõ sufficeret: ⁊ icipiat duabus horis post cenã vel circa in loco bñ sicco parũper calido corpore bene cooperto: ⁊ super altero laterum: ⁊ vitet somnũ meridianum: ⁊ somnum in loco humido vel frigido: ⁊ sufficiunt ei septem hore in die naturali.

¶ Caueat a tristitia ⁊ sollicitudie: ⁊ metu ⁊ odio ⁊ acidia ⁊ gaudeat: ⁊ si irascat̃ aliqñ: lꝫ nõ multũ nõ est malum.

¶ Cibus eius sit panis ex optimo frumẽto bñ fermẽtatus ⁊ bene pistus ⁊ bene coct⁹ inter p̄mã ⁊ tertiã dieꝫ: ⁊ vitet panẽ ex alijs granis: ⁊ p̄cipue male coctũ ⁊ male fermentatũ. ¶ Carnes eius ꝯuenientes sunt auiũ sicut auicularũ stantiũ in arboribus ⁊ sepibus: ⁊ p̄cipue passeꝝ iuueniliũ ⁊ pipionũ volare incipientiũ ⁊ anatũ iuuenilium ⁊ pulloꝝ ꝯditoꝝ cũ pipere albo ⁊ çinçibere ⁊ perdicũ ⁊ fasianorũ. Et ex quadrupedibus castratoꝝ annualiũ precipue co ctarũ cũ cicerib⁹ ⁊ vituloꝝ lactentiũ paruoꝝ ⁊ hedoꝝ. tolerant̃ ẽt ex capolo iuuenili ⁊ lepusculo: ⁊ porco syluestri iuuene cũ saporib⁹ factis ex pineis ⁊ amigdalis ⁊ fisticis cũ sabba ⁊ semine eruce: ⁊ semine porri ⁊ çinçibere: ⁊ pipere albo. Et fugiat oẽs carnes veteres: ⁊ alioꝝ aĩalium a p̄dictis. ¶ Sanguis ⁊ caseus melius est ꝙ dimittant̃: ⁊ si de caseo comedat nõ sit recens sed maturus ⁊ ex ouibus montanis: ⁊ sit in parua q̃ꝫtitate: ⁊ lac ⁊ butyrũ nõ sunt ei cõuenientia. ¶ Uitelli ouoꝝ gallinaꝝ: ⁊ etiã perdicum ⁊ columboꝝ qñ sunt recentia sunt ꝯueniẽtes: dimisso albumine: ⁊ sint cõditi cum pipere albo ⁊ çinçibere ⁊ parũ cocti siue sorbiles siue in frictilio siue cum succo herbarum capiant̃ siue in ferculo. ¶ Pisces ꝯueniũt ei parui ex fluuio petroso vel sabuloso: assati ⁊ comesti cũ sapore suprascripto cũ carnibus: sed frigidi non comedant̃ ⁊ magni ⁊ lacunales ⁊ illi qui nõ habent squamas: ⁊ qui nõ sunt boni odoris dimittant̃ oĩno: ⁊ silr̃ nõ comedant̃ postq̃ꝫ sunt infrigidati. ¶ De granis tolerant̃ cicer ⁊ faba ⁊ riçuꝫ qñ coquunt̃ cum bonis carnibus: ⁊ precipue arietinis annualibus: sꝫ alia grana dimittant̃: ⁊ ista condiant̃ cũ pipere ⁊ çinçibere ⁊ pauco croco. ¶ De herbis fugiat caules ⁊ lactucã ⁊ endiuiã ⁊ blitã ⁊ spinachia: nisi cũ societate multa herbaꝝ odoriferaꝝ quas dicã statim. ⁊ ꝯueniunt ei apiũ petrosilium macedonicuꝫ origanũ maiorana sisimbriuꝫ saluia saturegia serpillum: ⁊ similes boni odoris dimissa mentha: ⁊ rosmarinũ est cõueniens ⁊ brothanuꝫ ⁊ matricaria maior ⁊ minor. ¶ Et qñ nõ hꝫ bene beneficium vẽtris conueniunt vrtica ⁊ mercurialis in ferculis ⁊ bethonica est valde cõueniens siue comedat̃ viridis in ferculis siue sicca mõ suprascripto i capitulo de beneficio vẽtris. ¶ De radicibus tolerant̃ allia ⁊ eoꝝ decoctio ⁊ porri decocti ⁊ cepe ⁊ radices petrosilini ⁊ apij ⁊ enule. pastinacha alba ⁊ rubea domestica ⁊ syluestris: sed raffani dimittant̃ ⁊ rape ⁊ napones. ¶ De fructibus cõueniunt ficus siccus ⁊ recentes ⁊ vue passule ⁊ recentes bñ mature qñ fuerunt collecte saltẽ de. 15. diebus ⁊ tolerat̃ aliqd de melonibus añ cibũ: sed cerasa ⁊ pira ⁊ poma ⁊ pruna ⁊ chrysomilla ⁊ persica ⁊ cornalia ⁊ citonia ⁊ nespilla ⁊ granata acetosa ⁊ muça dimittant̃: sed granata dulcia tolerantur. ¶ Citranguli ⁊ lymones ⁊ cucurbite ⁊ citrulli ⁊ angurie ⁊ silr̃es fruct⁹ frĩdi dimittant̃: sꝫ amigdale ⁊ auellane ⁊ nuces ⁊ grana pini ⁊ fistici sũt valde ꝯueniẽtes: castanee vo sũt male. ¶ Fũgi ⁊ tubera dimittant̃ oĩno. Cappes sunt ꝯueniẽtes loco salaticij: ⁊ p̄t ẽt cape oliuas salitas. ¶ Anisũ assatũ ⁊ semẽ feniculi ⁊ pip̱ albũ ⁊ çiçiber ⁊ cinamomũ ⁊ gariofili ⁊ croc⁹ macis ⁊ foliũ sunt ei ꝯueniẽtes sigillatiꝫ ⁊ cõiũctiꝫ in ea ꝓportione q̃ sibi sit delectabilis.

¶ Nunq̃ꝫ comedat ita ꝙ grauet̃ stõchus ei⁹: ⁊ potius multiplicet vices comedẽdi q̃ꝫ q̃ꝫtitatem in vice vna: nõ tñ comedat scd̃m cibũ nisi digesto p̄mo: neqꝫ multiplicet ciborum varietatem in eadem mensa.

¶ Potus ei⁹ sit vinũ claꝝ vet⁹ saltẽ sex vel octo mẽsiũ vinosũ rubeũ claꝝ vl̃ aureũ ⁊ nõ mlt̃ũ dl̃ce nec acetosũ nec põticũ: sꝫ nõ bibat multã q̃ꝫtitatẽ: ⁊ vitet aquã frĩdaꝫ ⁊ si vellet potari aq̃ mell̃ ⁊ qñqꝫ claretũ fcm̃ cũ melle ⁊ vino ⁊ aromatib⁹ suprascriptis nõ est malũ: ⁊ hec de regimie.

In vsu medicinaꝝ opꝫ ꝙ ista dñа purget̃ nõ solũ semel: nec solũ ꝑ medicinas mouẽtes vẽtrẽ: sꝫ ẽt ꝑ medicinas locales mũdificãtes mr̃icẽ: ⁊ factis purgationib⁹ opꝫ ꝙ matrix ꝯfortet̃ cũ calefaciẽtib⁹ aliq̃lẽ stipticitatẽ hñtib⁹: tã approximatis ꝑ os q̃ꝫ ad locũ: siue cum pessarijs: siue cũ fumigijs: siue cũ balneatiõib⁹ ⁊ vnctionib⁹.

¶ Purgatio g̃ sua dꝫ fieri p̄mo in vere. ⁊ si põt in p̄n⁹ veris h̃ mõ. ℞. p̄mo hũc syrupũ sex vicib⁹ sex dieb⁹ successiue calidũ parũ de mane añ diẽ. ℞. syrupi de calamento oxymellis sqllitici mellis ro. cola. añ. ℥. ß. aque pulegij sisimbri. matricarie. añ. ℥. i. fiat syrupus: ⁊ est ꝓ vna vice. sꝫ sumat̃ sex vicib⁹. ¶ Sũpto syrupo sex vicib⁹ sequẽti die capiat istas pill̃as. ℞. pill̃aꝝ de ieralogodion. ʒ. i. ꝙ si nõ adsunt. ℞. pillulaꝝ fetidaꝝ. ʒ. i. sumant̃ vna hora añ diẽ ⁊ nõ comedat nisi transactis. vij. horis post assumptioneꝫ eaꝝ obseruato regimine in medicinis debito. Et vtile eẽt ei facere similem purgationem in p̄ncipio octobris.

¶ Preter istã purgationẽ ẽt est bonũ ꝙ saltẽ bis in mẽse recipiat has pill̃as vna hora añ diẽ. ℞. agarici electi. ʒ. ß. myrre gra. ij. salis gẽme gra. x. ꝯfice cuꝫ succo arthemisie que vocat̃ amarella: ⁊ fiãt pill̃e. ⁊ sunt pro vna vice. ⁊ põt eas facere recẽtes qñcũqꝫ vult. Et p̄ter hec ꝯsideret in capite suo vtꝝ sentiat descẽsuꝫ hũiditatũ. nã tũc ẽ opportunũ ꝙ vtatur masticatorijs ex mastice ⁊ pipere sepe de mane spuendo multũ. ¶ Opꝫ p̄terea ꝙ in tp̱ib⁹ frĩdis salteꝫ semel in septimana capiat. ʒ. ij. metridati cuꝫ. ℥. i. vini albi odoriferi parũ añ diẽ: ⁊ sup̱dormiat si põt per horam. In vere aũt ⁊ autũno sufficit sumere bis in mense: ⁊ in estate dimittat̃. Et sufficiat ei illa que dicemus. ¶ Iteꝫ qñ non sumit metridatũ nec aliã medicinã bonũ est ꝙ sumat de mane. ʒ. ij. diambre aut. ʒ. ij. isti⁹ electuarij. ℞. radicis bistorte. ℥. ij. siseleos. ℥. i. cimini anisoꝝ: seis ruthe: semis apij spice pip̱is al. ⁊ lon. añ. ʒ. i. musci ambre. añ. ℈. i. mellis despumati ⁊ cocti i decoctione. xxx. emblicoꝝ triplũ ponderis oĩuꝫ: ⁊ fiat elr̃ium. ¶ Itẽ postq̃ꝫ est purgata a mẽstruis trib⁹ dieb⁹ vno post aliũ oĩ mẽse. s. postq̃ꝫ recep̱it medicinas supradcãs bibat ĩ mane. ʒ. i. limatur̃ eboris. ⁊ fit ebur nouũ ex dentib⁹ elephantis nõ positis in alio op̱e: ⁊ g sint

q̃ꝫtum

q̃tum pōt esse noniores: vel saltē minus antiqui.

❡ Et postq̄ fecerit p̄dictas purgatiões oz postq̄ mēstrua defecerint q̃tuor dieb⁹ vno post aliū tenere h̄ suppositoriū in nā. ℞.ex coto carminato formā ad modum digiti circūligatā cū filo: ꝛ illa īfundat̄ in terbentina calefacta: ꝛ postea teneat̄ oī die ī nā de mane p̄ tres horas vl̄ q̃tuor: ꝛ ex̄hat̄ postea: ꝛ sit h̄ suppositoriū ligatū cū filo vt possit ex̄hi ad suā volūtatē facil̄r: ꝛ postq̄ ex̄hit̄ laueт̄ nā cū vino albo bono cal'o: ꝛ exicceт̄ cū coto ꝛ statiꝫ inungat̄ cum oleo de lilio calido. ❡ Trāsactis aūt his 4ᵒʳ dieb⁹ oī mane p̄ octo dies lauet p̄ nām cuꝫ vino albo calido: ꝛ postea teneat h̄ pessariū ī nā qđ inoueт̄ oī mane. ℞.croci armoniaci spice mellilоti.aā.ʒ.iij.ʒ.foly cordumeni.aā.ʒ.i.adipis anseris vitelloꝝ oui.aā.ʒ.ij.olei nardini.ʒ.ʒ.ꝯficiant̄ inuicē: ꝛ fiant suppositoria ad q̃titatem medietatis digiti medij ꝛ īuoluāt̄ i lana celesti ꝛ teneat̄ vnū p̄ vice. ❡ Trāsactis āt istis dieb⁹ oī māe vsq̄ ad aliā mēstruatiōnē recipiat de mane hūc fumuꝫ. ℞.myrre baccaꝝ lauri.aā.ʒ.ij. pistent̄ subtil̄r: ꝛ cū storace liqda cōficiant̄: ita q̄ sint ad modū paste: ꝛ fiāt trocisci pōderis.ʒ.ij. ꝛ supra testula ponant̄ carbones igniti ꝛ sup carbones ponat̄ trociscus vn⁹ p̄ vice ꝛ coopiat̄ testula cū coopculo hn̄te cānā: ꝛ mulier sedeat sup scāno forato: ita q̄ cāna ingrediat̄ nām ꝛ fum⁹ recipiat̄: sit tñ cāna ita longa q̄ fum⁹ nō sit nimis calidus qñ ingredit̄ corpus.s.ad q̃titatē medij brachij. ❡ Trāsacto aūt vno mense cōpleta mūdificatiōe mēstruoꝝ vtatur trib⁹ dieb⁹ de mane de limatura eboris mō supi⁹ dcō. ꝛ postea vtat̄ elarijs.s.metridato: ꝛ alijs scriptis.

❡ Et si videt q̄ pseuerat descēsus hūiditatuꝫ ex mr̄ice sedeat in h̄ balneis de mane p̄ mediā horaꝫ balneo ex̄nte cal'o vt tolerari possit. ℞.folioꝝ lilij celestis.s.herbe lib. i.gallaꝝ nucū cypressi cyperi sqnāti.aā.lib.ʒ.alumis plume.ʒ.iiij.acbacie.lib.ʒ.bulliant sil' in aq̄ in q̄ fabri extinguūt ferramēta sua q̄ sit lib.xxv. ꝛ bulliāt q̄usq̄ q̃nta ps ꝯsumant̄: ꝛ in ea sedeat pseuerādo p̄ octo dies. ❡ Et si viderit q̄ hec nō sufficiāt: imo remaneat hūiditas ꝛ frigiditas post vsuꝫ istoꝝ balneoꝝ recipiat p̄ quatuor dies post dies balneationū oī mane hūc fumū. ℞.nucū cypressi.ʒ.ʒ.arsenici rubei.ʒ.ij.pistent̄: ꝛ fiant trocisci cū storace liqda q̃tuor: quoꝝ vn⁹ p̄ vice ponat̄ sup carbones in testula ꝛ recipiat̄ fum⁹ p̄ cānā mō dicto de alijs trociscis. ❡ Et si ista nō sufficiant dimittat nām ꝯformari stando p̄ vnū mēseꝫ sine fumigijs ꝛ suppositorijs: sꝫ solū vtēdo electuarijs: ꝛ alijs reb⁹ supi⁹ scriptis: ꝛ tenendo bñ cal'a loca circa mr̄icē. ꝛ postea iteꝝ redeat ad suppositoria ꝛ balnea ꝛ fumigia ꝫ ordinē scriptū supra. ꝛ ad potū limatura eboris.

❡ Qñ āt ista nō ex toto ꝯferrēt ꝯsulo q̄ ducat̄ ad balneū porrete ī comitatu bonōie ad potādū illā aquā ꝫ ordinē illoꝝ balneoꝝ: aut faciat sibi portari vsq̄ ad patriā duas vel tres salmas illi⁹ aque. Aut saltē purget̄ cum syrupo ꝛ medicina scripta in p̄n⁹ ꝛ postea vadat ad balnea petrioli vel sci Philippi in comitatu senaruꝫ vbi moret̄.xv. vel xx. dieb⁹. ꝛ hec puto cū laude ꝛ auxilio dei sibi sufficere.

❡ De humiditate matricis reddēs eam lubricam.

Consilium. LXXVIII.

Dispositio cuiusdaꝫ dn̄e ex Padua lꝫ sit nupta Uerone est humiditas mr̄icis reddēs eā lubricā. ꝛ friditas cū mā flatica opposite ob quā cāꝫ ex̄ns circa annos.xxvi.ē sterilis: ꝛ iō p̄ ponā ea q̄ ptinēt ad curā cōporis: ꝛ oppilonē mr̄icis dādo regimē ꝑpriū ad ꝯcipiēduꝫ.

❡ Primo ḡ sit ei⁹ habitatio in aere libero sicco euētabili ꝛ mediocriter calido. ꝛ fugiat loca paludosa: ꝛ vallosa: ꝛ valde frigida: ꝛ precipue australem ventum.

❡ Utat̄ oī mane exercitio longo: non tñ valde forti. ꝛ hec post supfluitatis emissionē: ꝛ sit cū delectatione: ꝛ in locis siccis: ꝛ sit exercitium ambulandi.

❡ Utat̄ cibis boni nutrimēti: ꝛ non viscosis nec frigidis: nec nimie q̃titatis: sꝫ ita vt digerant̄ nō grauādo stōchū.

❡ Pot⁹ sit vinū rubeū claꝝ boni odoris: ꝛ saporis nō multū dulce: sꝫ poti⁹ acutū: nō acetosū: ꝛ sit potēs: ꝛ sit nō multū ꝑmixtū aq̄: ꝛ nō sit multū: ita vt cibū natare faciat.

❡ Somnus sit nocturn⁹ nō diurnus. ꝛ sit capite bñ eleuato ꝛ corpe bñ coopto ī loco tēpate calido: ꝛ nō humido: ꝛ incipiat duab⁹ horis post cibū. ꝛ sit septē vel octo horaꝝ: Cōsiderata eius ꝯsuetudine multū dormiendi: ꝛ vitet somnū diurnū nisi forte in mane vsq̄ ad medias tertias.

❡ Prouideat q̄ oī die habeat ventris bñficiū: ꝛ si al'r non hꝫ faciat aut cū clisteri: aut imponat suppositorium.

❡ Utat̄ in cibis suis cinamomo: ꝛ pipe moderate ꝛ croco pauco.

❡ Caueat a tristitia: ꝛ nimio coitu ꝛ letet̄.

Bonum est ī p̄n⁹ veris q̄ oī anno se purget sumēdo p̄us sex vicib⁹ hūc syrupū in fine februarij: aut circa p̄nᵐ Martij. ℞.syrupi acetosi cōpositi.ʒ.i.ʒ.oxymellis sqlliтici.ʒ.ʒ.aq̄ feniculi ꝛ apij.aā.ʒ.i.ʒ.diābre.ʒ.ʒ. ꝛ est p̄ vna vice: ꝛ sumat ī aurora calidū. ❡ Sumpto syrupo sumat has pillulas. ℞.pillulaꝝ de benedicta.ʒ.i.pillulaꝝ cochiaꝝ.Ə.i.sumat duab⁹ horis aū diem ꝛ superdormiat: ꝛ ea die tarde comedat: ꝛ caueat valde a frigore: ꝛ multo lumine dum opat̄. ❡ Utat̄ interpolate semel in mēse nisi ꝯtingeret eā esse pregnantē.ʒ.i.pillulaꝝ de iera simplici de octo reb⁹: ꝛ sumat eas qñ nō intēdit cenare in sero añq̄ vadat dormitū. ❡ Tēpore hyemis oī septimana semel sumat.ʒ.i.tyriace magne in mane: ꝛ hoc trib⁹ horis aū diē: ꝛ cū illa bibat.ʒ.ij.vini puri. ꝛ postea stet septē horis sine comestione: q̄ si tyriacā: nō hꝫ sumat.ʒ.i.ʒ.metridati qnque horis aū prādiū cū pauco vino. ❡ Item semel in septimana recipiat hūc puluerē cū vino. ℞.siseleos.ʒ.i.pistet̄ sic p̄luis q̄ ē ī radio sol' ꝛ bibat̄ cū.ʒ.iij.vini.

❡ Postq̄ aūt purgata est lauet genitalia cū decoctiōe gallaꝝ cypsi oī sero. sedēdo in illa decoctiōe cal'a: ꝛ postq̄ se lauit bñ ꝛ vult ire dormitū supponat sibi anteri⁹ h̄ pessariū. ℞.spice croci masticis myrre gallie muscate castorei aā.ʒ.i.olei nardini qđ sufficit ad īformādū: ꝛ fiāt forme similes glādib⁹ de qb⁹ teneat vnā in nocte p̄ totā noctē: ꝛ h̄ faciat trib⁹ dieb⁹ in mēse icipiēdo postq̄ habuit mēstrua ꝛ est plene mūdificata: ꝛ cū h̄ fecerit bibat i mane rasure eboris.ʒ.i.cū vino: ꝛ q̃rta die stet cū viro mō q̄ statim dicet̄. ❡ Et si pcipiat̄ matrix nō eē sufficienter cal'a iteret̄ plib⁹ vicib⁹: ꝛ recipiat oī die ieiuno stōcho hūc fumū per traiectoriū: q̄ p̄ cānā exeūtē are coopiente fumū ꝛ intrāte ītra nāꝫ q̃tuor digitis: ꝛ sit bñ coopta sedens sup scāno pforato. ℞.myrre storacis liqde baccaꝝ lauri.aā.ʒ.ij.pistent̄ myrra ꝛ bacce lauri: ꝛ fiāt trocisci.ʒ.ʒ.siue myrra: ꝛ ponat̄ vn⁹ sup prunis: ꝛ coopiat̄ cū pānis: ꝛ recipiat̄ fum⁹ vt p̄dicit̄. ❡ Et si videat̄ adhuc nimis humida vel ampla lauet̄ in die multotiēs cū ista decoctiōe. ℞.gallarum aluminis sqnāti folioꝝ lilij cyperi: aluminis cimini gallarū.aā.ʒ.i.bulliant in libris duab⁹ vini ꝛ pannus lineus in isto vino infundat̄: ꝛ in vuluā mittat̄: ꝛ teneat̄ p̄ dieꝫ ꝛ in nocte: qñ tñ intendit viro appropinquare remoueatur.

❡ Si vo in venereoꝝ desideriū potentia diminuta videatur: vel saltē ipsa nō multū auida videat̄ ad actū accedere: vtat̄ isto electuario in mane ꝛ in sero qñ vadit dormitū. ℞.semis rapaꝝ: semis baucie: semis cepaꝝ: semis brusci: semis sparagi: semis eruce: semis radicū q̄ comedunt̄ staphisagrie.aā.ʒ.i.ʒ.medulle pini.ʒ.i.ligue auis.ʒ.ij.been albi ꝛ rubei: satyrion.aā.ʒ.iij.croci.ʒ.i.ʒ.ꝫinꝫiberis piperis: seminis nasturcij.aā.ʒ.ij.terant̄ ꝛ cuꝫ melle cocto fiat electuarium: de quo sumantur.ʒ.iij.omni mane: aut.ʒ.ij.

cum.℥.i.lactis statim mulsi:⁊.℥.i.penidiaꝝ. ¶ Et in cibis vtaẽ carne arietis cocta cũ cepis:aut cũ cicere fracto ⁊ bibat vinũ rubeũ potẽs sine aq̃:⁊ nõ sit nimie q̃titatis.

¶ Et vt medicie plures sint note sibi scribã hic aliq̃ vsualia in sterilitate ob hãc cãm. ¶ Et pmo ꝯfert arthemisia bibita cũ vino:aut cũ electuario facto cuz ea:⁊ bistorta ⁊ melle. ¶ Itẽ ꝯfert bibere añ eruptionẽ mẽstruoꝝ tribus vicib⁹ in mane trib⁹ horis saltẽ añ prandiũ.ʒ.i.dauci siue semis pastinache syluestris qđ est idẽ. ¶ Itẽ supponere in nã coagulũ leporis post purgationẽ mẽstruoꝝ p duas horas in nocte bonũ est si cũ butyro misceaẽ:⁊ fiat nascale. ¶ Item supponere adipẽ anatis cũ fenugreco. ¶ Itẽ fumigiũ cum gallia muscata descriptionis Nicolai receptis in mrice sepe. ¶ Item fumigiũ xylobalsami. ¶ Itẽ supponere costum in bombyce.

¶ Hora aũt coitus est:vt sit vterq; optime dispositꝰ post itegrã mũdificationẽ mulieris a mẽstruis:⁊ sit hora q̃ cõpleta est digestio i stõcho ⁊ epate:⁊ est plurimũ in mane.⁊ añq̃ ad actus veniãt dz vir subrigitare ⁊ mamillas tãgere ⁊ eã ad cupiditatẽ accẽdere.⁊ cũ videt eã valde auidã: tũc habeat actũ.⁊ ipsa pro tũc eleuet crura ⁊ adhereat viro in hora emissionis semĩs:⁊ recepto illo vir nõ statiz descendat:sz expectet q̃ cesset anhelitus mulieris.⁊ tũc mulier stringat crura.⁊ habeat nates altas ⁊ eleuatas:⁊ dormiat si possibile est:sinaũt quiescat hora vna ⁊ caueat ne aer igrediaẽ nãm post coitũ:⁊ ne infrigideẽ. ¶ Et ista puto cum auxilio dei sibi sufficere.

¶ De mola matricis. Consilium. LXXIX.

Ista nobilis dña patiẽ molaz:⁊ puto q̃ quo ad aliqd sit vera mola ⁊ carnosa:sz tñ ⁊ ventositatis:⁊ humiditatis multe nõ tãte soliditatis sicut caro i matrice cõtineẽ:⁊ hoc totũ pz per cõpressionem cum manu apud intelligentes.

¶ Vtaẽ qete:⁊ cũ dormit sit resupina:⁊ ptẽ natuz nõ hẽat multũ depressaz.⁊ nõ multũ laboret cũ partibus inferioribus. Si tñ omni mane faceret se fricari corpus totũ incipiendo a spatulis nõ esset malũ:imo vtile.

¶ In cibis vtaẽ pane bñ fermentato:⁊ carne pulloruz aut hedoꝝ aut castratoꝝ annualiũ. Et fugiat oĩa grossa sicut carnes bouz ⁊ salitas.⁊ oĩa viscosa sicut laganas ⁊ ꝯchas ⁊ pisces marinos:⁊ sine squamis:⁊ caseũ:⁊ fungos:⁊ siliq̃:⁊ oĩa ventosa sicut legumia ⁊ herbas crudas:⁊ pcipue fabas. Et põt vti vitellis ouoꝝ nõ multũ coctis in ferculo:⁊ in sorbẽdo:⁊ in frictilio. Et põt vti herbis subtiliatiuis sicut feniculo:⁊ apio:⁊ petroselino:⁊ calamẽto:⁊ hyssopo:⁊ pulegio ⁊ silib⁹:sed h mane cũ nõ febrit. Et in fructib⁹ vtaẽ amigdalis:⁊ nucib⁹:⁊ ficub⁹ siccis:cũ nucib⁹ ⁊ passulis:⁊ põt vti qbusdã ficub⁹ bñ maturis:⁊ paucis vuis recentib⁹. Et põt vti capparib⁹:⁊ sparagis.⁊ in estate seminibus cõib⁹ frigidis:⁊ sp brodio cicerũ. Et dimittat herbas crudas:⁊ caules.⁊ in estate põt vti endiuia ⁊ cicorea.

¶ Bibat vinũ albũ subtile mediocriter temperatum.

¶ Prouideat q̃ oĩ die habeat beneficium ventris:si non aliter saltem cum clisteri carminatiuo.

¶ Dormiat in nocte:⁊ sufficit sibi in die nãli somnus septẽ horaꝝ.⁊ si satis dormit in nocte nõ dormiat in die.

¶ Habitet in camera inter duo solaria:⁊ sit parumper calida:⁊ sicca:presertim in hyeme.

¶ Caueat a tristitia ⁊ ira.

Hec domina debet purgari ex interuallis sumẽdo primo pro digestiuo oxymellis sqlliticí.℥.i.syrupi de eupatorio.℥.ß.aque arthemisie:aque eupatorij.añ.℥.i.ß.⁊ est pro vna vice. ¶ Sumpto syrupo sumat has pillulas. ℞.pulueris ierelogodion absq; melle.ʒ.i.fac pillas cũ succo arthemisie:⁊ sufficiũt ad dosim vnã:⁊ h faciat hinc ad.xv.dies. ¶ Et semel i mẽse purgetur sumẽdo aut.ʒ.i.pillaꝝ de puluere ieralogodion:aut sumẽdo circa.ʒ.ij.elrij alkekengi vsq; ad 4or sz q̃ ipsa tolerat:aut sumẽdo.ʒ.i.pillaꝝ de descriptiõe Mesue. ¶ Et in dieb⁹ in qb⁹ nõ recipit solutiuũ.sumat aut.ʒ.i.ß.aromatici gariofilati:aut si nõ est multꝰ calor.ʒ.i.dialacce cũ vino albo:⁊ aq̃ feniculi in aurora. ¶ Ingrediaẽ ieiuno stomacho ad sedendum vsq; quo sit coopertus totus tumor in tinam huiusmodi. ℞.matricarie radicuz ebuli sauine cordumeni.añ.M.i.fenugreci.℥.iij.

¶ De paucitate menstruorum cum doloribus ⁊ multis accidentibus in eorum tempore a repletione venarũ matricis ⁊ totius ⁊c. Consilium. LXXX.

Ista nobilis dña patiẽ dolores circa pecten ⁊ inguia vsq; ad fundũ corpis ⁊ cõicaẽ ẽt silr ptib⁹ posteriorib⁹ qñq; ambabus anchis:⁊ qñq; ossib⁹ supra anchas q̃ dicunẽ alchatim ad bonũ sensuz:⁊ hoc tpe q̊ icidit hos dolores sentit in diuersis ptib⁹ corpis sic i carne coxaꝝ aliqñ spatulaꝝ aliqñ cruꝝ aliqñ bracchioꝝ dolores vt ipsa dicit:ac si igne tangereẽ:⁊ nõ durãt fixi in loco vno.⁊ qñq; patiẽ dormitationẽ i crure vl bracchio:⁊ sentit ac si formice intus ambularẽt:q̃ oĩa nõ sunt continua. Et pter hec icurrit sepe vehemẽtes dolores capitis:⁊ cibi abominationẽ ⁊ debilitatez digestiue stõchi:que oĩa qñ appropinquat tps mẽstruãdi:⁊ in ipso tpe ẽt fiunt fortiora:⁊ fuit hec dispõ ex interuallis multis vicib⁹ a pluribus ãnis citra:⁊ maxie post q̊sdã abortus:⁊ in h tpe nũq̃ fuit bñ mẽstruata:sz paucissimũ in q̃titate:⁊ nõ seruãdo ordinẽ in tpe saltẽ multis vicibus.⁊ nõ sunt bñ colorata vt plurimũ:⁊ qñ facit clisteria multotiens emittit humores sic albumina ouoꝝ:⁊ qñq; cũ grossitie:⁊ viscositate:⁊ tales humores sunt citrini:⁊ tpib⁹ qb⁹ molestaẽ a doloribus nõ bñ dormit. ¶ Ego aũt existimo ꝓpterea q̃ nõ bñ mẽstruat multas supfluitates retineri in venis in totius ambitu ⁊ cõicari stõcho:⁊ capiti ⁊ matrici maxie imbibitas circa mãs tales viscosas faciẽtes humidas oppilationes.⁊ qñq; tales mãs vẽtosari:⁊ diuersis mẽbris cõicari. vñ fiunt accidẽtia suprascripta. ¶ Et ex his pz per cañ. gnãles obseruandos:q2 debemus curare oppilationẽ viarũ matricis ⁊ malas complexiones diuersas in capite stomacho:⁊ alijs mẽbris ꝓcedentes a materieb⁹ diuersis.s. maxie sanguie flegmate ⁊ cholera ꝓpter retẽtionẽ menstruoꝝ pncipalr cõgregatis. ¶ Dimissis g vlibus in hoc cõsilio ponã pticularia iudicia. Primo de regimine rerũ nõ naturalium.postea descendam ad medicinalia.

¶ Incipiendo ab aere dz eligere habitationẽ in loco alto:⁊ q̃tũ põt longius ab humiditate.⁊ dz esse aliqualr calidus:lz nõ multũ. Et in hyeme calefiat cum igne de lignis siccis:⁊ nõ de carbonib⁹:⁊ fugiat flatũ ventoꝝ:pcipue meridionaliũ ⁊ occidentaliũ.⁊ habitationẽ in loco ꝓpinquo paludibus vel sterquilinijs.⁊ stare sub radijs lune.

¶ Quãtũ ad cibos dz vti his qui sunt facilis digõnis subtilis ⁊ boni nutrimẽti parũper tendentis ad caliditatez:⁊ iõ panis dz eẽ ex farina optimi frumẽti ⁊ multũ fermentatus.⁊ bñ coctꝰ:⁊ meliꝰ eẽt q̃ haberet aliqd minuti furfuris permixtũ.⁊ de aniso pistato:⁊ comedatur inter primam ⁊ quartam diem.⁊ vitet valde comedere panez acimum aut incomplete decoctum. ¶ De carnibus meliores sunt sibi carnes volatilium:sicut sunt auicule minute que stant in arboribus ⁊ pratis:⁊ sicut sunt turtures iuuenes:⁊ pdices:⁊ fasiani iuuenes ⁊ pulli:sz aues aq̃tice ⁊ pipiones valde iuuenes:⁊ valde veteres dimittanẽ. ¶ Et de quadrupedibus meliores sunt capreti lactẽtes:deinde

vituli

vituli parui lactentes.⁊ vltimo castrati annuales:⁊ postea iuuenes capꝛioli:sed poꝛci ⁊ agni valde iuuenes ⁊ carnes bouine veteres:vel grosse oīno dimittant̃.⁊ silr̃ alie carnes syluestres:⁊ melioꝛ pars est pars anterioꝛ ex dextro latere:sed interioꝛa:⁊ capita ⁊ colla tam auiū ꝙ̃ alioꝝ aīalium sunt vitanda.Et melius est sibi comedere elixas conditas cum cīnamomo:⁊ cassia lignea:aut cū sapoꝛibꝰ in q̄bus ponat̃ cīnamomū.❡ Sanguis:⁊ lac:⁊ caseus:⁊ recoctū melius esset ꝙ dimitterent̃.sed oua gallinaꝝ recentia ⁊ cocta leniter:ita ꝙ sint trem̄etia siue cū aqua siue sint in patella:⁊ alijs modis vt in ferculis sumēdo solum vitellū sunt cōuenientia.❡ Pisces melius est oēs dimittere.si tñ comedant̃ minꝰ mali sunt parui squamosi de libero mari ⁊ claro fluuio recētes boni odoꝛis:⁊ boni saporis non valde viscosi sicut sunt aurate:menule:sardones: barbones:coꝛui:varioli:sgombꝛi:⁊ silr̃es.Et ex fluuialibꝰ timali trute:lucij:carpiones:agones:strigie:albule:⁊ alij minuti parui sicut palamite sturiones:⁊ silr̃es ⁊ stantes libēter in luto sicut:gui:⁊ cephali:⁊ tenche:⁊ oēs pisces qui nō habēt bonū odoꝛē ⁊ sapoꝛē:⁊ melioꝛ ꝑparatio est assatura:aut elixatura cū vino ⁊ sale ⁊ pipere ⁊ iterioꝛa pisciū ⁊ oua eoꝝ ⁊ capita dimittant̃.❡ De granis vitanda sunt victualia de pasta sicut lagane:⁊ silr̃ia:⁊ legumina sicut fabe:⁊ coꝛpoꝛa cicerū:⁊ lentiū ⁊ silr̃ia:pōt tñ sumere de bꝛodio cicerum:⁊ de bꝛodio faseoloꝝ maxime rubeoꝝ:imo frequens vsus istoꝝ est sibi vtilis siue cum carnibus siue cū oleo.oꝛdeū vō ⁊ far ēt esset melius dimittere:sed tñ si coquant̃ cū bonis carnibus ⁊ condiant̃ cum aromatibus tolerant̃.ricum vō minus valet:⁊ simil̃r panicū ⁊ miliū: sed pur si comedant̃ debent esse cocta cū bonis carnibus.

❡ De herbis bone sunt ⁊ cōueniētes in ferculis vel pistate:⁊ cocte cū vitellis ouoꝝ:⁊ alijs modis pꝛeparationū feniculū petrosilinū apiū macedonicū camedreos nepitella siue calamētū sisimbꝛiū maioꝛana serpillū hyssopus ⁊ thimus.⁊ iste ēt posite ꝓ cōdimētis aliaꝝ quas dicā conferūt:sicut vbi gr̃a.spinachia boꝛago buglossa mellissa ocimū gariofilatū in estate acetosella endiuia vel lactuca siue cicoꝛea:⁊ multū conferret ei sepe comedere fercula de extremitate vꝛtice pungentis ⁊ habentis lata folia cocta cum carnibus:vel cum oleo ⁊ facta sapoꝛifera cū pꝛedictis herbis:⁊ silr̃ fercula de mercuriali ⁊ vsus thimi exiccati ⁊ postea infusi in aceto:⁊ aqua per hoꝛā ⁊ postea iteꝝ exiccati est valde ꝯueniens.Caules aūt ⁊ blitas:⁊ eruchā: ⁊ synapi ⁊ poꝛtulacā ⁊ herbas crudas dimittat.❡ De radicibus cōueniunt ei pastinacha rubea que vocat̃ carotum ⁊ pastinacha alba ⁊ pastinacha agrestis que est daucus:⁊ radices petrosilini.Et in estate vsq̄ ad medium autūni radices cicoꝛee ⁊ napones ꝑcipue citrini:sꝫ dꝫ dimittere ex varijs causis rapas ⁊ cepas:⁊ poꝛros:⁊ allia ⁊ raffanū:nisi qn̄q̄ biberet decoctionē raffani gr̃a vomendi:⁊ silr̃ poꝛros.❡ De fructibꝰ humidis pōt sumere ficus recentes bñ maturas:⁊ vuas bñ maturas que fuerint collecte saltē ꝑ tres dies añ.⁊ tolerant̃ ei melones:⁊ cerasa añ cibū:nō tñ in plurima q̄ntitate.⁊ pōt post cibū aliq̄d de piris coctis in vino albo ⁊ cōditis cum cīnamomo assumere:⁊ parū de pomis dulcibus silr̃ coctis:granata aūt dulcia sunt ei cōueniētia nō alia:sed dimittat chꝛysomilla ⁊ persica:⁊ soꝛba:⁊ nespilla:⁊ coꝛna ⁊ bꝛeuiter alios fructus sicut cucurbitas:⁊ citrangulos:⁊ angurias:⁊ melongenas: ⁊ pꝛuna nisi sument̃ ea in tp̄e estatis valde matura cū coꝛtice suo ante cibū gr̃a solutionis ventris.sed posset tolerari in magnis caloꝛibꝰ medulla citrāguloꝝ:cū suis seminibus tenellis cocta:⁊ cōdita cum cīnamomo.De fructibus vō durioꝛibus cōueniūt ficus sicce si comedant̃ simul cū nucibꝰ ⁊ passule absq̄ arillis ⁊ grana pini:⁊ amigdale cū çucharo nō alr̃:⁊ fistici ⁊ pauce auellane assate:sed castanee dimittant̃:⁊ silr̃ xylocaracte citrāguli siue poma arācia:⁊ lymones recentes:⁊ caro ⁊ acetositas citri:⁊ oliue siue condite siue nō admittant̃:nisi gratia excitandi appetitū:⁊ medulle seminū cōium sunt cōuenientes in suis ferculis.Fungi ⁊ tubera:⁊ silr̃a penitus dimittant̃.❡ De teneritatibꝰ plantaꝝ ꝯueniunt ei sparagi ⁊ talli vitis albe si comederent̃ cum cautela ad modū medicine.lupulli aūt scilꝫ extremitates tenelle ꝯueniunt ei:⁊ pꝛesertim si in vere biberet sepe de mane quasi libꝛā de eoꝝ decoctione: sed talli vitium ⁊ rubi dimittantur.

❡ Potus eius dꝫ esse vinū albū mediocriter vinosum nō dulce nec stipticū:sed habēs aliquid acuitatis:nō tñ acetositatis:ꝙ si esset multū potēs temperet̃ cū aq̄:pꝛecipue fluuiali clara aut cisterne:⁊ si esset aqua mellis facta ꝑm artē Mesue esset melioꝛ.mustū aūt ⁊ vina grossa:⁊ nigra ⁊ pontica:⁊ multū dulcia debet dimittere.

❡ Quātitas cibi sit illa ex q̄ nō sentit se grauari in stomacho:⁊ q̄ntitas potꝰ sit ꝓpoꝛtionata cibo ne faciat cibū natare ī stōcho:ꝙ si pur potādi necessitas affuerit potet qñ stōchus vacuat̃ a cibo:⁊ nō vtat̃ cibis multū diuersis in eadē mēsa:⁊ hēat menti semꝑ cū suis carnibꝰ aut cū suis ferculis ponere aliq̄d appetitiuū:sicut semina cōmunia aut radices petrosilini.aut aliquas herbas de supiꝰ dictis ⁊ vtat̃ in ferculis suis tēpoꝛe hyemis multo cinamomo:⁊ in tp̄e estatis eodē:sed in minoꝛi quātitate.

❡ Somnus eiꝰ sit in nocte nō de die:ꝙ si in nocte nō pōt fit ī mane añ tertias:⁊ sit ī camera bona iter duo solaria: ⁊ melioꝛ eēt si sue fenestre eēnt versus oꝛiens:⁊ sic capite bñ eleuato coꝛꝑe bñ coopto.ꝑ̊ suꝑ latere dextro:deīde super latere sinistro.⁊ postea ī mane voluat se suꝑ dextro.

❡ Utilissimū eēt ei si posset in mane stōcho ieiuno exercere coꝛpus suū ambulādo vel alio mō se mouēdo q̊usq̄ incipet lassari:⁊ tūc dimittere exercitiū ⁊ parūpost comedere:⁊ ī diebꝰ in q̄bꝰ nō pōt exerceri facere se fricari cū mantilibꝰ lenibꝰ totū coꝛpus:⁊ vitet oīmodam quietem.

❡ Debet attēdere ad hñdū bñficiū vētris:ꝙ si alr̃ nō hꝫ pōt vti ferculis d̄ vꝛtica vl̃ mercuriali vt supiꝰ dī:ꝯueniūt tñ sibi valde assumē añ cibū de isto el'rio.℞.thimi sicci ꝑus ifusi ī aceto ꝑmixto aq̄ ꝑ hoꝛā ⁊ postea exiccati.ℨ.iij. pulpe passulaꝝ.ℨ.ij.salis gēme.ʒ.ij.mellis dispumati li.i. ⁊ sumatur circa.ℨ.i.pꝛo vice:aut faciat clisteria:si alia nō (sufficiāt.

❡ Caueat sibi a tristitia ⁊ acidia ⁊ ab ocio ⁊ odio ⁊ ira:⁊ vtat̃ gaudio tēꝑato.❡ Et h̄ sufficiāt d̄ regie.

Descēdēdo aūt ad medicias ⁊ manualē opōnē ni si oīo idigeat flōmia.⁊ si ꝑmissis quibusdā diebꝰ ī mane apitiuis.⁊ ī diebꝰ ī q̄bꝰ aspectat menstrua sua flōmaret̃ de saphena eēt meliꝰ.si āt alio tp̄e facē vellet ꝑponēda eēt flōmia d̄ vena basilica exhēdo.ℨ.iiij. vel.v.sanguis.⁊ postea ī 2ᵒ vl̃ ī seq̄nti die fieret flōmia d̄ vena saphēa maxīe d̄ illo latē vbi sepiꝰ ꝯsueuit dolere circa iguina.❡ Fcā flōmia meliꝰ ē ꝙ purget̃ iteꝝ ⁊ d̄ nouo in h̄ mēse Martij ꝑꝫ ꝯsiliū ꝑ̄sentis medici.mihi tñ videret̃ ꝙ deberet sumere sex vicibꝰ hunc syrupū.℞.syrupi de calamento.ℨ.i.oxymellis sq̄llitici.ℨ.ß.det̃ cū.ℨ.iij.decoctionis cīnamomi rubee tinctoꝝ ⁊ cassie lignee.⁊ si videt̃ parua dosis addat̃ 4ᵃ ꝑs de syrupo:⁊ de d̄coctiōe.❡ Sū ꝑto syrupo purget̃ sumēdo hāc medicinā.℞.pulpe cassie electe.ℨ.i.ß.turbith.reubarbari.añ.℈.ij.çinçibis.℈.ß.spice gra.v.distemperent̃ cū decoctione anisoꝝ feniculi passulaꝝ ⁊ liq̄ritie ⁊ thimi sumat̃ in auroꝛa ⁊ supdoꝛmiat ꝑ hoꝛā:⁊ nō comedat vsq̄ ad septē hoꝛas. Qꝛ si potabilem medicinā abhoꝛreret.sumat has pillas.℞.pil̃aꝝ de serapino.ʒ.ß.pillulaꝝ aggregatiuaꝝ.ʒ.i.fiant nouē ⁊ sumant̃ in vice vna:qꝛ indiget foꝛti medicina.

¶ Poſt iſtã aũt purgationeȝ opȝ ꝙ ſumat quotidie aliqd qđ ſit ꝯfortatiuũ ſtõchi ⁊ aperitiuũ. maxime aũt iudicio meo ꝯueniret ſibi h̾ elr̃iũ. ℞. ſpẽꝝ diapraſſi: ſpẽꝝ diambre. añ. ℥. i. ß. mellis deſpumati cũ decoctione acori ſauine caſſie lignee: ⁊ ſufficiẽter cocti lib. i. miſce ⁊ fiat elr̃iũ: de q̊ ſumat. ʒ. ij. ꝓ vice in tẽporibꝰ nõ calidis. ¶ In tẽpore aũt eſtatis poſſet bibere in mane decoctionẽ ſemis keiri citrini: ⁊ cuſcute ⁊ caſſie lignee h̾ mõ. ℞. keiri. ℥. ß. cuſcute. ℥. i. caſſie lignee. ʒ. ij. aque fontis clare lib. ij. fac bulliri lento igne vſqȝ ad medietatis cõſumptionẽ. poſtea colet̃ ⁊ dulcoret̃ cũ çuccharo. ⁊ eſt pro duabus vicibus: ſumat̃ in mane tepida. ¶ Cõueniũt ẽt ĩ alijs tẽporibꝰ ab eſtate h̾ aq̃. ℞. aq̃ vitis facte ex optimo vino lib. ij. ⁊ ſit diſtillata ad minꝰ ter ⁊ infundat̃ in ea cinamomi. ℥. ß. ſauine ſemis cuſcute dauci. añ. ʒ. ij. çinçiberis piperis ⁊ ſemis oçimi gariofilati ligni aloes. añ. ʒ. ß. infundant̃ ſil' piſtata in dicta aq̃ ⁊ ꝑmittant̃ reſidere: ⁊ poſtea colet̃ clarũ de ea: ⁊ bibatur a. ʒ. ij. vſqȝ ad. iiij. pro vice tribus horis ante cibum.

¶ Et q2 ſepe cõgregat ſupfluitates p̃dictas vr̃ indigere ex interuallis purgationibꝰ euacuantibꝰ aliqd de hũore groſſo mixto ex cholera ⁊ fl'ate. iđ vr̃ mihi ſaltẽ ꝙ ſemel in ſeptimana ſumeret. ℈. ij. pillulaꝝ que fiunt de ſpẽbꝰ ierologodion ꝯfectis cũ ſyrupo de epithimo: ⁊ ſi nõ ſufficiũt: q2 dure euacuant̃ ſumat. ʒ. i. ꝓ vice. ¶ Si tñ ſufficerẽt ſibi pillule de iera Galeni quaȝ deſcribit Nicolaus mihi magis placerent. ¶ Si v̊o leues pillule nõ ſufficiũt nec fortes niſi in plurima quãtitate experiat̃ cũ iſto el'ario ſumẽdo ſemel in ſeptimana. ℞. pulpe caſſie recentis bene pinguis. ℥. i. el'arij de ſucco roſarũ ⁊ electuarij indi. añ. ʒ. i. vel ʒ. i. ß. miſce ſimul bñ ⁊ incorpora: ⁊ eſt pro vna vice.

¶ Et q2 ſigna hȝ hũiditatis capitis ꝓdeſſet ei ſepe vti maſticatorio ex maſtice: ⁊ piretro ⁊ ſtaphiſagria: ⁊ aliqñ caputpurgio cũ aq̃ maiorane: aut cũ oleo de cucumere aſinino quo inungantur nares interius.

¶ In tẽporibꝰ ãt doloꝝ ſi ẽ ſufficiẽter purgata nihil ẽ melius q̃ȝ ſedere in h̾ balneo. ℞. folioꝝ lauri. M. ij. calami aromatici. ℥. ij. floꝝ camomille fenugreci ſe. lini anheti radicũ achori. añ. lib. i. bulliãt in vino ⁊ aq̃. añ. ꝑtibꝰ eq̃libꝰ. ⁊ poſtea ſedeat ĩ h̾ decoctione: ⁊ dũ ſedet in eo: bibat h̾ puluerẽ cũ vino. ℞. cina. amomi coſti. añ. ʒ. ß. piſtent̃ ⁊ bibant̃ cũ. ℥. iij. vini albi. ¶ Exeũte aũt a balneo inungant̃ loca doloꝝ ⁊ collũ m̃ricis interiꝰ cũ adipe galline: ⁊ anatis: ⁊ anſeris: aut oleo amigdalaꝝ amaraꝝ: ⁊ põt ĩponere h̾ naſcale. ℞. coſti. ʒ. ij. croci. ʒ. i. laudani. ʒ. ij. olei amigdalaꝝ amararũ. ʒ. i. terbentine quãtũ ſufficit ad ꝯficiendũ. ⁊ fiant ſuppoſitoria ad modũ glandis: ⁊ teneat̃ vnuȝ pro vice in collo matricis.

¶ Et ſi cũ h̾ ordĩe tãdẽ redeãt mẽſtrua ad quãtitatẽ rõnabilẽ poterit dimittere. ⁊ flõmiã ⁊ vſuȝ medicinaꝝ. ſi aũt nõ ſufficiũt tũc in tẽpore in quo mẽſtruat̃ ſupponat ſibi h̾ ſuppoſitoriũ. ℞. ſemis keiri lupinoꝝ amaroꝝ elleborí nigri diptami fellis thauri. añ. ʒ. i. ꝯficiant̃ oĩa cũ ſucco arthemiſie. ⁊ poſtea cuȝ lana ſubijciant̃ collo m̃ricis p̃us inuncta cũ oleo myrtino: aut ſubijciat̃ mercurialis cõtuſa: ⁊ mixta cũ oleo myrtino: ita ꝙ ſaltẽ abũdãtius habeat ꝯſueto. ¶ Iſta vident̃ mihi ſufficere: ſȝ tñ ſi nõ ſufficiũt puto ꝙ in menſe aprilis vtile eſſet ſibi ire ad balneuȝ aq̃ ſulfuree ⁊ balneari ſtõcho ieiuno vſqȝ ad. x. dies oĩ die đ mane quantum tolerat ſine anguſtia. ⁊ poſtea de ſero facere cliſteria cum decoctione carminatiua: ⁊ in vno addatur pulpe caſſie iere pigre. ana. ℥. i. ierelogodion. ʒ. ij. olei anhetini. ℥. iij. ſalis quantum ſufficit. Et iſta cum dei laude nunc ſufficiunt.

¶ De retentione menſtruorum poſt vnum aborſum ⁊ retentionem ſecundine cum tortuoſitate colli matricis.

Conſilium. LXXXI.

ISta dña de vicentia patit̃ retentionẽ mẽſtruoꝝ poſt vnũ aborſuȝ quam paſſa fuit a. xiiij. mẽſibꝰ vl' circa ĩ q̊ cũ ſcđina nõ exiret fuit opportunũ ꝙ p̃miſſo balneo olei traheret̃ manibꝰ: vbi paſſa fuit vehemẽtẽ dolorẽ: ⁊ poſt nũq̃ȝ appuerũt mẽſtrua: ex q̊ ego dubito ꝙ non fuerit fcã q̃dã vlcera ꝑua in orificijs venaꝝ m̃ricis ⁊ poſtea ĩcarnata. ⁊ p̃ter hec ĩ illo ꝑtu apparuit caro q̃dã egrediẽs corpꝰ quã fuit opportunũ ĩcidi. ⁊ poſtea multas alias carnes emiſit. ⁊ nũc hẽbat os m̃ricis durũ tortuoſuȝ v̾ſus ſiniſtrũ: ⁊ qñ ĩponebat̃ cãnula ſubtilis nõ poterat penetrare intus niſi ꝑ latitudinẽ pollicis vel paꝝ plus: ⁊ cũ egrediebat̃ exibat cũ fl'atibꝰ viſcoſis. ⁊ aliqñ cũ aliq̃li rubedine ⁊ ex ꝑte illa ſiniſtra ꝑcepta eſt ꝯtinue q̃dã durities maior q̃ȝ ex alio latere. Iuuenis eſt q̃ nõ peperit niſi bis: ⁊ caſus apud intelligentes cognoſcit̃ difficilius: ſed tñ ad prohibendum deteriora dȝ regi: vt dicet̃ infra.

¶ Primo dȝ habitare in aere claro nõ m'tũ cal'o: ſȝ ad caliditatẽ decliui: ⁊ ꝓ hac re ſit ſollicita p̃cipue in hyeme.

¶ Itẽ exerceat ſe ⁊ laboret: ⁊ vtat̃ balneo in ſtuffa ieiuno ſtomacho ad minorandas ſuperfluitates.

¶ Itẽ comedat cibos ſubtiles nõ multũ calidos. ⁊ caueat a groſſis ⁊ viſcoſis. Et bibat vinũ tẽꝑatũ albũ ſȝ exigẽtiã ſue vinoſitatis.

¶ Itẽ ꝓuideat: ꝙ hẽat bñficiũ vẽtris: aut ſemel in die: aut ſaltẽ ad minus duobꝰ diebus ſemel. ⁊ ſi non iuuetur cum cliſteri cõmuni.

¶ Itẽ dormiat in ſolari in camera nõ multũ frida vel hũida: imo in hyeme bñ cal'a capite bñ eleuato corꝑe bñ cooꝑto ⁊ ſufficiãt ſibi ſex vl'. vij. hore ĩ die nãli. ⁊ ĩ meridie ſi põt nõ dormiat.

¶ Itẽ caueat ab ira ⁊ triſtitia: ⁊ p̃cipue ab ocio. Et iſta ſufficiant de regimine.

Bonum eſt ꝙ ſi nõ pñt ꝓuocari mẽſtrua flõmetur in tribꝰ mẽſibꝰ ſemel vna vice de baſilica. ⁊ in alijs tribꝰ mẽſibꝰ de ſaphena exhẽdo. ℥. iiij. vel. v. pro vice. In fine Februarij. in medio Aprilis. in fine Maij: ⁊ in medio ſeptẽbris: vel circa. ¶ Itẽ cõueniẽs eſt ei: vt ſepe in hac eſtate purget̃ capiendo. ℥. viij. aq̃ lactis caparuȝ in q̃ ĩfundat̃ epithimi. ʒ. iij. paſſulaꝝ. ʒ. i. ꝑ ſex horas: ⁊ poſtea colet̃. ⁊ bñ exprimat̃: ⁊ addat̃ pulpe caſſie. ℥. i. ⁊ bibatur de mane in aurora: ⁊ h̾ ſaltẽ bis ĩ mẽſe. ¶ Et in eodẽ tẽpore vſqȝ ad mẽſeȝ ſeptẽbris futurũ. Prio vtat̃ ſuppoſitorijs ĩ nã ex coto carminato infuſo ĩ piguedĩe galline. q̃ ſuppoſitoria teneat de die: ⁊ põt ea dimittere de nocte.

¶ Itẽ poſtq̃ȝ erit purgata iſta purgatiõe quã nũc facit dȝ ſedere de mane añ cibũ in hac decoctione vſqȝ ad vmbilicẽ per q̃rtã partẽ hore. ℞. radicũ altee lib. ij. ſemis lini: fenugreci floꝝ camomille. añ. ℥. iiij. faciat bulliri in aq̃ ſufficienti: ⁊ in illa ſedeat: ⁊ omni menſe faciat hoc octo diebus innouando balneũ ſemel in quatuor diebus.

¶ Poſtq̃ȝ aũt hec fecerit faciat cliſteria vel ſuppoſitoria mollificãtia ⁊ purgantia matricẽ. ¶ Suppoſitoriũ vſuale ⁊ leue. ℞. terbentine quãtũ ſufficit liquefiat ⁊ infundatur in ea cotum ad quantitatem digiti: ⁊ teneatur de nocte vel de die: ⁊ inouetur omni die ſemel. ¶ Suppoſitorium fortiꝰ ſi hoc nõ ſatiſfecerit. ℞. oppoponacis bdellij ana. ʒ. i. confice ſimul: ⁊ fiat ſuppoſitorium: ⁊ teneatur per integram noctem. ¶ Item poſt hec ſuppoſitoria ſi non prouocantur menſtrua poteſt facere hoc cliſtere ad mundificandã matricem. ℞. aque arthemiſie aque apij aque ſauine. añ. ℥. viij. olei de lilio lib. i. pulpe colloquintide ligate in panno. ʒ. ij. bulliant omnia inſimnl agitando cum ſpatula vſqȝ ad aquarũ cõſumptionem: poſtea coletur ⁊ exprimat̃: ⁊ de illo oleo ſumant̃. ℥. iiij. pro vice ad faciendũ cliſtere cuȝ ſyringa ſubtili: ita ꝙ ingrediat̃ os m̃ricis.

¶ Item

¶ Itē hoc eodē tpe de mane recipiat hāc decoctionē qñ vtitur istis clisterijs vel suppositorijs vna die sic: alia die nō. ℞. calamēti. ʒ. i. aque lib. i. bulliāt siſ lēto igne vsqʒ ad medietatis ꝯsūptionē: postea coleẽ ꝛ bibaẽ cū pauco çuccharo vna die sic: ꝛ alia die nō: ꝛ loco isti⁹ ꝑt sumē. ʒ. ij. antidoti emagogi ꝺscriptōe Nicolai cū vino: vtrūqʒ ī aurora.

¶ Et qꝛ vt pʒ legēti casum ista patiẽ duritiē in latere sinistro mr̄icis. ꝛ cū h suspicāduʒ est ꝙ oppilatio venaꝝ mēstrui nō sit carnosa. ꝛ scd̄o dubitāduʒ ne os mr̄icis hēat itrinsecā clausurā: cū syringa nō possit bñ ingredi: iō opʒ ꝙ violēter tracteẽ: imo si cū istis mediocrib⁹ multotiens iteratis nō ꝓuocanẽ mēstrua: tūc opʒ ꝙ nō trāscēdat ad magis fortia: ꝛ sit ꝯtēta flobothomijs suprascriptis: ꝛ purgationib⁹ cū pulpa cassie ꝛ epithimo ꝛ sero caprino: ꝛ suppositorijs ex reb⁹ mollificātib⁹ ꝛ leuiter purgantib⁹: sicut fuit dictuʒ de adipe galline. Si tñ ꝑseuerat durities pōt vti cū bombyce istis vnguētis. ℞. bdellij: adipis anseris: medulle cruris cerui vel asini vel vacce: butyri recētis: ꝛ olei de lilio. añ. ꝑtes equales. misce oīa simul: ꝛ inuoluto coto teneaẽ in natura. ¶ Et si cuʒ h mō mēstrua ꝓuocētur ꝛ durities remoueaẽ bñ erit: sinautē non video ꝙ sit trāseundū ad alia. ꝛ altissimus ꝯcedat sibi sanitatem.

¶ De ꝑfocatione mr̄icis vel epilepsia. Cōsil. LXXXII.

ISta nobilis dña vicētina iā trib⁹ vicib⁹ passa est hūc casuʒ ꝙ aliqñ cū mēstrua tardanẽ venire icipit sibi dolor in pectore sub sinistra mamilla ī directo costarū mendosarū: ꝛ est dolor fortis: ꝛ appꝫ sibi ꝙ cōiceẽ cordi ꝛ ori stōchi: sed versus dextruʒ nō ꝑtransit os stōchi: in sinistro tñ latere si prematur sub mamilla in directo costaꝝ dolet vehemēter: ꝛ postq̄ʒ dolor durauit ꝛ creuit notabili tpe coicaẽ nocumētum cerebro: ꝛ nō pōt stare: imo opʒ ꝙ iaceat: ꝛ in illo p̄n⁹ extēdit bracchia: ꝛ ꝯhit eadē ꝛ ꝯhit manus: ꝛ facies discoloraẽ: ꝛ postea remanet sine sensu ꝛ motu: cuʒ pauco anhelitu: ita tñ vt ꝑcipiaẽ ꝛ sine difficultate. ꝛ illa hora q̄uis stringanẽ bracchia cū ligaturis valde fortib⁹: ꝛ que deberent vehemētem dolorē facere: tñ nō sentit. dicit tñ ꝙ appꝫ sentire sibi qōdam murmur: ꝛ cū īterrogarē vtrū h murmur sentiret qñ magis clamant hoīes dixit se hoc ignorare: qꝛ videbaẽ sibi ꝙ ꝯtinue vno mō sensisset: sed tñ qñ excitatur nō recordaẽ alicui⁹ qō sibi in illo tpe euenerit: vʒ cogitatiōis alicui⁹ tūc habite. Postea vō excitaẽ: ꝛ remanet dolor in ꝑte pectoris iā variata ꝑ duos dies vl̄ tres: neqʒ emittit spumā aliquā: ꝛ in toto trib⁹ vicib⁹ casum ita grauē passa est. ¶ Et ideo remanet ambiguitas vtrū hec passio dʒ dici ꝑfocatio matricis vel epilepsia. nā ad aliud capitulū non videẽ posse reduci nisi fortassis diceremus ꝙ eēt syncopis: tñ qꝛ post casuʒ remāsit sibi grauitas in capite: ꝛ in oculis tenebrositas visus videẽ potius ꝑtinere ad epilepsiā q̄ʒ ad syncopim: vel oportere ambos ꝯiungi. sed tñ qꝛ Aui. xi⁹ tertij. cap̊ de ꝑfocatione mr̄icis. dicit ꝙ in ꝑfocatiōe sentiẽ aliqd eleuari ex matrice ꝛ pectine qō ista nō sentit: ꝛ ꝙ rō nō minoraẽ valde in ꝑfocatione nisi in dispōnibus valde vehemētib⁹. Et dicit tertio ꝙ qñ ꝑfocata euadit narrat plurimū eius qō fit in ea nisi ꝑfocatio sit maxima ꝛ imoderata qñ nō apparent in ista: ꝛ ista ēt nō videẽ de fortibus ꝑfocationib⁹: ꝛ de maximis cum ab ea releuata sit omni vice in non multo tpe. nam in deteriori gradu ꝑfocationis non appꝫ anhelitus nisi in eo qō est sicut lana carminata añ nares: ꝛ silr̄ in ea que est secūdi gradus ꝓpterea in ista appropinquante paroxismo nō appꝫ disnia vel difficultas anhelit⁹ videẽ forte ꝙ potius sit epilepsia: ꝛ qꝛ euadit sine spuma: ꝛ nō accidit nisi post retentionē mēstruoꝝ fortassis: qō iudicareẽ ab alijs prefocatio. ¶ Quicqd tñ sit hoc accidēs est ex nocumento cōicato cerebro ꝛ cordi ꝑꝑ retētionē mēstruoꝝ in qb⁹ est flegma mali modi: ꝛ melīa: ꝛ forte aliqd de mala cholera. nā qñ pāni a mēstruis suis lauanẽ remanet ibi color viridis aliquātulū obscurus: ꝛ dña est fere ānoꝝ. xxxviij. ꝯsueta gñare: sed a qbusdam annis citra soluʒ abortauit: ꝛ qñqʒ passa est imoderatū fluxū mēstruoꝝ: nec nūc semper hʒ equalr̄: imo plurimū deficit a ꝯsueta quātitate.

¶ Primū fiat igiẽ ꝙ aer sue habitationis sit ad siccitateʒ decliuis mūdus a malis vaporib⁹ lacuū aut locoꝝ clausorū ꝛ sterguilinioꝝ: ꝛ nō sit vētosus imo imunis ab austro ꝛ borea. Itaqʒ camerā hēat iter duo solaria cū fenestris ad orientē aptis: ꝛ in mane ꝑmittat radios solis ingredi: ꝛ sit aer tēꝑamēto vicinus in caliditate ꝛ friditate: ad leuē tñ caliditatē declināns: ꝛ hec dispō in camera acqraẽ in hyeme cū igne facto de lignis siccis cū herbis odoriferis ꝛ lignis odoriferis vel saltē siccis: ꝛ nō cū igne carbonū suffocatoꝝ. ¶ Cōsidereẽ aūt ꝙ si aer quem habitat sit humidus nimis trāsferaẽ ad ciuitatē vel castruʒ sicci aeris vel clari: ꝛ in tꝑibus qbus aut vēti dñanẽ aut nebule aut pluuie aut vehemēs frigus: nō egrediaẽ ad aptuʒ aerem: ꝛ in loco habitationis semꝑ sit multum de rutha.

¶ Cib⁹ aūt sit panis ex farina optimi frumēti ꝛ mūdi: ꝑcipue a lolio: ꝛ sit ꝯueniēter coct⁹ ꝛ bñ fermētat⁹: ꝛ mūdus a cortice exteriori iter p̊mā ꝛ quartā diem: ita ꝙ non comedaẽ calidus statiʒ vt a furno ferẽ: nec durus nimis.

¶ Carnes aūt sint ꝑdicū fasianoꝝ pulloꝝ turtuꝝ ꝛ pipionū volare icipiētiū de colūbario: ꝛ ꝑcipue alaudaꝝ passerū ꝛ ꝑuaꝝ auiū: sʒ fugiaẽ qsqlla siue qualia. nā hāc vocat Aui. coturnicē: ꝛ est illa quā Aui. dic̄ in carne sua hīe ꝓꝑetatē ꝓuocādi spasmū: auiū āt aq̄ticaꝝ carnes oīno fugiat. Ex q̄drupedib⁹ carnes ꝯueniūt hedoꝝ castrati annualis vituli lactētis: porci syluestris nō multū iuuenis nec multuʒ antiq: silr̄ capriolo lepoꝝ: ꝛ fugiat carnes veteres ꝛ nouiter natoꝝ: ꝛ capita ꝛ colla ꝛ sanguinē: ꝛ oīa interiora vt epar ꝛ itestina. ¶ Pisces vitet ꝑcipue sine squamis ꝛ paludosos: ꝛ silr̄ omne genus granari: ꝛ cancros ꝛ ostracha vitare dʒ. Ouis sorbilibus vti pōt: ꝑcipue vitello: dimisso albumine. Caseuʒ ꝛ lac fugiat. ¶ Legumina vitet nisi brodium cicerū ꝑcipue rubeoꝝ quo vti pōt. Ex granis pōt vti milio panico: sed parū cuʒ carnibus decoctis.

¶ Ex herbis vtaẽ rutha ꝑcipue ꝑʒ oēm modū admīstratiōis saluia ꝑpillo hyssopo origano thimo calamēto ꝛ satureia. Et caueat atriplices blitas lactucā caules cucurbitas baucias porrū pulegiuʒ cepe alliū raffanellū: ꝛ silīa: ꝛ apiū ꝑcipue viteẽ. ¶ Ex fructib⁹ pōt vti qbusdā amigdalis: ꝛ granis pini lotis ꝑus in aqua cal̄a ꝛ nucib⁹ ꝛ paucissimis auellanis: ꝛ qbusdam piris coctis post prandiuʒ in modica quātitate: ꝛ citonijs coctis paucis: ꝛ fugiat omnes reliquos fruct⁹ humidos. s. melones pira ꝑsica chrysomilla: ꝛ vtaẽ fructib⁹ tā humidis q̄ʒ siccis: fungoꝝ ꝛ tuberuʒ oē genus est sibi malū. ¶ Saporib⁹ nō vtaẽ in qb⁹ sit allium synapi cepe vel sil̄e aliqd vaporatiuū ad caput: ꝛ cū cor repletū est viteñẽ aromata calida in cibis: ꝛ oīno capitis repletionē ꝛ vaporationē: ꝛ oīa valde dulcia vel pinguia. Et silr̄ oīa victualia ex pasta vt laganas ꝛ turtas: ꝛ suffocata in patellis fugiat: salsamētoꝝ vsus vt capparoꝝ ante cibuʒ est ꝯueniēs: ꝛ ēt sparagi quidam non nocent.

¶ Potus magis laudabilis est aqua mellis in hyeme cuʒ modico cinamomi masticis ꝛ pipis: ita ꝙ ad lib. x. aque mellis ponatur in decoctione masticis. ʒ. ij. piperis: cinamomi. añ. ʒ. ß. si autem vino cauere male potest ꝓpter cōsuetudinem ꝛ digestiue debilitatem sumat ex eo parum: ꝛ sit temperatuʒ cum aqua cocta: ꝛ sit stipticum clarum ꝛ subtile vt cisiola quedam: sed oīno parum vini sumat.

¶ Oportet vt omnino vitet repletionem ⁊ nauseatiuã sa/
tietatem: vitet etiam nimiuz ieiuniũ: ⁊ optimũ esset vt ci/
bi vnius quē sumere cõsueuit in sanitate ad saturitatem
duas partes comedat in prandio: ⁊ in cena tertiam ptem.
¶ Prouideat ēt q̃ omni die hēat bñficiuz ventris: aut su/
mendo ante prãdium decoctionē blitis vel mercurialis:
aut aliqd ex aloe: aut sumēdo clistere qđ est melius. ⁊ nul
lo mõ pmittat̃ qn omni die habeat bñficium ventris.
¶ Qñ purgata est in mane post emissionē supfluitatũ vta
tur exercitio longo ⁊ satis forti: in quo tñ nõ sit fortis ca/
pitis agitatio. Et faciat postea omni mane fricari corpus
cum pãnis trahendo deorsuz: incipiendo a spatulis ⁊ de/
scendendo ad renes ⁊ nates ⁊ coxas ⁊ crura ⁊ bracchia ⁊
pectus: ⁊ hoc añ prãdiuz. ⁊ qñ medicinã solutiuã nõ sum/
pserit. Et qñ caput est plenuz: non faciat fricari caput: sed
post debitas purgationes fricato residuo corpe faciat fri
cari ⁊ pectinari caput: ⁊ qñ maiorem grauitatem sentit in
capite: tũc nõ tm̃ faciat ficari corpus: sed applicet ad spa/
tulas ⁊ nates ⁊ coxas vẽtosas: cuz igne multo: ⁊ faciat liga
ri extrema ligatione dolorosa que cito dissoluat̃ ⁊ iteret̃.
¶ Postq̃ autem comedit anteq̃ a ventre cibus descen/
dat nõ exercitetur: sed aut quiescat aut leuiter ambulet ⁊
suauiter: ⁊ oĩno tunc caput nõ agitet: nec inclinatũ teneat.
¶ Exercitij quãtitas sit vsq; ad lassitudinē leuem: vitet
aspectum motuuz circularium: ⁊ ab alto: ⁊ vitet longam
moram in balneo: ⁊ effusionem aque calide in caput.
¶ Somnus eius sit nocturnus ⁊ nõ diurnus: nisi fortassis
in mane ante tertias: ⁊ sit sex horarũ vel circa: ⁊ sit capite
bñ eleuato: ⁊ corpe bñ coopto pãnis: ⁊ sup altero lateruz:
⁊ incipiat duab⁹ vel tribus horis post cenã vel saltē dua/
bus. Somnũ võ diurnũ: ⁊ somnuz post multam repletio/
nem: ⁊ statim post comestionem vitet omnino.
¶ Caueat sibi a timore ⁊ tristitia ⁊ ira: ⁊ ab oĩb⁹ que istas
passiones cõmouere possunt: ⁊ p̃cipue a timore: ita q̃ au/
dituz subitum fortis soni: ⁊ visum insultoꝝ: ⁊ noua mala
fugiat: imo gaudeat ꝯuersando cuz dilectis suis: ⁊ audien
do que placita sunt sibi: sed ab vsu venereoruz abstineat
quãtum potest. Et hoc de regimine.

Descendendo ad medicinalia ⁊ manualē opa/
tionez opz q̃ fiant euacuationes
a toto ꝓpter mãs que retinentur in venis: ⁊ pp illas que
sunt in capite ⁊ in matrice. Et p̃cipue nũc cũ sumus in ve
re: ⁊ instet tp̃s quo timet̃ aduẽtus paroxismi. ⁊ videt̃ mi/
hi q̃ incipiat a leui solutione vẽtris: p̃mittẽdo q̃tuor vici
bus hũc syrupũ. ℞. syrupũ de bisantijs: oxymellis simpli
cis. añ. ℥. i. aque matricarie: aque feniculi. añ. ℥. i. ß. clarifi/
ca ⁊ aromatiça cũ. ʒ. i. spẽruz diambre: ⁊ est pro vna vice.
sumat̃ calidus in aurora q̃tuor vicibus. ¶ Sumpto syru
po sumat pro leui minoratiuo has pillulas. ℞. agarici. ʒ.
ß. pillularũ fetidarũ. ʒ. ß. salis gēme. ℈. ß. ꝯfice pillas cum
aqua arthemisie vel cũ aceto sqllitico. sumat eas vna ho/
ra añ diem: ⁊ supdormiat p mediaz horã: ⁊ in fine qnque
horarũ sumat. ℥. v. aque mellis tepide: ⁊ in fine septem ho
raruz ab assumptis pillis comedat. ⁊ sequẽti die qescat.
¶ Tertia võ die in mane faciat flobothomiã de vena ba/
silica dextri lateris: ⁊ in sero de saphena in eo pede in quo
videt̃ grossior: ⁊ pro qualibet vice trahat circa. ℥. iiij. san/
guinis iuxta v̾tutis tenorē paruz addendo vel minuẽdo.
¶ Opz q̃ eo mane quo facit flõmiam sumat syrupũ in/
frascriptũ vna hora añ diem: ⁊ supdormiat: ⁊ cũ hoc prã/
deat leuiter de carnib⁹ bone pulle: ⁊ silr in sero nõ abun/
det in cena: ⁊ de die nõ dormiat. ¶ Syrupus quem dz su
mē dicto mane: ⁊ qnque sequẽtib⁹ dieb⁹ silr de mane cali
dũ est iste. ℞. oxymellis sqllitici. ℥. i. sy. de calamẽto. ʒ. vi.
aque ruthe: maiorane: aque feniculi: aque matricarie. añ
ʒ. vi. clarificet̃ ⁊ aromatiçet̃ cũ cinamomo: ligno aloes: ⁊
nuce muscata. ¶ Sũpto syrupo sumat has pillas. ℞. sti/
cados: agarici: camedreos. añ. ʒ. i. pulpe collogntide albe
⁊ absq; semine. ʒ. ij. serapini: oppoponacis. añ. ℈. ij. ⁊ gra.
viij. semis petrosilini: aristologie rotũde: pipis. añ. ʒ. ß. cas
sie lignee. ℈. ij. cinamomi: croci: spice: myrre: folij. añ. ℈.
i. ⁊ gra. iiij. dissolue gũmas in vino: ⁊ cõfice residua optie
pistata: ⁊ fac pillulas: de qb⁹ sumat. ʒ. i. põderis boni vna
hora ante diē: ⁊ obseruet p totã diē regimē ꝯsuetuz in vsu
medicinarũ solutiuaꝝ. ¶ Die sequenti ieiuno stomacho
sumat in nocte septē horis añ cibũ. ʒ. i. tyriace bone saltez
qnque annoꝝ: aut qđ mihi magis placet. ʒ. ij. boni metri/
dati cũ. ℥. ij. aque buglosse. ¶ Et ita acceleret hec omnia
q̃ flobothomie sint facte anteq̃ deberet menstruari.
¶ In tpe aũt in quo mẽstruari deberet si mẽstrua veniũt
ꝯueniẽter bñ est: si min⁹ acceleret ponat hꝰ suppositoriũ
in mr̃ice. ℞. ellebori albi sicci nõ nimis antiq. ʒ. i. cordu/
meni. ℈. ß. serapini. ℈. i. ꝯficiant̃ cuz felle thauri: inuoluat̃
in tela subtilissima rara: ⁊ liget̃ cum filo: ⁊ teneat̃ in collo
mr̃icis. ¶ Et est opportunũ q̃ ex iteruallis. x. vel. xv. die/
rũ purget̃ sumẽdo pillas de ierapigra d̾scriptiõe iere Ni
colai ⁊ sufficit. ʒ. i. ꝓ vice sumant̃ vna hora añ diē: ⁊ sunt
q̃si nõ idigẽtes custodia vl' mutatiõe diete: aut loco istaꝝ
bibat. ℈. ij. agarici cũ. ℈. ß. salis gēme distẽpatos cũ vino
albo odorifero: ⁊ iteruz est res leuis nõ indigēs custodia:
sumant̃ vna hora añ diē: ⁊ tardet̃ prãdiũ vsq; ad septem
horas. ¶ In reliqs aũt dieb⁹ vtat̃ in aurora isto electua/
rio. ℞. diacimini facti cũ folijs ruthe. ℥. iiij. diatriõpipe/
on. ℥. ij. misce: ⁊ sumat in mane. ʒ. i. ß. in estate cũ decotiõe
seminũ cõium fridoꝝ. s. supbibẽdo circa. ℥. iij. dicte deco/
ctionis: ⁊ in hyeme supbibẽdo circa. ℥. iij. decoctionis ani/
soꝝ: ⁊ silr in alijs tpib⁹ nõ calidis. Itē eēt vtilius si cũ p̃di
cto electuario addat̃ diamusci dulcis ⁊ diambre. añ. ʒ. i.
¶ Et q2 cor videt̃ ledi vtile eēt q̃ semp portaret iuxta cor
hꝰ sacculũ. ℞. rosarũ rubeaꝝ: corticũ citri. añ. ʒ. ij. gariof.
folij macis: ligni aloes crudi. cina. carda. añ. ʒ. ß. ossis de
corde cerui: coralloꝝ rubeoꝝ. añ. ʒ. ß. çedoarie: doronici:
seminis oçimi gariofilati: gallie muscate. añ. ʒ. i. grane tin/
ctoꝝ. ʒ. i. ß. musci: diambri. añ. grana. iiij. pistent̃ bñ ⁊ fiat
sacculus in syndone rubea: ⁊ caueat huius odorē in tpe in
q̊ dubitaret de poxismo. ¶ Itē vtile est ei q̃ supponat si/
bi sepe in collo matricis. ℈. i. gallie muscate descriptiõis
Mesue ⁊ p̃sertim illius que vocatur gallia alefangina.
¶ Et q2 i h̾ casu st̃ valde vtilia clisteria iõ ꝯueniēs ē q̃ se/
pe faciat hꝰ clisteria saltē bis in septimana. ℞. dauci key
syn. añ. ʒ. ij. anisoꝝ. ʒ. ß. cẽtauree mĩoris. ℥. ß. malue ⁊ mercu
rialis. añ. M. i. fac bulliri lento igne in lib. iiij. aque vsq;
ad ꝯsũptionē duaꝝ tertiaꝝ: postea colet̃: ⁊ addat̃ ieralo/
godiõ ⁊ bñdicte. añ. ℥. ß. olei ruthacei. ℥. iij. salis qđ sufficit:
⁊ in tpe estatis põt ponere loco ieralogodion ierãpigraz.
¶ Itē est vtile p vnã septimanã añq̃ sit tp̃s menstruãdi
sedē in tina aque in q̃ decocta eēt camomilla cũ semĩe li/
ni ⁊ fenugreco ⁊ abrotano ⁊ maiorana ⁊ leuistico in q̃titã
te ꝯuenienti: ⁊ ibi stare ieiuno stõcho circa q̃rtã ptē hore
ad sedẽduz vsq; ad vmbilicũ: qñq; sumẽdo vnũ qñq; re
liquũ: ⁊ h̾ q2 cũ egritudo sit chronica sũt medicine pmu/
tãde. ¶ Plura igr̃ scribã in qb⁹ itẽtio est ꝯfortatio cordis
cerebri ⁊ stõchi ⁊ dissolõ materieꝝ fridaꝝ. ¶ Primũ igr̃
est tyriaca magna: de q̃ sumat̃ q̃titas. ʒ. i. ꝓ vice vacuo
stõcho: ⁊ post ipaz ieiunãdũ est horis. vij. ad min⁹. ¶ Se
cũdũ est metridatũ de q̊ sumãt̃. ʒ. ij. ꝓ vice: ⁊ post ipz silr
ieiunet̃. ¶ Tertiũ est q̊ frequẽti⁹ vti dz q̃si toto ãno. ℞.
cõfectionis de musco dulcis: aromatici muscati. añ. ℥. iiij.
misce. ⁊ sumat. ʒ. ij. ꝓ vice: sed in estate ⁊ tpe calõ sumat
ipm cũ decoctiõe violaꝝ ⁊ floꝝ cicoree ⁊ folioꝝ violarie.

¶ Quartum est forte ⁊ est efficax. ℞. baccarum lauri: pi-
peris albi: siseleos: piretri. añ. ʒ. iij. radicū peonie: aristolo-
gie ro. añ. ʒ. ij. castorei: trociscoꝝ de sqlla. añ. ʒ. i. confice cū
oxymelle sqllitico: ⁊ detꝰ omni die. ʒ. ij. cū dicto oxymelle.
¶ Quintuꝫ est istud. ℞. piretri: siseleos: sticados. añ. ʒ. x.
agarici. ʒ. v. cordumeni basce: aristologie ro. añ. ʒ. i. s. cōfi-
ciantꝰ cum succo squille ⁊ melle cocto. añ. quātuꝫ sufficit.
¶ Localiuꝫ vo caput ꝯfortatiuū hoc emplastruꝫ est opti-
mū ad calefaciēduꝫ cerebruꝫ: ⁊ dissoluendū residuū ma-
terieruꝫ: ⁊ apponatꝰ post purgationes pticulares ⁊ vl'es: ⁊
teneatꝰ tm̄ ieiuno stomacho. ℞. asse fetide: castorei: sulfu-
ris. añ. ʒ. i. euphorbij. ʒ. s. petrolei. ʒ. ij. vini rubei potentis
lib. i. cere. ʒ. vi. bulliant simul vsqꝫ ad vini ꝯsumptionē: ⁊
ꝙ totū habeat formā ceroti: ⁊ ponatꝰ sup capite prius bn̄
abraso cuꝫ nouacula: ⁊ hoc prius extēdendo sup corio in
formā birreti habēte: ⁊ ꝑcipue teneatꝰ in parte anteriori.
¶ Similiter inunctio capitis cū oleo philosophoꝝ: ⁊ cū
oleo de piperibus aut de gagate. ¶ Nunc vo sunt illa po-
nēda que odorādo ꝯferūt: ⁊ sunt plura: sed rutha habeatꝰ
per totū vbi habitat in lecto: ⁊ sub capite ponat sacculos
ad modū plumaꝝ duꝫ dormit: ita tn̄ cuꝫ sentit nimiuꝫ ca
lefieri caput: tūc abstineat ab istis calefactiuis qbusdam
diebꝰ. ¶ Portet aūt in manu huiꝰ pomū. ℞. storacis ca-
lamite. ʒ. v. olibani: masticis. añ. ʒ. iij. sandarace. ʒ. iiij. co-
sti: spice. añ. ʒ. ij. ambre. ʒ. i. panis cini sicci: ligni aloes. añ.
ʒ. iij. musci. ʒ. s. misce ⁊ fiant poma: ⁊ teneantꝰ odorādo.
¶ Modo in hac penultima pte restat narratio eoꝝ que a
ꝓprietate ꝯferūt in morbo: qbus poterit ex iteruallis vti
vidēdo si ꝯferūt ⁊ pmutādo. nā si aliqd eoꝝ inueniatꝰ for
tis efficacie sequatꝰ in vsu. ¶ Primū igitꝰ oīuꝫ est peonia
⁊ valēt semen ⁊ radix. modi vo administrationis sunt di-
uersi. nā qñqꝫ suspenditꝰ ad collū: qñqꝫ puluerizatur: ⁊ in-
sufflatꝰ puluis in naso. aliq recipiunt quātitatē lib. x. ⁊ in-
fundūt in vino brentarū. iiij. ⁊ illud vinū sumunt pro suo
potu: ⁊ modus iste est alijs fortior: bona tn̄ est cuius flos
est albus. ¶ Scdm̄ est ossa humana sicca trita ⁊ data in
potu frequenter cum aqua mellis. ¶ Tertium est semen
betonice bibituꝫ cum aqua mellis vel aceto squillitico.
¶ Quartū est epar asini per mēsem comestū assum siue
elixum in ieiuno. ¶ Quintū est portare lapidem celido-
nium rubeū: ⁊ lapidē smaragdū: ⁊ corallos ad collū: ⁊ silr
lapis aquile ⁊ lapis lune ꝺm Auicen. ⁊ lapis hirundinis.
¶ Similr pulmo leporis siccus ⁊ salitus ⁊ coagulatꝰ cuꝫ
ebure ⁊ vino: ⁊ sumatꝰ omni mane. ʒ. iij. vsqꝫ ad dies. xxx.
Ista videntꝰ mihi iter multa que magis sunt notabilia.
¶ Ultimo restat hora paroxismi ipsam excitare: excitatꝰ
aūt fricādo residuū a capite ponēdo vētosas cum igne in
spatul: ⁊ faciēdo ligaturas ad extrema: ⁊ dissoluēdo cito.
¶ Excitatꝰ ēt cuꝫ fumo allioꝝ ⁊ fumo vngularum asini ⁊
capilloꝝ hoīs ⁊ fumo asse fetide. ⁊ cū scitis corpus eē mū
duꝫ: vel quasi cū sternutatorijs. s. cuꝫ puluere piperis aut
ellebori aut cōdisi cū in naso insufflantꝰ. ¶ Nō mandetꝰ
obliuioni qd a ꝑncipio in vsu reꝝ calefaciētiū incipiēduꝫ
est gradatim nō administrādo quotidie. deinde frequen
tius administrādo: ꝙ si nocumētum accidet qbusdā die-
bus est gescēdum. ¶ Nota ēt ꝙ potus iere hermetis est
vtilis si sumatꝰ omni die ꝑsertim cuꝫ calor nō est multus
sumendo. ʒ. s. in mane ⁊. ʒ. s. in sero. ¶ Et qꝛ oīa facere est
īpossibile: ideo placet ꝙ eligat tam in euacuatione in qua
est pma spēs ꝙ̄ in alterātibus ea: que maxime laudo.
¶ Et si ꝯtingat ptes faciei torqueri vl' aliud mēbruꝫ: tunc
inungatꝰ ⁊ reducatꝰ cū cōpressiōe forti: ⁊ oleo ⁊ aq̄ tepida.
¶ Spina aūt est tota inungēda sepe: ne paralysim incur-
rat ex oleo costino. ¶ Uidetur ēt mihi: ꝙ qꝛ iste est ho-
mo precij: vbi reliqua nō ꝯtulerint ꝙ fierent cauteria in
capite. ꝑmum sup ꝯtendeq in loco ad quē ꝑuenit digitus
medius manus radice posita sup nasi extremitatē: ⁊ aliud
in occipitio. s. in ꝯiunctione laude cōmissure cuꝫ sagittali
magis sup osse occipitij: ⁊ duo alia sup cornibꝰ capitis: at-
tendēdo ꝙ cauteriū ꝯsequatꝰ vsqꝫ ad os nō cōburēdo ex
osse: ⁊ hoc vbi reliqua nō ꝯtulerint: vt ꝑdicitur: ⁊ faciēdo
ꝑmo vnū: postea aliud si vnū nō sufficit: ⁊ post purgatio-
nes taꝫ vniuersales ꝙ̄ ꝑticulares. Cauteria aūt p mēsem
teneantꝰ apta: ne ampliori tpe stātibus caput debilitetꝰ.
¶ Postꝙ̄ hoc scripsi ꝺm ꝯtenta in descriptione casus di-
xit mihi Antonius maximi ꝑdictū egregiū cū paroxismꝰ
aduenit sentire ex manu ascēdere frigus ad spatulas: de-
inde deorsum descēdere: deinde ascēdere ad caput: ⁊ tūc
maxime cadere in paroxismū forte. Et vltra ista si ita est
videtꝰ mihi hoc mō agēdum. ¶ Primo ꝙ in ꝑncipio cū
sentit frigus in manu ligetꝰ manus fortiter in medio brac
chij: ⁊ isto mō forte paroxismus ꝓhibetꝰ ipsam fricando
fortiter ⁊ calefaciēdo. ¶ Deinde ꝙ in tēpore quietis ma
nus ⁊ bracchiuꝫ emplastrentꝰ cum emplastro rubificati-
uo ex synapi vel euphorbio vel anacardis vl' allio: ⁊ mul-
tis talibus: ita vt vesicetꝰ: ⁊ iste vesice longo tpe teneātur
aperte cum vnguento egyptiaco: deinde consolidentur.
Et ista puto cum dei laude sibi sufficere.

¶ De cancro vlcerato in matrice. Cōsiliuꝫ. LXXXIII.

Ista dn̄a patitur cancrum vlceratum in matrice iaꝫ sunt multi an-
ni q̄si. xx. ⁊ nūc creuit vehemēter apostema:
⁊ durities q̄si ab vmbilico infra ⁊ est cōmu-
nicata collo matricis: ⁊ abundat in ea mel'ia
adusta. vn̄ qñqꝫ euomit rē acetosissimā: postꝙ̄ est sibi vi
sum ꝙ patiatꝰ forte inflāmationem: ⁊ qñqꝫ sentit frigus.
Itaqꝫ puto mel'iam adustam in ea esse modi vnius.
¶ Primo ergo caueat a nimio calore ⁊ a labore ⁊ a cogita
tione ⁊ tristitia ⁊ ira. Et dimittatur ꝙ in die nāli dormiat
saltem septem horis. Et faciat ꝙ habeat bn̄ficium ven-
tris: ⁊ si nō hēat faciat clisteria aut cū oleo puro in q̄nti-
tate lib. i. aut cuꝫ decoctione fenugreci ⁊ seminis lini: ⁊ cū
ʒ. i. pulpe cassie. ⁊. ʒ. iij. olei violati ⁊ pauco sale.
¶ Et in cibis comedat panē ꝯuenienter coctum: ⁊ ex opti
ma farina frumēti ⁊ bn̄ fermētatuꝫ. Et carnes hedoꝝ vl'
vituloꝝ paruoꝝ vel castratoꝝ vel porcoꝝ iuuenum aut
pulloꝝ: sed dimittat carnes salitas ⁊ syluestres ⁊ passeruꝫ
⁊ pipionuꝫ ⁊ auiuꝫ aquaticarū: ⁊ silr dimittat caseum: sed
potest vti lacte nō coagulato: ⁊ ouis recētibus: ⁊ piscibus
de libero mari qui sint pui boni odoris albaruꝫ carniuꝫ:
⁊ habētes squamas. Et dimittat legumina: ⁊ pro ferculo
pōt vti farre ordeo ⁊ spinachijs ⁊ boragine ⁊ buglossa ⁊
mellissa: ⁊ in estate cucurbita ⁊ lactuca ⁊ endiuia ⁊ portu-
laca. Et de fructibus sumat parum: sicut cerasa ⁊ poma ⁊
pira ꝑcipue cocta ⁊ granata dulcia. sed dimittat ficus sic-
cas ⁊ nuces ⁊ caules: ⁊ dimittat omne vehemēter calidū
⁊ acutuꝫ sicut allia cepe piper zinziber eruca synapi ⁊ ta-
lia: ⁊ oīa multū salita: ⁊ similr oīa multum dulcia ⁊ mel: ⁊
similiter vina potentia. Et in potu sumat vinum paruꝫ
album aut sit multum temperatuꝫ cum aqua.

Et oportet nūc vsqꝫ ad. iiij. vel. v. annos ꝙ flobo-
thometꝰ omni anno saltem ter de vena
basilica semel in ꝑncipio veris: semel circa finem veris:
semel in medio autumni extrahendo circa. ʒ. iiij. vel. v.
pro vice de sanguie: ⁊ in fine veris: facta flobothomia de
bracchio inde ad duos dies faciat flobothomiam de sa-
phena lateris qd magis grauatur extrahendo circa. ʒ. iij.
¶ Et oportet ꝙ purgetur valde sepe in vere: ⁊ in autūno
sumēdo sy. sex vicibus hoc modo. ℞. sy. de bisantijs: ⁊ sy.
acetosi simplicis: ⁊ sy. de endiuia. añ. ʒ. i. s. aque buglosse.

⁊ mellisse.aā.ʒ.i.ß.⁊ est pro vna vice:sumat ꝑ sex vicib⁹.
¶ Sumpto syrupo sumat hāc medicinā. ℞.cōfectionis
amech scd̄a descriptione posita a Mesue.ʒ.ij.pulpe cas-
sie.℥.i.distēpa cū decoctione violarū ⁊ passularū ⁊ epithi-
mi:⁊ liquiritie:sumat vna hora ante diem cuz debita cu-
stodia.Et hoc fiat in pncipio aprilis ⁊ in fine septembris.
¶ Et in toto tpe quo inuenit serum caprinū trib⁹ vicib⁹
in mēse sumat hāc medicinā. ℞.seri caprini.℥.viij.epithi
mi.ʒ.ij.macis.℈.i.salis indi.ʒ.ß.⁊ sumat in vice vna.⁊ si
per totū mēsem May omni mane sumeret.℥.viij.de se-
ro caprino eēt ei vtile.¶ Et qñ nō inuenit aqua lactis su
mat ter in mense hāc medicinā. ℞.pulpe cass.℥.i.epithi-
mi.ʒ.ij.distēperet cum decoctione violarū ⁊ passularum
⁊ liquiritie.¶ Sedeat sepe vsqꝫ ad vmbilicū ieiuno sto
macho in hac decoctione. ℞.fenugreci.lib.ß.seminis lini
lib.i.radicum altee.lib.ij.bulliant in aqua sufficienti:⁊
sedeat in ea tepida non multum calida. ¶ Teneat intra
vuluam istud vnguētum. ℞.capituz papaueris numero
sex.coriandri.℥.ß.solatri.lib.i.bulliant in lib.iiij.aque len-
to igne:vsqꝫ ad medietatis ꝯsumptionē:⁊ postea coletur
bñ ⁊ exprimat:⁊ in colatura ponat olei rosati pinguedis
galline medulle cruris vacce.aā.lib.ß.bulliant simul cuz
dicta colatura vsqꝫ ad aque ꝯsumptionē:⁊ in isto vnguē-
to infundatur cotuz carminatum:⁊ teneat illud in vulua:
⁊ ista puto cum dei laude sibi sufficere.

¶ De inordinato menstruo. Consiliuz. LXXXIIII.

Ista nobilis dña annoꝝ circa.xl.pa-
tit fluxū mēstruoꝝ non
īterponēdo mēsem vt ꝯsueuit:sꝫ qñqꝫ in trib⁹
septimanis redijt qñqꝫ in minori tpe:⁊ qñqꝫ
solū per tres dies diminuit tps a mense.Et vt
plimū mēstruat plus sibi debito:⁊ amplius ꝯsueto ⁊ plu
ri tpe durat.nam durat decem vel duodecim diebus:⁊ in
pmis quatuor hꝫ tantū quātum erat cōsueta qñ bene ha-
bebat.Et est sana satis boni coloris nisi circa finem men-
struationis:⁊ tunc exalbescit. Et est dña que multū quie-
scit:satis pinguis:pallida:⁊ ex hoc nō bñ appetit nec bñ
digerit:⁊ abundāt in ea flegmata.¶ Et putādum est cau-
sam vt pꝫ ex dictis esse aquositatem flegmaticam sangui
ni pmixtam:⁊ relaxationē orificioꝝ venarum matricis.
¶ Debet ergo obseruare regimen infrascriptum dicen-
dum:vt in actu menstruationis ⁊ extra.Sed omisso reli-
quo regimine venio ad medicinalia.

¶ Oportet ꝙ nūc mēsuratim purget:⁊ qꝛ iam purgata est
cū mēsura satis forti fiāt decetero purgationes leuiores.
¶ Sumat ergo bis in mēse anteqꝫ mēstrua debeant sibi
superuenire vnā de istis medicinis infrascriptis illam que
eēt sibi placidior. ℞.turbith electi.℈.ij.çucchari.℥.ß.di-
stēperent cuz aque tepide.℥.ß.⁊ bibat vna hora añ diem.
¶ Scd̄a magis stiptica. ℞.turbith.ʒ.ß.mirabolanoꝝ ke
buloꝝ.ʒ.i.çucchari.℥.ß.distēpa cum decoctione passulaꝝ.
¶ Tertia sunt pillule iste. ℞.pillulaꝝ de bdellio descri-
ptione Mesue quā dicit descriptione nr̄a.ʒ.i.ß.reubarba
ri.ʒ.i.spice.℈.v.fac pillas cū succo cauliuz.sumat a.℈.ij.
vsqꝫ ad.ʒ.i.pro vice.¶ Et opꝫ ꝙ bis in anno purget su-
mēdo syrupū ⁊ medicinā semel in fine februarij:⁊ semel
circa mediuz octobris:⁊ sumat pmo hūc syrupū sex vici-
bus. ℞.mellis rosati colati:syrupi acetosi cōpositi.aā.℥.i.
aque feniculi.℥.iij.misce:⁊ est pro vna vice:sumatur sex
diebus successiue in aurora calidus:⁊ supdormiat si pōt.
¶ Sumpto syrupo sumat sequēti die ante diē per horā
hanc medicinā. ℞.turbith electi.ʒ.i.çinçi.℈.i.masticis.
℈.i.çucchari.℥.ß.distēpera cū aqua apij ⁊ obseruet debi
ta custodia.Et sequēti die fiat clistere lauatiuū:⁊ similes
medicine sumi debent cum syrupo vtroqꝫ istorum tem-
porum duorum.¶ Et non debet obliuisci post harū me-
dicinarum assumptionem ꝙ faciat se fricari omni mane
per.xv.dies anteqꝫ surgat a lecto.

¶ Et post has purgationes ad pseruādum ab isto supfluo
cursu opꝫ ꝙ vtat rebus exiccātibus ⁊ ꝯfortātibus venas
matricis.Et ideo vtile est in diebus in qbus nō sumit ali
quā medicinā solutiuam vētris nec cuz custodia nec sine
ꝙ capiat in aurora aliqd de infra dicēdis.¶ Primum ⁊
vtile est in isto casu:qd̄ ēt adiuuat digestionem:⁊ ꝯsumit
humiditatē crudā in stomacho. ℞.trifere minoris ex ar-
te Xenonis sm ꝙ describit eam Mesue cum scoria ferri
vsqꝫ ad.ʒ.ij.pro vice:⁊ melior est valde postqꝫ stetit facta
per sex mēses ad minus:⁊ potest capi inuoluta in nebula:
⁊ supbibatur parū vini rubei.¶ Scd̄m vtile est. ℞.mar
garitarū albarum:corallorum rubeoꝝ:hyacintoꝝ:semi-
nis rosarum rubeaꝝ:been albi ⁊ rubei.aā.ʒ.i.spodij:dra-
gagāti:gūmi arabici:radicum ꝯsolide siccoꝝ:karabe:nar
di:olibani:masticis.aā.ʒ.ß.omniuz sine speciebus aut sy-
rupi myrtini quātum sufficit fiat electuariuz.sumat.ʒ.ij.
pro vice tribus horis ante cibuz.Et hoc maxime cōuenit
dum actu supfluit omni die bis:⁊ quando est in tempore
quietis sufficit ei ter in septimana aut bis in aurora. Est
etiam hoc electuariuz bonuz. ℞.thuris:spice:masticis:su
mach:myrtilloꝝ:boli armeni:cimini torrefacti:granoruz
vue acerbe.aā.℥.ß.radicis cōsolide sicce.℥.i.pistent ⁊ fiat
electuariuz cum çucchario albo solido.dosis est.ʒ.i.vl cir-
ca ter in septimana in aurora.¶ Et bonuz est ꝙ suffumi-
get matrix semel in septimana hoc modo in mane. ℞.ba
laustiaꝝ:gallarū:psidie:cupulaꝝ glādium:squināti:nucū
cupssi folioꝝ eius:macis.aā.℥.ß.fac bulliri in vino stipti
co ⁊ aqua fabroꝝ.aā.partes equales:⁊ fumum recipiat.
¶ Or si cōtinuat de facto fluxum supfluere:qꝛ iam plus
emisit de sanguine qꝫ oportet:tūc dꝫ pmo ponere vento-
sas magnas iuxta radices mamillarū cum igne:⁊ ibi per
horam dimittere:⁊ hoc omni mane ante cibuz:⁊ omni se-
ro quousqꝫ restringit:⁊ pro eodem tēpore dꝫ comedere
far riçum panicū miliuz amilū laganas cū carnib⁹ visco-
sis:⁊ bibere vinuz nigrū stipticuz ⁊ quiescere:⁊ qñ come-
dit sumere actu frigida:⁊ fiat sic. ℞.trociscoꝝ de karabe
completoꝝ.℥.i.aque plātaginis lib.i.aceti.℥.ij.pistent tro
cisci:⁊ pmisceant omnia simul:⁊ madefiant petie de lino
duplate in ista:⁊ exprimant aliquantulum:⁊ post frigide
ponantur sup ventrem ab vmbilico vsqꝫ ad pecten ⁊ re-
tro in fontinella sup nates:⁊ quādo calefiunt innouentur.
Et fiat forma de bombace ad modū digiti nō multū stri-
cte ligata:⁊ infundat in dicta mixtura:⁊ parum exprima
tur:⁊ postea ponat ad intra nām:⁊ ita teneat:⁊ ista fiant
donec apparet ꝙ sit bene restricta.Et hoc in tempore su-
mat de scd̄o electuario suprascripto:⁊ faciat ligaturas do-
lorosas ad coxas ad bracchia ⁊ manus:⁊ puto ꝙ cum dei
auxilio non oportebit ire ad fortiora.¶ Si tñ esset flu-
xus qui per hoc nō restringeret:tunc capiat in mane vel
alia hora ieiuno stomacho.ʒ.i.trociscoꝝ de karabe cum
℥.aque plantaginis:⁊ hoc tribus dieb⁹ vel quatuor si opor
tet vno post:sed non multuz pseueretur cum illis in qui-
bus est opium.¶ Et reliqua vt de ventosis ligaturis epi
thimatibus fiat vt statim dictum est.

¶ De indebito fluxu mēstruoꝝ cum humiditatibus ma-
tricis cuz doloribus in alchatim ⁊ vētre ⁊c. LXXXV.

Respectabilis dña ista annorū qsi.3z.
hꝫ nālē cōplōnē mēbro
ruz satis diuersam.Nā epar hꝫ caliduz ⁊ stō-
chū friduz:⁊ caput humidū catarriçās.Et iō
cū mrīcē hꝫ humidā ⁊ debilē recipit facilr su
perfluitates totius corpis quare nō mēstruat sm moduz

nālem:imo incipit p̄mo hēre vnuz leue signū in die:ꝛ ita
per qnque vel sex vel plures dies hꝫ ante cursuz ꝯuenien
tem:postea currūt mēstrua qnque dieb⁹ vel circa sufficiē
ter in q̄titate:ꝛ satis rubicūda nisi circa finē in quo sunt
discolorata:ꝛ pāni linei qui mēstruis inficiunt̄ nō lauant̄
bñ:sed remanēt virides.ꝛ veniūt mēstrua ista cū dolore
renū ꝛ ventris.ꝛ illo tpe accidūt dolores capitis ꝛ p̄stra/
tio appetit⁹:ꝛ qñqꝫ febris.⁋ Et post hec a.15.annis citra
ex iteruallis qñqꝫ maiorib⁹ qñqꝫ minoribus supuenit ei
cursus matricis nō pp matricis:sed aliaruz humiditatuz
nō sanguineaꝝ:que qñqꝫ sunt absqꝫ colore sicut albumi/
na ouoruz ꝛ frigide ꝛ qñqꝫ subtiliores ꝛ qñqꝫ grossiores.
aliqñ vo sunt albe vt lac: ꝛ iste sunt calidiores.ꝛ qñqꝫ sūt
citrine: ꝛ iste sunt calide ꝛ mordaces.vnde in tpe cursus
earuz accidit sibi mordicatio in collo matricis ꝛ pruritus
quasi itolerabilis.⁋ Et accidūt dolores in alchatim ꝛ vē
tre post quos egredit̄ talis humiditas:ꝛ remanet macra
ꝑm oia tpa:ꝛ nunq̄ꝫ hꝫ bonuz appetitū vel fortē stōchum
in digerēdo qđ est putādum eē ꝓpter diuersas mās que
stomacho cōmunicant̄:ꝛ in eo imbibitas aut natātes.aut
qñqꝫ ꝓpter vapores a matrice cōmunicatos.⁋ Et qꝛ ve
risimile est in his tpibus:in venis similes mās ꝯtineri pu
tādum est:ꝙ nō soluz p̄ma ꝛ secūda digestio:sed ēt tertia
ꝛ quarta debilitant̄ in pte ꝛ corrumpit̄ a dictis causis ex
qbus accidīt ēt motiue v̄tutis debilitas:discoloratio:mul
titudo sputi ꝛ tumor sub oculis sicut in caceticis: ꝛ defe/
ctus impregnationis qꝛ nuper impregnata est. ⁋ Dabo
ergo consilium.ꝛ deus sit dator auxilij.

⁋ Aer sue habitationis:p̄cipue camere:ꝛ locoꝝ in qb⁹ plri/
mū pmanet dꝫ eē siccus clarus subtilis tēpatus in calore
ꝛ frigore:meli⁹ tñ est vt ad leuē caliditatē declinet q̄ꝫ ad
friditatē:ꝛ dꝫ tempari in hyeme cū igne de lignis siccis:ꝛ
eē camera iter duo solaria:cui⁹ fenestre si fieri pōt apiant̄
ad orientē.Et in mane qñ est pulchruz tp̄s pmittatur sol
ingredi ꝛ aer euētari per duas horas ēt in estate.⁋ Et ca
ueat̄ aer humidus:ꝛ habitatio in terreno p̄cipue in hye/
me:ꝛ paludosus ꝛ ꝓpe cursus aquarum:vel loca vbi sunt
sterqlinia:ꝛ p̄cipue vitet̄ fetidus.Et cū sunt pluuie vel vē
ti stet in loco munito ab eis.⁋ Et caueat stare sub radijs
lune vel solis p̄cipue:ꝛ maxime qñ fenestrā ingreditur.

⁋ Quādo est sana ꝛ bone dispōnis debet in mane ante ci/
bum postq̄ꝫ habuit bñficiuz vētris exerceri exercitio am
bulādi:in quo laborēt superiora ꝛ inferiora : maxime tñ
ꝯuenit ei fatigatio bracchioꝝ ꝛ supioꝝ ptiuz quousqꝫ ve
niat ad p̄ncipiuz lassitudinis:ꝛ tunc bonū est ꝙ faciat se
fricari bracchia ꝛ spatulas ꝛ pectus:ꝛ etiam si iacēdo fri/
centur postmodū coxe ꝛ crura nō est malum:ꝛ sint frica/
tiones durātes quasi per mediam horam vel plus cū pan
no aliqualr̄ aspero:ꝛ sint mediocriter fortes.

⁋ Et hoc eodē tpe qñ est sana:ꝛ silr̄ qñ nō est sana sed tñ
est satis sufficienter purgata per medicinas solutiuas dꝫ
semel vel bis in septimana ieiuno stomacho ingredi fur/
nuz calidū ita vt tolerare possit:in quo maluificatus fue/
rit rosmarinus laurus ꝛ maiorana ꝛ sticados montana : ꝛ
sil̄es herbe odorifere:sicut calamētuz vel origanū oēs vl̄
alique eaꝝ.Et ibi sudet ꝑm ꝙ pōt bñ:ꝛ sine multa angu/
stia tolerare.Et loco furni pōt fieri in domo stuffa in se/
micuplo hñte duos fundos:ita ꝙ sup p̄mo stet aq̄ calida
decoctionis dictaꝝ herbaꝝ:ꝛ scđs fundus sit pforat⁹ mul
tis foraminib⁹ p que trāseat fum⁹:ꝛ sit deposit⁹ sup aquā
aliquātulū distās ab ea:sup quo fundo ipsa sedere possit
in fundo eleuato ab illa aqua calida:ꝛ ibi moret̄ sicut di/
ctū est de furno.⁋ Et qñ sit sup foculari vel pauimento
terreno ignis calefaciēs multuz lapides pauimēti vel fo/
cularis:ꝛ supponat̄ quātitas multa dictarū herbaruz ꝑm

longitudinem mulieris:ꝛ valde calefiant ꝛ fumēt:ꝛ tunc
ipsa nuda ponat̄ sup dictis herbis calidis ꝛ coopiatur bñ
pānis:ꝛ calefiat vt sudet.Aut ingeniet stuffam siccā p ca
nones qb⁹ mittit̄ fumus ad locuz a cacabo bulliente:vel
alijs modis ingenioꝝ coiuz:dūmō bis vel semel in septi/
mana qñ bñ est purgata vel corpus bñ se hꝫ sudet in sil̄i/
bus locis ꝑm ꝙ bñ tolerare pōt:ꝛ postea ponat̄ in lecto:ꝛ
ibi qescat vel dormiat ꝛ sudet:ꝛ postea bñ abstergat̄. Et
postea anteq̄ꝫ prādeat bene quiescat.quidam tamen sunt
qui ponunt istas res in sequenti capitulo.

⁋ Et ꝓuidere dꝫ ꝙ hēat oi die bñficiuz vētris:ꝛ si hꝫ nālr̄
bñ est:sinautē dꝫ iuuari aliquo istoꝝ modoꝝ.⁋ Prim⁹
modus est recipiēdo añ cibū clistere cōe:aut si videt̄ mā
ventosa eē multa addat̄ in decoctione anisum feniculuz:
ꝛ alia carminātia:ꝑm ꝙ videt̄ neccīuz p̄senti medico. Si
vo feces sunt multū indurate addat̄ multuz in quātitate
olei.Et si putat̄ mās multas viscosas ꝯtineri in vētre ad/
dat̄ in decoctione cōi centaurea minor:ꝛ ficus sicce:ꝛ ad/
iungat̄.℥.i.ierepigre vel bñdicte.⁋ Scđs modus est co/
medere ferculuz de vrtica coctum cū aqua ꝛ oleo: vel cū
brodio bonarū carnium:aut de mercuriali eodem mō co
cta in estate ponendo.M.i.volubilis magne habētis flo
res albos ad modum capanelarū albaruz in ferculo suo.
⁋ Tertius modus est valde vtilis capere.ʒ.ij.bethonice
exiccate in vmbra distempate cum aqua mellis:vel cum
brodio ferculi sui.Et similiter confert sumere.ʒ.iij.folio/
rum hyssopi sicce simili modo statim ante cibum:aut co/
medere ficus siccas quatuor vel qnque mūdatas a corti/
ce:ꝛ per noctē infusas in aqua çucchari statim ante cibū:
ꝛ quādoqꝫ excusat ad hoc sumere aliquaꝫ pillulā de iera
simplici aut elefanginam statim ante cibum.

⁋ Et opꝫ ꝙ dormiat in loco suprascripti aeris:ꝛ nullo mo
do in loco valde frido vel humido vel fetido.ꝛ in tpibus
frigidis bene coopta a pānis:ꝛ in calidis non ex toto dis/
coopta:ptibus superioribus corpis bñ eleuatis.s.pectore
ꝛ capite:ꝛ sup altero lateruz:ꝛ incipiat somnus eius dua/
bus horis post cenā vel plus:ꝛ sit in die nāli.7.horarum
si potest de nocte:sin minus de die in mane.s.ante tertias:
ꝛ quātum potest vitet somnum meridianuz:ꝛ sub radijs
lune:ꝛ in locis nō debitis:ꝛ statim post satietatem.

⁋ Uitet etiam odium ꝛ tristitiam ꝛ cogitationē multam
ꝛ accidētia mala:imo prouocet sibi gaudium tēperatum
in ꝯuersatione cum dilectis:ꝛ loquendo vel videndo res
delectabiles:ꝛ videndo loca amena ꝛ similia.

⁋ Quātuz ad cibos opꝫ hre diligētez ꝯsiderationē ꝙ sint
boni nutrimēti:facilis digestionis:paucarū supfluitatuz:
nō multū vaporosi:tēpati in calore ꝛ frigore : vel quasi ꝛ
si pōt cū dictis reb⁹ sint potius p̄parati declinādo versus
siccū q̄ꝫ versus humidū:ꝛ nunq̄ꝫ supflue ipleat̄:sed qñ est
sana surgat a mēsa cū reliquijs famis:ꝛ nō comedat 2m ci/
buz nisi p̄mo bñ digesto:ꝛ stōcho vacuo a p̄mo:ꝛ non su/
mat in eadē mēsa multā ciboꝝ varietatē : imo sit ꝯtenta
vna manerie in eadē mēsa:vel ad plus duab⁹. ⁋ Panis
ergo suus dꝫ eē ex optimo frumēto p̄cipue nato in cāpa/
neis ꝛ nō in hortis:ꝛ in locis stercoratis:ꝛ cui nullum ad/
uenerit nocumētum:ꝛ mūdus a furfure:si bñ hꝫ bñficiuz
vētris:ꝛ sit pistus bñ fact⁹:leuis:nō dure comestionis:bñ
fermētatus bene coctus:ꝛ mūdet̄ a cortice exteriori:ꝛ nō
comedat̄ nisi sit p̄mo bñ infrigidat⁹ ꝛ euētatus postq̄ꝫ ve
nerit a furno neqꝫ post diē tertiuz.⁋ Carnes oib⁹ melio/
res sunt carnes pdicū p̄cipue iuueniliuz anni sui:ꝛ post il
lā sunt carnes frāquelinoꝝ q vocant̄ attagines:ꝛ post il/
las auicularū degētium in arboribus ꝛ pratis ꝛ segetibus
p̄cipue alaudaꝝ:ꝛ turturū iuuenilium.ꝛ notet̄ ꝙ sit boni
saporis ꝛ odoris:ꝛ non p̄ternaturaliter macre:ꝛ post illas

sunt carnes fasianorum iuuenum anni sui: ⁊ post eas sunt carnes pulloꝝ: ⁊ pullarũ ⁊ caponũ iuueniliuꝫ vsqꝫ ad annum: ⁊ tolerant̃ carnes pipionũ nõ veteruꝫ: nec valde nouiter natoꝝ sed volare incipientium: ⁊ aq̃tice dimittant̃.
¶ Ex q̃drupedibꝰ bone sunt carnes capriolorꝝ ⁊ damaꝝ iuueniliũ ⁊ lepusculoꝝ ꝑuoꝝ: ⁊ post illas sũt carnes vitulloꝝ ꝑuoꝝ valde lactẽtiũ: ⁊ tolerant̃ carnes castratoꝝ annualiuꝫ nõ valde veteꝝ nutritoꝝ in loco libero mõtano: ⁊ carnes porcoꝝ syluestriũ iuuenũ macre: tñ ex porco mediocriter pingui: ⁊ relique carnes dimittant̃ penitꝰ: ⁊ dimittat capita colla ⁊ ĩteriora: nisi epata gallinaꝝ ⁊ caponũ ⁊ testiculi galloꝝ. Et meliores sunt carnes ex ꝑte anteriori dextri lateris: ⁊ si bñ digerit meliores sunt assate aut frixe q̃ꝫ elixe: ⁊ in hyeme ꝯdite cũ cinamomo mace pipe gariofilis: nisi hẽret fluxuꝫ illũ calidũ: ⁊ in estate cũ agresta vel succo aranciorꝝ non valde acetosoꝝ nisi hẽret fluxum illũ friduꝫ: ⁊ tũc comedant̃ actu aut frigide aut que sint pauce cal'itatis: ⁊ multitudo sepi ⁊ pinguedinis: ⁊ oẽs carnes ĩpinguate ꝑ violẽtiam ⁊ incarcerate: ⁊ sil'r ꝑ̃ter nãliter macre sunt vitãde. ¶ Uitelli ouoꝝ dici sue gallinarũ vel ꝑdicũ sunt ꝯueniẽtes assati ad ignẽ: ita tñ vt remaneant tenelli: ⁊ sil'r in frictilio ⁊ herbato ⁊ ferculo dũmõ nõ sint multũ cocti vel mixti cũ caseo vel farina: ⁊ in hyeme comedant̃ cũ pipe vel spẽbus sil'ibꝰ supradictis ⁊ in estate cũ agresta ẞm ꝯditiones positas supra carbonibꝰ: sed albumẽ oui dimittat̃ ⁊ oua nõ recẽtia ⁊ oua anserum ⁊ anatũ. ¶ Sanguis lac ⁊ caseus diuersis rõnibꝰ melius est ꝙ dimittant̃: si tñ cupit caseũ sit pauce q̃ꝫtitatis: ⁊ non antiquus boni odoris: ⁊ post cibũ. ⁊ si oĩno cupit saporem casei in ferculis faciat bulliri caseuꝫ odoriferũ ⁊ boni saporis: postea ex̃hat̃ caseus: ⁊ comedat ferculũ in quo est decoctus: ⁊ sil'r melius est butyrum dimittere. ¶ Pisces nõ sunt ei ꝯueniẽtes: minus tñ incõueniẽtes sunt si hẽant istas ꝯditiones. ꝑ̃ma ꝙ sint de mari libero aut de fluuio petroso vel glaceoso: ⁊ nõ de lacubꝰ vel stagnis vel de vallibꝰ vel de piscinis. 2ª ꝙ hẽant squamas: ⁊ ꝑꝑ hoc dimittant̃ palamite sturiones anguille ⁊ sil'es. 3ª ꝙ sint ꝑui. 4ª ꝙ sint boni odoris ⁊ saporis: ⁊ huiꝰ sunt de mari talie ⁊ aurate ⁊ barbones sardones arbori ⁊ sil'es: ⁊ de fluuijs lasce cauedani ꝑsici thimali trũbi sardones: ⁊ pisciculi ꝑui qui ĩueniunt̃ in ꝑuis aquis: ⁊ comedant̃ actu calidi nõ in multa q̃ꝫtitate. ¶ De granis in ferculo tolerat̃ ordeũ fractũ: ⁊ far ⁊ panicuꝫ ⁊ miliuꝫ ⁊ riçum: ⁊ debẽt eẽ cocta cuꝫ bonis carnibꝰ: ⁊ tolerat̃ brodiuꝫ cicerũ: ⁊ melius est alijs granis nõ vti aut paucissimũ. victualia de pasta frumẽti: sicut lagane ⁊ pastilli debẽt dimitti. ¶ De herbis in tp̃e sanitatis nõ est multus vsus necessarius. Sed tñ in estate tolerat̃ cicorea endiuia ꝯsolida pilosella pimpinella ⁊ lappaciũ acutũ: ⁊ si adest cursus calidarũ rerum: tũc sunt ꝯueniẽtes iste plãtago portulaca borago lactuca ⁊ acetosella ꝑ̃cipue: ⁊ in tp̃e hyemis: iste nõ sunt multũ discõueniẽtes: sed tñ meliores sunt odorifere: sicut rosmarinus ⁊ thimꝰ hyssopus serpillũ maiorana origanũ ⁊ feniculus ⁊ petrosilinũ: ⁊ sil'es odorifere: nõ tñ opꝫ ꝙ herbarũ comedat̃ multa q̃ꝫtitas vel ꝙ crude comedant̃. Blite tñ ⁊ borago ⁊ spinachia ⁊ buglossa qñ comedunt̃ cũ ꝑ̃dictis herbis odoriferis tolerant̃ in vere: caules aũt nõ sunt bone.
¶ De radicibꝰ factis debitis purgationibꝰ ꝯcedunt̃ radix petrosilini ⁊ apij ⁊ feniculi ⁊ pastinacha hortulana ⁊ syluestris: ⁊ carotuꝫ siue pastinacha rubea. Sꝫ napi ⁊ rape ⁊ cepe ⁊ allia ⁊ porri ⁊ scalognie ⁊ raffani dimitti debent.
¶ De fructibꝰ oĩno ꝑua q̃ꝫtitas dꝫ sumi: sed de humidis añ cibũ tolerant̃ ficus recentes bñ mature ꝑ̃cipue albe: ⁊ abiecto cortice: ⁊ vue bñ mature que steterint collecte: ⁊ pendẽtes in aliq̊ loco sicco ꝑl'ibꝰ diebꝰ carnose ⁊ dulces: ⁊ sil'r ficus sicce ⁊ passule: ⁊ de melonibus tolerant̃ parua quãtitas: ⁊ minor valde de ꝑsicis. pruna aũt precipue nigra bene matura põt in estate comedere: ꝑcipue si hẽret fluxuꝫ citrinũ: ⁊ rerum calidarũ: aut si indigeret lenificatione ventris: ⁊ comedant̃ cuꝫ cortice suo: post ipsa bibat̃ parum vini dulcis temꝑati cum aqua: ⁊ meliora sunt nigra albis damascena: ⁊ post cibuꝫ ꝯueniunt granata dulcia ⁊ muça. muça in fluxu cholerico: dulcia qñ eẽt fluxus frigidus: ⁊ tolerant̃ pira cocta si est fluxus calidus sine cõdimẽto: si frigidus cuꝫ cõdimẽto ex pul'. anisoꝝ ⁊ piperis ⁊ amigdale cõdite cum çuccharo ⁊ auellane assate ⁊ fistici ⁊ grana pini: ⁊ in tp̃e suo si corpus est purgatũ ꝯueniũt cornalia ⁊ sorbe ⁊ nespilla ⁊ citonia: ⁊ maxime fructꝰ berberis quoꝝ habetis bonã quãtitatẽ in Uerona: ⁊ vocant̃ crispini ⁊ myrtilli. Citranguloꝝ ṽo quãdo sunt dulces: ⁊ fluxus nõ est frigidus tolerat̃ vsus cum çucharo in tp̃e calido. Cucurbita ṽo ⁊ citrulli ⁊ cucumeres ⁊ anguria tolerant̃: si fluxus sit acutus mordicatiuus: al'r non: melongene citra magna castanee ⁊ lymones diuersis causis sũt vitãde: ⁊ chrysoloma in ꝑua q̃ꝫtitate ꝑñt sumi post cibuꝫ. Cerasa ṽo nõ sunt cõuenientia: ⁊ reliqui fructus ab his ꝙ scripti sunt dimittẽdi sunt sicut dactyli ⁊ moracelsi ⁊ rubi ⁊ çauarabel ⁊ fraga ⁊c̃. Fungi ⁊ tubera debent dimitti sparagi: ⁊ thali. i. turiones arboꝝ dimitti debẽt: ⁊ cappares nisi tẽpore fluxus rerũ frigidarum. ¶ Acetuꝫ ꝑ̃cipue acutũ ⁊ acetosa valde oĩno dimitti debent. ¶ Macis gariofili cyperi tolerant̃ fere omni tp̃e: ⁊ cinamomuꝫ quãdo nõ habet menstrua abundãter: piper ⁊ çinçiber quando adest fluxus rerum frigidarum non aliter.
¶ Potus eius sit vinũ rubeum clarum: ⁊ postq̃ꝫ est purgata stipticũ. sed anteq̃ꝫ sit purgata cuꝫ multis abũdet sup̃fluitatibus melius est albũ pauciferũ. ⁊ si sunt calide: aut rubeum vinosuꝫ si sunt frigide quousqꝫ purgetur: ⁊ non superabundet in potu. Et hec de regimine.

Deueniendo ad medicinalia opꝫ cõsiderare ꝙ oĩuꝫ dispositionũ malarum. s. accidentiuꝫ supradictoꝝ cause sunt mediate vl' ĩmediate humores mali multiplicati in corꝑe maxime cholera ⁊ flegma per caput ⁊ stomachũ: cholera ꝑꝑ epar. Nec est putãdum ꝙ isti humores solũ sint in dictis mẽbris aut in matrice: sed in toto corꝑe maxime in venis. ¶ Et ideo ante oĩa dꝫ corpus diligẽter purgari ꝑ̃missa digestione humorum. Et postea debẽt diuerti humores a matrice ad quã currũt: q2 nõ obstãte ꝙ matrix sit locus ꝯueniens expulsionis absolute loquẽdo: tñ in hoc casu q2 iste cursus eam subtilẽ reddit: ⁊ cũ hoc generant̃ egritudines in matrice valde moleste: ⁊ est periculũ de fortioribus: sicut apostematis ⁊ vlceribꝰ: ⁊ tertio reddit̃ feda. Nec est incõueniẽs ꝙ diuersio fiat ad alia loca in q̃bus fortia nocumẽta non expectant̃: ⁊ opꝫ simili cã ꝯfortare matricem: ne recipiat post purgationẽ totiꝰ: ⁊ etiam matricis appropriatis que duo fieri nõ debẽt nisi fierẽt euacuationes: ⁊ iam ꝑ̃cesserunt ⁊ in futuruꝫ ꝯtinuent̃. Membra iteruꝫ gñantia hos humores: ⁊ a quibus ꝓfluunt ad matricem sunt euacuanda: ⁊ ꝯfortãda sicut cerebrum stomachus ⁊ epar.
¶ Debet omni anno in tp̃e autumni ⁊ in tp̃e veris purgari cũ medicinis eũantibꝰ a toto que purgẽt choleram ⁊ flegma: ⁊ si aliq̃d de melancholico euacuent nõ est malum. Et dimissis regulis gñalibus venio ad spãlia. ¶ Primo ergo isto anno circa mediuꝫ septẽbris capiat ꝑ̃mo hũc syrupũ sex diebꝰ successiue. ℞. syrupi de calamẽto oxymellis sq̃llitici: syrupi de endiuia. añ. ʒ. vi. aque feniculi: aque endiuie. añ. ℥. i. s. clarifica ⁊ aromatiça cuꝫ mace: ⁊ est pro vna vice: sed detur sex vicibus calidus in aurora. Nec puto ꝙ syrupi dandi in isto casu debeant esse stiptici

vt pleriq; auctores faciũt. Nã ⁊ si aliq humores sint ibi
subtiles plurimi tñ sunt grossi: ⁊ vie indigent aperitione.
¶ Sũpto syrupo oꝫ sumi medicina sequẽti die: ⁊ qꝛ intẽ
do ꝙ euacuet ꝑ vomitũ ⁊ sit medicina nõ relinquẽs ma/
lignã q̃litatẽ respiciẽs tã mẽbra q̃ꝫ humores supradictos
oꝫ purgari cũ agarico h̃ mõ. ℞. semis raffani: anisoꝝ: fe/
niculi: passularũ: seminis apy: liqritie. añ. ʒ. i. fac bulliri in
aqua sufficiẽti. ⁊ in ista aqua clara ponat̃ agarici albissimi
leuis ⁊ nõ lignosi. ʒ. ij. salis gẽme. ℈. ij. aut agarici. ʒ. ij. la/
pidis laçuli. gra. xv. salis gẽme. ℈. i. ⁊ supinfundat̃ agari/
cus p̊ per tres horas in oxymelle postea distẽperent̃ oĩa
cũ dicta decoctione ⁊ potet̃ calida duabꝰ horis añ diem:
in qbus duabꝰ horis dormiat quãtuꝫ põt ⁊ nitat̃ hãc me/
dicinã retinere: ⁊ postea nõ dormiat vsq; ad cõplemẽtuꝫ
opationis medicine: qd̃ est tp̃s octo horaruꝫ vel circa. Et
postq̃ꝫ trãsiuerint sex hore sumpta medicina sumat. ℥. v.
aque ordei cũ. ℥. i. çucchari rubei. ¶ Et qm̃ ista medicina
in potu est valde abominabilis ⁊ fortis nimis ⁊ cito irri/
taret̃ ad vomitũ: puto melius eẽ ꝙ ex agarico ⁊ sale gem
ma cũ oxymelle fiat ad modũ paste: ⁊ diuidat̃ in tres vel
q̃tuor bolos: ⁊ vnusq̃sq; bolus ponat̃ ꝑ se in cocleari ⁊ cũ
iulep suprapo sito deglutiat̃: ⁊ ita stet per duas horas pri/
mas dormiẽdo si põt: ⁊ in capite duarũ horaruꝫ bibat p̃/
dictã decoctionẽ sine agarico. Hoc eniꝫ mõ facilius cõse
quemur oẽs ĩtẽtiones nr̃as: ⁊ post bibitã decoctionẽ euo/
mat si põt. ¶ Et si videt̃ p̃senti medico ꝙ sit nimia q̃ꝫti/
tas põt incipe cuꝫ. ʒ. i. ſ. agarici. ⁊. ℈. i. ſ. salis gẽme facien
do mõ supradicto. ¶ Et sequẽti die faciat clistere lauati/
uuꝫ. s. ex lib. i. ſ. aque ordei. ⁊. ℥. i. çucchari rubei. ¶ Aut lo
co istius sumat has pillulas. ℞. pillularũ aggregatiuarũ:
pillulaꝝ de lapide laçuli: pillularũ de serapino. añ. ℈. i. re
forment̃ cuꝫ succo matricarie. ¶ Similẽ purgationẽ fa/
cere oꝫ cũ syrupo ⁊ medicina in mẽse Marty. s. in medio
vel circa. ¶ Et puto ꝙ si oibꝰ duobus mensibꝰ semel pro
p̊mis sex mẽsibꝰ sumeret. ʒ. i. agarici: ⁊. ℈. i. salis gẽme p̃/
parata mõ supius dicto cũ oxymelle ⁊ cũ decoctione su/
pradicta eẽt sibi vehemẽter vtile. ¶ Et si nõ capit agari/
cũ post medicinas duas supius descriptas oꝫ purgari se/
mel vel bis in mẽse cũ pillulis istis que sunt absq; custo/
dia. ℞. pill'arũ ierepigre de octo rebꝰ. ʒ. ij. mirabolanoꝝ
kebuloꝝ indoꝝ citrinoꝝ. añ. ʒ. i. masticis. ʒ. ſ. aloes rubei
boni. ad pondus oĩuꝫ fac pill'as cuꝫ succo matricarie vel
calamẽti mõtani. sumant̃. ℈. ij. ꝓ vice: aut. ʒ. i. in sero qñ
vadit dormitũ: maxime qñ ꝯtingit ꝙ in sero nõ cenet.
¶ Et post hec ꝓ illo suo capite vtat̃ sepe masticatorys ad
ip̃m purgãdũ vt supra ex mastice ponẽdo cũ mastice ali/
qd de piretro ĩciso: aut de pipe: aut de staphisagria masti/
cãdo ꝑ horã d̃ mane añ cibũ: ⁊ spuẽdo illd̃ qd̃ venit ad os.
¶ Et oꝫ in manu portare ⁊ sepe odorare pomũ qd̃ sic fit.
℞. storacis calamite. ʒ. v. macis: pipis lõgi: olibãi: sãdara/
ce. añ. ʒ. iij. costi spice. añ. ʒ. ij. panis porcini sicci: ligni alo/
es crudi. ʒ. i. ſ. musci. ʒ. ſ. fiãt poma ⁊ ĩcorporent̃ cũ aq̃ ma
iorane in q̃ sit dissolutuꝫ gũmi arabicũ sufficiẽter. ¶ Et
ad capitis ꝯfortationẽ bonũ est in tp̃ibus fridis tenere in
ore de nocte nucẽ muscatã vnã ĩtegrã sine macula ĩter ge
nas ⁊ dẽtes ⁊ de mane extrahat̃: ⁊ põt ꝑ mẽsem teneri ⁊
postea ĩnouari. ¶ Et in capite portet sacculũ de serico de
grana in quo sint insuta. ℥. gariofiloꝝ pulueriçata: ⁊ ĩnouẽ
tur gariofili oibꝰ duobus mẽsibꝰ. ¶ Et pro memoria su/
mat de diaçinçi. ʒ. ij. pro vice in sero. ¶ Et simil'r in tp̃i/
bus frigidis oꝫ portare de die ⁊ de nocte sup stomachuꝫ
huiꝰ sacculuꝫ ita fasciatum vt bene applicet̃. ℞. menthe
sicce: gariofiloꝝ: cyperi: calami aromatici: masticis: coral/
loꝝ rubeoꝝ. ro. rubearuꝫ. añ. ʒ. ij. fiat puluis: ⁊ insuatur in
pãno lineo de grana ita vt sit sacculus satis latus.

¶ Et opꝫ spãl'r descẽdendo ad matricẽ ꝙ postq̃ꝫ purgata
est cũ medicina suprascripta si nõ mẽstruat ꝙ tũc oĩ ma
ne ꝑ octo dies teneat in matrice hoꝰ suppositoriũ. ℞. bom
bacis bñ carminati q̃ꝫtũ sufficit: ⁊ ĩfundat̃ in optĩa terbẽ
tina clara clarificata ⁊ dissoluta: ita vt bñ ĩbibat̃: ⁊ post/
ea ex illa fiãt octo lycinia ad q̃ꝫtitatẽ vniꝰ digiti: ⁊ circũli/
gata filo: ⁊ teneat vnũ ꝓ vice: ⁊ post tres horas extrahat̃.
¶ Trãsactis aũt octo diebꝰ bonũ est ꝙ sedeat in balneo
vsq; ad pectinẽ de mane ꝑ q̃rtã ꝑtẽ hore: qd̃ balneũ sit h̃
mõ factũ. ℞. corticũ ĩterioꝝ thuris ⁊ folioꝝ suoꝝ gallaꝝ
sumach: cupulaꝝ glãdiũ: radicis ⁊ folioꝝ historie: floruꝫ
tamarisci: folioꝝ oliue cyperi: thuris minuti: sqnanti: cor/
ticuꝫ granatoꝝ: balaustiaꝝ: folioꝝ myrti: alumis iameni:
nitri. añ. ℥. ij. decoquant̃ in aq̃ pluuiali vel in vino stipti/
co. ⁊ si aq̃ pluuialis eẽt illa in qua ferrary sua ferramẽta
extiguũt eẽt meliꝰ: ⁊ sedeat in ea mulier lauãdo ĩtus ⁊ ex:
⁊ postea ĩfundat̃ lana in dicta aq̃: ⁊ exprimat̃ ⁊ teneat̃ in
nã s̃m longitudinem digiti octo diebus vno post alium.
¶ Et qñ est purgata aut in autumno cũ syrupo ⁊ agarico:
aut in vere ⁊ vsa est masticatorio post illd̃. aut supposito/
rio vel terbẽtina iã octo diebꝰ ⁊ vsa balneo supradicto in
sedẽdo: tũc oꝫ in mane vti aliquo istoꝝ electuarioꝝ sumẽ
do. ʒ. ij. ꝓ vice oĩ mane vel circa. ¶ Sed si est fluxus re/
rũ cal'aꝝ: tũc recipiat istud. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ: sandaloruꝫ
oĩuꝫ: gũmi arabici: dragagãti: achacie: granoꝝ granatoꝝ
exiccatoꝝ: coriãdri p̃parati. añ. ʒ. i. radicum ꝯsolide: radi/
cum brusci: radicuꝫ sigilli sancte marie: ⁊ est illud qd̃ hẽt
sup folio fructũ. añ. ʒ. ij. floꝝ artemisie. ʒ. ſ. semis nenufa/
ris hñtis flores citrinos. ℥. i. ⁊ oꝫ hoc semẽ colligi in men/
se septẽbris in capitibus que sunt q̃si papauera: limature
auri. ʒ. ſ. syrupi rosati facti cuꝫ aqua solatri: ⁊ çuccharo al
bo quãtuꝫ sufficit: fiat electuariuꝫ pistãdo pistãda: ⁊ post/
ea oĩa cõmiscẽdo inuicẽ: ⁊ sumat̃ de isto oĩ mane. ʒ. iij. ꝓ
vice in aurora. ¶ Si v̊o fluxus eẽt flegmaticus admini/
stret̃ istud qd̃ ẽt adiuuat ad ꝯcipienduꝫ fil'i hora ⁊ in fil'i
q̃ꝫtitate: sicut dictũ est de p̃cedẽti. ℞. cimini: gariofiloꝝ
galãge: ligni aloes: çinç. añ. ʒ. i. blacce bisantie: croci: spice:
nucis muscate: rosaꝝ rubeaꝝ: cardamomi: macis: piperis
lõgi: trociscoꝝ de rosis: sãdaloꝝ citrinoꝝ: serici crudi mi/
nutim ĩcisi: ambre optime. añ. ʒ. ſ. musci. gra. iiij. ꝯfice cũ
syrupo rosato solo: ⁊ det̃ post ip̃m. ℥. i. vini subtilis antiq.
¶ Si v̊o tp̃s est sanitatis ab istis cursibus vtatur isto fil'i
mõ sumẽdo. ℞. gariofiloꝝ: macis: nucis muscate: marga
ritaꝝ nõ ꝑforataꝝ: galãge. añ. ʒ. i. radicũ ꝯsolide maioris
exiccate. ʒ. ij. squinanti: calami aromatici: myrre: seminis
apy: anisi: sumach: granoꝝ myrti siccoꝝ: berberoꝝ: semi/
nis nenufaris. añ. ʒ. i. ſ. semis agni casti: achacie: thuris mi
nuti: masticis: fructus tamarisci. añ. ʒ. ij. mellis despuma/
ti quãtuꝫ sufficit fiat electuariũ. ¶ Et post istos dies vta
tur tenere in natura si adhuc remanet fluxus flegmati/
carũ supfluitatũ omni die vnũ tale suppositoriũ. ℞. squi/
nanti: seminis agni casti: cyperi: carpobalsami: gallarũ: ꝑ/
fidie balaustiarũ: aluminis: plume: mediani corticis quer
cus: masticis: thuris minuti: folioꝝ myrti. añ. ʒ. ij. coquan
tur in vino rubeo habẽte stipticitatẽ ⁊ coletur vinuꝫ ⁊ in
isto infundat̃ aut cotuꝫ carminatũ aut lana lota aut petie
lini: ⁊ teneat̃ in natura. ¶ Si v̊o eẽt cursus humiditatuꝫ
acutarũ aut facientiuꝫ pruritũ. p̊mo lauet̃ locus bene fri/
cando cũ aqua mellis vel cũ vino albo nõ dulci: aut cum
aceto si põt tolerare: ⁊ postea exiccet̃: ⁊ teneat hoc suppo/
sitorium. ℞. corticuꝫ granatoꝝ: balaustiaruꝫ: caude equi/
ne: radicum consolide recentis: gallarum: myrtillorum:
achacie: hypoqstidos: seminis nenufaris: vl' eius radicis
solatri: sempuiue. añ. ℥. i. decoquant̃ in aqua plantaginis
⁊ colentur ⁊ postea cuꝫ bombace vel pãnis lineis infusis

in ea fiat suppositoriū. ¶ Et in tp̄e quo nil fluit bonū est vt vtat̄ huiꝰ suppositorio. ℞. aluminis iameni: seminis agni casti: cyperi: gallaꝝ: balaustiarū. aā. ℥. i. fac bullire in vino ⁊ fiat cū bombace vel pānis lineis suppositoriū mō supradicto. ¶ Aut fiant sacculi de pāno lineo subtili ad modum digiti: ⁊ impleant̄ hoc puluere. ℞. gallaruȝ: squināti: myrre: balaustiarū: radicum assari. aā. partes equales: pistentur subtiliter ⁊ fiat puluis.

¶ Et a quacūqȝ causa fuerit inungant̄ eius renes cuȝ isto vnguēto īferius descripto. ℞. mediani corticis castanearū: mediani corticis glādiū: myrtilloꝝ: caude eq̄ne: gallaruȝ: corticis fabaꝝ: arilloꝝ vue exiccatoꝝ: sorbarū siccarū: nespilloꝝ īmaturoꝝ siccoꝝ: radicū celidonie: foliorūȝ prunoꝝ syluestriū: seminis cinoscati siccoꝝ. aā. ℥. i. terant̄ grosso mō ⁊ coquant̄ in succo vel decoctiōe plātaginis q̄ sit lib. iiij. vsqȝ ad medietatis ꝯsumptionē. ⁊ tunc h̄ facto ℞. olei myrtini. ℥. i. misceat̄ resoluēdo ad ignem ⁊ postea lauet̄ in dicta decoctione capiēdo. ℥. ij. decoctionis ꝓ vice octo diebꝰ semꝑ inouādo decoctionem. Quo facto. ℞. mediani corticis castaneaꝝ: mediani corticis glandium: mediani corticis quercus: cineris ossium crurium bouis: myrtilloꝝ siccoꝝ: arilloꝝ vuaꝝ siccaꝝ. aā. ℈. i. trociscoꝝ de karabe. ʒ. ß. incorporent̄ cū p̄dictis cera ⁊ oleo myrtino addēdo olei masticini. ℥. ß. Et si maiorez quātitatē vnguēti facere voluerit faciat s̄m hanc ꝓportionem.

¶ Ordo ergo iste quātuȝ ad vsum harū medicinaꝝ est: qꝛ p̄mo in medio septēbris vel circa capiat syrupos ⁊ medicinā de agarico. Et post illud octo diebus omni mane teneat in natura suppositoriū de terbentina per tres horas. Et est hic notāduȝ q̄ h̄ tp̄e extracto suppositorio de mane aā cibuȝ ꝯuenit ītroitus in furno vel in stuffa sicca mō supradicto in cap̄lo de exercitio: ⁊ post stuffam quiescat. ¶ Et si potest habere beneficium vētris per se in mane ante ista bonum est. sin autem faciendum est sibi clistere: aut faciat post de sero: qꝛ tot res non p̄nt fieri de mane. ¶ Et trāsactis octo diebus q̄bus vtitur suppositorio isto dȝ alijs octo diebus in aurora sumere de electuarijs dictis s̄m cōditiones suprascriptas: ⁊ postea ingredi in illo balneo suprascripto ad sedendū. ¶ Et postq̄ȝ exit a balneo ponere aliq̄d suppositoriū s̄m modos suprascriptos ⁊ inungere spinā cum vnguēto suprascripto. ¶ In sequētibus v̄o diebus quousqȝ veniat tp̄s sumendi. ʒ. i. agarici vt est dictū supra: aut pillulas sine custodia de q̄bus est supra scriptū. bonum est q̄ in mane sumat de istis electuarijs cū ꝯditionibus dictis: ⁊ in natura teneat suppositoriū aptū materiei fluētis s̄m modū dictuȝ: ⁊ si semel vel bis in septimana ingrediat̄ stuffam vel furnuȝ mō dicto nō noceret: ⁊ hoc seruet̄ quousqȝ transeant duo menses post medicinam sumptā cum syrupis. ¶ Et tūc si videtur facta purgatione cum. ʒ. i. agarici redeat ad suppositorium de terbentina octo diebus: ⁊ ad ordinē sequētem vsqȝ ad ver s̄m ꝯditiones dictas in capitulis de regimine: ⁊ tunc sumat̄ medicina cum syrupo. Et ꝯñter reiteret̄ ordo dictus post sumptionem medicine in autumno.

¶ Qꝛ si aliquādo vellet quiescere ab vsu medicinarū vna septimana vel duabus bonum est dimittere naturā pausare: ⁊ posset q̄nqȝ loco dictoꝝ electuarioꝝ capere aliqua simplicia: sic̄. v̄. g. comedē de mane. ℥. i. fructꝰ berberis humidi. aut. ℥. ß. exiccati: aut bibere. ℥. ij. vini berberorum. ¶ Et sil'r vtat̄ sumach in suis saporibꝰ ⁊ agresta exiccata: aut capiat. ʒ. ij. seminis nenufaris habētis flores citrinos ꝯfectos cum çuccharo. ¶ Et nota q̄ si displicet sibi multotiens tenere illa suppositoria aut sedere in balneo pōt ingeniare modū q̄ recipiat fumū p̄ cānulā ītra naturam: ⁊ erit q̄si equal'r sufficiēs. s. decoctionis illarū reruȝ.

¶ Et hic nota q̄ in comitatu Padue sunt balnea que dicunt̄ Ebani: iuxta que īueniunt̄ foramia emittētia fumū: sup̄ q̄bꝰ multe mulieres iā iuerūt ad sedēdū in scamno perforato ⁊ mūdificate sunt eaꝝ matrices mirabil'r: ⁊ stabāt ibi cū vna trabaccha coop̄te. ⁊ ita credo q̄ ei ꝯueniret.

¶ Et qꝛ multotiēs incidit pruritū fortē matricis opȝ si virtus ꝯstet pro tūc ipsa vt flobothomet̄ de vena cōi extrahendo sanguinē s̄m v̄tutis tenorē vsqȝ ad lib. ß. ⁊ purget̄ cū. ℥. viij. seri caprini in quo parū bulliuerint folioꝝ sene ʒ. ij. epithimi. ʒ. ij. passulaꝝ. ℥. i. salis. ʒ. ij. ⁊ postea coletur ⁊ capiatur in aurora. ¶ Et potest inungi cū isto vnguento fricādo. ℞. achacie hypoq̄stidos: rosaruȝ: sandaloꝝ: fecis aceti. aā. ℥. ß. olei rosati quātuȝ sufficit ad incorporādum. Et est vtile si sumant̄ folia mēthe ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ leuiter excorticate decoq̄nt̄ in vino ⁊ supponant̄. ¶ Aut ℞. croci: camphore. aā. ℈. ß. plumbi adusti. ℈. i. baccaruȝ lauri. ʒ. ß. fiat puluis subtilis: ⁊ conficiatur cum albumine oui ⁊ oleo rosato ⁊ aliquantulo vino ⁊ imponatur.

¶ Et qꝛ purgatio que fit cum balneo aque porette purgat cholerā ⁊ flegma ⁊ mel'iam ⁊ v'lr ab oibus mēbris corporis. ⁊ q̄n vtimur illis debite multū facit. Cōsilio meo bonum est q̄ q̄n erit fortificata incipiat vti ista aqua h̄ mō q̄ q̄n dȝ eam capere p̄mo de mane in aurora ingrediatur tinā in qua sit aq̄ dicti balnei calida caliditate bñ tolerabili: ita tñ q̄ nō ibi multuȝ sudet: ⁊ maneat ibi per mediā horā ita q̄ aā ortuȝ solis egrediat̄ ⁊ q̄escat in lecto quousqȝ sit sicca. ⁊ post horā bibat p̄mo lib. ij. illius aque balnei calefacte: ⁊ postea ambulet leuiter per domuȝ: ⁊ inde ad quartam p̄tem hore bibat alias duas lib. calidas: ⁊ sil'r ambulet: ⁊ inde ad aliam quartaȝ p̄tem hore tertio duas alias libras calidas. Et postea aut sedeat aut leuiter ambulet. ⁊ expectet per tres horas eius op̄ationē: aut per secessum aut per vomitū aut per sudorē: q̄ si nō operat̄ faciet sibi clistere imponi ex eadē aqua sine alio adiuncto: ⁊ nō sumat tñ plus illo die. Expectet quousqȝ videat̄ sibi stomachus vacuus: ⁊ deinde prādeat de pullis aut de carne capreti coctis in eadē aqua: ⁊ ꝓ illa die q̄escat ⁊ nō amplius comedat. ¶ Sequēti die balneet̄ de mane quēadmodū in precedēti: ⁊ si nō fuerit purgata post balneū iterum faciet sibi clistere ex eadē aqua: ⁊ postea quiescat vel blande ambulet vsqȝ ad horā prandij ⁊ postea prādeat ⁊ sollatiet̄ ⁊ q̄escat ⁊ cenet: ⁊ hac die nō capiat aquā balnei. ¶ Die tertio in mane in aurora tempestiue ingrediatur balneū ⁊ ibi moret̄ per mediam horā: ⁊ postea egrediat̄ ⁊ in lecto exiccet̄ bñ: ⁊ post vnā horā exitus a balneo incipiat bibere aquā: ⁊ bibat lib. viij. in vna hora in quatuor vicibꝰ: lib. ij. pro vice: ⁊ si op̄ant̄ bñ est. sin minus: in capite quatuor horaruȝ fiat clistere: ⁊ seruet̄ ordo scriptus in p̄ma die: nō tñ plus bibēdo. s. q̄ prādeat ⁊ q̄ nō comedat nisi semel in ista die. ¶ Die quarta balneet̄ bis de mane ⁊ de sero ⁊ comedat bis in die. s. prandeat ⁊ cenet. ¶ Die q̄nta balneet̄ in mane in q̄nque vicibꝰ in vna hora sumat lib. x. aque dicte: lib. ij. ꝓ vice: ⁊ nunq̄ȝ in sequētibꝰ diebus istā quātitatē trāscēdat: ⁊ totiēs bibat istā aquā q̄ saltem sex diebꝰ vel octo in ea fuerit op̄ata. ¶ Et si inuenit op̄ationē facilē in hac aqua bonuȝ est q̄ in vltima die in qua sumit eā totiēs bibat lib. ij. ꝓ vice: īterponēdo īter vnam vicē ⁊ aliā q̄rtā p̄tem hore q̄ egerat aquā claram. Si v̄o debilitat̄ aut difficile op̄at̄ sufficit q̄ octo diebꝰ recipiat x. lib. istius aque: īterponēdo semꝑ īter duos dies vnum diē in quo nō capiat ⁊ in quo balneet̄: ⁊ postea q̄escat per horā anteq̄ȝ bibat aquā: ⁊ post hos dies q̄bꝰ cepit aquam seruet ordinē balnei per vnū mēsem. s. q̄ nō bibat aliam aquā in miscēdo. s. cū vino aut p̄ se: sed bibat vinū paucī ferū purū: aut si potēs fuerit tēperet cū aqua balnei: ⁊ nō

lauet

lauet manus cū alia aqua neq₃ alio mō tangat:⁊ per hūc mēsem comedat carnes aut pulloꝝ aut capretoꝝ paruoꝝ ⁊ fasianoꝝ ꝑdicū aut vituloꝝ lactētiū ⁊ castratoꝝ dimittendo oēs fructus ⁊ herbas ꝑ totum mensem hunc.

¶ De fluxu hemorroidali suꝑfluo cū mala cōplōne frida mēbroꝝ nāliū ⁊ ꝑparatiōe ad ptisiꝫ. Cōsi. LXXXVI.

Ista nobilis dña ex Uenetijs passa est fluxuꝫ hemorroidalē suꝑfluū ⁊ ex iteruallis patit̄ ita vt sit flux⁹ multe quantitatis viridis coloris non nigri:⁊ ipꝫ sequit̄ debilitas genuū fortis:⁊ discoloratio ⁊ impotentia digestiue:⁊ ꝑꝑ hoc multiplicant̄ ventositates ⁊ flegmata in suis intestinis:⁊ qñq₃ patitur dolores in eis:⁊ q₂ cū hoc etiā passa est tussim cuꝫ sputo salso facit me dubitare de ꝓpinquitate ad ptisiꝫ:⁊ iō pensatis oībus describaꝫ regimen:⁊ alia q̄bus videtur mihi ipsaꝫ debere gubernari.hic dimittam regimen:⁊ si vis recurre ad consilium de debilitate digestiue stomachi:quod incipit. Nobilis ⁊ egregius vir Joannes Aluisius de placētia ex longo ⁊ superfluo ⁊c̄.

¶ Descendendo ad medicinalia dꝫ medicus ꝯsiderare ꝙ in hac nobili domina sunt tres dispositiones p̄ter naturā p̄ncipalr̄ attendende. ¶ Prima oīum est mala cōplexio frigida mēbroꝝ nāliū.s.stomachi intestinoꝝ ⁊ epatis cuꝫ ꝑñtia multe male materie flegmatice ventosabilis:⁊ qñq₃ putrescentis ⁊ facientis febrē:⁊ hec est cā illoꝝ doloꝝ ⁊ debilitatis digestionis. ¶ Secūda est preparatio ad ptisim ꝑꝑ tussim ex catarro salso. ¶ Tertia est ꝑparatio ad apertionē superfluaꝫ hemorroidaꝝ:⁊ intelligens medic⁹ scit ꝙ opꝫ icipere a p̄ma nō negligēdo alias.

¶ Puto igit̄ ꝙ pro nunc dꝫ sumere p̄mo sex syrupos hoc mō. ℞.oxymellis sq̄llitici.℥.i.mellis rosati colati syrupi de iuiubis.añ.℥.ß.decoctionis anisoꝝ feniculi passularuꝫ liquiritie ⁊ masticis.℥.ij.in decoctionis cuius lib.i.bulliuerint.añ.ʒ.i.dictaꝝ reꝝ. ¶ Sumpto syrupo purget̄ capiendo has pillulas. ℞.pillulaꝝ fetidaꝝ.ʒ.ß.pillulaꝝ de agarico.℈.i.pillulaꝝ de bdellio.℈.ß.fiant pillule.vij.vel ix.cū aqua absinthij:sumat̄ duabus horis ante diem cuꝫ debita custodia. ¶ Et q₂ nō pōt in vna vice ꝯuenienter purgari videt̄ mihi ꝙ semel in septimana dꝫ sumere q̄nque de istis pillulis. ℞.pillulaꝝ stomaticaꝝ descriptione Mesue ꝓpria.ʒ.ij.pillulaꝝ turbitataꝝ.ʒ.i.bdellij.ʒ.ß.reficiant̄ cū succo absinthij:⁊ sunt sine custodia:⁊ possunt capi in aurora:vel etiā paꝝ ante cibū si capiat̄ de eis sola.ʒ.ß. ¶ In diebus aūt in quibus nō sumit solutiuum cōuenit sibi ꝙ de mane in aurora saltē q̄tuor vicibus in septimana sumat.ʒ.ß.trifere minoris ex arte Zenonis facte cū scoria ferri:vt describit Mesue:⁊ q₂ ista trifera videt̄ valere post sex menses:si inueniat de antiqua est melius sinaūt recipiat de noua:⁊ q₂ est mali saporis pōt capere i vno vel duobus bolis inuolutis cū nebulis:⁊ nō negligat̄ hoc remedium:q̄m est singulare:⁊ pro stomacho ⁊ ꝓ epate suis ⁊ pro retētione hemorroidaꝝ. ¶ Itē ante prādiuꝫ sumat per totū tēpus hyemis ⁊ veris a.ʒ.i.vsq₃ ad.ij.aromatici rosati descriptione Gabrielis:⁊ postea statim prandeat. ¶ Inungat aūt dum adhuc remanet debilis in stomacho regionem stomachi ⁊ epatis cum isto vnguento omni die mane ⁊ sero ante cibum:⁊ postea supponat pe/tiam calidam:⁊ sit vnguentum actu calidū quando inungitur. ℞.cinamomi:gariofiloꝝ:cyperi:calami aromatici. ana.ʒ.ij.vini rubei boni lib.i.olei de spica.℥.iiij.olei masticini.℥.ij.fac bulliri oīa simul vsq₃ ad vini ꝯsumptionē: postea colet̄:⁊ in colatura addat̄ gallie muscate.℥.ß.laudani.ʒ.vi.cere parum:⁊ fac vnguentum.

¶ Sꝫ ꝑꝑ illū casuꝫ catarri salsi de nocte qñ vadit dormituꝫ:⁊ sic de mane añ cibū teneat in ore duabus vel tribus vicibus q̄ntitatem auellane de diadraganto deglutiendo s̄m ꝙ per se eliquat̄. ¶ Et si ꝯtingeret casus ꝙ non bene dormiret:tunc de sero post cenam recipiat.℥.i.diacodion puri facti cum zuccharo s̄m descriptioneꝫ Mesue in antidotario.in capitulo de loch.in illa parte vbi dicit. Cōfectio iecur:⁊ sit illud parū. Et si hoc nō pōt habere sumat ℥.i.loch de papauere. ¶ Itē hoc tp̄e cuꝫ molestaret̄ ab h̄ catarro salso vtatur in cibis farre ⁊ victualibus de pasta ⁊ bibat aquā mellis vel zuccha.loco vini:aut ꝑmiscendo cum vino:⁊ purget̄ sumendo bis vel semel interpositis octo diebus per medicinam tertiam parteꝫ totius descriptionis aque fructuum.descripte a Mesue in antidotario in capitulo de decoctionibus.

¶ Et si nō obstāte hoc regimine suꝑueniat fluxus hemorroidalis ꝯsideret si sanguis q̄ egredit̄ sit niger:⁊ si est niger nō retineat̄ nisi esset vehemēter debilis. Si v̄o nō est niger tūc ēt ꝯsideret̄ vtꝝ videat̄ debilitari ⁊ discolorari: ⁊ genua sua in ambulādo magis fatigari ꝯsueto. Et si ista cōtingant dꝫ restringi:⁊ modus est iste.p̄ recipiat̄ succus tassi barbassi.s.folioꝝ ⁊ intingat̄ cotum in illo succo ⁊ ita nō multū frigidū apponat̄ suꝑ loco:⁊ si hemorroide sunt intus aperte iponat̄ leuiter in ano. Itē si hoc non sufficit. ℞.trociscoꝝ de karabe.ʒ.ij.trifere minoris cum scoria ferri.℥.i.misceant̄:⁊ fiant q̄tuor ꝑtes equales:⁊ sumant̄ i quatuor diebus oī mane ꝑs vna ieiuno stōcho.v.horis añ cibū. ¶ Et si ista nō suffecerint fiat h̄ vnguētū. ℞.succi tassi barbassi olei rosati.añ.℥.i.ß.trociscoꝝ de karabe.℥.ß. pistent̄ subtilissime ⁊ incorporent̄ simul cū modica cera: ⁊ fiat vnguentum quo inungat̄ anus intus ⁊ extra. ¶ Et hoc tēpore si nō haberet bñficiuꝫ vētris fiant clisteria cū lib.i.olei violati pro vice absq₃ alia re:aut capiat ante cibū circa.℥.ß.pulpe cassie:vt venter teneat̄ lubricus. ¶ Et q₂ puto ꝙ ista sufficiāt addaꝫ hic tm̄ spēs q̄bus dꝫ vti in ferculo:⁊ faciā finē. ℞.pipis albi ⁊ pipis lon.añ.℥.i.amomi cinamomi.añ.℥.ß.gariofi.galange.añ.ʒ.i.ß.croci.ʒ.ij.pistent̄ ⁊ fiāt spēs ⁊ puto ista cū altissimo sibi sufficere.

¶ Pro quadam muliere patiente hemorroidas. Consilium. LXXXVII.

Mulier ista dꝫ abstinere a cibis valde calidis:sicut spēbus oībus: a rebus valde vnctuosis:a pane azimo:⁊ valde duro:a leguminibus oībus:⁊ ꝓprie elixis: a cepis allio ⁊ similibus: a carnibus salitis ⁊ multo vsu salis in cibis:a caseo salito:⁊ ab oībus reb⁹ azimis ⁊ pastilib⁹ a citonijs castaneis piris ⁊ pomis:⁊ nespillis ⁊ vitet sedere suꝑ re multū dura:⁊ maxie suꝑ lapidib⁹. euitet ēt vētris stipticitatē cui⁹ regimen infra ponet̄.

¶ Assuescat igit̄ sepe ꝓ lenitione vētris accipe añ cibum aquā decoctionis folioꝝ violaꝝ maluaꝝ mercurialis ⁊ seminū cū zuccharo rubeo calida:aut accipiat sepe vnā de istis pillulis paꝝ añ cenā. ℞.aloes epati.ʒ.i.bdellij subalbidi.℈.ij.croci masticis.añ.gra.iij.salis indi gra.viij.fiāt pillule ex oī.ʒ.vij.de q̄bus accipiat vnā paꝝ añ cenā.

¶ Pōt ēt vti comestiōe cassie fistule de sua cāna accipiēdo de ea semisse mediū lābēdo ⁊ deglutiēdo. ¶ Pro sedatione v̄o doloris hemorroidaꝝ:⁊ ꝯsumptionis earū sedeat sepe in aqua calida decoctionis radicū altee pastinache:⁊ lilioꝝ alboꝝ ⁊ fenugreco:aut saltē ex spongia ex eis faciat fomētationē ad ficteri.post fomentationē v̄o vngatur vnguento tali. ℞.olei violaꝝ de sisamo de nenufare. añ.℥.i.pinguedinis anatis galline:⁊ pinguedinis recentis. añ.℥.ß.croci.ʒ.ß.opij.ʒ.i.cere q̄ntū sufficit:⁊ fiat vnguentū molle:⁊ igeniet̄ iponere ipm interius:⁊ cū dolor cōuenienter sedatus fuerit vtatur vnguento isto exterius ⁊ iterius

cõuenienter ĩpoſito bis in die. ℞.granoꝝ myrti nigelle
ſandarace achacie thuris ſarcocolle.aã.ʒ.i.olei de chryſo/
millis olei de lauro.aã.℥.i.ſ.pulueris anacardi.℈.ij.cere
q̃tum ſufficit:⁊ fiat vnguentum molle.
¶ Ad ꝯſumẽdũ vo hemorroidas iteriores vtaꝛ ſepe h̃ ſup
poſitorio. ℞.radicũ ſerpẽtarie recentiũ:ſuppoſitoria plu
ra q̃titate digiti minoris figurata q̃ infundanꝛ in vino ꝑ
diẽ ⁊ noctẽ:⁊ ſepe ĩponanꝛ iterius in iteſtinum diligẽter ⁊
longo tẽpore teneanꝛ ẽt ad reſolutionẽ ⁊ cõſumptionem
predictaꝝ:multũ cõfert ſuffumigatio facta cũ folys myr
ti carbonibus ignitis ſuper expoſitis.
¶ Cõſulo aũt ꝙ ſequẽti mẽſe circa decimã diẽ eius purge
tur hec dña cũ hac purgatiõe. ℞.thimi epithimi polipo/
dy.aã.℈.i.çinçibe.aniſi cimini.aã.gra.iij.ſalis gẽme.℈.
ij.çucchari albi.℥.ſ.bibaꝛ in mane totũ cũ.℥.iij.aque cali/
de decoctionis paſſulaꝝ:⁊ erit minoratiuũ bonuꝫ. ¶ De/
ſcriptio ſy.eſt talis. ℞.ſy.de thimo ſyrupi de epithimo ⁊
de biſantys.aã.℥.ſ.aq̃ lupulloꝝ cuſcute ⁊ bugloſſe.aã.℥.i.
miſce ⁊ ſumatur calidus in aurora. Sequẽti vo mane in
aurora accipiat hũc ſy.quẽ ꝯtinuet ꝑ totã vnã ſeptimanã
⁊ ꝓcuret ꝑ totã iſtã ſeptimanã vt vẽter eius ſit laxus cũ
aliq̊ de remedys ſupraſcriptis. ¶ Octauo vo die ſequen
ti purgeꝛ cũ ſupraſcripto puluere addendo ei.ʒ.vi.caſſie
nuper extracte de ſua cãna.⁊ poſt illud teneat ordinẽ qui
ſcriptus eſt teneri debere poſt illum puluereꝫ:⁊ iſta puto
cum dei laude ſibi ſufficere.

¶ De hemorroidib⁹ intrinſecis. Cõſiliũ. LXXXVIII.

ISte iuuenis Judeus patiꝛ hemorroi
des intrinſecas iam plu/
ribus annis:ſꝫ a menſib⁹ ſex citra oi die emiſe/
runt ſanguineꝫ qñqꝫ plus qñqꝫ minus vſqꝫ ad
℥.i.qñqꝫ tñ vſqꝫ ad lib.ſ.ſ.pro die:⁊ ſunt intrin
ſece groſſe:q̃ tñ exeũt ſaltem maior eaꝝ ſemꝑ qñ dꝫ ege/
rere:⁊ poſtea reponiꝛ:ſꝫ cuꝫ dolore ⁊ multotiens intenſo.
¶ Et ad hãc emiſſionẽ ſequiꝛ ſanguinis exitus q pluriƀ
menſibus citra non fuit niger:ſed rubeus nec valde groſ/
ſus ſed clarus.hanc ergo diſpoſitionẽ ſicut eſt conſuetuꝫ
⁊ rõnale ſecuta ſunt multa accñtia ⁊ multe egritudines.
¶ Nã primo totũ corpus eſt vehemẽter debilitatũ in mo
tiua v̾tute ⁊ eſt diſcoloratũ valde:⁊ v̾tus digeſtiua ſtoma/
chi eſt multũ debilitata:ita ꝙ ex cibis multũ grauaꝛ ⁊ de
bilitata eſt epatis digeſtiua generãs ſanguinẽ flegmaticũ
⁊ inteſtina ꝑꝑ dolorẽ q fit in trãſitu fecũ fugit receptionẽ
eaꝝ q̊ ad ꝑtẽ inferiorẽ.vñ raro egerit:⁊ tũc egerit reꝫ diu/
rã:⁊ ſentit circa colon vbi fit retẽtio quaſi ꝯſtringerenꝛ ⁊
ſentit ibi frigus ꝑꝑ flegmata que ibi ꝯgreganꝛ:imo ꝓpter
ſanguinis flegmaticitatẽ ſentit frigus in toto.Et in vrinã
do qñqꝫ ẽt patiꝛ difficultatẽ ꝑꝑ colligãtiã colli veſice cũ
extremitate inteſtini vbi ſunt hemorroides.
¶ Opꝫ g̊ in ꝯſulẽdo ꝯſiderare epatis capitis ſtõchi ⁊ cor/
dis debilitatẽ:inteſtinoꝝ frigiditatẽ:⁊ totius habitudinẽ
plenam flegmatico ſanguine preter nãm:⁊ hemorroidas
ipſas tumẽtes:⁊ eaꝝ dolorẽ ſtricturã vẽtris ⁊ fluxuꝫ ſan/
guinis quo nõ reſtricto ĩpoſſibile eẽt alia plura acciden/
tia ⁊ egritudĩes remouere.Dabo g̊ oĩbus penſatis diligẽ/
ter inuocato dei auxilio ꝯſiliũ. ¶ Iſte dꝫ habitare ĩ aere
tẽpato in calore decliui tñ ad caliditatẽ magis q̃ȝ ad frigi
ditatẽ.Et dꝫ eẽ aer ſiccus nõ humidus:ſꝫ clarus ſubtilis
mundus a malis vaporiƀ nõ turbulẽtus ⁊ groſſus. ¶ Et
eſtate ⁊ hyeme correſpõdẽter ad hoc tẽperamẽtũ deduci
cũ igne in hyeme ⁊ cũ folys in eſtate ſi opꝫ:precipue cum
rebus bonum odorem habentibus ſicut poma infrigidan
do aut maioran ã:⁊ cortices citri in calefaciendo.
¶ Exercitiũ ſuũ pro nũc dꝫ eẽ paucũ ⁊ ieiuno ſtõcho. Sꝫ
cũ fortificabiꝛ addat in exercitio ambulãdi paulatiꝫ:dũ
tñ exerceri nõ põt faciat fricari corp⁹ in mane ieiuno ſto/
macho fricationibus cũ pãnis lenibus calidis medie for/
titudinis:⁊ durent circa mediã horã.Et bonũ eſt ꝙ fiant
potius trahendo deorſuꝫ:poſt cibuꝫ autem leuiſſime am/
bulet aut quieſcat:⁊ ſtet cum dilectis.
¶ Dormiat in nocte icipiendo ſomnũ ſaltẽ duabus horis
poſt cibũ capite bñ eleuato:corꝑe bñ cooꝑto.Et ſit ſomn⁹
ſaltẽ ſeptẽ horaꝝ ĩ die nãli.Et ſi põt fugiat ſomnũ de die
poſt prandiũ:⁊ dormiat in camera bona odorifera.
¶ Teneat ventrẽ largũ ita ꝙ feces nõ ſint dure:⁊ tñ non
opꝫ eũ pati fluxũ vẽtris:⁊ iõ ꝑcipuũ in h̃ dꝫ adhibere ſtu
diuꝫ. ¶ Primo g̊ incipiat ⁊ comedat fercula ex malua ⁊
bleta alba:⁊ ſi iſta nõ ſufficiant addat.M.i.mercurialis
in ferculo vel.M.i.volubilis q̃ adheret arboriƀ:⁊ hꝫ fo
lia magna ⁊ florẽ albũ ſimilẽ campane albe non dico de
parua. ¶ Aut bibat in ꝑncipio prandy ferculũ de brodio
cauliũ nõ multũ coctoꝝ.Aut faciat ferculũ de vrtica cuꝫ
qua ponanꝛ alique herbe odorifere:⁊ lenes ad remouen/
dũ aſperitatẽ.Aut faciat ferculũ de acetoſella vel de ſpi/
nachys cũ apio feniculo vel anheto.Et ſi apparet ꝙ ĩfri/
gidẽt cõdianꝛ cũ cinamomo:⁊ iſte herbe aut coquuntur
cũ bonis carnibus pinguibus:aut cũ oleo ⁊ ſale:aut cum
multo butyro recẽti. ¶ Et ſilr̃ ſi bulliãt.℥.iij.radicis mal
uauiſci in q̃titate triũ libraꝝ aque q̊uſqꝫ remaneat lib.ſ.
⁊ illa decoctio cũ.℥.i.vel.ij.ſy.violati aut cuꝫ.℥.i.çucchari
ſumaꝛ añ cibũ ſtatim:aut in mane in aurora:⁊ mollit vẽ/
trẽ. ¶ Et ſilr̃ hře cocleas marinas ſicut cappas ⁊ ꝑ̊ bñ la/
uenꝛ:⁊ poſtea elixenꝛ cum pauca aqua:⁊ illa aqua bibaꝛ
circa.℥.iiij.ante cibũ lenit ventrẽ. ¶ Et hře gallũ vetereꝫ
euiſceratũ:in cuius ventre ponanꝛ.℥.vi.ſalis ⁊ ponaꝛ in
tanta aqua ꝙ coqueꝛ ſine aque additione:⁊ remaneat aq̃
lib.ij.⁊ bibaꝛ de brodio circa lib.i.cũ çucchato vel ſine:⁊
bibere in mane qñ ſurgit a lecto.℥.vi.ſalis cum pauco ſa/
le ⁊.℥.ſ.mellis crudi cum eo ita ꝙ poſt nõ dormiat nec co
medat niſi plus fuerit exꝛ ſtõchũ. ¶ Et cõuenit coquere ĩ
aqua.℥.ij.folioꝝ abſinthy quouſqꝫ aq̃ ſit reducta ad ter/
tiam partẽ ⁊ ſit lib.ſ.⁊ bibere in aurora. ¶ Et ſilr̃ põt fie/
ri de eupatorio ⁊ de hyſſopo herba viridi ſi bulliat.℥.i.cũ
tribus ficubus ſiccis ⁊.ʒ.i.ſ.paſſularũ ſine arillis in aqua
ſufficiẽti ita ꝙ remaneat lib.ſ.⁊ bibaꝛ decoctio in mane
aut ſtatim ante cibũ:⁊ idẽ de thimo. ¶ Et ſi taꝫ de thimo
q̃ȝ de hyſſopo.ʒ.ij.folioꝝ ſiccoꝝ ꝯficiaꝛ cuꝫ melle ⁊ ſumã
tur ſtatim añ cibũ leniunt ventrẽ. ¶ Ualet etiam capere
circa.℥.ſ.paſſulaꝝ ſine arillis ſtatim añ cibũ aut.ʒ.ij.dra/
gaganti piſtati ⁊ cõfecti cum ſapa:aut coquere in aq̃ ſiue
brodio bonaꝝ carniũ pinguiũ.ʒ.iij.vel.iiij.radicis polipo
dy bibere brodiuꝫ:aut capere añ cibum.℥.ſ.pulpe caſſie.
¶ Modus nobilis pro nõ auaris. ℞.brody q̃titatẽ ſuf
ficientẽ pro ferculo:⁊ cũ illo fac bullire q̃titatẽ.℥.ſ.de bo
na mãna ĩ petia ita ꝙ tota mãna exꝑmaꝛ:⁊ cũ illo come/
dere panẽ.Et ſi opꝫ gr̃a ſaporis apponere de agreſta vel
ſucco granatoꝝ:⁊ de cinamomo fiat illud oĩ die ꝑſeuerã/
ter.Et ſi paꝝ facit addaꝛ mãna:⁊ ſi multum dimittaꝛ de
mãna ⁊ ꝯuenit comedẽ ceraſa dulcia añ cibũ:⁊ melones
⁊ ficus recẽtes ⁊ pruna matura cũ cortice:⁊ ſuꝑbibat pru
nis paꝝ vini dulcis. ¶ Et in eſtate ĩuoluaꝛ cucurbita in
paſta:⁊ ſit paſta ad groſſitieꝫ digiti:⁊ ponaꝛ in furno quo
uſqꝫ paſta ſit cocta.deinde colligaꝛ aqua que eſt in cucur
bita ⁊ bibaꝛ de ea.℥.iiij.cũ pauco cinamomo ſtatim añ ci
bũ. ¶ Et idẽ faciũt citrulli ꝓpe maturitatẽ:⁊ qñ hoc non
hꝫ ſumat de pillulis ſine cuſtodia quas infra deſcribã ici
piẽdo a.℈.i.añ prãdiũ:⁊ addat ſi opꝫ paulatiꝫ vſqꝫ ad q̃
titatẽ cũ q̃ ſufficienter mollificenꝛ feces:⁊ nõ oẽs pillule
ſunt bone:ſed quas dicã infra cum loquar de medicinis.
¶ Et põt qñqꝫ tribus horis añ cibũ capere q̃titatẽ fabe

de terbētina:aut ℞.medulle ficuū siccaꝝ lib.i.medulle
cartami.℥.ij.amigd.dulciū.℥.i.ſ.aniſoꝝ.ʒ.ij.piſtent̄ p ſe
⁊ poſtea in mortario cōmiſceant̄ optime:⁊ ſumat̄ q̄ntitas
nucis ſtatim ante prandium:⁊ educit feces ꝯfortando ſto
machū. ¶ Itē ℞.medulle caſſiefiſt.lib.ſ.māne.℥.iij.pul
pe prunoꝝ numero.l.medulle cartami.℥.ij.piſtent̄ ⁊ con-
ficiant̄ cū melle cocto ꝙ ſufficit:⁊ ſit coctū in decoctione
mirabolanorum bellericoꝝ.l.fac electuarium de quo ſu-
mat.℥.ſ.ſtatim ante prandium:aut ſumat cliſtere ex oleo
puro lib.i.aut ex oleo anbetino:aut rutbaceo:⁊ diu teneat
illa olea:aut bibat epitbimi.℥.ſ.cū.℥.viij.ſeri caprini.vi-
tet quantū pōt ſollicitudinē triſtitiam acidiam odium ⁊
venerea.vtatur gaudio ⁊ cōuerſatione cum dilectis.

¶ Cibi ſui ꝑ nūc debēt eſſe molles facilis digōnis boni ⁊
multi nutrimēti lenificatiui vētris:⁊ i q̄ntitate q̄ bñ dige-
rant̄ ſumpti:⁊ illud qd̄ in duab⁹ vicib⁹ digerit nō ſufficit
ad ſuū nutrimentū:ſumat ter in die de octo horis in octo
horas. ¶ Panis ḡ ſuus ſit leuis bñ fermētat⁹ ⁊ piſtus mū
datus a cortice duriori ꝗ non comedat̄ calidus neq̄ʒ poſt
tertiā diē:⁊ ſit ex optimo frumēto anni ſui cui multū ad-
uenit nocumētū:⁊ puto ꝙ eſt melius ꝙ ſit mundus a fur
fure:lʒ cum furfure magis ſubducat ⁊ fugiat alios panes.
¶ Carnes aūt ſint pulloꝝ cuiuſq̄ʒ generis ꝑdicum faſia-
noꝝ pipionū volare incipientiū ꝑuaꝝ auiū degētiū in ar-
boribus ⁊ pratis:que ſint boni odoris ⁊ ſaporis exceptis
turdis merulis qualleis ⁊ paſſeribus:⁊ de alaudis brodiū
cū elixat̄ eſt ei vtile:q̄ꝛ mouēt ventrem:anſeres anates ⁊
alie aues aquatice dimittant̄. ¶ Et ex quadrupedib⁹ cō-
ueniunt hedoꝝ carnes:⁊ vituloꝝ paruoꝝ lactentiū ⁊ ca-
ſtratoꝝ annualiū:⁊ ſylueſtres dimittant̄:p̄cipue lepoꝝ ⁊
ceruoꝝ:⁊ dimittant̄ porci ⁊ agni parui ⁊ oēs carnes vete-
res ſicce ⁊ ſalite:⁊ dimittant̄ interiora niſi epata pullorū:
⁊ dimittat capita ⁊ colla.⁊ meliores ſunt elixe q̄ʒ aſſe:⁊ ſi
nō bene digerit piſtent̄. ¶ Caſeus ⁊ ſanguis dimittantur
⁊ ſimiliter lac pro nūc ꝑꝑ ſui corruptibilitatē. ¶ Uitelli
ouoꝝ gallinaꝝ ſorbiliū ſunt cōuenientes:⁊ meliores ſunt
crudi cū bibunt̄ ſtatim:ſicut ſunt nata oua aut cū ponun-
tur in aqua calida oua ita vt tota intus calefiant:ſed non
coquunt̄:⁊ ſumat̄ vitellus nō albumen. Sed dura dimit
tant̄:conueniūt ēt in ferculo. ¶ Piſces parui ſumpti de
flumine petroſo:aut flumine claro boni odoris aque ha-
bētes ſquamas ⁊ boni ſaporis ⁊ de libero mari:ſʒ alij ſic̄
magni ⁊ ſine ſquamis aut de vallib⁹:aut loco cenoſo:aut
nō boni ſaporis dimittant̄. ¶ De granis pōt facere fercu
la de ſpelta ⁊ de auena:q̄ꝛ reddūt vētrē lenē:⁊ pōt farina
ordei vti:⁊ ordeo fracto ⁊ brodio cicerū p̄cipue alborū ⁊
ēt rubeoꝝ:⁊ dimittat vſum leguminuʒ p̄cipue lentium ⁊
ēt dimittat panicū ⁊ miliū ⁊ victualia de paſta ſicut laga-
nas ⁊ paſtillos. ¶ Et de herbis pōt vti boragine bugloſſa
ēdiuia ⁊ cicorea acetoſa lappatio bleta alba ſpinachijs la
ctuca:⁊ gr̄a ſubductionis vētris pōt vti mercuriali malua
atriplice volubili magna de qua dixi ſupra:vrtica deco-
ctione caulium decoctione abſinthij decoctione hyſſopi ⁊
herba:⁊ ſimiliter thimi:⁊ herba taʒ ſiccis q̄ʒ viridibus.ſ.
thimo ⁊ hyſſopo:⁊ ſimiliter bethonica:⁊ dimittat acutas
ſicut ſynapim nauſturtiū:⁊ ſimiles ⁊ ſtipticas p̄ter lingua
canis ⁊ lingua arietis q̄bus pōt vti tā ſiccis q̄ʒ viridib⁹ ⁊
faciendo ex eis creſpellas cū ouis. ¶ De radicibus cōue-
nit ei radix maluauiſci:⁊ decoctio eius ⁊ mucilago ſua ⁊
tolerat̄ radix paſtinache rubee ⁊ cicoree ⁊ porri elixi co-
cti cū butyro vel carne pingui:⁊ pōt tolerari aliq̄d de ra-
pis ⁊ naponib⁹:⁊ ſit paꝝ:dimittat reliquas niſi cypeꝝ:q̄ꝛ
ꝯuenit comeſtio ſua. ¶ De fructibus ꝯueniūt añ cibū fi-
cus humide maxime:⁊ ſicce:⁊ vue paſſe ſine arillis:⁊ vue
recētes ⁊ ceraſa ⁊ pruna recētia ⁊ ſicca:⁊ poſt cibuʒ optia
eſt aſſiduatio comedēdi amigd.dulces cū melle ⁊ tolerat̄
cucurbita ⁊ medulla citrulli in eſtate:⁊ maxime citrullus
ꝑpe maturitatē integrā ei inuoluat̄ paſta groſſa groſſitie
digiti:⁊ ponat̄ in furno quouſq̄ʒ paſta ſit cocta:⁊ tunc ex-
trahat̄ aquā citrulli ⁊ bibat̄.℥.iij.de ea cū zuccharo ante
cibū ad lenificandū ventrē. Et ꝯueniunt melones dulces
mature ⁊ eoꝝ medulla ⁊ granata dulcia. Et tolerant̄ aliq̄
citonia cocta ⁊ poma ⁊ pira cocta poſt cibū cōdita cū cin-
namomo:⁊ capiat̄ vnū granatū dulce ⁊ vnū muzū ⁊ exp̄-
mat̄ cū pulpis ⁊ cortice ⁊ granis:⁊ de illo ſucco bibat̄.℥.
iij.pro vice cū pauco zucchāro ad ſubducendū ventreʒ.
Et caſtanee ⁊ nuces dimittant̄ ⁊ cornalia ⁊ neſpilla. Per-
ſica v̄o ⁊ chryſomilla tolerant̄:p̄cipue nuclei ipſoꝝ.⁊ ꝯue
niunt grana pini ⁊ auellane:ſed citranguli ⁊ lymones di-
mittant̄. Fungi ⁊ tubera penit⁹ debēt dimitti. De cappa-
ribus pōt ſumere pro ſalaticio ⁊ ſparagis. ¶ De aromati
bus cōueniūt ei cinnamomuʒ:⁊ macis in bona quātitate
⁊ de galāga ⁊ croco:ſʒ multū acuta vt piper ⁊ zinziber di
mittat. ¶ Attēdat ſpecialiter comedere mollia ⁊ ſatis vn
ctuoſa ⁊ nō niſi tātū pro vice ꝙ bene digerat̄.⁊ ſint de re-
bus dantibus bonū nutrimentum:⁊ nō comedat 2ᵐ cibū
niſi digeſto primo.

¶ Potus eius ſit vinum medie vinoſitatis boni odoris ⁊
ſaporis habēs aliquid dulcedinis nō bruſcū nec ponticuʒ
nec acetoſum albuʒ vel medij coloris qñ nō fluūt hemor
roides multum:ſed quando multum fluunt ſit nigruʒ ha
bens ſtipticitatem aliquam.

Ueniendo ad medicialia.notandū ꝙ lʒ (vt dictū eſt) ſit plenus flegmatib⁹ ⁊ aquoſitate:
tñ pro nūc nō dʒ purgari niſi paulatim:⁊ cū rebus haben
tibus virtutem ſoluēdi cū hꝫ ꝯſtringēdi fluxū ſanguinis.
Et ad hoc ꝯueniūt multe maneries pillulaꝝ que ſumunt̄
ſine cuſtodia:⁊ iſte ſunt ſingulares in diſpoſitiōe egri no
ſtri ꝯſiderato ꝙ epar hʒ debilitatū:⁊ caput plenū flegma
te:⁊ patitur emigraneaʒ ſepe ⁊ ſentit frigus in capite. ℞.
mirabolanoꝝ indoꝝ kebuloꝝ.añ.ʒ.i.ſerapini.℈.ſ.ſemi-
nis naſturtij albi gra.xij.bdellij pinguis.℈.ij.nucis muſ.
℈.ſ.reubarba.ʒ.i.ſpice.℈.ſ.ſticados arabici gra.v.galba
ni.ʒ.ſ.fac pillulas piſtando ⁊ diſſoluendo gūmas in vino
albo cum illis aggregando reliqua:⁊ ſumat̄.ʒ.i.pro vice.
vel.ʒ.ſ.in aurora:ſunt eniʒ vtiles. ¶ Alie pillule que paꝝ
ſoluūt ⁊ ſunt ꝯuenientes in iſto caſu ſunt iſte. ℞.mirabo-
lanoꝝ indoꝝ emblicoꝝ bellericoꝝ.ſ.corticū eoꝝ venarū
aduſtaꝝ karabe.añ.ʒ.ij.ſ.bdellij albi piguis.ʒ.xij.ameos
ʒ.iij.fac pill'as diſſoluēdo bdelliū in ſucco porri cū eo ꝯfi-
ciēdo reliq̄:⁊ iſte pillule vocant̄ pillule de bdellio maio-
res ⁊ minus ſoluūt q̄ʒ precedentes. ¶ Alie ⁊ ſunt bone in
intētione noſtra. ℞.bdellij mirabolanoꝝ nigroꝝ embli-
coꝝ bellericoꝝ.añ.ʒ.i.turbith electi.ʒ.iij.ſeis porri:aniſi
feniculi ſeminis apij:carui:ameos origani.añ.gra.xv.ro-
ſarū ſemis raffani.hermodactyloꝝ maſticis.armoniaci.
añ.gra.xv.penidiarum.ʒ.i.aloes loti.ʒ.iij.℈.ij.gra.v.con
fice pillulas cum ſucco cauliū:⁊ ſumat.ʒ.i.vſq̄ʒ ad.ij.pro-
vice.⁊ ſunt quaſi ſine cuſtodia. ¶ Iſte ēt ſunt nobiles pil
lule diminuentes hemorroidas ⁊ reſtringentes curſum.⁊
ſoluunt faciliter:⁊ dʒ ſumi vna groſſa pro vice ieiuno ſto
macho trib⁹ horis añ prādiū.pōt ēt ſumi vna pillula groſ
ſa ꝑ vice añ cibū. ℞.mirabolanoꝝ kebuloꝝ emblicorū
bellericoꝝ.añ.ʒ.iij.piperis longi.corticuʒ citri.diagridij.
añ.ʒ.i.turbith albi.ʒ.ix.penidiaꝝ gra.xij.ſpecies terant̄ ⁊
cuʒ penidijs ꝯficiant̄:⁊ fiant pillule groſſe ſicut auellana
mūda.℈.i. ¶ Iſte ēt ſunt valde vtiles in iſto caſu ⁊ cape
re.ʒ.i.cū vadit dormitū:⁊ poſſunt capi paꝝ ante cibū. ℞.
aloes loti:maſticis:ameos:ſeminis naſturtij rubei:ſerapi-
ni:bdellij.añ.ꝑtes eq̄les:gūme mollificent̄ in ſucco porri:

⁊ postea species pistate cũ alijs ꝯficiantur:⁊ fiant pillule.

¶ Ista est cõfectio boni saporis qua põt vti pro soluẽdo ventrem sine molestia:⁊ ꝓdest tumori hemorroidaꝝ. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ kebuloꝝ indoꝝ.ana.ʒ.l.tamarindoꝝ purgatoꝝ ab ossibus lib.ß.passulaꝝ enucleataꝝ iuiubaꝝ.añ.lib.ß.prunoꝝ damascenoꝝ pinguiũ numero centum.medulle cassiefistule:mãne sebesten.añ.lib.i.violaꝝ siccaꝝ liquiritie purgate ⁊ trite.añ.ʒ.xxv.seminis maluauisci:seminis malue:seminis citonioꝝ.añ.ʒ.xvij.turbith albi triti.℥.iiij.çinçi.℥.i.fac bullire omnia lento igne quousqȝ remaneat quarta pars:postea fricet̃ ⁊ colet̃ subtiliter:⁊ in colatura addat̃ çucchari rubei lib.ij.⁊ iteꝝ reducatur ad ignem donec habeat spissitudinez diacitoniten:⁊ tunc deponat̃ ab igne:⁊ addat̃ cinamomi.℥.i.piperis albi ⁊ longi añ.ʒ.ij.gariofiloꝝ.ʒ.i.⁊ bene misceant̃ ⁊ ꝓyciatur super marmore quousqȝ coaguletur:⁊ diuidat̃ in frusta põderis.℥.ß.⁊ inuoluat̃ in folijs pomi citranguli.dosis frustum vnũ:eligat ꝙ qñqȝ vtat̃ vno qñqȝ alio de istis ne vnum fiat nature ꝯsuetum ⁊ nõ operet̃. ¶ Has ḡ medicinas capiat gratia subductionis vẽtris:⁊ ita frequẽter ꝙ ꝑ illud nõ permittant̃ feces in intestinis indurari que ẽt ꝯferũt restrictioni cursus hemorroidaꝝ ⁊ tumori eaꝝ.

¶ Mõ ponã medicinas que debẽt sumi ꝑ os ad diminuẽdũ ⁊ ꝯstringẽdũ eas:sed nõ soluũt nec leniũt ventrẽ:veꝝ ꝯfortant stomachũ cor ⁊ epar. ¶ Cõmune ḡ remedium ⁊ vsuale est trifera minor ex arte Senonis quam describit Mesue in antidotario cum scoria ferri:de qua sumat̃ oĩ mane in aurora.ʒ.ij.cũ pauco vino rubeo. Nã ad oĩa dcã est mirabiliter efficax. ¶ Itẽ sumat̃ galbanũ siccũ ⁊ fiãt ex eo pillule:⁊ sumant̃.ʒ.ij.pro vice cũ.℥.iij.aque ꝑ vice:⁊ sumat̃ vicibus interpositis tribus diebus inter vnam vicem ⁊ aliã:⁊ hoc in aurora:⁊ ieiunet quatuor horis post.

¶ Sed qꝛ de medicinis que bibunt̃ ad cõstringendũ sanguinẽ:⁊ diminuendũ tumorem hemorroidaꝝ melior est scoria ferri vel squama eiꝰ ponã plures modos vsus eius. ¶ Et hic ꝑmus est fortis in ꝯfortãdo stõchũ in ꝯsumẽdo humorẽ crudũ ⁊ rectificãdo colorẽ vltra restrictionẽ cursus ⁊ minorationẽ hemorroidaꝝ. ℞.squame ferri q̃ inuenit̃ iuxta incudẽ ferrarioꝝ lib.i.terat̃ subtilissime:⁊ post bulliat cũ lib.iij.aceti:⁊ sit acetũ forte:⁊ agitet̃ sepe cũ spatula vsqȝ ad ꝯsumptionẽ aceti q̃si:postea colet̃ ⁊ exiccet̃ in vmbra:⁊ postea iteꝝ terat̃ ⁊ bulliat cũ aceto:⁊ ita fiat ter:⁊ qñ tertia vice est exiccata terat̃ subtilissime:⁊ bibat̃ de ea.ʒ.ß.cũ vini rubei.℥.ij.quatuor horis añ cibũ. ¶ Secũdus modus scorie est. ℞.ꝑdicti pulueris scorie.ʒ.i.cinnamomi.℈.ij.gariofiloꝝ.℈.i.detur.ʒ.i.ꝑ vice cum vino rubeo bono. ¶ Tertius modus est ĩ electuario de scoria descripto a Rasi nono Almansoris. ℞.mirabolanoꝝ nigroꝝ emblicoꝝ belliricoꝝ.añ.ʒ.v.spice squinanti cyperi.çinçi.piperis ameos olibani.añ.ʒ.ij.scorie ferri ĩfuse ĩ aceto ꝑ hebdomadã vnã:postea frixe:⁊ exiccate subtilissime pistate.ʒ.xv.ꝯfice cũ melle despumato ⁊ decocto in decoctione.30.emblicoꝝ qd̃ fit totũ in forma electuarij. ¶ Et ad idem plurimum valẽt he pillule. ℞.mirabolanorum nigroruȝ belliricoꝝ.añ.ʒ.v.cucurbite sicce aduste.ʒ.xxij.karabe.ʒ.iij.aceti.ʒ.ij.bdellij.ʒ.xx.ꝯfice cum aqua porri:⁊ fac pillulas:sume in aurora.ʒ.i.ß.pro vice. ¶ Et ad idem ℞.scorie ꝑparate mõ dicto seminis porri ameos.añ.ʒ.i.fructus capparis sicci.ʒ.iij.capiat.ʒ.i.ß.pro vice in aurora cũ vino stiptico. ¶ Ad idẽ ẽt valet.xv.diebꝰ successiue oĩ mane comedere tortellã factã de.℥.ß.radicis bardane siue lapaginis cũ ouo. ¶ Et opȝ ꝙ qñ vult capere aliquam de istis medicinis exiccãtibus ꝑ os in mane in aurora ꝙ pro illo tẽpore nõ sumat solutiua:aut leniẽtia in aurora:sȝ ea q̃ sumunt̃ in cibo:aut cũ cibo vel statim ante cibum ⁊ leniunt naturã bene sumi possunt.

¶ Modo veniã ad localia q̃ apponunt̃ istis hemorroidibus ⁊ intendo de illis que exiccãt ⁊ restringũt sanguinẽ:⁊ tẽperant dolorẽ.nã in fine ponã mortificãtia q̃ cũ dolore operant̃:sȝ ab illis abstineat:si ista alia pñt sufficẽ:⁊ ista sunt balnea pulueres empl̃a vnguenta suppositoria ⁊ suffumigia. ¶ Balneũ ḡ vtile est sedere sepe in aqua in qua est dissolutũ alumen plume:⁊ sufficit.℥.i.in q̄nque lib.aq̃ ⁊.℥.ij.in.x.lib.in q̄bus calidis sedeat:⁊ si est aqua ferrariorũ est melior:⁊ si nõ habet̃ aqua ferrarioꝝ tolat̃ aqua ⁊ in ea extingue de spuma aut de cachatimia ferri quater:⁊ equalebit ⁊ sedeat in eo calido ieiuno stõcho ꝑ mediaȝ horã:⁊ post vngat̃ aut emplastret̃:aut pulueriçet̃ vt ĩfra dicet̃:⁊ h̃ post inuersationẽ ani. ¶ Balneũ aliud. ℞.fructus sauine corticũ thuris flores tamarisci cyperi.añ.q̃tũ sufficit.fiat balneũ cũ aq̃ ferrarioꝝ. ¶ Balneũ ad exiccãdũ. ℞.fructus sauine radicis capparis folioꝝ ⁊ florũ tamarisci.añ.lib.ß.aluminis plume.℥.ij.aq̃ ferrarioꝝ lib.x.fac balneũ. ¶ Pro sedando aũt dolore cõuenit decoctio seminis lini:⁊ fenugreci:⁊ radicis altee in aqua in qua sedeat ⁊ cũ aquis dictoꝝ balneoꝝ temperatis calidis dȝ lauare anũ sempꝑ qñ habuit bñficiũ vẽtris:⁊ cũ est inuersatus:⁊ postea intromittere. ¶ Aut ℞.nucũ cupressi corticum exterioꝝ glandiũ.añ.℥.i.pistent̃ grosso mõ:⁊ cũ vino stiptico bulliant:⁊ cum illo calido quotidie anus lauetur.

¶ Et dum est inuersus:⁊ hemorroides sunt extra:vnguẽtum bonũ ad ꝯstringendũ:⁊ singulare:⁊ detumescere faciens ⁊ nõ faciens dolorẽ. ℞.succi tassi barbassi.℥.ß.antimonij subtil̃r pulueriçati.℥.ij.olei de nucleis chrysomillorũ.℥.ij.incorpora bñ in mortario:⁊ fac vnguentũ quo vngatur anus postq̃ȝ est lotus vt supra dĩ:⁊ tunc reuertatur intus cũ dicto vnguẽto inunctus. ¶ Aliud vnguentũ nobile. ℞.radicis cardi quo vtunt̃ ad pãnos.⁊ ipm̃ coque ĩ bono vino rubeo:⁊ postea pistet̃ ꝙ sit ad modũ vnguenti:⁊ liniant̃ hemorroides cũ sunt ex̃:⁊ postea intromittantur:⁊ suꝑ anũ cũ petia lini ponat̃ die eodẽ exteriꝰ ad modũ empl̃i. ¶ Aliud vnguentũ qd̃ eodẽ modo administratur. ℞.bdellij q̃tuȝ vis:dissoluat̃ in oleo de nucleis chrysomilloꝝ:aut in oleo de nucleis ꝑsicoꝝ ita ꝙ sit ad modũ vnguẽti:⁊ cũ illo vngat̃. ¶ Aliud. ℞.erugis ferri.℥.i.subtilissime pistet̃:⁊ incorporet̃ cũ succo tassi barbassi ita ꝙ sit ad modũ vnguẽti:⁊ admĩstret̃ mõ statiȝ dicto. ¶ Linimẽtũ qd̃ ponit̃ ad modũ vnguẽti suꝑ hemorroides dũ sunt extra:⁊ postea intromittunt̃ aut imittit̃ cum bombace ad modũ suppositorij. ℞.fructus corni quem vocamꝰ corna vel cornalia dũ est maturus ⁊ exprimatur succus ⁊ iste per se apponat̃:aut supponat̃ cum lana munda.tollit enim eas penitus frequens vsus. ¶ Itẽ ℞.stercoris canis ⁊ sit stercus album ⁊ siccũ:⁊ ex eo ⁊ terbentina ⁊ oleo de nucleis ꝑsicoꝝ fac vnguentũ:⁊ linias sepe. ¶ Linimẽtum aliud forte in remouẽdo ⁊ sedãdo dolorem. ℞.bufonem ⁊ cõbure in testa vel in furno:⁊ fac cinereȝ:⁊ cũ oleo de chrysomillis fac ad modũ vnguẽti:aut cũ aqua porri:⁊ porris assis:⁊ appone loco. ¶ Puluis bonus ⁊ efficax ẽ puluis.s.cinis bufonis suꝑaspꝑsus postq̃ȝ lotus est locus cũ aqua aluminosa. ¶ Itẽ puluis antimonij suꝑaspꝑsus sepe ꝯsumit eas. ¶ Itẽ puluis gallaꝝ. ¶ Itẽ puluis seminum tamarisci. ¶ Itẽ puluis limachiaꝝ cõbustaꝝ in fornace suꝑaspꝑsus mirabil̃r tollit:⁊ dolorẽ sedat. ¶ Empl̃m cõueniẽs ⁊ forte in exiccãdo ⁊ ꝯstringẽdo. ℞.radiculas porrorum:⁊ coquantur in aqua:postea bñ pistent̃ ⁊ incorporentur cũ butyro vaccino. ¶ Fumigiũ bonũ. ℞.bdellij q̃titatẽ auellane:incorpora cũ adipe anatis ⁊ ponat̃ suꝑ carbones:⁊ recipiat fumũ ꝑ embotũ. ¶ Aliud. ℞.sandarace ʒ.ij.pro vice ꝓyciat̃ super prunas:⁊ recipiat fumum:qm̃

applanat

applanat eas. ¶ Item ℞.pellem serpẽtis:ꝛ pone super ignem ꝛ recipiat fumũ. ¶ Item ℞.sandarace granoꝝ myrti.aã.ʒ.i.pistẽtur subtil'r cum felle porci:ꝯficiant̃ forme siles auellanis:ꝛ ponat̃ vna pro vice sup prunis:ꝛ recipiat fumũ. ¶ Itẽ fac bulliri scabiosam in vino rubeo: ꝛ recipiat fumũ. ¶ Itẽ ℞.seminis porri:stercoris ouini spolij serpentis.aã.ʒ.i.fac formulas siles auellanis:ꝛ ponat̃ vna pro vice sup prunas:ꝛ recipiat fumũ per cãnaꝫ. ¶ Et ꝯfert fumigiũ de radice capparis:sil'r de radice et fructu tamarisci:sil'r de costo amaro cũ oleo de bdellio. ¶ Et nota ꝙ qñqꝫ fumigia pulueres ꝛ vnguenta p̃dicta faciũt dolorẽ.ꝛ hoc ꝑpter corporis dispõnez ꝯtingẽtem. Si ergo illud accidat sedeat in balneo decoctionis seminis lini:ꝛ fenugreci:ꝛ radicis maluauisci:ꝛ florum camomille:quoniam sedat dolorem.

¶ Et qꝛ queãdmodũ p̃dicit̃ iste habet caput ꝛ cerebrum valde debilitatum.ꝛ sil'r cor ꝛ stomachũ vltra gñalia supra scripta:scribã que eis ꝯferũt ꝯferẽdo hemorroidib⁹. ¶ Si videtur ꝙ illa nõ sufficiũt pro illoꝝ mẽbrorũ cõfortatione:tũc pro hemorroidibus vtatur solũ remedijs localibus:ꝛ sumat cõfectiones confortãtes ista mẽbra:ꝛ vtatur localibus sup eis. ¶ Cõfectio diamusci dulcis in hoc casu valde ꝯfert sumẽdo omni mane in aurora.ʒ.i.ß. vel.ʒ.ij.cum.℥.i.vini odoriferi. ¶ Et ad ideꝫ ꝯfert tyriaca:sed in tẽpore nõ valde calido sumat̃.ʒ.i.ß.cum.℥.ij.vini rubei ieiuno stõcho:ꝛ post septem horis ieiunet. ¶ Et simil'r valet mytridatum sil'iter approximatũ.Et ista capiant̃ donec cor ꝛ stomachus sint ꝯfortata ꝛ fortificata. ¶ In lauãdis v̊o quibus lauatur caput ponat pro qualibet vice ad bulliẽdum asari.sene.sticados arabici.aã.ʒ.ß.nucum cyp̃ssi numero.ij.cõtundãtur grosso mõ. ¶ Et vtile est portare sup caput t̃pe frigido vel medio sacculũ de gariofilis cum cimatura scarlati.Et odoret pomuꝫ descriptum a Mesue in cap'lo de catarro ꝯtra catarrum frigidũ:qđ pomum bonũ est die ꝛ nocte ꝑpe odoratũ habere. ¶ Sup corde v̊o portet hũc sacculum.℞.rosaruꝫ floꝝ boraginis:floruꝫ buglosse:floruꝫ mellisse:corticum citri:coralloꝝ rubeoꝝ:spodij:karabe.aã.ʒ.i.grane tinctoruꝫ.ʒ.ij.gariofiloꝝ macis cinnamomi:cardamomi:ligni aloes:folij beẽ albi ꝛ rubei costi dulcis.aã.ʒ.i.musci:ambre.aã.gra.iiij.pistent̃ ꝛ fiat sacculus in syndone de grana. ¶ Et sepe de mane masticet hoc masticatorium.℞.masticis passulaꝝ.aã.℥.i.piretri origani:nucis muscate.aã.℈.i.staphisagrie.ʒ.i.misce:ꝛ capiat medium coclear pro vice:ꝛ vtat̃ passulis dulcib⁹ in p̃ncipio prãdij ꝛ cene: ꝛ cum cinnamomo in ferculis suis in bona quãtitate.

¶ Et qꝛ sp̃aliter habet dolorez in vno genu qui est ex flegmatibus imbibitis in neruis illoꝝ locoꝝ dꝫ postq̃ quatuor vicib⁹ sumpserit de medicinis lenib⁹ solutiuis supra scriptis inungẽ illud genu cuꝫ isto vnguẽto mane ꝛ sero: ꝛ sit calidũ. ℞.pinguedinis anatis: pinguedinis vulpis. aã.℥.i.ß.olei vulpini:olei de pipibus.aã.℥.i.hyssopi humide medulle cruris vacce.aã.℥.ij.armoniaci galbani: opoponacis.aã.℥.ß.euphorbij.ʒ.ij.cere qđ sufficit. fac vnguẽtuꝫ:ꝛ si tãtum cogtur ꝙ sit solidũ fiat cerotũ:ꝛ teneatur sup genu ꝛ ifra. ¶ Et cõferũt ei balnea ex aqs sulfureis quo ad hoc:ꝛ aluminosis:ita ꝙ si nõ vadit pro dolore genu ad nãlia balnea põt facere artificial'r hoc modo. ℞.radicuꝫ altee.lib.iiij.fac bullire in.xxx.lib.aque ꝛ in fine quãdo radices sunt cocte addatur sulfuris viui pulueriçati aluminis roche.aã.℥.i.ꝛ statim ab igne deponatur:ꝛ in illa aqua balneet̃ totum crus ieiuno stomacho. ¶ Fortiora supradictis puta medicinas cõburẽtes hemorroidas:aut incisionẽ nõ puto tẽtãda in eo nec stupefactiua:ꝛ ideo illa tacui putãs ista sufficẽ cũ dei laude.

¶ De exitu ani diuturno sine ap̃ate. Cõsiliũ.LXXXIX.

Passio istius nobilis adolescentis est exit⁹ ani diuturnus quippe a multis annis citra:sed tñ est sine ap̃ate:ꝛ exit parum solum quando egerit:ꝛ postea redit per se in paruo spatio.

¶ Utatur dieta lenificãte vẽtrem ne oporteat eum multum premere.vt verbi gratia.comedẽdo fercula de herbetis vel de malua vel brodium caulium vel aliquid de pulpa cassie sumendo ante cibum.

¶ Uitet nimiã repletionẽ p̃cipue ex vino:ꝛ nimiã quietem: imo exerceat̃ ieiuno stomacho exercitio in quo laborẽt partes sup̃iores magis: ꝛ caueat sibi a comestione rerum vẽtosaꝝ:sicut sunt legumina ꝛ caseus ꝛ victualia de pasta:ꝛ caueat etiam multũ a frigore peduꝫ ꝛ coxaꝝ: ꝛ partes ani continue teneat calidas tenendo in directo eius intra sarabulas stupam carminatam.

¶ Item semp̃ quãdo egerit lauet sibi anum cuꝫ vino de quo dicam infra:ꝛ postea ponat aut aliquem puluerem: aut aliquod suppositorium de illis que ponentur infra:ꝛ reducat anum ad iteriora cum puluere:vel cum illo suppositorio:ꝛ debent esse suppositoria non dura:neqꝫ multum magna:imo cuꝫ bombyce molli vel cum lana bene infusa in rebus infra dicendis.

¶ Pro nũc tamẽ purget̃ capiẽdo p̊mo hũc syrupum. ℞. oxymellis cõpositi.℥.iiij.syrupi de sticados.℥.ij.aque feniculi ꝛ saluie.aã.℥.vi.ꝛ est pro quatuor vicib⁹ sumatur calidus in mane. ¶ Sumpto syrupo purget̃ hac medicina. ℞.turbith albi ꝛ arũdinei:ꝛ mũdi a cortice suo.ʒ.i. çinçiberis.℈.i.masticis.℈.ß.çuccari.℥.ß.aque feniculi.℥.iij.misce:ꝛ bibatur totuꝫ calidũ vna hora ante diem:et supdormiat per horã:ꝛ prandeat in capite sex horarum. ¶ Bis in mẽse purget̃ sine custodia cuꝫ istis pill'is. ℞. pillularũ de bdellio.ʒ.i.sumãtur in aurora:ꝛ est pro vna vice. ¶ Uinuꝫ cum quo dꝫ lauari anus postq̃ asselauit. ℞.gallaruꝫ balaustiaꝝ cupulaꝝ glãdium folioꝝ myrti. aã.ʒ.ij.bulliãt in lib.ij.vini rubei stiptici grosso modo cõtusa vsqꝫ ad medietatis ꝯsumptionẽ.Et si fortius facere volueris:p̊us in vino extinguat̃ ferrum ignituꝫ quatuor vicibus. ¶ Puluis qui dꝫ aspergi sup anuꝫ postq̃ est lotus cum p̃dicto vino:ꝛ cum illa asp̃sione debet anus reduci. ℞.nucis cyp̃ssi myrtilloꝝ achacie hypoqstidos gallaruꝫ.aã.partes equales.fac puluerẽ subtilissimũ. ¶ Et fortior est iste. ℞.fructus tamarisci gallarũ ceruse achacie hypoquistidos corticum thuris myrtilloꝝ.aã.partes eq̃les.fiat puluis subtilissimus. ¶ Et fortior est iste. ℞. ceruse antimonij gallarum aluminis staglole.aã.partes equales cuꝫ oleo rosato calido.ꝛ iste puluis supasp̃gat̃:ꝛ anus intra reducat̃. ¶ Suppositoriũ optimum. ℞.puluerem supradictũ statim ꝛ dissoluat̃ achacia ꝛ hypoqstidos in vino stiptico ꝛ in eo cõmisceatur dict⁹ puluis:ita ꝙ fiat ad modum vnguenti mollis:ꝛ postea in dicto vnguento lana vel cotum carminatum decẽtis quantitatis infundatur:ꝛ fiat suppositoriuꝫ de lana dicta vel coto:ꝛ intromittatur in ano:ꝛ teneatur quousqꝫ secũda vice asselet:ꝛ inouetur omni vice qua asselet. Et puto ista cum adiutorio dei sibi sufficere.

¶ De podagra a mã calida. Consilium. XC.

Iste nobilis vir et venerabilis:pro quo p̃sens ꝯsiliuꝫ sum scripturus:est annoꝝ fere.lx.ꝛ nãliter cholerice cõplexionis ꝛ macer: ꝛ ab annis tribus citra incidit dolorem podagricũ qbusdã vicibus a mã calida ꝑueniente:ꝛ hucusqꝫ solũ in vno loco s.in iũctura pollicis pedis:ꝛ cum liberat̃ remanet absqꝫ

leſione potẽs ad exercitia. Sed deſiderat liberari ita vt
nõ redeat: vel ſaltem ita iuuari vt nõ magis ſe extendat:
ad qḋ ꝯſequẽdum: ſi altiſſimus ſit auxiliator dabo ope/
ram incipiẽdo a regimine: ⁊ breuiter.

¶ Primo igitur cauẽdus eſt aer multum calidus: ⁊ etiã
multũ frigidus diuerſis cauſis: ſed dꝫ aer medio tẽꝑato
vti: ita ꝙ in eſtate tẽperet locũ habitationis cuꝫ folijs ſa
licis ⁊ vitis: ⁊ in hyeme ꝓhibeat nimiũ frigus cum igne.

¶ In cibis ſit quo ad quãtitatẽ tẽperatus. Et in hoc opor
tet ipſum hr̃e p̃cipuum ſtudiuꝫ: ⁊ maxime ꝙ nõ abũdet
in comeſtione carniũ ⁊ ouoꝝ: imo comedat moderate ci
tra ſaturitateꝫ. ¶ Et caueat cibos acutos ſicut illos qui
ſunt cõditi cum multo piꝑe: ⁊ cũ rebus acutis ſicut ſunt
allia: ⁊ porri: ⁊ cepe: ⁊ ſynapi: ⁊ eruca: ⁊ raffanus. imo dele
cteẗ in cibis inſipidis: ſicut ſunt panis ex optimo frumẽ
to: ⁊ bñ fermẽtatus ⁊ coctus: ſed nõ ſuꝑflue fermẽtatus
nec ſalit⁹: ⁊ carnes pulloꝝ: ⁊ ꝑdicũ: ⁊ hedoꝝ: ⁊ vituloꝝ: et
faſianoꝝ: ⁊ caſtratoꝝ de mõte: ⁊ capoloꝝ: ⁊ lepoꝝ: ⁊ por/
coꝝ ſylueſtriũ nõ valde magnoꝝ: ⁊ ſint cõdite cuꝫ agre/
ſta: ⁊ rebus frigidis: ſicut ſucco citrãguli vel granatoruꝫ
vel ſil'iuꝫ: ⁊ nõ cum aromatibus niſi in tꝑe hyemis: ⁊ tũc
ſint pauca: ⁊ vitet paſſeres colũbos ⁊ aĩalia multa groſſa
⁊ vnctuoſa ⁊ pinguia: ⁊ põt vti vitellis ouoꝝ cuꝫ agreſta
nõ multũ coctis: ⁊ lacte ſi capiaẗ ſine alio cibo: ⁊ ſi in eſta
te extractũ fuerit butyrũ: ſed caſeo veteri ſalito caueat:
⁊ põt vti piſcibus nõ magnis: ⁊ hñtibus ſquamas: ⁊ natã
tes in fluuio currẽte non in lacuna: ⁊ boni odoris ⁊ ſapo/
ris. ¶ Ex fructib⁹ vti põt piris ⁊ coctanis ⁊ pomis ⁊ gra
natis poſt cibuꝫ: ſed nuces ⁊ ficus ſiccas: ⁊ pineas dimit/
tat: ⁊ tolerãtur amigdale: ⁊ melones: ⁊ cucurbite in eſta/
te: ſed ceraſa dimittanẗ ⁊ ꝑſica. ¶ Ex herbis põt vti en/
diuia domeſtica ⁊ ſylueſtri: ⁊ lactuca: ⁊ boragine: ⁊ ligua
bouina: ⁊ in eſtate portulaca: ⁊ poteſt vti malua: ⁊ mercu
riali: ⁊ volubili magna ſi non hꝫ bñficiũ vẽtris: ſed alias
vt caules ⁊ bletas: ⁊ capucios dimittat. ¶ Ex granis põt
fercula facere ſicut ordeuꝫ far panicũ miliũ. Sed de pa/
ſta frumẽti nõ faciat ſicut paſtillos ⁊ laganas: nec de fa/
ſeolis: aut fabis: ſed piſa pñt tolerari: ſed raro. ¶ De ra/
dicibus põt in hyeme vti decoctione radicuꝫ petroſilini
cuꝫ ſuis carnib⁹: ⁊ põt vti paſtinacha ⁊ ſparagis grã ꝓuo
cãdi vrinã: ⁊ rape ⁊ napones pro q̇buſdam vicibus tole/
rãtur: ⁊ boleti ⁊ fungi dimittãtur oẽs: ⁊ turte ⁊ turtelli: ⁊
victualia ex ouis ⁊ caſeo mixtis: ſil'r dimittanẗ. Sꝫ fer/
cula: aut ex herbis ſupradictl: aut ex radicib⁹: aut ex gra/
nis: aut pane trito: aut vitellis ouoꝝ nõ multũ coctis: aut
ex fructib⁹ ſicut amigdalis: aut pane trito vel non trito: ⁊
hoc ſigillatim: aut ꝯiũctim. ¶ Sapores aũt faciat cum
ſtipticis. ſ. agreſta: vino granatoꝝ: ſucco arãciorum myr/
tillis pomis acetoſis cum amigdalis: ⁊ ſil'ibus: ſꝫ caueat
acetũ ⁊ multitudinẽ aromatũ: ⁊ nõ comedat in vna mẽ/
ſa multa ⁊ varia cibaria: ſꝫ vnius vel ad plus duoꝝ mo/
doꝝ: nec ſumat 2ᵐ cibum niſi bene digeſto primo.

¶ In tꝑe quo nõ dolet eſt exercẽdus in mane ieiuno ſto/
macho exercitio ambulãdi ⁊ eq̇tãdi: ita tñ vt nõ doleãt
mẽbra leſa q̃ꝫtũ poſſibile eſt: ⁊ ſit exercitiũ nõ multũ for
te: imo moderate ambulatiõis vſq; ad p̃nᵐ laſſitudinis:
⁊ ſunt fricãda in mane poſt emiſſionẽ ſuꝑfluitatis ſuꝑio
ra: ſicut bracchia: ⁊ ſpatule: ⁊ nates: ⁊ pect⁹ cuꝫ mãtili per
quartã ꝑtẽ hore: ⁊ ſit mãtile lene: ⁊ fricatiões mediocres
nõ valde fortes: ⁊ cũ dolet p̃cipue in p̃n° doloris nõ exer
ceaẗ: imo vaccet q̇eti ⁊ cure ẜm ꝙ dicã. ¶ Sꝫ in declina
tione doloris dꝫ incipe exercitari ſaltẽ exercitio eq̇tãdi:
aut faciẽdi ſe portare in curru: aut agitãdi in balneo: aut
in nauicula: ⁊ oĩno caueat ſuꝑfluitatẽ exercitij facientis
dolorẽ mẽbroꝝ: ⁊ annihilatõeꝫ exercitij: q2 ꝓhibet diſſo
lutiõeꝫ ſuꝑfluitatis mẽbri: ⁊ poſt cibũ vitet exercitiũ oĩ/
no: ⁊ vitet ĩtroitũ in ſtuffam: ⁊ aquã calidã: qm̃ ponũt hu
mores in curſu niſi eẽt aqua thermarũ: de qua dicã ĩfra.

¶ Dormiat in die naturali circa ſex horas vſq; ad ſepteꝫ
in lecto bene molli: ⁊ ſtrato: ita ꝙ nõ habeat inequalita/
tem ⁊ plicaturas. Sed in eſtate ſit cultra vna groſſa me/
dia inter pẽnas ⁊ ĩferius linteamen: ⁊ dormiat in nocte:
⁊ ſi nõ ſatis dormit in ea dormiat in mane ante tertias: ⁊
ſomnum alium diurnum: p̃cipue ſuper cibuꝫ vitet quã/
tum plus poſſibile eſt. Et dormiat capite bene eleuato ⁊
corpore bene cooperto.

¶ Et opꝫ ꝙ omni die habeat bñficiũ vẽtris. nam euacua
tio: ⁊ p̃cipue ſuperfluitatis eſt ex maxime cõferẽtibus: ⁊
quãdo nã non reſpõdet faciat: aut cliſtere: aut ſuppoſito/
riũ: aut comedat fercula ex maluis vel ex mercuriali vel
ex extremitatib⁹ volubilis: aut ex folijs lupulli: ita vt oĩ
die ſemel habeat ventris beneficium.

¶ Caueat ab ira rixa ⁊ nimijs cogitatiõibus ⁊ a coitu oĩ/
no quãtuꝫ poſſibile eſt. Et hec de regimine.

Deſcẽdendo ad medicinalia: p̃ncipale eſt ei ꝙ
omni anno in vere circa medium
Martij: aut ſi dolor ſolet ĩpm inuadere p̃us per mẽſem
ante tẽpus ꝯſuetũ inuaſionis purgeẗ. ¶ Et p̃mo ſumat
hũc ſyrupuꝫ ſex vicibus. ℞. ſyrupi de biſantijs. ℥. i. ſyru/
pi de endiuia. ℥. i. aque endiuie ⁊ feniculi. añ. ℥. i. ſ. ⁊ eſt ꝓ
vna vice: ſumaẗ calidus in aurora. ¶ Sũpto ſyrupo ſex
diebus purgeẗ ſequẽti die cum iſtis pill'is. ℞. pillularuꝫ
de hermodactylis minoꝝ deſcriptiõe Meſue. ℈. iiij. ſu
maẗ vna hora ante diem ⁊ nõ comedat niſi trãſactis ſex
horis: ⁊ cũ ſtetit per horã dormiẽdo poſt eaꝝ aſſumptio/
nẽ nõ dormiat poſt vſq; ad cõplemẽtũ oꝑationis earuꝫ.
Et cum eſt prãſus per horã põt poſt parũ dormire ſi mo
leſtaẗ a ſomno. ¶ Et facta iſta purgatiõe ex interuallis
ſex dieꝝ pro vice ſumat quatuor vicib⁹ in vno mẽſe inci
piẽdo octo diebus poſt has pill'as: ſumpta de iſta confe/
ctiõe. ℞. aniſoꝝ cinamomi. añ. ʒ. i. çinçiberis. ʒ. ij. gariofi
lorum cubebe. añ. ʒ. ſ. ⁊ turbith albi granoſi ⁊ arũdinei: ⁊
mundi a cortice. ℥. i. diagridij. ʒ. i. ℈. i. çuccha. ℥. xv. ſumat
ʒ. iiij. ⁊. ſ. pro vice vna hora ante dieꝫ. nã vna purgatio nõ
ſufficeret ad ꝓhibẽdũ acceſſuꝫ hui⁹ egritudis: ſed iterate
ſufficiũt multotiẽs: ⁊ in quo bis in anno moleſtareẗ ante
ꝯſuetũ tp̃s moleſtatiõis purgeẗ vt nũc diẗ accipiẽdo per
mẽſem ante: ⁊ ſi eſt hõ habens venas latas: ⁊ eſt ꝯſuetus
flõmie nõ obſtãte etate poſſet leuiter ſe flõmare in vere
in q̇nque dieb⁹: poſt p̃ᵃᵐ vl'em purgationẽ. ¶ In tꝑe aũt
ſanitatis ſaltẽ ſemel in mẽſe ſumat. ʒ. i. harum pill'arũ in
aurora: ⁊ ſũt ſine cuſtodia. ℞. pulueris ierepigre de octo
rebus. ℥. i. agarici albi ⁊ leuis. ʒ. ij. ſalis gẽme. ʒ. i. fac pil/
lulas cum ſucco caulium: ⁊ ſumãtur vt dixi.

¶ Sed p̃ter purgationes dum eſt ſanus ſepe p̃cipue poſt
purgationẽ: ⁊ quãdo nõ ſentit corpus multũ repletũ vta
tur fricatione ad oẽs iuncturas pedum ⁊ manuuꝫ ieiuno
ſtomacho per quartã parteꝫ hore cum vnguẽto qḋ fit ex
ſale prius optime trito: ⁊ poſtea in mortario incorporato
cum tãto oleo oliuarũ quãtum ſufficit ad hoc vt habeat
formã vnguẽti: ⁊ poſt lauetur cum liſciuio. Et conuenit
tribus vicibus in ſeptimana lauari pedes: ⁊ crura: et ge/
nua: ⁊ manus: ⁊ bracchia cum iſta lauãda. ℞. aque ferra
rioꝝ lib. xx. ſalis. lib. x. diſſoluatur primo ſal in aqua di/
cta que fiat tepida: ⁊ poſt addatur achacie. ℥. vi. pulueris
balauſtiaruꝫ. lib. i. ⁊ cum iſta lauetur fere omni mane cũ
ſurgit a lecto: ⁊ nõ ſit multum calida: ⁊ ſufficit vna lauã/
da quouſq; nõ habeat maluꝫ odorẽ. ¶ In hyeme aũt et
in tꝑibus frigidis ſi faceret ſibi calciamenta de pãno li/
ni duplicato ⁊ ĩſuto ſale trito: que calciamẽta in ſero ca/

lesiant:ꝛ teneant in pedib⁹ de nocte. ¶ Et in tpe calido maxie ɔfert ei vsus triasandaloꝝ comededo i mane qñ surgit a lecto.ʒ.ʃ.pro vice:ꝛ pro tūc vtat in cibis lactuca portulaca endiuia:ꝛ si i die sitit bibat iulep viol.aut rof. aut syr^m de pomis simpl.aut syr^m de granatis cū aq̄ frida distēpatū:ꝛ si vrina sua appet multū citrina post euonē: ponat in mane ꝛ vespis stōcho vacuo sup epar epithima ex aq̄ endiuie.ʒ.x.aceti.ʒ.ij.sandaloꝝ alboꝝ ꝛ rubeoꝝ.ʒ. añ.ʒ.ij.īfundat pānus lineus intus:ꝛ supponat epati nō multū fridū ꝛ inoueť ter in mane. ¶ Et oꝫ scire ꝙ vomē oī mēse semel duob⁹ dieb⁹ vno post aliū in mane post assumptiōeꝫ prādij est de reb⁹ maxie ɔferētib⁹.ꝛ modus ē iste:comedant cibi diuersi vnctuosi saliti molles sic sūt fercula ex brodio pingui ꝛ caulib⁹:aut maluis:aut bletis aut porris:aut cepis. Et carnes castrati elixe pigues ꝛ bene salite:ꝛ bibat vinū dulce:ꝛ comedat festināter ꝛ post moueat celeriter per gradus ascēdēdo ꝛ descēdēdo:ꝛ se incuruādo:ꝛ in fine medie hore supponat oclis sperulas de coto ꝛ liget:ꝛ post hēat fasciā ꝛ fasciet oculos cū illis: ꝛ tūc pēnaꝫ intinctā in oleo dulci totiēs gutturi imponat vt totū vomat:ꝛ in fine lauet sibi faciē cum aqua in qua sit paucuꝫ aceti:ꝛ post nō comedat nisi fames fuerit fortis:ꝛ tūc comedat parū de pullo asso pparato cum succo citrāguloꝝ vel cuꝫ agresta.Et silem modū seruet sequēti die:ꝛ hoc omni mēse:sed nō seruet eūdē numeꝝ dieꝝ mēsis:imo qñqꝫ.x.die:qñqꝫ.xv.qñqꝫ.xx.

¶ Sꝫ si morb⁹ incipiat,puocādus est p̄ vomit⁹ potādo decoctiōeꝫ raffani fortiter cū melle:ꝛ,puocato vomitu purgādus est cuꝫ pillis de hermodactylis minorib⁹:ꝛ si adsunt signa multitudinis sanguis p̄ flōmet de bracchio in directo loci doloris fm̄ vigorē vtutis:qb⁹ factis lauet pedes:ꝛ teneat in decoctōe folioꝝ salicis in aq̄ ptib⁹ trib⁹ ꝛ acet̄ ptē vnā.Or si nō hꝫ supponat loco doloris ēmplm: qd̄ sic fit.℞.medulle panis ꝛ farina ordei.añ.ʒ.iiij.lactis mulieris q̄tū sufficit ad īfundēdū:ꝛ incorpent bñ ꝛ supponat. ¶ Et si loco pillaꝝ dictaꝝ multo exñte loci calore purget h̄ mō est melius.℞.mirabolanoꝝ citrinoꝝ.ʒ. v.ɔtūdantur grosso mō:ꝛ ponant in iulep violati.ʒ.iiij.ꝛ dimittat paꝝ bullire.post sic dimittat per diē.postea colet ꝛ addat electuarij de succo rosaꝝ.Ꝫ.ij.ꝛ bibat:ꝛ bis dieb⁹ seruet dieta sine carnib⁹ ꝛ ouis:ꝛ vino vsqꝫ ad septē.ꝛ sit ɔtēt⁹ in potu aque ordei in p̄n⁹:aut cuꝫ vino granatoꝝ:aut cū çuccharo:ꝛ nō bibat vinū nec aquā mellis nisi adueniat declinatio:ꝛ qñ nō bñ assēlat iponat clistere cōe:ꝛ qñ declinat balneet locus doloris in aqua tepida multū salita in qua ad lib.xx.aque sit posita.ʒ.i.sulfuris viui:ꝛ.ʒ.ʃ.aluminis rubei : ꝛ in declinatione moueat modis dictis in regimine:ꝛ pōt comedē pullos cuꝫ agresta ꝛ succo granatoꝝ:ꝛ silia.Verūtamē est ꝙ cum adest morbus vtile eēt hīe ɔsilium p̄sentis modi.

¶ De podagra ꝛ artetica a mā mixta. Cōsiliū. XCI.

Spectabilis ꝛ nobilis vir:ꝛ dñs nullaneñ.Mariscotus vir annoꝝ q̄si.lx.cōplonis tēdētis nālr ad calm ꝛ humidū in toto patit podagrā:ꝛ cuꝫ hoc ēt aliqñ artetica cui⁹ mā est mixta.nunc tñ vt plimuꝫ dñat flegma:ꝛ ex iteruallis:ita remanet liber vt ambulare:ꝛ egrare bñ possit:lꝫ in qbusdā iuncturis aliq̄ durities remāserit:ꝛ ego dabo sibi hic breue regimē cuꝫ adiutorio medicinaꝝ ad hoc vt pseruet q̄ melius pōt.

¶ Primo ergo habitet in bona camera inter duo solaria que calefiat tēporibus frigidis cum igne de lignis siccis: ꝛ omnino caueat a frigore cum vestibus ꝛ calciamētis:ꝛ alijs opportunis.Et dormiat de nocte vsqꝫ ad septeꝫ vel octo horas:ꝛ quando non sufficit dormiat in mane ante tertias capite bene eleuato:ꝛ corpore bene cooperto.

¶ Et ,puideat ꝙ oī die habeat bñficiū vētris:ꝛ si nā non rñdet faciat sibi mitti clistere. ¶ Et exerceat exercitio ambulādi vel egrādi omni die ante cibuꝫ.ita tñ vt ex illo nō recipiat multū dolorē:ꝛ post cibū dimittat laborē: ꝛ caueat a coitu quātum est sibi possibile.

¶ In cibis aūt semp declinet ad paucitatē:ita ꝙ recedat a mēsa cū reliquijs famis.ꝛ silr in potu:ꝛ ordiet sibi vas xvij.ʒ.ꝛ ,p medietate ipleat aq̄ mellis:ꝛ ,p medietate vino:ꝛ nō trāseat illud vas in prādio nec in cena:ꝛ vinū sit rubeū claꝝ mediocris vinositatl.Et i cibis vtat carnib⁹ pulloꝝ pdicū fasianoꝝ alaudaꝝ ꝛ aliaꝝ paruaꝝ auiū pipionū turturū q̄lliaꝝ.ꝛ silr hedoꝝ vituloꝝ lactētiū puorū castratoꝝ annualiū leporū iuuenū capoloꝝ iuuenū:ꝛ dimittat aues aq̄ticas porcos domesticos agnos boues carnes siccas:ꝛ oēs alias a p̄noiatl. ¶ Et vtat pane d̄ bono frumēto bñ cocto ꝛ bñ fermētato:ꝛ caseuꝫ dimittat: oua aūt recētia gallinaꝝ.s.vitelli sunt boni paꝝ cocti siue cū cortice:siue depditi in aq̄:siue alr in ferculo positi: siue in frictilio tenello cū oleo dulci:siue alijs modis ppatū dūmō nō sint multū cocti:neqꝫ pmixti cū caseo.Vi ctualia v̄o de pasta sicut laganas ꝛ fermētinos:ꝛ silia dimittat. ¶ Legumia nulla sunt bona:sꝫ pōt facē ferculū de farre de ordeo de panico de milio spinachys de bletis de borragine buglossa mellissa feniculo anheto petrosilino maiorana:ꝛ herbis odoriferis:sic saluia ꝛ serpillus : ꝛ de pane trito ꝛ de ouis sigillatim ꝛ ɔiunctim.Et de piscibus paꝝ comedat:sꝫ minus mali sunt parui hñtes squamas viuētes in aq̄ clara:ꝛ boni odoris.gābari v̄o nō sunt boni. ¶ Et de fructibus ɔueniūt passule ficus recētes ꝛ sicce amigdale grana pini auellane : ꝛ tolerat post cibuꝫ pira cocta cuꝫ vino ꝛ aniso ꝛ feniculo:sꝫ fruct⁹ alij humidi melius est ꝙ dimittātur:sicut poma ꝛ cerasa ꝛ psica ꝛ hꝫ nisi sumat eoꝝ parua q̄titas:sicut parū melonū vel prunoꝝ ante cibū in estate:ꝛ in saporib⁹ dimittat acetuꝫ: vtat agresto:ꝛ cinnamomo:ꝛ pipe:ꝛ bonis aromatib⁹:et dimittat herbas crudas.Et hoc de regimine.

Veniēdo ad medicinalia opꝫ in medio Februarij vl paꝝ añ icipe recipe syr^m istū.℞.syrupi cōpositi sine aceto.ʒ.iiij.oxymellis sqll.ʒ.ij.aq̄ saluie: aq̄ apij:aq̄ feniculi:aq̄ maiorane.añ.ʒ.iij.clarifica ꝛ aromatiça cū çinçibē:ꝛ nuce muscata:ꝛ est syrup⁹ pro q̄tuor vicib⁹:sumat calus in aurora. ¶ Itē ℞.pillaꝝ fetidaꝝ de hermodactylis maioris.añ.ʒ.i.ʃ.fiāt septē:ꝛ sumātur duab⁹ horis añ diē postq̄ sumpsit syr^m:ꝛ hac die caueat sibi vehemēter a frigore ꝛ non comedat vsqꝫ ad horam xviij.ꝛ post sequēti die faciat clistē lauatiuuꝫ in mane:ꝛ sumat.ʒ.ij.tyriace cū.ʒ.ij.aq̄ mellis septē horis ante prādiū.Et silēꝫ purgationeꝫ oꝫ facē in p̄n⁹ mēsis Octobris.

¶ In tpib⁹ aūt itermedijs saltē semel in mēse oꝫ purgari absqꝫ custodia sumēdo.ʒ.i.haꝝ pillaꝝ medie noctl vl circa.℞.pillaꝝ de iera de octo reb⁹.ʒ.ʃ.agarici.ʒ.ʃ.salis gēme.Ꝫ.ʃ.fac pillas cū aqua saluie:ꝛ sunt pro vna vice tñ.faciat tñ sibi pparari pro multis vicib⁹. ¶ Itē in tpe hyemis semel in septimana sumat.ʒ.ij.mytridati qnque horis ante cibū. ¶ Itē in tpib⁹ frigidis teneat in pedib⁹ de nocte sacculos de sale trito:ꝛ sepe in mane añ cibū lauet sibi crura ꝛ pedes ꝛ genua cū ista aqua.℞.saluie camomille lauri.añ.M.ij.aq̄.lib.xx.salis.lib.v.bulliāt ad ignē vsqꝫ ad salis resolonē:ꝛ cuꝫ ista calida sepe lauent.

¶ Casus.I.d.M. Marchionis ad dolorem pedū iuxta clauiculā. Cōsiliū. XCII.

Illustrissimus d.M.Marchio p̄ doluit pedē sinistruꝫ iuxta clauiculā ex pte syluestri:ꝛ doloꝛ

fuit nõ imutato colore loci a ꝑn° ꝑmi tremuit: ⁊ nõ imutat⁹ fuit color: ſʒ circa 4.m dieʒ apparuit aliq̃ rubedo: ⁊ caliditas in loco: ⁊ doluit iũcturas raſete pedis: ⁊ in pte domeſtica ēt cõicat⁹ eſt dolor: ⁊ vſqꝫ ad pecten pedis digiti mãſerũt ſine dolore niſi ꝙ aliqd doluit i iũctura eoꝝ cũ pectine: ⁊ fuit rubor: ⁊ aliq̃ leuis caliditas: ⁊ tumor maior: ⁊ mitigato dolore ēt mãſit tumor: ita ꝙ cuʒ ꝑmebat̃ digito fouea remanebat: ⁊ ꝑmutat⁹ fuit dolor ad dextrũ anteqꝫ oino in ſiniſtro mitigaret̃: ⁊ fuit q̃ſi ſiſi modo: ſʒ tñ pes dexter ꝑus remãſit abſqꝫ dolore. Et ipſe tñ dñs ſiniſtrũ pedē ſedendo: ⁊ occupat⁹ in alijs ſiniſtrũ tenuerat plicatuʒ v̾ſus domeſticã partē: ⁊ ſurgēs ꝑcepit primo dolorem: ⁊ tãdem eſt liberatus ab hoc paroxiſmo.

¶ Nũc q̃rit̃ vtrũ ꝯueniat ire ad balnea petrioli in comitatu Senaꝝ: que balnea ſunt ſulfurea ⁊ aluminoſa. ¶ Negatiue: qꝛ in paſſionib⁹ iũcturaꝝ balneũ eſt fugiēduʒ: ꝑcipue in ſciatica. vñ Raſis. 12. ꝯtinētis loquēs de patiētib⁹ podagraʒ dixit. Noli ꝯſentire ꝙ ſciaticus balneo vtat̃: ⁊ Aui. 3° cañ. 22. fen. ca. de cautela a dolorib⁹ iũcturaꝝ dixit. Et minorēt in balneatiõib⁹. Et paꝝ ĩfra. ⁊ minorēt in balneatiõib⁹: qm̃ ipa liquefaciũt humores: ⁊ faciũt ipos currē ad iũcturas: ⁊ ſiles auctes ſunt multe quas dimitto. ¶ Oꝛ ſic: qꝛ ꝫm caſuʒ dr̃ ꝙ dolor ſit a mã dñanter frigida flegmatica. ⁊ ideo ꝯferũt ꝓhibētia flegma gñari: ⁊ deſcēdē ad mēbrũ ⁊ eũantia flegma mõ balneum ſulfureum ēt aluminoſuʒ hec oia facit. Euacuat diſſoluēdo ꝓhibēdo gñatõeʒ flegmatis calefaciēdo ꝯfortat aluminis ſtipticitate. vnde cap̃ de alumine Aui. dixit ꝙ cõfortat: ⁊ ꝓhibet deſcēſum ſupfluitatis. ¶ Cõfirmat̃ qꝛ aque ſulfuree ꝯferũt oib⁹ dolorib⁹ iũcturaꝝ frigidis: vt. 2. cañ. ca. aquas bonas. ¶ Itē Raſis. 12. ꝯtinētis. ſʒ ꝯfert cautele hoꝝ mēbroꝝ cura facta eis cum ſale nitro: ⁊ alio toto qđ deſiccat: ſicut aqua maris ⁊ aqua balnei nãlis: qm̃ magni iuuamenti ſunt in hac paſſione.

¶ De ſciatica cum infectione cutis aſſaphati et puſtulis faciei. Conſilium. XCIII.

Iſte nobilis adoleſcens erat q̃ſi annoꝝ. 20. macilētus: ⁊ vt mihi ſcribit cõplonis flegmatice ꝫm nãm: lʒ in hoc ſim ambiguus. nã morbi q̃s paſſus eſt fuerũt vtplurimũ melĩci iaʒ ſunt fere viginti mēſes ꝙ incepit ꝑ° pati dolorē capitis grauatiuum per mēſem cum dimidio eo tp̃e ſudauit in nocte ſudore nõ vl̃i deficiēte in ĩferiorib⁹ fetido: ⁊ colorãte camiſiam colore ſubrubeo: ⁊ octaua die penultimi mēſis Nouembris ꝑteriti incepit pati quartanã ⁊ quaſdaʒ puſtulas duras circa ſpatulas ⁊ ſpõdiles dorſi quãtitatis ciceris vel auellane: ⁊ tãdē poſt mēſem ſupuenit apoſtema durũ in crure in pte poſteriori ꝓpe pedē durũ in duas ptes diuiſum qđ medici iudicauerũt eſſe ſephyros: ⁊ ita ꝯcta ſunt mēbra pedis ꝑcipue calcaneus ꝙ nullo mõ pedeʒ explanare poterat. ⁊ poſtea paſſus eſt febres diuerſas: qñqꝫ cõtinuas: qñqꝫ interpolatas: ⁊ adhibita diligēti cura medicoꝝ: tñ euacuabant̃ flegmata: ⁊ in menſe Martij paſſus eſt dolorē vehemētē ꝑmo in gena dextra ⁊ oculo ⁊ aure cuʒ alienatione. poſtea in ſiniſtra gena facta fuit exitura apta: ⁊ curata. remanēte tñ febre a qua fuit mũdatus de mēſe Aprilis: ⁊ cuʒ in eſtate ſequēti per ĩterualla diuerſa q̃nque vel octo vel ſiſiuʒ dieꝝ in mēſe Auguſti poſt vnũ paroxiſmũ valde acutũ ſupuenerũt macule rubee parue aſpitatis occupãtes totũ a collo quaſi vſqꝫ ad coxas excluſiue. ⁊ poſtea dolores qñqꝫ in ſpatula ſiniſtra: qñqꝫ in ſcia dextra: qñqꝫ in ſiniſtra: ⁊ cuʒ iuiſſet ad balnea ſancte Marie obſ̾uatis debitis ordinib⁹ ⁊ poſitis vētoſis cum ſcarificatõe receſſerũt q̃ſi de eſſe macule a ſua intēſa rubedine ⁊ dolores: ⁊ poſt mēſeʒ incepit pati dolores in diuerſis mēbris qui inuadebãt de ſero: mitigabant̃ mane: ⁊ in menſe Octobris paſſus fuit exiturã in dextro crure que dum fuit apta: neqꝫ dolores coſtaꝝ: neqꝫ ſcie ĩfirmũ moleſtarũt facta cura: ⁊ cõ ſolidato vlcere: dolores ⁊ macule rediuerũt ⁊ fuerũt in maculis rubor ⁊ aſpitas ⁊ furfura: ⁊ paucificatis poſtea maculis illis in ſupiorib⁹ partibus: alie ſupuenerũt in ĩferiorib⁹. nũc v̾o macule quaſi euanuerũt: ſed moleſtat̃ a dolore ſciatico ſiniſtro: ⁊ ſupueniũt furunculi in diuerſis ptibus corpis ⁊ bothor plurime in ptibus faciei: ꝑcipue inter labiuʒ ⁊ naſum: ⁊ ĩfirmus ſentit multũ deſcēſum materierũ a capite. ¶ Hec ſunt que mihi ſcribũtur per venerabilē doctorē magr̃m Aug.m de Santucijs de Urbino: ⁊ petit̃ ꝯſilium vtruʒ ſibi conueniũt balnea precipue paduana.

¶ In h adoleſcēte pro nũc vr̃ mihi attēdēdũ ad ſciaticã ſiniſtri lateris quã puto pēdere ab humore mixto ex flegmate ⁊ mel̃ia: qꝛ diu durauit: ⁊ qꝛ iſti humores viſi ſunt dñari in multis ſuis morbis ⁊ ad aſſaphati ꝙ fuit ita ꝯtinue: ⁊ ad puſtulas faciei. nã de illo ſephyros hñt ipſi ꝯſilium in regimine rerũ nõ nãliuʒ pro vno qui paſſus fuit ſileʒ egritudinē: nec mihi cadit in dubiũ in illis dolorib⁹ nõ parũ mãei catarralis a capite fuiſſe cõicatũ: ⁊ ſi bene examinent̃ morbi qui fuerũt in eo: ⁊ qui de facto ſunt videbit̃ ꝙ aut ex malo regimine: aut ex diuerſitate cõplonũ nãliũ in ſuis mēbris multiplicant̃ humores mali nõ vni⁹ modi: ſed de ſpecie flegmatis: ⁊ de ſpecie mel̃ie: ⁊ de ſpecie cholere rubee q̄bus etiã ſanguis ĩfirmat̃: ⁊ fit multotiēs nõ nãlis: ⁊ opʒ ſtudium taʒ in regimine q̃ꝫ in cura adhibē ad ꝓcurãdũ ꝙ fiat digeſtio bona cum cibis tēperatis: ⁊ ꝙ gñet̃ ſanguis tēperatus: ⁊ ex rebus que paucas generãt ſupfluitates ad bonũ ſenſuʒ: ⁊ hoc nõ ſolũ de regimine ſtomachi: aut etiã epatis: ſed venaꝝ: ⁊ ꝙ minorētur ⁊ eradicētur illi qui iam peccãt de iſtis gñationibus. hñdo igit̃ quaſi quoddã ꝯiecturatiuũ iudiciũ in quo debēt ꝑualere pñtes medici: qꝛ certa quãtitas: nec calamo ſcribi: nec lingua ꝓferri põt: ſed vidēdo: ⁊ alia ſigna ꝑcipiendo põt medicus ad illaʒ prope accedere. faciã igitur illud inuocato diuino auxilio.

¶ Opʒ ꝙ habitet in aere tēperato tã in actiuis q̃ꝫ in paſſiuis. ſi tñ peccet meli⁹ eſt ꝙ peccet in parua humiditate ⁊ parua frigiditate. ⁊ ex h pʒ qualis dʒ eē camera ſue habitationis: ⁊ ſit aer clarus ſubtilis abſqꝫ malo odore: ⁊ mũdētur pãni ſui ſepe: ⁊ ſepe ingrediat̃ balneũ leuiſſime ibi ſudãdo: ꝑcipue in aqua calida: ⁊ ſi eēt aqua decoctionis bletaꝝ: ⁊ violarie: ⁊ malue: ⁊ ordei eēt melius: ⁊ lauet̃ celeriter ⁊ egrediat̃. ⁊ hoc de mane ieiuno ſtomacho.

¶ Exerceri dʒ ſuaui exercitio ambulatiõis vel exercitio mouēdi bracchia: ⁊ man⁹. ita tñ ꝙ nõ doleat multũ: neqꝫ pedē: neqꝫ locũ ſcie. ⁊ ideo ſi opʒ ad ꝓhibēduʒ dolorē egrediatur gradatim. ⁊ hoc in locis delectabilib⁹ tēperati aeris.

¶ In cibis v̾o opʒ ꝙ in q̃ꝫtitate tãtũ ſumat ꝙ bñ digerat̃ ⁊ in q̃litate ſint tēpati. declinãtes tñ ad humidũ boni nutrimēti paucaꝝ ſupfluitatũ facilis digõnis. ⁊ ideo paneʒ habeat ex puro ⁊ optimo frumēto anni ſui: ⁊ ſit mũdus a furfure bñ piſtus ꝯueniēter fermētat⁹ ⁊ coctus hñs aliquid parũ ſalis ĩter ꝑam ⁊ 4am diem mũdus a cortice duro exteriori. ¶ Et carnes ſint pulloꝝ aut caponũ mediocriter iuuenũ ⁊ hedoꝝ lactētiũ ⁊ vituloꝝ lactētiũ paruorũ: ⁊ tolerãtur caſtrati annuales de mõte: ⁊ ꝑdicũ ⁊ faſianoꝝ iuueniliũ: ⁊ auiculaꝝ que ſtant in ſepib⁹ ⁊ pratis exceptis paſſerib⁹: ⁊ merulo ⁊ turdo ⁊ colũbis ⁊ qualleis: ⁊ vitet oēs alias carnes a predictis: ⁊ aues aquaticas: ⁊ carnes ſalitas: ⁊ ꝑcipue leporē ⁊ ceruum: ⁊ dʒ ſumere de pte que eſt a medio verſus caput: ⁊ dimittē ĩteriora: ⁊ capita

⁊ colla

⁊ colla ⁊ debēt esse elixe potius q̄ȝ asse. ¶ Caseus ⁊ lac ⁊
sanguis melius est ꝙ vitenť oibus cōpēsatis. ¶ Uitelli
ouoꝝ gallinaꝝ recētiuȝ ⁊ paꝝ cocti sunt ꝯuenientes sine
aliqua mixtura. ¶ De granis pōt cape fercula ex ordeo
fracto ⁊ farre ⁊ farina eoꝝ: sȝ tñ reliq̄ grana dimittat tā
legumina q̄ȝ cerealia. ¶ De herbis pōt vti boragine bu/
glossa ⁊ spinachys ⁊ in estate lactuca ⁊ endiuia ⁊ cicoree.
Sȝ caules ⁊ blitas ⁊ herbas acuti saporis vel amari di/
mittat penitꝰ. ¶ De radicibꝰ meliꝰ eēt ꝙ nō comederenť
sicut rape ⁊ napones ⁊ raffani ⁊ pastinacha: ⁊ siles: silr ēt
cepe ⁊ allia ⁊ porri ⁊ silia. ¶ De fructibꝰ pōt comedere
amigdalas cuȝ çucchkm: ⁊ de humidis in pua quātitate
pruna valde matura añ cibū ⁊ paruā q̄ȝtitatē melonuȝ ⁊
piroꝝ coctoꝝ post cibū: ⁊ aliqd de vuis bñ maturis: ⁊ ēt
siccis ⁊ de pineis pus ifusis in aq̄ calida p horā: ⁊ postea
exiccatis: ficus sunt vitāde sicce ⁊ recētes ⁊ gñalr alij fru
ctus meliꝰ est ꝙ dimittanť: aut sumať eoꝝ pua quātitas
nisi poma granata muça ⁊ ēt dulcia. ¶ De piscibꝰ come
danť pui squamosi ⁊ boni odoris ⁊ saporis: ⁊ reliq dimit/
tanť. ¶ Aromata ⁊ grana acuta: sicut anisuȝ ⁊ feniculuȝ
sunt dimittēda nisi in tēporibꝰ fridis vtereť pauco cina/
momo ⁊ croco. ¶ Uniuersalr caueat a rebꝰ hñtibꝰ acu/
tuȝ saporē ⁊ amaꝝ salsuȝ acetosuȝ ⁊ nimis dulcem.

¶ In potu sumat vinū claꝝ medie vinositatis rubeuȝ tē/
peratū bñ cū aqua: ⁊ sit q̄ȝtitas ꝓportionabilis cibo.

¶ Dormiat in nocte ⁊ nō de die capite bñ eleuato ⁊ corpe
bñ coopto: ⁊ icipiat somnū duabꝰ horis post cenā ⁊ q̄ȝti/
tas sit. vij. vel. viij. horaꝝ inter diē ⁊ noctē: ⁊ si dormit de
die melius est ꝙ sit in mane ante tertias.

¶ In hac dispōne pcipue ꝯfert bñ hre bñficiū vētris sel
vel bis in die: ⁊ si nā nō adiuuat iuueť cū clisteri cōi: aut
cū succo rosaꝝ expsso de rosis rubeis. Aut dū iuenit bi/
bēdo ð mane lib. i. seri capni: vl cōedēdo fercula ex mer/
curiali vl malua: ⁊ oio faciat ꝙ oi die hēat bñficiū vētrl.

¶ Iste adolescens custodiendus est ab omni supfluitate
accidentiū anime. Et hoc de regimine.

Ueniendo ad medicinalia vi mihi ꝙ mō in tpe
veris oȝ si nō fecit facere purgatiōem
h mō sumēdo pus syr. sex vicibꝰ. ℞. syru. ð fumoterre:
syr. ð epithimo. añ. ʒ. vi. syr. violati. ℥. ß. aq̄ buglosse. ℥. iij.
clarifica ⁊ est syrupꝰ p vna vice: sumat sex vicibꝰ in au/
rora. ¶ Sūpto syrupo purgeť cū hac medicia. ℞. pulpe
collogntide. ℈. i. coquať cū. ℥. vi. aq̄ decoctiōis passularū
ligata in petia bullitione vna: postea coleť ⁊ in colatura
addať iera de octo rebꝰ. ʒ. ij. pulueris agarici optimi. ʒ. i.
salis gēme. ℈. i. ⁊ bibať cała ⁊ coleť: ꝙ bñ retineať: ita ꝙ
bonū est supdormire p duas horas: ita ꝙ si postea supue
niat vomitꝰ vomat secure: ⁊ regať hac die regimie capiē
tiū medicias solutiuas. Si tñ videť pñti medico oppor/
tunū minuať de dosi: ⁊ si nō vellet cape nisi pillas capiat
istas. ℞. pillaꝝ de ieralogodion: pillaꝝ de fumoterre: pil
lulaꝝ indaꝝ. añ. ℈. i. reficianť cum aq̄ buglosse. ¶ Et si
vi pñti medico post assumptōeȝ medicine p q̄tuor dies
flobothomeť de vena basilica vel saltē de cōi si nocumē
tuȝ faciei sit multū sm tolerātiā infirmi: ⁊ post alios 4ᵒʳ
dies apponanť sanguisuge de electis ⁊ pparatis iuxta do
ctrinā Aui. due circa faciē vel. iiij. ppe loca magis lesa ⁊
aliq̄ circa alia loca. vbi magis apparēt ille defedationes
rubee sm ꝙ iudicat pñs medicꝰ infirmū posse tolerare.

¶ Postremo vo opȝ ꝙ in tota estate ⁊ autūno pseueret
ex iteruallis duoꝝ vel triū vel q̄tuor dieꝝ in purgatōibꝰ
leuibꝰ q̄ fiāt cū aq̄ casei de capris ⁊ in aq̄ infundať q̄ȝti/
tas magna ð lupullis: ⁊ coquať ista mediocrit: ⁊ sit tanta
q̄ȝtitas solutiui ꝙ bis aut ter ducat: aut si ista nō iuēiret
ponat in aqua lactis mirabolanoꝝ indoꝝ ⁊ citrinoꝝ. añ.
ʒ. ij. per vnum diem naturaleȝ: postea coletur ⁊ bibatur.

¶ Itē vi mihi vtile pro illa sua sciatica ꝙ post purgatio/
neȝ faciat clisteria hoc modo saltē tria vel q̄tuor. ℞. ma/
tersylue nepitelle. añ. M. i. bulliāt in vino albo odorife/
ro ⁊ potēti sufficienti q̄ȝtitate: ⁊ ex eo fiat clistere sine ad/
iuncto. Or si ista nō sufficiāt fiāt clisteria fortiora. s. cum
decoctōe pdictaꝝ herbaꝝ addať collogntide in pāno li
gate. ʒ. i. ad bulliēdū ⁊ cētauree mino. M. i. coleť ⁊ adda
tur ieralogodion. ʒ. ij. olei anhetini. ℥. iij. salis gemme. ʒ. i.

¶ Et si pseuerādo in clisterijs nō curať opȝ ꝙ apponať
anche ruptoriū hoc mō factū. ℞. empli de synapi descri
pti a Mesue in antidotario. ℥. iij. cantaridaꝝ ablatis ca/
pitibꝰ: ⁊ alis. ʒ. iij. apponať sup tota ancha quousq̄ȝ faciat
vesicas q̄ aperianť ⁊ teneāť apte p. xv. dies. ¶ Si vo h
nō sufficēt opȝ ꝙ fiat cauteriū ex pte syluestri sub genu
sinistro h mō. ℞. de cortice radicis illiꝰ plāte que vocať
vulgariter vitis alba: ⁊ nasciť in sepibꝰ: ⁊ facit flores q̄si
lanuginē: sȝ nō est brionia: aut fessera: imo qdā vocāt fla
mulā: lȝ nō credā ꝙ sit illa: ⁊ nō sit ille cortex siccꝰ: sȝ ille
viridior q est iuxta lignū ⁊ abradanť cū cultello: ita ꝙ re
cipiať de eo q̄ȝtitas ad modū magni ciceris: qñ est bñ cō
stricta ⁊ cōglobata: ⁊ pōať sup dicto loco ⁊ teneať stricta
cū fascia: ⁊ inoueť oi die sel q̄usq̄ȝ faciat vesicā: ⁊ tūc ape
riať vesica: ⁊ recipiať ramus sambuci: q sit siccatꝰ sup ar/
bore sua: ⁊ ð medulla ouis tāta ps ꝙ ꝯstricta cū dētibus
fiat ad modū denarij: ⁊ alligeť sup loco vbi fuit vesica: ⁊
inoueť oi die sel: ita ꝙ teneať aptū cauteriū ad minꝰ mē
se vno. nā credo ꝙ cū istis modis sciatica remouebiť.

¶ Sed pro illa infectōe cutis balneeť frequēter post pur
gatōes sedēdo cū psona in aq̄ decoctōis malue ⁊ radicuȝ
maluauisci ⁊ violarie ⁊ blite ⁊ maneat ibi nō multo tpe:
⁊ bñ laueť: ⁊ postq̄ȝ octo diebꝰ vsus fuerit hꝯ balneo: ⁊ si
nō suffecerit ei radať totū corpꝰ ⁊ laueť oi die ieiuno sto
macho in tina cū lisciuio cōi in quo postea decoquantur
maluauiscus fenugrecū blete melliloti fumꝰterre q̄ȝtita
te opportūa: ⁊ post ebullitōeȝ cū egrediť a balneo qescat
parūper in lecto: ⁊ tūc iungať cū hꝯ vnguēto. ℞. cere al
be adipis galline ⁊ adipis porcie recētis misce ⁊ fiat vn/
guentū. ¶ Et si h nō sufficit in octo diebꝰ siccenť mora
matura: ⁊ fiat puluis ex eis: ⁊ cōmisceať cū lisciuio ⁊ ab/
luať locꝰ cū illo. ¶ Or si h nō suffecerit fricet locus cuȝ
māntili aspero forti fricatiōe ⁊ madefacto in lisciuio in q̄
sit dissolutū aliqd de alumie fecū: ita vt effluat sanguis: ⁊
postea iungať locꝰ cū vnguēto supradicto q̄usq̄ȝ cutis ap/
pareat sana: ꝙ si pur vi rubere post fricatōeȝ cū alumie
dimittať iunctio cū pinguedibꝰ: ⁊ fricet locꝰ cū aq̄ ⁊ ace/
to ðcoctōis rosaꝝ siccaꝝ plātagis ⁊ floꝝ camomille: aut
supponať petia ifusa in hꝯ decoctōe. ¶ Facies aūt eius
oȝ lauari oi mane cū decoctōe scabiose ⁊ fumiterre: aut
cū decoctōe folioꝝ fraxini in aq̄ ⁊ aceto: vl cū decoctiōe
plātagis: ⁊ in nocte qñ vadit dormitū fricet loca pustula/
ruȝ cū melle ⁊ aceto: ⁊ si h nō sufficit supponať loco illo
emplȝ h mō factū. ℞. gūmi granoꝝ viridiū: aut terben/
tine lote: ⁊ misce cū illis aluminibꝰ plume qntā ptē eiꝰ: ⁊
fiat emplȝ: ⁊ ponať sup eis. ¶ Et si viderenť esse dure ⁊
antiq̄: tūc liniať locꝰ cū isto vnguēto. ℞. sapōis albi. ℥. ß.
armo. ʒ. ij. thuris. ʒ. i. distēpera sil in mortario ⁊ iungatur
locꝰ p vnā horā: ⁊ postea laueť cuȝ aq̄ cała: ⁊ itereť mul
totiēs in die. ¶ Or si ille pustule q̄ sūt itra nasuȝ ⁊ os sint
cū re alba in medio: q̄si sit punctū lactis: ⁊ sit intꝰ virulē/
tia. Opȝ p ꝙ laueť locꝰ cū aceto ⁊ aq̄ decoctōis ficuū sic/
caꝝ pinguiū ⁊ salis nitri: aut cū aq̄ pluuiali decoctōis lu/
pinoꝝ vsq̄ȝ ad eoꝝ dissolutōeȝ: ⁊ hec est lotio bona q̄ fre/
quēteť. post lotionem vo de nocte teneať super loco hꝯ
emplastrū. ℞. salis nitri nigelle. añ. ℥. i. medulle ficuum

siccaꝝ pinguiuz.ʒ.iiij.pistenť optime simul in mortario ꝛ addať aceti q̄ztū sufficit:pistādo simul ad faciēdum in formā vnguēti:ꝛ cū isto inungať de nocte ꝛ abluať in die nisi in die vellet stare in domo quousq̧ pustule eradicē-tur. ¶ Et q̄ꝛ cura catarri:precipue frigidi est satis nota ꝛ p̄ter purgatōes dictas supius iuuať cū masticatoriis gargarismis ꝛ caputpurgiis deponētibꝰ flegma:ꝛ cū sacculis cōfortātibꝰ cerebrū nō multū calefaciētibꝰ:sed exiccāti-bus in hac re nō multū me extēdo. ¶ Silr̄ ēt de locali-bus apponēdis sup illo sephyros nō curo: q̄ꝛ res nota ē. Et pro nūc huic cōsilio finez facio.Amē.

¶ De dolore sciatico. Consiliuz. XCIIII.

H

Ic iuuenis Brixiensis egrotat egritudie forti ꝛ difficilis curatōis:eo q̄ꝛ chronica est ꝛ mltū fixa:ꝛ iterū q̄ꝛ est egritudo ei dispropoꝛtōalis rōne etatī ꝛ cōplexionis q̄ est sanguinea ꝛ cholica a generatiōe extitit.Que egritudo siue accidēs appellare libet est sciatica ꝓueniēs a mala cōplexione frida ꝛ hūida ptiū anche ꝛ scie cū multa repletōe a mā flatica grossa ꝛ viscosa ptibꝰ p̄dictis īmersa: que qdē si absq̧ debita curatiōe ptrāsibit pducet ip̄z ad açehema:ꝛ est p̄uatio motus ꝓgressiui.zz.tertij.caº de causis doloꝝ iuncturaruz. ¶ In cuiꝰ qdē dispōnis regimie vti oꝫ mēsura reruz nō nāliuz oino:ꝛ ꝓp̄e sicut inscribiť in nobili viro Thadeo de Haido:qd̄ qdez regimē hic accōmodari oꝫ.

Pro regimine v̄o medicinaliū intētionū q̄z citiꝰ pōt ad curā ꝓcedat hoc mō. ¶ Prio qdē añ.xxv.diē istātis mēsis flobothomeť de sciatica sani pedis q̄ posita est in domestica pte pedis v̄sus calcaneū:ꝛ extrahanť sanguis.ʒ.v.vel.vi.s̄m tenorem v̄tutis a sapiēte viro libratū. ¶ Post flōmiā v̄o sequēti die euacueť cū istis pillˀis sup qbus nō comedat nisi post sex horas accipiēdo cyatū vnū aque çucchari p horā añ cibū.sunt autē pillˀe hec. ℞.pillˀaꝝ de sarcocolla maioꝝ ʒ.ß.pillˀaꝝ de hermodactylis.℈.ij. fiant pillule.vij.cum elˀio de succo rosaꝝ. ¶ Facta purgatōe sequēti die incipiat assumere hoc digestiuū calidū in aurora: ꝛ cōtinuet ipsum per vnā totā septimanā. ℞.sy. de calamēto.ʒ.i.ß. aque iris.ʒ.iij.misce. ¶ Sūpto syrupo purgeť iteꝝ cuz ista medicina. ℞.diaturbith cum reubarbaro.ʒ.v.boni ponderis:aut cuz istis pillˀis. ℞.pillˀaꝝ de sarcocolla.℈.iiij.fiant pillˀe.ix. ꝛ accipiātur vt supra ꝛ obseruenť post eas oia que de dictis pillˀis dicta sunt. ¶ Facta euacuatione eradicatiua superponať eidē hoc cerotū sup scia:ꝛ porteť vsquequo ibidē eruptionē faciat p quā ꝯueniēter cōsumātur mãe in pixide anche ꝛ ptibꝰ vicinis īmerse. Est aūt cerotū hoc. ℞.euphorbij.ʒ.i.calamēti cōbusti.ʒ.ij.auripigmēti calcis viue.añ.ʒ.iiij. incorporenť oia cuz sapone nigro ꝛ diaquilone ꝛ apponať vt supra. Cuz aūt eruptio facta fuerit per vnū mensez cureť cuz vnguento egyptiaco.Si autē mordicationē ex ipso pciperet cōmisceatur vnguentuz egyptiacū cum vnguento basilicone ante:ꝛ curetur vt supra. ¶ Consulo etiā q̄ꝫ diebus intermediis purgationū: ꝛ semp post illos vtať istis pillulis: de qbus accipiat.i.vel.ij.paꝝ ante cenā ad ꝯseruandam ventris lubricitatē ꝛ efficiēdaz ꝯsumptionē reliquie materieruz.sunt aūt pillule iste. ℞.aloes epatici.ʒ.ij.masticis croci.añ.℈.ß.diagridij.gra.vij.infundantur in succo ireos ꝛ exponātur soli vsq̧ ad ꝯsumptionē succi. deinde formenť ex eo pillule:ꝛ accipiātur vt supra. ¶ Si autez dolor extenderet per coxam ꝛ tibiam ꝛ per anchas ꝛ si molestus esset vnguātur ptes predicte oi die bis ex istis oleis. ℞.olei de piretro olei de croco.añ.ʒ.i. olei vulpini ʒ.ij.croci.℈.ß.misce omnia:ꝛ fiat ex eis: sicut dictuz est. Et ista puto cum dei laude sibi sufficere.

¶ De dolore ꝛ tumore genuū. Cōsiliuz. XCV

I

Ste magnificus Dn̄s passus est a qnque annis citra dolores ꝛ tumores in genibꝰ: ita tn̄ q̄ꝫ in aliis iūcturis nō est passus:ꝛ sūt tumores ptiz gipsei: ptiz mixti ex flˀate ꝛ vētositate:q̄si spōgiosi.Et nerui ꝛ chorde sub genu existētes sūt grossiores ꝛ duriores debito:ꝛ cū h̄ nō sunt tā obediētes flexioni:sic̄ oꝫ:ꝛ qn̄q̧ exacerbāť isti dolores:ꝛ fit tumor magnꝰ: sed nūq̄z redeūt oio ad sanitatē:in sinistro tn̄ melius hꝫ:ꝛ est iuuenis mediocris habitudīs potiꝰ ad flˀaticuz q̄z ad aliā cōplexionē:paꝝ tn̄ declinis : ꝛ lꝫ pro nūc satis mediocriter s̄m casuz trāseat : tn̄ dabo ꝯsiliū pro cura eiꝰ qd̄ est si possibilis fuerit.ꝛ pro p̄seruatōe a d̄teriori. ¶ Altissimū aūt iuoco datorē auxilij ꝛ sanitatis:q̄ꝛ ipse solus est:q sanat langores ꝛ incipiā a regimie reꝝ nō nāliuz qd̄ ꝯstat oportere declinare ad calidum ꝛ siccū parūper.

¶ Primo ergo oꝫ habitare loca ꝛ regiones siccas nō vallosas nō stagnales:nec tn̄ nimiū altas: ꝛ per hec vētosas ꝛ frigidas:ꝛ oꝫ cauere a vētis oibus ꝛ a nimio excessu in calore ꝛ frigore:ꝛ maxime tamē a frigore : ꝛ cameraz oꝫ hr̄e inter duo solaria apertā versus oriens:ꝛ oꝫ pmittere in mane radios solis itrare per horā:qm̄ sol est qui rectificat aerē. ¶ Et oꝫ cauere ne habeat malos vapores latrinaꝝ vl̄ alioꝝ locoꝝ humidoꝝ ꝛ putridoꝝ:ꝛ in hyeme tempereť cum igne de lignis siccis nō putridis: in estate aūt debet eam euentare :ꝛ cuz valde excessiui calores oꝫ ponere herbas ꝛ ramos frigidos.

¶ In exercitio aūt oꝫ eū caute ꝓcedere.nā nullo mō ꝯuenit ei oimoda qes:sꝫ exercitiū in quo fatigeť ꝛ doleat est oio vitādū. ¶ Et q̄ꝛ res ꝯsuete minꝰ molestāt oꝫ ip̄z paulatiz assuefieri ad ambulādū satis:ꝛ p̄cipue qn̄ nō dolet: ꝛ silr̄ ad equitādū:sꝫ vt dixi paulatim p̄mo faciēdo modicum exercitiū.deinde paꝝ plus ꝛ paulatiz addat in eo quousq̧ veniat ad exercitia sanoꝝ. nā eiꝰ facultatis est: vt qn̄q̧ sit ei necessariuz trāscēdere exercitia moderata ꝛ facere fortissima:sꝫ tn̄ nisi cogat nec̄itas non faciat cuz dolore:sꝫ illū vitet q̄ztū pōt:ꝛ qn̄ dolet nimis pōt facere se deferri:aut in curriculo:aut i nauicula:aut alio mō nō doloroso:ꝛ vitet ociū ꝛ nimiā qetē. ¶ Et ꝯueniētior hora exercitij ē in mane ieiuno stōcho : aut cū digessit cibū de sero añ cenā:ꝛ manꝰ ꝛ supiores ptes:sūt ēt fortiꝰ exercende malleādo vl̄ iaculādo vel icidēdo aliqd:ꝛ nitať si pōt q̄ꝫ h̄ sit post vētris bn̄ficiuz. ¶ Et fricare fortiter loca dolorosa nocet.fricatio aūt leuis iuuat.

¶ Somnus eius oꝫ esse in nocte ꝯtinuus si pōt incipiēdo saltē tribꝰ horis post cenā:aut ad minꝰ duabꝰ : ꝛ sit in camera boni aeris suprascripti corpe bn̄ coopto sup altero lateꝝ nō resupine:ꝛ q̄ꝛ caput hꝫ catarriçās oꝫ esse capite bn̄ eleuato: ꝛ sufficit in die naturali quātitas.vi.vel.vij. horaꝝ:ꝛ nō dormiat post prādiuz:sed si in nocte sufficiēter nō dormit restauret in mane ante tertias: ꝛ nullo mō dormiat in loco frido vel humido vel in lumine lune vel in radio solis:aut post cibum.

¶ Et vitet iram tristitiā rixam sollicitudinē tumorē siue furorem ꝛ coitum quātum potest.

¶ Cibus eiꝰ sit panis ex optio frumēto anno sui cui nullū aduenit nocumētū:ꝛ bene pistus ꝛ bene coctꝰ ꝛ bene fermentatus:ꝛ hn̄s aliqd salis cōmixtū:ꝛ vitet panē d̄ aliis granis ꝛ nimis duꝝ ꝛ açimū ꝛ nō itegre coctū: ꝛ mūdeť a cortice exteriori:ꝛ nō comedať cū a furno egrediť donec calor suus recesserit: ꝛ bn̄ effumauerit. ¶ Et carnes sibi cōuenientiores sunt carnes auiuz ꝛ aialium paucarū superfluitatum:sicut pulloꝝ nutritoꝝ libere ꝛ caponum ꝛ

perdicuz ⁊ fasianoꝝ ⁊ auiculaꝝ paruaꝝ: sicut fecidulaꝝ
⁊ siliuz: ⁊ pásserũ ⁊ turdoꝝ ⁊ coturnicũ ⁊ pipionũ volare
incipiẽtiũ ⁊ turturũ nõ ĩpinguataꝝ cũ violentia: ⁊ nõ su/
mat carnes qualeaꝝ siue ortiginũ: aut auiuz aquaticaꝝ.
¶ Et de q̃drupedib⁹ sumat capretos vitulos p̲uos lactẽ
tes ⁊ agnos castratos: p̃cipue cũ nõduz hñt annũ vnuz ⁊
capõlos ⁊ lepores iuuenes ⁊ ericios. Et dimittat porcos
boues hircos vaccas capras: ⁊ breuiter oẽs ãtiq̃s ⁊ nimis
duras: aut nimis humidas: ⁊ vitet capita ⁊ colla ⁊ visce/
ra ⁊ nimiã pinguedinẽ: ⁊ comedat carniũ tantã q̃titatez
vt ꝯsueuit in sanitate: ⁊ potius comedat assas q̃ȝ elixas si
bene digerit eas. ¶ Uitelli ouoꝝ gallinaꝝ recẽtium nõ
nimis cocti sunt cõuenienter siue frixi siue assi siue elixi
in ferculo ⁊ in herbato dũmodo nõ sint nimis cocti ⁊ nõ
sint mixti cũ reb⁹ malis digõnez ĩpediẽtib⁹. Sȝ albumẽ
coꝝ dimittat̃: ⁊ dimittãtur oua anseꝝ: aut anatũ: ⁊ nõ su
matur multa quãtitas. ¶ Sanguis caseus ⁊ lac nõ ꝯue/
niunt: butyro in p̲ua quãtitate vti põt: ⁊ silr̃ oleo oliuarũ
dulci vti põt. ¶ De granis: fercula nõ ꝯueniũt nisi esset
ptisana ordei ꝯdita cũ pipere: sed oĩa legumina sunt ma/
la: p̃cipue multa quãtitas ⁊ panicũ ⁊ riçum ⁊ miliuz ⁊ far
nõ ꝯueniũt. Sȝ fercula faciat de brodio bonaꝝ carniuz
in hyeme cum pipere ⁊ alys aromatib⁹: de q̲bus dicã in/
fra: ⁊ in estate cũ pauco agreste: ⁊ de mica panis: ⁊ de her/
bis quas infra laudabo cũ amigd̃. si cũ çuccharo capiãt̃:
laganas aũt ⁊ pastillos oĩo dimittat. ¶ Ex herbis cõue/
niunt in hyeme: origanũ: maiorana: saluia: serpillũ: apiũ:
petrosiliũ: rutha: calamẽtuz: hyssop⁹: thimus: bethonica:
mellissa: ⁊ caules. s. brodiũ. ⁊ in estate: endiuia: cicorea: bo
rago: buglossa: spinachia: ⁊ blite tolerãtur cocte cũ carni/
bus: aut oleo de vrtica: si indigeat adiutorio: ⁊ bñficio vẽ
tris. ¶ Pisces nõ sunt ꝯueniẽtes: sed minus mali sunt q̲
sunt parui habẽtes squamas boni odoris ⁊ saporis ⁊ qui
viuunt in libero mari: aut claro fluuio non cenoso: ⁊ sint
assi: ⁊ comedãtur calidi cuz sale ⁊ pipere. ¶ De radicib⁹
quãdo est purgatus põt capere radicez petrosilini pasti/
nachã ⁊ carotũ: sed rapas ⁊ napones dimittat: ⁊ ꝓpter ca
put dimittat acrumina: vt allia porros ⁊ cepaꝝ genera: ⁊
dimittat raffanos. ¶ De fructib⁹ humidis melius eẽt di
mittere eos: sed min⁹ mali sunt ficus bene mature: ⁊ to/
lerant̃ in magnis calorib⁹: quedã pruna matura ante ci/
buz: ⁊ comedant̃ cũ suo cortice: ⁊ põt capere paꝝ de me/
lone: sed oĩo paꝝ de fructibus humidis capiat. De piris
v̾o coctis post cibũ capere põt cum aniso ⁊ aromatibus.
Sed poma ⁊ p̲sica ⁊ pira cruda ⁊ citonia ⁊ cornalia ⁊ ne/
spilla ⁊ sorba ⁊ cerasa ⁊ amarena ⁊ vuas recentes: lȝ sint
vtplurimuz male ⁊ chrysoloma dȝ dimittere ⁊ citrullos
⁊ angurias ⁊ cucurbitas ⁊ melongenas ⁊ poma arãcia et
granata acetosa: lȝ muçis ⁊ dulcib⁹ vti possit. Amigdale
aũt cum çuccharo ⁊ auellanas ⁊ fisticos ⁊ grana pini põt
capere: sȝ castaneas dimittat: ⁊ oĩno paꝝ de fructib⁹ ca/
piat. Fungos ⁊ tubera dimittat oĩno ⁊ acetum ⁊ acetosa
sunt ab eo euitãda: p̃cipue nimius vsus eaꝝ. ¶ Et põt ca
pere cappares salitos cuz sapa vel pauco aceti ⁊ bullito
cuz passulis: ⁊ põt ẽt vti oliuis salitis ⁊ sapore camellino
bono ⁊ sapore ex amigd̃. çinçib. ⁊ pauco agreste: ⁊ similr̃
vti põt cinamomo ⁊ gariofilis pipere cimino mace galã/
ga croco: ⁊ silib⁹ pro specieb⁹ sup̲ suis ferculis gratia hñ
digerendi ⁊ carminãdi ventositates: minus tñ vtatur eis
temporib⁹ calidis. ¶ Et nõ vtatur multa ciboꝝ varieta
te: sed sufficit sibi de vna vel ad plus duab⁹ maneriebus
ciboꝝ in vna mensa sumere: ⁊ si sunt multuz duri p̃mit/
tat illa que facile exeunt a ventre ⁊ nõ sumat scd̃m cibũ
nisi sentiat primũ exiuisse stõchuz: ⁊ bene masticet ⁊ non
trahat nimis longã morã in prãdio vel cena.

¶ De potu autez videntur nostri Auctores in superficie
verboꝝ discordare. Nam Auic. zz. tertij. dixit ꝙ patien
tes dolõrem iuncturaruz debent vitare vinum grossum
⁊ plurimũ: ⁊ subdit: ĩmo omne vinum. Rasis in libro de
iuncturis cõcedit flegmaticis vinum antiquum. veritas
tamẽ est ꝙ in tempore egritudinis abstinẽdum est a vi/
no si fieri põt: in t̲pe v̾o quietis si ꝓpter vini dimissionez
infirmus nõ sequit̃ magnã debilitatez: aut macrefactio/
nem ⁊ nõ impeditur stomachus eius a digestione ⁊ non
fiat magis multiplicatio ventositatis ꝓpter illud meli⁹
est abstinere a vino toto tẽpore vite sue: ⁊ si hec nocumẽ
ta sequũtur: ita tñ ꝙ sint tolerabilia opȝ ꝙ saltẽ per vnũ
annũ abstineat: postea paulatim redeat ad potum vini.
Dixit enim Rasis. rz. cõtinentis. ego vidi plures patiẽ
tes. s. dolores iuncturaꝝ relinquere potum vini ⁊ sunt sa
nati de podagra oĩno: aut ad min⁹ debilitata est inde pas
sio valde bene ⁊ reliqua que sequuntur vt dixi statim.
¶ Loco tamen vini bibenda est aqua mellis in hyeme
çoquendo lib. i. mellis optimi cuz lib. viij. aque dispumã
do cõtinue quousq̃ȝ tertia pars sit consumpta. Et si ponã
tur semina ⁊ aromata carminãtia ventositatẽ sicut piper
çinçiber cinamomũ: ⁊ similia: ⁊ adiuuantia digestionem
erit in t̲pe illo cõuenientior: ⁊ in estate aqua çucchari in
isto domino videt̃ mihi melior. In nullo tamẽ potu su/
perabundet: ⁊ si vino vti debet sit clarum rubeũ parum
stipticũ amari saporis temperati cũ aqua: ⁊ nõ multum
de eo bibatur. ¶ Nunq̃ȝ ad saturitatẽ repleatur: sed di/
mittat aliquas famis reliquias paruas ⁊ nõ comedat dũ
est sanus nisi habeat appetitum.
¶ Et quia omni die habet ventris beneficium nõ videt̃
in hoc pro nunc indigere adiutorio: sed si natura nõ iuua
ret: tunc aut cum suppositorio de melle cocto: aut cuz cli
steri cõmuni prouideat habere beneficiũ ventris saltez
semel in die. Aut sumendo quãdoq̃ȝ aliquam de pillulis
quas infra describaz ⁊ dicã sine custodia. s. vnã aut duas
aut tres ante cibum.

Et licet ego nõ viderim in genibus signum sangui/
nis abundãtis: tamẽ opȝ presentez medicuz
considerare in principio veris oĩ anno: ⁊ si viderit abun/
dantem sanguinẽ faciat ipsum flobothomari s̾m neces/
sitatem ⁊ multitudinẽ de vena basilica dextri bracchij.
¶ Facta v̾o flobothomia si signa sue opportunitatis ap/
paruerint: aut nõ facta si apparuerint: debet purgari eua
cuãdo plurimũ materiã flegmaticã: ⁊ primo capere hũc
syrupum infrascriptũ sex vicibus consequẽter in aurora
sex diebus continuis: ⁊ sumatur calidus ⁊ superdormiat
si potest. ℞. syrupi de sticados syrupi compositi sine ace
to. ℥. i. aq̃ saluie. ℥. iij. ⁊ est pro vna vice. ¶ Sũpto syrupo
sex vicibus sequẽti die duabus horis ante ortuz solis su/
mat has pillulas. ℞. pillulaꝝ fetidaruz: pillularum co/
chiarum: pillularuz aggregatiuaꝝ. añ. ℈. i. reficiãtur cuz
aqua maiorane: ⁊ fiant septem vel octo: ⁊ postq̃ȝ sumpse/
rit in primis duabus horis dormiat id q̃d potest: sed trã/
sactis illis siue dormiuerit siue nõ: debet postea vigilare
vsq̃ȝ ad cõpletã operationẽ pillulaꝝ: ⁊ cũ stetit quinque
horis cuz dimidia post assumptionẽ pillulaꝝ bibat. ℥. vi.
aque mellis: aut aque çuccharate tepide: ⁊ quãdo stetit
septem horis post earũ assumptionẽ comedat: ⁊ tota illa
hora caueat a vehementi frigore. ¶ Et in medio autũni
circa principiuz Octobris sumat similez syrupuz ⁊ simi
les pillulas tot vicibus.
¶ In t̲pib⁹ v̾o ĩtermedijs nisi cũ sint vehemẽtia frigora:
aut vehemẽtissimi calores dȝ sumẽ pill'as leues q̃ sumũt̃
sine custodia: ⁊ sũt pill'e d̾ iera de octo reb⁹: aut pill'e ele/
fangine: aut pill'e assaieret: de quibus capiat. ℥. i. pro vice:

in sero qñ vadit dormitũ: ⁊ iste pille sunt sibi valde vti-
les. ℞. pillaꝝ iere de octo rebus. ʒ. ij. agarici optimi: reu-
barbari optimi. añ. ʒ. i. salis gẽme. ℈. i. spice. ℈. ß. aloes. ʒ.
ij. fac pillas cũ aqua maiorane: de qbus sumat. ʒ. i. pro vi-
ce in aurora bis in mẽse ꝑ totũ ver: ⁊ per totũ autũnũ: in
fine vᵒ estatis semel ⁊ in ꝑncipio veris semel.

¶ Si tñ supuenerit sibi dolor ⁊ tumor: qḋ deᵒ auertat: nõ
dꝫ statiꝫ in ꝑncipio doloris capere pillulas vẽtris purga-
tiuas: sꝫ purget̃ hoc mõ. ℞. radicũ raffani. ℥. iiij. icidant̃
minutiꝫ ⁊ fac bulliri cũ lib. i. aque ⁊ aceti. ℥. ij. dõec raffa
nus sit coctᵒ. Et tũc ℞. huiᵒ decoctiõis. ℥. x. agarici boni
⁊ leuis. ʒ. i. salis gẽme. ℈. i. misce: ⁊ bibat̃ totuꝫ in ortu so
lis. Et cũ tenuerit hanc medicinã in stõcho ꝑ duas horas
ꝓuocet sibi vomitũ ⁊ nõ cõedat qn septẽ hore trãseãt: ⁊
ꝓuocari dꝫ cũ pẽna in isto mane bis vel ter. ¶ Et si cuꝫ
tumore esset multa rubedo ꝑmittat flõmiaꝫ: ⁊ in ꝓcessu
si indiget eũone faciat cũ dicta medicia de agarico ꝓuo-
cando vomitũ vt dixi nisi cum est manifesta declinatio.
tũc. n. põt purgari cũ. ʒ. i. pillaꝝ ḋ hermodactylis maioꝝ
cũ bona custodia. ¶ Et post istas purgatões que fiũt cuꝫ
secessu opꝫ ꝙ pro isto anno vsq; ad totũ mẽseꝫ octobris
sel' in oĩ septimana ꝓuocet sibi vomitũ post prãdiũ in q̊
comederit bonas carnes: aut oua ⁊ fercula hñ salita: ⁊ bi
berit abũdãter. Et statiꝫ sumpto prãdio ambulet ⁊ com-
moueat se: ⁊ postea ꝑ q̈rtã ꝑtẽ hore vomat cũ ipositione
pẽne in gutture: aut ꝑbibẽdo decoctiõem raffani in aq̈ ⁊
aceto. Et si cũ vomit ligaret duas pilas bõbacis ad ocu-
los stricte eẽt bonũ pro oculis. ¶ Et facto vomitu lauet
sibi faciẽ totã: ⁊ tipora cuꝫ aq̈ frida in qua sit paꝝ aceti.
¶ Et post autũnũ in hyeme sel' in mẽse faciat vomitũ: sꝫ
ꝑ per vnã diẽ stet in loco calido. ¶ Et caueat ab occursu
frigidi aeris: si tñ bis vl' ter faceret nõ nocebit ⁊ per totũ
ver sequẽs in septimana sel' ꝓuocet postea faciat per se-
quentẽ annũ bis in mẽse: ⁊ in reliquo tꝑe vite sel' in men
se ⁊ nõ obseruet ꝑcisꝫ ordinẽ dieꝝ. s. ꝙ solũ in octo die-
bus: aut soluꝫ in capite. xv. dieꝝ: aut soluꝫ in capite. xxx.
dieꝝ faciat vomitũ: imo in illo q fit semel in septimana
qñq; stet per sex dies: qñq; ꝑ septẽ dies: qñq; per octo ⁊
in illo qui est bis in mẽse: qñq; stet. xvij. diebᵒ: qñq;. xiij.
qñq;. xv. ⁊ in illo q fit in mẽse: qñq; stet solũ. xxv. diebᵒ.
aliqñ vᵒ in. xxx. ita ꝙ nõ obseruet vnã dieꝝ mensuram.
Et die q̃ vomit nisi ꝓꝑ necessitatẽ nõ comedat nec bibat
nisi in cena facto vomitu: ⁊ tũc cenet carnes leues pulloꝝ
aut alias leues: ⁊ sint asse cũ aliquo odorifero sapore ꝑpa
rate ⁊ nõ nimis se grauet: aut cibo: aut potu. ¶ Et qñ fa-
cit semel in mẽse dꝫ fieri duobᵒ diebᵒ: vno iuxta aliũ: vt
in scḋo euacuet̃ illud qḋ cõmotũ est in primo.

¶ Ultra istas eũones ꝓꝑ caput suũ catarriçãs humidita-
teꝫ multã flegmaticã opꝫ facẽ ꝑticulares capitis eũones
cũ masticatorijs: aut caputpurgijs: aut gargarismatibᵒ: ⁊
hoc freqñẽter q̈si omni mane cum aliquo istoꝝ modoꝝ.
¶ Describã ĝ caputpurgia masticatoria ⁊ gargarisma-
ta: q̊ꝝ vnũqḋq; vsuale est. ¶ Masticatoriũ leue est ma-
sticare ꝑ horã de mane mediũ coclear masticis cuꝫ tribᵒ
granis pipis. Et fortiᵒ est si addãt̃ huic tria grana staphi
sagrie pro vice. Et fortiᵒ si aliqd addat̃ de elleboro ⁊ pire
tro. Sꝫ ꝑmi duo modi sibi sufficiũt. s. cũ mastice ⁊ pipe:
aut addẽdo cũ istis staphisagriã. ¶ Caputpurgium leue
fit trayciẽdo ꝑ nares tribᵒ aut q̈tuor diebᵒ aquã maiora-
ne: ⁊ fortiᵒ est si trayciat̃ succᵒ blitis. Et satis forte ẽ ⁊ nõ
multũ tediosuꝫ facẽ tentas de radice panis porcini recẽ
tis: ita ꝙ decẽter igrediãt̃ nasuꝫ ⁊ in vtraq; nare ponere
vnã ⁊ tenere ita ꝑ q̈rtã ꝑtẽ hore: postea exufflare ⁊ emit-
tere. ¶ Gargarisma leue ẽ aq̈ mellis cum pauco pipe pi
stato mixto: ⁊ fortiᵒ cũ oxymelle sql. ⁊ fortiᵒ cũ aceto sql.

¶ Et qꝛ iste dñs nõ est plurime pinguedinis: imo vt dixi
est mediocris habitudinis videt̃ mihi ꝙ nõ opꝫ euꝫ vti
multis medicinis fortibᵒ ꝓuocãtibᵒ vrinã: sed tñ si post
purgationẽ cũ syrupo caperet. x. diebus successiue de ma
ne in aurora aque apij: aque seiuꝫ cõiuꝫ. s. melonis. añ. ℥.
ij. cũ pauco çuccharo laudarẽ. ¶ Usus autẽ balnei aque
dulcis nõ mihi placꝫ in eo: ⁊ si vtat̃ balneis sulfureis nã-
libᵒ eligat illa in qbᵒ est multuꝫ aluminis sicut sci Phi-
lippi ⁊ petreoli in comitatu senaꝝ: in qbus pro vice non
multuꝫ moret̃. ¶ Et postq; ab eis egredit̃ fricari faciat
iuncturas genu ⁊ pedũ cũ sale trito ⁊ iungi cũ vnguẽto fa
cto ex sale nitro ⁊ pauco oleo. ¶ Ad expurgandũ. n. sup-
fluitates tertie digõnis sufficit sibi satis exercitiũ de quo
dixi: ⁊ ideo balneo aque dulcis non indiget de quo suspi-
cat̃ ꝙ faciat eliquari humores ⁊ ad locũ debileꝫ moueri
ne mollificet supflue mẽbra debilia.

Diligenter attẽdat ne multiplicent̃ in eo humo-
res: ⁊ ꝯsideret̃ an corpus sentiat gra-
ue: ⁊ an vene sue sint grossiores ⁊ pleniores solito: ⁊ an vri
na sit grossior: aut subtilior: ⁊ minᵒ digesta sit hypostasis:
⁊ si dormiẽdo multũ sudat ⁊ signa reliq̃ repletõis. si eniꝫ
appareãt ꝑmũ qḋ faciẽdum est eũo hũoris multiplicati:
aut cũ flõmia: aut cũ pharmaco: aut cũ vomitu: aut cum
abstinẽtia: aut cũ clisteri: aut cũ appropriatis purgationi-
bus capitis: qm̃ ista nõ premissa periculuꝫ esset ꝯfortare
iuncturas ne reciperent. ¶ Et ad insensibil'r resolnẽduꝫ
debet seruato regimie ⁊ vsu medicinaꝝ suprascripto in
temporibᵒ frigidis semel in septimana sumere sex horis
ante prãdiuꝫ ieiuno stomacho. ʒ. i. ß. tyriace: aut mytrida-
ti boni si bonã tyriacam nõ habet. ¶ Et in alijs tẽpori-
bus bis in mense excepta estate. in alijs vᵒ diebus qbus
nõ sumit tyriacã nec mytridatum sumat omni mane in
hyeme. ʒ. ij. diacori: ⁊ in tẽporibᵒ calidis sumat. ʒ. iij. acori
conditi sine speciebᵒ: ⁊ hoc tribᵒ horis saltẽ ante cibum.
¶ Fortiora vᵒ electuaria ⁊ pulueres dissoluẽtes non vi-
deo nisi fieret magis pinguis ipsum debere capere.

¶ Et circa loca dolẽtia bonũ est vsquequo videat ꝙ ner-
ui ⁊ chorde sub genu sint reducte ad naturalitateꝫ suam
omni die bis eas inungere fricãdo cũ sepo leonis: aut cũ
oleo de lilio: aut cum vnguento facto ex oleo seminis li-
ni: ⁊ parte quarta sui ex armoniaco ⁊ bdellio dissolutis
in aceto. ¶ Juncture aũt genuuꝫ partim cum lauandis
partim cũ vnguentis partim cuꝫ pulueribus debent con
fortari dum est in dispositione que est modo vel meliori
vnde bis vel ter in septimana lauetur totuꝫ crus ⁊ coxa:
precipue iunctura genu cum ista lauãda. ℞. gallaꝝ myr
tilloruꝫ nucum cypressi. añ. ℥. ij. cõtundãtur grosso modo
⁊ bulliant in lib. iiij. vini rubei stiptici: ⁊ cuꝫ eo fiat lotio:
⁊ quãdoq; in ea spongie infundantur ⁊ superligent̃ iun-
cture per noctem: aut fiat lotio cum aqua maris in qua
quarta pars põderis eius de sale sit dissolutũ ¶ Unguẽ
tum autẽ confortatiuũ fit hoc modo qḋ eodem tempore
debet administrari super tota iunctura. ℞. olei myrtini:
olei masticini. añ. ℥. iiij. achacie hypoquistidos lity. añ. ℥.
ß. aloes. añ. ℥. i. ß. misce oĩa ⁊ fac vnguentum qḋ super pe-
tia extendatur: ⁊ super genu fere cõtinue portetur. ¶ Et
sepissime in mane anteq; surgat habeat pulsereꝫ de sale
cõmuni: ⁊ quarta sui parte de sale nitro ⁊ calefaciat suꝑ
pãno: ⁊ super illo ponat̃ genu ⁊ fricetur cum illo puluere
suauiter fere omni die.

¶ Et si cõtingeret qḋ deus auertat: ꝙ incurreret doloreꝫ
aut tumorẽ genuũ ꝑ incipiat a vomitu vel flõmia vt su-
pra scriptũ est: supra locuꝫ ponant̃ stiptica. s. thus ⁊ aloes
cũ vino stiptico dissoluta: aut cũ oleo masticino cõfecta:
⁊ iteret̃ vomitus duobᵒ vel tribus diebus: ⁊ quãdo miti-

gatus est dolor: tūc ad ꝓhibēdū ne petrificet̃ ponat̃ sup genu emplm̄ de farina lupinoꝝ ꝯfecta cū syrupo acetoso aut cū aqua ⁊ aceto ꝑ q̃tuor dies: ⁊ illis trāsactis ponat̃ de nocte istud vnguētū. ℞. fecis olei de lilio: fecis olei de se. lini: fecis olei de croco. an̄. ℥. ij. adipis galline: medulle cruris vituli. an̄. ℥. iiij. cere parū: fac vnguētū in quo ponātur petie: ⁊ circūligent̃ genu: ⁊ per totā noctē teneat̃: ⁊ in mane suffumigent̃ iuncture cū fumo aceti fortis infuso sup lapide marchasito ignito per quartā ptē hore. ❧ In die vō teneat istud cerotū. ℞. spume maris aut salis nitri cō busti si nō hēt̃ spuma. ℥. viij. terbētine lib. i. olei de auellanis. ℥. xx. sorditiei aluearis apū. ℥. iiij. cere noue. ℥. viij. colophonie: ⁊ est pix greca lib. i. olei veteris. ℥. xvi. capitelli qō fit pro sapone: ⁊ sit de ꝑ qō coletur sup quo natat. oiū ℥. vi. ꝯfice simul oīa ad modū vnguenti: ⁊ ꝑseueret cū vsu istoꝝ vsquequo petrificatio nō videat̃. ❧ Or si ꝯtigat genua inflari: ita ꝙ videat̃ tumor quasi spongiosus: tūc ℞. liscinij facti cū cinere tinctoꝝ lib. vi. aceti. ℥. vi. salis communis lib. i. salis gēme: salis armoniaci. an̄. ℥. i. ʒ. misce ita ꝙ simul dissoluant̃: ⁊ in isto liscinio infundat̃ spongia noua ⁊ exprimat̃: ⁊ calida sup genu ponat̃: ⁊ stricte liget̃ per totam noctē: ⁊ in die supponat illud vnguētum qō supra descriptū est cū oleo myrtino ⁊ masticino: ⁊ cum aloe ⁊ achacia: ⁊ alijs ibi dictis. ❧ Cauterio aūt nō videt̃ mihi opportunū vti: sed puto ista ex multis delecta ꝑdicto magnifico dn̄o cū auxilio dei semꝑ colendi sufficere.

❧ De gibbositate spondiliū dorsi. Cōsiliū. XCVI.

Iste infans de vicentia mēsiū circa xxx. postq̄ passus fuit duas tertianas nō puras cū plīma ꝑmixtione flatis per. xlv. dies: in qb⁹ apparuit multa vētositas in ventre ⁊ sudores copiosi apparuerūt in dieb⁹ creticis laudabilib⁹ iā extāte declinatiōe valde manifesta incidit gibbositatē in qua spōdiles declināt plurimi versus dextrū latus: ⁊ ista ꝯtorsio visa est in paucis dieb⁹ euenire sine signis supfluis siccitatis in neruis: ⁊ post illud iam sunt multi dies: adhuc tn̄ multiplicant̃ in vētre vētositates plus debito ⁊ pedes fuerūt debilitati in ambulādo: ꝫ paulatī mō restituent̃. ❧ Ex qb⁹ appet ꝙ cū nō sint nec fuerint signa aꝑatis nec spasmi sicci qō est verisile: ⁊ ꝓpterea ꝙ est infans: ⁊ ꝓpterea ꝙ est lateralis: huius ꝯtorsionis cām eē humiditates aquosas: aut limosas vētositatib⁹ ꝑmixtas q̄s nā motu cretico ꝑmutauit ad spinā ⁊ ligamēta spōdiliū: ⁊ ideo per hāc dispōnē ex vētositatibus que multiplicant̃ a debilitate mēbroꝝ nāliū ꝑꝑ cōplonē malā ⁊ diuersam pendētem a mā imbibita plurimū flatica ponā ꝯsiliū: ⁊ deus sit dator auxilij.

❧ Opꝫ ꝙ aer sue habitationis sit clarus ⁊ siccus parūper calidus: ita ꝙ sufficit sibi ꝙ in isto tpe estatis habitet in camera nō terrena nec multū humida: ⁊ sit sufficiēter euētata: in hyeme vō cauendū est a vehemēti frigore: ꝑcipue capitis: ⁊ dꝫ calefacere camerā suā cū igne de lignis siccis nō de carbonib⁹ suffocatis. ❧ In cibis ꝑꝑ etatē non pōt abstinere ab humidis ⁊ actu ⁊ potētia: sed dꝫ esse paucarum supfluitatū: ⁊ ideo dꝫ hīe panē ex optimo frumento sine ꝑmixtione alioꝝ granoꝝ: ⁊ bn̄ fermētatū ⁊ bn̄ pistū: ⁊ aliqualr̃ salitū iter ꝑmā ⁊ quartā diem: ⁊ vitare alios ꝑcipue açimū ⁊ diminute coctū. ❧ Carnes vō debēt esse auiū sicut pulloꝝ perdicū fasianoꝝ ⁊ ꝑuaꝝ auiū minutarū stātiū in pratis ⁊ arborib⁹: ⁊ pipionū volare incipiētiū ⁊ turturū iuueniliū: ⁊ dimittat qstulas ⁊ aues aquaticas. Et ex q̄drupedib⁹ ꝯueniunt carnes hedoꝝ ⁊ vitulorū lactētiū ꝑuoꝝ ⁊ caprioloꝝ ⁊ leporis: sed oīno agnos ⁊ pecudes ⁊ porcos dꝫ dimittere: ⁊ oīa interiora ⁊ capita ⁊ colla. ⁊ melius est ꝙ comedant̃ elixe ab eo ꝓpter etatem ⁊ debilitatem digestionis: sed tn̄ condiant̃ cū pauco cinnamomi ⁊ macis ⁊ nucis muscate. ❧ De piscibus dimittat eos ⁊ cancros ⁊ granaros ⁊ anguillas ⁊ ostracha. Sanguinē ⁊ caseū ⁊ lac dimittat. Uitelli ouoꝝ gallinarū recenter natoꝝ ⁊ parū cocti siue assati siue frixi siue in ferculo sibi ꝯueniunt: pōt vti butyro ⁊ oleo ꝑ ꝯdimēto suoꝝ ferculoꝝ. ❧ De granis ꝑ ferculis suis nō opꝫ ꝙ multū se repleat: ꝫ tn̄ si qua sunt sumēda: sunt vel ordeū vl̄ far vel panicū vl̄ miliū: ⁊ de cicerib⁹ solū brodiū: ꝫ reliq̄ grana ⁊ legumina oīa dimittat. ❧ De herbis dimittant̃ frigide sicut lactuca ⁊ portulaca ⁊ siles: ⁊ ꝑcipue dimittant̃ crude: tolerant̃ tn̄ borago buglossa: ⁊ in estate endiuia cocta: ⁊ cōueniūt ꝑcipue hyssopus thimus maiorana ⁊ serpillū ⁊ origanū ⁊ saluia ⁊ siles. ❧ Et de radicib⁹ radix feniculi vel apij: ꝑcipue decoctio eaꝝ in suis ferculis ⁊ tolerant̃ sparagi: ⁊ de florib⁹ boni sunt cappares: meliores tn̄ cū vino cocto q̄ cū aceto. ❧ De fructib⁹ ꝯueniūt ei ficus sicce ⁊ grana pini ⁊ fisticī ⁊ passule ⁊ amigdale: ꝫ fruct⁹ humidi nō ꝯueniūt nisi grā voluptatis capet de ficub⁹ bn̄ recētibus: aut de vuis valde bn̄ maturis: cucurbitas aūt ⁊ citrullos ⁊ angurias ⁊ cucumeres dimittat: ⁊ ita lymones: ⁊ similes fruct⁹ dimittat: pōt tn̄ vti q̄busdā granatis dulcib⁹ ⁊ paucis iuiubis. castaneas autē ⁊ pira ⁊ poma ⁊ silia dimittat penitus. ❧ Cōuenit sibi anisū ⁊ feniculū ⁊ ciminū ⁊ piper ⁊ çinçiber ⁊ gariofili: sed opꝫ ꝙ dent̃ in ꝑua q̄titate.

❧ Potus eius melior esset aqua mellis vel in estate aqua çucchari: ⁊ si opꝫ propter consuetudinem ꝑmisceatur cū aliquanto vini rubei non multum potentis.

❧ Exerceat̃ de mane ludēdo cū pueris: conādo tn̄ ꝙ non mltū ploret: ꝫ qn̄ est cibat⁹ leuit ambulet ⁊ ociet̃: ⁊ ponātur sibi alie voluptates q̄ laborādi q̄usq; cib⁹ sit digest⁹.

❧ Dormiat ꝑcipue de nocte incipiēdo vna hora post cibū ad minus: ⁊ q̄tū magis pōt collocet̃ vt dormiat sup sinistro latē ⁊ capite ⁊ spatul bn̄ eleuatis: post prādiū vō nō dormiat nisi male dōmiuissꝫ ī nocte: ⁊ dꝫ poni mediū tps dormitiōis vl̄ circa: ⁊ dormiat ī loco sicco nō mltū frido.

❧ Debet ꝯuideri ꝙ omni die habeat beneficiū ventris pro qua re ꝯuenit sibi in mane ante cibū comedere vnū ficū siccum cum media nuce vel cum vna amigdala: aut ponere puluerem hyssopi in ferculo suo sicut ponunt̃ aromata: aut faciant suppositoriū vel clistere.

❧ Nō teneat̃ in ocio neq; in tristitia sed letetur moderate: ⁊ irasci aliquando stomacho ieiuno est ei ꝯueniens.

Et quia ista dispositio est mālis ⁊ nō obstante infantia mā non sufficiente resoluitur: ideo indiget purgatione saltem flegmatū que in stomacho ⁊ capite multiplicantur: q᷑ sunt veluti causa antecedens.

❧ Prio igr̃ bibat hūc syrupū q̄tuor dieb⁹ qn̄ in mane exciteat̃. ℞. aque saluie: aque hyssopi. an̄. ℥. iij. aque eupatorij: aque endiuie. an̄. ℥. ij. çucchari. ℥. iiij. syrupiçet̃: ⁊ fiat ꝑ q̄tuor vicib⁹: ⁊ aromatiçet̃ cū. ʒ. ij. acori. ⁊. ʒ. i. nucis mus. ⁊ fiat lōgus nō plene coctus: ita ꝙ remaneat circa. ℥. viij. ⁊ det̃ in q̄tuor vicib⁹ vt ꝑdicit̃. ❧ Sūpto syrupo purget: ⁊ pōt dari sibi ꝑ pᵃ vice ad expiedū quō ꝟtus tolerat. ʒ. ij. diacatoliconis: aut ad comedēdū si tolerat īfans: aut distēpet̃ cū aq̄ çucchari ⁊ det̃ in potu: ⁊ si nō opat̃ vsq; ad quinque horas ꝑmisso leui clisteri cibet̃ ⁊ expectent̃ duo dies ⁊ tūc dent̃ sibi. ʒ. iij. diacatolicōis: sic ꝑus date fuerūt due.

❧ Or si diacatoliconē nō capet tūc ℞. māne electe. ʒ. ʒ. turbith. ℈. ʒ. çinçi. gr. i. v. īfundant̃ in. ℥. ij. decoctiōis violaꝝ ⁊ polipodij calis: ⁊ ibi stēt ꝑ tres horas: postea dissoluat̃ māna bn̄ cū manib⁹ fricādo ⁊ colet̃ bn̄ exprimēdo: ⁊ det̃ in potu. ❧ Aut fiat ꝯfectio ex turbith ⁊ çinçibē ⁊ çuccharo: ita ꝙ in. ℥. ʒ. çucchari sint gra. viij. turbith. ⁊. iiij. çinçiberis. ⁊. i. nucis mus. ⁊. i. masticis: ⁊ det̃ ad comedēdū in

aurora circa.℥.ſ.vel.℥.i.ſi minor quãtitas nõ opat̃.verbi
grã.℞.turbith electi.ʒ.i.çiçiberis.ʒ.ſ.maſticis:nucis mu
ſcate.añ.℈.ſ.çucchari.℥.iiij.fiat ꝯfectio in rotellis ſubti/
lib⁹:vel ingeniet̃ medicus quõ aliq̃ taliuꝫ modoꝝ ſoluat̃
mẽſura que ſoluet ipm q̃ſi trib⁹ vicib⁹:ꝛ hoc bis in mẽſe
vel minus ſm ꝙ iudicat pñs doctor. ¶ Facta hac purga
tione vtat̃ puer de mane iſta ꝯfectione.℞.radicuꝫ acori
lib.i.ꝛ ſint radices tenelle quãtuꝫ eſt poſſibile:ꝛ bulliant
quouſqꝫ ẽt magis tenereſcãt:poſtea incidant̃ minute ſup
iciſorio:ꝛ addat̃ nucis muſcate:cinamomi:macis.añ.ʒ.ij.
çinçiberis.ʒ.i.cardamomi.ʒ.i.ſ.gariofiloꝝ.ʒ.i.ꝛ ſic vtat̃:
qd̃ debeat comedere in forma elij:ꝛ fiat eliuꝫ cũ ſufficiẽti
quãtitate ſyrupi facti cũ çucchraro ꝛ decoctione corticum
fiſticoꝝ:ꝛ quãto cortices eẽnt humidiores tãto eẽnt me/
liores:ꝛ ꝑcipue cortices molles q̃ ſunt exterius. Si vͦ nõ
videt̃ puerũ comeſturũ eliuꝫ exiccet̃ acorus:ꝛ fiat puluis
ex eo cuꝫ ꝑdictis aromatib⁹:ꝛ poſtea cũ çucchraro fiat cõ
fectio dura:ita ꝙ in.i.lib.çucchari ponat̃ pulueris.℥.ij.de
qua cõfectione ſumat oĩ mane circa.℥.ſ.qñ ſurgit a lecto
vel añ ieiuno ſtõcho. ¶ Item bonũ eſt ꝙ aliqñ de mane
exꝑmat̃ ſuccus ex blite ꝛ maiorana:ꝛ in illo ſucco itingat̃
pẽna ꝛ imittat̃ in narib⁹ vt humiditates cerebri ad illa lo
ca deriuentur:ꝛ h̄ bis vel ter in ſeptimana ieiuno ſtõcho.
¶ Itẽ in liſciuio in quo lauat̃ ſibi caput pro q̃libet vice
bulliãt ſticados arabici.ʒ.ij.foiliculoruꝫ ſene.ʒ.i.ꝛ poſtea
ſtatim poſtq̃ꝫ eſt lotus bñ exiccet̃. ¶ Iuxta ſpinã vͦ fiat
inunctio ex h̄ oleo.℞.ſauine ſceba: aut loco ei⁹ ſumatur
abrotanũ:calami aromatici:piretri:maiorane: cordume/
ni.añ.℥.ij.ſgnãti:caſſie lignee:gallaꝝ cypreſſi.añ.℥.ſ.aque
lib.xij.ꝯtundant̃ ꝯtundẽda ꝛ bulliãt oĩa ſil' lento igne vſ/
qꝫ ad medietatis aque ꝯſumptionẽ:poſtea colet̃ ꝛ addat̃
olei oliuaꝝ lib.i.ꝛ bulliãt ſil' aqua ꝛ oleũ agitãdo cuꝫ ſpa/
tula vſqꝫ ad totius aque ꝯſumptionẽ:ꝛ tũc deponatur ab
igne:ꝛ addat̃ in oleo ruthe ſicce:ſauine ſicce trite: gallaꝝ
cypreſſi.añ.℥.ſ.cere parũ:ꝛ fiat vnguẽtuꝫ molle quo inun
gat̃ ſpina mane ꝛ ſero a collo vſqꝫ ad caudale: vel ſemel
tm̃ ſi videret̃ nimis calefieri. ¶ Itẽ in loco predicti olei
poteſt tenere cerotũ ſup ſpina hoc mõ factuꝫ.℞.radicis
acori:ſauine:enule: gallarum cypreſſi.añ.℥.i.contundant̃
groſſo modo ꝛ bulliãt cum libris.ij.aque quouſqꝫ rema/
neat lib.ſ.deinde de iſta aqua ſumat̃ quãtitas ſufficiens
ꝛ diſſoluat̃ in ea bdelliuꝫ ꝛ laudanũ:ita ꝙ fiat ad moduꝫ
ceroti:ꝛ teneat̃ ſup loco. ¶ Et opꝫ vt fiant puluilli longi
longitudine ſpine lati q̃tuor digitis ꝛ alti duob⁹ digitis:ꝛ
ponat̃ vnus iuxta ſpondiles ex latere dextro: ꝛ ita ordi/
netur ꝙ nõ tranſeat ad ſiniſtruꝫ:ꝛ faſciet̃ aliqualiter ſtri/
cte:incipiendo ab aſcella vſqꝫ ad nates:ꝛ hoc fiat ꝯtinue
die ac nocte. Et iſta puto ſibi ſufficere.

¶ De deſcẽſu iteſtini in burſam. Cõſiliuꝫ.XCVII.

Iste nobilis patit̃ deſcẽſuꝫ iteſtini in
burſaꝫ a die.x.maij vſqꝫ
nũc.ſ.finẽ iunij:ꝛ nõ egerit ſine adiutorio:ſed
cuꝫ cliſteri aut aliquo adiutorio ſumpto ꝑ os
bñ egerit:ꝛ ſumus in iſto ꝓpoſito ꝙ ꝯſidera/
to ꝙ ipſe eſt annoꝝ.lv.ꝛ ꝙ egritudo eſt antiqua cum qua
multotiẽs ꝑuenit ad deſcẽſuꝫ iteſtini in burſam nõ inten
dimus ad curã verã cõſolidationis:ſed ad accñs qd̃ imi/
net ei:ꝛ q2 dr̃ ꝙ nõ obſtante ꝙ egeſſerit tñ iteſtina nũc re
duci non pñt:q2 qñ trahunt̃ ſupra ad locũ foraminis non
pñt ingredi:hoc de neceſſitate eſt:aut q2 aliqua ꝑs fecum
dura remãſit:aut q2 iteſtina ſunt iflata ꝛ apoſtemata:aut
q2 reductor nõ ſeruat modũ debitum in reducẽdo:q2 ni/
mis multũ pro vice vult imittere.nam dicere ꝙ foramẽ
eẽt paruificatũ nõ eſt imaginandũ in iſto caſu.apa aũt ſi
eſt in iteſtino nõ põt eſſe caliduꝫ q2 eſt ſine dolore:ꝛ ideo

eſt vndimia:ſi eſt flaticus. ¶ Ponemus igit̃ hic moduꝫ
tenẽdi in reductione ꝛ obſeruãdi in hoc tꝑe:ꝛ breuiter.
¶ Primo ergo hoc tꝑe caueat a labore:ꝛ cibis multis aut
ventoſis ꝛ viſcoſis:ꝛ a multo potu:imo ſit ꝯtentus contu/
ſo de pullo ꝛ vitellis ouoꝝ. Et in potu vino medie vinoſi/
tatis albo ad quãdam dulcedinem tendenti non ſtiptico:
ꝛ comedat tantuꝫ ꝙ virtus conuenienter ſuſtentetur.
¶ Deinde cõſideret ꝙ teneat ventrem lubricũ:aut facien
do cliſteria cũ multo oleo:ꝛ alijs modis multis vnctuoſa:
aut ſumendo ante prãdiuꝫ aliquid de pulpa caſſie:vt ven
trem teneat lubricũ:ſicut.℥.ſ.pro vice:aut parũ vl' minus
ſm ꝙ videt medicus preſens eẽ neceſſariuꝫ:aut ſi pulpã
caſſie abhorreret poteſt ſumere ante cibũ.℈.i.pillularuꝫ
de iera de octo rebus:aut comedere ferculũ de vrtica co/
cta cum brodio galline aut caponis pinguis: ita ꝙ nullo
modo ꝑmittatur ſtercus indurari in inteſtinis:ſed omni
die habeat beneficium ventris.
¶ Somno vtatur ſicut in tẽpore ſanitatis:ꝛ habitet came
ram non multũ calidam ſed temperamẽto vicinam:ꝛ in
iſtis temporibus magni caloris temperet eam cum folijs
ſalicis ꝛ vitis:ꝛ cum irroratione cum aqua.
¶ Caueat a triſtitia ꝛ ira:ꝛ non audiat aliquid ſibi triſte.

Deſcendendo ad medicinalia ꝑͦ ſupra locuꝫ te/
neat hũc ordinẽ oĩ mane ieiuno
ſtõcho:ꝛ oĩ ſero añ cenam qñ putat cibũ digeſſiſſe ingre/
diat̃ ad ſedẽdũ in balneo h̄ mõ facto:ꝛ ſufficit ꝙ ſit vſqꝫ
ad pecten in aq̃ balnei.℞.maluauiſci: mellilotí:anheti.
añ.M.iij.ſemis lini lib.i.caput arietis pingue vnuꝫ:me/
dulle cruris vacce vel aſini lib.i.fac oĩa bulliri in aqua
ſufficiẽti vſqꝫ ad decoctionẽ radicis maluauiſci:ꝛ in iſto
balneo tepido ſedeat ꝑ mediaꝫ horã vel plus ſi põt tantũ
tolerare:ꝛ qñ a balneo egredit̃ ponãt ipm reſupinũ in lo
co ꝙ nates ſint eleuate ꝛ caput ſit iferius:ꝛ tũc nitat̃ me/
dicus reducere iteſtina de burſa ad ventrẽ paulatiꝫ:ꝛ nõ
totũ ſiml':ꝛ ſi apparet ꝙ ibi itus ſit fex:tũc premat̃ fex ꝛ
paulatim itromittat̃ in ventrẽ. ¶ Et ſi ſentit̃ fex ita du/
ra ꝙ nõ poſſit ꝑmi ꝛ partiri:tũc opꝫ ꝙ expectet̃ tantũ ꝙ
mollificet̃ cũ emplaſtris aut cliſterijs:que cliſteria fuerũt
ſubſcripta ꝛ ſupponat empl'a que hic deſcribã.℞.farine
fenugreci:farine ſe.lini:radicis altee.ana.℥.iij.fac bulliri
oĩa ſil' quouſqꝫ radices ſint decocte:ꝛ poſtea optĩe piſten
tur:ꝛ addat̃ olei anhetini:pinguedinis galline:pinguedis
anatis:hyſſopi humide: medulle cruris vacce.añ.℥.i.oĩa
miſceant̃ quouſqꝫ hẽat formã emplaſtri:ꝛ calidũ ponat̃
ſupra loco:ꝛ ita teneat̃ quouſqꝫ alia vice balneatur:ꝛ tũc
remoueat̃:ꝛ qñ egredit̃ a balneo iteruꝫ reapponat̃ poſt/
q̃ꝫ eſt exꝑtus reducere. ¶ Q2 ſi h̄ non ſufficit:tũc ligetur
ſup vno bancho reſupinus ita ꝙ ſub ſpina hẽat pãnos:ꝛ
poſtea illud banchum erigatur:ita ꝙ caput ſit inferius ꝛ
pedes ſuperius:ꝛ reductor conet̃ mõ opportuno reduce/
re:ꝛ hoc totiens reiteret̃ ꝙ reducatur. Attendat tñ redu/
ctor ꝙ faciat paulatine:ꝛ ꝙ q̃ꝫminimũ poteſt doloreꝫ in/
ducat:ne maior tumor fieret in inteſtinis:ꝛ ſi vna die eẽt
nimis fatigatus:tũc põt duobus aut tribus dieb⁹ quieſce/
re ſine experientia remittẽdi quouſqꝫ ſit reſtaurata vͣtus
ꝛ quouſqꝫ reducta ſint inteſtina non videt̃ nobis aliud
faciendum. ¶ Si autẽ reducãtur tunc eo adhuc exiſten/
te reſupino ſupponat̃ loco rupture empl'm hui⁹ factum.
℞.mumie:colle de piſcibus vel de cartha.añ.℥.i.boli ar/
meni:aloes.añ.℥.ſ.maſticis:thuris:dragagãti:gũmi arab.
añ.ʒ.ij.picis naualis dure.℥.v.colophonie.℥.i.colla ponat̃
ꝑͦ in aceto ꝑ duas horas:ꝛ poſtea liquefac in caçola cuꝫ pi
ce nauali ad ignem:qb⁹ liquefactis deponat̃ ab igne:ꝛ re/
liqua pulueriçata ꝯficiant̃:ꝛ fiant magdaleones in aqua
frigida:ꝛ poſtea extendatur ſup panno ꝛ ponat̃ ſup loco

⁊ supra talem emplm̃ collocetur lumbar ⁊ stricte ligetur.

¶ De passione testiculorum cum duritie ⁊ elongatione. Consilium. XCVIII.

Iste iuuenis patit̃ in vno testiculo ⁊ bz extremitatẽ ꝓlongatam ⁊ induratã: ⁊ credo ꝙ habeat apa duruz magis q̃ȝ dicere ꝙ hẽat herniam aut ramicẽ aut crepaturã: ⁊ ideo sequet̃ sicut infra dicam. ¶ In primis caueat se a multo exercitio ⁊ a coitu ⁊ stringere testiculos: aut eos dimittere pendẽtes in modũ ꝙ sibi doleãt: ⁊ iteruz caueat a frigore. ¶ Scḋo ꝙ in comedẽdo dȝ vti carnibus bonis: sic̃ capretoꝝ ⁊ castratoꝝ ⁊ pulloꝝ: ⁊ alias aues q̃ cõiter vtunt̃: ⁊ caueat a carnib9 grossis ⁊ salitis: ⁊ i breui ab oĩbus cibis grossis ⁊ viscosis. ¶ Tertio dȝ purgari ad minus duabus vicibus in anno capiẽdo ꝑmo hũc syrupuȝ. ℞. syrupi de calamẽto. ℥. iiij. syrupi violati. ℥. ij. aque buglosse: aque mellisse. an̄. ℥. vi. ⁊ est syrupus pro q̃tuor vicibus: sumat̃ calidus in mane in aurora. ¶ Postq̃ȝ sumpserit syrupuȝ quatuor vicibus purget̃ cũ hac medicina. ℞. diascene. ℥. ß. pulpe cassie. ℥. i. distẽpera cũ decoctione passularũ epithimi violarũ ⁊ sebesten: sumat vna hora ante diem: ⁊ superdormiat vsqȝ ad diem: ⁊ similem purgationeȝ debet facere in vere ⁊ in autumno. ¶ Post assumptionẽ medicine in mane qñ surget lauet bursam ⁊ teneat i vna parapside plena isti9 aque. ℞. radices maluauisci. lib. ß. seminis lini: fenugreci. an̄. ℥. iij. fac bullire i aq̃ sufficiẽti ⁊ lauet cũ ea calida: ⁊ intus teneat testiculos modicum postea terget: ⁊ supraponet hoc emplastrum. ℞. pinguedinis anatis pinguedinis galline. ana. ℥. ij. hyssopi humide medulle crurium vaccarum. an̄. ℥. i. bdellij armoniaci. ℥. ß. dissolue gummas cum oleo amigdalarum dulciuȝ ⁊ cũ rebus fiet emplastrũ ⁊ extendat̃ sup corio subtili sicut opȝ: ⁊ supponat̃ testiculo. ¶ Sed si istud emplastrum euȝ tederet põt vti vnguento hoc modo facto. ℞. medulle cruriuȝ vaccarũ: hyssopi humide: olei lilioꝝ: cere. an̄. ℥. i. misce ⁊ fac vnguẽtuȝ ⁊ supponatur loco. Et ista puto cum dei laude sibi sufficere. Amen.

¶ De eminentia myrach. Consilium. XCIX.

Quidam adolescẽs nobilis ex forti motu iaȝ fere est annus incidit quasi subito i eminẽtiã myrach q̃si sup pecten: nec est ista eminẽtia ꝓpe dydymos. Et qñ resupinat̃ iacendo q̃si subito redit ad iteriora ⁊ nõ est nimis magna res: sed q̃si ad castanee quãtitatẽ. ¶ Ex q̄bus itelligẽs medicus cognoscit ꝙ nõ est nisi ex fractura syphac. i. pãniculi duri vẽtris qui ꝯtinet oĩa mẽbra nãlia itrinseca: ⁊ per exitũ ab eo çirbi: aut itestini: aut amboruȝ: ⁊ nõ ex relaxatione vel vẽtositate vel aqua vel sanie vel carne addita vl̃ sanguine. ¶ Cognoscit̃ scḋo ꝯsiderata etate ꝙ cura absqȝ manuali opatione est q̃si ipossibilis. ¶ Sed qꝛ ista passio plerũqȝ addit̃ nisi ꝓuideatur: ⁊ cuȝ h̃ deducit ad infridationeȝ itestinoꝝ ꝑꝑ quã sepe incurrit rugitus ⁊ dolores vẽtris fortes. ꝓuidendũ est saltẽ ꝙ hec duo nõ sequant̃. ¶ Cura aũt per manualẽ opationem est difficilis ⁊ suspecta nisi sit valde perit9 ⁊ exꝑtus medicus: ⁊ ideo chirurgicis relinquã: ⁊ dicã curã per potiones ⁊ reliq̃ si per hũc modũ tẽtare voluerit. Sed iudicio meo melius est ꝙ sit ꝯtentus purgari bis in anno.

¶ Purget̃ ergo veniẽdo ad medicinalia. Reliq̄s omissis cũ medicinis euãntibus flegma ꝭm modũ quem dicam. ¶ Et portare puluillũ planũ ligatũ sup loco cũ lumbari ⁊ sub puluillo emplastrũ ⁊ lumbar ex ferro decẽter facto est melius alio: sed ꝭm locũ vbi est ruptura ⁊ corporis sui quãtitatẽ opȝ hr̃e mẽsurã ⁊ formã lumbaris: puluillus dȝ esse latus: ita ꝙ totã rupturã occupet: ⁊ circũquaqȝ aliq̄d plus: ⁊ dȝ eẽ duruȝ ⁊ pãnis lineis totiẽs duplicatis: ⁊ simil̃ sutis stratus ꝙ sit grossitiei digiti. ¶ Emplastrũ siue cerotuȝ vsuale sub puluillo ponẽdum fit hoc modo. ℞. gũmi arabici: dragagãti: masticis: boli armeni: sanguis draconis: glutinis pisciũ: glutinis de corijs boum. an̄. ʒ. ij. thuris. ʒ. iij. picis grece. ℥. i. picis naualis. ℥. ij. mumie. ℥. iij. glutinis carpentarioꝝ. ℥. ß. pix naualis ⁊ greca liquefiãt: ⁊ reliqua subtilissime pistentur: ⁊ cum dictis picibus calidis incorporentur ⁊ fiat magdaleon: ⁊ cũ est necesse calefiat ⁊ extẽdat̃ sup corio subtili ad quãtitatẽ circũcirca maiorem ruptura per latitudinem medietatis digiti: ⁊ supponat̃ ⁊ remoueat̃ cum sit inutile in mense semel. ¶ Purgatio fiat in mense Martij hoc mõ. ꝙ ꝑ̊ recipiat hũc syrupuȝ sex vicibus. ℞. oxymellis cõpositi. ℥. i. mellis rosati colati. ℥. ß. aque feniculi: aque apij. an̄. ℥. i. ß. misce. ⁊ est syrupus pro vna vice: sumatur calidus in aurora. ¶ Sũpto syrupo sumat has pill'as. ℞. pill'aruȝ turbithatarum descriptione Mesue. ℈. ij. pill'arũ cochiarũ. ʒ. ß. ꝯficiant̃ pill'e nouẽ cũ aqua ruthe: sumant̃ sequẽti die post syrupũ vltimuȝ cum debita custodia. ¶ Et similẽ purgationem faciat in fine septembris ⁊ in medio octobris.

¶ Tentãdo aũt integram curã per potiones opȝ ꝙ pl'imũ iaceat resupinus ⁊ tꝑe cure non se exerceat: ⁊ vtat̃ pauco cibo: ⁊ sumat omni mane aliquã de infrascriptis medicinis ꝑma valde vsualis. ℞. radicũ ꝯsolide quã vocãt anagallicum. ℥. i. pro vice: comedat̃ omni mane ieiuno stomacho tribus horis ante cibuȝ per tres mẽses stando cuȝ ligatura ⁊ emplastro ꝑdicto. ¶ Secũda medicina. ℞. fructus rose syluestris. ℥. i. ⁊ coquat̃ in. ℥. vi. vini stiptici quousqȝ remaneãt. iiij. ⁊ bibat̃ simil'r omni mane ieiuno stomacho. ¶ Et ad idem cõfert succus camedreos potatus crudus omni mane. ℥. i. volẽdo aũt experiri fortia tũc ꝭm Gentilem in suo cõsilio: ⁊ dicit esse suũ sumat. ʒ. ij. vel parum plus harũ pillularum saltem bis vel ter in septimana dimissa cena in sero ⁊ vadat dormituȝ: aut saltem stet in lecto vsqȝ ad mediastertias. ℞. limature chalibis subtilissime limati. ℥. ß. piloꝝ leporis minutissime incisorum ʒ. iij. nucum cypressi: mumie: sanguinis draconis: hypoquistidos: olibani: achacie. an̄. ʒ. ij. nasturtij: dragagãti: cyperi an̄. ʒ. i. terant̃ oĩa subtilissime: ⁊ fiant pillule cum succo cõsolide maioris: aut cum succo altee: aut cũ aqua que fluit ab extremitatibus ligni cerini viridis quãdo comburit̃ cuȝ igne. ¶ Quãdo autem sumpserit has pillulas per totam illam noctem ⁊ sequẽtem diem nõ teneat sup rupturam emplastrũ suprascriptum: sed habeat magnetẽ magnam ⁊ polituȝ: ⁊ ponat super rupturã ⁊ alligetur ibi: ita ꝙ toto illo tẽpore teneatur. sequenti ṽo die redeat ad emplastrum cuȝ sua ligatura: ⁊ ita faciat quousqȝ videat sanitatem. Sunt ⁊ alie pillule que eodem modo sumunt̃. ⁊ dicitur ꝙ sunt fortiores primis. ℞. limature chalibis. ʒ. i. piloꝝ leporis pulueriçatoruȝ. ℥. ß. nucis cypressi. ʒ. iij. mumie: sanguinis draconis: olibani. an̄. ℥. i. confice cuȝ succo millefolij: ⁊ fiat vt supra. ¶ Et alijs diebus quãdo nõ sumit pillulas sumat de hoc electuario qḋ est satis boni saporis: ⁊ multum valet ad consolidandum. ℞. radicum consolide maioris: acori. an̄. lib. i. radicis brusci maioris: ⁊ vocatur sigillum Salomonis: radicis caude equine. an̄. lib. ß. mellis lib. iij. coquãtur radices bene in vino stiptico: ⁊ optime ꝯterãtur ⁊ misceãtur cum melle spumato: ⁊ addãtur iste species. ℞. nucis cupressi. ℥. ij. piloꝝ leporis tritoꝝ. ℥. ß. masticis: coralloꝝ: mumie: terre sigillate: cinamomi. an̄. ʒ. iij. gariofiloꝝ: nucis indice: calami aromatici cassie lignee. an̄. ʒ. ij. dosis est a. ʒ. ij. vsqȝ ad quatuor cũ vino decoctionis nucũ cupressi mane q̄nque horis ante cibum: modum ṽo manualis operationis alibi quere.

¶ De lepra ſm. M. Ugo. de Senis. Conſiliuz. C.

Diſpoſitio cuiuſdã viri cõplõnis ſanguinee bñ robuſtꝰ in perau gmaſtica etate declinãs ad latus cholericitatis p̃ncipaľr ꝑpter lapſum epatis nãlem ſatis intẽſuz verſus calidũ cuz defedatione in extremitatibꝰ ⁊ obdormitatione cũ obtuſitate ſenſus tactus: in cuius facie collo auribꝰ ⁊ cruribꝰ ⁊ manibus apparent excreſcẽtie nodoſe cũ rubedine ⁊ duritie: ſenſibiles tñ cũ aliquali tẽſione neruoꝝ: quaruz alique p̃ncipaľr in cruribus tendũt ad ſaniationẽ cũ virulẽtia: ⁊ plures cõſolidant̃: ƺ cuz difficultate. In voce v̉o ⁊ in anhelitu in ſua nãli diſpõne nõ ꝑcipit̃ adhuc imutatus: tñ vrina bñ digeſta in ſubſtãtia groſſa ⁊ ſpiſſa: tñ clare rubedinis ſanguinee ac alijs ſignis laudabilibus: preterq̃ ꝙ abũdat multuz in febre melãcholica verſus fundũ cũ equalitate ſubſtantie: ⁊ adhuc ſine cinericitate. Et ſenſibilis apparẽtia iſtius diſpõnis cũ ſuis annexis: ſicut p̃ſcriptuz eſt incepit ſenſibiľr appere añ decẽ mẽſes. ¶ Quo ad cãs p̃mitiuas imaginat̃ predictus cãm p̃dictoꝝ fore aliqd de ſupraſcriptis. nam bñ ſunt decẽ anni ꝙ viſitauit qõdam balneum nãle: ⁊ duz in eo balnearet̃ vſq3 ad extractionẽ ſupfluitatuz ad cutem: ⁊ ad vlcerationẽ ſupuenit ſibi caſus cogẽs eum ad recedẽduz a balneo ante ꝯſolidationẽ: ⁊ ſic ſuperfluitates ad cutem attracte repcuſſe fuerunt ad intra: ecõtrario rõne cuius repcuſſionis vt imaginat̃ ſupuenit ſibi febris: ⁊ fuit infirmus anno integro: ⁊ imaginatur ꝙ iſte ſupfluitates ſic repercuſſe ad iteriora miſcuerũt ſe bonis humoribus ipſos inficiẽdo. ¶ Nunc aũt nã ꝯfortata expellit ad exteriora faciẽs illas excreſcẽtias: de qbꝰ dictuz eſt: hãc imaginat̃ eẽ vnã cauſarũ. ¶ Item timet ꝙ aliqñ ſumpſerit cibaria toxicatiua via amoris aut odij: ⁊ ꝙ nã iam expellat. ¶ Item ſup iſta petit idez ſibi dari ꝯſiliuz quo ad res nõ nãles ⁊ ad regimẽ in vniuerſali ⁊ pticulari in quãtitate ꝯtinua ⁊ diſcreta p ſingulas cãs curatiuas ſibi neceſſarias: ⁊ in mõ decernẽdi aut auferẽdi illas excreſcẽtias ⁊ obdormitationes ſeu obtuſitates ſenſus tactus. ¶ Preter iſta itellexi ꝙ eſt multotiẽs purgatꝰ flobothomatus ſcarificatus balneatꝰ ⁊ inunctus vnguẽtis varijs: ⁊ vario mõ ⁊ rectus regimine ordinato a valẽtibus medicis: ⁊ ꝙ puſtule que appent habẽtes aliqualez groſſitiem plurimũ ſunt a cubitis infra: ⁊ a medio coxaruz infra: ⁊ a ſpatulis ſupra: ƺ alique pue circa nates: ⁊ in principio coxaruz: ⁊ alique mediocres appareãt. ⁊ vlterius ꝙ ex h̾ regimine ⁊ vſu medicationis ꝯualuit reſpectu p̃teriti: ita ꝙ libenter ſciuiſſem de qbus venis facta eſt flobothomia: ⁊ in qbus locis ſcarificationes: ⁊ qbus medicinis eſt vſus ⁊ vnctionibus: ⁊ potuiſſem ſumere argumẽtum a iuuãtibus ⁊ nocẽtibus: ⁊ ex illo iudicare maneriez melãcholie facientẽ hũc morbuz. ¶ Ego tñ ꝑpter cõplexionẽ ſuam nãlem que eſt calida ⁊ humida puto melãcholiã eſſe ſm plurimã ptem ex aduſtione ſanguinis ⁊ melãcholie fecalis: ƺ graue ſit credere ꝙ non ſint ibi alique ptes ex aduſtione cholere ⁊ alique ex aduſtione flegmatis. ¶ Puto ſecũdo ꝑpter bonitatẽ anhelitus ⁊ ꝑpter aliquarum puſtularuz ꝯſolidationẽ: ƺ vt ſentio nõ itegra ꝯſolidatione: ⁊ ꝑpter qualitates vrinarũ iudico ꝙ nõ eſt oĩno deſperãdum de cura: ſed tamen erit multe difficultatis.

Ideo inuocato diuino auxilio accedã ad danduz conſiliuz: vt ſupra petit̃ quãtuz potero: nõ habẽdo multuz reſpectuz ad cãs p̃mitiuas a qbus nõ ſumit̃ indicatio niſi pro quãto fecerint corpeas. ¶ In regimine aũt itelligat̃ p̃ſertim de cibo ⁊ potu ꝑ tpe pro quo nõ eẽt aliter ordinatũ ſpãliter in tpe de vſu medicinarum.

¶ Incipiẽdo igit̃ ab aere: aer ſuus dƺ eſſe ſatis humidus declinãs ad aliqualẽ caliditatẽ: ƺ non exceſſiuã: exceſſiua enim declinatio aeris ad quãcũq3 fuerit de q̃litatibꝰ actiuis eſt mala. caľitas eniz adurit ⁊ frigus ingroſſat ⁊ ꝓhibet reſoľonẽ: ⁊ iõ in hyeme dƺ calefieri cũ igne nõ multo: ⁊ ſi eẽt flatus ſeptẽtrionalis dƺ hr̃e in mãſione pľima vaſa lata apta plena aqua nõ multũ frida: aut pomoꝝ odoriferorum: ſicut ſunt matiana ⁊ apia ⁊ citonia: ⁊ alia huiꝰ. ¶ Caueat tñ ab aere pleno vaporibꝰ reꝝ putridaꝝ ſicut ſunt vapores lacunarũ ſtabuloꝝ ⁊ aquarũ ſtagnalium: ⁊ vľr rerũ inficiẽtiuz ſicut fici ⁊ mori: ⁊ caueat occurſuz vẽtoꝝ ſeptẽtrionaliuz: ƺ alij vẽti nõ ſint ẽt valde laudabiles: ⁊ ꝓhibeat̃ ſtando diu ſub radijs ſolaribus vel lune: ⁊ in eſtate habeatur diligẽtia ad tẽperãdum locum ſue habitationis prohibẽdo nimiam caliditatem ⁊ humectando aerem ſufficiẽter ſpargẽdo in loco habitationis endiuiam ⁊ lactucã ⁊ folia vitis vel ſalicis ⁊ alias herbas vel frondes fridas: ⁊ irrorãdo eadẽ loca ſepius cuz aqua.

¶ In mane autem quãdo ſurgit a lecto poſt ꝯuenientem ſomnũ debet ſtatim ꝓcurare habere beneficium vẽtris: aut cum ſuppoſitorio: aut cum alio modo.

¶ Et poſtq̃ emiſerit ſupfluitatem dƺ exerceri ⁊ in exercitio ſuo dƺ eleuare vocẽ multis vicibus: ⁊ poſtq̃ incepit ſudare quieſcat ⁊ fricet̃ cum mãtilibus lenibus fricationibus totuz corpus notabili tẽpore quouſq3 bene exiccetur ⁊ euaporet: ⁊ maxime conuenit ſibi exercitium quando eſt purgatus diebus ſequẽtibus: ⁊ facta fricatione ponatur in balneo huiꝰ. ℞. malue: violarie. añ. lib. x. ⁊ quãdo non habẽtur. ℞. violarũ ſiccarũ ⁊ floꝝ nenufaris. añ. lib. i. ordei. lib. iiij. hec vel illa in aqua ſufficienti bulliãt: ⁊ in illa aqua tepida ⁊ delectabilis caloris balneetur per quartam partem hore vel circa: poſtea exiccetur cum linteis calidis. Et puto ꝙ ſibi pro nũc eẽt valde vtile ꝙ duz eſt in balneo fricaretur farina fabaruz ⁊ farina cicerum. añ. partem. i. baurach. xxi. ⁊ poſtq̃ fuerit hoc mõ fricatus infundatur ſuper eo aqua multa tepida: ⁊ bene lauetur: ⁊ poſtea tergatur bene cuz linteis vt p̃dicitur ⁊ inungat̃ cũ oleo de ſemine cucurbite: aut cum oleo violato: ⁊ poſtea induatur: ⁊ parum ſtando ſumat cibum ſuuz a nimietate exercitij: ⁊ ab exercitio poſt repletionez ⁊ ab omni vehemẽter calefaciente tali modo opƺ ꝙ abſtineat.

¶ Cibi ſui debẽt eẽ cibi ſubtiles: nõ multũ caľi: bone ſubſtãtie: facilis digõnis: ſicut panis de optimo frumẽto mũdo ab alijs granis: bñ fermẽtatus ⁊ bñ ꝯuenienter coctus inter p̃mã ⁊ quartã diem mundus a cortice exteriori: ſed panem de alijs granis ⁊ nõ bene coctũ aut non bene fermẽtatum vitet oĩno. ¶ De carnibus. meliores ſunt carnes pulloꝝ ⁊ gallinaruz iuuenũ: aut hedoꝝ lactẽtium: aut vituloꝝ paruoꝝ valde ⁊ lactẽtiuz: aut agnoꝝ annualium nõ lactentiuz ſed caſtratoꝝ. ¶ Et de alijs auibus ƺ tolerentur perdices ⁊ faſiane iuuenes ⁊ auicule parue degentes in arboribꝰ ⁊ pratis excipiẽdo paſſeres. Tamen ſupradicte ſunt meliores. Pulli tñ columbarũ volare incipientium elixi aliqñ concedunt̃. ¶ Sed carnes ſalite ⁊ veteres ⁊ ſylueſtres ſiue auiuz ſiue quadrupedũ non ſunt bone: ⁊ quãto ſicciores tãto deteriores. Et ſiľr carnes auiuz aquaticarũ: ⁊ melior p̃paratio dictarũ carnium eſt elixatio: aut in aqua cũ pauco ſale: aut in aqua cũ herbis: aut in rebus de qbus dicã infra. ¶ Uitelli ouoꝝ nõ multũ cocti ſunt ei ꝯueniẽtes: ſed ſanguis ⁊ caſeus ⁊ lac dimittantur niſi fortaſſis vteret̃ lacte qñ ꝯſtringeretur anhelitus. ¶ De herbis ꝯueniũt ei ſpinachia bugloſſa borago lactuca endiuia ſcariola cicerbita cicorea: ⁊ ſiľes fride nõ multum ſtiptice nec hñtes acetoſitatẽ. ¶ Melius tñ ferculũ eſt bonũ brodiuz bone galline iuuenis ꝓpe p̃ncipiuz ouificãdi cum aliqua dictarũ herbarũ in eſtate: aut cũ mica

panis

panis: vel ordeo fracto: vel farre: vel vitellis ouoꝝ in tpe hyemis: ⁊ pōt tolerari in ferculo cucurbita ⁊ medulla citrulli vel cucumeris: ⁊ pōt ēt tolerari ꝙ cū brodio ponaṫ aliqd de butyro ouino recēti absq sale. ¶ De radicibus aūt posset tolerari qn̄ itēderet comedere grā vomēdi ꝙ poneret in ferculo porros: aut raffanos: aut cepas: sed melius est ⁊ securius ꝙ nisi gratia vomēdi nō vtatur istis.

¶ De piscibus securius est nō comedere ꝓpter eoꝝ corruptibilitatē: ⁊ plurimoꝝ viscositatem. ¶ Legumina: ⁊ maxime lētes: ⁊ alia grana p̄ter ordeuꝫ ⁊ far melius est dimittere oīno. ¶ De fructibus: qꝛ plurimū eoꝝ facillime corrūpunṫ melius est ꝙ oīno dimittātur: sed pn̄t tolerari amigdale dulces: ⁊ grana pini p̄us infusa in aqua calida. ⁊ postea exiccata: ⁊ maxime ꝯfecta cuꝫ çuccharo. Et possunt tolerari vue passule ⁊ granata dulcia: sed ficus nō capiātur. ¶ Itē attēde ꝙ rane virides que stant in aqua: ⁊ hn̄t vētrem albū quādo excoriātur ꝓiectis capitibus: ⁊ coquūtur in aqua cum sale ⁊ cum oleo sunt cibus delectabilis: ⁊ ꝯueniēs in hac dispōne.

¶ Et qꝛ iste nobilis est ꝯsuet⁹ potui vini: videṫ mihi ꝙ in potu dꝫ sumere vinū albū claꝝ bn̄ tēpatū cum aqua boni fontis: ⁊ aliqualr̄ cocta: lꝫ nō multū: sed mustū ⁊ vina grossa: ⁊ acuta: ⁊ nigra: ⁊ valde dulcia dꝫ dimittere oīno. imo vinū dꝫ esse quasi aquosum in sapore leuissimā hn̄s dulcedinē: sed acetosa omni modo dꝫ dimittere.

¶ Sōnus eius dꝫ incipe duabus horis post cenā: ⁊ dꝫ esse capite bn̄ eleuato corpore bene coopto p̄mo sup dextro latere: postea sup sinistro: ⁊ dꝫ esse ad minus octo horaꝝ in die nāli. Qꝛ si nō dormit sufficiēter de nocte suppleat si pōt de mane ante tertias: ⁊ nimiā vigiliaꝫ vitet oīno. ⁊ silr̄ somnū sup repletionem: ⁊ meridianum.

¶ Itē puideat oīno ꝙ omni die habeat vētris bn̄ficiū: et si nō sufficit aliter faciat ꝙ habeat clistere lenitiuū cum pauca abstersione. s. cū decoctiōe malue: ⁊ bletis: ⁊ violarie: ⁊ ordei: ⁊ addaṫ decoctioni olei amigdalaꝝ dulciū. ℥. iij. pulpecassie: çucchari rubei. an̄. ℥. i. aut loco pulpecassie ponanṫ duo vitelli ouoꝝ: oīno caueat sibi ab ira: odio timore: tristitia cogitatione ⁊ venereis: sed vtaṫ tēperato gaudio in ꝯuersatione cum dilectis ⁊ auditu reruꝫ bonestaꝝ que delectāt ipsum. Et hec de regimine.

Veniendo ad medicinalia opꝫ cōsiderare in hac egritudine esse abūdātiā plurime male materie ꝑmixte cū sanguine: ⁊ qꝛ mā̄ p̄ncipalr̄ peccās est melīca: ⁊ trāsmittiṫ ad exteriora videṫ securius non eūare sanguinē de venis magnis. sed tn̄ necīuꝫ est eūare māꝫ multis vicib⁹: ⁊ cum flōmijs: ⁊ cum pharmacis opportunis: ⁊ videnṫ dimittēde scarificationes ⁊ sanguisuge: qꝛ dimisso grosso eūant subtile. Et qꝛ v̄isile est ex quo pluries est flōmatus ⁊ pharmacat⁹ ꝙ fecerit flōmiaꝫ de vena nigra: ⁊ ꝙ sit purgat⁹ medicinis fortib⁹ vti fuit opportunū in p̄ncipio sequar in ꝯsilio meo ponēdo ordineꝫ obseruan̄. ⁊ iterādum oībus. xlij. diebus vsq ad integrā salutem soluꝫ descēdēdo ad particularia.

¶ Primo igiṫ in isto mēse Augusti cum erit fortificatus aliqualr̄ de p̄cedētibus eūonibus: maxime in tertia quadra lune: ⁊ luna nō existēte in ariete faciat fieri flōmiaꝫ de vena frōtis que ꝓcedit inter duo supcilia quasi recta a capillis vsq ad supcilia. Et modus flobothomādi est ꝙ ligeṫ collū cum panicello aliqualr̄ stricte: ita vt tumeant vene faciei: ⁊ incuruato capite v̄sus anteriora cuꝫ vena apparet satis grossa flōmeṫ: ⁊ fiat foramen satis latū vt sanguis grossius egredi possit: ⁊ dimittaṫ exire quantitas trium. ℥. ⁊ postea claudatur.

¶ Facta hac flōmia sequenti mane faciat clistere cōe. Et alia die faciat purgationē hāc. ℞. mirabolanoꝝ nigrorū ʒ. iij. polipodij. ʒ. i. ʒ. sene. ʒ. i. turbith. ʒ. ʒ. sticados arabici. ʒ. ij. ꝯtūdātur ⁊ bulliāt in lib. i. aque decoctiōis passulaꝝ vsq ad medietatis ꝯsumptōeꝫ: postea coleṫ: sꝫ anteq̄ coleṫ ponaṫ in ea epithimi. ʒ. i. ʒ. ⁊ ꝑmittaṫ sic stare donec sit tepida: ⁊ tunc bn̄ friceṫ ⁊ coleṫ ⁊ addaṫ çucchari. ℥. i. ⁊ bibaṫ duab⁹ horis ante diem supdormiendo per horā. ⁊ postea nō prādeat vsqꝫ ad horas sex. ꝙ si hec medicina euacuet quatuor vicib⁹ sumaṫ omni septimana bis modo dicto. si aūt plus eūaret diminuatur de quātitate ꝟm discretionē pn̄tis medici. s. 3ª vel 4ª pars reruꝫ positaꝝ in descriptione. ¶ Cuꝫ aūt venerit q̄nta septimana purgeṫ fortius vna vice: tātuꝫ cum hac medicina. ℞. ꝯfectionis amech descriptione 2ª posita a Mesue. ʒ. iiij. ʒ. distēpereṫ cuꝫ decoctione passulaꝝ ⁊ bibatur calida duabus horis ante diē ⁊ obserueṫ debita custodia in vsu medicinaruꝫ: ⁊ in capite q̄nque horaꝝ sumat. ℥. v. aque ordei tepide: ⁊ post duas horas potus aque ordei prandeat. ⁊ postea redeat ad decoctionē supradictā sumendo bis in septimana vsqꝫ ad cōplemētum sex septimanaꝝ.

¶ His cōpletis. qꝛ opꝫ in eadē egritudine ꝑmutare medicinas in sequētib⁹ sex septimanis flōmentur due vene.

¶ In p̄ª die postq̄ duobus diebus quieuerit ab assumptione solutiuoꝝ. Et p̄mo flōmetur vena que est in manu dextra inter digitū anularem ⁊ auricularē: ⁊ deberet teneri manus in aqua calida: ⁊ fiat apertura satis lata: ⁊ extrahātur. ℥. ij. sanguinis. Et secūda die flōmetur simul vena in manu sinistra: extrahēdo etiaꝫ circa. ℥. ij. sanguinis. ¶ Interposita aūt die vna post hāc flōmiā incipiat iteruꝫ purgari sumendo bis in hebdomada istas pilll'as. ℞. agarici. ℈. ij. aloes. ʒ. i. salis indi. ʒ. ʒ. ellebori nigri grana. xv. pistenṫ ⁊ ꝯficiātur pillule cum melle: aut cum iulep: ⁊ sumatur medietas eaꝝ in vice vna. Qꝛ si sufficienter euacuāt. s. quatuor vicibus mediocribus sumaṫ hec quātitas bis in septimana duabus horis ante dieꝫ seruādo hūc ordinē: qui dicebaṫ supius quādo sumebaṫ decoctio. Qꝛ si nō sufficiēter euacuāt vel plus opportuno: tūc oportet ꝙ addatur vel diminuaṫ de quātitate ꝟm consilium pn̄tis medici. ¶ In 5ª v̄o septimana istaꝝ secūdarum sex septimanarū purgeṫ semel sumendo istā medicinā. ℞. pill'aꝝ indaruꝫ. ℈. ij. pill'aꝝ de lapide laçuli. ℈. i. reficiātur cum aqua mellis: ⁊ sumātur in vice vna duabus horis ante diem cū bona custodia: ⁊ sumaṫ lauatiuū in capite q̄nque horaꝝ: ⁊ post lauatiuum per duas horas prādeat. ¶ Et in vltima septimana istarū scdaꝝ redeat ad pill'as: q̄bus vtebaṫ ante istas immediate.

¶ Cōpletis aūt istis sex septimanis incipiat ⁊ flōmeṫ primo de saphena pedis dextri ex̄hēdo. ℥. iij. sanguinis ⁊ faciēdo larguꝫ foramen tenēdo pedes in aqua calida. Sequēti die flōmeṫ de saphena pedis sinistri: sil'i modo. Et faciat ꝙ habeat vētreꝫ lubricū cum clisteri. Et post hec per duos dies incipiat ⁊ purgeṫ omni septimana bis cuꝫ ista purgatiōe. ℞. mirabolanoꝝ nigroꝝ. ʒ. iij. agarici. ℈. i. sticados. ʒ. i. ʒ. salis gēme. ℈. ʒ. turbith. ℈. ʒ. epithimi. ʒ. i. bulliāt oīa in lib. ʒ. decoctionis passulaꝝ postq̄ sunt cōtusa non multū forti ebullitione. Postea coleṫ fricādo ⁊ exp̄mēdo cum manibus: ⁊ bibaṫ de mane vna hora ante diem bis in septimana obꝟuādo vt est dictuꝫ in p̄cedētibus. Qꝛ si nimis eūaret p̄sens medicus diminuat de quātitate si parū qd̓ addat. ¶ Et in 5ª septimana purgeṫ cuꝫ bona custodia capiēdo has pill'as duab⁹ horis ante dieꝫ. ℞. trociscoꝝ alādal descriptione Meß. ʒ. ʒ. pill'aꝝ indarū. ℈. ij. ꝯfice pill'as terēdo trociscos alādal ꝯtritiōe vltima. Et ꝯficiātur cum aqua mellis: ⁊ capiaṫ lauatiuuꝫ vt est dictum in alijs medicinis fortibus.

¶ In oībus aūt istis. xviij. septimanis capiaṫ semel in. x.

diebus.ʒ.i.ß.optime tyriace cũ.℥.i.aque mellis.vij.horis
ante cibũ. ¶ Itẽ in reliqs diebus de mane sumat tyria
cam diatesseron que est. ℞.gẽtiane baccarum lauri myrre
aristologie rotũ.aã.℥.ij.mellis dispumati.lib.ij.ↄfice sit
in forma elcarij:sumat.ʒ.i.pro vice q̃tuor horis ante cibũ
cũ.℥.i.vini grossi dulcis.s.cocti. ¶ Et est vehemẽter ↄue
niẽs frequẽter sumere de mane trib⁹ horis ante cibũ de
hac medicina. ℞.auri purissimi.ʒ.ij.balsami electi.ʒ.i.
myrre rubee ⁊ clare:aloes epatici:thuris minuti:laudani
puri nõ sophisticati.aã.ʒ.ij.cãphore.ʒ.ß.pistẽtur pistãda:
⁊ linient linieda subtilissime:⁊ incorpent oia cum balsa
mo ⁊ oleo mãdragorino:ita ꝙ habeat formã electuarij:
⁊ reseruet in vase argẽti puri bñ obturato:⁊ sufficit.ʒ.ß.
pro vice cuꝫ vino dulci cocto vsqꝫ ad.℥.i. ¶ Semel aũt
in septimana dꝫ vomere post cibuꝫ:⁊ comedat p̊ carnes
bonas ⁊ pingues:⁊ ferculũ pingue factũ cuꝫ brodio galli
ne ⁊ sale:⁊ cũ porris:aut cepis coctis in eo:⁊ sit cibus bñ
salit⁹:⁊ comedat festinãter nõ multũ masticãdo:⁊ bibat
de vino dulci copiose.Et postq̃ŝ cit cibat⁹ bibat hũc syr̃.
℞.radicũ raffani.lib.i.synapi.℥.i.fac bulliri in lib.vi.aq̃
q̊usqꝫ redeãt ad lib.i.cum.℥.i.aceti:postea colet ⁊ addat
mellis dispumati lib.ij.bulliãt simul q̊usqꝫ hẽant spissi
tudinẽ debitã sy.⁊ bibat cuꝫ medietate sui de aqua tepi
da.℥.ij.pro vice statim post cibũ supradictũ.Postea sur
gat ⁊ ambulet p domũ:⁊ voluat se supra lectũ paruo spa
tio.Postea ĩposita pẽna faciat ꝙ vomat:⁊ pro illa die nõ
comedat vsqꝫ ad horam cene:⁊ in cena comedat pullos.
¶ Iteꝫ in diebus in qbus sumit medicinã solutiuã siue
fortẽ siue debilẽ nõ balneet: sed qñ nõ sumit medicinã
solutiuã neqꝫ flõmiã:tũc balneet ſm modum suprascri
ptũ in regimine.Sꝫ ipe nõ dꝫ coopiri in balneo ad h vt
recipiat aereꝫ frigidũ per anhelitũ.Et q᷑ iam est sufficiẽ
ter purgat⁹ dꝫ fricari in balneo omni vice cum farina fa
barum:⁊ farina cicerũ ⁊.xx.pte sui de sale nitro:⁊ postea la
uari cũ aqua tepida.Et postq̃ŝ a balneo egredit qñqꝫ in
ungat:p̃cipue in locis in qb⁹ nõ apparẽt pustule cuꝫ oleo
violato hñte aliqd de cãphora:qd sit valde calidũ.vbi
grã. ℞.olei violati.℥.ij.cãphore.ʒ.i.incorporent optime
in mortario frigide:⁊ postea calefiat:⁊ inungatur p̃cipue
in locis in qbus nõ apparẽt pustule.Loca aũt in qb⁹ ap
parẽt pustule inungãtur cum hꝯ vnguẽto. ℞.serpẽtem
vnũ nigruꝫ:⁊ abscindat caput eius ⁊ cauda.postea exco
riet:⁊ ponat in vase terreo vitreato:⁊ fundat sup ipsum
aceti fortis vini.℥.viij.aque.lib.i.radicis dragõtee.℥.iij.
decoquãtur lẽtissimo igne quousqꝫ carnes serpẽtis sepa
rãtur ab ossibus.postea remoueãtur ossa: ⁊ colet totum
cum pãno optime exp̃mẽdo:⁊ colatura reseruet in vase
vitreo.Ex hoc g̊ inungat locus qui si fuerit pilosus abra
dant p̊mo pili.⁊ hoc fiat tribus diebus:⁊ postea in sequẽ
tibus dieb⁹ post balneuꝫ ista loca epithimẽtur cuꝫ epithi
mate qd infra scribã hoc ordine seruato.Qꝛ p̊mo in bal
neo fricent loca cuꝫ farinis supradictis:postea lauent lo
ca ĩfecta cũ hac decoctiõe. ℞.fenugreci.℥.ij.aque.lib.iij.
saponis albi.ʒ.ij.bulliãt simul lento igne vsqꝫ ad ↄsum
ptionẽ tertie partis.⁊ postea cuꝫ hac lauent loca cauẽdo
ne ĩtra oculos ingrediat.Postq̃ŝ aũt a balneo egredit la
uet iterũ locus talis ĩfectus cuꝫ decoctione balaustiarum ⁊
extremitatũ rubi.postea exiccent ⁊ epithiment cuꝫ isto
epithimate. ℞.mirabolanorum nigrorũ ⁊ emblicorum.aã.℥.
i.cõburãtur bene cum.℥.i.gallarum:⁊ ↄficiãtur cuꝫ ace
to:⁊ liniantur super locis infectis.
¶ Et q᷑ puto bonũ eẽ ꝙ anteq̃ŝ trãsiret estas vel saltẽ to
tus mẽsis Septẽbris si nõ videt cũ reliqs medicinis bo
nũ melioramẽtũ qd expiret vsuꝫ serpentũ.Ideo descri
bam sibi moduꝫ quo dꝫ vti eis:⁊ vsqꝫ ad qd. ¶ Unus g̊
modus est iste. ℞.serpẽtes qui nascunt in mõtibus:p̃ci
pue lõge ab aquis:⁊ in hac nr̃a p̃ria debẽt esse flaui colo
ris:⁊ hñt caput planũ:⁊ sunt grossi in medio.Et si hñt vẽ
trem albuꝫ sunt meliores:⁊ hñt curtã caudã ⁊ sint de lo
co sicco lõge a palude ⁊ aqs:⁊ si hñt pares dentes in am
habus mãdibulis sunt meliores:⁊ tunc statim abscindã
tur capita eorum:⁊ infra per tres digitos:⁊ ita cauda:⁊ per
mittat fluere sanguis:⁊ ille de eis qui est fortioris agita
tionis:⁊ a quo plus fluit sanguis est melior:euisceretur g̊
postea ⁊ bñ lauet:⁊ ponat in olla noua vel in lebete:⁊ po
nat cuꝫ eo.M.i.porrorum tritorum:⁊ aliqd de anheto:⁊ parũ
de oleo:⁊ aliqd parũ de aceto ⁊ de sale q̃ŝtitas sufficiẽs:⁊
qd parũ de pipe ⁊ de galãga:⁊ bulliãt simul quousqꝫ car
nes ab ossibus separent: ⁊ si bulliret cuꝫ eo vnũ pipionẽ
esset delectabilior ⁊ nõ minus vtilis:⁊ hac decoctione fa
cta comedat patiẽs carnes illas serpẽtis cuꝫ pauca mica
panis.Et bibat sufficiẽter de brodio:⁊ incipiat primo su
mere nõ multã quãtitatẽ.verbi grã.℥.ij.vel.iij.dictaruꝫ
carnium:⁊ mediã scutellã de brodio:⁊ bibat aliqd de vi
no odorifero:vel si vult incipiat a minori quãtitate. Et
dꝫ totiens hoc reiterare in horis debitis suarum comestio
num ꝙ incipiat inflari ⁊ incurrere pturbationes sensuũ:
⁊ tũc dimittat vsus carnium ⁊ brodij serpẽtuꝫ:⁊ redeat
ad regimen suprascriptũ nõ comedẽdo multũ pro vice.
Nã quãtum inflabit tãtuꝫ de cuti illa inflata cadet. Et
remanebit cutis noua ⁊ mollis.⁊ postea redeat ad dietã
suprascriptã:⁊ dimittat serpẽtes ⁊ medicinas solutiuas:
sed vtat sepe.s.ter in mẽse optima tyriaca vel mytrida
to sumẽdo.ʒ.i.ß.qnque horis ante cibuꝫ cum.℥.i.vini de
coctionis passularum. ¶ Et q᷑ forte in hac estate nõ habe
bit facultatẽ comedẽdi viperas.ideo post illas.xviij.se
ptimanas posset venire ad bibẽdum vinũ de serpẽtibus
loco comestionis viperaruꝫ qd fit hoc modo.Accipiãtur
tres serpẽtes decolati ⁊ euiscerati ⁊ p̃parati modo supe
rius dicto pro decoctione:⁊ bulliant in.xl.lib.vini,donec
sint bñ cocte vipere:⁊ separet caro ab ossibus:⁊ vinũ ita
calidũ cuꝫ equali quãtitate alterius vini sibi silis.nõ tñ
bulliti cuꝫ viperis ponat in vegete:⁊ sit vinũ odoriferũ
album ⁊ ↄsuetũ reseruet.De quo vino dꝫ sumere in prã
dio ⁊ in cena:⁊ totiẽs bibat ꝙ incipiat:aut turbare in sen
su:aut inflari:⁊ tũc dimittat vsuꝫ istius vini. ¶ Tertius
modus vtendi serpẽtibus est magis abominabilis ⁊ mi
nus ↄsuetus.sed tñ scriptuꝫ est a nr̃is doctoribus. ℞.ser
penteꝫ vnũ nigrũ:⁊ excoriet modo supradicto:⁊ sepelia
tur in terra donec in eo fiãt vermes:deinde recipiat cuꝫ
vermibus suis:⁊ exiccet in sole vel cum lento igne ⁊ re
seruet:⁊ det de isto tribus diebus vno post aliuꝫ.ʒ.i.pro
vice in aurora cuꝫ syrupo de melle vel cum aqua mellis
cõplete decoctionis. ¶ Quart⁹ modus vtẽdi serpẽtibus
est cum syrupo:⁊ ↄueniẽtior iudicio meo in hac dispõne
⁊ est iste. ℞.seminũ ⁊ florum fumiterre folliculorum sene mi
rabolanorum indorum ⁊ citrinorum.aã.℥.ß.polipodij epithimi.
aã.℥.ij.violaruꝫ.℥.i.ß.cimini anisorum:seminis feniculi:se
minis anheti.aã.ʒ.ij.pipis galãge çinçib.aã.ʒ.i.serpẽtes
p̃parati mõ supi⁹ dicto.s.decolati ⁊ euiscerati ⁊ excoria
ti bñ loti cum vino ⁊ sale:vel aqua ⁊ sale:ita ꝙ sit quãti
tas serpẽtuꝫ lib.ij.bulliãt oia simul cum sufficiẽti quãti
tate salis ac si carnes coquerentur quousqꝫ remaneat de
aq̃ lib.iij.⁊ serpẽtes sint ita discocti ꝙ caro ab ossib⁹ sepa
ret.postea colet ⁊ exp̃mat bñ totuꝫ:⁊ in colatura addat
çucchari albissimi lib.iij.⁊ iterum reducãtur ad ignẽ:⁊ bul
liãt simul q̊usqꝫ habeãt spissitudineꝫ syrupi debẽtis per
totũ annũ reseruari.Iste syrupus põt seruari ↄtinue per
annuꝫ in vigore suo:⁊ qñ appareret ei vel medico p̃senti
ꝙ deberet vti medicina serpẽtuꝫ:vtẽdo cibis ⁊ potibus

vt est scriptuꝫ in regimine:dꝫ de mane incipere ⁊ bibere
ʒ.ij.huius syrupi cū.ʒ.ij.aque buglosse:aut decoctiōis lu/
pulloꝝ vel capilloꝝ veneris recentiū in aurora: ⁊ nō co/
medere vsqꝫ ad quatuor horas.Et si videt ꝙ bñ toleret
istā quātitatē pōt addere vsqꝫ ad.ʒ.iij.ita ꝙ.ʒ.iij. sumāt
in vice vna cū equali q̄ntitate aque buglosse: ⁊ istud ꝑse/
uerare totiens ꝙ appareat corpus inflari:⁊ ipse ꝑturbari
in rōne:⁊ tūc dꝫ dimitti vsus istius syrupi:⁊ redire ad re/
gimen scriptū in ṗncipio:subtiliādo tñ cibū quasi ad me
dietatē ꝯsueti quousqꝫ videat̄ excoriari cutis:⁊ tūc pau/
latiꝫ redeat ad regimē sanoꝝ.¶ Quintꝰ modus est.℞.
serpentū supradicto mō preparatoꝝ lib.ij. porroꝝ.ʒ.vi.
anheti.ʒ.iij.salis.ʒ.i.aque q̄ntū sufficit: bulliant simul ad
serpentū decoctiōem integrā:⁊ ꝙ remaneāt aque lib.iij.
deinde tolle serpētes ⁊ tolle carnē dimissis ossibꝰ ⁊ piste/
tur subtiliter:⁊ ℞.specieꝝ rosate nouelle descriptōe Ni
colai.ʒ.ij.specieꝝ triasandaloꝝ.ʒ.i.cōmisceant̄ cū dictis
carnibus pistādo in mortario optima cōmixtione: ⁊ po/
stea de brodio dictoꝝ serpentū cuꝫ lib.iij.çuccari simul
bullitis fiat syrupus spissus ⁊ sufficiēter coctus:qui syru
pus simul cū dictis carnibꝰ ⁊ speciebus sufficiēter incor/
poret̄:ita ꝙ fiat ad modū electuarij:de quo sumat oī ma
ne ṗmo.ʒ.i.⁊ si nō videt se alterari sufficiēter pōt adde/
re ⁊ sumere pro vice vsqꝫ ad.ʒ.ij.vl.iij.quatuor horis añ
prādiuꝫ bibendo paꝝ vini odoriferi.Or si magis delecta
ret eū posset facere dictū sy.tantū coqui: ⁊ cōmiscēdo cū
carnibus ṗdictis ⁊ speciebꝰ ꝙ fieret ꝯfectio sicca in mor
sellis.Sꝫ mihi videt̄ ꝙ ꝯfectio mollis in forma electua/
rij est multum vtilior.¶ Plures alij possent imaginari
modi vtendi serpentibꝰ:sed isti vident̄ mihi magis sibi
cōueniētes:precipue primus ⁊ vltimus:potius in forma
electuarij vltimus q̄ꝫ in forma solida.

¶ Preter illa vl'ia opꝫ attēdere ṗmo ad purgādas super/
fluitates capitis cū caputpurgijs ⁊ gargarismis hoc mō.
Primo duꝫ appent nares humide fiat hꝯ caputpurgiuꝫ.
℞.celidonie nasturtij pipis lōgi staphisagrie nucis mus.
pulegij oīum.añ.ʒ.i. succi agni casti.ʒ.ix. misceātur ⁊ de/
coquant̄ donec inspisset̄ ad modum syrupi.deinde colet̄
⁊ reseruet̄ in vase vitreato:⁊ infundatur tenta de coto in
isto caputpurgio:⁊ ponat̄ vsqꝫ ad supremū nariū:⁊ cuꝫ ꝑ
horaꝫ tenuerit abijciat̄:⁊ traijciat̄ ꝑ nares: postea aliqd
de lacte ⁊ de decoctiōe lactuce. ¶ Gargarismata aūt de/
bent esse ṗmo cuꝫ abstersiuis:⁊ ṗcipue ꝑꝑ duas pustulas
quas hꝫ in ore ⁊ in lingua h̄ mō.℞.ordei furfuris: ficuū
siccarum.añ.ʒ.i.aristologie rotunde.ʒ.ij. bulliant omnia
in lib.i.aque quousqꝫ remaneat lib.i.lento igne. Postea
colet̄ ⁊ addat̄ mellis rosati colati lib.ß.⁊ cuꝫ illo fiat gar/
garisma gargariçando primo tribus vicibꝰ. Postq̄ꝫ autē
hoc mō gargariçauerit:gargariçet vinū granatoꝝ:in cu/
ius lib.i.bullierit.ʒ.i.sumach:⁊ gallaꝝ.ʒ.ß.

¶ Sꝫ pro illis pustulis quas hꝫ: ṗcipue pro ꝑuis satis di/
ctum est supius:pro magnis aūt attēdat̄ hoc ꝙ aliq̄ earū
sunt vlcerate:⁊ aliq̄ nō:⁊ nō vlcerataꝝ q̄daꝫ sunt suppu/
rate:⁊ quedā nō.ille igit̄ q̄ nō sunt vlcerate neqꝫ suppu/
rate post exitū a balneo:⁊ in diebus in qbus nō vtit̄ bal/
neo inungant̄ cū isto vnguēto.℞.radicū dragōthee.ʒ.iiij.
rasure lardi porcini.ʒ.ij.coquāt̄ sil' quousqꝫ radices sint
bñ cocte:postea radices bñ pistent̄ cū equali pondere de
axungia porcina:⁊ fiat vnguentū de quo inungant̄ dicte
pustule.¶ Ille v͛o pustule que sunt suppurate:⁊ ꝑ se non
aperiunt̄:apiant̄ cū ferro:⁊ ꝑmittat̄ currere putredo ex
eis.Et tunc restat vna ꝯsideratio:⁊ pustulis aptis:⁊ in q/
busdam eaꝝ appet caro bona:neqꝫ appet pruritus; neqꝫ
corrosio:⁊ iste debēt cū vnguentis incarnatiuis:sicut v͛bi
gratia.vnguentū palmeon vel vnguētū triapharmacon
vel cū vngꝰ magr̄ali qđ fit h̄ mō.℞.lythargirij albi.lib.
i.plūbi adusti.lib.ß.thucie alexādrine decies extīcte ī la/
cte asine.ʒ.ij.pistent̄ subtilissime ⁊ cicotriconiçent̄ cum
syndone:postea ponant̄ in mortario:⁊ ifundant̄ olei ros.
⁊ aceti vini albi.añ.ꝑtes eq̄les:⁊ icorꝑent̄ paulatim cū ṗ/
dictis pulueribꝰ q̊usqꝫ totū appeat sic̄ mel currēs:postea
ponant̄ ad ignē:⁊ bulliāt lētissime ꝯtinue agitādo cū spa
tula de ligno salicis q̊usqꝫ sit sufficiēter coctū:⁊ optīe in/
corꝑatū:⁊ cū illo supposito curent̄ vsqꝫ ad ꝯsolidationeꝫ
vel cū alio ꝯsolidatiuo ꝭm ꝯsiliū pñtis medici.¶ In il/
lis aūt pustulis aptis in qbꝰ apparet caro mala vel pruri/
tus ṗt apponi vngm̄ supradictū de dragōthea:⁊ si nō suffi
cit cōmisceat̄ cū eq̄li mēsura vnguēti egyptiaci descripti
a Mesue.¶ Or si nō sufficiēter abstergūt cauteriçet̄ lo
cus cū viridi eris tartaro sale armoniaco:⁊ sale viuo.añ.
ꝑtibꝰ eq̄libus.que pulueriçent̄ ⁊ cōmisceant̄ cū aceto:ita
ꝙ fiāt ad modū paste:⁊ supponant̄ vlceribꝰ illis ꝓuiden/
do cū astutia pñtis medicine v͛tus cauterij trāseat ad lo/
ca sana.⁊ postea mūdificet̄ locus a crusta:⁊ curet̄ cū vn/
guēto supradicto de lythargiro.vel si cauteriū potētiale
timeat̄:ponat̄ aristologie lōge radix ꝭm q̄ntitatē loci cau
teriçādi in oleo feruēti.⁊ postea ita feruens supponat̄ lo
co quousqꝫ veniat ad carnē sanaꝫ:⁊ remota crusta curet̄
cum vnguēto supradicto de lythargiro vel sil'ibus.

¶ Or si ista oīa nō ꝯtulerint opꝫ vltimate venire ad cau/
teria q̄ fiūt cuꝫ ferro ignito:⁊ melior modus:⁊ efficacior
est ꝙ in capite fiāt qnque cauteria: vnum sup̄ cōmissura
coronali paꝝ supra v͛sus mediū capit'.2m in extremitate
frōtis vbi terminant̄ capilli:sꝫ in loco capilloꝝ duo sup̄
duo cornua capitis:⁊ 5m in ꝑte posteriori iuxta extremita
tē ossis capitis paꝝ supra.Et debēt illa cauteria:aut in vi
ce vna:aut in pl'ibꝰ ꝑuenire vsqꝫ ad os:⁊ chirurgicus post
discoopturā ossis leuiter dꝫ tāgē os cū ferro ignito:ita ꝙ
squama vna postea remoueat̄:⁊ preter ista qnque ponat̄
cauteriū in directo splenis qđ solū ꝑtranseat cuteꝫ.sꝫ qr
in nr̄o īfirmo iaꝫ sunt īfectiōes manifeste in locis supra/
dictis si nec̄itas cogit fiant cauteria minuta.vnū sup̄ ex/
tremitate nasi:duo sup̄ duas maxillas:duo sup̄ spōdilibꝰ
colli:sex sup̄ spōdilibꝰ dorsi:vnū ꝓfūdū sup̄ nodū caude:
duo sup̄ cubitis:duo sup̄ genibꝰ:duo sup̄ calcaneis:⁊ duo
sup̄ anchis.Et q̄libet iūctura manus:⁊ q̄libet iūctura pe/
dis reqrit vnū ꝑuū nō penetrās nisi cutem:⁊ dimittātur
apta per mēseꝫ:⁊ postea ꝯsolident̄ cū vnguēto suprascri/
pto lythargiro.¶ Debet auteꝫ diligēs medicus pñs sua
sollerti prudētia ꝭm ꝙ videt fortē vel debilē īpressionē
esse reꝝ que approximant̄:aut bonā īfirmi tolerātiā vel
malā metiri:iudicio extimatiuo arbitrario numeruꝫ vi/
cū:⁊ frequētiā ⁊ quātitatē ꝯtinuā rerū approximādaꝝ:⁊
qñqꝫ diminuē ꝭm ꝙ sibi vr̄:qm̄ certa rei q̄ntitas in mor/
bis nec̄ia:nec calamo scribi:nec lingua ꝓferri pōt:q̄ vna
res maxime facit hāc artē nr̄am arbitrariā ⁊ ꝯiecturati/
uā. ¶ Et quātū ego aīo cōprehēdē valeo si quo mō iste
debeat liberari vel ꝯualescē illud erit ex obſuatione ṗ/
dictaꝝ rerū scriptaꝝ.Impetrato semꝑ ṗus sūmi cōdito/
ris auxilio:ad qđ auxiliū impetrādū in cuiuslibet medi/
cine vsu vel alterius auxilij hortor quātum possum.

¶ De assaphati bothor. Consilium. CI.

Iste nobilis Cācellarius magnifici Ardigioni patit̄ in fa/
cie dispōnem cōpositā ex assaphati:⁊ bothor
lacteis:⁊ est assaphati vtpl'imū sicca:lꝫ qñqꝫ
paꝝ qd habeat humiditatis:⁊ venit hac intē
tione vt habeat ꝯsilium.⁊ ideo ponam infra regimē cuꝫ
vsu medicinarum incipiēdo ab aere.

¶ Debet vitare aerem vehementer frigiduꝫ:⁊ etiam ve/

hemēter calidū: sed debet declinare ad leuem caliditatem cum humiditate vt pori cutis aperiantur.

¶ Exercitiū vero debet eē stōcho ieiuno: ⁊ pcipue in quo laborēt ptes iferiores: ⁊ si tale exercitium nō habuerit faciat sibi fricari crura coxas: ⁊ nates: ⁊ spatulas: ⁊ bracchia oī die anteq̄ surgat a lecto in mane: ⁊ hoc quasi per mediā horam: ⁊ ita fortiter vt calefiant membra ista.

¶ In cibis vero debet cauere oēs cibū dulcē multū: sicut ficus ⁊ dactylos ⁊ ꝯfectiōes de melle ⁊ oīa amara: ⁊ oīa acuta: sicut alliū: ⁊ cepe: ⁊ raffanos: ⁊ erucā: ⁊ synapi: ⁊ aromata: ⁊ vina potētia: ⁊ siKa: ⁊ dimittat oē salsū: imo si possibile est dimittat sal oīno: ⁊ silr acetosū vehemētis acetositatis: ⁊ sit ꝯtēt9 reb9 isipidis boni nutrimēti: sicut. v.g. carnes bone recētes pulloꝝ: ⁊ captoꝝ: ⁊ vituloꝝ paruoꝝ lactētiū: ⁊ castratoꝝ annualiū: ⁊ pdicū: sꝫ dimittat carnes syluestres: ⁊ salitas: ⁊ grossas: ⁊ anserū: ⁊ anatū: ⁊ pipionū: ⁊ pōt sumere oua gallinaꝝ recētia: ⁊ lac pſertim capraꝝ vel asinaꝝ: sꝫ si lac debet sumere: sumat ipm stōcho ieiuno: ⁊ non comedat post ipm: nec dormiat: nec multū laboret nisi sit bn̄ digestum qđ erit in quatuor vel qnque horis.

¶ Et pro ferculis suis sumat far vel ordeū vl' spinachiā lactucā: endiuiam: portulacā: buglossam: ⁊ acetosam: ⁊ dimittat caules: ⁊ rapicias: ⁊ napones: ⁊ miliū: ⁊ riçum. ⁊ tn̄ nō multū comedat de carnib9 ⁊ ouis: imo minus q̄ in sanitate de tertia pte. ¶ Et pisces pōt comedē paruos boni odoris: hn̄tes squamas elixas. ¶ Et de fructib9 sumat paucā quātitatem: sed tn̄ toleraṫ ꝙ capiat poma cocta: ⁊ ꝙ comedat pruna ante cibū siue sicca siue recētia bene matura: ⁊ granata muça: ⁊ pira cocta post cibū ⁊ citonia: sed ficus: ⁊ nuces: ⁊ mora celsi: ⁊ vuas: ⁊ omnes alios fructus dimittat: ⁊ potest sumere sparagos.

¶ In potu sit contentus vino albo: aut cisiolo paucifero ⁊ in estate temperatur cum aqua.

¶ Et debet dormire capite bene eleuato: ac si eēt quasi sedēdo: ⁊ corpore mediocriter coopto: ⁊ sup latere magis sano: ⁊ melior somnus est in nocte: aut in mane ante cibū: ⁊ sufficiūt sibi septem hore vel parum plus in die nāli.

¶ Et oportet ꝙ omni die habeat beneficium ventris: ⁊ si aliter nō potest iuuetur cum clisteri vel cum rebus quas dicam infra cum loquar de medicinis.

¶ Et caueat ab ira: et tristitia: ⁊ gemitu: et bene speret de se: ⁊ letetur.

Veniendo ad medicinalia opꝫ p̊ incipe a flōmia ex vena capitis in bracchio dextro: et fiat prope curuaturā cubiti ⁊ nō in manu: ⁊ sufficit euacuare quatuor vel qnque. ℥. ¶ Postea purgeṫ sumendo prius hūc syrupū. ℞. syrupi de epithimo. ℥. iiij. syrupi de fumo terre. ℥. ij. aq̄ buglosse: aque lupulli. an̄. ℥. vi. ⁊ est syrupus pro quatuor vicib9. ¶ Sūpto syrupo recipiat hāc medicinā. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ indorū. an̄. ʒ. vi. ꝯtūdanṫ grosso mō: ⁊ ifundanṫ in. vi. ℥. seri capni cū. ʒ. ij. epithimi p diē integrā: deide coleṫ ⁊ addaṫ agarici reubarbari. an̄. ʒ. ß. diagridij. gra. i. spice salis gēme. an̄. ℈. ß. fiat medicina: ⁊ sumaṫ duab9 horis ante diem. ¶ Trib9 autē diebus post medicinā faciat flōmiam de vena que est in fronte extrahat circa. ℥. ij. sanguinis. ¶ Et sequētibus diebus de. xv. diebus. s. xv. diebus lōge a flobothomia frontis semel: ⁊ post in fine alioꝝ. xv. secūda vice semel sumat vsq; ad vnū mēsem hūc potū in aurora. ℞. aque lactis. ℥. viij. succi fumiterre recētis. ℥. iiij. infundātur in eis epithimi. ʒ. ij. mirabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ indoꝝ. an̄. ʒ. iij. salis gēme. ℈. i. ⁊ teneaṫ ita per diem: postea coleṫ ⁊ bibaṫ in mane in aurora. ¶ Alijs aūt dieb9 qui sunt intra istos. xv. omni mane sumat hūc potū. ℞. aque casei. ℥. iiij. epithimi. ʒ. i. ß. exprimaṫ in mane ⁊ bibatur: ⁊ si nimis euacuaret omni die iterponat vnū diem quietis.

¶ Trāsactis aūt post flōmiam frōtis qbusdā diebus liniaṫ facies cum isto linimēto qđ ei cōuenit si dispositio sit sicca non emittēs virulentiā humidā. ℞. succi blete. ℥. iiij. mellis. ℥. ij. dragagāti puluerizati. ℥. ß. cōmisceātur optime adinuicē: ⁊ fiat linimentū. ¶ Et si videaṫ ꝙ nō debet ꝯferre: q2 nō habeat meliorationē in capite octo dierū circa loca: ⁊ in loco patiente in diuersis ptibus apponātur sanguisuge parue: ⁊ capita parua habētes ex bona aqua. ⁊ pmo bene lote sex vel octo: ⁊ pmittātur impleri: deinde pulueriçeṫ sal: aut cinis circa eas ⁊ cadent: postea sugatur locus aliquātulū: ⁊ abluaṫ bene locus cum aqua tepida. Or si nō ꝯfert fiat hoc emplastrū. ℞. fustiū celidonie vel succi eius gallaꝝ aristologie: corticis granatorū: ⁊ lythargirij. an̄. ptes equales: pulueriçenṫ oīa: ⁊ cōficiātur cum oleo amigdalaꝝ amaraꝝ ⁊ pauco aceti: ⁊ fiat ad modū empl'i. ⁊ hoc valet tam in humida q̄ in sicca. ¶ Or si videṫ vehemēter mala ⁊ pfunda bonum est ꝙ inungaṫ p̊ post lauationē cum aqua tepida cū vnguēto egyptiaco descripto a Mesue vno vel duob9 diebus vel tribus quousq; veniat ad partē sanā: deinde apponatur emplastrū supradictū. ¶ Et oportet ꝙ saltē omni sero ante cenā exceptis diebus in qbus flōmatur: aut sumit medicinā fortē ꝙ ingrediaṫ balneū aque dulcis in tina in qua aqua fuerint decocte malua ⁊ violaria: ⁊ nō sit calidū nisi quantū delectat: ⁊ moreṫ ibi circa quartā partē hore: ⁊ lauet in eo faciē. ¶ Et cōfert etiā hre cācros viuos: ⁊ pistare eos cū aliquāta quātitate maiorane: ⁊ exprimere succū: ⁊ illum succū traycere per nares in mane multis vicibus: ⁊ hec duo vltima oportet obseruare siue assaphati fuerit humida siue sicca. ⁊ similr oia dicta supra de flōmia syrupis purgationibus ⁊ sanguisugis.

¶ Si aūt assaphati eēt humida: q2 emitteret ex pustulis suis virulētiā linimēta sint hoc mō. Primo incipiat fricari in mane cū sale ⁊ aceto: ita ꝙ ifundaṫ salis. ℥. i. aluminis iameni: ⁊ aluminis roche. an̄. ʒ. i. in. ℥. iiij. aceti: postea madefiat spōgia in dicto aceto: ⁊ fricetur sup loco in mane ⁊ sero ante cibū. ¶ Et liniaṫ postea cū hͦ linimēto. ℞. thucie ablute: carthe cōbuste. an̄. ℥. ß. distēpenṫ cū aceto forti vel cum succo acetositatis citri: ita ꝙ sint ad modū vnguēti: ⁊ liniātur post fricationē sup loco q̊usq; ꝯsolideṫ. ¶ Et fortius ad ꝯsolidādū est hoc. ℞. lytharгirij scorie argēti amigdalarū amararū adustarū rubee tinctoꝝ. an̄. ʒ. i. cōficiātur cum aceto ⁊ oleo rosato: ⁊ liniatur sup faciem. ⁊ ista puto cum dei laude sibi sufficere.

¶ De impetigine assaphati. Consilium. CII.

Iste nobilis armiger patitur impetigines ⁊ assaphati disseminatas quasi per totū ambitū corpis: que qn̄q; sunt sicce cum crustis et furfure. qn̄q; aūt emittūt virulētiā: ⁊ est antiqua egritudo ⁊ homo annorū quasi. xxxviij. cholericus: ⁊ vͥsimile est ꝙ si seruet regimen non incidet lepram: sed si erraret in dieta: aduenīete senectute: non eēt sine illo piculo. ⁊ ideo dabimus consilium sibi: sperando in altissimo.

¶ Debet vitare aerem vehementer frigidum: ⁊ vehemēter calidum: sed debet declinare ad leuem caliditatem cum humiditate vt pori cutis aperiantur.

¶ In cibis vero debet cauere oēs cibū dulcē multū. sicut ficus ⁊ dactylos ⁊ ꝯfectiones de melle: ⁊ oīa amara: ⁊ oīa acuta: sicut allium: ⁊ cepe: ⁊ raffanos: ⁊ erucā: ⁊ synapi: ⁊ aromata: ⁊ vina potētia: ⁊ siKa: ⁊ dimittat omne salsū: imo si possibile est dimittat sal oīno: ⁊ similr acetosum vehemētis acetositatis: ⁊ sit contētus rebus insipidis boni nutrimēti: sicut verbi gratia. carnes bone recētes pullorū:

⁊ capretoꝝ

⁊ capretoꝝ ⁊ vitulorꝝ paruorꝝ lactētium:⁊ castratorꝝ an/ nualiū ⁊ pdicuꝫ:sed dimittat carnes syluestres ⁊ salitas ⁊ grossas:⁊ anserū:⁊ anatuꝫ:⁊ pipionū:⁊ pōt sumere oua gallinarꝝ recētia:⁊ lac ꝑsertim caprarū vel asinarꝝ:sed si lac dꝫ sumere sumat ipsum stōcho ieiuno:⁊ nō comedat post ipm:nec dormiat:nec multum laboret nisi bñ dige stuꝫ:qđ erit in q̄tuor vel.v.horis.❡ Et pro ferculis suis sumat far vel ordeū vel spinachiā:lactucaꝫ:endiuiā:por/ tulacā:acetosellā:buglossaꝫ:⁊ dimittat caules:⁊ rapicias: ⁊ rapas:⁊ napones:⁊ pastinachā:⁊ cappares:⁊ miliū:⁊ ri/ ςuꝫ:⁊ pōt vti in ferculo cucurbita.❡ Sed de carnibꝰ co/ medat recētes ⁊ iuuenes:⁊ caueat a colūbis ⁊ anseribꝰ ⁊ anatibus:⁊ nō comedat sanguinē:nec carnes salitas:nec nimiam pinguedinē:⁊ potius sumat eas elixas q̄ assas. ❡ Et oua pōt sumē:sꝫ ea sumat nō multū cocta:neqꝫ ꝑ/ parata cū caseo.❡ Et pōt comedē pisces paruos recētes hñtes squamas boni odoris elixos:⁊ vitet vsuꝫ olei:⁊ bu tyri ⁊ mlte pinguedis.❡ Et de fructibꝰ pōt sumē poma ⁊ pira ⁊ ꝑsica:sꝫ de istis sumat paruā q̄titatē:⁊ pōt sumē pruna ante cibū siue sicca siue recētia ⁊ granata muςa si ue acetosa ⁊ citonia:sed ficus ⁊ nuces ⁊ mora celsi dimit/ tat.pōt aūt castaneas sumere:⁊ loco capparorꝝ potest su mere sparagos ⁊ lupullos:⁊ nunq̄ nimis comedat:neqꝫ multum bibat.

❡ Et in potu sit contētus vino albo:aut chrysollo paucife ro:⁊ in estate temperetur cum aqua.

❡ Et dꝫ dormire in nocte potiꝰ q̄ de die:aut ī mane ante tertias:⁊ sit somnꝰ capite bñ eleuato:⁊ corpe bñ coopto sup altero laterꝝ:⁊ sit ad minus.vij.horaꝝ in die nāli.

❡ Et opꝫ q̄ omni die habeat bñficiū vētris:⁊ si nā nō re/ spōdet comedat in mane ferculuꝫ factum de mercuriali cum brodio carniuꝫ:aut de volubili maiori:aut de extre mitatibus lupullorꝝ:⁊ sit ferculum satis magnum:⁊ ista duo sunt valde vtilia:aut faciat clistere.

❡ Caueat ab ira:⁊ rixa:⁊ coitu.

Veniēdo ad medicinalia ꝑ dꝫ facere flōmiā de ve na basilica dextri bracchij eūando a sex vsqꝫ ad octo.ʒ.sanguis:⁊ bonū eēt q̄ fieret in duabꝰ vici bus iterponēdo vnā horā iter vnā vicē ⁊ aliā:⁊ in totuꝫ eūando circa octo.ʒ.⁊ faciat q̄ in mane ante flōmiā ha/ beat bñficiū vētris.❡ Et postea dꝫ purgari sumēdo pri us hūc syrᵐ.℞.sy.de epithimo.syrupi de fumo terre.sy. viol.aā.ʒ.iij.aque buglosse:aq̄ endiuie:aque lupulli.aā. ʒ.vi.⁊ est syrupus pro sex vicibꝰ:dꝫ sumi calidus in dilu/ culo.❡ Sequēti die capiat hāc medicinā.℞.ꝯfectionis amech.ʒ.iij.ʒ.pulpe cassie recētis.ʒ.i.distēpenť cuꝫ deco/ ctiōe violaꝝ prunorꝝ folliculorꝝ sene.passulaꝝ ⁊ ligritie: ⁊ obſuet hac die debitū regimē medicinaꝝ.❡ Sequē/ ti die post medicinā faciat clistere lauatiuū cū aq̄ ordei: ⁊.ʒ.ij.mellis rof.colati:⁊.ʒ.ij.olei viol.⁊ postea expectan do tribus diebꝰ faciat fieri balneuꝫ in tina ex aqua dulci decoctiōis malue ⁊ violarie:⁊ ibi balneeť per 4ᵃᵐ partē hore.postea faciat poni vētosas duas in spatulis:duas in natibꝰ:duas in coxis:⁊ duas in bracchijs cū scarificatōe: sed sint nō multū ꝓfunde:ita q̄ suo iudicio iter oēs ven/ tosas extrahanť quasi.ʒ.viij.sanguinis.⁊ post hoc quiescat per duos dies:deide oī mane recipiat hūc potū.℞.aque lactis si pōt eē capñi.ʒ.viij.epithimi.ʒ.i.ʒ.sene.ʒ.ʒ.infun/ danť iste res in aq̄ lactis p.vi.horas vel vsqꝫ mane:⁊ tūc calefiat:⁊ coleť:⁊ bibať totū:q̄ si nimiuꝫ opeť dimittat pulueres:⁊ sumat solū aquā lactis:⁊ h̄ faciat per vnū ite/ grū mēsem.❡ Quo facto faciat h̄ balneū.℞.malue fo/ lioꝝ violaꝝ.aā.lib.x.fac bulliri in aq̄ sufficienti:⁊ ponať ita calida q̄ sit delectabilis:⁊ ibi moreť oī die ieiuno sto macho circa spatiū vnīꝰ hore.⁊ h̄ per sex vel octo dies.⁊ postea cū ꝑdictī herbis misceať ad bulliēdū ordei lib.iij. lappacij acuti.lib.x.⁊ in eo balneeť vt supra.❡ Qñ autē egrediť balneuꝫ coopiat se cum linteamine calido:⁊ po/ nat se ī lecto:⁊ ibi quiescat ⁊ dormiat ⁊ faciat se tergi bñ:⁊ qñ quieuit calor inūgat loca vbi sūt macule:⁊ assaphati cū isto vnguēto.℞.fustiū celidonie:aut succi eius:qđ mihi magis placet:gallaꝝ aristol.rotūde corticis granatorꝝ ly thargirij.aā.ptes equales.puluerięentur oia ⁊ cōficiatur cū oleo amigdalaꝝ amararꝝ:⁊ pauco aceto:⁊ fiat vnguē/ tū quo inungať:⁊ ita maneat vsqꝫ ad aliud mane.❡ Est etiā hoc aliud ꝯueniēs post balneū:fricet ꝑmo locus:ita vt sanguinet se ꝑmo in qbusdā ptibus expiať q̄ in toto: vtputa in bracchio:⁊ postea inungať locus cuꝫ vnguēto egyptiaco vno vel duobus diebus:deinde laueť:⁊ inun/ gatur reliqs diebꝰ cū vnguēto suprascripto.❡ Or si vide rit se in vno mēbro sanari poterit hoc mō ad alia mēbra ꝓcedere.si aūt videt q̄ nō sanetur sit ꝯtētꝰ lauatura cuꝫ balneo.⁊ postea fricari cū spongia infusa in aceto in quo steterit ad quaslibet.x.lib.salis.ʒ.i.aluminis iameni alu/ minis roche.aā.ʒ.ʒ.⁊ postq̄ facta est fricatio inungať cū isto vnguēto.℞.thucie climi carthe cōbuste de papyro. aā.ʒ.ij.distemperētur cum aceto forti:aut cum succo ace tositatis citri:ita q̄ fit ad modum vnguenti:⁊ liniatur su per locis lesis:⁊ hoc fiat vsqꝫ ad sanitatem.

❡ Or si pur videt q̄ ēt hoc mō in nullo mēbro recipiat ī/ tegram sanitatē obſuet regimē supradictū:⁊ oī anno de mēse Aprilis faciat flōmiā de vena epatis.⁊ postea pur/ geť:⁊ postea ponat vētosas:⁊ p totū mēseꝫ Madij vtať sero capño.❡ Et in autūno dimissa flōmia faciat purga tionē silem illi que facta est in vere cū ꝯfectiōe amech.⁊ postea de.xv.diebꝰ in.xv.dies sumat aliquā medicinam: vtputa.ʒ.i.diasene.aut.ʒ.ij.pulueris sene cum brodio car niū:⁊ pauco sale ⁊ pipe.aut.ʒ.ij.pillaꝝ de fumo terre:et faciat q̄ oī septimana saltē semel balneeť:aut bis lauan do se in balneo modi supradicti:aut saltem in aqua pura calida:⁊ qñ venit ad senectutē paulatim dimittat flobo/ thomiā ⁊ vētosatiōnē.sed ꝑmo flōmiā:⁊ hoc ꝯm q̄ me/ dicus pñs viderit ipm posse tolerari.❡ Et si alia nō ha/ beret mēti saltē hēat mēti purgare se semel in mēse:aut in duobꝰ mēsibꝰ cū ꝯfectiōe amech.descriptiōe pꝰ:sumē/ do a.ʒ.iij.vsqꝫ ad.iiij.pro vice cum aqua buglosse:⁊ hec putamus cū auxilio dei ad fidē ꝑmissam sibi sufficere.

❡ De morphea nigra. Consilium. CIII.

Iste nobilis patiť morpheā nigraꝫ:⁊ extendiť spatio multo ⁊ dilatata est valde velociter:⁊ ex isto apparet difficultas cure sue.❡ Ad faciēdum debituꝫ nostrum in regimine vite faciet vt scripsi in alio cōsilio pro alia infirmitate.

❡ In vsu medicinaꝝ purgeť in isto mēse sumēdo omni die de mane.ʒ.viij.aque lactis capñi epithimi.ʒ.i.⁊ istud nō ꝑtermittat.❡ Iteruꝫ semel in isto mēse sumat.ʒ.iij. cōfectiōis amech cū lib.ʒ.aque lactis.s.hinc ad.xv.dies.

❡ Factis aūt purgatiōibꝰ.℞.corticū radicū capparis ⁊ seminis raffani.aā.ʒ.iij.pistētur:⁊ optime distēperentur cum aceto:⁊ liniať locus morphee fricādo bñ:⁊ ita tenea tur per totā noctē:⁊ de mane ingrediať balneuꝫ ⁊ laueť: ⁊ hoc itereť sepe:⁊ in die in quo hꝫ ingredi balneū nō su mat medicinā solutiuā.⁊ ideo dꝫ postq̄ serum caprinuꝫ xv.diebus sumpserit modo supradicto:⁊ semel sumpse/ rit confectionē amech incipe vti hoc linimēto ⁊ balneo: ⁊ vna die balneari:⁊ non sumere serum caprinū illa die: ⁊ altera die sumere serum caprinum cum epithimo ⁊c̄.

❡ De lentiginibus rubeis et quibusdam paruis pustulis siccis. Consilium. CIIII.

Hic nobilis dñs annoꝝ fere.xxxvi.⁊ nalr cōplonis sanguinee
hꝫ duas lētigines rubeas a plibꝰ annis citra
⁊ magnas:quaꝝ pnᵐ fuit ex ꝯstrictione ⁊ cō
pressione carnis in ludis ⁊ solatys cū socys:⁊
in facie q̄sdā puas pustulas siccas ad rubedineꝫ tēdētes
parūp duras:⁊ abūdat nūc qnqꝫ humoꝛe melico ⁊ hūidi
tate ca.supflua.⁊ itēdo cū auxilio dei ptim pro ꝯſuatiōe
sanitatis:ptim ad remouēdas lētigines:ptim pro remo/
uēdis illis paruis pustulis facē ꝯsiliuꝫ:⁊ qꝛ foꝛtis est:foꝛ/
tes itētiones:⁊ paruos defectꝰ nō curabo in regimine re/
ruꝫ nec̄iaꝝ multū me extēdē:sed in medicinis magis la
boꝛabo:qꝛ casus isti sunt difficilis cure ⁊ inconsuete.

¶ Incipiēdo ḡ ab aere:dꝫ aūt eē nō multū calus oino:sꝫ
appꝛopinquet tēpamēto in caloꝛe ⁊ hūiditate : ⁊ camerā
hēat bonā iter duo solaria lōge a malis odoꝛibꝰ ⁊ in aere
stuffe nō diu moꝛet̄:⁊ caueat a vētis ⁊ solis incēsione.

¶ Exercitys vtat̄ tēperatis ambulādo vel eqtādo:⁊ alys
in qbus plurimū laboꝛēt crura ⁊ pedes:caput vͦo paucuꝫ.

¶ In cibis caueat sibi ab oībꝰ acutis:sicut allia poꝛri cepe
pip nasturtiū synapis eruca vina potētia ⁊ çinçib:⁊ silia.
⁊ silr caueat a rebus melicis ⁊ grossis sicut caro antiqua
⁊ lepoꝛina:⁊ caules ⁊ lētes ⁊ caseus siccus ⁊ recoctꝰ de ca/
seo:⁊ a rebus facile putrescētibꝰ:sicut lac fungi ⁊ res suf/
focate in patellis:⁊ pisces nō boni odoꝛis. ¶ Et sit ꝯtētꝰ
pane frumēti bene pisto:ꝯueniēter cocto ⁊ fermētato:ex
optima ⁊ mūda farina. ¶ Et carnibꝰ pdicū pulloꝝ ⁊ fa/
sianoꝝ paruarū auiū captoꝝ vituloꝝ lactētiū castratoꝝ
annualiū poꝛcoꝝ iuuenū:pcipue syluestriuꝫ:reliquas vͦo
carnes dimittat. ¶ Sāguinē vͦo ⁊ nimiā pinguedineꝫ:⁊
lac ⁊ lacticinia nō laudo:nec capita interioꝛa animaliuꝫ.
¶ Ouis aūt gallinarū recētibus nō multū coctis siue in
ferculis siue per se pōt ꝯueniēter vti. ¶ De piscibus vͦo
dure carnis sumat puos:⁊ de mollibꝰ sumat maioꝛes so/
lū de squamosis nascētibꝰ in aqs currētibꝰ vel in mari li/
bero:⁊ reliq̄s dimittat. ¶ De herbis vtat̄ lactuca boꝛa/
gine buglossa endiuia spinachys. In estate et in autūno
poꝛtulaca ⁊ acetosa pōt vti feniculo ⁊ apio ⁊ senatiōibꝰ ⁊
sparagis:cappares aūt ⁊ ruthā ⁊ calamētū ⁊ herbas ama
ras calefacientes dimittat. ¶ De fructibꝰ pōt vti piris ⁊
pomis coctis ⁊ qbusdā cerasis ante prādiuꝫ ⁊ amigdalis
dulcibꝰ ⁊ granatl dulcibꝰ:⁊ muçis citonys post cibū:sꝫ di/
mittat nuces castaneas ⁊ psica. ¶ De radicibꝰ:dimittat
raffanellos ⁊ pastinachā rubeaꝫ ⁊ albā ⁊ alias supꝛa posi
tas:pōt vti rapis dulcibꝰ ⁊ naponibꝰ. ¶ In estate pōt co
medē cucurbitas ⁊ citrullos. ¶ De legumibꝰ pōt vti di/
mittēdo oino lētes fabas ⁊ cicera ⁊ cicerculas.miliū aūt
excoꝛticatū ⁊ riçum ⁊ far ⁊ oꝛdeū pōt comedē in ferculo
coctis cum bꝛodio bonaꝝ carniū pinguiū: vel cōditis cū
lacte amigdalaruꝫ ⁊ çuccharo:aut oleo oliuarum dulci.

¶ Et dimittat oia salsa:sicut pisces ⁊ carnes salite ⁊ cō/
dimēta acuta cū aceto ⁊ aromatibꝰ:⁊ nō excedat in quā/
titate cibi:neqꝫ comedat ante aduētum famis:nec come
dat cibos se inuicē coꝛrūpētes:sicut pisces ⁊ lac.

¶ Bibat vinuꝫ parū albū vel aureum vel medy coloꝛis
boni odoꝛis:⁊ in estate admisceatur ei aliquid aque.

¶ Doꝛmiat septem hoꝛis in die naturali capite bene ele/
uato in camera boni aeris vt supꝛa dicitur:⁊ si potest di/
mittat somnum meridianum:nec incipiat somnum nisi
post assumptum cibum:⁊ transiuerint saltem due hoꝛe.
⁊ pꝛimo doꝛmiat super dextrum latus:⁊ post pꝛimū doꝛ/
miat super sinistro.

¶ De bn̄ficio vētris scio nāᵐ sibi sufficiēter respondere.

¶ Caueat nimium coitum iraçūdiam ⁊ cogitationeꝫ ⁊ tri
stitiam:⁊ ista sufficiant de regimine.

Descēdēdo ad vsuꝫ medicinalē dꝫ in vere oī an/
no vsqꝫ ad annuꝫ.44ᵐ.etatis sue in
pnͦ Aplis facere flōmiā de vena basilica exhēdo a.iiy.ℨ.
vsqꝫ ad.vi.sanguis:⁊ vtēdo in die leui cōestiōe:⁊ inde ad
tres dies faciat flōmiā de vena cephalica capitis in latē
sinistro:⁊ sufficit exhē.iy.ℨ. ¶ Et postq̄ pausauerit dua/
bus diebꝰ sumat hūc syrᵐ q̄tuoꝛ vicibꝰ in auroꝛa. ℞.syrˡ.
de fumoterre.ℨ.i.sy.de endiuia.sy.viol.aā.ℨ.5.aq̄ buglos/
se:aq̄ mellisse.aā.ℨ.i.5.⁊ est syrupꝰ pro vna vice:sꝫ opꝫ ta/
le sumi 4ᵒʳ vicibꝰ. ¶ Sūpto syrupo sumat hāc medici/
nā. ℞.ꝯfectiōis amech descriptiōe pͦ posita a Mes.in
antidotario.ʒ.iy.māne electe.ℨ.i.distēpa cuꝫ sero capno:
sumat̄ duabꝰ hoꝛis aā diē:⁊ nō comedat nisi trāsactl sex
hoꝛis:⁊ caueat hac die sibi a frigoꝛe. ¶ Et sileꝫ purgatio
neꝫ faciat in pnͦ mēsis Octobꝛis sine flōmia. In iterme/
dio tpe p totū mēseꝫ Mady est ei vtile oī mane vl saltē
in duobꝰ diebꝰ sel in auroꝛa bibere.ℨ.x.vel circa aq̄ lactis
capni in q̄ steterit ifusus vnꝰ bonꝰ manipulus fumiterre
per.xy.hoꝛas:aut si h displicet loco fumiterre bulliāt in
aq̄ lactis.ℨ.y.folliculoꝝ sene:⁊ postea colet̄. ¶ Itē si pu/
stule pseuerauerint in facie post purgatōeꝫ ꝯuenit ponē
q̄tuoꝛ sanguisugas puas ⁊ parui capitis collectas i bona
aq̄ duas in vtroqꝫ coꝛnu frōtis:⁊ duas sub mēto pmittē/
do eas debite ipleri:⁊ post lauādo locū cū aq̄ tepida:⁊ re
gēdo regimine sanguisuge noto cuilibet medico ex 4ͦ p/
mi.⁊ postea ꝯuenit vt faciat fieri aquā de floꝛibꝰ fabaꝝ:
⁊ cum illa oī die lauet̄ tota facies in mane.⁊ 2ͦ qn̄ vadit
doꝛmitū vngat̄ cū vnguēto citrino fm descriptionē Ni/
colai:qꝺ vngᵐ dꝛ citrinū:qꝛ cogt̄ in pomo citri:⁊ melius
est recipe hoc vnguētū a Venetys nō multū antiquum.

¶ Sꝫ pro rubedine illa que est in frōte. ℞.lythargiry al/
bificati.ℨ.y.amigꝺ.dulciū.ℨ.i.aceti qꝺ sufficit.fiat ad mo
dū vngᵗⁱ:⁊ liniat̄ sup locū. ¶ Qꝛ si h nō suffic̄. ℞.mellis
⁊ aceti.aā.ptes eq̄les : farine lupinoꝝ ptē.ioᵃᵐ.baurach
ptē 5ᵃᵐ:⁊ fac bullire q̊usqꝫ ingsset̄ ad modū vngᵗⁱ ⁊ liniat̄
locꝰ. ¶ Et si iteꝝ h nō sufficit. ℞.radicis vitis albe.ℨ.y.
olei.ℨ.vi.bulliāt sil lēto igne vsqueq̄ oleū ingrosset̄ ⁊ co/
let̄:⁊ cū illo oleo inūgat̄ locus rubedinis in nocte:⁊ lauet̄
in mane cū aqua decoctiōis furfuris ⁊ mellilotí ⁊ oꝛdei.

¶ Pro illa vͦo rubedine que est in doꝛso facta flōmia fm
modū supꝛadictū fiat supꝛa locū lotura cū aq̄ in qua dis/
solutū est salnitrū:⁊ lauent̄ diligēter fricādo:⁊ supponat̄
postea loco emplm de terbētina que sit gūmi granoꝝ vi
ridioꝝ:nō de illa resina q̄ fluit ab abietibꝰ vel arboꝛibꝰ:
hēbitis a Venetys si diligēter ꝓuideatis:⁊ tenet̄ ligata
per septē dies:deide iterū dissoluit̄ ⁊ fricet̄ locus cū sale
bn̄ ⁊ diligēter:⁊ iteꝝ supponat̄ emplm nouū sile p̊ vsqꝫ
ad tres septimanas:ꝙ si hoc nō sufficit in vltima deso/
lutione pūgat̄ locus cuꝫ acu:aut scarificet̄ cū rasoꝛio nō
multū ꝓfundādo:aut ponātur ibi vētose pūgēdo eas vt
sanguis egrediat̄:deide abstergat̄ sanguis:⁊ fricet̄ locus
cū sale:⁊ dimittat̄ ita per mediā hoꝛā. ¶ Quo facto po/
nat̄ sup loco hoc medicamētuꝫ. ℞.thuris salnitri calcis
viue.aā.ℨ.i.mellis.ℨ.iy.cere.ℨ.i.liquefiat cera:⁊ pistanda
pistētur:⁊ postea ꝯficiant̄ cum melle:⁊ ponat̄ sup locū:⁊
nō dissoluat̄ vsqꝫ ad tres dies:deide dissoluatur:⁊ si opꝫ
iteꝝ pūgat̄ locus ⁊ lauet̄:⁊ iteꝝ fricet̄ cū sale:⁊ supponat̄
idē medicamētū alys qnque diebꝰ. ¶ Et si vī illud me/
dicamētū debile ponat̄ istud post puncturā ⁊ lauaturā ⁊
fricaturā cuꝫ sale. ℞.pipis.ʒ.y.calcis viue.ʒ.iy.arsenici
rubei:arsenici citrini.aā.ʒ.iiy.ꝯficiātur oia cū melle cru
do qꝺ sit triplum pōdus eoꝝ:⁊ fiat emplm sup loco:⁊ te/
neat̄ qnque diebꝰ:deide dissoluat̄ ⁊ lauet̄ locus cū deco/
ctiōe mellilotí:⁊ furfuris:⁊ iteꝝ fricet̄ cum sale:⁊ tenea/
tur alys qnque diebus:⁊ hoc fiat vsqꝫ ad.xx.dies quater

innouādo

innouãdo:ꝛ dƷ sufficẽ si est aliqua via ad h remouẽduƷ.
¶ Inueni tñ ab aliqb⁹ expimẽtãtib⁹ illis pustulis faciei
dici eẽ magis efficacie istã aquã liniẽdo oĩ sero locũ pu/
stulaꝝ:ꝛ fit isto mõ. ℞.limature argenti optimi eris ru/
bei ferri chalibis siue aççary plũbi stãni cathimie argẽti
cathimie auri thucie storacis ꝛ calamite:de q̃lƷ.ʒ.i.ꝛ mi/
sceanẽ sil'ꝛ ponanẽ i vrina pueri q̃ sit duaꝝ lib.ꝛ sit puer
ab 8° anno vsq̃ ad.iƷ.vel.14.ꝛ ibi stet.48.horas.postea
exẽhaẽ puluis ab vrina:ꝛ refueẽ vrina in vase vitreo ma/
gno:ꝛ ponaẽ puluis statim in.y.lib.vini albi potentissimi
clari modicũ calefacti:ꝛ ibi stet horas.48.deide exẽhaẽ a
vino:ꝛ refueẽ vinũ:ꝛ ponaẽ puluis in vna lib.succi exẽcti
de herba ꝛ seie feniculi recẽtis sil:ꝛ vna lib.seis anheti:ꝛ
stet ibi hoẽ.48.ꝛ tũc exẽhaẽ puluis ꝛ ponaẽ in.y.lib.aq̃ di
stillatiõis albuminũ ouoꝝ:q̃ albumia dissoluanẽ postq̃
sint cocta idurãdo:ꝛ pistenẽ ita ꝙ fiãt sic pasta:ꝛ ponanẽ
in alẽbico:ꝛ distillenẽ:ꝛ in ista aq̃ stet vna die cuƷ nocte
sua:ꝛ postea exẽhaẽ ꝛ ponaẽ in lacte mľieris vni⁹ vľ pľiuƷ
q̃ pepit masculũ:ꝛ stet ibi vna die:ꝛ postea exẽhaẽ ꝛ pona/
tur lib.y.vini ṽmily:ꝛ ibi stet horis.24.ꝛ postea oẽs iste
ĩfusiões sil' cũ puluerib⁹ p̃dictis cõmisceanẽ ꝛ ponanẽ in
istr̃o cuƷ q̊ fit aq̃ vitis:ꝛ aq̃ que collr ponaẽ in vase argẽ/
teo bñ obturato:ꝛ si fuerit opportunuƷ liniãtur loca lesa
vt opƷ.Et dĩ ꝙ si de dicta aq̃ deẽ 8ª pars.ʒ.in potu sel' in
septimana mirabiľr ꝯfortat senes ꝛ melicos:ꝛ ego pba/
ui ꝙ h mõ exhibita nõ nocet:imo ꝯfert:sƷ caueaẽ nimia
q̃Ʒtitasꝛ nimi⁹ vsus. ¶ In hyeme.n.vti oĩb⁹.xv.dieb⁹ se/
ptẽ horis ante cibuƷ tyriaca est vtile valde:sƷ dimittat in
tpib⁹ calidis:ꝛ sumaẽ quãtitas.ʒ.i.ʒ.cũ vna.ʒ.boni vini.
¶ Item notetis ꝙ vsus balneoꝝ sulfureoꝝ ꝛ alumino/
soꝝ est vob vtilis in vere nõ pmanẽdo i balneo diu p vi
ce:ꝛ hec post purgatõeƷ ꝛ flõmiã supi⁹dictas:ꝛ debetis la
uari in illis ieiuno stõcho:ꝛ post illõ redire ad lectũ ꝛ ibi
sudare ꝛ tergi ẽm opportunitateƷ ꝛ tẽpate comedẽdo re
gi ẽm regimẽ supradictũ in vita:ꝛ hoc regimẽ dƷ suffice/
re huic notabili viro robusto ꝛ bone habitudinis.

¶ De febre a cholera mixta. Consilium. CV.

Nobilis ac strẽnuus armiger Nicolaus
Urso de Perusio est ꝯualescẽs
a febre chronica ꝯtinua q̃ pepẽdit a cholera
mixta cũ flate vtroq̃ humore exñte vtpľm
grosso.ꝛ a.x.mẽsib⁹ citra trib⁹ vicib⁹ sili febre
laborauit. ¶ Et iõ ne vlteri⁹ in morbos icideret õsiderat
hre ꝯsiliũ attẽdẽdo ꝙ est vir annoꝝ circa.xl.robust⁹ ẽm
nãƷ cõpľonis parũp choľice:ꝛ existimãdũ est ꝙ pp regi/
mẽ iordiatũ q̊ vtunẽ isti dñi armigeri acciderit sibi isto
ãno totiẽs febris:ꝛ qr est a lõgis morbis vñr multiplica/
te mãe aduste:ꝛ nõ hƷ bonũ colorẽ: ꝛ dubitat ne i splene
ꝛ in epate remãserit aliq̃ debilitas vĩ ꝙ idigeat vsu bal/
neoꝝ:iter q̃ iudicio meo ꝯueniret sibi balnea auinionis.
¶ Dabo igiẽ ꝯsiliũ sup vtraq̃ re incipiẽdo cum auxilio
dei ab aere semp hñdo mẽti ꝙ hƷ cerebrũ hũiduƷ nãľr.
¶ Sit aer sue habitatõis clarus euẽtat⁹ tẽpamẽto vicin⁹:
ꝛ vitet aerẽ nebulosuƷ ꝛ multũ hũidũ:ꝛ p̃sertim hñtẽ va
pores ex aliq̃ cã fetidos:ꝛ caueat a vẽtis. ¶ Et iõ came/
rã hẽat iter duo solaria ad oriẽtẽ vel septẽtrionẽ aptã:et
in tpe hyemis calefiat cũ igne lignoꝝ siccoꝝ:ꝛ i tpe esta
tis tẽpeẽ cũ stratura salicis ꝛ folioꝝ vitis:ꝛ arboꝝ ꝛ her/
baꝝ frigidaꝝ:ꝛ oĩno q̊usq̃ sit bñ fortis ꝛ reduct⁹ ad pri/
stinã sanitatẽ:ꝛ caueat nimietatẽ frigoris ꝛ caloris.
¶ Cibus ei⁹ sit panis ex optimo frumẽto sui anni mũdo a
supfluis:ꝛ electo de sana messe:ꝛ fiat farina mũda a fur/
fure:ꝛ sit tẽpate fermẽtat⁹ ꝛ coct⁹ nõ nimis:ꝛ hẽat ad oẽs
decẽ lib.paste pmixtũ paruƷ de mastice puluericata.s.ʒ.
iiy.ꝛ fugiat panẽ açimũ:aut nõ bñ coctũ:aut nimiuƷ fer/
mentatũ. ¶ Carnes ꝯueniẽtes sunt pulloꝝ ꝛ gallinaꝝ ꝛ
caponũ mediocriter pinguiũ:ꝛ iuuenũ pdicũ ꝛ fasianoꝝ
puaꝝ auiũ:sicut turdoꝝ ꝛ alaudaꝝ ꝛ moraloꝝ:ꝛ siľiuƷ:ꝛ
hedoꝝ lactẽtiuƷ puoꝝ ꝛ vituloꝝ lactẽtiũ puoꝝ ꝛ castra/
toꝝ annualiũ leporũ capoloꝝ iuuenũ pipionũ volare ici
piẽtiũ:ꝛ turturuƷ nõ nimis pinguiũ. ¶ Et ex his carnib⁹
eligat nõ multũ macilẽtas nec aialia ipinguata:sƷ carnes
aialiuƷ sanoꝝ exercitatoꝝ:ꝛ p̃cipue q̃ sunt in añriori pte
ꝛ in dextro latẽ:ꝛ sint carnes nõ pinguedo vel caro lassa:
ꝛ fugiat carnes veteres nouiter natas:porcoꝝ p̃sertiƷ nu
tritoꝝ in domo:auiũ aq̃ticaꝝ sic anserũ mergoꝝ ꝛ ana/
tũ:ꝛ siľiuƷ. ¶ Et oĩa interiora aialiũ ꝛ capita ꝛ colla nisi
forte epar galline vel pulli:aut galloꝝ testiculos qb⁹ vti
põt secure. ¶ Oua gallinaꝝ recẽtia ꝯueniũt capiẽdo vi/
tellos nõ albumẽ:ꝛ sumanẽ tremẽtia nõ idurata:sƷ anse/
rũ ꝛ anatũ oua sunt mala. ¶ Caseus viteẽ ꝛ sanguis aia/
liũ. Lacte vti põt sƷ cũ modis q̊s dicã in spãli suo capľo.
¶ Pisces oẽs vitet.si tñ aliqb⁹ vti velit sint pui:ꝛ ex flu
mie petroso:aut libo mari:aut schopuloso:ꝛ sint squamo
si. SƷ meli⁹ oĩno est nullũ ex eis sumẽ. ¶ Herbaꝝ ꝯue/
nit vsus h mõ:qr põt vti ferculo de bleta de spinachys
cũ mẽtha feniculo petrosilino origano calamẽto pulegio
hyssopo tunella rosmarino saluia:ꝛ talib⁹ odoriferis:sed
salaticia cruda nõ sumat mõ tuscoꝝ:nisi in estate vtereẽ
tpe magni estus lactuca ꝛ endiuia ꝛ cicorea. ¶ Ex oleri/
bus ꝛ radicib⁹ põt vti caroto siue pastinacha rubea:ꝛ ra/
pis ꝯueniẽter elixatis ꝛ enula:ꝛ in estate medulla citrul/
li ꝛ pua q̃ƷtitateX melonũ. SƷ porrũ allia raffanũ cepas:et
siľia acrumina:ꝛ cucurbitã:ꝛ melongenã oĩno dimittat:
cappares aũt põt sumẽ. ¶ Ex fructib⁹ aũt recẽtib⁹ ꝛ fic/
cis qbusdã persicis ꝛ paucis cerasis:ꝛ iuiubis ꝛ moris vti
põt.post prãdiũ amigdalis dulcib⁹ cuƷ çucchar o citonys
coctis:ꝛ piris coctis cum aniso:aut feniculo nespillis sor
bis granatis:meli⁹ tñ est vt fruct⁹ ꝛ olera dimittãtur:aut
paꝝ de eis sumaẽ via cibi. Fungos ꝛ tubera oĩno dimit/
tat. ¶ De granis põt fercula facẽ ex granoꝝ farina sicut
amido farre ordeo:ꝛ est optimũ qñ decoqẽ cũ carne mi/
liũ ꝛ farina ciceꝝ:ꝛ lẽtib⁹ vti põt ꝛ brodiũ ciceꝝ alboꝝ ꝛ
rubeoꝝ:riço ẽt cũ carne pingui cocto qñq̃ põt vti. Sed
victualia de pasta farine frumẽti dimittat sicut laganas
pastillos:ꝛ siľia. ¶ CarniuƷ p̃paratio oĩb⁹ pẽsatis est me/
lior elixatura q̃ assatura aut frixio. SƷ si assuƷ comedit
sit illud qõ remotũ est a pte adusta:ꝛ qõ nõ cum lardone
salito fuerit ꝯdituƷ nec vllo mõ suffocata comedat sicut
artocleas ꝛ crustatas:ꝛ siľia cum suffocatorio:ꝛ cũ sint di
uersa p̃ponat subtilia grossis. Nõ comedat in eadẽ vice
multa cibaria varia:sed de vna manerie pro vice.
¶ Et oĩno caueat a nimia repletione:ꝛ ꝙ in 2ª vice nõ co/
medat nisi p᷑ᵐ cibũ bñ digesserit:ꝛ nõ pľimuƷ bibat.imo
sit parcitas in cibo ꝛ potu oĩno q̃Ʒtũ põt cũ ꝯstãtia ṽtutis
tolerare. ¶ In saporib⁹ vitet hñtia sapores acutos:ꝛ nõ
sumat acetosum:aut aceti ꝛ arãcy ꝛ siľiuƷ:ꝛ gaudeat me/
diocriter dulcib⁹:ꝛ illis vtaẽ. ¶ Laudo vt bis in die co/
medat:sed minus in sero q̃ in mane q̃si de 3ª pte:ꝛ bibat
min⁹:ꝛ dimittat ferculũ in sero:ꝛ semp comedat actu ca
lidũ in hyeme ꝛ in estate pauce caľitatis:sƷ nunq̃ ꝯgela/
ta ꝛ frigida nisi in estate calida:nec potet aquã vehemẽ/
ter frigidã:aut vinũ:sƷ calor aliqualr eas ab extrema fri/
giditate remouerit:nec tñ vsq̃ ad tepiditatẽ duxerit.
¶ Sitq̃ potus suus vinũ rubeum medie vinositatis:ꝛ tẽ
pore estatis tẽperatum cuƷ aqua que si eẽt cocta esset me
lius:ꝛ in hyeme temperetur minus.
¶ Cõuenit sibi p nũc in mane exerceri exercitio nõ val/
de forti.sƷ tñ ita vt aliq̃ľr calefiat:sed paꝝ ꝛ paulatim oĩ
die addat in exercitio quousq̃ veniat ad fortitudinem:ꝛ

robur nō trāſcēdēdo in hoc tpe principiuȝ calefactionis: nec faciēdo forte exercitiū: ſed nō dimittat quin aliqualiter ambulet quātum pōt abſqȝ labore.

¶ Sȝ pro euōne corpis ⁊ repletōe opȝ ꝯſiderare ꝙ nunq̄ꝫ dȝ repleri ad ſaturitatē: qꝛ comedē nimis ꝑparat ad recidiuā. ¶ Et opȝ ꝙ ꝓuideat omni die hr̄e bn̄ficiū vētris: ⁊ iſtud ſit vel comedēdo in mane ferculum de volubili magna vel de extremitatib⁹ lupullorꝫ vel de mercuriali: aut faciēdo cliſtere cōe: aut ſumēdo ante cibum aliqd de māna vel pulpe caſſie: ⁊ in hoc nō ſit negligēs.

¶ In ſomno opȝ ꝙ parūper ſit longior q̄ꝫ in ſanitate: et ſi poteſt de nocte aut in mane ante tertias. ⁊ ſit incipiendo duab⁹ horis poſt cenā qetus abſqȝ iterruptiōe p̄ ſup dextro latē: ⁊ poſt p̄ᵐ ſomnū ſup ſiniſtro: ⁊ in mane ſup dextro: ⁊ ſit corpe bn̄ eleuato verſus ſupiora: ⁊ bn̄ coopto ⁊ ſomnū diurnū aut trāſeūteȝ octo horas in die nāli vitet: ꝙ ſi aliter fieri nō pōt: poſt prādiuȝ incipiat ſomnū trib⁹ horis poſt cibū q̄ſi ſemiſedēdo: ⁊ dormiatis q̊uſqȝ excitetis p vos ipȝ: ⁊ ſm ꝙ v̄tus fortificat̄ paulatim redeatis: ⁊ reducamini ad veſtrā diſpōnem ⁊ ꝯſuetudinē nālem.

¶ Et in accn̄tib⁹ aīe opȝ vitare tediū ⁊ irā ⁊ triſtitiā ⁊ acidiā ⁊ vſum venereorꝫ. Iſta. n. ꝓp̄e opponunt̄ virtuti ſue exiccādo ⁊ exterminādo. Et hec ſufficiāt de regimine.

Veniēdo ad medicinalia: qꝛ nō obſtāte ꝙ plurib⁹ dieb⁹ ſatis fuerit parcus in cibo ⁊ potu: tn̄ fere oī die ſudat puto ꝙ opȝ eū euari paulatim ⁊ ex iteruallis. Euōnes aūt debēt eē cū medicis bn̄dictis ſic̄ māna de qua pōt ſumere. ℥. ij. pro vice diſtēperādo cū decoctiōe violarꝫ ⁊ prunorꝫ ⁊ aniſorꝫ ⁊ ligritie: aut pulpe caſſie: dē qua pōt ſumē. ʒ. x. pro vice cū ſil'i decoctiōe: aut aq̄ lactis capˀni de qua ſumat. ℥. x. vſqȝ ad lib. i. ⁊ ſi non ſufficiēter ſoluit īfundat in ea folliculorꝫ ſene. ʒ. i. p noctē: ⁊ in mane colet̄ ⁊ bibat̄ aut īfuſiōe reubar. vſqȝ ad. ʒ. i. cū pauca ſpice. ⁊ qōcūqȝ horꝫ fuerit puto ꝙ ſi de. x. dieb⁹ i. x. purget̄ q̊uſqȝ videat ꝙ non ſupabūdādo in cibo vel potu. tn̄ adhuc ſudat: ſȝ qn̄ deficit ſudor tūc eſt bonū ꝙ dimittat purgatiōes. ¶ In dieb⁹ aūt qb⁹ nō purgat̄ videt̄ mihi ꝙ bonū eſt ꝙ vtat̄ iſta ꝯfectiōe. ℞. ſpērꝫ diarodon abatis. ℥. i. ſpērꝫ aromatici roſ. deſcriptōe Hal'. ℥. ß. ſyrupi ro. q̄ꝫtū ſufficit: ⁊ fiat ꝯfectio in forā elary de qua ſumat. ʒ. i. ß. p vice trib⁹ horis ante prādiū. ¶ Itē nō eēt ei inutile oī ſeptimana ſemel īgredi tinā aque calide decoctiōis maluauiſci ⁊ mellilotí: ⁊ ibi morari aliquātulū ieiuno ſtōcho: ⁊ poſtea ingredi lectū ad ſudādū: ⁊ poſtea facere ſe bn̄ tergere: nō expectando tn̄ nimium tēpus in balneo. Et hec videtur mihi ſibi ſufficere pro nunc.

¶ Sȝ tn̄ omni anno in vere deberet purgari iuxta pitiaȝ pn̄tis medici. qꝛ enim vario regimine vtit̄ nō bn̄ iudicare poſſum quales humores abundāt. mihi tn̄ eſt viſil'e ꝙ ſumat ſyrupuȝ acetoſum ſimplicē: ⁊ ſyrupū de biſantys ⁊ mel roſatū colatū. an̄. ℥. ß. cū. ℥. iij. aque feniculi ſex diebus in mane. ⁊ poſtea purgādo ſe cū hac medicina eēt ſibi vtile. ℞. reubarbari. ʒ. ij. turbith. ʒ. i. çinçib. ℈. i. ſpice. ℈. i. infundātur in. ℥. v. aque gūmi ⁊ apij per octo horas. ⁊ poſtea colet̄ ⁊ bn̄ exprimat̄: ⁊ in colatura addat̄ māne electe. ℥. i. pulpe caſſie. ℥. i. ⁊ fiat medicina.

¶ Si vō vadat ad balneuȝ Auinionis anteq̄ꝫ illuc vadat purget̄ ſemel cū ſero capˀno. ℥. v. in quo infundat̄ reubarbari electi. ʒ. i. ⁊ ſpice. ℈. ß. ⁊ poſtq̄ꝫ eſt in balneis nitat̄ in mane anteq̄ꝫ balneum ingrediat̄ hr̄e bn̄ficiū vētris: ⁊ videat ꝙ bn̄ digeſſerit: ⁊ his obſ̄uatis īgrediat̄ q̄ꝫto magis tēpeſtiue pōt. ꝑmo in loco minus calido: deīde paulatim accedat ad locū calidiorē: ⁊ cū ibi ſteterit parūper nō expectādo tediū redeat ad locū minus calidū: ⁊ inde bene coopt⁹ vadat ad lectuȝ: ⁊ ibi ſudet: neqȝ ſurgat niſi ceſſat ſudor: ⁊ faciat ſe bn̄ fricari: ⁊ non comedat niſi poſtq̄ꝫ calor generit. ¶ Tp̄s aūt morādi in balneo ꝓ vice eſt ſm ꝙ pōt tolerari ſine moleſtia et anxietate vſqȝ ad horam vnā: vel vnā ⁊ dimidiā ⁊ non plus. ⁊ ſil'r in ſero nō ingrediat̄ balneū niſi poſtq̄ꝫ digeſſerit: ⁊ ſufficit in ſero morari ante cenā p mediā horā vel parū plus: ⁊ opȝ comedē elixa vt venter ſit magis lubricus: ⁊ bibere vina paucifera tēpata cum aqua: ⁊ in balneo nihil comedē vel bibere ⁊ ꝓuidē ꝙ omni die habeat̄ bn̄ficiū vētris ſi nō cum alio cuȝ aliq̊ cliſteri lenitiuo: ſȝ nō ſumat medicinas: nec vtatur venereis: ⁊ ſtet in gaudio ⁊ ſolatys vſqȝ ad dies quindecim: ⁊ hec cum auxilio dei puto ſibi ſufficere.

¶ De febre continua. Conſilium. CVI.

Pro quadā dn̄a de Uigleueno q̄ paſſa eſt febrē per tres mēſes: et inuadit eā q̊tidie cuȝ frigore: ⁊ etiā cū catarro ſalſo deſcendēte a capite. ¶ Primo ꝯſideret horā acceſſionis: ⁊ ſi incipit frigus extremitatū hora. 2ª. vel circa horā ſui prādy eſt īter. 15. ⁊. 16. ⁊ hora cene ſi poſſet expectare eēt melior poſtq̄ꝫ incipit declinatio: qō ego puto eē poſt horā 7ᵃᵐ noctis: ſȝ ſi hoc vı̄ difficile tunc circa 2ᵃᵐ horā comedat aliqd leue: puta ptiſanā ordeaceā factā cū brodio pulli: ⁊ circa horā 8ᵃᵐ bibat brodiū pulle diſcocte: ⁊ exp̄ſſe cū pāno circa q̄ꝫtitatē. ℥. v.

¶ Sȝ prādiū ſuū dȝ eē de pullo ꝯtuſo oīno in quātitate qua digeratur: ⁊ poſt pōt ſumere de pane in aqua carnis obediēda aliqua oſſicula pulli. ¶ Item ſemp cuȝ pullo cuius brodiū habet comedē vel bibere dȝ bullire multū de lactuca: ⁊ ſi in nocte qn̄ cena comederet paruȝ de illa lactuca cū agreſta nō cum aceto nō eſt malū: ⁊ ſi non bn̄ dormit dȝ addere loch papaueris taȝ in cōtuſo qō ſumit de mane q̄ꝫ in ptiſana quā ſumit de ſero.

¶ Pot⁹ eius ſit aq̄ ordei cuȝ çuccharo aut cū iulep violato: ⁊ in tpe prādy vel cene melius eſt vinū albū clarū nō multū potēs tēperatū cum aqua cocta çuccharata.

¶ Purget̄ aūt ſic. ℞. ſy. de biſantys. ſyrupi viol'. an̄. ℥. iij. aq̄ bugloſſe: aq̄ endiuie. an̄. ℥. vi. fac ſy. pro 4ᵒʳ vicib⁹: bibat̄ hora 7ª tepidus. ¶ Itē ℞. pulpe caſſie. ʒ. vi. agarici. ℈. iij. ſalis gēme. ℈. i. infundat̄ agaricus in oxymelle p mediū dieȝ: poſtea caſſia ⁊ agaricus diſtēperent̄ cū decoctione pectorali: det̄ in potu hora. 10ª. ⁊ poſtq̄ꝫ biberit comedat aliqd de pomo vl' de piro vl' de citonio ad ꝓhibēdū vomitū: ⁊ odoret panē açimū infuſuȝ in aceto. ¶ Itē ℞. pill'aruȝ bichichiarꝫ. ℥. i. pro tenēdo in ore īter genā ⁊ dentē vnā pro vice multis vicib⁹ in die. ¶ Itē ℞. diacodion. ℥. iij. pro tenēdo in ore poſt cenā ad q̄ꝫtitatē auellane ꝓ vice. ¶ Itē ℞. aloes turbith. an̄. ʒ. ij. agarici. ʒ. i. diagridy. gra. vi. çinçib. ℈. ij. ſalis gēme. ℈. i. maſticis. ʒ. i. ß. ꝯfice pill'as cuȝ ſucco endiuie: ⁊ ſumat. ʒ. i. pro vice hora decima oī ſeptimana ſemel. ¶ Itē ℞. butyri recēt[is]: olei viol'. olei amigd. dulciū pinguedis anatis. an̄. ℥. i. olei de lilio. ℥. ß. cere parꝫ: ⁊ fac vngᵐ q̊ inūgat̄ totū pect⁹ mane ⁊ ſero: ⁊ tot⁹ loc⁹ doloris. ¶ Itē oīb⁹ duob⁹ dieb⁹ ſemel faciat cliſtē cū lib. i. ſucci blete: ⁊. ℥. iij. olei viol'. ⁊ duob⁹ vitellis oui: ⁊. ʒ. ij. ſalis vna hora ante prādiū. ¶ Itē in tpe frigoris ꝓperet calefacē ſe cū pānis ⁊ alys opportunis: ⁊ nō bibat ⁊ nō comedat: ⁊ nō dormiat vſqueq̊ eſt bn̄ calefacta. ¶ Itē in mane an̄ cibū fricet̄ leniter cū mātili leni calido totuȝ corpus. ¶ Itē portet res pro ꝯfortādo. vȝ man⁹ chri ⁊ iulep: ⁊ coriādri ꝯfecti. ¶ Itē ℞. olei de ſpica: olei maſticini. an̄. ℥. i. vini boni rubei. lib. ß. gariofil'. maſticis. an̄. ʒ. i. calami aromatici: cypi roſarū. an̄. ʒ. ß. bulliāt vſqȝ ad vini ꝯſumptiōeȝ: poſtea colet̄ ⁊ exꝓmat̄ bn̄ ⁊ in colatura addat̄ gallie muſcate. ʒ. i. cere qō ſufficit: ⁊ fac vngᵐ molle pro ſtōcho. ⁊ iſta puto ſibi cū dei laude ſufficē.

¶ De con-

¶ De continua flegmatica cui parum cholere est cōmix/
tum. Consilium. CVII.

Iste iuuenis patit̃ febrē f̃laticā ɔti/
nuā a f̃late cui parum
cholẽ est cōmixtū:ꝛ est in augm̃to cū istātia
vigiliaꝝ ꝛ ðscēsu hūiditat| viscose ꝑ cānā pul
monis incitāte ad screatū: ꝛ qñqꝫ irritāte ad
vomitū cū deiectōe appetit⁹:ꝛ debilitate stōchi retētiue:
vñ facile dormit:ꝛ patit̃ fluxū mixtū ex diarico ꝛ liēteri
co cū ingetudie ꝛ p̃n° exacerbatōis circa.xxiij.horā:ꝛ ici/
pit hora 4.° getari.deide iteꝝ ð mane dz igetari vsqꝫ ad
tertias.virt⁹ aūt vitalis ꝛ motiua ðbiles sūt valde: ꝛ sit|
nō est valde molesta vrine grosse paꝝ gd hñtis citrinita
tis:ꝛ vt fert̃ cū hypostasi mucilaginosa. ¶ Ex gb⁹ pꝫ p̊
vacāduꝫ eē ɔfortatōi vtutis vitalis. 2° ɔfortatōi stōchi.
3.° digōni materiei ꝛ eūoni. 4.° absterfioni intestinoꝝ. 5°
illi catarrō.vomitus aūt si nō sit plus q̄ꝫ audiam opꝫ po/
tius augere:sed somnū oportet prouocare.

¶ Quātū ad p̊ᵐ dꝫ ponē ad cor ꝛ inouare q̃tuor vl' gnque
vicib⁹ añ cibū h̄ epithimū. ℞.rosaꝝ floꝝ boragis ꝛ bu/
glosse mellisse mēthe sicce.añ.ʒ.i.corticū citri.ʒ.ij.gario/
filoꝝ macis cinamōi been albi ꝛ ru.se. basilicōis ꜩedoa/
rie doronici gallie musf.añ.℈.ij.sādaloꝝ al. ꝛ ru.corallo/
ruꝫ ru.añ.ʒ.ß.aq̄ buglosse:aq̄ mellisse.añ.℥.vi.aceti.℥.i.vi
ni maluatici.℥.ij.misce:ꝛ ifundat̃ in eo petia q̃ teneat̃ in
manib⁹ quousqꝫ tepefiat:ꝛ apponat̃ cordi: ꝛ hoc idē epi/
thima ꝭm ꝑtē teneat̃ in ampulla ꝛ sepe odoret̃. ¶ Iteꝫ
℞.margaritaꝝ.ʒ.ij. hyacintoꝝ granatoꝝ ꜩafiloꝝ rubi/
noꝝ.añ.ʒ.i.folioꝝ auri purissimi nuō.xvi.fiat pl'uis sub/
tilissim⁹:ꝛ de isto puluere semꝑ qñ cibat̃ ponat̃.℈.ß.pro
vice in suo ɔtuso vl' distillato.¶ Itē iaceat in camera in
qua sit ignis cōtinu⁹ vt tēperet̃ ꝛponātur in eo cortices
citri in multa quātitate vt been redoleat.

¶ Itē cib⁹ suus dꝫ eē ad min⁹bis in die h̄ ordie. p̊ cōedat
circa.ʒ.ij.diacitonitē cū ꜩuc° vl' pulpe citonioꝝ assate:ꝛ si
opꝫ mollificet̃ diacitonitē pistādo in mortario cū pauca
miua:quo sūpto modicū stādo bibat ɔtusū distēꝑatū cū
brodio bōi capōis ɔsūpti in decoctōe:sꝫ caro ɔtusi sit ca
ro pulle nōdū ouificāt|:ꝛ si postea velit aliqd masticādo
cōedere pōt cōdere duo vel tria paria testiculoꝝ galloꝝ
q̊s poterit iueniri in hospitijs:ꝛ sil'r sumat in cena: ꝛ si p̃t
de eis sufficiēter sumē nō idigebit vitello oui ꝛ caro iuuē
cule ꝑdicis ē melior carne pulloꝝ:ꝛ sil'r si vellet cōedere
minutas auiculas q̃ capiūt̃ in sepib⁹:ꝛ si vꝫ p̃nti medico
ꝙ sufficiat sumē bis in die sumat hora 5ᵃ noct|:ꝛ ð mane
post tertias.¶ Si aūt videret̃ ꝙ idigeat refectiōe:tunc
pōt digesto p̊ cibo bibē sel'.℥.iiij.h⁹ syrupi.℞.aq̄ distilla/
tiōis capōis lib.i.aq̄ plātagis.℥.iiij.miue sine spēb⁹.℥.vi.
misce ꝛ clarifica:ꝙ si vꝫ p̃nti medico ꝙ vt⁹ idigeat.℥.iiij.
hui⁹ syrupi misceat̃.℥.ß.vini odoriferi.¶ Pot⁹ aūt ei⁹ sit
vinū rubeū claꝝ medie vinositatis ꝑmixtū cū aq̄ extin/
ctiōis chalibis. Et notet̃ ꝙ oēs sui cibi coquant̃ cū dicta
aqua extinctiōis chalibis ꝛ potet paꝝ q̄ꝫtū est ei possibi/
le quousqꝫ fluxus restringat̃.

¶ Pro scđo p̃ncipali sꝑ añ cibū ꝑ mediā horā fomētet̃ p̊
stōch⁹ h̄ mō.℞.myrtilloꝝ sgnāti berberi gariof.mēthe
sicce absinthij rosaruꝫ.añ.ʒ.iij. vini rubei stiptici lib.vi.
fac bulliri lēto igne ꝑ q̄rtā ꝑtē hore:postea in h̄ vino ifun
dat̃ spōgia ꝛ exp̃mat̃ iter duo icisoria ꝛ cal'a pōat̃ super
stōcho:ꝛ cū icipit frigescē inouet̃:ꝛ h̄ fiat gnque vicib⁹ q̊
fcō iungat̃ stōch⁹ cū isto vnguēto actu cal'o.℞.gariof.su
mach achacie masti.añ.ʒ.i.ɔtūdant̃ grosso mō:ꝛ bulliāt
cū lib.i.vini stiptici.ꝛ.℥.iiij.olei masti.lento igne vsqꝫ ad
vini ɔsūptiōeꝫ:postea colet̃ ꝛ in colatura addat̃ achacie
laudani cere.añ.ʒ.i.ß.fiat vngᵐ:ꝛ post vnctōeꝫ pl'uerięet̃
suꝑ vngᵗᵒ puluis gariofi.ꝛ thuris ꝛ masticis eq̄lib⁹ꝑtib⁹.

¶ Propter 3ᵐ p̃ncipale si vomit sine difficultate i sero cir
ca horā.xxiij.det̃ sibi hic syrup⁹.℞.radicuꝫ raffani.℥.ij.
se.raffani.ʒ.ij.aq̄ lib.i.ß.bulliāt vsqꝫ ad medietatis ɔsum
ptiōeꝫ:postea colet̃ ꝛ addat̃ mellis ro.colati.℥.iij. ꝛ est ꝓ
duab⁹ vicib⁹:bibat̃ tepiduꝫ:ꝛ paꝝ post: aut cū digito:aut
cū pēna vomat:ꝛ h̄ q̊tidie fiat si nō moleste vomat non
obstāte liēteria in hyeme:q2 nō facio ad eūandū māꝫ in
itestinis exñte:sꝫ ad alias itentiōes vl' fiat bis vomit⁹ ex
iteruallis q̊rūdā dieꝝ.Or si vꝫ ꝙ nō integre vomat loco
mellis rof.pōat̃ oxymel simplex.¶ Scđo ad eādē intē
tionē in māe sumat hūc syrᵐ trib⁹ horis añ cibū.℞.mel
lis ro.colati ꝛ syrupi de bisantijs.añ.ʒ.vi.aq̄ plantagis.℥.
iij.aromatięet̃ cuꝫ pauco cinamo.ꝛ est ꝓ vna vice.¶ Et
si vt⁹ tolerat ēt durāte h̄ fluxu eūandus est ꝑ iterualla cū
h̄ medicina.℞.passulaꝝ.℥.ij.mirabolanoꝝ kebu.ꝛ em/
blicoꝝ.añ.ʒ.iij.ɔtūdāt̃ grosso mō ꝛ bulliāt lēto igne cuꝫ
aq̄ lib.ß.ꝛ si eēt aq̄ apij:vl' aq̄ endiuie eēt melior: postea
colet̃ ꝛ in colatura.s.in medietate ei⁹ pro vna vice:addat̃
reubarbari optimi.℈.iiij. spice.℈.ß. vini albi odoriferi
℥.ß.ꝛ sumat̃ totū i suba:neqꝫ ꝓ nūc vꝫ mihi trāseūdū ad
fortiores medicias nisi fortassis p̃ns medic⁹ sꝑaret ꝙ bñ
retineret ꝛ nō vomeret medicinā cōpositaꝫ ex agarico ꝛ
reubar.añ.℈.ij.in dcā decoctiōe cū suis correctiuis.s.sal
gēma ꝛ spica.Or si dubitat̃ ꝙ medicinā distemꝑatā vo/
mat:tūc dꝫ sumi reubarbaꝝ supradcm̄:ꝛ ɔfici cū syr° ro.
ita ꝙ fiat ad modū paste ꝛ dari ad deglutiēdū ipꝫ iuolu
tuꝫ in nebulis vl' in scalet| ne abominet̃:ꝛ nō p̃termitta
tur si vt⁹ tolerat q euacuet̃:qm̄ est radix curatiōis eius.
¶ Itē ad eādē itētiōeꝫ dꝫ añ cibū fricari cū mātilib⁹ le
nib⁹ calefact|:ita tñ vt nō euētet̃ ꝛ fricent̃ crura ꝛ coxe ꝛ
bracchia ꝛ spatl'e ꝛ nates ꝛ pect⁹ ꝛ vēter:ꝛ postea cap̄ ꝛ ñ
sint fricatōes dure:sꝫ lenes durātes ꝑ mediā horā i toto.

¶ Pro 4.° aūt re vtile est oi die qñ nō sumit medicinam
añq̄ꝫ de mane icipiat fomētare stōchū facē clistere cum
lib.i.ß.aq̄ ordei:ꝛ.℥.ij.mellis ro.colati: aut ꜩucchari rub.
quousqꝫ ꝑseuerat fluxus:nec ponat̃ aliqd in clistere.

¶ Pro 5° p̃ncipali res illa sōni nō vꝫ negligēda:ꝛ icipiat p̊
semꝑ añ prādiū ꝛ añ cenā:qñ dꝫ lauare man⁹ ꝛ lauet sibi
bracchia a cubit| ifra ꝛ man⁹ ꝛ faciē nōbili spatio cū hac
decoctōe.℞.folioꝝ lactuce lib.i.capitū papaueris nūero
xij.anheti.M.ij.violaꝝ floꝝ nenufaris:se.lactuce.añ.℥.
i.floꝝ camomil.℥.iij.ɔtūdātur grosso mō ꝛ bulliāt in aq̄
sufficiēti lentissime ꝑ horā:ꝛ cū ista fiat lotio supradicta
mane ꝛ sero.Or si nō vꝫ iprimē addat̃ in decoctōe corti/
cuꝫ mādragore.℥.i.ß.ꝛ si hec nō sufficiūt semꝑ cū suo ɔtu
so ponat̃ lac qđ exhit̃ de.ʒ.ij.se.papaueris albi:aut detur
statiꝫ post cibū syrupi de papauere.℥.i.ß. ꝛ bulliat semen
papaueris in petia alba pāni lini cum suo pullo qñ cogt̃.
¶ Or si h̄ nō suffecerint iungat̃ post cenā loco pulsus in
tempori⁹ cū isto vngᵗᵒ.℞.olei mādragorini: aut olei de
lactuca.℥.ij.myrre croci opij.añ.℥.i.icorporent̃ optime in
mortario q̄ꝫtū est pol'e.deide cū pauca cera fiat vngᵐ:ꝛ si
h̄ nō sufficit post cenā in vtraqꝫ aure distillet̃ gutta vna
eiusdē vnguēti.¶ Notet̃ tñ diligenter ꝙ si pōt fieri ab
istis vnguētis est abstinēdū:sꝫ vbi penit⁹ nō dormiet nō
solū esset iungēdū caput:sed si opꝫ ante cenā locet̃:ita vt
possit recipere embroca cadēs ab alto:ꝛ fiat embrocatio
lauāde superius descripte pro bracchijs ꝛ facie.

¶ Pro illo v̊o catarro stimulante ipm̄ in gutture:puto ꝙ
bonū est ei tenere sepe in ore de diadragāto frido ꝛ ꝑmit
tere paulatiꝫ eliq̄ri:aut tenē sub lingua vnā pill'aꝫ bichi/
chiā cōis descriptōis:magis tñ apđ me:ꝛ pro isto catarro
ꝛ pro fluxu ꝛ pro somno ꝓuocādo ɔueniret ei diacodion
purū factū cum ꜩucharo albo ꝭm descriptioneꝫ Mes.

in tractatu de loch: aut loco eiꝰ loch de papauere retētuʒ in ore. ¶ Et si aliquā vult ꝯfectōeʒ delectabilē post cibū aut añ cibū ꝯueniret ei coriādra ꝑpata ⁊ ꝯfecta cū ʒuccharo añ cibū ⁊ in medio ⁊ post. ¶ Or si nō ꝑt bñ masticare fiāt morselli ex puluē coriādri ⁊ ʒucº. ¶ Cōuenit ēt ei cū .ʒ.ß. pulueris cordialis supiꝰ descripti: ⁊ lib.i. ʒucchari albissimi facē ꝯfectōeʒ in rotulis: de q̄ pōt: ⁊ añ prādiū ⁊ post: ⁊ qñ idigeret ꝯfortatōe audacter sumē. ¶ Itē habito respectu ad fluxū vētris nō dʒ denegari sibi ʒuccharuʒ rof. vetꝰ añ cibū: aut diacitonitē cū ʒucº. Et ista puto pro nūc ſm informatōeʒ mihi traditā sibi sufficere.

¶ De morsu ſpētl aspidi mltū horrēdi. Cōsi. CVIII.

Cura cuiusdaʒ hois morsi a serpēte venenoso. Laꝰsit do glīoso ⁊ sublimi: q in oibꝰ māifestat glīā suā: cōposuit hoieʒ ꝑfectā creaturā: ⁊ ordiauit oīa ad illuʒ: ⁊ posuit in serpētibꝰ insidias ad eū: ⁊ creauit res adiuuātes a morsibꝰ plīuʒ ex illis: vt in h ostēderet potentiā sue maiestatis: ⁊ vt faciat nos cognoscere vtilitatē corꝑis nostri: ⁊ affectare aīaꝝ ꝑfectioneʒ nr̄aꝝ: quas ipse solus ꝑficit: ⁊ sit benedictus.

¶ Peruenit.n. ad me iuuenis qdā de seruis dei qui habitat in mōte sterili ꝑuato ags ꝓpe Perusiū in fine July in hora nona morsus fuit a serpente nō magno in pede a latere syluestri ꝓpe talū in loco expāsiōis vene sciatice: ⁊ ꝙ valde cito sensit ōfectū in corde ⁊ cerebro suo: ⁊ ip̄e fecit sibi ligari supra locū morsure ne ascēderet venenū: sʒ cito dissoluit ligaturā. ¶ Venerūt g̊ nūtij stati ad me s. post. vij. vł. viij. horas ⁊ narrauerūt mihi euētū ⁊ ꝙ infirmꝰ iacebat: q̄si sine sēsu: ⁊ motu cū ꝑmutatōe pulchritudinis: ⁊ casu palpebraꝝ: ⁊ ꝙ ꝑdixerat patiēs defectum sui cordis ⁊ cerebri: ⁊ sui totiꝰ corꝑis. Cū g̊ audiui hec dubitaui fortiter de sui salute ⁊ iudicaui serpētem fuisse de prauis surdis: ⁊ iam ꝑuenisse venenuʒ ad cor ⁊ ꝑncipalia eiꝰ. Subito tñ feci subueniri cū tyriaca cōi ⁊ scarificatōe ꝑtis: ⁊ motu butyri nō recētis. ¶ Et ꝑcepi serpētē quem occiderat portari ad me ⁊ portauerūt illū mortuū: ⁊ cuʒ ego vidi terruit me. erat.n. lati capitl ꝓcedēs igrossando cū cauda breui: ⁊ acuta q̄ītitas eiꝰ erat paꝝ vltra cubituʒ niger in oī sui ꝑte: sʒ sua nigredo adhuc asꝑgebat̄ nigerrimis maculis: fuit g̊ sic iudicaui de gñe aspidū surdoꝝ.

¶ Rediēs g̊ ad zᵐ cañ. scie intēdi ifirmo ad ꝯfortādū cor eiꝰ ⁊ ad extirpādū venenū ⁊ ad resistēduʒ ei cū oī corrūpente: ⁊ ad extirpādū illud cū tyriacis approꝑatis viꝑis: de quoꝝ sūma sunt ipsi serpētis surdi turcone. Et intēdi ad attrahēdū venenū ad exteriora ſm ꝙ potui. Subito g̊ fecimꝰ ei dari tyriacā tātū vt diximꝰ que cor venenati hoīs ꝯfortat: ⁊ feci ō ea poni ad ꝑtes cordis: nec iuuenes inexꝑti dubitēt applicare tyriacā. dicēdo ꝙ ip̄a pellit intus venenū. Naʒ tyriaca magna ēt si ponat̄ ex̄ iuuat cor vt defendat se a venenis: ⁊ occidat tyriaca venenū: ⁊ etiā ꝙ si ponat̄ ex̄ pellit eū: ⁊ ēt si ponat̄ intra. Et laudabilis beʒoar in pustulis ēt venenosis pōit̄ ad ex̄ tyriacā: ⁊ multe ēt res sunt q̄ itra posite valēt in venenis: sic dicit Aui. de bedegar. ⁊ cū dabat̄ tyriaca fecimꝰ apponi vētosaʒ cū igne q̄ colligēt locū morsus: ⁊ fecimꝰ scarificari locum ꝓfunde ⁊ mltā ꝑtē frequēter poni vētosaʒ cū igne. Nō.n. repertꝰ fuit aliqs q vellet sugere cū ore: q2 tāta appꝑuit terribilitas aīalis ⁊ prauitas veneni ex terribilibꝰ accñtibꝰ que erāt in morso. Et cū h ēt feci sibi fieri hanc tyriacā. ℞. gentiane carpobal. ruthe. añ. ꝑtes eq̄les fiat puluis ⁊ det̄ cū vino q̄ītū digiti capiūt vł digitꝰ capit. ¶ Transiuit g̊ nox: ⁊ mane scda die venimꝰ ad vidēdū eū: ⁊ iuenimꝰ eū iacētē ꝓstratū subclausis palpebris nō potētē loq: apparebat ꝙ audiret nos tamē nō poterat videre: ⁊ eleuatis palpebris malignabat̄ anhelitꝰ eius. ⁊ ex h pulsus habebat plus de apparitiōe. aspectꝰ eiꝰ faciei erat turpis: ⁊ in colore ⁊ forma: subito sicut oīno certꝰ fui de prauitate veneni feci parare puluerē ⁊ dari sibi frequēter q̄ītuʒ duobꝰ digitis capiebat̄ ⁊ dedi cū vino subtili aromatico puro: ⁊ cū h ēt seīa citri feci teri ⁊ dari ēt cū vino. ⁊ feci ō his seminibꝰ dari multotiēs: ⁊ multū ēt nūc de vno nunc de alio: ⁊ in hec remedia induxerūt nos honorati viri: vt Auič. ⁊ Rabbi moyses ⁊ ʒoar. laudauit.n. ʒoar ⁊ Rabbi moyses laudibꝰ arduis smaragdum ⁊ semina citri. Oēs etiā collaudāt vinū: ⁊ modicū qdē cōprehēdebat̄ trāsire per meri: q2 q̄si trāsglutire nō poterat. ¶ Cuʒ igit̄ approꝑinquaret hora nona eiusdē diei accidētia erāt in eadeʒ prauitate vel modica remissione. ⁊ vidimꝰ vrinā eius: in cuiꝰ collectionē obstupuerūt astātes: ⁊ erat liuida. Misimus ad ip̄m aliquos de socijs nr̄is viros ꝓuectos ⁊ vsitatos in visitatiōe ifirmoꝝ nobiscū: ⁊ qui iaʒ erāt docti in scia de venenis. Cuʒ g̊ reuersi sunt ad me narrauerūt eū nō bñ dispositū in pulsu: imo peioratū: ⁊ in alijs accñtibꝰ eodē mō hñteʒ: ⁊ iudicauimꝰ ꝑ hec signa pugnā vehemētem veneni ꝯ virtutē: ⁊ subito fecimꝰ preparari tyriacā hāc quā traximꝰ ex sermonibꝰ Haliabatis: ⁊ fecimꝰ de ea sibi poni in ore: ⁊ statiʒ locutꝰ ē: ⁊ ꝯtinuauimꝰ reliq̄ dicta supius de smaragdo: ⁊ de semīe citri. Hec est tyriaca ℞. castorei cassie lignee aristologie rotūde. añ. ʒ.ß. semis anisi piꝑis. añ. ʒ.ij. terātur ⁊ det̄ q̄ītuʒ cū duobus digitis capiat̄ cū vino. Sero eiusdē diei visitauimꝰ ip̄m ⁊ vidit nos ⁊ cognouit ⁊ locutꝰ est ⁊ pia locutōe cū laude dei recōmēdauit se nobis ⁊ vidimꝰ eiꝰ vrinā tūc liuidā: ⁊ pulsus eiꝰ tūc erat paruꝰ ⁊ frequēs ꝑcepi sibi dari frequēter in nocte de lapide ⁊ seminibꝰ citri: ⁊ bis dari de tyriaca Haliabatis ⁊ ꝙ furiarēt cū eo ⁊ cū eo vigilaret. Et in mane venit nuntius eius narrās ꝙ reuersus erat in dispōnē primeuā vt nō videt̄: ⁊ ꝙ erat ꝑmutatus in facie ⁊ pulsu ad mala: ⁊ ꝙ in nocte nō potuit dare tyriacā illaʒ nec aliqd fere ⁊ ꝙ dormiuerat. Extimauimus g̊ ꝙ somnus ⁊ negligētia in vsu tyriace ꝑduxerat in peioramētum eū ⁊ vrina erat tenuis ⁊ liuida cū resolutionibꝰ furfureis ⁊ dubitauimus ne venenū dissolueret euʒ feci ꝑcurrere nuntiuʒ ⁊ ꝙ oī violentia de tyriaca sibi daret: ⁊ post illā per breue spatiuʒ de smaragdo ⁊ de seminibus citri: ⁊ fecit ⁊ in tertijs ꝑueni ad eū ⁊ inueni eum multuʒ melioratū in oībus accidentibꝰ ⁊ in pulsu: precipue de quo cōfidebaʒ: ⁊ precepi sibi dari de succo pulle ⁊ aqua distillatiōis pulloꝝ vbi supponebat̄ smaragdus ⁊ semen citri: ⁊ ille cibꝰ eius semꝑ cū loco cibi volumꝰ sibi dari aliqd. Sero tertie diei ante cenam dedimus iteꝝ sibi de illa tyriaca: ⁊ in nocte semel ⁊ fecimus ꝙ in nocte nō ꝓfundaret̄ somnꝰ: ⁊ sꝑ iteraui vētosaʒ in ꝑte q̄rta die ī mane narrauit ꝙ in nocte habuerat se cōueniēter: sed ꝙ extrema erant frigida: ⁊ vrinā inuenimus melioratā venientē ad meliorem tincturā ⁊ subam: nec apparuit aliqd malū sedimen: sed narrabat tortiones vētris ⁊ dolores renū ꝑcepimus fieri clistere ex lacte vel decoctiōe maluaꝝ: ⁊ eo facto fecimꝰ lauari cū aqua decoctiōis aristologie rotūde ⁊ sudauit: ⁊ cū hoc iterauimus vsum predictaꝝ reꝝ dando semel de tyriaca ꝑdicta. lʒ.n. ipsa a ꝓprietate resistat veneno viperaruʒ calidaꝝ: tñ ipsa est calida. quinta die vidimus euʒ liberatū ab oībus prauis accidētibꝰ ⁊ ordinauimus ei regimen ꝯfortatiuū cū cibis laudabilibꝰ ⁊ vino ⁊ ꝙ dimitteret vsum tyriacaꝝ ⁊ ꝙ post duos dies vteret̄ aliqbus acetosis si vellet. Sed nō fuimus audaces statiʒ ꝯcedere illa ne ꝑcuterent debilia mēbra ⁊ maxie neruos. vi.n. ꝙ venenū illud multū ledat cerebruʒ ⁊ neruos cum nocumento generali cordis. Et sciuimus iam a quodaʒ fideli

medico ꝙ vnꝰ qui euaſit a morſu ſurdi ſtetit multis mẽſibꝰ cũ caſu palpebrarũ ſili geſſe q̃dãmõ: ⁊ nõ poterat videre: ſꝫ digitl eleuauit palpebras. cõſiderẽt ḡ medici mirabiles effectꝰ venenorũ ⁊ mirabiles ꝓpetates rerũ ꝯ ea: ⁊ in oibꝰ videãt pulchritudinẽ di glioſi: q ſit bñdictꝰ. Amẽ.

¶ De aqua Porrete. Conſilium. CIX.

Aqua de la porreta del ꝯta ꝺ Bologna a mio credere ⁊ coſi chiamata ꝑ che la minera piu mãifeſta in eſſa e baurach o veramẽte ſalnitrio: ꝑ che nel ſuo ſapore ſe cõprehẽde manifeſtamẽte ſalada ⁊ vn poco de ſtipticita: e auengadio che anche habia alquãto ſulfure ⁊ q̃ſto e la caſone ꝑ che la vtilita ꝺ la ditta aqua: e piu ne le ĩfirmita flegmatiche e groſſe e viſcoſe. ¶ Ma perche la expiẽtia moſtra qualũche ſia la caſon che q̃ſta aq̃ quãdo la ſi beue penetra toſto nele vene in molta quãtita. fa biſogno ſeruare alcune regule quãdo la ſe piglia: le q̃le nõ ſono neceſſarie nelle altre ſolutiue. e biſogna anchora ꝑ che lo baurach ꝑ ſe medeſimo nõ e forte ſolutiuo pigliare molta quãtita inançe che faça opatiõe. E poi che beuuto ꝑ ch̃ laq̃ e penetrata nele vene: biſogna molti di ſtar in guardia: ſpecialmẽte de coſe ch̃ idebeliſcono la vtu digeſtiua: coſi cõe laq̃: e ꝺ coſe dure da padire: cõe carne di bo e carne ſalada o de coſe viſcoſe: cõe viuãde ꝺ paſta e carne de porco: ⁊ ſimile guardia ſe de far in el tẽpo che ſi piglia: e ꝑ q̃ſta caſone me rẽdo certo: che nõ e raſoneuele: q̃llo che ſi dice in vno ꝯſeglio: elq̃le e cõe a Bologna: che fu fato da vno doctore bologneſe: che haue nome miſſer Thura ꝺ caſtello ſcᵭo ch̃ io ſtimo: elq̃le dice ch̃ ciaſchaduno ch̃ ne piglia di beuere tãte volte inançe che manci: che laq̃ venga fora: ⁊ ꝑ lo ſedio o veramẽte ꝑ vomito chiara come ſi piglio perço ch̃ le virtu di corpi nõ ſono eguale: e credo ch̃ q̃ſto errore e caſone dela morte de molti homini: in quello logo nel vſare nel bagno. Ancho ſi de ꝯſiderare de beuerne tãta che raſoneuelmẽte debba fare opatiõe in homo de cõmuna ꝓſperita circa ſei o ſette volte: E in quigli che ſono piu debili tanto che faça opatione alcuna volta o de doe o de piu ſcᵭo la ſoa ꝓſperita: e ſi pigliãdola in queſta quãtita ch̃ ſi ſtima eſſer baſteuole fara opatione ben e: ſi nõ al corpo molto robuſto po pigliare do o tre libre piu: e ſi nõ adopera faciſi cliſteri cũ la ditta aq̃: e poi ch̃ el cliſtero e rẽduto ſtia vn gran peço çoe circa tre hore inançe chel mangia: e da poi mãgia legieramente. Ma ſi laq̃ ha adopato ſença lo cliſtero dapo la opatione di laq̃ ſi lui non e troppo debile e bono intrare in el bagno de q̃lla aq̃ medeſima acio che ſi diſſolua q̃lla ꝑte de laq̃ che era paſſata ne le vene. E poi che ſtato circa meça hora nel letto caldo e forbito e fricato con li paniſigli caldi circa meça hora ſi veſta e diſne: e quãdo ha padito lo diſnare ſe li pare che li pexa le gãbe ꝑ che ſia remaſta de la aq̃ de intrare nel bagno vna altra volta inançe cena: e dapoi cena aſpetare doe hore inançe ch̃ vaga a dormire: e poi dormire piaſeuolemẽte bẽ coopto circa ſette o otto hore: ⁊ ſi ſudaſſe faciſe ben forbire e guardaſe dal fredo: e poi repoſaſi doi o tre di ſecũdo che gli pare eſſere in debilita ꝑ la purgatiõe: e da poi reincominça vna altra matina a pigliare laq̃ come feci la ꝑma: e dapoi ſerua li ordini ſopra ditti ſi non adoperaſſe: ⁊ ſe adoperaſſe faça come e ditto ꝺ ſopra: e in gli di de meço tra vna volta ⁊ laltra che beue laq̃ e bono che ſi bagni ne laq̃ ditta vna volta el di a çeçuno bagnãdoſe circa meça hora ꝑ volta: e poi itrãdo el letto caldo e facẽdoſe ben forbire ⁊ ben ſugare come ditto de ſopra: ſi beue e mangi come ho ditto ꝺ ſopra: e ſi laqua nõ adoperaſſe purgãdo lo corpo ⁊ nõ vſciſſe per vrina ſi vole tre di almeno ogni matina fare lo cliſtero ⁊ poi intrare nel bagno e ſtarglie circa meça hora: e dapoi itrare nel letto caldo ⁊ li farſe bene forbire e frigare cum li paniſegli caldi: e in cauo de tre di recomençare vna altra volta a beuere laqua: e nõ paſſare per cio lo ordine ditto nel primo di. E credo che baſti q̃ſto ꝑ che io ſcriuo ſtare tanto a lo bagno ch̃ la beue ſei volte o ſette adoperãdogli o cinque o ſei comunaluolta ꝑ volta: e ſara queſto tẽpo circa ſette meſi. E in lo tẽpo ch̃ ſta a bere: e ſette meſi dapoi nõ dorma de di: e nõ manci ſenõ coſe aſieuole a padire: cõe carne de pullo e de caſtrone ⁊ ſimile: e nõ toche aq̃: e queſto ꝑ che le vene nõ ſono bene mundificate da quella aqua del bagno in fino a queſto termine: e queſto baſta.

¶ Modus ⁊ ordo ſtãdi i balneo ſcẽ Helene. Cõſi. CX.

Iſte nobilis dũ erit in balneo nitať hře bñficiũ ventris de mane: ⁊ poſtea igrediať balneũ. ꝑmo in ꝑte vbi eſt minꝰ calm: ⁊ poſtea paulatiꝫ accedat ad locuꝫ calidiorẽ: ⁊ ibi moreť quouſqꝫ ſentiat ſe icipere moleſtari: aut anxiari: ⁊ tũc nullo mõ expectet: imo ſtatiꝫ faciat ſe exhi a balneo: ⁊ qñ egrediť a balneo ponať in lecto: ⁊ ibi dormiat ſi põt ⁊ ſudet: ⁊ poſtea faciat ſe bene tergi quouſqꝫ ceſſat ſudor: poſtea ſurgat ⁊ parũ ſtando prãdeat. Poſt prãdiũ vo nõ dormiat niſi trãſeãt tres hore: ⁊ poſtea ſi eſt ꝯſuetꝰ dormire dormiat capite bñ eleuato: ⁊ nõ niſi ꝑ horaꝫ: ⁊ in ſero anteq̃ꝫ cenet ſi nõ hꝫ bñficiũ vẽtris faciat ſibi imitti leue cliſtere cõe: ⁊ poſtea cenet emiſſo cliſteri: ⁊ vadat dormitũ duabus horis poſt cenã. ¶ Scᵭa die faciat vt in ꝑa niſi ꝙ põt ãpliꝰ ſtare in balneo: ⁊ ꝺ ſero añ cenã ſi ſentiat ſe bñ digeſſiſſe põt igredi balneũ vna hora añ cenã: ⁊ ibi ſtare ꝑ quartã partem hore: ⁊ hoc niſi oporteret illa hora facere cliſtere. ¶ Item in hac 2a die dũ eſt in balneo ꝑt facẽ ꝓyci aquã balnei ſuꝑ caput ab alto ſuꝑ partẽ anteriorẽ capitis: ⁊ faciat ſe bñ tergi ⁊ exiccari caput anteq̃ꝫ vadat ad vomendum. ¶ Itẽ caueat ꝙ nõ ingrediať balneũ niſi ſenſerit ſe bñ digeſſiſſe cibuꝫ ꝑcedentẽ: ⁊ in balneo nullo mõ comedat aut bibat. ¶ Itẽ poſt ſcᵭam diẽ ita ſitueť in balneo ſi põt ꝙ aqua calida cadat a balneo ſuꝑ loco doloris ꝑ notabile ſpatiũ tꝑis. ¶ Itẽ nõ dimittat qn ſaltẽ oi tertia die faciat ſibi imitti cliſtere cõe: q2 nõ põt ꝑꝑ etatem vti purgationibus. ¶ Itẽ. ℞. pinguedis anatis: pinguedinis anſeris. añ. ℥. ij. ſerapini oppoponacis galbani. añ. ʒ. ij. olei vulpini. ℥. i. ß. diſſoluanť gũme in vino: poſtea cõficiať vnguẽtũ quo inunganť loca doloris: qñ poſt exitum a balneo eſt ſufficiẽter abſterſus a ſudore. ¶ Item comedat carnes tenellas in balneo ſemꝑ elixas: aut vitellos ouorũ: ⁊ comedat tẽperate ⁊ bibat vinũ rubeũ tẽꝑatũ cũ aqua. Tꝑs aũt ſtandi in balneis erit ꝫm ꝙ ſibi videbiť ſuſcipe iuuamentũ vſqꝫ ad. xv. dies.

¶ De ꝓſeruatione a peſte. Conſilium. CXI.

Dabo conſiliuꝫ ꝓſeruatõis a peſte breue: ⁊ vt potero vtile. ¶ Primũ oiuꝫ eſt fugẽ ad loca vbi nõ ſit nec ꝺ ꝓpinq̃ fuerit: ⁊ vbi victualia nõ portenť de peſtifero loco: ⁊ in quo nõ ꝯſeruãtur veniẽtes a loco peſtilẽtiato. ¶ Et meũ ꝯſiliũ ẽ: q2 fugiẽtes: vtplimũ fugiũt poſtq̃ꝫ iam icepit peſtis: ꝙ nõ obſtãte fuga: tñ vtanť ſalteꝫ ꝑ tꝑs eſtatis ⁊ autũni ⁊ ꝑ mẽſem ꝑm poſt fugã regimie ſtãtis in loco peſtifero: ⁊ de medicinis: de qbꝰ ĩfra diceť: ẽt faciãt aerẽ ſuũ bñ euẽtabilem a vẽto ſeptẽtrionali niſi ille veniret per loca peſtilentiata: aut a vẽto oriẽtali: niſi ſilr veniret: ⁊ caueãt occurſuꝫ auſtri: ⁊ ſi nõ pñt ad longinqua fugere laudo fugã ad vnuꝫ miliare vel duo: imo de vna domo vbi ſit peſtis ad aliaꝫ

vbi nõ fuit:sed qñ fuga fit:ita ꝓpinqua custodia ꝯtinua
facienda est ac si staret in loco pestifero.
¶ Qui aũt ꝑmanet in ciuitate:aut in alio loco pestilẽtia-
to oꝫ hr̃e camerã:aut domũ vbi nullus fuerit infirmꝰ in
loco alto:⁊ bñ clausam inter duo solaria hñtez fenestras
ad septẽtrionẽ vl' oriẽtez aptas:⁊ sit camera clausa ⁊ mu
ri sint sicci ⁊ solaria:⁊ in mane post ortũ solis oꝫ apire fe
nestras:⁊ ꝑmittere solẽ ad vnã horã in estate vel autũno
ad plus in hyeme illuminare camerã : qm̃ h' rectificat ae-
rez. Post aũt sit bñ clausa cũ fenestris ð vitro:aut de pã-
no cerato bñ.¶ Et oꝫ in estate in mane ꝑm camere ma-
gnitudinẽ ponere vnã vel multas tegulas bñ ignitas in
diuersis camere ꝑtibꝰ: ⁊ super illas ponere acetũ vinum
forte:ita vt fumꝰ per totã camerã diffundat̃:aut ordina-
re vasa cũ igne diuersa:in qbꝰ ponãt̃ fumigia:aut ꝓ esta-
te:aut pro hyeme vt post dicã:⁊ dimittat cameraz fumi-
gari.Et si estas fuerit ordinent̃ plura flabella magis ad
euẽtanduz aerẽ que agitent̃ sepe in die cõmouẽdo aerez
camere:⁊ aspgat̃ acetũ in pauimẽto.¶ Et fumigiuz pro
estate ponẽdũ sup ignẽ in tegula est. ℞.se.acetose lãbru-
sce seu vuaꝝ syluestriũ imaturaꝝ triasãdaloꝝ ro.rubea
rũ siccaꝝ floꝝ nenufa.ãñ.ʒ.i.bdelly dragagãti gũmi ara
bici.ãñ.ʒ.ʒ.dissoluant̃ gũme in aq̃ rosata ⁊ aceto vini al-
bi ⁊ cũ ipsis reliq̃ pulueriçata ꝯficiant̃:⁊ addat̃.ʒ.i.cam-
phore dissolute in aq̃ ro.⁊ factis trociscis nõ multe ꝓfun
ditatis:⁊ ꝑmittant̃ siccari ⁊ ponant̃ ꝑꝫ exigẽtiã q̃ntitatis
camere sup tegulas cuz igne:ita vt camera fumiget̃ tota
pluries in die.¶ Si vo tps fridũ ⁊ hũidũ fuerit tũc fiat
fumigiũ tale. ℞.fustũ gar.been albi ⁊ rubei foly seis ba
siliconis folioꝝ mellisse siccoꝝ corticis citri siccoꝝ sqnã
ti cypi.ãñ.ʒ.i.terbẽtie laudani storacis liqde.ãñ.ʒ.y.pul-
uerizent̃ pulueriçãda cũ gũmis ⁊ addant̃ ad totã q̃ntita-
tem musci ambre.ãñ.℈.ʒ.fac trociscos ⁊ exiccent̃: ⁊ po-
stea ponat̃ vnꝰ pro vice:aut plures sup prunis ad fumigã
duz camerã.Et qñq3 faces incẽdant̃ de iunipo vl' alio li
gno sicco:⁊ portent̃ ꝑ locũ habitatõis.⁊ vndiq3 virtꝰ flã-
me attigat ad vapores putridos ꝯsũmẽdos.Et post attẽ-
dat̃ ad aceti sparsionẽ:⁊ i tẽporibꝰ calidis fiãt: vt dictũ ẽ
de estate:⁊ in fridis vt est dictũ de hyeme:⁊ in oibꝰ tẽpo-
ribꝰ ꝯfert acetũ ⁊ fumꝰ eius:⁊ si ꝑsona est potẽs in estate
infundant̃ linteamina in aceto ⁊ aq̃ rof.⁊ hũida teneãt̃
⁊ tendant̃ in loco habitatiõis: vt circa lectũ vbi dormit.
¶ Et cortices citri suspensi in multa q̃ntitate in filis ⁊ in
ꝑticis in camera habitatõis valde ꝯueniũt:⁊ ꝓhibeatur
multoꝝ hoiuz frequẽtia in loco illo.¶ Puto tñ si fugia-
tur ad terrã pestilẽtiatã pesti vicinã meliꝰ est eẽ in terra
multoꝝ hoiuz q̃ꝫ paucoꝝ:q2 verisil'e est aere icipiẽte in-
fici qð manifestabit̃ infectio ꝑus in qbusdã male viuen
tibꝰ.Et hec de aere si addã ꝙ oẽm locũ putridũ ⁊ subter-
raneũ ⁊ multũ humidũ opꝫ vitare.
¶ In cibis aũt oꝫ seruare in q̃ntitate mediocritatez decli-
nãdo ad paucitatẽ nutrimẽti:⁊ q2 meliꝰ est h' tpe parum
deficẽ in cibo q̃ꝫ abũdare:⁊ silr in potu. Sꝫ tñ neq3 sitis
neq3 fames tolerãda sũt.¶ Et i q̃litate ciboꝝ ꝓmi oiuz
sunt eligẽdi nõ nati in aere cõicante in nocumẽto: lꝫ hec
cõio nõ tantũ noceat q̃ntũ attractio in anhelitu.Et si pur
oꝫ ab illo loco pestilẽtiato hr̃e cibos:si põt sint nati ante
pestẽ:⁊ si alr̃ fieri nõ põt corrigãt̃:ita vt nihil ex illis co-
medat̃ nõ coctis:qm̃ decoctio rectificat ⁊ minuit de pu-
tredine:⁊ si duabꝰ vicibꝰ res coq̃rent̃: ⁊ pᵒ leuis ebullitio
expelleret̃ eẽt melius: sꝫ descẽdo spãlr. ¶ Panis est su-
mendus ex frumẽto nato in sana messe:⁊ cui nullũ adue-
nit postea nocumẽtũ ex loco sicco nato : ⁊ si h' male hꝫ a
nã vẽtris bñficio hẽat cum farina mixta aliqd furfuris.
Si aũt hꝫ bñficiũ vẽtris sufficiẽter sit panis ex optima
farina:⁊ bñ pistus ⁊ coctꝰ:⁊ aliqd salis hñs cõmixtũ:⁊ sit
ꝯueniẽter fermẽtatꝰ plus in hyeme ⁊ minꝰ in estate hñs
salis ⁊ coquet̃ bñ in furno lato ⁊ alto calefacto ex lignis
bñ siccis ⁊ nõ putridis neq3 natis in paludoso vl' pestilẽ-
tiato loco:⁊ coopiat̃ furnꝰ cum folys salicis: aut vitis in
estate:⁊ in hyeme cum folys lauri:aut iuniperi:⁊ siliium:
⁊ non comedat̃ in prima die:sed in scða vsq3 ad quartã.
¶ Carnes aũt h' tpe capiunt̃ ex aïalibꝰ q̃ nõ sint in loco
pestifero:⁊ ex domesticis q̃drupedibꝰ sumãt vitullinas
ex lactẽtibꝰ vitulis : aut capretinas ex lactẽtibꝰ capretis:
⁊ vitẽt porcinas ⁊ agninas ⁊ castratinas: q2 sunt multarũ
supfluitatũ:sꝫ hoꝝ castratoꝝ minꝰ male sunt ex mõtibꝰ
⁊ annuales:⁊ sint aïaliũ libere viuẽtiũ.¶ Ex auibꝰ autẽ
carnes pulloꝝ ⁊ pullaꝝ puoꝝ castratoꝝ ⁊ nõ castratoꝝ:
⁊ tolerant̃ turtures ⁊ auicule sil'es degẽtes in rubis boni
saporis ⁊ odoris:sꝫ ẽt ꝑdices iuuenes fasiani noui ⁊ qs-
cule sũt bone valde:p̃cipue ꝑdices:⁊ maxie de montanis
locis:sꝫ colũbi ⁊ anseres ⁊ anates:⁊ sil'es carnes ⁊ aq̃tice
vitent̃ oẽs:⁊ ita cõuenit carnes capoloꝝ iuuenũ ⁊ lepoꝝ
⁊ ceruoꝝ lactẽtiũ ⁊ aproꝝ iuuenũ mõtanoꝝ. ¶ Et vitẽ-
tur ex ꝑtibꝰ aïaliũ capita ⁊ colla:interiora: ⁊ eligant̃ par-
tes iteriores dextri lateris ⁊ nõ sumat̃ pinguedo multa:
⁊ in tꝑibꝰ calidis ⁊ siccis sunt meliores elixe: ⁊ cũ grana-
tis citrãgulis ⁊ aceto ⁊ agresta cõdite.¶ Sꝫ in humidis
tꝑibꝰ robustũ corpꝰ vtat̃ assis ꝯditis ꝯdimẽtis addito di
cto cinamomo:maxie si comedẽs fuerit flaticꝰ ⁊ debilis
stõchi:aut pipe:aut gariofilis vl' çinçibẽ.sꝫ vbi comedẽs
robuste fuerit digestiue ⁊ calide cõplonis vitet calida cõ
dimẽta:⁊ q ex aceto ⁊ agresta multũ ledunt̃ ꝑꝑ sensibili-
tatẽ faciãt sapores cuz aqua rosata ⁊ çucharo ⁊ agresta
pauca vl' dimittãt sapores ⁊ salsamẽta.¶ Lac aũt caseꝰ
⁊ recoctꝰ vitent̃ h' tpe varys respectibꝰ.¶ Oua aũt gal-
linaꝝ p̃cipue vitelli nõ multũ cocti cũ succo agreste: aut
pauco aceto:aut vino granatoꝝ p̃pata sunt ꝯueniẽtia:nõ
tñ supabũdet in q̃ntitate eoꝝ: ⁊ sint recẽtia. ¶ Pisces ãt
in rei veritate meliꝰ eẽt dimittere:minꝰ tñ nociui sunt de
fluuys petrosis ⁊ boni saporis ⁊ odoris:aut ex libero ma
ri ⁊ sint recẽtes nõ saliti ꝯditi cũ p̃dcis ꝯdimẽtl:⁊ maxie
assi sup prunis.¶ De herbis ꝯuenit acetosa ⁊ buglossa ⁊
borago ⁊ endiuia:⁊ in estate lactuca:sꝫ ꝯdita ⁊ p̃pata cuz
aceto ⁊ cocte:sꝫ multã oleꝝ q̃ntitatẽ vitet.vitet ẽt caules
⁊ blitas ⁊ spinachia ⁊ herbas calidas cũ sint hũide vt sũt
rutha eruca:⁊ sil'es.¶ Ex fructibꝰ comedat acetosos: sic
citrãgulos ⁊ agresta:sꝫ tñ melius est iuxta possibilitatez
alios vitare:q putribiles ⁊ aq̃si ⁊ cali ⁊ vnctuosi:vñ neq3
ficꝰ:neq3 vuas maturas:neq3 cerasa:neq3 pira: neq3 po-
ma:nec sil'ia laudo:sꝫ minꝰ mala sũt q̃ sũt minꝰ hũida ma
gis acetosa ⁊ cocta securiꝰ exhibeãt̃: vt q̃dã piroꝝ.¶ Si-
milr̃ amigdale ⁊ nuces ⁊ auellane vitent̃. Nec laudo ꝙ
comedat̃ compositas ex ficubꝰ siccis ⁊ nucibꝰ ⁊ rutha in
hyeme.¶ Euitãda est multa ciboꝝ varietas in vna mẽ
sa.¶ Studẽdũq3 est ne pᵒ cibo indigesto scðs capiat̃.
¶ Potꝰ aũt melior est q sit ex aceto ⁊ aq̃ ⁊ çuccharo pro
diuitibus ⁊ iuuenibꝰ vl' cũ melle loco çucchari in senibꝰ ⁊
paupibꝰ:sꝫ cũ est de melle sit pl'ime comestionis: ⁊ in ro-
bustis ⁊ fortẽ hñtibꝰ stõchũ vinũ granatoꝝ:aut acetũ aq̃
mixta est ꝯueniẽs potꝰ.¶ Si vo vinũ bibat̃ sit paucife-
ruz ⁊ claꝝ ⁊ nõ dulce:⁊ cõmisceat̃ cuz aq̃ magis in iuue-
nibꝰ.Senes aũt ⁊ si parci debeãt esse in potu vini: largiꝰ
tamẽ sumere pñt.⁊ hec de cibo ⁊ potu.
¶ Debẽt aũt exerceri nõ multu:⁊ lꝫ in q̃daz pestilẽtia vt
dicit Raf.in.7.ꝯtinẽtis.mlti euaserit. nã in multitudie
motꝰ mlta ẽ nec̃itas attractõis aeris:⁊ q2 nõ mltũ come-
dũt ⁊ nõ mltũ nutritiua ⁊ sepe vtunt̃ eũone:iõ nõ est tã-
ta nec̃itas motꝰ siue exercity:fiat g̃ gete deãbulãdo ꝑ lo-

es amena ⁊ aeris correcti: puta camere vel sale pparate
mō supradicto cū de aere sūz locut⁹: ⁊ si ex̄ deide fiat dz
esse in loco euētabili: ⁊ pauce ꝯseruatōis boiuz: ⁊ sicco: ⁊
ges oīmoda est laudabilis ⁊ leuis ambulatio. ¶ Cū aūt
cib⁹ est assumpt⁹ dz gescere ⁊ letari cum amicis paucis: ⁊
bonū est ꝙ mane post emissionē supfluitatuz pme dige/
stionis ⁊ scđe fricet̄ cū mātili leni ⁊ per mediā horā post
crura post coxas post nates ⁊ renes post spatulas brac/
chia ⁊ pectus. deinde collum ⁊ caput.

¶ Somnū vo opz eē q̄si iter sex ⁊ septē horas in die nāli
in aere rectificato ⁊ capite bñ eleuato. Et incipe dz in se/
ro p duas horas post cenā: ⁊ si de die dormiēdum sit mi/
nus maluz est a mane vsq̧ ad tertias: sed si pp ꝯsuetudi
nez vel paucū somnū in nocte sit opportunū dormire in
die incipiat somnum post prādiuz trib⁹ horis aut duab⁹:
⁊ dormiat capite bñ eleuato: ⁊ nō excitet̄ violēter.

¶ Et puideat fz sui ꝯsuetudinē: aut paulo plus hr̄e bñfi/
cium vētris: ita ꝙ saltē semel in die: ⁊ vbi nā nō rñdeat
vtatur: aut clisteri: aut suppositorio: ⁊ clistere dz esse leni/
tiuū cum abstersione sine acuitate: sicut succus blete te/
pefact⁹ in quātitate. ℥. xij. ⁊ olei cōis. ℥. iiij. mellis. ℥. i. salis
ʒ. ij. ⁊ in estate qñ valde esset calefact⁹ fit decoctio ex vio
lis ⁊ floribus nenufaris: ⁊ ordeo ⁊ ponat̄ pulpe cassie. ℥. i.
ſ. olei violati. ℥. iiij. çucchari rubei. ℥. i. salis qđ sufficit.

¶ Et dz cauere odium ⁊ timorē ⁊ iram ⁊ rixaz ⁊ tristitiā:
⁊ gaudere temperate ⁊ cōuersari cū dilectis ⁊ paruz vti
coitu: minus. s. cōsueto: ⁊ si est senex oīno abstineat: ⁊ ꝯsi/
deret cū qua muliere ꝯuerset̄ vt sit mūda ⁊ sana ⁊ bene
iuuenis: hoc de regimine.

Nunc vo ad medicinalia ꝯseruātia a casu in pestilen
tiales morbū q̄tū pōt medicinalis rō nō sup/
stitiosa attingere: ⁊ qr morbi pestilentiales sunt omnes a
mā putrida vt pz per mās febriū inde venientium: ideo
cautela est per corpis mūdificationē ⁊ exiccationē cū ali
quali infridatōe. ¶ Studiū tñ dz eē in exiccādo maxie
ptes cordis vicinas: ⁊ duo sunt inter alia medicamina: q̄
ego inueni summe laudari ab antiqs ex medicis ⁊ phis.
primū est vētris solutiuū ⁊ est famosum: qđ est ex aloe ⁊
croco ⁊ myrra. ⁊ modus compōnis est. ℞. aloes. ℥. i. myr
re croci. añ. ℥. ſ. ꝯfice puluerem ⁊ de eo in aurora. ℈. ij. ſ.
vel circa: ⁊ est pondus. 5o. granoꝝ ordei. Dz aūt dari plus
paꝝ: aut minus paꝝ fm ꝙ multū: aut paꝝ soluit. Et opz
cōsiderare si psona sumēs facil'r incurrit capitis dolorez
nō ponat̄ nisi medietas q̄titatis đ croco ⁊ reliq̄ vt dcm
est. si vo psona illa vexaret̄ a fluxu sanguis hemorroida
lis opz ꝙ addat in q̄titate ista bdelliȷ clari. ʒ. iij. Et plm
in administrādo istū puluerē fiunt pill'e ex eo cum aqua
endiuie: ⁊ sumātur in aurora: ⁊ oz supbibere statiz circa
℥. i. vini albi odoriferi in hyeme puri: ⁊ in estate tēperati
cū aq̄ buglosse ⁊ sumunt̄ ab illis qui nō ledunt̄ ex fluxu
nec debilitātur oī mane incipiēdo a pn° tpis suspecti ad
pestez. Ab his vo qui nō pñt tā frequēter tolerare solonē
vt macri ⁊ senes sufficit vt sumantur semel vel bis vsq̧
ad ter in septimana. ¶ Scđa medicina laudatissima: q̄
pñt vti pueri ⁊ pgnātes ⁊ īfantes ⁊ nutrices ⁊ senes ⁊ de/
biles ⁊ in oī etate est bolus armen⁹: ⁊ dz subtilissime pul/
uerisari ⁊ potari in tpe frido in aurora q̄titas. ʒ. ij. cuz. ℥.
iiij. vini albi odoriferi trib⁹ horis ad min⁹ añ cibum. In
tpe autē estatis sumat̄ cū. ℥. iij. ſ. aque. ⁊. ℥. ſ. aceti albi. Et
in tpib⁹ intermediȷs cū vino tēperato cum aq̄ buglosse: ⁊
nō timeat̄ in vsu isti⁹ medicamis oī die: qr ego in ppria
psona: ⁊ in filiȷs meis cuiuscūq̧ etatis suz expertus per
annos ꝯtinuos ⁊ nō inueni in eo nocumētū nisi leues cō
stipatōes vētris: que cū clisteri remouent̄. ¶ Tñ in pn°
pestis si corp⁹ est debite etatis opz ꝙ flōmet̄ vbi appet
sanguis dñiuz de basilica exhendo sanguinē fm tenorez
vtutis: ⁊ fcā flōmia purget̄ sumēdo pus syrupos: postea
medicinā solutiuā: aut đ reubar. ʒ. ij. si est mediocris eta/
tis ⁊ spice. ʒ. ſ. ⁊ distemperet̄ cū aqua endiuie: ⁊ syrup⁹ sit
syrupus acetosus simplex cū aqua endiuie: ⁊ pro vice su/
mat. ℥. ij. syrupi cū. ℥. iij. aque in aurora. ¶ In aliȷs autez
opz ꝙ purgatio fiat: aut flegmat'l: aut cholere: aut mel'ie:
aut quorūdaz de istis fm dñiuz humoꝝ in corpe abūdā
tis fm peritiā pñtis medici. ¶ In pueris aūt post septez
annos si multo sanguie abundant scarificent̄ gingiue vt
sanguis fluat ⁊ purgēt̄ cū reubarbaro: ⁊ minores ēt vsq̧
ad tertiū annū cū eo secure purgari pñt: ⁊ post talez pur/
gationē ⁊ flōmiā in illis: in qbus ꝯuenit flōmia ego sum
vsus oī mane bolo ar. mō isto: ⁊ ex iteruallis. s. bis in se/
ptimana pillulis istis ex aloe croco ⁊ myrra: nec placet
mihi cōpositio illaꝝ pill'aꝝ cū bolo: nec laudo vsuz in ru
sticis: vt qdā: nec vsuz ficuū cū rutha. ¶ Sed tpib⁹ frigi
dis ⁊ intermediȷs optimū est saltē semel in. x. diebus su/
mere. ʒ. ij. mytridati: aut. ʒ. i. ſ. tyriace magne septez horis
añ cibuz cū. ℥. i. vini albi. Sz ego magis vtor mytridato:
qr illaz cōpōnē possuz facere bonā: nō sic aūt cert⁹ suz de
tyriaca. ¶ Nec h tpe sunt vilipēdenda odoratiua ꝯfor/
tantia cor ⁊ cerebrū: que tñ variari debēt fm cōpl'onem
etatis ⁊ tempoꝝ anni varietatē. Uñ in hyeme ⁊ cōpl'one
frida ⁊ senectute ꝯuenit istud pomū portare in manib⁹:
⁊ qñqz odorare. s. añ cibū in mane ⁊ sero: nō aūt repleto
stomacho. ℞. gallie muscate descriptōe Mes. ℥. ſ. rosaꝝ
gariofiloꝝ been albi ⁊ ru. çedoarie doronici nucis mus.
añ. ʒ. i. pistent̄ ⁊ ꝯficiātur cū laudani. ℥. i. dragaganti disso/
luti in aqua mellisse. ℥. ſ. ⁊ fiat pomū pro hyeme. ¶ Sed
in cōpl'one calida ⁊ in estate ⁊ etate iuuētutis ꝯuenit po/
muz h mō fcm. ℞. rosaꝝ violaꝝ floꝝ nenufaris. añ. ʒ. i.
ſ. sandaloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ. añ. ℥. i. corticum citoniorūz
siccoꝝ corticum pomoꝝ acetosoꝝ siccoꝝ. añ. ʒ. ſ. cāpho/
re. ℈. ij. confice poma cū bolo armeno dissoluta in aceto
vini albi. Et temporib⁹ mediȷs temperata vel mixta ex
predictis sunt conuenientia.

¶ Mea aūt snīa his tpibus vsus frigidoꝝ est min⁹ suspe
ctus q̄ calidoꝝ. ¶ Et opz p̄latos ⁊ nobiles ⁊ diuites por
tare secum lapides preciosos: de quoꝝ ppꝛietate est con
fortare cor ⁊ phibere impressionem pestilentialis aeris:
sicut sūt hyacinti smaragdi carbūculi siue rubini ⁊ aliȷs
⁊ coralli iterum collo suspensi ⁊ in sinu portati valent.
¶ Nec negligat̄ corporis munditia ⁊ lauari cū aqua bu/
glosse ⁊ aceto tepido: pcipue quo ad loca post aures ⁊ in/
guina ⁊ sub ascellas. ¶ Sz cauēdū est a balneo ⁊ stuffa
temporib⁹ illis: imo si corpus idiget lauari lauet̄ cū deco
ctione cantabri ⁊ violaꝝ ⁊ ordei ⁊ paꝝ camomille cum
aceto impositis in lauacro ⁊ aqua: ⁊ statiz abstergat̄ mā/
tili leni. ¶ In omni tñ hac summa. primū est temperare
aerez mō dicto. Scđm est cibis habere regulaz. Tertiū
in euacuatiōe ⁊ generali ⁊ speciali. Quartum in vsu boli
armeni. Quintū in vsu tyriace. ¶ In his eniz est vis ma
gis: relique etiam valent ⁊ possem hic multiplicare ⁊ sy/
rupos ⁊ iulep ⁊ electuaria ⁊ omnia cordialia ⁊ alioꝝ pn/
cipalium cōfortantium. ¶ Sed pro nūc satis est ppria
ad euitandum aerem pestilentialem siue pestilentiaz po
suisse: que ego puto dixisse ad sufficientiā cuz laude crea
toris vitando superflua ⁊ vana.

¶ Aurea atqz perutillima famosissimi Ugonis Senēsis
Consilia cum qbusdā aliȷs impressis eiusdem: aliorūqz
approbatissimoꝝ viroꝝ expliciunt Feliciter.

Tabula

¶ Registrum consilioꝝ famosissimi artiū ⁊ medicine doctoris Magr̄i Ugonis Benty Senensis Incipit.

Tabula

Finis Tabule.

Venetijs impenſa heredum quondam Domini Octauiani Scoti Modoetienſis: ac ſociorum.
10. Octobris.
1518.

Regiſtrum

A B C D E F G H I K L

Omnes ſunt Quaterni.

